

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΥΣΣΑΣ

© Δημήτρης Φύσσας. Βιβλίο κατατεθειμένο στη συμβολαιογράφο της Αθήνας
Βάσω Καραλή - Κλειδωνοπούλου (μνήμη)

ΤΑ ΣΙΝΕΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
1896 - 2013

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τα προκαταρκτικά

Αφιέρωση

Μότο

Τοις εντευξομένοις, πρόμνηση πιθανώς χρήσιμη

«Read this first»

Σύμβολα, βραχυγραφίες, γλωσσάρι, επιλεγμένα κύρια ονόματα

Τα σινεμά της Αθήνας 1896-2013

Α

Β

Γ

Δ

Ε

Ζ

Η

Θ

Ι

Κ

Λ

Μ

Ν

Ο

Π

Ρ

Σ

Τ

Φ

Χ

Ψ

Οφειλές

-Επώνυμοι πληροφορητές

-Πληροφορητές ανώνυμοι ή δίχως πλήρη στοιχεία

-Χειρόγραφα

-Σκίτσα

-Παλαιοβιβλιοπώλες και παλιατζήδες

-Προσωπικό βιβλιοθηκών

-Προγράμματα κινηματογράφων

-Βιβλία, άρθρα και λοιπά ένυπα σε φυσική μορφή

-Διαδικτυακά βιβλία και άρθρα

-Σύνδεσμοι με οπτικοακουστικό ιδίως υλικό

-Κινηματογραφικές ταινίες

-Εφημερίδες

-Περιοδικά

-Δίσκος βινιλίου

-Ομιλία

ΤΑ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ

Στον ισάδελφο Τάκη Μπαστέα, χωρίς τις γνώσεις, τη συλλογή ταινιών, τις φιλίες με ανθρώπους του σινεμά και την προθυμία του οποίου θα διαβάζατε ένα κατά πολύ φτωχότερο βιβλίο. Στο Θεοδωρή Βαλμά, για την απέραντη γενναιοδωρία του, που εμπλούτισε σε μεγάλη κλίμακα τις αναφορές μου. Στο Θανάση Βέμπο, το ανιδιοτελές κλίπινγκ του οποίου μού αποκάλυψε απρόσμενες πτυχές του θέματος. Στον Αντώνη Στεργιάκη (μνήμη), για το πλήθος των πληροφοριών, τη σειρά τού «Κινηματογραφικού Αστέρα» και τον προσωρινό χώρο εργασίας που μου διέθεσε στο «Άστυ» του. Στο Γιώργο Παπαδήμο, που μου δώρισε την τεράστια συλλογή του με κινηματογραφικά προγράμματα. Στο Φώτη Καψοκέφαλο, που με πήρε από το χέρι στα Α-ΝΑ του Δήμου Αθηναίων. Στον Παναγιώτη Αθανασόπουλο, το Γιάννη Αντωνίου, την Άρτεμη Βιδάλη, τη Μαρία Βουγιούκα - Αλεξάνδρου, το Θανάση Γιοχάλα, την Ελένη Ιγγλίζογλου, το Γιώργο Κάρκα, το Διονύση Καταμπελίση, το Γιώργο Κατσούλη, την Γκέλη Κιούγκη, την Έλλη Κορδίλα, το Θανάση και το Διονύση Κούμπουλα, την Ευαγγελία και τη Μαρία Κρεμαστιώτη, τη Μαρία Κυριάκη, την Ειρήνη Κωστάκου, τον Ηλία Λυμπερόπουλο (μνήμη), τη Χριστίνα Μαλανδράκη, τον Παναγιώτη Μάνου, τη Μαρία Ματάλα, την Όλγα Μάτη, το Διονύση Μενίδη, το Λευτέρη Ξανθόπουλο, την Άσπα Παπαδοπούλου, το Γιώργο Παπαντωνίου, τη Ρίτα Παπαχριστοπούλου, τη Νίκη Παπαχριστοπούλου, τον Αντρέα Παπαπετρόπουλο, το Ματθαίο Πόταγα, τον Παναγιώτη Ραυτόπουλο, το Δημήτρη Ρέτσα, το Θόδωρο Ρίγγα, τη Σοφία Ριζοπούλου, τον Αλέκο Σακκά, το Λευτέρη Σακκά (συνωνυμία) την Έλενα Σαρχάνη, τη Σόφη Σιδηρουργού, το Λευτέρη Σκλάβο (μνήμη), τη Βάνα Συνοδινού, το Γεράσιμο Τζάνο, το Μανώλη Τουμπακάρη, το Γιώργο Τρίγκα, το Στέλιο Φάκκα, την Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, το Χαρίλαο Φλώρο, το Λεωνίδα Φύσσα, τον Τάκη Ψαράκη και τη Γιάννα Ψίνα, που μου δώσανε τις σημαντικότερες από τις συνεντεύξεις / γράψανε κείμενα αναμνήσεων / ξετρύπωσαν και/ή μου εμπιστεύτηκαν ή μου χάρισαν πολύτιμα υλικά / ζωγράρισαν σκίτσα / μ' έφεραν σ' επαφή με κόσμο. Και φυσικά, στη μάνα μου (μνήμη) και τον πατέρα μου, που με μάθανε ν' αγαπάω το σινεμά.

«Πολλοί από τους πραγματικούς βιβλιοφίλους φρονούν ότι δεν χρειάζεται ‘πρόλογος’ διά τας μελέτας και εν γένει τα συγγράμματα, και ότι αυτά τα ίδια με μόνον τον τίτλον είναι εις θέσιν να προλογίσουν το περιεχόμενον. Της αυτής γνώμης είμαι και εγώ». *Γεώργιος Αναστασόπουλος, «Ιστορία της Ελληνικής Βιομηχανίας», τ. Α, σελ 1. Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία ΑΕ, Αθήνα 1947*

«Τρεις είνε αι μέγισται πληγαί τής περί τας Αθήνας ερεύνης. Πρώτον η αναπόλησις: κακώς εκκινούσα και μέχρι της τυφλής νοσταλγικότητος εκτεινομένη. Δεύτερον η αντιγραφή: αναπαράγουσα, διαιωνίζουσα, και εν τέλει επιβάλλουσα τα άχρι τερατωδίας αφετηριακά λάθη. Τρίτον η αυθαιρεσία: η σιωπηλή ανευθυνότητι δήλα δη και γλαφυρά φαντασία αναπληρούσα και εμπλουτίζουσα, ούτως ειπείν, τας ελλείψεις ποιας τινος νεωτέρας πρωτοτύπου ερεύνης, αμφιβόλου άλλωστε και ταύτης». *Ιλαρίων Άμρυθα -Νώζαιπ , «Αθηναϊκαί μελέται», σελ. χι. Μπαρτ και Μπεκ, Αθήνησι 1879*

«Δεν έκανα τίποτα άλλο σ’ όλη μου τη ζωή, όλο στο σινεμά πήγαινα. Τρελαμένα άτομα είμαστε.» *Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη στο γράφοντα*

«Επροσπάθησα να εξορκίσω τα χασμήματα, καταφεύγων ανά πάσαν σελίδα εις απροσδοκίτους παρεκβάσεις». *Εμμανουήλ Ροΐδης, από τα «Προλεγόμενα» στην «Πάπισσα Ιωάννα», από μνήμης*

«Κυκλοφορούν ανάμεσά μας αρνησιπάτριδες... Τίποτα δεν τους συνδέει μ’ αυτή την πόλη... Δεν πάει να ρημάξει, σου λέει». *Πέτρος Μανταΐος, «Ποδηλάτης με βατραχοπέδιλα», σελ. 20. Οδυσσέας, Αθήνα 1987*

«Τότε δεν ήξερα τι έψαχνε ο αδελφός Γουλιέλμος, και, για να πω την αλήθεια, ούτε σήμερα το ξέρω, και υποθέτω ότι ούτε ο ίδιος το ήξερε». *Ουμπέρτο Έκο, «Το όνομα του ρόδου», μετάφραση Έφη Καλλιφατίδη, σελ. 17. Το Βήμα βιβλιοθήκη, Αθήνα 2007*

«Πολύ λυπάμαι που απέφυγα να ρωτήσω..., θα μάθαινα, πιστεύω, ένα σωρό πράγματα και θα τα έγραφα τώρα». *Γιώργος Ιωάννου, «Επιχωμάτωση», στο «Το δικό μας αίμα», σελ. 132. Ερμής, Αθήνα 1978*

«Η σκαπάνη του κατεδαφιστού θ’ αποτελειώση σε λίγο το έργο της». *Δημήτριος Γ. Σκουζές, «Η Αθήνα που έφηνε», Βιβλίο Γ’, σελ. 97. [Αυτοέκδοση], Αθήνα 1964*

«Χίλιες σελίδες θεωρίες και αναλύσεις δε φτάνουν την αξία μ ι α ς παραγράφου με φρέσκα, πρωτογενή δεδομένα». *Εμπεδοκλής Ψαμητ. Βαστύλος, «Δοκίμια μη μαρξιστικού υλισμού», σελ. 122. Γιαου. Κε., Αθήνα, 1945*

«Για να γράψεις ένα μεγάλο βιβλίο, χρειάζεσαι ένα μεγάλο θέμα». *Χέρμαν Μέλβιλ, «Μόμπι Ντικ». Από μνήμης*

«Το Home cinema... ποτέ δεν θα μπορέσει να αντικαταστήσει όλη τη διαδικασία από την επιλογή της ταινίας, την επιλογή της παράστασης, τη μετάβαση στον κινηματογράφο και την παρακολούθηση μιας ταινίας μαζί με άγνωστους δίπλα σου, που όμως είχαν την ίδια επιλογή με σένα».

http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ

Ένα τέτοιο βιβλίο, κανονικά, δεν τελειώνει ποτέ.

Σινεμά κλείνουν /ανοίγουν / καίγονται /ανακαινίζονται /μετονομάζονται /παίζουν ταινίες /κατεδαφίζονται /αλλάζουν χρήσεις /φιλοξενούν εκδηλώσεις / καταρρέουν. Ακόμα και για τα παλιά σινεμά, τα ανύπαρκτα σήμερα, οι συμπληρώσεις και οι διορθώσεις μπορούν να μη σταματάνε ποτέ.

Επειδή όμως κάποτε τελειώνει η ανθρώπινη ζωή, αποφάσισα, αυθαίρετα, να το τελειώσω εγώ το φθινόπωρο του 2013.

Αυτή η έρευνα κατέλαβε σημαντικό μέρος της ζωής μου τα τελευταία δέκα σχεδόν χρόνια, χωρίς να πάρω μία από πουθενά, ούτε από ιδιωτικό (θα 'θελα, αλλά είναι ελαφρώς δύσκολο, αφού ούτε ζήτησα, ούτε με ξέρει κανείς), ούτε από δημόσιο (θ' αρνιόμουν ας έτσι κι αλλιώς διαρρήδη) πρόσωπο, ούτε φυσικό, ούτε νομικό. «Εργάζομαι μόνος μου, χωρίς βοηθούς. Οι μεταγενέστεροι θα συμπληρώσουν το έργο μου, με περισσότερες δυνατότητες και ευκολίες», που 'γραφε κι ο Γιώργος Βαλέτας.¹ Το βιβλίο δεν υπακούει άρα σε καμιά άλλη σκοπιμότητα, παρά στο στραβό μου το κεφάλι, κι αυτό ακριβώς το κεφάλι είναι που με ώθησε να ψάξω στα σημεία όπου τέμνονται η λόξα για την πόλη με τη λόξα για τον κινηματογράφο. Η αλλιώς: υπό μία έννοια «Το ψωμί της εξορίας με τρέφει. Κουρούνες χτυπούν τα τζάμια της κάμαρας μου», αν καταλαβαίνετε τι εννοώ. (Κώστας Καρυωτάκης, από μνήμης).

Το 2012, έχοντας τελειώσει σχεδόν την έρευνα και γνωρίζοντας πόσο ακριβή θα ήταν η έκδοση αυτού του βιβλίου απευθύνθηκα σε έναν εκδότη με ενδιαφέρον για το σινεμά, σχετικούς δημόσιους φορείς και ορισμένα ιδιωτικά ιδρύματα: ζητούσα να βγάλουν το βιβλίο χωρίς κέρδος για μένα. Απάντησαν μόνο ιδιωτικά ιδρύματα, λέγοντάς μου είτε πως υποστηρίζουν μόνο νομικά πρόσωπα, είτε ότι η έρευνα αυτή ήταν έξω από τα ενδιαφέροντά τους. Οι δημόσιοι / ημιδημόσιοι φορείς, καθώς και ο εκδότης, δεν απάντησαν.

Το ίντερνετ ήταν πια ο μόνος δρόμος: δημόσια ανάγνωση για κάθε ενδιαφερόμενο. Το αποτέλεσμα το διαβάσετε ήδη. Ελπίζω να το βρείτε χρήσιμο. Για συνεισφορές και, ιδίως, διορθώσεις -έχω τη σχετική επίγνωση, ειδικά για το τσεκάρισμα των υποσημειώσεων και της βιβλιογραφίας- παρακαλώ στο μέιλ μου.

Αθήνα, Σεπτέμβρης του 2013

Δημήτρης Φύσσας
d.fyssas@gmail.com, τηλ. 6944 533 233

Υ. Γ. Έχω στα χέρια μου κι έναν εικαστικό θησαυρό, σε ηλεκτρονική και, ιδίως, σε φυσική μορφή: μια μεγάλη συλλογή από προγράμματα / εισιτήρια / φωτογραφίες / έγγραφα / αρχεία / χαρτονάκια «ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ» / σκίτσα / χειρόγραφα / συνεντεύξεις / διαφημίσεις σ' εφημερίδες κλπ κλπ. Το τι θα τα κάνω, δεν το ξέρω ακόμα.

¹ Παύλος Νιρβάνας, Άπανα. τ. 1, σελ. κ

«**READ THIS FIRST**»

1. Η λογική του βιβλίου είναι αλφαβητική και, καταρχήν, τοπιογραφική. Η βάση των λημμάτων είναι το αστικό οικόπεδο. Καταχωρούνται κινηματογράφοι που περιλαμβάνονται στα όρια του σημερινού Δήμου Αθηναίων. Δεν καταχωρούνται σινεμά που «θεωρούνται» Αθήνα, αλλά ανήκουν αλλού. Π.χ. Ατενέ (Καισαριανή), Ρέα (Βύρωνας). Εξαιρούνται, και καταχωρούνται, όσα βρίσκονται σε άλλο δήμο, αλλά σε δρόμο – σύνορο με το Δήμο Αθηναίων. Π.χ. Πολένα, Αίγλη Δάφνης. Περιλαμβάνεται και η Λάουρα, για λόγους που εξηγώ στο οικείο λήμμα
2. Στο κύριο σώμα καταχωρούνται οι κατά τη γνώμη μου κυρίως κινηματογράφοι και όχι χώροι προβολών όπως πανεπιστημιακές σχολές ή μορφωτικά ιδρύματα
3. Η καταχώρηση γίνεται βάσει ονομάτων, με τη σειρά του ελληνικού αλφάβητου, ανεξάρτητα από χρονολογία, κατηγορία προβολής, εποχή λειτουργίας
4. Οι ξενικές ονομασίες ακολουθούν το ελληνικό φωνητικό. Π.χ. Village στο Β
5. Υπάρχουν λήμματα κύρια και λήμματα παραπεμπτικά. Κάθε σινεμά αποκτά, κατά βάση, ένα κύριο λήμμα
6. Όταν υπάρχουν μικροδιαφοροποιήσεις στην ονομασία, ως κύριο λήμμα επιλέγεται το επικρατέστερο /διαρκέστερο, ενώ οι άλλες εκδοχές καταχωρούνται σε παραπεμπτικό λήμμα. Π.χ. Σινέ Βερντέν δεσ Βερντέν, Αμόρ δεσ Αμόρε Α, Νέο Ροζικλαίρ δεσ Ροζικλαίρ, Odeon Όπερα δεσ Όπερα
7. Χειμερινά ή χειμερινά / θερινά σινεμά, που οικοδομούνται στο οικόπεδο ενός παλιότερου θερινού, κρατώντας το παλιό όνομα, υπάγονται στο ίδιο λήμμα με το αρχικό. Π.χ. Ελληνίς Α, Νιρβάνα, Σινέ Παρί
8. Σινεμά που βρίσκονται στο ίδιο κτίριο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των αιθουσών καταχωρούνται σε ενιαίο λήμμα. Π.χ. Άντζελα, Village, Ρεξ, Μπροντγουαίη
9. Χειμερινά – θερινά σινεμά, με κοινό όνομα και/ή ιδιοκτησία, εφόσον βρίσκονται σε διαφορετικά κτίρια, αποκτούν ξεχωριστά λήμματα Π.χ. Πρωτεύς Α, Β, Πανελλήνιον Β, Γ
10. Στα συνώνυμα σινεμά, η διαφοροποίηση σημαίνεται με ελληνική αρίθμηση, κατά τη χρονολογική σειρά εμφάνισης. Π.χ. Ορφεύς Α, Ορφεύς Β, Ορφεύς Γ
11. Όταν κάποιο σινεμά αλλάζει όνομα, παραμένοντας στον ίδιο χώρο, αποκτά νέο κύριο λήμμα. Π.χ. Φλώρα → Playboy → Αλφαβίλ: τρία κύρια λήμματα
12. Οι διαφορετικές φάσεις ενός σινεμά στον ίδιο χώρο και με το ίδιο όνομα, άσχετα τι ήταν ενδιάμεσα (θέατρο, ετερόνυμο σινεμά, κάτι άλλο, τίποτα) καταγράφονται σε ενιαίο λήμμα. Π.χ. οι δύο φάσεις του Κοτοπούλη ή της Αφροδίτης
13. Κινηματογράφος που μετακινείται, διατηρώντας την ίδια ονομασία, αποκτά νέο κύριο λήμμα, με διαφοροποιημένη ελληνική αρίθμηση π.χ. Αττικόν Α, Αττικόν Β
14. Όταν η ονομασία περιλαμβάνει ανθρωπωνύμο του ιδιοκτήτη ή τοπωνύμιο, τότε καταγράφεται με τον συνηθέστερο τρόπο αναφοράς στις εφημερίδες. Π.χ. Καφενεϊόν της Ανατολής, Κινηματογράφος Αμπελοκήπων, Πετσάλη κλπ. Υπάρχει όμως και παραπεμπτικό λήμμα: Αμπελοκήπων κινηματογράφος δεσ Κινηματογράφος Αμπελοκήπων, Ανατολής (της) καφενεϊόν δεσ καφενεϊόν της Ανατολής, κινηματογράφος Πετσάλη δεσ Πετσάλη
15. Σε κάθε κύριο λήμμα περιλαμβάνονται, ιδανικά, τα εξής: ονομασία/ διεύθυνση/ τηλέφωνο/ σχόλια για το όνομα / διάταξη / σχόλια για το χώρο/ ιδιοκτήτη/ εποχή του χρόνου που λειτουργεί/ χρονολόγηση λειτουργίας/ ερευνητικά ή άλλα περιστατικά/ προσωπικές, λογοτεχνικές, κινηματογραφικές ή άλλες αναφορές/ σημερινή κατάσταση του χώρου /διαφημίσεις / διάφορα/ ενδεικτικές ταινίες σε ετήσια (και όχι κατ' ανάγκη σε μηνιαία) σειρά
16. Ελλείψεις, διαφωνίες πηγών, αβεβαιότητες και υποθέσεις δηλώνονται
17. Οι ταινίες (και γενικότερα το πρόγραμμα) εμφανίζονται όπως ακριβώς στην πηγή απ' όπου αντιγράφηκαν, με την πιθανή προσθήκη μόνο ελλειπόντων άρθρων
18. Η επιλογή του πλήθους και των τίτλων των ταινιών διαρκεί ώσπου να σχηματιστεί πλήρης φυσιογνωμία του σινεμά. Καταγράφονται περισσότερες ταινίες α. από τις παλιότερες εποχές β. ειδικά για όσα δεν υπάρχουν πια γ. από τα λαϊκά δ. απ' όσα παίζουν όλο το χρόνο ή έχουν πολλές αίθουσες ε. όπου αλλού μου αρέσει.

ΣΥΜΒΟΛΑ, ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ, ΓΛΩΣΣΑΡΙ, ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΚΥΡΙΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

[ ] : σχόλια του συγγραφέα μέσα σε άλλο κείμενο

+ : επιπλέον ταινίες ή άλλα θεάματα (π.χ. βαριετέ) στο πρόγραμμα ενός σινεμά

→: μετονομασία

---: διαχωριστικό του κάθε ημερήσιου προγράμματος στα πολύ παλιά σινεμά που έπαιζαν πολλές ταινίες και /η παρουσιάζαν ολόκληρα κείμενα στις εφημερίδες, άρα τα συνήθη κόμματα δε θα επαρκούσαν για να δείξουν την αλλαγή προγράμματος

Α΄ προβολής / Κεντρικοί , Α΄-Β΄ προβολής / Ημικεντρικοί, Β΄ προβολής / Συναυσιακοί: φθίνουσα διαβάθμιση των κινηματογράφων κατά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών

αισθ(ημ)(ατ): αισθηματικό

αστ(υν)(ομ): αστυνομικό

βαριετέ: ζωντανό θέαμα με συνδυασμό από ζογκλέρ, σκετσάκια, χορό, τραγούδι, γυμνασμένα ζώα κλπ

Γκωμόν: γαλλική εταιρία παραγωγής – εξαγωγής (και προβολής, αρχικά) ταινιών

δρ(αμ)(ατ.): δραματικό

Έδις(σ)ον: αμερικάνικη εταιρία παραγωγής – εξαγωγής (και προβολής, αρχικά) ταινιών

Εκκλαίρ: γαλλική εταιρία παραγωγής – εξαγωγής (και προβολής, αρχικά) ταινιών

εκ του φυσικού: πρωτόγονα επίκαιρα ή πρωτόγονα ντοκιμαντέρ, κατά περίπτωση

ΕΚΚ: Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου

έλ(λην): ελληνικό

επίκαιρα: φιλμαρσμένα δελτία ειδήσεων, που προβάλλονταν πριν την κυρίως ταινία. Καταργήθηκαν με τη διάδοση της τηλεόρασης

εποχή: επεισόδιο ταινίας, που παιζόταν σε συνέχειες

ευεργετική: προβολή που οι εισπράξεις δίνονται στους υπαλλήλους ή σε κάποιο τιμώμενο πρόσωπο

εύθ.: εύθυμο

θρησκ.: θρησκευτικό

ιστ(ορ): ιστορικό

καβαλέτο: κινητή βιτρίνα με ενημερωτικό - φωτογραφικό υλικό για τις τρέχουσες ταινίες

κατ(ασκ)(οπ): κατασκοπικό

κ.ε. : και εξής

κωμ(ωδ): κωμωδία

μουσ.: μουσικό

ΜΤΣ: Μετοχικό Ταμείο Στρατού

b movie: ταινία κακής ποιότητας

ναυτ.: ναυτικό

ντάνσιγκ: χόρος χορού

ο. π.: όπου πριν (με την ίδια βιβλιογραφική τεκμηρίωση, συνήθως σε υποσημείωση)

Ούφα: γερμανική εταιρία παραγωγής – εξαγωγής (και προβολής επί μακρόν) ταινιών

Πατ(τ)έ: γαλλική εταιρία παραγωγής – εξαγωγής (και προβολής, αρχικά) ταινιών

ΠΕΚ: Πανελλήνιος Ένωσις Κινηματογραφιστών

ΠΕΚΚ: Πανελλήνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου

παράδοξο του '20: η εμφάνιση ορισμένων κινηματογράφων στις εφημερίδες το 1919, 1920 ή 1921, η εξαφάνισή τους για μερικά χρόνια και η επανεμφάνισή τους κάπου μεταξύ 1925-1929 (ορολογία Δ.Φ.)

πειρ(ατ): πειρατικό

περ(ιτ)(ετ): περιπέτεια

πολ(εμ): πολεμικό

ρώσ.: ρώσικο

σειρά: επεισόδιο ταινίας, που παιζόταν σε συνέχειες

σικ: έτσι (= έτσι ακριβώς το βρήκα γραμμένο και το αντιγράφω, κι ας μοιάζει περίεργο ή ας είναι λάθος)

σινεμ.: σινεμασκόπ

c movie: ταινία χειρότερη και από b movie (ορολογία Δ.Φ.)

σκαίτινγκ ρινγκ: πατινάζ

σκην.: σκηνοθεσία

σοβ.: σοβιετικό

σπλάτερ: b movie με πολύ κέτσαπ (=αίμα)

terminus: (χρονολογικό) όριο

terminus post quem: (χρονολογικό) όριο μετά από το οποίο

terminus ante quem: (χρονολογικό) όριο πριν από το οποίο

τ.: τόμος

τιτλέζα: δεύτερη μηχανή προβολής, που έρχε τα ελληνικά γράμματα των υποτίτλων μέσα από δεύτερη τρύπα της καμπίνας προβολής (και αρχικά σε δευτερεύουσα οθόνη, κάτω από και κολλητά στην κανονική)

τούρκκ: τουρκικό

τυπική διάταξη: όταν ο επιμήκης άξονας του σινεμά είναι ο άξονας είσοδος / καμπίνα προβολής – οθόνη, οπότε η οθόνη είναι παράλληλη προς (και φαίνεται από) το δρόμο, φάτσα σε όποιον πρωτομπάνει, προς τον οποίο δρόμο οι θεατές στρέφουν την πλάτη. Κάθε άλλη διάταξη θεωρείται μη τυπική (ορολογία Δ.Φ.)

ΤΑ ΣΙΝΕΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ 1896-2013

ΑΛΦΑ

Ααβόρα / **Ααβώρα** (το δεύτερο κατά λάθος, βέβαια). Γνήσια χειμερινό σινεμά που βρίσκεται στο Τέρμα Ιπποκράτους / Ιπποκράτους 180, στη Νεάπολη, με είσοδο στο ισόγειο και αίθουσα στο υπόγειο, που ξεκίνησε το 1965 και λειτουργεί μέχρι σήμερα (2013). Εξωτερική όψη: πολυκατοικία με κολόνες.

Τα πρώτα χρόνια ήταν μια κοινή λαϊκή - μικροαστική αίθουσα, σταδιακά όμως εξελίχθηκε σε σινέ τέχνης.² «Art cinema», έλεγε και το πρόγραμμα παλιότερα. Τώρα επιπλέον dolby surround, air contition, γιγαντοοθόνη. Διετέλεσε και Ααβόρα – Nescafe. A-B προβολή παλιά, Α' προβολή σταθερά τις τελευταίες δεκαετίες. Τηλ. 6423271, 2106423271, 6462253, 2106462253. 550 καθίσματα παλιότερα,³ καμιά εκατοστή περίπου λιγότερα σήμερα, αφού τα μέτρησα (έχουν και ωραίο κόκκινο βελούδο). Διατηρεί έναν εξώστη (μη προτιμώμενο), και ένα θεωρείο με μονά καθίσματα (αριστερό, κοιτάζοντας την οθόνη), ενώ έχει κλείσει το δεξιό με ψευδότοιχο (2010). Δεν υπάρχει περίπτωση οποιoσδήποτε αλφαβητικός κατάλογος κινηματογράφων ν' αρχίζει με άλλο σινεμά, (αφού τελικά δεν ιδρύθηκε στην εποχή του το ΑΑΑ, όπως θυλούνταν). Με το ευρηματικό της όνομα, η Ααβόρα έχει επαξίως κερδίσει την πρώτη αλφαβητική θέση μεταξύ όλων των σινεμά της πόλης, υποπτεύομαι μάλιστα ότι οι σύγχρονες μικρές αγγελίες στις εφημερίδες, όσες αρχίζουν με ΑΑΤΟΝ, ΑΑΤΟ, ΑΑΒΑ κλπ από εδώ έλκουν την καταγωγή.⁴ «'Ααβόρα' είναι το όνομα ενός φοίνικα της Αφρικής. (Δεν είναι μύθος, το διασταύρωσα). Τα πρόσφατα προγράμματα του σινεμά το γράφουν κιόλας στο εξώφυλλό τους.⁵ «Στη φάση της παρακμής των αιθουσών εγκατέστησε ένα ισχυρό ηχητικό σύστημα, πρόγονο του σημερινού Dolby, που δεν διατηρήθηκε για πολύ».⁶ Το 1988, όταν έπαιζε τον «Τελευταίο πειρασμό» του Σκορτσέζε, διάφοροι χριστιανοφασίστες αποπειράθηκαν να αποτρέψουν την προβολή της ταινίας με τη βία, όπως είχαν κάνει στην «Όπερα» και στο «Έμπασσυ». Εδώ όμως τα βρήκαν μπαστούνια. Απολαύστε εκτεταμένα κομμάτια από σπαρταριστό ρεπορτάζ της Ιωάννας Σωτήρχου:

«ΧΡΙΣΤΕ ΒΟΗΘΑ ΝΑ ... ΔΟΥΜΕ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ

Ο λαός απαιτεί η ταινία να παιχτεί'. Ήταν οι εξαγριωμένες φωνές των θεατών, που τελικά δεν κατάφεραν να δουν ολόκληρη την ταινία, μαζί με τους ταλαίπωρους από τις φωνές και τα δακρυγόνα θαμώνες της πλατείας Κολωνακίου, που πραγματοποίησαν γύρω στις 7 χθες το απόγευμα αυθόρμητη αντιδιαδήλωση και απώθησαν τους ... χριστιανούς.

Αυθόρμητα, αλλά δυναμικά, οι αντιδιαδηλωτές ανέβηκαν την Πατριάρχου Ιωακείμ και αποφασιστικά ήρθαν αντιμέτωποι με τους χριστιανούς, οι οποίοι αιφνιδιάστηκαν κι άρχισαν να οπισθοχωρούν. ..Τους πιστούς ακολούθησαν μέχρι τη Βασιλίσσης Σοφίας οι αντιδιαδηλωτές φωνάζοντας 'Ακάκιε μην ξεχάσεις, οι εικόνες να είναι από το Άγιον όρος'...

² Π.χ. δηλώνει "Art cinema" σε διαφήμισή της στο Έθνος, 25.09.1987

³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁴ Δες παράρτημα, κείμενο Μποστ

⁵ Ενιαίο πρόγραμμα του Φλεβάρη 2010 με τις ταινίες «Το λουλούδι της ερήμου», «Ο αγιασμός» κλπ

⁶ Μάνος, Αλφαβητάρι

Έξω από τον κινηματογράφο ‘Ααβόρα’ είχε μαζευτεί πολύς κόσμος που ήθελε να δει την ταινία. Μέσα η προβολή συνεχιζόταν κανονικά... Σε λίγο κατέφθασαν άνδρες των ΜΑΤ. Δεν άργησαν να φανούν από την Αλεξάνδρας και οι χριστιανοί, που έκλεισαν την Ιπποκράτους ... και ... άρχισαν να φωνάζουν συνθήματα. Ο κόσμος που περίμενε να παρακολουθήσει την ταινία –αρκετοί από αυτούς είχαν γυρίσει όλους σχεδόν τους κινηματογράφους για να το καταφέρουν- πέρασε αμέσως στην αντεπίθεση... δίνοντας μια φαιδρή νότα στην κατάσταση...: ‘Χριστέ βοήθα να δούμε την ταινία’, ‘Εμπρός στο δρόμο που χάραξε ο Πρεβέζης’, ‘Έξω οι παπάδες από τους σινεμάδες’, ‘Δεν γεμίζετε ναό’, ‘Αν δεν δούμε την ταινία δεν θα πάμε εκκλησία’, ‘666 – Ιούδα είσαι σέξι’, ‘Δώστε τον κρίνο στο λαό’. Οι χριστιανοί τους απειλούσαν ότι είναι καταραμένοι κι ότι θα αφοριστούν, ‘Κάθε θεατής είναι σταυρωτής’ φώναζαν. ‘Δεν υποχωρούμε, αν δεν αφοριστούμε’, τους ερχόταν η απάντηση από τους αντιδιαδηλωτές και ‘Είμαστε καλά παιδιά λα λα λα’. ‘Εδώ δεν είναι Αλβανία, είναι Ελλάδα – Ορθοδοξία’ φώναζαν οι χριστιανοί. ‘Εδώ θα γίνει Αλβανία’, ‘Τίποτα τίποτα δεν μας σταματά, το έργο θα το δούμε με τον τσαμπουκά’, φώναζαν οι αντιδιαδηλωτές. Οι χριστιανοί τραγούδησαν τον Ακάθιστο Ύμνο. Οι αντιδιαδηλωτές έψαλαν το Χριστός Ανέστη...και ... φώναζαν ‘Ηλί ηλί λαμά σαβαχθανί’ και ‘Ιούδα ζεις, εσύ τους οδηγείς’».⁷

Δίπλα στην «Ααβόρα» υπήρχε η «Νοσταλγία», «το μοναδικό στην Ελλάδα και τέταρτο στον κόσμο» -όπως διαφημίζεται με φιμάκι μέσα στο σινεμά, πριν την προβολή- μαγαζί με αφίσες, φωτογραφίες και άλλα κινηματογραφικά συναφή. Μαγαζί και σινεμά ανήκουν στον κ. Θεόδωρο Ρίγγα, του οποίου τα έργα (δίσκοι, βιβλία) προβάλλονται αρκούντως στο διάδρομο του σινεμά. Μερικά χρόνια πριν (2007) ο κ. Ρίγγας, πρόεδρος της ΠΕΕΘΚ (Πανελλήνια Ένωση Επαγγελματιών Θερινών Κινηματογράφων, Ακαδημίας 95) με δέχτηκε σ’ ένα μικρό πατάρι - γραφείο, όπου ανεβαίνεις με σκαλίτσα και που βρίσκεται αριστερά και πάνω από το μπαρ του σινεμά. Το γραφείο είναι γεμάτο με προσωπικά αναμνηστικά, όπου δεσπόζει ένα δίπλωμα που αναγνωρίζει τη συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση. Μου λέει: «όταν πήρα την Ααβόρα ήταν ένα απλό συνοικιακό σινεμά, με ταινίες της σειράς. Αν και από τότε οι κινηματογράφοι τέχνης δεν πήγαιναν καλά, έκανα τον κινηματογράφο αυτό καλλιτεχνικό κέντρο. Διακινδύνευσα, αλλά δικαιώθηκα και χαίρομαι».⁸

Η «Ααβόρα» κάνει «ακόμα, όσο ο καιρός δεν καλοκαιριάζει εντελώς, μεταμεσονύκτιες προβολές»⁹ τον Απρίλη του 1987. Προφανώς είναι αυτές οι ίδιες προβολές με ταινίες τρόμου, που ο εκλιπών Βαγγέλης Κοτρώνης συνέχισε εδώ, με μεγάλη επιτυχία, μετά το «Ελυζέ» (δες λέξη).¹⁰ Επίσης έκανε κατά καιρούς και θερινές προβολές. Σινεμά και μαγαζί ανακαινίστηκαν το 2002-3. Εδώ έχω δει το ξεχωριστό κλασικό γιαπωνέζικο φιλμ «Χαρακίρι», τα «Ημερολόγια μοτοσυκλέτας», τη «Στρέλλα» κλπ.

Σε σύγχρονο ρεπορτάζ της, η Αλεξάνδρα Μανδράκου αναφέρει: «...Πήρε τ’ όνομά του από έναν φοίνικα της Δυτικής Αφρικής, για να είναι η πρώτη κατά σειράν αίθουσα στη λίστα των εφημερίδων εκείνης της εποχής. ‘Αυτές οι λεπτομέρειες μετρούσαν τότε, γιατί οι κινηματογράφοι ήταν πάρα πολλοί’ εξηγεί ο αιθουσάρχης Θεόδωρος Ρίγγας, ο άνθρωπος που, εκτός από την Ααβόρα, έχει συνδέσει το όνομά του με τους θερινούς κινηματογράφους Βοξ, Ριβιέρα, Αθηναία και Παναθήναια [δες και «Άννα», προσθέτω εγώ]. Στο φουαγιέ πολλές φωτογραφίες σταρ του Χόλλυγουντ

⁷ Σωτήρχου

⁸ Θεόδωρος Ρίγγας, συνέντευξη

⁹ Γεωργελές, Α112, 62

¹⁰ tempelis, στο sign-on-you-crazy-diamond-blogspot.com / tempelis

και αφίσες κλασικών ταινιών, στο βάθος μια μηχανή προβολής του 1928, που κάποτε λειτουργούσε ως ρεζέρβα για το σινεμά. Στο μικρό γραφείο που διατηρεί πάνω από το μπαρ φτάνει κάθε μέρα γύρω στις 8 το απόγευμα και φεύγει στις 11 το βράδυ. Πότε πότε κατεβαίνει στην είσοδο, κάθεται δίπλα στο ταμείο και παρατηρεί τον κόσμο, 'πώς μπαίνει, πώς βγαίνει, αν πέρασε καλά, πώς σχολιάζει την ταινία που μόλις είδε'. Μικρές αγωνίες που μένουν ίδιες όσα χρόνια κι αν περάσουν. 'Πήρα την Ααβόρα το 1983... και τη μετέτρεψα σε αίθουσα σινεφίλ. Είναι ο κλασικός κινηματογράφος με τον εξώστη, γιατί εμείς είμαστε άνθρωποι του παλιού καλού κινηματογράφου. Παίξαμε τα 'Σταφύλια της οργής', το 'Όσα παίρνει ο άνεμος', το 'Καζαμπλάνκα' και φτιάξαμε ένα κοινό δικό μας, που νιώθει μια αγαλλίαση όταν έρχεται εδώ, σ' ένα χώρο που αγαπά, για να δει παράλληλα και μια καλή ταινία. Μας παίρνουν τηλέφωνο από την Κόρινθο και μας ρωτούν πότε ξεκινάει η προβολή για να έρθουν. Δεν πείραξα τίποτα, έκανα την απαραίτητη ανακαίνιση, γιατί αλλιώς δεν μπορείς να σταθείς, και σεβάστηκα το κοινό. Θέλουμε να έχουμε πάντα μια καλή ταινία, κι ας μην κάνει εισιτήρια... Όσο αντέχουμε. Υπάρχουν φορές που ο κόσμος μάς εκπλήσσει. Επί 29 εβδομάδες, από Νοέμβριο έως Μάιο, παίξαμε το 'Σινεμά ο Παράδεισος'. Ο Χρήστος, ο μηχανικός, είχε βάλει στοίχημα ότι θα περάσουμε τις 30. Τελικά δεν το κέρδισε...'.¹¹

Ο σημερινός μηχανικός, πάντως, λέγεται Κώστας και είναι εξαιρετικά προσηγής. Όχι μόνο με άφησε να φωτογραφίσω την καμπίνα του (από τις πιο ευρύχωρες και καθαρές που έχω δει ποτέ), αλλά χάρη στη δική του προτροπή κάτσαμε, και είδαμε το «Κελλάι 211», γιατί, μετά τη «Στρέλλα», ετοιμαζόμασταν να φύγουμε (οι ταινίες παίζονταν μ' ένα εισιτήριο).

Ενδεικτικές ταινίες: «Τα φτερά της Βαλτικής» πολεμ. περιπ. (εναρκτήριο έργο), «Η τέχνη του έρωτα» αισθημ. κωμωδ., «Το ρεμάλι» ελλην. ρεαλιστ. Γιαννακάς, «Τιτανομαχία στον Ειρηνικό» (1965), «Του χωρισμού ο πόνος», «Διπλοπεννιές», «Η βουλευτίνα», «Μόντεστου Μπλαϊζ» (1966), «Ο γαμπρός μου ο προικοθήρας», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλην. κωμ. Κωνσταντάρας, «Εκείνος κι εκείνη», «Πυρετός στην άσφαλτο» (1967), «Αγάπη και αίμα» ελληνικό, «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Η θυρωρίνα», «Αρχισιδηουργός» έργομ. (1968), «Ο γόης», «Γιατί με πρόδωσες;», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του» (1969), «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» και γενικά Φεστιβάλ ταινιών Βέγγου (1970), «Το φρούριο των αθανάτων», «Ο Παπαφλέσας» (1971), «Ο προδότης της μαφίας», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο» (1972), «Κάπταιν Απάτσι», «Ατέλειωτη νύχτα» (1973), «Καθάρματα του αίματος» (1974), «Μαρία Ρόζα, καμαριέρα στο ξενοδοχείο των οργίων», «Κολασμένο τρίο» (1975), «Ειδικόν δικαστήριο», «Τρινιτά εναντίον Τρινιτά» (1976), «Σφαγή εν ψυχρώ», «Η γιατρίνα του 7^{ου} Συντάγματος» (1977), «Γιατρίνα κάτω απ' το σεντόνι», «Η οργή του θεού» (1978), «Γδυθείτε παρακαλώ», «Τα καλύτερά μας χρόνια» (1979), «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «Τζαίμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Μουνραϊήκερ», «Και ξανά προς τη δόξα τραβά» Η ζωή του τραγουδιστή Γιάννη Φλωρινιώτη (1980), «Κατάσκοπος Νέλλη», «Η δίκη της χούντας», «Ο πεταλούδσα» (1981), «1922», «Ο Θανάσης και το καταραμένο φίδι» (1982), «Η γέφυρα της αμαρτίας», «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Τεξς» του Πολάνσκι (1983), «Οι νύχτες της Καμπίρια», «Νύχτες αγωνίας» Χίτσκοκ, «Οι θρύλοι του Καρτέμπορου» (σικ) του Παζολίνι (1984), «Αουτλαντ», «Διχασμένο κορμί», «Ο εξολοθρευτής» (1985), «Μάρτυρας εγκλήματος», «Ποιος σκότωσε τον

¹¹ Μανδράκου, 58

Χάρρυ» (1986), «Ο άνθρωπος με τη νεκροφόρα» μεταμεσονύκτια προβολή, «Ο δολοφόνος με το δρεπάνι» μεταμεσονύκτια προβολή, «Μωυσής» Μπαρτ Λάνκαστερ κυριακάτικη προβολή, «Πρίγκιψ και φτωχός» κυριακάτικη προβολή, «Ο καρπός της αμαρτίας» (1987), «Λάουρα» Κυριακή πρωί «Η πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας», «Η διπλή ζωή της Τζούλιας», «Τρελοί για δέσιμο», «Επαναστάτης χωρίς αιτία» (1988), «Μια άλλη γυναίκα», «Η γοητεία της αμαρτίας», «Ένα καπέλο γεμάτο βροχή» (1989), «Σινεμά ο Παράδεισος», «Ενοχο παρελθόν» (1990), «Οικογένεια τσιγγάνων», «Ρεβέκκα» (1991), «Αμαρτωλές καλόγριες», «Το όνομα του ρόδου» (1992), «Άρωμα γυναίκας», «Οι ασυγχώρητοι» (1993), «Φράουλα και σοκολάτα», «Ντόλτσε βίτα» (1994), «Τέσσερις γάμοι και μια κηδεία», «Ερωτικό ταγκό» (1995), «Τρία χρώματα: η κόκκινη ταινία», «Τρία χρώματα: η λευκή ταινία», Κλειστόν λόγω επισκευών, «Ο ταχυδρόμος» (1996), «Βαλκανιζατέρ», «Διαλύοντας τον Χάρυ» (1997), «Άντρες με τα όλα τους», «Η νύχτα των βρυκολάκων» (1998), «Αυτοί που μ' αγαπούν θα πάρουν το τρένο», «Η ζωή είναι ωραία», «Ο ύποπτος της οδού Άρλιγκκτον» (1999), «American beauty», «Θάνατος στη Βενετία», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Οι 7 σαμουράι», «Μεθυσμένα άλογα» (2000), «Η μικρή γοργόνα», «Χαμένη Ατλαντίδα», «Ο θρύλος ενός ιππότη», «Quills: Η πένα της αμαρτίας», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (2001), «Το χαμόγελο της μητέρας μου», «Dolce vita», «Ένα χελιδόνι έφερε την άνοιξη», «Ο γιος», «Κάλας για πάντα», «Οδός Μαλχόλαντ» (2002), «Οι κόρες της ντροπής», «Πιάσε με αν μπορείς», «Η κυρία εξαφανίζεται» κλασική, «Ο άγνωστος του εξπρές» θρίλερ, «Η συνοδός», «Ο παγωμένος δρομέας» (2003), «Σούπα πάπιας» Αδελφοί Μαρξ, «Η επιστροφή», «Ημερολόγια μοτοσικλέτας» (2004), «5 φορές το 2», «Οι ατέλειωτοι αρραβώνες», «Χαρακίρι» (2005), «Το νησί του πειρατή», «Play», «Ανθρωποκτονία», «Η κληρονομιά» (2006), «Μετά το γάμο», «Ο άρτος ημών ο επιούσιος», «Φλάνδρα», «Το κορίτσι που γυρίζει τις σελίδες» (2007), «Elizabeth, η χρυσή εποχή», «Το όνειρο της Κασσάνδρας», «Το ορφανοτροφείο», «Και τα σπουργίτια τραγουδούν» (2008), «Βαλς με τον Μπασίρ», «Η σιωπή της Λόρνα», «Τρεις πίθηκοι», «Fahrenheit 451», «Ραν» (2009), «Σκότωσα τη μητέρα μου», «Το κελί 211», «Σταυροδρόμια ζωής», «Στρέλλα», «Λουλούδι της ερήμου» (2010), «Μεσάνυχτα στο Παρίσι», «Το χρέος», «Ψηλά τα χέρια», «Σιωπηλές ψυχές» + «Οι συνέπειες του έρωτα», «Ο μύλος και ο σταυρός» + «Το άλογο του Τορίνο» (2011) «The Artist», «Το άλογο του πολέμου», «Ένας χωρισμός» + «Οι απόγονοι» + «Ολιγαρχία», «Marley» (2012), «Ο εξαιρετικός κύριος Lazhar», «No» και «Η επίθεση» (2013).

AB / **A-B** Θερινό και έντονα εξοχικό σινεμά Α' προβολής, που εξελίχθηκε σε σινε τέχνης και διατηρήθηκε τη δύσκολη εικοσαετία 1971-1990. Λειτουργούσε στην οδό Θεοδοκοπούλου 36, Κλωναρίδη, στα Άνω Πατήσια, πίσω από το ομώνυμο εργοστάσιο μπύρας και πάγου του 19^{ου} αιώνα (το οποίο ο Δήμος Αθηναίων αγόρασε, δυστυχώς γκρέμισε και, με χαρακτηριστική δημοσιοϋπαλληλική καθυστέρηση, διαμόρφωσε σε πάρκο). Στις εφημερίδες εμφανίζεται κατά καιρούς ως Άνω Πατήσια / Κλωναρίδου / Πατησίων. Τηλ. 2289277, 2026219. Εισιτήριο δρχ. 35 το '77 (ακριβώς στο μέσον όρο της τιμής). Επιχείρηση του Γιώργου Παπαδόπουλου (δες επίσης «Καμέλια», «Ατενέ», «Ατθίς»,¹² «Πιγκάλ»¹³ και «Αριάδνη»). Μεγάλο οικόπεδο, περίπου 3,5 στρέμματα, κάπως σαν ακανόνιστο τραπέζιο, με την επιμήκη παράλληλη πλευρά προς το δρόμο και την κοντύτερη προς τη οθόνη. Κτίριο εισόδου με ταμείο και καμπίνα προβολής από πάνω, δίχως εξώστη. Τυπική διάταξη

¹² Αντώνης Στεργιάκης και Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνεντεύξεις

¹³ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

χώρου. Ρομβοειδή φώτα από νέον στην κάτω όψη της εξωτερικής μαρκίζας που καλύπτει την είσοδο. Έξοδοι κινδύνου στα πλάγια. Είχε αραιές πολυθρόνες, άνετες, και χαλίκι κάτω. Τρία τμήματα, χωρισμένα από δύο τσιμεντένιους διαδρόμους. Μέσα στην πλατεία υπήρχαν διάφορες πρασινάδες. Νεοκλασικό σπίτι δεξιά του (σώζεται), καθώς και δέντρα των γύρω κήπων.

«Ο ιδιοκτήτης του στην πιάτσα ήταν σύμβολο ρομαντικού αιθουσάρχη. Έλεγε ότι θα παίζει καλλιτεχνικές ταινίες, ανεξάρτητα αν δεν έρχονται πολλοί θεατές».¹⁴ «Τα έργα που θυμάμαι πάνω απ' όλα εκεί ήταν ο 'Εικονογραφημένος άνθρωπος' και οι 'Ανταύγειες σε χρυσά μάτια'», λέει ο Χαρίλαος Φλώρος.¹⁵ Εδώ εγώ είδα «Εικονογραφημένος άνθρωπος» με το φίλο μου τον Άρη και το μεγαλειώδες «Αλονζανφάν» των Ταβιάνι (πρώτη φορά).

Το κτίριο της εισόδου χρησιμοποιήθηκε επί χρόνια από συνεργείο αυτοκινήτων λάντα (του κ. Χρηστακίδη) -εξού και το παρατημένο εντός επί πολλά χρόνια κόκκινο λάντα- αλλά σήμερα (2013) όλο το σινεμά είναι από χρόνια δίχως καμιά χρήση, ενώ κτίριο και οθόνη ευτυχώς ακόμα σώζονται. Ποικίλοι πολιτικοί εξαγγείλανε κατά καιρούς τη «σωτηρία» του. Το 2005, επί Ντόρας Μπακογιάννη, το είχε αγοράσει ο Δήμος Αθηναίων με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, για να το κάνει δημοτικό σινεμά. Από τότε, όλο το διάστημα 2005 – 2010 το μόνο που κατάφερε ο Δήμος ήταν να κόψει θάμνους και δέντρα, που είχαν φυτρώσει αδέσποτα σ' όλη την πλατεία. Έκραξα το Δήμο από την «Athens Voice». Ιδού το κειμενάκι μου:

«'ΖΕΦΥΡΟΣ' ΚΑΙ 'Α-Β'»

Ή τι θα πει Δημόσιο- στα θερινά σινεμά αυτή τη φορά

Όπως ίσως θα είδατε, στα μέσα του Απρίλη άνοιξε το πρώτο θερινό σινεμά της πόλης, ο 'Ζέφυρος' στα Πετράλωνα. Ο ιδιοκτήτης του είδε ότι η φετινή άνοιξη ήταν ήπια και το άνοιξε νωρίτερα από άλλες χρονιές. Αν ήταν μια άνοιξη με χιόνια, θα το άνοιγε καθυστερημένα, τον Ιούνιο ας πούμε. Λογικό. Η ιδιωτική πρωτοβουλία προσαρμόζεται στις συνθήκες. Ως εδώ καλά και τού ευχόμαστε καλές δουλειές.

Το 'Α-Β' όμως δεν άνοιξε. Το 'Α-Β' είναι ένα παλιό, από χρόνια κλειστό θερινό σινεμά στα Άνω Πατήσια, που σώθηκε με χίλια ζόρια επειδή το Σεπτέμβρη του 2005 το αγόρασε ο Δήμος Αθηναίων έναντι 1.675.000 €. ¹⁶ Το αγόρασε για να το κάνει θερινό δημοτικό κινηματογράφο, τρίτο μετά τη 'Στέλλα' στην Κυψέλη και τον 'Ορφέα' στη Γούβα. Ε, ακόμα το κάνει.

Το να λειτουργήσει ένας θερινός κινηματογράφος είναι πανεύκολο, στοιχειώδες. Όχι όμως αν τον έχει πάρει ο Δήμος. Πέρασε το υπόλοιπο 2005, τίποτα, κανένα έργο. Πέρασε το 2006, πάλι τίποτα. Ξεκίνησε η θερινή σεζόν του 2007, ακόμα πιο τίποτα. Αν τον είχε πάρει ιδιώτης, θα τον είχε λειτουργήσει από τότε, θα είχε προλάβει τουλάχιστον τον Οκτώβρη του 2005. Και φυσικά ολόκληρα τα καλοκαίρια του 2006 και του 2007. Όμως ο Δήμος δεν ξοδεύει δικά του λεφτά. Ξοδεύει δικά μας. Κι έτσι δεν συγκινείται.

Δεν αμφιβάλλω ότι υπάρχουν δικαιολογίες: η τεχνική υπηρεσία, οι διαγωνισμοί, η πιάτσα που δεν πρέπει να χαλάσει, τα διοικητικά προβλήματα, η σφραγίδα που

¹⁴ Λόγια του Γιώργου Μπολέτση, μεταφερόμενα σε μένα από τον Τάκη Μπαστέα

¹⁵ Χαρίλαος Φλώρος, συνέντευξη

¹⁶ Εφημερίδες φθινοπώρου 2005

χάθηκε, οι απεργίες, οι πολιτικές φιλοδοξίες της Ντόρας (τότε) και του Κακλαμάνη (σήμερα), η υπογραφή του τάδε προϊσταμένου που είναι σε άδεια, οι κωδικοί των κονδυλίων, το φαξ που χάλασε, η κόντρα με την κεντρική διοίκηση, η δυσκολία με το Δημοτικό Διαμέρισμα (το 5^ο), η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, ο Γκέκας που τον έδιωξε ο έξυπνος ο Παναθηναϊκός κι έγινε πρώτος σκόρερ στη Γερμανία, το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού, ο καταπιεσμένος σίριαλ κίλερ του Βιρτζίνια Τεκ.

Φυσικά υπάρχουν δικαιολογίες. Αλλά η σύγκριση του ‘Α-Β’ με το ‘Ζέφυρο’ είναι συντριπτική για τους μανιακούς του δημόσιου τομέα.»¹⁷ Εννοείται πως δεν ίδρωσε τ’αυτί τους. Το μόνο που έχει κάνει ο Δήμος είναι ότι έχει χτίσει την είσοδο με τσιμεντόλιθους! Ο Δήμος που από το 1987 (!) εμφανιζόταν «αποφασισμένος» να μισθώσει και να μετατρέψει όχι μόνο το «Α-Β» μα όλους τους κλειστούς θερινούς σε σε «χώρους ελαφράς άθλησης, ψυχαγωγίας και παιδικής χαράς»!¹⁸ (Δες και «Ορφέας», «Στέλλα»).

Μερικά φιλμ: «Μπομπ και Κάρολ, Τεντ και Αλίκη», «Όταν έπεσε το σκοτάδι», «Μάχη της ερήμου», «Παράξενο πάθος» (1971), «Το κρυφό μου ημερολόγιο, «Η κόρη του Ράιαν», «Ο ερωτιάρης στη χώρα του σεξ» (1972), «Μάλιστα, μάλιστα κύριε», «Η 25^η ώρα», «Τζερεμία Τζόνσον, ο αλύγιστος», «Η νύχτα των στρατηγών» (1973), «Εισβολείς των βυθών», «Κανένας οίκτος για τους δολοφόνους», «Ο σκορπιός», «Κολασμένο τρίο», «Η ακόλαστη» (1974), «Η μεγάλη επιδρομή», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Οι κακοποιοί», «Μυστική αποστολή στο Βακάρες» (1975), «Λένυ ο βρωμόστομος», «Η γνωριμία της σάρκας», «Επισκέπτες της νύχτας» «Τόμμυ», «Τα σαγόνια του καρχαρία» (1976), «Μέρες του ’36», «Οι επαγγελματίες», «Η μνηστή του Φρανκενστάιν», «Ιστορία ενός αμαρτήματος», «Ο νόμος του μίσους», «Δε θα γυρίσω το βράδυ» (1977), «Δαίμονες των ουρανών», «Αυτή η γη είναι δική μου», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» (1978), «Ο άνθρωπος που αντίκρισε την κόλαση», «Έκβους, τα πάντα γύρω από το σεξ», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου», «Ένα αστέρι που λέγεται αύριο», «Ένα αστέρι γεννιέται» (1979), «Η νύχτα των βρυκολάκων», Αφιέρωμα στον Χίτσκοκ, «Αγαπημένο μου πατέρα», «Η γυναίκα του παπά», Εβδομάδα ιταλικής κωμωδίας (1980), «Εφ Μπι Άι Φάκελος 17 άκρως εμπιστευτικών», «Ο Πεταλούδας», «Αποστολή αυτοκτονίας», «Δολοφονίες διακεκριμένων», «Ήταν ένας παλιάνθρωπος», «Φρενίτις», «Νευρικός εραστής» (1981), «Η πραγματική αλήθεια για τη Μαριάν», «Κλεοπάτρα», «Το μυστήριο του θαλάμου 6», «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου», «Όπου τολμούν οι αετοί» (1982), «Τα φιλαράκια», «Εξκάλιμπερ», «Ένας λυκάνθρωπος στο Λονδίνο», «Ο άνθρωπος που λήστεψε τη μαφία» (1983), «Η αριστοκρατία του εγκλήματος», «Τσάιναταουν», «Φλάσντανς», «Περιπλανώμενος πιστολέρο», «Ϊπτάμενος και τζέντλεμαν» (1984), «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Πύρινοι δρόμοι», «Η αγριόγατα», «Ανθρωποκνηγητό», «Παιχνίδια πολέμου», «Αουλαντ» κλπ ταινίες από αφιέρωμα στο φανταστικό κινηματογράφο (1985), «Τον έλεγαν πρίγκηπα της πόλης», «Η γοητεία της εξουσίας», «Νταλιέ» (1986), «Ακρότητες», «Φλογισμένες σχέσεις» έγχρ., «Το ωτοστόπ του τρόμου», «Παρακαλώ σκοτώστε τη γυναίκα μου», «Χωρίς οίκτο», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού», «Η χρονιά του δράκου», «Στην παγίδα του νόμου», «Μόνα Λίζα» (1987), «Τσάιναταουν», «Ο φίλος μου κι εγώ», «Το θαύμα της 6^{ης} Λεωφόρου», «Ρομποκόπ», «Το μυστικό της επιτυχίας μου», «Ολέθρια σχέση» (1988), «Η γοητεία της αμαρτίας», «Ο άνθρωπος της βροχής», «Το πλοίο των

¹⁷ Φύσας, Ζέφυρος και Α-Β

¹⁸ Πάρλας, Πρώτη 30.06.1987

παρανόμων», «Ο Μισισιπής καίγεται» (1989), «Οι διχασμένοι», «Παρεκτροπές», «Αταίριαστοι εραστές» και «Όταν ο Χάρυ συνάντησε τη Σάλυ» (1990).

Αβέρωφ Α Σωζόμενη (2013) ισόγεια αίθουσα του λαϊκού αθηναϊκού Κέντρου. Ομόνοια έγραφαν οι εφημερίδες, Λυκούργου 3 και (σχεδόν) Αιόλου είναι η ακριβής διεύθυνση. Τηλέφωνα: 3240507, 3249191. Ξεκίνησε τέλη του 1959 ως σινεμά Α΄ προβολής, με 385 θέσεις και αρχικό επιχειρηματία τον Σπ. Μητρόπουλο.¹⁹ Απευθυνόμενο παλαιόθεν στο λαϊκό αρσενικό πληθυσμό του Κέντρου, έχει γίνει τσοντάδικο από τη δεκαετία του '70. Μάλιστα το 1983, ο υπεύθυνός του πέρασε αυτόφωρο για προβολή πορνό.²⁰

Πάντως το κτίριο μου μοιάζει παλιότερο από το '59, ίσως μεσοπολεμικό, με εκλεκτικιστικά στοιχεία. Δεν μπόρεσα να διαπιστώσω όμως τίποτα συγκεκριμένο για προηγούμενη χρήση του. Δεν έχει δυστυχώς κηρυχτεί διατηρητέο, πιθανώς για να τιμωρηθεί που εξελίχτηκε επί το περιθωριακότερο. Κατά την ειδησεογραφία του 2007, συζητιόταν συνέχεια για απαλλοτρίωση από το Δημοτικό Διαμέρισμα. (Δεν έγινε). Επίσης, παρόλο που λειτουργεί κανονικά, έχει εξοβελιστεί από τις εφημερίδες και τα περιοδικά όπου προ πολλού δεν αναφέρεται (όπως άλλωστε ούτε το 'Αθηναϊκόν' Γ, το 'Κοσμοπολίτ', το 'Ορφείο' και το 'Σταρ', τα τελευταία εναπομένοντα τσοντάδικα και συγχρόνως τα τελευταία εναπομένοντα λαϊκά σινεμά παλιού τύπου, με ολοήμερη λειτουργία). Ήδη από το 1961, παίζει από τις 10 π.μ. Η υπόμνηση επαναλαμβάνεται επί δεκαετίες. Στα τέλη του '70 (τουλάχιστον) επιχειρηματίας αναφέρεται ο Γιάννης Κουρόγλου.²¹ Τώρα στο εισιτήριο εμφανίζεται ο κ. Τσακαλάκης, όπως και στο 'Κοσμοπολίτ'.

Σχετικά πρόσφατα έγραφα το θέμα των τελευταίων αθηναϊκών πορνοσινεμά. Για τούτο εδώ, δημοσίευσα τα εξής:

«Σινιέ vs πορνό: στο 'Αβέρωφ'

Οκτώβρης του 2005, όμορφο μεσημέρι, δίχως κρύο, ούτε ζέστη. Εδώ, στην οδό Λυκούργου, παρατηρώ τις πελάτισσες που βγαίνουν από το Λαμπρόπουλο / Notos Gallery φορτωμένες με τις σινιέ τσάντες τους. Οι περισσότερες δεν προσέχουν καν το τσοντάδικο απέναντί τους, στο παλιό και πολύ ωραίο ανακαινισμένο κτίριο. Κάποιες όμως φαίνεται πως σκανδαλίζονται αρκούντως από τις φωτογραφίες του 'Αβέρωφ' και τη μεγάλη ταμπέλα 'SEX ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΒΟΛΗ SEX'. Τις βλέπω που σταματάνε μια στιγμή, κοιτάνε -χωρίς να κοιτάνε- και αποδοκιμάζουν με αρνητικές κινήσεις του κεφαλιού. Άλλες πάλι κάνουν πως δε βλέπουν. Κι αυτό, παρόλο που το σινεμά έχει στις προθήκες του το ελάχιστο απαραίτητο, προκειμένου να προσελκύσει το κοινό του: απλές φωτογραφίες με ημίγυμνες γυναίκες, τίποτα περισσότερο δηλαδή από μια τηλεοπτική διαφήμιση.

Μπαίνω στο σινεμά, πλησιάζω την ταμιά. Λέω ποιος είμαι, εξηγώ τι προσπαθώ να γράψω. 'Δεν ξέρω τίποτα, πρέπει να μιλήσετε με τον υπεύθυνο'. 'Πότε έρχεται;' 'Δεν ξέρω, δεν έχει ορισμένο ωράριο'. 'Ν' αφήσω την κάρτα μου να με πάρει τηλέφωνο;' 'Αφήστε την'. Αγοράζω εισιτήριο.

Στα χειμερινά σινεμά, τα εισιτήρια κοστίζουν 7-8 € (τα τσοντάδικα -με την ατυχή και πρόσκαιρη παρένθεση των ντράιβ ιν- είναι πάντα χειμερινά). Στα τσοντάδικα όμως το εισιτήριο είναι το μισό, μόνο 3.50. Η εξήγηση είναι απλή: δεν παίζουν ταινία, μπομπίνα δηλαδή που γυρίζει, ούτε έχουν μηχανικό προβολής. Παίζουν βίντεο ή dvd. Ο/η ταμιάς ελέγχει την προβολή από τη θέση του, από την οποία αυτόματα

¹⁹ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁰ Απογευματινή 13.05.1983. Αλίευμα του Θανάση Βέμπου

²¹ Χρυσός Οδηγός 1979

προβάλλεται η εικόνα στη οθόνη, μέσω ενός προτζέκτορα που είναι κρεμασμένος στο ταβάνι, μπροστά από την οθόνη. Σα να προβάλλεις σ' ένα λευκό τοίχο το dvd που παίζει ο υπολογιστής σου. Η καμπίνα προβολής έχει καταργηθεί. Ταξιδέτρια δεν υπάρχει, πρόγραμμα δεν υπάρχει (μόνο το 'Κοσμοπολίτ' είχε ένα υποτυπώδες): να λοιπόν πώς εξηγείται το χαμηλό εισιτήριο.

Στο στενό διάδρομο μετά το ταμείο, μια σκάλα αριστερά οδηγεί προς το WC. Η πόρτα προς την κυρίως αίθουσα έχει στο άνω μέρος καμπύλες που θυμίζουν ανατολίτικο σαράι. Τραβάω την κουρτίνα, μπαίνω. Έχω την οθόνη πίσω μου, δηλαδή η οθόνη είναι προς το δρόμο και παράλληλη μ' αυτόν. Αλλιώς τα θυμόμουνα δέκα, δεκαπέντε χρόνια πριν. Τότε είχε τυπική διάταξη, η οθόνη ήτανε φάτσα μπαίνοντας. Κάθομαι λίγο στην άκρη, μέχρι να συνηθίσουν τα μάτια στο σκοτάδι. Το μόνο που μπορώ να δω είναι τα οθονικά (και εν μέρει ...οθωμανικά) δρώμενα: μια μαύρη γυναίκα, δυο λευκοί άντρες. Υποτίθεται ότι κάποιος έφερε πίτσες και μετά ...βάλανε μπρος. Πού και πού τρώνε και λίγη πίτσα. Δε φαίνεται να περνάνε κι άσχημα. Η ποιότητα της προβολής δραματική, θαμπάδα, διπλά και τριπλά είδωλα- μα όσο να 'ναι, άντρας είμαι, χαζεύω. Καπνοσύννεφο όχι πολύ πηχτό (ακόμα;), μυρωδιά καπνού σχετικά υποφερτή. Σίγουρα όχι σωματική μπόχα, σαφής πρόοδος σε σύγκριση με τον παλιό καιρό. Περνάει λίγη ώρα, περπατάω στο διάδρομο, βρίσκω θέση. Μόλις κάθομαι, διάλειμμα.

Κοιτάζω τους ανθρώπους γύρω μου. Οι θεατές είναι καμιά τριανταριά. Άντρες όλοι, εννοείται. Σκέφτομαι ότι, όπως και παλιά, οι μόνες γυναίκες που είδα εδώ είναι όσες εργάζονται στο σινεμά, ταμίες και καθαρίστριες δηλαδή. Η πλειονότητα γύρω μου, αν όχι όλοι, είναι Έλληνες. Ηλικίες από σχεδόν ανήλικοι μέχρι γεροντάκια. Θα έλεγα ότι πλειοψηφούν οι μεσήλικοι, οι πενηντάρηδες μάλιστα. Οι περισσότεροι μόνοι τους. Μερικοί που είναι παρέα συζητάνε. Όχι για το έργο, για τις δουλειές τους, τι θα κάνουνε το βράδυ και άλλα άσχετα. Όλα είναι όπως παλιά.

Κοιτάζω και το χώρο. Όπως ήδη είπα, έχει αντιστραφεί ο άξονας της προβολής. Η οθόνη ήτανε στο βάθος, τώρα έχει έρθει ανάποδα. Τα καθίσματα ξύλινα, φτωχικά όπως πάντα. Αρκετά είναι διαλυμένα. Κοιτάζω προς τα πάνω. Θεωρεία και εξώστης δε διακρίνονται, είναι καλυμμένα. Οι θαυμάσιες γύψινες διακοσμήσεις, που υπήρχανε τουλάχιστον μέχρι πριν 10 χρόνια, ενώ το 'Αβέρωφ' είχε ήδη εξελιχθεί σε τσοντάδικο, αυτές που θύμιζαν 'Αττικόν' ή 'Ιριδα', έχουν εξαφανιστεί. Ο εξώστης, που βρισκόταν πάνω από τη σημερινή οθόνη, έχει προφανώς κλειστεί. [Το ίδιο και τα υπέροχα θεωρεία]. Πάω μια βόλτα, βρίσκω την πόρτα της σκάλας καλυμμένη με κόντρα πλακέ και κλειδωμένη, το επιβεβαιώνω. Φυσικά, μαζί με τον εξώστη έχει καταργηθεί και η καμπίνα προβολής που βρισκόταν πίσω του. Διάφορες υπόνοιες σεξουαλικών περιπτώσεων μου έρχονται στο μυαλό ως αιτία του αποκλεισμού του εξώστη. Πάντως το σύνολο 'Καθίσματα - διακόσμηση - εξώστης - θεωρεία' απέχει πολύ από το κομψό οικογενειακό σινεμά που είχε ξεκινήσει τέλη του '50 και που το είχα προλάβει εγώ ως τσοντάδικο αργότερα. Η καθίζηση είναι καταφανής. Γυρίζω στη θέση μου. Μόνο τα παλιά καλοριφέρ και οι απλίκες στους τοίχους θυμίζουν το παρελθόν. Το έργο ξαναρχίζει.

Η ποιότητα της προβολής σα να έγινε ακόμα χειρότερη: ακόμα πιο θαμπή, τα χρώματα πιο φευγάτα, οι άκρες της οθόνης με αβέβαιο περίγραμμα. Φυσικό, αφού δεν είναι αληθινή ταινία. Αφοσιώνομαι στην 'υπόθεση'. Οι κύριοι τελειώνουν τη δουλειά με τον πατροπαράδοτο τρόπο, το λεγόμενο 'cum shot', δηλαδή στο πρόσωπο της μαυρούλας. Αρχίζει άλλος γύρος, με άλλους εμπλεκόμενους. Βαριέμαι, φεύγω.

Στην έξοδο, η ταμίας με διαβεβαιώνει ότι θα δώσει την κάρτα μου στον υπεύθυνο. Ο 'υπεύθυνος' δε με πήρε...».²²

Μερικές ταινίες: «Το κορίτσι του Βόλγα» (1959), «Το αγόρι π' αγαπώ», «Ο Τσακιτζής», «Η Χιονάτη και τα 7 γεροντοπαλλήκαρα» Α' προβολής αισθημ. κωμωδ. κατάλ. Καρέζη Μπάρκουλης, Αυλωνίτης, Ευθυμίου, Μακρής, Φωτόπουλος, «Μας χώρισε ο πόλεμος», «Η αγάπη μας τελειώνει απόψε», «Τάγμα αυτοκτονίας» περιπ. Γκ. Τόμας (1960), «Προδότη θα πεθάνης τώρα», «Σε ξένα χέρια», «Παιδί του δρόμου», «Η τελευταία μου αγάπη είσαι εσύ» (1961), «Γεννήθηκα για να πονώ», «Διεστραμμένα νειάτα», «Αγάπη γραμμένη με αίμα», «Μάνα κάνε κουράγιο» (δράμα) Χαριλάου, «Το κοθώνια του θρανίου», «τα φτερά της Βαλτικής», «Σιδηρόφρακτοι ιππότες» (1962), «Θεέ δόσμου [σικ] τα παιδιά μου» Ινδικό, «Άσσοι της τράκας» + «Έγκλημα στην Ομόνοια», δραματική περιπέτεια, Ναργκίς, «Ο αδερφός μου ο τροχονόμος», «Η εκδίκηση των παρτιζάνων» πολεμ. ρωσ. παραγ., «Ο δρόμος με τα κόκκινα φώτα», «Κούκλες για την Ανατολή» (1963), «Το τραίνο» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Εμπόριον λευκής σαρκός», «Η θυσία ενός λαού», «Το καράβι των κολασμένων γυναικών» (1964), «Ο πόλεμος του τόπλες» σκετς, «Η εκδίκηση του Ιβανόη» Τζιάνθα Λούσεκ, «Τζαμίλια, όλα για τη δημοκρατία», «Ταξιαρχία μελλοθανάτων» πολ. δραμ. περιπ. (1965), «Τα μυστικά της αμαρτωλής Αθήνας», «Το συρτάκι της αμαρτίας», «Ο πόλεμος του τόπλες» + «Στιγμές της σιωπής», «Εκστασις και γυμνό», «Σιωπή» ρεαλιστ. Ινγκ. Τούλιν (1966), «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη», «Όργια ανηλίκων», «Παράδεισος των γυμνιστών» 9^η εβδ., «Μαύρη αγορά του έρωτος», «Λολίτες της Ανατολής» (1967), «Το διαφθορείον της Χόνναρ Στράσσε», «Οι ερασταί του μεσαίου χώρου»,²³ «Το μεγάλο κάθαρμο», «Λολίτες της Αθήνας», «Εγώ εσκότωσα τον Ρασπουτίν», Δύο έργα, «Πέντε λυσσασμένες...» (1968), «Απ' τα καθάρματα ξεχώριζε ένας», «Γλυκειά βία», «Η μαύρη αγορά του έρωτος», «Κούκλες της Ανατολής» (1969), «Η λεωφόρος του θανάτου» + «Ο Κινγκ Κονγκ δραπετεύει», «Δεκαεφτάχρονος πειρασμός», «Το μεθύσι της σάρκας», «Το τρίγωνο των διεφθαρμένων» (1970), Δύο έργα, «Η σάρκα προστάζει», Νέον έργο, «Ριφιφι στο βατικανό», «Το διαφθορείον», «Λεωφόρος της ζούγκλας» (1971), «Ευδοκία», «Γυμνές ώρες», Δύο έργα, «Αναζήτησις», «Ο βρυκόλακας βγαίνει κυνήγι» (1972), «Όργια σε τιμή ευκαιρίας», «Δαίμονες του τζούντο, κεραυνοί του καράτε», «Ερωτικός παροξυσμός», «Ο κύκλος της αμαρτίας» (1973), «Διεστραμμένοι απ' τη γέννα τους», «Παράνομα ζευγάρια» (1974), Δύο έργα (1978), Δύο νέα έργα σεξ α' προβολής έναρξη 9 π.μ. (1983), 2 έργα σεξ (1984), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ, Δύο έργα σεξ (1986), Ταινίες σεξ (1987), Από πρωίας σεξ (1994), Ταινίες σεξ (2001), Τρία έργα σεξ (2009) και ταινίες σεξ (2013).

Αβέρωφ Β Λαϊκό καλοκαιριάτικο σινεμά στην οδό Λάμπρου Κατσώνη, ανάμεσα στη Νεάπολη και στο γήπεδο του Παναθηναϊκού, στις βόρειες υπώρειες του Λυκαβηττού. Η ονομασία προέρχεται από την περιοχή Αβέρωφ, τοπωνύμιο που με η σειρά του προήλθε από τις τότε γειτνιαζουσες ομώνυμες φυλακές, που οι παλιότεροι τις θυμόμαστε σχεδόν απέναντι από το γήπεδο της Λεωφόρου.²⁴ Σημαντικό ρόλο

²² Φύσσας, Τσοντάδικα

²³ Σπέσιαλ για τον κ. Κώστα Καραμανλή κατά τις εκλογές του 2004

²⁴ Οι φυλακές Αβέρωφ (από το όνομα του βασικού χρηματοδότη - «ευεργέτη» για το χτίσιμό τους) βρίσκονταν όπου σήμερα το κτίριο του Αρείου Πάγου, Αλεξάνδρας και Λουκάρεως, δηλαδή από την απέναντι πλευρά της Αλεξάνδρας, ως προς το σινεμά. Το τοπωνύμιο σήμερα έχει σχεδόν χαθεί, επιζεί αποκλειστικά στο λεωφορείο «Αβέρωφ – Προύσσης». Η Αλεξάνδρας παλιότερα ήταν πολύ στενότερη, δεν ήταν το μεγάλο «σύνορο» που είναι τώρα, κι έτσι το τοπωνύμιο «Αβέρωφ» πέραγε και

στην επιλογή της ονομασίας έπαιξαν, προφανώς, και τα «μαγικά» αρχικά ψηφία Α και Β. Έπαιξε 1968- 1976, γκρεμισμένο εδώ και τριάντα τόσα χρόνια. Στις εφημερίδες είχε περάσει ως Ιπποκράτους / Τέρμα Ιπποκράτους / Ασκληπιού, Λ. Κατσώνη 26. Πήγα να ψάξω το άγνωστό μου σινεμά και οι περίοικοι μου είπαν ότι ήταν σε τμήμα της μεγάλης πολυκατοικίας Λ. Κατσώνη 28-32, συγκεκριμένα σ' αυτό που αντιστοιχεί στον αρ. 28-30, «προς τη σημερινή Σχολή Βακαλό». ²⁵ Τηλέφωνο 6468064. Διαβαθμιζόταν στους ημικεντρικούς ως το 1974, ενώ στα ξεφτίσματά του είχε πέσει στη Β' Έθνική (=προβολή). «Πηγαίναμε πολύ στον κινηματογράφο τότε. Η γειτονιά ήταν πολύ όμορφη, με ωραία χαμηλά σπίτια και τα πεύκα από το Λυκαβηττό. Βλέπαμε τα ματς του Παναθηναϊκού από το βουνό, φαινόταν το γήπεδο. Οι πολυκατοικίες ήταν ελάχιστες», λέει ο κ. Μάμουνας. ²⁶

Ενδεικτικές ταινίες: «Κόκκινος κουρσάρος», «Καταδίωξις ως την άκρη του κόσμου», «Ιβανός», «Τζαμάνγκο», «Οι επαγγελματίες» (1968), «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Ξύπνα καημένη Περικλή», «Κατηγορώ», «Μεγάλη καταδίωξις», «Ένας υπέροχος απατεώνας», «Ο γίγας της Κυψέλης», «Αυτοί οι τρελλοί παραγωγοί» (1969), «Βρώμικο αίμα, βρώμικες σφαίρες», «Δυο φορές προδότης», «Το μεθύσι της σάρκας», «Ο ταξιδιώτης της βροχής», «Λεωφόρος θανάτου» + «Ο Κιγκ Κονγκ δραπετεύει» (1970), «Ο προδότης», «Η πτώσις του φοίνικος», «Πτώσις των αετών», «Ο πύργος των καταγίδων» (1971), «Τρεις φυγάδες», «Δύο άγρια γεράκια», «Ο αετός της στέππας», «Ο άνθρωπος που γύρισε απ' την κόλαση» (1972), «Ο άνθρωπος δυναμίτης», «Η κυρία και οι άνδρες της», «Ο άνθρωπος από το Σάλτσουρκ» (σικ) «Το τσίρκο των βρυκολάκων» (1973), «Ξενοδοχείο Μαζούρκα», «Το κόλπο», «Ο μεγάλος δραπέτης», «Το φίδι», «Άγρια βεντέτα με καράτε» (1974), «Έρωτας και όργια στην Τροία», «Η μάχη της ερήμου», «Είμαι περίεργη κίτρινη», «Διψασμένη για ελεύθερο έρωτα», «Το καυτό κορμί της Νταγκμάρ», «Το μαύρο πουλί» (1975), «Έρχονται οι Ρώσοι», «Ήταν σκληρός και τον λέγαν Αμίν», «Τα σαγόνια [σικ] του καρχαρία», «Λούκυ Λουκ» και «Το κεντρί» (1976).

Αγάπη Υπαίθριος λαϊκός συνοικιακός κινηματογράφος, πάντα Β' προβολής, ο παλιότερος από τους δύο της Λαμπρινής (ή, όπως το έγραφαν οι εφημερίδες του '60, «Τέρμα Άνω Πατήσια»), που έπαιξε 17 καλοκαίρια (1960-1976). Ήταν Αμυκλών 1 και Γεωργούλα, σε επαφή με το ξερό και ανοιχτό γήπεδο ποδοσφαίρου του ΠΑΟ Πατησίων. Ούτε το ένα, ούτε το άλλο υπάρχουν: το σινεμά έχει γίνει πολυκατοικία με το σούπερ μάρκετ «Προμηθευτική», το οποίο καλύπτει εν μέρει το χώρο του σινεμά., το γήπεδο είναι η σημερινή Πλατεία της Λαμπρινής (ή του Αγίου Ανδρέα ή Εργατών Πολεμιστών 12-13). Σώθηκε όμως, αυξήθηκε και μακροημερεύει ο έμπροσθεν τού σινεμά ωραίος ευκάλυπτος επί της οδού Αμυκλών. Η περιοχή διατηρεί ημιεξοχικά στοιχεία ακόμα και τώρα (δέντρα, μαγαζιά για διασκέδαση, κάποιες λίγες μονοκατοικίες, πλατεία). Στην «Αγάπη» έχω δει, παιδάκι προσχολικής ηλικίας, με τους γονείς μου φυσικά, την παλιότερη ταινία που μπορώ να θυμηθώ: έναν κάποιον «Ανίβα» με τον Βίκτορ Ματσιούρ.

Λέει ο Γιώργος Κατσούλης: «Η καμπίνα προβολής ήτανε από τη μεριά της Γεωργούλα και η θόνη στο βάθος, παράλληλα με το δρόμο. Δηλαδή οι θεατές είχανε την πλάτη στο δρόμο. Το οικόπεδο ήτανε αρκετά μεγάλο, με πολλά δέντρα. Υπήρχε

προς το Λυκαβηττό, όπως το «Τέρμα Ιπποκράτους» πέρναγε και προς του Γκύζη -δες π.χ. «Σόνια»- καθώς η παλιά Ιπποκράτους ήταν, νομίζω, φαρδύτερη από την παλιά Αλεξάνδρας

²⁵ Αυτό λένε και οι «Χρυσοί Οδηγοί» του ΟΤΕ

²⁶ Κυριάκος Μάμουνας, συνέντευξη

κι ένα άσπρο παράσπιτο, άγνωστης προέλευσης και χρήσης, αριστερά όπως κοιτούσαμε την οθόνη. Η 'Αγάπη' δεν είχε εξώστη. Ο κόσμος ερχότανε κατά οικογένειες: αντρόγυνα, παιδιά, σκυλιά, γατιά, γιαγιάδες, παπούδες. Αυτό γινότανε ιδίως στα ινδικά, οπότε και κλαίγανε όλοι μαζί. Κλάμα, πολύ κλάμα, μαύρο δάκρυ από τη συγκίνηση και ειδικά από τα παθήματα των κοριτσιών στην Ινδία». ²⁷

Και η Ελένη Ιγγλίζογλου: «Το εισιτήριο έκανε μόνο 5 δρχ. και ταξιθέτρια ήταν η κυρία Παναγιώτα. Κάπου στη δεκαετία του '60 είχαν οργανωθεί καλλιστεία που τα κέρδισε μια όμορφη κοπέλα, ξανθιά και γαλανομάτα, η Ειρήνη, που μένει στην οδό Ορφανίδου και που τη βλέπω ακόμα πού και πού. Δε θυμάμαι όμως αν βγήκε 'Μις Πατήσια', 'Μις Λαμπρινή' ή άλλη μιν». ²⁸

Ενδεικτικές ταινίες: «Κεραυνός στον ήλιο», «Σταχτοπούτα», «Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο», «Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ» εγchr. «Σαμψών και Δαλιδά» έgchr. (1960), «Ο Θύμιος τάχει 400», «Σκλάβο του Γκιούλισταν», «Οικογένεια Παπαδοπούλου», «Διαβόλου κάλτσα», «Μανταλένα» (1961), «Η καφετζού», «Στέγνωσαν τα δάκρυά μου», «Δουλειές του ποδαριού», «Ο αρχισιδηρουργός» (1962), «Βασίλισσα του διαστήματος», «Καταραμένη γενιά», «Σε μεγάλωσα με δάκρυα παιδί μου», «Ο Δήμος απ' τα Τρίκαλα», «Αγρίμι», «Ηδονή μέχρι θανάτου», «Οι άσσοι της τράκας» (1963), «Αγάπησα και πόνεσα» ελληνικό δράμα, «Το γέλιο βγήκε απ' τον παράδεισο» + «Ορκίζομαι στο σπαθί μου», «Γη ποτισμένη με δάκρυα», «Η οργή των γιγάντων» + «Αλήτης με καρδιά» (1964), «Είμαι μια δυστυχισμένη» Μάρθα Βούρτση, «Τα παιδιά της αμαρτίας», «Το ραντεβού της Κυριακής» ελλην. αισθ. Παπαμιχαήλ, «Θα σε κάνω βασίλισσα», «Έξω φτώχεια και καλή καρδιά» (1965), «Ο μεγάλος όρκος» ελλην. δράμα, «Ηρακλής ο ελευθερωτής των σκλάβων», «Ο μεγάλος όρκος» ελλην. δράμα, «Δεσποινίς διευθυντής», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι», «Του χωρισμού ο πόνος», «Ο βασιλεύς των τροπικών» (1966), «Οι αετοί του Τέξας», «Η μοίρα γράφει την ιστορία», «Λαφίνα», «Οι άθλιοι» έgchr. κοινων. (1967), «Δάκρυα οργής», «Η βασίλισσα του απηγορευμένου νησιού», «Ο λοχίας Ράυκερ», «Ο άγγελος του σκότους», «Ο χαζομπαμπάς» (1968), «Ρώμος και Ρωμύλος», «Ένα σταφύλι στον ήλιο», «Τα τέκνα του πλοιάρχου Γκράντ», «Στην κοιλάδα των βασιλέων», «Η κυρά μας η μαμή», «Η πριγκίπισσα των 5 δαχτύλων» (1969), «Ο Δράκουλας βγήκε απ' τον τάφο του», «Το φθινόπωρο μιας καρδιάς», «Το παιδί της μαμάς», «Τύφλα νάχη ο Μάρλον Μπράντο» (1970), «Η ωραία του κουρέα», «Το μεγάλο κόλπο των τριών σωματοφυλάκων», «Ζορρό, ο αόρατος εκδικητής» (1971), «Στη ζούγκλα των χαμένων τεράτων», «Ο Πατούχας», «Το τραγούδι της ζωής μας», «Εκδικητές της αρένας» (1972), «Η εκδίκηση του Σπάρτακου», «Ο αετός της ζούγκλας», «Ο άνθρωπος που έτρεχε πολύ», «Δυο λικό αμέσου δράσεως», «Η ωραία του τσίρκου» (1973), «Η λησταρχίνα», «Ο Λώρενς της Αραβίας», «Τρελλοί Ολυμπιονίκες», «Ροβινσών Κρούσος», «Τα φώτα της πόλης» (1974), «Η επιστροφή του Φαντομά», «Ο θαυμαστός κόσμος των ζώων», «Το χρυσάφι», «Μπουζάνκα αλλά Ελληνικά», «Το μεγάλο αφεντικό» (1975), «Ο τρομοκράτης», «Ο πιο δυνατός άνθρωπος του κόσμου», «Στην κοιλάδα του χρυσού», «Ψηλά τα χέρια Χίτλερ» και «Οι τρελοί νοσοκόμοι» (1976).

Αδριανού δεσ **Αθηναϊκόν** Α

²⁷ Γιώργος Κατσούλης, συνέντευξη

²⁸ Ελένη Ιγγλίζογλου, συνέντευξη

Αελ(λ)ώ Προπολεμικό (1939) σινεμά της Πατησίων, με μεσοαστικό χαρακτήρα, που ξεκίνησε υπαίθριο και κατάφερε να φτάσει στις μέρες μας (2013) με συνεχείς προσαρμογές και ανακαινίσεις. «Στάση Λεβίδου»²⁹ παλιά στις εφημερίδες, Κεφαλληνίας / Πατησίων (αρ.140) τώρα. Το όνομα, θηλυκό και όχι ουδέτερο, όπως πολλοί νομίζουν, σημαίνει «θυελλώδης» και προέρχεται από μια άρπυια της μυθολογίας, που το πήρε από τη λέξη «άελλα» (= «θύελλα, καταιγίς, λαίλαψη»)³⁰. Άρα, μια δημοσίευση με κεφαλαία και τελείες σα να ήταν αρκτικόλεξο, με τη μορφή δηλαδή Α.Ε.ΛΛ.Ω.³¹ (δίχως τελεία στο πρώτο λάμδα), είναι ή λάθος ή προχωρημένο σκώμμα ή τεκτονικός συμβολισμός (καλά, πλάκα κάνω). Πάντως τα βαφτίσια θα πρέπει να σχετίζονται και με την αλφαβητική γειτνίαση προς τη γειτονική και προϋπάρχουσα «Αθηνά»- διεκδικητική πρακτική πολύ συνηθισμένη μεταξύ ανταγωνιστών. Τηλ. 836340, 873141, 8214675, 210- 8259975, 210 8215327, δικτυακός τόπος www.cinemax.gr. Συνοικιακό το '40, Α' προβολή από δεκαετία '50 και εφεξής. Εμφανίζεται στο φιλμ «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα».³² Αν και καλοκαιρινό, κάποιες φορές πρόβαλε ταινίες σε πρώτη προβολή (τουλάχιστον 1947-1950). Μερικώς θέατρο το 1941. Τρίτο καλοκαιρινό σινεμά σε εισιτήρια στην Αθήνα το 1946, με 144.813, μετά το «Στάδιον» και το «Άκρον» (δες λέξεις).³³ Το 1977 άγνωστοι έβαλαν βόμβα (που εξουδετερώθηκε), διαμαρτυρόμενοι για τη προβολή της ισραηλινής ταινίας «Επιχείρηση Έντεμπε».³⁴

Το 2000 έμεινε πολύν καιρό κλειστό, προκειμένου να μετατραπεί στο μούλτιπλεξ «Αελλώ Cinemax 5+1» (= πέντε χειμερινές αίθουσες συν η θερινή ταράτσα που διατηρήθηκε), οπότε έχει τώρα 1.240 θέσεις. «Γέννησε» κι άλλο ομώνυμο κατά μίμηση στην Καλλιθέα. Επιζεί και μακροημερεύει ως Dolby digital, aircondition και όλα τα σχετικά σήμερα, μέσω των οποίων πολέμησε επιτυχώς την κρίση του κινηματογράφου. Δηλώνει «μοντέρνοι χώροι σε χρωματικές συμφωνίες του πορφυρού κόκκινου, του μπλε και του πορτοκαλο – σομόν».³⁵ Ιδιοκτήτης του χώρου, το Μετοχικό Ταμείο Στρατού.³⁶ Επιχειρηματίας το 1947³⁷ και 1950³⁸ ο Γεράσιμος Πανάς και το 1955 η Ελληνική Κινηματογραφική Εταιρεία.³⁹ Δεύτερο σε εισιτήρια το 1962, μετά το Βερντέν, αφού έκοψε 121.082.⁴⁰ Αμέσως μετά, το 1962-63, ο αρχιτέκτονας Βάσος Χαραλαμπίδης και ο πολιτικός μηχανικός Πάνος Λινάρδος έχτισαν στο ίδιο σημείο χειμερινή αίθουσα με καλοκαιρινό

²⁹ Το σπίτι / κτήμα Λεβίδη είχε φάτσα στην Πατησίων και κατά 99% κάλυπτε το κομμάτι μεταξύ Κεφαλληνίας και Αγ. Μελετίου, όπου αργότερα το «Μπροντγουαίη» (δες λέξη). Εκεί, στο τέλος της σημερινής πλατιάς Πατησίων, σταματούσε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η συγκοινωνία για τα Πατήσια και μετά άρχιζαν οι εξοχές – εξοχές. Εξού και η στάση /σταθμός Λεβίδη. Το τοπωνύμιο διατηρήθηκε, φθίνον σταθερά, μέχρι τη δεκαετία του 60 (το έχω βρει π.χ. σε μυθιστόρημα του Μαρή, που διαδραματίζεται το '50). Ο Δημήτριος Λεβίδης ήταν βασιλικός ανήρ. Υπάρχει και δρόμος με τ' όνομά του στην Κηφισιά, ήδη από το 1900, θαρρώ δε και ιδιοκτησία του εκεί την ίδια εποχή (Ιγγλέσης 1911, 402)

³⁰ Πάπε, τ. Α, 45

³¹ π.χ. Ελεύθερον Βήμα, 11.06.1943

³² Αλίευμα του Τάκη Μπαστέα

³³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 3 /2.11.1947

³⁴ Ακρόπολις 04.01.1977. Από το πολύτιμο κλίπινγκ του Θανάση Βέμπου

³⁵ Αθηνόγραμμα Β' περ. 157, 15.05.2003

³⁶ Κατάκη 23

³⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

³⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950

³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁴⁰ Τα Θεάματα τ. 116, 20.09.1962

κινηματογράφο στην ταράτσα⁴¹ και με 765 θέσεις.⁴² Το χειμερινό ήταν μια μεγάλη αίθουσα, με εξώστη και μπαράκι στο βάθος, δεξιά της οθόνης ως προς τους θεατές, από το οποίο έβγαινε καρότσι – μπαρ στο διάλειμμα. Πολλές φορές την είχα επισκεφτεί και δε μπορώ να πω ότι δε λυπήθηκα που έγινε μούλτιπλεξ.

Να δυο χαρακτηριστικά αστικές διαφημίσεις με διαφορά δέκα περίπου χρόνων:

Κινηματογράφος

Α Ε Λ Λ Ω

Στάσις Λεβίδη

Γί'αυτούς που δεν την εί-
δαν και γί'αυτούς που θέ-
λουν να την ξαναδούν, αλλά
με τελειότεραν απόδοσιν από
ό,τι άλλο είδαν αλλού, ο αρι-
στοκρατικώτερος κινηματο-
γράφος της οδού Πατησίων
θα σας παρουσιάση την
θρυλικήν

ΚΑΡΜΕΝ

με την

ΙΜΠΕΡΙΟ ΑΡΖΕΝΤΙΝΑ

με την

**ΝΕΑΝ ΕΝΤΕΛΩΣ ΙΣΠΑ-
ΝΙΚΗΝ ΚΟΠΙΑΝ**

και με την τελείαν απόδοσιν
των περιφήμων μηχανημά-
των της τύπου

ΚΛΑΝΓΕΝΦΙΛΜ 1939.

ΣΗΜΕΡΟΝ

Α Ε Λ Λ Ω⁴³

Και:

—ΑΕΛΛΩ—

Απόψε
ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΒΟΛΗ
μετά το «Πάλλας»
Η καταπληκτική ιστορία της

⁴¹ Ορφανουδάκης 86 κε

⁴² Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁴³ Έθνος, 17.08.1939. Τη δεύτερη φορά το ένα λάμδα λείπει!

Ευρωπαϊάς Πριγκιπίσσης, την ο-
Ποίαν πάντρεψε ο Πρόεδρος
Ρούσβελτ.

ΠΡΙΓΚΙΠΙΚΟ ΡΟΜΑΝΤΖΟ

ΟΛΙΒΑ ντε ΧΑΒΙΛΛΑΝΤ⁴⁴

Ιδού κι ένα πολύ χαρακτηριστικό -και ελαφρώς αντιφατικό- δημοσίευμα για την «Αελλώ» από το μακρινό 1949, με πρωταγωνιστή ένα Γάλλο σταρ της εποχής:
«Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΖΩΗ

...προχθές, χάρις την παρουσία του Ζαν Μαραί, ο κινηματογράφος Αελλώ εγνώρισε μεγάλες δόξες και τραγική οικονομική αποτυχία. ... Διότι οι θεαταί της παραστάσεως, οκτώ έως δέκα, στρογγυλοκάθησαν και περίμεναν την άφιξιν του πρωταγωνιστού. Και πώς να γίνη ‘κοντρόλ’; : -‘Εγώ μόλις τώρα μπήκα...’ έλεγε η νεαρά που είχε πιάσει πόστο από τις οκτώ. Και ενώ εχαλούσε ο κόσμος, ενώ εκατοντάδες θεαταί έκαμαν ουρά, το ταμείον έρημο, έκλαιγε την μοίραν του...».⁴⁵
Στο «Αελλώ Cinemax 5+1», αυτό το +1 είναι η ταράτσα, διατηρητέα από το 1997 με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ Κώστα Λαλιώτη ως χώρος⁴⁶ και από το Υπουργείο Πολιτισμού ως χρήση. Πήγα πριν από λίξα καλοκαίρια (2007) σ’ αυτήν ακριβώς την ταράτσα και είδα τη «Συμμορία των 13»- μια ταινία της πλάκας, αλλά ήθελα να μελετήσω το χώρο, τον οποίο είχα να δω προτού το «Αελλώ» γίνει μούλτιπλεξ. Λοιπόν το σινεμά έχει μεν τυπική διάταξη χώρου, αλλά το πλάτος του (=η απόσταση ανάμεσα στα δυο πλάγια της πλατείας) είναι μακρύτερο από το μήκος του (=την απόσταση οθόνης – μηχανής προβολής). Η είσοδος (σκάλα και ασανσέρ) είναι στο πίσω μέρος της πλατείας, αντίκρυ στην οθόνη και πλάι στην καμπίνα προβολής, στο μπαρ (κλειστό, στην είσοδο με προειδοποίησαν αν ήθελα να έπαιρνα κάτι από το ισόγειο μπαρ της εισόδου) και στο WC (όπου μια ευγενική ταμπέλα πληροφορεί ότι είναι βοηθητικό, κι ότι το κύριο είναι στο υπόγειο). Υπάρχουν σκεπασμένα μέρη στα πλάγια και πίσω, για περίπτωση βροχής. Στα πλάγια καθώς και εκατέρωθεν της οθόνης υπάρχουν διαφημίσεις, οι οποίες όμως δεν είναι πελατών, αφορούν μόνο ταινίες της Cinemax. Υπάρχει επίσης πολύ πράσινο στα πλάγια καθώς και ένα μεγάλο πεύκο, που έχει αναπτυχθεί ποιος ξέρει σε ποιον ακάλυπτο πολυκατοικίας και που υψώνεται πίσω και πλάι από τη (λίαν καλαίσθητη) οθόνη, η οποία όμως κόβει τα κεφάλια των ηθοποιών, όπως άλλωστε στα περισσότερα θερινά. Οι πολυθρόνες είναι αρκετά καλές υπάρχουν και κάνα δυο καναπέδες εξοχικού τύπου, συνολικά γύρω στα 350 – 400 καθίσματα με πρόχειρο μέτρημα. Ανάμεσα στις καρέκλες έχουν αναπτυχθεί πάρα πολλά μαρμάρινα τραπέζια και τραπεζάκια. Ο όλος χώρος αποπνέει απλοχεριά και άνεση. Κάτω όμως δεν υπάρχει μήτε χώμα, μήτε χαλίκι, αλλά ένα μάλλον κρύο καφέ πλακάκι.

Για την επιβίωση του παλαιού αυτού κινηματογράφου, ο Δημήτρης Ρηγόπουλος παίρνει συνέντευξη από την επιχειρηματία: «...Η κ. Τσακαλάκη από το Αελλώ ... δεν αρνείται το ειδικό βάρος του μούλτιπλεξ ...αλλά αρνείται να υπογράψει το πιστοποιητικό θανάτου ολόκληρης της Πατησίων: ‘Είναι αλήθεια ότι το Ster προσέλκυσε ένα νεανικότερο κοινό αλλά εμείς, ως Αελλώ, δουλεύουμε ικανοποιητικά στηριζόμενοι σχεδόν αποκλειστικά σε μεγαλύτερες ηλικίες και

⁴⁴ Η Καθημερινή 26.05.1948

⁴⁵ Η Καθημερινή, 13 Ιουλίου 1949

⁴⁶ Και γενικά το ότι ένας σημαντικός αριθμός κινηματογράφων κηρύχτηκαν διατηρητέοι, οφείλεται στη σχετική υπουργική απόφαση Λαλιώτη. Θα βρείτε αρκετά στη συνέχεια, άλλα διατηρητέα μόνο ως κτίσματα, άλλα και ως χρήση: ότι, δηλαδή, επιτρέπεται να λειτουργούν μόνο ως κινηματογράφοι

ανθρώπους της γειτονιάς. Το γεγονός ότι μεγαλώσαμε δεν μας άλλαξε, εξακολουθούμε να είμαστε ένας κινηματογράφος με συνοικιακά χαρακτηριστικά... Νομίζω πως αν δώσεις στον πελάτη αυτό που θέλει, ένα αναβαθμισμένο περιβάλλον με όλες τις σύγχρονες ανέσεις, θα έρθει. Τα στάνταρ άλλαξαν και οφείλουμε να προσαρμοστούμε...Εμείς έχουμε πολλούς ξένους».⁴⁷ Με την τελευταία της αποστροφή, η κ. Τσακαλάκη εκφράζει τη διαφωνία της ότι αιτία της πτώσης των κινηματογράφων είναι η αλλαγή της πληθυσμιακής σύνθεσης σε Κυψέλη και Πατήσια.

Μερικές ταινίες: «Αντίο για πάντα», «Η πόλις τρομοκρατείται», «Μυστικός πράκτωρ» (1939), «Το μυστικό του κόκκινου βράχου», «Μπατερφλάυ», «Για μια νύχτα τρέλας» (1940), «Παρέλασις του Χόλλυγουντ», «Πόλις του αίματος», «Γυναίκες ντετέκτιβ» (1941), «Δεσποινίς Ιατρός», «Το αίνιγμα του μεσονυκτίου», «Αγωνία μιας ψυχής» (1942), «Το μυστικό έγγραφο Z-3», «Η αγωνία των ενόχων», «Ο τελευταίος των 6», «Παγίδες» (1943), «Η Υψηλότης διασκεδάζει», «Απόψε ουδέν νεώτερον», «Επί τα ίχνη του εγκλήματος», «Μπακαρά», «Η τυφλή αδελφή» (1944), «Ο σταυρός του νότου», «Γαμήλιος περιπέτεια», «Επικίνδυνη αποστολή» (1945), «Είμαι ένας κατάδικος», «Η βίλλα των 9 κοριτσιών», «Ντομινό» σε πρώτη προβολή, «Το ξέσπασμα μιας ψυχής» (1946), «Συζυγικά καπρίτσια», «Μακάο», «Λουλούδι της αμαρτίας» (1947), «Θα σε ξαναδώ», «Το στίγμα της Ανατολής», «Το έγκλημα έγινε την αυγή», «Άγνωστος διεύθυνσις» (1948), «Στις όχθες του Σηκουάνα», «Από δύο χρόνια» + «Η μάχη του Γράμμου» (εμφυλιοπολεμικά επίκαιρα), «Γυναίκες στην πάλη της ζωής», «Συγχώρεσε το παρελθόν μου», «Υπόθεσις Μάκομπερ» (1949), «Η καρδιά του πεζοναύτη», «Ο πύργος με τους καθρέφτες», «Σκοτεινό παρελθόν» (1950), «Αγάπησα έναν άγνωστο», «Τραγική αποκάλυψις», «Σατανικός εκβιασμός», «Ο ξένος με τα στίγμα» (1951), «Πειραταί της Κίνας», «Αμαρτίαι γονέων», «Η υπόθεσις του Λάβεντερ Χιλ» (1952), «Το μυστικό της Μαντελέν Σμιθ» δράμα, «Τούρα, η θεά της ζούγκλας» Ντόροθου Λαμούρ, «Ματωμένες αλυσίδες» αστυν. Μπαρτ Λάνακστερ, «Η νύφη φορούσε μπότες» (1953), «Με το πιστόλι στην πλάτη», «Ο φυγάς», «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο» (1954), «Το άστρο των Ινδιών», «Παριζιάνικη φλόγα» έγχρ. μουσ. Κ. Ντιπουί, «Ο γκάγκστερ με το σημαδεμένο πρόσωπο» Μπάρρυ Σούλλιβαν, «Σβενγκάλη» δραμ. περιπ. Χ. Νεφ (1955), «Το στιλέττο της Ιάβας», «Η κόρη της Μάτα Χάρι», «Ποιος σκότωσε τον Χάρρυ» (1956), «Ο άνθρωπος με τη διπλή ζωή», «Ο εξόριστος του Γκράντ Οτέλ», «Μάγκες και κούκλες» (1957), «Στη λαίλαπα της ανταρσίας», «Η κόρη του δολοφόνου» αστυν. α' προβ. Φρ. Αρνούλ, «Γορίλλας, ο υπ. αρ. 1 παγκόσμιος κίνδυνος» (1958), «Πριν νυκτώση», «Αιχμάλωτος του Στάλινγκραντ», «Διακοπές στο Ακαπούλκο», «Μαρουτσέλλα» (1959), «Ο άγνωστος είχε διπλό άλλοθι», «Πράκτωρ λευκής σαρκός» (1960), «Το καράβι της αμαρτίας», «Οι θησαυροί του Σολομώντος», «Μακάο» (1961), «Παγκόσμιον ποδοσφαιρικών κύπελλον 1962», «Σαμποτέρ» του Χίσκοκ (1962), «Ο πράσινος τοξότης», «Το Εφ Μπι Άι εναντίον του Ντίλλιγκερ», «Ο άνθρωπος με τη διπλή ζωή» περιπ. Άλεκ Γίνες (σικ) (1963), «Ο χαφιές» αστυνομική περιπέτεια Ζ. Π. Μπελμοντό, Σερτζ Ρετζιανί, «Το έκτο κλειδί μιας γκαρσονιέρας» (1964), «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο» έγχρ. περιπ., «Ο μυστηριώδης μίστερ Χ», «Κύριος μάρτυς κατηγορίας» θρίλλερ Μάρλεν Ντήτριχ (1965), «Ειδικός πράκτωρ KZ-2 επιχείρησις στριπ της», «Αρχων του τρόμου», «Η κοιλιά των κεραυνών», «Η απαγωγή» (1966), «Οι βασίλισσες» ρεαλιστική περιπέτεια, «Καντό δόλωμα», «Ο κλέφτης των διαμαντιών» (1967), «Ο

⁴⁷ Σινέ Πατησίων

άνθρωπος με το χρυσό χέρι», Μαρακές: Η φωλιά [σικ] των κατασκόπων», «Το τσίρκο με τα 14 πτώματα» Τζόαν Κράουφορντ, «Κολασμένοι άγγελοι», «Οι μισθοφόροι» (1968), «Το φάντασμα του μαύρου πύργου», «Το 7^ο θύμα», «Η Μόσχα στις φλόγες», «Ο ύποπτος του πύργου του Λονδίνου» Πρέμινγκερ (1969), «Το λιοντάρι του χειμώνα», «Άννα Καρενίνα», «Ο δραπέτης» (συγχρόνως σε θερινό και χειμερινό) (1970), «Ανατολικά της Εδέμ» Τζαίμς Ντην, «Περίπατος στην ανοιξιιάτικη βροχή» (1971), «Ο δικτάτωρ», «Τζο Κιντ», «Αποστολή αυτοκτονίας» (1972), «Τυχοδιώκτες χωρίς πατρίδα», «Ο χαρτοπαίκτης και η μίνι φούστα» (1973), «Οι δαιμονισμένες», «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη», «Μαύρη αράχνη» (1974), «Έγκλημα στο Οριάν – Εξπρές», «Αγάπησα έναν κατάσκοπο» (1975), «Σκυλίσια μέρα», «Ρωσική ρουλέτα» (1976), «Ο αστυνόμος τυροβόλησε πρώτος», «Κάθε σπίτι πρέπει να έχει και από μία», «Τζερεμιά Τζόνσον», «Ένα μάγκνουμ 44 για τον επιθεωρητή Κάλλαχαν», «Στρατιώτης Μπλου» (1977), «Το κορίτσι του αποχαιρετισμού», «7 ένοχοι για τον ντετέκτιβ Χάρρυ» (1978), «Η τελευταία επίθεση», «Το τρίο της αμαρτίας» (1979), «Το μέτωπο διεσπάσθη», «Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι» (1980), «Εξκάλιμπερ», «Δυστυχώς τα νέα είναι ευχάριστα», «39 σκαλοπάτια», «Φακελλος ... κόκκινο πουλόβερ» (1981), «Η λάμψη», «Στα δόντια του τελευταίου καρχαρία» Τζ. Φρανσίσκους, «Εξαψη» (1982), «Το σκοτεινό αντικείμενο του πόθου» του Μπουνιουέλ, «Οι δύο δραπέτες» έγχρ. Κατρίν Ντενέβ και «Ρεμπέτικο» (1983), «Σε τετωμένο σκοινί», «Σταρ '80 το γυμνό μοντέλο», «Καζινό ρουαγιάλ», «Άγρια συμμορία» (1984), «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» (1985), «Οι κατάσκοποι που ήρθαν από τη ζέστη», «Και οι άγγελοι τρελάθηκαν» (1986), «Δουβλινέζοι», «Μπότες, σπηρούνια και καυτές σέλες» (1987), «Σχολή για κλέφτες», «Μέταλ τζάκετ», «Φανταστική καταδίωξη», «Οι κοριοί» (1988), «Τα πλάσματα της νύχτας», «Δεν θα τα πάρεις μαζί σου», «Το τζιτζίκι», «Κότον κλαμπ», «Μακ ο φιλαράκος μου», «Το ξέσπασμα του μπάτσου», «Επικίνδυνες σχέσεις» (1989), «Ο ωραίος Τζόνι», «Ο Τζο ενάντια στο ηφαίστειο», «Μπερνάρ και Μπιάνκα», «Μάρτυρας δολοφονίας» (1990), «Η απατηλή λάμψη της ματαιοδοξίας», «Σταχτοπούτα» (1991), «Το χέρι στην κούνια είναι αυτό που κυβερνά το σύμπαν», «Ο παλαβός κόσμος του Σνούπυ» Κυριακή πρωί, «Η αλεπού και το λαγωνικό» Κυριακή πρωί (1992), «Δυο ήλιοι στον ουρανό», «Ο θάνατος σου πάει πολύ» (1993), «Ανήθικη πρόταση», «Ο φυγάς» (1994), «Μια γυναικάρα για τον μπαμπά», «Φρανκενστάιν», «Ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος», «Αληθινά ψέματα» (1995), «Τζέιμς Μποντ, Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Κόνγκο», «Οι ωραίοι δεν πεθαίνουν στο Ντένβερ» (1996), «Δάσκαλος για κλάματα», «Ο ψευταράς», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μια ερωμένη» (1997), «Blues brothers 2000: Οι ασιίδες με τα μπλε επιστρέφουν», «Ο καταζητούμενος», «Εραστές για μια νύχτα» (1998), «Ο νεροκουβαλητής», «Οι επαρχιώτες», «Ερωτικά παιχνίδια», «Torrente: το κουλό χέρι του νόμου», «Η μούμια» (1999), «Στίγματα», «American beauty», Κλειστό λόγω ανακαίνισης (2000), «Ο ράφτης του Παναμά», «Ο ατοκράτορας έχει κέφια», «Σαν τον σκύλο με τη γάτα», «Το τελευταίο οχυρό», «Final Fantasy», «Χαμένη Ατλαντίδα» (2001), «Μπαμπούλας Α.Ε.», «Κουράστηκα να σκοτώνω τους αγαπητικούς σου», «Βαν Γουάιλντερ: Η ψυχή του πάρτι», «Κάτω απ' τ' άστρα» (ελληνική), «Κόκκινος δράκος», «Εξομολογήσεις γυναικών» (2002), «Γάμος α λά ελληνικά», «Σκοτεινή απουσία», «Ξανά ανάλυσέ το», «Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών 2», «8 mile», «Σήμα κινδύνου», «Ο χαμένος τα παίρνει όλα», «Πώς να χωρίσετε σε 10 μέρες» κωμωδία, «Η πόλη των θαυμάτων», «Ο γκουρού», «Οι συμπέθεροι» (2003), «Το ημερολόγιο», «Απιστίες», «Ο τελευταίος Σαμουράι», «Εραστές μετ' εμποδίων» (2004), «Mr and Mrs Smith», «Fantastic Four», «Ο πόλεμος των κόσμων», «Η γη των ζωντανών νεκρών», «The wedding date» (2005), «Η νεκρή

νύφη», «Σε βλέπω ... ξανά», «Οι φήμες λένε...», «Μόναχο», «Ο Ροζ πάνθηρας», «Poseidon», «Νιώσε το ρυθμό», «Click, η ζωή σε fast forward», «Flyboys», «Η τέλεια παγίδα», «Αυτοκίνητο» (2006), «Πιο παράξενο κι από παράξενο», «Music and Lyrics», «Μια μέλισσα τον Αύγουστο», «Φάρμα story», «Ο Mr Bean πάει διακοπές», «Νώε για μια βδομάδα», «Η συμμορία των 13» (2007), «August Rush, η μελωδία της καρδιάς», «Γνωρίζοντας τον Ντέιβ», «Ωρα για σερφ», «Ο κος Κανένας», «Μαδαγασκάρη» 2, «Bank Bang» (2008), «Ο μελανόκαρδος», «Καταδίωξη στο βουνό των μαγισσών», «Λυκόφως», «Η κατάσταση των πραγμάτων», «Η ιστορία του Ντεσπερό», «Αθήνα - Κωνσταντινούπολη», «Πεθαίνω στα γέλια», «Έτσι πήραμε το Γούντστοκ» (2009), «Ο Άρθουρ και η εκδίκηση του Μαλταζάρ», «Ανίκητος», «Νήσος», «Οι μεγάλοι», «25 καράτια», «Κουζίνα με ψυχή», «Γερόλυκοι», «The back up plan», «I love you, Phillip Morris» (2010), «The green hornet», «The fighter», «The tourist», «Το πέταγμα του κύκνου», «Τα μάτια της Τζούλια», «Super 8», «Ο Χάρι Πότερ και οι κλήροι του θανάτου» μέρος 2^ο, 18.00 κανονική προβολή, 20.30 και 23.00 τρισδιάστατη προβολή, «Μαχητές των δρόμων», «Η κοκκινোসκουφίτσα», «Αι ειδού του Μαρτίου» (2011), «Hugo», «The muppets», «Το μυστηριώδες νησί», «Jack and Jill», «One for the money», «Μεθυσμένο ημερολόγιο», «Προμηθέας», «Καθρέφτη καθρεφτάκι μου», «Η Χιονάτη και ο κυνηγός», «Ο διάβολος μέσα της», «Rock of ages», «Τι να περιμένεις όταν είσαι έγκυος», «Ο σκοτεινός ιπότης: η επιστροφή», «Ολική επαναφορά» (2012), «Django ο τιμωρός», «Άλλοθι», «Πολύ σκληρός γα να πεθάνει σήμερα», «Η μπαλαρίνα με τις μαγικές πουέντ», «Περιπολία», «Το μυστικό του δάσους» (μεταγλ.), «Γούλβερν», «Αεροπλάνα» και «Iron Man 3 / Οι Κρουντς» (2013).

Αθανασία Λαϊκός καλοκαιρινός κινηματογράφος της Λιοσίων, που εμφανίζεται στις εφημερίδες το 1962 –72, υπό την ένδειξη Λιοσίων ή Σεπόλια. Σε μερικές εφημερίδες, όταν τα σινεμά καταγράφονταν κατά περιοχή, δεν ήταν σπάνιο η «Αθανασία» να καταχωρείται στα ... Λιόσια. (όπως και η «Αύρα», η «Αντιένια» κλπ). Αυτή η πουτάνα η Γενική Πληθυντικού φταίει, σε συνδυασμό με την εγνωσμένη αγεωγραφησία κάμποσων συντακτών: άλλο η οδός Λιοσίων, άλλο η περιοχή τα Λιόσια / των Λιοσίων. Όπως άλλο η Ηρακλείου κι άλλο το Ηράκλειο, άλλο η Βουλιαγμένης κι άλλο η Βουλιαγμένη κλπ κλπ.

Ήταν Παρασκευοπούλου 72 Α και Πετροπουλάκη 41, τηλέφωνο 847032 και «έπαιξε» μεταξύ Α'-Β' και Β' προβολής. Κι αυτό «επιχείρηση του Ισμαήλου του αυτοκινητά»,⁴⁸ όπως και η «Δώρα» (δες λέξη). Αναζητώντας την (2003), βρήκα ότι έχει πέσει από πολλά χρόνια και έχει γίνει πολυκατοικία. Στο ισόγειό της ήταν το καφενείο «Η Συνάντηση», οι θαμώνες της οποίας μού μίλησαν (2006) ομόθυμα με συγκίνηση για ένα «όμορφο σινεμά, που το αγαπούσαμε και πηγαίναμε, παιδιά, σχεδόν κάθε βράδυ. Και κάναμε του κόσμου τις τρέλες, μερικές φορές μάς πετάζανε έξω».⁴⁹ Αργότερα (2009) το καφενείο είναι πλέον ανώνυμο.

Όσον αφορά τη διάταξη, οι μνήμες διαφωνούν. Ο κ. Στράτος Φραγκιαδουλάκης με πληροφόρησε: «Η είσοδος ήταν από Παρασκευοπούλου και η οθόνη ήταν απέναντι όπως έμπαινες»⁵⁰ (=τυπική διάταξη). Ο δε φίλος μου Αλέκος Σακκάς λέει: «Πήγαινα πολλές φορές στο σινεμά αυτό. Πρώτα όμως περνούσα από ένα μπουρδέλο μετά το σταθμό της Αττικής και πίσω από τον υδατόπυργο του σταθμού, τέρμα Σωζοπόλεως (περίπου θέση Αγά Βρύση), ένα μπουρδέλο που υπάρχει ακόμα. Νομίζω ότι

⁴⁸ Νίκος σιδεράς, συνέντευξη

⁴⁹ Συνέντευξη με τους ενθουσιώδεις πελάτες του καφενειού «Η συνάντηση»

⁵⁰ Στράτος Φραγκιαδουλάκης, συνέντευξη

μπαίνοντας η οθόνη ήταν μάλλον αριστερά, δεν είμαι βέβαιος. Εδώ είχα δει πολύ Φράνκο – Τσίτσο. Κάτω είχε ψιλό χαλικάκι».⁵¹

Μερικά φιλμ: «Σκλάβο του μαχαραγιά», «Έγκλημα στο εξπρές», «Δουλειές του ποδαριού», «Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο» (1962), «Μαρτύριο χωρίς ελπίδα», «Σύντροφοι μάχης», «Τα φώτα της όπερας», «Εταρεία θαυμάτων», «Νύχτες του στριπ τηζ», «Ο Θύμιος στη χώρα του στριπ τηζ» (1963), «Η επέλασις της ελαφράς ταξιρχίας», «Περιπέτεια στη Ριβιέρα», «Βασίλισσα της χαμένης ηπείρου» έγχρ. περιπ., «Το 8^ο θαύμα», «Τάρας Μπούλμπα», «Η εκδίκησης είναι δική μου» (1964), «Τάρας Μπούλμπα», «Ο Μέγας Αλέξανδρος κατακτά την Περσία», «Γυναίκα από άχυρο», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Μπούφαλο Μπιλ», «Ρώμη, Παρίσι, Μόντε Κάρλο», «Είναι ένας τρελός, τρελός κόσμος», «Ο Τζέρυ Λιούις έμπορος με το στανιό» (1965), «Δύο δραπέτες του Σιγκ Σιγκ», «Αριστοκράτης απατεών», «Και οι πέντε ήσαν καθάρματα» «Τζέσσε Τζέιμς, οι επιδρομείς του Μισούρι», «Υπάρχει και φιλότιμο» ελλην. κωμωδία, «Οι σφαίρες χορεύουν τα μεσάνυχτα», «Αριστοκράτης απατεών» (1966), «Ο άνθρωπος νυχτερίδα», «Η διπλή ζωή του δρ Κρίππεν» «Ρίνγκο ο εκδικητής», «Ο Αιγύπτιος», «Ο δολοφόνος καθόταν δίπλα μου» (1967), «Ο γιος των Ινδιών», «Η γκανγκστερίνα σε μυστική αποστολή», «Επικηρυγμένος από 3 πολιτείες», «Καταραμένη αγάπη», «Το τρίγωνο των αμαρτωλών» (1968), «Οι καταραμένοι», «Ριγκουέρντο», «Κρεμάστε τούς εκτός νόμου», «Οι σκληροί πεθαίνουν νέοι», «Ο κύκλος με τα πράσινα διαμάντια», «Τον θέλω πεθαμένο» (1969), «Κολοράντο Τσάρλυ», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Οι αλήτες», «Η συμμορία των Σικελών», «Η γέφυρα του Ριμάγκεν», «Στα ίχνη ενός εγκλήματος», (1970), «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Σημάδια του Δράκουλα», «Υπεράνω πάσης υποψίας», «Δυο ώρες με τον Πρίσλεϋ», «Φαντομάς εναντίον Σκότλαντ Γουαρντ» «Οι ατέλειωτες μέρες της εκδικήσεως» (1971), «Εκκρεμές του τρόμου», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Τα διαμάντια είναι αιώνια», «Το Σαββατοκύριακο των δολοφόνων», «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής» και «Ελ Κοντόρ» (1972).

Αθηνά Μέσου επιπέδου προπολεμικός κινηματογράφος, θέατρο, βαριετέ (εξού και τα κενά παρακάτω) ή συνδυασμοί τους, επί της Πατησίων, ο οποίος δεν υπάρχει πια (1934-2001). Στάση Ιθάκης παλιότερα στις εφημερίδες, στάση Αγγελουπούλου μετά, απλά Πατησίων (αρ. 122) μέχρι πριν λίγα χρόνια. Το όνομα συνεχίζεται στις μέρες μας (2008) από κοντινό θέατρο. Τηλ. 23723 και 82064 (1941), 874620 (1956), 8233149 τελευταία. 950 θέσεις ως χειμερινή.⁵² Απαθανάτιστηκε στην ταινία «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα».⁵³ Ξεκίνησε υπαίθρια το 1934 στο χώρο όπου υπήρχε πριν το Σινέ Άλσος (δες λέξη, όπου και η σχετική ιστορία)⁵⁴ και ήταν επί χρόνια στους συνοικιακούς. Έπαιξε ταινίες και σε πρώτη προβολή (π.χ. 1947, 1949, 1950), αν και καλοκαιρινή. Υπήρξε επιχείρηση του γκαρραζιέρη Ανέστη, που είχε επιπλέον και το «Κρυστάλ» στην Κοκκινιά.⁵⁵ Ο Μιχάλης Ανέστης συνεχίζει το 1947.⁵⁶ Ανέστης και Γιαννάτος⁵⁷ και σκέτος Μιχάλης Ανέστης, τουλάχιστον στη δεκαετία του '50,⁵⁸ κατ' άλλες πηγές.

⁵¹ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

⁵² Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵³ Εύρημα του Τάκη Μπαστέα

⁵⁴ Το ότι το Άλσος είχε αριθμό 98 ενώ τούτο, που πήρε τη θέση του, 122, δείχνει την αλλαγή της αριθμής ης στην ζυγή Πατησίων

⁵⁵ Λαζαρίδης 85

⁵⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 10 /21.12.1947

⁵⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938, σε Πατέρας 190

Όταν στο οικόπεδο χτίστηκε πολυκατοικία (1959-60), δημιουργήθηκε ομώνυμος χειμερινός στο ίδιο σημείο, περνώντας στην Α΄ προβολή, συνεχώς και μέχρι τέλους. Αυτή η νέα «Αθηνά» ξεκίνησε χειμωνιάτικη το 1960 – 61, ως επιχείρηση των Μ. Καφετζόπουλου και Α. Καραβοκυρού, ενώ διευθυντής ήταν ο Γ. Μοχίκας. Είχε 1.000 θέσεις και μηχανήματα bauer – Klang film.⁵⁹ Η σχετική διαφήμιση έλεγε, μεταξύ άλλων: «Παναθηναϊκά εγκαίνια με ‘Το θαύμα’ ...Εις την θέσιν του παλαιού ομώνυμου θερινού κινηματογράφου». ⁶⁰ «Τα καλοκαίρια, η είσοδος της γινόταν κατάσταση θερινών ειδών». ⁶¹ Ως χειμερινή, τη θυμάμαι πολύ καλά: ήταν ένα σινεμά με μοντέρνα αρχιτεκτονικά στοιχεία και μπαράκι αριστερά τω εισερχομένω, πριν από την κύρια αίθουσα, όπου πολλές φωτογραφίες σταρ της εποχής. Η αίθουσα ήταν ευρύχωρη και η διάταξη χώρου τυπική, με την οθόνη στο βάθος φάτσα, διέθετε δε αυλαία. Δούλεψε καλά για πολλά χρόνια.

Μια μαρτυρία για το κλίμα λίγα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση: «Είμαστε μια μεγάλη παρέα σε κάποιον Ταρζάν. Επί πέντε λεφτά, ο Ταρζάν πολεμάει με έναν πύθωνα. Ο κόσμος δυσανασχετεί, το πράγμα έχει παρατραβήξει, αλλά ευτυχώς γίνεται διάλειμμα. Ένας φίλος από την παρέα, ο Γιώργος Τρ., σηκώνεται και απευθύνεται προς το θεατήριο. ‘Φίλοι, να σας απασχολήσω για λίγο. Η υπόλοιπη ταινία θα είναι ένας πύθωνας που χωνεύει.’ Οι θεατές το διασκεδάζουν. Τελικά, βλέπει κι έναν γνωστό και τον χαιρετάει: μετά κάθετα ήρεμα στη θέση του». ⁶² Το φθινόπωρο του 1988 έπαιξε τον «Τελευταίο πειρασμό» με κατεβασμένα τα ρολλά, ⁶³ για να μη γίνει ότι έγινε το «Εμπασσυ» και στην «Όπερα» (δες λέξεις). Το 1998 διαφημίζει dolby, μεγάλη οθόνη panavision κλπ. Λίγο αργότερα, τονίζει ότι συνεργάζεται με γκαράζ (Επτανήσου 10), για τα ΙΧ των θεατών.

Το 2001 έκλεισε και δεν ξανάνοιξε, πολύ φυσιολογικά, διότι είχε περάσει τα τελευταία χρόνια σε σταθερή τροχιά παρακμής, χωρίς καμία από τις ανακαινίσεις που επιχειρούσαν οι ανταγωνιστές. Ο χώρος τώρα είναι «υποκατάστημα μεγάλης φίρμας με ρούχα» ⁶⁴ και, γενικότερα, μαγαζί με γυναικεία πράγματα (2013). Λυπήθηκα γιατί στην «Αθηνά» είχα χτίσει κάνα δυο τοίχους, από τις πολλές φορές που είχα πάει, ως Πατησιώτης. Εδώ είχα δει το «Πέρα από την Αφρική», το «Ακρωτήριο του φόβου», τους «Ατσίδες με τα μπλε» και πολλές άλλες ταινίες.

Κλείνω με μερικές από τις πάμπολλες παλιές διαφημίσεις της «Αθηνάς», που μαρτυράνε αστικό χαρακτήρα, δυναμισμό και πέραση στο κοινό:

Σάββατο 2 Ιουνίου
ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΝΑΡΞΙΣ
 Του νέου μεγάλου αριστοκρατικού κινηματογράφου
ΑΘΗΝΑ
 Πατησίων και Ιθάκης
 με το αριστούργημα του ΚΙΕΠΟΥΡΑ [σικ]

⁵⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁵⁹ Όλα από Τα Θεάματα, 14.02.1961

⁶⁰ Εφημερίδες μερικές μέρες πριν και στι 14.11.1960, μέρα των εγκανίων

⁶¹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁶² Χαρίλαος Φλώρος, συνέντευξη

⁶³ Ελευθεροτυπία, 14.10.1988

⁶⁴ Κατάκτη 23

NINON

Αι τελειότεραι μηχανικαί εγκαταστάσεις
 Διάκοσμος καλαισθητικώτατος
 Μπουφές εξαιρετικός
 «ΜΗΝΥΤΩΡ»⁶⁵

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΑΘΗΝΑ

Σήμερα το μέγα ζουρνάλ της ΟΥΦΑ
 «**Η κηδεία του ΧΙΝΔΕΝΜΠΟΥΡΓΚ**»
 και το αριστούργημα του Σαρλ Μπουαγιέ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΡΩΤΟΣ

του Πιερ Μπενουά με την μεγάλην Γαλλίδα
 καλλιτέχνη Ελίζα Λαντί.

Επιπλέον η πλέον λεπτομερής κινηματογράφησις
 της **ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΛΑΜΠΑΔΗΔΡΟΜΙΑΣ** της
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
 μετά των γραφικών τελετών της **ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ**
 και του **ΣΤΑΔΙΟΥ**⁶⁶

Σήμερα στον δροσερότερον και
 αριστοκρατικώτερον κινηματογράφον

ΑΘΗΝΑ

Πατησίων – Ιθάκης

η **ΚΑΤΕ Φον ΝΑΓΚΥ**

στην μεγαλειότεραν εφετεινήν της επιτυχίαν

ΘΕΛΩ ΝΑ ΓΙΝΩ ΜΕΓΑΛΗ ΚΥΡΙΑ

Επιπλέον **ΦΟΞ ΜΟΥΒΙΤΟΝ ΝΙΟΥΣ**⁶⁷

Αυτά το 1934. Και με μπουφέ παρακαλώ!

Μόνον ο κινηματογράφος

ΑΘΗΝΑ

διατηρεί τον αριστοκρατικόν τίτλον των
 θερινών κινηματογράφων. Με τα
 παγκοσμίου φήμης Μηχανήματα ΦΙΛΙΠΣ
 και το αναπαυτικά φωτέιγ,
 έχει εξασφαλίσει τας καλλιτέρας ταινίας
 της νέας παραγωγής. Σήμερα και αύριον
 σάς παρουσιάζει το φιλμ

ΑΝΟΥΣΚΑ

με την άφθαστη **ΧΙΑΝΤΕ ΚΡΑΛ**

⁶⁵ Ακρόπολις, 02.06.1934. Ο «Μηνύτωρ» ήταν διαφημιστική εταιρία της εποχής. Ο υπέργηρος στρατάρχης Χίντενμπουργκ ήταν φυσικά, ο Πρόεδρος της Γερμανίας. Η Ολυμπιάδα = του Βερολίνου, η πρώτη για την οποία έγινε λαμπαδηδρομία. Το τελευταίο αναφερόμενο είναι φιλμάκι με Επίκαιρα.

⁶⁶ Αθηναϊκά Νέα 24.07.1936

⁶⁷ Έθνος 02.07.1934.

Το πλουσιότατον μπαρ διαθέτει μεγάλο ηλεκτρικόν ψυγείο διά τα αναψυκτικά της.
ΚΑΣΑΤΑ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ, ΚΑΦΕΣ ΑΓΝΟΣ⁶⁸

Ιδού και δυο μεταπολεμικές διαφημίσεις:

ΑΘΗΝΑ

Η ζωή και οι έρωτες της γυναίκας που η ωμορφιά και η γοητεία στη φωνή της έστειλαν τον κόσμο σκλάβο στα πόδια της. Το μουσικόν αριστούργημα του DARRUL ZANUCK **ΛΙΛΙΑΝ ΡΑΣΣΕΛ** (LILIAN RUSSEL) με τους διάσημους αστέρες του Χόλλυγουντ **ΑΛΙΣ ΦΑΙΗ, ΝΤΟΝ ΑΜΙΤΣΙ, ΧΕΝΡΥ ΦΟΝΤΑ**⁶⁹

ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ο ΖΑΚΕΡΥ ΣΚΟΤ

και η σταρ με την παράξενη γοητεία

ΑΛΕΞΙΣ ΣΜΙΘ

παρουσιάζουν την καλύτερή τους δημιουργία

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΓΥΡΟΣ

(WHIPLASH)

στον ανετώτερο και δροσερώτερο κοσμικό θερινό κινηματογράφο

Α Θ Η Ν Α

Πατησίων 122⁷⁰

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Καρτιέ Λατέν», «Ο αρχισιδηρουργός», «Θόδωρος και σία», «Το κορίτσι του συντάγματος», «Η ωραία της Γρενάδης» (1934), «Μαρίτα», «Ο χρυσός», «Το μυστήριο του δίσκου υπ. αρ. 413», «Το διαβολόπαιδο», «Τρία – έξι – εννιά», «Η μάχη», «Δεσποινίς κυρία» + «Κουκαράτσα» (1935), «Νοκ – άουτ», «Παρθένος μητέρα», «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας», «Καίνιξμαρκ» (1936), «Μην κοιμηθής πριν σε φιλήσω», «Μπολερό», «Ένα τραγούδι απ' τη Βιέννη», «Ροζ Μαρί» (1937), «Ο Χάρος διασκεδάζει», «Η κρίσις επέρασε», «Νοκ άουτ», «Το παιδί του έρωτος», «Το άλλοθι» + Ο Τούρκος καθηγητής τηλεπαθείας και υπνωτισμού κ. Ζατί Σουγκούρ με το συγκρότημά του με εντελώς νέα καταπληκτικά πειράματα,

⁶⁸ Η Βραδυνή, 12.6.1943. Η κασάτα (κι αργότερα το κασάτο) ήταν είδος παγωτού πολυτελείας. Η υπόσχεση για προπολεμικό παγωτό και αληθινό καφέ, μεσούσης της κατοχής, και άρα επί βασιλείας του ρεβυθόζουμου, είναι οπωσδήποτε αξιοσημείωτη. Ενδιαφέρον έχει και η μπερδεμένη γλώσσα της καταχώρησης

⁶⁹ Η Βραδυνή 24.07.1946

⁷⁰ Έθνος 26.06.1950

«Φρόυλαϊν Ντόκτωρ» (1938), «Περιπέτειες μεσονυκτίου», «Το ναυτόπουλο», «Χορεύτρια και καου μπού», «Γκασπαρόνε» + βαριετέ (1939), «Ο άνδρας μου ο αλήτης», «Από τον έρωτα στο έγκλημα», «Άμεσος ανάκλησις» (1940), «Οι 4 σύντροφοι», «Τα δύο ορφανά», «Ο αρτοπώλης της Βενετίας», «Η καρδιά του πατέρα» (1942), «Διπλή αγάπη», «Τα καπρίτσια της Νίζυ», «Το κουρέλι», «Μια γυναίκα πέρασε» (1943), «Τρίο Τουέλλι», «Όταν σμίγουν τ' αηδόνια», «Ο Σαββατογεννημένος», «Τα λύτρα της ευτυχίας» (1944), «Μαρία Τηδόν» (σικ), «Κατά φαντασίαν μαιτρέσσα», «Ο δούξ και η χορεύτρια», «Χειροκροτήματα», «Ήρωες του Ατλαντικού» (1945), «Έρωτες σε μαθήματα», «Μπω Ζεστ», «Γυναίκες στο βόρβορο», «Τα 4 φτερά», «Προχωρεί ο λαός» (1946), «Θα ξαναζήσουμε», «Να το πάρης το κορίτσι!», «Η παραστρατημένη», «Βαθειά μέσα στη νύχτα», «Άγγελοι στο βούρκο» (1947), «Μεξικάνικες βραδιές», «Χίλιες τρέλλες», «Βασίλισσα του χαρτοπαιγνίου», «Η οργή του θεού» (1948), «Δόκτωρ Φόρεστερ, το φάσμα του θανάτου», «Η ζήλεια ταιριάζει στις γυναίκες», «Ο λοχαγός της Καστίλλης», «Η οργή του θεού», «Η σαρξ είναι αδύνατη», «Τα κλειδιά του παραδείσου» (1949), «Νοσταλγοί μιας ζωής», «Γάμος με επιφυλάξεις», «Σερενάτα στη Βιέννη», «Τελευταίος γύρος» (1950), «Στον ίσκιο του μυστηρίου», «Αιχμάλωτοι της καταιγίδας», «Κάπου στην Ευρώπη», «Ζιζή, η πονηρή παρθένα», «Σ' ένα νησί μαζί σου», «Πάθος και αίμα», «Μαύρη λεγεών» (1951), «Ετυφεκίσθη την αυγή», «Ο φίλος μου ο διαρρήκτης», «Επτά χρόνια χωρισμού», «Η λίμνη των πειρασμών» (1952), «Ασύλληπτος δολοφόνος» Φύλλις Κάλμπερτ, «Η κόρη μου κι εγώ» δράμ. περιπ. Εντ. Ρόμπινσον, «Γυμνή πόλις» δράμα, «Μπαμπάς, μαμά και σία» κωμεντί (σικ) Κάρνυ Γκράντ, «Κουρσάροι των μεγαλουπόλεων» περιπέτεια (1953), «Αμαρτωλοί ερασταί», «Γυναίκα 20 δολλαρίων», «Το κορίτσι του δωματίου 17» (1954), «Ο τρόμος της μαύρης λίμνης» περιπ. Ρόρνυ Καλχούν, «Μαρία Μορένο» μουσικό Πακίτα Ρίκο, «Το υπέροχο μυστικό» δράμα Τζ. Γουάιμαν, «Το караβάνι των τυχοδιωκτών» περιπέτεια «Ο λάκκος των κολασμένων» δραματ. περιπ. α' προβολή, «Φόρεστ Τάκερ» (1955), «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά», «Βασιλική ραψωδία», «Αν απεργούσαν οι γυναίκες» (1956), «Χόρευε γλυκιά μου Μπέμπυ», «Δεν θα τολμήσουν να με κρεμάσουν» κατασκ., «Σε μισώ μητέρα», «Οι συνωμόται της ώρας Χ», «Η συμμορία του τρόμου» (1957), «Ο δολοφόνος καθόταν δίπλα μου», «Ο ρήγας κούπας» (σικ) εύθυμο Μπομπ Χοπ, «Εσκαπάντ», «Πέντε μυστηριώδη εγκλήματα», «Ο προδότης του οχυρού 106» Ρίτσαρντ Γουίτμαρκ (1958), «Κάτια» έγχρωμο, δράμα, κατάλ. Ρόμυ Σνάιντερ, Κουρτ Γιούργκενς, «Ο στρατηγός Ντέλλα Ριβέρα», «Γλυκειά ζωή» (1960), «Κάτια», «Μπεν Χουρ», «Ο άρχων του βορρά», «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Μασίστας ο εκδικητής των Φαραώ» (!) (1961), «Ο βασιλιάς του γέλιου Χάρολντ Λόιντ», «Οι 4 φυγάδες», «Εύθυμος χήρος», «Το σπίτι της αμαρτίας» δραμ. περιπέτεια Λώρενς Χάρβεϋ, «Διαζύγιο α λα Ιταλικά», «Ο παραχαράκτης» (1962), «Η πρέβειρα και ο κατάσκοπος», Φελλίνι «81/2», «Νύχτες στη Χαβάη» έγχρ. μουσ. περ. Τζ. Ντάρρεν, Κάλλαν (1963), «Διεθνές ξενοδοχείο» β' εβδομάδα, «Επαναστατημένη ζωή» αισθηματικό δράμα, «Πικρός θερισμός», «Σεχραζάτ» περιπέτεια Α. Καρίνα. Ζ. Φ. Μπαράι (1964), «Οι αδιάφοροι», «Βοσκοπούλα και παρθένος», «Ρίο Μπράβο» περιπέτεια. Επανάληψις. Τζων Γουαίην. Ντιν Μάρτιν, «Ζητείται μπαμπάς», «Η κατάκτησις της Δύσεως», «Επιχείρησις το κυνήγι του άνδρα» (1965), «Γκραν ρεστωράν» Λουί ντε Φυνές, «Πώς να πετύχετε στο δεύτερο γάμο σας με την πρώτη σας γυναίκα», «Μποέμ», «Εφ -Μπη Άι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικόν», «Ραντεβού σε 10 χρόνια» ναυτ. (1966), «Η 25^η ώρα», «Γκραν ρεστωράν» κωμ. Λουί ντε Φυνές, «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Η ασύλληπτη απόδρασις» (1967), «Το ημερολόγιο της κυρίας με τα άσπρα», «Ένας ωραίος τρόπος για να πεθάνης», «Όχι δάκρυα για την Τζού», «Μικρή αγάπη», «Ένας άνδρας και 100 κορίτσια σε

επικίνδυνη αποστολή», «Η μεγάλη μονομαχία» (1968), «Η Μεγάλη Αικατερίνη», «Ο δολοφόνος του Τόκιο», «Ο νικητής», «Κάτω απ' το ουράνιο τόξο», «Είμαι μια αδίστακτη», «Η συνάντησις» Ομάρ Σαρίφ Ανούκ Αιμέ (1969), «Μια νύχτα με την Μώντ», «Κρόμβελ», «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών», «Οι κατακτηταί», «Ιδιαίτερες σχέσεις» Λάνα Τάρνερ, Τζωρτζ Τσακίρης (1970), «Μαζί σου γνώρισα τον έρωτα», «Ιδιαίτερες αδυναμίες», «Ο χωροφύλακας εν δράσει», «Τσαϊκόφσκι», «Η γυναίκα του παπά», «Η χαμένη ταξιαρχία», «Τριστάνα», «Ζαμπρίσκι πόιντ» (1971), «Οι πεταλούδες είναι ελεύθερες», «Σάκκο και Βαντζέτι», «Ο ερωτιάρης στη χώρα του σεξ», «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξις» (1972), «Ομορφα κορίτσια στη γραμμή», «Η κυρία με τα γαλάζια», «Η λέσχη των μοντέρνων γυναικών», «Ο άνθρωπος της νύχτας», «Η άρχουσα τάξις» (1973), «Πτήσις Κονκόρντ: απειλή στα 20.000 μέτρα», «Μαλίτσια», «Η ετυμηγορία», «Εξέγερσις και αίμα» (1974), «Ο πύργος της κολάσεως», «Το κουρδιστό πορτοκάλι», «Η σκοτεινή ζωή της κ. Μπάξτερ», «Εμμανουέλλα», «Μια καινούργια πατρίδα» (1975), «Ο επιθεωρητής Χάρπερ», «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Αθωότητα και διαστροφή», «Ο σκληρός νόμος του επιθεωρητή Φερώ» (1976), «Κορίτσια έχετε πομ πομ;», «Πατέρας αφέντης», «Η γυναίκα με το κόκκινο λουλούδι», «Μια ξεχωριστή μέρα», «Νύχτες και μέρες», (1977), «Σύζυγος και ερωμένη», «Ο μεγάλος κομπιναδόρος», «Ένας τρυφερός αστυνόμος», «Μια νύχτα γεμάτη βροχή», «Η κληρονομιά των Φεραμόντι» (1978), «Νέος με όλα τα προσόντα για κυρίες κάποιας ηλικίας», «Το τέρας της αποκαλύψεως», «Ελεύθερος καβαλάρης», «Σούπερμαν», «Ο ανθρωπάκος» (1979), «Κόμης Δράκουλας: Φυγή από τα Καρπάθια», «Το νησί των καταραμένων», «Ο δολοφόνος των Άλπεων», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες» (1980), «Μια απίθανη, απίθανη πτήση», «Αλεπουδίτσες», «Ο ασιδάς των σπηλαίων» (1981), «Το μακελλειό των παρανόμων», «Πλούσιες και διάσημες», «Ερωτευμένη μέχρι τρέλλας», «Υπέρλαμπρο άστρο / Super star», «Ερωτευμένοι μέχρι τρέλλας» (1982), «Ρόκυ» Νο 2, «Η αγριόγατα», «Τα φιλαράκια» έγχρ. κωμωδία Τζ. Λέμον, Γ. Ματάου, «Επιχείρηση οκτάπουσου» (1983), «Πυρετός τα μεσάνυχτα», Αφιέρωμα στην 60^η επέτειο της Μέτρο – Γκόλντουν – Μάγερ: κάθε μέρα και από μια επιτυχία, Μόντι Πάιθονς «Το νόημα της ζωής», «Μια απίθανη απίθανη πτήση» νο 2 «Παιχνίδια πολέμου», Πατσίνο «Ο σημαδεμένος» του ντε Πάλμα, «Η γοργόνα» (1984), «Τζο Κιντ», «Ο μάγος του Οζ», «Μικρή γή», «Άγρια νησιά», «Ντιουν», «Ο Ιντιάνα Τζόνς [σικ] και ο ναός του χαμένου θησαυρού», Εβδομάδα Χίτσκοκ: «Σιωπηλός μάρτυς» κλπ, «Πύρινοι δρόμοι» (1985), «Πέρα από την Αφρική», «Η πυραμίδα του φόβου», «Ψυχώ 3: Στον τόπο του εγκλήματος», «Τοπ γκαν», «Ρόκυ» νο 4 (1986), «Χάουαρντ ο αχύπητος» του Λούκας, «Το χρυσό παιδί» του Ρίτσι, «Ο εξωγήινος», «Βίαιοι δρόμοι», «Επάγγελμα ζιγκολό», «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς», «Ερχονται οι Φλόντερς» (1987), «Βουντού», «Μπέμπι μπουμ» Νταϊάν Κίτον, «Δυνατά φώτα σε μεγάλη πόλη», «Κάτω απ' τη λάμψη του φεγγαριού», «Οι ασιδες με τα μπλε», «Το θαύμα της 8^{ης} λεωφόρου», «Ο πρίγκηπας της Ζαμούντα» (1988), «Μια γειτονιά απίθανη», «Οι δίδυμοι» «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η τελευταία σταυροφορία», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Τρελές σφαίρες», «Επιστροφή στο μέλλον» 2 (1989), «Γλυκιά μου εξαδέλφη», «Βρώμικες υποθέσεις», «Για πάντα», «Επικίνδυνες ερωτήσεις, θανάσιμες απαντήσεις», «Όταν ο Χάρυ γνώρισε τη Σάλυ», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας» (1990), «Μέρες κερανού», «Ακόμα 48 ώρες» Τομ Κρουζ, «Το κωμικό χάδι του έρωτα», «Ντάρκμαν», «Ο φιλόσοφος», «Ο νονός» μέρος 3 (1991), «Ο πρίγκηπας της παλίρροιας», «Τα καμώματα του Μπετόβεν», «Μακρινός ορίζοντας», «Το κορίτσι μου», «Μπούμερανγκ» Έντι Μέρφι, «Τα δύο πρόσωπα του Κάιν», «Δυο σκληροί ασιδες», «Ο μπάτσος της μαμάς» «Urga, η γη του έρωτα» (1992), «Μπέννυ και Τζουν», «Λίβερ», «Τζουράσικ παρκ», «Πάνω, κάτω

και πλαγίως» (1993), «Εκπαιδεύοντας τον μπαμπά», «Η τελευταία προσβολή», «Εις το όνομα του πατρός», Κάθε μέρα τρεις ταινίες μεγάλων σκηνοθετών, «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς» Νο 3, «Η λίστα του Σίντλερ» (1994), «Τρελές σφαίρες, η τελευταία προσβολή», «Ο άνθρωπος σκιά», «Φλινστόουνς», «Απόλλων 13» (1995), «Θανάσιμη μάχη», «Ασανσέρ για δολοφόνους», «Η ακαταμάχητη Αφροδίτη», Τζέιμς Μποντ 007 «Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Εκλεκτικές συγγένειες», «Pulp fiction» του Ταραντίνο, «Ο κολλιτσίδας» (1996), «Αδίστακτα πρόσωπα», «Άννα Καρένινα», «Ηρακλής, πέρα από το μύθο», «Απόδραση στον αέρα», «Φευγάτη γενιά», «Όλα του γάμου δύσκολα» (1997), «Η μικρή γοργόνα» + «Ο καταζητούμενος», «Φυσική ξανθιά», «Η μάσκα του Ζορό», «Βρώμικες υποθέσεις στο Μανχάταν», «Φλάμπερ» (1998), «Οχτώ χιλιοστά», «Η ζωή σε δυο πράξεις», «Δείπνο ηλιθίων» (1999), «Το κορίτσι που άφησα πίσω», «Επικίνδυνη αποστολή» νο 2, «Η αρπαχτή», «Stuart Little, ο ποντικομικρούλης», «Το τέλος μιας σχέσης», «Ο άνθρωπος των δύο αιώνων», «Οι άγγελοι του Τσάρλι» (2000), «Όρια αντοχής», «Δεινόσαυρος», «Τίγρης και δράκος», «Hannibal», «Άφθαρτος» και «Ο αυτοκράτορας έχει κέφια» (2001).

Αθήναι Μικρός θερινός λαϊκός κινηματογράφος του Κολωνού, στην πάλαι ποτέ μεγάλη κινηματογραφική πιάτσα της Λένορμαν, από την οποία πλέον δεν έχει μείνει ούτε ένα σινεμά. Ξεκίνησε το 1957 και έκλεισε το 1975. Οι εφημερίδες λέγανε Μεταξουργείο / Κολωνός/ Λένορμαν και Άργους. Το σινεμά ήταν Άργους 41, ένα οικοπέδο μέσα από τη γωνία με τη Λένορμαν. Β΄ προβολή το 1960, Α΄ - Β΄ προβολή το 1970.

Όχι τυπική διάταξη, αφού –αν ερμηνεύω σωστά τ΄ απομεινάρια που βλέπω– ο επιμήκης άξονας τού σινεμά ακολουθούσε τον άξονα της Άργους: κεντρική είσοδος, ταμείο και καμπίνα προβολής προς τη Λένορμαν, ενώ η οθόνη ήταν κάθετη προς το δρόμο. Υπήρχε και μια δεύτερη πόρτα (προφανώς έξοδος, ίσως κινδύνου) προς τη μεριά της οθόνης. Το κτίριο της εισόδου και η μάντρα διατηρούνται, όχι όμως και η οθόνη (πολυκατοικία). Ο χώρος ως σύνολο, μερικώς σκεπασμένος, λειτουργεί σαν κλαμπ με το ίδιο όνομα, πράγμα που με βοήθησε να το εντοπίσω αμέσως (2003). Κατά καιρούς εμφανίζεται πλούσια χλωρίδα που βγαίνει πάνω από τη μάντρα, έτσι που το κάνει να μοιάζει με θερινό σινεμά εν λειτουργία. Πίσω από την καμπίνα προβολής, υπερυψωμένο προς τη Λένορμαν, στεγάζεται ένα γραφειάκι πωλήσεων / ενοικιάσεων ταξί, ενώ το υπόλοιπο γωνιακό οικοπέδο Λένορμαν και Άστρους είναι το εκθετήριο των ταξί (γενικά η περιοχή είναι πιάτσα εμπορίου ταξί). Δεν είδα ποτέ μου καμιά ταινία στο «Αθήναι». Το 2010 ο χώρος παραμένει ίδιος.

Ενδεικτικές ταινίες: «Οι παπατζήδες», «Είσαι η ζωή μου», «Πέντε λιποτάκτες» «Ο πόνος μιας μητέρας», «Πειραταί των ποταμών» (1957), «Χαλύβδινοι τιτάνες» περιπ. Τζων Γουαίην, «Ενωμένοι στη ζωή και στο θάνατο», «Ψιλό γαζί», «Το τελευταίο ψέμμα», «Αίμα στον πράσινο βάλτο» (1958), «Χτύπα ξύλο», «Δουλειές με φούντες», «Ο δράκος του Τζέστερ», «Η επανάσταση των μονομάχων», «Δεσμώτης του ιλίγγου», θίασος Κοφινιώτη [βαριετέ] (1959), «Τυφών στην Ανατολή», «Ο Τζέρρυ Λιούις αλεξιπτωτιστής», «Μια νύχτα στη Βενετία» περ., «Μια γυναίκα σαν κι αυτή» (1960), «Ο Λιούις στο σίρκο των θαυμάτων», «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Ο δήμιος των παρανόμων», «Το νησί της αγάπης», «Αγάπη και θύελλα» (1961), «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Βέρα Κρουζ», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε» πολεμ., «Λάθος στον έρωτα» (1962), «4 ημέρες στην κόλαση», «Η κατάρα της θεάς», «Ο μπουμπουνοκατάσκοπος», «Το μαύρο τάγμα», «Ζάρακ Χαν», «Το μυστικό των κατασκόπων», «Σιδηρούν προσωπίον», «Τα ρέστα σου», «Όταν ξυπνά το παρελθόν»

(1963), «Όταν σιγούν τα τύμπανα» περιπέτεια, «Η μεγάλη επέλασις των Απάτσι», «Ο άνθρωπος της Δύσεως», «Ο πειρατής της Καραϊβικής» (1964), «Ο δρόμος της ελευθερίας», «Οι αετοί εκδικούνται», «Ο κλέφτης των ροδακίνων», «Λοχίας Γυορκ» Γκ. Κούπερ, «Αστεφάνωτη» + «Τερέζα» (1965), «Τα τείχη της κολάσεως», «Επιχειρήσεις Κεϊλάνη», «Ξιφομάχος εραστής» «Μινεζότα» έγχρ. περιπ. (1966), «Ο νόμος της ζωής», «Έχω δικαίωμα να σ' αγαπώ», «Σκλάβοι της μοίρας», «Με πόνο και με δάκρυα», Νέο έργο, «Η εκδίκησις του Σπάρτακου» (1967), «Μια σφαίρα για τον αρχηγό», «Με τη λάμψη στα μάτια», «Χαρούμενοι αλήτες», «Το γεράκι της Σαχάρας», «Είναι ένας τρελός τρελός Βέγγος», «Μικρή αγάπη» (1968), «Βήματα στο Διάστημα», «Τέντυ μπού του τραγουδιού», «Ο κυρίαρχος της ερήμου», «Φράνκο – Τσίτσο: Επιχείρηση πυρκαγιά», «Σάλακο» (1969), «Το παιδί της μαμάς», «Ακόμα μια φορά πριν ξεψυχήσω», «Ο βασιλιάς της γκάφας», «Ωρες αγάπης, ώρες πολέμου» (1970), «Βαβυλωνία», «Διακοπές στο Βιετνάμ», «Κορίτσια για φίλημα» (1971), «Κίτρινα γάντια», «Η ωραία του κουρέα», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Η κόρη του ήλιου», «Το πιθάρι» (1972), «Ο Πούσκας των Πετραλώνων», «Οι γενναίοι πεθαίνουν δυο φορές», «Δόκτωρ Ζιβέγγος», «Ηρωες της Κίνας, ημίθειοι του καράτε» (1973), «Η κόμησσα της Κέρκυρας», «Η Μαρία της σιωπής», «Αγάπη μου Ουάουα», «Η Ρένα είναι οφσάνιτ» (1974), «Δυο μοντέρνοι γλεντζέδες», «Η δίκη των δικαστών», «Ο Τρινιτά και τ' ανήψια του», «Ο μάγκας με το τρίκυκλο» και «Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπρού» (1975).

Αθηναία Α Θερινό μεταπολεμικό σινεμά των Αμπελοκήπων, εξαιρετικά βραχύβιο (1946-1949). Η ονομασία, όπως και της «Ελληνίδα» (δες λέξη), υποκρύπτει κάποια φεμινίζουσα εμπορικότητα. Οι εφημερίδες δίνουν διεύθυνση Μεσογείων 6. «Εις την αρχήν της οδού Μεσογείων, όπισθεν της βίλας 'Μαργαρίτα'⁷¹... Ενοικιάσθη υπό των κυρίων Α. Παπαγεωργίου [δες και «Γκλόρια» Πλ. Αμερικής] και Φ. Κοσμίδη [δες και «Ελληνίς» Πατησίων]... Δροσερός, μεγάλος, αλλά ολίγον απόκεντρος».⁷² Ασφαλισμένος επιχειρηματίας το 1947 δηλώνεται απ' αυτήν ο Αντρέας Παπαγεωργίου.⁷³ Η Ελένη Βλάχου, στον πολύτιμο κατάλογο των υπαίθριων σινεμά που συνοδεύει σχετικό άρθρο της το καλοκαίρι του '49, δίνει διεύθυνση: «Στέγη Πατρίδος».⁷⁴

Η «Αθηναία» κατεδαφίστηκε για να χτιστεί πολυκατοικία, στις οποίας το ισόγειο ιδρύθηκε ο κινηματογράφος «Γαλαξίας»⁷⁵ (δες λήμμα). Έχουμε δηλαδή «Αθηναία» (1946-1949) → «Γαλαξίας» (1963/64 – σήμερα). Αγνώω τη χρήση του χώρου κατά το μεσοδιάστημα.

Ιδού μια εξαιρετική μαρτυρία για τα μεταπολεμικά φτωχόπαιδα, που εμπλέκει και το σινεμά αυτό: «Το καλοκαίρι του 1948, μας παροτρύνει ο Στέφανος Γουσήτης να

⁷¹ Η καταπληκτική αυτή βίλα, σε στιλ πύργου του παραμυθιού, που βρισκόταν στη γωνία Μεσογείων και Κηφισιάς, εμφανίζεται στην τανία «Ξυπόλυτος πρίγκηψ» (1968), ως φόντο σε μια σκηνή που ο ηθοποιός Κ. Βουτσάς οδηγεί ένα «πειρατικό» ταξί.

(http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html). Κατά έναν αστικό μύθο, μεταφέρθηκε πέτρα – πέτρα από κάποιο σείχη στην Αφραβία. Ο Βουτσάς παριστάνει τον «πειρατή» γιατί έτσι του είναι πιο εύκολο να βγάλει γκόμενες, μου συμπληρώνει ο φίλος Τάκης Μπαστέας. Στη θέση της σήμερα υπάρχει κτίριο της Εθνικής Τράπεζας.

⁷² Κινηματογραφικός Αστήρ 15.04.1946, σε Πατέρας 135. Επίσης για τον επιχειρηματία Φώτη Κοσμίδη δες Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

⁷³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

⁷⁴ Παραπέμπει δηλαδή στο παλιό εκείνο ίδρυμα και στην αντίστοιχη τοτινή στάση λεωφορείων, αμφότερα περίπου στη συμβολή Μεσογείων και Βασιλίσσης Σοφίας. «Η κινηματογραφική ζωή», Η Καθημερινή, 13.07.1949

⁷⁵ Παραδείσις 159

γίνουμε μικροπωλητές τις Κυριακές στον Παναθηναϊκό και να πουλάμε νερό και καραμέλες γάλακτος... Το δύσκολο ήταν πώς να περάσουμε τις στάμνες με το νερό στο γήπεδο... Από την οδό Τσόχα, οι πιτσιρικάδες επιλέγαμε ένα μεγάλο σε ηλικία φίλαθλο και του λέγαμε να μας πάρει μαζί του για να μην πληρώσουμε εισιτήριο... Μπαίναμε μέσα στο γήπεδο, ξεδιπλώναμε το σχοινί που είχαμε τυλιγμένο στη μέση μας, το ρίχναμε κάτω ... περνούσαμε τις στάμνες επάνω και πουλούσαμε το νερό 1 δραχμή το κύπελλο μαζί με μία καραμέλα. Όταν δεν πηγαίναμε στο γήπεδο δουλεύαμε στα μπαρ των σινεμά ΡΕΟ, Άλεξ, Φλερή [σικ] και Αθηναία». ⁷⁶ (δες λέξεις).

Ενδεικτικά φιλμ: «3 τρελοί αστυνόμοι», «Γκρεμισμένα είδωλα», «1.001 νύχτες», «Παριζιάνικες αγάπες» (1946), «Ταναβόρα», «Ο γιος του πάθους», «Η σειρήνα του λευκού οίκου», «Μια Μεξικάνα ονείρου ομορφιά», «Επικίνδυνο σεληνόφως» (1947), «Πεθαίνω κάθε αυγή», «Σοπέν», «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του», «Ο γιος του Ρομπέν των δασών», «Νύχτα παραδείσου», «Η έχιδνα» (1948), «Ο δρόμος των ηρώων», «Τεχεράνη», «Ο θησαυρός της Σιέρα Μάντρε», «Σιγκαπούρη», «Ματωμένη φιέστα» (1949).

Αθηναία Β Πανεπιστημίου 7, Σύνταγμα. 221579. Μεταπολεμική αστική χειμερινή αίθουσα, χαρακτηριζόμενη από εναλλαγή χρήσεων μεταξύ σινεμά - θεάτρου και ονομασιών μεταξύ «Αθηναίας» - «Βρετανίας» (δες λέξη, όπου και η προϊστορία του χώρου). Α΄ προβολή. Ως σινεμά και με το όνομα αυτό έπαιξε από το 1956 μέχρι το 1968. «Μετονομάστηκε (όπως και άλλες επιχειρήσεις) όταν τη δεκαετία του 50 δημιουργήθηκε στην Ελλάδα ένα αντι-βρετανικό κλίμα. Διέθετε μεγάλη πλατεία και, αντί για εξώστη, θεωρείο στο πίσω μέρος της αίθουσας». ⁷⁷ Στις διαφημίσεις, κάτω από το «Αθηναία», έγραφε «Πρώην 'Βρετανία'», όπως και στ' αρχικά της προγράμματα. Υπάρχουν μάλιστα μεταβατικά της προγράμματα που γράφουν μόνο «Κινηματογράφος πρώην Βρετανία», πράγμα που δείχνει ότι πέρασε ένα μικρό διάστημα μέχρι ν' αποφασιστεί το νέο όνομα. Ο χώρος ήταν από παλιά τόπος ψυχαγωγίας: «Το καφενείο του Ορφανίδη ήταν εκεί που είναι σήμερα το θέατρο 'Βρετανία', στην Πανεπιστημίου». ⁷⁸ Μετά εκεί στεγάστηκε το (πολυταξιιδεμένο, κάθε σεζόν αλλού) θέατρο Αργυρόπουλου. ⁷⁹ Αργότερα έγινε το σινεμά. Άρα έχουμε, παραλείποντας τα δευτερεύοντα: καφενείο Ορφανίδη → θέατρο Αργυρόπουλου → κινηματογράφος «Βρετανία» (1935 – 1956 άνοιξη) → κινηματογράφος «Αθηναία» (1956 φθινόπωρο – άνοιξη 1968) → θέατρο «Βρετανία» (φθινόπωρο 1968 μέχρι σήμερα).

Ενδεικτικές ταινίες: «Θα κλάψω αύριο» (εναρκτήριο φιλμ), «Ημέρες έρωτος» εγχρ. ρομάντζο, «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι», «Σερενάτα», «Πικ νικ» έγχρ. αισθ. σινεμασκόπ Ουίλ. Χόλντεν – Κιμ Νόβακ (1956), «Θα κλάψω αύριο», «Το αντίθετο φύλο», «Πρικήπισσα Σισύ» (σικ), «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Αμάρτημα και εξιλέωσις» (1957), «Καμαριέρης για όλες τις δουλειές», «Μάρτυς κατηγορίας», «Ξανάρθαν τ' αηδόνια», «Τσάι και συμπάθεια», «Η ομορφιά της Κολάσεως», «Καλημέρα θλίψη» (1958), «Ροζ Μαρί, η μεγάλη

⁷⁶ Ζώρζος 162. Ο «Παναθηναϊκός» είναι, βεβαίως, το παλιό γήπεδο του ΠΑΟ στη λεωφόρο Αλεξάνδρας και όχι το Καλλιμάρμαρο. Το σινεμά ΡΕΟ (μετέπειτα «Θέατρο Έρευνας») που είναι τσακ στο Δήμο Ζωγράφου, για ένα δρόμο, λίγο έλλειψε να το έχουμε εδώ

⁷⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁷⁸ Σεβαστίκογλου, 23

⁷⁹ Πατέρας 61

αμαρτωλή», «Εγώ και ο συνταγματάρχης», «Ο γέρος και η θάλασσα» Σπένσερ Τρέισυ, «Αυτή είναι η ζωή μου» Λάνα Τάρνερ, «Βιολετέρα» (1959), «Στον ανεμοστρόβιλο των παθών», «Ποια είναι αυτή που σε είδα μαζί;» εύθυμη περιπέτεια κατάλληλο Τόνυ Κέρτις – Τζάνετ Λη – Ντην Μάρτιν, «Παρθένες με στολή», «Το τελευταίο μου τανγκό» έγχρωμο, μουσικό, δράμα, κατάλ. Σ. Μοντιέλ (1960), «Δύο είναι ένοχοι» δραματική περιπέτεια Α. Πέρκινς, Ζ. Κλωντ Μπριαλύ, «Ραψωδία έρωτος», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη» (1961), «Ο καρπός της αμαρτωλής νύχτας», «Το τέλος μιας αγάπης», «Σ' αγαπώ, μ' αγαπάς», «Άβε Μαρία» (1962), «Χιροσίμα αγάπη μου» (αρκετές βδομάδες), «Κυριακές στην πόλη Αβραί» αισθημ. δραμ. περιπ. Χάρντυ Κρούγκερ, Νικόλ Κουρσέλ, «Μια αγάπη, μια ζωή», «Όταν ξέσπασε η καταγίδα» (1963), «Ο Μέγας Καρούζο», «Η κυρία με τας καμελίνας» η επιτυχία της Γκρ. Γκάρμπο, «Ραντεβού στο Παρίσι», «Αύριο ξημερώνει μια άλλη μέρα», «Μονομαχία στον ήλιο» (1964), «Διαμέρισμα για τρεις», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι», «Ο πύργος των καταγίδων» τρίτη εβδ., «Αδελφοί Καρμαζόφ» δράμ., περιπ., σκηνοθ. Ρ. Μπρουκς, διάρκεια έργου 144', Μ. Σελ, Γ. Μπρύννερ (1965), «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι», «Αν μιλούσε ο άνεμος», «Ροζ Μαρί», «Από στιγμή σε στιγμή» έγχρωμ. Περ. Τζην Σήμπεργκ (1966), «Μποέμ», «Η εξομολόγησις» δράμα Μ. Κλιφτ, «Θύελλα στον παράδεισο» αισθημ. περιπ., «Τραβιάτα» (1967), «Περιμένετε μέχρι να νυχτώση», «Η κληρονόμος», «Στο περιθώριο της ζωής», «Μπόννυ και Κλάιντ», «Η μεγάλη μονομαχία», «Σαγιονάρα» και «Ο κουρεύς της Σεβίλλης» (1968).

Αθηναία Γ Διατηρητέο (και ως χώρος και ως χρήση) υπαίθριο σινεμά επί της Χάρητος 50, στο Κολωνάκι, ένα από τα τρία σημερινά (2013) της συνοικίας. Αστικό – μεσοαστικό στιλ, όπως άλλωστε ταιριάζει στο χώρο. Κολωνάκι / Χάρητος / «Στάση μετρό 'Ευαγγελισμός'» προσδιορίζεται στα περιοδικά και στις εφημερίδες. Τηλ. 7215717, 2107215717. Τα παλιά της προγράμματα είχαν δυο στήλες από το ναό του Ολυμπίου Διός. Τυπική η διάταξή του. Δυο πολύ ψηλές πολυκατοικίες στα πλάγια του, με αναρριχητικά που οπωσδήποτε σπάνε στοιχειωδώς σοβατίλα και ασπρίλα. Σιντριβάνια μπροστά, λεύκες εκατέρωθεν και μια τρίτη, χαμηλότερη πολυκατοικία πίσω από την οθόνη. Υπάρχει ένας εξωστάκος, όπου οι τουαλέτες και η καμπίνα προβολής, η οποία αφήνει ελάχιστο χώρο για καθίσματα: δέκα καρέκλες δεξιά της (όπως κοιτάμε την οθόνη), τρεις αριστερά της. Πολλή βαβούρα από το δρόμο, που τα τελευταία χρόνια είναι ένα μεγάλο ορθάδικο, εξαιτίας των γύρω μπαρ. Άνοιξε σε εξαιρετικά δύσκολη εποχή, το 1979. Παίζει ταινίες τέχνης. «Κρίμα που για λόγους κοινής ησυχίας ο ήχος μετά τις 11 χαμηλώνει δραματικά». ⁸⁰ Telestet (1996 κλπ), Epickson (2000), Refresh Cinema (2003 και εξής), Vitex το 2008 και 2009. Και αυτό ανήκει τα τελευταία χρόνια και μέχρι σήμερα (2013) στο δίκτυο Ρίγγα. Έχει «βαφτίσει» και μια κοντινή κολωνακιώτικη καφετέρια. Κατά μια πληροφορία, είχε κινδυνέψει κι αυτό να κλείσει, αλλά τη γλίτωσε. ⁸¹ Κάποια χρόνια πριν, βλέποντας δε θυμάμαι ποιο μελόδραμα του Ντάγκλας Σερκ, στάθηκα μάρτυρας της εξής εξεζητημένης σκηνης: κάποιος βάρβαρος περίοικος εξαπόλυσε δύο τουλάχιστον τουλάχιστον κεσέδες γιαούρτι στα κεφάλια των ανύποπτων θεατών. Αυτό έγινε άνευ λόγου και αιτίας, θέλω να πω δεν ήταν τα μεγάφωνα δυνατά, δε φώναζε κανείς κλπ κλπ. Παρά το σούσουρο, η προβολή δε διακόπηκε.

⁸⁰ Δαφέρμου Το Βήμα, 26.08.07

⁸¹ Συνέντευξη του Λεωνίδα Κύρκου στη Γιάννα Παπαδάκου, σε Παπαδάκου ZOOM

Καθώς έβγαινε η σεζόν του 2006, το σινεμά έπαιζε συγχρόνως τα γιαπωνέζικα αριστουργήματα «Ουγκέτσου Μονοκατάρι» + «Ο επιστάτης Σάνσο». Πήγαμε μ' ένα ζευγάρι καλών φίλων και είδαμε το δεύτερο. Ο υπεύθυνος, ένας ευγενικός κύριος, που δεν ήθελε να πει τ' όνομά του, με πληροφόρησε: «Πρωτύτερα εδώ ήταν ένα άχτιστο οικόπεδο. Εμείς λειτουργούμε από το 1979. Έχουμε περίπου 300 θέσεις. Διατηρούμε κάτι από το στιλ της παλιάς 'Αθηναίας' στην Πανεπιστημίου, δηλαδή βάζουμε ποιοτικές ταινίες κι έχουμε σεβασμό προς το κοινό μας. Πολύ σπάνια θα δεις εδώ δεύτερο έργο».

«Όμορφος κήπος με σιντριβάνι, μπαρ και σπιτική τυρόπιτα».⁸² Θεωρείται ότι πολλοί πελάτες το προτιμάνε για τον τελευταίο αυτό λόγο. Την τυρόπιτα την έφτιαχνε επί 30 χρόνια η κυρία Ελένη, αλλά από το 2009 τις φτιάχνει μια νέα κοπέλα, πάλι Ελένη: είναι λίγο διαφορετικές, αλλά πάλι πολύ εύγευστες. Φέτος (2012) είδα εδώ με τη φίλη μου τη Μαρία την εξαιρετική ισραηλινή ταινία «Γράψε λαθος».

Ενδεικτικά φιλμ: «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Πυρετός στο αίμα», «Το κεντρί», «Καλιφόρνια οτέλ» (1979), «Καλωσόρισες χθες», «Η ωραία της ημέρας» (1980), «Το τζίτζικι», «Θάνατος στη Βενετία», «Επαναστάτης χωρίς αιτία» (1981), «Αρθούρος ο καταπληκτικός» «Ρεπόρτερ» (1982), «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Κάτια» (1983), «Τα φιλαράκια» Λέμον - Μάταου, «Μπλόου απ» του Αντονιόνι, «Η εξαφάνιση της κυρίας» του Χίτσκοκ, «Το γλυκό πουλί της νιότης» (1984), «Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν», «Αναζητώντας τον κύριο Γκούντμπαρ», «Σχέσεις στοργής», «Διχασμένο κορμί», «Ο συλλέκτης» (1985), «Νύχτες με πανσέληνο», «Η λέσχη της απάτης», «Ένα καπέλο γεμάτο βροχή» (1986), «Η συμμορία των εντιμότατων», «Ο υπηρέτης», «Η γοητεία της αμαρτίας», «Οι νύχτες της Καμπίρια», «Η Χάνα και οι αδερφές της», «Υποψίες» (1987), «Κάτω απ' τη λάμψη του φεγγαριού», «Η κυρία της Σαγγάης», «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ», «Μπλόου απ» (1988), «Ένα ψάρι που το έλεγαν Γουάντα», «Ο διαβολάκος» (1989), «Σινεμά ο Παράδεισος», «Η εξαφάνιση της κυρίας», «Η διεφθαρμένη» (1990), «Ένα πουλί πάνω στο σύρμα», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Μόνος στο σπίτι» (1991), «Θέλημα και Λουίζ», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Κάπταιν Χουκ» (1992), «Η νύχτα και η πόλη», «Τελική ανάλυση», «12 μέρες μυστηρίου», «Τζένιφερ 8» (1993), «Διαιτητής για παντρεμένους», «Επικίνδυνη γυναίκα» (1994), «Γρήγορη και θανάσιμη», «Οι δεσποινίδες της Μονμάρτης», «Δεσμοί διατροφής», «Μπλε ουρανό», «Ένας μεγάλος έρωτας» (1995), «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Δεν μπορώ να σε ξεχάσω», «Μια αγάπη γεμάτη λουλούδια» (1996), «Όταν λείπει ο γάτος», «Μπομαρσέ ο προκλητικός», «Η φάρμα της μαύρης συμφοράς» (1997), «Το κορίτσι του φίλου μου», «Αρμαγεδδών», «Ο δρόμος του παραδείσου» (1998), «Μια στάση στη χώρα των θαυμάτων», «Ο κατάσκοπος που με κουτούπωσε», «Άγρια ομορφιά», «Matrix», «Το χρώμα του ψέματος» (1999), «Η μούσα», «Η μητέρα μου κι εγώ», «Ο άνδρας που αγαπούσε τις γυναίκες», «Ανατολή – Δύση», «Ονειρεύτηκα την Αφρική» (2000), «Εύφλεκτο θηλυκό», «Πυρετός στο αίμα», «Το μυστικό της» (2001), «Σάρλοτ Γκρέι», «For a boy», «Μια νύχτα με τη Μοντ» (2002), «Η πριγκίπισσα και ο πολεμιστής», «Πουθενά στην Αφρική», «Ο Μπαλζάκ και η μικρή Κινέζα ράφτρα» (2003), «Η ώρα του λύκου», «Πολίτικη κουζίνα», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» (2004), «Φύγε εσύ, μείνε εσύ», «Ο άντρας που μισούσαν οι γυναίκες», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» No 2 (2005), «Κρυμμένος», «Offside», «Εννέα ζωές», «Ο θεός μου», «Ο αλιγάτορας» (2006), «Κορίτσι για πάντα»,

⁸² Αθηνόγραμμα Β' περ.τ. 73/06.10.2001

«Καλοκαίρι στα βόρεια», «Bobby», «Το καλοκαίρι της ζωής», «Η εκδοχή του Τσάρλι» (2007), «10.30, καλοκαίρι βράδυ», «Η λεμονιά», «Η γκαρσονιέρα», «Angel: Μια ζωή σαν όνειρο», «Η επανάσταση της κυρίας Ράτκλιφ» (2008), «Στο κατώφλι της ζωής», «Οι γυναίκες των ονείρων μου», «Η πτώση της Λόλα Μοντές», «Το τέρας» (2009), «Σαμπρίνα», «Σύντομη συνάντηση», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Ραντεβού στο Παρίσι», «Το γεράκι της Μάλτας» (2010), «Το κυνήγι του κλέφτη», «Ο Τζιάννι και οι γυναίκες», «Βίαιοι, βρώμικοι και κακοί», «Οι ψίθυροι», «Στρομφάκια» (Σάββατο και Κυριακή 19.00, μεταγλ.), «Καζαμπλάνκα», «Φιλενάδες» (2011), «Μαδαγασκάρη 3: Οι φυγάδες της Ευρώπης» (μεταγλ.) + «Ο χορός των κατασκόπων», «Γράψε λάθος», «Αρσενικό και παλιά δαντέλα», «Ένας μεγάλος έρωτας», «Ψαρεύοντας σολομούς στην Υεμένη» (2012), «Το τέλειο χτύπημα», «Hannah Arendt», «Μια νύχτα στην όπερα», «Μπαμπούλες Πανεπιστημίου» (μεταγλ.), «Πριν τα μεσάνυχτα» και «Διατριβή για ένα φόνο» (2013).

Αθηναϊκόν Α Πύλης Αδριανού Θερινό θέατρο στην οδό Αμαλίας 2 και Διονυσίου Αρεοπαγίτου, στην άκρη της Πλάκας, όπου το ξεκίνημα του υπέροχου πεζόδρομου προς Θησείο. Σώζεται (2013) η σκηνή του, είδος ερειπιώνα, πίσω από μια ψηλή μάντρα, διατηρητέα από το 1998- αλλά χρόνο το χρόνο καταρρέει. Έπαιξε και σαν «Θέατρο της Πύλης του Αδριανού»,⁸³ ενώ εγώ το βρήκα σκέτο «Πύλη Αδριανού» το 1916⁸⁴ και Αδριανού σκέτο τον ζπόμένο χρόνο.⁸⁵ Ο Ορφανουδάκης αναφέρει ότι στο χώρο αυτό, μεταξύ άλλων θεμάτων βαριετέ (επιδείξεις, κωμικά νούμερα, Καραγκιόζης κλπ) και με έναρξη μάλλον μετά το 1910 «είναι βέβαιο ότι προβλήθηκαν και ταινίες έως το 1920.... Το κτίσμα και το οικόπεδο ανήκουν στο κοινωφελές ίδρυμα Ευριπίδου Κουτλίδου... πρόκειται να αποκατασταθεί και να αναβιώσει ο χώρος στην αρχική του χρήση –και ως θερινός κινηματογράφος με την επωνυμία ‘Αθηναϊκόν – Στύλοι’». ⁸⁶ Μακάρι, αλλά μέχρι σήμερα (2013), δεν έχει γίνει τίποτα ακόμα, πλην τού ότι το οικόπεδο έχει φραχτεί με νέα πόρτα. Όσο για τις ταινίες που ακολουθούν, δεν είμαι 100% βέβαιος ότι αντιστοιχούν προς το σινεμά αυτό, γιατί η σχετική τοπογραφική ένδειξη απουσιάζει στις παλιές εφημερίδες. Τις βάζω εδώ συνυπολογίζοντας τα αναφερόμενα από τον Ορφανουδάκη. Δηλαδή, θεωρητικά, μπορεί να παίχτηκαν σε κάποιο άλλο, άγνωστο καλοκαιρινό «Αθηναϊκόν». Θυμίζω ότι μέχρι σχεδόν τα μέσα του '30 η μνεία των θερινών κινηματογράφων στις περισσότερες εφημερίδες είναι εξαιρετικά προβληματική.

Ορισμένες ταινίες: «Ο νικητής του ροντέο» (1919), «Δουσκέρτης ο ατρόμητος», «Ο μιναρές της Σταμπούλλ», «Τραγωδία εις τους πάγους», «Ο πιθηκάνθρωπος», «Ο Κεραυνός», Δύο νέα έργα (1920)

Αθηναϊκόν Β Προπολεμικός κινηματογράφος, που σχετικά γρήγορα έγινε θρυλικό λαϊκό – λούμπρεν στέκι, ο οποίος μέτρησε και μερικές μεταπολεμικές δεκαετίες. Εξαρχής δωδεκάμηνης λειτουργίας, με κλιματισμό, επί της οδού Κλεισθένους 15 (ο Μάνος γράφει κατά λάθος Κρατίνου 11),⁸⁷ μεταξύ Ικτίου και Λυκούργου. Η δική μου πληροφορία για τον αριθμό του δρόμου, πέρα από τις εφημερίδες και τον πατέρα

⁸³ Χατζηπανταζής –Μαράκα 226

⁸⁴ Έθνος 22.05.1916 κ.ε.

⁸⁵ Έθνος, τέλη Μάη 1917 και εξής

⁸⁶ Ορφανουδάκης, 13

⁸⁷ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

μου, έχει πηγή έναν ολιγόλογο και βαρύ γεροντόμαγκα, θαμώνα στο ουζερί – καφενείο, το οποίο βρίσκονταν σε μικρή τυφλή στοά στη διπλανή πολυκατοικία (Κλεισθένους 13). Δηλαδή το σινεμά αντίκριζε την πίσω όψη, τη δυτική, του ιστορικού παλιού Δημαρχείου της Αθήνας. «Παρά την πλατεία του Δημαρχείου, τέρμα οδού Κρατίνου. Κινηματοθέατρον Β΄ τάξεως», αναφέρει η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια.⁸⁸ Στις εφημερίδες εμφανίζεται κατά καιρούς με τις τοπωνυμικές ενδείξεις «Πλατεία Δημαρχίας», «Παρά τη δημαρχία», «Δημαρχείον», «Αθηνάς» και «Κλεισθένους». Τηλ. 52.420 (1956), 522420 (1967). Διάρκεια ζωής: 1926 – 1970, άρα είχε ξεκινήσει βουβό. Σταθερά στους συνοικιακούς, με την έννοια της Β΄ προβολής. Τώρα στο οικόπεδό του υπάρχει πολυκατοικία γραφείων με εγχάρκτη επιγραφή όπου σημειώνεται το όνομα του αρχιτέκτονα της και ο χρόνος που ολοκληρώθηκε η ανέγερση (1972). Η διάταξη δεν ήταν τυπική: «Η είσοδος ήταν στο πλάι της αίθουσας, η καμπίνα προβολής αριστερά προς τη Σοφοκλέους και οθόνη δεξιά προς την Ομόνοια».⁸⁹ «Διέθετε εξώστη. Στην περίοδο της επταετίας, με την τάση ευπρεπισμού που επιβαλλόταν, ανακαινίστηκε ριζικά και μετατράπηκε σε μια πολύ κομψή αίθουσα, χωρίς βέβαια να αλλάξει τη λαϊκή του προσωπικότητα».⁹⁰

Ο Φάνης Κουζούνας μου λέει ότι εδώ εργαζόταν ο καμπούρης μηχανικός προβολής, όχι στο «Σινε Νιους» (δες λέξη) κι ότι από δω βγήκε το «Καμπούρη γράμματα», όταν η τιτλέζα ξεχνιόταν να συντονιστεί με την κυρίως μηχανή.⁹¹ (Πάντως δεν αποκλείεται ο ίδιος μηχανικός να εργαζόταν κατά καιρούς σε διαφορετικά σινεμά).

Ο αρχικός επιχειρηματίας λεγόταν Γεώργιος Σαμαρτζής (δες και «Πανόραμα» Γ).⁹² Ιδιοκτήτης το 1947⁹³ και 1950⁹⁴ (τουλάχιστον), η Αλεξάντρα Σαμαρτζή, αν και το 1948 αναφέρονται μαζί του και οι Θεόδωρος Κουκάς, Γιώργος Ρεπανάς.⁹⁵ Το δε 1955 (τουλάχιστον), η Αλ. Σαμαρτζή και σία.⁹⁶ Να μια από τις εξαιρετικά σπάνιες διαφημίσεις αυτού του σινεμά:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ

Πλατεία Δημαρχίας

Έναρξιν Παρασκευή 8 Οκτωβρίου

Ορχήστρα πλήρης

Τιμή: πρώτη θέσις δρχ. 7, δευτέρα θέσις δρχ. 5⁹⁷

Είχε ξεκινήσει ως σινεμά λαϊκό μεν, ευπρεπές δε: «Αι πρώται θέσις του ...είναι στρωμένες με πέτσινα καθίσματα... Αξίζει να τονίσωμεν την ωραίαν Πιανόλαν εις την θέσιν της μουσικής... Έχει ταξιθέτρια ... Ο κόσμος που συχνάζει εις αυτό δεν είναι μεν αριστοκράτης, δεν είναι όμως και ολωσδιόλου αγροίκος... Αποτελεί

⁸⁸ ΜΕΕ, τ. Β΄ 266

⁸⁹ Λεωνίδας Φύσσης, Γιάννης Μακρυγιάννης, Νίκος Πετρομιχελάκης, Θανάσης Παπαθανασίου: συνεντεύξεις

⁹⁰ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁹¹ Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

⁹² Κιν. Αστήρ 19/15.05.1927 και Ιγγλέσης 1927-28, 810

⁹³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ. 10/21.12.1947

⁹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 21 (674), 24.11.1950.

⁹⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁹⁷ Η Βραδυνή, 08.10.1926

εξαίρεσιν εις τα άλλα συνοικιακά... από απόψεως ευπρεπειάς, τάξεως, καθαριότητος και πολιτισμού.»⁹⁸ «Έργα κατώτερης ποιότητας», διαπιστώνει λίγο αργότερα άλλος αυτόπτης.⁹⁹ Πολύ χαρακτηριστικό του, ένα μεγάλο πράσινο «Α» ως αρχικό της ταμπέλας του, θυμάται ο πατέρας μου από τα τέλη του '40.¹⁰⁰

Με σταθερά καθοδική πορεία, ταχύτατα έγινε τμήμα της μεγάλης λαϊκής κινηματογραφικής πιάτσας που είχε επίκεντρο την Ομόνοια και θαμώνες τον αντίστοιχο αντρικό πληθυσμό. Οι εφημερίδες γράφανε συνήθως ένα έργο, τον πιο καλό κράχτη, όμως έπαιζε συνήθως τ' άλλα λαϊκά σινεμά της «Μεγάλης Πλατείας, ντουμπλεξ [δηλαδή δύο έργα]...Με τον απaráμιλλο τύπο του, τον Αντρέα, που πριν ανάψουν τα φώτα διαλαλούσε πάντοτε την πραμάτεια του (μονολεκτικά) 'σάμιαλι – φιστίκια – κοκ – στραγάλια– πασαέμπο – μπισκότα – σοκολάτες'· μικρόσωμος, ξερακιανός, μυταράς, νευρώδης όμως, με μπράτσα αυλακωμένα, να γονατίζουν ταύρο, και με μια φωάρα τρικυμιστή, καργαριστή, να σου 'ρχεται σύγκρουο. Ξεκαρδίζονταν οι θεατές μόλις την άκουγαν. Γελούσε καλοσυνάτα και ο Αντρέας, που ήξερε πως η ...φωνή του τον είχε κάνει γνωστό σ' όλη την 'καταφρονημένη' Αθήνα και δόξαζε το Αθηναϊκόν'», γράφει ωραιότατα ο Μανταίος.¹⁰¹

Ο Χρηστάκης υπενθυμίζει ότι «στο 'Ροζικλαίρ' και στο 'Αθηναϊκόν' υπήρχαν μόνιμοι αστυφύλακες του Δ' Αστυνομικού Τμήματος Αθηνών που έλεγχαν το περιεχόμενο των ταινιών και τα ηδυπαθή φιλιά και άλλες ερωτικές φάσεις, που κοβόντουσαν επιτόπου στην καμπίνα προβολής (!), έστω και αν η ταινία είχε προεγκριθεί από την Επιτροπή Λογοκρισίας. Ο ήχος άθλιος, τα ζενερίκ ασυγχρόνιστα, τα καθίσματα ξύλινα χωρίς επένδυση και τα κοψίματα στις ταινίες, που ήταν παμπάλαιες και χλιοπαιγμένες, δημιουργούσαν τεράστια βαβούρα και φωνασκίες του τύπου 'χασάπη γράμματα' και άλλες.»¹⁰² Ο ήρωας του Νικολαΐδη εξομολογείται ότι ενώ κοιμήθηκε στο «Μοντιάλ» ή στην «Αλάσκα» (δες τις λέξεις), εδώ δεν τα κατάφερε: «Έχει πολλή βαβούρα εκεί μέσα. Μέχρι και καφάσι με λαχανικά ρίζαν οι πούστηδες από τον εξώστη».¹⁰³ Φρονώ πάντως ότι πέραν της αποδοκιμασίας, ενυπάρχει και κάποια συγκατάβαση.

Ο Λαζαρίδης γράφει, ανάμεσα στ' άλλα, ότι τα εδώ συχνάζοντα αλητάκια είχανε και δικό τους ύμνο, παραφθορά ενός σουξέ της εποχής: «Είμαστε καουμποΐδες από το Μεξικό και έχουμε το κέντρο μας στο Αθηναϊκό... Ο πιο βρώμικος και περιθωριακός κινηματογράφος της Αθήνας...Μπορούσες να συναντήσεις ό,τι πιο περιθωριακό είχε να επιδείξει η Αθήνα του μεσοπολέμου και των πρώτων μετακατοχικών δεκαετιών...»¹⁰⁴ Και ο ίδιος, αλλού: «Ένας εντελώς λούμπεν κινηματογράφος, που γι' αυτόν το λόγο οι άλλοι λαϊκοί φρόντιζαν να τον κρατούν σε απόσταση, ζητώντας να έχουν το προβάδισμα στις ταινίες που έφερναν τα γραφεία. Έτσι, επειδή το Αθηναϊκόν ήταν υποχρεωμένο να τις προβάλλει σε δεύτερη προβολή, για ανταγωνισμό έπαιζε τρεις ταινίες μαζί!»¹⁰⁵

Δεν εμφανίζεται στις εφημερίδες τα ύστερα προπολεμικά και τα πρώιμα πολεμικά χρόνια. Δεν έχω καμιά ιδέα για την αιτία. Ξαναλειτούργησε πάντως κατά τα τέλη του 1942. Ξανάκλεισε φυσικά με τα Δεκεμβριανά, όπως όλα τα σινεμά του κέντρου, και άργησε αρκετά ν' ανοίξει, προφανώς γιατί η Ομόνοια και ειδικά η Αθηνάς ήτανε

⁹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ Δ 14, 03.04.1927

⁹⁹ Χιουρέας, 22

¹⁰⁰ Πανταζής Φύσσας, συνέντευξη

¹⁰¹ Μανταίος, 46

¹⁰² Χρηστάκης 146

¹⁰³ Νικολαΐδης, 13

¹⁰⁴ Λαζαρίδης, Λαϊκά σινεμά 17

¹⁰⁵ Λαζαρίδης 75

πεδίο οξύτατων αστυμαχιών. Το οριστικό του κλείσιμο επήλθε σχετικά νωρίς, το 1970, περίπου τον ίδιο καιρό με τα σινεμά «Ελλάς», «Πάνθεον», «Κοτοπούλη», «Ροζικλαίρ», «Μοντιάλ» ή «Τιτάνια» Α΄ (δες λήμματα) και δεν πρόλαβε να συνεχίσει «φυσιολογικά» σε τσοντάδικο, όπως συνέβη με άλλα «ομοιοιακά» («Ρεξ», «Ομόνοια», «Αβέρωφ», «Κοσμοπολίτ», «Αρίων», «Ιντεάλ», «Σταρ» κλπ Δες τα). Προτού ακόμα πέσει, οι αρχές, με τα κατάλληλα μέτρα, κανόνισαν κι «έκλεισε ο εξώστης του, γιατί το τι γινόταν εκεί, ήταν απερίγραπτο».¹⁰⁶ «Στο ‘Αθηναϊκόν’ κάποιος θεατής έσφαξε έναν άλλο με φαλτσέτα, γιατί του έκανε παρατήρηση να μην καπνίζει. Ήμουν εκεί και το είδα, το ίδιο κι ο αδερφός μου, είχαμε πάει χωριστά και βρεθήκαμε μετά το φόνο».¹⁰⁷

Προσωπική γνώση απ’ αυτό το «Αθηναϊκόν» μηδέν. Το όνομα μεταλαμπαδεύτηκε πολύ αργότερα στο «Αθηναϊκόν» Γ΄ (δες λήμμα).

Μερικές ταινίες: Νέος Κινηματογράφος (οδός Αθηνάς, παρά τη Δημαρχία) Έναρξίς προσεχώς,¹⁰⁸ «Η ματωμένη καρφίτσα», «Εκδίκησις αθιγγάνου» + Σαρλώ, «Η Παναγία των Παρισίων», «Ο γιος του πειρατή» α΄ μέρος, «Ο γιος του πειρατή» β΄ μέρος, Νέον πρόγραμμα, «Ματωμένη καρφίτσα», «Η Μουσουλμάννα», 2^{ov} Σοβιετικόν έργον, «Η φυλή που πεθαίνει», «Μέχρι του τελευταίου», «Ο γιος του πειρατού», «Η φυλή που πεθαίνει» (1926), «Ο Μασίστας»¹⁰⁹ στον Άδη, «Οι κοζάκοι», «Οι αετοί της τιμής», «Ηρωικός καβαλλάρης», «Τα μυστήρια της Αυστριακής αυλής», «Ο αγριάνθρωπος της Αφρικής», «Τομ Μιξ» + Αλμπερτίνη (γενικά), «Η σκάλα του διαβόλου» (1927), «Αεροπλάνα της σωτηρίας», «Οι άφοβοι», «Ατσαλένια μπράτσα», «Νέον έργον μασίστας» (σικ), «Ως λέων», «Αλήμ ο λήσταρχος», «7 θανάσιμα μαχαιρώματα», Νέον Σοβιετικόν έργον, «Η πρωταθλήτρια», «Δον Ματέ», «Ο μαύρος Τζακ», «Ο άνθρωπος διάβολος», «Εμπρός εις την άβυσσον», «Αι τρεις παρθένοι», «Ο φασίστας»¹¹⁰ «Ο μετανάστης» (1928), «Ο αειτιδής του μποξ», «Ο βασιλεύς των πυγμάχων», «Ο τυχοδιώκτης των χαρτοπαικτών», «Δούγκερτ», «Βασίλισσα του τρόμου», «Ένοχος ο Πέτρος», «Τρομερόν ναυάγιον», «Η επανάστασις», «Σείχης Φαβίλ», Δύο νέα έργα, «Φρεδ Τόμσον», «Η κόκκινη Μόσχα», «Μασίστας και Μοντεχρίστος», «Οι ιππότες του σκότους», «Το μυστικόν του ιπποδρομίου», «Φωτιά στα σύνορα», «Οδυσσεύς Ανδρούτσος» ελληνικόν, «Ο κατακτητής του σύμπαντος» (1929), Δύο έργα, «Κατηραμένο караβάνι», «Οι ουσάροι του θανάτου», «Γροθιά και χρυσάφι», Δυο νέα έργα, «Τα ορφανά των Παρισίων», «Ταρζάν» τελευταία εποχή, «Οι κατακτηταί» (1930), «Ο λευκός διάβολος», Τρία αφάνταστα έργα, «Εδι πόλο Πέτρος» (σικ), «Ο μαύρος κουρσάρος» (1931), «Το βέλος του θανάτου», «Το καράβι των χαμένων ανθρώπων», «Στα σίδερα της φυλακής», «Γάμος μετ’ εμποδίων», «Μηηλ Επήλ, ο λεβέντης», «Φωτιά και μπαρούτι», «Ζωρζ Ωμπριέ» (1932), «Μασίστας σείχης», «Οι χαλύβδινοι καρχαρίαί», «Στη ζούγκλα με τον Λίγκον», «Ο βασιλεύς των Παρισίων»,

¹⁰⁶ Παναγιώτης Δαραβίγγας, συνέντευξη

¹⁰⁷ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη

¹⁰⁸ Η πρώτη μνεία του σινεμά σε εφημερίδες. Ακόμα δεν έχει ονοματιστεί. Η Καθημερινή, 08.08.1927

¹⁰⁹ Λέει ο Χαρίλαος Φλώρος: «Ο Μασίστας αρχικά ήταν μαύρος Βορειοαφρικάνος, ίσως από το έργο ‘Η κόρη της Καρχηδόνας’. Καλοκάγαθος υπηρέτης. Είτε από παράφραση του «μέγιστος», είτε από το Μασίστιο, αρχηγό του περσικού ιππικού στις Πλαταιές, είτε από λαϊκό ήρωα, πετρογενή (στις σπηλιές είναι αρχικά σκιά βράχου, μετά ξεκολλάει ο ίδιος από το βράχο). Καρχηδόσιος που σώζει την κόρη από τους Ρωμαίους, αν και η ταινία φιλορωμαϊκή. Στη δεύτερη ταινία, στην οποία υπήρχε κοινωνικό στοιχείο (μια γκόμενα ζητάει βοήθεια αντιγαιοκτημονική) έγινε άσπρος, διότι βρήκαν τον ίδιο ηθοποιό και τον ξάσπρισαν».

¹¹⁰ Ελεύθερον Βήμα 04.11.1928. Το ορθό είναι φυσικά, ο μασίστας

«Η Μαριάννα», «Μυστική υπηρεσία», «Αετοί της δόξης» (1933), «Ερρίκος ο 8^{ος}», «Ο ληστής της Αριζόνας», «1000 και 2 νύχτες», «Τα πάθη» Ζωρζ Ομπριέ, «Καβαλκάντ», «Κινγκ Κονγκ», «Σμόκιν», «Πίνο Καρνέρα» (1934), «Εσκιμώ», «Έρωτες ερήμου», «Το εξπρές του Σατανά», «Το θηρίον της ερήμου», «Θανατική ακτίς», «Τ' αδέρφια του θανάτου», «Στοιχειωμένο χρυσάφι» (1935), «Σεκόγια», «Ο νόμος του πιστολιού», Χονδρός – Λιγνός (γενικά), Ζοζέ Μοχίκα (επίσης γενικά), «Ο όρκος της εκδικήσεως», «Εκτελεστικόν απόσπασμα» «Ο τυχοδιώκτης», Πρίμο Καρνέρα, Μαξ Μπάερ, «Ο νόμος του πιστολιού» (1936), «Η χαράδρα του θανάτου», «Σπασμένες αλυσσίδες», (σικ), «Στην ηλεκτρική καρέκλα», «Αντίπαλοι στο παγκόσμιο ρεκόρ», «Στα σύνορα του θανάτου», «Η κλίκα του Μεξικού», «Χαραυγή της δόξης», «Κεν Μαϊνάρ», «Η μάσκα του τρόμου» (1937), «Τομ ο ανεμοστρόβιλος» «Βασιλεύς της τόλμης», Τομ Μιξ (γενικά), «Ο νέος Ντικ Χόραν», «Ο δρόμος προς την δόξαν», «Ο ληστής του κάμπου», «Ο καβαλλάρης φάντασμα» (1938), «Τραγική περιπέτεια», «Η υπόθεση Στυξ», «Το πλοίον φάντασμα» (1942), «Ο στραγγαλιστής», «Ο στραγγαλιστής των Ινδιών» (άλλο), «Η εκδίκησις του πυγμάχου», «Περιπέτειες ιππότου», «Μεταξύ ουρανού και γης», «Η σαρξ προστάζει», «Μάστιγες της κοινωνίας», «Το έγκλημα του μετρό», «Ο βασιλεύς διασκεδάζει» (1943), «Το υποδρόμιον Μπάρλεϋ», «Ο φαντομάς της Πράγας», «Ο δολοφόνος κατοικεί στο 21» (1944), «Ο θησαυρός των πειρατών», «Ο εγκληματίας του υποκόσμου», «Η σφαγή», «Χαμένοι στη ζούγκλα», «Η εκδίκησις του μαύρου αετού», «Οι θησαυροί του Σολομώντα» (1945), «Αόρατος κοσμοκράτωρ», «Μέσα στις φλόγες», «Κατάσκοποι του Ελ Αλαμίν», «Μυστηριώδης δολοφόνος», «Κυρίαρχοι των θαλασσών» (1946) «Μαύρη κόλασις», «Τρομερή μποξέρ», «Αυτοί που δεν νικήθηκαν», «Μπαταάν», «Ο δρόμος τής αύριον» (1947), «Τιτάνες του Ειρηνικού», «Θησαυροί στην Καζαμπλάνκα», «Ο δολοφόνος με τα πράσινα δάκτυλα», «Το μαστίγιον του Ζορώ», «13 οδός Μαντελέν» + «Κατάσκοποι του Ελ Αλαμίν» [ξανά], «Ερρίκος ο Ε΄», «Το λιμάνι των στεναγμών», «Πριγκίπισσα και πειρατής» (1948), «Πίσω απ' τη μάσκα του Ινδού», «Μυστικός πράκτωρ 99» «Τρεις αχώριστοι φίλοι», «Δραπέται της κολάσεως», «Το φιλί του θανάτου», «Σμηναρχία αετών», «Ο μαύρος κυνηγός», «Φωτιά κάτω απ' τη στάχτη» (1949), «Σεβάχ ο θαλασσινός», «Πιθηκάνθρωποι», «Επιδρομή πυρπολητών», «Ιπτάμενος μάγος», «Ο γιος της ζούγκλας», «Τρεις αχώριστοι φίλοι» (1950), «Χαμίνια της Νέας Υόρκης», «Σύγκρουσις γιγάντων», «Σιδηρούν κράνος», «Ντίλλιγκερ», «Ματωμένη χαραυγή», «Η καταθόνια μάσκα του Φου Μαντσού», «Οι νύχτες της Βαστίλλης» (1951), «Άνθρωποι ραντάρ», «Άνθρωποι της νύχτας», «Άγνωστοι ήρωες», «Ο δαίμων του Ινδικού», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Άνευ διαταγών», «Αίμα στο φεγγάρι» (1952), «Μαύρη μάσκα», «Σαρξ και διάβολος», «Τελευταίος γύρος», «Φου Μαντσού», «Σταυραετοί της παρανομίας», «Άνθρωποι του σκότους», «Επέλασις των μαύρων αετών», «Η οργή των κόκκινων θεών», «Η πόλις της ακολασίας» (1953), «Γύπες της ερήμου», «Ο αντάρτης της Σικελίας», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Ματωμένος τρόμος», «Κέρινες μάσκες» (1954), «Ιπτάμενοι τίγρεις» πολ. Τζων Γουαίην, «Πειρατάι της Πολυνησίας», «Στα χαρέμια της Βαγδάτης» περιπ. ακατάλ., «Οι τρεις κουρσάροι» περιπ. Ρενάτο Σαλβατόρε, «Ο αετός και το γεράκι» περιπ. Τζων Παίην, «Αετοί του Μιζούρι» περιπ. Νόαχ Μπήρρυ, «Σκλάβοι του μίσους» (1955), «Όταν η σαρξ υποκύπτει», «Δραπέται της Ματζουρίας», «Δραπέτης της Μπούρμας», «Αδάμαστοι ήρωες» έγχρ. Έρολ Φλυνν και «Το χαμένο караβάνι» (1956), «Πετάξτε τα όπλα», «Οι Ουσσάροι της Βεγγάλης», «Τζακ ο ασύλληπτος», «Η κόρη του σείχη» (1957), «Το διπλό στίγμα», «Μπαρμπαρόσα», «Σαντιάγκο», «Το μυστήριο της μαύρης φρίκης», «Ελεύθεροι σκοπευταί», «Η έφοδος» (1958), «Πικρή νίκη» έγχρωμον Ριτσ. Μπάρτον, «Ανυπότακτη πόλις», «Προδομένη εντολή»,

«Γεράκι των πέντε θαλασσών» περ., «Αίμα στο φαράγγι του διαβόλου», «Φλόγα και βέλος», «Ο καπετάν δυναμίτης» (1959), «Ανταρσία στην κόκκινη κοιλάδα», «Η πριγκίπισσα του Νείλου», «Η επιστροφή του εκδικητή», «Ο επικίνδυνος άνθρωπος», «Βυθίσατε το Βίσμαρκ», «Το τζων Ντέρεκ» (σικ), «Ο δήμιος των κολασμένων» περιπ. (1960), «Άλαμο», «Λευκό φορτίο Ταγγέρης», «Κάθε βήμα και μια σφαίρα», «Χωρίς συρματοπλέγματα», «Θανάσιμη ενέδρα», «Ο ιπότης με το ματωμένο σπαθί» (1961), «Τα κανόνια του Στάλινγκραντ», «Ο όρκος των 4», «Μονομαχία με την Ε.Φ.Ι.» (κατά πάσα πιθανότητα: F.B.I.), «Μαύρος ιπότης» (1962), «Τα πιστόλια που καπνίζουν», «Τα όργια της Λουκρητίας Βοργία» + «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν», «Ασύλληπτος δολοφόνος», «Κομαντσέρος», «Σαμψών και Δαλιδά», «Γυρίζω από την κόλαση» πολεμικό Ωντν Μόρφυ (1963), «Ο κεραυνός του κόκκινου βράχου», «Παρθένες της Ρώμης», «7 υπέροχοι Σπαρτιάται», «Ο Ζορρό και οι τρεις σωματοφύλακες», «Τζέσσυ Τζέιμς, ο εκδικητής» (1964), «Τα 5 πιστόλια του Νότου» έγχρ. ουέστ., «Το παλάτι του τρόμου» έγχρ. τρομ. περιπ., «Η νύχτα της εκδικήσεως», «Ο άρχων των γενναίων» περιπ., «Ο Ταρζάν και οι κυνηγοί κεφαλών», «4 για το Τέξας» (1965), «Η νεκροκεφαλή εκδικείται», «Τα τύμπανα των κόκκινων θεών», «Επιχειρήσεις Λευκωσία» + «4 για το Τέξας», «Μαύρα σπηρούνια» (1966), «Πομπηία ώρα μηδέν» περιπ., «Επιστροφή του Ρίνγκο», «Βερολίνο, η φωλιά των κατασκόπων», «Λίγα δολάρια για τον Τζάνγκο» (1967), «Πάντσο Βίλα», «Ντιαμπολίκ», «Σκότωνα τους κακούς», «Μισθοφόροι», «7 πιστόλια εκδικήσεως», «Η ώρα της εκδικήσεως», «Η εκδίκησις είναι δική μου» (1968), «5 σημαδεμένα τραπουλόχαρτα», «Η συμμορία της χρυσής χήνας», «Γρήγορος σαν αστραπή, βίαιος σαν καταγιίδα», «Τζαμάνγκο», «Μπαντολέρο» (1969), «Παγίδα για κατασκόπους», «Νεκροταφείο δίχως τάφους», «Δύο λησταί» και «Ηρωες στη φωτιά της μάχης» (1970).

Αθηναϊκόν Γ Ομοιοιακό τσοντάδικο τελευταίας κοπής, Κρατίνου 4 και Κλεισθένους, που λειτουργεί κανονικά (2012). Αρχικά στις εφημερίδες εμφανίζεται ως «Νέον Αθηναϊκόν, Παλιό Δημαρχείο», καθώς είχε ιδρυθεί το νέο δημαρχείο στη Λιοσίων. Αργότερα γίνεται σκέτο «Αθηναϊκόν, Ομόνοια» ή «Κλεισθένους» και τελικά εξαφανίζεται ολωσδιόλου, λόγω έξωσης των πορνοσινεμά από τις εφημερίδες και τα περιοδικά. Τηλ. 5221862. Ξεκίνησε το 1985 εξαρχής τσοντάδικο (το πρώτο, έγραψε ιστορία) και λειτουργεί μέχρι σήμερα (2013), σε χώρο που είχε φταχτεί για κατάσταση, και διασκευάστηκε εκ των υστέρων.

Στην έρευνά μου που δημοσιεύτηκε σχετικά πρόσφατα για τα εναπομένοντα τσοντάδικα της Αθήνας, κατέγραψα το εξής:

«Και ζώνη gay: στο 'Αθηναϊκόν'. Το 'Αθηναϊκόν' βρίσκεται στο νότιο πλάι του Δημαρχείου. Είναι το ισόγειο ενός νέου κτιρίου, χωρίς ενδιαφέρον, και δίπλα του υπάρχει ένα μεγάλο ελληνοαιγυπτιακό σουπερ μάρκετ, το 'Κλεοπάτρα', με όσο κιτς αραβική διακόσμηση μπορείτε να φανταστείτε. Ενδιαφέρον έχει το όνομα του κινηματογράφου: διασώζει το περιλάλητο παλιό λαϊκό 'Αθηναϊκόν'.

Έξω από το σινεμά, επιγραφές πληροφορούν: 'Τρία έργα σεξ' και 'Gay ταινίες 10-1'... Απουσιάζει το προκλητικό φωτογραφικό υλικό στην είσοδο, όλα είναι σεμνότατα. Η εξωτερική είσοδος, μια τρύπα. Μιλάω με τον ταμιά, είναι σ' ένα μικροσκοπικό ταμείο. Πάνω στο τζάμι, μια αναγγελία προς τους θεατές να κρατάνε το απόκομμα του εισιτηρίου τους μέχρι το τέλος της προβολής, γιατί αν γίνει διακοπή ρεύματος τα λεφτά δεν επιστρέφονται, μονογράφονται όμως τα εισιτήρια για μια άλλη προβολή. Απέναντι από το ταμείο μόνο μια διαφήμιση, για ένα 'video dvd club – σεξουαλικά βοηθήματα'.

Λέω στον ταμιά τι θέλω. 'Θα πας δίπλα', μου λέει, και μου δίνει μια διεύθυνση στο απέναντι μέγαρο στην Κλεισθένους, 'εκεί είναι τ' αφεντικό'. Ανεβαίνω, βρίσκω το

γραφείο, χτυπάω την πόρτα, εξηγώ. Ο χώρος απλούστατος, θα μπορούσε να είναι 'Εισαγωγαί – εξαγωγαί', 'Λογιστικά' ή 'Πωλήσεις οικοπέδων'. Το αφεντικό είναι ένας άντρας λίγο πάνω από πενήντα, ευγενικός και συμπαθής. Μου λέει τ' όνομά του, αλλά δε θέλει να το βάλω. 'Η εφορία το ξέρει', λέει γελώντας, 'φτάνει αυτό. Και απαντάει άνετα σ' όλες τις ερωτήσεις μου.

'Πότε ξεκίνησε το 'Αθηναϊκόν';

'Το 1985'

'Πήρε τ' όνομα από το παλιό 'Αθηναϊκόν';

'Ε βέβαια. Και πήρε και πολλούς πελάτες. Κι εγώ ο ίδιος πήγαινα στο παλιό 'Αθηναϊκόν'. Μάλιστα το επίσημο όνομα του δικού μας είναι 'Νέον Αθηναϊκόν' 'Εξαρχής πορνό;'

'Εξαρχής. Τότε που ανοίξαμε, αν βάζαμε άλλο είδος, θα πέφταμε έξω. Τότε έσκιζε η τσόντα'

'Και από τότε κόψατε την κανονική ταινία και βάλατε βίντεο;'

'Από το '90, 15 χρόνια τώρα. Όμως πρόσεξε, έχουμε μηχανή προβολής, δηλώνουμε και μηχανικό'

'Δηλαδή ενώ δεν υπάρχει κανονική προβολή, είσαστε υποχρεωμένοι να έχετε τη μηχανή;'

'Ακριβώς'

'Και ο μηχανικός;'

'Το μηχανικό τον δηλώνουμε κάθε χρόνο, γιατί πρέπει ν' ανανεώνεται η άδειά μας απ' το κράτος'

'Άσχετα αν αυτός δε δουλεύει'

'Άσχετα. Το λέει ο νόμος, έτσι πρέπει να κάνουμε και το κάνουμε'

'Σε όλα είσαστε νόμιμοι;'

'Στα πάντα. Άδειες, φόροι, πυρασφάλεια, στα πάντα. Άλλωστε μας ελέγχουν οι αρμόδιες υπηρεσίες'

'Και γιατί, αφού έτσι κι αλλιώς έχετε την μηχανή και το μηχανικό, δεν παίζετε κανονικές ταινίες;'

'Γιατί δεν υπάρχουν τσόντες, δε γυρίζονται πια'

'Κι όλες οι τσόντες στα βίντεο κλαμπ;'

'Γυρίζονται αποκλειστικά σε dvd. Παλιά γυρίζανε πρώτα το φιλμ και μετά το βίντεο ή αργότερα το dvd. Σήμερα κατευθείαν dvd και μόνο dvd. Δεν υπάρχουν πια τσόντες σε φιλμ'

Πολύ λογικό, σκέφτομαι. Η οφθαλμοπορνεία είναι, καταρχήν, ιδιωτική υπόθεση. Η δημόσια προβολή ήταν ανεκτή στο σινεμά, όσο δεν υπήρχαν άλλες λύσεις. Τώρα το είδος φυτοζωεί. Να γιατί κλείσανε τα τσοντάδικα. Πώς να σταθεί το τσοντάδικο σήμερα, όταν το dvd player κάνει πλέον μόνο 40 €, κι ο καθένας μπορεί να νοικιάσει μια τσόντα για το σπίτι του. Ή να δει στο συνδρομητικό κανάλι, ή στον υπολογιστή του, ή στο παλιό του βίντεο, αν το έχει ακόμα. Ή να πάει στις ιδιωτικές καμπίνες προβολής πορνό (τις ξέρετε;) πληρώνοντας 1 μόνο € (καμπίνες που, εννοείται, βρίσκονται επίσης περίξ της Ομόνοιας). Αποφασίζω να το προχωρήσω λίγο πιο κάτω:

'Δηλαδή ο λόγος που δεν παίζετε κανονικές ταινίες δεν είναι για να έχετε λιγότερα έξοδα;'

'Όχι, όχι', εξανίσταται. 'Αν υπήρχανε φιλμ στην αγορά, θα παίζαμε φιλμ. Το βίντεο ήτανε λύση ανάγκης. Έχουμε λιγότερα έξοδα, βέβαια, αλλά δεν το κάναμε γι' αυτό' 'Μάλιστα. Τα περισσότερα τσοντάδικα κλείσανε. Εσείς πώς επιβιώσατε;'

‘Η πελατεία μας δε δημιουργεί προβλήματα. Είμαστε σε όλα νόμιμοι. Έ, δεν πάμε και για πολλά, τα καταφέρνουμε’

‘Οι πελάτες είναι βασικά αλλοδαποί;»

«Όχι, σχεδόν όλοι είναι Έλληνες. Αλλοδαποί είναι το 5% μόνο’

‘Οι πελάτες σας είναι φτωχοί άνθρωποι που δεν έχουν σπίτι τους υπολογιστή ή dvd player;’

‘Είναι απ’ όλα. Πλούσιοι και φτωχοί, άνεργοι κι εργαζόμενοι. Είναι απ’ όλα.

Βρίσκονται στο Κέντρο, θέλουνε να δούνε τσόντα, έρχονται εδώ. Δεν ξέρω αν έχουνε ή όχι υπολογιστή σπίτι τους. Σίγουρα κάποιιοι δε θα ‘χουνε, άλλοι θα ‘χουνε. Εδώ βλέπεις στρατηγούς, βλέπεις ποδοσφαιριστές, τα πάντα βλέπεις. Όλοι γουστάρουνε το πορνό, κι ας μην το παραδέχονται δημόσια’

‘Μάλιστα. Τι νομίζετε ότι ξεχωρίζει το δικό σας σινεμά από τ’ άλλα;’

‘Το ‘Αθηναϊκόν’ είναι ένα μικρό και πολύ καθαρό σινεμά, 100 θέσεων περίπου. Είναι εντάξει σε όλα του. Και είναι το μόνο που έχει ζώνη με gay προβολές αργά το βράδυ, μέχρι τις 3’

‘Γράφει μέχρι 1’

‘Ναι, το επεκτείνουμε’

‘Μάλιστα, σας ευχαριστώ πολύ. Ας πάω τώρα και μια βόλτα στο σινεμά’

‘Ναι, πέστε στον ταμιά ότι σας στέλνω εγώ. Μην πληρώσετε εισιτήριο’¹¹¹

Κατεβαίνω στο ‘Αθηναϊκόν’. Ο ταμίας με θυμότανε. Παρακολουθούσε από μια μικρή τηλεόραση το έργο που έπαιζε το σινεμά. Η εσωτερική είσοδος, μια τρύπα ξανά. Κόβω, παρόλα αυτά, ένα εισιτήριο για τη συλλογή μου. Μπαίνω μέσα και βρίσκομαι με την οθόνη στα δεξιά μου. Η οθόνη πολύ μικρή, η αίθουσα το ίδιο: σινε τσέπης σ’ ένα χώρο που προφανώς δε φτιάχτηκε για σινεμά, αλλά για μαγαζί γενικά. Κατά τα άλλα, όλα γνωστά: κακή ποιότητα προβολής, αντρικό κοινό, σύννεφο καπνού, μυρωδιά καπνού. Βγαίνω, χαιρετάω, φεύγω. Φεύγοντας, παρατηρώ ένα sex dvd – video shop απέναντι. Επιβεβαιώνω τη διεύθυνση από τη διαφήμιση στην είσοδο του ‘Αθηναϊκού: είναι το ίδιο. Είναι σίγουρα σε στρατηγικό σημείο, αθλητροφοδοτείται με το σινεμά».

Ορφέας Κοσμοπολίτης: «Γύρω στο 1989- 90, ‘Αθηναϊκό’. Ένας κύριος γύρω στα 70, μου προτείνει να πάμε στις τουαλέτες του Μοσχάτου. ‘Εκεί’, μου λέει, ‘ήταν ένας δεκεφτάρης και του ‘κανα ένα τσιμπούκι θαύμα’. Αλλά αυτό τό *θαύμα*, όπως το ‘λεγε, ήταν σα να μίλαγε ο Σταυρίδης ο ηθοποιός. Πέθανε στα γέλια. ‘Εγώ δεν πάω με άντρες, μόνο με γυναίκες’, του λέω. Μου λέει ‘Είσ’ ωραίος, είσαι σαν το Μεγαλέξαντρο’. Όμως δεν πήγα.»¹¹²

Ενδεικτικές ταινίες: 2 έργα σεξ (1985), έναρξη από πρωίας 2 έργα σεξ (1992), Σεξ, μεταμεσονύκτιες προβολές (1998), 3 έργα σεξ (2005), 3 έργα σεξ (2008).

Αθηναϊκόν κινηματοθέατρον Χειμωνιάτικη αίθουσα αγνώστων λοιπών στοιχείων, που το βρίσκω να παίζει αρχές του 1914. Κατά 99% ήταν στο Δημο Αθηναίων και μάλιστα στο Κέντρο, όπως όλα τα τότε χειμερινά σινεμά.

Πρόγραμμα: Σήμερα εν αριστούργημα «Ο τρίτος», δράμα, δύο κωμικά και εν εκ του φυσικού με τα ευζωνάκια μας --- (1914)

¹¹¹ Φύσσας, «Τσοντάδικα» Η πρώτη παράγραφος δε δημοσιεύτηκε στο περιοδικό.

¹¹² Ορφέας Κοσμοπολίτης, συνέντευξη

Αθήναιον Α Το παλιότερο υπαίθριο θέατρο της Αθήνας (1894), απ' όσα διατηρούνται μέχρι σήμερα (αν και τελειώνοντας το βιβλίο αυτό -2013- δεν το βλέπω να παίζει τίποτα). Αυτό βγαίνει από τη μελέτη των στοιχείων που παραθέτει στη μεγαλειώδη εργασία της η Ματούλα Σκαλτσά.¹¹³ «Επί της οδού Πατησίων και έναντι Αρχαιολογικού Μουσείου», λέει η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, η οποία το συμπεριλαμβάνει στους κινηματογράφους και όχι στα θέατρα.¹¹⁴ Αργότερα οι εφημερίδες προσδιορίζουν «Μουσείον» ή «Πατησίων». Βρίσκεται Πατησίων 55 (σημερινός αριθμός) και Μάρνη. Τηλ. 51839, 812874 (1956), 814512, 8215327, 2108215327, 2108259975. Σινεμά έπαιξε σποραδικά την περίοδο 1901 – 1936, συστηματικά το 1943- 1973 και σφήνα το 2004 (λόγω Ολυμπιάδας, όπως κυκλοφόρησε τότε). Τις ενδιαμέσες χρονολογίες ήταν κυρίως θέατρο, ενώ κάποτε έπαιξε και τα δύο είδη θεαμάτων το ίδιο καλοκαίρι. Το 1901 που εντόπισα έχει μεγάλη σημασία, γιατί είναι ένα από τα πρώτα θερινά στην πόλη. Ήδη από τη δεκαετία του '20 ήταν πάντα στην Α' προβολή. Το 1933 μετονομάστηκε πρόσκαιρα σε «Αθήναιον Μπρόντουέι» (σικ!). Υπερψωμένο, με πολλά μαγαζιά από κάτω, ιδίως προς την Μάρνη, πρώην Κυκλοβόρου, λόγω υψομετρικής διαφοράς.¹¹⁵ Ενδιαφέρουσα είναι η μαρτυρία ότι «τα πολύ παλιά χρόνια ήταν σινε μπαρ, δηλαδή το κύριο έσοδο ήταν οι πάστες, οι μπίρες και τ' αναψυκτικά- μικρότερο ή και καθόλου οι ταινίες»¹¹⁶ Αυτή τη στιγμή (2013) και ήδη από πέρυσι τουλάχιστον, είναι κλειστό και «ενοικιάζεται»- μάλλον σα να ψιλορημάζει φαίνεται.

Το θέατρο πήρε τ' όνομά του ως εξής: «...Ανηγέρθη από τους αδελφούς Χαραμή ένα καλοκαιρινό θέατρο, για την ονομασία του οποίου έγινε και ο ιστορικός διαγωνισμός με έπαθλον γαργαλιστικό για την εποχή εκείνη: δύο διαρκή εισιτήρια για δυο άτομα έκαστον, άνευ φόρου. Στο διαγωνισμό αυτό έλαβαν μέρος 2.427 Αθηναίοι και Αθηναίες. ...Ανεκηρύχθη νουνά του θεάτρου η Σ. Τσακάλη... Πού να ήξερε η κακομοίρα ... ότι ύστερα από σαράντα χρόνια ο Ανδρέας Μακέδος θα τώβγαζε 'Μπρόντουαίη' μόνο και μόνο για να μπορεί να έχη το μονόγραμμά του, Θέατρον Μακέδου (Θέατρον Μπρόντουαίη). Το ίδιο είχε βγάλει και τα άλλα του θέατρα: Θέατρον 'Μογκαντόρ', 'Θέατρον Μικάδο', το κατόπιν θέατρον Μακέδο»¹¹⁷ Ο Αντρέας Μακέδος όντως είχε αλλάξει για ένα διάστημα το «Αθήναιον» σε «Μπρόντγουέι»— πρακτική άλλωστε συνηθέστατη. (Περισσότερα για τον Μακέδο και το οικτρό τέλος του δεξ «Μοντιάλ»). Το 1943, ο Μακέδος το ενοικίασε στους Αναγνώστου και Νόβακ, οπότε και ξεκίνησε πάλι ως σινεμά υπό τη διεύθυνση του Β. Γκρέτση.¹¹⁸ Επιχειρηματίας το 1947 αναφέρεται η Έλλη Μακέδου¹¹⁹ και τη

¹¹³ Σκαλτσά, 595

¹¹⁴ ΜΕΕ, τ. Β' 266

¹¹⁵ Ο δρόμος αυτός χαμηλώνει γιατί παλιότερα ήτανε κοίτη ενός χειμάρου. Το αρχικό του επίσημο όνομα άλλωστε ήταν «Κυκλοβόρος» (του λαϊκού ονόματος μη εξακριβωθέντος), που είχε την κατεύθυνση Τουρκοβούνια — Αλεξάνδρας — Κηφισός. Η Πατησίων περνούσε πάνω από το χειμάρου με γέφυρα. Ο δρόμος αρχικά δεν ήτανε παρά μονοπάτια στις δύο όχθες του χειμάρου. Το όνομα του δρόμου — χειμάρου άλλαξε μετά τη μάχη του (ποταμού) Μάρνη, το 1916. Η μετονομασία είναι διαβολικά εξεζητημένη. Ο πολύς κόσμος όμως λέει «Μάρνης», όπως πλατεία «Μαβίλης», οδός «Νιρβάνας» και τα συναφή ευτράπελα.

¹¹⁶ Ματθαίος Πόταγας, συνέντευξη

¹¹⁷ Πετράς Θέατρα, 41

¹¹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 10/01.05.1927

¹¹⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

δεκαετία του '50 η Έλλη Μοροζίνη.¹²⁰ Μπορεί και να είναι το ίδιο πρόσωπο, με αλλαγή επιθέτου λόγω γάμου.

Κύριο χαρακτηριστικό του χώρου, η τακτική εναλλαγή μεταξύ θεάτρου, Καραγκιόζη, σινεμά και σινέ βαριετέ, πράγμα που εξηγεί τα μεγάλα χρονικά κενά στην καταγραφή των «ενδεικτικών ταινιών». Η πρώτη φορά που εντόπισα να παίζει φιλμ ήταν το 1901 (κάτι που, απ' όσο ξέρω, πρώτη φορά γράφεται στα χρόνια μας). Την επόμενη χρονιά, ο Μίμαρος έπαιξε εδώ τον Καραγκιόζη του (1902). Ύστερα θεατρίστηκε για πολύν καιρό και ξανάπαιξε ταινίες μόλις το 1923. Το 1924 ξεκίνησε το Μάη θέατρο, ενώ συνέχισε ως σινέ βαριετέ. Το 1927 επιχειρηματίας του είναι η γνωστή «Cine Oriant»,¹²¹ το 1928 ο παλαίμαχος Σωκράτης Χατζηδήμος¹²² και το 1929 «ενοικιάσθη δια κινηματοθέατρον μέσα εις το το θα λειτουργή και ντάνσιγκ βαριετέ υπό την διεύθυνσιν του επί της οδού Ακαδημίας άλλοτε αριστοκρατικού κέντρου 'Λουξ',¹²³ [δες 'Λουξ' Α]. Τη δεκαετία του '20 κυριαρχεί το σινεμά, ενώ του '30 το θέατρο, όπως και μέχρι τα μισά της κατοχής. Εξού και η εξής συζητήσιμη διαφήμιση του 1943, όπου παρουσιάζεται ως «νέος» κινηματογράφος (!):

Εντός της εβδομάδος ανοίγει
ο καινούργιος θερινός κινηματογράφος
'Αθήναιον'
έναντι Μουσείου¹²⁴

Έως το 1970 περίπου, κυριαρχεί το σινεμά. Από κει και πέρα ξαναγίνεται θέατρο, με μοναδική εξαίρεση το καλοκαίρι του 2004: εκείνη τη χρονιά, το «Αθήναιον» είχε εισιτήριο 7 € και πρόβαλε στις εφημερίδες προώληση εισιτηρίων, ταρατσα (σικ) με πράσινο και σύστημα D. D. Η έντονη απέχθεια για το είδος των θεατρικών έργων που ανέβαζε επί δεκαετίες, τους τίτλους των οποίων έβλεπα αναγκαστικά περνώντας απέξω, με απέτρεψε από το να πάω να δω έστω και μια ταινία το 2004. Έτσι, δεν έχω πάει ποτέ μου στο σινεμά αυτό. Τέλος, στα μεγάλα επεισόδια που έμειναν στην ιστορία ως «Δεκεμβριανά» του 2008, πυρπολήθηκαν μερικά μαγαζιά, απ' όσα στεγάζονται κάτω απ' την πλατεία του «Αθήναιου».

Από τις πολλές εκδηλώσεις που έχουν λάβει κατά καιρούς μέρος εδώ, αναφέρω ενδεικτικά τέσσερα παραδείγματα. Πρώτο, το Μάρτη του 1920 έγινε μεγάλη εργατοϋπαλληλική συγκέντρωση.¹²⁵ Αδιανόητη σήμερα, μαρτιάτικα, τέτοια εκδήλωση σε θερινό θέατρο. Δεύτερο: ο κ. Μπακογιάννης, «Ανώτατος Γενικός Διευθυντής Ασφαλείας Υπουργείου Εσωτερικών» έδωσε εδώ, στις 14.06.1944 διάλεξη με θέμα «Οι κίνδυνοι του κομμουνισμού».¹²⁶ Η αποχώρηση των Γερμανών είναι επί θύραις και η ιδεολογική αντιπαράθεση προετοιμάζει τα πνεύματα για την αναπόφευκτη επερχόμενη σύγκρουση. Τρίτο: το Μάη του 49, λίγο πριν αρχίσει επίσημα η κανονική θεατρο – κινηματογραφική καλοκαιρινή σεζόν, η τραγουδίστρια συναυλία Σοφίας Βέμπο δίνει συναυλία με τον τίτλο «Η ιστορία του ελληνικού

¹²⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48. Μπορεί να υποθέσει κανείς ότι ίσως είναι η ίδια Έλλη, που άλλαξε όνομα μετά το γάμο της

¹²¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 16/17.04.1927

¹²² Κινηματογραφικός Αστήρ 23 (177)/04.11.1928

¹²³ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 12/ 13.03.1929

¹²⁴ Η Βραδυνή, 7.6.1943

¹²⁵ Η Ακρόπολις, 17.3.1920

¹²⁶ Ελεύθερον Βήμα, 16.06.1944, όπου το σχετικό ρεπορτάζ αποτελεί το κύριο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας!

τραγουδιού». ¹²⁷ Και τελευταίο: τον Απρίλη του 1959, πριν ξεκινήσει βέβαια η καλοκαιρινή σεζόν, εδώ στεγάστηκε ο ζωολογικός κήπος του κ. Απ. Στάθη. ¹²⁸

Το «Αθήναιον» έχει να δείξει πλήθος διαφημίσεις στα παλιά έντυπα, έτσι που η επιλογή μου στάθηκε πολύ δύσκολη. Ξεκινάω με την παρακάτω, για την οποία υποθέτω πως οι Καμπούρηδες ήτανε κάποιο νούμερο βαριετέ .

ΑΘΗΝΑΙΟΝ
Σήμερον 2 ΑΣΤΕΡΕΣ
ΟΝΔΕΤ ΝΤΥΦΛΟΣ και **ΣΕΣΟΥ**
ΧΑΓΙΑΚΑΒΑ εις το αριστούργημα
ΕΓΩ ΤΟΝ ΕΣΚΟΤΩΣΑ
και **ΠΑΝΖΟΥΡΑΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ**
ΚΑΜΠΟΥΡΗΔΕΣ ¹²⁹

ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΘΗΝΑΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ
Πανηγυρική έναρξις
σήμερον ΠΕΜΠΤΗΝ 23 Μαΐου
με το κινηματογραφικό αριστούργημα
ΟΤΑΝ Η ΓΥΝΗ ΘΕΛΗ
με την **ΜΠΙΛΥ ΝΤΟΒ**
πρωταγωνίστριαν του «Τάμεσβαρ»
και του «Γαμηλίου πέπλου»
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡ. 10 ¹³⁰

Στην παρακάτω, το «Αθήναιον» διαφημίζει την τανία του, αυτοπροσδιοριζόμενο ως θέατρο!:

Ό,τι ωραίον έχει να επιδείξη η
Αθήνα θα εμφανίζεται κάθε βράδυ
στο (σικ) καινούργιο κινηματογράφο
ΑΘΗΝΑΙΟΝ
Πατησίων (έναντι Μουσείου) ¹³¹

Και μια ακόμα, όπου κάποια διάσημη διασκεδάστρια της εποχής πρωταγωνιστεί και στο μιούζικαλ και επί σκηνής. «Μιάμι» είναι, βεβαίως, το κέντρο «Μαϊάμι» (αποδιδόμενο με τον οπτικό μηχανισμό που οι Έλληνες βλέπανε «Τογιότα» και διαβάζανε «Τουότα», ή «Λιβιάις» και διαβάζανε «Λέβις» κλπ):

ΑΘΗΝΑΙΟΝ – ΑΕΛΛΩ
Στους δύο ωραιότερους
κινηματογράφους της οδού Πατησίων
συγχρόνως
πρώτη προβολή εν Ελλάδι του
μουσικού αριστουργήματος
ΜΑΜΖΕΛ ΣΟΥΙΓΚ

¹²⁷ Ποικίλα φύλα ποικίλων εφημερίδων τυ Μάη του 1949

¹²⁸ Απογευματινή, 13.04.1959

¹²⁹ Η Βραδυνή, 02.08.1926

¹³⁰ Η Ακρόπολις, 23.5.1929

¹³¹ Ελεύθερον Βήμα, 08.06.1943

με την περίφημη **IPEN NTE
TREMPEP**
που κάθε βράδυ ξετρελαίνει τους
Αθηναίους στο 'ΜΙΑΜΙ'.
Η **IPEN NTE TREMPER** θα
εμφανισθή και από της σκηνής του
ΑΕΛΛΩ με ολόκληρον το μουσικόν
συγκρότημα του 'ΜΙΑΜΙ' στους
ωραιότερους χορούς και τραγούδια της
ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ Αθήναιον δρχ 1.500,
Αελλώ δρχ.3.000¹³².

Κλείνω με μία τελευταία, χαρακτηριστική για την αλλοπρόσαλλη γλώσσα και για τον
αλλαγμένο ελληνικό τίτλο της:

Τη επιμόνω παρακλήσει πολλών
φίλων, το
ΑΘΗΝΑΙΟΝ
ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ
Μόνον **ΣΗΜΕΡΟΝ** και **ΑΥΡΙΟΝ**
την μεγαλυτέραν επιτυχίαν του
1952
Nuit de PARIS
ΝΥΧΤΕΣ ΟΡΓΙΩΝ
Όσοι δεν είδαν την θαυμασίαν αυ-
τήν **ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΚΗ ΡΕΒΥ**, αλλά
και όσοι θέλου να περάσουν δύο
ώρες πραγματικά ευχάριστες έ-
χουν την αυκαιρίαν ν' απολαύσουν
τους περίφημους κωμικούς
ΜΠΕΡΝΑΡ ΜΠΡΟΔΕΡΣ
και την ωραιοτάτη πρωταγωνί-
στρια
ΞΕΝΙΑ ΜΟΝΤΙ
ΣΗΜΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟΝ ΣΤΟ
ΑΘΗΝΑΙΟΝ¹³³

Ενδεικτικές ταινίες: Εσπερίς οικογενειακή. Κινηματογράφος Αμερικανικός των
αδελφών Κασσέλα. Τιμαί λαϊκαί – Μεγάλη οικογενειακή παράστασις διά του
κινηματογράφου – Μέγας κινηματογράφος [πολλές επαναλήψεις όλο το καλακαίρι]
(1901), «Ο Γολγοθάς» με την μεγάλην τραγωδόν Μίαμαν + νέον βαριετέ, «Φιλημένη
σκιά»+ νέον βαριετέ, «Ξόβεργα» + βαριετέ, «Φάουστ» + βαριετέ, «Εμπόριον λευκής
σαρκός» + βαριετέ, «Είλωτες» + βαριετέ, «Η ναυμαχία της Ελιγολάνδης –

¹³² Η Βραδυνή, 20.09.1946

¹³³ Η Καθημερινή, 03.09.1952

Σκαγεράκης»¹³⁴ + βαριετέ, «Τα εκατομμύρια του διαβόλου» + νέον βαριετέ, «Η Τραβιάτα», «Το τάξιμο» με την Λότε Νόμαν, «Ο μαχαραγιάς» + βαριετέ, «Ο κουρασμένος θάνατος» + βαριετέ, «Η θλιμμένη σκιά» + «Ο Σάκκα στον μαύρο θάλαμο», «Για την τιμήν της οικογενείας» με την Νοβέλλι + βαριετέ, «Το τραγικόν τέλος του Ροδόλφου των Αψβούργων», «Για την κόρη της» + βαριετέ (1923), Σινέ βαριετέ, «Ο κόκκινος καβαλάρης». Νέα νούμερα, «Τα μαραμμένα άνθη» + Ο μεταμορφωτής Λοπρέτι (σικ) (1924), Θίασος Καβαλίι — Λοπέζ + κινηματογράφος, Παριζιάνικη revue και Καμπούρηδες, «Έρωσ τυφλός» + Νέα νούμερα βαριετέ, «Ο χρυσοθήρας» με τον Σαρλώ + βαριετέ, Νέον εντελώς πρόγραμμα, «Εγώ τον εσκότωσα», Η παρισινή ρεβύ + Ο θίασος ζώων (1926), «Λαός και στέμμα» + βαριετέ, «Αι δέκα εντολαί», «Συρκούφ» α΄ και β΄ εποχή + βαριετέ, «Ο διάβολος μέσα της», «Χρυσή πεταλούδα» + ο Λομπρέτι, «Αντουανέτα Σαμπριέ», «Αδελφοί Σέλεμπεργκ», «Η νήσος του χρυσού» (1927), Ντάνσιγκ 6-91/2, «Τι εκόστισε η νύφη» + βαριετέ, σινεμά + βαριετέ, «Η ναυμαχία της Ελιγολάνδης» + βαριετέ, «Μαύρος παράδεισος» + Φερούτσιο (βαριετέ), «Το παρελθόν ενός ανθρώπου» + βαριετέ, «Αγνή και ηττησμένη», «Η ωραιότερες γαμπίτσες του Βερολίνου», «Ο τελευταίος άνδρας επί της γης», «Ο μυστηριώδης καθρέπτης» + βαριετέ, «Το μυστικόν μιας εταιρας» / «Το μυθιστόρημα μιας εταιρας» (ανάλογα με την εφημερίδα που κοιτάς), «Φάουστ» + θίασος Φερούτσιο, «Κακόμοιρες γυναίκες» + βαριετέ, «Κοζάκος πρίγκιψ» + βαριετέ (1928), «Η καρδιά της χορευτριάς», «Φέβρη» + βαριετέ, «Βαμαρόδ» + βαριετέ, «Λούπινγκ δη λουπ», «Τραγικό караβάνι», «Η κυρία με τας καμελίας», «Νοσταλγία», «Ο νόθος» + βαριετέ, «Μεγάλη τυχοδιώκτις» + βαριετέ (1929), «Αι δέκα εντολαί», πολύ θέατρο (1930), «Η σφαγή», πολύ θέατρο (1936), «Η κόρη της αμαρτίας», «Ο Φαντομάς της Πράγας», «Βιεννέζικο αίμα», «Η στιγματισμένη» (1943), «Η μυστηριώδης κόμισσα», «Στον ίσκιο της φυλακής», «Η καρδιά του γέρου ξανανειώνει» (σικ), «Μέσα σε μια νύχτα», «Μυγχαούζεν», «Το τρίο Τονέλλι», «Στα σύνορα της αγάπης», «Επτά χρόνια γούρι» (1944), «Δύο άνδρες, μία γυναίκα», «Πρίγκιψ και πτωχός», «Πονεμένα νειάτα», «Ας αγαπηθούμε» (1945), «Κατηγορώ», «7 ερωτευμένες», «Απ΄ τον καιρό της Εύας» (1946), «Οι επισκέπται των νυκτών», «Οι τρεις ξένοι», «Η εκδίκησης της τσιγγάνας», «Στα δίχτυα της αγάπης» (1947), «Αίμα στον ήλιο», «Οι δυο Γιάννηδες», «Ζητώντας την περιπέτεια», «Μυστικός πράκτωρ» (1948), «Σκλάβος της γης», «Νέοι Ροβινσώνες», «Εύθυμη χήρα», «Ο νόμος των τροπικών», «Σιωπηλή τραγωδία», «Ο πόθος προστάζει», «Αιώνια μελωδία», «Ποτέ μου δε σ΄ αγάπησα», «Αγάπη και σπαθί» (1949), «», «Πιερ ε Ζαν», «Τζαν Χάνα», «Ένας άνδρας επί πλέον» α΄ προβολή, «Πρίγκιψ Ταλλεϋράνδος» (1950), «Το ακρογιάλι του πειρασμού», «Ζιζή, η πονηρή παρθένα» α΄ προβολή, «Σκλάβος της ηδονής», «Το περιδέραιο της λαίδης Γουώρντεν», «Το διαμάντι που σκοτώνει» (1951), «Πλούσια, νέα και ωραία» (πρώτη θερινή προβολή), «Αμαρτίαι γονέων», «Η σκιά του δολοφόνου», «Νύχτες οργίων» (1952), «Εξισα τρεις ζωές», «Ποιος ο δολοφόνος της Βιέννης», «Η σπείρα των ασυλλήπτων» Κίερον Μουρ, «Ο χορός της Σαλώμης» Υβόν ντε Κάρλο, «Το τραγούδι του πόνου» ελληνική ταινία Ίντα Χριστινάκη, «Τσιγγάνικη φλόγα» περιπέτεια Ροζίτα Σεράνο (1953), «Το τρίτο μου έγκλημα», «Μουλέν ρουζ» Χοσέ Φερέρο, «Σκάνδαλα φοιτητών» εύθ., «Ένα εκατομμύριο λίρες» (1954), «Στον ίλιγγο της διαφθοράς» δράμα Φόσκο Τότο, «Χωριατοπούλα» Γκραίης Κέλλυ, «Παριζιάνικη φλόγα» έγχρ.μουσ. Κλ. Ντιπουί, «Το άστρο των Ινδιών» περιπέτεια Κόρνελ Γουάιλντ, Υβόν Σανσόν (1955), «Λαθρέμποροι πολυτελείας», «Βασιλική ραψωδία» (1956), «Ο δαίμων της μαύρης

¹³⁴ Το ένα από τα δύο στενά μεταξύ Σουηδίας – Δανίας. Το άλλο είναι ο Κατεγάκης (αμφότερα ελληνιστί)

βίλλας», «4 ώρες πριν πεθάνη», «Ο άνθρωπος με η διπλή ζωή» (1957), «Άμεσος δράσις» περιπέτεια Ανρύ Βιτάλ, «Η σκιά του φόβου», «Προσκλητήριο δολοφόνων», «Ίχνη στη νύχτα», «Λιλή Μαρλέν», «Ο δολοφόνος καθόταν δίπλα μου» (1958), «Κάτω στους τρεις σκοτεινούς δρόμους» αστυν., «Στα ίχνη του Ντίλλινγκερ» Ρ. Μήτσαμ, «Η εξιλέωσις ενός τυχοδιώκτου», «Ινκόγνιτο», «Καρδιές στη θύελλα», «Η κοιλάς των 1.000 λόφων», «κόρη του δολοφόνου» αστυν. α' προβ. Φρ. Αρνούλ, «Διακοπές στο Ακαπούλκο» (1959), «Η σκλάβια και ο κατάσκοπος», «Επιστροφή του Σέρλοκ Χολμς», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» έγγρ. Φρανκ Σινάτρα, «Στους βράχους ενεδρεύει ο θάνατος» (1960), «Η τιμωρία ενός εγκληματίου», «Αγάπη και έγκλημα σμίγουν τα μεσάνυχτα» αισθημ. περιπ., «Κοντά σου γνώρισα τον έρωτα» αισθημ., «Τα κορίτσια θέλουν θάλασσα» (1961), «Το σιλέττο με τα τρία ρουμπίνια», «Το παλληκάρι με τη μαύρη μάσκα» περιπ., «Εγώ είμαι ο στρατηγός», «Το αίτιγμα με τις 3 αλήθειες» (1962), «Ασημένια βασίλισσα», «Ερωτικό γαϊτανάκι», «Πώς να πετύχετε στην αγάπη» α' προβολή, «Είδα το δολοφόνο» (1963), «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι» Κερκ Ντάγκλας, Κιμ Νόβακ, «Τζίλντα», «Το τελευταίο ατού» Κερκ Ντάγκλας, «Μάτα Χάρι», «Ο Ρόκκο και τ' αδέλφια του», «Υποψίες» (1964), «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «Η εκδίκησις είναι δική μου», «Καπετάνιος του γλυκού νερού», «Τι επιθυμεί κάθε γυναίκα», «Ο κλέψας του κλέψαντος εν δράσει» εύθ. αστυν. (1965), «Επιχείρησις Βόρειος πόλος», «Μια θέση στον ήλιο», «Δυο μάτια είδαν πολλά» κωμωδ., «Λαγωνικό 24 καρατίων» εύθ. αστυν., «Δραπέτης της σημναρχίας του θανάτου» (1966), «Ντικ Μάλλορν Επιχείρησις αστραπή», «Η σερενάτα του Σούμπερτ» μουσ., «Η ταβέρνα της Ζαμάικα» Τζ. (σικ) Λώτον, «Ο εραστής μου κι εγώ», «Ο Άγιος στήνει παγίδα», «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Δέκα μικροί νέγροι» (1967), «Εκβιαστής εκατομμυριούχων», «Το συνδικάτο των 7», «Είμαστε όλοι δολοφόνοι», «Οι γενναίοι του Μπρανκαλέονε», «Το τραίνο θα σφυρίξη τρεις φορές» (1968), «Αιματοβαμμένα κολτ», «Ο επαναστάτης», «Ο μεγάλος εκδικητής του Νότου» Ροντ Στάιγκερ, «Η πισίνα» (1969), «Γροθιά και γοητεία», «Χριστίνα», «Μονομαχία αετών», «Μια κραυγή στην ομίχλη», «Ο μεγάλος τρομοκράτης» (1970), «Ο δράκος του Λονδίνου» Κρ. Λη, «Πέντε εύκολα κομμάτια», «Φυγή προς την κόλασι», «Ιστορία 2 πόλεων» (1971), «Απ Πομπέι», «Ο ερωτιάρης», «Κλέφτες και αστυνόμοι» (1972), «Όργια του Δράκουλα», «Ο γάτος με τις εννιά ουρες», αρκετό θέατρο (1973), «Spiderman 2», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας ξαναχτυπά», «Θεοσταλτος», «Οι γυναίκες του Στέπφορντ» κωμωδία, «Οι ένορκοι», «Ερωτική αναπαράσταση» και «Τα χαλάσαμε» (2004).

Αθήναιον Β Διατηρούμενο χειμερινό σινεμά των Αμπελοκήπων, σε ισόγειο πολυκατοικίας. Παίζει στη χάση και στη φέξη και καλοκαίρι, κλιματιζόμενο. Τέρμα Αμπελοκήπων ή σκέτο Αμπελόκηποι στις εφημερίδες. Βρίσκεται Βασιλίσσης Σοφίας 124. Τηλ. 7782122, 210 7782122. 950 θέσεις.¹³⁵ Ξεκίνησε το φθινόπωρο του 1960,¹³⁶ και συγκεκριμένα 23 Οκτωβρίου,¹³⁷ ως επιχείρησις της «Σάββας φιλμς»,¹³⁸ σε οικόπεδο με θερινή κινηματογραφική προϊστορία: «Σαβοΐα» (1935-1938)→ «Φλερύ» (1939-1958)→ «Αθήναιον» (1960). Η πρώτη διαφήμισή του είναι εάν ευχαριστήριο προς τους Αθηναίους που γνωμάτευσαν για τ' όνομά του¹³⁹ (αγνοώ αν αυτό έγινε κυριολεκτικά).

¹³⁵ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹³⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 875, πανηγυρικό για το 1961

¹³⁷ Η Καθημερινή, 23.10.1961

¹³⁸ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹³⁹ Διάφορες εφημερίδες, 02.10.1960 κ.ε.

«Η Αθήνα απέκτησε έναν μεγάλο κινηματογράφο στην καρδιά του δημιουργουμένου νέου κέντρου της... 1.200 θέσεων, απιστεύτως άνετου [σικ] δια την εποχήν μας... Απειρες ωραίες και νέες ιδέες, όπως είναι το ενυδρείον, που κάνει τόσην εντύπωσιν εις το προς της πλατείας χωλλ, το αποκορύφωμα του 'ντεκόρ' αποδίδεται εις την έναστρον οροφήν και εις την θαυμασίαν οθόνην, η οποία προετοιμάζει θεαματικάτην έναρξιν της προβολής, καθώς το βαρύτιμον 'ριντώ' αποκαλύπτει ένα επιτυχημένον 'εκράν'. ...Συγχαίροντες τον Σάββαν Πυλαρινόν δια το εμπνευσμένον έργον του.... Να εξαρθή το επίτευγμα της αρίστης ακουστικής .....Είναι ο δεύτερος κινηματογράφος στον κόσμο, του οποίου η ακουστική εξησφαλίσθη με μίαν κύμανσιν, μελετημένη και χαραγμένη εις τους πλευρικούς τοίχους, κυμάτωσιν εξαιρετικής διακοσμητικής γραμμής. Αυτό έγινε με 'πανώ', που κατεσκευάσθησαν με την τελευταίαν μέθοδον δι' επιστρώσεως αμιάντου της εταιρίας 'Φελιζόλ'. ... Άλλα μυστικά και φανερά μέσα, όπως ένας περιφερειακός δακτύλιος εις την οροφήν...»¹⁴⁰ βελτιώνουν κι άλλο το αποτέλεσμα. Εξάλλου εδώ υπάρχει «γενικά... πρωτοφανής πλούτος... Η οθόνη και οι αυλαίες του πρέπει να κάνουν ξεχωριστή εντύπωσι με τα εξαιρετικά υφάσματα και τους ειδικούς φωτισμούς... Φωτισμένη οροφή, θυμίζει έναστρον ουρανόν.... Η προσηλυτιστική δύναμις του κινηματογράφου θα σας τραβήξει στην αίθουσα, όπου θα διαπιστώσετε τι μπορεί να κάνει μία τεχνική εταιρία, όπως είναι η ΓΕΝΕΠ, με αρχιτέκτονα τον κ. Τ. Λευκαδίτην και πολιτικούς μηχανικούς τους κ. Ε. Χατζηδάκην και Α. Παπαδόπουλον». ¹⁴¹ Αυτοδιαφημίζεται ως «ο γίγας κινηματογράφος των Αθηνών», που για να διαμορφωθεί χρειάστηκε «18 μήνες εργασίες». ¹⁴² Εμφανίζεται στα φιλμ «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» και «Το άλλο γράμμα». ¹⁴³

Κάπως λαϊκότερο σινεμά στα πρώτα του βήματα (Α' - Β' προβολή), ανέβηκε αργότερα στην Α' όπου και παραμένει. Με εξώστη φτηνότερο τα παλιά χρόνια, όπως συνήθως τα σινεμά. Έπαιζε από τις 10 πμ τη δεκαετία του 60. Πολλές κυριακάτικες παιδικές προβολές και βίντεο κλάμπ «Αθήναιον» τη δεκαετία του '80. Την ίδια περίοδο είχε και φοιτητικό εισιτήριο. Δεν τόλησε να παίξει τον προγραμματισμένο «Τελευταίο πειρασμό» το 1988, επικαλούμενο τεχνική βλάβη, φοβούμενο όμως στην πραγματικότητα τους διαδηλωτές χριστιανοφασίστες ¹⁴⁴ (δες «Ααβόρα», «Εμπασσυ» και «Όπερα»). Nescafe και διπλό αρκετά χρόνια τώρα. DTS, dolby surround, air contition το 1998, Dolby Stereo κλπ μετά, 3DDigital τώρα πια (2009). Πρόσφατα ανακαινισμένο και μοντέρνο, με κυρίαρχο το μεταλλικό στοιχείο. Επιχειρηματίας ο Δημήτρης Γάκας, όπως και στο «Άστρον» (δες λέξη) και σε κάποιο κηφισιώτικο σινεμά. ¹⁴⁵

«Με δυο αίθουσες πια, σύγχρονα συστήματα εικόνας και ήχου, απολαυστικά σνακ στο μπαρ και την παράδοση των ζωγραφισμένων στο χέρι αφισών που διαφημίζουν τα έργα...» ¹⁴⁶

Όντως, είναι το μόνο σήμερα που έχει ζωγραφισμένες γιγαντοαφίσες με τον τίτλο της εκάστοτε ταινίας. Η Βικτωρία Τζούμα γράφει πως ο τελευταίος που ζωγραφίζει γιγαντοαφίσες είναι ο Κυψελιώτης Βασίλης Δημητρίου: «Με είδε κάποιος από το

¹⁴⁰ Τα Θεάματα, τ. 75, 31.10.1960

¹⁴¹ Μ.Υ.

¹⁴² Η Καθημερινή, ό.π.

¹⁴³ Πληροφορίες του Τάκη Μπαστέα

¹⁴⁴ Ελευθεροτυπία, 14.10.88

¹⁴⁵ Τζούμα, σε www.cinephilip.gr

¹⁴⁶ Athnes Voice τ. 99/27.10.05

‘Αττικόν’ [Δ, δεξ λέξη]: και μου πρότεινε να δουλέψω κοντά στο ζωγράφο Κώστα Γρηγοριάδη... Ξεκινάει να ζωγραφίζει αμέσως μόλις μάθει ποια ταινία θα παιχτεί την ερχόμενη εβδομάδα... Το μοναδικό άγχος του ...είναι το πότε θα μάθει το έργο. ‘Μπορεί να μάθω ότι πρέπει να ζωγραφίσω μια αφίσα για το ‘Αθήναιον’ Τετάρτη πρωί και το βράδυ να είναι έτοιμο και τοποθετημένο στο σινεμά. Την Τετάρτη το βράδυ έχουμε δρομολόγια. Οι αφίσες αυτές, που ζωγραφίζω με ψαρόκολλα και σκόνες αιογραφίας, τυλίγονται σε ρολό και μεταφέρονται στον κινηματογράφο. Εκεί τελαρώνονται γύρω στις 11 το βράδυ, όταν έχει πια μπει το κοινό για την τελευταία προβολή’. Τι γίνονται όμως μετά οι αφίσες; ; Προσπαθώ να κρατάω ορισμένα από τα έργα του Βασίλη’, λέει ο κ. Γάκας... «Έχουμε στόχο να διοργανώσουμε μια συνολική έκθεση στο μέλλον’». ¹⁴⁷ Έχω τραβήξει κάμποσες φωτογραφίες με γιγαντοαφίσες των ταινιών του καλού σινεμά, που συνεχίζει την παράδοση μέχρι σήμερα.

Εδώ έχω δει σχετικά λίγα έργα, όπως το «Μελόδραμα;», την «Αποστολή στη Νικαράγουα», τις «Αναμνήσεις μιας γκέισας», τον πλέον πρόσφατο (2006) από τους πολλούς «Καζανόβες» της ιστορίας του σινεμά κλπ.

Ενδεικτικά φιλμ: «Το χρήμα δεν είναι θεός» (εναρκτήρια ταινία) «Η γάτα δείχνει τα νύχια της», «Το παιδί για όλες τις δουλειές» κωμικό βισταβίζιον Τζέρρυ Λιούις (1960), «Ο δολοφόνος», «Το τουίστ βασιλεύει», «Η αγάπη είναι πρώτα» Σίρλεϋ μακ Λαίην, Ντην Μάρτιν (1961), «Μονομαχία κατασκόπων», «Οργή», «Ο Τζέρυ Λιούις σταχτοπούτος» (1962), «Να φαντάρος, να μάλαμα», «Μπούφαλο Μπιλλ» έγχρ. περιπ. Τσάρλτον Ήστον Ρόντα Φλέμινγκ, «Γλυκειά μου Σαμπρίνα» (1963), «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου», «Κάτω από τις λεύκες», «Ο κόσμος δίχως πέπλο», «Μπέκετ» Ρίτσαρντ Μπάρτον - Πήτερ Ο΄ Τουλ, «Αν έχης τύχη» ελλ. κωμ. Παπαμιχαήλ (1964), «Τα συνεταιράκια» κωμ. σκην. Νόρμαν Τωρόγκ, Τζέρυ Λιούις, Ντην Μάρτιν, «Το κυνήγι του κλέφτη» Κάρυ Γκραντ, «Καζανόβας ’70» (1965), «Μπομπ ο τρομερός» παρωδία ουέστερν Μπομπ Χοπ, «Στο 60 σήμα [σικ] θάνατος» κατασκοπευτικό Τζέφρυ Χάντερ (1966), «Ευχάριστες νύχτες», «Για 100 δολάρια την ημέρα», «Ευχάριστες νύχτες», «Βιντετού ο ατρόμητος», «Καλώς ήρθε το δολλάριο» (1967), «Το τελευταίο σαφάρι», «Αντίο φίλε» (1968), «Επικίνδυνη αποστολή», «Μανόν ’70», «Κίνδυνοι του επαγγέλματος» (1969), «Πούγκυ», «Ο βασιλιάς της γκάφας», «Το παιδί της μαμάς», «Εκτέλεσις εν ψυχρώ» (1970), «Η διπλή ζωή της Νταίζη Γκέημπλ», «Ελα να πάρης τον καφε σε μας», «Ιστορία αγάπης» (1971), «Ο ωραίος και το σεξ», «Οι ανεπιθύμητοι», «4 μύγες σε πράσινο βελούδο» (1972), «Δεν μιλάει, σκοτώνει», «Το κόκκινο αλογάκι», «Χίλιες και μια νύχτες» (1973), «Κίτρινη απειλή», «Ο άνθρωπος από το Πεκίνο», «Το μεγάλο φαγοπότι» (1974), «Η επιστροφή του μεγάλου ξανθού», «Σάρκα και πιστόλι» (1975), «Η μαιτρέσσα μου», «Ο διαιτητής» (1976), Λουί ντε Φυνές «Τρελλός κολυμβητής», Τζέρρυ Λιούις «Δάσκαλος για κλάματα» (1977), «Επικίνδυνες επαφές από το διάστημα», «Οι ερωμένες του βρυκόλακα» (1978), «Παγωτό από μέντα», «Το αδελφάτο των ιπποτών και ο δράκος της συμφοράς», «Τόνυ Αρζέντα» (1979), «Ο παρθενοκνηγός», «Ο σκληρός του Κάβο Μπλάνκο» (1980), «Η μεγάλη απόδραση των 11», «Η Ολυμπιάδα της Μόσχας», «Λούκυ Λουκ, ο κεραυνός του Γουέστ» (1981), «Δυο εγκλήματα κάτω από τον ήλιο» της Αγκάθα (Κρίστι), «Ο συγκλονιστικός κόσμος των δύο τροχών», «Καμικάζι τσαντάκιας» (1982), «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα» ελλην., «Μπίνγκο Μπόνγκο» έγχρωμο κωμωδία, «Ένας αλλά λύκος» Τζακ (σικ) Νόρις (1983), «Μια ελεύθερη γυναίκα», «Αποστολή στη Νικαράγουα» (1984), «Ο μάγος του Οζ», «Το

¹⁴⁷ Τζούμα σε www.cinephilip.gr

μυστικό του χαμένου θρύλου», «Μάρτυρας εγκλήματος» (1985), «Glenn Miller story», «Πέρα από την Αφρική» (1986), «Ο εξωγήινος», «Τοπ γκαν», «Χάρυ ο απίθανος» (1987), «Το κουδούνι θα χτυπήσει τρεις φορές», «Κάτω απ' τη λάμψη του φεγγαριού», «Οι ατσίδες με τα μπλε» (1988), Αργεί, «Οι δίδυμοι» κωμωδία (1989), «Δεν είμαστε άγγελοι», «Το ερωτικό αντικείμενο του εγκλήματος», «Τρελές σφαίρες» (1990), «Μέρες κεραυνού», «Ο Νονός» μέρος 3 (1991), «Μεγάλες προσδοκίες», «Αναστασία» κιν. σχέδια, «Ένας αστροναύτης στην αυλή του βασιλιά Αρθούρου», «Διαβολική τύχη» (1992), «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Ο Μπάτμαν επιστρέφει», «Νέος για πάντα» (1993), «The Pelican Brief», «Ο μυστικός κήπος», «Δη [σικ. «Εστία» είν' αυτή!] Γκεταγουαίη» (1994), «Η ώρα των εκτελεστών», «Το ξέσπασμα», «Γεννημένοι δολοφόνοι» (1995), «Χαμός στη ζούγκλα», «Showgirls», «Σκληροτράχηλος μαχητής», «City hall» (1996), «Πρίγκιπας Βάλιαντ», «Επτά χρόνια το Θιβέτ», «Πολλοί γάμοι για μια κηδεία», «Μόνος το σπίτι» 3 (1997), «Αμαζόνες της νύχτας», «Σκοτεινή πόλη», «Ο πρόεδρος, ένα ροζ σκάνδαλο κι ένας πόλεμος», «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι», «Η πόλη των Αγγέλων», «Τιτανικός» (κυριακάτικη προβολή) (1998), «Ο νεροκουβαλητής», «Austin Powers: Ο κατάσκοπος που με κουτούπωσε», «Ανοιχτοί λογαριασμοί», «Blade: σκοτεινή δύναμη», «Οι επαρχιώτες» (1999), «Τρεις ήρωες», «Βλέπω το θάνατό σου», «Φαντασία 2000», «Ο μύθος του ακέφαλου καβαλάρη», «Το πράσινο μίλι», «Τυφώνας, η αληθινή ιστορία», Κλειστό λόγω επισκευών, «Μανόλια» (2000), «Η μούμια επιστρέφει», «The score», «Scary monie» 2, «Αλεξίσφαιροι ντετέκτιβ» 2, «Μην πεις λέξη» (2001), «Η μηχανή του χρόνου», «Μέρα εκπαίδευσης», «Showtime», «Παράδεισος», «Spirit: το άγριο άλογο», «Κόκκινος δράκος», «Το κόλπο» (2002), «Πιάσε με αν μπορείς», «Tommy English», «Οι ώρες», «Το παιχνίδι του κυρίου Ρίπλεϊ», «Σικάγο», «Τρισδιάστατοι κατάσκοποι» (2003), «Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών: Η επιστροφή του βασιλιά» (2004), «Η διερμηνέας», «Κινγκ Κονγκ», «Λέμονι Σνίκετ» (2005), «Οι αδελφοί Γκριμ», «Αναμνήσεις μιας γκέισας», «Poseidon», «Εκτός τροχιάς», «Scary Movie 4», «Η γυναίκα είναι ... σκληρός άνθρωπος», «Miami vice» (2006), «Ο λαβύρινθος του Πάνα», «Πιλάλα», «Φάρμα story», «Γράμματα από την Ίβο Τζίμα», «Βαμμένο πέπλο» (2007), «Ζωντανός θρύλος», «Το συμβάν», «Παιχνίδια εξουσίας», «Kung fu panda», «Ιστορίες για καληνύχτα» (2008), «Ναι σε όλα», «Ταξίδι στο φεγγάρι», «Η δούκισσα», «Coraline, το σπίτι στην ομίχλη», «The informant», «Ακαδημία Πλάτωνος» (2009), «Avatar», «Βρέχει κεφτέδες», «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων», «Επικηρύσσοντας την πρόην», «Sherlock Holmes», «Η τιτανομαχία» (2010), «Η ζωή μετά», «The tourist», «Αυτοκίνητα» 2, «Transformers», «The Hangover» 2, «Παγιδευμένη ψυχή», «Ο Γουίνι το αρκουδάκι», «Contagion», «Ζουμπάιος και Ιουλιέτα» (2011), «Οι εκδικητές», «Η γυναίκα με τα μαύρα», «Ο θεός της σφαγής», «Poker face», «Dark Shadows / Οι άντρες με τα μαύρα» 3, «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Ο σκοτεινός υπότης: Η επιστροφή», «Οι πέντε θρύλοι», «Skyfall», «Χόμπιτ: Ένα αναπάντεχο ταξίδι» (2012), «Ψάχνοντας τον Νέμο», «Επιχείρηση Argo», «After earth», «Άνθρωπος από ατσάλι», «Πειρατεία στον ωκεανό», «Zero dark thirty» και «Ο υπέροχος Γκάτσμπι» (2013)

Αθηναίς Α Μεταπολεμικός χεμωνιάτικος λαϊκός κινηματογράφος Β' προβολής, που λειτούργησε 21 χρόνια, από το φθινόπωρο του 1948 μέχρι και την άνοιξη του 1969. Ήταν στις παρυφές του Νέου Κόσμου. Οι εφημερίδες έγραφαν άλλοτε Νέος Κόσμος, άλλοτε Άγιος Ιωάννης / Αγίου Ιωάννου κι άλλοτε (συνηθέστερα) Βουλιαγμένης. Κείτονταν Βουλιαγμένης 107 ή 109 (ανάλογα με την αρίθμηση, κατά εποχή) και ανάμεσα στις παλιές στάσεις «Φούρνος» (ας έχει μετακινηθεί σήμερα η στάση μπροστά ακριβώς από το χώρο του παλιού σινεμά) και «Άγιος Ιωάννης», από τη

μεριά της Γούβας. Ο βασικός άξονας του σινεμά ακολουθούσε τον άξονα του δρόμου, άρα η διάταξη του χώρου μη τυπική: «η οθόνη ήταν προς την Α/ΝΑ πλευρά, κάθετη προς τη Βουλιαγμένης, ενώ η καμπίνα προβολής ήταν προς την Αθήνα. Το σινεμά στάθηκε εξαιρετικός πόλος για τους κατοίκους Νέου Κόσμου, Αγιάνη, Γούβας, Πρώτου Νεκροταφείου. Δεν υπήρχε περίπτωση να το έχω εντοπίσει, αν δε με είχε πάρει από χεράκι να με πάει ακριβώς εκεί, ο παλιός φίλος Φώτης Καψοκέφαλος, στον οποίο χρωστάω και όλες τις εδώ πληροφορίες.¹⁴⁸ Ο Δημήτρης Λουδάρος, επικαλούμενος μαρτυρίες του ζώντος πατέρα του, με πληροφόρησε για το παρελθόν του χώρου: «Προπολεμικά, στον ίδιο χώρο βρισκόταν το βαριετέ ‘Οασις’, θερινό φυσικά. Στην ‘Οασι’ είχανε γίνει και καλλιστεία και παλαιστικοί αγώνες: Καμπαφλής, Καρπόζηλος, Λαμπράκης και λοιποί. Αργότερα, όταν σκεπάστηκε και ξεκίνησε σα σινεμά, πρωτοτραγούδησε, νεαρός, ο Γιάννης Βογιατζής.»¹⁴⁹ Επιχειρηματίας στο ξεκίνημα και τουλάχιστον στη δεκαετία του ‘50 ήταν ο Χρήστος Μανιάτης.¹⁵⁰ Τώρα (2005) στο χώρο της υπάρχει υπαίθριο πάρκινγκ. Ο Λευτέρης Σκλάβος μού είπε ότι η «Αθηναϊς» αρχικά είχε ανοίξει ως «Ορφέας»,¹⁵¹ ακριβώς όπως το δικό του σινεμά, πληροφορία που εγώ δεν κατάφερα να διασταυρώσω. Πιθανολογώ ότι ο επιχειρηματίας ήθελε ή αποπειράθηκε να την ανοίξει μ’ αυτό τ’ όνομα, μα η προσπάθεια δεν ευοδώθηκε. Αφήνω και μια πιθανότητα να μπερδεψε ο πληροφορητής μου το «Ορφεύς» με το «Οασις», που μοιάζουνε κάπως, οπτικά και ηχητικά.

Μερικές ταινίες: «Ηρωες του Κασσίνο», «Ανθρώπινη κόλασις», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Γαλάζια ντάλια» (1948), «Κορίτσια διεφθαρμένα»,¹⁵² «Η πριγκίπισσα και το γκαρσόνι», «Τρεις σωματοφύλακες», «Μαρία Αντουανέττα», «Ο δρόμος των κολασμένων», «Φιέστα» (1949), «Κάπτουν Μπλουντ», «Σερενάτα στη Βιέννη», «Μια μεγάλη αγάπη», «Μανόν», «Μεγάλη αμαρτωλή», «Κόρη του Ποσειδώνος» (1950), «Το παιδί μου πρέπει να ζήσει», «Ντίλλικερ», «Ο νόμος της μοίρας», «Ο όρκος του λιποτάκτη», «Η Πανδώρα και ο ιπτάμενος Ολλανδός», «Πόλεμος στα Βαλκάνια» (1951), «Συγχώρεσέ με αγάπη μου», «Τρελλοί ερωτευμένοι», «Καραβάν», «Τα τανκς έρχονται», «Ταξιαρχία διαβόλων» (1952), «Η επέλασις των μαύρων αετών», «Ο κουρσάρος», «Τούρα, η θεά της ζούγκλας», «Τιτανικός», «Η επιστροφή του Δον Καμίλλο» (1953), «Αιχμάλωτη των Μογγόλων», «Κέρινες μάσκες», «Ξανθή κατάσκοπος», «Δάκρυα βασιλίσσης», «Το κορίτσι του δωματίου 17» Ε. Ρόμπινσον, «Η μυστηριώδης κυρία Χ» Μισέλ Μοργκάν, «Ανοιχτή θάλασσα» (1954), «Κβο βάντις;» ιστορικό, «Μαρία Μαγδαληνή» (Πάσχα), «Η παρείσακτη» δράμα Μαίη Ζέτερλιγκ, «Ο Αιγύπτιος», «Διακοπές στην Κολοπετινίτσα», «Μαλβαλάκα» δραμ. ακατάλ. Πακίτα Ρίκο (1955), «Ο χορός των νεκρών εραστών», «Το γεράκι των θαλασσών», «Οι άνδρες παντρεύονται τις μελαχρινές», «Η άγνωστος» (1956), «Ο δήμιος της Λίλλης», «Το παιδί και το δελφίνι», «Το διπλό έγκλημα του βάλτου», «Όσο αγαπούν οι άνθρωποι» (1957), «Οι 7 λόφοι της Ρώμης», «Μόνο για μια νύχτα», «Η Γερακίνα», «Κάθε εμπόδιο για καλό», «Ο Μιμίκος και η Μαίρη», «Μια ζωή την έχουμε», «Ο κλέφτης της Βενετίας» (1958), «Διακοπές στην Κολοπετινίτσα», «Η μουσίτσα» ελλην. Βουγιουκλάκη, «Το ξύλο βγήκε απ’ τον Παράδεισο»,

¹⁴⁸ Φώτης Καψοκέφαλος, συνέντευξη

¹⁴⁹ Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

¹⁵⁰ Αντώνης Στεργιάκης, Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [μα Γενάρης 1955]

¹⁵¹ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

¹⁵² Το έργο αυτό εμφανίζεται την ίδια στιγμή, στη «Γρανάδα», ως «Διεφθαρμένα κορίτσια». Βραδυνή 12.01.1950. Αυτά κάνει η πολλή διαφθορά.

«Λεωφορείον ο πόθος» αισθημ., «Στουρνάρα 288» (1959), «Τρεις κούκλες κι εγώ» κωμ. Ηλιόπουλος, «Μια τρύπα στο κεφάλι», «Αιγύπτιος», «Δημήτριος και Μεσσαλίνα» περιπ., «Ηρωική εξόρμησις» (1960), «Ηρθες αργά», «Φλογέρα και αίμα», «Μάγος της Βαγδάτης», «Χαραμοφάηδες», «Κορίτσια της Αθήνας» (1961), «Ζήτω η τρέλλα», «Το γλυκό πουλί της νειότης», «Έγκλημα μετά τα μεσάνυχτα», «Ο Κόμης Μοντεχρήστος», «Δυο γίγαντες συγκρούονται» (1962), «4 Βερσαλιέρηδες» (σικ), «Πόντιος Πιλάτος» θρησκευτικό (παίζεται, βεβαίως, Πάσχα), «Δραπέται της κολάσεως», «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν», «Ο ιππότης με τα 100 πρόσωπα» «Γερακίνα», «Βασίλισσα των κουρσάρων» (1963), «Είναι μεγάλος καημός», «Μπέκετ» Πήτερ Ο' Τουλ, «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Ο κατατρεγμένος της μοίρας» (1964), «Με πόνο και με δάκρυ» Ορ. Μακρή, «Οι νέοι θέλουν να ζήσουν», «Γεύσι από μέλι» + «Αμαρτωλά νειάτα», «Με πότισες φαρμάκι» ελλην. δράμα, «Τσαπάγιεφ» σοβ. (1965), «Καταφρονεμένοι», «Του χωρισμού ο πόνος», «Καταραμένοι», «Πότισες με δάκρυα την αγάπη μας» ελλην. δράμα (1966), «Ένας απένταρος λεφτάς», «Το μυστικό μιας μητέρας» ελλην. δράμα, «Φουσκοθαλασσιά», «Η οργή των Βίκινγκς», «Ξεριζωμένη γενιά» (1967), «Καλώς ήρθε το δολλάριο», «Κατάρα είναι ο χωρισμός», «Κατηγορούμένη απολογία», «Τέντυ μπού αγάπη μου», «Ο τσαχπίνης», «Ο μπακαλόγατος», «Ο καταφερτζής» (1968), «Τόσα όνειρα στους δρόμους», «Η σφραγίδα του Θεού», «Κυνηγημένη προσφυγοπούλα», «Δάφνις και Χλόη», «Αδικη κατάρα», «Η ώρα της αλήθειας», «Με πόνο και με δάκρυα» και «Δυο γυναίκες για έναν άνδρα» (11 του Μάη, κύκνειο άσμα) (1969).

Αθηναίς Β Χειμωνιάτικος κινηματογράφος υψηλού επιπέδου, στον ομώνυμο πολιτιστικό πολυχώρο, όπου παλιότερα το ομώνυμο εργοστάσιο υφαντουργίας, ο οποίος λειτούργησε το σύντομο διάστημα 2000 - 2008. Από τότε λειτουργεί σα συνεδριακό κέντρο. Ήταν Καστοριάς 34-36, καταχωρούμενος άλλοτε ως «Βοτανικός» κι άλλοτε ως «Γκάζι». Τηλ. 210 3480000, 2103480006, www.athinai.com. Ο γενικός χώρος: σινεμά - εστιατόριο – μπρασερί - γκαλερί με μόνιμες και εναλλασσόμενες εκθέσεις - χώροι εκδηλώσεων και συνεδρίων - θεατρική σκηνή - μπαρ κλπ. Έκταση 6.500 τ.μ., μέλος του Historic Conference Centres of Europe (HCCE) (= ευρωπαϊκά συνεδριακά κέντρα που στεγάζονται σε ιστορικά κτίρια), ιδιοκτήτης ο όμιλος Μαμιδάκη.¹⁵³
 Το σινεμά: «300 θέσεις, εξελιγμένα μηχανήματα αναπαραγωγής εικόνας και ήχου, ταινίες Α΄ προβολής, σημαντικές δημιουργίες της 7^{ης} τέχνης και ειδικά αφιερώματα. Πρωινά Σαββάτου και Κυριακής, αγαπημένες παιδικές ταινίες και αξιόλογα ντοκιμαντέρ.»¹⁵⁴ Προσθέτω: ωραία καθίσματα και πλατιά θεατρική σκηνή. Εδώ είδα όλες σχεδόν τις ταινίες του αφιερώματος σε Ντασέν – Μερκούρη, την «Καγκελόπορτα» του Μακρή, τη «Ρόδα» του Αδαμόπουλου και την «Uranys», συνήθως με τη φίλη μου τη Μαρία.
 Χαρακτηριστική του κυριλέ / λάιφσταϊλ ύφους του χώρου, η εξής διαφήμιση:

Στην καρδιά του
 πολιτιστικού πολυχώρου

¹⁵³ www.athinai.com.

¹⁵⁴ www.athinai.com

ΑΘΗΝΑΪΣ

μια μοδάτη αίθουσα με
μοβ καθίσματα και κομπό
φουαγιέ¹⁵⁵

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Τρομερά παιδιά», «High fidelity», «Δεινόσαυρος», «Ναυαγός» (2000), «Ο άνθρωπος που δεν ήταν εκεί», «Ταρζάν», Αφιέρωμα στο σινεμά της Αγίας Πετρούπολης, «Ω αδελφέ που είσαι;», «Μικροαπατεώνες», «Απιστία», «Αστυνόμος Σαϊνης», «Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι», «Χριστουγεννιάτικη μπαλάντα» (2001), «Η νύχτα και η πόλη», «Ριφιφι», «Ο δήμιος των κολασμένων» κλπ στο Αφιέρωμα σε Μερκούρη – Ντασσέν, «Ο αυτοκράτορας και ο δολοφόνος», Αθήνα - Πεκίνο: Επιχειρηματικές και πολιτιστικές διαδρομές, «Ο Χάρι Πότερ και η κάμαρα με τα μυστικά», «Παίζοντας στα τυφλά», «Tosca», «Αστερίξ & Οβελίξ: Επιχείρηση Κλεοπάτρα», «Ο τίγρης, ο Γουίνι και η παρέα τους» (2002), «Σπιρτόκουτο» + «Μετά τις 11», «Η ιστορία της Αντέλ Ουγκό», «Κάτω ο έρωτας», Αφιέρωμα στον Μαξ φον Σύντοβ, «Πυροτεχνήματα», «Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη», «13 απόψεις για τη ευτυχία», Αφιέρωμα αρχιτεκτονικά πλάνα, «Τα 400 χτυπήματα», «Διεθνές φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων», «Κάτω ο έρωτας», «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης» (2003), «Το λιβάδι που δακρύζει», «Η επέλαση των βαρβάρων», «Πολίτικη κουζίνα» (2004), «Οι ατέλειωτοι αρραβώνες», «Κινγκ Κονγκ», «Τα παιδιά της χορωδίας» (2005), «Ο ήχος της πόλης», «Λούφα και παραλλαγή: Σειρήνες στο Αιγαίο», «Κρυμμένος», «Truman Capote», «Δέκα λεπτά αργότερα- Το τσέλο», «Ο δρόμος για το Γκουαντάναμο» (2006), «Uranys», «Ο διάβολος φοράει Prada», «Babel», «300», «Sugartown: Οι γαμπροί», «Το τελεσίγραφο του Μπορν», Διάφορες εκδηλώσεις (σικ) (2007), «Το όνειρο της Κασσάνδρας», «Μόλις χώρισα» και «American gangster» (2008).

Αίας Καλοκαιρινό σινεμά των Αμπελοκήπων, που μετά τα δυο πρώτα χρόνια λειτουργίας του σκεπάστηκε κι έγινε χειμερινό/ θερινό. Τέρμα Αμπελοκήπων στις εφημερίδες, στη ΒΔ γωνία των οδών Αμαλιάδος και Πουλίου. Τηλ. 6401395 700 θέσεις,¹⁵⁶ δίχως εξώστη.¹⁵⁷ Η λειτουργία του συμπίπτει με τη εντεκαετία '60—'70. Ένα από τα ελάχιστα με αρσενικό όνομα, που προφανώς επιλέχτηκε για να το βρίσκουν οι αναγνώστες των εφημερίδων δίπλα στη σχετικά κοντινή (και προϋπάρχουσα) «Αϊντα» (δες λέξη). Σταθερά στη λαϊκή Β' κατηγορία, πράγμα που το δείχνουν και οι ταινίες του. Τώρα είναι πολυκατοικία 12 (!) ορόφων, με ένα παρκάκι μπροστά. «Με τσίγκους ήταν το σινεμά, πρόχειρα σκεπασμένο, και μ' ένα τυροπιτάδικο, όπου όλοι οι θεατές ανεξαιρέτως παίρνανε ωραίες τυρόπιτες».¹⁵⁸ Το 1961 έγινε για αρκετούς μήνες θέατρο. Χάρη στον ακούραστο φίλο μου Θοδωρή Βαλμά, διαθέτω καταπληκτικής ευκρίνειας ασπρόμαυρη, νυχτερινή φωτογραφία του «Αϊαντα»: δείχνει ένα σινεμά με είσοδο σε φάλτσο, οριζόντια και κάθετη επιγραφή (φωτεινές) και κοσμοπλημμύρα από σχετικά καλοντυμένους ανθρώπους.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο αετός της Μαδαγασκάρης», «Επιχειρήσεις Άμστερνταμ», «Σταχτοπούτα», «Κλωτσοσκούφι», «Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο» ελλην. κωμωδ. (1960), «Συγχώρεσέ με μητέρα», «Πόθοι στα στάχια», «Το μεγαλύτερο

¹⁵⁵ Αθηνόγραμμα β' περ.τ. 82, 13.12.01

¹⁵⁶ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁵⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁵⁸ Συνέντευξη στο πόδι με μια παρέα από παλιούς Αμπελοκηπιώτες, μεταξύ των οποίων ο κ. Φιλόπουλος

θέαμα του κόσμου», «Η Νάνσυ την ψώνισε», «Το χαμίνι», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες» (1961), «Μετά τη Χιροσίμα», «Ο βασιλιάς της γκάφας», «Μην είδατε τον Παναή;», «Σε ξένα χέρια» (1962), «Ένα κορίτσι σε περιμένει» + «Η ιστορία ενός μπουζουκιού», «Παιδί μου γύρισε πίσω», «Πονεμένη μητέρα», «Αθώα ή ενοχη», «Ο κ. Πτέραρχος» Χατζηγηρόστος, «Ο Γολιάθ και οι βάρβαροι», «Ακούστε το πόνο μου», «Ο λέων της Σπάρτης» (1963), «Γι' αγάπη ή για κλάματα», «Ο διαιτητής», «Ιάσων και Αργοναύτες», «Το σπαθί του Ελ Σιντ», «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων» (1964), «Η τελευταία σφαίρα του πολέμου», «Προδομένη», «Ένας τρελλός τρελλός Βέγγος», «Άρχων του τρόμου», «Μοντέρνα σταχτοπούτα», «Θα σε κάνω βασίλισσα» (1965), «Ο Μελέτης στην άμεσο δράση», «Βοήθεια οι Μπήτλς», «Σκλάβοι της μοίρας» ελλ. δράμ., «Η Εύα δεν αμάρτησε», «Σαούλ και Δαβίδ» έγγρ. περιπ., «Στοργή» ελλην., «Μινεζότα», «Η Βίβλος» βιβλικό (1966), «Πουλημένες», «Σαούλ και Δαβίδ», «Η κοροϊδάρια», «Μίνι φούστα και καράτε», «Γιατρός για κλάματα», «Πέντε γυναίκες για έναν άνδρα», «Γκραν ρεστωράν», «Αδικία» (1967), «Ο ζεστός μήνας Αύγουστος», «Αμαρτωλό Σαββατοκύριακο», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Αντίο για πάντα», «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη» (1968), «Φτωχογειτονιά αγάπη μου», «Τα παιδιά του λιμανιού», «Η Σμυρνιά», «Ο Ρομπέν των δασών», «Γνώρισα την αγάπη, γνώρισα τη ζωή», «Κουρσάροι των 7 θαλασσών», «Προκόπη ο ανεπρόκοπος», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1969), «Μαριώ, η πονεμένη τσελιγκοπούλα», «Για την τιμή και για τον έρωτα», «Τα φτερά των αετών», «Η λησταρχίνα» και «Μάρθα» (1970).

Αιγκλόν Θερινό προπολεμικό σινεμά που λειτούργησε το διάστημα 1920-1931 στο Κουκάκι, με ανεντόπιση την ακριβή διεύθυνση. Σύμφωνα με εφημερίδες του 1929, βρισκόταν στη «Στροφή Κουκάκη».¹⁵⁹ Η ονομασία του σινεμά από τη γαλλική λέξη για το φτερό του καπέλου, εξάρτημα άκρως δημοφιλές στην εποχή. Υπήρχαν και περίφημες κλωστές «Αιγκλόν», που διαφημιζόνταν στις εφημερίδες του μεσοπολέμου και του πολέμου. Οι ταινίες που εντόπισα δείχνουν μάλλον μικροαστικό και όχι λαϊκό σινεμά. Δεν εμφανίζεται μετά το 1931, άρα πιθανολογώ πως έκλεισε βουβό. Όσον αφορά τα κενά της παρουσίας του στις εφημερίδες τη δεκαετία του '20, παρατηρείται «το παράδοξο του '20» (δες το γλωσσάρι στην αρχή). Μπορεί, φυσικά, ν' άνοιξε και να 'κλεισε ένα άλλο «Αιγκλόν» μέσα σε μια σεζόν (συμβαίνει, ειδικά με τα καλοκαιρινά). Μπορεί όμως να ισχύει και μια αβέβαιη υπόθεση (έχω ακούσει τις σχετικές λίαν αόριστες πιθανολογήσεις), ότι δηλαδή ίσως να σχετίζεται με τις πολεμικές περιπέτειες της εποχής: πόλεμος στη Μικρασία, καταστροφή, ερχομός προσφύγων, στρατιωτικά κινήματα κλπ: ίσως, λέει, να στρατεύονταν οι μηχανικοί προβολής και/ή οι (μικρο)επιχειρηματίες, να συνέβαιναν θάνατοι, τραυματισμοί και αιχμαλωσίες τους, να μην υπήρχαν αρκετοί θεατές, αργότερα να ζούσαν σκηνίτες πρόσφυγες στο χώρο των θερινών σινεμά, να υπήρχε γενική αναμπουμπούλα στην ενημέρωση των εφημερίδων αν και το σινεμά έπαιζε κλπ. Μπορεί όμως να πρόκειται απλά για τρελή ανοργανωσιά μιας εποχής που, πλην των παραπάνω, είχε και συνεχή στρατιωτικά κινήματα.

Μερικά φιλμ: «Μπεν Χούρ», «Οθέλλος», «Ο ηλίθιος», «Ο τρωικός πόλεμος» (1920), «Η επανάσταση της Σαγγάης» (1927), «Η Ινδιάννα», «Ρωσική θύελλα», «Ο

¹⁵⁹ Ο Κουκάκης ήταν βιομήχανος σιδερένιων κρεβατιών και σουμιέδων και οικιστής της περιοχής, υποθέτω με σπίτι – τοπόσημο → τοπωνύμιο. Διαφημίσεις της επιχείρησής του υπάρχουν στις εφημερίδες του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Με γλωσσικά γνωστή διαδικασία, κατά την οποία μπερδεύονται με τον καιρό πτώσεις, γένη και γραφές, (σ)του Κουκάκη → το Κουκάκι. Δες και υποσημείωση στο «Ιλίσιω».

πρόεδρος» Μασζούκιν, «Μάγκαν και σειρήν», «Αβδούλ Χαμήτ», Μπερτίνη (γενικά), «Ερωτικά γυμνάσια», «Η καλύβα του μπάμπια Τομ» (1929), «Ζαχραζάτ» (σικ), «Ανάστασις», «Η φυγάς», «Αφροδίτη», «Το ξύπνημα», «Παληάτσος της ζωής» Σαρλώ, «Γέλα παληάτσε», «Μυστικός ταχυδρόμος», «Ο ωραίος Μπρούμελ» (1930), «Μπίλλυ Ντοβ», «Μία τραγική νύκτα», «Ανθρωπίνη δικαιοσύνη», «Λευκαί σκιάι», «Η γυναίκα που σκοτώνει» και «Η πριγκίπισσα Τράλαλα» (1931).

Αίγλη A / **Αίγλη by Village** Ένα από τα τρία σημερινά σινεμά δίχως ακριβή διεύθυνση, με την έννοια ότι δεν είναι σε δρόμο με αριθμό, μα σε πάρκο (τα άλλα είναι το «Αττικόν Άλσος» και η «Δεξαμενή»). Από τα παλιότερα καλοκαιρινά της πόλης, μεταξύ όσων συνεχίζουν να λειτουργούν, παρόλο που είχε κι αυτό τα κλεισίματά του το '80 και το '90 (φαίνονται παρακάτω, στα κενά των ταινιών), που ευτυχώς αποδείχτηκαν πρόσκαιρα. Έχει σχεδόν τυπική διάταξη, αφού η είσοδος εβρίσκεται στην πίσω αριστερή γωνία του χώρου, αντικρίζοντας την οθόνη. Το πρωτοβρίσκω στις εφημερίδες το 1928, βουβό εννοείται. «Κατασκευάστηκε ... στη θέση που βρισκόταν το περίπτερο με τη τζαμαρία 'Το Κιόσκι'». ¹⁶⁰ Στις εφημερίδες εμφανίζεται ως Ζαππείου /Κήπος Ζαππείου, πάντα στην Α' προβολή. Τηλ. 33880 (1943), 230939, 3230939, 2103369369, 2103369370. Διατηρητέο και ως χώρος και ως χρήση. Η επιχείρηση ανήκε παλιότερα στον περίφημο ζαχαροπλάστη Παπασπύρου, η οποία εκμεταλλευόταν και το ομώνυμο διπλανό κέντρο. Στη δεκαετία του '50, οι Υιοί Παπασπύρου. ¹⁶¹ (Δες και «Καφενείον Παπασπύρου»). Το 1988 την επιχείρηση ανέλαβε ο Αθανάσιος Πλατής, που πήρε και το διπλανό χώρο – εστιατόριο. ¹⁶² Αστικό – μεσοαστικό, σταθερά στην Α' προβολή. Το Μάη του '29 ¹⁶³ εδώ δόθηκε μεγάλη συναυλία υπέρ των στρατιωτικών. Από τις πολλές μεσοπολεμικές διαφημίσεις σταχυολογώ δύο πολύ ενδιαφέρουσες του 1934:

ΣΙΝΕ ΑΙΓΛΗ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Από σήμερα 28 Ιουνίου
έναρξις απογευματινών παραστάσεων 8-10
με την οπερέτταν

ΦΡΑ ΔΙΑΒΟΛΟ

Χονδρός – Λιγνός Οι κυρίαρχοι του γέλωτος.
Παιδικό δρχ. 5 ¹⁶⁴

ΑΙΓΛΗ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Σήμερα Ένα τραγούδι αληθινού έρωτος

ΟΤΑΝ ΞΥΠΝΑ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

CHARGIN D' AMOUR

Γαλλική ομιλούσα Νόρμα Σήρερ, Φρέδρικ
Μαρς ¹⁶⁵

Στην κατοχή λειτούργησε κανονικά. Στο ημερολόγιό του ο Γιώργος Θεοτοκάς, αναφερόμενος στη μεγάλη επιδρομή της ΡΑΦ κατά του χρησιμοποιούμενου από τους

¹⁶⁰ Ορφανουδάκης 16

¹⁶¹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁶² Χατζηαντωνίου, «Αίγλη»

¹⁶³ Η Ακρόπολις, 29.5.1929

¹⁶⁴ Ακρόπολις, 29.06.1934

¹⁶⁵ Έθνος 03.08.34

Γερμανούς λιμανιού του Πειραιά, αφού γράψει πρώτα για την ήρεμη στάση του κοινού στον κινηματογράφο «Στάδιον» Β (δες λέξη), όπου έτυχε να βλέπει ένα φιλμ ο ίδιος, κλείνει την εγγραφή της 31 Αυγούστου 1941 ως εξής: «Έμαθα ότι στον κινηματογράφο της ‘Αίγλης’ έγιναν σκηνές πανικού, λιποθυμίες γυναικών κλπ. Περίεργη αυτή η αντίθεση στις αντιδράσεις του πλήθους»¹⁶⁶ Να και μια κατοχική διαφήμιση:

Ο βουτηγμένος στο πράσινο, ο
κινηματογράφος του Ζαπείου
ΑΙΓΛΗ
αρχίζει απόψε με το σπαρταριστό έργο
ΑΝΤΙΟ ΑΛΗΤΕΙΑ
ΕΣΤΡΕΛΙΤΑ ΚΑΣΤΡΟ
Απογευματινή 8- 9.30, βραδυνή 9.40-11¹⁶⁷

Ο Θανάσης Παπαϊωάννου, βέρος Αθηναίος, παναθηναϊκάρα και Πλακιώτης, γράφει για την ‘Αίγλη’ των παιδικών του χρόνων, του ‘50 και του ‘60: «Υπήρχε βέβαια και μια άλλη επιλογή για τη βραδινή διασκέδαση στο Ζάππειο. Να παρακολουθήσουμε το έργο του σινεμά ‘Αίγλη’, που βρισκόταν δίπλα ακριβώς στο αναψυκτήριο. Αυτό όμως είχε κάποιες δυσκολίες και κυρίως κάποιους κινδύνους. Αν θέλαμε να το δούμε από τη μπροστινή μεριά, από τη μάντρα στον ασφαλοστρωμένο δρόμο του Ζαπείου, δίπλα στην κύρια είσοδο, έπρεπε να σκαρφαλώσουμε στις ακακίες, εγχείρημα αρκετά δύσκολο, που γινόταν δυσκολότερο, καθώς κάποιοι μεγαλύτερο είχαν κάνει την ίδια επιλογή, και δε μας άφηναν να σφετεριστούμε τα λίγα κλαδιά – θέσεις. Αν θέλαμε να πάμε από την πίσω μεριά, μέσα στα δέντρα του πάρκου, μπορούσαμε να δούμε το έργο χωρίς να σκαρφαλώσουμε κάπου, βλέποντας όμως το πανί ανάποδα, πράγμα που μας εμπόδιζε τελείως να διαβάσουμε τα γράμματα. Αλλά το μεγαλύτερο πρόβλημα εκεί ήταν κάτι κύριοι, που θέλαν να μας δώσουν καραμέλες και που οι γονείς μας μας είχαν συμβουλέψει επανειλημμένα να μην πάμε μαζί τους να μας τις δώσουν».¹⁶⁸

Ο Αλέξανδρος, αγνώστων λοιπών στοιχείων, θυμάται ότι το 1964 πήγε να δει εδώ «την επιτυχία της εποχής "Οι 3 λοχίες" με Φρανκ Σινάτρα, Ντιν Μάρτιν. Κατά την διάρκεια της ταινίας χάθηκε ο ήχος. Ο μηχανικός πήρε ένα ηχειάκι από το αναψυκτήριο δίπλα. Το διάλειμμα κράτησε περισσότερο απο μισή ώρα. Παρ' όλα αυτά ο κόσμος δεν έφυγε».¹⁶⁹

Έκλεινε κατά καιρούς τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα,¹⁷⁰ και μάλιστα μετά το 1980 (όπως άλλωστε και το ομώνυμο διπλανό του κέντρο –αναψυκτήριο), εξού και τα σχετικά κενά στη συνέχεια, αλλά ξανάνοιξε (1988) και σήμερα (2013) λειτουργεί κανονικά. Επί χρόνια Village Cool, το 2008 «Tellas», το 2011 «Αίγλη by Village». Προβάλλει: «Μεγάλη οθόνη, πρασινάδα, μοντέρνο λουκ» κλπ. Ανακαινίστηκε σε εν μέρει «αιγυπτιακό» στιλ, ξανάφτιαξε τις καφασωτές πέργκολες κλπ. Η Δαφέρμου καταγράφει νεοκλασικό ύφος, λέει ότι τώρα έχει 400 θέσεις και καταλήγει: «Οποιος δεν θέλει κανονικό φαγητό στο πλαϊνό ‘Lullaby’, θα

¹⁶⁶ Θεοτοκάς, 285

¹⁶⁷ Η Βραδυνή 12.06.1943

¹⁶⁸ Παπαϊωάννου, Πλάκα, 107 κέ. και απουσία από τις εφημερίδες

¹⁶⁹ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

¹⁷⁰ Παπαϊωάννου, Πλάκα, 111, και απουσία από την οικεία στήλη των εφημερίδων

ικανοποιηθεί απόλυτα με τα εύγεστα σουβλάκια του σινεμά». ¹⁷¹ Στην «Αίγλη» έχω πάει ελάχιστες φορές και έχει τύχει να δω κυρίως κακές ταινίες, από τις οποίες θυμάμαι μόνο δύο: το «Άκρως τρελό κι απόρρητο» (έφυγα στη μέση) και «Ο Σπαρτιάτης» (ήθελα να φύγω στη μέση).

Μερικές ταινίες: «Συζυγικά παύσεις» + «Ο κοκοτόδρομος», «Τι έπαθε ο Γιάννης», «Η χορεύτρια της Γρενάδης», «Μπαμπάς με το στανιό», «Συζυγική παύσις», «Η δεσποινίς υπαστυνόμος», «Ο αναπληρωματικός σύζυγος», «Η εύθυμη χήρα», «Η μεγάλη κυρία» Γκλор. Σβάνσον, «Ιτ», «Βενδέττη» με την Γκλόρια Σβάνσον, «Οι είλωτες», «Εχθροί των γυναικών» (1928), «Προφυλαχθήτε από τις χήρες», «Σαρξ και διάβολος», «Ο σπαθιστής της Ισπανίας», Ριφ και Ραφ «Πυροσβέστες», «Όταν τα νιάτα διψούν», «Μετά τα μεσάνυχτα», «Θεία γυναίκα» (1929), «Η μυστηριώδης κυρία», «Συζυγικά θυσίαι», «Μοιραία αγάπη», «Ζήτω ο έρωας» (1930), «Μια βουτιά στην ευτυχία», «Η Αυτού Υψηλότης διατάζει» (1931), «Ο κατήφορος», «Ερωτικά γυμνάσια», «Το κίτρινο διαβατήριο» (1932), «Σα σμίξουν δυο καρδιές», «Τυφών» (1933), «Τα δυο σου γαλανά ματάκια» Μπατάιγ, «Η γυναίκα με το σεξ απήλ», «Μες στην αγκαλιά σου» (1934), «Εξιτάζ», «Άσμα ασμάτων», «Το αληδόني [σικ] της Βιέννης» (1935), «Μαύρη κόλασις» Πωλ Μιούνι, «Το ρόδον του μεσονυκτίου», «Ο δήμιος», «Ηρωική παρέλασις» (1936), «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι», «Γυναίκες στο ναυτικό», «Η γόησσα του Μόντε Κάρλο» (1937), «Καφέ Μετροπόλ», «Ο μεσήλιξ διασκεδάζει», «Πρεμιέρα» Ζάρα Λεάντερ (1938), «Λουίζα», «Το άνθος της Χαβάι» (σικ), «Πεθαίνω κάθε αυγή» (1940), «Εσύ είσαι η ευτυχία μου», «Νύχτα χωρίς ξημέρωμα» ελληνική Μαυρέας, θέατρο, «3 αγάπες του Σούμπερτ» (1941), «Αν ήμουν τίμιος», «Ξανασιμύγουν τ' αηδόνια», «Μεγάλη θυσία», «Ρόδα του Τυρόλου» (1942), «Αννούσκα», «Τα καπρίτσια της Νίζυ», «Βιεννέζικο αίμα» (1943), «Αγάπα με», «Τυφλός άγγελος», «Νυκτερινό ραντεβού», «Μυγχάουζεν» (1944), «Ταξίδι δίχως τέλος», «Κατηγορώ», «Γκρεμισμένα είδωλα», «Υιός της ζούγκλας» (1946), «Κορίτσι για όλα», «Κρυφή λατρεία», «Η βίλα των εννέα κοριτσιών» (1947), «Υποψίες», «Η επέλασις της ταξιαρχίας του θανάτου», «Μετά την εγκατάλειψι» (1948), «Κύτταξε πριν αγαπήσης», «Οι άνδρες τα κορόιδα», «Κορίτσια διεφθαρμένα», «Υπηρέτης νάυλον», «Γύπες» (1949), «Λευκός γάμος», «Άλλοθι του δολοφόνου», «Θύελλα στην έρημο», «Ο μεθύστακας» (1950), «Γράμμα σε τρεις γυναίκες», «Μονομαχία στον ήλιο», «Ισπανική εκδίκησις», «Το πορτραίτο της Τζένης» (1951), «Ο βράχος των κεραυνών», «Πανδώρα», «Ατιμασμένη παρθένα», «Για λίγη αγάπη» (1952), «Θα ζήσω για σένα», «Τελευταίο φύλλο», «Άννα» αισθηματικό δράμα Συλβάνα Μάγκανο, «Οι Γυιοί των Σωματοφυλάκων» περιπ. Κόρνελ Γουάιλντ (1953), «Ο πορτοφολάς», «Η σκιά του τρίτου ανθρώπου», «Αίμα στο ποτάμι» (1954), «Ματωμένα ίχνη» αστυνομικό Ζ. (σικ) Ραφτ, «Ο στραγγαλιστής της νύχτας» αστυν. Πωλ Φρανγκέρ, «Το μεγάλο κτύπημα» αστυν. Γκλεν Φορντ, «Όσα φέρνει η ώρα» δράμα Φερναντέλ (1955), «Το τέλος ενός έρωτα», «Σ' ερωτεύτηκα στα όνειρά μου», «Ιππόται στρογγυλής τραπέζης» (1956), «Όταν η σαρξ υποκύπτει», «Κρίμα που είσαι κατεργάρα», «Το κόκκινο και το μαύρο», «Η ωραία μωλονού», «Μεγάλο μυστικό», «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα» (1957), «Ο βασιλιάς με τις 4 βασιλίσσες», «Ο άνθρωπος που δεν ήθελε να μιλήσει», «Βήματα στην ομίχλη», «Ερασταί του Μόντε Κάρλο» (1958), «Μοιραία στιγμή», «Ο δολοφόνος θα μιλήσει πρώτος», «Το κυνήγι της μαύρης σκιάς» αστυν. Ρ. Τοντ, «Η ομορφιά της κολάσεως» (1959), «Ραντεβού στην Κέρκυρα» αισθημ. κωμωδ. Καρέζη, «Κόκκινη συμμορία», «Χειραψία με τον διάβολο» (1960), «Η πόλις του

¹⁷¹ Δαφέρμου, 26.8.2007

εγκλήματος», «Τσάο τσάο μπαμπά», «Ο πρώην έρωτάς μου», «Μαθήματα γάμου» (1961), «Η περιπέτεια», «Γυμνή κόψι», «Βασανισμένο κορμί» (1962), «Δυο ντάμες χήρες και ο μπαλαντέρ», «Το μυστικό του πύργου Μάρτενς», «Τρεις ημέρες ζωής», «Νότιος Ειρηνικός», «17 χρόνια πειρασμός» (1963), «Η κόλασις είναι για τους ήρωες», «Το τελευταίο ατού», «Ο δρόμος των χαμένων εραστών» (1964), «Την 6^η μέρα θάρρη ο θάνατος», «Το κυνήγι του κλέφτη» εύθ., «Χθες, σήμερα, αύριο» (1965), «Η σκιά», «Σίσσυ, η πονεμένη αυτοκράτειρα» έγχρ. ρομάντσο, «Το χόμα βάφτηκε κόκκινο» το πρώτο ελληνικόν ουέστερν, «Νυμφομανία», «Απαγωγή πράκτορος 007» (1966), «Ο τελευταίος των γενναίων», «Επιχείρησις Άμστερνταμ», «Το μεγάλο κόλπο του Ντοτς σίτυ» (1967), «Μαιγκρέ, μεσάνυχτα στη Μονμάρτη», «Ζήσε για τη ζωή», «Βέρα στο δάκτυλο, θηλειά στο λαιμό», «Ελντοράντο», «Ανακριτής» (1968), «Ο διαρρήκτης», «Τσάρλυ», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Συζυγικές υποψίες» (1969), «Τζερόνιμο», «Ναταλί το άσχημο κορίτσι», «Η πισίνα» (1970), «Ματωμένοι ορίζοντες», «Ο παίκτης» (1971), «Η ανατίναξις», «Μπανάνες» (1972), «Φρενίτις» του Χίτσκοκ, «Δεν θα γεράσουμε μαζί», «Η εξομολόγησις ενός αστυνομικού», «Ο μεγάλος ξανθός» (1973), «Τ' όνομά μου είναι ο κανένας», «Μαλίτσια», «Η μεγάλη διάρρηξις» (1974), «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές», «Αδελφός Ήλιος, αδελφή Σελήνη» (1975), «Θάνατος στη Βενετία», «Δέκα δολοφόνοι για τον ντετέκτιβ Μάρλοου», «Ζορρό», «Ο πύργος της κολάσεως» (1976), «Ο επιθεωρητής Κάλλαχαν ξαναχτυπά», «Εφιάλτες απ' το παρελθόν», «Τολμηροί νέοι και τα υπέροχα σαραβαλάκια τους» (1977), «Ο εγκληματίας», «Ξεφάντωμα με τους Άμπα» (1978), «Τα τσακάλια», «Ασύλληπτος τυχοδιώτης», «Εκδικητής εκτός νόμου», «Ο ένοχος είναι ανάμεσά μας» (1979), «Σαμπουάν», «Η μελωδία της ευτυχίας», «Ερωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας», «Παράξενη κυρία» (1983), «Η τελευταία Αμερικανίδα παρθένα», «Βασιλιάς για μια νύχτα», «Εξκάλιπμερ», «Ρουαγιάλ» (1984), «Η μεγάλη νύχτα του τρόμου» «Εξορκιστής» νο2, «Δυο καθάρματα στην ίδια πόλη», «Αμαντέους» (1985), «Το τρίγωνο της βίας και του έρωτα», «Τέρατα» (1986), «Κακόφημοι δρόμοι», «Ρεβέκα» (1987), «Καλημέρα Βαβυλωνία» των Ταβιάνι, «Τρελοί για δέσιμο», «Ο φίλος της φίλης μου» (1988), «Το ακρωτήρι του φόβου», «Ένα γλυκό κορίτσι» (1992), «Η συνοδός», «Safe sex», «Η απαγωγή» (1994), «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας», «Καταιγίδα», «Ο πατριώτης» (2000), «Κωδικός Swordfish», «Περλ Χάρμπορ», «Blow», «Ο Μεξικανός» (2001), «Scooby-Doo», «Showtime», «Κεραυνοβόλος έρωτας» (2002), «The Matrix reloaded», «Δύο βδομάδες προθεσμία» (2003), «Οι γυναίκες του Στέφανορντ», Ο κιν/φος παραμένει κλειστός λόγω εκδηλώσεων του Αθήνα 2004, «Spiderman 2» (2004), «Edison», «Ψάχνοντας τη χώρα του ποτέ», «The wedding date», «Ο έμπορος της Βενετίας» (2005), «Κώδικας ντα Βίντσι», «Η προφητεία», «Οι πειρατές της Καραϊβικής: Το σεντούκι του νεκρού», «Σε επιφυλακή» (2006), «Σπίτι με κανόνες», «5 λεπτά ακόμη», «Death proof», «Κάτω από το ίδιο φεγγάρι», «Η συνομοσία» (2007), «Αποπλάνηση», «Το συμβάν», «Κάτω από το ίδιο φεγγάρι», «Μπροστά στα μάτια της», «Το εγχειρίδιο του έρωτα» νο 2 (2008), «Ερωτας αλά ελληνικά», «Δημόσιος κίνδυνος», «Η εποχή των παγετώνων: Η αυγή των δεινοσαύρων», «Πεθαίνω για σένα», «Οι αδελφοί Μπλουμ» (2009), «Inception», «Επαγγελματίας καρδιοκατακτητής», «Από το Παρίσι με αγάπη», «Baaria», «Επικίνδυνες παρέες» (2010), «Ο πλανήτης των πιθήκων: Η εξέγερση», «Green Lantern», «Άγιος με το ζόρι», «Το χρίσμα», «Διεθνής συνωμοσία», «Ένας μικρό παράδεισος» (2011), «Επικίνδυνη σιωπή», «Η αγελάδα που έπεσε από τον ουρανό», «Δικός σου για πάντα», «Rock of ages», «Επιστροφή στον έρωτα», «6 + 1 απιστίες» (2012), «Πριν τα μεσάνυχτα», «The hangover» Part III, «Χτυποκάρδια στο γραφείο», «Τα παλιόπαιδα», «Στρουμφάκια» 2 και «Όλα για την αγάπη» (2013).

Αίγλη Β Θερινό, κι αργότερα θερινό – χειμερινό σινεμά, που άνοιγε πλάγια και πάνω. Βρισκόταν Ηλείου και Ύδρας, Γούβα, στο «τρεθνές» μεταξύ Αθήνας – Δάφνης – Υμηττού, επί της οδού Ηλείου 14 (από την πλευρά της Δάφνης). Η αμηχανία είναι εμφανής στις εφημερίδες, που κατά περίπτωση την τοποθετούν άλλοτε στη Δάφνη, άλλοτε τον Υμηττό, άλλοτε στη Γούβα κι άλλοτε στην οδό Βουλιαγμένης σκέτα. Στάση και περιοχή Εικονοστάσι, τηλ. 9702725. Λειτουργήσε από το 1962 – 1964 ως λαϊκό θερινό, έκλεισε το 1965 και ξανάνοιξε το 1966 ως Α΄-Β΄ προβολής, και όλων των εποχών. Οι αλλαγές αυτές άφησαν αλώβητη τη σταθερά κακή ποιότητα των ταινιών του. Στα τελευταία της, η «Αίγλη» ξανάγινε μόνο χειμερινή, ωστόσο έκλεισε το 1974. Την επόμενη χρονιά έγινε θέατρο (έπαιζε έργο του Μπάμπη Τσικληρόπουλου). Εβρισκα διάφορα στις εφημερίδες, αλλά δεν ήξερα το μέρος.

Ξεκίνησα λοιπόν το ψάξιμο για ένα σινεμά άγνωστό μου, αφού δεν είχα πάει ποτέ μου στην «Αίγλη» αυτή. Ήξερα όμως ότι ήταν σε «τρεθνές». Στην ταύτιση με βοήθησαν οι άνθρωποι από το διπλανό καφενείο – ουζερί, που λεγόταν φυσικά «Το εικονοστάσι», ελαφρώς φτιαγμένοι από ουζάκια και με συνεχή πειράγματα, διορθώσεις και συμπληρώσεις μεταξύ τους, ένα κυριακάτικο καλοκαιρινό μεσημέρι του 2005 (τότε που έφευγα απ΄ το νοσοκομείο όπου πέθαινε η μάνα μου και ξεχνιόμουνα ερευνώντας). Η σούμα των λόγων τους έχει ως εξής: ιδιοκτήτης ήταν κάποιος κ. Βλασταράκος, πρώην αστυνομικός. Αφού έκλεισε, το σινεμά έγινε κατά καιρούς θέατρο του Κώστα Καρα, αποθήκες χαρτικών, τυπογραφείο, νυχτερινό κέντρο όπου εμφανίστηκε δυο χρονιές ο Χριστοδουλόπουλος και άλλοι- μέχρι που το πήρε τη αλυσίδα σούπερ μάρκετ Λίντλ με συμφωνία 20ετούς μίσθωσης έναντι 2 δισ. δρχ.¹⁷²

Ενδεικτικές ταινίες: «Θάλαμος εξοντώσεως», «Ο ατσίδας», «Ο Θύμιος τάχει 400», «Η κόρη του μαύρου κουρσάρου» (1962), θέατρο, «Παλληκαράκια της παντρείας», «Τζαίμς Μποντ, Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Σμήνος 433», «Νόμος 4.000», «Ο γιος του Κάπταιν Μπλουντ», «Μικρή Αϊσέ» (1963), «Μια βδομάδα στον παράδεισο», «Η Παναγία των Παρισίων», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Αντιός γκρίνγκο», «Αφοσίωση», «Το μεροκάματο του πόνου» Μακρής (1964), «Οι σφαίρες χορεύουν τα μεσάνυχτα», «Έρχονται οι Ρώσοι», «Οι ασυνείδητοι» ελλ., «Ο μεγάλος Μογγόλος», «Χριστίνα» ελλην., «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι», «Ελ Γκρέκο» (1966), «Σκοτώστε τον Τζων Ρίνγκο», «Ο προδότης της ερήμου», «Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος», «Όχι δάφνες για τους δολοφόνους», «Αντεπίθεσις στη Βαρκελώνη», «Εκδίκησις μέχρι θανάτου», «30 πιστόλια για τον Ελ Ντιάμπλο», «Ενέδρα στο Ρίο Μπράβο», «Επιχείρησις καρέ της ντάμας», «Ο μόδιτρος» (1967), «Ο καταζητούμενος», «Γιούμα θα πεθάνης», «Σαράζ», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Όταν λες πως μ΄ αγαπάς», «Μίσος για μίσος» (1968), «Ο γόης», «Οι 7 παράνομοι», «Αχόρταγοι στον έρωτα», «Τρεις τρελλοί για δέσιμο», «Οι μνηστήρες της Πηνελόπης», «Εχθρικός μάρτυς» (1969), «Ποτέ δεν θα ξαναγαπήσω», «Η θεία μου η χίπισσα», «Τυφλός άγγελος», «Δον Κιχώτης και ράντσο» (σικ), «Ο τρελός τάχει 400», Νέον έργο, «Γροθιά και γοητεία», «Μονομαχία αετών», «Νύχτες της Καμπίρια», «Εν ονόματι του νόμου», «Αστραπόγιαννος» (1970), «Μην φεύγης, μείνε κοντά μου», «Η ωραία Σεραφίνα», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Γυμνή αμαρτία», «Για

¹⁷² Συνέντευξη με θαμώνες του καφενείου «Το Εικονοστάσι»

για χούφτα τουρίστριες» (1971), «Η Αλίκη δικτάτωρ», «Ο αφέντης της καρδιάς μου», «Ο Αλαντίν και η πριγκίπισσα Σεχραζάτ», «Ο ελευθερωτής των σκλάβων» (1972), «Χούλια του Σαμαγιόγλου», «Χούλια, η γυναίκα των ονείρων μου», «Ο βρυκόλακας του μεσονυκτίου», «Ο στόχος του σαδιστού», «Ο Ταρζάν στην επαναστατημένη ζούγκλα», «Ο γάτος με τις 91/2 ουρές», «Στην Ισταμπούλ έχασα την αγάπη μου» (1973), «Στην Ισταμπούλ βρήκα την αγάπη μου» (!), «Υπόθεσις Νοτόριους», «Κόκκινος τοξότης», «Μην περιμένεις να χωρίσουμε ποτέ» και «Η κοροϊδάρια» (1974).

Αίθουσα Αρνιώτη δεξ **Αρνιώτη**

Αίθουσα Θεαμάτων Ανεντόπιστος χειμωνιάτικος χώρος, κάπου στο Κέντρο φυσικά, που εμφανίζεται να παίζει ταινίες το χειμώνα του 1908.

Πρόγραμμα: Μέγας Αμερικανικός Κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη)

Αίθουσα Πανοράματος δεξ **Πανόραμα** Α

Αι Λάιφ Α δεξ **Κυβέλη** / **Θέατρο Κυβέλης** Α

Αι Λάιφ Β «Καφεζυθοζαχαροπλαστείον [!] (Πατήσια Αλυσσίδα) [του] Ν.Δ. Γιαλούση» ή απλά «Κινηματογράφος» στην «Αλυσσίδα» (=σημερινό Τέρμα Πατησίων), που το εντόπισα να παίζει ταινίες μετά φαγητού το καλοκαίρι του 1916. Την ίδια περίπου περίοδο, διαφημιζόταν μετά ή άνευ αναφοράς στον κινηματογράφο, σαν «εξοχικό κέντρο». Αγνώστων λοιπών στοιχείων. (Για το όνομα του σινεμά, λές το επόμενο λήμμα. Για το χαρακτήρα της περιοχής και το τοπωνύμιο, δεξ λήμμα «Καμέλια»)

Πρόγραμμα: Κφος Πτέ. Εβδομαδιαίον πρόγραμμα 6.000 μέτρων. Εναρξίς Σάββατο 21 Μαΐου 1916 με το «Εν τούτω Νίκα» εις 3 μεγάλα μέρη. Είσοδος ελευθέρα. --- Σήμερα νέο πρόγραμμα «Ο Μικέο Κωδωνοκρούστης» με ελληνικούς τίτλους. Πρωταγωνισταί οι επιφανέστεροι καλλιτέχναι του γαλλικού θεάτρου. Εντός της εβδομάδος «Ο κλέπτης του Μπερνστάιν.. Είσοδος ελευθέρα --- Το έξοχον δράμα «Η Διονυσία» εις 4 μέρη και το τρόπαιον του Ριγκαρντέν. Εστιατόριον πλήρες. Είσοδος ελευθέρα. ---Κινηματογράφος Πατέ. Σήμερα η βασίλισσα του Κινηματογράφου, η περικαλλής Φρ. Μπερτίνη εις το τρίπρακτον κοινωνικόν δράμα «Το όπλο των ανάνδρων». Εστιατόριον πλήρες. Είσοδος ελευθέρα – Το δράμα «Σαπφώ». Την Παρασκευήν Σουαρέ ντε Γκαλά. «Ένα λουλούδι στον βόρβορο. Μη λησμονείτε» Είσοδος ελευθέρα. –Το έξοχον κοινωνικόν δράμα «Οι αντίζηλοι» εις 4 μέρη. Την Παρασκευήν νέον πρόγραμμα. Είσοδος ελευθέρα --- «Το θύμα ενός Μαρκησίου» με την Μπερτίνη ---Σήμερα σουαρέ ντε γακλά με την Μπερτίνη (σικ) εις το τρίπρακτον κοινωνικόν δράμα «Το τραγούδι του Βέρνερ». Ο βομβαρδισμός του Βοσπόρου και ο Ριγκαντέν εις τα Βαλκάνια. Είσοδος ελευθέρα.--- Σήμερα το τρίπρακτον δράμα «Ως πού φθάνει η αγάπη σου», μια ταινία εκ του φυσικού + μία κωμωδία. Εντός της εβδομάδος «Εσπερία». Λίαν προσεχώς Λύδα Μπορέλλη. Είσοδος ελευθέρα (1916).

Αι Λάιφ Γ Θερινό σινεμά του μεσοπολέμου, στο τοτινό Τέρμα Πατησίων,¹⁷³ δηλαδή τη γωνία Πατησίων και Αγίου Μελετίου. Ο Πατέρας δίνει Τέρμα Πατησίων 177 και λειτουργία το 1926.¹⁷⁴ Το σινεμά ανεντόπιστο, τόσο στις εφημερίδες όσο και σε αναμνήσεις. Ούτε καν ταινίες δε μπόρεσα να βρω. Η Καλτάκη, επικαλούμενη δημοσίευμα του 1899, αναφέρει ότι είχε ιδρυθεί ομώνυμο θερινό θεατράκι στο Σταθμό Λεβίδη,¹⁷⁵ τουτέστιν στην αναφερθείσα γωνία. Μπορούμε να θεωρήσουμε σχεδόν βέβαιο ότι το θεατράκι του 19^{ου} αιώνα είναι που έπαιξε και ταινιούλες τον 20^ο. Η ονομασία φοριόταν πολύ τα παλιά χρόνια: ξακουστό καφενείο στο Σύνταγμα (το μετέπειτα του «Ζαβορίτη»), σινεμά στον Πειραιά (που μάλιστα μακροημέρευσε, σχεδόν μέχρι τις μέρες μας) και φυσικά το εστιατόριο – σινεμά Χάι Λάιφ στην Αλυσσίδα (δες προηγούμενο λήμμα). Δε θα πρέπει να ξεπέρασε το στάδιο του βουβού. Πάντως, στη σημερινή Πατησίων 177 βρίσκεται τώρα το «Μπρόντγουάιη» (δες λέξη). Δεδομένου ότι τα νούμερα της μονής Πατησίων έχουν μείνει ίδια, το σινεμαδάκι αυτό θα πρέπει να λειτούργησε στου Λεβίδη.

Αϊντα Τοπικά σημαντικός καλοκαιρινός λαϊκός κινηματογράφος στη γωνία της Λεωφόρου Κηφισιάς 116 με τον ανώνυμο δρομίσκο μεταξύ Δαβάκη και Βολανάκη, ο οποίος διαιρεί τις δύο πολυκατοικίες τού σημερινού μεγάλου ενιαίου οικοδομικού συγκροτήματος. Ο δρομάκος αυτός προς τη μεν Κηφισιάς δεν εκβάλλει σήμερα ακριβώς στη λεωφόρο, μα καταλήγει στο πεζοδρόμιο, προς τη δε Σεβαστουπόλεως βγαίνει κανονικά στην άσφαλτο, στο πλάι ενός βενζινάδικου Shell (2006). Το σινεμά ήταν διαγώνια ως προς το βενζινάδικο. Η είσοδος ήταν επί της λεωφόρου και η διάταξη τυπική. Εννοείται ότι οι δύο προαναφερθείσες πολυκατοικίες χτιστήκανε εκ των υστέρων. Τη θέση της «Αϊντας» την πήρε η νότια (προς την Αθήνα). Δεν είχα πάει ποτέ μου στο σινεμά αυτό και -παρόλο που βλέπω σε παλιούς χάρτες- δε θα υπήρχε περίπτωση να την τοποθετήσω με τόση ακρίβεια, δίχως την πολύτιμη βοήθεια του Αντρέα και του Τάκη Παπαπετρόπουλου.¹⁷⁶ Η ονομασία από πασίγνωστο μελόδραμα του Βέρντι. Ξεκίνησε Β΄ προβολής το 1956, ανέβηκε στην Α΄-Β΄ την επόμενη δεκαετία και έκλεισε ως Α΄ προβολής το 1978.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ερωτική εκδίκησης», «Φρόνη», «Τα κοθώνια του συντάγματος», «Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος», «Αντάρται της Κορσικής» περιπ. (1956), «Φτώχεια, έρωσ και κομπίνες», «Της νύχτας τα καμώματα», «Λάουρα», «Στάσις λεωφορείου» (1957), «Αδέκαροι ερωτευμένοι» ελληνικό Στολίγκας, «Υπερασπίζομαι την τιμήν μου», «Χαλύβδινοι τιτάνες», «Μαρία Πενταγιώτισσα» (1958), «Η γυναίκα που εγέννησε τον πόθο», «Υπερηφάνεια και πάθος» Λόρεν έγχρωμον, «Διακοπές στην Ιταλία», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Γαμήλιες περιπέτειες» (1959), «Σκλάβοι του Ινδού», «Όσο υπάρχουν γυναίκες», «Το κορόιδο του συντάγματος», «Λαός και Κολωνάκι», «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «Ζουνταρί» (1960), «Μια του κλέφτη», «Μπουμπουνοκατάσκοπος», «Το μεγαλύτερο θέαμα του κόσμου», «Συγχώρεσέ με μητέρα», «Ακατανίκητος Λάνγκαρτερ» (1961), «Η τελευταία μου αγάπη είσαι συ», «Μαύρος τοξότης», «Οι δοσατζήδες», «Χαραμοφάηδες» (1962), «Ο λουστράκος», «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδας», «Τα νειάτα θέλουν έρωτα», «Κοσμοπολίτης απατεών», «το νησί του πράσινου δελφινιού»,

¹⁷³ ΜΕΕ τ Β, 266. Επί πολλά χρόνια και μέχρι τον προχωρημένο μεσοπόλεμο, το Τέρμα Πατησίων ήταν εκεί, στο σταθμό Λεβίδη (δες «Αελλώ»), νοούνταν δηλαδή ως τέρμα, το παλιό τέρμα των τραμ.

¹⁷⁴ Πατέρας 190

¹⁷⁵ Καλτάκη 22. Για το τοπωνύμιο, δες υποσημείωση στην «Αελλώ»

¹⁷⁶ Ανδρέας και Τάκης Παπαπετρόπουλος, συνέντευξη

«Ερωτικά παιχνίδια» ελληνικό, «Θρίαμβος» (1963), «Ηρθες τόσο αργά», «Οι σταυραετοί», «Χρυσό στέμμα» + «Οι γάμοι του βασιλέως»,¹⁷⁷ «Αυτοί που ξέχασαν το θεό» ελληνικό δράμα (1964), «Ο άσωτος», «Δεν μπορούν να μας χωρίσουν», «Προδοσία», «Μπρέννο, ο πυρπολητής», «Σαμψών, ο γίγαντας με τ' ατσαλένια μπράτσα» (1965), «Ο όρκος του Ζορρό» περιπ., «Τζην Χάρλοου», «Πεκίνο, Νοέμβρης 1271», «Χοντρός – Λιγνός στον πόλεμο» (1966), «Σήκω χόρεψε συρτάκι», Νέον έργον, «Αραμπέσκ», «Αδίστακτος προδότης», «Ένας άντρας και μια γυναίκα» αισθ. Ανούκ Αιμέ (1967), «Στους άμμους της Ιβοζίμα», «Ο γαμπρός μου ο προικοθήρας», «Δυο σημαδεμένοι», «Πεκίνο Νοέμβριος 1271», «Γλυκιά μου Σαμπρίνα» (1968), «Ο παραμυθάς», «Ο Ζορρό», «Δεν σκοτώνουν ποτέ την Κυριακή», «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Νύχτα χωρίς μάρτυρες» (1969), «Ο γίγας των σκλάβων», «Νύχτες της Καμπίρια», «Γροθιά και γοητεία», «Μονομαχία αετών» (1970), «Οι εκβιαστές του μεσονυκτίου», «Ροζ πάνθηρ», «Ο στόχος του σαδιστή», «Παντρεμένοι αλά γαλλικά» (1971), «Φον Ριχτχόφεν», «Ληστεία στο Μιλάνο», «Ο άνθρωπος απ' τη Γαλλία», «Λα Ροντ, το γαϊτανάκι του έρωτα» (1972), «Ο σημαδεμένος», «Πισίνα», «Ο νονός», «5 σημαδεμένα τραπουλόχαρτα», «Το κύπελλο της δόξας» (1973), «Οι 4 του Άβε Μαρία», «Βία στη βία», «Ένας πολύ τυχερός άνθρωπος», «Γ' όνομά μου είναι ο κανένας», «Γυμνοί στον ήλιο» (1974), «Ο πόλεμος των άστρων», «Ο δράκουλας του Φούτζι Γιάμα», «Ο ερωτιάρης υπηρέτης για όλες τις δουλειές», «Έτσι προδόθηκε η Κύπρος», «Ο επιθεωρητής Πέρακ», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «Έλα ν' αγαπηθούμε» (1975), «Για μια χούφτα δολάρια», «Τσιούκα», «Σύντομη συνάντησις», «Η μεγάλη μέρα της εκδικήσεως», «Με το ζόρι γκάγκστερ» (1976), «Σάλακο», «Νοσοκόμα η μαιτρέσα», «Η βιτρίνα», «Επιτέλους βρέθηκε το 7^ο Σύνταγμα» (1977), «Φρανκ», «Ερωτευμένες γυναίκες», «Η Πρόστυχη Μαίρη και ο τρελός Λάρρυ», «Σαφάρι εξπρές», «Επάγγελμα ρεπόρτερ» και «Αδέσποτα σκυλιά» (1978).

Ακαδήμεια Σινεμά μιας και μόνης χειμωνιάτικης σεζόν, Ιπποκράτους και 17 και Ακαδημίας, τηλέφωνο 625119, που εγκαινιάστηκε στις 24.09.1962 και έπαιξε ταινίες μόνο μέχρι την άνοιξη του 1963. «Κάτωθι του νέου ομώνυμου ξενοδοχείου πολυτελείας, υπόγειος, πρώτης προβολής», με επιχειρηματίες τους Παπαγεωργίου και Καψή.¹⁷⁸ «Αρχικά ονομάστηκε 'Ακαδημία', δεν άρεσε στην Ακαδημία», και έγινε «Ακαδήμεια», γράφει ο Μάνος.¹⁷⁹ Από το φθινόπωρο του 1963 μετατράπηκε σε θέατρο, ο σημερινός «Ακάδημος». Έχω τη γνώμη ότι η ονομασία έρχεται έτσι: ομώνυμος δρόμος < ομώνυμο πομπώδες κτίριο ομώνυμου υπνώττοντος γηραλέου σωματούχου < ομώνυμη σχολή του Πλάτωνα < αρχαίος Αθηναίος ήρωας Ακάδημος. Μια δυο μέρες προτού ξεκινήσει, εμφανίστηκε στις εφημερίδες το εξής κείμενο γνωριμίας, σε διαφημιστικό πλαίσιο:

Α Κ Α Δ Η Μ Ε Ι Α

Άλλος ένας καινούργιος Κινηματογράφος. Όλο μεγαλώνει η Αθήνα κι όλο μορφαίνει.

Οι κινηματογραφικές αίθουσες προβαδίζουν στην εκπολι-

¹⁷⁷ Δηλαδή του Κων/νου Β' Γλιζμπουργκ και της Άννας –Μαρίας. Επίκαιρα μιας εποχής από την οποία γλιτώσαμε.

¹⁷⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 15 (910), 30.09.1962

¹⁷⁹ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

τιστική αυτή εξέλιξη.

Με την αντίληψη αυτή ξεκίνησε η δημιουργία του νέου Κινηματογράφου **ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ**, στο κέντρο της πρωτεύουσας (γωνία οδών Ακαδημίας και Ιπποκράτους).

Οι ιδρυταί του επεμελήθηκαν κάθε λεπτομέρεια στο κτίριο και τις εγκαταστάσεις του, ώστε το Αθηναϊκό Κοινό νάχη στη διάθεσί του μια αίθουσα απόλυτα συγχρονισμένη στο ρυθμό του 1962 και με προοπτική για πολλές δεκαετίες ακόμα.

Η **ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ** παρουσιάζει την Δευτέρα το πρώτο της έργο:

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΗ ΣΑΡΚΑ

και θέλει να πιστεύη ότι οι Αθηναίοι, στους οποίους έχει αφιερωθή, θα την αγαπήσουν και θα την έχουν σαν ένα απ' τα πιο συμπαθή τους κέντρα ψυχαγωγίας.¹⁸⁰

Ενδεικτικές ταινίες: «Επαναστατημένη σάρκα» Νάντια Τίλλερ (εναρκτήρια ταινία, 23.09.1962), «Η μυστηριώδης κυρία με τα μαύρα», «Αγάπησα έναν άγγελο», «Ωραία αμαρτωλή», «Ο ωραίος Μπρούμελ», «Ο άνθρωπος με το στίγμα», «Θύελλα στην Ουάσιγκτον», «Οι δοσατζήδες» (1962), «Λούλου, το ημερολόγιο μιας αμαρτωλής» (ιδότυπο τολμηρό δράμα), «Όταν η σαρξ υποκύπτει» ερωτική περιπέτεια Κλ. Καρντινάλε, Άντονι Φραντσιόζα, «Διαζύγιο α λα ιταλικά» και «Αγάπησα έναν προδότη» δραμ. περιπ. Λιζ Ταίηλορ, Ρόμπερτ Ταίηλορ (1963).

Άκης Θερινό λαϊκό σινεμά της Ριζούπολης, ένα από τα δύο που είχε η ακρότατη αυτή βόρεια φτωχογειτονιά συνοικία της Αθήνας.¹⁸¹ Επίσης, ένα από τα ελάχιστα σινεμά σ' όλη την πόλη με αντρικό όνομα, και μάλιστα σύγχρονο υποκοριστικό. Ενώ όμως τη «Λούση» (δες λέξη) οι εφημερίδες τη χρέωναν κανονικά στην Αθήνα, αυτόν εδώ τον έβαζαν συνήθως στα «Προαστίων», μαζί με τα Σούρμενα, τη Μαγκκουφάνα, τη Φραγκοκκλησιά και τους Θρακομακεδόνες, μαζί με κάποιον άλλον «Άκη» (Αμφιθ). Ο δικός μας βρισκόταν στο τέλος της οδού Ερμωνάσσης, προς τη Λαμπρινή, στη γωνία με Αντίσσης και Σιτάκης. Η παλιά είσοδος (από Σιτάκης 98, κάτω από την καμπίνα προβολής, με τυπική διάταξη) είναι τώρα το σουβλατζίδικο «Λαμπρούκος», ενώ ο χώρος όπου ήταν το υπόλοιπο σινεμά καλύπτεται από τη μεγάλη πολυκατοικία δεξιά του σουβλατζιδικου, η οποία έχει τον αριθμό 92 – 98. Ειδικότερα, το σινεμά ήταν στο βόρειο κομμάτι του οικοπέδου, στους αριθμούς 92 – 96. Τα σκαλιά της εισόδου του κινηματογράφου σώζονται και οδηγούν πλέον σε ένα τοιγάκι με χαμηλό πάσο, παράλληλο προς το δρόμο, πάνω από το οποίο δίνουν σουβλάκια στους περαστικούς! Πίσω από το πλατό του μαγαζιού (γύρος, πλακάκια,

¹⁸⁰ <http://cinemahellas.blogspot.com>

¹⁸¹ Μια εικόνα της Ριζούπολης στις αρχές του '70 έχω δώσει στο μυθιστόρημά μου «Πλατεία Λένιν, πρώην Συντάγματος», όπου και τη χρησιμοποίηώ ως σκηνικό ενός κεφαλαίου: «Η γειτονιά ήταν εργατική. Γύρω φτωχόσπιτα, η ταβέρνα του Χολέβα, δυο καφενεία, δυο σινεμά ('Άκης', 'Λούση'), ένα ποδηλατάδικο, ένα μπακάλικο σχεδόν άδειο και αρκετά μαρμαράδικα, λόγω του Δεύτερου Νεκροταφείου. Το μόνο μεγάλο σπίτι, η παλιά βίλα 'Ακριβή' του Ριζόπουλου, από τον οποίο είχε πάρει τ' όνομά της όλη η συνοικία... Αυτό που κυριαρχούσε στη γειτονιά ... ήταν ... το μεγάλο εργοστάσιο 'Φλόγα'...» (Φύσσας, Λένιν 269). Το εργοστάσιο στην αληθινή ζωή ήταν, βεβαίως, η «Θερμής», ήδη πάρκο συν σχολείο (2009).

καπνοσυλλεκτήρας κλπ) σώζονται τα ταμπλό για τις ρεκλάμες και ίσως κάποιες από τις αφίσες του σινεμά!¹⁸² Στον εντοπισμό με βοήθησαν οι ίδιοι οι άνθρωποι του «Λαμπρούκου», καθώς και ο καφετζής και οι θαμώνες τού απέναντι καφενείου «Μουριές» επί της Ερμωνάσσης. Όποτε τον βάζαν στην Αθήνα, τον καταχωρούσαν κανονικά στη Β΄ προβολή. Λειτουργήσε τη δεκαετία 1964-1973. «Πολλά παιδιά πηδούσαν μέσα στο σινεμά από τη μάντρα και βλέπανε το έργο χωρίς να τους παίρνουν είδηση».¹⁸³

«Εδώ παρά λίγο να βγάλουν έξω κάποιο φίλο μας, που τον είχε πιάσει νευρικό γέλιο σε ταινία με τον Ηλιόπουλο, εκεί που ο Ηλιόπουλος φώναζε ‘κλέφτες’ και δεν έλεγε να σταματήσει με τίποτα. Επίσης, από το κλείσιμο του ‘Άκη’ μέχρι το ‘Λαμπρούκο’, μεσολάβησε το περίφημο στην εποχή του κοτοπουλάδικο - σουβλατζίδικο ‘Ηλίας’».¹⁸⁴ Ο φίλος μου ο Γιώργος ο Κατσούλης δίνει μια πολύ ζωντανή μαρτυρία από τις αρχές του '70: «Εδώ στον ‘Άκη’ ήρθαμε με το φίλο μου το Λευτέρη να δούμε κάποια ξένη ταινία, αλλά είχα ξεχάσει τα γυαλιά μου. ‘Δεν πειράζει’, μου λέει ο Λευτέρης, ‘ας μη φύγουμε και θα σου διαβάζω εγώ’. Απ’ όλο το έργο λοιπόν θυμάμαι μια συνεχή θολή εικόνα, το Λευτέρη να μου διαβάζει δυνατά για ν’ ακούω, και τον κόσμο γύρω μας να φωνάζει ‘σουτ, σουτ!’ στο Λευτέρη. Φυσικά, ούτε θυμάμαι ποια ταινία ήτανε. Ουσιαστικά δεν την είδα».¹⁸⁵

Μερικές ταινίες: «Γυναίκα – τίγρις», «Κλεοπάτρα, μια βασίλισσα για τον Καίσαρα», «Ο τρελλάρας» ελλην., «Σμηναρχία θανάτου», «Νύκτες στο Μιραμάρε», «Ο ταυρομάχος προχωρεί», «Η εκδίκηση του Ούρσου» (1964), «Η μοίρα ενός ανθρώπου», «Προδοσία» ελλην. πολεμ. δράμα, «Εισαγγελεύ απολογήσου», «Ο Πήτερ και οι λαχτάρες του» κωμ. Πήτερ Αλεξάντερ, «Ανεμοστρόβιλος», «Μαρτύριο χωρίς ελπίδα» ινδικό δράμα (1965), «Διχασμός», «Πυρ ομάδόν στον Στανισλάς», «Η αρτίστα», «Μυστικός πόλεμος των κατασκόπων», «Όλα τα πλοία εν συναγερμώ», «Ο κλέφτης», «Επιχείρησις Κωνσταντινούπολις», «Η μοίρα του αθώου» (1966), «Ο τάφος του λευκού ελέφαντα», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Ο κυρίαρχος» (1967), «Η ωραία του Βοσπόρου», «Ναυαχία του Γιαγκ Τσε», «Είμαι μια δυστυχισμένη», «Οδύσσεια» ιστορικόν, «Κάτι κουρασμένα παλικάρια», «Ραντεβού στον αέρα», «Άδικη κατάρα», «Η συμμορία των εντιμότατων» (1968), «Ο Τσίτσο συγχωρεί, εγώ όχι», «Ψυχραιμία Ναπολέων», «Η κόμησσα της φάμπρικας», «Βέγγος εναντίον Βέγγου», «Ο άνθρωπος της καρπαζιάς», «Δρόσω», «Ο Κίτσοσ και τ’ αδέρφια του», «Μαργαρίτα Μαργαρώ», «Η 12^η ώρα του πολέμου», «Αριζόνα κολτ» (1969), «Είσαι το φως της ζωής μου», «Οι δύο λησταί», «Η τελευταία μάχη των ντεσπεράντος», «Δυο λιοντάρια στον Ειρηνικό», «Οι εγωιστές», «Θριάμβος», «Μια Ιταλίδα απ’ την Κυψέλη» (1970), «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Ένας τρελλός γλεντζές», «Αστραπόγιαννος», «Ο Κιγκ (σικ) Λοκ δραπετεύει» «Ένας τρελλός γλεντζές» (1971), «Απ’ τ’ αλώνια στα σαλόνια», «Ματωμένοι ορίζοντες», «Ένα πιστόλι για τον Ρίνγκο», «Υπό τας διαταγάς του Ναπολέοντος», «Το τραγούδι της ζωής μου» (1972) και Νέον έργον συνεχώς¹⁸⁶ (1973).

Άκρον Αχανές λαϊκό θερινό σινεμά, θέατρο, βαριετέ και σινέ βαριετέ (εξού και τα κενά παρακάτω στις ταινίες), που βρισκόταν επί της σημερινής Λένορμαν 121 ή 125

¹⁸² Συνέντευξη με το Λάμπρο που έχει το σουβλατζίδικο (2003)

¹⁸³ Α., συνέντευξη

¹⁸⁴ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁸⁵ Γιώργος Κατσούλης, συνέντευξη

¹⁸⁶ Η πολλαπλή επανάληψη του «Νέον έργον», εναλλασσόμενη κάποτε με απουσία από τη στήλη των σινεμά, αποτελεί πολλές φορές και προεόρτιο του κλεισίματος

(ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης), κατά πάσα πιθανότητα το ευρύτερο στην κραταιά πιάτσα Ακαδημία Πλάτωνος – Κολωνός. Οι εφημερίδες το εμφανίζουν κατά σειρά οδός Κολοκ. (= Κολοκυνθούς, πριν το μεγαλύτερο κομμάτι της ονομαστεί Λενορμαν) / Λενορμάν (κατά τον οριζιναλ τονισμό, μια και ο τιμώμενος αρχαιολόγος ήταν Γάλλος) / Λενορμαν. Εντασσόταν πάντα στη λαϊκή κατηγορία. Τηλ. 534237. Δίπλα του ήταν η λαμπρή ταβέρνα του Τσόλη,¹⁸⁷ για την οποία και γω είχα ακούσει τα καλύτερα. Δε θα πρέπει να συγχέεται με το εν μέρει σύγχρονο και επίσης Β΄ προβολής ομώνυμό του της οδού Βουλιαγμένης. Δεν είχε τυπική διάταξη, αφού αναπτυσσόταν παράλληλα με τη Λενορμαν. Όπως μού λέει η φίλη μου Έλενα Σαρχάνη: «καθώς αντίκριζες το ‘Άκρον’ από το δρόμο, η οθόνη και η σκηνή ήταν αριστερά, στην άκρη του οικοπέδου, δηλαδή κάθετα στο δρόμο. Είχε πολλά τραπεζάκια μέσα. Πουλούσαν σουβλάκια αυτοί οι ίδιοι, οι άνθρωποι του σινεμά. Θυμάμαι ότι εδώ είχα δει την Καλουτά σε βαριετέ».¹⁸⁸

Ξεκίνησε το καλοκαίρι λίγο πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν έπαιξε ταινίες το 1972 - 73, κι έκανε πάλι μια προσπάθεια το 1974, για να κλείσει οριστικά ως σινεμά με το τέλος αυτής της σεζόν. Οι επιδόσεις του υπήρξαν αξιοσημείωτες. Το 1947 ήταν δεύτερο σε εισιτήρια σε όλη την Αθήνα, με 138.508¹⁸⁹ (πρώτο το «Στάδιον»- δεξ λέξη). Πάντα έναρξη την Κυριακή του Πάσχα, εθιμικά, με προβολές 7.30 και 9.30. Ο Ματθαίος Πόταγας μού είπε: «Πρώτο άνοιγε τον Απρίλη, τελευταίο έκλεινε το Δεκέμβρη».¹⁹⁰

Βρέθηκα πρώτη φορά εδώ το 2003, ψάχνοντας στοιχεία για το βιβλίο που κρατάτε. Ο κ. Βαφειάδης, γένημα θρέμμα της περιοχής, με μαγαζί ακριβώς απέναντι, μου είπε ότι ο επιχειρηματίας λεγόταν Κίμων Κάρπος. «Εγώ και άλλοι πιτσιρικάδες μπαίναμε τζάμπα στο σινεμά επειδή στρώναμε τις καρέκλες κάθε μέρα».¹⁹¹ Ο Παναγιώτης Ραυτόπουλος επιβεβαιώνει τα περί καθισμάτων και προσθέτει μια σκανταλιάρικη πινελιά: «Σιάζαμε τις καρέκλες για να μην πληρώσουμε εισιτήριο, όταν θα ‘ρχόμασταν το βράδυ. Όμως καθώς το κάναμε, πολλές φορές είχαμε ένα δυναμό και περνάγαμε ένα λεπτό σύρμα στο έδαφος, ανάμεσα στα καθίσματα. Το βράδυ λοιπόν, στην προβολή, κάναμε μικρά ηλεκτροσόκ στους θεατές, τους βλέπαμε ν’ αναπηδάνε ξαφνιασμένοι και κάναμε χάζι».¹⁹² Ο απέναντι ρολογάς και δωράς μού είπε: «Αφού έκλεισε, το έκανε αργότερα αναψυκτήριο ο Γιάννης Μπουρνέλλης».¹⁹³ Εντόπισα όντως στις εφημερίδες το βαριετέ του Μπουρνέλλη. Το βαριετέ συνέχισε κι αργότερα. Π.χ. το 1983 εμφανιζόταν εδώ ο τραγουδιστής Γιάννης Πουλόπουλος. Ο Αγγελίδης γράφει ότι το 1990 λειτουργούσε ακόμα.¹⁹⁴ Τώρα (2008) το οικοπέδο στεγάζει τα τοπικά Μακντόναλντς.

Μερικές ταινίες: «Ο τάφος του Ινδού», «Μάρκο Πόλο», «Το ναυτόπουλο», «Η τιμή», «Αποκλεισμός» (1939), «Επιφυλακή», «Ανοιξιάτικα όνειρα», «Πράσινος αυτοκράτωρ», «Το όνειρο του Σεμπρούν», «Πεθαίνω κάθε αυγή», «Ευτυχισμένα νιάτα» (1940), «Μποέμικη αγάπη», πολύ βαριετέ (1941), «Μαμζέλ Μποναπάρτ», «Η

¹⁸⁷ Αγγελίδης 135

¹⁸⁸ Έλενα Σαρχάνη, συνέντευξη

¹⁸⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 3 /2.11.1947

¹⁹⁰ Ματθαίος Πόταγας συνέντευξη

¹⁹¹ κ. Βαφειάδης, συνέντευξη. Η Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947 και ο Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48 το επιβεβαιώνει

¹⁹² Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνέντευξη

¹⁹³ Συνέντευξη με το ρολογά / δωρεά απέναντι από τα Μακντόναλντς της Λενορμαν

¹⁹⁴ Αγγελίδης 99

σκλάββα του σεΐχη», «Αγάπη στο βουνό», «Ο τρελός τραγουδιστής», «Ο λέων της Δαμασκού», «Αγάπα με» (31 του Οκτώβρη!) (1943), «Το δράμα μιας καρδιάς», «Παριζιάνικες αγάπες», «Η λίμνη των χιμαιρών», «Βατερλώ», «Μυνχάουζεν» (1944), «Αριστοκράτης γκάγκστερ», «Ο χρυσοθήρας», «Η σειρήνα των τροπικών», «Οι ναζί επιτίθενται», «Προχωρεί ο λαός» (1945), «Λαίλαψ της Μπούρμα», «Αόρατο στίγμα», «Οι σειρήνες του Μπρόντγουάιη», «Οι ήρωες της μάχης», «Ματωμένοι πειραταί», «Καζαμπλάνκα» (1946), «Κόμπρα», «Βασίλισσα των τροπικών», «Δυο μάγγες της Χαβάι» (σικ), «Να εκτελεσθούν την αυγή», «Ο Ταρζάν στην έρημο» (1947), «Το λιμάνι των στεναγμών», «Ο πόνος της αγάπης», «Θα γυρίσης ξανά», «Στην κόψη του ξυραφιού» (1948), «Ο χορός των νεκρών εραστών», «Πεθαίνω για σένα», «Ο δρόμος του γυρισμού», «Κατηγορώ τους νικητάς» (1949), «Ανήσυχη σάρκα», «Δουλειές με φούντες», «Με το σπαθί στο χέρι», «Πασχαλινή παρέλασις» (1950), «Ένας Γιάνκης στην αυλή του βασιλιά», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Τα 4 σκαλοπάτια», «Αλίνα», «Το νησί των θησαυρών» (1951), «Σμηναρχία θανάτου», «Ζαΐρα», «Βαλεντίνο», «Σεχραζάτ», «Τριπλή βεντέτα» (1952), «Αγάπησα και πρόδωσα» αστυνομικόν Τζοάν Κρόουφορντ, «Παιδιά της αμαρτίας», «Στη λεγεώνα των ξένων», «Επαναστατημένοι πόθοι» αισθημ. Συλβάνα Μαγκάνο, «Σιμούν» Βαν Χέφλιν, «Κόκκινοι διάβολοι», «Στην αιχμή του σπαθιού μας» περιπέτεια Φρανκ Λάτιμορ (1953), «Η ωραία των Αθηνών», «Κολασμένοι έρωτες», «Το κτήνος» + «Το σωφεράκι», Νέον έργον (1954), «Ο άνθρωπος της σοφίτας» αστυνομικό Τζακ Πάλλανς, «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» ρομ. Λώρενς Χάρβεϋ, «Προσοχή η ΕΣΑ», «Υφαλος 12 μιλίων» σινεμασκόπ Ρόμπερ Βάγνερ (σικ), «Μαγική πόλις» ελληνικό Φούντας, «Ο κήπος του κακού» σινεμασκόπ Γκάρρυ Κούπερ (1955), «Βεγγάζη», «12^η νύκτα», «Γυμνή γκέισσα», «Η κάλπικη λίρα», «Το στιλέτο της Ιάβας», «Ο κόκκινος κουρσάρος», 2 έργα υπέρ προσωπικού (τέλος σεζόν) (1956), «Ο γολγοθάς μιας ορφανής», «Θέλω να ζήσης μανούλα», «Οθέλλος», «Ο 41^{ος}» (1957), «Ο φιλαράκος μου» αισθηματικό Ρίτα Χαίηγουορθ, «Ο λεφτάς», «Οι 12 ένορκοι» Χένρυ Φόντα (1958), «Οι παράνομοι», «Ο δρόμος μιας αμαρτωλής», «Γκόλφω», «Ο αιχμάλωτος της Βομβάης», «Ο ηλίθιος», «Το μεγάλο τσίρκο» (1959), «Στη σκιά των 4 γιγάντων», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Κόκκινο γεράκι», «Νάγια Ναούρ», «Χωρίς οικογένεια» (1960), «Το τέρας που σκοτώνει τον ήλιο», «Είμαι αθώος», «Μανταλένα», «Κβο βάντις», «Ολέ τορέρο» (1961), «Ο αετός του Ρήνου» Κουρτ Γιούργκενς, «Διψασμένος για εκδίκηση», «Ιβάν ο κατακτητής», «Ο τρομοκράτης του Μεξικού» (1962), «Ο κληρονόμος από τη Μακρακώμη» ελλ. κωμωδ., «Πλούσιοι χωρίς λεφτά», «Μπεν Χουρρ» (σικ), «Αυτός που ήρθε από την κόλαση», «Μαρία Πενταγιώτισσα» (1963), «Ίλιγγος» ρεαλιστικό Ζωή Λάσκαρη, «Γροθιά και γοητεία», «Η συμμορία των 11», «Νόμος 4000» (1964), «Ο κύριος, η κυρία και ο φίλος», «Μια κραυγή μέσα στη νύκτα», «Δις διευθυντής», «Ο δολοφόνος γύρισε τη νύκτα», «Η μαύρη τουλίπα», «Λευκό φορτίο για το Χογκ Κογκ» (1965), «Περιφρόνα με γλυκιά μου» ελλην. δραμ, «Η έξοδος του Μεσολογγίου» ελλ.δράμα, «Διαβατήριο για το διάβολο», «Ο Σπάρτακος και οι 19 μονομάχοι», «Ρώμη, Παρίσι, Μόντε Κάρλο», «Άπονη ζωή» (1966), «Μαργαρίτα Μαργαρώ», «Δύο αυτοκρατορίες συγκρούονται», Νέον έργον, «Ο χρυσός αετός» (1967), «Ψυχραιμία Ναπολέων», «Σαΐηκ, 1.000 τρέλλες και τραγούδια», «Πράκτωρ Τσίτσιος [σικ] επιχείρησις Αφρικάνα», «Εκδικηταί του Περγ Χάρμπορ», «Εφοδος των γενναίων», «Ιλιάδα», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» (1968), «Ορφανή στους 5 δρόμους», «7 υπέροχοι Σπαρτιάτες» «Της κακομοίρας», «Πράσινη κόλασις», «Διαβολοπειρατής», «Αιχμάλωτος στη ζούγκλα των λεοπαρδάλεων», «Ο μικρός στρατηγός», «Ο νικητής», «Ο αχόρταγος» (1969), «Σκλάββοι της μοίρας», «Τα παιδιά του λιμανιού», «Ο τζαναμπέτης», «Ο παραμυθάς», «Ο αλήτης του Βοσπόρου» (1970), «Ο καλός ο μαθητής», «Η σκλάββα»,

«Άνθρωπος της καρπαζιάς», «Ο Σταύρος είναι πονηρός» (1971), «Παύλος Μελάς», «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Η ζηλιάρα» και «Ο θαυματοποιός» (1974).

Ακροπόλ / Σινέ Ακροπόλ Α Θερινός κινηματογράφος, «σινέ ντάνσιγκ» και θέατρο, της εποχής του μεσοπολέμου. Πρώην Περιχάρου (δες λέξη. Για το ποιος ο Χρήστος Περιχάρου, δες Πανελλήνιον Α), όπως διαβάζουμε στις εφημερίδες.¹⁹⁵ Εντόπισα την τοπογραφική του ένδειξη «Λεωφόρος Ακροπόλεως». Η λεωφόρος αυτή ήταν «από της οδού Αποστόλου Παύλου έως της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου», και ήταν «άνευ αριθμών», μας πληροφορεί ο μέγας Ιγγλέσης.¹⁹⁶ Η έρευνά μου στα, ελάχιστα άλλωστε, οικοπέδα του δρόμου δείχνει ότι το πιθανότερο σημείο που μπορεί να στέγαζε το σινεμά είναι το ανώνυμο ζυθεστιατόριο του Αντρέα Γκιάλαρη, κατά το γνωστό σύστημα της λειτουργίας κινηματογράφου σε εξοχικά κέντρα (το μόνο άλλο ζυθεστιατόριο του δρόμου αποκλείεται, γιατί είχε ήδη όνομα, λεγόταν «Βρούτος».¹⁹⁷ Φυσικά, πρόκειται για απλή υπόθεσή μου). Ο Θεοδοσίου εντόπισε ότι εδώ έγινε προεκλογική συγκέντρωση του ΚΚΕ το Φλεβάρη του 1933.¹⁹⁸ Ισχύει και γι' αυτό το σινεμά το κλασικό «παράδοξο του '20», και επιπλέον υπάρχει και ακανόνιστη παρουσία στις εφημερίδες (όχι ασυνήθιστο για συνοικία, ούτε για την εποχή). Επανεμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας, παίζει για μερικά χρόνια ταινίες, σημειώνεται ως «ομιλών» το 1931,¹⁹⁹ παίζει ταινίες ένα χρόνο ακόμα και διατηρείται ως θέατρο τουλάχιστον μέχρι το 1936. Υπάρχει πιθανότητα να ταυτίζεται με το «Ακρόπολις» (δες λέξη). Οι εφημερίδες της εποχής άλλοτε έχουν μόνο το ένα, άλλοτε μόνο το άλλο (εξελληνισμός;) και, πολύ σπάνια, αμφότερα (μπορεί από λάθος). Ο χρόνος και η περιοχή είναι πολύ κοντινά. Αν στο μέλλον προκύψουν βέβαια στοιχεία, τα δύο λήμματα θα πρέπει να ενοποιηθούν.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ιβανγορόδ», «Χριστίνα», «Η μυστηριώδης κυρία», «Η γυναίκα και το νευρόσπαστον» (1920), Σινέ Ντάνσιγκ, «Έρωσ και κύματα», «Συζυγικά παύσεις» «Ο αετός της Αριζόνας», «Μικρός παράδεισος» κωμωδία, «Η νυχτερίδα», «6 ημέρες έρωτος» (1928), «Τα διαμάντια του Τσάρου», «Τρελή Λόλα», «Φαιδώρα», «Η Αφροδίτη της Μονμάρτης», «Η αδελφή της από το Παρίσι», «Άγγελος του σκότους», «Ένοχος», «Καζανόβας», «Σενορίτα», «Να είσαι κοκέτα» «Μελανόν σημείον», «Οι πόνοι του παρελθόντος» (1929), «Ο δίγαμος», «Η γυναίκα με το κοράκι», «Φιλώ το χέρι σας μαντάμ», «Ο κουρσάρος με τη μάσκα», «Πριγκίπισσα του Ιπποδρομίου», «Ζήτω ο έρωσ» (1930), «Αδελφοί Σέλεμπεργκ», «Το κύκνιο άσμα», «Η κυρία δεν θέλει παιδιά», «Λουλούδι στη σκιά», «Η κόλασις του έρωτος», «Μπριγκίτε Χελμ», «Ονειρώδες βαλς», «Η αγωνία» (1931), «Ο στρατηγός Κρακ», «Ο γαμβρός έχει υπηρεσίαν», «Ο κατήφορος», «Χαμένα όνειρα» και «Το κορίτσι της παρέας» (1932).

Ακροπόλ Β Προπολεμικό θερινό συνοικιακό σινεμά στη Φιλολάου 174 και Φρύνωνος, Γούβα, με ίδρυση το 1939 και πολύ σκαμπανέβασμα. Στις εφημερίδες καταχωρείται ως Γούβα / Άγιος Αρτέμιος (το δεύτερο τοπωνύμιο, πιο «καθωσπρέπει», εμφανίζεται ήδη προπολεμικά). Έπαιξε και κάμποσο βαριετέ και θέατρο (εξού και κενά παρακάτω), ακόμα και την ίδια σεζόν. Επιχειρηματίας το 1947

¹⁹⁵ Π.χ. Εσπερινή, 18.06.1928

¹⁹⁶ Ιγγλέσης 1927-28, 225

¹⁹⁷ ό.π.

¹⁹⁸ Θεοδοσίου 161, αναφέροντας σχετικό δημοσίευμα από το «Ελληνικόν Μέλλον», 28.02.1933

¹⁹⁹ Ακρόπολις, 13.08.1931

εμφανίζεται ο Διονύσης Αθανασόπουλος,²⁰⁰ ενώ τη δεκαετία του '50, ο Σωτήρης Αθανασόπουλος.²⁰¹

Έμεινε «Ακροπόλ» μέχρι σχεδόν το τέλος της δεκαετίας του '50, σκεπάστηκε, έγινε χειμερινό/θερινό και μετονομάστηκε το '64-65 σε «Προμηθεύς» (δες λέξη για τη συνέχεια), αργότερα άλλαξε πάλι σε «Ροζαμαρί» (δες λέξη), μετά έγινε θέατρο και τώρα, εδώ και χρόνια, είναι Γυμναστήριο του Δήμου Αθηναίων! Δε μπόρεσα να βγάλω άκρη τι συνέβαινε στα χρόνια 1959-1963, διάστημα υπερβολικά μεγάλο για το χτίσιμο ενός απλού, ισόγειου σινεμά, δίχως πλυατοικία άνωθεν. Άρρησαν ν' αποφασίσουν; Πήγαν στα δικαστήρια; Εγκαταλείφτηκε; Βρήκαν αρχαία; Βρήκαν νερό; Βρήκαν πετρέλαιο; Προσγειώθηκαν εξωγήيني; Ελπίζω μόνο να μην τους συνέβη θάνατος. Οι περίοικοι δε με διαφώτισαν. Πάσα συμβολή δεκτή. Δηλαδή η σειρά έχει ως εξής: θερινό σινεμά «Ακροπόλ» (1939-1958) → «Προμηθεύς» (1964-1965) → κενό (1965 – 1966) → «Ροζαμαρί» (1966 – 1974) → θέατρο → δημοτικό γυμναστήριο μέχρι τις μέρες μας.

Μερικές ταινίες: «Η καρδιά του εργάτη», «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Νοσταλγία», «Ερωτικές αναποδιές», «Εξέγερσις στο Μαρόκο», «Αδελφοί Καραμάζωφ» (1939), «Κόμης Μοντεχρήστος», «Υπερτάτη θυσία», «Ανάμεσα στη θύελλα» (1940), «Σενιορίτα», «Δραπέται του θανάτου», «Γυναίκες ντέτεκτιβ», «Καταδικασμένοι γυναίκες», «Γκιουλ Μπαμπά», «Καπετάν σκορπιός», «Παρέλασις του Χόλλυγουντ» (1941), «Πέντρο ο Μεξικανός», «Ο υιός του Ταρζάν», «Κατηγορώ», «Καπετάν Θύελλας», «Αεροπόρος 100%», «Η φωνή της αλητείας», «Αρραβώνες μετ' εμποδίων» (1943), «Μέσα στη λαίλαπα», «Στιγματισμένη» + βαριετέ, «Χρυσή πόλις» + βαριετέ (1944), «Ζώγια», «Στάλινγκραντ», «Θησαυροί του Σολομώντος», «Κεντάκη», «Ο χρυσοθήρας» (1945), «Αεροπόροι στη λεγεώνα των ξένων», «Μαντάμ Σουσου», θέατρο (1946), «Βασίλισσα των τροπικών», «Αριζόνα», «Διαβολοκόριτσο», «Το τραγούδι της Ρωσίας», «Κανείς δεν θα ξεφύγη» (1947), «Τα λύτρα της προδοσίας», «Τυφλός εραστής», «Πάγκο Πάγκο», «Καίσαρ και Κλεοπάτρα», «Μαντάμ Σουσου», «Αγάπησα μια δολοφόνο», «Μεγάλη αγάπη» (1948), «Η Κρήτη στις φλόγες», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Αλήτης και αμαζών», «Επίορκος εκδικητής», «Κατηγορώ αυτή τη γυναίκα», «Στη βοή της καταϊγίδας» (1949), «Ο υπεράνθρωπος», «Η ανθρωπότης κινδυνεύει», «Μη μου ξαναφύγης», «Θύελλα στον φάρο», «Επέλασις εκδικητών» (1950), «Εκβιασταί», «Συναγερμός στα Βαλκάνια», «Ρομπέν των δασών», «Πικαντόρα», Νέον πρόγραμμα, «Σιγκοάλα», «Ο νόμος της μοίρας» (1951), «Γεννημένη χτες», «Αύριο ξημερώνει μια άλλη μέρα», «Γκάνγκστερ», «Μανουέλα», «Υποβρύχιο φάντασμα» (1952), «Μάρα μαρού», «Ηδονή», Αλλαγή προγράμματος, «Σαρξ και διάβολος» εύθυμο αθλητικό Τόνυ Κέρτις, «Το φιλί της πεθαμένης» Μαρία Κανάλε, «Κόκκινο εξπρές», «Ξεκίνησα 17 χρονών» δράμα (1953), «Οι τυχοδιώκται εξορμούν», «Το τσίρκο της Μόσχας», «Πρίγκηψ πειρατής», «Ιούλιος Καίσαρ» (1954), «Το μεροκάματο του τρόμου», «Η σκλάβια του πασσά» περιπ. Τζεφ Τσάντλερ, «Ξυπόλητη κόμησσα» περιπ. Χώμφρεϋ Μπόγκαρτ, «Αστέρια ρωσικού μπλαέττου» μουσ. Ουλιάνοβα, «Δεσποινίς ετών 39» ελλην. κωμ. Λογοθετίδης, «Γκόλφω» Αντιγόνη Βαλάκου (1955), «Οι μπουρλοτιέρηδες» κωμωδία, «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο», «Σαμπρίνα», «Γκολ στον έρωτα», «Μια ξένη στην πόλη μας» (1956), «Πυρωμένα βέλη», «Βατραχάνθρωποι», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά», «Τζιπ, περίπτερο και αγάπη», «Αίμα και άμμος» (1957), «Θύελλα στην Περσία», «Ο ήλιος αντέλλει ξανά»,

²⁰⁰ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 10 /21.12.1947

²⁰¹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

«Το στίγμα του ανόμου θησαυρού», «Η ανταρσία του Καίην» ναυτ. Χ. Μπόγκαρτ και «Έγραφα με αίμα τη ζωή μου» Ρ. Γουίτμαρκ (1958).

Ακροπόλ Γ Βραχύβιος θερινός κινηματογράφος τέχνης της οδού Μετσόβου 5, ένα από τα ποιοτικά «πνευματικά παιδιά» του μεταπολιτευτικού κλίματος, που λειτούργησε την εξαετία 1975 -1980. Στις εφημερίδες Μετσόβου ή Μουσείο, ενώ το ίδιο στις διαφημίσεις του έδινε Πατησίων και Μετσόβου. Τηλέφωνο: 8230975. Ήτανε Α΄ προβολής, με εισιτήριο π.χ. 40 δρχ. το 1977, λίγο πιο ακριβά από τις 35 της Α΄ - Β΄. Η ονομασία θα πρέπει να σχετίζεται με το περίφημο (τότε) ομώνυμο και σχεδόν απέναντί του ξενοδοχείο της Πατησίων, έργο του αρχιτέκτονα Σωτήρη Μαγιάση, το οποίο τα τελευταία χρόνια είναι παγίως «υπό ανακαίνιση» με τα ανάλογα καλύμματα. Ορισμένοι περίοικοι μού είπαν, ανωνύμως, ότι στο οικόπεδο αυτό στεγάζονταν, πρωτύτερα, υγειονομικές επιτροπές που εξέταζαν υποψήφιους μετανάστες. Άλλοι διαφώνησαν, λέγοντας ότι το οικόπεδο, πριν γίνει το σινεμά, ήταν άχτιστο. Σήμερα, και από χρόνια, το «Ακροπόλ» είναι πολυκατοικία. Είχα πάει μερικές φορές στο σινεμά, μα δυστυχώς δε θυμάμαι καμιά λεπτομέρεια, ούτε του χώρου, ούτε από ταινίες, γιατί στο μυαλό μου το ανακάτενα πάντα με τα πολύ διαρκέστερα «Μετροπόλ». Κι ούτε προγράμματα φύλαξα, εξού και η φτωχή παρουσίαση που διαβάζετε. Άρα θα έπρεπε να είχα γράψει το βιβλίο νωρίτερα. Να και μια διαφήμισή του:

Νέος θερινός κινηματογράφος

ΑΚΡΟΠΟΛ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΣΟΒΟΥ
(ΜΟΥΣΕΙΟ) Τηλ. 8230975

απόψε...

Το αριστούργημα

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ

ΜΑΣΣΑΛΙΑ

ΕΓΧΡΩΜΟΝ

ANTONY ΚΟΥΗΝ

ΜΑΪΚΑ ΚΑΙΗΝ

Άνετο παρκάρισμα²⁰²

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο άνθρωπος από τη Μασσαλία», «Τα πάντα γύρω από το σεξ», «Υπέροχος Γκάτσμπυ», «Νεβάδα Σμιθ», «Η πρώτη σελίδα», «Το κεντρί» (1975), «Άρωμα γυναίκας», «Ζητείται εγκέφαλος για ληστεία», «5 εύκολα κομμάτια», «Ο ειρηνοποιός», «Στον ίλιγγο της ακολασίας» (1976), «Καταζητείται ψηλός ξανθός και άχαρος», «Ασύλληπτη απόδραση», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας», «Δύο εντιμότατοι αετονύχηδες» (1977), «Μια σειρά δολοφονίες», «Βίαιοι, βρώμικοι και κακοί», «Η τελευταία τρέλλα του Μελ Μπρουκς», «Οι περιπέτειες του Σέρλοκ Χολμς» (1978), «Ο ταξιτζής», «Το πάρτυ», «Δυο γοητευτικά τέρατα», «Το λιμάνι της

²⁰² Τα Νέα, 20.06.1975

αγωνίας», «7 φορές τρελός» (1979), «Αλλονζανφάν», «Το 10», «Το εξπρές του μεσονυκτίου», «Πάρε τα λεφτά και τρέχα» και «Το κεντρί» (1980).

Ακρόπολις Θερινό σινεμά του 1928 (εφημερίδες) -1929 (Κινηματογραφικός Αστéρας), μερικώς μόνο ανεντόπιστο. Βρκόταν στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου.²⁰³ Αόριστες πληροφορίες λένε ότι ίσως λειτούργησε μέχρι το 1932. Υπάρχει πιθανότητα να ταυτίζεται με το «Ακροπόλ» Α (δες λέξη, όπου και ο σχετικός προβληματισμός).

Ενδεικτικές ταινίες: «Κλόουν» με τον Ζυγκοτώ, «Το δράμα ενός τζόκεϋ», «Δαβίδ και Γολιάθ», «Μαγεμένο βασιλόπουλο», «Το θύμα της τύχης», «Αετός», «Εκβιασμός», «Σε μισώ», «Προς τον θάνατον» και «Νιτσεβό» (1928).

Ακτίς Βραχύβιο λαϊκό χειμερινό σινεμά που η λειτουργία του συμπίπτει σχεδόν με τη δεκαετία του '60 (1961 – 1969). Ξεκίνησε Α' - Β' προβολής, συνέχισε ως Β'. Κουκάκη / Κουκάκι το γράφανε οι εφημερίδες, το έδειχνε με ακρίβεια ο παλιός χάρτης του Δαραβίγγα, κι όμως, παρόλα αυτά, δυσκολεύτηκα πολύ να το εντοπίσω. Βρισκόταν λοιπόν στην άκρη του Κουκακίου προς την Καλλιθέα και συγκεκριμένα πάνω στη σημερινή χτισμένη προέκταση της οδού Καλλιρόης, η οποία στρίβει δεξιά κάτω από τη Συγγρού προς Καλλιθέα, στο όριο ακριβώς με το Δήμο Καλλιθέας, στο σημερινό αριθμό 103 Δηλαδή δίπλα στις μεγάλες ανισόπεδες γέφυρες, εξού και η δυσκολία επακριβούς επισήμανσης. (εννοείται ότι τίποτα απ' αυτά δεν υπήρχε όταν έβαλε μπρος η «Ακτίς»). Τον εντοπισμό τον χρωστάω στον Αντώνη Νιάρχο, προποτζί, καφετζή και ιδιοκτήτη μίνι μάρκετ στην αρχή της Πάντου, προς Χαμοστέρνας, ο οποίος ήταν τακτικός θαμώνας του «Ακτίς». Ο ίδιος μού είπε ότι η διάταξη ήταν τυπική.²⁰⁴ Στη θέση του σινεμά βρίσκεται τώρα (2005) μεγάλο κτίριο γραφείων, όπου το γκαράζ μιας αντιπροσωπείας της «Μπε Εμ Βε». Ο κινηματογράφος προαναγγέλλεται στον «Κινηματογραφικό Αστéρα», ως επιχείρηση των Μυριστάκη και Σαμαρά.²⁰⁵ Τελικά, μετά από αρκετά διοικητικά / νομικά μπλεξίματα με την ανταγωνιστικότετη ιδιοκτησία του παρακείμενου «Πανελλήνιον» Γ (δες λέξη), άρχισε να παίζει το Δεκέμβρη του 1961.²⁰⁶ «Ιδιοκτησία του Αντώνη Χιωτίνη», λέει ο Μάνος. Εφόσον ισχύει, πιθανώς πρόκειται για μεταγενέστερο επιχειρηματία.²⁰⁷

Το σινεμά αυτό έπαιξε επίσης και μερικά καλοκαίρια. Αγνούσα αν με κλιματισμό, πλάγιο άνοιγμα ή τι άλλο, μέχρι που ψάρεψα την εξής διαδικτυακή μαρτυρία: «Ο Ανδρέας από το Νέο Κόσμο θυμάται τον πολυμήχανο ιδιοκτήτη του κινηματογράφου Ακτίς στη Λεωφ. Συγγρού. Κάπου μέσα δεκαετίας 60, ο συγκεκριμένος κινηματογράφος ήταν μόνο χειμερινός. Σκέφτηκε και γκρέμισε τον τοίχο της οθόνης και προχώρησε την οθόνη στο τέρμα του ακάλυπτου. Έβαλε καλοκαιρινές καρέκλες στον ακάλυπτο και πίσω ήταν τα κανονικά καθίσματα. Επαιζε και σε περίπτωση βροχής».²⁰⁸ Αγνώω όμως πώς έφραζε το χώρο ο διοκτήτης τους χειμώνες με το κρύο. Πάντως, από την παραπάνω μαρτυρία επιβεβαιώνεται, εκτός των άλλων, ότι η «Ακτίς» είχε τυπική διάταξη.

²⁰³ Κινηματογραφικός Αστήρ, 21(206)/23.06.29 και πανηγυρικό τεύχος Δεκεμβρίου 1929

²⁰⁴ Αντώνης Νιάρχος, συνέντευξη

²⁰⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 19 (894), 30.11.1961

²⁰⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 20 (895)30.12.1961

²⁰⁷ <http://cinemahellas.wordpress.com>

²⁰⁸ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

Μερικές ταινίες: «Η ατιμασμένη», «Καυτή αποστολή» (1961), «Όλα και τον ουρανό ακόμη», «Η κραυγή μιας αθώας», «Οι τρεις ήρωες», «Οι αδάμαστοι», «Ο Τρομοκράτης του Μεξικού», «Μην είδατε τον Παναή;» (1962), «Καρτούς», «Ο ιππότης με τη μαύρη μάσκα» περιπέτεια, «Της κακομοίρας», «Τέρμα τα δίφραγκα» + «Τρεις σωματοφύλακες», «Εταιρία θαυμάτων», «Ο αδελφός μου ο τροχονόμος» (1963), «Ο δολοφόνος με το μαύρο γάντι» Άλμπερτ Φίννεϋ, «Ο κόσμος χωρίς ήλιο», «Ο άσπρος κύκλος δολοφονεί», «Η πτώσις της Ρώμης», «Αποστολή γιγάντων» (1964), «Ο Μασίστας στην κόλαση του Τσέγκις Χαν», «Ψευτοθόδωρος», «Πράκτωρ 067 σε μυστική αποστολή», «Όσο μαίνεται η ναυμαχία», «Η τελευταία νύχτα του πολέμου» πολεμ. περιπ., «Ο υιός του ανθρώπου» (Πάσχα), «Μυστικός πράκτωρ 117» Κ. Μάθιους έγχρ. κατασκ., «7 θανάσιμα αμαρτήματα» (1965), «Σομπρέρο» μουσ. , «Διπλοπενιές» , «Επιχείρησις Κωνσταντινούπολις», «Η Εύα δεν αμάρτησε», «Λαίδη Λ.» Σοφία Λόρεν, «Χαμένη ευτυχία», «Δάκρυα για την Ηλέκτρα», «Μαύρος σεΐχης», «Ο κουρσάρος της Μεσογείου» (1966), «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Έρωτας στην καυτή άμμο», «Ο εμίρης κι ο κακομοίρης», «Ο Γίγας των τροπικών» περιπ., «Δουλέψτε για να φάτε χαραμοφάηδες», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Ο εμποράκος» ελλην. δράμα, «Αυτοί που ξέρουν να πεθαίνουν» (1967), «Για δυο χούφτες χρυσάφι», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Μάλτα στόρυ», «Η χαρτορίχτρα», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1968), «Πληγωμένα νειάτα», «Προκόπης ο απρόκοπος» (σικ), «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Η κατάσκοπος με το μπικίνι», «Το μεγάλο κόλπο των κατασκόπων» και «Τρεις τρελλοί για δέσιμο» (τελευταία ταινία, 11 του Μάη) (1969).

Αλάμπρα Α Παλαιότατο θέατρο της Πατησίων, προ πολλού γκρεμισμένο, που κατά καιρούς λειτουργούσε και σαν κινηματογράφος, βουβός αρχικά και ομιλών αργότερα. Η ονομασία από περίφημα μνημειακά κτίσματα της αραβικής Ισπανίας, όπως άλλωστε και το «Αλκαζάρ» και η «Γρανάδα» (δες λήμματα). Η Σκαλτσά μάς πληροφορεί ότι ξεκίνησε το 1896 ως θερινή /χειμερινή «Αλάμπρα» ή «Μάντρα του Μανέα». ²⁰⁹ Σύντομα απέβαλε τη δεύτερη προσωνομία, χτίστηκε κανονικά, προάχθηκε σε αριστοκρατικό, μετά ξέπεσε, ξέπεφε επί χρόνια, κακόπαθε και τελικά κατεδαφίστηκε.

Οι πηγές μάς λένε ότι ήταν «Κομψότατον και ηλεκτροφώτιστον, επί της μεγάλης οδού Πατησίων», ²¹⁰ είτε «μεταξύ Χαλκοκονδύλη και Βερανζέρου δεξιά», ²¹¹ είτε Πατησίων 28, ²¹² είτε και Χαλκοκονδύλη 14 ²¹³ (διαφοροποίηση). Έχω τη γνώμη ότι ήταν στο οικόπεδο με τον ίδιο σημερινό αριθμό 28, επειδή ξέρουμε ότι η Πατησίων δεν έχει αλλαγές στα νούμερά της από τη ζυγή πλευρά μέχρι τουλάχιστο την Αλεξάνδρας και, δευτερευόντως, επειδή στο ίδιο σημείο το υπόγειο, λαϊκό, μελαγχολικό εστιατόριο «Αλάμπρα» διατηρούσε τη μνήμη του θεάτρου μέχρι σχεδόν τα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Πολλές μοναχικές μακαρονάδες και αρακάδες είχα φάει εκεί, πάμφθηνα, στα χρόνια 1997- 2000. Πλήν του εστιατορίου, το ίδιο όνομα υιοθέτησαν επίσης το επόμενο σινεμά και ένα άλλο θέατρο, στη Στουρνάρα 53. Αυτά για την τοποθέτηση. Τηλέφωνο 29321 (1943).

²⁰⁹ Σκαλτσά, 595

²¹⁰ Άστν, 13.06.1902

²¹¹ - «Διαφήμιση του τοίχου», 84

²¹² Ιγγλέσης 230, Σκαλτάς ό.π.

²¹³ Ιγγλέσης 1927-28, 592 και 610

Το βλέπουμε για λίγα χρόνια μετά ως «Νέον Θέατρον» (Α, δεξ λέξη). Αναφέρεται ξανά ως «Αλάμπρα, τελείως εστεγασμένον» το 1914.

Στα θέατρα το 1920, με ένδειξη προγράμματος «χοροί και μαθήματα». Λειτουργήσε κατά καιρούς και ως βαριετέ.²¹⁴ Αργότερα σκεπάστηκε οριστικά, οπότε και γίνεται αποκλειστικά χειμερινό, με πλατεία, εξώστη και θεωρεία. Να και δυο από τις σπάνιες διαφημίσεις του:

ΑΛΑΜΠΡΑ

Σήμεραρον

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ

με τον Γιάνιγκς.

Τιμαί Α' θέσις δρχ. 6, Β' όροφος δρχ. 4, θεωρεία δρχ. 10²¹⁵

Α Λ Α Μ Π Ρ Α

(κινηματογράφος)

Σήμεραρον

ΣΟΔΟΜΑ & ΓΟΜΟΡΡΑ

Μεγάλη
κινηματογραφική
επιτυχία

Α' θέσις δρχ. 6 Β' δρχ. 4²¹⁶

Στο μεσοπόλεμο, όπως προκύπτει από σχετική φωτογραφία της ΜΕΕ, είναι ένα επιβλητικό θέατρο, με μνημειακή είσοδο.²¹⁷ Έγινε εκλογικό κέντρο των Καφαντάρη – Ζαβιτσιάνου το 1932.²¹⁸ Το 1935, όπως και γενικότερα, είναι θέατρο. Το 1936, ως σινεμά, είναι στην Α' προβολή. Την ίδια χρονιά, επιχειρηματίας ο Αντ. Ζερβός (δες «Έσπερος» Β κλπ). Ο Λαζαρίδης, που το γνώρισε παρακμασμένο την τελευταία δεκαετία του, το περιγράφει ως παμπάλαιο, με ξεχαρβαλωμένες πολυθρόνες και καμιά εικοσαριά φάκες με τυρί για τους αρουραίους, που όμως είχαν μεγάλη εξοικείωση με τους θεατές (!)²¹⁹ Στον πόλεμο και στην κατοχή βασικά θέατρο. Το 1943, φιλοξένησε μέχρι και αγώνες πάλης: Καρπόζηλος εναντίον Γαλάτη Ζόζεφ βαν Άντελ (Ολλανδός, πιθανώς μόνο κατά δήλωση των διοργανωτών, δεν αποκλείεται να ήταν από τ' Άσπρα Χώματα, για όποιον θυμάται από «διεθνείς» κατσέρ) εναντίον του Νικολάου Ηλιόπουλου (στο ίδιο πρόγραμμα).²²⁰ Ο Λευτέρης Σκλάβος μού λέει ότι στην κατοχή λειτουργούσε ως σινεμά την ημέρα από νωρίς, με ταινίες της ΟΥΦΑ, ενώ το βράδυ ήταν θέατρο με το Φραγκίσκο Μανέλη.²²¹ Το επιβεβαίωσα από τις εφημερίδες, τουλάχιστον για το 1944. Στα Δεκεμβριανά πυρπολήθηκε όλο το τετράγωνό του.²²² Θα πρέπει να έπαθε μεγάλες ζημιές, δεν ορθοπόδησε, και δε

²¹⁴ Κύτταρης, Βαριετέ, 138

²¹⁵ Η Καθημερινή, 11.11.1924

²¹⁶ Ριζοσπάστης 05.01.1925

²¹⁷ ΜΕΕ, τ. Β' 261

²¹⁸ Ακρόπολις 20.09.1932

²¹⁹ Λαζαρίδης 121

²²⁰ Η Βραδυνή, 29.05.1943

²²¹ Σκλάβος συνέντευξη

²²² Η Βραδυνή, 29.12.1945, σε χρονικό των Δεκεμβριανών την αντίστοιχη ημερομηνία ένα χρόνο μετά

φαίνεται να ξαναδούλεψε ποτέ. Αργότερα κατεδαφίστηκε. Εν συνόλω, έπαιξε ελάχιστα ταινίες σε όλη τη μακρά ζωή του.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Θίασος ποικιλιών και κινηματογράφος (πολλές φορές) (1907), «Η μεγάλη αγάπη», «Ο υπ. Αρ. 33 φάκελλος» με τον Νικ Βίντερ, θέατρο (1921), «Η κόρη της Π...» ακατάλληλος δια δεσποινίδες, «Οι δύο Φόσκαρι», «Το σημάδι του Ζορρό», «Ο δαίμονας του δρόμου» με τον Τομ Μιξ, «Η γυναίκα του Φαραώ», «Σουμορούμι» με την Πόλαν Νέγκρι + κωμωδία Σαρλώ (1924), «Ο Μέγας Πέτρος», «Κοντά φουστάνια» + «Η μάχη του Σαγαρίου», «Κατηγορώ», θέατρο (1925), «Ο τζόκεϋ» (1928), Χοροί και μαθήματα του κυρίου Ξανθάκη (1929), «Σκιές του παρελθόντος» + βαριετέ, «Μάρθα» + βαριετέ, «Αόρατος κίνδυνος» + βαριετέ. «Μονάχα μια νύχτα» + βαριετέ, «Γύπες» + νέον βαριετέ (1936), «Βωβά χείλη» + «Η διαρρήκτρια», «Ο πειρασμός» + «Ο κίτρινος τυχοδιώκτης», «Είσαι η ευτυχία μου» + «Αρσέν Λουπέν», «Ιντερμέτζο» + «Το αεροπλάνο του θανάτου», «Το τελευταίο τρένο απ' τη Μαδρίτη», «Η κυρία με τας καμελίας», «Πριν το ηλιοβασίλεμα», «Τ' απόκρυφα της Αφρικής» + «Μια γυναίκα δίχως σημασία» (1937), «Τα δύο ορφανά», «Τα μυστικά της ερυθράς θαλάσσης», «Μαμά Κολυμπρί», «Ο κακός δρόμος», «Το στίγμα» + «Ο πρίγκιψ των ονείρων», «Δύο σελίδες έρωτος», «Μανεκέν», «Ασύλληπτη σκιά» (1938), «Εισ την υπηρεσίαν του θανάτου», «Ζητούνται αλήτες», «Ηρως του Μάρνη», «Γάμος με επιφυλάξεις» (1939), «Λευκοί σκλάβοι» + «Φωνή στο σκοτάδι», «Ταχύς σαν αστραπή» + «Εγκλημα ιατρού», «Απαγορευμένος παράδεισος» + «Ο προδότης», «Μπάτερφλάυ» (1940), «Μυνχάουζεν», «Τα λύτρα της ευτυχίας», «Επί τα ίχνη του εγκλήματος» και «7 χρόνια γρουσουζιά» (1944).

Αλάμπρα Β Θερινό σινεμά που βρισκόταν στη νοτιοανατολική γωνία των οδών Τρικάλων (αρ. 25) και Βαρδουσιών (αρ.10), Ερυθρός Σταυρός / Αμπελόκηποι / Μεσογείων /Αγία Τριάδα Αμπελοκήπων στις εφημερίδες. Τηλ. 641248, 6926644,6916540, 7783437. Για την ονομασία, δεσ προηγούμενο λήμμα. Ξεκίνησε το 1961, έκλεισε προσώρας το 1979-1981, και ξανάπαιξε το 1982 –1987, οπότε και έκλεισε για τα καλά. 35 δρχ. το '77. Β' προβολή στη δεκαετία του '60, Α' - Β' το '70, Α' το 1980. Ανάλογη ήταν και η εξέλιξη στην επιλογή των ταινιών του: συνοικιακό - λαϊκό στην πρώτη φάση, ποιοτικό στη δεύτερη. Στο τέλος του '70 (τουλάχιστον), αναφέρεται ως επιχειρηματίας η κ. Κατερίνα Νικολοπούλου.²²³ Τώρα εκεί υψώνεται μεγάλη και ιδιότυπη πολυκατοικία, με κανονικό ισόγειο γεμάτο μαγαζιά, το οποίο ακολουθεί τη γωνία των δρόμων, αλλά με τους ορόφους ν' ακολουθούν τη διαγώνιο του οικοπέδου, δηλαδή με 45° γωνία ως προς το ισόγειο. Καμιά προσωπική γνώση της «Αλάμπρας» δεν ευδόκησα ν' αποκτήσω.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο μεγαλέμπορος της λευκής σαρκός», «Δημήτριος και Μεσσαλίνα», «Το ρόδο της Μαρτινίκας», «Η ιστορία της Ρουθ», «Το κλωτσοσκούφι» (1961), «Ξυπόλητη κόμισσα», «Στο σπίτι της αμαρτίας», «Οι αλυσίδες σπάζουν», «Κοσμοπολίτης απατεών» (1962), «Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας», «Η Αλίκη στο Ναυτικό», «Κίτρινα γάντια», «Νόμος 4000» (1963), «Κάτι να καίη» μιούζικαλ Ρένα Βλαχοπούλου, «Τζέρυ Λιούις: γαμπρός με το στανιό», «Οι κληρονόμοι» + «Κλωτσοσκούφι», «Νόρμαν, ο άγνωστος του εξπρές» Νόρμαν Γουίσντομ (1964), «Η δε γυνή να φοβήται τον άνδρα», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές», «Ο δραπέτης των 7 Πολιτειών», «Η κραυγή», «Τύφλα νάχη ο Μάρλον Μπράντο» (1965), « Η κατάκτησις της Δύσεως», «Οι 1.000

²²³ «Χρυσός Οδηγός» 1979

πειρασμοί του κ. Νόρμαν», «Μια παρθένα για τον πρίγκιπα», «Οι κυρίες της αυλής», «Η ζούγκλα του μαυροπίνακος» (1966), «Το δόλωμα» ελλιν. αισθ., «Αιχμάλωτος της Τζέντα», «Η 25^η ώρα», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο» (1967), «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει», «Μακριά απ' τ' αγριεμένο πλήθος», «Ο πιστολέρο του κόκκινου ποταμού», «Ο σπαγγοραμμένος», «Αετοί του Τέξας», «Η χαρτορίχτρα» (1968), «Παίξε, κάνε το σταυρό σου και πέθανε», «Καταζητείται, νεκρός ή ζωντανός», «Αυτοί οι τρελοί παραγωγοί», «Μάγερλινγκ», «Ένα σταφύλι στον ήλιο» (1969), «Οι τέσσερις του Άβε Μαρία», «Αυτοκράτωρ της μαφίας», «Ο πιο καλός ο μαθητής», «Οδύσσεια στο βυθό των θαλασσών», «Κορίτσια για φίλημα» (1970), «Πίσω μου σ' έχω σατανά», «Ο πιο καλός ο μαθητής», «Διακοπές στο Βιετνάμ», «Τζάνγκο προκαλεί Σαρτάνα», «Πέρσυ, ξένοιαστος παλαβιάρης» (1971), «Ένας παράνομος που τον λέγανε νεκροθάφτη», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Οι δυο σημαδεμένοι», «Ωραία μου κυρία» (1972), «Δεκαήμερον αμαρτίας», «4 σταυροί στο Ελ Πάσο», «Τέξας αντίο», «Μπεν και Τσάρλυ» Μ. Γουντ, «Η ωραία της Καλκούτας» (1973), «Ρίο Κόντσο», «Ο σκορπιός», «Δρ. Ζιβάγκο», «Σεζάρ και Ροζαλί» (1974), «Οι τρεις τυχοδιώκτες», «Το μούτρο» Τσ. Μπρόνσον, «Τζέιμς Μποντ Ζης μονάχα δυο φορές» (1975), «Το θύμα», «Ήταν ήρωες και τους έλεγαν καθάρματα», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι», «Τρεις υπέροχες γυναίκες» (1976), «Τ' όνομά μου είναι Γκέιτορ», «Η αριστοκρατία του εγκλήματος», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Ο ένοικος», «Το απομεσήμερο ενός τυχοδιώκτη», «Αν έπρεπε να ξαναρχίσω», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» Τσαρλς Μπρόνσον, «Η ναυμαχία του Μίντγουαίη» (1977), «Κύριε καθηγητά ελάτε με τον κηδεμόνα σας», «Γυμνή στον ήλιο», «Σαχάρα κρος», «Ανθρωποκυνηγητό», «Υπόθεση Τόμας Κράουν» (1978), «Σεισμός στο κρεβάτι μου», «Πλούσιες και διάσημες», «Οι γενναίοι του Μπρανκαλέονε», «Ο πεταλούδας» (1982), «Το σατανικό κόλπο του Φου Μαντσού», «Βίκτωρ Βικτώρια» κωμωδία, , «Πέντε εύκολα κομμάτια», «Η νύχτα των βρυκολάκων» κλπ από την εβδομάδα Πολάνσκι (1983), «Σαμπάνια για δύο μετά την κηδεία», «Αποστολή στη Νικαράγουα», «Καζινό ρουαγιάλ», «Ο εξορκιστής», «Ο αθώος» (1984), «Η συμμορία των πέντε», «Μπούλιτ», «Γκεταγουαίη», «Πρόσκλησις σε γεύμα από έναν υποψήφιο δολοφόνο», «Το πάρτυ», «Καυτή πέτρα» (1985), «Το μυστικό του βράχου των κρεμασμένων», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα», «Διχασμένο κορμί», «Μπλόου άουτ», «Οργισμένος γίγας» (1986), «Το τελευταίο τανγκό στο Παρίσι», «Κακόφημοι δρόμοι», «Ο δρόμος του μισοφέγγαρου», «Τοπ Γκαν», «Μπλε βελούδο», Βδομάδα Γούντνυ Άλλεν: «Νευρικός εραστής», «Ο ειρηνοποιός» και άλλες ταινίες (1987).

Αλάσκα Ένδοξο και μακρόβιο σινεμά όλων των εποχών (έπαιζε με κλιματισμό το καλοκαίρι και με καλοριφέρ το χειμώνα), το οποίο γνώρισε σχεδόν όλη τη γκάμα των μεταμορφώσεων ώσπου έκλεισε: οικογενειακές ταινίες, περιπετειώδη / καουμπόικα / «λαϊκό ξύλο» / βιαιολάγνα / καράτε / αισθησιακά / τσόντες / συνηθέστατα στην κατηγορία «2 έργα», που φυσικά ήταν «κατώτερης ποιότητας». ²²⁴ Ήταν στη σημερινή Πατησίων 6, με τηλέφωνα 33269 (1943), 22196 (1956), 3622145 και είχε τυπική διάταξη. Η ονομασία του διέσωσε ένα ομώνυμο ζυθεστιατόριο που βρισκόταν προηγουμένως στον ίδιο ακριβώς χώρο. ²²⁵ Άνοιξε ως Α' προβολής το 1939, κινήθηκε στη συνέχεια μεταξύ Β' και Α' - Β', έπεσε οριστικά στη Β' και έτσι εξεμέτρησε το βίο του (ελλείπει Γ'), κατηγορία με την οποία ταυτίστηκε (με μια πρόσκαιρη, εξ αρχής καταδικασμένη απόπειρα «ανόδου» το 1967). Έκλεισε ως τσοντάδικο, κατά πάσα πιθανότητα το 1990. Πάντως το αντρικό ρουχάδικο «Glu»,

²²⁴ Χιουρέας, 22

²²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 6.11.1938, σε Πατέρας 51. Πιο πριν υπήρχε εκεί το εστατόριο «Συγγρός» και το ξενοδοχείο «Λευκάς» (Ιγγλέσης 1928, 495)

που πήρε τη θέση της και γενικά κατέλαβε όλο το κτίριο, αναφέρει ότι ξεκίνησε το 1992.²²⁶ Η πρόσοψη του σινεμά εμφανίζεται με εξαιρετικό τρόπο στην πρώτη ταινία της περίφημης Φρίντας Λιάππα, τη μικρού μήκους «Μετά σαράντα μέρες».²²⁷ Το μεσοπολεμικό κτίριο, κατά μία αβέβαιη προφορική πληροφορία, είναι διατηρητέο.

Ο νέος κομψός κινηματογράφος της Πατησίων

ΑΝΟΙΓΕΙ

αύριον Παρασκευήν, 22 Σεπτεμβρίου
και θα προβάλλη καθ'εκάστην δύο εξαιρετικά έργα

Η ΑΛΑΣΚΑ

θα είναι κινηματογράφος όλου του κόσμου, γιατί
συγκεντρώνει ό,τι απαιτεί ένας πολυτελής
κινηματογράφος:

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ Β.Σ.Α. τα τελειότερα μέχρι
σήμερα, αερισμόν άρτιον, έργα αριστουργηματικά
και τιμάς εισιτηρίων ευθηνάς.

Γενική είσοδος

12-4 μμ ΔΡΧ 11

4-12 μμ ΔΡΧ 13²²⁸

Τα της «Αλάσκας» τα έχουν πει άλλοι εξαιρετικά. Να μια εικόνα για το σινεμά αυτό στην κατοχή. «Χτίστηκε τέλος της δεκαετίας του '30 ... από τον ελληνοαμερικανό επιχειρηματία Θανάση Βουδούρη, με καλά μηχανήματα προβολής και ήχου, με καθίσματα όχι πια ξύλινα, αλλά με βελούδινη επένδυση για πρώτη φορά σε λαϊκό κινηματογράφο και με εγκατάσταση εξαερισμού και θέρμανσης. Με καλύτερη επιλογή ταινιών, πάντα ... στο είδος της περιπέτειας. Περίεργο ... ότι έκοβε τα λιγότερα εισιτήρια από όλους τους άλλους λαϊκούς της Ομόνοιας... Με την έναρξη της κατοχής έγινε θέατρο επιθεωρήσεων με επικεφαλής το Γιώργο Οικονομίδα ... και τη Ρένα Ντορ. Επειδή δε μπορούσε να παίζει τις αμερικάνικες ταινίες που ήταν το στοιχείο της ... ο Ελληνοαμερικανός επιχειρηματίας που δε γούσταρε καθόλου να παίζει τις γερμανικές ταινίες της Ούφα, ένα πρωί τα παράτησε και ξαναγύρισε άρον άρον στην Αμερική».²²⁹

Ο Νίκος (μάλλον Παπαγεωργίου) από την Κυψέλη θυμάται ένα περιστατικό από την Πρωτοχρονιά του 1942: «Είχαμε δώσει ραντεβού στον Λαμέρα για να πάμε στην Αλάσκα μετά το φαγητό... Είχε χιονίσει από την παραμονή και το χιόνι είχε σηματίσει πάγο. Βγάλαμε εισιτήρια και μπήκαμε μέσα. Ταξιθέτης δεν υπήρχε, προχωρήσαμε. Το έργο είχε αρχίσει. Για μια στιγμή μείναμε στο διάδρομο για να συνηθίσουν τα μάτια μας στο σκοτάδι. Τότε ακούμε πίσω μας βρισιές στα γερμανικά, φαίνεται ότι σε κάποιον στερήσαμε για λίγο τη θέα, και ταυτόχρονα ένιωσα μια δυνατή κλωτιά στ'αχамνά. Έπεσα κάτω μισολιπόθυμος. Με σήκωσαν οι φίλοι και με πήγαν στην τουαλέτα. Μετά από αρκετή ώρα συνήλθα και μπορέσαμε να παρακολουθήσουμε το έργο».²³⁰

²²⁶ www.glou.gr

²²⁷ Πληροφορία του Τάκη Μπαστέα, χάρη στον οποίο είδα και την ταινία

²²⁸ Έθνος, 21.09.1939

²²⁹ Λαζαρίδης Λαϊκά σινεμά, 17 (Δύσκολο μου φαίνεται να φύγει κάποιος επί κατοχής και να πάει στην Αμερική).

²³⁰ Αδάμ 162

Πάντως το Δεκέμβρη του 1942, είναι ακόμα ανοιχτό και παίζει συνεχώς 1 μ.μ.-7 μ.μ. (λόγω απαγόρευσης κυκλοφορίας), με εισιτήριο 800 δρχ.²³¹

Μικτές και εναλλασσόμενες καταστάσεις θέατρο, βαριετέ, σινεμά κλπ. Μέχρι που εντάχτηκε επισήμως στα θέατρα το '43 - '44, προβάλλοντας, για παράδειγμα ζωντανούς ηθοποιούς και «21/2 ώρες κέφι»²³². Φερειπειν, ο Ορέστης Λάσκος.²³³ Ίδου και μια χαρακτηριστική διαφήμιση από την περίοδο αυτή:

ΑΛΑΣΚΑ Σινε μπαρ.

Επί της οθόνης:

Το μελοδραματικόν κινηματογραφικόν
αριστούργημα

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ.

Επί της σκηνής:

ΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ Γ.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

20 ΕΝ ΟΛΩ ΠΡΟΣΩΠΑ 20.

Γενική είσοδος δρχ.1000 ²³⁴

Η ελληνική ταινία που προβάλλει με
πρωτοφανή επιτυχία το
Σινέ – βαριετέ

Αλάσκα

ΑΓΑΠΗ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

συνεχίζεται δια 2αν εβδομάδα .

Επιπλέον από σκηνής

ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΦΩΦΩ ΛΟΥΚΑ

Β.ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΗΣ

ΜΑΝΤΙΝΕΟΥ – Ι. ΔΙΑΝΕΛΛΟΣ

ΡΟΖΙΤΑ ΡΟΣΗ

Τραγούδι ΣΜΑΡΟΥΛΑ

Νέα εμφάνισης

ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΣΚΟΣ²³⁵

Επιχειρηματίες μετά τον ιδρυτή οι αφοί Γεωργούδη, ο Γιώργος Φραντζής το 1947,²³⁶ 1948²³⁷ και 1950²³⁸ (δες και «Απόλλων» Α), ο Α. Γεωργούδης και σία²³⁹ το 1955 και οι αφοί Γεωργούδη²⁴⁰ στα τέλη του '70.

²³¹ Σχετική διαφήμιση στο «Ελεύθερον Βήμα», 08.12.1942

²³² Ελεύθερον Βήμα 24.10.1943

²³³ Η Βραδυνή 6.05.1943

²³⁴ Η Βραδυνή 9.03.1943

²³⁵ Ελεύθερον Βήμα, 03.05.1943

²³⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

²³⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.23/21.03.1948

²³⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950

²³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁴⁰ «Χρυσός Οδηγός» 1979

Για τα αμέσως μετακατοχικά χρόνια, λέει ο Γεράσιμος Τζάνος: «Πιο πολύ πήγαινα σε Αλάσκα και Ροζικλαίρ, γιατί μ' αρέσανε τα καουμπόικα, οι καβαλάρηδες πάνω στα βουνά».²⁴¹ Και ο Λεωνίδας Χρηστάκης: «Η 'Αλάσκα' ήταν η πρώτη λαϊκή αίθουσα που έβαλε και τολμηρές –σχεδόν πορνό– ταινίες και φυσικά ήταν η πρώτη ... που έκλεισε.²⁴² Ξανάνοιξε, και σήμερα [1992] είναι η μόνη αυθεντική λαϊκή αίθουσα της Αθήνας. Οι περισσότεροι θεατές ... είχαν δει τις ταινίες πέντε και δέκα φορές και τις ήξεραν απέξω, τραγούδαγαν τα μοτίβα και έλεγαν τις ατάκες πριν συμβούν, όπως 'στεκαμάν', 'κλαν μάι φορτ' και άλλα μυθικά αγγλικά. Όμως η κοινωνία ήταν τόσο διψασμένη για εικόνα, που δεν αισθανόταν ο θεατής κορεσμό. Ήταν σαν τα παιδιά που δεν ενοχλούνται ν' ακούνε το ίδιο παραμύθι συνέχεια. Οι πλέον προσφιλείς ταινίες που παιζόντουσαν και ξαναπαιζόντουσαν ήταν 'Το μαύρο φάντασμα', 'Η κατάρα του σκορπιού', οι 'Τζη Μεν', 'Το όνειρο του Ινδού', 'Μητρόπολις', 'Ο Καραθούας του Διαστήματος' και όλες οι γουέστερν περιπέτειες. Όλες οι ταινίες με ταχύτητα τέτοια, ώστε μια ταινία 100 λεπτών, προβαλλόταν σε 72 λεπτά, μαζί με τα διαλείμματα. Στα καβαλέτα της πρόσοψης τα πιστόλια, τα ντεκολτέ και ορισμένες λέξεις ήσαν πάντοτε σκεπασμένα με τσιρότα ή πινέζες, ενώ οι φωτογραφίες ήταν προστατευμένες με σύρμα από κοτέτσι, γιατί αλλιώς όλοι θα επιχειρούσαν να τις αποκτήσουν. Η μεγαλύτερη διαμαρτυρία με βρισιές και υποτιμήσεις από το φιλοθεάμον κοινό γινόταν κάθε φορά που προβαλλόντουσαν τα Επίκαιρα, που –ως γνωστόν– η προβολή τους σε κάθε εναλλαγή προγράμματος ήταν υποχρεωτική. Τα Επίκαιρα απηχούσαν τις θέσεις των εκάστοτε στα πράγματα, πράγμα που δεν ήταν καθόλου δημοφιλές στις 'λαϊκές μάζες', κυρίως αυτές που προτιμούσαν τον κινηματογράφο από την εκκλησία!»²⁴³

Μια διαφήμιση από την περίοδο αυτή:

ΑΛΑΣΚΑ

Πατησίων 6

Από ΣΗΜΕΡΟΝ

το κινηματογραφικόν ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑ

ΜΟΝΟΝ ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ ΕΧΟΥΝ ΦΤΕΡΑ

ΤΖΙΝ ΑΡΘΟΥΡ, ΓΚΑΡΥ (σικ) ΓΚΡΑΝΤ²⁴⁴

Κατά τη δεκαετία του '50, «ήταν ίσως το σημαντικότερο λαϊκό σινεμά του Κέντρου, τουλάχιστον εφάμιλλο του 'Ροζικλαίρ' και του 'Νέα Ελλάς'. Μάζευε πολύν κόσμο, περνούσαμε φίνα εκεί».²⁴⁵ Λέει ο Λευτέρης Ξανθόπουλος: «Ξεκινάγανε οι προβολές 10 η ώρα το πρωί. Εμείς αντί να πάμε στο σχολείο πηγαίναμε στην 'Αλάσκα' ή στο 'Ροζικλαίρ' .... Βάζαμε την τσάντα πάνω στο κάθισμα και καθόμασταν πάνω για να μη δίνουμε στόχο. Ήταν ένα κοινό λαϊκό, συγκλονιστικό, που συμμετείχε σε οτιδήποτε γινόταν στην ταινία, με μοναδικό χιούμορ και ετοιμότητα. Αυτό που λέμε σήμερα αμφίδρομη επικοινωνία υπήρχε από τη δεκαετία του '50. Ένα κοινό που συνομιλούσε με την ταινία και σχολίαζε».²⁴⁶ Ιδού και μια διαφήμιση που έχει πλήρη επίγνωση της κατάστασης: «Ο κινηματογράφος μας τιμάται με μια κατ'εξάίρεσιν μεγαλειώδη δημιουργίαν που κυριολεκτικώς θα καταπλήξη: ΠΙΝ ΤΕΛΕΙΩΣΗ Ο ΚΟΣΜΟΣ. Και 2^ον μια καταρακτώδης περιπέτεια Γκαρυ Κούπερ ΛΟΓΧΟΦΟΡΟΣ

²⁴¹ Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη. Για το ποιος ο Γ. Τζάνος, δες «Κρόνος» και «Ράδιο σίτυ»

²⁴² Δεν το αποκλείω, αλλά ούτε μπόρεσα να το διασταυρώσω.

²⁴³ Χρηστάκης, 146-147

²⁴⁴ Η Βραδυνή 13.02.1945

²⁴⁵ Λεωνίδας Φύσσας, συνέντευξη

²⁴⁶ Στο ντοκιμαντέρ «Β' Γυμνάσιο Αρρένων». Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

ΤΗΣ ΒΕΓΓΑΛΗΣ».²⁴⁷ (Όλα τα λεφτά στο «κατ' εξαίρεση!»). Ιδού και η προαναφερθείσα, εξαρχής καταδικασμένη, απόπειρα «αναβάθμισης»:

ΑΛΑΣΚΑ

Ο κινηματογράφος
ριζικώς ανακαινισθείς
σε περιβάλλον πολιτισμού
και ανέσεις
προβάλλει τανίας Α' προβολής

Ο ΣΙΩΠΗΛΟΣ

ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ

ΝΕΒΑΔΑΣ

Δούλευε πάντα, όσο τη θυμάμαι, από νωρίς το πρωί. Με το φίλο μου τον Α. είχαμε κάνει κι εδώ μια δυο κοπάνες από το σχολείο, γύρω στα '71-'72, κι είχαμε δει κάτι «αισθησιακά» και κάτι περιπέτειες της κακιάς ώρας. Τότε πρωτοήρθα. Σύχναζα όμως στην «Αλάσκα» για 25 περίπου συνεχή χρόνια ως μαθητής, φοιτητής και νεαρός υπαλληλάκος ή φροντιστάκος του Κέντρου. Είχα χτίσει κάνα δυο τοίχους εκεί, κατά το κοινώς λεγόμενο. Αλλά και πολλοί άλλοι άνθρωποι το ίδιο. Μέχρι και θάνατος σημειώθηκε εδώ: πέθανε κάποιος θεατής βλέποντας το φιλμ «Ο δράκος του παρθεναγωγείου».²⁴⁹

Στην «Αλάσκα» μετά το '74 υπήρχε το απόλυτο ταξικό, ηλικιακό, ενδυματολογικό και ιδεολογικό ανακάτεμα. Θυμάμαι πολύ καλά τους μόνιμους πιγκουίνους και την ένδειξη «Ψύξη, πάγος» (απέξω, στο ταμπλό όπου κανονικά έμπαινε το στρατσόχαρτο – γιγαντοαφίσα με τον τίτλο της εκάστοτε ταινίας), πράγμα που προφανώς ενέπνευσε την ονομασία τού απέναντι προχειροφραγητάδικου «Πιγκουίνος» στη γωνία Πατησίων – στοά μεγάρου Τρικούπη.²⁵⁰

Ο φίλος μου Γιώργος Τρίγκας είναι βέβαιος ότι έτσι γίνανε τα βαφτίσια της στοάς. Επίσης θυμάται πολύ καλά το περίεργο συναίσθημα που ένιωσε όταν, βγαίνοντας από το σινεμά, έπεσε πάνω σε μια διαδήλωση που ερχόταν από το επί χούντας μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου- και ενσωματώθηκε αμέσως με το πλήθος: «πέρασα κατευθείαν από την ατμόσφαιρα της 'Αλάσκας' στα συνθήματα της αντιχουντικής πολιτικής».²⁵¹ Γι' αυτή την ατμόσφαιρα, έγραψα κι εγώ στο βιβλιαράκι μου για τα τσοντάδικα: «...Σύχναζαν επίσης αδερφές, που έπαιρναν άγριες πίπες και/ή χούφτωναν νεαρούς θεατές στα πίσω καθίσματα ..., στις τουαλέτες ή σε άλλους περιεργούς χώρους, π.χ. στο θρυλικό 'κοίλωμα' της 'Αλάσκας', δηλαδή την έξοδο κινδύνου προς την Πατησίων. Πού και πού μπουκάριζε η Στρατονομία ή τίποτα γυναίκες που έψαχναν τους άντρες τους. Δεν ήταν επίσης ασυνήθιστο το θέαμα ανθρώπων που χρησιμοποιούσαν το φιλόξενο χώρο ως υπνωτήριο, αν μπορούσαν ν' ανεχτούν την τρομερή καπνίλα (...στα σινεμά πορνό το κάπνισμα αποτελεί ανεκτό θεσμό).»²⁵²

²⁴⁷ Εφημερίδες της 17.03.1957

²⁴⁸ Τα Νέα 25.11.1967

²⁴⁹ Απογευματινή 07.12.1971. Πληροφορία του Θανάση Βέμπου

²⁵⁰ Στοά διαμπερής από Πατησίων προς Ομόνοια, λεγόμενη στην πιάτσα «στοά της πείνας», γιατί ήταν γεμάτη σουβλατζίδικα, σαντουιτσάδικα, τυροπιτάδικα και, αργότερα, φαστφουντάδικα

²⁵¹ Γιώργος Τρίγκας, συνέντευξη

²⁵² Φύσας, «Αυστηρώς ακατάλληλον», 15

Αντρέας Στρίνγκος: «Πριν από δύο δεκαετίες [=1980], παρέα πρωτοετών φοιτητών του ΕΜΠ, που είχε πάει για τσόντα στην ‘Αλάσκα’, επισήμανε καθηγητή τους στο κάθισμα, να προσπαθεί να γίνει αόρατος. Τα παλιόπαιδα σηκώθηκαν και τον χαιρέτισαν με σεβασμό. Μετά από μερικούς μήνες κανείς δεν χρωστούσε το μάθημα του κυρίου καθηγητού».²⁵³

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Μικρός άγγελος» + «Ο διαρρήκτης» (εναρκτήριες ταινίες), «Αγνός γλεντζές», «Ζω για τον έρωτα» (1939), «Νύχτες Σαγκάης», «Νύχτα τρέλλας» + «Το έγκλημα», «Μια φορά είν’ τα νιάτα» + «Μονομαχία», «Έγκλημα στη λεγεώνα», «Αθώα η κατηγορουμένη» (1940), «Στιγματισμένος καπετάνιος», «Πόλεμος πλανητών», «Η στοιχειωμένη πόλις», «Γκιούλ Μπαμπά», «Οι νύχτες της Σαγγάης» (1941), «Εύα», «Εύθυμος πρίγκηψ» + «Ματωμένη μπαλαλαίκα», πολύ θέατρο (1942), «Βαθύ μοναστήρι», «Η μυστηριώδης θεία Έμμα», «Αγάπη στο βουνό» ελληνική, «Λεφτά με ουρά» + Επίκαιρα, Βαριετέ + «Η μουσική είναι η ζωή μας», «Μάγια η τσιγγάνα», «Το βουβό μοναστήρι» (1943), «Γραμμή Μάνερχαϊμ», «Το στίγμα», πολύ θέατρο (1944), «Χαμένα κορμιά», «Καουμπό», «Ο τελευταίος της συμμορίας», Χονδρός και Λιγνός (εν γένει), «Επιδρομείς», «Καπετάν Βρυκόλακας» (1945), «Θανάσιμος εκβιασμός», «Εισβολή», «Οι άρπαγες του χρυσού», «Κόλασις πετρελαίων», «Αιχμάλωτος της Ζέντας» (1946), «Καρδιά του Τέξας», «Άγγελοι και δαίμονες», «Ηρωική θυσία», «Δαίμονες της Δύσεως», «Πέντε χαμίνια αεροπόροι», «Οι αντάρτες του Βορρά» (1947), «Μια νύχτα στους τροπικούς», «Θύελλα στη ζούγκλα», «Τζερόνιμο» + «Δραπέτες του Αλκατράζ», «Ο.S.S. Άγνωστοι ήρωες», «Ο γιος του πάθους», «Ο μαύρος πειρατής» (1948), «Η αράχνη που σκοτώνει», «Το ρόδι του εγκλήματος», «Δραπέτης της Γκεσταπό», «10 μελλοθάνατοι», «Η σκιά που σκοτώνει», «Φλεγόμενοι σταυροί» (1949), «Η μάσκα του σατανά», «Θρύλοι του βουνού», «Ιωάννα της Λωραίνης», «Σπασμένο βέλος» (1950), «Ισπανική εκδίκηση», «Σμηναρχία θανάτου», «Κίτρινος φάκελλος 212», «Κοντά στην ευτυχία», «Αμαρτωλή πόλις», «Ο άνθρωπος με τα μαύρα», «Ένας γκαγκστερ με χρυσή καρδιά» (1951), «Ο Ταρζάν κινδυνεύει», «Μαύρα τύμπανα», «Σκιές του πεζοδρομίου», «Ο πύργος του μίσους», «Ηρωες των βυθών», «Θυελλώδης αμαζών» (1952), «Βίβα Ζαπάτα», «Η σπηλιά της ανομίας», «Ταξιαρχία της δόξης», «Μαύρος γλάρος» «Η κραυγή της πόλεως», «Επίορκος εκδικητής» + «Σικελικός εσπερινός», «22 γυναίκες και ο Σεΐχης» (1953), «Το εξπρές του Πεκίνου» + «Πεντάμορφη», «Το μυστικό των Ίνκας», «Οι πειραταί της Πολυνησίας», «Τορπιλάκατος 1136», «Θάνατα», «Το караβάνι της αμαρτίας», «Αμαρτωλή νύχτα» (1954), «Κατάσκοπος από τον βόρειο πόλο» περιπ. Μάντισον, «Μίσος και αίμα» περιπ. Ρόμπερτ Ράιαν, «Ο δολοφόνος της λεωφόρου» περιπ. Ε. Ο Μπάιαν, «Χωρίς διαβατήριο» περιπ. Βιτ. Γκάσμαν, «Η κοιλάς των γιγάντων», «Ο δρόμος των ελεφάντων», «Η ζωή και οι άθλοι του Τσακιτζή» περιπ. ακατάλ. (1955), «Την 6^η ημέρα» έγχρ. σινεμ. Ρόμπ. Ταίηλορ, «Κάλαγκαν, γροθιά και ούισκυ», «Αριστοκράτισσα γκαγκστερίνα», «Αριστοκράται του εγκλήματος», «Το όνειρο του Ινδού» (1956), «Έγκλημα στο Λας Βέγκας», «Ντέιβι Κρόκε» (σικ), «Λάουρα», «Ο αετός του Νότου» (1957), «Η γκαγκστερίνα του βάλτου», «Έγραψα με αίμα τη ζωή μου», «Η σπηλιά της ανομίας», «Η συμμορία της μαύρης μάσκας δολοφονεί», «Ιβάν

²⁵³ Στρίνγκος, Τσόντα. Ο απρόσεχτος αυτός λογοκλόπος κατακλύβει υλικό από το βιβλίο μου «Αυστηρώς ακατάλληλον» χωρίς ν’ αναφέρει την πηγή του, αναπαράγοντας ακόμα κι ένα δικό μου λάθος εκείνης της νεανικής εποχής: ότι το σινεμά που πρωτόπαιξε τσόντα ήταν η «Εύα» της Αγίας Παρασκευής, ενώ ήταν η «Εύα» του Αγίου Αρτεμίου, κοινώς Γούβας! Εννοείται ότι κάνει και πολλά δικά του πρωτογενή λάθη, π.χ. θεωρεί το «Ροζικλαίρ» τσοντάδικο! Γι’ αυτό και το αναφερόμενο περιστατικό με τον καθηγητή του Πολυτεχνείου ας το αντιμετωπίσουμε με προσοχή.

ο τρομερός» + «Χλωμό πρόσωπο», «Όλα για την πατρίδα» (1958), «Μην τα βάζετε μαζί μου», «Λέων του Κιέβου», «Αυτοί που δεν είδαν τη λευτεριά», «Στη σκιά της αγχόνης», «Η παρθένα του ποταμού», «Η χορεύτρια του Μεξικού», «Ο τρόμος του Τέξας», «Ατρόμητος σερίφης» (1959), «Η θηλειά», «Ο κήπος του κακού» περιπέτεια, «Μαύρος αετός», «Η ερωμένη του Δράκουλα», «Οι γενναίοι δεν διστάζουν ποτέ» (1960), «Η Εσθήρ και ο βασιλιάς», «Θα φθάσω ως την άκρη», «Τα διαμάντια έκρυβαν το θάνατο», «Οι κομμάντος εξορμούν», «Ο όρκος των 4» (1961), «Τα όργια του γυάλινου πύργου», «Οι 4 λεηλάτες», «Η όγδοη στρατιά επιτίθεται», «Δρόμος γεμάτος αίμα», «Αιχμάλωτος της ζούγκλας» (1962), «Γίγας κυλισμένος στο βούρκο», «Τα πολυβόλα βάφτηκαν με αίμα», «Ριφιφι στο Τόκιο» αστυνομικό, «24 ώρες αγωνίας», «Το ρόδο της Μαρτινίκας», «Λεγεώνες εκδικητών» (1963), «Βασανισταί της Νυρεμβέργης», «Το παιδί του διαβόλου», «Μέγας Αλέξανδρος», «Ενσαρκωμένος πειρασμός», «Το κατρα-κύλισμα» (σικ) (1964), «Η τελευταία έφοδος της Σάντα Κρουζ», «Ο φαντομάς», «Ενέδρα στο μοναστήρι του Άλαμο», «Ο λόφος» Σην Κόνερνυ, «Απηγορευμένο σεξ» (1965), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης» (γκραν γκινιόλ) «Μπω Ζεστ» (έγχρ. περιπ.) «Η κραυγή του πόθου», «Ο χαρτοπαίκτης», «Και οι 8 ήσαν ήρωες», «Τα 10 πιστόλια του Τέξας» περιπέτεια (1966), «Βίβα Ρίνγκο», «Τρεις τιτάνες του Αιγαίου», «Η επιστροφή του Ρίνγκο», «Μαύρη αγορά του έρωτος», «Ελ Ρόχο» έγχρ. γουέστ., «Κόκκινος κουρσάρος» (1967), «Γαβριέλλα, η αμαρτωλή της Αθήνας»,²⁵⁴ «Η Ευρώπη τη νύχτα», «Δυο αγχόνες για τον Ρίνγκο», «Προδομένος εκδικητής», «Ο διπλός άνθρωπος» (1968), «Σεξ αλά ιταλικά», «Δράκουλας», «Τελευταία μάχη των ντεσπεράντος», «Ήταν κατάσκοπος ή δολοφόνος;», «Ένας εναντίον δέκα», «Σαρτάνα» (1969), Δύο έργα, «99 γυναίκες», «Μπομπ και Κάρολλ, Τεντ και Αλίκη», «Η λέσχη των ελεύθερων γυναικών» (1970), «Το καυτό τρίγωνο των αμαρτωλών», «Στα νύχια των διεφθαρμένων γυναικών», «Τζο», Δύο έργα, «Ματωμένη χαραυγή», «Το τετράγωνο της αμαρτίας» (1971), «Ο Τζάγγκο σκοτώνει σιωπηλά», «Η συμμορία των κολασμένων», «Κήλλερ [σικ] Αμικό», «Ο ερωτιάρης», «Επαφή Νο2», 2 έργα, «Σεξ, το εμπόριο της αμαρτίας» (1972), «Σκάνδαλα στο δωμάτιο 17Α», Δύο έργα, «Τα μεγάλα στήθη της Ελίζαμπεθ», «Απόκρυφες απολαύσεις» (1973), «Η ιδιωτική μου ζωή», Καράτε, Δύο έργα, «Η άγρια σφαγή των 12 καράτε». «Ιπτάμενοι διάβολοι του καράτε» (1974), «Νανά», 2 έργα (1975), Δύο έργα (1976), Δύο έργα (1977), 2 έργα (1978), Καθημερινά 2 έργα. Αλλάζει κάθε Δευτέρα και Πέμπτη (1979), Καθημερινά δύο έργα (1980), Δύο έργα σεξ (1983), Δύο έργα σεξ (1988), «Τελευταίο αίμα» + «Γλυκιές αμαρτίες», «Φιλήδονη Τζίλντα» + «Ένας σίφουνας με τ' όνομα Τσάκι», «Η συμμορία με τις πόρσε» + «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι» «Καταδικασμένη και διεφθαρμένη» + «Ηρωες των Σαολίν», «Ανθρωποκυνηγός» + «Ερωτας μπροστά στον καθρέφτη», «Εκτελεστής χωρίς οίκτο» + «Ερωτική έξαψη μαθητριών» (1989), «Το τελευταίο πλατούν» + «Κορμιά διασπασμένα για έρωτα» και «Τα νύχια σκορπούν θάνατο» + «Ηρωες του Σαολίν» (1990).

Αλβα Λαϊκό θερινό σινεμά στην Κρίσσης 98, Άνω Κυψέλη, κοντά στην ανώνυμη πλατεία όπου η Κρίσσης συναντάει την Καυκάσου. Οι εφημερίδες προσδιορίζουν Κρίσσης / Κρίσσης 98 / Άνω Κυψέλη / Κυψέλη. Τηλ. 8622777. Ημικεντρικοί τα πρώτα χρόνια, συνοικιακοί αργότερα. Δε θα πρέπει να συγχέεται με το ομώνυμο της Καλλιθέας. Ξεκίνησε σε εποχή που μόλις είχε αρχίσει η κρίση του σινεμά (1970) και έκλεισε το 1981. Το καλοκαίρι του 1983, ο κινηματογράφος στέγασε το θέατρο 'Θεμέλιο' του Νίκου Βασταρδή. Το κουφάρι του σώζεται χωρίς ταμπέλες και πολλές

²⁵⁴ Ρωτήστε οποιονδήποτε Αθηναίο γεννημένο πριν το 160-65 για το τι σήμαινε Γαβριέλλα

λεπτομέρειες και ο χώρος του και χρησιμοποιείται σαν ιδιωτικό πάρκινγκ- με σύγχρονα, συμπαγή ρολά μάλιστα, δεν μπορεί κανείς να δει μέσα. Αλλά πάνω τους υπάρχει το σχετικό σήμα που απαγορεύει τη στάθμευση (το πρωτοείδα το 2003 και επτά χρόνια τώρα -2013- η κατάσταση παραμένει αμετάβλητη). Όμως οι θαμώνες από το κοντινό «Καφενείο των φίλων» που ανακάλυψα, μου είπαν ότι επίκειται κατεδάφιση. Λίγους μήνες μετά, η μεν κατεδάφιση δεν είχε γίνει, έκλεισε όμως το «Καφενείο των φίλων»!

Το σινεμά ήταν αναπτυσσόμενο με μη τυπική διάταξη, κατά μήκος του δρόμου. Η είσοδος στην ανηφόρα, στο πίσω μέρος της πλατείας, και από πάνω της η καμπίνα προβολής. Η πλατεία κατηφορική, αμφιθεατρική, ακολουθούσε τον άξονα και την κλίση του δρόμου. Η οθόνη χαμηλά δεξιά, προς την κατηφόρα, κάθετη στο δρόμο. Φτωχογειτονιά και σήμερα, δε θα πρέπει να έχουν αλλάξει και πολλά από όταν λειτουργούσε το σινεμά. Δεν έχω δει καμιά ταινία εδώ, πρωτοήρθα στο σινεμά όταν ξεκίνησα την έρευνα. Κανείς δεν το ήξερε να με βοηθήσει, ανέβηκα όλη την Κρίσσης ψάχνοντας, μέχρι που έπεσα πάνω του και το βρήκα. Ούτε οι γείτονες το ξέρανε: ήμουν 20 μέτρα μακριά και με διαβεβαίωνανε ότι τέτοιο σινεμά ποτέ δεν υπήρχε στην περιοχή τους!

Ενδεικτικά φιλμ: «Πρόσωπο της ημέρας», «Οι θαλασσιές οι χάντρες», «Είναι μεγάλος ο καϋμός», «Μια τρελλή σαραντάρα», «Πυρετός στο αίμα» (1970), «Ο κατεργάρας», «Η σφραγίδα του θεού», «Η ζούγκλα των πόλεων», «Η θεία μου η χίπισσα» (1971), «Το φέρετρο του βρυκόλακα», «Οι προικοθήρες είναι πονηροί», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Μετά το μίσος, η αγάπη», «Φλογερή τσιγγάνα της Ισταμπούλ», «Κόρη του ήλιου» (1972), «Τελευταία έφοδος των κολασμένων», «Σαρτάνα στην κοιλάδα των αετών», «Το λεβεντόπαιδο», «Τρία αδέρφια, τρία αυτόματα», «Γκιν Γκαν» (1973), «Ο άνθρωπος που έσπαγε πλάκα», «Το πιο λαμπρό αστέρι», «Το χόμα βάφτηκε κόκκινο», «Αέρα αέρα» (1974), «Κεραυνός του καράτε και η κίτρινη συμμορία», «Ο εκδικητής άσσος του καράτε», «Επτά σταγόνες αίμα», «Δικτάτωρ καλεί Θανάση», «Καράτε αλά Μπρους Λη» (1975), «Η γροθιά της εκδίκησης», «Υπολογαγός Νατάσα», «Ενας πολίτης επαναστατεί», «Τα καθάρματα», «40 βαθμοί υπό την σκιά του σεντονιού», «Κίτρινη συμμορία του Χογκ Κογκ», «Ο μαύρος λύκος του καράτε» (1976), «Τέσσερις χαλύβδινοι Κινέζοι», «Χρυσοδάκτυλος εκδικητής του καράτε», «Τρινιτά, ο αδελφός μου και η συμμορία τους», «Ο Μπρους Λη ήταν ο αρχηγός τους», «Μονομαχία στην κοιλάδα των κεραυνών», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Τυφώνας από την Ανατολή» (1977), «Τα λύτρα», «Αποστολή στη χαμένη ήπειρο», «Επαγγελματίες σε μυστική αποστολή», «Γυρίζω απ' τα Καρπάθια» Δράκουλας, «Καθάρματα με αγελικές ψυχές», «Η εκδίκηση των κατατρεγμένων», «Ρίο Μπράβο» (1978), «Μπρους Λη εναντίον κόκκινου δράκου», «Η πιο μεγάλη εκδίκηση είναι δική μου», «Ο παλαβός κόσμος του Θανάση», «Ο άνθρωπος που έσπαγε πλάκα» ελληνικό, «Ο σκληροτράχηλος» (1979), «Με καράτε θα εκδικηθώ μέχρι θανάτου», «Ο Ταρζάν στην επαναστατημένη ζούγκλα», «Φίσημεν, το νησί του καταραμένου ηφαιστίου», «Ο πιο γρήγορος τρελός», «Το λαγωνικό της σφαλιάρας», «Η μεγάλη εκδίκηση του Μπρους Λη», «Διαθήκη για δυο εγκλήματα» (1980), «Γοριλλάνθρωπος», «Ο άνθρωπος με το γαρίφαλο», «Ο κίτρινος πράκτωρ ξαναχτυπά», «Οι σφαίρες έγραψαν το τέλος», «7 δολάρια στο κόκκινο», «Ερχονται οι εξυπνάκηδες με τα κονβόι», «Παρθεναγωγείο δίπλα σε τρελό σύνταγμα», «Το αίμα του γκρίζου αετού» και «Αλύγιστα καθάρματα της ασφάλτου» (1981).

Αλέγ(κ)ρα Μια ειδική περίπτωση για τις εφημερίδες το σινεμά αυτό. Βρισκόταν βέβαια πάνω σε δρόμο – όριο μεταξύ Ν. Ψυχικού και Αθήνας, κείτονταν ωστόσο

ολόκληρο από την πλευρά του Δήμου Αθηναίων, συγκεκριμένα Σικελιανού 18, όπου το τέρμα των τρόλεϊ 13. Παρόλα αυτά, οι εφημερίδες την είχαν μονίμως στα Προαστίων και τη χρέωναν ανελλιπώς στο Νέο Ψυχικό, ακόμα και στο «Ψυχικό» εν γένει!²⁵⁵ Ήταν αμιγώς χειμερινή, με τηλ. 674575, 6715472. Λειτούργησε 1959-1971. «Η περιοχή της ‘Αλέγρας’», με πληροφορεί ο Ανδρέας Παπαπετρόπουλος, «στα τέλη του ’50 και αρχές του αρχές του ’60 λέγονταν ‘του Γκίκα’ (από το ποδηλατάδικο του κυρίου αυτού, που –αν και βρισκόταν κάπως πιο πέρα από το σινεμά- ήταν τότε το μόνο υπολογίσιμο κτίσμα εκεί).²⁵⁶ Η ‘Αλέγρα’ δεν είχε τυπική διάταξη: ο θεατής μπαίνοντας στην αίθουσα έβρισκε δεξιά του την οθόνη, η οποία είχε πλάτη το δρόμο. Η πιο χαρακτηριστική τανία που είχα δει στην ‘Αλέγρα’, αυτή που μου έχει μείνει πιο έντονα στο μυαλό, είναι το ‘Τώρα – τώρα – τώρα’. Εδώ δίνανε παραστάσεις διάφοροι ερασιτεχνικοί παιδικοί θίασοι τις Κυριακές τα πρωινά. Επίσης γίνονταν τοπικές εκδηλώσεις, όπως ομιλίες υποψηφίων και κομματικές συγεντρώσεις μεταπολιτευτικά. Όταν το σινεμά έκλεισε, έγινε συνεργείο, που έκλεισε κι αυτό σχετικά πρόσφατα. Μετά ήρθε η αντιπροσωπεία της Ρόβερ».²⁵⁷ Είχε και εξώστη.²⁵⁸ Ο Αντώνης Στεργιάκης μου λέει μια εκδοχή που εξηγεί γιατί έκλεισε το σινεμά: «την πάτησε λόγω συνεχών ελέγχων της αστυνομίας προς τους θεατές που πήγαιναν ή έβγαιναν, επειδή εκεί κοντά έμενε ο δικτάτορας Παπαδόπουλος. Οι πελάτες αγανακτήσανε και τα εισιτήρια μειώθηκαν πάρα πολύ».²⁵⁹

Εγκαταλειμμένη, «ποζάρει» στην ταινία «Τα παιδιά του Κρόνου» (1985) του Γιώργου Κόρρα,²⁶⁰ όπου φαίνεται επίσης ο περιβάλλον χώρος της, με ημιεξοχικά στοιχεία ακόμα τότε.

Επισκέφτηκα το μέρος πρώτη φορά το καλοκαίρι του 2005 ψάχνοντας, και απευθύνθηκα, μεταξύ άλλων, και σ’ ένα ζευγάρι υπερηλίκων που μόλις είχαν μπει στο αυτοκίνητό τους, μάρκας Ρόβερ (ίσως όχι και τόσο συμπτωματικά), με αριθμό ΖΗΧ 6... Προθυμότετος ο κύριος, βγήκε να μου δώσει πληροφορίες, ενώ η κυρία φώναζε ότι βιάζονταν (αντιστροφή των συνηθισμένων ρόλων!). Τότε, ο κύριος τής απάντησε αγανακτισμένα «Άσε με ρε γυναίκα, να πω στον άνθρωπο!» και μου επιβεβαίωσε την ακριβή θέση της «Αλέγρας». Το 2009 που ξαναπήγα στο ίδιο σημείο η αντιπροσωπεία της Ρόβερ εξακολουθούσε να καλύπτει το ισόγειο και στους δυο ορόφους της μικρής πολυκατοικίας.

Μερικές ταινίες «Χωριστά κρεβάτια», «Πριμαβέρε» έγχρ., μουσικό Μάριο Λάντσα, «Γεννημένη για την αμαρτία», «Ο Τζέρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός», «Μερικοί το προτιμούν καυτό» (1959), «Το φιλί μιας νύχτας», «Η συμμορία των 8 τζέντλεμαν»,

²⁵⁵ Π.Χ. «Αθηναϊκή» 19.12.1962

²⁵⁶ «Υπήρχε ξεραίλα και γκρεμός πάνω από την οδό Αδριανείου, που ήταν τότε ακόμα γεμάτη από τα φρεάτια που εξαέριζαν το ομώνυμο υδραγωγείο, τα υπολείμματα του οποίου περνούσαν τότε κάτω από το δρόμο, εξού και η ονομασία του. Στο πάνω μέρος του γκρεμού υπήρχε μια μεγάλη αλάνα, προφανώς από νταμάρι, όπου πηγαίναμε εκδρομή με το σχολείο. Εκεί παίζαμε ποδόσφαιρο, κι όταν μας έπεφτε η μπάλα, κάναμε ολόκληρο κύκλο για να την πιάσουμε. Τώρα είναι μεν όλα χτισμένα, αλλά υπάρχει και μια μεγάλη, καταπράσινη πλατεία. Κι εκεί που υπήρχε ο απότομος γκρεμός, οι δρόμοι έχουν σκάλες, που τις έχει κάνει ο Δήμος Αθηναίων» (Αντρέας Παπαπετρόπουλος, συνέντευξη). Συμπληρώνω ότι παρόλο που η πλατεία επισήμως λέγεται Κρημνίτσης (!), ο κόσμος τη λέει σήμερα ακόμα πλατεία Γκίκα. Το δε μαγαζί του Γκίκα -επί χρόνια εγκαταλειμμένο και μάλλον αυτοκινήτων που κάλυπταν χώρο πάρκινγκ στο δρόμο και γράφανε απάνω (ξεφτισμένα) «ΜΟΤΟ ΓΚΙΚΑ»- γκρεμίστηκε στά μάτια μου μπροστά μόλις το 2008. Πρόλαβα να το φωτογραφίσω.

²⁵⁷ Αντρέας Παπαπετρόπουλος, συνέντευξη

²⁵⁸ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁵⁹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

²⁶⁰ Πληροφορία του Τάκη Μπαστέα

«Κέφι, γλέντι, φιγούρα», «Σουνταρί» ινδικό, «Τυφών στην Ανατολή», «Σαμψών και Δαλιδά», «Τρεις κούκλες κι εγώ», «Υπό σοβαράν κατηγορίαν», «Το γεφύρι της πράσινης κοιλάδας» (1960), «Ματωμένη διάβασις», «Το θαύμα», «Διαβόλου κάλτσα», «Μασίστας», «Ενας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη», «Κάτια» (1961), «Δεν αμάρτησα παιδί μου», «Η Κυρία του Κυρίου», «Ο παραχαράκτης», «Οι γάμπες της Ντολόρες», «Αμαρτωλός των νοτίων θαλασσών», «Ο 6^{ος} που διέφυγε», «Γραμμένο στον άνεμο» (1962), «Η ψεύτρα» αισθημ. κωμωδ. Βουγιουκλάκη, «Χαρούμενο караβάνι», «Τρεις ημέρες ζωής», «Βασίλισσα της Αφρικής» (1963), «Ο μπαμπάς μου και η γλυκιά ζωή», «Εγωισμός» Ζωή Λάσκαρη, «Αναστασία», «Κάτι να καίη», «Κιθάρα Βραζιλιάνα», «Κατεργάρηδες», «Ο σατανάς και οι γυναίκες» Αλμπέρτο Σόρντι (1964), «Ο θρίαμβος του Ηρακλέους», «Διαμέρισμα για τρεις», «Λαγωνικό 23 καρατιών», «Ιστορία μιας ζωής», «Γυναίκα από άχυρο», «Οι εχθροί» (1965), «Αμαρτωλή νύχτα» ρεαλιστικό, «Άχ και να μουν άνδρας», «Ο φόβος» ελλ. δράμα, «Δυο κοθώνια στη λεγώνα των ξένων», «Οι κυρίες της αυλής» (1966), «Τα βότσαλα της άμμου», «Ο βασιλιάς και εγώ», «Κοινωνία ώρα 0», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Κάτι κουρασμένα παλικάρια», «Ξερριχωμένη γενιά», «Ο σπαγγοραμμένος», «Ο χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες» (1967), «Επιδρομείς 6 συμμοριών», «Αιματοβαμμένα κολτ», «Το τσίρκο των εγκλημάτων», «Ο σατράπης», «Η χαρτορορίχτρα» (1968), «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Κάτι να καίει», «Κορίτσια στον ήλιο», «Τα 100 ντουφέκια», «Κακός, ψυχρός κι ανάποδος» (1969), «Έξι ακατανίκητοι», «Εν ονόματι του νόμου», «Η Λίζα τόσκασε», «Η κόλασις είναι για τους ήρωες», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές» ουέστ. (1970), «Εκβιασταί του μεσονυκτίου», «Διασημότητες του υποκόσμου, «Υπολογαγός Νατάσα» και «Βολίδες στην άσφαλο» (1971).

Άλεξ Μέσου επιπέδου σινεμά της περιόδου 1943 – 1987, ανάμεσα σε Γουδί, κυρίως Ζωγράφου και Αμπελόκηπους, πράγμα που δικαιολογεί γιατί στις εφημερίδες το βρίσκουμε υπό ποικίλες γεωγραφικές αναφορές: Αμπελόκηποι / Γουδί / Ξενίας 28 ή 30 (ανάλογα με την αρίθμηση) και Παπαδιαμαντοπούλου 57. Παλιότερα προτασσόταν η πρώτη διεύθυνση, τα τελευταία χρόνια του η δεύτερη, αφού η περιοχή του δε λέγεται πια «Αμπελόκηποι». Η Παπαδιαμαντοπούλου είναι όριο μεταξύ Ζωγράφου και Αθήνας, μα το σινεμά είναι προς την Αθήνα, στη νότια άκρη μιας παλιάς προσφυγικής περιοχής που αρχίζει στο Γουδί, μετά το Νοσοκομείο των Παίδων και τον Άγιο Θωμά. Τηλ. 7772884. 920 καθίσματα.²⁶¹ Α-Β' προβολή 1960, Β' το 63 και εξής, Α' το 67 και γενικά μέχρι τέλους. Ο Παραδείσης αναφέρει ότι η επιχείρηση ανήκε στον επιχειρηματία κληροπιδέσμων Χρήστο Χρήστου και το όνομα δόθηκε προς τιμήν του Αλέξανδρου, του γιου του που είχε την εκμετάλλευση.²⁶² Ορισμένες πηγές διατείνονται ότι είναι μεταπολεμικό σινεμά, εγώ όμως εντόπισα διαφημίσεις που (εφόσον όντως «υλοποιήθηκαν», γιατί δεν το βρήκα στην οικεία στήλη), δείχνουν ότι το σινεμά ξεκίνησε θερινό μέσα στην κατοχή (1943). Ιδού δυο τέτοιες ενδεικτικές κατοχικές διαφημίσεις, που δείχνουν, επιπλέον, πώς ακριβώς έβλεπε τον εαυτό του το «Άλεξ» στο ξεκίνημά του:

ΑΛΕΞ
Ο κινηματογράφος του καλού κόσμου
Παπαδιαμαντοπούλου και Ξενίας 28

²⁶¹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁶² Παραδείσης 159. Η Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947 και ο Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48 επιβεβαιώνουν το ποιοι οι επιχειρηματίες

ΕΝΑΡΞΙΣ**Ο ΧΟΡΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ****ΜΑΡΙΚΑ ΡΕΚ**και ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ²⁶³**ΑΛΕΞ****Ο κινηματογράφος του καλού κόσμου****Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ**και ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ²⁶⁴

Αλλά και το καλοκαίρι του 1944, που το βρίσκουμε με σαφήνεια στη στήλη των θεαμάτων, πάλι κατοχικό / πολεμικό καλοκαίρι ήτανε.

Το 1944, μπροστά στο «Άλεξ» και στην ευρύτερη περιοχή του έγινε μια μεγάλη μάχη του ΕΛΑΣ με τους ταγματασφαλίτες.²⁶⁵ Το 1963²⁶⁶ το σινεμά σκεπάστηκε και άρχισε να λειτουργεί πλέον σαν χειμερινό / θερινό. Λέει ο Δημήτρης Θρεψιάδης: «Το παλιό 'Άλεξ' είχε μια μάντρα με τιμιεντόλιθους παλιού τύπου. Όταν χτίστηκε, απόκτησε ανοιγόμενη οροφή για το καλοκαίρι». Αν θυμάμαι καλά, στο πίσω μέρος του χειμερινού υπήρχε ένα κάπως υπερυψωμένο θεωρείο, όχι καθαρός εξώστης (δηλαδή αλά «Πάλας» ή «Άστου» ή «Τριανόν»). Είχε καθιερώσει φοιτητικό εισιτήριο στη δεκαετία του '70. Την ίδια περίοδο το καλοκαιρινό έπαψε να λειτουργεί, ενώ το χειμωνιάτικο διατηρήθηκε μέχρι σχεδόν τα τέλη της δεκαετίας του '80. Για ένα διάστημα, μεταπολιτευτικά, είχε την ίδια διεύθυνση με την «Αλκυονίδα».²⁶⁷ Σχετική είναι και η παρακάτω διαφήμιση:

Α Λ Ε Ξ

Κινηματογράφος τέχνης

Παπαδιαμαντοπούλου 57

τηλ. 7772884²⁶⁸Ελάτε στο **άλεξ**

Παπαδιαμαντοπούλου, τηλ. 7772884

ΝΕΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ

ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

²⁶³ Εφημερίδες 30.6.1943²⁶⁴ Η Βραδυνή 2.08.1943

²⁶⁵ Μπροστά στον κινηματογράφο υπάρχει μια μικρή τριγωνική πλατεία, «όπου συγκλίνουν και καταλήγουν από το βορρά η οδός Μικράς Ασίας, απ' την ανατολή η κεντρική λεωφόρος Ζωγράφου [σήμερα Παπάγου], απ' το νότο η οδός Παπαδιαμαντοπούλου κι απ' τη δύση η οδός Ξενίας» (Μακρής, 46). Εκεί είχαν κρεμάσει οι Γερμανοί σε αντίποινα πέντε κομμουνιστές κρατούμενους και τους είχαν αφήσει εκτεθειμένους για παραδειγματισμό, φυλασσόμενους από ταγματασφαλίτες (Απρίλης 1944). Ο πατέρας μου, γέννημα θρέμμα Ζωγραφιώτης, λέει ότι η πλατειούλα αυτή, που τώρα έχει ένα περίπτερο και μουριές, στην κατοχή είχε πιπεριές (Πανταζής Φύσσας, συνέντευξη). Οι φωτογραφίες των κρεμασμένων, με τους χαζοχαρούμενους γερμανοτσολιάδες πρώτη μούρη, κάτ' από τα δέντρα με τους κρεμασμένους, δείχνουν ότι ο πατέρας μου έχει δίκιο. Ακολούθησε η «μάχη των 5 κρεμασμένων», στην οποία ο ΕΛΑΣ των ανατολικών συνοικιών προσπάθησε να ξεκρεμάσει και να παραλάβει τους κρεμασμένους, ανεπιτυχώς μιν, αλλά οι συγκρούσεις γενικεύτηκαν σε όλου του Ζωγράφου και προς την Καισαριανή (Μακρής 46 και εξής). Σήμερα ο Δήμος Ζωγράφου έχει εντοιχίσει σχετική μαρμαρίνη επιγραφή σε μια κολόνα πολυκατοικίας.

²⁶⁶ Παραδείσης 158²⁶⁷ Σχετικά προγράμματα «Αλκυονίδας», δίχως ακριβή χρονολόγηση²⁶⁸ Σύγχρονος κινηματογράφος '76, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 1976, 106

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΣΥΝΕΠΕΙΑ
ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ
Με την

Αλκωνίδα.

ΤΑΙΝΙΕΣ ΜΕ ΜΗΝΥΜΑΤΑ²⁶⁹

Εδώ, λόγω πολυπληθούς κυπριακού φοιτητόκοσμου, έχουν τα γραφεία τους οι κυπριακές φοιτητικές παρατάξεις. Έτσι εξηγούνται κάμποσες εκδηλώσεις Κυπρίων στο σινεμά. Π.χ. της ΕΔΕΚΦ το 1974.²⁷⁰

Έχοντας περάσει πολλά Σαββατοκύριακα της παιδικής και εφηβικής ζωής μου στου Ζωγράφου, φιλοξενούμενος της γιαγιάς μου, αλλά και έχοντας ζήσει ένα μικρό διάσημα νιόπαντρος στα Κάτω Ιλίσια,²⁷¹ είχα προφανώς πολλή επαφή με το «Άλεξ»-κι όμως δε θυμάμαι να γράψω παρά μια μόνο ταινία, κι αυτή από τα μικρά μου χρόνια, και που δε μου άρεσε κιόλας: «Μερικοί το προτιμούν κρύο». Ας είναι. Το σινεμά στις μέρες μας (2004) έγινε σούπερ μάρκετ «Ατλάντικ», με ορατά αρκετά στοιχεία της αρχικής αρχιτεκτονικής: έχει πολλά ανεξάρτητα μαγαζιά εκατέρωθεν της κεντρικής εισόδου (από πάνω της ήταν η καμπίνα προβολής: τυπική διάταξη), ενώ σώθηκε και η «χωστή» ταμπέλα του, δηλαδή οι ξύλινες κάσες που σχημάτιζαν ανάγλυφες τις «θήκες» των γραμμάτων, όχι όμως και τα ίδια τα κόκκινα φωτεινά μακρόστενα νέον που έμπαιναν εκεί και σχημάτιζαν φωτεινό τον τίτλο.

Αργότερα όμως, όταν έκλεισαν τα «Ατλάντικ», το πήρε κι αυτό ο Σκλαβενίτης. Και, όπως ακρινώς έκανε και στο «Κολοσσαίο», περιποιήθηκε πολύ και ξανάφτιαξε τα γράμματα της ταμπέλας πάνω από την είσοδο. Σήμερα το μαγαζί λέγεται «Άλεξ» - Σκλαβενίτης. Έτσι και το φωτογράφισα το καλοκαίρι του 2013.

Κάποιες ταινίες: «Αστέρω», «Η κατάρα της τσιγκάνας» (σικ), «Στην τρέλλα του χορού», «Όταν οι θεοί αγαπούν», «Η περιπέτεια μιας ζωντοχήρας» (1944), «Σκλάβοι της μοίρας», «Σκάνδαλο στο Γκραντ Οτέλ», «Σκηές απ' τη ζωή» (1945), «Ο Λένιν τον Οκτώβρη», «Βαρώνη του μεσονυκτίου», «Στον ίσκιο μιας γυναίκας» (1946), «Οι λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Διαβολοκόριτσο», «Καίσαρ και Κλεοπάτρα» (1947), «Χαμένα νιάτα», «Χαμένο Σαββατοκύριακο», «Μεξικάνικες βραδιές», «Μαύρος νάρκισσος» Ντέμπορα Κερ (1948), «Ιππότης του πεπρωμένου», «Δικέφαλος αετός», «Ο ναύτης και η χορεύτρια», «Το κορίτσι της καρδιάς μου», «Συγχώρεσέ μου το παρελθόν» (1949), «Η ιστορία γράφεται τη νύχτα», «Ανήσυζη σάρκα», «Ο παίκτης», «Χωρίς οικογένεια», «Πλουσία και πτωχός» (1950), «Θυμάμαι τα χείλη σου», «Οχι πια μητρικά τραγούδια», «Οι καταραμένες δεν κλαίνε», «Κατέστρεψα σε μια νύχτα τη ζωή μου», «Οι τρεις σωματοφύλακες» (1951), «Ανταρσία», «Κορόνα νέγκρα», «Άγγελος με χειροπέδες», «Η φωνή του αίματος», «Δραπέται των κατέργων», «Αύριο θάναι αργά» (1952), «Σερενάτα Τοζέλλι» αισθηματικών Ντανιέλ Νταριέ, «Δύο μάγες» (σικ), «Γιατί υπέκυψα» δραμ. Λίντα Βάλλι, «Φίλησε το αίμα των χειρών μου» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Τσαϊκόφσκι» μουσικόν Μαρίκα Ρεκ (1953), «Όνειρο του ζητιάνου», «Σταυροδρόμι της διαφθοράς», «Απόβαση στη Ρόδο», «Απηγορευμένος καρπός», «Παράνομη μητέρα» (1954), «Ο καταδότης του θαλάμου 17» περιπέτεια Ουίλιαμς Χόλντιν (σικ), «Πρωταθληταί της γκάφας», «Ο φόβος» δράμα Ίνγκριντ Μπέργκμαν, «Το φιντανάκι», «Ιβανόης» περιπ. Ρόμπ. Ταϊήλορ (1955), «Κάνε μου τέτοια», «Σομπρέρο», «Η σταχτοπούτα», «Κόκκινα

²⁶⁹ Ριζοσπάστης, 29.09.74

²⁷⁰ Διαφορες εφημερίδες, 16.10.1974

²⁷¹ Λεγόμενη ηλιθίως και «περιοχή Χίλτον», παλιότερα δε ήταν εκεί η φτωχικότετη Αβησσυνία

τριαντάφυλλα» (1956), «Βαλεντίνο», «Ο άνθρωπος που δεν υπήρξε ποτέ», «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα», «Οθέλλος» (1957), «Ο άνθρωπος που δεν ήθελε να μιλήσει», «Νησί στον ήλιο», «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά» (1958), «Το κουρέλι», «Ο γίγας» Τζ. Ντην, «Το κόκκινο ρόδο», «Σκώτλαντ Γυάρντ», «Η τελευταία γέφυρα» (1959), «Έγκλημα και τιμωρία» δράμα Ζαν Γκαμπέν, «Θα φτύσω στους τάφους σας», «Το ταξίδι» έγχρωμο, «Στιγματισμένη», «Λύκαινες» (1960), «Τάταροι», «Αυτός που ήρθε από την κόλαση», «Ριχάρδος ο λεοντόκαρδος», «Διαβόλου κάλτσα» (1961), «Αυτοί που δεν ριζώνουν πουθενά», «Ο βαρυποινίτης του Αλκατράζ», «Γύρισε πίσω αγάπη μου», «Αυτοί που δεν ριζώνουν», «Επικίνδυνη αποστολή» (1962), «Η εκδίκηση του Αχιλλέως», «Ο Ζορό στην αυλή της Ισπανίας» έγχρωμο, «Ο κλέφτης της Ταγγέρης», «Δολοφονία με 45 στροφές», «Ο Άγιος σέρνει το χορό», «Κυριακές στην πόλη Αβραί» (1963), «Αισιόδοξη τραγωδία», «Η μεγάλη απόδρασις», «Τα τέκνα του Πλοιάρχου Γκραντ», «Δρόμος χωρίς σύνορα» δράμα Κώστας Κακαβάς (1964), «Απιστίες», «Ένα έξυπνο κορόιδο» κωμωδία Μπουρβίλ, «Ενώνει ο πόνος δυο καρδιές» ελλην. δράμα, «Η μαύρη συμμορία επιτίθεται», «Δυο 18άχρονες κι εγώ», «Φτωχός εκατομμυριούχος», «Μια του κλέφτη...» (1965), «Κατηγορώ τους ανθρώπους», «Η αρτίστα», «7 ώρες μάχης», «Υπάρχει και φιλότιμο», «Δυο χρυσοί άνθρωποι» Τσίτσο (1966), «Αίνιγμα για τρεις», «Ασύλληπτη απόδρασις», «Ναβάχο Τζο» (1967), «Δακοπές στην Κολοπετεινίτσα», Ελλην., «Η θυρωρίνα», «Με την ψυχή στο στόμα», «Η ώρα του πιστολιού», «Η μεγάλη μονομαχία» (1968), «Μάκβεθ», «Το κάθαμα του Λονδίνου», «Το μαγαζάκι της κεντρικής οδού», «Λα στράντα», «Η κυρία θέλει έρωτα» (1969), «Η δαιμονισμένη», «Ο Ρόκκο και τ' αδέρφια του», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Όταν αρχίζει ο εφιάλτης», «Η συνάντησις», «Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τραίνα να περνούν» (στο χειμερινό και στο θερινό, συγχρόνως) (1970), «Τι δεν κάνει η γυναίκα π' αγαπά», «Βιριδιάνα», «κατάχρησις εξουσίας», «Σ' αγαπώ», «Εσχάτη προδοσία» (1971), «Ο άνθρωπος απ' το Σάλτσμπουργκ», «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Η Αλίκη δικτάτωρ» (1972), «Λάβετε θέσεις», «Ηδονή, βία και καράτε», «20 γυναίκες κι εγώ», «Διψασμένος για εκδίκηση», «Η οργή του θεού» (1973), «Κραυγές και ψίθυροι», «Το ημέρωμα της φωτιάς»,²⁷² Εβδομάς Χονδρού – Λιγνού, «Άνθρωποι και κτήνη» (1974), «Η ζωή και η δράση ενός αναρχικού», «Σύντροφε αντίο», «Η Χιλή μετά το πραξικόπημα», «Ο μεγάλος πατριωτικός πόλεμος», «Κλέφτης ποδηλάτων» (1975), «Χονδρός Λιγνός ασιγγανού», «Η αλήθεια και το ψέμα», «Μπόφι και Κλάιντ», «Πολιτικός εξόριστος» (1976), «Ρόκυ», «Κβο βάνις», «Συναγερμός στο Λος Άντζελες», Φεστιβάλ γέλιου Χοντρού – Λιγνού, «Το κλουβί με τις τρελές», «Η πυγμή» (1977), «Το ρομάντσο των ερωτευμένων», «Ο αδίστακτος χρυσοδάκτυλος» Αλ. Ντελόν, «Η γέφυρα του Άρνεμ», «Ο τυχοδιώκτης του Ρίο», «Έλα να πάρης τον καφέ σε μας» (1978), «Μια απλή ιστορία για ελεύθερες γυναίκες», «Χαρικαίην ο τρομερός τυφώνας», «Μπάτσος ή αλήτης» (1979), «Ο φαλακρός μαθητής», «Τες» του Πολάνσκι, «Ο τρελός σταχτοπούτος», «Τζο Κιντ», «Ο άνθρωπος με το γαρύφαλο» «Ξεβράκωτος Ρωμής» (1980), «Το εργοστάσιο», «Αδελφές Μπροντέ» «Ασύλληπτη απόδραση», «Κατάσκοπος Νέλλη», «Τα ζόμπι εξορμούν για εκδίκηση», «Υπόλοιπα γυναικών» (1981), «Φαντασιώσεις μιας παρθένας», «Ο Θανάσης και το καταραμένο φίδι», «Γυμνοί στον ήλιο», «1922» του Κούνδουρου (1982), «Βέγγος τρελός και πάσης Ελλάδος», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση», «Το ρεμπέτικο», «Με λένε ακόμα Τρινιτά» (1983), «Ερωτας δίχως αύριο», «Να ζει κανείς ή να μη ζει;» Μελ Μπρουκς, «Εμμανουέλα» νο 2 Σύλβια Κρίστελ (1984), «Πέρασμα στην Ινδία», «Η μεγάλη των

²⁷² «Μέσα στα πλαίσια της νέας εκδήλωσης 'Μέρες σοσιαλιστικού κινηματογράφου', το ρώσικο αριστούργημα...», Ριζοσπάστης 19.11.1974

μπάτσων σχολή» νο 2, «Αμαντέους» (1985), «Η πράσινη αχτίδα», «Ο Λώρενς της Αραβίας», «Το φιλί της γυναίκας αράχνης», «Ρέμο άοπλος και επικίνδυνος», «Κομάντο» Σβαρτσενέγκερ, «Το φάντασμα της ελευθερίας» (1986), «Βίος + Πολιτεία», «Ο ατίθασος», Χάρυ Κλυν «Made in Greece» και «Διαβολική χήρα» (1987).

Αλεξάνδρα Α Μεσοαστικό χειμερινό σινεμά της Πατησίων, εξαρχής και πάντα Α΄ προβολής. «Λειτουργεί εδώ και σαράντα χρόνια στην καρδιά της Αθήνας», δήλωνε το 2001²⁷³ και πράγματι είχε ανοίξει στις 26 Δεκεμβρίου 1961, ως επιχείρηση των Δ. Παπαγεωργίου – Μ. Καπή, με 500 θέσεις και μηχανήματα Μικροτέκνικα.²⁷⁴ Λειτουργεί κανονικά σήμερα (2013).

Ιδού και η σχετική διαφήμιση από το ξεκίνημά της:

<p><u>Αθηναίοι!</u> <u>είδατε</u> ΠΟΛΛΟΥΣ & ΚΑΛΟΥΣ Νέους Κινηματογράφους! <u>Α ξ ί ζ ε ι</u> τον <u>κόπο</u> να δήτε και τον πιο καινούργιο <u>ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ</u> (Πατησίων 79 (ΕΝΑΝΤΙ ΛΕΩΦ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ) Εγκαινιάζεται την ΔΕΥΤΕΡΑΝ Με το Αριστούργημα</p>
<p>Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ των ΒΙΚΙΓΚΣ²⁷⁵</p>

²⁷³ Προγράμματα του 1981

²⁷⁴ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961 και Κινηματογραφικός Αστήρ 20 (895), πανηγυρικό τεύχος 1962

²⁷⁵ Η Καθημερινή 24..12.1961

Στις μέρες μας είναι επιχείρηση της Κ. Λιάγκρης – Ε. Σύλιας Ο.Ε και στη συνέχεια της Κ. Λιάγκρης - Α. Σύλιας κ Σία Ε.Ε.²⁷⁶ Στις εφημερίδες εμφανίζεται με διευθύνσεις Πατησίων / ΟΤΕ / Βικτώρια / Σταθμός (ΗΣΑΠ) «Βικτώρια» / Αλεξάνδρας και Πατησίων. Η ακριβής διεύθυνση είναι Πατησίων 77-79 και Γκυιλόρδου. Τηλ. 8219298, 8832666, 210 6786000, Κρατήσεις – πωλήσεις τηλ. 210 8832666. 500 θέσεις στην αρχική περίοδο του.²⁷⁷ Πάρκινγκ και κρατήσεις με visa ή mastercard (2003). Συνεργάζεται με το απέναντι υπόγειο (και επί της πλατείας Αιγύπτου) πάρκινγκ που λέγεται Polis park. Πρόβαλε μειωμένο εισιτήριο πριν τις 6 μ.μ. (1976). «Ο κινηματογράφος της καλής ταινίας», γράφουν τα προγράμματά του το '80. Nescafe ήδη αρκετά χρόνια τώρα (2010), «European cinemas» (2012). Έχει είσοδο ισόγεια, μπαρ και καμπίνα προβολής σε πρώτο υπόγειο, ενώ σε δεύτερο υπόγειο υπάρχει η πλατεία, με θεωρεία ελαφρώς υπερυψωμένα και σε επικοινωνία μαζί της. Η διάταξη δεν είναι τυπική, αφού ο κινηματογράφος αναπτύσσεται παράλληλα με την Πατησίων. Εξαιρετικά ανακαινισμένο, τελευταία δούλεψε και ορισμένα καλοκαίρια με κλιματισμό. Είναι από τις αίθουσες όπου έχω δει πολλές ταινίες, όπως «Καλύτερα δε γίνεται», «Πλαγιώζ», «Υποψία», «Γύρνα πίσω» κλπ. Μιλάει η Χ.Ψ.: «Εβλεπα στην 'Αλεξάνδρα' το 'Τσάι στη Σαχάρα' του Μπερτολούτσι κι ένας μαλάκας μού 'βαλε χέρι. Έβαλα τις φωνές, τον έχεσα, ανάψανε τα φώτα, σταμάτησε η προβολή, ήρθε το προσωπικό του σινεμά, τον βουτήξανε. Όταν πια είχε τελειώσει το επεισόδιο και προτού συνεχιστεί η προβολή, ο κόσμος με χειροκρότησε. Τότε και γω υποκλίθηκα». Ο μπλόγκερ Αθεόφοβος: «Στην αρχή οι περισσότεροι βαρεμένοι με τον κινηματογράφο φοιτητές πηγαίναμε σε μια άλλη λέσχη στο ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, που τη διεύθυνση της είχε ο Ροβήρος Μανθούλης. Μια μέρα όμως ο Μανθούλης έφυγε για το Παρίσι, η λέσχη αυτή διαλύθηκε και έτσι όλοι βρεθήκαμε τελικά στην λέσχη του ΑΣΤΥ».²⁷⁸

Ενδεικτικές ταινίες: Το κρυφό σπίτι της μαντάμ Αραμπέλλα» (σικ) Ζαν Βαλερύ Πιερ Μπρις (1961), «Λολίτα», «Δραπέτης του οχυρού», «Η επιδρομή των 6 συμμοριών», «Ηλέκτρα» (1962), «Ιούλιος Καίσαρ», «Τα μπαλέττα Μπολσόι» έγχρωμ. μουσικοχορευτ., «Ο φανφαρόνος», «Εύθυμοι λωποδύτες» (1963), «Τα πουλιά» Τίπι Χέντρην, Ροντ Τέιλορ θρίλερ, «Διακοπές πολυτελείας» περί αμερικανικής νεολαίας Τρόν Ντόναχιου, «Τα χέρια πάνω από την πόλη» του Φρ. Ρόζι Ροντ Στάιγκερ (1964), «Μερικές το προτιμούν χακί» κωμ. ελλην. «Η μικρή Μαδριλλένα», «Καυτό αίμα» (1965), «Το ναυτοδικείο συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών», Τζέρρυ Λιούης «Πάνω και κάτω από το κρεβάτι», Λουί ντε Φυνές «Λαθρέμπορος με το στανιό» κωμωδ., «Ο χωροφύλακας του Σαιν Τροπέζ» κωμωδία Λ. ντε Φυνές (1966), «Η ατιμασμένη» δράμα Σ. Λόρεν, «Ερως, γυναίκα, χρήματα και άλλα δυστυχήματα», «Ντεγκουέζο» (1967), «Αγάπη και αίμα», «Πύλη προδοτών», «Ανήλικες κυλισμένες στο βούρκο», «Ένα κορίτσι πρόθυμο για όλα» (κωμ.) (1968), «Στον κατήφορο του πάθους», «Η λεωφόρος της προδοσίας» (1969), «Μαμζέλ ντε Μωπέν», «Οι δύο Ρίγκο του Τέξας», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο Άγιος δίνει την μάχη», «Η θεία μου η χίπισσα» (1970), «Το φρούριο των αθανάτων», «Η φυγή του Ταρζάν» + «Τα τέκνα του πλοιάρχου Γκραντ» (Χριστούγεννα) (1971), «Μίστερ Κοτς», «Η πείνα», «Ο άνθρωπος απ' τη Γαλλία» (1972), «Σιωπηλός δολοφόνος», «Ένας μοντέρνος Ροβινσώνας» (1973), «Αδελφός ήλιος αδελφή σελήνη», «Το φάντασμα της ελευθερίας», «Οι 3 σωματοφύλακες» ώραι 3.15, 5.45, 8.15, 10.55, «Η πάπια με

²⁷⁶ Τα στοιχεία από τα εισιτήρια του αρχείου μου, το τελευταίο της 19/10/2012, όταν έπαιξε την «Αγάπη» του Μ. Χάνεκε

²⁷⁷ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁷⁸ http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

το χρυσό αυγό», «Το φάντασμα της ελευθερίας» (1974), «Ο πύργος της κολάσεως», «Το αγγελικό πρόσωπο της υψηλής κοινωνίας», «Όταν τα ψάρια βγήκαν στη στεριά» (1975), «Ο κατακτητής του ωκεανού», «Έτος 2000 κούρσα θανάτου», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Ο νικητής» (1976), «Η μεγάλη απόφαση», «Η πιο μεγάλη μπλόφα» (1977), «Οι δύο ληστές», «Σπίντερμαν, ο άνθρωπος αράχνη», «Τζούλια» (1978) «Παντρολογήματα», «Ένα τρελό, τρελό θηριοτροφείο», «Γ'δυθείτε παρακαλώ» «Το εξπρές του μεσονυκτίου» (1979), «Η παράσταση αρχίζει», «Τα ανθρωποειδή σαρώνουν τη Γη», «Κουιντέτο», «Το μεγάλο μποτιλιάρισμα» (1980), «Η κυρία και ο ναύτης», «Και τώρα η σειρά σου» έγχρ. περιπ., «Ο μυστικός επισκέπτης της νύχτας» (1981), «Αλέξης Ζορμπάς», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Το μακελειό των παρανόμων» (1982), «Πισότε, το χαμίνι του Σαν Πάολο», «Η ετυμηγορία» του Λιούμετ έγχρωμο Πωλ Νιούμαν, «Ο εξωγήινος» (1983), «Κριστίν» του Κάρπεντερ, «Γρανίτα από λεμόνι» νο5, «Μπορσαλίνο και σία» (1984), «Ο θησαυρός του γλυκού νερού», «Μπέρντι», «Το κεντρί», «Άλαμο μπέϊ» (1985), «Το μυστικό του χαμένου θρύλου», Σταλόνε «Ρόκυ», «Η άκρη του νήματος» (1986), «La bamba», «Ιστάρ», «Πιο δυνατός από τον διάβολο», «Μπαράκ Σανέλ» (1987), «Η σαραντάρα και ο πρωτάρης», «Η ζωή σε μεταμόρφωση», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» (1988), «Γρήγορος σαν τον άνεμο», «Άβυσσος» (1989), «Ο σωφέρ της κυρίας Νταίζη», «Ο αρχάριος», «Ο αρχάριος», Μέριλ Στριπ «Η διαβολογυναίκα» (1990), «Ζουζούνια», «Πυροτεχνήματα - Hanna bi», «Χορεύοντας με τους λύκους», «Τα ράσα δεν κάνουν τις καλόγριες», «Οικογένεια Άνταμς», «Ρεβέκκα» (1991), «Χριστόφορος Κολόμβος, η ανακάλυψη της Αμερικής», «Κάπταιν Χουκ», «Η κίνηση του ιπότη» (1992), «Ο τελευταίος μεγάλος ήρωας» Σβαρτσενέγκερ, «Ο Δράκουλας» του Κόπολα, «Ηρωας κατά λάθος» (1993), «Ο Ρωμαίος αμορραγεί», «Ο κύριος Χούλα Χουπ», «Μικρός Βούδας», «Η λέσχη της χαράς και της τύχης», «Λευτέρης Δημακόπουλος», «Αριστόγατες» μεταγλωττισμένο, «Φιλαδέλφεια» (1994), «Η Μύριελ παντρεύεται», «Ερωτικό ταγκό», «Εντ Γουντ», «Η ιστορία του στρατιώτη» (1995), «Μαίρη Ράιλυ», «Νεραϊδοϊστορίες: ένα αληθινό παραμύθι», «Η ένορκος», «Ο τελευταίος χορός», «Καλύτερα δε γίνεται» (1996), «Η Παναγία των Παρισίων» κινούμενα σχέδια, «Ο καθρέφτης έχει δύο πρόσωπα», «Ο γκαφατζής της ζούγκλας» (1997), «6 μέρες, 7 νύχτες», «Αρμαγεδδών» (1998), «Δύο καπνισμένες κάννες», «Ο ύποπτος της οδού Αρλινγκτον» (1999), «Το φως που σβήνει», «Δεινόσαυρος», «Ο μονομάχος», «Φθινόπωρο στη Νέα Υόρκη», «Τίγρης και δράκος», «Προπατορικό αμάρτημα» (2000), «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Μπίλυ Έλιοτ γεννημένος χορευτής», «Εφάπαξ» + Η μικρού μήκους ταινία «Είναι γρουσουζιά να βλέπεις τη νύφη πριν το γάμο» (2001), «Insomnia», «Ο παράδεισος είναι μακριά», «Το σεξ και η Λουσία» σινεφίλ, «Η σημασία του να είναι κανελis σοβαρός», «Η κατάρα του πράσινου σκορπιού», «Ο μακρύς δρόμος» (2002), «Μ' αγαπά, δε μ' αγαπά», «Ηρωας», «Ο ήσυχος Αμερικανός» (2003), «Τα πάθη του Χριστού», «Η μπαλάντα ενός ντετέκτιβ», «Μετά την επόμενη μέρα» (2004), «Η νοσταλγός», «Πλαγίως» (2005), «Μην το πεις ... ούτε του παπά», «Το μυστικό του Brokeback Mountain», «Δεσμοί διαζυγίου», «Garfield» 2 (2006), «Babel», «Ημερολόγιο ενός σκανδάλου» (2007), «Μάικλ Κλέιτον», «Υ.Γ. Σ' αγαπώ», «Juno», «Australia» (2008), «Πεθαίνω για σένα», «Σφραγισμένα χείλη», «Διαφθορά στη Νέα Ορλεάνη», «Πληγές του φθινοπώρου», «Ραγισμένες αγκαλιές» (2009), «Agora», «Η σκοτεινή πλευρά του νόμου», «Ο μικρός Νικόλας», «Εννέα», «Υποψία» (2010), «Μαύρος κύκνος», «Το δέρμα που κατοικώ», «Μα πως τα καταφέρνει!», «Τζέιν Έιρ» (2011), «Οι απόγονοι», «Ο ζωολογικός μας κήπος», «Επτά μέρες με την Μέριλιν», «Η ζωή του Πι», «The master», «Στη Ρώμη με αγάπη» (2012), «Μαθήματα ενηλικίωσης», «Το κεφάλαιο», «Λίνκολν», «Η γη της

επαγγελίας» του Γκας Βαν Σαντ, «Οι άθλιοι», «Trance» και «Θλιμμένη Τζάσμιν» (2013).

Αλεξάνδρα Β Θερινό, οδός Μικράς Ασίας, Γουδί, «πριν τον κινηματογράφο ‘Φρόνη’». Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Ετοιμάστηκε, μα δεν ξεκίνησε ποτέ. Αποκλειστική πηγή: Μάνος.²⁷⁹

Άλικά (και όχι «Αλίκα»). Καλοκαιρινός κινηματογράφος του Μεταξουργείου, Β΄ προβολής, λαϊκός καθώς φαίνεται κι από τις ταινίες του, ο οποίος βρισκόταν στην οδό Κεραμίων 11. Βραχύβιος, έπαιξε μονάχα εφτά καλοκαίρια, ανοίγοντας και κλείνοντας μες στην ίδια δεκαετία (1962- 1969). Οι εφημερίδες έλεγαν απλά «Μεταξουργείο», χωρίς περαιτέρω λεπτομέρειες. Ευτυχώς η φίλη μου Μαίρη Οικονομίδου, γεννημένη λίγο πιο πάνω, στο Γεράνι,²⁸⁰ μαθήτρια στο δημοτικό σχολείο που ήταν τότε κολλητά στο σινεμά, με προσανατόλισε σωστά ως προς την οδό,²⁸¹ ενώ ο φίλος μου Γιάννης Ζαρκωτός μού έδωσε τα εσωτερικά δεδομένα: «Ήταν ένα μικρό σινεμά, δίχως εξώστη. Δεν είχε αυτό που εσύ λες τυπική διάταξη, γιατί μπαίνοντας έβλεπες την οθόνη δεξιά σου και τη μηχανή προβολής αριστερά σου».²⁸²

Η επιτόπια έρευνα μού έδειξε πως η Κεραμίων είναι ένας μικρός δρόμος, ακόμα αρκετά όμορφος όταν τον μελέτησα (2006) παρά τις αρκετές πολυκατοικίες του, με μουριές, ταβέρνες, ένα γαλατάδικο και ένα εξαιρετικά σπάνιο εργαστήριο που φτιάχνει μπουζούκια κι άλλα έγχορδα. Ούτε σινεμά, ούτε δημοτικό σχολείο υφίστανται πλέον. Οι πελάτες όμως από τις ταβέρνες «Αντζελίνο» και «Άρτα» (πάντοτε επί της ίδιας οδού), ντόπιοι Μεταξουργιώτες, μου έδειξαν ακριβώς ποια σημερινή πολυκατοικία ήταν πρώτα κινηματογράφος και ποια σχολείο, και επίσης μού είπαν: «Έπαιξε πολλές φορές και δυο έργα. Σκαρφαλώναμε τη μάντρα της και τα βλέπαμε πολλές φορές τζάμπα».²⁸³

Ενδεικτικές ταινίες: «Έξι βήματα απ’ το θάνατο», «Η κόμησσα και ο γκάνγκστερ», «Οι Θερμοπύλες της Ανατολής», Το πιθάρι» (1962), «Ορφανή σε ξένα χέρια», «Εναντίον των μισθοφόρων», «Φαίδρα», «Τζίλντα», «Αίμα στο στίβο», «Μην είδατε τον Παναή» (1963), «Μακρυκωστιαίοι και Κοντογιώργηδες» κωμωδία Ηλιόπουλος, «Τα Χριστούγεννα του αλήτη», «Σαμψών και Δαλιδά», «Χωρίς μητέρα», «Ο Τζέρρυ Λιούις περιπλανώμενος», βαριετέ, «Ο Τζέρρυ Λιούις στο τσίρκο των θαυμάτων», «Ο άσωτος» Μοσχονάς, «Ο Θύμιος τάκανε θάλασσα» + «Ανησυχα νειάτα» (1964), «Καρδιές στην καταιγίδα», «Πικρή μου αγάπη», «Το μεροκάματο του πόνου», «Όλα και τη ζωή μου ακόμα», «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης», «Πράκτωρ 005 εναντίον χρυσοπόδαρου» (1965), «Πικραγαπημένη» ελλην. δράμα, «Διψασμένη για αγάπη», «Σκάνδαλα στο νησί», «Αν έχεις τύχη» Παπαμιχαήλ, «Καρδιά μου πάψε να πονάς», «Μαζί σου για πάντα» (1966), «Λουίζα», «Ο τετραπέρατος», «Καταφρονεμένοι» + «Τρελλοί πολυτελείας», «Το ξύλο βγήκε απ’ τον Παράδεισο», «Δε γνώρισα μητέρα», «Της κακομοίρας», «Το τεμπελόσκυλο», «Ο Ρωμιός έχει φιλότιμο», «Η δοσατζού» (1967), «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Έξω φτώχεια και καλή καρδιά», «Ο αχόρταγος», «Η ώρα της δικαιοσύνης» (1968),

²⁷⁹ <http://cinemahellas.wordpress.com>

²⁸⁰ Χοντρικά, η γειτονιά από Ομόνοια μέχρι Μεταξουργείο. Εξού και οδός Γερανίου. Το τοπωνύμιο είναι σε έκπτωση, έχει σχεδόν υπερκαλυφθεί από το «Άγιος Κωνσταντίνος»

²⁸¹ Μαίρη Οικονομίδου, συνέντευξη

²⁸² Γιάννης Ζαρκωτός, συνέντευξη

²⁸³ Συνέντευξη με τους πελάτες του «Αντζελίνο» και της «Άρτας»

«Αφήστε με να ζήσω», «Η θυσία μιας γυναίκας», «Η ώρα της οργής», «Ο λουστράκος», «Ποτέ δεν είναι αργά», «Τα Χριστούγεννα ενός αλήτη», «Στο δάσκαλό μας με αγάπη», «Ο πιο καλός ο μαθητής» και «Ο πόνος του μπεκρή» (έσχατη ταινία) (1969).

Αλίκη Α Θερινός κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, που εμφανίζεται στις εφημερίδες ελάχιστα χρόνια (1959-1963). Οι ταινίες δείχνουν αστικό –μικροαστικό σινεμά. Οι εφημερίδες το έγραφαν Τέρμα Αμπελοκήπων / Μεσογείων. Εγώ βρήκα ότι ήταν Μεσογείων και Σινώπης. Ο Παραδείσης γράφει ότι βρισκόταν στην αρχή της Μεσογείων, στην ανατολική πλευρά, και ότι επιχειρηματίες ήταν οι αδερφοί Απόστολος και Δημήτρης Καπετάνοι, οι ίδιοι που είχαν τα καφέ μπαρ δίπλα στο «Φλερύ» (δες λέξη).²⁸⁴

Μετά από πολλή άκαρπη επιτόπια έρευνα, εξακολουθούσα να μην το εντοπίζω ακριβώς, μέχρι πήγα στον παρακείμενο «Γαλαξία», να δω δεύτερη φορά τη «Ζωή σαν τριαντάφυλλο» (2007). Εκεί έπεσα πάνω σε μια παρέα αστών θεατών (τρεις άντρες, μια γυναίκα), που είχαν την κατάλληλη ηλικία και την καλή διάθεση να μου απαντήσουν. Ομοφώνησαν χωρίε δεύτερη σκέψη ότι η «Αλίκη» βρισκόταν στο οικόπεδο όπου από δεκαετίες είναι χτισμένος ο «Πύργος Αθηνών». Στη δε ερώτησή μου τι είχε γίνει το οικόπεδο ενδιάμεσα, ομοφώνησαν επίσης: «τίποτα». Αργότερα το ίδιο βράδυ, αυτά όλα μου τα επιβεβαίωσε και ο Απόστολος Φούκης,²⁸⁵ επιχειρηματίας του «Γαλαξία» (δες λέξη).

Ενδεικτικές ταινίες: «Πειραταί του κίτρινου ποταμού» περιπ. Γκάρντ Κούπερ, «Μαρακαϊμπο» έγχρωμο Τζέην Λένν, «Φλόγες στην Κίνα» Βίκτωρ Μάτσιουρ, «Οι γενναίοι τραβάν μπροστά», «Η συμμορία του αίματος», «Ξανάρθαν τ' αηδόνια», «Να φαντάρος να μάλαμα», «Νέοι Ροβινσώνες» (1959), «Κορμί γεμάτο πόθο», «Η ωραιότερη μέρα της ζωής μου», «Αι δέκα εντολαί» έγχρ. θρησκευτ., «Ο σκλάβος που δε λύγισε ποτέ», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Ο κλέφτης της Ταγγέρης» (1960), «Μην ερωτεύστε το Σάββατο», «Η ανταρσία του Καίην», «Αούστερλιτς», «Οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας» Στηβ Ρηβς, «Καρδιά μου μην ξαναγαπήσεις» Σαρίτα Μοντιέλ, «Γλυκιά ζωή», «Πριγκίπισσα Ολυμπία» Σοφία Λόρεν (1961), «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων», «Γύρισε πίσω αγάπη μου», «Οι 7 πύλες της κολάσεως», «Ο αετός της ερήμου», «Ο πρίγκηψ του ιπποδρομίου» (1962), «Κωνσταντίνος ο Μέγας», «Προσοχή δημόσιος κίνδυνος», «Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο», «Ο κυρίαρχος» ελληνικό, «Πυρ, γυνή και θάλασσα» και «Οι αδάμαστοι» (1963).

Αλκαζάρ Κραταιό υπαίθριο λαϊκό σινεμά, θέατρο και βαριετέ (εξού και τα κενά παρακάτω), που ξεκίνησε βουβό το 1920, έπαψε να παίζει ταινίες στα μέσα του '70 και επέζησε ως κτίσμα σχεδόν μέχρι τις μέρες μας (έπεσε τη δεκαετία του '90). Συνδύαζε ξεχωριστή αρχιτεκτονική και αξιόλογη τεχνολογία αφενός, με λαϊκό γούστο στην επιλογή των ταινιών αφετέρου, ενώ κατά καιρούς, και για μεγάλα διαστήματα, έπαιζε συστηματικά ταινίες συν βαριετέ. Το αποτέλεσμα να προσελκύει χαρακτηριστικά ετερόκλητο κοινό. Αναφέρεται στη Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια του Πυρσού, με διεύθυνση: «Τέρμα οδού Θ. Δε(η)ληγιάννη, έναντι του Σταθμού των ΣΠΑΠ».²⁸⁶

²⁸⁴ Παραδείσης, 160

²⁸⁵ Συνέντευξη με υπερήλικους Αμπελοκηπιώτες θεατές του «Γαλαξία» και με τον Απόστολο Φούκη

²⁸⁶ ΜΕΕ, τ. Β' 266. ΣΠΑΠ = Σιδηρόδρομοι Πειραιώς – Αθηνών – Πελοποννήσου

Οι εφημερίδες το έγραφαν Δε(η)λιγιάννη /Σταθμός Λαρίσης, ενώ η ακριβής διεύθυνση ήταν Δε(η)λιγιάννη 48 και Ψηλορείτη. Τηλ. 818410. Η ονομασία από περίφημο παλάτι της Γρανάδας, στην αραβική Ισπανία. Ήταν αρχικά επιχείρηση του Φίνου, ο οποίος τη διεύθυνε κιόλας ενίοτε²⁸⁷ άνοιξε αργότερα εκεί κοντά στούντιο της «Φίνος Φιλμ» (οδός Χίου, Άγιος Παύλος). Ωστόσο ο Ιγγλέσης το καταγράφει σαν συνεταιρική επιχείρηση I. Φίνος – Δ. Πλαβούρης.²⁸⁸ Στη Β΄ προβολή συνήθως, ανέβηκε στα ημικεντρικά τα τελευταία του χρόνια. Ήταν ένα «επιβλητικό κτίριο με εκλεκτικιστικά στοιχεία στην πρόσοψη. Η είσοδος του σινεμά βρίσκεται στο μέσον του κτιρίου, πάνω από αυτόν η καμπίνα προβολής, δεξιά και αριστερά της ο χώρος του αναγκητηρίου», μας λέει ο Ορφανουδάκης,²⁸⁹ ενώ η οθόνη ήταν στο βάθος του οικοπέδου, συμπληρώνω εγώ (τυπική διάταξη ως προς τη Δε(η)λιγιάννη). Ο Αγγελίδης γράφει: «Η περιοχή του Αλκαζάρ και του κινηματογράφου Βικτώρια λεγόταν ‘Ζαππειάκι’ [δες και «Μικρόν Ζάππειον»] και ήταν ιδιαίτερα πολυσύχναστη στα χρόνια της κατοχής. Ήταν μια ευρύχωρη έκταση απέναντι από το Σταθμό Πελοποννήσου, όπου οι Μεταξουργιώτες έκαναν τη βόλτα τους το δειλινό, μια και λόγω του περιορισμού της κυκλοφορίας απ’τους Γερμανούς δεν μπορούσαν να ξεμακρύνουν από τη συνοικία τους».²⁹⁰ Κι ακόμα έχει κάποιο πράσινο, ειδικά απέναντι από το Σταθμό Λαρίσης.²⁹¹ Να τώρα μερικές παλιές διαφημίσεις του:

Μέγα Σινέ Βαριετέ
ΑΛΚΑΖΑΡ
 (Στ. Λαρίσης)
 Σήμερα νεόν έργον
Η ΜΑΥΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
 Πρόγραμμα βαριετέ: LUS – SUL
 Κωμικοί μαύροι Comiques negres,
 Bu Pu θίασος κωμικός και
 πανζουρλισμός επί σκηνής,
 Ρώσοι χορευτές κοζάκοι,
 Elen Nerita, Αι μαγικαί σκηναί²⁹²

ΑΛΚΑΖΑΡ
 Ταινία εκλεκταί, βαριετέ... ατραξιόν...
 ορχήστρα...
 Καθ'εκάστην απογευματιναί και εσπεριναί.
 Συγκοινωνία εξησφαλισμένη²⁹³

²⁸⁷ Π.χ. Κινηματογραφικός Αστήρ 13(198)/31.03.1929

²⁸⁸ Ιγγλέσης, 1927-28, 847

²⁸⁹ Ορφανουδάκης 27

²⁹⁰ Αγγελίδης 95 κε

²⁹¹ Γενικά ο χώρος διατηρεί φυσιγνωμία: βοηθητικά κτίρια και δεντροστοιχίες του Σταθμού, παλιά - και μερικά παμπάλαια- ξενοδοχεία, πούλμαν που φεύγουνε για Ρωσία, Αλβανία και Ουκρανία, φτωχικά εστιατόρια, λαϊκότατα καφενεία, μπουρδέλα, το παλιό κτίριο του Φρουραρχείου που έγινε Βρεφοκομείο, η Βιβλιοθήκη του Δήμου (πρώην γερμανικός στρατώνας) και –ανορθογραφία, μέχρι ν' αφομοιωθεί χρωματικά πολυκαιρίζοντας, αν και δε θ' αφομοιωθεί ποτέ αρχιτεκτονικά - το νέο κτίριο της Τροχιάς.

²⁹² Η Βραδυνή, 14.07.1924

²⁹³ Κινηματογραφικός Αστήρ 1926. Αναφέρεται σε Θεοδοσίου 67

Εγκαταλειμμένο και κατεδαφισμένο επί χρόνια, έγινε τελευταία πάρκινγκ, αρχικά ανεπίσημο, και μετά της αστυνομίας, καθώς η νέα Τροχαία είναι πολύ κοντά. Τότε το επισκέφτηκα και φωτογράφισα ίχνη διακόσμησης και μερικά κρεμασμένα μεγάφωνα στο βορειοδυτικό τοίχο, καθώς και την οθόνη ολόκληρη (2005). Τρία χρόνια μετά, βλέποντας γεωτρύπανο για εδαφολογική έρευνα, πράγμα που προωνίζεται χτίσιμο, πλησίασα και ρώτησα: «θα γίνει πλατεία από πάνω και γκαράζ του Δήμου Αθηναίων από κάτω», μού λένε. Γι' αυτό και γω πρότεινα δημοσία, από την «Athens Voice», όταν με το καλό η όλη φάση ολοκληρωθεί, να ονομαστεί «Πλατεία Αλκαζάρ». Το βλέπω τώρα με τα έργα τελειωμένα (2010), η πρότασή μου εννοείται ότι δεν εισακούστηκε.

Αρκετά κοντά ήτανε το «Περοκέ» και κοντύτερα η «Βικτώρια» (δες λέξεις).

ΑΛΚΑΖΑΡ

Σήμερα το κομψοτέχνημα

ΑΝ ΜΕ ΘΕΛΗΣ ΕΛΑΣΥ

Παίζουν **ΜΑΙΡΥ ΓΚΛΟΥΡΥ, ΖΟΥ,**
ΖΑΝ ΜΥΡΑ²⁹⁴

Το 1920 αρχίζει να δημοσιεύει στις εφημερίδες, στη στήλη των θεαμάτων, «Εναρξίς προσεχώς». Την ίδια χρονιά, όταν τελικά ανοίγει, δηλώνει «ομιλών», εννοώντας βέβαια κάτι άθλια συστήματα συγχρονισμού της εικόνας με δίσκο γραμμοφώνου. Να και μια χαρακτηριστική διαφήμιση του μεσοπολέμου, από τις λίγες που έβαζε το λαϊκό «Αλκαζάρ».

ΑΛΚΑΖΑΡ

Σήμερα

ΑΝΡΥ ΜΠΙΑΤΑΙΓ

Η ΣΤΟΡΓΗ

ΕΡΓΟΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑ

ΠΑΙΔΙΑ

ΑΥΡΙΟΝ

Η ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ ΔΕΝ ΞΕΧΝΙΕΤΑΙ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΟΠΕΡΕΤΑ.

Επίσης **NUR-DU κατάλληλη δια παιδιά**²⁹⁵

Ο Θεοδοσίου σχολιάζει: «Το 'Αλκαζάρ' εξελίχτηκε στον πολυτελέστερο θερινό κινηματογράφο της Αθήνας. Ήταν μάλιστα ο πρώτος θερινός στην Ελλάδα που εγκατέστησε μηχανήμα ομιλούντος κινηματογράφου το καλοκαίρι του 1930».²⁹⁶ Να όμως ο λόγιος Κλέων Παράσχος, που στρέφεται κατά του «Αλκαζάρ», τασσόμενος υπέρ του ...«Περοκέ» (δες λέξη) : Η εξαίσια, η ονειρώδης λέξις 'Αλκαζάρ' έχει χρησιμοποιηθεί ως ονομασία ενός μαντροκινηματογράφου. Τι βεβήλωσις! ... Η γνήσια η λαϊκή συνοικία βρίσκεται εδώ. ... Η κυρά Φρόσω .... Ο κυρ-Χαράλαμπος... Ο πιτσιρίκος επιδίδεται εις την υψηλήν ασχολίαν του σπασίματος και φτυσίματος του πασατέμπου... Και ας μη σας μιλήσω, παρακαλώ, γι' αρώματα. Εκατοντάδες μπουκαλάκια έχουν σκορπίσει εδώ ο Κοτύ και ο Γκερλαίν. Όλα τα

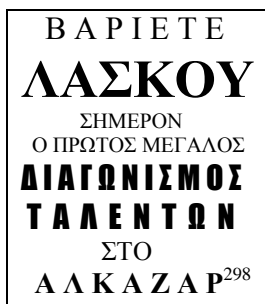
²⁹⁴ Ακρόπολις 26.6.1931

²⁹⁵ Ακρόπολις, 24.06.1931. Αγνώ τι εστί NUR-DU

²⁹⁶ Θεοδοσίου 70

αρώματα της Αραβίας. Α ρε άθλιε Ρωμιέ, που δεν εννοείς, τέλος πάντων, να πλυθής».²⁹⁷

Να και μια μεταπολεμική διαφήμιση:

Η σκηνή και η πλατεία του χρησιμοποιούνται για να γυριστεί κάποιο κωμικό σκετσάκι του αρχαίου ηθοποιού Μιχαήλ Μιχαήλ του Μιχαήλ, αποσπάσματα του οποίου περιλαμβάνει το ντοκιμαντέρ «Εικόνες μεσοπολέμου».²⁹⁹ Είχε 1000 θέσεις.³⁰⁰ Ως θέατρο και βαριετέ στέγασε τον σόουμαν συνθέτη Αττίκ, τον ποιητή Ορέστη Λάσκο (1941- 1950), τις τραγουδίστριες Στέλλα Γκρέκα, Νινή Ζαχά και Δανάη, τον κωμικό Αγκόπ, το διασκεδαστή Μητσάρα, τον ηθοποιό Μεσολογγίτη κλπ.³⁰¹ και άλλους: «Ο ποιητής Ορέστης Λάσκος, με τη βροντώδη φωνή του που τόσο εντυπωσίαζε, και με τους ωραίους του στίχους, γνώρισε θρίαμβο. Μα και το πρόγραμμά του διαλεγμένο: ο πανύψηλος Ζαζάς με το νάνο Αποστολάκη, ο κωμικός Φραγκίσκος Μανέλλης, ... η Λίντα Άλμα... η Ντιριντάουα... η ... Μάγια Μελάγια, ο Πέτρος Γιαννακός – Κοκοβιός... η Ζωή Νάχη (κατόπιν γυναίκα του Μανώλη Χιώτη) κ.α.»³⁰² Επιχειρηματίας στη δεκαετία του '50, ο Θόδωρος Αποστόλου.³⁰³ «Βλέπαμε τζάμπα από όποιο δωμάτιο του ξενοδοχείου 'Αστρα' ήταν άδειο. Εκεί δούλευε στη ρεσεψιόν η μάνα ενός φίλου μας», λέει ο φίλος μου ο Βασίλης ο Ζανής.³⁰⁴ Ο Λάσκος, γέρος πια, όταν το σινεμά είχε κλείσει κι έχασκε ξέφραγο κουφάρι, έγραψε το εξής συγκινητικό ποίημα:

ΑΛΚΑΖΑΡ

Σ' αυτό το χώρο κάποτε, στις κατοχής τα χρόνια
ήτανε κάποιο θέατρο, το θρυλικό Αλκαζάρ.
Γέλιο σκορπούσε στους θεατές με κέφι και συμπόνια
και νταβαντούρι γίνονταν σα να 'τανε παζάρ.

Τώρα απ' τα χρόνια σκέβρωσε και γίνηκε ρημάδι
και στοίχειωσε, γιατί, όπως λέν στη γύρω γειτονιά,
οι πεθαμένοι ηθοποιοί έρχονται κάθε βράδυ

²⁹⁷ Κλέων Παράσχος, Ακρόπολις 10 Ιουνίου 1929, σε Θεοδοσίου 69 κε

²⁹⁸ Ελευθερία, 16.06.1945

²⁹⁹ Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

³⁰⁰ Ζευγάρι γέρον περιόικων περαστικών, ανωνύμως, με θαυμασμό και αναπόληση

³⁰¹ Λαζαρίδης 107

³⁰² Πύρπασος, Πένα, 78

³⁰³ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

³⁰⁴ Βασίλης Ζανής, συνέντευξη

και παίζουνε τα νούμερα που παίζανε παλιά.³⁰⁵

Για την τελευταία φάση του σινεμά, γράφουν τα «Νέα»: «Το θρυλικό ‘Αλκαζάρ’ έκλεισε...και φυσικά μετατράπηκε σε σκουπιδότοπο, στέκι νυχτερινό και εστία μόλυνσης κάθε λογής. Μπροστά στην πελώρια οθόνη η ακακία, την έχει ξεπεράσει σε ύψος. Νεκροταφείο αντικειμένων και ονείρων. Υπάρχει κανείς για να του δώσει ζωή; Ρωτώ. Γιατί, θα ήταν άσχημο, κύριε δήμαρχε Τρίτση, να είναι το ‘Αλκαζάρ’ έργο Τρίτση; Δημοτικό...».³⁰⁶ Το «Αλκαζάρ» είναι ένα από τα σινεμά για τα οποία λυπάμαι που δεν πήγα ποτέ.

Κάποια φιλμ: «Η λατρεία και ο χορός των Ικέτιδων», «Η όασις του έρωτος» + «Ο χορός των σκελετών», «Ο τραγουδιστής της τζαζ», «Οι απάχηδες των Αθηνών» (1920), Σινέ βαριετέ. Έναρξις προσεχώς, «Η Φελλάχ» (σικ) + βαριετέ, «Η μωρά παρθένος» + βαριετέ, «Το γράμμα του Μάγερλιγια» (σικ), «Η αυγή του έρωτος» + Βαριετέ νέα νούμερα, «Ο λογαριασμός της ζωής», «Ο άλλος κίνδυνος» με την Εσπέρια, «Η αλήθεια γυμνή» Μενικέλλη, «Η γυναίκα και το πτώμα» + βαριετέ, «Αι περιπέτειες της κομίσης Καίνιξ Μαρκ» (σικ) + νέα νούμερα, «Το μυστικόν του Λον Σιάρ» + βαριετέ νέα νούμερα, «Ο στοιχειωμένος μύλος» (1924), «Ισραήλ», θέατρο, κινηματογράφος + ποικιλία (πολλαπλή επανάληψη) (1925), «Οι απόκληροι του γάμου», «Ναύτης με το στανιό», Αλλαγή προγράμματος τρις της εβδομάδας, Σινε – Βαριετέ, «Θανατική ακτίς», «Απόκληροι του γάμου» (1926), «Ο Μασίστας εις τον κλωβόν των λεόντων», «Πάτερ Σαρλώ», «Το σπίτι του μυστηρίου», «Ο μαύρος αετός», «Αδελφοί Σώλσμπερν», «Ο ηθοποιός Κην» με τον Μοσζούκιν, «Σκλάβο βασιλίσσα» (1927), «Τσίρκους», «Ρασπούτιν», «Πυρ», «Κύκνειον άσμα», «Ο τρομερός μποξέρ», «Γκρίσχουζ», «Μεσσαλίνα», «Η λευκή αδελφή», «Ονειρώδες βαλς» (1928), «Σόνια», «Τσάρος και Ρασπούτιν», «Ο πτωχός σπουδαστής», «Χωντανό πτώμα», «Φαζίλ» + «Δον Ζουάν», «Ο ‘πρόεδρος’», «Ο εχθρός», «Επιβάτης Δον Ζουάν», «Το μελανόν της σημείον» (1929), «Ο τρελός τραγουδιστής», «Καρτιέ λατέν», «Ο πειρατής», «Το χρήμα», «Ο ουρανός της δόξης» (1930), «Εστρέλα», «Μη ρωτάς γιατί», «Τελευταία διαταγή», «Πέστο με τραγούδια», «Απόψε ή ποτέ» (1931), «Η ανάστασις», «Συζυγικά παραστρατήματα», «Μορόκο» (1932), «Πες μου ποια είσαι», «Νινόν», «Οι αντίζηλοι», «Ο Βόλγας στις φλόγες» (1934), «Νύχτες χαβάγιας», «Φρανγκενστάιν», «Για λίγη αγάπη» (1935), «Η 9^η συμφωνία του Μπετόβεν», «Μη με ξεχνάς», «Τελευταίο βαλς», «Μαύρα ρόδα» (1936), «Ο κορυδαλλός», «Ηρωικές καρδιές», «Φθινοπωρινά γυμνάσια», «Όταν η σαρξ προστάζει» (1937), «Μαροκινή βεντέτα», «Νύχτες φωτιάς», «Έρωτες και πόθοι γυναικών», «Ο κοντρολέρ των βαγκόν λι», «Χαμένο όνειρο», «Σονάτα υπό το σεληνόφως» Παδερέφσκυ (1938), «Κάρμεν», «Μαρία Αντουανέττα», «Ταραντέλλα», «Η κατηγορουμένη σιωπά», «Οι άσσοι της κομπίνας» (1939), «Αγάπησα μια δολοφόνο», «Απηγορευμένος παράδεισος», «Η νήσος των χαμένων θησαυρών» (1940), «Χαμένη ευτυχία», «Μανόν Λεσκώ» (1943), «Παριζιάνικες αγάπες», «Ποίος ο ένοχος», «Υπερφυσικός μπεμπές», «Νεανικοί έρωτες», «Το δράμα μιας καρδιάς» (1944), «Λίνα Βαρσοβίνα», πολύ βαριετέ (1945), «Επικίνδυνη διάβασις», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Εκτελεστικόν απόσπασμα», «Το μυστικόν της Φλάνδρας» (1946), «Νειάτα στη λάσπη», «Βίρα τις άγκυρες», «Με έκαναν δραπετή» (1950), «Παιδιά της Αθήνας», «Φρα διάβολο», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Περούτσια, το κορίτσι της νύχτας», «Ο εκβιαστής» με τον Χώμφρεϋ Μπόγκαρτ, «Τα 4

³⁰⁵ Κύτταρης, Αλκαζάρ, 156

³⁰⁶ Τα Νέα, 15.06.1991, σε Αγγελίδης 97. Ο Αντώνης Τρίτσης ήταν τότε δήμαρχος Αθηναίων.

σκαλοπάτια», «1000 και μια νύχτες» (1951), «Ζαΐρα» ελληνικό περιπέτεια, «Ο κλέφτης της Ταγγέρης», «Η σχολή διασκεδάξει», «Ο κατακτητής» (1952), «Το φάντασμα της όπερας» μουσικόν Νέλσον Έντυ, «Τα παιδί της διεφθαρμένης», «Χουαρέζ» + Φερναντέλ, «Αλίνα» δράμα Αμαντέο Νατσάρι, «Ο κόκκινος κουρσάρος» (1953), «Λουκρητία Βοργία», «Ιβανόνης», «Τσιγγάνικη φλόγα» (1954), «Ο 4^{ος} άνθρωπος» αστυνομικό Τζων Παϊήν, «Τρικυμία σε καρδιά μητέρας», «Οδύσσεια» Σ. Μάγκανο, «Ταξιαρχία της Βεγγάλης» περ. Ροκ Χάτσον, «Στον ίλιγγο της διαφθοράς» δράμα Τότο Φόσκο, «Τρία ναυτάκια στο Παρίσι» μουσικό Τζιμ Νέλσον, «Ούτε γάτα ούτε ζημιά» ελλην. Λογοθετίδης (1955), «Αιχμάλωτος του φλογισμένου πύργου», «Φεστιβάλ στη Μόσχα» + «Αιχμάλωτος της Κάσπα», «3 ώρες αγωνίας» + «Βήματα στην ομίχλη» (1956), «Ο αλήτης της Βομβάης», «Το μυστικό του δωματίου 36», «Μάγκες και κούκλες», «Κάιν ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Σαντιάγκο» (1957), «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Καλώς ήρθες, Κατερίνα», «Η τελευταία φορά που είδα το Παρίσι» (1958), «Αδιακρισίες», «Λέων του Κιέβου», «Η γέφυρα του ποταμού Τίσα», «Μια Ιταλίδα στην Ελλάδα» (1959), «Η καμπάνα του λυτρωμού», «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο», «Στη σκιά των 4 γιγάντων», «Αίλυ» εγγρ. μουσ. Λέσλυ Καρόν, «Αντίο ζωή» (1960), «Η σκλάβια της Κορίνθου», «Ο άγγελος με τα κόκκινα», «Έγκλημα στα παρασκήνια» ελληνικόν, «Τα κίτρινα γάντια», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας» (1961), «Ο ατσίδας», «Ιππότης της στρογγυλής τραπέζης», «Θυέλλα στη κόκκινη θάλασσα» περιπ., «Ρίο Γκράντε» περιπ. (1962), «Ανταρσία στο καταδρομικό Ατρόμητος», «Η ψεύτρα», «Όταν ξέσπασε η καταιγίδα», «Ιππότης του βασιλέως» (1963), «Η γυναίκα τίγρις», «Ο Λώρενς της Αραβίας», «Οι πέντε ύποπτοι» Κερκ Ντάγκλας, «Νυφικό κρεββάτι κατά δόσεις» (1964), «Ο αετός της Σιέρα» Ώντυ Μόρφου, «Ένα έξπνο, έξπνο μούτρο», «Ο ουρανοκατέβατος», «Ο Ιωσήφ και τ' αδέρφια του», «Η χαρτοπαίκτη» (1965), «Ο κυρίαρχος του κόσμου», «Κατηγορώ τους ανθρώπους» ελλ. δράμ., «Ο κλέφτης» (1966), «Αριζόνα κολτ» έγγρ. γουέστ., «Ασύλληπτη απόδρασις», «Μονομαχία στο Νότο», «Ο χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Το μεγάλο κόλπο του Ντοτζ σίτυ» (1967), «Μοντέρνα σταχοπούτα», «Κάτι κουρσαμένα πλαλληκάρια», «Από στιγμή σε στιγμή», «Τρεις σωματοφύλακες», «Ο μόδιστρος», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα» (1968), «Γοργόνες και μάγκες», «Ποιος Θανάσης;», «Μάρνι», «Κάμελοτ», «Λοχίας» (1969), «Ο δολοφόνος», «Η λησταρχίνα», «Το λιοντάρι του χειμώνα», «Μυστική βάσις Ζέμπρα» (1970), «Από πού πάνε στο μέτωπο;», «Γούντστοκ», «Η επιστροφή του αόρατου ανθρώπου», «Ένα τρύπιο δολλάριο», «Μια γυναίκα, μια αγάπη, μια ζωή» (1971), «Ριφιφι στο Βατικανό», «Επιστροφή του αόρατου ανθρώπου», «Σπίτι κάτω από τα δέντρα», «Ο διεφθαρμένος» (1972), «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Δραπέτης δίχως άσυλο», «Ανήλικα με κομμένα φτερά» (1973), «Αντίποινα», «Η εργατική τάξη πάει στον παράδεισο», «Ατέλειωτες μέρες της εκδικήσεως», «4 φόννοι στον πύργο των εραστών» (1974), «Κολασμένη σάρκα», «Συνομοσία του Ουίλμπυ», «Τσάιναταουν» Τζακ Νίκολσον, «Κραυγές τρόμου μετά το βιασμό» (1975), «Δύο τρελοί ιεραπόστολοι», «Οι αλύγιστοι», «Το ματωμένο χέρι του νόμου», «Διψασμένη για εκδίκησι και έρωτα», «Εκβιαστές του μεσονυκτίου», «Ο καμπούρης του νεκροτομείου», «Η μηχανή του θανάτου» και «Τριπλός πράκτωρ» (το τελευταίο του φιλμ) (1976).

Αλκυονίς / **Αλκυονίδα** (αργότερα) (και κάποιες φορές «Αλκυονίς», από λάθος βέβαια, σε ορισμένες εφημερίδες). Χειμερινός εμβληματικός κινηματογράφος τέχνης, καλλιτεχνικό επαναστατικό φυτώριο, η απώλεια του οποίου στοίχισε πολύ στη γενιά μου και φυσικά σε μένα. Ήταν Ιουλιανού 42-46, Πλατεία Βικτωρίας, με τηλ. 8815402, σχεδόν πάντα στην Α΄ προβολή (πλην του πρώτου καιρού, στο ξεκίνημά

του), με κάπως χαμηλότερο εισιτήριο από τους άλλους της κατηγορίας του, και επιπλέον με φοιτητικό. Λειτουργήσε από την άνοιξη του 1969 ως την άνοιξη του 1992, παίζοντας καμιά φορά και καλοκαίρι με κλιματισμό. Το σινεμά ήταν ισόγειο, με το ταμείο εξωτερικό, πάνω στο δρόμο. Στην είσοδο υπήρχε φουαγιέ με μπαρ και ένα μικρό, αλλά υψηλού επιπέδου βιβλιοπωλείο, που είχε σχετικά λίγα, μα πρώτης γραμμής βιβλία, κατά βάση λογοτεχνίας, πολιτικής και κινηματογράφου. Ακολουθούσε μια μεγάλη ισόγεια αίθουσα, με την οθόνη φάτσα (τυπική διάταξη). Υπήρχε και εξώστης. Η διακόσμηση ήταν του γλύπτη Δημήτρη Αρμακόλλα, όπως πιστοποιεί και η σχετικό ανάγλυφο στο μπετόν (1968).³⁰⁷ Απαθανάτισκε στην ταινία «Το άλλο γράμμα» του Λάμπρου Λιαρόπουλου.³⁰⁸

Τη σεζόν 1993-94 ξεκίνησε εδώ το ομώνυμο θέατρο (του Γιώργου Μεσάλα), με την ίδια αρχική ταμπέλα του σινεμά μάλιστα. Είναι μπλέ, φωτεινά, πεζά, «χειρόγραφα» γράμματα, με δυο αστεράκια: στη θέση του τόνου και της ψιλής στο αρχικό κεφαλαίο «Α». Θέατρο παραμένει μέχρι σήμερα (2013).

Μαζί με το «Στούντιο» (δες λέξη), που είχε ξεκινήσει δυο χρόνια πριν, ήταν τα πλέον χαρακτηριστικά αντιδικτατορικά σινεμά τέχνης της εποχής τους, που δεν μπορούν ν' αντιστοιχιστούν πλήρως με κάτι σημερινό, λόγω ριζικής αλλαγής συνθηκών. Άνοιξε επί χούντας, με το συμβολικό αυτό όνομα των Αλκυονίδων ημερών που, κατά τη μυθολογία, έφερναν ήλιο και ζέστη μέσα στο χειμώνα για χάρη του πουλιού αλκυόνα. Ο επιχειρηματίας λεγόταν Μανωλάκος κι αργότερα συνέχισε ο ανηψιός του Κώστας Αλεξάνδρου.³⁰⁹

Ιδού μια κάπως ιδιότυπη διαφήμιση από τον πρώτο καιρό:

ΑΛΚΥΟΝΙΣ

Ιουλιανού 42, Πλατ. Βικτωρίας

Ακόμα μία καινοτομία!

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ

την πρώτη Ελληνική ταινία

UNDERGROUND

ΒΛΕΠΕ ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΕΜΠΡΖΑ

Μια ταινία που πρέπει να δήτε

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:

ANNA ΦΟΝΣΟΥ

Γ. ΔΙΑΛΕΓΜΕΝΟΣ

Γ. ΦΙΛΙΠΠΟΥΣΗΣ

ΝΤΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑ

ΜΙΣΕΛ ΛΑΡΙΒΙΕΡ

ΑΝΤΕ ΝΤΕΛ ΚΑΜΠΙΟ

³⁰⁷ Για περισσότερα, δες www.eete.gr

³⁰⁸ Υπόμνηση του Τάκη Μπαστέα

³⁰⁹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

Στο ρόλο της ΗΡΑΣ
 η **ΕΛΕΝΗ ΑΝΟΥΣΑΚΗ**
 Μουσική:
ΣΤ. ΞΑΡΧΑΚΟΥ
 Τραγουδά:
 ο **ΣΤ. ΚΟΚΟΤΑΣ**³¹⁰

Από τις αμέτρητες ταινίες που έχω δει εδώ, ενδεικτικά: «Ανοιχτή επιστολή», «Ο στρατηγός» και γενικά όλος ο Μπάστερ Κήτον, «Απεργία», «Ιβάν ο τρομερός» και οι περισσότερες του Αϊζενστάιν, ένα φεστιβάλ ελληνικών ταινιών μικρού μήκους που οργάνωσε η Πανσπουδαστική γύρω στο '77, «Οι παράνομοι», «Ο γυρισμός του Οδυσσέα», «Αντρέι Ρουμπλιόφ», «Ανατολική περιφέρεια», «Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας», «Η φράση που δεν τέλειωσε ποτέ», «Αληθινός φασισμός», «Αγώνας», «24 του Ιούλη», «Ηνίοχος», «Ανοιχτή επιστολή» κλπ. Ας αναφέρω όμως ότι, από την άλλη, αυτό είναι το σινεμά από το οποίο έχω φύγει στη μέση στους «Εραστές του φεγγαριού» του Ιοσελιάνι, στις «Σκιές των λησμονημένων προγόνων» του Παρατζάνοφ και σε κάποιον Ρομέρ- εννοείται ότι δεν ξαναπάτησα σε ταινίες τους. Υπάρχουν όμως κι άλλοι, «χειρότεροι» από μένα. Ας πούμε, ο φίλος μου Γιώργος Παπαδήμος, τον Οκτώρη του '70, πήγε τέσσερις διαφορετικές μέρες στην «Αλκυονίδα», και είδε φυσικά πολλαπλάσιες ταινίες, στο αφιέρωμα του καλού σινεμά με θέμα «Εβδομάς συγγραφικού κινηματογράφου»!³¹¹

Το κλίμα ήταν πολύ ιδιαίτερο, θύμιζε πανεπιστήμιο, εκείνης φυσικά της εποχής, δηλαδή χούντας και μεταπολίτευσης: τζην, κοτλέ, μαλλιά, γυαλάκια, μούσια, ταγάρια, μουστάκες, στρατιωτικά τζάκετ, κεντρώες και αριστερές εφημερίδες κλπ. Χιλιάδες μαθητές, φοιτητές και νεαροί εργαζόμενοι πολιτικοποιήθηκαν μέσω των ταινιών της «Αλκυονίδας». Η ίδια το τόνιζε: «Ελάτε στην Αλκυονίδα. Η παρουσία σας εξασφαλίζει τη συνέχιση μιας τιμίας και δύσκολης προσπάθειας», «Οι ταινίες έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από την Αλκυονίδα και αποτελούν τον τρόπο αξιοποίησής των εισιτηρίων σας», «Ταινίες με μηνύματα».³¹² Αυτό προκάλεσε φυσικά και αντιδράσεις. Ας πούμε, το 1977 η Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών απαγόρευσε τη «βδομάδα ταινιών Χαϊνόφσκι και Σόιμαν» (ήταν ένα ντουέτο ανατολικογερμανών σκηνοθετών που γύριζε πολιτικοποιημένες, αριστερές, αντιδυτικές ταινίες).

Πολλές φορές ξεσπούσαν χειροκροτήματα ή αποδοκμασίες ή φωνάζονταν και συνθήματα, ανάλογα με τα επί της οθόνης δρώμενα. Το ίδιο κλίμα διατηρήθηκε και τα πρώτα μεταδικτατορικά χρόνια. Μάλιστα μετά το '74, στα πάντοτε επιμελημένα προγράμματά της (το corpus των οποίων, όπως άλλωστε και του «Στούντιο», συναποτελεί και ιστορία της τέχνης του ποιοτικού κινηματογράφου), προστέθηκε το σήμα του σινεμά: μια μπομπίνα από ταινία κι ένα ντουφέκι, που συμπύκνωνε τον τρόπο που έβλεπε το ρόλο της η ίδια η «Αλκυονίδα»: ότι δηλαδή, κατά το πνεύμα της εποχής, «ο κινηματογράφος είναι τμήμα της επαναστατικής διαδικασίας». Ιδού και μια σχετική διαφήμιση:

³¹⁰ Τα Νέα 30.09.1970

³¹¹ Σημειώσεις του Γιώργου πάνω στο σχετικό πρόγραμμα

³¹² Τρία κειμενάκια από ισάριθμα προγράμματα της «Αλκυονίδας»

ΑΛΚΥΟΝΙΔΑ

Κινηματογράφος Τέχνης
Πλ. Βικτωρίας- Τηλ. 8815402

Για φέτος...

1978

Μίκλος Γιάντσο
ΑΣΡΑΦΤΕΡΟΙ ΑΝΕΜΟΙ

Νικήτα Μιχάλκωφ
ΤΑ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΙΑΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΓΕΩΡΓΙΑΝΟΥ ΚΙΝ/ΦΟΥ
7 ταινίες σε πρώτη παρουσίαση

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ
μεγάλου και μικρού μήκους
Από το Φεστιβάλ Θεσ /νίκης

Οτάρ Ιοσελιάνι
ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ ΚΟΤΣΙΦΑΣ

Κόζνιτσεφ - Τράουμπεργκ
ΝΕΑ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ³¹³

Ο Κουμανταρέας γράφει: «Μια φορά που είχε πάει κινηματογράφο με τους φίλους του στην Αλκυονίδα, πριν από το έργο, στα χουντικά επίκαιρα, που είχαν το θράσος να χρησιμοποιούν για μουσικό σήμα ένα χορό του Σκαλκώτα, βλέποντας τον Παττακό με το μυστρί να εγκαινιάζει κάποιο έργο τούς έπιασαν τέτοια γέλια, χάλασε ο κόσμος μέσα στο σινεμά, μέχρι που είπε μέσα του, τώρα θ' ανοίξει καμιά πόρτα και θα γλιστρήσει μέσα κάποιος μυστικός και θα μας μπαγαλώσουν όλους».³¹⁴ Και όντως ήταν κοινή συνείδηση ότι θα πρέπει να υπήρχαν ασφαλίτες μέσα στην αίθουσα.

Άλλη μαρτυρία: «‘Μεγαλέξαντρος’ του Αγγελόπουλου. Είμαι με τη δικιά μου, βαριόμαστε όπως και όλο το σινεμά. Εκείνη τη στιγμή, η κοπέλα κάνει τη σωστή κίνηση: βγάζει δυο πλούσια σάντουιτς με κοτόπουο, πίκλες και άλλα, και μου προσφέρει το ένα- κι ας απαγορευότανε. Φεύγω σφαιράτος και φέρνω ποτά από το κυλικείο, πράγμα που επίσης απαγορευότανε. Εκφράζουμε προφανώς το δημόσιο αίσθημα, ο κόσμος τσιμπάει, η πόρτα δεν ξανακλείνει, ο κόσμος μπαينوβγαίνει και ψωνίζει φαγώσιμα και ποτά. Έτσι περνάει όλο το έργο. Πρωτοφανές.»³¹⁵

Κι όμως, η «Αλκυονίδς» είχε αρχίσει τη ζωή της με μια ελληνική φαρσοκωμωδία της σειράς, έστω κι αν λίγες βδομάδες μετά στράφηκε στα ποιοτικά φιλμ που ταυτίστηκαν μαζί της (ενώ συγχρόνως –και πρόσκαιρα– πέρασε στην Α΄-Β΄ προβολή). Αγνωώ αν οι παρθενικές προβολές οφείλονταν σε κάποια προσπάθεια να παραπλανηθεί η χουντική εξουσία, αν είχε ξεκινήσει υπό άλλη διεύθυνση και σημειώθηκε πρόωμη αλλαγή, ή αν υπήρχε κάποια τρίτη αιτία.

Επί του πιεστηρίου: Μια δυο μέρες πριν κλείσω οριστικά την ύλη του βιβλίου αυτού, βρήκα στην «the book's journal» του Σεπτεμβρίου του '13 την αξιοσημείωτη βιβλιοκριτική του Ηλία Κανέλλη «Γσόντα στο λαό». Το ξεκίνημα του κειμένου αναφέρεται σε μια διαφορετική «Αλκυονίδα»:

³¹³ Σύγχρονος Κινηματογράφος '78, τ. 19 Ιούνιος – Σεπτέμβριος 1978, 111

³¹⁴ Κουμανταρέας, Δυο φορές, 529

³¹⁵ Χαρίλαος Φώρος, συνέντευξη

«Το χειμώνα του 1982 ... μια ομάδα κινηματογραφόφιλων της εποχής με την πομπώδη επωνυμία 'Σινεβίωση' ... διοργάνωσε μια ριψοκίνδυνη προβολή: ... δύο έργα σεξ (ένα ξένο, ένα ελληνικό) στον κινηματογράφο 'Αλκυονίδς',... Δεν θυμάμαι ποια ήταν η ξένη ταινία, θυμάμαι άριστα όμως την ελληνική: 'Σεξ 13 μποφόρ', σε σκηνοθεσία Χρυσόστομου Λιάμπου, με τον Λυκούργο Καλλέργη σε ρόλο φαροφύλακα σε έρημο νησί να σερβίρει φρέσκο γάλα Έβγα (!) και φρεσκοστιμένο χυμό πορτοκάλι (!) στην ωραία κόρη του, ώσπου να έρθει στο νησί με το πλεούμενό του ο σταρ της ελληνικής πορνογραφίας, ο Κώστας Γκουσγκούνης.³¹⁶ Θυμάμαι, επίσης, ότι είχαν κληθεί και θα συζητούσαν μεταξύ τους, και με το κοινό, ο καθηγητής Γιώργος Βέλτσος, ο πολύ δημοφιλής εκείνη την περίοδο κριτικός κινηματογράφου Βασίλης Ραφαηλίδης και άλλοι.

Στις συνήθειες προβολές της, η 'Σινεβίωση' συγκέντρωνε 50, άντε 100 θεατές. Αλλά εκείνο το βράδυ τα πράγματα ήταν αλλιώς. Την 'Αλκυονίδα' κατέκλυσε μεγάλο πλήθος, με μέγα πάθος (κατά την ανδρεοπαπανδρεϊκή ορολογία της εποχής), έκλεισε η οδός Ιουλιανού... Οι διοργανωτές τρόμαξαν, η αίθουσα δεν μπορούσε να χωρέσει 2 με 3.000 θεατές, οι περίοικοι αναστατώθηκαν, ενώ οι προσελθόντες, διακατεχόμενοι από μια διάθεση χαβαλέ, άρχισαν από νωρίς τα συνθήματα. Κάποια στιγμή, κυρίως λόγω του φόβου μη γίνει κανένα ατύχημα, ήρθε και η αστυνομία, με εντολή να μην μπουκ στην αίθουσα περισσότεροι απ' όσους χωράει. Κάτι που δεν το κατάφερε, αφού έγινε εισβολή και, τελικά, ο κόσμος κατέκλυσε το χώρο. Κι η αστυνομία, όταν βεβαιώθηκαν οι εκπρόσωποί της ότι δεν υπάρχει κίνδυνος, έμεινε να επιτηρεί διακριτικά.

Όμως δεν ήταν μια εκδήλωση για χαβαλέ, κι ας ηχούσαν ως παραδοξολογήματα πολλά απ' όσα υποστήριζε δημοσίως, και στα μαθήματά του στην Πάντειο (θηλυκό, ακόμα), ο Γιώργος Βέλτσος – που μάλιστα απαντήθηκε από το ουρανόμηκες σύνθημα εκείνης της βραδιάς: 'Βέλτσο, άσ' το δομισμό, πιάσε το σοδομισμό'. Κατά τη γνώμη μου, εκείνης της εποχής, που δεν έχει αλλάξει, ήταν μια εκδήλωση που, υπό το πρόσχημα της ακαδημαϊκότητας, απελευθέρωσε την ενοχική σχέση με την οποία, ιδίως τότε, αντιμετωπιζόταν η πορνογραφία: κλεισμένη σε κινηματογράφους γκέτο, αποκλειστικά για άντρες, οι πιο ευυπόληπτοι απ' τους οποίους κρύβονταν στα διαλείμματα πίσω από την εφημερίδα, ενώ τα ανάλογα περιοδικά πουλιούνταν σε περίπτερα τα οποία επίσης δεν εξασφάλιζαν τη διακριτικότητα... Εκτός από το χαβαλέ, που περισσότερο ήταν ανάγκη εκτόνωσης της ενοχής, μετάθεσής της σε μια ελαφρότητα στο πλαίσιο μιας κοινότητας που «ήρθε από περιέργεια» και «για πλάκα», η εκδήλωση εκείνη της 'Σινεβίωσης' επέτρεψε την προσέλευση όχι μόνο αρσενικών, που ήταν το βασικό κοινό της πορνογραφίας σε κάθε της εκδοχή, αλλά και γυναικών».³¹⁷

Επομένως η «Αλκυονίδς» του 1982, όπως άλλωστε και μερικές προβολές στις καταλήψεις του 1979, «νομιμοποίησαν» σε κάποιο βαθμό την πορνογραφία και υπήρξαν πρόδρομοι του «Gagarin 205» (βλέπε λήμμα).

³¹⁶ Περί Γκουσγκούνη, δεξ το λήμμα «Νέγκρο»

³¹⁷ Κανέλλης

Μερικές ταινίες: «Ο παραμυθός» (πρώτη ταινία, 17.03),³¹⁸ «Μπούλλιτ», «Το μεγάλο μυστικό της», «Ερασταί», «Περίμενε μέχρι να νυχτώσει», «Το μωρό της Ρόζμαρι», «Ανοιχτή επιστολή», «Το κορίτσι του 17» (1969), «Παρένθεση», «Όταν περνούν οι γερανοί» Τατάνα Σαμοήλοβα, «Η συμμορία των Σικελών», «Υπό τας διαταγάς του Ναπολέοντος», «Βλέπε Λουκιανός» ελληνική (1970), «Ευδοκία», «Η μάχη των σιδηροδρόμων», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση;», «Το ζωντανό πτώμα», «Η δίκη του Άιχμαν», «Βασιλιάς Ληρ» (1971), «Ναι μεν αλλά», «Το δεκαήμερον», «Μέρες του '36», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση», «Βαρθολομαίος», «Συνάντησα κι ευτυχισμένους τσιγγάνους ακόμα» (1972), «Ελευθέριος Βενιζέλος», «Τζώννυ Γκιτάρ», «Λάβετε θέσεις», «Η τελετή», «Το κορίτσι του Λόνε» (1973), «Άνθρωποι και κτήνη» τσέχικο + «Το πουλάρι των παρτζιάνων» μικρού μήκους, «10.000 ήλιοι», «Θωρηκτό Ποτέμκιν», «Ο Λένιν τον Οκτώβρη», «Ιβάν ο τρομερός» «Καταραμένα χρήματα», «Γκόγια», «Οκτώβρης» του Αϊζενστάιν (1974), «Η γη», «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή», «με δεμένα τα μάτια», «Η πορτογαλική άνοιξη», «Το ρομάντσο των ερωτευμένων», «Σύντροφε αντίο» (1975), «Οι αριστοκράτες» του Αντρέι Μιχάλκοφ, «Η γενική γραμμή», Μπάστερ Κήτον «Κινηματογραφιστής» + «Καουμπόυς», «Αμερικάνικη νύχτα», «Ναζαρέν», «Αλήθεια και ψέμα», «Κόκκινος ψαλμός» (1976), «Φωτιά πυροσβέστες», «Ο μεγάλος παράδεισος του γέλιου», «Ο ανακριτής και ο δολοφόνος», «Στάχτες και διαμάντια», Βδομάδα πολωνικών ταινιών μικρού μήκους (οργάνωση : ΚΣ της ΚΝΕ), «Κάτω τα χέρια απ' τη λευκή γυναίκα» (1977), «Σύντροφε αντίο», «Γεια σου πίθηκε», «Η αθάνατη ιστορία» του Όρσον Ουέλλες, «Ηλέκτρα», Μαρία Κάλλας ως «Μήδεια», «20 μέρες χωρίς πόλεμο» (1978), «Το δέντρο της επιθυμίας», «Κρατούμενος εν αναμονή δίκης», «9 μέρες του χρόνου», «Ο Σνούπυ και η τρελοπαρέα του» (1979), «Η αυτοκρατορία του πάθους», «Ιβάν ο τρομερός», Ταινίες μικρού μήκους από το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, «Ερωτική παραζάλη», «Μια γυναίκα στο λυκόφως», «Το θωρηκτό Ποτέμκιν» (1980), «Το ορυχείο», «Μερικές μέρες από τη ζωή του Ομπλόμοφ», «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί» + «Μια θέση στο παράθυρο», «Ευριδίκη ΒΑ 237», «Μίσος και αίμα», «Τα 5 βράδια» (1981), «Η ελπίδα» του Γκιουνέϋ, «Η Γερμανία ιδιωτικά», «1922», 8^ο Φεστιβάλ ΚΝΕ – Οδηγητή Εβδομάδα Σοσιαλιστικού Κιν/φου, «Συναντήσεις με αξιοσημείωτους ανθρώπους» (1982), «Η ανάσταση» του Τολστόι, «Η Κίνα» του Αντονιόνι ώρες 5, 7.40, 10.20, «Τα πικρά δάκρυα της Πέτρα φον Κοντ», «Κοκκινίζει από ντροπή», «Ο έλληνας [σικ] γείτονας», «Ο τοίχος» (1983), «Η γυναίκα του σταθμάρχη» του Φασμπίντερ, «Σιωπηλός μάρτυς», «Ακραία ερωτική περίπτωση» του Ρόμπερτ βαν Άκερεν, «Όλα πάνε καλά» (1984), Πανόραμα Χίτσκοκ, «Αγάπη πιο κρύα από το θάνατο» του Φασμπίντερ, «Χάος» των Ταβιάνι (1985), «Ο ματωμένος γάμος», «Το τρίτο μέρος της νύχτας», «Θεόφιλος» ελλην., «Ο κλέψας του κλέψαντος νο 2: Το μεγάλο κόλπο», Εβδομάδα Γιουγκοσλάβικου Κινηματογράφου (1986), «Ο φίλος μου ο Ιβάν Λάπσιν», «Επίσημη ιστορία», «Ήταν ένας ήσυχος θάνατος», «Ερωτας στα 35 mm», «Γράμματα ενός νεκρού ανθρώπου», «Ερωτική θύελλα», Εβδομάδα ιαπωνικού κινηματογράφου (1987), «Πρόσεχε το δεξί σου», «Όλα για την Εύα», «Ο θρύλος του κάστρου Σουράμ» του Παρατζάνοφ, Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου, «Άκουσα τις σειρήνες να τραγουδάνε», «Η αγάπη είναι πιο κρύα από το θάνατο», «Επικίνδυνη Δευτέρα», Από τον Αϊζενστάιν στην περστρόικα τρεις διαφορετικές ταινίες κάθε μέρα (1988), «Δόκτωρ Ζιβάγκο», «Τα παιδιά της χελιδόνας», «Σκάνδαλο», «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η τελευταία

³¹⁸ Η Βραδυνή, 17.03.1969. Μάλιστα η πρώτη της διαφήμιση στις εφημερίδες έχει και το όνομα λάθος, με ωμέγα.

σταυροφορία», «Αυτή είναι η ζωή μου», «Οι δίδυμοι» (1989), Νέο έργο, «Καταζητείται ο έρωτας», «Όλγα Ρόμπαρντς», «Το συντριβάνι», «Ο χαμένος φίλος» (1990), «Το πέρασμα του Μίλλερ», «Καυτά σημεία», «Η νύχτα της μυστικής συνάντησης», «Τα φτερά του έρωτα», «Όσα παίρνει ο άνεμος», πέντε κλασικές ταινίες κάθε μέρα (1991), «Ο στενός κύκλος», «Ο Τζώνης Κελν, κυρία μου» + «Νυχτερινή έξοδος» και «Τα παιδιά της γειτονιάς» (1992).

Αλκυών Α Λαϊκός χειμωνιάτικος κινηματογράφος που άνοιξε το 1958 και κράτησε μέχρι το 1973. Για την προέλευση της ονομασίας, δεξ το προηγούμενο λήμμα. Ανήκε άλλοτε στην Α΄-Β΄ και άλλοτε στη Β΄ προβολή. «Τέρμα Αχαρνών» κατά τις εφημερίδες το '50 και του '60 (σήμερα το Τέρμα Αχαρνών έχει μεταφερθεί περαιτέρω, στο τρίστρατο όπου αρχίζει η Δεκελείας και τελειώνει η Χαλκίδος), ακριβής διεύθυνση Αχαρνών 311 και ΣοφIANOΠΟΥΛΟΥ 2-4 γωνία, στο βόρειο πλάι της Βίλας του ΣοφIANOΠΟΥΛΟΥ (στο νότιο πλάι της οποίας οι σημερινές καφετέριες «Τρε» και «Δεξαμενή», στο ανατολικό το εστιατόριο «Δικοτυλήδονο»), στον ομώνυμο κάθετο δρόμο. 450 καθίσματα.³¹⁹ Όταν έκλεισε, έγινε πρώτα μπιλιάρδα και μετά αντιπροσωπία μηχανημάτων.³²⁰ Τώρα (2004) υπάρχει νέα πολυκατοικία: στους ορόφους στεγάζεται ο ΕΛΟΤ (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης) και στο ισόγειο έκθεση μοτοσυκλέτας.

Είχε τυπική διάταξη «και ήταν επικλινές προς την οθόνη. Το Σινέ ήταν με κεφαλαία πράσινα γράμματα και το Αλκυών με καλλιγραφικά κόκκινα. Ειδικά το Α του τίτλου του ήταν καλλιγραφικό. Στο πρόγραμμά του ήταν τυπωμένες ιωνικές κολόνες με έλικες. Στο φουαγέ υπήρχε μια ταπετσαρία από την οποία δύσκολα ξεχώριζαν οι δυο πόρτες της εισόδου στην αίθουσα, γιατί είχαν την ίδια ταπετσαρία, μόνο από τα χερούλια. Υπήρχε και έξοδος κινδύνου προς την Αχαρνών. Τις Κυριακές το πρωί, έπαιζε και καλύτερες ταινίες, σε μια προβολή. Αφού έκλεισε, ισοπεδώθηκε το πάτωμά του, ώστε να εξαφανιστεί η κλίση και να μπορέσει να λειτουργήσει το μπιλιαρδάδικο που πήρε τη θέση του, το οποίο ξεκίνησε Απρίλη του 1975».³²¹ Μιλάει η Γεωργία Βασιλοπούλου: «Είχε μια περίεργη εξωτερική ταμπέλα με τ' όνομά του γραμμένο με οξεία γραφή, δε θυμάμαι ποια ακριβώς γραμματοσειρά, πάντως οξεία γραφή. Υπήρχε μια μεγάλη κεντρική πόρτα που έδινε στην αίθουσα και δυο μικρότερες. Μέσα το σινεμά είχε βελούδινες πολυθρόνες».³²²

Ενδεικτικές ταινίες: «Η ομορφιά της κολάσεως», «Ο βαρώνος και η τσιγγάνα», «Ο βάρβαρος και η γκέισσα», «Ο Μιμίκος και η Μαίρη», «Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού» (1958), «Ολόδροσα νειάτα», «Ο Θύμιος τάχει 400», «Η επιστροφή του Σέρλοκ Χολμς», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι», «Η ωραιότερη μέρα της ζωής μου», «Ένας ήρωας με παντούφλες» (1959), «Το αγόρι π' αγαπώ» αισθημ. κωμωδ. Φόνσου, «Τρεις κούκλες κι εγώ» κωμ. Ηλιόπουλος, «Έλα ν' αγαπηθούμε», «Έκστασις και πάθος», «Ολέ τορέρο», «Βυθίστε το Βίσμαρκ», «Ο σκανδαλιάρης του Παρκ Οτέλ» (1960), «Το αγόρι π' αγαπώ», «Η τραγωδία του Αιγαίου», «Η Μαρία Μαγδαληνή και ο θεάνθρωπος», «Αούστερλιτς» (1961), «Ο Διάβολος και η ουρά του», «Αλάμο» (σικ), «Μην είδατε τον Παναή;», «Μια μορφή στο παράθυρο», «Ζήτω η τρελλα», «Ο λέων της Σπάρτης» (1962), «Οδύσσεια» έγχρ. Κερκ Ντάγκλας, «Τύραννος των Θηβών», «Της κακομοίρας», «Αδελφός Άννα» ελλην. (1963),

³¹⁹ Περγλ και Ντιν, χωρίς σελιδαρίθμηση

³²⁰ Περίοικοι, συνέντευξη ανωνύμως

³²¹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

³²² Γεωργία Βασιλοπούλου, συνέντευξη

«Κατάσκοπος στο Πεκίνο» περιπέτεια Τζόζεφ Κόττεν, «Ροζ πάνθηρ», «Ο κόσμος δίχως πέπλο», «Ο τυχοδιώκτης του Ρίο» (1964), «Ο νικητής», «Οι κατακτηταί του Βορρά» έγχρ. περιπ., «Βασίλισσα Βασιλισσών» (πάσχα), «Η κατάκτησις της Δύσεως», «Η ηδονή της αμαρτίας» (1965), «Κατακτηταί του Βορρά», «Ο Πρίσλεϋ και τα κορίσια του», «Ένας τρελλός τρελλός Βέγγος», «Κατηγορώ τους ανθρώπους» ελλ. κοιν. δράμα Κούρκουλος, «Θέλω να ζήσω στον ήλιο» ελλ.δράμα (1966), «10.000.000 δολάρια ζητούν κληρονόμο» εύθυμο Μ. Μαίην, «Πάρε κόσμε» κωμωδ. Βέγγος, «Τρελλός, παλαβός και Βέγγος», «Αίμα στο άσπρο χιόνι», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» (1967), «Η λεωφόρος του μίσους», «Φάκελλος Κ. με ενσφραγίστους διαταγές», «Ο Φαντομάς εναντίον της Σκότλαντ Γουαρντ», «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «Κατάσκοποι στον Σαρωνικό» (1968), «Ο χαμένος άνθρωπος», «Το στραβόξυλο», «Η αρχόντισσα του λιμανιού», «Το ανθρώπακι», «Για την τιμή και τον έρωτα» (1969), «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Τα αδέλφια ωρκίσθηκαν εκδίκησι», «Η τύχη μου τρελλάθηκε», «Ο κίτρινος Τσάρος», «Αγάπησα μιαν άγνωστη» (1970), «Γύπες της λεωφόρου», «Διακοπές στο Βιετνάμ», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Ελ Κοντόρ», «Σπασμένη λόγχη» (1971), «Ένα πιστόλι, 100 νεκροί», «Ο άγνωστος εκείνης της νύχτας», «Ένας γαμπρός πολλά βαρύς», «Ο εχθρός του λαού» (1972), «Το κορίτσι και τ' άλογο», «Η Αλίκη της σύγχρονης γενιάς», «Απόδρασις από τον πλανήτη των πιθήκων», «Σκόνη, ιδρώτας και μπαρούτι» και «Στα δίχτυα της αράχνης» (1973).

Αλκυών Β Θερινό σινεμά σε άλλο κτίριο, μεσοτοιχία με το προηγούμενο, προφανώς του ίδιου επιχειρηματία, για τον ακριβή εντοπισμό του οποίου οφείλω χάριτες τόσο στη φίλη μου τη Μαρία Κρεμασιώτη, όσο και στο φίλο μου τον Τάκη Μπαστέα.³²³ Ιδρύθηκε αρκετά αργότερα από την προηγηθείσα μεγάλη χειμωνιάτικη αδερφή της, λειτούργησε μόνο πέντε καλοκαίρια (1970-1974), μα επέζησε της άλλης. Οι εφημερίδες το έγραφαν Γέφυρα Αχαρνών,³²⁴ η διεύθυνση ήταν Αχαρνών 313 και έπαιζε πάντα μεταξύ Β' και Α'-Β' προβολής. Η διάταξή του δεν ήταν τυπική, αφού αναπτύσσονταν κατά μήκος του δρόμου. Η είσοδος ήταν δεξιά (πρός το Τέρμα Αχαρνών) και οι θεατές μπαίνοντας είχαν την οθόνη δίπλα τους αριστερά (προς την Αθήνα).³²⁵ Τώρα λαϊκή πολυκατοικία, δίχως μαγαζιά στο ισόγειο, αποκλειστικά με κατοικίες. Καμιά από τις δυο «Αλκυόνες» δεν πρόλαβα.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ένα παράξενο ζευγάρι», «Καλημέρα θλίψη», «Πάω, σκοτώνω και γυρίζω», «Όταν οι άγγελοι ατακτούν», «Μια τρίχα στη σούπα» (1969), «Βρες ένα τρόπο να πεθάνεις», «Αυτός ο υπέροχος πόλεμος», «Τα κανόνια του Σαν Σεμπάστιαν», «Ένας τρελλός ιπτάμενος κόσμος», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο» (1970), «Απόδρασις κολασμένων», «Κατάσκοποι της ερήμου», «Το εστιατόριον της Αλίκης», «Στρατιώτης Μπλου», «Ο κυρίαρχος των νήσων» (1971), «Επιθεωρητής Καλαγκάν» (σικ), «Ρίο Λόμπο», «Κατάσκοποι της ερήμου», «Ιπποκράτης και Δημοκρατία», «Πώς να κλέψετε 1.000.000 δολάρια» (1972), «Όταν ξέσπασε η βία», «Η τρέλλα του μεγαλείου», «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξις», «Ο άνθρωπος απ' τη Γαλλία» (1973), «Ο σημαδεμένος», «Με λένε Στέλιο», Λουί ντε Φυνές «Ο χωροφύλακας εν δράσει», Νέον έργον και «Γκεταγουαίη» Στηβ Μακ Κουήν (1974).

³²³ Μαρία Κρεμασιώτη και Τάκης Μπαστέας, συνεντεύξεις

³²⁴ Γέφυρα Αχαρνών λογιζόταν η ταπεινώση της γραμμής του ηλεκτρικού, ακριβώς στο Σταθμό των Κάτω Πατησίων, ώστε να περάσει από πάνω του Αχαρνών- η όλη κατάσταση ήταν, παλιότερα, ισόπεδη

³²⁵ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

Άλμα Αξιοσημείωτο μεσοαστικό – μικροαστικό σινεμά στη μεγάλη κινηματογραφική πιάτσα της Πατησίων, αρχικά θερινό (1960) και από το 1966 όλων των εποχών, που άντεξε κάτι λιγότερο από μια τριακονταετία (1960 – 1988). Αγνωστό αν το ορθό ήτανε στο θηλυκό ή στο ουδέτερο, οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν και τα δύο γένη. Το όνομα μεταλαμπαδεύτηκε αργότερα (2008 τουλάχιστον) σε θέατρο της Αγ. Κωνσταντίνου. Οι εφημερίδες λένε Πατησίων, Λεβίδου ή Αγγελουπούλου. Η ακριβής διεύθυνση είναι Πιπίνου 46 και Καλύμνου 47, πολύ κοντύτερα στην Πατησίων παρά στην Αχαρνών, και τα τηλέφωνα 833238, 8233238. Κινήθηκε πάντα μεταξύ Α΄-Β΄ και Α΄ προβολής. Είχε εξώστη, φτηνότερο φυσικά από την πλατεία. Ο Τάκης Μπαστέας θυμάται ότι είχε τυπική διάταξη και ότι άνοιγε πλάγια και ψηλά για να παίξει τα καλοκαίρια.³²⁶ Το εισιτήριο ήταν 35 δραχ. το '77, ακριβώς στο μέσο όρο της κατηγορίας του. Το κτίριο σώζεται σήμερα (2013) κουφάρι, κάπως άχαρο όμως, σα βιομηχανικό: υπάρχουν μεταλλικές πόρτες με λουκέτο στην πρόσοψη και η ταμπέλα. Έκλεισε πρώτα το θερινό, ενώ το χειμωνιάτικο άντεξε λίγο ακόμα.

Διηγείται ο Διονύσης Καραβασίλης: «Αρχές '75, μετά από μια περιπέτεια, έρχομαι πρώτη φορά στην Αθήνα από το Μεσολόγγι. Το αδελφάκι μου με παίρνει από το πρακτορείο και μου λέει, 'να σε κάνω μια βόλτα στην πόλη, πού θα 'θελες να σε πάω;'. Λέω: 'Λουκουμάδες πρώτα και μετά κινηματογράφο'. Φάγαμε τους λουκουμάδες στο 'Αιγαίον', στην Πανεπιστημίου, δύο μερίδες, και μετά πήγαμε στο 'Άλμα' Πιπίνου, στο 'Έτσι προδόθηκε η Κύπρος' του Κακογιάννη. Δεν το ξεχνάω ποτέ».³²⁷ Λέει κι ο Αλέκος Σακκάς: «Δίπλα στο 'Άλμα', επί της Καλύμνου, ήταν μια περίφημη πουτάνα. Μερικές φορές τα είχα συνδυάσει».³²⁸ Δυστυχώς, ούτε απ' αυτό το σινεμά θυμάμαι τίποτα, αν και είχα πάει δυο τρεις φορές.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Οι ζαβολιάρηδες», «Ο λιποτάκτης», «Λευκός πράκτωρ της μαύρης αράχνης», «Α.Ε. Κομπίνια» κωμωδία, «Οι λύκαινες», «Γαλάζιος άγγελος» εγχρ. Μαϊή Μπριτ (1960), «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Ο αετός της Μαδαγασκάρης», «Πρίγκηψ και χορευτριά», «Τόκυο, ο παράδεισος της Ανατολής» (1961), «Ο κ. ηθικολόγος», «Πυρετός στο αίμα», «Ο έκτος που διέφυγε» «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Ένα φως στο σκοτάδι» (1962), «Ξενοδοχείο Σαχάρα», «Τόκυο ο παράδεισος της Ανατολής», «Μονομαχία στη χρυσή κοιλάδα», «Ο μεγάλος αμαρτωλός», «Ο Τζέρρυ Λιούις δαιμόνιος νέντεκτιβ» (σικ), «Βασίλισσα του βαριετέ» (1963), «Όταν ξέσπασε η θύελλα» Σούζαν Χαίγγοουρθ, «Το φλογερό λιμάνι του Χογκ Κογκ», «Κυριακή στη Νέα Υόρκη», «Μεγάλος εραστής» αισθημ. περιπ. Ζεράρ Φλίπ, «Τ' απόρρητα της Νυρεμβέργης» (1964), «Μάρνι», «36 ώρες πριν τη μεγάλη απόδραση», «Δε θέλω ούτε τα λουλούδια σου», «Καλοκαίρι και καταχνιά», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι» (1965), «Ερωτες που σβήνουν την αυγή», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Το εξπρές των κατασκόπων», «Ντάλλας», «Ξενοδοχείο Παράδεισος», «Κορίτσια έξαλλα, τρελλά» (1966), «Απόρρητος φάκελλος Κοήλερ» (σικ), «Ο αρχισιδηρουργός», «Λονδίνον, η μεγάλη ληστεία του τραίνου» (1967), «Παρακαλώ συγχώρεσέ με», «Διπλός άνθρωπος», «Πάντσο Βίλλα», «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Εγώ, δυο γυναίκες, τρεις βαλίτσες» (1968), «Ο πορτοφολάς», «Η ώρα της αλήθειας», «Αυτοί οι τρελοί παραγωγοί», «Άλλος για το Μόντε Κάρλο», «Ο αρχάγγελος», «Αποδώσατε

³²⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

³²⁷ Διονύσης Καραβασίλης, συνέντευξη

³²⁸ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

δικαιοσύνη» (1969), «Έγκλημα για το σεξ», «Μια κραυγή στην ομίχλη», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος», «Μπόνυ και Κλάιντ α λα γαλλικά» (1970), «Μαφία», «Συνεχόμενα δωμάτια», «Περιπέτειες στη Φλωρεντία», «Λε Μαν», «Αυτόπτης μάρτυς», «Οι 7 μονόφθαλμοι», «Στρατιώτης Μπλου» (1971), «Το σπίτι με τους βρυκόλακες», «Δεκαήμερον ακολασίας», «Ντετέκτιβ Κλεγκ», «Οι ανώμαλοι δολοφόνοι», «Φαντομάς» (1972), «Δυο κορίτσια στο κρεβάτι μου», «50 χρόνια χαράς και γέλιου», «Ο μαγικός κόσμος του Ντίσνεϋ», «Μια γυναίκα για έναν άνδρα», «Ο γιος», «Μπαντολέρο» (1973), «Καυτή πέτρα» Ρόμπερτ Ρέντφορντ, «Σουηδική αμαρτία», «Δον Άντζελο, ο άρχων της μαφίας», «Το κεντρί», «Η λεωφόρος της αμαρτίας» (1974), «Μπανάνες», «Το πάρτυ των βρυκολάκων», «Ανώμαλοι έρωτες», «Η Τζούλια και οι άνδρες της», «Η ασυνομιλία» (1975), «Αλλονζανφάν», «Σαφάρι εξπρές», «Κώδιξ ερωτικής κυκλοφορίας», «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη», «Διαμαντένια γυναίκα», «Σάλακο» (1976), «Το σημάδι», «Τα πουλιά», «Μάρνι», «Χίλιες και μια νύχτες» (1977), «Το θεριό», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Φον Σπέα [σικ] το καταδρομικό φάντασμα», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης», «Μαλακά κρεβάτια, σκληρές μάχες», «Μπόνυ και Κλάιντ» (1978), «Η εξαφάνισις», «Ρεπορτάζ γύρω από μαθήτριες» Νο 1, «Τα φτερά του αετού», «Σιδηρούν προσωπίον» (1979), «Γούντστοκ», «Το λιβάδι», «Αποκάλυψη τώρα», «Πρόβα ορχήστρας» + «Μπέτυ», «Ο αρχιεκτελεστής», «Ιπτάμενοι μαχητές» (1980), «Το αγόρι που αγαπούν τα κορίτσια», «Ο θεός απ' την Αμερική», «Ο κατάσκοπος με τα 1.000 πρόσωπα», «Τρεις φορές σκληρός», «Τρόμος στην πόλη» (1981), «Το σπέρμα του αντίχριστου», «Το πρώτο μου πάρτυ», «Και ο πρώτος ματάκιας» Ψάλτης, «Η χρυσή λίμνη» (1982), «Φιτζκάρλντο ο τυχοδιώκτης του Αμαζονίου» Κλάους Κίνσκυ, «Ο βιασμός μιας μοναχής» ελληνικό, «Ντράιβερ ο ασύλληπτος», «Ερωτικά σκάνδαλα», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Ο υπερκατάσκοπος των δύο ηπείρων», «Το νησί του καταραμένου ηφαιστείου» (1983), «Ο βρώμικος Χάρυ» έγχρωμο περιπ. Ήστγουντ, «Η ομίχλη», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» Νο-2 (1984), «Φλαμίγκο κιντ», «Αμαντέους», «Ο ταξιδιώτης της βροχής», «Η εκλογή της Σόφι», «Αντίο φίλε», «Ο υπερκατάσκοπος των δύο ηπείρων» (1985), «Λευκές νύχτες», «Τρελές μπίζνες», «Πρόσκληση σε γεύμα από έναν υποψήφιο δολοφόνο», «Εισβολείς από τον Άρη», «Μάγκας με καμπύλες» (1986), «Η πράσινη αχτίδα» του Ρομέρ (1987).

Αλόη Χειμωνιάτικο υπόγειο σινεμά των Πατησίων, που κατάφερε να βγάλει σαράντα δύσκολα χρόνια (1961-2001), περνώντας διάφορα στάδια: λαϊκό, μικροαστικό, τσοντάδικο, σχεδόν τέχνης κλπ. Κάτω Πατήσια. /Άγιος Λουκάς λένε οι εφημερίδες, Ιακωβάτων 25 και Δευκαλίωνος η ακριβής διεύθυνση. Τηλ. 886976, 2286978, 2237660. Έναρξη το Δεκέμβρη του 1961.³²⁹ Δύο εξωτερικά ταμεία, μπαρ, και καμπίνα προβολής στο επίπεδο του δρόμου και μάλιστα υπερυψωμένα, πλατεία στο υπόγειο πολυκατοικίας, όχι εξώστης. Μη τυπική διάταξη, αφού ο κύριος άξονας του σινεμά είναι παράλληλος προς τον άξονα της Ιακωβάτων: η μηχανή προβολής προς την Πατησίων, η οθόνη προς την Αχαρνών. Χρωματικοί διακοσμητικοί συνδυασμοί που θυμίζουνε μιούζικαλ του Δαλιανίδη. Β' προβολή αρχικά, Α' - Β' το '60, Β το '70, Α' προβολή 1984 και εξής. Φουαγιέ με μπαρ, χαρούμενα χρώματα, μεγάλη άπλα. Έπαιξε και τσόντα, συνήθως σοφτ, κατά μικρά διαστήματα. Είχε χαρακτηριστικά φτηνό εισιτήριο, 30 δραχμές (και 26 δραχμές χωρίς) το 1976. Φυτοζώησε τα τελευταία του χρόνια, δίχως καμιά απολύτως ανακαίνιση, και έκλεισε φυσιολογικά το 2001.

³²⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 20 (895), Πανηγυρικό τεύχος 1962

Θυμάμαι πολλές παιδικές γιορτές και θεατρικές παραστάσεις, πάρτυ μασκέ κλπ τις Κυριακές πρωί το '60, ως μαθητής. Εδώ έχω δει πολύ Βέγγο, το «Ελ Σιντ», το «Ράιζινγκ σαν», το «Braveheart» με τα παιδιά μου κλπ. Επίσης, έχω φέρει τα παιδιά μου σε παιδικά θεατρικά της κακιάς ώρας, πάλι Κυριακές πρωί εννοείται, με διαφημιστικά που μοιράζονταν στο σχολείο τους, το 101^ο Πατησίων.

«...Στον τοίχο, απέναντι από τον κινηματογράφο Αλόη, που έπαιζε μια Μαρκησία των Αγγέλων, ξέβαφε ένα σύνθημα κατά της Χούντας...», γράφει ο Νικολαΐδης.³³⁰ Κι ο Γιώργος Κατσούλης θυμάται: «Από την Αλόη έχω μια πολύ έντονη και αστεία ανάμνηση, από μια εποχή που έπαιζε ελληνική τσόντα. Ήταν απόκριες κάπου μεταξύ '76 και '78, δε θυμάμαι ακριβώς, και είχαν έρθει όλοι ντυμένοι μασκαράδες. Οι περισσότεροι ήταν φοιτητές από τη διπλανή Φοιτητική Εστία της Πατησίων, ίσως και μερικές γκόμενες ανάμεσά τους. Κάτι είχα ντυθεί κι εγώ, δε θυμάμαι τι. Έπαιζε Γκουσγκούνη και γινότανε της πουτάνας. Αν δε γέλαγες με το Γκουσγκούνη, γέλαγες με τον κόσμο γύρω σου. Ξεκαρδιζόσουν με τα ντυσίματα τ' αστεία. Όλα πολύχρωμα αποκριάτικα. Αυτό μου 'χει μείνει πιο πολύ, τα χρώματα. Επίσης καραμούζες, ρόκες και σφυρίγματα που υπογράμμιζαν τα πιο αστεία σημεία. Λαϊκή γιορτή. Λοιπόν σε μια στιγμή ο Γκουσγκούνης κάνει γλειφομούνι σε μια χοντρή. Το κεφάλι του έχει χαθεί στα μπούτια της. Και τότε, κάποιος φωνάζει πολύ δυνατά, ίσως και με αληθινή ανησυχία: 'Αρχηγέ, πρόσεχε. Πρόσεχε μη σε σκάσει!' Το σινεμά έπεσε κάτω από τα γέλια».³³¹

Το κουφάρι σώζεται (2013) και η γιγαντοανακοίνωση στο υπέρθυρο τελάρο (όπου η κανονικά η γιγαντοαφίσα με το εκάστοτε νέο έργο) γράφει ακόμα:

Κινηματογράφος **ΑΛΟΗ**. ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΑΝΤΑ ΕΚΛΕΚΤΕΣ
ΣΕ Α΄ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ. Σήμερα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ
από πρωίας **2** έργα **ΔΡΑΣΗΣ**³³²

Μερικά φιλμ: «Το τελευταίο ηλιοβασίλεμα» (1961), «Μάνα κάνε κουράγιο», «Στο περιθώριο της ζωής», «Ο 7^{ος} ένορκος», «Προδομένη αγάπη», «Βίαιοι πόθοι» (1962), «Το σιδηρούν προσωπίον», «Η προσευχή του ορφανού» μουσ. δραμ. Χοσελίτο, «Το σύνθημα εδόθη την αυγή», «Όταν ξανααναθίζουν οι πασχαλιές», «Ο καρπός της αμαρτίας» (1963), «Αμαρτωλός χωρίς αιτία», «Ο καλός Αμερικάνος» δραματική περιπέτεια, «Ο άσωτος υιός» θρησκευτικόν (εκτός εποχής!), «Η πτώσις της Ρώμης» (1964) «Τρεις ώρες πριν από τη μεγάλη απόβασι», «Ο Ιησούς ο Ναζωραίος» (Πάσχα), «Το τελευταίο εξπρές», «Όλα τα πλοία εν συναγερωμά», «Ο συλλέκτης», «Λαφαγέτ», «Ο γιος του Σεΐχη», «Ένας υπέροχος κερατάς» κωμωδία Ούγκο Τονιάτσι (1965), «Τρεις αετοί της Μογγολίας», «Άλφη, ο σατράπης», «Λυσσασμένη γάτα» έγγρ. αισθημ., «Η σφαγή των κόκκινων δαιμόνων» + Παγκόσμιο Κύπελλο (1966), «Τα 4 δολάρια της εκδικήσεως», «Όλοι τους τρελοί εκτός από μένα» εύθυμο, «Υπάρχει και φιλότιμο», «Πάρε κόσμε», «Ο 13^{ος}» (1967), «Καλώς ήρθε το δολλάριο», «Εγώ, δυο γυναίκες, τρεις βαλίτσες», «Λαγωνικά του στρατηγού Κάστερ», «Το πιο λαμπρό αστέρι», «Το κορίτσι του Λούνα Παρκ» (1968), «Νύχτα γάμου», «Αλτ και σ' έφαγα», «Ο Στρατής παραστράτησε», «Δυο τρελοί τρελοί σταυροφόροι», «Στα σύνορα της προδοσίας» (1969), «Η γυναίκα ποτέ δεν ξεχνά», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο ψεύταρος» (1970), «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Απ' τα

³³⁰ Νικολαΐδης, 50

³³¹ Γιώργος Κατσούλης, συνέντευξη

³³² Φωτογραφία από το αρχείο μου (2005)

χείλη στην καρδιά», «Κατάχρησις εξουσίας», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός» (1971), «Μια μάνα κατηγορείται», «Γη ποτισμένη με ιδρώτα», «Ένας γαμπρός πολλά βαρύς» + «Ο άγνωστος εκείνης της νύχτας» (1972), «Ο άνθρωπος που γύρισε από τη ζέστη», «Ένας τρελός τρελός Βέγγος», «Φράνκο, Τσίτσο πιο σκληροί απ' τον Τρινιτά», «Ποιος Θανάσης;» (1973), «Τάρας Μπούλμπα», «Λευκή σάρκα στη μαύρη αγορά», «Μίστερ Μαζέστικ» Τσαρλς Μπρόνσον, Βέγγος «Ερωτιάρης, Ηρακλής, Ούρσος, Σαμψών» (!), «Τζο ο λεμονάδας» + Συναυλία Θεοδωράκη (προφανώς είδος επικαίρων ή σύντομου ντοκιμαντέρ. Μεταπολιτευτική έξαρση γαρ) (1974), «Με σκλάβωσαν τα μάτια σου», «Οι σεξουαλικές περιπέτειες του Ρομπέν των δασών», «Τζάμπο 747 εν κινδύνω», «Ένα τανκ στο κρεββάτι μου», «Η μαύρη Εμμανουέλα» (1975), «Δολοφονήστε τον Μακάριο», «Δαμασμένη γυναίκα», «Σεξ επαφές», «Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπροί», «Κρυφές επαφές» (1976), «Βέγγος επιχείρηση Γης μαδιάμ» + «Ξεφάντωμα με Ντίσνεϋ», «Κώδιξ ερωτικής κυκλοφορίας», «Η τελευταία τρέλα του Μελ Μπρουκς», «Ομήρου Ιλιάδα», «Όλοι οι άνθρωποι του Βέγγου» (1977), «Έμπορος με το στανιό», Χονδρός Λιγνός «Μοντέρνοι χοροδιδάσκαλοι», «Οι τρελές διακοπές του Ντόναλντ Ντακ» + Χονδρός Λιγνός, Τέρενς Χιλ «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά» (1978), «Διαστροφές στο νησί του έρωτα», «Η νύχτα των βρυκολάκων», «Ασάντι», «Ο άνθρωπος αράχνη ξαναχτυπά» (1979), «Οκτώ ατσαλένιοι άνδρες», «Κράμερ εναντίον Κράμερ», «Ο εκδικητής», «Από πού πάνε στο Χόλλυγουντ παρακαλώ;» (1980), «Ο μυστικός επισκέπτης της νύχτας», «Το ξημέρωμα της μεγάλης σφαγής», «Μπορσαλίνο», «Οι γύπες πετούν χαμηλά» (1981), «Φράουλες και αίμα», «Η μεγάλη απόδραση» Στιβ Μακουίν (σικ), «Στη φωλιά του κούκου», «Στη φωλιά της τρέλλας» (1982), «Η Βίβλος» (Πάσχα), «Σεραφίνο ο αχτύπητος», «Σεισμός», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» και «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» (1983), «Ένας αστροναύτης στην αυλή του βασιλιά», «Να ζει κανείς ή να μη ζει», «Για τα μάτια σου μόνο» Ρότζερ Μουρ Τζέιμς Μποντ, Κυριακή πρωί «Ο πόλεμος των άστρων», «Φουτ Λουζ», «Νονός» μέρος δεύτερο του Κόπολα (1984), «Ραναγουαίη ομάδα ειδικής καταδίωξης», «Σαλό, 120 μέρες στα Σόδομα» «Ο Ταρζάν στην κοιλάδα του χρυσού» (Κυριακή πρωί) (1985), «Καρχαρίας αίμα στον ωκεανό», «Το μεγάλο σαφάρι των παρανόμων», «Ο μπαμπάς λείπει σε ταξίδι για δουλειές», «Μονά ζυγά», «Εφιάλτης στο δρόμο με τις λεύκες» (1986), «Λευκά κελιά», Ταρζάν + Αστεριξ (Κυριακή πρωί), «Βίος + πολιτεία», «Καλή πατρίδα σύντροφε», «Τσάιναταουν» (1987), «Καλημέρα Βαβυλωνία», «Γαλαξίας» του Μπουνουέλ, «Ο ταξιτζής», Κλειστό λόγω εορτών του Πάσχα, «Τανγκό του έρωτα», «Η γυναίκα που έβλεπε τα όνειρα» του Παναγιωτόπουλου (1988), «Η μικρή Βέρα», «Δε βλέπω τίποτα, δεν ακούω τίποτα», Έναρξιν εντός των ημερών, «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 6, «Ένα ψάρι που το έλεγαν Γουάντα» (1989), «120 μέρες στα Σόδομα», «Τρελές σφαίρες», «Τρελό γουικ εντ στου Μπέρνι» (1990), «Καυτά σημεία», «Τσάι στη Σαχάρα», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», Έκλεισε³³³ «Διάφανο δέρμα», «The Fisher king, ο βασιλιάς της μοναξιάς», «Έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας» (1991), «Πάνω, κάτω και πλαγίως», «Χριστόφορος Κολόμβος», «Οικογένεια Άνταμς», «Ο εξολοθρευτής Νο 2: η ημέρα της κρίσεως» (1992), «Ο σωματοφύλακας», «Πάνω, κάτω και πλαγίως», «Κρυστάλλινες νύχτες», «Μαθήματα πιάνου» (1993), «Πρωτοσέλιδος έρωτας», «Οι τρεις σωματοφύλακες», Ρόμπιν Γουίλιαμς «Κυρία Ντάφφαιρ», «Απομεινάρια μιας μέρας» (1994), «Καπνός», «Pulp fiction», «Εννέα μήνες», «Ο μπόμπιρας ξεπόρτισε» (1995), «Φόβος ενστίκτου», «Η ακαταμάχητη Αφροδίτη» Γούντι Άλεν, «Braveheart», «Trainspotting», «Ο βράχος», «Underground», «Επικίνδυνη αποστολή» (1996), «12 πίθηκοι», «Ο μικρός Κόλια»,

³³³ Ελεύθερος τύπος, 12.04.1991 (δεν ίσχυσε)

«BEAN: Η υπέρτατη ταινία καταστροφής», «Επικίνδυνη αποστολή» περιπέτεια (1997), «Ο ψευταράς», Τζέιμς Μποντ 007 «Το αύριο ποτέ δεν πεθαίνει», «Ο αδελφός μου κι εγώ», «Το τσακάλι» έγχρωμο περιπέτεια, «Απρόσμενος έρωτας» (1998), «Θηλυκή εταιρεία», «Από την άκρη της πόλης», «Ο γητευτής των αλόγων» (1999), «Συμφωνίες και ασυμφωνίες», «Η εαρινή σύνοδος των αγροφυλάκων», «Safe sex», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Ένοχο μυστικό» (2000), «Αυτό που θέλουν οι γυναίκες», «Ονειρεμένη ζωή», «Μικροαπατεώνες» και «Τσάι στη Σαχάρα» (2001).

Άλσος Α Βραχύβιος θερινός μεσοπολεμικός κινηματογράφος, βουβός, αγνώστων λοιπών στοιχείων, μάλλον μη ταυτιζόμενος με τον μεθεπόμενο της Αχαρνών (ίσως και να συνυπάρχουν, με την τρελή ασάφεια και αντίφαση στις στήλες των τοπινών εφημερίδων, όπου τούτο δω έχει, άλλωστε, εξαιρετικά ακανόνιστη παρουσία). Συνυπάρχει το καλοκαίρι του 1927 με κάποιο «Σινέ Άλσος»

Ορισμένα φιλμ: «Αυτοκρατορικά βιολέται» (1925), «Η καρδιά μάς απατά», Σινέ βαριετέ + Κινηματογράφος (1926), «Όπιον», «Επιστήμων εμπρηστής» (1927)

Άλσος Β. Δες **Άλσος Πατησίων**

Άλσος Γ Θερινό μεσοπολεμικό σινεμά της Αχαρνών, ανεντόπιστο περαιτέρω, μάλλον άλλο από το Άλσος Α (γιατί κάποτε συνυπάρχουν), επίσης με εξαιρετικά ακανόνιστη παρουσία στη στήλη των εφημερίδων.
Κάποιες ταινίες: «Μανωλέσκο» / «Μανόν Λεσκό» (1920), «Η ανθοπώλις των Παρισίων» και «Σαρξ και διάβολος» (1928)

Άλσος Δ **Άλσος Πατησίων** / **Σινέ Άλσος Α** / Θερινός μεσοπολεμικός χώρος ψυχαγωγίας (θέατρο - βαριετέ, κινηματογράφος, караγκιόζης, αναψυκτήριο και οι συνδυασμοί τους) με διεύθυνση Πατησίων και Ιθάκης ή Πατησίων 98 (= το σημερινό 122 ή 124). Άλλοι προσδιορισμοί: Πατησίων και Ιθάκης / Λεβίδου (1923), Αγγελούπουλου (1924). Τον αρ. 124 το γράφει ο Ιγγλέσης σαφέστατα.³³⁴ Β. Το 122 προκύπτει ως εξής: πηγή του Μάρτη του '34 προαναγγέλλει ότι «Εφέτος θα λειτουργήση ως κινηματογράφος και το επί της Πατησίων γνωστόν 'Άλσος' υπό την διεύθυνσιν του κ. Γιαννάτου».³³⁵ Μη μαςάτε, αυτό δεν έγινε ποτέ εκείνο το ίδιο καλοκαίρι, καθώς ο Γιαννάτος το μετονόμασε και το άνοιξε ως «Αθηνά» (δες λέξη). Αφού όμως η «Αθηνά» ήταν στάνταρ στο σημερινό 122, αυτό σημαίνει ότι και τούτο εκεί ήταν. Το πιο πιθανό είναι πως ο αρ. 124 του 1927 έγινε αργότερα αρ. 122. Για να λέγονταν έτσι, θα πρέπει να είχε πολύ πράσινο. Εδώ έπαιξε ο караγκιόζης του Γιώργαρου όλο το 1924. Άτακτη αναφορά στη στήλη των θεαμάτων. Τα ακρότατα χρονολογικά όρια της συνολικής παρουσίας του μ' αυτό το όνομα (άσχετα από το είδος του θεάματος) είναι, από όσο μπόρεσα να εντοπίσω, 1923 – 1933. Άρα έχουμε: «Σινέ Άλσος» Α / «Άλσος Πατησίων» / «Άλσος» Δίχως σινεμά - караγκιόζης – θέατρο – βαριετέ (1923- 1933) → θερινός κινηματογράφος «Αθηνά» (1934 - 1959) → χειμερινή «Αθηνά» (1960 – 2001).
Στη συνέχεια, θα δείτε έργα που, παρά τις επιλεκτικές προσπάθειές μου, δεν είναι πάντα βέβαιο ότι είναι ταινίες, μπορεί να είναι και θεατρικά. Αυτό οφείλεται στο ότι, καθώς έχω πει κι αλλού, η στήλη θεαμάτων σε πολλές εφημερίδες ήταν τότε μικτή.

³³⁴ Ιγγλέσης 1927-28, 497 και 847

³³⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 11.03.1934, σε Πατέρας 191

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Τη νύχτα κάτω απ' τ' αστέρια», «Το τέρας με τα πράσινα μάτια» (αμφότερα επί μακρόν, 1923), Σινέ βαριετέ. Έναρξιν σήμερα με πλούσιον πρόγραμμα,³³⁶ Σινέ βαριετέ (πολλαλή αναφορά), «Αυτοκρατορικά βιολέται» + ποικιλία (1925), «Ο άνθρωπος της ερήμου», «Βασιλικόν διαζύγιον» ολόκληρον το έργον, Σινέ βαριετέ (πολλαπλή επανάληψη) (1926), «Τράβα το σχοινί», «Γάμος άρκτου» (1927), «Είλωτες της αγάπης», «Η μονάκριβη», Νέον έργον, «Δις υπαστυνόμος», «Βαλέντρια», «Μεγάλη κυρία», «Φριτς ο φιλαράκος μου» «Σουσού», «Η αδελφή της πόρνης», «Η μυστηριώδης νήσος», «Σκιά παγώδας» (σικ), «Ακτή τρέλλας», «Τα τρία ωρολόγια», «Μαρκέττα», «Φριτς ο φιλαράκος μου», Σήμερα αργεί, «Κική», «Θλίψ(ε)ις σατανά» (ανάλογα με τα γούστα της κάθε εφημερίδας!) και «Βαλέντσια» (1928).

Άλσος Βοτανικού / **Βοτανικού Άλσος** Θερινός σινεμά ενός έτους (1925) και ειδικής αναφοράς σε στήλη κινηματογράφων. Ήταν στην Ιερά Οδό, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Πιθανό να είναι αυτό που εξελίχθηκε σε «Βοτανικός» (δες λέξη) το 1927-28. Δεν έχω κανένα στοιχείο βέβαιης ταύτισης, έχω όμως την ονομασία, τις κοντινές χρονιές και τη θερινή λειτουργία να με υπονιάζουνε. Το θέμα παραμένει ανοιχτό για νεότερους μελετητές.

Πρόγραμμα: «Η Καρδιά [σικ] του εργάτη», Ποικιλία (1925).

Άλσος Παγκρατίου / **Άλσος** Λαϊκό σινεμά (και σποραδικά βαριετέ και θέατρο, εξού και τα κενά στις χρονολογίες παρακάτω) μέσα στο δημοτικό Άλσος της συνοικίας, Ευτυχίδου 11, τηλέφωνο 712960, τηλ. 739402 1970, Β' προβολής τα πρώτα χρόνια του, Α' - Β' προβολή τα ύστερά του. Έπαιξε πρώτη φορά ταινίες το 1948 και τελευταία το 1979. Άλλοι μου λένε ότι ήταν όπου η σημερινή παιδική χαρά, άλλοι στο σημερινό μπάσκετ. Κι εγώ ο ίδιος δεν είμαι σίγουρος, παρόλο που είχα έρεθι εδώ με τους γονείς μου κι είχαμε δει το «Ελεύθερο Θέατρο» αρχές του '70, επί χούντας. Νομίζω πάντως ότι ήταν στο μπάσκετ. Επιχείρηση του δασκαλου Κανελλόπουλου, που είχε και το «Παγκράτιον» (δες λέξη) στην ίδια περιοχή.³³⁷ «Και καφενείο είχε εδώ ο Κανελλόπουλος», μου λέει ένας ντόπιος κύριος.³³⁸ Πολλές σεζόν ήταν μόνο θέατρο, ή βαριετέ³³⁹ και άλλες εναλλάξ θέατρο και σινεμά, εξού και τα κενά στις ταινίες που ακολουθούν. Επίσης, «εμφανίζονταν εδώ ο περίφημος μουσικός Γιάννης Βέλλας με το συγκρότημά του».³⁴⁰ Το 1981, το σινεμά κλείνει οριστικά.

Σχεδόν τριάντα χρόνια τώρα, το Άλσος, ένα απομεινάρει εξοχής μέσα στο Δήμο Αθηναίων, είναι άνευ σινεμά/θέατρου. Το κατακαλόκαιρο του 2002, που έχω έρθει να ερευνήσω το μέρος και να προσδιορίσω επακριβώς το σινεμά στο χώρο, αραχτοί μπάτσοι δροσίζονται με νερό, ενώ από το περιπολικό τους, που ήταν παρκαρισμένο – φυσικά – σ' ένα από τα δρομάκια του Άλσους ο ασύρματός τους έλεγε διάφορα. Στα τέλη του 2008 έντονες διαμάχες κατοίκων και Δήμου, σχετικά με το αν θα πρέπει ν' αξιοποιηθεί ο χώρος ή όχι, αν θα «πέσει» τσιμέντο, θ' αναβιώσει το θερινό κινηματοθέατρο. Μέχρι τη στιγμή που τελειώνει το βιβλίο, καμιά εξέλιξη.

³³⁶ Εμπρός, 05.06.1925

³³⁷ Λαζαρίδης 85

³³⁸ κ. Τζιμόπουλος, συνέντευξη

³³⁹ Πύρπασος, Πένα, 79, Κύτταρης, Βαριετέ, 139 και εφημερίδες των ετών που δεν παίζει ταινίες

³⁴⁰ Γιώργος Δαρδαμάνης, συνέντευξη

Μερικές ταινίες: «Αρπαγή απ' το χαρέμι», «Φλογισμένα νειάτα», «Συντρίμια της ζωής», «Μετά την προδοσία», «Ο πύργος των καταγίδων», «Εφοδος γιγάντων» (1948), «Ας με κρίνουν οι γυναίκες», «Οι δολοφόνοι», «Το στίγμα της Ανατολής», «Λουλούδια στο βούρκο», «Ματωμένα χέρια» (1949), «Κεραυνός των βυθών», «Η λαίδη και ο ναύτης», «Σκιές υποψίας», «Αψίς θριάμβου», «Σεχραζάτ» (1951), «Γκόλφω» Αντιγόνη Βαλάκου, «Τα παιδιά του αμαρτωλού έρωτα» δράμα, «Τιτάνες του Ειρηνικού» περιπέτεια Κάρυ (σικ) Κούπερ, «Ο τρόμος της μαύρης λίμνης» δράμα Κάρλον, «Απόρθητο οχυρό» Ρ. Ρήγκαν,³⁴¹ «Χονισμένα χριστούγεννα» μουσικόν Καίη (1955), «Κομπίνες στον ιππόδρομο» εύθυμο, «Βίβα Βίλλα», «Αιχμάλωτος του φλογισμένου πύργου», «Η θύελλα πέρασε» (1956), «Ο άνθρωπος με το γκρι κοστούμι», «Δελησταύρου και υιός», «Όταν το κορίτσι θέλη», «Το σημάδι του Ζορρό» (1957), «Κιλιμάντζαρο», «Έξυπνο μουτράκι», «Ο βασιλιάς και εγώ», «Χαρούμενοι αλήτες», «Ντέιβιντ Κρόκετ» περιπ. Φ. Πάρκερ (1958), «Ψιλό γαζί» Ντην Μάρτιν, «Η ομορφιά της κολάσεως», «Υπόθεσις Κικέρων», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Ο δολοφόνος δεν είμαι εγώ» (1959), «Ο άγνωστος είχε διπλό άλλοθι» αστυν., «Αλ Καπόνε», «Δραπέτης της καταγίδος», «Κεραυνός στον ήλιο», «Η στιγματισμένη» (1960), «Αγάπη ποτισμένη με δάκρυα», «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Έγκλημα στην πράσινη βίλλα», «Καταδίωξι μέχρι θανάτου», «Ο καταπληκτικός κ. Νόρμαν» (1961), «Η γυναίκα μου, εγώ και ο πειρασμός», «Κόκκινος κύκλος», «Κόκκινες μάσκες», «Μονομαχία με την Σκώτλαντ Γουαρδ», «Μικρή καλύβα» (1962), «Οι 6 μου αγάπες», «Αμαρτωλή κάτω απ' τον ήλιο», «Ο άρχων του καταραμένου κάμπου», «Ραμόνα», «Οι τιτάνες του Βορρά», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» (1963), «Η εκτέλεσις θα γίνη την αυγή», «Χαμένο καραβάνι», «Ο βασιλιάς του ήλιου», «Λόλα, η γυναίκα της αμαρτίας» Ανούκ Αιμέ, ο Καραγκιοζοπαίκτης Μάνθος στο έργο «Ο Καραγκιοζής πρόξενος στην Τουρκία» (1964), «Ζόριγκαν, η οργή του λαού» περιπ., «Πανηγύρι με τον Πρίσλεϋ», «Ο Τζέρυ Λιούις ταραχοποιός», «Πικ νικ στο Σαιν Τροπέζ», «Ο Τζέρυ Λιούις αρχοντοπαλλήκαρο» (1965), «Στη σκιά των όπλων», «Λησταί μεγαλουπόλεων», «Βερολίνο, το σταυροδρόμι των κατασκόπων», «Κορίτσια στον αέρα» (1966), «Πώς να κλέβετε τον άνδρα σας», «Οι τρομοκράτες», «Το τέρας του Λονδίνου», «13 εκατομμύρια δολάρια στον ήλιο», «Νεβάδα Σμιθ» (1967), «Ρεσιτάλ του εγκλήματος», «Εκβιαστής εκατομμυριούχων», «Μυστικοί δρόμοι», «Επιχειρήσις Αφρικάνα», «Οφθαλμόν αντί οφθαλμού» (1968), «Η μεγάλη νύχτα των κατασκόπων», «Φράνκο, Τσίτσο και καπρίτσιο», «Ένας ωραίος τρόπος για να πεθάνης», «Κουγκάλα», «4 κλέφτες» (1969), «Επτά κρεμάλες για επτά πιστολέρος», «Οι κακοποιοί», «Το χρυσάφι του Μακένα» (1970), «Πάμε να σκοτώσουμε τους κακούς», «Ο Ρίνγκο εκδικείται», «Ρίο Λόμπο», «Τα τσακάλια της Απαλούζα» και Φου Μαντσού, ο άρχων του μυστηρίου» (1971), «Άφρικα ερώτικα», «Νύχτα τρόμου και διαφθοράς», «Βάτραχοι», «Μακελιό», «Ο δυναμίτης του κατς» (1973), «4 υπέροχοι σούπερμεν», «Ο μαύρος κύκλος», «Ποιος σκότωσε το θείο Ρού», «Ενέδρα», «Τρεις δαίμονες του τρόμου» (1974), «Ο γίγας του καράτε», «Επιχειρήσις Αφρικάνα», «Ο άνθρωπος με τα τσαλένια νεύρα», «Επιχειρήσις Οντέσα», «Σέξυ μπέιμπυ» (1975), «Μια θέσι στην αμαρτία», «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Ο σχιζοφρενής γράφει με αίμα», «Η ανηψιά επιστρέφει», «Ο θίασος» (1976), «Τρόμος των βυθών», «Γκεταγουαίη», «Το σπίτι με τα μυστηριώδη εγκλήματα», «Ήταν ήρωες και τους έλεγαν καθάρματα» (1977), «Η αριστοκρατία του εγκλήματος», «Ποιος κοιμήθηκε με τη γυναίκα μου», «Μίστερ Μπολτ, ο άνθρωπος κεραυνός» (1978), «Τα

³⁴¹ Ακριβώς, ο μετέπειτα Πρόεδρος των ΗΠΑ. Τότε ήταν, ακόμα, ένας μέτριος ηθοποιός

καθάρματα της μεγάλης σφαγής», «Καθάρματα σε αποστολή αυτοκτονίας», «Σαφάρι ράλλυ», «Το τρίγωνο των Βερμούδων» και «Άγριος σαν θύελλα» (1979).

Άλσος Πατησίων δεξ **Άλσος** Δ

Άλφα Δ Χειμωνιάτικο θέατρο, διατηρούμενο μέχρι σήμερα (2013), που λειτούργησε πρόσκαιρα και σα σινεμά το 1964-65 και μόνο, σαν επιχείρηση της Φίνος φιλμ.³⁴² Η διεύθυνση είναι Πατησίων 37 στοά. Τηλ. 538742. Παλιότερα θέατρο του Φωτόπουλου και της Κατερίνας,³⁴³ στέγαζε επί δεκαετίες στα δικά μου χρόνια, και μέχρι πολύ πρόσφατα, το ζευγάρι Ληναίος – Φωτίου. Εντόπισα τη διαφήμιση του ξεκινήματος, μαζί με την αντίστοιχη πρώτη ταινία:

<p>ΣΗΜΕΡΟΝ</p> <p>Έναρξις <u>ΤΟΥ ΝΕΟΥ</u> <u>ΠΟΛΥΤΕΛΟΥΣ</u> <u>ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ</u> <u>ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ</u> Α΄ προβολής</p> <p>‘ΑΛΦΑ’</p> <p>ΠΑΤΗΣΙΩΝ Κ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ   ΠΡΩΗΝ   ΘΕΑΤΡΟΝ ‘ΑΛΦΑ’</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΙΘΟΥΣΑ • ΤΕΛΕΙΟΤΑΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ • ΑΝΑΠΑΥΤΙΚΑ ΦΩΤΕΪΓ • ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ <p>Για την Έναρξη <u>Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ</u> <u>ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ</u> <u>ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ</u></p> <p>ο ΕΜΙΡΗΣ και ο ΚΑΚΟΜΟΙΡΗΣ³⁴⁴</p>

Κάποια φιλμ: «Δύναμις και πάθος» Χένρυ Φόντα, «Εύθυμη χήρα» μουσ. εύθ., «Ατιμασμένη κι εγκαταλελιμμένη», «Το σταυροδρόμι» ελληνοσοβιετικό πολεμικό,

³⁴² Συνέντευξη με το Δημήτρη το σαντουιτσά, γωνία στοάς Άλφα και Στουρνάρα

³⁴³ Γεωργία Κυριάκη, συνέντευξη

³⁴⁴ Τα Νέα 19.10.1964

«Η συμμορία το μαύρο φίδι» (1964), «Ταξιαρχία μελλοθανάτων» ρωσ. πολιτ., «Οι άνθρωποι με τις βάλιτσες», «Δαβίδ και Λίζα» και «Οι αιώνες της γύμνιας» (1965).

Αλφα Β Θερινό σινεμά στην Πατησίων, με άνισο πρόγραμμα ταινιών, και όχι, κατά πως διακήρυσσε το ίδιο: «Όπως πάντα, ένα φιλμ εκλεκτό».³⁴⁵ Κινούνταν μεταξύ Α' και Α' - Β' προβολής Ήταν Κέας 3 και σχεδόν Πατησίων, από Πατησίων 256. Οι εφημερίδες το έγραφαν Κολιάτσου. Τηλ. 891471, 2021401. Η είσοδος ήταν στο χαμηλό μέρος του οικοπέδου, προς την Πατησίων. Δεν είχε τυπική διάταξη, αλλά αντίστροφη: η καμπίνα προβολής βρισκόταν στο βάθος του οικοπέδου και η πλάτη της οθόνης έβγαине προς το δρόμο. Οι θεατές, μπαίνοντας, αντίκριζαν συνεπώς την καμπίνα προβολής και τις καρέκλες που τους περίμεναν (ενώ το μπαρ ήταν στ' αριστερά τους, στην κάτω γωνία).³⁴⁶ Διατηρήθηκε τριάντα καλοκαίρια (1964-1993) και είναι από τα τελευταία που έπεσαν, λίγα χρόνια πριν γίνουν οι ανακηρύξεις των διατηρητέων. Τώρα στη θέση του έχει χτιστεί ενιαίο κτίριο στα οικοπέδα Κέας 1 και Κέας 3, γωνία με Πατησίων: βενζινάδικο Elda - πολύωροφο γκαράζ και μαγαζιά. Εδώ είδα «Το προσωπικό μου Αινταχο», τη «Τζίζιλτα» για πολλοστή φορά και μερικά ακόμα, σχετικά λίγα, αν λογαριάσουμε πόσο κοντά στα μέρη μου ήτανε το «Άλφα».

Ενδεικτικές ταινίες: «Βασίλισσα Χριστίνα», «Οι περιπέτειες του Τζόνι Χαλλινταϊή», «Παντρεύ τον μπαμπά μου» εύθυμο Γκλεν Φορντ, «Δύναμις και πάθος» πολιτικά παρασκήνια Χένρυ Φόντα, «Θαλασσόλυκος σαν τον Τζέρρυ Λιούις», «Ξεφάντωμα στο Μεξικό» (1964), «Φαντομάς», «Δεσποινίς διευθυντής», «Καρτούς» εποχής, Μπελμοντό, «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα», «Πράσινη κόλασις», «Η χαρτοπαίκτη» (1965), «Ο κλέφτης» αστυν. Αλ. Ντελόν Αν Μάργκαρετ, «Βίβα Πέπε», «Και οι επτά ήσαν υπέροχοι», «Ντάρλινγκ» αισθημ.Τζ. Κρίστι, Λ. Χάρβεϊ (1966), «Αετοί του Τέξας», «Η νύχτα των στρατηγών» έγχρ., «Μόργκαν ο τρελός εραστής», «Τζώρτζη η πολυαγαπημένη» (1967), «Υπέροχοι άνθρωποι και οι ιπτάμενες σακαράκες τους» Τέρυ Τόμας, Τόνυ Κέρτις, Τζακ Λέμον, Νάταλι Γουντ, «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Λοχίας Ράυκερ», «Το ποντίκι που βρυχάται» (1968), «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Εγώ είμαι ο στρατηγός», «Το γλυκό κορμί της Ντέμπορας», «Για ποιον χτυπά η κουδούνα» (1969), «Πειρασμοί μιας παντρεμένης», «Ο αυτοκράτωρ της μαφίας», «Ο πύργος των εραστών» «Η μάχη της Αγγλίας», «Ο Θεός πλάθει εγώ σκοτώνω» (1970), «Το πουλί με τα κρυσταλένια φτερά», «Ο δραπέτης», «Νέα Υόρκη ώρα μίσους», «Δύο τρελοί κομπιναδόροι» (1971), «Δεν αγοράζεται η σιωπή», «Πού, τότε και με ποιον», «Και οι δύο στην ίδια λαιμητόμο», «Εισβολείς από το διάστημα» (1972), «Εναντίον θεών και δαιμόνων», «Η ιδιωτική ζωή μιας πρωτάρας», «Καμπαρέ», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Η πόλις της βίας» (1973), «Πιστέψτε με είμαι παρθένα», «Καυτά παιχνίδια», «Πονηριές της Μαλίτσια» (σικ), «Η ερωμένη του βρυκόλακα», «Νέα Υόρκη, ώρα μίσους» (1974), «Η νύχτα της μεγάλης σφαγής», «Θέλουμε τους κολονέλους», «Μακελλειό» (σικ), «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» (1975), «Το κυνήγι του κίτρινου θησαυρού», «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Η μηχανή του θανάτου», «Οι γενναίοι του Μπρανκαλέονε» (1976), «Ο σκορπιός», «Η μάχη της Ντακότα», «Το δίκτυο», «Έλα να πάρεις τον καφέ σε μας», «Σούπερ σταρ», «Δολοφονίες διακεκριμένων», «Η αριστοκρατία του εγκλήματος» (1977), «Οι 7 υπέροχοι επιτίθενται», «Το σφυρί», «Ο τελευταίος δεινόσαυρος», «Η ληστεία του τραίνου» (1978), «Νεβάδα Σμιθ», Τζων

³⁴⁵ Πάνω στα προγράμματά του

³⁴⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη. Θυμότανε τη διάταξη πολύ καλύτερα από μένα

Τραβόλτα «Γκρηζ», «Πιράνχα τα σαρκοβόρα», «Στα σαγόνια του καρχαρία» νο 2, «Διεθνές αεροδρόμιο» (1979), «Το εξπρές του θανάτου», «Ο κυνηγημένος», «Άγρια συμμορία», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο» (1980), «Η κυρία σε διακοπές και ο κερατάς στο σπίτι», «Φάτε τους ζωντανούς», «Μερικά παιδιά γουστάρουν τις άγριες πλάκες», «Ο κύκλος της μαφίας», «Το χρυσάφι του Μακένα», «Κεραυνός στην άσφαλο» (1981), «Ο δραπέτης», «Το σταυροδρόμι του νότου», «Τρινιτά, άνθρωπος από την Ανατολή», «Υπόθεση Τόμας Κράουν» (1982), «Μπορσαλίνο», «Τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Με λένε ακόμα Τρινιτά», «Χαρτούμ», «Ο άνθρωπος των συνόρων» (1983), «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Η μεγάλη απόδραση», «Ο ροζ πάνθηρ», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρα» (1984), «Η θηλειά», «Κάποτε στη Δύση», «Πολυθρόνα για δύο», «Τζάμπο τζετ», «Ο αόρατος δολοφόνος» (1985), «20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι» (1986), «Τζιλντα», «Ο στόχος», «Βίρα τις άγκυρες» «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Έρχονται οι Ρώσοι», «Σκληρά καρύδια», «Τοπ Γκαν», «Ο ένοχος», «Ένα κορίτσι στο πιάτο μου» (1987), «Ολέθρια σχέση», «Μια απίθανη, απίθανη πτήση», «Ο μπάτσος του Μπέβεργλν Χιλς» νο 2, «Οι αδιάφοροι», «Βίβα Ζαπάτα», «Τοπ Γκαν», «Βίκτωρ Βικτώρια», «Τρόμος πάνω από την πόλη» (1988), «Γουίλουου, η οργή των θρύλων» έγχρ. περιπ., «Ο Μισισιπής καίγεται», «Το στοίχημα του θανάτου», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Οι ατσίδες με τα μπλε» (1989), «Ποιος παγίδευσε τον Ρότζερ Ράμπιτ;», «Πράκτωρ 007: Με το δάκτυλο στη σκανδάλη», «Το ερωτικό αντικείμενο του εγκλήματος», «Ένα ψάρι που το λέγαν Γουάντα», «Εργαζόμενο κορίτσι» (1990), «Η απατηλή όψη της ματαοδοξίας», «Ολική επαναφορά» «Ταξιδιώτης σε άλλη ζωή», «Βρώμικες υποθέσεις», «Εκδίκηση πάθους», «Ένα πουλί πάνω σε σύρμα», «Τα καλά παιδιά», «Λυσσασμένη γάτα», «Ο αρχάριος», «Οι κλέφτες» (1991), «Μπάρτον Φινκ», «Ολική επαναφορά», «Το προσωπικό μου Άινταχο», «Διπλός αντίκτυπος» (1992), «Ζου ντου σιωπηλοί εραστές», «Νέα γυναίκα μόνη, ψάχνει...», «Μια νύχτα στον κόσμο», «Το παιχνίδι των λυγμών» και «Κάπταιν Χουκ» (1993).

Αλφαβίλ Σινεμά τέχνης του Κέντρου που έπαιξε το διάστημα 1986-2008 και από τότε ως σήμερα (2013) είναι κουφάρι: άλλες πληροφορίες λένε ότι πρόκειται να γίνει πολυκατοικία, καθώς δεν είναι διατηρητέο, κι άλλες ότι θα στεγάσει δραστηριότητες της Κρατικής Σχολής Χορού. Η τελευταία φωτογραφία που τράβηξα (Δεκέμβρης 2008) δείχνει το λουκέτο και αφίσες από τις δύο τελευταίες ταινίες του (είναι οι τελευταίες στο λήμμα).

Τέρμα Μαυρομιχάλη, έδιναν οι εφημερίδες. Ήταν Μαυρομιχάλη 168, σχεδόν στο τέρμα της οδού, Νεάπολη/Τέρμα Ιπποκράτους, τηλ. 210 6460521, σ' ένα τόπο με πολλά άλλα κέντρα διασκέδασης / θεαμάτων, μα και εξαιρέτα παλιά αθηναϊκά σπίτια. Λέγεται έτσι από το φθινόπωρο του 1986 κι είχε πάρει το κουλτουριάρικο όνομά του από την ομώνυμη (και ημιαχώνευτη, λέω εγώ) ταινία του Γκοντάρ. Είναι υπερυψωμένο, με μη τυπική διάταξη, αφού η οθόνη έχει πλάτη προς το δρόμο(δες λεπτομέρειες στη «Φλώρα»). Υπήρξε φυσικά, σινε τέχνης, με πολύ προσεγμένη επιλογή ταινιών. Η ιστορία του σινεμά αυτού, που χτίστηκε στο οικοπέδο όπου βρισκόταν προτούτερα ο παλιός φούρνος του Σαντοριναίου,³⁴⁷ είναι εντελώς ξεχωριστή: ξεκίνησε ως συνοικιακή «Φλώρα» (δες λέξη), έγινε τσοντάδικο «Playboy» (δες λέξη) ξανάγινε για τέσσερις μήνες «Φλώρα» και σταθεροποιήθηκε ως Bar- Cinema Τέχνης, επιχείρηση του φίλου μου του Αντώνη Στεργιάκη, υπό τη

³⁴⁷ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη

διεύθυνση του Δημήτρη Στεργιάκη, γιου του και επίσης φίλου. Έκλεισε ακριβώς στα χέρια των Στεργιάκηδων. Συγκεκριμένα: Φλώρα 1967-1981→ Play Boy 1981-1985→ Φλώρα 1986 → Αλφαβίλ 1986 – 2008. Εισιτήριο 1800, Φοιτητικό 1550 (Δευτ – Πέμπτη, 1998). Έκανε μεταμεσονύκτιες προβολές το 1986- 1987,³⁴⁸ οι οποίες «είχαν να κάνουν περισσότερο με τα παιδιά του ‘περιθωρίου’ και λιγότερο με τους ανθρώπους της ‘κουλτούρας’. Οι τελευταίοι δεν έχουν τη ζωντάνια και τη ζωτικότητα των πρώτων», λέει ο Αντώνης Στεργιάκης.³⁴⁹ Εγώ βρήκα και σε μεταγενέστερα χρόνια τέτοιες προβολές (π.χ. στα τέλη του 1989). Αρκετές χρονιές του ’90, το «Αλφαβίλ» δήλωνε «Bar Cinema». Το 2001, «Highlights cinema». Τελευταία, πάλι «Bar Cinema».

Ήταν χειμερινό, αλλά η οροφή του άνοιγε και για το καλοκαίρι, «όταν ο καιρός είναι αβέβαιος», όπως αναφέρει η διαφήμισή του. Έκανε όμορφα θεματικά σινεφίλ αφιερώματα. Μέσα στο φουαγιέ πωλούνταν κινηματογραφικές αφίσες. Η εσωτερική διακόσμηση της αίθουσας δεν ήταν παρά ένα γιγαντιαίο κολάζ από κινηματογραφικές αφίσες, ρεκλάμες και χαρτόνια προγραμμάτων από παρουσιάσεις ταινιών (2004). Είχε παλιά, ξύλινα, άβολα καθίσματα, που τ’ αντικατέστησε αργότερα με βελούδινες πολυθρόνες νεότερου τύπου: οι λίγες πρώτες σειρές μοβ, οι περισσότερες κόκκινες (2007).

Εδώ είχα δει πολλές ταινίες, όπως αφιερώματα σε Μπουνιουέλ («Λος Ολβιδάδος» σε γουέστερν, στον Κουροσάβα (στον οποίο, μάλιστα, έχω ειδικούς λόγους να θυμάμαι την ταινία «Ο θρόνος του αίματος»), το «Υπηρέτησα το βασιλιά της Αγγλίας» κλπ. Πέραν του μπαρ στο φουαγιέ, διέθετε χαμηλό εξώστη με μπαρ ανοιχτό προς την οθόνη (μοναδικό χειμερινό σινεμά με τέτοιο στιλ, νομίζω). Εξού και μπαρ σίνεμα. Τώρα τελευταία, το εσωτερικό εκείνο μπαρ είχε κλείσει. Μέσα στην αίθουσα κυκλοφορούσε και μια τουλάχιστον γλυκύτατη γατούλα, πλήρως εξοικειωμένη με την προβολή, πράγμα σπάνιο για μη υπαίθριο σινεμά.

«Όταν το ‘Αλφαβίλ’ έπαιζε τον ‘Ηνίοχο’ του Δαμιανού, το 1995, είχε έρθει ο σκηνοθέτης και μοίραζε στους θεατές ένα κείμενο με την ταυτότητα του φιλμ, και κυρίως με επεξηγήσεις για τις χρονολογικές μεταπτώσεις της ταινίας, ώστε να τους γίνεται πιο κατανοητή. Το κείμενο αυτό σ’ το παραχωρώ για το βιβλίο σου».³⁵⁰

Κάποια φιλμ: «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Ο μελισσοκόμος», «Μάξιμουμ όβερντραιβ» του Κινγκ, «Η πράσινη αχτίδα» (1986), «Συμβόλαιο με το θάνατο» (μεταμεσονύκτια προβολή), «Ψυχώ», «Η πηγή των παρθένων», «Χαμός στην Τσάινα Τάουν», «1984», «Ο ατίθασος», «Η χρονιά του δράκου» του Τσιμινό (σικ), Μόντυ Πάιθονς «Το νόημα της ζωής» (1987), «Μπλέιντ ράνερ» και άλλες ταινίες από αφιέρωμα στο φανταστικό κινηματογράφο, «Ο συμβιβασμός», «Δίχως στέγη, δίχως νόμο» + «Νεκρή ζώνη», Παρασκευή Σάββατο νυχτερινές παραστάσεις, Εβδομάδα Λουί Μαλ: «Το φύσημα της καρδιάς» και άλλες ταινίες, «Εφιάλτες από το παρελθόν» «Οργισμένος γίγας», «Η Ρίτα, η Σου και ο Μπομπ μαζί», «Σοκολατένια πάθη», «Κάτω απ’ τον ήλιο του σατανά» (1988), «Η δίκη» του Κάφκα, «Οι δαίμονες έστησαν χορό», «Υγρός ουρανός», «Εφιάλτες» Νο 4 + «Άρχων του σκότους», «Η άκρη του νήματος», «Ψωνιστήρι», «Νοσοφράτου» + ζόμπι, «Ο αντίχριστος βασιλιάς του σκότους», «Οργισμένος γίγαντας» (1989), «Απιστίες κι αμαρτίες», «Ο Σάμυ κι η Ρόουζ κάνουν έρωτα», «Καλιγούλας» (1990), «Το λιμάνι της αγωνίας», «Ο Πασκουαλίνο και οι 7 καλλονές», «Σάντα Σάνγκρε» «Nome Karmen», «Και ο θεός

³⁴⁸ Γεωργελές, Α112, 62

³⁴⁹ Κολιοδήμος, Προβολές

³⁵⁰ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

έπλασε τη γυναίκα», Παρασκευή - Σάββατο μεταμεσονύκτιες προβολές: «Στην παγίδα του νόμου» «Σχιζοφρένεια» - «Στην παγίδα του νόμου» «Αίμα στους λόφους» (1991), «Europa», «Το Λονδίνο με σκοτώνει», «Οι ροκάδες του Δουβλίνου», «Το φάντασμα του Παραδείσου», «Γυμνό γεύμα», «Επαναστάτης άγγελος», «Ο τρίτος άνθρωπος» + «MASH» + «Παρίσι, Τέξας», Ταινιόραμα west: κάθε μέρα 5 -6 ταινίες με ένα εισιτήριο, «Αγκίρε, η μάστιγα του θεού», «Απόγνωση» (1992), «Ο εραστής της κομμώτριας», «Δεν φιλώ στο στόμα», «Ινδοκίνα» (1993), «Belle epoque», «The adjuster», «Ο ύποπτος κόσμος του Τουήν Πηκς» (1994), «Τα βιβλία του Πρόσπερου», «Εκλειψη», «Ξέχασέ με», «Είναι όλα αλήθεια» Όρσον Ουέλς, «Ηνίοχος», «Κόντρα ξύρισμα», «Πέντε βράδια» κλπ ταινίες από τη βδομάδα Μιχάλκοφ (1995), «Μοιραίος χαρακτήρας» (αποκλειστική προβολή), «Το βρωμόπαιδο», «Ευτυχώς που δεν είσαι γυναίκα», «Μυστικά και ψέματα» (1996), «Κορίτσια καριέρας», «Ο αταίριαστος», «Πόθος και εκδίκηση», «Καλοί άντρες, καλύτερες γυναίκες» (1997), «Ψεύτης ήλιος» κλπ ταινίες από το αφιέρωμα στο Ν. Μιχάλκοφ, «Ένα ψάρι στ' όνειρό μου», «Μυστικά και ψέματα», «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα», «Βασιλική» ελληνικό (1998), «Velvet goldmine», «Μόνος εναντίον όλων», «Μαχαίρι στο νερό» + «Γυμνοί στον ήλιο», «120 μέρες στα Σόδομα», «Ο κάου μπού του μεσονυκτίου», «Η τελευταία νύχτα του κόσμου» (1999), «Το φάντασμα της ελευθερίας», «Το σκοτεινό αντικείμενο του πόθου», «Βιριδιάννα» (αφιέρωμα στον Λουίς Μπουνιουέλ), «Συνεχόμενοι πνιγμοί» κλπ ταινίες αφιέρωμα στον Γκρίναγουέι, «Χαμένη λεωφόρος», «Χάρι, ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου», «Οι πέντε αισθήσεις», «Οι 7 σαμουράι», «Τραγούδια από τον 2^ο όροφο» (2000), «Αλέξης Ζορμπάς», «Η νύχτα», «Νοτόριους», «Υπόθεση Παραντάν» κλπ ταινίες από το αφιέρωμα στον Χίτσκοκ, «Φάλσταφ», «Μεθυσμένος με γυναίκες και ζωγραφική», «Pollock ο ασυμβίβαστος», «Ατιμασμένη κι εγκαταλελειμμένη» (2001), «Ο ποταμός του έρωτα», «Το χρώμα του παραδείσου», «No man's land», «Το τάμα», «Το τελευταίο ατού», «Ο ποταμός του έρωτα» (2002), «Αραράτ», «Αντρέι Ρουμπλιόφ», Αφιέρωμα στο φιλμ νουάρ, «Του θεού το χόρτο», «Οικογενειακή γιορτή» (2003), «Τρεις αδερφές και ένας gay», «Το θεώρημα», «Dogville», «Λεωφορείον ο πόθος», «Το θεώρημα» του Παζολίνι, «Ο αταίριαστος», «Φαντάσματα της εφηβείας» (2004), «Ψέματα», «Καλά Χριστούγεννα», «Το νησί», «Η εκδίκηση μιας κυρίας» (2005), «Μόναχο», «Εκεί που βρίσκεται η αλήθεια», «Λεωφορείον ο πόθος», «Η τελευταία εκδίκηση», «Ο εξολοθρευτής άγγελος», «Η έκλειψη», «Ρηγάδες για μια ντάμα», «Οι ζωές των άλλων» (2006), «Σεράγεβο σ' αγαπώ», «Η μεγάλη στιγμή του Ρόμπερτ Καρμάικλ», «Los Olvidados», «Νώε για μια εβδομάδα» (2007), «Υπηρέτησα τον βασιλιά της Αγγλίας» (δix την ίδια χρονιά), «Η παγίδα», «Μυστικά και ψέματα στο σπίτι της Αλίκης» και «Ρότενμπουργκ, ο κανίβαλος» (2008).

Αμαλία Τυπικά μέσου επιπέδου ημιπρόγειος κινηματογράφος, στη Δροσοπούλου 197, Κολιάτσου. Κολιάτσου την προσδιόριζαν συνήθως και οι εφημερίδες. Χειμερινός -θερινός, που άνοιγε στα πλάγια και πίσω. Είχε μη τυπική διάταξη, αφού η είσοδος που έδινε στην πλατεία ήταν αριστερά της οθόνης (όπως κοιτούσαν οι θεατές) και κοντά της, ενώ η οθόνη είχε πλάτη το δρόμο. Τηλ. 283151, 883151, 2283151. 500 θέσεις.³⁵¹ Α' - Β' προβολή το '74, Α' το '79 και μέχρι τέλους. «Την είχε ο Πάρις Παυλάκης, παράλληλα με την "Ελενα" στο Περιστερί. Μετά την πήρα εγώ. Στα χέρια μου έκλεισε».³⁵² Έζησε σχεδόν 30 χρόνια (1964 – 1992). Αφού έκλεισε,

³⁵¹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

³⁵² Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

έμεινε για ένα διάστημα αργό και πιο μετά στέγασε τον τηλεοπτικό σταθμό «Tempo», ο οποίος ονόμασε το χώρο «Studio Amalia». Τώρα (2013) είναι μια εγκαταλειμμένη αίθουσα.

Η Λίλη Γιάκη λέει: «Θυμάμαι μια φορά γύρω στο '70, είχε έρθει ο Βέγγος στην Αμαλία σα θεατής, δε θυμάμαι σε ποια ταινία. Έγινε χαμός, χειροκρότημα πολύ. Χαιρότανε κι ο ίδιος πολύ».³⁵³ Εδώ έχω δει «Μίστερ Κλάιν» του Λόουζι, «Το αυγό του φιδιού» του Μπέργκμαν, διάφορα περιπετειώδη με τον Κερκ Ντάγκλας κλπ. Επανελημμένα, με τη Χριστίνα, το συνδυάζαμε με φαγητό στο απέναντι σουβλατζίδικο, που είχε (και έχει) πλάι ένα αιωνίως άχτιστο οικόπεδο.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ραντεβού στη Ριβιέρα» (πρώτο φιλμ, 7 Σεπτεμβρίου), «Μαθήματα γάμου», «Αδέσποτα νιάτα», «Κόσμος και κοσμάκης», «Ο μαύρος πάνθηρ της Σαϊγκόν», «Το τελευταίο τραίνο απ' το Γκαν Χιλ» ούεστερν Κέρκ Ντάγκλας, «Οι ασυγχώρητοι» ούεστερν Ώντρεϋ Χέμππορν (1964), «Μυστικός πράκτωρ 117», «Ο μεγάλος κατάσκοπος», «Ματωμένοι ορίζοντες», «Ο επιθεωρητής», «Διεθνές ξενοδοχείον» (1965), «Χθες, σήμερα, αύριο», «Μαρί Σαντάλ εναντίον Δρ. Κα», «Φραντς Λιστ», «Επιχείρηση ράλυ σεξ» εύθυμο Α. Φιουμιτσέλλο (1966), «Εγωισταί» έγχρ. περιπ., «Πράκτωρ Χ, σατανικός κατάσκοπος», «Επιχειρήσεις 5^{ος} άνθρωπος», «Απόρρητος φάκελος Κόκκινη Παπαρούνα» περιπέτεια Γ. Μπρύνερ, «Τσιούκα», «Είμαι ένας δραπέτης» και «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» Ρ. Νουρέγιεφ (1967), «Φάλσταφ», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Αγγελική η αξιολάτρευτη», «Η κόμπρα», «Βρώμικα παλληκάρια», «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Σάρκα και μαστίγιο» (1968), «Ο πρωτάρης», «Βήματα μέσα στη λάσπη», «Ντροπή», «Τι νέα ψιψίνα;», «Άγρια συμμορία», «Ερασταί» και «Η μεγάλη απόπειρα» (1969), «Το τραίνο των κατασκόπων», «Μπέκετ», «Αυτός ο υπέροχος πόλεμος», «Νέα Υόρκη, ώρα μίσους» (1970), «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Ο γύπας», «Τα σημάδια του Δράκουλα», «Μαιτρ του εγκλήματος», «Ο παπάς παντρεύεται», «Παντρεμένοι α λα Γαλλικά», «Ένας τρελός τρελός πειρατής» (1971), «Η οργάνωσις», «Πέρισυ» (σικ, αντί «Πέρσυ»), «Μάκβεθ», «Ο στραγγαλιστής της οδού Ρίλλιγκτον», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Μπορεί να συμβεί και σε σας» (1972), «Το κόλπο», «Η κληρονομός», «Ο ανώμαλος δολοφόνος της γυμνής χορεύτριας», «Αυτή είναι η ιστορία μου», «Το τελευταίο ραντεβού» (1973), «Αλελούια εναντίον Τρινιτά», «Η κυρία διασκεδάζει με τον έρωτα», «Τσε Γκεβέρα», «Παράξενος ερωτισμός» (1974), «Ελα στο σπίτι να γνωρίσεις τη γυναίκα μου», «Οι ταξιδιώτες», «Κάρλα και Νόρα, ανώμαλοι δεσμοί», «Μιλάνο, το μικρό Σικάγο», «Εάν», «Τρόπικαλ σεξ», «Φριτς ο πονηρόγατος» (1975), «Καταδιώξις μέχρι θανάτου», «Το λάθος», «Ο άνεμος και το λιοντάρι», «Αυτή τη φορά θα σε κάνω πλούσιο», «Η δούκισσα και ο κάου μπού» (1976), «Οι εκτελεστές», «Μυστηριώδης νήσος του δρος Μορώ», «Η μεγάλη περιπέτεια του Ντόναλντ Ντακ», «Το ασημένιο τραίνο», «Ο ταξιτζής» (1977), «Ο γάτος χώνει την ουρά του παντού», «Ηθελε 18άρα καλά να πάθη» Ορλένα [σικ] Μούτι, «Η πρόστυχη Μαίρη και ο τρελός Λάρυ», «Κτυπούσε σαν κεραυνός», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι» (1978), «Ο κ. Ουλώ στο χάος της κυκλοφορίας», «Οι δυο Τρινιτά δέρνουνε ξανά», «Άρωμα γυναίκας», «Το μυστικό της Λώρα Μαρς», «Γυναίκες στα όπλα» (1979), «Και ξανά προς τη δόξα τραβά», Τζέρυ Λιούις «Ο τρελός σταχτοπούτος», «Μπάτσορ ή αλήτης», «Από παγίδα σε παγίδα», «Τμήμα ηθών», «Ο φαλακρός μαθητής», «Τ' απόκρυφα του Μαρακές» (1980), «Τζέιμς Μποντ η κατάσκοπος που μ' αγάπησε», «Ο πεταλούδας» Στηβ Μακ Κουήν, «Η πόλη των γυναικών», «Οι φυγάδες του Μιζούρι», «Μάθε παιδί μου

³⁵³ Λίλη Γιάκη, συνέντευξη

γράμματα» (1981), «Ο Άγιος Πρεβέζης και η παπαδιά», «Ο Θανάσης και το καταραμένο φίδι» έγχρ. ελλην. Θ. Βέγγος, «Δυο εγκλήματα κάτω απ' τον ήλιο», «1922» έγχρ. ελλην., «Για το τομάρι ενός Μπάτσου» (σικ) (1982), «Χωρίς μάρτυρες», «Η καταδίωξη», «Ο άνθρωπος των συνόρων» περιπέτεια, «Ναταλί», «Ζιζέλ», «Για το κορμί σου μόνο» (1983), «Ο μαχητής» έγχρ. περιπ. Ντελόν, «Οι απελπισμένοι» του Γκιουνέι, «Θηλυκό θηριοτροφείο», «Η εκλογή της Σόφι» (1984), «Η παλαβή κούρσα στο ποτάμι», Σάουρα «Κάρμεν», «Οργισμένος γίγας», «Σκάνερς, η νύχτα του μεγάλου τρόμου», «Οι κρεβατοκυνηγοί», «Αποπλάνηση τώρα», «Γκρέμλινς», «Θανάσιμη παγίδα», «Νύχτες με τον εχθρό μου», «Απέραντο γαλάζιο» (1985), «Η έξαψη», «Δυο ώρες παρά τέταρτο πριν το Χριστό», «Τες», «Κότον κλαμπ» (1986), «Άγριο θηλυκό», «Αγριόγατα», «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν», «Μέρες ραδιοφώνου», «Πατρίς, ληστεία, οικογένεια», «Διαβολική χήρα» (1987), «Radio days», «Ζαρντόζ», «Λιγότερο από μηδέν», «Η γυναίκα με τα κόκκινα», «Αδιέξοδο», «Ο κόσμος είναι δικός μου», «Προφητεία» νο 3, «Καμιά προσευχή για τους πεθαμένους» (1988), «Προφητεία», «Ο πιο πονηρός αδελφός του Σέρλοκ Χολμς», «Ο ατσίδας του Μπρόντγουέι», «Λα σενιόρα», «10 μικροί ινδιάνοι», «Η μικρή Βέρα», «Μια άλλη γυναίκα», «Τζέρυ Λη Λιούις, ο θρύλος του ροκ», «Στον καθρέφτη είδα το δολοφόνο» της Άγκαθα Κρίστι (1989), «Η ιστορία μιας καμαριέρας», «Να είσαι εκεί κύριε Τσανς», «Διαβολική χήρα», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» (1990), «Εχθροί, μια ερωτική ιστορία», «Ο πολίτης Καίην», «Καντά σημεία», «Το πέραςμα του Μίλερ», «Μόνος στο σπίτι», «Είναι όλοι τους καλά», «Σινεμά ο παράδεισος», «Απέραντο γαλάζιο», «Προφητεία» Νο 4 (1991), «Η μέρα των ζωντανών νεκρών» (μεταμεσονύκτια προβολή), «Στραβοί πιλότοι σε F-16» και «Ραταταπλάν» (1992).

Αμαρυλλίς Χειμωνιάτικος λαϊκός κινηματογράφος, Βοσπόρου 36 και Αθαμανίας, στη βάση του Λόφου Σκουζέ. Πήρε τη θέση του πολύ παλαιότερου «Μποέμ»³⁵⁴ (δες λέξη), αλλά μεσολάβησε μακρό χρονικό διάστημα μεταξύ των δύο σινεμά. Οι εφημερίδες τη γράφανε Κολωνός. Α΄-Β΄ προβολή το 71. Τηλ. 5128556. Έπαιξε από το 1969 μέχρι την άνοιξη του 1975 και υπήρχαν φορές που η παρουσία του δεν ήταν και πολύ φανατική στις εφημερίδες.

Βρέθηκα πρώτη φορά στην περιοχή ερευνώντας για τους δύο κινηματογράφους και εντυπωσιάστηκα με την ομορφιά του τόπου. Οι γείτονες μου λένε ότι το «Αμαρυλλίς» το έχτισε κάποιος Ελληνοαμερικανός επιχειρηματίας. Βρισκόταν στο ισόγειο μιας καλοφτιαγμένης πολυκατοικίας, σε ωραία ήσυχη γειτονιά, με χαμηλά σπίτια, καθώς με ορισμένες πολύ όμορφες μονοκατοικίες πέριξ του λόφου. Τώρα (2004) στη θέση της «Αμαρυλλίδας» λειτουργεί το σούπερ μάρκετ «My Market».

Πάνω στο λόφο υπάρχει μια ταβέρνα και ο Άγιος Αιμιλιανός– για τον οποίο οι γείτονες λένε ότι, παρά τις συνεχείς επεκτάσεις του, δεν κατάφερε τελικά να φάει όλο το λόφο. Ό,τι απομένει είναι αρκετά προσεγμένο και περιποιημένο, με πεύκα, παγκάκια και παιδική χαρά. Δεν υπάρχει η ημιεγκατάλειψη που παρατηρείται π.χ. στο λόφο του Κολωνού (2005). Οι γείτονες μου λένε, επίσης, ότι οι πελάτες του σινεμά συνδύαζαν την έξοδό τους με φαγητό στην ως άνω ταβέρνα.

Μερικές ταινίες: «Καινούργιο πρόσωπο στην κόλαση», «Η οργή του αδικημένου», «Ο ήρωας, το κάθαρμα και ο προδότης», «Το αφεντικό μου είναι κορόιδο» (1969), «Ο

³⁵⁴ Τοπική δασκάλα κιθάρας, Κώστας Δαραβίγγας και άλλοι

προδότης πρέπει να πεθάνει», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο Στρατής παραστράτησε», «Φοβάται ο Γιάννης το θειρό», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Ακόμα μια φορά πριν ξεψυχήσω» (1970), «Ο τρελλοπενηντάρης», «Για την καρδιά της ωραίας Ελένης», «Ρόλλινγκς στόουν» (σικ), «Ζουλού», «Ματωμένη χαραυγή», «Τέσσερις γενναίοι» (1971), «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Τι 30, τι 40, τι 50», «Ο θείος μου ο Ιπποκράτης», «Δουλικό αμέσου δράσεως», «Ο Λώρενς της Αραβίας», «Ο φαφλατάς» (1972), «Ένας τρελός τρελός αεροπειρατής», «Αν ήμουν πλούσιος», «Θανάση, πάρε τ' όπλο σου» (1973), «Κίτρινος πράκτωρ στην πράσινη συμμορία», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Τερέζα και Ισαβέλλα», «Βιασμός στην πρώτη σελίδα», «Οι κατάσκοποι», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο», «Ο Λένιν τον Οκτώβρη» (1974), «Χάρλις η λεσβία», «Σας αρέσει το...», «Μάγερλινγκ», «Ο άνθρωπος με τα ατσαλένια νεύρα», «Αναμνήσεις απ' το μέλλον» και «Κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ» (1975).

Αμερικανικός Κινηματογράφος / **Κινηματογράφος Αμερικανικός** Πρόσκαιρη μετονομασία του χώρου θεαμάτων «Πανόραμα» που ήταν Οφθαλμιατρείου (=Εδουάρδου Λω) 9 και Σταδίου. Έμφανίστηκε (και) έτσι στις εφημερίδες μόνο το καλοκαίρι του 1906, όταν έπαιξε ταινίες του συστήματος Έντισον. Για τα πριν και τα μετά, δεξ «Πανόραμα» Α'.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Νέαι θαυμάσιαι ταινία. «Το μαρτύριον της Ιεράς Εξετάσεως» + «Ο πειρασμός του Αγίου Αντωνίου» + «Μυστικά ιδιαίτερα» + «Επ' αυτοφώρω». Προσεχώς και η άφιξις του Εδουάρδου --- Τρεις παραστάσεις καθ' εκάστην. Απογευματινή 61/4, Εσπερινή 91/4, Σκοτεινή μόνο δι' άνδρας 111/4 (δεκάδες επαναλήψεις καθημερινά) (1906).

Αμίκια Λαϊκός θερινός κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, με κατά βάση κακές ταινίες. Οι εφημερίδες την τοποθετούσαν διαδοχικά ως εξής: Άγ. Δημήτριος Αμπελοκήπων, Αμπελόκηποι, Πανόρμου, Πύργος Πανόρμου.³⁵⁵ Ήταν Καρύστου 5, με τηλέφωνο 6912792 και ανήκε πάντα στην Α' - Β' προβολή. Είχε εισιτήριο 35 δρχ. το '77, στο μέσο όρο. Ήταν «ιδιοκτησία της οικογένειας Ευστρατίου».³⁵⁶ Είχε τυπική διάταξη με την οθόνη φάτσα σε κείνον που έμπαινε.³⁵⁷ Παρόλο που το σινεμά λειτούργησε την περίοδο 1968 – 1990, δεν έτυχε ποτέ να πάω. Έχουν πάει όμως άλλοι: «Η Νίκη από τους Αμπελόκηπους θυμάται τις ελληνικές ταινίες με Ψάλτη και Μουστάκα στην Αμίκια και μετά σουβλάκι στον 'Άγγελο'. Μαζί με το εισιτήριο έδιναν στις γυναίκες μία γαρδένια».³⁵⁸

Ζευγάρι ντόπιων υπερήλικων Παναθηναϊκών (το ξέρω γιατί μού το 'πανε στην κουβέντα), τους οποίους ρώτησα επιτόπου (2008), με πληροφόρησε ότι στις δεκαετίες του '50 και του '60, το κομμάτι της Πανόρμου, από κει που χτίστηκε αργότερα η «Αμίκια» μέχρι τα προσφυγικά της Λεωφόρου Κηφισιάς «ήταν έρημο, σχεδόν άχτιστο κι αφώτιστο. Το βράδυ φοβόσουν να κυκλοφορήσεις. Υπήρχαν πολλές φιστικιές και ελιές. Αργότερα που άνοιξε καλά ο δρόμος έγινε κι η 'Αμίκια'. Είδαμε του κόσμου τα έργα εκεί. Όταν το σινεμά έκλεισε, έγινε επί πολλά χρόνια πάρκινγκ, μέχρι που χτίστηκε αυτό το κτίριο που βλέπεις».³⁵⁹ Πρόκειται για ένα περίεργο, μεταμοντέρνο κτίριο, που στεγάζει υπηρεσίες του Δημοσίου (ΥΠΕΧΩΔΕ

³⁵⁵ Για λεπτομέρειες και φωτογραφίες, δεξ Παραδείσης, Αμπελόκηποι, 128-132

³⁵⁶ Παραδείσης, ό.π. 160

³⁵⁷ Διονύσης Καταμπελίσσης, συνέντευξη

³⁵⁸ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

³⁵⁹ Επιτόπια συνέντευξη με ανώνυμο ζεύγος

κλπ). Φαίνεται ότι είχαν δοθεί κάποιες υποσχέσεις ότι θα κηρυχτεί διατηρητέο, αλλά δεν τηρήθηκαν.³⁶⁰

Μερικές ταινίες: «Μια βόμβα για την αγάπη μου», «Ζης μονάχα δυο φορές», «Ο τίγρης», «Ο ψεύτης», «Οι θαλασσιές οι χάντρες» (1968), «Η ωραία του κουρέα», «Το θύμα», «Ο ντετέκτιβ», «Τζένη, Τζένη», «Τα δικά σου, τα δικά μου, τα δικά μας», «Κάτι να καίει» (1969), «Ούτε γάτα, ούτε ζημιά», «Τρέλες τ' Απρίλη», «Μπαντολέρος», «Το λεβεντόπαιδο», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» (1970), «Αγάπησα μια πολυθρόνα», «Ένας Δον Ζουάν για κλάματα», «Να 'τανε το '13» (1971), «Ο άνθρωπος που έσπαγε πλάκα», «Ο Μανωληός [σικ] στην Ευρώπη», «Η λεωφόρος των λαθρεμπόρων», «Έλα να πάρης τον καφέ σε μας» (1972), «Ο άνθρωπος που έμαθε τον κόσμο να γελά», «Πρωταθληταί της γκάφας», «Ο μπούφος», «Καρτούς» (1973), «Ξύπνα κορόιδο», «Ο τρελλός τάχει 400», «Μαργαρίτα Μαργαρώ», «Σοκ» (1974), «Ένας ξένος, λίγο χρυσάφι, πολλά πτώματα», «Να φαντάρος να μάλαμα», «Καταζητείται ο Βέγγος», «Η δίκη των δικαστών» (1975), «Ο θεός συγχωρεί, εγώ όχι», «Τρόμος στον πύργο του Δράκουλα», «Ο πύργος της κολάσεως», «Κίτρινος πράκτωρ του Χογκ Κογκ», «Τζέιμς Μποντ: Ζήσε και άσε τους άλλους να πεθάνουν» (1976), «Χοντρός Λιγνός στη λεγεώνα των ξένων», «Τσαρλατάνοι της πεντάρας», «Θα συναντηθούμε στην κόλαση», «Χαρέμι για δύο», «Σαματάς στο Μόντε Κάρλο», «Ήταν σκληρός και τον λέγαν Τρινιτά», «Ψηλός, ξανθός και χαζοχαρούμενος» (1977), «Το άγριο κυνηγητό του φονιά», «Ο άφελής κύριος Φρανσουά», «Μπρους Λάι εναντίον Τρινιτά», «Ο πόλεμος των άστρων» (1978), «Γ' όνομά μου είναι Τρινιτά», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο», «Αποστολή στη χαμένη ήπειρο», «Χονδρός Λιγνός στη Λεγεώνα των Ξένων», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Καζινό ρουαγιάλ», «Οι 5 τρελοί του συντάγματος» (1979), «Οι 4 Σαρλώ στην Ισπανία», «Το σύνδρομο της Κίνας», «Τζέιμς Μποντ επιχείρηση Μουνρέκερ», «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ», «Μανχάταν», «Ο ταξιδιώτης της βροχής» (1980), «Ο παρθενοκυνηγός», «Οι 4 Σαρλώ στον πόλεμο», «Οι υπεράνθρωποι» «Οι επαγγελματίες», «Μπρους Λη Κίτινος πράκτωρ εναντίον της Μαφίας», «Ένας προφήτης μα τι προφήτης», «Έρχονται οι εξυπνάκηδες» (1981), «Ιπτάμενος μοτοσυκλετιστής», «Ο γαλάζιος παράδεισος», «Ο Ταρζάν και η αμαζόνα», «Η [σικ] βρώμικη συμμορία» (1982), «Η εκδίκησι του Αχιλλέως», «Πόρκις γρανίτα Αμερικάνα», «Ο πεταλούδας», «Ρόκυ» νο3, Τζάκυ Τσαν «Γυαλιά καρφιά στην Άπω Ανατολή», «Τα φιλαράκια» (1983), «Σαμψών και Δαλιδά», Αλαίν Ντελόν «Μπορσαλίνο», «Οκτάπους», «Παπαδίστικη κομπανία» (1984), «Σόνια, η βασίλισσα της ζούγκλας», «Έλα να γυμνωθούμε ντάρλινγκ», «Ο κίτρινος πράκτωρ του Χογκ Κογκ», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού», «Οι γροθιές χορεύουν ακόμα», «Ο βετεράνος των νίνζα επιστρέφει», «Τζέιμς Μποντ για τα μάτια σου μόνο», «Αποστολή στη Νικαράγουα», «Γκοστμπάστερς» (1985), «Επιστροφή στο μέλλον», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» νο 2, «Μπεν Χουρ», «Εφιάλτης στο δρόμο με τις λεύκες» (1986), «Πλατούν», «Χωρίς οίκτο», «Ανθρωποκυνηγητό», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου», «Η Πέγκυ Σου παντρεύεται», «Η κόμπρα» (1987), Μόντυ Πάιθονς «Το αδελφάτο των ξεφωνημένων», «Τσάτο», «Το κύκλωμα», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα», «Ένα μωρό για τρεις», «Ντέρτυ ντάνσιγκ», «Γουόλ στριτ», «Φανταστική καταδίωξη», «Βίκτωρ Βικτώρια», «4 Σαρλώ τρελοί Ολυμπιονίκες» (1988), «Ένας σίφουνας με τ' όνομα Τσάκυ», «Καλημέρα Βιετνάμ», «Πέτα τη μαμά απ' το τρένο» έγχρωμο κωμωδία, «Ο πρίγκηπας της Ζαμούντα», «BIG», «Απατεώνας και τζέντλεμαν» (1989), «Νύχτες του

³⁶⁰ <http://www.asda.gr/elxoro/ampelokipi.htm>

Χάρλεμ», «Μόμη απέναντι στο νόμο», «Ο δράκος της συμφοράς», «Ο γέρο Γκρίνγκο», «Μίστερι τρέιν» και «Ο διαβολάκος» (1990).

Αμικό / **Σινέ Αμικό** Υπαίθριο λαϊκό σινεμά των Κάτω Πατησίων, με έντονες - αλλά όχι σταθερές- καλλιτεχνικές τάσεις, που το έγερναν κατά καιρούς προς το (μικρο)αστικότερο. Οι εφημερίδες το τοποθετούσαν Γέφυρα Αχαρνών / Αχαρνών / Αχαρνών 320 / Κάτω Πατήσια. Ήταν Προμηθέως 55, μεταξύ Αγ. Παρασκευής και Επιδάμνου, με τηλέφωνο 2015509, 2013204. Λειτουργήσε από το 1967 μέχρι το 1985. Αρχικά ανήκε στους ημικεντρικούς, αργότερα προβιβάστηκε στην Α' προβολή. Στα προγράμματά του, το «Αμικό» δίδασκε κινηματογραφική ορολογία! Π.χ. τι είναι το «Ντεκουπάζ». ³⁶¹ Εδώ θυμάμαι ότι είχα δει, μεταξύ άλλων, ένα ολόκληρο αφιέρωμα στον Μπελ Μπρουκς, με ταινίες όπως «Ο πιο πονηρός αδερφός του Σέρλοκ Χολμς» και ο «Φρανκενστάιν τζούνιορ».

Τώρα στον ίδιο χώρο υπάρχει μεγάλη παιδική χαρά (που φτάνει μέχρι την οδό Αιλιανού), τμήμα της οποίας ήταν το σινεμά. Συνδυάζοντας όσα μου είπαν οι γείτονες (πολλά) με τις αναμνήσεις μου για το χώρο (λίγες), συμπεραίνω τα εξής: το σινεμά ήταν στο μεσαίο και πιο προς την κατηφόρα κομμάτι της παιδικής χαράς, προς την Αιλιανού, αλλά όχι κολλητά με το δρόμο αυτόν, καθώς το γωνιακό οικοπέδο Προμηθέως και Αιλιανού ήταν άχτιστο. Η ανάπτυξη του κινηματογράφου ήταν μη τυπική, κατά το μήκος της Προμηθέως, με την καμπίνα προβολής προς την Αγίας Παρασκευής και την οθόνη προς την Αιλιανού. «Η πλατεία είχε ένα δέντρο!» ³⁶²

Αφού επισκέφτηκα το χώρο, ο Ηλίας Λυμπερόπουλος μού είπε: «Το 'Αμικό' το ξεκίνησε ο Κώστας Κορακάς. Εγώ μπήκα συνétairos το 1971 και αργότερα το κράτησα μόνος μου. Ήταν το πρώτο σινεμά που είχα δικό μου. Θυμάμαι έφτιαξα σφραγίδα: 'Ηλίας Λυμπερόπουλος Κινηματογραφιστής'. Νόμιζα, όπως είχα έρθει από την επαρχία, πως ήμουν κάτι σπουδαίο, πως κάτι πολύ σπουδαίο έκανα. Πίσω από το σινεμά, προς την πλευρά της οδού Αγίας Παρασκευής, είχε φιστικιές κι ένα πολύ μεγάλο πηγάδι. Μηχανικοί προβολής ήταν ο Γιώργος Μεσσήνης και ο Κώστας Ζερβόπουλος. Με τη διάδοση του βίντεο, αναγκάστηκα να κλείσω το 'Αμικό'. Συνέχισα όμως με άλλα σινεμά». ³⁶³

Πολύ ενδιαφέροντα πράγματα για την προϊστορία και τη μεταϊστορία του σινεμά έγραψε τελευταία η ντόπια Ρίκα Σεϊζάνη: «Ακούγαμε θρύλους γι' αυτό το σπίτι. Έλεγαν πως ήταν κυνηγετικό περίπτερο του Όθωνα. Ο μισός κήπος ήταν γεμάτος φιστικιές κι ο άλλος μισός ευωδίαζε, όταν έβρεχε, από τη μυρωδιά των πεύκων. Κάποια μέρα ο ιδιοκτήτης επέτρεψε να γίνει στον κήπο ένας θερινός κινηματογράφος. Το σπίτι χωρίστηκε από τον κήπο με τοίχο κι ο κινηματογράφος ονομάστηκε 'Αμικό'. Τα χρόνια πέρασα και το 'Αμικό' έχασε τους φίλους του. Τα παιδιά των διαμερισμάτων παραβίασαν τη σιδερένια πόρτα του και βρήκαν ένα χώρο για παιχνίδι. Παρόλο που η γειτονιά είχε κορεσθεί, η μπουλντόζα του εργολάβου δεν είχε βαρεθεί να περιμένει. Όμως η γειτονιά σύσσωμη τριγύρισε τη μπουλντόζα που μπήκε μέσα και άρχισε να κατεδαφίζει την οθόνη. Ο θόρυβος έφερε τις εφημερίδες, τίτλοι όπως «Η οθόνη βουλιάζει» ή «Αμίτσι τρέξτε για το Αμικό» κράτησαν την προσοχή. Κάποια μέρα ο καινούργιος Δήμαρχος πήρε την απόφαση ν' αγοράσει όλο το κτήμα. Το σπίτι γκρεμίστηκε αλλά ένα μικρό πάρκο φύτεψε από τη μια άκρη ως την άλλη. Ο Δήμαρχος είχε ζήσει εκεί στα πολύ μικρά του χρόνια σε μια κρίσιμη

³⁶¹ Πρόγραμμα της 26-27.06.1968.

³⁶² Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

³⁶³ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη. Για τα τ' άλλα σινεμά του, δες 'Ανδόρα'

εποχή». Κι έτσι «το σπίτι έφτασε μέχρι το 1987. Δεν έγινε πολυκατοικία, απλώς ξαφανίστηκε».³⁶⁴

Κάποια φιλμ: «Σκυλίσια ζωή», «Τοπάζ, ο κομπιναδόρος», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι» (1967), «Τζο ο τρομοκράτης», «Μια βόμβα για την αγάπη μου», «Το μεροκάματο του τρόμου», «Δύο αχώριστοι εχθροί», «Ο κόσμος είναι δικός μου», «Ο λόφος» (1968), «Ο μεγάλος τρομοκράτης», «Δυο γοητευτικά τέρατα», «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο» (1969), «Μέχρις εσχάτων», «Η κυρία θέλει έρωτα», «Η συμμορία των 8 τζέντλεμ» (1970), «Αναστολή 7 ημερών», «Γκραν πρι», «Ο Μπρανκαλέονε σταυροφόρος», «Κόρντομπα», «Αστυνόμος Πέπε» (1971), «Οι θερμόαιμες», «Καλύτερα χήρα», «Πεθαίνω από αγάπη» Αννύ Ζιραντό, «Σπίτι κάτω απ' τα δέντρα» (1972), «Αλ Καπόνε» Ροντ Στάιγκερ, «Ωραίος και σέξυ», «Ρόμα» του Φελλίνι, «Ατέλειωτη νύχτα», «Άγρια καταδίωξις» Γιουλ Μπρύννερ, «Τσάτο», «Οι 4 του Άβε Μαρία», «7 υπέροχοι Γκρίνγκος» (1973), «Αντίο φίλε» Τσ. Μπρόνσον – Α. Ντελόν, «7 φορές τρελλός», «Η κυρία θέλει έρωτα» του Κοντάρ (σικ), «Ο χαφιές», «Ο Μπρανκαλέονε σταυροφόρος» (1974), «Δυο τρελοί τρελοί αστυνόμοι», Γκάσμαν – Τονιάτσι «2 γοητευτικά τέρατα», «Ο αστυνόμος» Αλαίν Ντελόν, «Απ Πομπέι» (1975), «Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε», «Η πισίνα», «Ο άνθρωπος από το Κίεβο», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρος», «40 βαθμοί υπό την σκιάν του σεντονιού» (1976) «Κάνονμπωλ, παιχνίδι με το θάνατο», «Οι δύο ληστές», «Ο νόμος του εκτελεστή Σάτερ», «Ο κατάσκοπος χωρίς αύριο», «Διαμάντια η μεγαλύτερη ληστεία του αιώνα», «Συμβιβασμός» (1977), «Έλα ν' αλλάξουμε τις γυναίκες μας», «Ωραίος, σκληρός κι αδίσκακτος», «Βιασμός στην πρώτη σελίδα», «Δεν υπάρχει καπνός χωρίς φωτιά», «10 μικροί Ινδιάνοι», «Το κογιότ» (1978), «Αντίο φίλε», «Έλα σπίτι να γνωρίσεις τη γυναίκα μου», «Μπορώ να φιλήσω την πεταλούδα σου;», «Σκυλίσια μέρα», «Η βίλα των καταραμένων», «Κουρδιστό πορτοκάλι» (1979), «Το αδερφότο των ιπποτών και ο δράκος της συμφοράς», «Ο πεταλούδας», «Τα τσακάλια», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Μπαντολέρο», «Η καταδίωξη» (1980), Εβδομάδα τρόμου: «Κραυγές που σκοτώνουν» κλπ, «Κακόφημοι δρόμοι», «Κυανοπώγων», «12 μέρες μυστηρίου», «Στον ίλιγγο της ακολασίας» (1981), «Ήταν ένας παλιάνθρωπος», «Το ουρλιαχτό», «Η μεγάλη ληστεία του τραίνου», «Η ωραία της ημέρας», «Σεισμός στο κρεβάτι μου» (1982), «Να γιατρός να μάλαμα», «Απόδραση απ' τη Νέα Υόρκη» του Κάρπεντερ, «Η κρεββατοκάμαρα του επισκόπου», «Καυτή πέτρα» (1983), «Το αδελφότο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης», «Ο ασύλληπτος τυχοδιώκτης», «Ο περιθωριακός», «Το αφεντικό του κλαμπ Νο 1» (1984), «Τριστάνα» Μπουνιουέλ, «Τα πάντα γύρω από το σεξ», Μαίρυλιν Μονρόε «7 χρόνια φαγούρα», «Παιχνίδια πολέμου», «Μπεν Χουρ» και «Μπανάνες» (1985).

Αμιράλ Χειμωνιάτικο θέατρο του Κέντρου, σε υπόγειο πολυκατοικίας γραφείων, με άλλο θέατρο μάλιστα από πάνω του, που λειτούργησε ως (κακός) κινηματογράφος μόνο το 1960- 61. Διεύθυνση Αμερικής 10, τηλέφωνα 639385, 624187.

Για την αμέσως επόμενη χρονιά, ο ηθοποιός Μίμης Φωτόπουλος γράφει στη θαυμάσια αυτοβιογραφία του: «Το '62, άλλη απόπειρα ν' αποκτήσω θέατρο. Παίρνουμε με έναν άλλον επιχειρηματία έναν υπόγειο κινηματογράφο και τον κάνουμε θέατρο. ... Ο επιχειρηματίας έκανε κι αυτός τους λογαριασμούς του Καραγκιόζη. Δρόμο εγώ από το 'Αμιράλ'».³⁶⁵ Το θέατρο «Αμιράλ» (σημαίνει

³⁶⁴ Σεϊζάνη 64 κ.ε. Ο αναφερόμενος δήμαρχος ήταν ο Μιλτιάδης Έβερετ.

³⁶⁵ Φωτόπουλος 97

«ναύαρχος» γαλλιστί) μακροημερεύει ως σήμερα. Θυμάμαι από την πρώτη συγκέντρωση της ΚΝΕ σε θέατρο, το 1974, στο πρώτο μεταπολιτευτικό φθινόπωρο, ότι έχει τυπική διάταξη. Ο πολύτιμος Μάνος υπενθυμίζει και την ύπαρξη θεωρειών.³⁶⁶ Η ανάμνησή μου και ο Μάνος επιβεβαιώθηκαν, όταν ο φίλος μου Θανάσης Βέμπος μου έθεσε υπόψη τη σχετική φωτογραφία του χώρου λίγο πριν τα επίσημα εγκαίνια.³⁶⁷ Φαίνεται επίσης μεγάλη σκηνή, μεγάλη οθόνη, μεγάλος αριθμός καθισμάτων κι ένας μόνο διάδρομος στη μέση.

Ενδεικτικές ταινίες: «Το απόσπασμα έχει τον λόγον», «Ταυρομάχος με το στανιό» έγχρωμο περιπ. κατάλ. Τόμμου Στηλ., «Είμαι αθώος» (1960), «Καίει όταν το πιάνης», «20.000 λεύγες πάνω στη Γη ... για μια γυναίκα» Τατιάνα Σαμοϊλοβα, «Παρακαλώ γυρίστε όπισθεν» ρεαλιστική περιπέτεια Τζούλια Λόκγουντ, «Η νύχτα των κυνηγημένων» και «Λανδρύ, ο δολοφόνος των 10 γυναικών» (1961).

Άμλετ Κλιματιζόμενο υπόγειο χειμερινό σινεμά, με εξώστη, που κατά καιρούς έπαιξε και καλοκαίρια και διατηρήθηκε σχεδόν τριάντα χρόνια (Τέλος Φλεβάρη 1963-1991). Ως προς τις ταινίες, ήταν λαϊκό στο ξεκίνημά του και ποιοτικό -μέχρι και σινεφίλ- στην τελευταία του εικοσαετία, με πρόσκαιρο διάλειμμα (σοφτ;) τσόντας το '78- '79. Καταχωρούνταν γενικά στην Α' προβολή, με διεύθυνση «Γ' Σεπτεμβρίου» (ήταν αρ. 166), τηλέφωνο 8643557. Στα χρόνια του 2000, ο χώρος του στέγαζε το στριπτιζάδικο «Million Dollar\$ cabaret Club restaurant». Εδώ θυμάμαι να βλέπω φοιτητής μεταμεσονύκτια θρίλερ, από τα οποία μου έχει μείνει ο «Burning man» ή κάπως έτσι- δε θυμάμαι τον ελληνικό τίτλο.³⁶⁸ Επίσης εδώ είδα τον «Αταίριαστο» με το φίλο μου το Γιώργο τον Κατσούλη (εγώ μάλιστα δεύτερη φορά) και μετά το συζητάγαμε με τις ώρες. Αν θυμάμαι καλά, ο «Άμλετ» είχε τυπική διάταξη. Ο φίλος μου Τάκης Μπαστέας επιβεβαιώνει: «όντως, η οθόνη ήτανε πλάτη προς την Πατησίων. Η είσοδος των θεατών, όμως, γινόταν από το πλάι της αίθουσας».³⁶⁹

Ωραία ιστορία λέει ο Αντώνης Στεργιάκης: «Το '68 είχα τον 'Άμλετ'. Μου κατεβαίνει ένας θεατής από τον εξώστη και μου λέει 'Πρέπει να ειδοποιήσεις την αστυνομία'. 'Γιατί;', του λέω. 'Κάποιος έχει μια βόμβα μαζί του. Έχει ένα δέμα, ακούγεται'. Τι να κάνω, χούντα είχαμε τότε, σκάγανε πού και πού βόμβες, φώναζα την αστυνομία. Είπα όμως στους αστυνομικούς -ήρθανε αμέσως- 'Όσο μπορείτε ήρεμα παρακαλώ'. Σινεμά είμαστε, θεατές πολλοί μέσα'. Ανέβηκα κι εγώ μαζί τους στον εξώστη. Εκείνος ο θεατής έδειξε τον άλλο με το δέμα. Ο άνθρωπος κοιμότανε, τότε τσιμπήσανε οι μπάτσοι, αλαφιάστηκε. Τόνη βγάλανε έξω στο φουαγιέ. Άνθρακες ο θησαυρός. Ένας εργατικός ανθρωπάκος ήτανε, ταλαιπωρημένος, με φτωχικά ρούχα. Κουβάλαγε το κολατσιό του και ένα ξυπνητήρι για να ξυπνήσει. Παλιό ξυπνητήρι, κουντηστό, με ελατήριο, τικ τακ πολύ δυνατό. Αυτό ακουγότανε. Γελάγαμε μετά όλοι μαζί, κι αυτός κι εγώ κι ο μπάτσοι»³⁷⁰ (δες και Άντζελα).

Κάποια φιλμ: «Χογκ Κογκ, το λιμάνι της ακολασίας», «Γουέστ Σάιντ Στόρυ», «Τροτέζα», «Παλιοζωή παλιόκοσμε», «Ο μπαμπάς μου κι εγώ» (1963), «Θα σε κάνω βασίλισσα» ελληνικό κωμωδία, «Ο καταφερτζής», «Ο εαυτούλης μου», «Στέμμα και

³⁶⁶ Μάνος, Αλφαβητάρι

³⁶⁷ Έθνος 10.10.1960, εύρημα του Θανάση Βέμπου

³⁶⁸ Επρόκειτο για προβολές της «Κινηματογραφικής Λέσχης Φαντασίας και Επιστημονικής Φαντασίας» το 1978-79. Η υπενθύμιση πολλά χρόνια μετά, σε Κολιοδήμος, Προβολές.

³⁶⁹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

³⁷⁰ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

ξίφος», «Ο θρίαμβος του Ηρακλέους στη χώρα των Ίνκας» (!), «Ο ροζ πάνθηρ» κωμωδία (1964), «Όχι μίστερ Τζόνσον», «Οι αδίστακτοι», «Το πρόσωπο της ημέρας», «Η Εύα δεν αμάρτησε», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Ξεφάντωμα στις Άλλεις», «Η μοίρα του αθώου», «Μπετόβεν και μουζούκι» (1965), «Περπατώντας στη Μόσχα», «Η 7^η μέρα της δημιουργίας», «Όταν λείπη η γάτα», «Ο Ψαρόγιαννος» ελλ. δράμα Φούντας (1966), «Ο εαυτούλης μου», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλιν. κωμ. Κωνσταντάρας, «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη», «Οι δύο υπεράνθρωποι», «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδας» κωμωδία Καρέζη (1967), «Η ζηλιάρα», «Ο τρελλός τάχει 400», «Η επιστροφή του Μιχαήλ Στρογκόφ», «Μια κυρία στα μουζούκια», «Ο μπούφος» (1968), «Όχι», «Ξύπνα καημένη Περικλή», «Ο μπλοφατζής», «Η αρχόντισσα της κουζίνας», «Η οργή του αδικημένου», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του» (1969), «Ο νάνος και οι 7 Χιονάτες», «Χωρίς οικογένεια», «Οι τρεις ψεύτες», «Βίβα Ρένα» (1970), «Οι τελευταίοι του Ρούπελ», «Εγώ ρεζίλεψα τον Χίτλερ» Βουτσάς, «Οι εγωιστές», «Η αρχόντισσα της κουζίνας», «Στη μάχη της Κρήτης» Χρήστος Πολίτης, Στέφανος Στρατηγός, Φερνάντο Σάντσο, «Ο Μανωλιός στην Ευρώπη» (1971), «Ο αντιφασίστας», «Η μεγάλη περιπέτεια του Ταρζάν», «Λυσιστράτη», «Η αναζήτησις», «Επτά χρόνια γάμου», «Υβ, Υβ» (1972), «Η μάχη των Αρδεννών», «Αναζήτησις», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Λαίδη Χάμιλτων», «Ο τρελός τά χει 400» (1973), «Τα παιδιά των λουλουδιών», «Τελευταίο τανγκό στο Παρίσι», «Η μεγάλη απόδρασι», «Βιολιστής στη στέγη», «Άσπρο – μαύρο» (1974), «Η γη», «Ιδιαίτερες επαφές», «Η μάχη της Αλγερίας», «Καριέρα απ' το κρεβάτι», «Το γκέτο της Βαρσοβίας», «Ματσαμπούμπου ... το πάει σύννεφο» (σικ) (1975), «81^ο χτύπημα», «Μέγαρα», «Σιωπή», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Η κάψα» (1976), «Ο μαγεμένος αυλός», «Η γη της επαγγελίας», «Ένας Αμερικανός φίλος», «Βανέσσα», «Η γη της επαγγελίας» (1977), «Επαρχία Χάρλαν των ΗΠΑ», «Ο Σαρλώ χρυσοθήρας», «Η 5^η σφραγίδα», «Το αυγό του φιδιού», «Ανατολικά της Εδέμ», «Ανατομία μέρος 3^ο: Ανώμαλο σεξ», «Επαγγελματίας εραστής» (1978), «Με δεμένα μάτια», «Κάμα Σούτρα», «Ρεπορτάζ γύρω από μαθήτριες» Νο 1, «Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ», «Με δεμένα μάτια», «Γρανίτα από λεμόνι» (1979), «Μεγαλέξαντρος», «Τομ Χορν», «Μελόδραμα;», «Αποκάλυψη τώρα» (1980), «Δυστυχώς, τα νέα είναι ευχάριστα» έγχρ., «Η αυτοκρατορία του πάθους», «Καλιγούλας», «Η δίκη της χούντας» (1981), «Ο πεταλούδας», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας» (πολλές βδομάδες), «Μάθε παιδί μου γράμματα», «Ερωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας» του Φερέρι, «Το κτήνος» (1982), «Τολμηρές ιστορίες» του Μπόροβζικ, «Σουήτ μούβι», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων» του Οσιμα, «Ξεφάντωμα με τον Ντίσνεϋ», «Ντελίριο», «Ο τοίχος», Μάρκο Φερέρι «Το μεγάλο φαγοπότι» έγχρωμο (1983), «Γλυκιά συμμορία», «Φούτ λουζ», «Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα» του Νικολαΐδη, «Η γυναίκα του σταθμάρχη» του Φασμπίντερ, «Φράνσις, μια αδέσμευτη γυναίκα» έγχρωμο, αισθημ. (1984), «2010: έτος παγκόσμιας συναδέλφωσης», «Ο οικογενειακός μας εραστής», «Αποκάλυψη τώρα», «Εραστές μέχρι το Σεπτέμβρη» (1985), «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Φαντασία», «Η τιμή των Πρίτζι», «Μάρτυρας εγκλήματος», «Η τέχνη του έρωτα», «Φλογισμένες σχέσεις» (1986), «Μέρες ραδιοφώνου», «Το φεγγάρι στον υπόνομο», Γούντνυ Άλλεν «Η Χάνα και οι αδελφές της», «Απουσίες» (1987), «Η χαμένη τιμή της Κατερίνα Μπλουμ», «Παουκάτσι, η ζωή σε μεταμόρφωση», «Ολέθρια σχέση», «Ένας κόσμος χωριστά», «Ο οικογενειακός μας εραστής», «Η λέσχη της απάτης» (1988), «Μια άλλη γυναίκα», «Το πακέτο», «Η άβυσσος», «Ο παράδεισος», «Σινεμά ο παράδεισος», «Τζέρυ Λη Λιούις, ο θρύλος του ροκ» (1989), «Εξορκιστής» Νο 3, «Η ιστορία μιας καμαριέρας», «Διαβολογυναίκες» «Επικίνδυνες ερωτήσεις,

θανάσιμες απαντήσεις», «Σινεμά ο παράδεισος» (1990), «Η φωνή του φεγγαριού», «Γσάι στη Σαχάρα» του Μπερτολούτσι και «Ρόμποκοπ» Νο 2 (1991).

Αμόρ / **Αμόρε** Α Κινηματογράφος της περιόδου 1961-2007, με περιπετειώδη βίο. Σε μεταιχμιακό σημείο της Αθήνας, εξού και η ποικιλώνυμη τοποθέτησή του από τις εφημερίδες: Γκύζη / Πολύγωνο / πρώην Ευελπίδων. Η ακριβής διεύθυνση είναι Αγ. Στυλιανού 9 και Λουίζης Κάλκου, με τηλέφωνα 641039, 6462519, 2106462519. Χτίστηκε ως κτίριο θεαμάτων τεσσάρων εποχών «Αμόρ» και άρχισε να λειτουργεί το 1961, με χειμερινό κινηματογράφο 600 θέσεων³⁷¹ στο ισόγειο και με καλοκαιρινό στην ταράτσα. Ο πρώτος έκλεισε, μετά έγινε γκαράζ³⁷² και κατέληξε θέατρο (το 1973), χρήση που είχε μέχρι και το τέλος της σεζόν του 2008 («Θέατρο του Νότου» κλπ). Ο δεύτερος, αφού πρώτα έκλεισε κι αυτός από το 1974 μέχρι το 1986, ξανάνοιξε (ως επιχείρηση του Ντ. Αυγουστίδη, γράφει ο Μάνος)³⁷³ κηρύχτηκε διατηρητέος (και ως ιστορικός τόπος από το Υπουργείο Πολιτισμού και ως χρήση από το ΥΠΕΧΩΔΕ)³⁷⁴ και λειτούργησε μέχρι το 2007, έχοντας προσθέσει ένα έψιλον στο τέλος του ονόματός του. Επί πολλά χρόνια στα λαϊκά Α΄-Β΄ προβολής, το «Αμόρε» στη συνέχεια κυρίλεψε έντονα, τόσο ως προς την εμφάνιση, όσο και ως προς τις ταινίες, γι' αυτό και ανέβηκε στην Πρώτη Εθνική, και κατέληξε σινε τέχνης. Η είσοδος του χειμερινού ήταν από την Ευελπίδων. Δε μπόρεσα να βρω με βεβαιότητα τη διάταξή του. Εφόσον ίσχυε η διάταξη που είδα στο θέατρο (2009), η διάταξη δεν ήταν τυπική, και συνεπώς το σινεμά αναπτυσσόταν παράλληλα με το δρόμο: ο θεατής μπαίνοντας, είχε την οθόνη δεξιά του (προς την κατηφόρα) και την πλατεία και μηχανή προβολής αριστερά του (πρός το βουνό).

Η είσοδος του καλοκαιρινού ήταν από την Αγ. Στυλιανού, ένα στενό δρόμο γειτονιάς, όπου τα σπίτια είναι γενικά χαμηλά κι ο κόσμος βγαίνει ακόμα στα σκαλιά ή με καρεκλάκια στο δρόμο και συζητάει, ενώ υπάρχει και σχετικό πράσινο. Ανεβαίνοντας ο θεατής βρίσκεται στο πίσω μέρος της ταράτσας, με ένα θαυμάσιο μπαρ αριστερά του, και την πλατεία και οθόνη δεξιά του. Το σινεμά αναπτύσσεται άρα δίχως τυπική διάταξη, κατά μήκος του δρομίσκου. Υπάρχουν επίσης ωραία φώτα και τραπεζάκια. Το 2004, ο ραδιοφωνικός σταθμός Polis εμφανίζονταν ως συνοικοδοεσπότης, με μήνυμα καλωσορίσματος από τα μεγάφωνα. Επίσης μέχρι την ίδια χρονιά, η διακόσμηση κάτω από την οθόνη περιλάμβανε φάτσες διαφόρων ηθοποιών, ελλήνων και ξένων. Το 2007: «Αμόρε INDEZIT», με χορηγό τη μεγάλη εταιρία ηλεκτρικών συσκευών. Το 2008 δυστυχώς δεν άνοιξε και, έκτοτε, απόμεινε θερινό κουφάρι μέχρι σήμερα (2013).

Εδώ έχω δει ταινίες όπως «Η Ιουλιέτα των πνευμάτων», «Η νύχτα», «Η περιπλάνηση» και ποικίλες κινέζικες ή ισπανικές σινεφίλ.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ένα φιλί, ένα τραγούδι, ένας χορός», «Η ωραία της Καλκούτας», «Χαμένα όνειρα», «Τιτάνες του Βορρά» (1961), «Η γυναίκα του Φαραώ», «Σάββατο βράδυ, Κυριακή πρωί», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Η γέφυρα του Τόκο Ρη», «Ο κόσμος τη νύχτα», «Ζήτω η τρέλλα» Θ. Βέγγος, «Κλάψε φτωχή μου καρδιά», «Ορδές βαρβάρων» (1962), «Το 8^ο θάύμα», «Ζήλεια», «Ελ Σιντ», «Πλούσιοι χωρίς λεφτά» + Χονδρός – Λιγνός, «Η γυναίκα έπλασε την αμαρτία», «Η

³⁷¹ Περγλ και Ντιν, χωρίς σελιδαρίθμηση

³⁷² Γιάννης Αντωνίου, συνέντευξη

³⁷³ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

³⁷⁴ Ορφανουδάκης, 96 και 97

ευνοουμένη του αυτοκράτορος», «Η εκδίκησης του Αχιλλέως» (1963), «Ο γολγοθάς μιας αθάνας», «Ο Γολιάθ εναντίον των γιγάντων», «Αν ζούσαν οι νεκροί μας» πολεμικό δράμα, «Διεστραμμένοι», «Ζορρό ο μασκοφόρος», «Ο Ντ' Αρτανιάν εναντίον των τριών σωματοφυλάκων», «Μικρή ζητιάνα», «Ιλιγγος», «Ο διαιτητής» Σταυρίδης (1964), «Μασίστας ο εκδικητής», «Η κατάρα της μάνας», «Δρόμος χωρίς σύνορα», «Ρεβέκκα», «Σατοκάν ο εκδικητής», «Και οι 14 ήταν υπέροχοι», «Φτωχό μου σπουργιτάκι», «Εγωισμός» ελλην. δράμα (1965), «Δεν μπορούν να μας χωρίσουν» ελλην. δράμα, «Ο ελευθερωτής των σκλάβων», «Στους άμμους της Ιβοζίμα», «Η μεγάλη επέλασις», «Μύριαμ», «Το συρτάκι της αμαρτίας» (1966), «Ησαΐα χόρευε», «Το κορίτσι της οργής», «Ξυπόλητος πρίγκιψ» ελλην. κωμ., «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν» έγχρ. πολεμ., «Δυο χρυσοί άνθρωποι», «Το πιστόλι του Τζάνγκο δεν συγχωρεί» (1967), «Λενιώ», «55 μέρες στο Πεκίνο», «Αυτή που δεν λύγισε», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας», «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη» (1968), «Οι αμαζόνες εξορμούν», «Γερακίνα», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τα πιάτα», «Αγάπησα έναν προδότη», «Τίποτα δε θα μας χωρίση», «Είμαι μια δυστυχησμένη» (1969), «Άρχων της Βαβυλώνας», «Τοπάζ», «Ωρες αγάπης, ώρες πολέμου», «Μαρία Πενταγιώτισσα» (1970), «Σ' αγαπώ», «Ο γιος του Σεβάζ του θαλασσινού», «Κάθε ναύαγιο και μια κόλασι», «Κρίμα το μπόι σου», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Ο κατεργάρης», «Ένας Γερμανός στα Καλάβρυτα» (1971), «Νύχτα οργίων στο Αμβούργο», «Οι δύο σημαδεμένοι», «Ο Ταρζάν και το παιδί της ζούγκλας» (1972), «Η Ιντερπόλ σε συναγερμό», «Αεροπειρατία», «Η αμαρτία της ομορφιάς» (1973), «Οι ξεγραμμένοι», «Οι περιπέτειες του Μακαρού Μπαντζάι στην 4^η διάσταση» (1987), «Φανταστική καταδίωξη», «Άγριο θηλυκό», «Αδιέξοδο», «Κάποιος να με προσέχει», «Ωραίο μου πλυντήριο», «Μάντεψε ποιος θα 'ρθει το βράδυ» (1988), «Τσιγγάνα μάγισσα», «Τάκερ», «Παράξενη έλξη», «Ο διαβολάκος» έγχρ. κωμ., «Οι περιπέτειες του βαρώνου Μυνχάουζεν» (1989), «Ο ωραίος Τζόνου», «Οικογενειακή υπόθεση», «Σχέσεις πάθους» (1990), «Νύχτες με τον εχθρό μου», «Οι κλέφτες», «Τα καλά παιδιά», «Ολική επαναφορά», «Χορεύοντας με τους λύκους» (1991), «Ένας άγγελος στο τραπέζι μου», «Τα 400 χτυπήματα», «Ούρκα, η γη του έρωτα» (1992), «Δε φιλώ στο στόμα», «Blade runner», «Οι ασυγχώρητοι», «Μοιραίο πάθος», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Πάνω, κάτω και πλαγίως» (1993), «Γυναίκες δηλητήριο», «Φιλαδέλφεια», «Αντίο παλλακίδα μου», «Δυο μες τη σούπα», «Σε απόσταση βολής», «Μια καρδιά το χειμώνα», «Μικρός Βούδας», (1994), «Φράουλα και σοκολάτα», «Δεσμοί διαστροφής», «Τελευταία έξοδος: Ρίτα Χέιγουορθ», «Ένας πολύ μεγάλος έρωτας», «Pulp fiction», «Αγαπημένο μου ημερολόγιο» (1995), «Sleepers», «Το βρομόπαιδο» α' προβολή, «Ο νεκρός», «Ο ταχυδρόμος» (1996), «Ο αταίριαστος», «Ο πόλεμος των κουμπιών», «Δαμάζοντας τα κύματα» (1997), «Ο δράκος», «Η πόλη των Αγγέλων», «Φονικό όπλο» νο 4, «Μαύρα μάτια», «Ο έρωτας φωνάζει δυνατά», «Γκάτακα», «Ξέρω τι κάνετε πέρυσι το καλοκαίρι» (1998), «Η διακριτική γοητεία των αρσενικών», «Άνοιξε τα μάτια», «Matrix», «Existenz», «Διπλή παγίδα», «Το αντίθετο του σεξ», «200 τσιγάρα», «Έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας» (1999), «American Psycho», «Safe sex», «Salsa», «Η πόλη του πάθους», «Peppermint», «Ο ταξιτζής», «Το μεγάλο κόλπο της Wall street» (2000), «Κρυφό ταλέντο», «Πρόσκληση σε γεύμα από έναν υποψήφιο δολοφόνο», «Περλ Χάρμπορ», «Ερωτικό κτήνος» (2001), «Για τον έρωτα», «Κι αύριο μέρα είναι», «Η κυρία εξαφανίζεται», «Σάρλοτ Γκρέι» (2002), «Του θεού το χόρτο», «Παγκόσμιος δρομέας», «Μια νύχτα στον υπόδρομο», «Πουθενά στην Αφρική», «Ακατόνε», «Η κραυγή», «Κόρτο Μαλτέζε» (2003), «Μετά τα μεσάνυχτα», «Φαίδρα», «Moro no Brasil», «Ζούσε τη ζωή της», «Ο κύριος Άρκαντιν», «Ο τρελός Πιερό» (2004), «Είναι ο θεός μάγειρας;», «Παράφορο πάθος»,

«Λίγο μετά τα μεσάνυχτα» (2005), «All the invisible children», «Οι πειρατές της Καραϊβικής: Το σεντούκι του νεκρού», «Τα χαλάσαμε», «Σε επιφυλακή», «Το στοίχημα του Σλέβιν» (2006), «Η συνωμοσία», «Ο κολλητός μου», «Thank you for smoking», «88 λεπτά» και «Μόνος μαζί της» (2007).

Αμόρε Β Λαϊκός κινηματογράφος στα Σεπόλια, τον οποίο οι εφημερίδες προσδιόριζαν συνήθως τοπικά ως «Ρόδου» ή πλατεία Σεπολίων. Όλων των εποχών, λειτούργησε το διάστημα 1961–1977. Βρισκότανε στο τέρμα της οδού Δωδώνης 139 και Ρόδου, λίγο πριν την εκβολή της Δωδώνης στη Δυρραχίου, με τηλέφωνο 814283. Ρεπορτάζ εποχής αναφέρει: «Νέος κινηματογράφος χειμερινός – θερινός ετοιμάζεται υπό του μηχανικού κ. Γ. Κατσιαβού παρά την πλατείαν Σεπολίων. Η νέα αίθουσα θα ανήκη εις τον ιδιοκτήτην του οικοπέδου κ. Γεώργιον Κατράκη». ³⁷⁵ Ξεκίνησε λοιπόν τη σεζόν 1961-1962, ως Α'-Β' προβολής, και μετά έπεσε στη σκέτη Β'. Ήταν μεγάλο σινεμά με 1.000 καθίσματα. ³⁷⁶ Εξίσου μεγάλο είναι το σούπερ μάρκετ «Τσάμπιον», που δημιουργήθηκε πάνω του, χωρίς να χτιστεί πολυκατοικία. Ερχόμενος πρώτη φορά στο σημείο όπου ήταν το άγνωστό μου αυτό σινεμά (2005) και ψάχνοντας να το βρω, άρχισα να ρωτάω τους περαστικούς, μεσήλικους και υπερήλικους φυσικά, όπως έκανα σ' όλη την Αθήνα. Εδώ βρήκα μια γυναίκα που μόλις άκουσε την ερώτησή μου βούρκωσε. Μέχρι να με πάει στο σούπερ μάρκετ, ένα λεπτό δρόμο, και να μου πει «εδώ ήτανε το Αμόρε», σχεδόν έκλαιγε με λυγμούς. Δε μου εξήγησε γιατί, δεν είπε τίποτ' άλλο, κι ούτε βέβαια τόλμησα να ρωτήσω τ' όνομά της. ³⁷⁷ Υποθέτουμε ό,τι θέλουμε.

Το «Αμόρε» ονομάτισε ένα μπαράκι απέναντι και διαγώνιά του, στη γωνία με τη Ρόδου. Όμως το μπαράκι δεν έχει πολλά ψωμιά, ήταν κιόλας άδειο και εγκαταλειμμένο όταν το είδα εγώ, με τοιχοκολλημένη τη δικαστική απόφαση αποβολής του ενοικιαστή από το χώρο. Ο επόμενος επιχειρηματίας θα είναι μάλλον κάποιος νέος άνθρωπος: είναι απίθανο να διατηρήσει τ' όνομα «Αμόρε» στο μπαρ ή σε ό,τι άλλο μαγαζί γίνει εκεί, είναι απίθανο να έχει αναμνήσεις από το σινεμά. Δε μού έμενε τίποτ' άλλο παρά να φωτογραφίσω την ταμπέλα του μπαρ και να την κάνω.

Μερικές ταινίες: «Το τσίρκο των εγκλημάτων», «Η δίκη του Όσκαρ Ουάιλντ» περιπ., «Ζητείται καμαριέρα», «Ο καρπός του παράνομου έρωτα» (1961), «Γέφυρα στον ήλιο», «Γαλάζια Χαβάη», «Πρίγκιψ εκατομμυρίων», «Είμαι ο στρατηγός» (1962), «Τρίτη και 13», «Σκάνδαλα στο νησί», «Μονομαχία στη χρυσή κοιλάδα», «Φτωχαδάκια και λεφτάδες», «Αυτό το κάτι άλλο», «Χαρούμενο караβάνι» (1963), «Μίσος», «Νέες περιπέτειες του Αλή Μπαμπά», «Θέλω να μ' αγαπήσης», «Τελευταίο ατού» του Γουάιλντερ Κερκ Ντάγκλας, «Άγριος σαν κεραυνός», «55 μέρες στο Πεκίνο» (1964), «Άσε το καντήλι να καίη», «Τζέημς Μποντ εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Η μεγάλη καταδίωξις», «Ο μετανάστης», «Βασίλισσα βασιλισσών» (Πάσχα φυσικά), «Προδομένη» ελλην. δραμ., «Το πρόσωπο της ημέρας» κωμ. Βουτσάς, «Ο Χοσελίτο στην Αμερική» μουσικό, «Περιφρόνα με γλυκιά μου» Μάρθα Βούρτση, «Το λουλούδι του Κασμίρ» έγχρ. Ινδικό, «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο», «Ρίο Κόντσο» (1965), «Ραντεβού στον αέρα», «Η δεύτερη μέρα της αποβάσεως», «Οι πράκτορες της χρυσής άμμου», «Να ζη κανείς ή να μη ζη;» ελλ. κωμωδ. Ηλιόπουλος, «Έρχονται οι Ρώσοι», «Το έξυπνο πουλί»

³⁷⁵ Τα Θεάματα 110, 31.05.1961

³⁷⁶ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

³⁷⁷ Συνέντευξη με ανώνυμη βουρκωμένη κυρία

(1966), «Οι ξεγραμμένοι», «Τζάνγκο», «Στην κόλαση της ανταρσίας», «Ο δαίμων των Φιλιππίνων», «Θεέ μου πόσο σ' αγαπώ», «Το μεγάλο κόλπο των 7 χρυσών ανθρώπων», «7 υπέροχοι πιστολέρος» (1967), «Το παρελθόν μιας γυναίκας», «Νύχτα γάμου» ελληνικό, «Ένα πιστόλι πιο καυτό [σικ] από τον ήλιο», «Μάντεψε ποιος θάρθη το βράδυ», «Ο ψεύτης», «Οι κληρονόμοι», «Δρόμος για τη δύση» (σικ) (1968), «Γνώρισα την αγάπη, γνώρισα τη ζωή», «Όπου τολμούν οι αετοί», «Οι εύθυμες κυράδες του Ουίνδσвор», «Αντίο φίλε», «Δυο μάγκες» (σικ) (1969), «Κάποτε στη Δύση», «Ο λέων του Ισραήλ», «Ορατότης μηδέν», «Η Μεσόγειος φλέγεται» (1970), «Φίμωσε το αίμα του Δράκουλα», «Για μια χούφτα τουρίστριες», «Η πόλις της βίας», «Υπολοχαγός Νατάσα», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Ένα κορίτσι στη σούπα μου» (1971), «Δεν αγοράζεται η σιωπή», «Ο Μανωλιός στην Ευρώπη», «Η Αλίκη δικτάτωρ», «Πού, τότε και με ποιον», «Μπίλλυ Τζακ» (1972), «Το τραγούδι της ζωής μας», «Και οι 14 ήσαν υπέροχοι», «Βοήθεια ο Βέγγος ο τρόμος του καράτε», «Ο θεός μου ο Ιπποκράτης», «Τι δεν κάνει η γυναίκα π' αγαπά» (1973), «Ο αστερισμός των παρθένων», «Όμορφα κορίτσια στη γραμμή», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα», «Καμμένοι αχυρώνες», «Καράτε στη χώρα του Φου Μαντσού», «Το χρυσό ταξίδι του Σεβάχ του θαλασσινού», «Μακελλειό», «Νεβάδα Σμιθ», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Μαύρα πιστόλια» (1974), «Ιπτάμενες Σουηδέζες», «Κάπταιν Απάτσι», «Ο πύργος της κολάσεως», «Ρεβόλβερ», «Η υψηλή κοινωνία κάνει έρωτα», «Κουρδιστό πορτοκάλι» (1975), «Ζήτω η τρέλα», «Θανάσης Βέγγος, ο άνθρωπος με το τρελλό πιστόλι», «Ο Βέγγος δραγουμάνος», «Επτά υπέροχοι», «Μια φορά εκδικούμαι» (1976), «Ο Σαφτ στην Αφρική», «Μεγάλη έξοδος», «Απόδραση από την κόλαση», «Ο ακαταμάχητος», «Ξανασμίξαμε στην ευτυχία», «Χορός τραγούδι κι αγάπη» και Νέον έργον (1977).

Αμπά(σ)σαντορ Αρχικά λαϊκό και μετά μικροαστικό / ημιποιοτικό θερινό σινεμά της Κυψέλης, οδός Σκοπέλου 31, τηλέφωνα 8237067, 8224216. Ξεκίνησε από ημικεντρικά και ανέβηκε σε πρώτης προβολής. Τυπική διάταξη του χώρου. Άρχισε το 1968, έπαιξε μέχρι και το 1975, έκλεισε προσωρινά 1976-1983, ξανάνοιξε και έπαιξε μέχρι και το καλοκαίρι του 1992, οπότε έκλεισε οριστικά. Στα δέκα περίπου χρόνια που απόμεινε κλειστό, δεν αξιόθηκα να πάω να φωτογραφίσω το κουφάρι, ενώ μάλιστα είχα ξεκινήσει το βιβλίο που διαβάζετε. Έλεγα, «άλλη φορά, αφού το ξέρω πού ακριβώς βρίσκεται, τώρα έχω άλλες προτεραιότητες». Όταν τ' αποφάσισα και πήγα, το 'χαν γκρεμίσει την προηγούμενη μέρα (!), πήρα φωτογραφία τα χαλάσματα. Ας πρόσεχα. Αυτό έγινε καλοκαίρι του 2003. Τώρα έχει γίνει, εννοείται, πολυκατοικία.

Ο φίλος μου ο Φώτης Γεωργελές, σε μια ραδιοφωνική του εκπομπή ως «Α-112», θυμάται τι σήμαινε να έχεις σπίτι που να βλέπει στην οθόνη του σινεμά: «Θερινό Αμπάσαντορ. 'Η Μαλίτσια' από το μπαλκόνι. Κάθε βράδυ οι καυτές σκηνές υπολογισμένες με το ρολόι».³⁷⁸ Όσο για μένα, το φιλμ που θυμάμαι εντονότερα από το σινεμά αυτό είναι το «Εάν» του Άντερσον, με το Μάλκολμ μακ Ντάουελ.

Κάποιες ταινίες: «Κόκκινη θύελλα», «Διπλός άνθρωπος», «Μπελ αμί», «Ένας άνδρας και 1000 κορίτσια» (1968), «Κίτρινος κίνδυνος απειλεί το Λος Άντζελες», «Τα πουλιά πεθαίνουν στο Περού», «Τζάνγκο χτύπα, μην περιμένεις», «Δύο αχώριστοι εχθροί», «Κάθαρμο θα πεθάνης» (1969), «Ο δολοφόνος με την κίτρινη μάσκα», «Η τελευταία μάχη των ντεσπεράντος», «Ερωτικές υπερωρίες», «Κίτρινος πυρετός», «Εξόντωσις μέχρι θανάτου» (1970), «7 δολάρια στο κόκκινο», «Γκαρίνγκο», «Η

³⁷⁸ Γεωργελές, Πλανήτης 31

τελευταία μάχη των ντεσπράντος», «Η σφαγή αρχίζει στο Ελ Πάσο», «Ο κυρίαρχος των νήσων» (1971), «Λε Μαν», «Μπρακαλεόνε [σικ] σταυροφόρος», «Ο δολοφόνος δεν άφησε ίχνη», «Μονομαχία στη Δύση», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα» (1972), «Εκδίκησης μέχρι θανάτου», «Υπόθεση Τζων Ντενάλλεϋ», «Απαγωγή μετά φόνου», «Πάνθηρες του καράτε», «Επτά λεπτά» (1973), «Αυτοί που δε δειλίασαν ποτέ», «Ο κυνηγός των 7 συμμοριών», «Κραυγές και ψίθυροι», «Γκόντσπελ», «Η βίλα του στοιχειωμένου πύργου» (1974), «Δολοφονία στο εξπρές του τρόμου», «Το πάρτυ των βρυκολάκων», «Ο κύκλος του αίματος», «Ο Φαντομάς εναντίον της Σκώτλαντ Γουαρντ», «Ο Κανένας θα χτυπήσει ξανά», «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο» (1975), «Χωρίς ανάσα», «Σαμπάνια για δύο μετά την κηδεία», «Μίμης ο σιδεράς», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι», «Χωρίς ανάσα», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως» του Χίτσκοκ (1984), «Η σαραντάρα και ο πρωτάρης», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Εφιάλτες από το παρελθόν», «Η συμμορία των 11», «Ο κλέψας του κλέψαντος» Μονιτσέλι, «Τούτσι» Πόλακ, «Οι εραστές της Μαρίας» (1985), «Ο σχιζοφρενής δολοφόνος με το πριόνι», «Και οι θεοί τρελάθηκαν», Εβδομάδα Χίτσκοκ: «Υπόθεση Παραντάν» και άλλα φιλμ, «Τούτσι», «Η συμμορία των 5» (1986), «Η αποστολή», «Και τη μία και την άλλη», «91/2 εβδομάδες», «Το πάρτυ», «Το διαμάντι του Νείλου», «Δωμάτιο με θέα» (1987), «Η ομίχλη», «Blade runners», «Επικίνδυνη ηρεμία στη Νέα Υόρκη», «Ντίβα», «Ο Σάμι κι η Ρόζι κάνουν έρωτα», «Ωρες αγωνίας», «Ο 4^{ος} άνθρωπος», «Το μυστήριο με τις 12 καρέκλες», Εβδομάδα θρίλερ: «Η απειλή», «Καλά Χριστούγεννα κύριε Λώρενς», «Ο ροζ πάνθηρ ξαναχτυπά» (1988), «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «2001 Η οδύσσεια του διαστήματος», «Ένα ψάρι που το λέγαν Γουάντα» έγχρωμο κωμωδία, «Ποιος παγίδευσε τον Ρότζερ Ράμπιτ;», «Παράφορος έρωτας», «Ο άνθρωπος της βροχής» (1989), «Άγρια ορχιδέα», «Το νόημα της ζωής», «Τρελές σφαίρες», «Οι ατσίδες με τα μπλε», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα του είναι» (1990), «Ταξιδιώτες στην άλλη ζωή», «Τα καλά παιδιά», «Σεξοκωμωδία θερινής νυκτός», «Πράσινη κάρτα», «Ο δικαστής», «Ο ψαλιδοχέρης», «Μόνος στο σπίτι», «Το κυνήγι του Κόκκινου Οκτώβρη» (1991), «Η σιωπή των αμνών», «12 μέρες μυστηρίου», «Ένα φιλί πριν πεθάνεις», «Ούργκα η γη του έρωτα», «Φράνκι και Τζόνι» και «Νικίτα» (1992).

Αμπελόκηποι δεσ **Κινηματογράφος Αμπελοκήπων**

Αμπελοκήπων Κινηματογράφος δεσ **Κινηματογράφος Αμπελοκήπων**

ΑΜπεΣε / **Α – Μπε – Σε** / **ABC** Σινεμά όλων των εποχών, λαϊκό ως προς τις ταινίες και Α΄ προβολής ως προς το επίπεδο των υπηρεσιών, το οποίο βρισκόταν στη γωνία Βουλιαγμένης 130 και Φιλομήλας, δίπλα στο βουνό του Αγιάνη. Καθώς η Φιλομήλας είναι δρόμος – όριο ανάμεσα σε Αθήνα και Δάφνη (το σινεμά ήταν από τη μεριά της Αθήνας), ο κινηματογράφος στις εφημερίδες παίζει ως Βουλιαγμένης / Νέος Κόσμος / Άγιος Ιωάννης / Άγιος Ιωάννης ο Κυνηγός / Δάφνη. Τηλ. 9011063, 9708463. Η ονομασία, πέρα από το ξεκίνημα του λατινικού αλφαβήτου, απηχεί και περίφημο τοπικό κέντρο διασκέδασης στην Πατησίων, δίπλα στον «Αχιλλέα» (δες λέξη). Πήρε τη θέση του παλιού θερινού «Ορφέα» Α (δες λέξη) του Λευτέρη Σκλάβου, όταν ο οικοπεδούχος Στρατηγός και ο εργολάβος - κατασκευαστής συνεταιρίστηκαν, προχώρησαν στην έξωση του Σκλάβου, γκρέμισαν τον παλιό θερινό «Ορφέα» και έφτιαξαν στο ίδιο οικοπέδο το «Αμπεσέ». ³⁷⁹ Λειτουργήσε από το 1975 μέχρι το 1999 (προτύτερα ως καλοκαιρινό και υστερότερα ως χειμωνιάτικο).

³⁷⁹ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

Περιγράφει η Γκέλη Κιούγκη: «Ήταν σε διώροφο κτίσμα, που κάλυπτε όλο το τετράγωνο. Κάτω είχε μαγαζιά και στοά, πάνω ήταν το σινεμά, σε όροφο, με ανοιγόμενη οροφή. Η πιο χαρακτηριστική ταινία που είχα δει εκεί ήταν ο 'Τιτανικός'». ³⁸⁰ Ο Δημήτρης Λουδάρος συμπληρώνει: «Μπαίνοντας από τη στοά, από τη Βουλιαγμένης, συναντούσες πρώτα το μπαρ και μετά είχες την οθόνη φάτσα». ³⁸¹ Είχε και πλευρικά ανοίγματα. Το 1991, το σινεμά πρόβαλε σύστημα Dolby και το 1996 είχε εισιτήριο 1700 δραχ, στο μέσο όρο της Α΄ προβολής. Το πήρα εγώ αργότερα, και έκλεισε στα χέρια μου», λέει ο Ηλίας Λυμπερόπουλος. «Περνούσε το μετρό στις δοκιμαστικές του διαδρομές και το σινεμά τρανταζόταν επικίνδυνα. Οι μηχανικοί είπαν ότι, όταν θ΄ άρχιζε η κανονική λειτουργία του μετρό, το σινεμά δεν θ΄ άντεχε, οι κολόνες του θα κόβονταν οπωσδήποτε. Έτσι το εγκαταλείψαμε». ³⁸² Σταμάτησε πρώτα τις θερινές προβολές του και ύστερα τις χειμερινές. «Όντως, οι τελευταίες του παρουσίες στις εφημερίδες δηλώνουν «Κλειστό λόγω έργων μετρό». Ιδού αποσπάσματα από σχετικό ρεπορτάζ του «Ριζοσπάστη», το Μάρτη του 1999:

«Ο "μετροπόντικας" ράγισε κινηματογράφο

...Σημειώθηκαν ρωγμές σε τέσσερα καταστήματα και έναν κινηματογράφο στην οδό Βουλιαγμένης... Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο κινηματογράφος (ABC), λειτουργούσε μέχρι το περασμένο Σάββατο - έπαιζε τη βραβευμένη με Οσκαρ ταινία του Μπενίνι - αλλά έκλεισε λόγω του θορύβου που έκανε ο "μετροπόντικας". Σύμφωνα με τους εκπροσώπους της "Αττικό Μετρό ΑΕ", οι ρωγμές που παρουσιάστηκαν είναι επιφανειακές και οι ζημιές δεν κρίνονται ως σοβαρές...».

Κατεδαφίστηκε και έγινε ισόγειο πάρκινγκ, με την ονομασία «Αφροδίτη». Ούτε «Ορφεύς», ούτε «Αμπεσέ». Μ΄ αυτό το ονομα παραμένει μέχρι σήμερα (2013).

Ενδεικτικές ταινίες: «Είμαι μία νυμφομανής υπηρέτης του διαβόλου», «Σαρλότ, γυμνό δολοφονημένο κορίτσι», «Επίθεσις εν ψυχρώ» (1975), «Σέξυ χήρα γιαγιά ετών 29», «Μπρους Λη, ήρωας και θρύλος του καράτε», «Τρόμος στο βυθό», «Διαστροφή», «Πατάω γκάζι, φάτε τη σκόνη μου», «Ερωτικές εμπειρίες συγγραφέα» (1976), «Μπρους Λη, ο πρωταθλητής του τζι κι ντο», «Οι 7 υπέροχοι του καράτε», «Η επιστροφή του Κινγκ Κονγκ», «Ο επιθεωρητής Χάρπερ», «Γοριλάνθρωπος, ο τρόμος της Γης», «Ιδιωτική λέσχη του έρωτος», «Μια μέρα στο τσίρκο» (1977), «Παιδιά της πιάτσας», «Μοτοσυκλετιστές φυγάδες της ασφάλτου», «Ελεύθερος έρωτας», «Ιπτάμενος Τρινιτά», «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν» (1978), «Απόδραση στην Αθήνα», «Φονιάδες της ασφάλτου», «Τζακ ο καβαλάρης», «Και ο άγιος φοβέρα θέλει», «Είμαι ντροπαλός, αλλά...», «Ο ασυμβίβαστος», «Δυο αγγελούδια στην κόλαση», «Ο Άγιος βρίσκει το διάβολό του» (1979), «Οι 4 Σαρλώ σε μεγάλα γυμνάσια», «SOS Τιτανικός», «Παραγγελιά», «Τραβολτομανία, στο ρυθμό του ντίσκο ροκ», «Το κατσαριδάκι πύραυλος», «Ο Τρινιτά του Κουνγκ φου», «Τρεις Σούπερμαν εναντίον του Τρινιτά», «Τώρα θέλω τώρα», «Πειράζει που είμαι μεγάλο κορόιδο» (1980), «Ο Παναγούλης ζει», «Τζακι Τσαν θανάσιμη παγίδα», «Ο Τρινιτά χτυπά με καράτε», «Πολίτες δεύτερης κατηγορίας», «Γρανίτα από λεμόνι» νο 2, «Ο τελευταίος άνδρας» (1981), «Άσσος στο χαρτί καψούρηςστον έρωτα», Μπαντ Σπένσερ, «Τώρα θα γίνει Τέξας», «Καμικάζι τσαντάκιας», Λουί ντε Φυνές «Ο τρελός σαματατζής», «Κομμάντος και μανούλια», «Ζόμπι εναντίον κανιβάλων», «Αχτύπητος εραστής, τρελός τυχοδιώκτης» (1982), «Καμικάζι αγάπη μου», «Τζάκι

³⁸⁰ Γκέλη Κιούγκη, συνέντευξη

³⁸¹ Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

³⁸² Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

Τσαν ο αετός της Κίνας σαρώνει το Τέξας», «Έρωτας, σύλληψη, γέννηση», «Η εκδίκηση του Τρινιτά», «Σάντογκαν», «Ήταν άξιος», «Ο εξυπνάκιας» (1983), «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια» έγχρωμο ελλην. κωμωδία Ψάλτης, «Έλα να γυμνωθούμε ντάρλινγκ», «Παιχνίδι θανάτου», «Μήτσος ο ρεζίλης» (1984), «Κούντζο το βρωμόσκυλο», «Τζάκι Τσαν, ο μισθοφόρος με τη σιδερένια γροθιά», «Ένας αλλά λύκος», Μουστάκας «Ο παρθενοκυνηγός», «Τζάκι Τσαν, τ' όνομά μου είναι καταπέλτης» (1985), «Το γεράκι και ο λύκος», Μουστάκας «Ο ροζ γάτος», «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό», «Σκληρός τιμωρός της νύχτας», «Ο θρύλος», Αστερίξ λεγεωνάριος μαχητής» (1986), «Ο Βαμβακούλας και η γκολάρα του», «Το ωτοστόπ του τρόμου», «Στοιχειωμένος μήνας του μέλιτος», «Ο κροκοδειλάκιας», «Ραντεβού στα τυφλά», «Ντέρτι ντάνσινγκ», «Οι σκληροί από τη Χαβάη», «Made in Greece», «Τηλε κανίβαλοι» (1987), «Βασιλιάς του καράτε εναντίον κόνδορος», «Τα χρώματα της βίας», «Γκοτζίλα 1985», «Ο Πεταλούδας», «Ρόμποκοπ» (1988), «Κάνονμπωλ», «Χωρίς κανόνες», «Τρία κρεβάτια για έναν εργένη», Σβαρτσενέγκερ «Ο εξολοθρευτής», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» Νο 2, Κλειστόν λόγω επισκευών, «Οι πειρατές», «Η άβυσσος» (1989), Έναρξη εντός των ημερών, «Καταζητείται ο έρωτας», «Φίλοι καρδιακοί», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» (1990), «Οι Αθηναίοι», «Νύχτες με τον εχθρό μου», «Μόνος στο σπίτι» Κρις Κολόμπους, «Renegades», «Ο ψαλιδοχέρης», «Ρόμποκοπ» νο 2 (1991), «Pointbreaker», «Η σιωπή των αμνών», «Πράσινες τηγανητές τομάτες» «Ερωτικά εγκλήματα», «Έτος 2000, το ράλυ του θανάτου» (1992), «Χόφα», «Γρήγορος σαν τη φωτιά», «TOYS- Παιχνίδια» «Ηρωας κατά λάθος», «Δράκουλας», «Ανατέλλων ήλιος», «Όνειρο» 2 (1993), «Speed», «Θαύμα στο Μανχάταν», «Φιλαδέλφεια» κοινωνικό, «Το κοράκι» (1994), «Power Rangers», «Ο μπόμπιρας ξεπόρτισε», «Ο Αστερίξ και οι Ινδιάνοι», «Pulp fiction», «Φόρεστ Γκαμπ», «Το φιλί του θανάτου» (1995), «Μεγάλες προσδοκίες», «Sleepers», «Οι ωραίοι δεν πεθαίνουν στο Ντένβερ», «Ο βράχος», «Περπατώντας στα σύννεφα», «Braveheart» (1996), «Διπλή δύναμη», «Ο οργανισμός της αγελάδας», «Εβίτα», «Απειλή στον αέρα», «Βαλκανιζατέρ», «Διαμάντια και αίμα» (1997), «Οριακές διαπραγματεύσεις», «Σκοτεινή πόλη», «Φονικό όπλο» νο 4, «Η πόλη των Αγγέλων», «Τιτανικός» (1998), «Έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας», «Η ζωή είναι ωραία», «Ανοιχτοί λογαριασμοί» και Κλειστό λόγω έργων μετρό (1999).

Ανατολής της Καφενείον Δες **Καφενείον της Ανατολής**

Ανδόρα (και Ανδώρα και Ανδόρρα, κατά λάθος βέβαια, σε κάποιες εφημερίδες του '60 και '70). Χειμωνιάτικο σινεμά των Αμπελοκήπων με αξιοσημείωτα θετική τελική εξέλιξη όσον αφορά το επίπεδο των ταινιών του, μέσα στα περισσότερα από 40 χρόνια που λειτούργησε, με δυο διακοπές: μία πρόσκαιρη το 1977-1978 και μια μεγαλύτερη το 1985-1991, σε ένα τμήμα της οποίας είχε μετατραπεί σε θέατρο. Έκλεισε στο τέλος της σεζόν του 2011, λόγω θανάτου του Ηλία Λυμπερόπουλου (δες παρακάτω) και είναι άγνωστο τι θ' απογίνει.

Οι εφημερίδες το δήλωναν Αμπελόκηποι/ Ερυθρός Σταυρός / Πλατεία Ερυθρού Σταυρού/ Σεβαστουπόλεως- και ήταν όλα σωστά. Βρίσκεται Σεβαστουπόλεως 117, σχεδόν γωνία με την οδό Πεζοπούλου, απέναντι από την είσοδο του νοσοκομείου Ερυθρός Σταυρός. Τηλ. 6920610, 6480796, 6498631, 2106998631, 2106980535. Η ονομασία από το κρατίδιο των Πυρηνάων, που κείται μεταξύ Ισπανίας και Γαλλίας, έχει δε το πλεονέκτημα ν' αρχίζει από Α. Ο κινηματογράφος καλύπτει το υπόγειο της πολυκατοικίας. Ξεκίνησε λαϊκός κινηματογράφος Α'-Β' προβολής, έγινε πρόσκαιρα τσοντάδικο, ξανάγινε λαϊκό σινεμά, υπήρξε για ένα διάστημα θέατρο και αργότερα

πάλι σινεμά, Α' προβολής μάλιστα. Αρχικά διέθετε 424 καθίσματα,³⁸³ όλα μόνο πλατεία. Συνήθως είχε, και έχει, φτηνότερη είσοδο νωρίς το απόγευμα και γενικά, φτηνότερο εισιτήριο από τους ανταγωνιστές: το 1998 είχε 1.700 δραχμές, όταν οι άλλοι είχαν 1.800, Διαθέτει Dolby Stereo surround και υπήρξε Filmcenter 2000 – 2004. Προβάλλει ανακαινισμένο φουαγιέ το 2001. Τα τελευταία χρόνια, παίζει πολλές φορές δυο και τρεις ταινίες με το ίδιο εισιτήριο. Είναι ένας από τους ελάχιστους κινηματογράφους που έχουν, ακόμα, αυλαία με αληθινές κουρτίνες. Λίγες φορές είχα πάει στην «Ανδόρα», και μάλιστα μόνο τα τελευταία χρόνια, ίσως λόγω απόστασης από τα Πατήσια όπου ζω, αλλά μου άρεσε το στιλ του παλιού (αν όχι πεπαλαιωμένου) σινεμά, που μέχρι τελευταία το χαρακτήριζε. Γιατί τώρα τελευταία έχει ανακαινιστεί ριζικά: λιγότερες (280), αλλά πολύ άνετες κόκκινες βελούδινες καρέκλες, με πολύ χώρο για τα πόδια των θεατών- και το αποτέλεσμα είναι ότι και πάλι μ' αρέσει. Εδώ έχω δει την αξιόλογη ελληνική ταινία «Μάτια από νύχτα», δεύτερη φορά το «Crash», το «Half Nelson», το «Σπίτι από άμμο και ομίχλη» κλπ.

Εδώ λοιπόν γνώρισα και τον Ηλία Λυμπερόπουλο, άνθρωπο ευγενικό και γλυκομίλητο, ιδιοκτήτη του κινηματογράφου, που μου είπε: «Ήρθα στην Αθήνα από το Διαβολίτσι Μεσσηνίας. Δούλευα σε οικοδομές. Τέλειωσα το σχολείο, έδωσα εξετάσεις στην Πάντειο, δεν πέρασα. Πήγα στρατιώτης. Τελειώνοντας, μπήκα στο Δημόσιο, όχι μόνιμος. Έγινε το '65 η αποστασία, μ' έδιωξε ο Μητσοτάκης. Ξανά οικοδομή, δούλευα και έβαζα στην άκρη χρήματα. Είχα ένα ξάδερφο. Μου λέει: 'Θες να πάρεις το μπαρ στη 'Ρίτα'; (Η 'Ρίτα' ήταν ένας κινηματογράφος στη Νέα Σμύρνη). Το πήρα λοιπόν και το δούλευα. Πήγαινε καλά. Μετά πήρα κι άλλα μπαρ, σ' άλλους κινηματογράφους, είτε μόνος μου, είτε με άλλους. Γνωρίστηκα με τον Κώστα Κορακά και μπήκα συνétairos στο σινεμά 'Αμικό'. Ήταν το πρώτο μου. Ήτανε δύσκολη εποχή, πρώτα η τηλεόραση και μετά το βίντεο –ιδίως το βίντεο- μάς χτυπήσανε άσχημα. Πολλά σινεμά κλείσανε στα χέρια μου, αλλά δεν το 'βαζα κάτω. Το πολέμησα, γιατί αυτό μου αρέσει να κάνω στη ζωή μου. Να έχω κινηματογράφους. Λοιπόν, τα σινεμά που περάσανε απ' τα χέρια μου ήτανε: 'Αμικό', 'Σινε Μοντ', 'Όσκαρ', 'Αριάδνη', 'Ρίντα', 'Γωγώ', 'Κνωσός', 'Αμαλία', 'Κυψέλη', 'Μον Ρεπό', 'Ατενέ', 'Στέλλα' [δες λέξεις]. Επίσης είχα συνεργασία με τη Σπέντζος φιλμ κι έτσι μπήκα στην 'Αντζελα', στο 'Αμπεσέ' [δες λέξεις], εδώ στην 'Ανδόρα', στη 'Μαργαρίτα' Καλλιθέας και στο 'Σινεάκ' του Πειραιά. Τώρα [2007] από χειμερινούς έχω την 'Ανδόρα' και το 'Όσκαρ'. Από θερινούς, την 'Αλίκη' στη Δροσιά και την 'Κασταλία' στον Άγιο Στέφανο. Επίσης ο αδερφός μου ο Κώστας έχει το 'Λιλά' [δες λέξη].

Την 'Ανδόρα' την ξεκίνησε ο Κυριάκος Κουτσίανος το 1966 και ήταν εξαρχής χειμερινή. Μετά την πήρε ο κ. Παπαδόπουλος και απ' αυτόν μετά ο Γιάννης Κουρούγλου. Τότε έπαιξε κυρίως καράτε και άλλα συναφή. Ύστερα την πήρε ο κ. Χοντρογιάννης και την έκανε θέατρο. Σινεμά την ξανάκανε ο Νίκος Μουζακιώτης, από τον οποίο την πήραμε η Σπέντζος φιλμ και γω. Αυτό έγινε πριν από 12 χρόνια. Παίζουμε μόνο καλές ταινίες, όχι σε πρώτη προβολή, και σεβόμαστε πολύ το κοινό μας. Έρχονται άνθρωποι από πολύ μακριά να δουν τα φιλμ που βάζουμε. Και η σχέση που αναπτύσσουμε με τους θεατές είναι φιλική και προσωπική. Με πολλούς γνωρίζουμε με τα ονόματά μας. Μας λένε αν κάτι δεν τους άρεσε, τους ρωτάω και γω πως τους φάνηκε η ταινία. Μας στέλνουν άλλους να δούνε το έργο, όταν τους αρέσει. Έτσι πάει, από στόμα σε στόμα. Τα προηγούμενα χρόνια κόψαμε πολλά εισιτήρια με ταινίες που συνδύαζαν ποιότητα με θέμα και τρόπο που μπορούσε να

³⁸³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

προσελκύσει το πλατύ κοινό. Ας πούμε, ταινίες όπως ‘Η ζωή είναι ωραία’, ‘Ο γητευτής των αλόγων’, ‘Πέπερμιντ’. Νομίζω ότι έτσι το σινεμά. όχι μόνο επιβιώνει, αλλά πάει μπροστά.»³⁸⁴ Δυστυχώς, ο καλός άνθρωπος πέθανε πρόσφατα και η «Ανδρόρα» έκλεισε.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ριφιφι στο Παρίσι» Ζαν Γκαμπέν, «Δυο κεραυνοί του Φαρ Ουέστ», «Επιχειρήσεις Σταυρωτό Βέλος», «Διαζύγιο υπό προθεσμία» (1966), «Ο καρπός της αμαρτίας» περιπέτεια Πωλ Νιούμαν, «Μια βόμβα για την αγάπη μου», «Ο γιος του Τζάγγκο», «Αννα Καρενίνα» (1967), «Μάντεψε ποιος θάρθη το βράδυ», «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Ελντοράντο», «Γυμνοί στον ήλιο», «Μπλόου απ» (1968), «Όλοι για το Μόντε Κάρλο», «Ασύλληπτες διακοπές», «Το λεβεντόπαιδο» (1969), «Χο», «Ζυλ και Τζιμ» «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» «Εν ονόματι του νόμου», «Αστραπόγιαννος» (1970), «Ένα καπρίτσιο το καλοκαίρι», «Το κόκκινο και το μαύρο», «Η σάρκα προστάζει», «Το μεθύσι της σάρκας», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση;» (1971), «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Τσάτο», «Φράνκο Τσίτσο μάγοι του ποδοσφαίρου» (1972), «3 καταπληκτικοί σούπερμαν στη ζούγκλα», «Αναζητήσεις», «Αιχμάλωτοι του μίσους», «Πρίκηψ του καράτε» (1973), «Το νησί της αμαρτίας», «Η δίκη των δικαστών», «Επαναστάτης της νύχτας» (1974), «Νανά», Λουί ντε Φυνές «Κατεψυγμένος», Θανάσης Βέγγος «Ο πολυτεχνίτης», «Ο τρομοκράτης» (1975), «Ένα ζευγάρι τόσο διεστραμμένο», «Σεξ επαφές», «Μαθήτρες της Σχολής Καλογραιών», (σικ), «Θερμές αδελφές», «Κυνηγώντας τον έρωτα» (1976), «Τα παλληκάρια της Δύσεως», «Ο ασύλληπτος τυχοδιώκτης», «Ερχονται οι εξυπνάκηδες», «Θανάση πάρε το όπλο σου» (1978), «Το πέρασμα», «Νταχάου Ες Ες λάγκερ», «Γρανίτα από λεμόνι» (1979), Νέο έργο, «Απόδραση από τη λάσπη», «Κουαντροφήνια» (1980), «Έλα ν’ αγαπηθούμε», «Εγώ και το βουβαλόπαιδο», «Ξένοιαστος παλαβιάρης» (1981), «Αίμα και άμμος», «Γιόχαν Κρόιφ, η ζωή μου» «Αλλαγή ... και το λουρί της μάνας», «Ο Θανάσης και το καταραμένο φίδι», «Άγρια νειάτα» (1982), «Κόναν ο βάρβαρος» έγχρωμο, περιπ., «Ξεφάντωμα στο Γκραντ στέλ», «Πιράνχας νο 2 ιπτάμενοι δολοφόνοι», Μόντυ Πάυθονς «Το αδελφάτο των ξεφωνημένων» (1983), «Κραυγή γυναικών», «Να ζει κανείς ή να μη ζει» έγχρωμο, κωμωδία, «2001 Οδύσσεια του διαστήματος», «Ο εξωγήινος», «Κβο βάντις;», «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Ποτέ μην ξαναπεις ποτέ», «Χωρίς ανάσα» (1984), «Σήκωσε τα κόκκινα φανάρια», «Σκιές στην ομίχλη», «Η διπλή ζωή της Βερόνικα» (1992), «Μια νύχτα στον κόσμο», «Μοιραίο πάθος», «Κιου Γιου, μια γυναίκα της Κίνας», «Τόσο μακριά τόσο κοντά», «Ηρωας κατά λάθος» (1993), «Μια καρδιά το χειμώνα», «Σπηντ», «Τρία χρώματα: η μπλε ταινία», «Γαμήλιο πάρτι» (1994), «Μια λάθος κίνηση», «Η μέρα της Μαρμότας», «Εννέα μήνες», «Κουαρτέτο σε τέσσερις κινήσεις», «Του έρωτα και της σκιάς», + «Το φιλί του θανάτου», «Power Rangers», «9 μήνες», «Braveheart» Κυριακή πρωί (1995), «Αξέχαστες μέρες», «Ο οργανισμός της αγελάδας», «Δαμάζοντας τα κύματα», «Ο κολλιτσιδάς», «Το τέλος της αθωότητας», «Τέσσερα δωμάτια», «Άγρια τριαντάφυλλα» (1996), «Τρεις ζωές, ένας μόνο θάνατος», «Ο μικρός Κόλυα» κοινωνικό, «Ο Άγγλος ασθενής», «Επαφή», «Λος Άντζελες εμπιστευτικό» (1997), «Κυριακή», «Ο δικηγόρος του διαβόλου», «Η διάσωση του στρατιώτη Ράιαν» (1998), «Απρόσμενος έρωτας», «Η ζωή είναι ωραία», «Peppermint» (1999), «Αλιόσα», «Εξοδος», «Το κορίτσι των ονείρων σου», «Το γλυκό των Χριστουγέννων», «Βασίλισσα Μαργκό», «Χώμα και νερό» (2000), «Κανταχάρ», «Αλεξάνδρεια», «Ερωτική επιθυμία», «Παιχνίδια διχασμού και

³⁸⁴ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

εγκυμοσύνης», «Chocolat» (2001), «Iris», «Έγκλημα στο Γκόσφορντ Παρκ», «Αλεξάνδρεια», «Αμελί», «Lily's story», «24 hour party people» (2002), «Το πέρασμα», «Του θεού το χόρτο», «Κρυστάλλινες νύχτες», «Ένας ήσυχος θάνατος», «Άνοιξη στη μικρή πόλη», «Κόκκινη μαργαρίτα» κλπ ταινίες από το αφιέρωμα: ελληνικές Τετάρτες, «Πέρασμα από τον παράδεισο», «Ακήρυκτος πόλεμος» (2003), «Lilly's story», «Our party people», «Μάτια από νύχτα» + «Σπίτι από άμμο και ομίχλη» (2004), «Ένα τρυφερό φιλί», «Λόγια μιας ταινίας» + «Το μυστικό της Vera Drake» + «Kinsey - Ας μιλήσουμε για το σεξ», «Million dollar baby» (2005), «Η χορωδία του Χαρίτωνα», «Περηφάνια και προκατάληψη», «Ο ήχος της πόλης», «Crash», «Κάτι σαν ευτυχία» + «Αβάντα μπλουζ», «Οι τελευταίες στιγμές της Sophie Scholl» (2006), «Ο άνεμος χορεύει το κριθάρι» + «Η βασίλισσα», «Τα παιδιά των ανθρώπων» + «Η βασίλισσα» + «Little Miss Sunshine», «Ένας διαφορετικός άνθρωπος», «Ημερολόγιο ενός σκανδάλου» + «Half Nelson» (2007), «Αγουβέρδα», «Οι παραχαράκτες», «Η τέχνη της ζωής», «Το σκάφανδρο και η πεταλούδα», «Εξομολόγηση ενός οικονομικού δολοφόνου», «Το κύμα» (2008), «Τα σπουργίτα τραγουδούν», «Η σιωπή της Λόρνα», «Η σκόνη του χρόνου», «Σκλάβοι στα δεσμά τους», «Coco Chanel & Igr Stravinsky», «Πάρβας. Η άγωνα γραμμή» (2009), «Μονάκριβη», «Ψυχή βαθιά», «Κυνόδοντας», «Το νησί των καταραμένων», «Λουλούδι της ερήμου» (2010), «Ο θαυματοποιός» + «The extra man», «Cherie» + «The tourist», «Blue Valentine» και «Υπογραφή» (2011).

Άνεσις Αρχιτεκτονικά σπουδαίο σινεμά των Αμπελοκήπων, το οποίο μετά από διάφορες μεταλλάξεις και ανάλογες φάσεις, διατηρείται ως σήμερα (2013). Έπαιξε ταινίες στο διάστημα 1943 – 2003, έκλεισε πέντε χρόνια και ξανάνοιξε, ξέμπαρκα κι αναπάντεχα, το καλοκαίρι του 2008, ξεκινώντας μάλιστα παράκαιρα, Ιούλη. Έκτοτε όμως κρατήθηκε ως θερινό μέχρι σήμερα (2013). Είναι μία από τις πιο πρόσφατες προσθήκες στο βιβλίο που διαβάσετε και μακάρι το σινεμά του να μακροημερεύσει. Η θερινή ταράτσα είναι διατηρητέα από το 1997, τόσο ως ιστορικός χώρος, όσο και ως χρήση, ενώ η χειμερινή πλατεία είναι θέατρο. Καταγραφές διευθύνσεων παλιότερα: Τέρμα Αμπελοκήπων, Κηφισιάς 132,³⁸⁵ Αμπελόκηποι. Βρίσκεται Κηφισιάς 14, με κατά καιρούς τηλέφωνα 665947, 664630, 7782316 και 7785449.

Οι φάσεις είναι:

A. Θερινή: 1943-1959.

B. Χτιστή θερινή – χειμερινή: 1959 – 2003

Γ. Θερινή ταράτσα: 2008 -2012

Ξεκίνησε λοιπόν θερινός το 1943 –ένα από τα όχι λίγα που έκαναν έναρξη μέσα στην κατοχή– και έτσι διατηρήθηκε μέχρι το 1959. Σε κείνη τη θερινή φάση, η «Άνεσις» ήταν «μικρή και καταπράσινη»,³⁸⁶ όπως τη θυμάται ο Μανταίος. Η ονομασία διασώζει το παλαιότατο εξοχικό κέντρο /ζυθοπωλείο «Άνεσις», το οποίο ίσως είχε ιδρυθεί στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.³⁸⁷

³⁸⁵ Agenda Τράπεζας Εμπορικής Πίστωσης. Πιθανολογώ ότι η μετονομασία «Βασιλίσσης Σοφίας», σχετικώς νέα τότε, δεν είχε ακόμα επικρατήσει και διατηρούνταν από κεκτημένη ταχύτητα η ονομασία –και η εναία αρίθμηση– της Λεωφόρου Κηφισιάς από το Σύνταγμα και πέρα

³⁸⁶ Μανταίος, 48

³⁸⁷ Ο Παραδείσης μάς λέει ότι «το κέντρο 'Άνεσις' είχε λειτουργήσει ...στη Βασιλίσσης Σοφίας, εκεί όπου αργότερα εγκαταστάθηκε το σχολείο Γ. Νεστορίδη» (Παραδείσης, 158). Αλλά ανατρέχοντας στα του ιδιωτικού σχολείου Γ. Νεστορίδη, στο ίδιο βιβλίο, δε βρίσκω διασταύρωση της πληροφορίας (Παραδείσης, 115). Πάντως εντόπισα ο ίδιος το κέντρο σ' εφημερίδα του 1910, με διεύθυνση «Λεωφόρος Κηφισιάς, έναντι Θων» (Χρόνος 18.04.1910, Έθνος 29.06.1917). Δεδομένου ότι η βίλα Θων ήταν Κηφισιάς (το νότιο κομμάτι της δεν είχε ονομαστεί ακόμα Βασιλίσσης Σοφίας) και

Μιλάει ο Δημήτρης Πηλιούσης: «Ο πατέρας μου ήτανε ανήσυχος άνθρωπος. Είχε ένα χασάπικο στην Καλλιθέα, αλλά αγόρασε και το σινεμά ‘Απόλλων’ στην ίδια περιοχή, Χαροκόπου και Θησέως. Αργότερα, επειδή ήξερε ότι θα έχανε τον ‘Απόλλωνα’, αγόρασε το θερινό ‘Άνεσις’ στους Αμπελόκηπους, σινεμά λίγων ετών. Αυτό έγινε το 1947. Ο ιδιοκτήτης του οικοπέδου λεγότανε Παπανικολάου. Εμείς βαστήξαμε το σινεμά μέχρι τα τέλη του ‘50. Ήταν ένα ωραίο θερινό σινεμά, όχι και πολύ μεγάλο. Ακόμα θυμάμαι την τιτλέζα, τη δεύτερη μηχανή που έριχνε τους τίτλους στις ξένες ταινίες: όταν καμιά φορά αποκοιμιότανε αποκαμωμένος ο μηχανικός της τιτλέζας, πέφτανε οι τίτλοι άλλ’ αντ’ άλλων. Δηλαδή άλλα έλεγε ο ηθοποιός στη γλώσσα του κι άλλα γράμματα έδειχνε από κάτω, συνήθως από προηγούμενες φάσεις του έργου. Τότε φωνάζανε οι θεατές και έπρεπε να συντονιστούνε ξανά οι δυο μηχανές. Μετά, το ‘58 όπως είπα, πήρε το οικόπεδο ο Χαψής για να το χτίσει κι εμείς φύγαμε. Τότε ο πατέρας μου άνοιξε στην Κυψέλη τη ‘Λουζιτάνια’»³⁸⁸ (δες λήμμα). Όντως, επιχειρηματίας το 1950 αναφέρεται ο Κώστας Πηλιούσης.³⁸⁹ Αγνώω γιατί το 1955 αναφέρεται ως ιδιοκτήτης, από άλλη πηγή, ο Ν. Γρούμπος.³⁹⁰

Το 1959, η «Άνεσις» χτίζεται και ξεκινάει χειμερινή – θερινή. Ο αρχιτέκτονας Αναστάσιος Κριθαράς και ο πολιτικός μηχανικός Σταμάτης Μαγκανιιώτης δημιουργούν ένα «χαρακτηριστικό δείγμα του μοντέρνου κινήματος, που στεγάζει στην ταράτσα του θερινό σινεμά».³⁹¹ Η έναρξη της νέας εποχής γίνεται στις 23.11. με την ελληνική ταινία «Αμαρυλλίς».³⁹² Αυτή η νέα, χτισμένη «Άνεσις» εμφανίζεται στο ντοκιμαντέρ «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» του Γιάννη Λάμπρου.³⁹³ Στην αρχή ανήκε στους ημικεντρικούς, μα σύντομα πέρασε στην Α΄ προβολή και έμεινε κει. Είχε συνολικά 800³⁹⁴ ή 850³⁹⁵ θέσεις (πλατεία και εξώστης του χειμερινού, ταράτσα του θερινού), οι οποίες αργότερα λιγοστέψανε με τις ανακαινίσεις. Η ταράτσα έχει σήμερα (2013) πολύ ωραία τραπεζάκια και γύρω στις 250 θέσεις, όσες περίπου είχε και η παλιά θερινή «Άνεσις». Το 1963 συνελήφθη ο διευθυντής της, ονόματι Κ. Μαντάς, επειδή πρόβαλε απαγορευμένες (=λογοκριμένες) σκηνές της ταινίας «Αμόκ», τις οποίες όφειλε να είχε κόψει.³⁹⁶

Γράφει ο Παραδείσης: «... Ήταν ιδιοκτησία του Βασιλείου Χαλή [σικ], εμπόρου από το Κογκό, που καταγόταν από την Όλυμπο Καρπάθου, ενώ την επιχείρηση είχε ο Φραντζής. ... Μηχανικός για πολλά χρόνια ήταν ο έμπειρος Νίκος Παπαδόπουλος. ... Ο πρωτοπόρος στα τεχνικά θέματα τηλεόρασης Βασίλης Παραδείσης το 1978 μετέδιδε σε μεγάλη οθόνη το παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου mundial απευθείας από την Αργεντινή έγχρωμο, μέσω δορυφόρου της ΕΡΤ.»³⁹⁷ Όντως,

---

Αλεξάνδρας (για λεπτομέρειες, δες Κινηματογράφος Αμπελοκήπων), το κέντρο «Άνεσις» κατ’ ανάγκην κείτονταν είτε στην απέναντι πλευρά της λεωφόρου, προς τη Μεσογείων, είτε στην αρχή της σημερινής Βασιλίσσης Σοφίας, προς το (κουτσουρεμένο) άλσος Μιας Νυκτός. Άρα ήταν όντως πολύ κοντά στο ομώνυμο σινεμά, το οποίο -άρα- κάθε άλλο παρά αυθαιρέτησε στα βαφτίσια του.

³⁸⁸ Δημήτρης Πηλιούσης, συνέντευξη

³⁸⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και συνέντευξη με το Δημήτρη Πηλιούση

³⁹⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

³⁹¹ Ορφανουδάκης 86

³⁹² Εφημερίδες της 23.11.1959

³⁹³ Πληροφορία του Τάκη Μπαστέα

³⁹⁴ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

³⁹⁵ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

³⁹⁶ Αθηναϊκή 11.12.1963. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

³⁹⁷ Παραδείσης 159 κε.

αναφέρεται και ο Β. Χαψής το 1960³⁹⁸ και οι Σκούρας – Φρατζής το 1961.³⁹⁹ Ο Β. Χαψής παραμένει πολλά χρόνια, αφού εμφανίζεται σε πρόγραμμα τού σινεμά, το οποίο χρονολογώ γύρω στο 1985.

Ο φίλος μου ο Κώστας Δάρμος θυμάται ότι εδώ παίζονταν για τεράστιο διάστημα οι «55 μέρες στο Πεκίνο». Σχεδόν έναν ολόκληρο χρόνο⁴⁰⁰ Εδώ εγώ είχα δει τους «Απέναντι» 9-11. Η ταινία μού άρεσε τόσο πολύ, ώστε έκατσα στο καπάκι και το ξαναείδα 11-1. Προβάλλει DTS το 1998, είναι Odeon το 1999, Alpha Odeon το 2000, «Kodac – Άνεσις» το 2001 -2003. Στο «Αθηνόραμα» τα δυο συνοδευτικά λόγια για την αίθουσα, το 2002-3: «από τις παλιότερες και πιο αγαπημένες. Άνετος εξώστης». Τότε έκλεισε για να γίνει πολυχώρος ψυχαγωγίας, γενόμενο τουλάχιστον χειμερινό θέατρο⁴⁰¹

Ποτέ μου δεν είχα πάει στο «Άνεσις» μέχρι το καλοκαίρι του 2008, οπότε είδα σε προβολή 9-11 τον ελληνιστί λεγόμενο «Νευρικό εραστή» του Γούντου Άλλεν (για πολλοστή φορά) και το καταχάρηκα. Λοιπόν, ο όμιλος Χαραγκιώνη έχει ανακαινίσει το κτίριο, όπως μάς πληροφορεί μια εξωτερική ταμπέλα. Το όλον παραμένει επιβλητικό, υπερυψωμένο, με αρκετά σκαλιά. Στη λεωφόρο υπάρχουνε μαγαζιά, το θέατρο δε λειτουργεί ακόμα, ανοικιάζεται ο πρώτος όροφος. Η είσοδος του κινηματογράφου είναι μια σούδα προς τα δεξιά, προς την κατηφόρα των Αμπελοκήπων. Εκεί λίγες βιτρίνες στους τοίχους με φωτογραφίες, ένα καβαλέτο και, κάτω από τη μαρκίζα, ένα πλαστικό λάβαρο με το παιζόμενο έργο. Μικρός διάδρομος με το ταμείο και τον εισιτηριοκόπη (δε δίνουν πρόγραμμα, 8 € το εισιτήριο, επιχειρηματίας η οικογένεια Γούναρη / Seven Spots, έδρα στην οδό Γραβιάς, στην παραδοσιακή κινηματογραφική πιάτσα της Κάνιγγος), απαστράπτουν ασανσέρ, έξοδος στην ταρατσα. Εδώ τεράστιο μπαρ στο έμπα, που αφήνει χώρο για μια σχετικά μικρή πλατεία, τυπική διάταξη (η οθόνη στο βάθος, παράλληλη με την Κηφισιάς), μικρός εξώστης εν αχρηστία δίπλα στην καμπίνα προβολής, ελάχιστο πράσινο (μόνο ζαρντινιέρες με πικροδάφνες στις δύο άκρες, κατά μήκος των δύο μακρών πλευρών της πλατείας), και μετρημένες (γύρω στις 120) άνετες θέσεις πολλών ειδών για τους θεατές: του σκηνοθέτη, ψάθινοι καναπέδες με μαξιλάρια, σεζ λονγκ μπροστά μπροστά- και παντού τραπεζάκια. Στα μαύρο περιθώριο της οθόνης, τέσσερα από τη μια και τρία από την άλλη ασπροκόκκινα προσωπάκια και το σλόγκαν «SPOT THE DIFFERENCE» της Seven Spots, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Το σύνολο θυμίζει το σινέ Ψυρή. Αστικός κόσμος, κυριαρχούν οι μεσήλικοι. Η ποιότητα της προβολής καλή, μόνο που μερικές φορές το καρτέ δε φαινόταν σωστά στην οθόνη (2/3 πάνω και 1/3 κάτω), οπότε οι θεατές αναγκαζόμασταν να χειροκροτήσουμε, όπως τα παλιά χρόνια. Με το τέλος της ταινίας φύγαμε όλοι από την έξοδο κινδύνου, δεξιά της οθόνης, από μια σκάλα της κακιάς ώρας που δίνει στον παράλληλο με την Κηφισιάς δρομάκο στο πίσω μέρος του σινεμά, αφού με το ασανσέρ ανέβαιναν οι υποψήφιοι θεατές της επόμενης προβολής. Από κει και πέρα, το σινεμά συνέχισε κανονικά.

Το χειμώνα του 2011-12 ο Σαλονικός φίλος μου Θανάσης Τριαρίδης έδινε εδώ, στο φουαγιέ, τις παρασκευιάτικες διαλέξεις του για το «Τρεμάμενο σώμα»- μια επιτομή του νεότερου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Την τελευταία φορά, Μάης μήνας, ο χώρος άνοιξε προς τους θεατές που άρχισαν να έρχονται για τις πρώτες καλοκαιρινές

³⁹⁸ Έμμεσα χρονολογημένο πρόγραμμα του σινεμά, γιατί παίζει «Ο άρχων των ωκεανών» και στα «Προσεχώς» αναφέρει: «Ορφείο Νέγκρο, 1° Βραβείο Φεστιβάλ Καννών 1959»

³⁹⁹ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁴⁰⁰ Κώστας Δάρμος, συνέντευξη

⁴⁰¹ Ρηγόπουλος, Άνεσις

προβολές. Το ότι η θερινή «Άνεσις» συνεχίζει κανονικά (2013), δείχνει ότι το πράγμα έχει ψωμί. Πολύ ευχάριστο. Το ίδιο κι ο Θανάσης τις διαλέξεις του.

Μερικές ταινίες: «Διπλή αγάπη», «Ο σπαραγμός της καρδιάς», «Πρώτη αγάπη», «Το ζιζάνιο του παρθεναγωγείου», «Τα εκατομμύρια τραγουδούν» (1943), «Κόρα Τέρρυ», «Γέλα παλιάτσο», «Κοντά στο Θεό», «Όταν οι θεοί αγαπούν», «Η σκλάβια του πασά» (1944), «69^ο Σύνταγμα», «Μις Μπα», «Επικίνδυνη αποστολή», «Απροσδόκητος ευτυχία» (1945), «Ειδύλλιο στα χιόνια», «Άσσος του χορού», «Το τέλος ενός δικτάτορος», «Μεγάλη περιπέτεια» (1946), «Ακαπούλκο», «Ερωτική θύελλα», «Το δράμα μιας γυναίκας», βαριετέ, «Φανταστική νύχτα», «Ουράνια οπτασία» (1947), «Κοπακαμπάνα», «Το μυστικό της νεκρής», «Η Χαλιμά», «Οι θορυβοποιοί», «Άς την κρίνει ο θεός» (1948), «Βασίλισσα του βουνού», «Φρίσκο», «Η ζήλεια ταιριάζει στις γυναίκες» (1949), «Μαντόνα της ερήμου», Ταρζάν (γενικά), «Με ιδρώτα και αίμα», «Εφοδος γιγάντων» (1950), «Η λύκαινα», «Τρία κορίτσια στα γαλάζια», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Καταραμένη τύχη», «Ο τρίτος άνθρωπος» (1951), «Οι λύκοι κυνηγούν την νύκτα», «Σιδηρούν στέμμα», «Σικελικός εσπερινός», «Γερμανική περίπολος», «Αμαρτωλή πόλις», «Αμερικανοί αντάρται» (1952), «Ατιμασμένη παρθένα», «Το τελευταίο φύλλο» (τέσσερα σκετς) Τσαρλς Λάτον, «Οι γιοί των σωματοφυλάκων», «Το μαστίγιο του Ζορρό», «Υπόθεσις Κικέρων», «Ριγολέττος» + «Ανήθικη» (1953), «Το κουρέλι», «Οι ουρανοί είνε [σικ] δικοί μας», «Προσωπική υπόθεσις», «Αλόμα» (1954), «Ο ατίθασσος» (σικ) δράμα Μ. Μπράντο, «Τα κόκκινα μπερέ» Άλαν Λαντ, «Κόλασις υπό το μηδέν» Άλαν Λαντ, «Η βασίλισσα των βασιλισσών» (θρησκευτικό, λόγω δεκαπενταύγουστου), «Πώς να παντρευτήτε έναν εκατομμυριούχο» μουσικό Μαίρυλιν Μονρόε (1955), «Φον Κανάρης» κατασκ., «Άσχημη μέρα στο Μαύρο Βράχο», «Νύχτες της Αθήνας» + «Καν καν», «Μαρία Βαλέφσκα» (1956), «Δρόμος χωρίς τέλος», «Γαμπροί με δόσεις», «Θρύλοι του δάσους», «Οθέλλος», «Φλόγα και βέλος» (1957), «Ο κλέφτης της Ταγγέρης», «Ο κ. Παπάβερι και οι γυναίκες», «Τα φρούρια καταρρέουν» Ρίτσαρντ Τοντ, «Τα παραμύθια του Άντερσεν», «Ο λέων της Μογγολίας», «Ολιβερ Τουίστ» Άλεκ Γκίνες (1958), «Αδύνατες γυναίκες», «Αμαρυλλίς», «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο», «Άρχων των πέντε ωκεανών», «Η βασίλισσα του παρθένου δάσους» (1959), «Ο φυγάς», «Η γκαρσονιέρα», «Λευκό φορτίο για την Ταγγέρη», «Με κομμένη την ανάσα» αστυνομικό ρεαλιστικό δράμα, ακατάλληλο, Τζην Σήμπεργκ – Ζαν Πωλ Μπελμοντό, Ζαν Λυκ Γκοντάρ, «Λάσπη στ' αστέρια», «Ένα κορίτσι για το καλοκαίρι», «Χόγκ Κογκ, η πόλις της ακολασίας», «Εκρηκτική λωποδύτρια» (1960), «Είμαστε διεφθαρμένοι», «Μονομαχία στη χρυσή κοιλάδα», «Βίβα Πέπε», «Φτωχαδάκια και λεφτάδες», «Οι σφαίρες σκέπασαν τον ήλιο» (1961), «Ο Πόντιος Πιλάτος» (Πάσχα), «Εύθυμος χήρος», «Η μαύρη συμμορία του Λονδίνου», «Πυρετός στο αίμα» περιπ., «Ο Φαντομάς του δάσους της Βουλώνης», «Δυο αχάριστοι εχθροί» εύθυμη περιπέτεια Ντέιβιντ Νίβεν, Αλμπέρτο Σόρντι (1962), «Σ α μ ά ρ, το νησί των αποκλήρων» (σικ, με αραιά στοιχεία τ' όνομα), «Οργισμένα νειάτα», «Αούστερλιτς», «Ο κήπος του κακού», «Ελάτε να πετάξουμε μαζί», «Η μεγάλη νύχτα του 1943», «Γίγας κυλισμένος σε βούρκο» δράμα Άντονι Κουήν (1963), «Ο σύζυγος της ... γυναίκας μου», «Η στρατιά των κολασμένων», «Ξεφάντωμα με τους Μπητλς / A hard day's night», «Ο Ρομπέν και οι επτά σύντροφοί του», «Ο εντιμώτατος [σικ] κύριος με τη διπλή ζωή» (1964), «Ο φιλαράκος μου», «Ο δήμιος των κολασμένων», «Δουνκέρκη, 2 Ιουλίου 1941», «Νύχτες στο Λας Βέγκας» έγχρ. μουσ. Πρίσλεϋ (1965), «Δραπέτης της σημναρχίας του θανάτου», «Φιλιά για το δολοφόνο» δύο σκετς Έντγκαρ Ουάλλας, «Ένας υπέροχος κερατάς», «Έφ –Μπι –Άι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικόν» έγχρ. περιπ. (1966), «Οι ντεσπεράντος», «Ο 6^{ος}

που διέφυγε», «Διαζύγιο αλλά αμερικάνικα» (1967), «Ο επαναστάτης του Αλκατράζ» έγχρ., «Επιστροφή του πράκτορος Φλυντ», «Η λέσχη των σαμποτέρ», «Ο μπούφος» (1968), «Κρεμάστε τους ψηλά», «Ο δολοφόνος του Τόκιο», βαριετέ, «Ο μεγάλος τρομοκράτης», «Επιτάφιος για έναν κατάσκοπο» (1969), «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Βία κάτω απ' τον ήλιο», «Αυτοί που δεν παρεδόθησαν ποτέ» (θερινό και χειμερινό συγχρόνως, Μάης), «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών» (1970), «Ερωτική μηχανή», «Περίπατος στην ανοιξιιάτικη βροχή», «Ο αετός της στέππας» (1971), «Περιπέτειες στη Μονμάρτρη», «Λυσιστράτη», «Η λησταρχίνα», «Απόρρητος φάκελλος Ίπκρες», «Οι πέντε τρελλοί του Συντάγματος» (1972), «Το θαύμα του έρωτα», «Τα μαύρα πιστόλια», «Το δικαίωμα να σ' αγαπώ», «Ο άνθρωπος δυναμίτης», «Μπούλλιτ» (1973), «100 μανεκέν κι ένας άντρας», «Το μεγάλο φαγοπότι», «Τι;» (1974), «Η υψηλή κοινωνία κάνει έρωτα», «Ο κουρσάρος», «Τα κτήνη», «Η Τζούλια και ο άνδρες της», «Αναμνήσεις από το μέλλον» (1975), «Ανατομία του σεξ», «Στιγμές γεμάτες έρωτα», «Η γλώσσα του έρωτα», «Το παλιό ντουφέκι», «Φλικ στόρυ» (1976), «Εκδικητής εκτός νόμου», «Πρωταθλητές του σαματά», «Σκυλίσια μέρα», «Τι θα πάρετε, στήθος ή μπούτι», «Φάκελος Βαλάτσι» (1977), «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου», «Ελάτε να σας γδύσουμε», «Ορκα η δολοφόνος φάλαινα», «Ο Φαντομάς», Παγκόσμιο Κύπελλο Αργεντινής, «Οι τίγρεις δεν κλαίνε» (1978), «Λαβ Στόρυ», «Σούπερμαν», «Το αδελφάτο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης», «Άγριοι γύπες», «Ο ασυμβίβαστος» (1979), «SOS Πανικός πάνω από την πόλη», «Ασύλληπτες διακοπές», «Γεύση από Ελλάδα», «Δύναμη κρούσης» (1980), «Ο τελευταίος άνδρας», «Οι απέναντι», Δεν είχε προγραμματίσει, «Το σύνδρομο της Κίνας» (1981), «Μπιμπί, η εξομολόγηση μιας γλυκιάς 16χρονης», «Σεισμός 7,8 ρίχτερ», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Τριαντάφυλλα και βία» (1982), «Ληστεία αλα Ιταλικά», «Σεξοκωμωδία θερινής νυκτός», «Το κλουβί με τις τρελές», «Μια παπαδιά στα μουζούκια», «Τρυφερές γατούλες», «Μια απίθανη απίθανη πτήση» (1983), «Γραμμή αίματος», «Μήτσος ο ρεζίλης» ελλην. Μουστάκας, «Λαλάκης ο εισαγόμενος», «Όστρια», «Μάντεψε τι κάνω ταβράδια» ελλην. Ψάλτης (1984), «Σχέσεις στοργής», «Ψηλός, λιγνός και ψεύταρος», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Ο κάου μπόι του μεσονυκτίου» (1985), «Ο άνθρωπος χωρίς πρόσωπο», «Ο εκδικητής με το χρυσό πιστόλι», «Τρελές μπίζνες», «Το μούτρο», «Δεσμώτης του ιλίγγου» (1986), «Radio days», «Όλα στραβά κι ανάποδα», «Πλατούν», «Διαβολική χήρα» (1987), «Τζέιμς Μποντ Με το δάκτυλο στη σκανδάλη», «Τρελοί για δέσιμο», «Επικίνδυνη ηρεμία στη Νέα Ορλεάνη», «Αδιέξοδο», «Νύχτα της Τσάινα Μπλου», «Επάγγελμα ζιγκολό», «Η διπλή ζωή της Τζούλιας» (1988), «Πέρα από τα όρια», «Ο Μισισιπής καίγεται», «Κυνηγώντας το δολοφόνο μου» (1989), «Σινεμά ο παράδεισος», «Οι εξυπνάκηδες», «Ο μπράβος» (1990), «Ο παίδαρος», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» νο 2, «Ο άγνωστος του Πασίφικ Χάιτς», «Ο μπάτσος του θηριοτροφείου» «Ντάρκμαν», «Ο νονός» μέρος 3 (1991), «Το ερωτικό αντικείμενο του πόθου», «Μια ξανθιά στο τραπέζι μου», «Δυο σκληροί ατσίδες», «Για πάντα νέοι» (1992), «Παιχνίδια ολέθρου», «Μυστηριώδεις φόννοι στο Μανχάταν», «Το πιτσιρίκι», «Τοπίο στην ομίχλη», «Ορλάντο», «Φόρτρες» (1993), «Οι επιζήσαντες», «Δυτικά του κόκινου βράχου», «Η λίστα του Σίντλερ», «Τα απομεινάρια μιας μέρας» δράμα Αντονι Χόπκινς (1994), «Έκρηξη», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει: Η εκδίκηση», «Woolf», «Ο Τζέφερσον στο Παρίσι», «Διασταύρωση», «Ποκαχόντας», «Τρία χρώματα: Η κόκκινη ταινία» (1995), «Ποκαχόντας», «Ο κύκλος των φίλων», «Διαμάντια και αίμα», «Ο κύκλος των φίλων», «Τζέιμς Μποντ, πράκτωρ 007: Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Θανάσιμη μάχη», «Το αγόρι με την άμαξα» (1996), «Daylight», «Διαμάντια και αίμα», «Sleepers», «Ο ψευταράς», «Μια θαυμάσια μέρα» (1997), «Jackie Brown», «Blues brothers: Οι ατσίδες με τα μπλε επιστρέφουν», «Το

τσακάλι», «Δεσμώτης του ιλίγγου», Κρουαζιέρα χωρίς επιστροφή» (1998), «Συνάντησε τον Τζο Μπλακ», «Επιστροφή στον παράδεισο», «Μπέιμπ: Το μικρό γουρουνάκι στη μεγάλη πόλη», «Η νύφη του Τσάκι», «Μαύρη γάτα, άσπρος γάτος», «200 τσιγάρα», «Man to man», «Επικίνδυνη ομορφιά», «Δε με φίλησαν ποτέ», «Πρόγευμα για πρωταθλητές» (1999), «Οι δυο ατσίδες και το πονηρό ποντίκι», «Οι ψίθυροι των πνευμάτων», «Ο μονομάχος», Κλειστό λόγω επισκευών, «Βγάλε τη βόμβα απ' το ψυγείο», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας», «Ασύλληπτο μωρό» (2000), «Εφάπαξ», «Η μέθοδος της αράχνης», «Τι χειρότερο μπορεί να σου συμβεί;», «Σρεκ», «Ντ' Αρτανιάν», «Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι» (2001), «The transporter», «Βαριά ερωτευμένος», «Δωμάτιο πανικού», «Ο χρησμός της πεταλούδας», «Επισκέπτης από την κόλαση», «Minority Report», «Σε αντίθετο ρεύμα» (2002), «Η οδός της απωλείας», «Υποχρεωτικές διακοπές» κωμωδία, «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης», «Ο τιμωρός του Χονγκ Κονγκ» περιπέτεια (2003), «Αναζητώντας ένα φίλι τα μεσάνυχτα», «Το ακλόνητο άλλοθι», «Θεού θέλοντος», «Wanted» (2008), «Ο καλός, ο κακός και ο περίεργος», «Διακοπές στη Ρώμη» + «Λυσσασμένη γάτα», «The hangover», «Μπρούνο», «Οι γυναίκες των ονείρων μου» (2009), «Killers», «22 σφαίρες», «Οικογένεια σε παράνοια», «Επικίνδυνες παρέες», «The rebound» (2010), «Πίστεψέ με», «Η περίπτωση Λάρι Κράουν», «Εκτος τόπου και χρόνου», «Τα μάτια της Τζούλιας», «Οι πρωτάρηδες» (2011), «Αθικτοι», «Ο έρωτας κρατάει τρία χρόνια», «Στη Ρώμη με αγάπη», «The amazing Spider - Man», «Στα όρθια», «Ο δικτάτορας» (2012), «Στο τέλος του δρόμου», «Πριν τα μεσάνυχτα», «Οδηγός αισιοδοξίας», «Ο μοναχικός καβαλάρης» και «After earth» (2013).

Άννα Α Λαϊκό θερινό σινεμά, για το οποίο οι εφημερίδες γράφανε απλώς Βουλιαγμένης ή Νέος Κόσμος, που λειτούργησε από το 1960 μέχρι το 1975. Βρισκόταν Βουλιαγμένης 26, τηλέφωνο 917087, 9233369. Ξεκίνησε ως Β΄ προβολής και τελείωσε ως Α΄ - Β΄. Ο φίλος μου ο Φώτης Καμοκέφαλος με προσανατόλισε αρχικά, υποδεικνύοντάς μου ότι ο (άγνωστος σε μένα, τότε) κινηματογράφος ήτανε στην αρχή - αρχή της Βουλιαγμένης. Στην πρώτη μου εξόρμηση απέτυχα πλήρως. Στη δεύτερη ευτύχησα- με βοήθησαν οι άνθρωποι από το μαγαζί «ΣΙΒΑ ΕΠΕ», κοντά στο Πρώτο Νεκροταφείο, οι οποίοι με φέρανε σ' επαφή με το ζεύγος Καλπάκη, γιατί «αυτοί είναι οι παλιότεροι στη γειτονιά». Το ευγενές ζεύγος, που σύχναζε στο σινεμά, μού έδειξε ότι η «Άννα» βρισκόταν στο κτίριο που την εποχή της έρευνας (2006) στέγαζε τις Αιγυπτιακές Αερογραμμές.⁴⁰² Τη διάταξη μού την αποκάλυψε ο Δημήτρης Λουδάρος και ήταν από τις σχετικά σπάνιες, αλλά «Ζέφυρος» ας πούμε: «Η είσοδος ήταν επί της Βουλιαγμένης, το ίδιο και η οθόνη. Πέρναγες κάτω από την οθόνη για να μπεις στο σινεμά.»⁴⁰³ Άρα η μηχανή προβολής ήτανε στο βάθος του οικοπέδου, ενώ οι θεατές κοιτάζανε προς το μεγάλο δρόμο.

Εκ των υστέρων (2007), όπως έγινε πολλές φορές στην έρευνά μου αυτή, συνάντησα το Θεόδωρο Ρίγγα (δες «Ααβόρα») και έμαθα ότι το σινεμά ήταν δική του επιχείρηση. Μου είπε τα εξής: «Στην αρχή είχα σινεμά στον τόπο μου, την Άρτα. Μετά ήρθα Αθήνα, πήρα την 'Άννα' από το 1964. Μηχανικός προβολής ήταν ένα καλό παιδί, ο Θύμιος. Ο κινηματογράφος είχε 200 περίπου καθίσματα, αλλά δεν πήγαινε καλά. Άρχισα να βάζω ελληνικές ταινίες κι έτσι ανέβηκε πολύ. Κάναμε και αφιερώματα, πάντα σε ελληνικές ταινίες. Συγχρόνως με την 'Άννα', είχα και την

⁴⁰² ζεύγος Καλπάκη, συνέντευξη

⁴⁰³ Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

‘Αλόμα’ στην Αργυρούπολη. Με ρωτάς αν θυμάμαι κάτι ιδιαίτερο, κάτι περίεργο. Λοιπόν ένα παρατράγουδο θα σ’ το πω. Παίζαμε μια ταινία με βρικόλακα. Ο βρικόλακας είχε σηκωθεί απ’ τον τάφο του και βιάζετο αργά αργά και απειλητικά. Όλοι περίμεναν με αγωνία να δούνε τι θα γίνει. Εκείνη τη στιγμή, ένας γάτος από τη μάντρα πατάει ένα δυνατό νιάααου! Ε, η ένταση πήγε περίπατο. Γελάγανε όλοι, άντε μετά να δεις θρίλερ».⁴⁰⁴ Μια είδηση του αστυνομικού δελτίου: τον Οκτώβρη του 1965, διαρρήκτες προσπάθησαν να «χτυπήσουν» το ταμείο, αρχικά με τρύπημα από την πρόσωση και στη συνέχεια με αναρρίχηση στη μάντρα, την πάτησαν όμως και τους έπιασε η αστυνομία.⁴⁰⁵

Κάποια φιλμ: «Χωριστά κρεββάτια», «Τιμωρός εκδίκηση», «Καλημέρα Αθήνα», «Επιχειρήσεις Άμστερνταμ», «Σκαραμούς» έγχρ. (1960), «Διαβόλου κάλτσα», «Η θεία από το Σικάγο», «Αδελφοί Καρμαζώφ», «Φτωχαδάκια και λεφτάδες», «Σταυρός και ξίφος» (1961), «Ο κατήφορος», «Πρίγκιψ και χορεύτρια», «Το τέλος μιας αγάπης», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη» «Γυμνοί στον ήλιο» (1962), «Αγάπη και θύελλα», «Αννίβας», «Ο Θόδωρος και το δίκαννο» «Ζητείται καμαριέρα», «Το θαύμα των λύκων» (1963), «Το τεμπελόσκυλο», «Φεύγω με πίκρα στα ξένα», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Ο παράς κι ο φουκαράς», «7 ημέρες του Μαΐου», «Επιχειρήσεις κρεββατοκάμαρα» Άλμπερτ Φίννεϋ (1964), «Κάτι να καίη», «Όλα και τη ζωή μου ακόμα», «Η κυρία και οι άνδρες της», «Ο πολύτεκνος», «Ένα έξυπνο, έξυπνο μουτράκι» (1965), «Παναγιά μου δυο παιδιά» έγχρ.κωμωδ., «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Εχθροί», «Ένα τρύπιο δολάριο», «Το καρναβάλι του Ντίσνεϋ» (1966), «Φουσκοθαλασσίες», «Έρχονται οι Ρώσοι» κωμωδία Θ. Μπικέλ, «Κορίτσια για φίλημα», «Αι δύο ορφαναί», «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Φωνάζει ο κλέφτης» (1967), «Τα ψίχουλα του κόσμου», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Δόκτωρ Ζι-Βέγγος», «Ο κλέψας του κλέψαντος» (1968), «Οι 3 λοχίαι», «Ο αρχισιδηρουργός», «Η κόμησσα της φάμπρικας», «Στα σύνορα της προδοσίας» (1969), «Δύο λησταί», «Οι γενναίοι του Βορρά», «Η πισίνα», «Ένας τρελός γλεντζές», «Οι 4 άσσοι» (1970), «Σε ικετεύω αγάπη μου», «Ο αρχιμυέταρος», «Η ψεύτρα», «Περάστε την πρώτη του μηνός», «Η θεία μου η χίπισσα», «Να ’τανε το 13» (1971), Χούλια «Όσο αγάπησα, τόσο πόνεσα», «Μικρή χανούμισσα», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «7 χρόνια γάμου» (1972), «Άσσοι του γέλιου», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Η Ρένα είναι οφσάντ», «Ο μπλοφατζής», «Η αναζήτησις» (1973), «Τσαχπίνης», «Αγοροκόριτσο», «Ο μικρός κολυμβητής», «Υπολοχαγός Νατάσα», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Κάνω εχθρούς για να σκοτώνω» (1974), «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», Βέγγος «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης» + «Γκοντζίλα εναντίον τεράτων» και «Ο διαιτητής» + «Ένα τρελό ιπτάμενο κατσαριδάκι στις Άλπεις» (1975).

Άννα Β Χειμωνιάτικος λαϊκός κινηματογράφος στ’ Άνω Πετράλωνα, ο οποίος δεν υπάρχει πια. Βρισκόταν στο ισόγειο της πολυκατοικίας αριστερά και κολλητά στο «Ζέφυρο» (δες λέξη), όπου από πολλά χρόνια το σούπερ μάρκετ «Πανεμπορική» Νο 10 και στη συνέχεια μέχρι σήμερα (2013) άλλη φίρμα. Τηλέφωνα 3467729, 3475968. 400 θέσεις.⁴⁰⁶ Η πολυκατοικία χτίζεται το χειμώνα του 1963 και ο κινηματογράφος ξεκινάει το 1964, ως επιχείρηση των αδερφών Σαλαμπά, που εκμεταλλεύονται και το «Παρθενών»⁴⁰⁷ (δες λέξη). Ούτε αυτή την «Άννα» την

⁴⁰⁴ Θεόδωρος Ρίγγας, συνέντευξη

⁴⁰⁵ Αθηναϊκή 12.10.1965. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

⁴⁰⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁴⁰⁷ Τα Θεάματα 123, 10.02.1963

επισκέφτηκα όσο έπαιζε, πράγμα που δεν την εμπόδισε να ζήσει μια εικοσαετία. Αρχικά εντάσσεται στους συνοικιακούς, ενώ αργότερα περνάει στους ημικεντρικούς. Έκλεισε προσώρας το διάστημα 1976 – 1981, ξανάπαιξε 1982 - 1985 και μετά έκλεισε οριστικά.

Λέει ο Θανάσης Κούμπουλας: «Στο χώρο αυτόν, πριν γίνει το σινεμά, λειτουργούσε για χρόνια το βαριετέ ‘Μποέμ’, με ακροβάτες, διάφορα σκετσάκια κλπ. Βαριετέ του Κονιτσιώτη, αν θυμάμαι καλά».⁴⁰⁸ Κι ο Διονύσης Κούμπουλας: «Αριστερά όπως κοιτούσαμε την ‘Άννα’, υπήρχε μια αλάνα όπου παίζανε Καραγκιόζη. Όλοι οι παλιοί Πετραλώνιτες είχανε περάσει από κει. Η ίδια η ‘Άννα’ ήταν ένα σχετικά μικρό σινεμά, με τυπική διάταξη και χωρίς εξώστη. Η πλατεία ήταν καμπύλη: τα δύο άκρα (προς την οθόνη και προς την καμπίνα προβολής) ήταν ψηλότερα και η μέση χαμηλότερα. Θυμάμαι να έρχομαι με τους γονείς μου πολλά πρωινά Σαββάτου και Κυριακής, για πολλούς χειμώνες. Θυμάμαι επίσης να παίζει και πολύ Καραγκιόζη, νομίζω και αφού είχε πάψει το σινεμά.»⁴⁰⁹

Κάποια φιλμ: «Το κορίτσι του πόνου» (η ταινία του ξεκινήματός της, 07.11), «Χωρίς γονείς κι αδέρφια», «Περίπολος αιφνιδιασμού», «Ο θανατοποινίτης με το σημάδι», «Ο Γιάννης τάκανε θάλασσα» (1964), «Ο Μασίστας στην αυλή του Τσάρου» (!), «Ηφαιστος», «Ο όρκος του Ζορρό» έγχρ. περιπ., «Σαμψών, Ούρσος, Ηρακλής, Μασίστας: οι αήττητοι», «Ζουλού», «Η άσπρη αράχνη» (1965), «Χωρίς γονείς», «Σκλάβο της ερήμου», «Η καλύβα του μπαρμπα Θωμά» έγχρ. περιπ., «Το χρυσό φίδι» (1966), «Λίγα δολάρια για τον Τζάνγκο» έγχρ. γουέστ., «Το θέατρο του τρόμου», «Ένα πιστόλι εναντίον όλων», «Το τραίνο της κολάσεως» (1967), «Ένα πιστόλι στο χέρι του διαβόλου», «2 μάγκες» (σικ), «Ο μεγάλος παράνομος», «Βρώμικα παλληκάρια», «Ο ψεύτης» (1968), «Ο γεροντοκόρος», «Ρωμαίος και Ιουλιέτα», «Αποστάτες του θεού», «Το αστέρι των Ινδιών», «Οι τρεις εκατόνταρχοι» (1969), «Αριστοτέλης ο επιπόλαιος», «Χαμένος άνθρωπος», «Επιχείρησις Σταυρωτό Βέλος», «Ο χαρτοπαίκτης» (1970), «Σε σένα χάρισα την ευτυχία μου», «Ένας αλύγιστος μονομάχος», «Παντρεμένοι α λα γαλλικά», «Κόκκινος τοξότης» «Όλες οι μητέρες είναι άγγελοι», «Ζορρό Μαρκήσιος της Νεβάδα», «Στρατιά ηρώων» (1971), «3 υπεράνθρωποι στο Τόκιο», «Ταρζάν κεραυνός της ζούγκλας», «Δυο πολέμαρχοι», «Επιχείρησις υπό τον βυθόν», «Με τον διεστραμμένον» (1972), «Τελευταίες στιγμές της γης», «Η εκδίκηση των μονομάχων», «Ήταν σκληρός και τον λέγανε Τρινιτά», «Κόκκινος τοξότης» (1973), «4 Σαρλώ, 3 Σωματοφύλακες», «Λεσβιακός Αύγουστος», «Βοήθεια ο Βέγγος», «Η επιστροφή του χρυσού τίγρη του καράτε», «Δυο υπέροχοι τροχονόμοι», «Η μπλόφα», «Ρίκο ο ασύλληπτος» (1974), «Ποιος είδε την κυρία να πεθαίνει», «Ο βιολιστής στο γύψο», «Μερικές τον προτιμούν καυτό», «Δαίμων της Ασίας», «Ταρζάν εναντίον Γκοντζίλα» (1975), «Στρατόπεδο ανωμαλίας», «Η νονά», «Ελάτε να σας δείρουμε», Νέον έργον (1982), «Η στροφή», Νέον έργον (μήνες ολόκληροι), «Θύρα 7», «Ένας αλλά λύκος», «Μια παπαδιά στα μπουζούκια», Ταρζάν (Κυριακή) (1983), «Ο σκληρός μποξέρ», «Σούπεργκερλ», «Κατσιγκο ο Απάτσι», Νέο έργο, «Τρελές πλάκες, καυτές σφαίρες», «Απελασμένες [σικ] γυναίκες των Ες Ες» έγχρ., «Γύφτικη κομπανία», «Μπρους Λη, ο αρχηγός με τη μαύρη μάσκα», «Είμαι η οργή του Μπρους Λη» (1984), «Μαχητές της νύχτας», «Οι γροθιές χορεύουν σάμπα», «Σούπερμαν καταπέλτης» Σάββατο πρωί Καραγκιόζης, «Οι 9 δράκοι του καράτε» και «Γαλάζια λίμνη» (1985).

⁴⁰⁸ Θανάσης Κούμπουλας, συνέντευξη

⁴⁰⁹ Διονύσης Κούμπουλας συνέντευξη

Άννα - Μαρία / **Άννα - Μαρία Καλουτά** Μικροστικό κινηματοθέατρο, Α΄ προβολής όποτε ήταν σινεμά, που έφερε το ονοματεπώνυμο ενός θηλυκού αδελφικού καλλιτεχνικού ντουέτου, θρυλικού ήδη λίγο πριν τον πόλεμο και γνωστού ως «τα Καλουτάκια». Ήταν Πατησίων 240, τηλ. 875410, 875588, στο χώρο όπου κατά πάσα πιθανότητα είχε υπάρξει προπολεμικά το θερινό σινεμά «Κολόμπια» (δες λέξη). Ο θεμέλιος λίθος τέθηκε 30.05.1961,⁴¹⁰ το συγκρότημα χτίστηκε μεσοτοιχία με το προϋπάρχον «Ράδιο Σίτυ» και το σινεμά λειτούργησε το διάστημα 1962-1970. Στις εφημερίδες περνούσε ως Πατησίων / Λυσοιατρείο / Κολιάτσου (!).⁴¹¹ Ως κινηματογράφος, ήταν επιχείρηση του Ανδρέα Χαλιώτη.⁴¹² Πρώτος ξεκίνησε ο καλοκαιρινός στην ταράτσα του κτιρίου, ενώ ο χειμερινός έπαιξε ταινίες λίγο αργότερα. Η κλειστή αίθουσα εναλλασσόταν μεταξύ θεάτρου και κινηματογράφου. «Ο χειμωνιάτικος κινηματογράφος διέθετε εξώστη, ενώ δεν είχε τυπική διάταξη: ο θεατής προχωρούσε σ' ένα μακρύ διάδρομο κι έμπαινε στην αίθουσα από το πίσω μέρος της, όπου η καμπίνα προβολής, ενώ η οθόνη ήταν παράλληλη προς την Πατησίων, προς την οποία έστρεφε την πλάτη της. Αντιθέτως, ο καλοκαιρινός είχε αντίθετη διάταξη, τυπική: η καμπίνα προβολής με πλάτη στην Πατησίων και η οθόνη στο βάθος του οικοπέδου».⁴¹³ Είχε 1.500 θέσεις συνολικά,⁴¹⁴ 900 ο χειμερινός,⁴¹⁵ άρα 600 ο θερινός, αν και τα νούμερα μού μοιάζουν υπερβολικά. Υπήρχε και ασανσέρ για την ταράτσα. Μάλιστα, 10 άτομα κλείστηκαν μέσα μετά από μια καλοκαιρινή προβολή και τους έβγαλε η πυροσβεστική στις 2.30 το πρωί.⁴¹⁶ Από το φθινόπωρο του 1970, η μεν ταράτσα καταργήθηκε, το δε ισόγειο λειτούργησε αποκλειστικά σαν χειμερινό θέατρο.

Ποτέ μου δε βρέθηκα μέσα στην «Άννα Μαρία», που την είχα πάντα στο μυαλό μου σαν θέατρο. Έπεσε συγχρόνως με το «Ράδιο Σίτυ», το Νοέμβρη του 2004. Στο χώρο και των δύο χτίστηκε μεγάλο σούπερ μάρκετ «Βασιλόπουλος», με την ονομασία «Ράδιο Σίτυ», το οποίο δείχνει ευαισθησία των επιχειρηματιών και συντηρεί τη μνήμη (δεν έχω προσέξει άλλον επώνυμο «Βασιλόπουλο»!).⁴¹⁷

Μερικές ταινίες: «Αγαπηθήκαμε στο Παρίσι», «Έγκλημα με 5 ενόχους», «Τυχοδιώκτες της πεντάρας», «Μια υπέροχη ζωή», «Τα όργια του γυάλινου πύργου», «Στόχος δολοφονίας» (1962), «Υπόθεσις βιασμού», «Ο Ζορρό στην αυλή της Ισπανίας», «Διακοπές ενός παντρεμένου», «Το θαύμα της Άννυ Σούλλιβαν» (1963), «Ο άρχων του τρόμου» αστυνομικό Τσάρλτον Ήστον Όρσον Ουέλλες, «Το αμάρτημα της μοναχής» ερωτικό Τζιοβάννα Ράλλι, «Η νύχτα της ιγκουάνα» Ρίτσαρντ Μπάρτον Ελίζαμπεθ Ταίηλορ, «Ο Φερναντέλ δοσίλογος», «Άμλετ» Ινοκέντι

⁴¹⁰ Πατέρας 198, αντλώντας από δημοσίευμα της εποχής

⁴¹¹ Διαφήμιση της ταινίας «Άμλετ» στα Νέα, 07.12.1964

⁴¹² Τα Θεάματα, τ. 79, 15.01.1961

⁴¹³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁴¹⁴ Τα Θεάματα, τ. 110, 31.05.1962

⁴¹⁵ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁴¹⁶ Απογευματινή 20.07.1967. Αλιευμα του Θανάση Βέμπου

⁴¹⁷ Υπήρξε όμως και μια ελαφρώς παλαβή συγκοινωνιακή εξέλιξη. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, όταν η Πατησίων στο σημείο αυτό ήταν εξοχή, χτίστηκε το Λυσοιατρείο του Παμπούκη και δημιουργήθηκε η σχετική συγκοινωνιακή στάση. Όταν το Λυσοιατρείο έπεσε κι αργότερα έγινε στη θέση του το «Ράδιο Σίτυ», η στάση «Λυσοιατρείο» διατηρήθηκε ιστορικά. Με το χτίσιμο του «Βασιλόπουλου»: α. η στάση «Λυσοιατρείο» μετακινήθηκε γιατί προφανώς δε βόλευε το «Βασιλόπουλο» και πήγε σε άσχετο σημείο, οπότε τρέχα γύρευε να καταλάβουν οι επιγενομένοι τι διάβολο σημαίνει εκεί, μετακινημένη και β. δημιουργήθηκε μια καινούργια, εμβόλιμη στάση, που ονομάστηκε «Άννα Μαρία Καλουτά». Το αποτέλεσμα είναι να βρίσκονται δίπλα δίπλα οι τρεις στάσεις «Λυσοιατρείο», «Άννα Μαρία Καλουτά» και «Κολιάτσου»!

Σμοκτουνόφσκι (1964), «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής», «Ηρθες αργά αγάπη μου», «Προδοσία στο στρατόπεδο 127», «Αγάπησα έναν προδότη» αισθημ. περιπ., «Απιστίες» ρεαλιστ. σάτιρα (:), «Περίπολος αιφνιδιασμού», «Οι αδιστακτοι», «Ο μεγάλος τυχοδιώκτης» (1965), «Το σπαθί του βασιλιά Αρθούρου», «Κίτρινο διαβατήριο», «Η 7^η μέρα της δημιουργίας» Β. Γκάσμαν, «Ο δολοφόνος με την άσπρη βαλίτσα», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Θα πεθάνης στο Ρίο» αστυνομικό (1966), «Οι εγωισταί», «Η αλήθεια» αισθημ., «Ο Ρίγκο θα χτυπήσει απόψε», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλην. κωμ. Κωνσταντάρας, «Έντυ Τσάπμαν ασύλληπτος κατάσκοπος», «Ένας άνδρας με φιλότιμο» ελλ., «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδας», «Χονδρός Λιγνός στον πόλεμο» (1967), «Οι δύο μάγκες», «Το τραίνο της κολάσεως», «Η μάχη του Άντζιο», «Οι άνδρες δεν λυγίζουν ποτέ», «Ιλιάδα» έγχρ. (1968), «Τσάρλυ», «Ο άνθρωπος του Βερολίνου», «Ένα πιστόλι στο χέρι του διαβόλου», «Για την αγάπη της Άιβυ», «Η δίκη ενός αθώου» (1969), «Ο μεγάλος λωποδύτης», «Οικογένεια δολοφόνων», «Ανατολικά της Ιάβας», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο τελευταίος των κομιτατζήδων» και «Ο εγκέφαλος» (1970).

Αννίτα Καλοκαιρινό σινεμά, στο μεταίχμιο της Κυψέλης προς Αχαρνών, που έπαιξε μόνο το 1970, στην Α΄ προβολή, με διεύθυνση Ιθάκης και Αντιοχείας. Σ΄ αυτήν ακριβώς τη διεύθυνση, σε ισόγειο πολυκατοικίας, βρίσκεται ένα ανώνυμο καφενείο, όπου έκανα τις σχετικές ερωτήσεις (2004). Καφενόβιοι, αλλά και βετζινάδες του διαγωνίως ευρισκόμενου βετζινάδικου, κάνας δυο περίοικοι και ο Άρης (αγνώστων λοιπών στοιχείων, πλην εμφανώς εξέχων τοπικός παράγων) συνδύασαν τις αναμνήσεις, τις υποθέσεις (και τη φαντασία τους;) και καταλήξαν: η «Αννίτα» ήταν Αντιοχείας 24, όπου τώρα πολυκατοικία. Διατηρώ υπολογίσιμη επιφύλαξη για την ακρίβεια των πληροφοριών, αφού δεν κατάφερα να τις διασταυρώσω. Πάσα προσφορά δεκτή.

Ενδεικτικά φιλμ: «Τέντυ μπου αγάπη μου», «Κάτι να καίη», «Ο Μιμίκος και η Μαίρη» και «Η τρελή του Σαγιώ» (1970).

Ανοιξίς (Τέρμα Ιπποκράτους). Ανεντόπιστος περαιτέρω θερινός χώρος θεαμάτων, που το 1936 εμφανίζεται να παίζει караγκιόζη, μα σε ειδική στήλη κινηματογραφική στήλη εφημερίδων. Συνεπώς μπορεί να έπαιξε και ταινίες.

Πρόγραμμα: ο караγκιόζοπαίκτης Κουτσούρης (1936)

Άντα Χειμερινό – θερινό σινεμά λαϊκής κοπής, προς το τέρμα της Λιοσίων, το οποίο στις εφημερίδες έμπαινε ως Κάτω Πατήσια / Γιάνναρη / Άγιος Ανδρέας Κάτω Πατησίων. Ήταν Ρικάκη και Δαγκλή 49, σ΄ ένα σημερινό (2004) γυμναστήριο. Δίπλα οι χαρακτηριστικές εγκαταστάσεις του Σταθμού Υπεραστικών Λεωφορείων, σε προπολεμικό στιλ, γραφικότητες, συμπαθείς και ελαφρώς τριτοκοσμικές («παλιό ξυλάδικο» γαρ).⁴¹⁸ Το σινεμά, που εμφανίζεται μόνο το βραχύ διάστημα 1968 - 1974, ανήκε σταθερά στην Α΄-Β΄ προβολή και ήταν λαϊκό ως προς τις ταινίες του. Γράφει η Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη: «Η είσοδος ήταν από τη Δαγκλή. Το σινεμά άνοιγε από την οροφή. Η οθόνη ήταν προς την Αγ. Δημητρίου των Όπλων».⁴¹⁹ Συνεπώς η διάταξή του δεν ήταν τυπική. Είχε 400 θέσεις.⁴²⁰

⁴¹⁸ Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη, συνέντευξη

⁴¹⁹ Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη, σημειώσεις

⁴²⁰ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

Ορισμένα φιλμ: «Πρώτη νύχτα γάμου» (εναρκτήρια ταινία), «Ο τυχεράκιας», «Πήρε ο άνεμος τ' όνειρό μου» (1968), «Αγάπησα έναν προδότη», «Το μεγάλο караβάνι», «Σεβάχ ο θαλασσινός», «Έξω φτώχεια και καλή καρδιά», «Σύντροφοι της μάχης», «Σεχραζάτ», «Σμηναρχία θανάτου», «Το τραίνο», «Πανικός» (1969), «Μάρθα, η γυναίκα του πόνου», «Το μυστικό μιας μητέρας», «Ο αλήτης του Βοσπόρου», «Αντίο ζωή μου, αντίο αγάπη μου», «Αμφιβολίες», «Η γυναίκα ποτέ δεν ξεχνά» «Ο Μέγας Αλέξανδρος», «Λεβεντόπαιδο», «Η κυρία δήμαρχος», «Αναστενάζουν οι πενιές» (1970), «Μαζί σου θέλω να πεθάνω», «Ήταν μοιραίο να σ' αγαπήσω», «Αφαντζάν» τούρκικο, «Όλες οι μητέρες είναι άγγελοι», «Δώστε τα χέρια», «Η αγάπη τα πάντα κυβερνά», «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς» (1971), «Διωγμός», «Κλεμμένοι έρωτες», «Ένας καουμπούς [σικ] στην Αφρική», «2001 Η Οδύσσεια του διαστήματος», «Τριαντάφυλλα κι αγκάθια» (1972), «Μυστική βάσις AZ-3», «Από λαχτάρα σε λαχτάρα», «Η αμαρτία της ομορφιάς», Νέον έργον (πολλές φορές) (1973), «Χτύπημα καράτε 7 ντάν», «Η γυναίκα που δεν συγχωρεί ποτέ», «Πόθος της σάρκας», «Αγάπη μελωδία», «Η ωραία του Πέραν», «Τσιγγάνικη αγάπη», «Στο δάσκαλό μας με αγάπη», «Η νεράιδα και το παλληκάρι», «Βυθίσατε το καταδρομικό Ζάγκρεμπ» και «Τσιγγάνικη αγάπη» (1974).

Άντζελα / **Angela** (στις ταμπέλες του). Αρχιτεκτονικά σημαντικός κινηματογράφος της Πατησίων, χειμερινός (ισόγειο) και θερινός (ταράτσα), που λειτούργησε από την Παρασκευή, 20 Σεπτεμβρίου του 1957,⁴²¹ πρωτοπαίζοντας στο θερινό, μέχρι και τους πρώτους μήνες αρχές του 1991, ενταγμένος πάντα στην Α' προβολή. Ήταν Πατησίων 324 και Ροστάν, με τηλέφωνο 884730, 2282121. Οι εφημερίδες την έγραφαν «στάση Κλωναρίδου», ορθότατα. Κινηματογραφικά η «Άντζελα» ήταν σχεδόν ασήμαντη, πολύ σπάνια ξέπεφτε και καμιά καλή ταινία. Κι όταν, στα τελευταία της, έκανε κάποια καλλιτεχνική στροφή, ήταν πλέον αργά. Αφού έκλεισε, έγινε για ένα διάστημα σχολή καράτε.⁴²²

Η χειμερινή είχε εξώστη, που ήταν «περίεργος, με μεγάλο διάδρομο».⁴²³ Η είσοδος του χειμερινού σε καμπύλο φάλτσο από τη Ροστάν, με ανάπτυξη κατά μήκος της Πατησίων, οθόνη κάθετη προς τη λεωφόρο (προς τα Πατήσια) και μηχανή προβολής με πλάτη στη Ροστάν (τυπική διάταξη). Η είσοδος του θερινού επί της Πατησίων (πρός τα Πατήσια), με χωριστό ταμείο και σκάλα. Εδώ όχι τυπική διάταξη, αφού οι θεατές, ανεβαίνοντας, είχαν την οθόνη αριστερά τους. Επιχείρηση της Σπέντζος φιλμ, με 227 θέσεις,⁴²⁴ η οποία έκλεισε στα χέρια του συνεργάτη της Ηλία Λυμπερόπουλου.⁴²⁵ Οι διαφημίσεις της δείχνουν ότι, αν και όχι σινεμά του Κέντρου, έπαιζε από νωρίς το πρωί τα πρώτα χρόνια του '60 (τουλάχιστον). Η χειμερινή επέζησε της θερινής, που είχε κλείσει πρώτη.

Ο Ορφανουδάκης γράφει ότι ήταν «χαρακτηριστικό δείγμα του μοντέρνου κινήματος, που στεγάζει στην ταράτσα του θερινό σινεμά».⁴²⁶ Γι' αυτό προφανώς είχαν κηρυχτεί διατηρητέα «τα κτήρια και η εξωτερική όψη».⁴²⁷ Πάντως μέχρι το 2010 κτίρια δεν υπήρχαν, καθώς το εσωτερικό είναι όλο σκαμμένο, βάσει της

⁴²¹ Έθνος, 20.09.1957

⁴²² Στάθης Κωτσάκης, συνέντευξη

⁴²³ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁴²⁴ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁴²⁵ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

⁴²⁶ Ορφανουδάκης 86 κ.ε.

⁴²⁷ Ορφανουδάκης 97

αναρτημένης αδειάς 380/2002. Σώζεται μόνο η εξωτερική όψη, σα σκηνικό δύο μόνο διαστάσεων, έστω τρυπημένη από μεταλλικά στοιχεία, ώστε να μπορεί να στέκει όρθια. Θρυλούνταν ότι στο εσωτερικό θα χτιζόταν εμπορικό κέντρο, αλλά για πολλά χρόνια οι εργασίες έχουν διακοπεί και το θέμα είχε κολλήσει. Στο μεταξύ το θλιβερό απομεινάρι της «Αντζελας» έφθινε.

Αλλά με μια γενναία ορθοπεταλιά, πρόσφατα (2012) το κτίριο ολοκληρώθηκε και η όψη της «Αντζελας» αναπαλαιώθηκε. Έγινε καλύτερη απ' ό,τι πριν, αλλά φυσικά δεν πρόκειται να ξαναπαίξει ποτέ: είναι εικονική πραγματικότητα, αφού υπάρχει πίσω της μοντέρνο κτίριο, πολυκατοικία τελικά. Μάλιστα, δεν είναι πλήρης η αναπαλαίωση - πώς θα μπορούσε άλλωστε- τα ξύλινα στοιχεία της πρόσοψης κ. μερικά ακόμα δεν υπάρχουν.

Η μαρμάρινη επιγραφή (κρυμμένη εδώ και χρόνια πίσω από τις λαμαρίνες, απούσα μετά το ξελαμαρίνωμα του 2012: άγνωστη η τύχη της, δεν ξέρω αν χάθηκε ή αν θα την ξαναβάλουν) έδειχνε το ξεκίνημα:

**Αρχιτεκτονική μελέτη, κατασκευή, διάκοσμος
Κωνσταντίνος Κωττάκης 1957**

Αλλά πολύ περισσότερα μαθαίνουμε από ένα πρόγραμμα του ίδιου του σινεμά:

«Ο κινηματογράφος 'ANTZEΛA' είναι έργο του διακεκριμένου αρχιτέκτονος κ. **Κ. Κωττάκη**. Τα μηχανήματα προβολή και ήχου είναι μοντέλλα 1958 των Γερμανικών εργοστασίων 'ZEISS'. Ο φωτισμός της αιθούσης οφείλεται σε προβολείς του εργοστασίου 'ZEISS'. Η εφαρμογή του στηστήματος αυτομάτου φωτισμού και θερμάνσεως πραγματοποιείται διά πρώτην φοράν στη χώρα μας. Ο κινηματογράφος 'ANTZEΛA' δεν ανήκει σε κανένα κινηματογραφικό οργανισμό, προβάλλει αδεσμεύτως και κατ'επιλογήν τα καλύτερα φιλμ διεθνούς παραγωγής».⁴²⁸

Εδώ είχα έρθει αμέτρητες φορές με τους γονείς μου ή με τους φίλους μου και είχα δει το «Αμέρিকা 1971», το «Κουεμάντα» του Ποντεκόρβο, πολλούς «Μπρανκαλέονε», το «Σκαθαροζούμη», το «Όστερμαν το Σαββατοκύριακο των κατασκόπων» κλπ. Ο Διονύσης Μενίδης θυμάται ότι εδώ είχε δει «τρεις μεγάλες ταινίες: το 'Θωρηκτό Ποτέμκιν', το 'Αούστερλιτς' και τις '10 μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο'».⁴²⁹ Δίπλα στην είσοδο της σκάλας του θερινού ήταν το σουβλατζίδικο «Άσσος» των αφών Αναστάση, όπου πηγαίναμε συνήθως μετά το φιλμ. Θυμάμαι πολύ καλά σχετική συζήτηση και αναλύσεις για το «Τζόνυ Γκιτάρ» του Νίκλας Ρέι, με τον Τάκη, τη Χριστίνα και άλλους φίλους, ανάμεσα στα σουβλάκια και στα τζατζίκια.⁴³⁰

⁴²⁸ Πρόγραμμα του φιλμ «Ένας άνδρας με καρδιά», χρονολογημένο ως εξής: «Η πρώτη ταινία της θερινής σαιζόν θα προβάλλεται μέχρι την Κυριακήν 25/5/1958»

⁴²⁹ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁴³⁰ Το σουβλατζίδικο επέζησε του κινηματογράφου και έκλεισε πρόσφατα. Στη θέση του άνοιξε μικρό πακιστανικό εμπορικό, ονόματι «ARIF» (2004). Άλλωστε απέναντι, στον υπαίθριο χώρο του πάρκου πρώην Κλωναρίδη / Φιξ, επανειλημμένα έκαναν ανοιχτό παρασκευιάτικο τζαμί οι μουσουλμάνοι των Πατησίων. Τώρα τέλειωσε κι αυτό.

Μιλάει ο Γεράσιμος Τζάνος: «Στο σινεμά αυτό εργάστηκα σε όλα τα ξυλουργικά της οθόνης και στους μηχανισμούς της αυλαίας. Αλλά αυτά στα είπα πιο μπροστά, στον Κρόνο»⁴³¹ (δες λέξη).

Μιλάει η Λίλη Γιάκη: «Στον εξώστη της Άντζελας, χειμώνας, γύρω στο '64, σε μια ταινία με τη Σαρίτα Μοντιέλ. Μέσα στο σκοτάδι της προβολής, ακούω ξαφνικά ένα δυνατό ήχο πολύ κοντά μου και τρομάζω. Η ξαδέρφη μου, λίγο μεγαλύτερη από μένα, κατάλαβε αμέσως και με καθησύχασε: κάποιος κοιμότανε και είχε φέρει μαζί του ένα ξυπνητήρι για να ξυπνήσει!»⁴³² (Ξυπνητήρια εποχής, τεράστια και με ελατήριο. Δες και Άμλετ).

Μιλάει ο Χαρίλαος Φλώρος: «Θερινή Άντζελα, αρχές του '80. Ο Τέρενς Χιλ είναι λεγεωνάριος, κατ' εξαίρεση σε σοβαρή ταινία, όχι σε 'Τρινιτά'. Είναι στην άμμο, ιδρώνει, δυσκολεύεται, αγκομαχάει. Ο κόσμος βαριέται, αδημονεί. Ακούγεται μια φωνή: 'Βάστα Ρόμελ'. Γίνεται, φυσικά, της πουτάνας».⁴³³

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Το στίγμα του άνομου θησαυρού» (εναρκτήρια ταινία), «Κουράστηκα να σκοτώνω», «Φλογισμένα κορμιά», «Όταν ξημερώση η μεγάλη ημέρα», «Ο μυστηριώδης κ. Σμιθ» (1957), «Σε μια ώρα με σκοτώνουν», «Το κορίτσι που άφησα πίσω», «Οι δολοφόνοι», «Οι Βίκινγκς», «Ένας άνδρας με καρδιά» Χένρυ Φόντα, Άντονι Πέρκινς, «Μια σκιά στη ζωή της», «Τραβιάτα», «Ο δήμιος των κολασμένων» περιπέτεια Μπαρτ Λάνκαστερ, «Φυγή στη Μαρτινίκα», «Αποχαιρετισμός στα όπλα», «Ωμορφιά [σικ] της κολάσεως» 8^η εβδ. (1958), «Ω μαιν πάπα», «Οι διακοπές του κ. Ουλώ», «Η σπείρα του ματωμένου κύκλου» αστυν. α' προβ. Ζαν Μορώ, «Η γκαγκστερίνα με τη μάσκα», «Ο ντετέκτιβ με το σημαδεμένο πρόσωπο», «Η Αστέρω», «Β' Παγκόσμιος Πόλεμος», «Η εξιλέωσις ενός τυχοδιώκτη» (1959), «Το έγκλημα της έρημης πλαζ» αστυν., «Αγαπημένε άπιστε», «Οι δύο μάγκες», «Οι λύκαινες», «Ένας βλάκας και μισός» (1960), «Ο κήπος του κακαού», «Τα κορίτσια θέλουν θάλασσα», «Επικίνδυνες σχέσεις», «Κοντά σου γνώρισα τον έρωτα», «Ο έρωτας ήταν το επάγγελμά μου» (1961), «Το έξυπνο πουλί», «Ο Ντ' Αρτανιάν και η εκδίκηση των τριών σωματοφυλάκων», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Ο ασύλληπτος άνθρωπος με τα μαύρα», «Έγκλημα μετά τα μεσάνυχτα» (1962), «Η δίκη», «Αριάν» αισθηματική περιπέτεια Γκ. Κούπερ, Ωντρ. Χέμπορν, Μ. Σεβαλλιέ, «Η ζωή όπλισε το δολοφόνο», «Ηρωικό κορόιδο» κωμ. Νόρμαν Γουίντσομ, Μίλισεντ Μάρτιν, «Ο δολοφόνος φοβόταν το σκοτάδι», «Καταδίωξις χωρίς οίκτο», «Ντανιέλα, η γυμνή κατάσκοπος» (1963), «Ο μαύρος πάνθηρ της Σαϊγκόν», «Ο πολύτεκνος», «Μαρία Στιούαρτ», «Ο παράς κι ο φουκαράς», «Ο Φασίστας» (1964), «Μαύρος σείχης, ο γιος της Κλοπάτρας», «Μεσάνυχτα παρά 5», «Πράκτωρ Φ Χ -15 εκτός μάχης», «Η εκδίκηση είναι δική μου», «Ο δολοφόνος απειλεί την Ιντερπόλ», «Λοχίας Γυορκ» πολεμ. περιπ. Γκ. Κούπερ (1965), «Ο χορός των καταραμένων», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Το σπίτι των αναμνήσεων» αισθημ., «Ντάμα σπαθί» Έλ. Ναθανήλ ρεαλιστ., «Δυο ατρόμητα λαγωνικά εναντίον χρυσοδάκτυλου» (1966), «Το μυστικό του κινέζικου γαρύφαλλου», «Χουαρέζ», «Χιροσίμα αγάπη μου», «Τα μυστήρια των Παρισίων» (1967), «Ο σιδηροδάκτυλος σούπερ πράκτωρ του Εφ Μπι Άι», «Ο μίνι Τζέιμς Μποντ και οι 8 σύμποργκ», «Ένα κορίτσι όλο φωτιά» α' προβ., «Βίκο τε κι άμα» (σικ), «Η θυρωρίνα» (1968), «Απόδραση στην Αθήνα», «Γαλάζια γαρδένια»,

⁴³¹ Γεράσιμος Τζάνος συνέντευξη

⁴³² Λίλη Γιάκη, συνέντευξη

⁴³³ Χαρίλαος Φλώρος, συνέντευξη. Αν το καλαμπούρι σάς είναι ακατανόητο, ρωτήστε κάνα γέρο ή γριά που να θυμάται / ξέρει τίποτα για το Ρόμελ στη Β. Αφρική, την κατοχή και τη μαύρη αγορά στην Ελλάδα

«Επέλασις την αυγή», «Λα στράντα» (1969), «Να πεθάνη το κτήνος», «Δράκουλας ο βρυκόλακας των Καρπαθίων», «Κρεμάστε τα καθάρματα», «Πέντε για την κόλαση», «Εκεί που δεν φθάνει ο ήλιος» (1970), «Στη σκιά μιας μεγάλης αγάπης», «Αύριο ξημερώνει μια άλλη μέρα», «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Αμέρικα 1971», «Οι φίλοι» (1971), «Μια μάνα κατηγορείται», «Τρόμος στο άσυλο της οργής», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Βία στη βία», «Ανήλικες αμαρτωλές», «Η παγίδα των λύκων», «Ωραίος και σέξυ», «Χούλια αγάπη μου» (1972), «Η ωραία της ημέρας», «Αυτοί πούλησαν το κορμί τους», «Αντώνιος και Κλεοπάτρα», «Όταν ο δολοφόνος αυτοκτονήσῃ μετά το φόνο», «Ο άνθρωπος του νόμου» (1973), «Ο άνθρωπος των χιλίων κινδύνων», «Τ' όνομά μου είναι ο κανένας», «Τα τελευταία χιόνια της άνοιξης», «Η παγίδα των λύκων», «Το μεγάλο φαγοπότι» (1974), «Οι διαστροφές του δράκουλα», «Μπορσαλίνο», «Εάν», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Η επιστροφή του μεγάλου ξανθού», «Μαλακά κρεβάτια, σκληρές μάχες» (1975), «ΜΑΣ», «Η μεγάλη ληστεία των κοσμημάτων», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Ο διατητής», «Γουέστ Σάιντ Στόρυ» (1976), «Το καμπαρέ», «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Η επανάσταση των βρυκολάκων», «Το παλιό ντουφέκι», «Το σαφάρι, ο Ταρζάν και η μαμά του» (1977), «Γέτι, ο γίγας των παγετώνων», «Εκτελεστής υψηλών προσώπων», «Δολοφόνος της Κυριακής», «Οι τίγρεις δεν κλαίνε», «Επίθεσι εν ψυχρώ», «Δραπέτης δίχως άσυλο» (1978), «Κονβού η άγρια σύγκρουση» του Πέκιμπα (σικ), «Κέρατο αλά ιταλικά», «Ο άγριος πόλεμος των μυστικών πρακτόρων», «Μπαρρακούντα η λαιμητόμος του βυθού» (1979), «Πονηρά κρεβάτια», «Οι 7 ρισκοκίνδυνοι», «Να είσαι εκεί, κύριε Τσανς», «Σοκ» έγχρ. περιπ. Αλαίν Ντελόν (1980), «Ο σεξοκυνηγός», «Αποπλάνηση τώρα», «Το μεγάλο ρουθούνι», «Ποιος κοιμήθηκε με τη γυναίκα μου», «Πολίτες δεύτερης κατηγορίας» (1981), «Αστυνόμος δίωξης του εγκλήματος», «Είμαι ντροπαλός αλλά μ' αρέσει το σεξ», «Πάτερ γκομένιος», «Σαρλότ» (1982), «Αδέσποτα σκυλιά», «Για το τομάρι ενός μπάτσου», «Ενας αλά λύκος», «Άσος στο χαρτί, καπούρης στον έρωτα», «Καμικάζι αγάπη μου» (1983), «Λούφα και παραλλαγή», «Μήτσος ο ρεζίλης», «Ο αρχιεκτελεστής» περιπ. Τσ. Μπρόνσον, «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια» ελλην. κωμωδ. Ψάλτης, «Χωρίς ανάσα», «Ελ Σιντ» (1984), «Ωραίος, σκληρός και αδίστακτος», «Σκληροτράχηλοι μαχητές της ασφάλτου», «Ο βάρβαρος μαχητής», «Σεισμός στο κρεβάτι μου» (1985), «Ο μαχητής του Σέντραλ Παρκ», «Μπάτσε φάε τη σκόνη μου», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «Ρέμο, άοπλος κι επικίνδυνος», «Το ζύπνημα των Φαραώ» (1986), «Βίος + Πολιτεία», «Radio days», «Το ξεπέταγμα», «Ο ασυγκράτητος», «Και οι θεοί τρελάθηκαν», «Ντροπαλή και ερωτευμένη», «Οι τρεις αμίγκος», «Κόντρα με το θάνατο», «Ρόμποκοπ: ο μπάτσος ρομπότ», «Οι αδίστακτοι» (1987), «Εγκλημα στο Νείλο», «Απέραντο γαλάζιο», «Τρελοί για δέσιμο», «Επιχειρήσεις σιωπή», «Δύο αγγελούδια στην κόλαση», «Κάνονμπωλ», «Χωρίς ανάσα», «Satisfaction», «Το αδελφάτο των ξεφωνημένων», «Σάρκα και αίμα», «Ο ελαφοκυνηγός» (1988), «Τζάκ νάιφ», «Η ακτή του κουνουπιού», «Χωρίς κανόνες», «Γκανράνερ, ο άνθρωπος των όπλων», «Καράτε κιντ» 3 «Λεβιάθαν», «Πέτα τη μαμά απ' το τρένο», «Τρεις μέρες του κόνδορα», «Λεβιάθαν», «Εργαζόμενο κορίτσι» (1989), Μόντυ Πάιθονς «Το αδελφάτο των 7 θαλασσών», «Μια ζωή ταλαιπωρία», «Μπλε βελούδο», «Τελική αναμέτρηση», «Ο πεταλούδας», «Φίλοι καρδιακοί», «Και οι θεοί τρελάθηκαν», «Γνωριμία της σάρκας» (1990), «Ένα σπίτι σωστό τρελλοκομείο» και «Χελώνες - Νίνζα εν δράσει» (το έσχατο έργο της) (1991).

Αντινέα Λαϊκός προπολεμικός κινηματογράφος στα Θυμαράκια / Σεπόλια, που έζησε το διάστημα 1938-1994 και είχε εξαιρετικά πολυκύμαντη ιστορία: κατά σειρά

υπήρξε θερινός, στρατόπεδο συγκέντρωσης του ΕΛΑΣ στα Δεκεμβριανά,⁴³⁴ χειμερινός/θερινός «με ανοιγόμενη στέγη»,⁴³⁵ καράτε σίνεμα, τσοντάδικο, εγκαταλειμμένο κουφάρι, Gagarin 2005 (δες λέξη). Άσε που, προτού σκεπαστεί, ολόκληρες σεζόν δεν έλεγε όχι στο θέατρο, ούτε στο βαριετέ (εξού και ορισμένα από τα κενά παρακάτω στα φιλμ. Όμως αγνοώ γιατί εμφανίζεται το μεγάλο κενό των ετών 1952-1958). Αν το όνομα δε βγαίνει από το θηλυκό του Αντίνοου, τότε δεν ξέρω από πού βγαίνει. Τυπική διάταξη⁴³⁶ και εξώστης.⁴³⁷ Οι εφημερίδες τη δίνανε Θυμαράκια / Λιοσίων/ Λιοσίων 205 /Σεπόλια. Τηλέφωνα 849375 , 8658843, 8326487. Το 1948 αναφέρονται ως επιχειρηματίες ο Γιώργος Παπαστόφας και ο Αλέξανδρος Ελευθερίου (δες και «Νινόν»)⁴³⁸ Η πρόσοψη του σινεμά, όχι εγκαταλειμμένου, έχει τραβηχτεί με πολλή ευκρίνεια από το σκηνοθέτη Γιώργο Κόρρα στην ταινία «Τα παιδιά του Κρόνου» (1985).⁴³⁹

Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη: «και στον πόλεμο και μετά, η ‘Αντινέα’ ήταν μεγάλο στέκι, που συγκέντρωνε πάντα πολύ κόσμο».⁴⁴⁰ Ο Διονύσης Μενίδης θυμάται τις χαρακτηριστικές φωτεινές γραμμές που είχε από κάτω η μαρκίζα της εισόδου.⁴⁴¹ Εγώ, ως «εφηβιόθεν» Ομονοιακός, δεν είχα έρθει ποτέ στην παλιά «Αντινέα». Λυπάμαι, γιατί θα πρέπει να υπήρξε ένας από τους πιο λαϊκούς - λούμπρεν κινηματογράφους της πόλης, και σίγουρα το πιο αντιπροσωπευτικό καράτε σίνεμα, αν συγκρίνω το πρόγραμμά του με το πρόγραμμα των «ανταγωνιστών». Κρίνεται κι από μόνοι σας. Ενώ είχα σχεδόν ολοκληρώσει την έρευνά μου γι’ αυτό το σινεμά, ο φίλος μου ο Γιώργος Γεωργιάδης μου έδωσε την εξής πληροφορία: «Όταν η ‘Αντινέα’ έκλεισε, ο τελευταίος επιχειρηματίας της άνοιξε το ‘Ορφέο’ στην Αττική».⁴⁴² Αυτό μ’ έφερε στο «Ορφέο» Β’ (δες λέξη), για τις σχετικές ερωτήσεις (Δεκέμβρης του 2007). Πρόθυμοι και ευγενείς, η κυρία Αποστόλου και ο γιος της Δημήτρης μού το επιβεβαίωσαν: «Πήραμε την ‘Αντινέα’ το 1990 από τον προηγούμενο επιχειρηματία, που λεγόταν Φιλίππατος. Στα χέρια μας έκλεισε το σινεμά. Κατά καιρούς η οικογένειά μας είχε πολλούς κινηματογράφους, και στην Αθήνα και σε περίξ Δήμους. Είχαμε δέκα μια εποχή». Ο Δημήτρης μού λέει: «Η μητέρα μου ξεκίνησε σαν υπάλληλος στην ‘Αλόη’».⁴⁴³ (δες λέξη).

Μερικά φιλμ: «Νέμεσις», «Μοντέρνος ιπότης», «Το ξύπνημα», «Υπό την σκιάν της λαιμητόμου», «Αιμίλ Ζολά», «Ο κόσμος αλλάζει», «Η κυρία με τας καμελίας», «Δυο μικρούλες» (1938), «Η Αγνούλα», «Αποκλεισμός», «Τρεις σύντροφοι», «Υποπλοίρχος Ράντορφ», «Καταιγίς» Ντ. Λαμούρ (1939), «Αντώνιο Ανβέρσο», «Η γυναίκα της ταβέρνας», «Χουαρέζ», «Μοντέρνος Καζανόβας» (1940), «Η πρώτη αγάπη ξαναζή», «Το μυθιστόρημα ενός υπόπτου», «Η εκδίκησης του γκάγκστερ», «Κόρα Τέρυ» (1941), «Τρικός και Κακολέ», «Το 10^ο κοριτσάκι του Ωδείου», «Όταν ο σύζυγος ταξιδεύει», «Ιούδας», «Αγνή Σουζάνα», «Πειραταί της Μαλαισίας» (1942), «Σκλάβο του σείχη», «Το χαμένο υποβρύχιο», «Στις 5 μ.μ.», «Ο πειρασμός» (1943), «Ο σύζυγος εκπαιδεύεται», «Νυκτερινό ραντεβού», «Αστέρω», «Το πεπρωμένον», «Φαιδώρα», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Ζωντανός νεκρός» (1944),

⁴³⁴ Η Βραδυνή, 16.12.1947 και Θεοδοσίου 165, χωρίς αναφορά πηγής, ούτε όμως και υιοθέτηση

⁴³⁵ Βαγγελιώ Κρεμασιώτη και Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνέντευξις

⁴³⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξις

⁴³⁷ Γεωργία Κυριάκη, συνέντευξις

⁴³⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

⁴³⁹ Τάκης Μπαστέας, φυσικά

⁴⁴⁰ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνέντευξις

⁴⁴¹ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξις

⁴⁴² Γιώργος Γεωργιάδης, συνέντευξις

⁴⁴³ Συνέντευξις με την κυρία και το Δημήτρη Αποστόλου

«Αδέσποτα νειάτα», «Το πλοίο φάντασμα» + «Κάου Μπού», «Αρχή του τέλους», «Υπό την σκιάν της λαιμητόμου», «Η βίλλα με τα νούφαρα» (1945), «Ο υιός του Ριν – Τιν – Τιν», «Πέρα από τον πόθο», «Το αηδόνι της Ανατολής», «Ραγισμένες καρδιές» + βαριετέ (1946), «Μπαλαλάικα», «Κισμέτ» «Η Χαλιμά» τουρκική ταινία, «Ερωτικός σαδισμός», βαριετέ, «Αδελφοί Κορσικανοί» (1948), «Σκλάβες στο Ράιχ», «Οι Γερμανοί ξανάρχονται», «Ζίγκριφ Φόλλις», «Με το ζόρι παντρεία» (1949), «Άμλετ», «Στιγματισμένο πρόσωπο», «Νύχτες θριάμβων», «Επτά χρόνια χωρισμού» (1950), «Τα 4 αδέλφια εκδικούνται», «Κατέστρεψα μια νύχτα τη ζωή μου», «Κάπου στην Ευρώπη», «Οδέττη πράκτωρ 23», «Χίλιες και μια νύχτες» (1951), «Μια λατέρνα, μια ζωή», «Διακοπές στην Αίγινα», «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος» έγχρωμ. Ελίζαμπεθ Ταϊήλορ, «Αλή Πασσάς και κυρα Φροσύνη», «Ο δραπέτης των 7 πολιτειών» (1959), «Ο δραπέτης του στρατοπέδου Z-41» «Ο σκανδαλιάρης του Παρκ Οτέλ» εύθυμο, «Η Ευρώπη τη νύχτα» (1960), «Το θαύμα», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Το σπίτι των επτά γερακιών», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας» (1961), «Φλόγα και βέλος», «Ο κόσμος τη νύχτα» νο 2, «Άλαμο» (1962), «Μάνα γιατί με γέννησες» δράμα Μπάρκουλης, «Η εκτέλεσις θα γίνη την αυγή», «Όταν σφυρίζουν οι σφαίρες», «Στα ματωμένα ίχνη του Ζορρό», «Μαίρη Ριντ, η τρομοκράτις των θαλασσών» Λίζα Γκαστόνι (1964), «Χαμένο караβάνι», «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου», «Οι τυχοδιώκται», «Χίβαρι ο χαμένος θησαυρός του Αμαζονίου», «Ο τελευταίος των μονομάχων», «Πλιγγος» (1965), «Τίγρεις του ριγκ», «Μίστερ», «20 χρόνια γέλια με Χοντρό Λιγνό», «Οι άθλιοι», «Παγκόσμιο Κύπελλο 1966» «Ο δολοφόνος θάρθη απόψε» (1966), «Οι δολοφόνοι του Τέξας», «Σαγκάμ», «Επιστροφή του Ρίνγκο», «1.000.000 χρόνια π.Χ.», «Λονδίνο, η μεγάλη ληστεία του τραίνου», «Ελ Ρόχο», «Ο Άγιος στήνει παγίδα» (1967), «Ντεκουντζο», «Μίσος για μίσος», «Η βασίλισσα του απαγορευμένου νησιού», «Τέξας αντίο», «Στον κύριό μας με αγάπη» (1968), «Για ένα ταγάρι δολλάρια», «Τα 100 ντουφέκια», «Φράνκο – Τσίτσο: Επιχείρησις πυρκαγιά», «Από τα καθάρματα ξεχώριζε ένας», «Ρόκυ Νέγκρο», «Ο κίτρινος δράκος χτυπά» (1969), «Θα τους σκοτώσω έναν έναν», «Το ξεκίνημα της πρωτάρας», «Ο κυνηγός των 7 συμμοριών», «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων», «Εγκλημα και σεξ κάθε νύχτα», «Οι αλήτες», «Γκάμερα, το τέρας της ζούγκλας» (1970), «Ο θάνατος καλπάζει στο Τέξας», «Σε 28 λεπτά για 3.000.000 \$», «Σφαγή στον κόκκινο κύκλο», «Δυο τρελοί ραλλίστες», «Ένοχη νύχτα των εκβιαστών» (1971), «Πολιορκητής των Συρακουσών», Φράνκο Τσίτσο «Δύο χιονοδρόμοι», «Κυνηγητό μέχρι την κόλασι», «Άνθρωποι υπέροχοι και ιπτάμενες σακαράκες», «Κόκκινος τοξότης», «Ηλεκτρική καρέκλα», «Μια κρεμάλα για τον Τσάλυ» (1972), «Κόκκινοι διάβολοι του καράτε», «Μιλώ με στιλέτα σκοτώνω με καράτε», «Συμμορία του δράκουλα», «Καράτε το χέρι του θανάτου», «Κάθε τραπουλόχαρτο και μια σφαίρα» (1973), «Παρθένες στα κλουβιά», «Και οι 5 για εκδίκηση», «Ο έρωτας μιας μοναχής», «Καράτε μονομαχία στο νησί του θανάτου», «Κιεν Φου, ο χαλύβδινος Κινέζος», «Ερικα η γυναίκα της ηδονής», «Αιμιλία η διεστραμμένη», «Το ράλλυ των πρωταθλητών» (1974), «Διεστραμμένες γυναίκες», «Υπερωρίες στο κρεβάτι», «Τα ειδικευμένα κορίτσια», «Απ' το θρανίο νοιώσαμε τον έρωτα», «Γυμνή ερωτική συμφωνία» (1975), «Σκάνδαλα στις κρεβατοκάμαρες», «Μπρους Λη Γιαγκ, καταπέλτης του καράτε», «Βανγκ Γιου εναντίον ιπταμένης λαιμητόμου», «Βανγκ Γιου, Σούπερμαν του καράτε» (1976) «Καράτε κομμάντος του κίτρινου ποταμού», «Μπρους Λη ο ήρωας του θρύλου και του καράτε», «Τα ασημένια δάχτυλα του Μπρους Λη», «Μπρους Λάι, ο τρομερός σίφουνας του καράτε» (1977), «Τσε Σινγκ, ο εκδικητής του Σαολίν», «Με λένε Βανγκ Γιου είμαι ανώτερος του Μπρους Λη», «Ο καλός, ο σκληρός και ο αιμοβόρος του καράτε», «Καράτε εναντίον Μασίστα στη Γη του Πυρός», «Η

επιστροφή του ήρωα του καράτε», «Μπρους Λη, το μεγάλο αφεντικό», «Σύγκρουσις σκληρών του καράτε» (1978), «Μονομαχία στην κόλαση» με τον Μπρους Λη, «Μπρους Λε, ο εκτελεστής των δολοφόνων του Μπρους Λη», «Η οργή του βασιλιά Κουνγκ Φου», ταινία καράτε, «Μπρους Λέι, ο μαέστρος του θανάτου» (1979), «Οι μποξέρ του κουνγκφου ξαναχτυπούν», «Καράτε, φονιάς απ' τη γέννα του», «Μπρους Λάι, ο μεγάλος αρχηγός», «Μπρους Λη, ο θεός του καράτε», «Ο μαύρος λύκος παίρνει εκδίκηση για τον Μπρους Λη», Καράτε (γενικά), «Ηρωες του κουνγκ φου και του καράτε», «Μπρους Λάι – Μπρους Λέι κίτρινοι δυναμίτες» α' προβολή, «Μπρους Λη τ' όνομά μου είναι θρύλος», «Πιάστε τον αητό απ' τα νύχια του καράτε» (!), «Μονομαχία μέχρι θανάτου» (1980), «Σιδερένια δάχτυλα του καράτε εναντίον βρυκολάκων του μεσονυχτίου», «Διεστραμμένοι δολοφόνοι του Σαολί» (σικ), «Τζάκι Τσαν θανάσιμη παγίδα του Χονγκ Κονγκ», «Μπρους Λάι, το θανάσιμο χτύπημα του δράκου», «Οι γροθιές του Μπρους Λη έσταζαν αίμα», «Αητός του μποξ, λιοντάρι του Μπρους Λη», «Ακατανίκητος μποξέρ του Σαολίν», «9 τίγρεις του καράτε απ' το Πεκίνο», «Καράτε στην πύλη της Κίνας», «Μπρους Λέι, ο τρομερός σίφουνας του καράτε» (1981), «Οι τελευταίες στιγμές του Μπρους Λη» με τον Μπρους Λάι, «Τζάκι Τσαν το φαρμακερό φίδι του καράτε», «Δέρνω με καράτε - δέρνω με κουνγκ φου», «Ο υπεράνθρωπος του καράτε» (1982), «Κίτρινος δράκος του Μπρους Λη», «Τζιμ Κέλλυ σκληρός σαν τον Μπρους Λη», «Τζάκι Τσαν γυαλιά καρφιά», «Μπρους Λη ο ματωμένος αρχηγός του καράτε», «Μπρους Λη Γιανκ ο τίγρης», «Η εκδίκηση της κολάσεως» (1983), Δύο ελληνικά έργα σεξ, Δύο έργα σεξ (1984), «Ο μεγάλος αρχηγός του καράτε», Καράτε (γενικά), «Τα τσακάλια του καράτε», «Το θανάσιμο χτύπημα του δράκου», «Οι χρυσοδάκτυλοι», «Τζάκι Τσαν η οργή της Κίνας», «Ο κίτρινος αρχηγός του Χονγκ Κονγκ» (1985), Μπρους Λη «Ο κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ», «Ο δράκος του Χονγκ Κονγκ», «Ο σκληρός μποξέρ του Κουνγκ Φου» (1986), Μπρους Λε «Επιστροφή του κόκκινου τίγρη», Μπρους Λε «Ο σκληροτράχηλος του καράτε» + «Η εκδίκηση των μονομάχων», «Ο θεός συγχωρεί, εγώ όχι» + «Αετοί του μποξ, λιοντάρια του Μπρους Λη», Δύο έργα περιπέτεια –καράτε (1987), «Βασικά θα σας ταράξω στο ξύλο» + Καράτε, «Το πιο σκληρό καρύδι της Ανατολής – Γουίντετ», «Καράτε αλά Μπρους Λη», «Μπρους Λη, ο ανίκητος δράκος του καράτε» + «Μακελιό», «Κομάντσι» + καράτε, «Ανίκητες γροθιές του καράτε», «Αίμα στην άκρη των δαχτύλων του καράτε» (1988), «Η γροθιά που σκοτώνει», «Ο μπάτσος της Ανατολής», Μπρους Λη «Χαλύβδινες γροθιές του καράτε», «Καράτε και μόνο καράτε», Δύο έργα, περιπέτεια - καράτε (1989), Περιπέτεια + σεξ και Δύο έργα σεξ (1990), Έναρξη από πρωίας - δύο έργα σεξ (1991), Ταινίες σεξ (1994).

Αντωνιάδη Καφενείων δεσ **Καφενείων Αντωνιάδη**

Ανώνυμο Α Κινηματογράφος που ετοιμάστηκε στις αρχές της δεκαετίας '70, μα δεν άνοιξε ποτέ, γιατί τον έπιασε η κρίση. Ήταν στο Νέο Κόσμο, επί των οδών Τυμφορηστού και Σέχου και άνοιγε πλάγια. Έγινε βιοτεχνία ρούχων, τώρα είναι πάρκινγκ. Εύρημα του Μάνου.⁴⁴⁴

⁴⁴⁴ <http://cinemahellas.wordpress.co>

Ανώνυμο Β΄ Ίδια περίπτωση με το προηγούμενο, και πάλι αλίευμα του ακούραστου Μάνου.⁴⁴⁵ Μεσογείων και Τρικάλων, Αμπελόκηποι, πολύ κοντά στο «Αλάμπρα» Β (δες λέξη). Έγινε στούντιο «Ερα». Στούντιο το έχω δει να παραμένει τα τελευταία χρόνια (2010).

Άξελ Βραχύβιος θερινός κινηματογράφος του Κολωνού (όπως άλλωστε τον έδιναν και οι εφημερίδες), με διεύθυνση Λένορμαν 136 και Καμβουνίων, που ως σινεμά λειτούργησε δυο μόνο χρόνια (1945-1946), αλλά είχε ξεκινήσει νωρίτερα ως βαριετέ.

Η σχετική διαφήμιση που ψάρεψα λίγο πριν λήξει η κατοχή μάς προσανατολίζει σχετικά:

ΑΞΕΛ
 Παναγυρική έναρξις σήμερον 7 μ.μ.
 Μέγα συγκρότημα ΒΑΡΙΕΤΕ
 Καλλιτεχνική διεύθυνσις ΜΑΝΕΛΗ
 Ορχήστρα ΡΙΤΣΙΑΔΗ - ΒΕΛΛΑ
 Σύμπραξις ΗΡΩΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ
 Τραγούδι ΜΑΝΙΑ ΜΥΡΟΓΙΑΝΝΗ
 Χορευτής Χορογράφος ΜΑΓΚΛΕΡ⁴⁴⁶

Έτσι ξεκινάει 10 Ιουνίου 1944, προς το τέλος της κατοχής, ως ανοιχτό νυχτερινό κέντρο. Αλλά φαίνεται πως κάτι έγινε και τα επίσημα εγκαίνια πήραν 20 μέρες αναβολή, γιατί μια σχεδόν πανομοιότυπη διαφήμιση δημοσιεύεται στα τέλη του ίδιου μήνα.⁴⁴⁷ Στη συνέχεια δεν λειτουργεί δηλώνει «μουσική σκηνή» (ναι, ο όρος υπάρχει από τότε!), στο πρόγραμμα της οποίας περιλαμβάνονται «χορός – τραγούδια – ατραξιόν».⁴⁴⁸ Οι εφημερίδες, έτσι κι αλλιώς, στην αρχή το έχουν στα βαριετέ. Λειτουργεί για δυο χρόνια ως σινεμά, κλείνει το φθινόπωρο του 1946 και ανοίγει το Μάη του 1947 ως «Κολωνός» (δες λέξη). Διατηρείται έτσι μέχρι το 1964, οπότε μετατρέπεται σε ομώνυμο θέατρο. Επισκέφτηκα το χώρο το 2008 και είδα ότι στο οικοπέδο υπάρχει πολυκατοικία με την Εθνική Τράπεζα στο ισόγειο. Άρα έχουμε: βαριετέ «Άξελ» (1944) → σινεμά «Άξελ» (1945 -1946) → σινεμά «Κολωνός» (1947 – 1964) → θέατρο «Κολωνός» (1965) → κατεδάφιση και πολυκατοικία.

Ενδεικτικές ταινίες: «Δεν είμαι δολοφόνος», «Επανάστασις Γκάρτσια», «Ο αλήτης», «Είναι ραντεβού», «Προχωρεί ο λαός», «Το δρομάκι του παραδείσου», «Σκιές που περνούν», «Ο δρόμος των αϊτών» (1945), «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Απόκληρος της ζωής», «Πρόσωπα λησμονημένα», «Υιός της ζούγκλας», Αδελφοί Μαρξ (γενικά) και «Το νησί της ηδονής» (1946).

Α.Ο.Δ.Ο. Λαϊκό σινεμά και θέατρο στους Αμπελοκήπους, που το βρίσκουμε στις εφημερίδες του μεσοπολεμικής το διάστημα 1920 –1930, με το απαραίτητο «παράδοξο του '20». Η ΜΕΕ λέει «Οπισθεν Αιγινήτιου Νοσοκομείου,

⁴⁴⁵ ό. π.

⁴⁴⁶ Ελεύθερον Βήμα 10.6.1944

⁴⁴⁷ Ελεύθερον Βήμα 30.06.1944

⁴⁴⁸ Ελεύθερον Βήμα, 06.08. 1944.

κινηματογράφος λαϊκός»:⁴⁴⁹ η απουσία αναφοράς οδών δείχνει ότι, αρχικά, δε θα πρέπει να είχαν ονοματιστεί, μέσα στον προσφυγικό συνοικισμό. Ο μέγας Ιγγλέσης δίνει την ασφαλή διεύθυνση: Κερασούντος 19 και Πόντου 26, τόσο στον καθέναν από τους δύο δρόμους (άρα το ΑΟΔΟ ήτα γωνιακό), όσο και στον κατάλογο των κινηματογράφων⁴⁵⁰ (φυσικά είναι πολύ απίθανο να μάθουμε ποτέ από πού ήταν η είσοδος κλπ). Πάντως η αναφορά της ΜΕΕ και η αναφορά του Ιγγλέση δεν αντιπαρατίθενται. Πήγα επιτόπου (2003), φωτογράφισα τον τόπο, ρώτησα. Πολύ παλιά ιστορία, κανείς δεν ήξερε τίποτα να μου πει.

Ξεκίνησε θερινός, αργότερα όμως (και μάλλον από τα τέλη του 1927) μετατρεπόταν στοιχειωδώς και σε χειμερινό (της κακιάς ώρας) με λαμαρίνες.⁴⁵¹ Βλέπουμε τη βάση και το βαρύ μεταλικό σκελετό του σε φωτογραφία της εποχής, η λεζάντα της οποίας το τοποθετεί στα Κουπόνια!⁴⁵² Φαίνεται ότι ήταν αξιοσημείωτο τοποσήμο σε μια περιοχή παλιότερα σχεδόν έρημη και, μετά το '23, φτωχική - προσφυγική. Όσον αφορά την ονομασία, που σήμερα φαίνεται κουφή, Α.Ο.Δ.Ο. σημαίνει «Από Όλα Δι' Όλους». Ψάρεψα τα εξής συσχετικά: α) Υπήρχε δημοσιογραφική στήλη με την ονομασία αυτή στην εφημερίδα «Ακρόπολις» του 19^{ου} αιώνα⁴⁵³ β) Η ίδια εφημερίδα διαφημίζει αργότερα και ομώνυμο περιοδικό, προφανώς δικής της έμπνευσης.⁴⁵⁴ Ο Παραδείσης λέει ότι ήταν σατιρικό παράρτημα της εφημερίδας «που έγραφε και σκισάριζε στις αρχές του [20^{ου}] αιώνα ο ευθυμογράφος Σταμάτης Σταματίου, γνωστός ως Σταμ – Σταμ».⁴⁵⁵ γ) Σύμφωνα με τους υποδειγματικούς ερευνητές Θόδωρο Χατζηπανταζή και Λίλα Μαράκα, είναι, αργότερα, ο τίτλος μίας πολύ πετυχημένης επιθεώρησης την οποία είχε γράψει η ίδια Θεώνη Φαρέα και η οποία ανέβηκε το 1914 στο «Έντεν» (δες λέξη), το λαϊκό θεατράκι του πατέρα της στο Θησείο. Το έργο, με ανανεούμενα βεβαίως νούμερα, αλλά με τον ίδιο τίτλο, συνέχισε να παίζεται μέχρι και το 1917, κι όχι μόνο στο πατρικό θέατρο.⁴⁵⁶

Φρονώ ότι η νεαρά κ. Φαρέα έγραψε την επιθεώρησή της και τη βάφτισε με μια δημοσιογραφικής προέλευσης, πλην στάνταρ και αντιληπτή τότε, συντομογραφική έκφραση της εποχής. Η επιθεώρηση έσκισε. Αργότερα η κ. Φαρέα, ωριμότερη, ξεκινώντας δική της επιχείρηση, ονομάτισε και το νεοπαγές κινηματοθέατρό της «ΑΟΔΟ», όνομα οικείο επί τετραετία στον κόσμο και θριαμβευτικό για την ίδια. Τώρα, γιατί στους Αμπελόκηπους; Ίσως γιατί «ήθελε να ωφελήσει την αγρία... συνοικία κοινωνικά και τους κατοίκους να εξυπηρετήσει καλλιτεχνικά. [!]. Ωραία αίθουσα... 500 θέσεις... Παίζει και επεισοδιακές ταινίες του κ. Μαργουλή με μεγάλη επιτυχία... Η μηχανή είναι μάρκας 'Νίτσε', η δε προβολή αρίστη... Προς αποφυγήν ενδεχομένης πυρκαϊάς της ταινίας, δύο σανιδάκια τοποθετούνται άνωθεν του φακού... η τανία προστατεύεται από την φλόγα του φακού και δεν καίεται. Η ανακάλυψις οφείλεται εις τον μηχανικόν του κινηματογράφου κ. Νικ. Κάτρη»⁴⁵⁷ Εδώ πιάνο έπαιξε ο 13άχρονος Γιάννης Σπάρτακος, μετέπειτα πασίγνωστος συνθέτης («Θα σε πάρω να φύγουμε» κλπ), που έπαιξε και στην κοντινή «Χαραυγή»⁴⁵⁸ (δες

⁴⁴⁹ ΜΕΕ, τ. Β' 266

⁴⁵⁰ Ιγγλέσης 1927-28, 399, 515 και 847

⁴⁵¹ Παραδείσης, 175

⁴⁵² Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 16/ 17.04.1927. Κουπόνια λέγονταν τα σημερινά Ιλίσια, και μάλιστα κυρίως τα Πάνω Ιλίσια. Νομίζω ότι η λεζάντα είναι λάθος, εκτός κι αν το τοπωνύμιο έχει τόσο ταξιδέψει- που δεν το νομίζω.

⁴⁵³ Ακρόπολις, φύλλα του Νοέμβρη του 1896

⁴⁵⁴ Ακρόπολις, 31.03.1906

⁴⁵⁵ Παραδείσης, 156

⁴⁵⁶ Χατζηπανταζής - Μαράκα, Α 224-229

⁴⁵⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 16, 17.04.1927.

⁴⁵⁸ Ορφανουδάκης 26 κ.ε.

λέξη). Λειτουργούσε άλλες σεζόν σα σινεμά και άλλες σα θέατρο, το δε 1929 έπαιξε και τα δυο. Πήγαινε καλά, μέχρι δικό του κοσμικό χορό οργάνωσε τις απόκριες του 1928,⁴⁵⁹ ενώ για το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς άλλαξε διεύθυνση και «ετερμάτισε αδόξως τας θερινάς του παραστάσεις. Επόμενον να καταρρεύσει προ της λήξεως της θερινής περιόδου... Εις υπάλληλος του υπουργείου οικονομικών, ο Κ. Φαρέας, και ο διευθύνων το γραφείον της Fox κ. Στεφανίδης, ο οποίος έχει τόσην σχέσιν με τις επιχειρήσεις, όσην και ημείς με την αρβυλοποιίαν». Αυτά είναι τα δηκτικά σχόλια της εποχής για τους νέους διευθυντές του. Συνέχισε με θέατρο ο Θίασος Κόκκα.⁴⁶⁰ Έπαιξε ένα χειμώνα ακόμα κι έσβησε, πιστό στο βουβό κινηματογράφο.

Ιδού και μερικές διαφημίσεις της:

<p>ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – ΚΥΡΙΑΚΗ 25-27 Νοεμβρίου</p> <hr/> <p>Κάθε άνδρας Κάθε γυναίκα Κάθε κορίτσι</p> <p>ΠΡΕΠΕΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΝΑ ΙΔΗ ΤΟΝ ΕΚΦΥΛΟΝ ή ΓΕΝΝΗΘΗΤΩ ΦΩΣ Με τον τραγωδόν ΚΟΝΡΑΤ ΦΑΪΤ Αλλά και να προτρέψη και όλους τους συγγενείς και φίλους να μεταβούν ΣΤΟ ΣΙΝΕ Α.Ο.Δ.Ο. των Αμπελοκήπων⁴⁶¹</p>

26-27 Δεκεμβρίου 1927

Η ΓΟΗΣΣΑ ΠΟΛΑ ΝΕΓΚΡΙ

Στο ώμορφό της έργο

ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΣΟΥΕΖ

28-29 Δεκεμβρίου 1927

Ο θρίαμβος των θριάμβων του κινηματογράφου

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΑΝΑΜΕΤ

30-31 Δεκεμβρίου 1927 – 1 Ιανουαρίου 1928

ΜΑΪ Η ΚΛΕΠΤΡΙΑ

Υπέροχον αριστούργημα

ΤΗΣ FOX FILM CORPORATION

ΣΙΝΕΜΑ Α.Ο.Δ.Ο.

(ΚΑΡΤΙΕ ΑΜΠΕΛΟΗΠΩΝ)⁴⁶²

⁴⁵⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 3/19.02.1928

⁴⁶⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 17/05.08.1928.

⁴⁶¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 30/20.11.1927

ΑΟΔΟ**(Καρτιέ Αμπελοκήπων)**

ΔΕΥΤΕΡΑ – ΤΡΙΤΗ

ΦΟΞ ΦΙΑΜ

ΛΕΣΧΗ ΑΓΑΜΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ

Ο ΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΖΟΝΑΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – ΚΥΡΙΑΚΗ

ΜΠΙΣΚΩ – Γέλοια**ΣΑΝΤΡΑ ΜΙΛΟΒΑΝΩΦ- Κλάμματα****ΤΑ ΔΥΟ ΧΑΜΙΝΙΑ**Είναι έργον που δεν θ'αφίση μάτι να μην δακρύ-
ση, γιατί παίζει η ΣΑΝΤΡΑ ΜΙΛΟΒΑΝΩΦΕίναι έργον που δεν θ'αφίση χείλος να μην γελά-
ση, γιατί παίζει ο ΜΠΙΣΚΩ⁴⁶³**ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Α.Ο.Δ.Ο.**

ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

Οδός Κερασούντος, πάροδος λεωφόρου Κιφησσιάς

Μία στάσις του τραμ μετά το ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ

Υπό τη νέαν του διεύθυνσιν θα προβάλλη πάντοτε τα εκλεκτότερα
και νεώτερα κινηματογραφικά έργα.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΘΕΡΙΝΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ

Θα καταστή το δροσερότερον κέντρον των Αμπελοκήπων

Ορχήστρα πλήρης – Κυλικείον πλούσιον

Ταινίαι εκλεκταί - Τιμαί λαϊκαί.⁴⁶⁴

«Επί του πειστηρίου», σημαντική προσθήκη της τελευταίας στιγμής. Το Μάη του 2013, τελειώνοντας το βιβλίο, ψάρεψα μια «Περίληψη προγράμματος αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου» από «Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων» από το Γενάρη του 1934. Εκεί βρήκα σημαντικά στοιχεία για το «Α.Ο.Δ.Ο.», που το βγάζανε στο σφυρί για χρέος του Κώστα Φαρέα, αρκετά χρόνια αφότου είχε κλείσει. Αντιγράφο επακριβώς: «... κτήμα εκτάσεως μέτρων τετραγωνικών 469,50... συγκειμένου εξ ενός μεγάλου διαμερίσματος κατά το ήμισυ λιθοκτίστου και κατά το έτρον ήμισυ ξυλίνου του δαπέδου χρησιμοποιημένου ως αίθουσα κινηματογράφου ΑΟΔΟ μετ' αποχωρητηρίου και δύο δωματίων, του μεν διά γραφείον, του δε δι' αποθήκην. Προς τη οδόν Κερασούντος δεξιά της εισόδου υπάρχει το καπνιστήριο, αριστερά το ταμείον και καφενείο, άνωθι δε της εισόδου υπάρχει μικρόν διαμέρισμα όπερ χησιμεύη διά διαμέρισμα της μηχανής μετά των λοιπών αυτού παραθημάτων και παρακολουθημάτων...».⁴⁶⁵ Από το κείμενο βγάζουμε πολλά συμπεράσματα: η ιδιοκτησία ήταν του πατέρα Φαρέα, υποθηκευμένη για λήψη δανείου. Η είσοδος του κινηματογράφου ήταν από την Κερασούντος (στον αρ. 19, όπως ξέρουμε από τον

⁴⁶² Κινηματογραφικός Αστήρ 35/25.12.1927⁴⁶³ Κινηματογραφικός Αστήρ 12/25.03.1928⁴⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 15/15.04.1928⁴⁶⁵ Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων, αρ. 886/10.01.1934

Ιγγλέση) και η διάταξη ήταν τυπική. Μαθαίνουμε τη διαρρύθμιση των βοηθητικών χώρων και, εππλέον, βλέπουμε ότι υπήρχε μέσα και σπιτάκι (της οικογένειας Φαρέα, όπως του Γκρέτση στη «Μαγεία»; του μηχανικού -από την εποχή που δούλευε βέβαια- όπως στο «Ιντεάλ»; κάποιου φύλακα ή νοικήρη; Άγνωστο). Η δημοσίευση επαναλήφθηκε σχεδόν τρία χρόνια μετά (Δεκέμβρης 1936) στο ίδιο έντυπο, προφανώς γιατί ο προηγούμενος πελιστηριασμός ήταν άκαρπος.⁴⁶⁶ Αγνοώ βέβαια αν ο πλειστηριασμός του 1934 ήταν ο πρώτος. Καθώς το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει και την εξιστόρηση του εαυτού του (εννοώ το πώς γράφτηκε), προτίμησα να βάλω τις πληροφορίες εδώ, στο τέλος, κρατώντας το αρχικό λήμμα όπως ήτανε.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας», «Τραγική αυτοθυσία», «Η κόρη της αντιβασιλείας», «Γαμήλιος πέπλος» (1920), «Ερωτικά παιχνίδια», «Άνθρωπος στον κομήτη», «Η Μάλβα», «Η κόρη των βουνών», «Όπιον», «Εν ονόματι του αυτοκράτορος», «Πρίγκιψ κομμουνιστής» (1926), «Ο Μασίστας αυτοκράτωρ», «Ο Μασίστας στην κόλαση», «Παιδιά ενός τραγικού έρωτος», «Η Βιεννέζα», «Ο δίγαμος», «Μάε η κλέπτρια», «Η πριγκίπισσα Ταγάρ» (1927), «Βαγαπόντης ποιητής», «Μόργκαν η σειρήν», Ο πρώτος μεγάλος χορός του ΑΟΔΟ,⁴⁶⁷ «Η φλόγα του έρωτος», «Το παρελθόν ενός ανθρώπου», «Αδελφοί Σούλεμπεργκ», «Επίγειος παράδεισος», «Μυστική αποστολή», «Τα δύο χαμίνια» β' εποχή, «Οι γίγαντες του αέρος», «Σκιαί που περνούν», «Τα επτά κορίτσια της Μαντάμ Γιούρκεβιτς», «Οι ερυθρόδερμοι», «Ο ένοχος», «Αγιασμένοι διάβολοι», «Παράδεισος», «Τα αεροπλάνα της σωτηρίας», θέατρο, «Σαρξ και διάβολος», αργεί, «Ο σείχης» με τον Βαλεντίνο «Η νήσος των πειρατών», «Ντίνα Τζάτζου» (σικ), «Μια γροθιά και κάτω», «Αι τρεις παρθένοι» (1928), «Το μυθιστόρημα μιας εταιράς», «Ο χειμαρρος», «Περιπέτεια χορευτριάς», «Η Μπαλαρίνα της Μόσχας», «Το μελανόν της σημείον», «Εγκλημα ηλίου», «Η δικηγορίνα», «Κομφετί» (1929), «Ερυθρά πόλις», «Η κιβωτός του Νώε», «Αδελφική εκδίκησης», «Λευκός γάμος» και «Το ξεβούρκωμα» (1930).

Απόλλων Α Θερινό θέατρο του Μεταξουργείου,⁴⁶⁸ που βρισκόταν στην οδό Οδυσσέως και Σπ. Στεφάνου (σήμερα Πηνελόπης), έπαιξε για ένα ή δύο χρόνια χρόνια ως «Αχίλλειον»⁴⁶⁹ (Γ, δεξ λέξη) και κατέληξε «Περοκέ»⁴⁷⁰ (δεξ λέξη). Η διαφορά είναι ότι το βρίσκουμε στην οδό αυτή μετά τον αρ. 17, δίχως δική του αρίθμηση, ως «Λαϊκόν θέατρον ο Απόλλων»,⁴⁷¹ ενώ το σημερινό «Περοκέ» είναι στη σημερινή Οδυσσέως 2 και Πηνελόπης. Αυτά βέβαια δεν είναι ασυνήθη μέσα στα χρόνια, με διαπλατύνσεις δρόμων, με μετατροπές που μεταφέρουν την είσοδο κλπ. Συνυπολογίζοντας και τ' αναφερόμενά του, φρονώ ότι ένα μέρος τής (αρκετά αβέβαιης) πορείας του έχει ως εξής: Θερινό κινηματοθέατρο «Απόλλων» (1910; - ;) → Θερινός κινηματογράφος «Περοκέ» (1920;) → Θερινό σινεμά «Αχίλλειον» (1927-28, ίσως και 1929)⁴⁷² → Χειμερινό και Θερινό κινηματοθέατρο «Περοκέ» (1929; - 1971) → θέατρο «Περοκέ» (1972- σήμερα).

⁴⁶⁶ Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων, αρ. 1425/15.12.1936

⁴⁶⁷ Καρναβάλι, φυσικά

⁴⁶⁸ Σκαλτσά 595

⁴⁶⁹ Ιγγλέσης 1927-28, 636 και 847

⁴⁷⁰ Λ.χ. Αγγελίδης 91

⁴⁷¹ Ιγγλέσης 221

⁴⁷² Ο Πατέρας γράφει αλλού μία χρονιά, το 1928 (176), κι αλλού δύο, το 1928 και 1929 (178)

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Καθ' εκάστην, υπό την διεύθυνσιν του κ. Τιμολ. Ανδριοπούλου, παντομίμα, κωμωδία, δυωδία και κινηματογράφος» (1910).⁴⁷³

Απόλλων Β Χειμερινός κινηματογράφος και θέατρο (εξού και τα κενά παρακάτω) της οδού Σταδίου (που έπαιζε και μερικά καλοκαίρια με κλιματισμό), με πολυκύμαντη ιστορία, χαρακτηριστικό παράδειγμα φθίνουσας πορείας μέχρι την εξαφάνιση. Ξεκίνησε ως πολυτελής αίθουσα, από το 1915, στο χώρο όπου είχαν κατά σειρά λειτουργήσει για λίγον καιρό αρχικά το Πανόραμα (δες λέξη) και μετά το Πολυθέαμα (δες λέξη) και διατηρήθηκε, με διάφορα θεατρικά διαλείμματα κι άλλες περιπέτειες, μέχρι το 1948. Βρισκόταν Σταδίου 20⁴⁷⁴ και Οφθαλμιατρείου (=Εδουάρδου Λω) 9 /15α (ανάλογα με την πηγή και την αρίθμηση της εποχής)⁴⁷⁵ στη δυτική γωνία, προς την Ομόνοια, τηλέφωνο 20732. Η ΜΕΕ μάς λέει: «...Ιδρύθη ο Απόλλων (όπου νυν το ομώνυμον θέατρον, με είσοδον εκ της οδού Σταδίου, παραπλεύρως του σημερινού Κινηματοθεάτρου Σπλέντιτ».⁴⁷⁶ Ενώ δηλαδή οι προκάτοχοί του είχαν είσοδο από τον πλάγιο δρόμο, τούτος δω έδινε στη Σταδίου. Η ΜΕΕ αναφέρει ότι κάηκε «λίγα χρόνια μετά το 1916».⁴⁷⁷ Να τρεις κινηματογραφικές διαφημίσεις της εποχής:

ΑΠΟΛΛΩΝ
‘ΜΑΣΙΣΤΑΣ’
ΘΡΙΑΜΒΟΣ⁴⁷⁸

ΑΠΟΛΛΩΝ
Ευθυμότατον και ζωηρότατον
ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΩΝ 12 ΛΗΣΤΩΝ
Les super des 12 fripons
Με την θαυμασίαν Εριέττην Μπονέο⁴⁷⁹

*Εις τον ΑΠΟΛΛΩΝΑ . Για τους
καθυστερήσαντες Επειδή πολλοί δεν
ηγκαίρισαν να παρακολουθήσουν το έξοχον
έργον «Judex»⁴⁸⁰ το οποίον δίδεται εις τον
ΑΠΟΛΛΩΝΑ, ενώ πολλοί πάλιν ενόμισαν ότι
επρόκειτο περί του περισυνού έργου, ενώ το
παιζόμενο είνε ΝΕΟΤΑΤΟΝ και παίζεται ΔΙΑ
ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ εν Αθήναις, η Διεύθυνσις,*

⁴⁷³ Πατέρας 172, απόσπασμα δίχως βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

⁴⁷⁴ Αθήνα 1920, 69 και 219

⁴⁷⁵ Ιγγλέση; 1928, 810

⁴⁷⁶ ΜΕΕ τ. Β' 266

⁴⁷⁷ ΜΕΕ τ. Β' 266

⁴⁷⁸ Έθνος 17.04.1917

⁴⁷⁹ Εμπρός 08.10.1918.

⁴⁸⁰ Η όντως μεγάλη απήχηση του κινηματογραφικού ήρωα Judex / Γιούντεξ / Ζούντεξ / Ζούδεξ φαίνεται χαρακτηριστικά από το ότι πέρασε σε περιοδικό: «Μετ' ολίγας ημέρας εις την 'Θύελλαν' κατά Παρασκευήν νέον κινηματογραφικόν έργον Ο ΖΟΥΝΤΕΞ. Εις τριαντάλεπτα αυτοτελή τεύχη». Οι Καιροί, 12.06.1919

δια να ευχαριστήσει όλους, απεφάσισε να επαναλάβει και τα ΤΡΙΛΙΑ ΠΡΩΤΑ επεισόδια αύριον Πάρασκευην και Σάββατον της τρεχούσης εβδομάδος.⁴⁸¹

Αλληλοδιαδόχως θέατρο και κινηματογράφος την εποχή του μικρασιατικού πολέμου. Εδώ σινεμά:

Ο ΑΜΑΞΗΛΑΤΗΣ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ
Είναι το έργο που παίζεται από χθες με
τόσης επιτυχίαν (σικ) εις τον κομψόν
ΑΠΟΛΩΝΑ⁴⁸²

Ο Γεώργιος Βακογιάννης ίδρυσε την εταιρία κινηματογραφικών επιχειρήσεων «Σινέ Οριάν» και άρχισε την εκμετάλλευσή του «Απόλλωνα» το 1918, όπως και του «Αττικόν», του «Παλάς» και του «Σπλέντιτ» (δηλαδή τεσσάρων σινεμά στον ίδιο δρόμο).⁴⁸³ Τη «Σινέ Οριάν» την είχαν για πάρα πολλά χρόνια οι πλούσιοι δερματέμποροι αφοί Βακογιάννη, μέχρι που χρεωκόπησαν λόγω κινηματογραφικού ανταγωνισμού.⁴⁸⁴ Ο Οδηγός της Ελλάδος του 1920 του Ιγγλέση γράφει: «μετετράπη εις χειμερινόν θέατρον»⁴⁸⁵ Την ίδια χρονιά, ο Μιχαήλ δίνει «ενοικιαστής Cine Oriant», Κινηματογράφος και θέατρον χειμερινόν»,⁴⁸⁶ ενώ ο Ιγγλέσης σημειώνει «Διευθυντής Γ. Αναστασιάδης. Μετετράπη εις χειμερινόν θέατρον».⁴⁸⁷ Τότε είναι που έσωσε εδώ διαλέξεις ο Γιάννης Ψυχάρης, στο τελευταίο από τα ταξίδια του στη Ελλάδα, όπως υπενθυμίζουν στο λαμπρό πόνημά τους οι Γιοχάλας - Καφετζάκη.⁴⁸⁸ Αλλά το 1927 ξαναγίνεται σε κινηματογράφος. Να η σχετική ειδοποίηση:

ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ ΑΡΧΙΖΕΙ Ο
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
Α Π Ο Λ Ω Ν
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ
ΘΑΥΜΑ ΠΛΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΩΜΟΡΦΙΑΣ⁴⁸⁹

Δεν κρατάει όμως πολύ: κλείνει λίγο μετά ελλείψει θεατών!⁴⁹⁰ Σε μιαν επόμενη κινηματογραφική απόπειρά του, διαβάζουμε ότι ξεκίνησε βουβός με καλλιτεχνική διακόσμηση του διάσημου τότε εικαστικού Γιάννη Κλώνη και με το έργο «Η ωραία εξόριστος», συνοδευόμενο από ζωντανή ρωσική χωρωδία κοζάκων Μπαγιάν. Είχε «φωτισμόν άπλετον, ωραίαν και ευρύχωρον είσοδον εκ της οδού Σταδίου, [και] μας υπενθυμίζει τας παλαιάς δόξας του κφου αυτού τας οποίας οι προ δεκαπενταετίας συμπολίται μας ενθυμούνται όταν την επιχείρησιν διηύθυνε ο κ. Εμπέογλου».⁴⁹¹ Είχε εξώστη με χαμηλότερο πάντα εισιτήριο. Μερικά στοιχεία για τις τιμές του: Το 1930, έχει δρ. 20, εξώστης 15, διακεκριμένες θέσεις 25. Το 1935, ως σινεμά της «β' βιζιόν», ανακοινώνει λέει Πλατεία 20, εξώστης 12. Τον επόμενο χρόνο τα ίδια, ενώ οι άλλοι

⁴⁸¹ Οι Καιροί, 09.02.1919

⁴⁸² Αθήναι, 06.10.1919

⁴⁸³ «Πανόραμα», Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185)/30.12.1928

⁴⁸⁴ Κλεάνθης, «Έσπερος»

⁴⁸⁵ Ιγγλέσης 1920, σελ 315. Φωτοτυπία της σελίδας σε Θεοδοσίου 44

⁴⁸⁶ Αθήνα 1920, 69 και 219

⁴⁸⁷ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 45

⁴⁸⁸ Γιοχάλας - Καφετζάκη 470

⁴⁸⁹ Διάφορες εφημερίδες, 17.10.1927

⁴⁹⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 32/04.12.1927.

⁴⁹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 29(214)/29.10.1929

πάνε για 25.⁴⁹² Δηλαδή οι τιμές του πέφτουν συνέχεια, πράγμα που δείχνει ότι ξεπέφτει λίγο λίγο. Λέει ο Λαζαρίδης: «Δίπλα στο Σπλέντιτ, ήταν ο ‘Απόλλων’, των Γιάννη και Χρήστου Κουρουνιώτη [δες και «Ατλάντ», «Δώρα»]... συνομήλικος περίπου με το ‘Αττικόν’, αλλά χωρίς τις ιδιαίτερες περιποιήσεις και τα συχνά λίφτινγκ του μεγαλοπιασμένου γείτονα. Λιγάκι παραμελημένος αυτός ο ‘Απόλλων’. ... διατηρούσε ολοφάνερα τα σημάδια των χρόνων που πέρασαν»⁴⁹³ Ίσως γι’ αυτό χρειαζόταν ο κράχτης: «Η καμπάνα και η φωνή του ειδικού κήρυκος ισταμένου έξωθεν ... μάς προσκαλεί να εισέλθωμεν».⁴⁹⁴

Διαφημίζοντας μια κάποια ταινία με τη Σπινέλι, γαργαλάει ως εξής τα σεξουαλικά ανακλαστικά των θεατών:

ΑΠΟΛΛΩΝ
...ΠΙΚΑΝΤΙΚΟ ΠΑΡΙΣΙΝΟ ΧΙΟΥΜΟΡ ... θα
καταλάβετε με τι γλεντούν η Παριζιάνες.
ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΔΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ.
Σημείωσις. **Παρακαλούνται οι κ**
ΣΕΜΝΟΤΥΦΟΙ και αι κ. ΣΕΜΝΟΤΥΦΟΙ
να αποφύγουν την παρακολούθησιν της
ταινίας. «Μηνύτωρ»⁴⁹⁵

Να και μια κοινή διαφήμιση με άλλα σινεμά, η οποία αφορά την επίσκεψη μιας Γερμανίδας ντίβας στην Αθήνα:

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Η κ. Μπριγκίττε Χελμ
θα εμφανισθή σήμερον
τόσον το απόγευμα
όσον και το βράδυ από
της σκηνης των
κινηματογράφων
ΤΙΤΑΝΙΑ
ΣΠΛΕΝΤΙΤ
ΑΠΟΛΛΩΝ
Εισιτήρια πωλούνται
από της 11^{ης} πρωινής
εις ταταμεία των τριών
κινηματογράφων.
Τιμαί αι συνήθεις
«Μηνύτωρ»⁴⁹⁶

Λίγο πριν τον πόλεμο κήκε⁴⁹⁷ (δηλαδή δεύτερη φορά, αν οι πηγές είναι ακριβείς), έγινε πρόσκαιρα «Σινέ Μοντ» (Α, δες λέξη) και μετά ξανά «Απόλλων».

Ο αγαπημένος της Αθήνας κινηματογράφος
ΑΠΟΛΛΩΝ οδος Σταδίου **εξακολουθεί το**
θριαμβευτικόν του πρόγραμμα

⁴⁹² Κινηματογραφικός Αστήρ Ιούν. 1936, σε Θεοδοσίου 61

⁴⁹³ Λαζαρίδης 40

⁴⁹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ, 28.3.1926, σε Πατέρας 13

⁴⁹⁵ Αθηναϊκά Νέα 14.12.1932

⁴⁹⁶ Νέος Κόσμος 31.10.1934

⁴⁹⁷ Ορφανουδάκης 19

Αον ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
 με τους **Ιρέν Νταν Τζων Μπωλς**
 η ταινία που δια δημοψηφίσματος εκρίθη ως η
 τελειότερα δημιουργία της δεκαετίας
Βον ΦΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΥΝΟΡΑ
 με τον άφθαστο **Τζων Μακ Μπράουν**
 κινηματογραφικός κολοσσός
 Τιμαί 10 – 13 – 20. Μηνύτωρ⁴⁹⁸

Στην κατοχή επιτάχτηκε από τους Γερμανούς, μετατράπηκε σε «Κίνο Apollo» και υποχρεώθηκε, όπως και όλοι οι άλλοι επιταγμένοι, να βάζει τίτλους και στα γερμανικά και ιταλικά.⁴⁹⁹ Αυτό δε θα πρέπει να έγινε τόσο «σκληρά», όσο π.χ. στο «Αττικόν» που εξαφανίστηκε ολωσδιόλου από τις στήλες των εφημερίδων, γιατί αυτό το βρίσκουμε. Φαίνεται ότι κάποια στιγμή επανήλθε πλήρως στην οικογένεια Κουρουνιώτη, κάτι που πιθανώς σχετίζονταν με την κατάρρευση και μεταστροφή της Ιταλίας. Σχετικά, ψάρεψα την εξής διαφήμιση:

Ο κινηματογράφος **ΑΠΟΛΛΩΝ**
 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ **ξαναρχίζει** την
 ΔΕΥΤΕΡΑΝ ως κινηματογράφος Β΄
 προβολής με ένα από τα εκλεκτότερα
 έργα αυτής της εβδομάδος⁵⁰⁰

Ο Στέλιος Μαυρομμάτης, επονίτης φοιτητής του ΕΜΠ, γράφει ότι ο συμφοιτητής του Μικές Κουρουνιώτης (μετέπειτα δολοφόνος του Κίτσου Μαλτέζου,⁵⁰¹ αλλά και ήρωας, εκτελεσμένος από τους Γερμανούς) «...τον κινηματογράφο ‘Απόλλων’ τον είχε μετατρέψει σε οπλοστάσιο, σ’ ένα μετερίζι στην καρδιά της Αθήνας, μπροστά στη μύτη της Γκεστάπο»⁵⁰² Πάντως και ως «Κίνο Apollo», δεν είχε εξαφανιστεί ολωσδιόλου από τις στήλες θεαμάτων των εφημερίδων. Το βλέπουμε στις εφημερίδες της κατοχής όλα τα χρόνια ως «Απόλλωνα», πιθανώς επειδή δεχόταν και Έλληνες θεατές. Εξάλλου, είχε γίνει και εν μέρει θέατρο το ‘43. Ιδού κι ένα κατοχικό στιγμύοτυπο που καταγράφει ο Ψαθάς: «Κωμικές είναι οι σχέσεις ανάμεσα στους Γερμανούς και τους Ιταλούς. Έμαθαν ως και τον ‘αέρα’ ακόμα και τους βάζουν πόστα. Κατέβαινε με πάταγο την οδό Σταδίου μια μοτοσικλέτα. Επάνω ένας Ιταλός. Κι άξαφνα, έξω από τον ‘Απόλλωνα’ τρακάρει με μια κούρσα. Μέσα ένας Γερμανός. Σταματούν. Μασάει τα μουστάκια του ο Γερμανός, ζητάει συγγνώμη ο Ιταλιάνος. Κάποτε ξανακαβαλά ο Ιταλός και ξεκολλά να φύγει. Και πίσω του ξεσπά ο Γερμανός: ‘Αέrrrrρος!’».⁵⁰³

Μετά τον πόλεμο τα πρώτα χρόνια ήταν επίσης θέατρο. Έπειτα ξανάγινε για δυο σεζόν σινεμά. Αναφερόμενη στο 1947, η Βερβενιώτη γράφει για μια εξόχως αντιφατική σκηνή: «και ενώ στην ύπαιθρο οι τρομοκρατικές συμμορίες κατακρεουργούσαν ανθρώπους ή έστηναν τα κομμένα κεφάλια στους φανοστάτες της πλατείας, στις 27 Οκτώβρη, το βράδυ, στη Σταδίου, μπροστά στον κινηματογράφο

⁴⁹⁸ Το Βήμα 23.10.11940

⁴⁹⁹ www.e-telescope.gr/gr/cat09/art09_030228_02.htm

⁵⁰⁰ Ελεύθερον Βήμα, 11.02.1944

⁵⁰¹ Περισσότερα για τον Μαλτέζο, τον Κουρουνιώτη, τη σχέση τους, τη δολοφονία του πρώτου και την εκτέλεση του δεύτερου, σε Μακρής – Στάικος, ένα καταπληκτικό βιβλίο που το χαρακτηρίζει η συνεπής εξαντλητική έρευνα, η συναισθηματική «συμμετοχή» του γράφοντος στα γεγονότα, η αμεροληψία και το άρτιο γράψιμο

⁵⁰² Φλούντζης 645

⁵⁰³ Ψαθάς 39

Απόλλων, ήταν παρκαρισμένη επί δυόμησι ώρες μια και μοναδική ‘κούρσα’ που έγραφε ‘9η κομματική αχτίδα ΚΟΑ’.⁵⁰⁴

Το σινεμά λειτούργησε τελευταία φορά το 1948, με επιχειρηματία το Γιώργο Φραντζή⁵⁰⁵ (δες και «Αλάσκα»). Μετά εγκαταλείφθηκε και τελικά και γκρεμίστηκε. «Από πολλών ετών έχει κατεδαφισθή και παραμένει οικόπεδον»,⁵⁰⁶ σημειώνεται το 1957. Αργότερα, «το συγκρότημα των κινηματογράφων ‘Απόλλων’ και ‘Εσπερος’ [δες λέξη] κατεδαφίστηκε και έγινε το ξενοδοχείο ‘Εσπέρια’»,⁵⁰⁷ πράγμα που δικαιολογεί το θρήνο του Λαζαρίδη: «στη δεκαετία του ’50, χάσαμε και τον ‘Απόλλωνα’». ⁵⁰⁸ Δηλαδή η σειρά προφανώς είναι (παραλείποντας τις δευτερεύουσες ονομασίες): Πανόραμα (1906-1909) → Πολυθέαμα (1910- 1912) → αγνοώ τι έγινε στο ενδιάμεσο διάστημα Απόλλων (1915- 1937) → Σινε Μοντ (1938)→ Απόλλων (1938- 1941) → Kino Apollo/Απόλλων (1941-1943;) → Απόλλων (1943; -1948).

Ενδεικτικές ταινίες: «Χαμένη ευτυχία» του Μπράκο με την Μαρίαν Κάρμι, «Πατρίς» συν «Ο φίλος μου», «Ο μυστηριώδης πύργος», «Ο φίλος μου Λεβύ» + τρίπρακτος κωμωδία Κοπεγχάγης (1915), «Πιρλαντένια λάμπα», Η ωραία Εσπέρια εις το «Θυσία έρωτος», «Ο κατάσκοπος», «Η Μονμάρτη», «Ο τυχοδιώκτης», «Εάν ήμην βασιλεύς», «Το μέγα δηλητήριο», Η Έμμυ Λυν εις το αριστούργημα του γνωστού συγγραφέως Λεμαίτρ «Ο τελευταίος των Σελομινύρ», «Βαμπύρ» τετάρτη σειρά, «Η μόδα του 1916» + Η θεσπεσία Λίνα Καβαλιέρι εις το αθάνατον έργον «Νύμφη του θανάτου», ο Μάριος Πονάρ και η εφάμιλλη τής Μπορέλι Λέδα Γκυσ εις το πεντάπρακτον έργον, από τα σπάνια της εφετινής παραγωγής, «Η παντομίμα του θανάτου», απaráμιλλον εις πλούτον σκηνικών, τουαλεττών και αριστοκρατικός εκτελέσεις, «Η ενέδρα» (1916), «Μασίστας ο αλπινιστής», «Το μυθιστόρημα ενός βασιλέως», «Ο Μασίστας προστάτης των αδυνάτων» (1917), «Κόκκινα τραντάφυλλα» + «Η επέτειος της πτώσεως των Ιωαννίνων», «Η εκδίκησις του Γκιάνε», «2^{ov} Ούλτους» + «Χρυσόν δέρας» «5^{ov} Ούλτους» + Νέον Γκωμόν Ζουρνάλ, «6^{ov} Ούλτους», «Οι ιππότες του τριγώνου», «Η μπόταις [σικ] του Βραζιλιανού, «Η Νανά» του Ζολά, Ζούντεξ, «Η Μιστεγκέτ ντετέκτιβ», «Βασιλική τίγρις» (1918), «Ο κανάγιας των Παρισίων» (πολλά μέρη, πολλές φορές), «Αντίο νεότης», «Το βάρος της εις χρυσόν», «Μυστική αποστολή», «Παρίσι – Λυών – Μεσόγειος», «Μαντάμ Κολμπί», «Ο ελεύθερος έρωας», «Ζούδεξ» (2°, 3° ... 6° μέρος), «Ιωάννα Άυρ», «Ο Γιάννης του Γιάννη», «Ο πύργος του μαρτυρίου» με την Ζακομπίνη (1919), «Μία μοντέρνα Μαγδαληνή», «Οι Λιλιπούτειοι», «Νυκτοφύλαξ» ακατάλ., «Ερωτικό μάθημα», «Η φωνή του αίματος» «Το μυστικόν της Ντόλια» με τον Μαρσέλ Αλμπάνι (1920), «Γλυκιά Νανά» «Οι Λιλιπούτειοι» «Ζούντεξ» μέρος 7^{ov}, Ο Ψυλάντερ εις νέον έργον, «Ο Ούλπουλ» (1922), «Οι είλωτες της αγάπης», «Νύχτες πριγκήπων», «Μουλέν Ρουζ», «Η ωραία εξόριστος», «Αυτοκρατορικές βιολέτες» (1927), «Μπόρα» ελληνική τανία, «Γυναίκες στο βόρβορο» ακατάλληλον δια δεσποινίδας (σικ), θέατρο (1929), «Σου λε τουά ντε Παρί» (σικ), «Αρλεζιάνα» + «Μια νύχτα στο καμπαρέ», «Στο δυτικό μέτωπο», «Χάι τανγκ», «Ο λοχαγός της ανακτορικής φρουράς», «Ο εραστής της βασιλίσσης», «Ατλάντικ» (1930), «Ο χορός της όπερας» με τη Λιάνε Χάιντ, «Φρα Ντιάβολο» με τον Τίνο Πατιέρα, «Βασιλεύς των βασιλέων» (Πάσχα), «Βερντέν» (1931) «Σάλτο μορτάλε» με την γόησσαν βαμπί

⁵⁰⁴ Βερβενιώτη, αντλώντας από Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ), Αρχείο ΚΚΕ, ΚΟΥΤΙ 407, ΦΑΚ. 22/1/13. ΚΟΑ= Κομματική Οργάνωση Αθήνας

⁵⁰⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.23/21.03.1948

⁵⁰⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ, 30.05.1957

⁵⁰⁷ Πατέρας 94

⁵⁰⁸ Λαζαρίδης 40

του κινηματογράφου Τζίνα Μάνες + Χοντρός Λιγνός, «Δεν θέλω να μάθω ποιος είσαι», «Ντάβιντ Γκόλντερ», «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Η κόμησσα Μοντεχρήστο» (1932), «Ο πλοίαρχος της κορβέτας», «Ρομάντζο μιας νύχτας», «Αστρο της Βαλέντσια» Μπριγκίτε Χολμ (1933), «Χαρήτε τη ζωή σας», «Η ορντινάτσα» + Μπιάνκο,⁵⁰⁹ «Το παλάτι των ονείρων» + Μπιάνκο, «Κιγκ Κογκ», «Το τελευταίο βάλς του Σοπέν» (1934), «Ο κατακτητής των θαλασσών», «Νο 17», «Στη χώρα των ανθρωποφάγων», «Το μαγικό παλάτι», «Από τον έρωτα στο έγκλημα» (1935), «Ο υπ. αρ. 1 δημόσιος κίνδυνος», «Ο άγγελος του σκότους» (1936), «Οι δύο μάγκες», «Βόλγα – Βόλγα» + «Έντυ Καντόρ», «Γούπη», «Ρότσιλντ» (1937), «Μέσα στη θύελλα», «Χουαρέζ», «Τσιγγάνικο τραγούδι», «Αιχμάλωτος της Ζέντα» (1939), «Γρέιντερ Χορν», «Πεθαίνω κάθε αυγή», «Έπαυλις του μυστηρίου», «Στο περιθώριο της ζωής», «Το πρώτο ξύπνημα», «Το κλεμμένο χειρόγραφο» «Γυναίκες ερωτευμένες» (1940), «Μητέρα με το στανιό», «Ξανθή Κάρμεν», «Μορένα Κλάρα», «Γεροντοπαλλήκαρο εν δράσει», «Σκάνδαλα βαρώνης», «Ο κύριος, η κυρία και η φίλη», «Παντρεύω τη μαμά μου» (1941), «Ο τρελλός του αιώνας», «Η ανάκρισις προ διλήμματος», «Η γαμήλιος περιπέτεια» (1942), «Τα σύνορα της αγάπης», πολύ θέατρο (1943), «Ερωτική θύελλα», «Ίρμα η τσιγγάνα», «Πονεμένη αγάπη», «Φωτιά κάτω απ' τη στάχτη» (1944), «Μπόέμ», «Επισκέπται της νύχτας», «Χαμένο όνειρο», «Πες πως μ' αγαπάς», «Επέλασις της νύχτας» (1947), «Στη θύελλα του πάθους», «Οι δυο κατεργαρέοι», «Δούκισσα του υποκόσμου», «100.000 λίρες», «Μαρίνος Κοντάρας» και «Μια νύχτα στους τροπικούς» (1948).

Απόλλων Β / Apollon Νεότερος αστικός κινηματογράφος της περιοχής Συντάγματος, που ξεκίνησε το 1960, 12 χρόνια μετά το κλείσιμο του προηγούμενου, περίπου απέναντί του, υπενθυμίζοντας το παλιό όνομα, και συνέχισε μέχρι το 2012. Σταδίου 19, στο υπόγειο του «Αττικόν», όπου ως τότε στοιβάζονταν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους. Τυπική διάταξη. Τηλέφωνα 3236811, 3252817, 2103236811-12. Εξαρχής επιχείρηση της Σκούρας Φιλμς, με 900 καθίσματα,⁵¹⁰ 820 αργότερα⁵¹¹ (και 520 θέσεις τελευταία), σε εμβαδόν 660 m². Αρχιτεκτονικά σχέδια, εκτέλεση και αρχική «ντεκορασιόν» (σικ) είναι του αρχιτέκτονα Κ. Βουτσινά. Το μπαρ το είχε αναλάβει ο ξακουστός Φλόκας.

Παρασκευή 18.11 1960 έγιναν τα επίσημα εγκαίνια, και τη επόμενη μέρα άρχισαν οι προβολές, ενώ τρεις βδομάδες αργότερα άρχισε το περίφημο σύστημα «Τοντ Α-Ο», με το φιλμ «Νότιος Ειρηνικός».⁵¹² «Είχε το καλύτερο μπαρ που έχω δει εγώ ως μικρός σε κινηματογράφο. Π.χ. Είχε άπειρα είδη σοκολάτας εισαγωγής. Εκεί έφαγα πρώτη φορά ελβετική σοκολάτα, βλέποντας το «Ένας τρελός, τρελός κόσμος».⁵¹³ «Τα καθίσματα ήταν από μπλε-γκρι βελούδο.»⁵¹⁴ Προβάλλει Πάρκινγκ Ομήρου 12 (1995), επί πολλά χρόνια «Απόλλων – Renault» (π.χ. 1995 –2000), με αυτοκίνητα Ρενό εκεί στη βιτρίνα, «Dolby Digital, Air contition surround, ωραίο μπαρ» (1998), «Renault – Film Center» (2000), «Filmcenter Cinema Class της Ciemax», «Dolby

⁵⁰⁹ Εντουάρντο Μπιάνκο εξ Αργεντινής, επικεφαλής του ομόνυμου μουσικού συγκροτήματος. Έπαιξε σε κινηματογράφους και κέντρα Θεσσαλονίκης και Αθήνας. Δες Τομανάς 20 κ.ε. Ο πατέρας μου συμπληρώνει ότι όταν ο Μπιάνκο έφυγε, λόγω του πολέμου, ήταν αγαπητός και αναγνωρισμένος, μα όταν μεταπολεμικά γύρισε, κανείς δεν τον θυμόταν.

⁵¹⁰ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁵¹¹ Περγλ και Ντην, δίχως σελιδαρίθμηση

⁵¹² Έθνος 15.11.1960.

⁵¹³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁵¹⁴ Βάνα Συνοδινού χειρόγραφο (ιμέιλ)

stereo» (2006). Δουλεύει και καλοκαίρια κατά καιρούς, με κλιματισμό και επαναλήψεις.

Εδώ, το 1965, άγνωστοι έκλεψαν 170 δραχ. από την τσάντα της κ. Άννας Πεπονούλια, η οποία ήταν απορροφημένη στο έργο.⁵¹⁵ Την ίδια χρονιά, στα Ιουλιανά, τα ρολά της πρόσοψης έπθαν ζημιές, όπως άλλωστε και του «Αττικού».⁵¹⁶

Είναι ένα πολυτελές και όμορφα διακοσμημένο σινεμά, σε μοντέρνα γραμμή. Το ακριβότερο επί πολλά χρόνια (μαζί με το Ράδιο Σίτυ) Π.χ. το 1965 οι τιμές του (ποίκιλλαν αναλογως της ώρας) ήταν από 16 -18 δραχ. και τ' αντίστοιχα παιδικά παιδικά 11.50 – 14 δραχ, δηλαδή 1-4 δραχ. πάνω από το μέσον όρο.⁵¹⁷ Το 1976 έχει 70 δραχ. εισιτήριο, όταν οι επιφανέστεροι των ανταγωνιστών του έχουν 60. Κάθε αρχή σεζόν, λειτουργεί σα σινε Τέχνης σε «Νύχτες πρεμιέρας», «Πανοράματα ευρωπαϊκού σινεμά» κλπ. Γι' αυτό και εδώ έχω δει κατά βάση αφιερώματα: στον ιταλικό κινηματογράφο, στον Λουτσίνιο Βισκόντι, στον Φριτς Λανγκ, διάφορα «Πανοράματα» της «Ελευθεροτυπίας» και «Νύχτες πρεμιέρας» π.χ. στο φιλμ νουάρ, σε Αμερικανούς σκηνοθέτες κλπ. Είναι ένας πολύ αγαπημένος χώρος για μένα. Να και μια διαφήμισή του:

<p>ΔΥΡΙΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝ</p> <p>Η ταινία που απετέλεσε τον μεγαλύτερο σταθμό από γενέσεως του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ο θρυλικός</p> <p>ΚΑΤΗΦΟΡΟΣ</p> <p>του ΓΙΑΝΝΗ ΔΑΛΙΑΝΙΔΗ</p> <p>•</p> <p>ΖΩΗ ΛΑΣΚΑΡΗ – ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΗΣ - ΝΙΤΣΑ ΜΑΡΟΥΔΑ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΖΕΡΒΟΣ – ΕΛΕΝΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ</p> <p>και ο</p> <p>ΚΩΣΤΑΣ ΒΟΥΤΣΑΣ</p> <p>•</p> <p>Μια ταινία της ΦΙΝΟΣ ΦΙΛΜ⁵¹⁸</p>
--

Ο φίλος μου ο Μανώλης Μανωλάς μου λέει: «Εδώ είχα δει την ταινία 'Σεσμός' με ένα τρομερό σύστημα ηχείων που δημιουργούσε την εντύπωση παλμικών δονήσεων. Έχουν περάσει τόσες δεκαετίες κι ακόμα το θυμάμαι».⁵¹⁹ Ο Γιάννης από τη Δάφνη, αγνώστων λοιπών στοιχείων, θυμάται ότι πρόλαβε να δει το «Ιησούς Χριστός σούπερ σταρ», που το ανέβασε κατ' αποκλειστικότητα ο «Απόλλων», γιατί η ταινία ύστερα από λίγες μέρες απαγορεύτηκε.⁵²⁰

⁵¹⁵ Απογευματινή 09.03.1965

⁵¹⁶ Ελευθερία 22.07.1965

⁵¹⁷ Αθηναϊκή 14.09.1965

⁵¹⁸ Τα Νέα, 29.09.1964

⁵¹⁹ Μανώλης Μανωλάς, συνέντευξη

⁵²⁰ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

Στα μεγάλα επεισόδια του 2012, η κοινή πρόσοψη του «Αττικόν» (δες εκεί για λεπτομέρειες) και του «Απόλλων» κήκε. Το σινεμά, πού έτυχε να παίζει το έργο με τον δυσσιώνο τίτλο «Ο θεός της σφαγής», φυσικά έκλεισε. Επί πολύν καιρό στις εφημερίδες, στη στήλη των κινηματογράφων, εμφανιζόταν η πληροφορία «Κλειστό λόγω επισκευών». Μετά χάθηκε κι αυτή. Κλείνοντας την ύλη αυτού του βιβλίου (καλοκαίρι του '13), ο χώρος του «Απόλλων» και του «Αττικόν» εξακολουθεί να είναι κουφάρι, με αποκαΐδια και λαμαρίνες, όπου δε γίνεται καμιά επισκευή.

Μερικές ταινίες: «Έλα ν' αγαπηθούμε» Μερ. Μονρόε Ύβ Μοντάν (εναρκτήριο φιλμ), «Αλάμο», «Ένας παράξενος ντετέκτιβ» Φρεντ Μακ Μάрайη (1960), «Έξοδος», «Ένας παράξενος ντετέκτιβ», «Αλαμο», «Καν καν», «Έγκλημα με 5 ενόχους» (1961), «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου» πολεμική δραματική περιπέτεια 9^η εβδομάδα Πωλ Άνκα, Τζ. Γουαίην, Ρ. Βάγκνερ, Σολ. Μινέο, Ρ. Μήτσαμ, Ρ. Μπάρτον, «Γυμνή χήρα», «Τομάζ ο κομπιναδόρος», «Δύο ντάμες χήρες και ο μπαλαντέρ» (1962), «Το ποντίκι στο φεγγάρι», «Ηρωικό κορόιδο» κωμ., «Τη νύχτα που γίναμε ερασταί» (1963), «Ρίο Κόντσο» ουέστερν, «Ο Σατανάς και οι γυναίκες», «Κλεοπάτρα» υπερθέαμα Ρ. Μπάρτον Λ. Ταίηλορ 18^η εβδομάς, «Εγωισμός» (1964), «Η ωραία κοιμωμένη του δάσους», «Αγωνία και έκστασις», «Ένα κορίτσι για όλο το στόλο» (1965), «Η μελωδία της ευτυχίας», «Μαίρη Πόππινς», «Άνθρωποι υπέροχοι και ιπτάμενες σακαράκες», «Χαβάη» (1966), «Η πιο όμορφη [σικ] στιγμή» δράμα Μ. Μαστρογιάννι, «Τα λιοντάρια του Ρίο Γκράντε», «Φαντασία», «Η ιστορία της Ρουθ», «Ο προδότης της στρατιάς του Ρήνου» πολεμ., «Σταχτοπούτα» (1967), «Μια παράξενη οικογένεια», «Δόκτωρ Ντούλιτλ», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (1968), «Πέητον πλεης», «Στη σκιά του φεγγαριού», «Μάρθα» Ελένη Ανουσάκη, «Καθένας για τον εαυτό του» (1969), «Το παιχνίδι του έρωτα και του πόθου», «Επιδρομή 1000 αεροπλάνων», «Γουέστ Σάιντ Στόρυ» (1970), «Επιχείρησις κεραυνός», «Η διπλή ζωή της Νταίζη Γκαίημπλ» (1971), «Αστυνομική ιστορία», «Ο βασιλιάς της πίστας», «Σημαδεμένος εκδικητής» (1972), «Δον Κιχώτης, ο άνθρωπος απ' τη Μάντσα», «Αβάντι» (1973), «Πρώτη αγάπη», «Υπέρλαμπρο άστρο» (1974), «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Απόσπασμα καταδίωξης», «Ένα γέλιο ένα δάκρυ» (1975), «Το κορίτσι του γκάγκστερ», «Παράθυρο στον κόσμο», «Ο ψυχοπαθής του καλοκαιριού», «Το ίνδαλμα Μαχαγκόνου», «Στη φωλιά (σικ) του κούκου» (1976), «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Πρωταθλητές του σαματά» (1977), «Ο Ατσίδας και το λαγωνικό», «Ένα κάθαρμα στην υπηρεσία του νόμου», «Το ημερολόγιο του φόβου», «Στρατηγός Μακ Άρθουρ» (1978), «Το φάντασμα», «Ελεύθερος καβαλάρης», «Το εξπρές του μεσονυκτίου», «Το τέρας της αποκαλύψεως» (1979), «Οι αετονύχηδες του Μπριγκς», «Οι ατσίδες με τα μπλε», «Οι καβαλάρηδες με τη μεγάλη σκία» (1980), «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Καλλιγούλας», «Η πύλη της Δύσεως», «Ο πρωτάρης» (1981), «Ρα ... τα.. τα... πλαν», «Το τάμα», «Πλούσιες και διάσημες» (1982), «Το ρεπό», Αλαίν Ντελόν «Ο αδίστακτος», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», «Γκάντι», «Κάνοντας έρωτα» (1983), «Παιχνίδια πολέμου», «Πυρετός τα μεσάνυχτα», «Πυρετός το Σαββατόβραδο» «Γρανίτα Αμερικάνα» νο2 (1984), «Ο θησαυρός του γλυκού νερού», «Αμαντέους», «Ο θησαυρός του γλυκού νερού» (1985), «Ο Αστερίξ μονομάχος», «Πέρα από την Αφρική», «Ατσαλένιος αετός» (1986), «Έτσι είναι η ζωή», «Το χρυσό παιδί του Ρίτσι», «Πράκτωρ 007 Με το δάχτυλο στη σκανδάλη», «Τα σκληρά καρύδια», «Επάγγελμα ζιγκολό» (1987), «Μπαλάκια ... τρίτου τύπου», «Αμαζόνες της νύχτας», «Ο θησαυρός του γλυκού νερού», «Η γυναίκα στη θάλασσα», «Καλώς ήρθατε στην κόλαση» (1988), «Σεξ ψέματα και βιντεοταινίες», «Μύστικ πίτσα» (1989), «Γεννημένος την 4^η Ιουλίου», «Κοίτα ποιος μιλάει», «Ο Ιντιάνα Τζούνς και η τελευταία σταυροφορία» «Εκδίκηση

πάθους» (1990), «Η γυναίκα με τα σπέρτα» + «Δέσποινα», «Ένας άλλος σαν εσένα», «Άντε γεια» (1991), «Η κίνηση του ιππότη», «Χριστόφορος Κολόμβος, η ανακάλυψη της Αμερικής», «Κάπταιν Χουκ» «Ο πρίγκιπας της παλίρροιας», «Τα βήματα που γοητεύουν» (1992), «Αλαντίν», «Η δεύτερη ευκαιρία» (1993), «Μικρός Βούδας», «Αγαπημένο μου ημερολόγιο», «Αριστόγατες», Κλειστό λόγω ριζικής ανακαίνισης (1994), «Βανέσα Παροντί», «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Για όλα φταίει το 'γκαζόν'», «Τέλος εποχής», «Η τελική μάχη», «Street fighters» (1995), Νύχτες πρεμιέρας, «Πέρα από τα σύννεφα», «Το μοναστήρι του πάθους» (1996), «Το πυροβολημένο ψάρι», «Δάσκαλος για κλάματα», «Φτερά και πούπουλα», «Startrek: Η πρώτη επαφή» (1997), «Αίμα, σπλάχνα, σφαίρες και οκτάνιο», «Οργασμός», Αφιέρωμα στο Βισκόντι, «Μεθυσμένο άλογο» + η μικρού μήκους «Ψυχοσάββατο», «Σκοτεινή πόλη» (1998), «Παραμυθένιος έρωτας», «Matrix», «Safe sex», «Χαμένες αγάπες», «Η λεπτή κόκκινη γραμμή», Νύχτες πρεμιέρας. Κάθε μέρα τέσσερις ταινίες: «ENTROPIA», (σικ τα κεφαλαία), «Κρέας, Το στόμα του Ζαν Πιερ», «Μόνος εναντίον όλων», «Φαινόμενα» (1999), «Ο πυρετός ανεβαίνει στο Ελ Πάσο», «Δον Κιντίν, ο πικραμένος», «Σίμων της ερήμου», «Ανέβασμα στον ουρανό» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα στον Μπουνιουέλ + σχετική έκθεση αφισών (διοργάνωση Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και πρεσβεία του Μεξικού), «Θέα στον ωκεανό» «VORTEX», «Νύχτα πρεμιέρας» του Τζον Κασσαβέτη. Θα ακολουθήσει συζήτηση με το σκηνοθέτη Βασίλη Βαφέα (2000), «Το ημερολόγιο ενός εφημέριου», «Ο οργασμός της Εϊμι», «Καρκαλού», Αφιέρωμα στον Ζακ Ντεμί, Αφιέρωμα στον Βισκόντι, «Τέσσερα» από την Κινηματογραφική λέσχη του «Αθηνοράματος» (2001), «Η Αγγλίδα και ο Δούκας», «Σουίνγκ» κλπ ταινίες στην τρίτη εβδομάδα γαλλόφωνου κινηματογράφου, «Σαρκική σχέση», «Το ασημένιο τρένο» (2002), «Μεγάλες προσδοκίες», «Ο βασιλιάς», «Lilium», «Ο τζέντλεμαν του υποκόσμου», Διεθνής συνάντηση αρχαιολογικής ταινίας, είσοδος δωρεάν, «Κατάσκοποι», Εβδομάδα «Τέχνη και κωμωδία» (2003), «Βαθύ μπλε», Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου, «Ο κος Τζόουνς» (2004), «Η μεγάλη γοητεία», «Το μεγάλο ταξίδι», «Νεκρή νύφη» (2005), «Μην ξαναγυρίσεις», «Το πήδημα του Κατσαντώνη και ο μπαρμπα Λάμπρος» + «Κακολύρι» + «Εκτός σχεδίου», Φεστιβάλ γαλλόφωνου κινηματογράφου, «Χαβάνη – Όσλο», «Poseidon», «Σεβαστιανός», Νύχτες πρεμιέρας, «Ο δρόμος για το Γουαντανάμο» (2006), «Ματωμένο διαμάντι», «Music and Lyrics», «Dreamgirls», «Η αποπλάνηση ενός ξένου», «Alter ego» (2007), «Animals in love», «Yella» «Τα χρόνια της μαυρίλας», «Σύζυγος κατά λάθος», «The spirit» (2008), «Υπ. αριθμόν 1 δημόσιος κίνδυνος», «Αμφιβολία», «Όλα θα πάνε καλά», «Το κακό 2: Στην εποχή των ηρώων», «Χάλια μέρα για ψάρεμα» (2009), «Αμέλια», «Μια μέρα του καλοκαιριού», «Κουζίνα με ψυχή», «Νήσος», «Επικηρύσσοντας την πρόην» (2010), «Biutiful», «Κυνόδοντας», 24^ο πανόραμα αρωπαϊκού κινηματογράφου: «Ο πορτοφολάς», «Pater», «Ο ξεναγός» κλπ, «Burlesque» (2011), «Αδίκος κόσμος», «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Ο θεός της μεγάλης σφαγής», Κλειστό λόγω επισκευών σε λίγον καιρό μαζί σας... (2012).

Αργυρόπουλου / **Αργυρόπουλου θέατρο** / **θέατρο Αργυρόπουλου** Α δεξ **Λεξαμενή**
Α

Αργυρόπουλου / **Αργυρόπουλου θέατρο** / **θέατρο Αργυρόπουλου** Β Θερινό θέατρο της Πλάκας, που για μια εξαετία (1952 – 1957) λειτούργησε σα σινεμά Α' προβολής. Οι εφημερίδες το έγραφαν Πλάκα / Νικοδήμου / Νικοδήμου και Φιλελλήνων. Ακριβή στοιχεία τοποθέτησης μάς δίνει ο τηλεφωνικός κατάλογος: Νικοδήμου 3, τηλ.

30957.⁵²¹ Δε θα πρέπει να συγγέεται με τα κατά καιρούς χειμερινά συνώνυμά του, που ο τότε γνωστός ηθοποιός Αργυρόπουλος ενοικίαζε, μετονόμαζε και λειτουργούσε περιστασιακά. Σήμερα στο χώρο λειτουργεί πάρκινγκ.

Κάποιες ταινίες: «Πεζοδρόμιον του πόθου», «Παρελάσεις γυμνού», «Η αγνή του λιμανιού», «Μεξικάνικες βραδιές», «Μπούλντο Ντράμοντ» (1952), «Ο δολοφόνος της Βιέννης», «Αμαρτωλός πόθος» αισθημ. Αλίντα Βάλλι, «Ο λαθρέμπορος και η πριγκίπισσα», «3 κορίτσια θέλουν θάλασσα», «7 θανάσιμα αμαρτήματα», «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα» Τζέιμς Μέισον (1953), «Το φίδι του Νείλου», «Στιγματισμένη», «Χωρίς διαβατήριο», «Παντρεύουν τον πατέρα μου» (1954), «Η σειρήνα της Φλωρίντας», «Τηλεφωνήσατε Ασφάλεια», «Αστυνομική ιστορία» αστυνομικό Κερκ Ντάγκλας, «Οι άνδρες προτιμούν τις ξανθιές», «Μαύρος πάνθηρ» ναυτ. Τζων Παίην (1955), «Μαντρέν», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Δαίμων της Ασίας», «Χτύπα ξύλο» (1956), «Η συμμορία της μαύρης λεωφόρου», «Αναστασία», «Ο γελοτοποιός του βασιλιά» και «Η ωραία μυλωνού» (1957).

Αργώ Χειμερινός κινηματογράφος Α' προβολής με άνισο πρόγραμμα, που ξεκίνησε στη θέση του κέντρου διασκέδασης «Mocambo – Lido»,⁵²² λειτούργησε το σύντομο διάστημα '64- '66 (αρχές), μετονομάστηκε σε «Παρκ» (δες λέξη) και τελικά έγινε θέατρο που επιζεί μέχρι τις μέρες μας («Κάπα»). Οι εφημερίδες γράφανε Κυψέλης ή Κοδριγκτώνος, ή και την ακριβή διεύθυνση, Κοδριγκτώνος 2.

Εντόπισα τη διαφήμιση της εναρκτήριας προβολής:

Ο νέος κινηματογράφος **'Αργώ'**
Κυψέλης και Κοδριγκτώνος
αρχίζει σήμερα
ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ
και μαζί Αναμνήσεις από την Ελλάδα
και Η ρόδα⁵²³

...αν και τελικά πρώτη ταινία ήταν άλλη (δες αμέσως πιο κάτω). Το όνομα επαναλήφθηκε στις μέρες μας σε θέατρο του Μεταξουργείου.

Ενδεικτικές ταινίες: «Μονεμβασία» ελληνική (αφεταιρική ταινία), «Τετράγωνο», «Αργώ» (!), «Οι περιπέτειες του Τζώννου Χαλινταίη» Τζ. Χαλινταίη, Σουλβί Βαρτάν, «Ο κύριος» κομεντί, Ζαν Γκαμπέν (1964), «Πέντε πτώματα χωρίς κεφάλι», «Αφήστε τους δολοφόνους να πυροβολούν», «Κυρίαρχος του κόσμου», «Σταυροί στα χαρακώματα», «Καυτό αίμα», «Η μοντέρνα σταχτοπούτα», «Ερωσ σε τέσσερις διαστάσεις» (1965), «Τέντυ μπού αγάπη μου» κωμ., «Κίτρινο διαβατήριο», «Το ρεμάλι της Φωκίωνος Νεγρη» ελλην. ρεαλιστ. επανάληψις, «Λολίτες της Αθήνας» και «Ο Τζέρρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός» (1966).

Αρξεντίνα Μέσου επιπέδου χειμερινός κινηματογράφος των Αμπελοκήπων που έζησε σχεδόν 30 χρόνια και που οι εφημερίδες τον κατέγραφαν ως Αλεξάνδρας / γήπεδο ΠΑΟ / Παναθηναϊκός. Η ακριβής διεύθυνση ήταν Λεωφόρου Αλεξάνδρας 158 και Παναθηναϊκού, στην εκεί υπάρχουσα πολυκατοικία. Σήμερα (2010) η πολυκατοικία έχει την είσοδό της στο κέντρο, ένα κλειστό μαγαζί αριστερά, πάνω στη γωνία, κι ένα άλλο κλειστό μαγαζί δεξιά της, προς το εσωτερικό του τετραγώνου:

⁵²¹ ΟΤΕ, 1956

⁵²² Πατέρας 164

⁵²³ Μεσημβρινή, 30.11.1964

αυτό ήταν η «Αρζεντίνα». Η είσοδος ισόγεια, το σινεμά υπόγειο, και με εξώστη. Πάντοτε Α΄ προβολής, με τηλ. 6424892, 6434204. Με εξώστη (φτηνότερο, ενοείται) και πλατεία, η οποία καταγράφεται με 600 θέσεις το 1968.⁵²⁴ Ξεκίνησε το Γενάρη του 1963 κι έκλεισε το Μάρτη του 1993.

Προς την οδό Παναθηναϊκού υπήρχε μια πλάγια έξοδος κινδύνου. Εκεί σώζονταν μέχρι προ τινος η είσοδος με λουκέτα, το απαγορευτικό του πάρκινγκ πάνω της και τα πλαίσια ενός κρεμαστού διαφημιστικού τελάρου, που κάποτε έκλεινε με τζάμι κι είχε φωτογραφίες των «προσεχώς». Επιπρόσθετα, κρεμαστή από το μπαλκόνι του διαμερίσματος που βρίσκεται στον πρώτο όροφο της Αλεξάνδρας, πάνω από την πρώτην είσοδο του σινεμά, σώζονταν μέχρι τελευταία κάποια ταμπέλα «Αρζεντίνα», που δεν ήταν βεβαίως η ορίτζιναλ του σινεμά, παρά μια πρόχειρη μεταγενέστερη. Αυτό το ξέρω από φωτογραφία της πολυκατοικίας, νεόδμητης και με την «Αρζεντίνα» ακόμα να μην έχει ανοίξει, που προμήθεψε ο πολύτιμος φίλος Θόδωρος Βαλμάς, φωτογραφία που προέρχεται από το αρχείο του κατασκευαστή πολιτικού μηχανικού!⁵²⁵ Ήδη από το 2005, έχει χαθεί κάθε εξωτερικό ίχνος του κινηματογράφου.

Γράφει ο ωραιότατος Νίκος Νικολαΐδης: «...Κάτι ρεζίληδες είμαστε, που σύρθηκαν ανάμεσα Μέντια Λουζ, Σινεάκ και Αρζεντίνα· και τώρα που το ξεφτιλίσαμε τελείως, σου ομολογώ πως έχω σαφείς υποψίες, για να μην πω αποδείξεις, πως η φάρα μας δεν είναι τίποτ' άλλο παρά η γενιά του σινεμασκόπ»⁵²⁶

Η απόλυτη προσωπική μου ηδονή της Κυριακής τους χειμώνες του '70 και του '80, σε τρεις προορισμούς, με απόσταση μεταξύ τους 20 μόνο μέτρα: «Λεωφόρος» το μεσημέρι για το ματς (και να έχει κερδίσει ο Παναθηναϊκός), «Αρζεντίνα» το απόγευμα για το φιλμ και «Οινομαγειρείον το ♣» το βράδυ, στην οδό Παναθηναϊκού, για κρασί –μεζέ. Χρόνια το σχεδιάζα, μα ποτέ στη ζωή μου δεν είχα συγχρόνως ούτε το χρόνο, ούτε τα λεφτά και για τα τρία, ενώ άλλοι φίλοι το κατάφεραν! Μέχρι δύο έφτασα. Τα τελευταία χρόνια, από τα τρία αυτά μόνο το «Οινομαγειρείον το ♣» έχει απομείνει. Ούτε «Αρζεντίνα», ούτε Λεωφόρος: παίζουμε τόσα χρόνια στο αχώνευτο –και εκτός Δήμου Αθηναίων– μαρουσιώτικο ΟΑΚΑ, με σποραδικές και στιγμιαίες επιστροφές στη Λεωφόρο. Φέρος πάντως (2013) η Πανάθα ξαναγύρισε στη Λεωφόρο: στις 4 Αυγούστου έπαιξε φιλικό με τη Λάτσιο, 0-0. Ελπίζω αυτή τη φορά να μείνει, έστω κι αν πατώσουμε στο πρωτάθλημα. Τέλος πάντων, εδώ είχα δει αρκετές ταινίες, μεταξύ των οποίων τη «Βιριδιάννα», τον σοβιετικό «Άμλετ» και το «Κράμερ εναντίον Κράμερ».

Το Νοέμβρη του 2009, οι φίλοι Νίκος και Σία Πανουτσοπούλου μου δώσανε επαφή με την κ. Όλγα Μάτη, κόρη του κ. Μάτη, ενός από τους ιδρυτές του σινεμά, η οποία ζει στο ρετιρέ της ίδιας πολυκατοικίας. Είναι το διαμέρισμα με όλο το γήπεδο του Παναθηναϊκού πιάτο στα μάτια του, που τόσες φορές το είχα ζηλέψει όταν ήμουνα στο γήπεδο. Με πολλή προθυμία και καλοσύνη, η κ. Μάτη μού μίλησε επί πολλή ώρα και για σινεμά και για την κοινή αγάπη μας, τον Παναθηναϊκό. Και μου είπε πράγματα καταπληκτικά:

«Στην 'Αρζεντίνα' ιδιοκτήτες, συνέταιροι, ήταν δυο φίλοι που γνωρίστηκαν στο Σουδάν, ο πατέρας μου Χρύσανθος Μάτης και ο Αντώνης Καρτσούνης. (Ο πατέρας μου ζει, είναι 98. Μέχρι τα 78 του δούλευε, δεν ήθελε να βγει στη σύνταξη. Εγώ είμαι

⁵²⁴ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵²⁵ Φωτογραφία της «Αρζεντίνας» του '63

⁵²⁶ Νικολαΐδης, 171

γέννημα θρέμμα Αφρικής, δεν έχω πάει ελληνικό σχολείο, έχω τελειώσει γαλλικό και αγγλικό σχολείο). Ήρθαν εδώ, αγοράσανε μαζί το οικοπέδο, χτίσανε την πολυκατοικία και τον κινηματογράφο. Το όνομα δεν είχε σχέση με νυχτερινά κέντρα, ούτε με τη χώρα. Ψάχναμε κάτι ν' αρχίζει από Α –έτσι έπρεπε τότε, ν' αρχίζει από Α- και ήτανε και ωραίο στ' αυτό το 'Αρζεντίνα'. Έτσι τ' αποφασίσαμε. Στο οικοπέδο υπήρχε ένα καφενείο, τίποτ' άλλο. Για να δεχτεί να βγει αυτός που το είχε, συμφωνήσαμε να του δώσαμε το θυρωρείο της πολυκατοικίας. Μετά απ' αυτό, μπήκε η μπουλντόζα. Υπήρχανε οι Φυλακές Αβέρωφ και το γήπεδο του Παναθηναϊκού, από μεγάλα κτίρια, κι όλα τ' άλλα ήτανε μικρομάγαζα, σπιτάκια και πιο πολύ μαρμαράδικα. Πολλά μαρμαράδικα, γιατί είχαν ανάγκη το νερό. Προς τους Αμπελόκηπους πολύ πράσινο και προς τα Τουρκοβούνια όλα σχεδόν άχτιστα, πολύ πράσινο επίσης. Τότε, η Λεωφόρος ήτανε ένα ποτάμι. Δεν το βλέπαμε το ποτάμι, ήτανε βαθιά, προς τη μεριά των Φυλακών και ο δρόμος ήτανε προς τη δική μας μεριά [πολύ πιο στενός από ό,τι σήμερα].

Όταν άρχισαν οι εργασίες για την πολυκατοικία, για τα θεμέλια, τα φουρνέλα απαγορευόντουσαν. [Τα βάζανε όμως]. Και θυμάμαι ότι γινότανε πανικός, «πηγαίνετε πίσω» φωνάζανε, μπαμ μεγάλο, να σπάσουν το βράχο. Ήταν το βουνό εδώ, ο Λυκαβηττός. Εν τω μεταξύ, μέσα από τους βράχους που σπάζανε τρέχανε νερά, πηγή. Σπάζανε το βράχο, πεταγόταν με μεγάλη πίεση το νερό. Κάθε φορά που έσπαγε κάτι, λέγαμε όλοι 'πόπω, θα πνιγούν οι άνθρωποι κάτω που δουλεύανε, στο εργοτάξιο. Λοιπόν, τι κάναμε; Ξεκινήσαμε από το να τσιμεντάρουμε όλη την πλευρά προς την πλαγιά. Με ειδικά τσιμέντα που φέρανε, για να κρατάει την πίεση του νερού, να μην πετάγεται τόσο δυνατά. Αλλά βέβαια, αυτό κρατούσε για λίγο, μετά ξανάσπαγε, το νερό ήτανε πιο δυνατό. Εμείς όμως προσπαθούσαμε κείνες τις ημέρες να τελειώνουμε. Ήταν ένας αγώνας. Μετά σοφιστήκανε και κάνανε ένα πολύ βαθύ πηγάδι, γύρω στα 25 μέτρα. Και τι γίνεται τώρα; Τα νερά τρέχουν απ' όλες τις μεριές και, καθώς το πηγάδι βρίσκεται στο πιο χαμηλό σημείο, μαζεύονται κει. Εκεί λοιπόν υπάρχει ένα μηχάνημα, το οποίο, μόλις ανέβει η στάθμη του νερού στο επίπεδο που είναι επικίνδυνο για μας, αρχίζει και παίρνει μπρος η μηχανή, αντλεί τα νερά κι έτσι φεύγουν πάλι προ το ποτάμι. Αυτό συμβαίνει μέχρι σήμερα. Συντηρούμε, παρακολουθούμε το μηχάνημα. Πάντα κάποιος το παρακολουθεί. Ο διαχειριστής... Τώρα, παλιότερα, που κάποιες φορές έπεφτε το ρεύμα –είχαμε προβλήματα με την τάση και δεν ήταν αυτόματο το μηχάνημα, έπρεπε κάποιος να πατήσει το κουμπί για να ξαναπάρει μπρος- πλημμύριζε η 'Αρζεντίνα'! Έτυχε ν' ανοίξω την πόρτα το πρωί, για να μπω μέσα ν' ανάψω τα φώτα του σινεμά κι είχε νερά. Τότε φωνάζαμε 'Μην πατήσεις, θα πάθει ηλεκτροπληξία'. Το φτιάχναμε βέβαια, ερχόταν συνεργείο με σωλήνες, το βράδυ παίζαμε κανονικά. Αυτό έγινε από το '68 και μετά, που ανέλαβα προσωπικά το σινεμά, τρεις φορές. (Πριν υπεύθυνος ήταν ο Καρτσούνης). Κάτω το πάτωμα είχε ένα μάρμαρο πολυτελείας, ροζ- απίστευτα χρώματα. Και δεν πάθανε τίποτα. Και το νερό που πέρασε, τί- πο- τα. Καλά, αρχικά είχε και χαλιά. Όταν όμως έγινε και ξανάγινε αυτό, αναγκαστήκαμε και τα βγάλαμε.

Υπήρχε πλατεία και εξώστης. Η πλατεία είχε τρεις διαδρόμους: έναν στο κέντρο και δυο πλάγιους. Πρόσεξε, η είσοδος της πολυκατοικίας είναι σχεδόν στη μέση του κτιρίου, δεξιά κι αριστερά υπάρχουν μαγαζιά. Τα μαγαζιά αυτά βρίσκονται στο ισόγειο και δεν έχουν πολύ μεγάλο βάθος. Στο επίπεδο των μαγαζιών ήταν ο εξώστης. Ήταν ντεγκραντέ, κλιμακωτός. Έβγαζες εισιτήριο, μετά κατέβαινες σκάλα, κι έμπαινες εκεί που ήταν το μπαρ. Από εκεί ανέβαινες στον εξώστη ή έμπαινες στην πλατεία. Μπαίνοντας, έμπαινες στο πίσω δεξιά μέρος της σάλας και είχες την οθόνη

φάτσα προς το εσωτερικό του οικοπέδου, προς το βουνό. Ο μηχανικός έπρεπε να κάνει πολλά κόλπα, γιατί το οικόπεδο ήταν παράγωνο προς την οδό Παναθηναϊκού, αλλά η αίθουσα έπρεπε να φαίνεται κανονική. Επίσης υπήρχαν χοντρές κολόνες, που σηκώνανε το βάρος έξι ορόφων, αλλά η οθόνη έπρεπε να μπει έτσι που να φαίνεται από παντού. Αυτά τα πετύχανε ο μηχανικός, ο Μαρίνος Προβατόπουλος, και ο ντεκορατέρ Ανεμογιάννης. Αλλά και η είσοδος του κινηματογράφου ήταν μονοκόμματη, δεν είχε ούτε μί α κολόνα. Αυτό ήταν σπουδαίο τεχνικό έργο για την εποχή εκείνη. Ο μηχανικός έφερε κάποιον από το εξωτερικό και κάνανε ειδική κατασκευή, μπορεί να κρατήσει το βάρος χωρίς κολόνα. (Τώρα αυτά γίνονται εύκολα, αλλά μιλάμε για τότε, για το '60). Φοβόταν ο πατέρας μου, έλεγε να βάλουμε μια, 'Όχι κύριε Μάτη', απαντούσε ο Ανεμογιάννης ο ντεκορατέρ, 'θα μου χαλάσεις όλο το σχέδιο'. Το είχε πάρει πολύ ζεστά ο Ανεμογιάννης, ήτανε δώ από τα ξημερώματα μέχρι τα μεσάνυχτα. 'Το μπιζού μου', το έλεγε. Ήταν πολύ ωραία δουλειά. Και ήμασταν, από την αρχή που αρχίσαμε να παίζουμε, στην Πρώτη Προβολή.

Είχαμε 1.200 θέσεις πάνω – κάτω. Η ταμπέλα της ήταν πάντα κόκκινη με κεφαλαία. Ήταν τεράστιος ο χώρος, δύσκολο να ζεσταθεί, Μόνο το πολύφωτο που κρεμόταν είχε 25 μέτρα ύψος. Η 'Αρζεντίνα' είδε δυο εξόδους κινδύνου, και προς την οδό Παναθηναϊκού και προς τον ακάλυπτο.

Η οθόνη είχε μια κουρτίνα πάρα πολύ μεγάλη και πάρα πολύ βαριά. Και όταν έκλεινε κι άνοιγε, ακουγόταν ένας ήχος: γρου- γρου - γρου – γρου - γρου. Έκλεινε κι άνοιγε προς τα δύο πλάγια. Ήτανε χειροκίνητη, υπήρχε άνθρωπος που έκανε αυτή τη δουλειά κάθε που ξεκινούσε η προβολή και στα διαλείμματα. Αργότερα, μπήκε μηχανισμός με ρεύμα. Ο ήχος όμως από τα βαρίδια έμεινε. Τα βαρίδια είχαν αρχίσει να τρώνε την κουρτίνα. Πηγαίναμε κάθε χρόνο, κάθε δυο χρόνια, και τη φτιάχναμε. Μπροστά, η οθόνη είχε σκηνή, είχε πλατφόρμα. Μπορούσε να γίνει και θέατρο, αλλά δεν έγινε. Μόνο μια φορά, Κυριακή πρωί, είχαν έρθει κάτι ηθοποιοί για μια παράσταση και τους το παραχωρήσαμε, δεν ζητήσαμε λεφτά, γιατί ο σκοπός ήταν φιλανθρωπικός. Και μια δυο παιδικές παραστάσεις. ελάχιστες. Από άλλες εκδηλώσεις, μόνο ένας σύλλογος είχε έρθει κι έκανε, Κυριακή πρωί πάλι, κάποιες ομιλίες. Αυτά μόνο.

Διαφημίσεις είχαμε μόνο σε φιλμ, πριν από την προβολή του έργου. Η οθόνη γύρω γύρω δεν είχε τίποτα, δεν ήταν καραγκιόζ μπερντέ. Το σινεμά μας ήτανε με τα σκαλίσματά του, είχε τις 'γλώσσες' που ήτανε ντυμένες με ύφασμα, είχε κουρτίνες στο πλάι: ήτανε πολύ ντυμένο, δεν μπορούσες να βάλεις διαφημίσεις- και να ήθελες. Μόνο κάτω, στο πίσω μέρος της αίθουσας, είχε τζαμαρίες, κρύσταλα: εκεί μπαίναν οι διαφημίσεις των φιλμ. Μπορούσαμε να βάλουμε και άλλες άσχετες, αλλά δεν βάζαμε, δεν είχαμε ανάγκη. Ούτε στο φουαγιέ, πουθενά δε βάζαμε διαφημίσεις.

Εμείς είχαμε χρήματα. Αυτοί όλοι που φέρνανε τις ταινίες είχαν ανάγκη από ρευστό. Όταν λοιπόν τους πλήρωνες προκαταβολικά τα έργα που θα φέρουνε, σου δίνουν τις καλύτερες ταινίες. Αυτή τη δουλειά την έκανε ο Αντώνης Καρτσούνης και ήτανε πολύ καλός. Εγώ ταξίδευα πολύ συχνά στο εξωτερικό και κοίταζα ποιο έργο έκανε τα περισσότερα εισιτήρια. Το έλεγα στους εισαγωγείς των ταινιών. Αλλά δεν τα φέρνανε αυτοί πάντα. Εμείς μόνοι μας δεν μπορούσαμε να φέρουμε, απαγορευότανε. Εγώ έδινα πληροφορίες: 'Στην Ελβετία είδα το τάδε ωραίο έργο, έσπασε τα ταμεία. Δεν το φέρνεις;' Άλλοτε μ'ακούγανε, άλλοτε όχι. Αλλά τίποτα δεν ήταν σίγουρο.

Υπήρχαν έργα που σπάζανε ταμείο στο εξωτερικό κυριολεκτικώς- τα φέρανε δώ και πατώσανε. Όσπου να μάθουμε το γούστο του Έλληνα είδαμε και πάθανε. Τα έργα ποιότητας δεν τα θέλανε, θέλανε καουμπόικα, ή κάτι ελληνικά ‘κλαίει η μάνα μου στο μνήμα’, τέτοια. Ο κοσμάκης εκείνη την εποχή, έχω την εντύπωση, ήθελε να κλάψει. Ήθελε να βγάλει από μέσα του αυτό το θυμό, αυτή την πίκρα της κατοχής. Δεν ξέρω. Ήτανε νωρίς ακόμα το ‘60 για το καλλιτεχνικό έργο. Δεν ήθελε ούτε να σκεφτεί, ούτε να προβληματιστεί, ούτε να το ψάξει. Στην Ευρώπη τα πράγματα ήταν πιο προχωρημένα. Εμείς πάντως καλά πήγαμε, καλά πήγε η ‘Αρζεντίνα’. Εγώ τα βράδια που πήγαινα και έπαιρνα το ταμείο, ήτανε πολλά τα λεφτά. Μετά σιγά σιγά βγήκε η τηλεόραση... Ήταν και οι πολιτικές καταστάσεις, απαγορέψανε μερικές ταινίες... Μετά δεν μπορούσαμε να κουβαλάμε τις ταινίες από το ένα σινεμά στο άλλο όπως θέλαμε. Το ‘Αθήναιον’ μάς έπαιρνε τον κόσμο από πάνω, από τους Αμπελόκηπους. Έπειτα, εδώ η δική μας περιοχή δε είχε πολυκατοικίες, δεν είχε πολύ κόσμο.

Εδώ τα είπαμε: ήτανε οι φυλακές Αβέρωφ, ο Παναθηναϊκός... Δίναμε δωρεάν εισιτήρια στους ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού, για δύο άτομα, να ‘ρθουνε με την κοπέλα τους. Είχαμε και διάσημους πελάτες, και ποιος δεν πέρασε από δω: πολιτικοί, καλλιτέχνες. Αλλά είχαμε και τους πρωταγωνιστές των έργων που φέρναμε. Πρεμιέρες. Τι Ελίζαμπεθ Τέιλορ φέραμε, τι Ροκ Χάτσον ήρθε. Τους κάναμε τα ναύλα τους, ερχόντουσαν εδώ. Έξω κάναμε το μπουφέ. Κόσμος μαζευτότανε πολύς.

Έπειτα να σου πω κάτι; Στην ‘Αρζεντίνα’ ο κόσμος που ερχότανε, ερχότανε με το γουναρικό και το μπιζού και το γάντι. Κυρίες. Δεν έμπαινε μέσα λετσαρέ. Άσε που δεν το επιτρέπαμε. Υπήρχε άνθρωπος που επέβλεπε. Αυτά το ‘60 και το ‘70. Μετά αλλάξαν τα πράγματα, έμπαινε μέσα κι η κουτσή Μαρία. Ο άνθρωπος που επέβλεπε, επέβλεπε μέσα – έξω. Είχαμε ένα γίγαντα... Αν κανείς έβαζε χέρι ή λέγαν βρομόλογα, δεν υπήρχε περίπτωση: τον βουτούσε απ’ το σβέρκο και κατευθείαν έξω. Και του απαγορευότανε η είσοδος δια παντός. Κάποτε είχαν ρίξει μια βρωμούσα, μian αμπούλα που είχε βρώμα. Εγώ το έπιασα, ένας νεαρούλης ήτανε. ‘Εσύ την έριξες’, του λέω. Αυτός απαντεί ‘Όχι, σας ορκίζομαι» κλπ. Εγώ του λέω ‘Να μυρίσω τα χέρια σου’. Τότε το παραδέχτηκε, πανικοβλήθηκε ‘Όμως τα χέρια του δε μυρίζανε. Αφού την αμπούλα την πετάς και σκάει πέρα. Αλλά αυτός πανικοβλήθηκε και προδόθηκε.

Ο μηχανικός προβολής της ‘Αρζεντίνας’ λεγότανε Αντώνης Βαγγελάτος. Μετά από μας, δούλεψε κι αλλού. Άντε κήκε το κάρβουνο, άντε κήκε η λάμπα: όλα τα κατάφερνε, ταχυδακτυλουργός ήτανε. Η αρχιταξιθέτρια ήτανε η Αρετή Μπούρδου. Στην ‘Αρζεντίνα’ έκανε ό,τι ήθελε, με την καλή έννοια, θεωρούσε τον κινηματογράφο σα δικό της. Ήτανε νέα κοπέλα και, αφού κλείσαμε, δούλεψε κι αυτή μετά σ’ άλλους κινηματογράφους. Αγαπούσαμε και σεβόμασταν το προσωπικό μας. Ήμασταν μαθημένοι από την Αφρική, κι όταν ήρθαμε δω τους μιλούσαμε όμορφα, τους δίναμε ό,τι έπρεπε, τα δικαιώματά τους, όλα, χωρίς να έχουμε ανάγκη να μας το πει ο άλλος. Είχαμε τρεις κοπέλες ταξιθέτριες... είχαμε δύο στο μπαρ, δύο στην πόρτα που κόβαν τα εισιτήρια... δυο ταμίες, δύο μηχανικοί προβολής. Και κείνος που επέβλεπε, που σου είπα. Ο άλλος που ανοιγόκλεινε την κουρτίνα. Βάλε και τις καθαρίστριες- οι καθαρίστριες αναλαμβάνανε να βλέπουνε και το πηγάδι. Σχεδόν δεκαπέντε άνθρωποι. Και με όλους αγαπημένοι. Και τώρα που δεν δουλεύουμε μαζί, πάλι έχουμε επαφή.

Είχαμε γιγαντοαφίσες, που τις έκανε ο Νικόλαος Ανδρεάκος, καλός ζωγράφος, μαθητής του Μόραλη. Και στ' άλλα μεγάλα σινεμά, το 'Κοτοπούλη', το 'Ρεξ', αυτές τις διαφημίσεις που βγαίνανε πάνω από την ταμπέλα του κινηματογράφου- ε, αυτός τα 'κανε. Πήγαινα κάτω στο δικό του ατελιέ και παρακολουθούσα πώς δούλευε, γιατί, ξέρεις τι; Ήταν καλός ζωγράφος και πολύ καλό παιδί, αλλά ήταν ψεύτης. Ψεύτης στο πότε θα παραδώσει κάτι. Εμένα μ' έπρηζε. Του 'λεγα: 'Νίκο, εάν δεν είναι έτοιμη' –και του 'λεγα πάντα ότι την ήθελα δυο μέρες πριν- 'θα 'ρθω και θα σ' τα κάνω λαμπόγυαλο'. Το ατελιέ του ήταν στου Ζωγράφου, 'Νταχάου' το 'λεγε. Ήταν μια μεγάλη αίθουσα, με τσιμέντο κάτω, με πόρτες δεξιά κι αριστερά, με παράθυρα που μπάζαν από παντού. Κι είχε μια φουφού ο έρημος και πήγαινε κι έβαζε τα δάχτυλά του, γιατί παγώνανε το χειμώνα και δε μπορούσε να δουλέψει. Έτσι ζέσταινε και τα υλικά του. Είχε τις μογιές του, οι οποίες δεν ήτανε μογιές κανονικές. Είχανε αυγό μέσα... Οι ζωγραφίες του ήτανε σπουδαίες, έφτιαχνε αληθινούς πίνακες. Μπορούσε να κάνει λεφτά αυτό το παιδί, αλλά δεν ήταν έμπορος, ήταν καλλιτέχνης. (Μας είχε φτιάξει κι ένα υπέροχο πανό που έγραφε 'I ♥ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ' και το είχαμε μονίμως στο μπλακόνι μας, φάτσα στο γήπεδο. Μ' αυτό και με άλλα, ο αδελφός μου κι εγώ πειράζαμε τον πατέρα μας, που ήταν Ολυμπιακός).

Ξέραμε ότι η τηλεόραση θ' ανέβαινε συνέχεια, ενώ ο κινηματογράφος θα έκανε ένα μπλουμ, θα βούλιαζε. Ασχοληθήκαμε λοιπόν με την τηλεόραση. Είχαμε εργοστάσιο τηλεοράσεων, στην αρχή φέρναμε ολόκληρες τηλεοράσεις, φινλανδικές, τη 'Salora'. Μετά συναρμολογούσαμε. Είχαμε την εμπορική επωνυμία 'Omega'. Τηλεοράσεις και κινηματογράφος συνυπήρχαν γι' αρκετά χρόνια, αλλά ο κινηματογράφος λύγιζε λίγο λίγο. Όταν άρχισε να λιγοστεύει ο κόσμος, μειώσαμε τις θέσεις. Μεγαλώσαμε τους διαδρόμους και αφαιρέσαμε καθίσματα. Κλείσαμε και τον εξώστη. Θέλαμε να είναι οι άνθρωποι όσο γίνεται μαζεμένοι.

Όταν τελικά έκλεισε η 'Αρζεντίνα', σκεφτήκαμε να κάνουμε το χώρο μπόουλινγκ, μπιλιάρδο. Πολλά σκεφτήκαμε, τελικά δεν έγινε τίποτα, τον πουλήσαμε. Ο νέος ιδιοκτήτης, πάλι από την Αφρική, Καμπούκος ονόματι, τον έχει κάνει αποθήκη. Πολλές φορές τον ζητήσανε για στούντιο, αλλά ποτέ δεν έγινε. Το ίδιο και το άλλο μαγαζί, προς την οδό Παναθηναϊκού, όπου είχαμε τις τηλεοράσεις. Κι εκείνο το πουλήσαμε».

Προτού φύγω από το φιλόξενο σπίτι της, η κυρία Μάτη μού έδειξε μια κομψή φωτιστική πολυ – απλικά, σχεδιασμένη από τον Ανεμογιάννη, η οποία βρίσκεται στον τοίχο πάνω από το πιάνο του σπιτιού και λειτουργεί κανονικότερα (τη φωτογράφισα), καθώς και το περίφημο πηγάδι στον ακάλυπτο (κι αυτό το φωτογράφισα). Εννοείται ότι φωτογράφισα πολύ και το γήπεδο (όπου ένα τρακτέρ κούρευε το γκαζόν- φαντάσου, τρακτέρ μέσα στην Αθήνα!), τα Τουρκοβούνια και τον ίδιο το χώρο του πρώην σινεμά. Το γήπεδο το έκανα κεντρικό θέμα στη στήλη μου στην «Athens Voice».

Ενδεικτικές ταινίες: «Γάρας Μπούλμπα» (αρχικό έργο, 6 του Γενάρη), «Σκόνταψα, γλίστρησα κι έπεσα», «Η πιο μεγάλη ημέρα του πολέμου» πολεμικό, «Μαίρυλιν», «Τζο ο δυναμίτης», «Βερολίνο 1963» (1963), «Ο μπαμπάς μου και η γλυκιά ζωή», «Αναστασία» ιστορικό Ίνγκριντ Μπέργκμαν, Γιουλ Μπρύνερ, «Κλεοπάτρα» υπερθέαμα Λιζ Ταίηλορ, «Οι τρεις αετοί», «Γυναίκα από άχυρο», «Μεγάλε μου έρωτα» (1964), «Και να πεθάνης από ηδονή», «Τυφών στη Ζαμάρικα»,

«Αλέξης Ζορμπάς», «Βοήθεια οι Μπητλς» μουσικόν, «Η Ολυμπιάδα του Τόκιο», «Αγαπημένη μου Μπριζίτ» (1965), «Ο χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Μυστικός πράκτωρ ΦΧ-18 στήνει παγίδα», «Ο δρόμος χωρίς όνομα», «Ελ Σιντ», «Οι κυρίες της αυλής» ελλην. κωμωδ. Ηλιόπουλος (1966), «Η ατιμασμένη» Σ. Λόρεν δράμα επανάληψις, «Ασύλληπτη απόδραση», «Χωρίς στοργή», «Ειδική αποστολή Επιχείρησις μίνι κούκλες» (1967), «Χέλγκα», «Γνώρισα την αγάπη, γνώρισα τη ζωή», «Ένας εναντίον δέκα», «Η μεγάλη μονομαχία», «Η μάχη του Άντζιο», «Στον κύριό μας με αγάπη» (1968), «Αδούλωτη ράτσα», «Ο νικητής», «Η μεγάλη ληστεία του καζίνο» (σικ), «Κάτω απ' το ουράνιο τόξο», «Ο άνθρωπος απ' το Κίεβο» (1969), «Τελευταίο καλοκαίρι», «Ανοιξίς και γλυκό κρασί», «Ο συμβιβασμός», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Ο αστράγαλος» (1970), «Το κωμικό χάδι του έρωτα», «Η ωραία Σεραφίνα», «Τζο ο καταπληκτικός», «Τριστάνα» (1971), «Νύφη κατά παραγγελίαν», «Τζούνιορ Μπόννερ», «Καμπαρέ», «Οι 3 φυγάδες» (1972), «Κρυφή ηδονή», «Σημαδεμένος», «Ο κληρονόμος», «Σοκ» (1973), «Επώνυμον Λαγκόγκ [σικ] όνομα Λυσιέν», «Το σημαντικό γεγονός μετά την κατάκτηση της Σελήνης», «Οι τρελές περιπέτειες του Ζαμπί Ζακόμπ» (σικ), «Ο εμφύλιος πόλεμος της Ισπανίας», «Η πριγκίπισσα της Τζάντρας» (1974), «Τακτική και ρυθμός στο κρεβάτι», «Από τα θρανία νοιώσαμε τον έρωτα», «Το λυσσασμένο πρόβατο», «Είμαι περίεργη κίτρινη», «Το αγγελικό πρόσωπο της υψηλής κοινωνίας» (1975), «Ο τσιγγάνος», «Μάχη στον πλανήτη των πιθήκων», «Η κοιλάδα με τις κούκλες», «Γούντστοκ» (1976), «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Ο Σεβάχ επιτίθεται», «Μίστερ Μπίλλιον», «Ο κυρίαρχος», «Η βιτρίνα», «1900» μέρος Β' (1977), «Οργισμένος γίγαντας», «Σπáιντερμαν, ο άνθρωπος αράχνη», «Άγριες μέλισσες», «Μια γυναίκα ελεύθερη», «Ελάτε να σας δείρουμε», «Τζούλια», «10 ημέρες αγωνίας» (1978), «Νοσοφεράτο [σικ] ο άρχοντας της νύχτας» γκραν γκινιόλ Κλ. Κίνσκυ, «Το σύνδρομο της Κίνας», «Ο κλέφτης της Βυδάτης», «Τα καλλίτερά [σικ] μας χρόνια», «Άλιεν ο επιβάτης του διαστήματος» έγχρ. περιπ., «Λίγο πολύ τρελούτσικος» (1979), «Οκτώ ατσαλένιοι άνδρες», «Το μεγάλο πανηγύρι χαράς και γέλιου με τον Ντίσνεϋ», «Το εξπρές του μεσονυκτίου», «Κόντορμαν, ο σούπερ πράκτωρ» έγχρ. περιπ., «Κράμερ εναντίον Κράμερ» (1980), «Τα γενέθλια του τρόμου», «Μπρουμπέηκερ», «Πατέρας και γιος» (1981), «Ταπς, η σάλπιγγα της ανταρσίας», «Μονομάχοι της ασφάλτου», «Δρόμοι της φωτιάς», «Φρανκενστάιν», «Φραγκενστάιν τζούνιορ» (1982), «Η απειλή», «Η αγριόγατα», «Σπάρτακος», «Παρασκευή και 13 μέρος τρίτον» τριών διαστάσεων, «Επιτέλους είναι η ζωή», «Ερωτικά μαθήματα» (1983), «Ο ελαφοκυνηγός», «Το πάρτυ των λαθρεμπόρων», «Διάστασις», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι», «Η ύποπτη» έγχρωμο θρίλερ Μαίρυλ Στρηπ (1984), «Φίλα με κι αντίο», «Ο 4^{ος} άνθρωπος», «Αλαμο μπέϊ», «Μια τόσο μακρινή απουσία», «Ο θησαυρός του γλυκού νερού», «Χάρυ και υιός» (1985), «Μόνο αίμα», «Η νύφη», «Πέρα από την Αφρική» (1986), «Τζάιημς Μποντ Πράκτωρ 007 με το δάχτυλο στη σκανδάλη», «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς», «Η οικογένεια» «Σας παρακαλώ σκοτώστε τη γυναίκα μου» (1987), «Σχέσεις προδοσίας», «BIG», «Πέτα τη μαμά απ' το τρένο», «Dancy Party» (σικ), «Μορίς», «Ο 4^{ος} άνθρωπος», «Στο φως του φεγγαριού» (1988), «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η τελευταία σταυροφορία», «Μια γειτονιά απίθανη», «Επιστροφή στο μέλλον» 2, «Σκάνδαλο», «Καθένας με την τρέλα του», «Γλυκιά μου εξαδέλφη» (1989), «Για πάντα», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 προσωπική εκδίκηση», «Διπλό παιχνίδι» (1990), «Το κωμικό χάδι του έρωτα», «Λένυ ο βρωμόστομος», «Μέρες κεραυνού», «Σχετικά με τον Χένρυ», «Ντάρκμαν» (1991), «Μια νύχτα στον κόσμο» «Σήκωσε τα κόκκινα φανάρια», «Σταρ τρεκ Νο 6 ο άγνωστος κόσμος» / «Ο

άγνωστος κόσμος» (1992), «Το δημοτικό σχολείο» και «Ζήτημα τιμής» (τελευταία ταινία)⁵²⁷ (1993).

Άρης Α / Σινέ Άρης Α Βουβός θερινός κινηματογράφος του Πολυγώνου, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που εμφανίζεται στις εφημερίδες στη δεκαετία του '20– με το γνωστό «παράδοξο» αυτής της δεκαετίας. Καθώς σήμερα το τοπωνύμιο «Πολύγωνο» έχει «μετατοπιστεί»,⁵²⁸ μπορούμε να πιθανολογήσουμε με πολλή βεβαιότητα ότι ο «Άρης» ήταν τότε κάπου προς το δυτικό κομμάτι του Πεδίου του Άρεως (δηλαδή προς το άγαλμα Κωνσταντίνου).

Ορισμένες ταινίες: «Ο πύργος του μαρτυρίου», «Κατάσκοπος του σεΐχη», «Κοζάκοι» (1920), «Η κατάσκοπος υπό την σκιάν του χαρμιού», «Το σπήτι [σικ] του μυστηρίου» 3^η εποχή, «Ο έκφυλος», «Ο διάβολος των Παρισίων», «Πριγκίπισσα Νάντια», «Ανεμοστρόβιλος του θανάτου» «Ο διάβολος των Παρισίων», «Η νήσος των πειρατών» (1927), «Ο Ραϋμόν και ο σκύλος του» (1928), «Σαρξ και διάβολος», «Ο γαμήλιος πέπλος», «Τελευταίο βαλς» (1929).

Άρης Β / Σινέ Άρης Β Βουβός θερινός κινηματογράφος του Μπάμπη Μπόλα στο μεσοπολεμικό Τέρμα Αχαρνών, ο οποίος λειτούργησε δυο καλοκαίρια (1927-1928). Διαβάζουμε σε πολύτιμη πηγή της εποχής: «Παραπλεύρως του θερινού, ο κ. Μπόλας έκτισε πολυτελέστατον χειμερινόν»⁵²⁹ (δες επόμενο λήμμα). Απ' αυτό προκύπτει ότι δεν έχουμε το σύνηθες σχήμα «θερινός που γκρεμίζεται και γίνεται χειμερινός», αλλά άλλο σινεμά σε άλλο οικόπεδο. Και καθώς γνωρίζουμε αφενός ότι ο μακρόβιος χειμερινός Άρης ήταν με βεβαιότητα στη σημερινό νούμερο 172 κι αφετέρου ότι αυτό το «παραπλεύρως» δεν μπορεί ν' αναφέρεται σε νούμερο μικρότερο, προς την Αθήνα, γιατί εκεί προϋπήρχε άλλο σινεμά, η «Μαγεία» (δες το λήμμα), πιθανολογώ ότι ο θερινός τούτος «Άρης» βρισκόταν στο σημερινό νούμερο 174. Η σειρά που υποθέτω (σε σύγχρονη αρίθμηση των οικοπέδων): «Μαγεία» Αχαρνών 170, «Άρης» χειμερινός 172, «Άρης» θερινός 174.

«Όταν η σαρξ υποκύπτει», «Η νήσος των πειρατών», «Για μια γυναίκα» (1927), «Η μεγάλη κυρία», «Συρματοπλέγματα», «Νεοσύλλεκτοι», «Άνθρωποι χωρίς χέρια» (1928).

⁵²⁷ Ελεύθερη Ώρα, 21.03.1993

⁵²⁸ Το τοπωνύμιο «Πολύγωνο» προέρχεται από μια μεγάλη σταθερή πολυγωνική βάση, πάνω στην οποία ανέβαινε και παιάνιζε μια στρατιωτική μπάντα. Το ορίζοντα αυτό Πολύγωνο κείτονταν στη δυτική πλευρά του Πεδίου του Άρεως, όπου περίπου το σημερινό φρικωδώς ακαλαίσθητο άγαλμα του έφιππου Κωνσταντίνου Α', κάλυπτε δε όλο το προς την Πατησίων και την Αλεξάνδρας κομμάτι του Πεδίου του Άρεως (το οποίο θυμίζω ότι είχε ξεκινήσει ως στρατιωτικός πολυ-χώρος, υπολείμματα του οποίου είναι η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού και η εκκλησία των Ταξιαρχών- «στρατιωτικών», και καλά, «αγίων»). Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, ο επιμήκης συνοικισμός των προσφύγων που ξεκινούσε από και κατά μήκος της τοτινής οδού Φυλακωπής (είναι ο σημερινός πλατανοσκεπής πεζόδρομος, ανάμεσα στην Ευελπίδων και τα κάγκελα των διαστηρίων), «μετέφερε» το τοπωνύμιο πολύ πιο Β-ΒΑ, προς τα Τουρκοβούνια της Κυψέλης. Εκείνα τα μέρη είναι που σήμερα λέγονται «Πολύγωνο», τα εκείθεν της Σχολής Ευελπίδων / Δικαστηρίων, ενώ πλέον το τοπωνύμιο, μετά το «ταξίδι» του, δεν έχει καμιά σχέση με το αρχικό λίκνο του, δηλαδή τη δυτική απόληξη του Πεδίου του Άρεως. Για τη διαδικασία «ταξιδιού» ενός τοπωνυμίου, δες πρόχειρα Καμπούρογλου, Παράδοξα, 69, όπου φαίνεται πώς την έπαθαν τα Κάτω Πατήσια. Για περισσότερα περί Πολυγώνου δες πρόχειρα Καιροφύλας, Τοπωνύμια, 78

⁵²⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 18(203)/05.05.1929.

Άρης Γ / Σινέ Άρης Γ Λαϊκός χειμερινός κινηματογράφος της Αχαρνών 172,⁵³⁰ κοντά στην Αγίου Μελετίου, με τηλέφωνο 872646 (1956). Από τους μετρημένους με αρσενικό όνομα. Στις προπολεμικές εφημερίδες: Αχαρνών / Αχαρνών και Αγ. Μελετίου / Τέρμα Αχαρνών. Έπαιξε το σεβαστό διάστημα 1928 – 1976, σχεδόν μισόν αιώνα. Βρισκόταν «εις το τέρμα περίπου της οδού Αχαρνών, ακριβώς προ του κφου ‘Μαγεία’. Κτισθείς δια τούτο ως κινηματογράφος εκ μπετόν αρμέ με τελείας μηχανικάς εγκαταστάσεις, θαυμάσιον μπουφέ, πρώτης και δευτέρας σειράς θεωρεία, αίθουσαν αναμονής, με διακόσμησην ...ωραίαν, ... με γούστον λεπτόν, καθίσματα που θα εζήλευε και ο καλλίτερος κεντρικός κινηματογράφος».⁵³¹ Πρώτος μηχανικός του υπήρξε ο Γιάννης Παναγόπουλος.⁵³² Με 620 καθίσματα, τον κατέταξαν στη Β΄ τάξη προπολεμικά,⁵³³ στους συνοικιακούς το 1940, στην Α΄-Β΄ προβολή αρχές του ‘60 και στη Β΄ αργότερα- και μέχρι τέλους. Ήταν κατά καιρούς και πατινάζ (π.χ. το 1932). Έκλεισε με την κρίση της τηλεόρασης, έγινε γκαράζ κι αργότερα γκρεμίστηκε για να γίνει πολυκατοικία (χωρίς ενδιαφέρον). Αγ. Μελετίου, λίγο μετά τη γωνία της με την Αχαρνών εντόπισα εγώ (2004) μεγάλο ομώνυμο κουρείο: πιθανώς είναι τ΄ όνομα του ιδιοκτήτη, αλλά εμένα μ΄ αρέσει να σκέφτομαι ότι πρόκειται γι΄ απόηχο του σινεμά.

Λαζαρίδης, με περιγραφές για την προπολεμική γειτονιά και τον «Άρη»: «Σε μια προπολεμική ‘πολυεθνή’ γειτονιά που την αποτελούσαν ένας γερμανικός φούρνος, ένα τούρκικο χαμάμ, μια πατισερί με γαλλική ζαχαροπλαστική, ένα καφεκοπτείο με καφέδες Βραζιλίας, ένα αρβανίτικο μανάβικο, ένα χασάπικο ... ‘Μπούφαλο Μπιλ’, ένα κορνιζάδικο Ρώσων εμιγκρέδων, ... ένα παστουρματζίδικο γνήσιας αρμενικής προέλευσης και μια ταβέρνα, η μοναδική αυθεντική ελληνική παρουσία, ... τα ‘Παλιάμπελα’... Ο ιδιοκτήτης ... Μπόλας ...ήταν ο κινηματογραφικός φεουδάρχης της συνοικίας μας... τσιγκούνης σε βαθμό προχωρημένης εξάρτησης... Είχε μια μεγάλη σόμπα με μπουριά... Ο ‘Άρης’ για λόγους οικονομίας ήταν παγωμένος με θερμοκρασίες Σιβηρίας... όταν είχε λίγους θεατές, ο Μπόλας έλεγε: ‘Για τόσο λίγους, γιατί να ξοδεύουμε τώρα τον ανθρακίτη;’ Κι όταν ήταν γεμάτος: ‘..Θα ζεσταθούν με τα χνότα τους’... Αφού έκλεισε. ...κρεμόταν ακόμα κουρελιασμένη η έγχρωμη αφίσα της εισόδου με την τελευταία ταινία που έπαιξε πριν τινάξει τα πέταλα και γίνει γκαράζ: Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΗΒ ΜΑΚ ΚΟΥΥΗΝ»⁵³⁴ (δες και «Κάπιτολ», του ίδιου). Ο Μπάμπης Μπόλας συνέχιζε να είναι ιδιοκτήτης στη δεκαετία του ‘50, τουλάχιστον.⁵³⁵

Ο φίλος μου Αλέκος Σακκάς λέει: «Όταν έμπαινες, έστριβες δεξιά για να βρεις την οθόνη, δεν ήτανε φάτσα. Ο Γιώργος ‘ο Σεξουάλας’, γκαρσόνι στο καφενείο του Βυζούρη ‘Ο Ερμής’ στην Πιπίνου (μεταξύ Αλκιβιάδου και Αχαρνών, τώρα αλβανική επιχείρηση) πούλαγε λεμονάδες και παστέλια στον ‘Άρη’ κι έλεγε: ‘Αγόρι μου θα μου κάνεις τη φωτιά σου;’. Κι η μάνα μου πάντα σχολίαζε: ‘Τι λέει αυτός;’».⁵³⁶ Ο φίλος μου Τάκης Μπαστέας λέει ότι η είσοδος του «Άρη» ήταν ασυνήθιστα φαρδιά. Είχε πάρα πολλές φωτογραφίες και πάρα πολλούς καθρέφτες, προδιαγραφές

⁵³⁰ Για τον αριθμό, ίδιον από πολύ παλιά, ήδη Ιγγλέσης 1927-28, 847

⁵³¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 27(212)/13.10.1929

⁵³² www.cinephilip.gr

⁵³³ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵³⁴ Λαζαρίδης 13, 17, 15

⁵³⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955] σελ. 48

⁵³⁶ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

ασυνήθιστες για συνοικιακό κινηματογράφο. Σχηματιζόταν ένα Γ, δηλαδή μετά την είσοδο έστριβες δεξιά για να μπει στην αίθουσα, συνεπώς η διάταξη δεν ήταν τυπική. Υπήρχε και εξώστης.⁵³⁷ Ο ίδιος φίλος μου –ποιος άλλος; – μου υπόδειξε το ντοκιμαντέρ ‘Αθήνα’, όπου ο σκηνοθέτης Θόδωρος Αγγελόπουλος έχει κινηματογραφήσει, μεταξύ άλλων, τη στιγμή που ο «Άρης» παύει να υφίσταται: βλέπουμε ένα κτίσμα με κεραμίδια, την αποκαθίλωση της κάθετης ταμπέλας με τα πράσινα γράμματα, την εγκαταλειμμένη αίθουσα με τα παλιά κόκκινα καθίσματα, τη μεγάλη οθόνη με τις απαλές βαθμίδες μπρος της.⁵³⁸ Ο ίδιος ο Αγγελόπουλος λέει: «Η ταινία που έμεινε χαραγμένη στη μνήμη μου ... ήταν το ‘Κολασμένες ψυχές’... θα ήμουν, όταν την είδα, 11 χρονών, σ’ ένα συνοικιακό σινεμά, τον ‘Άρη’ στην Αχαρνών. ... με άλλα πιτσιρικά της γειτονιάς. Επειδή έμπαινε πολύς κόσμος, κατορθώναμε μερικές φορές και μπαίναμε μαζί τους τσάμπα... Χαραχτήκε ιδιαίτερα στη μνήμη μου από την ταινία ... η σκιά του Κάγκνεϊ που τον οδηγούσαν στην ηλεκτρική καρέκλα κι άρχισε να φωνάζει ‘Δεν θέλω να πεθάνω!’».⁵³⁹

Κάποια φιλμ: «Ματωμένη χορεύτρια» (1928), «Ο κήπος του Αλλάχ», «Ρωσική θύελλα», «Εμπρός στο ικρίωμα», «Μπωζέστ», «Η φλόγα του έρωτος», «Υπό την σκιάν του χαρεμιού», «Γαμήλιος πέπλος», «Κόλασις του έρωτος», «Γιοσιβάρ», «Αστέρω», «Θαλασσοκράτωρ» (1929), «Σκλάβο της ερήμου», «Το ραγισμένο βιολί», «Λουλού», «Χατζή Μουράτ», «Μια νύχτα, μια ευτυχία», «Λαγκραν μερ», «Η νύχτα είναι δική μας» (1930), «Το τραγούδι της Χαϊδελβερής» (σικ, = Χαϊδελβέργης), «Ρίο Ρίτα», «Ο δρόμος του παραδείσου», «Μελωδία της καρδιάς» (1931), «Ωρκίστηκες να μ’ αγαπάς», «Μια νύχτα μπάλλου», «Φτώχεια και αγάπη», «Νύχτα αγωνίας» (1932), «Τοτό», «Σούζυ Σαξοφών», «Μάτερ ντολορόζα», «Σαγκάκη εξπρές», «Φωνή χωρίς πρόσωπο» (1933) «Αν θέλεις», «Το βαλς που δεν ξεχνιέται», «Η αδελφή μου κι εγώ», «Ο άνθρωπος που σκότωσα» (1934), «Ο Βόλγας στις φλόγες», «Το μαρς των ουσάρων», «Λίλιουμ». «Με αγαπά τρελλά», «Ασωτος υιός», «Το τραγούδι του Δουνάβεως», «Αόρατος άνθρωπος» (1935), «Μικρά επαναστάτις», «Μπέλλα Ντόνα», «Η ανάστασις», «Εστεμμένοι είλωτες», «Ο τυχοδιώκτης» (1936), «Υπό δύο σημαίας», «Αντόνιο Ανβέρσο» (1937), «Δώσμου αυτή την νύχτα», «Βασίλισσα Βικτωρία», «Ψυχές στη θάλασσα», «Οργανοπαίκτρια των Πραισιών», «Ο στρατηγός πέθανε την αυγή» (1938), «Τρεις σύντροφοι», «Μαρία Σαπντελαίν», «Από αυγή σε αυγή», «Σενιορίτα», «Πρώτη αγάπη, πρώτο δάκρυ» (1939), «Ρόδον της νύχτας», «Για μια νύχτα τρέλλας», «Για μια νύχτα τρέλλας», «Αιχμάλωτος της Ζέντα», «Το πρώτο ξύπνημα» (1940), «Από αυγή σε αυγή», «Μεγάλη θυσία», «Για σένα αγάπη μου», «Χαλύβδινες καρδιές», «Μαρία Τυδώρ» (1941), «Κουρσάροι των ωκεανών», «Η κόρη της αμαρτίας», «Ο γιός μου ο υπουργός», «Η βασίλισσα της ζούγκλας», «Μπελ αμί», «Δεσποινίς ιατρός», «Αι δύο ορφανά», «Αννελί» (1942), «Φλόγες» + και Επίκαιρα, «Αδικαιολόγητος απουσία», «7 χρόνια γούρι», «Η φωνή της καρδιάς», «Κατά φαντασίαν μαιτρέσσα» (1943), «Οι μελωδίες της Μεγαλοπόλεως», «Νυφοπάζαρο», «Φωτιά κάτω απ’ τη στάχτη», «Ερωτική θύελλα», Αλλαγή προγράμματος (1944), «Το πρώτον της ποίημα», «Ρομπέν των δασών», «Αντόνιο Αντβέρσο», «Ουράνιον τόξον», «Γίγαντες των ουρανόων», «Τα πάθη του Χριστού» (Πάσχα), «Σκλάβοι της μοίρας» (1945), «Σκύλα», «Γουόρνερ Φόλλις», «Το γράμμα», «Μπροστά στη λαιμητόμο», «Ιππότες του υποκόσμου», «Δάκρυα τής χθες» (1946), «Ιππότης της νύχτας», «Η τιμή μου», «Ματωμένα χέρια», «Γυναίκα της ταβέρνας» (1947), «Όλα, και τον ουρανό ακόμη»,

⁵³⁷ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁵³⁸ Θόδωρος Αγγελόπουλος, «Αθήνα»

⁵³⁹ Μικελίδης, Αίθουσα

«Εύθυμοι ασιγγανοί», «Σοκολατένιος στρατιώτης», «Νοσταλγίες», «Σοπέν» (1948), «Ο αποστάτης», «Άννα Καρένινα», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Δον Ζουάν», «Αυτοκρατορική επέλασις» (1949), «Μονομαχία χωρίς τιμή», «Μανόν», «Βαγδάτη», «Έγκλημα και πλάνη», «Τρεις σωματοφύλακες», «Φλόγες στον Ειρηνικό» (1950), «Πριν ξυπνήση η πόλις», «Φίλησέ με με πάθος», «Βασιλικοί γάμοι», «Η καρδιά μου σου ανήκει», «Άννα πάρε την καραμπίνα» (1951), «Αγάπησα και πρόδωσα», «Ο Αλαντίν και το λυχνάρι», «Ερωτικές νύχτες», «Τ' αηδόνια κάνουν σερενάτα», «Χάρβεϊ» (1952), «Η νύχτα είναι το βασιλείο μου», «Εμείς οι αμαρτωλοί», «Μετά την αμαρτία» Γκούσταβ Φραίλιχ, «Αυτοκρατορικές βιολέτες», «Η εξομολόγησις» (1953), «Ατέλειωτο ρομάντζο», «Γυναίκα 20 δολλαρίων» Μπέβερλι Μάικελς, «Σειρήνα της Φλορίντας» Έστερ Ουίλιαμς, «Το κορίτσι που τα είχε όλα», «Ο ήσυχος άνθρωπος» (1954), «Τα φώτα της ράμπας» Σαρλώ, «Ένα αστέρι γεννιέται» δράμα, μουσικό, ακατάλληλο Τζ. Μείσον, «Μάρτυ» (1955), «Η κόρη του σεΐχη», «Φλόγες στους τροπικούς», «Ο εραστής με τις 100 ερωμένες», «Έτσι τέλειωσε μια μεγάλη αγάπη», «Το μελανό ρόδο της Ανατολής» (1956), «Ουίσκι, βότκα και σιδερένια φούστα», «Σίσσυ, η νεαρά αυτοκράτειρα», «10.000 κρεββατοκάμαρες», «Ο εκδικητής της μαύρης κουλάδας» (1957), «Σφίξε με στην αγκαλιά σου», «Ο δρόμος των χαμένων εραστών», «Σκαραμούζ», «Τα κορίτσια» (1958), «Το κορίτσι της ακολασίας», «Η γυναίκα και το νευρόσπαστο», «Ο κατήφορος», «Ένοχες γυναίκες», «Αδύνατες γυναίκες» (1959), «Όλοι οι νέοι ήσαν κανίβαλλοι», «Η γυναίκα με το φλογερό κορμί», «Τα δεκαοχτάρικά», «Μην τρως τις μαργαρίτες» περιπ. (1960), «Μυστικοί δρόμοι», «Δολοφονία με 45 στροφές», «Χαμένα όνειρα» Παπαμιχαήλ, «Η ωραία Αμερικάνα» (1961), «Γυναίκα με ύποπτο παρελθόν», «Μια αγάπη ολότελα δική μας», «Ο άνθρωπος με το στίγμα», «Επαναστατημένη σάρκα» (1962), «Έγκλημα στις 7 το βράδυ», «Ελ Σιντ» έγχρωμο, περιπέτεια Τσάρλτον Ήστον, Σοφία Λόρεν, «Η πρώτη νύχτα του γάμου», «Το τέλειο έγκλημα» (1963), «Η σωφερίνα» ελλην. Βουγιουκλάκη, «Ιστορίες κρεββατιού», «Μάρνι» αστυν. περιπ. Σην Κόννερυ, «Ο πειρασμός» (1964), «Διαμέρισμα για τρεις» κομεντί Λέσλυ Καρόν, «Νύχτες στο Μαϊάμι», «Το σταυροδρόμι της κολάσεως», «Το τελευταίο εξπρές», «Και οι 8 ήσαν ήρωες», «Ο κύριος της κυρίας Προέδρου» Φρεντ μακ Μάρραιη, «Ο πειρασμός» (1965), «Ο κλέφτης», «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ», «Κορίτσι κεραυνός» έγχρ. αισθημ., «Ο πύργος των κατιγίδων» αισθημ. Λώρενς Ολίβιε (1966), «Τιτανομαχία στο Τομπρούκ», «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Έρωτας και τα λοιπά αλά ιταλικά» έγχρ. σκετς (1967), «Ερωτικό ιντερμέτζο», «Δόλωρ Ζιβάγκο», «Όλιβερ», «Ο τυχεράκις», «Ποντικός του Παρισιού», «Ζήσαμε στην αμαρτία» (1968), «Ο ένοχος», «Πόλεμος και ειρήνη», «Αποστολή 'Χ', προορισμός Σγκαπούρη», «Οι αδάμαστοι», «Ο άνθρωπος από το Κίεβο» (1969), «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Το αγκάθι», «Ο εγκληματίας» (1970), «Το ρετιρέ της ανωμαλίας», «Το απόρρητο ημερολόγιο μιας παντρεμένης», «Καταδίωξις δίχως οίκτο», «Η τελευταία συνάντησις», «Ο μεγάλος τιμωρός» (1971), «Οι πεταλούδες είναι ελεύθερες», «Η Άνα των 1.000 ημερών», «Εξομολόγησις ενός αστυνομικού», «Ένα κορίτσι που δεν έλεγε ποτέ όχι», «Τα 7 αδέρφια», «Το Σαββατοκύριακο του δολοφόνου» (1972), «Η κόρη της αμαρτίας», «Το δικαίωμα να σ' αγαπώ», «Άσσοι του γέλιου», «Σεζάρ και Ροζαλί», «Άς μην ξημερώση ποτέ» (1973), «Ένα αθώο αμάρτημα», «Κορίτσια χωρίς ντροπή», «Ένα αθώο αμάρτημα», «Ο αριβίστας» (1974), «Ελ Σιντ», «Η γοητεία της αμαρτίας», «Χωρίς ντροπή», «Περιπλανώμενος ένοχος», «Ο Πέρσυ στον κόσμο του σεξ» (1975), «Ιβάνοφ», «Ο βίαιος», «Ο χωροφύλακας στο Σαιν Τροπέζ», «Ο επιθεωρητής Χάρπερ» και «Ρώσικη ρουλέτα» (1976).

Άρια Μεταπολεμικό θερινό σινεμά στο Παγκράτι (έτσι και στις εφημερίδες), με ζωή κάτι λιγότερο από 10 χρόνια (1959-1967), διαβαθμισμένο πάντα σαν συνοικιακό. Η διεύθυνση ήταν, πιθανότατα, Φορμίωνος 23 και Θήρωνος, από τη μεριά της Καισαριανής. Η στάση εδώ λέγεται «Ποσειδώνας» (από το παλιό εστιατόριο «Ποσειδών», απέναντι από την «Άρια», που βάστηξε πάνω από μισόν αιώνα, μέχρι που πρόσφατα έγινε «Αρχοντικές γεύσεις»- μα η στάση, στάση). Τυπικά Καισαριανή λοιπόν και ουσιαστικά Παγκράτι, ενώ οι παλιότεροι λένε ακόμα την περιοχή «συνοικισμό Συγγρού», από το κοντινό νοσοκομείο λοιμωδών νοσημάτων. Όπως ίσως θα καταλάβατε ήδη, στον εντοπισμό με βοήθησαν άνθρωποι από τον τοπικό «Ποσειδών»,⁵⁴⁰ ενώ την τελική επιβεβαίωση μου την έδωσε αργότερα ο «Οδηγός» του Δαραβίγγα.⁵⁴¹ Τώρα στη θέση της «Άριας» υπάρχει πολυκατοικία, με σουπερ μάρκετ Βερόπουλος στο ισόγειο. Για μια υποθετική προϊστορία του χώρου, δες «Αρίων» Β΄.

Μερικές ταινίες: «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «4 νύφες ένας γαμπρός», «Ο σείχης του Νείλου», «Ο γίγας», «Η γερακίνα», «Το κυνήγι της γάτας», «Σαγιονάρα», «Τα ρέστα σου Έντυ» (1959), «Ένας ξένος ήρθε στον πύργο» δράμα, «Επαναστατημένοι πόθοι», «Ο νόθος», «Ο Ηρακλής και η βασίλισσα της Λυδίας», «Φαντομάς της 5^{ης} Λεωφόρου», «Το ταξίδι» (1960), «Η νύχτα δείχνει τα νύχια της», «Πονεμένος άγγελος», «Ο άγγελος με τα κόκκινα», «Οι αλυσίδες σπάζουν», «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Βίβα βακέρο» (1961), «Ταξιαρχία των κόκκινων διαβόλων», «Μαύρος Νάρκισσος», «Κραυγή μέσα στη νύχτα», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδας» (1962), «Ο τύραννος των Θηβών», «Ο Σολομών και η βασίλισσα του Σαββά», «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη», «Μπελ Αντόνιο», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Το τελευταίο μου ταγκό», «Ο γιος του κάπταιν Μπλουντ» (1963), «Λενιώ η βοσκοπούλα», «Σμήνος αυτοκτονίας 402», «Οι δέκα εντολές», «Η αιχμάλωτος του πύργου», «Πεζοδρόμιο» (1964), «Κόκκινη θύελλα», «Υπό δύο σημαίας», «Μεγάλε μου έρωτα», «Ο θαλασσόλυκος», «Μπούφαλο Μπιλ», «Γυναίκα από άχυρο» (1965), «Αυτοί που τόλμησαν τον έρωτα», «Τι έκανες στη Νορμανδία Αδόλφε;», «Η συμμορία των 5», «Εν ψυχρώ», «Πράκτωρ Φλιντ καλεί Ουάσιγκτον», «FBI Φάκελος 17», «Άσπρη αράχνη» (1966), «Για ένα μισόγυμνο κορίτσι», «Μια θέση στον ήλιο», «Ο 3^{ος} άνθρωπος», «Ο αφηρημένος κ. καθηγητής και οι λαχτάρες του» και «Το σπαθί του βασιλιά Αρθούρου» (1967).

Αριάδνη Μεταπολεμικό υπαίθριο και άκρως λαϊκό (ως προς τις ταινίες του) σινεμά του Βοτανικού, που ξεκίνησε το 1960 και κράτησε –με δύο διαλείμματα πρόσκαιρου κλεισίματος (το 1979-80 και το 1983-84)– μέχρι το 1985. Βοτανικός /Τέρμα Βοτανικού /Ορφέως /Ρουφ στις εφημερίδες. Ήταν Ορφέως 84, ανάμεσα Ρουφ - Βοτανικό, γενικά στη Β΄ προβολή και σποραδικά μόνο στην Α΄-Β΄ (π.χ. 1973, 1974). Παναγιώτης Νικολάου: «Η οθόνη ήταν φάτσα μπαίνοντας, η είσοδος ήταν λίγο λοξά, αριστερά. Εξώστης δεν υπήρχε. Τις Κυριακές διοργανώνονταν πολλές φορές αγώνες κατς».⁵⁴²

Μιλάει ο Γιάννης Κωττής στη Ρωπαΐτου - Τσαπαρέλη: «Όταν είχα τα περίπτερα στη Βάθη με τ΄ αδέρφια μου, είχα κάνει πολλές γνωριμίες και φιλίες. Από το περίπτερο γνώρισα το Νίκο Παπαδάτο, που ήταν μηχανικός, και το Χρήστο Πύρπασσο, που ήτανε κονφερανσιέ... Με τον Παπαδάτο, ανοίξαμε και δουλέψαμε μαζί τον

⁵⁴⁰ Συνέντευξη με ανώνυμους γέρους πελάτες του «Ποσειδών», την ώρα που τρώγανε.

⁵⁴¹ Δαραβίγγας, χάρτης 155 δ

⁵⁴² Παναγιώτης Νικολάου, συνέντευξη

κινηματογράφο 'Αριάδνη' στην Ορφέως. Εγώ τον βάφτισα ... Λουπόν, ήταν ιδιοκτησία του γαμπρού μου, του Λάζαρου Ιωαννίδη, αλλά όπως είπα τη δούλευα εγώ, και μετά η ανιψιά μου Μαριγούλα Ιωαννίδη». ⁵⁴³ Αργότερα, πέρασε και στον Ηλία Λυμπερόπουλο. ⁵⁴⁴

Τώρα (2006) έχει γκρεμιστεί και στη θέση του υπάρχει το κτίριο όπου η «Γέμα ΑΕ», εταιρία ανταλλακτικών. Μια και δεν το ήξερα όσο έπαιζε, χρειάστηκε έρευνα. Αλλά το βρήκα αμέσως, χάρη στους πρόθυμους ανθρώπους από τα μπαλκόνια των γύρω πολυκατοικιών. Αντίθετα, δεν το βρίσκεις και πολύ ταχτικά στις εφημερίδες της εποχής, ειδικά το 1971.

Μερικές ταινίες: «Τα απόρρητα μιας 17χρονης» έγχρ. Ρόμυ Σνάιντερ», «Η εκδίκησης της Μαχαρικής», «Χωρίς οικογένεια», «Μαρία η Πενταγιώτισσα» (1960), «Η αγάπη μιας ορφανής», «Μόλα», «Το αγρίμι», «Της μιας δραχμής τα γιασεμιά», «Η κόρη του μαύρου κουρσάρου», «Σμηναρχία θανάτου» (1961), «Η Καρχηδών στις φλόγες», «Σάββατο βράδυ Κυριακή πρωί», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Γύρισε πίσω αγάπη μου» (1962), «Το ταξίδι», «Η Αλίκη στο ναυτικό», «Σατανάδες του έρωτα», «Ο Μασίστας στ' απόκρυφα της Κίνας», «Σαπφώ» ελληνικό (1963), «Επτά ημέρες του Μαΐου», «Αμόκ» ελληνικό, ρεαλιστικό, «Θύελλα στην Περσία», «Φαίδρα», «Η αιχμάλωτος του πύργου», «Χωρίς μητέρα», «Χάρισέ μου την καρδιά σου», «Σαμψών και Δαλιδά» Βίκτωρ Ματσιούρ (1964), «Η μοίρα μιας ορφανής», «Ο νικητής», «Παίξε μου ζούκι μου γλυκό», «Τερέζα» ελλην. δραμ., «Ο Αριστείδης και τα κορίτσια του» (1965), «Η μοίρα με χτύπησε σκληρά», «Χριστίνα», «Μεγαλοφυίες του υποκόσμου», «Καρδιά μου πάψε να πονάς» ελλην. δράμα, «Ο Μασίστας στ' απόκρυφα της Κίνας», «Το ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο» (1966), «Ο μεγαλύτερος άθλος του Ηρακλέους», «Ο πόνος του μεκρή» Ορ. Μακρής, «Το δόλωμα», «Το θαύμα της μεγαλόχαρης» (1967), «Συντρίμια τα όνειρά μας», «Αυτή που δεν λύγισε», «Ο τζαναμπέτης», «Πέντε γυναίκες για έναν άνδρα», «Απ' τα Ιεροσόλυμα με αγάπη» (1968), «Οι δοσατζήδες», «Ο παραμυθάς», «Ο ανηψιός μου ο Μανώλης», «Καπετάνιος για κλάματα», «Το κανόνι και τ' αηδόνι», «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» (1969), «Αιματοβαμμένα κολτ», «Η μελωδία της ευτυχίας», «Παγκόσμιο Κύπελλο 1970», «Αίμα στο στίβο», «Γκαρίνγκο» (1970), «Η νύφη το 'σκασε», «Τα δάκρυα ενός αγέλου», «Λόρτο ντε Μόντο», «Ο αρχιψεύταρος» (1971), Χούλια «Το τραγούδι μιας αγάπης», «Το πεπρωμένο μιας γυναίκας», «Για μια χούφτα καθάρματα», «Εθελοντές στον έρωτα» (1972), «Ο σκληρός του καράτε», «Καράτε στο λιμάνι των λαθρεμπόρων», «Η έπαυλις των βρυκολάκων», «Ο τρελάρης», «Ο γαμπρός μου ο προικοθήρας», «Καταζητείται ο Βέγγος (1973), «20 γυναίκες κι εγώ», «Ο τσαρλατάνος», «Ο Βέγγος δραγουμάνος», «Ο νονός και το βαφτιστήρι του», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Ζάμπο, ο βασιλιάς της ζούγκλας», «Ο τσαχπίνης» + «Η οργή του Ηρακλή» (1974), «Ο Κίτσος και τ' αδέρφια του», «Ηρακλής εναντίον καράτε», «Θα πάω στη ζούγκλα με τον Ταρζάν» + «Οι κομμάντος της λευτεριάς» (1975), «Πω πω ένα παιδί», «Γκουντ μπάι Μπρους Λη», «Κατσαριδάκι το τρελό αυτοκίνητο», «Μπεν και Τσάρλυ», «Ο Ταρζάν στην κοιλάδα του χρυσού» (1976), «Επαγγελματίες δολοφόνοι», «Κρεμάστε τους ψηλά», «Η μάχη του ποταμού Έλβα» (1977), Νέον έργον, «Μπρους Λάι είμαι η οργή της Κίνας», «Ασύλληπτες διακοπές», «Λούκυ Λουκ εναντίον Ντάλτον» (1978), «Ο αήττητος των Βίκινγκς», Νέο έργο, «Ο κυρ Γιώργης και οι τρέλες του», «Ο Θανάσης στη χώρα της σφαλιάρης», «Φλογισμένα βέλη», «Ο μπουλντόζας της σφαλιάρης», «Ο ήλιος της ευτυχίας»

⁵⁴³ Ραπαϊτου – Τσαπαρέλη, 117

⁵⁴⁴ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

τούρκ., «Κυνήγι του καρχαρία» (1981), «Ραντεβού στο Βόσπορο», Νέο έργο, «Χούλια πιστή μου αγαπημένη», «Οι σφαίρες έγραψαν το τέλος», «Αλύγιστα καθάρματα» (1982), «Ο διάβολος της θάλασσας», «Μισθοφόροι της βίας», «Νίνζα, ιπτάμενοι μαχητές», «Τζάκι Τσαν κεραυνός στην κόκκινη έρημο» και «Οι χαμένοι κυνηγοί του διαστήματος» (1985).

Αριάν(ν)α Βραχύβιος λαϊκός κινηματογράφος της περιοχής Κολοκυ(ν)θούς,⁵⁴⁵ θερινός και χειμερινός, που ξεκίνησε το 1966 και έκλεισε το 1971. Κείτονταν στη Λένορμαν 258, πολύ κοντά στο Ποτάμι,⁵⁴⁶ είχε τηλέφωνα 527716 και 5128827, διέθετε 750 καθίσματα⁵⁴⁷ και αναγραφόταν πάντα στους συνοικιακούς, με διεύθυνση τέρμα Κολοκυνθούς /Κολοκυνθού / Κολοκ. Κι αυτό, παρόλο που εδώ και δεκαετίες το μεγαλύτερο και φαρδύτερο κομμάτι της οδού Κολοκυ(ν)θούς είχε μετονομαστεί σε Λένορμαν. Υποθέτω ότι ονομάστηκε έτσι, ώστε να πέφτουν πάνω του οι υποψήφιοι θεατές της περιοχής, που αναζητούσαν την πολύ παλιότερη «Αρμονία Α» (δες λέξη). Ερευνώντας για το πού ακριβώς βρισκόταν το άγνωστό μου αυτό σινεμά, το εντόπισα σχετικά εύκολα, χάρη σ' ένα μεσήλικο ζευγάρι με παλιό γιαπωνέζικο αυτοκίνητο, που έτυχε να παρκάρουνε απέναντι από το οικόπεδο του παλιού σινεμά. Πολύ αργότερα, εντόπισα αναφορά της «Αριάνας » στη στήλη «Νέοι κινηματογράφοι» ενός κλαδικού περιοδικού. Εκεί αναφέρεται ότι ήταν επιχείρηση του κ. Μαυρίτση, ενώ τα καθίσματα δημιούργησαν οι κ. Ιωσηφίδης κ. Μπέσης.⁵⁴⁸ Στις μέρες μας (2007) στη θέση του σινεμά υπάρχει επιπλάδιδο του Σικιαρίδη (δες και «Ρεξ»).

Δυο φίλοι μου θυμούνται: «Είχε αυτό που αποκαλείς τυπική διάταξη. Ήταν ένας σχετικά στενός κινηματογράφος. Περνιόταν κάπως καλύτερος από τους άλλους της περιοχής. Εδώ είχαμε δει πολλές ξένες ταινίες, ιδιαίτερα πολύν Έλβις Πρίσλεϋ»⁵⁴⁹ «Όταν έκλεισε, έγινε αρχικά τηλεοπτικό στούντιο ΑΤΑ, μετά νυχτερινό κέντρο, μετά το τωρινό μαγαζί».⁵⁵⁰

Μερικές ταινίες: «Μην είδατε τον Παναή;» ελλ.κωμωδ., «Το γεράκι του Τέξας», «Κορίτσια στον αέρα» έγγρ. κωμ., «Οι γίγαντες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας», «Θησαυροί για τον Ρόμμελ», «Ο Σεβάχ εναντίον των επτά σαρακηνών», «Λοιότες της Αθήνας», «Παιδί για όλες τις δουλειές», «Διεθνές ξενοδοχείο» (1966), «Συντρίμμα τα όνειρά μας», «Γυρίζω από την κόλαση», «Ο άγιος στήνει παγίδα», «Η κίτρινη Ρολς Ρόυς», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Καρδιές που ξέρουν ν' αγαπούν», «Ένας υπέροχος απατεώνας» έγγρ.κωμωδ., «Ξεφάντωμα στη Χαβάη», «Κίτρινα γάντια» (1967), «Διαμέρισμα δολοφόνων», «Τα βότσαλα της άμμου», «Κορμιά για

⁵⁴⁵ Κολοκυθού (κολοκύθι, κολοκυθάς) βεβαίως στη λαϊκή γλώσσα και σε παλιά κείμενα (βλέπε του Δροσίνη «Σκόρπια φύλα της ζωής μου»), το ν αποτελεί υπερδιόρθωση των σοφολογιώτατων. Το ότι αναπτύξανε ν ειδικά στο θηλυκό είναι ακόμα πιο γελοίο, γιατί ο τύπος αυτός της λέξης ήταν εξ αρχής λαϊκός

⁵⁴⁶ Με αφορμή την έρευνα, τριγύρισα γενικότερα στην περιοχή. Εντυπωσιάστηκα όχι μόνο από το πόσα παλιά σπίτια έχουν απομείνει, μα ιδίως από ένα τεράστιο περιβόλι (Ηρούς -Σαρπηδόνας- Μελάμποδος, όπου η είσοδος από μια ψηλή μάντρα). «Του Ζέρβα το μοστάνι» μού το είπαν. Έχει καλλιέργειες –μπρόκολα, κρεμμύδια, παντζάρια– ψηλά δέντρα, αγροτικές αποθήκες, στέρνα και βρίσκεται νότια του σινεμά, στη μονή, νότια Λένορμαν (το σινεμά είναι στη ζυγή, βόρεια). Μπήκα και φωτογράφισα. Καλά διαβάζετε, στην Αθήνα του 2005, καλοκαίρι, δίπλα στο Ποτάμι. Το 2008 υπήρχε ακόμα.

⁵⁴⁷ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵⁴⁸ Τα Θεάματα τ. 183/ 28.12.1965

⁵⁴⁹ Έλενα Σαρχάνη, συνέντευξη

⁵⁵⁰ Μιχάλης Κορωναίος, συνέντευξη

κρέμασμα», «Ο τριπλός κατάσκοπος», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Δεν θέλω ούτε τα λουλούδια σου», «Δύο για το δρόμο», «Η επιστροφή του Τζάνγκο» (1968), «Η Κόζα Νόστρα εναντίον του Έφ Μπη Άι», «Η συμμορία των 11», «Ζορρό», «Στα ίχνη ενός εγκλήματος», «Καυτό δόλωμα», «Η Σμυρνιά», «Οι τρεις σωματοφύλακες» (1969), «Το μαγαζάκι της κεντρικής οδού», «Η σειρήνα του Μισισιπή», «Μάρνι», «Η αγάπη μας», «Ιβάν ο τρομερός», «Νυφοπάζαρο», «Τρέλες τ' Απρίλη» (1970), «Ψάχνω να βρω την τύχη μου», «Το κανόνι και τ' αηδόνι», «Απαγωγή μετά φόνου», «Το τελευταίο τραίνο από την κόλαση», «Ο τρελλοπενηντάρης» και «Ο άνθρωπος ορχήστρα» (1971).

Άριελ Μέσου επιπέδου και Α'-Β' προβολής χειμωνιάτικος κινηματογράφος επί της οδού Μιχ. Βόδα (έτσι και στις εφημερίδες) αρ. 56, στο ισόγειο πολυκατοικίας, με τηλ. 8233556. Άνοιξε τη χειρότερη εποχή, στη μέση της χούντας, τότε που ξεκίναγε η κρίση από τη διάδοση της τηλεόρασης- κι έζησε όλα όλα έξι χρονάκια, 1970-1975. Ανώνυμοι γείτονες μού είπαν ότι, κλείνοντας, έγινε τηλεοπτικό στούντιο. Όταν το εντόπισα εγώ (2003), είχε ήδη περάσει στο επόμενο στάδιο, του σούπερ μάρκετ (Μαρινόπουλος). Είναι το μοναδικό σινεμά που το βλέπεις καταχωρημένο στο Χρυσό Οδηγό με λατινικά στοιχεία, και μάλιστα χρόνια αφού είχε κλείσει, το 1979. Άδηλο γιατί και πώς. Ποτέ δεν πήγα στον κινηματογράφο αυτόν.

Ορισμένα φιλμ: «Οι 8 του διαβόλου», «Ο τρελλός της πλατείας Αγάμων», «Δυο τρελλοί και ο ασιτίδας», «Η θεία μου η χίπισσα» (1970), «Οι συνωμότες του τελευταίου γύρου», «Γεια σου κι αντίο», «Δακοπές στο Βιετνάμ», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Η Λίζα το 'σκασε», «Μονομαχία στη δύση», «Ο Γράμμος» (1971), «Έλα να κάνης τον στρατιώτη μαζί μας», «Χωρίς συνείδηση», «Σαν Φρανσίσκο ώρα 0», «Η αρχόντισσα του κάπου», «Τρεις σούπερμαν στη ζούγκλα», «Ένας τρελός τρελός πειρατής», «Το χρονικό μιας ληστείας», «Ζητείται εγκέφαλος για ληστεία» (1972), «Μπουμ ταρατζούμ», «Νύχτες τεράτων», «Η μεγάλη μάχη», «Οι δύο συνένοχοι» (1973), «Υπέροχος Κάτσμπυ» (σικ), «Ποιοι ευθύνονται για την πορνεία της Εύας» (άνευ «16άχρονης»), «Τζέντλεμαν πορτοφολάς», «Ανήθικες ιστορίες», «Το υπέρλαμπρο άστρο», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα», «Το κεντρί», «Νανά», «Φίμπεν, ο μπόμπιρας των γηπέδων» (1974), «Ηρωες με βρώμικα χέρια», «16άχρονος πειρασμός», «Τζάμπο 747 εν κινδύνω» και «Πώς να ληστέψετε μια τράπεζα και να την πάρετε μαζί σας» (1975).

Αρίων Α Μεταπολεμικός θερινός κινηματογράφος των Κάτω Πετραλώνων, σταθερά λαϊκός τόσο στην επιλογή των ταινιών όσο και στη διαβαθμισμένη αξιολόγησή του. Στις εφημερίδες αναφερόταν ως «Πετράλωνα» σκέτο. Κατά τους περιοίκους, η ακριβής διεύθυνση ήταν Κεiriaδών 113, όπου, όταν βρέθηκα εγώ ερευνώντας (2006), είδα μια πολυκατοικία με επιπλάδικο στο ισόγειο. Η διάρκεια της ζωής του ήταν 1956-1972. Ο Θανάσης Κούμπουλας διηγείται: «Θυμάμαι πολύ χαρακτηριστικά μια γκόμενα να λέει: 'πήγα στον 'Αρίων', είδα το 'Τίγας', κάθησα δυο ώρες- όμως πού τα παιδιά'. Δεν έβρισκε αυτούς που έψαχνε, δηλαδή. Μου είχε κάνει εντύπωση που δεν έκλινε τις λέξεις».⁵⁵¹

Ενδεικτικά φιλμ: «Εσκότωσα τον εραστή μου», «Τα φρούρια καταρρέουν», «Κόκκινα παπούτσια» Μόιρα Σήρερ, «Προδομένη εντολή», «Ο λέων της Μογγολίας» (1956), «Ανυπότακτος αρχηγός», «Ο ωραίος Μπρούμελ», «Τσαρούχι, πιστόλι και

⁵⁵¹ Θανάσης Κούμπουλας, συνέντευξη

παπιγιόν», «Γραφείον συνοικεσίων», «Κόμις (σικ) Μοντεχρήστος» (1957), «Σκλάβο του μαύρου πειρατή», «Ο Λέων της Μογγολίας», «Η απαγωγή του στρατηγού Κράιπε», «Οι 3 σωματοφύλακες» (1958), «Η ζητιάννα της Βομβάης», «Ο σεΐχης του Βοσπόρου», «Το καράβι της αμαρτίας», «Το αντάλλαγμα της ντροπής» (1959), «Το νησί των γενναίων», «Χορεύτρια της Ανατολής» περιπ., «Γκόλφω», «Θύελλα», «Σκλάβο του Γιλδίζ» (1960), «Αγάπη ποτισμένη με πόνο», «Αγάπη βουτηγμένη στον πόνο»,⁵⁵² «Η πρώτη μέρα της Ειρήνης» (σικ), «Μανταλένα» (1961), «Ματωμένα στέφανα» ελλην., «Ο καλός μας άγγελος», «Φλογέρα και αίμα», «Η Αλίκη στο Ναυτικό» (1962), «Ο Θόδωρος και το δίκαννο» κωμωδ., «Το δράμα μιας ορφανής» ελληνικό, «Ο θάνατος θα ξανάρθη» ελληνικό, «Οι γαμπροί της ευτυχίας», «Εμείς οι ζωντανοί» (1963), «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Ζωή γεμάτη πόνο» ελλην., «Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο», «Όταν περνούν οι γερανοί», «Ο λουστράκος» (1964), «Λέων της Καστίλλης», «Σπαραγμός», «Δήμιος των κολασμένων», «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων», Νέον έργον, «Δρόμος χωρίς σύνορα», «Οι γαμπροί της ευτυχίας» (1965), «Ο γυρισμός του στρατιώτη», «Πράκτωρ ΦΧ Επιχείρησις Μοζαμβίκη», «Νέον έργον», «Να ζη κανείς ή να μη ζη» ελλην.κωμωδ. (1966), «Δακρυσμένα μάτια», «Πανικός στο κρησφύγετο της μαφίας», «Η γυναίκα μου τρελάθηκε», «Σμηναρχία εκδικητών», «100.000 δολάρια στον πρώτο καταδότη» (1967), «Οι δύο σημαδεμένοι», «Κάρμεν», «Η θυρωρίνα», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Ξερριζωμένη γενιά» (1968), «Ένας εναντίον δύο», «Το θύμα», «Η μάχη του Άντζιο», «Βρώμικα παλληκάρια», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Το κουρέλι της ζωής» (1969), «Αγωνία», «Λεβεντόπαιδο», «Το χρονικό μιας ληστείας», «Έξω φτώχεια», «5 καταζητούμενα καθάρματα» (1970), «Ο αρχιψεύταρος», «Ηρωες με βρώμικα χέρια», «Τελευταίο τραίνο από την κόλαση» και «Αδέρφια μου» + «Ο τρελλάρας» (1971).

Αρίων Β Υπαίθριο σινεμά στο Παγκράτι που λειτούργησε μόνο δυο χρονιές, το 1957 και 1958, συνυπάρχοντας με το παραπάνω ομώνυμό του τα δυο αυτά χρόνια. Είναι αγνώστων λοιπών στοιχείων, μία από τις «τρύπες» αυτού του βιβλίου: ενώ αναγράφεται με σαφήνεια στις εφημερίδες για μια διετία και το ίδιο και οι ταινίες του και το τοπωνύμιό του, δε μπόρεσα να το εντοπίσω.⁵⁵³

Καταγράφω λοιπόν μια δική μου υπόθεση, για χάρη των ερευνητών του μέλλοντος: μπορεί ο «Αρίων» τούτος να υπήρξε προκάτοχος της «Άριας» (δες λήμμα), γιατί:

- α. μόλις κλείνει αυτός, ανοίγει εκείνη
- β. καταγράφονται και οι δυο στο Παγκράτι
- γ. είναι και οι δυο θερινοί.
- δ. οι ονομασίες μοιάζουν πολύ.

Μερικές ταινίες: «Αμάρτημα και εξιλέωσις», «Οι θρύλοι του δάσους», «Ερωτική πολιορκία», «Μαρσελίνο» (άνευ «παν ι βίνο») (1957), «Γραμμένο με αίμα» Ροκ Χάτσον, «Ο άνθρωπος του τραίνου», «Η γυναίκα μου, εγώ και ο πειρασμός», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Οικογένεια Τραπ» και «Μεσάνυχτα στο Σαν Φρανσίσκο» (1958).

⁵⁵² Η Καθημερινή, Τρίτη 29.08.1961 και Πέμπτη 31.08.1961. Οι ταινίες άλλαζαν Δευτέρα – Τετάρτη - Παρασκευή. Δηλαδή δεν πρόκειται για λάθος, είναι διαφορετικές ταινίες

⁵⁵³ Μια αβέβαιη πληροφορία, ότι ήταν στο Περιβολάκι, σημερινή πλατεία Πλυτά, δεν αποδείχτηκε σωστή: ένα ανοιξιάτικο απόγευμα του 2008, δεκάδες γέροι και γριές, Γουβιώτες παιδιόθεν, το αρνήθηκαν παντάπασι.

Αρίων Γ Υπόγειο λαϊκό, χειμερινό κατά βάση, σινεμά της μεγάλης ομονοιακής πιάτσας, που ιδρύθηκε το 1962, εξελίχτηκε σε τσοντάδικο και επιβίωσε μέχρι σχεδόν τις μέρες μας, μέχρι που το έφαγε το 2002 η μετεξέλιξη και επέκταση του Κλαουδάτου σε «Notos Galleries». Βρισκόταν Αθηνάς 48, σε τεράστιο κτίριο γραφείων, με μαγαζιά στο ισόγειο. Αρκετές φορές έπαιζε και καλοκαίρι, με κλιματισμό. Π.χ.: «Θα λειτουργήσει όλο το καλοκαίρι με τέλεια μηχανήματα ψύξης».⁵⁵⁴ Είχε μια ελάχιστου πλάτους είσοδο, που ήταν η δεύτερη αριστερά όπως κοιτάμε τη στοά από την Αθηνάς, η οποία είσοδος έδινε σε σκάλα που οδηγούσε σε διάδρομο, και από κει στο σινεμά. Ο προσερχόμενος έμπαινε στο πίσω μέρος της αίθουσας και αριστερά, όπως κοιτάμε την οθόνη. Δηλαδή το σινεμά δεν είχε τυπική διάταξη ως προς τον νεοεισερχόμενο, είχε όμως ως προς την οδό Αθηνάς, αφού η οθόνη ήταν στο βάθος του υπογείου, παράλληλη με το δρόμο. Εξώστης δεν υπήρχε, μερικά δε από τα καθίσματα της τελευταίας σειράς, κάτω ακριβώς από την καμπίνα προβολής, ήταν πάντοτε ξεπατωμένα.

Η είσοδος της στοάς του «Αρίωνα» είναι αυτή που τα τελευταία χρόνια έχει ένα μοντέρνο ρολό του «Notos Galleries», συνήθως κλειστό, αφού πρόκειται για κάποια βοηθητική πόρτα του υπογείου (ίσως έξοδος κινδύνου), ρολό στο οποίο ο διπλανός μικρομαγαζάτορας κρεμάει καθημερινά τηνπραμάτεια του. Όλα τα άλλα μαγαζιά κάτω από το «Notos Galleries» διατηρήθηκαν, μόνο ο «Αρίων» την πάτησε: προφανώς ένα τσοντάδικο θεωρήθηκε απάδον προς το νέο στιλ του χώρου. Δυστυχώς δεν πρόλαβα να φωτογραφίσω την είσοδο όσο υπήρχε η επιγραφή του σινεμά, όμως το ίχνος των γραμμάτων διατηρήθηκε ακόμα κάμποσον καιρό- κι αυτό το φωτογράφισα.

Πάντοτε με έναρξη από πρωίας, ανήκοντας γενικά τη Β΄ προβολή, το 1970 ανεβαίνει πρόσκαιρα στην Α΄- Β΄. Επίσης, εξώστηκε πολύ νωρίς από τις περισσότερες εφημερίδες και περιοδικά της πόλης.

Η είσοδος αυτή του «Αρίωνα» εμφανίζεται με συγκλονιστικό τρόπο σε ανεντόπιστο ντοκιμαντέρ όπουμπογιατζήδες στέκουν μπροστά στο σινεμά, με τις βούρτσες τους, περιμένοντας τους πελάτες τους.⁵⁵⁵

Εγώ πάλι, που σίγουρα με το φίλο μου τον Α. είχαμε χτίσει κι εδώ κάνα δυο τοίχους, έχω γράψει παλιότερα για τον «Αρίωνα»: «Στις περιπτώσεις που το έργο έκανε κοιλιά, το κοινό κραύγαζε έντονες επικρίσεις και ανάλογες προτροπές προς το μηχανικό προβολής και τον ιδιοκτήτη...: ‘Βάλε τσόντα ρε’ · ‘θα πεινάσεις ρε’ · ‘ρε μαλάκα με τον πούτσο μας παίζεις;’ και άλλα συναφή. Η οχλαγωγία... ήταν εντονότερη, όταν η ταινία προερχόταν από το κύκλωμα που τροφοδοτούσε χώρες όπως η Αίγυπτος, η Τουρκία ή το -προχομεϊνικό – Ιράν (για το μεταχομεϊνικό, ούτε λόγος να γίνεται), όπου οι σκηνές σκληρού σεξ απαγορεύονταν. Κάποιος μοντέρ της συμφοράς τις είχε κόψει από το σημείο όπου φυσιολογικά συνέβαιναν με βάση το (υποτυπώδες) σενάριο και τις είχε προσθέσει όλες μαζί στο τέλος του φιλμ, ώστε ν’ αφαιρεθούν και να μην προβληθούν. Η προβολή τέτοιας κόπιας είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη απώλεια του ειρμού στο πρώτο μισό της ταινίας (άρα διαμαρτυρίες κλπ)· αλλά η συσσώρευση μόνο σκληρών σεξουαλικών σκηνών από όλες τις φάσεις του φιλμ στο δεύτερο μισό, αποτελούσε επαρκή αποζημίωση· τελικά οι νωρίτερα φωνασκούντες λούφαζαν, οπότε οι μνημένοι ή απλώς οι υπομονετικοί ξεσπούσαν εκδικητικά: ‘τώρα δε μιλάτε, ε;’, ‘τώρα το βουλώσατε κουφάλες’ κλπ

⁵⁵⁴ Βραδυνή 10.06.1963. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

⁵⁵⁵ Την επισήμανση οφείλω –σε ποιον άλλο; – στον Τάκη Μπαστέα

... Θα θυμάμαι πάντα το Σπύρο, τον καφετζή του ‘Αρίωνα’ : χοντρός, φαλακρός, μουστακαλής και μελαχρινός, περιέφερε με το καροτσάκι του τα εμπορεύματα στα διαλείμματα, φωνάζοντας με χαρακτηριστική και λίγο μάγκικη προφορά ‘Λε-γε-τέ, λε-γε-τέ’, πάντοτε έτσι, συλλαβιστά, και πάντοτε με το τόνο στη λήγουσα · συγχρόνως, ανακαλούσε στην τάξη, με βροντώδη λαλιά, τους παντοιοτρόπως παρεκτρεπομένους».⁵⁵⁶

Οι παπάδες και καλόγεροι δε σπάνιζαν στον «Αρίωνα». Όμως ο φίλος μου Λ.Ε., που έχει ερευνήσει δεόντως το θέμα από υγιέστατη αντικληρικαλιστική διάθεση, με πληροφορεί ότι ένα τμήμα της ορθόδοξης εκκλησίας είχε και ειδικές σχέσεις με το σινεμά αυτό. Λέει: «Ο ιερωμένος Θεοφύλακτος, γέρον Σκευοφύλαξ της περιοχής ..., συνελήφθη πριν χρόνια στον κινηματογράφο ‘Αρίων’ και καταδικάστηκε σε 7 μήνες φυλακή για προσβολή δημόσιας αιδούς. Πρόσφατα πήρε προαγωγή -από το νέο αδιάφθορο πατριάρχη της ίδιας περιοχής- σε μητροπολίτη. Την αποκάλυψη έκανε ένας άλλος μητροπολίτης, ο Πέτρας Κ..., προφανώς για λόγους ενδοεκκλησιαστικών αντιθέσεων. Στην ιστοσελίδα του Πατριαρχείου ..., βρήκα πως ο Θεοφύλακτος είναι τώρα και μέλος του Συνοδικού Δικαστηρίου. Υπάρχει επίσης ένας άλλος μητροπολίτης, πελοποννησιακής καταγωγής αυτός, που τον τσιμπήσανε να κάνει διάφορα στον ‘Αρίωνα’, την έφαγε πρωτοβάθμια, αλλά τελικά τη γλίτωσε. Γιατί τη γλίτωσε; Διότι το Εφετείο έκρινε πως ο μητροπολίτης γλίστρησε κι έπεσε πάνω στο ορθωμένο πέος κάποιου φαντάρου – θεατή!». ⁵⁵⁷ Πάντως, το 1983, δυο άντρες καταδικάστηκαν σε φυλάκιση 45 ημερών, «γιατί αναπαριστούσαν εκ του φυσικού ό,τι έβλεπαν στην οθόνη» (!) του «Αρίωνα», ενώ το ίδιο ειδησάριο αναφέρει ότι ο υπεύθυνος θα περνούσε αυτόφωρο, λόγω προβολής πορνό (!).

Λέει ο φίλος μου Σ.Ζ.: «Πήγαινα ταχτικά στον ‘Αρίωνα’ κι έβλεπα ότι το μέρος ήτανε για πολύ ψώνισμα. Μια φορά είδα κάποιον πούστη να έχει ψαρέψει κάποιον άλλο και να πηγαίνει στις τουαλέτες. Άλλος ένας, πούστης πάλι, κραταγε τσίλιες. Έκατσα και χάζευα καπνίζοντας. Σε μια στιγμή ο τσιλιαδόρος κάτι είδε και φώναξε, οπότε πετάχτηκαν οι άλλοι από την τουαλέτα με τα σώβρακα στο χέρι. Δεν εμφανίστηκε όμως κανένας κίνδυνος, οπότε ο τσιλιαδόρος ρώτησε τον άλλο: ‘Το Πρόλαβες, το φχαριστήθηκες;’ ‘Οουουου’, λέει ο άλλος, ενώ ντυνότανε». ⁵⁵⁸

Ιδού καιμια μαρτυρία κάποιου Johnnys, ψαρεμένη από το αστείρευτο διαδίκτυο: «Ήταν καλοκαίρι του 1986 όταν πήγα στο Ρουφ να δω πότε παρουσιάζομαι. Στο γυρισμό περνούσα από την οδό Αθηνάς στο δημαρχείο. Είδα κάποιον κύριο να μπαίνει στο Σινέ ‘Αρίων’ και τον ακολούθησα. Ήταν η πρώτη φορά που μπήκα σε πορνό σινεμά. Πλήρωσα το εισιτήριο και μπαίνω στην σκοτεινή αίθουσα. Κάθομαι σε ένα κάθισμα, και μετά από 10’ νοιώθω ένα χέρι να μου πιάνει ελαφρά το πόδι. Δεν έδωσα σημασία. Ανέβηκε το χέρι πιά πάνω και σταμάτησε στο επίμαχο σημείο και με χάιδευε μου ανοίγει το τζιν και μου τον βγάζει έξω. Μου είχε γίνει κάγκελο!! Ενώ μού τον έπαιζε, ξαφνικά άναψαν τα φώτα και βρέθηκα προ εκπλήξεως και άρχισα να μαζεύω το παντελόνι μου και να κουμπώνομαι. Κοίταξα και τον άνθρωπο δίπλα μου, ήταν ένας πενηντάρης και αρκετά νόστιμος άντρας. Αλλά δεν

⁵⁵⁶ Φύσσας, Ακατάλληλον 12-13

⁵⁵⁷ Λ.Ε., αντλώντας από τις εφημερίδες Πρώτο Θέμα 22.01.06 και Νέοι Άνθρωποι 09.12.05

⁵⁵⁸ Σ.Ζ., συνέντευξη

κουμπώθηκε, απλά έριξε το πουκάμισο του πάνω από το επίμαχο σημείο και ούτε γάτα ούτε ζημιά».⁵⁵⁹

Μερικές ταινίες: «Επίθεσις των ιπταμένων δίσκων», «Εσχάτη προδοσία» + «Εμπόριον λευκής σαρκός», «Ελ Σιντ», «Οι πειρατάι της Τριπόλεως» (1962), «Στην κόλασι των κατασκόπων», «Βούδας», «Το ξέσπασμα των σκλαβωμένων» περιπ., «Ο πύργος του μυστηρίου», «Το μυστικό της κλειστής πόρτας» (1963), «Ο λέων των Αθηνών», «Διακοπές πολυτελείας», «Δόκτωρ Καλιγκάρι», «Ριφιφι στο Παρίσι», «Ο άνθρωπος με το χρυσό πιστόλι» (1964), «Η μοίρα των ηρώων», «Λύκαινα του ρινγκ» + «Τζέσε Τζέιμς ο μεγάλος παράνομος», «Χάιντριχ, ο δήμιος της Πράγας», «Ρίο Κόντσο» + «Πράκτωρ 007 εναντίον Δρ Νο» (1965), «Εναντίον θεών και δαιμόνων», «Δράκουλας ο άρχων του σκότους» γκραν γκινιόλ, «Η επανάστασις των Απάτσι», «Πεθαίνοντας στην αρένα», «Νεβάδα Σμιθ», «Και οι πέτρες βάφηκαν με αίμα» «Ένας ξένος στο Σακραμέντο» (1966), «Πανικός στο κρησφύγετο της μαφίας», «Βίβα Τέξας», «Αιφνιδιασμός την αυγή», «Λονδίνον, η μεγάλη ληστεία του τραίνου» (1967), «Και οι 7 ήσαν ατρόμητοι», «Κάψτε τις Αρδέννες», «Ράτλερ Κιντ ο εκδικητής», «Αυτή νύχτα κάποιος» (σικ), Δύο έργα, «Ούρσος ο εκδικητής» (1968), «Οι Γκρίνγκος δε συγχωρούν», «Ζορρό», «Νιμπελούνγκεν», «Ο διαρρήκτης», «Πέντε για την κόλαση», «Γεννημένος για εκδίκηση» (1969), «Οι φυγάδες», «Η μάχη του ποταμού Έλβα», «Σαμπάτα», «Προχώρα κάθαμα προχώρα» (1970), «Σεξ, το δόλωμα των κατασκόπων», «Ξεγραμμένοι από φίλους κι εχθρούς», «Πρόκλησι», «Φλογισμένη σάρκα», «7 δολάρια στο κόκκινο» (1971), «Βοήθεια με ερωτεύθηκε μια παρθένα», «Γυμνές πεταλούδες», «Απόκληροι», «Παράξενος ερωτισμός», «Στην κόλασι του σεξ», «Καμικάζι», «Σατανικόν τρίγωνον» (1972), «Σκότωνε για να ζήσης», «Ο σκλάβος που δεν λύγισε ποτέ», «Ο άνθρωπος με τη χρυσή γροθιά», «Ο πρίγκηψ του καράτε» (1973), Δύο έργα, «Τ' όνομά μου είναι διάβολος», «Ένα κορίτσι που τα θέλει όλα», «Ένας ξένος στην πόλη του καράτε» (1974), «Το νησί της αμαρτίας», «Απ' το θρανίο νιώσαμε τον έρωτα», «Ανώμαλες παραισθήσεις», Δύο έργα, «Σαββατοκύριακο γεμάτο αίμα» (1975), Σεξ (1982), , Δύο έργα σεξ (1988), Σεξ (1997), Νέα έργα σεξ (2001)

Αρμονία Α Μνημειακό σινεμά του Κολωνού, ογκώδες και ίσως κάπως χοντροκομμένο, αρχικά υπαίθριο και στη συνέχεια χειμερινό-θερινό, οι προβολές του οποίου καλύπτουν μια τριακονταετία και βάλε (1954-1985). Είχε τυπική διάταξη.⁵⁶⁰ Στις εφημερίδες την έγραφαν Κολωνός /Κολοκυνθούς / Λένορμαν, η διεύθυνση ήταν Λένορμαν 143 ή 151 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης του δρόμου), τα τηλέφωνα ήταν 532054, 5128379 και είχε 970 θέσεις,⁵⁶¹ με εξώστη. Ξεκίνησε Β' προβολής μα σύντομα πήρε προαγωγή στους ημικεντρικούς, και έτσι εξεμέτρησε το βίο της. Αξιοσημείωτο ότι, παρότι λαϊκό σινεμά και σε λαϊκή περιοχή, δεν έγινε τσοντάδικο, αλλά παρέμεινε στα άλλα c monies: «λαϊκό ξύλο», ιταλικά δήθεν ιστορικά, σπλάτερ πολεμικά, φαρσοκωμωδίες κλπ. Η στάση μπροστά της λέγεται «Αρμονία», ακόμα και η αντίστοιχη στην απέναντι πλευρά της Λένορμαν, κι ας απέχει αρκετά. Κολλητά / μεσοτοιχία, βρισκόταν το αδελφό σινεμά «Αστόρια» (δες λήμμα). Είχανε παράλληλες εισόδους από το δρόμο, ανατολικά (προς την Αθήνα) η «Αρμονία», δυτικά (προς το ποτάμι) η «Αστόρια».

⁵⁵⁹ <http://forum.gayworld.gr/index.php?topic=706.0>

⁵⁶⁰ Μανώλης Μανωλάς, συνέντευξη

⁵⁶¹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Οι γέροι και μεσήλικοι περαστικοί θυμούνται, σχεδόν ομόφωνα, «πολύ μηχανάκι απέξω και πολλές κόντρες εδώ, με κατεύθυνση προς το παλιό Ροσιγιόλ».⁵⁶² Είχε δυο χρονικές ζώνες εισιτηρίων: 4-5.30 και 5.30 με 10.30. Επίσης, ο εξώστης ήταν φτηνότερος. Άρα, τέσσερις τιμές. Το 1955, ιδιοκτήτες οι Τσιγγάνης – Καθάριος.⁵⁶³ Ίδια εμπορική διεύθυνση με «Αρμονία» Β' (Πατησίον) και «Αστόρια», τουλάχιστον το '64. Μια μόνο φορά είχα πάει σ' αυτή την «Αρμονία» και δε θυμάμαι τίποτα εσωτερικά. Η δε ταινία που είχα δει ήταν κάτι σαν «Διαστημικός Δράκουλας εναντίον Γκοτζίλα και Ζορρό» (λέμε τώρα).

Μιλάνε τ' αδέρφια Κορωναίου. Μιχάλης: «Η Αρμονία άνοιγε για το καλοκαίρι. Εδώ, αν θυμάμαι καλά, κάναμε και γυμναστικές επιδείξεις».⁵⁶⁴ Νατάσα: «Θυμάμαι αυτόν που πουλούσε γλυκά στην 'Αρμονία'. Σα να τότε βλέπω. Ήταν με κάτι μαλλάκια λίγο καρφιά, έτσι μαύρα, και με κάτι γυαλιά τόσο τεράστια και κρατούσε ένα ξύλινο δίσκο περασμένο σαν με τιράντες και φώναζε 'σάμαλι μπισκότα'. Και Καραγκιόζη είχαμε δει εκεί. Κάνανε καμιά φορά τις Κυριακές θέατρο, κι έτσι μια και μοναδική φορά, είδα τη Γεωργία Βασιλειάδου. Φορούσε ένα ταγεράκι. Δεν την είχα ξαναδεί ζωντανά».⁵⁶⁵

Αφού έκλεισε, η Αρμονία έμεινε κουφάρι ρέστο πολλά χρόνια, αλλά δε την γκρέμισαν, ωστόσο τελευταία (2007) έγινε, πρόσκαιρα, πολυκατάστημα «Plus».

Ορισμένα φιλμ: «Ένας κορίτσαρος σωστός γενίτσαρος», «Ημερολόγιο ενός παλιανθρώπου», «Μάντρεν, ο προστάτης των φτωχών» / «Μαντρέν, ο προστάτης των πτωχών»⁵⁶⁶ (1954), «Οι δυο ατσίδες» κωμωδία Άμποτ και Κοστέλλο, «Για όλες όσες πόνεσαν» Παμπανί, «Καβαλλερία Ρουστικάνο» περιπ. Άντ. Κουήν, «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Χαρούμενο ξεκίνημα» ελλην. κατάλ. Οικονομίδης (1955), «Η καφετζού» κωμ. Φωτόπουλος, Αυλωνίτης, Γ. Βασιλειάδου, «Εμπόδια στον έρωτα», «Η θυσία της μάννας» ελλην, «Ναπολέων» (1956), «Η απαγωγή του στρατηγού Κράιπε», «Την 6^η ημέρα», «Το αμαξάκι», «Αγιούπα», «Δελησταύρου και υιός» (1957), «Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες», «Η γερακίνα», «Αδέκαροι ερωτευμένοι» (1958), «Μεταξύ δύο τίγρεων», «Δημήτριος και Μεσσαλίνα», «Το λιμάνι της αγωνίας», «Ο καρπός της αμαρτίας» Πωλ Νιούμαν, «Οι ζαβολιάρηδες», «Εκείνες που δεν πρέπει ν' αγαπούν» «Ο δολοφόνος με την απαλή φωνή», «Ο βάρβαρος και η γκέισα» (1959), «Το αγρίμι» κωμωδία Χριστίνα Σύλβα, «Η ηδονή της αμαρτίας», «Ο Τζέρυ Λιούις στον κόσμο των πλανητών», «Μωρά κατά παραγγελίαν», «Η εξομολόγησις», «Η κραυγή των παρανόμων» (1960), «Λάθος στον έρωτα», «Οι Κοζάκοι», «Το θαύμα», «Η κατάρα της μάννας» (1961), «Αγνή και ατιμασμένη», «Παρασκευή ώρα 11», «Εξοδος», «Η νύφη τόσκασε», «Καν καν» (1962), «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης», «Μεσάνυχτα παρά 5» δραμ. περιπ. Άντονι Πέρκινς, «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Η θεία απ' το Σικάγο», «Με το σταυρό και το σπαθί» (1963), «Το συνδικάτο των μαύρων αετών», «Το τι επιθυμεί κάθε γυναίκα» Ντ. Νίβεν, Τατιάνα Σκλεναρικόβα, «Οικογένεια Παπαδοπούλου», «Παντρεύω τον μπαμπά μου», «Το Τρίο Στούτζες στο διάστημα», «Εκλαγα πικρά για σένα» ελληνικό δράμα (1964), «Ο δράκος με τη μαύρη Σεβρολέτ», «Η μεγάλη απόβασις», «Μπραβάντος», «Ένα έξυπνο κορόιδο», «Ο αμαρτωλός των νοτίων θαλασσών» (1965), «Δεν θέλω ούτε τα λουλουδια σου», «Πειρατής της Μαλαισίας»,

⁵⁶² Μαρτυρίες ανώνυμων διαβατών

⁵⁶³ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁵⁶⁴ Μιχάλης Κορωναίος, συνέντευξη

⁵⁶⁵ Νατάσα Κορωναίου, συνέντευξη

⁵⁶⁶ Κάθε εφημερίδα δικό της μπαϊράκι

«Η κατάσκοπος με το μπικίνι», «Ο ντετέκτιβ με το σημαδεμένο πρόσωπο», «Δύσκολοι καιροί για τους πρίγκιπες», «5.000 ψέγματα», «Μια παρθένα για τον πρίγκιπα», «Κοινωνία ώρα μηδέν» (1966), «Ο μόδιστρος», «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Εκβιαστής εξ επαγγέλματος» περιπ., «Το βαλς των κατασκόπων», «Η κόμησα από το Χονγκ Κονγκ», «Οι σφαίρες δεν γυρίζουν πίσω» (1967), «Τζουβτόγκα [!] ο μεγάλος επαναστάτης», «Βέρα στο δάκτυλο, θηλειά στο λαιμό», «Χωρίς στοργή», «Λεωφόρος του μίσους», «Ο τίγρης», «Λιποτάκτης» Α (1968), «Ο μεγάλος δραπέτης», «Γίγαντες του Ατλαντικού», «Ελ Αλαμείν», «Η λεωφόρος της προδοσίας», «Το στραβόξυλο», «Η αυγή βάφτηκε με αίμα» (1969), «Τζαστίν», «Υποταγή», «Πάττον, ο θρύλος της Νορμανδίας», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Καταδρομείς της κολάσεως» (1970), «Το σπίτι που έσταζε αίμα», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Η πόλις της βίας», «Σατανικός εκβιαστής» (1971), «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξις», «Σάκκο και Βαντζέτι», «Βοήθεια, μ' ερωτεύτηκε μια παρθένα», «Κάτω τα κεφάλια», «Παράνομο φορτίο» (1972), «Ηδονή, βία και καράτε», «Καράτε, η γροθιά της εκδίκησης», «Η επιστροφή του βασιλιά του καράτε», «Ο κίτρινος καίσαρ του καράτε», «Η αυτοκρατορία με σιλέτα και καράτε», «4 σταυροί στο Ελ Πάσο» (1973), «Μπλόφα», «Μπράκουλα ο εξορκιστής», «Ο μικρός κολυμβητής», «Οι 5 μελλοθάνατοι», «Κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας» (1974), «Κινγκ ο τρομερός», «Γεννημένη για ανώμαλες ηδονές», «Κούρσα με το διάβολο», «Ένα ταγκ στο κρεβάτι μου», «Ένα Σαββατοκύριακο γεμάτο έρωτα» (1975), «Υπερωρίες με την ανηψιά μου», «Ο ακαταμάχητος», «Σεισμός», «Ζορρό» (1976), «Στρατιώτης Μπλου», «Πράκτωρ 0021 στη χώρα των πυραύλων», «Οι μισθοφόροι της κολάσεως», «11 υπέροχα καθάρματα», «Ο πλατυπόδαρος», «Ο πιο γρήγορος τρελός» (1977), «Σουσπίρια», «Ραντεβού με τον κίνδυνο», «Χούπερ», «Κασκάντερ [σικ] οι άνθρωποι που αψηφούν το θάνατο», «Συναγερμός στο Λος Άντζελες», «Η εκδίκηση του βρυκόλακα» (1978), «Ο γυρισμός», «Λίζα η διεφθαρμένη», «Άλιεν», «Ο στόχος του σαδιστή», «Το κλουβί με τις τρελές», «Η νύχτα των βυκολάκων» (1979), «Μονά ζυγά», «Στη φωλιά του κούκου», «Ο άνθρωπος που δεν υπέκυψε ποτέ», «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Το δέκα» (1980), «Η Εμμανουέλλα και οι έρωτες στην Ταϊτή», «Ο τρελός σαματατζής», «Μερικοί μάς προτιμούν νεκρούς», «Λαγωνικό 24 καρατιών», «Τζο Κιντ», «Εξκάλιμπερ», Δεν έχει προγραμματίσει (1981), «Μας έχουν στη μπούκα», «Λευκή σάρκα στα δόντια τους», «Εκδίκηση χιλίων κινδύνων» και «Μεγάλη ληστεία στο Λας Βέγκας» (1982), «Σούπερ εξωγήινος», «Οδύσσεια στο βυθό των θαλασσών», «Βασιλιάς για μια νύχτα», «Ο ταξιδιώτης της βροχής» έγχρ. Τσ. Μπρόνσον, «Ο κόπανος που σαρώνει» (1983), «Ο θρόνος της φωτιάς» έγχρωμο, «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα», «Διαστροφές σε στρατόπεδο γυναικών», «Ο αντίχριστος μέσα της» έγχρωμο θρίλερ (1984), Κλειστόν λόγω επισκευών, «Το ουρλιαχτό των κανιβάλων» και «Αλλού ο παπάς, αλλού τα ράσα του» (1985).

Αρμονία Β Μικροαστικό χειμερινό σινεμά της Πατησίων, στο τελευταίο τετράγωνο του μεγάλου δρόμου, κολλητά μ' ένα νυχτερινό κέντρο και με την πολύ παλιότερή της «Καμέλια» (δες λήμμα), που υπήρχαν αριστερά της. Ξεκίνησε Β' προβολής, στη συνέχεια ωστόσο κινήθηκε σταθερά μεταξύ Α' και Α'-Β' προβολής. Οι εφημερίδες την καταχωρούσαν ως Πατησίων/ Τέρμα Πατησίων /Αλυσίδα.⁵⁶⁷ Η «Αρμονία» ήταν Πατησίων 384, Τέρμα Πατησίων, τηλέφωνο 882543. Είχε τυπική διάταξη, μπαρ αριστερά όπως έμπαινες (με ξεχωριστή είσοδο και από το δρόμο), 800

⁵⁶⁷ Για το τοπωνύμιο αυτό και τον επί 130 χρόνια γλετζέδικο χαρακτήρα ης περιοχής, δες «Κυβέλεια»

καθίσματα⁵⁶⁸ και εξώστη με φτηνότερο εισιτήριο. Τα βαφτίσια της λογικά οφείλονται στο ότι την εκμεταλλεύονταν εμπορικά οι έχοντες την προϋπάρχουσα «Αρμονία» της Λένορμαν. Η «Αρμονία» πρόλαβε να γίνει σχεδόν εικοσάρα (1960 - άνοιξη 1979). Αφού έκλεισε, μετατράπηκε σε νυχτερινό κέντρο με διάφορες κατά καιρούς ονομασίες.⁵⁶⁹ Σήμερα (2013) στο χώρο έχει χτιστεί μεγάλο κτίριο γραφείων, στου οποίου στο ισόγειο πωλούνται κατά καιρούς αποκριάτικα, πασχαλιάτικα, πρωτοχρονιάτικα, καλοκαιρινά και συναφή εποχικά.

Δίπλα της και δεξιά «υπήρχε το ζαχαροπλαστείο ‘Ο Έσπερος’, του Παναγιώτη Γραβάνη, το παλιότερο στο Τέρμα Πατησίων. Δεν ήταν μόνο εμπορικό, αλλά και εργαστήριο: είχε φύλλο για γλυκά ταψιού κλπ. Μικρό, αλλά λειτουργούσε πολύ και με τους πελάτες του σινεμά».⁵⁷⁰ Εγώ πάντως θυμάμαι πολύ καλά επί πολλά χρόνια μια κυρία μεγάλης ηλικίας, με ρόμπα, ψαρά μαλλιά και γυαλιά, φτωχή και κατακάθαρη, η οποία στεκόταν κάθε βράδυ αριστερά από την είσοδο του σινεμά, μ’ ένα καρότσι που είχε γυάλινα σκεπάσματα, και πούλαγε ζεστούς ξηρούς καρπούς στον κόσμο του σινεμά και στους περαστικούς. Η κυρία αυτή ανεβοκατέβαζε καθημερινά το καρότσι της σπρώχνοντας προς Κυπριάδου – Γαλάτσι.

Εδώ είχα δει με τη γιαγιά μου «Το παιδί και το δελφίνι» και το «Βέγγος φανερός πράκτωρ 000», με τους γονείς μου και τον αδερφό μου τη «Μεγάλη απόδραση», τη «Δουνκέρκη 1941», την «Επιχείρηση Σταυρωτό Βέλος» και τη «Μάχη των Αρδεννών», με διάφορες παρέες τη «Μαίρη Πόππινς», τον «Όλιβερ», τον «Αντόνιο ντας Μόρτες», το «Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι και ο τραυματισμένος καλλιτέχνης αναστενάζει» του Αλευρά και πολλά άλλα. Εδώ πρώτη φορά έζησα, πιτσιρικάς, το γνωστό (παλιότερα) σκηνικό με τις αθάνατες (δήθεν) ερωτήσεις από την πλατεία -κι ακόμα πιο συνηθισμένα απ’ τον εξώστη- τις οποίες επανέλαβα κι εγώ αργότερα αλλού. Αφού, στην αρχή της προβολής, είχε δείξει τι θα παίξει τη Δευτέρα, τι την Τετάρτη, τι την Παρασκευή, «Προσεχώς» κι άλλα «Προσεχώς», κάποιοι αγανακτισμένοι φώναζαν: «Απόψε έχει τίποτα;» «Το Πάσχα τι έχει;», «Τα Χριστούγεννα τι έχει;». Φυσικά, μετά από κάθε τέτοια δήθεν αθώα ερώτηση γινόταν χαμός. Σε άλλη περίπτωση, πάλι στον ίδιο χώρο, κάποιοι, ίσως άνθρωπος του σινεμά, την είχε φυλαγμένη σε κείνους που κάνανε τέτοιες ερωτήσεις. Μόλις ακούστηκε «Το Πάσχα τι έχει;», ήρθε η πληρωμένη απάντηση: «Το Χριστό καμπότη, ρε μαλάκα!».

Κάποιες ταινίες: «Ερωτικά Παιχνίδια», «Το χρήμα δεν είναι θεός», «Σενιορίτα», «1000 αστέρια λάμπουν», «Το κορίτσι του δρόμου» δράμα Ντ. Μαρτίνι (1960), «Καντός άνεμος», «Ποτέ την Κυριακή» ρεαλιστ. περιπ. Μερκούρη, «Η μεγάλη Ολυμπιάς» οι αγώνες της Ρώμης, «Ο υιός του ανθρώπου», «Το πέραςμα του Ρήνου» (1961), «Στο σπίτι της αμαρτίας», «Ο ασύλληπτος επαναστάτης», «Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτ Βάλανς», «Το τέλος μιας αγάπης», «Κομανσέρος» (1962), «Μεσάνυχτα, η ώρα του δολοφόνου», «Χατάρι» περιπ. Τζων Γουαίην, «Ο Ιησούς ο Ναζωραίος», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Ο Τζέρυ Λιούις περιπλανώμενος»

⁵⁶⁸ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵⁶⁹ Την εποχή που το κέντρο λέγονταν «Μύλος», είχε κι έναν ανεμόμυλο που γύριζε. Αργότερα γκρεμίστηκε το κτίσμα για ν’ ανοικοδομηθεί. Τότε γράφτηκε ότι στο οικόπεδό της βρισκόταν το ιστορικό «Πηγάδι των Πατησίων», ενώ κατ’ άλλους ήταν το «Φρέαρ των νυμφών» και κατά τρίτους άλλο πηγάδι. Δεν έχω γνώμη για την αξιοπιστία των πληροφοριών αυτών, ούτε κράτησα στοιχεία ώστε να τις τεκμηριώσω βιβλιογραφικά.

⁵⁷⁰ Παναγιώτης Αθανασόπουλος, συνέντευξη

(1963), «Ματωμένο στιλέττο», «Η συμμορία με τα 1000 μάτια», «Προδοσία» Πέτρος Φυσσούν, «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ», «Ζουλού», «Ντικ Κάρτερ, πράκτωρ 002» Έντο Κωνσταντίν (1964), «Ο λόφος», «Επιχείρηση Σταυρωτό Βέλος», «Οι 7 Σπαρτιάται εξορμούν», «Οι συνωμότες», «Έρωσ σε τέσσερεις [σικ] διαστάσεις» (1965), «Αυτή είναι η ζωή μου» δραμ. Λάνα Τάρνερ, «Η άγνωστος» Λάνα Τάρνερ, «Αν μιλούσε ο άνεμος» αισθημ. Ντερκ Μπόγκαρτ (1966), «Διπλός άνθρωπος», «Η νύχτα των στρατηγών», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Η μάχη των Αρδεννών» (1967), «Η αλεπού της Καζαμπλάνκα» (σικ), «Ο παίκτης», «Ταξιαρχία εκδικητών», «Μάντεψε ποιος θα 'ρθη το βράδυ», «Ζήσαμε στην αμαρτία» (1968), «Ληστεία αλά Ιταλικά», «Ραψωδία έρωτος», «Η πισίνα», «Σπάστε τις Τράπεζες», «Το Σικάγο στη Ρώμη» Κούρκουλος Κασσαβέτης, «Νέα Υόρκη ώρα μίσους» (1969), «Οι νεκροί δεν μετριούνται», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Η ζούγκλα των πόλεων», «Το γράμμα του Κρεμλίνου», «Ο κήπος των εγκλημάτων» (1970), «Η μία πάνω στην άλλη», «Καμικάζι σε τεθωρακισμένες μοτοσυκλέτες», «Η θυσία του Αβραάμ» (Πάσχα), «Πρόκληση», «Διαστροφές του έρωτα» (1971), «Η δολοφονία του Τρότσκι», «Η Ρένα είναι οφσάιντ», «Έν ονόματι του λαού», «Ο βασιλιάς Πελέ», «Ο βρυκόλακας βγαίνει κυνήγι» (1972), «Το διαζύγιο», «Τα μαύρα πιστόλια», «Βίβα αμίγκος», «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» (1973), «Το σατανικό παιχνίδι του επιθεωρητή Κλιφτ», «Ο εντιμότατος αγαπά τις γυναίκες», «Ζαρντόζ», «Γουέστγουρντ, ο επαναστάτης της νύχτας», «Το τείχος με τα διαμάντια» (1974), «Απόδρασις από την κόλαση», «Ήταν σκληρός και τον λέγαν Τρινιτά», «Δυο ξένοι μέσα στη νύχτα», «Καριέρα απ' το κρεβάτι», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1975), «Η κοιλάδα με τις κούκλες», «Άφρικα εξπρές», «Μάχη στον πλανήτη των πιθήκων», «Θρανίο» Νο 2, «Τα σαγόνια του καρχαρία» (1976), «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Ο κυρίαρχος», «1900» μέρος δεύτερον, «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Ο βυθός» (1977), «Επισκέπτης απ' το διάστημα που κάνει νιάου νιάου για μια αλλοιώτικη επαφή»(!),⁵⁷¹ «Η κατάσκοπος που μ' αγάπησε», «Οργισμένος γίγαντας» και «Μπεν Χουρ» (Πάσχα φυσικά), «Δόξα τω Θεώ είναι Παρασκευή», «Η καταδίωξη» (1978), «Γρανίτα από λεμόνι», «Τιντορέρα, στα κοφτερά δόντια του καρχαρία» και «Τα καλύτερά μας χρόνια» (1979).

Αρμονία Γ Πιθανότατα η «Αστόρια» (δες λέξη, όπου και ο σχετικός πρβληματισμός), για ελαχιστότατο διάστημα στο ξεκίνημά της, το 1963.

Πρόγραμμα: Η επανάσταση των μονομάχων (1963).

Αρνιώτη/ου, **Κήπος Αρνιώτη/ου** / **Αίθουσα Αρνιώτη/ου** Ιστορικός χώρος θεαμάτων του Κέντρου της Αθήνας, που, μεταλλαγμένος, διατηρείται μέχρι σήμερα (2013). Πρόκειται για το χώρο όπου υψώνεται η Λυρική, Ακαδημία 45 τότε, σήμερα 59. Ο Λεωνίδας Αρνιώτης ήταν ένας απροσδόκητος τύπος, με πολλαπλές ιδιότητες, που πολύ λογικά ενδιαφέρθηκε για το πρωτοποριακό φαινόμενο του κινηματογράφου. Το 1902, «...ίδρυσε,... γυρίζοντας από τη Αμερική, το Καλλιμάρμαρο υπαίθριο θέατρο για το θίασο των ασκημένων ζώων του.⁵⁷² Ο Αρνιώτης είναι ο πρώτος που κατόρθωσε να πετάξει με κατασκευασμένο από τον ίδιο αεροπλάνο στο Τατόι, εμπρός στο βασιλιά Γεώργιο και πλήθος σκονισμένου κόσμου,

⁵⁷¹ Ελευθεροτυπία, 25.10.1978. Το υποσημειώνω, επειδή και μένα θα μου 'μοιαζε φτιαχτός ο τίτλος, αν τον έβλεπα

⁵⁷² Βιογραφικά του ως ιπποδομαστή: Ακρόπολις, 17.07.1902

δυο μέτρα ύψος και είκοσι μέτρα μήκος»⁵⁷³ Ήταν επίσης επιθεωρησιογράφος, σκηνοθέτης κλπ.⁵⁷⁴

Το θέατρό του ήταν «ένα από τα εντυπωσιακότερα θέατρο ποικιλιών της Αθήνας, έργο του αρχιτέκτονα Πάνου Καραθανασόπουλου».⁵⁷⁵ Μία από τις κατά καιρούς εξωτερικές όψεις του φαίνεται σε φωτογραφία - διαφήμιση που περιλαμβάνεται στο ντοκιμαντέρ «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» του Γιάννη Λάμπρου.⁵⁷⁶ Άλλη σε καρτ ποστάλ που δημοσιεύει η ΜΕΕ, όπου κυριαρχεί το βαριετέ – μπουλουκτσίδικο ύφος.⁵⁷⁷ «Εντός κήπου πλήρους φωτοβόλων αγαλμάτων, έχει ευρύτατον αμφιθέατρον λήγον εις προμενουάρ και χρωματιστούς ηλεκτροφωτιστούς πίδακας εκατέρωθεν της αυλαίας».⁵⁷⁸ Υπάρχει πάντως η πιθανότητα ότι αργότερα το θέατρο σκεπαζόταν και ξεσκεπαζόταν, κατά την εποχή του χρόνου, γιατί παίζει άνοιξη και φθινόπωρο. Να και μια σημαντική μετατροπή, που απηχεί τα ήθη της εποχής: «Εις την πλατείαν εδόθη κλίσις, ώστε τα καπέλα, και τα υψηλότερα, να μην εμποδίζουν την θέαν».⁵⁷⁹ Αν και άλλες πηγές μιλάνε για έναρξη προβολών το 1908, εγώ εντόπισα προβολές ήδη από το 1906, όπου οι ταινίες ήταν ένα τμήμα μόνο ανάμεσα στ' άλλα απίθανα συνθέματα του αρνιωτικού βαριετέ (απολαύστε τα στο πρόγραμμα παρακάτω). Οι τελευταίες προβολές που βρήκα εγώ τουλάχιστον φτάνουν μέχρι το 1910. Αυτά, εννοείται, εναλλάξ με σκέτο θέατρο, όπως οι περισσότεροι χώροι που έπαιζαν τότε σινεμά. Το 1911 το βρίσκουμε ακόμα στους Οδηγούς της πόλης ως «Κήπος και Θέατρον Λεωνίδα Αρνιώτου».⁵⁸⁰

Όταν το άφησε ο Αρνιώτης, ο ίδιος χώρος μετονομάστηκε σε κινηματοθέατρο Θέατρο «Ολύμπια» (Γ', δεξ λέξη). Εκεί αργότερα χτίστηκε το νέο θέατρο «Ολύμπια». Τελικά κατεδαφίστηκε κι αυτό και στη θέση του ανεγέρθηκε η Εθνική Λυρική Σκηνή, που διατηρεί ιστορικά (και σε ταμπέλες) την τυπική ονομασία «Ολύμπια». Άρα έχουμε θέατρο Αρνιώτη → 1912 μετονομασία σε θέατρο «Ολύμπια» → 1915/1916 – 1951 νέο θέατρο «Ολύμπια» → 1955 μέχρι σήμερα Λυρική Σκηνή.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Πρέπει να δουν όλοι οι Αθηναίοι τον θαυμάσιον κινηματογράφων του Αρνιώτη, διότι δεν ήρθε όμοιός του έως τώρα. Εντός της εβδομάδος αρχίζει και το κόρο. Κόρο έκτακτον από 40 νέους και νεάνιδας το οποίον με τον Μωραΐτην και τους άλλους του ελληνικού μελοδράματος και με το μπαλέτο θα κάνη θαυμάσιον πρόγραμμα. Θα έχομεν και πάλην κατ' αυτάς μεταξύ του αθλητού Ροδόλφη και γνωστού Αθηναίου παλαιστού (καλοκαίρι 1904)--- Έξοχος επιτυχία του «Φάουστ» εις τον κινηματογράφων. Καθ' εκάστην κοσμοπλημμύρα. Φωταψία του Κήπου ονειρώδης--- Κινηματογράφος --- Μεγάλη επιτυχία της Οθωμανικής δυωδίας Κιουτσούκ Μπέη και της Μαντάμ Μαρί--- Νέα γυμνάσματα της σινιορίτας Βαλβέρδε επί του σύρματος. Κινηματογράφος--- Ο θαυμάσιος κινηματογράφος --- Χθες αφίκετο εκ Παρισίων ο παγκοσμίου φήμης βιολιστής Σαλάρο μετά των δύο υιών του ... Λίαν προσεχώς δίδουν συναυλίαν... Καθ' εκάστην κινηματογράφος, μπαλέτα και θεάματα -- Θεάματα ποικίλα καθ' εκάστην, μπαλέτα, κινηματογράφος -- Καθ' εκάστην μπαλέτα, κινηματογράφος, θεάματα --- Θεάματα ποικίλα, κινηματογράφος. Η άφιξις του Εδουάρδου εις τας Αθήνας εις τον

⁵⁷³ Λούρος, 306

⁵⁷⁴ Χατζηπανταζής – Μαράκα 1908 κ.ε.

⁵⁷⁵ Ορφανουδάκης, 13

⁵⁷⁶ Πληροφορία του Τάκη Μπαστέα

⁵⁷⁷ ΜΕΕ, τ Β' 262

⁵⁷⁸ Πετράς Θέατρα 84, αντιγράφοντας από εφημερίδα της εποχής, δίχως ακριβέστερη αναφορά της πηγής.

⁵⁷⁹ Χρόνος 28.06.1908

⁵⁸⁰ Ιγγλέσης 1911, 92

κινηματογράφον--- Ασφυκτική κοσμοπλημμύρα καθ'εκάστην. Εικόνες θαυμάσιαι, πρωτοφανείς, μακράς διάρκειας (1906), Ο διάσημος πνευματιστής Τζορντάνο και κινηματογράφος --- Θίασος νευροσπάστων Μούτσου (σικ) μετά κινηματογράφου και ωραιάς ταραντέλλας. Από 4 μμ μετά λαχείου δωρεάν, νυκτερινή 9μμ--- Ο Μούτσος με τα νευρόσπαστά του, ο ακροβατικός θίασος και κινηματογράφος --- Τελευταία παράστασις του Βασιλικού Κινηματογράφου με νέον πρόγραμμα--- ---Νέον πρόγραμμα του κινηματογράφου--- Ο βασιλεύς του κινηματογράφου. Κατά τα διαλείμματα ο καλλιτέχνης Ζυπ και τα καλλίτερα νούμερα του θεάτρου--- Τα νευρόσπαστα Μούτου (σικ), ο ακροβατικός θίασος και κινηματογράφος--- Νευρόσπαστα, ο μεταμορφωτής Σαρτορύ, χοροί υπό της μικράς Βιολέττας και κινηματογράφος--- Μέγας Ιταλικός κινηματογράφος Καστελλάνι. Ο κινηματογράφος ούτος είναι εκ των μεγαλύτερων, έχει δε ταινίας μακροτάτης διάρκειας--- Θίασος ποικιλιών και κινηματογράφο--- Ο Μέγας Βασιλικός Κινηματογράφος--- Από αύριο λεναρξίς παραστάσεων του βασιλώς των κινηματογράφων «Δη Ρουαγιάλ Βίου». Πρώτην φοράν εμφανίζεται τοιούτος κινηματογράφος εις τας Αθήνας με καθαρότητα εικόνων έξοχον και με διάρκειαν μακροτάτην--- Ο πρώτος χειρουργός ο μεταχειρισθείς τον κινηματογράφο εις τας εγχειρήσεις και την διδασκαλίαν του είναι ο διάσημος Doyen των Παρισίων. Τοιαύτας εγχειρήσεις θέλει παριστάνει κάθε βράδυ εις τας 12 μετά το μεσονύκτιον ο Μέγας Κινηματογράφος. Δεν αρμόζει, εννοείται, εις δεσποινίδας, παιδιάς και άτομα άτινα συγκινούνται. Είσοδος δρχ. 1--- Έξοχοι αι νέαι ταινίαί του Βασιλέως των Κινηματογράφων--- Ο Ιταλός μεταμορφωτής Ζερουντίν (σικ) θίασος ποικιλιών και κινηματογράφος --- Ο μεταμορφωτής Τζουνσίνι (σικ) θίασος ποικιλιών και κινηματογράφος (1907), Νέος κινηματογράφος, Μέγας Κινηματογράφος, Κινηματογράφος, Ο Βιεννέζικος κινηματογράφος, Ο Βιεννέζικος κινηματογράφος με νέον πρόγραμμα καθ'εκάστην – Ο νέος βιεννέζικος κινηματογράφος, Ο Βιεννέζικος κινηματογράφος με νέας ταινίας καθ'εκάστην (1909), Καιρού επιτρέποντος αύριον 1^η Μαΐου με μικράν σειράν παραστάσεων του μεγαλειότερου και ωραιότερου των κινηματογράφων του κόσμου --- Ρόγιαλ βίου με νέον εξαιρετον πρόγραμμα. Λίαν προσεχώς «Η κηδεία του βασιλέως Εδουάρδου Ζ΄» -- Μεγάλη επιτυχία του Βασιλικού Κινηματογράφου: «Η ανακήρυξις του νέου βασιλέως της Αγγλίας Γεωργίου Ε» (1910).

Άρπα Υπαίθριο λαϊκό σινεμά στου Γκύζη, του οποίου η λειτουργία μόλις που έφτασε τη δεκαετία (1969-1978). Στις εφημερίδες εμφανίζεται ως Γκύζη / Λεωφόρος Αλεξάνδρας/ Λεωφόρος Αλεξάνδρας / ΙΚΑ / όπισθεν ΙΚΑ. Ήταν Μομφεράτου 113 και Πατριάρχου Ιερεμίου, τηλέφωνα 6422328, 6422196. Κατά καιρούς βρέθηκε σε όλες τις διαβαθμίσεις προβολών, οι ταινίες της ωστόσο σε γενικές γραμμές κυμάνθηκαν από μέτρια έως χαμηλή ποιότητα. «Η οθόνη ήταν αριστερά από τη Μομφεράτου, προς το μέσα μέρος του τετραγώνου, δηλαδή προς την οδό Γκύζη», λέει ο Λευτέρης Ξανθόπουλος.⁵⁸¹ Κι ο Διονύσης Καταμπελίσσης: «Η οθόνη ήταν προς τις φυλακές Αβέρωφ».⁵⁸²

Στη θέση του στα χρόνια μας υπάρχει το 40^ο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. Κρίνοντας από την εκταση του σχολείου, θα πρέπει να ήταν μεγάλο σινεμά. Στον αρχικό εντοπισμό με βοήθησε μια πρόθυμη ανώνυμη κοπέλα, από τη διαγωνίως και επί των ίδιων δρόμων ευρισκόμενη συνοικιακή ΕΒΓΑ – ψιλικατζίδικο. Δεν είχα καμιά προσωπική εμπειρία από την «Άρπα».

⁵⁸¹ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

⁵⁸² Διονύσης Καταμπελίσσης, συνέντευξη

Ενδεικτικές ταινίες: «Στην κοιλάδα των βασιλέων» (παρθενικό έργο),⁵⁸³ «Λα μπάμπολα», «Ταξιαρχία διαβόλου», «Τιτανικός», «Η λεοπάρδαλις της Σικελίας», «Κιλιμάντζαρο», «Ένα κορίτσι για δύο», «Το εξπρές του φον Ράιαν» (1969), «Κολωνάκι διαγωγή μηδέν», «Ωρες αγάπης ώρες πολέμου», «Μαύρη τουλίπα», «Κάλπικη λίρα», «Μαύρη τουλίπα», «Λάθος στον έρωτα» (1970), «Εγώ ρεζίλεψα τον Χίτλερ», «Υπολογαγός Νατάσα», «Η θεία μου η χίπισσα» (1971), «Εκδικηταί του Αμαζονίου», «Ένα αστείο κορίτσι», «Η σειρήνα του Μισσισιπιή», «Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσσας», «Δόλωμα», «Νύχτες αγωνίας» (1972), «Βαν Γιου, η επιστροφή του βασιλιά του καράτε», «Η αρχόντισσα κι ο αλήτης», «Ο γίγας του Βορρά» (1973), «Ξεφάντωμα στο Μεξικό», «Η νύχτα έχει πολλά μάτια», «Οι 4 σούπερμεν επιστρέφουν», «Σάκκο και Βαντσέτι» (1974), «Κορίτσια στον ήλιο», «Τα χρώματα της ίριδας», «Δυο τρελοί αστυνόμοι», «Ένας σύγχρονος Οδυσσέας», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο» (1975), «Με λένε ακόμα παλαβό», «Εθελοντής στον έρωτα», «Οι 4 Σαρλώ πάνε στον πόλεμο», «Ένα έξυπνο κορόιδο», «Ένα κορίτσι στο πιάτο μου» (1976), «Πανικός στην άσφαλο», «4 Σαρλώ στο μεγάλο πανηγύρι», «4 Σαρλώ στο Χονγκ Κονγκ», «Από πού πάνε στο μέτωπο», «Ο άγριος πολεμιστής», «Η επιστροφή του Φαντομά» (1977), «Το τελεσίγραφο», «Ο βυθός», «Τζερμιά Τζόνσον», «20.000 χιλιάδες λεύγες υπό την θάλασσαν» (1978), Τζων Τραβόλτα «Πυρετός το Σαββατόβραδο», «Στα σαγόνια του καρχαρία» νο 2, «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Επιχειρήσεις Κεραυνός», «Τζέιμς Μποντ σε παγίδα», «Νευρικός εραστής» (1979), «Κεραυνός στην άσφαλο», «Η γραμμή του αίματος», «Βέρα Κρουζ», «Εύλο με τη σέσουλα», «Δυο υπέροχα κορόιδα», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Η βαλίτσα του παπά», «Η Μαύρη Τουλίπα» (1980), «Τζακι Τσαν η μπουλντόζα του καράτε», «Ο Μπουλντόζας της σφαλιάρας», Τζακι Τσαν «Η κίτρινη αστραπή», «Τα φτερά του αετού», «Αεροπλανοφόρο», «Το κατσαριδάκι - πύραυλος επιτίθεται», «Ο μάγκας με τα χίλια πρόσωπα», «Ομίχλη», «Ωκεανός ώρα 0» (1981), Φράνκο Τσίτσο «Γυαλιά καρφιά στο Ελ Πάσο», «Μας έχουν στη μπούκα», «Κάρκρας, οι ατσίδες με τα κόκκινα», «Στα δόντια του τελευταίου καρχαρία» (1982), «Τέσσερις για το Τέξας», «Και οι 4 ήσαν καθάρματα», «Άγρια συμμορία» (1983), «4 Σαρλώ θεότρελοι φαντάροι», «Παιχνίδια πολέμου», «Ποιος θα δείρει το σερίφη», «Σαντ, ο ατσάλινος μαχητής», «Φλάσταντς» έγχρ. μουσικοχορ., «Και η σφαλιέρα πάει σύννεφο» (1984), «Το ομορφόπαιδο», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι», «Τζάκι Τσαν, ο πιο γρήγορος μπάτσος της Ανατολής», «Γκρέηστοουκ», «Λούφα και παραλλαγή» (1985), «Μια αγάπη γεννιέται», «Τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Το πάρτι» και «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς» (1986).

Αρτ / **Art Cinema** / **Cine Art** / **Σινε Αρτ** Ολιγόζωος (1966-1973) θερινός και στη συνέχεια χειμερινός κινηματογράφος (η πολυκατοικία χτίστηκε μετά τα πρώτα δυο χρόνια του) της Πατησίων, στον Άγιο Λουκά. Ήταν σινέ Τέχνης πολύ υψηλού επιπέδου, με τηλέφωνα 833089, 800676 και διαβαθμιζόταν πάντα Α' προβολής. Λέει ο Αντώνης Στεργιάκης: «Το οικόπεδο ανήκε στον Εφραίμογλου, ο επιχειρηματίας λεγόταν Βασίλης Χριστοδούλου. Το Αρτ ξεκίνησε καλοκαιρινό, μετά έγινε μεικτό, ανοιγοκλειόμενο στα πλάγια. Ήταν μεσοτοιχία με το 'Σελέκτ', όπως κοιτάμε ήταν αριστερά το 'Σελέκτ' και δεξιά το 'Αρτ'». ⁵⁸⁴ Έτσι ακριβώς το θυμάμαι και γω, με κολλητά τα δυο σινεμά. Το πρόγραμμα του «Αρτ» γράφει πάνω «Πατησίων 297», ενώ το μαγαζί που έχει πάρει τη θέση του σινεμά (πρώτα φαστφούντ, τώρα –2009–

⁵⁸³ Έθνος, 22.05.1969

⁵⁸⁴ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

το βίντεο κλαμπ «Βιντεομανία») έχει σήμερα αριθμό 299. Πιθανολογώ ότι έχει αλλάξει κατά τι η αρίθμηση του δρόμου.

Ο φίλος μου ο Διονύσης Μενίδης το θυμάται θερινό: «Η είσοδος ήταν μια μικρή σούδα στο αριστερό τμήμα του οικοπέδου, γιατί δεξιά είχε ένα είδος κτίσματος, κάτι σαν κουβούκλιο. Αφού περνοίθυσες το διάδρομο αυτόν έμπαινες στην πλατεία κι αντίκριζες την οθόνη φάτσα»⁵⁸⁵ (τυπική διάταξη).

Το «Αρτ» ήταν το αγαπημένο σινεμά της μάνας και του πατέρα μου, με τους οποίους και πρωτοπήγα εκεί. Οι αναμνήσεις μου είναι μόνο από ένα κλειστό «Αρτ», χειμωνιάτικο. Θυμάμαι ότι, μετά την ισόγεια είσοδο, το σινεμά ήταν ημιυπόγειο αριστερά και ότι ήταν σχετικά μικρό. Είδα: «Ποιος είναι ο Χάρυ Κέλερμαν και γιατί λέει όλα αυτά τα περίεργα πράγματα για μένα;», «Η δολοφονία του Μαρά» και άλλα ποιοτικά. Το θυμάμαι έντονα στο τέλος της χούντας, αλλά έκλεισε πολύ νωρίς. «Από πυρκαγιά», μου λέει ο φίλος μου ο Τάκης Μπαστέας.⁵⁸⁶ «Επειδή δεν πήγαινε καλά», μου λέει άλλος φίλος μου, ο Γιώργος Κάρκας, επικαλούμενος τοτινές συζητήσεις του με τους υπεύθυνους τού σινεμά.⁵⁸⁷ Εγώ πάλι σκέφτομαι ότι το ένα δεν αποκλείει το άλλο.

Να τι γράφανε τα προγράμματά του.

ART CINEMA

Ταινίες μόνο ποιότητας.

Bergman, Godard, Bunuel,
Eisenstein, Fellini, Visconti,
Resnais, Truffaut, De Sica,
Lean, Chaplin, Antonioni,
Varda, Welles, Kurosawa,
Κακογιάννης, Κούνδουρος,
Reisz, Reed...

Ο μόνος κινηματογράφος που
θα προβάλλει αποκλειστικά
και μόνον ταινίες ανωτάτου
καλλιτεχνικού επιπέδου.

Ταινίες ορόσημα στην ιστορία
της διεθνούς
κινηματογραφίας.⁵⁸⁸

Ήταν ένα πρωτοποριακό σινεμά. Η συνέπειά του στην ποιότητα στάθηκε απόλυτη σε όλα τα χρόνια της λειτουργίας του. Ακόμα κι αυτό το «ο μόνος κινηματογράφος» δεν ήταν υπερβολικό όταν ξεκίνησε, γιατί την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν οι (μετέπειτα «πατριαρχικοί») «Στούντιο» και «Αλκυονίδα», ούτε άλλα σινέ Τέχνης, πλην του «Φιλίπ» με το οποίο ανοίξανε σχεδόν συγχρόνως. Στην προφανή απορία «Γιατί δεν έπαιξε το 'Αρτ' το ρόλο που έπαιξαν η 'Αλκυονίδα' ή το 'Στούντιο', παρόλο που άνοιξε τόσο νωρίτερα», μια συζήτηση με τον προαναφερθέντα φίλο Γιώργο Κάρκα απέδωσε τις εξής (σούπερ αβέβαιες) πιθανολογήσεις:

α. Ήταν κάπως νωρίς, η κρίσιμη μάζα σκεπτομένων θεατών δεν είχε ακόμα φτάσει στον επιθυμητό αριθμό

⁵⁸⁵ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁵⁸⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁵⁸⁷ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη

⁵⁸⁸ Εξώφυλλο και οπισθόφυλλο των προγραμμάτων του σινεμά.

β. Δεν είχε γίνει ακόμα η δικτατορία, ούτε ο Μάης του '68, που έστειλαν πολύ κόσμο αριστερότερα, άρα σε κατά τεκμήριο πιο ποιοτικό θέαμα (με τα μέτρα της εποχής).

γ. Ήταν ημιυπόγειο.

δ. Οι επιχειρηματίες των δύο παραπάνω «πατριαρχικών» σινεμά ήτανε ικανότεροι

ε. Ήταν κάπως απόκεντρο.⁵⁸⁹

Μερικά φιλμ: «Στην έκσταση του πάθους», «Απαγορευμένα παιχνίδια» του Ρενέ Κλεμάν, «Η πηγή των παρθένων», «Περσόνα» (1966), «Οργισμένα νιάτα», «Τζουλιάνο ο αρχιληστής», «Δαυίδ και Λίζα», «Οι αδιάφοροι», «Όταν έσβησε ο άνεμος», «Η τιμή ενός ανθρώπου» (1967), «Περσόνα», «Τα παιδιά του παραδείσου», «Ένας καταδικασμένος σε θάνατο δραπέτευσε», «Μια γεύσι ευτυχίας», «Μαντεμουαζέλ Ζουλύ» (1968), «Ο θάνατος του ποδηλάτη», «Φράνκο, Τσίτσο και καπρίτσιο», «Η φυλακισμένη», «Ο Ρόκκο και τ' αδέρφια του», «Γλυκιά ζωή», «Ένας τρελός, τρελός εραστής», «Δάφνες στο ρινγκ», «Ένας τρελλός τρελλός εραστής» (1969), «Η πρώτη αγάπη», «Γιογιό», «Τζο ο λεμονάδας» (1970), «Το ρετιρέ της ανωμαλίας», «Βιριδιάνα», «Οι νικημένοι», «Η φυγή», «Το μεγαλύτερο τσίρκο της Ρωσίας», «Δράμα ζηλοτυπίας», «Πέντε εύκολα κομμάτια», «Στρατιώτης Μπλου», «Ανώνυμος Βενετσιάνος» (1971), «Η αναπαράσταση», «Η νύχτα», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Το μεροκάματο του τρόμου», «Αληθινός φασισμός», «Μπανάνες» (1972), «Βιριδιάνα», «Γαλαξίας», «Ο κομορμίστας», «Έλα να πάρης τον καφέ σε μας», «Λούκυ Λουκ», «Ένας υπέροχος απατεώνας» και «Ρόμα» (1973).

Αρτ Εκράν Χειμερινό σινεμά στη Γενναίου Κολοκοτρώνη 16 και Πινότση, ανάμεσα Κουκάκι /Φιλοπάππου, στο ισόγειο πολυκατοικίας όπου λειτουργούσε στούντιο διαφημίσεων της εταιρίας Stefi, αν και ο χώρος «προοριζόταν εξ αρχής για κινηματογράφο».⁵⁹⁰ Το όνομα συνδύαζε τα ιστορικά «Αρτ» και «Εκράν». Άνοιξε φθινόπωρο του 1999, εξ αρχής με δυο αίθουσες (1, 2) και έκλεισε 31.12.2004, στα χέρια του Αντώνη Στεργιάκη.⁵⁹¹ Το τηλέφωνό του ήταν 9240239. Οι εφημερίδες και τα περιοδικά το γράφανε Αρχή Συγγρού δεξιά / τέρμα Βεϊκου /Κουκάκι.Τη μοναδική φορά που πήγα στο σινεμά αυτό, με μια ντόπια φίλη, τη Στέλλα, είδαμε τη μετριότατη ελληνική κωμωδία «Safe sex». Αφού έκλεισε, οι ιδιοκτήτες του χώρου έβαλαν ανοικιαστήριο και πωλητήριο, προφανώς ό,τι κάτσει (2005).

Ενδεικτικές ταινίες: Έναρξη σε λίγες μέρες, «Μάτια ερμητικά κλειστά» (1999), «Ιωάννα της Λωραίνης», «Ταρζάν» κάθε μέρα ώρα 5.15 μ.μ. μεταγλ., «Ούτε ένας λιγότερος», «Ριζότο», «Επικίνδυνη αποστολή», «Δεινόσαυρος», «Η αρπαχτή», «Ο γκάνγκστερ με το λερωμένο πρόσωπο» + «Ωρες αγωνίας» (2000), «Πριν πέσει η νύχτα», «Lara Croft - Tomb Raider», «Ο δήμος του Σεν Πιέρ», «Τραγούδια από τον δεύτερο όροφο», «Άφθαρτος», «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Το τελευταίο οχυρό», «American Pie 2», «Πορφυρά ποτάμια», «Οι άλλοι» (2001), «Χωρίς ταυτότητα», «D-Tox», «Το τάμα», «Ο πλανήτης των θησαυρών» κιν. Σχέδια, «Το χρώμα του παραδείσου», «Οι άλλοι», «American Pie» (2002), «Αραράτ», «Μεθυσμένος με γυναίκες και ζωγραφική», «Σήμα κινδύνου», «Πάμε για ένα ούζο», «Οσάμα, για μια θέση στον ήλιο», «Οι πειρατές της Καραϊβικής», «Αγάπη είναι ο διάβολος», «Η κατάρα του μαύρου μαργαριταριού» (2003), «Χιντάλγκο: Καλπάζοντας στην έρημο»,

⁵⁸⁹ Συζήτηση με το Γιώργο Κάρκα

⁵⁹⁰ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁵⁹¹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

«Old boy», «Το κορίτσι με το αγγελικό πρόσωπο», «Φάρεναιτ 9/11», «Dogville», «Ερωτική αναπαράσταση» και «Ονειρεμένη απόδραση» (2004).

Άρχων Λαϊκό σινεμά των Ελληνορώσων (όπως και το έγραφαν οι εφημερίδες), εξαρχής θερινό /χειμερινό, σταθερά στη Β΄ προβολή. Κείτονταν Βλαχάκη 44 και Τριανταφυλλίδη 20 και είχε τηλέφωνα 672700, 6712700. Με 900 καθίσματα,⁵⁹² λειτούργησε στο διάστημα 1964 – 1976. «Δεν είχε τυπική διάταξη. Η οθόνη είχε πλάτη προς το δρόμο, τη Βλαχάκη δηλαδή, από όπου υπήρχε η είσοδος. Έμπαινες και έκανες ένα Γ σε διάδρομο, για να βρεθείς στην πίσω μεριά της αίθουσας. Είχα πάει πολλές φορές εδώ. Τώρα έχει γίνει σούπερ μάρκετ, αρχικά ‘Ξυνός’ και μετά Τσάμπιονς Μαρινόπουλος’». ⁵⁹³ Σημειωτέον το σπανιότατο αρσενικό του όνομα, μη σημειωτέον ότι άρχιζε από άλφα. Όταν πήγα εγώ να το βρω (2004) –σ΄ ένα τόπο όπου δεν είχε τύχει να ξαναπάω ποτέ μου– είδα ότι γύρω υπήρχαν ακόμα στοιχεία γειτονιάς: ένα άχτιστο οικόπεδο με δέντρα δίπλα στο πρώην σινεμά, μερικά χαμηλά σπίτια, συκιές, μαγαζάκια, μέχρι και καρέκλες με γειτόνισσες στο πεζοδρόμιο. Ο Αντώνης Στεργιάκης, υπεύθυνος του σινεμά τη δεκαετία του ‘70, λέει: «Είχαμε συναυλία με τον τραγουδιστή Μιχάλη Βιολάρη. Διπλή, απόγευμα -βράδυ. Απόγευμα κόσμος, ωραία, κανένα πρόβλημα. Το βράδυ ήρθαν μόνο δυο τρεις άνθρωποι μόνο, πού να γίει η δεύτερη συναυλία. Βγαίνω πάνω στην σκηνή, τους εξηγώ, το και το, ματαιώνεται και να ‘ρθουνε ταμείο να πάρουν πίσω τα λεφτά τους. Όλοι το καταλάβανε, εκτός από έναν. Αυτός ο ένας πούλαγε τσαμπουκά. Του κακομίλησα και γω. Τον έδιωξα και του ‘πα να μην ξαναπατήσει στο σινεμά. Ήρθε την άλλη μέρα να δει ταινία, τίποτα, δεν τον άφησα. Λίγες μέρες μετά έγινε ένας άλλος τσαμπουκάς, χοντρός αυτή τη φορά, κι ο συγκεκριμένος άνθρωπος έσφαξε κάποιον σαν αρνί μέσα στο ‘Κουρδιστό πορτοκάλι’, περίφημο τότε μπιλιαρδάδικο της Πανόρμου. Είδα τη φωτογραφία στην εφημερίδα και τον αναγνώρισα. Ήταν ένας τύπος πολύ γνωστός στην πιάτσα, όπως μου είπαν εκ των υστέρων. Αυτός πήγε φυλακή βέβαια. Εγώ τότε το ‘πιασα: δεν είχα καταλάβει με ποιον τα είχα βάλει, τυχερός στάθηκα.»⁵⁹⁴

Άλλη ιστορία από τον ‘Άρχοντα’ είναι από τη μοναδική φορά που πήγα κι εγώ να βάλω τσόντα. Τσόντα αληθινή, όπως την εννοούσαμε παλιά, δέκα λεπτά μόνο, σφήνα σε κάποια άλλη ταινία. Είχε γίνει η σχετική ενημέρωση στα καφενεία, στόμα με στόμα βέβαια, το σινεμά τίγκα στον κόσμο. Έλα όμως που τ΄ ακούσανε και κάτι χωροφύλακες κι ήρθαν κι αυτοί να δούνε, κι αυτοί στα καφενεία μιλημένοι. Έ, δεν έπαιξα τίποτα, φοβηθήκαμε μη μας τσιμπήσουνε. Αυτά το ‘73 ή ‘74».⁵⁹⁵

⁵⁹² Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁵⁹³ Αντρέας Παπαπετρόπουλος, συνέντευξη

⁵⁹⁴ Όταν, με αφορμή το θάνατο του Αντώνη Στεργιάκη, έγραψα μια άτυπη νεκρολογία κι ανέβασα το παραπάνω κομμάτι στο site της «Athens Voice» (δες σχετικά στο λήμμα «Αστυ», όπου και η τεκμηρίωση), κάποιος καλός αναγνώστης έγραψε το εξής ενδιαφέρον σχόλιο: «Για την Ιστορία. Το φονικό που περιγράφει ο μακαρίτης ο Αντώνης ο Στεργιάκης (τον οποίο είχα και εγώ την τιμή να γνωρίζω ,και λυπήθηκα πολύ για τον θάνατο του) δεν έγινε στο ΚΟΥΡΔΙΣΤΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ αλλά σε ένα άλλο μπιλιαρδάδικο της Πανόρμου το LUCKY MAN. Για την Ιστορία πάλι το ΚΟΥΡΔΙΣΤΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ήταν το πρώτο μπιλιαρδάδικο πολυτελείας που άνοιξε στην Αθήνα ,εκεί γινονταν κατα καιρους και πρωταθλήματα μπιλιάρδου και -πραγμα αδιανόητο για την εποχή- ήταν ανοιχτο και στον γυναικείο πληθυσμό.. Αυτά. Γιώργος»

⁵⁹⁵ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

Ενδεικτικές ταινίες: «Η μοίρα μιας ορφανής» ελλην. δράμα (πρώτη ταινία, 30.10), «Χαρούμενη ζωή» Κλ. Ρίτσαρντ, «Η τίγρις των 7 θαλασσών», «Έξω φτώχεια και καλή καρδιά», «Μαύροι λογχοφόροι» έγγρ. Μελ Φερέρ (1964), «Συγχώρεσέ με αγάπη μου», «Το πρόσωπο της ημέρας», «Είναι ένας τρελός, τρελός Βέγγος», «Κόσμος και κοσμάκης», «Άσε το καντήλι να καίη» ινδικό, «Ο μεθύστακας», «Κατάρα με δέρνει βαριά», «Κίτρινα γάντια» (1965), «Χωρίς γονείς κι αδέρφια» ελληνικό δράμα, «Χρυσάφενιος άνθρωπος», «Η καλύβα του Μπαρμπα Θωμά», «Επιχείρησις 1.000 κεραυνών», «Τζένη, Τζένη» ελλην. κωμ. (1966), «Το τραίνο της κολάσεως», «Κάθε λιμάνι και καημός», «Δεν μπορούν να μας χωρίσουν», «Γαμβρός απ' το Λονδίνο», «Μασίστας, ο ελευθερωτής των σκλάβων», «Επιχείρηση Ρέμπραντ», «Ο Άγιος στήνει παγίδα», «Νυφίος [σικ] ανύμφευτος», «Καταραμένη αγάπη», «Ο ταχυδρόμος πάει στον πόλεμο» (1967), «Καταραμένη αγάπη», «Οι 5 παράνομοι», «Ο σατράπης», «Αγάπη και αίμα», «Πειραιάς ώρα 7.30», «Ιλιάδα», «Οφθαλμόν αντί οφθαλμού», «Μίσος για μίσος» (1968), «Οι ξεγραμμένοι», «Μείνε κοντά μου αγαπημένη», «Ένας προφήτης Δον Ζουάν», «Κρεμάστε τούς εκτός νόμου», «Οι 7 ισχυρότεροι του κόσμου», «Ο μεγάλος κατακτητής», «Η μάχη του Άντζιο» (1969), «Κυνηγός 7 συμμοριών», «Ορατότης μηδέν», «Ο αυτοκράτωρ της μαφίας», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Έρωτας δίχως σύνορα», «Ο γόης», «Ηρθε η ώρα να πεθάνης» (1970), «Δρόσω», «Η γυναίκα με τους πέντε εραστές», «Το Σουέζ στις φλόγες», «Αγριες νύχτες στην Ταϋλάνδη», «Η τύχη της αγάπης δεν έχει όρια», «Εσχάτη προδοσία», «Μερικοί το προτιμούν κρύο» (1971), «Η πνοή μου θα σβύση στα χείλη σου», «Ο μεγάλος παράνομος», «Ο μεγάλος αντάρτης», «Νύχτα εκδικήσεως», «Πιστόλι και σάρκα», «Η μάχη της ερήμου», «Ο Λώρενς της Αραβίας», «Τα τέκνα του πλοιάρχου Γκραν», «Αδέρφια μου αλήτες πουλιά» (1972), «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Ηρώες με βρώμικα χέρια», «Ο χωροφύλακας εν δράσει» (1973), «Η μεγάλη διάρρηξις», «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Ο άνθρωπος των χιλίων κινδύνων» Μ. Γούντ, «Καταιγίδα με καράτε στο Γουεστ», «Ο φόβος σκεπάχει τη νύχτα», «Οι τρεις φυγάδες», «Ο δολοφόνος είναι στο τηλέφωνο», «Κολονέλο Μπουτιλιόνε», «Οι μισθοφόροι», «Η γάτα που χόρευε» (1974), «Ο θεός συγχωρεί, εγώ όχι», «Καράτε αλά Μπρους Λη», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Όργια σε στρατόπεδο γυναικών», «Η επιστροφή του Φαντομά», «Ο μαύρος δυναμίτης», «4 τρελοί νεοσύλλεκτοι» (1975), «Το σπίτι με τα φαντάσματα», «Νύχτες τρόμου και διαφθοράς», «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά» και «Ο αυτοκράτωρ του ποδοσφαίρου» (1976).

Άσπα Πολύ μεγάλος λαϊκός θερινός κινηματογράφος στην πλατεία Αγίου Δημητρίου των Όπλων που ξεκίνησε ημικεντρικός το 1961 και έκλεισε συνοικιακός το 1970, με κάπως ακανόνιστη ζωή, αφού εξαφανίζεται από τις εφημερίδες το 1962 και 1964 (για λόγους που δε μπόρεσα να εντοπίσω). Οι εφημερίδες τη γράφανε Τρεις Γέφυρες /Γέφυρες / Κάτω Πατήσια. Βρισκόταν Ρ. Νικολαΐδου 22, πλατεία Αγ. Δημητρίου των Όπλων⁵⁹⁶ και Πρετεντέρη, καλύπτοντας όλο το προς την πλατεία κομμάτι του τετραγώνου. Μη τυπική διάταξη χώρου, αφού αναπτυσσόταν κατά μήκος της οδού Νικολαΐδου και της πλατείας. Γράφει η Βαγγελιώ Κρεμασιώτη: «Η πλατεία λεγόταν παλιά Αικατερινίδη. Η είσοδος του σινεμά ήταν επί της οδού Αγ.

⁵⁹⁶ Ενδιαφέρον -και ελαφρώς τρελό- είναι ότι η εκκλησία δεν είναι στην πλατεία (ή αντίστροφα). Η εκκλησία απέχει αρκετά και βρίσκεται από την απέναντι πλευρά της Στρατηγού Καλάρη. Εξαιτίας της εκκλησίας η περιοχή λέγεται «Στα όπλα» ή και σκέτο «Οπλα». Η εκκλησία λέγεται έτσι γιατί σ' αυτήν ο Άγιος Δημήτριος εικονίζεται ένοπλος- πράγμα παράδοξο και ασύμφωνο με την παράδοση, όπως μου είπαν οι γνωρίζοντες τα θεουσικά. Είναι ενδιαφέρον το παλιότερο κομμάτι της εκκλησία, που θυμίζει κάπως τζαμί.

Δημητρίου των όπλων και επί της πλατείας, ενώ η οθόνη του ήταν προς την οδό Νιρβάνα».⁵⁹⁷

Ο Φάνης Κουζούνας μού είπε: «Αυτό το σινεμά ήταν το πρώτο που μπήκα επαγγελματικά. Δούλεψα στο μπαρ. Η είσοδος της ‘Άσπας’ ήτανε περίπου στη γωνία. Νικολαΐδου και πλατείας, ίσως και με φάλτσο. Σε κείνη την πλευρά, προς το Ποτάμι ας πούμε, ήταν η καμπίνα προβολής. Οι θεατές, μπαίνοντας, βρίσκονταν στο πίσω δεξιά πλάι της πλατείας. Η οθόνη ήτανε προς την Αχαρνών, κάθετα προς την πλατεία. Μεγάλο σινεμά. Η πινακίδα δεν ήταν φωτεινή και βρισκόταν στην είσοδο. Το είχε αυτός που είχε και το ‘Μετροπόλ’ [δες λέξη]. Όσο το θυμάμαι εγώ, ήταν σκέτο σινεμά, χωρίς Καραγκιόζη, καλλιστεία, θέατρα κλπ. Αμιγές».⁵⁹⁸

Τη διάταξη μού την επιβεβαίωσαν και ορισμένοι πελάτες από το επί της πλατείας καφενείο «Η Δόξα Δράμας». Ανώνυμοι περίοικοι μου είπαν ότι η κλειστή «Άσπα» έμεινε 10 χρόνια κουφάρι κι έπεσε γύρω στο '80, οπότε και χτίστηκε μια ανάλογα μεγάλη πολυκατοικία. Είναι συγκινητικό ότι η ανάμνηση του κινηματογράφου διασώζονταν, μέχρι τελευταία, από ταβέρνα – ψητοπωλείο με το ίδιο όνομα, στο ισόγειο της ίδιας τεράστιας πολυκατοικίας. Πρόλαβα και το φωτογράφησα, όμως τουλάχιστον από το 2008, το μαγαζί λέγεται «Το όνομα». Έτσι γίνεται όταν αλλάζουν οι ιδιοκτήτες κι έρθουν καινούργιοι που δεν πήγαιναν στο παλιό σινεμά.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Το ραντεβού της Κυριακής», «Ψιτ κορίτσια», «Όπλα και άνθρωποι», «Τρεις ξιφομάχοι», Νέον έργο, «Μεγιστάνες του εγκλήματος», «Τόνκα» (1961), «Μόνος εναντίον της Ρώμης», «Η φτωχούλα και το βασιλόπουλο», θέατρο, «Υπέροχη οπτασία», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Ιπότης Παρνταλιάν», «Οι γαμπροί της Ευτυχίας» (1963), «Νύχτες στο Λας Βέγκας», «Η βοσκοπούλα και η παρθένος», Νέον έργο, «Ελ Σιντ», «Ο κύριος της κυρίας Προέδρου», «Η ψεύτρα», «Μοδιστρούλα» (1965), «Η αστεφάνωτη», «Μείνε κοντά μου αγαπημένη», «Διχασμός», «Ο φόβος», «Ο χωρισμός», «Χωρίς συρματοπλέγματα», «Ειδικός πράκτωρ ΚΖ-2» (1966), «Ο αδάμαστος», «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Ο δαίμων των Φιλιππίνων», «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδας», «Ζητιάνος μιας αγάπης», «Πομπηία ώρα μηδέν» (1967), «Ο τετραδάκτυλος επιτίθεται», «Ξεφάντωμα με την Παβόνε», «Σιδηρούς υπερασπιστής του Τολέδο», «Τα βότσαλα της άμμου», «Τα ψίχουλα του κόσμου», «Ρίο Γκράντε» (1968), «Συνάντησα κι ευτυχισμένους τσιγγάνους ακόμα», «Κυρίαρχοι του διαστήματος», «Ο τυχεράκις», «Ο θαλασσόλυκος της ξηράς», «Χωρίς οικογένεια», «Ρώμος και Ρωμύλος» (1969), «Ένας εναντίον δέκα», «Ξεχασμένοι έρωτες», «Δρόμοι της βίας» «Κακός, ψυχρός κι ανάποδος» και «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του» (1970).

Άσπος Λαϊκό θερινό σινεμά των Άνω Πετραλώνων, επί της οδού Θεσσαλονίκης 151 και Κυκλώπων, ακριβώς πάνω στο σταθμό των Πετραλώνων, με τηλέφωνα 3466475, 9520459. Παρόλο που δεν είχα πάει ποτέ, τον είχα δει πολλές φορές περνώντας με τον Ηλεκτρικό, μια και η Θεσσαλονίκη είναι η κολλητή παράλληλη με τις γραμμές. Ξεκίνησε το 1962⁵⁹⁹ και έκλεισε το 1988. Ο φίλος μου ο Διονύσης Κούμπουλας μού λέει ότι ο «Άσπος» δεν είχε τυπική διάταξη, αφού αναπτυσσόταν παράλληλα με την οδό Θεσσαλονίκης και τις γραμμές του τρένου: «Η είσοδος ήταν

⁵⁹⁷ Ευαγγέλια Κρεμαστιώτη, σημειώσεις

⁵⁹⁸ Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

⁵⁹⁹ Τα Θεάματα 110, 31.05.1962

από τη Θεσσαλονίκης σχεδόν στη γωνία με την Κυκλώπων, άκρη αριστερά όπως κοιτούσαμε το σινεμά. Όπως μπαίνανε οι θεατές είχαν αριστερά τους την οθόνη (προς την Αθήνα) και δεξιά τους την καμπίνα προβολής (προς τον Πειραιά)». ⁶⁰⁰ Στις εφημερίδες αρκούσε ένα «Πετράλωνα», πάντα στους συνοικιακούς. Τώρα πολυκατοικία με σούπερ μάρκετ στο ισόγειο και φροβτιστήρια στους ορόφους.

«Τον είχε ο ίδιος που είχε και το 'Διάνα' στην Πλατεία Αττικής», μου λέει ο Θωμάς Κωνσταντινίδης. ⁶⁰¹ 32 δρχ. το '79, δηλαδή πολύ φτηνό. Μια άγνωστη περαστική κυρία, πάνω στην παλιά ξύλινη γέφυρα του σταθμού (το 2003, πριν την ολυμπιακή ανακαίνιση), μου μίλησε για ένα υπέροχο, μεγάλο σινεμά με πολλά γιασεμιά.

Κάποια φιλμ: «Διψασμένο για στοργή» Δραμ. περιπ. Μισέλ Μοργκάν (εναρκήρια ταινία), «Δαυίδ και Γολιάθ», «Ατιμασμένη», «Ναυμαχία στο αρχιπέλαγος», «Λουλούδι της νύχτας» (1962), «Ιππόται του Αλλάχ», «Άβε Μαρία», «Ο γιος του Κάπταιν Μπλουντ», «Το κορίτσι με το σκοτεινό παρελθόν» περιπ. (1963), «Το έγκλημα του βαριετέ», «Επιχείρηση 12^η ώρα», «Ο γιος του Σπάρτακου», «Ο Υπηρέτης» Ντ. Μπόγκαρτ, «Καταραμένη κοιλάδα» ούέστερν (1964), «Απηγορευμένον σεξ», «Τελευταίος των μονομάχων», «Κορίτσια, κορίτσια, κορίτσια», «Οι περιπέτειες του Τζόννυ Χαλλινταίη», «Μαντρέν ο εκδικητής» (1965), «Πράκτωρ 0-13 επιχείρηση πύραυλος», «Το φαράγγι του αίματος» περιπ., «Πράκτωρ Φλιντ καλεί Ουάσιγκτον», «Πρίγκιψ κατακτητής» (1966), «Η γραμμή των συνόρων» περιπέτεια Τζωρτζ Σίνπεργκ, «Ριντέρα», «Ο Φαντομάς του Λονδίνου», «Το μυστικό του κινέζικου γαρύφαλλου», «Δεύτερη πνοή», «7 δολάρια στο κόκκινο» (1967), «Σαράζ», «Τρελές νύχτες στο Σαν Ρέμο», «Συνωμότες στο Σικάγο», «Ιστορία ενός εγκλήματος», «Συνωμότες των δύο κόσμων» (1968), «Σιδεροδάκτυλος σούπερ πράκτωρ», «Η εκδίκηση του Φου Μαντσού», «Οι επιδρομείς», «Επέλασις την αυγή», «Σημαδεμένος από το θεό» (1969), «Γεράκι του κάμπου», «Οι 5 ύποπτοι», «Βυθίσατε το Λίντεντορφ» (σικ), «Ο κάου μπόνου του μεσονυκτίου», «Ο αστράγαλος», «Ταξίμι» (1970), «Ο μάγος του ποδοσφαίρου», «Η πόλις της οργής», «Αργοναυτική εκστρατεία», «29 βήματα απ' το θάνατο» (1971), «Ανοίγω τάφους και παίρνω εκδίκηση», «Οι απόκληροι», «Οι τέσσαρες του Άβε Μαρία», «Οργάνωσις», «Εκδικητής του καράτε», «Μάντλν» (1972), «Υπόθεσις Τζοενταλά» (σικ), «7 φόννοι για τη Σκώτλαντ Γιαντ», «Μυστική βάση AZ 3», «Οι 4 του Άβε Μαρία», «Η οργάνωσις» (1973), «Όταν ο δολοφόνος αυτοκτονήση μετά το φόννο», «Πάολο ο θερμός», «Ωρκίσθηκα εκδίκηση», «Μονομαχία στην παγωμένη κοιλάδα», «Μεγάλο εγκλημα», «Καταιγίδα με καράτε στο Γουέστ», «Κομπιναδόροι εν δράσει» (1974), «Ο μαύρος δράκος επιτίθεται», «Επιτέλους τι έγινε το 7^ο σύνταγμα;», «Το μεγάλο φαγοπότι», «Ληστεία αλα Ιταλικά», «Φράνκο Τσίτσο εύθυμες χήρες» (1975), «Ο τσιγγάνος», «Τα συνεταιράκια», «Η εκδίκησης είναι δική μου», «40 βαθμοί υπό τη σκιά του σεντονιού», «Εντιμότετοι κλέφτες», «Ρόλερμπωλ», «Τρεις ατίθασοι» (1976), «Κόλαση στο πεδίο της μάχης», «Το στρατόπεδο της κολάσεως», «Ταξιτζής», «21 ώρες πάνω από το Μόναχο», «Μία πιστή γυναίκα», «Σκοτώστε το δραπέτη» (1977), «Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη», «Καυτή πέτρα», «Μίστερ Μπίλλυον» (σικ), «Αυτή η γη είναι δική μου γη» (1978), «Ηρωες με βρώμικα χέρια», «Ο τρόμος πλανάται στα μάτια του», «Πυρετός το Σαββατόβραδο», «Μπαρρακούντα η λαιμητόμος του βυθού», «Απόδραση στην Αθήνα», «Το κατσαριδάκι στο Μόντε Κάρλο» (1979), «Ο τερατάνθρωπος», «Ο Λαμπρούκος μπαλλαντέρ», «Το

⁶⁰⁰ Διονύσης Κούμπουλας, συνέντευξη

⁶⁰¹ Θωμάς Κωνσταντινίδης, συνέντευξη

σταυροδρόμι του νότου», «Μυστική αποστολή νήσος των άρκτων», «Μεζεδάκια», «Μαχητές», «Η νύχτα των βρικολάκων» (1980), «Ξεβράκωτος Ρωμιός», «7 υπέροχοι στο Ελ Πάσο», «Τα σύνορα της βίας», «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «3 σκληροί στον ίδιο δρόμο» (1981), «Φραγκενστάιν τζούνιορ», «Ο κάου μπου του μεσονυκτίου», «Το μαστίγιο του Ζορρό», «Ένας κόπανος στα θρανία», «Ελάτε να σας δείρουμε» (1982), «Ο άσσος των άσσων» (στο σινεμά «Άσσος»!), «Το παιδί του σωλήνα» ελληνικό, «Το σπέρμα του Αντίχριστου», «Πες τα βρωμόστομε» (1983), «Σαγράλ, η οργή των βρικολάκων», «Απίθανη πτήση Νο 2: Το θεότρελλο ταξίδι», «Παπαδίστικη κομπανία», «Σερίφης ο μηχανοφάγος», «Κάποτε στη Δύση» (1984), «Ατάρ ο μαινόμενος αετός», «Σεισμός στο κρεβάτι μου», «Τζάκι Τσαν, ο πιο γρήγορος μπάτσος της Ανατολής», «Οι γροθιές χορεύουν σάμπα», «Η γυναίκα με τα κόκκινα» (1985), «Νύχτες της Τσάινα Μπλου», «Φάντομ κιντ», «Έγκλημα στο Γκόρκι παρκ», «Ο άνθρωπος με τα κόκκινα παπούτσια» (1986), «Παρασκευή και 13» Νο 6, «Η κόμπρα» «Μια απίθανη απίθανη πτήση», «Οκτώ εκατομμύρια τρόποι για να πεθάνεις», «Ο Άλαν Κουότερμαν και η χαμένη πόλη του χρυσού», «Τρεις και μοναδικοί», «Δύναμη εκδίκησης», «Σκληρά καρύδια σε F-16», «F/X θανατηφόρα εφέ» (1987), «Λιγότερο από μηδέν», «Ένα καυτό καλοκαίρι», «Η άλλη πλευρά της τρέλας», «Οι τρεις αμίγκος», «Οι δυο ατσίδες», «Οι αδιάφθοροι», «Τζέιμς Μποντ 007 Με το δάχτυλο στη σκανδάλη», «Επιστροφή στο παρόν», «Ερχονται οι Φλόντερς» και «Ολέθρια σχέση» (1988).

Αστέρια Α Καλοκαιρινό σινεμά της Γούβας, που οι εφημερίδες το γράφανε Γούβα / Αγ. Αρτέμ.(ιος) / οδός Βουλιαγμένης / Βουλιαγμένης 85. Τηλέφωνο 913021. Όντως, μπαίνοντας από Βουλιαγμένης 85 στην κάθετη οδό Ιπάρχου, έβρισκες το σινεμά στον αριθμό 6, αμέσως μετά την οδό Αρτέμωνος. Κάποιος γείτονας, που (κατά δήλωσή του) θυμόταν πώς ήταν τα προγράμματα των «Αστεριών», μου είπε ότι πάνω τους υπήρχε ο τριπλός προσδιορισμός: «Βουλιαγμένης 85, Αρτέμωνος 10 και Ιπάρχου 6»! Η διάταξη ήταν τυπική, «μπαίνοντας είχες την οθόνη απέναντί σου». ⁶⁰² Το σινεμά ξεκίνησε ως Β΄ προβολής το 1959, αναβαθμίστηκε αργότερα σε ημικεντρικό και έπαιξε τελευταία φορά μ' αυτό το όνομα το καλοκαίρι του 1972. Τον επόμενο χρόνο το πήρε ο Λευτέρης Σκλάβος και το ξανάνοιξε ως «Ορφεύς» (Δ, δεξ λέξη). Αργότερα εγκαταλείφτηκε, έκλεισε, κατεδαφίστηκε, μα ακόμα πιο μετά στο οικόπεδό του χτίστηκε κτίριο του Δήμου Αθηναίων, όπου λειτούργησε ο πρόσκαιρος δημοτικός «Ορφείας», μέχρι που έκλεισε κι αυτός. Άρα έχουμε: «Αστέρια» Α 1959-1972 → «Ορφεύς» Δ 1973 – 1988/89 → κατεδάφιση → εγκατάλειψη → «Ορφείας» δημοτικός 2001 - 2007

Μερικές ταινίες: «Το κλειδί του μυστηρίου», «Στο χορό των ανακτόρων» έγχρ. «Πυρ, γυνή και θάλασσα», «Όταν περνούν οι γερανοί», «Ο Φαντομάς των δύο ηπείρων», «Το αγόρι μου» (1959), «Η αγάπη του μαχαραγιά», «Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», «Ερωτας με δόσεις», «Νιάτα χωρίς επαύριον», «Όταν είσαι 18 χρονών», «Μεταξύ ευτυχίας και στέμματος» (ντοκυμανταίρ), «Μάρτυς του εγκλήματος» (1960), «Ο άνθρωπος της χαμένης κοιλάδας», «Σάρκα και αίμα», «Ο Χιτών», «Η αυγή του θριάμβου» ελληνικό (1961), «Τα απόρρητα της Νυρεμβέργης», «Ο 13^{ος} επιβάτης για το Τόκυο», «Κοσμικός απατεών», «Και οι άτιμοι έχουν καρδιά», «Ο τρομοκράτης του Μεξικού», «Εξοδος» (1962), «Ευτυχώς χωρίς δουλειά», «Ένας ήσυχος άνθρωπος», «Το κόκκινο γεράκι», «Τα μυστήρια των Παρισίων», «Γαμπρός για κλάματα», «Σατανικός εκβιαστής» (1963), «Η κυρία με

⁶⁰² Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

τας καμελίας» Γκρέτα Γκάρμπο, «Ροκαμβόλ», «Ριφιφί», «5 εγκλήματα ζητούν ένοχο», «Απηγορευμένες γυναίκες και νύχτες» (1964), «Το νησί του πράσινου δελφινιού», «Μαύρη τουλίπα» Αλαίν Ντελόν, «Ανθρώπινες αδυναμίες» ερωτ. Δράμα Κιμ Νοβακ, «Οι 1.000 πειρασμοί του κ. Νόρμαν», «Δεύτερον γραφείον κατασκοπίας» (1965), «Ψηλά τα χέρια κυρίες μου», «Ένα έξυπνο κοροϊδο», «Ο 13^{ος} κληρονόμος», «Ένας κλέφτης στον Παράδεισο» (1966), «Βασίλισσες», «Ξενοδοχείο των παρανόμων», «Διακοπές στην Καλλιφόρνια», «Ο χαρτοπαίκτης και η μίνι φούστα», «Το 13^ο κλειδί», «Ο μυστικός πόλεμος των κατασκόπων», «Το μυστικό του γυμνού πτώματος» περιπ. (1967), «Γλυκειά μου Μίλλυ», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Μισθοφόροι», «Ο καταπληκτικός κύριος Νόρμαν», «Το ξύπνημα» (1968), «Ερωτικό ιντερμέντζο», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Το τσίρκο με τα 14 πτώματα», «Μυστηριώδης κόμησσα», «Ούτε τον είδα, ούτε τον ξέρω», «Το έγκλημα είναι το επάγγελμά μου» (1969), «Ήσαν και οι τέσσερις γενναίοι», «Ερωτιάρα», «Αληθινό θράσος», «Επαναστατημένα νιάτα», «Μεγάλη επιδρομή» (1970), «Τα δεκαεξάχρονα», «Επαρχιώτες», «Χατάρι», «Ελντοράντο», «Αποστολή χιλίων κινδύνων», «Οι ακατανίκητοι», «Αυτοί που ξέχασαν τον νόμο», «Ντάρλινγκ Λιλί», «Η μάχη της ερήμου» (1971), «Οδηγός για παντρεμένους», «Μαύρα τριαντάφυλλα για τη νύφη», «Τορα τόρα τόρα», «Μπραβάντος», «Φιλ ο πονηρός», «Η μελωδία της ευτυχίας» και «Η κόρη μου, εγώ και το χαπάκι» (1972).

Αστέρια Β Ο κινηματογράφος που σε σημαντικό βαθμό ευθύνεται για το βιβλίο που διαβάζετε αυτή τη στιγμή. Λαϊκό - μικροαστικό σινεμά της Κυπριάδου, υπαίθριο, με διεύθυνση Πλατεία Παπαδιαμάντη 2 και τηλέφωνο 287929, που αργότερα απόχτησε συρόμενη οροφή κι έγινε θερινό – χειμερινό. Οι εφημερίδες γράφανε απλά Πατήσια και το καταχωρούσαν γενικά στην Α΄ - Β΄ προβολή, σπανιότερα δε στους συνοικιακούς. Λειτουργήσε την περίοδο 1961-1973. Καθώς το σπίτι μας ήταν Αγίας Λαύρας 44 (παλιότερη ονομασία και αρίθμηση: Καλλιγά 55), το σινεμά αυτό βρισκόταν πιο κοντά μας από κάθε άλλο (θα δείτε παρακάτω λεπτομέρειες) και γι' αυτό είχα μαζί του έντονους προσωπικούς δεσμούς. Εδώ έχω δει «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Το τεμπελόσκυλο» και «Ο κυρίαρχος» με τη γιαγιά μου, «Το κορίτσι του 17» με τη μάνα μου, «Ο πόλεμος των κουμπιών» με τον πατέρα μου, αμέτρητους Βέγγους, «Πιτζάμα πάρτυ», πολύ Αλ Μπάνο - Ρομίνα Πάουερ, «Το νησί της Αφροδίτης» κλπ με τον αδερφό μου, το «Κατς – 22» κλπ. Στην ταινία «Δόκτωρ Ζιβέγγος», ο Δ. Παπαγιαννόπουλος κυνηγάει τον Θ. Βέγγο έξω απ' αυτόν ακριβώς τον κινηματογράφο.⁶⁰³

Αφού έκλεισε, το σινεμά κατέληξε σούπερ μάρκετ. Η ταμπέλα του σωζόταν μέχρι το 2004. Τώρα έπεσε κι αυτή, γιατί η επιχείρηση κατάργησε την πλάγια είσοδο από την Καλοσγούρου και απόκτησε πρόσοψη πάνω στην πλατεία, οπότε στήθηκε η πρέπουσα ταμπέλα «Βερόπουλος». Όμως, σε φωτογραφία του αδελφού μου και γενική σύνθεση του Φωκίωνα Κοπανάρη, η παλιά είσοδος με την ταμπέλα «Αστέρια» πρόλαβε και αποτέλεσε τη βάση για το εξώφυλλο του βιβλίου μου «Αγύριστο κεφάλι» (διηγήματα, «Εστία» 2004), σε βαθμό που πολλοί νομίζουν ότι το βιβλίο λέγεται «Αστέρια».

Μιλάει ο Κώστας Ζευγώλης: «Όταν άνοιξα το καφέ μπαρ μου το 1957, δεξιά στην πρόσοψη του οικοπέδου, στη γωνία της πλατείας με την οδό Καλοσγούρου, το σινεμά ακόμα δεν υπήρχε. Όταν άνοιξε το σινεμά, το μαγαζί μου είχε και εσωτερική

⁶⁰³ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

επικοινωνία μαζί του. Έτσι, έγινα και το μπαρ του σινεμά. Αργότερα πήρα προσωρινά και το σουβλατζίδικο στ' αριστερά του σινεμά –το δούλευε ο αδερφός μου– είχα λοιπόν και τα δύο μαγαζάκια στα δυοπλάγια της εισόδου του σινεμά. Τώρα το καφέμπαρ μετακινήθηκε 10 μέτρα πιο πέρα και το έχει ο ανιψιός μου ο Γιώργος Τζακοπιάκος. Μέσα στο μαγαζί υπάρχουν πολλές φωτογραφίες αστέρων του '60 από το παλιό σινεμά».⁶⁰⁴

Μιλάει ο Λάμπρος Γιαννακάκης, από την οικογένεια που δημιούργησε και εκμεταλλευόταν τον κινηματογράφο: «Το μεγάλο οικοπέδο είχε στη μέση του κήπου ένα δίπατο σπίτι, κατασκευής Κυπριάδη 1926, όπου κατοίκησαν οι γονείς μας, ο Φώτης και η Αναστασία Γιαννακάκη, κι εδώ γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε εμείς τα παιδιά, εννοώ ο αδερφός μου ο Λάμπρος κι εγώ. Στα τέλη της δεκαετίας του '50, μετά το θάνατο του πατέρα, κατεδαφίσαμε το σπίτι και φτιάξαμε το σινεμά, και μαζί δυο ορόφους προς την εξωτερική πλευρά της πλατείας. Σ' αυτούς τους ορόφους μέναμε - εδώ δηλαδή που μένω εγώ τώρα- ενώ εδώ ήταν και η καμπίνα προβολής, αυτή η πορτούλα που βλέπεις. Το σημείο όπου ήταν το σπίτι, καθώς και ο κήπος, έγιναν η πλατεία του σινεμά. Η οθόνη τοποθετήθηκε στο βάθος του οικοπέδου. Εξώστη δεν είχε ποτέ. Το σινεμά άνοιξε, ως θερινό και μόνο, το καλοκαίρι του 1961. Η επιχείρηση ήταν στο όνομα της μάνας μας, που ήταν στο ταμείο, και του μακαρίτη του αδερφού μου του Κώστα, που έκοβε τα εισιτήρια στην είσοδο. Εγώ βοηθούσα κατά τις δυνάμεις μου, γιατί ήμουν αξιωματικός της Αεροπορίας, οικονομικός, κι έτρεχα σε διάφορες μονάδες. Αργότερα το σκεπάσαμε και λειτουργούσε χειμώνα - καλοκαίρι. Αυτό έγινε στα μέσα του '60. Τα καλύτερα έργα, τα πιο σοβαρά -τα καλλιτεχνικά και κοινωνικά και τα συναφή- τα βάζαμε Δευτέρα –Τρίτη, ενώ το Σαββατοκύριακο βάζαμε συνήθως τις μεγάλες επιτυχίες και τα ελληνικά, και πάντοτε κατάλληλα, ώστε να έρχονται τα παιδιά. Το 50% της αγοράς το έλεγχε ο Δαμασκηνός – Μιχαηλίδης, το 20% ο Σπέντζος και το 30% όλοι οι άλλοι. Ο Δαμασκηνός ήτανε τρομερός, απαιτούσε το 50% των εισπράξεων για να σου δώσει την ταινία. Κάποια φορά ο κονφερανσιέ Κλέαρχος Κονιτσιώτης οργάνωσε κι εδώ καλλιστεία για τη 'Μις Πατήσια'. Το σινεμά σταμάτησε γιατί δεν κόβαμε πια εισιτήρια, μπαίναμε μέσα Ταξιθέτρια ήταν η κυρία Κούλα.»⁶⁰⁵ ... «Κούλα Θανοπούλου», συμπληρώνει η Ελένη Ιγγλίζογλου.⁶⁰⁶

Ο Λάμπρος Γιαννακάκης μού χάρισε το μεγάφωνο του κινηματογράφου του. Διαβάστε τώρα ένα διήγημα που έγραψα για τ' «Αστέρια» μας, που βρίσκεται στο προαναφερθέν βιβλίο μου και εξηγεί γιατί η επιγραφή του σινεμά ήταν το εξώφυλλο του βιβλίου.

«ΡΟΜΠΕΡΤ Ε. ΛΙ ΠΡΟΥΙΤ

Όπου αποκαλύπτεται μια μυστική παιδική πράξη- αλλά ποιον ενδιαφέρει τόσα χρόνια μετά;

Κάθε βράδυ τα καλοκαίρια, όσο μέναμε στη πόλη, ο αδερφός μου κι εγώ κοιμόμασταν με τους ήχους του σινεμά της γειτονιάς μας. Υπήρχαν βέβαια κι άλλα σινεμά στην περιοχή, αλλά αυτό ήταν στο ίδιο τετράγωνο με το σπίτι μας, και μάλιστα στην άλλη άκρη του τετραγώνου, φάτσα στην πλατεία, ενώ εμείς στη διαμετρικά αντίθετη πλευρά και βλέπαμε στον κεντρικό δρόμο της περιοχής. Ανάμεσα στο σινεμά και στο σπίτι μας μεσολαβούσαν πέτρινες προπολεμικές

⁶⁰⁴ Κώστας Ζευγώλης, συνέντευξη

⁶⁰⁵ Λάμπρος Γιαννακάκης, συνέντευξη

⁶⁰⁶ Ελένη Ιγγλίζογλου, συνέντευξη

μάντρες, που χώριζαν τους κήπους των σπιτιών, με σπασμένα γυαλιά στο πάνω μέρος· τα σπίτια έβλεπαν όλα προς τους δρόμους, οι μάντρες βρίσκονταν στην εσωτερική πλευρά του τετραγώνου. Για να πάμε στο σινεμά περπατούσαμε μισό τετράγωνο περιμετρικά.

Πολλές φορές είχαμε πάει στον κινηματογράφο αυτόν, με όνομα τόσο ταιριαστό για θερινό σινεμά, άλλοτε με τους γονείς, άλλοτε με τη γιαγιά, ακόμα και μόνοι μας, όταν είχαμε κάπως μεγαλώσει. Ήδη από την προσχολική μας ηλικία, πάμπολλες ταινίες είχαμε δει. Αλλά και όταν δε βλέπαμε το έργο, οι ήχοι του μας συνόδευαν στο κρεβάτι και μας κοίμιζαν· ειδικά μάλιστα είχαμε δει την ταινία το προηγούμενο βράδυ, αναγνωρίζαμε τις διάφορες φάσεις που ξέραμε. Αν μάλιστα αν ήταν κωμωδία, βοηθούσαν και τα γέλια των θεατών. Άλλες φορές πάλι, σηκωνόμασταν το βράδυ από το κρεβάτι στο παράθυρο μας, ακούγαμε τις φωνές των ηθοποιών και κοιτούσαμε τη φωτεινή δέσμη από το φινιστρίνι του μηχανικού προβολής (δυστυχώς δε βλέπαμε την εικόνα, αλλά το πίσω μέρος της οθόνης).

Η πρόσοψη προς την πλατεία, η οθόνη και το σπιτάκι του μηχανικού προβολής του σινεμά μας ήταν, φυσικά, χτιστά. Αλλά οι δυο πλάγιες πλευρές δεν είχαν κανονική μάντρα. Ένας φράχτης σαν καφασωτό χώριζε τον κινηματογράφο από τον έξω κόσμο: κάθετα και οριζόντια λεπτά ξύλα, πλεχτά, αρκετά ψηλά, βαμμένα πράσινα, με αγιόκλημα και κισσούς. Έτσι κρυβόταν η οθόνη από τους τσαμπατζήδες. Πολλές φορές είχα σταθεί στον πλάγιο δρόμο, έξω από το φράχτη, προσπαθώντας να παραμερίσω τα φυτά για να δω λίγο έργο. Ήταν πολύ δύσκολο: και μικρό τμήμα της μόνο φαινόταν και οι άνθρωποι του κινηματογράφου, με περιοδικές εφόδους, έδιωχναν τους λαθροθεατές, παιδιά στην πλειονότητα τους.

Μέχρι που κάποια φορά μού ήρθε η ιδέα. Είχαμε πάει με τη γιαγιά σε κάποια ταινία (ήταν ο «Κυρίαρχος» με τον Τσάρλτον Χέστον –τότε τον λέγαμε Ίστον- ή ο «Νανούκ του Βορρά» με τον Άντονι Κουίν;). Στο διάλειμμα ξέφυγα για λίγο από την επιτήρηση, ελίχθηκα, πήδηξα το φράχτη - καφασωτό προς τη μέσα πλευρά του τετραγώνου και το θαύμα έγινε: αγιόκλημα, κισσός και λοιπά εμπόδια είχαν ελάχιστη ανάπτυξη προς την εσωτερική πλευρά· η οθόνη φαινόταν μια χαρά. Το σινεμά έκρυβε το θέαμα του από τους απειλητικούς τσαμπατζήδες του δρόμου, όχι από την εσωτερική πλευρά του τετραγώνου, από την οποία ουδείς παράνομος αναμενόταν. Άρα, αν μπορούσα να φτάσω από το σπίτι στη μέσα μεριά του σινεμά, θα έβλεπα τζάμπα το έργο.

Ήμουν τότε στα δέκα, αν θυμάμαι καλά, και το σχέδιο ήδη γεννήθηκε στο μυαλό μου. Περίμενα μόνο την κατάλληλη ευκαιρία. Κι αυτή ήρθε το Σεπτέμβριο. Μόλις είχαν ανοίξει τα σχολεία, η ζέστη ήταν έντονη και τα θερινά σινεμά συνέχιζαν ακάθεκτα. Το δικό μας έβαλε την ταινία του Φρεντ Τσίνεμαν «Όσο υπάρχουν άνθρωποι» με τον Μπάρτ Λάνκαστερ (αυτό που αργότερα μάθαμε ως «Από δω στην αιωνιότητα»). Η ταινία ήταν, φυσικά, ακατάλληλη και οι φωτογραφίες στις ρεκλάμες πολύ δελεαστικές (Ποιος δε θυμάται το φιλί στην παραλία;).

Εκείνο το βράδυ, οι γονείς μάς πήγαν σε σουβλατζίδικο. Ξαπλώσαμε γύρω στις δέκα και μισή. Έκανα πως κοιμάμαι γρήγορα. Δεν έβαλα το μικρό μου αδελφό στο κόλπο. Τώρα που το σκέφτομαι έχω τύψεις, τότε όμως είχα απλώς φοβηθεί να τον έχω στην ευθύνη μου. Άσε που θα τ' άκουγα εις διπλούν, αν μ' έπαιρναν είδηση. Ύστερα από λίγο ήρθε η μάνα και μας σκέπασε με το σεντόνι, έκλεισε την πόρτα κι έφυγε. Εγώ βεβαιώθηκα ότι ο αδερφός μου κοιμάται, σηκώθηκα και ντύθηκα· μετά έβαλα κάτι βιβλία, ρούχα και κουτιά με επιτραπέζια παιχνίδια στο κρεβάτι, για να φαίνεται ότι κοιμάμαι· πάλι ο κινηματογράφος μού το είχε διδάξει αυτό, η μήπως ήταν ο «Τομ

Σόγιερ» και ο «Χακ Φίν;»- άνοιξα την πίσω μπαλκονόπορτα που έβγαине στο δωμάτιο μας, κατέβηκα την περιστροφική σκάλα και βγήκα στον κήπο. Θυμάμαι καλά ότι η καρδιά μου χτυπούσε υπερβολικά δυνατά. Ήταν η πρώτη φορά που έβγαίνα βράδυ μόνος μου, χωρίς να ξέρουν τίποτα οι δικοί μου. Η νύχτα ήταν ασέληνη και η πόλη δεν είχε τότε τόσο πολλά φώτα όσα σήμερα. Είχα μαζί μου μια παλιά κουβέρτα για τα σπασμένα γυαλιά στις μάντρες. Πήδηξα γρήγορα και εύκολα την πρώτη μάντρα που οδηγούσε στο διπλανό κήπο (γνωστή δουλειά, αφού όταν παίζαμε στον κήπο οι μπάλες μάς έπεφταν τακτικά εκεί). Στην επόμενη μάντρα έβαλα την κουβέρτα για τα γυαλιά, ανέβηκα και πήδηξα στο άγνωστο. Κανένα πρόβλημα. Ακολουθούσα τη φωνή του σινεμά. Πήδηξα ακόμα δυο μάντρες- η κουβέρτα πλέον είχε κουρελιαστεί- και βρέθηκα στον εσωτερικό φράχτη του σινεμά. Εκείνη την ώρα τελείωναν τα «Προσεχώς». Είδα τα «Επίκαιρα» και μετά έπεσαν οι τίτλοι, τους οποίους φυσικά δεν πολυκαταλάβαινα με τα αρχάρια αγγλικά μου. Κάθισα πάνω στην κουβέρτα, ακούμπησα σ' ένα καφάσι που ήταν εκεί, βολεύτηκα και απόλαυσα την πρώτη μου ακατάλληλη ταινία. Ακόμα θυμάμαι το πόση εντύπωση μου είχε κάνει το μελαγχολικό βλέμμα του ηθοποιού που έπαιζε το ρόλο του Ρόμπερτ Ε. Λι Προύιτ (ήταν ο εξαιρετος Μοντγκόμερυ Κλίφτ, που τότε δεν τον γνώριζα, όπως δε γνώριζα ούτε τον Ερνστ Μποργκνάνιν, ούτε τη Ντέμπρα Κέρρ- το δε Φράνκ Σινάτρα τον ήξερα μόνο ως έναν από τότε ήδη παλιομοδίτη τραγουδιστή). Το έργο μου άρεσε πάρα πολύ, μου άφησε διάφορα συναισθήματα για τις ανθρώπινες συγκρούσεις, τον έρωτα και τη ματαιότητα του πολέμου, αλλά μου έδωσε και γνώσεις περί Περλ Χάρμπορ κλπ. (Αργότερα μεγάλος, με κριτικό μάτι, ξαναείδα την ταινία και εντόπισα πλατειασμούς και στοιχεία μελό). Περισσότερο όμως με γοήτευε ότι είχα παραβιάσει πολλές απαγορεύσεις: βρισκόμουν έξω από το σπίτι εν αγνοία των γονιών μου, είχα δημιουργήσει ένα ομοίωμα κοιμισμένου παιδιού, είχα πηδήξει πάνω από μάντρες με γυαλιά, έβλεπα ακατάλληλη ταινία, δεν είχα πληρώσει μία. Και το πιο ωραίο απ' όλα: μόνο εγώ τα ήξερα όλα αυτά. Γύρισα γρήγορα στο δικό μας κήπο με τον ίδιο τρόπο, έχοντας βέβαια γδάρει τα γόνατα μου. Ανέβηκα στο δωμάτιο μου κι έστησα αυτί. Οι γονείς μου συζητούσαν, δεν είχαν κοιμηθεί ακόμα. Τακτοποίησα τα πάντα και περίμενα κι άλλο. Μόλις τους άκουσα να ροχαλίζουν, πήγα στο μπάνιο, έπλυνα τα γόνατα μου κι έβαλα δύο χανσαπλάστ. Ξάπλωσα και, φυσικά, από την έξαψη και τη χαρά μου άργησα πολύ να κοιμηθώ. Το πρωί κανείς δεν πήρε είδηση τίποτα (φρόντισα να εξαφανίσω τα ίχνη). Ούτε είπα σε κανένα τίποτα. Οι πάντες θα μάθουν την ιστορία αυτή τώρα που τη γράφω.

Το σινεμά μας αργότερα απέκτησε χτιστούς τοίχους στα πλάγια και κινητή στέγη. Έτσι λειτουργούσε και το χειμώνα. Όταν ήρθε η ταχύτατη διάδοση της τηλεόρασης και ξέσπασε η κρίση του κινηματογράφου, ο ιδιοκτήτης αναγκάστηκε να το κλείσει. Αργότερα, χώρισε στη μέση την αίθουσα και την οθόνη και προσπάθησε να το λειτουργήσει ως σινε τσέπης, με μειωμένα έξοδα και λιγότερο φόρο. Κρατήθηκε λίγο, και μετά το έκλεισε πάλι. Προσπάθησε και μια τρίτη φορά, αλλά μετά το έκλεισε οριστικά. Τελικά, νοίκιασε την αίθουσα στο Υπουργείο Παιδείας για τη στέγαση ενός δημοτικού σχολείου, που έμεινε εκεί επί πολλά χρόνια. Έτσι ο αδερφός μου κι εγώ, μέχρι που φύγαμε από το σπίτι, ακούγαμε καθημερινά τις φωνές των μικρών παιδιών. Τουλάχιστον κι έτσι κάτι ακούγαμε. Στο μεταξύ οι ενδιάμεσες μάντρες παρέμειναν, αλλά τα περισσότερα σπίτια στο τετράγωνο έπεσαν και έγιναν πολυκατοικίες. Το δικό μας είναι τώρα σα νάνος ανάμεσα τους.

Αργότερα το σχολείο έφυγε. Σήμερα το πρώην σινεμά έχει γίνει σούπερ μάρκετ, με είσοδο από την οδό Καλοσγούρου, τον πλαϊνό δρόμο απ' όπου κυνηγούσαν τους τσαμπατζήδες. Πάντως σχολείο και σούπερ μάρκετ σεβάστηκαν την πρόσοψή του

σινεμά. Έτσι, η κάποτε φωτεινή πινακίδα του δεσπόζει πάντα στην Πλατεία Παπαδιαμάντη, Κυπριάδου, Άνω Πατήσια, Αθήνα. Όποιος περνάει από εκεί, μπορεί να τη δει, κόκκινη, με τη μικρογράμματη, επισευρμένη γραφή της εποχής, με το πρώτο γράμμα μεγαλύτερο και με την ψιλή στο πλάι του άλφα: ‘‘αστέρια’’.⁶⁰⁷

Μερικά φιλμ: «Το πήδημα του θανάτου», «Η δράσις αρχίζει τα μεσάνυχτα», «Ο κόσμος της Σούζη Βογκ», «Η Γιοβάνκα και οι άλλες», «Βίβα βακέρος», «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη» (1961), «Η εκδίκησις του Ηρακλέους», «Έγκλημα στο εξπρές 13», «Έξοδος» «Ντεζιρέ», «Έλα ν’ αγαπηθούμε» (1962), «Αυτό το κάτι άλλο», «Ραντεβού στη Βενετία», «Σαλαμπώ», «Βασανισμένα κορμιά», «Οι σκανδαλιάρηδες», «Σατανικός εκβιαστής» (1963), «Ο Ντ’ Αρτανιάν εναντίον των τριών σωματοφυλάκων», «Η σκιά», «Αιώνιοι ερασταί», «Λονδίνον καλεί πράκτορα 93» (1964), «Έρωσ σε τέσσερις διαστάσεις», «Έγωισμός», «Νύχτες στο Λας Βέγκας», «Οι τυχοδιώκτες» έγχρ. αισθημ. δράμα, «Ο ιπότης με την πράσινη μάσκα» (1965), «Το πλοίο των τρελών», «Κορίτσια για φίλημα», «Λαθρέμπορος με το στανιό» κωμωδία, «Η νύχτα της ιγκουάνα» αισθηματικό (1966), «Μαίρη Πόππινς», «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «Η δασκάλα του έρωτα», «Καπρίτσιο», «Φανταστικό ταξίδι» (1967), «Στα ίχνη της μαύρης απειλής», «Σατράπης», «Σαράζ», «Ντεγκουέζο», «Πυρετός στην άσφαλτο» (1968), «Μια Ιταλίδα απ’ την Κυψέλη», «Η πιο μεγάλη κούρσα του αιώνας», «Ίο τι άμο» Δαλιδά, «Βυθίσατε το Τίρπιτς», «Παλιάτσος» (1969), «Η τελευταία μάχη των ντεσπεράντος», «Μια τρελή οικογένεια», «Έν ονόματι του νόμου», «Το ανθρωπάκι», «Οι 4 άσσοι» (1970), «Τα πτώματα σκέπασαν τον ήλιο», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Ζέπελιν (1971), «Παπαφλέσσας», «Αναζήτησις», «Θανάση πάρε τ’ όπλο σου», «Η κόμησσα της Κέρκυρας», «Ο Τζέρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός» (1972), «Αυτοί που δεν σκύβουν το κεφάλι στη σκλαβιά», «Ένα δώρο για τους Ρώσους», «4 μύγες σε πράσινο βελούδο», «Λησταί στο Μιλάνο» και «Κατς -22» (1973)

Άστορ / **Άστορ Hollywood 3D** Σινεμά δύο φάσεων και καταστάσεων. Κατά την πρώτη, υπήρξε σπουδαίος μεσοαστικός – μικροαστικός χειμωνιάτικος κινηματογράφος της Σταδίου, εννοείται πάντα Α’ προβολής, που, παρά τις επανειλημμένες ανακαινιστικές προσπάθειες, δεν επέζησε. Λειτουργήσε για κάτι παραπάνω από 60 χρόνια (1947- 2005), με μια πρόσκαιρη διακοπή το 1986-1987, έκλεισε για πέντε χρόνια και ξανάνοιξε για δυο σεζόν το 2010 -12, με τεράστιες αλλαγές, σκιά του παλιού κινηματογράφου από άποψη μεγέθους. Όμως τη σεζόν ’12-’13 δεν άνοιξε.

Ήταν ισόγειος με τυπική διάταξη, στη σημερινή Σταδίου 28⁶⁰⁸ με τηλέφωνα 31297, 3231297. Τηλέφωνο σημερινό: 210 3310820. Στη θέση όπου είχαν προϋπάξει αρχικά το «Παλλάς» (Α, δεξ λέξη, όπου και η σειρά των μεταλλαγών) και αμέσως πριν το «Σινε Νιούς» (δεξ λέξη). Η ονομασία από τον Τζον Τζέικομπ Άστορ (1763-1848), που ήταν ο πρώτος εκατομμυριούχος και ο δημιουργός του πρώτου τραστ στις ΗΠΑ.⁶⁰⁹ Η λέξη ήταν τότε συνώνυμη της χλιδής. Το σινεμά ξεκινάει στις 24.10.1947 με τις «Μεγάλες Προσδοκίες» του Ντίκενς, προβολή υπό την αιγίδα της βρετανικής πρεσβείας,⁶¹⁰ η οποία τότε στεγαζόταν στους άνω ορόφους του ίδιου κτιρίου. Προβάλλει «αποκλειστικώς ταινίας της Ήγκλ Λάιον ... οι θέσεις του παλαιού Σινέ

⁶⁰⁷ Δημήτρης Φύσσας, διήγημα από το «Αγύριστο κεφάλι»

⁶⁰⁸ Agenda Τρ. Επ. Πίστεως, Πρόγραμμα του 1969

⁶⁰⁹ www.wikipedia.com

⁶¹⁰ Η Καθημερινή, 25.10.1947

Νιους εδιπλασιάσθησαν σχεδόν με τον άνετον εξώστην ... και έφθασαν τις 800 περίπου. Η όλη δε εσωτερική και εξωτερική του διακόσμησης το κατέστησαν ένα πραγματικόν κομψοτέχνημα». ⁶¹¹ Αργότερα οι θέσεις μειώνονται στις 750, ⁶¹² ενώ όταν σταμάτησε είχε 456, ⁶¹³ φυσικά λόγω ανακαινίσεων. Αρίθμησε τις θέσεις του και επιχείρησε να τις πουλάει αριθμημένες, μα η προσπάθεια δεν ευδοκίμησε. ⁶¹⁴ Και εννοείται ότι ο εξώστης είχε χαμηλότερο εισιτήριο (π.χ. το 1976, η πλατεία 50 δρχ και ο εξώστης 40).

Αρχικά επιχειρηματίας ήταν η Δ.Π. Σκούρας Α.Ε. ⁶¹⁵ Το 1947 ασφαλίζονται απ' αυτήν ως επιχειρηματίες οι Γεράσιμος Πανάς και Αντρέας Χαλιώτης, ⁶¹⁶ το 1948 επιχειρηματίας είναι ο πρώτος ⁶¹⁷ και το 1955 είναι επιχείρηση της Κινηματογραφικής Εταιρίας Αθηνών ΕΠΕ. ⁶¹⁸ Παίζει από τις 10 πμ το 1963, αλλά με το ακριβό εισιτήριο των 16 δραχμών, δηλαδή βρίσκεται καθαρά στο «κλίμα του Συντάγματος». Τον ίδιο περίπου καιρό, εμφανίζεται στην ταινία «Η Αθήνα χορεύει ροκ εντ ρολ». ⁶¹⁹ Το 1965, από την τσάντα κάποιας κυρίας Αικατερίνης Σπανίδου κλέβουν 550 δρχ. ⁶²⁰ Παράκμαζε επί πολλά χρόνια, με διαλυμένα και ξεφτισμένα ξύλινα καθίσματα κλπ- π.χ. όταν είδα με τα παιδιά μου την ταινία «Space jam», μια κωμωδία της Γουόρνερ Μπρος που ανακάτευε τον μπασκετμπολίστα Μάικλ Τζόρνταν (που έπαιζε τον εαυτό του) με το καρτούν Μπαγκς Μπάνι. Έκλεισε για τέσσερις σεζόν το 1986-1990: «Για ένα μικρό διάστημα λειτούργησε ως θέατρο από το Νίκο Ρίζο» ⁶²¹ (δυο χρόνια) και το Θ. Καρακατσάνη (ένα), ξανάγινε σινεμά το 1990 μετά ανακαινίστηκε και «ξαναανακαινίστηκε φέτος» ⁶²² (1996 - 97). Το 1998 προβάλλει Nesacafe, dolby surround, «όμορφο φουαγιέ, μεγάλος εξώστης, πλήρως ανακαινισμένος». Το 2003 δηλώνει «Όμορφο φουαγιέ, μεγάλος εξώστης, καθίσματα ισπανικού τύπου» (2003). Δούλεψε ως την άνοιξη του 2005, μα δεν άνοιξε το φθινόπωρο. Πιθανό να έκλεισε στα χάρια των συνεχιστών της «Σάββας φιλμς» (κάποιος μου είπε την πληροφορία ή κάπου το πήε το μάτι μου, αλλά δυστυχώς δε σημείωσα πηγή). Επί χρόνια παρέμεινε η επιγραφή με την ονομασία του, μουτζουρωμένη, ενώ η τελευταία ταινία που έπαιξε υπήρχε σε χειρόγραφο πανό-στρατσόχαρτο. Ήταν «Τα παιδιά της χορωδίας». Και καθώς στο πλάι του πρώην σινεμά υπάρχει η είσοδος του περιφημου βιβλιοπωλείου «Κάουφμαν», το πατάρι του βιβλιοπωλείου κείτονταν πάνω από το σινεμά και φαινόταν από τη Σταδίου κάπως σα συνέχειά του. Το ίδιο και η επιγραφή του βιβλιοπωλείου, κάπως σαν ταμπέλα του σινεμά.

⁶¹¹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 1 /18.10.1947

⁶¹² Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁶¹³ Πατέρας 112

⁶¹⁴ Μοστράτος, επικαλούμενος την «Καθημερινή» της 03.11.1948

⁶¹⁵ Ενιαία διαφήμιση της εταιρίας στις εφημερίδες το φθινόπωρο του '46 για Ρεξ, Αττικόν, Πάνθεον, Άστν

⁶¹⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

⁶¹⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 22/14.03.1948

⁶¹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁶¹⁹ Επισήμανση του χαλκέντερου Τάκη Μπαστέα

⁶²⁰ Απογευματινή 09.03.1965. Προσφορά του Θανάση Βέμπου

⁶²¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁶²² Ρηγόπουλος, Ιντεάλ

Ο Λαζαρίδης απορεί: «Παραμένει μυστήριο πώς γλίτωσε από την κατεδαφιστική μανία. Ίσως επειδή όλο το κτιριακό συγκρότημα ανήκε στο τότε Υπουργείο Αεροπορίας»⁶²³

Ο Κουμανταρέας προβάλλει τις σκέψεις ενός ήρωά του: «Στο 'Άστορ'... τίτλος της ταινίας 'Σύντομη συνάντηση' αγγλική παραγωγή του Άρθουρ Ρανκ οι φωτογραφίες έδειχναν έναν σιδηροδρομικό σταθμό βροχερό, με υγρό παλκόστρωτο, όπου δυο παντρεμένοι, όπως είχε διαβάσει, συναντιούνται τυχαία κι ερωτεύονται παράφορα. Πόσο θα ήθελε να μπει μέσα και να δει την ταινία.»⁶²⁴

Ο Νικολαΐδης το αξιοποιεί δεόντως σ' ένα διάλογό του: «...-Δε θα μείνω πολύ, είπε. Έμαθα ότι φεύγεις κι ήθελα να σε δω- κι έσκυψε το κεφάλι της κι ύστερα άπλωσε το χέρι της.

Κρατούσε ένα μοχαίρ κασκόλ κι ένα ζευγάρι μπεζ γάντια. Σαν αυτά που είχα χάσει μέσα στο σινεμά Άστορ.

-Αυτά που είχα χάσει στο Άστορ, της είπα και την κοίταξα...

-Θα τα πάρεις; Ρώτησε.... Δε βρήκα ακριβώς τα ίδια, αλλά μοιάζουν...

-Είναι ό,τι χρειάζομαι τώρα, της είπα. Φέρ' τα εδώ.»⁶²⁵

Ο Βακαλόπουλος ενώνει έμμεσα τις δύο μείζονες πλατείες του Κέντρου: «Ο Λάζαρος ανηφόρισε τη Σταδίου... απομακρύνθηκε από το περίπτερο και χωρίς να κοιτάζει τα καμμένα προχώρησε προς το Σύνταγμα. Έξω από τον κινηματογράφο Άστορ σταμάτησε ξαφνικά, γιατί του φάνηκε πως είδε τον ξερακιανό της Ομόνοιας »⁶²⁶

Δημοσιογραφικές πληροφορίες της «Ναυτεμπορικής» (2008) ανέφεραν ότι ιδιοκτήτης του ακινήτου ήταν το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) και ότι ο Όμιλος Ακροπόλ - Χαραγκιώνης ανέλαβε τη μακροχρόνια εκμετάλλευση του σινεμά.⁶²⁷ Οντως, η εφημερίδα είχε δίκιο. Μετά από οικοδομικές εργασίες, εγκαινιάστηκε ένα νέο «Άστορ Hollywood» (καλοκαίρι 2010), ξεκινώντας με την ταινία «Streetdance». Υπάρχουν όμως τεράστιες διαφορές, ως προς το παλιό σινεμά: η είσοδος είναι από τη στοά Κοραή, η παλιά πρόσοψη επί της Σταδίου δεν υπάρχει, η αίθουσα του σινεμά μίκρυνε πολύ κι έγινε αμφιθεατρική αλά «Βίλατζ» (για εξώστη ούτε λόγος), η διάταξη δεν είναι τυπική (η πλάτη της οθόνης είναι τώρα προς τη στοά, δηλαδή προς την είσοδο, κι ο θεατής μπαίνει στο μπροστινό δεξιό μέρος της οθόνης), ενώ η επιχείρηση ρίχνει μεγάλο μέρος στον ενυπωσιασμό και στο θριντί, όπως το δηλώνει κι ο νέος τίτλος. Δηλαδή, καμιά σχέση με το παλιό.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Μεγάλες προσδοκίες», «Ζήτημα ζωής και θανάτου», «Σκλάβος του πάθους», «Απόκληρος της κοινωνίας», «Χωρίς οίκτο», «Γιάσσυ η τσιγγάνα» (1947), «Τα λύτρα της προδοσίας», «Πάρε μου τη ζωή», «Φρίντα», «Σκιές του υποκόσμου», «Πληγωμένες καρδιές» (1948), «Ο χορός των νεκρών εραστών», «Πονεμένη καρδιά», «Χριστόφορος Κολόμβος», «XIV Ολυμπιάς», «Αμαρτωλή μητέρα» (1949), «Με ιδρώτα και αίμα», «Να γιατί εγκλημάτισα», «Άννα Λουκάστα», «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Χριστόφορος Κολόμβος», «Φουρτουνιασμένη θάλασσα» (1950), «Εξιτάζ», «Μόνη με τις τύψεις της», «Κυλισμένη στο βούρκο», «Λευκές κηλίδες», «Το ταξί 539 δεν απαντά», «Πικρό ψωμί» (1951), «Η ανήλικη», «Ο κλέφτης της Δαμασκού», «Μια νύχτα στο Τρίνιταντ» Ρίτα Χαϊήγουορθ, «Ο

⁶²³ Λαζαρίδης 40

⁶²⁴ Κουμανταρέας Δυο φορές, 199

⁶²⁵ Νικολαΐδης, 306

⁶²⁶ Βακαλόπουλος, 96

⁶²⁷ Ναυτεμπορική, 25.06.2007 σε www.cinephilip.gr

γρουσουζής», «Ιπτάμενη βολίς», «Η λίμνη των πειρασμών», «Περίπολος 13» (1952), «Σαλώμη» ιστορ. ερωτ. δράμα Ρίτα Χαίηγουορθ, «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Σάντα Τσικίτα», «Ο τέταρτος άνθρωπος», «Το μαγεμένο δάσος» (1953), «Εύα» ελληνικό, «Ο 4^{ος} άνθρωπος» αστυν. Τζων Παίην, «Το μεγάλο χτύπημα» ρεαλιστικό Γκλεν Φορντ, «Η κοινωνία μ' έσπρωξε στο βούρκο», «Μαινόμενη σάρκα» (1954), «Η λίμνη των χμαιρών», «Αντάλλαγμα από μια γυναίκα» δράμα Βαρβάρα Στάνγουικ, «Βέρντι» μουσ. Άννα Μαρία Φερέρο (1955), «Το καράβι των κολασμένων γυναικών», «Άσσοι του γηπέδου» Λινοξυλάκης, Μουράτης, Σγουρίδου, «Ροκ εντ ρολ» με την ορχήστρα του Μπιλ Χέλυ (σικ), «Βήματα στην ομίχλη» δράμα Στιούαρτ Γκρέντζερ, «Οι ερασταί της σάρκας» κοιν. δράμα (1956), «Ροκ εντ Ρολ», «Της τύχης τα γραμμένα», «Αμάρτημα και εξιλέωσις», «Ο βασιλιάς με τις 4 βασίλισσες» (1957), «Λιάνα η λευκή σκλάββα», «Το νησί της σιωπής», «Συγχώρησέ [σικ] με μητέρα μου», «Ο πρίγκηψ της Βαγδάτης», «Μάρτυς κατηγορίας» (1958), «Ένας προδότης μεταξύ μας», «Το στόμα του αλόγου» Άλεκ Γκίνες, «Κορίτσια με μέλλον», «Το κυνήγι της μαύρης σκιάς», «Ναυάγια της ζωής», «Ο Καντίφλας πολυτεχνίτης» (1959), «Ρόζα Μπερντ, η γυναίκα με το στίγμα», «Καθρέφτης με δύο όψεις» Μισέλ Μοργκάν, «Ο στρατηγός Ντέλλα Ριβέρα», «Ο εντιμότετος κύριος με τη διπλή ζωή», «Τα απόρρητα της κρεββατοκάμαρας» (1960), «Οι λεγεώνες της Κλεοπάτρας» Λίντα Κρίσταλ, «Κορίτσια της Αθήνας», «Το κορίτσι της βιτρίνας», «Το σπίτι των 7 γερακιών», «Σκάνδαλα γυμνιστών» (1961), «Η νύφη τόσκασε», «Εκκρεμές της αγωνίας», «Ο Μιχαηλός του 14^{ου} Συντάγματος», «Μανίνα, ο γυμνός θησαυρός» (1962), «Τα όργια του γυάλινου πύργου», «Ποιος είναι ο δολοφόνος», «Ο ανημιός μου ο Μανώλης», «Σεβιλιάνα» έγχρ. μουσικοχορευτικό Πακίτα Ρίκο Χορχέ Μιστράλ, «Κοπακαμπάνα» (1963), «Τζακ ο δυναμίτης» + «Φερναντέλ», «Το αμάρτημα μιας μοναχής», «Ο εαυτούλης μου» του Ψαθά σκην. Λάσκου, «Όχι σαν ξένος» (1964), «Καζανόβας '70», «Ταξιαρχία μελλοθανάτων», «Μοντέρνα Αφροδίτη», «Οθέλλος», «Άδεια ζωή», «Καθώς πρέπει κυρία» (1965), «Βιασμός στον ήλιο» Μπελμοντό, «Δύο χρυσοί άνθρωποι», «Πράκτωρ X 1-7 άκρωσ απόρρητον Νέα Υόρκη» έγχρ. περιπ. Λ. Τζέφρυ (1966), «Εγωισταί» Λολομπριγκίτα, Μαστρογιάννι, ντε Σίκα, «Πάρε κόσμε» ελλην. Βέγγος, «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλην. κωμ. Κωνσταντάρας (1967), «Αγάπη μου, αγάπη μου», «Αθώς εκ προμελέτης», «Ο άνθρωπος με το γκρι μοστούμι», «Το τραίνο της κολάσεως», «Η ώρα του πιστολιού», «Εγώ σκότωσα τον Ρασπουτίν», «Μια κυρία στα μπουζούκια» (1968), «6 πτώματα χωρίς δολοφόνο», «Σούπερ πράκτορες εναντίον του κόσμου», «Πυρετός στην άσφαλο», «Ο μόδιστρος», «Αδυναμίες», «Τσάρλυ» (1969), «Ο αετός της Σονόρα», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος», «Τρεις γυναίκες με δικό τους έρωτα», «Γυμνή αμαρτία» (1970), «Οι 7 μονόφθαλμοι», «Οι επισκέπτες της νύχτας», «Ο μεσάζων», «Μαφία», «Ρίο Λόμπο», «Η πόλις της βίας» (1971), «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Η Αλίκη δικτάτωρ», «Ο προδότης της μαφίας», «Δαίμονες της ασφάλτου», «Μια ημέρα στη ζωή του Ιβάν Ντενίσοβιτς» (1972), «Κάντυ», «Ποια γεύτηκε το μήλο πρώτη», «Καράτε τα 5 δάχτυλα του θανάτου», «Ποπ φέστιβαλ», «Όταν ο δολοφόνος αυτοκτονήση μετά τον φόνο» (1973), «Καραμπόλα», «Ο γκρουπέρης», «Το μεγάλο φαγοπότι» (1974), «Το χαστούκι», «Μίλησέ μου για έρωτα «Η επιστροφή του μεγάλου ξανθού», «Επιχειρήσις σιωπή» (1975), «Κόνγκα», «Το μυστήριο με τις 12 καρέκλες», «Ο διατητής», «Θεέ μου πόσο χαμηλά έπεσα» (1976), «Τρελλοί παραγωγοί, απίθανοι σκηνοθέτες», «Σαχάρα κρος», «Τζέρρυ Λιούις Έμπορος με το στάνιό», «Οι κυνηγοί των 7 συμμοριών», «Επαγγελματίες σε μυστική αποστολή» (1977), «Επικίνδυνες επαφές απ' το διάστημα», Τέρενς Χιλ Μπαντ Σπένσερ «Οι δυο Τρινιτά δέρνουνε ξανά», «Δολοφόνος της Κυριακής», «Γύπες της λεωφόρου», «Το βρώμικο μούτρο», «Εκτελεστής των υψηλών προσώπων» (1978),

Πιερ Ρισσάρ «Είμαι ντροπαλός αλλά...», «Και ο άγιος φοβέρα θέλει», «Ο δράκουλας στη Νέα Υόρκη. Έρωτας με την πρώτη ...δαγκωματιά», «Τα παιδιά της πιάτσας» (1979), «Πώς να χάσετε τη γυναίκα σας και να βρείτε ερωμένη», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Μόσχα 1980 Επιχείρηση χρυσό κορίτσι», «Νύχτες των μαύρων οργίων», «Ο παρθενοκονηγός», «Απόδραση από τη λάσπη», «Παραγγελιά» (1980), «Ο μαζοχισμός», «Τα καμάκια» έγχρ. ελλην. κωμ. Κ. Καρράς, «Το μεγάλο ρουθούνι», «Οι 5 Σαρλώ τρελοί ποδοσφαιριστές» (1981), «Ο συγκλονιστικός κόσμος των δύο τροχών», «Και τώρα θα γίνει Τέξας», «Μοντέρνα ζευγάρια, μοντέρνα προβλήματα», «Ήταν άθλος» (1982), «Σαν ταύροι στο γυαλοπωλείο», «Το αδελφάτο των 7 θαλασσών», «Μπίνγκο Μπόνγκο» κωμωδία, «Ο μαχητής» (1983), «Μπολερό», «Αποπλάνηση τώρα» έγχρωμο, κωμωδία, Τονιάτσι «Το σπαθί του πολεμιστή», «Αποστολή στη Νικαράγουα», «Γρανίτα από λεμόνι» Νο 5, «Έρωτας δίχως αύριο» (1984), «Και τη μία και την άλλη», «Στο μεθύσι του χορού», «Η εκδίκηση των νερντς» (1985), «Ντάρυλ, ο δραπέτης του μέλλοντος», «Καπταιν Μάλαξ», «Εφιάλτης στο δρόμο με τις λεύκες», «Ο Λόρενς της Αραβίας» έγχρ. Πίτερ Ο' Τουλ, «Η άκρη του νήματος» (1986), «Στάνλεϊ και Άιρις», «Βρώμικες υποθέσεις», «Δύναμη Δ στο Μανχάταν» (1990), «Ο άνθρωπος της μακρινής ηπείρου», «Ο νονός» μέρος 3, «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Μέρες κεραυνού» (1991), «Αμέρικαν στόρι. Ο Φίβελ στην Αγρία δύση», «Διαβολική τύχη», «Η πεντάμορφη και το τέρας» μεταγλωττισμένο, «Βασικό ένστικτο» «Φράνκι και Τζόνι», «Το χέρι στην κούνια είναι αυτό που κυβερνά τον κόσμο», «Διαβολική τύχη», «Δεξιότερα της Δεξιάς» (1992), «Ξεχωριστή μέρα, νύχτα και πόλη», «Η πεντάμορφη και το τέρας», «Βαρομετρικό χαμηλό», «Ο φυγάς» (1993), «Το χρώμα της νύχτας», «Μάβερικ», «The Pelican Brief», «Ελευθερώστε τον Γουίλλυ», «Οι σπεσιαλίστες» (1994), «Το σεξ είναι εξουσία», «Ελεύθερη κατάδυση», «Αναζητώντας τη δικαιοσύνη», «Το ξέσπασμα», «Αποκαλύψεις», «Μεγάλο ταξίδι στην περιπέτεια», «Η ώρα των εκτελεστών» (1995), «Υπόθεση πολύ προσωπική», «Τα χρόνια της φωτιάς», «Αλυσιδωτή αντίδραση», «Το άλικο γράμμα», «Όταν κάποιον αγαπάς», «Showgirls», Φεστιβάλ ταινιών μεγάλου μήκους της Θεσσαλονίκης, «Το νησί των κουρσάρων», «Ο άνθρωπός μου», «Space jam» (1996), «Τρομερά πλάσματα», «Μάικλ Τζόρνταν – Μπαγκς Μπάνι», «Ο ειρηνοποιός», «Το πορτραίτο μιάς κυρίας», «Ο ψευταράς» κωμωδία, «Μάικλ Κόλινς ο επαναστάτης», «Στριπτίζ» (1997), «Η μάσκα του Ζορό», «Η πόλη των Αγγέλων», «Ο βροχοποιός», «Το τσακάλι», «Οι δυο ατσίδες και το πονηρό ποντίκι» (1998), «Η ζωή σε δύο πράξεις», «Οχτώ χιλιοστά», «Σάιμον, ένα μικρό θαύμα», «Δύο καπνισμένες κάννες» (1999), «Αόρατο άγγιγμα», «Η αρπαχτή», «Stuart Little Ο ποντικομικρούλης», «Οι άγγελοι του Τσάρλι», «Ο πατριώτης», «Στο μυαλό του Τζών Μάλκοβιτς» (2000), «Τα παιδιά του παραδείσου», «Τεχνητή νοημοσύνη», «Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος» «The score», «Ο αυτοκράτορας έχει κέφια», «Όρια αντοχής», «Άφθαρτος» (2001), «Χωρίς ταυτότητα» κατασκ., «Η συμμορία των 11», «Γάμος αλά ελληνικά», «Ο Άρχοντας των δαχτυλιδιών: η συντροφιά των δαχτυλιδιών» (2002), «Σήμα κινδύνου», «Lara Croft Tomb Raider: Το λίκνο της ζωής», «Hulk», «The Matrix Revolutions» (2003), «Van Helsing», «Χιντάλγκο: Καλλάζοντας στην έρημο», «Αβάσταχτη γοητεία», «Η διαδρομή», «Κάλλιο αργά παρά αργότερα» (2004), «Σήμα κινδύνου», «Κινγκ Κονγκ», «Το μυστικό της Vera Drake», «Ray», «Τα παιδιά της χορωδίας» (2005), «Streetdance», «Toy Story» 3, «Υποψήφιος μάγος», «Σρεκ κι εμείς καλύτερα» (2010), «Απνοια», «Μαλλιά κουβάρια», «Transformers», «Οι πειρατές της Καραϊβικής» «Αυτοκίνητα» 2, «Drive», «Ο βασιλιάς των λιονταριών», «Σε άγνωστα νερά» (2011), «Το ταγκό των Χριστουγέννων», «Hugo» τρισδιάστατη προβολή, «Η

γυναίκα με τα μαύρα», «Shirlock Holmes 2: Το παιχνίδι των σκιών», «Λόραξ» τρισδιάστατη προβολή (2012).

Αστόρια **A** Χειμερινός κινηματογράφος της Γούβας, αγνώστων λοιπών στοιχείων, με ανακοίνωση έναρξης τις αρχές του 1936: «εις τους συνοικιακούς κινηματογράφους προσετέθη εφέτος και νέος εις την συνοικίαν Γούβας υπό την επωνυμίαν ‘Αστόρια’ και υπό την διεύθυνσιν του κ. Ξανθόπουλου». ⁶²⁸ Για την αρχική ρίζα σημασία του ονόματος, δες το προηγούμενο λήμμα. Αστόρια λέγεται μια συνοικία της Νέας Υόρκης, με έντονο το ελληνικό στοιχείο. Ωστόσο, δεν εντόπισα ταινίες.

Αστόρια **B** Λαϊκός κινηματογράφος του Κολωνού, απ’ την αρχή χειμερινός – θερινός, κολλητά με την «Αρμονία» Α και υπό την ίδια εμπορική εκμετάλλευση με τις «Αρμονίες» Α και Β (δες λέξεις). Οι εφημερίδες τη γράφανε Κολωνός ή Λένορμαν. Ήταν 143 ή 151 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης του δρόμου), με τηλέφωνο 5128370 και 700 θέσεις. ⁶²⁹ Αποτελούσε το δυτικό (προς το ποτάμι) τμήμα του μεγάλου κτιρίου της «Αρμονίας» (δες λέξη), η οποία κάλυπτε το ανατολικό αντίστοιχο (προς την Αθήνα). Τυπική διάταξη. Χωρίς να είμαι σίγουρος, πιθανολογώ ότι ξεκίνησε ως θερινή «Αρμονία» το καλοκαίρι του 1963 και συντομότερα μετονομάστηκε σε «Αστόρια». Διαφορετικά δεν μπορώ να εξηγήσω πώς, την ίδια στιγμή, στο μεταίχμιο μεταξύ των σεζόν (Μάης), εμφανίζονται μια χειμερινή και μια θερινή Αρμονία, αμφοτέρως Λένορμαν, να παίζουνε διαφορετικές ταινίες. ⁶³⁰ Κάθε βοήθεια δεκτή. Η «Αστόρια» πρόβαλε (κακές κατά βάση) ταινίες την περίοδο 1963 –1988, όντας άλλοτε στη Β’, άλλοτε στην Α’-Β’ προβολή και σπάνια στην Α’ προβολή (π.χ. 1983). Διέκοψε πρώτα τις καλοκαιρινές και ύστερα τις χειμωνιάτικες προβολές.

Μερικά φιλμ: Έναρξις εντός των ημερών, «Ο δρόμος με τα κόκκινα φώτα» (εναρκτήριο έργο), «Ίλιγγος» (1963), «Ορφανή στους 5 δρόμους», «Τραγουδι, έρωτας και νιάτα» έγχρ. μουσ. Μακούλης, «Ραντεβού στη Ριβιέρα», «Άγριος σαν κεραυνός» (1964), «Εξιλέωσι» ελ. δράμ. Μάρθα Βούρτση, «Οι λογοφόροι εξορμούν», «Δουνκέρκη 5 Ιουνίου», «Δόκτωρ Ζόργκε, κατάσκοπος χωρίς ίχνη», «Η μεγάλη απόπειρα» δράμα Στβ Μακ Κουήν (1965), «Τρεις αετοί της Μογγολίας» περιπ., «Το αίμα πάγωνε στις φλέβες μου», «Αλβάρεζ Κέλλυ», «Διπλοπεννιές», «Η ωραία της Καλκούτας» (1966), «Μια τρελλή τρελλή οικογένεια», «100.000 δολάρια για τον Ρίνγκο», «Ρίνγκο, ο εκδικητής του Ελ Πάσο», «Τιτανομαχία του Τομπρούκ», «Ε όχι και με τη γυναίκα μου» (1967), «Οι 5 δολοφόνοι», «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Οι θαλασσιές οι χάντρες», «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος», Νέον έργον, «Επικίνδυνες σχέσεις» (1968), «Η νύφη τόσκασε», «Κάμελοτ», «Η μεγάλη ληστεία του Γκραντ Οτέλ», «Στους δύο τρίτος δε χωρεί», «Ένα κορίτσι για δύο» (1969), «Βρες ένα τρόπο να πεθάνης», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Φρα Ντιάβολο», «Η μεγάλη ληστεία της τραπέζης», «Η ιστορία μιας γυναίκας» (1970), «Ο γίγας της Τροίας», «Η καταδίωξις», «Αδίστακτος εκτελεστής», «Χαμένη ταξιαρχία», «Η χαραυγή της νίκης», «Κάποιος πίσω απ’ την πόρτα» (1971), «Η εξομολόγησις ενός αστυνομικού», «Ο Ταρζάν στην επαναστατημένη ζούγκλα», «Τσάτο», «Ένας παράνομος που τον λέγανε νεκροθάφτη», «Πέρσυ» (1972) «Λυκάνθρωπος εναντίον βρυκολάκων», «Κίτρινος πράκτωρ του τζούντο», «Ο

⁶²⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 19.01.1936, σε Πατέρας 180.

⁶²⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁶³⁰ Π.χ. Το Βήμα, 25.05.1963

πρωτάρης και η χωριάτα», «Το πιο μεγάλο κόλπο του Σαφτ» (1973), «Τριπλή παγίδα», «Γνώρισα τον έρωτα μαθήτριά», «Το εξπρές του Σούγκαρλαντ», «Τάρας Μπούλμπα», «Ερωτικές ανησυχίες μιας φοιτήτριας» (1974), «Πώς καταντούν οι πρόστυχες του δρόμου», «Η γέφυρα του Ριμάγκεν», «Ο Φρανκνεστάιν και το τέρας της κολάσεως», «Οι αλεπούδες του Βοσπόρου» (1975), «Η μάχη των αστυνομικών», «Γρόμος πάνω από την πόλη», «Ένας χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου» (1976), «Τρωικός πόλεμος», «Ο πρωταθλητής του Τζι Κι Ντο», «Τζάμπο 747 εν κινδύνω», «Οι τίγρεις δεν κλαίνε», «Ο Μπουτιλιόνε σε μυστική αποστολή» (1977), «Σεξουαλικά όργια», «Η γιατρίνα του 7^{ου} Συντάγματος σε γυμνάσια», «Γυρίζω για εκδίκηση», «SOS από ατομικό υποβρύχιο», «Η μαύρη Αφροδίτη», «Ο άνθρωπος που δεν υπέκυψε ποτέ» (1978), «Στο νησί του καταραμένου ηφαιστείου», «Από την κόλαση στη νίκη», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Η κατάσκοπος που μ'αγάπησε», «Η νύχτα με τις μάσκες», «Το νου σας και σας φάγαμε», «Ο χωροφύλακας και οι εξωγήινοι» (1979), «Ο κύριος εξουσίας», «Ξυπόλυτοι στρατηγοί», «Το μέτωπο διεσπάσθη», «Ηρωες με βρώμικα χέρια», «Ο επιθεωρητής Χάρπερ», «Γουέντερερς» (1980), «Μερικοί μάς προτιμούν νεκρούς», «Ο σκληρός μάγκας της ασφάλτου», «Το γεράκι» (1981), «Μη σπρώχνετε, όλοι θα φάτε», «Στη φωλιά του λυκάνθρωπου», «Εκτελεστής για λίγα δολάρια», «Το νυμφίδιο περπάτησε» (1982), «Κάρλος ο τρομοκράτης» έγχρ. περιπ., «Σταρ τρεκ νο2 Η οργή του Κάαν», «Γαλαξίας 7.000», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» (1983), «Καυτές ερωτικές νύχτες του Δράκουλα», «Η διεφθαρμένη ζωή της Λαίδη Μπάρμπαρα» (έγχρωμο), «Οι κυνηγοί της χρυσής κόμπρας», «Η 40άρα κι ο πρωτάρης» (1984), «Ο σημαδεμένος», «Ράμπο, το πρώτο αίμα», «Ρόκυ» νο 3, «Παρασκευή και 13» νο 4 θρίλερ, «Η εκδίκηση των νερντς» (1985), «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό», Κλειστό για λίγες μέρες, «Οι κατάσκοποι που ήρθαν από τη ζέστη», «Στάρμαν», «Ρόμποκοπ», «Φιλαδέλφεια ώρα μηδέν», «Τζερεμία Τζόνσον» (1986), «Οι δαίμονες στήνουν χορό», «Ο κλοιός», «Κυνηγώντας 1.000.000 \$», «Ο Σικελός», «Τιν γουλφ» (1987), «Νέα Υόρκη το μεγάλο κόλπο», «Κορίτσια για τσίμπημα», «Η ιδιωτική ζωή της Τζούλιας» και «Η νονά» Μουστάκας (1988).

Άστρα Καλοκαιρινό κινηματοθέατρο του μεσοπολέμου. Στις εφημερίδες η τοποθέτησή του είναι «Σταθμός Λαρίσης», ενώ ο Χατζιώτης λέει «κάπου προς τον Άγιο Παύλο». ⁶³¹ Αγνώστων λοιπών στοιχείων, μα οι δύο τοπκοί προσδιορισμοί συνδυάζονται ευχερώς. Υπάρχει σήμερα ομώνυμο ξενοδοχείο στη Δηληγιάννη, στην ίδια περιοχή. Κατά τις εφημερίδες, πρωτοεμφανίζεται το 1920 (αν δεν είναι κάποιο άλλο, ομώνυμο και άγνωστό μου), περνάει το γνωστό «παράδοξο του '20» και παίζει ταινίες το 1930 και 1931 (τη δεύτερη χρονιά εναλλάξ με θέατρο), ενώ το 1932 είναι μόνο θέατρο. Μια κάποια πιθανότητα είναι ότι αυτό είναι που μετά από ένα μικρό διάστημα επανεμφανίζεται ως σινέ «Βικτώρια» (δες λέξη). Οι (αβέβαιες) ενδείξεις μου είναι

- α. χρονική συνέχεια: κλείνει το ένα, ανοίγει το άλλο.
- β. ίδια περιοχή
- γ. αμφότερα θερινά.

Ιδού εξαιρετο αλίευμα του Θεοδοσίου, από την «Ακρόπολη» του 1932. Αφορά πολιτική συγκέντρωση του ΚΚΕ: «Χθες το απόγευμα έξωθι του κινηματοθέατρου 'Άστρα', όπου είχαν συγκεντρωθή, κατόπιν αδειάς της αστυνομίας, αρκετοί

⁶³¹ Χατζιώτης, 154

κομμουνιστάι, εξετυλίχθησαν θορυβώδεις σκηναί υπό τινων εξ αυτών, αποπειραθέντων να συγκροτήσουν διαδήλωσιν.

Η εκεί ευρισκομένη διά την πρόληψιν εκτρόπων αστυνομική δύναμις προέβη εις βιαίαν διάλυσιν των κομμουνιστών, υπό των οποίων όμως εδέχθη αγρίαν επίθεσιν. Εκ τούτων η κομμουνίστρια Φιφή Αγγελουπούλου διέσχισε ψάλλουσα τον ύμνον της Γ' Διεθνούς την ζώνην των αστυνομικών και απειράθη να κτυπήση δια λίθου έναν εκεί πλησίον ευρισκόμενον υπαστυνόμον. Οι αστυφύλακες, επιχειρήσαντες να τη συλλάβουν, εδέχθησαν αλλεπάλληλα γρονθοκοπήματα. Ούτως η Αγγελουπούλου κατώρθωσε, τη συνδρομή και των άλλων ομοϊδεατών της, να εξαφανισθή». ⁶³²

Κάποιες ταινίες: «Η μυστηριώδης κυρία Λουλού», «Εσχάτη προδοσία», «Ο δίγαμος» (1920), «Το μυστικόν της Ντέλια», «Κόμης Μοντεχρήστος» β' εποχή, «Η χορεύτρια των θεών», «Ο κήπος του Αλλάχ», «Απηγορευμένη ευτυχία», «Δείκτης Λαξ», «Κρυφή αγάπη», «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας», «Κόμης Μοντεχρήστος», «Πτέρυγες» (1930), «Εβάζελιν», «Ζωγραφιστός άγγελος», «Αγάπη που σκοτώνει», «Μία ερωτική νύκτα», «Το ξεβούρκωμα» και «Θυσία έρωτος» (1931).

Άστρον Μνημειακό χειμωνιάτικο σινεμά των Αμπελοκήπων, τοπόσημο της περιοχής, πού έκλεισε σχετικά πρόσφατα, μετά από μισόν αιώνα και κάτι (1957-2008), και σώζεται προσώρας ως κουφάρι (αρχές του 2013). Αναπτύχθηκε τοπικό κίνημα για τη σωτηρία του, ⁶³³ και επί χρόνια ήτανε άγνωστο αν θα τη γλιτώσει. ⁶³⁴

Η επιλογή των ταινιών του, πάντως, σπάνια ήταν ανάλογη της εμφάνισής του, αφού λειτούργησε συνήθως σα λαϊκό- μικροαστικό. Στις εφημερίδες το γράφανε Τέρμα Αμπελοκήπων / Τέρμα Αμπελοκήπων / Κηφισιάς. Η διεύθυνση είναι Κηφισιάς 37 και τα κατά καιρούς τηλέφωνα του 6922614, 663220210 6922614. «Το κτήριο έγινε σε σχέδια του γνωστού αρχιτέκτονα Σόλωνα Κυδωνιάτη, ενώ τα στατικά έγιναν από τον πολιτικό μηχανικό Γεώργιο Γκοντζαμάνη το 1957, έτος και λειτουργίας του. Αποτελεί ένα αξιόλογο κτήριο της μεταπολεμικής περιόδου με στοιχεία art deco», μας λέει η οργάνωση Monumenta. ⁶³⁵ Εμφανίζεται στις ταινίες «Διακοπές στην Κωλοπετινίτσα» του Βασίλη Γεωργιάση, «Τρία κορίτσια απ' την Αμέρικα» του Ντίμη Δαδήρα ⁶³⁶ και «Το άλλο γράμμα». ⁶³⁷ Η πρόσοψη πολύ πλατιά, η είσοδος με σκαλιά, υπερυψωμένη, φέρνει πολύ προς την παλιά «Τιτάνια» της Πανεπιστημίου. Μετά, υπάρχει σκάλα προς τα κάτω για την πλατεία, σκάλα προς τα πάνω για το φουαγιέ /μπαρ/ καπνιστήριο και άλλη, πιο ψηλά, για τον εξώστη, πίσω από τον οποίο υπάρχει η καμπίνα προβολής. Υπάρχει τυπική διάταξη των κύριων στοιχείων του σινεμά. Οι χώροι άνετοι, θυμίζουνε το παλιό 'Παλλάς', χωρίς όμως τη φθορά εκείνου. Αν όχι το μεγαλύτερο, σίγουρα είναι ένα από τα μεγαλύτερα που διατηρήθηκαν μέχρι σχετικά πρόσφατα. Εξαιρετική φωτογραφία του εσωτερικού (φωτογράφος Λ. Παπαδόπουλος), που δείχνει όλη την άπλα και αρχοντιά του χώρου, δημοσιεύει η Ελένη Οικονομοπούλου στο αξιοπρόσεκτο κομμάτι της για τα μπαρ των σινεμά. ⁶³⁸ Τώρα στο τεράστιο φουαγιέ εκτίθενται αναρτημένα σε κάδρα τεκμήρια από την ιστορία του σινεμά: δημοσιεύματα από τα εγκαίνια, παλιά εισιτήρια,

⁶³² Θεοδοσίου 161

⁶³³ <http://astroncinema.blogspot.com/>

⁶³⁴ <http://www.enet.gr/?i=news.el.texnes&id=291616>

⁶³⁵ <http://www.monumenta.org/article.php?perm=1&IssueID=4&lang=gr&CategoryID=23&ArticleID=359>

⁶³⁶ Πληροφορία, βεβαίως, του Τάκη Μπαστέα

⁶³⁷ Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

⁶³⁸ Οικονομοπούλου, Μπαρ

προγράμματα, φωτογραφίες από την ανακαίνιση και διαφημιστικά. Έτσι, ακόμα κι αν κανείς δεν ανατρέξει στις συνήθεις παλιές έντυπες πηγές, μπορεί και επιτόπου να συναγάγει πολύ πράμα για το «Άστρον». Εδώ υπάρχει και μόνιμη έκθεση «με έργα του Βασίλη Δημητρίου, του τελευταίου ζωγράφου που δημιουργεί γιγαντοαφίσες με τίτλους – παραστάσεις της παιζόμενης ταινίας».⁶³⁹

Ο σινεκριτικός Δημήτρης Δανίκας τον Απρίλη του 2008 είχε γράψει ότι φημολογούνταν έντονα επικείμενο κλείσιμο του σινεμά αυτού με το τέλος εκείνης της σεζόν.⁶⁴⁰ Ο Δανίκας βγήκε, δυστυχώς, αληθινός.

Χτίστηκε το 1956 σε οικόπεδο 3.000 πήχων ως επιχείρηση της εταιρίας Παντερμαλή – Ιωαννίδη – Μαλτσινιώτη και τα εγκαίνιά του έγιναν στις 4.1.1957. Αγιασμός, ομιλία του προέδρου της ΕΣΗΕΑ Ν. Κρανιωτάκη, παρόντες ο αστυνομικός διευθυντής Γεωργίου (μάλιστα, ο αστυνομικός δευθυντής), ο Σπ. Σκούρας, ο Β. Δαμασκηνός, ο Φ. Κοσμίδης κλπ. Είχε οθόνη 11 μέτρα, σύστημα Cinemascope, 1200 καθίσματα, πρωτοποριακά συστήματα θέρμανσης, εξαερισμού και ψύξης. Η σημαντικότερη ιδιομορφία του είναι ότι η καλή θέαση γίνεται από τον εξώστη, που έχει το ακριβότερο εισιτήριο, και όχι από την πλατεία. Ο παρατηρητικός Μάνος τονίζει μάλιστα ότι ο εξώστης ήταν «επικλινής (και όχι με σκαλοπάτια), αμφιθεατρικός».⁶⁴¹

Στις αρχές της δεκαετίας του '60 παίζει από τις 10 π.μ. Ανακαινίστηκε το 1966: λιγότερα, μα πολυτελέστερα και πιο άνετα καθίσματα.⁶⁴² 1062⁶⁴³

Τα νεότερα χρόνια πρόβαλλε συστηματικά τα εξής: «Άνετος εξώστης, μεγάλο μπαρ, ριζικά ανακαινισμένος», Dolby Sterero SR Digital Air Contition, σπονσοράρισμα από το τσάι Lipton (1996 –2001 τουλάχιστον). Για ένα διάστημα στο δίκτυο Filmcenter (π.χ. το 2000). Η επιχείρηση παρέμεινε μέχρι τέλους στην οικογένεια Ιωαννίδη, ιδιοκτησία της Ιωαννίδης Φιλμς ΕΠΕ, υπήρξε σημείο διανομής της «Athens Voice» και του «Φαγητό και θέαμα», είχε πάψει να δίνει ξεχωριστό πρόγραμμα για κάθε ταινία και ανήκε στο ίδιο εμπορικό δίκτυο με το «Αθήναιον» (δες λέξη) των Αμπελοκήπων. Η Βικτωρία Τζούμα γράφει ότι επιχειρηματίας είναι ο Δημήτρης Γάκας, που έχει και ένα τρίτο σινεμά στην Κηφισιά.⁶⁴⁴ Το περίπτερο μπροστά του μένει σταθερά ανοιχτό έως πολύ αργά και είναι από τα πρώτα που άρχισαν να φέρνουν κυριακάτικες εφημερίδες Σαββατόβραδο. Όμως, ιδιοκτήτης του οικοπέδου είναι, ήδη από το 1972, το «Κοινό Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Ασφάλειας Χρηματιστηριακών Συναλλαγών», όπως έγραψε ο φίλος Δημήτρης Ρηγόπουλος σ' ένα θαυμάσιο κομμάτι του στην «Καθημερινή».⁶⁴⁵ Αυτός ο φορέας είναι που προσπαθεί στις μέρες μας να το γκρεμίσει και να το χτίσει.

Αρχές του '13, το «Άστρον» κηρύχτηκε διατηρητέο, και μόνο ως σινεμά μπορεί να λειτουργήσει. Συγκεκριμένα: «...Με μεγάλη πλειοψηφία τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων γνωμοδότησαν υπέρ του χαρακτηρισμού του, την Πέμπτη 14 Φεβρουαρίου 2013. Το θέμα επανήλθε επειδή είχε παρέλθει το διάστημα που ορίζει ο Νόμος από την έκδοση της γνωμοδότησης του ΚΣΝΜ. Στη συνεδρίαση παρέστη η MONUMENTA η οποία υποστήριξε για τρίτη φορά την αρχιτεκτονική,

⁶³⁹ Τζούμα σε www.cinephilip.gr

⁶⁴⁰ Δυστυχώς δεν κράτησα βιβλιογραφικά στοιχεία

⁶⁴¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁶⁴² Όλα αυτά από το εκεί εκτιθέμενο υλικό

⁶⁴³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁶⁴⁴ Τζούμα, σε www.cinephilip.gr

⁶⁴⁵ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_civ_2_24/04/2009_312014

ιστορική και κοινωνική αξία του κτηρίου.

Στις δύο προηγούμενες συνεδριάσεις οι γνωμοδοτήσεις ήταν κατά του χαρακτηρισμού του ως μνημείου. Η εισήγηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ανέφερε ότι το κτήριο δεν άξιζε να κηρυχθεί διατηρητέο μνημείο, αφού έχει αλλοιωθεί το αρχικό σχέδιο, είναι ανενεργός ο κινηματογράφος και υπάρχουν στην περιοχή πολλοί κινηματογράφοι! Αντίθετα η εισήγηση της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής ήταν υπέρ του χαρακτηρισμού, λόγω της αρχιτεκτονικής αξίας του κτηρίου και κυρίως της ιστορικής του αξίας και της μεγάλης σημασίας του ως τοπόσημου των Αμπελοκήπων... Ο ιδιοκτήτης του κινηματογράφου ... είχε πάρει άδεια κατεδάφισης που τελικά δεν υλοποιήθηκε.»⁶⁴⁶

Μιλάει η Λ.Β.: «Εδώ, κατακουρασμένη, με είχε πάρει ο ύπνος στο ‘Και οι 7 ήσαν υπέροχοι’. Πώς κοιμήθηκα σε τέτοια ταινία, δε μπορώ να το καταλάβω. Την ξαναείδα αργότερα, έχει πολλή δράση, ωραίο φιλμ, δε γίνεται να κοιμηθείς. Σκέψου πόσο λιώμα ήμουνα».⁶⁴⁷ Σ’ αυτό το σινεμά έχω δει τρεις μόνο ταινίες. Η δεύτερη ήταν ο «ΕΤ ο εξωγήινος», κάπου στο 80 τόσο, και η τρίτη «Η νεκρή νύφη», μόλις το 2006. Αλλά το μεγαλύτερο ενδιαφέρον το έχει η πρώτη μου ταινία εδώ:

Η ΜΑΝΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΡΑΓΑΔΕΣ

«Άστρον», λίγο μετά τις διακοπές, ζέστη ακόμα, τα σχολεία δεν είχαν ανοίξει. Εδώ μου ‘χε δώσει ραντεβού μια κάποια νταρντανοειδής Μάρα που έμενε στους Αμπελόκηπους: να δούμε την ταινία και μετά να πάμε κάπου να την κουβεντιάσουμε. Ήταν γνωριμία ακριβώς των διακοπών, πολλά υποσχόμενη κατά πως θεωρούσα. Μου αρέσανε ιδίως οι ραγάδες στο δέρμα των βυζιών της, που τις πρόσεχα ενδελεχώς πάνω από το χαμηλό σουτιέν τού μαγιό, όποτε την πετύχαινα στη θάλασσα. Ραγάδες πολλές σε κάθε μια από τις βυζάρες της και ακτινωτές προς τα έξω, ραγάδες που τις φανταζόμουνα να συγκλίνουνε προς την άλω και τη ρώγα, δυστυχώς στο μη ορατό μέρος του βυζιού.

Δέχτηκα το ραντεβού. Ήξερα να πάω από τα Πατήσια στο σινεμά αυτό, αφού (όπως και το «Πάλας» στο Παγκράτι, το «Φοίβο» στο Περιστέρι και κάνα δυο ακόμα) τα είχα εντοπίσει εκείνη την εποχή, πηγαίνοντας στις συναυλίες ποπ και ροκ που οργάνωνε τότε ο Στέλιος Ελληνιάδης, με «Socrates drunk the conium», Θανάση Γκαϊφύλια, «Poll», «Ανάκαρα», Μαρίζα Κωχ, κάποιον άγνωστο Ινδό με σιτάρ (όργανο θρυλικό τότε, λόγω του Τζορτζ Χάρισον των «Beatles») και άλλους.

Η Μάρα ήρθε μεν, συνοδευόμενη όμως από κάποιον Κώστα, που την κράταγε σφιχτή αγκαλιά με τα δυο του χέρια δεμένα γύρω της– και καθώς ήταν κοντότερος, την έστριβε περίεργα προς τον εαυτό του για να το καταφέρει. Αυτός ο Κώστας μού δήλωσε πρωτοετής σε κάποια οικονομική σχολή και «αραβωνιαστικός» της- σημειωτέον ότι ήμουνα 17, η Μάρα ένα χρόνο μεγαλύτερή μου και ο «αραβωνιαστικός» 19! Μπήκαμε στο σινεμά και κάτσαμε, με τη Μάρα στη μέση. Είδαμε «Το αγκάθι» (Ελέιν Μεί – Γουόλτερ Μάταου), ωραία κωμωδία που έκτοτε δεν έτυχε να την ξαναδώ, και σ’ όλο το έργο ο Κώστας συνέχιζε το κεφαλοκλείδωμα της νταρντάνας.

⁶⁴⁶ <http://tinyurl.com/b7vt6at>

⁶⁴⁷ Λ.Β., συνέντευξη

Αφού τέλειωσε η ταινία, αρνήθηκα την πρόταση του θριαμβεύοντος «αρραβωνιαστικού» να πάμε σε κάποια καφετέρια οι τρεις μας. Η φανερή ανασφάλεια που εξέπεμπε μού γεννούσε έντονη ειρωνική διάθεση, έτοιμος ήμουνα να του πετάξω «Πρόσεχε μη σου φύγει, ρε μαλάκα! Σφίχ' τη κι άλλο!». Η διάθεση αυτή όμως υποχωρούσε απέναντι στο εξής ισχυρό τετράπτυχο: πρώτο, η γκόμενα το απολάμβανε, κάνοντας χάζι και με τους δυο μας. Δεύτερο, δυο χρόνια διαφορά σε κείνες τις ηλικίες είναι λογαριασμός. Λογαριασμός κοινωνικού σεβασμού εννοώ, όχι ότι θα κώλωνα να πλακωθώ, μόνο να συνέτρεχε κάποιος λόγος. Τρίτο, ο τύπος ήταν φοιτητής, διέθετε δηλαδή μια ιδιότητα θεοποιημένη τότε για μένα. Τέταρτο, με φρέναρε και μια κάποια αστική ευγένεια που είχα ξεσηκώσει από το σπίτι μου, έστω στοιχειώδης. Έτσι, δεν του είπα τίποτα και, μετά τους ελάχιστους δυνατούς αποχαιρετισμούς, την έκανα ηρωικά. Δεν ένιωθα λυπημένος, ούτε προδομένος. Απορημένος λιγάκι ναι. Είχα, επίσης, ιλαρή και αυτοσκοπτική διάθεση.

Ούτε ξέρω τι απόγινε έκτοτε η Μάρα. Μου 'μεινε όμως η αγάπη για τις γυναικείες ραγάδες, που πήγε και βρήκε την προϋπάρχουσα αγάπη μου για τις φακίδες στα γυναικεία πρόσωπα. Και κείνη η παλιότερη αγάπη, των φακίδων, θυμάμαι πολύ καλά από ποια ακριβώς μεγαλειώδη συμμαθήτρια του Δημοτικού είχε ξεκινήσει. Όπως θυμάμαι πολύ καλά πώς δημιουργήθηκε και καλλιεργήθηκε μέσα μου η αγάπη για τα κορίτσια που φοράνε γυαλιά. Μα αυτές οι παρένθετες ιστορίες δεν έχουν να κάνουν με το 'Άστρον'».

Ορισμένες ταινίες: «Πίσω απ' τον καθρέφτη» (εναρκτήρια ταινία, 05.01.1957), «Γυναϊκάς», «Η απαγωγή του στρατηγού Κράιπε», «Το παιδί και το δελφίνι», «Ιωάννα της Λωρραίνης» (1957), «Το κυνήγι της Γάτας» (σικ), «Μια λατέρνα, μια ζωή», «Τα πεντάδυμα του Τζέρυ Λιούις», «Ο δρόμος των χαμένων εραστών», «Ο φίλος μου κι εγώ», «Η Χιονάτη και οι 7 νάνοι» (1958), «Ο γάμος του Φίγκαρο», «Αι δέκα εντολαί», «Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ», «Διακοπές στην Κολοπετινίτσα», «Αξιολάτρευτοι πούναι οι άνδρες» (1959), «Ο Τσακιτζής», «Στην Κύπρο άρχισε η αγάπη μας», «Πίσω από το έλατο» + «Μικρή ιστορία» (υπό την αιγίδα της ρουμάνικης πρεσβείας), «Ένας βλάκας και μισός» (1960), «Η κατάρα της μάνας» ελληνικόν, «Διαβατήριο για την κόλαση», «Οι τρεις κουρσάρου», «Σκλάβο της Ρώμης» (1961), «Το έξυπνο πουλί», «Αγάπη γραμμένη με αίμα», «Εκκρεμές της αγωνίας», «Θα σε περιμένω αγάπη μου», «Θυέλλα στην πράσινη ζούγκλα» (1962), «Πέντε εβδομάδες σ' ένα αερόστατο», «Οι γάμοι του Φίγκαρο» επανάληψη, «Η Γκόλφω», «Οι καλοί πεθαίνουν νέοι», «Σατανικός εκβιαστής», «Συνένοχοι βιασμού» τολμ. δράμ. Αλίντα Βάλλι, Ανίτα Χόφερ, Αλαίν Κερσύ (1963), «Ο γιος του Σπάρτακου» περιπέτεια, «Η συμμορία της γυμνής χορεύτριας», «Στέμμα και ξίφος», «Άγουροι πόθοι», «Το δόλωμα» (1964), «Ο σωματέμπορος», «Ο μεγάλος ψαράς» (φυσικά, Πάσχα), «Πράκτωρ 009, Επιχειρήσεις Βηρυττός» Ριτσαρντ Χάρισσον, «Βασίλισσα των πειρατών», «Ξεφάντωμα στις Άλπεις» (1965), «Επιχειρήσεις Κεραυνός» Τζέιμς Μποντ ο 4^{ος}, β' εβδομάς, «Δάκρυα για την Ηλέκτρα», «Οι κυρίες» [της αυλής] ελλην.κωμωδ. Ηλιόπουλος, «Υπάρχει και φιλότιμο» Κωνσταντάρας (1966), «Μίστερ καράτε, Αντεπίθεσις στη Βαρκελώνη» με τον γίγαντα Ροζέ Ανάν, «Εκείνος κι εκείνη», «Ο μικρός Ταρζάν», «Οι σφαίρες δεν γυρίζουν πίσω», «Σίσσυ, η πονεμένη πριγκίπισσα», «Πυρετός στην άσφαλτο» (1967), «Θα σε στείλω στην κόλαση προτού πεθάνης», «Θα σε περιμένω αγάπη μου», «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Η μάχη του Άντζιο», «Βιολετέρα», «Μπέμπηδες εν δράσει» (1968), «Η επίθεσις των γιγαντομάχων», «Η ωραία του κουρέα», «Η εκδίκησίς μου είναι

κεραυνός»,⁶⁴⁸ «Ο κλέφτης των εγκλημάτων», «Ιππότης Λαγκαρντιέρ» (1969), «Φόρμουλα 1, στην κόλασι της ασφάλτου», Φεστιβάλ ταινιών Μοντγκόμερυ Γουντ, «Εσένα μόνο αγαπώ», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Η θεία μου η χίπισσα» (1970), «Υπερήφανοι αετοί», «Επαναστάτης ποπολάρος», «Το φρούριον των αθανάτων», «Μαριχουάνα στοπ», «Οι αμαρτωλοί» (1971), «Ο εχθρος του λαού», «Μέρες του '36», «Ναι μεν αλλά», «Η Ρένα είναι οφ σάντ» (1972), «Ηδονή, βία και καράτε», «Ο φαντασμένος», «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Ο φαντασμένος», «Το πιο μεγάλο κόλπο του Σαφτ» (1973), «Ο ένας πρέπει να πεθάνη», «Η βασίλισσα του Σικάγου», «Χάρτινο φεγγάρι», «Το κεντρί», «Σώστε τον τίγρη» (1974), «Απόσπασμα καταδιώξεως», «Γυμνή Αφροδίτη», «Ένα τανξ στο κρεβάτι μου», «Ο νονός» μέρος Β, «Τζάμπο 747 εν κινδύνω» (1975), «Το κορίτσι του γκάγκστερ», «Οικογενειακή συνομοσία», «Ο αστυνόμος και το Κωλ Γκερλ» (1976), «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Τζέιμς Μποντ Η κατάσκοπος που μ' αγάπησε», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Οργισμένα κύματα», «Κάποτε στη Δύση» (1977), «Ο Έλληνας μεγιστάνας», «Φαρμακερές αράχνες», «Το κεντρί», «Πυρετός το Σαββατόβραδο», «Ο στρατός των πέντε» (1978), «Ένα τρελό τρελό θηριοτροφείο», «Στη φωλιά του κούκου», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα», «Υπέρλαμπρο άστρο», «Εσωτερικές σχέσεις», «Το τέρας της αποκαλύψεως» (1979), «Το νησί των καταραμένων», «Ρόκυ» Νο 2, «Τρόμος στο βυθό», «Οι 4 του Άβε Μαρία» (1980), «Το μάτι της βελόνας», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Τα σκυλιά του πολέμου», «Σόγκαν, ο μεγάλος σαμουράι»,» (1981), «Μοντέρνα ζευγάρια, μοντέρνα προβλήματα», «Ένας κόπανος στα θρανία», «Η λεωφόρος της βίας» Τζ. Κάαν (1982), «Ο Τζέρυ Λιούις θαλασσόλυκος», «Πισότε το χαμίμι του σαν Πάολο», «Ο βιασμός μιας μοναχής», «Ο μανιακός με την ψαλλίδα», «Το ξέσπασμα» (1983), «Μπολερό», «Το ποντίκι που βρυχάται», «Κρουλ» (1984), «Γυμνή απειλή» του Χούπερ, «Στο μεθύσι του χορού», Ράμπο νο2 «Η αποστολή» (1985), «Γρήγορος σαν τον άνεμο», «8 εκατομμύρια τρόποι για να πεθάνεις», «Οι θησαυροί του Σολομώντα», «Σε νόμιμη άμυνα», «Η άκρη του νήματος», «Λευκές νύχτες», «Ντάρυλ, ο δραπέτης του μέλλοντος» (1986), «Λαβύρινθος», «Masters of the universe», «Χωρίς οίκτο», «Δύναμη εκδίκησης», «Καράτε κιντ» νο 2, «Το χαμένο τραγούδι» (1987), «Αποστολή εκτός έδρας», «Ο ήρωας και ο δολοφόνος», «Ατσαλένια αυγή», «Το έβδομο σημάδι», «Κούρσα αγωνίας», «Υποπτοι» θρίλερ, «Μωρά για ντάντεμα» (1988), «10 μικροί ινδιάνοι», «Κραυγή στο σκοτάδι» Και από Κυριακή «Γκοστμπάστερς» νο 2, «Δε βλέπω τίποτα, δεν ακούω τίποτα», «Μυνχάουζεν» (1989), «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Κοίτα ποιος μιλάει», «Ο τυφλός Σαμουράι», «Ο Τζο ενάντια στο ηφαιστειο» (1990), «Η απατηλή λάμψη της ματαιοδοξίας», «Σταχτοπούτα», «Αμερικαν στόρι. Ο Φίβελ στην Άγρια Δύση», «Μέρες κεραυνού», «Χαιλάντερ νο 3: Η επιστροφή», «Κορίτσι για τρεις (1991), «Ο ασπροδόντης», «Ενοχος χωρίς αποδείξεις», «Πράσινες τηγανιτές ντομάτες», «Ερωτικά εγκλήματα», «Καλημέρα ζωή» (1992), «Ο σωματοφύλακας» Κ. Κόστνερ, «Ανατέλλων ήλιος», «Μόνος στο σπίτι», «Πεθαμένο λικέρ», «Γυναίκες δηλητήριο» (1993), «Χόφα», «The passion fish / Το ψάρι του πάθους», «Ο μπάτσος του Beverly Hills», «Τ' απομεινάρια μιας μέρας», «Η τελευταία προσβολή», Κλειστόν λόγω ανακαινίσεως, «Ο γιος του ροζ πάνθηρα» (1994), «Ζώνη ρίψης», «Συνήθεις ύποπτοι», «Ο άνθρωπος σκιά», «Μια γυναικάρα για τον μπαμπά», «Φόρεστ Γκαμπ» (1995), «Ο βράχος», «Νεραϊδοϊστορίες: ένα αληθινό παραμύθι», «Η Παναγιά των Παρισίων» Κυριακή πρωί μεταγλωττισμένο, Τζέιμς Μποντ 007 «Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Καλύτερα δε γίνεται», «Ο

⁶⁴⁸ «ΕΝΑ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΟ ΓΟΥΕΣΤΕΡΝ που ΔΕΝ πήρε 5 ΟΣΚΑΡ, γιατί δεν τα χρειάζεται! ΟΣΚΑΡ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ, ΟΣΚΑΡ ΒΙΑ, ΟΣΚΑΡ ΚΑΛΛΙΤΕΡΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ. Με τον ΓΙΓΑΝΤΑ ANTONY ΣΤΕΦΕΝ». Η Βραδυνή, 17.03.1969

κολιτσιδάς», «Braveheart» (1996), «Ο γάμος του καλύτερού μου φίλου», «Ο γκαφατζής της ζούγκλας», «Απόδραση στον αέρα», «Τα όμορφα χωριά, όμορφα καίγονται», «Η Παναγία των Παρισίων» (1997), «Το μπαρ των ονείρων», «6 μέρες, 7 νύχτες», «Βρώμικες υποθέσεις στο Μανχάταν», «Αρμαγεδδών», «Μωρά για ντάντεμα» (1998), «Άγιος άνθρωπος», «Δείπνο ηλιθίων», «Ο ύποπτος της οδού Άρλινγκτον», «Ζουζούνια» (1999), «Ένας κι ένας», «Το τέλος μιας σχέσης», «Δεινόσαυρος», «High fidelity», «Για πάντα παιδί», «Το μπαρ των ονείρων» (2000), «Ο αυτοκράτορας έχει κέφια», «9 βασίλισσες», «Ο άνθρωπος χωρίς παρελθόν», «Ο πιανίστας», «Πορνογράφος», «Ω αδελφέ που είσαι;», «Παιχνίδια διχασμού και εγκυμοσύνης» (2001), «Οικογένεια Τένενμπαουμ», Αφιέρωμα: «Πολιτική και ευαισθησία». Τρεις ταινίες με ένα εισιτήριο, «Οδός Μαλχόλαντ», Αφιέρωμα στον Ταρκόφσκι, «Το μόνον της ζωής μου ταξείδιον», «Πέπερμιντ» με υπότ., για άτομα με προβλήματα ακοής (2002), Οι μεγάλες μικρές: Βραβευμένες ταινίες μικρού μήκους, «Σχετικά με τον Σμιντ», «28 μέρες μετά», «Βροχή», «Ληστεία αλά ιταλικά», «Ο θρύλος των επτά θαλασσών» (2003), «Αβάσταχτη γοητεία», «Πριν το ηλιοβασίλεμα», «Αγάπη είναι...», «Gothika», «Ο γάτος» (2004), «Κυκλοφορεί κι οπλοφορεί», «Crash», «Ray» (2005), «Οι φήμες λένε...», «Η νεκρή νύφη», «Γουάλας και Γκρόμιτ: στον τεράστιο λαχανόκηπο», «Άνιση μάχη», «Ο τίγρης και το χιόνι», «Πέρα από το φράκτη» + «Λίστα γάμου» (αρχή χειμερινής σεζόν) (2006), «Κρυφές επιθυμίες» + «Ο πληροφοριοδότης», «Music and Lyrics», «Ο Mr Bean πάει διακοπές», «Οι δέκα πληγές», Φεστιβάλ παιδικών ταινιών (2007) «Παιχνίδια μυαλού», «Προσεχώς ζάμπλουτοι» (σικ), «Επιθυμίες στο παρά πέντε» και «Το γαμήλιο πάρτυ» (2008).

Άστυ Διατηρητέος, ανακαινισμένος, αξιόλογος, υπόγειος χειμερινός κινηματογράφος του Κέντρου (επιρροή Συντάγματος), με διακριτό αρχιτεκτονικό ύφος και σταδιακά ενισχυόμενο αστικό – σινεφίλ χαρακτήρα, που ξεκίνησε το φθινόπωρο του 1939 και παίζει μέχρι τις μέρες μας. Κοραή 4, Τηλ. 21925 (1956), 221925, 3221925, 210 – 3221925 Είχε 400⁶⁴⁹ / 450 θέσεις.⁶⁵⁰ / 410 θέσεις,⁶⁵¹ ανάλογα με τη χρονιά και την πηγή, σήμερα γύρω στις 300. Το όνομα διασώζει ονομασία παλιού εστιατορίου «εις το αυτό οικόπεδον, με πρόσωπιν επί της Σταδίου».⁶⁵² Η τυπική διάταξη, αφού τελικά, μετά την ολοκλήρωση της καθόδου, η οθόνη έχει πλάτη την Κοραή. Το σινεμά, που δεν έχει εξώστη, εμφανίζεται στην ταινία «Η Αθήνα χορεύει ροκ εντ ρολ».⁶⁵³

Παλιότερα Β΄ προβολής, τις τελευταίες δεκαετίες πέρασε στην Α΄ και έμεινε εκεί. «Τα αρχικά σχέδια έγιναν τον Οκτώβρη του 1934, από τον αρχιτέκτονα Μιχ. Λυκούδη, ο οποίος πέθανε πριν ξεκινήσει η ανέγερσή του, και προβλεπόταν σινεμά στον α΄ και β΄ όροφο. Τελικά μεταξύ των ετών 1934 – 38 κτίστηκε το κτήριο από τους αρχιτέκτονες Εμμ. Κριεζή και Αν. Μεταξά, για να χρησιμοποιηθεί ως έδρα της ΑΕΕΓΑ ΕΘΝΙΚΗ».⁶⁵⁴ Με την τροποποίηση των σχεδίων του Λυκούδη, το σινεμά έγινε υπόγειο. Ο θείος μου Αλέκος Φύσσας, που είχε από προπολεμικά μαγαζί με οπτικά - κινηματογραφικά είδη επί της Σταδίου, στο ίδιο τετράγωνο, μου είπε:

⁶⁴⁹ Πατέρας 57, αντλώντας από το πανηγυρικό τεύχος του «Κινηματογραφικού Αστέρα» 1960

⁶⁵⁰ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁶⁵¹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁶⁵² «Έθνος» 19.11.1940, σε Πατέρας 54. Το εστιατόριο αυτό το εντόπισα. Ήταν Σταδίου 24, με εστιατόρες τους Καρυστιναίο – Λαδιανό (Ιγγλέσης 1911, 335)

⁶⁵³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁶⁵⁴ Ορφανουδάκης 64 κ.ε.

«Θυμάμαι πως στο εργοτάξιο αυτό γίνανε πολλά ατυχήματα, σκοτώθηκαν εργάτες». ⁶⁵⁵

Στη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940 οι εφημερίδες γράφουν ότι παίζει μόνο «Επίκαιρα κλπ» 1940, ενώ οι διαφημίσεις του καταλήγουν: «Το ΑΣΤΥ είναι το ασφαλέστερο καταφύγιον». ⁶⁵⁶ Τον πρώτο καιρό της κατοχής παίζει ξανά ταινίες. Απ' αυτή την περίοδο η διαφήμιση που ακολουθεί:

ΑΣΤΥ

Η Ν Ε Α Α Σ Ι Α

Μία κολοσσιαία δημιουργία προοριζόμενη
 δια κινηματογράφων Α' προβολής
 και την οποίαν κατώρθωσε να εξασφαλίση
 το «ΑΣΤΥ»

Επί πλέον:

Η ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ ΛΑΡΡΥ ΚΛΙΝΤΟΝ
 ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ ΠΑΡΑΜΑΝΕΣ
 Ο ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
 ΠΟΛΕΩΣ ΛΥΜΠΕΚ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ
 ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ – ΛΙΒΥΗ – ΑΣΙΑ ⁶⁵⁷

Όμως στις 14 του Δεκέμβρη του 1942 επιτάχτηκε από τους Γερμανούς και έγινε δικός τους στρατιωτικός κινηματογράφος (Soldaten Kino), ⁶⁵⁸ εξού και το κενό που θα δείτε παρακάτω για το 1943. Το 1944, βλέπουμε ότι εδώ καλούνται από τους Γερμανούς να συγκεντρωθούν οι υπήκοοι των εχθρικών κρατών. ⁶⁵⁹ Με την απελευθέρωση και τα Δεκεμβριανά, ως επιχείρηση της Σκούρας Φιλμς, όπως δείχνουν διάφορες πηγές, ⁶⁶⁰ αλλά και πλήθος διαφημίσεων, έγινε ξανά ειδησεογραφικός κινηματογράφος. Ενδεικτικά η αρχική ανακοίνωση και μία χαρακτηριστική διαφήμιση:

Η ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΛΜΣ ανακοινώνει ότι
 εξησφάλισε νέα πολεμικά επίκαιρα,
 μουσικά σορτς, Μίκυ Μάους κτλ.
 Επαναρχίζει την λειτουργία του
 κινηματογράφου της **ΑΣΤΥ** ως
 κινηματογράφου **ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ** ⁶⁶¹

ΑΣΤΥ

ΑΥΡΙΟΝ

Εκτάκτου ενδιαφέροντος πρόγραμμα.
 Κάτι που πρέπει να δουν όλοι.

⁶⁵⁵ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

⁶⁵⁶ Π.χ. οι εφημερίδες της 08.12.1940

⁶⁵⁷ Ελεύθερον Βήμα, 19.05.1942

⁶⁵⁸ Πατέρας 57

⁶⁵⁹ Ελεύθερον Βήμα, 05.08.1944

⁶⁶⁰ π.χ. Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950

⁶⁶¹ Η Βραδυνή, 17.02.1945

Η ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

για κάθε μητέρα και κάθε κορίτσι. Πώς μεγαλώνουν τα βρέφη σύμφωνα με το τελευταίο σύστημα υγιεινής με όλες τις άγνωστες λεπτομέρειες

Η ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΝΔΟΞΩΝ ΑΕΡΟΠΟΡΩΝ ΜΑΣ ΣΤΟ ΧΑΣΑΝΙ [σημερινό Ελληνικό]:

Παπαφράγος, Ντρενάς, Μάρκου, Μαργαρίτης, Παπουτσής λαμβάνουν το ανώτατον παράσημον παρά του στρατάρχου της Αγγλικής Αεροπορίας TUTTLE

Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ ΤΟΥ ΜΠΕΛΣΕΝ

Τα ανθρώπινα κτήνη Γιοζέφ Κράμερ, Τρμα Γκρέζεκλπ εις το εδώλιον του κατηγορουμένου

ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΥΓΜΑΧΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΖΟΕ ΛΙΟΥΙΣ ΕΠ' ΑΝΔΡΑΓΑΘΙΑ**ΚΑΤΑΙΓΙΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΑΙ ΜΙΜΗΣΕΙΣ ΖΩΩΝ**

Έγχρωμος εκτάκτου ενδιαφέροντος Ο ΑΡΤΙ ΣΟΟΥ και η ορχήστρα του στην τελευταία μεγάλη επιτυχία της εποχής ΜΠΙΓΚΙΝ ΔΗ ΜΠΙΓΚΙΝ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ και τα ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ⁶⁶²

Μετά, καθώς η μεταπολεμική ζωή στοιχειωδώς ομαλοποιείται, κόβει τα Επίκαιρα και ξαναρχίζει τις ταινίες:

Το ΑΣΤΥ ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΑΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

με την μεγαλύτεραν επιτυχίαν της εβδομάδος την εξαιρετικήν ταινίαν της ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΛΜΣ που οι χιλιάδες των Αθηναίων δεν ηδυνήθησαν να παρακολουθήσουν εις τον κινηματογράφον ΡΕΞ

ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΥΝΩΣΤΙΣΜΟΥ Η ΣΕΙΡΗΝΑ ΤΗΣ ΖΟΥΓΚΛΑΣ

Ένα παραλήρημα ευθυμίας και γέλιου. Ένας παράδεισος μουσικής και τραγουδιών που τον στολίζουν η εξωτική ωμορφιά της ΝΤΟΡΟΘΥ ΛΑΜΟΥΡ και το άφθαστο μπρίο των

⁶⁶² Ελληνικόν Αίμα, 11.11.1945

ΜΠΙΝΓΚ ΚΡΟΣΜΠΥ και ΜΠΟΜΠ ΧΟΠ.

ΣΗΜ Το ΑΣΤΥ καθ' όλην την χειμερινή περίοδο θα προβάλλη ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΜΕ ΓΕΝΙΚΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ΔΡΧ.1500 ΕΝΑΡΞΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΣ ΑΠΟ 10 ΠΜ⁶⁶³

Το σινεμά πέρασε αργότερα στην εταιρία Φ. Κοσμίδης – Ησαΐας και σία.⁶⁶⁴ Πουλήθηκε σε ώρα μεγάλης ανάγκης από το Φώτη Κοσμίδη, λέει ο Λαζαρίδης.⁶⁶⁵ Τα τελευταία χρόνια, επιχειρηματίας είναι η Ama Films των φίλων μου Αντώνη, Γιώργου και Δημήτρη Στεργιάκη στους οποίους χρωστάω πολλές πληροφορίες για το βιβλίο αυτό, καθώς και μια αναδίφηση στα τεύχη του «Κινηματογραφικού Αστέρα».

Διατηρητέο κηρύχτηκε παρά τις αντιδράσεις της ιδιοκτησίας («Εθνική Ασφαλιστική») που έφτασε μέχρι το Συμβούλιο της Επικρατείας (όπου και έχασε οριστικά) για τρεις λόγους. Ο πρώτος είναι το αρχιτεκτονικό του ύφος. Ο δεύτερος ότι στο διπλανό τμήμα του ίδιου υπογείου εδώ στεγάζονταν τα τρομερά γερμανικά κρατητήρια της Γκεστάπο, η πόρτα των οποίων βρίσκεται στο ενδιάμεσο κεφαλόσκαλο της αριστερής (βόρειας) σκάλας, προς την Πανεπιστημίου. Η πόρτα αυτή έκλεισε πλέον, οπότε η πρόσβαση στο 'Άστυ' γίνεται μόνο από τη δεξιά σκάλα. «Η ταινία 'Μυρίζουν οι νύχτες γιασεμί' του Γιάννη Οικονομίδη αναφέρεται ακριβώς στα κρατητήρια αυτά».⁶⁶⁶ Ο τρίτος λόγος που κηρύχτηκε διατηρητέο το «Άστυ», είναι ότι υπήρξε το λίκνο της Κινηματογραφικής Λέσχης στην πόλη μας από το 1951⁶⁶⁷ έως το 1975 τουλάχιστον, απ' ό,τι θυμάμαι εγώ.⁶⁶⁸

Γράφει ο Μανταΐος: «Δεκαεφτά χρονώ... Κυριακή πρωί...Κινηματογραφική Λέσχη. Για να παρακολουθήσεις έπρεπε ή να είσαι μέλος της Λέσχης, ή να γραφτείς εκίνη τη στιγμή ή να έχεις ειδική πρόσκληση. Εκτός ... αν η αίθουσα δεν γέμιζε, οπότε μπορούσες να ελπίζεις ότι κάπου θα χωρούσες κι εσύ, την ώρα που πέφτανε τα γράμματα. 'Αντε, μπειτέ κι εσείς», έλεγε χαμογελώντας κάποιος κύριος που στεκόταν στην είσοδο. Παιζόταν 'Η Γη' του Ντοβζένκο»... Και συνεχίζει λέγοντας ότι μετά από αυτή την εμπειρία «είχαν κιάλας διαρραγεί οι σχέσεις μου με τον Ρόρι Καλχούν, τον Όντι Μόρφι, τον Έντι Κονσταντίν και τ' άλλα παλικάρια της παρέας του 'Ροζικλαίρ' [δες λέξη]. Χρειάστηκε να περάσουν χρόνια μέχρι να αποκατασταθούν».⁶⁶⁹

Εγώ επίσης ερχόμουν στη Λέσχη το 1972-1975, άλλοτε μόνος μου και άλλοτε με τους φίλους μου Γιώργο Κατσούλη και Λάμπη Τσουχνικά. Εδώ άκουγα την Αγλαΐα Μητροπούλου να μιλάει πριν από τις προβολές και αγωνιζόμουν να καταλάβω την κινηματογραφική ορολογία. Μόλις είδα την «Αμερικάνικη νύχτα» του Τριφό, έπαθα τέτοια ζημιά, που αποφάσισα να γίνω σκηνοθέτης. Δεν έγινα, έγινα όμως συγγραφέας αυτού του βιβλίου. Πλην Λέσχης, στο «Άστυ» έχω δει σε κανονικές προβολές πάμπολλες ταινίες, ιδίως τα νεότερα χρόνια, όπως «Το πυροβολημένο ψάρι», «Ο

⁶⁶³ Η Βραδυνή 7.10.1946

⁶⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁶⁶⁵ Λαζαρίδης 241

⁶⁶⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁶⁶⁷ Χρονολογημένα προγράμματα της Λέσχης, που αναφέρουν το 1951 ως έτος –αφετηρία

⁶⁶⁸ Ολόκληρη η σχετική απόφαση βρίσκεται στη διεύθυνση tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/nomologia/item.php

⁶⁶⁹ Μανταΐος, 50

μεγάλος Λεμπόφσκι», «Σένσο», «Η εκδίκηση μιας κυρίας», «Shortbus», «Οι ζωές των άλλων», «Καφές και τσιγάρα», «Τρυφερό δέρμα», «Λίβανος» και πολλές άλλες.

Λέει η Λ.Β.: «Στο ‘Άστυ’ είχα κοιμηθεί κανονικά σε Ταρκόφσκι. Μάλλον όμως δεν έφταιγε ο Ταρκόφσκι, αλλά η κούρασή μου». ⁶⁷⁰ Αμφιβάλλω, εγώ έχω κοιμηθεί σε Ταρκόφσκι ξεκούραστος. Επίσης έχω φύγει στη μέση σε άλλον Ταρκόφσκι (δες «Στούντιο» για λεπτομέρειες).

Σήμερα -παρά τις συνεχείς ανακαινίσεις (σημαντικότερες: 1995, 2005), παρά το ότι άνοιξε κι έκλεισε δίπλα του το γυμναστήριο «Joe Wider» και έχουν μεταφερθεί εδώ τα γραφεία και το αρχείο της Ama Films- το «Άστυ» παραμένει ένα υποδειγματικό σινεμά, με δική του ατμόσφαιρα και αρχοντιά, τόσο έξω (μαρμάρινες σκάλες, μωσαϊκά, καταπληκτικές πόρτες με μέταλλο, σινεφίλ διακόσμηση) όσο και μέσα (φουαγιέ, τραπεζάκια του μπαρ, έξι υπέροχες λευκές κολόνες στην πλατεία του, άριστα καθίσματα, υπερυψωμένο ισόγειο θεωρείο πίσω, κατακάθαρες μοντέρνες τουαλέτες κλπ). Δηλώνει Άστυ Cinema, Στάση Μετρό Πανεπιστήμιο, Dolby digital A.C. ριζικά ανακαινισμένος. Πρόσφατα (2006) καθιέρωσε προβολές 2.30 και 4.30. Ανακαινίστηκε πάλι το καλοκαίρι του 2008, οπότε και ξανάνοιξε από 21 Αυγούστου.

Στις 12.02.2012 κινδύνεψε να καεί, όπως κάηκε το «Αττικόν» (Β΄, δες το λήμμα) από κουκουλοφόρους, αλλά τη γλίτωσε, επειδή ο Γιώργος Στεργιάκης έδωσε 100 ευρώ στους βαριοπουλοφόρους εκβιαστές (του ζητούσαν 500!). Κατόπιν αυτού, οι μεν κουκουλοφόροι διέλυσαν μόνο την ισόγεια πρόσοψη επί της Κοραή, οι δε έξι ηρωικοί θεατές της ταινίας του Άκι Καουρισμάκι («Το λιμάνι της Χάβρης») έφυγαν, μέσα στη χαώδη, οιονεί πολεμική κατάσταση. ⁶⁷¹

Ο κεραυνός ήρθε το Δεκέμβρη του 2012: ο Αντώνης Στεργιάκης, καλός άνθρωπος και ο πολύτιμος φίλος, πέθανε ξαφνικά. Σκασμένος, ανέβασα ένα πικραμένο κομμάτι στο site της «Athens Voice». ⁶⁷² Το «Άστυ», βέβαια, το συνεχίζουν οι γιοι του.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο πόνος της αγάπης», «Ο άνδρας μου ο αλήτης», «Μαζί σου για πάντα» (1939), «Γαμπροί εν εφεδρεία», «Δεσποινίς μητέρα», Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ., «Εγκαταλελειμμένες γυναίκες» (1940), Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ.-- Ρούντυ Βαλέ, Σόνια Χένυ + επίκαιρα – Μπινγκ Κρόσμπι + επίκαιρα (1941), «Γλέντι στο Χόλλυγουντ», «Το ανάγλυφο φιλμ» πρώτη προβολή εν Ελλάδι, ⁶⁷³ «Ο κύριος με το φράκο» + Επίκαιρα, «Ο χορός με τον αυτοκράτορα», Μακντόναλντ –Κλαρκ Γκαϊήμπλ [χωρίς σαφή τίτλο ταινίας], «Ο κύριος με το φράκο» + «Ο Μίκυ ναυπηγός» (του Ντίσνεϋ), «Αλίσ Φαίη -Ντικ Πάουελ» (σικ), Επίκαιρα κλπ από 10 πμ (1942), «Γιόχαν Στράους» (1944), «Μικρή πριγκίπισσα», «Μυστηριώδης απαγωγή» (κωμωδία) + «Ο ραδιοσωλήν» (το νέο όπλο) + «Η ημέρα του αμερικανικού στόλου» + «Το τελευταίο πρωτάθλημα πυγμαχίας στη Γαλλία» + «Ο Τσαρλ Κινγκ και η ορχήστρα του» + «Μουσικό έγχρωμο Μίκυ Μάους» + Τα τελευταία επίκαιρα, «Μελωδίες και ρυθμοί» + Επίκαιρα γεγονότα (1945), Επίκαιρα γεγονότα, «Αμαπόλα», «Παπούτσι από τον τόπο σου», «Αλόμα η βασίλισσα των τροπικών», «Άγγελος στο βούρκο» (1946), «Υπερφυσική μπεμπέκα», «Η κοιλάδα της κατάρρας», «Οι θορυβοποιοί» (1947) «Οι άνδρες δεν γερνούν», «Μαντάμ Σουσού», «Ερωτικά

⁶⁷⁰ Λ.Β., συνέντευξη

⁶⁷¹ Γιώργος Στεργιάκης, συνέντευξη

⁶⁷² <http://tinyurl.com/c29ge7y>

⁶⁷³ Ελεύθερον Βήμα 19.03.1942

γράμματα», «Το ταξίδι του πόνου» (1948), «Αγάπη στην καταγίδα», «Κάτω στη γη», «Κόκκινος βράχος», «Τόσκα» (1949), «Αμάρτησα για το παιδί μου»,⁶⁷⁴ «Τ' αραβωνιάσματα», «Ο πόνος του χωρισμού», «Άλλοτε και τώρα», «Χριστόφορος Κολόμβος», «Τα καλύτερα χρόνια της ζωής μας», «Τ (1950), «Κατέστρεψα 3 άνδρες» Σουζάν Χαίηγουορθ, «Νύχτες οργίων», «Ουίσκι χωρίς δελτίο» (1951), «Η πόλις του τρόμου», «Νύχτες οργίων», «Καραβάν», «Το κυνήγι του έρωτα» (1952), «Απαγωγή», «Σαμψών και Δαλιδά», «Σάτκο» 3^η εβδομάς (1953), «Διακοπές στη Ρώμη», «Όμορφες νύχτες», «Απηγορευμένα παιχνίδια» (1954), «Σαμπρίνα», «Τα καπρίτσια της Ζουλιέττας», «Για το χρυσάφι και τον έρωτα» Ρ. Γουίτμαρκ, «Χιονισμένα Χριστούγεννα» εύθυμο μουσικό (1955), «Δυο φορές την ίδια αγάπη», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» έγχρ. αστυν. βισταβίζιον Τζ. Στιούαρτ, Ντ. Νταίη, Ντ. Ζελέν, «Η ωραία της Ρώμης» (1956), «Στιγματισμένο ρόδο», «12 ένορκτοι» (1957), «Ο λοχαγός Κεπένικ», «Ο δικτάτωρ», «Ένας ήρωας με παντόφλες», «Όταν περνούν οι γερανοί», «Τα μυστικά των γυμνών μανεκέν» (1958), «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ανθισμένη μυγδαλιά», «Ο απόκληρος της κοινωνίας» του Κάρολ Ρηντ (Κινηματογραφική Λέσχη), «Μισαλλοδοξία» του Γκρίφιθ (Κινηματογραφική Λέσχη), «Υνέξ, το ρόδο του Μαρόκου» (1959), «Έκστασι και πάθος», «Άρπαγες» του Στροχάμι (Κινηματογραφική Λέσχη), «Το τρίγωνο της αμαρτίας» (1960), «Ο φυγάς» ρεαλ. δράμα ακαταλ. Μάρλον Μπράντο, Άννα Μανιάνι, «Μάνα κουράγιο» (του Μπέρτολτ Μπρεχτ, από το Μπερλίνερ Ανσάμπλ. Κινηματογραφική Λέσχη), «Εγώ είμαι ο στρατηγός» (1961), «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Διαζύγιο α-λα ιταλικά», «Πικρό ψωμί» (Κινηματογραφική Λέσχη) (1962), «Το τρίγωνο (σικ) της αμαρτίας», «Γίγας κυλισμένος στο βούρκο» δράμα Άντονι Κουήν, Τζαίκυ Κλήζον, «Τονί» του Ζαν Ρενουάρ (Κινηματογραφική Λέσχη) (1963), «Τα 101 σκυλιά της Δαλματίας», «Οι επτά σαμουράι» ιαπωνικό αριστούργημα Τοσίρο Μιφούνε, «Απάτησα πέντε γυναίκες», Αφιέρωμα στους αδερφούς Λυμιέρ (Κινηματογραφική Λέσχη, σε συνεργασία με την Ταινιοθήκη της Γαλλίας και με παρουσία του Διευθυντή της)⁶⁷⁵ (1964), «Το πρώτο ξύπνημα» εύθυμο, «Άγριες φράουλες» του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν 4^η εβδομάς, «Καυτό αίμα» (1965), «Ο ταχυδρόμος πάει στον πόλεμο», «Δύσκολοι καιροί για τους πρίγκηπες» έγχρ. εύθ. περιπ. «Γραμμή των συνόρων», «Χαμόγελα καλοκαιρινής νύχτας» (1966), «Ο άνθρωπος με τα δύο πρόσωπα», «Ο ιππότης και η τσιγγάνα» (1967), «Λαμιέλ», «Μάντεψε ποιος θάρθη το βράδυ για δείπνο», «Εγώ .. δυο γυναίκες ... τρεις βαλίτσες...», «Η ωραία της ημέρας» Κατρίν Ντενέβ (1968), «Στους δύο τρίτος δε χωρεί», «24 ώρες στη ζωή μιας γυναίκας», «Η αλεπού» (1969), «Αυτός ο υπέροχος πόλεμος», «Ελβίρα Μάντιγκαν» (1970), «Η σιωπή», «Δράμα ζηλοτυπίας», «Ο άνθρωπος που γύρισε από το σκοτάδι» (1971), «Ο ερωτιάρης στη χώρα του σεξ», «Το κορίτσι που δεν έλεγε ποτέ όχι» (1972), «Είμαι ένας χορευτής», «Το πουλί που πετάει» «Ταγκό 2001» (1973), «Ο εντιμότατος αγαπά τις γυναίκες», «Η μάνα» (1974), «Η ερωμένη», «Οι σύντροφοι», Εβδομάς Μπέργκμαν, «Άρωμα γυναίκας», «Η νυχτερίδα του Γιόχαν Στράους» (1975), «Προγαμιαίες ανωμαλίες», «Ο κανόνας του παιχνιδιού», «Ο θρύλος του Γκέστα Μπερλίν», «Κρεβάτι και καναπές», «Το σπασμένο κρίνο», «Πλατινένια ξανθιά» (τα πέντε τελευταία από την Κινηματογραφική Λέσχη) (1976), «Τολμηρός ... γλυκός ... και παιχνιδιάρης», «Η μαζούρκα του έρωτα», «Το άλλο γράμμα» (1977), «Ο φόβος τρώει τα σωθικά», «Το σεξ ευλόγησε ο Θεός» (1978), «Τα κατά Ματθαίον πάθη», «Γυρισμός», «Νοσφεράτου, ο άρχοντας της νύχτας» (1979), «Νόρμα Ραίη», «Το κοπάδι», «Επιφώτιση», «Πρόβα ορχήστρας», «Η αυτοκρατορία

⁶⁷⁴ Μαζί με το «Μάνα γιατί με γέννησες», ο διασημότερος τίτλος δακρύβρεχτου ελληνικού μελό. Ταινία του Χρήστου Σπέντζα, με Χατζηαργύρη, Μορίδη, Ανουσάκη (1950).

⁶⁷⁵ Τα Θεάματα 160, 31.10.1964

του πάθους» (1980), «Τα φρούτα του πάθους», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί» (1981), «Αραμπάς», «Το πέμπτο πάτωμα», «Τολμηρές ιστορίες» (1982), «Το ξεκαθάρισμα» του Ταβερνιέ, «Η νύχτα της Βαρέν» (1983), «Ο τέλειος γάμος» Ρομέρ, «Οι έφηβοι» (1984), «Δύο Αγγλίδες», «Ο οικογενειακός μας εραστής», «Πήρες πτυχίο», «Αγάπη πιο κρύα από το θάνατο» Φασμίντερ, «Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές» (1985), «Ο τέλειος γάμος», «Το σκοτεινό αστέρι», «Ραν» (1986), «Οι ξεγραμμένοι», «Γαλαξίας», «Μπάαντερ Μάινχοφ τα λευκά κελιά» (1987), «Κουνγκ φου μάστερ» της Βαρντά, «Δεν θα μπορούσε να συμβεί εδώ» (1988), «Μικρή Βέρα», «Μια άλλη γυναίκα» (1989), «Κάνε το σωστό» του Σπάικ Λι, «Ιστορίες της άνοιξης» (1990), «Συρανό», «Texasville», «Προσέλαβα έναν επαγγελματία δολοφόνο» (1991), «Σ' ευχαριστώ ζωή», «Καζαμπλάνκα» (1992) «Reservoir dogs», «Οι εραστές της γέφυρας» (1993), «Η Πέπι, η Λούσι, η Μπομ και τ' άλλα κορίτσια» του Αλμοδόβαρ, «Φαρινέλι», «Η Αριάδνη μένει στη Λέρο», «Μποέμικη ζωή», «Άνθρωπος δαγκώνει σκύλο», «Woodstock» (1994), «Εδουάρδος ο Β΄», «Ένα αξέχαστο καλοκαίρι», «Ηνίοχος» (1995), «Bianca», «Το νησί του δρ Μορώ», «Τσανγκίνγκ εξπρές», «Ντεσπεράντο» (1996), «Την τελευταία φορά που αυτοκτόνησα», «Ridicule: Ο περίγελος της αυλής», «Ματίλντα» «Οι μαγεμένοι» ελλην., «Το υποβρύχιο» (1997), «Λος Άντζελες εμπιστευτικό», «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι» (1998), «Η μαμά και η πουτάνα», «Οι πέντε αισθήσεις», «Ο 13ος πολεμιστής», 1^ο Φετίχ Φεστιβάλ (1999), «Το θαύμα της 34^{ης} οδού», Φεστιβάλ Ταρκόφσκι, «Πορνογραφική σχέση;», «Χάρι, ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου», «Μεθυσμένα άλογα» (2000), «Αμελί», «Το πείραμα» (2001), «Παίζοντας στα τυφλά», «Ο θρόνος του αίματος» του Κουροσάβα (2002), «Μάμα Ρόμα», «Χορεύοντας με τον Raider», «Japon» (2003), «Senso», «Ένα τραγούδι δε φτάνει», «Καφές και τσιγάρα» (2004), «Bad guy», «Ο κυρίαρχος του παιχνιδιού», «Η γη της επαγγελίας», «Η εκδίκηση μιας κυρίας» (2005), «Η οδύσσεια του κ. Λαζαρέσκου», Αφιέρωμα στον Τζωρτζ Κασσαβέτη, «Μεθυσμένος με γυναίκες και ζωγραφική» + «Το κορίτσι με το αγγελικό πρόσωπο» + «Ψέματα» (τέλος σεζόν), «Δέκα βάρκες», «Σεράγεβο σ' αγαπώ», Τρεις σινεφίλ ταινίες την ημέρα (κατακαλόκαιρο), «Thank you for smoking», «Τσίου» (2006), «Οι ζωές των άλλων» (μήνες μηνών), «Shelter», «Inland empire», «When a man falls in the forest», «Πόλοκ ο ασυμβίβαστος» + «Καταραμένη σχέση», «Περσέπολις» (2007), «Το αεροπλανάκι που μου χάρισε ο μπαμπάς μου», «I'm a cyborg, but that's ok», «Ακίνητες ζωές», «Γυμνοί στον ήλιο», «PVC-1» (2008), «Βόιτσεκ» και πολλές άλλες ταινίες από το αφιέρωμα σε ψαγμένους σινεφίλ, «The visitor», «Γεννήθηκα στο Τίτο Βέλες», «La Rabia», «Η συνεκδοχή της Νέας Υόρκης», «Αντίχριστος» (2009), «Ο κυνηγός», «Στρέλλα», «Ομορφή ζωή», «Αυτοκρατορία των αισθήσεων» + «Αυτοκρατορία του πάθους» με ένα εισιτήριο και «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Το μέλι» (2010), «Κάθε ψέμα κρύβει μια αλήθεια», Ταινιόραμα. 20 χρόνια AMA Films. Από 19 Μαΐου - 13 Ιουλίου τρεις διαφορετικές ταινίες κάθε μέρα με 1 εισιτήριο. [π.χ.] «Οι δολοφόνοι της τάξεως» + «Κόκκινος κύκλος» + «Οι δολοφόνοι», «Dogville», «Post mortem», «Susiria», «Κάποτε στην Ανατολία», «Ο θεός Μπούνμι κρύβει τις προηγούμενες ζωές του» (2011), «Suspiria» + «Βαθύ κόκκινο» + «Τρόμος στην όπερα», «Όσλο, 31 Αυγούστου», «Ο τέλειος κύκλος», «No man's land» + «Πριν από τη βροχή», «Κορίτσια καριέας» + «Φαντάσματα εφηβείας» + «Ο αταίριαστος», «Το δικό μας βάλς», «Ο Καίσαρας πρέπει να πεθάνει», «Εγκλημα στη λίμνη» (2012), «Pieta», «Τα μυθικά πλάσματα του Νότου», «Μετά το Μάη», «Το κυνήγι του κλέφτη» + «Σιωπηλός μάρτυς» + «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων», «Το τελευταίο τανγκό στο Παρίσι» / «Μεθυσμένος με γυναίκες και ζωγραφική» / «Το κτήνος κλπ αφιερώματα (τρεις ταινίες τη μέρα) από το «Ταινιόραμα», «Γαλαξίας» (2013).

[at] Τσοντάδικο νεότατης κοπής και νοοτροπίας, που ξεκίνησε -αν δεν κάνω λάθος- το 2012. Η ονομασία του σημαίνει το @ (παπάκι) του internet, αλλά το ίδιο το σινεμά το ερμηνεύει σαν αρκτικόλεξο των λέξεων Adults Theater (χώρος θέασης για ενήλικους). Βρίσκεται Καρόλου 8, μεταξύ Βάθης και Μεταξουργείου, απέναντι από το κτίριο του ΟΣΕ, τηλ. 210 5225038. Το έμαθα από διαφήμιση στην «Athens Voice» και το επισκέφτηκα ένα μεσημέρι, 8 του Φλεβάρη του 2013. Είναι λοιπόν το απόλυτα τελευταίο σινεμά που έβαλα στο βιβλίο αυτό.

Η είσοδος σε ισόγειο πολυόροφου κτιρίου, διακριτικότητα. Υπάρχει μια μικρή φωτεινή ταμπέλα που γράφει «[at] Adults Theater», ένα δίγλωσσο μήνυμα «Όχι απλά ένα σινεμά, επιλογή» / «Not just a cinema, a choice» και ένα επίσης διακριτικό, μικρό καβαλέτο, που γράφει «[at] CINEMA, ΑΥΣΤΗΡΩΣ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ» και την ένδειξη «ΑΝΟΙΧΤΑ», ακολουθούμενη από το ωράριο: 11 π.μ. - 03 μ.μ. τις καθημερινές, 11 π.μ. 04 μ.μ. Παρασκευοσαββάτα. Όλα αυτά με φόντο μια σεμνή ημίγυμνη κοπέλα.

Μπαίνω. Η κοπέλα στο ταμείο μ' ενημερώνει ευγενικά ότι υπάρχουν πέντε ταινίες non stop, αλλά και εκπωτική κάρτα για τους ταχτικούς πελάτες, που εξασφαλίζει μια δωρεάν επίσκεψη κάθε ορισμένο αριθμό πληρωμένων. Την ευχαριστώ, μα αγοράζω ένα απλό εισιτήριο. Έχει 7 ευρώ και γράφει πάνω ότι η επιχείρηση ανήκει στην εταιρία «Belfortune Entertainment M.» ΕΠΕ.

Σε σύγκριση με τα παλιά τσοντάδικα, τούτο δω είναι πεντακάθαρο, χωρίς καπνίλα, με χαμηλό φωτισμό μέσα. Κυριαρχούν το κόκκινο και το μπλε. Υπάρχει αυτόματος πωλητής αναψυκτικών. Σ' ένα τραπέζι, δυο φυλλάδια του Υπουργείου Υγείας για το AIDS: «Το test του AIDS και γιατί να το κάνω» και «Information & Protection» για το «SIDA» στα γαλλικά. Ως προς το καθαυτό κινηματογραφικό μέρος: υπάρχει μια αρκετά μεγάλη πλατεία, διαθέτει και εξώστη. Η τσόντα γερμανική, δίχως υπότιτλους. Κόσμος ελάχιστος.

Γυρνώντας σπίτι, το έψαξα και στο ίντερνετ. Στη διεύθυνση <http://adulttheaters.gr/>, βρήκα πλήρως οργανωμένη τη σχετική πληροφόρηση. Ένα Editorial, με πληροφορίες για το στιλ και την ελευθεριάζουσα φιλοσοφία του χώρου. Μια ανακοίνωση επέκτασης του ωραρίου, το Φλεβάρη θ' αρχίζει από 9 το πρωί, και μια ακόμα, ότι το σινεμά κλιματίζεται. Οδηγίες για την πρόσβαση των καινούργιων θεατών προς το σινεμά, όπου εντυπωσιάζει η πληροφορία προς τους επαρχιώτες ότι το [at] απέχει 1 μόνο χιλιόμετρο από το Σταθμό Λαρίσης. Άλλες υπηρεσίες: Private Projecton Room, Dark room, Dungeon και Glory Hole. Μια foto gallery από διάφορα σημεία στο εσωτερικό του χώρου. Τέλος, μια ανώνυμη έρευνα (με το ανάλογο ερωτηματολόγιο) για την προσωπικότητα και τις σεξουαλικές προτιμήσεις των δυνητικών επισκεπτών του [at]. Όντως νέου τύπου ερωτικός κινηματογράφος.

Ατενέ Τυπικά διατηρητέος ως χρήση -αλλά σταθερά κλειστός (2013)- θερινός κινηματογράφος Α' προβολής, ο οποίος στις εφημερίδες περνούσε ως Πλατεία Αμερικής /Λευκωσίας/ Κνωσού/ Πατησίων. Βρίσκεται επί της οδού Λευκωσίας 41, διαμπερώς μέχρι τη Φιντίου (όπου ο εξωτερικός τοίχος είναι η πίσω πλευρά της χτιστής οθόνης), μάλλον κοντύτερα στην Αχαρνών παρά στην προαναφερθείσα πλατεία της Πατησίων (που όμως είναι κεντρικότερη, άρα πελατεικά πιο πιασάρικη). Τηλ. 876871, 8676871. Ξεκίνησε το 1965 ως επιχείρηση αρχικά του Γιώργου

Παπαδόπουλου (δες επίσης «Α-Β», «Καμέλια», «Ατθίς» και «Πιγκάλ») ⁶⁷⁶ και πέρασε αργότερα στον Ηλία Λυμπερόπουλο, ο οποίος θυμάται ότι τον είχε δώσει επανειλημμένα για πολιτικές συγκεντρώσεις με τη Μελίνα Μερκούρη και άλλους. Έκλεισε στα χέρια του λόγω μειωμένων εισιτηρίων το 2003, παρόλο που ήταν μισθωμένο μέχρι το 2009. ⁶⁷⁷

Η διάταξή του κινηματογράφου είναι τυπική. Η είσοδος, υπερυψωμένη, περιλαμβάνει ταμεία ισογείως, καμπίνα προβολής και εξώστη, καθώς και μαγαζιά εκατέρωθεν της εισόδου: δεξιά όπως μπαίνουμε είναι η ψησταριά «Το χωριό» (με τη χαρακτηριστικά ψηλή και μεγάλη καπνοδόχο του) και αριστερά το δισκάδικο «Απόλλων», αμφότερα παρατημένα σήμερα (2005 και επιβεβαίωση 2013) και το ζαχαροπλαστείο «Σαράι». Εσωτερικά, είχε χαλίκι, πράσινο, και αρκετή άνεση. 300 θέσεις. ⁶⁷⁸ «Είχε και υπερυψωμένα ισόγεια θεωρεία στα δυο πλάγια». ⁶⁷⁹ Στα τελευταία του, πρόβαλλε: «Κήπος, πράσινο και τραπεζάκια»- ισχύανε όλα. ⁶⁸⁰ Ο φίλος μου ο Τάκης λέει ότι αυτό είναι το σινεμά που εμφανίζεται στο φιλμ «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί», της Φρίντας Λάππα. ⁶⁸¹

Γενικά το «Ατενέ» έφερνε καλές ταινίες, κατά καιρούς μάλιστα ήταν κανονικό σινέ τέχνης. Διέθετε το μοναδικό, απ' όσο ξέρω, πρόγραμμα που μέσα είχε τυπωμένο σταυρόλεξο προς τέρψη των θεατών. ⁶⁸² Εδώ έχω δει, μεταξύ άλλων, το «Και οι θεοί τρελάθηκαν», το «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα», και, λίγο πριν κλείσει, το «Σε επικίνδυνη τροχιά» («Changing lanes») με το γιό μου. Μεγάλη πίκρα που το χάσαμε. Να και μια από τις σπάνιες διαφημίσεις του:

A T E N E

Συνεχίζεται

ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΑ

Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

ΠΡΑΚΤΩΡ 'Χ'

ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ

ΤΩΝ ΑΙΘΕΡΩΝ

ΜΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΤΗΣ ΜΕΤΡΟ- ΓΚΟΛΑΝΤΟΥΙΝ - ΜΑΓΕΡ ⁶⁸³

Κάποιες ταινίες: «Ο εφιάλτης της ατέλειωτης νύχτας» δραμ. περιπ. α' προβολή, «Οι ομπρέλες του Χερβούργου», «Ο δολοφόνος γύρισε τη νύχτα», «Δύο αχώριστοι εχθροί», «Ραψωδία έρωτος» μουσ. αισθ. δράμα Λιζ Ταίηλορ (1965), «5 πτώματα χωρίς κεφάλι», «Προσοχή δημόσιος κίνδυνος», «Ημέρες κρασιού και λουλουδιών», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Καλημέρα έρωτα» έγχρ. αισθημ., «Το μυστικό της

⁶⁷⁶ Αντώνης Στεργιάκης και Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνεντεύξεις

⁶⁷⁷ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

⁶⁷⁸ Πατέρας 196

⁶⁷⁹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁶⁸⁰ Ενδιαφέρον παρουσιάζει η πλατεία μπροστά στο σινεμά: δέντρα, παιδιά που παίζουνε, ένα δυο ενδιαφέροντα παλιά σπίτια, πλανόδιοι πωλητές, πολυεθνείς γονείς και κηδεμόνες, ιδίως όμως το ανασηλωμένο πέτρινο εκκλησάκι του Αγ. Αντρέα, «μετόχι της Αγίας Φιλοθέης» όπως γράφει η σχετική ταμπέλα, υπέροχο κατά το παλιό σκέλος του, με κομψό εξωτερικό καμπαναριό, σπάνιο για την πόλη μας, αλλά και με ευτελέστατες νεότερες χρηστικές προσθήκες.

⁶⁸¹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁶⁸² Πρόγραμμα της ταινίας «Μάγερλινγκ», 27-29.06.1969

⁶⁸³ Ελεύθερος Κόσμος, 25.08.1968

χρυσής λιμουζίνας» θρίλλερ Τζην Σήμπεργκ (1966), «Ο πράκτωρ Χ εξαφανίζεται», «Ο κακός Αμερικάνος», «Λαίδη Χάμιλτων» Λώρενς Ολίβιε αισθημ., «Η Πανδώρα και ο ιπτάμενος Ολλανδός» (1967), «Το γυμνό πτώμα», «Η μυστηριώδης κόμησσα», Εβδομάδα Χίτσκοκ, «Η ωραία της ημέρας» Μπουνιουέλ, «Και οι 7 ήσαν ατρόμητοι», «Η επιστροφή του δράκουλα» (1968), «Αίμα για αίμα», «Διαμάντια της άμμου», «Θέλω να ζήσω», «Το αίμα πάγωσε στις φλέβες της», «Μάγερλινγκ» Ομάρ Σαρίφ, Κατρίν Ντενέβ, «Ο διαρρήκτης», «Η ζώνη της αγνότητας» (1969), «Ένα πτώμα στην πισίνα», «Ο δραπέτης», «Ο τρίτος άνθρωπος», «Ήρθαν να ληστέψουν το Λας Βέγκας», «Ο διπλός κατάσκοπος» (1970), «Δεν κάνω πόλεμο, κάνω γέλιο», «Λώρενς της Αραβίας», «Εκείνος κι εκείνος», «Ο γερόλυκος φωνάζει» (1971), «Εξερευνητής για κλάματα», «Πήδημα στην κόλαση», «Η διεφθαρμένη», «Δυο μάτια είδαν το έγκλημα» (1972), «Σήκωσε τη ζώνη της αγνότητας», «Πρωτάρης στο σεξ», «Αεροπειρατία», «Φολί Μπερζέρ», «Μακελειό» (1973), «100 μανεκέν και ένας άνδρας», «Αδέσποτα σκυλιά», «Κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ», «Η λαίδη και ο σωφέρ της» (1974), «Κυριακή [σικ] στην πόλη Αβραί», «Έτσι προδόθηκε η Κύπρος», «Κυανοπώγων», «Ήταν σκληρός και τον λέγαν Μαργαρίτα» (1975), «Άφρικα εξπρές», «Ο βίαιος», «Ανατολικά της Εδέμ», «Θάνατος στη Βενετία», «Βιολιστής στη στέγη» (1976), «Το λυκόφως των θεών», Εβδομάδα γουέστερν, «Ναζαρέν» (1977), «Απομόνωσις», «Ο πόλεμος των άστρων», «Η εργατική τάξη πάει στον Παράδεισο», «Πυρετός στο αίμα» (1978), «Κάποτε στη Δύση», «Λάκυ Λουτσιάνο», «Ζόμπι, το ξύπνημα των νεκρών», «Άνθρωποι εναντίον ανθρώπων» (1979), «Άμαρκορντ - Θυμάμαι» του Φελλίνι, Αφιέρωμα: Η γυναίκα στον κινηματογράφο, Βισκόντι «Η γοητεία της αμαρτίας», Εβδομάδα φανταστικού κινηματογράφου: «Ο ταξιδιώτης που γύρισε από το αύριο» κλπ, Εβδομάδα Χίτσκοκ: «Τα πουλιά» (1980), Εβδομάδα ταινιών Ηλία Καζάν: «Το λιμάνι της αγωνίας» κλπ, «Καζαμπλάνκα», «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Λαγωνικό 24 καρατίων» (1981), «Ο υπναράς», «Η νύχτα των βρυκολάκων», «Μπλόου άουτ ο δολοφόνος του μεσονυκτίου», «Ξένοιαστος καβαλάρης», «Η χαμένη τιμή της Κατερίνα Μπλουμ» (1982), «Η απειλή» του Κάρπεντερ, «Εσωτερικές σχέσεις», «Ο εξωγήινος», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρα» (1983), «Ο χορός των διεφθαρμένων», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Δυο τρελοί τρελοί κομάντος», «Το εξπρές του Σούγκαρλαντ» (1984), «Καυτή πέτρα», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Αγριόγατα», «Συνηθισμένοι άνθρωποι», «Το ποτάμι της οργής» (1985), «Τα φιλαράκια», «Δεσμώτης του ιλίγγου», «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα» (1986), «Τρελός για έρωτα», «Χθες το βράδυ», «Ο άνθρωπος από το Λος Άντζελες» (1987), «Ο τελευταίος αυτοκράτορας», «Το μυστικό της επιτυχίας μου», «Οι αδιάφθοροι» του Κόπολα, «Γουόλ στριτ», «Σκληρά καρύδια», «Φιλιά απ' το Λίβερπουλ», «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Σας παρακαλώ σκοτώστε τη γυναίκα μου» (1988), «Χωρίς φραγμό», «Η ύποπτη», «Ο μπάτσος του Μπέμπερλι Χίλς» έγχρωμο Έντυ Μέρφου, «Φράντικ», «Scarface» (1989), «Νύχτες του Χάρλεμ», «Σκοτώνουν τ' άλογα όταν γεράσουν», «Το πακέτο» (1990), «Εκδίκηση πάθους», «Ο αρχάριος», «Όνειρα», «Ο αρχάριος», «Μέρες κεραυνού», «Γεννημένος την 4^η Ιουλίου», «Ατίθαση καρδιά», «Όνειρα» (1991), «Τρελές σφαίρες Νο 2 ½», «Ψηλά τακούνια», «Μόνος με το θείο» (1992), «Το μάτι του ρεπόρτερ», «Μακρινός ορίζων», «Άρωμα γυναίκας», «Ο θάνατος σου πάει πολύ», «Τα χρόνια της αθωότητας», «Φράνκι και Τζόνι», «Αγεφύρωτες σχέσεις», «Γαμήλιο πάρτυ» (1993), «Το σπίτι των πνευμάτων», «Διακοπές με τον μπαμπά μου», «Τα απομεινάρια μιας μέρας», «Βροχή από πέτρες», «Η δεύτερη ευκαιρία», «Τσιλιαδόροι» (1994), «Ο κύριος χούλα χουπ», Μπενίνι «Το τέρας», «Ουράνια πλάσματα», «Ψεύτης ήλιος», «Σφαίρες πάνω απ' το Μπρόντγουέι», «Όταν ένας άνδρας αγαπάει μια γυναίκα», «Ζήτημα τιμής» (1995),

«Η Νέλι και ο κύριος Αρνό», «Μαίρη Ράλι», «Η ένορκος», «Έρωτας στο φως του φεγγαριού», «Λίγος καπνός ακόμα» (1996), «Διαμέρισμα στο κέντρο της πόλης», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μία ερωμένη», «Ο σολίστας», «Δαμάζοντας τα κύματα», «Διαμέρισμα στο κέντρο της πόλης», «Ο Άγγλος ασθενής» (1997), «Επτά χρόνια στο Θιβέτ», «Γκατάκα», «The boxer», «Κορίτσια καριέρας», «Καλύτερα δε γίνεται», «Amistad» (1998), «Η ωραία πεθερά», «Η σχολή της σάρκας», «Αληθινά εγκλήματα», «Ανάλυσέ το» «Κάτι τρέχει με τη Μαίρη», «Bulworth», «Το αντίθετο του σεξ» (1999), «Η κόρη του στρατηγού», «Ο πατριώτης», «Οι γέφυρες του Μάντισον», «Μονομάχος», «Καταιγίδα», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας», «Ο κουρέας της Σιβηρίας», «Peppermint», «Η εαρινή σύναξις των αγροφυλάκων», «Πολιορκία μιας γυναίκας» (2000), «Βασικός ύποπτος για φόνο», «15 λεπτά», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Σε επικίνδυνη τροχιά», «Αιτία διαζυγίου», «Ο γάμος του εραστή μου» (2001), «Απιστη», «Μίλα της» του Αλμοδοβάρ, «Ο Πολ, ο Μικ και οι άλλοι» (2002), «Άκρως εμπιστευτικό», «Η κυρία και ο ναύτης», «Ακήρυκτος πόλεμος» και «Οικιακή βοήθος» κοινωνική (2003).

Ατθίς Χειμωνιάτικη προπολεμική κινηματογραφική αίθουσα της Πατησίων, με εξώστη, που ξεκίνησε τέλη του 1933 μεσαιού επιπέδου και έκλεισε το 1972 ξεπεσμένη, σχεδόν σαραντάρα, από την οποία δυστυχώς δε θυμάμαι τίποτα. Η λέξη, που διέσωσε ονομασία προϋπάρχοντος ζαχαροπλαστείου στον ίδιο χώρο, σημαίνει «αττική γη ή αττική γλώσσα»,⁶⁸⁴ και κατ'επέκταση στη νεότερη ιδίως εποχή, κορίτσι ή νέα γυναίκα της Αθήνας. Οι εφημερίδες τη γράφανε Λεβίδη / Λεβίδου /⁶⁸⁵ Πατησίων (μεταπολεμικά). Πέρασε και από την Α'-Β' προβολή, αλλά κατά κύριο λόγο φλέρταρε τη Β'.

Ο κινηματογράφος ήτανε στη σημερινή Πατησίων 147- το 151 που βρίσκεται κανείς στις πολύ παλιές εφημερίδες οφείλεται σε αλλαγή αρίθμησης. Το ίδιο το σινεμά στα προγράμματά του άλλοτε έγραφε Πατησίων⁶⁸⁶ κι άλλοτε 28^{ης} Οκτωβρίου.⁶⁸⁷ Τηλέφωνα 82.515 και 872515 (1956). Το ιστορικό του δίνεται πολύ καλά σε δημοσιεύματα που αλιεύσε ο Πατέρας: «Το επί της οδού Πατησίων και παρά την στάσιν Λεβίδη ζαχαροπλαστείον 'Ατθίς' ενοικιασθέν ...μεταβάλλεται εις κινηματογράφον».⁶⁸⁸ «...Ηρχισε λειτουργούν... υπό την διεύθυνσιν των κ.κ. Σταθοπούλου, Γιαννάτου και Καπράλου. Συνοικιακόν αριστοκρατικόν κινηματοθέατρον με επτακοσίας περίπου αναπαυτικάς θέσεις... με μηχανικά εγκαταστάσεις εκ των καλλιτέρων αμερικανικών, προσωπικόν πρόθυμον και ευγενές, με παραδειγματικήν καθαριότητα, τιμά την συνοικίαν Λεβίδη, η οποία. ως γνωστόν, κατοικείται από πολύ καλόν κόσμον και ιδιαιτέρως τους σχόντας την πρωτοβουλίαν... δαπανήσαντας ...πλέον των 800.000 δρχ».⁶⁸⁹ Σε κείνη την πρώτη της περίοδο, η «Ατθίς» ήταν σινεμά πρώτης γραμμής, που γέμιζε τον τύπο διαφημίσεις:

ΑΤΘΙΣ

Ανακαινισθείς πλήρως
άρχεται των παραστάσεων του
ΑΥΡΙΟΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ
με την γαλλικήν κωμωδίαν

⁶⁸⁴ Πάπε τ. Α, 442

⁶⁸⁵ Για το τοπωνύμιο, δεξ Αελλώ

⁶⁸⁶ Π.χ. από το φιλμ «Να φαντάρος να μάλαμα»

⁶⁸⁷ Π.χ. από το φιλμ «Οι αδελφοί Κορσικανοί»

⁶⁸⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 01.10.1933 σε Πατέρας 196

⁶⁸⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 28.01.1934, σε Πατέρας 196

ΑΝ ΘΕΛΗΣ

Αρμάν Μπερνάρ
Φοξ Μούβιτον Νιους⁶⁹⁰

ΑΤΘΙΣ

ΣΤΑΣΙΣ ΛΕΒΙΔΟΥ
Σήμερα Πέμπτην 10 Οκτωβρίου
ΕΝΑΡΞΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
με το έργο

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΡΩΤΟΣ

Σαρλ Μπουαγιέ, Οντίλ Φλοράνς⁶⁹¹

ΑΤΘΙΣ

(Πατησίων)
Σήμερα έναρξις με τον διάσημον πιανίστα
**ΠΡΩΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΑΝΤΕΡΕΦΣΚΙ**
ΣΟΝΑΤΑ ΥΠΟ ΤΟ ΣΕΛΗΝΟΦΩΣ
ΣΗΜ.Η ανωτέρω ταινία θα προβληθή μόνον δια 2
ημέρας⁶⁹²

Δεν έλεγε όχι και σε άλλα θεάματα, ειδικά στην κατοχή. Έγινε για ένα διάστημα θέατρο και κουκλοθέατρο, ακόμα και υπνωτιστικάδικο:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ ΑΤΘΙΣ

(Στάσις Λεβίδου)
Κατόπιν της καταπληκτικής επιτυχίας του ο
ασυναγώνιστος

ΥΠΝΩΤΙΣΤΗΣ ΜΟΡΣΥ

συνεχίζει τας παραστάσεις του
ΣΗΜΕΡΟΝ ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ 4 και 6 μμ.
Καθ'εκάστην μερική αλλαγή του προγράμματος
Θέσεις αριθμημένα. Τηλέφ. 82 515⁶⁹³

Αργότερα, την επιχείρηση πήραν οι αφοί Παπαδόπουλοι (δες «Καμέλια», «Ατενέ» και «Α-Β»),⁶⁹⁴ ο Παναγιώτης Παπαδόπουλος μάλιστα το 1947⁶⁹⁵ και ο Κ. Παπαδόπουλος το 1950.⁶⁹⁶ Να και μια είδηση για την «Ατθίδα», από το τέλος της δεκαετίας του '50: «ΠΡΟ ΗΜΕΡΩΝ οι τεντυμπόυδες, το φρούτο της εποχής, έκαμαν το θαύμα τους πάλιν εις τον κινηματογράφον της Πατησίων 'Ατθίς'. Έσπασαν με τρόπο μερικές αμπούλες υγρού αερίου (σικ) και μετέδωκαν δι' αυτού ανυπόφορον δυσοσμίαν εντός της αιθούσης, πράγμα που προεκάλεσε την αγανάκτησιν των

⁶⁹⁰ Έθνος 18.10.1934

⁶⁹¹ Έθνος 10.10.35

⁶⁹² Ελεύθερον Βήμα, 07.10.1939

⁶⁹³ Ελεύθερον Βήμα, 31.10.1943

⁶⁹⁴ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

⁶⁹⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

⁶⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

θεατών. Η ενδιαφερομένη διεύθυνσις του κινηματογράφου έχει την γνώμην ότι τούτο γίνεται εκ μέρους συναδέλφων της δια την δυσφήμισιν του κινηματογράφου της... Δεν θέλομεν να το πιστεύσομεν...»⁶⁹⁷

Οι θέσεις αργότερα, ως συνήθως με τις ανακαινίσεις, λιγοστέψανε: 500 το 1968.⁶⁹⁸ Φαίνεται ότι σε όλη τη δεκαετία του '60 η «Ατθίς», που κατατασσόταν άλλωστε στους ημικεντρικούς πλέον και όχι στους κινηματογράφους Α΄ προβολής, ξέπεφε σταθερά. Η εξωτερική όψη του φαίνεται σε φωτογραφία και σε συντομώτατο φιλμάκι που βρίσκεται στον ιστότοπο www.cinefilip.gr,⁶⁹⁹ όπου το βλέπουμε να παίζει την ταινία «Ο γιος του Σπάρτακου». Βλέπουμε μια αφιδωτή μνημειακή όψη με τριπλή διαίρεση της πρόσοψης (ένα κεντρικό και δύο πλάγια κλίτη), δυο προθήκες σε κολόνες και δυο καβαλέτα πάνω στην Πατησίων. Την περιγραφή συνεχίζει –από μνήμης, αλλά με ακρίβεια– η Ελένη Ιγγλίζογλου: «είχε μια μεγάλη ταμπέλα με πεζά καλλιγραφικά γράμματα και κεφαλαίο μόνο το αρχικό άλφα, με μια μεγάλη ψιλή και με τόνο στο γιώτα. Τα γράμματα ήταν στο κόκκινο της φωτιάς. Θυμάμαι ότι εξωτερικά είχε χοντρές κολόνες στο ύψος του πρώτου ορόφου». Ο αδερφός μου Γιάννης θυμάται να κυριαρχεί εξωτερικά το μπλε χρώμα και να έχει δυο εισόδους,⁷⁰⁰ για τις οποίες ο φίλος μου ο Διονύσης Μενίδης θυμάται ότι είχαν «χαρακτηριστικές ξύλινες πόρτες. Τα δυο φύλλα άνοιγαν μαζί όταν τα έσπρωχνες, σαν πόρτα σαλούν». ⁷⁰¹ Η δε φίλη Σόφη Σιδηρουργού μού γράφει: «Ήταν σ' ένα παμπάλαιο κτίσμα, κάπως σα νεοκλασικό, χωρίς θέρμανση, μ' ένα δάπεδο δε θυμάμαι ακριβώς τι, ή μωσαϊκό ή πλαστικό είχαν βάλει από πάνω. Δεν είχε χαλί στο διάδρομο. Οι ταξιθέτριες φορούσαν γαλάζιες ποδιές και μια δυο φορές, στη διάρκεια της προβολής, γυρνούσαν γύρω γύρω την αίθουσα, κρατώντας μια συσκευή 'φλιτ' γεμάτη κολόνια, και φλιτάριζαν προς τη μεριά του κόσμου. Ποιος ξέρει τι μπόχα θα μύριζε. Σ' αυτό το σινεμά είδα τη 'Βιολετέρα' μια Καθαρά Δευτέρα με τη γιαγιά μου, έντεκα χρονώ. Είδα με τη μαμά μου και την αδελφή μου το 'Όσα παίρνει ο άνεμος'».⁷⁰²

Την παρακμή της «Ατθίδας» (κι όχι μόνο) καταγράφει η Σεϊζάνη: «Ήρθαν οι ωραίες χειμερινές αίθουσες, 'Ελληνίς', 'Αντζελα', 'Αττικά' κάθε τετράγωνο και με τον κινηματογράφο του. Οι Πατησιώτες δεν χρειαζόταν πια να πηγαίνουμε στο κέντρο, τα δικά μας σινεμά ήταν ωραιότερα και τα έργα παίζονταν συγχρόνως εκεί κι εδώ. Η 'Ατθίς' στην Πατησίων και ο 'Άρης' στην Αχαρνών που μας ψυχαγόγησαν στον πόλεμο, στην κατοχή και λίγο μετά με φτηνό εισιτήριο στις 'δεύτερες προβολές', εγκαταλείφθηκαν σαν τα παλιά σπίτια. Τόσο πολύ είχε ανέβει η Πατησίων, που στα εγκαίνια του 'Ράδιο Σίτυ' είχε έρθει ένας μύθος του Χόλιγουντ, η Ελίζαμπεθ Τέιλορ».⁷⁰³ Αντίθετες αναμνήσεις διατηρεί, ωστόσο, ο Λευτέρης Ξανθόπουλος: «Ήταν πολύ αγαπημένο σινεμά, το μόνο που πηγαίναμε στην Πατησίων. Ζεστό, με ωραία χρώματα, δυνατά, χουχουλιάρικο σινεμά, ερωτεύσιμο, την πέφταμε συνέχεια εκεί».⁷⁰⁴

Στις μέρες μας, στο χώρο της «Ατθίδας», υψώνεται κτίριο δημοσίων υπηρεσιών (ΟΕΚ, ΥΠΕΧΩΔΕ κλπ), από τα πιο άσχημα.

⁶⁹⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 1 (36), 15.01.1959

⁶⁹⁸ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁶⁹⁹ www.cinefilip.gr

⁷⁰⁰ Γιάννης Φύσσας, συνέντευξη

⁷⁰¹ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁷⁰² Σόφη Σιδηρουργού, σημειώσεις

⁷⁰³ Σεϊζάνη 171

⁷⁰⁴ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο άνθρωπος με τη Ισπανό», «Ένα σκάνδαλο στη Βουδαπέστη» (1933), «Τα χείλη σου με προδίδουν», «Κική», «Υγρός τάφος», «Το κορίτσι της μιας νύχτας», «Μάγδα Σνάιτερ», «Φρανκενστάιν», «Το ξύπνημα μιας αμαρτωλής», «Το νου στην Αμέλια», «Σαίζον στο Κάιρο» (1934), «Μαύρη ήπειρος», «Ο μυστηριώδης αδελφός Χ», «Οι ιππότες της ερήνου» (1935), «Βαμμένο πέπλο», «Μεσάνυχτα στη Σιγκαπούρη», «Χρυσές μπούκλες», «Όταν η σαρξ προστάζει» (1936), «Αλλότρια», «Τα μυστήρια των Παρισίων», «Αυτοκρατορικό ρομάντσο» (1937), «Η χορεύτρια του μεσονυκτίου», «Για σας κυρία μου», «Ρόδα τ' Απρίλη», «Εθελονταί του θανάτου», «Ρωμαντικές βραδιές», «Καταιγίς» (1938), «Δεν έπρεπε να σ' αγαπήσω», «Μαζί σου για πάντα», «Η γυναίκα της αμαρτίας», «Ενώ βροντούν τα κανόνια», «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Σονάτα υπό το σεληνόφως», «Η καρδιά της μάννας» (1939), «Το σκάνδαλον Ορλώφ», «Η περιπέτεια του μεσονυκτίου», «Το λυκόφως μιας ζωής» (1940), «Η μεγάλη δοκιμασία», πολύ θέατρο, «Υπήρξα ερωμένη του» (1941), «Όταν η γυναίκα θέλη», «Μαρικουίλα», βαριετέ, «Τόσκα» + επίκαιρα, «Ο πειρασμός» + επίκαιρα, «Ρωμαντική περιπέτεια» (1942), «Τα απρόοπτα του εξπρές», Ο υπνωτιστής Μόρσου + «Καπρίς», «Η χρυσή πόλις», «Ξαναγύρισμα», «Η μεγάλη σκιά», Κουκλοθέατρο της Αθήνας, «Πιστή στον έρωτα» (1943), «Τα σκάνδαλα της κ. Δημάρχου», «Το φιλί του θανάτου», «Στον ουρανό της ευτυχίας», «Περιπέτεια στο Γκραντ Οτέλ» (1944), «Τελευταίος ρολός», «Η μορφή μιας γυναίκας», «Μελωδίες και ρυθμοί», «Ο νικητής της ερήμου», «Μονομαχία» (δεν παίζει πασχαλιάτικο), «Ουράνιον τόξον», «Είμαι ένας ξένος» (1945), «Αποστολή στη Δαμασκό», «Άγελος στο βούρκο», «Θησαυροί του Ταρζάν», «Μίστερ Κρίστοφερ», «Η διπρόσωπη», «Άσσοι του χορού» (1946), «Πιν απ γκερλ», «Μαντόνα των 7 φεγγαριών», «Χόγκυ Τογκ», «Μεγάλες προσδοκίες» (1947), «Απόκληρος της κοινωνίας», «Το ταξίδι του πόνου», «Αίμα και άμμος», «Ροζ Μαρί», «Γιάσσυ η τσιγγάνα», «Το νησί του Παραδείσου» «Ο ήρωας της Μαγκούτας», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές» (1948), «Σαν όνειρο», «Ο λάκκος με τα φίδια», «Παράνομος συμβίωσις», «Σπανιόλικη βεντέτα», «Φοιτητής νάυλον», «Συμφωνία κυριών», «Άμπερ για πάντα» (1949), «Ο λάκκος με τα φίδια», «Εγύρισαν τρεις», «Ένας άνδρας επιπλέον», «Λουκρητία Βοργία», «Αδάμ και Εύα» (1950), «Ατιμασμένη παρθένος», «Στιγματισμένη παρθένος», «Ατσαλένιοι αετοί», «Αμερικανοί αντάρται», «Πίννυ η μιγάς» (1951), «Ο βαφτιστικός», «Ο ξένος», «Μυλόρδος υπηρέτης», «Η ταβέρνα των συνομηωτών», «Αριστοκράτισσα γκαγκστερίνα», «Ιντερμέτζο», «Ο πύργος των Ιπποτών» (σικ), «Όταν κυριαρχούν πάθη» (1952), «Οι γυναίκες είναι οι καλύτεροι διπλωμάται», «Η ωραία του Πέραν» ελληνική ταινία Κάτια Λίντα «Τζίλντα», «Σαμψών και Δαλιδά» Βίκτωρ Μάτσιουρ, «Ρασπουτίν» (1953), «Η κατάσκοπος με τα μαύρα μάτια», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Τολμηροί ερασταί», «Κατηγορώ την πολιτεία» (1954), «Το μεθύσι της σάρκας» Αν Μπάξτερ, «Πιστεύουμε στον έρωτα», «Διακοπές στη Ρώμη» εύθυμο, «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας» (1955), «Ατθίς» (!) Κάρμεν Τζωνς, Ντόροθυ Ντίντριτς, «Ας με κρίνη η κοινωνία», «Δαίμων της Ασίας», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο» κωμωδία Μάρτιν, Λιούις, «Η άγνωστος», «Ενώ η πόλις κοιμάται» (1956), «Δε θα ζήσουμε σκλάβοι», «Έχω δικαίωμα να ζήσω», «Το παιδί και το δελφίνι», «Αναστασία» (1957), «24 ώρες αγωνίας», «Λιάνα η λευκή σκλάβο», «Ξανάρθαν τ' αηδόνια», «Μεταξωτές κάλτσες», «Η γερακίνα» (1958), «Η ωραιότερη μέρα της ζωής μου», «Μαύρος κρίνος», «Οι ερασταί», «Το στίγμα του κολασμένου», «Άρχων των 5 ωκεανών» (1959), «Η φλογερή τσιγγάνα της Καστίλλης», «Θα πάω να φτύσω στους τάφους σας», «Η συμμορία των 8 τζέντλεμαν», «Υποψίες», «Οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας» έγχρωμο Στηβ Ρηβς (1960), «Ο Άγιος σέρνει το χορό», «Χαμένα όνειρα», «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Κάρμεν» Σαρίτα Μοντιέλ (1961), «Άσχημη μέρα στο

μαύρο βράχο», «Σάρκα, πιστόλι και σατανάς», «Η επιστροφή του Μιχαήλ Στρογκόφ», «Νόμος 4.000», «Εξοδος» (1962), «Σκοτάδι στο τελευταίο σκαλοπάτι», «Βασίλισσα των πειρατών», «Ριφιφι στο Τόκιο», «Ο φανφαρόνος», «Ο πόλεμος των κουμπιών» (1963), «Το μυστήριο των τεσσάρων κληρονόμων», «Εισαγγελεύ απολογία σου», «Προ των ενόρκων», «Ο ιπότης με τη σιδερένια μάσκα», «Το ημερολόγιο ενός αμαρτωλού», «Δάνεισέ μου τη γυναίκα σου» (1964), «Καυτή άμμος στο Ακαπούλκο» Λάνα Τάρνερ, «Αγγελική, η Μαρκησία των Αγγέλων», «Δεσποινίς ντετέκτιβ», «Ιστορία μιας ζωής» ελλην. δράμα Λάσκαρη, «Τι επιθυμεί κάθε γυναίκα», «17 Επιχειρήσεις Ρίο» έγχρ. περιπ. (1965), «Πράκτωρ 117, επιχειρήσεις Ρίο» κατασκ., «Οι άθλιοι», «Ένας άνδρας και μια γυναίκα» αισθ., «Από στιγμή σε στιγμή» έγχρ. περιπ. Τζην Σήμπεργκ (1966), «Έρωτας και τα λοιπά α λα ιταλικά» σκετς Νίνο Μανφρέντι, «Αίμα στο πράσινο χιόνι», «Η πρώτη νύχτα του γάμου», «Η νύχτα των στρατηγών», «Ανατολικά της Εδέμ» (1967), «Μακριά απ' το αγριεμένο πλήθος», «Μπορσαλίνο», «Οι τρεις σωματοφύλακες» έγχρ., «Στον κύριο μας με αγάπη», «Φλογερές νύχτες στο Ρίο» (1968), «Χέλγκα», «Τσάρλυ», «Το γλυκό κρμί της Ντέμπορα», «Το πανδοχείο των τρελών», «Η τρελή του Σαγιώ», «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης» (1969), «Το λυκόφως μιας ζωής», «Η ιστορία μιας γυναίκας», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Αλφρέδος ο Μέγας» (1970), «Περίπατος στην ανοιξιάτικη βροχή», «Τώρα, τώρα, τώρα», «Το απόρρητο ημερολόγιο μιας παντρεμένης», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Η μεγάλη λευκή ελπίδα», «Δολοφόνος χωρίς αιτία», «Η σειρήνα του Μισσισιπιή» (1971), «Τραϊκόφσκι», «Σάκο και Βαντσέτι», «Το ποντίκι που βρυχάται», «Μια Ιταλίδα στη Νέα Υόρκη» και «Ο άνθρωπος που γύρισε από την καταγίδα» (1972).

Ατλαντίς Υπαίθριος χώρος παραστάσεων των Εξαρχείων με μακρά ιστορία. Ξεκίνησε θέατρο περίπου στα χρόνια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, πρωτόπαιξε σινεμά το 1920 και εναλλασσόταν από σινεμά σε θέατρο μέχρι το 1933. Επιπλέον, μετονομάστηκε για λίγο σε «Μον Σινέ» (δες λέξη), ενώ ξανάγινε για μια χρονιά σινεμά «Ατλαντίς». Ακριβής διεύθυνση Θεμιστοκλέους 76 -78,⁷⁰⁵ ενώ οι εφημερίδες το γράφανε απλώς «Εξάρχεια».

Οι μετονομασίες θεμελιώνονται σε σίγουρες πηγές. Ο ηθοποιός Μιχαλόπουλος γράφει: «Λίγο πιο πάνω από την πλατεία ήταν ένα μικρό θέατρο, το 'Ατλαντίς'. Δεν ευδοκίμησε, και πολύ σύντομα έγινε κινηματογράφος με το ίδιο όνομα».⁷⁰⁶ Και ο «Κινηματογραφικός Αστήρ»: «Η κωμικότερα όμως κινηματοθεατρική επιχείρησης υπήρξε η της 'Ατλαντίδος' των Εξαρχείων, μετονομασθείσα εις 'Μον Σινέ', ήγουν τρίχες. Απεβίωσε εν τη γενέσει της. Ήδη επανέλαβε υπό νέαν διεύθυνσιν».⁷⁰⁷

Ωστόσο έχω πρόβλημα το καλοκαίρι του 1935, οπότε βλέπω να παίζουν συγχρόνως σινεμά και η «Ατλαντίς» και το «Μον σινέ». Κάθε ιδέα δεκτή.

Άρα: θέατρο «Ατλαντίς» (1916;) → θέατρο /σινεμά «Ατλαντίς» (1920 -1933) → σινεμά «Μον Σινέ» (1934), σινεμά «Ατλαντίς» (1935) → σινεμά «Μον σινέ» (1936-1937). Εξάλλου ο ηθοποιός Φωτόπουλος γράφει: «Στα Εξάρχεια υπήρχε ένα θεατράκι, το 'Ατλαντίς', το οποίο το πήρε ο Κουνελάκης κι έβαλε μέσα ένα θίασο με νέους ηθοποιούς».⁷⁰⁸

Ιδού και μια –σπανιότατη- διαφήμιση:

⁷⁰⁵ Ιγγλέσης 1927-28, 354

⁷⁰⁶ Μιχαλόπουλος, 140

⁷⁰⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 01.07.1934, σε Πατέρας 58

⁷⁰⁸ Φωτόπουλος 46

«ΑΤΛΑΝΤΙΣ»
(ΕΞΑΡΧΕΙΑ)
ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΑΠΟΨΕ
ΛΙΛΙΑΝ ΧΑΡΒΕΪ ΧΑΡΥ ΧΑΛΜ
Στο αριστούργημα
ΑΝ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΣΟΥ ΧΑΡΙΣΗΣ⁷⁰⁹

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο ευνούμενος της Τσαρίνας», «Λουλούδι στη σκιά», «Ουγγρική ραψωδία», «Γυναίκα στο βόρβορο» (1920), «Η βασίλισσα της μόδας», «Εύθυμος χήρα», «Ο πύργος του ψεύδους», «Ο άσωτος υιός», «Ο πειρασμός» Μπλάσκο Ιμπάννεθ, «Αδάμαστος γυναίκα», «Χείμαρρος», «Ο μοντέρνος βασιλιάς» (σικ), «Η γόησσα», «Η αδάμαστος χορεύτρια», «Ηφαιστείον» (1927), «Το παλάτι των οργίων», «Οι σκλάβοι ενός τραγικού έρωτος», «Νεανική μέθη», «Επιστροφή πολεμιστού», «Προς την δόξα και τον έρωτα», «Γυμνή γυναίκα», «Το τελευταίο βαλς», «Πρίγκηψ Τιτάν», «Μόργκαν η σειρήν», «Θλίψεις του σατανά», «Ξανθή ή μελαχροινή», «Μία νύχτα έρωτος», «Τα χρονικά του Γκρήκσχους» (1928), «Ο κλέπτης της Βαγδάτης», «Καζανόβας», «Η εκδίκησις του Κινέζου», «Βαρκάρης του Βόλγα», «Ο φοιτητής του ντάνσινγκ», «Υπό την σκιάν του τάφου», «Δικηγορίνα», «Μπο Ζεστ» «Γαλάζιο ποντίκι», «Όνειρο ωμορφιάς», «Φαζίλ», «Μεγάλη κυρία», «Φιφή», «Ο Σαρλώ χρυσοθήρας», «Η κυρία με την ερμίνα» (1929), «Καρμελίτα», «Ο κινηματογραφιστής», «Η Μαρούλα του μπαρ» + βαριετέ, «Κρυφή αγάπη», «Φόβος προ του έρωτος», «Αν ποτέ την καρδιά σου χαρίσης», «Σύγχρονες παρθένες», «Ο κήπος του Αλλάχ» (1930), «4 υιοί» + βαριετέ, «Η ωραία εξόριστος», «Ερωτικό ρωμάντζο», «Οι έρωτες του Τσελίνι», «Η κυρία με τας καμελίνας», «Φρασκονίτα», «Ποίος ο τζόκερ», «Χονδρός και Λιγνός στη Χονολουλού», «Ο κλέπτης της Βαγδάτης», «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του» και «Χαρείτε τη ζωή σας» (1935).

Ατλας Ποιοτικό υπαίθριο αστικό κινηματοθέατρο που άρχισε να παίζει ταινίες λίγους μήνες πριν ξεκινήσει ο πόλεμος, παρέμεινε πάντα στην Α΄ προβολή και εξεμέτρησε το βίο του εν μέση χούντα, εν συνόλω το διάστημα 1939-1971. Βρισκόταν στη ΒΑ γωνία των οδών Ιουλιανού 37 και Τρίτης Σεπτεμβρίου 78/80 (ανάλογα με την αρίθμηση), ενώ στον τύπο εμφανιζόταν Πατησίων και Ιουλιανού, /Γ΄ Σεπτεμβρίου και Ιουλιανού /Γ΄ Σεπτεμβρίου/ Πατησίων (!), με τηλέφωνα 55875, 813126, 816232, 913129 (περίεργο για την περιοχή το τελευταίο νούμερο, μα αληθινό). Άλλη πηγή δίνει διεύθυνση Ιουλιανού 37,⁷¹⁰ πράγμα που με υποψιάζει ότι σε κάποια παλιά εποχή μπορεί να είχε από εκεί κεντρική είσοδο. Η οθόνη ήταν παράλληλη με τη Γ΄ Σεπτεμβρίου, προς το βάθος του οικοπέδου (= προς την Πατησίων), ενώ η μηχανή προβολής και ο μικρός εξώστης είχαν πλάτη προς το δρόμο. Κατά πάσα πιθανότητα και η είσοδος ήταν επίσης από Γ΄ Σεπτεμβρίου, τουλάχιστον κατά την ύστερη εποχή του «Ατλαντα». «Εγώ το θυμάμαι υπερυψωμένο, με μαγαζιά από κάτω», λέει ο Παναγιώτης Δαραβίγγας.⁷¹¹ Επί αρκετό διάστημα, διευθυντής του ήταν ο Χ. Κριεζής.⁷¹²

Είχε ξεκινήσει ως θέατρο «Αλίκη» μια εποχή, «εκεί που παίζει τώρα ο Κουν» λέει η ίδια η Αλίκη, δεκαετίες αργότερα, στο Λευτέρη Παπαδόπουλο.⁷¹³ Όταν έγινε σινεμά, δημιουργήθηκε υπερυψωμένη καμπίνα προβολής από την μεριά της Γ΄ Σεπτεμβρίου.

⁷⁰⁹ Η Βραδυνή, 03.07.1930

⁷¹⁰ Ελευθερουδάκης

⁷¹¹ Παναγιώτης Δαραβίγγας, συνέντευξη

⁷¹² ΟΤΕ 1956

⁷¹³ Παπαδόπουλος, 92.

Εκατέρωθεν της καμπίνας υπήρχε εξώστης, από κάτω της η κεντρική είσοδος (τυπική διάταξη). Στην κατοχή έπαιξε κανονικά:

ΑΤΛΑΣ με καινούργη πλεκτά καθίσματα και φωτέιγ, νέες μηχανικές εγκαταστάσεις και κυλικείον ΛΟΥΜΠΙΕ.⁷¹⁴ Σήμερα η μεγάλη επιτυχία του ΓΚΕΖΑ ΦΟΝ ΜΠΟΛΒΑΡΥ Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ **ΚΟΜΗΣΣΑ** Βιέννη, έρωτες, σκάνδαλα. Μουσική Μάρτεν Χόφελ. Πάουλ Χέρμπιγκερ Βολφ Άλμπαχ Ρέττυ⁷¹⁵

Μεταπολεμικά, αν και καλοκαιρινός, πρόβαλε ταινίες σε πρώτη προβολή (τουλάχιστον το 1946-1950).

Γράφει ο Κουμανταρέας, απηχώντας μνήμες των πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών: «Μεσ απ' τα τζάμια ξετυλίγεται τώρα η 3^η Σεπτεμβρίου... Να το τώρα, γωνία Ιουλιανού, το θερινό σινεμαδάκι ο 'Ατλας', με τα τραπεζάκια του ανάμεσα στα καθίσματα όπου ακουμπάνε οι παγωμένες Σινάλκο».⁷¹⁶ Ιδού δυο διαφημίσεις του σινεμά από εκείνη περίπου την εποχή:

ΑΤΛΑΣ
Α' ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΔΑΥ. Ο' SELTZNICK
Απ' όταν έφυγες...
ΚΛΩΝΤΕΤ ΚΟΛΜΠΕΡ ΤΖΕΝΙΦΕΡ ΤΖΟΝΣ *Ερωτήσατε όσους εδιάβασαν την σχετική κριτική της «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ» και παρηκολούθησαν το έργο⁷¹⁷

Α Τ Λ Α Σ
Έχοντες ανειλημμένες υποχρεώσεις να παρουσιάσωμεν αριθμόν ταινιών εις ΠΡΩΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗΝ Ε Ν Ε Λ Λ Α Δ Ι
Αναγκαζόμεθα να προβάλλωμεν από τώρα, παρα την ακαταστασίαν του καιρού, τας λοιπάς εξαιρετικάς ταινίας του προγράμματός μας. Μία από αυτάς είναι και το περίφημον
DARK CORNER
(ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ)
με τους
Λ Ο Υ Σ Ι Λ Μ Π Ω Λ
Μ Α Ρ Κ Σ Τ Η Β Ε Ν Σ
το οποίον συνιστώμεν υπευθύνως

⁷¹⁴ Μέγα ζαχαροπλαστείο της εποχής (και) στην Πατησίων. Επιζεί εν μέρει στην οδό Βουλής ως «Άριστον»

⁷¹⁵ Η Βραδυνή, 11.06.1943

⁷¹⁶ Κουμανταρέας, Δυο φορές, 34

⁷¹⁷ Η Καθημερινή, 29.06.1949

και δια το οποίον αφιέρωσε τα
καλύτερα λόγια η κριτική στήλη τής
«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»
(23.4.1949)⁷¹⁸

Σε μια μαγιάτικη εφημερίδα του 1957 δημοσιεύεται μια εξαιρετική φωτογραφία, γιατί το σινεμά ξεκινάει υπό νέα διεύθυνση. Βλέπουμε ένα μεγάλο χώρο, με πυκνά καθίσματα, με πράσινο πάνω σε πέργκολες στους πλάγιους τοίχους, και, τέλος, με ωραία και μεγάλη χτιστή οθόνη, που έχει διαφημίσεις της «Ηβης» κι από τις δυο πλευρές της.⁷¹⁹ Σε εποχή αρκετά μεταγενέστερη, η φίλη μου Μαρία Ματάλα θυμάται: «Έμενα Γ' Σεπτεμβρίου, σε τρίτο όροφο, απέναντι και λίγο διαγώνια απ' το σινεμά. Έβλεπα περίπου τα 2/3 της οθόνης. (Το διπλανό μας διαμέρισμα την έβλεπε ολόκληρη). Έτσι είχα δει τη 'Μελωδία της Ευτυχίας', πολλά με το μοναδικό Φρεντ Ασταίρ, 'Στον κύριό μας με αγάπη' και άλλα. Η Γ' Σεπτεμβρίου, παρόλο που ήτανε ακόμα διπλής κατευθύνσεως, είχε ωστόσο αρκετή ησυχία, τόσο, ώστε να μπορώ ν' ακούω τη μουσική των ταινιών. Αργότερα, πάντως, υψωθήκανε τα φυτά του κινηματογράφου και η οθόνη κρύφτηκε εντελώς. Δίπλα στο σινεμά, υπήρχε πολυόροφο γκαράζ με το ίδιο όνομα, 'Άτλας', και με γαλάζια γράμματα».⁷²⁰ Πρώτος κινηματογραφικός επιχειρηματίας ήταν ο Γιάννης Κουρουνιώτης,⁷²¹ (δες και «Απόλλων» Α, «Δώρα») και μετά ο έμπορος και συγγραφέας Θανάσης Διαμαντόπουλος, ο ίδιος που αργότερα είχε και το «Λίντο»⁷²² (δες λέξη). Το 1947 ο Θεοχάρης Κριεζής,⁷²³ το 1950 ο ίδιος, αλλά μειωμένος πλέον ως Χάρης⁷²⁴ και το 1955 οι Δαμασκηνός – Μιχαηλίδης – Μοροζίνης,⁷²⁵ Το 1970 στέγασε και το Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν. Αυτό το θέατρο παρέμεινε και αφού έκλεισε το σινεμά, και μετά ήρθε άλλο Θέατρο, το Ακρόαμα. Αργότερα εγκαταλείφτηκε, έμεινε κάμποσον καιρό κουφάρι, κατεδαφίστηκε και έγινε πάρκινγκ. Το προόριζαν για χτίσιμο, κάπου κόλλησε, ο Όμιλος Χαραγκιώνη φύτεψε μια ανακοίνωση στο ισοπεδωμένο οικόπεδο, τελικά το περιφράξανε (2006), το χτίζανε (2009) και τώρα (2013) είναι τελειωμένο.

Η φυσιογνωμία του σινεμά προβάλλει από το παρακάτω χαρακτηριστικό κείμενο:

Ο θερινός κινηματογράφος

Α Τ Λ Α Σ

(Πατησίων – Ιουλιανού)

σας εγγυάται

δύο ευχάριστες ώρες κάθε βράδυ.

Ιδού γιατί:

Είναι ο μόνος θερινός κινηματογράφος που διαθέτει οθόνην (εκράν) 5X6, ήτοι μεγέθους κεντρικής χειμερινής αιθούσης. Με το εκράν αυτό και τα τέλεια μηχανήματά του αι εικόνες παρουσιάζονται όπως και στα μεγάλα

⁷¹⁸ Η Καθημερινή, 03.06.1949

⁷¹⁹ Ελευθερία, 31.05.1957. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

⁷²⁰ Μαρία Ματάλα, συνέντευξη

⁷²¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 11.06.1939, σε Πατέρας 200

⁷²² Λαζαρίδης 181

⁷²³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

⁷²⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

⁷²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

χειμωνιάτικα σινεμά και όχι σαν μικρογραφίες, όπως συμβαίνει σ' όλους τους άλλους θερινούς.

Παρουσιάζει το πλεονέκτημα να βρίσκεται εγκατεστημένος στο κεντρικότερο σημείο των Αθηνών, με όλα τα μέσα συγκοινωνίας σε απόσταση δύο βημάτων, αλλά συγχρόνως να είναι και απηλλαγμένος του εκνευριστικού θορύβου των τραμ, που καταστρέφει την ηχητική απόδοσι της ταινίας και δεν αφήνει τους θεατές, που θέλουν να την παρακολουθήσουν χωρίς τους υποτίτλους, να την απολαύσουν.

Δεν έχει καμμίαν δέσμευσιν με κανένα τραστ ή Γραφείον ταινιών, ώστε να είναι υποχρεωμένος μαζί με τις καλές, να «περάση» και σκάρτες ταινίες. Είναι ελεύθερος να διαλέγει ό,τι το καλύτερον.

Ελάτε μ' εμπιστοσύνη
ΣΤΟΝ

A T Λ A N T A⁷²⁶

Κάποιες ταινίες: «Ο φόβος του σκανδάλου», Μουσική για την κυρία» με τον τενόρον Νίνο Μαρτίνι, «Ξαναανθίζουν τα ρόδα», «Το έγκλημα του Μόντε Κάρλο», «Γυναίκα με παρελθόν» (1939), «Το καρναβάλι της ζωής», «Κάπτουν Φιούρι», «Στη σκιά των κατασκόπων», «Ασημένια σπηρούνια» (1940), «Ο κύριος, η κυρία και η φίλη», «Δεσποινίς μητέρα», «Ο άγιος και οι άγγελοι του σκότους», «Αντίζηλοι στον έρωτα», «Δραπέται του θανάτου» (1941), «Το σύνθημα του μεσονυχτίου», «Δεν παίζουν με τις γυναίκες», «Μίλλυ ο πολύγαμος», «Ο θριαμβευτής», «Ρωμαντικές βραδιές», «Αγωνία μιας ψυχής» (1942), «Όνειρα και πόθοι», «Φωτιά στα σύνορα», «Νεότης», «Το κουρέλι», «Η ζωή μου σου ανήκει» (1943), «Ο παραχαράκτης», «Μεγάλη αγάπη», «Ξανασιμίζουν δυο καρδιές», «Οι γυναίκες δεν είναι (σικ) άγγελοι» (1944), «Κριστιάνα», «Το λυκόφως της δόξης», «Άμυνα γυναικός», «Κινέζικη βεντέτα» (1945), «Ο νεκρός εκδικείται», «Επτά αγοροκόριτσα», «Αγάπη στον πόλεμο», «Τρεις τρελλοί χρυσοθήρες» (1946), «Βλέπω έναν μυστηριώδη ξένο», «Στη μέθη της μουσικής», «Ο αλήτης της ζωής», «Εγωισμός και προκατάληψις» (1947), «Ο βασιλεύς των φελλών», «Το έγκλημα έγινε την αυγή», «Μάγκας της Μονμάρτης», «Αυτή τη νύχτα μαζί σου», «Βαθειά μέσα στη νύχτα», «Σκλάβος του πάθους», «Μπεντέλια» (1948), «Μακατουπί –Μακατουπά», «Απαρηγόρητη χήρα» Τζεην Ράσσελ, «Ατιμασμένη» Χέντυ Λαμάρ, «Το πορτραίτο της Χίλνεγκαρντ», «Δέκα μελλοθάνατοι», «Απ' όταν έφυγες...», «Το μυστικό της χάλκινης πλάκας» (1949), «Το φεγγάρι κι έξι πεντάρες», «Φλογισμένα όνειρα», «Κινέζικη εκδίκησις», «Κοσμικός αλήτης» (1950), «Πράσινος δαίμων» Χαγιακάβα, «Επίλογος» ή «Το μυστικόν του Όρπλιντ», «Το τριαντάφυλλο του κίτρινου ποταμού» Ντικ Πάουελ, «Σκλάβος του πάθους», «Το κόκκινο σινιάλο» (1951), «Μεταξύ κατασκόπων», «Ο φίλος μου ο διαρρήκτης», «Η κυρία με τ' άστρα», «Κατηγορώ αυτή τη γυναίκα», «Οι συνωμότες» (1952), «Φράνσις το σοφό μουλάρι» σάτυρα (σικ) Ντόναλντ Ο' Κόννορ, «Ο γιός του Αλή Μπαμπά», «Εμπόριον λευκής σαρκός» κοινωνικόν, «Σκλάβοι της

⁷²⁶ Εκλογή, τεύχος 47, Ιούλιος 1950

αμαρτίας», «Σκάνδαλα στο Κολλέγιο», «Ο άνθρωπος με τον μανδύα» (1953), «Ιούλιος Καίσαρ», «Πρίγκηψ Ταλλεϋράνδος», «Εκστασις», «Ένα εκατομμύριο λίρες», «Τελευταίο τραίνο απ' τη Βομβάη» (1954), «Ό,τι μού αρνήθηκαν οι άνθρωποι» Βιττόριο ντε Σίκα, «Ψωμί, έρωτας και φαντασία» εύθυμο Λολομπριγκίτα, «Αστυνομία Σ.Ο.Σ.», «Ο λάκκος των κολασμένων», «Βέρντι» μουσικό δράμα Μαρία Φερέρο (1955), «Φλογισμένα κορμιά», «Τελευταία φορά που είδα το Παρίσι» «Η γυναίκα με το μαστίγιο», «Όλα όσα επιτρέπουν οι ουρανοί» (1956), «Αρχίσαμε μ' ένα φιλί», «Ο κουρσάρος φάντασμα», «Ειλικρινά δικός σου», «Χόρευε γλυκιά μου», «Όπως δεν αγαπούν οι άνθρωποι» (1957), «Ο άνθρωπος που ζάρωνε», «Πέντε μυστηριώδη εγκλήματα», «Μικρή καλύβα» (1958), «24 ώρες αγωνίας», «Η γκαγκστερίνα με τη μάσκα», «Ο δραπέτης του στρατοπέδου Z-41», «Η σπείρα του ματωμένου κύκλου» αστυν. α' προβ. Ζαν Μορώ, «Ω μάλιν πάπα», «Μαρουτσέλλα» (1959), «Αυτή είναι η ζωή μου» έγχρ. Λάνα Τάρνερ, «Με τα όπλα της εκδικήσεως», «Ο άνθρωπος που λήστεψε την τράπεζα» (σικ), «Επιχειρήσεις ποδόγυρος» εύθ., «Ο άγνωστος είχε διπλό άλλοθι» (1960), «Επαναστατημένοι πόθοι», «Σκώτλαντ γυαρδ, απόσπασμα αμέσου δράσεως», «Συνωμόται της σιωπής», «Η συμμορία των 8 τζέντλεμεν», «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι» (1961), «Ο δραπέτης του κόκκινου μύλου», «Δυο αχώριστοι εχθροί» περιπ. Ντ. Νίβεν, «Η συμμορία με το κόκκινο χέρι», «Σαμποτέρ» του Χίτσκοκ, «Παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου 1962» (1962), «Ο μυστηριώδης άγνωστος του μεσονυκτίου» α' προβολή, «Το τσίρκο των εγκλημάτων», «Ο κόσμος τη νύχτα», «Ο ξιφομάχος της Σιέννα» (1963), «Και τώρα» μουσικά νούμερα, «Το έγκλημα του βαριετέ», «Ο αόρατος πράκτωρ K-Z 6», «Σύζυγος σε τιμή ευκαιρίας», «Αύριο ξημερώνει άλλη μέρα» (1964), «Ζήσε τώρα και πληρώνεις αργότερα», «Επιχειρήσεις πέντε δακτύλων», «Κορίτσια καλών οικογενειών», «Γάμος υπό δοκιμήν» αισθημ. περιπ. Τζ. Φόντα, «Ενέδρα στη βίλα του θανάτου», «Δεν θέλω ούτε τα λουλούδια σου» κωμωδία Ροκ Χάτσον (1965), «Απόρρητο σήμα επιχειρήσεις τορπίλλη» κωμωδία Τσ. Ντρέηκ, «Μακρινά αστέρια της άρκτου» περιπ., «Προελάσατε προς τα πίσω» εύθυμη περιπέτεια Γκλεν Φορντ (1966), «Πώς να κλέψετε τον άνδρα σας», «Πάνω και κάτω από το κρεβάτι», «Πράκτωρ εξαφανίζεται», «Ξενοδοχείον ο Παράδεισος», «ΟΙ ήρωες του έρωτα», «Π'ώς να γίνεται [σικ] πατέρας χωρίς να παντρευθήτε» (1967), «Το τσίρκο των εγκλημάτων», «Τα απόκρυφα της κρεββατοκάμαρας», «Η μυστική στρατιά των κατσκόπων», «Πώς έγινα κατάσκοπος», «Ο βασιλιάς της κομπίνας» (1968), «Ο δολοφόνος», «Η μεγάλη απόπειρα», «Το 7^ο θύμα», «Οι πέντε ύποπτοι», «Το φάντασμα του μαύρου πύργου» (1969), «Με διπλή ταυτότητα», θέατρο, «Καζαμπλάνκα», «Η μεγάλη ληστεία του Γκραντ Οτέλ», «Καζαμπλάνκα», «Ιστορία μιας γυναίκας» (1970), «Ζαμπρίσκι Πόιντ», «Στρατιώτης Μπλου», «Δεν πίνει, δεν καπνίζει, αλλά μιλάει» και «Ο δραπέτης του μεσονυκτίου» (1971).

Άττικα Χειμωνιάτικος κινηματογράφος που δέσποζε στην πλατεία Αμερικής (αρ. 5). Διατηρήθηκε για σχεδόν μισόν αιώνα, έκλεισε, απόμεινε λίγα χρόνια κουφάρι και γκρεμίστηκε το φθινόπωρο του 2007 για να γίνει πολυκατοικία. Έγραψα σχετικά στην «Athens Voice», δημοσιεύοντας και φωτογραφία από τα γκρεμίσματα.⁷²⁷ Ο φίλος μου όμως ο Θανάσης Παπαθανασίου, σκηνοθέτης, έπιασε σε κανονικά γυρίσματα το γκρέμισμα!⁷²⁸ (υπό αξιοποίηση σε ετοιμαζόμενο ντοκιμαντέρ για την κινηματογραφική αίθουσα).

⁷²⁷ City Lover, σε Athens Voice 11.10.2007

⁷²⁸ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη

Η ονομασία αποτελεί, υποθέτω, απήχηση του μεγάλου σινεμά «Αττικών» της Σταδίου. Διεύθυνση: Πλατεία Αμερικής (έτσι και στις εφημερίδες) αρ. 5, τηλέφωνα 873042, 8673042, 8674252, 8674078. Το έχτισε το 1956 ο επιχειρηματίας Νάστος σε οικόπεδό του.⁷²⁹ Εγκαινιάστηκε στις 3 του Φλεβάρη 1957 κι άρχισε να παίζει μια μέρα μετά. Ο φίλος μου ο Αντώνης Στεργιάκης –τον οποίο γνώρισα ακριβώς εδώ, ως πελάτης, και στου οποίου τα χέρια και έκλεισε το σινεμά, παρά τις άοκνες προσπάθειές του να το ανεβάσει ποιοτικά– μου είπε ότι το οικόπεδο παλιότερα ανήκε στο βιομήχανο Παπαστράτο. Από άποψη ποιότητας, ήταν κατά καιρούς απ' όλα: μεσαίου επιπέδου, λαϊκό και υψηλό.

Εξαιρετικό χαρακτηριστικό του, τα «υπερμοντέρνα πολύφωτα».⁷³⁰ Είχε 1.200 θέσεις,⁷³¹ εξώστη με θεωρεία – προεκτάσεις, (και χαμηλότερο εισιτήριο), γλυπτό διάκοσμο και κεντρικό πολυέλαιο. Γύρω του πλήθος από μπαρ, σουβλατζίδικα, σφαιριστήρια, εστιατόρια (πόσες φορές μετά το έργο τρώγαμε μια μαγειρίτσα στο «Φιλόξενο σπίτι») και άλλους χώρους διασκέδασης. Η ίδια η πλατεία (πρώην Αγάμων κι ακόμα πιο πριν Ανθεστηρίων), με παγκάκια, φοίνικες, παιδική χαρά, διακοσμητικό ψευτογεφυράκι επ' εσχάτοις κλπ, υπήρξε πάντα χώρος αθηναϊκής ψυχαγωγίας. Με την ίδρυσή της «Αττικής», η πλατεία ξαναπόχτησε σινεμά, μια κι η «Γκλόρια» (δες λέξη) είχε κλείσει λίγα χρόνια πριν. Με το κλείσιμό κι αυτήν (2005), απόμεινε πάλι άνευ.

Ξεκίνησε ως σινεμά Α' - Β' προβολής, μα ανέβηκε στην Α' και έτσι έκλεισε. Πρόβαλλε επί χρόνια στα προγράμματά του: «Ένα κομμάτι Ευρώπης στην καρδιά της Αθήνας». Επιχείρηση του Π. Τσοχατζόπουλου το 1961⁷³² (δες και «Ιντεάλ»). Η αστυνομία όμως τον μήνυσε, γιατί στο καβαλέτο επί της πλατείας πρόβαλλε άσεμνες εικόνες από το βραδινό έργο: ήταν η «Λόλα, η γυναίκα της ακολασίας», με την «Α. Ενούκ (ρεαλιστ)».⁷³³ Τη δεκαετία του '90, μπήκε στο δίκτυο Assos Odeon. Το 2000 ανακαινίστηκε, άλλαξε τις ταμπέλες της, έκλεισε τον εξώστη της κάνοντάς τον αίθουσα, κι έτσι έγινε διπλή (cinema 1, cinema 2). Από την πλατεία φαίνονταν οι προεξοχές των δύο θεωρειών, δίχως πρόσβαση πλέον, αφού ο εξώστης είχε κλειστεί και η οθόνη του τα έκοβε στη μέση. Πρόβαλλε επίσης dolby stereo, 1.800 δρχ εισιτήριο, (μα Λέσχη «cine – φίλοι» μόνο 1.400), «Ριζικά ανακαινισμένος με νέα καθίσματα και νέο look. Πάρκινγκ στα 20 μέτρα» (2003).

Μιλάει ο Διονύσης Μενίδης: «Έχω δει πολλούς χαμούς εδώ. Ο μεγαλύτερος που θυμάμαι είχε γίνει με την 'Πτώση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας'».⁷³⁴ Κι εγώ είχα έρθει πάρα πολλές φορές: «Πορνογραφική σχέση;», «Ο δρόμος για το σπίτι», «Αυτή η νύχτα μένει» και «Πυροτεχνήματα» με τον πατέρα μου, ταινίες του Χαλ Χάρτλεϊ με το φίλο μου τον Α., «Παγοθύελλα» με την κόρη μου την Άρτεμη, «Κύματα οργής», «Dogville», «Old boy» κλπ με τα μικρότερα παιδιά μου κλπ.

Επίσης, μπροστά στην «Αττικά» έγινε η πρώτη σύνδεσή μου με την ΚΝΕ, τη νεολαία του ΚΚΕ. Αυτά το καλοκαίρι που είχα τελειώσει το σχολείο, Ιούλης του '74, λίγες μέρες πριν πέσει η χούντα και ενώ εργαζόμουνα στο εργοστάσιο «Θερμής».⁷³⁵

⁷²⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 12 (788) 15.08.1956

⁷³⁰ Όλα τα παραπάνω, από Κινηματογραφικός Αστήρ 3(798), 20.02.1957

⁷³¹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση και Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁷³² Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

⁷³³ Βραδυνή 23.02.1962. Πληροφορία: Θανάσης Βέμπος

⁷³⁴ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁷³⁵ Σ' αυτό το πρώτο -παράνομο φυσικά- ραντεβού μου, κρατώντας ένα περιοδικό «Ταχυδρόμος» και ανταλλάσσοντας δε θυμάμαι πλέον ποια κανονισμένα συνθηματικά αναγνώρισης, γνώρισα τον καθοδηγητή μου (που πολύ αργότερα έμαθα ότι ήταν ο Νίκος Β., εργάτης στα ναυπηγεία, μέλος του

Κλείνω με μια από τις τελευταίες του διαφημίσεις:

Πάμε για ένα ούζο;

Μια ταινία της κλεώνης φλέσσα

Πρωταγωνιστούν ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΥΡΤΗ ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΙΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ ΜΠΑΜΠΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ ΑΡΗΣ ΣΕΡΒΕΤΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΛΕΙΩΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΠΟΓΙΑΤΖΗΣ και η μικρή ΔΗΜΗΤΡΑ ΔΟΥΜΕΝΗ⁷³⁶

Κάποια φιλμ: «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα» Κιμ Νόβακ, Τάυρον Πάουερ, Βικτώρια Σόου (αφετηριακό φιλμ, 03.02, αν και είχε ανακοινώσει αρχικά το «Η Παναγία των Παρισίων»), «Όταν οι άγγελοι δεν πετούν», «Εμείς οι ζωντανοί» Πωλ Νούμαν, Σαλ Μίνεο, «Βάγνερ» Άλαν Μπαϊντελ, «Η Παναγία των Παρισίων», «Πεταλούδα του υποκόσμου», «Ίντερπόλ» (1957), «Η αμαρτωλή του υποκόσμου», «Το εισπρακτοράκι», «Ο καλός στρατιώτης Σβέικ», «Ένοχες γυναίκες», «Το κλειδί του μυστηρίου» (1958), «Ένας προδότης μεταξύ μας», «Ρίο Μπράβο», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες», «Η τελευταία γέφυρα», «Το στόμα του αλόγου», «Ο υιός του ανθρώπου» (Πάσχα, εννοείται), «Αρσέν Λουπέν» (1959), «Παρθένες με στολή», «Καθρέφτης με δύο όψεις» Μισέλ Μοργκάν, «Η Γιοβάνκα και οι άλλες», «Η γάτα δείχνει τα νύχια της», «Τα απόρρητα της κρεββατοκάμαρας» (1960), «Η αγάπη είναι πρώτα» Σίρλεϋ μακ Λαίην, Ντην Μάρτιν, «Επαναστάτης χωρίς αιτία» Τζέιμς Ντην, «Ο κόσμος της Σούζυ Βογκ», «Βίβα Πέπε» (1961), «Ο Κόσμος τη νύχτα Νο 2», «Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτυ Βάλλανς», «Ο Τζέρυ Λιούις σταχτοπούτος», «Οργή», «Χατάρι» (1962), «Όταν ο πόθος προστάζει», «Να φαντάρος να μάλαμα», «Μπούφαλο Μπιλλ» έγχρ. περιπ., «Η αρτοπώλις των Παρισίων» (1963), «Ο άσωτος» ελλην., «Να φαντάρος να μάλαμα», «Η αρτοπώλις των Παρισίων», «Μπέκετ», «7 μέρες του Μαΐου» συνομοσία στην Ουάσιγκτον Κερκ Ντάγκλας β' εβδομάς, «Ο γορίλλας εκδικείται» (1964), «Μεγαλοφυίες του υποκόσμου», «Τυχοδιώκτης των δύο ηπείρων», «Τζέιμς Μποντ εναντίον Δρ Νο», «Όπως το προτιμούν όλοι», «Δε θέλω ούτε τα λουλούδια σου» (1965), «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Πώς να κλέψετε 1.000.000 δολάρια» Π. Ο' Τουλ, «Δρόμος χωρίς όνομα» Ρ. Γουίτμαρκ επανάληψις, «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Αριστοκράτης λωποδύτης» αστυν. περιπ. Γκλεν Φορντ (1966), «Ελληνας ζητεί Ελληνίδα», «Η επιστροφή του πράκτορος Φλιντ», «Ο ναύτης του Γιβραλτάρ», «Ο κλέφτης», «Δυο εβδομάδες του Σεπτέμβρη», «Ομπρε», «Οδηγός για τους παντρεμένους» (1967), «Ερωτες γυναικών» (ρεαλιστ.), «Ζήσε για τη ζωή», «Μια νύχτα κάποιο τραίνο», «Η κοιλάδα με τις κούκλες», «Θα φθάσω ως την κόλασι», «Ο ντετέκτιβ», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (1968), «Μας συγχωρείτε, κάνουμε έρωτα», «Στο κατώφλι της αμαρτίας», «Τη νύχτα που

Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ), πληροφορήθηκα ότι από κει και μπρος θα έχω το ψευδώνυμο «Παύλος», έμαθα ένα σύστημα παράνομων ραντεβού, δήλωσα μια «εφεδρική λύση» για την περίπτωση που χρειαστεί να κρυφτώ και εντάχθηκα σε Οργάνωση Βάσης της ΚΝΕ. Αμέσως μετά –ή ίσως δυο τρεις μέρες πριν- έγινε στην Κύπρο το πραξικόπημα και η εισβολή- και στην Ελλάδα η μεταπολίτευση. Τα ψευδώνυμα και οι «εφεδρικές λύσεις», όμως, διατηρήθηκαν για αρκετόν καιρό μετά. Αν αυτά σας φαίνονται κινέζικα, σας κατανοώ. «Ήμην μακράν, πολύ μακράν» που λέει κι ο Βιζυηνός στο «Αμάρτημα της μητρός μου». Όπως ήτανε κι ένα μεγάλο μέρος τη γενιάς μου.

⁷³⁶ Έξοδος, Φεβ. 2003

γεννήθηκε το στριπτίζ», «Ο κίτρινος τσάρος», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Οι δύο ληστές» (1969), «Λέων ο έσχατος», «Το παιχνίδι του έρωτα και του πόθου», «Τζων και Μαίρη», «Πάττον, ο θρύλος της Νορμανδίας», «Το βασιλικό κυνήγι του ήλιου» (1970), «Παντρεμένοι αλλά γαλλικά», «Τα καπρίτσια της Μαρί», «Κορντόμπα» (σικ), «Αθάνατη ιστορία», «Κορντόμπα», «Πρόκληση» (1971), «Η παγίδα των λύκων», «Η μεγάλη μάχη της Σεβαστουπόλεως», «Ωραίος και σέξυ», «Ο ερωτιάρης πολύγαμος» (1972), «Ωργισμένο καλοκαίρι», «Ο άνθρωπος από το Κίεβο», «Ο νονός» (1973), «Το πιο σημαντικό γεγονός μετά την κατάκτηση της Σελήνης», «Το τελευταίο ταξίδι», «Μίστε [σικ] Μάζεστικ», «Μέγαρα», «Υπόθεσις Παραλλάξ», «Νεανικά συνθήματα» (1974), «Μπριτάνικ, ο στόχος του εκβιαστή», «Σεισμός», «Νονός II» (1975), «Το ίνδαλμα Μαχαγκόνου», «Οι γκρινιάρηδες», «Ρόλερμπωλ», «Οι φυγάδες του Μισούρι» (1976), «Το δίκιο σου το παίρνεις με αίμα», «Νέα Υόρκη Νέα Υόρκη», «Η επανάστασι των ρομπότ», «Ο τελευταίος των μεγιστάνων», «Ανθρωποκυνηγητό» (1977), «Ο κόκκινος πράκτωρ», «Ο ατσίδας και το λαγωνικό», «Σκυλίτσια καταδίωξη», «Εκβους», «Τζάμπο τζετ στο τρίγωνο του διαβόλου» (1978), «Το φάντασμα», «Σιωπηλός δολοφόνος», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα» (1979), «Αυτή είναι η Αμερική», «Κατάσκοπος του 3^{ου} κόσμου» Ομάρ Σαρίφ, «Εκδίκηση» της Βερτμύλλερ, «Οργισμένη καταδίωξη», «Οι γυναίκες μεταξύ μας» (1980), «Η μεγάλη απόδραση των 11», «Η Ολυμπιάδα της Μόσχας», «4 τέλεια εγκλήματα», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» (1981), «Φάτε τους ζωντανούς», «Κάποτε στο Βιετνάμ», «Τα μάτια του τρόμου», «Ένας κόπανος στα θρανία» (1982), «Ο ελαφοκυνηγός», «Τρελό κυνηγητό αυτοκινήτων», «Το ξεσπασμα», «Μαφιόζος, λιγούρης και κασούρης», «Μαχητής», «Η τάξη του '84», «Το αδελφάτο των 7 θαλασσών» (1983), «Σερίφης ο μηχανοφάγος», Μελ Μπρουκς «Να ζει κανείς ή να μη ζει;», «Μια ελεύθερη γυναίκα», Ριτσαρντ Γκιρ «Χωρίς ανάσα», «Η νύχτα των δικαστών» «Δική σου με απιστία» Ναστάζια Κίνσκυ, «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι», «Τα χρόνια της θύελλας» (1984), «Εγκλημα στο Γκόρκι Παρκ», Κρις Κριστόφερσον «Σημείο εξόντωσης», «Κώδικας σιωπής», «Ο κληρονόμος» (1985), «Μιράντα», «Ρένο, άοπλος κι επικίνδυνος», «Η ασυμβίβαστη», «Ντροπαλή και ερωτευμένη», Καθλίν Τέρνερ «Νύχτες της Τσάινα Μπλου», «Μάξιμουμ Όβερντραιβ», «Φάντομ κιντ», «Ρέμο, άοπλος κι επικίνδυνος», «Ο Αστεριξ λεγεωνάριος» (1986), «Γκόθικ», «Ραν», «Πισότε, το χαμίνι του Σάο Πάολο», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας», «Μια γυναίκα απ'τη Γαλλία», «Μια Κυριακή στην εξοχή», «Μπλε βελούδο», «Παράθυρο στην κρεββατοκάμαρα» (1987), «Κρυφά ταλέντα», «Ατσαλένια αυγή», «Κούρσα αγωνίας», «Ρένεγκεϊ» (σικ) περιπέτεια Τέρενς Χιλ, «Κατάσκοπος δίχως πρόσωπο» (1988), «Ο ήρωας και ο δολοφόνος», «Κούρσα αγωνίας», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας» του Μπερτολούτσι, «Οι περιπέτειες του βαρόνου Μινχάουζεν», «Δε βλέπω τίποτα, δεν ακούω τίποτα» (1989), «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Ο σωφέρ της κυρίας Ντέιζι», «Ο τυφλός σαμουράι» (1990), «Κοίτα ποιος μιλάει» Νο 2, «Ξυπνήματα», «Λευκός κυνηγός μαύρη καρδιά» «Preety woman» (1991), «Τα ψηλά τακούνια», «Σ' ευχαριστώ ζωή», «For the boys» (1992), «Τζουράσικ παρκ», «Ο φυγάς», «Sommersby», «Silver», «Ντένις ο τρομερός» (1993), «Μεγάλο ταξίδι στην περιπέτεια», «Στη χώρα της σκιάς», «Γαμήλιο πάρυ», «Η λίστα του Σίντλερ», «Ζυλ και Τζιμ» (1994), «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Αποκαλύψεις», «Για όλα φταίει το 'γκαζόν'» (1995), «Τις μικρές ώρες της νύχτας», «Κλεμμένη ομορφιά», «Ακροπόλ», «Με τον Ορφέα τον Αύγουστο» «Η Αμερική κάποιου άλλου», «Η ετυμηγορία», «Αλυσιδωτή αντίδραση», «Κλεμμένη ομορφιά», «Πίσω στο σπίτι για διακοπές» (1996), «Παράξενα παιχνίδια», «Μια θαυμάσια μέρα», «Ένας μπαμπάς μα τι μπαμπάς», «Επτά χρόνια το Θιβέτ», «Η παγοθύελλα», «Προς την ελευθερία», «Οι περιπέτειες

του Πινόκιο» (1997), «Λαγκαρντέρ, ο σωματοφύλακας», «Μαύρη γάτα, άσπρος γάτος», «Μια αιωνιότητα και μια μέρα», «Μεγάλες προσδοκίες», «Αναστασία», «άντρες με τα όλα τους» (1998), «Παραμυθένιος έρωτας», «Bulworth», «Elizabeth», «Ο Αστερίξ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ», «Star Wars, Επεισόδιο 1: Η αόρατη απειλή» (1999), «Αυτή η νύχτα μένει», «Η έκτη αίσθηση», «Ένοχο μυστικό», «Πορνογραφική σχέση;», «Τιτάν Α.Ε.», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Η παραλία», «Boys don't cry», «Απιστία» (2000), «Παμπρωχοί Α.Ε.» + η μικρού μήκους «Ο αρχαιούλης», «U 571, το χαμένο υποβρύχιο», «Ο Ελληνάρας», «Ο άνθρωπος που δεν ήταν εκεί», «Οι κύριοι με τα ριγέ», «Το φεγγάρι στο πιάτο», «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων», «Εφάπαξ», «Η δασκάλα του πιάνου», «Moulen Rouge» (2001), «Αρκετά», «Επισκέπτης από την κόλαση», «Θέλω και τη μαμά σου», «Βαριά ερωτευμένος», «Story telling», «Moulin Rouge», «Ο ποταμός του έρωτα» (2002), «Μεθυσμένος με γυναίκες και ζωγραφική», «Αραράτ», «Ο βασιλιάς», 14^ο ταινιόγραμμα 4 ταινίες με 1 εισιτήριο: Αφιέρωμα στον αντιπολεμικό κινηματογράφο, Αφιέρωμα νουβέλ βαγκ, Αφιέρωμα: Παιδιά πρωταγωνιστές της ζωής, «Πάμε για ένα ούζο;», «Το σπίτι των τρελών», Αφιέρωμα: σουρρεαλισμός και κινηματογράφος κλπ, «Οσάμα, για μια θέση στον ήλιο», «Good bye, Lenin», «Αποστροφή», «Together / Μαζί» (2003), «Κύμα οργής», «Το κορίτσι με το αγγελικό πρόσωπο», «Κακή εκπαίδευση», «Σούπα πάπιας» + η μικρού μήκους «Μπολερό» του Λεκόντ, «Old boy», «The corporation», «Οσάμα», «Για μια θέση στον ήλιο» (2004), «Ένα τρυφερό φιλί», «Ο κλέψας του κλέψαντος», «Αλεμάγια», «Η πτώση», Ανακαινισμένος -Dolby Digital- Air condition. Κυριακή κλειστό (δίχως ταινία. Η τελευταία του μνεία)⁷³⁷ (2005).

Αττική Σινεμά της Κυψέλης, με σπάνια και αξιοσημείωτη πορεία. Διεύθυνση: Αμοργού 20, τηλέφωνο 873945, 8673945. Στις εφημερίδες: Πατησίων / Λυσσιατρείο / Αμοργού / Αμοργού και Νάξου. 750 θέσεις, στην Α'-Β' προβολή το 1968,⁷³⁸ στη Β' το 1975 και μέχρι τέλους, με χαμηλότερο εισιτήριο από τον εκάστοτε μέσον όρο της κατηγορίας του. Η ονομασία όχι μόνο μερική απήχηση του μεγάλου σινεμά «Αττικόν» της Σταδίου, αλλά και «ψάρεμα» προς τους κοινούς υποψήφιους πελάτες της απολύτως γειτνιάζουσας «Αττικας» (δες λήμμα). Ξεκίνησε τις προβολές του ως θερινό και μέσης ποιότητας το 1957: «Παρά την πληθώρα των θερινών κινηματογράφων εις τας Αθήνας, εφέτος εδημιουργήθη και ένας ακόμη εις την οδόν Αμοργού (πάροδος Πατησίων), εκεί όπου ευρίσκεται ο χειμερινός 'Ράντιο Σίτυ'. Έχει την επωνυμίαν 'Αττική' και ανήκει εις την εταιρείαν η οποία εκμεταλλεύεται τους χειμερινούς 'Άστορ' και 'Ράντιο Σίτυ'»⁷³⁹ (δες την πρώτη λέξη και «Ράδιο Σίτυ»). Μετά κατά σειρά έγινε: ξεχωριστό κτίριο με χειμερινό σινεμά και εξώστη (1962, αν δεν κάνω λάθος), το οποίο δούλευε και καλοκαίρι, εντελώς λαϊκό με c movies (λέω εγώ) τα τελευταία χρόνια της χούντας, σινέ Τέχνης με τη μεταπολίτευση, τσοντάδικο (το λιγότερο μέχρι το 1993) και, αργότερα, το θέατρο «Χώρα». Τυπική διάταξη, όπως θυμάμαι. Είναι ένα επιβλητικό και όμορφο κτίριο που μπορεί ο καθένας να πάει και να το θαυμάσει, αφού διατηρείται σήμερα (2013) σα θέατρο.

Το 1968, στην προβολή της ταινίας «Η ζούγκλα του μαυροπίνακος», έγιναν εδώ (όπως και σε άλλα σινεμα της Αθήνας) υπολογίσιμα επεισόδια: πολλοί μαθητές που έβλεπαν το έργο επευφημούσαν τους αμερικανούς συναδέλφους του που έκαναν χοντρές καζούρες, κι ακόμα χειρότερα, στους καθηγητές τους. Αυτοί οι μαθητές

⁷³⁷ Η Καθημερινή 30.04.2005

⁷³⁸ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁷³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 11 (825) 20.07.1958

ήρθαν στα χέρια με άλλους, συντηρητικότερους θεατές, έγινε τζέρτζελο και ακολούθησαν συλήψεις από την αστυνομία. Στην εφημερίδα βλέπουμε κλασική φωτογραφία της εποχής: δύο νεαροί συλληφθέντες, κουρεμένοι γουλί, ο ένας να κρατάει την τυπική ταμπέλα 'είμαι τέντυ - μπούς'.⁷⁴⁰

«Εδώ έρχονταν κατά κόρον οι κοπανατζήδες από το κοντινό Η' Γυμνάσιο, επειδή οι προβολές άρχιζαν νωρίς. Επίσης, δίπλα του, δεξιά όπως το κοιτάμε, στο χώρο όπου σήμερα είναι πάρκινγκ, υπήρχε μια αξιόλογη και πολυσύχναστη μεταπολιτευτικά ταβέρνα, όπου είχανε γυριστεί και αρκετές σκηνές από φιλμ του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου, όπως το 'Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις' της Φρίντας Λιάππα».⁷⁴¹

Να μια διαφήμιση του 1974, από το βραχύτατο καλλιτεχνικό φεγγάρι της «Αττικής»:

ΑΤΤΙΚΗ
Στάσις Λυσοσιατρείο, τηλ. 873945
Ταινίες που ξεχωρίζουν⁷⁴²

Να μια πολλαπλά ενδιαφέρουσα μαρτυρία: «Εδώ ξαφνικά, μια προπαραμονή Χριστουγέννων του '60, μικρός, πήγα με τους γονείς μου να δω μια ταινία, και βλέπω εκεί όλη την τάξη μου, όλους τους συμμαθητές μαζί με τους γονείς τους. Μόνο οι δάσκαλοι λείπανε για να κάνουμε μάθημα!»⁷⁴³ Και μια δική μου κρίση: αν υπήρξε ποτέ δυο σχετικά κυριλέ τσοντάδικα αυτά ήτανε η «Αττική» (τουλάχιστον ως προς την πλατεία του) και το «Play boy» (δες λέξη). Εγώ, αν και Πατησιώτης, δεν την είχα επισκεφτεί και πολλές φορές, γιατί ήμουνα παιδί της ομοιοιακής πιάτσας. Όποτε όμως πήγαινα, έβλεπα πως η μόνη σχέση που είχε με τα κεντρικά τσοντάδικα ήταν ότι έπαιζε τσόντα: ούτε μπινελίκια, ούτε φωνές γενικά, ούτε μπόχα, ούτε απουσία γυναικών, πάντα για την πλατεία μιλάω. Ίσως γι' αυτό την κάνανε θέατρο.

Ο φίλος μου ο Στέλιος ο Φάκας, όμως, μού λέει ότι στον εξώστη, πέραν της αυτονόητης μαλακίας, πολλές φορές πηγαίνανε και ζευγαράκια, οπότε λαμβάνανε χώρα διάφορα σεξουαλικά: χουφτώματα, αλληλομαλακία, πίπες κλπ. Ολόκληρες τάξεις από σχολεία, μου λέει, κάνανε κοπάνες εδώ.⁷⁴⁴

Ορισμένες ταινίες: «Χαμένη ήπειρος», «Δυο κορίτσια κι ένας ναύτης», «Πρωτευουσιάνικες περιπέτειες», «Όταν οι άγγελοι δεν πετούν», «Σ' ερωτεύτηκα στα όνειρά μου» (1957), «Ψιλό γαζί», «Μια θέση στον ήλιο» Μοντγκόμερ Κλιφτ, «Ο γυναικάς», «Ο κόσμος της σιωπής» (1958), «Κάστα ντίβα», «Θα κλάψω αύριο», «Η μουσίτσα», «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Πήτερ Φος» (1959), Έναρξιν εντός των ημερών, «Αν μιλούσε ο άνεμος», «Εξαπολύσατε τορπίλλες», «Τα όπλα της εκδικήσεως» εγχρ. Άλαν Λαντ, «Κατάσκοποι στο Γιβραλτάρ» (1960), «Άσχημη μέρα στο μαύρο βράχο», «Πρίγκιψ και χορεύτρια», «Ο καταπληκτικός κ. Νόρμαν, «Γυμνή πόλις» (1961), «Έκκλημα μετά τα μεσάνυχτα», «Φλόγα και βέλος» περιπ. Μπ. Λάνκαστερ, Έναρξιν προσεχώς, «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά», «Γαμπρός με το στανιό» (1962), «Βασίλισσα Μαργκό» περιπέτεια Ζαν Μορό, «Ο σιδηρούς πλοίαρχος», «Ο ξιφομάχος της Σιέννα», «Οι αλυσίδες σπάζουν», «Ο δαίμων του Ρίο Γκράντε», «Στην κραυγή της μάχης» (1963), «Σκλάβοι των πόθων» αισθημ. περιπ.,

⁷⁴⁰ Απογευματινή 19.09.1958

⁷⁴¹ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁷⁴² Ριζοσπάστης, 22.09.1974

⁷⁴³ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁷⁴⁴ Στέλιος Φάκας, συνέντευξη

«Τα τέκνα του Πλοιάρχου Γκραν», «Μονομαχία στην πράσινη κόλαση», «Ταξιαρχία θανάτου», «Ο δραπέτης του οχυρού Β΄», «Στη θύελλα του πρώτου έρωτα» (1964), «Η ωραία και ο εκατομμυριούχος», «Ο Φαντομάς» έγχρ. εύθ. Ζ. Μαραί, «Μοκάμπο», «Ο κλέφας του κλέφαντος», «Κατάσκοπος φάντασμα» (1965), «Η επιστροφή του Φαντομά» έγχρ. εύθ., «Ριφιφι στο Παρίσι», «Λόρδος Τζιμ», «Ο ατσίδας» κωμωδία Ηλιόπουλος (1966), «Ο νόμος της λευκής ζούγκλας», «Η ξανθιά του Πεκίνου», «Σχισμένο παραπέτασμα» θρίλλερ Π. Νιούμαν, «Πολλή δουλειά για έναν άνδρα», «Δυο βδομάδες του Σεπτέμβρη», «Αν είσαι ζωντανή χτύπα», «Η 25^η ώρα», «Δύο σαμουράι για 100 γυναίκες», «Πώς να κλέψετε τον άντρα σας» κωμωδία Ν. Γουντ (1967), «Ο τίγρις» έγχρ., «Μπαντολέρο», «Αυτοί που νίκησαν τον θάνατο», «Σπάστε τις τράπεζες» (1968), «Όπου τολμούν μόνο οι αετοί», «Ολόγλυκες Αφροδίτες», «Οι κίνδυνοι του επαγγέλματος», «Βυθίσατε το Τίρπιτς», «Λαγωνικό 24 καρατιών», «Οι καταραμένοι», «Κορίτσια για φίλημα» (1969), «Ιδιαίτερο μάθημα», «Ο Δράκουλας βγήκε απ' τον τάφο του», «Οι νεκροί δεν μετριούνται», «Ιστορία μιας γυναίκας», «Σεραφίνο» (1970), «Δαίμονες του πολέμου», «Ραντεβού με τον θάνατο», «Εσχάτη προδοσία», «Δεύτερον γραφείον κατασκοπίας», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Ένα αστείο κορίτσι» (1971), «Η ατίθιση», «Απόδρασις από τον πλανήτη των πιθήκων», «7 εκδικηταί», «Η πόλις των καταραμένων», «Η γυναίκα και ο διάβολος» (1972), «Ενοχες σχέσεις», «Η γυναίκα και ο διάβολος», «Ραντεβού στο Βόσπορο», «Μάγισσες και σκουπόξυλα», «Γυάλινο σπίτι», «Χούλια, πιστή μου αγαπημένη», «Ληστεία πτωμάτων» (1973), «Η τελευταία λέξη», «Το παιδί της θάλασσας», «Σόλλαρις» (σικ), «Ο δολοφόνος ήταν δίπλα μου», «Περιπλανώμενες πιστολέρο», «Ο πρίγκιψ του Κιέβου», «Η μοίρα ενός ανθρώπου» (συγχρόνως σε χειμερινό και θερινό) (1974), «Πώς καταντούν οι πρόστυχες του δρόμου», «Απ' το θρανίο νιώσαμε τον έρωτα», «Σεξ σέρβις κατ' οίκον», «Σύνθια η ανώμαλη αδελφή μου» (1975), «Σεξ πάνω στη ρόδα», «Ελεύθερος έρωτας», «Το κόκκινο δωμάτιο», «Έξι διεστραμμένες ζητούν δολοφόνο», «Μετά το σκί» (προσοχή, ο τίτλος ζητάει λίγη σκέψη παραπάνω), «Φθινοπωρινά φύλλα στο γυμνό κορμί της» (1976), «Μπελ Παρί», «Αδέσμευτα χέρια», «Ελεύθερη πεταλούδα στον έρωτα», «Το στρατόπεδο της κολάσεως», «Θρανίο Ν° 9, «Νύχτα έρωτος», «Ντόρα» (1977), «Κορίτσια του εύκολου δρόμου», «Τρελλά κορίτσια», «Κορίτσια της αμαρτίας», «Κορίτσια δυναμίτες», «Τα κορίτσια εκδικούνται», «Ο κύκλος της αμαρτίας», «Ελεύθεροι έρωτες», «Ερωτικές αδυναμίες», Νέον έργον (1978), «Κάνε έρωτα μαζί μου», Νέον έργον, «Στεγνό καθάρισμα» (1979), «Το κορίτσι και το άλογο», «Ανησυχίες μιας πρωτάρας», «Σεξ μάνιακ» 2, Νέο έργο, «Ο κυνηγημένος», «Μπούλιτ», «Ένα αστέρι γεννιέται» (το καλοκαιρινό δεν παίζει τσόντα) (1980), «Το νυμφίδιο» + «Ερωτικές περιπέτειες μιας Σουηδέζας», Νέον έργον, «Τζουστίν», «Ο κύκλος του έρωτα» + «Καθηγήτρια στον έρωτα», «Σάρκα και διάβολος» (1981), «Καλιγούλας», «Η ιστορία της Ο», «Σεξουαλικές περιπέτειες μιας μοναχής», Ταινίες σεξ (1982), «Διψασμένες για έρωτα», «Αλύπητο σεξ», Δύο έργα σεξ, Σεξ (1983), «Ο ηδονοβλεψίας», «Δώστα όλα», Δύο έργα σεξ α' προβολής (1984), «Αστραφτερά κιλοτάκια», «Και από μπρος και από πίσω», «Βίτσια ανωμαλίας», «Επαγγελματίας ηδονοβλεψίας», «Ερστές της ηδονής» (1985), «Τα μπούτια της στάζουν αίμα», «Παράδεισος για πόρνες», «Σχολή ανώμαλων κοριτσιών», «Μεσάνυχτα με μια πόρνη», «Σκληρά κορμιά – σεξ», «Ηδονή με το γάντι», «Πόρνες εν υπηρεσία» (1986), «Βρώμικα κορίτσια», «Ο δονητής της πιάτσας», «Χαβιά, το νησί των έκφυλων γυναικών», «Αφύσικο ούλτρα σεξ», «Οι σκανδαλιάρες» (1987), «Τα δύο στόματα της Μαρίας», Ταινία σεξ, «Ανώμαλος εραστής» (σεξ), «Δεσποινίδες στη μοιχεία» (σεξ), «Ερωτικά μπλουζ», «Ερωτικό μασάζ», Κλειστόν λόγω επισκευών (1988), «Υπάκουος σκλάβος», «Τρελές παρτούζες», Σεξ, «Οπαδοί της μαζόχας», «Το σκλαβοπάζαρο της ηδονής»,

«Σεξουαλικές διαστροφές», «Οι 3 διεστραμμένες» (1989), Σεξ (1990), Ταινία σεξ (1991), Δυο έργα σεξ (καλοκαίρι 1993).⁷⁴⁵

Αττικόν / **Αττικόν (Πατέ)** / **Πατέ Αττικόν** / **Α** / **Εις του Πατέ** / **Pathe** / **Πατέ** / **Freres Pathe** / **Pathe Freres** / Χειμερινός κινηματογράφος της οδού Σταδίου 20/22/24/26 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης), απέναντι περίπου από το σημερινό «Αττικόν», του οποίου υπήρξε προκάτοχος. Συγκεκριμένα, το σινεμά βρισκόταν όπως κατεβαίνουμε πεζή τη Σταδίου, δεξιά, μετά τη σημερινή Εδουάρδου Λω (πρώην Οφθαλμιατρείου), δεύτερο οικόπεδο τα παλιά χρόνια (πρώτο, ακριβώς στη γωνία, ήταν ο «Απόλλων» Α, δεξ λέξη). Τα δύο οικόπεδα, συνενωμένα, αποτελούν από δεκαετίες το ξενοδοχείο «Εσπέρια» (κλειστό στις μέρες μας λόγω της κρίσης).

Το «Αττικόν» δημιουργήθηκε στη θέση του παλιού θερινού θεάτρου του Τσόχα⁷⁴⁶ Α (δεξ λέξη), το οποίο το 1911-12 ανακαινίστηκε και πήρε τ' όνομα αυτό από τους Μανδρά – Θηβαίο. Το «Αττικόν» άρχισε να παίζει εδώ το 1912 και έφτασε μάλλον μέχρι το τέλος της χειμερινής σεζόν του 1914-15. Τότε σταματάει και ξαναβρίσκουμε το «Αττικόν» μόλις το Δεκέμβρη του 1916. Νομίζω λοιπόν ότι περίπου τότε θα πρέπει να έγινε η μεταφορά απέναντι.

Ξέρω ότι άλλες πηγές μιλάνε για 1918, έχω όμως τη γνώμη ότι πιθανότερη είναι η έναρξη του νέου «Αττικόν» τότε που γράφω διότι

α. Γιατί η μακρότατη περίοδος απουσίας του από τον τύπο δε δικαιολογείται αλλιώς (και μιλάμε για ένα από τα τρία – τέσσερα συνεπέστερα σινεμά της εποχής, στις στήλες των εφημερίδων και στις διαφημίσεις) και, κυρίως, γιατί το βρίσκουμε να παίζει Δεκέμβρη του '16 σε ξεχωριστή στήλη σινεμά (δεξ επόμενο λήμμα)

β. Το σημερινό «Αττικόν» έχει υπέρθυρη τη χρονολογία 1914. Στο χώρο του παλιού «Αττικόν» ξεκίνησε ο κινηματογράφος «Σπλέντιτ», που μετονομάστηκε αργότερα σε «Εσπερος», εξού και η επωνυμία του ξενοδοχείου. Αλλά λόγω του οικοπέδου του «Απόλλωνα», ο προσεκτικός Ν. Λούρος χώνει ένα «περίπου» στο συχτησμό των αναμνήσεών του με μια μεταγενέστερη κατάσταση: «Σ' ένα χώρο όπου υπάρχει σήμερα περίπου το ξενοδοχείο Εσπέρια ... ο ίδιος χώρος φιλοξένησε και τον κινηματογράφο 'Αττικόν', ως ότου εγκατασταθεί στη σημερινή απέναντι πλευρά»!⁷⁴⁷ Δηλαδή η ιστορία του οικοπέδου είναι: Θερινό θέατρο του Τσόχα (1893) → χειμερινό κινηματοθέατρο «Αττικόν» (Α, 1912) → κινηματογράφος «Σπλέντιτ» (1916) → κινηματογράφος «Εσπερος» (1940) → ξενοδοχείο «Εσπέρια» (γύρω στο 1969. Συν το οικόπεδο όπου ο «Απόλλων»). Χρειάστηκε πολλή μελέτη, συχτησμούς και φαντασία για να διακριβώσω τις σχέσεις αυτές- και αφήνω μια πιθανότητα να κάνω κάποιο λάθος.

Περνάει για «Κινεμακόλορ», «με ταινίας χρωματιστάς εκ του φυσικού», με αίθουσαν «κομψήν και θερμασμένην με καλοριφέρ», ένα «Κέντρον του άνθους της αθηναϊκής κοινωνίας, του διπλωματικού σώματος, της Αυλής, κέντρον του καλλιτεχνικού κόσμου», αναδημοσιεύει ο Θεοδοσίου από εφημερίδα της εποχής.⁷⁴⁸ «Εις του Πατέ», βρίσκω αρκετές φορές τα πρώτα χρόνια. Ενώ τα τελευταία εμφανίζεται άλλοτε «Πατέ Αττικόν» και άλλοτε «Αττικόν» σκέτο:

⁷⁴⁵ Ελεύθερη Ώρα, 26.07.1993. Η τελευταία ρητή αναφορά που μπόρεσα να εντοπίσω

⁷⁴⁶ Σκαλτσά 599, έμμεσα, λόγω της ταυτόσημης διεύθυνσης

⁷⁴⁷ Λούρος, 308

⁷⁴⁸ Θεοδοσίου, 41, από Χρόνος, 10.5.1912

ΑΤΤΙΚΟΝ

Σταδίου

Το αισθηματικώτερον και ωραιότερον έργον
εξ όσων επαίχθησαν μέχρι τούδε

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΙ

του Ακαδημαϊκού Μπριέ

Εκ του δραματολογίου της **Comedie Francaise**
Με όλαις (σικ) τις μόδες (σικ), τας αγνώστους
ένεκα του αποκλεισμού⁷⁴⁹

Για τη συνέχεια του τίτλου, δεξ το επόμενο λήμμα. Για τη συνέχεια στο οικόπεδο, δεξ Σπλέντιτ.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Ένα από τα συγκινητικώτερα, τα γοητευτικώτερα, το χθεσινόν δραματικόν αριστούργημα του Κινεμακολόρ το οποίον επαναλαμβάνεται σήμερον --- Εξόχως απολαυστικόν το σημερινόν πρόγραμμα του Κινεμακολόρ με 6 πρωτοφανή δραματικά και κωμικά αριστουργήματα--- 6 πρώτης δυνάμεως δραματικά και κωμικά αριστουργήματα --- Θαυμάσιον πρόγραμμα του Κινεμακολόρ με 5 άριστα (σικ) εμπνεύσεως και εκτελέσεως --- Νέον ποικίλον πρόγραμμα έξοχον εις ποικιλίαν --- 9 θαυμάσια δραματάκια και κωμωδία --- Τελευταία παράστασις του Κινεμακολόρ--- Το έργον «Η ανάστασις» του Νικ Βίντερ. Ένας νέος τελειότερος αστυνομικός Σέρλοκ Χολμς προς έναν νέον τύπον Ζιγκογιάρ + νέο πατέ ζουρνάλ + ένα άλλο δραματικόν αριστούργημα του Γκόρκυ κλπ--- Έκτακτος απόλαυσις αι νέαι θαυμάσια πολεμικά ταινία --- Το μέγα δραματικόν έργον «Ο Βρετανικός», ο δολοφονηθείς υπό του αδελφού του, του Νέρωνος—Σήμερον το αυτό θαυμάσιον χθεσινόν πρόγραμμα το οποίον απέσπασε φρενητώδη [σικ] χειροκροτήματα του καλύτερου κόσμου. Πλήρης ορχήστρα υπό τον Δελμουίνιο. Τα μεγάλα ναυτικά γυμνάσια εν Γαλλία, θέαμα επικαιρώτατον. --- Νέον εκλεκτόν πρόγραμμα σήμερον. Το μέγα δραματικόν αριστούργημα του Μονετέν «Η Αρτοπώλις» χρωματιστή ταινία μήκους 1400 μέτρων εως 3 θαυμασίας πράξεις + Μία χαριτωμένη κωμωδία + Το νεώτατον Πατέ Ζουρνάλ. Έξοχον θέαμα--- Από σήμερον προβολή όλων των στρατιωτικών κινήσεων εκ του φυσικού από το θέατρον του πολέμου⁷⁵⁰-- Το μέγα δραματικόν αριστούργημα «Δίψα του χρυσού» το οποίον ενθουσίασε χθες με την πλουσιωτάτην σκηνοθεσίαν του και τας καταπληκτικάς περιπετείας του την καλλιτέραν Αθηναϊκήν κοινωνίαν – Νέαι εκπλήξειςάλιν. Εν από τα διδακτικώτερα κοινωνικά δράματα, ο «Γυψ και η περιστερά» + νέον Πατέ Ζουρνάλ, Πανόραμα εκ του φυσικού + ο αμίμητος Μαξ Λενδέρ --- Η «Μανόν Λεσκώ» το μέγα δραματικόν αριστούργημα του Αββά Πρεββώ εις τρεις θαυμασίας πράξεις με έκτακτον σκηνικήν πολυτέλειαν – Ενθουσιασμός χθες ακράτητος χιλιάδων κόσμου με το νέον κοινωνικό δράμα «Αδελφοί και αδελφαί» + Πατέ Ζουρνάλ + Ο αμίμητος Μαξ – η «κόμησα Καρλόττα» μέγα ιστορικόν αριστούργημα 1400 μέτρων + το αμερικανικόν αριστούργημα «Συντριβείσα ύπαρξις» + δύο αναπαραστάσεις εκ του φυσικού + μία χαριτωμένη κωμωδία--- «Τσιγγάνικο αίμα» + «Ο πόλεμος των Βαλκανικών» --- «Το παπουτσάκι» + «Ο ανύπαδρος» (δράματα) + μία χαριεστάτη κωμωδία +

⁷⁴⁹ Οι Καιροί, 08.05.1917. Ο αποκλεισμός είχε επιβληθεί στον Πειραιά από τους στόλους της Αντάντ, εξαιτίας της ουδετερόφιλης (και ουσιαστικά φιλογερμανικής) πολιτικής του Κωνσταντίνου

⁷⁵⁰ Οκτώβρης. Σε εξέλιξη ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος

αναπαραστάσεις εκ του φυσικού γυμνασίων υποβρυχίων + ως δώρον «Ο πόλεμος των Βαλκανίων» κατά γενικήν απαίτησιν. Τι άλλο θέλετε; --- «Η μεγαλομανής» + Πατέ Ζουρνάλ + Μαξ Λύνδερ (σικ)). Αύριον «Αι περιπέτειαι της τιμής»--- «Η μικρά υπάλληλος» + χαριεστάτη κωμωδία --- «Έρως και ατίμωσις» ταινία καλλιτεχνική 1.000 μέτρων + δύο ξεκαρδιστικά κωμωδία με τον αμίμητον Μαξ Λύνδερ --- «Ιστορία ενός παιδιού» + Ένα άλλο ωραίο δραματάκι + 2 έξοχοι αναπαραστάσεις εκ του φυσικού --- «Επίθεσις των Ινδιών» + Αναπαραστάσις της Κυανής Ακτής εκ του φυσικού + κατά τα διαλείμματα προβολαί αιχμαλώτων εκ Θεσσαλονίκης. Αύριον ο διάσημος αστυνόμος Τσάρλεη (σικ) Χολμς εις την «Λέσχην των κομψομένων» + «Μυθιστόρημα νεάνιδος» --- «Ο Βρετανικός», ο ατυχής αδελφός του Νέρωνος. Αυλικοί, εταίραι κλπ --- «Βέρθερος»--- «Ο σιδηροδρομικός επιθεωρητής αθάνατος» μεγάλη κωμωδία του Μπισσών --- Το μέγα δραματικόν αριστούργημα του ακαδημαϊκού Βολφ «Ο βόρβορος» + νέον Πατέ ζουρνάλ + το διδακτικόν δράμα «Αδελφική αφοσίωσις» --- «Η παιδοκλέπτρια» + νέαι πολεμικά ταινία + νέαι κωμωδία κλπ. Έναρξις 2μ.μ. (1912), «Δαβίδ Κόππερφηλδ» εις 3 πράξεις--- «Η βασίλισσα της Καμάργκας» + νέον πατέ ζουρνάλ + «Αι ερωτικά περιπέτειες ενός πρίγκηπος» --- «Ταυρομαχία εν Μαδρίτη» + «Η κόρη του τυφλού» + «Η μαγευτική πόλη της Νίκαιας» + αστείοτάτη κωμωδία (1913), Το απαστράπτον εκ του ριζικού ανακαινισμού περισινόν κομψόν επί της οδού Σταδίου «Αττικόν — Παττέ» ανοίγει τας πύλας του εις το εναγωνίως αναμένον κοινόν της πρωτευούσης εγκαινιάζον την χειμερινήν περίοδον δια του συγκινητικού δράματος «Ο βασιλεύς Φάντασμα». Το πρόγραμμα εξεδόθη πλουσιότατον εις περιγραφήν των περιεχομένων μετ' ασυνήθους καλαισθησίας κινηματογραφικής. Από της 5^{ης} ώρας μμ τής αύριον Τετάρτης μέχρι μεσονυκτίου--- Η Ρομπίν, το θαύμα αυτό των αισθήσεων, κατήγαγε χθες περιφανή θρίαμβον εις τον «Βασίλεα των κατέργων». Οι πολυπληθείς θαυμασταί της παρηκολούθησαν μετά μείζονος προσοχής τας τραγικάς μεταπτώσεις της μεγάλης ηθοποιού. Εις τον τελικόν θρίαμβον παρέσχον την διακεκριμένην συμβολήν των οι διακεκριμένοι (σικ) ηθοποιοί Αλεξάντρ Σικωρέ μετά της διασήμου Ναπιερκόφσκα της Όπερας των Παρισίων. Η ορχήστρα θα συνοδεύση μετά ειδικής πρωτοτύπου μουσικής το τε δράμα και την κωμωδίαν --- ... Το εκλεκτόν πρόγραμμα υποχωρεί εις το έτι θαυμασιώτερον αυριανόν πρόγραμμα, όπου ο μοναδικός ανά τον κόσμον ΜΑΞ, ο αγαπητός μας ΜΑΞ ΛΕΝΤΕΡ θα σκορπίση τη χαρά και το γέλοιο με την ξεκαρδιστική κωμωδία του «Γάμος με το στανιό». Επίσης θα παιχθή το συγκινητικόν δράμα «Το μυστικόν του πεθαμένου» + μία ταινία ηθών + ενθύμιον του Ινδοσταν. Η ορχήστρα Παττέ ητοίμασε νέα εκλεκτά τεμάχια. --- Ο «Γάμος με το στανιό» + «Ο Σπαρτάκος» (σικ) δράμα ιστορικώτατον με στίβους γλαδιατόρων (μονομάχων) και πυργοδοεσποινών + «Ο κλέπτης της τιμής», βοηθούμενον από ειδικών τεμαχίων της ορχήστρας Παττέ + «Ο Μπικονώ και τα σιρόπια του». Αι αυταί τιμαί. Έναρξις 5μμ. --- Η διεύθυνσις του πρώτου τούτου κινηματογραφικού μας θεάτρου, εκτιμώνσα την αμέριστον υποστήριξιν του Κοινού, έσπευσε να πλουτίση όλως αδοκίμως το χθεσινόν επαναληπτικόν πρόγραμμα με νέας ταινίας, του Κοινού απερχομένου με τας ωραιότερας εντυπώσεις. Σήμερον εσπέρας ημέρα «ντε γκαλά», δίδεται μεγάλη ταινία τεσσάρων μερών μίας εκ των ωραιότερων τραγωδιών— «Η ωραία κάπηλος» με πολυχρώμους ανταυγείας και με κωμικάς σκηνάς, εμφανιζομένου του Παρισινού Πρενς, ενός των πρώτων κωμικών της γαλλίας. Η έναρξις ωρίσθη από τας 4μμ--- «Ο πάσσαλος του θανάτου» + κωμωδία με τον αθάνατον Μαξ Λίντερ--- «Η κλεπτομανής» δράμα κλπ ταινία --- «Τα θανατηφόρα νύχια» + Μαξ --- «Τα μαύρα φράκα» πεντάπρακτον δραματικόν αριστούργημα αριστοκρατικής υποθέσεως --- «Περασμένη ευτυχία», άλλαι ωραία ταινία και «Τελετή ορκομωσίας νεοσυλλέκτων μας ενώπιον του

βασιλέως» --- «Η νεότης του Ροκαμβόλ» εις 4 μέρη + «Τα γυμνάσια ελληνικών υποβρυχίων» --- «Ο νόθος» + «Ο κατακτητής» --- «Μοργανατικός γάμος» --- «Η συμμορία των Ζαπάτα» --- Πατέ ζουρνάλ + «Ο Πρενς» Τα δάκρυα της συγγνώμης» από τας 3μμ, Το ανακαινισθέν κομψότατον θέατρον 'Αττικόν' ανοίγει αύριον τας πύλας του ώρα 5μμ μέχρι μεσονύκτιον, «Ο βασιλεύς των κατέργων» + η κωμωδία «Μία καλοπερασμένη βραδυά» + Τοπία Πατεκολόρ Πατέ, «Η ωραία κάπηλος», «Η κλεπτομανής», «Η μυστηριώδης νύξ» Έναρξίς 5μμ μετά πλήρους ορχήστρας, «Η σαγηνεύτρια» + Η σπαρταριστή κωμωδία υπό του Μαξ Λίντερ εις τον δραματικόν πρωτότυπον ρόλον του, «Τα θανατηφόρα νύχια» + «Άνευ οικογενείας» + Προσεχώς ταινίαι του ευρωπαϊκού πολέμου (1914), Σήμερα δια τελευταίαν φοράν «Ο κλέπτης» του Μπερτάν (σικ). Και ο Μαξ Λίντερ. Αύριον η ωραία Μπερτίνη--- «Μόνη στο Παρίσι», «Το μαρτύριον μιας βασιλίσσης» με την γόησσαν Ρομπίν, «Η μεγάλη αμαρτωλή» με την Εννύ Πορτέν, «Την ζωήν σου δια τον βασιλέα» (1915).

Αττικόν Β / Αττικόν Πατέ Η παλιότερη και πολυτελέστερη χειμερινή κινηματογραφική αίθουσα της πόλης, απ' όσες τουλάχιστον έφτασαν μέχρι τις μέρες μας (2012). Ένα μεγαλοαστικό σινεμά με συνεχείς αναμορφώσεις μέσα στο χρόνο, στη γωνία Χρήστου Λαδά (επίσης πρώην Οφθαλμιατρείου)⁷⁵¹ και Σταδίου 19^Α / 21 / 25 /ή 27 (ανάλογα με την εποχή) και κατά καιρούς τηλέφωνα: 1028, 1728, 28821, 3228821, 2103228821, 2103252817. Έχω τη γνώμη ότι ξεκίνησε το Δεκέμβρη του 1916 (δες το σχετικό προβληματισμό στο προηγούμενο λήμμα). Ενίοτε πρόβαλε ταινίες και καλοκαίρια, με κλιματισμό. Αντλώ από τον Ορφανουδάκη, που με τη χαρακτηριστική ακρίβεια και λιτότητά του σημειώνει: «Άρχισε να κτίζεται το 1914 [χρονολογία που σήμερα βρίσκεται υπέρθυρη και ανάγλυφη στην εσωτερική είσοδό του] στον ακάλυπτο χώρο του νεοκλασικού μεγάρου ...κατ' αρχήν από το μηχανικό Δ.Α. Χέλμη και στη συνέχεια από τον αρχιτέκτονα Αλέξανδρο Νικολούδη, για να λειτουργήσει πρώτα ως θέατρο – με καμαρίνια 250 τ.μ.–και από το 1918 ως κινηματογράφος... 'Αριστοκρατικό' σινεμά... Αποτελεί σήμερα την αρχαιότερη αίθουσα προβολής στην Αθήνα... Η είσοδός του βρίσκεται από την οδό Σταδίου και προσαρμόζεται στο νεοκλασικό κτίριο, που είναι από τα ωραιότερα της Αθήνας, έργο του γνωστού αρχιτέκτονα Ernest Ziller. Τα πρώτα χρόνια ...είχε 750 θέσεις στην πλατεία, 200 θέσεις στα ισόγεια θεωρεία, 200 θέσεις στα πλευρικά θεωρεία και 200 θέσεις στον εξώστη. Σήμερα, μετά την τελευταία ανακαίνισή του, στην πλατεία και στα θεωρεία υπάρχουν 660 καθίσματα, στον δε εξώστη –έκτασης 380τμ– 120 καθίσματα πολυθρόνες... Το 1933 πλουτίστηκε ο φωτισμός της εισόδου και της αιθούσης και έγινε σχεδόν κρυφός, σβήνοντας βαθμιαία... Η υπάρχουσα πλαστικότητα της οροφής, των καμπύλων θεωρείων σε συνδυασμό με τα τοξωτά ανοίγματα και τις γύψινες διακοσμήσεις της αίθουσας και της εισόδου..., του προσδίδουν πολυτέλεια και μεγαλοπρέπεια. Αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της αρχιτεκτονικής του ιστορισμού και οι αρχιτέκτονές του μένουν πιστοί στη δυτικοευρωπαϊκή αρχιτεκτονική... Υπήρξε η πρώτη αίθουσα που έπαιξε ομιλούσες ταινίες ...(1929), η πρώτη με cinemascope (1955) και η πρώτη με στερεοφωνικό ήχο τεσσάρων μαγνητικών εγγραφών.»⁷⁵² Στην ίδια κατεύθυνση, η ΜΕΕ τονίζει: «Συχνάζεται από τας ανωτέρας κοινωνικάς τάξεις των Αθηνών και εγένετο εντός ολίγου το κέντρον συναντήσεως του ωραιοκόσμου της πρωτευούσης. Εκάστη αλλαγή προγράμματος

⁷⁵¹ Η κακόπαθη οδός πρώην Οφθαλμιατρείου έχει χωριστεί σε τρία κομμάτια, μετονομασμένα σε Σίνα, Εδουάρδου Λω και Χρήστου Λαδά

⁷⁵² Ορφανουδάκης, Αίθουσες, 19-21

απετέλει αληθές κοσμικόν γεγονός».⁷⁵³ Συναφώς συμπληρώνω ότι έχει τόσο πολλή και συνεχή διαφημιστική παρουσία, ώστε στάθηκε πολύ δύσκολο να επιλέξω ποιες διαφημίσεις του να βάλω εδώ. Το «Αττικόν» θα μπορούσε να γίνει ένα βιβλίο μόνο του.

Αρχικά, φαίνεται ότι ήταν επιχείρηση του Ευταξία, πιθανώς (προ)γόνου της γνωστής πολιτικής οικογένειας. Το 1918 το εκμισθώνει η εταιρία «Σινέ Οριάν» του Γιώργου Βακαγιάννη, όπως και άλλα τρία σημαντικά σινεμά της Σταδίου.⁷⁵⁴ Το 1919 παίζει καλοκαίρι. Να μια καταπληκτική διαφήμιση που εξηγεί το γιατί και το πώς:

Σήμερα εις το **ΑΤΤΙΚΟΝ**
 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ
 ΦΑΝΤΑΣΜΑΓΟΡΙΚΗ ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ
 ΑΠΟΛΑΥΣΙΣ
 Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ **ΣΜΥΡΝΗΣ** παρά
 του Ελληνικού Στρατού και Στόλου -ΟΛΛΙ
 ΑΙ ΛΕΙΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ
 ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ – Πανζουρισμός εξ
 ενθουσιασμού – Ο Ελληνικός στρατός και
 λαός αδελφοποιούμενοι. Ο ελληνικός Στόλος,
 προσκύνημα του λαού κλπ. Το Αϊδινιον
 πυρπολούμενον. Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ
 ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΣ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ
ΔΡΟΣΙΑ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΗ ΔΙΑ
 ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΕΜΙΣΤΗΡΩΝ⁷⁵⁵

Οι προβολές συνεχίζονται. Ο πόλεμος επίσης:

ΑΤΤΙΚΟΝ
 Σήμερα
ΘΛΙΒΕΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ
 Με πρωταγωνίστριαν την ωραίαν
 ΜΠΟΥΑΦΕ.
 Και μία επίκαιρος πολεμική ταινία
«Τα εγγλέζικα κανόνια εις το μέτωπον».
 Οι πελάται του «Αττικού» πρέπει να γνωρίζουν ότι εν
 περιπτώσει ελλείψεως του φωτός της πόλεως, το «Αττικόν»
 θα κάμνη χρήση των ιδίων ηλεκτροπαραγωγικών
 μηχανημάτων⁷⁵⁶

Την ίδια χρονιά, το «Αττικόν» δηλώνει «ομιλών» στις στήλες θεαμάτων των εφημερίδων, μα είναι φυσικά παραμύθι φούρναρης. Στην ενιαία διαφήμιση της «Σινέ Οριάν», το «Αττικόν» έχει την πρωτοκαθεδρία:

⁷⁵³ ΜΕΕ τ. Β' 266

⁷⁵⁴ «Πανοραμα», Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185)/30.12.1928

⁷⁵⁵ Διάφορες εφημερίδες, 7.07.1919. Ο ελ. στρατός είχε αποβιβαστεί στη Σμύρνη το Μάη του ίδιου έτους, με αρχιστράτηγο τον Λεωνίδα Παρασκευόπουλο. Ήταν η αρχή της μικρασιατικής εκστρατείας, που τρία χρόνια μετά οδήγησε στην καταστροφή. Ο «Ελληνικός λαός» που αναφέρεται είναι, φυσικά, της Σμύρνης

⁷⁵⁶ Αθήναι, 06.10.1919. Τα κανόνια είναι, φυσικά, του ελληνικού πυροβολικού στη Μικρά Ασία

Οι κινηματογράφοι της οδού Σταδίου.

ΑΤΤΙΚΟΝ Η μπαλαρίνα	ΠΑΛΛΑΣ Το γεύμα των 12 ληστών	ΣΠΛΕΝΤΙΤ Πατέ Η κόρη των κυμάτων	ΑΠΟΛΛΩΝ Το ματωμένο τούβλο ⁷⁵⁷
-------------------------------	--	---	--

Να και δυο διαφημίσεις του 1920, η μια καλύτερη από την άλλη:

Σήμερα εις το **ΑΤΤΙΚΟΝ** ένα
δραματικώτατον ηρωικόν έργον

ΟΙ ΕΚΦΥΛΟΙ

Ζωντανή εικών των αιτιών και των
αποτελεσμάτων της κοινωνικής διαφθοράς.
Του ιδίου καταστήματος που εξεδόθη η Κ.
ΔΥ ΜΠΑΡΥ⁷⁵⁸

Σήμερα Δευτέρα **ΑΤΤΙΚΟΝ** Η
ΝΤΑΓΚ ΦΙΛΜΣ ΑΦΟΙ ΓΑΖΙΑΔΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ
ΗΧΗΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΑΔΟΥΣΑΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΑΙΝΙΑΝ ΟΙ

ΑΠΑΧΗΛΕΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ Με όλην την
μουσικήν της ομωνύμου οπερέτας και όλα τα
τραγούδια του μουσουργού Ν.

ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ. Υπόθεσις Ι.
ΠΡΙΝΕΑ, με τους διαπρεπέστερους και
καλύτερους ηθοποιούς του ελληνικού
θεάτρου.

Κύριοι: Π. ΕΠΙΤΡΟΠΑΚΗΣ τενόρος, Ι.
ΠΡΙΝΕΑΣ, Π. ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Απ.

Χρυσομάλλης, Ν. Περδίκης, Κ. Πομόνης, Β.
Αφεντάκης κλπ.

Κυρία: ΜΑΙΡΗ ΣΑΓΙΑΝΝΟΥ ΚΑΤΣΕΛΗ,
ΣΤΕΛΛΑ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ, Μαρία
Μαντινείου, Μαρία Πρινέα, Τ. Σοφιάδου,
Όλγα Βοστιτσιώτη (Ρεβέκα) κλπ.

ΓΥΡΙΣΜΕΝΗ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Πλάκα - Ψυρρή - Αγορά - Θησείων - Γκάζι -
Χαυτεία - Πλατεία Συντάγματος - Ομόνοια -
Οδός Σταδίου - Πανεπιστημίου - Τατόι κλπ.

Εσπερίδες - έρωτες - πλούτη - χοροί -
Ανάκτορα - Αθηναϊκές ταβέρνες - Φτωχοί -
Πρίγκηπες - Γαβριάδες - Πετροπόλεμοι κλπ.

Εκτός προγράμματος ΝΤΑΓΚ ΦΙΛΜΣ
ΖΟΥΡΝΑΛ 1. Η περιφορά του Εσπερινού
της Μητροπόλεως 2. Οι Αγγλοελληνικοί

⁷⁵⁷ Διάφορες εφημερίδες, 24.12.1919. Όλα τα λεφτά στον τίτλο του «Απόλλωνα»

⁷⁵⁸ Ελεύθερος Τύπος 13.04.1920

Αγώνες 3. Η παράδοσις της σημαίας υπό των
Αχέπανς εις τον κ. Πρωθυπουργόν 4. Η
επάνοδος της μίς Ευρώπης [σικ] Διδος
Διπλαράκου 5. Στρατιωτική και ναυτική
εορτή στο Στάδιον. Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΜΕΓΑΛΗ
ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΚΑΙ Η
ΑΝΥΨΩΣΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ⁷⁵⁹

Αυτή τη χρονιά, το μαγαζί το διευθύνει ο Κ. Εμπέογλου, προφανώς στέλεχος της
«Σινέ Οριάν», που διευθύνει συγχρόνως το Παλλάς Α (δες λέξη) και το Σπλέντιτ Β
(δες λέξη).⁷⁶⁰ Δυο χρόνια μετά, δημοσιεύεται αυτή η απίθανη, πολλαπλώς
συζητήσιμη διαφήμιση:

Σήμερον εις το ΑΤΤΙΚΟΝ η μεγάλη
Βιεννέζικη ορχήστρα θα εκτελέση
ΣΟΛΟΝ με **ΕΥΛΟΦΩΝΟΝ**⁷⁶¹

Δεν ασχολείται με την ταινία, πουλάει ορχήστρα και όχι ένα πιάνο όπως στα φτωχικά
σινεμά, η ορχήστρα είναι Βιεννέζικη και εμφανίζεται το ξυλόφωνο. Τώρα, πώς μια
ορχήστρα «θα εκτελέση σόλο», άδηλον. Να κι άλλη μια:

ΑΤΤΙΚΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ
10 φορές ανώτερον από τον
ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΙΝΔΟΥ⁷⁶²

Οχι βέβαια. Ποιος θυμάται αυτή την ταινία; Αντιθέτως, «Ο τάφος του Ινδού» έγινε
μέχρι εύστοχο, ειρωνικό τοπωνύμιο: είναι το ημιεγκαταλειμμένο κλειστό γήπεδο
μπάσκετ/βόλεϊ του Παναθηναϊκού στη Λεωφόρο! Το 1927, πάνε οι Βιεννέζοι, πάνε
τα ξυλόφωνα. Τι έχουμε; Έχουμε μια ταινία δίχως καν ελληνικό τίτλο, αλλά με
διεύθυνση ορχήστρας Μανώλη Καλομοίρη, παρακαλώ:

Αριστοκρατική βραδυά
ΑΤΤΙΚΟΝ
Την πραγματικώς ωραίαν γαλλικήν
ταινίαν
PROIE DU VENT
θα συνοδεύση ΟΡΧΗΣΤΡΑ 30
οργάνων υπό την διεύθυνσιν του Μ.
ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ .
Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ βαρύτονος.
Σήμερον στο **ΑΤΤΙΚΟΝ**⁷⁶³

Πρώτο βιολί τον επόμενο χρόνο 1927-28 είναι ο σπουδαίος μουσικός Κούλας,⁷⁶⁴ που
σε λίγα χρόνια, με την εισαγωγή του ομιλούντος, θα χάσει τη δουλειά του, όπως και
τόσοι άλλοι. Το Γενάρη του '28, ενώ το σινεμά παίζει το περίφημο φιλμ
«Μετρόπολις» του Φριτς Λανγκ, οι ανεκδιήγητοι φορατζήδες του ελληνικού

⁷⁵⁹ Ακρόπολις, 25.04.1920. «Υπόθεσις»= σενάριο

⁷⁶⁰ Ιγγλέσις 1920, 315, φωτοτυπία σελίδας σε Θεοδοσίου 44

⁷⁶¹ Έθνος, 10.02.1922

⁷⁶² Εστία 28.11.1927

⁷⁶³ Εστία, 25.10.1927

⁷⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 3/15.01.1928.

Δημοσίου ζήτησαν από την κυρία Βακογιάννη, τη σύζυγο του κινηματογραφικού επιχειρηματία, να πληρώσει φόρο για τη χρήση του θεωρείου της- και έγινε το σχετικό επεισόδιο.⁷⁶⁵ Να μια ακόμα διαφήμιση. Κάτω από τη φαινομενική μετριοφροσύνη, υποκρύπτεται αυταρέσκεια και σιγουριά:

ΑΤΤΙΚΟΝ

ΘΑ ΕΙΜΕΘΑ ΓΕΛΟΙΟΙ ΑΝ εγράφομεν
περισσότερα του ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ.

ΖΟΣΛΕΝ

με τον Αρμάνδον Ταλιέ.

Επαφίεται εις τους Αθηναίους να αποδείξουν
ότι γνωρίζουν να κρίνουν τα μεγάλα έργα.⁷⁶⁶

Την επόμενη σεζόν (1928-29), το σινεμά πέρασε στην εκμετάλλευση της οικογένειας Σκούρα.⁷⁶⁷ Σχολιάζει ο Λαζαρίδης: «Το νοίκιασε ο Δημήτρης Σκούρας. ... Είναι η μακροβιότερη μίσθωση κινηματογραφικής αίθουσας, μια και ο εγγονός του ο Γιώργος Σκούρας, εξακολουθεί (μαζί με τον Απόλλωνα), να το διατηρεί ως σήμερα.»⁷⁶⁸ Ο Ορφανουδάκης γράφει ότι πρώτη ομιλούσα προβολή γενικά στην Αθήνα ήταν εδώ, 22 Οκτωβρίου 1929: το μιούζικαλ «Fox follies» του Ντέιβιντ Μπάτλερ και τα απαραίτητα Επίκαιρα.⁷⁶⁹ «Η παρελούσα Τρίτη αποτελεί ιστορική χρονολογία». Τα εισιτήρια ήταν κλεισμένα για πολλές μέρες, λέει πηγή της εποχής.⁷⁷⁰ Δικαιολογημένα λοιπόν θεωρούνταν πρότυπο σινεμά: «προπολεμικά, ήταν το δεύτερο πολυτελέστερο μετά το Παλλάς».⁷⁷¹ Κι ο Χρήστος Χαιρόπουλος θυμίζει πως, όταν παίχτηκε εδώ το φιλμ «Δάφνις και Χλόη», ο πατέρας του πρωταγωνιστή (τον οποίο ο σκηνοθέτης είχε βαφτίσει αρχαιοπρεπώς «Απόλλωνα Μαρσύα!»), ένας ρολογάς από τη Θεμιστοκλέους, έκανε το σινεμά καλοκαιρινό. Γιατί; Γιατί ο γιος του είχε παίξει στο φιλμ εν αγνοία του πατέρα. Και «καταλαβαίνει λοιπόν κανείς του αγαθού ρολογά την ασυγκράτητη αγανάκτηση, όταν, περνώντας μια μέρα από την οδό Σταδίου, είδε εις τις φωτογραφίες του 'Αττικόν' τον γυιο του ημίγυμνο, με χλαμύδα, αγακαλιασμένον με μια κοπέλα, επίσης ημίγυμνη. Έγινε έξαλλος ο άνθρωπος, εσήκωσε τη μαγκούρα κι έκανε γυαλιά καρφιά την προθήκη του 'Αττικόν'. Τον πιάσανε, τον εδέσανε, τον επήγανε μέσα- εγράψαμε τότε πολλά και εύθυμα στις εφημερίδες».⁷⁷² Μια λεπτομέρεια, χαρακτηριστική της ελληνικής νοοτροπίας να ανάγει τα πάντα σε μεταφυσική βάση, διασώζει ο Λαζαρίδης: στις 27 Οκτωβρίου του 1940, το προσωπικό του ανέβαζε να κρεμάσει μια γιγαντοαφίσα για τη «Νινότσκα» με τη Γκρέτα Γκάρμπο. Τους έπεσε, σκίστηκε το κεφάλι της ηθοποιού, προσπάθησαν να την κολλήσουν, φέραν κόκκινο χρώμα να την ξαναβάψουν- και τους χύθηκε κάμποσο κόκκινο στη Σταδίου. Κι όταν την επόμενη μέρα ξέσπασε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος, αυτό θεωρήθηκε εκ των υστέρων κακός οϊωνός.⁷⁷³ Ένα φεγγάρι του '40 προσπαθεί να πουλήσει μόνο αριθμημένες θέσεις,⁷⁷⁴ σύστημα που δε φτούρησε. Στην κατοχή κάποια στιγμή, έγινε από τους Γερμανούς Soldaten Kino (ή Soldaten Kino

⁷⁶⁵ ό.π.

⁷⁶⁶ Εστία, 20.02.1928

⁷⁶⁷ Ορφανουδάκης 20. Άλλες πηγές λένε ότι ο Σκούρας το πήρε το 1929

⁷⁶⁸ Λαζαρίδης 37

⁷⁶⁹ Ορφανουδάκης 53

⁷⁷⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 29(214)/29.10.1929 και 26(211)/6.10.1929.

⁷⁷¹ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

⁷⁷² Χαιρόπουλος, Η Βραδυνή, 19.10.1968

⁷⁷³ Λαζαρίδης 136

⁷⁷⁴ Μοστράτος 23, που αντλεί από την Καθημερινή της 03.11.1948

Victoria⁷⁷⁵) οπότε, μετά από μερικές πρώτες δημοσιεύσεις στη στήλη των θεαμάτων που έγραφαν «Στρατιωτικός Κινηματογράφος»,⁷⁷⁶ εξαφανίστηκε μέχρι που έφυγαν οι Γερμανοί. Την ίδια εποχή στα υπόγειά του, εκεί όπου αργότερα δημιουργήθηκε ο «Απόλλων» Β (δες λέξη), αποθηκεύτηκαν ταινίες με προέλευση τις συμμαχικές χώρες, καθώς και ταινίες ελληνικών επικαίρων, δηλαδή ταινίες που απαγορευόταν να παιχτούν. Μετακατοχικά, οι πρώτες βρέθηκαν, όχι όμως και οι δεύτερες: τις είχαν καταστρέψει οι Γερμανοί του ταγματάρχη Βέλτσλαφ, μάς λέει επίσης ο Λαζαρίδης.⁷⁷⁷

Το 1947, «έχει κοινόν πνευματικά καλλιεργημένο, που έχει μεγάλες αισθητικές απαιτήσεις».⁷⁷⁸ Το 1955 διαφημίζει το σινεμασκόπ στις ρεκλάμες του. Εδώ και η αρχή μιας μίνι επανάστασης: «Μια Δευτέρα του 1956 που παίζεται ...η πρώτη ταινία του Έλβις Πρίσλεϋ, το Love me tender, δίνει το σύνθημα στη νεολαία να τσαλαπατήσει τις βελούδινες πολυθρόνες και να βγει χορεύοντας στους δρόμους σαν τρελή. Ανήκουστα πράγματα. Εκτόνωση ή κανιβαλισμός;...»⁷⁷⁹ Εδώ γίνεται στις 07.10.1958 η Γενική Συνέλευση της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Κινηματογραφιστών Ελλάδος.⁷⁸⁰ Κι άλλη μια, που την κάνουνε 22.02.1961,⁷⁸¹ οδηγεί σε απεργία τον άλλο μήνα. Το 1965, εδώ κλέβουν από την τσάντα κάποιας κ. Μαρίας Κοντοπούλου 20 δρχ., στη διάρκεια της προβολής.⁷⁸² Την ίδια χρονιά, στα Ιουλιανά, τα ρολά της πρόσοψης έπαθαν ζημιές, όπως άλλωστε και του «Απόλλωνα».⁷⁸³ Τέλος, επίσης το 1965, η αιφνιδιαστική άνοδος της τιμής του εισιτηρίου του από 16 στις 18 κι από τις 11.50 στις 14 δρχ (πλατεία – εξώστης) προκαλεί σε μια αντιπολιτευόμενη εφημερίδα το ερώτημα αν (και) γι' αυτό φταίει η «ψευτο - κυβέρνηση» (δηλαδή των αποστατών).⁷⁸⁴

Το 1968, με 1269 (σικ) θέσεις, χρεώνει την υψηλότερη τιμή διαφημιστικού φιλμ, 90 δρχ./μέτρο (μαζί με τον «Ορφέα» και το «Ρεξ»)⁷⁸⁵ Το 1972, έγινε διάρρηξη στην έξοδο κινδύνου επί της Χρήστου Λαδά και εν συνεχεία νέα διάρρηξη στο κατάστημα ειδών λαϊκής τέχνης - κοσμηματοπωλείο της στοάς όπου η είσοδος του σινεμά, που δε λειτουργούσε λόγω καλοκαιριού.⁷⁸⁶ Τον επόμενο χρόνο γίνεται -ίσως- το πρώτο σινεμά που λειτουργεί και σα γκαλερί, εκθέτοντας στην είσοδό του έργα του ζωγράφου Θέμου Μάιπα (πράγμα που προκάλεσε και μεταφορά του μπαρ).⁷⁸⁷ Το 1974, κάποιος θεούσος ονόματι Ν. Ρέπας μπαίνει σα θεατής στον εξώστη, έχοντας υπό μάλης κρυμένο ένα πριόνι· κι ενώ παίζεται το «Jesus Christ Superstar», μπουκάρει στην καμπίνα προβολής προσπαθώντας να πριονίσει στη μέση τη μπομπίνα. Ακολουθεί συμπλοκή με το μηχανικό, η προβολή διακόπτεται, ο Ρέπας συλλαμβάνεται και παραπέμπεται στο αυτόφωρο. Η ταινία όμως τη γλίτωσε.⁷⁸⁸

⁷⁷⁵ http://www.etelescope.gr/gr/cat09/art09_030228_02.htm

⁷⁷⁶ π.χ. Ελεύθερον Βήμα 28.05.1941

⁷⁷⁷ Λαζαρίδης 155

⁷⁷⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 8/01.12.1947

⁷⁷⁹ Λαζαρίδης 397

⁷⁸⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 17 (831), 30.10.1958

⁷⁸¹ Τα Θεάματα, 81, 14.02.1961

⁷⁸² Απογευματινή 09.03.1965. Επισήμανση του Θανάση Βέμπου

⁷⁸³ Ελευθερία 22.07.1965

⁷⁸⁴ Αθηναϊκή 14.09.1965. Θανάσης Βέμπος κι εδώ

⁷⁸⁵ Περλ και Ντην, δίχως σελιδαρίθμηση

⁷⁸⁶ Απογευματινή, 10.07.1972. Θανάσης Βέμπος κι αυτό

⁷⁸⁷ Βραδυνή 25.10.1973. Ωσαύτως Βέμπος

⁷⁸⁸ Βραδυνή 24.05.1974. Βέμπος ξανά

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 η Ε.Κ. θυμάται μια πλάκα που χάλασε την κατασκευαστική κουλτουριάρικη ατμόσφαιρα του καλού σινεμά. Παιζόταν σε πρώτη πρώτη προβολή η «Αυτοκρατορία των αισθήσεων» του Όσιμα, όπου οι πρωταγωνιστές, ως γνωστόν, επιδίδονται μεν τελικά σε ποικίλα σεξουαλικά δρώμενα, αλλά αργούν να μπουν στο ψητό. Κάποια στιγμή, «αγανακτισμένος» θεατής από την παρέα ακριβώς της εν λόγω κυρίας, ωρύεται: «Χώσ' της τον ρε παιδί μου να τελειώνουμε!». Έγινε, φυσικά, της πουτάνας, καθώς οι διαμαρτυρίες των αγανακτισμένων σμίγανε με τα γέλια των πλακατζήδων- και οι μεν και οι δε σινεφίλ, εννοείται.⁷⁸⁹

Τα τελευταία χρόνια κάνει συνεχείς ανακαινίσεις και εισάγει κάθε νέα τεχνολογία. Στη δεκαετία του '90, ήτανε «Αττικόν Renault» και συνεργαζόταν με το πάρκινγκ Ομήρου 12. Renault. Δίπλα στις βιτρίνες της Costa Boda, είχε ένα αυτοκίνητο Renault, ποικίλων κατά καιρούς μοντέλων χλιδή. Τώρα είναι Cinemax class Dolby Digital. Προβάλλει δερμάτινες πολυθρόνες στον εξώστη, οποιός έχει ακριβότερα από την πλατεία (10 € έναντι 9 € το 2007) !

Ο Νικολαΐδης, μεταξύ άλλων κινηματογραφικών διερωτήσεών του, αναρωτιέται επίσης για το «Αττικόν», έχοντας συγκρατήσει μια μικρή συγκινητική λεπτομέρεια: τι να 'γινε η ταμίας «με το ρουμπινί Αγκορά...».⁷⁹⁰ Και η Μήτσορα διατηρεί μια εναργέστατη ανάμνηση από το μπαρ του σινεμά.⁷⁹¹

Εγώ πάλι με το «Αττικόν» έχω μια περίεργη σχέση: ενώ έχω πάει αμέτρητες φορές και έχω δει αμέτρητες ταινίες και αφιερώματα, ενώ παραδέχομαι την ποιότητα και τις δυνατότητες του χώρου (υπέροχα καθίσματα, οθόνη που δεν «κόβει» τα κεφάλια, ήχος, ωραίος εξώστης και θεωρεία, εξαιρετη μοκέτα παντού, ήχος σπέσιαλ, άριστες τουαλέτες, μπαρ, δυνατότητα να βγαίνουμε από την έξοδο κινδύνου προς τη Χρήσου Λαδά όταν έχει πολύ κόσμος κλπ κλπ), παρόλα αυτά, ποτέ δεν το πεθυμάω κι αποφεύγω να δω ένα φιλμ εδώ, αν μπορώ να το δω αλλού. Ψάχνοντάς το μέσα μου, βρίσκω πιθανές αιτίες που έχουν να κάνουν με τη σχετικώς αριστοκράτ επιρροή του Συντάγματος (σε σύγκριση με την Ομόνοια), με την πολλή κυρίλα που αποπνέανε επί πολλά χρόνια οι βιτρίνες με το γυαλικό, φερειπείν της Costa Boda, με την υπερβολικά μπαρόκ έως μαυσωλιακή διακόσμηση της αίθουσας- τέτοια πράματα. Υπολήπτομαι λοιπόν το «Αττικόν», μα δεν το αγαπάω. Σαφώς προτιμάω τον πιο μοντέρνο και ανάλαφρο «Απόλλωνα». Τι να κάνουμε, άβυσσος το μυαλό του ανθρώπου.

Στις 12 Φεβρουαρίου του 2012 «μπάχαλοι» εμπρηστές τού έβαλαν φωτιά, εκμεταλλευόμενοι την αντιμνημονιακή διαδήλωση της μέρας και τα επεισόδια που ακολούθησαν. Κάηκε η πρόσοψη και η πλευρά προς τη Χρήσου Λαδά (όπου και η έξοδος κινδύνου) και κατέρρευσε η οροφή. Όπως με διαβεβαίωσαν πυροσβέστες (έκανα ρεπορτάζ την επόμενη μέρα, ενώ κάπνιζε ακόμα το κτίριο, και δημοσίεψα τα σχετικά στην «Άθηνς Βοις»)⁷⁹² η κυρίως αίθουσα τη γλίτωσε, όπως άλλωστε και του συστεγαζόμενου «Απόλλωνα». Όταν κάηκε, έπαιζε το φιλμ «Κι ο κλήρος έπεσε στον Σμάιλι». Επί πολύν καρό κατόπιν, οι εφημερίδες, στη στήλη των κινηματογράφων, αναφέρονε το «Αττικόν», με την πληροφορία «Κλειστό λόγω επισκευών». Μετά εξαφανίστηκε κι αυτά.

⁷⁸⁹ Ε.Κ., συνέντευξη

⁷⁹⁰ Νικολαΐδης, 166

⁷⁹¹ Μήτσορα 106

⁷⁹² «Δίδυμοι πύργοι»

Το Σεπτέμβριο του 2013, το «Αττικόν», όπως και ο «Απόλλων», είναι κλειστά σινεμά. Η συνέχιση της λειτουργίας τους καρκινοβατεί. Ο φίλος μου ο Δημήτρης Ρηγόπουλος έγραψε σχετικά: «Υπαρκτός είναι ο κίνδυνος να χάσουν και τη νέα κινηματογραφική χρονιά οι κινηματογράφοι Αττικόν και Απόλλων. Το Ίδρυμα Δεκόζη Βούρου, στην ιδιοκτησία του οποίου ανήκει το διατηρητέο κτίριο της οδού Σταδίου, έχει συγκεντρώσει τα τρία τέταρτα του συνολικού ποσού που απαιτείται για την αποκατάσταση του ισογείου και τις εργασίες αντιστήριξης της πυρπολημένης οικοδομής.

Εξαρχής το Ίδρυμα Δεκόζη Βούρου έκανε γνωστή την αδυναμία του να αναλάβει το κόστος των εργασιών αποκατάστασης. Στην πορεία αναζητήθηκε μια πιο ρεαλιστική λύση, που θα εξασφάλιζε την επαναλειτουργία των δύο κινηματογράφων. Με βασικούς πόρους την αποζημίωση της ασφαλιστικής εταιρείας «Εθνική Ασφαλιστική» θα προχωρούσε τόσο η εκπόνηση της αρχιτεκτονικής μελέτης (από το γραφείο Betaplan) όσο και οι ίδιες οι εργασίες. Η μελέτη ολοκληρώθηκε, η οικοδομική άδεια εκδίδεται από μέρα σε μέρα, αλλά τα χρήματα που έχει στη διάθεσή του το Ίδρυμα δεν επαρκούν. Το κόστος της «μίνι αποκατάστασης» υπολογίζεται στο 1.000.000 ευρώ και έχουν συγκεντρωθεί 750.000».⁷⁹³

Ενδεικτικές ταινίες: «Η μοδιστρούλες» Σουζάν Γκραντέ, «Η ωραία Οττερό εις «Το φθινόπωρον του έρωτος», «Η δις Μοντεχρήστου», «Ο Ανδρέ Κορνελίς», «Τόσκα», Η Μπερτίνη εις την «Αλαζονείαν», «Η κυρία Αρλεκίνου», Η Μενικέλη εις τον «Κήπον της ηδονής», «Ο εξαγνισμός» του Μωπασάν, Η Μπερτίνη [σικ, σκέτο], «Το υπ. αρ. 13 όχημα», «Η τυφλή τραγουδίστρια», «Αντίο νεότης», «Η οδός του φωτός», Το τέλος των «Δύο ορφανών», «Η Καλλιντά», «Γαμπρός από πείσμα», «Η δύναμις του γοήτρου» (1919), «Καρτιέ Λατέν», «Η δίψα του χρυσού» με την Ντολόρες ντελ Ρίο, «Η γροθιά του σακάτη» η πρώτη ελληνική ομιλούσα ταινία, «Ο αρχισιδηρουργός» με την Μενικέλη, «Ο πρίγκιψ Ερρίκος», «Η ειρωνεία της ζωής», «Σατανική ραψωδία» με την Μπορέλλη, «Η αυταπάρνησις» + «Η προίκα της Αννούλας» (1920), «Αι γυναίκες των άλλων», «Η βασίλισσα του άνθρακος» με την Ζακομπίνη, «Η Ανατολική ψυχή», «Λι Χανγκ ο σκληρός», «Οι κατακτηταί», «Ο ανηλεής δικαστής» ακατάλληλον δια νευρασθενικούς, «Ο χορός της πριγκιπίσσης Αλίκης», «Το '93» του Βίκτωρος Ουγκώ, «Η Ντολορέττα», «Το σφάλμα της Οδέτης Μαρσάλλ», «Το άνθος των Ινδιών» (1921), «Η κόρη του αλκοολικού» με Βιεννέζικην ορχήστραν, «Η μοντέλλα» (σικ!) με την Βεργγάνη, «Η μωρά παρθένος» με την Μ. Ζακομπίνη, Σήμερα Οδέτη- Μπερτίνη. Την Δευτέραν νεώτατον έργον «Η εκδίκησης του Ταρζάν», «Η σφιγξ» με την Μπερτίνη, «Ο υπολοχαγός των λογχοφόρων», «Ο ανηλεής δικαστής» Ακατάλληλον δια νευρασθενικούς, «Χαμένη» με την Διάναν Καρέν, «Η καταστροφή», «Ο Γολγοθάς» με άσμα του Μ. Μωραϊτη, «Η Λαυρεντία», «Ρόζα Μπερντ» με την Έννυ Πόρτεν, «Το τάξιμον» (1922), «Το ώμορφο κορίτσι» + Σαρλώ, «Το θύμα του έρωτος» με την Λουσί Ντορσίν, «Το δράμα του έρωτος», Η Μενικέλη εις την «Ιστορίαν μιας γυναίκας», «Η τρελλή μητέρα», «Η γυναίκα και ο άνδρας» (1923), «Ζενεβιέβη», «Η χειρομάντις» με την Ματζίνη, «Βασιλικόν διαζύγιον» α' και β' εποχή (1924), «Η πριγκίπισσα Νάντια», «Ο αετός των θαλασσών», «Κβο βάντις» (1925), «Ο Γιάννης με τις δύο γυναίκες», «Η λέχη των αγάμων», «Τα εγκληματικά χέρια», «Η νήσος των πειρατών», «Η καταγιγίς», «Η χορεύτρια με τα χρυσά πόδια» + «Η κηδεία του Βαλεντίνο», «Ο

⁷⁹³ Ρηγόπουλος, Αττικόν

χρυσοθήρας», «Αθώα αμαρτωλή», «Ο κύριος Μπωκαίρ» με τον Βαλεντίνον, «Ο χρυσοθήρας» δράμα 10 πράξεων με τον Σαρλώ, Κοντέσα Μαρίτσα», «Όνειρον ειρήνης νυκτός» (1926), «Μοιραία αγάπη» Γκρέτα Γκάρμπο (ομιλών), «Φαιδώρα», «Το φάντασμα του Λούβρου», Ορχήστρα Λαϊκών Συναυλιών, «Θέμα τύχης», «Ο γνωστός Γιάννης με δυο γυναίκες» (ο εντός εισαγωγικών τίτλος θα έπρεπε ν' αρχίζει στην τρίτη λέξη), «Ο Ρομπέν των δασών» (1927) «Με το στατιό θα...» (γαμώ τους τίτλους!), «Μονομαχία», «Το παρελθόν ενός ανθρώπου», «Κλεισμένα χείλη», «Η κυρία δε θέλει πεια», «Οι σωματέμποροι», «Ζοσλέν», «Γέλα παληάτσο», «Γυμνή λαίδη εις το τρελλό Βερολίνο», «Μαύρος παράδεισος», «Ο γαμήλιος πέπλος», «Φλοριντά» με την Πόλα Νέγκρι (1928), «Το φάντασμα του Λούβρου», «Μοιραία αγάπη» με την Γκρέτα Γκάρμπο, «Ο εχθρός», «Γυμνή λαίδη στο τρελλό Βερολίνου», «Η λευκή σκλάβια», «Ζωντανόν πτώμα» (1929), «Ανοιξιάτικες αγάπες», «Ο τρελλός τραγουδιστής», «Εις την χώραν του μειδιάματος», «Στο γκρέμισμα ενός κόσμου» (1930), «Δυο καρδιές, μια ψυχή» Τζένυ Σιντ γαλλική ομιλούσα, «Δάφνις και Χλόη», «Αερομαχία στο Δυτικόν Μέτωπον» (1931), «Τρέιντορ Χορν», «Τιτάνες του αέρος», «Μάτα Χάρι» Γκρέτα Γκάρμπο, «Γοητεία» (1932), «Υγρός τάφος», «Παιδί ως εκ θαύματος», «Η μάσκα του Φου Μαντσού», «Ο νικητής», «Γκραν Οτέλ» (1933), «Το λυκόφως των τσάρων» + «Ρασπουτίν», «Βασίλισσα Χριστίνα», «Ο κυρίαρχος της ζούγκλας», «Ο ωραίος φοιτητής» Ραμόν Νοβάρρο, «Περιπέτεια στη Χονολουλού», «Οι άθλιοι» του Βίκτωρος Ουγκώ (1934), «Εύθυμη χήρα» + Η αναχώρησις δια το Λονδίνον του βασιλέως Γεωργίου του Β' - Αύριον εκτός προγράμματος η σημερινή υποδοχή του βασιλέως Γεωργίου του Β' με όλες τις λεπτομέρειες,⁷⁹⁴ «Εύθυμη χήρα» με τη Ζανέτ Μακδόναλ, β' εβδομάς, «Το τελευταίο βαλς του Στράους», «Μαύρα μάτια» με τον Χάρυ Μπωρ, «Οι άθλιοι» ολόκληροι (1935), «Τάρας Μπούλμπα», «Άνθρωποι εν κινδύνω» (1936), «Μην κοιμηθής πριν σε φιλήσω», «Δημόσιος ήρωας Νο 1», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» (1937), «Νοσταλγία», «Ο πειρατής», «Η μυστηριώδης κυρία» και «Στους υπονόμους των Παρισίων» (1938), «Σπασμένο κρίνο» Ντόλυ Χάαλζ, «Οι γύπες των θαλασσών», «Λευκή σκλάβια» (1939), «Η μεγάλη χίμαιρα», «Ο πόνος της αγάπης», «Τζέσσυ Τζέημς, ο εκδικητής», «Δραπέται του θανάτου», «Μυστική αποστολή», «Δεσπονίς μητέρα» (1940), «Η ταβέρνα της Ζαμάικα», «Ο αετός των συνόρων», «Καταγωγή της Σεβίλλης» «Πύρινος χείμαρρος» «Παρέλασις του Χολλυγουντ» (1941), «Κεντάκη» (1944), «Πράκτορες της Μόσχας», «Στην κόλαση των τροπικών», «Η αρχή του τέλους», «Είμαι ένας ξένος», «Απόκληροι της ζωής» «Γολγοθάς» (Πάσχα), «Ουράνιο τόξο» (1945), «Πιν απ γκερλ», «Στην κόλαση της Δουγκέργκης», «Στις γέφυρες του Σηκουάνα», «Λάουρα» (1946), «Νύχτα γεμάτη έρωτα», «Υπερφυσική μπεμπέκα», «Είσαι δική μου», «Σοπέν», «Αιχμάλωτοι του παρελθόνος», «Μορφές στην καταγίδα», «Ψυχές στην ομίχλη» (1947), «Το νησί του παραδείσου», «Ανοιξιάτικα καπρίτσια», «Πικαντίλλυ» (1948), «Το σταυροδρόμι της αμαρτίας», «Το σπίτι των ξένων», «Μας ενώνει η αγάπη του παιδιού μας» (1949), «Το μυστικό μιας γυναίκας», «Ο ουρανός ας περιμένη», «Η νύχτα έχει χίλια μάτια», «Το πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα», «Η μαμά εκπαιδεύεται» + «Αθάνατη Ελλάδα»,⁷⁹⁵ «Σταχτοπούτα» (1950), «Μαύρη πεταλούδα», «Γεννημένη για το κακό» Τζόαν Φονταίν, «Η παγίδα της ηδονής» (1951), «Ο ξένος», «Βρετανία», «Κατάσκοπος της Τεργέστης», «Ο Βασιλιάς της Ασίας», «Προσοχή η εφορία», «Στη λάμψη του μεσημεριού» (1952), «Όταν ξυπνούν οι πόθοι», «Αμαρτωλό παρελθόν», «Πιστεύουμε στον έρωτα» (1953), «Δημήτριος και Μεσσαλίνα», Σινεμασκόπ «Ο χιτών», «Χαρούμενο ξεκίνημα» (1954), «Ρώμη,

⁷⁹⁴ Έθνος 25.1.1935

⁷⁹⁵ Είναι πατριωτικό φιλμάκι (Μοστράτος 46). Ο εμφύλιος πόλεμος έχει λήξει μόλις λίγους μήνες πριν

Παρίσι, Μόντε Κάρλο», «Μεγαλοφυΐα και παραφροσύνη», «Το ρετιρέ του εγκλήματος» Τζωρτζ Ραφτ, Τζην Τίρνυ, «Ο Αιγύπτιος» περιπ. Βίκτωρ Μάτσιουρ (1955), «Στάσις λεωφορείου» έγχρ. δράμ. Μαίρυλιν Μονρόε, «Ο δράκος» ελλην., «23 βήματα», «Το μαργαριτάρι του Ειρηνικού» (1956), «Όλα για τον άνδρα», «Ερόικα», «Αίμα στο πράσινο μαντήλι», «Smiley» (1957), «Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού», «Το κλειδί του μυστηρίου», «Οι Βίκινγκς» (1958), «Όταν είσαι 18 χρονών», «Είναι σπουδαίο να ξέρεις τις γυναίκες», «Το πανδοχείον της 6^{ης} ευτυχίας», «Καλημέρα ζωή» (1959), «Ακατάλληλα δι' ανηλίκους», «Η μοίρα των ηρώων» έγχρ. δραμ. σινεμ. περιπ. Στούαρτ Γκραϊντζερ. Τζων Γουαϊν, Καπισίν, Έρνι Κόβακς, Φαμπιάν, «Οι ασυγχώρητοι» έγχρ. δραμ. σινεμ. περιπ. Μπαρτ Λάνκαστερ, Ωντρεϋ Χέμππορν, Ωντν Μόρφυ, Τζων Σάξτον (1960), «Κορώνα Νέγκρα», «Τα απόρρητα της Νυρεμβέργης», «Βασανισμένα κορμιά» έγχρωμο, δραματική περιπέτεια Έλβις Πρίσλεϋ, Γκ. Γιαγκ, Λόλα Ωλμπραιτ, «Η μοίρα των ηρώων», «Αντίο για πάντα», «Οι αταίριαστοι» (1961), «Οι 3 λοχίαι», «Διακοπές ενός παντρεμένου», «Τζέσικα» (1962), «Σκόντανα, γλύστηρησα και έπεσα», «Ο 4^{ος} άνθρωπος», «Βαριετέ» έγχρ. δράμ. σινεμ. Μπαρτ Λάνκαστερ, Τζίνα Λολομπρίτζιντα, Τόνυ Κέρτις, «Μαίρυλιν» (1963), «Λονδίνο καλεί πράκτορα 93» κατασκοπίας, «Ο Έντν εναντίον των ριφιφι» παρωδία περιπέτειας, «Ο μπαμπάς μου και η γλυκιά ζωή», «Η μεγάλη χίμαιρα» (1964), «Πώς να δολοφονήσετε τη γυναίκα σας», «Για τα μάτια μιας Σπανιόλας» (1965), «Ο Τσάρος του εγκλήματος», «Τζέιμς Μποντ 007 εναντίον Δρος Νο», «Διακοπές στο Παρίσι», «Καρναβάλι με τον Πρίσλεϋ» (1966), «Το καπρίτσιο», «Ο κλέφτης» Λουί Μαλ, «Ο ναύτης του Γιβραλτάρ» περιπ. Ζαν Μορώ (1967), «Ερωτες γυναικών», «Σούγκαρ κλοτ», «Ζήσε για τη ζωή», «Τα 7 αμαρτήματα» (1968), «Στο κατώφλι της αμαρτίας», «Τρέλες του Απρίλη», «Ο κίτρινος τσάρος» (1969), «Το γράμμα του Κρεμλίνου», «Υπό τας διαταγές του Ναπολέοντος», «Λέων ο έσχατος» (1970), «Οι αλήτες», «Κορντόμπα» (1971), «Στη ζούγκλα των χαμένων τεράτων», «Το Δεκαήμερον», «Τζαίμς Μποντ πράκτωρ 007 εναντίον Δρος Νο» (1972), «Για το μεγαλείο ενός έθνους», «Ο σκορπιός» 2^α εβδομάς, «Τα πάντα γύρω από το σεξ», «Η ώρα του τσκακαλιού» (1973), «Μίστερ Μαζέστικ», «Η τρέλα του μεγαλείου» (1974), «Η πρώτη σελίδα», «Κινέζοι στο Παρίσι», «Φρανκενστάιν τζούνιορ» (1975), «Η ναυμαχία του Μιντγουαϊή», «Η εκδίκησης είναι δική μου», «Ο ταξιτζής», «Το άλλο γράμμα» (Κυριακή πρωί, δημόσια προβολή, διοργανωτής ο ίδιος ο ευαίσθητος σκηνοθέτης Λάμπρος Λιαρόπουλος), «Ο πιο πονηρός αδελφός του Σέρλοκ Χολμς» (1976), «Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη», «Κινγκ Κονγκ» (1977), «Το θερίο», «Ένα Ζέππελιν γεμάτο τραγουδία», «Ο ήλιος γελάει κόκκινα» (1978), «Το φάντασμα», «Παιχνίδι για δολοφόνους», «Μπάτσος ή αλήτης» (1979), «Ρόκυ» Νο 2, «Ερωτική παραζάλη», «Να είσαι εκεί κύριε Τσανς», «Ηρεμες ήταν οι αυγές» (1980), «Οι απέναντι», «Κολύς: αστυνόμος μαπαρούφας», «Ο θυρωρός της νύχτας», «Τελική αναμέτρηση», «Ένας επιθεωρητής κατηγορεί» (1981), «Ένα τρελό τρελό θηριοτροφείο», «Ένας δολοφόνος πέρασε» (1982), «Υπόθεση Νταντών», «Η διεφθαρμένη ζωή της λαίδης Μπάρμπαρα», «Η ετυμηγορία» του Λιούμετ (1983), «Πράσινη πέτρα», «Οπωσδήποτε την Κυριακή», Πανόραμα Ελληνικού Κινηματογράφου, «Γεντλ», «Ρεβάνς» (1984), «Έγκλημα στο Γκόρκι παρκ» «Τζ. Μποντ Πράκτωρ 007 Ζεις μονάχα δυο φορές», «Το μέλλον είναι γυναίκα», «Χάρυ και υιός» «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 2 (1985), «Διακοπές made in America», «Κάνε με δική σου», «Οθέλλος» (1986) «Κασταγουαϊή», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας», «Παράθυρο στην κρεββατοκάμαρα», «Σιντ και Νάνσυ», «Στην έξαψη του πάθους» (1987), «Μπαρφλάυ», «Ένας κόσμος χωριστά», «Ελπίδα και δόξα», «Οι σκληροί δε χορεύουν» (1988), «Εργαζόμενο κορίτσι», «Μύστικ πίτσα», «Σκάνδαλο», «Ραντεβού με το θάνατο» (1989), «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007

Προσωπική εκδίκηση», Κλειστόν λόγω Μεγάλης Εβδομάδος, Συναυλία Νταλάρα (1990), «Πράσινη κάρτα», κλειστό, «Χορεύοντας με τους λύκους», «Πώς έριξα τη Ρέιτσελ» (1991), θέατρο (1992), «Ινδοκίνα», «Ονειρεύομαι τους φίλους μου», «Άγριες νύχτες» (1993), «Γαμήλιο πάρτι», «Λευτέρης Δημακόπουλος», «Wolf», «Πρόσωπα», «Ο εραστής της κομμώτριας», «Άρωμα πράσινη παπάγιας», Σινεμυθολογία 45 ελληνικές ταινίες: «Το χόμα βάφτηκε κόκκινο», «Ιφιγένεια», «Ακατανίκητοι εραστές» κλπ (1994), «Ποκαχόντας», «Ο Άγιος Βασίλης μου», «Ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος», «Η Μύριελ παντρεύεται», «Crimson Tide», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» (1995), «Λαγκάρντερ, ο σωματοφύλακας», «Μαίρη Ράιλυ», «Ματίλντα», «Η ζωή ενάμιση χιλιάτικο» (1996), «Η παγοθύελλα» δραμ., «Ντιντιέ», «Όλα του γάμου δύσκολα» (1997), «Ολέθρια σύγκρουση», «Κάτι τρέχει με τη Μαίρη», «Ο άνθρωπος με το σιδηρούν προσωπίον», «Κατά μέτωπο» (1998), «Μάτια ερμητικά κλειστά», «Austin Powers: Ο κατάσκοπος που με κουτούπωσε», «Ανοιχτοί λογαριασμοί», Νύχτες πρεμιέρας κάθε μέρα τέσσερις ταινίες: «Βροχή, χαλάζι και έρωτας», «Το σύνδρομο του Σταντάλ», «Ιμαλάια», «Ο ιδανικός συζυγος» (1999), «Οι επτά σαμουράι», «Το κουρδιστό πορτοκάλι», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Θάνατος στη Βενετία» (2000), «Κάτω απ' την άμμο», «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Βροχή», «Ο έβδομος ήλιος» (2001), «Ένας υπέροχος άνθρωπος», «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Παράδεισος» (2002), «Σικάγο», «Δυο εβδομάδες προθεσμία» (2003), «Ο τελευταίος σαμουράι», «Κατάσκοποι», «Σκοτεινό ποτάμι» (2004), «Ο χαρταετός», «Οι ατέλειωτοι αρραβώνες», 5^η διεθνής συνάντηση αρχαιολογικής ταινίας, Νύχτες πρεμιέρας (γενικά) (2005), «Οι αδελφοί Γκριμ», «Άνιση μάχη», «Εκτός τροχιάς», Φεστιβάλ γαλλόφωνου κινηματογράφου, «Η χορωδία του Χαρίτωνα», Νύχτες πρεμιέρας, «5 λεπτά ακόμα» (2006), «Μια μέλισσα τον Αύγουστο», «Γράμματα από την Ίβο Τζίμα», «Βαμμένο πέπλο», «Περσέπολις» (2007), «El Greco», «Bank Bang», «Η τριλογία του κόσμου: Το αστέρι του Βορρά», «Η δολοφονία του Τζέσε Τζέιμς από τον δειλό Ρόμπερτ Φορντ» (2008), «Ο δρόμος της επανάστασης», «Slumdog Millionaire», «Illuminati: Οι πεφωτισμένοι», «Τζούλι & Τζούλια», «Ό,τι κάτσει» (2009), «Η μεγάλη ζωή», «Το νησί των καταραμένων», «LOL», «Ο μικρός Νικόλας» (2010), «The tourist», «Απώλεια», «Μεσάνυχτα στο Παρίσι», «Πρέπει να μιλήσουμε για τον Κέβιν», «Ξαφνικός έρωτας» (2011) «J. Edgar», «Schirlock Holmes 2: Το παιχνίδι των σκιών», «Κι ο κλήρος έπεσε στον Σμάιλι», Κλειστό λόγω επισκευών. Σε λίγο καιρό μαζί σας... (2012).

Αττικόν Γ Θερινό προπολεμικό σινεμά, αγνώστων λοιπόν στοιχείων. Μπορεί και εκτός Δήμου Αθηναίων.

Μοναδική παρουσία: «Μέσα στη θύελλα» (1926).

Αττικόν Δ Προπολεμικός καλοκαιρινός κινηματογράφος της (πλατείας) Κυψέλης (όπως το γράφανε οι εφημερίδες) που πρωτόπαιξε ταινίες το 1934 και συνέχισε εδώ πιθανώς μέχρι και το 1959, οπότε και μετακινήθηκε λίγο πιο κάτω (δες Αττικόν Ε). Είμαι κάθε άλλο παρά βέβαιος για τη χρονολογία της μετακίνησης. Το ψάξιμο για τον εντοπισμό του γρήγορα οδήγησε στην ίδια την πλατεία Κυψέλης αρ.14 (επίσημως Κανάρη) και Καλογερά 20, στην πολυκατοικία όπου σήμερα (2006) το Ταχυδρομείο.⁷⁹⁶ Στην κολητή γωνία, Φωκίωνος Νέγρη και Πλατείας, η Αδάμ γράφει

⁷⁹⁶ Συνεντεύξεις με τους εξής: ο γέρον σερβιτόρος τού επί της πλατείας καφενείου «Κοσμικών», ο σουβλατζής του ψητοπωλείου «Αβράμης», η περαστική κ. Χειμωνάκου, ο Βλάσσης Θεοδωρόπουλος και ο Δημήτρης Πηλιούσης. Επίσης χειρόγραφο της Σοφίας Σιδηρουργού

ότι βρισκόταν το ομώνυμο καφενείο,⁷⁹⁷ προφανώς βαφτισμένο λόγω του σινεμά. Κινηματοθέατρο και καφενείο ανήκαν στην οικογένεια Μπάκα, που έμενε πάνω από το καφενείο.⁷⁹⁸

Ο χώρος είχε εγκαινιαστεί ως θέατρο μόλις ένα χρόνο νωρίτερα: «Η γνωστή καλλιτέχνις κ. Ζοζώ Νταλμάς απέκτησε ιδιόκτητον θέατρον παρά το τέρμα Κυψέλης... Εις το νέον θέατρον...» κλπ κλπ.⁷⁹⁹ Αυτό το ξέρουμε γιατί οι εφημερίδες της επόμενου καλοκαιριού γράφουν «Αττικόν» (Κυψέλη, πρώην θέατρον Ζοζώς Νταλμάς). Το «Αττικόν» ξεκίνησε λοιπόν το 1934 σαν επιχείρηση της Σκούρας φίλμς, υπό το Δημήτρη Σκούρα⁸⁰⁰ αλλά αργότερα το συνέχισε ο Σπύρος Αθανασίου Σκούρας, ο λεγόμενος Μπέκος (αυτά το λιγότερο από το 1950),⁸⁰¹ επί των ημερών του οποίου μετακινήθηκε. Πάντως ασφαλισμένος λόγω αυτού το σινεμά φέρεται, το 1947, άλλος Σκούρας: ο Κώστας.⁸⁰² Εννοείται ότι η ονομασία του προέρχεται κατευθείαν από το ισχυρό χειμωνιάτικο «Αττικόν» Α΄ της Σταδίου, που το εκμεταλλευόταν ήδη η ίδια οικογένεια. Το κυψελιώτικο ανήκε στην Α΄ - Β΄ προβολή. Το καλοκαίρι του 1950, οπότε το «Ριάλτο» παίζει βαριετέ, ετούτο δω τονίζει: «Ο μοναδικός εφέτος κινηματογράφος της Κυψέλης».⁸⁰³ Ιδού μια από τις σπανιότητες προπολεμικές διαφημίσεις του:

Α Τ Τ Ι Κ Ο Ν
ΚΥΨΕΛΗΣ
 (πρώην θέατρον Ζωζώς)
 Σήμερον ο συνταράξας τον κόσμον ρωσικός κολοσσός
ΛΥΚΟΦΩΣ ΤΩΝ ΤΣΑΡΩΝ -ΡΑΣΠΟΥΤΙΝ
 Τζόαν Έθελ – Λιονέλ Μπάρρυμορ⁸⁰⁴

Μου λέει ο Λευτέρης Ξανθόπουλος: «Αγαπούσαμε πολύ το Αττικόν. Σαν στοά ήταν η είσοδος του πάνω στην πλατεία και δίπλα του, στη γωνία με τη Φωκίωνος, ήταν ένα μεγάλο καφενείο. Καφενείο ηρωικό, ξημεροβραδιαζόμασαν εκεί, φλιπεράκια και μπιλιάρδα. Υπήρχανε κι άλλα τα υπόγεια φλιπεράκια, επίσης κοντινά. Στο σινεμά μπαίναμε από την πλατεία. Πλατύ και μεγάλο σινεμά, η οθόνη φάτσα, χαλίκι και πολύ πράσινο. Υπήρχε και μια έξοδος προς Φωκίωνος. Το ‘Αττικόν’, όπως και το ‘Κυψελάκι [δες λήμμα] στο τέλος της σεζόν έκανε πάντα τη λεγόμενη ‘Ευεργετική υπέρ του προσωπικού’, έπαιζε δηλαδή δύο έργα με ένα εισιτήριο. Αυτό το περιμέναμε και πηγαίναμε κάθε βράδυ, κάθε βράδυ, με το κρύο, με τη βροχή. Όταν έβρεχε, σηκωνόμασταν όρθιοι και βάζαμε τις καρέκλες πάνω απ’ το κεφάλι μας. Τα δύο αυτά σινεμά βγάζανε ταμπλό πάνω από τη Σχολή Ευελπίδων, εκεί που τώρα είναι ένα σχολείο. Υπήρχε τότε ένα περίπτερο εκεί και πλάι στο περίπτερο, τα ταμπλό. Κοιτάζαμε τι παίζανε και πηγαίναμε.»⁸⁰⁵

⁷⁹⁷ Αδάμ 100

⁷⁹⁸ Αδάμ 107

⁷⁹⁹ Η Πρωία, 22.6.1933. Για την οποία λέγεται ότι είναι η ξανθιά πάνω στα τσιγάρα Sante και ότι υπήρξε ερωμένη του Κεμάλ Ατατούρκ.

⁸⁰⁰ Πατέρας 164

⁸⁰¹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

⁸⁰² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

⁸⁰³ Πρόγραμμα του έργου «Είδα τον δολοφόνο», με έμμεση (λόγω άλλων αναφερόμενων ταινιών στα προσεχώς) χρονολόγηση: 1950

⁸⁰⁴ Ακρόπολις, 08.06.1934

⁸⁰⁵ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

Γράφει η φίλη μου Σόφη Σιδηρουργού: «Το ‘Αττικόν’ είχε μια επιβλητική είσοδο, θαρρώ με μαύρη καγκελωτή πόρτα. Δίπλα στην είσοδο υπήρχε το καφενείο ‘Αττικόν’ που έβγαζε και τραπεζάκια στην πλατεία και είχε και παγωτό κασάτο. Σ’ αυτό το κτιριακό συγκρότημα, στο υπόγειο, με είσοδο απ’ την οδό Καλογερά ήταν το ζαχαροπλαστείο ‘Ρας Ταφάρι’.⁸⁰⁶ Κατέβαινες μια τσιμεντένια απότομη και μεγάλη σκάλα. Μια φορά πήγα με τη λαίμαργη αδελφή μου και πήραμε σεράνο... Δε θυμάμαι να πήγα ποτέ στο ίδιο το παλιό ‘Αττικόν’.»⁸⁰⁷

Ενδεικτικά φιλμ: «Γυναίκα – πειρασμός», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Υγρός τάφος» (1934), «Κορίτσια για παντρεία», «Θύματα της κρίσεως» + Χονδρός – Λιγνός, «Καζανόβας», «Ντορίτα» (1935), «Ένα κορίτσι που δεν ξεχνιέται», «Ο μικρός Ιάκωβος», «Αυτοκρατορικός δρόμος», «Η επιφυλακή» (1936), «Μόσχα – Σαγκάη», «Πιέρ Γκυντ», «Μελωδίες και ρυθμοί», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Μετά την ανάκριση» (1937), «Η Μασκώτ των λογχοφόρων», «Ερωτικό κοκτέιλ», «Νοσταλγία», «Ο κοντρολέρ των βαγκόν λι» (1938), «Ζέζεμπελ, άνθος του κακού», «4 υπέροχα κορίτσια», «Το μαρς των απομάχων», «Ο κουρσάρος», «Μουσική για την κυρία» (1939), «Ταξιαρχία του Βορρά», «Η μασκώτ των λογχοφόρων» Σίρλεϋ Τεμπ (σικ), «Απρόοπτα της Νέας Υόρκης», «Ο τρομοκράτης», «Πίσω από τα σίδερα» (1940), «Ο κατάδικος», «Ουσσάρου», «Το δράμα μιας αμαρτωλής» (1941), «Διαγωγή μηδέν», «Μόζαρτ», «Περιπέτεια ενός ιππότη», «Ρομαντικές βραδιές» (1942), «Ο νόμος της στέππας», «Μεγάλη σκιά», «Εύθυμος πρίγκηψ», «Ριγκολέττος», «Δις δυναμίτις» (1943), «Ο δολοφόνος κατοικεί στο 21», «Τυφλός άγγελος», «Το αηδόνι της Πράγας», «Όταν η σαρξ προστάζει», «Γαλάζια μάσκα» (1944), «Αϊρέν», «Αεροπόροι στην λεγεώνα», «Δυο κοθώνια», «Η βίλλα με τα νούφαρα», «Δημοκράτης» (1945), «Νύχτες τ’ Απρίλη», «Μπω Ζεστ», «Μαντάμ Κιουρί», «1000 και μια νύχτες» (1946), «Το πέτρινο λουλούδι», «Μαντόννα των 7 φεγγαριών», «Ανταρσία», «Τρελλή αγάπη» (1947), «Υποψίες», «Χονγκ Τονγκ» [σικ], «Αίμα στον Αμαζόνιο», «Ο πύργος της σιωπής» (1948), «Τυφών», «Ηρωική επίθεση», «Ο αγύρτης», «Άμπερ για πάντα» (1949), «Πρώτη απογοήτευση», «Κόρη του Ποσειδώνας», «Το σπίτι των τριών κοριτσιών» + Χονδρός Λιγνός «Μπαμπάδες της συμφοράς», «Θύελλα στο φάρο» ελληνικό, «Αμάρτησα για το παιδί μου» ελληνικό, «Αγάπη και έγκλημα σμίγουν», «Ο υπεράνθρωπος» (1950), «Η διεφθαρμένη», «Αίμα και ηδονή», «Απαγωγή στην Κρήτη», «Εκείνες που δεν πρέπει ν’ αγαπούν» (1951), «Χωρίς στοργή», «Κλειστά παράθυρα», «Ολιβερ Τουίστ», «Πανδώρα», «Συγχώρεσέ με αγάπη μου» (1952), «Υποχώρησις κόλασις» πολεμικόν Φρανκ Λόβτζοϋ, «Μια αγάπη που έσβησε», «Λόρδος Βύρων» ελληνική ταινία, «Αστυνομική περίπολος 13», «Εναντίον όλων των σημαίων» πειρατικόν Τζεφ Τσάντλερ, «Ο κυρίαρχος του κόσμου» (1953), «Το χρυσό γεράκι», «Άγνωστος», «Κατηγορώ τους γονείς μου», «Το τελευταίο βέλος» (1954), «Γλυκειά μου Ίρμα» Μάρτιν – Λιούις κωμωδία, «Ο παίκτης» δράμα Γρέγκ. Πεκ, «Από εξ μείναμε δύο» ελλην., «Οδύσσεια» ιστορ. Κερκ Ντάγκλας, «Ιππότες της κολάσεως», «Δατς αμόρε» μουσικό Ντην Μάρτιν (1955), «Μαύρος πειρατής», «Τελευταία φορά που είδα το Παρίσι», «Μαύρη σπείρα», «Γαμπροί με δόσεις» (1956), «Τα μαναβάκια», «Μια σφαίρα για τον τύρρανο», «Ο εκδικητής», «Είμαι μάγκας και ομορφόπαιδο», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Και οι ήρωες κλαίνε» (1957), «Αετοί της κατασκοπείας», «Μεγάλε μου έρωτα», «Διακοπές στην Αίγινα», «Η νύφη της θάλασσας» σινεμασκόπ Τζόαν Κόλινς, «Ψιλό γαζί»

⁸⁰⁶ Ποιος ξέρει γιατί επιλέχτηκε η αιθιοπικής αυτής έμπνευσης ονομασία

⁸⁰⁷ Σόφη Σιδηρουργού, σημειώσεις

(1958), «Το μεγάλο τσίρκο», «Όταν είσαι 18 χρονών» έγρ. Πατ Μπου, «Διακοπές στο νησί του έρωτα», «Ο θησαυρός της Σιέρα Μάντρε» δραμ. περιπ. Χ. Μπόγκαρτ, «Ζιζή» (1959), «Μάρτυς του εγκλήματος» αστυν. Λίνο Βεντούρα, «Χαμένος κόσμος», «Τρίτος πράκτωρ της αντικατασκοπείας», «Ταξίδι στο κέντρο της γης», «Έγκλημα στο Κολωνάκι», «Το πρώτο παρασπάτημα» (1960), «Η τρομερή εκδίκησης του Ταρζάν», «Μακάο», «Οι σφαίρες σκέπασαν τον ήλιο», «Μπελ Αντόνιο» (1961), «Τρομοκράτης του Μεξικού», «Ο κατήφορος», «Φαντομάδες του δάσους της Βουλώνης» και «Στο περιθώριο της ζωής» (1962).

Αττικό **Ε** Το ίδιο το προηγούμενο θερινό σινεμά της Κυψέλης, που μεταφέρθηκε από την πλατεία Κυψέλης στην ομώνυμη οδό (αρ. 90) και Σκοπέλου 12-14, όχι ακριβώς γωνία. Τηλέφωνα 8814425, 8817945. Για τα της μετακίνησης, δεσ προηγούμενο λήμμα. Τελευταία χρονιά έπαιξε το 1989. Γενικά στους ημικεντρικούς, τα τελευταία χρόνια στους κεντρικούς, με εισιτήριο συνήθως στο μέσο όρο της κατηγορίας. Τοποθετώ τη μετακίνηση και έναρξη στο νέο πόστο το 1961, με σχεδόν πλήρη βεβαιότητα.⁸⁰⁸ Το μεγάλο αυτό σινεμά σχηματίζει ένα Γ μεταξύ των δύο δρόμων, της γωνίας τους μη συμπεριλαμβανομένης, αφού εκεί υπάρχει ένα μαγαζί. Η διάταξη του χώρου είναι μη τυπική. Η κεντρική είσοδος (από την Κυψέλης φυσικά), δίνει με διάδρομο στο αριστερό πλάι του κινηματογράφου, ο κεντρικός άξονας του οποίου είναι παράλληλος προς την Κυψέλης. Η καμπίνα προβολής είναι στο βάθος του οικοπέδου και κοιτάει την τεράστια χτιστή οθόνη – μάντρα, που αποτελεί την πλάτη του σινεμά προς τη Σκοπέλου. Στο πλάι της οθόνης και η έξοδος κινδύνου. Είναι χαρακτηρισμένος «ιστορικός τόπος» από το Υπουργείο Πολιτισμού. Διατηρημένο μεν, παρατημένο κουφάρι δε: η είσοδος του χρησιμοποιείται (2003) ως πρόχειρος χώρος για την απόθεση φιαλών υγραερίου και λοιπών υλικών από κοντινό μαγαζί, ενώ τα γράμματα από την επιγραφή του πέφτουν λίγο λίγο, κάθε φορά που περνάω είναι λιγότερα (το 2007 είχαν απομείνει μόνο τα δυο πρώτα, σήμερα -2013- μόνο το δεύτερο, το Τ). Σώζεται και η καμπίνα προβολής, διάφοροι προβολείς κλπ, ενώ στο οικόπεδο έχουν φυτρώσει μεγάλα δέντρα, που φαίνονται από το δρόμο. Γύρω γύρω υπάρχουν αποκλειστικά πολυκατοικίες.

Ο Χρήστος Βακαλόπουλος γράφει νοσταλγικά και ευαίσθητα, αναφερόμενος στο 1965: «Κι εγώ μπήκα στο 'Αττικό' σ' ένα ακατάλληλο από δεκατριών, αλλά αυτό ήτανε μουσικό, δεν πιάνεται. Ήταν η τελευταία βδομάδα των θερινών κι ήταν όλοι εκεί, στην πρώτη σειρά η Κατερίνα που αρέσει στον Άγγελο, η Έλλη με τα χοντρά γυαλιά,... ο Σπύρος που έχει τους πιο πολλούς δίσκους και άλλοι πολλοί. Πριν αρχίσει η ταινία μού φάνηκαν λίγο στενοχωρημένοι γιατί θυμόντουσαν το καλοκαίρι, τα μπάνια και το ποδόσφαιρο όλη την ώρα. Μετά την ταινία τα είχαν ξεχάσει όλα αυτά και προσπαθούσαν να τραγουδήσουν παίζοντας ηλεκτρική κιθάρα, μόνο που δεν ήξεραν αγγλικά κι ήταν όλοι πολύ αστείοι, ακόμα και τα κορίτσια έπαιζαν με αόρατες κιθάρες και φώναζαν γιε γιε γιε».⁸⁰⁹

Κάποιες ταινίες: «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής», «Το καρπουζάκι», «Ο άνθρωπος της δύσεως», «Δραπέται του Ζαχραΐην», «Κατάσκοποι στη Ρώμη» (1963), «Η μεγάλη απόδρασις» Στηβ μακ Κουήν, «Πράκτωρ 007 εναντίον δρος Νο», «Τρεις συνωμότες», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Ζωή γεμάτη πόνο» ελληνικό δράμα (1964), «Όταν σημάνουν οι καμπάνες» ελλην. δράμα Κακκαβάς, «Ο

⁸⁰⁸ Το πρόγραμμα της ταινίας «Το σπίτι των επτά γερακιών», που ξέρω ότι παίχτηκε αυτή τη χρονιά, δηλώνει: «Στο νέο του στέκι», ό.έ.δ.

⁸⁰⁹ Βακαλόπουλος, 58

καταφερτζής», «Χουαρέζ», «Μπραβάντος», «Ο Αριστείδης και τα κορίτσια του», «Η άσπρη αράχνη» (1965), «Ευτυχώς τρελάθηκα» κωμωδία Σταυρίδης, «Δυο ώρες στη ζωή μιας γυναίκας» αισθημ., «Ένας βλάκας και μισός» κωμωδία Γκιωνάκης (1966), «Ευχάριστες νύχτες», «Το θαύμα των λύκων», «Η κατάρα της μούμιας», «Σήμα θανάτου», «Αγωνία και έκστασις» έγγρ. (1967), «Πώς να βγάξετε χρήματα χωρίς να δουλέυετε», «Ρίτα το τρελοκόριτσο», «Νέα Υόρκη ώρα 3», «Υπόθεσις Παρανταίν», «Ένα αγόρι και ένα κορίτσι» (1968), «Νελ σόλε» Αλ Μπάνο, «Ο ντετέκτιβ», «Ο διαρρηκτής», «Όλοι για το Μόντε Κάρλο», «Ο εκτελεστής», «Τζοάννα» (1969), «7 φορές 7», «Η πιο γρήγορη σκανδάλη του Ουέστ», «Σκληρός του υποκόσμου», «Νηοπομπή για το Μουνμάρσκ» (σικ) (1970), «Ο κόκκινος κύκλος», «Το κορίτσι του παπά», «Εγωιστές», «Επιθεωρητής Πέρακ εναντίον συνδικάτου του εγκλήματος» (1971), «Η κίτρινη ταυτότητα» Σινιορέ – Ντελόν, «Αμέρικα 1971», «Όμορφη, νέα και μόνη στο ανώνυμο πλήθος», «Δράκουλες του Φούντσι Γιάμα» (1972), «Καράτε τα 5 δάχτυλα του θανάτου», «Πειρασμοί μιας δεκαεξάχρονης», «Δραπέτης του κόκκινου μύλου» Ντ. Μπόγκαρτ, «Ξενοιαστος καβαλάρης», «Η εξομολόγησις ενός αστυνομικού» (1973), «Το σατανικό παιχνίδι του επιθεωρητή Κλιφτ», «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Ένας αλλά υπέροχος», «Η γυναίκα εκδικείται με το σεξ» (1974), «Ατέλειωτες μέρες της εκδικήσεως», «Απαλούζα», «Αρριβίστας», «Ένα αθώο αμάρτημα» (1975), «Εκτελεστής της νύχτας», «Εφτά αινίγματα για τον ντετέκτιβ Χάρυ», «Επιθεωρητής Κάλλαγκαν», «Χαρτοπαίκτης του χρυσού καζίνου», «Θου Βου, ο καρχαρίας και τα σαγόνια του» (1976), «Ο βίαιος», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Με λένε ακόμα Τρινιτά» (1977), «Μόμπυ Ντήρφιλντ», «Μαντάμ Κλωντ», «Ο άνθρωπος που δεν υπέκυψε ποτέ» (1978), «Επιχείρησι άγριες χήνες», «Μοντέρνα τέρατα», «Πατάω γκάζι και τους φάγαμε», «Γρανίτα από λεμόνι», «Ο εκτελεστής υπεράνω του νόμου», «Ο αδίστακτος χρυσοδάκτυλος» (1979), «Το πιο σιγανό πιστόλι του Γουέστ», «Δολοφονία στο τραίνο των 12.15» έγγρ. αστυν. «Ο μεγάλος γκαφατζής», «Έλα να φας το ξύλο της χρονιάς σου» (1980), «Να γδυθώ ή θα με γδύσης;», «Τέσσερα τέλεια εγκλήματα», «Τα μάτια της Λώρα Μαρς», «Αποπλάνηση τώρα» (1981), «Η αστυνομικίνα στη Νέα Υόρκη», «Ροζ σκάνδαλα», «Πλούσιες και διάσημες», «Το χτύπημα του φιδιού» (1982), «Όλα τα είχε, η γκόμενα τού έλειπε», «Το πνεύμα του κακού», «Ο νόμος είναι δικός μου», «Τζαίμς Μποντ, τα διαμάντια είναι αιώνια», «Πράσινη πέτρα» (1983), «Μπόνι και Κλάιντ αλά Ιταλικά» Ορνέλα Μούτι, «Ψυχώ» νο 2, «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Το κυνήγι του κλέφτη» του Χίτσκοκ, «Η εκλογή της Σόφι» (1984), «Η ανταρσία του Μπάουντ», «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν», «Η τροτέζα», «Ο διώκτης» (1985), «Η ερωμένη του διπλωμάτη», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή», «Μαντ Μαξ» (1986), «Θεότρελες καταστάσεις», «Το χαρέμι», «Η χρονιά του δράκου», «Η μύγα», «Ο Άλαν Κουότερμαν και η πόλη του χαμένου χρυσού», «Καυτή πέτρα» (1987), «Ραντεβού στα τυφλά», «Ψυχώ», «Οι μάγισσες του Ήστγουικ», «Το χρώμα του χρήματος», «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Ολέθρια σχέση», «Λευκές νύχτες», «Βιολιστής στη στέγη» (1988), «Πέρα από τα όρια», «Απέραντο γαλάζιο» και «Η μύγα» νο 2 (1989).

Αττικό(ν) Άλσος - Αττικόν Άλσος - Θόδωρος Αγγελόπουλος

Θερινός κινηματογράφος μέτριου επιπέδου από τους πλέον πρόσφατους της πόλης μας, που βρίσκεται στο νοτιότατο λοφίσκο των κυρίως Τουρκοβουνιών,⁸¹⁰ ο οποίος

⁸¹⁰ Αγνώω το ορτίζιναλ λαϊκό όνομα του λοφίσκου (το επίσημο του όλου συγκροτήματος είναι Βριλήσσιος), που έχει μείνει μισός λόγω νταμαριού, αλλά Λυκαβητός ή Στρέφη, μα έχει την ωραιότερη θέα προς όλα τα σημεία του λεκανοπέδιου της Αθήνας. Ξέρω ότι κάποια φτωχαδάκια – «μαστοράντζες» όλοι, μου είπε πολύ αργότερα μια ντόπια γριά– ήρθαν μεταπολεμικά και φτιάξαν

τις τελευταίες δεκαετίες έχει λάβει το βαρύγδουπο όνομα «Αττικό(ν) Άλσος»: εξού και τα βαφτίσια του σινεμά. Παρότι στα έντυπα εμφανίζεται έτσι, η επιγραφή του κτίσματος γράφει «Αττικόν». Ξεκίνησε το 1998, έκλεισε πρόσκαιρα το 2011 και ξαναάνοιξε το 2012 (αλλά και το 2013), με το εξαιρετικά χαμηλό εισιτήριο των 6 ευρώ, λόγω κρίσης. Ένας από τους τρεις δίχως ακριβή διεύθυνση (οι άλλοι: «Αίγλη» Ζαπτείου, Δεξαμενή»), επειδή είναι σε πάρκο. Επιχειρηματίας είναι ο Γιάννης Στέφος.⁸¹¹ Τηλέφωνα 2106997255, 2106997788. Το σινεμά στηρίζεται αποκλειστικά στο ότι οι υποψήφιοι θεατές του έχουν δικά τους μεταφορικά μέσα, αφού κείται εκτός συγκοινωνιακών γραμμών.

Έχει ένα είδος εξωτερικής μάντρας, δεν είναι πάνω στο δρόμο. Ως προς το δρόμο, η διάταξή του δεν είναι τυπική, αλλά παράλληλη μ' αυτόν, με την οθόνη προς την κατηφόρα (η πλάτη της βλέπει τον Υμηττό) και τη μηχανή προβολής στην ανηφόρα (η πλάτης της βλέπει το συνοικισμό). Ως προς τον εισερχόμενο θεατή, όμως, η διάταξη είναι τυπική. Εσωτερικά θυμίζει παλιό σινεμά γειτονιάς του '60, με τραπεζοειδές σχήμα, δίχως εξώστη. Διαθέτει και ένα είδος υπαίθριου καφενείου στην είσοδο μπροστά του, πέραν του εσωτερικού μπαρ. Προβάλλει δροσιά, δυνατό ήχο, πράσινο, τραπεζάκια μέσα και άνετο πάρκινγκ (άπαντα ισχύοντα). Επί χρόνια Refresh Cinema, το 2008 κ.ε. SUZUKI. Εδώ έχω δει το «Hangover» (2009, μεγάλη επιτυχία, ο κόσμος ήτανε πατείς με πατώ σε) και το «Ο έρωτας του φεγγαριού» (2012), θαυμάσια ταινία του Γουές Άντερσον με γελοίο ελληνικό τίτλο, άσχετο με την ταινία.

Αρχές του Ιούλη του 2012, ο κινηματογράφος μετονομάστηκε σε «Αττικόν Άλσος - Θόδωρος Αγγελόπουλος», ενώ άλλαξε και η εξωτερική επιγραφή του. Σχεδόν ταυτόχρονα, παίχτηκαν εδώ οι ταινίες από το (δωρεάν) αφιέρωμα «Η κοινωνία σε κρίση», που οργάνωσαν η Ταινιοθήκη της Ελλάδας και η περιφέρεια Αττικής. Το δε 2013, παίχτηκε το μεγάλο αφιέρωμα «Η Αθήνα στον κινηματογράφο».

Κάποιες ταινίες: «Γκάτοκα», «Το χρήμα στο λαιμό σου», «Τιτανικός», «Ο γάμος του καλύτερού μου φίλου», «Οι άνδρες με τα μαύρα», «Αρμαγεδδών» (1998), «Austin Powers: Ο κατάσκοπος που με κουτούπωσε», «Οκτώ χιλιοστά», «Matrix», «Μύρη γάτα, άσπρο γάτος», «Διπλή παγίδα», «Ερωτευμένος Σέξπιρ», «Ανάλυσέ το» (1999), «Καταιγίδα», «Η ιστορία της ζωής μας», «Ο μονομάχος» (2000), «Αλεξίσφαιροι ντετέκτιβς», «The score», «Κωδικός Swordfish», «Ο Μεξικάνος» (2001), «Showtime», «Δωμάτιο πανικού», «Σε αντίθετο ρεύμα» (2002), «Ο κυνηγημένος», «Edison», «Η εκδίκηση της ξανθιάς» 2, «Ηρωας» περιπέτεια, «X-MEN» (2003), «Ο

αυθαίρετα σπίτια σ' αυτό το σημείο όπου υπήρχε μόνο ένα παλιό μοναστηράκι. Το χωριό τ' ονομάσανε «Συνοικισμός Γεωργίου Παπανδρέου» λίγο σαν ασπίδα απέναντι στο κράτος, λίγο σαν ελπιζόμενη προέκταση ηθικής υποχρέωσης προς το συγκεκριμένο πολιτικό που το '60 κάτι τούς είχε υπαινιχτεί για νομιμοποίηση και περισσότερο σαν δική τους απαντοχή. Σε οικογενειακές εκδρομές από τα Πατήσια, για πικ νικ και /ή αητό τις Καθαροδευτέρες πρόλαβα το «συνοικισμό» αυτό εντελώς χωριό, ένα χωριό στη μέση του αθηναϊκού λεκανοπέδιου: σπίτια από ξερολιθιά, όχι ρεύμα, όχι νερό, μόνο μεγάλες δεξαμενές που τις γεμίζανε νερουλάδες, όχι σχολείο, ούτε ένα μαγαζί για οτιδήποτε, μα κάρτα, γαϊδούρια, μέχρι και κυνηγοί. Αυτά το '60. Το '70 προστέθηκε κι ένας τηλεφωνικός θάλαμος στη μέση ενός ξέφωτου που το 'παιζε πλατεία. Το '80 προστέθηκε μια παιδική χαρά και τα γραφεία του τοπικού Εξωραϊστικού Συλλόγου. Αργότερα αναπτύχτηκαν τα δίκτυα κοινής ωφέλειας, ανοίχτηκαν (υπερβολικά) φαρδείς δρόμοι, τα πράγματα στοιχειωδώς βελτιώθηκαν. Μετά προστέθηκαν οι κεραίες των ραδιοφωνικών σταθμών. Τώρα πια το παζολινικό τοπίο έχει εξαφανιστεί, αλλά εξακολουθεί να μην υπάρχει σχολείο, συγκοινωνία, περίπτερο, μακαλικό, ψιλικατζίδικο κλπ. Στα περίξ μόνο του συνοικισμού έχουνε γίνει μεγάλες καφετέριες («Υάδες», «Ζέπελιν») που μαζεύουν κόσμο απ' όλη την Αθήνα, ένα δημοτικό θέατρο και το ως άνω σινεμά.

⁸¹¹ Στα εισιτήρια του κινηματογράφου.

Σπαρτιάτης», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας ξαναχτυπά», «Οι γυναίκες του Στέφανορντ», «Θεόσταλτος» (2004), «Στα ίχνη του δολοφόνου», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου», «Νύφες», «Mr & Mrs Smith» «Fantastic Four» (2005), «Κώδικας Ντα Βίντσι», «Η προφητεία», «Νιώσε το ρυθμό», «Σε επιφυλακή» (2006), «Alter ego» + η μικρού μήκους «Πιλάλα», «Η συμμορία των 13», «Άδεια γάμου», «Ο πρωτάρης της χρονιάς», «Death proof», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» 4.0 (2007), «Indiana Jones και το βασίλειο του κρυστάλλινου κρανίου», «Sex and the city» (βδομάδες), «Mamma mia!», «Γυμνοί στον ήλιο» του Ρενέ Κλεμάν, «Το χρονικό της Νάρνια: Ο πρίγκιπας Κάσπιαν» (2008), «Τα φαντάσματα των πρώην», «Εντιμότατοι διαρρήκτες», «Το τελευταίο σπίτι αριστερά», «Οι κρυφές ζωές της κυρίας Λι», «Δημόσιος κίνδυνος» (2009), «The rebound», «Υποψήφιος μάγος», «Οικογένεια σε παράνοια», «Coco before Chanel», «Inception», «Επικίνδυνες παρέες» (2010), «Ο έρωτας του φεγγαριού», «Δικός σου για πάντα», «Το αλάτι της γης», «Τα σταφύλια της οργής», «Wasted youth», «Μην εμπιστεύεσαι κανέναν» (2012), «Iron Man» 3, «The Hangover» part III, «Ο γάμος της χρονιάς», Αφιέρωμα: «Η Αθήνα στον κινηματογράφο», «Η συμμορία των μάγων» και «Red 2» (2013).

Αττικόν Πατέ δεσ **Αττικόν Α**

Αύρα Α Μεσοπολεμικό υπαίθριο σινεμά του Κολωνού, στη Λένορμαν 131, που εγώ το βρίσκω στις εφημερίδες μόνο δύο ασυνεχείς χρονιές (1931-1933), υπό τις ενδείξεις Λένορμαν ή Κολωνός. Από τις ταινίες του μοιάζει μάλλον μέσου επιπέδου, μικροαστικό.

Ο Πατέρας γράφει ότι το βρίσκει να παίζει μέχρι 1938.⁸¹² Εγώ δεν το επιβεβαίωσα από τις εφημερίδες. Ωστόσο, αν αυτό επιβεβαιωθεί, από άλλες πηγές, τότε η επόμενη «Αύρα» ίσως και να είναι κατά κάποιο τρόπο, συνέχεια τούτης εδώ (μεταφορά επιχείρησης), γιατί υπάρχει χρονολογική, ονοματολογική και εποχική συνέχεια. Επιπλέον, Κολωνός με Τέρμα (οδού!) Λιοσίων ήτανε, στην άχτιστη τοτινή Αθήνα, ενάμιση τσιγάρο δρόμος.

Ταινίες: «Προικοθήραι», «Αερομαχία του δυτικού μετώπου», «Μια φίλη χρυσή σαν εσένα», «Ο έρωσ του τζόκεϋ», «Μοιραία συνάντησις», «Ο δρόμος του παραδείσου», «Δάφνις και Χλόη», «Κόλασις υπό την θάλασσαν», «Η κιβωτός του Νώε», «Δύο καρδιές σ' ένα βαλς» (1931), «Ο πρίγκιψ της Αρκαδίας», «Νύκτες μεγαλουπόλεως», «Εν ονόματι του νόμου», «Η ερωμένη του υπασπιστού», «Έρωσ αλ' αμερικαίν» και «Η γυναίκα και το αηδόνι» (1933).

Αύρα Β Παλιό λαϊκό καλοκαιρινό σινεμά Β' προβολής στο Τέρμα Λιοσίων, ανάμεσα στα Όπλα και στις Τρεις Γέφυρες, η ζωή του οποίου κάλυψε την τριακονταετία 1939-1968. Αγνώω για ποιο λόγο δεν έπαιξε το καλοκαίρι του 1941, πιθανολογώ όμως ότι είχε να κάνει με κάποια πρόσκαιρη πολεμική - κατοχική αιτία (Αιχμαλωσία; Τραυματισμός; Το γερμανικό φυλάκιο στη Λιοσίων;). Επίσης αγνώω γιατί δεν εμφανίζεται στις εφημερίδες το '44 - '45. Στις εφημερίδες καταγράφεται υπό τα προσδιοριστικά Βασιλικές Γέφυρες / Γέφυρες / Τρεις Γέφυρες / Λιοσίων. Ο χάρτης του Δαραβίγγα το δείχνει επί της Λιοσίων, μεταξύ Ξένου και Τυπάλδου - Κοζάκη, στη μέση του τετραγώνου. Ο Ελευθερουδάκης το δίνει Λιοσίων 280. Οι

⁸¹² Η ακριβής διεύθυνση σε Πατέρας 158

προφορικές μαρτυρίες μου δίνανε είτε «Λιοσίων και Κουρτίδου»,⁸¹³ είτε «τέρμα οδού Στρατηγού Καλάρη και αριστερά, προς την κατεύθυνση του ‘Ροσιγιόλ’». ⁸¹⁴ Ξεκίνησα να το βρω. Ψάχνοντας ένα γύρω, οι περίοικοι με διαβεβαίωσαν ότι το σινεμά ήταν στη σημερινή Λιοσίων 284 (όπου σήμερα βενζινάδικο BP) και στο μεγαλύτερο μέρος της Λιοσίων 286, μέχρι έναν μεγάλο ευκάλυπτο (όπου κλειστό οικόπεδο που απαλλοτριώθηκε για να γίνει δρόμος, αλλά δεν έγινε ποτέ, και τώρα είναι άτυπο πάρκινγκ). Αυτά το 2003.⁸¹⁵

Οι γείτονες θυμούνται ότι σε κάποια φάση το σινεμά είχε πλάγιους τοίχους χτιστούς με τσιμεντόλιθους. Οι τσιμεντόλιθοι είχαν φθορές μέχρι και τρύπες, από όπου οι πληροφοριοδότες, παιδιά τότε, βλέπανε την ταινία. Λένε ακόμα ότι παλιά «πέραναν από δω μοναχά πέντε γαϊδούρια και πέντε αυτοκίνητα όλα όλα για το Μενίδι» κι ότι «εδώ περπατούσε πολύς κόσμος, ήταν κανονικό νυφοπάζαρο».⁸¹⁶ Η Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη γράφει: «Είχε μεγάλη χωρητικότητα. Η είσοδος ήταν από Λιοσίων και η οθόνη προς την Ομόνοια. ...Ήταν τόπος διασκέδασης για πάρα πολλούς νέους της εποχής εκείνης. Ειδικά τα Σαββατοκύριακα γέμιζαν την ‘Αύρα’ άνθρωποι από πόλλές περιοχές της Αθήνας. Κι αυτό γιατί, εκτός από τις ταινίες, γινόντουσαν καλλιστεία, διάφορα βαριετέ και επιθεωρήσεις, με αξιόλογους καλλιτέχνες της εποχής (Κοφινιώτης, Αγκόπ, Ζαζάς κια άλλοι)».⁸¹⁷ Τα καλλιστεία, θυμάται η κ. Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη (που μαζί με τον άντρα της είχανε ταβέρνα τέρμα Λιοσίων), γίνονταν για την ανάδειξη τόσο της «Μις Πατήσια», όσο και παναθηναϊκά.⁸¹⁸ Ο Νίκος ο σιδεράς λέει: «Η ‘Αύρα’ ήταν το μεγαλύτερο σινεμά σ’ όλη την περιοχή. Πολύ μεγάλο και σε μεγάλη πιάτσα. Σκέψου ότι τότε ήτανε εδώ όλα τα κέντρα διασκέδασης: ‘Σιντριβάνι’, ‘Τριβέλας’, ‘Αμπελάκι’ και ο ‘Καρυστινός’, το πιο ακριβό απ’ όλα, δεν άταγες το πόδι σου εύκολα εκεί μέσα. Ήτανε, να πούμε, για τους ... αστούς... Η Λιοσίων ήδη πριν από την ‘Αύρα’ και μέχρι τα Μυκονιάτικα προς τους Αγίους [Αναργύρους] ήτανε περατζάδα. Κόσμο να δουν τα μάτια σου κάθε απόγιομα, κάθε μέρα τα καλοκαίρια, όχι μόνο Σαββατοκύριακα».⁸¹⁹ Επιχειρηματίες το 1950: Παπαδάτος - Καλατζοπούλου.⁸²⁰ Το 1955: Σύλλιας – Καλαντζόπουλος.⁸²¹

⁸¹³ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνέντευξη

⁸¹⁴ Νίκος Παρασκευάκος, συνέντευξη

⁸¹⁵ Η κατάσταση του ευρύτερου χώρου σήμερα (2007) είναι: πολλά αυτοκίνητα στη Λιοσίων από και προς τις Τρεις Γέφυρες, μερικά μεγάλα σούπερ μάρκετ, το σπίτι της κυρίας Κρέμας, πολλή φασαρία, μαγαζιά με ανταλλακτικά αυτοκινήτων (κυρίως δευτερο χέρι), το τρένο, το Ποτάμι, ένα στοιχειώδες παρκάκι μεταξύ Λιοσίων – γραμμών, το σιδηροδρομικό μουσείο του ΟΣΕ και, λίγο πιο πέρα, διάφορα πρώην εργοστάσια: το εγκαταλειμμένο «Βότρως», ο «Άτλας» που έχει γίνει μπάσκετ – παιδική χαρά κλπ, το εργοστάσιο του Μολοκότου που έχει γίνει αποθήκη για τα πλακάκια «Veneti», πολλοί δρόμοι που «χτυπάνε» και τελειώνουν πάνω στο Ποτάμι, κτίρια με το χαρακτηριστικό τούβλο των σιδηροδρόμων (ένα απ’ αυτά, πανέμορφο, στεγάζει κάποιο επιγραφάδικο, ένα άλλο τον τοπικό σύλλογο της γειτονιά κλπ) κλπ

⁸¹⁶ Κάτοικοι της περιοχής, ανωνύμως

⁸¹⁷ Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη, σημειώσεις

⁸¹⁸ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνέντευξη. Το ότι αυτά τα καλλιστεία γίνονταν σ’ αυτό το σινεμά, επιβεβαιώνει ότι η μετακίνηση του τοπωνυμίου «Πατήσια» προς Δυσμάς υπήρξε εκτεταμένη. Ο Καμπούρογλου το είχε προβλέψει («Τοπωνυμικά Παράδοξα» σελ. 61 κ.ε.) με βάση τις λανθασμένες ονομασίες των σταθμών του τρένου της Αττικής (που αργότερα ενσωματώθηκαν στον επεκταμένο Ηλεκτρικό). Η έκτοτε εξέλιξη έδειξε ότι το τοπωνύμιο «Κάτω Πατήσια» συνέχισε να τρώει τις Τρεις Γέφυρες, τα Θυμαράκια, τα Παπαδακεία κλπ κλπ. Το δε τοπωνύμιο «Άνω Πατήσια» έφαγε την Αλυσίδα, το Τέρμα Πατησίων, τον Ποδονόφι / Ποτάμι, το Λεόντειο κλπ

⁸¹⁹ Νίκος σιδεράς, συνέντευξη

⁸²⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

⁸²¹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

Μερικές ταινίες: «Ο κήπος του Αλλάχ», «Καπιταίν Μπλουντ», «Στου χορού τον ίλιγγο», «Ανήσυχες ψυχές», «Όταν η καρδιά κτυπά», «Ο Ρομπέν των δασών», «Κάρμεν» Ιμπ. Αρζεντίνα (1939), «Υποβρύχιο D1», «Τσαϊκόφσκι», «Ηρωικά κορίδια», «Οι κοζάκοι του Ντον», «Μάρκο Πόλο» (1940), «Η αγωνία μιας ψυχής», «Το παιδί του έρωτος», «Νανέτ», «Δεσποινίς μαμά μου», «Σεράγεβο» (1942), «Μεγαλοφυία και παραφροσύνη», «Μάστιγξ (σικ) της κοινωνίας», «Η φωνή της καρδιάς», «Η κόρη του πράσινου κουρσάρου» (1943), Νέον έργον, «Λαίδη Χάμιλτον», «Ο ιππότης της ερήμου», «Ο μυστηριώδης ληστής» (1946), «Πράσινη κόλασις», «Απόβασις την αυγή», «Κατάσκοπος της Ταγγέρης», «Σαχάρα» (1947), «Θυέλλα στας Ινδίας», «Μια ζωή ξαναρχίζει», «Κινέζικο σχολείο», «Ο γιος του Ρομπέν των δασών», «Θησαυροί στην Καζαμπλάνκα» (1948), «Το κορίτσι του δρόμου», «Πρίγκηψ των κλεπτών», «Παιδιά της Αθήνας», «Άνευ διαταγών», «Ταρζάν ο εκδικητής» (1949), «Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη», «Πρίγιψ και φτωχός», «Κοζάκοι του Ντον», «Δυο καμπαλλέρος», «Θρύλοι της Βαγδάτης» (1950), «Φιρίκα», «Το σημάδι του γορίλλα», «Απόψε ουδέν νεώτερον», «Πρίγκηψ επαναστάτης», «2 κόσμοι», «Ιωάννα της Λωρραίνης» (1951), «Άλλος για το Παρίσι», Άμποτ και Κοστέλο (γενικά), «Πειραταί του Αιγαίου», «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Ο κουρσάρος του Ειρηνικού», «Η αγνή του λιμανιού» (1952), «Αλήτης με καρδιά», «Κολασμένοι ερωτες», «Το κλειδί της ευτυχίας», «Φυλακές χωρίς σίδερα» κοινωνικόν δράμα, «Μπω ζεστ» + «Δυο κατεργαρείο», «Τα παιδιά της αμαρτίας» δραμ. Υβόν Σανσόν, «Ο κοκοβιός πρωτεουσιάνος» Γιαννακός (1953), «Η ωραία του Πέραν», «Νιαγάρας», «Κουρέλι», «Νυκτερινή περιπέτεια» (1954), «Λεωφορείον ο πόθος» δραματική περιπέτεια Μ. Μπράντο, «Η αμαρτωλή της ερήμου» περιπέτεια Τζ. Λολομπρίτζιτα, «Η ζούγκλα της Σουμάτρας» Γ. Τσάντλερ, «Ο αετός των θαλασσών», «Δεσποινίς ετών 39» (1955), «Ένα λεπτό πριν πεθάνης», «Τίμιοι με λασπωμένα χέρια», «Μαρσελίνο παν υ βίνο», «Οι ήρωες κουράστηκαν» (1956), «Δράκου γέννα», «Σκλάβο βασιλίτσα», «Ο γίγας», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» (1957), «Μικρή βασιλίτσα», «Καλώς ήλθες Κατερίνα» Κατερίνα Βαλέντε, «Χαρούμενοι αλήτες», «Υπερηφάνεια και πάθος» περιπέτεια Κάρυ Γκραντ (1958), «Ο σκλάβος των Ινδιών», «Η ωραία του Μπρούκλιν» έγχρωμον Λολομπριγκίτα, «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Ο υιός του Ταρζάν», «Ματωμένοι ορίζοντες» (1959), «Λαφίτ ο πειρατής» περιπ., «Η μάχη της ζούγκλας», «1.000 παρά 1 νύχτες», «Η καμπάνα του λυτρωμού» (1960), «Ποιος θα κρίνη την κοινωνία», «Συγχώρεσέ με μητέρα» Ναργκίς, «Αγάπη ποτισμένη με δάκρυα», «Ρόδον της Μαρτινίκας», «Ο ατρόμητος του Μισσισιπιή» «Για ένα μισόγυμνο κορίτσι» «Παναγιά μου δυο παιδιά» (1961), «Η μυστηριώδης νήσος», «Κραυγή μέσα στη νύχτα», «Το θαύμα των λύκων» (1962), «Η ραψωδία του έρωτος» Λιζ Ταίηλορ, «Τον βρήκαμε τον Παναή», «Είμαι αθώος» ελληνικό, «Ο σκανταλιάρης», «Κορίτσια δίχως προίκα», «Αστέρω» (1963), «Η πολιορκία των Συρακουσών», «Πρόσκλησις σε μονομαχία», «Αγάπησα έναν ξένο», «Ένας μεγάλος έρωτας», «Ο άσωτος» Μοσχονάς, «Εταιρεία θαυμάτων» Γκέλυ Μαυροπούλου (1964), «Ευχή και κατάρα» Καίτη Πάνου, «Ζορρό εναντίον Μασίστα», «Η αστεφάνωτη» ελλην. Δράμα, «Άπονη ζωή» Χρήστος Νέγκας, «Η χαροπαίκτη» (1965), «Βασιλιάδες του γέλιου», «Υπάρχει και φιλότιμο», «Κορίτσια για φίλημα», «Πράκτωρ 009 επιχειρήσις Βηρυτός», «Ο όρκος του Ζορρό», «Χωρίσαμε ένα δειλινό» (1966), «Ο άνθρωπος που γύρισε από τον πόνο», «Ο γεροντοκόρος» ελλ.κωμ., «Ο Λαμπίρης εναντίον των παρανόμων», «Γ κόλφω», «Γάμος α λα ελληνικά» (1967), «Κατάρα είναι ο χωρισμός», «Τρελλός, παλαβός και Βέγγος», «Για την καρδιά της ωραίας Ελένης», «Δημήτρη μου Δημήτρη μου» και «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια» (1968).

Αφροδίτη Α Μεταπολεμικός καλοκαιρινός κινηματογράφος δύο φάσεων στο Ρουφ. Η πρώτη φάση ήταν 1961-1982. Τότε ήταν ένας λαϊκός κινηματογράφος Β΄ και Α-Β΄ προβολής, με είσοδο από τη βραχεία οδό Φρεαρίου/Φρεαρίων (τώρα Παλαιολόγου), σχεδόν στη γωνία με τη Τζαφέρη.⁸²² Οι εφημερίδες το γράφανε Φρεαρίων και Τζαφέρη, Καμπά / Ρουφ / Καμπά. Τηλέφωνα: 566543, 3466543, «Τα γύψινά του τα είχε φτιάξει ο τεχνίτης Βασίλης Σιγάλας, κάτοικος Ρουφ. Ο σύλλογος ‘Αθηνά’ έκανε προσπάθεια να κηρυχτεί διατηρητέος, αλλά η προσπάθεια αυτή δεν ευοδώθηκε.»⁸²³ Και τότε η οθόνη έβλεπε όπως βλέπει σήμερα, τίποτα δεν έχει αλλάξει σ’ αυτό το θέμα», λέει ο ντόπιος Ρουφιώτης Παναγιώτης Νικολάου.⁸²⁴

Αφότου έκλεισε, το παλιό συνοικιακό σινεμά (στο οποίο δεν είχε τύχει να πάω ποτέ) εγκαταλείφτηκε αρκετά χρονάκια, κατεδαφίστηκε και ξαναχτίστηκε από την αρχή. Αυτή είναι η δεύτερη φάση, από το 1999 μέχρι το 2007, με ενδιάμεσο κλείσιμο το 2003 και 2004. Χτίστηκε ως βιομηχανικό κτίσμα με υποψία Μπάουχαους, κουλτουρέ, στίλ και «τη μεγαλύτερη οθόνη της Αθήνας... Το ξανάνοιξε στη νέα του φάση «η ιδιοκτήτρια του ‘Κουτιού’ στο Θησείο» και «άλλαξε χέρια τα τελευταία τρία χρόνια».⁸²⁵ Η είσοδος τώρα είναι Ανδρονίκου 7-9 και τα τηλέφωνα 2103425890, 2103425316. Τα έντυπα το δίνουν Γκάζι /Μουσείο Μπενάκη και λιγότερο Ρουφ.⁸²⁶ Προβάλλει μοντέρνο ντιζάιν, άνετο πάρκινγκ και Dolby stereo DTS, ενώ είναι στο δίκτυο Refresh. Μηχανικός προβολής ήταν ο Λάζαρος Σκορδόπουλος. Το σινεμά είχε ωραία αμφιθεατρίζουσα ράμπα, τραπέζια, μπαρ στον εξώστη κλπ. Η φίλη μου η Άντα Αδαμοπούλου εκτιμούσε ακριβώς τη ράμπα και τις μακαρονάδες που έτρωγε εκεί βλέποντας τις ταινίες, αφού τον πρώτο καιρό το μαγαζί σέρβιρε και φαγητό.⁸²⁷ Εδώ έχω δει τις ταινίες «Τέσσερα» (ελληνική πειραματική, αντιαφηγηματική, ενδιαφέρουσα) και «Offside» (ιρανική, εξαιρετική). Το μέλλον του κτίσματος άδηλο.

Κάποια φιλμ: «Ηρεμος Δον», «Αμαρτωλοί κάτω από τον ήλιο», «Γλυκιά ζωή», Νέον έργον, «Το πέραςμα του Ρήνου», «Ο ξένος τη νύχτα» (1961), «Κληρονομήστε τον άνεμο», «Του Κουτρούλη ο γάμος», «Τα διαμάντια της Πανδώρας», «Αττίλας» (1962), «Απόψε θα πεθάνης», «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Γλέντι, λεφτά κι αγάπη», «Ψίθυροι», «Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος», «Ο Μιχαηλός του 14^{οο} Συντάγματος» (1963), «Ενας ντελικανής» ένας Κρης Δον Ζουάν, «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης», «Ο ανηψιός μου ο Μανωλιός», «Οι υπερήφανοι» (1964), «Όταν σημάνουν οι καμπάνες», «3 αετοί», «Ο τυχοδιώκτης του Ρίο», «Αλέξης Ζορμπάς», «Στη σκιά μιας άλλης», «Ο πολύτεκνος» Βέγγος (1965), «Αιχμάλωτοι του μαύρου αετού», «Επιχείρησις Φου Μαντσού» / «Φου Μαντσού», «Το λάθος» ελλην. δράμα, «Νο μίστερ Τζόνσον», «Η γερακίνα», «Κάποια μάνα αναστενάζει» (1966), «Αφήστε με να ζήσω», «Η 7^η μέρα της δημιουργίας», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Αν έχης τύχη διάβαινε» ελλην., «Η έξοδος του Μεσολογγίου», «Έχω δικαίωμα να σ’ αγαπώ», «Εσκοντίτα» περιπ. (1967), «Σχολή για σωφερίνες» ελλην., «Τιτανομαχία του Τομπρούκ» πολεμικόν, «Βιολετέρα», «Ένα κορίτσι αλλοιώτικο», «Ελ Σιντ» (1968),

⁸²² Δαραβίγγας 1961, Ελευθερουδάκης, Χρυσός Οδηγός του 1979

⁸²³ Ρωπαίτου – Τσαπαρέλη, 117

⁸²⁴ Παναγιώτης Νικολάου, συνέντευξη

⁸²⁵ Δαφέρμου, Το Βήμα, 26.8.2007

⁸²⁶ Κι ας είναι καρά Ρουφ, δίπλα στην οδό Βασιλείου του Μεγάλου (πρώην οδό Ρουφ), την ομώνυμη εκκλησία που είναι στο κέντρο του Ρουφ και το σταθμό του τρένου Ρουφ. Μ’ αυτά και μ’ αυτά, έχω την εντύπωση ότι το τοπωνύμιο Ρουφ αρχίζει να φθίνει.

⁸²⁷ Άντα Αδαμοπούλου: συνέντευξη

«Οι σκληροί πεθαίνουν νέοι», «Αίμα και δάκρυα στην αρένα», «Φίλησέ με πριν φύγης», «Ευχή και κατάρα», «Κρεμάστε τούς εκτός νόμου», «Πικρή μου αγάπη» (1969), «Το μυστικό της μητέρας», «Λόου Ρέιτζερς» (σικ), «Ο ήρωας, το κάθαρμα και ο προδότης» (1970), «Σκοτώστε τα καθάρματα», «Μη φεύγεις, μείνε κοντά μου», «Γύρισε κοντά μου» (άλλο!), «Φλογέρα και αίμα» (1971), «Αγωνία», «Νύφη κατά παραγγελία», «Μια γυναίκα, μια αγάπη, μια ζωή», «Επιθεωρητής Κάλλαγκαν» (1972), «Στη θύελλα του έρωτα» τούρκικο, «Κάθε εμπόδιο για καλό», «Ο μαύρος καβαλάρης», «Όταν οι γυναίκες παίζανε ντιν ντον με τους άνδρες» (1973), «55 μέρες στο Πεκίνο», «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο», «Τα βότσαλα της άμμου», «Καυτό δόλωμα» (1974), «Επαναστάτης της νύχτας», «Το μεγάλο αφεντικό», «Συνοικία το κοράκι», «Η μάχη της Αγγλίας», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο» (1975), «Κύριε καθηγητά, πέστε μας πού κοιμηθήκατε χθες», «Σαρλότ: γυμνό δολοφονημένο κορίτσι», «Ανταλέν 311», «Ζ», «Τ' όνομά μου είναι Κανένας», «Αντίο φίλε», «Η κόρη του ήλιου» (1976), «Στα δόντια του λευκού καρχαρία», «67 [σικ] μέρες της κολάσεως», «7 χρόνια γάμου», «Σούπερμαν του διαστήματος», «Οι εκτελεστές», «Εν ονόματι της βίας», «Ο τρελλοπενηντάρης», «Ασύλληπτη απόδρασις», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι» (1977), «Τολμηροί νέοι και τα υπέροχα σαραβαλάκια τους», «Μαριχουάνα στοπ», «Γυμνά τα θύματα, μανιακός ο δολοφόνος», «Ο κυνηγός των επτά συμμοριών» (1978), «67 μέρες της κολάσεως», «Ο αρχιεκτελεστής», «Στόχος όλα τα καθάρματα» (1979), «Φανταρίνες» έγχρωμο ελληνική κωμωδία Βλαχοπούλου, «Το φάντασμα», «Σκεπτάουν», Νέο έργο, «Το 10» (1980), «Πάλι τρέλα πουλάς», «Μέλισσες δολοφόνοι», «3 φορές σκληρός», «Στο Τέξας πεθαίνουν στην άσφαλτο», «Ψωνιστήρι», «Αυτή είναι η Αμερική» Νο 2 (1981), «Η νήσος των θησαυρών», «Ποτέ δε θα ξαναγαπήσω», «Οφθαλμόν αντί οφθαλμού», «Σεισμός 9.5 ρίχτερ» (1982), «Ανάμεσα στα πόδια», «Άνδρες με τα όλα τους», «Διλή παγίδα», «Η ωραία πεθερά», «Ο πολίτης Κέιν», «Επιστροφή στον παράδεισο», «200 τσιγάρα» (1999), «American Psycho», «Erin Brokonich», «Καλπάζοντας με τον διάβολο», «Τέσσερα», «Καταιγίδα», «Ο ταξιτζής», «Κυρία με τα όλα της » (2000), «Μια μέρα τη νύχτα», «Mansfield park», «Στη σκιά του βρικόλακα», «Αιτία διαζυγίου», «Πυρετός στο αίμα» (2001) «Ο γάμος των μουσώνων», «Δωμάτιο πανικού», «Σάρλοτ Γκρέι» (2002), «Musica Cubana», «Αγκάθα Κρίστι: Στα ίχνη του δολοφόνου», «Sansa», «Αμαρτωλή πόλη», «Machuta» (2005), «Bandidas», «Η περιπέτεια του Ποσειδώνα», «Λησταρχίνες», «Offside», «Match Point», «Μην της το πεις» (2006), «Βαμμένο πέπλο», «Σαπουνόπερα», «Ροζ», «Ο κολλητός μου» και «Ο πέτρινος κύκλος» (2007).

Αφροδίτη Β Θερινό σινεμά που εμφανίζεται 1962 στο Παγκράτι, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Δυστυχώς, αν και είναι σχετικά πρόσφατο, δεν τα κατάφερα να το εντοπίσω. Κανείς, μα κανείς δεν το ξέρει από τις τόσες παγκρατιώτικες πηγές μου, μου λένε μάλιστα ότι κάνω λάθος κλπ κλπ. Μα οι εφημερίδες είναι σαφείς: συνυπάρχει με την προηγούμενη «Αφροδίτη» δίπλα δίπλα. Εννοείται ότι υπήρχαν κι άλλες ομώνυμες, αλλά εκτός Δήμου Αθηναίων (Σούρμενα, Ν. Ιωνία και Αιγάλεω). Κάθε βοήθεια δεκτή.

Ενδεικτικές ταινίες: «Σκλάβοι της Βαγδάτης», «Η κυρία θέλει έρωτα» «Διαμάντω», «Τιτάνες της ζούγκλας», «Ο χρυσός και ο τενεκές» κωμωδία Παντελής Ζερβός, «Τίγρις του Εσναπούρ» (1962), «Σε περιμένει το παιδί μας», «Δεσμώτες της ηδονής» και «Ψίθυροι» (1963).

Αχιλλέας (και όχι Αχιλλεύς, αυτός). Ημιπόγειο χειμωνιάτικο σινεμά στον Γκύζη, απέναντι από την «Ίριδα», στη γωνία της ομώνυμης οδού με την Κάλβου 70, τηλέφωνο 6445749. Ξεκίνησε λαϊκό, έκλεισε πρώτης προβολής: οι ταινίες του όμως, πλην σπανίων εξαιρέσεων, ήταν χαμηλού επιπέδου, έως και (σοφτ;) τσόντες. Ενίοτε δούλευε και το καλοκαίρι, πιθανώς «με άνοιγμα στα πλάγια». ⁸²⁸ Άνοιξε με μεγάλη αποκοτιά το 1971 και λειτούργησε, με ένα τουλάχιστον ενδιάμεσο πρόσκαιρο κλείσιμο, ως την άνοιξη του 1983. Δυστυχώς, ποτέ δεν έτυχε να πάω. Μιλάει ο Διονύσης Καταμπελίσσης: «Αυτό το σινεμά ήταν ανηφορίζοντας την Κάλβου στη δεξιά γωνία, προς Αλεξάνδρας. Αν θυμάμαι καλά, η οθόνη ήταν προς την οδό Γκύζη, μπαίνοντας αριστερά [άρα χι τυπική διάταξη], δεν είμαι σίγουρος. Εδώ μάς είχανε φέρει με το σχολείο για ενημέρωση: τι θα γίνει αν πέσει πυρηνική βόμβα και πώς πρέπει ν' αντιδράσουμε. Επίσης σε κάποια ταινία που διαδραματιζόταν στην αρχαία εποχή, ταινία νομίζω του Κακογιάννη, κι έπαιζε ο Καζάκος, είχε κυκλοφορήσει η φήμη ότι φορούσε το ρολόι του. Εμείς λοιπόν σ' όλο το έργο ψάχναμε να δούμε το ρολόι στο χέρι του Καζάκου». ⁸²⁹

Αφού έκλεισε, στέγασε επί πολλά χρόνια το ιστορικό «Ανοιχτό Θέατρο» του σκηνοθέτη Γιώργου Μιχαηλίδη (στο οποίο πολλές φορές είχα δει παραστάσεις τα τελευταία χρόνια της χούντας, όταν ήτανε στην οδό Κυκλάδων).

Ορισμένα φιλμ: «Η αυτοκρατορία των καθαρμάτων», «Η μεγαλύτερη αεροναυμαχία του κόσμου», «Γαμπρός απ' το Λονδίνο», «Ο αρχιψεύταρος», «Ο Μανωλιός ξαναχτυπά», «Ο Μικές παντρεύεται», «Ο αγαθιάρης κι η ατσίδα» (1971), «Ο πρίγκηπας της αγοράς», «Σατανάδες της νύχτας», «Αγάπη στα χιονισμένα βουνά», «Βέγγος εναντίον Βέγγου», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Η Αλίκη δικτάτωρ» (1972), «Το γεράκι του καράτε», «Ο Παπατρέχας», «Ένας τρελός, τρελός αεροπειρατής», «Καυτά παιχνίδια του σεξ» (1973), «Αιμιλία η διεφθαρμένη», «100 τουφέκια», «Ένα κορίτσι που λεγόταν Τζούλιος», «Αλέξης Ζορμπάς», «Βιολιστής στο γύψο», «Οι διπλοί πράκτορες του μαύρου χρυσού», «Αλυσσοδεμένες γυναίκες», «Σατανικές ερωμένες», «Υπολοχαγός Νατάσα», «Αυτοκράτωρ του Βορρά» (1974), «Το ματωμένο χέρι του νόμου», «Ερωτιάρης γαλατάς», «Η λεσβία», «Το κορμί σου στο κορμί μου» (1975), «Εσχάτη προδοσία», «Οι μαιτρέσες των διακοπών», «Ο ταξιτζής», «Το περιθώριο» (1976), «Άγριο κυνηγητό του φονιά», «Σαολίν Κουνγκ Φου που σκοτώνει», «Ο αθώος», «Ο Θανάσης, ο καρχαρίας και τα σαγόνια του», «Ομήρου Ιλιάδα», «Ο Ντόναλντ και η συμμορία του», «Η μεγάλη απόφαση» (1977), «Λέων των Θηβών», Ναργκίς «Γη ποτισμένη με ιδρώτα», «Βανέσα», «Ό,τι είναι ωραίο πεθαίνει νωρίς», Σαρλώ «Ο χρυσοθήρας», «Κομμάντος» (1978), «Παράσταση για ένα ρόλο: Μικρασία, Εμφύλιος, Κυπριακό», «Αετοί του Τέξας», «Γκρηζ», «Τα παιδιά της πιάτσας», Θανάσης Βέγγος «Ο άνθρωπος ρολόι» (1979), «Θα σας αλλάξω τα φώτα στο ξύλο», «Παρασκευή και 13», «Το νου σας και σας φάγαμε», «Ανατινάξτε τον πύργο του Άιφελ», «Στη φωλιά του κροκοδείλου» «Βέγγος, ο τρελός καμικάζι», «Η αυτοκρατορία του πάθους» (1980), «Δυο τρελοί τρελοί ιεραπόστολοι», «Γκαρσονιέρα για δέκα», «Μπότες, σπηρούνια και καυτές σέλλες», «Για μια χούφτα δολλάρια», «Τα καμάκια» (1981), «Κέρατο στο κέρατο», «Ο καπιταλίστας και η τραγουδίστρια» έγχρ. ελλην., «Απίθανοι, αλλιότικοι κι ωραίοι» έγχρ. ελλην. κωμ. Ηλιόπουλος (1982), «Πόρκυς γρανίτα Αμερικάνα» «Δυο τρελοί τρελοί ιεραπόστολοι», «Τα καμάκια», «Ο άσσος των άσσων» και «Αχτύπητα καμάκια» (1983).

⁸²⁸ Γεωργία Κυριάκη, συνέντευξη

⁸²⁹ Διονύσης Καταμπελίσσης, συνέντευξη

Αχιλλείον Α Χειμωνιάτικο σινεμά αγνώστων λοιπών στοιχείων που λειτούργησε για δυο σεζόν την εποχή της μικρασιατικής εκστρατείας. Δεν εντόπισα τίποτα για την τοποθεσία του, ίσως και να μην περιλαμβανόταν καν στο Δήμο Αθηναίων. Μπορεί όμως και ν' αποτελέσει πρόδρομο του επόμενου, δεν ξέρω. Εντελώς σποραδική παρουσία στις εφημερίδες.

Μερικές ταινίες: «Γλεντούν οι παντρεμένοι» (1919), «Ο γύρος της τύχης», «Αννό του Μονπαρνάς», «Το τραγικόν σήμα S.O.S.», «Συζυγικάί θυσία» (1920), «Αι ιδιοτροπίαί ενός εκατομμυριούχου» και «Το θύμα του έρωτος» (1921).

Αχιλλείον Β Σημαντικός κινηματογράφος του Μεταξουργείου, που άνοιξε και έκλεισε την περίοδο του μεσοπολέμου. Κλειστός χειμερινός, που έπαιζε όμως και καλοκαίρι με ανεμιστήρες.⁸³⁰ Η ΜΜΕ δίνει: «παρά την πλατεία του Μεταξουργείου, τέρμα οδού Καρόλου. Κ/Θ β' τάξεως».⁸³¹ Ο Ιγγλέσης είναι ακριβέστερος: Καρόλου 37 και Οδυσσέως.⁸³² Ο Ορφανουδάκης τονίζει ότι ήταν συγχρόνως και καφενείο.⁸³³ Λειτούργησε από τις 17.12. 1923, οπότε και το πρωτοβρίσκω στις στήλες θεμάτων των εφημερίδων, μέχρι και το 1936.

Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν λίγο μετά την έναρξη των προβολών, όπως δείχνει η εξής διαφήμιση που ανακάλυψα:

Αύριον Σάββατον και ώραν 4 μ.μ.
 Πανηγυρική έναρξις του νέου
 Κινηματογράφου **ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ**
 Τέρμα Καρόλου και
 Λαζαρογιάννη, Μέγαρον
 Παντελή, με το υπέροχον και
 πλήρες πλοκής έργον
Η ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ
 ταινία παρμένη από τα βάθη της
 θάλασσας. Και μία δίπρακτος
 ξεκαρδιστική κωμωδία
ΣΑΡΛΩ⁸³⁴

Ψάχοντας να ταυτίσω τα δεδομένα, δε βρήκα μήτε μέγαρο Παντελή, μήτε οδό Λαζαρογιάννη. Υποθέτω ότι θα πρόκειται για ανεπίσημο δρομάκο, που θα έβγαινε ίσως στη μεγάλη Καρόλου, ή για ανεπίσημη ονομασία ακραίου κομματιού της οδού Οδυσσέως. Διαφορετικά, δεν μπορώ να λύσω το θέμα, γιατί η μια πηγή δίνει γωνία με Οδυσσέως (δρόμο που σήμερα τον έχει απομακρύνει από την Καρόλου η δημιουργία της φαραωνικής πλατείας Καραϊσκάκη, που παρεμβλήθηκε ανάμεσά τους, μειώνοντας κατά πολύ ιδίως την Καρόλου), ενώ η άλλη Λαζαρογιάννη (την οποία δε βρήκα ούτε σε παλιούς χάρτες ή οδηγούς).

⁸³⁰ Πατέρας 172 και εφημερίδες εποχής

⁸³¹ ΜΕΕ τ. Β' 266

⁸³² Ιγγλέσης 1927-28, 847

⁸³³ Ορφανουδάκης 40

⁸³⁴ Ελεύθερον Βήμα, 21.12.1923

Όσον αφορά την όψη και την κατασκευή, έχουμε κατ' αρχήν δυο φωτογραφίες: την πρώτη τη δημοσιεύει ο «κινηματογραφικός Αστήρ» τον Απρίλη του '27 κα, την επιγραφή διπλή μεγάλη στο μεσοδιάστημα μεταξύ δεύτερου και τρίτου ορόφου, μικρότερη κάτω από τη μαρκίζα, με κεφαλαία γράμματα και τον τίτλο σε εσαγωγικά: Κινηματοθέατρον «Αχιλλειον». Τη δεύτερη, αχρονολόγητη, πολλοί ερευνητές (Αγριαντώνη, Χατζιώτης, Αγγελίδης). Βλέπουμε το ισόγειο ενός τουλάχιστον τρίπατου νεοκλασικού μεγάρου, με μαρκίζα, σχετικά σεμνή είσοδο με προθήκες στους τοίχους και καβαλέτο και η είσοδος σχεδόν κλειστή από τραπέζια καφενείου με διάφορους αραχτούς. Θεωρείται «'αριστοκρατικό' συνοικιακό, με αίθουσα 10X25 με θαυμάσιο διάκοσμο».⁸³⁵ Ευλόγως, αφού «είναι μία κομψή σάλα, που θα εξυπηρετήσει μίαν ολόκληρον συνοικίαν, το Μεταξουργείον... Οι νέοι επιχειρηματίαι κ.κ. Στυλ. Ευστρατίου και Δημοσθ. Λογοθέτης μάς υπόσχονται να μας χαρίσουν ευχάριστες ώρες αισθητικής απολαύσεως με τα δυνατά έργα που θα παρουσιάσουν από της οθόνης του κινηματοθεάτρου των. Τας τιμάς της εισόδου καθώρισαν μικράς: 5 και 3 δραχμάς για να καταστήσουν το σινεμά των προσιτόν σ' όλον τον κόσμον,»⁸³⁶ γράφει ένα κινηματογραφικό περιοδικό του 1923.

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1927, άλλο κινηματογραφικό περιοδικό λέει: «Το Αχιλλειον δικαιούται να διεκδικήσει τα πρωτεία μεταξύ όλων των συνοικιακών κινηματογράφων... Μία σάλα κομψοτάτη βάθους 25 μέτρων και πλάτους 10,... με ωραίας τοιχογραφίας αληθινά κομψοτεχνήματα, ... με μα αίθουσαν καπνιστηρίου, άλλο καπνιστήριο δια την β' θέσιν,... με πιανόλαν πρώτης γραμμής... μία θαυμασία μηχανή μάρκας 'Σίμπλεξ'... εκπέμπει προβολάς σταθεράς, από τας οποίας τα μάτια των θεατών δεν διατρέχουν κανένα κίνδυνον να πάθουν αστιγματισμόν. Αι ταινίαι είναι διαλεγμένα... Δυο λόγια δια τον άνθρωπον που εδημιούργησε το 'Αχιλλειον'. Είναι ο κ. Κλαύδιος Χατζηγεωργίου...»⁸³⁷ Δεν έχω απάντηση για την αντίφαση των δύο πηγών ως προς το δημιουργό του σινεμά. Πιθανώς ο Χατζηγεωργίου λογίζεται ως αναδημιουργός, δεομένης και της τριετούς διαφοράς των δύο χρονολογιών. Το 1928 αναφέρεται: «κατέστη πρώτης τάξεως κέντρον, συγκεντρώνον καθ' εκάστην όλην την αφρόκρεμαν του ωραίου κόσμου της συνοικίας του».⁸³⁸

Εδώ έγινε προεκλογική συγκέντρωση τροτσκιστών του ΚΔΜ (Κομμουνιστικού Δημοκρατικού Μετώπου, υποθέτω) το Γενάρη του 1936,⁸³⁹ τον τελευταίο χειμώνα που λειτουργούσε ο κινηματογράφος. Πολύ κοντά ήταν ο «Ερμής» Α (δες λέξη).

Να και μερικές διαφημίσεις του:

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Τελείως ανακαινισθέν κάμνει σήμερα
έναρξιν των παραστάσεων του με το
αριστούργημα

ΓΙΑ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ⁸⁴⁰

⁸³⁵ Ορφανουδάκης 40

⁸³⁶ «Ο Κινηματογράφος» 28.12.1923, σε Θεοδοσίου 51

⁸³⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ Δ15, 10.04.1927, όπου και φωτό του σινεμά. «Χατζηγεωργίου και σία», καταγράφει ο Ιγγλέσης 1927-28, 847

⁸³⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 22 (1976)/28.10.1928

⁸³⁹ Θεοδοσίου 162

Κινηματογράφος ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΚΛΟΥΒΙ

με την γοητευτική Γκλόρια Σβάνσον η οποία εις το έργον αυτό αλλάζει είκοσι τουαλέτες. Ταινία παραγωγής Παραμάουντ⁸⁴¹

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Το αριστοκρατικότερον
συνοικιακόν
κινηματοθέατρον
Οδός Καρόλου
ΑΘΗΝΑΙ⁸⁴²

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΤΡΟΝ 'ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ' ΟΔΟΣ ΚΑΡΟΛΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

Ο ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΩΤΕΡΟΣ ΣΝΟΙΚΙΑΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ

ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Προβάλλει πάντοτε τα εκλεκτότερα
Κινηματογραφικά έργα της παγκό-
σμιου παραγωγής, αμέσως μετά την προβολήν
των εις τους κεντρικούς κινηματογράφους των
Αθηνών

ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΠΛΗΡΗΣ⁸⁴³

Κάποιες ταινίες: «Η θαλασινή» + Σαρλώ, «Ο εμπρηστής» + Σαρλώ (1923), «Το γεράκι» με την Ζακομπίνη, «Οι 3 ερασταί», «Τρεις Σωματοφύλακες», «Το θύμα του έρωτος» + κωμωδία δίπρακτος, «Ανεμοστρόβιλος» + Σαρλώ, «Σουμουρούμ» με την Πόλα Νέγκρι + κωμωδία Σαρλώ, «Το έγκλημα του αδελφού» + κωμωδία έρωτος, «Ο ευνούμενος της βασιλίσσης» (1924), «Ο τυφλός την άγνωστη γυναίκα του» (σικ), «Μπέλλα Ντόνα», «Το τραγούδι της αγάπης», «Το χρυσωμένο κλουβί» + μία ξεκαρδιστική κωμωδία, «Μπροστά στον θάνατο», «Τρωικός πόλεμος» τελευταία

⁸⁴⁰ Απογευματινή 24.09.1925

⁸⁴¹ Απογευματινή, 28.09.1925

⁸⁴² Κινηματογραφικός Αστήρ 21(206)/23.06.09

⁸⁴³ Παν. τεύχος Δεκ. 1929

εποχή, «Ο άγνωστος υιός», «Τραγωδία του έρωτος» δευτέρα εποχή, «Δεσμά του έρωτος», «Το μαργαριτάρι της Ανατολής» (1925), «Η Ανατολή», «Αι περιπέτειαι του πλοιάρχου Μπάρκλεϋ», «Διπλός πόνος», «Η πόλις που δεν κοιμάται», «Η καρδιά ενός αναπήρου», «Ζάχαρ, ο άνθρωπος της ερήμου», «Στα δίχτυα της αγάπης», «Κόμπρα» με τον Ροδόλφο Βαλεντίνο, «Αριστοκρατικόν σκάνδαλον», «Το ραντεβού του θανάτου», «Κρίνος στο βόρβορο», «Ο άνθρωπος που πουλιέται», «Κλεώ, η χορεύτρια των Παρισίων», «Έρωσ τσιγγάνων», «Κυρία Ταλλιέν», «Το στόμα της τίγρεως» (1926), «Ο αριθμός 13», «Να είνε κοκέττα», «Όνειρον ωμορφιάς», «Η κοορτιζάνα της Σεβίλλης», «Ραμόνα», «Κική» Νόρμα Τσάλλατς, «Επιστροφή πολεμιστού», «Τραγωδία στους πάγους», «Για το παιδί της», «Ιερουσαλήμ» (1927), «Παγκόσμιος πόλεμος», «Ο υιός του Σεΐχη», «Ματωμένο γράμμα», «Μέγας συναγερμός», «Στερνό φίλι», «Ο άνθρωπος χωρίς χέρια», «Ο κύριος Αλμπέρ», «Μαρτύριον γυνακός», «Πληγωμένη πεταλούδα», «Η μαύρη χορεύτρια», «Μέσα στις φλόγες», «Μόνα Βάνα», «Ντον Μικέ Αργουέλλο» (1928), «Τραγωδία υποβρυχίου», «Οι αφηνιασμένοι ταύροι», «Σάλτο μορτάλε», «Έβδομος ουρανός», «Στη σκιά του χαρεμιού», «Ο γολγοθάς μας γυναίκας», «Ανάστασις», «Η Κοορτιζάνα της Σεβίλλης», «Ρωσσική θύελλα» (1929), «Ασφλάτ», «Χούλα», «Μπρόντγουαϊν», «Ρωμαντικές καρδιές», «Μοιραία συνάντησις», «Το κορίτσι του δρόμου», «Το σπίτι του δημίου», «Η νήσος του διαβόλου», «Καρδιές στην εξορία», «Η λεγεών των αθανάτων» (1930), «Τραγικός έρωσ», «Ο σκηνοθέτης», «Εύθυμη Μαδρίτη», «Η εξαδέλφη από τη Βαρσοβία», «Αν με θέλης έλα συ» (1931) «Η κληρονομία», «Σαπρώ», «Πάλι μαζί με σένα», «Μετά το διαζύγιον, «Το διαβατήριον 13444», «Όταν η γυναίκα θέλη», «Ο γαμπρός έχει υπηρεσίαν» (1932), «Μαντάμ Ντυμπαρύ», «Η νυκτερίδα», «Βγαλμένοι από τον βόρβορο» (1933), «Γάμος με περιωρισμένη ευθύνη», «Κορίτσι μας νύχτας», «Ξανθή Αφροδίτη», «Χαλύβδινοι αετοί», «Η φίλη της Αυτού Εξοχότητος», «Όταν με γέλασες μια βραδυά» (1934), «Νυχτερινή πτήσις», «Μια χριστουγεννιάτικη βραδυά», «Για μια νύχτα έρωτος», «Αλήτης φοιτητής», «Τρελλή ζωή» (1935), «Λευκός γάμος», αργεί και «Τσιγγάνικο τραγούδι» (1936).

Αχιλλειον Γ Θερινό σινεμά που μάλλον λειτούργησε το 1927⁸⁴⁴ - 1928, με διεύθυνση Σπ. Στεφάνου 2 (αυθαίρετη και πρόσκαιρη ονομασία του δρομίσκου από τον ομώνυμο οικιστή, που ήταν ασφαλιστής.⁸⁴⁵ Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι κατά πάσα πιθανότητα πρόκειται για το οδίδιον που σήμερα λέγεται Πηνελόπης), στο Μεταξουργείο. Ήταν σχεδόν απέναντι από το ομώνυμο χειμερινό «Αχιλλειον», εκεί όπου λειτουργούσε το άλλοτε θέατρον «Απόλλων» (δες λέξη), «καταλλήλως διασκευασθέν».⁸⁴⁶ Λειτούργησε δε «υπό την διεύθυνσιν του κ. Κλαυδίου Χατζηγεωργίου»,⁸⁴⁷ άρα σε συνιδιοκτησία με το «μητρικό» χειμερινό (δες προηγούμενο λήμμα).

⁸⁴⁴ Κινηματογραφικός Αστ 10/01.05.1927

⁸⁴⁵ Όλες οι πληροφορίες για το σινεμά και τον οικιστή από Ιγγλέσης 1927-28, 636 και 847

⁸⁴⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 16/20.05.1928. Στο ίδιο κομμάτι τονίζεται ότι οι θερινοί κινηματογράφοι εκείνη τη χρονιά θα φτάσουν τους 45 περίπου, εκφράζεται δε ο φόβος ότι από την «τρέλλα» και «μανία» αυτή πολλοί θα κλείσουν σ' ένα μήνα (όπως κι έγινε), ενώ μόνοι κερδισμένοι θα είναι οι ενοικιαστές ταινιών και μηχανών («μηχανή προβολής, είδος καθουρδιστηρίου, έχει ενοίκιον 4-4,5 χιλ. δραχμάς μηνιαίως). Συγκεκριμένα θα λειτουργήσουν: 4-5 στα πέριξ της οδού Δηληγιάννη, 18 περίπου στην Πατησίων, 2 στο Ζάππειο, 4-5 σε Ακρόπολη – Μακρυγιάννη – Θησειό, 2-3 στη Συγγρού, 3 στο Παγκράτι, 2 στους Αμπελόκηπους, 8 στην Αλεξάνδρας, 4 στο Τέρμα Αχαρνών, 2 στον παλιό Άγιο Κων/νο – Κορίτσι της Γειτονιάς, 1 στο Βοτανικό και 2 στα Εξάρχεια. Η άθροιση δίνει πάνω από 50. Τα όσα κατέγραψα εγώ από τις εφημερίδες δείχνουν όντως ότι το 1928 υπήρξε έξαρση των θερινών.

⁸⁴⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 15/15.04.1928

Ωστόσο, δεν το βρήκα στις εφημερίδες, ούτε το 1927, ούτε το 1928.

Αχιλλειον Δ Καλοκαιρινός κινηματογράφος της Αχαρνών που άνοιξε και έκλεισε μέσα στην πολεμική δεκαετία του '40. Τον εντοπίζω να ξεκινάει στην κατοχή (1943) και να έχει πενταετή μόλις ζωή (κλείνει 1948). Είναι ένα από τα σινεμά που με δυσκολέψανε πολύ, γιατί οι εφημερίδες γράφανε απλώς «Αχαρνών», δηλαδή τρεχαγύρευε. Χρόνια το γύρευα ανεπιτυχώς, μέχρι που σε μια από τις έρευνές μου στα Θυμαράκια, στην κεντρική πλατεία της περιοχής, βρήκα το Νίκο το σιδερά (σικ) προπολεμικό γέννημα –θρέμμα της περιοχής.

Ο άνθρωπος με πήγε στο σχετικό χώρο, μου έδειξε και μού είπε: «Το σινεμά που ψάχνεις ήταν εδώ, Αχαρνών και Ρόδου. Πρέπει να ξέρεις ότι η περιοχή ήτανε χώρος διασκέδασης προπολεμικά, και επίσης για αρκετόν καιρό μεταπολεμικά. Το οικοπέδο αυτό ήταν τεράστιο και το λέγαμε 'Νορμανδία', για άγνωστους λόγους. Το θυμάμαι το οικοπέδο, παίζαμε εκεί όταν ήμασταν παιδιά. Σ' αυτή τη 'Νορμανδία' φτιάζανε το σινεμά. Η στάση λεγότανε 'Καμέλια' από ένα καταπληκτικό ζαχαροπλαστείο που υπήρχε απέναντι. Ο κόσμος λοιπόν έλεγε 'Πάμε στο 'Αχιλλειο' σινεμά και στην 'Καμέλια' για γλυκό ή παγωτό, το συνδυάζανε, κατάλαβες; Στο σινεμά αυτό πολλά έργα είχαμε δει, πού να σου λέω τώρα... Θα σου πω κατι άλλο που μου 'χει μείνει, κι άμα θες το βάζεις: ο ιδιοκτήτης –δε θυμάμαι τ' όνομά του- ήταν ένας ευγενικός άντρας, που υποδεχότανε συνήθως ο ίδιος τους θεατές. Ήτανε πάντα ντυμένος άψογα, με ελαφρό καλοκαιρινό κουστούμι προς το κρεμ, παντελόνι με τσάκιση, γραβάτα-σπάνια πράματα εκείνα τα χρόνια, και τώρα ακόμα. Τι περίεργο είχε που χάλαγε τη μόστρα; Φόραγε παλιά παπούτσια! Κι όμως, τα παπούτσια είναι στον άντρα. Βάλε ό,τι ρούχα θες κύριε, μα το παπούτσι σου πρέπει να 'ναι άριστο. Κι αυτό το λέω για όλους.»⁸⁴⁸ Την τοπιογραφική πληροφορία του Νίκου δε μπόρεσα δυστυχώς να τη διασταυρώσω, ούτε όμως και μου τη διέψευσε κανείς. Αν ισχύει, τότε το «Αχιλλειον» ήταν στη σημερινή Αχαρνών 218 (και Ρόδου βέβαια). Στη θέση αυτή υψώνεται τώρα (2006) μια πολύ παλιά πολυκατοικία της σειράς, στην οποία κυριαρχεί ένα «Πρατήριο άρτου», ενώ η στάση φέρει πλέον το πομπώδες όνομα «Σπίτι του ηθοποιού» (υποτίθεται ότι κάτι σχετικό θα χτιστεί κάποτε εδώ).

Ο Πατέρας αναφέρει ότι το επίσης θερινό «Τάουμπε(ρ)» (δες λέξη) λειτούργησε το διάστημα 1936-1942 και το «Αχιλλειον» πήρε τη θέση του από το 1943. Αναφέρει επίσης ως διεύθυνση «πέραν του Τέρματος Αχαρνών».⁸⁴⁹ Υπάρχουν τα εξής προβλήματα χρόνου και χώρου: α. Εγώ βρίσκω το «Τάουμπε(ρ)» μόνο το 1936. Αν όντως μεταξύ των δύο σινεμά υπάρχει το μεγάλο χρονολογικό κενό 1936-1942, αυτό οδηγεί στο ότι το οικοπέδο έμεινε αρκετόν καιρό αργό, εξού και η παραπάνω μαρτυρία του Νίκου του σιδερά περί του χώρου «Νορμανδία». β. Γνωρίζουμε από τις εφημερίδες ότι το «Τάουμπε(ρ)» τοποθετούνταν Αχαρνών και Θήρας, ενώ τούτο δω είναι Αχαρνών και Ρόδου. Οι δυο διαφορετικές γωνίες, αμφότερες πέρα από το «Τέρμα Αχαρνών» (=Αχαρνών και Αγίου Μελετίου, εκείνα τα χρόνια) που αναφέρει ο Πατέρας είναι αρκετά κοντινές, άρα ο Νίκος ο σιδεράς μπορεί να κάνει ένα μικρό λάθος μνήμης. Αν δεν κάνει, τότε μπορεί οι εφημερίδες να βάζουν μια πιο γνωστή και μεγαλύτερη κάθετο προς διευκόλυνση των αναγνωστών- διαδικασία όχι ασυνήθιστη (δες π.χ. «Ατλας»), αφού η Θήρας ήταν παλαιότερη, σημαντικότερη και μεγαλύτερη από τη Ρόδου. Έχω τη γνώμη ότι το θέμα δεν έχει κλείσει.

⁸⁴⁸ Νίκος σιδεράς, συνέντευξη

⁸⁴⁹ Πατέρας 156

Κάποια φιλμ: «Μπίλυ ο πολύγαμος», «Ο νόθος», «Κρυφή αγάπη» (1943), «Ελισσάβητ της Αυστρίας», «Μεγάλο νούμερο», «Τραγωδία στη Ζούγκλα» (σικ), «Κολασμένοι πόθοι», «Μεταξύ τριών ενόχων», «Απόψε ουδέν νεώτερον», «Η τιμή» (1944), «Οι 4 της κατασκοπείας», «Το στίγμα», «Μια ώρα κοντά σου», «Νηοπομπή για το Μουρμάνσκ», «Ρομάντζο και ρυθμοί», «Κατάχρησις εμπιστοσύνης», «Υιέ μου υιέ μου», «Ζήτω η τρέλλα», «Μπακαράς» (1945), «Λάουρα», «Η ανθοπώλις των Αθηνών», «Πόθοι, μίση, έρωτας», «Γκανγκ Χο» (1946), «Οι φυλακές της κολάσεως», «Νύχτα γεμάτη έρωτες», «Ρεβέκκα» (1947), «Ανώτερη υποψιάς», «Γιάσσυ η τσιγγάνα», «Ζήτημα ζωής και θανάτου», «Η ανθοπώλις των Αθηνών» [ξανά] και «Μια ζωή ξαναρχίζει» (1948).

Αχιλλειον Ε Μεταπολεμικός χειμερινός κινηματογράφος στου Μακρυγιάννη, που λειτούργησε από το 1967 ως την άνοιξη του 1983. Ο Τύπος έδινε Μακρυγιάννη / Βεϊκου/ Πλατεία Βεϊκου⁸⁵⁰ / Βεϊκου – Παρθ (σικ). Το σινεμά ήταν Παρθενώνος 4, σε χώρο που τώρα έχει μετατραπεί σε σούπερ μάρκετ «Βερόπουλος», με μετατροπή της αίθουσας του σινεμά, χωρίς να χτιστεί πολυκατοικία. Είχε 900 θέσεις,⁸⁵¹ και κινήθηκε πάντα μεταξύ Α΄ και Α΄-Β΄ προβολής. Το τηλέφωνο του «Αχιλλειου» ήταν 9220120 και διέθετε εξώστη που, κατά τα ειωθότα, είχε πάντα χαμηλότερο εισιτήριο. Φάνης Κουζούνας: «Το σινεμά ήταν επιχείρηση του Απόστολου Φούκη, που τότε είχε επίσης τον ‘Ερμή’ και το ‘Μετροπόλ’, και τα δύο στη Βουλιαγμένης»⁸⁵² (Δες και «Γαλαξίας»).

Ουδεμία προσωπική γνώση του «Αχιλλειου» αυτού είχα από πρώτο χέρι. Είχαν όμως οι φίλες μου. Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: «Ήταν ο πιο σύγχρονος κινηματογράφος στα πέριξ, έφερνε καλύτερα έργα από τους άλλους. Χαζεύαμε επί ώρες τις φωτογραφίες στα τζάμια. Μπαίνοντας, έβλεπες την οθόνη φάτσα, αυτό που λες εσύ τυπική διάταξη. Ένα βασικό του γνώρισμα ήταν ότι οι καρέκλες δεν ήταν τοποθετημένες ακριβώς η μια πίσω από την άλλη, αλλά η πίσω άρχιζε από τη μέση της μπροστινής. Έτσι σχηματίζονταν ένα κενό ανάμεσα στα κεφάλια, και ο πίσω θεατής έβλεπε πάντα. Είχε επίσης και κάποια αμφιθεατρικότητα».⁸⁵³ Γιάννα Ψίνα: «Ήταν το σχετικά πιο κυριλέ σινεμα της περιοχής μας. Έπαιζε σχεδόν αποκλειστικά εμπορικές ταινίες».⁸⁵⁴

Ιδού τώρα πώς διαφημίζει το ξεκίνημά του:

Αύριον **ΣΑΒΒΑΤΟΝ** αρχίζει πολυτελής άνετος υπερμοντέρνος ο Κινηματογράφος Α΄ Προβολής που έλειπε από την Αθήνα

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Πλατεία Βεϊκου

κάτι το ασύλληπτον σε διακόσμησι σε εμφάνισι σε τελειότητα

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Α΄ Προβολής

⁸⁵⁰ Αν και κατά τη ντόπια και άριστη γνώστρια του τόπου Γιάννα Ψίνα, «δεν υπάρχει πλατεία Βεϊκου»

⁸⁵¹ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁸⁵² Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

⁸⁵³ Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου, συνέντευξη

⁸⁵⁴ Γιάννα Ψίνα, συνέντευξη

Το νέο καύχημα των Αθηνών
Έναρξιν αύριον **ΣΑΒΒΑΤΟΝ**⁸⁵⁵

Ενδεικτικά φιλμ: «Μίσος για μίσος», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Η χαρτορίχτρα» (1967), «Στα ίχνη του αδελφού του», «Ένας υπέροχος παλιάνθρωπος», «Δάφνες κυλισμένες στη λάσπη», «Το κορίτσι του Λούνα Παρκ», «Το πιο λαμπρό αστέρι» ελληνικό (1968), «Μεγάλη Αικατερίνη», «Το λεβεντόπαιδο», «Ο ήρωας, το κάθαρμα και ο προδότης», «Τζαίην Έυρ», «Θου Βου φαλακρός πράκτωρ επιχείρησις Γης Μαδιάμ», «Η Παριζιάνα», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά» (1969), «Γουέστ Σάιντ στόρυ», «Διεστραμμένοι», «Μυστική βάση Ζέμπρα», «Πάττον ο θρύλος της Νορμανδίας» (1970), «Ξένοιαστος παλαβιάρης», «Ο κάου μπού του Μεταξουργείου» ελλην., «Εγωιστές», «Επαναστάτης ποπολάρος», «Παπαφλέσσας», «Καταναλωτική κοινωνία» (1971), «Το προξενιό της Άννας», «Λυσιστράτη», «Αναζήτησις», «Υβ Υβ» (1972), «Κυανοπώγων», «Ο σημαδεμένος», «4 για το Τέξας», «Το 5^ο έγκλημα», «Ένας τρελός, τρελός πειρατής» (1973), «Ένας υπέροχος κατάσκοπος», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Δρ Ζιβάνγκο», «Ο θεός συγχωρεί, εγώ όχι», «Ζ» (1974), «Ο πεταλούδας», «Ο θίασος», «Στρατάρχης Τίτο», «Θρανίο νο2. Έτσι μάθαμε τον έρωτα» (1975), «Τα λύτρα», «Με λένε ακόμα Τρινιτά», «Δύο τρελά παλικάρια», «Οι δύο ιεραπόστολοι», «Επαγγελματίες ρεμάλια» (1976), «Σαλόν Ες Ες», «Ένας έξυπνος, δυο συνέταιροι, ένα κορόιδο», «Σούπερ Κονγκ εναντίον τεράτων», «Θάνατος στον ήλο», «Κάμα σούτρα» (1977), «Το παιχνίδι του θανάτου», «Έγκλημα στο Ωριάν [σικ] εξπρές», «Ανατομία μέρος 3^ο: Ανώμαλο σεξ», «Άνθρωποι και κτήνη» νο2, «Ποιος κοιμήθηκε με τη γυναίκα μου;» (1978), Βέγγος «Από πού πάνε για τη χαβούζα;», «Ο Μπουλντόζας, ο φαλακρός κι ο κιτρινιάρης», «Μπάτσος ή αλήτης», «Η καγκελόπορτα», «Εσωτερικές σχέσεις», «Γυναίκες στα όπλα» (1979), «Παρασκευή και 13», «Ο άνθρωπος με το γαρύφαλλο», «Γούντστοκ», «Αντιός Γκρίνγκο», «Τομ Χορν», «Το λιβάδι» (1980), «Χαμός στο κρεβάτι μου», «Ο Κώτσος έξω από το ΝΑΤΟ», «Μάθε παιδί μου γράμματα», «Αποπλάνηση τώρα» (1981), «Βόμβες, φωτιές και διαμάντια», «1922» έγχρ. ελλην., «Ο Θανάσης και το καταραμένο φίδι» έγχρ. ελλην. κωμ. 2^η βδομάδα, «Φαντασιώσεις μιας παρθένας» (1982), «Είμαι η ...», «Ο παπα Σούζας» και «Η ωραία της ημέρας» του Μπουνιουέλ έγχρωμο (1983).

Αχιλλεύς Α Υπαίθριος κινηματογράφος στο Παγκράτι, ο οποίος λειτούργησε οχτώ μόνο χρόνια, 1963-1970. Διεύθυνση: Υμηττού 144, μεταξύ Αναχάρσιδος και Κοροΐβου Ο Δημήτρης Λουδάρος μου είπε: «Η είσοδος δεν ήταν από την Υμηττού, αλλά από το στενό δρομάκι αριστερά. Η οθόνη ήταν προς το Πρώτο Νεκροταφείο».⁸⁵⁶ Άρα ο άξονας του κινηματογράφου ακολουθούσε το δρόμο, συνεπώς μη τυπική διάταξη. Ήταν «μεγάλο θερινό, πάνω από στρέμμα. Είχε και πολύ πράσινο», μου λέει μια γειτόνισσα που σκούπιζε το δρόμο μπροστά στο σπίτι της.⁸⁵⁷ Διαβαθμισμένο πάντοτε στους ημικεντρικούς και με ταινίες που συνολικά «βγάζουν» ένα μέσο επίπεδο. Αφού έκλεισε, στη θέση του χτίστηκε ένα τεράστιο κτίριο, όπου στεγάστηκε επί χρόνια ο ΟΤΕ της περιοχής. Τώρα (2005) εγκαταλείφθηκε κι αυτός, και το τεράστιο τσιμεντί κτίριο έχει ενοικιαστήριο.

⁸⁵⁵ Τα Νέα 10.11.1967

⁸⁵⁶ Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

⁸⁵⁷ Συνέντευξη με την ανώνυμη ευγενική κυρία Αναχάρσιδος 7

Μερικά φιλμ: «Η νύφη τ'όσκασε», «Ένας Αμερικανός στη Ρώμη», «Ξιφομάχος της Σιέννα», «Οι ερασταί της Βία Βένετο» (1963), «Η γυναίκα μου, εγώ και ο πειρασμός», «Αυστηρώς απόρρητον» Κερκ Ντάγκλας, «Ο πρίγκιψ του ιπποδρομίου» Ντάννυ Καίη, «Μυστικός πράκτωρ X-9», «Εξομολόγησις», «Περιπέτεια στη Ριβιέρα» Κόννυ Φράνσις (1964), «Ο εφιάλτης του τρίτου ορόφου», «Ο κ. αφηρημένος», «Η Σκώτλαντ Γυάρντ επιτίθεται», «Ματιές από την κλειδαρότρυπα», «Φαντομάς», «Καυτό αίμα», «Μικρή Μαδριλλένα», «Όλες με το Ναυτικό» (1965), «Μυστηριώδης πράκτωρ», «Το τελευταίο τραίνο», «Τα τρία βήματα του Σατανά» περιπ., «Το συνδικάτο των παρανόμων», «Η χρυσή σαλαμάντρα» (1966), «Νέα Υόρκη ώρα 3», «Υπερηφάνια και πάθος», «Επιχείρησις Σελήνη», «Υπερηφάνια και πάθος», «Πράκτωρ τζούντο», «Κυρίες και κύριοι», «Λευκή σάρκα μαύρη ψυχή» περιπ. (1967), «Όμπρε», «Ζήσε για τη ζωή», «Βίβα Ρόμα», «Ο σιδηρούς υπερασπιστής του Τολέδο» (1968), «Σημαδεμένοι από το Θεό», «Ο λέων της Αφρικής», «Στο κατώφλι της αμαρτίας», «Σεχραζάτ», «Τον θέλω πεθαμένο», «Σ' αγαπώ», «Δολοφόνοι χωρίς οίκτο» (1969), «Την ημέρα που τους ξέχασε ο θεός», «Οι τρεις τοιχοδιώκτες» (σικ), «Τα μοναστήρι της Μόνζα» και «Κάτω απ' τον ουρανό του Τέξας» (1970).

Αχιλλεύς Β Μικροαστικός χειμερινός κινηματογράφος της Πατησίων 177, τηλέφωνα 8651290, 8656355, που λειτούργησε τριάντα χρόνια, από το Νοέμβρη του 1967 μέχρι και την άνοιξη του 1996. Ανήκε πάντα στην Α' προβολή και είχε εξώστη φτηνότερο από την πλατεία. Υπόγειος, με τη φασαρία από το νυχτερινό κέντρο «Αμπεσέ» που ήταν δίπλα του μεσοτοιχία, δεξιά καθώς κοτάμε την οθόνη. Απ' όταν έκλεισε, μετατράπηκε για αρκετό καιρό σε μπόουλινγκ. Τελευταία, έχει κλείσει και το μπόουλινγκ. Εδώ έχω δει πλήθος ταινίες, όπως «Νοσφεράτου» (σύγχρονο), «Τζούλια», «Κρουλ», «Τζέρυ Λι Λιούις, ο θρύλος του ροκ», «Η άβυσσος», πολύ Γούντυ Άλεν κλπ.

Δεν ξέρω αν είναι τυχαίο, ανταγωνισμός ή κοινή εμπορική διεύθυνση ότι η διαφήμιση της έναρξης του «Αχιλλέα» απέχει μόνο κατά τρεις μέρες από την προηγούμενη του «Αχιλλείου», ενώ τής μοιάζει αρκετά και στο λεκτικό.

Και τώρα η τελευταία λέξη στην τελειότητα, στις ανέσεις, στην τεχνική. Ανοίγει σε λίγες μέρες ο Πολυτελέστατος χειμερινός κινηματογράφος Α' προβολής

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

Πατησίων 177 Πλατεία Αμερικής
Υπερμοντέρνος σε όλα του θα καταπλήξει με την θαυμάσια επιλογή των ταινιών του

ΑΧΙΛΛΕΥΣ⁸⁵⁸

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο πιστολέρος του κόκκινου ποταμού», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Κόλαση στο Καράκας» (1967), «Όταν ξυπνούν οι αναμνήσεις», «Ωραίος τρόπος να πεθάνης», «Το πιο παλιό επάγγελμα του κόσμου», «Ωραίος τρόπος να πεθάνης», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Καζινό Ρουαγιάλ» (1968),

⁸⁵⁸ Τα Νέα 13.11.1967

«Κίτρινο συνδικάτο του εγκλήματος», «Και ο ουρανός έσταξε αίμα», «Σεραφίνο», «Η ανταρσία του Καίην», «Διαμάντια για κολατσιό» (1969), «Κάτια», «Ένα δώρο για τους Ρώσους», «Βίβα Τεπέ», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος», «Η πισίνα» (1970), «Το μούτρο», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Οι κομπανιέρος», «Η πτώσις των αετών», «Χριστουγεννιάτικη μπαλάντα» (αν σκεφτήκατε ότι παίζει επετειακό επειδή είναι Χριστούγεννα, καλώς το σκεφτήκατε) (1971), «Μαγεμένη βασιλοπούλα», «Καμπαρέ», «Μικροί δολοφόνοι», «Ο κήπος των Φίντζι Κοντίνι» (1972), Έναρξίς προσεχώς, «Διψασμένος για εκδίκηση», «Ο γυιός», «Ο κληρονόμος», «Η κυρία και οι άνδρες της» (1973), «Η Σίρλεϋ και το χαρέμι της», «Ο τρόμος βγήκε από τη γη», «Ο βασιλεύς των βασιλέων» (Πάσχα), «Η πρόστυχη Μαίρη και ο τρελός Λάρρυ», «Αλέξης Ζορμπάς», «Το καννιβαλάκι» (1974), «Μια φορά στο Χόλλυγουντ», «Τσε, ο μεγάλος επαναστάτης», Φεστιβάλ Τομ και Τζέρυ, «Καπόνε, ο αυτοκράτωρ του Σικάγου» (1975), «Πιο πέρα απ' το φόβο», «Ο νικητής», «Βεντέττα και η παλιά δαντέλλα», «Ο τσιγγάνος» (1976), «Ο μεγάλος φανφαρόνος», «Ο βυθός», «Σαφάρι εξπρές», «Μίστερ Κλάιν», «Η βιτρίνα», «Μαίρη Πόπινς» (Χριστούγεννα) (1977), «10 ημέρες αγωνίας», «Ο πιο μεγάλος εραστής του κόσμου» Έντα Γκάμπλερ, «Άγριες μέλισσες», «Η κληρονομιά των Φερραμόντι», «Η κόκκινη έρημος» (1978), «Νενέ, πρώτο χάδι πρώτη ανατριχίλα», «Η επιστροφή από το μαγεμένο βουνό», «Το εξπρές του μεσονυκτίου» (1979), «Το πάρτυ των λαθρεμπόρων», «Οκτώ ατσαλένιοι άνδρες», Πήτερ Σέλλερς «Το ποντίκι που βρυχάται», «Δικαιοσύνη για όλους» Αλ Πατσίνι, «1941 Από πού πάνε στο Χόλλυγουντ παρακαλώ;» (1980), «Ο τελευταίος ρομαντικός εραστής», «Τα σαραβαλάκια», «Καινούργια ζωή», «Τα φρούτα του πάθους», «Μια γυναίκα δαιμονισμένη» (1981), «Μια γυναίκα ξαναζεί», «Φράουλες και αίμα», «Ρα τα τα πλαν», «Απόδραση από τη Νέα Υόρκη» έγχρ. περιπ. του Τζων Κάρπεντερ, «Ένας δολοφόνος πέρασε» περιπ., «Τρόμος πάνω από την πόλη» (1982), «Γλυκιά συμμορία», «Γαλάζιος κεραυνός», «Ντίβα», «Η διεφθαρμένη ζωή της Λαίδης Μπάρμπαρα», Αλαίν Ντελόν «Ο αδίστακτος», «Κοκταίηλ από μπικίνι» έγχρωμο κωμωδία, «Ο πατέρας» του Γκιουνέν (1983), «Τα φρούτα του πάθους», «Μπρέικντανς», «Κριστίν» (1984), «Ο καλύτερος», «Σήνα, η βασίλισσα της ζούγκλας», «Στο μεθύσι του χορού», «Γυμνή απειλή» του Χούπερ (1985), «Καίει, αλλά μ' αρέσει», «Ντάρυλ, ο δραπετής του σύμπαντος», «Η άκρη του νήματος», «Ατσαλένιος αετός», «Απόδραση από τον κλοιό του θανάτου» (1986), «Braveheart», «Δαιμονισμένος άγγελος», «Masters of the universe», «Ιστάρ», «Ραντεβού στα τυφλά» (1987), «Ο μπάτσος της 5^{ης} Λεωφόρου», «Χελρείζερ», «Μωρό για ντάντεμα», «Η Ρίτα, η Σου κι ο Μπομπ μαζί», «Το μακελειό», «Υποποτοι» (1988), «Χωρίς κανόνες», «Τρία κρεβάτια για έναν εργένη», «Ο εξολοθρευτής», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» Νο 2, «Η άβυσσος», «Κάνονμπολ» Νο 3 (1989), «Βρώμικες υποθέσεις», «Απιστίες κι αμαρτίες», «Στάνλεϋ και Άιρις» «Αόρατος εραστής», «Ο πόλεμος των Ρόουζ» (1990), «Έντολή θανάτου», «Ο Νονός», «Τρελές σφαίρες 21/2», «Ακόμα 48 ώρες», «Μέρες κεραυνού» (1991), «Οι τελευταίοι διπλοί πράκτορες», «Ζήτημα τιμής», «Το ακρωτήριο του φόβου», «Τρελές αδελφές», «Το δικό τους παιχνίδι», «Η καρδιά του κεραυνού», «Το κορίτσι μου», «Συνέβη το καλοκαίρι» (1992), «Μαγεμένος Απρίλης», «Αριζόνα ντρημ», «Μυστηριώδεις φόννοι στο Μανχάταν», «Αγάπη μου μεγένθυνα [σικ] το παιδί»⁸⁵⁹, «Δράκουλας», «Τρελές αδελφές», «Άγρυπνος στο Σηάτλ» (1993), «Τ' απομεινάρια μιας μέρας», «Σιδερένια θέληση», «Υπάλληλοι», «Σπηντ», «Σειρήνες», «Απέραντο γαλάζιο» (1994), «Αθάνατη αγαπημένη», «Ζώνη ρίψης», «Υδάτινος κόσμος», «Σπίτι στην εξοχή» ελλην., «Ο Αστερίξ και οι Ινδιάνοι», «Κοντά στον παράδεισο», «Υπάλληλοι»,

⁸⁵⁹ Ελεύθερη Ωρα, 10.04.1993

«Αθάνατη αγαπημένη» (1995), «Κάσπερ το φαντασματάκι», «Περπατώντας στα σύννεφα», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007: Ανταύγειες σε χρυσά μάτια» (1996).

Αχιλλεύς Γ Υπαίθριος κινηματογράφος της τοπωνυμικά δύσκολα προσδιορίσιμης περιοχής μεταξύ Πατησίων - Πλατείας Αμερικής - Κυψέλης, ο οποίος λειτούργησε την περίοδο 1968-1978 (με εξαίρεση το καλοκαίρι του 1973, οπότε είχε δημοσιέψει μόνο ένα «Έναρξες προσεχώς» και μετά σίγησε). Στις εφημερίδες εμφανιζόταν ως Κνωσσού /Κνωσσού Πατήσια / Φιλαδελφέως. Ήταν Φιλαδελφέως 14, Α΄ προβολής σταθερά, με τηλέφωνα 841508, 851290.

Τάκης Μπαστέας: «Αριστερά και δεξιά υπήρχαν οι πλάγιοι τοίχοι από δυο πολυκατοικίες. Πίσω από την οθόνη υπήρχε το πίσω μέρος μιας πολυκατοικίας που είχε τη φάτσα προς την Πατησίων, της οποίας οι ένοικοι είχαν την ευγένεια να μην πολυανάβουνε τα φώτα, για να μην ενοχλούν τους θεατές. Είχε τυπική διάταξη. Εδώ έχουμε δει αφιερώματα με σπάνιες ταινίες του Φελλίνι, του Αντονιόνι κλπ».⁸⁶⁰ Στο σημείο αυτό βρίσκεται σήμερα (2007) μια πολυκατοικία που στεγάζει στο ισόγειό της ένα Κέντρο Διαλογής των ΕΛΤΑ. Απέναντι υπάρχει ένα ημιυπόγειο εργαστήριο ζωγραφικής, απ΄ όπου ακούγεται σταθερά όπερα (καλοκαίρι 2007). Το 1977 έχει εισιτήριο 35 δρχ. και φοιτητικό 30 δρχ., όπως ο μέσος όρος της κατηγορίας του. Δυστυχώς, ποτέ δεν είχα έρθει εδώ.

Καθώς φωτογραφίζα το ταχυδρομείο, ένας μαλάκας από την πολυκατοικία μου 'βαλε τις φωνές, με την εξής απίστευτη ερώτηση: «Γιατί φωτογραφίζεις την πολυκατοικία μου, γιατί φωτογραφίζεις το πάρκινγκ μου;» και βγήκε έξω για καβγά. Τα ρέστα δεν έχει πλάκα να τα γράψω.

Μερικές ταινίες: «Με την ψυχή στο στόμα», «Βίβα Ρόμα», «Πώς να κλέψετε 1.000.000 \$», «Το ρεσιτάλ του εγκλήματος», «Το μεγάλο κόλπο της Κυανής Ακτής», «Ιστορία ενός εγκλήματος» (1968), «Τρεις τυχοδιώκτες», «Ο άγνωστος της τρίτης μέρας», «Η κόμησσα από το Χογκ Κογκ», «Και οι δύο στην ίδια λαιμητόμο», «Οι αδιάφθοροι» (1969), «Βρώμικα παλληκάρια», «Ένα δώρον για τους Ρώσους», «Η πίσίνα», «Οι απίθανοι», «Ληστεία α λα ιταλικά» (1970), «Ο εγκέφαλος», «Το δόλωμα της μαφίας», «Μπορσαλίνο», «Χριστουγεννιάτικη μπαλλάντα», «Ταξιδιώτης της βροχής» (1971), «Χαμένος άνθρωπος», «Ο κύριος αφηρημένος», «Ερασταί», «Οι καυτές νύχτες των βρυκολάκων», «Καυτή πέτρα» (1972), Έναρξες προσεχώς (1973), «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο», «Επικίνδυνοι τυχοδιώκτες», «Λέσχη σαμποτέρ» Σάμμυ Νταϊήβις, «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Σώστε τον τίγρη» (1974), «Ο Μπρανκαλέονε σταυροφόρος», «Ωραίος και σέξυ», «Ο ερωτιάρης και η γυμνή σκλάβια του» (1975), «Διεφθαρμένη δημοκρατία» Μπουνιουέλ, Εβδομάδα Βέγγου: «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση» κλπ, «Το πέταγμα του γλάρου», «Τα εγκλήματα της οδού Μοργκ» (1976), «Ρόλινγκ στόουν», «Στη φωλιά του κούκου», «Το στίγμα του κολασμένου», «Η τελευταία τρέλα του Μελ Μπρουκς», «Ψυχώ» και άλλα σε βδομάδα Χίτσκοκ, «Τρεις μέρες του κόνδορος» (1977), «Ματωμένοι ορίζοντες» και άλλα φιλμ στην Εβδομάδα γουέστερν, «Τρελοί παραγωγοί, απίθανοι σκηνοθέτες», «Η σειρήνα του Μισισσιπή» και «Ο άνδρας που μ΄ αρέσει» (1978).

Αχιλλεύς Δ Γκύζη δεσ **Αχιλλέας**

⁸⁶⁰ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

ΒΗΤΑ

Βαριετέ / **Παλαιόν Βαριετέ** / **Βαριετέ (Παλαιόν)** Παλιό θέατρο του Κέντρου, με πολύ ενδιαφέρουσα προϊστορία, το πρώτο, απ' όσο έχω εντοπίσει, που παίζει συστηματικά κινηματογράφο από το 19^ο αιώνα και αυτό που καθιέρωσε -αν δεν τον εισήγαγε κιόλας- τον όρο «βαριετέ» στην αθηναϊκή κοινωνία. Έπαιξε ταινίες πρώτη

φορά το 1899 και τελευταία, μετά από πολλές περιπέτειες, το 1929. Η Σκαλτσά, που έχει ιχνηλατήσει για τα καλά το 19^ο αιώνα, σημειώνει, μεταξύ άλλων, ότι ιδρύθηκε ως χειμερινό το 1891 με «διεύθυνση Σοφοκλέους (δηλαδή Παρθεναγωγείου) και Σταδίου 33», ονομάστηκε «Ποικιλιών» το 1896, γκρεμίστηκε, ξεκίνησε ως θερινό «Βαριετέ» το 1899, με διεύθυνση «Παρθεναγωγείου και Σταδίου 33», ονομάστηκε «Βαριετέ – Ποικιλιών» και «Παλαιόν Βαριετέ» κλπ.⁸⁶¹ Ο Πετράς γράφει: «Το θέατρο 'Κυβέλης' ιδρύθη ως θέατρο 'Βαριετέ' στα 1894. Ήταν στην αρχή χειμερινό (διασταύρωσις Σταδίου και Παρθεναγωγείου) με είσοδο επί της οδού Σταδίου. Από θέατρο 'Βαριετέ' κατόπιν με 'εξελληνισμό' μετωνομάσθη σε θέατρο 'Ποικιλιών' και έγινε καλοκαιρινό, με νέα ανοικοδόμησι πιο βαθειά στο οικόπεδό του και με είσοδο επί της οδού Παρθεναγωγείου». Γράφοντας για ένα περίπατό του στις αρχές του αιώνα, ο Ν. Λούρος λέει ότι «βλέπει», αναδρομικά, ανεβαίνοντας τη Σταδίου «γωνία Αριστείδου, το υπαίθριο θεατράκι της ωραίας Κυβέλης, πρώτης γυναίκας του Μήτσου Μυράτ...».⁸⁶² Το 1910⁸⁶³ ή 1911⁸⁶⁴ γίνεται χειμερινός κινηματογράφος και μετονομάζεται «Θέατρον Κυβέλης» / «Κυβέλης» (δες λέξη). Για το τέλος του, ο Πετράς γράφει: «το 1928 κατεδαφίσθη και εξακολουθεί να είναι κατεδαφισμένο, γιατί δεν έχει ανεγερθεί ακόμη το μέγαρο της Βιομηχανικής Τράπεζας».⁸⁶⁵ Να γιατί όταν το ξαναβρίσκω στις εφημερίδες παίζει ως θερινός κινηματογράφος «Βαριετέ» το 1929. Προφανώς δεν αποφάσισε να κάνει το άλμα προς τον ομιλούντα κινηματογράφο- και τέλος.

Αν παρατηρήσετε προσεκτικά, θα δείτε αρκετές αποκλίσεις των πηγών. Με δεδομένο ότι, ευτυχώς, δε μετακινήθηκε ποτέ, θα κάνω μια προσπάθεια επακριβούς τοποθέτησης, αρχίζοντας με την εξής διαφήμιση που ψάρεψα:

Μεσιτικόν Π. Σ. ΑΖΑΠΗ
 απέναντι του Χρηματιστηρίου
 και κάτωθι του θεάτρου
 'Ποικιλιών'⁸⁶⁶

Άρα το παλιό χειμερινό «Βαριετέ» ήταν όχι μόνο σε όροφο, μα και «απέναντι του Χρηματιστηρίου». Κοιτάζοντας μια επίσημη ιστορική έκδοση του Χρηματιστηρίου, βλέπουμε ότι το 1897 το ίδρυμα αυτό βρισκόταν Σοφοκλέους 1, στην τέταρτη στέγη του (προτελευταία, πριν τη γνωστή, μέχρι το 2007, που όλοι γνωρίζουμε).⁸⁶⁷ Άρα το θέατρο βρισκόταν στη ζυγή πλευρά του δρόμου, άρα στη γωνία της Σταδίου προς το Σύνταγμα και εν συνεχεία, ίσως, ένα οικόπεδο πιο μέσα. Το 1911, βρίσκουμε το «Βαριετέ» με διεύθυνση Πεσμαζόγλου (πρώην Παρθεναγωγείου) 6 Γ⁸⁶⁸ και το 1927-28 στο 4 Γ⁸⁶⁹ (υποθέτω κάποιο από τα δύο είναι λάθος, αλλά μικρή σημασία έχει). Αν οι συλλογισμοί μου είναι σωστοί, τότε στην αρχική γωνιακή θέση του «Βαριετέ» είναι σήμερα μια πολυκατοικία δίπλα στο Υπ. Πολιτισμού ή και το ίδιο το Υπουργείο. Συνοπτικά, η πιθανότερη εξέλιξη είναι (παραλείπω τα δευτερεύοντα): χειμερινό θέατρο «Βαριετέ» (1891) → υπαίθριο κινηματοθέατρο «Βαριετέ» (1899) → χειμερινός κινηματογράφος «Κυβέλη» (1912) → χειμερινό θέατρο «Κυβέλη»

⁸⁶¹ Σκαλτσά 595

⁸⁶² Λούρος, 305

⁸⁶³ Ορφανουδάκης 18

⁸⁶⁴ Πετράς Θέατρα 107

⁸⁶⁵ Πετράς Θέατρα 110

⁸⁶⁶ π.χ. Χρόνος, 03.11.1897

⁸⁶⁷ Σάτρας - Μιχαλοπούλου 47

⁸⁶⁸ Ιγγλέσης, 235

⁸⁶⁹ Ιγγλέσης 1928, 810

(1917) – κατεδάφιση (πότε;) → υπαίθριος κινηματογράφος «Κυβέλη» (1929) → οριστική κατεδάφιση.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το σινεμά ξεκινάει για τις εφημερίδες «έναντι Χρηματιστηρίου» και καταλήγει πολύ αργότερα «Βαριετέ Χρηματιστηρίου», κατά τη βραχεία επαναλειτούργια του ως θερινού κινηματογράφου το 1929.

Η Μητροπούλου γράφει: «ο Κλεάνθης Ζάχος φέρνει το 1903 το πρώτο μηχάνημα προβολής κινηματογράφου και κάνει επίδειξη στους δημοσιογράφους, αλλά το χρησιμοποιεί για να πλουτίζει το πρόγραμμα του ‘Βαριετέ’ προβάλλοντας ανάμεσα στα διάφορα νούμερα και μια ταινία 50 μέτρων». ⁸⁷⁰ Ο Σαπήρας και ο Ορφανουδάκης μάς πληροφορούν ότι ο Κλεάνθης Ζάβνος έφερε τη μόνιμη μηχανή προβολής του «Βαριετέ», οπότε και άρχισαν σταθεροποιημένες κινηματογραφικές προβολές μετά το 1903, ⁸⁷¹ οπότε έπαψε το μονοπώλιο που είχαν οι σποραδικοί περιοδεύοντες κινηματογράφοι του τύπου Κινηματοφωτόγραφον (δες λέξη). Λεπτομέρεια: η αρχική ταινία επίδειξης «έδειχνε το ταξίδι κάποιου πλοίου. Σε λίγες μέρες, η ταινία εκείνη προβαλλόταν για το κοινό». ⁸⁷²

Μπορεί να σας κούρασα, το ξέρω. Ωστόσο όλα αυτά μπορεί να έχουν τη σημασία τους, γιατί εδώ, το καλοκαίρι του 1899, φαίνεται πως έγινε η πρώτη καλοκαιρινή προβολή στην πόλη μας, παράλληλα με το Θέατρο «Φαρέα» (δες λέξη). Αμφότερα αποτελούν πρωτότυπη συνεισφορά της παρούσας έρευνας.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Νευρόσπαστα και κινηματογράφος. Έκτακτος επιτυχία --- Δύο παραστάσεις, απογευματινή 3 μ.μ. και εσπερινή 9μ.μ. Τα αστειότερα νευρόσπαστα και ο θαυμασιώτερος κινηματογράφος με τας μαγικές εικόνας του --- Νευρόσπαστα και κινηματογράφος με την απογευματινήν --- Απόψε δοθήσεται πανηγυρική και απολαυστική προτελευταία απογευματινή παράστασις. Ο θίασος των νευροσπαστών και του κινηματογράφου του κ. Ψαχούλη αναχωρεί την προσεχή Πέμπτην εις Πάτρας. Η καλλιτεχνική και ποικίλη εσπερινή δίδεται υπέρ του ταμίου του θεάτρου κ. Γ. Σπυροπούλου γνωστού και αγαπητού εν τη κοινωνία του θεάτρου δια την προθυμίαν των μόχθων και κόπων ους κατέβαλε καθ’ όλον το χρονικόν διάστημα των παραστάσεων, ίνα φανή αντάξιος των προσδοκιών του κοινού διά την ποικιλίαν των παραστάσεων. Ελπίζομεν δε ότι τούτο θα σπύση αθρόον δια τον κ. Σπυρόπουλον ως άξιον πάσης υποστηρίξεως ⁸⁷³ (1899), Πρωτοφανείς και έκτακτοι και αι δύο παραστάσεις. Μεταμεσημβρινή και εσπερινή. Εκτός εξόχου δράματος και διαφόρων κωμωδιών, αίτινες θα διδαχθούν, θα παρουσιασθή και Μέγας Αμερικανικός Φωνογράφος και Κινηματογράφος, αρτι άφικόμενος. Εικόνας έξοχοι και πρωτοφανείς θα παρουσιασθώσι προ του κοινού. Αι παραστάσεις θα λήξωσι με προβολήν ελληνικού στρατού μεταβαίνοντος εις μάχην --- «Το σπίτι της κούκλας» + ο τελειότερος κινηματογράφος. Μέγα πανόραμα (1900), Μεγάλη επιτυχία του Αμερικανικού Κινηματογράφου (πολλές φορές) (1901), Ιταλικός θίασος ποικιλιών και κινηματογράφος. Απογευματινή 71/4, εσπερινή 91/2, Θίασος ποικιλιών του κ. Αρνιώτου: καλλιτέχνης Ζυπ + ποικίλα θεάματα + κινηματογράφος, Θίασος ποικιλιών του κ. Αρνιώτου, ο πολύς Ζυπ + κινηματογράφος, Θεάματα μετά κινηματογράφου του κ. Αρνιώτου, Μέγας Ιταλικός θίασος ποικιλιών υπό του κ. Los Barberis, αποτελούμενος εκ 40 εκλεκτών προσώπων και πρωτοφανούς χρωματιστού κινηματογράφου, μόνο 15 παραστάσεις --- Μέγας θίασος μετά κινηματογράφου

⁸⁷⁰ Μητροπούλου 24

⁸⁷¹ Ορφανουδάκης 8 και Σαπήρας 124

⁸⁷² Πετράς Θέατρα 12

⁸⁷³ Οι Καιροί, 27.4.1899

(1907), Έναρξιν την Πέμπτην με το «Γαλάζιο ποντίκι», «Η γυναίκα τής χθες και της αύριον», «Το μελανόν της σημείον» και «Η σειρήν των τροπικών» (1929).

Βασιλικόν θέατρον Το γνωστό σημερινό Εθνικό Θέατρο, Αγίου Κωνσταντίνου 20, χειμερινό φυσικά. Έργο του Τσίλερ, ολοκληρώθηκε το 1899. Μια ευσύνοπτη πηγή για τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του Βασιλικού /Εθνικού είναι κι εδώ επίσης η Σκαλτσά.⁸⁷⁴ Ο Πατέρας, βασική πηγή για τις κινηματογραφικές παρασπονδίες του θεάτρου, παραθέτει μια κατάσταση πληρωμής δύο ηλεκτρολόγων που πέρασαν ηλεκτρικές γραμμές, μετατρέποντας το θέατρο σε κινηματογράφο το Μάρτη του 1916. Σημειώνει επίσης: «Το 1920 και 1921 πρόβαλε κινηματογραφικά επίκαιρα από τη Μικρασιατική Εκστρατεία... Δεν έπαιξε κινηματογράφο σε σταθερή βάση».⁸⁷⁵ Η μόνη φορά που το εντόπισα εγώ τουλάχιστον να παίζει σινεμά, κι αυτό αβεβάια, ακολουθεί:

Πιθανό πρόγραμμα: Βασιλικόν (Θ. Ωδείου) 6 μ.μ. «Ο αρχοντοχωριάτης».
- Τρεις έκτακτοι κινηματογραφικοί παραστάσεις Δευτέραν, Τρίτην και Τετάρτην (ώρα 4.30' μ.μ.), με την επάνοδον του Βασιλέως.⁸⁷⁶

Βασιλικός Κινηματογράφος Α Είναι το γνωστό καφενείο του Ζαχαράτου (δες λέξη) στο Σύνταγμα, που το πεντάμηνο Γενάρης- Μάης του 1910 γίνεται κανονικός χειμωνιάτικος κινηματογράφος με το όνομα αυτό. Οι εφημερίδες λένε: Βασιλικός Κινηματογράφος (καφενείο Ζαχαράτου) / (Ζαχαράτου). «Καθιερώνει καθημερινές προβολές ωραιαίας διάρκειας (από τις 5 έως τις 11.30 μμ), μέχρι το Μάη που μετονομάζεται σε θέατρο Αρνιώτη».⁸⁷⁷ Αξίζει να προσέξει κανείς τι άλλο, πέραν των ταινιών, έχουν οι στήλες θεαμάτων των εφημερίδων.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Αι ελληνικάί κοινότητες Σμύρνης και Κωνσταντινουπόλεως τηλεγραφικώς εξήτησαν από την Διεύθυνσιν του Βασιλικού Κινηματογράφου να τοις αποστείλη την θαυμασίαν ταινίαν της καθελκύσεως του νέου μας θωρηκτού 'Αβέρωφ'. Η Διεύθυνσις του Κινηματογράφου ηναγκάσθη να παραγγείλη νέον αντίτυπον και ούτω από της προσεχούς Δευτέρας θα συνεχισθούν αι διακοπείσαι παραστάσεις της εν λόγω ταινίας -- Ενώπιον των Αγίων Παθών διακοπή των εργασιών. Επανάληψις την Κυριακήν του Πάσχα με εκπλήξεις δια την Αθήνα --- Το σημερινόν πρόγραμμα θα αφήση εποχήν. Η «Κόρη του πορθμέως», πολύχρωμη δραματική σκηνή, και περιπέτεια του Δον Ζουάν εις την εξοχήν—Σήμερον 'Το μυθιστόρημα ενός υπαξιωματικού' εκ του φυσικού, η μεγαλειότερα επιτυχία της εβδομάδος -- Σήμερον η μεγαλοπρεπής πολύχρωμος ταινία 'Η πριγκίπισσα άνευ κράτους' -- Σήμερον το έξοχον δράμα «Παλαιά Βίβλος» με υποκριτήν τον Φεραδύ της Γαλλικής Ακαδημίας και κατά γενικήν απαίτησιν η καθέλκυσις του θωρηκτού 'Αβέρωφ' -- Κατά γενικήν απαίτησιν ο 'Μέγας Ναπολέων', η ωραιότερα ταινία του κόσμου -- Τελευταία ημέρα προγράμματος με τον «Μέγα Ναπολέοντα»-- Σήμερον δια πρώτην φοράν «Οιδίπους τύραννος», η μεγάλη τραγωδία του Σοφοκλέους— Σήμερον το νέον πρόγραμμα με τον «Περιπλανώμενον Ιουδαίον» --- Όλοι πρέπει να δουν το αριστούργημα του Σύη, τον «Περιπλανώμενον Ιουδαίον»--- Σήμερον το μέγα

⁸⁷⁴ Σκαλτσά 611

⁸⁷⁵ Πατέρας 61

⁸⁷⁶ Σκρίπ 21.12.1920. Δηλαδή, έπαιξε πρώτα επίκαιρα και μετά θέατρο. Αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι είναι το Βασιλικό στο χώρο του, γιατί με μπερδεύει εκείνο το «θ. Ωδείου». Θίασος; Θέατρο;

⁸⁷⁷ Θεοδοσίου 39

ιστορικών δράμα «Έκτωρ Φιεραμόσκα» --- «Η θυγατέρα του οδοκαθαριστού» --- Νεωτερισμός τις παραστάσεις. Ορχήστρα εκτελούσα τεμάχια συμφώνως προς τις παιζόμενες εικόνες--- Σήμερα υπέροχον πρόγραμμα με «Πάσχα της Φλωρεντίας» και την τελευταία έκρηξη της Αίτης. Τέλειον μουσικόν κουαρτέτο συνοδεύει την εκτέλεσιν του προγράμματος από την 91/2 --- Σήμερα «Ο χαρτοπαίκτης» από τα μεγάλα δράματα της ζωής. Τέλειον μουσικόν κουαρτέτο ...--- Σήμερα υπέροχον πρόγραμμα. Χάριν των οικογενειών αι τιμαί ηλαττώθησαν. Α' θέσις λ.60, β λ.35--- Σήμερα το μέγα κοινωνικόν δράμα «Οι Άτιμοι» με ηλαττωμένας τις τιμάς δια τις απογευματινάς παραστάσεις--- Νέον τέλειον πρόγραμμα με το μεγαλοπρεπές δράμα «Αρχάγγελος» + θαυμασίας κωμικής ταινίας --- Τελευταία ημέρα του προγράμματος με το μέγα κοινωνικόν δράμα «Τα Χριστούγεννα» --- Σήμερα το νέον πρόγραμμα «Η μικρά επαναστάτις» + θαυμάσια κωμικά ταινία --- Σήμερα νέον πρόγραμμα με τον «Ηρωα της Μασσαλίας» + το έκτακτον μελόδραμα «Μανόν»--- «Κάρμεν» + ο κομήτης του Χάλεϋ + πέντε θαυμάσια ταινία με τον αθάνατον κωμικόν Μαξ--- (1910).

Βασιλικός Κινηματογράφος Β Χειμερινό σινεμά της οδού Προαστ(ε)ίου (σημερινής Εμ. Μπενάκη), αγνώστων λοιπών στοιχείων, του οποίου βρήκα άπαξ δημοσίευση σε στήλη θεαμάτων, το Γενάρη του 1913. Στο ίδιο τετράγωνο λειτούργησαν επίσης το «Κοσμικόν», ο «Κινηματογράφος» Γ' το «Ετουάλ», το «Νέος Κινημαγράφος», «Σαλόν Μπερτίνι», «Πανελλήνιον» Α, «Πάνθεον» και «Μοντιάλ» (δες λέξεις).⁸⁷⁸

Μοναδικό πρόγραμμα: «Ο πύργος του φόβου» αριστούργημα δίπρακτον κοινωνικόν δράμα + νέα πολεμικά ταινία Μακεδονίας και Ηπείρου [= βαλκανικοί πόλεμοι] + εξαισία ναυτικά θέματα + ξεκαρδιστικές κωμωδίας (1913).

Βεάκη Θέατρο της οδού Στουρνάρα 32, σε ισόγειο πολυκατοικίας, τηλέφωνο 523522, που λειτούργησε και σαν σινεμά Α' προβολής έξι μόνο σεζόν: το 1965-66 και το 1968-1973. Ο κινηματογράφος υπήρξε αρχικά χειμερινός, και στη συνέχεια όλων των εποχών (αγνοώ αν με κλιματισμό ή άνοιγμα στα πλάγια). Από την άνοιξη του 1973 και μέχρι (2013), ότι κι αν παίζει, είναι μόνο θέατρο. Η ονομασία, ακατανόητη για τους νεότερους, από τον παλιό ηθοποιό Αιμίλιο Βεάκη. Ήταν επιχείρηση της Σπέντζος φιλμ και δήλωνε «ταινίες Τέχνης» / «Σινέ Τέχνης»,⁸⁷⁹ πράγμα το οποίο αρκετές φορές επαληθεύταν. Είχα πάει μια μόνο φορά, με τους γονείς και τον αδερφό μου, και είχαμε δει κάτι ποιοτικό ιταλικό. Περισσότερα δεν καταφέρνω ν' ανακαλέσω.

Ιδού η διαφήμιση που πιστοποιεί το ακριβές ξεκίνημά του ως κινηματογράφου:

Υπερπολυτελής
Πραγματικό στολίδι της Αθήνας
Ο νέος κινηματογράφος
Β Ε Α Κ Η

⁸⁷⁸ Κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, η Προαστ(ε)ίου ήταν δρόμος με έντονη ψυχαγωγική φυσιογνωμία: πολλά κέντρα διασκέδασης, θέατρα, κινηματογράφοι κλπ. Όλα ήταν στην αρχή της, δηλαδή στο τετράγωνο μεταξύ Πανεπιστημίου – Σταδίου, επειδή η τελευταία αποτελούσε το τοπικό ψυχαγωγικό επίκεντρο της πόλης μας.

⁸⁷⁹ Προγράμματα του σινεμά

Στουρνάρα και Πατησίων
 πρώην θέατρο Βεάκη
 Εγκαινιάζει αύριον την λειτουργία του
 Με το θρυλικό πολυβραβευμένο
 αντιστασιακό αριστούργημα
ΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ
 (The signal)
 Σινεμασκόπ⁸⁸⁰

Το 1972 διακόπηκε η προβολή της ταινίας «Μονομαχία τον κόκκινο ήλιο», επειδή δεν αποδίδονταν τα πνευματικά δικαιώματα στο μουσικό Ζαν Μισέλ Ζαρ.⁸⁸¹

Ορισμένες ταινίες: «Το σύνθημα της αντιστάσεως», «Μαύρος Σείχης, ο υιός της Κλεοπάτρας», «Λολίτες της Αθήνας» 3^η εβδομάς, «Το ρεμάλι της Φωκίωνος Νέγρη» (1965), «Μυστικός πράκτωρ Φ-15, Επιχειρήσεις Μοζαμβίκη» Στηβ Κόχραν, «Οι κυρίες της αυλής» ελλην. κωμωδ. Ηλιοπούλος, θέατρο (1966), «Η δίκη», «Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τραίνα να περνούν», «Πώς γνώρισα τον έρωτα», «Κόκκινο μπαλόνι» + «Μίνι Τζέιμς Μποντ» (Χριστούγεννα) (1968), «Η καταδίωξις ενός μελλοθανάτου», «Το κόκκινο και το μαύρο», «Καριόκα», «Η μάχη της Αγγλίας», «Το μαγαζάκι της κεντρικής οδού» (1969), «Να πεθάνη το κτήνος», «Δαυίδ και Λίζα», «Μαχαίρι στο νερό», «Γυμνός πειρασμός», «Το κορίτσι με τα χρυσά μάτια» (1970) «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Το σπίτι κάτω αοό τα δέντρα», «Η επιστροφή του ασώτου», «Ανήσυχια κορμιά», «Σταυροί στο μέτωπο», «Το τελευταίο παιχνίδι», «Ο γάτος» (1971), «Η πρώτη επαφή ενός πρωτάρη», «Ανήλικοι με κομμένα φτερά», «Το κορίτσι του Μπούμκε», «Η Άννα των 1000 ημερών», «Ο αγών μου», «Μια ιστορία με πολύ σεξ» (1972), «Σοκ», «Η κυρία θέλει έρωτα», «Αντίο θείε Τομ» και «Χασάπης» (1973).

Βένος Κλειστός κινηματογράφος όλων των εποχών λαϊκός -αν και εντασσόταν στους ημικεντρικούς- που κείτονταν στην Πλατεία Αγίου Ελευθερίου Αχαρνών, όπως έγραφαν τα προγράμματά του. Όσον αφορά το περίεργο όνομα, πιθανολογώ ότι πρόκειται για τροποποίηση της λέξης Venus (=Αφροδίτη). Είχε τυπική διάταξη, μάλλον δίχως εξώστη,⁸⁸² και διέθετε πλευρικά ανοίγματα για το καλοκαίρι.⁸⁸³ Εμφανίζεται στις εφημερίδες τη δεκαετία 1970-1979, είναι όμως βέβαιο ότι έπαιξε λίγον καιρό ακόμα (ως τσοντάδικο, εξοβελίστηκε νωρίς από τις στήλες). Η διεύθυνσή του ήταν Αχαρνών 400, αν και το σινεμά ήταν Σήφακα 10, στο ισόγειο μιας πολυκατοικίας. Το 400 δεν είναι άσχετο, η Σήφακα είναι βραχύς παράδρομος της Αχαρνών στο ύψος αυτού του αριθμού, λίγα μέτρα από την εκκλησία και απέναντι από το πρώην «Ster». Τηλέφωνο 2017626.

Ο «Βένος» προσπάθησε με τη μεταπολίτευση να αποτινάξει τα καράτε στο οποίο είχε πέσει και να παίξει λίγη ποιότητα: απέτυχε οικτρά, εννοείται, και το έριξε στην τσόνη. Διέπρεψε μάλιστα στο είδος. Ως τσοντάδικο, ο «Βένος» βρέθηκε κάποια στιγμή στο ίδιο εμπορικό δίκτυο, με συναδέλφους τα «Play boy», «Πίκολο», «Κεραμεικός». Δυστυχώς, τα τσοντάδικα αυτού του δικτύου πήραν τον εαυτό τους πολύ στα σοβαρά, πιστέψανε δηλαδή ότι κυριλέψανε (σε σύγκριση με τον ευρύτερο

⁸⁸⁰ Η Καθημερινή, 22.10.1965

⁸⁸¹ Βραδυνή 26.10.1972. Αλίευμα: Θανάσης Βέμπος

⁸⁸² Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁸⁸³ Μάνος, Αλφαβητάρι

χώρο τους φυσικά). Αυτό αποδεικνύεται από το σοβαροφανές, γλυκερό, γλείφτικο και ελαφρώς εξωπραγματικό κείμενο που δημοσιεύανε στα προγράμματά τους:

«Στον κινηματογράφο μας, με τη δική σας συμπαράσταση, έχουμε στήσει μια ατμόσφαιρα ευρωπαϊκού επιπέδου για την προβολή επιλεγμένων ταινιών σεξ της διεθνούς παραγωγής. Η συχνή παρουσία γυναικών ανάμεσα στους θεατές τάς [σικ. Μάλλον =μας] επιβεβαιώνει ακριβώς την εκτίμηση και την σοβαρότητά σας απέναντι στη φροντισμένη προσπάθειά μας.

Στον κινηματογράφο μας δεν υπάρχουν θόρυβοι, ειρωνικά σχόλια, κάπνισμα, ρύπανση των διαδρόμων ή άλλες ασχημίες. Το Κοινό μας έχει αποδειχτεί ώριμο και πολιτισμένο- κι αυτό είναι ένα στοιχείο, που μάς δίνει βαθιά ικανοποίηση. Στις προβολές μας, καθένας μπορεί άνετα να παρακολουθήσει με ησυχία τις ταινίες μας, που επιλέγουμε αυστηρά, ανάμεσα στις καλύτερες τού είδους διεθνώς.

Χρειαζόμαστε τη συμπαράστασή σας για να κρατήσουμε στον κινηματογράφο μας αυτήν την ατμόσφαιρα του ευρωπαϊκού επιπέδου, για την οποία είμαστε περήφανοι.

Αν έχετε φίλους, που πιστεύετε πώς μπορούν να σεβαστούν την ατμόσφαιρα που δημιουργήσαμε, θα ήταν χαρά μας να τους καλωσορίσουμε κι' αυτούθς κοντά μας».⁸⁸⁴

Αφού έκλεισε ο «Βένος», ο χώρος έγινε τηλεοπτικό στούντιο και μετά εγκαταλείφτηκε δίχως καμιά χρήση ως σήμερα (2013). Το σατιρικό /αυτοσαρκαστικό λαϊκό τσάμικο, που τραγουδιόταν στο χαβά τού (κυρίαρχου κείνα τα χρόνια) θεοδωρακικού «Και συ λαέ βασανισμένε», θρηνεί ακριβώς την πρώτη εποχή μετά το κλείσιμο του «Βένου»:

Ο Γκουσγκούνης⁸⁸⁵ εξορία
Και το «Βένος» ορφανό,
Ζούμε μες στη μαλακία
Δίχως τσόντα και πορνό.

Κάποιες ταινίες: «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Μεγάλες προσδοκίες», «Ορατότης μηδέν», «Η λεωφόρος του μίσους», «Καταναλωτική κοινωνία», «Αήττητοι», «Πυρετός στην άσφαλτο» (1971), «Ηδονή της εκδίκησης», Νέον έργο, «Ένας τρελός, τρελός πειρατής», «Ένας υπότης για τη Βασούλα» (1972), «Πάνθηρες του καράτε», «Οι επικηρυγμένοι», «Έγκλημα του σεξ στην Ομόνοια», «Η Αλίκη της σύγχρονης γενιάς» (1973), «Ματωμένες γροθιές του καράτε», «Αύριο θα 'ναι πολύ αργά», «Ο μεγάλος αρχηγός, ο αήττητος του καράτε», «Ένα αξέχαστο Σαββατοκύριακο», «Γυναικοκρατία», «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Εμιλιάνο Ζαπάτα» (1974), «Αμαρτωλό τρίο», «Ο ερωτιάρης και το βιολοντσέλο του», «Αμαρτωλές γυναίκες στην Τρούμπα», «Σεξουαλικές επαφές», «Στην υπηρεσία του διαβόλου» (1975), «Πολύ γλυκό για έρωτα», «Παγκόσμια ανατομία του σεξ», «Μυστικά παιχνίδια για άπιστα ζευγάρια», «Κορίτσια στους δρόμους», «Μαύρη

⁸⁸⁴ Στο πρόγραμμα της ταινίας «Πανσιόν για παράνομα ζευγάρια», χρονολογούμενου με βεβαιότητα 1980 ή 1981

⁸⁸⁵ Πραγματολογική βοήθεια από το συγγραφέα προς τους νεότερους αναγνώστες: ο Νίκος Γκουσγκούνης ήταν ο μέγιστος των Ελλήνων πορνοστάρ. Δες και «Εσπέρια»

Εμμανουέλλα», «Φθινοπωρινά φύλλα στο γυμνό κορμί της» (1976), «Στην κόλαση της ηδονής», «Παράξενοι έρωτες», Νέον έργον, «Παιγνίδια του έρωτα», «Γυμνή πρόκληση», «Οι πειρασμοί της Μαριάν», «Επαγγελματίας εραστής» (1977), «Η φλόγα στο κορμί της», Σεξ, «Το μυστικό της παρθένας» (1978), Ταινίες σεξ, «Ερωτική έκρηξη», «Πιο καλά πολλοί μαζί» και «Καριέρα απ' το θρανίο» (1979).

Βερντέν / **Σινέ(μά) Βερντέν** Κραταιός υπαίθριος κινηματογράφος της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, που λειτούργησε από το 1920 («παράδοξο του '20») μέχρι το 1964. Η ονομασία από την ομώνυμη περιοχή της Γαλλίας, διαβόητο θέατρο των πλέον πολύνεκρων μαχών του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου και όλων των πολέμων της ιστορίας. Β΄ τάξεως προπολεμικά, Β΄ προβολής το '50 και το '60. Τοποθέτηση από τη Μ.Ε.Ε.: «Επί της Λεωφόρος Αλεξάνδρας και έναντι του τέρματος της οδού Ιπποκράτους»,⁸⁸⁶ σε μια εποχή που η Αλεξάνδρας δεν ήταν ούτε η μισή σημερινή, ούτε είχε τη τωρινή κυκλοφορία, άρα δεν «έκοβε» στη μέση, δε διέκοπτε τόσο πολύ το αστικό τοπίο. Αντίθετα, πανίσχυρο τοπόσημο ήτανε το Τέρμα Ιπποκράτους, τόσο που να «περνάει» και απέναντι, προς Γκύζη. Οι εφημερίδες και οι διαφημίσεις του ίδιου του «Βερντέν» γράφανε κατά καιρούς: Τέρμα Ιπποκράτους / Αλεξάνδρας / Γκύζη. Ο Μανταίος, πάντα προσεκτικός, θυμάται: «Κατηφορίζοντας την Αλεξάνδρας, δεξιά, γωνία Γκύζη... Το προφτάσαμε και θέατρο, με την Κούλα Νικολαΐδου. Εγώ θα σ' αγαπώ και μη σε νοιάζει».⁸⁸⁷ Το σινεμά ήτανε Αλεξάνδρας 89/91 και Δρόση, στη γωνία προς Αμπελόκηπους και ανηφόρα, «κάπως υπερυψωμένος χώρος τότε. Ήταν επί της Λεωφόρου, λίγα μέτρα εσωτερικά, κάπως σαν παρτέρι, γιατί το πεζοδρόμιο ήταν πολύ φαρδύ. Η διάταξη ήταν τυπική».⁸⁸⁸ Στην απέναντι γωνία των ίδιων δρόμων, μα προς το Πεδίο του Άρεως, δηλαδή προς την κατηφόρα, το παλαιότερο «Λουζ» (Β΄, δεξ λέξη). Στο σημερινό (2004) αρ. 89 είναι Αγροτική Τράπεζα. Ο Μάνος λέει ότι τη θέση του πήρε το ξενοδοχείο «Ζαφόλια».⁸⁸⁹ Τηλέφωνο: 664196.

Πολλά καλοκαίρια λειτούργησε σα θέατρο, βαριετέ (νεότερου τύπου, άνευ σινεμά)⁸⁹⁰ σινεμά /θέατρο εναλλάξ (εξού και τα κενά στη συνέχεια). Οι διαφημίσεις του απλές, δίχως πολλά λόγια, χαρακτηριστικές:

<p>ΒΕΡΝΤΕΝ Τέρμα Ιπποκράτους Σήμερα Η ΜΑΧΗ LA BATAILLE Σαρλ Μπουαγιέ, Άνναμ Μπελλά, Ινκί Ισινώφ⁸⁹¹</p>

<p>ΣΙΝΕ ΒΕΡΝΤΕΝ Τέρμα Ιπποκράτους Σήμερα Ο ΑΡΧΙΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ</p>
---

⁸⁸⁶ ΜΕΕ, τ. Β΄266

⁸⁸⁷ Μανταίος, 49

⁸⁸⁸ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη και Καιροφύλας, Νεάπολη – Εξάρχεια 174

⁸⁸⁹ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

⁸⁹⁰ Αργυρόπουλος 196, Κύτταρης, Βαριετέ, 139, εφημερίδες μέχρι και τη δεκαετία του '50

⁸⁹¹ Έθνος 27.07.1934

Γκαμπύ Μορλαί, Ανρύ Ρολλάν⁸⁹²

ΒΕΡΝΤΕΝ

(Λεωφ. Αλεξάνδρας)

από ΣΗΜΕΡΟΝ

η ΝΤΑΝΑ ΝΤΑΡΜΠΙΝ

στον εφετεινό της θρίαμβο

ΜΕΓΑΛΩΝΟΥΝ ΤΑ ΤΡΙΑ

ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Ένα φιλμ –όνειρο⁸⁹³

Το 1929 ο επιχειρηματίας λεγότανε Δ. Ψαράς.⁸⁹⁴ Τουλάχιστον τη δεκαετία του '40, επιχειρηματίας του «Βερντέν» είναι ο παλιός κινηματογραφιστής Μήτσος Μανιάτης, βοηθός του Τηλέμαχου Σπυρίδη στην 'Εσπέρια Φιλμς', που ήταν συνδεδεμένη με το Κομμάντο Πιάτσα των Ιταλών, και επίσης πατέρας του ηθοποιού Μιχάλη Μανιάτη. Μέσα στον κινηματογράφο του, το 1943, μια γερμανική περίπολος, σκότωσε τη γυναίκα του.⁸⁹⁵ Το 1946 το σινεμά επεκτάθηκε και σε διπλανό οικοπέδο, οπότε οι θέσεις του αυξήθηκαν κατά 300.⁸⁹⁶ Το 1948 αναφέρονται ως επιχειρηματίας οι Μανιάτης και Γιάννης Βερώνης,⁸⁹⁷ ενώ ο Μανιάτης μόνος του ξανά τη δεκαετία του '50.⁸⁹⁸ Εδώ για πρώτη φορά αναδείχτηκε ο Χατζηχρήστος ως θεατρίνος στο ρόλο του βλάχου Θύμιου.⁸⁹⁹ Το 1962, δυο μόλις σεζόν προτού κλείσει, ο κινηματογράφος κάνει 129.264 εισιτήρια, τα περισσότερα από κάθε άλλο θερινό στην Αθήνα.⁹⁰⁰

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο κήπος του Αλλάχ», «Το ξύπνημα», «Σκλάβο της ερήμου» (1920), Κινηματογράφος βαριετέ, Κινηματογράφος Βαριετέ νέα νούμερα (1925), «Νιμπελούγκεν», «Βασιλικόν διαζύγιον» ολόκληρον το έργον, «Δάκρυα βασιλίσσης», «Αγιασμένος; Διάβολος», «Το μάτι του υποβρυχίου», «Συχνά η γυναίκα αλλάζει», «Η γκαρσόν», «Τα χάπια» του Χάρολδ Λούδ, «Αμαρτωλοί εις τον παράδεισον», «Μαντάμ Ταλιέν», «Ο ομορφότερη γυναίκα του κόσμου», «Πάτερ Σέργιος», «Ο κ Ράδιο», «Γιατί τον σκότωσε» (1926), «Ο άνθρωπος που πουλιέται», «Ο δαίμων του μεσονυκτίου», «Το θαλασσοπούλι», «Φάουστ», «Ο πειρασμός», «Μοδιστρούλες», «Ηφαίστειον», «Η μονάκριβη» (1927), «Φάβιος [σικ] και Βαλέρια», «Τα αποκρυφα του χαρεμιού», «Ο λέων της Μογγολίας», «Η γυμνή γυναίκα», «Μόργκαν η σειρήνα», «Ο υιός του Ζορρό», «Αλλάχ», «Η ένοχος», «Η χορεύτρια της Γρενάδης» (1928), «Το σκάνδαλον του Βάδεν Βάδεν», «Η ναυμαχία της Φαλκλάντ», «7^{ος} ουρανός», «Σαρλά: Ιπποδρόμιον», «Αστέρω», «Η αγωνία του Νιώτη», «Δον Ζουάν» + βαριετέ, «Η μεγάλη παρέλασις», «Βαλέντσια» (1929), «Οι απάχηδες των Αθηνών», «Γαλάζιος άγγελος», «Για το παιδί της», «Το τέλος του καρναβαλιού» (1930), «Η Σουζάνα στο λουτρό», «Η Γκίτα χαρίζει την καρδιά της», «Πάπρικα», «Σα σμίγουν δυο καρδιές» (1933), «Δις Ζαζέτ η γυναίκα μου», «Ένα

⁸⁹² Έθνος 03.08.1934

⁸⁹³ Ελεύθερον Βήμα, 24.07.1941

⁸⁹⁴ Ιγγλέσης 1927-28, 847 και Κινηματογραφικός Αστήρ 13(198)/31.03.1929

⁸⁹⁵ Όλες οι πληροφορίες περί Μανιάτη και φόνου σε Λαζαρίδης 184 κ.ε.

⁸⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 15.05.1946, σε Πατέρας 125

⁸⁹⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

⁸⁹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48 και Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

⁸⁹⁹ www.hellenic.hellenica.de/grichenland/film/gr

⁹⁰⁰ Τα Θεάματα τ. 116, 20.09.1962

τραγούδι γυρίζει τον κόσμο», «Μαρς Ρακότσκυ», «Μεσ' στην αγκαλιά σου» (1934), «Γάτα και βιολί», «Κατάσκοπος 33», «Χρυσή πεταλούδα», «Μποζαμπό», «Κατακτητής των θαλασσών», «Η νήσος των θησαυρών», «Η τυχοδιώκτης» (1936), «Θα πάρω έναν εκατομμυριούχο», «Το χρήμα», «Παρίσι - Πετρούπολις», «Μήνυμα στον Γκάρτσια», «Καζινό ντε Παρί», «Δύο μάγκες» (1937), «Ο λυτρωτής», «Το άλλοθι», «Αγάπη μέσα στις φλόγες», «Ανεμοστρόβιλος των ψυχών» (1938), «Τούρα, η θεά της ζούγκλας», «Χαλύβδινες καρδιές», «Κολασμένη αγάπη», «Νύχτες μεγαλοπόλεων», «Το ξεκίνημα ενός Λαού» (1939), «Γιγαντομαχία των ερυθροδέρμων», «Η σφηκοφωλιά», «Ηρωική αποστολή», «Καταιγίς» (1940), «Στο περιθώριον της ζωής», «Όταν με γέλασες μια βραδιά», «Τα τρία μοντέρνα κορίτσια μεγαλώνουν», «Καταγωγή της Σεβίλλης» (1941), «Ουγγρικό ρομάντζο», «Το σώμα του εγκλήματος», «Πανάμ», «Η καρδιά του πατέρα», «Η τυχοδιώκτης» (1942), «Φλεγόμενα νειάτα», «Η θύελλα πέρασε», «Τυφλός έρωας», «Καπετάν Φράκας», «Κοινωνικές αλυσίδες» (1943), «Τυφλός άγγελος», «Τα 7 χαμίνια», «Ο πύργος των φαντασμάτων», «Στις 5.40'», «Κρυφός έρωας» (1944), «Η επέλασις της ελαφράς ταξιαρχίας», «Στρατάρχης Κουτούζωφ», «Γίγαντες των θαλασσών», «Ραγισμένες καρδιές», «Κλεμένα χειρόγραφα» (1945), «Έξι ώρες μετά τον πόλεμο», «Το αόρατο στίγμα», «Κορίτσι της αμαρτίας», «Λοχίας Γυορκ» (1946), «Η κόρη του σουλτάνου», «Μετά την Καζαμπλάνκα», «Ηρωική εξόρμησις», «Κόλασις αγγέλων» (1947), «Η επιστροφή του αοράτου ανθρώπου», «Δυο τρελλοί κι ένα φάντασμα», «Ανοιξιιάτικη παρέλασις», «Μανταλένα» (1948), «Σταυροδρόμι της αμαρτίας», «Μαζί σου για πάντα», «Ο μεθύστακας», «Ελ Πάσο» (1950), «Κατηγορώ τους γονείς μου», «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο», «Ο τραγουδιστής του δρόμου» (1954), «Κοντός, Μακρής και σία» + «Τιτάνες του ποδοσφαίρου», «Ορκίζομαι στο σπαθί μου» περιπ. Φ. Λάτιμερ, «Το μεροκάματο του τρόμου» Σαρλ Βανέλ, «Ο φόβος φυλάει τα έρημα» κωμωδία Ντην Μάρτιν (1955), «Η επανάστασις των κρεμασμένων», «Σάρκα και μαστίγιο», «Φον Κανάρης», «Τερέζα», «Η κυρία με τας καμελίνας» (1956), «Θα κλάψω αύριο», «Οι συνωμόται της ώρας Χ», «Τρία παιδιά Βολιώτικα» + «Σπαρτακιάς», «Κάτω στους 3 σκοτεινούς δρόμους» (1957), «Ελευθερία ή θάνατος», «Το σπίτι του μυστηρίου», «Το μακρύ χέρι» αστυν., «Ο έκτος που διέφυγε» περιπέτεια Κερκ Ντάγκλας (1958), «Ο γυρισμός του εκδικητού με τη μαύρη μάσκα», «Το κυνήγι της μαύρης σκιάς», «Αδελφοί Καραμαζώφ» έγχρωμ. (σικ!) Μαρία Σελ, «Σκλάβος των Ινδιών», «Η νύχτα τελειώνει με μια σφαίρα», «Το μυστικό των κατασκόπων» (1959), «Μια γυναίκα σαν κι αυτή» έγχρ. Σοφία Λόρεν, «Βιολετέρα», «Τα όπλα της εκδικήσεως», «Λαός και Κολωνάκι» (1960), «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» γκραν γκινιόλ Κρίστοφερ Λη, «Γλυκιά ζωή» δράμα, «Αυτός που ήρθε από την κόλασι», «Το τελευταίο μας ταγκό», «Ο βασιλεύς των τροπικών» (1961), «Τελευταίος σταθμός κόκκινο φανάρι», «Πυρετός στο αίμα», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη» Λολλομπρίζινα (σικ), «Το τελευταίο ηλιοβασίλεμα», «Σπάρτακος» (1962), «Αμαρτωλή κάτω απ' τον ήλιο», «Ο μεγάλος αμαρτωλός», «Νόρμαν ο βασιλιάς της γκάφας», «Επιχείρησις κομπιναιζόν» (1963), «Η μοίρα τους ήταν γραμμένη με αίμα» Ντερκ Μπόγκαρτ, «Τα 39 βήματα», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Η μοίρα τους ήταν γραμμένη με αίμα» και «Δυο αχώριστοι εχθροί» (κύκνειο άσμα) (1964).

Βικτόρια Καλοκαιρινό συνοικιακό σινεμά Β' προβολής στην ευρύτερη περιοχή του Σταθμού Λαρίσης, το οποίο διατηρήθηκε στα χρόνια 1934-1976. Ξεκίνησε μικροαστικό – μέσου επιπέδου και κατέληξε λαϊκό λίγο πριν σιγήσει. Οι εφημερίδες το δίνανε Δε(η)ληγιάννη / Σταθμός Λαρίσης και το κατατάσσανε γενικά στη Β' προβολή. Στην Α'-Β' ανέβηκε λίγα χρόνια πριν κλείσει. Ήταν Δε(η)ληγιάννη 42 και

Αγίου Παύλου, στο απέναντι ρεύμα από το Σταθμό Λαρίσης και αρκετά πιο ανατολικά από αυτόν, με τηλ. 833803, 8233803.

«Έμπαινες από τη Δηληγιάννη, στο πίσω μέρος της πλατείας, και η οθόνη ήταν ήταν αριστερά», λέει η φίλη Κλαίρη Μπαρδάκα.⁹⁰¹ Άλλος φίλος μου, ο Γιάννης Ζαρκωτός, συμφωνεί με την εσωτερική διάταξη και συνεχίζει: «Είχα πάει πολλές φορές στο σινεμά αυτό. Ήμουνα πολύ κουρασμένος, έκανα πολλές δουλειές τότε, πούλαγα λαχεία... Θυμάμαι πως στη 'Μεγάλη απόδραση' με είχε πάρει ο ύπνος απ' την κούραση».⁹⁰² «Η «Βικτώρια» ξεκίνησε ως επιχείρηση του Φίνου, που αργότερα μετέφερε το στούντιό του στην ίδια περιοχή, στην οδό Χίου. Το 1947 επιχειρηματίες ήταν ο Γιάννης Πιτσάκης και οι Δαμασκηνός - Μιχαηλίδης.⁹⁰³ Το 1950 ο Πιτσάκης.⁹⁰⁴ Ο Πύρπασος θυμάται ότι λειτουργούσε και ως σινε – βαριετέ, όπου ο ίδιος παρουσίαζε «την έξοχη Νινή Ζαχά».⁹⁰⁵

Στο σινεμά αυτό δεν έτυχε ποτέ να πάω. Σήμερα είναι κατεδαφισμένο και στο χώρο του λειτουργεί (2013) μεγάλο πάρκινγκ γενικά, και ιδίως με αφετηρίες πούλμαν προς Ρουμανία, Αλβανία κλπ. Πολύ κοντά του βρισκόταν το κυριαρχικό «Αλκαζάρ» (δες λέξη, όπου και περισσότερα για το χαρακτήρα της περιοχής).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Βίκτωρ – Βικτώρια» (!), «Σκάνδαλο στη Βουδαπέστη», «Δις Ροκοκό», «Ο βασιλεύς της αρένας», «Σιωπή το γύρισμα αρχίζει» (1934), «Ο σωσίας», «Ο Κοζάκος και τ' αηδόνι», «Δις κυρία», «Σένα ποθώ» (1935), «Εύθυμη ζωντοχήρα», «Ο άσος του αέρος», «Η καρδιά του Απάχη» (1936), «Άνθρωποι της νυκτός», «Η εκδίκηση του θηρίου», «Αετός και γεράκι», «Στα ίχνη των γκάγκστερς», «Ματωμένες όχθες», «Επανάστασις στα χαρακώματα» (1937), «Κούκλες της κολάσεως», «Πέτρος ο Μέγας», «Τολμηρά νειάτα» «Ο πρίγκιπ του μεσονυκτίου», «Δουλειές με φούντες», «Ενώ η ζωή διαβαίνει», «Πριγκίπισσα 30 ημερών» (1938), «Κύριος κατά παραγγελίαν», «Σπασμένο κρίνο», «Οι νύχτες της Μόσχας», «Αόρατον ζεύγος», «Εύθυμοι Τυρολέζοι» Χονδρός Λιγνός, «Ο κύριος με το σεξ απήλ» (1939), «Κομμωτής κυριών», «Ο πόνος της αγάπης», «Ο κουρσάρος», «Χωρίς επαύριο» «Σουέζ», «Το ξεκίνημα ενός λαού» (1940), «Η επιστροφή του πεθαμένου», «Η πόλις του αίματος», «Τραγούδι, φιλί, γυναίκα» (1941), «Βίβερ», «Κόλασις χρυσού», «Εξιλέωσις», «Το πλοίον φάντασμα», «Ο τρελλός τραγουδιστής», «Η ένοχος» (1942), «Ο πειρασμός», «Η κόλασις του χρυσού», «Δεσποινίς ιατρός», «Τόσκα», «Μυστηριώδης κόμησα», «Έγκλημα σε μετρό» (1943), «Η περιπέτεια μιας ζωντοχήρας», «Κόρρα Τέρρυ», «Καλόγρια και σατανάς», «Τυφλή αδελφή» (1944), «Ο λιποτάκτης», «Ρομπέρτα», «Μουλέν Ρουζ Παρισίων» «Αεροναυμαχία των Φιλιπίνων», «Ραγισμένες καρδιές» (1945), «Ο νόθος», «Δραπέται της κολάσεως», «Το γράμμα», «Πράκτωρ Χ», «Καταδρομή» (1946), «Εφιάλτης», «Δυο κορίτσια, ένας ναύτης», «Βασίλισσα των τροπικών», «Ο μυστηριώδης ξένος» (1947), «Στιγματισμένες γυναίκες», «Μια νύχτα στον παράδεισο», «Η γέφυρα της αμαρτίας», «Οι Γερμανοί ξανάρχονται» (1948), «100 άνδρες 1 κορίτσι», «Με το ζόρι παντρεία», «Οι δυο μελάδες», «Ο εξόριστος» (1949), «Κολασμένα νειάτα», «Χαμένη φυλή», «Διψασμένος για αίμα», «Το σπίτι των 3 κοριτσιών», «Επτά χρόνια φαγούρα» (1950), «Αμαρτωλός άγγελος», «Άννα Λουκάστα», «Μικρές κυρίες», «Ο άρχων των

⁹⁰¹ Κλαίρη Μπαρδάκα, συνέντευξη

⁹⁰² Γιάννης Ζαρκωτός, συνέντευξη

⁹⁰³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

⁹⁰⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

⁹⁰⁵ Πύρπασος 209

θαλασσών», «Κατέστρεψα μια νύχτα τη ζωή μου», (1951), «Φραντζέσκα ντα Ρίμινι», «Το ημερολόγιο της ζωής μου», «Κυρία απ' τη Σαγκάη», «Ο βαφτιστικός», «Όταν σιγούν τα τύμπανα», «Μια νύχτα στον παράδεισο», Τιμητική προσωπικού (1952), «Ιωάννα της Ισπανίας», «Τζιλντα» ερωτική περιπέτεια, «Μονομαχία στον ήλιο» Γκρ. Πεκ, «Κλειστά παράθυρα» δραμ. περιπ. Ελ. Ρότσι, «Ρομπέρτα», «Η εκδίκησης της τσιγγάνας», «Ερωτικά γράμματα» αισθηματικό Τζένιφερ Τζωνς (1953), «Το 24άωρο μιας γυναίκας», «Άνθρωπος του Βερολίνου», «Το καμπαρέ της διαφθοράς», «Όταν η σαρξ είνε αδύνατη», «Ο φυγάς» (1954), «Τα μυστικά της κρεββατοκάμαρας» μουσικό Μ. Καρόλ, «Άννα Ροδίτη» ελλην. Καίτη Πάνου, «Καμπαλλέρος και τσιγγάνοι» δραμ. περιπ., «Ουγγρική ραψωδία», «Περιπέτεια στο Παρίσι» (1955), «Οι δυο караβανάδες, τιτάνες του Ειρηνικού», «Κάλπικη λίρα», «Διακοπές στη Βενετία», «Δυο φορές την ίδια αγάπη» (1956), «Ο ζηλιάρογατος», «Έγκλημα στο Λας Βέγκας», «Πεταλούδα του υποκόσμου», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι», «Έτσι αρχίζει η ζωή» (1957), «Αυτοί που ξέρουν να πεθαίνουν», «Η Παναγία των Παρισίων», «Έλα στο θείο», «Λιάνα» (1958), «Ζάρακ Χαν», «Η δράσις αρχίζει τα μεσάνυχτα» αστυν. Ζαν Γκαμπέν, «Το κουρέλι», «Η φτώχεια θέλει καλοπέρασι», «Υπερηφάνεια και πάθος» (1959), «Θανασάκης ο πολιτευόμενος», «Κατάσκοποι του Γιβραλτάρ», «Επτά ημέρες έρωτος» αισθημ. Ελιζαμπεθ Ταίηλορ, «Ένας βλάκας και μισός» (1960), «Με κατηγορούν για προδότη», «Λεωφόρος της Δύσεως», «Ακατανίκητος Λάγκαρντερ», «Η δίκη του Οσκαρ Ουάιλντ» δράμα (1961), «Οι 6 ύποπτοι», «Η μάσκα του εκδικητού», «Επικίνδυνες σχέσεις», «Πυρετός στο αίμα» (1962), «Ο κλέφτης της Ταγγέρης», «Ο Τζέρρυ Λιούις περιπλανώμενος», «Ο μεγάλος κατάσκοπος», «Δραπέται του Ζαχραΐην», «Ένας Αμερικανός στη Ρώμη», «Γλυκειά μου Σαμπρίνα» (1963), «Πυρ, γυνή και θάλασσα» εύθυμο Γκλεν Φορντ, «Ο δολοφόνος του Τόκιο», «Κάπτουν Νιούμαν» περιπ., «Γι' αγάπη ή για χρήματα» κωμωδία Κερκ Ντάγκλας (1964), «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής», «Καίσαρ Βοργίας δούκας της ακολασίας», «Η εκδίκηση είναι δική μου» ουέστερν Μάρλον Μπράντο, «Ατιμασμένη κι εγκαταλελειμμένη», «Τζ. Μποντ πράκτωρ 007 σε παγίδα» (1965), «Σμήνος 633», «Το κορίτσι που είδε τον δολοφόνο», «Επιχείρησης κεραυνός», «Τα 4 κλειδιά» και «Δύο ατρόμητα λαγωνικά εναντίον χρυσοδάκτυλου» (1966), «Ο γενναίος πρίγκιψ», «Πράσινες μάσκες κίτρινος θάνατος», «Η ιστορία της Ρουθ», «Η βουλευτίνα», «Ο εξυπνάκιας» (1967), «Αδίστακτος προδότης», «Η επιστροφή του πράκτορος Φλιντ», «Κιλιμάντζαρο», «Έρχονται οι Ρώσσοι», «Ο λέων της Σπάρτης», «Βίβα Ρόμα» (1968), «Ο λέων της Σπάρτης», «Υπόθεσις Παραντάν», «Στη σκιά του φεγγαριού», «Ταξιαρχία διαβόλων», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Νελ σόλε», «Τελευταία γενέθλια» (1969), «Να πεθάνη το κτήνος», «Ο μικρός κολυμβητής», «Το ξύπνημα των σκλάβων», «Γράμμα από το Κρεμλίνο» (1970), «Η ιστορία μιας παντρεμένης», «Β' Γραφείον κατασκοπίας», «Κρόμβελ», «Μπορσαλίνο» (1971), «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης», «4 μνίγες σε πράσινο βελούδο», «Ένας κούκλος ζητάει νύφη» (1972), «Η ωραία της Καλκούτας», «Μάλιστα, μάλιστα κύριε», «Πάπισσα Ιωάννα», «Ελ Κόντορ» (1973), «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Ήταν ένας παλιάνθρωπος», «Ο σκορπιός», «Η σειρήνα του Μισισσιπή», «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη» (1974), «Έτσι προδόθηκε η Κύπρος», «Το νου σας και σας φάγαμε», «Ο μεγάλος δραπέτης», «Καθάρματα» (1975), «Ο αντίχριστος», «Αποκαλύψεις ενός κατασκόπου», «Η γοητεία της αμαρτίας», «Επιθεωρητής Χάρπερ» και «Ο πύργος της κολάσεως» (1976).

Village 5 Cinemas Pagrati / **Village 5 Cinemas Pangrati** (στην αρχή, αλλά ευτυχώς το λάθος έγινε αντιληπτό και το κακόηχη πλεονασματικό νι αφαιρέθηκε από το ταλαίπωρο Pangrati). Νεότερο πολυ-σινεμά (multiplex), το πρώτο που λειτούργησε στην κυρίως Αθήνα. Βρίσκεται εντός του εμπορικού κέντρου «Athens Millenium», σε δύο ενωμένα προπολεμικά κτίρια, των οποίων η πρόσοψη διατηρήθηκε πλήρως απέξω. Μέσα υπάρχει ένα είδος αιθρίου, αλλά σκεπασμένο. Τα σινεμά λειτουργούν στους ορόφους (υπάρχουν κυλιόμενες σκάλες και ασανσέρ) ενώ στο ισόγειο υπάρχουν μαγαζιά. Πρωτότερα στον ίδιο χώρο ήταν το ιδιωτικό εκπαιδευτήριο «Βυζάντιο» και ένα ξυλουργείο. Ξεκίνησε το 1999 και λειτουργεί πλησίτιο. Αίθουσες 5, θέσεις 800. Βρίσκεται στο κεντρικότερο σημείο του Παγκρατίου, Υμηττού 110 και Χρεμωνίδου, απέναντι από το «Παλάς» (δες λήμμα). Είσοδος από την πλαϊνή οδό Ασπασίας. Τηλέφωνα 7572440, 210 7572440. Τελευταία έχει και γραμμή παραπόνων: 214.214.7062. Προβάλλει από νωρίς τηλεφωνική αγορά εισιτηρίων με πιστωτική κάρτα 210 8108080 ή μέσω διαδικτύου www.village.gr. Δηλώνει πάρκινγκ 800 θέσεων και έκπτωση σ' αυτό για τους πελάτες του. Έχει «πιάσει» πολύ στο κοινό των ανατολικών συνοικιών. Είναι χαρακτηριστικό σημείο ραντεβού για τους νέους.⁹⁰⁶

Τα Village -και γενικότερα τα σινεμά τύπου μούλτιπλεξ- έβγαλαν ξανά τον κόσμο από το σπίτι, την τηλεόραση και το play station, έφεραν ένα καινούργιο, νεανικό κοινό στη μεγάλη οθόνη κι έκαναν μια ένεση ζωής στο μισοπεθαμένο κινηματογράφο. Προσφέρουν πολλαπλή ψυχαγωγία και shopping πέραν του σινεμά, δυνατότητα επιλογής μεταξύ πολλών ταινιών, πολύ καλή ποιότητα εικόνας και ήχου, δυνατότητα βρόσης και πόσης κατά την προβολή και αριθμημένες θέσεις. Από την άλλη, παίζουν ελάχιστες ποιοτικές ταινίες, δεν κάνουν ποτέ κινηματογραφικά αφιερώματα, εθίζουν τον κόσμο να πηγαίνει όχι σε μια συγκεκριμένη ταινία, μα γενικά στο σινεμά, όπου σίγουρα θα δει «κάτι» (τι;), στηρίζονται κατά πολύ στη φανταχτερή εξωτερική εμφάνισή τους, δεν επιτρέπουν παρατεταμένη παραμονή του θεατή, στην περίπτωση που θέλει να ξαναδεί την ταινία, έχουν υπερβολικά κοντινή σχέση θεατή – οθόνης και υπερβολικά δυνατό ήχο. Αναγνωρίζω ότι είναι μια νέα, σύγχρονη, αναζωογονητική και πιθανώς αναπόφευκτη εξέλιξη του κινηματογράφου, αλλά εγώ δεν τα γουστάρω.

Ο φίλος μου ο Λευτέρης Σακκάς λέει ότι κάποια φορά κατάφερε να νικήσει το δυνατό ήχο του σινεμά με τη φωνή του, διατηρώντας άσβεστη, ακόμα και στο Village, την παράδοση του κινηματογραφικού σχολίου από την πλατεία. Έβλεπε το «Αρμαγεδών», όπου κάποιοι αστροναύτες πάνε να καταστρέψουν έναν μετεωρίτη, από τον οποίο κινδυνεύει η Γη. Ο Λευτέρης υπέμενε το διαστημόπλοιο των ηρώων να κάνει τρελά πράγματα που δε γίνονται ούτε στο σινεμά: απότομες επιταχύνσεις και επιβραδύνσεις δίχως συνέπειες για τους αστροναύτες, «άλματα», παλαβές ανυψώσεις κλπ, χειρότερα από καρτούν. Κάποια στιγμή λοιπόν φώναξε δυνατά, στεντόρεια «Αυτό θα πάρω, όχι το Xsara», κι έπεσε πολύ γέλιο στον κόσμο.⁹⁰⁷

Μερικές ταινίες: «Η 1η ταινία του Νταγκ», «Η μούμια», «Διπλή παγίδα», «Δείπνο ηλιθίων», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ» (1999), «Καταιγίδα», «Ο δρόμος για το Ελ Ντοράντο», «Ενοχο μυστικό», «Η αρπαχτή», «Φωνική συχνότητα», «Πιστά ερωτευμένοι», «Supernova», «Ψίθυροι πνευμάτων», «Pokemon», «American

⁹⁰⁶ Ε.Κ., συνέντευξη

⁹⁰⁷ Λευτέρης Σακκάς, συνέντευξη

Beauty» (2000), «Pokemon 3», «Evolution», «Η τρύπα», «Dracula 2000», «Το φιλί του δράκου» (2001), «Το σημάδι του δολοφόνου», «Spirit το αγριάλογο», «Ατρόμητος Τζο», «Minority Report», «Τα αγόρια της ζωής μου», «Γάμος α λα ελληνικά» (2002), «Η εκδίκηση της ξανθιάς», «Το τελευταίο οχυρό», «Τα 102 σκυλιά της Δαλματίας», «Δύο εβδομάδες προθεσμία», «Ο πόλεμος των κόσμων», «Σήμα κινδύνου», «Εγώ ο κατάσκοπος» και «Μπαμπάδες - νταντάδες» (2003), «Τοπ Καπί», «Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα», «Ενα σχολείο πολύ ροκ», «Ο τιμωρός», «Κάθε φορά πρώτη φορά» (2004), «Miss ... με το ζόρι», «Robots», «Εξ επαφής», «Σχεδόν έρωτας», «Σαχάρα», «Hitch- Ο μετρ του ζευγαρώματος», «Το φελαντάκι και η μεγάλη παρέα του Γουίνι», «Μια τρελή τρελή φάρμα», «Κωδικός: πιπίλα» (2005), «Κινγκ Κονγκ», «Fun with Dick and Jane», «Το χρονικό μιας χυλόπιτας», «Μόναχο», «Η εποχή των παγετώνων 2: Η απόψυξη», «Ο Αστερίξ και οι Βίκινγκς», «Εκτός τροχιάς», «Το σκυλλόδι», «Τα χαλάσαμε», «Λησταρχίνες», «Babel», «Casino Royal», «Οι αγγελιοφόροι», «Ο πληροφοριοδότης» (2006), «Happy feet», «Το άρωμα: Η ιστορία ενός δολοφόνου», «Ο μάγος Άιζενχάιμ», «Μια νύχτα στο μουσείο», «Ο εκτελεστής», «Rocky Balboa», «Εμμονή», «Η μάνα έχει πάντα δίκιο», «Ο κύριος του κυρίου», «Άγνωστοι» (2007), «Θα κλέψω τη νύφη», «Η ομίχλη», «Ζωντανός θρύλος», «Τα ερείπια», «Get smart», «Κλείδωσες;», «Στιγμιότυπα θανάτου», «Ζάχαν, πράκτορας υψηλής κομμωτικής», «Όταν η Γη σταματήσει», «Απόδραση από τη χαμένη πόλη» (2008), «Μπολτ», «High school musical 3: Η αποφοίτηση», «Μάρλεϊ, ένας μεγάλος μελάς», «Κοίτα τι έγινε», «Star Trek», «The international», «Ξενοδοχείο για σκύλους», «Η πρόταση», «Χάνα Μοντάνα, η ταινία», «Ψηλά στον ουρανό», «Μπρούνο», «Πανδημία» (2009), «Ο λυκάνθρωπος», «Πλανήτης 51: Επισκέπτης από τη Γη», «Πώς να εκπαιδεύσετε το δράκο σας», «Η τιτανομαχία», «Τριχωτή επίθεση», «Χριστουγεννιάτικη ιστορία», «Η κληρονόμος», «Ο Πέρσι Τζάκσον και οι Ολύμπιοι: Η κλοπή της αστραπής», «Sherlock Holmes», «Το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι», «Οι αναλώσιμοι», «Υποψήφιος μάγος» (2010), «Μιναρέδες στη Νέα Υόρκη», «Οι περιπέτειες το Σάμι: το μυστικό πέραςμα», «Το δίλημμα», «Το μούτρο», «Το κυνήγι των μαγισσών», «Kung Fu Panda», «Ποτέ δεν είσαι μόνη», «Ζωολογικός τύπος», «Και ξαφνικά σκοτάδι», «Άτακτη καθηγήτρια», «Bitz» (2011), «The Muppets», «Γάτος σπιρουνάτος», «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Battleship: ναυμαχία», «Καθρέφτη καθρεφτάκι μου», «Πειρατές!», «Μεθυσμένο ημερολόγιο», «Μυστηριώδης εξαφάνιση», «Rock of ages», «Αυτοκίνητα» (μεταγλ.), «Οι αναλώσιμοι», «Ο προστάτης», «Ολική επαναφορά» (2012), «Ξενοδοχείο για τέρατα», «Impossible», «Fast & Furious 6: Μαχητές των δρόμων», «Η αγάπη έρχεται στο τέλος», «Παρενέργειες», «Σάμι» 2 μεταγλ. «Το πρόσωπο του κακού», «The Call», «Γραμμή παραπόνων», «Elysium», «Παγκόσμιος πόλεμος Ζ», «Οικογένεια Μίλερ» και «Θανάσιμα εργαλεία: πόλη των οστών» (2013).

Βιογράφος /

Ο βιογράφος

/

Ο βιογράφος της Ρώμης

Κινητός κινηματογράφος των αρχών του 20^{ου} αιώνα, ιταλικής βέβαια προέλευσης. Δες ανάλογα με το πού έπαιξε: «Ολύμπια» Τσόχα, «Πανόραμα» Α΄, ίσως και στο «Η Ρώμη».

Βιολετέρα Υπαίθριο λαϊκό σινεμά, που οι εφημερίδες το δίνανε «Λένορμαν» και δυσκολεύτηκα πολύ να το εντοπίσω. Ξεκίνησε ως Β΄ προβολής και στα τελευταία του

είχε ανέβει στην Α'-Β', παρόλο που οι ταινίες του χειροτερεύανε συνέχεια. Η ονομασία από γελοία ισπανική οπερέτα, ταινία με το χαλβά Ραλφ Βαλόνε και τη Σαρίτα Μοντιέλ, που έκανε θραύση το '60 και που (δυστυχώς) την είχα δει, αλλά (ευτυχώς) είχα φρίξει, αν και μικρούλης.

Η «Βιολετέρα» λειτούργησε τη δεκαετία 1968-1977. Ερευνώντας, την έβρισκα κανονικά στις εφημερίδες, κι όμως κανείς στη Λένορμαν δεν την ήξερε. Χάρη στο φίλο μου Γιώργο Κάρκα, όμως, βρήκα τον «Οδηγό» του Ελευθερουδάκη, που το έδειχνε ακριβώς: Επιδαύρου 52, στην Ακαδημία Πλάτωνα.⁹⁰⁸ Δεν ήταν λοιπόν «Λένορμαν», μα σ' έναν κάθετό της και αρκετά πέρα μάλιστα. Επιδαύρου 52 έχει χτιστεί πολυκατοικία, με το απαραίτητο σούπερ μάρκετ (της φίρμας «Σπύρου»), που τώρα (2005) έκλεισε και νοικιάζεται κι αυτό. Ο επιπλάς κ. Μιχαλόπουλος από απέναντι μού είπε ότι η διάταξη ήταν μη τυπική: η οθόνη βρισκόταν πλάτη προς το δρόμο, πάνω από την είσοδο και τα ταμεία, υπερυψωμένη, οι θεατές είχανε μέτωπο προς το δρόμο, η δε καμπίνα προβολής ήταν στο βάθος του οικοπέδου.⁹⁰⁹

Μερικές ταινίες: «Κορίτσια απ' τον ουρανό», «Ο κλέφτης των διαμαντιών», «Οκινάουα», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Ο κόσμος είναι δικός μου», «Γυμνή γκέισσα» (1968), «Η πτώσις των αετών», «Εκδικηθήτε τον τύρρανο», «Η μελωδία της ευτυχίας», «Επιδρομή τα μεσάνυχτα», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Τα βότσαλα της άμμου», «Ο βαρυποινίτης του Αλκατράζ», «Διαμέρισμα δολοφόνων» (1969), «Καθένας για τον εαυτό του», «Σάλακο», «Η εκδίκησης είναι δική μου», «Το Σικάγο στη Ρώμη» (1970), «Ζης μονάχα δυο φορές», «Ένας άνθρωπος που τον λέγαν άλογο», «Ο κυρίαρχος των νήσων» «Ο άνθρωπος της ημέρας», «Κόκκινος κύκλος», «Στόχος του σαδιστή» (1971), «Οι δύο γκολτζήδες», «Τζο», «Η συμμορία των γκάγκστερς», «Ο 41^{ος}», «Επαναστάτης του Μεξικού», «Όργια του Δράκουλα», «Αδέσποτα σκυλιά» (1972), «Πάντσο Βίλλα», «Πρωταθληταί της γκάφας», «Έντυ Τσάπμαν», «Το μωρό της Ροζ Μαρί» (1973), «Κραυγή μέσα στο δάσος», «Γυμνή πριγκίπισσα», «Μαύρος χρυσός», «Ο κληρονόμος», «Τρελοί Ολυμπιονίκα», «Αόρατη συμμορία» (1974), «Χρυσές μπουκλές, φονικά πιστόλια», «Κύριε καθηγητά ελάτε με τον κηδεμόνα σας», «Ο Μπουτιλιόνε στρατηγός», «2001 η Οδύσεια του Διαστήματος», «Οι 4 του Άβε Μαρία» (1975), «Οι ανοιχτοχέρηδες», «Φλεγόμενοι σταυροί», «Θεέ μου πόσο χαμηλά έπεσα», «Ο πιο δυνατός άνθρωπος του κόσμου», «Διαταγή εξοντώσεως» (1976), «Πανικός στην ασφαλτο», «Αυτή τη φορά θα σε κάνω πλούσιο», «Πιο τρελοί απ' τους τρελούς», «Μπρους Λη ο θρύλος και ο ήρωας του καράτε» και Νέον έργον (1977).

Boξ Υπαίθριο σινεμά που λειτουργεί από το 1938 μέχρι σήμερα (2013) Θεμιστοκλέους 82 και Αραχώβης 56, πλατεία Εξαρχείων. Η λέξη σημαίνει «φωνή» στα λατινικά, ίδιο το σινεμά δε επιγράφεται ενίοτε λατινιστί. Τηλέφωνα 629445, 3629445, 3301220. Ο Μάνος γράφει ότι στο ίδιο οικόπεδο λειτουργούσε το «Μον Σινέ» (δες λέξη), το οποίο «το 1938 γκρεμίζεται και γίνεται στη ταράτσα το 'Boξ'». ⁹¹⁰ Δεν μπόρεσα να το διασταυρώσω, αλλά το αναφέρω ως πολύ πιθανό. Η ασυμφωνία στα νούμερα της οδού Θεμιστοκλέους δε είναι περίεργη, καθώς οι δρόμοι επανριθμούνταν πολλές φορές παλιότερα.

⁹⁰⁸ Ελευθερουδάκης

⁹⁰⁹ κ. Μιχαλόπουλος, συνέντευξη

⁹¹⁰ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

Η άνοδος της ποιότητας του «Βοξ» συνοδεύτηκε από άνοδο κατηγοριών: από Β' προβολή σε Α'-Β' και τελικά σε Α. Είναι διατηρητέο και από το Υπουργείο Πολιτισμού ως μνημείο και από το ΥΠΕΧΩΔΕ ως χρήση. Havana Club το 2002. Ο Ορφανουδάκης γράφει ότι είναι «... από οπλισμένο σκυρόδεμα ... Με καταστήματα στο ισόγειο και θερινό σινεμά στην ταράτσα... Απέναντι από την οθόνη, βρίσκεται κτίσμα με το θάλαμο προβολής, του οποίου οι οπές είχαν καλυφθεί με σανιδάκια σχήματος Π».⁹¹¹ Ο Ορφανουδάκης, πάλι, έχει αλιεύσει την άδεια λειτουργίας του σινεμά για το 1941, υπογραμμένη από τον αστυνομικό διευθυντή Ι. Βασιλόπουλο, με την οποία απαγορεύεται η χρησιμοποίηση της σκηνής για θεατρικές παραστάσεις ή παραστάσεις «ποικιλιών» χωρίς άδεια. Επίσης επιτρέπεται συγκεκριμένος αριθμός καθισμάτων, πλάτος διαδρόμων 1,2 μ. και ειδικός θάλαμος προβολής, ειδάλλως αφαιρείται η άδεια.⁹¹²

Να μια διαφήμισή του «Βοξ» από το τελευταίο ειρηνικό καλοκαίρι (1940) της τρομερής δεκαετίας που ακολούθησε:

Το Θερινό Σαλόνι των Αθηνών
 ο Κινηματογράφος **VOX**
 με την συγκλονιστικότερη δημιουργία
 του Γαλλικού Κινηματογράφου
ΑΠΟ ΑΥΓΗ ΣΕ ΑΥΓΗ
 με τη δυναμικότερη Γαλλίδα βεντέτα
ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΤΑΡΙΕ
 Το συνταρακτικό δράμα μιας γυναίκας
 που βρέθηκε ξαφνικά ανάμεσα στις παγίδες
 που κρύβουν οι ζούγκλες των
 μεγαλουπόλεων⁹¹³

Επιχειρηματίας το 1947⁹¹⁴ και το 1950 ήταν ο Κώστας Βλαχάκης.⁹¹⁵ Τα τελευταία χρόνια, ο Θόδωρος Ρίγγας (δες «Ααβόρα», «Άννα», «Ριβιέρα»). Σε συνέντευξή του στο «Ριζοσπάστη» λέει, μεταξύ άλλων: «...Σαν εμπορική επιχείρηση δεν έχει μεγάλο κέρδος. Βάζουμε τα παιδιά μας στο ταμείο και στην πόρτα κι εμείς δουλεύουμε στις μηχανές προβολής για να αντεπεξέλθουμε στα έξοδα. Τα ποσοστά επί του εισιτηρίου μοιράζονται ως εξής: 25-30% στον ιδιοκτήτη, 45% στην εταιρία διανομής και μένει ένα 25% για μας. Τι να πρωτοπληρώσεις; Καθαρίστρια, θυρωρό, ρεύμα, ταμεία; Πολλοί κινηματογράφοι μπαίνουν και μέσα και τους κρατάμε με την ψυχή μας... Στην κατοχή... οι αντιστασιακές οργανώσεις χρησιμοποιούσαν τις τουαλέτες ... σαν σημείο συνάντησης. ... Πριν χρόνια ήρθε στο "Βοξ" ένα γεροντάκι και ζήτησε να πάει στις τουαλέτες. Του είπα πώς να πάει και μου λέει "ξέρω". Όταν βγήκε ήταν

⁹¹¹ Ορφανουδάκης 16. Στην απέναντί του γωνία των ιδίων δρόμων (Θεμιστοκλέους 80 και Αραχώβης 61), καταπάνω στην πλατεία, βρίσκεται η περίφημη «μπλε πολυκατοικία», που όπως όλοι ξέρουμε, είναι πλέον ξεπλυμένη γκρί. Έργο του αρχιτέκτονα Κυριάκου Παναγιωτάκου (1933), αντιπροσωπευτικό δείγμα του «μοντέρνου κινήματος», «είναι ίσως το πιο εντυπωσιακό έργο της περιόδου στην Αθήνα», μάς λέει ο Δημήτρης Φιλιππίδης. (Σπίτια του '30, 116). Η μπλε πολυκατοικία ήταν επίσης –και είναι– ένα εξαιρετικό θεωρείο προς το σινεμά, για τα ψηλότερα βορινά διαμερίσματα απ' όσα έχονε φάτσα στην Αραχώβης.

⁹¹² Ορφανουδάκης 99

⁹¹³ Ελεύθερον Βήμα, 7 Ιουνίου 1940

⁹¹⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

⁹¹⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

δακρυσμένος. Και μου είπε πως κατέβαινε εδώ από την Πάρνηθα και συναντούσε τον εκπρόσωπο του ΕΑΜ για να ανταλλάξουν τα έγγραφα...».⁹¹⁶

Παλιότερα, το «Βοξ» δήλωνε «Μεγάλα έργα, μικρό εισιτήριο» και «Κοντά στ' αστέρια».⁹¹⁷ Το 1982 κινδύνεψε να πέσει για να γίνει σχολείο, αλλά τη γλίτωσε. Γράφει ο Ανταίος Χρυσοστομίδης: «Ο ιδιοκτήτης ... κάνει έκκληση στις εφημερίδες να τον βοηθήσουν να σώσει τον κινηματογράφο του...Μέσα σε λίγες μόνο μέρες μαζεύτηκαν 10.000 υπογραφές».⁹¹⁸ Και ο Λιναρδάτος: «Πέρυσι οι περίοικοι του θερινού 'Βοξ' μάζεψαν κάπου 3.000 υπογραφές για ν' αποφευχθεί ο κίνδυνος αξιοποίησης του οικοπέδου που λειτουργούσε ο κινηματογράφος, και μέχρι τώρα κατάφεραν να μην γκρεμιστεί το 'Βοξ'. Προτίμησαν τον λίγο θόρυβο, που εξάλλου γίνεται μέχρι τις 12.30...παρά ένα πολυώροφο κτίριο».⁹¹⁹ Εδώ έγινε συγκέντρωση της Μαρίας Δαμανάκη ως κοινής υπογήφιας Δημάρχου ΠΑΣΟΚ – ΣΥΝ στην Αθήνα. Κατέληξε κανονικό χάπενινγκ.⁹²⁰

Το 2002 έγινε πλήρης ανακαίνιση του κτιρίου, πάνω και κάτω: δημιουργήθηκε το «καφέ Βοξ», ένα είδος καφέ – βιβλιοπωλείου των εκδόσεων Λιβάνης, που εύστοχα οι τοτινές διαφημίσεις αποκαλούσαν «νέο βιβλιοπωλείο». Το «Βοξ» σήμερα δηλώνει Art cinema, ενώ προβάλλει πάντα «Μπαρ με τραπεζάκια και ταράτσα». Το 2011 έγινε κατάληψη όλου του κτιρίου από κάποια αρσενική τάση, άρα και του «Βοξ». Εκτιμώ το «Βοξ» για τις άριστες ταινίες του, γι' αυτό έχω πάει κάμποσες φορές τα τελευταία τριάντα τόσα χρόνια. Θυμάμαι από κάτω διάφορα κατά καιρούς μαγαζιά-τα περισσότερα χρόνια φαγητάδικα. Επανειλημμένα το έχω συνδυάσει με απογευματινό καλοκαιρινό καφέ πριν την προβολή ή ταβέρνα μετά, σε κάποια από τις πάμπολλες που υπάρχουν από δω μέχρι τη Νεάπολη. Συμφωνώ επίσης ότι είναι εμβληματικό σημείο της πιο ζωντανής και ανήσυχης πλατείας στην Αθήνα: αξίζει να περνάει κανείς μια φορά τη βδομάδα και να διαβάσει το τι έχει κολληθεί, γραφτεί ή ζωγραφιστεί στους τοίχους ένα γύρω. Ωστόσο προτιμώ να δω την ίδια ταινία αλλού, για το περίεργο πολυγωνικό / ακανόνιστο τραπεζοειδές σχήμα του «Βοξ», την τσιμεντίλα και ξεραίλα που το δέρνει (σχεδόν αναπόφευκτο, αφού είναι σε ταράτσα) και, κυρίως, τις άβολες καρέκλες του. Στην τελική όμως το αγαπάω και που υπάρχει μόνο.

Ενδεικτικές ταινίες: «Η κυρία με τας καμελίας» (παρθενικό φιλμ, 24.06), «Πυρ!», «Άγγελος» (1938), «Η Χιονάτη και οι 7 νάνοι», «Αστέρι του Βορρά», «Κολασμένη αγάπη» (1939), «Εγκαταλελειμμένες γυναίκες», «Βασίλισσα Χριστίνα», «Βασίλισσα της όπερας», «Ματωμένη μπαλαλάικα» (1940), «Ιστορία μιας μεγάλης αγάπης», «Μπάτερφλαυ», «Ομογάλακτός μου αδελφή» (1941), «Αιώνιες μελωδίες», «Φταίει η γυναίκα μου», «Εξιλέωσις» (1942), «Εύθυμος πρίγκηψ», «Αντίο αλητεία», «Ερωτικά γυμνάσια» (1943), «Όταν ξανάρχισε το βαλς», «Στον ίλιγγο του βαλς», «Στην τρέλλα του χορού», «Πονεμένη αγάπη», «Η σκλάβια του πασά», «Ερωτική θύελλα» (1944), «Ευτυχισμένα νειάτα», «Απροσδόκητος ευτυχία», «Ο αλήτης» (1945), «Γυναίκες στο βόρβορο», «Πύργος του μίσους», «Η ζήλεια ταιριάζει στις γυναίκες» (1946) «Εγωισμός και προκατάληψις», «Μουσικά σκάνδαλα», «Παράξενη αποστολή» (1947), «Θρύλοι της Βαγδάτης», «Ηρωες της Μπαγκούνας», «Φανταστική συμφωνία», «Γυναίκα της νύχτας», «Σοπέν» (1948), «Δος μου πίσω το παιδί μου», «Λουλούδι της συμφοράς», «Η σαρξ είναι αδύνατη» (1949),

⁹¹⁶ Τραγγανίδης

⁹¹⁷ Προγράμματα του «Βοξ»

⁹¹⁸ Χρυσοστομίδης

⁹¹⁹ Λιναρδάτος

⁹²⁰ Κώστας Δάρμος, συνέντευξη

«Φουσκοδεντρίες», «Έγραψα με αίμα τη ζωή μου», «Κουαρτέτο» (1950), «Σε θ'έλω για πάντα δική μου», «Κολασμένος γάμος», «Άγουρα χρόνια», «Γράμμα σε 3 γυναίκες» (1951), «Κυλισμένη στο βούρκο», «Διπλή τραγωδία», «Στοιχειωμένος πύργος» «Τερέζα» (1952), «Πάολα» δράμα Λορέτα Γιανγκ, «Ο κλέφτης της Δαμασκού», «Κάραβαν» περιπέτεια Στ. Γκραϊντζερ (1953), «Έρωσ τα μεσάνυχτα», «Προσωπική υπόθεση», «Αιχμάλωτος στο χαρέμι» (1954), «Όμορφες της νύχτας» περιπέτεια Ζεράρ Φιλίπ, «Παιδιά χωρίς όνομα» δράμα Μοντγκόμερυ Κλιφτ (1955), «Καν καν», «Ένας αισθηματίας καυγατζής», «Ερωτική πολιορκία» (1956), «Και οι άτιμοι έχουν ψυχή», «Το αμαξάκι» (1957), «Οι περιπέτειες του Δον Ζουάν» κωμωδία Φερναντέλ, «Μονομαχία στον Ατλαντικό», «Το πρώτο ξύπνημα» (1958), «Η κυρά μας η μαμμή» κωμ. Βασιλειάδου, «Επί τα ίχνη της σπείρας», «Οι 17 μελάδες του κ. Νάυλον», «Αστέρω», «Η παρθένα του ποταμού» (1959), «Η ηδονή της αμαρτίας» αισθημ. Σάντρα Ντη, «Υπόθεση Ντρέφους» (1960), «Η τιτανομαχία των Φιλιπίνων» πολεμικόν, «Ο καρπός του παρανόμου έρωτος», «Ραψωδία έρωτος» αισθηματικόν (1961), «Έξω οι κλέφτες», «Καβαλλερία ρουστικάνα» (1962), «Πράκτωρ 007 εναντίον δρος Νο», «Ο Θόδωρος και το δίκαννο», «Μερικοί το προτιμούν καυτό» (1963), «Πέντε σκιές μες την ομίχλη» αγγλικό αστυνομικό, «Προ των ενόρκων», «Το αμάρτημα μιας μοναχής» (1964), «Το τραίνο», «Μυστική απόβασις», «Διαζύγιο αλά ιταλικά», «Λαθρέμπορος με το στανιό», «Ιστορίες του κρεβατιού» (1965), «Πέρυσι το καλοκαίρι», «Πράκτωρ Φλιντ καλεί Ουάσιγκτον», «Η πτήσις του φοίνικος» Τζ. Στιούαρτ περιπέτεια, «Η επιστροφή του Φαντομά» περιπέτεια Ζαν Μαράι (1966), «Οι 7 υπέροχοι επιστρέφουν», «Ροζ λαγωνικό», «Ο άγνωστος της 44^{ης} λεωφόρου» (1967), «Ο κλέφτης των διαμαντιών», «Η ωραία της ημέρας», «Βρώμικο παιχνίδι», «Επαναστάτης του Αλκατράζ» (1968), «Όχι δάκρυα για την Τζόε», «Χαρέμι για δύο» (1969), «Ελβίρα Μάντιγκαν», «Σεραφίνο», «Ο τοιχοδιώκτης [σικ] του Ρίο» (1970), «Ο χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη» (1971), «Σκοτώνουν τ'άλογα όταν γεράσουν», «Τζο ο λεμονάδας» (1972), «Ο νονός», «Τρεις σταγόνες αίμα σε παλιά δαντέλλα» (1973), «Ο άνθρωπος του μεσονυχτίου» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Ταξιαρχία διαβόλων», Να διαγραφεί, έκλεισε⁹²¹ (1974), «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Τσάινατσουν», «Χο» (1975), «Ο Θανάσης στη χώρα της σφαλιάρας», «Τα συνεταιράκια» (1976), «Έλα να πάρεις τον καφέ σε μας», «Φρανκενστάιν τζούνιορ» (1977), «Το άλογο που κλαίει» του Ντονσκόι, Γούντνυ Άλλεν Πήτερ Σέλλερς «Χαρέμι για δύο» (1978) «Κάποτε στη Δύση», «1001 νύχτες» του Παζολίνι, «Το φάντασμα» (1979), «Χωρίς αναισθητικό», «Διαζύγιο αλά Ιταλικά», «Η γοητεία της αμαρτίας» (1980), «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Λένυ ο βρωμόστομος» (1981), «Η κυρία θέλει έρωτα», «Χιροσίμα αγάπη μου» (1982), «Μονομαχία στον ήλιο» και άλλα φιλμ στη βδομάδα κλασικού γουέστερν, «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα» Στηβ μακ Κουήν, «Υπόθεση Τόμας Κράουν», «Η χαμένη τιμή της Κατερίνα Μπλουμ» (1983), «Πολυθρόνα για δύο», «Οι εντιμότατοι κύριοι του κελλιού 13», «Μπότες, σπηρούνια και καυτές σέλες» έγχρ. κωμ. (1984), «Φλογισμένες σχέσεις», «Ενοικιάζεται στοιχειωμένη βίλα δίπλα στο νεκροταφείο», «Άγρια συμμορία» Πέκινπα, «Σατυρικόν» Φελίνι (1985), «Διχασμένο κορμί», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Μια απίθανη, απίθανη πτήση» (1986), «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου», «Βασιλιάς για μια νύχτα», «Η συμμορία των εντιμότατων», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια» (1987), «Μπλόου απ», «Ωραίο μου πλυντήριο», «Φλογισμένες σχέσεις» (1988), «Καζανόβας», «Εργαζόμενο κορίτσι», «Ροζ σκάνδαλα» (1989), «Ο θυρωρός της

⁹²¹ Ακρόπολις, 6.10.1974. Όπου η λόγω φθινοπώρου εντολή διαγραφής εκλαμβάνεται ως -και δημοσιεύεται- τίτλος ταινίας! Αυτά συμβαίνουν στη φούρια της δουλειάς.

νύχτας», «Ο διαβολάκος» (1990), «Ντόλτσε βίτα», «Τα καλά παιδιά», «120 μέρες στα Σόδομα» (1991), «Ψηλά τακούνια», «Αμαρτωλές καλόγριες» (1992), «Μοιραίο ερωτικό πάθος», «Ο θάνατος σου πάει πολύ», «Οι ασυγχώρητοι» (1993), «Θάνατος στη Βενετία», «Η φίρμα», «Ο φυγάς», «Φαϊ, ποτό, αρσενικό, θηλυκό» (1994), «Βσίλσσα Μαρκώ», «Ψεύτης ήλιος», «Ο πελάτης», «Σφαίρες πάνω από το Μπρόντγουει», «Αιχμάλωτοι του πάθους» (1995), «Kids», «Μπερδέματα για δύο», «Ο ταχυδρόμος», «Seven - Επτά» (1996), «Τα όμορφα χωριά όμορφα καίγονται», «Η φάρμα της μαύρης συμφοράς», «Εφιάλτης στο στοιχειωμένο δάσος» (1997), «Μεγάλες προσδοκίες», «Άντρας του γλυκού νερού», «Γκάτακα» (1998), «Η νύχτα των βρικόλακων», «Matrix» (μακρά προβολή), «Επικίνδυνη ομορφιά», (1999), «Το κορίτσι στη γέφυρα», «Η σειρήνα του Μισσισιπή», «Ο ταξιτζής», «Το ποντίκι που βρυχάται» (2000), «Οι μνήμες του νερού», «Σεξ και συμπάθεια», «Η μούμια επιστρέφει» (2001), «Το κόλπο», «Για ένα αγόρι» (2002), «Τα φτερά του έρωτα», «Ρωσική κιβωτός», «Μέρες ντροπής», «Άγριες ψυχές» (2003), «Ο τρελός Πιερό», «Κλεμμένα φιλιά», «Ο Στρατηγός» (2004), «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» No2 (2005), «Χιλιόμετρο μηδέν», «Ανθρωποκτονία», «Περηφάνια και προκατάληψη», «Εννέα ζωές», «Takeshi», «Ουγκέτσου Μονογάταρι» (2006), «Half Nelson», «Cashback», «Κορίτσι για σπίτι», «Ο τέλειος γάμος», «Καλοκαίρι στα βόρεια» (2007), «Punishment park», «10.30 καλοκαίρι βράδυ», «Το μυστικό του βράχου των κρεμασμένων», «Όταν πέφτει το σκοτάδι» (2008), «Έρωτας με το ζόρι», «Στο κατώφλι της ζωής», «Το κορίτσι από το Μονακό», «Άσε το κακό να μπει» (2009), «Η πρώτη σελίδα», «Η πεντάμορφη και το τέρας», «Στρέλλα» + «Κυνόδοντας», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Funny face» (2010), «Το σχέδιο του Χένρι», «Εκτός νόμου και χρόνου», «If... Επαναστατημένη γενιά», «Οι ομπρέλες του Χερβούργου» «Τεκμήριο ενοχής», «Ερωτευμένοι στη Νέα Υόρκη» (2011) «Στα όρια», «Το μαγαζί της γωνίας», «Dark shadows», «Γράψε λάθος», «Key Largo» (2012), «Ο υπέροχος Γκάτσμπυ», «D.O.A. Κυνηγώντας τον δολοφόνο μου», «Ο κανόνας της σιωπής», «Δώδεκα ένορκοι» και «Περσόνα» (2013).

Βοτανικός Α Θερινό μεσοπολεμικό σινεμά, προφανώς στην ομώνυμη περιοχή, με πιθανή λειτουργία επί τριετία (1927-1929), αγνώστων λοιπών στοιχείων. Και επιπλέον, με σχεδόν ανύπαρκτη παρουσία στις εφημερίδες. Το βρήκα σα θέατρο το 1926, το βρήκα σινεμά το 1927-1928, με μικρή παρουσία στις οικείες στήλες, καθώς και με προαναγγελία λειτουργίας το 1929,⁹²² δίχως όμως ταινία τις εφημερίδες της χρονιάς αυτής. Μπορεί να ταυτίζεται με το «Άλσος Βοτανικού» (δες λέξη) του 1925, μπορεί όχι.

Αποκλειστικές ταινίες: «Η φωνή του αίματος», «Η φωνή του αίματος», «Ροβέρτος Διάβολος» (1927), «Δεσποινίς υπαστυνόμος» (1928).

Βοτανικός Β Καλοκαιρινό σινεμά στο Βοτανικό, που εμφανίζεται στις εφημερίδες τα χρόνια 1962-1963. Κατά τα άλλα, περίπτωση «Βιολετέρας». Δηλαδή έφαγα τον τόπο στο Βοτανικό, μα δεν το έβρισκα. Ώσπου η εξαιρετική ερευνήτρια Ζωή Ρωπαίτου – Τσαπαρέλη στο σχετικό βιβλίο της έγραψε: «Για λίγα χρόνια λειτούργησε στην οδό Ροδόπης και ένας ακόμη θερινός κινηματογράφος, που ονομαζόταν 'Βοτανικός'. Η

⁹²² Κινηματογραφικός Αστήρ 21(206)/23.06.29

κακοσμία του διπλανού βουστασιού ήταν η αιτία να μη διατηρηθεί για μακρό χρονικό διάστημα ο κινηματογράφος αυτός».⁹²³

Πήγα λοιπόν το 2006, μετά απ' αυτό, στην οδό Ροδόπης. Είναι ένας μικρός δρόμος με τριάντα νούμερα όλα όλα, από την Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τη Σπύρου Πάτση. Συνυπάρχουν νέες πολυκατοικίες, παλιά σπιτάκια, βιομηχανικά ανταλλακτικά και αποθήκες. Ένας φούρνος και μια ΕΒΓΑ - καφενείο, που δυστυχώς είναι κλειστά, γιατί είναι Κυριακή μεσημέρι, χειμώνας, με βροχή. Άνθρωποι σχεδόν δεν κυκλοφορούν. Οι λίγοι που βρήκα δεν είχαν ακούσει τίποτα, ήταν πολύ νέοι ή επαρχιώτες ή αλλοδαποί. Με τα πολλά, ένα ζευγάρι ηλικιωμένων ανθρώπων στη Σπύρου Πάτση, που κουβαλάνε κάτι γλυκά και φυσικά βιάζονται να παν επίσκεψη, μου δίνουνε το αρχικό στίγμα, λίγο πριν μπουνε στο αυτοκίνητό τους. «Ήταν απέναντι από το φούρνο, μα πού ακριβώς δε θυμάμαι», λέει η κυρία. Ξαναγυρίζω, βρίσκω το μέρος. Ο φούρνος είναι στον αριθμό 19, κι απέναντί του η μεταλλική πόρτα ενός συνεργείου, μια μάντρα – σπιτάκι, πάλι του συνεργείου, και μια χαμηλή πολυκατοικία. Ποιο απ' τα τρία;

Ενώ αναρωτιέμαι, βλέπω κίνηση στο κλειστό καφενείο: ο καφετζής, μόνος, σφουγγαρίζει. Του χτυπάω, είναι κλειδωμένα. Μιλάμε μες απ' το τζάμι.

«Το και το», του λέω.

«Βέβαια», μου λέει. «Ήταν πιο κάτω, στο συνεργείο»

«Στη μάντρα; Δεξιά»

«Δίπλα στη μάντρα. Αριστερά. Εκεί που είναι σκεπασμένο με τη λαμαρίνα»

«Το ξέρεις σίγουρα;»

«Σίγουρα, έχω ακούσει που το λένε οι γέροι εδώ πολλές φορές, όταν πίνουνε τον καφέ τους. Πού και πού έρχεται κι ο ιδιοκτήτης του οικοπέδου. Είναι ογδόντα χρονώ»

«Σ' ευχαριστώ πολύ. Εμένα με λένε Δημήτρη. Εσένα;»

«Παύλο»

Πάω λίγο πιο κάτω, φωτογραφίζω. Γκαραζόπορτα πολύ φθαρμένη. Ανταλλακτικά MAN «Ψαρόπουλος – Βαγιάννης» και δίπλα η χαμηλή μάντρα με το συνεργείο των ίδιων. Τα ξέρω τα MAN, είναι ξακουστά φορτηγά. Το σινεμά ήταν λοιπόν Ροδόπης 14. Η λαμαρίνα από πάνω, παμπάλαια και σκουριασμένη, είναι ανοιχτή στα πλάγια. Είναι σκέπαστρο, όχι στέγη. Τουλάχιστον ο χώρος διατήρησε τον υπαίθριο χαρακτήρα του σινεμά. Τραβάω φωτογραφίες. Φεύγοντας, ξαναπερνάω από το μαγαζί του Παύλου. Λέγεται «Η Σούλα» και είναι στη γωνία Ροδόπης και Χαλκιδικής. Ο Παύλος τώρα σφουγγαρίζει το πεζοδρόμιο:

«Έλα καμιά μέρα να πιούμε καφέ. Να είμαι ανοιχτά όμως»

«Θα 'ρθω. Γεια χαρά»

«Γεια σου».

Αργότερα ξαναπήγα στη Ροδόπη, καλοκαίρι του 2007. Ήταν νωρίς, ο Παύλος δεν είχε ακόμα κόσμο να ρωτήσω. Βρήκα όμως μια κυρία, συνταξιούχο φιλόλογο, σ' ένα μπαλκονάκι πρώτου ορόφου απέναντι, η οποία πότιζε τα λουλούδια της και δεν ήθελε να πει τ' όνομά της. Μου επιβεβαίωσε όμως τη λειτουργία του κινηματογράφου στο συγκεκριμένο σημείο και μού πρόσθεσε την εξής συγκινητική λεπτομέρεια: ήταν γεμάτος ρολόγια, τα γνωστά αναρριχητικά φυτά. «Αυτά θυμάμαι πιο πολύ», μου

⁹²³ Ρωπαΐτου – Τσαπαρέλη, 117

λέει, «αυτά μου 'χουνε μείνει πιο πολύ κι από το ίδιο το σινεμά». ⁹²⁴ Σκέφτομαι ότι από το μπαλκόνι της προφανώς και έβλεπε τις ταινίες.

Την τρίτη φορά που πήγα στο ίδιο μέρος, πάλι δε βρήκα τον Παύλο ανοιχτό. Όμως το συνεργείο «MAN» έχει πάψει να υπάρχει, το οικόπεδο πάει γι' ανοικοδόμηση. Και τελειώνοντας το βιβλίο (2010), συνάντησα στον Παναγιώτη Νικολάου, που μου επιβεβαίωσε τα πάντα και μου είπε και πώς ήταν μέσα: «Μικρό σινεμά, σινεμαδάκι. Μπαίνοντας, η οθόνη ήταν απέναντι. Λειτουργήσε για πολύ λίγο. Μετά έγινε συνεργείο αυτοκινήτων». ⁹²⁵

Κάποιες ταινίες: «Το μεγαλύτερο θέαμα», «Η τίγρις του Εσναπούρ» + «Οι εντιμότατοι κύριοι του κελλιού 13», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Ο τάφος του Ινδού», «Οι αταίριαστοι», «Οι Θερμοπύλες της Ανατολής» (1962), «Μεγάλη θυσία», «Οκινάουα» (σικ), «Ο Θύμιος στη χώρα του στριπ τηζ», «Συνέβη στην Αθήνα» και «Χαμένο κορμί» (1963).

Βοτανικού Άλσος δεξ **Άλσος Βοτανικού**

Βρε(τ)τάν(ν)ια / **Κινηματογράφος (πρώην Βρετάνια)** ⁹²⁶ (το δεύτερο ν, το δεύτερο τ ή αμφότερα, εμφανίζονταν επανειλημμένα στις παλιές εφημερίδες). Αστικό χειμερινό σινεμά του Συντάγματος, που μετονομάστηκε δυο φορές και άλλες δυο μετατράπηκε αποκλειστικά σε θέατρο: είναι η «Βρετάνια» που επιζεί μέχρι σήμερα (2013). Η ονομασία από το κραταιό ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία» που βρίσκεται στο ίδιο τετράγωνο. Πανεπιστημίου 7, τηλέφωνα 21579, 221579, 3215579. Με αυτή την ονομασία κάλυψε την περίοδο 1935-1956, σαν σινεμά σε γενικές γραμμές. Λέω «σε γενικές γραμμές», διότι σποραδικά, καθώς και σε όλη την κατοχή, έπαιζε θέατρο (εξού και τα κενά παρακάτω). Γενικά ανήκε στην Α' - Β' προβολή και σπανίως στη σκέτη Α'. Αυτά με την κυριολεκτική έννοια της «προβολής», όχι των παρεχομένων υπηρεσιών: είχε δηλαδή καλές συνθήκες, αλλά σπάνια έπαιζε πρώτη μια ταινία. Αυτοχαρακτηρίζονταν «αριστοκρατικός κινηματογράφος». ⁹²⁷ Η αίθουσά του χρησιμοποιήθηκε για διεξαγωγή δημοπρασιών στην Κατοχή. ⁹²⁸ Για την προϊστορία του χώρου, δεξ «Αθηναία» Β'.

Ο Λαζαρίδης λέει ότι ο προπολεμικός επιχειρηματίας λεγότανε Σταύρος Τριβέλας. Στεκότανε στην είσοδο στις 10, στη βραδινή προβολή και κοίταζε τους αριστοκράτες που έρχονταν στο σινεμά του. Την άλλη μέρα το πρωί έπαιρνε σβάρνα τα δημοσιογραφικά γραφεία και φώναζε: «Καλέ! Σκίσαμε χτες βράδυ. Είχαμε πενήντα πέντε γούνες!» ⁹²⁹ Άλλη πηγή λέει: Τριβέλας και Δημητριάδης οι επιχειρηματίες, εισιτήριο 10 και 15 δρχ. και ενίσχυση από «νούμερα βαριετέ του γνωστού αριστοκρατικού καμπαρέ – ντανσιγκ 'Φέμινα'». ⁹³⁰ Εξάλλου, επιχειρηματίες το 1950 ⁹³¹ και το 1955 ⁹³² είναι οι Τριβέλας – Θεοχάρης. Το 1949 διαφημίζει «Ριζικές

⁹²⁴ Κυρία της οδού Ροδόπης

⁹²⁵ Παναγιώτης Νικολάου, συνέντευξη

⁹²⁶ Πρόγραμμα του έργου «Ναπολέων». Στο ίδιο υπάρχει το εξής ενδιαφέρον: «ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ Την εθελοντικήν αιμοδοσίαν διά τους απόρους ασθενείς εις τα Κρατικά Νοσοκομεία- Σύνδεσμος Ελλήνων Αιμοδοτών- Αριστοτέλους 5- Τηλ. 55.787»

⁹²⁷ Π.χ. Έθνος, 22.01.1940

⁹²⁸ Ενδεικτικά, Ελευθέρον Βήμα, 15.08.1942 (να, Δεκαπενταύγουστο)

⁹²⁹ Λαζαρίδης 121

⁹³⁰ Όλες οι πληροφορίες από Κινηματογραφικός Αστήρ 18.01.1936 και 16.02.1936, σε Πατέρας 61

κ.ε.

⁹³¹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

μεταρρυθμίσεις, αγνώριστη».⁹³³ Για τη συνέχεια μετά το 1956 δεξ επίσης «Αθηναία» Β'. Να μια διαφήμιση από την πρώτη, προπολεμική περίοδο, που δείχνει, μεταξύ άλλων, πώς βλέπει η «Βρετανία» τον εαυτό της και πόθεν η ονομασία της.

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

μας χαρίζει την άφθαρτη τέχνη
της η θεία, η υπέροχη

ΓΚΡΕΤΑ

ΓΚΑΡΜΠΟ

και από αύριον εμφανίζεται
στην τελευταία δημιουργία

ANNA KARENINA

με τον

ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΜΑΡΣ

στον αριστοκρατικό
κινηματογράφο

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

παραπλεύρως «Μεγάλης Βρετανίας»

Τιμαί Δρ. 15-10⁹³⁴

Ενδεικτικές ταινίες: «Χονολουλού», «Ζητούνται ψεύτες», «Νοσταλγία» (1935), «Παρθένα μητέρα», «Βαμπίρ», «Εικόνες από τη ζωή», «Μικρά επαναστάτις» (1936), «Δουλειές με φούντες» Χονδρός Λιγνός, «Η φυγή του Ταρζάν», «Πειρασμός», «Ένα τραγούδι απ' τη Βιέννη» (1937), «Ταραντέλλα», «Α γάπες στην Μονμάρτη», «Ασύλληπτη σκιά», «Κατάχρησις εμπιστοσύνης» (1938), «Μαζί [σικ] σου για πάντα», «Γάμος με επιφυλάξεις», «Αγνός γλεντζές», «Η γυναίκα του καμπαρέ» (1939), «Οι κοζάκοι του Δον» β' εβδομάς, «Απηγορευμένος παράδεισος», «Γιόχαν Στράους» (1940), «Καταγώγια του Λονδίνου», «Το λαχείον της αγάπης», Θέατρο, «Φρα Διάβολο», «Πώς έζησε μια αγάπη» (1941), «Γυναίκες της ακολασίας», «Δουξ και χορεύτρια», «Πέρα από τον Ειρηνικό», «Ραγισμένες καρδιές», «Ξανασιμίζουν τ' αηδόνια», «Πώς έζησε μια αγάπη» (1945), «Στο περιθώριο της ζωής», «Σαρατόγκα», «Έγκλημα χωρίς τιμωρία», «Ο ηλίθιος», «Η αντίστασις» (1947), Χονδρός – Λιγνός «Ιππότες της ερήμου», «Πάθος και αίμα», «Οι Γερμανοί ξανάρχονται», «Συντρίμια της ζωής», «Ο πέπλος της λήθης», «Φυγάδες» (1948), «Θρύλοι του δάσους», «Το άλλοθι του σατανά», «Άς με κρίνουν οι γυναίκες», «Το γράμμα μιας άγνωστης», «Σιωπηλή τραγωδία», «Το σπίτι των τριών κοριτσιών», «Η ζωή με τον πατέρα» β' εβδομάς (1949), «Η ιστορία γράφεται τη νύκτα», «Σιγκοάλα», «Ραντεβού με την Τζούντυ», «Η απίς του θριάμβου», «Φτερωτά παπούτσια», «Φλόγα και βέλος», «Ο κουρεύς της Σεβίλλης» (1950), «Το τέλος της κυρίας Μίνιβερ», «Η Πανδώρα και ο ιπτάμενος Ολλανδός», «Η Σύλβια και το φάντασμα», «Νύχτες οργίων», «Ξενοδοχείον Σαχάρα» (1951), «Η κυρία εξοφλεί», «Ο ιπότης και η τσιγγάνα», «Άννα», «Ζητώ μια μπαλαρίνα», «Βασίλισσα της Αφρικής» (1952), «Τα παιδιά της αμαρτίας», «Παράνομη μητέρα», «Το αμάρτημα μιας μητέρας», «Η θεία του Καρόλου» κωμωδία, «Δον Καμίλλο» Φερνανατέλ (1953), «Η Τζούντη έχει κέφια», «Ραγωδία έρωτος» Βιτόριο Γκάσμαν, «Ψωμί, έρωτας και φαντασία» Τζίνα Λολομπριγκίτα, «Το υπέροχο μυστικό» δράμα Τζέην Γουάινμαν, «Το τραίνο θα

⁹³² Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

⁹³³ Εφημερίδες φθινοπώρου 1949

⁹³⁴ Ακρόπολις 14.03.1937

σφυρίξη τρεις φορές» δράμα Γκάρυ Κούπερ, «Όσο υπάρχουν άνθρωποι» (1954), «Το λιμάνι της αγωνίας» δράμα ακατάλ. Μάρλον Μπράντο, «Ξυπόλητη κόμησσα» Άβα Γκάρντνερ, Χώμφρυ Μπόγκαρτ, «Τρικυμία σε καρδιά μητέρας» δράμα Ραλφ Βαλόνε, «Μέλμπα» (1955), «Η τελευταία φορά που είδα το Παρίσι», «Η κυρία με τας καμελίας» και «Δεν θα χωρίσουμε ποτέ» (1956).

ΓΑΜΑ

Γαλαξίας Μεσήλικο χειμερινό σινεμά των Αμπελοκήπων, αφού ξεκίνησε το Γενάρη του 1964 και μακροημερεύει μέχρι σήμερα (2013). Όλες οι πηγές συμφωνούν ότι

πήρε τη θέση της παλιάς θερινής «Αθηναίας» Α (δες λέξη). Στις εφημερίδες: τέρμα Αμπελοκήπων (τοπωνύμιο χαμένο σήμερα) / Αμπελόκηποι / Μεσογείων / Αρχή Μεσογείων. Βρίσκεται όντως Μεσογείων 6 και Σινώπης, στο ισόγειο μεγάλης πολυκατοικίας, τηλέφωνα 7700491, 7773319, 2107773319. Έχει «δημιουργήσει» στάση λεωφορείων με τ' όνομά του, μειώνοντας την εμβέλεια της παλιάς στάσης Καρανίκα.⁹³⁵

Είχε ξεκινήσει ως σινεμά Α-Β προβολής, με 700⁹³⁶ ή 720⁹³⁷ θέσεις. Από το 1965 αδιαλείπτως στην Α' προβολή. Φαίνεται στο έργο «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα».⁹³⁸ «Είχε την τύχη να κατεδαφιστούν τα κτίρια που... τον εμπόδιζαν να φαίνεται».⁹³⁹ Επιχειρηματίας τις τελευταίες δεκαετίες (τουλάχιστον) είναι ο Απόστολος Φούκης⁹⁴⁰ (δες και «Αχίλλειον» Βεϊκού), εσχάτως «και υιοί». Ήδη από το 1996 προβάλλει «μεγάλο μπαρ, ανακαινισμένος, dolby digital, air condition surround». Μιλάει ο Φάνης Κουζούνας: «Δούλευα παλιά διευθυντής εδώ, μετά πήγα αλλού και τα τελευταία χρόνια επανήλθα ως υπεύθυνος της εισόδου και του μπαρ. Το σινεμά αυτό δεν είχε ποτέ εξώστη, μόνο μια πολύ μεγάλη πλατεία. Το 1983 έκοβε περισσότερα εισιτήρια, περίπου 180.000 το χρόνο, τώρα 100.000-120.000. Πάλι καλά είναι, φυσικά. Το 2001 ο 'Γαλαξίας' έγινε διπλός, χωρίζοντας την αίθουσά του στα δύο, κατά μήκος. Υπάρχει μια ενιαία καμπίνα προβολής για τις δύο αίθουσες, με διάδρομο. Ένας μηχανικός ελέγχει και τις δύο μηχανές προβολής. Όμως υπάρχουν δύο εισοδοί για την καμπίνα, βλέπεις τις δυο σκαλίτσες;». ⁹⁴¹ Το 2006 έχει ωραίο μπαρ, νέες τουαλέτες, μεγάλα τελάρα για διαφημίσεις. Μέτρησα πρόχειρα γύρω στις 330 θέσεις στην αίθουσα 1 και κάτι λιγότερες από 200 στην αίθουσα 2.

Τα παλιότερα προγράμματά του έγραφαν: «Κάθε ταινία και μια επιτυχία». Τα νεότερα (2006) γράφουν: «Ο κινηματογράφος Γαλαξίας σας υποδέχεται και φέτος με τις καλύτερες ταινίες και τα αποδοτικότερα συστήματα Ήχου: Dolby Digital & DTS, Εικόνας: Kinoton, Περιβάλλον: Air Condition Clima controlled, Καθίσματα: Figueras International Seatings».⁹⁴²

Από άποψη ποιότητας ταινιών είχε ξεκινήσει λαϊκό, όμως εδώ και χρόνια είναι ένα τυπικό μέσο σινεμά: δε θα σου φέρει το c monie, ούτε όμως και τη σουπερ κουλτούρα. Ελέγχοντας τι παίζει, θα πετύχεις σίγουρα την καλή ταινία. Προσωπικά, με την ευκολία που μου δίνει το μετρό, πηγαίνω τα τελευταία χρόνια στο «Γαλαξία». Απ' όλες τις ταινίες που έχω δει εδώ, αυτές που μου 'χουν μείνει περισσότερο είναι η λαμπρή αντικληρικαλιστική (και όχι μόνο) «Η κακή εκπαίδευση» του Αλμοδόβαρ, το «Walk the line» για το παίξιμο του πρωταγωνιστικού ζεύγους και «Η ζωή σαν τριαντάφυλλο» (ξανά).

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο βασιλιάς της κομπίνας» (η ταινία του ξεκινήματος), «Μονομαχία στο ασημένιο ποτάμι», «Ξανθιές μελαχρινές μ' αρέσουν όλες», «Λαγοπόδαρος», «Όχι σαν ξένος», «Το παλιόπαιδο» (1964), «Το πρόσωπο της ημέρας», «Χθες, σήμερα αύριο», «Άδεια ζωή» (1965), «Η ηδονή χωρίς πέπλο», «Να ζη κανείς ή να μη ζη», «Περπατώντας στη Μόσχα», «Βιασμός στον ήλιο» (1966), «Η σφαγή του Σικάγου», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλην. κωμ. Κωνσταντάρας, «Το

⁹³⁵ Από τον Παναγιώτη Καρανίκα, που είχε ταβέρνα – κρασοπουλιό του, στους παλιούς εξοχικούς Αμπελόκηπους. Π.χ. Ιγγλέσης 1911, 400

⁹³⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁹³⁷ Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

⁹³⁸ Πληροφορία από τον Τάκη Μπαστέα

⁹³⁹ Μάνος, Αλφαβητάρι

⁹⁴⁰ Προγράμματα και εισιτήρια του «Γαλαξία»

⁹⁴¹ Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

⁹⁴² Προγράμματα του «Γαλαξία»

κοροϊδάκι της δεσποινίδας» (1967), «Ο άνθρωπος που πρόδωσε τη μαφία», «Η ζηλιάρα», «Άγγελοι του σκότους» (1968), «Η αρχόντισσα της κουζίνας», «Ο μπλοφατζής», «Η οργή του αδικημένου» (1969), Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Οι 3 ψεύτες», «Η μεγάλη απόδρασις», «Ο τρίτος δολοφόνος περιμένει» (1970), «Η εφοπλιστίνα», «Οι εγωιστές» (1971), «Επτά χρόνια γάμου», «Λυσιστράτη», «Οι εγωιστές» (1972), «Λώρενς της Αραβίας», «Ο κλέφτης των αλόγων» (1973), «Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε», «Κατάσταση πολιορκίας», «Τσε Γκεβάρα», «Η δίκη της Νυρεμβέργης» (1974), «Υποπτος προδοσίας», «Ο πεταλούδας» (1975), «Η δίκη του Μπίλυ Τζακ», «Ο Θανάσης στη χώρα τα σφαλιάρας», «Ειδικόν δικαστήριο» (1976), «Μπρους Λη, ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Οι τίγρες δεν κλαίνε», «Ο τελευταίος κόσμος των κανιβάλλων» (1977), «Χίτλερ, μια καριέρα», «Άνθρωποι και κτήνη» νο 2 (1978), «Μπάτσος ή αλήτης», «Χαρικέιν ο τρομερός τυφώνας» (1979), «Ο τρελός σταχτοπούτος», «Μέρες εκδικήσεως» Μοντ. Γουντ, «Ο μεγάλος τσιγκούνης», «Επιχείρηση Γαλαξίας, Επίθεση απ' το Διάστημα», «Ένα τρύπιο δολλάριο» (1980), «Μάθε παιδί μου γράμματα», «Ο Κώτσος έξω από το ΝΑΤΟ», «Το φίδι στα νύχια του αετού» (1981), «Γυμνοί στον ήλιο», «Το τζιτζίκι θέλει μέλι» (1982), «Η ιστορία της Πιέρα», «Ο αδίστακτος» (1983), «Το θηλυκό θηριοτροφείο», «Τα χρόνια της θύελλας», «Αικατερίνη η Μεγάλη η έκφυλη τσαρίνα» (1984), «Κορίτσια για τσίμπημα», «Καυτές νύχτες της Κλεοπάτρας» (1985), «Μιράντα», «Κραυγές τρόμου», «Αμέρικαν φλάιερς» (1986), «Μπλε βελούδο», «Οι πειρατές», «Τζιλντα» (1987), «Δύναμη Δέλτα: η επιστροφή», «Ο ποντικοκυνηγός των δύο ηπειρών», «Ζαν Ντεφλορέτ» (1988), «Φονικό όπλο νο 3», «Οι τρεις φυγάδες», «Μπλαλ Ηγκλ ο μαύρος αετός» (1989), «Γκρέμλινς Νο 2», «Kickboxer» (1990), «Ο ψυχρός αντίπαλος», «Αραχνοφοβία», «Η μικρή γοργόνα», «Χορεύοντας με τους λύκους» Κέβιν Κόστνερ, «Ξυπνήματα» (1991), «Το κορίτσι μου», «Η κίνηση του ιππότη» (1992), «Ο τελευταίος μεγάλος ήρωας», «Αλαντίν», «Δεσμοί αίματος», «Το σκοτεινό εγώ» (1993), «Wolf», «Μια αγάπη για τρεις» (1994), «Γρήγορη και θανάσιμη», Κλειστό λόγω ριζικής ανακαίνισης, «Υδάτινος κόσμος» (1995), «Το νησί του Δόκτωρος Μορό» + «Η Γκουφοταινία: ο εγκέφαλος το 'σκασε», «Η φυσική ξανθιά», «Μαίρη Ράιλυ», «Φλάμπερ» (1996), «Οι απόντες» ελληνική, «Ransom: Η απαγωγή», «Ridicule: Ο περίγελος της αυλής», «Ο καθρέφτης έχει δύο πρόσωπα» κωμωδία (1997), «Η μάσκα του Ζορό», «Η μικρή γοργόνα» (1998), «Δύο καπνισμένες κάννες», «Ο αγαπημένος μου Αρειανός», «Η ζωή σε δύο πράξεις», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ» (1999), «ΟΙ άγγελοι του Τσάρλι», «Στο μυαλό του Τζον Μάλκοβιτς», «Kickboxer», «Τίγρης και δράκος» (2000), «Bella Martha», «Beautiful people», «Το φιλί του δράκου», «Πορφυρά ποτάμια», «Οι άλλοι», «Ο βασιλιάς» (2001), «Η χαμένη Ατλαντίδα», «Οιωνός» φαντασίας, «Λίλο και Στιτς» κιν. σχέδια (2002), «Ο χαμένος τα παίρνει όλα», «Η γραμματέας», «Οι άνθρωποι που ξέρω», «Ο νεαρός Αδάμ» (2003), «Οι ένορκοι», «Το φαινόμενο της πεταλούδας», «Συνωμοσία θανάτου», «Η κακή εκπαίδευση», «Μετά την επόμενη μέρα» (2004), «Λούφα και παραλαγή: Σειρήνες στο Αιγαίο», «Elektra» (2005), «Καλύτερα οι δύο μας», «Η προφητεία», «Walk the line», «Step up, στα βήματα του πάρκου», «Γύρνα πίσω» (2006), «Apolcalypto», «Ο άντρας της χρονιάς», «Η κατάρα του χρυσού λουλουδιού», «Μαύρη λίστα», «Sunshine», «Δολοφόννοι για μοναχικές καρδιές», «Οι σημαδεμένοι» (2007), «Εύκολο χρήμα», «Υ.Γ. Σ' αγαπώ», «Άι φορ Λούφα και απαλλαγή», «Australia», «Ο Ηλίας του 16^{ου}» (2008), «Πεθαίνω για σένα», «Νύφες σε πόλεμο», «Μια νύχτα στο μουσείο», «Fame», «Στεγνό καθάρισμα», «Μια κάποια εκπαίδευση», «Avatar» (2009), «Μαρτυριάρα καρδιά», «Εννέα», «Ο απίθανος κύριος Φοξ», «Υποψία», «Η σκοτεινή πλευρά του νόμου», «Οι αναλώσιμοι» (2010), «Φιλίες και ερωτας», «Το μούτρο», «Λούφα και παραλλαγή: Σειρήνες στη στεριά»,

«Το άδυτο», «Μιράλ» (2011), «Αθικτοι», «Albert Nobbs», «Η σιδηρά κυρία», «Η πόλη των παιδιών», «Παπαδόπουλος κ. Σία», «The Grey», «Café de Flores», «Barbara», «Το αγόρι στο τελευταίο θρανίο» (2012), «Πίσω από τους λόφους», «Άλλοθι», «Οδηγός αισιοδοξίας», «Τα μυθικά πλάσματα του Νότου» και «Γαλαξίας» (2013).

Γαλλική Έκθεση Ζαπτείου δεξ Έκθεση

Γιάνκα / **Γιάγκα** / **Γιάνγκα** (τα δυο τελευταία από λάθος βέβαια). Υπαίθριος λαϊκός κινηματογράφος στον Αγ. Ελευθέριο Αχαρνών, που λειτούργησε 14 σεζόν, 1965-1988. Οι εφημερίδες γράφανε Αχαρνών / Λαμπάκη και Καβάφη, ενώ το ίδιο το σινεμά στα προγράμματά του δήλωνε και Καβάφη.⁹⁴³ Ήταν Καβάφη 28, ένα συνοικιακό σινεμά Α΄ - Β΄ προβολής, απέναντι περίπου από το «Βένο» και κοντά στο (μετέπειτα) «Ster» (δες λέξεις). Τηλέφωνο 2282052. Πήρε τ΄ όνομά του από ένα είδος χορού του συρμού, που είχε πολλή διάδοση την εποχή της ίδρυσής του και σήμερα έχει ξεχαστεί. Τον ακριβή εντοπισμό τον χρωστάω στον καθηγητή Θωμά Γεωργιάδη, φίλο μου και (παλιά) πολιτευτή του ΠΑΣΟΚ, ο οποίος πρωτοστάτησε και στο τοπικό κοινωνικό κίνημα για τη σωτηρία της «Γιάνκας». Γράφει η Βαγγελιώ Κρεμασιώτη: «Η είσοδος του ήταν από την Καβάφη. Η οθόνη του ήταν, νοητά, κάθετη προς τη Λαμπάκη. Ήταν ένας ήσυχος οικογενειακός κινηματογράφος με εξαιρετες ταινίες».⁹⁴⁴ Το σινεμά βρισκόταν ανάμεσα σε χαμηλά σπίτια και πολλούς κήπους, σε εξαιρετικά ειδυλλιακό περιβάλλον, σχεδόν εξοχικό, λόγω της γειννίας με το Ποτάμι. Το εισιτήριό του ήταν σαφώς χαμηλότερα από το μέσον όρο, π.χ. μόνο 20 δρχ. το 1977, ενώ οι ταινίες χαρακτηρίζονταν από εξαιρετικά χαμηλή ποιότητα, με αιχμή το ελληνικό. Επιχειρηματίας το 1979 (τουλάχιστον) αναφέρεται ο Γιάννης Πανάς.⁹⁴⁵ Το 1964 ή '65, έγιναν εκεί καλλιστεία για 'Μις Πατήσια' από τον Κοφινιώτη.⁹⁴⁶

Όταν έκλεισε εγκαταλείφτηκε κι απόμεινε κουφάρι. Η περιοχή όμως τσακίστηκε με το σεισμό το '99 και η ανέγερση πολυκατοικιών επιταχύνθηκε υπέρμετρα. Αναπτύχτηκε τοπικό κίνημα για τη διάσωσή της «Γιάνκας», αλλά απέτυχε. Τελικά γκρεμίστηκε και στο οικόπεδό της χτίστηκε μια υπερβολικά ψηλή πολυκατοικία (οικοδομική άδεια του 2003). Πικρό σχόλιο μέλους της επιτροπής κατοίκων για τη σωτηρία της «Γιάνκας»: «και δεν τα καταφέραμε, και χαλάσαμε και 3.000 ευρώ στους δικηγόρους».⁹⁴⁷

Μερικές ταινίες: «Ο εμίρης και ο κακομοίρης» Φωτόπουλος, «Το δόλωμα» έγχρ. κωμωδ. Βουγιουκλάκη, «Ο Χοσελίτο στην Αμερική», «Τα τύμπανα της κολάσεως», «Γάμος α λα ελληνικά» Καλογεροπούλου (1965), «Ο μαγκούφης», «Τέσσερις νύφες κι ένας γαμπρός», «Τα δάκρυά μου είναι καυτά», «Ο τρελάρας», «Μια τρελή τρελή οικογένεια» (1966), «Κάποτε κλαίνε κι οι δυνατοί», «Τα δάκρυά μου είναι καυτά», «Ραντεβού στον αέρα», «Κυρίες και κύριοι», «Θέλω να ζήσω στον ήλιο», «Κλεμμένη αγάπη», «Τρομοκράτες» περιπ., «Ο εκατομμυριούχος» (1967), «Η θυρωρίνα» ελλ., «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Πειραιάς, ώρα 7.30», «Ταπεινός και καταφρονεμένος», «Ο μεθύστακας του λιμανιού» (1968), «Μείνε κοντά μου

⁹⁴³ Προγράμματα της «Γιάνκας»

⁹⁴⁴ Βαγγελιώ Κρεμασιώτη, σημειώσεις

⁹⁴⁵ Χρυσός Οδηγός 1979

⁹⁴⁶ Συνέντευξη με τον Τάκη Μπαστέα

⁹⁴⁷ Συνέντευξη με την κυρία από το απέναντι προποτζίδικο της οδού Καβάφη

αγαπημένη», «Στα ίχνη ενός εγκλήματος», «Ο τζαναμπέτης», «Βυθίσατε το Τίρπιτς», «Απολύτρωσις», «Ο γίγας της Κυψέλης» (1969), «Η δοσατζού», «Ωρες αγάπης και ώρες πολέμου», «Η κοροϊδάρια», «Σκιές στην άμμο», «Κάνε με πρωθυπουργό», «Η βουλευτίνα» (1970), «Η αρχόντισσα και ο αλήτης», «Υπάρχει και φιλότιμο», «Οι θαλασσιές οι χάντρες», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Η τύχη μου τρελλάθηκε», «Πειραιάς 7.30» «Η νύφη τόσκασε», «Ανακατωσουράς», «Μάρα η τσιγγάνα» (1971), «Ο ξεροκέφαλος», «Διάσημοι ερασταί», «Η τύχη μου τρελλάθηκε», «Ο γιος του Σεβάχ του θαλασσινού», «Η βαρώνη κι ο Προκόπης» (1972), «Κρίμας [σικ] το μπόι σου», «Η αγάπη μας», «Ο άνθρωπος που έτρεχε πολύ», «Ο μικρός παλιάτσος» (1973), «Είσαι η πριγκίπισσα της καρδιάς μου», «Παύλος Μελάς», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Ένα αγόρι αλλιώς από τ' άλλα», «Μπουμπού, ο ζιγκολό του Μονπαρνάς», «Ο αστερισμός της παρθένου» (1974), «Ξύπνα καημένε Βασίλη», «Ένα τανκ στο κρεβάτι μου», «Ένας νομοταγής πολίτης», «Το αφεντικό μου ήταν κοροίδο», «Θανάση πάρε τ' όπλο σου» (1975), «Γέλιο χωρίς δελτίο», «Η μεγάλη μέρα της εκδικήσεως», «Δουνκέρκη 2 Ιουνίου» (άνευ 1941), «Τρομοκράτης», «Τα Χριστούγεννα του αλήτη», «Ο βίαιος» (1976), «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Το γαλάζιο πουλί», «Ατσίδες του Λος Άντζελες», «Δυο τρελοί ιεραπόστολοι», «Ένας τρελός τρελός αεροπειρατής», «Ο τσιγγάνος», «Ο ταξιτζής» (1977), «Εκδικητής της φάρμας», «Ο πόλεμος των τεράτων», «Έλα τώρα γιατί βιάζομαι» (1978), «Ρίο Κόντσος», «Ήταν σκληροί είχαν για χόμπυ τους το σαματά», «Στόχος όλα τα καθάρματα», «Η καταδίωξη», «Απόδραση στην Αθήνα», «Ασύλληπτος, γοητευτικός, διεφθαρμένος», «Σου μιλάω για μεγάλη τρέλα», «Ο γιος του σείχη», «Έγκλημα στο Νείλο» (1979), «Δύναμη κρούσης», «Αντίο φίλε», «Ο Κώτσος στην ΕΟΚ» Βουτσάς, «Τα πράσινα μπερέ», «Ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Ένα μάγκνουμ 44 για τον επιθεωρητή Κάλλαχαν» (1980), «Άγριες κότες», «Κλεοπάτρα», «Το ποτάμι των κεραυνών», «Ξένοιαστος καβαλάρης», «Κοροίδο Ρωμιέ», «Ο άσπρος, ο μαύρος και ο κίτρινος», «Διαρρήκτες», «17 σφαίρες για έναν άγγελο» (1981), «Και ο πρώτος ματάκιας», «Μερικοί μας προτιμούν νεκρούς», «Ο καπιταλίστας και η τραγουδίστρια», «Καμικάζι τσαντάκιας», «Σεισμός 7.8 ρίχτερ», «Πρόσωπο με πρόσωπο» (1982), «Άννυ», «Σοκ» έγχρωμο Αλαίν Ντελλόν, «Μπανάνα Τζο», «Και οι θεοί τρελάθηκαν», «Σύγκρουση γιγάντων», «Επτά βρώμικα καθάρματα» (1983), «Καμικάζι αγάπη μου» Ψάλτης, «Μάντεψε τι κάνω το βράδυ» Ψάλτης, «Τζέιμς Μποντ, Επιχείρηση οκτάπουσου», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 Για τα μάτια σου μόνο», «Ο γύρος του θανάτου» (1984), Βουτσάς «Οι Πόντιοι», «Παιδιά της πιάτσας», «Κάνονμπωλ», «Ο μεγάλος σαματατζής», «Αμαντέους» του Φόρμαν, «Ρόδα, τσάντα και κοπάνια», «Ο μεγάλος σαματατζής», «Αν ήταν το βιολί πουλί», «Και κλάμα στα σχολεία», «Ο πολυγαμικός» (1985), «Η γυναικάρια απ' το Κιλκίς» ελλην., «Καυτές διακοπές στο Μαϊάμι», «Στρομφ αγάπη μου», «Μπίλυ μπόι», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή Νο 4» (1986), «Ο εκτελεστής με το σιδερένιο χέρι», «Σούπερ λύκειο», «Και τα ρομπότ τρελάθηκαν», «Πράξη βίας», «Η απειλή», «Ράμπο, το πρώτο αίμα», «Ο θρύλος του κόκκινου ρουμπινιού», «SOS διαμάντια, θανάσιμο κυνήγι», «Οι επαναστάτες», «Μπλέηντ Ράνερς», «Η πειλή» (1987), «Άουσβιτς, γυναικείο στρατόπεδο», «Σαφάρι στην κόλαση του μαύρου χρυσού», «Made in Greece» Χάρυ Κλυν, «Ο μονομάχος», «Βασικά καλησπέρα σας», «Ερωτικές διακοπές μιας σαραντάριας», «Ωχ αποκάλυψη», «Κόκκινος κουρσάρος», «Άγρια πάθη στην Καραϊβική» και «Ο άτρωτος» (1988).

Gagarin 205 Live Music Space Πολιτιστικός χειμερινός πολυχώρος που παίζει και ταινίες, ο οποίος άνοιξε στις 27 Σεπτεμβρίου του 2002, με χώρο για 600 καθίσματα ή

1200 όρθιους,⁹⁴⁸ στη θέση της εγκαταλειμμένης «Αντινέας» (δες λήμμα), Λιοσίων 205, και συνεχίζει μέχρι σήμερα (2013). Ο φίλος και συνάδελφός μου στην «Αθηνς Βόις», ο Γιώργος Δημητρακόπουλος, μου λέει ότι η σκηνή /οθόνη είναι φάτσα μπαίνοντας, διατηρεί δηλαδή την τυπική διάταξη της προκατόχου του.⁹⁴⁹ Η Κουστένη γράφει ότι το παλιό κτίσμα «ανακαινίστηκε από τα θεμέλια. Το κτίριο έχει μια σύγχρονη αισθητική, ντιζάιν έπιπλα, διακόσμηση και φωτιστικά και έντονα χρώματα».⁹⁵⁰ Η ονομασία συνδυάζει α. το σοβιετικό Γκαγκάριν, πρώτο κοσμοναύτη στην ανθρώπινη ιστορία β. τον αριθμό επί της Λιοσίων γ. τη βασική ιδιότητα του χώρου: ζωντανή μουσική δ. το «space», που έχει τη διπλή σημασία διάστημα (άρα Γκαγκάριν ξανά), αλλά και χώρος, όπως στα ελληνικά. Η επιχείρηση ανήκει στην εταιρία «ASTRA θέαμα και ακρόαμα», του πατρός διασκεδαστή Χάρυ Κλυνν και του υιού σκηνοθέτη Νίκου Τριανταφυλλίδη. Εξωτερικά τεράστιο και χοντρομμένο, με χτισμένη την πλάγια πλευρά και με μια εξωτερικά πρόχειρη στέγη- το σύνολο είναι σαν ψηλοτάβανη και πρόχειρα χτισμένη αποθήκη λιμανιού. Αλλά υπεράνω της εισόδου, δεσπόζει το κεφάλι του Γκαγκάριν με το διαστημικό σκάφανδρο, ένα θαυμάσιο λογότυπο – σήμα, με την κόμικ -ποπ αισθητική που φέρνει στο νου τον Ρόι Λίχτενσταιν. Δηλώνει «καλλιτεχνικό σινεμά» το 2003.

Η ιστοσελίδα του αναφέρει, μεταξύ άλλων: «Το Gagarin 205 Live Music Space [στο εξής: G205LMS] είναι ο πιο σύγχρονος συναυλιακός χώρος της Ελλάδας, ένα venue κατασκευασμένο με τις προδιαγραφές του 21^{ου} αιώνα.... Δεν είναι μόνο συναυλιακός χώρος ... Το G205LMS είναι το εναλλακτικό σινεμά της νέας δεκαετίας. Ο μοναδικός smoking and drinking κινηματογράφος της Αθήνας, εξοπλισμένος με 35 mm μηχανή προβολής και τον καλύτερο Barco προτζέκτορα, με πρόγραμμα εναλλακτικής διανομής, βασισμένο πάνω σε μία φεστιβαλική λογική.... Μία καθιερωμένη μέρα κάθε εβδομάδα, το G205LMS θα λειτουργεί πάντα ως κινηματογράφος με avant premiere μουσικών DVD, ταινιών μικρού μήκους και μουσικών clips».⁹⁵¹ Η κινηματογραφική διάσταση του Gagarin συνδυάζει μια κίτς –προβοκατόρικη θα έλεγα– αισθητική και μια ορισμένη ελκτικότητα. Αλλά το ότι το «Gagarin» τελικά καθιερώθηκε σαν «κλαμπ» και χώρος συναυλιών, δείχνει ότι άλλων ειδών θεάματα, και όχι ο κινηματογράφος, υπήρξαν οι προτεραιότητές του.

Ιδού χαρακτηριστικά κομμάτια από τη «Διακήρυξη» του 11^{ου} Φεστιβάλ Καλτ Ελληνικού Κινηματογράφου (2013): «...Μια σύναξη παράδοξων σινεφίλ, που, ως είθισται, θα βγούν από τα λαγούμια τους για άγριο σινεφίλ σεξ. Ταινίες για όλα τα μεγέθη που διατηρούν το μύθο τους θα προβληθούν στο 3ήμερο φεστιβάλ - θεσμό σε μια συνάντηση αποενοχοποιημένη... Μια ντανταϊστική, πανκ προσέγγιση του σύγχρονου κινηματογραφικού τοπίου, με νέο σύγχρονο υλικό... Φρέσκο αίμα πιτσιλάει την οθόνη! Το πρόγραμμα περιλαμβάνει 'κλασικές' αγαπημένες ταινίες, ξεχασμένα διαμάντια της λάσπης, αλλά και νέες πολλά υποσόμενες παραγωγές με προδιαγραφές overdose... Εξυπακούεται ότι το βράδυ του Σαββάτου θα πραγματοποιηθεί το καθιερωμένο party - όργιο υπό την αιγίδα των ακατανόμαστων Tsashformers -όνομα και πράμα- ενώ την Κυριακή, «Κυριακή Κοντή γιορτή», ένα 'κολασμένο πάνελ με συμμετέχοντες τους Πέτρο Τατσόπουλο, Θανάση Χειμωνά, Δημήτρη Κολοδήμο, Γιώργο - Ίκαρο Μπαμπασάκη, Νίνο Φενέκ Μικελίδη και Νίκο Τριανταφυλλίδη θα διεγείρει το κοινό και ό,τι ... ήθελε προκύψει! Η απόσταση που

⁹⁴⁸ www.gagarin205.gr homepage, Ιούνιος 2003

⁹⁴⁹ Γιώργος Δημητρακόπουλος, συνέντευξη

⁹⁵⁰ Κουστένη

⁹⁵¹ www.gagarin205.gr homepage, Ιούνιος 2003

χωρίζει τον Παντελή Βούλγαρη ... από τον Χρήστο Κάλου ... είναι βέβαια χαοτική. Αυτό όμως που μας ενώνει όλους είναι η ανιδιοτελής αγάπη για τον κινηματογράφο. Εγώ και τώρα κόλαση! *νΘανάση Χειμωνά, Εηματογράφου*

Ιδού η διαφήμισή του ίδιου φεστιβάλ, με κεντρικό πρόσωπο τον ηθοποιό Διονύση Ξανθό:

II^ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΛΤ ΕΛΛΗΝΙΚΩ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΩ

1-2-3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩ 2013

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ 5

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΙΣΜΑ

ΑΙΘΡΟΝ 205, ΣΤΑΘΜΩ ΜΕΤΡΩ/ΝΕΑΡ ΑΤΤΙΚΩ, ΤΗΛ. 2155400888, www.gagarin205.gr

LIVE MUSIC SPACE
GAGARIN 205

Logos: MAD, FLIX, COSMOGR, Dailymotion, doc, neolaia.gr, mixtape.gr, CRACKMILK.COM, mindradio.gr, ROCKING.GR, ROCKMATHENS.CO, RockParty, rock pages, GREEKREBELS, ROADCREW.GR, GRIFF Radio, e-telRadio

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Οι χούλιγκανς», «Κάτω τα χέρια από τα νιάτα», «Ο βιασμός μιας παρθένας», «Το κρυφό σπίτι της Αγγέλας» «Το ρεμάλι της Αθήνας», «Ήταν άξιος», «Ολέθρια συνάντηση», «Πανικός στα σχολεία», «Ο πυρετός της ηδονής» (όλες οι ταινίες από το 1^ο Φεστιβάλ cult ελληνικού κινηματογράφου)⁹⁵² (2003), «Οι μπάτσοι πουλάνε την ηρωίνη», «Εξάρχεια ώρα 12», «Δράκος, το πρόσωπο της ημέρας», «Ο στραγγαλιστής της Συγγρού» (όλες οι ταινίες από το 2^ο Φεστιβάλ cult κλπ κλπ), «Τα σκυλιά γλείφουν την καρδιά μου», «Moro no Brazil» (2004), «Σέξ 13 μπωφόρ», «Ραντεβού με το θάνατο», «Ο μικρός μεγάλος Νίνζα», «Βία και κτηνωδία», «Διεστραμμένοι από τη γέννα τους», «Ο στραγγαλιστής της Συγγρού», Ταινία έκπληξη XXX (όλα τα φιλμ από το 3^ο Φεστιβάλ cult κλπ) (2005), 4^ο Φεστιβάλ cult ελληνικού κινηματογράφου: «Χόμπι μου ο βιασμός», «Εμείς οι βλάχοι, όπως λάχει», «Καράτε τυφλή φυγή», μεταμεσονύχτιο όργιο, αυστηρώς ακατάλληλον: τα καλύτερα και τα χειρότερα στιγμιότυπα του ελληνικού πορνό, «Και ξανά προς τη δόξα τραβά» αφιέρωμα, τιμώμενα πρόσωπα: Φλωρινιώτης, Γκουσγκούνης, Σουγκλάκος, συγκρότημα «Σηκωμένα κλαρίνα» κλπ (2006), 5^ο Φεστιβάλ cult κλπ: «Τσιτσιολίνα Show», «Ο σκυλάς», «Ο γύρος του θανάτου», «Ομοφυλόφιλοι», «Ποιός θα πηδήξει τη γοργόνα», «Μέλι το κορμί της», «Τηλεκαννίβαλοι», «Επιστροφής των καθαρμάτων», «Επίθεση του γιγαντιαίου μουσακά» (2007), «The opening of Misty Beethoven», «Click your idols», 6^ο Φεστιβάλ cult κλπ: Ένα μοναδικό αφιέρωμα στις ταινίες – και, γενικά, τις περιπέτειες – του Γιάγκου «Giagonan» Ραυτόπουλου,⁹⁵³ «Γκ...ολάρα», «+ Vagina», «Η μαζώχα» (σικ), «Φτηνοί μπάσταρδοι στο βούρκο της πρέζας», «Coca, χασίς και αλητεία 2: Η καυή σάρκα» κλπ (2008), Τσιτσιολίνα live, Φεστιβάλ καλτ γερμανικού πορνό, «Τα στρουμφ στο φεγγάρι» (θεατρικό), 7^ο Φεστιβάλ cult κλπ: «Το σπίτι της μαντάμ Αλόμα», «Τα πίνω όλα» Άννα Γούλα live⁹⁵⁴, «Φυλακές ανηλίκων» 2, «Η εκδίκηση του πατέρα», «Άλλος για τον Κορυδαλλό» κλπ (2009), 8^ο Φεστιβάλ cult ελληνικού κινηματογράφου: «Κομαντάντ Μαρία», «Ελλάδα, η χώρα της τσόντας», «Λουκάς ο απαστάτης», «Η γοργόνα», «Ναρκωτικά στα θρανία», «Σκοτεινός θρύλος» κλπ (2010), 9^ο Φεστιβάλ cult κλπ: «Ταγκό 2001», «Μιρέλλα: η σάρκα της ηδονής», Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι κι ο τραυματισμένος καλλιτέχνης αναστενάζει», «Θύρα 7, η μεγάλη στιγμή: ο αγώνας του θανάτου», «Οι δαίμονες της βλίας και του σεξ», «Οι απάνθρωποι», «Σουβλίτσε τους», βράβευση Τέρη Χρυσού, 4^ο Screamin' Athens Horror Film Festival (2011), «Η μνήμη», 10^ο Φεστιβάλ Cult κλπ: «Η κλοπή της οδού Σταδίου», «Εις Μνήμην Χάρρυ Κλυνν», «Ας περιμένουν οι γυναίκες», «Lost Bobies» κλπ- Αφιέρωμα σε πρόσωπα: Λεζές, Σουγκλάκος, Φλωρινιώτης, Ζερβός, Σπάθη, Γκουσγκούνης, Πετρόχειλος, Φιλίνη, Σφέττας, Τσάκωνας κλπ (2012), συζήτηση για τα 10 χρόνια του φεστιβάλ καλτ ελληνικού κινηματογράφου, ταινίες του 11^ο: «Χαιρετίσματα στην Ευρώπη» ή «Klain Main Puts» του Νίκου Αλευρά, «Αφιέρωμα στο σκηνοθέτη Θεοφύλακτο Αργυρού» (και ταινία και γενικότερο αφιέρωμα), «Οι δρόμοι της βίας», «Rocco vs Cleopatra» κλπ (2013).

⁹⁵² Έντυπο πρόγραμμα, χάρη στην Άννα Βακαλοπούλου

⁹⁵³ «Δημιουργός της απόλυτης κινηματογραφικής τριλογίας με δυο (!) μέρη» <http://tinyurl.com/cblzfg4>

⁹⁵⁴ «Κυρίες και κύριοι, η Άννα Γούλα live στο καθιερωμένο pop porn party του Φεστιβάλ Cult Ελληνικού Κινηματογράφου. Ένα ολονύκτιο όργιο ήχων και εικόνων με visual instalations, ψηφιακές εκθέσεις φωτογραφίας, προβολές φιλμικών αποσπασμάτων από ελληνικά cult αριστουργήματα, απρόσμενους guest stars, παράνομους έρωτες, καράτε, σουζες, απαγορευμένες ηδονές, λαϊκούς αστέρες, παλαιστές, πορνοστάρ, λαμπάδες!» <http://www.ratherserendipitous.com/forum/viewtopic.php?t=1798&sid=cf85c17e1db0b535b57e75299a146f66>

Gazarte Χειμωνιάτικος πολιτιστικός πολυχώρος (με κουζίνα και μπαρ στην ταράτσα) στην οδό Βουτάδων 32, δίπλα. στο Γκάζι, τηλέφωνο 2103452227, 2103460347, 2103452277. Η ονομασία προφανής υβριδικός συνδυασμός των λέξεων Γκάζι και Arte (=τέχνη). Έπαιξε ταινίες σε δυο φάσεις: το 2006 και ξανά από το 2011 μέχρι σήμερα (2013), σε αναμορφωμένη αίθουσα.⁹⁵⁵ Έχει τη βασική πρωτοτυπία ότι συνδυάζει το καλλιτεχνικό /πολιτισμικό μέρος (ταινίες, μουσική, χορός, παρουσιάσεις, θεατρικά έργα, εκθέσεις, συζητήσεις κλπ) με φαγητό και/ή ποτό, καναπέδες για άραγμα κλπ. Προβάλλει «Dolby stereo, A/C, fingerfood, κρασί, φαγητό κατά παραγγελία» Ιδιοκτήτης – εμπνευστής ο σκηνοθέτης Γιάννης Πετρόπουλος. Απαγορεύει το κάπνισμα.⁹⁵⁶

Εδώ, το φθινόπωρο του 2007 παίχτηκε σε μη εμπορική προβολή κι ένα πρωτότυπο φιλάκι με συρραφή σκηνών από ελληνικές ταινίες, στις οποίες κόσμος παραγγέλνει / ψήνει / πίνει τον καφέ του /συζητάει. Η διοργάνωση ήταν του φίλου Νίκου Τζάνου της «Idealogy», η επιλογή των σκηνών ήταν άλλου φίλου, του Τάκη Μπαστέα, και ο πελάτης ήταν η εταιρία «Resoul», που έριχνε τότε στην αγορά την καφεστία (γκαζάκι) «El Greco» (υπήρξε και σχετική μίνι - έκδοση, όπου είχα γράψει τα κείμενα εγώ).

Ενδεικτικές ταινίες: «Ray», «Η καρδιά του κτήνους», «Ο επίμονος κηπουρός», «Broken flowers», «Maria full of grace», «Το τελευταίο φιλί», «Ο μακρύς δρόμος του γυρισμού» και «Walk the line» (2006), «Τζίν Έιρ», «Μια επικίνδυνη μέθοδος», Το γάλα», «Το δέρμα που κατοικώ», «Η ζωή που θα έρθει», «Το καταφύγιο» (2011), «Shame», «Αθικτου», «Εκεί που χτυπά η καρδιά μου», Κλειστό, «Το δέρμα που κατοικώ», «Επτά μέρες με τη Μέριλιν», «Teddy Bear», «Ο εξαιρετικός κύριος Lazhar» «Ο κυνηγός» (2012), «Ιστορίες της ζωής μας», «No», «Η επίθεση» και αφιέρωμα στον Βέρνερ Χέρτσογκ: «Αντικατοπτρισμός», «Εκεί που ονειρεύονται τα πράσινα μυρμήγκια», «Βόιτσεκ», «Στρότσεκ», «Νοσφεράτου, ο δράκουλας της νύχτας», «Ο τροχός του χρόνου» κλπ (2013).

Γκλόρια Α Θερινό ημιαστικό κινηματοθέατρο, πολύ σημαντικό στον καιρό του. Η ονομασία σημαίνει «δόξα» στα λατινικά. Ήταν Σπάρτης 4, Πλατεία Αγάμων / Αμερικής (οι διαφημίσεις του, συχνότατες, χρησιμοποιούν κατά περίπτωση αμφότερα τα τοπωνύμια), τηλέφωνα 80671, 82133, 85985. Βάστηξε ως σινεμά από το 1931 ως το 1954, γενόμενο κατά περίπτωση, ενδιάμεσως, θέατρο / βαριετέ / σινέ βαριετέ. Το 2005, στο σουβλατζίδικο στη γωνία Σπάρτης και Λευκωσίας είδα κρεμασμένη μια φωτογραφία που δείχνει μέρος της πλατείας Αμερικής, όπου φαίνεται καθαρά η οδός Σπάρτης και η «Γκλόρια»: παίζει την «Κόρη της αμαρτίας» και βρισκόμαστε το καλοκαίρι του 1948, επειδή στη φωτογραφία φαίνεται μια τεράστια διαφήμιση πάνω στην πολυκατοικία του Λαχείου Συντακτών (γωνία με Πατησίων), τα διαμερίσματα της οποίας κληρώθηκαν την Πρωτοχρονιά του 1949. Συνδυάζοντας ό,τι φαίνεται στη φωτογραφία με ανώνυμες μαρτυρίες, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η «Γκλόρια» είχε τυπική διάταξη, θεωρεία και εξώστη (ο τελευταίος με φτηνότερο εισιτήριο). Διατυπώνω την υπόθεση ότι ίσως ήτανε συνεχιστής του «Λούξορ» (δες λέξη), γιατί εμφανίζεται στην ίδια περιοχή, μόλις εκείνο κλείνει. Η ακριβής διεύθυνση του «Λούξορ» μου είναι άγνωστη. Στην ίδια πιάτσα εκείνο τον καιρό ήτανε επίσης η «Μιμόζα» και ο «Εσπερος» (δες λέξεις)

⁹⁵⁵ <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=420876>

⁹⁵⁶ Αθηνόραμα, περίοδος Β' 298, 02.01.2006

Μαρτυρία του Νίκου του σιδερά, που μου επιβεβαίωσε εκ των υστέρων την υπόθεσή μου: «Η ‘Γκλόρια’ ήταν κοντά στην πολυκατοικία του Λαχείου Συντακτών, που ήτανε γωνία με την Πατησίων. Η ‘Γκλόρια’ ήτανε ένα οικόπεδο πιο μέσα. Πολύ πράσινο. Θυμάμαι βαριετέ με το συνθέτη Μουζάκη και τον τραγουδιστή Τζίμη Μακούλη».⁹⁵⁷ Η κ. Ζαφειροπούλου λέει ότι τη δεκαετία του ‘50 «πήγαινε πολύς και καλός κόσμος εκεί».⁹⁵⁸ «Είχε αναρριχητικά φυτά στους τοίχους, με εξώστες στα πλάγια, ραίο, δροσερό, σε προετοίμαζε για ό,τι επρόκειτο να δεις. Στη ‘Γκλόρια’, που έγινε αργότερα και σινεμά, έπαιζαν σπουδαίοι κωμικοί, ο Μαυρέας, ο Κοκκίνης, ο Φιλιππίδης, η Μανωλίδου, όλη γλύκα, η Αλίκη Γεωργούλη».⁹⁵⁹ Οι περίοικοι μου λένε ότι κάποιο κοντινό ζαχαροπλαστείο επί της Σπάρτης διέσωζε το όνομα μέχρι τελευταία.

Ξεκίνησε ως σινεμά «υπό την διεύθυνση του ειδικωτάτου κ. Ζερβού»⁹⁶⁰ (δες και τους δύο «Εσπερους»). Στην Κατοχή, λειτούργησε αποκλειστικά ως «καλλιτεχνική μπουάτ»⁹⁶¹ και θέατρο. Το 1947 επιχειρηματίες είναι ο Αντρέας Παπαγεωργίου (δες και «Αθηναία» Αμπελοκήπων) και Γιώργος Σέγκος.⁹⁶² Το 1955 λειτούργησε ως θέατρο και λίγο αργότερα κατεδαφίστηκε. Κατά μία πληροφορία, πριν γκρεμιστεί έγινε βαριετέ του Ορέστη Λάσκου (δες «Αλκαζάρ») με καταξιωμένους καλλιτέχνες, υπό την ονομασία «Tam - Tam».⁹⁶³

Μια σπάνια προβολή αμιγούς σινεμά:

ΓΚΛΟΡΙΑ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γκούσταβ Ραίλιχ

Σήμερα το Αριστούργημα

ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΜΕ ΚΑΡΔΙΑ

Σκηνοθεσία Γκέζα φον Μπόλβαρ

Μουσική Ρόμπερτ Στολτς

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΑΙ ΚΑΘ’ ΕΚΑΣΤΗΝ⁹⁶⁴

Δυο περιπτώσεις σινε – βαριετέ:

ΓΚΛΟΡΙΑ

Σήμερα το υπέροχον έργο

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΕΡΩΤΟΣ

και εμφάνισις της κ. ΖΑΝΝΑΣ

ΣΛΑΝΤΚΑΡΟΒΑ

Τιμαί μετά φόρου

Γενική Είσοδος δρχ. 12⁹⁶⁵

ΓΚΛΟΡΙΑ

⁹⁵⁷ κ. Νίκος... σιδεράς από Θυμαράκια, συνέντευξη

⁹⁵⁸ Θεοδώρα Ζαφειροπούλου: Συνέντευξη

⁹⁵⁹ Σειζάνη, 82 κ.ε.

⁹⁶⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938, σε Πατέρας 202

⁹⁶¹ π.χ. εφημερίδες 30.6.1943

⁹⁶² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

⁹⁶³ Κώνστα, 21

⁹⁶⁴ Αθηναϊκά Νέα, 03.08.1933

⁹⁶⁵ Έθνος 02.07.2935

Σήμερα το μυθιστόρημα του
συγγραφέως **ΑΝΡΥ ΜΠΑΤΑΙΓ**

ΠΟΛΙΣΙΝΕΛ

με τους αριστείς

ΜΑΡΙ ΜΠΕΛ ΚΩΝΣΤ. ΡΕΜΥ

Εκτός προγράμματος ΡΟΖΙΤΑ

ΜΠΑΡΡΙΟΣ και δύο παρtnέρ της

εις το ΤΡΙΟ ΟΡΑΖΙΟ

Περίφημοι αθληταί ακροβάται

ΑΝΕΥ ΟΥΔΕΜΙΑΣ

ΥΠΕΡΤΙΜΗΣΕΩΣ⁹⁶⁶

Μια κατοχική διαφήμιση με πλήθος ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες. Για παράδειγμα, το 1942 δεν ίσχυε απαγόρευση νυχτερινής κυκλοφορίας:

Η ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΘΗ

κι' έτσι δεν πρέπει να μείνη άνθρωπος

που να μην απολαύση την μουσική

επιθεώρησι

ΑΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ – ΧΡ.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΣΤΡΟΦΕΓΓΙΕΣ

που δίδεται σήμερα και αύριον

εις ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Απογευματινή 6.30 μ.μ.

Βραδυνή 8.45 μ.μ.

με τον θίασον

Α/ΦΩΝ ΚΑΛΟΥΤΑ – ΜΙΜΗ

ΚΟΚΚΙΝΗ

Τμητική σύμπραξις

ΠΕΤΡΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

στο αριστοκρατικό θέατρο

ΓΚΛΟΡΙΑ

(Πλ. Αγάμων τηλ. 82-133)

Εισιτήρια πωλούνται εις το ταμείον του

θεάτρου και εις το

ΠΑΝΘΕΟΝ (τηλ. 24-305) 9-1 π.μ.⁹⁶⁷

Και μια από τα τελευταία της. Παρουσιάζεται σα νέα, γιατί είχε προηγηθεί γενναία θεατρική δόση τα προηγούμενα χρόνια:

Η εφεινή καλοκαιρινή **ΕΚΠΛΗΞΙΣ**

Το καινούργιο πολυτελές Κοσμικόν

Κέντρον της οδού Πατησίων

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΚΛΟΡΙΑ

(Πλατεία Αμερικής)

ΡΙΖΙΚΩΣ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΝ

ΕΝΑΡΞΙΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΤΖΕΗΜΣ ΚΑΓΚΝΕΪ

ΝΤΟΡΙΣ ΝΤΑΙΗ ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΜΑΓΙΟ

⁹⁶⁶ Έθνος 15.07.1935

⁹⁶⁷ Ελεύθερον Βήμα, 28.06.1942

Η ΣΧΟΛΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΙ

THE WEST POINT STORY
ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΒΟΛΗ⁹⁶⁸

Κάποια φιλμ: «Υπό τας στέγας των Παρισίων», «Τρόικα», «Αν με θέλεις έλα συ» + Ορχήστρα Μπιάνκο, «Η Α.Υ. διατάσει», «Δυο καρδιές σ' ένα βαλς» (1931), «Το καφεενδάκι», «Αναγκαστικό φιλί», «Ωρκίσθηκα να σ' αγαπώ», «Η Α.Μ. ο έρωσ», «Παρτίρ», «Ιππότει των λευκών ορέων», «Όταν ο έρωσ ανάψη», «Η καταδότις της Σκώτλανδ Γυαρδ», «Αρσέν Λουπέν», «Απάχηδες των Παρισίων» (1932), «Γοητεία», «Ονειρεύονται γυναίκες», «Γκλόρια» (!), «Ευτυχία για μια νύκτα» (1933), «Ένας άνδρας που κάθε μια ποθεί», «Το κορίτσι του συντάγματος», «Η διαφθορά», «Έρωσ με μοτοσυκλέτα», «Ένα όνειρο σ' ένα βαλς», «Μια χριστουγεννιάτικη βραδιά», «Τρία ραντεβού τα μεσάνυχτα», «Η γυναίκα με το σεξ απήλ», «Μια χριστουγεννιάτικη βραδιά» (1935), «Κόλασις καρχαριών», «Το μυστήριο του εξπρές», «Το μυστικόν της λαίδης» (1936), «Αυτοκίνητον 99», «Κίτρινος τυχοδιώκτης», «Ένας ναύτης με καρδιά», «Ο μικρός ήρωσ»,⁹⁶⁹ «Ο δρόμος προς την δόξαν» (1937), «Ο ακρίτας των συνόρων», «Απάχηδες των Παρισίων», «Ο βασιλεύς των αγρίων», «Ο Φρανκενστάιν αιχμάλωτος» (1938), «Ληστοφάγος του Τέξας», «Το καράβι του διαβόλου», «Η κοιλιάς του θανάτου», «Το όπλο που προδίδει», «Το σύνθημα του Ζορώφ» (σικ, όχι Ζορό), «Η γυναίκα παγίς» (1939), «Κλειστά παράθυρα», «Σέρλοκ Χολμς», «Πίσω από τα σίδερα» (1940), «Φόνισσες», «Η καρδιά του γκάγκστερ», «Ο κατάδικος», «Για σας κυρία μου» (1945), «Εύθυμα νειάτα», «Μοντέρνος Δον Ζουάν», «Το γεράκι της Μάλτας», «Επανάστασις στο παρθεναγωγείο», «Αυτοκρατορικόν ξενοδοχείον» (1946), «Ο εκδικητής του Ειρηνικού», «Η σκύλα», «Ιππότει της υπονόμου», «Για σένα π' αγαπώ» (1947), «Η εκδίκησις του Φαραώ», «Η κατάρα της μούμιας», «Αιχμάλωτος του εκδικητού», «Τα φτερά της δόξας», «Κορβέτα», «Κόρη της αμαρτίας», «Μυστικά της όπερας» (1948), «Η σχολή διασκεδάζει», «Πριν ξυπνήση η πόλις», «Η παγίς του θανάτου», «Τ' αηδόνια κάνουν σερενάτα», «Σιδηρούς πλοίαρχος», «Κάτω στη γη», «Μονομαχία στον ήλιο» (1952), «Ματωμένος τρόμος» περιπέτεια, «Δραπέται της κολάσεως», «Επαναστάτης εραστής», «ΜΠέλα Γρανάδα», «Ο Φαταούλας» ελληνική ταινία Φωτόπουλος, «Τα 4 αδέρφια εκδικούνται» Γουαίην Μόρρις, «Νύχτα έρωτος» (1953), «Θα ζήσω για σένα», «3 απαγορευμένες ιστορίες», «Ο άνθρωπος του Βερολίνου», «Η μνηστή εκπαιδεύεται», «Ο δαίμων των Ινδιών» Τζάιμς Γκραιή και «Λέων της ασφάλτου» Τζ. Κάγκνεϋ (τελευταία ταινία) (1954).

Γκλόρια Β Υπαίθριο συνιοικιακό σινεμαδάκι της Κυπριάδου, στ' Άνω Πατήσια, το οποίο ίσα που ξεπέρασε τη δεκαετία (1962-1972). Έγινε πολυκατοικία. Οι εφημερίδες δίνανε Πατήσια /Κυπριάδου /στάση Σωτηριάδου, Ήτανε Πολυλά 27, τηλέφωνο 886838 και κατατασσόταν στην Α'-Β' προβολή. Θυμάμαι πολύ καλά ότι δίπλα της υπήρχανε πολλές καλαμιές.⁹⁷⁰

⁹⁶⁸ Το Βήμα, 30.05.1952

⁹⁶⁹ Από δω ίσως έλκει την καταγωγή ο τίτλος του πασίγνωστου παιδικού περιοδικού του '60

⁹⁷⁰ Απέναντι από το οικόπεδο της «Γκλόριας», στη Γαβριηλίδου, σώζονται ακόμα (2009) το κουφάρι από το παγοποιείο του Αντζουλάτου και μια παρτίδα προπολεμικά χαμόσπιτα όπου στεγάζεται, μεταξύ άλλων, η ποιοτικά άριστη και φτηνή ταβέρνα «Σπύρος – Αντώνης» (πρώην οινομαγειρείο του Ζάππα). Έχουν πέσει η ταβέρνα «Λεμονιές» (νυν πολυκατοικία), την οποία επανειλημμένα συνδύαζαμε ως οικογένεια με τις προβολές της «Γκλόριας», η παλιά (γερμανική;) γεώτρηση της εποχής του πολέμου, στο οικόπεδο Μαχαίρα (το αντλιοστάσιο με το σπιτάκι του και τον κήπο γκρεμίστηκε τον Απρίλη του 2006) και η ταβέρνα «Φοίνικες» στην Πολυλά (πολυκατοικία), Στην

Ιδιοκτήτης ήταν άλλοτε ο Ροσέτος, ειδικός δάσκαλος γαλλικών στην ΑΣΟΕΕ,⁹⁷¹ κι άλλοτε ο Παπαδόπουλος.⁹⁷² Πολλές ταινίες είχα δει εδώ, αρχικά με τους γονείς ή τη γιαγιά μου και αργότερα μόνο με τον αδερφό μου ή με δικές μου παρέες, έφηβος. Μερικές που θυμάμαι σίγουρα: «Ο κόσμος χωρίς ήλιο», «Αντίο φίλε», «Ζητείται εγκέφαλος για ληστεία», «Ο κλέφτης των ροδακίνων», «Ο κάου μπόι του μεσονυκτίου» και πολύ Φράνκο- Τσίτσο.

Μιλάει ο Διονύσης Μενίδης: «Είχε σχετικά πλατιά σκηνή, πάνω στην οποία, στα διαλείμματα, έπαιζαν μουσική τοπικά νεανικά συγκροτήματα των Πατησίων του '60 και '70».⁹⁷³ Μιλάει η Ελένη Ιγγλίζογλου: «Ο Τάσος, ένα ψηλό αδύνατο παιδί, έβγαινε με το δίσκο κρεμασμένο από το λαιμό με φαρδύ κορδόνι και κρατημένο στα χέρια και πουλούσε 'σάμαλι - πασατέμπο - κωκ - τσιπς'. Αυτός έκανε καμάκι στη φίλες μου, την Κατερίνα και τη Μαράννα και σε μένα, κάθε φορά που πήγαινα εκεί. Και πήγαινα συχνά. Στη 'Γκλόρια' είχα δει το πρώτο μου ακατάλληλο, που ήταν 'Η πισίνα' με τον Αλαίν Ντελόν και τη Ρόμυ Σνάιντερ».⁹⁷⁴

Κάποιες ταινίες: «Αίμα στο μαντήλι», «Βήματα στην ομίχλη», «Ο 6^{ος} που διέφυγε», «Μια κραυγή στη νύχτα», «Το κορίτσι με τη βαλίτσα» (1962), «Μίλα μου γι' αγάπη», «Νόρμαν ο βασιλιάς της γκάφας», «Ο ξιφομάχος της Σιέννα», «Εύα», «Αττίλας» (1963), «100 γκάφες το λεπτό», «Αποστολή γιγάντων», «Η ραψωδία του έρωτος», «Δυο μάτια γεμάτα τρόμο», «Εισαγγελεύ απολογήσου», «Ο φανφαρόνος» (1964), «5.000 δολάρια ή θα πεθάνης», «Μοντέρνα Σταχτοπούτα», «Ο κλέφτης των ροδακίνων», «Η Σταχτοπούτα και ο αυτοκράτωρ», «Μην τρως τις μαργαρίτες» εύθ. Ντ. Νίβεν (1965), «Ο πειρατής Λαφίτ», «Περιπέτειες του Νόρμαν», «Πύργος στη άμμο», «Οι 5 μελλοθάνατοι» (1966), «Κούκλες της Βία Βένετο», «Υποβρύχιο Τρίαινα καλεί S.O.S.», «Η αγάριστη», Νέον έργον, «Μελωδία, έρωτας και Βενετία» (1967), «Αχ αυτή η γυναίκα μου», «Ριντερό», «Τρεις μορφές του διαβόλου», «Τρελλές νύχτες στο Σαν Ρέμο», «Ο τσαρλατάνος», «Ερχονται οι πεζοναύτες» (1968), «Ο κήπος του κακού», «Κι όμως υπάρχουν άνθρωποι», «Ταρζάν», «Τρεις λοχία», «Εύθυμη ζωνοχήρα», «Πριν και μετά την καταγίδα» (1969), «Επικίνδυνη αποστολή», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Το χρυσάφι του Μακένα», «Η πισίνα» (1970), «Τρεις βίαιοι άνθρωποι», «Επιθεωρητής Περράκ», «Βίβα Μουριέττα», «Καθάρματα στο σκοτάδι» (1971), «Το μονοπάτι της αράχνης», «Οι εντιμότατοι του κελλιού 13», «Διάσημοι ερασταί» και «Ο τυχοδιώκτης των δύο ηπείρων» (1972).

Γρανάδα Μείζον σινεμά των Αμπελοκήπων, εξαρχής χτισμένο να λειτουργεί και στις τέσσερις εποχές. Στο ισόγειο κατάστημα, «η πλατεία στον πρώτο, ο εξώστης στο δεύτερο, ο θερινός ταράτσα».⁹⁷⁵ Διατηρήθηκε στα χρόνια 1940-1984 (στην κατοχή κατά βάση ως θέατρο, ενώ το 1944 παίζει και θέατρο και σινεμά, την ίδια μέρα, σε διαφορετικά ωράρια). Σήμερα (2013) επιζεί ως θέατρο «Λαμπέτη», φέτος το καλοκαίρι μάλιστα ξανάνοιξε, μετά από χρόνια, η ταράτσα του και παίζει καλοκαιρινό θέατρο. Οι εφημερίδες το δίνανε Τέρμα Ιπποκράτους / Αλεξάνδρας. Βρίσκεται

Πολλά σώζονται μερικά αρχοντόσπιτα της εποχής Κυπριάδη, μεταξύ των οποίων η υπό κατάληψη κολλεκτίβα 'Λίλυ' και το σπίτι του Αγγελίδη, μεσοπολεμικό δίπατο του '20 γωνία με Λασκαράτου, που έχει φιλοξενήσει διάφορα μαγαζιά, εσχάτως δε το καλό «Δια χειρός και στη λαδόκολλα»

⁹⁷¹ Λάμπρος Γιαννακάκης, συνέντευξη

⁹⁷² Ηλία Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

⁹⁷³ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

⁹⁷⁴ Ελένη Ιγγλίζογλου, συνέντευξη

⁹⁷⁵ Μάνος, Αλφαβητάρι

Αλεξάνδρας 106, τηλέφωνα 63685, 663685, 6463685. Παλιότερα Α'-Β' προβολής, ανέβηκε στην Α' και παρέμεινε έτσι μέχρι τέλους. Είχε 825 θέσεις, ενώ η χειμερινή αίθουσα διέθετε εξώστη, με χαμηλότερη τιμή.⁹⁷⁶

Ο φίλος μου Γιώργος Κάρκας θυμάται: «μπροστά προς την Αλεξάνδρας υπήρχε καφεενείο – ζαχαροπλαστείο, ενώ η έκθεση αυτοκινήτων ήταν προς το πλάι. Υπήρχε υπόγειο με ανεξάρτητη είσοδο, που έβγαινε και κάτω από την έκθεση και το καφεενείο. Εκεί ήταν η αποθήκη του σινεμά: έβρισκα τόνους από παλιά προγράμματα, που είχαν ξεμείνει από παλιότερες προβολές, αλλά και τα νέα για την τρέχουσα. Το υπόγειο αυτό σίγουρα επικοινωνούσε υπόγεια και με το σινεμά, προς τις τουαλέτες του. Η 'Γρανάδα' ήταν ένα παραλληλόγραμμο, με τη στενή πλευρά παράλληλη προς την Αλεξάνδρας και την επιμήκη κάθετη. Στη χειμερινή, ο θεατής, αφού ανέβαινε σκάλες ή έπαιρνε ασανσέρ (ήταν υπερυψωμένη) εμπαινε στο αριστερό πλάι κι έβλεπε την οθόνη παράλληλη προς τη λεωφόρο. Στη θερινή η οθόνη ήταν παράλληλη προς τη Χ. Τρικούπη και κάθετη προς την Αλεξάνδρας, ενώ η πλάτη των θεατών ήταν προς την Ιπποκράτους».⁹⁷⁷ Λέει άλλος φίλος μου, ο Διονύσης Καταμπελίσσης: «Η 'Γρανάδα' είχε τρομερές σκάλες και ψαγμένα ασανσέρ. Η οθόνη της θερινής ήταν προς της Πατησίων, η μηχανή προβολής προς την Ιπποκράτους. Είχε κάποιου είδους τέντα που ανοιγόκλεινε, αν έβρεχε, ένα σύστημα με συρματόσκοινα και πανιά. Η 'Γρανάδα' είχε μια ταξιθέτρια πολύ γυναικάρα. Όταν έκλεισε και η χειμερινή, η ταξιθέτρια αυτή πήγε στο 'Δαναό'. Ε, άρχισα να πηγαίνω και εγώ στο 'Δαναό' εξαιτίας της ταξιθέτριας».⁹⁷⁸

Ο Καιροφύλας, κοντογειτόνας, σημειώνει ότι πρόκειται για «περίφημο μοντέρνο κτίριο ...[που είχε] στο ισόγειο έκθεση αυτοκινήτων. Το έχτισε ο Λαζάνης, ένας ομογενής από την Αμερική... αντιπρόσωπος της εταιρίας αυτοκινήτων 'Νας'⁹⁷⁹. ...Οι κάτοικοι είχαν εντυπωσιαστεί από τα νέα συστήματα των μεγάλων ανελκυστήρων, που ανέβαζαν τους θεατές στην ταράτσα, όπου ήταν ο θερινός κινηματογράφος»⁹⁸⁰ Ο επιχειρηματίας άλλαξε μόλις το 1962, όταν η «Γρανάδα» ενοικιάστηκε από τον Γ. Φραντζή.⁹⁸¹

Σπουδαίες μαρτυρίες καταγράφει ο Πατέρας: «Στα υπόγεια της Γρανάδας υπήρχε καταφύγιο και λειτουργούσε συσσίτιο για τα παιδιά της κατοχής. Ένας καραμπινιέρος ένοπλος φρόντιζε για την τάξη... Το καλοκαίρι του '43 ένα από τ' αδέρφια μου είχε ... μια ... ιταλική χειροβομβίδα... Θεώρησε καλό να τη ρίξει σ' ένα άδειο οικόπεδο της Ασκληπιού, δίπλα από την 'Εμπορική Σχολή. Έντρομοι οι θεατές της θερινής 'Γρανάδας' εγκατέλειψαν τον κινηματογράφο τρέχοντας για να σωθούν... Τα χαμηλά σπίτια αφ' ενός και η απενταρία αφ' ετέρου μάς οδήγησαν στην πατέντα να βλέπουμε τα έργα από ένα βορινό παράθυρο του σπιτιού μας, ... ένα στενό πριν τον περιφερειακό του Λυκαβηττού. Για ...τους υπότιτλους χρησιμοποιούσαμε κάτι παλιές πολεμικές διόπτρες από το 1913. Φυσικά έπρεπε να είμαστε ακίνητοι με τα μάτια κολημμένοι στα κιάλια.»⁹⁸² «Ακριβή Γρανάδα, ... τάλιρο το εισιτήριο και

⁹⁷⁶ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

⁹⁷⁷ Γιώργος Κάρκας: Συνέντευξη

⁹⁷⁸ Δονύσης Καταμπελίσσης, συνέντευξη

⁹⁷⁹ Ο Καιροφύλας έχει δίκιο. ΣΕ πολλές διαφημίσεις της εταιρίας Νας, αναφέρεται ο Λαζάνης ως αντιπρόσωπος της (π.χ. Ελεύθερον Βήμα 25.08.09).

⁹⁸⁰ Καιροφύλας, Νεάπολη – Εξάρχεια 174. Ο Λαζαρίδης 85 επιβεβαιώνει το όνομα και την ιδιότητα του ιδιοκτήτη. Το ίδιο και ο Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

⁹⁸¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 12 (907), 15.08.1962

⁹⁸² Νίκος Φίλης, σε Πατέρας 12 κ.ε.

δίφραγκο το σάμαλι», ενώ άλλα είχανε τρεισήμισι και μιάμιση, αναπολεί ο Πέτρος Μανταίος.⁹⁸³

Ιδού διαφήμισή της μετά από ανακαίνιση, το 1962:

---

⁹⁸³ Μανταίος, 48

Η ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ
Γ Ρ Α Ν Α Δ Α
(Λεωφ. Αλεξάνδρας, Τέρμα Ιπποκράτους)

ΤΕΛΕΙΩΣ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΙΣΑ

- Με Ονειρώδη Διάκοσμο
- Με Υπερ-Πολυτελή Καθίσματα
- Με την Τελευταία Λέξι
- Ανέσεων και Τεχνικής

ΚΑΙ ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΗΧΟΥ
ΦΙΛΙΠΣ
(ΜΟΝΤΕΛΟ 1963)

Πραγματικό
ΣΤΟΛΙΔΙ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΡΧΙΖΕΙ
ΣΗΜΕΡΑ

Με το Ρεαλιστικό Μεγαλόурγημα
της
ΜΕΤΡΟ – ΓΚΟΛΑΝΤΟΥΙΝ – ΜΑΓΕΡ

Το ΓΛΥΚΟ ΠΟΥΛΙ
ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ – ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ
Το Κορυφαίο Αριστούργημα
του
ΤΕΝΕΣΣΗ ΓΟΥΙΛΛΙΑΜΣ
ΠΩΛ ΝΙΟΥΜΑΝ
ΖΕΡΑΛΝΤΙΝ ΠΑΖ⁹⁸⁴

Τον επόμενο χρόνο, ο διευθυντής Κ. Μπούσιος συλλαμβάνεται, επειδή πρόβαλε απαγορευμένες σκηνές της ταινίας «Αμόκ».⁹⁸⁵ Τέλος, έχω την εντύπωση ότι ένα σινεμά με σκάλες, που δείχνει ο Διαρόπουλος στο υπέροχο «Άλλο γράμμα», δίχως να φαίνεται για ποιο πρόκειται, είναι η «Γρανάδα».⁹⁸⁶ Μέχρι τελευταία υπήρχε στο κτίριο έκθεση αυτοκινήτων, όχι φυσικά της καταργημένης «Νας», μα σήμερα έχει γίνει σούπερ μάρκετ. Δίπλα του την ονομασία μεταλαμπάδευε μέχρι σχετικά τελευταία, για όποιον ένιωθε, το καφέ «Γρανάδα» (ήδη «Pizza Hut» το 2008).

⁹⁸⁴ Έθνος, 15.12.1962

⁹⁸⁵ Αθηναϊκή 11.12.1963. Σταχυολόγηση του Θανάση Βέμπου

⁹⁸⁶ Επισήμανση της ταινίας Τάκης Μπαστέας

Ενδεικτικές ταινίες: «Οι γύπες των θαλασσών», «Ήμουν μια τυχοδιώκτις», «Αν ήμουν βασιλιάς» (1940), «Περιπέτεια ζωντοχήρας», «Χτυποκάρδι», «Επιστροφή του δόκτωρος Χ», «Η έπαυλις του μυστηρίου» (1941), «Επτά χρόνια γρουσουζιά», «Φθινοπωρινή συμφωνία», «Προσφυγοπούλα», «Σερενάτα στο Βόσπορο», «Αγωνία μιας ψυχής», «Μπακαρά», «Αγωνία κοριτσιών» (1942), «Δις δυναμίτις», «Η φωνή της καρδιάς», «Το πρώτο ραντεβού», «Καπετάν θύελλας» (1943), «Κολασμένοι πόθοι», «Η Γκόλφω», «Ματωμένη μπαλαλάικα», «Το δρομάκι του παραδείσου», «Ανήσυχα νειάτα», «Τυφλή αδελφή», «Ένα παράξενο ρομάντζο» (1944), «69^ο Σύνταγμα», «Έρωτες φοιτητών», «Η γυναίκα του καμπαρέ», «Τριπλούν αίνιγμα», «Τα λύτρα της ευτυχίας», «Το 68 Σύνταγμα», «Ημέρες αγωνίας», «Νυχτερινή ικεσία», «Ο κυκλών», «Η κόρη του Νότου» (1945), «Κολασμένη αγάπη», «Εύθυμα νειάτα», «Άσσοι του χορού», «Το φάντασμα της όπερας» (1946), «Πινόκιο», «Ουράνια οπτασία», «Η σκύλλα» (σικ), «Η επέλασις της ταξιαρχίας 64» (1947), «Η πόρτα με τις 7 κλειδαριές», «Κολασμένες ψυχές», «Η επιστροφή του εκδικητού», «Η Άννα και ο βασιλεύς του Σιάμ», «Ζανζιβάρη» (1948), «Διεφθαρμένα κορίτσια»,⁹⁸⁷ «Δαίμονες των θαλασσών», «Σουλεϊμάν πασσάς», «Λουλούδια στο βούρκο», «Σμηναρχία εφόδου», «Τίγρις του Κουμαόν», «Στο προσκέφαλο του πόνου», «Σκωτ», «Αιώνια μελωδία» (1949), «Η κόρη του Ποσειδώνας», «Χωρίς αναμνήσεις», «Κοζάκοι του Ντον», «Οι απάχηδες των Αθηνών» (1950), «Η περιπέτεια της Πολίνας», «Πίγκυ η μιγάς», «Σούσια», «Απαγωγή στην Κρήτη», «Όταν 2 καρδιές αγαπούν», «Επικίνδυνη ηλικία» (1951), «Η λίμνη των καταδίκων», «Ο Ταρζάν κινδυνεύει», «Τρομερόν μυστικόν», «Ερασταί του Κάπρι», «Η καλύβα της αμαρτίας», «Μαύρη γη», «Η δίψα της Βενετίας» (1952), «Εσχάτη προδοσία» πολεμικόν, «Ρασπουτίν», «Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται», «Χαμένοι στην Αλάσκα», «Γκρεμίστε τα σύνορα», «Μονομαχία στις θάλασσες της Κορέας» (1953), «Ρώμη, ώρα 11», «Κατάσκοποι στο Ρίο Γκράντε», «Η ταβέρνα των συνομοιωτών», «Αριστοκράτισσα γκαγκστερίνα», «Το νησί του πόθου», «Διαζύγιο με προθεσμία» (1954), «Αιχμάλωτος των Σαρακηνών» περιπέτεια, «Η κοιλιά των βασιλέων» Ρόμπερτ Ταίηλορ, «Σπασμένη λόγχη», «Σκλάβοι του πασσά» δραμ. περιπ. Τζ. Τσάντλερ, «Σκλάβοι της αμαρτίας» Σουλβάνο Παμπανίνι, «Ταξιαρχία της Βεγγάλης» (1955), «Βίαιοι και γενναίοι» πολεμ. Ντ. Ταίηλορ, Μίκυ Ρούνεϊ, «Ενώ η πόλις κοιμάται» έγχρ. περιπ., «Σπασμένη λόγχη», «Τυχοδιώκτης του Χονγκ Κονγκ», «Η σειρήνα της Καζαμπλάνκας», «Το πράσινο γάντι» (1956), «Τζούμπαλ», «Μεγαλοκαρχαρίες», «Αναστασία», «Υπό πλαστήν ταυτότητα», «Όσα φέρνει η ώρα...» (1957), «Το καράβι της αμαρτίας», «Αδιακρισίες», «Ατέλειωτη συμφωνία», «Το έβδομο αμάρτημα» Ζαν Πιερ Ωμόν, «Η φτώχεια θέλει καλοπέραση» (1958), «Δραπέτευσις στην Ιαπωνία», «Ο δολοφόνος με την κόκκινη μάσκα», «Ενοχες γυναίκες», «Οι νύχτες της Καμπίρια», «Οι άθλιοι», «Φλόγα της Αραβίας», «Ο θησαυρός της Σιέρα Μάντρε» (1959), «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες» κωμωδία, «Το λιμάνι της αγωνίας», «Τάγμα αυτοκτονίας 999» πολεμ. δραματ. περιπ. (1960), «Χριστίνα», «Το παιδί της πιάτσας», «Στη θύελλα του αμαρτωλού έρωτα», «Η πριγκίπισσα και η χορεύτρια» Μαίρυλιν Μονρόε, «Κυρίαρχος του δάσους», «Ο γίγας του Μαραθώνος» (1961), «Ελλάς, η χώρα των ονείρων», «Η στιγματισμένη», «Το γλυκό πουλί της νειότης», «Ηρωική επίθεσις», «Η Αθήνα τη νύχτα» (1962), «Δύο εβδομάδες σ' άλλη πόλη» έγχρωμο περιπέτεια Κερκ Ντάγκλας, «Ρόδο της Μαρτινίκας» περιπέτεια Μπελίντα Λη, «Ο αδελφός μου ο τροχονόμος», «Επαναστατημένοι πόθοι» περιπέτεια, «Ο κλέφτης της Ταγγέρης», «Η άλωσις της

⁹⁸⁷ Το έργο αυτό εμφανίζεται την ίδια στιγμή, στην «Αθηναΐδα», ως «Κορίτσια διεφθαρμένα». Βραδυνή 12.01.1950. Αυτά κάνει η πολλή διαφθορά.

Τροιάς», «Η επιστροφή του Μιχαήλ Στρογγώφ» (1963), «Ο παράς κι ο φουκαράς», «Δρόμος χωρίς σύνορα» κοινωνικό Νέστορα Μάτσα, «Αποστολή γιγάντων» Τσάρλτον Ήστον, «Ο φανφαρόνος» Β. Γκάσμαν Κατρίν Σπάακ, «Ο εντιμώτατος κύριος με τη διπλή ζωή», «Μυστικός κώδικς» και «Κολασμένοι έρωτες» Μιροσλάβα (1964), «Δυο εβδομάδες σ' άλλη πόλι» ρεαλιστ.Κερκ Ντάγκλας, «Ο Ρομπέν και τα 7 παλληκάρια του», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι» έγχρ. πολεμ. περιπ. Άλ. Γκίνες, Ουιλ. Χόλντεν, «Ραντεβού στο Παρίσι», «Οι εχθροί», «Όργια ης νύχτας» (1965), «Τι επιθυμεί κάθε γυναίκα», «Το μυστικό των 8 κληρονόμων» «Υπάρχει και φιλότιμο», «Μπω Ζεστ» (1966), «Ναμού, ο τίγρης των θαλασσών», «Χουαρέζ», «Οι ντεσπεράντος», «Αίμα στο άσπρο χιόνι» (1967), «Η κατάσκοπος της Κόστα ντελ Σολ» περιπ. Ράκλε Ουέλτς, «Οι καταδικασμένοι της Αλτόνα», «Ο τρελλός τάχει 400», «Η ζηλιάρα», «Ο μπούφος» (1968), «Επιτάφιος για ένα δολοφόνο», «Φράνκο, Τσίτσο και καπρίτσιο», «Ο μεγάλος εκδικητής του Νότου», «Ο πορτοφολάς» (1969), «Πέντε καθάρματα απ' την κόλασι», «Μάντι Γουώλς», «Ο ακτύπητος κτυπήθηκε», «Τουίνκυ» (σικ), «Ερωτευμένες γυναίκες», «Κι ο ουρανός έσταζε αίμα», «Η μεγάλη ληστεία της τραπέζης» (1970), «Σχισμένο παραπέτασμα», «Οι εγωιστές», «Μια γυναίκα στην αντίστασι», «Μια νταντά και τέξα όλοι», «Ο τελευταίοι του Ρούπελ», «Υποβρύχιον Παπανικολής», «Καζινό ρουαγιάλ» (1971), «Επτά χρόνια γάμου», «Υβ Υβ», «Τα χέρια πάνω από την πόλη», «Απ' τ' αλώνια στα σαλόνια», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης» (1972), «Μεγάλη μαφία», «Πώς να ληστέψετε τον πύργο του Λονδίνου», «Τι γυρεύω εγώ μέσα στο έξαλλο πλήθος», «Οι 5 τρελοί του συντάγματος» (1973), «Ένα μάγκνουμ 44 για τον επιθεωρητή Κάλλαχαν», «Οι δαιμονισμένες», «Η μεγάλη διάρρηξη», «Σκυλίσια ζωή», «Πεθαίνοντας στη Μαδρίτη» (1974), «Δυο τρελοί τρελοί αστυνόμοι» Άλαν Άρκιν, «Ο πύργος της κολάσεως», «Ένας υπέροχος κατάσκοπος», «Η Τζούλια και ο άνδρας της» (1975), «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα», «Σύντομη συνάντησις», «Ρωσική ρουλέτα», «Το ρομάντσο των ερωτευμένων» (1976), «Πρόσωπο με πρόσωπο», «Μετεμψύχωσι», «Κινγκ Κονγκ», «Με το χέρι στη σκανδάλη», «Πρωταθλητές του σαματά», «Μπάρρυ Λύντον» (1977), «Εγκλημα στο Λούνα Παρκ», «Ελάτε να σας γδύσουμε», «Μπλόου απ», «Η πιο μεγάλη μπλόφα», «Η 7^η σφραγίδα» (1978), «Σιωπηλός δολοφόνος», «Ο αρχιεκτελεστής», Βέγγος «Από πού πάνε για τη χαβούζα;», «Το αδελφάτο των ιπποτών και ο δράκος της συμφοράς», «Μοντέρνα τέρατα», «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου» (1979), «Μεγαλέξαντρος», «Έν ονόματι της βίας», «Ο Κώτσος στην ΕΟΚ» Κ. Βουτσάς, «Εγώ κι ο ιπποπόταμος», «Να είσαι εκεί, κύριε Τσανς» (1980), «Ρεβάνς», «Το τελευταίο μετρό», «Το ξύπνημα των Φαραώ», «Το ασημένιο τραίνο», «Ο σώζων εαυτόν σωθήτω» (1981), «Ένας δολοφόνος πέρασε» έγχρ. αστυν. περιπ., Μπαντ Σπένσερ «Και τώρα θα γίνει Τέξας», «Ο ακαταμάχητος», «Το πέμπτο πάτωμα», «Τρόμος πάνω από την πόλι», «Φράουλες και αίμα» (1982), «Ο εγκέφαλος», «Ρόκυ» Νο 3, «Η απειλή» του Κάρπεντερ, «Άγριο και γλυκό», «Ο αγνούμενος» του Γαβρά, «Η νύχτα της Βαρέν» (1983), «Η γύμνια τιμωρείται», Ντάστιν Χόφμαν «Τούτσι» του Πόλακ, «Μήτσος ο ρεζίλης» και «Κριστίν» (1984).

Γωγώ Χειμερινό και θερινό σινεμά (με άνοιγμα στα πλάγια), σημαντικό στο χώρο του, λαϊκό, (πιθανώς και σοφτ τσοντάδικο μια εποχή, με βάση τις ταινίες που καταγράφω), που κατά καιρούς όμως έπαιξε και ποιότητα. Βρισκόταν Αχαρνών 300, τηλέφωνο 8659700. Η διάταξη δεν ήταν τυπική: υπήρχε μακρύς στενός διάδρομος σε σχήμα «Γ», που έδινε στην πίσω δεξιά μεριά της αίθουσας, με την καμπίνα προβολής κοντά αριστερά και την οθόνη μπροστά και πέρα. Υπήρχε και εξώστης, με

χαμηλότερο εισιτήριο.⁹⁸⁸ Οι εφημερίδες το δίνανε Γέφυρα / Γέφυρα Αχαρνών /Κάτω Πατήσια. Λειτουργήσε από τις 29.10.1968 μέχρι το 1987 και είχε 600 θέσεις. Επιχειρηματίας ήταν ο Ηλίας Λυμπερόπουλος.⁹⁸⁹ Βρισκόταν σχεδόν απέναντι από το «Μύκονος» και πολύ κοντά στο «Μουλέν Ρουζ» (δες λέξεις). Κατά την Περγ και Ντην, ήταν να ξεκινήσει το φθινόπωρο του 1967 ως «Ηρώ» (δες λέξη). Το 1981, η αστυνομία απαγόρευσε την προβολή της περίφημης ταινίας «Εμανουέλλα» σε πλήρη εκδοχή (ταινία που είχε απαγορευτεί το 1975 πετσοκομμένη).⁹⁹⁰ «Το 1988 έγινε νυχτερινό κέντρο ‘Αμπάρες’ με τον τραγουδιστή Χριστοδουλόπουλο».⁹⁹¹ Στη συνέχεια έγινε σούπερ μάρκετ «Champion» Μαρινόπουλος, με αριθμό επί της Αχαρνών 298-300. Δεν πήγα ποτέ μου στη «Γωγώ». Δυστυχώς.

Ιδού μια διαφήμιση που προαναγγέλλει την έναρξή του:

Ο νέος σας κινηματογράφος **ΓΩ•ΓΩ** ←ΑΧΑΡΝΩΝ 300
 Σας περιμένει με τις Μεγαλύτερες
επιτυχίες της παγκόσμιας και Ελλη-
νικής Παραγωγής για να σας προσφέρει:
«Σ’ ΕΝΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
...ΕΝΑ ΤΕΛΕΙΟ ΘΕΑΜΑ’
ΕΝΑΡΞΙΣ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ⁹⁹²

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Στα σύνορα της προδοσίας» (εναρκτήρια ταινία), «Οι άνδρες δεν λυγίζουν ποτέ», «Η Παναγία των Παρισίων», «Ενα σταφύλι στον ήλιο» (1968), «Κόλασις στον Ειρηνικό», «Η αλεπού της Καζαμπλάνκα», «Οι συνωμότες», «Αντίο έρωτά μου», «Όταν ξυπνούν οι αναμνήσεις», «Η μάχη της Αγγλίας», «Το κορίτσι του 17», «Ο δολοφόνος του Τόκιο», «Ξύπνα καμήνε Περικλή» (1969), «Η πίσινα», «Τρεις γυναίκες με δικό τους έρωτα», «Ο Κόμης Μοντεχρήστος», «Ο ταξιδιώτης της βροχής», «Τα καθάρματα» (1970), «Ο επικηρυγμένος», «Κατάσκοποι της ερήμου», «Η φυγή του Ταρζάν» + «Τα τέκνα του πλοιάρχου Γκραντ», «Η γκαρσονιέρα μιας ανύπαντρης», «Οι νεκροί δεν μετριούνται», «Δεύτερον γραφείον κατασκοπείας» (1971), «Οι ερωμένες του βρυκόλακα», «Όταν ξέσπασε η βία», «Τζο Κιντ», «Ο μυστηριώδης πράκτωρ Χ» (1972), «Ενα αξιοσέβαστο κάθαρμα», «Οι δύο σύνενοχοι», «Οι τελευταίες 10 μέρες του Χίτλερ», «Τα φώτα της ράμπας», «Ο κίτρινος πράκτωρ του καράτε», «Κωνσταντινούπολις, το κρηδύγετο των κατασκόπων», «Οι γύπες πετούν χαμηλά» (1973), «Μονομαχία», «Σκυλίσινα ζωή», «Ο Δράκουλας διψάει για φρέσκο αίμα», «Το νου σας και τους φάγαμε», «Διψασμένες για ελεύθερο έρωτα», «Η τρέλα του μεγαλείου» (1974), «Όργια σε στρατόπεδο γυναικών», «Δαίμονες του σκότους», «Δυο αγγελούδια στην κόλασι», «Κολασμένο τρίο» (1975), «Κατσαριδάκι λατρεία μου», «Δυο τρελά παλικάρια», «Ένας έρωτας μια νύχτα», «Η κρυφή αμαρτία της μπουρζουαζίας», «Η δασκάλα του έρωτα», «Στιγμές γεμάτες έρωτα», «Φλικ στόρυ», «Έγκλημα μετά το σχολείο», «Το πάρτυ», «Θρανίο» Νο 12, «Σχολή θερμόαιμων κοριτσιών» (1976), «Κβο βάντις;», «Συνομοσία», «Τζ. Μποντ 007 Η κατάσκοπος που μ’ αγάπησε», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Η προφητεία» (1977), «Βρώμικες νίκες», «Σκυλίσινα καταδίωξη», «Η μάχη της Αγγλίας», «Ένας τρελλός τρελλός κόσμος», «Ο γυρισμός», «Τζάμπο τζετ στο

⁹⁸⁸ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

⁹⁸⁹ Στέλιος Φάκκας, συνέντευξη

⁹⁹⁰ Ακρόπολις 17.04.1981

⁹⁹¹ Μαρία Κρεμασιώτη, συνέντευξη. Ανώνυμοι περίοικοι, συνέντευξη

⁹⁹² Η βραδυνή, 08.10.1968

τρίγωνο του διαβόλου» (1978), «Επιχείρησιος κεραυνός», «Ο ένοχος είναι ανάμεσά μας», «Ο Έλληνας μεγιστάνας», «Μπόινγκ 747 πανικός στους αιθέρες», «Τα παιδιά της πιάτσας», «Ας περιμένει ο Παράδεισος», «Η πιο τρελή απόδραση στον κόσμο», «Ραντεβού με τ' αστέρια της ποπ», «Τα 4 φτερά», «Σούπερ μπόυ, ιπτάμενος εκδικητής» (1979), «Τρινιτά, έλα να φας το ξύλο της χρονιάς σου», «Και ξανά πρὸς τη δόξα τραβα», «Πού θα πάτε διακοπές;», «Ο παρθενοκυνηγός», «Σκληρή εξόντωση», «Παραγγελιά» (1980), «Η μεγάλη επίθεση των Απάτσι», «Τζάκι Τσαν, το σκληρό καρύδι της Άπω Ανατολής», «Πολίτες β' κατηγορίας», «Τόνι Αρζέντα», «Το μεγάλο ρουθούνη», «Φαντομάς εναντίον Σκώτλαντ Γουαρντ» (1981), «Ήταν άξιος», «Ο συγκλονιστικός κόσμος των τεσσάρων τροχών», «Το κτήνος», Μπρους Λη «Οι ματωμένες γροθιές του καράτε», «Παγίδα στην Ελλάδα», «Ερωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας», «Ο ελαφοκυνηγός» (1982), «Η μεγάλη επιδρομή των Απάτσι», «Οι 2 ληστές», «Για μια χούφτα δολάρια», «Μια παπαδιά στα μπουζούκια», «Γρανίτα από λεμόνη» (1983), «Νέρων και Πομπηία», «Ο επαγγελματίας», «Λαλάκης ο εισαγόμενος» Παπαναστασίου, «Αποστολή στη χαμένη Ήπειρο» (σικ), «Έλα ν' αγαπηθούμε Ντάρλινγκ» (σικ), «Πού θα πάτε διακοπές;», «Μπούλιτ» (1984), «Κόναν ο βάρβαρος», «Επιτέλους πού έχει πάει το 7^ο σύνταγμα;», «Η κατάρα των ζωντανών νεκρών», «Ταχύτητα και αγάπη», «Ο δραπέτης», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» (1985), «Κλεφτρόνη και τζέντελμαν», «Ένας αλλά λύκος», «Τελική αναμέτρηση», «Περάστε, φιλήστε, τελειώσατε», «Ψηφίστε, σκουπίστε, τελειώσατε», «1900» μέρος Α, «Η συμμορία των Σικελών», «Τεξ αετός της Δύσης» (1986), «Χαμός στα ηλεκτρονικά και τα ρομπότ τρελλάθηκαν» και «Απειλή από το μέλλον» (1987).

ΔΕΛΤΑ

Δαναός Σπουδαίος χειμερινός κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, ο οποίος ξεκίνησε το Μάρτη του 1972 και συνεχίζει μέχρι σήμερα (2013), από πάντα στην Α΄ προβολή. Κείται Κηφισίας 109, σχεδόν γωνία με την Πανόρμου, με τηλέφωνα 6922655, 6466391, 2106922655 και www.danaoscinema.gr. Σήμερα προβάλλει Πανόρμου, 100 μ. από μετρό. Τηλεφωνική αγορά εισιτηρίων 2106922609. Φουαγιέ με βιβλιοπωλείο, πάρκινγκ, dolby digital. Η έξοδος κινδύνου από την προς βορρά πλάγια οδό Λασκαρίδου. Τονίζω το βιβλιοπωλείο, είναι από τα ελάχιστα σινεμά που τηρούν τη λαμπρή αυτή μορφωτική παράδοση τόσων δεκαετιών. Είχε εξαιρετικό εξώστη με φτηνότερο εισιτήριο, τον οποίο μετέτρεψε σε δεύτερη αίθουσα, όταν έγινε διπλός. Τώρα διαθέτει 600 θέσεις στο 1 (πλατεία) και 110 θέσεις στο 2 (πρώην εξώστης).⁹⁹³ Μίκρυνε νομίζω και τη μπλε ταμπέλα του, κατά τη μινιμαλιστική συνήθεια όλων των κινηματογράφων τα τελευταία χρόνια. Το παλιό εξωτερικό του απαθανατίστηκε στο εξαίρετο «Άλλο γράμμα» του Λάμπρου Λιαρόπουλου,⁹⁹⁴ έχοντας μάλιστα γιγαντοαφίσα ότι παίζει «βδομάδα Αϊζενστάιν», ενώ το (παλιό) εσωτερικό του στο «Σινέ Επτά» του 1991.⁹⁹⁵ Το Μάρτη του 2007 άκουσα ραδιοφωνική διαφήμισή του και ενυπωσιάστηκα- ήταν ακόμα σχετικά σπάνιες τότε.

Το θυμάμαι προς το τέλος της χούντας, όταν πήγαινα είτε με τους γονείς μου είτε (σπάνια) μόνος μου, αλλά και αρκετά χρόνια μετά, ως ένα καλόγουστο σινεμά, πολύ διαφορετικό από όλα τ' άλλα, με μοντέρνα διακόσμηση και αρμονικούς χρωματικούς συνδυασμούς, όπου κυριαρχούσε το πορτοκαλί και ένα ιδιότυπο ανοιχτό πράσινο, σχεδόν λαχανί. Διατήρησε έναν ορισμένο μοντερνισμό και μετά την ανακαίνισή του. Εδώ έχω δει «Χόα Μπινγκ», πολύ Τριφό σε αφιερώματα, Σαρλώ, «Στην παγίδα του νόμου», «Η θάλασσα μέσα μου», «Agora», «Soul Kitchen» κλπ.

Ίδου σύγχρονο ρεπορτάζ της Μανδράκου, με πλήθος πληροφοριών: «Ήταν γύρω στα τέλη της δεκαετίας του '60, όταν οι αδελφοί Γεωργιόπουλοι, μετανάστες και επιχειρηματίες κατόπιν στη Βραζιλία, αγόρασαν ένα μεγάλο οικοπέδο στη λεωφόρο Κηφισίας 109, όπου έχτισαν μια πολυκατοικία, ένα κατάστημα κι έναν κινηματογράφο, που 'από νοσταλγία στην πατρίδα', του έδωσαν το όνομα Δαναός. 'Δεν είχαμε σχέση με το σινεμά... Ήταν δύσκολα χρόνια. Δεν μας γνώριζε κανείς και γι' αυτό δεν μας έδιναν ταινίες να παίζουμε. Κάναμε 100 εισιτήρια και σκίζαμε άλλα 100, για να δείξουμε στο γραφείο ότι πάμε καλά'. Ο Σωτήρης Γεωργιόπουλος ... ανέλαβε εξ ολοκλήρου τον κινηματογράφο. Ένα χρόνο μετά τη μεγάλη ανακαίνισή του του '97, ο Δαναός απέκτησε τη μικρή δεύτερη αίθουσα... Σταθερό κοινό, παρά τη φετινή πτώση των εισιτηρίων... Σύμφωνα με τον ιδιοκτήτη του 'Δεν θα επιλέξεις έναν κινηματογράφο μόνο και μόνο επειδή τον αγαπάς. Πρέπει να είσαι ισάξιος και καλύτερος από τους υπόλοιπους. Και νομίζω πως σε αυτό τα έχουμε καταφέρει'». ⁹⁹⁶ Στην είσοδο του σινεμά, κάτω αριστερά, παραμένει η κτητορική επιγραφή: «Σωτ. Η. Γεωργιόπουλος Μάρτης 1972».

Τα τελευταία χρόνια η αίθουσα διατίθεται για πάρτι, συνέδρια, ιδιωτικές ή σχολικές προβολές, λανσάρισμα προϊόντων, γιορτές κλπ. Το 2011 -12 το σινεμά καθιέρωσε τις «μυστικές πρεμιέρες» κάθε Δευτέρα, δηλαδή προβολή νέας τανίας στα τυφλά, με

⁹⁹³ Πατέρας 142

⁹⁹⁴ Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

⁹⁹⁵ Σινε Επτά, τ. 30/13.12.1991

⁹⁹⁶ Μανδράκου, 62

μειωμένο εισιτήριο· αν ο θεατής έφενγε μέσα στο πρώτο δεκάλεπτο, επειδή δεν του άρεσε η ταινία, έπαιρνε δωρεάν μια πρόσκληση για δωρεάν είσοδο οποτεδήποτε στο μέλλον. Το 2012, γιόρτασε τα 40 του χρόνια, με πλήθος εκδηλώσεων που παρουσίασαν μεγάλο ενδιαφέρον.

Ενδεικτικές ταινίες: «Οι 4 αδελφοί δολοφόνοι», «Αλέξανδρος Νιέφσκι», «Ο ντετέκτιβ, η γυναίκα μου κι εγώ», «Ο στρατιώτης Μπλου» (1972), «Η εργατική τάξη πάει στον παράδεισο», «Οργισμένη εκδίκησης», «Η άρχουσα τάξις» (1973), «Ο έρωτας το απόγευμα», Φεστιβάλ Φεντερίκο Φελλίνι, «Ένα κορίτσι που τα κάνει όλα», «Ο πειρασμός», «Η τύχη και η βία» (1974), «Για μια καινούργια πατρίδα», «Περιπλανώμενος ένοχος» (1975), «Η τιτανομαχία του ποταμού Ντον», «Εκσταση», «Μπλουζ με σφιγμένα δόντια» (1976), «Ήταν ένας παλιάνθρωπος», «Ρασομόν» του Κουροσάβα (1977), «Μια νύχτα γεμάτη βροχή», «Οι τσιγγάνοι χάνονται στους ουρανούς», «Βίαιοι, βρώμικοι και κακοί» (1978), «Τα μυστήρια του οργανισμού», «Η ωραία της ημέρας» (1979), «Οι δεσποινίδες του Βίλκο», «Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι», «Θάνατος στη Βενετία» (1980), «Τα τρία αδέρφια», «Μαριονέτες», «Ο πράκτοράς μας στην Ελλάδα», «Οι δύο φίλες», «Ιδιωτικές ερωτικές συλλογές», «Το καράβι των κολασμένων» (1981), «Η μάχη του Τόγκριφτ», «Ο αθώος», «Το γαλάζιο νησί», «Άνθρωπος από σίδηρο» (1982), «Το ρεμπέτικο», «Πέντε μέρες εκείνο το καλοκαίρι» έγχρωμο περιπ. (1983), «Οι έφηβοι», «Ο θίασος», «Το κοπάδι» (1984), «Χάος» των Ταβιάνι, «Ας μείνουμε για πάντα τρελοί» (1985), «Από άλλον πλανήτη», Ο ματωμένος γάμος», «Οθέλλος», «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό» (1986), «Ντουέτο για μία», «Οι πειρατές», «Θα 'θελα να 'σουν εδώ» (1987), «Η φανέλα με το 9», «Στην παγίδα του νόμου» Τζιμ Τζάρμους, «Μάρφλαυ» (1988), «Μια άλλη γυναίκα», «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες» (1989), «Ιστορίες της άνοιξης», «Κάνε το σωστό» (1990), «Ντελικατέσεν», «Καυτά σημεία», «Χορεύοντας με τους λύκους», «Φλερτάροντας με τη ζωή» (1991), «Eurora», «Ο μπάτσος της μαμάς» (1992), «Όνειρο» 2, «Τζουράσικ παρκ», «Σλίβερ» (1993), «Αγαπητό μου ημερολόγιο», «Η λίστα του Σίντλερ», Η φωτογραφία», «Τα παιδιά της χελιδόνας» (1994), «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Ο ουσάρος στη στέγη», «Power Rangres» (1995), «Braveheart», «Underground», «Πίσω στο σπίτι για διακοπές», «Ο δράκος» (1996), «Καβάφης», «Φτερά και πούπουλα», «Δάσκαλος για κλάματα» (1997), «Χολιγουνδαϊσμός», «Ο κλέφτης» κλπ ταινίες από τις «Νύχτες πρεμιέρας», «Γκάτζο Ντίλο: υπάρχουν ακόμα γελαστοί τσιγγάνοι», «Μαύρη γάτα άσπρος γάτος», «Telestet» (1998), «Buena Vista Social Club», «Τάνγκο», «Θεοί και δαίμονες», «Το χρώμα του ψέματος», Νύχτες περμιέρας. Κάθε μέρα τέσσερις ταινίες: «Ο κύριος Άρκαντιν», «Τρεις εποχές», «Η πολιορκία μιας γυναίκας»⁹⁹⁷ (1999), «Πιστά ερωτευμένοι», «Ένοχο μυστικό», «Συμφωνίες και ασυμφωνίες», «Ο Ελληνάρας», «Μόνο αίμα», «Ελ. Βενιζέλος» (2000), «Ο άνθρωπος που δεν ήταν εκεί», «Εφάπαξ» «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Χριστουγεννιάτικα κάλαντα» (2001), «Ο μακρύς δρόμος του γυρισμού», «Θέλω και τη μαμά σου», «Ταξιδιάρικα πουλιά», «Παίζοντας στα τυφλά» (2002), «Θα το μετανιώσεις», «Jaron» (2003), «Η επέλαση των βαρβάρων», «Η δολοφονία του Ρίτσαρντ Νίξον», «Άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας και ... Άνοιξη», «Sylvia» (2004), «Η θάλασσα μέσα μου», «Πέρα από τη θάλασσα» (2005), «Εγώ, εσύ και όλοι οι γνωστοί», «The Matador», «Κρυμμένος», «Grizzly man», «Τρεις στιγμές», «Ρηγάδες για μια ντάμα», «Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας», «Πεθαίνοντας στην Αθήνα» (2006), «Water», «Προσωπικοί φόβοι σε δημόσιους χώρους» «Μετά το γάμο», ταινίες από το Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του

⁹⁹⁷ Έχει όμως μόνο τρεις ταινίες! Ελευθεροτυπία 16.09.1999

Βερολίνου, ταινίες για παιδιά ηλικίας 3+, ταινίες για παιδιά ηλικίας 6+ (2007), «Όλες αυτές οι γυναίκες», «Το πάθος», «Μέσα από το σπαμένο καφρέφτη», «Κρίση», «Κραυγές και ψίθυροι» κλπ ταινίες από το αφιέρωμα στον Ινγκμαρ Μπέργκμαν,⁹⁹⁸ «Γιου, ο μονόκερως», «Κους κους με φρέσκο ψάρι», «Το παιδί και η αλεπού», «Μια νύχτα Χριστουγέννων» (2008), «Δύο έρωτες», «Πάρβας, άγωνα γραμμή», «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής σου», «Πληγές του φθινοπώρου», «Το κορίτσι με το τατουάζ» (2009), «Όλοι θέλουν αγάπη», «Ένας σοβαρός άνθρωπος», «Sugartown: η επομένη μέρα», «Δεν σκέφτομαι, άρα υπάρχω», «Agora», «Ρούντο και Κούρσι» (2010), «Μη μ' αφήσεις ποτέ», «Μαύρος κύκνος», «Biutiful», «Ο θάνατός σου η ζωή μου», «Πίνα Μπάους», «Το δέντρο της ζωής» (2011), «Οι απόγονοι», «Shame», «We bought a zoo - Ο ζωολογικός μας κήπος», «Best of Cine Doc», «Τα πλεονεκτήματα τού να είσαι στο περιθώριο », «Αγάπη», «Το κοράκι», «Παράνομοι» (2012), «Breath of the Gods: A journey to the Origins of Modern Yoga», «Η ζωή του Πι», «Not a man insight», «Granma's tatoos», «Σαββατοκύριακο στο Hyde park», «Ο φοιτητής», «Το αγόρι τρώει το φαγητό του πουλιού» και «Θλιμμένη Τζάσμιν» (2013).

Δελφοί Α Προπολεμικός καλοκαιρινός χώρος ψυχαγωγίας επί της Αχαρνών, ο οποίος αργότερα μεταστεγάστηκε λίγο πιο χαμηλά (δες «Δελφοί» Β). Οι «Δελφοί» (σπανιότατο σινεμά στον πληθυντικό) φιλοξενούσαν κατά καιρούς κινηματογράφο, βαριετέ (κορυφαία περίπτωση: η μετακινούμενη «Μάντρα του Αττίκ» τη δεκαετία του '30)⁹⁹⁹ και θέατρο (παραστάσεις του Κουν στην κατοχή, για παράδειγμα). Οι εφημερίδες γράφανε Αχαρνών και Ηλείου /Στάση Ηλείου. Η διεύθυνση ήταν Αχαρνών 39/41 (ανάλογα με την εποχή της αριθμησης), τηλέφωνο 55071, 55598. Όποτε ήταν σινεμά, κυμαινόταν μεταξύ και των τριών κατηγοριών: λαϊκός, ημικεντρικός, κεντρικός. Επιχειρηματίες το 1947 - 1948 αναφέρονται οι Παναγιώτης Αναστασίου και Παντελής Χαβατζόγλου,¹⁰⁰⁰ το 1950 ο Ι. Μπαλής¹⁰⁰¹ και το 1955 οι Μπαλής – Μηλιώτης.¹⁰⁰² Αργότερα, ο επιχειρηματίας λεγόταν Μούζας.¹⁰⁰³

Σαν σινεμά έπαιξε πρώτη φορά εδώ βουβός το 1920 («παράδοξο του '20») και τελευταία (εδώ) το καλοκαίρι το 1971. Στη θέση του επί της Αχαρνών υπάρχει σήμερα πολυκατοικία, που φαίνεται αρκετά παλιά.

Οι «Δελφοί» μεταφέρθηκαν από την απέναντι μεριά της Αχαρνών, Αλκιβιάδου και Σμύρνης (δες επόμενο λήμμα). Όσον αφορά το πότε ακριβώς έγινε η μετακίνηση, βρήκα στο διαδίκτυο την εξής κατηγορηματική μαρτυρία από την κ. Μαίκα: «Μικρή έμενα δίπλα ... στους Δελφούς, και τα καλοκαίρια βγαίναμε στο πίσω μπαλκόνι μας και βλέπαμε έργα με την ψυχή μας. Όλη η γειτονιά, ή τουλάχιστον όσων τα μπαλκόνια έβλεπαν στην οθόνη, έβλεπε κάθε βράδυ σινεμά. Στα διαλείμματα τρώγαμε και γρήγορα γρήγορα ξαναβγαίναμε στα μπαλκόνια.... Μετακόμισαν το 1972 κοντά Αλκιβιάδου και Σμύρνης όταν κτίστηκε το οικόπεδο αυτό, και το 1978 έκλεισαν».¹⁰⁰⁴ Υπολογίζοντας την εγγύτητα της maika στο χώρο και την ελεγμένη

⁹⁹⁸ Σχετικό πρόγραμμα μου εξασφάλισε η Άννα Βακαλοπούλου

⁹⁹⁹ Μυλωνάς, 137, Πύρπασος, Πένα, 63, ο οποίος θυμάται ότι από εκεί ξεκίνησε και η δική του καριέρα, εφημερίδες καλοκαιριού 1935 κλπ

¹⁰⁰⁰ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947 και Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.23/21.03.1948

¹⁰⁰¹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

¹⁰⁰² Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁰⁰³ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹⁰⁰⁴ http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

(από μένα) ακρίβεια της δεύτερης χρονολογίας, θεωρώ βάσιμο ότι και η πρώτη χρονολογία που μάς λέει είναι ακριβής. Διαιρώ λοιπόν το λήμμα από το 1973 και μετά. Αφήνω μια πιθανότητα η μετακόμιση να έγινε το 1964, οπότε οι «Δελφοί» εξαφανίζονται από τις εφημερίδες.

Ενδεικτικές ταινίες: «Μυστηριώδης κυρία», «Ο βαγαπόντης του Ισημερινού», «Ο αρχιδούξ του μπαλλέτου», «Όταν οι άντρες αγαπούν» (1920), «Εμπόριον λευκής σαρκός», «Τερέζα Ρακέν», «Φαιδόρα», «Η κόρη του σείχη», «Το κορίτσι της ρεβύ», «Γαλάζιο ποντίκι», «Χρυσοθήρας», «Ο ωραίος σπαθιστής», «Λούπινγκ δι λουπ», «Έρωσ τυφλός», «Το μελανόν της σημείον» (1929), «Ο ηλίθιος», «Πώς επλούτισε ο Γιάννης», «Πρίγκιψ φοιτητής», «Η γη του Ζολά» (σικ), «Η ανάστασις», «Αι δύο αδελφαί» (1930), «Το W υπό τα χαρακώματα», «Ο πατριώτης», «Έτσι είναι κανείς σαν αγαπήση», «Οι προικοθήραι», «Ξανθό αηδονάκι» (1931), «Ο ορρός του θανάτου», «Ο τάφος του Ινδού», «Ο παραχαράκτης», «Η γυναίκα του καμπαρέ», «Πρίκος και Κακολί» (σικ), «Κυνηγώντας την αμαρτία», «Μια γυναίκα σαν κ' εσένα» (1942), «Η βασίλισσα της ζούγκλας», θέατρο (1943), «Η μάσκα που σκοτώνει», «Ταξιαρχία των μαύρων αετών», «Η τιμή», «Βιεννέζικα παραμύθια», «Ο χορός με τον αυτοκράτορα», «Στη φωλιά των αετών», «Η φωνή της καρδιάς» (1944), «Σαν Φρανσίσκο», «Στάλιγκραντ», «Φρουρά επί του Ρήνου», «Υιός και Ταρζάν», «Αϊρέν» (1945), «Υιός της ζούγκλας», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Τολμηρός τζέντλεμαν», Φερναντέλ (γενικά) (1946), «Ο διαφθορέυς», «Οι λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «30' πάνω από το Τόκιο», «Η γέφυρα της αμαρτίας» (1947), «Καπρίτσια της Σουζάννας», «Ο εφιάλτης», «Τζέσσυ Τζέιμς» Τάυρον Πάουερ, «Το νησί του πόθου» (1948), «Φιέστα», «Η Ντυ Μπαρρύ ήταν κυρία», «Πεθαίνω για σένα», «Μάρθα Ρισάρ» (1949), «Κατάσκοπος με το στανιό», «Ο γυιος του Μοντεχρήστου», «Ο υπεράνθρωπος», «Η αγάπη του γκάνγκστερ», «Ο λάκκος με τα φίδια» (1950), «Μπλόκο στο λιμάνι», «Η Μαντόνα των 7 φεγγαριών», «Ο εκβιαστής», «Ραντεβού με την Τζούντη», «Κατέστρεψα μια νύχτα τη ζωή μου», «Η βίλλα των 9 κοριτσιών» (1951), «Η γραμματεύς μου κι εγώ», «Βαλεντίνα», «Άλλος για το Παρίσι», «Το μίσος προστάζει», «Γυναίκα πειρασμός», «Ομορφιά του διαβόλου» (1952), «Αγάπησα έναν δραπετή» δράμα Τζην Τίρνεϋ, Ρόρυ Χαλχούν, «Ο ξένος με το στίγμα» δράμ. περιπ., «Ισπανική εκδίκησης», «Ο όρκος του λιποτάκτου», «Στον ίσκιο του δολοφόνου», «Ματωμένος βάλτος» (1953), «Οι άνδρες προτιμούν τις ξανθές», Μαργαριτάρια της Νέας Γουινέας» περιπ. Τζων Παϊν, «Ο πύργος του μίσους», «Παλληκάρι της φακής» (1954), «Ερωτική νύχτα του Καζανόβα» κωμ. Μπομπ Χοπ, «Ο φόβος φυλάει τα έρημα» κωμ. Ντην Μάρτιν, «Ο ατίθασος» δράμα Μάρλον Μπράντο, «Ο άνθρωπος της σοφίτας» αστυν. Τζακ Πάλλανς, «Διακοπές στη Ρώμη» εύθ. Γκρ. Πεκ (1955), «Τα χείλη μου στάζουν αίμα», «Η σειρήνα των τροπικών», «Έκστασις και πάθος», «Θέλω να μ' αγαπήσης», «Κάλαγκαν, γροθιά και ούισκι», «Ντεζιρέ» (1956), «Ψωμί, έρωτας και ...», «Ο πύργος των δολοφόνων», «Έγκλημα στο Λας Βέγκας», «Πικ νικ» (1957), «Άμεσος δράσις» Ανρύ Βιντάλ, «Το πρώτο ξύπνημα», «Αναστασία», «Η φλόγα καίει ακόμα», «Αριστοκράτης του εγκλήματος» (1958), «Επί τα ίχνη της σπείρας» περιπέτεια Ρίτσαρντ Τοντ, «Ομολόγησε δρ Κόρντα», «Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού», «Ο γυιος του πάθους» περιπ. Τάυρον Πάουερ, «Το διπλό κίνημα», «Ο δράκος έρχεται» (1959), «Εκείνη τη νύχτα», «Ο κίνδυνος είναι η ζωή μου» αστυν. Έντυ Κωνσταντίν, «Εμπρός, σας ομιλεί ο δολοφόνος», «Σολομών και η βασίλισσα του Σαββά», «Χωρίς εσένα δεν μπορώ να ζήσω» έγχρωμον δράμα, «Ο δράκος με τη μαύρη Σεβρολέτ» (1960), «Κάθε βήμα και μια σφαίρα», «Ο δρόμος των γιγάντων», «Μαύρος φάκελλος», «Πολυάννα» (1961), «Θάλαμος εξοντώσεως 17», «Αύριο θα κλάψης για

μένα», «Εσχάτη προδοσία», «Η κόμησσα και ο γκάνγκστερ», «Οι άνδρες προτιμούν τις ξανθές» (1962), «Ήταν κάποιος λούνα παρκ», «Το κορίτσι με το σκοτεινό παρελθόν», «Υπό 10 σημαίας», «Οι 3 λοχία», «Ο κόσμος της Σούζη Βογκ» (1963), «Νικ Κάρτερ Πράκτωρ 002», «Όπως το προτιμούν όλοι», «Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Τα μυστήρια των Παρισίων», «Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Αυτοί που τόλμησαν τον έρωτα» (1965), «Ο τυχοδιώκτης», «Επιτάφιος για εχθρούς και φίλους», «Γάμος αλά Ιταλικά», «Επιδρομείς του Μιζούρι», «Βινετού» (1966), «Ο ταχυδρόμος πάει στον πόλεμο», «Επιχειρήσεις μίνι κούκλες», «Ευχάριστες νύχτες», «Ραντεβού στη βίλα Φιορίτο», «Ο αρχισιδηρουργός» (1967), «Ο δρόμος για τη δύση» ουέστ., «Γυμνή γκέισσα», «Ο καταζητούμενος», «Πώς να ληστέψετε 5 τράπεζες μαζί», «Η νύχτα των βρυκολάκων» (1968), «Διαταγή 5385, άκρως απόρρητος», «Τα μυστικά όπλα των κατασκόπων», «Ο ντετέκτιβ», «Φράνκο – Τσίτσο επιχείρησος πυρκαϊά», «Ο άνδρας, η γυναίκα και τα λεφτά» (1969), «Ο κήπος των εγκλημάτων», «Να πεθάνη το κτήνος», «Το πορτραίτο του Ντόριαν Γκρέυ», «Η μάχη του Στάλινγκραντ» (1970), «Το ρετιρέ της ανωμαλίας», «Παγίδα θανάτου για πράκτορα 007», «Σάμπατα», «Πάττον», «Απαλούζα» (1971), «Η καταδίωξις», «Σατανικό τρίγωνο», «3 λοχία», «Απ Πομπέι» και «Σάκκο και Βαντσέτι» (1972).

Δελφοί Β Θερινός κινηματογράφος Β' προβολής, Αλκιβάδου 26 και Σμύρνης, πιθανό τηλέφωνο 8823548. Αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου (δες λήμμα) για το διάστημα 1973- 1978. Οι εφημερίδες λέγανε «Αχαρνών και Σμύρνης», ενώ ο φίλος μου ο Τάκης Μπαστέας επέμενε: «Αλκιβιάδου και Σμύρνης».¹⁰⁰⁵ Εγώ δεν είχα ιδίαν εικόνα των «Δελφών». Σκεπτόμενος όμως ότι οι παλιότερες εφημερίδες γράφανε «Αχαρνών και Ηλείου», ψυλλιάστηκα τη μετακίνηση του σινεμά. Αφού λοιπόν είχα κατά νου ότι μπορεί να υπήρχαν δύο «Δελφοί», πήγα επιτόπου για τη σχετική έρευνα. Βρήκα το μαγαζί παπουτσιών του πρόθυμου να με βοηθήσει Θανάση Ματσακά (Αχαρνών 43), ο οποίος με προσανατόλισε σωστά: «οι παλιοί 'Δελφοί' ήταν Αχαρνών 41 και μετά πήγαν Σμύρνης και Αλκιβιάδου 26».¹⁰⁰⁶ Κατηφόρισα προς τα εκεί κι έπεσα, στην απέναντι (μονή) πλευρά της Αλκιβιάδου, γωνία με τη Σμύρνης, σ' ένα καφενείο. Εκεί κάποιος θαμώνας, αραχτός στις επί του πεζοδρομίου σε τρεις τέσσερις καρέκλες, χωρίς μεν ν' αναφέρει τ' όνομά του, αλλά εις επήκοον πολλών άλλων που φανερά τον γνωρίζανε, μου είπε: «Εγώ δούλευα στο μπαρ του σινεμά, πούλαγα διάφορα. Η είσοδος των 'Δελφών' ήταν σχεδόν πάνω στη γωνία Αλκιβιάδου και Σμύρνης, σε φάλτσο, περισσότερο από τη Σμύρνης και λιγότερο από την Αλκιβιάδου. Ιστορικό σινεμά, ερχόταν καλός κόσμος, ο Χατζηνάσιος ο συνθέτης για παράδειγμα, που έμενε εδώ, στην Αλκιβιάδου. Το σινεμά ήταν επιχείρηση του Σπέντζου, στα χέρια του έκλεισε». Πολύ αργότερα, ο φίλος μου Αλέκος Σακκάς μου είπε: «Όντως η είσοδος ήταν σε φάλτσο και η οθόνη προς Αχαρνών, λίγο αριστερά. Μια τιμημένη πουτάνα της περιοχής είχε μεταστεγαστεί, τότε, από τη Σωζοπόλεως στη Σμύρνης, πολύ κοντά στους 'Δελφούς'».¹⁰⁰⁷ Το σινεμά πρόβαλλε το γνωστό, κοινό σλόγκαν «Μεγάλα έργα, μικρό εισιτήριο»,¹⁰⁰⁸ ενώ το εισιτήριό του ήταν στο μέσον όρο: 30 δρχ. το '77. Εκείνη την ίδια χρονιά, είχε την αυχή ιδέα να προγραμματίσει το «Επιχείρηση Έντεμπε», παρόλο που η προβολή του το χειμώνα είχε επισύρει τη μήνη διαφόρων φιλοαραβικών, αριστερών και αναρχικών οργανώσεων. Το αποτέλεσμα ήταν ότι στις 3.30 τα ξημερώματα της μέρας που θα

¹⁰⁰⁵ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁰⁰⁶ Θανάσης Ματσακάς, συνέντευξη

¹⁰⁰⁷ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

¹⁰⁰⁸ Πάνω στα προγράμματά του

γινόταν η πρεμιέρα, μια ισχυρή έκρηξη βόμβας διέλυσε την είσοδο κ. το ηλεκτρικό σύστημα προβολής (είπαμε, η καμπίνα ήταν πάνω από την είσοδο), ενώ οι τοίχοι γέμισαν από τα σχετικά συνθήματα.¹⁰⁰⁹

Στη γωνία των «Δελφών» υψώνεται τώρα (2003) γκαράζ και βενζινάδικο «Medoil».¹⁰¹⁰

Ενδεικτικές ταινίες: «Το μούτρο» Τσ. Μπρόνσον, «Η δολοφονία του Τρότσκι», «Αεροπειρατεία» Τσ. Ηστον, «Καυτή πέτρα» (1973), «Μαύρα πιστόλια», «Έξοδος», «Ο Τρινιτά και τ' ανήψια του», «Ένας προφήτης Δον Ζουάν», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Οι γύπες πετούν χαμηλά» (1974), «Άγρια νύχτα των δολοφόνων», «Διεφθαρμένη γυναίκα», «Τσάιναταουν», «Το τείχος με τα διαμάντια» «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 Ζεις μονάχα δυο φορές» (1975), «Ο ουρανός έβρεξε θάνατο», «Απόρρητος διαταγή δολοφονίας», «Το μεγάλο κόλπο των μυστικών πρακτόρων», «Συναγερμός στο Σαν Φρανσίσκο» (1976), «Δολοφονίες διακεκριμένων», «Ο επιθεωρητής Κάλλαχαν ξαναχτυπά», «Πανικός στην άσφαλο», «Σιδηρούς σταυρός», «Άγρια συμμορία» (1977), «Ο μικρός κολυμβητής», «Ο ατσίδας και το λαγωνικό», «Γκεταγουαίη» και «Ο δράκος του παρθεναγωγείου» (1978).

Δεξαμενή Α Πολύ παλιό θερινό θεατράκι στη Δεξαμενή,¹⁰¹¹ που έπαιζε ενίοτε και караγκιόζη ή κινηματογράφο ή αμφότερα. Φαίνεται ότι άρχισε να παίζει κινηματογράφο (όχι συστηματικά, ούτε αμιγώς) το 1905 και φαίνεται ότι σταμάτησε το 1912, καθώς το 1913 έχει μόνο караγκιόζη. Διάφορες πηγές αναφέρουν ότι ήταν θεατράκι του Αργυρόπουλου. Ο Παππός λέει και κάτι παραπάνω: «Πινδάρου και Στρατιωτικού Συνδέσμου. Με σανίδες και με τη σκηνή στη δυτική του πλευρά. Η επιχείρηση ανήκε στους Μαρτόπουλο και Αργυρόπουλο, οι οποίοι ήταν συνέταιροι και στο καφενείο της Δεξαμενής.»¹⁰¹² Ο προσεχτικός Θεοδοσίου παραθέτει δημοσιεύματα εποχής που λένε ότι το 1905, ο κινηματογράφος των αφών Ψυχούλη έπαιζε εκεί, «μαζί με τον караγκιόζη του κ. Πιπινού ή του Μόλλα».¹⁰¹³ Αυτή είναι η πλέον πρώιμη αναφορά. Εγώ πρωτοβρίσκω τη «Δεξαμενή» το 1908, με караγκιοζοπαίκτη το Φωτεινό. Είναι προφανές ότι εδώ ο κινηματογράφος είναι

¹⁰⁰⁹ Εφημερίδες της 16.07.1977. Εύρημα του Θανάση Βέμπου. Υπενθυμίζω ότι στην ταινία Ισραηλινοί κομμάτος απελευθερώνουν Ισραηλινούς ομήρους - θύματα αεροπειρατίας από το αεροδρόμιο του Έντεμπε

¹⁰¹⁰ Μερικά χωραφο-οικόπεδα υπάρχουν ακόμα στην Αλκιβιάδου, εγκαταλειμμένα βέβαια. Και στην Αχαρνών, διαμπερώς προς την Αλκιβιάδου, μεσοτοιχία με το πρώην σινεμά, ένα απίθανο προπολεμικό απομεινάρει: το γκαράζ «Ω», αξιοθέατο ως έχει, ακόμα και τώρα (2009). Σημειώνω ότι το 2012 το γκαράζ έχει, απλά, αλλάξει όνομα.

¹⁰¹¹ Το τοπωνύμιο «Δεξαμενή» γεννήθηκε το 19^ο αιώνα και αφορά όντως μια δεξαμενή του αρχαίου Αδριάνειου Υδραγωγείου. Το τεράστιο αυτό έργο, που το ξεκίνησε ο φιλαθηναίος Ρωμαίος αυτοκράτορας Αδριανός και το ολοκλήρωσε ο διάδοχός του Αντωνίνος γύρω στο 140 π.Χ., φέρνει νερά από την Πάρνηθα στην Αθήνα, ακολουθώντας τη (σημερινή) διαδρομή Μενίδι – Ηράκλειο – Χαλάντρι – Νέο Ψυχικό (δες και «Αλέγρα»)– Γηροκομείο – Αμπελόκηποι – πρόποδες Λυκαβηττού. Τμήματα του υδραγωγείου αυτού εξυπηρετούσαν, κουτσά στραβά, επί δύο σχεδόν χιλιετίες πολλούς οικισμούς της Αττικής. Η συγκεκριμένη δεξαμενή ανακαλύφθηκε γύρω στα 1865, ανασκάφηκε και καθαρίστηκε, όπως και όλο το υδραγωγείο- κι έτσι εξυπηρετήσε ξανά την Αθήνα, μέχρι τη δημιουργία της τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα. Δες πρόχειρα π.χ. Σκουζές – Γέροντας 24-25 και 88-89

¹⁰¹² Παππός, 96

¹⁰¹³ Θεοδοσίου, 35

support group για το κύριο πιάτο, το θέατρο σκιών. Για τα μετά το 1920, διαιρώ το λήμμα με πολλή αβεβαιότητα και συνεχίζω σε «Δεξαμενή» Β.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Χθες το εσπέρας αληθής κοσμοπλημμύρα και όλη η αριστοκρατία μας χειροκρότει τον περίφημον караγκιοζοπαίκτην Φωτεινόν και τον θαυμάσιον κινηματογράφον με τας νέας ταινίας του [πολλές φορές στη στήλη των θεαμάτων] (1908)--- Καραγκιόζης κωμικότατος και αμερικανικός κινηματογράφος με ταινίας θαυμασίας [πολλαπλή επανάληψη] (1909)--- Απόψε πανηγυρική παράστασις του αμίμητου Καραγκιόζη του Θεοδωροπούλου + του κινηματογραφικού συστήματος πατέ (σικ) με θαυμασίας ταινίας. Όλοι κάθε βράδυ εις την δροσόλουστον, την ρομαντικωτάτην Δεξαμενήν. Γέλια και απόλαυσις ατελείωτος. Περιποίησης άκρα, συγκοινωνία τακτική δια του τραμ της οδού Σκουφά [πολλές φορές στη στήλη των θεαμάτων] (1910)--- Απόψε η Δεξαμενή πανηγυρίζει. Δια πρώτην φοράν ο περίφημος Γκωμόν θα παρουσιάση πρόγραμμα εκτάκτου ενδιαφέροντος δια τους Αθηναίους. Τενίες [σικ] καλλιτεχνικάς και μεγάλης διάρκειας, πρέπει να τας ιδούν όλοι απόψε. Ο δε караγκιοζοπαίκτης Θεοδωρόπουλος δια πρώτην φοράν τον Αθανάσιον Διάκον [πολλαπλή δημοσίευση, 1912].

Δεξαμενή Β / Ούφα Δεξαμενή Υπαίθριος κινηματογράφος στη Δεξαμενή, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Υπάρχει περίπτωση ή να είναι το ίδιο το προηγούμενο θεατράκι, οπότε είναι λάθος μου ο διαχωρισμός του λήμματος, ή να είναι άλλο: η Δεξαμενή ούτως ή άλλως έβριθε ψυχαγωγικών χώρων (Πάντως είναι άλλο από το θέατρο «Παράδεισος» Α -δες λέξη- που βρίσκεται στον ίδιο χώρο και την ίδια εποχή).¹⁰¹⁴ Αν είναι συνέχεια του προηγούμενου, παρατηρείται ότι μετά το 1912 μεσολαβεί κενό, ξαναπαίζει ταινίες το 1920- 1921, σταματάει («παράδοξο του '20»;) και μετά πραγματοποιεί συστηματικές προβολές 1927-1933. Μπορεί, αλλά κομμάτι δύσκολο. Η ονομασία «Ούφα Δεξαμενή» εμφανίζεται τουλάχιστον το 1930. Οι λόγοι που το χωρίζω: α. η μεγάλη χρονική απόσταση 1912-1920 β. η σταδιακή απεξάρτηση από τον караγκιόζη (μόνο το 1921 συνυπάρχουν) γ. η συνέπεια στο παίξιμο των ταινιών, που υποκρύπτει κινηματογραφική «συνείδηση» και οργάνωση δ. Η εμπλοκή της γερμανικής κινηματογραφικής εταιρίας «Ούφα», που ενισχύει το γ. Το 1932, αναφέρεται: «στη Δεξαμενή, ο δροσερός κινηματογράφος με το ωραίο αναψυκτήριό του».¹⁰¹⁵

Κάποια φιλμ: «Άννα του Μονπαρνάς», «Η εσχάτη προδοσία», «Τυφλή αγάπη» (1920), Καραγκιόζης + κινηματογράφος με τον «Τολμηρόν αεροπόρον» (πολλές καλοκαιρινές βδομάδες), Κινηματογράφος (σικ), Καθ' εκάστην Καραγκιόζης και κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη), «Ο Δούγκλας μυστικός αστυνόμος», Θίσος ποικιλιών και κινηματογράφος (σικ), «Ο Βαραβάς» 3^{ov} και 16^{ov} επεισόδιον, Κινηματογράφος, «Ο Βαραβάς» 11^{ov} και 12^{ov} και «Ανθρωποπίθηκος Μάρκος ο Β'», «Δευτέρα σειρά του μετώπου»,¹⁰¹⁶ θίασος ποικιλιών και κινηματογράφος (1921), «Ο λαθρέμπορος», Ο караγκιοζοπαίκτης Χαρίλαος (βδομάδες), «Η σφαίρα της ζωής», Κινηματογράφος (γενικά) (1927), «Χούλα», «Τάμασβαρ», «Γέλα παληάτσο», «Το λυκόφωστης δόξης», «Φιφή», «Κατάσκοπος του σείχη», «Δύο κόκκινα τριαντάφυλλα», «Η ωραία τυχοδιώκτης», «Η κυρία με τας καμελίνας», «Ο άγγελος του καμπαρέ», «Η τυφλή», «Δράματα οίκων ανοχής», «Οι έρωτες του Ρασπουτίν», «Μανωλέσκου», «Μαμζέλ Ντιτούς», «Εμπρός μαρς», «Το κατηγορητήριο», «Η

¹⁰¹⁴ Π.χ. Αθηναϊκή 13.07.1921

¹⁰¹⁵ Ακρόπολις, 08.09.32, σε Θεοδοσίου 71

¹⁰¹⁶ Υποθέτω πρώιμα επίκαιρα από το μικρασιατικό πόλεμο

συμμορία του Μπουμπούλ», «Τζιμ Λόντος» (1929), «Ωραία εξόριστος», «Λουχά», «Σύγχρονες παρθένες», «Ισπανικοί έρωτες», «Ο δρόμος προς την διαφθοράν», «Τρελλοί έρωτες», «Χούλα» (1930), «Εις την χώραν του μειδιάματος», «Νυκτερινή ώρα», «Ι«Άγρια νύχτα των δολοφόνων», «Διεφθαρμένη γυναίκα», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 Ζεις μονάχα δυο φορές»σπανική ραψωδία», «Μόνο εσένα αγάπησα τρελά», «Η απολύτρωσις» (1931), «Δυο καρδιές σ' ένα κτύπο», «Ρόννου», «Οι ιππότες του λευκού όρους», «Δε σ' αφήνω, δε θα πας», «Η Α.Μ. ο έρωτας», «Διπλούς γάμος», «Ο χορός της όπερας» (1932), «Το όνειρο του Σεμπρούν», «Τσιγγάνικες νύκτες», «Κοντέσσα Μαρίτσα», «Αμούρ αλ Αμερικαίν», «Γαμήλιον ταξείδι», «Η Γκίτα» και «Δεν θέλω να μάθω ποιος είσαι» (1933).

Δεξαμενή Γ Σύγχρονος διατηρητέος (ως χρήση) θερινός κινηματογράφος στην ομώνυμη πλατεία, ο οποίος λειτουργεί από το 1991. Στα μίντια εμφανίζεται ως Πλατεία Δεξαμενής, Κολωνάκι, τηλέφωνο 2103602363, 2103623942. Ένας από τους ελάχιστους χωρίς ακριβή διεύθυνση, αφού είναι σε αλσύλιο (τα άλλα είναι η «Αίγλη» του Ζαπτείου και το «Αττικόν Άλσος»). Ανήκει στο Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων στην ΕΥΔΑΠ και εδράζεται πάνω στη στέγη μιας δεξαμενής του αρχαίου υδραγωγείου, με εξαερισμούς αλλά πλοία του Ποπάι να εξέχουν μέσα από το δάπεδο του σινεμά.

Εξαιρετικός χώρος: δύο μπαρ, γραφείο, παλιός χάρτης Αθήνας, παλιά αρχειοθήκη /λήμμα, πλάκες Πηλίου και «ασπράδα» νησιώτικου στιλ. Διετέλεσε Refresh Cinema, Παλιότερα, και για αρκετά χρόνια, χορηγός ήταν η Forthnet, λίγο νωρίτερα (2006) η Frame, το 2008 η Emporiki bank. Προβάλλει με ασύγγνωστη αφέλεια –αυτό το νεότερο σινεμά– ότι υπήρξε «το πρώτο θερινό που επέβαλε τα τραπεζάκια!». Υπερβολές, αυτά είχαν επιβληθεί από προπολεμικά. Προβάλλει επίσης dolby surround και δυνατό ήχο: αυτό ισχύει, γιατί δεν έχει σπίτια κολλητά. Εδώ έχω δει λίγες σχετικά ταινίες: «Insomnia», «Καλοκαίρι με τη Μόνικα», «Η καλύτερη παρέα» του Άλτμαν, «Αταλάντη» του Βιγκόρ κλπ.

Ενδεικτικές ταινίες: «Τσάι στη Σαχάρα», Συνυλία Σάββατο «Ολική επαναφορά», «Επικίνδυνες ερωτήσεις, θανάσιμες απαντήσεις», «Αθώος μέχρι αποδείξεως του εναντίου», «Κορίτσι για τρεις» (1991), «Ρομπέν των δασών», «Τα ψηλά τακούνια» (1992), «Το νησί των παχυδέρμων», «Ο τόπος του έρωτα», «Χόφα» Τζακ Νίκολσον, «Ήταν κάποτε ένα έγκλημα» (1993), «Αδίστακτη μητέρα», «Κυρία Ντάμφαϊρ» Ρ. Γουίλιαμς, «Το άνθος του κακού» (1994), «Ο Ρωμαίος αιμορραγεί», «Η καταδίωξη», «Στο στόμα της τρέλας» (Σάββατο: και μεταμεσονύκτια προβολή), «Exotica», «Ξέχασέ με», «Τρεις μέρες στο σπίτι των Σίνγκερ» (1995), «Ο τελευταίος κυνηγός», «Καπνός», «Έρωτας στο φως του φεγγαριού», «Η άφιξη» (1996), «Η συνωμοσία της σκιάς», «Ο έρωτας βλάπτει σοβαρά την υγεία», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μια ερωμένη», «Φίλοι και εραστές» (1997), «Αίσθημα μετ' εμποδίων», «Η 7^η πύλη της κολάσεως», «Στόμα με στόμα», «Junk mail» (1998), «Δεν με φίλησαν ποτέ», «Άνοιξε τα μάτια», «Επιστροφή στον Παράδεισο», «Οι τρεις πύλες της κολάσεως», «Πολιορκία μιας γυναίκας», «Σχιζοφρένεια», «Επικίνδυνο παιχνίδι» (1999), «Ποιος έπνιξε τη Μόνα», Οι ψίθυροι των πνευμάτων», «Η ζωή δεν με φοβίζει», «Καλπάζοντας με τον διάβολο», «Ουρλιαχτό» (2000), «Αιτία διαζυγίου», «Το δωμάτιο του γιού μου», «Πορνογράφος» (2001), «Ghost Dog - ο τρόπος των Σαμουράι», «Erasurehead» (σικ), «Άπιστη» (2002), «Η τέχνη της αποπλάνησης», «Η συμμορία με τα χακί», «Άκρως εμπιστευτικό» (2003), «Ο χαρταετός», «Φαίδρα», «Εραστές μετ' εμποδίων», «Καλοκαίρι με τη Μόνικα», «Μετά τα μεσάνυχτα» θρίλερ (2004), «Αρσενικό – θηλυκό», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Το τελευταίο μετρό»

(2005), «Brasilerinho», «Η μυστική ζωή των λέξεων», «Μην το πεις», «Η κόλαση μέσα μας» (2006), «Η γυναίκα του αεροπόρου», «Το μικρόβιο του φόβου», «Ο πέτρινος κύκλος», «Μην το πεις σε κανέναν» (2007), «Απλά ... σ' αγαπώ», «Film noir» Φιλμ νουάρ σε κινούμενα σχέδια για ενήλικους, «Ανάμεσα σε δύο άντρες», «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «Εγώ δεν σ' αγαπώ» (2008), «Έρωτας αλά ελληνικά», «50 νεκροί λιγότερο», «Τη νύχτα που ο Φερνάντο Πεσόα συνάντησε τον Κωνσταντίνο Καβάφη», «Σπίτι με θέα» (2009), «Αταλάντη», «Τελευταίος προορισμός», «Coco before Chanel», «I love you Phillip Morris», «22 σφαίρες», «Βόρεια» (2010), «Η γυναίκα που ονειρεύτηκε έναν άνδρα», «Γλυκό ψέμα», «Casino Jack», «Θα έρθει η μέρα και για μας», «Πες μου τ' όνομά σου», «Μαζί ποτέ» (2011), «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Μεσοτοιχία», «Το χυμαδιό» [σικ], «Γυμνοί στον ήλιο» του Ρενέ Κλεμάν, «10.30 καλοκαίρι βράδυ» του Ζ. Ντασέν (2012), «Νομοταγείς τύποι», «Η συμμορία των μάγων», «Ο γάμος της χρονιάς», «Γλυκά μας λάθη», «Οι ύποπτοι φορούσαν γόβες», «The Grandmaster» και «Iceman» (2013).

Δήμητρα Λαϊκό καλοκαιρινό σινεμά στου Γκύζη, διαπρέψαν στα c monies, που τα τελευταία του δυο χρόνια έκανε μια ηρωική, πλην μάταιη, προσπάθεια προς το σχετικά ποιοτικό. Οι εφημερίδες το δίνανε Γκύζη / (Λεωφόρος) Αλεξάνδρας / Ραγκαβή (όπου και ήταν, στον αρ. 64). Τηλέφωνο 6432552, 6420433. Λειτουργησε από το 1965 ως το 1990. Είχε ξεκινήσει ως Β' προβολής, ανέβηκε στην Α' - Β' και έκλεισε ως Α'. Είχε εισιτήριο στο μέσον όρο, 30 δρχ. το 1977. Τώρα είναι πολυκατοικία, με σούπερ μάρκετ «Market In». Είχε τυπική διάταξη: «Η οθόνη φάτσα μπαίνοντας, προς τη μεριά της Αλεξάνδρας. Μαζευόμασταν και βλέπαμε στη ταινίες από το μπαλκόνι ενός φίλου.»¹⁰¹⁷

Η πολύτιμη διαδικτυακή φίλη Βάνα Συνοδινού μου έστειλε υπέροχα κείμενα ακριβείας, που δίνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες κι ακόμα περισσότερες (τα αποσιωπητικά από δικές μου μικροαφαιρέσεις): «Εκείνη την εποχή -τέλος 1950, αρχές 1960- στη Ραγκαβή, από τη Λουκάρεως ως τη Γκύζη, όλα τα σπίτια και από τις δύο πλευρές ήταν ή δίπατα ή μονόροφα με ημιπόγεια, όπως εξ άλλου τα σπίτια όλης της περιοχής... Δίπλα υπήρχαν παλαιά σπίτια, σε πολύ καλή κατάσταση. Ένα από αυτά, θα έλεγα σε καλύτερη κατάσταση από τα διπλανά, αρκετά μεγάλο, δίπατο ή με πολύ υπερυψωμένο ισόγειο, με ξύλινη λευκή πόρτα (νομίζω και με σιδερένια αυλόπορτα στα αριστερά, δεν είμαι πολύ σίγουρη γι' αυτό όμως, γιατί θυμάμαι πολύ καθαρά το σπίτι που ήταν όμορφο και όχι πολύ τα γύρω του), ήταν αυτό που γκρεμίστηκε για να γίνει πολυκατοικία, στο ισόγειο της οποίας έγινε η 'Δήμητρα'. Το σπίτι ήταν μεγαλύτερο από τα άλλα ... Ο εξωτερικός του τοίχος ήταν στην ευθεία που έχουν οι πολυκατοικίες τώρα από την Παναγιωταρά προς τη Γκύζη. Ήταν πιο ψηλό, πιο φροντισμένο, με όλα του τα ακροκέραμα. Είχε πίσω αυλή με δένδρα, όπως όλα τα σπίτια του δρόμου. Όλα τα σπίτια αυτά βρίσκονταν σε οικόπεδα μακρόστενα, με τη στενή πλευρά προς το δρόμο, που καταλαμβάνονταν σχεδόν εξ ολοκλήρου από την πρόσοψη και τις περισσότερες φορές, αλλά όχι πάντα είχαν στο πλάι μια αυλόπορτα που οδηγούσε στην πίσω αυλή, όπου βρίσκονταν τα πλυσταριά και οι αποθήκες.... Η πολυκατοικία που χτίστηκε στη θέση του ...είναι τραβηγμένη πιο μέσα από την οικοδομική γραμμή των υπόλοιπων πολυκατοικιών στα αριστερά της. Όταν χτίστηκε μάς φάνηκε τεράστια, έτσι όπως ήταν τόσο ψηλή. Δεν είχαμε καταλάβει πόσο μεγάλο ήταν το σπίτι εκείνο. Ο κινηματογράφος φτιάχτηκε στο ισόγειο ή έτσι φαινόταν. Η πρόσοψή του καταλάμβανε το μεγαλύτερο μέρος της

¹⁰¹⁷ Διονύσης Καταμπελίσσης, συνέντευξη

πολυκατοικίας ... και ήταν όλη τζάμια, πράγμα σπάνιο τότε (ακόμα και η 'Άνεσις' που ήταν γνωστό και μεγάλο σινεμά δεν νομίζω να είχε, αρχικά, όλη την πρόσοψη με τζάμια). Απ' έξω φαινόταν το φουαγιέ με αφίσες από ταινίες, σχετικά στενό (2-2,5 μετρα;), και η διπλή πόρτα προς την αίθουσα... Δεν έτυχε να μπω, αλλά, σύμφωνα με το κτίριο, η αίθουσα θα πρέπει να ήταν μακρόστενη, με τη στενή πλευρά και την είσοδο προς το δρόμο, κοιτάζοντας προς το βουνό, δηλαδή ανατολικά. Επομένως η οθόνη θα πρέπει να ήταν στο βάθος απέναντι από την είσοδο (κατεύθυνση προς τα δυτικά). Κάποια χρόνια μετά, ο κινηματογράφος έκλεισε και στη θέση του έγινε το σούπερ μάρκετ «Δήμητρα», κρατώντας την επιγραφή του κινηματογράφου και τις μεταλλικές πόρτες με τα μεγάλα τζάμια του σινεμά. Όταν άλλαξε η χρήση του άλλαξαν και τις πόρτες (καταργήθηκε και η επιγραφή). Δεν μακροήμερευσε, όμως, γιατί παρ' όλο που δεν ήταν το πρώτο σούπερ μάρκετ στην περιοχή (το πρώτο ήταν του Μαρινόπουλου δίπλα στη 'Γρανάδα', στην Αλεξάνδρας, που φυτοζωούσε για χρόνια) ο κόσμος δεν εμπιστευόταν τότε τα σούπερ μάρκετ ως προς την ποιότητα και τη φρεσκάδα των προϊόντων, που ήταν και πιο ακριβά από τα μπακάλικα και πιθανόν δεν έδιναν και βερεσέ με το τεφτέρι. Μετά από κάποια χρόνια, λοιπόν, έκλεισε το σούπερ μάρκετ και στη θέση του άνοιξε μπακάλικο. Άλλαξε όμως η πρόσοψη, δηλαδή φύγανε οι μεγάλες τζαμαρίες του κινηματογράφου, πρέπει να χτίστηκε κάπως η πρόσοψη αριστερά και δεξιά της κεντρικής πόρτας. Το μπακάλικο έμεινε πολλά χρόνια. Δεν μπήκα ποτέ ούτε στο σούπερ μάρκετ, που έδινε εξωτερικά την εντύπωση μεγάλης αίθουσας με βάθος, ούτε στο κατάστημα τροφίμων, που έδινε την εντύπωση μικρότερου καταστήματος. Ίσως χτίστηκαν τμήματα του παλαιού κινηματογράφου και έγιναν αποθήκες. Αυτά θυμάμαι για τη 'Δήμητρα'.»¹⁰¹⁸ Η ίδια φίλη είχε την καλοσύνη να μου σκιτσάρει την πρόσοψη: βλέπουμε το ταμείο αριστερά, ένα είδος βιτρίνας δεξιά και την είσοδο με την πολλαπλή τζαμαρία στο κέντρο και λίγο μέσα.¹⁰¹⁹

Κάποιες ταινίες: «Προδοσία», «Η Σταχτοπούτα και ο αυτοκράτωρ», «Ένα κορίτσι για δύο», «Το τεμπελόσκυλο», «Ευτυχώς τρελάθηκα» ελλην., «Μπέκετ» (1965), «Η αμαρτωλή της ερήμου», «Ο Ηρακλής κατακτά τη Βαβυλωνία», «Ο Μέγας Μογγόλος», «Οι μνηστήρες της Πηνελόπης», «Ματωμένη χαραυγή», «7 μέρες ψέματα», «Κατηγορώ τους ανθρώπους», «Σε κάθε σφαίρα ήταν γραμμένο τ' όνομά του» (1966), «Η ωραία των ωραίων», «Ο ανηψιός μου ο Μανώλης» ελλην., «Σχολή για σωφερίνες», «Κοσέρτο για πολυβόλα» (1967), «Χοσελίτο ο μικρός γονδολιέρης της Βενετίας», «Ο σιδηρούς υπερασπιστής του Τολέδο» περιπ., «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Στην άμεσο δράση», «Τρεις κούκλες κι εγώ» (1968), «Η εκδίκησής μου είναι κεραυνός», «Η κόμησσα της φάμπρικας», «Με πόνο και με δάκρυα», «Ο τρελλάρας», «Στα σύνορα της προδοσίας» (1969), «Αλτ και σ' έφαγα», «Η τύχη μου τρελλάθηκε», «Ο αετός του νότου», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Το ανθρωπάκι» (1970), «Στοργή», «Ένας χίπυς με τσαρούχια», «Ομορφόπαιδο», «Η βαρώνη κι ο Προκόπης» (1971), «Το τραγούδι της αγάπης», «Τρία υπέροχα βλακόμουτρα», «Τα ψίχουλα του κόσμου», «Μίνι φούστα και καράτε» (1972), «Μεγάλες αγάπες μεγάλοι πόνοι» τουρκ., «Η ωραία του Μπέογλου» τούρκ., «Αρχόντισσα του κάμπου», «Μετά το μίσος η αγάπη», «Μια γυναίκα χάθηκε», «Οι άσσοι της ταχύτητας και του ιλίγγου», «Το πιο γλυκό λουλούδι» (1973), «Η παιχνιδιάρη» Στυλιανοπούλου, «Ζαβολιάρη», «Βέγγος, λαός, Θανάσης», «Αστεριξ εναντίον βαρβάρων», «Η καταγίδα πέρασε» με μουσική Μίκη Θεοδωράκη (1974),

¹⁰¹⁸ Βάνα Συνοδινού, χειρόγραφο (ιμέιλ)

¹⁰¹⁹ Βάνα Συνοδινού, σκίτσο της «Δήμητρας»

«Ένας τρελός αεροπειρατής» Βουτσάς, «3 σούπερμαν στη ζούγκλα», «Ο Σαρτάνα στην κοιλάδα των αετών», «Τζέιμς Μποντ Ζης μονάχα δυο φορές», «Εγώ ρεζίλιεσα τον Χίτλερ» (1975), «Ένα έξυπνο μούτρο», «Ο ειρηνοποιός», «Ξένοιαστος παλαβιάρης», «Μονομαχία στη Σάντα Κρουζ», «Μαριχουάνα στοπ» (1976), «Τ' όνομά μου είναι κανένας», «Ανθρωποκυνηγητό», «Τζένη Τζένη», «Βέγγος ο καταφερτζής», «Η μεγάλη έξοδος», «Ένας σκληρός άνδρας», «Η ωραία του κουρέα», «Προχώρα αλλιώς θα πεθάνεις» (1977), «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ» Κερκ Ντάγκλας, «Ελ Μονετέρο», «Τελεφόν κόκκινος πράκτωρ», «Άγριο κυνηγητό του φονιά», «Τα ασημένια δάχτυλα του Μπρους Λη» (1978), «Ντράιβερ, ο ασύλληπτος οδηγός», «Το βουνό των κανιβάλλων», «Σούπερμαν», «Κέρατο αλα Ιταλικά» (1979), «Η ματωμένη γροθιά του Μπρους Λη», «Σύγκρουση άστρων στον τρίτο κόσμο», «Με φώναζαν τσεκούρι», «Σκληρός και δυνατός σαν τον Μπρους Λη», «Ο Μπουλντόζας σαρώνει το σύμπαν», «Σούπερ Κουνγκ φου», «Κυκλώνας χαμένοι στον Ειρηνικό», «Απόδραση από το Αλκατράζ», «Μη χτυπάτε, θα σας δειρουμε», «Γρανίτα από λεμόνι» Νο 2, «Το σύνδρομο της Κίνας» (1980), «Ο άνθρωπος αράχνη», «Δύο λησταί», «Κυνηγοί επικηρυγμένων», «Ζόμπι νο 3 πανικός πάνω από την πόλη», «Πώς να αποπλανήσετε τον καθηγητή σας», «Μπρους Λη, ο κίτρινος πράκτωρ του Χογκ Κογκ», «Γκοντζίλα, κεραυνός του σύμπαντος» (1981), «Οι τέσσερις ημίθεοι συγκρούονται στον Όλυμπο», «Φάτε τους ζωντανούς», «Τα ζόμπι ξανάρχονται», «Ο χαβαλές αρχίζει», «Κορόιδο Ρωμιέ» (1982), «Τζάκυ Τσαν το μεγάλο τσακάλι», «Και οι δέκα ήσαν καθάρματα», «Τζέιμς Μποντ, Για τα μάτια σου μόνο», «Η μεγάλη σφαγή των Απάτσι», «Μπρους Λη ο μεγάλος αρχηγός του καράτε» (1983), «Εδώ και τώρα αγγούρια», «Καμικάζι αγάπη μου», «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια», «Κορόιδο Ρωμιέ» (σικ) (1984), «Εδώ και τώρα αγγούρια», «Πες τα βρωμόστομα», «Οι διαρρήκτες», «Άλφα μπαίητζ» (σικ), «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Μπρέικντανς» (1985), Μπρους Λη «Οι ματωμένες γροθιές του καράτε», «Ζόμπι», «Το διαμάντι του Νείλου», «Τα φτερά της νύχτας» (1986), «Ενωμένοι σαν γροθιά», «Απόδραση στον κλοιό του θανάτου», «Χαμός στην Τσάινα τάουν», «Στοιχειωμένος μήνας του μέλιτος», «Δύναμη Δέλτα», «Τα ζόμπι δεν είναι χορτοφάγα», «Η μύγα», «Ο νόμος του Μέρφι», «Επιστροφή στα σχολεία», «Κώδικας τιμής», «Ένας αλλά λύκος» (1987), «Αεροπλάνα, λιμουζίνες και τραίνα», «Μέχρι τελικής πτώσεως», «Το μακελλειό», «Αδιέξοδο», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «LA BAMBΑ», «Η συμμορία με τις πόρσε», «Οι πιο σκληροί στην πόλη», «Σούπερμαν», «Τοπ Γκαν» (1988), «Ένα ψάρι που το λέγαν Γουάντα», «Οι αδιάφθοροι», «Αταίριαστοι εραστές», «Ο άνθρωπος της βροχής» του Λέβινσον Ντάστιν Χόφμαν, «Γορίλες στην ομίχλη», «Δυνατά φώτα σε μικρή πόλη» (1989), «Μπλέιζ», «Το άλλοθι της», «Ο πόλεμος των Ρόουζ», «Σχέσεις πάθους», «Ανθισμένες μανόλιες» και «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες» (1990).

Δημοτικόν δες το επόμενο λήμμα

Δημοτικόν Θέατρον / **Δημοτικόν** Το περίφημο χειμερινό θέατρο του Δήμου της Αθήνας, που δεν υπάρχει πια, το οποίο προσκαίρως είχε παίξει και σινεμά τη σεζόν 1908-1910. Ήταν πάνω στην πλατεία που κατά καιρούς ονομαζόταν Κήπος του Λαού / πλατεία Λουδοβίκου / Ταχυδρομείου / Εθνικής Τράπεζας / Δημαρχείου / Κοτζιά / Εθνικής Αντίστασης. Δηλαδή Δημαρχείο και Δημοτικό Θέατρο στέκονταν καρσί το ένα στ' άλλο, τα χώριζε η οδός Αθηνάς, ενώ η πλατεία ήταν φυσικά μικρότερη.

Το θέατρο ξεκίνησε να χτίζεται μετά το 1870 σε σχέδια Τσίλερ. Σταμάτησε με τα Λαυρεωτικά, λίγο έλειψε να συνεχιστεί σε σχέδια άλλου αρχιτέκτονα (Ζιράρ) και

τελικά αποπερατώθηκε πολύ αργότερα, το 1889, με υποστήριξη του Συγγρού και βάσει των αρχικών σχεδίων. Είχε έντονα νεοκλασικά στοιχεία¹⁰²⁰ και αξιοσημείωτη κομψότητα.

Υπήρξε σημαντικός πολιτιστικός πόλος στην εποχή του. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή και την ανταλλαγή των πληθυσμών, το κατοίκησαν δεκάδες οικογένειες προσφύγων. Τότε όχι μόνο έπαψε να λειτουργεί, αλλά υπέστη και φθορές.

Αποκαταστάθηκε αργότερα, ξαναλειτούργησε, ξέπεσε ασυντήρητο και –απίστευτο μα αληθινό– το γκρέμισε ο Κοτζιάς, δήμαρχος της πόλης μας επί δικτατορίας του Μεταξά. Η πράξη αυτή, που υπήρξε αυτόχρημα ηροστράτεια και ηλίθια, επικρίθηκε δημοσία ακόμα και τότε, παρά το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου.¹⁰²¹ Και μόνο γι' αυτό, θα έπρεπε να ονομάζουμε τη πλατεία με οποιοδήποτε από τ' άλλα έξι ονόματά της, μα όχι Κοτζιά.

Μερικές ταινίες: Ο μέγας παρισινός κινηματογράφος Μπατινιόλ, με αλλαγή προγράμματος και ταινιών εις κάθε παράστασιν—Κινηματογράφος Μεσαιωνικός [=ιστορικές ταινίες μεσαιωνικής εποχής] Απογευματινάι δύο: Α) 3 μμ Β) 5 μμ—Καθ' εκάστην κινηματογράφος Μπατινιόλ --- Ο κινηματογράφος Πατέ, όστις θα μείνη εδώ πέντε μόνον ημέρας, με εκλεκτόν πρόγραμμα και όλως νέας ταινίας --- Ο μέγας και πρωτότυπος κινηματογράφος Πατέ (1908), Νέαι ταινίαι. Οι καταρράκται του Νιαγάρα. Το ψάρευμα των ρεγγών εν Αγγλία. Οι σωματέμποροι.---Κυριακήν ο Μέγας Κινηματογράφος δίδει δύο παραστάσεις με όλως νέας ταινίας – Καθ' εκάστην κινηματογράφος-- Ο κινηματογράφος Μπατινιόλ-- Ο μέγας Κινηματογράφος Μπατινιόλ (1909)

Διάνα Διατηρητέο (ως προς τη χρήση) υπαίθριο σινεμά επί της μακράς οδού Κωνσταντινουπόλεως, κοντά στην Πλατεία Αττικής (στις εφημερίδες περνούσε με ένα από τα δύο αυτά τοπικά προσδιοριστικά), που λειτούργησε από το 1964 μέχρι 1990. Δεν ξέρω αν η ονομασία προέρχεται από το παλαιότερο (και υπάρχον μέχρι σήμερα) θέατρο της Ιπποκράτους, από τη θεά Ντιάνα (= Άρτεμη), από καμιά ομώνυμη κινηματογραφική ή θεατρική ηρωίδα (είναι πάμπολλες) ή απλά από την έκφραση «κάνω διάνα». Ακριβής διεύθυνση Ζάχια/Ζαχιά/Ζαχία 4 (αγνοώ τονισμό και τη σημασία της λέξης, εννοώ αν είναι τοπωνύμιο, ανθρωπωνύμιο ή τι άλλο) και σχεδόν Κωνσταντινουπόλεως 184, Πλατεία Αττικής, τηλέφωνο 816376, 8216376. Είναι κολλητά με τις γραμμές του τρένου του ΟΣΕ, πάνω από τις οποίες περνάει πεζογέφυρα – προέκταση της οδού Ζαχία. Σταθερή άνοδος στη διαβάθμισή του: Β' προβολή το '60, Α' - Β' το '70, Α' το '80 και μέχρι τέλους. Εισιτήριο 30 δρχ. το 77, στο μέσο όρο της κατηγορίας του. «Τον είχε ο ίδιος που είχε και τον 'Άσσο' στα Πετράλωνα».¹⁰²²

Ο φίλος μου ο Παύλος Χρήστου λέει : «Επειδή έμενα –και μένω– στην Αττική, ερχόμουν πολλές φορές εδώ. Το πιο ωραίο το θυμάμαι σε μερικά καουμπόικα: πέρναγε το τρένο κάπου στο Φαρ Γουέστ, με Ινδιάνους, καουμπόιδες, με στρατό, και την ίδια στιγμή πέρναγε και το δικό μας από τις διπλανές γραμμές και σφύριζε. Μεγάλη πλάκα». Γιατί έπαψε να παίζει, ενώ είχε καταφέρει να φτάσει αισίως το 1990; Απαντάει το ερώτημα άλλος φίλος μου, ο Βασίλης ο Ζάννης, θαμώνας στο

¹⁰²⁰ Όλα από Σκαλτσά 611

¹⁰²¹ Το ότι η επικρατέστερη ονομασία ειδικά αυτής της πλατείας είναι σήμερα «Κοτζιά» αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες μαλακίες του Δήμου, των Αθηναίων και του Δήμου των Αθηναίων εν συνόλω. Ας επιλεγεί μια άλλη από τις κατά καιρούς χρησιμοποιηθείσες: Λαού, Λουδοβίκου, Ταχυδρομείου, Δημαρχείου, Εθνικής Αντίστασης, Εθνικής Τράπεζας. Εγώ θα πρότεινα Δημοτικού Θεάτρου.

¹⁰²² Θωμάς Κωνσταντινίδης, συνέντευξη

λαμπρό καφέ ουζερί «Παράδεισο» της Πλατείας Αττικής: «Αναγκάστηκε να το κλείσει ο επιχειρηματίας του, ονόματι Βαγγέλης, γιατί ο ιδιοκτήτης του χώρου του ζήτηγε μηνιαίο νοίκι 800.000 δρχ εκείνα τα χρόνια. Το 'κλεισε λοιπόν κι έφυγε, και ο ιδιοκτήτης το 'κανε πάρκινγκ. Ε, πάρκινγκ είναι ακόμα».¹⁰²³ Παραμένει όλα αυτά τα χρόνια ανοιχτό πάρκινγκ, με μάλλον μέτρια προσέλκυση αυτοκινήτων, άλλοτε με τον υπεύθυνο παρόντα κι άλλοτε μόνο με γάτες μέσα, και με το ίδιο το παλιό τηλέφωνο του σινεμά. Αριστερά του, αφού γκρεμίστηκαν διάφορα οικήματα και κόπηκαν οι ανάλογοι φοίνικες μιας πάλαι ποτέ αστικής ανάπτυξης, ανοίχτηκαν πολύ βαθιά θεμέλια και χτίζεται τώρα (2009) κάτι τεράστιο. Σχεδόν απέναντι, έχει ανοίξει το φρέσκο τσοντάδικο «Ορφέο» (Β δεξ λέξη). Γύρω γύρω εργαστήρια, εταιρίες μεταφορών και βιοτεχνίες δίνουν τον τόνο. Η επιρροή από τους πολυεθνικούς κόμβους του Σταθμού Λαρίσης και της Πλατείας Αττικής είναι προφανής.

Το σινεμά παρουσιάζει τυπική διάταξη του χώρου. Όλα τα μείζονα αρχιτεκτονικά στοιχεία του διατηρούνται: η οθόνη, η καμπίνα προβολής, η (κάποτε φωτεινή) ταμπέλα οι χτιστές προθήκες, τα ταμεία κλπ. Ούτε εξώστη είχε, ούτε θεωρεία. Συνολικά, είναι «ενδιαφέρον παράδειγμα θερινού κινηματογράφου» της εποχής του 60.¹⁰²⁴

Κάποια φιλμ: «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Το ημίχρονο του θανάτου», «Καυτό Παρίσι», «Γυμνοί στον ήλιο», «Ματωμένοι ορίζοντες» (1964), «Ο Πήτερ και οι λαχτάρες του», «Όργια του γυάλινου πύργου», «Κεραυνός στον ήλιο», «Ο άγνωστος με την κόκκινη Κάντιλλακ», «Άμλετ», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Η εκδίκησης της κυρίας» Τζένιφερ Τζωνς, «Εκστασις και πάθος» (1965), «Ντάρλινγκ», «Δυο λιοντάρια στον Ειρηνικό», «Δράκουλας», «Ο χορός των καταραμένων» (1966), «Ο τρόμος των παρανόμων», «Τζάνγκο», «Τούνελ 28», «Ε, όχι και με τη γυναίκα μου», «Δυο μάτια είδαν το έγκλημα» (1967), «Το κορίτσι κι ο στρατηγός», «Τα τέσσερα φτερά», «22 βήματα», «Μέχρις εσχάτων», «Απαγορευμένα σκαλοπάτια» περιπ. (1968), «Ολόγλυκες Αφροδίτες», «Οι διεστραμμένοι», «Λάσπη στ' αστέρια», «Κυνηγώντας το δολοφόνο», «Στρατηγέ απολογήσου», «Αγάπη μου» (1969), «Το μυστικό της Σάντα Βιτόρια», «Ο φυγός του Άμστερνταμ», «Ο μεγάλος λωποδύτης», «Βυθίσατε το Βίσμαρκ», «Βυθίσατε το Λούντεντορφ» (1970), «Ηρθε η ώρα να πεθάνης κάθαρμα», «Μόντου Γουόλς» γουέστερν, «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Κουεμάντα» (1971), «Ο ανώμαλος δολοφόνος της γυμνής χορεύτριας», «Κυνηγητό μέχρι την κόλαση», «Ερωτικά ζευγάρια και τόσο άλλοι γύρω τους» (1972), «Γίγαντες της παρανομίας», «Όταν οι γυναίκες πέζαν [σικ] ντιν ντον με τους άνδρες», «Η οργή του θεού», «Οι εκβιασταί» (1973), «Η μια πάνω στην άλλη», «Ο άνθρωπος που έκλεψε τη μαφία», «Το μεγάλο έγκλημα», «Ο μαύρος Δράκουλας», «Ζήσε για τη ζωή» (1974), «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «Πράκτωρ Λισσαβόνος», «Πάντσο Βίλλα», «Το νου σας και τρακάραμε», «Βορείως του Μπανγκόγκ» (1975), «Στο στρατόπεδο της κολάσεως», Πιερ Ρισάρ «Ο κύριος αφηρημένος», «Η συμμορία της χρυσής χήνας», «Ένα κορίτσι στο πιάτο μου», «Ένας αξιολάτρευτος παλιάνθρωπος» (1976), «Ο ταξιτζής», «Ο κύκλος του μπούμερανγκ», «Το μυστήριο με τις 12 καρέκλες», «Σπάστε τα δεσμά», «Χαρέμι για δύο», «Ασύλληπτη απόδρασις», «Δύο λησταί» (1977), «Ο μυστηριώδης κόσμος του μέλλοντος», «Ο μαύρος κύκλος», «Αν το μάθη η γυναίκα μου χάθηκα», «Λίγα λεπτά πριν το έγκλημα», «Μακελλειό στην άσφαλτο» (1978), «Οι δύο ληστές», «Ταξιδιώτης της βροχής», «Ο κλέφτης της

¹⁰²³ Βασίλης Ζαννής, συνέντευξη

¹⁰²⁴ Ορφανουδάκης 76

Βαγδάτης» (1979), «Διπλός θάνατος», «Ο αρχιεκτελεστής», «Η επιστροφή του Φαντομά», «Η γιατρίνα του 7^{ου} ξεσηκώνει το Πεντάγωνο», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» (1980), «Τοάτα», «Σκοτώστε τον ξέρει πολλά», «Επάγγελμα ζιγκολό», «Το πιο πονηρό λαγωνικό», «Ο πρωτάρης», «Γύπες της λεωφόρου» (1981), «Οι τριαντάρες το προτιμούν με μέλι», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Το ψωνιστήρι», «Η γραμμή των συνόρων», «Άνθρωποι υπέροχοι και ιπτάμενες σακαράκες» (1982), «Τρελλοί γιατροί, απίθανες εγχειρήσεις», «Ασάντι» έγχρ. περιπ., «Και οι θεοί τρελάθηκαν» κωμωδία, «Μια απίθανη, απίθανη πτήση» (1983), «Καπούρης στον έρωτα», «Γρανίτα αμερικάνα» νο 2, «Πύρινοι δρόμοι», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» νο 2 (1984), «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Τα γεράκια», «Άκρως τρελό κι απόρρητο», «Κόναν ο εξολοθρευτής», «Γρανίτα από λεμόνι» Νο5, «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς» (1985), «Διακοπές για πρωτάρηδες», «9 ½ βδομάδες», «Μικρός αντίχριστος», «Το τρίγωνο της βίας και του έρωτα» (1986), «Κινούμενος κεραυνός», «Η κόμπρα», «Μπέτυ Μπλου», «Τα βλήματα εκπαιδεύονται», «Άλιενς η επιστροφή», «Η πρώτη φορά που έκανα έρωτα», «Δρόμοι στρωμένοι με χρυσάφι» (1987), «Τζέρυ 2000, μια επικίνδυνη γυναίκα», «Άγριο θηλυκό», «Άγρια περιπέτεια», «Τρελοί για δέσιμο», «Ντέρι ντάνσιγκ», «Μυστικός επισκέπτης της νύχτας», «Το κύκλωμα» (1988), «Απατεώνας και τζέντλεμαν», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» νο 5 κωμωδία, «Διαβολική χήρα», «Φράντικ», «Εργαζόμενο κορίτσι» (1989), «Ο έρωτας είναι μια μεγάλη περιπέτεια», «Οι διχασμένοι», «Σινεμά ο Παράδεισος» και «Μπάτμαν» (1990).

Διαρκής Έκθεσις Ζαπτείου δεξ **Έκθεσις**

Διονύσια Α **Διονύσια (σινέ Κονσέρ)** Χώρος θεαμάτων στο Σύνταγμα, με μακρά ιστορία, διαφοροποιήσεις θεαμάτων και μετονομασίες, που κάνει ό,τι μπορεί για να μπερδέψει χαρούμενα τον ερευνητή συγγραφέα και, μέσω αυτού, τους αναγνώστες. Με την ονομασία αυτή έπαιξε, σποραδικά και ασυνεχώς, τα χρόνια 1919-1936. «Επί της πλατείας Συντάγματος»,¹⁰²⁵ λέει η Μ.Ε.Ε., συγκεκριμένα Μητροπόλεως 3 /5, (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης), τηλέφωνο 2-76 (σικ) και 21237. Ο τίτλος απηχεί τον αρχαίο θεό Δίονυσο, από τους ακόλουθους του οποίου θεωρείται ότι ξεκίνησε το θέατρο.

Το 1902, σε οικοπέδο ιδιοκτησίας Κουντουριώτη, ξεκίνησε το θερινό θέατρο Παντοπούλου (δεξ λέξη, γιατί έπαιξε και λίγο φιλμ), το οποίο γινόταν και φθινοπωρινό /ανοιξιάτικο με την προσθήκη μιας πρόχειρης στέγης και το οποίο το 1908 μετονομάστηκε σε θέατρο Συντάγματος.¹⁰²⁶ Αργότερα χτίστηκε εξαρχής ως χειμερινό, πήρε το όνομα «Διονύσια» και πέρασε στα χέρια του Κώστα Θεοδωρίδη, που ήταν τότε σύζυγος της περίφημης ηθοποιού Κυβέλης.¹⁰²⁷ Αυτό θα πρέπει να έγινε το 1919.

Το θέατρο είχε και μια δευτερεύουσα είσοδο έξοδο προς την οδό Φιλελλήνων (λογικό, αφού η γωνία Φιλελλήνων – Μητροπόλεως καλυπτόταν από άλλο κτίσμα). Οι φωτογραφίες δείχνουν ένα νεοκλασικό δίπατο, με μαγαζιά στο ισόγειο και με το θέατρο, προφανώς, στον όροφο. Υπάρχει αέτωμα, μπαλκόνι με χαρακτηριστικά κάγκελα, ανθέμια και άλλα νεοκλασικά διακοσμητικά στοιχεία. Κι ο Λαζαρίδης λέει ότι είχε «κομψά κολονάκια, μούσες και αετώματα».¹⁰²⁸

¹⁰²⁵ ΜΕΕ τ. Β' 266

¹⁰²⁶ Σκαλτσά 595 και 611

¹⁰²⁷ Πετράς Θέατρα 84

¹⁰²⁸ Λαζαρίδης 33 κ.ε.

Από δω και πέρα, όλη του η δραστηριότητα είναι χειμερινή, αφού υπάρχει χτισμένο κτίριο. Ως «Διονύσια» πλέον άρχισε να παίζει συστηματικά και ταινίες, βουβές ενοείται, συνήθως γερμανικές της Ούφα, εναλλάξ φυσικά με παραστάσεις της Κυβέλης. Όποτε έπαιζε ταινίες, περνούσαν συνήθως ως «Διονύσια» ή «Ούφα», όποτε όμως έπαιζε η Κυβέλη, περνούσαν ως «Κυβέλη(ς)». Από κει και πέρα οι χρήσεις (σινεμά – θέατρο) και κυρίως οι ονομασίες του στις εφημερίδες εναλλάσσονται τακτικότερα, ακόμα και χρόνο το χρόνο, ακόμα και αρκετά χρόνια μετά, ακόμα και σε διαφημίσεις της ίδιας περιόδου («Διονύσια», «Κυβέλης», «Ούφα», «Ούφα Παλάς», «Παλλάς Ούφα», «Κυβέλης Ούφα», «Κυβέλης», αν δεν παραλείπω κάτι), ενώ πολλές φορές προστίθενται εν παρενθέσει και τα «πρώην»: «πρώην Διονύσια», «πρώην Κυβέλης», «πρώην θέατρο». Άσε που το 1924 – 25 δηλώνει εν παρενθέσει και «Σινέ κονσέρ», για να δείξει ότι παίζει κονσέρτα, τουτέστιν ότι ρίχνει πολύ βάρος στη μουσική. Πέρασε φάσεις πολύ μεγάλης ανόδου, κάποτε μάλιστα θεωρήθηκε κατεξοχήν αριστοκρατικό, άλλοτε πάλι ξέπεφτε. Το 1936, τελευταία φορά που εμφανίζεται (και) ως «Διονύσια», είναι Β΄ προβολής με εισιτήριο 20, ενώ οι άλλοι πάνε για 25.¹⁰²⁹ Στο μεταξύ, κυρίαρχη ονομασία έχει αναδειχθεί η «Ούφα» μέχρι το 1940. Το 1941 - 1945 εμφανίζεται «Κυβέλη(ς)». Το 1960-1963 ξαναγίνεται κινηματογράφος «Κυβέλη(ς)». Μετά γκρεμίζεται και ανοικοδομείται. Ως χώρος θεαμάτων βάστηξε, συνεπώς, κάτι παραπάνω από 60 χρόνια. (Δες επίσης «Κυβέλης» Β, «Ούφα» Α και «Παλλάς» Β).

Θα προσπαθήσω να συνοψίσω: μη χειμερινό θέατρο Παντοπούλου (1902 – 1908) → μη χειμερινό θέατρο Συντάγματος (1908 – 1918;) → χειμερινός κινηματογράφος «Διονύσια» / «Ούφα» εναλλάξ με θέατρο «Κυβέλη(ς)» (1919 – 1936) → κινηματογράφος «Ούφα» (1936-1940) → κινηματογράφος «Κυβέλη(ς)» (1941-42), θέατρο «Κυβέλη(ς)» (1943-1944) → κινηματογράφος «Κυβέλη(ς)» (1944) → θέατρο «Κυβέλη(ς)» (1946 – 1960) → κινηματογράφος «Κυβέλης» (1960-1964) → κατεδάφιση.

Οι διαφημίσεις του «Διονύσια» είναι πολλές, ιδίως τη δεκαετία του '20, και έχουν μεγάλο ενδιαφέρον. Με πολλή δυσκολία διάλεξα πέντε, που η κάθε μια έχει κάτι το ξεχωριστό.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ

ΑΤΤΙΛΑΣ

Αλληγορική παραβολή δύο
μεγάλων παγκοσμίων
πολέμων. Αληθές
κινηματογραφικόν
θαύμα¹⁰³⁰

Την επόμενη μέρα η διαφήμιση αλλάζει:

ΟΙ ΔΥΟ ΠΟΛΕΜΟΙ

Εν αλληγορία του τελευταίου παγκοσμίου πολέμου παρουσιάζεται η μεγάλη επιδρομή των Ούννων υπό τον

ΑΤΤΙΛΑΝ

¹⁰²⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ Ιούν. 1936, σε Θεοδοσίου 61

¹⁰³⁰ Έθνος, 23.02.1921

εις την κινηματογραφική ταινία των «ΔΙΟΝΥΣΙΩΝ».
Διακόσαιοι χιλιάδες άνθρωποι παρουσιάζονται επί της ... οθόνης.
ΑΛΗΘΕΣ ΘΑΥΜΑ¹⁰³¹

Προχωρώ.

ΣΙΝΕ ΔΙΟΝΥΣΙΑ
Ο ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ
με πρωταγωνίστρια την ENNY ΠΟΡΤΕΝ.
Ταινία ληφθείσα εις τα ανάκτορα του τέως
Κάιζερ εις το Πότσδαμ¹⁰³²

Η Γερμανική Αυτοκρατορία έχει καταρρεύσει. Η χώρα είναι πλέον Δημοκρατία (της Βαϊμάρης). Και ο Κάιζερ ιδιώτης.

Όλος ο γυναικείος πληθυσμός
πρέπει να ίδη την
ΔΙΑΝΑΝ Η ΓΚΑΡΣΟΝ
που παίζεται αυτήν την εβδομάδα στα
ΔΙΟΝΥΣΙΑ. Έχει να πάρη πολλά
σκέρτσα από την πρωταγωνίστρια
ΒΙΟΛΑ ΝΤΑΝΑ¹⁰³³

Όλα τα λεφτά στα «σκέρτσα»!

Από σήμερα τα βράδυα σας θα
περνούν ευχάριστα, απολαυστικά,
αξέχαστα. Αι ταινίαι της εφετινής
παραγωγής Ούφα που αρχίζουν
προβαλλόμεναι από σήμερα εις τα
ΔΙΟΝΥΣΙΑ με την δίδυμην και πιο
χαριτωμένην αδελφήν της ΑΓΝΗΣ
ΣΟΥΖΑΝΑΣ

Η ΤΡΕΛΛΗ ΛΟΛΑ

Σας τα εξασφαλίζουν οι ωραιότεροι
ηθοποιοί της ΟΥΦΑ. Θα σας κάνουν να
γελάσετε και να συγκινηθήτε και θα
σας διδάξουν ό,τι έχει να επιδείξη ο
σημερινός πολιτισμός εις Χορούς,
Μόδαν και Σπορ. **ΠΛΗΡΗΣ**
ΟΡΧΗΣΤΡΑ.¹⁰³⁴

Να γιατί αργότερα επικρατεί πλήρως το «Ούφα».

¹⁰³¹ Εφημερίς, 24.02.1921. Σκεφτείτε μόνοι σας τι μπορεί να εννοεί «οι δύο πόλεμοι» το 1921

¹⁰³² Η Καθημερινή, 11.11.1924

¹⁰³³ Η Καθημερινή, 18.11.1924

¹⁰³⁴ Εστία, 25.10.1927

Ενδεικτικές ταινίες: θέατρο, Νέον πρόγραμμα. «Η επανόρθωσις» δράμα εις 4 μέρη και μια κωμωδία με τον περίφημον Σαρλώ εις 2 μέρη --- «Η επάνοδος της Α.Μ. του βασιλέως», ταινία 1.400 μέτρων εις 6 μέρη, με όλα τα γεγονότα από του Δημοσηφίσματος και εντεύθεν (1920) Έναρξις προσεχώς, «Η επάνοδος της Α.Μ. του βασιλέως», ταινία 1.400 μέτρων εις 6 μέρη, με όλα τα γεγονότα από του δημοσηφίσματος και εντεύθεν, Διά τελευταίαν φοράν η επάνοδος του βασιλέως, «Ο ευνοούμενος της βασιλίσσης», «Η γκαρσόν ή Διάνα», «Η νήσος της ευτυχίας», «Τρεις εβδομάδες από την ζωήν μιας βασιλίσσης», «Ο πωλητής των μικρών», «Τίνγκ» με τον Γιούντεξ, «Παρέλασις μεραρχίας με επικεφαλής τον βασιλέα» + «Η βαρκαρόλα», «Η πριγκίπισσα των οστράκων», «Η δυστυχισμένη Εδέμ» (1921), «Μαρκησία Πομβαδούρ», «Διάνα η γκαρσόν», Η Ρακέλ Μελλέρ στας «Αυτοκρατορικάς βιολέττας». Άσμα υπό της δεσποινίδος Λαλάκου, «Η νήσος της ευτυχίας», «Μάλβα» του Μαξίμ Γκόρκι, «Γυναίκα σε δημοπρασία» με τον γνωστόν διασκεδαστικόν Ιάπωνα ηθοποιό Γιακαχάβα, «Ο ευνούμενος της βασιλίσσης», Η Λύα Μάρα εις την «Μαρκησίαν Πομβαδούρ» (1924), «Τρεις κτύποι την νύκτα», Σήμερον «Η κατάσκοπος», θέατρο, «Το πεπρωμένον» + «Το μπαλέτο της Γιουζόβα» (1925), Πολλαί νέαι ταινίαι (πολλαπλή επανάληψη), «Μια νέα Ντυμπαρρύ» (1926), «Συρανό ντε Μπερζεράκ», «Πριγκίπισσα της Τσάντρας», «Ο μορφομανής», «Ο αρχιδούξ του μπαλέτου», «Αντίο μασκώτ» Λίλιαν Χάρβεϋ, «Η νεανική μέθη», «Η ταινία των Δελφικών εορτών» μετά της μουσικής του κ. Ψάχου (1927), «Κόμης Ζέπελιν» + «Άννα φον Μπέλινγκ», «Ο Βίλλυ Φριτς παντρεύεται», «Τσέκα», «Η τρελή Λόλα», «Είλωτες», «Ο παγκόσμιος πόλεμος», «Ο έρωσ της Ιωάννας Νεβ», «Ο Δουξ του Πάπεγχαϊμ» (1928), «Μεταμόσχεσις αδένων» (1929. Δες και «Ούφα» για άλλα φιλμ της ίδιας χρονιάς).

Λιονύσια Β Καλοκαιρινός λαϊκότατος κινηματογράφος στην Πλατεία Πολυγώνου, στη γωνία των οδών Μητροπέτροβα και Λιόπεση, ο οποίος έπαιξε μόνο επτά σεζόν (1969- 1975). Ανήκε στην Α΄-Β΄ προβολή. Δεν είχε τυπική διάταξη, καθώς αναπτύσσονταν κατά μήκος της οδού Μητροπέτροβα, με την καμπίνα προβολής προς τα Τουρκοβούνια, ενώ η πλάτη της οθόνης και τα πρόσωπα των θεατών έβλεπαν προς τη Λιόπεση. Στις εφημερίδες είτε περάσει ως Πλατεία Πολυγώνου / Πλ. Ελ. Βενιζέλου/ Πολύγωνο /Γκύζη. Ήταν όλα του τα χρόνια στους ημικεντρικούς. Τώρα στο χώρο του λειτουργεί η ταβέρνα «Συντριβάνι», έχοντας καταλάβει την παλιά συνοικιακή μάντρα του κινηματογράφου, αλλά το περίγραμμα των «Διονυσίων» είναι ορατό. Η χτιστή οθόνη σώζεται και αποτελεί στηρικτικό στοιχείο των κτισμάτων της ταβέρνας, πάνω από τα οποία προεξέχει, ως ψηλότερη. Μίλησα με τους ανθρώπους του μαγαζιού (2003): «Έρχονταν εδώ τα βλαχάκια και κλαίγανε. Κάτι κοπελίτσες κλαίγανε, συνέχεια κλαίγανε με την Τουρκάλα, τη Χούλια. Πολύ κλάμα σου λέω».¹⁰³⁵ Καμιά προσωπική γνώση του χώρου.

Μερικές ταινίες: «Καπετάν Φάντης Μπαστούνι» (εναρκτήριο φιλμ, 2 του Μάη), «Μπετόβεν και μουζούκια», «Σκότωνε τρελούς, πλήρωνε τζερεμέδες», «Η καρδιά ενός αλήτη», «Κυνηγώντας το δολοφόνο», «Ξύπνα καημένε Περικλή», «Το μεγάλο κόλπο των 3 σωματοφυλάκων» (1969), «Τσάμπιον», «Μια τρελή σαραντάρα», «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Ο ανιψιός μου ο Μανώλης» (1970), «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Είσαι η πριγκίπισσα της καρδιάς μου», «Ο παραγιός μου ο ραλίστας», «Το ημερολόγιο μιας αγάπης» τούρκικο, «Στην κόλασι της ασφάλτου», «Οι άνδρες ξέρουν ν' αγαπούν» (1971), «Ο τελευταίος των Βίκινγκς», «Ο μπούφος»,

¹⁰³⁵ Συνέντευξη με τους ταβερνιάρηδες

«Τα ψίχουλα του κόσμου», «Ο μπούφος», «Αδάμαστος τιμωρός» (1972), «Βίβα Μανόλο», «Η γυναίκα των ονείρων», «Πρίγκηπας της αγοράς», «Η γυναίκα των ονείρων», «Στη σκιά του φεγγαριού» (1973), «Το φτωχόπαιδο με τη χρυσή καρδιά» Βέγγος, «Η ταξιτζού», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Έμπαινε Μανωλιό», «Σούπερμαν στο Χογκ Κογκ», «Ταρζάν μαύρος πάνθηρ» (1974), «Η δίκη των δικαστών», «Ο τσαρλατάνος», «Ταρζάν ο βασιλιάς της ζούγκλας», «Ο θησαυρός της άγριας ζούγκλας», «Ένας τρελός αεροπειρατής» και «Μεγάλη Αικατερίνη» (1975).

Δώρα Σημαντικό λαϊκό σινεμά, που στην υπερτεσσαρακονταετή λειτουργία του (άνοιξε 1953 - έκλεισε 1975, πολύ πριν τελειώσει η χειμωνιάτικη σεζόν) συνέβαλε στο να παγιωθεί η πάλαι ποτέ κινηματογραφική πιάτσα και συνάμα περατζάδα της παλιάς και με λιγοστά αυτοκίνητα Λιοσίων. Ήταν Λιοσίων 202, μεταξύ των οδών Πετροπουλάκη και Λεοντίου Πιλάτου, (όλη η δυτική μεριά του τετραγώνου), ενώ οι εφημερίδες το δίνανε Τρεις Γέφυρες / Λιοσίων. Τηλέφωνο 8317636. Ξεκίνησε θερινό και το 1956 χτίστηκε αυτόνομο κτίριο, θερινό- χειμερινό, «με τυπική διάταξη, εξώστη»,¹⁰³⁶ «και ανοιγόμενη οροφή. Ήταν περίεργο σινεμά, όχι κανονικό με βαριά στέγη, αλλά μ' ένα είδος ελενίτ από πάνω».¹⁰³⁷ Επίσης, με «πλευρικά ανοίγματα».¹⁰³⁸ Όταν έκλεισε, έκλεισε αντίστροφα: πρώτα σταμάτησε να παίζει καλοκαίρια, λίγα χρόνια μετά έκοψε και τους χειμώνες. Άρχισε καταταγμένο στα συνοικιακά, ανέβηκε και έμεινε μέχρι τέλους στα ημικεντρικά, είχε δε 300 θέσεις.¹⁰³⁹ Ενδιαφέρον έχει ότι το 1974, ακολουθώντας το μεταπολιτευτικό συρμό, το γύρισε από τη λαϊκή ταινία χαμηλού επιπέδου και τη σοφτ τσόντα, στη βαριά κουλτούρα, όπως και άλλα σινεμά της εποχής. Είναι προφανές ότι η στροφή του δε φτούρησε.

Το 1955, ιδιοκτήτης είναι ο Βύρων Κουρουγιώτης,¹⁰⁴⁰ της γνωστής οικογένειας των κινηματογραφικών επιχειρηματιών (δες «Απόλλων» Α, «Άτλας»). Ο Λαζαρίδης αναφέρει ως επιχειρηματία το Σμαϊλή, ποδηλατά της Αχαρνών,¹⁰⁴¹ ενώ δυο προφορικές μαρτυρίες «τον Ισμαήλο τον αυτοκινητά». Πρόκειται, φυσικά, για το ίδιο πρόσωπο.¹⁰⁴²

Ο φίλος μου ο Τάκης Μπαστέας, τακτικός θαμώνας, λέει ότι το σινεμά «έπαιζε μυστήρια b-movies». Στον ίδιο οφείλω και την επισήμανση της ταινίας «Τα παιδιά του Κρόνου» (1985) του Γιώργου Κόρρα, όπου βλέπουμε τη «Δώρα» να έχει γίνει πλέον γκαράζ, ενώ διατηρείται ακόμα η ταμπέλα της.¹⁰⁴³ Επόμενο στάδιο μετά το γκαράζ ήταν το αναπόφευκτο σούπερ μάρκετ («Ατλάντικ» στην περίπτωση μας). Τώρα (2009) ο χώρος στεγάζει ένα πρόχειρο συνεργείο που κάνει οξυγονοκόλληση. Δεσπόζει ένα τεράστιο «Ενοικιάζεται»

Κάποιες ταινίες: «Ματωμένο Πάσχα», «Αλίνα», «Τρία κορίτσι θέλουν θάλασσα» εύθυμο Βίβιαν Μπλαϊν, «Ο Αλαντίν και το μαγικό λυχνάρι», «Η εκδίκηση της τσιγγάνας», «Η ζούγκλα εκδικείται» + «Ο λαθρέμπορος και η πριγκίπισσα» (1953), «Η βασίλισσα του Σαββά», «Το νησί του πράσινου δελφινιού» περιπ. Λάνα Τάρνερ, «Μαγκάλα» Ντιλίπ Κουμάρ, «Ιππότης Ντ' Αρτανιάν» + Χονδρός και Λιγνός, «Ο

¹⁰³⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁰³⁷ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη και Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη, συνεντεύξεις

¹⁰³⁸ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁰³⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁰⁴⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁰⁴¹ Λαζαρίδης 85

¹⁰⁴² Νίκος Παρασκευάκος και Νίκος σιδεράς : συνεντεύξεις. Ισμαήλ→ Ισμαήλος/ης → Σμαϊλής.

Κάποιος μακρινός πρόγονος θα πρέπει να ήταν εκχριστιανισθείς μουσουλμάνος.

¹⁰⁴³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη και υπόδειξη

βασιλεύς των τροπικών» (1954), «Χιονισμένα Χριστούγεννα» μουσικό Ντάννυ Καίη, «Καρδιά και ξίφος», «Η ανταρσία μαίνεται» Α. Λαντ, «Κάλλαγκαν» αστυν. Τόνυ Ράιτ, «Σομπρέρο» Βιτ. Γκάσμαν (1955), «Χτύπα ξύλο», «Νανά» εγγρ., «Τρεις εβδομάδες ζωής», «Αίμα και άμμος» έγγρ. περ. Τάυρον Πάουερ, «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Πιάσαμε την καλή», «Το χαμένο Σαββατοκύριακο» (1956), «Ο Αιγύπτιος», «Ο μεγαλοκαρχαρίας», «Η εκδίκησης του σημαδεμένου», «Ο βασιλιάς κι εγώ», «Στο χείλος της κολάσεως», «Κόκκινος μανδύας», «Εναντίον θεών και δαιμόνων» (1957), «Το εισπρακτοράκι», «Μια Ιταλίδα στην Κυψέλη», «Ψιλό γαζί», «Εύα δίχως πέπλο», «Μια γυναίκα δύο άνδρες» (1958), «Ηρωας για το χατήρι σου» Αλεξάντερ, «Τα συντρίμια του έρωτα» δράμα, «Η κόρη του σείχη», «Κατά διαταγήν του Χίτλερ», «Η επανάσταση των μονομάχων», «Ο δράκος του μαύρου μουσείου», «Το νησί των γενναίων», «Ζαν Γκαν, δαίμων των Ινδιών», «Μακριά απ' τον κόσμο», «Πίσω από τα κλειστά παράθυρα» περιπ. ντε Σίκα, «Χαρούμενοι αλήτες» (1959), «Μακριά απ' τον κόσμο», «Ο κατατρεγμένος της Βομβάης» ινδικό, «Μαύροι γίγαντες», «Αντικατάσκοποι εναντίον κατασκόπων», «Τυφλός άγγελος» Χρ. Σύλβα η «πρωταγωνίστρια των δακρύων»¹⁰⁴⁴ (1960), «Δε θα χωρίσουμε ποτέ», «Η γυναίκα του ποταμού», «Ο άρχων του Βορρά», «Η Αλίκη στο ναυτικό», «Ζήσαμε στην αμαρτία» (1961), «Οι τρεις μπατήρηδες», «Ο ένας ήταν προδότης», «Μια αγάπη, δύο κόσμοι», «Οι άσσοι της τράκας», «Η κυρία δε με μέλει», «Ο όρκος μιας αγάπης», «Ατιμασμένη κι εγκαταλελειμμένη» (1962), «Κατηγορούμενος ο έρωτας», «Ο Ιησούς ο Ναζωραίος» θρησκευτικό (Πάσχα γαρ), «Καρτούς», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι», «Διακοπές στην Ελλάδα» (1963), «Ο δρόμος της οργής», «Ένας άνδρας με πυγμή» ελλιν. κωμ., «Χαμένοι στον Αμαζόνιο», «Ο εαυτούλης μου», «Ταρζάν», «Ο δρόμος της οργής» περιπέτεια Αλίντα Βάλι, «Ο ιπότης με τα 100 πρόσωπα» Λεξ Μπάρκερ (1964), «Ένα παιδί χωρίς όνομα», «Χωρίσαμε ένα δελινό», «Ληστεία στο 4^ο τετράγωνο», «Οι 1.000 πειρασμοί του κ. Νόρμαν», «Καυτό αίμα», «Νύχτες στο Τόκιο», «Περσεύς ο αήττητος» (1965), «Πόθοι στον καταραμένο βάλτο», «Αντιός γκρίνγκο», «Το μυστικό των Ίνκας», «Επιχείρησης 1.000 κεραυνών», «Η μοίρα μάς εχώρισε», «Η νεκροκεφαλή εκδικείται», «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Καημοί στη φτωχογειτονιά», «5 Αμερικανοί στο Παρίσι» (1966), «Ο εμποράκος» ελλ.δράμ., «Επτά υπέροχοι επαναστάτες», «Τζέρυ Κότον», «Αν μιλούσε ο άνεμος», «Το όνειρο του Ινδού», «Η κλέφτρα», «Φαραώ», «Τιτανομαχία στο Τομπρούκ», «Ο αρχισιδηρουργός», «Ο,τι λάμπει είναι χρυσός», «Δολοφόνος εξ επαγγέλματος» (1967), «Σκάνδαλα μιας παντρεμένης», «Ο βρυκόλακας», Νέον Έργον, «Ο γίγας της Ασίας», «Σμήνος αυτοκτονίας 402», «Τζέην Έυρ» (1968), «Θεέ μου πόσο σ' αγαπώ», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Κάψτε την Αγγλία», «Η συνάντησις», «Τζιπ, περίπτερο κι αγάπη» (1969), «Ο Δράκουλας βγήκε απ' τον τάφο του», «Κομμάντος», «Μυστική βάση Ζέμπρα» «Η Μεσόγειος φλέγεται», «Επίθεσις γιγαντομάχων», «Ντέιβ Κρόκε» (σικ) (1970), «Παντρεμένοι αλά Γαλλικά», «# μαύροι πάνθηρες», «Ο χασάπης», «Τρεις άσπρες νύχτες», «Ρίο Λόμπο», «Το τραγούδι της Νορβηγίας» (1971), «Η επιστροφή του Σαμπάτα», «Γυάλινο σπίτι», «Η Άννα των 1000 ημερών», «Άνθρωποι εναντίον ανθρώπων», «Επιχείρησης καυτός ήλιος», «Ένας τρελός, τρελός πειρατής» (1972), «Στον ίλιγγο της ακολασίας», «Μπεν Χουρ», «Σεξ, καράτε και αριστοκρατία», «Το κορίτσι του διαβόλου» (1973), «Ο διάβολος σκορπά τη φρίκη», «Το γυμνό κορμί της για δόλωμα», «Εμπόριον της αμαρτίας», «Δοκίμασε και με την γυναίκα μου», «Ο Λένιν τον Οκτώβρη», «Τσε Γκουεβέρα», «Ο άνθρωπος του Πεκίνου», «Η δίκη της

¹⁰⁴⁴ Τα Θεάματα τ. 78, 31.12.1960

Νυρεμβέργης», «Μόργκαν ο τρελός εραστής», «Γουρουνίσια χρόνια» (1974), Νέον έργον (1975).

ΕΨΙΛΟΝ

Εδεν δεξ **Εντεν**

Εδισσων κινηματοφωτόγραφον. Δες **Κινηματοφωτόγραφον**

Εδισσων Θερινό σινεμά στα Πετράλωνα, αγνώστων λοιπών στοιχείων, με την επιπλέον διευκρίνιση «κινηματογράφος» στις εφημερίδες και όχι πολύ φανατική παρουσία στις στήλες των δημοσίων θεαμάτων, το καλοκαίρι του 1928.

Ταινίες: «Οι σωματέμποροι» και «Μορτάκος» (1928).

Εθνικόν Α / **Εθνικόν Θέατρον** δες **Βασιλικόν Θέατρον**

Εθνικόν Β / **Εθνικόν (Σαλόν Ιντεάλ)** (εννοείται: Εθνικόν Θέατρον). Πρόσκαιρη ονομασία του χειμερινού «Ιντεάλ» / «Σαλόν Ιντεάλ» (δες λέξη) της Πανεπιστημίου για λίγους μήνες το 1922 - '23, επειδή το Εθνικό Θέατρο είχε προσκαίρως παίξει νωρίτερα εκεί. Αμέσως μετά ξαναγίνεται «Salon Ideal», και διατηρεί σε παρένθεση το «Εθνικό Θέατρον» / «Εθνικόν»

Ορισμένες ταινίες: «Η εκπεσούσα γυναίκα», «Τα δύο χαμίνια», Δεύτερη εποχή των «Χαμινιών» ορχήστρα Βιεννέζικη, «Η Ατλαντίς!!!!!!» (σικ, άγνωστο γιατί), «Το δράμα Μάγερλινγκ» ορχήστρα Βιεννέζικη, «Ατλαντίς» (σε πολλά μέρη), «Η σονάτα του Κρόυτσερ» του Λ. Τολστόι (1922), «Ένα ρόδον μες τ' αγκάθα» και «Η κόκκινη καρφίτσα του Τσιν Φου Πα» (1923).

Εκάλη Υπαίθριος κινηματογράφος αγνώστων λοιπών στοιχείων, πιθανώς και εκτός Δήμου Αθηναίων, με την ελάχιστη δυνατή παρουσία στις εφημερίδες, του 1922 και μόνο, συνήθως μάλιστα δίχως καν ταινία, με σκέτο το όνομα του σινεμά! Ο τίτλος από μια μυθολογική κυρία, που υποδέχτηκε φιλόξενα το Θησέα, δίνοντας αργότερα τ' όνομά της σε έναν αρχαίο αθηναϊκό δήμο.¹⁰⁴⁵ (Εννοείται ότι το σινεμά αποκλείεται να βρισκόταν στη σημερινή Εκάλη, φέουδο λύκων και αλεπούδων εκείνα τα χρόνια. Ούτε καν η «Μπομπονιέρα» και η «Χλόη» της Κηφισιάς καλά καλά δεν είχαν ανοίξει ακόμα).

Πρόγραμμα: απλή αναφορά του σινεμά (πολλές φορές) και «Ο πύργος του ψεύδους» (1922).

Εκθεσις / **Εκθεσις Ζαππείου** / **Γαλλική Έκθεσις Ζαππείου** / **Ζάππειον Β**. Θερινό και αργότερα χειμερινό – θερινό σινεμά Α' προβολής, που λειτούργησε ακανόνιστα στο χώρο του Ζαππείου Μεγάρου (για την ονομασία και το ιστορικό του κτιρίου, δες υποσημείωση στο «Ζάππειον»). Ξεκίνησε τουλάχιστον το 1928 ως θερινό, χάθηκε, ξαναεμφανίστηκε το 1933 ως χειμερινό, με εναλλασσόμενο πρόγραμμα δωρεάν ταινιών σχετικών με την έκθεση προϊόντων. Από τον επόμενο χρόνο έγινε κανονικός κινηματογράφος με μάλλον αστική φυσιογνωμία, παίζοντας συνήθως χειμώνα καλοκαίρι. Τελευταία φορά έπαιξε σα χειμερινό τη σεζόν 1939-1940. Τον Απρίλη του 1941 το Ζάππειο επιτάχτηκε από τους Γερμανούς.

Στις εφημερίδες πρωτοεμφανίστηκε ως «Γαλλική Έκθεσις Ζαππείου» (όντως στο πλαίσιο μιας έκθεσης γαλλικών προϊόντων), μετά έγινε «Ζάππειον», μετά «Έκθεσις Ζαππείου» και τελικά «Έκθεσις» σκέτο. Σημειώνεται δε στις εφημερίδες το θερινό ως «Έκθεσις» (Περιστύλιον)», ότι δηλαδή λειτουργεί στο κυκλικό αίθριο, και το

¹⁰⁴⁵ Πάπε, Α' 898

χειμερινό ως «Ζάππειον (Εστεγασμένη αίθουσα)», αφού λειτουργεί στη μεγάλη κεντρική αίθουσα (δες τη δεύτερη από τις διαφημίσεις που ακολουθούνε). Το ίδιο το σινεμά, στις διαφημίσεις του, αυτοαποκαλείται κατά βάση «Εκθεσις» χειμώνα – καλοκαίρι. Λογικό, αφού τα πρώτα χρόνια κάνει τις προβολές του υποστηρικτικά προς το ζαππειικό εκθεσιακό χώρο. Παράδειγμα: το 1934, γράφει διευκρινιστικά: «Διαρκής Έκθεσις Ελληνικών προϊόντων»¹⁰⁴⁶
Εναλλάσσονταν και με Θέατρο. Ας πούμε, το 1934 ξεκίνησε το καλοκαίρι σαν θέατρο, αλλά μετά το γύρισε:

Μόνο Σήμερα και αύριον
Θα προβληθή με υπέροχον μουσικήν
απόδοσιν Η ΘΕΣΠΕΣΙΑ
ΣΕΡΕΝΑΤΑ ΣΟΥΜΠΕΡΤ
στο μεγαλοπρεπές και αριστοκρατικόν
περιστύλιον του Ζαπείου¹⁰⁴⁷

Ειδικές παιδικές προβολές τις Πέμπτες. Να μια, δίχως αναφορά προγράμματος:

Αύριον **Πέμπτην**
η 5^η κινηματογραφική παράστασις
ΜΕΓΑΡΟΝ ΖΑΠΠΕΙΟΝ
ώρα 8.30 μ.μ. Γενική είσοδος δρ. 5
¹⁰⁴⁸

Και μια στον αντίποδα της προηγούμενης, ελαφρώς βαρυφορτωμένη:

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΑΠΠΕΙΟΥ
Αύριον Πέμπτην Έναρξις του ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ, εις την πολυτελή κεντρικήν
αίθουσαν θερμαινομένην με καλοριφέρ και με
ηλεκτρικούς ανεμιστήρας απολυμαινομένην. Με
ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΝΟΝ ΜΕΓΑΛΟΝ ΕΡΤΟΝ
ΤΟ ΚΑΜΠΑΡΕ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ
είναι το έργον που εθαυμάσθη δια την υπόθεσίν του και
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ
ΝΤΟΛΟΡΕΣ ΝΤΕΛ ΡΙΟ και η **ΦΡΑΝΣΙΣ**
και ο 'τρελός τραγουδιστής' **ΑΛ ΤΖΟΛΣΟΝ**
Εκτός προγράμματος τα νέα Φοξ Μούβιτον Νιούς.
Τιμαί Πλατεία 10 δρ, εξώστης και φουαγιέ δρ. 8
Με δικαίωμα επισκέψεως της Εκθέσεως.
Έναρξις 4-12 μ.μ. καθ' εκάστην. Αλλαγή προγράμματος
εκάστην Δευτέραν και Πέμπτην
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Αι κατά Πέμπτην καθιερωθείσαι ειδικαί παιδικαί
παραστάσεις, αι αποκληθείσαι **Η ΧΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**,
απεφασίσθη όπως εξακολουθήσουν και κατά τον χειμώνα
κατά Κυριακήν πρωί, ώραν 11 π.μ. και με γενικήν είσοδον
μεγάλων και μικρών δρ. 5. Θα είνε η καλλιτέρα
ψυχαγωγία που θα δώσουν οι γονεΐς στα μικρά παιδιά.¹⁰⁴⁹

¹⁰⁴⁶ Νέος Κόσμος 25.03.1934

¹⁰⁴⁷ Έθνος 29.08.1934

¹⁰⁴⁸ Έθνος 11.07.1934

¹⁰⁴⁹ Έθνος 13.11.1935

Άλλη:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

Εις το μεγαλοπρεπές και δροσερώτατον περιστύλιον
του Ζαππείου Μεγάρου, σήμεραν

Η ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Η μεγάλη επιτυχία της χειμερινής περιόδου
με την μεγαλειότεραν σοπράνο του κόσμου και τους
ΣΕΚΕ ΣΑΚΑΛ και ΠΑΟΥΛ ΧΑΡΤΜΑΝ.

Καθ' εκάστην ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 8.30 μ.μ. ΕΣΠΕΡΙΝΗ
10.30 μ.μ.¹⁰⁵⁰

Είπαμε λοιπόν ότι η θερινή «Εκθεσις» λειτουργούσε στο αίθριο του περιστυλίου. Εγώ όμως ήθελα να βρω και σε ποια αίθουσα στο «Ζάππειο» λειτουργούσε το χειμερινό. Έτσι, επισκέφτηκα τα γραφεία του μεγάρου το Γενάρη του 2007. Τρεις ευγενικές κυρίες μού λένε ότι δεν υπάρχουν προγράμματα του κινηματογράφου, ότι δεν έχουν ακούσει ποτέ τίποτα για κινηματογράφο στο «Ζάππειο» (ούτε χειμερινό, ούτε θερινό), ότι δε φυλάσσονται αρχεία δραστηριότητας και εκδηλώσεων στο χώρο και ότι τα μόνα που υπάρχουν είναι τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, που όμως «σίγουρα» δε λένε τίποτα για σινεμά. Εξάλλου και τα πρακτικά έχουν ερευνηθεί από τον κ. Σκιαδά, που είναι δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο Αθηναίων, οπότε τι να βρω εγώ; Αν επιμένω, ας κάνω μια αίτηση κλπ κλπ, αλλά αποκλείεται, θ' απορριφθεί, τζάμπα ο κόπος μου, έτσι κι αλλιώς δε θα βρεθεί τίποτα, αφού ο κ. Σκιαδάς δε βρήκε τίποτα, σιγά μη βρω εγώ. Εννοείται λοιπόν ότι δεν επιμένω- οι αιτήσεις μού φέρνουν στο νου δημόσια και παραδημόσια, κι από κοντά τα χαρτόσημα και οι μονιμότητες και οι αργομισθίες και τα εφάπαξ και οι εθελούσιές τους και βγάζω σπυράκια- εξάλλου «τα πρακτικά έχουν ερευνηθεί». Άρα χαιρετάω και φεύγω.

Κάποιες ταινίες: «Η καταστροφή της Κορίνθου» (=σεισμοί της εποχής), «Η εξερεύνησις της κεντρίας Αφρικής» (1928), Δωρεάν ζουρνάλ + τοπεία (σικ)+ κωμωδία + ελληνικά τοπεία (σικ) + βιομηχανικά ταινία (1933), «Το λαχείον του διαβόλου», «Καβαλκάτ», «Το τραγούδι του Δουνάβεως» του Στράους, «Τα χείλη μου προδίδουν», Μίκυ μάους + επίκαιρα, «Διαγωγή μηδέν» (1934), «Μία επίσκεψις το βράδυ», «Η φίλη της Αυτού Εξοχότητος», «Το ερωτικό ρομάντζο», «Δάκρυα βασιλίσσης», «Δικτάτωρ του παραδείσου», «Ο λοχαγός των κοζάκων», «Το καμπαρέ των ονείρων», «Στα χαρακώματα» (1935), «Διπλό ρομάντσο», «Λευκό φορτίο», «Πόθος», «Δαυίδ Κόππερφιλδ», «Μυστηριώδης νήσος», «Άστατη γυναίκα», «Φωνή χωρίς πρόσωπο», «Καλικάντζαροι», «Κάστα ντίβα», «Ο τελευταίος έρωσ του Σούμπερτ», «Το πλήρωμα» (1936), «Κλεοπάτρα», «Φτωχό πλουσιοκόριτσο», «Αποχαιρετισμός στη σημαία», «Σονάτα Κρόντσερ», «Γκαρσόν», «Κορυδαλλός», «Καράγκα», «Μια νύχτα στο Δούναβι» (1937), «Νύχτες φωτιάς», «Τα νεανικά χρόνια της βασίλισσας Βικτωρίας», «Το ρομάντζο του ιπποδρομίου», «Έχω δικαίωμα να ζήσω», «Ματία [σικ] Πασκάλ», «Ο αγγελιοφόρος», Διάφορα κουλτούρ φιλμ (σικ), «Σόδομα και Γόμορα», «Κρυφός έρωσ», «Σκιπίων ο Αφρικανός», «Εθελονταί του θανάτου» (1938), «Μικρά λαθρεπιβάτις», «Η λευκή γυναίκα του μαχαραγιά», «Δεν θα λησμονήσω ποτέ», «Αδριανή Λεκουβρέρ», «Συναγερμός στη Μεσόγειο», «Μανεκέν» Τζόαν Κράουφορ (σικ), «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Δος μου την καρδιά σου» (1939), «Λουλούδια από τη Νίκαια», «Ανάμεσα στη Θύελλα», «Ορατότης

¹⁰⁵⁰ Έθνος 20.07.1934

μηδέν», «Δεν έπρεπε να σ' αγαπήσω», «Μίστερ Φλω» και «1.000 κορίτσια στο ρυθμό της τζαζ» (1940).

Εκλαίρ **A** Το «Πανελλήνιον» **B** (δες λέξη) της οδού Πανεπιστημίου και Προαστίου (=Μπενάκη) σε μερικές εφημερίδες, το 1915. Παράλληλα άλλες γράφανε «Εκλαίρ (Πανελλήνιον)» και άλλες σκέτο «Πανελλήνιον» κι άλλες «Πανελλήνιον (Εκλαίρ)»! Από το όνομα του (πιθανώς περιοδεύοντος) γαλλικού κινηματογράφου που είχε έρθει. Η σαφέστερη συσχετισμένη καταγραφή: «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ (Μέγας κινηματογράφος ΕΚΛΑΙΡ)».¹⁰⁵¹

Ενδεικτικά φιλμ: Σήμερα το αριστούργημα της Κοπεγχάγης «Ο Φυλάντερ [σικ] και ο Σατανάς» εις 5 μέρη, «Το χρήμα και την καρδιά μου» με τον Ψυλάντερ, «Η φονεύουσα ευτυχία» με την Βέττυ Νάνσεν + «Τα ευζωνάκια μας εις τα στενά της Κρέσνας», Θρίαμβος σήμερα με την Άστα Νίελσεν εις την «Φωτιά», «Ο κόμης Ζάρκα» με τον Άγκερχολμ, Η Άστα Νίελσεν και το αστυνομικόν «Ο κατάσκοπος», «Η κλοπή της τραπέζης» + «Η υπνοβάτις» και «Ματωμένο υπόδημα» (1915).

Εκλαίρ **B** Θερινός κινηματογράφος της οδού Αχαρνών, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που εμφανίζεται μόνο το καλοκαίρι του 1924. Αποκλειστική πηγή, ένα αλιεύμα του Πατέρα: «Δροσόλουστος κινηματογράφος. Το εναρκτήριο έργο του ήτο 'Μία δίκη'... με τίτλους του οίκου Βρατσάνου, και μία κωμωδία με τον Αρμπούκλ Γιότυ. Η επιχείρησις ανήκει εις τον Κον Σπέντζον».¹⁰⁵²

Φιλμ άπαξ: «Μία δίκη».

Εκλαίρ (Πανελλήνιον) δες **Εκλαίρ** **A**

Εκράν **A** Σύγχρονος υπαίθριος κινηματογράφος στο κέντρο της Αθήνας, με έναρξη το κρίσιμο 1969, διατηρητέος ως χρήση από το ΥΠΕΧΩΔΕ και σταθερά βελτιούμενος ως χώρος και ως ποιότητα ταινιών. Η ονομασία σημαίνει οθόνη γαλλιστί. Βρίσκεται Ζωναρά 5 και Αγαπίου, στα Παναθήναια, με τηλέφωνα 6461895, 6461890, 2106461895. Στις εφημερίδες εμφανίζεται / τ. Ζωοδ. Πηγής / τ. Ζ. Πηγής προς Λεωφ. Αλεξάνδρας / Παναθήναια.¹⁰⁵³

Ξεκίνησε ως ημικεντρικός, ανέβηκε σύντομα στην Α' προβολή και έμεινε εκεί. Ήταν ένα σινεμά της σειράς με ταινίες γειτονιάς, δακρύβρεχτες και/ή ελληνικές, ώσπου το καλοκαίρι της μεταπολίτευσης (1974), ακολουθώντας το συρμό, δήλωσε «σινέ τέχνης». Η διαφορά με τόσα άλλα που κάνανε το ίδιο είναι ότι τούτο δω επέμεινε, το κράτησε, του κάθησε, και συνεπώς δικαιώθηκε ως σινεφίλ. Έχει την αρχιτεκτονική ιδιομορφία η είσοδός του να είναι στη γωνία των δύο δρόμων που το ορίζουνε, σε φάλτσο, και η μηχανή προβολής είναι από πάνω, στο κτίριο της εισόδου, όπου άλλωστε και το μπαρ. Σχεδόν τυπική διάταξη, η οθόνη είναι παράλληλη με την Αγαπίου και κάθετη προς τη Ζωναρά. Εξαιρετικός κήπος, πάρα πολύ πράσινο, πλατεία σε σχήμα δύο εφαπτόμενων παραλληλογραμμών που σχηματίζουνε ένα «Γ», άνεση, μπαρ, τραπεζάκια, στοιχειώδης ημεξώστης. Περιφέρονται και γατούλες, νομίζω όχι μόνο του σινεμά αλλά εν γένει, τρελές κι αδέσποτες. Ένα καλοκαιρινό

¹⁰⁵¹ Χρόνος, σε όλα τα αρχικά φύλλα του 1915

¹⁰⁵² Κινηματογραφικός Αστήρ 22.06.1924, σε Πατέρας 149. Κανένα από τα δύο αυτά «Εκλαίρ» δεν θα πρέπει να συγχέεται με ένα άλλο σινεμά «Εκλαίρ», πολύ γνωστότερο και νεότερο, που είχε από κάτω του το 4^ο Δημοτικό της Καισαριανής, ένα σχολείο που γι' αυτό το λόγο όλοι «Εκλαίρ» το έλεγαν.

¹⁰⁵³ Το Βήμα 19.05.2006. Αλλά τα ίδια τα «Παναθήναια», «Τέρμα Μαυρομιχάλη» στο ίδιο φύλλο

βράδυ του 2012, η κ. Ιουλία Κατριβάνου μού είπε: «Το σινεμά το ίδρυσε ο άντρας μου ο Βασίλης μ' ένα συνέταιρο. Ο άντρας μου γρήγορα εξαγόρασε το μερίδιο του συνέταιρου και το σινεμά έμινε σε μας. Παλιά κάναμε μέχρι και δεκαπλάσια εισιτήρια από ό,τι σήμερα. Περνούσε από δω η συγκοινωνία του Γκύζη, υπήρχε η στάση δίπλα μας, πολύς κόσμος. Ουρές, όρθιοι. Τώρα ο άντρας μου έχει πεθάνει, αλλά το σινεμά συνεχίζει. Η διοκτησία του οικοπέδου προσπάθησε να μας διώξει, δε γίνεται όμως, μόνο σινεμά μπορεί να είναι εδώ. Έχουν γραφτεί και δυο τραγούδια για το 'Εκράν', του Κραουνάκη και του Καζούλη. Το πρώτο το 'χω ακούσει πολλές φορές στο ραδιόφωνο, το δεύτερο μου το 'φερε ένα βράδυ και μου τα 'άφησε ο ίδιος ο Καζούλης. Μετά το άκουσα κιόλας».¹⁰⁵⁴ Στο εισιτήριο εμφανίζεται ιδιοκτήτρια η Ιουλία Βασ. Κατριβάνου (δες και «Σινέ Μοντ»)

Το «Εκράν» είναι πολύ αγαπημένο μου σινεμά, έχω δει εδώ δεκάδες ταινίες. Ενδεικτικά: «Στάσου πλάι μου», «Η γκαρσονιέρα», πολύς Βάιντα, πολύ γουέστερν, «Αποστροφή», ποικίλοι αδερφοί Μαρξ, «Τα χιόνια του Κιλιμάντζαρο» κλπ.

Ορισμένα φιλμ: «Αντίο αγάπη μου» (παρθενικό φιλμ),¹⁰⁵⁵ «Οι καλοί συγχωρούν, εγώ εκδικούμαι», «Ένας ιππότης για τη Βασούλα» (1969), «Το λιοντάρι του χειμώνα», «Δεσποινίς διευθυντής», «Πριν έλθει ο χειμώνας» (1970), «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Αγωνία», «Διακοπές στο Βιετνάμ» (1971), «Αγάπη μου παλιόγρια», «Παριζιάννα», «Κάτι να καίη» (1972), «Ο γίγας της Κυψέλης», «Ο Θόδωρος και το δίκαννο» (1973), «Κάποτε, κάποια μέρα», «Η στρατηγική της αράχνης», «Μπίλνι ο ψεύτης» (1974), «Άγριος είναι ο άνεμος», «Η σάρκα», «Φιντέλ Η επανάσταση συνεχίζεται» (1975), «Βιριδιάννα» του Μπουνιουέλ, «Οι νύχτες της Καμπίρια» (1976), Εβδομάδα κλασικού γουέστερν, «Ηρωες μετά τη μάχη» του Βάιντα, «Μαρκησία της Ο» (1977), «Ο άνδρας π' [σικ] αγαπούσε τις γυναίκες», «Η Αλίκη δεν μένει πια εδώ», «Αλέξης Ζορμπάς» (1978), «Άγριες φράουλες», «Κουρδιστό πορτοκάλι» (1979), «Το μωρό της Ρόζμαρι», «Υπόθεση Παραντάν», «Νοτόριους», «Η σειρήνα του Μισισσιπή» (1980), «Ο κλόουν» του Φελλίνι, «Στέλλα», «Εγκλημα χωρίς δολοφόνο» (1981), «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Το δεκαήμερο», «Το εργοστάσιο» (1982), «Ντίβα», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα», «Οι ξεγραμμένοι» Ντ. Χόπερ, «Ο ταξιτζής» (1983), «Τζουλιέτα των πνευμάτων» Φελίνι, «Καγκεμούσα, ο ίσκιος του πολεμιστή» Κουροσάβα, «Το στίγμα του κολασμένου» (1984), «Η γυναίκα του σταθμάρχη» Φασμπίντερ, «Τρίτη γενεά», «Ο ατσίδας του Μπρόντγουάι», «Ο Ροζ Πάνθηρ ξαναχτυπά» Πήτερ Σέλλερς (1985), «Σουβλίστε τους!», «Δύο τρελοί παραγωγοί», «Εφιάλτες από το παρελθόν» (1986), «Τα μυστήρια του οργανισμού», «Μόνα Λίζα», «Ακρότητες» (1987), «Μπλε βελούδο», «Διαβολική χήρα», «Λόλα», «Η λέσχη της απάτης», «Οι καταραμένοι» (1988), «Επικίνδυνη Δευτέρα», «Επικίνδυνες σχέσεις» (1989), «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Αγάπη μου συρρίκνωσα τα παιδιά», «Τρελό γουίκ εντ στου Μπέρνι» (1990), «Φλερτάροντας τη ζωή», «Βρώμικες υποθέσεις», «Αόρατος εραστής» (1991), «Ακρωτήρι του φόβου», «Φράνκι και Τζόνι» (1992), «Μια νύχτα στον κόσμο», «Παρακαλώ γυναίκες μην κλαίτε», «Νέα γυναίκα, μόνη, ψάχνει» (1993), «Άγρυπνος στο Σιάτλ», «Τα χρόνια της αθωότητας», «Κυρία Ντάτφαϊρ», «Μαγεμένος Απρίλης» (1994), «Κορίνα, Κορίνα», «Το τέρας», «Γυμνός», «Τέσσερις γάμοι και μια κηδεία», «Οι δεσποινίδες της Μονμάρτης» (1995), «Το άλικο γράμμα», «Ευδοκία», «Συνήθεις ύποπτοι», «Trainspotting» (1996), «Albino Alligator», «Το τραγούδι της Κάρλα», «Ο έρωτας

¹⁰⁵⁴ Ιουλία Κατριβάνου, συνέντευξη

¹⁰⁵⁵ Τα Νέα, 07.06.1969

βλάπτει σοβαρά την υγεία» (1997), «Βαθύ κόκκινο», «Συμφωνία με τον διάβολο», «Ο έρωτας πεθαίνει στο Λονγκ Άιλαντ», «Ένα ψάρι στ' όνειρό μου» (1998), «Sitcom», «Υψωμα 33» + «Η γέφυρα» + «Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η γιαγιά μου», «Tango», «Torrente: το κουλό χέρι του νόμου» (1999), «Στην παγίδα του νόμου», «Π», «Συλλάβετε τον Κάρτερ», «Θέα στον ωκεανό» (2000), «Cecil 8, Demented και γ... το Χόλιγουντ», «Ρέκβιεμ για ένα όνειρο», «Μαλένα» (2001), «Η κατάρα του πράσινου σκορπιού», «Σάρλοτ Γκρέι», «Τανγκί» (2002), «Άκρως εμπιστευτικό», «Δύσκολοι αποχαιρετισμοί: Ο μπαμπάς μου», «Λίλια για πάντα», «Θεϊκή παρέμβαση» (2003), «Ο ροζ πάνθηρας ξαναχτυπά», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρα», «Τοπ Καπί» (2004), «Αποστροφή», «Κατά λάθος ...εραστής», «Το μυστικό της γέφυρας» (2005), «Τσίου», «Λέγε με Κιούμπρικ», «Η καλύτερη παρέα», «Μια νύχτα στην Καζαμπλάνκα» (2006), «Uranya», «Η Πολίν στην παραλία», «Half Nelson», «Περιμένοντας στη Νέα Υόρκη» (2007), «Valse sentimentale», «Τα τραγούδια της αγάπης», «Το ακλόνητο άλλοθι», «Το πρόσωπο ενός άλλου» (2008), «Συννεφιάς με λιακάδα», «Gran Torino», «Δύο έρωτες», «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Σφραγισμένα χείλη» (2009), «Ξέστρωτα κρεβάτια», «Ο πατέρας των παιδιών μου» «Ο μικρός Νικόλας», «Ο τρελός Πιρό», «Ο μεγάλος ύπνος» (2010), «Πώς να κλέψετε ένα εκατομμύριο δολάρια», «Η γυναίκα της ζωής μου», «Αφεντικά για σκότωμα», «Θα συναντήσεις έναν ψηλό, μελαχρινό άντρα», «Με κομμένη την ανάσα» (2011), «Κυνηγοί κεφαλών», «Τα χιόνια του Κιλιμάντζαρο», «Επιστροφή στον έρωτα», «Το βαθύ μπλε του έρωτα», «Ούτε στον εχθρό μου», «Οι απόγονοι» (2012), «Σώμα με σώμα», «Δύο για το δρόμο», «Το μερίδιο των αγγέλων», «Μια νύχτα στην όπερα», «Το κυνήγι» και «Οι ευνοούμενοι του φεγγαριού» (2013).

Εκράν Β. Δες **Αρτ Εκράν**

Εκτωρ Μεταπολεμικό υπαίθριο σινεμά της Γούβας, «πρώην θέατρο Νταίζη»,¹⁰⁵⁶ συνοικιακό και κατά την κατηγοριοποίηση και κατά στις ταινίες του. Σπάνια περίπτωση αρσενικού ονόματος (και μάλιστα από τον αγαπημένο μου ήρωα της Ιλιάδας και όλης της αρχαίας γραμματείας). Έπαιξε το διάστημα 1955-1972, βρισκόταν Φιλολάου 181 και οι εφημερίδες το δίνανε Γούβα / Άγιος Αρτέμιος. Τα τελευταία χρόνια είναι βενζινάδικο BP.

Τον εντοπισμό χρωστάω στο φίλο μου Φώτη Καψοκέφαλο, ο οποίος και λέει: «ήταν πολύ μεγάλο και μάζευε πολύ κόσμο, όταν σχόλαγε δε μπορούσες να περάσεις απ' τον κόσμο που έβγαινε, μερικές φορές έκλεινε ο δρόμος».¹⁰⁵⁷ Ο ίδιος βρήκε, που το φίλο του Δημήτρη Λουδάρο, ο οποίος επιβεβαίωσε τη διάταξη δεν ήταν τυπική, αφού το σινεμά αναπτυσσόταν κατά μήκος της Φιλολάου: «η είσοδος βρισκόταν στο πίσω δεξιό μέρος της πλατείας και η οθόνη ήταν κάθετη στο δρόμο, προς την κατηφόρα και τη Βουλιαγμένης».¹⁰⁵⁸

Μερικές ταινίες: «Ο διαρρήκτης του Λος Άντζελες» αστυν. Τζόζεφ Κόττεν, «Ο κύριος Ριπούα», «Ο χιτών», «Ο πόλεμος των δύο κόσμων» Ανν Ρόμπινσον, «Τα χείλη μου στάζουν αίμα», «Ιππότες της κολάσεως» (1955), «Μεγάλες στιγμές», «Ιππότες της κολάσεως» περιπ., «Το συνδικάτο των παρανόμων», «Δούκισσα των παρανόμων», «Δεν θα χωρίσουμε ποτέ» (1956), «Εφοδος», «Πίσω από τον

¹⁰⁵⁶ <http://cinemahellas.wordpress.com>

¹⁰⁵⁷ Φώτης Καψοκέφαλος, συνέντευξη

¹⁰⁵⁸ Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

καθρέπτη», «Πρωτευουσιάνικες περιπέτειες», «Το σπίτι του πουλημένου έρωτα» (1957), «Έχει θείο το κορίτσι», «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά», «Χαρά, τραγούδι και ροκ», «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Επαναστάται των Ινδιών» (1958), «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Δραπέτευσις στην [σικ] Ιαπωνία», «Το κορίτσι της αμαρτίας», «Το караβάνι των απόκληρων», «Δαυίδ και Βησθαβεέ», «Αστέρω» (1959), «Θυσιάστηκα για το παιδί μου» δράμα Χριστίνα Σύλβα, «Χωρίς εσένα δε μπορώ να ζήσω», «Τα παλληκάρια πεθαίνουν όρθια», «Αντίο ζωή» (1960), «Ζητείται ψεύτης», «Διακοπές στη Νεάπολι», «Η μπαλλάντα ενός στρατιώτου», «Άννα Ροδίτη» ελλην., «Στρατιώτης χωρίς στολή» (1961), «Ο ήλιος δεν ανέτειλε γι' αυτούς», «Άγρια νειάτα» περιπ. Μπ. Λάνκαστερ, «Αντίο για πάντα» δράμα Πέρκινς, «Αλλοίμονο στους νέους», «Το ξύλο βγήκε απ' τον Παράδεισο», «Ο τελευταίος των Κυκλώπων» (1962), «Μάνα κάνε κουράγιο», «Ηρωικό κορόιδο», «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής», «Ο δολοφόνος τη βρήκε στο λουτρό της», «Χαμένα όνειρα», «Ο 9^{ος} κύκλος» ρωσικό, «Οι δοσατζήδες» (1963), «Ματωμένοι ορίζοντες», «Ιούλιος Καίσαρ», «Ναυμαχία στη Βόρειο Θάλασσα», «Οι κληρονόμοι», «Αγάπη ποτισμένη με δάκρυα» (1964), «Αφήστε με να ζήσω» ελλην. δράμα, «Άπονη ζωή», «Αυτοί που νίκησαν τη μοίρα», «Τα σαράντα παλληκάρια» ελλην., «Ένας τρελός, τρελός κόσμος» (1965), «Η μεγάλη ληστεία του καζίνο», «Είμαι μια δυστυχισμένη» ελλην. δράμ., «Το μυστικό της λιμουζίνας», «Οι γαμπροί της ευτυχίας» ελ. κωμ., «Ο χαρτοπαίκτης», «Η κοιλιά των κεραυνών» (1966), «Δύο σαμουράι κι 100 γκέισες», «Δολοφόνος εξ επαγγέλματος», «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Αριζόνα κολτ» (1967), «Ριντερά» μουσ., «Πειραιάς, ώρα 7.30», «Καταραμένη αγάπη» ελλην., «Ο αχόρταγος» (1968), «Επίθεσις θανάτου στο οχυρό του Χίτλερ», «Ντετέκτιβ», «Ένα ασύλληπτο κορόιδο», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Το γλυκό κορμί της Ντέμπορα» (1969), «Το καταραμένο πιστόλι του Ρίνγκο», «Επίσημη αγαπημένη», «Το νυφοπάζαρο», «Στον ίσκιο του θεού», «Φράνκο Τσίτσο και ντόλτσε βίτα», «Κόκκινος κύκλος» (1970), «Όσο αγάπησα τόσο πόνεσα», «Η Μεσόγειος φλέγεται», «Φράνκο, Τσίτσο και ντόλτσε βίτα», «Οι ακατανίκητοι», «Ένα αγόρι αλλιώτικο απ' τ' άλλα» (1971), «Όργια του Δράκουλα», «Μια Ιταλίδα στη Ν. Υόρκη», «Ο Μανωλιός στην Ευρώπη», «Ο παπάς παντρεύεται» και «Σαφτ, ο μαύρος πάνθηρας» (1972).

Ελενα Υπαίθριο, ολιγόζωο και ποιοτικά αντιφατικό σινεμά της Κυψέλης (το τελευταίο αυτό έγραφαν και οι εφημερίδες). Ήταν Αγίου Μελετίου 6, λίγο πριν την εκβολή της στην οδό Κυψέλης, με τηλέφωνο 8833100. Άρχισε το καλοκαίρι του 1969 ως σινεμά Α' προβολής και έκλεισε το 1975 ως Α'-Β'.

Ποτέ δεν πήγα στην «Ελενα», δε θυμόμουν καν τ' όνομά της. Παιδεύτηκα στην στην Κυψέλη, δεν την ξέρανε, γιατί έζησε λίγο. Κάποια περαστική κοκκινομάλλα, μπροστά στην τότε εγκαταλειμμένη Αγορά της Κυψέλης, μού είπε τελικά: «Πρώτα Αγίου Μελετίου ψηλά, προς Κυψέλης, κάπου εκεί ήτανε». Τον ακριβή εντοπισμό τη χρωστάω σ' ένα κύρο κάποιας ηλικίας, που κατοικεί (2002) σε μια προπολεμική πολυκατοικία απέναντι από το οικοπέδο της «Ελενας». Ο ίδιος μου είπε ότι το όποιος έμπαινε στο σινεμά, είχε την οθόνη φάτσα =τυπική διάταξη).¹⁰⁵⁹ Αρκετά αργότερα, όπως πολλές φορές συνέβη σ' αυτή την έρευνα, εντόπισα τη σχετική διαφήμιση που θα με είχε γλιτώσει από κάμποση ταλαιπωρία:

Ο νέος κινηματογράφος

ΕΛΕΝΑ

¹⁰⁵⁹ Ανώνυμος γείτονας απέναντι από την πρώην «Ελενα», συνέντευξη

Αγ. Μελετίου 6 Κυψέλη

LA STRADA¹⁰⁶⁰

Αργότερα, επίσης, ανακάλυψα τη χρυσή πηγή που λέγεται Αντώνης Στεργιάκης, που μου είπε: «Το οικόπεδο ανήκε στους Εφραίμογλου και Στύλογλου. Έφυγε ο επιχειρηματίας του κινηματογράφου και οι ιδιοκτήτες έχτισαν την πολυκατοικία με το σούπερ μάρκετ. Το σινεμά δεν ήταν και μεγάλο»¹⁰⁶¹ (σήμερα έχει γίνει «Σκλαβενίτης»).

Όσον αφορά τις ταινίες, η κύμανσή τους εκτείνεται από το πιο c monie μέχρι την πιο υψηλή ποιότητα, όχι μόνο από χρονιά σε χρονιά (κάτι που δικαιολογείται, λόγω αλλαγής στην πολιτική του σινεμά), μα και μέσα στο ίδιο καλοκαίρι. Η ως άνω κύμανση μπορεί να σπάσει τα νεύρα κάθε ταξινομητικά δογματικού ερευνητή. Δεν είμαι ταξινομητικά δογματικός ερευνητής. Προτιμώ συνήθως να καταγράφω παρά να ερμηνεύω (ή, όπως το είχε θέσει κάποτε μια ψυχή: «Δημήτρη, έχεις πρόβλημα με την επαγωγική σκέψη»).

Μερικές ταινίες: «Λα στράντα», «Το κανόνι και τ' αηδόνι», «Γρήγορος σαν αστραπή, βίαιος σαν καταιγίδα», «Σκότωνε τρελούς, πλήρωνε τζερεμέδες» (1969), «Ο σκληρός τιμωρός», «Κι ο ουρανός έσταξε αίμα», «Η εκδίκησής μου είναι κεραυνός», «Οι διακοπές του κυρίου Ουλώ», «Έρχονται οι Ρώσοι» (1970), «Οι καταραμένοι», «Ορφéo Νέγκρο», «Η μάχη του ποταμού Νερέτβα», «Μια κραυγή μέσα στη νύχτα», «Κατάσκοπος του Λονδίνου», «Η στρατιά των ζωντανών νεκρών», «Γυναίκα με αυτοκίνητο» (1971), «Γυμνό δόλωμα της μαφίας», «Ένας υπέροχος απατεώνας», «Η αντίθεση», «Ένα ζευγάρι μοναδικό», «Τρεις λοχίαι» (1972), «Στην κοιλάδα με τις κούκλες», «Η επιστροφή του Σαμπάτα», «Ο Γκούφυ Ολυμπιονίκης», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών» (1973), «Τρινιτά ο άνθρωπος από την Ανατολή», «Ο λόφος της τιμωρίας», «Το κόλπο», «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα», «Η ανατίναξις», «Δυο ατσίδες στην Ιντερπόλ», «Η μπαλλάντα ενός κατασκόπου» (1974), «Ο γάτος με τις 9 ουρές», «10 μικροί Ινδιάνοι», «Ο αρχιμάγειρος του Γκραντ Οτέλ», «Δραπέτης δίχως άσυλο», «Ο γκρουπιέρης» και «Η παγίδα των λύκων» (1975).

Ελίτ Αχανές σινεμά όλων των εποχών (συρόμενη στέγη), με 1.300 καθίσματα,¹⁰⁶² επί της Πειραιώς 117 και Ευρυσθέως, τηλ. 567070. Οι εφημερίδες το γράφανε Καμπά / Στάση Καμπά / Γκάζι / Κάτω Πετράλωνα / Πειραιώς- ουσιαστικά ήτανε στην περιοχή Καμπά. Διάταξη μη τυπική: είσοδος – διάδρομος επί της Πειραιώς (με δυο μεγάλα μαγαζιά εκατέρωθεν), ενώ η κυρίως αίθουσα παράλληλη με τη λεωφόρο, με τη μηχανη προβολής προς την Αθήνα και την οθόνη προς τον Πειραιά (ο τοίχος πίσω από την οθόνη αποτελεί τη ράχη του σινεμά προς την οδό Ευρυσθέως). Ξεκίνησε το Φλεβάρη του 1964 και έκλεισε μάλλον το 1988. Αν και κατά καιρούς κατατασσόταν με σε όλες τις κατηγορίες προβολών (έκλεισε ως Α'), η σταθερά πτωτική πορεία του «Ελίτ», αποτυπώνεται πολύ καλά στις ταινίες του χρόνου το χρόνο. Ενδεικτικά: Κουροσάβα, Μασίστας, χουντικές πατριωτικές υπερπαραγωγές, τσόντα. Φαίνεται ότι με κάποια άλλη πρόσκαιρη αρίθμηση της Πειραιώς ήταν στον αριθμό 121, όπως το αναφέρουν διάφοροι οδηγοί, χάρτες κι εφημερίδες, εκτός κι αν πρόκειται για αρχικό

¹⁰⁶⁰ Τα Νέα 21.07.1969

¹⁰⁶¹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹⁰⁶² Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

λάθος που το αντιγράψανε εν συνεχεία, πράγμα διόλου ασυνήθιστο.¹⁰⁶³ «Ήταν απ' τις καλύτερες αίθουσες, ένας από τους απ' τους καλύτερους σινεμάδες, όπως του κέντρου, όχι σαν συνοικιακός», θυμάται ο Παναγιώτης Νικολάου.¹⁰⁶⁴ Και δίπλα του, το πρόχειρο κτίριο (τσιμεντόλιθοι με λαμαρίνα όπου οι τοτινές μοτοσυκλέτες ΜΖ.

Είναι εύκολο ν' αρχίσει κανείς τις εξυπνάδες, συγκρίνοντας τον τίτλο του σινεμά με τη φθίνουσα ποιότητα των ταινιών του. Πράγματι, η ονομασία του (κοινωνική «αφρόκρεμα» γαλλιστί) ήταν όντως μια αφετηριακή δήλωση διαφοροποίησης, που συνοδευόταν από αξιόλογες ταινίες τα πρώτα του χρόνια. Έχω όμως τη γνώμη ότι η εμμονή ετών στις καλές ταινίες αποτελούσε ένα στοίχημα αδύνατο να κερδηθεί, γιατί ο τοπικός ανταγωνισμός έσπρωχνε την ποιότητα όλο και πιο χαμηλά. Πετράλωνα, Ρουφ, Θησείο, Γκαζοχώρι, Μαυρομμάτη, Βοτανικός και Κεραμεικός ήταν τότε μερικές από τις πιο φτωχικές και κατά τεκμήριο μορφωτικά υπολειπόμενες περιοχές της Αθήνας. Αν δει κανείς τι έπαιζαν το '65 - '67 τα άλλα σινεμά των περιοχών αυτών, καταλαβαίνει αμέσως γιατί το «Ελίτ» δεν είχε άλλη επιλογή παρά να γυρίσει το φύλλο. (Εδώ έκανα μια από τις σπάνιες εξαιρέσεις μου στο βιβλίο αυτό, και σχολίασα).

Στο «Ελίτ» είδα πρώτη φορά το 1975 πλήρη τσόντα, χειμώνα φυσικά, μαζί με το φίλο μου το Λάμπη. Θυμάμαι πολύ καλά πρωτομπαίνοντας την εντύπωση που μου έκανε ο γυμνός μεταλλικός σκελετός της οροφής, το κρύο (ο κλιματισμός ήταν μόνο θεωρητικός, στην πράξη εκείνη τη στιγμή απουσίαζε), η πολύ βαθιά θεατρική σκηνή (αναρωτήθηκα αν ανέβαιναν και θεατρικές παραστάσεις) και, ιδίως, το τεράστο μέγεθος του σινεμά. Άσε δε η τσόντα, καταλαβαίνετε. Η συνέχεια φυσικά ήταν ανάλογη, ο χώρος διέπρεψε τα επόμενα χρόνια ως πορνοσινεμά.

Λέει ο φίλος μου Γιώργος Κατσούλης: «Γύρω στο '77-'78, στο 'Ελίτ' υπήρχε επί σκηνής και ζωντανό θέαμα στριπτίζ, ίσως και γαμήσι- σίγουρα πάντως μίμηση γαμησιού. Υπήρχανε γκόμενες που κατεβαίνανε κάτω και κωλοτριβόντουσαν στους θεατές να πάρουν και κάνα φράγκο. Αυτό το είδα με τα μάτια μου, ήμουνα εκεί. Ήτανε δηλαδή στριπτηζάδικο, αλλά με εισιτήριο κινηματογράφου, φτηνό.»¹⁰⁶⁵

Ανακαλώ κι εγώ στη μνήμη μου, από το αστυνομικό δελτίο της ίδιας περίπου εποχής ότι η αστυνομία διέκοπτε σεξ σόου επί σκηνής, μίμηση γαμησιού, με κότες μάλιστα (!), και άλλα ευτράπελα, αν θυμάμαι καλά και με τον ίδιο τον παμέγιστο Γκουσγκούνη. Αλλά και αργότερα τα ίδια συνεχίστηκαν. Κατά τις εφημερίδες της εποχής, το φθινόπωρο του 1983 ο επιχειρηματίας Θανάσης Κασπίτης ξεκίνησε τη σεξόν με τσόντα ρουτίνας, στη συνέχεια όμως το γύρισε σε ζωντανή απομίμηση σεξ με 8 κορίτσια κι έναν άντρα- έναν πολυεθνικό μάλιστα θίασο. Στη αρχή, ένα εισαγγελέας παρακολούθησε το σόου και δεν επενέβη, λίγο αργότερα όμως η αστυνομία το διέκοψε και έπραξε τ' αναμενόμενα: συνελήφθησαν οι ηθοποιοί και ο κονφερανσιέ του θεάματος Σ. Ψύλλας.¹⁰⁶⁶

Πότε ακριβώς έκλεισε το «Ελίτ» είναι δύσκολο να το πει κανείς με σιγουριά, γιατί τα τσοντάδικα είχαν εξοβελιστεί από τις στήλες των περισσότερων εφημερίδων- δεν είχε εξάλλου σημασία τι ακριβώς παίζανε. Δηλαδή, αν το βρεις παίζει σίγουρα, ενώ αν δεν το βρεις δε σημαίνει οπωσδήποτε ότι δεν παίζει. Τελευταία ρητή αναφορά του

¹⁰⁶³ Δες και τη δεύτερη επισήμανση του Ίλ. Αμ. Νώζαιπ, στο μότο που βρίσκεται στην αρχή αυτού του βιβλίου

¹⁰⁶⁴ Παναγιώτης Νικολάου συνέντευξη

¹⁰⁶⁵ Γιώργος Κατσούλης, συνέντευξη

¹⁰⁶⁶ Ακρόπολις 17 και 22..09.1983

ονόματός του εγώ τουλάχιστον βρίσκω τους πρώτους μήνες του 1988. Ορισμένες πηγές αναφέρουν ότι το 1991, στον ίδιο χώρο, άνοιξε το ολιγόζωο καλοκαιρινό σινεμά «Σινέ Τέσσερα».¹⁰⁶⁷ Η συστηματική έρευνά μου στις εφημερίδες δεν το επιβεβαίωσε. Στο χώρο του «Ελίτ» λειτούργησε για καιρό το στριπτιζάδικο «Τέσσερα», σήμερα όμως (2012) κι αυτό έχει κλείσει και το μαγαζί νοικιάζεται. Αντίθετα, στα περίξ έχει αναπτυχθεί ψυχαγωγική πιάτσα για όλα τα γούστα: ένα θέατρο, η «Τεχνόπολη» του Δήμου Αθηναίων, τα κυριλέ μαγαζιά του Γκαζιού, το νέο μουσείο Μπενάκη, πολλά ροζ «Studio» (ο νεότερος τύπος του αθηναϊκού μπουρδέλου), απειράριθμα κυριλέ φαγητάδικα κλπ κλπ- παρά την κρίση.

Μερικές ταινίες: «Ραντεβού στη Ριβιέρα» (αφετηρικό φιλμ), «Δεσμώτες του ιλίγγου», «Η πτώσις της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας» Σοφία Λόρεν, «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Οι 7 σαμουράι», «Μανόν» Σεσίλ Ωμπρύ (1964), «Η τελευταία νύχτα του πολέμου», «Δε θέλω τα λουλούδια σου», «Γάμος αλά ελληνικά», «Η γέφυρα του ποταμού Κβιά», «Η κατάκτησις της Δύσεως» (1965), «100.00 δολάρια στον αέρα», «Ένα τρελό, τρελό κορίτσι» ρεαλιστ., «Ο Πρίσλεϋ και τα κορίτσια του», «Διπλοπενιές» ελλην. (1966), «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Η κόμησσα απ' το Χονκ Κονγκ», «Η νύχτα των στρατηγών» περιπέτεια Π. Ο' Τουλ (1967), «Εκδίκησης μέχρι θανάτου», «Η λεωφόρος του μίσους», «Είμαστε όλοι δολοφόνοι», «Πρώτη νύχτα γάμου», «Ο Φαντομάς εναντίον της Σκώτλαντ Γυάρντ», «Μασίστας ο αήτητος», «Τσιμάγκο», «Κατάσκοποι στον Σαρωνικό» (1968), «Πάω, σκοτώνω και γυρίζω», «Ελ Αλαμείν», «Ταρζάν», «Ερωτικό ιντερμέτζο», «Ιδιαίτερο μάθημα», «Αντίο αγάπη μου», «Το νησί της Αφροδίτης», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα» (1969), «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Και οι 14 ήσαν υπέροχοι», «Σπάρτακος», «Ο εγκληματίας», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Καταδότης της Εφ Μπη Άι» (1970), «Η γυναίκα του παπά», «Οι εγωιστές», «Παπαφλέσσας», «Επαναστάτης πολολάρος», «Μάτλυ» (1971), «Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπρού», «Ο εχθρός του λαού», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Οι εγωιστές», «Ο μάγκας με το τρίκυκλο» (1972), «Μάντεψε τι μάθαμε σήμερα στο σχολείο», «Η κόλασις είναι κάτω από τα πόδια μας», «Το κρυφό μου ημερολόγιο», «Μάγισσες και σκουπόξυλα» (1973), «Ερωτικός κύκλος», «Πέντε υπεράνθρωποι του καράτε», «Παγίδα για δολοφόνους», «Ποια είναι η Μαργαρίτα Μαργαρά», «Αντίο θείε Τομ», «Η δίκη των δικαστών» (1974), «Λυσσασμένα μανιτάρια του καράτε», «Στα δίχτυα της ανωμαλίας», «Σεξομανία ανήλικων κοριτσιών», «Οι ανώμαλοι», «Οι Εύες και οι μοιχείες τους» (1975), «Η τρίτη σχέση στο σεξ», «Ο πειρασμός μιας μικρής», «Κυνηγώντας τον έρωτα», «Ερωτικές αταξίες στην Εθνική Οδό», «Γυναίκες που ζητούσαν τον έρωτα», «Το ημερολόγιο της σάρκας» (1976), «Μετρέσα», «Ανοιξαμε και προβάλλουμε πάντοτε 2 έργα, Δύο έργα» (1977), «Δεν είμαι παρθένα», «Μια παρθένα εκδικείται», «Τα χείλη των παρθένων», «Έρωτες κοριτσιών», Δύο έργα, «Το κρεβάτι της ηδονής» (1978), Δύο έργα (1980), Δύο έργα, έναρξη 10 π.μ., «Φλογερά κορίτσια» (1981), Δύο έργα σεξ α' προβολής έναρξη 9 π.μ., Δύο έργα α' προβολής (1983), Δύο έργα σεξ α' προβολής έναρξη 9 π.μ. (1984), Δύο έργα σεξ α' προβολής (1984), Ταινία σεξ έναρξης 10 π.μ. (1985), Έναρξης από πρωίας Ταινίες σεξ (1987), Σεξ (1988).

Ελλάς A **Hellas** Πρώιμο και βραχύβιο χειμερινό σινεμά της Σταδίου, που λειτούργησε τουλάχιστον τη σεζόν 1910-11. Ο Πατέρας αναφέρει ως ακριβή

¹⁰⁶⁷ Π.χ. Πατέρας 216

διεύθυνση τη Σταδίου 16,¹⁰⁶⁸ δίχως βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Η ύπαρξή του επιβεβαιώνεται και από άλλες πηγές,¹⁰⁶⁹ αλλά εγώ δεν μπόρεσα να το βρώ στις εφημερίδες. Η Σταδίου 16 είναι σήμερα ένα από τα πολλά ενωμένα οικοπέδα του τεράστιου συγκροτήματος της Τράπεζας της Ελλάδος.¹⁰⁷⁰

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Σήμερα Πέμπτη η πτήσις του αεροπλάνου Αρνιώτη [δες λέξη] + «Η φωτιά μου δεν θέλει ν' ανάψη» + «Η έκθεσις των Βρυξελλών» + «Η μνηστή του βαρκάρη» + «Δεν θέλει να είνε πεθερά» + «Ο νέος συγγραφεύς» + «Φουτμπόλ ταραγμένο» (1910).¹⁰⁷¹

Ελλάς Β / Νέα Ελλάδα Ομονοιακό σινεμά όλων των εποχών, που έζησε 41 χρόνια (Δεκέμβρης 1927¹⁰⁷² - φθινόπωρο 1967) κι έχει αφήσει πίσω του εντονότερες αναμνήσεις σε κείνους που το είχαν ζήσει. Οι εφημερίδες το γράφανε: αρχή οδού Αθηνάς / Αθηνάς / Ομόνοια / πλατεία Ομονοίας. Ήτανε Αθηνάς 66Α (παλιότερη αρίθμηση), 60 (σήμερα), όπου το σούπερ μάρκετ Τσάμπιονς Μαρινόπουλος (2009), σε παλιό πέτρινο τρίπατο νεοκλασικό αθηναϊκό κτίριο (πρόσφατα ανακαινισμένο), με 600 θέσεις¹⁰⁷³ και τηλέφωνο 21043, 227266. Ο αρχικός ενοικιαστής λεγότανε Γαϊτής κι έφαγε αρκετούς μήνες του 1927 φτιάχνοντας το χώρο. Το σινεμά πήρε τ' όνομά του από προϋπάρχον στον ίδιο χώρο καφενείο, που βρισκόταν «έναντι του σταθμού της Ομονοίας», αφού ένας διαγωνισμός τίτλου δε φαίνεται ν' απέδωσε τίποτα καλύτερο.¹⁰⁷⁴ Τον πρώτο καιρό αναφέρεται ότι την εκμετάλλευση έχει η εταιρία Γαϊτής Ν. – Περδίκος Α. και σία.¹⁰⁷⁵ Η διάταξη του ήτανε τυπική: «όταν έμπαινες, είχες την οθόνη φάτσα μπροστά σου».¹⁰⁷⁶

Η «Ελλάς» ξεκίναγε, φυσικά, από πρωίας, ως σινεμά συνεπές στη Β' κατηγορία του (αν και κατά σπάνια διαστήματα «χωνόταν» και στην Α'-Β')¹⁰⁷⁷ και στα «έργα κατώτερης ποιότητας»¹⁰⁷⁸ που έπαιζε. Αυτό ίσχυε τόσο προπολεμικά, όσο και μεταπολεμικά. Δε λειτούργησε στην Κατοχή. Η ισχυρή μου υπόθεση, ότι η μη λειτουργία του θα πρέπει να σχετιζόταν με την άμεση γεινίαση προς το ξενοδοχείο «(Μ)πάγκειον»,¹⁰⁷⁹ το οποίο ήταν επιταγμένο από Γερμανούς, επιβεβαιώθηκε στο τετράγωνο, όταν ψάρεψα την εξής διαφημισούλα:

«Το ξενοδοχείον ΜΟΝΤΕΡΝ Αθηνάς 60 Τηλ 20697

¹⁰⁶⁸ Πατέρας 65

¹⁰⁶⁹ Π.χ. Ορφανουδάκης 18

¹⁰⁷⁰ Ρομαντική, αλλά άτοπη είναι η ταύτιση του κινηματογράφου με το εγκαταλειμμένο κατάστημα (παπουτσιών, αν δεν κάνω λάθος, πριν μερικές δεκαετίες), που βρίσκεται πολύ πιο χαμηλά, Σταδίου 50, προς την Ομόνοια, σ' ένα σήμερα μισοκαμμένο και ημι - νεοκλασικό κτίριο που α. φέρει μνημειακή είσοδο, αρχαιότροπες κολόνες και μαρκίζα β. έχει την παλιά επιγραφή «ΕΛΛΑΣ» γ. ηλικιακά, σε γενικές γραμμές, ταιριάζει. Πλην όμως, πρόκειται για το Μέγαρο Αθηνογένους, όπου η Οθωμανική Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως, έργο του 1875-1880. Δες πρόχειρα www.eie.gr/archaeologia/gr/arxio_more.aspx?id=239 - 14k -

¹⁰⁷¹ Πατέρας, ό.π.

¹⁰⁷² Κινηματογραφικός Αστήρ 34/18.12.1927

¹⁰⁷³ Πατέρας 66

¹⁰⁷⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.4/1927, 23/02.10.1927, 21/11.09.1927. Θυμίζω ότι ο σταθμός της Ομόνοιας ήτανε τότε ανοιχτός, όπως σήμερα το Μοναστηράκι, και βρισκότανε λίγα μέτρα νοτιότερα, Αθηνάς και Λυκούργου, όπου σήμερα το κτίριο της διοίκησης των ΗΣΑΠ.

¹⁰⁷⁵ Ιγγλέσης 1927-28, 847

¹⁰⁷⁶ Λεωνίδας Φύσσας, Γιάννης Μακρυγιάννης, Νίκος Πετρομιελάκης: συνεντεύξεις

¹⁰⁷⁷ π.χ. «Αθηναϊκή» 13.12.62

¹⁰⁷⁸ Χιουρέας, 22

¹⁰⁷⁹ Περίφημο και σωζόμενο έργο του Τσίλερ στη γωνία Αθηνάς και Ομόνοιας. Στην ίδια γωνία απέναντι, ο «Μέγας Αλέξανδρος», με ταυτόσημα χαρακτηριστικά

λυθέν της επιτάξεως ήρχισε λειτουργούν κανονικώς». ¹⁰⁸⁰

Όλο το κτίριο, λοιπόν, ήταν επιταγμένο, άρα και το σινεμά. Μετά λοιπόν την άρση της επίταξης και καθώς πια η κατοχή τέλειωνε και οι Γερμανοί ετοιμάζονταν να φύγουν, το μαγαζί μας ξανάνοιξε προσωρινά ως «Κινομάκ» (δες λέξη). Πολύ σύντομα μετονομάστηκε, τελευταία φορά, σε «Νέα Ελλάς». Οι παλιότεροι συνέχισαν να το λένε σκέτο «Ελλάς», οι νεότεροι μάθανε και κρατήσανε το «Νέα Ελλάς». Δηλαδή στην περίπτωση αυτή το «Νέα» φτούρησε, δεν απονεκρώθηκε. Άρα: «Ελλάς» (1927 – 1940) → αργία (1941 - άνοιξη 1944) → «Κινομάκ» (καλοκαίρι και φθινόπωρο 1944) → «Νέα Ελλάς» (1945 - 1967).

Διαφημίσεις της «Ελλάδας» δε βρήκα στις εφημερίδες. Ήταν προφανώς πολύ φτωχικό για να τις πληρώνει, ενώ οι πελάτες του πολύ φτωχοί και μερικοί σίγουρα αγράμματοι, για ν' αγοράζουν οποιαδήποτε εφημερίδα. Σε αντιστάθμισμα, αγαπητοί αναγνώστες, σας αποζημιώνω με τέσσερις εξαιρετες μαρτυρίες:

Γράφει ο Λαζαρίδης: «Ο άνθρωπος που δούλεψε το 'Ελλάς' και το κράτησε ηρωικά σαράντα ολόκληρα χρόνια, μέχρι που η ιδιοκτησία τον πέταξε έξω για να το νοικιάσει σε ένα σούπερ μάρκετ, λεγόταν Στέλιος Δημητριάδης. ¹⁰⁸¹ Τζέντλεμαν κανονικός, ψηλός, πάντα πεντακάθαρος, ξερακιανός, άψογος σε όλα του, ευγενέστατος μέχρι υπερβολής, με κάτι δασκαλίστικα χρυσά γυαλάκια κι ένα καλοδεμένο χτυπητό παπιγιόν...

Το 'Ελλάς', εκτός από την περιφερόμενη και αργόσχολη αλητεία που φιλοξενούσε, την αλαφιασμένη και χάσκουσα πελατεία της επαρχίας, τους φωνακλάδες επαγγελματίες και τους αβανταδόρους με τους πάγκους και τα καλάθια, ήταν και ο λαϊκός κινηματογράφος της προτίμησης των 'κοριτσιών' από τους γειτονικούς οίκους ανοχής της οδού Σωκράτους... Στη σκοτεινή αίθουσα γινόταν το ψωνιστήρι για τα ξενοδοχεία... ή και γρήγορα ξεπετάγματα...

Ο Δημητριάδης, όταν τσάκωνε κάποια να ασκεί στην τελευταία σειρά το αρχαιότερο των επαγγελμάτων, αφού την άφηνε να ολοκληρώσει την αποστολή της, την πλησίαζε ύστερα διακριτικά για να της πει: 'σας παρακαλώ δεσποινίς μου να μην επαναληφθεί εντός της αιθούσης, γιατί εκτός του εισιτηρίου θα σας ζητήσω και ενοίκιον φιλοξενίας'.

Ο Δημητριάδης πρώτος άνοιγε τον κινηματογράφο από τις οκτώ το πρωί και τελευταίος τον έκλεινε τα μεσάνυχτα, με το ένα αφτί στην κίνηση της Αθηνάς και το άλλο στην αίθουσα, έτοιμος να επέμβει... Αν στις σκηνές μεγάλης δράσης φώναζε από κάτω η θερμόαιμη αλητεία Όρμα Τζακ', 'Φα' τον' 'Σκισ' τονε', 'Λιώστ' τονε, τι περιμένεις;', όλα αυτά ήταν στα όρια του ανεκτού. Αν όμως κάποιος άρχιζε να το χοντραίνει φωνάζοντας 'γάμα του τη μάνα του καριόλη', τότε ο Δημητριάδης ... τον άρπαζε από το σβέρκο και του έλεγε με την υποδειγματική του ευγένεια: 'περάστε έξω, σας παρακαλώ, πριν με αναγκάσετε να εκινηματογράφοσραστώ κι εγώ ανευλαβώς δια την έδραν της κυρίας θείας σας'... Ο Δημητριάδης... μετά την έξωση ... πέθανε ολομόναχος και πάμφτωχος σ' ένα διαμερισμάκι της πλατείας Κολιάτσου και η κηδεία έγινε με έρανο των φίλων του». ¹⁰⁸² Επιχειρηματίας τη

¹⁰⁸⁰ Ελευθέρον Βήμα, 06.05.1944

¹⁰⁸¹ Δες και Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947. Αναφέρεται όμως και δεύτερο πρόσωπο (σε κατάλογο μελών της ΠΕΚ): ο Μιχάλης Γρηγοριάδης (Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 23/21.03.1948)

¹⁰⁸² Λαζαρίδης Λαϊκά σινεμά, 17 και Λαζαρίδης, 72 κ.ε (τα δύο κείμενα αλληλοσυμπληρώνονται και εν πολλοίς συμπίπτουν)

δεκαετία του '50 εμφανίζεται η εταιρία «Γαϊτή – Στ. Δημητριάδης και σία»,¹⁰⁸³ συνδυάζοντας τα ονόματα που μας δίνουν οι παραπάνω πηγές.

Γράφει ο Μανταίος: «Ανάμεσα στα γλυκατζίδικα· μια τεράστια ψηλοτάβανη αλάνα... Το ένα [έργο] ήταν πάντα περιπετειώδες... και το άλλο πάντα 'αιστηματικό', ασπρόμαυρο. Τα σχόλια [για] ...το περιπετειώδες ήταν επιφωνήματα και ιαχές θριάμβου ή συστάσεις που απαυθύνονταν στο παλικάρι. 'Πρόσεχε ρε μαλάκα, πρόσεχε, πίσω σου είναι'. Τα σχόλια για το 'αιστηματικό' ήταν πάντα αναστεναγμοί... με διάχυτο το απωθημένο, γιατί η κρίσιμη στιγμή... κοβόταν πάντα 'στο καλύτερο', και τότε η χριστοπαναγία και η ροχάλα πήγαιναν σύννεφο... Μια φορά ...ο αιθουσάρχης ...διέπραξε το ασυγχώρητο σφάλμα να προβάλει μια ταινία 'τέχνης', τις 'Επικίνδυνες σχέσεις' του Ροζέ Βαντίμ... Όσο παιζόταν το έργο δεν είχε μείνει μέλος από το σόι του μηχανικού προβολής που να μην έχει διακοσμηθεί δεόντως. Εκεί ... όπου η Ζαν Μορό λέει το περίφημο 'Δεν απατώ τον εραστή μου ούτε με τον άντρα μου', το τι άκουσε η δύστυχη, δεν το έχει ακούσει ούτε διαιτητής την ώρα που ακυρώνει πέναλτι»¹⁰⁸⁴

Γράφει ο Φωτόπουλος: «Σκασιαρχείο, φυσικά έκανα κι εγώ. Πηγαίναμε στον Εθνικό Κήπο... Μετά από χρόνια οι σκασιάρχες που ακολούθησαν ήταν λιγότερο ρομαντικοί από μας και πηγαίνανε στο 'Ροζικλαίρ', στο 'Αθηναϊκό' και στο 'Ελλάς', κάτι σινεμά που αρχίζανε την προβολή από το πρωί. Παίζανε δυο ταινίες, κατά κανόνα γκανγκστερικές».¹⁰⁸⁵

Γράφει ο Ιωάννου: «Ο δρόμος της μαγκιάς, της ψευτοδουλειάς, των μικροαπατεώνων και της φτώχειας ήταν τότε η οδός Αθηνάς, και εδώ σ' αυτές τις γωνίες, όπου ένθεν κακείθεν ο 'Αλέξανδρος' και το 'Μπάγκειον', σχηματιζόταν ένα είδος πύλης, όχι με πόρτες ή διόδους, μα με αλλαγή της ατμόσφαιρας... Δεν θα βγούμε από την περιοχή μας και το θέμα μας, αν αναφέρουμε και το αλησμόνητο εκείνο σινέ 'Ελλάς', που βρισκόταν λίγο παραμέσα, αριστερά τω εισερχομένω, εκεί όπου τώρα βρίσκεται ένα μεγάλο σουπερμάρκετ. Ήταν ένα ωραίο σινεμά, αλήτικο, πιο αρρενωπό από το 'Ροζικλαίρ' στην Πατησίων... Και επιτέλους, το 'Ροζικλαίρ' και το 'Κοτοπούλη' τα γκρεμίσανε, αυτό όμως που μόνο το φτιασιδώσανε και το μετέτρεψαν σε μπακάλικό, πονάει. Είναι κωμικοτραγικό να ψωνίζεις μέσα σ' αυτούς τους ίδιους τοίχους του ισογείου, όπου ούρλιαζες και χτυπούσες τα ποδάρια σου στις κρίσιμες στιγμές του έργου –ίσως και του καουμπόυ Ρόναλντ Ρήγκαν– να ψωνίζεις υπό τους ήχους απαλής μουσικής τα προϊόντα της καταναλωτικής κοινωνίας».¹⁰⁸⁶

Έπαιξε λίγες ταινίες στην αρχή της σεζόν '67- 68 (φθινόπωρο), έκλεισε κι απόμεινε κουφάρι για ένα εξάμηνο περίπου, μέχρις ότου μπήκε στο δρόμο της αξιοποίησης. Για τις αιτίες της παρακμής του, διαφωτιστικό είναι το παρακάτω δημοσίευμα της άνοιξης του 1968: «Ο κινηματογράφος 'Ελλάς' τη οδού Αθηνάς έκλεισε πλέον οριστικώς, ως μη πληρούντος [σικ] τους όρους της λειτουργίας του, εφ' όσον δεν εξετελέστησαν αι υποδειχθείσαι μετατροπαί και υποδείξεις ασφαλείας, τας οποίας υπέδειξεν η αρμοδία επιτροπή και ήδη ετοιχοκολλήθη το σχετικόν ενοικιαστήριον δια την εξεύρεσιν διαδόχου. Διάδοχοι υπάρχουν αρκετοί, αλλά ουδείς παρουσιάσθη μέχρι σήμερον δια την αντιμετώπισιν των τεραστίων εξόδων που απαιτούνται δια την

¹⁰⁸³ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁰⁸⁴ Μανταίος, 46, 47

¹⁰⁸⁵ Φωτόπουλος 32

¹⁰⁸⁶ Ιωάννου Ομόνοια 102. [Μέγας] Αλέξανδρος και Μπάγκειον είναι τα δύο ξενοδοχεία, πλατεία Ομονοίας και Αθηνάς. Ο Ρήγκαν, τέως ηθοποιός, ήταν τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ.

διαρρυθμισιν της αιθούσης, δια να καταστή ούτος κατάλληλος δια την ασφάλειαν των θεατών».¹⁰⁸⁷

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο ατρόμητος καβαλλάρης» (κατά πάσα πιθανότητα το εναρκτήριο φιλμ), «Η σκιά του παρελθόντος», «Απ' το γκρεμό στη θάλασσα», (1927), «Ο γάμος της αρκούδας», «Η τρύπα του διαβόλου», «Ο ασυνείδητος» + «Το τραγικό ταγκό», «Το καιόμενον δάσος» + «Η πριγκίπισσα της ταβέρνας», «Μέσα τις φλόγες» + «Νεότης και τόλμη», «Πυγμαχία μέχρι θανάτου» + «Οι άνδρες του δάσους», «ΟΙ αφηνιασμένοι ταύροι», «Η αγορά των σκλάβων» + «Για την τιμή της», «Το στέμμα» + «Η γυμνή πριγκίπισσα», «Η εκδίκησης του Τερζάν» (σικ), Δύο έργα, «Η κόρη του διαρρήκτου» + «Η σκανδάλη του όπλου», «Προς τον θάνατον» + «Η ωραία κλέπτρα», «Η γυναίκα με τις 4 μάσκες» + «Παντού νικητής», «Απ' το παλάτι στην ταβέρνα», «Για την τιμή της», «Η θανάσιμος μονομάχος», «Ο απάχης Ζυλών», «Ο προστάτης των αθανάτων», «Γύψων [Gibson!] ο ατρόμητος», «Τρομοκρατία των ερυθροδέρμων», «Ο δαίμων του αέρος» + «Διπλή κατηγορία», «Ιστορία πειρατού», «Η κατάπτωσης», «Το μυστικόν του φρουρίου», «Ο μακαρίτης εξοχότατος» (1928), «Το μαύρο πουλί» + «Το κορίτσι της ταβέρνας», «Ο καταρράκτης του θανάτου», «Κερανοβόλος καβαλλάρης», «5 φοβερές γροθιές», «Η φωλιά του αετού», «Η σέλλα του διαβόλου», «Ο δρόμος της Σαγγάης», «Ο Γύψων στο στρατό», «Ατρόμητος αεροπόρος», «Αρχων της Αλάσκας» (1929) «Στη χώρα των φαντασμάτων», «Στα κέντρα των Απάχηδων», «Μπίλλυ Ντοβ» + Μορένο, «Καρτιέ Λατέν» (1930), «Η εκδίκησης», «Λουλού», «Ο λεγεών [σικ] των συνόρων», «Οι 3 αλήται», Τομ Μιξ γενικά, «Πτερά καταϊγίδος», «Η εκδίκησης του Τερζάν» (σικ), «Ο γυιος του σκοτωμένου», «Μέσα στον αλαλαγμό της μάχης», «Το τραγούδι της φλόγας» (1931), «Ο άγγελος του καμπαρέ», «Ολοταχώς», Μασίστας + Τομ Μιξ (αμφότεροι γενικά), «Ο αποικιακός πόλεμος», «Ο προδότης Αλμπερτίνι», «Μπουκ Τζόνες», «Στη χώρα των φαντασμάτων» (1932), «Ο δράκος του Ντύσσελντορφ», «Το μυστικόν του δικηγόρου», «Ζωρζ Ομπριέν», «Το σπίτι με το βέλος», «Τα δίκτυα της Τσεκά» (1933), «Οι 28 ημέρες της Κλαιρέττης», «Θα γίνω δούκισσα», «Ο Φράντς είνε γυναίκα», «Πολισινέλ», «Ο κ. Αλμπερτ», «Ορνινάντσα», «Πώς να το πω στον άνδρα μου», «Μανδραγόρας», «Ο βασιλεύς της αρένας» (1934), «Φυγή στην κόλασι», «Όταν ο έρωσ κάμνη μόδαν», «Σκόρφες» [= scarface, «Ο σημαδεμένος» και ουχί «Σκρόρφες» αναγραμματισμένες!], «Εστεμμένοι είλωτες», «Δαίμονες του Άδου», «Ο ατιμασθείς Ρογήρος», «Ξανθή Αφροδίτη» (1935), «Κερένιες μάσκες», «Ο δήμιος», «Δεν είμαι εγώ ο ένοχος», «Ο δαίμων της ερήμου», «Κυνήγι του εγκλήματος», «Μανταλαίη», «Το μυστικό της λαίδης Λάμπερτων» (1936), «Καφέ Μόσχα», «Τα μυστήρια της Αφρικής», «Επιστροφή του Αρσέν Λουπέν», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Η φωνή της ζούγκλας», «Εις την υπηρεσίαν του Τσάρου» (1937), «Υποβρύχιον βασίλειον», «Σιδερένια γροθιά», «Ο πειρατής», «Η τελευταία σύγκρουσις», «Το αγριοκόριτσο» «Το σπίτι του τρόμου», «Ο τιμωρός των ληστών», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Λουί Παστέρ» (1938), «Εκδίκησης του Ταρζάν», «Νύχτα αιφνιδιασμού», «Το αγοροκόριτσο», «Στην υπηρεσία του Τσάρου» (ξανά και στη δημοτική αυτή τη φορά), «Το μαρς των απομάχων», «Στοιχειωμένο καράβι» (1939), «Ο εκδικητής», «Πειραταί της ζούγκλας», «Τρούξα», «Ο Μπουλντόκ Ντραμόν σε κίνδυνο», «Ο τυφών», «Γκάγκα Ντιν» (1940), «Ορατότης μηδέν», «Θαλασσινή περιπέτεια» (1941), «Μαύρη κόλασις», Νέον έργον, «Υποβρύχιον βασίλειον», «Ιπότης της ερήμου», 2 έργα (1945), «Κανείς δε θα ξεφύγη», «Ο

¹⁰⁸⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 5(1.022)/15.04.1968. Σύνταξη και ύφος ανάλογα με τη εποχή (Παπαδόπουλος, Παττακός)

δαίμων της καταστροφής», «Ηρωική εξόρμησις», «Ο αετός των θαλασσών», «Ματωμένος πύργος» (1946), «3 υπέροχοι αλήτες», «Λεγεώνες του σατανά», «Το μυστικό της πράσινης λέσχης», «Ανταρσία», «Το φάντασμα της ζούγκλας» (1947), «Έτοιμοι προς δράσιν» + «Καταιγίς», «Άνθρωποι του σκότους», «Δαιμόνιος ντέτεκτιβ», «Ποιος είναι ο δολοφόνος», «Αδελφοί Κορσικανοί», «Αετός των θαλασσών» + «Κόμπρα» (1948), «Η επιστροφή του Μοντεχρήστου», «Πουλημένη στην αμαρτία», «Η θύελλα επέρχεται», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Εξέγερσις» (1949), «Αρχόντισσα του υποκόσμου», «Μοντάνα», «Το σημάδι του γορίλλα», «Η ζωή μου κινδυνεύει», «Τα τέσσερα αδέρφια εκδικούνται», «Περιπλανώμενος Ιουδαίος», «Το νησί των παρανόμων», «Άνθρωπος προς ανθρώπους» (1950), «Ο πρίγκιψ των κλεπτών», «Ιβοζίμα», «Τριπλή βεντέτα», «Ο τρομοκράτης», «Ο δράκος του Λονδίνου», «Πέραν του Ισημερινού», «Φαμπιόλα», «Δον Ζουάν» (1951), «Αλήτης με καρδιά», «Εξόρμησις Τιτάνων», «Η άμαξα του θανάτου», «Ο άνθρωπος με την μαύρη σιτροέν», «Το τέλος του προδότη», «Το νησί των καταιγίδων», «Ο τάφος του Ινδού» (1952), «Συνταγματάρχα είσαι προδότης», «Μαύρος άρχων», «Φλογα της Αραβίας», «Ματωμένο Πάσχα», «Ο ιππότης με την μάσκα», «Υγρός τάφος» πολεμική περιπέτεια, «Σκλάβος επαναστάτης», «Ματωμένος δρόμος» (1953), «Ο αετός της Σαχάρας», «Γενοβέφα», «Το μεγάλο χτύπημα», «Σιγκοάλα η τσιγγάνα», «Ρασπουτίν» (1954), «Διαταγή προς εξόρμησιν» περιπ. ακαταλ. Γιουλ Μπρύνερ, «Πόθοι στους βάλτους», «Ροβινσών Κρούσος», «Κόλασις υπό το μηδέν» (1955), «Πόλεμος πλανητών», «Στρατηγέ είσαι προδότης», «Η ζούγλα του μαυροπίνακα» αστυνομικό Γκλεν Φορντ, «Το ξέσπασμα των σκλαβωμένων», «Η κόρη του Σεΐχη», «Κόλασις πυρός», «Έπесαν σκληρά» δραμ. περιπ. Χώμφρεϋ Μπόγκαρτ, «Ταγκανίκα», «Επανάστασις [σικ] χωρίς αιτία», «Η πριγκίπισσα των Καναριών» (1956), «Σκλάβο του μαύρου πειρατή», «Στη λαίλαπα της ανταρσίας», «Ένας έγκλημα θα γίνη απόψε», «Ο ασύλληπτος κ. Σμιθ» (1957), «Ατρόμητος σερίφης», «Τα τύμπανα του πολέμου», «Τα τσακάλια κυνηγούν τη νύχτα», «Μια σκία στο παράθυρο», «Νυχτερινή διάβασις», «Η συμμορία του κόκκινου κύκλου» (1958), «Το φτωχόπαιδο με την ατσαλένια γροθιά», «Ο Ρόμμελ καλεί το Κάιρον», «Ριφιφι στις γυναίκες», «Δικαιοσύνη δίχως νόμο», «Απόκληρος της κοινωνίας», «Ίντερπόλ» αστυν. Β. Μάτσιουρ, «Ρόμμελ καλεί Κάιρο», «Πάλη με τον θάνατο» (1959), «Ο Ηρακλής και η βασίλισσα της Λυδίας», «Σπάστε τα δεσμά», «Η συμμορία των 7 δολοφόνων», «Κορίτσια των αμαρτωλών πόθων» περιπέτεια, «Η συμμορία των παρανόμων», «Ο κυρίαρχος του κόσμου», «Ριφιφι στις γυναίκες» (1960), «Η Καρχηδών στις φλόγες», «Ο Ηρακλής και οι Αμαζόνες», «Η εκδίκησις του Δράκουλα», «Επέλασις 1.000 κεραυνών», «Οι 7 δρόμοι της κολάσεως», «Ριχάρδος ο λεοντόκαρδος» (1961), «Κωνσταντίνος ο Μέγας», «Οι τελευταίες ημέρες της Πομπηίας», «Δάφνες κυλισμένες στη λάσπη», «Πύρινος εκδικητής», «Καρτούς», «Η μυστηριώδης νήσος» (1962), «Αετός της Νεβάδας», «Ο ιππότης με τα 100 πρόσωπα», «Καυτή άμμος» περιπέτεια, «Τελεσίγραφο θανάτου», «Υπό την απειλήν του μασκοφόρου», «Φλογισμένο πέλαγος» (1963), «Φάκελλος αμαρτωλών κοριτσιών», «Στη σκιά της αγχόνης» περιπ., «Μασίστας ο ατρόμητος», «Η εκδίκησις του κουρσάρου», «Γυαλιά καρφιά», «Ο άσπρος κύκλος δολοφονεί» (1964), «Το μονοπάτι της σφαγής», «Τιμωρός της προδοσίας», «Τυχοδιώκτης της Μαρακούντα», «Οι ώρες της γύμνιας» (1965), «Ο μάρτυς πρέπει να πεθάνη πρώτος», «Κρουαζιέρα γυμνιστών», «Θανάσιμη ενέδρα», «Επιδρομείς του Μισούρι», «Γυμνά δολώματα για κατασκόπους», «Η μάχη των σιδηροδρόμων» (αξιοπερίεργο ότι παρεισέφρυσε εδώ αυτό το φιλμ), «Ο δυναμίτης της Σιέρα Νεβάδα», «Επιχείρησις καρέ της ντάμας» (1966), «100.00 δολλάρια στον πρώτο καταδότη», «Φέρετρο για το σερίφη», Δύο

έργα, «Η μεγάλη επέλασις των Απάτσι», «Κομανσέρος», «Ο στρατηγός της στρατιάς του Ρήνου» και «Κεραυνός από σφαίρες» περιπ. (1967).

Ελλάς Γ Υπαίθριος κινηματογράφος της οδού Ρόδου, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Εμφανίζεται στις εφημερίδες με σκέτη την ένδειξη του δρόμου, αποκλειστικά το καλοκαίρι του 1949. Η Ρόδου είναι ένας πολύ μακρύς δρόμος. Αρχίζει από τη Φυλή κοντά στον Αη Νικόλα και τελειώνει στα Σεπόλια, στο Ποτάμι. Πιθανότερο σημείο για το σινεμά θα ήταν η διασταύρωση με την Αχαρνών. Έφαγα ωστόσο όλη τη Ρόδου ρωτώντας γέρους και γριές, μα δε βρήκα τίποτα. Πάσα βοήθεια δεκτή.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Νήσος του σκότους», «Δυο χρόνια στο κατάρτι», «Η αρπαγή της σουλτάνας», «Χαμένο Σαββατοκύριακο», «Αγάπα με», «Το νησί του βρυκόλακα», «Δραπέτης του Βοσπόρου», «Έπεσαν μέχρις ενός» και Αλλαγή προγράμματος (1949).

Ελλη Χειμωνιάτικο σινεμά της Ακαδημίας, που ιδρύθηκε το 1952 και μακροημερεύει, ακολουθώντας μάλιστα σταθερά ανοδική πορεία. Βρίσκεται Ακαδημίας 64, με κατά καιρούς τηλέφωνα 27318, 3632789, 210 3632789. Πλατεία υπόγεια - εξώστης που θα αντιστοιχούσε περίπου σε ημίροφο - καμπίνα προβολής σε πρώτο όροφο. Είχε 615 θέσεις,¹⁰⁸⁸ που αργότερα έπεσαν στις 594¹⁰⁸⁹ (και σήμερα πολύ λιγότερες φυσικά), λόγω των ανακαινίσεων που μεγαλώνουν τους διαδρόμους και φαρδαινούν την κάθε θέση. «Εμφανίζεται» στο φιλμ «Διακοπές στην Κωλοπενιτίτσα».¹⁰⁹⁰ Ο ευαίσθητος Μάνος θυμάται: παλιά τιτλέζα, «κομψή αρχιτεκτονική (που αλλοιώθηκε στη μετέπειτα ανακαίνισή του) και σκληρά, μουσαμαδένια καθίσματα».¹⁰⁹¹

Την άνοιξη του 1978, ενώ έπαιζε τη σοβιετική ταινία «Ουράνιο τόξο», μια ωρολογιακή βόμβα έσκασε κατά τη διάρκεια της προβολής: 18 τραυματίες, οι 4 σοβαρά.¹⁰⁹²

«Ήταν ένα σινεμά ψόφιο, σαν πεθαμένο. Δε μέτραγε καθόλου, σε σύγκριση με το "Τρις" που ήταν απέναντί του»,¹⁰⁹³ μου είχε πει για την παλιά «Ελλη» ο θείος μου Αλέκος Φύσσας, που το κέντρο της Αθήνας ήταν επί δεκαετίες ο προσωπικός του βιότοπος. Δικαιολογημένα, αφού η «Ελλη» ξεκίνησε ημικεντρική μεν, μα με λαϊκό, κακής ποιότητας πρόγραμμα, κάκιστα καθίσματα, φτωχική πρόσοψη και έναρξη από πρωίας- για να καταλήξει κεντρικό, με συνεχή βελτίωση από το 1972, ωραία καθίσματα και όμορφη πρόσοψη, κατακάθαρο, έτσι ώστε σήμερα, τείνει σαφώς προς το σινεφίλ, σαφώς πάνω από το μέσο όρο. Μου αρέσουν πολύ οι δευτερεύοντες χώροι του: μπαρ (ακόμα πιο υπόγειο), φουαγιέ, τουαλέτες. Διατηρεί επίσης αυλαία, ένα από τα λίγα που εμμένουν σ' αυτό. Μοναδικό ελάττωμα βρίσκω τη μικρή απόσταση ανάμεσα στις σειρές των καθισμάτων.

Ιδρυτής και επί πολλά χρόνια επιχειρηματίας του σινεμά ήταν ο Κώστας Ιωαννίδης¹⁰⁹⁴ (δες και «Σινε Παρί», «Άστρον»). Στη σύγχρονη εποχή, ιδιοκτήτης η

¹⁰⁸⁸ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹⁰⁸⁹ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁰⁹⁰ Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

¹⁰⁹¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁰⁹² Ακρόπολις 15.03.1978

¹⁰⁹³ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

¹⁰⁹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

ΜΕΤΡΟΝ ΑΤΕΕ,¹⁰⁹⁵ δηλαδή ο κ. Μουστάκας.¹⁰⁹⁶ Προβάλλει: μοντέρνοι φωτισμοί, ανατομικές καρτέλες, πλήρως ανακαινισμένος, dolby surround. Και φυσικά, έξοδος μετρό «Πανεπιστήμιο». Εδώ ερχόμουν ιδίως το χειμώνα του '96-'97, οπότε και σχεδόν ζούσα στο Κέντρο, δυο δρόμους πέρα από το σινεμά. Τότε είδα το «No budget story» του Ρένου Χαραλαμπίδη σε αβάν πρεμιέρ της εφημερίδας «Τα Νέα», το ωραίο γαλλικό «Western», που κάθε άλλο παρά γουέστερν ήτανε, αρκετόν Γούντι Άλεν κλπ. Τα τελευταία χρόνια έχω δει εδώ το «USA versus John Lennon», «Το όνειρο της Κασσάνδρας», το «4 μήνες, 3 εβδομάδες, 2 μέρες», την «Άκρη του ουρανού», το «Αστυνομία, ταυτότητα» κλπ.

Ιδού μια σπαρταριστή καταγραφή του μεγάλου Λαζαρίδη: «Στο τέλος του '50, ο Τζαβέλλας γυρίζει στη Φίνος Φιλμ ... το 'Μια ζωή την έχουμε' με το Δημήτρη Χορν και την Υβέτ Σανσόν... Ο Κώστας Ιωαννίδης, ο λεγόμενος 'Τούρκος', όταν ο κινηματογράφος 'Ελλη' -μόνιμο καταφύγιο των ελληνικών ταινιών- έπαιξε την ταινία, έβαλε απέξω με μεγάλα γράμματα μόνο το όνομα του Βασίλη Αυλωνίτη... και όταν ο Φίνος τού διαμαρτυρήθηκε [εκείνος απάντησε]: 'Τι τέλεις να κάνω μπρε Φιλοποίμη; Περνάει απέξω ντουινιάς, βλέπει Σανσόν, βλέπει Χορν, σε λέει ξένη ταινία είναι, πάμε να φύγουμε. Έβαλα κι εγώ το Αυλωνίτης για, που είναι ταμάρ για ντόπιο έργο και τον τυμούνται κι από 'λατέρνες'»¹⁰⁹⁷

Λέει η Σίλη Κοϊτσάνου: «Γύρω στα 1952, ο πατέρας μου και διάφοροι φίλοι του από την 'παρέα του Μακρυγιάννη', όπως τη λέγανε, περιμένανε να γίνει το σινεμά τίγκα στον κόσμο και σπάζανε αμπούλες βρώμας μέσα στο σκοτάδι. Μετά, οι μάγκες πήγαιναν απέναντι στην Ακαδημία και χαζεύανε τ' αποτελέσματα. Αυτά ο πατέρας μου μου τα είπε πολύ αργότερα».¹⁰⁹⁸ Ενώ δέκα χρόνια μετά ο διευθυντής Χαρ. Μενδρινός μηνύθηκε από την αστυνομία για «άσεμνες» εικόνες που είχε κρεμάσει στα καβαλέτα του, προερχόμενες από τη «ρεαλιστική» ταινία «Λόλα η γυναίκα της ακολασίας».¹⁰⁹⁹

Το 2011-12, λόγω της οικονομικής κρίσης, καθιέρωσε εναίο εισιτήριο 6 ευρώ για οποιαδήποτε προβολή.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ζαΐρα», «Απάχηδες των Αθηνών», «Το ωραιότερο κορίτσι του κόσμου», «Ο τύραννος», «Άλλος για το Παρίσι» (1952), «Οι κολασμένοι» (δράμα, Μ. Σταυρολέμης -σικ- Αλκ. Γάσπαρης), «Το στραβόξυλο», «Σάντα Γσικίτα», «Αξιολάτρευτες γυναίκες» (1953), «Ερασταί του Τολέδο», «Ανθρώπινο κτήνος» δράμα Γλεν Φορντ, «Κυριακάτικο ξύπνημα» (1954), «Αντίο Παρίσι» κωμωδία Φρανκ Αρνούλ, «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Σκλάβο της αμαρτίας» ρεαλιστικό Παμπανί, «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο» (1955), «Το κορίτσι με τα παραμύθια» δράμα Αλίκη Βουγιουκλάκη – Αλέκος Αλεξανδράκης, «Γαμπρός με δόσεις», «Ερωτική πολιορκία» δράμα Σουλβάνο Μάγκανο, Σοφία Λώρεν (1956), «Μεγαλοκαρχαρία», «Θέλω να ζήσης μανούλα», «Έχει θείο το κορίτσι» (1957), «Ένας ήρωας με παντούφλες», «Η Γερακίνα», «Τα τέσσερα σκαλοπάτια» ελληνικό Φωτόπουλος – Χατζίσκος, «Η κυρά μας η μαμή» (1958), «Κυνηγώντας τον έρωτα» ελλιν. κωμωδία, «Κρυστάλλω», «Το παραστράτημα μιας αθώας» ελλιν. δράμ. (1959), «Έζησαν μόνο τρεις», «Μαλάμω», «Το αγρίμι» αισθηματική κωμωδία

¹⁰⁹⁵ Εισιτήρια του σινεμά

¹⁰⁹⁶ Συνέντευξη με μέλος του προσωπικού, 2007

¹⁰⁹⁷ Λαζαρίδης 339

¹⁰⁹⁸ Σίλη Κοϊτσάνου, συνέντευξη

¹⁰⁹⁹ Βραδυνή 23.02.1962. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

Χριστίνα Σύλβα, Αυλωνίτης, Γκιωνάκης (1960), «Ο Γολγοθάς μιας αθώας», «Η κατάρα της μάνας», «Κατήφορος» (1961), «Αγάπη γραμμένη με αίμα», «Τέρμα τα δίφραγκα», «Το έξυπνο πουλί» (1962), «Τα μεγαλύτερα κατορθώματα του πολέμου» πολεμ. δραμ. περιπ., «Η Γκόλφω», «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής» κωμωδία επανάληψη Χατζηχρήστος, «Ένα κορίτσι για δύο» (1963), «Χωρίς γονείς κι αδέρφια», «Ο εαυτούλης μου», «Ο ζητιάνος μιας αγάπης», «Ένα παιδί χωρίς όνομα», «Εγωισμός» (1964), «Μερικές το προτιμούν χακί» ελλην. Καλαντζοπούλου, «Χωρίς ιδανικά», «Ξεφάντωμα στις Άλπεις» (1965), «Οι κυρίες της αυλής», «Υπάρχει και φιλότιμο», «Γεύσι από έρωτα», «Ο Ηλίας του 16^{ου}» + «Ράλλυ αντίκα» (1966), «Η χαρτοπαίκτη», «Η επιστροφή του Τζάνγκο», «Ένα τρύπιο δολλάριο» (1967), «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Μπέμπηδες εν δράσει», «Κατάσκοποι του Σαρωνικού» (1968), «Το θύμα», «Ο Υιός του Ανθρώπου (Πάσχα, εννοείται), «Τα δυο πόδια σ' ένα παπούτσι» (1969), «Μάρθα, η γυναίκα του πόνου», «Ο τρελλάρας», «Εσένα μόνο αγαπώ» (1970), «Χριστουγεννιάτικη μπαλλάντα», «Λεν Μαν» (σικ) (1971), «Οι 3 φυγάδες», «Ο ντετέκτιβ, η γυναίκα μου κι εγώ», «Ο κήπος των Φίτζι Κοντίνι» (1972), «Η βόμβα του Κάνσας σίτυ», «Ιστορία 3 ερώτων», «Ταξίδια με τη θεία μου» (1973), «Χιροσίμα αγάπη μου», «Οι αριστόγατες», «Σαν τον γυμνό άνεμο» (1974), «Αττίλας '74», «Μπριτανικ, ο στόχος του εκβιαστή», «Καπόνε από τη Σικελία» (1975), «Το αγόρι», «Η υιοθεσία» (1976), «Θωμάς Γκορντέγιεφ», «Το άλογο που κλαίει» (1977), «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Γερτρούδη» του Καρλ Ντράγιερ, «Η νυστερίδα» (σικ) (1978), «Ο παλαβός κόσμος του Θανάση» (1979), «Ο Μαγιακόφσκι χαμογελά», «Κατμαντού», «Ο αδίστακτος» (1980), «More», «Το εργοστάσιο» (1981), «Η ελπίδα» του Γκιουνέι, Εβδομάς (σικ) με 7 αριστουργήματα (τέλος σεζόν), «Αγαπημένη μου Βέρα», «Ο μπάτσος» (1982), «Η Κίνα» του Αντονιόνι, «Η ιστορία της Πιέρα», «Τζιλντα» (1983), «Όλα πάνε καλά», «Μπλόου απ» του Αντονιόνι, «Ένας άνδρας για όλες τις γυναίκες» (1984), «Υγρός Ουρανός», «Ο 4^{ος} άνθρωπος» (1985), «Σχετικά με τον Βασίλη», «Το φιλί της γυναίκας αράχνης», «Μια νύχτα με την Μαίρυλιν» (1986), «Τζιλντα», «Ντουέτο για μία» του Κοντσαλόφσκι, «Μόνα Λίζα» του Ζορντάν (1987), «Καφέ Μπαγκντάτ», «Η λέσχη της απάτης», «Η μύγα» του Κουρτ Νόυμαν (1988), «Τζακ νάιφ», «Συμφωνία κυριών», «Οι περιπέτειες του βαρώνου Μυνχάουζεν» (1989), «Για πάντα», «Βαλμόν» του Φόρμαν (1990), «Το χωράφι», «Το πέραςμα», «Ερωτική έμπνευση», «Ροζ κάντιλακ», «Dick Tracy», «Βάπτισμα του πυρός» (1991), «Σκιές στην ομίχλη» + η μικρού μήκους «Η γραβάτα» (1992), «Εύθυμες μοναχικές γυναίκες», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Αριζόνα ντριμ» (1993), «Φιλαδέλφεια», «Σειρήνες» (1994), «Ερωτικά βατόμουρα», «Ο Τζέφερσον στο Παρίσι», «Οι δεσποινίδες της Μονμάρτης», «Εντ Γουντ» (1995), «Ο ιερέας», «Ευτυχώς που δεν είσαι γυναίκα», «Μικρή Οδησός», «Ο νεκρός» (1996), «Διαλύοντας τον Χάρυ», «Όλοι λένε σ' αγαπώ», «Φλερτάροντας τις συμφορές» (1997), «Το σημάδι», «Angel baby», «Ελλη»(!) (1998), «Αληθινά εγκλήματα», «Λεωφορείον ο πόθος», «Δείπνο ηλιθίων», «Η σοφία των κροκοδείλων» (1999), «Το ταξίδι του Κικουτζίρο», «Αυτόχειρες παρθένου», «Περί ορέξεως», «Ο δρόμος για το σπίτι» (2000), «Οι άλλοι», «Αμελί», «Τίγρης και δράκος», «Ταμπού» (2001), «Γλυκά 16», «Οικογένεια Τένεμπαουμ», «Οδός Μαλχόλαντ» (2002), «13 απόψεις για την ευτυχία», «Μικρές πληγές», «Together / Μαζί», «Ο χαμένος τα παίρνει όλα» (2003), «Ερωτική αναπαράσταση», «Γοητευτικός ταξιδιώτης», «Αγάπη είναι...» (2004), «Ο έμπορος της Βενετίας», «Το τσεκούρι» (2005), «Ουκ επιθυμήσεις τη γυναίκα του πλησίον σου», «The Matador», «Το κάλεσμα του Νότου», «Offside», «Το όνειρο του Ίκαρου», «Thank you for smoking» (2006), «Ωρες κοινής ησυχίας», «Water», «Προσωπικοί φόβοι σε δημόσιους χώρους», «Το χρονικό μιας απόδρασης» (2007), «Irina Palm», «Μέρα

νύχτα μέρα νύχτα», «Ο Αστερίξ στους Ολυμπιακούς Αγώνες», «Ιστορία 52», «Τρεις πίθηκοι» (2008), «Τρεις στιγμές», «Café de los maestros», «Babylove», «Ο αρσιβαρίστας και ο άγγελος», «Καμπέι, η μητέρα μας», «Ακαδημία Πλάτωνος», «Τα σύνορα της αυγής» (2009), «Αγριόχορτα», «Μονάκριβη», «Αστυνομία, ταυτότητα», «Χώρα προελεύσεως», «Προσκύνημα στη Λούρδη» (2010), «The extra man», «Άλπεις», «Για το καλό των άλλων», «Ανώνυμοι ρομαντικοί», «Cheri», «Restless» (2011), «Άδικος κόσμος», ταινίες του φεστιβάλ «Tutto Italia», «Ο Υπουργός», «L» «Τα χιόνια του Κιλιμάντζαρο», «Αν...», «Κάτι σαν έρωτας», «Το μερίδο των αγγέλων» (2012), «Django ο τιμωρός», «Μετά τη Λουτσία», «Παράδεισος του έρωτα», «Λόρενς για πάντα», «Το πρόσωπο της ομίχλης» και «Από τις δύο πλευρές του Αιγαίου: Διωγμός και ανταλλαγή πληθυσμών, Τουρκία - Ελλάδα 1922-1924» (2013).

Ελληνίς Α Αστικό σινεμά της Πατησίων, αρχικά υπαίθριο και στη συνέχεια μόνο χειμερινό, ξεχωριστά όμορφο, καθώς λένε όσοι τη θυμούνται, που έζησε από το 1945 μέχρι και την άνοιξη του 1977. Ήταν Πατησίων 135 ή 137, ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης, τηλέφωνο 873881 και ανήκε πάντα στην Α΄ προβολή. Η ονομασία, όπως και της ομόσταυλης «Αθηναίας» (Α, δεξιά λέξη), υποκρύπτει κάποια φεμινίζουσα εμπορικότητα. Σήμερα πολυκατοικία με μαγαζιά. «Ήταν εκεί που είναι ο Καρούζος, το ρουχάδικο» λένε (2003) οι κυρίες του κομμωτηρίου «Q & B», οδός Τήνου, σχεδόν γωνία. Όταν χτιζόταν την άνοιξη του '45 ως καλοκαιρινό, πηγή της εποχής σημείωνε: «Στολίδι της πόλεως θα είναι ο ανεγειρόμενος επί της οδού Πατησίων – γωνία Τήνου- της εταιρείας Φ. Κοσμίδης κινηματογράφος... πλέον των 1.000 καθισμάτων πολυτελεστάτων, κρυφοί φωτισμοί, ευρεία και μεγαλοπρεπής είσοδος, ένθεν και ένθεν της εισόδου πολυτελή καταστήματα, μπουφές κινηματογράφου άκρας πολυτελείας, θεωρεία... μηχανήματα προβολής και ήχου του χειμερινού κινηματογράφου 'Τιτάνια'». ¹¹⁰⁰ Είχε τυπική διάταξη. Τουλάχιστον το 1947-1950 έπαιζε ταινίες και σε πρώτη προβολή, παρόλο που ήταν θερινή. Το 1955 έπαιξε τελευταία φορά καλοκαίρι, κατεδαφίστηκε, χτίστηκε εξαρχής και εγκαινιάστηκε χειμωνιάτικη στις 23.11.1956 και με έναρξη στις 24.11. «Ένα επιφώνημα εκπλήξεως σάς περιμένει στην πρώτη σας επίσκεψη στην 'Ελληνίδα», έγραφε η διαφήμισή της. ¹¹⁰¹ Πρωτοπαίχτηκε η ταινία «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» του Χίτσκοκ και παρατέθηκε δεξίωση από τον επιχειρηματία, που παρέμενε ο ίδιος. ¹¹⁰² Η εντυπωσιακή εξωτερική όψη της νέας «Ελληνίδας» φαίνεται πολύ καλά τόσο σε φωτογραφία που περιλαμβάνεται στο www.cinefilip.gr, ¹¹⁰³ όσο και σε φωτογραφία του Δημήτρη Τριανταφύλλου, που υπάρχει στο ντοκιμαντέρ «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» του Γιάννη Λάμπρου: εκτός των άλλων, βλέπουμε μian οριζόντια φωτεινή επιγραφή με ανεξάρτητα γράμματα σε αρχαιοελληνική γραμματοσειρά. ¹¹⁰⁴ Το χειμωνιάτικο σινεμά είχε επίσης 1.000 θέσεις. ¹¹⁰⁵ Είχε εξώστη, φτηνότερο όπως πάντα από την πλατεία. Ο φίλος μου ο Διονύσης Μενίδης θυμάται: «Είχε στο ισόγειο ένα θαυμάσιο τειοποτείο με μια μεγάλη τζαμαρία προς την Πατησίων. Είχε ένα όμορφο φουαγιέ, με ωραίες βαριές κουρτίνες. Το σύνολο θύμιζε πολύ το Zonar's στη

¹¹⁰⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 30.04.1945, σε Πατέρας 201. Επίσης, για τον επιχειρηματία: Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

¹¹⁰¹ Σε πάρα πολλές εφημερίδες από τα μέσα του Νοέμβρη και πέρα

¹¹⁰² Κινηματογραφικός Αστήρ 18 (794), 30.11.1956

¹¹⁰³ δεξ τη σχετική ιστοσελίδα

¹¹⁰⁴ Λάμπρου (υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα)

¹¹⁰⁵ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Σταδίου.»¹¹⁰⁶ Η φίλη μου η Ελένη Ιγγλίζογλου λέει: «Γενικά, ήταν αριστοκρατικό στην όψη του. Μέσα είχε κόκκινα βελούδινα καθίσματα, και μου είχε κάνει εντύπωση ότι ήτανε τα πρώτα που είδα να κλείνουν αυτόματα, μόλις σηκωνόσουν. Τα καθίσματα χωρίζονταν σε τρεις κάθετες σειρές, με δυο διαδρόμους. Είχε και ωραία διακόσμηση. Τέλος, θυμάμαι ότι στον πάνω πάνω όροφο υπήρχε κάποιου είδους νυχτερινό κέντρο, όπου τραγουδούσε η Νάντια Κωνσταντοπούλου με τον Τάκη Μωράκη».¹¹⁰⁷

Παιδικές αναμνήσεις αναρριπίζει ο φίλος μου ο Ευριπίδης Κλεόπας : «Μια από τις ταινίες που μου έχει εντυπωθεί περισσότερο στη μνήμη, είναι το ‘Κόκκινο μπαλόνι’. Βγαίνοντας από το σινεμά, μάς περίμενε όλους ένα μεγάλο κόκκινο μπαλόνι. Αυτή την ταινία νομίζω ότι την είδα στον κινηματογράφο ‘Ελληνίς’.»¹¹⁰⁸ Τέλος ο Χωματιανός όχι μόνο χρησιμοποιεί το σινεμά ως τοπόσημο, μα αναφέρεται και στο ζαχαροπλαστείο του: «Εκεί μπροστά στην ‘Ελληνίδα’ πήρε το μάτι μου τον Τάσο. Κατέβηκα. Ήταν χωμένος σε μια πολυθρόνα του ζαχαροπλαστείου σκυφτός, τα γόνατα ενωμένα, τα χέρι ακουμπισμένα μπροστά, το βλέμα χαμένο»¹¹⁰⁹ Πατησίων.¹¹¹⁰ Όσο για μένα, εκατό φορές είχα περάσει από μπροστά της με το παλιό λεωφορείο 3/7, όμως δε θυμάμαι τίποτα. Επίσης, αγνωώ αν το σημερινό (2008) σχετικώς γειτνιάζον καφέ «Ελληνίς», Γ΄ Σεπτεμβρίου 120, έλκει την καταγωγή από το παλιό σινεμά.

Οι διαφημίσεις της είναι αξιοσημείωτες, γιατί ξεχωρίζουν από το σωρό της εποχής. Προσέξτε τι τονίζουν τα δείγματα που ακολουθούν:

ΕΛΛΗΝΙΣ

Σήμερα

ΕΡΩΤΙΚΗ ΘΥΕΛΛΑ

Με ένα μαγικόν επιτελείον
ηθοποιών

ΣΤΙΟΥΑΡΤ ΓΚΡΑΙΗΝΤΖΕΡ

ΜΑΡΓΑΡΕΤ ΛΟΓΚΟΥΡΙ

ΠΑΤΡΙΤΣΙΑ ΡΟΚ

Συμμετέχει η Φιλαρμονική

Ορχήστρα του Λονδίνου και

εκτελεί το πασίγνωστον

μουσικόν αριστούργημα

CORNISH RHAPSODY

ΚΑΠΤΑΙΝ ΜΠΕΝΟΥΑ¹¹¹¹

Η Φιλαρμονική του Λονδίνου φιλμαρισμένη στην Αθήνα του '47, ενώ ξεκινάει ο εμφύλιος.

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΑΠΟΨΕ

από το μυθιστόρημα της

Α Γ Κ Α Θ Α Κ Ρ Ι Σ Τ Ι

LOVE FROM

A STRANGER

¹¹⁰⁶ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

¹¹⁰⁷ Ελένη Ιγγλίζογλου, συνέντευξη

¹¹⁰⁸ Κλεόπας, 36

¹¹⁰⁹ Χωματιανός 50

¹¹¹⁰ Συνέντευξη με τις πελάτισσες του κομμωτηρίου Q and B

¹¹¹¹ Η Καθημερινή, 22.08.1947

«Αγάπησα έναν άγνωστο»
 ΣΥΛΒΙΑ ΣΙΔΝΕΪ
 ΤΖΩΝ ΧΟΝΤΙΑΚ
 Ταινία: ΤΖ. ΑΡ. ΡΑΝΚ¹¹¹²

Προτάσσεται ο αγγλικός τίτλος και έπεται ο ελληνικός! Προοίμιο μεταγενέστερων εποχών. Υπήρχαν φυσικά και πολλοί Βρετανοί και Αμερικανοί στην Αθήνα.

Ε Λ Λ Η Ν Ι Σ
 Πατησίων
 Σήμερα μία ταινία **κατασκοπείας**
 καταπληκτική σε πλοκή,
 περιπέτεια, μυστήριο, συγκινήσεις
ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΜΑ Β-13
ΛΩΡΕΝΣ ΤΙΡΝΕΪ, ΑΝΝ ΤΖΕΦΡΥΣ¹¹¹³

«Αστικό» γράφιμο που θυμίζει Γιάννη Μαρή (της ίδιας εποχής. άλλωστε).
 Κλείνω με μια του '60:

ΑΣΤΥ
ΕΛΛΗΝΙΣ
 ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
 ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜ-
 ΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ
 ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΓΑΜΟΙ
 ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΕΓΧΡΩΜΗ
 ΕΚΔΟΣΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
 20 ΛΕΠΤΩΝ ΜΕ
 ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΛΑΜΠΡΕΣ
 ΤΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ
 ΔΕΞΙΩΣΕΙΣ¹¹¹⁴

Η τελευταία του σεζόν σημαδεύτηκε από κωμικοτραγικά επεισόδια. Υποτίθεται ότι θα έπαιζε το «Βαθύ λαρύγγι» με τη γνωστή Λίντα Λάβλεϊς, το ανακοίνωσε, το έβαλε και στην προθήκη- αλλά στην πραγματικότητα ήταν ένα άσχετο, ομότιτλο, με σκοπό να κοροϊδέψουνε τον κόσμο και να μαζέψουνε λεφτά. Ο κόσμος αντέδρασε ζητώντας τα χρήματά του πίσω και σπάζοντας τις περιφημες βιτρίνες της «Ελληνίδας».¹¹¹⁵

Ενδεικτικά φιλμ: «Αστέρια του Χόλλυγουντ», Νέον έργον, «Το πρώτο ξύπνημα», «Μυστική αποστολή» (1945), «Καινούργιο φεγγάρι», «Η Ντιάνα ερωτεύεται» Ντιάνα Ντάρμπιν, «Λοχίας Γυορκ», «Νησί της ηδονής» (1946), «Η παραστρατημένη», «Υπερφυσική μεπεμέκα», «Να το πάρης το κορίτσι», «Σαλώμη» Ιβόν (σικ) ντε Κάρλος, «Σπανιόλοικο αίμα», «Αόρατος πράκτωρ» (1947), «Επτά βδομάδες γρουσουζιά», «Πόθοι στο δάσος», «Ποτέ δεν θα πλουτίσης», «Μπούμερανκ» (σικ) α' θερινή προβολή, «Αγάπη μιας βραδιάς», «Στο διάβα της ζωής», «Το ακρογιάλι του πειρασμού» (1948), «Οι 17 ερασταί της γυναίκας μου», «Ένα πρωί ακόμα», «Βαγκόν λι Τεργέστης», «Σύντομη συνάντησις», «Μια νύχτα στο Μαϊάμι», «Φλογισμένη

¹¹¹² Η Καθημερινή, 20.07.1949

¹¹¹³ Έθνος, 17.09.1951

¹¹¹⁴ Τα Νέα, 29.09.1964. Ο γάμος του Κωνσταντίνου και της Άννας Μαρίας

¹¹¹⁵ Ακρόπολις 20.11.1976. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

σάρκα», «Το μυστικό της χάλκινης πλάκας», «Ο μισογύνης» (1949), «Ο παραχαράκτης» α΄ προβολή, «Η νύχτα έχει χίλια μάτια», «Το τραίνο του μυστηρίου» και «Ενοχη αγάπη» (1950), «Αμαρτωλή πόλις», «Άλλοτε και τώρα» Ρ. Μήτσαμ – Ντ. Μαγκουάιρ, «Νοσταλγικές μελωδίες», «Μοιραία συνάντησις» (1951), «Η ανήθικη», «Ζητούνται μνηστήρες», «Δραπέτης της φτώχειας», «Ο γυάλινος πύργος» (1952), «Το πουλί της Βενετίας», «Προθεσμία θανάτου» αστυνομικό Ρόμπερτ Μίτσαμ, «Μουσική και χαρά» Νέλσον Έντνυ, «Ποιος ο δολοφόνος της Βιέννης», «Μακάο», «Να δάσκαλος να μάλαμα» κωμ., «Βαγκόν λι της Τεργέστης» (1953), «Τα σκάνδαλα της Γενεβιέβης», «Ένα εκατομμύριο λίρες», «Σκλάβο της ηδονής μου», «Ραντεβού τον Ιούλιο» (1954), «Ο εκβιασμός» δράμα Μαρία Σελ, «Η ζωή σου αξίζει μια σφαίρα», «Ανδαλουσία» Λ. Μαριάνο, «Με το ζόρι παντρεία», «Κατάσκοποι της Πράγας» κατασκ. Β. Λίντφορς, «Χωριατοπούλα», «Η αποστολή των χιλίων κινδύνων» αστυν. Ρ. Κοντέ, «Για το χρυσάφι και τον έρωτα» Ρ. Γουίντμαρκ (1955), «Εσύ θα με τρελλάνης», «Τα συνεταιράκια», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» έγχρ. αστυν. σκην. Α. Χίτσκοκ Τζ. Στιούαρτ, Ντόρις Νταϊή, Ντανιέλ Ζελέν, «Κρίμα που είσαι κατεργάρης» (1956), «Νυμφεύεται η δούλη του θεού...», «Πόλεμος και ειρήνη», «Το σημείον της Αφροδίτης», «Η μοίρα γράφει την ιστορίαν», «Ο μεγάλος έρωτας της Μις Μπάρετ», «Σάρκα και ψυχή» (1957), «Οδός Φρέντερικ αρ.10», «Η λαίδη και ο αλήτης» + «Ζωντανή έρημος», «Ηρωας για το χατήρι σου», «Το τελευταίο ψέμμα» ελλην. Λαμπέτη, «Ο κόσμος της σιωπής», «Ο χορός των καταραμένων», «Οι Βίκινγκς» (1958), «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ο δολοφόνος δεν είμαι εγώ», «Ουδέν νεώτερον από το Μέτωπον» (άνευ «δυτικών»), «Οι δήμιοι» (1959), «Το πέραςμα του Ρήνου» του Αντρέ Καγιάτ, «Η μοίρα των ηρώων» έγχρωμο δραμ. περιπ. σινεμ., «Το τρίγωνο της αμαρτίας», «Η Τερέζα και οι μνηστήρες της» (1960), «Τα τριαντάφυλλα του Μάη», «Ερασταί χωρίς ιδανικά» Τρέβορ Χάουαρντ, «Οι αταίριαστοι» Κλαρκ Γκαϊήμπλ, Μάιρυλιν Μονρόε, «Η σάρκα θέλει έρωτα», «Ο χιτών» Βίκτωρ Ματσιούρ, «Βίαιο καλοκαίρι», «Σταματήστε τα τύμπανα» Μπερνάρ Μπλιε (1961), «Πάθος και αίμα» Κλαούντια Καρντινάλε, Ο δολοφόνος έρχεται κάθε βράδυ», «Ωραία αμαρτωλή», «Οι ερασταί της Βία Βένετο», «Ψωμί, έρωτας και φαντασία», «Ψηλά τα χέρια Έντνυ» (1962), «Η Γαλλίδα και ο έρωτας», «Το μαγεμένο βασιλόπουλο» έγχρωμο, σινεμασκόπ, «Γίγας κυλισμένος στο βούρκο» δράμ. περιπ., «Απάτησα 5 γυναίκες» (1963), «Γυμνοί στον ήλιο», «Οι τέσσερις αλήθειες», «Αμαρτωλός γάμος», «Ο θανατοποινίτης με το σημάδι», «Ο Έντνυ εναντίον των ριφιφι» παρωδία περιπετείας Κονσταντίν (1964), «Βιριδιάννα», «Μια τρελλή, τρελλή οικογένεια», «Η τυφλή του Σορέντο», «Μονομαχία στον Αμαζόνιο» περιπ., «Ψηλά τα χέρια κυρίες μου», «Δουνκέρκη 2 Ιουλίου», «Η κυρία και οι άνδρες της» έγχρ. κομεντί (1965), «Μαρί Σαντάλ εναντίον δόκτορος Κα» Μαρί Λαφορέ, «Τρία δωμάτια στο Μανχάταν», «Ειδικόν δικαστήριο», «Δύσκολοι καιροί για τους πρίγκηπες» Β. Γκάσμαν (1966), «Μαρακές ώρα 13», «Οι ντεσπεράντος», «Ειδική αποστολή επιχείρησις μίνι κούκλες» έγχρ., «Τζώννυ Γουέστ», «Φαραώ» (1967), «Ο άνθρωπος που άξιζε δισεκατομμύρια», «Τα πράσινα μπερέ», «Γνώρισα την αγάπη, γνώρισα τη ζωή», «Λαμιέλ», «Ο κήπος των μαρτυριών» γκραν γκινιόλ, «Ζήσε για τη ζωή», «Ο επαναστάτης του Αλκατράζ» (1968), «Οι 5 ύποπτοι», «Η αγριόγατα με τα χρυσά νύχια», «Στους δύο τρίτος δε χωρεί», «Η λέσχη των ελευθέρων γυναικών», «Οι ασύλληπτοι» (1969), «Το ξέσπασμα της οργής», «Ο δραπέτης», «Ανύπανδρη μητέρα», «Ο κλέφτης» (1970), «Ο παπάς παντρεύεται», «Σατανικός εκβιαστής», «Η νύχτα της εκδικήσεως», «Δολοφόνος χωρίς αιτία», «Η τελευταία συνάντησις» (1971), «Η πόλις της βίας», «Υπόθεσις Τζόελ Ντελάνου», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Νύφη κατά παραγγελίαν», «Οι 5 τρελλοί του συντάγματος», «Νικόλαος και Αλεξάνδρα» (1972), «Ο άνθρωπος δυναμίτης», «12 φορές θηλυκό», «Η λαίδη και ο

σωφέρ της», «Είμαι ένας χορευτής» (1973), «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Το μεγάλο έγκλημα», «Οι Κινέζοι στο Παρίσι», «Βυθίσατε το υποβρύχιο Υ-128», «Ο προβοκάτορας» (1974), «Η υψηλή κοινωνία κάνει έρωτα», «Ο άνδρας είναι πολυγαμικόν ζώον», «Η ερωμένη», «Ο θυρωρός της νύχτας», «Το φλογισμένο κορμί της Μαλίτσια» (1975), «Η πηγή των παρθένων», «Η λεωφόρος της πορνείας», «Κακόφημοι δρόμοι», «Ειδικόν δικαστήριον», «Ο κόσμος της νύχτας σήμερα», «Χάπυ νταίη» (1976), «Ένας έξυπνος, δυο συνεταίροι, ένα κορόιδο», «Το κυνήγι του απίθανου δολοφόνου», «Κάτω τα χέρια από τη λευκή γυναίκα», «Το αφεντικό του κλαμπ νο 1», «Συνωμοσία του Λονδίνου» και «Το μεγάλο έγκλημα» (τελευταίο φιλμ) (1977).

Ελληνίς Β Μικροαστικός υπαίθριος κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, πάντα στην Α΄ προβολή, διατηρητέος και ως ιστορικός τόπος και ως χρήση. Διεύθυνση: Τέρμα Αμπελοκήπων, Κηφισίας 29, τηλέφωνα 6464009, 2106464009. Πρωτόπαιξε το καλοκαίρι του 1960 (όπως υπενθυμίζει η επιγραφή υπεράνω τού μπαρ: «από το 1960») και συνεχίζει επιτυχώς. Έχει 500 θέσεις, ενώ υπάρχει χώρος και για πολύ περισσότερες. Ο χώρος είναι «ιδιοκτησία του Μετοχικού Ταμείου Υπαλλήλων Τραπεζής της Ελλάδος, με χαρακτηριστικό βαθμιδωτό εξώστη»¹¹¹⁶ (που έχει πλέον κλείσει για το κοινό). Είναι επιχείρηση Cinemax (= οικογένεια Σκούρα), «από την αρχή που λειτούργησε, ο κ. Σκούρας ήταν στην εταιρία», μου λέει η ταμίας. Η πληροφορία επιβεβαιώνεται και δημοσιογραφικά.¹¹¹⁷ Ξεχωριστή ιδιομορφία, ότι «η είσοδος του χειμώνα μετατρέπεται σε κατάσταση».¹¹¹⁸ Τεράστιο, «με κήπο» όπως δηλώνει στις εφημερίδες (= με πολύ θαμνώδες πράσινο), άνετους διαδρόμους, γάτες που κυκλοφορούν ένα γύρω. Η διάταξη είναι τυπική. Όμως εδώ ο επιμήκης άξονας του σινεμά (είσοδος – οθόνη) μοιάζει να είναι σχεδόν ίσος με τον οριζόντιο (τη σειρά θέσεων των θεατών), δηλαδή το σινεμά είναι περίπου τεράγωνο. Στα πλάγιά του διέθετε πλακάκι με σύσταση που χαλικοφέρνει, στο κέντρο του χαλίκι κανονικό (2008). Έχει έξοδο κινδύνου στο δεξί (βόρειο) πλάι της οθόνης. Ανακαινίζεται τακτικά, ειδικά το 2010 ριζικά: χαλίκι τέλος, τραπεζάκια παντού, πολλές πολυθρόνες και καναπέδες. Δέχεται κατά καιρούς τις χορηγίες διαφόρων ραδιοφωνικών σταθμών (π.χ. «Σταθμός FM 101,3» το 1998 και μετά) τους οποίους και προβάλλει αναλόγως. Το 2003 ήταν «Ελληνίς- Samsung».

Η γνώμη της Δαφέρμου: «Την παρουσία του στον χρόνο τη διατηρεί κυρίως με το προσεγμένο πρόγραμμά του, την καλή ακουστική του και τη μεγάλη οθόνη του... Δεν παρουσιάζει καμία αισθητική προσποίηση, ...για παράδειγμα ...άχρηστα καλλωπιστικά στοιχεία. Τα φυτά φυτρώνουν άτακτα, με τη δική τους ελευθερία και ομορφιά».¹¹¹⁹

Από άποψη ταινιών, είναι ένα σινεμά μέσου επιπέδου και σχετικά καλής ποιότητας. «Το 1975 ή '76 έβαλε το 'Πάρτυ στο γραφείο', μια σουηδική σοφτ τσόντα, και οι θεατές αντιδράσανε, γιατί ήτανε μαθημένοι αλλιώς».¹¹²⁰ Έχω δει εδώ εδώ ταινίες όπως «Πυρετός στο αίμα», «Δευτέρες με λιακάδα», «Sin city», «Δημόσιος κίνδυνος», «Σύντομη συνάντηση», «The Artist» κλπ.

Μερικές ταινίες: «Το καμάρι του λόχου» κωμωδ., «Το τρίγωνο της αμαρτίας», «Η πόλις του εγκλήματος» (1960), «Ο πορτοφολάς» Ρ. Γουίτμαρκ, «Ο φυγάς» Μ.

¹¹¹⁶ Ορφανουδάκης 76

¹¹¹⁷ Συνέντευξη με την ταμία και Παλασπούρου

¹¹¹⁸ Παραδείσης 161

¹¹¹⁹ Δαφέρμου, Το Βήμα, 26.08.2007

¹¹²⁰ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

Μπράντο, «Το πέρασμα του Ρήνου» (1961), «Έξοδος», «Η κόμησσα και ο γκάγκστερ» (κομεντί), «Ο δολοφόνος δεν είμαι εγώ», «Ζω μονάχα για τον έρωτα» (1962), «Ο φυγάς» Μάρλον Μπράντο, «Ο Μαιγκρέ έχει τον λόγο», «Τα φώτα της ράμπας» (1963), «Γυμνοί στον ήλιο» θρίλερ Αλ. Ντελόν, «Ιντερπόλ εναντίον μυστικών πρακτόρων» Ροζέ Ανέν, «Μονομάχος εκδικητής» (1964), «Η εκδίκησης της κυρίας», «Αυτοί που νίκησαν τη μοίρα», «Πώς να δολοφονήσετε τη γυναίκα σας» (1965), «Προσοχή δημόσιος κίνδυνος» αστυν., «Καζανόβας» '70, «Μαρί Σαντάλ», «Επιχειρήσεις άσπρος καρχαρίας», «Αγωνία και εκστασι», «Συζυγικό κρεβάτι» (1966), «Τέσσερις αλήθειες», «Αρραστάου» μουσ. (1967), «Οι μισθοφόροι», «ΟΙ γενναίου του Μπακαλεόν» (σικ), «Δύο για το δρόμο» (1968), «Η ζώνη της αγνότητας», «Ο επαναστάτης», «Η ζούγκλα του χρήματος» (1969), «Ο ένοχος», «Πυρετός στο αίμα», «Τόνυ Ρομ» (1970), «Κόμησσα και γκάγκστερ», «Ο λόφος της εκδικήσεως», «Άγρια συμμορία» του Πεκίμπα (σικ) (1971), «Πήδημα στην κόλαση», «Ο ερωτιάρης» (1972), «Καράτε κεραυνοβόλο χτύπημα», «Πώς να ληστέψετε ένα καζίνο» (1973), «Ο υποψήφιος», «Το μεγάλο σαφάρι» (1974), Νέον έργο, «Χο», «Όταν άρχισε η δύση» (1975), «Ροζ λαγωνικό», «Αστυνόμος διώξεως του εγκλήματος» (1976), «Λαμιέρ η ανήθικη», «Σκοτώνουν τ'άλογα όταν γεράσουν», Ο ψυχοπαθής του καλοκαιριού «Εκδίκηση με το παλιό τουφέκι», «Το αριστερό χέρι του νόμου», «Αντίπαλοι μέχρι θανάτου» (1977), «Εκτελεστής υψηλών προσώπων», «Λίγα λεπτά πριν απ' το τέλειο έγκλημα» (1978), «Άγρια σφαγή», «Αντίπαλοι μέχρι θανάτου», «Μαύρο γεράκι του Βορρά» (1979), «Η πόλις της βίας», «Η γνωριμία μιας γυναίκας», «Η βρωμιά» έγχρ. αστυν. περιπ. (1980), «Περπέτειες στην Καλιφόρνια», «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ερωτική παραζάλη» (1981), «Μια γυναίκα διανοούμενη», «Το πέμπτο πάτωμα» (1982), «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Οι επαγγελματίες», «Το σπέρμα του αντίχριστου» (1983), «Το μητης πάρτι του αίματος», «Το σκληροτράχηλο αφεντικό του κλαμπ Νο 1» (1984), «Το πρώτο μου πάρτι», «Δύο ξένοι στην ίδια πόλη» «Έγκλημα στον Τάμεση», «Ενας προφήτης, μα τι προφήτης» (1985), «Η ώρα του γερακιού», «Οι δρόμοι της βίας» (1986), «Λούλου, το αγόρι που αγαπάει τα κορίτσια», «Σαλβαδόρ», «Ξεκαθάρισμα», «Χαρέμι», «Μακαρόνι», «Οι πειρατές» (1987), «Μέταλ τζάκετ», «Ρωξάννη», «Ενα μωρό για τρεις», «Ιστάρ», «Ερωτικές κράμπες» (1988), «Ο κροκοδειλάκιας», «Επιχείρηση Μουνρέικερ» (1989), «Σχέςεις πάθους», «Τι απέγινε η COOKIE» (1990), «Μπλε βελούδο», «Έξαψη», «Χελώνες Νίντζα εν δράσει» (1991), «Σκυλίσια ζωή», «Κακός μπελάς» (1992), «Λούκυ Λούκ», «Οι εραστές της γέφυρας», «Ηρωας κατά λάθος» (1993), «The Pelican Brief», «Demolition man», «Αντίο παλλακίδα μου», «Νύχτα πρεμιέρας», «Γαμήλιο πάρτι», «Σχέση ζωής» (1994), «Το χρώμα της νύχτας», «Ο πελάτης», «Pulp fiction», «Οι σπεσιαλίστες» (1995), «Ασυμβίβαστη γενιά», «Αφήνοντας το Λας Βέγκας», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Ποτέ μην μιλάς σε ξένους» (1996), «Το βραδινό άστρο», «Το μωρό της Ρόζμαρυ», «Ο αταίριαστος», «Η συνωμοσία της σκιάς» (1997), «Καλύτερα δεν γίνεται», «Το κορίτσι του φίλου μου», «Αίσθημα μετ' εμποδίων» (1998), «Η ωραία πεθερά», «Ασυμβίβαστος», «Υψωμα 33» + οι ταινίες μικρού μήκους «Η γέφυρα» + «Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η γιαγιά μου», «Ο κάου μπόι του μεσονυκτίου» (1999), «Ανατολή Δύση», «Η ιστορία της Αντέλ Ουγκό», «Polaroid» (2000), «Ζαμπρίσκι πόιντ», «Mercie για τη σοκολάτα», «Πυρετός στο αίμα» (2001), «Δράκουλας: ο βριόλακας των Καρπαθίων», «Η κυρία εξαφανίζεται», «Για ένα αγόρι» (2002) «Ο μεγάλος δικτάτωρ», «Δευτέρες με λιακάδα», «Ανοιχτές καρδιές» (2003), «Οι γυναίκες του Στέφορντ», «Ξαφνικός έρωτας» (2004), «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» [το παλιό], «Φύγε εσύ μείνε εσύ», «Η πόλη των θαυμάτων» (2005), «Ρασομόν», «Κώδικας Ντα Βίντσι», «Οι πειρατές της Καραϊβικής: Το σεντούκι του νεκρού», «Εννέα ζωές» (2006), «Ο

τέλειος γάμος», «Η γυναίκα του παπά», «Μην το πεις σε κανέναν» (2007), «Το μυστικό», «Το κλειδί» γαλλικό θρίλερ, «Shine a light», «Τα χρόνια της μαυρίλας», «Η εξαφάνιση» (2008), «The hangover», «Vicky, Cristina, Barcelona», «Αδωξοί μπάσταρδοι», «Λυσσασμένη γάτα», «Easy virtue» (2009), «Inception», «Επαγγελματίας καρδοκατακτητής», «Σύντομη συνάντηση», «Εκλειψη» «Baaria» (2010), «Ο μεγάλος έρωτας», «Restless», «Λόλα», «Πώς τελείωσε αυτό το καλοκαίρι», «Carlos» (2011) «Κυνηγοί κεφαλών», «The Artist», «Ο έρωτας κρατάει τρία χρόνια», «6+1 ληστείες», «Τι να περιμένεις όταν είσαι έγκυος» (2012), «Η συμμορία των μάγων», «Ο γάμος της χρονιάς», «The iceman», «Έρωτας είναι...» και «Νομοταγείς τύποι» (2013).

Ελυζέ / **Ελιζέ** Χειμωνιάτικος κινηματογράφος των Ιλισίων, Νυμφαίου 12 και Αντιφίλου, σ' ένα περίεργο, πολύφατσο κτίριο, τηλέφωνο 782354, 7782354. Στις εφημερίδες περνούσε ως Μιχαλακοπούλου 66 / Πλατεία Βραζιλίας, Χίλτον / Υπουργείο Βιομηχανίας / όπισθεν Χίλτον / Ηλύσια./ Ιλίσια (δες την τελευταία λέξη για τον προβληματισμό ως προς την ορθογραφία). Η Νυμφαίου είναι δρόμος – όριο μεταξύ Αθήνας – Ζωγράφου. Άνοιξε σε πολύ δύσκολη εποχή για το σινεμά, άντεξε 18 χρόνια (1970-1988) και μετατράπηκε σε θέατρο με το ίδιο όνομα, που δεν είναι παρά η ελληνοποιημένη εκδοχή των Ηλυσίων (δες και σχετική υποσημείωση στα Ιλίσια). Α' -Β' προβολή στο ξεκίνημά του, Α' αργότερα και μέχρι τέλους. Το φτηνότερο της κατηγορίας: 30 δρχ. πλατεία και 25 εξώστης /φοιτητικό το 1976, ενώ τ' άλλα έχουν 50/40 αντίστοιχα. Τελευταίος επιχειρηματίας του ήταν ο Αντώνης Στεργιάκης.¹¹²¹ Το θέατρο διατηρείται μέχρι τις μέρες μας. Υπήρχε και ομώνυμη καφετέρια επί της Μιχαλακοπούλου, στο ίδιο ύψος, η οποία τώρα πια έχει αλλάξει όνομα. Υπήρχε και στάση «Ελυζέ», όπως με πληροφόρησε ο φίλος Αντώνης Φωστιέρης, αυτή που τώρα λέγεται Ισοπεδωτικά και αναίτια «1^η Ιλισίων».¹¹²²

Το 1977, έβαζε γνήσια τσόντα στα διαλείμματα. Αλλά οι μπάτσοι το; Υς πήρανε πρέφα, τσιμπήσανε το μηχανικό Δ. Γριπογιάννη + τον υπεύθυνο του σινεμά Β. Γρηγοριάδη, ενώ κατασχέσανε το πορνό φιλμάκι και τη μικρή βοηθητική μηχανή που το πρόβαλλε.¹¹²³

Ανάλογα με τις εποχές, είχε πρόγραμμα για όλα τα γούστα: από σπλάτερ, σοφτ πορνό φαρσοκωμωδία και χοντρή τσόντα, μέχρι προχωρημένο σινεφίλ, του τύπου ουγγρική πρωτοπορία. Λυπάμαι λοιπόν που ήρθα στο καλό «Ελυζέ» μόνο μια δυο φορές και, το χειρότερο, δε θυμάμαι και τίποτα. Θυμάται όμως ο Θάνος Παπασωτηρόπουλος: «Πήγαινα πολύ στις μεταμεσονύκτιες προβολές, στις ταινίες τρόμου. Η θόνη ήταν ευθεία μπροστά, όπως έμπαινες [=τυπική διάταξη]. Πέφτανε πολλά μπινελίκια ανάμεσα στους θεατές πλατείας – εξώστη».¹¹²⁴ Λέει ο φίλος μου Δημήτρης Στεργιάκης: «Ήμουνα μικρός τότε και βηθούσα τον πατέρα μου στο σινεμά. Έρχεται ένα βράδυ κάποιος νεαρός, φτιαγμένος σίγουρα, και μου λέει με αργή φωνή: 'Φίλε, δεν έχω μία. Μ' αφήνεις να μπω;' Τον άφησα. Αργότερα, όταν ήμουνα φαντάρος στην Κομοτηνή, αυτός ο ίδιος ήταν που με θυμήθηκε και με προστάτευε απ' όλους. 'Οποιος τον πειράξει, θα 'χει να κάνει μαζί μου', τους είπε. Ήταν παλιός, ενώ εγώ ήμουνα νέος, και ο μόνος Αθηναίος από τη σειρά μου».¹¹²⁵ Διαδικτυακή μαρτυρία:

¹¹²¹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹¹²² Αντώνης Φωστιέρης, συνέντευξη

¹¹²³ Ακρόπολις 02.04.1977. Εύρημα του Θανάση Βέμπο

¹¹²⁴ Θάνος Παπασωτηρόπουλος, συνέντευξη

¹¹²⁵ Δημήτρης Στεργιάκης, συνέντευξη

«Οι μεταμεσονύκτιες προβολές με ταινίες τρόμου είχαν αρχίσει στο ‘Ελυζέ’ με τη συνεργασία του Βαγγέλη Κοτρώνη, του εκλιπόντος. Γινόταν χάος».¹¹²⁶ Σ’ αυτές τις προβολές του 1986 – 87 προβάλλονταν b monies και οι φανατικοί θεατές έρχονταν με πάθος να δουν μια ταινία ‘διαστημικού τρόμου ή και τρόμου σκέτου, «έστω κι αν αυτή έχει παρουσιαστεί στην τηλεόραση μόλις μια βδομάδα πριν (η περίπτωση της ταινίας του Τέρενς Φίσερ ‘Η εκδίκηση του Δράκουλα’, που προβλήθηκε πέρυσι το Νοέμβρη στο ασφυκτικά γεμάτο ‘Ελυζέ’, αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα), τις βλέπουν ξανά και ξανά... Ο συμβατικός κινηματογράφος σίγουρα δεν έχει τόσομανιώδεις θεατές».¹¹²⁷

Μερικά φιλμ: «Το ταξίδι», «Βαβυλωνία», «Η συμμορία των Σικελών» (1970), «Σπίτι κάτω απ’τα δέντρα», «Βασιλέυς», «Θεός Βάνιας», «Το φρούριο των αθανάτων», «Το ομορφόπαιδο», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Τζο» (1971), «Ο γλάρος» του Τσέχοφ, «Το ημερολόγιο μιας Τηναίητζερ» (σικ), «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν», «Ο Δον Ζουάν της Σικελίας» (1972), «Λούκυ Λουκ», «Τρεις αδελφές», «Ο Τζέρρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός», «Να φαντάρος να μάλαμα», «Η νυχτερίδα» του Γιόχαν Στράους (1973), «Επέλασις βρυκολάκων», «Φράνκο Τσίτσο, σκασιάρχες των Ες Ες», «Τρινιτά», «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Σολλάρικς» (σικ), «Έφυγαν οι Γερμανοί, ήρθαν οι Αμερικανοί», «Σεξουαλικές εμπειρίες στο γραφείο», «Πυρετός και πάθος», «Το κορίτσι και τ’ άλογο», «Μια γυναίκα» (1974), «Ο ζωηρός πάστορ και οι κυρίες της ενορίας του», «Ο αστυνόμος», «Η μάνα», «Ο πλατυπόδαρος», «Γεννημένος επαναστάτης» (1975), «Οι Εύες και οι μοιχείες τους», «Η τρελή του Σαγιώ», «Σαματάς στο Μόντε Κάρλο», «Ο κόσμος της νύχτας σήμερα», «Δαμασμένη γυναίκα» (1976), «Ο κομμουνιστής», «Όταν η Έβελυν βγήκε από τον τάφο της», «Έρχονται οι αστυνομικές», «Όλοι οι άνθρωποι του Βέγγου», «Μέρες επανάστασης» (1977), «Ο πάγος», «Γεια σου πίθηκε» 3^η εβδ., «Το αλάτι της γης», «Μια νύχτα γεμάτη βροχή» της Βερτμύλερ, «Οι 7 σαμουράι» του Κουροσάβα, «Χένεσου 5 Νοεμβρίου», «Ριφιφί», «Οι άρχοντες» Μίνως Αργυράκης (1978), «Το δέντρο με τα τσόκαρα», «Κρατούμενος εν αναμονή δίκης», «Τζο ο λεμονάδας», «Μια γυναίκα ελεύθερη», «Ανύπαντρη γυναίκα», «Κάτω από τον αστερισμό του σκορπιού» (1979), «Βέγγος ο τρελλός καμικάζι», «Μια δεκαοχτάρα θύμα βιασμού και προδοσίας», «Μια παρθένα για για το διάβολο», «Απόδραση από τη λάσπη», «Οι τρεις πύλες της κολάσεως», «Μια γυναίκα στο λυκόφως» (1980), «Υπόσχεση την αυγή», «Αδελφές Μπροντέ», «Μπορώ και χωρίς τα γυαλιά μου», «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί» (1981), «Ερωτική οπτασία», «Βιριδιάννα», «Τριστάνα» του Μπουνιουέλ, «Παν [σικ] ροκ σπάστε τις βιτρίνες», «Αραμπάς» (1982), «Η ωραία της ημέρας», «Το γλυκό πουλί της νιότης», «Η γυναίκα καίγεται» Βαν Άκερεν, «Τολμηρές ιστορίες» του Μπορόβτζικ (1983), «1900» Α’ μέρος, «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Όλοι έσκασαν στα γέλια», «Η ανταρσία του Μπάουντνι» (1984), «Ο 4^{ος} άνθρωπος», «120 μέρες στα Σόδομα», Πήτερ Σέλλερς «Ο ροζ πάνθηρ ξαναχτυπά», «Ατλάντικ σίτυ» Μαλ (1985), «Η τιμή των Πρίτζι» «Το κόκκινο ρόδο του Καϊρου» «Η γυναίκα λυκάνθρωπος» Παρασκευή - Σάββατο μετά τις 12 κινηματογραφική λέσχη τρόμου και επιστημονικής φαντασίας, «Αουτσάιντερς», «Το πλοίο των παρανόμων» (1986), «Βραδυνό ενδυμα», «Ο Βαμβακούλας και η γκολάρα του», «Ο γυάλινος κόσμος», «Το κλαμπ των ξεφωνημένων βιπς», Χάρυ Κλυν «Made in Greece», «Καλή πατρίδα σύντροφε» (1987), «Φανταστική καταδίωξη», «Τα παιδιά της χελιδόνας», «Δίχως στέγη, δίχως νόμο», «Επάγγελμα ζιγκολό», «Η αυτοκρατορία

¹¹²⁶ sign-on-you-crazy-diamond-blogspot.com / tempelis

¹¹²⁷ Κολιοδήμος, Προβολές

του ήλιου», «Χαμός στην Τσάιναταουν», «Τσάιναταουν» και «Κραυγή ελευθερίας» του Αττέμπορο (1988).

Εμπασσ Μεσοαστικό χειμερινό υπόγειο σινεμά στο Κολωνάκι (αυτό το τοπωνυμικό προσδιοριστικό γράφανε πάντα οι εφημερίδες), που πρόβαλε πρώτη φορά ταινία στο τελείωμα της χρονιάς 1962 και αντέχει μέχρι σήμερα (2013). Είναι το μόνο χειμερινό που λειτούργησε ποτέ στο Κολωνάκι και καθώς και το μόνο σινεμά γενικά στη συνοικία επί 30 σχεδόν χρόνια (το «Κολωνάκι» είχε ήδη κλείσει από το 1950, η «Αθηναία» άνοιξε το 1979). Είναι υπόγειο επί της Πατριάρχου Ιωακείμ 5, ανήκει προφανώς στην Α΄ προβολή, τηλέφωνα 720903, 210 7215944, κρατήσεις: 2106786000, 801116000 και ιστοσελίδα www.i-ticket.gr. Η ονομασία σημαίνει «πρεσβεία» στ' αγγλικά και υποθέτω πως έχει να κάνει με το ότι το χαρακτήρα της συνοικίας τον δίνουν σε μεγάλο βαθμό οι πρεσβείες διαφόρων χωρών. Τον ίδιο καιρό λειτουργούσε όμως και ομώνυμο πασίγνωστο νυχτερινό κέντρο, Πανεπιστημίου και Αμερικής 6. Παλιότερα είχε 550 καθίσματα, τα οποία στην πορεία μειώθηκαν με τις ανακαινίσεις.¹¹²⁸ Εδώ πραγματοποίησε προβολές η Κινηματογραφική Λέσχη το 1962 (τουλάχιστον)¹¹²⁹ και η Ταινιοθήκη της Ελλάδας το 1982-83.¹¹³⁰ Στερούμενη εξώστη, η αίθουσα προβολής έχει και περίεργο σχήμα ακανόνιστου τραπέζιου, εξαιρετα καθίσματα, μοντέρνα διακόσμηση και ωραίο ήχο. Διατέλεσε Heineken (τουλάχιστον το 1995, '96) και Alphacart (τουλάχιστον το 1998-2000), ενώ τα τελευταία χρόνια ανήκει στο δίκτυο Filmnet Odeon. Nova Odeon το 2008-9. Προβάλλει «Ωραίο μπαρ, εικαστικός χώρος, digital dolby sr» κλπ. Η Ελένη Οικονομοπούλου μάς πληροφορεί ότι αυτό ακριβώς το μπαρ του «θυμίζει ντεκόρ κινηματογραφικής ταινίας του '60. Ο φωτισμός δεν πληγώνει τα μάτια, βιτρίνες με χαλιά και έργα τέχνης στολίζουν τους τοίχους κι ο μπάρμαν είναι περήφανος για τα παραμορφωμένα μπουκάλια της κόκα κόλα που στολίζουν τα ράφια του».¹¹³¹ Εδώ έχω δει ταινίες όπως «Χαμένοι στη μετάφραση», «Ο ήσυχος Αμερικανός» ή «Η κόμησα της Σαγκάης», συνήθως με την καλή μου φίλη Γεωργία Πανοπούλου. Την πρωτοχρονιά του 1977, βρέθηκε εδώ και εξουδετερώθηκε βόμβα που είχε τοποθετηθεί με αφορμή την ταινία «Επιχείρηση Έντεμπε».¹¹³² Στις 13.10.1988 όμως, όταν παιζόταν η ταινία «Τελευταίος Πειρασμός», βασισμένη στο ομώνυμο βιβλίο του Καζαντζάκη, χριστιανοφασίστες διαδηλωτές - τραμπούκοι, που νωρίτερα είχαν καταστρέψει, υπό την ανοχή της αστυνομίας, την «Όπερα» (δες λέξη) που έπαιζε το ίδιο έργο, ήρθαν μετά εδώ. Φωνάζανε εδώ «Ελλάς – θρησκεία – ορθοδοξία», ψάλλανε τον Ακάθιστο Ύμνο,¹¹³³ και ωρούσαν: «... 'Η ταινία αυτή πρέπει να καεί'... Δεν επαρκούσε πλέον η διακοπή της προβολής. Στη γεμάτη αίθουσα παρευρίσκεται ο εισαγγελέας. Η προβολή έχει αρχίσει και κάποιοι εισχωρούν κρυφά από άλλη είσοδο. Προσεγγίζουν την οθόνη από το πίσω μέρος και την καταστρέφουν. Η προβολή, φυσικά, διακόπτεται. Ο εισαγγελέας, εξερχόμενος, δηλώνει: 'Είδα τα πρώτα πέντε λεπτά και δεν πρόσεξα τίποτα το άσχημο'. Την επομένη, η Εισαγγελία Αθηνών εκδίδει ανακοίνωση, επιτρέποντας την κανονική προβολή του 'Τελευταίου πειρασμού'... Τις επόμενες μέρες... από τους επτά κινηματογράφους που ξεκίνησαν να προβάλλουν τον 'Τελευταίο πειρασμό', συνέχισαν οι τέσσερις (οι τρεις

¹¹²⁸ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹¹²⁹ π.χ. Καθημερινή 16.12.1966

¹¹³⁰ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹¹³¹ Οικονομοπούλου, Μπαρ

¹¹³² Ακρόπολις 01.01.1977. Κλίπινγκ του Θανάση Βέμπου

¹¹³³ Ελευθεροτυπία, 14.10.1988

υπαναχώρησαν από φόβο ή από φθορές...»¹¹³⁴ Μετά την επιτυχία τους εδώ, οι παραεκκλησιαστικοί συνέχισαν στην «Ααβόρα» (δες λέξη), όπου όμως την πατήσανε. Μιλάει ο Γιώργος Παπαντωνίου: «Ξεκίνησα τη δουλειά το 1953. Η δουλειά μου ήταν να πηγαίνω κάθε μέρα σε όλες τις εφημερίδες με τη σειρά και να τις ενημερώνω τί έπαιζαν όλοι οι κινηματογράφοι. Τα πρώτα χρόνια ήταν πιο δύσκολο, αλλά όταν τελείωσε το κτίριο του Χόλιγουντ, εδώ που είναι η ‘Στοά του Χόλιγουντ’ που βρισκόμαστε τώρα, τα πράγματα γίνανε πιο εύκολα, γιατί εδώ συγκεντρώθηκαν όλες οι κινηματογραφικές εταιρίες. Εδώ γινόντουσαν όλες οι συναλλαγές για τις ταινίες κι εδώ ενημερωνόμουν επί τόπου. Το κτίριο λοιπόν αυτό ήταν έτοιμο και λειτούργησε το 1957. Είχα κι εγώ ένα γραφείο. Πήγαινα λοιπόν κάθε μέρα στις εφημερίδες, σ’ όλες τις εφημερίδες, κι έδινα τα έργα που έπαιζαν οι αίθουσες. Από τα σινεμά πληρωνόμουνα. Το ‘Νέον έργον’ που βλέπεις μερικές φορές στις παλιές εφημερίδες, δε σημαίνει πάντα ότι το σινεμά δεν είχε κλείσει έργο από το γραφείο διανομής. Συνήθως το κάνανε επίτηδες, για να εξάπτουνε την περιέργεια των θεατών, να πάνε επιτόπου να δούνε τις ρεκλάμες, αφού τα περισσότερα συνουκιακά δεν είχανε τηλέφωνα. Εγώ, πηγαίνοντας στις εφημερίδες τόσα χρόνια, γνωρίστηκα με τους παλιούς δημοσιογράφους, αρχισυντάκτες, διευθυντές. Όλους τους γνώρισα. Αργότερα, το 1971, έγινα διευθυντής στο ‘Εμπασσυ’. Η δουλειά μου στο σινεμά αυτό κράτησε 30 χρόνια, μέχρι το 2002. Το Κολωνάκι εκείνο τον καιρό, και πιο μπροστά ακόμα, είχε ξεπεράσει τη Φωκίωνος Νέγρη, μάζευε πάρα πολύ κόσμο που ερχόταν να διασκεδάσει. Τότε οι άνθρωποι πηγαίνανε σινεμά πολύ καλοντυμένοι, ήτανε μεγάλη υπόθεση η βραδυνή έξοδος. Ειδικά στο ‘Εμπασσυ’ ερχόταν πολύ καλός κόσμος. Ερχόντουσαν καλλιτέχνες, ηθοποιοί βασικά, τις Δευτέρες που δε δουλεύουνε τα θέατρα, πολιτικοί, σπουδαίοι άνθρωποι. Όλοι οι πολιτικοί περάσανε από το ‘Εμπασσυ’, εκτός από τον Ανδρέα Παπανδρέου. Το γιατί δεν το ξέρω, μπορεί να έτυχε. Πάντως ήταν ο μόνος που δεν ήρθε. Το πιο ξεχωριστό που έχω ζήσει όσα χρόνια ήμουν στο ‘Εμπασσυ’ είναι όταν μας χαλάσανε το σινεμά οι φανατικοί για τον ‘Τελευταίο Πειρασμό’.

Μετά που έφυγα από το ‘Εμπασσυ’ ξαναγύρισα εδώ, στη ‘Στοά του Χόλιγουντ’- στην ουσία ποτέ δεν έφυγα και τελείως. Έχω το γραφείο αυτό που μιλάμε τώρα. Αλλά εκείνες οι εποχές, φίλε, δεν ξαναγυρνάνε. Μιλάμε και νοσταλγούμε».¹¹³⁵

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η γυναίκα και ο διάβολος» (το έργο του ξεκινήματος) (30.12.1962), «Ο πόλεμος των κουμπιών» κωμωδία 3^η εβδομάδα Ζ. Ρισσάρ -Υβέτ Ετιεβάν, «Τα μπαλέττα Μπολσόι» έγχρ. μουσικοχορ., «Ιούλιος Καίσαρ», «Αντάρτες του Ειρηνικού» (1963), «Βιασμός» δραμ. περιπ. Πωλ Νιούμαν, Κλαιρ Μπλουμ, «Επτά ημέρες του Μαΐου» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Ο σύζυγος της γυναίκας μου» (1964), «Μονομαχία στον Αμαζόνιο», «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Ο θαυμαστός κόσμος των αδελφών Γκριμ», «Οι ομπρέλλες του Χερβούργου» (1965), «Δυο τρακαδόροι» Λώρελ Χάρντυ, «Ο θαλασσοπόρος» Μπάστερ Κήτον (αμφότερα Κινηματογραφική Λέσχη), «Διαφθορά», «Οι 5 εκδικηταί της μαφίας» (1966) «Πώς έγινα κατάσκοπος», «Εφ Μπη Άι εναντίον των δολοφόνων», «Τώρα έγινες άνδρας», «13.000.000 δολάρια ζητούν κληρονόμο» (1967), «Αγαπημένε μου αρχικλέφτη», «Ο πρωτάρης» ή «Ο απόφοιτος» (σικ), «Η δολοφονία του Μαρά», «Ο

¹¹³⁴ Κατσουνάκη, Πογκρόμ

¹¹³⁵ Γιώργος Παπαντωνίου, συνέντευξη. Η στοά ‘του Χόλυγουντ’ είναι τμήμα του «Μεγάλου 7^{ης} Τέχνης». Το κτίριο, έργο του αρχιτέκτονα Ι.Κ.Λυγίζου, βρίσκεται στο τέλος της οδού Ακαδημίας (αρ.96-100) και η στοά είναι διαμπερής από Ακαδημίας 96-100 προς Κλεισόβης. Ωραιοί απεικονίσσεις του χώρου βρίσκονται στην ταινία του Νίκου Αλευρά «Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι και ο τραυματισμένος καλλιτέχνης αναστενάζει»

επαναστάτης του Αλκατράζ» (1968), «Διαμάντια για κολατσιό», «Ντροπή» (1969), «Η συμμορία των Σικελών», «Ερωτευμένες γυναίκες», «Το γυμνό δόλωμα της Μαρίας» (σικ) (1970), «Ο κόκκινος κύκλος», «Ο κυρίαρχος των θαλασσών» (1971), «Τα παιδιά που έβλεπαν τα τραίνα να περνούν», «Ο άνθρωπος που επέστρεψε από την κόλαση», «Κόκκινος ουρανός την αυγή» έγγρχρ. Κλαιρ Μπλουμ (1972), «Ας μην ξημερώση ποτέ», «Η λαίδη και ο σωφέρ της», Σαρλώ «Μοντέρνοι καιροί», «Γραμματίο πληρωτέο στο κρεβάτι» (1973), «Σεζάρ και Ροζαλί», «Ο πειρασμός», «Άμαρκορντ» (1974), «Για μια καινούργια πατρίδα», «Τόμμυ», «Ο εραστής της μητέρας μου» (1975), «Ο Πασκουαλίνο και οι 7 καλλονές», «Ο μαγεμένος αυλός» όπερα Μπέργκμαν, «Ανήλικοι ριφιφήδες» (1976), «Η Σταχτοπούτα και το τριαντάφυλλο», «Οργισμένα κύματα», «Κάποτε στη Δύση» (1977), «Το θεριό», Ούγκο Τονιάτσι «Ο γάτος χώνει την ουρά του παντού» (1978), «Μπάτσος ή αλήτης», «Ανθρωποκυνηγητό σε δύο ηπειρούς» (1979), «Στήβεν, ιστορία σε πρώτο πρόσωπο», «Έρωτας στην πρώτη θέση», «Οι γυναίκες μεταξύ μας» (1980), «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί», «Η πόλη των γυναικών» του Φελίνι, «Το τελευταίο μετρό» (1981), «Και πεθαμένος είναι σπουδαίος», Προβολές της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, Ταινιοθήκη της Ελλάδος, «Λίγο πολύ τρελούτσικος» (1982), «Η ιστορία της Πιέρα» Μαστρογιάννη (σικ), «Το ξεκαθάρισμα» (1983), «Νεκρή ζώνη», «Η ύποπτη» Μέρυλ Στρηπ, «Εκπαιδύοντας τη Ρίτα» (1984), «Χάος» των Ταβιάνι, «Λευκός γάμος» (1985), «Το κόκκινο ρόδο του Καίρου», «Σαλβαδόρ», «Η έξαψη», «Το ίνδαλμα της πόλης», «Στη φωλιά του κούκου» (1986), «Κάτω απ' τον ήλιο του σατανά», «Επόμενο πρωινό» του Λιούμετ, «Χαμός στα ηλεκτρονικά και τα ρομπότ τρελάθηκαν», «Οι περιθωριακοί» (1987), «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Όχι προσευχή για τους πεθαμένους», «Ελπίδα και δόξα» (1988), «Οι διχασμένοι», «Οι φίλες» (1989), «Ο αρχάριος», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών» (1990), «JFK, η ιστορία που χαράχτηκε στη μνήμη μας», «Ο εραστής» (1992), «Γκλένγκαρι Γκλεν Ρος», «Ο σωματοφύλακας», «Επιστροφή στο Χάουαρντς έντ», «Byron, μπαλάντα για ένα δαίμονα» (1993), «Μαθήματα πιάνου», «Belle erque», «Στη χώρα της σκιάς», «Mr and Mrs Bridge», «Και η ζωή συνεχίζεται» (1994), «Απλή διατύπωση», «Μεγάλη αποστολή», «Τζέιντ», «Απόλλων 13» (1995), «Underground», «Πίσω στο σπίτι για διακοπές», «Καζίνο», «Περπατώντας στα σύννεφα» (1996), «Μια θαυμάσια μέρα», «Θεωρίες συνομοσίας», «Άννα Καρένινα», «Όλοι λένε σ' αγαπά», «Μοκρόκοσμος» (1997), «Cundun», «Ένας ανήσυχος άνθρωπος», «Η φυσική ξανθιά», «Η ζωή είναι ωραία» (1998), «Τάνγκο», «Ο έρωτας ταξιδεύει στο Μαρόκο», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ» (1999) «Πιστά ερωτευμένοι», «Πίσω πόρτα», «The straight story», «Τρομερά παιδιά», «The Insider», «Φθινόπωρο στη Νέα Υόρκη» (2000), «E-mail», «Μπίλι Έλιοτ γεννημένος χορευτής», «Ο ήσυχος Αμερικανός» (2001), «Ο μακρύς δρόμος του γυρισμού» (2002), «Μ' αγαπά δε μ' αγαπά», «Χαμένοι στη μετάφραση» (2003), «Ιστορίες παπουτσιών», «Το φαινόμενο της πεταλούδας», «Το ανθρώπινο στίγμα» (2004), «Το ωραίο φύλο», «Τσακισμένα λουλούδια», «Τα κλειδιά του σπιτιού» (2005), «Η πέτρα του σκανδάλου», «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Το μυστικό του Brokeback Mountain», «Η κόμησα της Σαγκάης», «Καλύτερα οι δύο μας» (2006), «Μαύρη λίστα», «Ημερολόγιο ενός σκανδάλου», «Ζωή σαν τριαντάφυλλο», «Δολοφόνοι για μοναχικές καρδιές» (2007), «Μια φορά», «Εύκολο χρήμα», «Τζακ ποτ στον έρωτα», «Australia» (2008), «Πεθαίνω για σένα», «Σφραγισμένα χείλη», «Δύο έρωτες», «Fame», «Ραγισμενες αγακαλιές», «Η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής σου» (2009), «Εννέα», «Υποψία», «Agora», «Όλοι θέλουν λίγη αγάπη» (2010), «Η ζωή που θα έρθει», «Μικρά αθώα ψέματα», «Μαύρος κύκνος», «Χτες το βράδυ», «Μια επικίνδυνη μέθοδος», «Μη μ' αφήσεις ποτέ» (2011), «Οι απόγονοι», Κλειστό, «Η αρπαγή 2», «Μεθυσμένο

ημερολόγιο», «Σιδηρά κυρία», «Εντιμότατοι απατεώνες», «Αγάπη», «The master» (2012), «Το κεφάλαιο», «Μαθήματα ενηλικίωσης», «Οδηγός ασιοδοξίας» και «Σαββατοκύριακο στο Hyde park» (2013).

Έντεν / **Εδέν** / **Eden** **A** Χειμερινό καφωδείο που βρισκόταν Πανεπιστημίου 54, δεξιά τω κατερχομένω προς την Ομόνοια, μεταξύ Θεμιστοκλέους και Πατησίων, το οποίο εντοπίζω άπαξ να προβάλλει και ταινίες τον Απρίλη του 1910. Ήταν είτε εκεί όπου στις μέρες μας (2006) υπάρχει μια στοά με λαϊκά αντρικά ρουχάδικα και στον ημιόροφο ένα σεξ σοπ (τωρινός αριθμός 64), είτε στο δισκάδικο «Μετρόπολις» (τωρινός αριθμός 66). Πιθανότερο το πρώτο. Είναι σαφώς άλλο από το ομώνυμο θέατρο της Ομόνοιας. Η ονομασία σημαίνει την Εδέμ, δηλαδή το γνωστό κήπο της αφθονίας, στην εβραϊκή μυθολογία, όπου ζούσαν ο Αδάμ και η Εύα. Εκείνα τα χρόνια, πολλοί και διάφοροι υιοθετούσαν αυτ' την ονομασία.¹¹³⁶ Ουσιαστικές πληροφορίες, μολονότι αντιφάσκουσες, αναφέρει ο Οδηγός του Ιγγλέση του 1911. Στη στήλη «Καφωδεία χειμερινά» αναφέρει: «**Eden** (Πανεπιστημίου 54). Διεύθυνσις Madame Rina Vismaros. Consert, Varietes, Χοροί, Κινηματογράφος [σικ] κλπ. Σειρά παραστάσεων Οκτώβριος- Απρίλιος. Τιμαί 1 και 2 δρχ.»¹¹³⁷ Ωστόσο στο λεπτομερή κατάλογο των οικοπέδων ανά δρόμο, δίνει: «Πανεπιστημίου 56: **Θέατρον Eden**».¹¹³⁸ Δηλαδή και άλλη διεύθυνση, και αμιγώς θέατρο. Η προσεκτική Σκαλτσά, που συνήθως κάτι παραπάνω ξέρει, το καταγράφει στα καφωδεία¹¹³⁹ και το τοποθετεί στον αρ. 54.¹¹⁴⁰

Μοναδική δημοσίευση που εντόπισα: Σήμερα έναρξιν μεγάλου κινηματογράφου δι' οικογενείας με θαυμασίας εικόνας (Απρίλης 1910)

Έντεν / **Εδέν** / **Eden** **B** Υπαίθριο θεατράκι / μάντρα και, αργότερα, υπαίθριος κινηματογράφος (1924 – 1938, με θεατρικά και πάλι διλείμματα, εξού και τα κενά πιο κάτω) στην εξαφανισμένη λόγω ανασκαφών παλιά πλατεία Θησείου, κοτολογής ένας χώρος που έπαιζε κατά καιρούς τα πάντα. Για την ονομασία, δες προηγούμενο λήμμα. Ο Κουτσούκος γράφει: «Μετά το θέατρο του Φαρέα, δίπλα στο οποίο αργότερα (στα πόδια του βράχου του Αρείου Πάγου) υπήρχε το καφενείο Έντεν και η μυρραρία με τον κινηματογράφο Ζέφυρο...»¹¹⁴¹ (Α', δες λέξη). Εξάλλου ο Κινηματογραφικός Αστήρ το 1924 γράφει: «Πολύ επιτυχής υπήρξε η ιδέα της διαρρυθμίσεως τού παρά την πλατειάν Θησείου θεάτρου Φαρέα εις Σινέ Βαριετέ υπό τον τίτλον 'Έντεν'. Αι λίαν εκτεταμέναι συνοικίαι Θησείου - Πετραλώνων απέκτησαν ούτω ωραιότατον κέντρον αναψυχής. ... Μαζί με τας ωραίας ταινίας που προβάλλονται, η διεύθυνσις έφερε και νούμερα πρωτότυπα και εκλεκτά».¹¹⁴² (Για το θέατρο Φαρέα, δες «ΑΟΔΟ»). «Το 1934 ...έγινε η διασκευή του 'Έντεν' ...σε σχέδια του αρχιτέκτονα Μανόλη Λαζαρίδη... Λειτουργησε ...με κανονικό εισιτήριο.»¹¹⁴³

¹¹³⁶ Μέχρι και τα «Τσιγάρα φελλού Σταμούλη», «Έντεν» λέγονταν! (Εφημερίς, 06.01.1921)

¹¹³⁷ Ιγγλέσης 35

¹¹³⁸ ό.π. 227

¹¹³⁹ Η Σκαλτσά περιγράφει το καφωδείο (café - chantants) ως ένα είδος κέντρου βραδινής ψυχαγωγίας, στο οποίο κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα συγκεντρώνονται μεσαία και ανώτερα στρώματα, για να δουν και ν' ακούσουν ξένους θιάσους και ορχήστρες με «καλλιτέχνες» και «καλλιτέχνιδες» της κακίας ώρας, συνοδεύοντας τη θέαση με διάφορα ποτά, σπανίως και με φαγητά, και προσβλέποντας, πιθανόν σε μια ιδιαίτερη συνάντηση με κάποια «καλλιτέχνιδα» σε επιτόπιο σεπαρέ (Σκαλτσά 581-591)

¹¹⁴⁰ Σκαλτσά 585

¹¹⁴¹ Κουτσούκος 63

¹¹⁴² Κινηματογραφικός Αστήρ 08.06.1924, σε Πατέρας 216

¹¹⁴³ Ορφανουδάκης 33, επικαλούμενος τη Φεσσά - Εμμανουήλ,

Συνδυάζοντας τα παραπάνω, προκύπτει ως πλέον πιθανό ότι: α. το καφεενδάκι «Έντεν» και το λαϊκό θεατράκι/μάντρα του Φαρέα προϋπήρχαν, ως κοντινές και ανεξάρτητες μεταξύ τους επιχειρήσεις. β. το θεατράκι του Φαρέα το 1924 μετονομάστηκε σε σινεμαδάκι «Έντεν», χωρίς εισιτήριο, πράγμα που πρϋποθέτει ότι οι θαμώνες αγόραζαν γλυκά και αναψυκτικά, άρα πρέπει να υπήρχε και καφεενείο ή ίσως είχε απορροφηθεί / ενοποιηθεί το προϋπάρχον καφεενδάκι «Έντεν» γ. το 1934 στον ίδιο χώρο δημιουργήθηκε το χτιστό σινεμά του Σκούρα, θερινό πάντα, αλλά με εισιτήριο. Δηλαδή: καφεενδάκι «Έντεν» - θεατράκι του Φαρέα → σινεμαδάκι «Έντεν» του Φαρέα → σινεμά «Έντεν» του Σκούρα. Το χτιστό «Έντεν» του Σκούρα έπαιζε σινεμά, θέατρο και σινε βαριετέ. Αφήνω μια μικρή πιθανότητα το καφεενδάκι «Έντεν» και το θέατρο Φαρέα να ταυτίζονταν εξ αρχής, δηλαδή ο Φαρέας (ή ίσως, αργότερα, η κυρία Φαρέα) να ονόμασαν «Έντεν» το θεατράκι /καφεενείο τους, μετά να το έκαναν πρόχειρο ομώνυμο κινηματογράφο, στου οποίου τη θέση τελικά να έγινε το νέο, χτιστό «Έντεν» του Σκούρα. Το βέβαιο είναι ότι το 1927, η επιχείρηση καταγράφεται ως «κινηματογράφος – ποτοπωλείον», με επιχειρηματία τον Ν. Σκούρα.¹¹⁴⁴

Ο καταπληκτικός χειρόγραφος χάρτης του Σιμωνέτη δείχνει το παλιό «Έντεν» μεταξύ Άρειου Πάγου και ναού του Ηφαίστου, στη λοξή γωνία της εξαφανισμένης οδού Απολλοδώρου και Πλατείας Θησείου, με την οθόνη και το πρόσωπο των θεατών προς τ' ανατολικά. Μετά ένα μόνο παρεμβαλλόμενο οικόπεδο, υπήρχε ο «Ζέφυρος» (Α'). Όλα τα φάγανε οι ανασκαφές, που αρχίσανε το 1939.¹¹⁴⁵ «Έντεν», παλιός «Ζέφυρος» και του «Πετσάλη» (δες λέξεις), τρία στα τέσσερα σινεμά του τόπου, εξαφανίστηκαν. Το «Θησεϊόν» (δες το λήμμα) τη γλίτωσε και ζει μέχρι σήμερα.

Στο σημερινό σταθμό «Θησεϊόν» του ηλεκτρικού και στην πλατφόρμα προς Κηφισιά, υπάρχουν από το 2004 θαυμάσιες φωτογραφίες που δείχνουν βασικά την ανασκαφή του σημερινού χώρου της αρχαίας αγοράς. Σε μία από αυτές, τραβηγμένη από το λόφο του Αστεροσκοπείου με κατεύθυνση Β-ΒΑ, φαίνεται σε πρώτο πλάνο ο ναΐσκος της Αγίας Μαρίας (στη θέση του σήμερα υπάρχει η ομώνυμη ογκώδης κακόγουστη εκκλησία) και σε δεύτερο πλάνο οι γειτονιές Βλασσαρού και Άγιοι Θεόδωροι, εξαφανισμένες σήμερα από την ανασκαφή που αποκάλυψε την Αρχαία Αγορά. Με προσεκτική παρατήρηση της φωτογραφίας -και με κάποια φαντασία- φαίνονται οι ταμπέλες α. «Θέατρον Έντεν», δηλαδή το περί ου και β. «Ζύθος Φιξ», δηλαδή η πλάγια όψη του «Ζέφυρου» (δες λέξη).

Γράφει ο μέγας Σιμωνέτης: «Γύρω στα 1934, αν θυμάμαι καλά, [θυμάται τέλεια] ιδρύθηκε το τρίτο σινεμά της πλατείας. Ήταν ένα πολύ σύγχρονο σινεμά με καλά μηχανήματα και κυρίως με πολύ καλό ρεπερτόριο ταινιών. .. Ήταν ιδιοκτησία του Σπύρου Σκούρα, του μετέπειτα ιδρυτή της αμερικάνικης εταιρίας ταινιών Scuras films..Λειτουργούσε με κανονικό εισιτήριο....

Εμείς οι πιτσιρικάδες της εποχής είχαμε κάποιες ...ιδιαίτερες σχέσεις μ' αυτό το καινούργιο σινεμά. ... Μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε το έργο δωρεάν, αρκεί

¹¹⁴⁴ Γγγλέσης 1927-28, 615 και 847

¹¹⁴⁵ Οι ανασκαφές σταμάτησαν στον πόλεμο και στην κατοχή, συνεχίστηκαν μεταπολεμικά και προχώρησαν πολύ τη δεκαετία του '50. Οι συνοικίες Βλασσαρού και Άγιοι Απόστολοι εξαφανίστηκαν. Χιλιάδες άνθρωποι αποζημιώθηκαν και ξεσπιτώθηκαν, πήραν άλλου σπίτια, μα όπως να το κάνεις, η γειτονιά σου είναι η γειτονιά σου, κι όπου ζεις, δεν πατρίζεις. Πάντως, έτσι πρόκυψε ο σημερινός υπέροχος, επισκέψιμος χώρος της Αρχαίας Αγοράς. Ήταν υποδειγματική δουλειά της αμερικανικής αρχαιολογικής αποστολής, στα αρχεία της οποίας υπάρχουν λεπτομερείς φωτογραφίες, αποτυπώσεις και κινηματογραφήσεις της προτέρας κατάστασης του χώρου, με τους δρόμους, τα σπίτια, τα μαγαζιά, και τις πλατείες. Περισσότερα σε Κουτσούκος, Σιμωνέτης. Κάποιες μεμονωμένες ανασκαφές συνεχίζονται και σήμερα στο Μοναστηράκι, π.χ. στην Άστιγγος, στην Αδριανού, στην Αγ. Φιλίππου.

από το πρωί της ημέρας αυτής να μοιράζαμε το πρόγραμμα του κινηματογράφου στη γύρω περιοχή. ... Η μεγάλη μάζα της 'μαρίδας' περιοριζόμαστε στην παρακολούθηση του προγράμματος από τις χαραμάδες της πλαϊνής εξόδου κινδύνου του σινεμά. Για τη δουλειά αυτή είχε προηγηθεί μια σχετική προετοιμασία. Με κάποιο μαχαίρι φερμένο λαθραία από το σπίτι ανοίγαμε τρύπες, κατά την ώρα του μεσημεριού, στα σημεία των χαραμιάδων της πόρτας όπου ήταν εύκολο το άνοιγμα, και στο 'ύψος οράσεως' του καθενός από εμάς. ... Είχε ο καθένας μας την προσωπική του τρύπα...

Παρακολουθούσαμε το έργο με κάποια άνεση. Το πρόγραμμα άρχιζε πάντα με επίκαιρα ... Fox Moviton News. Ακολουθούσε ένα μίκυ μάους ασπρόμαυρο ή έγχρωμο και μετά προβαλλόταν το κυρίως έργο. Δυστυχώς όμως οι τρύπες ήταν πάντα λιγότερες στην πόρτα με μοιραίο αποτέλεσμα τον τσακωμό μεταξύ μας και τον αναπότρεπτο σαματά. Ο πυρετός ... ανέβαινε όταν τα έργα είχαν ενδιαφέρον για μας, ... όπως τα κουμπόικα με τον Τομ Μιξ, τα έργα κατασκοπίας με τον Έριχ φον Στρόχαιμ, τα κωμικά με τον Έντι Καντό και το Σαρλό, οι αερομαχίες με τον Ουάλας Μπίτορ ή τα διαστημικά ... με το Φλας Γκόρντον. Αντίθετα, τις μέρες που παίζονταν έργα αισθηματικά ή κοινωνικά, η πλαϊνή πόρτα δεν είχε θεατές. Κάποιο βράδυ που το έργο ήταν της ... απολύτου εγκρίσεώς μας έγινε πολύ μεγάλη μάχη για την εξασφάλιση της πολυπόθητης τρύπας... με αποτέλεσμα να ενοχληθούν πολύ οι νόμιμοι θεατές... γιατί ο σαματάς που κάναμε εμείς απέξω ξεπέρασε το μέτρο. Αυτοί που δεν είχαν ... τρύπα, άρχισαν να πετούν πέτρες πάνω από την πόρτα.

Απορροφημένοι ... με τον τσακωμό μας δεν προσέξαμε το φύλακα, το φοβερό Κώτσο, που ήρθε ελαφροπατώντας πάνω στη μάντρα... και μας άδειασε ένα κουβά νερό! ... Αποσυρθήκαμε οι περισσότεροι σε έκτακτη ... σύσκεψη ... Το σχέδιο που ενεκρίθη ήταν ο βομβαρδισμός του εσωτερικού του σινεμά με χρώμα! ... Η οδός Απολλοδώρου ήταν ... χωματόδρομος γεμάτος με λεπτό χρώμα σαν πούδρα. εμπλουτισμένος με αλογίσια καβαλίνα...

Φτιάξαμε λοιπόν χωνάκια από τα προγράμματα του σινεμά που πάντα μας περίσσευαν γιατί σχεδόν ποτέ δεν τα μοιράζαμε. ... Τα γεμίσαμε με το ... αρωματικό μείγμα ... και οι πιο χειροδύναμοι από εμάς ανέλαβαν να τα εκσφενδονίσουν μέσα στο σινεμά κατά την ώρα της βραδυνης παράστασης... Μετά τις πρώτες ρίψεις ακούστηκαν οι έντονες διαμαρτυρίες των θεατών χωρίς να σταματήσει ο καταγιγισμός. ... Σταμάτησε το έργο και άναψαν τα φώτα... Φάνηκε ο φύλακας... και χαθήκαμε στα σκοτάδια ... Τότε οι δρόμοι δεν είχαν επαρκή φωτισμό... Ο επίλογος του εγχειρήματος γράφτηκε στα σπίτια μας, μ' ένα γερό ξύλο από τους γονείς μας... Αν αυτά που κάναμε εμείς τότε τα έκαναν τα σημερινά παιδιά θα τα λέγαμε 'χούλιγκανς' ή τίποτε άλλο χειρότερο.

...Με το ... Έντεν' είχαμε ... εγώ και ο αδελφός μου μια ... προσωπική σχέση... τον δάγκωσε στο χέρι ο σκύλος – φύλακας του σινεμά.. Έτσι με προσωπική εντολή του ιδιοκτήτη είχαμε την άδεια... να παρακολουθούμε δωρεάν ... ολόκληρη τη σεζόν.»¹¹⁴⁶

Από το 1934, επίσης:

¹¹⁴⁶ Σιμωνέτης 97 κ.ε

ΣΗΜΕΡΟΝ
Η οπερέττα – όνειρο

ΝΥΧΤΕΣ ΣΤΟ ΒΟΣΠΟΡΟ

Η μεγάλη επιτυχία του
ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΦΡΑΙΛΙΧ
και της αηδονόλαλης
ΓΙΑΡΜΙΑΛΑ ΝΟΒΟΤΝΑ
«Μηνύτωρ»¹¹⁴⁷

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Σινέ βαριετέ (1924), «Ο κίτρινος διάβολος» + βαριετέ . Όλως νέα νούμερα, «Η ευτυχία» με την Μπερτίνη + νούμερα + κωμωδία ελληνικά (1926), Κινηματογράφος, Είσοδος ελευθέρα (πολλαπλές επαναλήψεις, 1927), «Η γυναίκα του δρόμου» Δύο παραστάσεις (1928), Κινηματογράφος, είσοδος ελευθέρα (πολλαπλές επαναλήψεις), θέατρο (1930), «Με τη μάσκα του άλλου», «Χαραυγή», «Τσάρεβιτς», «Η αδελφή μου κ' εγώ», «Η τρελή Λόλα», «Κατάσκοπος επί το έργον», «Μια φορά στη ζωή» (1934), «Ισραήλ», «Χρυσή πεταλούδα», «Άννυ Άννυ», «Τσιγγάνικο αίμα», «Το κορίτσι μιας νύχτας», «Ο κόμης Μοντεχρήστος» (1935), «Τυφών», «Ουγγρική ραψωδία», «Ταρζάν» (γενικά), «Μαζούρκα», «Λουκρητία Βοργία», «Ο άνθρωπος των δύο κόσμων» (1936), «Εγώ και η αυτοκράτειρα», «Στέλλα Πάρις», «Πιέρ Γκυντ» (σικ), «Το μυστικό του λοχαγού των ουσσάρων», «Δύο μάγες», «Φθινοπωρινά γυμνάσια» (1937), «Νύχτες πριγκήπων», «Μπακαρά», «Δύο ορφανά» (σικ), «Το Παιδί της Ζούγκλας» (σικ), «Ο επιθεωρητής της Πράγας», «Κ' εσύ χρυσό μου» και «Ο πύργος της Βαρσοβίας» (1938).

Ερέχθειον Καλοκαιρινός κινηματογράφος επί της Ερεχθείου 26, τηλ. 9233325, τον οποίο οι εφημερίδες έδιναν Βεϊκου, ενώ εμένα μου φαίνεται μεταξύ Μακρυγιάννη – Φιλοπάπου. Η ονομασία του δρόμου και του σινεμά από το γνωστό αρχαίο ναΐσκο στην Ακρόπολη. Λέει η φίλη μου η Γιάννα Ψίνα: «Εμένα –και μένω- Φιλοπάππου, πήγαινα λοιπόν πολύ στο σινεμά αυτό, ιδίως στα παιδικά μου χρόνια. Είχε αυτό που εσύ λες τυπική διάταξη, δηλαδή μπαίνοντας από Ερεχθείου έβλεπες την οθόνη να παίζει. Πάταγες πολύ χαλίκι κάτω. Δε νομίζω να είχε εξώστη. Ήταν αρκετά μεγάλο σινεμά, με πολλά καθίσματα, και πολύν ανοιχτό χώρο γύρω γύρω, γιατί δεν είχε πολυκατοικίες τότε.»¹¹⁴⁸ Ξεκίνησε Β' προβολής, αργότερα ανέβηκε Α' - Β' και ίσα που ξεπέρασε την εικοσαετία (1957-1978). Αντίστροφη μοιάζει η πορεία των ταινιών του: από τη μικροαστική ευπρέπεια στο χοντρό λαϊκό. Η αλλαγή φαίνεται να γίνεται γύρω το καλοκαίρι του 1974. Μόνο 30 δρχ. ειστήριο το '77, χαμηλότερα από το μέσον όρο της κατηγορίας. Ιδιοκτήτης αναφέρεται ο Αντώνης Χιωτίνης.¹¹⁴⁹ Πεθαίνοντας, το «Ερέχθειον» κληροδότησε το όνομά του σε ουζερί επί του ίδιου δρόμου.

Οι Βουγιούκα – Μεγαρίδης γράφουν: «ανήκε περισσότερο στη συνοικία Ακροπόλεως. Τα καλοκαίρια συγκέντρωνε πολύ κόσμο της Γαργαρέττας και των γύρω συνοικιών, του Μακρυγιάννη, του Κουκακίου και άλλων... Έκλεισε για να

¹¹⁴⁷ Αθηναϊκά Νέα 27.07.1934

¹¹⁴⁸ Γιάννα Ψίνα, συνέντευξη

¹¹⁴⁹ <http://cinemahellas.wordpress.com>

επεκταθεί στο χώρο του το παρακείμενο μεγάλο ξενοδοχείο»,¹¹⁵⁰ δηλαδή το «Divani». Το ξενοδοχείο είναι διαμπερές, και επί της Ερεχθείου 24-26 βρίσκεται η πίσω όψη του. Ο Βασίλης από Μακρυγιάννη, αγνώστων λοιπών στοιχείων, θυμάται ότι στο πίσω μέρος του κινηματογράφου ήταν η ταβέρνα του Παρθενώνα, απ' όπου έρχονταν ωραίες μυρουδιές από τα παιδάκια. Τώρα το Divani Palace έχει πάρει τη θέση και των δύο.¹¹⁵¹

Μερικά φιλμ: «Φιέστα», «Οι ιππότες του βασιλέως», «Μεταξύ ουρανού και κολάσεως», «Εσκοντίτα» (1957), «Ξαναγύρισε μικρούλα μου», «4 κορίτσια από το Βαχάου», «Για ποιον χτυπά η καμπάνα», «Μονομαχία στον ήλιο», «Φτώχεια, έρωσ και κομπίνες» ελληνικό (1958), «Τα σίδερα σπάζουν», «Σκλάβος των Ινδιών», «Η σκλάβια της αμαρτίας» δράμα Συλβ. Παμπανίνι, «Οι μάγισσες του Σάλεμ» (1959), «Ο δρόμος του αίματος», «Θύελλα», «Δυο μάτια είδαν το έγκλημα» αστυν. Τζων Μιλς, «Σπίτι πάνω σε βάρκα» (1960), «Ο Ζορρό και η λεγεών του», «Καίει όταν το πιάνης», «Η Αλική στο Ναυτικό», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Ο Ρομπέν των δασών και οι πειραταί του» (1961), «Ο καλός μας άγγελος», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Το ξύπνημα των σκλάβων», «Τζέσικα» (1962), «Πιάσαμε την καλή», «Ο αετός της Νεβάδας», «Μπέλα Λόλα», «Κρουαζιέρα στη Μεσόγειο», «Καρτούς», «Ο τάφος του Ινδού» (1963), «Κατάσκοπος Ανατολής και Δύσης», «Αποστολή γιγάντων», «Μονομάχος εκδικητής», «Γυμνό στους λύκους», «Ο ταυρομάχος προχωρεί», «Πολυτεχνίτης κι ερημοσπίτης» (1964), «Πικ νικ στο Σαιν Τροπέζ», «Όλοι για το Μόντε Κάρλο», «Αντίπαλοι μέχρι θανάτου», «Πλούσια, νέα και ωραία», «Όπως το προτιμούν όλοι», «Νόρμαν ο τρομοκράτης του Λονδίνου», «Τίγρις των 7 θαλασσών» (1965), «Μερικοί το προτιμούν κρύο», «Το πρόσωπο της ημέρας» ελλην. κωμωδ., «Πώς να δολοφονήσετε τη γυναίκα σας» έγχρ. εύθ., «Τυφών στη Τζαμάικα», «Γκολ στον έρωτα» κωμωδία Βασιλειάδου, «Αλέξης Ζορμπάς», «Τρελοί πολυτελείας» (1966), «Πράσινες μάσκες, κίτρινος θάνατος», «Το ροζ λαγωνικό», «Επτά υπέροχοι επαναστάτες», «Ο εξυπνάκιας», «Ποια είναι η Μαργαρίτα», «Γύρισε πίσω αγάπη μου» (1967), «Θεέ μου πόσο σ' αγαπώ», «Ομπρε» γουέστ. Πώλ Νιούμαν, «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Επιχείρησις Άμστερνταμ», «Θέλω να μ' αγαπήσεις» (1968), «Η ζηλιάρα», «Ο γιος του Σεβάχ», «Ο σπαγγοραμένος», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Στρατηγέ απολογήσου», «Η επιστροφή του Μπούφαλο Μπιλ» (1969), «Ο Κινγκ Κονγκ δραπετεύει», «Κάλλιο πέντε και στο χέρι», «Ασύλληπτη απόδρασις», «Επιχείρηση πυρκαϊά», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του» (1970), «Τα καλύτερα χρόνια της ζωής μας», «Ο άγνωστος του Βοσπόρου», «Ο ανακατωσούρας», Χονδρός Λιγνός + «Κουρσάρος», «Όσο αγάπησα, όσο πόνεσα» τουρκ. (1971), «Ο τρελός τάχει 400», «Ο σπесиαλίστας», «Γουέστ σάιντ στόρυ», «Το χρυσάφι, η αλεπού και η ουρά της» (1972), «Τρόμος στο παρθεναγωγείο», «Διπλή απαγωγή», «Τζερεμία Τζόνσον ο αλύγιστος», «Μακελλειό» (1973), «Αόρατη συμμορία», «Δραπέτης δίχως άσυλο», «Ήταν σκληρός και τον έλεγαν Τρινιτά», «Οι 3 σούπερμεν στο Χογκ Κονγκ», «Ομορφα κορίτσια στη γραμμή» (1974), «Ο αστυνόμος», «Εκτελεστής της νύχτας», «Σέρπικο», «Κατσαριδάκι αγάπη μου» (1975), «Αίμα στην κόψη του ξυραφιού», «Καταδίωξις μέχρι θανάτου», «Κύριε καθηγητά πέστε μας πού κοιμηθήκατε χτες», «Ο χαρτοπαίκτης του χρυσού καζίνου», «Ο χωροφύλακας του Σαιν Τροπέζ» (1976), «Το αφεντικό του κλάμπ Νο 1», «Αστυνόμος δίωξης του εγκλήματος», «Ο επιθεωρητής Κάλλαχαν ξαναχτυπά», «Επιχείρησις Έντεμπε»,

¹¹⁵⁰ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 101

¹¹⁵¹ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

«Σκυλίσια μέρα», «4 Σαρλώ στο Χονγκ Κονγκ», «Κινητός στόχος ντετέκτιβ Κράουντερ», «Η μεγάλη επέλασις των Απάτσι», «Άνθρωποι και κτήνη» (1977), «Κορίτσια έχετε πομ πομ», «Χτυπούσε σαν κεραυνός», «Ηρωες του Τέλεμαρκ», «Ο χωροφύλακας εν δράσει» και «Οι τίγρεις δεν κλαίνε» (1978).

Ερμής Α Θερινός κινηματογράφος του Μεταξουργείου (αυτό το προσδιοριστικό βάζανε οι εφημερίδες), μικροαστικός – μεσοαστικός, που λειτούργησε το διάστημα 1935/6-1949, για να μετατραπεί ύστερα στο χειμερινό θέατρο «Βέμπο», που ως χώρος υπάρχει έως σήμερα (2013). Ακριβής διεύθυνση Καρόλου 18, τηλέφωνο 53453. Απέναντί του ήταν το θέατρο «Σαμαρτζή» (σήμερα κτίριο ΟΣΕ) και πολύ κοντά του το «Περοκέ» (δες λέξη). Υπήρξε επίσης σινε βαριετέ, βαριετέ σκέτο και θέατρο (θα δείτε τα σχετικά κενά στις χρονολογίες παρακάτω). Το Μεταξουργείο του '30 και του '40 ήταν σαφώς πιο αστικό και απ' ό,τι το Μεταξουργείο του '70 και του '80 (δε συζητάμε για το σημερινό), εξού και η επιβίωση αυτού του σινεμά. Ακόμα και το όνομα «Ερμής» (= αρχαίος θεός του εμπορίου και της επικοινωνίας) δείχνει κάποια κυρίλα.

Ο «Κινηματογραφικός Αστήρ» γράφει: «Ετοιμάζεται να λειτουργήσει εφέτος ... επί της οδού Καρόλου όπου σήμερα το γκαράζ των Τζέμη και Σολάτση και προ ετών το θέατρον 'Πολυθέαμα' [Β, δες λέξη, γιατί έπαιξε και λίγο σινεμά] ... Θα είναι πολυτελέστατος, τύπου Αθηνάς ή Εσπέρου.. ανήκει εις την κινηματογραφικήν επιχείρησιν Ι. Πιτσάκης, Δ. Τζέμης και Κ. Σολάτσης»¹¹⁵² Ως επιχείρηση «του φορτηγατζή Πιτσάκη» το θυμάται και ο Λαζαρίδης¹¹⁵³ και οι μεταγενέστερες πηγές της εποχής συμφωνούν.¹¹⁵⁴ Μόλις ξεκινάει το σινεμά, το ίδιο περιοδικό σημειώνει ξανά: «Άπλετος φωτισμός, άφθονον πράσινον, αναπνευστικά καθίσματα, πρόθυμος υπηρεσία».¹¹⁵⁵ Άρα έχουμε: θερινό κινηματοθέατρο «Πολυθέαμα» τουλάχιστον 1919 – 1923 → γκαράζ (προφανώς ανοιχτό) 1924; -1935; → θερινός κινηματογράφος ή σινε – βαριετέ «Ερμής» (1935 - 1942) → θέατρο - βαριετέ 1943-1944 → θερινός κινηματογράφος «Ερμής» (1945-1949) → χειμερινό θέατρο «Βέμπο» (1950 – σήμερα).

Ο κονφερανσιέ Πύρπασος θυμάται μερικές ωραίες ιστορίες: «Δούλενα στο σινε - βαριετέ 'Ερμής', το τωρινό θέατρο 'Βέμπο' ... Στα διαλείμματα της ταινίας βγαίναμε εμείς μ' επιτυχία. Εγώ, εκτός από την παρουσίαση του προγράμματος, τραγουδούσα τις κωμικές σανσονέτες μου, απάγγελλα λυρικούς και σατιρικούς στίχους κι έγγραφα, φυσικά, και το καθιερωμένο οκτάστιχο... Μάλιστα, πολλοί από τους θεατές έγγραφαν πίσω από τα πακέτα των τσιγάρων τους δύσκολες λέξεις, που μου τις φώναζαν ζητώντας να με μπερδέψουν... Ανάβανε τα φώτα της πλατείας και με το μολύβι και το χαρτί στο χέρι, ετοιμάστηκα να γράψω το οκτάστιχό μου. –Παρακαλώ, ένα θέμα και οκτώ ομοιοκαταληξίες. Μα πρώτα ένα θέμα... Ερχόταν στον 'Ερμή' κάθε βράδυ ... φορτωμένος με ... δύσκολες λέξεις ... ο αξέχαστος φίλος μου ... που μου φώναζε 'παγωτοπιπιλίστρα', 'καρεκλοτραπεζοπόδαρο' κι άλλες σύνθετες λέξεις, για να μου ... δυσκολέψει τη ... λυρικοσατιρική μου πορεία»¹¹⁵⁶ (τα περισσότερα αποσιωπητικά είναι στο πρωτότυπο).

Να μια διαφήμιση που δείχνει πώς έβλεπε ο «Ερμής» τον εαυτό του:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

¹¹⁵² Κινηματογραφικός Αστήρ 01.03.1936, σε Πατέρας 176

¹¹⁵³ Λαζαρίδης, 86

¹¹⁵⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947. Το μικρό όνομα του Πιτσάκη ήταν Γιάννης

¹¹⁵⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.06.1936, σε Πατέρας 176

¹¹⁵⁶ Πύρπασος, Πέννα, 52

«ΕΡΜΗΣ»

10.30 Πανηγυρική έναρξις
με τα τελειότερα ηχητικά μηχανήματα, άρτι αφιχθέντα,
των παγκοσμίου φήμης εργοστασίων

ΣΙΝΕΜΕΚΑΝΙΚΑ

συστήματος διφωνικού, βραβευθέντων εις την Διεθνή
Έκθεσιν των Παρισίων.

Σημερινόν πρόγραμμα:

ΑΣ ΧΟΡΕΨΟΥΜΕ

ΤΖΙΝΤΖΕΡ ΡΟΤΖΕΡΣ – ΦΡΕΝΤ ΑΣΤΑΙΡ

Εκλεκτόν Φοξ Μούβιτον Νιούζ.

Έγχρωμον σορτ – ΣΕΡΕΝΑΤΑ ΣΟΥΜΠΕΡΤ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ: Η μεγάλη επιτυχία

Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ

ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΜΑΡΣ – ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΓΚΑΛΑ¹¹⁵⁷

Και μία από το πρώτο καλοκαίρι της κατοχής, όπου το παζόμενο έργο δεν έχει καμιά σημασία και δεν αναφέρεται:

ΕΡΜΗΣ

ΚΑΡΟΛΟΥ 18

Σήμερον

εκτός ταινίας

Ο

ΑΤΤΙΚ

ΜΕ ΕΚΛΕΚΤΟΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΒΑΡΙΕΤΕ

Άνευ

υπερτιμήσεως¹¹⁵⁸

Ενδεικτικά φιλμ: «Τραούμουλους», «Δύο δρόμοι», «Μις Μπα», «Βικτώρια», «Έρωτικές καντρίλιες», «Ρεγγίνα» (1936), «Παράδεισος γυναικών», «Δεσποινίς Μόζαρτ», «Ίντερμέντζο», «Η φυγή του Ταρζάν», «Επιτέλους μόνη» (1937), «Ήταν κι αυτό μια τρέλα», «Λογχοφόρος κατάσκοπος», «Λευκές νύχτες», «Ο πειρατής», «Ψυχές στη θάλασσα», «Παλιάτσοι» (1938), «Κοντοτιέρι (Πύρινες μορφές)», «Στις φλόγες της Σαγγάης», «Υιός του Σεΐχη», «Έρωσ στο βολάν», «Στη χώρα της αγάπης», «Άνθρωπος με δύο πρόσωπα», «Σ.Ο.Σ. Βυθίζόμεθα» (1939), «Κοζάκοι του Δον», «Ματωμένη μπαλαλάικα» + βαριετέ, «Ο γύρος του κόσμου», «Η πέτρα του σκανδάλου», «Όνειρα αγάπης» (1940), «Αόρατον στίγμα», «Εκτός νόμου» + ο Αττίκ, «Από τον έρωτα εις το έγκλημα» + ο Αττίκ, «Το στοιχείο των Μπάσκερβιλ» (1941), «Το δράμα μιας μπαλαρίνας», «Η κατάρα της τσιγγάνας», «Επτά χρόνια γρουσουζιά», «100.000 δολάρια», «Ο φίλος, η φίλη και η μνηστή», «Ελεύθερα

¹¹⁵⁷ Έθνος, 25.05.1938

¹¹⁵⁸ Ελεύθερον Βήμα, 02.09.1941

χέρια» (1942), πολύ θέατρο, «Το ξέσπασμα μιας ψυχής» (1945), «Ένας φίλος θάρθη απόψε», «Καταδρομή», «Ξέσπασμα μιας ψυχής», «Στον ίσκιο μιας γυναίκας», «Ταξίδι δίχως τέλος» (1946), «Θυέλλα παθών», «Συζυγικά καπρίτσια», «Νύχτα γάμου», «Πάντα στην καρδιά μου» (1947), «Ανάστασις», «Σοκολατένιος στρατιώτης», «Η τιμή μου», «Εξιλέωσις», «Μαρίνος Κοντάρας», «Η άπιστη» (1948), «Το άλλοθι του σατανά», «Βασίλισσα των κυμάτων», «Σιωπηλή τραγωδία», «Γράμμα μιας άγνωστης», «Μια γυναίκα εκδικείται» και «Κορίτσι του δρόμου» (1949).

Ερμής Β Θερινό και ολιγόζωο σινεμά Α΄ - Β΄ προβολής, με ταινίες μάλλον μέσου επιπέδου, επί της Αχαρνών 192-194, που λειτούργησε την περίοδο 1966 μέχρι 1971, με ασταθή παρουσία στις εφημερίδες τον πρώτο του καιρό. Εδραζόταν σε μια ταράτσα πρώτου ορόφου, κάτω από την οποία σήμερα υπάρχει βενζινάδικο Shell (η κατασκευή του ισογείου δείχνει ότι ίσως υπήρχε από τότε). Η είσοδος και η σκάλα του θα πρέπει να βρίσκονταν, αν δεν κάνω λάθος, όπου στις μέρες μας τα έπιπλα Σιγάλα.¹¹⁵⁹ Στην ταράτσα η διάταξη του χώρου είναι μη τυπική, γιατί ο κύριος άξονας του σινεμά ακολουθεί τον άξονα του δρόμου: όπως το κοιτάμε από την Αχαρνών, σώζονται βόρεια («αριστερά») η καμπίνα προβολής και νότια («δεξιά») η οθόνη. Δε φαίνεται να είχε εξώστη. Παρούσα κατάσταση: στο πεδίο της πλατείας έχουν τοποθετηθεί μπασκέτες και ψηλό συρματόπλεγμα προς το δρόμο. Προφανώς κάποιιοι αθλήθηκαν κάποτε εδώ, τώρα όμως τα πάντα μοιάζουν παρατημένα. Αστυνομική είδηση: σε κάποια ύστερη οκτωβριανή προβολή, μετά από αστυνομικό έλεγχο, βρέθηκαν ανήλικοι να βλέπουν ακατάλληλο, οπότε υποβλήθηκε η σχετική μήνυση.¹¹⁶⁰

Υ.Γ. Προσοχή, ερευνητές του μέλλοντος: υπάρχουν αρκετά άλλα συνώνυμα και σύγχρονά του σινεμά.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Μη μας ενοχλήτε», «Το εξπρές του φον Ράβαν» Φρ. Σινάτρα, «Ντάρλινγκ» Τζ. Κρίστι, «Παλιά δαντέλλα», «Διαβατήριο για το διάβολο» (1966), «Μόντεστου Μπλαϊήζ», «Οι θαλασσιές οι χάντρες», «Πως να κλέψετε 1.000.000 δολάρια», «Η συμμορία των 11» περιπ. (1967), «Ένας υπέροχος παλιάνθρωπος», «Διαζύγιο αλά Ιταλικά», «Μοριτούρι» περιπ. Μαλ - Μπράντο, «Ο λιποτάκτης», «Δύο για το δρόμο» (1968), «Συζυγικές υποψίες», «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Ένα σταφύλι στον ήλιο», «Τα πράσινα μπερέ», «Ο δολοφόνος», «Ελ Αλαμείν» (1969), «Πυροβόλησε αν θες να ζήσης», «Ο άνθρωπος απ' το Κίεβο», «Καζαμπλάνκα», «Το στιλέττο» (1970), «5 χρυσοί διάβολοι», «Δραπέτης του μεσονυκτίου», «Απαγωγή μετά φόνου», «Ο εκτελεστής», και «Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές» (1971).

Εσπερία Σινεμά όλων των εποχών (ανοιγοκλειόμενη οροφή) επί της Περγάμου 3 και (σχεδόν) Αχαρνών 135, τηλέφωνο 8812357, αρχικά συμβατικό και τελικά τσοντάδικο (δηλαδή η οροφή δεν ξανάνοιξε, δεν υπάρχει θερινό πορνό θεατό από τις γύρω πολυκατοικίες), θρυλικό μάλαιστα λόγω της εξέχουσας θέσης του στην ιστορία του αθηναϊκού πορνό, πράγμα που του επιδαμίλευσε πληθώρα βιβλιογραφικών αναφορών. Επισήμως στους οδηγούς της πόλης καταγράφεται ως «Εσπερία», ο κόσμος όμως τόνιζε πάντα στην προπαραλήγουσα. Το όνομα σημαίνει «Δύση» και

¹¹⁵⁹ Λίγο πριν ολοκληρωθεί η έρευνά μου, ο φίλος Αλέκος Σακκάς επιβεβαίωσε αυτή την υπόθεσή μου

¹¹⁶⁰ Απογευματινή 12.10.1967. Ανακάλυψη του Θανάση Βέμπου

υπενθυμίζει, ίσως, τους δυο παλιότερους «Εσπερους» (δες λέξεις). Ο Μάνος αναφέρει ότι πρωτοξεκίνησε ως «Ιμπερίαλ» και συντομότερα μετατράπηκε σε «Εσπέρια», αλλαγή που ήταν εύκολο να γίνει στην ταμπέλα, κι ότι είχε συρόμενη οροφή.¹¹⁶¹ Οι εφημερίδες το δίνανε Άγιος Παντελεήμων / Αχαρνών / Περγάμου και έζησε το διάστημα 1970 – 1993 (ή ίσως και λίγο περισσότερο, αφού για τους γνωστούς λόγους είναι αρκετά δύσκολο να βρεθεί πότε ακριβώς έκλεισε). Ξεκίνησε σαν Α΄ προβολής, συνέχισε στην Α΄- Β΄ και κατέπεσε στη Β΄ μέχρι το τέλος, ενώ ανάλογα πορεία είχαν και οι τανίες του: στην αρχή μέσες – λαϊκές, μετά το 1974 κανονικές τσόντες. Είχε εξώστη,¹¹⁶² και φτηνό εισιτήριο 35 δρχ το 1977, μάλιστα από 4-8 μ.μ., μόνο 28 δρχ. Είναι από τα τσοντάδικα που για κάποιο μυστήριο λόγο α. δεν εξοβελίστηκαν από τις εφημερίδες β. δεν καταχωρούνταν με το τυποποιημένο «δύο έργα σεξ». Αφού έκλεισε, θα πρέπει να έμεινε κάμποσον καιρό κουφάρι, γιατί η πολυκατοικία που πήρε τη θέση του είναι σχετικά νέα.

Εγώ, θαμώνας των τσοντάδικων κατά βάση της Ομόνοιας, δεν είχα έρθει ποτέ εδώ. Ο φίλος μου ο Τάκης, όμως, θυμάται: «Είχε τυπική διάταξη, με την πόρτα εισόδου λίγο αριστερά, όπως έμπαινες. Την οροφή έπαψε να την ανοίγει, όταν έγινε τσοντάδικο. Θυμάμαι τον επιχειρηματία να το λέει αυτό, ότι δεν ήταν δυνατόν ν΄ ανοίγει και ν΄ ακούνε οι περίοικοι τις αισχρολογίες. Νομίζω ότι, από ένα σημείο και πέρα, είχε τον εξώστη σε αχρηστία, για προφανείς λόγους. Σκέψου ότι κάνανε εφόδους με το φακό, η ταξιθέτρια και ίσως και ο ίδιος ο επιχειρηματίας, όταν παραγινόταν το μπάχαλο. Λοιπόν, πρώτα πρώτα η ‘Εσπέρια’, λόγω περιοχής, συνδυαζόταν με μπουρδελότσαρκες. Αλλά το πιο σημαντικό είναι πως εδώ, μετά την ‘Εύα’ του Βύρωνα, συνεχίστηκε ο μεγάλος χαβαλές της τσόντας. Θυμάμαι πορείες τσοντόβιων από το ‘Εσπέρια’, που είχε στην αρχή σοφτ πορνό, έως στο ‘Νέγκρο’, γιατί εκεί θα ήταν παρών ο Γκουσγκούνης σε πρεμιέρα. Η διαδρομή ήτανε Περγάμου – Αχαρνών – Αγίου Μελετίου – Φωκίωνος. Θυμάμαι επίσης το κλίμα μεταπολίτευσης. Να λέει κάποιος αποδοκιμαστικά για μια ‘μαλακή’ σκηνή ‘σιγά, χύσαμε!’ και μια άλλη φωνή ν΄ απαντάει ‘συναγωνιστή, τι λόγια είν’ αυτά;’, άγνωστοι μεταξύ αγνώστων.»¹¹⁶³

Άλλος συνομήλικός μας, ο (σημερινός) γιατρός Θεόδωρος Πέππας, καταγράφει στο blog του ατμόσφαιρα και συνθήματα:

«Χειμώνας του '75, διαβάζοντας για κάποιο φροντιστήριο του πρώτου έτους.
Τηλέφωνο από φίλο και συμφοιτητή Ιατρικής... "Ρε *****, ξέρεις τι γίνεται εδώ; παράτα τα όλα και έλα. Στην Εσπέρια, στη γειτονιά σου είναι".... Παραήταν ένθερμη η σύσταση και ο ενθουσιασμός στη φωνή του Κώστα.
Πλησιάζοντας, ένα-δυό τετράγωνα πριν, είχες την αίσθηση ότι πλησιάζεις γήπεδο. Φωνές, ιαχές, σφυρίγματα (με σφυρίχτρα!). Ταμίας, αδιάφορη- το χαρτόνι τάλεγε όλα "Μόνον Ορθιοι". Μπαίνοντας σε ένα ντουμάνι (σιγά μην περιμένατε να απαγορεύεται και το κάπνισμα!) άρχισε ένα ατελείωτο γέλιο. Δεν μπορώ να θυμηθώ ποιο σύνθημα ακούστηκε πότε, από ποιόν και σε ποια από τις αρκετές επισκέψεις μας. Ούτε θυμάμαι ποιο έργο έπαιζε.

¹¹⁶¹ Μάνος, Αλφαβητάρι.

¹¹⁶² Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

¹¹⁶³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη. Σχολιάζω ότι ο δεύτερος μετέφερε την κλητική προσφώνηση και τη σεμνοτυφία της Αριστεράς μέσα στο τσοντάδικο. Ουσιαστικά εξέφραζε τη δική του ντροπή / τύψη που ήταν εκεί παρών, πράγμα που το όποιο αριστερό του κόμμα ή οργάνωση άμεσα ή έμμεσα το απαγόρευε.

Συνθήματα:

"Λαέ, εμπρός, ναρθεί Γκουσγκουνισμός"

"Εδώ, εδώ, στο σινεμά αυτό, και σεις θα προσκυνήσετε τον φαλακρό θεό"

"Ψωμί, σαρδέλα, Εμμανουέλλα"

Σε κάθε σκηνή καυγά "Αφήστε τα μίσση, κι αρχίστε το *****»

Σε κάθε σκηνή που εμφανιζόταν ποτό: "Αφήστε το μεθύσι.. (και ιδέ πιο πάνω!).

Σηκωνόταν κάποιος, ανέβαινε στην σκηνή (το έργο παιζόταν πάντα!) και έλεγε "Θα κατεβάσω ψήφισμα". Νωπή η πολιτική ατμόσφαιρα των ημερών. Αρχίζει:

"Διαμαρτυρόμαστε ενάντια στις ξενόφερτες τσόντες τύπου Εμμανουέλλας, που δεν αναγνωρίζουν τον ρόλο του μπροστάρη στον Γκουσγκούνη και το ελληνικό ερωτικό κίνημα....Γι' αυτό ζητάμε. Πρώτο, πορεία στο 'Τριανόν' και κατάληψη της αίθουσας, δεύτερο....και τελειώνει, εδώ μιμούμενος την φωνή του Ανδρέα: "Και να φύγει η Εσπέρια από το ΝΑΤΟ!" Και σύμπαν το νοήμον κοινό μυριόστομα "Έξω η Εσπέρια- από το - ΝΑΤΟ".

Άλλος σηκωνόταν κι άρχιζε: "Ένα, δύο, τρία....37, 38, 39 ", και μετά: "σαράντα παλληκάρια από την Λει- από τη Λειβαδιά", και δεκάδες αυθόρμητα άρχιζαν να χορεύουν γύρω-γύρω!

Ακούστηκαν στην αίθουσα κατά καιρούς σφυρίχτρες, ροκάνες, κορνέτες, κυμάτισαν σημαίες δυο ποδοσφαιρικών ομάδων και δυο πολιτικών κομμάτων (ονόματα, ευνόητα, δεν θα αποκαλυφθούν)

Όταν έκλεισαν ανάλογο ...ναό τέχνης στη Χαραυγή, ακούστηκαν: "Ενός λεπτού σιγή, για τη Χαραυγή"! "Τιμή και δόξα, στην Χα-ραυ-γή", "Λευτεριά στ' αδέρφια μας, στη Χα-ραυ-γή"

Όποτε εμφανιζόταν λεσβιακή περίπτωση, κλασικό ήταν: "Πού 'σαι Γκουσγκούνη, να δεις το *****!"

Επειδή η σταρ του είδους Τίνα Σπάθη ... ήταν διάσημη για την περίμετρο των ..μαστών της, στην προβολή της επιτυχίας της 'Μέλι το κορμί της" (μεταξύ 'Νονού' και 'Πολίτη Καίην', κατά το 'Cahiers de Cinema'!) ακούστηκε "Να ζεί, να ζεί, της Σπάθη το ****!"

Εκεί ακούστηκε το πρώτον, για ηθοποιό X (τρισύλλαβο όνομα): "XX-XX-XX *****, σε βλέπουμε για πλάκα", πολύ πριν περάσει στα γήπεδα.

(Προς τιμήν των ..παρακολουθούντων, ποτέ δεν ακούστηκε αμιγώς ποδοσφαιρικό ή πολιτικό σύνθημα).

...Προβάλλεται 'Ο ανώμαλος" με τον Κώστα Γκουσγκούνη, ο οποίος μετά από βασανιστήρια στην Κατοχή έχει μείνει ..ανίκανος! Κοπιάζει και ιδρώνει, άνευ αποτελέσματος, και η γεμάτη αίθουσα (μετά των ορθίων, φυσικά) παρακολουθεί με σιωπηλό ..σεβασμό την ..προσπάθεια. Και σπάει την σιωπή μπάσσα, ποιητική φωνή: "Δεν μπορεί ο αρχηγός, άνθρωπος είναι κι αυτός"!».¹¹⁶⁴

Κλείνω με αποθησαυρισμένο πεζοτράγουδο του Πάνου Πρωτοπαπά, από ένα ποιητικό του κατά βάση βιβλίο. Πρόκειται για κείμενο καθόλα αξιοσημείωτο, διότι συνδυάζει δημιουργικά πορνό περιεχόμενο και εκκλησιαστικό ύφος:
«ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΣΙΝΕ ΕΣΠΕΡΙΑ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ '70

¹¹⁶⁴ theopeppasblog.pblogs.gr/to-ellhniko-erwtiko-kalt.html - 94k -. Οι λέξεις με αστερίσκο, τις οποίες ο Πέππας με καταφανή σεμνότητα αποσιωπά, είναι κατά σειρά: μαλάκα, γαμήσι, γλειφομούνι, μουνί, μαλάκα. Το συμπληρώνω για τους (και, κυρίως, τις) μη εξοικειωμένους με ποδοσφαιρική, πολιτική και «τσοντική» κουλτούρα

... Και καθώς η μυριόστομη του πλήθους κραυγή: 'Εσπέρια θα πεινάσεις, την τσόντα αν ξεχάσεις', τοξεύονταν στο σκοτεινό αέρα, (αέρα σα φερμένο απ' την πίσω πλευρά της σελήνης), και το παλίνδρομο του Γκουσγκούνη κρανίο ηγεμονικά ακινητούσε πια, απ' τα δεξιά στασίδια υψώθηκε φωνή που για κάποιους έμοιαζε φωνή Κυρίου:

'Άξιος, άξιος!' Το εκκλησίασμα σπαρτάρησε ηδονικά και πήρε τον ευλογημένο λόγο σείοντας τ' ουρανού το καταπέτασμα. Και δονούνταν η πλατεία καθώς από τους ανοιχτούς τού εξώστη καβάλους άρχισε να ψιγαλίζει το σπέρμα της δόξας. Και μες στο πανδαιμόνιο της βροχερής νύχτας δεκάδες κεριά ανάστησαν τη στιγμή, καθώς του Γκουσγκούνη το φαλακρό τοπίο, το παλίνδρομο, το μέγα, ξανάνθιζε με του Μαγιού τ' αγριολούλουδα.

Κι όταν σιγά σιγά το πάθος καταλάγιασε, το πλήρωμα έπεσε σε συλλογή μεγάλη. Γιατί όλοι κατάλαβαν πως τέλειωσε το πανηγύρι, δεν έχει άλλα θαύματα, καθώς ο Γκουσγκούνης ανέβαζε το φερμουάρ, σιωπηλός για λίγο ένα γύρω κοιτούσε και χάνονταν στη μοναξιά του στερεώματος, αφήνοντας τους πιστούς με μια γεύση ανεκπλήρωτου στα φαρδιά τους μπατζάκια, στις ματωμένες τους καρδιές.

Συνεπαρμένο το πλήθος έψαλλε τότε δοξαστικά κ' η ευωδία των κεριών, του ύψους και του βάθους κατανυκτική, ένωνε τους πιστούς σε υπερκόσμιο μεγαλείο.¹¹⁶⁵

Περισσότερα περί Γκουσγκούνη στο «Νέγκρο».

Ενδεικτικές ταινίες: «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Πάττον, ο θρύλος της Νορμανδίας», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος», «Έγκλημα για σεξ» (1970), «Διαστροφές του έρωτα», «Μπομπ και Κάρολ, Τεντ και Άλις», «Δύο θεότρελλοι μουρλοί», «Ξένοιαστος καβαλάρης», «Παράξενο πάθος», «Ιστορία αγάπης» (1971), «Ηρακλής ο τιμωρός», «Δόκτωρ Ζόργκε», «Τζο», «Όπως το θέλει κάθε γυναίκα», «Διπλή απαγωγή», «Το ημερολόγιο ενός γυμνιστού» (1972), «Ιωάννης ο βίαιος», «Ζωηρές Αφροδίτες», «Γκόπο το τέρας της θάλασσας», «Καταχραστής της εξουσίας» «Λούκυ Λουκ» (1973), «Ηδονή», «Αληθινή ηδονή», «Ο Τεν Τεν στη λίμνη με τους καρχαρίες», «Αιμιλία η διεστραμμένη», «Το τελευταίο ταγκό στη Ρώμη», «Ο θάνατος χτυπά τα μεσάνυχτα» (1974), «Καριέρα από το κρεβάτι», «Μικαέλα όλοι πόθησαν το κορμί της», «Το σεξ πάνω στη ρόδα», «Χένεσου 5 Νοεμβρίου» (1975), «Κρυφές επιθυμίες», «Εξερευνήτρια του σεξ», Νέο έργο, «Η τρίτη σχέση στο σεξ», «Κοκότες πολυτελείας» (1976), «Ντόρα», «Οι χαδιάρες», «Αδέσμευτα χέρια» Νέον έργο, «Όλα και γρήγορα», «Κολασμένα πάθη» (1977), «Ερωτικά χάρδια», «Ιδιαίτερες ανησυχίες», «Το ημερολόγιο ενός ματάκια», Νέον έργο (1978), «Σεξ αταξίες», «Οι παντρεμένες ξεπορτίζουν», «Μιρέλλα» (1979), Νέο έργο, «Χωρίς ντροπή», «Ερωτικά παιχνίδια», Δύο έργα, «Πονηρά ζευγάρια», «Ερωτικά ζευγάρια» (1980), «Γεννημένη για έρωτα», «Φίλησέ με με πάθος», «Φλογερά κορίτσια», «Οι κούκλες», «Έρωτας που καίει», «Μετά την ηδονή», «Ερωτική μανία» (1981), «Φλογερά κορίτσια», «Έρχονται οι Σουηδέζες», «Πιο δυνατά Αλμπέρτο», «Ερωτικές απολαύσεις», «Οι σκανδαλιάρες» (1982), «Γρήγορο μασάζ», «Έτσι έγινα άντρας», «Τρυφερές γατούλες», «Κορίτσια στα κρεβάτια σας», «Νύχτες οργίων στο Λας Βέγκας», «Διακοπές και πάρτυ με ούζα», «Όργια στο κρεβάτι», «Γρανίτα από μπανάνα», «Κόκκινα καυτά χείλη» (1983), «Εραστές της ηδονής», Δύο έργα σεξ, «Ατίθασα κορίτσια με σχιστές φούστες», «Ηδονή με την Σέκα», «Φίλησέ με στη μέση και...», «Το κλειδί της ηδονής», «Η πρώτη ηδονή», «Στα βίτσια της ανωμαλίας» (1984), «Σκύψε και ξανασκύψε», «Ξάπλωσε μαζί μου», «Όταν μιλάει η σάρκα», «Ο πειρασμός μιας δεκαεξάχρονης», «Νέες σεξουαλικές εμπειρίες»,

¹¹⁶⁵ Πρωτοπαπός, 24

«Ζευγάρια της ανωμαλίας» (1985), «Χτυποκάρδια στο κρεβάτι», «Η κίτρινη αγριόγατα», «Μεσάνυχτα με μια πόρνη», «Η νύχτα των τολμηρών αποκαλύψεων», «Σχολή ανώμαλων κοριτσιών», «Το μάτι πίσω από την κλειδαρότρυπα», «Το κορίτσι της διπλανής πόρτας» (1986), «Μόνο ...πίτα», «Νέοι τρόποι του έρωτα», Ταινίες σεξ (1987), «Σεξουαλικές γνωριμίες» σεξ (!), Ταινία σεξ, «Ο δονητής», «Κι άλλο αγάπη μου», «Ο καθαλλάρης της τρύπας», «Σκάνδαλα με τρελά ζευγάρια», «Σκύψε κι άλλο», «Ανώμαλα χάρδια», (1988), «Ρεσιτάλ σεξομανίας», «Κρεβάτι ανικανότητας» σεξ, «Οι παρθένες ουρλιάζουν», «Τα δίνω όλα», «Λεσβιακό κύκλωμα σεξ» «Παράνομα σπίτια» (1989), Ταινία σεξ (1993), Δύο έργα σεξ (1994).

Εσπερος Α Μεγάλο προπολεμικό καλοκαιρινό σινεμά (και σινέ βαριετέ) επί της Πατησίων 159 και Αγαθουπόλεως, με σαφείς αστικές τάσεις. «Εσπερος» είναι μια από τις ονομασίες του πλανήτη Αφροδίτη. Η αφηγηρία του είναι αβέβαιη, καθώς βρίσκω ένα θερινό «Εσπερο» το 1920 («παράδοξο του '20»), έναν με ελάχιστη παρουσία και αυτόν εδώ με σιγουριά το 1929. Δεν ξέρω αν πρόκειται για προϋπάρχοντα ανεπτόπιστα σινεμά ή γι' αυτό εδώ. Συνεπώς η έναρξη προσδιορίζεται τη δεκαετία του '20 ('20, '27 ή '29, με βέβαιο terminus ante quem την τελευταία χρονολογία), ενώ η λήξη είναι με σιγουριά μετά το καλοκαίρι του 1945. Οι εφημερίδες το τοποθετούσαν Πατησίων / Πλατεία Αμερικής / Πλατεία Αγάμων. Ήταν επιχείρηση του Αντώνη Ζερβού (δες και «Εσπερος» Β) σε μεγάλη πιάτσα θεαμάτων (δες «Λούξορ», «Μιμόζα», «Γκλόρια»), «με τεράστια θεατρική σκηνή, θεωρεία υπερυψωμένα με κιγκλιδώματα, μεγάλο εξώστη, πνιγμένος στο αγιόκλημα και στα γιασεμιά».¹¹⁶⁶ Στην κατοχή έπαιξε κανονικά. Από το 1946 και πέρα, αλλάζοντας ιδιοκτησία, μετονομάστηκε σε «Μετροπόλ» (Α, δες λέξη για τη συνέχεια), έγινε γκαράζ, μετά το οικοπέδο έμεινε αρκετόν καιρό άδειο ή έγινε πάρκινγκ, μ' ένα κτιριάκι μονάχα και μια διαφημιστική πινακίδα πάνω του (διαφήμιζε το νυχτερινό κέντρο «Νουί ντ' Ατέν», αν θυμάμαι καλά) και τα τελευταία χρόνια εδώ έχει χτιστεί ο «Χόντος» της Πατησίων. Αρα έχουμε: «Εσπερος» (τουλάχιστον 1929 – 1945) → «Μετροπόλ» (1946 -1973) → κατεδάφιση και πάρκινγκ → πολυκατοικία «Χόντου».

Αν η διάταξή του δεν άλλαξε με την αλλαγή ιδιοκτησίας και τη μετονομασία, που είναι και το πιθανότερο, τότε δες «Μετροπόλ». Φαίνεται ότι έριχνε ειδικό βάρος στα παιδιά: «Εις το κινηματοθέατρον 'Εσπερος' εκάστην Τρίτην και Παρασκευήν παιδικαί παραστάσεις με εντελώς παιδικόν πρόγραμμα».¹¹⁶⁷

Πεζό του Πέτρου Χαρτοκόλλη, αυτοβιογραφικής αντανάκλασης υποθέτω, που αναφέρεται στην εποχή της δικατατορίας του Μεταξά: «Σκεφτόμουν την Ιμπέριο Αρζεντίνα, στην 'Κάρμεν' που είδα χτες το βράδυ με τη Γιολάντα στον 'Εσπερο', τον υπαίθριο κινηματογράφο της γειτονιάς μας. Τη φωνή της γεμάτη ζωή και δύναμη. Τη φλογερή ψυχή της. Από που τέτοια δύναμη; Πρέπει να πίστεψε βαθιά σε κάτι. Αδιάφορο σε τι. Είχε ένα ιδανικό και πέθανε γι' αυτό. Τη σκότωσαν οι εθνικοί στην αιματοβαμμένη Ισπανία του Καζαντζάκη. 'Εκείνη πέθανε κι εμείς ζούμε', λέω στον φίλο μου τον Ανδρόνικο καθώς γυρίζουμε μαζί απ' το σχολείο... Στη γωνία Παρρασίου και Μιχαήλ Βόδα χωρίζουμε».¹¹⁶⁸

Ακολουθεί μια επιλογή από τις εκατοντάδες διαφημίσεις που ρεκλαμάρανε τον «Εσπερο» και δείχνουν τη φυσιογνωμία του σινεμά:

¹¹⁶⁶ Λαζαρίδης 356

¹¹⁶⁷ Έθνος, 30.06.1931

¹¹⁶⁸ Χαρτοκόλλη, 208

ΕΣΠΕΡΟΣ**Η ΜΑΙΤΡΕΣΣΑ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ**

πρώτη φορά εν Αθήναις. Μετά την ταινίαν θα παίξη η περίφημος σολίστ βιολιού **Lola Tessi** με τον κωμικόν **Gerard** και η **Rosita Barrios** με τους περιφήμους κιθαριστάς της Αργεντινής.

Ταγκό και τραγούδι.

Τιμή 10 και 15¹¹⁶⁹

Αυτή η Μπάριος μερικές φορές κράτησε και το πρόγραμμα μόνη της, δίχως ταινία. Το 1930, στη στήλη των σινεμά, αρκετές φορές διαβάζουμε σκέτο: «η τραγουδίστρια Rosita Barrios και αργεντίνικα ταγκό».

ΕΣΠΕΡΟΣ ΑΠΟΨΕ Μωρίς Σεβαλιέ

Ζανέτ Μακδόναλ Μύρνα Λόου στο έργο

ΑΓΑΠΑ ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Σκηνοθεσία Μαμουλόν.

Εκτός προγράμματος Ορχήστρα μαζί με το TRIO PALENTINI σε βιεννέζικα βαλς και τραγούδια και το TRIO AJAX. **Άνευ**

υπερτιμήσεως¹¹⁷⁰

ΕΣΠΕΡΟΣ

Σήμεραρον **ΣΑΠΦΩ**

με την ΓΚΡΕΤΑ ΓΚΑΡΜΠΟ

και ο Le gai fantaisiste francais **ROGERS**¹¹⁷¹

ΕΣΠΕΡΟΣ**ΠΟΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΣ ΧΑΡΡΥ**

Γαλλική ομιλούσα με τον **ΧΑΡΡΥ ΜΠΩΡ.**

Προσεχώς το **ΚΑΡΡΟ ΜΕ ΤΑ ΜΗΛΑ**¹¹⁷²

ΕΣΠΕΡΟΣ

Σήμεραρον ο ασυναγώνιστος **ΑΝΡΥ ΓΚΑΡΑ**

και η όμορφη **ΜΕΓΚ ΛΕΜΟΝΙΕ**

στην καλύτερα των δημιουργία

ΜΙΑ ΜΙΚΡΟΥΛΑ ΣΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

Εκτός προγράμματος

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΑΝΑΒΙΩΣΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ

ΑΓΩΝΩΝ

με συμμετοχήν του Λυκείου των Ελληνίδων,

¹¹⁶⁹ Εστία 02.09.1930

¹¹⁷⁰ Έθνος 20.08.1934

¹¹⁷¹ Ελεύθερον Βήμα 22.08.1932

¹¹⁷² Ελεύθερον Βήμα 05.09.1932

της Γυμναστικής Ακαδημίας και όλων των σχολείων.
 Με τας εορτάς εις την Ακρόπολιν των στέψεων 44 σημαιών.
 Τας εορτάς εις το Στάδιον, με τα αρχαία - κλασικά αγωνίσματα, με 2000 πρόσωπα εις τον στίβον.
 Η μεγαλοπρεπεστέρα εορτή που έγινε μέχρι σήμερον εις την Ελλάδα. ΤΙΜΑΙ ΑΙ ΣΥΝΗΘΕΙΣ¹¹⁷³

ΕΣΠΕΡΟΣ
 (Πατησίων)
 Απόψε: **ΕΝΑΡΞΙΣ**
 με το αριστούργημα
Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ
ΖΙΤΑ ΖΕΛΕΤΣΚΙ
ΦΕΝΤΟΡ ΚΙΣ¹¹⁷⁴

Μερικές ταινίες: «Αν ποτέ την καρδιά σου χαρίσης», «Η εκδίκησης», «Η γυναίκα του δρόμου» (1920), «Μυστικός ταχυδρόμος» (1927), «Η φλόγα του έρωτος», «Πριγκίπισσα Τρουλαλά», «Μπαμπάς με το στανιό», «Αστέρω», «Ο φοιτητής του ντάνσιγκ», «Ο πρόεδρος», «Σόνια», «Η κόρη της ερήμου», «Ο Σαρλώ στο ιπποδρόμιον», «Ψευτοχήρα» (1929), «Η μικρή παρθένας», «Το ξύπνημα», «Σόνια Βερανάφ» (σικ), «Το κορίτσι του βαριετέ», «Ο σωματοφύλαξ της κυρίας», «Ουγγρικοί έρωτες» (1930), «Αυτή τη νύχτα ίσως», «Στην εύθυμη Μαδρίτη», «Το τραγούδι των εθνών», «Η πρώτη αγάπη δεν ξεχνιέται», «Βαρκαρόλα της αγάπης» (1931), «Η επανάσταση», «Κέρδισε τη ζωή σου», «Το Χρηστινάκι» (σικ) + βαριετέ, «Το πήδημα του θανάτου», «Η δίκη της Μαίρης Ντούγκαν», «Έτσι κάνουν όλες» + βαριετέ (1932), «Μελό», «Οι ξύλινοι σταυροί», «Το νου σου στην τιμή μου», «Μπερλέν - Παρί», «Τραγωδία ορυχείων», «Παρί Μεντιτερανέ», «Φιλήστε με Μπουμπούλ» (1933), «Το λυκόφως των τσάρων», «Γραντ Οτέλ», «Το βαλς που δεν ξεχνιέται», «Διαγωγή μηδέν», «Ο αρχιτσιγγανος», «Σ' αρέσω για γυναίκα σου;» (1934), «Όταν η γυναίκα αγαπά», «Εσένα ποθώ», «Χονδρός και Λιγνός στο μέτωπο», «Αζεφ», «Δυο καρδιές», «Φαιδώρα» (1935), «Ακάνθινος δρόμος», «Νύχτες αγωνίας», «Σαμψών» με τον Χάρρυ Μπωρ, «Ραντεβού στη Βιέννη», «Ο παρείσακτος» (1936), «Βασίλισσα του πόνου», «Σκιές που περνούν» «Σπασμένες αλυσίδες», «Λευκοί σκλάβοι», «Κατηγορουμένη είσαι ανήλικη» (1937), «Ο χορός είν' η ζωή μου», «Γιούλικα» + Φοξ μούβιτον τα τελευταία γεγονότα, «Μην μου υποσχεθής» + βαριετέ 25 Γκρέγκορν, «Η πόλις της αμαρτίας», «Μανέζ» + βαριετέ (1938), «Νύχτες μεγαλοπόλεων», «Νύχτες στο Χόλλυγουντ», «Μια ζωή χωρίς ιστορία», «Ο άνθρωπος που έζησε δύο φορές», «Νεκρανάστασις του Αρσέν Λουπέν» (1939), «Μ' έκαμες εγκληματία», «Μίστερ Φλω», «Ο προδότης», «Το καρναβάλι της ζωής», «Γιόχαν Στράους, ο βασιλιάς του βαλς» (1940), «Λευκή σκλάβο», «Δήμιος κοριτσιών», «Το μυθιστόρημα ενός ιππότη», «Ο δρόμος προς τη διαφθορά», «Τ' ανήλικα εν δράσει», «Ο παραχαράκτης» β' εβδομάς (1941), «Ο αλήτης», «Όταν ξανάρχισε το βαλς», «Μια γυναίκα σαν κ' εσένα», «Μια μελωδία, μια ανάμνησις», «Αχ αυτή η κόρη μου» (1942), «Μια νύχτα, μια χίμαιρα», «Έρωτες μεγαλοπόλεων»,

¹¹⁷³ Ακρόπολις 04.06.1934
¹¹⁷⁴ Η Βραδυνή, 12.06.1943

«Χορός με τον αυτοκράτορα», «Το γαλάζιο άστρο», «Τόσκα, κρυφή αγάπη» (1943), «Ο μακαρίτης εκδικείται», «Το πριγκιπικό βαγόνι», «Καπρίτσια κοριτσιών», «Μεταξύ τριών ενόχων», «Τσαϊκόφσκι», «Η μαιτρέσσα του φίλου μου» (1944), «Η βίλα με τα νούφαρα», «Λίνα Βαρσοβίνα», «Υπό την σκιάν της λαιμητόμου», «Χαλύβδινες ψυχές», «Ζητούνται αλήτες» και «No no Nanét» (1945).

Εσπερος Β Σχετικά κυριλέ κινηματογράφος της Σταδίου 24, τηλέφωνο 20437, που το 1940 πήρε τη θέση του «Σπλέντιτ» Β' (δες λέξη), διατηρήθηκε μέχρι το Φλεβάρη του 1969 και γκρεμίστηκε κατά 99% την ίδια χρονιά.¹¹⁷⁵ Ανήκε φυσικά στους κεντρικούς, είχε 1.000¹¹⁷⁶ / 1037 καθίσματα,¹¹⁷⁷ κι ενώ ήταν κλειστός χειμερινός, έπαιζε και μερικά καλοκαίρια με κλιματισμό. Είχε και εξώστη με εισιτήριο β' θέσης. Εικονίζεται στο φιλμ «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» και αναφέρεται εμφαστικά σε διάλογο της ταινίας «Ζηλιαρόγατος».¹¹⁷⁸ Πολύ κοντά του (και κατά 99% μεσοτοιχία) ήταν ο «Απόλλων» (Α', δες λέξη). Τα οικόπεδά τους συνενώθηκαν, κι έτσι χτίστηκε το μεγάλο σημερινό ξενοδοχείο «Εσπέρια», η ονομασία του οποίου συντηρεί τη μνήμη τού πιο επίσημου και πρόσφατου από τα δυο. Υπάρχει όμως και μια άλλη εκδοχή: ότι το «Εσπέρια» είχε ήδη χτιστεί, στο οικόπεδο του «Απόλλωνα».¹¹⁷⁹ Εγώ κλίνω προς την πρώτη.

Εγκαίνια τον τελευταίο προπολεμικό χειμώνα, από το Ζερβό, τον ίδιο ιδιοκτήτη που εκμεταλλευόταν ήδη το θερινό «Εσπερο» (δες προηγούμενο λήμμα) της Πατησίων. Θεωρήθηκε «το καινούργιο κατόρθωμα του επιχειρηματία Αντωνάκη Ζερβού. Και είχε ωραίος, σύγχρονος, πλούσιος, εκλεκτικός σε έργα και προπανός άνετος από απόψεως χώρου και ποιότητας καθισμάτων, θέας και θερμοκρασίας. Είχε ο κινηματογράφος του 1940».¹¹⁸⁰ Οι δύο ζερβικοί «Εσπεροι» συνυπήρξαν επί έξι χρόνια. Ο «τετραπέρατος Κεφαλωνίτης»¹¹⁸¹ Ζερβός τον διατήρησε και αργότερα,¹¹⁸² αλλά ακόμα πιο μετά η εταιρία του, η «Ανζερβός», «ξέπεσε ... και τον τελευταίο καιρό την εμετάλλευση της αίθουσας ... ανέλαβε η ..'Σάββας φιλμ'». Ιδού αξιοσημείωτες κρίσεις του Μάνου: «Με παρεμφερή προς το Αττικόν, μεγαλόπρεπη αίθουσα κλασικίζουσας αρχιτεκτονικής. Διέθετε εξώστη με πλευρικά θεωρεία σε όλο το μήκος της αίθουσας, και λευκά βελούδινα καθίσματα στην πλατεία. Έχασε αρκετά από το ύφος του μετά από μια μάλλον ανεπιτυχή ανακαίνιση και κατεδαφίστηκε μαζί με το μεγάλο του κτίριο».¹¹⁸³

Ιδού μια ιδιότυπη διαφήμιση από τον πρώτο του καιρό:

Εκ της σωρείας των συγχαρητηρίων επιστολών, που έλαβεν ο κινηματογράφος **ΕΣΠΕΡΟΣ** παραθέτομεν μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα:
 'Είνε πολύ παρήγορον, ότι εις τόσον κρισίμους δια την ανθρωπότητα στιγμάς, ο κινηματογράφος μάς παρέχει τόσον εκλεκτάς

¹¹⁷⁵ Κλεάνθης, «'Εσπερος». Εύρημα του Τάκη Ψαράκη

¹¹⁷⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹¹⁷⁷ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹¹⁷⁸ Πληροφορίες του Τάκη Μπαστέα

¹¹⁷⁹ Κλεάνθης, «'Εσπερος»

¹¹⁸⁰ Η Βραδυνή, 25 Φεβρουαρίου 1940, σε Θεοδοσίου 63

¹¹⁸¹ Κλεάνθης, «'Εσπερος»

¹¹⁸² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947,

¹¹⁸³ Μάνος, Αλφαβητάρι

συγκινήσεις και εκλαϊκεύει με παραστατικότητα μοναδική τον αγώνα της ανθρωπότητας κατά του θανάτου. Την ταινία του Ρόμπερτ Κωχ οφείλουν να την ιδούν όλοι δια να διδαχθούν και να συγκινηθούν από τα υψηλά νοήματα που ο κινηματογράφος εκφράζει. ΚΥΡ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντής σανατορίου Μελισσίων

Το δράμα της ζωής και των αγώνων του μεγάλου Ρόμπερτ Κωχ, που, όπως και ο μεγαλοφυής Παστέρ, εμόχθησεν για την κατανίκησι του θανάτου, ξαναζωντανεύει στην οθόνη με πιστοτάτη, ομολογουμένως, ιστορικήν αλήθεια, και αποτελεί μια βαθειά ψυχικήν απόλαυσι για κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο. Ι. ΚΑΜΙΝΟΠΕΤΡΟΣ Διευθυντής του Τμήματος Γενικής Παθολογίας του Ελληνικού Ινστιτούτου ΠΑΣΤΕΡ

Θεωρώ την ταινία αυτήν ως μίαν από τας ωραιότερας, μεγαλοπρεπεστέρας και διδακτικώτερας δι' όλον τον κόσμον και ιδίως δια τους διανομένους, τους ερευνητάς και ημάς τους ιατρούς. Δρ. ΣΥΜ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ.

Η μεγάλη προσωπικότητα του απλού και αγνού Γερμανού επιστήμονος Κωχ ενσαρκώθηκε υπέροχα από τον Γιάννιγκς. Τίποτα το ψεύτικο, τίποτα το παραμορφωμένο. Πάνω απ' όλα πνέει η πνοή της τέχνης η αγνή. Δρ. Δ. ΒΕΖΥΡΟΓΛΟΥ Φυματιολόγος

Γενικά αι ταινίαι αι σχετικαί με τας προόδους της επιστήμης είνε χρησιμώταται δια την εκλαϊκευσιν της υγιεινής που αποτελεί την θεμελιώδη βάση, επί της οποίας θα είνε δυνατόν να διαδοθή και η προληπτική υγιεινή, η οποία εκλαϊκευμένη, θα επιφέρει καταπληκτικήν ελάττωσιν των ενδημικών και επιδημικών νόσων. Η ταινία του Ρόμπερτ Κωχ καταπλήσσει δια την ακρίβειαν, μετα της οποίας αναπρεστάθη η ζωή και αι δυσχέρειαι που αντιμετώπισε κατά τα πειράματά του ο μέγας επιστήμων, συμπίπτει δε με τας μεγάλας δυσχεραίας που συνήντησε ο Μεγάλος Παστέρ εις τας τόσας σοφάς ανακαλύψεις του. ΔΑΜ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Αντιφυματικής Εταιρείας

Αυταί είνε αι κρίσεις δια την ταινίαν **ΡΟΜΠΕΡΤ ΚΩΧ**, της οποίας την πρώτην προβολήν ετίμησαν δια της παρουσίας των: η Α.Μ. ο βασιλεύς μετά της Α.Β.Υ. του Διαδόχου Παύλου και της Α.Β.Υ. της πριγκιπίσσης Αικατερίνης, ο αρχηγός της κυβερνήσεως κ. Μεταξάς, ο Υπουργός – Διοικητής πρωτευούσης κ. Κοτζιάς, ο Υπουργός της Παιδείας κ. Σπέντζας, το Διπλωματικόν Σώμα, πλείστοι Καθηγηταί του Πανεπιστημίου κλπ κλπ¹¹⁸⁴

Κι άλλη μια, που επικαλείται την πρόσφατη μνήμη των θεατών από το ομώνυμο θεατρικό έργο:

Ε Σ Π Ε Ρ Ο Σ

ΑΠΟΨΕ

Ένα από τα εξαιρετικά κινηματογραφικά δημιουργήματα που τόσο σπάνια παρουσιάζει η οθόνη

ΦΕΓΓΟΒΟΛΗΜΑ

Ο αλησμόνητος θρίαμβος του θιάσου της κ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ ζωντανεμένος στον κινηματογράφο μέσα σ' ένα πλαίσιο ονειρώδους σκηνοθεσίας από την υπέροχη **ΤΖΟΑΝ ΚΡΑΟΥΦΟΡΝΤ**¹¹⁸⁵

Στην κατοχή έπαιξε κανονικά. Ευεργετική υπέρ του προσωπικού στη 1 και 2 Ιουνίου 1943, όπως συνηθιζόταν, στο τέλος της σεζόν. Οι ταινίες, φυσικά γερμανικές, ή από τις συνεργαζόμενες με τον Άξονα χώρες: ιταλικές, γαλλικές του Βισύ, ουγγαρέζικες κλπ. Παράδειγμα:

ΚΕΦΙ ΔΡΟΣΙΑ ΕΥΘΥΜΙΑ

σας υπόσχονται οι τρεις τσαχπίνες πρωταγωνίστριες ΙΟΛΑ ΒΟΛΕΡΙ, ΒΕΡΑ ΜΠΕΡΚΜΑΝ, ΚΛΑΡΑ ΚΑΛΑΜΑΪ που παίζουν με άφθαστο μπρίο στην ωραιότερη ταινία

ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

είνε το αισθηματικό ρωμάντσο των ωραίων Ουγγαρέζων λογχοφόρων με τρεις γοητευτικέςσκοπέλλες

ΑΥΡΙΟΝ στον **‘ΕΣΠΕΡΟ’**¹¹⁸⁶

Μετά την απελευθέρωση, το κλίμα φυσικά αλλάζει:

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΑΥΡΙΟΝ

ΤΙΓΡΙΣ ΤΗΣ ΒΕΓΓΑΛΗΣ

¹¹⁸⁴ Ελεύθερον Βήμα, 03.04.1940. Α.Β.Υ. =Αυτού/Αυτής Βασιλικής Υψηλότητος

¹¹⁸⁵ Ελεύθερον Βήμα 07.06.1940

¹¹⁸⁶ Ελεύθερον Βήμα, 08.11.1942

Μια εξαιρετική ταινία γυρισμένη στα παραμυθένια παλάτια των Ινδών μαχαραγιάδων, στους ναούς, τα καταγώγια των Ινδιών και όπου η λευκή σαρξ επιβάλλεται.

Επίσης η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ στις χώρες των Τροπικών. Ένα κατόρθωμα του Έλληνος οπερατέρ Μ. ΓΑΖΙΑΔΗ¹¹⁸⁷

Πιάνει φωτιά το Μάη του 1946, χωρίς πολλές ζημιές.¹¹⁸⁸ Εξού και η διαφήμιση:

Η ΝΤΙΑΝΑ ΝΤΑΡΜΠΙΝ σάς προσκαλεί στον **ΕΣΠΕΡΟ** σήμερα, επισκευασμένο, με τέλεια δροσιστικά μηχανήματα, στην τελευταία ανοιξιάτικη δημιουργία της **ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ** με ένα επιτελείον εξαιρετικών αστέρων και με τον ΣΕΚΕ ΣΑΚΑΛ, όπου η Ντιάνα σαν χωριατοπούλα και έπειτα σαν αριστοκράτισσα κατενθουσιάζει με τα υπέροχα τραγούδια της σε μια εξαιρετική υπόθεση. Επίσης τα τελευταία επίκαιρα.¹¹⁸⁹

Σχόλιο της Καθημερινής: «Εις τον 'Εσπερον' δίδεται η ταινία 'Εκστασις' με την Ίνγκριντ Μπέργκμαν και τον Γκρέγκορ Πεκ. Ο ελληνικός τίτλος 'Εκστασις' ούτε μετάφρασις του αληθινού τίτλου είναι –θα μπορούσε να μεταφρασθή:

'Στοιχειωμένος' – ούτε απολύτως καμιά συγγένεια με την ταινία έχει. Αυτό για μια ακόμα φορά».¹¹⁹⁰

Επιχειρηματίας το 1950 παραμένει ο Ζερβός.¹¹⁹¹ Το 1954 δηλώνει ότι ξαναρχίζει τις προβολές του το Σεπτέμβρη ως εξής: «ήρχισε λειτουργών με ΜΕΓΑΛΗ ΚΟΙΛΗ ΟΘΟΝΗ και ΝΕΑ ΗΧΗΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ... Τιμή εισιτηρίου δρχ. 10».¹¹⁹²

Παίζει από το πρωί τη δεκαετία του '60, αλλά δίχως φτηνότερο εισιτήριο. Π.χ. το 1963 έχει 19 δραχμές. Το 1964, στην τελευταία βραδυνή προβολή της «Η πτώσις της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας», γύψοι από τις διακοσμήσεις της οροφής έπεσαν στα κεφάλια των θεατών, με αποτέλεσμα 11 τραυματίες. Το σινεμά «εκλείσθη» προσωρινά, ωστόσο αποφανθούν εμπειρογνώμονες για τα περαιτέρω, ενώ συνελήφθη ο διευθυντής Ε. Καλογερόπουλος.¹¹⁹³

Φαίνεται ότι έπαξε ιδιαίτερα σοβιετικές ταινίες. Ο Λαζαρίδης απαθανατίζει ατάκα από τον εξώστη: «Πρεμιέρα της ταινίας του Νίκου Κούνδουρου 'Μικρές Αφροδίτες' στον Έσπερο'. Κάποιος από τους ήρωες δηλώνει δυναμικά: 'Είμαι ο Τσάκαλος και μένω'. Θεατής του εξώστη, που δε θα πρέπει να συμφωνούσε με τους σκηνοθετικούς ρυθμούς του Κούνδουρου: 'Είμαι ο Μήτσακας και φεύγω'».¹¹⁹⁴ Έχω την άοριστη εντύπωση ότι όσο πλησίαζε το τέλος του, ξέπεφε. Όποιος θέλει μπορεί να δει μια εικόνα του στην ταινία «Ούτε γάτα ούτε ζημιά» ή «Ο ζηλιαρόγατος».¹¹⁹⁵ Φαίνεται το ταμείο του. Και κλείνω με μια διαφήμιση από τα στερνά του:

¹¹⁸⁷ Ελληνικόν Αίμα 11.11.1945

¹¹⁸⁸ Θεοδοσίου 142

¹¹⁸⁹ Η Βραδυνή 28.09.1946. Η Ντιάνα Ντάρμπιν ήταν η αγαπημένη ηθοποιός της μάνας μου. Η μάνα μου λίγο μετά τον πόλεμο, κορίτσι, είχε βρει διεύθυνση, της είχε γράψει στην Αμερική και η ηθοποιός της είχε απαντήσει. Στα μερημένα κατάλοιπα της μάνας μου υπάρχει η σχετική φωτογραφία της Ντάρμπιν με ιδιόχειρη αφιέρωση.

¹¹⁹⁰ Η Κινηματογραφική Εβδομάς. «Η Καθημερινή» 14.01.48. Υπογραφή: Ε (Ελένη Βλάχου, νομίζω)

¹¹⁹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

¹¹⁹² Η Βραδυνή, 04.10.1954

¹¹⁹³ Η Βραδυνή (όπου και σχετική φωτό) και Αθηναϊκή 26.10.1964. Υποδείξεις του Θανάση Βέμπου

¹¹⁹⁴ Λαζαρίδης 224

¹¹⁹⁵ Επισήμανση, φυσικά, του λαμπρού Τάκη Μπαστέα

ΕΣΠΕΡΟΣ**ΚΑΙ ΟΙ ΓΚΑΝΓΚΣΤΕΡΣ ΕΙΝΑΙ ΔΕΙΛΟΙ*****Υπόκοσμος – Βρωμιά- Καθάρματα***

Με χιλιάδες πανέμορφα νυμφίδια σε μια αστυνομική περιπέτεια αφθάστου πλοκής και μυστηρίου¹¹⁹⁶

Ορισμένα φιλμ: «Η επιστροφή του Δρος Χ», «Ερωτική φλόγα», «Σιδηρούν προσωπίον», «Θύελλα στο Παρίσι» β' εβδομάς, «Ρόμπερτ Κωχ» (1940), «Αλόχα», «Ζεύγος στον Παράδεισο», «Ρομαντική περιπέτεια», «Σκλάβοι του μίσους», «Ωμορφη αμαρτωλή» (1941), «Ένας που αρνήθηκε το θεό», «Η βασίλισσα της Ναβάρρας», «Η ένοχος», «Αν ήμουν τίμιος», «Ο αρχοντοχωριάτης», «Νυφικό κρεβάτι» (1942), «Ενώ η λαιμητόμος απειλεί», «Η νεότης (Αθώα αμαρτωλή)» Χριστίνα Ζέντερμπουμ, «Ο τέταρτος δεν ήλθε», «Οι αρπάγες της δόξας», «Η δις καθηγήτρια εν δράσει» (1943), «Τα 4 φτερά» β' εβδομάς (μεταπελευθερωτικά), «Φραγκίσκος ο Α», «Το τραγούδι της ευτυχίας», «Μεγαλώνουν τα τρία μοντέρνα κορίτσια» (1944), «Χαλύβδινες ψυχές», «Εύθυμοι συμμορίτες», «Ο κατακτητής των γυναικών», «Υιέ μου υιέ μου», «Τα 4 φτερά», «Δουλειές της εποχής» (1945), «Ο πύργος του μίσους», «Μια νύχτα του Δεκέμβρη», «Αμαρτωλές αγάπες», «Μακάο», «Ρεβέκκα», «Ο Φερναντέλ εφευρέτης» (1946), «Η σφραγίδα του θεού», «Χίμαιρες», «Τραγικόν δίλημμα», «Μαρία - Λουίζα», «Ίντερμέτζο», «Πίσω μου σ' έχω σατανά» (1947), «Η απόκρυφη ζωή του Γκαίμπελς», «Πριν απ' τη θύελλα», «Κούτσουρα της Οξφόρδης», «Θησαυροί στην Καζαμπλάνκα», «Έκστασις» (1948), «Καστενάγκο», «Δύο κόσμοι» 4^η εβδομάς, «Σταρ Φρίσκο» + συγκρότημα Οικονομίδη – Μουζάκη, «Ανθρώπινο κτήνος», «Η δις διασκεδάζει» (1949), «Δύο κόσμοι», «Βαρνάβας» με τον Φερναντέλ, «Ποτέ δεν είν' αργά», «Μαλαισία», «Φλόγα και ηδονή» (1950), «Ματωμένα Χριστούγεννα», «Η λύκαινα», «Μοντέρνα Αφροδίτη», «Το φιλί του μεσονυκτίου», «Έντιμοι απατεώνες», «Τα σκάνδαλα της κ. Δημάρχου», «Για λίγη στοργή», «Τριπλή βεντέτα» (1951), «Ταμπαρέν», «Σόου μποούτ», «Το λιμάνι των χαμένων ανθρώπων», «Ο πύργος των ιπποτών», «Ο αλήτης της Πέμπτης Λεωφόρου» (1952), «Στο τσίρκο της Μόσχας» + «Μόσχα – Κριμαία», «Επαίτης του μεσονυκτίου», «Γράμμα σ' έναν άγνωστο» αισθημ. Ρ. Λαμουρέ Ζεν Παζ, «Παρθένος 100%», «Ο Δουξ του Μιραμάρ» (1953), «Παρθένος 100%», «Καλώς ήλθες, Μίτσερ Μάρσαλ» κωμωδία Λολίτα Σεβίλλα, «Βαριετέ της Μόσχας», «Απηγορευμένα παιχνίδια», «Υιέ μου υιέ μου» (1954), «Βασίλισσα βασιλισσών» (Πάσχα), «Σαμπρίνα», «Ξενοδοχείον του πόθου» μουσικό, «Ξαναγύρισε μικρή μου Σέμπα», «Μαλβαλόκα η αμαρτωλή» δράμα Πακίτα Ρίκο (1955), «Καταραμένη αγάπη και η Κύπρος» (σικ), «Το δίχτυ» Ροσάνα Ποντεστά, «Γκλόρια Μάιρεν» ερωτικό δράμα Χουανίτα Ρείνα, Εβδομάδα ισπανικού κινηματογράφου, «Οθέλλος» ρωσικό, σκην. Γιούτκεβιτς, μουσική Χατσατουριάν, «Μαρσελίνο, παν υ βίνο» (1956), «Χάννερλ», «Άμλετ», «Δρόμος χωρίς τέλος», «Απόβασις στην Κέρκυρα», «Ένας κορίτσαρος, σωστός γενίτσαρος» (1957), «Η στρίγκλα που έγινε αρνάκι», «Άμλετ» Λώρενς Ολίβιε, «4 κορίτσια απ' το Βαχάου», «Δον Κιχώτης», «Όταν περνούν οι γερανοί» (1958), «Προδομένη αγάπη» έγχρωμο δράμ., «Κολοσόφσκυ, ο Ιβάνωφ της Πολωνίας», «Λιλή, κορίτσι από μεγάλη πολιτεία», «Η λίμνη των κύκνων» Πλισέσκαγια (1959), «Διαβολική εφεύρεσι» περιπέτεια β' εβδομ., «Λευκή σκλάβα», «Το ρολόι σταμάτησε τα μεσάνυχτα», «Υπόθεσις μοιχείας», «Ο Μυγγάουζεν στην

¹¹⁹⁶ Τα Νέα 18.12.1967

Αφρική» έγχρ. περιπ. Π. Αλεξάντερ, «Η κόρη του λοχαγού» (1960), «Σεριόζα» σοβιετικό Σεργκέι Μπονταρτσούκ, «Κάλπικη λίρα» ελληνικό Λογοθετίδης – Μακρής, «Το κρυφό σπίτι της μαντάμ Αραμπέλλα» (σικ), «Σεριόζα», «Αγάπη μέσα στην κόλαση» (1961), «Οργή», «Το κρυφό σπίτι της μαντάμ Αραμπέλλα», «Ουρανός» του Τάκη Κανελλόπουλου, «Ποτέ δεν ήσουν πιο όμορφη», «Δύσκολες στιγμές του πολέμου» (1962), «Δεν θα ζήσουμε σκλάβοι» έγχρωμο πολεμικό δράμα Ρωσικό επανάληψη Μ. Κουζνετσκόφ, Σ. Γιατσίνοβα, Β. Ντομπροβόλσκι, Μπ. Ίντριξον, «Η λίμνη των κύκνων» μουσικοχορευτικό με τα μπαλέττα Μπολσόι (1963), «Ο Πήτερ και οι λαχτάρεις του» κωμωδία Πήτερ Αλεξάντερ, «Το σταυροδρόμι», «Αυτός ο απηγορευμένος κόσμος», «Γυμνό ανάμεσα στους λύκους» αναμνήσεις από το Μπούχενβαλντ Ανατ. Γερμ. (=Ανατολική Γερμανία), «Μπέκετ» Πήτερ Ο' Τουλ (1964), «Σαούλ και Δαβίδ», «Ο πέπλος έπεσε», «Χαρέμι για δύο» κωμ., «Οι γενναίοι ανοίγουν το δρόμο», Εβδομάδα ρουμάνικου κινηματογράφου, «Τα χειροκροτήματα», «Η άσπρη αράχνη» (1965), «10.30 ένα καλοκαιρινό βράδυ», «Το Βραχιόλι το πράσινο πετράδι» (σικ), «Φλογισμένη σάρκα», «Εμπόριο λευκής σαρκός» (1966), «Συγχώρεσέ με παρακαλώ» δράμ. περιπ., «Ελντοράντο», «Η εκδίκηση είναι δική μου», «Ευχάριστες νύχτες» (1967), «Αντίο φίλε», «Πάντσο Βίλλα», «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Ονιπάμπα», «Το τελευταίο σαφάρι», «Και όμως υπάρχουν άνθρωποι» (1968), «Η ευτυχία της κ. Μπλόσσομ», «Λησταί στο Μιλάνο», «Για μιάμιση δεκάρα», «Το μωρό της Ροζ Μαρί» (κύκνειο άσμα)¹¹⁹⁷ (1969).

Εταιρία Ελλήνων Σκηνοθετών Χειμερινή αίθουσα προβολών, μη κερδοσκοπική και με πολύ χαμηλό εισιτήριο (όταν υπάρχει κι αυτό) στο ωραιότατο τρίπατο νεοκλασικό του ομώνυμου σωματείου, Τοσίτσα 11, Μουσείο /Εξάρχεια, τηλέφωνο 8223205, 8228936. Μη τυπική διάταξη, αφού η μικρή αίθουσα στο δεύτερο όροφο αναπτύσσεται παράλληλα με την οδό Τοσίτσα. Εδώ έγιναν διάφορες σποραδικές προβολές από το 1991 και μετά. Υπεύθυνος αρχικά ο Θάνος Ξηρός, τα τελευταία χρόνια ο φίλος μου Τάκης Μπαστέας. Για άγνωστους λόγους, το ιδιότυπο -αλλά υπέροχο- αυτό σινεμά έχει σχεδόν σιγήσει.

Μερικές ταινίες: «Ανατολική περιφέρεια» του Βασίλη Βαφέα, «Όσρια», «Κάτω από τον αστερισμό του σκορπιού» (1994), «Ο λιποτάκτης», «Οι ληστές του Οργκοσάλο» (1995), «Βολπαραιζο», «Γη χωρίς ψωμί», «Γκουέρνκα», «Νύχτα και καταχνιά», «Οι χήρες των 15 χρόνων», «Οι τρελοί άρχοντες» (1996), «Ο δράκος», «Το ποτάμι» κλπ ταινίες από το Αφιέρωμα στο Νίκο Κούνδουρο (2005), «Idiocracy» (2012, προβολή της Αθηναϊκής Λέσχης Επιστημονικής Φαντασίας)

Ετουάλ / **Νέον Θέατρον Ετουάλ** Χειμερινό σινεμά, που εμφανίζεται στο χώρο του καφωδείου Γκαιτέ, οδός Προαστ(ε)ίου 6 το φθινόπωρο 1911 και το 1912. Δίπλα στο ξενοδοχείο Μούντριχα (12.9.1912). Η ονομασία σημαίνει «αστέρι» στα γαλλικά. Η παρουσία του στις εφημερίδες είναι ελάχιστη.

Η Προαστ(ε)ίου είναι η σημερινή Εμ. Μπενάκη, και το κομμάτι της από Σταδίου μέχρι Πανεπιστημίου ήταν πιάτσα με πολλώ λογιώ κέντρα ψυχαγωγίας. Το συγκεκριμένο μαγαζί ήταν ένα καφωδέιο (café chantant) του 19^{ου} αιώνα, που το αναφέρει η Σκαλτσά ως «Gaité (Grand Concert International)».¹¹⁹⁸ Ο Οδηγός του

¹¹⁹⁷ Το Βήμα, 09.02.1969

¹¹⁹⁸ Σκαλτσά 585..Για το τι ήταν τα Café Chantants δεξ «Έντεν»

1911 το αναφέρει ως «Etoile πρώην Γκαϊτέ. Διεύθυνσις Χ. Περιχάρου. Concert Varietie. Χοροί κλπ. 1 και 2 δρχ.». ¹¹⁹⁹ Είμαι σχεδόν βέβαιος ότι οι προβολές είχαν ενταχθεί ως τμήμα επιφέρει του συνολικού καφωδειακού προγράμματος.

Εδώ είχε λειτουργήσει παλιότερα ο «Κινηματογράφος» Γ, μετά ο «Νέος Κινηματογράφος» (δες λέξεις), κατόπιν διατηρήθηκε η ονομασία για θέατρο βαριετέ, όπως λέει ο Οδηγός του 1920 («Etoile theatr de varietes, Direction J. Grecas, Adminisrateur A. Sygros») ¹²⁰⁰ και τελικά ο χώρος μετατράπηκε σε κανονικό σινεμά και ονομάστηκε «Κοσμικόν» (δες λέξη). Συμπεραίνω λοιπόν τα εξής: Καφωδείο Gaité → «Κινηματογράφος» Γ → «Νέος Κινηματογράφος» (1909) → Κινηματογράφος «Ετουάλ» (1911-1912) → θέατρο βαριετέ «Ετουάλ» (1913; - 1924;) → Κινηματογράφος «Κοσμικόν» (1925).

Αν δεν έχει διαταραχθεί η αρίθμηση του δρόμου (και μάλλον δεν έχει, αφού εδώ είναι το ξεκίνημά του), τότε πρόκειται για το κτίριο που στις μέρες μου (2005) στεγάζει την επιχείρηση «Γερμανός».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη, 1911), Σήμερα μετ' άλλων εξαισίων δραμάτων και ξεκαρδιστικών κωμωδιών, και αι τέλειαι ταινία του ελληνοτουρκικού πολέμου ---- «Σώσομεν τα έπιπλά μας» (1912).

Εύα Θερινό λαϊκό σινεμά του Κολωνού / Λόφου Σκουζέ (είναι στη μέση των όμορων συνοικιών, οι εφημερίδες το γράφανε και έτσι κι αλλιώς), σε πολύ μεγάλο οικοπέδο, που απέφερε αναλόγως μεγάλη σημερινή πολυκατοικία. Ήταν Βορείου Ηπείρου 87 και Ξανθίππης 37, λειτούργησε την περίοδο 1957 – 1971 και κατατασσόταν πάντα στη Β' προβολή, από το αναμενόμενο χαμηλό επίπεδο της οποίας, ωστόσο, μερικές ταινίες ξέφυγαν.

Η φίλη μου Έλλη Κορδία, ζωγράφος και γέννημα θρέμμα της περιοχής, αφού μου έκανε τη χάρη να μου φτιάξει ένα (υπέροχο) σκίτσο της «Εύας», μου είπε: «Η μαγική είσοδος ήταν από τη Βορείου Ηπείρου, στη μέση του οικοπέδου. Η διάταξη ήταν αυτό που εσύ αποκαλείς τυπική, δηλαδή μπαίνοντας βλέπαμε τις πλάτες των άλλων θεατών, και την οθόνη φάτσα. Είχε παντού πολύ πράσινο, ενώ κάτω υπήρχε αλλού μπετόν κι αλλού χαλίκι. Ήταν ένα πολύ μεγάλο σινεμά, δίχως εξώστη, με τρία κάθετα τμήματα καθισμάτων, που χωρίζονταν από δυο πλατιούς διαδρόμους. Τα ερωτευμένα ζευγαράκια κάθονταν χωριστά. Από μικρή πήγαινα πολύ στο σινεμά αυτό. Μού έχει μείνει περισσότερο να παίζει εκεί η Μαρία Μοντέζ, γι' αυτό σ' την έβαλα και στο σκίτσάκι». ¹²⁰¹ Δε χρειάζεται να περιγράψω το σκίτσο, τα είπε όλα η Έλλη.

Βρέθηκα πρώτη φορά εδώ ερευνώντας, το 2004. Στο ισόγειο της πολυκατοικίας όπου η «Εύα», υπάρχει το υαλοπωλείο «Le bau magazin, Ντίνα». Ένας κύριος, παρών εντός του γυαλάδικου, μου είπε: «το σινεμά έπεσε το 1974. Γύρισα από την επιστράτευση και δεν υπήρχε πια». ¹²⁰² Απ' αυτό συμπεραίνω ότι η «Εύα» έμεινε τρία χρόνια άπραγο κουφάρι. Εξάλλου, δυο νέοι άντρες από το ψιλικατζίδικο διαγωνίως στους ίδιους δρόμους μού είπαν ότι η προηγούμενη χρήση του οικοπέδου που

¹¹⁹⁹ Ιγγλέσης, 1911, 35. Για το Χρήστο Περιχάρο δες «Πανελλήνιον»

¹²⁰⁰ Ιγγλέσης 1920 σε Θεοδοσίου 45. Ο Μιχαήλ, 196 λέει τα ίδια, μόνο που δίνει το όνομα του Ιωάννη Γκρέκα στα ελληνικά, ενώ κατά λάθος δίνει διεύθυνση στον αρ. 4 του δρόμου

¹²⁰¹ Έλλη Κορδία, συνέντευξη

¹²⁰² Κύριος στο γυαλάδικο «Le bau magazin, Ντίνα», συνέντευξη

ερευνούσα ήταν μποστάνια με ένα εξαιρετικά μεγάλο πηγάδι και στέρνες όπου πότιζαν τ' άλογα. Αυτό το είχαν ακούσει από πολλούς γέρους και γριές και το είχαν σίγουρο.¹²⁰³

Ενδεικτικές ταινίες: «Σκληροί άνδρες», «Το 8^ο θαύμα», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο», «Ξίφος και ρόδο» (1957), «Αναστασία» Μπέργκμαν δράμα, «Ατελείωτη συμφωνία» Μ. Βλαντύ, «Νησί στον ήλιο» Τζ. Μαίησον, «Έχει θείο το κορίτσι», «Σταυρός στο χιόνι» (1958), «Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού», «Τα ρέστα σου Έντυ» Ε. Κωνστανταίν, «Κάστα ντίβα» περιπ. Αντονέλα Λουάλντι, «Ο σατανάς κατοικεί αντίκρυ», «Δουλειές με φούντες» (1959), «Ο Τζέρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός», «Θανάσιμη ενέδρα» «Χειραψία με το διάβολο», «Το αγοροκόριτσο» κωμωδία Φόνσου, «Τα πεντάδυμα του Τζέρυ Λιούις» (1960), «Ερωτικά παιχνίδια», «Καρπός του παράνομου έρωτα», «Μαλάμω», «Η γκαρσονιέρα», «Το θαύμα» (1961), «Ο τελευταίος των Κυκλώπων», «Το ξύπνημα των σκλάβων», «Για σένα την αγάπη μου», «Κάτω απ' τις μάσκες δολοφόνου» (1962), «Κάστα Ντίβα», «Γαλάζια γαρδένια», «Μονομαχία αρχηγών», «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής», «Ο κουρσάρος του Ατλαντικού», «Οδύσσεια» (1963), «Το θαύμα των λύκων», «Πριγκηπικό ρομάντζο», «Το κυνήγι των δολοφόνων», «Λεωφόρος της ζούγκλας», «Δίψα για ζωή», «Συναγερμός στις Καναρίους νήσους», «Είναι σκληρός ο χωρισμός», «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει» Αρώνη, «Έγκλημα στην πράσινη τσόχα» (1964), «Ο δολοφόνος με το μαύρο γάντι», «Αμαρτωλός γάμος», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Ο τυχοδιώκτης της Σαρακούντα», «Πλούσια, νέα και ωραία» (1965), «Χάιντριχ», «Φίλησέ με, κουτέ», «Ο τυχοδιώκτης των δύο ηπείρων», «Η μοίρα μάς χτύπησε σκληρά», «Το σπίτι των αναμνήσεων» + «Επέλασις 1.000 κεραυνών» (1966), «Έχω δικαίωμα να σ' αγαπώ», «Αιφνιδιασμός την αυγή», «Η αδελφή μου θέλει ξύλο», «Έντολή δολοφονίας», «Συρκούφ», «Απόκληροι της κοινωνίας» + «Βινετού» (1967), «Το χρυσάφι της εκδικήσεως», «Ένα πιστόλι εναντίον όλων», «Όμπρε», «Νέα Υόρκη ώρα 3», «Ο κλέφτης», «Ξιφομάχος με τα δύο πρόσωπα» (1968), «Δόκτωρ Ντούλλιτ» (σικ), «Ο μικρός κολυμβητής», «Οι 5 χρυσοδάκτυλοι του Λονδίνου», «Η κυρία δεν με μέλλει», «Νύχτα γάμου», «Οι τρεις λοχία» (1969), «Η ωραία του κουρέα», «Κονσέρτο για πολυβόλα», «Τύραννος», «Τζων και Μαίρη», «Ένας υπέροχος αμαρτωλός» (1970), «Τα 4 πιστόλια του Βορρά», «Τζέην Έρη», «Δυο θεότρελοι μουρλοί», «Βέρντι» και «Ορατότης μηδέν» (1971).

Ευρώπη Καλοκαιρινός χώρος λαϊκών θεαμάτων του Νέου Κόσμου, κατά βάση κινηματογράφος, στη Φραντζή 43, που βάστηξε σχεδόν τριάντα καλοκαίρια, τουλάχιστον από το 1943 (ίσως κι από το 1942, αβέβαιο) μέχρι το 1971. Στις εφημερίδες πέραγε ως Νέος Κόσμος / Κυνοσάργους / Φραντζή, εντασσόμενο με συνέπεια στη Β' προβολή. Είναι συνεπώς ένα από τα όχι λίγα σινεμά που ανοίξανε κατά την κατοχή (τούτο δω μάλιστα όχι στα ξεφτίσματά της), πράγμα που κάτι δείχνει για την ιδιοσυγκρασία των Ελλήνων. Οι ταινίες ήταν γενικά b movies, με πολύ ελληνικό, ψευτοϊστορικό κλπ πρόγραμμα, πλήρως ταιριαστό στη φτωχογειτονιά. Επιχειρηματίας το 1950 (τουλάχιστον) αναφέρεται ο Θανάσης Καστάνης.¹²⁰⁴

¹²⁰³ Συνέντευξη με δυο παιδιά στο ψυλικατζίδικο, Βορείου Ηπείρου και Ξανθίππης

¹²⁰⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

Η «Ευρώπη» στέγασε επίσης κατά καιρούς θέατρο και βαριετέ, εξού και τα κενά που αφήνω στην καταγραφή των σεζόν. Συμβαίνει ωστόσο σε κάποιες χρονιές του '40 το περίεργο φαινόμενο να μην αναφέρεται διόλου ούτε στα σινεμά, ούτε στα βαριετέ, ούτε στα θέατρα, το δε 1949 αρχίζει να προβάλλει ταινίες προς το τέλος της σεζόν. Μια πιθανότητα είναι η απουσία του '40 να οφείλεται σε καταστροφές των Δεκεμβριανών που άργησαν να επουλωθούν, φαινόμενο κοινότατο εκείνα τα χρόνια. Αλλά αυτό δεν καλύπτει την απουσία το '50. Αν λοιπόν αυτή η απουσία δεν οφείλεται σε κάποιο διοικητικό, κοινωνικό, πολιτικό ή άλλον εξωτερικό λόγο, πιθανολόγησα ότι τα καλοκαίρια αυτά ο κινηματογράφος φιλοξενούσε κάποιο θέαμα εντελώς τοπικό, που δεν είχε ανάγκη να προβληθεί στις εφημερίδες. Π.χ. Καραγκιόζης, που η τοπική Αθήνα ήταν γεμάτη, αλλά σπάνια μπαίνανε στη στήλη των θεαμάτων. Η συνέχεια της έρευνάς μου ενίσχυσε την υπόθεση αυτή.

Εντόπισα το σινεμά ρωτώντας δώθε κείθε στη Φραντζή (2003). Έφτασα σε μια ισόγεια στοά, με μαγαζιά και με την ταβέρνα «του Καράμπα» στο βάθος. Μπροστά της, η στάση «Παλιό τέρμα» (Νέου Κόσμου, φυσικά). Οι άνθρωποι που περιμένανε το λεωφορείο, με την κατάλληλη ηλικία ευτυχώς, με φωτίσανε επακριβώς.

Πήγα στην ταβέρνα αργότερα, το 2008, ως πελάτης. Ο ταβερνιάρης – τραγουδιστής Άρης Καράμπα και ο παρατυχών Αραχωβίτης φίλος του Ηλίας Φλώρος μού είπαν: «το σινεμά ήταν υπερυψωμένο, ανέβαινες σκαλιά για να μπεις, καμιά δεκαριά σκαλιά. Η Φραντζή δεν είχε τότε νησίδα στη μέση και τα πεζοδρόμια ήταν πιο φαρδιά. Δεξιά από το σινεμά ήταν το καφεεντάκι του Καζαμιά, που μετά το πήρε ο Μήτσος. Υπήρχε κι ένα περίπτερο, που τώρα έχει ξηλωθεί. Το σινεμά έβγαινε μέχρι τη Φραντζή, ήταν αρκετά μεγάλο. Όπως έμπαινες στο σινεμά, πάνω από την είσοδο ήταν η καμπίνα προβολής και ο εξώστης, ενώ η οθόνη ήταν στο βάθος του οικοπέδου [τυπική διάταξη]. Υπήρχε κατηφόρα από την είσοδο προς την οθόνη, ήταν αμφιθεατρικό το σινεμά». Ο κ. Φλώρος πρόσθεσε: «εδώ παίζανε πολύ Καραγκιόζη, αλλά εμφανίζονταν και πολλοί τραγουδιστές».

Ο κ. Καράμπα μ' έβγαλε στην αυλή της ταβέρνας και μου είπε ότι η σημερινή στοά με τα μαγαζιά κάλυψε το προς τη Φραντζή μπροστινό [νότιο] κομμάτι του οικοπέδου του κινηματογράφου, ενώ η ταβέρνα το πίσω [βόρειο]. Συγκεκριμένα, το προς τον Υμηττό [ανατολικό] κομμάτι κατέχεται τώρα από το κτίσμα της, ενώ το προς τη Συγγρού [δυτικό] από την αυλίτσα της, με αντίστροφη κλίση τώρα (ανηφορίζει με χαμηλές πεζούλες, από την είσοδο προς το βάθος). Όμως ένα κομμάτι από την μπροστινή (προς την οθόνη, δυτικά) τσιμεντόπλακα του εξώστη σώζεται, ενσωματωμένο στην εν είδει σκηνικού είσοδο της ταβέρνας, κι εκεί σαπίζουνε παρατημένες καρέκλες της «Ευρώπης»: «τις είχα δει παλιά, τότε που πήρα το χώρο. Ακόμα κει είναι», μου λέει, και συμπληρώνει πως όλη η δυτική μάντρα του σινεμά έχει διατηρηθεί ως μάντρα της ταβέρνας, απλώς έχει χτιστεί εσωτερικά μια ζαρντινιέρα, χαμηλότερη, ενώ «τ' αναρριχητικά φυτά, που βλέπεις να βγαίνουνε από την ψηλή μάντρα, είναι από τότε».¹²⁰⁵ Η μάντρα παλιού τύπου, πέτρινη, πρόχειρη, με μικροχαλάσματα και ασβεστωμένη.

Αυτά το 2008. Το καλοκαίρι του 2013, επισκεφτήκαμε με παρέα το χώρο. Ο «Καράμπα» έχει κλείσει. Τώρα η στοά έχει και όνομα «Στοά Ιατρού», είναι ανακαινισμένη, ενώ διαθέτει ποδηλατάδικο στο αριστερό της μέρος (μπαίνοντας) και

¹²⁰⁵ Άρης Καράμπα, Ηλίας Φλώρος, συνέντευξη

το μεζεδάδικο «σαράντα τριώ» στο δεξί της μέρος, το οποίο έχει καταλάβει την αυλίτσα του «Καράμπα». Κάτσαμε, ήπιαμε, μιλήσαμε με τη Σοφία, τη Μαρία, το Νίκο. Μια χαρά μαγαζί. Και η μάντρα όπως τη θυμόμουνα.

Μερικές ταινίες: «Το μυστικό του κόκκινου κρίνου», «Ο τρόμος των γκάγκστερ», «Μυστικόν έγγραφον 13», «Αντίο αλητεία», «Αννελί» (1943), «Μετά την αμαρτία», «Το καράβι του εγκλήματος», «Εντιμοί απατεώνες», «Εξιλέωσις», «Το δράμα μιας μπαλαρίνας» (1944), «Γερμανική περίπλος στην Κρήτη», «Οι Γιάννηδες αποστρατεύονται», «Μαύρος κυνηγός», «Δόκτωρ Φόρρεστερ», «Η ανθοπόλις των Αθηνών», «Σεχραζάτ» (1949), «Κινέζικη γάτα», «Δραπέτης της Γκεσταπό», «Φύγε σε ικετεύω», «Ο ζητιάνος της Σταμπούλ», «Χορ χορ αγάς», «Ασημένια πατίνα» (1950), «Το δάκρυ μιας μητέρας», «Ο τραγουδιστής του χαρεμιού», «Ο τελευταίος των σκλάβων», «Ταγγέρη», «Απάχηδες των Αθηνών» (1951), «Ο ιπότης ληστής», «Ματωμένος δρόμος», θέατρο (1952), «Η θυσία της μάνας», «Η σφαγή της 7^{ης} ταξιαρχίας», «Ρόμμελ», «Δύο ώρες προθεσμία», «Θρύλοι της Βαγδάτης» (1956), «Η γυναίκα με το πιστόλι», «Πληγωμένος αετός», «Ο 41^{ος}», Νέον έργο, «Σίπκα» (1957), «Εκείνος που ήρθε σαν θύελλα», «Το 8^ο θαύμα», «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Διακοπές στην Αίγινα», «Οκινάουα», «Οι αετοί της κατασκοπίας» (1958), «Θυμήσου το παιδί μας», «Έχει θείο το κορίτσι» Σταυρίδης, Γιούλη, «Μπαντάλ» περιπ., «Ο λέων του Κιέβου», «Μεταξύ ζωής και θανάτου», «Ρομπέν των δασών», «Μαρακαϊμπο» (1959), «Μάρτυς μου ο θεός είμαι αθώα», «Μπουμπουλίνα», «Καρδιά και ξίφος» περιπ. Άλαν Λαντ, «Η νύχτα είναι ο εχθρός μου» (1960), «Λύτρωσέ με αγάπη μου», «Ο καρπός του παράνομου έρωτα», «Κάτια», «Οι λεγεώνες της Κλεοπάτρας», «Ερωτικά παιχνίδια» (1961), «Δεν θέλω σταυρό στον τάφο μου», «Η Λίζα και η άλλη», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι», «Οι υπερήφανοι» (1962), «Η κατάρα της μάνας» Φούντας, «Ο Μιμίκος και η Μαίρη», «Η δίκη του Όσκαρ Ουάιλντ», «Γαμπρός για κλάματα», «Ο βασιλιάς της γκάφας», «Η λίμνη των στεναγμών», «Μην ερωτεύσαι το Σάββατο» (1963), Νέον έργο, «Τορπιλάκατος ΟΚ 109» Κένεντυ, «Χτυποκάρδια στο θρανίο», «Ζητείται τίμιος», «Λάθος στον έρωτα», «Τα τύμπανα των Μοϊκανών», «Τύφλα νάχη ο Μάρλον Μπράντο», «Τζέρυ Λιούις δαιμόνιος ντετέκτιβ» (1964), «Τσαπάγιεφ», «Το ραντεβού της Κυριακής», «Μυστηριώδης κατάσκοπος», «Στους άμμους της Ιβοζίμα», «Γάμος αλλά ελληνικά» (1965), «Ανατολικά του Σουδάν», «Μανταλένα», «Αστέρω», «Το φυλαχτό της μάνας» (1966), «Ο επαναστάτης και η χορεύτρια», Νέον έργο, «Κατάσκοπος του Λονδίνου», «Ραντεβού στη βίλα Φιορίτα» (1967), «Η προδομένη» δράμ. ελλην., «Η Χιονάτη και τα 7 γεροντοπαλλήκαρα», «Αυτή είναι η ζωή μου», Νέον έργο, «Ο μικρός παληάτσος», «Τρίτη και 13» (1968), «Ο θείος της Βιολέτας», «Με δακρυσμένα μάτια», «Διπλός κατάσκοπος», «Πέντε καταζητούμενα καθάρματα», «Η παιχνιδιάρη», «Το φυλαχτό της μάνας», «Η θυρωρίνα», «Φάννου» (1969), «Όταν ήμουν 16 χρονών», «Ιπότης του βασιλέως», «Ο αχαϊρευτος», «Να ζη κανείς ή να μη ζη» (1970), «Ο αρχιψεύταρος», «Ο μπούφος», «Ο μάγος της Ανατολής», «Δύο ναύτες κι ένας στρατηγός» και «Επίσημη αγαπημένη» (1971).

ZHTA

Ζαβορίτης / Ζαβορίτη Καφενείο δεξ **Καφενείο Ζαβορίτη**

Ζάππειον Α **Κινηματογράφος του Ζαππείου** / **Κινηματογράφος Ζάππειον** / **Ζάππειον θέατρον Πατέ** Κάτω από όλες αυτές τις κατά καιρούς ονομασίες, υπάρχει ένας από τους πρώτους υπαίθριους κινηματογράφος της Αθήνας, που εγώ τον εντοπίζω να παίζει (με διαλείμματα θεάτρου και άλλων θεαμάτων) από το 1904 μέχρι το 1917. Κείτονταν στην πλατεία του Ζαππείου,¹²⁰⁶ «εις τον προ της γεφύρας του Σταδίου χώρον, όπου άλλοτε το Πανόραμα»¹²⁰⁷ και ήταν συναρτημένος με παρακείμενο καφενείο / αναψυκτήριο (κοντότερα μάλιστα προς το μετέπειτα τζαμωτό περίπτερο του καφενείου, το λεγόμενο «Κιόσκι», που χτίστηκε το 1905), του

¹²⁰⁶ Για το Ζάππειον Μέγαρο (1887, από δωρεά των αδελφών Ζάππα), δεξ πρόχειρα, π.χ. Ελευθερουδάκης 1926, σελ. 22

¹²⁰⁷ ΜΕΕ τ. Β' 266. Αυτό το «Πανόραμα», μεγάλος κυλινδρικός χώρος ποικίλων θεαμάτων (πλην σινεμά), βρισκόταν στη δεξιά όχθη του Ιλισσού, απέναντι από το Παναθηναϊκό Στάδιο, περίπου στην εκβολή της σημερινής Ηρώδου Αττικού προς τη σημερινή Βασιλέως Κωνσταντίνου. Το βλέπουμε να δεσπόζει π.χ. στις φωτογραφίες της Ολυμπιάδας του 1896. Γκρεμίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα

οποίου τα προϊόντα κατανάλωναν οι θεατές. Καφενείο, κίосκι και σινεμά τα εκμεταλλευόταν ο ζαχαροπλάστης Γρ. Γρηγούρας. Δε θα πρέπει να συγχέεται με το χώρο της «Αίγλης» (Α, δεξιά λέξη).

Από το Μάη του 1911, αρχίζει να προβάλλει αποκλειστικά ταινίες Πατέ.¹²⁰⁸ Το 1920 αναφέρεται στον Οδηγό της Ελλάδος στη στήλη «Κινηματογράφοι κατά το θέρος» ως εξής: «Καφεζυθεστιάτοριον μετ' ορχήστρας. Διεύθυνσις Χρήστου Περιχάρου»¹²⁰⁹ Δε θα πρέπει το «Ζάππειον» να συγχέεται με το μεταγενέστερο σινεμά «Εκθεσις» (δεξιά λέξη). Να και μια από τις πολλές παρόμοιες διαφημίσεις του:

Αναψυκτήριον **ΖΑΠΠΕΙΟΝ**
Υπό νέαν Διεύθυνσιν
Καθ' εκάστην Κινηματογράφος Πατέ
8—9 και 10—12 μμ
Μουσική υπό τον κ. Καίσαρην θα
παιανίζη μέχρι του μεσονυκτίου¹²¹⁰

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Κινηματογράφος τελειοτάτου τύπου θα παρουσιάση την μάχην του ποταμού Γιαλού και την διάβασιν αυτού παρά των Ιαπώνων, τον βομβαρδισμόν του Πορτ Αρθούρ, και άλλας μάχας και ναυμαχίας του Ρωσοϊαπωνικού πολέμου. Την δολοφονίαν του βασιλέως της Σερβίας κλπ--- Καθ' εκάστην κινηματογράφος με εικόνας εκ του Ρωσοϊαπωνικού πολέμου και άλλας θεαματικής και αστειοτήτων (1904), Έναρξις με νέον θαυμάσιον πρόγραμμα. Άρμα ταινιών συνοδευόμενον με έξοχον μουσικήν. Το ψυχαγωγικότερον, το υγιεινότερον, το ωραιότερον αλλά και το ευθυνότερον κέντρον δια τας οικογενείας (πολλαπλή επανάληψη το Μάη) --- Καθ' εκάστην κινηματογράφος με πρωτοτύπους εικόνας εξόχως ωραίας, διδακτικωτάτας και θεαματικωτάτας δι' οικογενείας (1909), Πρώτης τάξεως κομπανία με ατραξιόν νούμερα, ... εν συνδυασμώ κινηματογράφου Πατέ, με αλλαγην προγράμματος καθ' εκάστην (1910), Λίαν προσεχώς «Το μυστήριον της γεφύρας Νοτρ Νταμ εν Παρισίοις», τανία 2 ωρών δια πρώτην φοράν εν Ελλάδι. Έναρξις με μίαν πρωτότυπον και πρωτοφανώς επικίνδυνον ατραξιόν ως και με έτερα νούμερα --- Επαναλαμβάνεται η καταχειροκροτηθείσα χθες χρωματιστή τανία «Ο ερωτικός θρίαμβος» διάρκειας 1 ώρας και έχουσα μέγιστον κοινωνικόν ενδιαφέρον, παιζομένη υπό των κορυφαίων ηθοποιών της Γαλλικής Κωμωδίας, και με ελληνικάς επιγραφάς--- Καθ' εκάστην ημέραν και νέαι ταινίαι εκ του θαυμασίου προγράμματος του κινηματογράφου Πατέ. Άριστα ταινιών (σικ) νουβωτέ και με έξοχον μουσικήν συνοδευόμεναι... Το ψυχαγωγικότερον θέαμα όλων των καλών και πρακτικών οικογενειών --- ...Νέαι ταινίαι, και με τον περίφημον Γάλλον βαρύτονον Deferland - Philos του Conservatoir των Παρισίων --- ...και τα νέα πρωτότυπα ακροβατικά, θελκτικά, και ισορροπίας γυμνάσματα, παρά των ακαταγωνίστων αδελφών Φάουστ. Το ψυχαγωγικότερον... --- ... και με την μοναδικήν χορεύτριαν του θεάτρου των Βρυξελλών Νέλλην Καστελλάς και χαριτωμένην ντουετίσταν μετά του Γάτων Μαρσάν, ως και με τα ωραία και γλυκόφθογγα τραγουδάκια του Φήλος Δεφεράντ του Κονσερβατουάρ των Παρισίων (1912), Το ωραιότερον, το ψυχαγωγικότερον, αλλά και το οικονομικότερον όλων των λοιπών εξοχικών κέντρων δια τας οικογενείας. Δι' όλας τας θαυμασίας εσπέρας του Αττικού ορίζοντος --- Καθ' εκάστην και νέαι τανίαι εκ του θαυμασίου ΝΟΥΒΩΤΕ προγράμματος ΠΑΤΕ

¹²⁰⁸ Αγλαΐα Μητροπούλου «Στις δροσερές πηγές της 7^{ης} τέχνης στην Ελλάδα», Εικόνες 273/030261, σε Θεοδοσίου 41

¹²⁰⁹ Ιγγλέσης 1920, 315, σε Θεοδοσίου 44

¹²¹⁰ Διάφορες εφημερίδες του Μάη και Ιούνη 1912

και με έξοχον ορχήστραν από τον κ. Ντελ Μπόνο (1913), «Οι κιβδηλοποιοί» εις 4 μέρη + «Δεν υπάρχουν ρόδα χωρίς αγκάθια», «Το φάσμα της ευτυχίας», «Επιθεώρησις του στρατού του Βερδέν» + «Έρωσ τυφλού», «Η δυστυχία που περνά» Ρομπίν, «Η σπίθα» Τίνα ντι Λορέντζο--- Σήμερα θα προβληθή το μέγα κοινωνικόν δράμα «Διεφθαρμένη ψυχή» εις 4 μέρη με τον Μάριο Μπονάρ. Επίσης μία κωμική σκηνή--- Σήμερα θα προβληθή το εξής νέον πρόγραμμα: 1^{ov}) Επιθεώρησις του στρατού εις τα παρατήγματα υό του Α.Μ. του Βασιλέως» 2^{ov}) Η διάσημος Ρωσίσ χορεύτρια Ναπιερόφσκα εις το έξοχον έργο «Το φάσμα της ευτυχίας», δράμα εις 3 μέρη 3^{ov}) Μία κωμική σκηνή . Προσεχώσ η γόησσα Μπερτίνη εις το υπέροχον κοινωνικόν αρσιτούργημα «Έρωσ και θυσία». Το ωραιότερον.... Δι'όλας τας θαυμασίας εσπέρας του Αθηναϊκού ορίζοντος.--- «Η δυστυχία που περνά» με την Ρομπιν και τον λερβά, Την Δευτέραν «Η κλέπτρια», μέγα πατριωτικόν δράμα--- Το μέγα φιλολογικόν δράμα «Σαπφώ» εις 4 μέρη (1916), «Το αγριοκόριτσο» + «Η γειτόνισσα του Ριγκαντόρ», «Η κληρονομικότης»--- «Τα μυστήρια της Νέας Υόρκης» 1, 2 (ελληνικοί τίτλοι) θρίαμβος κινηματογραφικός + η κωμωδία «Λεοντοφοβία». Μπάντα φιλαρμονική υπό τον κ. Καίσαρην θα παιανίζη συνεχώς εις την Πλατείαν--- «Ο Ατταβισμός». Ταινία 1285 μέτρων + η ξεκαρδιστική κωμωδία «Ο κακομαθημένος μπεμπές» --- «Από το σκότος εις το φως» + Ο Μαξ Λίντερ θύμα συμμορίας: «Το χέρι που σφίγγει». Η μουσική θα παιανίζη υπό την διεύθυνσιν του κ. Παναγοπούλου --- Απόψε επί τη ευκαιρία της Γαλλικής εθνικής εορτή, «Οι νικηταί της Μάρνης» (σικ) + «Οι σύμμαχοι εν Θεσσαλονίκη»' [Επίκαιρα από γεγονότα του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου] Η μουσική θ' ανακρούση την «Μασσαλιώτιδα» και «Αι δόξαι της Γαλλίας» του κ. Σπ. Καίσαρη --- «Το παιδί του πολέμου» και «Ο επιθεωρητής του αεριόφωτος»---Απόψε ο μεγαλύτερος θρίαμβος της κινηματογραφικής περιόδου 1917. Το υπέροχον ερωτικόν αρσιτούργημα «Το ένστικτον» ...εις 60 εικόνας - Απόψε «Υπό την στολήν» δραματικόν αρσιτούργημα με τους μεγαλύτερους αστέρας της Γαλλικής κωμωδίας (σικ) + η κωμωδία «Ο Μπαμπάς»-- Απόψε το υπέροχον κοινωνικόν αρσιτούργημα «Το παιδί του πολέμου» δράμα εις 4 εκτενεστάτας πράξεις και η κωμωδία «Ο Επιθεωρητής του Αεριόφωτος» ---«Το ξενοδοχείον της ελευθέρας συναλλαγής» ---«Το άρωμα της κυρίας με τα μαύρα» + η ξεκαρδιστική κωμωδία «Σαλαμαλέκ» (1917)

Ζάπειον Β΄ Δες **Εκθεση**

Ζαχαράτου Καφενείο / **Ζαχαράτος** δες **Καφενείον Ζαχαράτου**

Ζέφυρος **Α** Προπολεμική μπιραρία - θερινό σινεμά στην εξαφανισμένη παλιά πλατεία του Θησειού, η οποία ήταν βόρεια της οδού Αποστόλου Παύλου και προς το σημερινό αρχαιολογικό χώρο. Η μπιραρία - σινεμά έζησε από το 1920 («παράδοξο του '20») μέχρι το 1938. Ιδιοκτήτης τη επιχείρησης, που καταχωρείται ως κινηματογράφος - ποτοπωλείον», ήταν ο Π. Κανελλόπουλος.¹²¹¹ Ανταγωνιστής, ο κινηματογράφος (του) «Πετσάλη» (δες λέξη). Ξεκίνησε βουβός, έκλεισε ηχητικός. Η ονομασία του διαιωνίστηκε από το σινεμά επόμενου λήμματος. «Ζέφυρο» ονόμαζαν οι αρχαίοι το δυτικό άνεμο.

Σιμωνέτης: «Με μόνιμη οθόνη, τεράστια μεγάφωνα και με άνετο χώρο, στρωμένο με γαρμπίλι. .. οι θεατές δεν πλήρωναν εισιτήριο, αλλά αγόραζαν γλυκά και αναψυκτικά. Για το λόγο αυτό, υπήρχαν στην πλατεία, μαζί με τα καθίσματα, και σιδερένια

¹²¹¹ Ιγγλέσης, 615 και 847

τραπεζάκια». ¹²¹² Ένα γράμμα στην εφημερίδα «Ακρόπολις» διεκτραγωδεί την κατάσταση του χώρου όπου το σινεμά: «Κύριε Δήμαρχε ... φροντίσατε ίνα καθαρισθή δι' ειδικού του Δήμου συνεργείου και να καλυφθή ο οχετός (ρεύμα) επί της οδού Αποστόλου Παύλου και ιδίως απέναντι του Ζεφύρου, όστις γέμει σεσηπότων υδάτων, εκ της δυσσομίας των οποίων κινδυνεύουσι πλέον των 200 οικογενειών των συνοικιών Θησείου και Πετραλώνων. Η επιτροπή 100 και πλέον οικογενειών ιδιοκτητών και ενοικιαστών.» ¹²¹³ Πέντε χρόνια αργότερα, φαίνεται πως τα πράγματα βελτιώθηκαν, γιατί συντάκτης της ίδιας εφημερίδας, εκτός από την ελεύθερη είσοδο, τονίζει: «βλέπει ο κόσμος την ταινία που θέλει πίνοντας σε απόλυτη δροσιά το ποτό του». ¹²¹⁴

Πλατεία και σινεμά και τις συνοικίες Βλασσαρού και Άγιους Θόδωρους, όλα τα πήραν οι ανασκαφές που αποκαλύψανε την Αρχαία Αγορά (δες «Έντεν» Β).

Μερικές ταινίες: «Νύχτα γάμου», «Μελωδία της καρδιάς», «Το ξύπνημα», «Άννα Καρένινα» (1920), «Ουγγρική ραψωδία» και πολλές φορές αναφορά δίχως ταινία (1927), «Η Σουλτάνα», «Η σιλουέτα του έρωτος», «Η ευνοουμένη του Μαχαραγιά», «Οι σωματέμποροι», «Είλωτες» (1928), «Ο έρωσ της Ιωάννας Νέυ», «Το κουρέλι», «Δύο κόκκινα τριαντάφυλλα», «Λέντερ», «Αστέρω», «Εβδομος ουρανός», «Η κόρη του διαρρήκτου», «Η ψευτοχήρα», «Κάρμεν», «Μεγάλη περιπέτεια», «Σιωπηλός σωτήρ» (1929), «Πώς γλεντούν οι παντρεμένοι», «Τα πάθη», «Μπεν Χουρ» + βαριετέ, «Νύχτες καταιγίδος», «Μιχαήλ Στρογκώφ» του Ιουλίου Βερν (1930), «Ποίος ο ένοχος;», «Δύο κόσμοι», «Το ψεύδος» (1931), «Ο άγνωστος λογίας» + βαριετέ, «Έρωσ τσιγγάνων», «Ο τραγουδιστής της Σεβίλλης», «Ιερόν μίσος», «Μετά τον έρωτα» (1932), «Σουζάν Λενόξ», «Υιός του μαχαραγιά» + βαριετέ, «Τα φώτα της πόλης», «Μανδραγόρας», «Μελούκα» + βαριετέ (1933), «Μέσα στη θύελλα», «Καζανόβας», «Ο άνθρωπος που σκότωσε», «Φρα διάβολο», «Ναγκάν» (1934), «Αστέρια απ' τον ουρανό», «Κρυφή αγάπη», «Όταν η γυναίκα αγαπά», «Θύματα της κρίσεως», «Το παιδί του καρναβαλιού», «Εσκιμώ» (1935), «Παρθένος μητέρα», «Εύθυμη χήρα», «Ζουανίτα», «Κόμης Ομπλικαντό», «Σκιές που περνούν», «Η βασίλισσα της ζούγκλας» (1936), «Σαμψών», «Υπό δύο σημαίας», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Μια γυναίκα δίχως σημασία», «Η φυγή του Ταρζάν» (1937), «Ο δρόμος της ευτυχίας» + βαριετέ, «Πριγκίπισσα της Ζούγκλας», «Επικίνδυνη αποστολή», «Το μυστικό του 8^{ου} γραφείου κατασκοπίας», «Ένα αστέρι γεννιέται» και «Ψυχές στη θάλασσα» (1938).

Ζεφύρος Β Μεταπολεμικός διατηρητέος θερινός κινηματογράφος (και τα παλιά χρόνια, λίγο βαριετέ ¹²¹⁵ ή και θέατρο) στ' Άνω Πετράλωνα, που με τ' όνομά του συντηρεί τη μνήμη του παλιού, κοντινού «Ζεφύρου» (προηγούμενο λήμμα), έχοντας μάλιστα μια αξιοσημείωτη εξέλιξη. Είναι Τρώων 36 / 20 (παλιά αρίθμηση), τηλέφωνα 566233, 3474434, 2103462677.

Τυπική η διάταξη του χώρου. Πάρα πολύ πράσινο στις πλαγίες μάντρες, μέχρι κι ένα δεντράκι αριστερά της οθόνης, γάτες, ωραίες μυρωδιές από το λόφο του Αστεροσκοπείου. Το μπαρ χωριστό μαγαζάκι, με είσοδο και από το σινεμά και από το δρόμο. Υπάρχει στοιχειώδης εξώστης, οι σκάλες του οποίου οδηγούν και στην καμπίνα προβολής, αλλά δε χρησιμοποιείται, είναι υπαίθρια αποθήκη. Κραυγαλέα

¹²¹² Σιμωνέτης, 96

¹²¹³ Ακρόπολις, 15.5.29

¹²¹⁴ Ακρόπολις Σεπτ. 1934, σε Θεοδοσίου 71

¹²¹⁵ Κύτταρης, Βαριετέ, 139, και εφημερίδες μετά το '45

σινεφίλ η διακόσμησή του: πολλές παλιές κινηματογραφικές μηχανές, πάρα πολλά καρούλια από ταινίες. Αν λογαριάσεις όμως ότι το '50, το '60 και το '70 έπαιξε Μάρθα Βούρτση και Χούλια, τώρα που είναι σινέ τέχνης, χαλάλι του η υπερβολή. Προβάλλει τέντα, stereo sound και DHI (2001). Amafilms ως προμηθευτής ταινιών τουλάχιστον το 2002. Χορηγός του η Forthnet το 2004. Πουλιάει και αφίσες, βιβλία από το «Πανόραμα» της Ελευθεροτυπίας κλπ, έχει καταργήσει όμως το κανονικό πρόγραμμα. Ένα από τα δυο πρώτα καλοκαιρινά που ανοίξανε το καλοκαίρι 2006, το πρώτο το 2007 (Απρίλης παρακαλώ!).

Ξεκίνησε το 1945 βαριετέ και πρωτόπαιξε ταινίες το 1946. Ανήκε στη Β' προβολή, όπως γενικά τον παλιό καιρό οι κινηματογράφοι των Πετραλώνων. Έπαιξε και πολύ Καραγκιόζη.¹²¹⁶ Το 1965, στη διάρκεια της προβολής, πέθανε εδώ ένας 20άχρονος νεαρός θεατής, ονόματι Σωτήρης.¹²¹⁷

Έκλεισε για μια πενταετία (1986 – 1990), ξανάνοιξε ως ποιοτικό, ανέβηκε στην Α' προβολή, και συντωχρόνω θεωρείται πλέν καλτ και σινεφίλ. Ωστόσο, μερικοί θεωρούν ότι είναι κάπως παρατημένο: «Είναι προφανές ότι οι ιδιοκτήτες ...έχουν πάψει να ασχολούνται με τη συντήρησή του και τον έχουν αφήσει στην τύχη του. Η ατημελησία αναδεικνύει βεβαίως την πάντοτε γοητευτική 'πατίνα' του χρόνου. Αυτό όμως δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους σύγχρονους Αθηναίους που απαιτούν πλέον άριστες υπηρεσίες».¹²¹⁸

Επιχειρηματίες το 1950: Ι. Πιτσαλίδης - Ν. Φέτσης,¹²¹⁹ πέντε χρόνια αργότερα μόνος του ο Ιορδάνης Πατσαλίδης.¹²²⁰ (Είναι φανερό ότι πρόκειται για τον ίδιο άνθρωπο, δεν ξέρω όμως ποια πηγή κάνει το λαθάκι στο φωνήεν). Στο Χρυσό Οδηγό του 1981 αναφέρεται ιδιοκτήτης ο Λουκάς Κοροδήμος.¹²²¹ Τα τελευταία είκοσι σχεδόν ποιοτικά χρόνια, επιχειρηματίας ήταν ο καλός Νίκος Μουζακιώτης.

Αν έχω δει ταινίες τα τελευταία χρόνια εδώ. Για την ακρίβεια έχω μελετήσει για πολλοστή φορά το «Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι», το «81/2», το «Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τραίνα να περνούν», το «Ασανσέρ για δολοφόνους», το «Ριφιφι» (με τους φίλους μου Χριστόδουλο, Άννα και Φίλιππο) ή τον «Κλέφτη των ποδηλάτων» το 2013 (για πολλοστή φορά, και με τον κόσμο πατείς με πατώ σε, μαζί με την ταινία «Gone with the sea» του Μάριου Ιορδάνου) ενώ έχω πρωτοδεί το «Jar city» κλπ.

Όλη η συνοικία γύρω του είναι –ή προσπαθεί να δείξει ότι είναι– κομμάτι του '60: το καλλιεργούνε όλα τα μαγαζιά (ταβέρνες, μεζεδάδικα, καφενεία, το προποτζίδικο και η ΕΒΓΑ) και δε χάνουν απ' αυτό. Πρωταγωνιστής, φυσικά, ο «Ζέφυρος».

Το καλοκαίρι του 2008, ο Νίκος Μουζακιώτης συνεργάστηκε επιτυχώς με τη «New Star Productions» του Βελισσάριου Κοσσυβάκη. Η συνεργασία αύξησε τον αριθμό των θεατών, με ταινίες είτε σε πρώτη προβολή, είτε σε επανέκδοση. Η συνεργασία συνεχίζεται. Δυστυχώς, ο Ν. Μουζακιώτης πέθανε το 2012,¹²²² αλλά η ποιοτική του

¹²¹⁶ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Πετράλωνα, 122

¹²¹⁷ Απογευματινή 17.08.1965. Αλίευμα του Θανάση Βέμπου

¹²¹⁸ Δασφέρμου, Το Βήμα 26.08.2007

¹²¹⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

¹²²⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹²²¹ Χρυσός Οδηγός 1981, 546

¹²²² Πληροφορία από το Θ. Παπαθανασίου, στη συνέχεια το είδα παντού

γραμμή συνεχίζεται από τη γυναίκα του Γωγώ, την κόρη τους, ενώ στο παιχνίδι έχει μπει και η εγγονή! Δεν είχαμε προλάβει να γνωριστούμε καλά, δεν του είχα πάρει συνέντευξη, λίγα λόγια μόνο μου είχε πει στα όρθια την ώρα της δουλειάς («το ξεκίνησα από το μηδέν το σινεμά, έφτυσα αίμα»),¹²²³ και μου είχε δανείσει μερικά παλιά προγράμματα του «Πανελληνίου» για φωτοτύπηση.

Το 2013, τελευταία χρονιά συλλογής στοιχείων για τούτο το βιβλίο, ο κινηματογράφος ξεκίνησε με εντελώς αριστερό πρόγραμμα, από την εταιρία «New Star», συνέχισε ωστόσο με γενικότερο ποιοτικό. Διαθέτει και τις εξαιρετικές δωρεάν σινεφίλ εκδόσεις της εταιρίας αυτής. Αυτό το ίδιο καλοκαίρι, έγραψα στην αυγουστιάτικη «Αθηνς Βόις», ως «Summer Lover», το εξής: «Το καλοκαιρινό σινεμά που βλέπετε στη φωτογραφία έχει κληρονομήσει τον τίτλο ενός άλλου, παλιότερου, που υπήρχε προπολεμικά. Ήταν ένα σινέ-μπιραρία, όπως συνηθίζονταν τότε, που υπήρχε στην εξαφανισμένη σήμερα (λόγω των ανασκαφών στην Αρχαία Αγορά) παλιά πλατεία του Θησείου, που βρισκόταν βόρεια της οδού Αποστόλου Παύλου και προς το σημερινό αρχαιολογικό χώρο. Η μπιραρία εκείνη έπαιζε κατά καιρούς και ταινίες, μέχρι το 1938, οπότε την «πήραν» οι ανασκαφές. Ο «Ζέφυρος» που ξέρουμε σήμερα αναβίωσε την παλιά ονομασία το 1945 (φαντάζομαι ότι ο τοτινός ιδιοκτήτης θα πήγαινε στον παλιό «Ζέφυρο») και ήταν λαϊκό σινέ βαριετέ. Μέχρι το 1986 έπαιζε караγκιόζη, έπαιζε λαϊκό θέατρο, έφερνε βαριετέ και πρόβαλλε δακρύβρεχτες ή άλλες λαϊκές ταινίες, όπως «Η εκδίκηση του Ινδού» (1951), «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά» (1957), «Ο κατατρεγμένος της Βομβάης» (1961), «Κλάψε φτωχή μου καρδιά» (1968), «Μασίστας» (1975), «Το ολοκαύτωμα των καννιβάλων» (1982), «Θα γίνει του Τρινιτά το κάγκελο» (1983) κ.λπ. Έκλεισε για μια πενταετία (1986-1990), αλλά ξανάνοιξε το 1991 ως σούπερ ποιοτικό. Αυτή η καινούργια φάση είναι συνδεδεμένη με τον Νίκο Μουζακιώτη, γνώστη του καλού σινεμά, που έκανε τον «Ζέφυρο» κέντρο των σινεφίλ. Πρόσφατα, ο Μουζακιώτης πέθανε, αλλά η γυναίκα του Γωγώ συνεχίζει, πιστή στην παράδοση. Τα τελευταία χρόνια η συνεργασία του «Ζέφυρου» με τη «New Star» του Βελισσάρη Κοσσυβάκη έχει δυναμώσει ακόμα περισσότερο το κάποτε ξεχασμένο αυτό συνοικιακό σινεμά. Εδώ λοιπόν θα δροσιστείτε, δίπλα στο Αστεροσκοπείο, βλέποντας εξαιρετα ποιοτικά αφιερώματα. Τρώων 36, Άνω Πετράλωνα, 210 3462677, εισιτήριο € 8, φοιτ. € 6».¹²²⁴

Ενδεικτικές ταινίες: «Πονεμένη αγάπη», «Γιάλτα», Νέον έργον, «Ο κ. εισαγγελέας» (1945), «Κατάσκοπος στο Βερολίνο», «Μαρίνα», «Σκλαβωμένες ψυχές» (1947), «Μετά την εγκατάλειψη», «Εμπρηστής», «Σάντα Φε», «Ετοιμοί προς δράση», «Ανθρωπος των δύο κόσμων» (1948), «Κάσπα», «Ο δρόμος των ηρώων», «Το γράμμα μιας άγνωστης» (1949), «Οι έρωτες της Κάρμεν», «Το τραγούδι των Ινδιών», «Ατιμασμένη», «Δρόμος χωρίς όνομα», «13^{ος} δρόμος» (1950), «Η κοινωνία μ' έκανε εγκληματία», «Η μάχη των πεζοδρομίων», «Ισπανική επέλασις», «Θεέ μου δος μου το φως μου», «Πράσινη έρημος», «Εκδίκησης του Ινδού» (1951), «Πριν ξυπνήσει η πόλις», «Παπούτσι από τον τόπο σου», «Αίμα στο πράσινο τραπέζι», «Κοντά στην ευτυχία» (1952), «Ο κατήφορος της αμαρτίας», «Η κολασμένη», «Στις φλόγες της συμφοράς» (1953), «Μ' έσπρωξε στο βούρκο», «Οι ουρανοί είναι δικοί μας», «Τα παιδιά της αμαρτίας», θέατρο, «Ο λέων της Καστίλλης» (1954), «Τζόνυ Γκιτάρ» Στέρλινγκ Χαϊήδεν, Ζόαν Κρόφορντ, «Η σκιά του τρίτου ανθρώπου», «Ο κήπος του κακού» Γκ. Κούπερ, «Βασίλισσα Ελισσάβετ» περιπ. Έρολ Φλυνν (1955), «Ο κ.

¹²²³ Νίκος Μουζακιώτης, συνέντευξη

¹²²⁴ <http://www.athensvoice.gr/the-paper/article/447/summer-lover-447>

Παπάβερι Ζορρό», «Αυγουστίνα», «Να σταματήσει η εκτέλεσις» (1956), «Πρωτευουσιάνικες περιπέτειες», «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά», «Εν ονόματι του βασιλέως» (1957), «Δρόμος χωρίς όνομα», «Τρεις βίαιοι άνθρωποι» περιπ. Τσαρλς (σικ) Ήστον, «Ο μεγαλοκαρχαρίας», «Σταυρός στο χιόνι» (1958), «Γκιουλ Μπαζέ», «Όλα για το παιδί της», «Όλα για την πατρίδα» περιπ., «Ο δολοφόνος δεν είμαι εγώ» (1959), «Οι γενναίοι δε διστάζουν ποτέ» περιπ. Τζων Γουαίην, «Υπερασπίζομαι την πατρίδα», «Η ζητιάνα της Βαγδάτης» (1960), «Ο κατατρεγμένος της Βομβάης», «Συγχώρησέ [σικ] με μητέρα», «Στον κλοιό των κατασκόπων», «Ελεύθεροι σκλάβοι, Νέον έργον, «Τρομοκράται της Οκλαχόμα» (1961), «Οι αρχικομπινάδοροι» ελλην., «Η συμμορία των 7 παρανόμων», «Μην τρως τις μαργαρίτες», «Η απολύτρωσι» (1962), «Φλογισμένα χρόνια», θέατρο, «Η 7^η στρατιά επιτίθεται», «Όταν ξέσπασε η καταγίδα» (1963), «Ζωή γεμάτη πόνο», «Ο Θύμιος τάκανε θάλασσα», «Ο άνθρωπος της ταβέρνας», «Κρυστάλλω», «2.000 ναύτες κι ένα κορίτσι» (1964), «Μοδιστρούλα», «Άσσοι της τράκας», «Σε ποιον να πω τον πόνο μου» ελλην. δραμ., «Το νησί των γεναίων», «Έκλεψα τη γυναίκα μου» (1965), «Ρημαγμένο σπίτι» ελλην., «Κάθε καημός και δάκρυ» ελλην. δραμ., «Τέρμα τα δίφραγκα», «Χωρίς μητέρα», «Το τυχερό πανταλόνι» (1966), «Τώρα που φεύγω απ' τη ζωή», «Αχ και να 'μουν άνδρας», «Όταν η μοίρα προστάζει» (1967), «Καταρεγμένος», «Τα ψίχουλα του κόσμου», «Κλάψε φτωχή μου καρδιά», «Τυφλός άγγελος» (1968), «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Ο μόδιστρος», «Αγάπησα έναν προδότη», «Μια μέρα ο πατέρας μου» (1969), «Ο ζηλιάρης», «Η νεράιδα και το παληκάρι», «Η θεία απ' το Σικάγο» (1970), «Ο Σταύρος είναι πονηρός», «Αγωνία», «Διακοπές στο Βιετνάμ» (1971), «Έμπαινε Μανωλιό», «Εσχάτη προδοσία», «Της ζήλειας τα καμώματα» (1972), «Η φλογερή τσιγγάνα της Ισταμπούλ», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τη ζέστη», «Στα δίχτυα της αράχνης» Β' μέρος (1973), «Έρωτας και προδοσία», «Τσακάλια του καράτε», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι» (1974), «Μασίστας», «Τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Μπω Ζεστ», «Τσε, ο μεγάλος επαναστάτης», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι» (1975), «Τυχοδιώκτες χωρίς πατρίδα», «Όποιος γελάση τελευταίος», «Ο τυχοδιώκτης των θαλασσών» (1976), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Επιδρομή στα έγκατα της γης» «Η δούκισσα και ο κάουμποϋς», «Οι καβάλλάρηδες των ουρανόων» (σικ) (1977), «4 κοθώνια στη Λεγεώνα των ξένων», «Η κυρία και ο ναύτης», «Ο Έλληνας μεγιστάνας» (1978), «Ήθελε 18άρα, καλά να πάθη», «Ο κυνηγημένος» (1979), «Ο ακαταμάχητος», «Μπρους Λη παιχνίδι θανάτου», «Πιλότοι στην πίστα του θανάτου», «Μέρες εκδικήσεως» (1980), «Μπρους Λάι αγών μέχρι θανάτου», «Ρόκυ» Νο 2, «Κυκλώνας», «Οι Βίκινγκς» (1981), «Το ολοκαύτωμα των κανιβάλων», «Οι απέναντι», «Καλιγούλας» (1982), «Θα γίνει του Τρινιτά το κάγκελο», «Δολοφονήστε τον έρωτα», «Διψασμένος για έρωτα» (1983), «Τα σαΐνια», «Όστερμαν, το 24ωρο των κατασκόπων» (1984), «Πιράνχας», «Τζ. Μποντ Πράκτωρ 007 Ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν», «Μπεν Χουρ», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» (1985), «Νοσταλγία», «Λούλου», «Στάλκερ» (1991), «Υπόθεση Νοτόριους», «Προβιντάνς» του Αλέν Ρενέ, «Η κοιλιά του αρχιτέκτονα» (1992), «Για ποιον χτυπά η καμπάν», «Άνθρωποι και ποντίκια», «Λένι ο βρωμόστομος», «Το παιχνίδι των λυγμών», «Ο δράκουλας», «Ένας Αμερικανός φίλος» (1993), «Το τρένο των δολοφόνων», «Νοσταλγία», «Απαλό δέρμα» «Σκηνές από ένα γάμο» (1994), «Μαθήματα πιάνου», «Μαύρα μάτια», «Μοιραίο πάθος», «Η κοιλιά του αρχιτέκτονα», «Ο θείος απ' την Αμερική», «Αλέξανδρος Νιέφσκι» (1995), «Θα το φας το κεφάλι σου Τατιάνα» α' προβολή, «Η τελετή» (1996), «Γαλαξίας», «Η κοιλιά του αρχιτέκτονα», «Το ραντεβού» (1997), «Πικρό ρύζι», «Καλοκαίρι με τη Μόνικα», «Ο πόλεμος των κουμπιών» (1998), «Ηρωίδες του κακού», «Ο δαίμων της 11ης ώρας», «Πρόσωπα»

του Κασσαβέτη, «Η Πωλίνα [σικ]στην πλαζ», «Οι νύχτες του Σαν Λορέντζο», «Ο σώζων εαυτόν σωθήτω» (1999), «Στάλκερ» κλπ ταινίες από αφιέρωμα στον Ταρκόφσκι, «Θέλουμε τους Κολονέλους», «Ένας υπέροχος κερατάς», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» (2000), «Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι», «Άμλετ», «Ο δαίμων της 11^{ης} ώρας», «Ρασομόν», «Γυμνοί στον ήλιο» (2001), «Το θεώρημα», «Το φάντασμα της ελευθερίας», «Μια γυναίκα εξομολογείται» (2002), «Ωρες ντροπής», «Bollywood Hollywood» (2003), «Μια γυναίκα δαιμονισμένη» (01.11!), «Φάκελος Γκαλίντεζ», «Το θεώρημα», «Ο τρελός Πιερό» (2004), «Αρσενικό θηλυκό», «Bad guy» (2005), «Το γόνατο της Κλαίρης», «Δέκα λεπτά αργότερα – Η τρομπέτα», «Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τρένα να περνούν», «The king», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Μια νύχτα» (2006), «Σκυλίσια ζωή», «Καλοκαίρι στα βόρεια», «Σκούρο μπλε, σχεδόν μαύρο», «Μην το πεις σε κανέναν» (2007), «Jar city» α' προβολή, «Γυναίκα στους αμμόλοφους», «Μια γυναίκα ανεβαίνει τη σκάλα», «Ο λάκκος», «Να πεθαίνεις στα τριάντα» (2008), «Τα σύνορα της αυγής», «Το χάρισμα της Σεραφίν», «Ανάμεσα στους τοίχους», «Revanche», «Γεννήθηκα στο Τίτο Βέλες», «Ναζαρέν», «Προς το παρόν» (2009), «Η πρώτη σελίδα», «Ριφιφί», «Ο μεγάλος ύπνος», «Το φάντασμα της ελευθερίας» + «Η διακριτική γοητεία της μπουρζουαζίας» (2010), «Η γυναίκα με τη λεοπάρδαλη», «Ο τρίτος άνθρωπος», «Συνοικία τ' όνειρο», «39 σκαλοπάτια», «Το νοήμα της ζωής» (2011), «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή», «Έλα να δεις», «Η νέα Βαβυλώνα», «The Philadelphia story», «Μωρέ, κουράγιο!» (2012), «Το πρόσωπο ενός άλλου» + «Μικρές εξεγέρσεις» + «Γυναίκα στους αμμόλοφους», «Η Νέα Βαβυλώνα» + «Η μάχη του Στάλινγκραντ μέρος 2ο: Η νίκη», «Ο μύλος και ο σταυρός», «Ο καλός στρατιώτης Σβέικ», «Ο κλέφτης των ροδακίνων», «Η κυρία με το σκυλάκι» και «Dancing dreams» (2013).

Zίνα / **Zίνα** (κατά λάθος, φυσικά). Χειμωνιάτικο σινεμά της Αλεξάνδρας, στο υπόγειο μιας πολυκατοικίας, το οποίο ξεκίνησε το 22.12.1962¹²²⁵ κι έκλεισε την άνοιξη του 2008, γενόμενο έκτοτε θέατρο. Διεύθυνση: Αλεξάνδρας 74 και Χρυσολωρά 24, τηλέφωνο 6422714, 2106422714, κρατήσεις 210 6786000, 08116000, www.i-ticket.gr. Κατά καιρούς, οι εφημερίδες το δίνανε ως Νεάπολη / Στάση Σόνια / Σόνια / Λεωφ. Αλεξάνδρας. Αρχικά Α'-Β' προβολής, προβιβάστηκε αργότερα στην Α' και έμεινε εκεί. Stereo sound, εισιτήριο 1.800, φοιτ. 1.300 (1998). Παλιότερα Alpha Odeon, στα τελευταία της σκέτο Odeon.

Πρός τους νεότερους θεατές: η ονομασία δεν έχει σχέση με την κατά πολύ μεταγενέστερη «μυθολογική» -αληθινά μυθολογική όμως- ηρωίδα της τηλεόρασης.

Να η διαφήμιση της έναρξής του:

¹²²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 20 (915), Γενάρης 1963

ΣΗΜΕΡΟΝ
KIM NOBAK – ZAK [σικ] ΛΕΜΟΝ
Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΚΥΡΙΑ
-----ΜΕ ΤΑ ΜΑΥΡΑ¹²²⁶

Κατεβαίνοντας, η πορεία του θεατή σχηματίζει ένα Γ για να μπει στην αίθουσα, κι όταν μπει, βρίσκεται στο πίσω μέρος και βλέπει απέναντί του την οθόνη, που είναι παράλληλη και με πλάτη προς τη Λεωφόρο (μία είναι η λεωφόρος!). Συνεπώς, τυπική διάταξη ως προς τον εισερχόμενο, όχι όμως και προς τη σχέση του οικοπέδου με το δρόμο. Υπάρχει μαρτυρία ότι πριν από πολλά χρόνια το σινεμά είχε πλημμυρίσει από βροχόνερα που κατηφόριζαν την Αλεξάνδρα.¹²²⁷

Δίχως να πρόκειται για το κυριλέ ή το ακραίο σινεφίλ μαγαζί, η «Ζίνα» ανταποκρίνονταν ωστόσο – ιδίως από τις αρχές περίπου του '90- στοιχειωδώς στη γραπτή δήλωση των παλιών της προγραμμάτων: «ταινίες ποιότητας», έτσι ώστε οι ταινίες της συγκροτούσαν μιαν επαρκή αστική – ποιοτική φυσιογνωμία. Με τις συνεχείς ανακαινίσεις της είχε καταφέρει να κάνει όχι μόνο υποφερτή, μα και και συμπαθή, την κάπως ατσούμπαλη –και δίχως εξώστη– αίθουσά της. Τέλος, είχε αλλάξει και την παλιά, κόκκινη, χαρακτηριστική ημικυκλική της ταμπέλα με μικρότερη, επίπεδη και σεμνή, κατά τα τρέχοντα ήθη. Εδώ έχω δει λίγες σχετικά ταινίες όπως «1941, από πού πάνε στο μέτωπο;», «Μελίντα και Μελίντα» και «Σπασμένα λουλούδια».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η μυστηριώδης κυρία με τα μαύρα», «Καρτούς» (1962), «8 και 30», «Γαμπρός για κλάματα», «Η εκδίκησης του Αχιλλέως» έγχρωμον, «Ο αιχμάλωτος δεν μίλησε» δραμ. περιπ. Κουρτ Γιούργκενς (1963), «Ο κύριος, η κυρία κι ο φίλος», «Αυτοί που νίκησαν τη μοίρα», «Ποια κοιμήθηκε στο κρεβάτι μου;», «Τα τέκνα του Πλοιάρχου Γκραντ» (1964), «Οι αδίστακτοι» δραμ. Ν. Κούρκουλος, «Τυχοδιώκτης των δύο ηπειρών», «Τυφών στη Ζαμάρια», «Το εξπρές του φον Ράβαν», «Καυτή άμμος στο Ακαπούλκο», «Πράκτωρ –7 εναντίον Δρος Νο» (1965), «Οι κούκλες» 4 σκετς Μ. Βίττι, «Δυο γοητευτικά τέρατα», «Ραντεβού στη Μονμάρτη» έγχρ. αισθ. περιπ., «Πριγκιπικοί έρωτες» (1966), «Ο άνθρωπος νυχτερίδα», «Η γυναίκα μου αυτό το τέρας», «Η κόμησση απ' το Χονκ Κονγκ», «Το σκάνδαλο του πράσινου πύργου» (1967), «Η καλογριά», «Απίθανα νιάτα», «Ο τίγρις», «Στον κύριό μας με αγάπη», «Απόδρασις κατά διαταγήν» (1968), «Δυο λιοντάρια στον Ειρηνικό», «Την ημέρα που τους ξέχασε ο θεός», «Φάουστ», «Σουήτ τσάριτυ», «Ο βιασμός», «Η ζώνη της αγνότητας», «Ζαστίν» (1969), «Ο ασυγκράτητος», «Ο φυγάς του Άμστερνταμ», «Ζυλ και Τζιμ», «Ο κάου μπου του μεσονυκτίου», «Όσο έχουμε την υγεία μας», «Επιχείρηση Σταυρωτό Βέλος» (1970), «Το άγαλμα», «Πεθαίνω από αγάπη», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Το τραγούδι της Νορβηγίας», «Ιδιαίτερες αδυναμίες», «Η τροπέζα και οι διαρρήκτες» (1971), «Πόλις κάτω απ' τη θάλασσα», «Η μάχη των Σαρδενών» (σικ), «Σαλίνα», «Νύφη κατά παραγγελία», «Η Άννα των χιλίων ημερών» (1972), «Τελευταίο ταγκό στην βουτυρόλα» [ό,τι κι αν σημαίνει αυτό], «Ο υποψήφιος», «Το μεγάλο κόλπο των μυστικών πρακτόρων», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας» (1973), «Η μεγάλη διάρρηξη», «Φράουλες και άμα», «Τα κανόνια του Ναβαρόμνε», «Κατάσκοποι», «Ο ντετέκτιβ του Σαν Φρανσίσκο», «Ερωτικές παρανομίες σε εγγλέζικο στυλ» (1974),

¹²²⁶ Έθνος, 27.12.1962

¹²²⁷ Γιάννης ταξιτζής, συνέντευξη

«Νανά», «Οι ταξιδιώτες», «Ζάρια , πόκερ και κάτι άλλο», «Οι περιπέτειες του κου Αφηρημένου», «Η ρομαντική Αγγλίδα» (1975), «Ο αντίχριστος», «Το ίνδαλμα Μαχαγκόνου», «Το αγόρι» (1976), «Δολοφονίες διακεκριμένων», «Ένας δολοφόνος μέσα στο πλήθος», «Ωτοστόπ», «Ο ροζ πάνθηρ ξαναχτυπά», «Δεν έπρεπε να ξαναρχίσω», «Το δίκτυο» (1977), «Μια νύχτα γεμάτη βροχή», Επτά φορές τρελλός», «Τζάμπο τζετ στο τρίγωνο του διαβόλου», «Οι τσιγγάνοι χάνονται στους ουρανούς» (1978), «Ο εξουσιαστής», «Υπηρέτρια της νύχτας», «Μπουντέρ και Μπαγκανίνι [σικ] οι απίθανοι διαρρήκτες», «Άγριοι γύπες», «Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα» (1979), «Το πιο τρελό θέαμα στον κόσμο», «Έρωτας στην πρώτη θέση», «Δέρνουμε, σπάμε και δεν πληρώνουμε», «Παραγγελιά» (1980), «Ερνέστο», «Υπερωρίες με τη γραμματέα μου», «Τρόμος στην πόλη», «Λευκή σάρκα στα δόντια τους» (1981), «Μίμης ο σιδεράς», «Το τραίνο των δολοφόνων», «Το ουρλιαχτό», «Ατίθασος και σκληρός», «Πλούσιες και διάσημες», «Απόδραση από τη Νέα Υόρκη» του Κάρπεντερ, «Φυλακές ανηλίκων» (1982), «Σαματάς στο Λας Βέγκας» έγχρωμο περιπ., Αλαίν Ντελόν «Ο μαχητής», «Βάρβαρος μαχητής», «Το αδελφάτο των 7 θαλασσών», «Ο μανιακός με την ψαλίδα» (1983), «Η τιμή της αγάπης», «Ταξίδι στα Κύθηρα», «Ζέλιγκ» Γούντι Άλεν, «Αποστολή στη Νικαράγουα» (1984), «Κώδικας σιωπής», «Ας μείνουμε για πάντα τρελοί», «Οι δύο Αγγλίδες», «Αμαντέους» (1985), «Διακοπές made in America», «Οι νύχτες της Τσάινα Μπλου», Μαίρυλ (σικ) Στριπ «Η ασυμβίβαστη», «Ο λόγος του μπάτσου», «Το μπορντέλο» «Σαλβαδόρ», έγχρ, «Κόττον κλαμπ», «Η ασυμβίβαστη», «Και το πλοίο φεύγει», «Κονκούν» (1986), «Κάποτε στην Αμερική», «Επόμενο πρωινό», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» νο 3, «Ντέρτι ντάνσινγκ», «Μετά τα μεσάνυχτα», «Μια γυναίκα απ' τη Γαλλία» (1987), «Φράντικ», «Σε αντίστροφη μέτρηση» Μπ. Στρέιζαντ, «Ας μείνουμε για πάντα τρελοί», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 5, «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι» του Κάουφμαν, «Ο μονομάχος» (1988), «Ιστορίες της Νέας Υόρκης», «Αταίριαστοι εραστές», «Οι φίλες», «Batman», «Αγάπη μου συρρίκνωσα τα παιδιά» (1989), «Τα καλά παιδιά» του Σκορτσέζε, «Σχέσεις πάθους», «Μουσικό κουτί», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών» (1990), «Ωρες αγωνίας», «Αραχνοφοβία», «Ο αιχμάλωτος δεν μίλησε» (1991), «Ο εραστής» του Ανό, «Δη [σικ] μάμπο κινγκς», «Ο ασπροδόντης», «Η Χιονάτη και οι 7 νάνοι», «Είκοσι ένα», «Ο παίκτης» (1992), «Βασικό ένστικτο», «Μια ξεχωριστή μέρα», «Singles», «Οικόπεδα με θέα» (1993), «Μεγάλο ταξίδι στην περιπέτεια», «Η ζωή μου», «Γεννημένοι δολοφόνοι», «Τομ και Τζέρι», «Εισ το όνομα του πατρός» Ντ. Ντ. Λιούις, «Σχέση ζωής», «Και η ζωή συνεχίζεται» (1994), «Η τοσοδούλα», «Τελευταία έξοδος: Ρίτα Χέιγουορθ», «Το φάντασμα της ελευθερίας», «Το σεξ είναι εξουσία», «Αποκαλύψεις», «Συνέντευξη μ' έναν βρυκόλακα», «French kiss» (1995), «Υπόθεση πολύ προσωπική», «Sleepers», «Με τον Ορφέα τον Αύγουστο», «Οι γέφυρες του Μάντισον», «Άμλετ» (1996), «Ο τρομοκράτης», «Απόντες», «Απόδραση στον αέρα», «Εβίτα» μιούζικαλ, «Jude», «Τι είχαμε, τι χάσαμε», «Μια θαυμάσια μέρα» (1997), «Ο κύριος με τα γκρι» έγχρωμο ελληνικό, «Μεγάλες προσδοκίες», «Μαύρη γάτα, άσπρος γάτος», «Μια αιωνιότητα και μια μέρα» (1998), «Ο Αστερίξ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα», «Η αόρατη απειλή», «Elizabeth», «Η έκτη αίσθηση» (1999), «Ψωμί και τουλίπες», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Η νύφη το 'σκασε», «Όλα για τη μητέρα μου», «Ενοχο μυστικό», «Η έκτη αίσθηση» (2000), «Το ημερολόγιο της Μπρίτζετ Τζόουνς», «Ο δήμος του Σεν Πιέρ» «Moulin Rouge» «Τίγρης και δράκος», «Traffic», «Τα 400 χτυπήματα» (2001), «Ο δρόμος της απώλειας», «Moulin Rouge», «Δεκαπενταύγουστος», «Παίζοντας στα τυφλά» (2002), «Σολάρις», «Φαντάσματα της αβύσσου», «Ο παράδεισος είναι μακριά», «Τα δύο πρόσωπα», «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης» (2003), «Ανθρώπινο στίγμα», «21 γραμμάρια», «Οι ονειροπόλοι» (2004), «Ψέματα»,

«Μελίντα και Μελίντα», «Million dollar baby», «Σπασμένα λουλούδια» (2005), «Ο τίγρης και το χιόνι», «Λούφα και παραλλαγή: σειρήνες στο Αιγαίο», «Match Point», «Η μαύρη ντάλια», «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Babel» (2006), «Μαύρη λίστα», «Ημερολόγιο ενός σκανδάλου», «Water», «Πέρα από τη λίμνη», «Daisy» (2007), «Μια φορά», «Ζωή σαν τριαντάφυλλο», «Πρώτη φορά νονός» και «Προσοχή πόθος» (2008).

Ζωή Καλοκαιρινός κινηματογράφος δύο φάσεων στη Γούβα, σχεδόν σε «τριεθνές» μεταξύ Αθήνας, Βύρωνα (παρά τω Ντάνκαν) και Υμηττού. Διεύθυνση: Αλφειωνίας 22, τηλέφωνα 9021778, 7526404. Οι εφημερίδες δίνανε Άγιος Αρτέμιος /Γούβα / Πλατεία Υμηττού, ήταν όμως οριακά στην Αθήνα. Ξεκίνησε το 1968 ως συνοικιακό σινεμά Β΄ προβολής και χαμηλού ποιοτικού επιπέδου. Έκλεισε πρώτη φορά το 1974 και άνοιξε το 1975 στην ίδια γραμμή. Ξανάκλεισε το 1976 – 1986 και ξανάνοιξε το 1987 ως σινεμά Α΄ προβολής, παίζοντας κατά βάση ταινίες ποιότητας. Έπαιξε μέχρι και το 1991, οπότε έκλεισε οριστικά. Σε όλες τις φάσεις, η παρουσία της στις εφημερίδες υπήρξε ελλιπέστατη.

Πήγα να τη βρω το 2003, και είδα ένα εγκαταλειμμένο κουφάρι. Φτωχογειτονιά ακόμα η Γούβα, απέναντι από το σινεμά ένα χαμηλό σπίτι με αυλή και κληματαριά. Μελετάω και την ίδια τη «Ζωή»: μικρό και παράγωνο σινεμά, το ορίζουνε παλιές πέτρινες μάντρες, που μένουν πάντα χαμηλές (και πρασινισμένες από μούχλα δεκαετιών), ακόμα κι όταν χτίζονται πολυκατοικίες. Είναι κλεισμένο με ρολά τρυπητά, αυτά που έχουν πολυγωνικά «μάτια». Αρκετές γάτες μπαινοβγαίνουνε στην είσοδο, πολλοί τούς έχουνε αφήσει κεσεδάκια με φαγητό και νερό. Πάνω στις μάντρες υπάρχουνε ακόμα οι «χελώνες» που φώτιζαν το βραδινό δρόμο των θεατών. Χορταριασμένη πλατεία, γάτες, σκουπίδια, κατεβασμένα και ασφαλισμένα ρολά. Αν έχω καταλάβει καλά, η διάταξη του σινεμά είναι από τις σπάνιες: η οθόνη είναι κάτω από την είσοδο, οι θεατές κοιτάγανε προς το δρόμο. Πίσω τους, στο βάθος του οικοπέδου, ένα περίεργο, ψηλόλιγνο, πυργοειδές κτίριο: η καμπίνα προβολής, με φώτα, μπουρί σόμπας και καμινάδα χωριστά. Κάτω, αν καταλαβαίνω καλά, ήταν το μπαρ. Ψηλά αγριόχορτα. Το κτίσμα της εισόδου είναι δίκλιτο. Τα κλίτη άνισα. Στο αριστερό 1/3, το ταμείο, μια είσοδος και μια περιστροφική σκάλα (προς οθόνη νομίζω). Στα δεξιά 2/3, γράφει «ΕΞΟΔΟΣ ΘΕΑΤΩΝ». Δεξιά κι αριστερά της εξόδου, ξύλινες προθήκες με πινέζες για τις φωτογραφίες και την κεντρική κάρτα του έργου, όλα ξεβαμμένα από το χρόνο. Αντιγράφω: «Τα φώτα της ράμπας», «Ντόλτσε βίτα», «Η μικρή κλέφτρα», «Παντρολογήματα», «Ένα τέλειο ζευγάρι», «Χάος», «Ο αρχισιδηρουργός», «Προβιντάνς»- μεγάλες ταινίες. Ακόμα κι αν δεν το ΄ξερες ότι έκλεισε τη ζωή της ως σινε τέχνης, θα το καταλάβαινες σίγουρα. Άραγε πόσες απ΄ αυτές πρόλαβε να παίξει; Το 2007 η κατάσταση ήταν απaráλλακτη.

Κάποια φιλμ: «Ο γυιός [σικ] του Ρομπέν των δασών», «Το τελευταίο ψέμμα», «Ο εξυπνάκιας» ελλην., «Θα ζήσω για σένα», «Πουλημένος» ελλην., «Οδύσσεια» (1968), «Η αγάπη μας», «Ο χαζομπαμπάς», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Ο παλιάτσος», «Βιζάγια», «Αίμα και δάκρυα στην αρένα» (1969), «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Η απολύτωση», «Η παιχνιδιάρικη», «Λαός και Κολωνάκι», «Ο Ιππόλυτος και το βιολί του» (1970), «Ζούσα μοναχός χωρίς αγάπη», «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο», «Ένα αστείο κορίτσι», «Πολύ αργά για δάκρυα», «Η Λίζα και η άλλη», «Γοργόνες και μάγκες» (1971), «Σ΄ αγαπώ», «7 χρόνια γάμου», «Η Μεγάλη Αικατερίνη της Ρωσίας», «Ξένοιαστος παλαβιάρης» (1972), «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», Νέον έργον, «Μια τρελλή οικογένεια», «Ορατότης μηδέν»,

«Χαζομπαμπάς» (1973), «Η μάχη του Μαραθώνος», «Η ενέδρα», «16άχρονος πειρασμός», «15ετής πλοίαρχος», «Το μεγάλο αφεντικό», «Δυο λιοντάρια στον Ειρηνικό» (1975), «Παράθυρο στην κρεβατοκάμαρα», «Ξενοδοχείο Καστρί», «Βίος + πολιτεία», «Φρανκενστάιν τζούνιор», «Παπαδίστικη κομπανία», «Η κόμπρα», «Η γυναικάρα με τα κόκκινα», «Οι ατίθασοι», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 2, «Η προφητεία», «Η Χάνα και οι αδελφές της», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι», «Ο στρατιώτης» (1987), «Ο Τσιτσιολίνος», Σβαρτσενέγκερ «Ο άτρωτος», «Μαύρα μάτια», «Ο Σικελός», «Αδιέξοδο», «Αμερικαν τσάμπιον» νο2, Χάρυ Κλυν (γενικά), «Ρενεγκέι» (σικ), «Η χρονιά του δράκου», «Βίος + πολιτεία» του Περράκη, «Ο κυρίαρχος», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι» (1988), «Ωχ αποκάλυψη», «Ένα μωρό για τρεις», «Ένας Αμερικανός φίλος», «Φράντικ» του Πολάνσκι, «Φονικό όπλο», «Αταίριαστοι εραστές» έγχρ. περιπ. «Μορίς» (1989), «Όταν ο Χάρυ γνώρισε τη Σάλυ», «Αγάπη μου συρρίκνωσα τα παιδιά», «Τρελό γουίκ εντ στου Μπέρνι», «Έξαψη», «Τοκ ράντιο», «Η απόδραση», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών» (1990), «Δαιμονισμένη γυναίκα», «Άπιστη γυναίκα», «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Δημόσια γυναίκα» (κάτι τρέχει με τις γυναίκες εδώ), «Το λιμάνι των αμαρτωλών», «Αμερικάνικη νύχτα», «Απαλό δέρμα», «Παράνομο κρεβάτι», «Ριφιφί», «Δυστυχώς τα νέα είναι ευχάριστα», «Μίμης ο σιδεράς», «Όνομα Κάρμεν», «Μπλε βελούδο» και «Οι διχασμένοι» (1991).

ΗΤΑ

Ηβη **A** Μια κάποια Ήβη εμφανίζεται στις εφημερίδες σαν κινηματογράφος, δίχως ταινίες, το Μάη του 1929 και μετά χάνεται. Πιθανολογώ θερινό που δε συνέχισε ή δεν ενημέρωνε τις εφημερίδες. Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Μπορεί να είναι εκτός Δήμου Αθηναίων.

Ηβη **B** Λαϊκός κινηματογράφος «θερινός ταράτσα»¹²²⁸ στου Ψυρή,¹²²⁹ σταθερά στη Β' προβολή, που άνοιξε το 1956 και, μετά από προσωρινά κλεισίματα (1976-1978, 1980), διέκοψε οριστικά το 1981. Κουμουνδούρου / Ψυρή / Σαρρή στις εφημερίδες, ακριβής διεύθυνση Σαρρή 27 και Νίκα, τηλέφωνο 534267, 3252511. Δεν έτυχε να πάω ποτέ. Ο χώρος αργότερα σκεπάστηκε κι έγινε, εδώ και χρόνια, το ομώνυμο σημερινό (2009) χειμερινό θέατρο. Απ' όσο μπορώ να κρίνω βλέποντας απέξω, το θέατρο έχει γίνει μάλλον με πανωσήκωμα και στέγαση, παρά με γκρέμισμα και χτίσιμο εξαρχής.

¹²²⁸ Πατέρας 217

¹²²⁹ Για τη γραφή του τοπωνυμίου, δεξ Σινε Ψυρρή

Στις αρχές του 2009 συνάντησα στον Ψυρή τον 80άχρονο κ. Νίκο, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που μου είπε τα εξής: «Γεννήθηκα Σαρρή και Λουκά Νίκα, εδώ στον Ψυρή, μα τώρα μένω στο Παγκράτι. Έρχομαι δω μια φορά το μήνα και παίρνω τη σύνταξή μου. Λοιπόν, στο οικοπέδο που βλέπεις τώρα την ‘Ηβη’, προπολεμικά ήταν μια μεγάλη αυλή με καμά δεκαπενταριά δωμάτια που τα νοικιάζανε. Για όλα υπήρχε μια και μόνη τουαλέτα, κοινόχρηστη. Μέσα στην αυλή ήταν μια δημόσια βρύση της Ούλεν, με μια μουριά από πάνω της. Εκεί μ’ έστελνε η μάνα μου κι έπαιρνα ωραίο δροσερό νερό για το σπίτι. Φυσικά, όλα αυτά γκρεμιστήκανε όταν έγινε το σινεμά».¹²³⁰ Δε θυμότανε όμως να μου πει τη διάταξη της παλιάς Ήβης.

Κάποιες ταινίες: «Σμήναρχος Τυφών», «Επρόδωσα τον αδελφό μου», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά» (1956), «Η μοίρα γράφει την ιστορία», «1001 νύχτες», «Φιέστα», «Εμείς οι ζωντανοί» (1957), «Υπερηφάνεια και πάθος», «Μόνο για μια νύχτα», «Οι καυγατζήδες» Μανέλλης, «Βίβα Βίλλα» Ουάλλας Μπήρυ (1958), «Μπούλα, το λουστράκι των Ινδιών», «Ο απόκληρος της κοινωνίας», «Ο τελευταίος των γενναίων», «Ρασίν Χασάν», «Ο Ηλίας του 16^{ου}» κωμ. Χατζηρήστος, «Πυρ, γυνή και θάλασσα» (1959), «Σαρακατσάνισσα», «Τα παιδιά των παρτιζάνων», «Όταν σωπάσουν τα πολυβόλα», «Το αγοροκόριτσο» κωμωδία Φόνσου, «Χωρίς εσένα δεν μπορώ να ζήσω» (1960), «Ματωμένο στέμμα», «Ο Γιάννος κι η Παγώνα», «Ένα κορίτσι για το καλοκαίρι», «Ο αετός των Καρπαθίων», «Λευκές νύχτες», «Οι τρεις γενναίοι κουρσάροι» (1961), «Ο φάκελλος των αμαρτωλών κοριτσιών», «Η φτώχεια θέλει καλοπέραση», «Πονεμένη μητέρα», «Καθαρός ουρανός» (1962) «Ο ιπότης του πύργου των θησαυρών», «Δεν γνώρισα μητέρα», «Γυρίζω απ’ την κόλαση», «Κορόιδο γαμπρέ» «Ο αρχισιδηρουργός», «Δύο καρδιές» μουσ., «Ξενοδοχείον Σαχάρα» (1963), «Τέσσερις νύφες κι ένας γαμπρός» Ηλιόπουλος, «Αγάπησα έναν ξένο» εϋθ. αισθ. Στηβ μακ Κουήν, «Πρόσκληση σε μονομαχία», «Νέρων και Μεσσαλίνα», «Σεμίραμις» Τζην Έρικσον (1964), «Εκδικηταί του Κάζα Γκράντε» περιπ., «Ο ανίκητος», «Αγγελική, η μαρκησία των αγγέλων», «Ιστορίες του κρεββατιού», «Το πρώτο ξύπνημα», «Η επέλασις των λεγεώνων» πολεμικών (1965), «Ο σωματέμπορος», «Το λάθος», «Σιδηρούς πλοίαρχος», «Διχασμός», «Επιχειρήσις μαύρη κόλασις», «Ταξιαρχία εκδικητών» (1966), «Όλοι τους τρελοί εκτός από μένα», «Δύο αυτοκράτορες συγκρούονται», «Κάνε τον πόνο μου χαρά», «Το γεράκι της Σαχάρας», «Ένα φέρετρο για το σερίφη» περιπ. (1967), «Σκότωνε τρελούς, πλήρωνε τζερεμέδες», «Καταραμένη αγάπη», «Πειραιάς ώρα 7.30», «Καταραμένη αγάπη» ελλην. «Οι αντίζηλοι» (1968), «Λάσπη στ’ αστέρια», «Ο τρελός τάχει 400», «Γίγαντες του Ατλαντικού», «Ο καταφερτζής», «Τα 4 φτερά» (1969), «Κακοποιοί του Τέξας», «Ιστορία αγάπης», «Μετά το μίσος, η αγάπη», «Κατέστρεψα μια νύχτα τη ζωή μου», «Γροθιά και γοητεία», «Σκλάβοι της μοίρας» (1970), «Όνειρο απατηλό», «Ο Θανάσης, η Ιουλιέτα και τα λουκάνικα», «Μια θηλειά σε περιμένει Τσίτσο», «Γροθιά και γοητεία», «Η αγάπη μου ήταν μόνο για σένα» (1971), «Εκδίκησι της αρένας», «Ιστορία αγάπης», «Ο αγαθιάρης και η ατσίδα», «Εισβολείς αγνώστου πλανήτη», «Αττίλας» (1972), «Φράνκο Τσίτσο, δυο γάτοι με τις εννιάμιση ουρές», «Αδάμαστος τιμωρός», «Δυο ατσίδες της κατασκοπίας», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Αντιφασίστας», «Η Παριζιάννα» (1973), «Ο κατεργάρης», «Ο τσαρλατάνος», «Κουρδιστός Θανάσης», «Ούρσος εναντίον Μασίστα – Ηρακλή», «Απειλή από το κέντρο του Σύμπαντος», «Ταρζάν ο μαύρος πάνθηρ», «Φράνκο Τσίτσο πιο σκληροί απ’ τον Τρινιτά», «Βέγγος ο δραγουμάνος»

¹²³⁰ Νίκος από Ψυρή, συνέντευξη

(1974), «Ο Μασίστας στο χαρέμι της Βαγδάτης», «Πούσκας των Πετραλώνων», «Πώς καταντήσαμε Σωτήρη» (1975), «Ανθρωποκονηγητό», «Πυρετός το Σαββατόβραδο», «Μυστική αποστολή», «Το κλουβί με τις τρελές» (1979), Νέο έργο (συνεχώς αυτό έχει) (1981).

Ηλέκτρα Α δεξ **Σινέ Ηλέκτρα**

Ηλέκτρα (Κεντρικόν) δεξ **Σινέ Ηλέκτρα**

Ηλέκτρα Β Θερινό σινέ βαριετέ στο Παγκράτι του 1925. Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Η ονομασία από τη μυθολογική αδερφή του Ορέστη, κόρη του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας. «Το πρώτο έργο που επρόβαλε ήτο μία παλαιά επιτυχία του Γκούγκαν και του Σαρλώ 'Κιτ' ή 'Ο μορτάκος' εν μέσω καταπληκτικής κοσμοσυρροής». ¹²³¹ Δεν το βρίσκω στη στήλη των εφημερίδων, πράγμα διόλου ασυνήθιστο για καλοκαιρινές μάντρες της εποχής.

Ηλέκτρα Γ Καλοκαιρινός κινηματογράφος στα Σφαγεία του 1936, σύμφωνα με τις εφημερίδες. Ασαφές αν πρόκειται για τα Παλιά Σφαγεία, οπότε είναι μάλλον στο σημερινό Δήμο Αθηναίων, ¹²³² ή για τα Νέα, οπότε είναι εκτός.

Μερικές ταινίες: «Οι Καλλικάντζαροι», «Ο μικρός συνταγματάρχης» και «Μυστικός πράκτωρ νο 13» (1936).

Ηλέκτρα Δ Καλοκαιρινός κινηματογράφος της Πατησίων (στη δυτική της πλευρά, με τα μονά νούμερα), που δε θα πρέπει να συγχέεται χωροταξικά με τη νεότερη σημερινή και στην αντίθετη πλευρά ευρισκόμενη Ηλέκτρα Ε. Οι εφημερίδες τη δίνανε Άγιος Λουκάς / Πατησίων. Λέει ο Αντώνης Στεργιάκης: «η παλιά Ηλέκτρα ήταν από τη μεριά του Αγίου Λουκά. αριστερά του μεταγενέστερου 'Σελέκτ', όπως το κοιτάμε. Κατόπιν η 'Ηλέκτρα' μετακινήθηκε και πήγε απέναντι, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα. Εδώ έμεινε μέχρι τουλάχιστον το 1958». ¹²³³ Σε σχετική συζήτησή μας το 2007, ο υπεύθυνος του σημερινού σινέ «Ηλέκτρα» το επιβεβαίωσε και μου είπε πως ήταν στον αριθμό 291, γωνία. ¹²³⁴ Μελετώντας τα οικόπεδα αριστερά του παλιού Σελέκτ και καθώς θυμάμαι τι ακριβώς υπήρχε αριστερά του (κι εσείς μπορείτε να δείτε, αν πάτε στη λέξη «Σελέκτ»), σκέφτομαι ότι ίσως παρεμβαλλόταν ένα πολύ μικρό οικόπεδο μεταξύ των δύο σινεμά, εκεί όπου ήταν ένα μαγαζάκι για επισκευές ραδιοφώνων κλπ. Ίσως όμως και να ήταν κολλητά, και το μαγαζάκι να

¹²³¹ Κινηματογραφικός Αστήρ, 22./14.06.1925, από Πατέρας 183

¹²³² Τα δημοτικά σφαγεία της Αθήνας χτίστηκαν το 1856 στο στενό σημείο μεταξύ των παρυφών του Φιλοπάππου και της δεξιάς όχθης του Ιλισσού (= σημερινής οδού Χαμοστέρας), ώστε να είναι σ' επαφή με το ποτάμι. Ήταν δηλαδή από τη μεριά της Αθήνας και όχι της (σημερινής) Καλλιθέας. Έτσι δημιουργήθηκε το τοπωνύμιο Σφαγεία. Η Σοφία Αναστασιάδη μου λέει ότι εδώ «υπήρχαν πολλές προσφυγικές σκηνές, παράγκες, μαγαζάκια και σπίτια, κάτω από την οδό Ανθίου και προς τον Ιλισσό». Στην κατοχή αναπτύχθηκε έντονο αλισβερίσι και πολλοί ανάπηροι του Αλβανικού πουλούσαν γύρω απ' τα σφαγεία σπίρτα, τσιγάρα κλπ. Με την ίδρυση των νέων δημοτικών σφαγείων της Αθήνας (1916) στην Πειραιώς (ανήκουν στο σημερινό Δήμο Ταύρου), δημιουργήθηκαν τα τοπωνύμια «Παλιά Σφαγεία» και «Νέα Σφαγεία». Το πρώτο, που μας ενδιαφέρει εμάς εδώ, είναι σε έκπτωση, έχει υπερκαλυφτεί από τα «Ανω Πετράλωνα» και «Δεξαμενή». Μερικά προσφυγικά σπίτια σώζονται και σήμερα.

¹²³³ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹²³⁴ Συνέντευξη με τον υπεύθυνο του σινεμά

δημιουργήθηκε μετά. Ή ίσως το μαγαζάκι να ήτανε μόνο στην πρόσοψη, να μην είχε βάθος. Πήγα στην πολυκατοικία Πατησίων 291, ρώτησα, δεν έβγαλα άκρη.

Τελος πάντων, η «Ηλέκτρα» άρχισε να παίζει το 1940, το τελευταίο προπολεμικό καλοκαίρι. Ήταν πάντα σινεμά Α΄ και Α΄-Β΄ προβολής. Επιχειρηματίας το 1947¹²³⁵ και 1950:¹²³⁶ Γιώργος Χριστοδούλου, ενώ το 1955 οι Γιώργος Χριστοδούλου και Σπύρος Τσιαμπούρης.¹²³⁷ Καταγράφω ταινίες εδώ μέχρι το 1958, για τα μετά στο επόμενο λήμμα. Δεν είμαι όμως βέβαιος για το πότε ακριβώς έγινε η μεταστέγαση. Από αυτήν λοιπόν, την αρχική «Ηλέκτρα», έρχεται η παιδική κινηματογραφική ανάμνηση του Παντελή Βούλγαρη. Έβλεπε με τον πατέρα του την «Άννα» του Λατουάντα (1951) και : «Ο Γκάσμαν έχει ρίξει μέσα σ΄ έναν αχυρώνα τη Μάγκανο, η οποία φοράει ένα μαύρο κομπινεζόν... κάνουν έρωτα ... και τη δαγκώνει... Όταν ανεβαίναμε προς το σπίτι, γιατί μέναμε πολύ κοντά στην ‘Ηλέκτρα’, τον ρωτάω: ‘Γιατί, μπαμπά, δάγκωσε αυτή τη γυναίκα; Τι του είχε κάνει;»¹²³⁸

Κάποιες ταινίες: «Ανάμεσα στη θύελλα», «Γιόχαν Στράους», «Τρία κορίτσια, ένα όνειρο», «Μια επικίνδυνη γυναίκα», «Ερωτική σερενάτα» (1940), «Πράσινο ντόμινο», «Φρου φρου», «Ένοχος γυναίκα», «Ανήλικα εν δράσει» (1941), «Πάντα συ μόνο συ», «Το ξενοδοχείον του Βορρά», «Μεγάλη θυσία», «Ρωμαντική περιπέτεια», «Παγίδες», «Εξιλέωσις», «Ο Ιούδας» (1942), «Νεανικές αμαρτίες», «Μπροστά στη λαιμητόμο», «Νεανικές αμαρτίες» (1943), «Συμφωνία μιας ζωής», «7 χρόνια γούρι», «Η νήσος των Κοραλλίων», «Λευκό όνειρο», «Το τραγούδι της γης», «Τα λύτρα της ευτυχίας» (1944), «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Ήμουν μια τυχοδιώκτις», «Αϊρέν», «Σκηές από την ζωή», «Νεανική μελωδία», «Μελωδίες και ρυθμοί» (1945), «Ο υιός της ζούγκλας», «Φίλι μιας βραδιάς», «Η μορφή μιας γυναίκας», «Στο ρυθμό του σουίγκ» (σικ) (1946), «Μια ζωή ξαναρχίζει», «Αιχμάλωτοι του παρελθόντος», «Η τιμή του», «Σιδηρούν προσωπίον» (1947), «Η διεφθαρμένη», «Νοσταλγίες», «Η κοιλάς των αποφάσεων», «Λουλούδια στο βούρκο», «100.000 λίρες» (1948), «Γερμανική περίπολος στην Κρήτη», «Αυτοκρατορική επέλασις», «Εγκλημα στο Μιούζικ Χολ», «Νινότσκο» (1949), «Το φθινόπωρον μιας αγάπης», «Ανήσυχη σάρκα», «Οι παληάτσοι» (σικ), «Μαρία Αντουανέττα», «7 χρόνια χωρισμού», «Νειάτα στη λάσπη» (1950), «Η πεντάμορφη και το τέρας», «Ο θρύλος των Φόρσαιτ», «Πριν πεθάνη η αγάπη μας», «Ρομπέν των δασών», «Τα 4 σκαλοπάτια» (1951), «Εξωτικές νύχτες», «Ο σιδηρούς πλοίαρχος», «Η φλόγα της Αραβίας», «Κοντά στην ευτυχία», «Έτσι έσβησε ζωή μου» (1952), «Σε βλέπω στα όνειρά μου» αισθηματικόν, «Άνθρωπος κόκορας» κωμωδία Φερναντέλ, «Στραβόξυλο» ελλ. Αργυρόπουλος, «Ο γιος του Αλή Μπαμπά», «Το σωφεράκι», «Τσιγγάνικη φλόγα», «καρναβάλι στο Τέξας» (1953), «Δάκρυα βασιλίσσης», «Ημερολόγιον καταδίκου» περιπ. Ρ. Χάτσον, «Φίλησέ με Καίτη», «Ιππότει του Αλλάχ» (1954), «Η γυναίκα με το μαστίγιο» μουσικό Ντόρις Νταίη, «Ναπολιτάνικη Ταραντέλλα» μουσικό Σοφία Λόρεν, «Αρπαγή από το χαρέμι» περιπ. Υβόν ντε Κάρλο, «Η γυναίκα με το σεξ» (άνευ απίλ) Τζαίην Πάουελ, «Ξυπόλυτη κόμησσα» Χ. Μπόγκαρτ (1955), «Όμορφες της νύχτας» ρεαλιστικόν, «Στέλλα», «Ανατολικά της Εδέμ», «Μαντάμ Μπάτερφλάου» (1956), «Ο κύκνος», «Αριστοκράται του εγκλήματος», «Αμάρτημα και εξιλέωσις», «Η ζωή ενός ανθρώπου» (1957), «Ο άνθρωπος δίχως όπλα», «Νυχτερινή διάβασις»

¹²³⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947. Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950

¹²³⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950

¹²³⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹²³⁸ Μικελίδης, Αίθουσα

έγγρ. Τζ. Στιούαρτ, «Το λιμάνι των πειρατών» περιπέτεια Κρίστιαν και «Μιχαήλ Στρογκόφ» Κουρτ Γιούργκενς (1958).

Ηλέκτρα Ε Ουσιαστικά, είναι η μεταφορά της προηγούμενης απέναντι, πάλι ως θερινής, πάλι Α'-Β' ή Α' προβολής, πάλι Πατησίων /Άγιος Λουκάς στις εφημερίδες, μα αυτή τη φορά στα ζυγά νούμερα. Για την αβέβαιη έναρξή της (1959), δες το προηγούμενο λήμμα. Έπαιξε τελευταία φορά το καλοκαίρι του 2010, κι από τότε δεν μπόρεσε ν' ανοίξει, παρά τα μεγάλα «Ενοικιάζεται» στην πρόσοψή της: πέρασε άρα στην κατηγορία «διατηρητέο κουφάρι» (διατηρητέα και ως χώρος και ως χρήση). Είναι Πατησίων 292, Άγιος Λουκάς, τηλέφωνα 883089, 2284185, 2102284185. Δεν είμαι καθόλου σίγουρος για το πότε έγινε η μεταστέγαση, βάζω από το 1959, με *terminus ant quem* τη βεβαιότητα του φίλου μου του Αντώνη Στεργιάκη (δες προηγούμενο λήμμα). Επιχειρηματίας τα τελευταία χρόνια ήταν ο Νίκος Καυκαλάς. Ένα οικόπεδο δίπλα της (αρ. 290) που το θυμάμαι με κότρες όταν ήμουνα παιδί, κι όπου φαίνεται το ίχνος του γκρεμισμένου παλιού σπιτιού και κάτι πέτρες στον έξω τοίχο της «Ηλέκτρας») και πολυκατοικίες προς τις δύο άλλες πλευρές. 300 θέσεις, τυπική διάταξη του χώρου, δυο στενά υπερυψωμένα (και εγκαταλειμμένα, πλέον) θεωρεία προς τις δύο άκρες της μάντρας, οι οποίες έχουν πάνω πολύ αναρριχητικό πράσινο που ανθίζει τα καλοκαίρια, τιμμεντένοι διάδρομοι και χαλίκι κάτω, τεράστια δέντρα πίσω από την οθόνη, αμφιθεατρικά «κυματιστός» (παρατημένος επίσης) εξώστης, χωρίς καθίσματα τα τελευταία χρόνια, μπαρ κάτω από την καμπίνα προβολής, δυο τουαλέτες στα δυο άκρα προς την Πατησίων, μια για κάθε φύλο, και πολλές πολλές γάτες (το 2008, μία βύζαινε τα γατάκια της στη διάρκεια της προβολής). Βγάζει πάντα δύο καβαλέτα στο δρόμο. Το 1977, τη χρονιά των οικονομικών μου συγκρίσεων, έχει 50 δρχ. πλατεία, 35 εξώστης, 30 φοιτητικό: τιμές κανονικές. Κάθε χρόνο τελευταία, μού έδινε την εντύπωση ότι συρρικνώνονταν όλο περισσότερο και αφαιμάσσονταν, ότι θα πεθάνει –παραδείγματος χάριν είχε προ πολλού πάψει να δίνει πρόγραμμα– κι όμως συνέχιζε. Το καλοκαίρι του 2010 άργησε, αλλά τελικά άνοιξε (τέλη Ιουνίου). Αυτό ήταν και το τέλος της.

Η «Φοιτητική Εστία Αρρένων Αθηνών» (το «Αρρένων» μόνο για ιστορικούς λόγους πια, η Εστία κοιμίζει φοιτητές αδιακρίτως φύλου), βρίσκεται ακριβώς απέναντι από την «Ηλέκτρα». Θυμάμαι που ζήλευα τους τυχερούς βλάχους φοιτητές. Ένας τέτοιος ήταν ο δημοσιογράφος Αντρέας Ρουμελιώτης: «έμενα στη Φοιτητική Εστία στην Πατησίων, δωμάτιο 202. Βλέπαμε τζάμπα στον κινηματογράφο απέναντι». ¹²³⁹ Διονύσης Μενίδης: «Είχαμε πάει δυο μέρες συνέχεια στην Ηλέκτρα. Τη μία είχε κάποια ελληνική κωμωδία, την άλλη το 'Γατόπαρδο' του Βισκόντι. Εκείνο που μου έκανε εντύπωση, ήταν πως είχανε πάει οι ίδιοι άνθρωποι. Θυμόμωνα τις φάτσες. Θέλω να πω πηγαίνανε στο δικό τους σινεμά, άσχετα τι έπαιζε. Και κάτι άλλο: στην 'Ηλέκτρα' είναι που είχα ζηλέψει τους περίοικους πιο πολύ από όλα τα καλοκαιρινά σινεμά που πηγαίναμε. Βγάζανε με μια άνεση τις καρέκλες στα πίσω μπαλκόνια, στους ακάλυπτους δηλαδή, για να χαζέψουνε το έργο. Φωνάζανε και τους φίλους τους.» ¹²⁴⁰ Και συμμετείχανε στο έργο, συμπληρώνω εγώ: χειροκροτάγανε, βρίζανε άμα κοβότανε η ταινία, λέγανε κι αυτοί εξυπνάδες κλπ. Η «Ηλέκτρα» είναι ο δικός τους ακάλυπτος. Το φαινόμενο διατηρήθηκε μέχρι πρόσφατα, μα η συμμετοχή ήταν αριθμητικά πενιχρή και ηχητικά μηδενική, τουτέστιν και οι ελάχιστοι που χαζεύανε σιωπούσαν (2009).

¹²³⁹ Ρουμελιώτης

¹²⁴⁰ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

Τα τελευταία χρόνια της χούντας και τα πρώτα της μεταπολίτευσης, έσκιζε. Είχε και βιβλιοπωλείο, δηλαδή μια ραφιέρα ντέξιον, αριστερά, δίπλα στο ταμείο. Εκεί, το καλοκαίρι του 1973 αγόρασα την «Ιστορία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας» του Κορδάτου. Ακόμα την έχω, σταθερά ημιαναγνωσμένη. Εδώ επρόκειτο να έρθω το βράδυ της 23^{ης} Ιουλίου 1974, με τη φίλη μου τη Λία Αλεβαντή. Λόγω της μεταπολίτευσης και των διαδηλώσεων που ακολούθησαν, τα σχέδιά μας αναβλήθηκαν και σμίξαμε και μεις με τον κόσμο στις διαδηλώσεις. Έχω όμως δει αμέτρητες άλλες εδώ. Πρόχειρα: «Γκάτζο ντίλο» με το φίλο μου το Γιώργο Κάρκα, «Ο κύριος Άρκαντιν», «Ξένοιαστος καβαλάρης» (μία από τις πάμπολλες φορές), «Τι έκανες μπαμπά στην άγρια Δύση» με τα παιδιά μου, «Οι ξεγραμμένοι», «Βαμένο πέπλο», «Πρόγευμα στο Τίφανις» με τη φίλη μου τη Μαρία, «Το γράμμα μιας άγνωστης» με την κόρη μου την Άρτεμη κλπ κλπ. Να και μια από τις σπάνιες διαφημίσεις της:

ΗΛΕΚΤΡΑ
 ΠΑΤΗΣΙΩΝ 292 – ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ
Ο ΜΑΙΤΡ
ΤΟΥ ΘΡΙΑΛΛΕΡ
ΧΙΤΣΚΟΚ
 παρουσιάζει
 το αριστούργημά του
Α Γ Ω Ν Ι Α
 (FOREIN CORRESPONDENT)
ΤΖΩΡΤΖ ΣΑΝΤΕΡΣ
ΧΕΡΜΕΡΤ
ΜΑΡΣΑΛ¹²⁴¹

Μερικά φιλμ: «Η γυναίκα και το νευρόσπαστο», «Ηλέκτρα» έγχρωμον Μπέργκμαν, «Μαρουτσέλλα», «Ο άρχων του καταραμένου κάμπου» (1959), «Γυμνή Μάγια», «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Βίκινγκς», «Διακοπές στο Πόρτο Φίνο», «Γαλάζιος άγγελος» (1960), «Ένα κορίτσι για το καλοκαίρι», «Υπερωκεάνειον ο έρωσ», «Γη ποτισμένη με ιδρώτα», «Η επιστροφή του ασώτου», «Συναγερμός στο Λονδίνο» (1961), «Ο σατανάς δεν κοιμάται ποτέ», «Αίνιγμα με τρεις αλήθειες», «Ο κόσμος της Σούζυ Βιγκ» + «Ο ΠΑΟ στην Αμερική» (προφανώς επίκαιρα φιλικών καλοκαιρινών αγώνων), «Παρασκευή ώρα 11» (1962), «Ψίθυροι», «Πράκτωρ 007 εναντίον Δρ Νο», βαριετέ, «Γλυκειά είναι η ζωή» (1963), «Το τελευταίο ατού» Κερκ Ντάγκλας, «Χαμόγελα καλοκαιρινής νύχτας», «Αρσενικό και παλιά δαντέλλα» κωμωδία Κάρυ Γκραντ, «Ίντερπόλ εναντίον μυστικών πρακτόρων» (1964), «Ο φαντομάς», «Το 13^ο κλειδί», «Ριφιφί», «Ορφείο Νέγκρο», «8.1/2» (1965), «Το ημερολόγιο ενός αμαρτωλού», «Η ωραία και ο εκατομμυριούχος», «Το μεροκάματο του πόνου» δράμ. περιπ., «Μια βραδιά με τα βασιλικά μπαλέτα» (1966), «Αν μιλούσε ο δολοφόνος», «Η κλέφτρα» έγχρ. (1967), «7 φορές γυναίκα», «Βίβα Ρόμα», «Οι εντιμότατοι κύριοι του κελλιού 13», «Έρχονται οι Ρώσοι», «Ιστορία ενός εγκλήματος» (1968), «Μέχρις εσχάτων», «Οι επαγγελματίες», «Το κάθαρμα του

¹²⁴¹ Τα Νέα, 20.07.1964

Λονδίνου» (1969), «Η κληρονόμος του αφηρημένου καθηγητή», «Γύρω γύρω στον ποδόγυρο», «Τα απόρρητα της Νυρενβέργης» (1970), «Το δίκιο σου το παίρνεις με αίμα», «Αριζόνα κολτ» (1971), «Λαίδη Χάμιλτον», «Σάκο και Βαντσέτι» (1972), «Ο νικημένος», «Πρώτη μέρα της λευτεριάς», «Μπανάνες», «Ο Ρόκκο και τ' αδέρφια του» (1973), «Το ηλιοτρόπιον» Μαρτσέλο Μαστρογιάννι, «Οι κανίβαλοι», «Συνάντησα κι ευτυχισμένους τσιγγάνους» (1974), «Σπασμένη λόγχη», «Τα 400 χτυπήματα», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας», «Απαλούζα» (1975), «Υπεράνω πάσης υποψίας», «Ξένοιαστος καβαλάρης», «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Βίβα Ζαπάτα» του Καζάν, «Το κονσέρτο της αγάπης - Μπανγκλαντές», «Πανικός στο Νηντλ παρκ» (1976), «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Μπαγκλαντές καλοκαίρι αγάπης» (1977), «Ο χορός των καταραμένων», «Το μεγάλο φαγοπότι», «Ο σημαδεμένος» (1978), «MASH», «Ερωτικά κυκλώματα», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «Σκοτώνουν τ' άλογα όταν γεράσουν», «Η τελευταία γυναίκα» (1979), «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Το κεντρί», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα» (1980), «Ο δραπέτης», «Η παράσταση αρχίζει» (1981), «Σταυροί στο μέτωπο», «Ελπίδα», «Τα εγκλήματα της οδού Μοργκ», «Η τρελή ιστορία του κόσμου» (1982), «Οι ξεγραμμένοι», «Φραγκεντάιν τζούνιορ», «Να είσαι εκεί κύριε Τσανς», «Οι 2 λησταί» (1983), «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Εξκάλιμπερ», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Λίγο πολύ τρελούτσικος», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα» (1984), «Και τη μία και την άλλη» Μπλέικ Έντουαρντς, «Ο Πεταλούδας», «Λιλή Μαρλέν», «Τούτσι» (1985), «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Η μεγάλη σχολή των ατζαμίδων», «Οι ιππότες της στρογγυλής τραπέζης» (1986), «Μακαρόνι», «Η μύγα» «Το όνομα του ρόδου» Σον Κόνερν, «Μπάρνυ Λύντον» (1987), «Σχισμένο παραπέτασμα» «Οι 7 σαμουράι», «Η απειλή», «13 εγκλήματα ζητούν ένοχο», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας» (1988), «Ένα ψάρι που το λεγαν Γουάντα», «Ο Μισισιπής καίγεται» «Ιππότες της ελεεινής τραπέζης» (1989), «Δεν είμαστε άγγελοι», «Οι δίδυμοι», «Το αδελφό των ιπποτών και ο Δράκος της συμφοράς» (1990), «Το γύρισμα της τύχης», «Ξυπνήματα», «Ταξιδιώτες στην άλλη ζωή», Η ακτή του κουνουπιού» (1991), «Μια αρκούδα με τ' όνομα Άρθουρ», «Η Χιονάτη και οι 7 νάνοι», «Το πάρτι» του Πίτερ Σέλερς (σικ), «Σκηνές έρωτα και απιστίας», «Δύναμη της σάρκας», «Ο μπαμπάς της νύφης», «Αόρατος εραστής» (1992), «Οι περιπέτειες του αόρατου ανθρώπου», «Επιστροφή στο Χάουαρντς Έντ», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Η Ιουλιέτα των πνευμάτων» (1993), «Ο εραστής της κομμώτριας», «Διαιτητής για παντρεμένους», «Εφιαλτικός έρωτας» (1994), «Ερωτικές ραψωδίες», «Συνέντευξη μ' έναν βρυκόλακα», «Πρωτοσέλιδος έρωτας», «Exotica», «Τρία χρώματα: η μπλέ ταινία» (1995), «Γη και ελευθερία», «Ο μπαμπάς της νύφης παθαίνει αμόκ», «Seven» (1996), «Ο σολίστας», «Το βραδινό άστρο», «Ανακόντα», «Η φάρμα της μαύρης συμφοράς» (1997), «Αίσθημα μετ' εμποδίων», «Βαλκανιζατέρ», «Επτά χρόνια στο Θιβέτ», «Άντρες με τα όλα τους» (1998), «Η νύφη του Τσάκι», «Η μούμια», «Δεν με φίλησαν ποτέ», «Ανάμεσα στα πόδια», «Ανάλυσέ το», «Επικίνδυνη ομορφιά» (1999), «Η μούσα», «Safe sex», «Ο Εγγλέζος», «Ποιος έπνιξε τη Μόνα» (2000), «Περσόνα» σινεφίλ, «Σρεκ», «Ασκήσεις ηρεμίας» κωμ. (2001), «Το κλάμα βγήκε απ' τον παράδεισο», «Παιχνίδι κατασκόπων», «Η συμμορία των έντεκα» (2002), «Ασκήσεις ηρεμίας», «Πιάσε με αν μπορείς», «Ο μεγάλος δικτάτωρ», «Πάνω στα χείλη μου», «Ιταλικά για αρχαρίους» (2003), «Γαμήλια νάρκη», «Ο κύριος Άρκαντιν», «Άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας και άνοιξη» (2004), «Batman begins», «Οι εντιμότετοι φίλοι μου», «Οι ατελείωτοι αρραβώνες», «Bad guy», «Η μάγισσα» (2005), «Η εποχή των παγετώνων 2: η απόψυξη», «Το όνειρο του Ίκαρου», «Match Point», «Λούφα και παραλλαγή: Σειρήνες στο Αιγαίο», «Καληνύχτα ...και καλή τύχη», «Η διπλή ζωή της

Βερόνικα» (2006), «Ο διάβολος φοράει πράντα», «Προσωπικοί φόβοι σε δημόσιους χώρους», «Λεωφορείον ο πόθος», «Βαμένο πέπλο», «Ο τέλειος γάμος», «88 λεπτά» (2007), «Mamma mia!» + “Τα πάντα γύρω από το σεξ», «Το γράμμα μιας άγνωστης», «Μπανάνες» + «Ο Σαρλό αστυνόμος», «Ο σκοτεινός ιππότης» (2008), «Το τελευταίο σπίτι αριστερά», «Illuminati – Οι πεφωτισμένοι», «Με λένε Στέλλα», «Ο άνθρωπος με το γαρύφαλλο» (2009), «Δέκα μικροί νέγροι», «Η πρώτη σελίδα», «Η άγνωστη κυρία» (ασπρόμαυρο), «Λουλούδι της ερήμου», «Σαμπρίνα» (2010).

Ηλύσια δεσ **Ιλίσια**

Η Ρώμη / **Θέατρον Ρώμης** / **Κινηματογράφος η Ρώμη** Μοναδική περίπτωση κινηματογράφου που εμφανίζεται στις εφημερίδες (και) με άρθρο. Χειμερινός, πριν και από τους βαλκανικούς πολέμους ακόμα, τον βρίσκω στις εφημερίδες μόνο τη σεζόν 1910-1911. Η ονομασία θα πρέπει να οφείλεται στο ότι έφερνε μόνο ιταλικές ταινίες (δες τες πιο κάτω), πιθανώς του «Βιογράφου (δες λέξη). Ο Ορφανουδάκης τον τοποθετεί Σταδίου,¹²⁴² ο Πατέρας προσθέτει τον αριθμό (22), και μια πολύτιμη σημείωση: «πρώην ξενοδοχείο το ‘Αστυ’»¹²⁴³ Εγώ ανέτρεξα στον Οδηγό μου του 1911 και βρήκα ότι σημειώνει όντως το ξενοδοχείον ύπνου «Αστυ», επιχείρηση του Κοσμά Ασπιώτη, αλλά στη Σταδίου 24.¹²⁴⁴ Ο Οδηγός σημειώνει επίσης εστιατόριον (άλλως «ξενοδοχείον φαγητού») «Αστυ», πάλι Σταδίου 24, συνεταιρική επιχείρηση των Καρυστιναίου – Λαδιανού.¹²⁴⁵

Η διαφορά των αριθμών 22/24, αν δεν οφείλεται σε παραδρομή, οφείλεται σε διαφορετική αριθμηση του δρόμου. Σε κάθε περίπτωση, είναι απίθανο να πρόκειται για το χώρο του «Αττικόν» Α΄ → «Σπλέντιτ» Β΄, γιατί θα το είχα διαβάσει στις ποικίλες προϊστορίες εκείνου του οικοπέδου. Δεδομένου δε ότι ανατολικότερα (προς το Σύνταγμα) ήταν ο «Απόλλων» Α, ετούτη εδώ «Η Ρώμη» θα πρέπει να ήτανε δυτικά (προς την Ομόνοια), δηλαδή στο σημερινό αριθμό 24, όπου ο «Ιανός». Αν ο συλλογισμός μου είναι σωστός, τότε την επόμενη σεζόν το σινεμά αυτό είναι που μετονομάστηκε σε «Κονκλάβ» (δες λέξη).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Σήμερα νέον πρόγραμμα με την Λουκίαν Λαμερμούρ. Ταινία εκτάκτου ωραιότητας--- Σήμερα νέαι και ποικίλαι παραστάσεις --- Σήμερα θέλει παιχθεί η έξοχος ταινία «Παριζίνα Φεράρα» διάρκειας ημισίας ώρας--- Σήμερα η έξοχος ταινία «Ο εραστής της συζύγου». Σήμερα νέαι ταινία --- Το δράμα «Μαρίν Φαλιέρ» ταινία χρωματιστή--- Νέον και μέγα πρόγραμμα με την δολοφονίαν του Πλέβεν--- Η δολοφονία του πρωθυπουργού της Ρωσίας Πλέβεν--- Νέον πρόγραμμα – Όλως νέον και ποικίλον πρόγραμμα με πρωτοφανείς ταινίας--- «Ο Αρχάγγελος» ταινία μεγάλης διάρκειας --- Νέον πρόγραμμα --- Έξοχον πρόγραμμα με ιστορικές ταινίας πλήρεις περιπετειών--- Έξι μεγάλοι ταινία --- Νέον πρόγραμμα με τον «Κόμητα Γουλήνον» και την «Υποβρύχιον άμυναν»---Έφθασαν αι νέαι ταινία και τίθενται εις ενέργειαν από σήμερα με «Λουίζην τον 11^{ov}», χρωματιστήν ταινίανμεγάλης διάρκειας --- Σήμερα νέον πρόγραμμα με την «Ιωάνναν ντε Μοντρεβόρ», ταινίαν 500 μέτρων --- Νέον εκλεκτόν πρόγραμμα με τον «Αμλέττον» --- «Το ειδύλλιον εν Κορίνθω» --- Σήμερα νέον πρόγραμμα με το έξοχον δράμα «Ολιβιέρον Κρόμβελ»---Σήμερα «Ολιβιέρος Κρόμβελ». Αύριον «Οιδίπους τύρρανος» --- «Ο Μέγας Ναπολέων», ωραία ταινία --- «Οι Δραγώνοι επί

¹²⁴² Ορφανουδάκης 18, επικαλούμενος δημοσίευμα του π. «Ελλάς» 3.10.1910

¹²⁴³ Πατέρας 104

¹²⁴⁴ Ιγγλέσης 1911, 365

¹²⁴⁵ Ιγγλέσης 1911, 257 (κατά το δρόμο) και 335 (κατά τον επαγγελματικό κλάδο)

Λουδοβίκου ΙΔ» --- Σήμερα ο «Ροδόλφος Α΄, βασιλεύς του Αμβούργου» --- «Η πριγκίπισσα Μπόσκο», ωραία ταινία χρωματιστή (1910), Η «Βεστάλα», πολύχρωμος και ιστορική ταινία. --- Θα παιχθούν 2.000 μέτρα ταινία με την «Βεστάλαν» --- (Κινηματογράφος) Νέον εκλεκτόν πρόγραμμα με τον βασιλέα Ροδόλφον τον Α΄, βασίλεα του Αμβούργου, ιδρυτήν της Ουγγρικής Μοναρχίας. Μία θαυμασία ταινία διαρκείας 20' --- Μία παρτίς σκάκι του μεγάλου Ναπολέοντος- Εκλεκτόν πρόγραμμα – «Η γενναιότης του πατρός ενθουσιάζει τον υιόν και σώζει την σημαίαν» --- Η σιδηρά προσωπίς» («Maschera di ferro») --- «Ο κόμης Μοντεχρήστος» με 10 μεγάλας ταινίας ---- 10 μεγάλα ταινία διαρκείας 2 ωρών, μεταξύ των οποίων θέλει παιχθεί ο «Κόντε Κομφαλιονέρης» και ο «Ιούλιος Καίσαρ» --- Νέον πρόγραμμα με το 1^{ov} μέρος του «Ελευθερωτού Ουάσινγκτων» --- Εκλεκτόν πρόγραμμα με το β΄ μέρος του «Ελευθερωτού Ουάσινγκτων» μεθ' ετέρων 9 ταινιών - -- Σήμερα νέον πρόγραμμα με 10 μεγάλας ταινίας μεγάλης (σικ) διαρκείας --- Εκλεκτόν πρόγραμμα εκ 10 ταινιών με «Παύλον τον συνωμότην» --- Ο κινηματογράφος θα λειτουργήση μέχρι της μεγάλης Τετάρτης με ταινίας συγκινητικές και ουχί δράματα ή κωμωδίας. Ποικίλον πρόγραμμα με 10 πολυχρώμους ελκυστικές ταινίας --- Ο Νικολός με 10 ταινίας διαρκείας 2 ωρών --- Νέον πρόγραμμα εκ 10 μεγάλων ταινιών με «Ερρίκον Δ΄» (1911).

ΘΗΤΑ

Θάλεια Θερινός μικροαστικός κινηματογράφος του Νέου Κόσμου, που στις εφημερίδες περνούσε με προσδιορισμό Βουλιαγμένης / Άγιος Ιωάννης Βουλιαγμένης / Νέος Κόσμος. Λειτουργήσε από το 1969 μέχρι το 1980, συνήθως στην Α΄-Β΄ προβολή. Είχε χαμηλό εισιτήριο, 35 δραχ. το 1977. Ήταν επί της Κασομούλη 102, τηλ. 90173826, ανάμεσα στην εκκλησία και τα ριζά τού απέναντί της λοφίσκου, απέναντι από κει που σκάει η οδός Πυθέου. Η Θάλεια ήταν μια από τις εννέα μούσες, προστάτιδα της κωμωδίας.

Δεν υπήρχε περίπτωση να βρω το σινεμά, όπου άλλωστε δεν είχα πάει ποτέ, δίχως τη βοήθεια του φίλου μου του Φώτη Καψοκέφαλου. Είχε μη τυπική διάταξη, αφού ο επιμήκης άξονάς της ήταν παράλληλος με το δρόμο: «η οθόνη ήταν στην κατηφόρα, προς το λόφο, και η μηχανή προβολής προς την εκκλησία. Δίπλα της είχε ένα οικοπέδο ο Φιξ, όπου είχε ανοίξει το μανάβικο του Γρηγόρη. Όταν έκλεισε η 'Θάλεια', έμεινε λίγο αργή, μετά γκρεμίστηκε κι έγινε βενζινάδικο 'Σελ'. Τελικά και

το βενζινάδικο το πήραν κατά ένα μέρος τα έργα του μετρό». ¹²⁴⁶ Το υπόλοιπο χτίστηκε, και στις μέρες μας στεγάζει μια τράπεζα (2009).

Μερικές ταινίες: «Ο μεγάλος τρομοκράτης» (εναρκτήρια), ¹²⁴⁷ «Όμπρε», «Απόρρητα της Νυρεμβέργης», «7 χρυσές πόλεις», «Γύρω γύρω στον ποδόγυρο» (1969), «Βιασμός», «Το παιχνίδι του έρωτα και του θανάτου», «Τζέιμς Μποντ. Στην υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητος», «Εκείνο τον αξέχαστο Νοέμβρη» (1970), «Ο δολοφόνος του παθναγωγείου», «Ο άνδρας που μ' αρέσει», «Η λέσχη των σαμποτέρ», «Οι περιπέτειες του Σέρλοκ Χολμς» (1971), «Στα δίχτυα μιας ανώμαλης γυναίκας», «Τα χέρια πάνω από την πόλι», «Βοήθεια με ερωτεύτηκε μια παρθένα», «Οι πράκτορες της χρυσής άμμου» (1972), «Απόδρασις κολασμένων», «Το δεκαήμερο», «Τα πάντα γύρω από το σεξ», «Κομπανιέρος», «Νύχτα τρόμου και διαφθοράς» (1973), «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Ένας αλλά υπέροχος», «Ασύλληπτες διακοπές», «Οι 4 του Άβε Μαρία» (1974), «Το τέλειο άλλοθι», «Τσάινα τάουν», «Τζάμπο 747 εν κινδύνω», «Καταζητούμενος λιποτάκτης», «Ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν» (1975), «Ο δολοφόνος διψάει για φρέσκο αίμα», «Ήταν ένας παλιάνθρωπος», «Ουζάλα», «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα», «Ο άνδρας με το σκοτεινό παρελθόν», «Ένας μάγκας 44 καρατίων» (1976), «40 βαθμοί υπό τη σκιά του σεντονιού», «Τολμηροί νέοι και τα ιπτάμενα σαραβαλάκια τους», «Μπούλιτ», «Καραμπόλα», «Η εκδίκηση με το παλιό ντουφέκι», «Τρελές κούρσες, απίθανες περιπέτειες», «Οι δολοφόνοι της τάξεως», «Μπεν και Τσάρλυ» (1977), «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου», Μπρους Λη «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Ο κ. Μπόμπο», «Ρίο Μπράβο», «Χαρτοπαίκτες του σκληρού καζίνο», «Β' Γραφείον κατασκοπίας», (1978), «Ωραίος, σατανικός και αδίστακτος», «Σούπερμαν», «Μοντέρνα τέρατα», «Ήταν σκληροί και είχαν για χόμπυ τους το σαματά», «Η μεγάλη ληστεία του Λας Βέγκας», «Επιδρομή στη φωλιά του κούκου» (1979), «Η τελευταία τρέλα του Μελ Μπρούκς», «Θανάση σφίξε κι άλλο το ζωνάρι», «Ο τρελός σταχτοπούτσος», Νέο έργο, «Καυτή πέτρα», «Και οι δύο ήταν υπέροχοι», «Ο άνθρωπος αράχνη ξαναχτυπά» και «Τα μεζεδάκια» (1980)

Θέατρον Αργυρόπουλου Α δεσ **Δεξαμενή** Α.

Θέατρον Αργυρόπουλου Β δεσ **Αργυρόπουλου** Β.

Θέατρον Θησειού δεσ **Θέατρον Φαρέα**

Θέατρον Κυβέλης δεσ **Κυβέλης** Β

Θέατρον του Κόσμου δεσ **Κόσμος** Α

Θέατρον Ρώμης δεσ **Η Ρώμη**

Θέατρον Φαρέα / **Θέατρον Θησειού** / **Θησειόν** ¹²⁴⁸ Α Το παλιότερο καλοκαιρινό θέατρο του Θησειού, επιχείρηση της οικογένειας Φαρέα (δεσ επίσης ΑΟΔΟ και

¹²⁴⁶ Φώτης Καμοκέφαλος, συνέντευξη

¹²⁴⁷ Η Βραδυή, 13.06.69

¹²⁴⁸ Ως γνωστόν, το τοπωνύμιο «Θησειό» γεννήθηκε από την όμορφη παρεξήγηση ότι ο ναός του Ηφαίστου (και επί αιώνες χριστιανική εκκλησία «Αγιώργης με τις κολόνες») θεωρήθηκε ναός του Θησέα! Ίσως επειδή ο Ήφαιστος ίσως να μη σήμαινε και πολλά για την Αθήνα (πήρε όμως την οδό Ηφαίστου στο Μοναστηράκι, και ειδικά στην άλλως Γύφτικα αποκαλούμενη περιοχή, μια και τα

Έντεν). Όλες αυτές οι ονομασίες χρησιμοποιούνται ισότιμα και αδιακρίτως από τις εφημερίδες. Η Σκαλτσά καταγράφει την ύπαρξή του από το 1892.¹²⁴⁹ Βρισκόταν στην παλιά πλατεία Θησειού,¹²⁵⁰ αυτή που τη φάγανε οι ανασκαφές για την αποκάλυψη της Αρχαίας Αγοράς.

Εδώ, το καλοκαίρι του 1899, απ' όσα ερεύνησα και βρήκα εγώ τουλάχιστον, έγινε η πρώτη καλοκαιρινή προβολή στην Αθήνα, φυσικά ως support μιας θεατρικής παράστασης, όχι αυτόνομα. Αυτό παράλληλα με το «Βαριετέ» (δες λέξη), μόνο που εκείνο το αναφέρουν άλλες ερευνητικές πηγές, ενώ τούτο δώ το αλίευσα εγώ στις εφημερίδες. Το ξαναβρίσκω να έχει σινεμά και δυο χρόνια αργότερα. Μετά θέατρο και μόνο επί 20 χρόνια.

Το καλοκαίρι του 1921, βρίσκω ένα «Θησειόν», που ξεκινάει με θέατρο και το γυρίζει στο σινεμά, αλλά με τον ξεπερασμένο τρόπο του 1900, δίχως δηλαδή αναφορά συγκεκριμένων ταινιών. Είναι πιθανό ότι είναι το ίδιο, μπορεί όμως και να 'ναι άλλο. Το ίδιο ισχύει για μια προαναγγελία λειτουργίας κάποιου «Θησειόν» του 1927,¹²⁵¹ του οποίου δε βρίσκω διόλου ταινίες. Θαυμάσια μπορεί να κάνω λάθος και να είναι ένα ή άλλα δύο ομώνυμα σινεμά, θεωρητικά ακόμα και εκτός του Δήμου Αθηναίων (αν και το πιθανότερο είναι πως βρίσκονται κοντά στην περιοχή Θησειό). Ένα, δύο ή τρία σινεμά; Ακόμα ένα σημείο για μελλοντική έρευνα.

Σποραδικό πρόγραμμα: «Ο αρχοντοχωριάτης», Ν. Πλέσσας [θέατρο]. Και κινηματογράφος τού άρτι αφιχθέντος εκ Λονδίνου Λεμερτζιάν (1899), Ο υπό τον κ. Τιμολέοντα Ανδριόπουλον λαμπρός κωμικομιμητικός θιάσος. Τας παραστάσεις του θιάσου ποικίλλει λαμπρός κινηματογράφος. Η συρροή εις το θέατρον τούτο είναι μεγάλη (πολλαπλή επανάληψη) (1901), Μέγας κινηματογράφος / Κινηματογράφος (σικ) (πολλαπλή επανάληψη), Δευτέρα σειρά μετώπου (1921).

Θησειόν Α δες **Θέατρον Φαρέα**

Θησειόν Β Διπλά διατηρητέο θερινό σινεμά (χώρος από Υπουργείο Πολιτισμού, χρήση από ΥΠΕΧΩΔΕ) μέσου επιπέδου, που ξεκίνησε το 1938 και μακροημερεύει μέχρι σήμερα, το μόνο της περιοχής που διατηρήθηκε σαν χώρος και επέζησε σαν κινηματογράφος, ενώ τ' άλλα εξαφανίστηκαν (δες «Έντεν», «θέατρον Φαρέα», «Πετσάλη»). Βρίσκεται Αποστόλου Παύλου 7 και Ι. Σμιθ, στο Θησειό φυσικά, στα ριζά του λόφου του Αστεροσκοπείου, τηλέφωνα 593544, 526483, 3473634, 2103470980, 2103420864. Η διάταξή του είναι μη τυπική, καθώς ο επιμήκης άξονας του σινεμά ακολουθεί τον άξονα του δρόμου: οι θεατές μπαίνουν από το αριστερό πλάι της οθόνης, ενώ η μηχανή προβολής είναι προς τον κάθετο δρομίσκο. Τουαλέτες (πεντακάθαρες) και μπαρ βρίσκονται στο δεξιό πλάι της οθόνης. Τις πρώτες δεκαετίες στη Β' προβολή, το '50 ανεβαίνει στους ημικεντρικούς, ξαναπέφτει το '60 στους συνοικιακούς και πολύ αργότερα ξανανεβαίνει στους κεντρικούς. Στην κατοχή έπαιξε κανονικά, όπως όλα σχεδόν τα συνοικιακά σινεμά. Έπαιξε και λίγο βαριετέ.¹²⁵²

σιδεράδικα, χαλκούργεια, ακονιστήρα κλπ εκεί ήτανε), ενώ ο Θησεάς ήταν ο κατεξοχήν ήρωας της πόλης

¹²⁴⁹ Σκαλτσά 597

¹²⁵⁰ Ιγγλέσης 1911, 284

¹²⁵¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 10/01.05.1927

¹²⁵² Κύτταρης, Βαριετέ, 139

Πηγή της εποχής μάς πληροφορεί ότι το «Θησεϊόν» πρωτολειτούργησε «επί μοντέρνου κτιρίου, ανεγερθέντος εις ο μέρος ήτο πριν η ταβέρνα 'Χαρουπιές'¹²⁵³, με μοντέρνα μηχανήματα Philips και διευθυντή – ιδιοκτήτη τον κ. Αργύρη».¹²⁵⁴ Εξάλλου, «ήταν ένα έργο σύγχρονο για την εποχή ... με ωραία μόνιμη οθόνη με κτιστούς παραστάτες στα πλάγια και ζαρντινιέρες στο κάτω μέρος, και στο κέντρο, κάτω ακριβώς από την οθόνη, είχε ένα πολυγωνικό ενυδρείο με χρυσόψαρα, διακοσμημένο με κοχύλια».¹²⁵⁵ Η κλίση του εδάφους, εξαιτίας του λόφου όπου το Αστεροσκοπείο, «δημιουργούσε χώρο στον οποίο στεγάστηκε τη δεκαετία του '30 εκκολαπτήριο ορνιθοτροφείου».¹²⁵⁶ Σήμερα στεγάζεται πρατήριο καυσίμων, πάνω από αυτό είναι διαμορφωμένη η καμπίνα προβολής και αριστερά της οθόνης διαμορφώνεται η είσοδος και το εκδοτήριο των εισιτηρίων».¹²⁵⁷ Τώρα πια έχει κλείσει και το βενζινάδικο, ο χώρος κάτω από το σινεμά είναι περιφραγμένος και άχρηστος, αν εξαιρέσεις ότι εκεί καταλήγει η έξοδος κινδύνου από σκάλα μέσα στην πλατεία.

Επιχειρηματίας το 1947 ο Νίκος Αργύρης,¹²⁵⁸ το 1950 οι Αργύρης – Μπαλτατζής – Νατσούλης,¹²⁵⁹ το 1955 πάλι ο Νίκος Αργύρης.¹²⁶⁰ Από το 1980, είναι τα τρία αδέρφια Μανιάκη (πάνω στα εισιτήρια: Θ. Μανιάκης). Ο Λεωκράτης Μανιάκης λέει ότι το σινεμά ανοίγει για ένα πεντάμηνο κάθε χρόνο (μέσα του Μάη – μέσα του Οκτώβρη). Άρα, σχεδόν τριάντα χρόνια τώρα, κάθε μέρα βγάζει βόλτα το σκύλο, σκουπίζει το σινεμά, καθαρίζει τις καρέκλες και τα μαξιλάρια τους, ποτίζει τα λουλούδια και βάζει φαγητό στις γάτες¹²⁶¹ (που δεν είναι και λίγες στο «Θησεϊόν»). Από δω θα πρέπει να πήρε τ' όνομά του και ένα ομώνυμο, σχετικά κοντινό, χειμερινό θέατρο των ημερών μας.

Ο φίλος μου ο Τάκης Μπαστέας κατέγραψε μια διήγηση του εκλιπόντος Γιώργου Μπολέτση, που αργότερα εξελίχτηκε σε ξακουστό μηχανικό προβολής. Όταν ο Μπολέτσης έφτασε προπολεμικά από την Κέρκυρα στην Αθήνα να βρει την τύχη του, 13 χρονών παιδί και ορφανός, έπιασε δουλειά στο «Θησεϊόν». Αρχικά βοηθός καφετζή, μετά τιτλαδόρος, αργότερα βοηθός μηχανικού προβολής, και τελικά μηχανικός ο ίδιος. Ο Μπολέτσης θυμάται ότι ο ιδιοκτήτης ήταν Έλληνοαμερικανοαρμένης και είχε ένα γραμμόφωνο με χωνί, που το έβαζε να παίζει δισκούς 78 στροφών ώρες πριν την προβολή (και επίσης στα διαλείμματα της προβολής), για να προσελκύει τον κόσμο. Έλεγε στο νεαρό Μπολέτση: «Αντ' ωρε

¹²⁵³ Η ταβέρνα απηχεί ξεχασμένο σήμερα τοπωνύμιο: η περιοχή «Χαρουπιές» ήταν δίπλα, «παρά το πιλοποιείον Πουλοπούλου και δεξιά πλατείας Θησείου», δηλαδή από το Θησείο προς την Πειραιώς. Χαρουπιές υπάρχουν όντως στην περιοχή. Ιγγλέσης 1911, 43

¹²⁵⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.03.1938 σε Πατέρας 218

¹²⁵⁵ Σιμωνέτης 101

¹²⁵⁶ Γιατί όμως εκκολαπτήριο; Ιδού μια ερμηνεία: «ο χώρος ήταν πάντα γεμάτος κατάσπρα κοτόπουλα. Ήταν η εποχή που ο Μεταξάς παρότρυνε τους έλληνες να καλλιεργούν και την πιο μικρή ακόμα επιφάνεια με είδη φαγώσιμα ενόψει του επερχόμενου πολέμου, που είχε γίνει πλέον ορατός και από τον πλέον ανίδεο. Την ίδια εποχή είχαν φυτεύσει με στάρι τα δυο πλάγια της γραμμής του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου σε αρκετό μήκος, μέχρι το σταθμό του Θησείου»! (Σιμωνέτης 101)

¹²⁵⁷ Ορφανουδάκης 33

¹²⁵⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 10 /21.12.1947

¹²⁵⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

¹²⁶⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹²⁶¹ Παπαδημητρίου

συ Γιώργη, ρίξε κάνα ντίσκι, σαματάς να ένεται». ¹²⁶² (=Άντε ρε Γιώργο, βάλε κάνα δίσκο, ώστε να γίνεται φασαρία».

Σήμερα ο κινηματογράφος αυτός βρίσκεται σε ένα τμήμα του ωραιότερου πεζόδρομου της Αθήνας. ¹²⁶³ Πολλές ταινίες έχω δει εδώ, είτε με φεγγαρόφωτο είτε με τη φωτισμένη Ακρόπολη: «Σχετικά με τον Σμιντ», «Το λιμάνι της αγωνίας», διάφορους «Ροζ πάνθηρες», το «Σιωπηλό μάρτυρα», την «Υπόθεση Τόμας Κράουν» κλπ, σε μια πλατεία συνήθως κατάμεστη. Με χαλάνε α. η τσίπικη ταμπέλα στο ταμείο, που δηλώνει ότι απαγορεύεται η είσοδος με φαγώσιμα αγορασμένα απέξω (τόση πρεμούρα για το μπαρ; Δηλαδή αν κανείς έχει κάτι στο χέρι, θα του απαγορέψουν την είσοδο, δε θα του βγάλουν καν εισιτήριο ή θα του πούνε «Φά' το / πιες το πριν μπεις»;) β. το εν μέρει τσιμεντένιο δάπεδο. γ. οι άβολες, σκληρές πλαστικές καρέκλες. Όμως υπερισχύουν τα ωραία του: «τραπεζάκια, θέα στην Ακρόπολη, μπαρ, πράσινο, στεγασμένος χώρος σε περίπτωση βροχής», όπως τα προβάλλει το ίδιο, ισχύοντα όλα. Ειδικά το πράσινο από αναρριχητικά που έχει γύρω από την οθόνη του, καθώς και και σε όλη τη μάντρα του, είναι μοναδικό. Έχει επίσης πολλές γλάστρες με βασιλικό, δυόσμο, λουλούδια κλπ.

Το 2009 συνεργάστηκε με την εταιρία διανομής «Seven films», η οποία παρουσίασε πρόγραμμα για όλη τη σεζόν. Το 2012 έβγαλε ένα πολυ-πρόγραμμα, με αρκετές από τις ταινίες της σεζόν και πολλές διαφημίσεις.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η πόλις της αμαρτίας», «Η ανθοπόλις των Παρισίων», «Φρουλάιν ντόκτωρ», «Υπό την σκιάν της λαιμητόμου», «Αποχαιρετισμός στη Σημαία» (σικ) (1938), «Η Αγνούλα» ελλην., «Οι λύκοι μεταξύ των», «Ασιατική θύελλα» (1939), «Μυστικός κώδικς», «Το τραγούδι του χωρισμού», «Μια επικίνδυνη γυναίκα», «Γιόχαν Στράους», «Ήρωσ της λεγεώνας» (1940), «Ραψωδία του Λιστ», «Φρου φρου», «Ερωτικόν μαρς» (1941), «Πυγμαλίων», «Η αρτοπόλις της Βενετίας», «Ο βασιλεύς της οπερέτας», «Το πλοίο φάντασμα» (1942), «Αιώνιες μελωδίες», «Ο δήμιος της Βενετίας», «Ριγολέττος», «Μαρικουίλα» (1943), «Λευκό όνειρο», «Νεότης», «Φωτιά κατ' απ' τη στάχτη», «Γέλα παληάτσο», «Το χέρι του διαβόλου», «Η τυφλή αδελφή» (1944), «Το σημάδι του Ζορρό», «Νίκη της ερήμου», «Δεν είμαι δολοφόνος», «Κατάσκοπος της Μόσχας», «Από αυγή σε αυγή» (1945), «Αθάνατος λοχίας», «Κάρμεν», «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα», «Υιέ μου υιέ μου» (1946), «Ρίο Ρίτα», «Λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Το όνειρον του Ινδού», «Η κυρία Μίνιβερ», «Η γυναίκα της βιτρίνας» (1947), «Γιάσσυ η τσιγκάνα», «Και τη γυναίκα μου και το παιδί μου», «Αλόχα» (1948), «Άμλετ», «Το λιμάνι της αμαρτίας», «Σεβάχ ο θαλασσινός» (1949), «Σε ποιον χαρίζει φιλιά», «Ο κολασμένος», «Ο καπετάν φασαρίας» (1950), «Ατσαλένιοι αετοί», «Κόκκινο σινιάλο», «Μονομαχία στον ήλιο», «Χαρούμενη παρέλασις» (1951), «Θέλω το παιδί μου», «Το έγκλημα του Σάο Πάολο», «Μεξικάνικη φλόγα» (1952), «Απ' τη λάσπη στ' αστέρια», «Μια θέσι στον ήλιο», «Γκάνγκα Ντιν» πολεμικόν, «Αγάπησα ένα δραπετή» (1953), «Ταξίδι χωρίς γυρισμό», «Ένα εκατομμύριο λίρες», «Πρίγκιψ πειρατής» (1954), «Σκλάβο της αμαρτίας» δράμα Σουλβάνο Παμπανίνι, «Πιστεύουμε στον έρωτα» (1955), «Πρωταθληταί της γκάφας»,

¹²⁶² Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹²⁶³ Γύρω του υπάρχουν πολλές κυριλέ καφετέριες και φαγητάδικα, μερικά από τα οποία βγάζουν καρέκλες στο ισοπεδμένο και πατημένο χώμα ανάμεσα στα υπολείμματα του παλιού θησειακού κήπου, τη νότια είσοδο της αρχαίας Αγοράς και την οδό Αποστόλου Παύλου: κατά κάποιον τρόπο έχει ανασυστηθεί η παλιά πλατεία Θησείου, με τρεις διαφορές: είναι νοτιότερα, είναι ανώνυμη και δεν υπάρχουν πια κάτοικοι προς τη μεριά της Αγοράς.

«Η φυλακισμένη του Εσκορίλ», «Όταν ξέσπασε η θύελλα» (1956), «Θέλω να ζήσης μανούλα», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» (1957), «Η ταβέρνα», «Πόλεμος και ειρήνη», «Η τελευταία σφαίρα του πολέμου» περιπ. Σαρ. Μοντιέλ (1958), «Η κυρά μας η μαμμή», «Πήτερ Φος» έγχρ., «Μια Ιταλίδα στην Ελλάδα» (1959), «Μπομπ ο τρομοκράτης», «Το κλωτσοσκούφι», «Κολασμένοι έρωτες» αισθημ. Μιροσλάβα (1960), «Έκστασις και πάθος» ερωτ., «Μερικοί το προτιμούν καυτό» + «Τζέσσικα», «Η Γκαρσονιέρα» Τζ.Λέμον (1961), «Τάρας Μπούλπα», «Μερικοί το προτιμούν καυτό» (ξανά), «Άγρια νειάτα» (1962), «Μεγαλοφυής ταξιδιώτης», «Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτ Βάλανς», «Λαγκαρντιέρ» (1963), «Οι γυναίκες δεν διστάζουν ποτέ», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Τραγούδι, έρωτας και νιάτα», «Άγουροι πόθοι» (1964), «Διακοπές στο Παρίσι», «Πανηγύρι με τον Πρίσλεϋ», «7^η αυγή» (1965), «Οι επτά σαμουράι» Τοσίρο Μιφούνε, «Το εξπρές του φον Ράιαν», «Σμηναρχία εκδικητών», «Το σημάδι του Ζορρό» (1966), «Αιχμάλωτος του πύργου», «Ο κατάσκοπος με το πράσινο καπέλο» (1967), «Το τραίνο», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Ζεις μονάχα δυο φορές» «Τρία πιστόλια για τον Ρίνγκο», «Μυστική αποστολή δολοφονίας» (1968), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Θανάσιμη πτώσις» (1969), «Χο», «Αγάπησα έναν ξένο», «Το μάτι της γάτας» (1970), «Ο δολοφόνος της κόκκινης τζάγκουαρ», «Ζαμπρίσκι Πόιντ» (1971), «Ο διαρρήκτης», «Αστυνομική ιστορία» (1972), «Ο κάου μπού του μεσονυκτίου», «Οι άσσοι της ταχύτητας και του ιλίγγου», «Μαρία Στιούαρτ, Βασίλισσα της Σκωτίας» (1973), «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη», «Σοκ», «Αποκαλύψεις ενός κατασκόπου» Κερκ Ντάγκλας, «Ποιος», «Οι τρεις κεραυνοί της εκδικήσεως» (1974), «Δυο κοθώνια αλεξιπτωτισταί», «Απόρρητος φάκελλος Οντέσα», «Ο υπναράς» (1975) «Μπακτάουν πανικός στην πόλη», «Ο βίαιος» Τσ. Μπρόνσον, «Σημασία έχει ν' αγαπάς» Ρόμυ Σνάντερ (1976), «Το ταξίδι των καταραμένων», «Η εκδίκησης του Σπάρτακου», «Τσαρλατάνοι της πεντάρας» (1977), «Ο σκληρός φονιάς» (σικ), «Αντζελα», «Συνομοσία στο Λονδίνο», «Ο χορός των δολοφόνων», «Έντυ Τσάπμαν, ο τριπλός κατάσκοπος» (1978), «Λευκός τρόμος, η χιονοστιβάδα», «Ο στραγγαλιστής διψάει για φρέσκο αίμα» (1979), «Ο Μπένυ Χιλ και τα πονηρά του», «Ο επιθεωρητής Μίτσελ», «Παροξυσμός», «Και οι μάγκες φοράνε μαύρα» (1980), «Μικρός λόρδος», «Ο ελαφοκυνηγός», «Δώδεκα συν ένα» (1981), «Ο ροζ πάνθηρ», «Μια απίθανη απίθανη πτήση», «Τριστάνα» «Το μυστήριο του τριγώνου των Βερμούδων» (1982), «Η παράσταση αρχίζει», «Τσάινα ταουν», «Η επιστροφή ροζ πάνθηρα» (1983), «Όσα παίρνει ο άνεμος», Στηβ μακ Κουίν «Ο πεταλούδας» (1984), «Ποιος σκότωσε το Χάρυ», «Γουόλ στριτ», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή», «Οι τέσσερις της ηρωικής ταξιαρχίας» (1985), «Λώρενς της Αραβίας», «Ο σημαδεμένος», «Δόκτωρ Ζιβάνγκο» (1986), «Τζιλντα», «Το λιμάνι της αγωνίας», «Το πάρτι», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού» (1987), «Η αυτοκρατορία του ήλιου», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Θάνατος στη Βενετία» (1988), «Οι περιπέτειες του Βαρόνου Μυγκάουζεν», «Η γυναίκα του γκάγκστερ» (1989), «Το αριστερό μου πόδι», «Βαλμόν» «Στην παγίδα του νόμου» «Τρελές σφαίρες» (1990), «Κορίτσι για τρεις», «Στην παγίδα του νόμου», «Ένοχος μέχρι αποδείξεως του εναντίου» (1991), «Έραστές χωρίς αύριο», «Ο δολοφόνος έρχεται κάθε βράδυ» (1992), «Και δυο αυγά Τουρκίας», «Αρωμα γυναίκας», «Επιστροφή στο Χάουαρντ Έντ», «Πράσινες τηγανιτές ντομάτες», «Ψηλά τακούνια» (1993), «Silver», «Το σπίτι των πνευμάτων», «Ο φυγάς», «Σοκολάτα σε καυτό νερό» (1994), «Άμεσος κίνδυνος», «Αναζητώντας τη δικαιοσύνη», «Τελευταία έξοδος», «Αληθινά ψέματα», «Συνέντευξη μ' έναν βρυκόλακα» (1995), «Έρωτας στο φως του φεγγαριού» έγχρωμο, «Το μίσος», «Ο πιο μεγάλος ρόλος της ζωής μου», «Ερωτικές εξισώσεις» κωμωδία, «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων» (1996), «Albino Alligator», «Φίλοι και

εραστές», «Δυο αδέφια, οι γυναίκες τους και μια ερωμένη», «Ο έρωτας βλέπει σοβαρά την υγεία» (1997), «Επτά χρόνια στο Θιβέτ», «Τιτανικός», «Το πάρτι» (1998), «Τρέξε Λόλα τρέξε», «Ερωτευμένος Σέξπιρ», «Ο νεροκουβαλητής», «Άλλη μια μέρα στον Παράδεισο» (1999), «Καλπάζοντας με τον διάβολο», «Ο Εγγλέζος», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας» (2000), «Chocolat», «Μαλένα», «Περλ Χάρμπορ» (2001), «Για ένα αγόρι», «Mamma Roma», «Η κυρία εξαφανίζεται» (2002), «Σχετικά με τον Σμιντ», «Ακήρυκτος πόλεμος», «25^η ώρα» (2003), «Τροία», «Οι γυναίκες του Στέφανορντ», «Ξαφνικός έρωτας» (2004), «Ο άντρας που μισούσαν οι γυναίκες», «Batman begins», «Οι νύφες» (2005), «Πτήση 93», «Λέγε με Κιούμπρικ», «Περηφάνια και προκατάληψη», «Click, η ζωή σε fast forward», «Ρασομόν» (2006), «Η γυναίκα του αεροπόρου», «Οι ζωές των άλλων», «Μην το πεις σε κανέναν» (2007), «Το μυστικό», «Η εξαφάνιση», «Απλά ... σ' αγαπώ» (2008), «Η πρόταση», «Οι γυναίκες των ονείρων μου», «Υπόθεση Τόμας Κράουν», «Διακοπές στη Ρώμη», «(Κατα)σκοπεύοντας» (2009), «Ραντεβού στο Παρίσι», «Οικογένεια σε παράνοια», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Τραγουδώντας στη βροχή», «Μπόνι και Κλάιντ» (2010) «Οι ψίθυροι», «Στην καρδιά του χειμώνα», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Με κομμένη την ανάσα» (2011), «Ένας μεγάλος έρωτας», «The Artist», «Οι άνδρες προτιμούν τις ξανθές», «Ψαρεύοντας σολομούς στην Υεμένη», «Νινότσκα» (2012), «Skyfall», «Οδηγός αισιοδοξίας», «Μια νύχτα στην όπερα», «Γεννημένοι ξανά» και «Πριν τα μεσάνυχτα» (2013).

Θησεύς Προπολεμικός λαϊκός –και με τον καιρό λαϊκότετος– κινηματογράφος όλων των εποχών στα Κάτω Πετράλωνα, Κειριαδών 44, τηλέφωνο 562324, 3462324. Ήταν σε ειδικό κτίριο, με κλειστή χειμερινή αίθουσα κάτω και θερινό σινε - ταρατάσα πάνω. Για το όνομα δες την υποσημείωση στον τίτλο του «Θησειόν». Έπαιξε το σεβαστό διάστημα 1938- 1984, και γω δυστυχώς δεν ήρθα ποτέ μου εδώ. Η ιδιοκτησία του ήταν ασυνήθιστη, αφού στο ξεκίνημα του ο «Κινηματογραφικός Αστήρ» σημειώνει: «Το κτίριον ... είναι κάτι τέλειον, υποδειγματικόν... Το κτίριον και η επιχείρησις εν γένει ανήκει εις την 'Εταιρείαν Βιομηχανίας Μολύβδου', Πραξιτέλους 23, διευθυντής δε του κινηματογράφου είναι ο κ. Ιωάν. Κασιμάτης». ¹²⁶⁴ «Είχε ωραία και άνετα καθίσματα και καλά μηχανήματα». ¹²⁶⁵ Το 1941, πιθανώς λόγω κατοχής και άρα «ειδικού καθεστώτος» λειτουργίας της βιομηχανίας, η εταιρία προσπαθεί να πουλήσει το σινεμά:

ΠΩΛΗΣΙΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
 Η ΑΕ Μολύβδου και άλλων
 επιχειρήσεων ανακοινού ότι πωλεί
 το ενταύθα και εν τη λεωφόρω
 Κειριαδών 44 κινηματοθέατρον της
 (κτίριον και εγκαταστάσεις) υπό
 τον τίτλον «Θησεύς» και προς τον
 σκοπόν τούτον δέχεται
 ενσφραγίστους προσφοράς εις το
 ενταύθα και επί της οδού
 Πραξιτέλους 23 γραφείον της.

¹²⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.03.1938, σε Πατέρας 218.

¹²⁶⁵ Βουγιούκα – Μεγαρίδη; Πετράλωνα 124

Ο Κασσιμάτης παραμένει στην ίδια θέση οχτώ χρόνια αργότερα,¹²⁶⁶ ενώ επιχειρηματίας το 1950 είναι η Αντιγόνη Ανδρέα Δρίτσα στο χειμερινό και ο Ανδρέας Δρίτσας στο θερινό¹²⁶⁷ (δες «Πανελλήνιον» Γ΄ και Δ΄). Το 1955, η ίδια η Α.Ε. Μολύβδου στο πρώτο και οι Παπαδάτος – Ισαακίδης στο δεύτερο¹²⁶⁸ (δες και «Κολοσσαίον», «Νανίτα», «Πίκολο»).

Λέει ο Παναγιώτης Νικολάου: «Το χειμερινό είχε καλές πολυθρόνες -ξύλινα καθίσματα με ύφασμα- και καλή αίθουσα για εκείνη την εποχή. Ωραίος και ο διάκοσμος μέσα. Η αίθουσα ήταν αμφιθεατρική και είχε εξώστη».¹²⁶⁹ Μιλάει ο φίλος μου ο Διονύσης Κούμπουλας: «Ήταν μεγάλο σινεμά, με αυτό που εσύ λες τυπική διάταξη. Τις Κυριακές πρωί έβαζε πάντα παιδικά και κωμωδίες. Είχα έρθει πάρα πολλές φορές. Θυμάμαι χαρακτηριστικά ταινίες με τον Ψάλτη. Νομίζω ότι είχε εξώστη».¹²⁷⁰ Τυπική υπήρξε και η διάταξη του θερινού στην ταράτσα, τα βασικά στοιχεία του οποίου (οθόνη, καμπίνα προβολής) σώζονταν επί χρόνια εγκαταλειμμένα, όπως δείχνει η σχετική αεροφωτογραφία.¹²⁷¹ (Η, όπως το είπε ο Θανάσης Κούμπουλας: «Οι δυο οθόνες ήταν η μια πάνω στην άλλη».¹²⁷²) Απο κει πιστοποιείται και το ελαφρώς τραπεζοειδές σχήμα του οικοπέδου, άρα και του σινεμά. Όταν έκλεισε, μετασκευάστηκε σε σουπερ μάρκετ «Πανεμπορική» και λειτούργησε έτσι για πολλά χρόνια. «Στις αρχές του 2008 έκλεισε κι αυτό και σήμερα στο χώρο υψώνεται πολυκατοικία»,¹²⁷³ που πλέον τέλειωσε και τα διαμερίσματα νοικιάζονται.

Αν και σε φτωχογειτονιά, ο «Θησεύς» δε φαίνεται ποτέ να παρασπόνδησε προς караγκιόζη, θέατρο ή βαριετέ. Ήταν σινεμά - σινεμά. Επί δεκαετίες στη Β΄ προβολή (όπως άλλωστε και οι ταινίες του, c monies που λέω εγώ), ανέβηκε στην Α΄ - Β΄ ελάχιστα χρόνια πριν κλείσει. Οι ταινίες του όμως είχαν αντίθετη φορά, σταθερά πτωτική. Όπως συνήθως, διακόπηκαν πρώτα οι θερινές και μετά οι χειμερινές προβολές.

Κάποιες ταινίες: «Πρωταθλητής του ίλιγγου», «Αγνή Ζουζάννα» (σικ), «Μια γυναίκα ένας θρόνος», «Χατζη Μουράτ», «Ταγκό νοτούρνο» (1938), «Κάτια», «Η βαρώνη και ο καμαριέρης», «Ο παλιάτσος του ιπποδρομίου», «Πριγκίπισσα της Τσάρδας», Αργεί, «Η Ροζίττα» (1939), «Ο Φερναντέλ παντογνώστης», «Νήσος των κοραλλιών», «Γκασπαρόνε», «Πίσω από τα σίδερα», «Ρόδον της νύκτας» και «Ο μίστερ Μότο κατάσκοπος» (1940), «Στα δόντια της τίγρεως», «Βασιλεύς των τζαμπατζήδων», «Ο κύριος, η κυρία και η φίλη» (1941), «Η κόρη του πράσινου κουρσάρου», «Ο βασιλεύς της οπερέτας», «Ο Φερναντέλ πολυτεχνίτης», «Σε μυστική αποστολή», «Βίσμάρκ», «Φράου Λούνα», «Ταξιαρχία των μαύρων αετών», «Ταξίδι στο Τιλσίτ» (1942), «Η κόρη της αμαρτίας», «Μεταξύ ουρανού και γης», «Η ζωή μου σου ανήκει», «Κατηγορείσαι ότι...», «Κατηγορώ» (1943), «Τυφλός άγγελος», «Η λίμνη των χιμαιρών», «Αστέρω», «Οι γυναίκες δεν είναι άγγελοι», «Στον ίλιγγο του βαλς», «Ο βασιλεύς της οπερέτας» (1944), «Λοχίας Γυορκ», «Είναι ραντεβού», «Συμφωνία

¹²⁶⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

¹²⁶⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950.

¹²⁶⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹²⁶⁹ Παναγιώτης Νικολάου, συνέντευξη

¹²⁷⁰ Διονύσης Κούμπουλας, συνέντευξη

¹²⁷¹ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

¹²⁷² Θανάσης Κούμπουλας, συνέντευξη

¹²⁷³ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Πετράλωνα 124. Επίσης Παν. Νικολάου, Θανάσης Κούμπουλας, συνεντεύξεις

μιας ζωής», «Η κατάρα της τσιγγάνας», «Επικίνδυνος εγκληματίας», «Ο ταραξίας του υποκόσμου», «Λευκός άγγελος», «Μυστικός γάμος», «Νυκτερινή ικεσία» (1945), «Μονάχα ένα βράδυ», «Μίστερ Κρίστοφερ», «Πρόσωπα λησμονημένα», «Στα χρόνια της κατοχής» (1946), «Κορβέτα Κ225», «Εύθυμοι κάου μπύους», «Ο χαμένος άγγελος», «Μαύρος κατάσκοπος», «Διαβολοκόριτσο» (1947), «Πριγκίπισσα και πειρατής», «Ισόβια δεσμά», «Επιστροφή του αοράτου ανθρώπου», «Ο τρομοκράτης», «Αλόχα», «Κισμέτ» (1948), «Κολασμένα νειάτα», «Πάντα σ' αγαπούσα», «Ο λοχαγός της Καστίλλης», «Σύντομη συνάντησις», «Το μαύρον νόμισμα», «Οχυρόν 27», «Γαλάζια λίμνη», «Υπόθεσις Μάκομπερ» (1949), «Η λεγεών των κολασμένων», Νέον έργον, «Αρχων της ζούγκλας», «Η αφοσίωσις», «Εύθυμοι Τυρολέζοι», «Δουλειές με φούντες», «Σολίτα η τσιγγάνα», «Σιγκοάλα», «Οι θησαυροί του κάπταιν Μπλούντ» (1950), «Το φιλί του μεσονυκτίου», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Τρία κορίτσια και τρεις ναύτες», «Ο όρκος του λιποτάκτη», «Κίτρινος φάκελλος», «4 σκαλοπάτια» (1951), «Τα όργια του Νέρωνος», «Ο φαταούλας», «Οι θησαυροί του Σολομώντος», «Τρία κορίτσια, τρεις ναύτες», «Στοιχειωμένος πύργος», «Αδέκαρος εκατομμυριούχος» (1952), «Μπροστά στο βίαιο πόθο», «Έτσι έσβησε η ζωή μου», «Το τραγούδι του Νότου», «Ο θάνατος του εμποράκου» δράμα Φρέντ. Μαρς, «Φου Μαντζού» Χένρυ Μπράντον, «Βασίλισσα των τροπικών» Μαρία Μοντέζ, «Τσίρκο της Μόσχας» (1953), «Ο προστάτης των πτωχών», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Για ποιον χτυπά η καμπάνα», «Ιστορία 3 ερώτων», «Ο άνθρωπος με το μαύρο γάντι», «Τα δάκρυα της βασιλίσσης», «Ο Γολγοθάς μιας ορφανής» (1954), «Χαρούμενο ξεκίνημα», «Το ρόδον του Ισπαχάν», «Μαρία Μαγδαληνή» (Πάσχα), «Βασίλισσα Ελισσάβητ», «Άννα Ροδίτη» Ελλην. Κωνσταντάρας, «Μαινόμενη σάρκα» Φρανσουάζ Αρνούλ, «Οίκτο γι' αυτές που αμαρτησαν» δράμα Αμεντέο Νατσάρι, «Οι δραπετάι του οχυρού Β» περιπέτεια Χόλντεν (1955), «Υνές, το ρόδο του Μαρόκου» περ. Πιεράντζελι, «Άς με κρίνη η κοινωνία», «Καταραμένη κοιλάδα», «Μια νύχτα στη Νέαπολι», «Η άγνωστος» (1956), «Στην κόλασι του Ειρηνικού», «Τα μαναβάκια», «Μεγαλοκαρχαρίες», «Κρίμα που είσαι κατεργάρης», «Το παιδί και το δελφίνι», «Ο ζηλιαρόγατος» (1957), «Έμποροι κοριτσιών» ρεαλιστικό Κλωντ Μαράλ, «Κάστα Ντίβα», «Άνθρωπος δίχως όπλα», «Τα πεντάδυμα του Τζέρρυ Λιούις», «Ο λεφτάς» (1958), «Το αγοροκόριτσο», «Με το ζόρι γκάγκστερς» κωμ. Τζέρρυ Λιούις, «Ρασίν Χασάν ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Ο κλέφτης του χαρεμιού», «Θαμμένοι ζωντανοί» «Ο γιος του πάθους» + «Πυγμαχικός αγών Πάρτισον [=Πάτερσον] – Γιόχανσον», «Διακοπέςστην Ελλάδα» (1959), «Πουλημένες για μεγάλη ζωή», «Αγαπημένε άπιστε», «Ο κήπος του κακού», «Μαύρος κεραυνός», «Θανασάκης ο πολιτευόμενος», «Ορφέο Νέγκρο» μουσ., «Μια τρύπα στο νερό» (1960), «Μαγκάλα», «Ο καρπός της αμαρτίας», «Γυμνοί μπροστά στο θάνατο», «Στη λαίλαπα του πολέμου», «Το αμάρτημα μιας μητέρας» (1961), «Αι δέκα εντολαί», «Μαύρος νάρκισσος», «Δρόμος γεμάτος αίμα», «Γυμνή και σατανάς», «Ο διάβολος και η ουρά του» (1962), «Κωνσταντίνος ο Μέγας», «Γιάρτα Ταϊτή» έγχρωμο, «Η ψεύτρα», «Η άλωσις της Τροιάς», «Η ομορφιά της αμαρτίας», «Ιβανόης», «Αγάπησα έναν άγγελο», «Κουρσάρους των ωκεανών», «Ούρσοι» (1963), «Σκλάβοι του Πασσά», «Ματωμένοι ορίζοντες», «Μονομαχία στο Ρίο Γκράντε», «Υ-153 υποβρύχιον τρόμος», «Σεχραζάτ» (1964), «Καζίμ, ο τρόμος των Ινδιών», «Τύμπανα των κόκινων θεών», «Χάιντριχ, ο δήμιος της Πράγας», «Λαντρύ, ο δολοφόνος των γυναικών», «Τζαίημς Μποντ πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Ζουλού» (1965), «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Ο δραπετής του πράσινου τρόμου», «Οι δύο ξεβράκωτοι», «Σινικόν τείχος», «Παγκόσμιον κύπελλον ποδοσφαίρου 1966», «Ο πατέρας του στρατιώτη», «Στους [σικ] άμμους του Καλαχάρι» (1966), «Ιβανόης» έγχρ. περ., «Το

μυστικό της χρυσής λιμουζίνας», «Το μεγάλο κόλπο του Ντοτζ Σίτυ» έγχρ.περιπ., «Η κόλαση της Οκινάουα» (1967), «Ενοχες σχέσεις», «Όταν ξυπνούν οι αναμνήσεις», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Καταδίωξις έως την άκρη του κόσμου», «Ο πιστολέρο του κόκκινου ποταμού» (1968), «Η νύχτα της επόμενης μέρας», «Μια κυρία στα μπουζουκία», «Χαρτούμ», «Εκείνον τον αξέχαστο Νοέμβρη» (1969), «Άγρια συμμορία», «Το μυστικό της 6^{ης} γέφυρας», «Οι βρυκόλακες στήνουν χορό», «Η σπείρα των Παριζιάνων» (1970), «Βία στο μαύρο μουσείο», «Λοχαγός Τάρνερ», «Το τελευταίο σαφάρι», «Πολύ αργά για ήρωες», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης» (1971), «Σφαίρες στον ήλιο, οργή στον άνεμο», «Οι αετοί της καταραμένης κοιλάδας», «Ριφιφι στο Βοτανικό», Ερωτιάρης (γενικά) (1972), «Το ημερολόγιο ενός δολοφόνου», «Ταξίδι στον έρωτα και στο θάνατο», «Κατσαριδάκι» (γενικά), «Οργάνωσις», «Αδέσποτα σκυλιά» (1973), «Η φωλιά με τις ερωτιάρες», «Λεωφόρος της αμαρτίας», «Προκλητικές Αφροδίτες», «Στα ίχνη των λυκανθρώπων», «Δραπέτες του Βερολίνου», «Άγουρη σάρκα», «Επιχειρήσις Φούτσι [σικ] Γιάμα», «Κατάστασις πολιορκίας» (1974), «Οι λύκοι πίνουν το αίμα τους», «Σεμινάριο του αίματος», «Οι επαγγελματίες», «Εξέγερσις και αίμα», «Ένα κορίτσι που το λέγαν Τζούλια» (1975), «Ο τσιγγάνος», «Ο Άσπρος, ο Κίτρινος και ο Μαύρος», «Κυρίαρχος των νήσων», «Νονός» μέρος δεύτερον «Το συνδικάτο» (1976), «Η παρθένα, ο ταύρος και το κορόιδο», «Μεγάλο κάθαρμα σε μικρή πόλη», «Τα δόντια της κόμπρας», «Είμαστε όλοι κανίβαλοι», «Κόλαση στο πεδίο της μάχης», «Σπέσιαλ δυναμίτης», «Αποστολή στη χαμένη Ήπειρο» (σικ) (1977), «Τσικάρα», «Ο τρίτος κατάσκοπος», «Μοτοσυκλετιστές φονηάδες της ασφάλτου», «Τα σκουλήκια», «Έρχονται οι εξυπνάκηδες», «Μπρους Λη ο αήττητος» (1978), «Α. Ε. Η απάτη», «Με λένε Μπρους Λη και η γροθιά μου σκοτώνει», «Με λένε Μπρους Λάι και με τρέμει η Κίνα», «Το βουνό των κανιβάλων», «Ο αναρχικός», «Φράνκο - Τσίτσο στο καζάνι των κανιβάλων», «Η μηχανή της εξουσίας», «Το μεγάλο αφεντικό του καράτε», «Οι τρεις απίθανοι», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι» «Ο κυρίαρχος της Ατλαντίδας», «Η Οδύσσεια ενός ξεριζωμένου» (1979), «Καθένας με την τρέλα του», «Το θησαυρό τον φυλάγανε καρχαρίες», «Ο κεραυνός των Απάτσι», «Ο μαύρος κύκλος», «Σπεσιαλίστας δολοφόνος», «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «Ο εξορκισμός», «Κρόνος 3, Επανάσταση στ' άστρα», «Ο μπουλντόζας, ο φαλακρός και ο κιτρινιάρης», «Απόλυτος τρόμος», «Ο μαύρος χρυσός απειλεί την πόλη», «Ο θεός του καράτε» (1980), «Τροχονόμος Βαρβάρη», «Θα σας αλλάξω τα φώτα στο ξύλο», «Ο ταξιτζής», «Το πέραςμα της Κασσάνδρας», «Η κατάρα της σφίγγας», «Γυναίκες κανίβαλοι», «Μπούλλιτ», «Κυνηγός καρχαριών», «Μέρες εκδικήσεως» (1981), «Πρώτος στο μότο κρος, άσπος στη φόρμουλα», «Μπρους Λη γυρίζω απ' την κόλαση», «Μαντ Μαξ» νο 2, Ταινία σεξ, «Ταρζάν μονομαχία στη ζούγκλα», «Ένας αλλά λύκος» (1982), «Σαν ταύροι στο γυαλοπωλείο», «Κομμάντος εξοντώσεως», «Θα σας κάνω σκόνη στο ξύλο», «Κόναν ο βάρβαρος», «Η σιδηρά κυρία» (1983), «Το ασανσέρ του τρόμου», νέον έργον, «Τούρμπο τάιμ», «Άγριες πλάκες στα θρανία», «Το ξένο είναι πιο γλυκό», «Βάρβαρος μαχητής» και «Τα ασημένια δάχτυλα του Μπρους Λη» (1984).

Θωμόπουλου Θερινός χώρος θεαμάτων που έπαιξε με βεβαιότητα ταινίες τουλάχιστον το 1928. Εφημερίδα του καλοκαιριού 1929, δίνει το τοπικό προσδιοριστικό «Μεσογ. οδός Βουλιαγμένης», που μου είναι ακατανόητο, καθώς η Μεσογείων και η Βουλιαγμένης είναι οι ίδιοι δρόμοι και τότε και τώρα- και διόλου δε γειτνιάζουνε. Απ' αυτό βγαίνει ότι ήταν μάλλον στη Βουλιαγμένης, οπότε μπορεί να ήταν στην Αθήνα, μπορεί όμως και εκτός. Πάσα βοήθεια δεκτή.

Πρόγραμμα: Έναρξης προσεχώς, «Η απεργία» (1928).

ΓΙΩΤΑ

Γλιον Χειμερινό σινεμά της Πατησίων, που είχε παίξει, παλιότερα, και μερικά καλοκαίρια. Π.χ. το 1971 ανοίγει με πρόγραμμα τριών ταινιών το Μάη και διαφημίζει: έναρξης θερινής περιόδου.¹²⁷⁴ Πάντα στην Α΄ προβολή, λειτούργησε με έντονα καλλιτεχνικές τάσεις το διάστημα 1970 - 2011, δεν άνοιξε για μια σεζόν (2011-12), αλλά ξανάνοιξε τη σεζόν 2012 - 13, με μάλλον εμπορικό πρόγραμμα, πλέον. Είναι λοιπόν μια από τις σχετικά πιο πρόσφατες προσθήκες στο βιβλίο μου. Βρίσκεται Τροίας 34, ορατό από την Πατησίων (σε μπαλκόνι πολυκατοικίας της οποίας, άλλωστε, στη γωνία Πατησίων και Τροίας, υπήρχε επί πολλά χρόνια σχετική κατευθυντική ταμπέλα), στάση Αγγελοπούλου, τηλέφωνα 8810602, 210 8810602 (οι εφημερίδες το γράφανε Πατησίων / Τροίας / Αγγελοπούλου). Η Καλτάκη δίνει την ενδιαφέρουσα πληροφορία ότι «στην ίδια διεύθυνση μεταπολεμικά υπήρχε το

---

¹²⁷⁴ Ελεύθερος Κόσμος 16.05.1971

κοσμικό κέντρο ‘Καζανόβας’». ¹²⁷⁵ Βρίσκεται σ’ ένα σημείο που δύσκολα μπορεί να ενταχτεί σε οποιαδήποτε συνοικία. Η ονομασία είτε έλκει την καταγωγή της από το δρόμο (Τροία = Ίλιον), είτε είναι μακρινός απόηχος του «Ίλιον Τρωάς» (που ακολουθεί).

Σινέ τέχνης από τα τελευταία χρόνια της χούντας και μετά, στο ρεύμα της αριστερής πολιτικοποίησης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι τη σεζόν 1975 - 76, σε κυριακάτικες προβολές, έπαιξε σπουδαίες ταινίες, την κάθε μια με «εισήγηση» ενός γνωστού σκηνοθέτη ή κριτικού, ως εξής: «Οκτώβρης» Τάκης Παπαγιαννίδης, «Πολίτης Κείν» Νίνος Φένεκ Μικελίδης, «Ο νόμος των γκάγκστερ» Γιάννης Μπακογιαννόπουλος, «Σαλβατόρε Τζουλιάνο» Δημήτρης Δανίκας, «Οι καραμπινιέροι» Βασίλης Ραφαηλίδης, «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας» Μπάμπης Κολόνιας κλπ. Τη διοργάνωση είχε η φοιτητική παράταξη Πανσπουδαστική.

Σινε τέχνης, τουλάχιστον μέχρι το 2011, με ελάχιστες εμπορικές παραχωρήσεις. Ανακαινισμένο και όμορφο, υπήρξε μέχρι πολύ πρόσφατα ένα από τα σινεμά-στολίδια της πόλης. Διαθέτει κάτι λιγότερες από 300 θέσεις, ενώ δίδυμες σκάλες, ξεκινώντας εσωτερικά, από τα δύο άκρα της πλατείας, δίνουν προς τον εξώστη και προς τα μικρά, κομψά θεωρεία. Στη διακόσμηση της αίθουσας κυριαρχούν σήμερα τα τελευταία χρόνια ο Χοντρός, ο Λιγνός και ο Σαρλώ, ενώ υπάρχουν εικόνες και με άλλους κινηματογραφικούς αστέρες. Στο ισόγειο, εκτός από τ’ αναμενόμενα (φουαγιέ, μπαρ κλπ), υπάρχει και η αίθουσα «Art room», όπου κατά καιρούς γίνονται εικαστικές εκθέσεις και ει τι άλλο.

Πρόσαφτος επιχειρηματίας ήταν ο Λεωνίδας Παπαγεωργίου (δες και «Τριανόν»). Δρχ. 50, φοιτ. 30 (1977). Προβάλλει Ίλιον cinema ανακαινισμένος, κρατήσεις θέσεων, κλασικός εξώστης, D. D. άνετα καθίσματα. Είχε πάντα χαμηλότερο φοιτητικό εισιτήριο, παλιά είχε χαμηλότερο και όλες τις ενδιάμεσες μέρες της βδομάδας. Εδώ έχω δει πάμπολλες ταινίες όπως: «Η λησταρχίνα», το «Χάος» των Ταβιάνι με τη Χριστίνα (μια από τις τρεις – τέσσερις όλες όλες φορές στη ζωή μου που βγήκα κλαίγοντας από τη συγκίνηση ενός φιλμ), «Ο ταχυδρόμος», «Daddy nostalgia», «Ο τσαλαπετεινός του Γουαϊόμινγκ», τις μικρού μήκους επιστ. φαντασίας που απαρτίζανε το 2^ο σχετικό φεστιβάλ SSF-rated (για σου Αλέκο!), τις «Ζωές των άλλων» για τρίτη φορά, το «Ελεύθερος κόσμος» του Λόουτς με το γιο μου τον Οδυσσέα κλπ, τη μεγαλειώδη «Μάχη του Αλγερίου» με τη Μαρία κλπ.

Μερικά φιλμ: «Βέρντι, ο βασιλιάς της μελωδίας», «Ο καταχραστής» (1970), «Λολίτα», «Τολμηροί νέοι και τα υπέροχα σαραβαλάκια τους», «Συμμορία μίνι φούστα», «Ελντοράντο», «Ο κυρίαρχος της ζούγκλας» (1971), «Όμορφη και μόνη μέσα στο ανώνυμο πλήθος μιας μεγαλούπολης», «Κόκκινος τοξότης» Μ. Γουντ, «Η μνηστή του Φρανκενστάιν» + «M.A.S.H.» + «Αλό Ντόλυ», «4 μύγες σε πράσινο βελούδο» (1972), «Ουράνιο τόξο», «Ξυπόλητοι στρατηγούς», «Επαγγελματίας εραστής», «Σήμα επειγούσης δράσεως» «Ρώμα» (σικ) (1973), «Ο πρώτος δάσκαλος», «Μανία», «Ο Λένιν στα 1918» (1974), «Το τούνελ της ελευθερίας» σοβιετική, πολιτική, «Οι σύντροφοι», Φεστιβάλ εβδομάδας ταινιών μικρού μήκους (1975), «Το τέλος της Αγίας [σικ] Πετρούπολης», «Βέρντι, ο βασιλιάς της μελωδίας», «Επαφή» (1976), «Συνοικία το κοράκι» κλπ ταινίες στην εβδομάδα Μπο Βίντεμπεργκ, «Η

¹²⁷⁵ Καλτάκη 23

απεργία», «Το άλλο γράμμα», «Τα πανεπιστήμιά μου» (1977), «Κόκκινη έρημος», «Γεια σας παιδιά», «Πρόσωπο με πρόσωπο» (1978), «Πάτερ Σέργιος», «Στις ρεματιές με τα βατόμουρα» του Εμίλ Αρτιάνο, «Το λυσσασμένο πρόβατο», «Η πρώτη φορά» (1979), «Αλαμπρίστα ο παράνομος», «Ένας προφήτης, μα τι προφήτης», «Μια πολύ ηθική νύχτα», «Το κοπάδι», «Οι δεσποινίδες από το [σικ] Βίλκο» (1980), «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Κουαρτέτο», «Μαριονέτες», «Τέλος εποχής» (1981), «Το τραίνο των δολοφόνων», «Γαλάζιο νησί», «Φθινοπωρινή σονάτα» (1982), «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Αυτό που θέλουν οι γυναίκες και αγνοούν οι άνδρες», «Η γυναίκα καίγεται», «Να είσαι εκεί κύριε Τσανς» (1983), «Ακραία ερωτική περίπτωση» του Βαν Άκερεν, «Εκπαιδεύοντας τη Ρίτα» έγχρωμο Μάικλ Κάιην, «Άλιεν, ο επιβάτης του Διαστήματος» (1984), «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια» Χιούστον, «Υγρός ουρανός», «Έρωτας σε θάνατο», «Μίστερ μάμα», «Η κατάσταση των πραγμάτων» (1985), «Αουτσαίντερς», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα», «Ο επαγγελματίας», «Το ίνδαλμα της πόλης» (1986), «Σκάνερς, η νύχτα του μεγάλου τρόμου», «Μια Κυριακή στην εξοχή», «Ο κλέφτας του κλέψαντος», «Η αποστολή», «Μια καλοκαιριάτικη νύχτα με ελληνικό προφίλ» (1987), «Κουνγκ φου μάστερ», «Δυο τρελοί παραγωγοί», «Νινέτ και Μιραμπέλ», «Μια πορεία προς το θάνατο», «Η άσπρη» (1988), «Άγρια νύχτα», Έναρξιν εντός των ημερών, «Χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου», «Το ταγκό του έρωτα», «Τζακ νάιφ», «Πολύ όμορφη για σένα» (1989), «Ιστορίες της άνοιξης», «Μικρή ερωτική ιστορία», «Ξένια», «Έρωτας στη χουρμαδιά» του Τσιώλη (1990), «Λένινγκραντ καούμποις πάνε Αμερική», «Σίνγκαπουρ Σλινγκ», «Μπλε βελούδο», «Ταξίδι στην Αυστραλία», «Ένας άγγελος στο τραπέζι μου» (1991), «Η μέρα της μαρμότας», «Μια λάθος κίνηση», «Η διπλή ζωή της Βερόνικας» (1992), «Μοιραίο πάθος», «Ο ισορροπιστής», «Ελ Μαριάτσι», «Ιστορίες του χειμώνα» (1993), Έναρξη σε λίγες μέρες, «Σκοτάδι στο Ταλίν», «3 χρώματα: η μπλε ταινία» (1994), «Αθεράπευτα αστείο», «Ο ταχυδρόμος», «Τέλος εποχής», «Ο ένοικος του 5^{ου} ορόφου», «Τέσσερις γάμοι και μια κηδεία», «Ο οργανισμός της αγελάδας» (1995), «Η ζωή ενάμιση χιλιάρικο», «Μικρή Οδησός», «Οι αδελφοί Μακμάλεν», «Ετοιμη για όλα», «Ο Εγγλέζος που ανέβηκε ένα λόφο και κατέβηκε ένα βουνό», «Ο ιερέας» (1996), «Λος Άντζελες εμπιστευτικό», «Πυροβολημένο ψάρι» (1997), «Γκάτζο Ντίλο», «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι», «Amy» «Μεταξύ αντρών» (1998), «Η βαθιά άκρη του ωκεανού», «Έχετε μήνυμα στον υπολογιστή σας», «Ανοιχτοί λογαριασμοί», «Μαθήματα αμερικανικής ιστορίας», «Μάτια ερμητικά κλειστά» (1999), «Ονειρεμένη ζωή», «Pokemon 2 η δύναμη του ενός», «Φωνική συχνότητα», «Ο βουσσινόκηπος», «Καμίλ Κλοντέλ» (2000), «Απόδειξη ζωής», «Τεχνητή νοημοσύνη», «The score» (2001), «Σκοτεινός θάλαμος», «Η κατάρα του πράσινου σκορπιού», «Minority report» (2002), «Οι κόρες της ντροπής», «X-MEN», «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης», «Ο νεαρός Αδάμ», «Underworld» (2003), «Αλέξανδρος», «Βαθύ μπλε», «Ο τελευταίος σαμουράι» (2004), «Το ταξίδι του αυτοκράτορα», «Η θάλασσα μέσα μου» (2005), «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Samara», «Ο δρόμος για το Γκουαντάναμο», «Οι ζωές των άλλων» (τέλος χρονιάς) (2006), «Οι ζωές των άλλων» (αρχή χρονιάς, συνολικά μεγάλο διάστημα), Φεστιβάλ ταινιών επιστημονικής φαντασίας μικρού μήκους (διοργάνωση από την ΑΛΕΦ),¹²⁷⁶ Φεστιβάλ ντοκιμαντέρ για τον Ερνέστο Τσε Γκουεβέρα, «Το σκάφανδρο και η πεταλούδα», «Η επίσκεψη της μπάντας» (2007), «Το αεροπλανάκι που μου χάρισε ο μπαμπάς μου», «Αποξένωση», «Ένας ελεύθερος κόσμος», «Οι επίλεκτοι», «Καλά κρυμμένα μυστικά:

¹²⁷⁶ Αθηναϊκή Λέσχη Επιστημονικής Φαντασίας, η μία από τις δύο συλλογικότητες όπου είμαι μέλος σ' αυτή τη φάση της ζωής μου (2006 κ.ε.). Η άλλη είναι η Ένωση των Άθεων.

Αθανασία» (2008), «Έλα να δεις», «Το τελευταίο κύμα», «Το κορίτσι της λίμνης», «Jerrychow, ονειρα απατηλά», «Η σκόνη του χρόνου», «Πόε, οι τελευταίες μέρες του κορακιού» (2009), «Καπιταλισμός: Μια ιστορία αγάπης», «Η μάχη του Αλγερίου», «Σκότωσα τη μητέρα μου», Αφιέρωμα: ταινίες για τον Λένιν, «Αόρατος συγγραφέας» (2010), «Σιωπηλές ψυχές», «Οι συνέπειες του έρωτα», «Ψηλά τα χέρια», «Πίστη», «Να πεθαίνεις στα τριάντα» (2011), «Ο θεός αγαπάει το χαβιάρι», «Barbara», «Το μεγάλο ταξίδι της Ζαράφα» (μεταγλ.), «Το κυνήγι», «Σώμα με σώμα» (2012), «Το μερίδιο των αγγέλων», «Πίσω από τους λόφους», «Τα μυθικά πλάσματα του Νότου», «Ο έρωτας της βασίλισσας» και «Ξημέρωμα» (2013).

Ίλιον Τρωάς Χώρος πολυδιασκέδασης στο προπολεμικό τέρμα Κυψέλης (στις τότε εφημερίδες, δηλαδή στη σημερινή πλατεία) που δυο χρονιές τον εντόπισα να παίζει και ταινίες (το μεν 1925 σε χωριτή στήλη κινηματογράφων, με την ελάχιστη δυνατή αναφορά της μίας ταινίας, το δε 1932 με συστηματικές προβολές). Βρισκόταν συγκεκριμένα στη σημερινή γωνία Κασταλίας 23 και Κερκύρας, πολύ κοντά στην πλατεία. Φαίνεται ότι ταινίες έπαιξε στα ξεφτίσματά του, γιατί ήδη τότε πηγή της εποχής το χαρακτηρίζει «απομεινάρια κοσμικών ημερών, μα πάντοτε κέντρο δροσόλουστο και με υπέροχη θέα».¹²⁷⁷ Η διπλή ονομασία ταυτολογεί χαριτωμένα. Όταν άρχισα την έρευνα για τούτο το βιβλίο, βρήκα στις εφημερίδες το σινεμά αυτό. Είδα ότι το προσδιόριζαν (φυσικά) απλώς Κυψέλη, αλλά εμένα μου θύμιζε κάτι από το βιβλίο «Καταφύγιο ιδεών» του Χρήστου Γιανναρά.¹²⁷⁸ Ανέτρεξα λοιπόν στο βιβλίο. Θα δείτε από το απόσπασμα ότι είναι ένας αλλιώτικος Γιανναράς: σαφής, μη εμπαθής, γλυκός, ακόμα και ορθολογιστής.¹²⁷⁹ Ιδού λοιπόν:

«Ήταν ένα συγκρότημα κτιρίων και γηπέδων στην οδό Κασταλίας, λίγο πιο πάνω από την πλατεία Κυψέλης. Τότε η περιοχή δεν είχε ακόμα οικοδομηθεί, κι αμέσως μετά την πλατεία άρχιζαν οι πλαγιές των λόφων της Κυψέλης –τα Τουρκοβούνια– όπου υψώναμε τους χαρταετούς μας την Καθαρή Δευτέρα. Ήταν ακόμα εξοχή εκεί πάνω, έστω και με φαλακρό τοπίο. Δεν έμαθα ποτέ ποιος και πότε έχτισε το ‘Ίλιον Τρωάς’, πρέπει όμως στις μέρες της δόξας του να ήταν πολυτελέστατο εξοχικό κέντρο, με εστιατόριο, αίθουσες χορού, ίσως και καζίνο. Εμπαινες από μια πελώρια πόρτα, τέσσερα τουλάχιστον μέτρα ύψος, όλη χυτό σίδηρο με περίτεχνες διακοσμήσεις κάτι σαν εξώπορτα ανακτόρου στις Βερσαλίες ή στο Λούβρο. Στο επάνω μέρος σχηματιζόταν η επιγραφή: ‘Ίλιον Τρωάς’. Αμέσως μετά άρχιζε μια υπαίθρια μαρμαρίνη σκάλα, με καμιά εξηνταριά σκαλοπάτια, που οδηγούσε σ’ ένα απλόχωρο πλάτωμα, με θέα όλη την Αθήνα στα πόδια σου. Το αριστερό μέρος ήταν γήπεδο για βόλεϋ και μπάσκετ, στο βάθος ο σκελετός από οθόνη κινηματογράφου που είχε μετατραπεί σε μονόζυγα, και σκάμμα για αθλήματα στίβου. Κατά μήκος του γηπέδου ένα πρώτο χτίσμα, όλο μια μακρόστενη αίθουσα, με τραπέζι του πινγκ πονγκ και επιτραπέζια παιχνίδια. Δεξιά, άλλη τόση έκταση που κάποτε πρέπει να ήταν κήπος, μα που δεν απόμεναν παρά σκόρπιες αγριιπεριές, κομποί φανοστάτες και άφθονο αγριόχορτο. Μια δεκαριά σκαλοπάτια οδηγούσαν στο δεύτερο πλάτωμα: Πλακόστρωτη ευρύχωρη βεράντα κι ένα συγκρότημα χτισμάτων με περίεργες

¹²⁷⁷ Ακρόπολις Σεπτ 1932, σε Θεοδοσίου 71

¹²⁷⁸ Για το οποίο είχα γράψει το 1989 βιβλιοκριτική στο τοτινό περιοδικό «Επιχειρήματα»

¹²⁷⁹ Καλά, χιούμορ κάνω. Πάντως, ωραίο ήταν άλλωστε και όλο εκείνο το συγκεκριμένο βιβλίο, που καταπιανόταν με τη στράτευση και εν συνεχεία την αποστράτευσή του από τις παραεκκλησιαστικές οργανώσεις. Με είχε βοηθήσει μάλιστα να συλλάβω καλύτερα τις αναλογίες μεταξύ του ΚΚΕ αφενός και τη «Ζωής» /«Σωτήρα» αφετέρου. Οι δε τύποι που περιγράφονται εκεί με βοήθησαν να πλάσω τον κύριο Συμεών(α) Συντυχάκη, το «Στρατιώτη του Χριστού».

απολήξεις σε πεζούλια και σκαλιά. Δεξιά, η μεγάλη αίθουσα με σκηνή θεάτρου, και αριστερά, μια ακόμα σκάλα που οδηγούσε στο αγαπημένο μας ταρατσάκι».¹²⁸⁰

Όμως και πάλι δεν ήξερα πού ακριβώς στην Κασταλίας ήταν. Μέχρι που, χάρη σε φίλη, ήρθα σ' επαφή με την εξαιρετική παλιά Κυψελιώτισσα κ. Μαίρη Ηλιάδη. Η κ. Ηλιάδη ήταν λοιπόν μού έδωσε ακριβώς το στίγμα του χώρου, την γωνία Κασταλίας 23 και Κερκύρας, όπου σήμερα είναι χτισμένο ένα σχολείο.¹²⁸¹ Επικύρωσα την ακριβή διεύθυνση από το βιβλίο της κ. Αδάμ για την Κυψέλη. Το βιβλίο αυτό προσθέτει: «Η οθόνη του ήταν τοποθετημένη, λόγω του ανηφορικού εδάφους, αρκετά ψηλά. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι πιτσιρικάδες να μπορούν κλεφτά, από απόσταση, να παρακολουθούν το επάνω μισό μέρος της οθόνης και να απολαμβάνουν ... αερομαχίες».¹²⁸²

Να και δυο διαφημίσεις. Η πρώτη έρχεται από την προ – κινηματογραφική εποχή του:

Επί τη ευκαιρία της εθνικής εορτής των Βέλγων η διεύθυνσις έχει την τιμήν να αναγγείλη ότι η ορχήστρα θα έχη πρόγραμμα ειδικόν¹²⁸³

Η δεύτερη είναι κινηματογραφική. Αξίζουν πολλή μελέτη οι λεπτομέρειές της. Στην περιεργή λέξη «ΧΑΒΑΙΑΣ» υποθέστε μόνοι σας ότι α. το **Ι** έχει διαλυτικά, είναι δηλαδή **Ī**, άρα πρόκειται και β. δεν είναι ονομαστική (η χαβαιάς της χαβαϊάδος, όπως λέμε η «Ιλιάς», η «Αληπασαλιάς» ή η τετράς), αλλά γενική ενός μουσικού οργάνου που παλιότερα είχε πολλή διάδοση: η χαβάγια της χαβάγιας, γραμμένη επί το επισημότερον:¹²⁸⁴

ΙΛΙΟΝ ΤΡΩΑΣ
 Τέρμα Κυψέλης
 ΣΗΜΕΡΟΝ
ΑΓΓΕΛΟΙ ΚΟΛΑΣΕΩΣ
 και επί πλέον η περίφημη ορχήστρα
ΧΑΒΑΙΑΣ
 υπό του (σικ) κ. Δημητρίου
 Μουσική και τραγούδια
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ
 Συγκοινωνία δύο τραμ και αυτοκίνητα
 Μπαρ πλουσιώτατον διανυκτερεύον
 ΜΗΝΥΤΩΡ¹²⁸⁵

Ενδεικτικές ταινίες: «Η Ζαζά»¹²⁸⁶ (1925), «Κλεμμένες παράδεισος», «Η ανάστασις», «Ο κατήφορος», «Η στιγματισμένη», «Μου ανήκεις», «Όχι στο στόμα», «Ο ευκολώτερος δρόμος», «Κισμέτ», «Άγγελοι της κολάσεως», «Το κίτρινο διαβατήριον», «Μορόκο», «Η δίκη της Μαίρης Ντούγκαν», «Παρί Μπεγκέν», «Ο τραγουδιστής της ερήμου», «Πρίγκιψ και κοκότα» και «Ο διαβολάκος» (1932).

¹²⁸⁰ Γιανναράς 55

¹²⁸¹ Μαρία Ηλιάδη, συνέντευξη

¹²⁸² Αδάμ 108

¹²⁸³ Η Βραδυνή, 20.07.1924

¹²⁸⁴ Δες και Σαβοΐα, σ' αυτό εδώ το βιβλίο

¹²⁸⁵ Ακρόπολις, 31.07.1932.

¹²⁸⁶ Εμπρός 01.08.1925, σε χωριστή στήλη κινηματογράφων

Ιλίσια / **Ιλίσσια** / **Ηλύσια** (τα τελευταία δύο σε κάποιες εφημερίδες, κατά τα υπερδιορθωτικά γούστα διαφόρων συντακτών ή διευθυντών. Σχετική συζήτηση αναπτύχθηκε από τις φιλόξενες στήλες του «Κινηματογραφικού Αστέρη»¹²⁸⁷). Χειμωνιάτικο κατά βάση σινεμά στις παρυφές της ομώνυμης περιοχής, το οποίο έπαιζε και καλοκαίρια, δεν ξέρω όμως αν αυτό γινόταν με άνοιγμα στα πλάγια ή με κλιματισμό. Χτίστηκε στο ισόγειο της πολυκατοικίας Ησαΐα, ενοικιάστηκε από τον Α. Κυριακόπουλο¹²⁸⁸ και ξεκίνησε τον Οκτώβρη του 1957. Λειτουργήσε ως σινεμά Α΄ προβολής μέχρι το 1986, κι αργότερα έγινε θέατρο (Γαληνέα, Βολανάκης, Ντενίση κλπ) μέχρι σήμερα (2013). Βρίσκεται Παπαδιαμαντοπούλου 4, τηλέφωνα 716317, 7216317, 7220180, σχεδόν στην εκβολή του δρόμου στη Βασιλίσσης Σοφίας. Οι εφημερίδες το δίνανε «Περιοχή Χίλτον». Είχε οθόνη σινεμασκόπ 10 επί 20 και θέσεις που συνεχώς μειώνονταν, προφανώς λόγω ανακαινίσεων, εφαρμογής μέτρων ασφαλείας κλπ. Συγκεκριμένα είχε αρχικά 800,¹²⁸⁹ μετά 750¹²⁹⁰ και αργότερα 700¹²⁹¹ θέσεις. Στο ξεκίνημα, το στρατσόχαρτο που είχε κρεμάσει στη θέση όπου κανονικά έμπαινε ο τίτλος της ταινίας έγραφε τα εξής:

¹²⁸⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ, τεύχη Αυγούστου 1958. Το θέμα είναι, προφανώς, γενικότερο. Πρώτα πρώτα, υπήρχε ποτάμι της περιοχής. Ήταν το ρέμα του Χουσεϊν Μπέη (Παππάς Ζωγράφου – Ιλίσσια – Γουδί 89, Καιροφύλας Τοπωνύμια 289 κλπ), μετονομασθέν μετά την απελευθέρωση στο αρχαίο του όνομα Ιλισσός. Καλώς ή κακώς, μ' αυτό το όνομα μεγάλωσαν πέντε γενιές Αθηναίων. Την εποχή που ιδρύθηκε το σινεμά, ο Ιλισσός ήταν ανοιχτός (σήμερα ρέει σε μεγάλα κούγκια κάτω από τη λεωφόρο Μιχαλακοπούλου). Ορισμένοι ωστόσο καταγράφανε την περιοχή ως «Ηλύσια», πιθανώς γιατί έτσι το συνδέανε καλύτερα με τα Ηλύσια Πεδία της αρχαίας μυθολογίας, όπου «οι ένδοξοι ήρωες άνευ θανάτου μετατίθενται». (Πάπες Α, 1501) «**ILISSIA**» επιγραφόταν η εξοχική βίλα της Δούκισσας της Πλακεντίας (σημερινό Βυζαντινό Μουσείο), έργο του Κλεάνθη, ολοκληρωμένο και κατοικούμενο από την κυρά του ήδη το 1848. (Μπαδήμα – Φουντουλάκη, 150 κ.ε.) Με την ίδια ονομασία βάφτισε και το νοικιασμένο εξοχικό του σπίτι, ευρισκόμενο στην ίδια περιοχή (ιδιοκτησία –ποιανού άλλου;– της Μονής Πετράκη) ένας Τούρκος διπλωμάτης, μαγεμένος από τον εξοχικό χαρακτήρα της περιοχής, κάπου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. (Το κτίσμα αργότερα ξέπεσε, κατέληξε μπιραρία και τελικά κατεδαφίστηκε (Καιροφύλας, Τοπωνύμια 83). Δυστυχώς δεν ξέρω ούτε που ακριβώς ήταν το σπίτι, ούτε σε ποια επιλογή προχώρησε ο ρέκτης εκείνος Τούρκος για την επιγραφή του, «Ιλίσσια» ή «Ηλύσια». Αν πάντως ήταν για την ψυχική του ανάταση, πιθανότερο λογαριάζω το ήτα.). Τα κτίσματα αυτά θα πρέπει να ήταν τοπόσημα για δεκαετίες, σ' έναν τόπο αγροτικό και αραιοκατοικημένο τότε, και από αυτά προφανώς πήρε τ' όνομά της η περιοχή (διαδικασία συνηθέστατη. Ξέρω διάφορα προηγούμενα τοπωνύμιά της, αλλά θα πάει πολύ μακριά η βαλίτσα και θ μου βάλει χέρι η εκδότριά μου). Καθώς όμως αμφοτέρω βρισκόνταν δίπλα στις όχθες του Ιλισ(σ)ού δεν υπήρχε περίπτωση να μην επικρατήσει το γιώτα. «Ιλίσια», ακόμα περισσότερο μάλιστα απ' ό,τι ο Ιλισός: η τοπωνυμική γραφή θυμίζει τον χαμένο ποταμό (η γνωστή διαδικασία ψυχολογικής αναπλήρωσης). Τη σύγχυση τροφοδοτεί η ονομασία της ποδοσφαιρικής ομάδας της περιοχής, που λέγεται «Ηλυσιακός» με ήτα, αλλά το γήπεδό της ήταν στο χώρο του σινεμά «Ιλισσός»! (Δες το επόμενο λήμμα). Τώρα, όσον αφορά το χαμένο δεύτερο σίγμα, προφανώς λειτουργήσε ο γνωστός μηχανισμός απλοποίησης (παράβαλε: Κηφισός, Κηφισιά κλπ). Παρόλο που το θέμα εμφανίζεται μύλος, φρονώ ότι στην πράξη έχει λήξει. Η χρήση και η διάδοση δημιουργούν δίκαιο. Η γειτονιά γραφόταν ήδη πολλά χρόνια «Ιλίσια», ώσπου κάποιος έβγαλε έτσι και το σινεμά του, που έχει την ίδια ταμπέλα (και ως θέατρο) επί μισόν αιώνα. Τέλος. Αν αρχίζαμε ν' αλλάζουμε τα επικρατήσαντα τοπωνύμια κατά τον τρόπο που ο καθένας θεωρεί «σωστό», δε βγαίνει άκρη. Υ.Γ. Καγχάζω με όσους τα τελευταία χρόνια υπερδιορθώνουν το Γουδί σε «Γουδή» (όντως υπήρξε οικιστής Γουδής κάποτε- και έγινε;) χωρίς όμως να κάνουν το ίδιο για το Γαλάτσι ή το Κουκάκι (δες και λήμμα Κουκάκι), ούτε να επαναφέρουν τη Γαργαρέτα στο παλιό της αρσενικό γένος κλπ κλπ. Καγχάζω περισσότερο με όσους υπερδιορθώνουν την πλατεία Βάθης σε ... Βάθη. Δεν ξέρουν ότι σε τόσα μέρη της Ελλάδας υπάρχουν θηλυκά τοπωνύμια Βάθεια (η) και Βάθη (η); Δεν έχουνε διαβάσει καν το Ροΐδη;

¹²⁸⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 12 (788) 15.08.1956

¹²⁸⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 13 (808), 15.09.1957 και 15 (810), 15.10.1957

¹²⁹⁰ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹²⁹¹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Κάτι καινούργιο!

Έναρξις ΣΑΒΒΑΤΟΝ 5 Οκτωβρίου

ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ - ΚΟΜΨΟ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟ – ΑΝΤΑΞΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΑΘΗΝΑ

Ι Λ Ι Σ Ι ΑΙΔΕΩΔΗΣ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ! ΘΑΥΜΑ ΑΝΕΣΣΕΩΝ!¹²⁹²

Η διαφήμισή του έγραφε: «Η Αθήνα που αναγεννάται»¹²⁹³ -υπόμνηση ότι η τρομερή κατοχική – εμφύλια δεκαετία του '40 δεν ήταν και πολύ μακριά. Αρχιτέκτονες: Λιάπης και Σκουρέλος, διακοσμητής Μάριος Αγγελόπουλος 750 θέσεις. «Τα καθίσματα, αναπαυτικώτατα, έχουν πολυτελή επένδυση από μπεζ στόφα, που αποτελεί έναν επιτυχή συνδυασμό με τα κοκκινωπά αντηχητικά τοιχώματα από σελοτέξ. Οι ιδιότυπες διάτρητες απλίκες και ο κρυφός φωτισμος σε ροζ απόχρωσι, δίδουν στην αίθουσα ξεχωριστή μεγαλοπρέπεια».¹²⁹⁴ Αργότερα, επιχειρηματίες οι Συκώκης – Γιαμαλίδης¹²⁹⁵ και λίγα χρόνια μετά ο Γεώργιος Παπαδόπουλος¹²⁹⁶ (να λείπουν οι συνειρμοί, παρακαλώ!), ενώ το 1979 αναφέρονται οι αφοί Ζουμπούλογλου.¹²⁹⁷

Εδώ είχα δει το «Κονβόι» του Πέκινπα, μελετήσει δεύτερη φορά το «Η παράσταση αρχίζει» του Φόσε και δει/ακούσει την παράσταση «Μουσικό κουτί» με την άρτια φωνή της Τάνιας Τσανακλίδου.

Ορισμένα φιλμ: «Ουίσκι βότκα και σιδερένια φούστα» (το πρώτο πρώτο φιλμ 4.10.) «Η νεαρά αυτοκράτειρα», «Η θεία απ' το Σικάγο» (1957), «Ανώνυμα κορίτσια», «Το τελευταίο ψέμμα» ελλην. Λαμπέτη, «Η μικρή βασίλισσα», «Οι Βίκινγκς», «Γραμμένο με αίμα», «Λευκές νύχτες», «Αριάν» (1958), «Το στόμα του αλόγου» Άλεκ Γκίνες, «Τα ναύαγια της ζωής» ελληνικό, «Φαντομάς των δύο ηπείρων», «Χαμός στο Σαβού» μουσικό Κατερίνα βαλλέντε, «Ρίο Μπράβο», «Ο Αλή πασάς και η κυρα Φροσύνη» (1959), «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «Χορός στο Σαβού» μουσικό Κατερίνα Βαλλέντε, «Αρσέν Λουπέν» Όττο Χάσιε, «Ο Ηρακλής και η βασίλισσα της Λυδίας» (1960), «Η κατάσκοπος της Σκότλαντ Γουαρντ», «Ο θάνατος θα ξανάρθη», «Ζήσε γυμνή στον κόσμο» Τζίνα Λολομπριγκίτα, «Ο άρχων της ζούγκλας» Σαμπού, «Ο άρχων της ζούγκλας», «Τα τριαντάφυλλα του Μάη» (1961), «Τα νεκρά μάτια του Λονδίνου», «Ο Ντ' Αρτανιάν και η εκδίκηση των τριών Σωματοφυλάκων», «Το αίνιγμα με τις τρεις αλήθειες», «Γεύση από μέλι», «Ο τάφος του Ινδού», «Βίαιοι πόθοι» (1962), «Γεύσι από μέλι» τολμ. ερωτ. Ρίτα Γάσιγκαμ, Ρόμπερτ Στήβενς, «Οι 5 ύποπτοι», «Ο φανταστικός», «Η στέππα» (του Τσέχωφ), «Κόκκινα φανάρια» (1963), «Ιστορίες του κρεββατιού», «Ο δεύτερος άνθρωπος», «Τα παλιόπαιδα», «Διακοπές στην Αθήνα», «Πόθοι του καλοκαιριού» κοινων. Χένρυ Φόντα (1964), «Ένας υπέροχος κερατάς», «Το πλοίο των τρελλών» Όσκαρ Βέρνερ, «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Μια τρελλή τρελλή οικογένεια», «Ο μυστικός πόλεμος των κατσκόπων», «Υψηλή κοινωνία» (1965), «Ημουν ευτυχισμένη εδώ», «Ειδικός πράκτωρ Κ Ζ – 2 επιχείρησις στριπ τηζ», «Πώς να πετύχετε στον δεύτερο γάμο σας με την πρώτη σας γυναίκα» κομεντί Σινάτρα (1966), «Πάντα μια γυναίκα», «Διπλός άνθρωπος», «Και

¹²⁹² Από την ωραία φωτογραφία που δημοσιεύει ο Πατέρας 143

¹²⁹³ Εφημερίδες του Οκτώβρη 1957

¹²⁹⁴ Φερμάν. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

¹²⁹⁵ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹²⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 12 (907), 15.08.1962

¹²⁹⁷ Χρυσός Οδηγός 1979

οι 12 ήσαν καθάρματα», «Οι βασίλισσες», «Μιχαήλ Στρογκώφ» περιπ. και «Ο ιππότης κι η τσιγγάνα» (1967), «Το πιο παλιό επάγγελμα του κόσμου», «Ωραίος τρόπος να πεθάνης», «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Η νύχτα της επόμενης μέρας», «Όχι δάκρυα γαι την Τζού» (1968), «Η τρελή του Σαγιώ», «Σεραφίνο», «Κάτω απ' το ουράνιο τόξο», «Το χρυσάφι του Μακένα», «Η μεγάλη νύχτα του Ρίνγκο» (1969), «Ο αστράγαλος», «Οι καταραμένοι», «Ιδιαίτερες σχέσεις», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (1970), «Ερωτικές υπερωρίες», «Η ωραία της ημέρας», «Το πάρτυ», «Μαφία», «Λε Μαν», «Χριστουγεννιάτικη μπαλάντα» (1971), «Συμμορία μίνι φούστα», «Η δολοφονία του Τρότσκι», «Εν ονόματι του λαού», «Ο βασιλιάς της ζούγκλας», «Καμπαρέ» (1972), «Το κορίτσι του Λόνε», Νέον έργον, «Καμμένοι αχυρώνες», «Καμπαρέ» (1973), «Δι' ασήμαντον αφορμήν», «Συλλάβετε τον Κάρτερ», «Το πιο σημαντικό γεγονός μετά την κατάκτηση της Σελήνης», «Γκουντ μπάι, μίστερ Τσιπς» (1974), «Μια φορά στο Χόλυγουντ», «Το αγγελικό πρόσωπο της υψηλής κοινωνίας», «Τσε ο μεγάλος επαναστάτης», «Μπαντολέρο» (1975), «Ο κατακτητής του ωκεανού», «Βεντέτα και παλιά δαντέλλα», «Πιο πέρα απ' τον φόβο», «Όποιος γελάση τελευταίος» (1976), «Αμαρτωλές ημέρες ενός ξένου», «Μαίρη Πόππινς», «Μίστερ Κλάιν», «Τα πλοκάμια του τρόμου», «Ο βυθός», «Τρεις γυναίκες» (1977), «Χάρυ Κράουν ενενήντα εννιά τοις εκατό νεκρός», «Έντα Γκάμπλερ», «Μια γυναίκα ελεύθερη», «Αγριες μέλισσες» (1978), «Ο κληρονόμος», «Παντρολογήματα», «Μείνε όπως είσαι», «Νοσφεράτου ο δράκουλας της νύχτας» γκραν γκινιόλ Κλάους Κίνσκυ, «Τα μάτια της Λώρα Μαρς», «Η επιστροφή από το μαγεμένο βουνό», «Το σύνδρομο της Κίνας» Τζ. Φόντα (1979), «Η αυτοκρατορία αντεπιτίθεται», «Η παράσταση αρχίζει», «Το πάρτι των λαθρεμπόρων», «Κουιντέτο» (1980), «Τώρα ...δε μας σταματάει τίποτα», «Κουιντέτο», «9 με 5», «Απιστία με αξιοπρέπεια», «Πατέρας και γιος» (1981), «Οι ξεγραμμένοι» Ντ. Χόππερ, «Έρασιτέχνης εραστής», «Μάγισσες και σκουπόξυλα» Ντίσνεϋ, «Το κοπάδι», «Μπλόου άουτ» Τζων Τραβόλτα, «Γείτονες της συμφοράς» (1982), «Ο παλαβός κόσμος του Σνούπυ», «Γκρήτινγκς», «Η Κίνα» του Αντονιόνι, «Ο τοίχος» (1983), «Λούφα και παραλλαγή», «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι», «Όλα πάνε καλά», «Μπλόου απ» του Αντονιόνι έγχρωμο (1984), «Το κεντρί», «Οικογένεια Μαθουσάλα» (1985), «Ο μπάτσος», «Σχέσεις στοργής», «Πέρα από την Αφρική» και «Το χρήμα φέρνει τρέλα» (1986).

Ιλισ(σ)ός Καλοκαιρινό σινεμά στην αριστερή όχθη του Ιλισσού, που λειτούργησε από το 1959 μέχρι το 1973. Ακριβώς επειδή η περιοχή ήταν υπό διαμόρφωση, το σινεμά περνούσε κατά καιρούς στις εφημερίδες με διαφορετικά τοπωνυμικά στοιχεία: Αλκμάνος / Κουπόνια/ Ιλίσια /Ηλύσια (δες προηγούμενο λήμμα για τη σχετική φιλολογία μεταξύ Ι και Η). Ποταμιάνου 7, δίνει για το σινεμά πηγή της εποχής.¹²⁹⁸ Μιλάει η Μαίρη Μαλανδράκη: «Το σινεμά κάλυπτε το τετράγωνο που περικλείεται απο τις οδούς Αλκμάνος, Ποταμιάνου, Αντιμάχου και Ιλισσού (η τελευταία αυτή, η οποία πέρναγε κολλητά στην όχθη του ποταμού, σήμερα στο σημείο αυτό έχει καταργηθεί, επειδή ενσωματώθηκε στη λεωφόρο Μιχαλακοπούλου, που σκέπασε την κοίτη του ποταμού). Ενώ προχωρούσαν τα έργα στο ποτάμι, το συγκεκριμένο οικοπέδο επιχωματώθηκε, αφού ήταν δίπλα στο ποτάμι και άρα πολύ χαμηλό, και εκεί δημιουργήθηκε το γήπεδο του Ηλυσιακού. Όταν τελείωσε η λεωφόρος Μιχαλακοπούλου, το γήπεδο ήταν αρκετά υπερυψωμένο σε σχέση με το δρόμο, σα σε ισοπεδωμένο λοφάκο. Πάνω στο γήπεδο δημιουργήθηκε αργότερα το σινεμά. Η οθόνη ήταν με πλάτη προς του Ζωγράφου, η μηχανή ήταν προς την κατηφόρα, προς

¹²⁹⁸ Τα Θεάματα, 31.01.1960

το Χίλτον, οι θεατές είχαν το δρόμο αριστερά τους. Δεν είχε εξώστη. Η κεντρική είσοδος ήταν μάλλον στην Αλκμάνος. Το σινεμά είχε αναρριχητικά φυτά, κυρίως πολύ αγιόκλημα κλπ. Όταν έκλεισε, έμεινε κάποια χρόνια παρατημένο κι ύστερα ο επιχειρηματίας Μουσαμάς έχτισε το σημερινό ξενοδοχείο Holiday Inn. Είχε νερό πολύ εκεί, το αντλούσανε για καιρό προτού μπορέσουνε να ρίξουνε τα θεμέλια.»¹²⁹⁹ Η Χριστίνα Μαλανδράκη συμπληρώνει: «Ονομάστηκε 'Ιλισσός' ενώ σκεπαζόταν ο ποταμός, εις ανάμνησίν του. Ωραιότατο, με πολύ πράσινο και χαλίκι. Η είσοδος ήταν μάλλον Μιχαλακοπούλου και Αλκμάνος, σε φάλτσο. Εκεί είχα δει τη 'Μελωδία της ευτυχίας'. Η κατεδάφισή του 'Ιλισσού' ήταν η πρώτη μεγάλη απώλεια.»¹³⁰⁰

Ο Θεόδωρος, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που ζει πολλά χρόνια αρχές Παπαδιαμαντοπούλου, θυμάται τον Ιλισσό ποταμό, τη σημερινή Μιχαλακοπούλου, καθώς και τις παράγκες στις όχθες. Θεωρεί δε ότι «ο Ιλισσός ήταν δροσερός κινηματογράφος».¹³⁰¹

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Το κυνήγι της μαύρης σκιάς», «Όσο θα είσαι κοντά μου» δράμα Μαρία Σελ, «Διακοπές στο Παρίσι», «Κοντά στην ευτυχία», «Ο Μιμικός και η Μαίρη», «Η Παριζιάνα» (1959), «Σκλάβο του Νέρωνος», «Η Ευρώπη τη νύχτα», «Ο δραπέτης του Βερολίνου», «Ο θεός μου», «Το μωρό μου» αισθημ. κωμ., «Γυμνή Μάγια» έγχρ. Άβα Γκάρντνερ, «Λίλυ» (1960), «Θέλετε να χορέψετε μαζί μου», «Δεσμώτες της ηδονής», «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι», «Φιλί, τραγούδι, χορός», «Η Τζένη τάκανε θάλασσα», Νέον έργον, «Τιτάνες του Βορρά» (1961), «Κλέφτης εγώ, κλέφτρα κι αυτή», «Η γέφυρα του Τόκο Ρη», «Η εκδίκηση είναι δική μου», «Λάσπη στα αστέρια» (μουσικό), «Τρίγωνο των εκτός νόμου», «Διαβολογυναίκα» (1962), «Τάρας Μπούλμπα», «Δραπέται του Ζαχραΐν», «Ένας άγγελος στη γη», «Κάτια», «Καλοκαίρι στη Φλώρινα», «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι», «Πολυάννα» (1963), «Ο παράς κι ο φουκαράς», «Τζέρυ Λιούις δάσκαλος για κλάματα», «Η μαύρη σπείρα επιτίθεται», «Η τροπέζα», «Ο κλέψας του κλέψαντος», «55 μέρες στο Πεκίνο» (1964), «Μυστική απόβασις», «Εβδόμη αυγή», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Αυτοί που νίκησαν τη μοίρα» Γκ. Φορντ, «Γυναίκα από άχυρο» Σ. Κόννερυ (1965), «Οι κολασμένοι του Τρίτου Ράιχ», «Διαμέρισμα δολοφόνων», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Η γκαρσονιέρα», «Εναντίον των Απάτσι» (1966), «Γυμνή γκέισσα», «Κάψτε το Παρίσι», «Πριν απ' τη δύση», «Πώς να κλέψετε 1.000.000 δολλάρια», «Μαίρη Πόππινς», «Τέσσερα λιοντάρια της ερήμου» (1967), «Τα 4 δολλάρια της εκδικήσεως» γουέστ., «Η γυμνή γκέισσα», «Μεταξύ αγάπης και πολέμου», «Τόνυ Ρομ», «Ο αφηρημένος κ. καθηγητής» (1968), «Ο μεγάλος εκδικητής του νότου», «Γυναίκα από άχυρο», «Τζοάννα», «Η κόρη μου, εγώ και το χαπάκι», «Εγώ σκότωσα τον Ρασπούτιν», «Ταξιαρχία διαβόλων», «Το Σαββατοκύριακο της μεγάλης σφαγής» (1969), «Ο χορός των βρυκολάκων», «Ο εγκέφαλος», «Οι ασυγκράτητοι», «Η πισίνα», «Πόκα για δύο», «Βιασμός στον ήλιο» (1970), «Η στρατηγική της αράχνης», «Έλα να πάρεις τον καφέ σε μας», «Αναστολή 7 ημερών», «Εντολή δολοφονίας», «Χο», «Ο κομοφορμίστας» (1971), «Γεύσι από ηδονή», «Αγάπη για τον έρωτα», «Άνθρωποι εναντίον ανθρώπων», «Άσσος της ληστείας» (1972), «Αχόρταγοι έρωτες ενός στρατηγού» Πήτερ Σέλλερς, «Γυμνή δολοφονημένη στο πάρκο», «Ιστορία ενός εγκλήματος», «Σφαγή στο ακρογύαλι του έρωτα» και «Ο μεγάλος ξανθός» (1973).

¹²⁹⁹ Μαίρη Μαλανδράκη, συνέντευξη

¹³⁰⁰ Χριστίνα Μαλανδράκη, συνέντευξη

¹³⁰¹ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

Ιντεάλ / **Σαλόν Ιντεάλ** / **Salon Ideal** / **Ideal** Ιστορικός κινηματογράφος των τεσσάρων εποχών (χειμερινός με κλιματισμό) στο Κέντρο της Αθήνας,¹³⁰² που ξεκίνησε το 1919 ως «Salon Ideal/Σαλόν Ιντεάλ», έγινε πρόσκαιρα «Εθνικόν» (Β, δεξιά λέξη), μετά «Σαλόν Ιντεάλ (Εθνικόν)» και τελικά, εδώ και δεκαετίες, ως «Ιντεάλ» σκέτο. Είναι ο δεύτερος παλαιότερος στην πόλη από όσους λειτουργούν μέχρι σήμερα, με ποικίλα σκαμπανεβάσματα και τις απαραίτητες θεατρικές φάσεις (εξού και τα κενά στις ταινίες παρακάτω, μέχρι και το '60). Η λέξη σημαίνει «αιδεώδες» στα γαλλικά. «Έναντι οδού Σανταρόζα»,¹³⁰³ έλεγε η Μ.Ε.Ε. Πανεπιστημίου 46 /34 /36 (ανάλογα με την αρίθμηση της εποχής, σήμερα 46), σε πιάτσα που κατά καιρούς περιλάμβανε: δίπλα του μεν το «Ρεξ», το «Σινεάκ» και την «Τιτάνια», απέναντί του δε το «Πάνθεον» και το «Μόντιαλ» (δες τις λέξεις). Τώρα τούτο δω απόμεινε μόνο του. Εδώ έδρευε και η εισαγωγική ταινιών «Ηστερν Φιλμ» του Ε. Κραίμερ (δες και «Σιναμπάρ») το 1927-28.¹³⁰⁴ «Ιντεάλ - ARAMIS» το 1997, «Ericsson» το 2000 κλπ. Δηλώνει «100 μέτρα από το σταθμό του μετρό». Τηλέφωνα 614596, 32396, 3626720, 3614596, 3826720, 210 3826720. 2000 θέσεις το 1927, 1.400 το 1934,¹³⁰⁵ 1.100 δεκαετία του '60,¹³⁰⁶ γύρω στις 750 σήμερα, συμπεριλαμβανομένου του εξώστη. Αρχιτέκτονας του σινεμά ο Αχ. Γεωργιάδης. Στην Α' προβολή πάντοτε, ακόμα και στις πιο λαϊκές και πορνό φάσεις του. Τεράστιο μέσα, αλλά «με τη στενή είσοδο και το λαϊκό κοινό, χάριν του οποίου το πρόγραμμα είχε δύο έργα, το ένα καουμπόικο απαραίτητως...», σημειώνει ο Κουμανταρέας.¹³⁰⁷ Εμφανίζεται στις ταινίες «Δουλειές με φούντες», «Ο καταφερτζής», «Διακοπές στην Κωλοπενιτίτσα», «Κορίτσια από την Αμερική», «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» και «Πρόσωπο με πρόσωπο».¹³⁰⁸

Επιχειρηματίες κατά σειρά οι εξής (τουλάχιστον): αρχικός ο Ιωσήφ Μαργουλής, από το 1923 η Eastern Films του Τάσου Λαζάνη και σία,¹³⁰⁹ (δες και «Γρανάδα»), μετά ο Ε. Κραίμερ,¹³¹⁰ την επόμενη χρονιά (1929) ο Νίκος Φωκάς,¹³¹¹ αργότερα ο Γιώργος Κοσμίδης, το 1947 οι Γιώργος Μιχαλόπουλος και Παύλος Μιχαλόπουλος,¹³¹² εν συνεχεία η κ. Μιχαλοπούλου,¹³¹³ ύστερα ο Δημήτρης Σπέντζος και σήμερα οι «διάδοχοι Δ. Σπέντζου».¹³¹⁴ Υπήρξε ο δεύτερος ομιλών κινηματογράφος στην Αθήνα,

¹³⁰² Το «Ιντεάλ» κείται σ' ένα από τα σημαντικότερα τετράγωνα του Κέντρου. Πίσω του, προς τη Φειδίου (οι ακάλυπτοι είναι σε επαφή) βρίσκεται το κάποτε ακμάζον και σήμερα εγκαταλειμμένο «Ελληνικόν Ωδείο», πρώην κατοικία του Πρόκες φον Όστεν, Αυστριακού πρεσβευτή στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα. Δίπλα στο τελευταίο, είναι το νεοκλασικό του Σικιαρίδειου Ιδρύματος (θυμίζω ότι το διαμπερώς προς αυτό «Ρεξ» χτίστηκε από την οικογένεια Σικιαρίδη). Επί της Πανεπιστημίου και εν σειρά προς το Σύνταγμα, βρίσκεται συγκρότημα από τέσσερα νεοκλασικά σπίτια, αρχικής ιδιοκτησίας Χάινριχ Σλήμαν. Στη γωνία με τη Χαριλάου Τρικούπη (τότε Πινακοτών) υψώνεται το νεοκλασικό κτίριο του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Περισσότερα για όλα αυτά τα κτίρια σε Ορφανουδάκης, Osten. Στην άλλη γωνία, Πανεπιστημίου και Εμ. Μπενάκη (πρώην Προαστίου) είναι το ωραιότατο παλιό κτίριο του «Παλλάδιου» (τόρα Αμερικάνικη Τράπεζα Αλβανίας).

¹³⁰³ ΜΕΕ, τ. Β' 266

¹³⁰⁴ Ιγγλέσης 1927-28, 847

¹³⁰⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 27.02.1927, σε Πατέρας 69

¹³⁰⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹³⁰⁷ Κουμανταρέας, Δυο φορές, 179

¹³⁰⁸ Επισημάνσεις του Τάκη Μπαστέα

¹³⁰⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 27.02.1927, σε Πατέρας 69

¹³¹⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 17/05.08.1928

¹³¹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 32(217) 17.11.1929.

¹³¹² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

¹³¹³ Κινηματογραφικός Αστήρ διάφορα τεύχη του 1956, που παρακολουθούν τη δικαστική διαμάχη της με το Σπέντζο

¹³¹⁴ Σημερινά εισιτήρια του σινεμά

με μηχανήματα ήχου RCA.¹³¹⁵ Ο Αλέκος Φύσσας λέει: «νομίζω ότι το Ιντεάλ πρωτόβαλε στερεοφωνικό ήχο. Θυμάμαι την εντύπωσή μου σαν τώρα, να σου 'ρχεται ο ήχος από παντού».¹³¹⁶

Τη δεκαετία του '20 είναι κυριλέ (το «ομιλών» του 1920 σήμαινε φυσικά τα πρωτόγονα συστήματα της εποχής). Το 1921, στην ταινία 'Τα βάσανα μιας μιντινέτας', προκλήθηκε κατά κάποιο τρόπο προσβολή της δημοσίας αιδούς. Ιδού δημοσίευμα της εποχής: «Η ΠΡΩΤΗ ΣΟΥΑΡΕ ΝΟΥΑΡ ΣΤΟ 'ΙΝΤΕΑΛ'... Ξεδιάντροπο και κακού γούστου... Η προβολή της αισχρής ταινίας ήρchiσε... χωρίς καμμίαν συστολήν και ντροπήν ή επιφύλαξιν. Όλα στη φόρα!... Ξεφωνητά, μουγκρίσματα, βρηχυθμοί... χαλασμός κόσμου. Ωσπου η αστυνομία ηναγκάσθη να σταματήσει την προβολήν. Εισιτήριο 1.10 δραχμών».¹³¹⁷ Προκαλεί απορία πως αποδίδονταν οι ήχοι, σε εποχή μη ηχητικού σινεμά: με καρτέλες γραμμάτων ανάμεσα στα καρέ του φιλμ αλλά κόμικ, με τα όργανα της ορχήστρας, με δίσκο γραμμοφώνου που παιζόταν παράλληλα; Ή μήπως ήταν κυρίως στη φαντασία των σκανδαλιζομένων;

Ιδού απάνθισμα διαφημίσεων της εποχής:

Αύριον εις το **Σαλόν Ιντεάλ**
ΔΑΥΙΔ ΚΑΙ ΔΑΛΙΔΑ ΚΑΙ ΣΑΜΨΩΝ.
Δύο ταυτοχρόνως δράματα με τον
νέον και τον αρχαίο κόσμον¹³¹⁸

ΣΑΛΟΝ ΙΝΤΕΑΛ

Σήμερον το έργον που θα μείνη αλησμόνητον.
Η ωραιότερα δραματική υπόθεσις
εκτυλισσομένη εις τον ωραιότερον σκηνικόν
διάκοσμον

Η ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΗ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΑΓΙΑ

Πλούτος, χλιδή, χαρέμια που ρίπτουν εις
έκστασιν, ραδιουργία, φακίραι, μαγγανείαι.
Ορχήστρα Βιεννέζων καθηγητών¹³¹⁹

ΣΑΛΟΝ ΙΝΤΕΑΛ

Από εκπλήξεως εις έκπληξιν.
Γκλόρια Σβάνσον καθώς και
ο Φερούτσιο εις νέα
πρωτοφανή νούμερα¹³²⁰

Το 1929 γίνεται αληθινά ομιλών κινηματογράφος:

ΔΗΛΩΣΙΣ

Η διεύθυνσις του
ΣΑΛΟΝ ΙΝΤΕΑΛ,

¹³¹⁵ Ορφανουδάκης 53

¹³¹⁶ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

¹³¹⁷ Το αναδημοσιεύει 40 χρόνια μετά ο Παπαδήμας. Άγνωστη η ορίτζιναλ πηγή

¹³¹⁸ Έθνος, 23.12.1924

¹³¹⁹ Εστία, 22.11.1927

¹³²⁰ Εστία 3.03.1928

αποπερατώσασα τας
εγκαταστάσεις του
ΟΜΙΛΟΥΝΤΟΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
...ευρίσκεται εις την
ανάγκην να καθορίση
τας κάτωθι τιμάς,
λόγω των υπερβολικών
δαπανών εις τας
οποίας προέβη...

Παραστάσεις 2-4
Πλατεία Δρχ. 26
Εξώστης Δρχ. 15.50

Παραστάσεις 4-6
Θεωρεία Δρχ. 40
Πλατεία Δρχ. 30
Εξώστης Δρχ. 20

Παραστάσεις 6-8
Θεωρεία Δρχ. 60
Πλατεία Δρχ. 40
Εξώστης Δρχ. 15

Παραστάσεις 8-12
Θεωρεία Δρχ. 75
Πλατεία Δρχ. 50
Εξώστης Δρχ. 30.

...Εις την λήξιν εκάστης
παραστάσεως, το
κοινόν θα είναι
υποχρεωμένον να
εκκενώνη την
αίθουσαν...¹³²¹

ΠΟΣΟΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΝ ΕΙΝΕ

να βλέπωμεν ότι το προτιμούν το **ΣΑΛΟΝ**
INTEAL. Το ευγενές Αθηναϊκόν κοινόν
ΦΕΥΓΕΙ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΕΝΟΝ από το
πρόγραμμα του ομιλούντος και ηχητικού

¹³²¹ Ακρόπολις, 10.11.1929

κινηματογράφου μας. **Η ΟΑΣΙΣ ΕΡΩΤΟΣ**
ΕΡΩΤΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ. Η ΚΑΒΑΛΕΡΙΑ
ΛΕΤΣΕΡΑ εκτελούμενη υπό ορχήστρας 200
 οργάνων. **ΟΙ ΧΑΪΒΑΝ** κιθαραιστάι διάσημοι
ΚΑΝΤΑΔΕΣ. **ΟΙ ΠΑΛΙΑΤΣΟΙ** με τον
ΜΑΡΤΙΝΕΛΛΗ τον καθαρώς ανώτερον του
 Καρούζο. Ενθουσιάζει κάθε παράστασιν τους
 κ.κ. θεατάς. **ΗΡΚΕΣΑΝ ΜΟΝΟΝ 2**
ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ όπως το **ΣΑΛΟΝ ΙΝΤΕΑΛ**
 αποκτήση την εμπιστοσύνην του αθηναϊκού
 κοινού. Εκάστην Κυριακήν παιδικαί
 παραστάσεις ώραν 10 π.μ.- 11πμ **ΓΕΝΙΚΗ**
ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡΧ.10¹³²²

Τη δεκαετία του '30, φιλοξενεί προεκλογικές συγκεντρώσεις του ΚΚΕ και προσφυγκές συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας.¹³²³ Ως σινεμά, εξακολουθεί ν' ακμάζει:

ΙΝΤΕΑΛ
Η ΛΙΑΗ ΝΤΑΜΙΤΑ στο
ΜΗΛΟΝ ΤΗΣ ΕΡΙΑΔΟΣ
 Θα κατενθουσιάση τους
 Αθηναίους με το τραγούδι της
 'ΕΛΕΝΙΤΣΑ'
Η ΛΙΑΗ ΝΤΑΜΙΤΑ θα
 τραγουδήση όλη την εβδομάδα
 στο **ΙΝΤΕΑΛ**¹³²⁴

Τον Ιούνη του 1933 ξεσπάει πυρκαγιά. Κινδύνεψαν οι οικογένειες του μηχανικού και του φροντιστή, που έμεναν μέσα. Κατέρρευσε η στέγη, κάηκαν τα ξύλινα υλικά.¹³²⁵ Πέρασαν μήνες μέχρι να επισκευαστεί και να λειτουργήσει. Μετά την επισκευή οι θέσεις λιγότεψαν, βελτιώθηκαν οι εγκαταστάσεις καλοριφέρ κλπ. Λίγο πριν τον πόλεμο, δημοσιεύεται η εξής αγγελία:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ ΠΡΟΣ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΙΝ. Ενοικιάζεται το
 επί της οδού Πανεπιστημίου αριθ.
 34 θέατρον 'Ιντεάλ' δια θέατρον
 ή κινηματογράφος/ --
 Πληροφορία: Εθνική Τράπεζα
 της Ελλάδος. Υπηρεσία
 διαχειρίσεως ακινήτων γραφείον
 αρ. 174. Είσοδος εκ της οδού
 Σοφοκλέους αριθ. 1^ο όροφος 4^ο.
 Προσφοραί δεκταί μέχρι 31
 Αυγούστου 1941¹³²⁶

¹³²² Ελεύθερον Βήμα, 30.11.1929

¹³²³ Θεοδοσίου, 162

¹³²⁴ Ακρόπολις 17.2.1931

¹³²⁵ Ακρόπολις 11.06.1933

¹³²⁶ Το Βήμα, 20 Αυγούστου 1940

Στην κατοχή συνεχίζει να παίζει κανονικά, και το κατακαλόκαιρο. Μετά την απελευθέρωση, παίζει συστηματικά σοβιετικές ταινίες. Παράδειγμα:

INTEAL ΑΠΟ ΑΥΡΙΟ ΔΕΥΤΕΡΑ ¹²
 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1945 • **Ο ΛΕΝΙΝ ΤΟΝ**
ΟΚΤΩΒΡΗ ☼ Είνε μία από τις καλλίτερες και
 πιο λαμπρές νίκες του Σοβιετικού
 κινηματογράφου • Εκμετάλλευσις ΣΟΒ -
 ΦΙΑΜ¹³²⁷

Τον επόμενο χρόνο, η φθορά αποτυπώνεται και στις φτωχικές του διαφημίσεις:

Οι ΔΥΟ ΜΑΓΚΕΣ
 Φανφάν και Κλωντινέ ...
 Στο «INTEAL»¹³²⁸

Το 1947 ξαναπιάνει φωτιά.¹³²⁹ Το '50 είναι λαϊκό σινεμά. Προσέξτε την εξής είδηση από το αστυνομικό δελτίο του 1952: «Η γενική Ασφάλεια Αθηνών επέτυχε την σύλληψιν δύο εκ των τριών δραστών τής κατά του οδηγού του 60571 ταξί Σπ. Αβράμη προχθεσινής επιθέσεως εις πάροδον της οδού Μεσογείων... Οι συλληφθέντες είναι ηλικίας 20 και 21 ετών... Από την διενεργηθείσαν ειδικήν δημοσιογραφικήν έρευναν προκύπτει ότι πρόκειται περί ευφαντάστων νέων επηρεασμένων από τα γκαγκστερικά αναγνώσματα και τα περιπετειώδη φίλμς, οι οποίοι επεδίωκαν, ίσως, παρά τας περί του αντιθέτου προχθεσινάς ανακοινώσεις της αστυνομίας, να αρπάσουν το ταξί και να ληστεύσουν τον οδηγόν στραγγαλίζοντες αυτόν. Αρχηγός της συμμορίας φαίνεται ότι ήτο ο Ματταράς, οι δε δύο άλλοι συνεργάται. Ο Ματταράς είναι υιός μίας ταξιθετριάς του θεάτρου 'Ιντεάλ', όπου φαίνεται ότι έβλεπε δωρεάν περιπετειώδεις ταινίας, από τας οποίας επηρεάσθη.»¹³³⁰ Αληθινός ένοχος θεωρείται, φυσικά, το «Ιντεάλ». Η εργασία μια μάνας, μαζί μ' ένα «ίσως» (αντίθετα μάλιστα προς τις αστυνομικές ανακοινώσεις!) και δύο «φαίνεται», φορτώνει όλα τα κακά στο σινεμά και στην «εθνικώς, θρησκευτικώς, κοινωνικώς και ηθικώς βλαπτικήν επίδρασίν αυτού», καθώς λέγανε οι εθνικόφρονες γυμνασιάρχες μου επί χούντας.

Ως λαϊκό σινεμά του '60, παίζει από το πρωί. Το 1963, συνελήφθη ο διευθυντής Α. Κακουρόπουλος, επειδή το σινεμά πρόβαλε τις «κομμένες» σκηνές από το γνωστό «Αμόκ».¹³³¹ Ο Μάνος θυμάται ότι μία ανακαίνιση «κάπου στη δεκαετία του 60, μετέτρεψε την παλιά αίθουσα σε σύγχρονη και ιδιαίτερα ωραία... Στο πίσω μέρος της πλατείας υπήρχαν υπερυψωμένα θεωρεία και από πάνω ο εξώστης».¹³³² Λίγα χρόνια πριν πέσει η χούντα, πιθανώς το 1972, έπαιξε το ιστορικό ντοκιμαντέρ «Ελευθέριος Βενιζέλος». Τότε πρωτήρθη εδώ, στον εξώστη μάλιστα, και μου 'κανε εντύπωση η φθορά του. Μεγαλύτερη εντύπωση όμως μου 'κανε το αντιχουντικό κλίμα -γεμάτο φοιτητές το σινεμά- και το χειροκρότημα κάθε φορά που στο πανί έβγαине ο Γεώργιος Παπανδρέου. Ήτανε μια από τις πρώτες μου αντιδικτατορικές εκδηλώσεις, μαζί με τη συναυλία του Γιάννη Μαρκόπουλου στο Σπόρτιγκ. Το 1972 διακόπηκε κι εδώ η προβολή του «Μονομαχία τον κόκκινο ήλιο», λόγω μη απόδοσης δικαιωμάτων στο συνθέτη της μουσικής του έργου, το Ζαν Μισέλ Ζαρ δικαιωμάτων¹³³³

¹³²⁷ Ελληνικόν Αίμα 11.11.1945. Πεταμένα λεφτά αυτή η διαφήμιση σ' αυτήν την εφημερίδα

¹³²⁸ Ελληνικόν Αίμα, 28.03.1946

¹³²⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 9 /14.12.1947

¹³³⁰ Καθημερινή 1-11-1952. Αναφέρεται στο Κινηματογράφος και Νεότης, 110

¹³³¹ Αθηναϊκή 11.12.1963. Εύρημα του σεσημασμένου Θανάση Βέμπου

¹³³² Μάνος, Αλφαβητάρι

¹³³³ Βραδυνή 26.10.1972. Κι αυτό εύρημα του ακαταπόνητου Θανάση Βέμπου

Το 1974 προβάλλει τσόντες, μάλλον σοφτ θα έλεγα. Δυο χρόνια αργότερα, γίνοντα κι εδώ επεισόδια από τη τζιβιτζιλίκι προβολή του «Βαθύ λαρύγγι» (δες «Ελληνίς» Α).¹³³⁴

«Κλειστόν λόγω ριζικής ανακαίνισης» το φθινόπωρο του 1978.¹³³⁵ Την άνοιξη του 1987, ο φίλος μου Φώτης Γεωργελές εκπέμπει από τον πειρατικό ραδιοσταθμό του: «στο Ίντεάλ, μεταμεσονύκτιες προβολές κάθε Πέμπτη, επιπλέον της Παρασκευής και του Σαββάτου».¹³³⁶ Άλλος φίλος μου, ο Άγγελος Μαστοράκης, λέει: «σ' αυτές τις μεταμεσονύκτιες προβολές, συνήθως παίζονταν b movies. Κάποτε ο διοργανωτής, μην έχοντας ίσως τίποτ' άλλο, έβαλε τον 'Καγκεμούσα' του Κουροσάβα. Παρά πάσαν ελπίδα, έγινε χαμός, πλημμύρισε το σινεμά κόσμο».¹³³⁷ Και τρίτος φίλος μου, ο Γιώργος Γεωργιάδης, λέει: «Στις μεταμεσονύκτιες προβολές η κατάσταση ήταν χαώδης. Επιπλέον, όλα μέσα στο σινεμά ήτανε διαλυμένα, ιδίως οι πανάρχαιες ξύλινες καρέκλες».¹³³⁸

Το 1988, άρχισε η ριζική στροφή του. Γι' αυτή τη νέα φάση, γράφει ο φίλος μου Δημήτρης Ρηγόπουλος: «Ο πρώτος κινηματογράφος που έδωσε το σύνθημα της αλλαγής ήταν το 'Ίντεάλ'. ...Δεν περιορίστηκε σε απλή αποκατάσταση ...,αλλά προχώρησε σε πρωτόγνωρες για τα ελληνικά δεδομένα επενδύσεις. ... 'Προσκυνητές' απ' όλο το Λεκανοπέδιο κατέφθαναν για να βυθιστούν στις βελούδινες πολυθρόνες, να .. ξεμουδιάσουν τα πόδια τους και να ζήσουν την εμπειρία της εντυπωσιακής σε μέγεθος οθόνης και του πρωτοποριακού ψηφιακού ήχου».¹³³⁹ «Υποδειγματική», χαρακτηρίζει την ανακαίνιση ο Παύλος Κάγιος.¹³⁴⁰ Δεν έχετε παρά να δείτε τις ταινίες στα τελευταία χρόνια του λήμματος και θα το καταλάβετε αμέσως πόσο η αλλαγή συμπορεύτηκε με άνοδο της ποιοτικής στάθμης.

Γράφει η Μανδράκου, μιλώντας με την κ. Αριστέα, που «από το 1990 ... ανέλαβε το ταμείο μετά τη μεγάλη ανακαίνιση. 'Πήραμε την απόφαση ν' αναβαθμίσουμε την αίθουσα σε μια εποχή πολύ κακή για τον κινηματογράφο. Το ρεπερτόριο άλλαξε, οι χώροι ξαναγεννήθηκαν χωρίς υπερβολή. Καθιερώσαμε τις μεταμεσονύκτιες προβολές, δημιουργήσαμε μια νέα τάση στον τρόπο που οι Αθηναίοι έβλεπαν σινεμά, και το Ίντεάλ έκανε το μπαμ, έγινε σημείο αναφοράς στην πόλη. Σκέψου ότι οι ουρές έφταναν μέχρι το 'Ρεξ'. Με 750 καθίσματα, στο 'Μόνος στο σπίτι' κάναμε και 2.300 εισιτήρια την μέρα! Τώρα πια, βέβαια, οι παιδικές ταινίες δεν περπατάνε στο κέντρο, ο γονιός προτιμάει να πάει στο multiplex της γειτονιάς του. Προσαρμοστήκαμε σε αυτό, κάνοντας μια σινεφιλική στροφή τα τελευταία 6-7 χρόνια. Αλλά ευτυχώς οι μεμονωμένες αίθουσες του κέντρου δεν έχει χρειαστεί μέχρι στιγμής να αντιμετωπίσουν τα θηρία που ακούν στο όνομα multiplex'».¹³⁴¹

Συμπληρώνω ότι σήμερα, μαζί με τους από παλιά ευρείς χώρους, μπαρ και τον «ιστορικό εξώστη» (όπως το ίδιο, δίκαια, τον αποκαλεί), έχει την ωραιότερη οθόνη της Αθήνας, διακόσμηση στο γκρι μπλέ (και μπλε καθίσματα) και σταντ της «Athens Voice» και της «Lifo», ενώ εξακολουθεί να βγάζει δυο καβαλέτα επί της Πανεπιστημίου, εκατέρωθεν της πύλης του. Άρα ο αυτοχαρακτηρισμός «Lux» ανταποκρίνεται στα πράγματα. Επίσης, ότι έχει τραπεζοειδές σχήμα και, στη σημερινή του διάταξη, η οθόνη βρίσκεται στη μικρότερη παράλληλη του τραπεζίου

¹³³⁴ Ακρόπολις 20.11.1976. Συνοδεύεται από εξαιρετη φωτό. Θανάσης Βέμπος ηλίευσεν

¹³³⁵ Εφημερίδες του Σεπτεμβρη

¹³³⁶ Γεωργελές, Α112, 64

¹³³⁷ Άγγελος Μαστοράκης, συνέντευξη

¹³³⁸ Γιώργος Γεωργιάδης, συνέντευξη

¹³³⁹ Ρηγόπουλος, Ίντεάλ

¹³⁴⁰ Κάγιος, Τα Νέα 20.03.1989

¹³⁴¹ Μανδράκου 61

(στην κατηφόρα προς το «Ρεξ»), ενώ μηχανή προβολής και εξώστης στη μακρύτερη. Τέλος, τονίζω ότι, αν δεν κάνω λάθος, είναι πλέον το μόνο σινεμά όπου στο διάλειμμα εξακολουθεί να βγαίνει καροτσάκι με αναψυκτικά, τσιπς, ποπκορν κλπ. Εδώ, γύρω στα 1935, αρχίζουν οι κινηματογραφικές αναμνήσεις του μεγάλου Νίκου Κούνδουρου, που θυμάται ότι, μικρό παιδί, είδε «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του» με Βάισμιλερ και Μορίν Ο' Σάλιβαν και θύμωσε με την αναληθοφάνεια και την ψευτιά του Χόλιγουντ, ιδίως με την κόμμωση της Ο' Σάλιβαν!¹³⁴²

Ιδού και ένα σύντομο χρονικό, που το υπογράφει ο Λαζαρίδης: «Το Ιντεάλ... παραμένει ακόμα, χωρίς κανέναν να τολμά. να το αγγίξει, ίσως και από ευσυνειδησία της ιδιοκτησίας του (ανήκει στο Ταμείο Υπαλλήλων της Τράπεζας τη Ελλάδος, ο συνδικαλιστής πρόεδρος του οποίου και κατόπιν πρόεδρος της Βουλής, ο ... Γιάννης Αλευράς, φρόντιζε πάντοτε να το προστατεύει. Στα χρόνια της εφηβείας του λειτούργησε ως κινηματογράφος με ιταλικές ταινίες... από το 1934 φιλοξενώντας μουσικούς θιάσους με επιχειρηματία το Φώτη Σαμαρτζή. Απερίγραπτος τύπος... ...Αφαίρεσε τη λέξη 'Σαλόν', μια και τα σημάδια του χρόνου δεν του έδιναν αυτό το δικαίωμα... Πέρασε στα χέρια της Παρθενών Φιλμ του Τάκη Παπαχριστοφίλου και του Τάκη Χανιώτη και ύστερα... του Χρήστου Σπέντζου, ο οποίος ελάχιστα ενδιαφέρθηκε να μπαλώσει τις 'παραδοσιακές' τρύπες της οροφής... καθώς όταν έβρεχε άνοιγες ομπρέλα για να μη γίνεις μούσκεμα... ή να διορθώσει τις ξεχαρβαλωμένες πολυθρόνες... που έμπαινες υγιέστατος και έβγαίνες με λουμπάγκο! ... Τον ενδιέφερε ... να παίζει ελληνικές ταινίες, για τις οποίες είναι αμφίβολο αν πλήρωνε ποτέ μια δεκάρα στους παραγωγούς... Οι θεατές του σαραβαλιασμένου 'Ιντεάλ' τρύπωναν ... εκεί ... για να το χρησιμοποιήσουν σαν καταφύγιο της περιφερόμενης αλητείας τους... Καμία σχέση με τη σημερινή υποδειγματική εμφάνιση –ύστερα μάλιστα από δυο πυρκαγιές– η οποία οφείλεται στην προοδευτική διάθεση των παιδιών του Χρήστου Σπέντζου, του Γιώργου, του Αλέκου και του Σπύρου... Καμία σχέση με τον αφορισμό του Νίκου Τσιφόρου σχετικά με τον πατέρα τους ... ότι 'Πας άνθρωπος μαλώνων με τον Σπέντζο, έχει δίκιο ο άνθρωπος'.»¹³⁴³ Μέσα σε 20 αράδες, ο άνθρωπος έπιασε με τον καλύτερο τρόπο την άνοδο, τη φθορά, τον πάτο και την αναγέννηση του σινεμά.

Το 1997 είχε γίνει «Ideal Aramis».

Εδώ έρχομαι αρκετά, ιδίως τα τελευταία χρόνια. Έχω δει ταινίες όπως «Οι τελευταίες μέρες της Σόφι Σολ», «Το κορίτσι που γυρίζει τις σελίδες», ο «American gangster», η «Εξιλέωση» κλπ.

Το 2012, λόγω της οικονομικής κρίσης, το «Ιντεάλ» καθέρωσε διάφορες προσφορές, μεταξύ των οποίων και την είσοδο δύο ατόμων με ένα εισιτήριο, σε μεσοβδόμαδες μέρες δίχως έντονη κινηματογραφική προσέλευση.

Ενδεικτικές ταινίες: «Το παιδί του δρόμου» (1919), «Μη εστεμμένη βασίλισσα», «Ο ερωτευμένος τζόκεϋ» (1920), «Τα βάσανα μιας μιντινέτας», Νέο πρόγραμμα ταινιών (1921), «Κοκαΐνη» + τρίπρακτος κωμωδία με τον Σαρλώ (1922), «Βιντόκ», «Η τίγρις του Ιπποδρομίου Φαρίνη»... Θα ίδουν οι Αθηναίοι το ιπποδρόμιον Φαρίνη, του οποίου δεύτερον δεν έχει η Ευρώπη. Μόνον το μπαλέτον των εξ 100 και άνω χορευτριών είναι σπάνιον φαινόμενον... Το έργον θ' αναβιβασθή την προσεχή

¹³⁴² Μικελίδης, Αίθουσα

¹³⁴³ Λαζαρίδης 44 κ.ε.

Δευτέραν από της σκηνης του Σαλόν Ιντεάλ... Την πρωταγωνίστριαν υποδύεται με απράμιλλον τέχνην η γόησσα ΜΑΚΟΦΣΚΑ... Την εξέλιξιν της ταινίας θα συνοδεύση η Βιεννέζικη ορχήστρα υπό τον κ. Μαγερχόφερ εξ 22 μουσικών καλλιτεχνικών σολίστ,¹³⁴⁴ Σινε βαριετέ παραστάσεις προς τιμήν των αγγλικών πληρωμάτων, «Υπό τας γεφύρας των Παρισίων» με Βιεννέζικην ορχήστραν υπό τον Μέγερχοφ, «Η μικρά παρθένος» του Ανρύ Μπατάιγ με την Μαρίαν Γιακομπίνη και ορχήστραν εκ Βιεννέζων μουσικών, «Δια μέσου των φλογών» + κωμωδία με ορχήστραν υπό τον Μέγερχοφ, «Η απαγορευμένη πόλις» + «Αι μόδαι των Παρισίων» Υπνωτιστικαί παραστάσεις του ζεύγους Ρέττα (1923), «Οι άνδρες της Σεβίλλης», Η δωρηθείσα ταινία υπό του Τζαίηκυ Κούγκαν «Θλίψις παιδίου», «Βασιλικόν διαζύγιον», «Μέσα εις τον βόρβορον», Σινέ βαριετέ, «Δια μέσου των φλογών», «Ο έρωσ που θριαμβεύει» (1924), «Υπό δύο σημαίας», «Ο τυφλός και η άγνωστη γυναίκα», «Η Καμπιρία» με την Μαντσίνη (1925), «Το μεγάλο μυστικό μου» Ζαν Αντζελο, «Τα μαύρα ρόδα», «Περαστικά πουλιά», «Ο άνθρωπος του μεσονυκτίου», «Ο κλέπτης της Βαγδάτης» ολόκληρον, «Η πριγκίπισσα των κλόουν», «Τα χάπια» του Χάρλοδ Λούδ, «Ο ντροπαλός» (1926), «Το ιερόν είδωλον», «Το μυθιστόρημα ενός απόρου νέου», «Η διεθνής σωματεμπορία»,¹³⁴⁵ «Υιός του Σείχη», «Η ερωμένη του μαχαραγιά», «Ροβινσών ο θηριοτρόφος», «Θεόδωρος και σία», «Το κάθισμα 47» (1927), «Ναπολέων» του Αμπέλ Γκανζ, «Ο σκακιστής» 2^α εβδομάς, «Η δεσποινίς Ζωζέττα ... η γυναίκα μου», «Αλλού ο παππάς κι αλλού τα ράσα του» + θίασος Φερούτσι, «Οδέττη» με την Μπερτίνη + θίασος Φερούτσι, «Η μεγάλη κυρία» + θίασος Φερούτσι, «Νοσταλγία», «Μεταξωταίς [σικ] κάλτσες», «Ναπολέων», «Δύο νύφες, τέσσαρες γαμβροί» + νέα νούμερα Φερούτσι (1928), «Σεχραζάτ», «Καρδιά χορευτριάς» + τραγούδι κ. Φερρόνι, «Εσκότωσα για την τιμή μου», «Η γυναίκα τής χθες και της αύριον» (1929), «Ο μοιραίος χείμαρρος», «Παντρεμένοι στο Χόλλυγουντ», «Σάλλυ», «Το W υπό τα χαρακώματα του δυτικού μετώπου», «Η γυναίκα μου κάνει τροτουάρ», «Ο ουρανός της δόξης» (καλοκαίρι), «Μανουελίτα» (1930), «Πάλι μαζί με σένα», «Ωμολόγησε» (σικ), «Κογκορίλλα» (1932), «Η εξορία του Ντοστογιέφσκυ», «Στη μυστική υπηρεσία», «Μελούκα» ομιλούσα τουρκική, «Αγριοκόριτσο» 1933), «Περιπλανώμενος νεκρός», «Έγκλημα στα παρασκήνια», θέατρο (1936), «Ταρζάν, το παιδί της ζούγκλας», «Η χαρραγή της δόξης», θέατρο (1937), «Δημόσιος κίνδυνος», «Ο ιππότης Λαγκαρντιέρ», «Το καμπαρέ των ονείρων» (1940), «Η πόλις του αίματος», «Ο πύρινος χείμαρρος» + «Ανθρώπινες αδυναμίες» + Επίκαιρα, «Το έγκλημα της Λεωφόρου 13», «Το σημάδι του Ζορρό», «Η επιστροφή του Δρος Χ», «Ο δήμιος των κοριτσιών» (1941), «Δεν παίζουν με τις γυναίκες», «Ρομαντική περιπέτεια», «Η προϊσταμένη», «Φλόγες», «Ο αρτοπώλης της Βενετίας» (1942), «Καρμέλλα», «Σφιγμένα χείλη», «Ειδύλλια στο Δούναβι», «Μπολερό», «Σαλώμη» (1943), «Κρυφός έρωσ», Μαθητικαί παραστάσεις, «Φωτιές του Αη Γιάννη», «Τρίο Τονέλι», «Η αγάπη θέλει πείσματα», «Μέσα στη λαίλαπα», «Το κατηγορώ» του Αιμίλ Ζολά (μεταπελευθερωτικά) (1944), «Χαλύβδινες ψυχές», «Η συμμορία των 7», «Η Παναγία των Παρισίων», «Ζώγια», «Ο ιππότης του Έσσεξ», «Ο κυρίαρχος των θαλασσών», «Χουαρέζ» (1945), «Οι δυο μάγες», «Μόσχα – Βερολίνο», «Βαρώνος φάντασμα», «Το τραγούδι του Νείλου» (1946), «Οι παραβάται του νόμου», «Αριζόνα», «Στα ίχνη του διαβόλου», «η κόρη του Ταρζάν», «Περιπέτεια στη Χονολουλού», «Τρομοκράται της Δύσεως», «Περιμένοντας τον θάνατο», «Επιστροφή των βαμπίρ» (1947), «Το κτήνος του Βερολίνου», «Ο τρομοκράτης», «Έγκλημα μιας τσιγγάνας», «Γαμπροί από τον ουρανό», «Ματωμένος

¹³⁴⁴ Το μακρινάρι αυτό δεν είναι διαφήμιση, μα βρισκότανε κανονικά στη στήλη των θεαμάτων!

¹³⁴⁵ Ζητήθηκε η απαγόρευση λόγω άσεμνου περιχομένου. Δες Κινηματογραφικός Αστρ 112, σελ. 11

στίβος» (1948), «Τίγρις του Κουμαόν», «Ματωμένες όχθες», «Επίορκος εκδικητής», «Ο μαύρος τοξότης», «Το τραγούδι των Ινδιών», «Νύχτες της Μόσχας», «Ιππότης του πεπρωμένου» (1949), «Ο υπεράνθρωπος», «Το τέλος της ανταρσίας», «Γέλιο χωρίς δελτίο», «Κινούμενοι λόφοι», «Φουρτουνιασμένη θάλασσα» (1950), «Σιρόκο», «Χαμένος ορίζων», «Σάντα Φε», «Κουέσκα» (1951), «Θύελλα στο Κογκό», «Πειραταί της Κίνας», «Οι πειραταί του Μακάο» (1952), «Τρεις απηγορευμένες ιστορίες» ιταλ. δράμ., «Κολασμένοι έρωτες», «Χάρλεμ» (1953), «Σειρήνα της Βαγδάτης», «Δολοφόνος ντέτεκτιβ», θέατρο (1954), «Ο μαύρος ιππότης», θέατρο, «Άγουροι πειρασμοί» (1955), «Σαϊτάν, ο διάβολος της ερήμου», θέατρο (1956), «Καταδικασμένη για το παιδί της», θέατρο (1957), «Συνέδριον ηθικής», θέατρο, «Ο άρχων της ζούγκλας» (1961), «Κατήφορος», «Εκδικητής του Κάνσας», «Οι σφαίρες σκέπασαν τον ήλιο», «Ο χρυσός κι ο τενεκές» (1962), «Ο Έντυ κάου μπού του Τέξας», «Ιππόται του ουρανού» + «Ο Θύμιος στη χώρα του στριπ τής», «Ρασπούτιν» έγγρ. ιστορ. δραμ. περιπ. Πιερ Μπρασσέρ, Μίλλυ Βιτάλε, «Όργια ανηλίκων» ρεαλιστική περιπέτεια Έλκε Σόμμερ, «Ο διαιτητής» (1963), «Η συμμορία της γυμνής χορεύτριας», «Εύθυμη χήρα», «Ανεμοστρόβιλος» ελλην. δράμα Φούντας – Σύλβα (1964), «Η μεγάλη επέλασις των Απάτσι», «Το ρεμάλι της Φωκίονος Νέγρη», «Κρουαζιέρα γυμνιστών» έγγρ. ρεαλιστ. Ντοκυμανταίρ, «Χωρίς ιδανικά» (1965), «Μυστική πράκτωρ Εύα επιχείρησις σεξ» ρεαλιστ., «Άκρως απόρρητον», «Το συρτάκι της αμαρτίας» «Ο Φράνκο, ο Τσίτσο και το γυμνό χαρέμι τους», «5 λυσσασμένες για...» ρεαλιστ. (1966), «Ο βιασμός μιας παρθένας», «Βηρυτός, η πόλη των κατασκόπων», «Ο κατάσκοπος από το βυθό της θάλασσας» «Όργια ανηλίκων», «Πράκτωρ AZ-3, επιχείρησις κεραυνός» έγγρ., περιπ. (1967), «Ο μίνι Τζέιμς Μποντ και οι 8 σύμποργκ χτυπούν μαύρο φάντασμα», «Ο χρυσοδάκτυλος σούπερ πράκτωρ του Έφ Μπι Άι», «Γυμνά δολώματα για κατασκόπους», «Μια κρεμάλα για τον σερίφη», «Ιππόται της κολάσεως», «Ο βιασμός μιας παντρεμένης» (1968), «Οι βιασταί», «Οι σούπερμεν εναντίον ιπτάμενου υποβρυχίου», «Χιροσίμα αγάπη μου», «Λοάνα», «Οι ασύλληπτοι λησταί του Νταϊντον» (1969), «Κρεμάστε τα καθάρματα», «Μυστική πράκτωρ Εύα, επιχείρησις σεξ», «Η μεγάλη ληστεία του Σαν Ελνζέ» (1970), «Αμαρτωλές της νύχτας», «Η σάρκα προστάζει», «Οι Θερμοπύλες της Ανατολής», «Ερωτομανείς» (1971), «Το τρίπτυχο της αμαρτίας», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Η σάρκα προστάζει», «Όστια» (1972), «Σεξ 13 μωφόρ» ελλην. ρεαλιστ., «Βαγκ γιου, ο επαναστάτης του καράτε», «Διαβολογυναίκα του καράτε», «Από την Κίνα με καράτε», «Κεφάλια για πούλημα» + «5 λυσσασμένες για...» (1973), «Ερωτικές περιπέτειες μιας φοιτήτριας», «Ατιμασμένη κι εγκαταλελειμμένη», «Ερωτικές κρυφές συναντήσεις» (1974), «Η σέξυ Σουζάνα και οι παρθένες της», «Γυμνές κούκλες του Χογκ Κογκ», «Η κλινική του σεξ», «Σεξ σέρβις κατ' οίκον» (1975), «Σεξ 13 μωφόρ», «Γκουντ μπάι Μπρους Λη», «Γδύσου κούκλα μου», «Στην παγίδα του σεξ και του εγκλήματος», «Γκαρσόνες για όλες τις δουλειές» (1976), «Καράτε οι γροθιές του θανάτου» + σεξ, «Μπρους Λη ήρωας του κουνγκ φου», «Με λένε Μπρους Λη και η γροθιά μου σκοτώνει», «Οι τελευταίοι των γιγάντων του καράτε» + «Θρανίο 69», «Μπρους Λη εναντίον Τρινιτά» + «Γοριλλάνθρωπος», «Αλυσσοδεμένος δράκος του καράτε» + σεξ (1977), «Κόκκινες νύχτες στην Γκεστάπο» + Καράτε, «Είμαι μια νυφομανής», «Καθάρματα σε μυστική αποστολή» + σεξ, «Εμμανουέλλα στιγμές έκστασης» + «Μπρους Λάι εναντίον Τρινιτά», «Τίγρις του κουνγκ φου» + «Κρυφές επιθυμίες» (1978), «Κονβόου», «Λα Λη ο κόκκινος κουρσάρος» + «Όταν οι παρθένες ερωτεύονται», «Ο Μπρους Λη εναντίον των παρανόμων» + «Τζώννυ ο ερωτιάρης», «Όμορφα κορίτσια για έρωτα» + καράτε (1979), «Δραπέτευσα μέσα από τους κανιβάλλους» + «Ο κυνηγός των 7 συμμοριών», «Σάολιν, ο τίγρις του καράτε», «Μερικοί τα προτιμούν καυτά» + καράτε,

«Μπουλντόζας εναντίον Μπουλντόζα», «Το κίτρινο φίδι του καράτε» (1980), «Η μεγάλη απόδοση των 11» + «Τζάκυ Τσαν οι γροθιές μου στάζουν αίμα», «Ανατομία της ερωτικής πράξεως» + «Μπρους Λη ο βασιλιάς του καράτε», «Τζάκι τσαν η κίτρινη αστραπή» + σεξ (1981), Σεξ, «Φονικό όπλο» Νο 2, Μπαντ Σπένσερ + Καράτε, Μπρους Λάι «Εκδίκησις εδώ και τώρα», «Μπορώ χωρίς τα γυαλιά μου» + Καράτε (1982), «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα» Νο 2 + καράτε, «Ερωτιάρες μαθήτριες», «Οι τελευταίες στιγμές του Μπρους Λη», «Καυτοί έρωτες στο ταχυδρομείο» + καράτε (1983), «Καμικάζι τσαντάκιας» + καράτε, «Έξαψη», «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια» (1984), «Το ουρλιαχτό των κανιβάλων» + «Ήρωας και θρύλος του Μπρους Λη», «Δράκουλας, ο άρχων τουσκότους» + καράτε (γενικά), «Η κατάρα της μούμιας» + καράτε, «Ζόμπι εναντίον κανιβάλων» + καράτε, «Κορίτσια για τσίμπημα» από το πρωί, «Εκτελεστής χωρίς οίκτο» + καράτε (1985), «Η μεγάλη σχολή των ατζαμήδων», «Αεροπλανοφόρο Νίμιτς» + καράτε, «Ρέμο, άοπλος κι επικίνδυνος» + καράτε, «Πύρινος εξολοθρευτής» + «Βετεράνος εξολοθρευτής» (και γαμώ τα δίδυμα!), «Τα ζόμπι δεν είναι χορτοφάγα» + «Μαχητές του Σέντραλ Παρκ» (1986), «Επιστημονικό φως στα ερωτικά παιχνίδια » + καράτε, «Τσιντολίνα» (σικ) + «Το λιοντάρι του χειμώνα», «Τα ζόμπι βγήκαν απ' τον τάφο» + «Μονομαχία γιγάντων», «Καταραμένοι νεκροί» (1987), «Ρένεγκεϊ» (σικ) + καράτε, «Ο εκδικητής φάντασμα», Κλειστόν λόγω ριζικής ανακαίνισης, «Η διπλή ζωή της Τζούλιας» (1988), «Αδιέξοδο», «Η γυναίκα του γκάνγκστερ» (1989), «Διαβολογυναίκα», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει νο-2» (1990), «Δυνάμωσέ το», «Κοίτα ποιος μιλάει» νο 2 (1991), «Θέλει να πετάξει», «Point Breaker», «Ατλαντίς», «Λάμψη στο σκοτάδι» (1992), «Boxing Helena», Τοπ ταινιών τρεις ταινίες κάθε μέρα (τέλος χειμερινής σεζόν), «Ανατέλλων ήλιος», «Ο καλός γιος» + «Μόνος στο σπίτι» (μεταμεσονύκτια προβολή) (1993), «Speed», «Ο γιος του ροζ πάνθηρα», «Passion fish Το ψάρι του πάθους», 7^ο πανόραμα κινηματογράφου της «Ελευθεροτυπίας»: «Ο λόφος με τις χήρες», «Η φωνή του φεγγαριού», «Μπομπ Ρόμπερτς» κλπ (1994), «Μια γυναίκα για τον μπαμπά», «Ο Αστεριξ και οι Ινδιάνοι», «Σφαίρες πάνω από το Μπροντγουέι», «Απέραντο γαλάζιο» ολοκληρωμένη βερσιόν (1995), «Λευτέρης Δημακόπουλος», «Το αγοράκι», «Όλα πάνε καλά», «Τζέιμς Μποντ Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Μέρα ανεξαρτησίας», «Sleepers», «Διαμάντια και αίμα», «Waiting to excale» (μεταμεσονύκτια προβολή) (1996), «Ηρακλής πέρα από το μύθο», «Λος Άντζελες εμπιστευτικό», «metro: Καταδίωξη στο Σαν Φρανσίσκο» (1997), «Ο γητευτής των αλόγων», «Γκατάκα», «Τιτανικός», «6 μέρες, 7 νύχτες» (1998), «Οι επαρχιώτες», «Η μούμια», «Μπέμπ: Το μικρό γουρουνάκι στη μεγάλη πόλη», «Κωδικός Μέρκιουρι», «Η κόρη του στρατηγού», «Snake eyes» (1999), «Η μούμια», «Δάσκαλος για γέλια και για κλάματα», «Η έκτη μέρα», «Δεινόσαυρος», «American beauty», έναρξη 10 Αυγούστου, «Μονομάχος» (2000), «K-PAX», «Euroflirt», «Ο Χάρντ Πότερ και η φιλοσοφική λίθος», «Χαμένη Ατλαντίδα», «Blow» (2001), «Μη αναστρέψιμος», «Σε εχθρικό έδαφος», «Επισκέπτης από την κόλαση», «Οιωνός», «Λίλο και Στιτς», «Η αγάπη είναι γένους θηλυκού» (2002), «Σχετικά με τον Σμιντ», «Sonny», «Η πόλη του θεού» (2003), «Ημερολόγια μοτοσυκλέτας», «Sylvia», «Η επέλαση των βαρβάρων» (2004), «Dear Wendy», «Τα παιδιά της χορωδίας», «Υδάτινες ιστορίες» (2005), «Gabrielle», «Factotum» «Η κυρία Χέντερσον παρουσιάζει», «Crash», «Wild camp», «Winky's horse», «Αδέσποτα σκυλιά», «Η ταξιαρχία των εκδικητών» (2006), «Ο λαβύρινθος του Πάνα», «Το κορίτσι που γυρίζει τις σελίδες», «Λάθος πίστη» (2007) «Καμιά πατρίδα για τους μελλοθάνατους», «Το πρώτο κλάμα», «Εξιλέωση», «Η νύχτα και η πόλη» (2008), «Η Δούκισσα», «Βαλς με τον Μπασίρ», «Άσε το κακό να μπει», «Ο κύκλος έκλεισε», «Coco Chanel & Igor Stravinsky», «Το παγωμένο ποτάμι» (2009), «Κι αν σου κάτσει», «Το ποτάμι άναμεσα», «Peppermint»

+ «Ο δραπέτης» + «Black out» και άλλες ταινίες από τις «Μέρες ελληνικού κινηματογράφου», «Η λευκή κορδέλα», «Oceania» (2010), «Η ζωή μετά», «Δωμάτιο στη Ρώμη», «Τρίο», «Contagion», «Blue Valentine» (2011), «Poker face», «Ο τελευταίος χορευτής του Μάο», «Κοτόπουλο με δαμάσκηνα», «Dark Shadows», «Sures», «Elena», «Το αγόρι στο τελευταίο θρανίο», «Άλπεις» (2012), «Άννα Καρένινα», «Ο έρωτας της βασίλισσας», «Οι Άθλιοι», «Ο υπέροχος Γκάτσμπι» και «Το τέλειο χτύπημα» (2013).

Ιππόδρομος / **Ιπποδρόμιον** Α δεξ **Ολύμπια** Α

Ιπποδρόμιον Β / **Ιπποδρόμιον Συντάγματος** Θερινός χώρος ιππικών και άλλων επιδείξεων, νομίζω στη Φιλελλήνων (αλλά δεν μπορώ να θυμηθώ αν όντως -και πού- είχα δει αυτή την αβέβαιη πληροφορία) κατά περίπτωση όμως και άλλων θεαμάτων, μεταξύ των οποίων εντόπισα και σινεμά. Πρόκειται για μηχανήμα περιοδεύοντος κινηματογράφου το πρώτο καλοκαίρι του 20^{ου} αιώνα.

Πρόγραμμα: Έκτακτος παράστασις του Αγγλοαμερικανικού κινηματογράφου με όλως νέας προβολάς. ---- Έκτακτος παράστασις του Αγγλοαμερικανικού κινηματογράφου. Τιμαί λαϊκαί. (1901)

Ιριδα Χειμωνιάτικος κινηματογράφος στου Γκύζη, λαϊκότατος στην επιλογή των ταινιών του, που λειτούργησε το διάστημα 1969-1986. Ο χώρος συνεχίζει στις μέρες μας (2006) ως μουσική σκηνή «Μετρό». Διεύθυνση: γωνία Γκύζη και Κάλβου 83, είσοδος από την Κάλβου. Τηλ.6461980, 6445749, 3600206 (σικ). Η Ίρις/Ιριδα ήταν αγγελιαφόρος των θεών, θεά και η ίδια της ελληνικής μυθολογίας.¹³⁴⁶ Αρχισε ως ημικεντρικός και στα τελευταία του είχε γίνει κεντρικός, παρόλο που οι ταινίες του ήταν συνήθως κακές, μέχρι και σοφτ τσόντες. Είχα έρθει μια δυο φορές με φοιτητικές παρέες για χαβαλέ, σε εντελώς b monies που –λογικό είναι– δεν τα θυμάμαι. Ίσως τίποτα Τρινιτά.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Οι αήττητοι», «Το νησί της Αφροδίτης», «Η πιο γρήγορη σκανδάλη του Γουέστ» (1969), «Ένα βότσαλο στη λίμνη», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ζητείται τίμιος γαμπρός», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Σόλε μίο» (1970), «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Η αυτοκρατορία των καθαρμάτων», «Πρόκλησι», «Σημείον πτώσεως», «Σ' αγαπώ», «Ο αρχιψεύταρος», «Πρώτα συγχωρώ, μετά σκοτώνω» (1971), «Απ' τ' αλώνια στα σαλόνια», «Ο παπουτσωμένος γάτος», «Συμμοράι εραστών», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Σάντα Κρουζ» (1972), «Ήταν Κινέζος και τον έλεγαν καράτε κίλλερ», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τη ζέστη», «Κρυφή ηδονή», «Τα παραμύθια του Άντερσον» (1973), «Αγάπη μου Ουάουα», «Το φτωχόπαιδο με τη σιδερένια καρδιά», «Το σφάλμα», «Λεσβιακός Αύγουστος», «Φράνκο – Τσίτσο στη λαιμητόμο», «Κρεμάστε τους ψηλά», «Αληθινή ηδονή», «Η δίκη των δικαστών» (1974), «Τα τραγούδια της φωτιάς» ελλην.μουσ. πολιτ., «Η εκδίκηση της μυλαίδης», «Τρόπικαλ σε 7» (1975), «Ήταν όλοι τους ήρωες του Τρινιτά», «4 τρελοί νεοσύλλεκτοι», «Ελεύθερα παιχνίδια», «Το επάγγελμά μου είναι η ευχαρίστησίς μου» (1976), «Τα πλοκάμια του τρόμου», «Οι μεγάλες περιπέτειες του Ντόναλντ Ντακ», «Καυτή πέτρα», «Ο μεγάλος αντάρτης», «Κεραυνός και αστραπή», «Ληστεία αλά ιταλικά» (1977), «Γυναικολόγος υψηλής κοινωνίας», «Η άλλη πλευρά του μεσονυκτίου», «Μπρους Λάι εναντίον Τρινιτά» +

¹³⁴⁶ Πάπε, τόμος Α, 1651

«Τζάνγκο», «Δόξα τω Θεώ είναι Παρασκευή», «Έλα τώρα γιατί βιάζομαι» (1978), «Ο Θανάσης και η Μουσίτσα» (σικ), «Μονά ζυγά», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Ένα γελαστό απόγευμα», «Τζακ ο καβάλαρης» έγχρωμο 3^η εβδομάδα, «Στον πυρετό της νύχτας», «Το εξπρές του μεσονυκτίου» (1979), «Γλυκός πυρετός», «Τομ Χορν», «Μπρουμπέηκερ», «Ειρηνικός ωκεανός ώρα μηδέν», «Ο παρθενοκυνηγός», «Χονδρός - Λιγνός στη Λεγεώνα των ξένων» + «Ο κυρ Γιώργης εκπαιδεύεται», «Ο Κουστό στο Αιγαίο» (1980), «Η Νονά», «Ο τελευταίος άνδρας», «Τα σαραβαλάκια», «Κουμπούρες στα θρανία», «Και οι 12 ήταν καθάρματα» (1981), Μπρους Λη «Παιχνίδι θανάτου» νο 2, «Το τσακάλι και ο λύκος» Τσ. Μπρόνσον, «Ο κάου μπου του μεσονυκτίου» (1982), «Ο ελαφοκυνηγός» έγχρωμο Ρόμπερτ ντε Νίρο, «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα», «Ο βιασμός μιας μοναχής», «Παπαδίστικη κομπανία», «Πέστα βρωμόστομε», «Ένας αλλά λύκος» (1983), «Ιπτάμενος και τζέντλμαν», «Η σαραντάρα κι ο πρωτάρης» έγχρωμο, κωμωδία, Ζ. Μπισσέ, «Γρανίτα από λεμόνι», «Ξαφνικός έρωτας» (1984), «Γκοστυμπάστερες», «Βουτσάς ο ιπότης της λακκούβας» «Ο ροζ πάνθηρας ξαναχτυπά», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (1985), «Ο αρχισιδηρουργός», Μουστάκας «Ο δυναστείας», «Κομμάντο», «Σιωπηλός καβαλάρης», «Σιλβεράντο» έγχρ. γουέστερν, «Ο βιασμός μιας μοναχής» (ξανά), «Ρόκυ» νο 4 και «Ρόκος Νο 14 και ο πρώτος μπουνάκιας» (!) (1986).

Ιρις Α Θερινός μεσοπολεμικός κινηματογράφος Λένορμαν και Παλαμηδίου. Τη βρίσκω μόνο το καλοκαίρι του 1927, άρα ήταν και παρέμεινε βουβός, με τοπικό προσδιορισμό «στο Κορίτσι της γειτονιάς».¹³⁴⁷ Αν το σημείο όπου βρισκόταν το «Ιρις» ήταν όντως κάποια από τις τέσσερις γωνίες στο συγκεκριμένο σταυροδρόμι, σίγουρα το πήρε η επέκταση είτε της Κολοκυνθούς/ Λένορμαν, είτε της Παλαμηδίου.

Μερικά φιλμ: «Ο άνθρωπος στον κομήτη», «Φαιδώρα», «Σταυρός και Μάουζερ» (1927)

Ιρις Β Αρχιτεκτονικά σημαντικός χειμωνιάτικος κινηματογράφος, που λειτούργησε ως καθαυτό σινεμά την περίοδο 1932-1973, με συνεχή ποιοτική πτώση, στο κτίριο της Φοιτητικής, νυν Πανεπιστημιακής, Λέσχης, (Ακαδημίας 55 και Ιπποκράτους, τηλέφωνα 622765, 3600207). Επίσης, έπαιξε και τις Κυριακές το πρωί, λίγα χρόνια του '60, ως αίθουσα ποιότητας για φοιτητικές προβολές της ΦΚΛΑ. Τέλος, αν και σε ημιεγκατάλειψη, εδώ και αρκετά χρόνια στεγάζει τις δραστηριότητες του ΠΟΦΠΑ. Ο χώρος ανήκει, βέβαια, στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Σώζεται η εξαιρετική αρχική σιδερόπορτά της, αλλά και η αίθουσα, μ' ένα μεγάλο μέρος των αρχικών της στοιχείων. Ακαδημίας και Ιπποκράτους λειτουργούσε αρκετά χρόνια πριν από την «Ιριδα» το «Λουξ» (Α, δεξ λέξη). Αγνοώ όμως αν πρόκειται για την ίδια τη γωνία της Λέσχης ή για κάποια από τις άλλες δυο, στην απέναντι πλευρά της οδού Ακαδημίας (η τέταρτη μάλλον πρέπει ν' αποκλειστεί, γιατί είναι το παρκάκι πίσω από την Εθνική Βιβλιοθήκη). Αγνοώ επίσης γιατί, από την αποπεράτωση της Λέσχης (χτιζόταν 1927 – 1930), πέρασε ένα επιπλέον διάστημα προτού ο κινηματογράφος εμφανιστεί στις εφημερίδες, το 1932. Απέναντί είναι η «Ελλη» (δεξ λέξη). Στη Β'

¹³⁴⁷ «Το κορίτσι της γειτονιάς» ήταν καφενείο – τοπόσημο στην Παλαμηδίου 19, που πήρε τ' όνομά του από θεατρικό έργο που έπαιξε ο θίασος του Σαμαρτζή το 1922 στην «Αλάμπρα». Το τοπόσημο διατηρήθηκε και εξελίχτηκε σε συνοικία, υποσύνολο του Μεταξουργείου. Σύγχρονο (2007) καφενείο στη γωνία Παλαμηδίου και Δημοσθένους διασώζει την ονομασία. Το καφενείο εμετεξλίχτηκε σε καφετέρια / μπαρ πρόσφατα, αλλά διατήρησε τον ιστορικό του όνομα.

προβολή παλιότερα, στην Α΄ τις τελευταίες της δεκαετίες, αντίστροφα δηλαδή από την όλο και χειρότερη ποιότητά της.

«Από τα σημαντικότερα κτίρια της περιόδου του μεσοπολέμου, έργο των αρχιτεκτόνων Αλεξ. Νικολούδη και Γκαστόν Ζιλιερόν, το οποίο αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα αρχιτεκτονικής εκλεκτικισμού σε νεοπαρόκ ρυθμό. Πρόκειται για πενταώροφο κτίριο με γωνιακό καμπύλο τμήμα και σαφή διαχωρισμό βάσης – κορμού – στέψης».¹³⁴⁸ Αυτά τα γράφει ο εξάιρετος Ορφανουδάκης, στο βιβλίο του οποίου υπάρχουν και ωραιότατες φωτογραφίες, όπου φαίνονται κορινθιακές κολόνες, εξώστης, θεωρεία, γύψινες διακοσμήσεις, καθίσματα παλαιότητας τύπου, βαθιά θεατρική σκηνή με γύψινο αέτωμα κλπ. Υπάρχουν επίσης δύο κατόψεις: πλατείας και εξώστη κλπ. Ο Σ. Ν. Κοδέλλας γράφει ότι ένα μέρος των σχεδίων του Νικολούδη βρίσκεται στο Κέντρο Τεκμηρίωσης Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής του Μουσείου Μπενάκη. Ο ίδιος δίνει και τις εξής ακριβέστατες περιγραφές: «Η είσοδος της οδού Ακαδημίας οδηγεί σε ένα χωλ το οποίο με τη σειρά του οδηγεί σε έναν προθάλαμο της αίθουσας, από όπου υπάρχουν δεξιά και αριστερά δυο μαρμάρινα κλιμακοστάσια που οδηγούν στους εξώστες... Η συνολική επιφάνεια της αίθουσας είναι 370 τετραγωνικά μέτρα ενώ το ύψος της αγγίζει τα 12 μέτρα. Στο βάθος της αίθουσας βρίσκεται η σκηνή η οποία είναι μικρού πλάτους και βάθους... Στα πλάγια, και σε μικρό ύψος από το δάπεδο της πλατείας, εκτείνονται κατά μήκος δύο θεωρεία μικρού πλάτους. Στο πίσω μέρος της αίθουσας και σε ικανό ύψος υπάρχει εγκάρσιος εξώστης που επικοινωνεί με δύο πλευρικούς εξώστες επίσης μικρού πλάτους και περιορισμένης ορατότητας».¹³⁴⁹ Υπάρχουν δηλαδή άλλα θεωρεία και υπερυψωμένα ισόγεια και άλλα προεκτάσεις του εξώστη. Όχι απλά «στη» Λέσχη, μα «φοιτητικός κινηματογράφος», γράφει ο προπολεμικός φοιτητής Τάκης Χιουρέας.¹³⁵⁰ Και ο Αλέκος Φύσσας μου είχε πει: «Ούφα και Ίρις ήταν τα πιο φτηνά απ' όσα σινεμά βρισκόντουσαν σχετικά κοντά στο Σύνταγμα».¹³⁵¹ Οντως, όσο νοικιαζόταν από ιδιώτες επιχειρηματίες, ήταν πάντα ένα φτηνό, λαϊκό σινεμά. Να μερικές χαρακτηριστικές μεσοπολεμικές διαφημίσεις:

Ι Ρ Ι Σ

Έναρξιν σήμερα με την χαριτωμένη μουσικήν κωμωδίαν
ΑΥΤΟΝ ΘΕΛΩ ΚΙ ΑΥΤΟΝ ΘΑ ΠΑΡΩ
 Πρωταγωνιστούν Σεκέ Σακάλ Έρνεστ Βέρεμπετς,
 Τρούντε Μπερλίνερ, Ραλφ Ρόμπερτς, Βίκτωρ Ντεκόβα.
 Επί πλέον Φοξ Νιους και Μίκυ Μάους. Τιμαί δρχ.
 12.50 και 8¹³⁵²

Ι Ρ Ι Σ

Ο μοναδικός κινηματογράφος κάθε οικογενειάρχου ήρχισε με εξαιρετική επιτυχίαν τας παραστάσεις του. Σήμερα μέχρι Τετάρτης, εξακολουθεί τον θρίαμβον
ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΕ ΟΜΟΛΟΓΗΣΕ
 με τον γίγαντα **ΧΑΡΡΥ ΜΠΩΡ**¹³⁵³

¹³⁴⁸ Ορφανουδάκης 40 κε

¹³⁴⁹ Κοδέλλας

¹³⁵⁰ Χιουρέας, 22

¹³⁵¹ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

¹³⁵² Αθηναϊκά Νέα 21.10.32

¹³⁵³ Έθνος 4.11.35

Ι Ρ Ι Σ

ΑΠΟΨΕ Το πραγματικόν αριστούργημα.
 Το τελειότερον κινηματογραφικόν δημιούργημα
≅ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΜΑΓΕΡΛΙΓΚ≅
 Μια ιστορία που άρχισε σαν ανοιξιάτικο λουλούδι
 για να καταλήξη σε δράμα. Με τους ΣΑΡΛ
 ΜΠΟΥΑΓΙΕ ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΤΑΡΡΙΕ¹³⁵⁴

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ι Ρ Ι Σ

ΣΗΜΕΡΟΝ

Το πρωτοτυπώτερον κακό
 έργο που είδατε στη ζωή σας
 ο **ΔΟΚΤΩΡ ΤΖΕΚΥΛ**
 ο άνθρωπος με τις δύο ψυχές.
 Το καταπληκτικό
 μεγαλούργημα του Λ.
 ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ
 Πρωταγωνιστεί ο διάσημος
 ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΜΑΡΣ και η
 ωραιότατη ΜΥΡΙΑΜ
 ΧΟΠΚΙΝΣ – Εκτός
 προγράμματος ΦΟΞ ΝΙΟΥΣ
 Τιμαί δρχ. 12.50 και 8¹³⁵⁵

Ι Ρ Ι Σ

ΑΠΟΨΕ

Το πραγματικό
 αριστούργημα

ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ

με τον δημοφιλέστερον
 τενόρον της εποχής μας

ΖΑΝ ΚΗΠΟΥΡΑ

Συμπάττουν: ΤΕΟ
 ΛΙΓΚΕΝ – ΛΟΥΛΙ
 ΧΟΧΕΜΠΕΡΓΚ¹³⁵⁶

Μεταπολεμικά, πρώτος επιχειρηματίας υπήρξε ο Αντώνης Ζερβός¹³⁵⁷ (δες και «Έσπερος» Α, Β). Το 1946, ενώ στην ύπαιθρο είχε ξεκινήσει πρακτικά ο εμφύλιος, έγινε εδώ (και στο θέατρο 'Αλίκη') ένα μοναδικό γεγονός: «συζητήσεις, κατόπιν πρόσκλησης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (ΚΚΕ) με τους τροτσκιστές

¹³⁵⁴ Ελεύθερον Βήμα 25.03.37

¹³⁵⁵ Ακρόπολις 01.03.1934

¹³⁵⁶ Ακρόπολις , 04031937

¹³⁵⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ τ.21 (674), 24.11.1950, και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

και τους αρχαιομαρξιστές σε ανοιχτό χώρο... ». ¹³⁵⁸ Λίγο πριν ξεκινήσει ο εμφύλιος, ένα χειμωνιάτικο Σάββατο πρωί, γίνεται εδώ μια πολιτική συγκέντρωση αγνώστων λοιπών στοιχείων. Η πληρωμένη καταχώρηση στις εφημερίδες, δίχως υπογραφή οργανωτών, καλεί τον κόσμο να συζητήσει με θέμα «Τρόποι και μέσα προς επίτευξη της ομαλότητας εν τη χώρα». ¹³⁵⁹ Όταν όμως ξεκίνησε ο εμφύλιος, αρχίσανε και οι σχετικοί έρανοι. Της ...βασίλισσας, εννοείται:

Ι Ρ Ι Σ

«Αίμα στον ήλιο»:

Αι εισπράξεις υπέρ του
εράνου της Βασιλίσσης ¹³⁶⁰

Στις 12 Απριλίου του 1961, εδώ γίνεται το πρώτο συνέδριο των επαρχιακών κινηματογράφων. ¹³⁶¹ Την ίδια χρονιά, διαθέτει μηχανήματα Γκωμόν – Καλέ και έχει 740 θέσεις, ¹³⁶² που αργότερα πέφτουν στις 683. ¹³⁶³ Το 1963, συνελήφθη ο διευθυντής Ν. Γράψας λόγω του γνωστού φιλμ «Αμόκ»: επέμενε να προβάλλει τις λογοκριμένες σκηνές. ¹³⁶⁴

Από το 1963, προβάλλει εδώ ταινίες τις Κυριακές το πρωί η Φοιτητική Κινηματογραφική Λέσχη Αθηνών (ΦΚΛΑ) της ΔΕΣΠΑ και των ΣΕΕΜΠ ¹³⁶⁵ (φοιτητικοί σύλλογοι Πανεπιστημίου και Πολυτεχνείου, αντίστοιχα), που προβάλλει ταινίες ποιότητας. Η αντινομία ανάμεσα στο κανονικό βραδινό πρόγραμμα, συνήθως χειρίστης ποιότητας, και στα σινεφίλ κυριακάτικα πρωινά, δημιουργεί την πιο αντιφατική καταγραφή προβολών από κάθε άλλο σινεμά. Η αντινομία αυτή φαίνεται ότι δημιούργησε υπολογίσιμες προστριβές, καθώς οι φοιτητές δεν αρκούνται στις προβολές της ΦΚΛΑ, αλλά ζήτησαν να γίνει η «Ιρις» συνολικά ποιοτικό σινεμά. Ιδού σχετικό μου αλίευμα:

«ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΖΗΤΕΙ Ο ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Η Διοικούσα Επιτροπή Συλλόγων Πανεπιστημίου Αθηνών (ΔΕΣΠΑ) θέτει υπόψη της κοινής γνώμης το πρόβλημα του φοιτητικού κινηματογράφου. Υπάρχει ο κινηματογράφος «Ιρις». Είναι ιδιοκτησία της Πανεπιστημιακής Λέσχης και οι φοιτητές πληρώνουν σ' αυτόν μειωμένο εισιτήριο. Δίκαιη απαίτηση του φοιτητικού κόσμου είναι να προσφέρονται ταινίες ποιότητας... Αλλά δεν έγινε καμιά απολύτως

¹³⁵⁸ «Οι συζητήσεις αυτές ήταν το αποτέλεσμα της αναταραχής και της δυσαρέσκειας που επικρατούσε στις γραμμές του ΚΚΕ εξαιτίας της πολιτικής στάσης του με τη συμφωνία της Βάρκιζας και στα Δεκεμβριανά. Ομιλητές από το ΚΔΚΕ ήταν οι Λ. Καρλιάφτης, Χ. Αναστασιάδης και Α. Στίνας, ενώ από το ΚΚΕ ήταν οι Κ. Καραγιώργης, Λ. Αποστόλου και Λ. Τσάκος». Όλα από http://okde.org/spartakos/keimena/s78_kdke.htm, αντλώντας από το βιβλίο «Διαλέξεις-συζητήσεις του ΚΚΕ και του ΚΔΚΕ», εκδόσεις Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1987 (επανεκδοση της αρχικής έκδοσης του 1947). Η πηγή αυτή αποφεύγει να πει, όμως, ότι: α. η είσοδος ήταν με προσκλήσεις, ίσες σε αριθμό μεταξύ των δύο πλευρών β. με το τέλος των συζητήσεων, οι παρόντες ψήφιζαν, μυστικά, ποιος κατά τη γνώμη τους υπερέτησε στην κάθε μια και γ. ότι σε όλες τις ψηφοφορίες, υπερέτησε το ΚΚΕ.

¹³⁵⁹ Διάφορες εφημερίδες της 17 Ιανουαρίου 1947, που καλούν για την επόμενη μέρα

¹³⁶⁰ Εφημερίδες της 3.1.1948

¹³⁶¹ Τα Θεάματα 86, 30.04.1961

¹³⁶² Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹³⁶³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹³⁶⁴ Αθηναϊκή 11.12.1963. Από το κλίπινγκ του Θανάση Βέμπου

¹³⁶⁵ Λευτέρης Αϊναλής, συνέντευξη

προσπάθεια τα δύο τελευταία χρόνια να επιλεγούν έργα ποιότητας...Από τις 70 ταινίες που προβλήθηκαν τις περιόδους 64-65 και 65-66, μόνο δύο είναι τα έργα ποιότητας: 'Άμλετ' και 'Ιβάν ο τρομερός'. Υπάρχουν στο πρόγραμμα δέκα τρεις ελληνικές 'κωμωδίες'. Αλλά τη συντριπτική πλειοψηφία την έχουν τα ελληνικά 'δράματα': πενήντα περίπου και όλα 'δακρύβρεχτα'. Υπάρχουν και 4 ακόμα ξένες ταινίες του στιλ 'Το καράβι των κολασμένων γυναικών'. Τέσσερα φιλμ 'Περιφρόνα με γλυκιά μου', 'Με πόνο και με δάκρυα', 'Ο Αριστείδης και τα κορίτσια του' και 'Έξω φτώχεια και καλή καρδιά' παίχτηκαν και για δεύτερη εβδομάδα! Προφανώς λόγω ...ποιότητας! Και η νέα περίοδος άρχισε με τις ίδιες ...ευοίωνες προοπτικές: 'Επιχείρησις όρμα χοντρέ' και 'Εμείς οι αμαρτωλοί'. Η ΔΕΣΠΑ ...καλεί τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου, που έχει δώσει τόσα δείγματα ενδιαφέροντος για τον φοιτητή, την πολιτεία, την κοινή γνώμη, το φοιτητικόκόσμο και την ιδιωτική πρωτοβουλία να προσφέρουν ο καθένας τη συμβολή τους ... ώστε να δημιουργηθεί ένας φοιτητικός κινηματογράφος τέχνης, που θα βρίσκεται στην υπηρεσία του πνεύματος και όχι της κατευθυνόμενης βλακειάς.»¹³⁶⁶

Ο χαλκέντερος Λευτέρης Ξανθόπουλος έχει διατηρήσει πλήρες αρχείο, βδομάδα τη βδομάδα και χρόνο το χρόνο, από κείνες τις προβολές της Φοιτητικής Κινηματογραφικής Λέσχης. Είχε την καλοσύνη να το θέσει στη διάθεσή μου, οπότε πολλά από τα φιλμ που έχω καταγράψει παρακάτω είναι παρμένα ακριβώς από το αρχείο του. Γι' αυτό η ποιοτική αντίφαση μεταξύ των σταχυολογημένων ανά έτος φιλμ είναι η εντονότερη απ' ό,τι σε οποιοδήποτε άλλο σινεμά. Και μου λέει: «Εκείνες οι προβολές της Φ.Κ.Λ.Α το 1964- 67 ήταν ένα έπος, δεν έχει ξαναγίνει κάτι τέτοιο. Τα βλέπω τα προγράμματα και συγκινούμαι πάρα πολύ, ένα ένα τα ξέρω, σαν τώρα. Να το ιδρυτικό μας, να ο κανονισμός. Δες και τις ταινίες που παίξαμε. Και ξέρεις, μας τι έδιναν δωρεάν τα γραφεία διανομής, και τις παίξαμε πολύ κοντά στην επίσημη διανομή. Γινότανε και συναγωνισμός μεταξύ τους. Ήτανε μεγάλη τιμή τους ποιος θα προσφέρει δωρεάν στους φοιτητές. Ο Σκούρας, ο Κουρουνιώτης, όλοι... Υποθέτω ότι γινόταν και διαφήμιση, γιατί έπαιρνε μετά φόρα η ταινία, τη βλέπανε 1.000 άτομα κάθε Κυριακή στην 'Ιριδα', και άλλα 500 στο Πολυτεχνείο το Σάββατο το απόγευμα (αυτό στο Πολυτεχνείο δεν κράτησε πολύ). 1.500 άτομα είναι πολλά. Οι προβολές στην 'Ιριδα' ήταν μοναδικές, αζεπέραστες.»¹³⁶⁷

Ωστόσο, ένας αριθμός θεατών γούσταρε και τη λαϊκή πλευρά της «'Ιριδας»». Ανταποκρινόμενος σε σχετικό αίτημα, ο θείος μου -και, κυρίως, φίλος μου- Απόστολος Φύσσης, μου έγραψε για το εξής ενδιαφέρον, που συνέβη κάπου μέσα στη δεκαετία του '60: «Όταν ήμουν ακόμη μικρούλης, πέρναγε ακόμα έξω απ' το σπίτι μας στου Ζωγράφου, ολόκληρη στρατιά από διάφορους πωλητές, προϊόντων και δεξιοτήτων, από τον γιαουρτά και τον παπλωματά μέχρι αυτόν που μάζευε άδεια γυάλινα μπουκάλια (για κάποια άλλη χρήση καταπώς φαίνονταν- πρωτο-ανακύκλωση!) κι έδινε στις νοικοκυρές σαν αντάλλαγμα μιά ντουζίνα μανταλάκια για κάθε μπουκάλι! Μ' αυτό λοιπόν το σκηνικό θυμάμαι την εξής κατάσταση στον φοιτητικό κινηματογράφο ΙΡΙΣ, στη ΝΔ γωνία τής διασταύρωσης Ακαδημίας και Ιπποκράτους όπου συχνάζαμε τακτικά λόγω χαμηλού εισιτηρίου και γενικού χαβαλέ: Δεν θυμάμαι ούτε τί έργο παίζονταν, ούτε πότε ήταν ακριβώς, αλλά επρόκειτο για ένα μαυρόασπρο φιλμ τής δεκάρας, τύπου "Ζορρό". Ο ήρωας λοιπόν έχει στριμώξει τον "κακό" που κρατά σφιχτά μιά φιάλη (με δηλητήριο νομίζω) σε μιά γωνιά και με το

¹³⁶⁶ Παπάζογλου

¹³⁶⁷ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

σπαθί του κοντά στο πηγούνι τού “κακού” τον κρατά σε ασφαλή απόσταση και ακινησία ενώ τού ζητά τη φιάλη.

Διάλογος (υπότιτλοι) στο περίπου:

Ζορρό: Δώσε μου αμέσως τη μπουκάλια!

Κακός: Δε στη δίνω!

Ζορρό: Είπα, δώσε μου τη μπουκάλια αμέσως!

Κακός: Δε στη δίνω!

Ζορρό: Αμα δε μου τη δώσεις θα σε καρφώσω με το σπαθί μου!

Κακός: Κι άμα στη δώσω, εσύ τί θα μου δώσεις;

Φωνή απ’ την πλατεία, πριν προλάβει ο Ζορρό: Δώδεκα μανταλάκια!

Οι ζητωκραυγές και τα παλαμάκια τών θεατών έπνιξαν κυριολεκτικά τον επακολουθήσαντα διάλογο τών ηθοποιών». ¹³⁶⁸

Το 1966, τρομερή –υποτίθεται– καταγγελία: κάνουν εδώ μάθημα οι φοιτητές της Φιλοσοφικής. ¹³⁶⁹ Και στις αρχές του 1967, λίγο πριν τη δικτατορία, ο Ν. Γράβας ξανασυλλαμβάνεται, για «άσεμνες» φωτογραφίες στα καβαλέτα. ¹³⁷⁰

Αργότερα, επί δικτατορίας και ενώ φυσικά οι φοιτητικές προβολές έχουν απαγορευτεί, ο τελευταίος επιχειρηματίας έκανε δυο αρχιτεκτονικές χοντράδες, αμφότερες παράνομες και άστοχες. Πρώτο, άνοιξε μια τρύπα πίσω από τη σκηνή και έφτιαξε μια στενή σκάλα για την «επικοινωνία» του σινεμά με το χολ της κεντρικής εισόδου της Λέσχης (από την οδό Ιπποκράτους). Δεύτερο, έφτιαξε δεύτερο εξώστη (κατεδαφίστηκε το 1995), αυξάνοντας τις θέσεις. Έτσι η «Ιρις» έφτασε να έχει «493 θέσεις, από τις οποίες, όμως, μόνο οι 300 είχαν ορατότητα στη σκηνή. Συγκεκριμένα, οι θέσεις που είχαν ορατότητα στη σκηνή ήταν κατανεμημένες ως εξής: 238 θέσεις στην πλατεία, 47 θέσεις στον πρώτο εξώστη και 15 θέσεις στο δεύτερο. Οι υπόλοιπες 193 θέσεις που δεν είχαν ορατότητα βρίσκονταν στον πρώτο και τον δεύτερο εξώστη.» ¹³⁷¹

Το 1973, η «Ιρις» σίγησε ως σινεμά για το κοινό και πέρασε στην αποκλειστική νομή του Πανεπιστημίου. Το 1974, το βράδυ της 9^{ης} Νοεμβρίου, είδα εδώ δημοσία και ψηφοδέλτιο – ψηφοδέλτιο, τη διαλογή των ψήφων του (τότε ενιαίου) συλλόγου φοιτητών της Νομικής Σχολής. Ήταν οι πρώτες μεταδικτατορικές εκλογές. Καθώς στη δική μου σχολή, τη Φιλοσοφική, η διαλογή είχε τελειώσει νωρίτερα (δεν είχα ψηφίσει κιόλας, ως νεοεισαχθείς, αφού δε μας είχανε αφήσει), είχα έρθει εδώ. Ήταν η πρώτη μου φορά στην «Ιριδα». Λίγο αργότερα, ο Σύλλογος Φοιτητών της σχολής μου παρουσίασε εδώ τη συλλογική διάλεξη «Βάρναλης, ο ποιητής του λαού». Μετείχα στην επιτροπή που έγραψε το κείμενο, διάβασα κιόλας ένα μικρό κομμάτι- άλλοι είχαν μεγαλύτερη συμμετοχή (Βαρβάρα; Τασούλα; Χρήστο; Τι γινόσαστε;). Ήρθα και άλλες φορές σε φοιτητικές θεατρικές παραστάσεις που οργάνωνε το φοιτητικό ΘΤΠΑ (=Θεατρικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών), εκθέσεις φωτογραφίας, συναυλίες (π.χ. Φοιτητική Ορχήστρα του Μίκη Θεοδωράκη, όπου έπαιζε μπουζούκι ο αδερφός μου ο Γιάννης, φοιτητής τότε της Ιατρικής) κλπ. ¹³⁷² Πάντα η αίθουσα μου θύμιζε «Αττικόν».

¹³⁶⁸ Απόστολος Φύσσας, γραπτό κείμενο

¹³⁶⁹ Απογευματινή 12.01.1966. Από το Θανάση Βέμπο, βεβαίως

¹³⁷⁰ Απογευματινή 26.01.1967. Από τον ίδιο ρέκτη κλιπ(ινγκ)αδόρο

¹³⁷¹ Κοδέλας, ό.π.

¹³⁷² Γενικά στο κτίριο της Λέσχης μπήκα δεκάδες φορές στο διάστημα 1974-1982, τόσο ως «απλός» φοιτητής, όσο και ως μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου της ΕΦΕΕ (τρομάρα μου!) το 1976-1978. Το πιο όμορφο στοιχείο του είναι η κυκλική σκάλα, μαρμάρινη και μεταλλική, εξαιρετικά καλόγουστη.

Γενικά, εδώ έδρευε μετά το 1974 το ΘΤΠΑ (Θεατρικό Τμήμα Πανεπιστημίου Αθηνών) κι αργότερα ο ΠΟΦΠΑ Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 2000 η «Ιρις» «κινδύνεψε» να γίνει αίθουσα διδασκαλίας και να εξωσθεί ο ΠΟΦΠΑ, κάτι που οι ενδιαφερόμενοι αποτρέψανε με τις σχετικές κινητοποιήσεις.¹³⁷³

Υποτίθεται ότι η αίθουσα ανακαινίζονταν (από το 2002)- μόνο που τα χρόνια είχαν περάσει και οι σκαλωσιές είχαν γίνει αιώνιες, είχαν βγάλει ρίζες στην οδό Ακαδημίας (2009). Νομίζω ότι είναι οι παλιότερες που ξέρω σε δημόσιο κτίριο. Κοιτώντας μέσα από το τζάμι της υπέροχης πόρτας της «Ιριδας», βλέπεις και σακούλες με οικοδομικά υλικά. Αυτοί είναι η ρυθμοί και ο τρόπος που γίνονται (;) οι δουλειες στο Δημόσιο. Εδώ την πάτησα: βρήκα ανοιχτά, μπήκα, φωτογράφισα, μα - παρασυρμένος από σκαλωσιές και σακούλες- έγραψα (στην Athens Voice) ότι ήταν κλειστό, ενώ δεν ήταν: εξακολουθούσε να στεγάζει φοιτητικές καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Και έγινε το σχετικό διαδικτυακό τζέρτζελο, με τις πατροπαράδοτες συνωμοσιολογίες και το απαραίτητο βρισίδι, γιατί «σε μια στιγμή που» κλπ κλπ, ποιος ξέρει ποιες «σκοτεινές δυνάμεις» εκπροσωπούσα.¹³⁷⁴ Στο μεταξύ οι σκαλωσιές αποσύρθηκαν, μα αμφιβάλλω αν η ανακαίνιση ολοκληρώθηκε.

Ορισμένα φιλμ: «Κική» με την Άντυ Όμπρα, «Η τύχη» με την Μαρί Νοέλ (1932), «Μια γυναίκα που δεν ξεχνιέται», «Δαυίδ Γκόλντερ», «Η λοταρία του διαβόλου», «Έν ονόματι του νόμου» (1933), «Σ' αρέσω για γυναίκα σου;», «Αέριον Χ9», «Το βαλς που δεν ξεχνιέται», «Το κεφάλι ενός ανθρώπου», «Λευκή αδελφή» και «Τσιγγάνικο αίμα» (1934), «Νοσταλγία», «Νέα Υόρκη-Μιαμί», «Το μυστικό του μπλε δωματίου», «Κατηγορούμενη ομολόγησε» (1935), «Νύχτα γάμου», «Ο κύριος απ' την Οξφόρδη», «Διαβατικά πουλιά», «Η 9^η συμφωνία του Μπετόβεν» Λιλ Ντακόβερ, «Ραψωδία του Λιστ» και Βίλλυ Μπίργκελ, «Το μυστικόν του λοχαγού των ουσάρων» (1936), «Μπαλλάντα», «Το δράμα του Μάγιερλιγκ», «Μουσική παρέλασις», «Μπαλλάντα» (1937), «Πριν απ' το ηλιοβασίλεμα», «Έχω δικαίωμα να ζήσω», «Η δραπετίς», «Η Σουλβία και ο σωφέρ της» (1938), «Ο τυχοδιώκτης», «Ο τραγουδιστής του μεσονυκτίου», «Χωρίς χαρά», «Εγκλημα και τιμωρία» (1939), «Μπλε αλεπού», «Το τελευταίο έγκλημα του γκάγκστερ», «Συνέδριον ηθικής», «Μπροστά στον άνεμο», «Νανέτ» (1940), «Αγαπώ όλες τις γυναίκες», «Αλύτρωτες ψυχές» «Δεν θα τα πάρης μαζί σου», «Κολασμένες ψυχές», «Επανάστασις στα χαρακώματα» (1941), «Η αδελφή μου κι εγώ», «Νυχτερινή οπτασία», «Πριγκηπικό ρομάντζο», «Κανιτόγκα», «Ο πειρασμός», «Μυστικόν σχέδιον C 21» (1942), «Όταν η γυναίκα θέλη», «Φωτιά στα σύνορα», «Το πεπρωμένον», «Μεγαλοφυία και παραφροσύνη», «Ο λέων της Δαμασκού» (1943), «Η καρδιά του γέρου ξανανειώνει», «Αντίζηλος ενός εστεμμένου», «Άστατη γυναίκα», «Άσβεστη φλόγα»

Θυμάμαι πολύ καλά το αρχαϊκό κυλικείο, το διδασκαλείο ξένων γλωσσών, τις τουαλέτες με τα απίθανα πολιτικο - σεξο - αθλητικά γραψίματα, το υπόγειο εστιατόριο (όπου πολλές φορές είχα φάει με κουπόνια επαρχιωτών φίλων και συντρόφων), τα γραφεία των καθηγητών που διοικούσαν τη Λέσχη, τα γραφεία της ΕΦΕΕ φυσικά, στον τέταρτο όροφο, το ωραιότατο παλιό ασανσέρ ίσως και κάποια βιβλιοθήκη. Εννοείται ότι με τους φίλους μου είχαμε χτίσει και κάνα δυο τοίχους στο αρχαίο ισόγειο σουβλατζίδικο «Παρνασσός» -γωνία, εκεί που ήτανε μέχρι φέτος (2008) ο Παπασωτηρίου-καθήμενοι ενίοτε και στο απίθανο πατάρι- περιμετρικό θεωρείο, ένα μαγαζί με μετριάτα, αλλά φτηνά φαγητά, και με στιλ επαρχιακού καφεναείου, σα να 'χε βγει από καμιά Χαλκίδα ή κάνα Άργος του '40.

¹³⁷³ Τα Νέα, 29.05.2000 ΓΔΚΣ

¹³⁷⁴ <http://tinyurl.com/39oe8hw>

(μεταπελευθερωτικά) «Γλεντώ τη ζωή μου» (1944), «10 κορίτσια του Ωδείου», «Κάθισμα 47», «Σκάνδαλο στις κούρσες», «Κυρίαρχοι των θαλασσών», «Γυρισμός από το Δυτικό μέτωπο», «Ρόδον του μεσονυκτίου», «Η σειρά των τροπικών» (1945), «Ιντέλλιτζενς Σέρβις», «Και την γυναίκα μου και το παιδί μου;», «Αμαπόλα», «Κορίτσι του τσίρκου», «Μίση, πόθοι, έρωτες» (1946), «Τα κορίτσια του Πάουερ», «Διεφθαρμένη», «Εύθυμοι ασίγγανοι», «Μεγάλες προσδοκίες», «Ο Ταρζάν στην έρημο» (1947), «Στη μαγεμένη Αργεντινή», «Καταραμένη γενιά», «Νύχτα παραδείσου», «Φρίντα» (1948), «Νειάτα στη λάσπη», «Γυναίκες στο πεζοδρόμιο», «Απ'όταν έφυγες», «Στις όχθες του Σηκουάνα» (1949), «Μαλαισία», «Στιγματισμένη ζωή», «Μέσα μου χτυπάνε δυο καρδιές», «Ιστορία μιας αγάπης» «Βλέπε, άκου σώπα», «Έλα στο θείο», «Γαλάζια λίμνη» (1950), «Τζίγκινς [σικ] Χαν», «4 σ' ένα τζιπ», «Βασιλικοί γάμοι», «Η δικαιοσύνη ωμίλησε» (1951), «Σκάνδαλα στο κολέγιο», «Έντιμοι απατεώνες», «Δυο κοθώνια στο ναυτικό», «Δεκαπενθήμερο του έρωτος», «Απόσπασμα αυτοκτονίας» (1952), «Κατηγορώ τους γονείς μου», «Ματωμένο Πάσχα», «Καλοκαίρι με τη Μόνικα», «Εγωισμός και προκατάληψις», «Ματωμένο Πάσχα» «Ο θησαυρός της Ζαμάικας» (σικ) (1953), «Ο πύργος των φιλοδόξων», «Ανοιχτή θάλασσα» ελλιν. Φούντας, «Λυσιστράτη» ρεαλιστικόν Πάουελ Κεμπ, «Καλοκαίρι με την Μόνικα» ρεαλ. Χ. Άντερσον, «Η σειρά της Φλόριντας» (1954), «Το υπέροχο μυστικό» δράμα Τζέην Γουάιμαν, «Μαρία Μαγδαληνή και ο Θεάνθρωπος» (Πάσχα), «Τρία ναυτάκια στο Παρίσι» μουσικό κατάλληλο Τόνυ Κέρτις, «Το τρελοκόριτσο» (1955), «Όπου Γιάννης και γκάφα», «Τελευταία φορά που είδα το Παρίσι» μουσ., «23 βήματα» έγchr. αστυν. Βαν Τζόνσον, Βέρα Μάιλς, «Διαγωγή μηδέν» (1956), «Ο βαφτιστικός», «Το παιδί και το δελφίνι», «Όλα για τον άνδρα» (1957), «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Μια λατέρνα, μια ζωή», «Η γέφυρα των στεναγμών», «Ο Μιμικός και η Μαίρη» (1958), «Μία ξένη πέρασε», «Κρυστάλλω», «Ταξίδι με τον έρωτα» αισθ. Καρέζη, Κωνσταντάρας, «Ο θησαυρός του μακαρίτη» κωμωδία (1959), «Το χαμίνι», «Αγαπούλα μου» Ζήλεια, Καμπανέλλης, Μίμης Στεφανάκος, «Η δωδεκάτη νύχτα», «Η παγίδα» (1960), «Η Μπέτυ παντρεύεται», «Ευγενία Γκραντέ», «Η κάλπικη λίρα», «Τα 40 παληκάρια», «Τίνος είναι τα παιδιά;» ρώσ., «Νύχτες του Μιραμάρε», «Τα ματωμένα Χριστούγεννα» (1961), «Μάνα μου κάνε κουράγιο», «Μη με ξεχνάς», «Κορόιδο γαμπρέ», «Κοθώνια του θρανίου», «Ο βασιλιάς της γκάφας», «Δεν εγνώρισα μητέρα» (1962), «Ο λουστράκος», «Μικρές Αφρδίτες» του Κούνδουρου Βραβείο Φεστ. Βερολίνου γ' εβδομάς, «Συντρίμια της ζωής», «Ο δρόμος με τα κόκκινα φώτα», «Αμόκ» «Ο χρυσός κι ο τενεκές» κωμ. Φωτόπουλος, «Ανάστασις» δράμα (1963), «Μάνα μου τον αγάπησα» ελλιν. αισθ. δράμα, «Το καράβι των κολασμένων γυναικών», «Ο Αριστείδης και τα κορίτσια του» ελλιν. κωμωδ., «Αμλετ» ρώσ., «Ο φασίστας» Ούγκο Τονιάτσι, «Ο ταραξίας των δύο κόσμων», «Η τραγωδία του Αιγαίου» Βασίλης Μάρος, «Μακεδονικός γάμος» του Κανελλόπουλου (1964), «Περιφρόναμε γλυκιά μου» Ξανθόπουλος, «Ο παράς κι ο φουκαράς» Χατζηχρήστος, Καραγιάννη, «Πικρή ζωή», «Δεν μπορούν να μας χωρίσουν» ελλ. δραμ. «Παντρεύουν την αγάπη μου» ελλ. αισθημ., «Τα παιδιά παραδείσου», «Γυμνό ανάμεσα στους λύκους», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών» (1965), «Καημοί στη φτωχογειτονιά», «Η κόρη μου η ψεύτρα», «Δούρειος ίππος» περιπέτεια Φούντας, «Η έξοδος του Μεσολογγίου» Κατράκης, «Χαίδω», επιστημονικές ταινίες (σικ. Έκτακτη πρωινή προβολή), «Η κάλπικη λίρα» «Ο μεγάλος πατριωτικός πόλεμος», «Ταξίδι στο φεγγάρι» Μελιές, «Μοντεράτο Καντάμπιλε», «Απαγορευμένα παιχνίδια» του Ρενέ Κλεμάν (1966), «Το θωρηκτό Ποτέμκιν» «Ο 13^{ος}», «Τα ψίχουλα του κόσμου» ελλ., «Οι αντίζηλοι» ελλιν., «Κούνια που σε κούναγε» ελλιν., «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλιν. κωμ. Κωνσταντάρας (1967), «Η ζηλιάρα», «Η χαρτοπαίχτρα», «Ο τρελλός

τάχει 400», «Ο μπούφος», «Διακοπές στην Κολοπετεινίτσα» (1968), «Ο Άγιος Νεκτάριος», «Η αρχόντισσα της κουζίνας», «Γιατί με πρόδωσες», «Ο μπλοφατζής», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «24 ώρες ζωντανός», «Το αφεντικό μου ήταν κορόιδο» (1969), «Οι τρεις ψεύτες», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο Μανωλιός στην Ευρώπη», «Ο προδότης πρέπει να πεθάνη» (1970), «Ορατότης μηδέν», «Τα ομορφόπαιδα», «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς», «Καταναλωτική κοινωνία», «Ο φαφλατάς», «Η εφοπλιστίνα» (1971), «Ωργισμένη γενεά», «Ρεβέκα», «Υβ Υβ», «Επτά χρόνια γάμου», «Σέργιος και Άννα» (1972), «Λαός και αριστοκρατία», «Κρατούμενοι εν αναμονή δίκης», «Νονός», «Ο Παπατρέχας» και «Στα δίχτυα της αράχνης» (1973).

ΚΑΠΑ

Κα(λ)λιφόρνια και όχι «Καλλιφρονά», ούτε «Καλλιφόρνα», όπως γράφανε κατά λάθος μερικές εφημερίδες, όποτε ανέφεραν το ταπεινό αυτό συνοικιακό σινεμά, που δε διακρινόταν και για την αδιάλειπτη παρουσία του στις στήλες τους. Β' προβολής αρχικά, Α' αργότερα, «Αχαρνών 434 / 436» ή «Τέρμα Αχαρνών» (εφημερίδες του '60). Αρχικά θερινό, που λίγο αργότερα μεταβλήθηκε σε χειμερινό – θερινό με άνοιγμα στα πλάγια, προφανώς όταν χτίστηκε η μικρή πολυκατοικία που υπάρχει μέχρι σήμερα (2013). Η μετατροπή αυτή θα πρέπει να έγινε το 1966, χρονιά που η «Καλιφόρνια» εξαφανίζεται από τις εφημερίδες. Συνολικά, εμφανίζεται το διάστημα 1964-1976, μ' ένα ακόμα προσωρινό σταμάτημα το 1974. Ήταν Κωνσταντά 20 (τοτινή αρθμηση. Σημερινή: 6), τουτέστιν σ' ένα δρόμο κάθετο στην Αχαρνών, στο ύψος του προαναφερθέντος νούμερου, νότια και σχεδόν κολλητά προς τη μάντρα του Λεόντειου. Τηλέφωνο 800700, 252928. Ο τίτλος από την ελληνολατινικής γλωσσικής κατασκευής πολιτεία των ΗΠΑ.

Λέει ο φίλος μου Γιώργος Τρίγκας: «δεν είχε τυπική διάταξη. Μπαίνοντας, η οθόνη ήταν προς τα δεξιά, δηλαδή προς το Λεόντειο, ενώ η μηχανή προβολής ήταν προς την

Αχαρνών». ¹³⁷⁵ «Επιχείρηση του Χαρίλαου Πατέλη, που ήταν νωρίτερα μηχανικός προβολής» ¹³⁷⁶ (δες λέξη). Αρχικά κατατασσόταν στην Α΄ - Β΄ προβολή, αργότερα στην Α΄, μετά ξανά στην αρχική. Αλλά το επίπεδο των ταινιών του θα δικαιολογούσε θαυμάσια Β΄ προβολή (ελλείπει Γ΄, όπως και σε τόσα άλλα). Ωστόσο δεν κατέληξε τσοντάδικο (αν και έπαιξε προσκαίρως σοφτ πορνό). Προσωπική γνώση της «Καλιφόρνιας» δεν έτυχε ποτέ ν΄ αποκτήσω. ¹³⁷⁷

Αφού έκλεισε, έγινε θέατρο («Ελληνική Σκηνή») κι αργότερα νυχτερινό κέντρο με διάφορες ανά σεζόν ονομασίες, όπως «Αιγαίον» ή «Χίλια αστέρια». Στο ψηλότερο σημείο του χαμηλού κτιρίου, ωστόσο, σώζεται η τρίφαση ταμπέλα «Καλιφόρνια»- η μόνη τρίφαση ταμπέλα κινηματογράφου, απ΄ όσο ξέρω. Έψαξα ένα γύρω από πού να τη φωτογραφίσω καλύτερα. Το πέτυχα ανεβαίνοντας μερικούς ορόφους από το γιατί Βλαστού 27. Την άδεια εισόδου μού τη δώσανε οικοδόμοι (Αραβες κατά πάσα πιθανότητα) από το συνεργείο τής «Έργο – Σύστημα», η οποία κατά τη σχετική ενημερωτική επιγραφή σήκωνε (2007) την πολυκατοικία.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Αντίο ζωή», «Η καταδίωξις άρχισε την αυγή», «Ο μαύρος πειρατής», «Επανάστατης χωρίς αιτία» Τζ. Ντην, «Ντελικανής» ερωτική ηθογραφία Άλκης Γιαννακάς (1964), «Το ξέσπασμα των σκλαβωμένων», «Η τελευταία νύχτα του πολέμου», «Η σωφερίνα», «Μικρή καλύβα», «Φλεγόμενοι λόφοι» (1965), «Ευχάριστες νύχτες», «Αυτοί που τόλμησαν τον έρωτα», «Δημήτρη μου Δημήτρη μου» ελληνικό, «Ο κατάσκοπος που γύρισε από το κρύο», «Λαίδη Λη», «55 μέρες στο Πεκίνο» περιπ., «Έρωτες στην καυτή άμμο» ρεαλιστικό, «Τα ψίχουλα του κόσμου», «Αποστολή Βερολίνο» (1967), «Υπάρχει και φιλότιμο», «Γαλάζια Χαβάη», «Η Αλίκη στο Ναυτικό», «Το πιο λαμπρό αστέρι», «Υπόθεσις Παρανταίν», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1968), «15 αγχόνες για έναν δολοφόνο», «Πιστολέρος με το σημάδι του Θεού», «Η νυχτερίδα με το χρυσό πρόσωπο», «Οι αντάρτες του βάλτου», «Μια Ιταλίδα απ΄ την Κυψέλη», «Ένας ιπότης για τη Βασούλα», «Δεσποινίς διευθυντής», «Κατηγορώ το κορμί μου» (1969), «Αγαπημένη Αζιζέ» τούρκικο, «Αγαπημένη της Ισταμπούλ» τούρκικο, «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Μια τρελή σαραντάρα», «Ο ήρωας, το κάθαρμα και ο προδότης», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» (1970), «Έμπαινε Κίτσο», «Ο αρχιψεύταρος», «Είσαι η πριγκίπισσα της καρδιάς μου», «Ηλιογέννητη», «Ο γιος της μοίρας», «Ντετέκτιβ κάθαρμα», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Χαρούμενοι αλήτες» (1971), «Εθελοντής στον έρωτα», «Τζέιμς Μπόντ πράκτωρ 007 την υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητος», «Σεξ 13 μωφόρ», Νέον έργον, «Και εγώ σ΄ αγαπώ», «Τύχη, έρωτας και προδοσία», «Τα κορίτσια της μαντάμ» (1972), «Ναρκωτικά, ο δρόμος προς την κόλαση», «Επιθεωρητής Λεγκουέν στα ίχνη του δολοφόνου», «Διαμάντια για κολατσό» (1973), «Ο σκορπιός» / «Σκορπιός του καρατέ» (σικ), «Ο άνθρωπος που έκλεψε τη Μαφία», «Αγοροκόριτσο», «Κοντά στον κόκκινο ήλιο», «Ένας

¹³⁷⁵ Γιώργος Τρίγκας, συνέντευξη

¹³⁷⁶ Ηλία Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

¹³⁷⁷ Το σχολείο μου, το 18^ο /22^ο, απείχε μόνο 500 μέτρα από την «Καλιφόρνια». Καθώς υπήρχανε χρονιές που το σινεμά έπαιζε από το πρωί, πολλοί συμμαθητές μου κάνανε εκεί κοπάνες. Δεν έτυχε όμως να πάω ποτέ κι εγώ, γιατί τις κοπάνες μου τις έκανα σε πρώιμα ημιτσοντάδικα του Κέντρου, τον Εθνικό Κήπο, την Ελληνοαμερικάνικη Ένωση, την Αρχαία Αγορά, το POP- 11, τον Ολύμπιο Δία, τα μπουρδέλα, την Εθνική Βιβλιοθήκη, το Μοναστηράκι, μέχρι και στην Αίγινα πήγαμε με το φίλο μου τον Ιάσονα το Σιν. και γυρίσαμε το μεσημέρι σπίτι, κύριοι. «Καλιφόρνια» όμως, γιοκ. Όπως, δυστυχώς, ούτε και μπιλιάρδα.

κούκλος ζητάει νύφη», «Ελευθέριος Βενιζέλος», Νέον έργον (1974), «Ο ζωηρός πάτωρ και οι κυρίες της ενορίας του», «Το ρετιρέ της ανωμαλίας», «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Θρανίο» Νο 5, «Ένας κούκλος ζητάει νύφη» (1975), «Δυο αγγελούδια στην κόλαση», «Γιούπι ντου», «Τον φώναζαν ουρανοκατέβατο» και «Το αγκίστρι» (1976).

Καμέλια Θερινό συνοικιακό – μικροαστικό σινεμά στο τέρμα Πατησίων, ακριβώς στη γωνία Αγίας Λαύρας (πρώην Καλλιγιά) και Πατησίων 386, Αλυσίδα. Πήρε τη θέση του παλιού «Κυβέλεια» (δες λέξη, όπου και στοιχεία για το χαρακτήρα της περιοχής) και λειτούργησε κάτι λιγότερο από σαράντα χρόνια (1940 – 1978). Τηλ. 886309, 2028219. Η ονομασία από γνωστό λουλούδι, αλλά και παρήχηση του προκατόχου κινηματογράφου. Ανήκε γενικά στην Α΄ - Β΄ προβολή, πέρασε όμως και μερικά από τα τελευταία του χρόνια στην Α΄. Την πρώτη του χρονιά δήλωνε εναλλάξ θέατρο και κινηματογράφος, ενώ λειτούργησε και δυο τρεις χρονιές σαν βαριετέ. Είχε τυπική διάταξη του χώρου και αρκετό πράσινο, ιδίως γιασεμιά, καθώς και ένα μικρό εξώστη. Το 1947¹³⁷⁸ και 1950, επιχειρηματίας ο Αλέξαντρος Παπαδόπουλος.¹³⁷⁹ Ακριβέστερα, οι αφοί Παπαδόπουλοι (δες και «Α-Β» και «Ατενέ»), λέει ο φίλος μου Αντώνης Στεργιάκης.¹³⁸⁰ Το 1955: Ν. Παπάζογλου.¹³⁸¹ Το 1977, λίγο πριν κλείσει, είχε γενική είσοδο 30 δρχ., χαμηλότερα από το μέσον όρο. Να η διαφήμιση από το ξεκίνημά της:

Ο κομψότερος και πολυτελέστερος νέος Κινηματογράφος που απέκτησαν αι Αθήναι

Κ Α Μ Ε Λ Ι Α

εις την μαγευτικήν θέσιν του Τέρματος Πατησίων (όπου Παλαιά Κυβέλεια) ήνοιξε τας πύλας του από του παρελθόντος Σαββάτου και συγκεντρώνει κάθε βράδυ τον εκλεκτότερο κόσμον. Σήμερον το εξαιρετικόν φιλμ

Ο ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ

με τον πιο ορμητικό, τον πιο τολμηρό, πιο θυελλώδη καλλιτέχνη του κινηματογράφου **Τζέιμς Κάγκνεϊ**. Συμπράττουν: αι περίφημοι Ροζ Μαρί Λέιν και ο Χώμφεϋ Μπόγκαρτ. Φωτισμός άπλετος. Τελειότατα μηχανήματα. Τα καλύτερα έργα της σαιζόν. Αληθινός θρίαμβος. Τιμαί εισιτηρίων: Πλατεία δρ. 10, Θεωρεία δρ. 12¹³⁸²

¹³⁷⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

¹³⁷⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950

¹³⁸⁰ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹³⁸¹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹³⁸² Ελεύθερον Βήμα, 7.07.1940

Στην κατοχή λειτούργησε κανονικά:

ΚΑΜΕΛΙΑ

ΕΝΑΡΞΙΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

με την παραμυθένια οπερέτα

Ο ΕΥΘΥΜΟΣ ΠΡΙΓΚΙΨ

με την ΕΡΖΗ ΣΙΜΟΡ

(Νυκτερινή οπτασία)

και τον

ΛΑΖΙΣΛΑΝ ΣΙΛΑΣΙΝ

Καθ' εκάστην 2 παραστάσεις

Ωρα ενάρξεως 8.15-11.20¹³⁸³

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΜΕΛΙΑ

Τέρμα Πατησίων

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΡΕΒΥ – ΒΑΡΙΕΤΕ

Αυλωνίτης, Ρένα Ντορ

Σοφία Βερόνη

Το χορευτικό ζεύγος Παύλοφσκα, Σπυρόπουλος

Γ. Βασιλείου, Ν. Γκάτση

Φίτσα Ντάβου

Ντεκώστας – Ταβουλάρης

ΚΑΙ ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

ΜΑΕΣΤΡΟΣ Μ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ

Δύο παραστάσεις

6-8, 8-10μ.μ.¹³⁸⁴

Ιδού και δυο μεταπολεμική τιμητική, εκτός προγράμματος:

Κινηματοθέατρον **ΚΑΜΕΛΙΑ**

Τέρμα Πατησίων

Σήμερα **ΔΕΥΤΕΡΑ**

Από τας 7 1/2 έως τας 12 μ.μ.

ΣΕ ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ

ΠΑΝΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙ

Η ΤΙΜΗΤΙΚΗ

του αγαπημένου σας συγγραφέα

ΚΩΣΤΑ ΚΟΦΙΝΙΩΤΗ

Με σύμπραξιν όλων των Άσσων

του **θεάτρου** και του **τραγουδιού**¹³⁸⁵

Να και μια περίεργη διαφήμιση, εν μέρει εντός και εν μέρει εκτός πλαισίου:

¹³⁸³ Η Βραδυνή, 06.06.1943

¹³⁸⁴ Ελεύθερον Βήμα, φύλλα τέλους Σεπτεμβρίου και αρχών Οκτωβρίου 1943

¹³⁸⁵ Έθνος, 12.09.1955

Κ Α Μ Ε Λ Ι Α

ΤΕΡΜΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

τηλ. 886.309

Μετά την ριζικήν ανακαίνισίν του, έγινε ο ωραιότερος θερινός κινηματογράφος των Αθηνών.

ΣΗΜΕΡΟΝ

η ΟΥΝΙΒΕΡΣΑΛ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΜΑΡΛΟΝ ΜΠΡΑΝΤΟ

στην πιο ΓΙΓΑΝΤΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΤΗΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ ΤΟΥ

ΑΠΑΛΟΥΖΑ

ΕΓΧΡΩΜΟΝ

ANZANET KOMMER TZON ΣΑΞΟΝ

Άνετος χώρος παρκαρίσματος αυτοκινήτων¹³⁸⁶

Εδώ είχα δει αρκετές ταινίες, μεταξύ των οποίων διάφορους Τζέιμς Μποντ και το «Επάγγελμα ρεπόρτερ» του Αντονιόνι με την παλιά μου φίλη την Παυλίνα. Είχε και εξώστη, αν θυμάμαι καλά. Να και μια υγρή ανάμνηση: «Το καλοκαίρι του '66 ή '67 βλέπαμε 'Η γέφυρα του ποταμού Κβάι' και πιάνει μια τρομερή μπόρα.

Στριμωχτήκαμε όλοι οι θεατές, όρθιοι, κάτω από την τέντα που ήτανε μπροστά στην είσοδο και βλέπαμε την ταινία στη βροχή»¹³⁸⁷.

Μερικές ταινίες: «Μου 'κλεψαν τη γυναίκα», «Το πρώτο ξύπνημα», «Ταξιαρχία του Βορρά», «Τελευταίος γύρος» (1940), «Ο αετός των συνόρων», «Χορός, τραγούδι, φίλι», «Μπαλαλάικα», «Ελπίδες που σβήνουν», «Βλέπε, άκου, σώπα» (1941), «Αντίο νεότης», «Μαρινέλλα», «Φυλακισμένος στη Σάντα Κρουζ», «Η γυναίκα του πόθου», «Προσφυγοπούλα» (1942), «Η κόρη της αμαρτίας», «Λέσχη προικοθηρών», «Φαιδώρα», «Ο πόνος του χωρισμού», βαριετέ (1943), «Ντήζελ», «Τιτανικός», «Τα 7 χαμίνια», «Λευκό όνειρο», «Η μαιτρέσσα του φίλου μου» (1944), «Το φίλι του θανάτου», «Αδικαιολόγητος απουσία», «Ας μην ξημέρωνε ποτέ», «7 κορίτσια του Λονδίνου», «Η γυναίκα του καμπαρέ», «Μαρία Βαλέφσκα» (1945), «Δραπέται της κολάσεως», «Τόκιο», «Βασίλισσα Ελισσάβητ», «Οι ήρωες της μάχης» 1946), «Ναυτική ανταρσία», «Λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Παπούτσι από τον τόπο σου», «Ο εμπρηστής», «Ο πύργος της αγωνίας» (1947), «Σ' αγαπώ μα θα χωρίσουμε», «Νύχτα γάμου», «Υποψίες», «Θρύλοι της Βαγδάτης» (1948), «Βίρα τις άγκυρες», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Εφορμήσατε», «Είμαι ένας δραπετής», «Στη βοή της καταγίδας», «Σκότωσα τη γυναίκα μου» (1949), «Κοινωνικά σκάνδαλα», «Ερωτική φωλιά», «Το ξύπνημα της Αφροδίτης», «Τελευταία αποστολή», «Μοντάνα» (1950), «Μοντέρνοι χοροδιδάσκαλοι», «Οι κληρονόμοι», «Το νησί των θησαυρών», «Τα καλύτερα χρόνια της ζωής μου», «Κληρονόμος», «Μαύρο τρανταφυλλο» (1951), «Το πεζοδρόμιο του πόθου», «Ανδalousία», «Στην άβυσσο της αμαρτίας», «Ματωμένη αρένα», «Ταρζάν» (1952), «Μαύρα τύμπανα» περιπέτεια Άννα Φράνσις, «Τα φώτα της πόλεως» κωμωδία Σαρλώ, «Οι άθλιοι» δραμ. Μίκελ Ρέννου, «2 ναύτες & 1 κορίτσι», «Οι γιοί των σωματοφυλάκων», «Θα ζήσω για σένα» Βαν Τζόνσον, «Η

¹³⁸⁶ Τα Νέα, 09.06.1967

¹³⁸⁷ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

εκδίκησις του κουρσάρου», «Άννα» Σουλβάνο Μαγκάνο (1953), «Ο μπόμπος εκδικείται», «Ξυπόλυτο τάγμα» ελλην. Φραγκεδάκης, «Χονγκ Κονγκ» δράμα Ρόντα Φλέμινγκ, «Η γυναίκα του ολέθρου» δράμα Ινγκ. Μπέργκμαν, «Ποντικάκι» (1954), «Μαντρέν» περιπέτεια Ραφ Βαλόνε, «Το λιμάνι της αγωνίας», «Ο καγκασέιρο» Μεξικ. περιπ., «Μαύρος πάνθηρ» ναυτικό Τζων Παϊν, «Το μεροκάματο του τρόμου» (1955), «Η θεία απ' το Σικάγο», «Τα τελευταία 5 λεπτά», «Ο μαύρος ιπότης», «Οι γύπες των θαλασσών», «Όταν ξέσπασε η θύελλα», «Μεγάλα γυμνάσια» (1956), «Δελησταύρου και υιός», «Το αμαξάκι», «Ζάρακ Χαν», «Της τύχης τα γραμμένα» (1957), «Η χρυσή παρθένα» Τζόαν Κράουφορντ, «Θέλω να ζήσης μανούλα», «Ταβέρνα», «Η θεία από το Σικάγο», «Μονομαχία στον Ατλαντικό» (1958), «Ένα κάποιο χαμόγελο», «Ο δράκος έρχεται», «Οι νύχτες της Καμπίρια» Τζ. Μασίνα, «Τα πεντάδυμα του Τέρυ Λιούις», «Σαγιονάρα», «Αστέρω», «Ο φαντομάς των 2 ηπείρων» (1959), «Ξαφνικά πέρισυ το καλοκαίρι», «Δυο μάτια είδαν το έγκλημα», «Έγκλημα και τιμωρία», «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο» εγχρ. Μπριζίτ Μπαρντό «Ο μαύρος αετός», «Ο θησαυρός μου είσαι συ» (1960), «Ο γιος του κόκκινου πειρατή», «Ο γίγας του Μαραθώνος», «Η δίκη του Όσκαρ Ουάιλντ», «Ο βρυκόλακας των Καρπαθίων», «Το τελευταίο μου ταγκό» (1961), «Στο περιθώριο της ζωής», «Τα χέρια του Ορλάκ», «Ο Σπάρτακος», «Μια καραυγή μέσα στη νύχτα», «Μην ερωτεύεσαι Σάββατο» Παπαμιχαήλ (1962), «Λούλου, ημερολόγιο ιας αμαρτωλής», «Ο Ζορρό στην αυλή της Ισπανίας», «Ψυχώ», «Η κατάρα της μάνας» ελληνικό, «Ο πόλεμος των κουμπιών», «Οι 4 ιπότες της Αποκαλύψεως» (1963), «Ο γιος του Σπάρτακου», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Περιπέτεια στη Ριβιέρα» μουσ. Κόννυ Φράνσις, «Ο καρδινάλιος» του Πρέμινγκερ, Τρ.Τράιον (1964), «Οικογένεια Ροβινσώνων», «Η κίτρινη Ρολς Ρόυς», «Η βασίλισσα της νύχτας», «Αρσέν Λουπέν εναντίον Αρσέν Λουπέν», «Ο μυστηριώδης κύριος Κόρρυ» (1965), «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Ο συναγεμμός του θανάτου» δραμ. περιπ., «Λος Άντζελες καλεί πράκτορα Y-17» (1966), «Οι ήρωες του Τέλεμαρκ», «Τιτανομαχία του Τομπρούκ», «Γκραν ρεστωράν», «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο» (1967), «Ο ανάρτης», «Για μια χούφτα τρύπια δολλάρια», «Αγγελική η αξιολάτρευτη», «Μάντεψε ποιος θάρθη το βράδυ», «Τζέιμς Μποντ Καζινό ρουαγιάλ» (1968), «Τζ. Μποντ Ζης μονάχα δυο φορές», «Γκουερίλα», «Μπούλλιτ», «Τάιγκα», «Οι διεστραμμένοι», «Τα μυστικά όπλα των κατασκόπων» (1969), «Ελαφίνες», «Το ξέσπασμα της οργής», «Ο τρίτος δολοφόνος περιμένει», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς» (1970), «Φάννυ γκερλ», «Οι νεοφώτιστες», «Ο δολοφόνος του παθENAΓΩΓΕΙΟΥ», «Ιστορία μιας παντρεμένης» (1971), «Σαφτ ο μαύρος πάνθηρας», «Έγκλημα στο εξπρές 13», «Τα διαμάντια είναι παντοτινά» (άνευ 007 κλπ) (1972), «Η τρέλα του μεγαλείου», «Μεγάλος ανάρτης», «Τζο Κιντ», «Λησταί των τραίνων», «Η προσταγή της σάρκας», «Επιθεωρητής Κάλλαγκαν», «Κωλ γκερλ στη λέσχη της αμαρτίας» (1973), «Σκορπιός», «Μαλίτσια», «Τρινιτά, ο άνθρωπος που ήρθε από την Ανατολή», «Καθαρά χέρια», «Ψυχραιμία Φρέντυ», «Το λυκόφως των θεών» (1974), «Εμιλιάνο Ζαπάτα», «Ο άνθρωπος από τη Μασσαλία», «Ένα αθώο αμάρτημα», «Το εξπρές του Σούγκαρλαντ», Μπρους Λη «Ο κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ» (1975), «Φλεγόμενοι σταυροί», «10 δολοφόνοι για τον ντετέκτιβ Μάρλοου», «Η ρομαντική Αγγλίδα», «Θεέ μου πόσο χαμηλά έπεσα», «Ο αντίχριστος» (1976), «Ο επιθεωρητής Κάλλαχαν ξαναχτυπά», «Η ναυμαχία του Μίντγουαίη», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Φράνγκενστάιν τζούνιορ», «Ο ροζ πάνθηρ ξαναχτυπά», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Κατάσκοπος χωρίς αύριο», «Το απομεσήμερο ενός τυχοδιώκτη», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Σαμψών και Δαλιδά» (1977), «Μια αγάπη μια ζωή», «Μπόμπυ Ντήρφιλντ», «Το πέραςμα της Κασσάνδρας» και «Πράκτωρ 007 σε παγίδα» (1978).

Καν Καν Κλειστός κινηματογράφος όλων των εποχών στα Θυμαράκια, που λειτούργησε το διάστημα 1967-1975. Αγνοώ αν κλιματιζόταν ή αν άνοιγε στο πλάι. «Είχε τυπική διάταξη, νομίζω μάλιστα και εξώστη. Γύρω του η πλατεία ήταν μόνο διωροφα σπιτάκια, πράγμα που φαίνεται άλλωστε και στη σχετική ταινία του Βέγγου».¹³⁸⁸ Η ονομασία γαλλική: καμπαρέ και χορός (αγνοώ ποιο προϋπήρξε του άλλου). Είχε παιχτεί με επιτυχία και ταινία με τον τίτλο αυτό λίγα χρόνια πριν. Εντελώς λαϊκός στην επιλογή των ταινιών του, με έμφαση στο ελληνικό φιλμ. Είχε μια ολόκληρη πολυκατοικία από πάνω του, επί της οδού Δεμερτζή 14, πάνω στην κεντρική πλατεία (επισήμως Αθ. Διάκου). Οι εφημερίδες έγραφαν Λιοσίων/ πλατεία Αθ. Διάκου / Θυμαράκια /πλατεία Θυμαρακίων /πλατεία Θυμαράκια (το γνωστό πρόβλημα με τη γενική του υποκοριστικού, που μόνο το Κολωνάκι –Κολωνακίου έχει λύσει επιτυχώς). Το ίδιο, εξάλλου, αυτοπροσδιοριζόταν Πλατεία Θυμαράκια – Αχαρνών. Τηλ. 849655. Διέθετε 780 θέσεις¹³⁸⁹ και ανήκε στους ημικεντρικούς. Σταμάτησε πρώτα τις θερινές προβολές και τρία χρόνια μετά έκλεισε ολωσδιόλου. Σήμερα στη θέση του βρίσκεται σούπερ μάρκετ. Η πλατεία είναι πολύ μεγάλη και πολύ ζωντανή, με πλήθος κόσμου, παιδιά που παίζουνε, γερουσία που αράζει, μετανάστες, εστιατόρια, καφετέριες κλπ.

Στο έργο «Ποιος Θανάσης», ο Βέγγος εμφανίζεται στην πλατεία Θυμαρακίων και πίσω του φιγουράρει το «Καν Καν».¹³⁹⁰ Το εντόπισα επίσης φόρα παρτίδα σε άλλη ταινία του ίδιου ηθοποιού, στην αγαπημένη «Θου Βου, φαλακρός πράκτωρ 000, Επιχείρησις Γης Μαδιάμ», όπου ο Βέγγος φοράει και φόρμα που γράφει τ' όνομα του σινεμά!

Κάποια φιλμ: «Ψωμί για έναν δραπέτη», «Θα συναντηθούμε», «Ξεριζωμένη γενιά», «Ο καρπός της αμαρτίας», «Ο 13^{ος}», «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν», «Διχασμός», «Λόρδος Τζιμ», «Σμήνος 133» (1967), «Αγάπησα και πόνεσα», «Γαλάζια Χαβάη» «Όπως το προτιμούν όλοι», «Τα συνεταιράκια», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1968), «Η Λίζα και η άλλη», «Δουλειές του ποδαριού», «Κορίτσια για φίλημα», «Στα σύνορα της προδοσίας», «Ένα κορίτσι για δύο», «Η μεγάλη ανάστασις», «Η λεωφόρος της προδοσίας» (1969), «Ένας άνδρας με συνείδησι», «Εσένα μόνο αγαπώ», «Μανταλένα», «Σκιές στην άμμο», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Κάτι κουρασμένα παλικάρια» (1970), «Όλοι οι άνδρες είναι ίδιοι», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Ο αρχιψεύταρος», «Ο αγαθιάρης και η ατσίδα», «Καταναλωτική κοινωνία» (1971), «Ο αρχιψεύταρος», «Απ' τ' αλώνια στα σαλόνια», «Διαμάντια στο γυμνό σου κορμί», «Υβ Υβ», «Ερωτική συμφωνία», «Για μια χούφτα καθάρματα» (1972), «Ζήτημα ζωής και θανάτου», «Σατανικός πρίγκηπας», «Ο άνθρωπος που έτρεχε πολύ», «Παπατρέχας» (1973), «Υπόθεση Παραλλάξ», «Οι στρατηγοί κοιμούνται όρθιοι», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα», «Υπέρλαμπρο άστρο» (1974), «Εγκλημα στο Καβούρι», «Ο πεταλούδας», Νέον έργον και «Ο αισιόδοξος» (1975).

Κανταρέλη Καλοκαιρινός χώρος θεάματος, που το βρήκα δυο μόνο φορές το 1927, με τον προσδιορισμό Σταθμός «Λαρίσεσις», προφανώς ονομασμένο από τον ιδιοκτήτη του, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Προφανώς κάποιο από τα πολλά μικρά

¹³⁸⁸ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη.

¹³⁸⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹³⁹⁰ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

θερινά κινηματοθέατρα, που μετονομάζονταν κιόλας, της περιοχής «Μικρό Ζάππειο» (δες λέξη).

Πρόγραμμα: Σήμερα και αύριο «Αντουανέττα Σαμπριέ (Απιστος)» και «Το παιδί της οικογενείας» (1927).

Καπιτόλ Μεγάλος προπολεμικός θερινός κινηματογράφος, με λαϊκό – μικροαστικό χαρακτήρα, στο παλιό (= τέρμα των τραμ), ο οποίος λειτούργησε από το 1931 μέχρι το 1969. Η ονομασία σημαίνει «πρωτεύουσα» και «κεφάλαιο» (= χρήματα) στα γαλλικά. Οι εφημερίδες το γράφανε Τέρμα Αχαρνών /Αχαρνών και Αγ. Μελετίου/ Αχαρνών – Καμπάνη / Αγ. Μελετίου - Καμπάνη. Βρισκόταν στο περίεργο σημείο μεταξύ των οδών Αγ. Μελετίου 90 και Καμπάνη, ενός δρομίσκου μερικώς παράλληλου προς την Αχαρνών. Ο δρόμος αυτός, ονομασμένος από το «σχολείο του Καμπάνη» που υπήρχε εκεί, σήμερα σχηματίζει ένα Υ, με ωραίο πεζόδρομο και πλατειούλα, προπολεμικά όμως υπήρχε εκεί ένα μεγάλος τραπεζοειδής ακάλυπτος χώρος. Όπως δείχνει η σχετική αεροφωτογραφία, σ' αυτόν ακριβώς το χώρο λειτουργούσε το «Καπιτόλ», με την οθόνη (αν διακριβώνω σωστά) μάλλον προς την Αγ. Μελετίου.¹³⁹¹

Η Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, επιστρατεύοντας και προπολεμικές μνήμες, λέει ότι το χειμώνα γινότανε πατινάζ.¹³⁹² Ο Αντώνης Στεργιάκης λέει πώς το σινεμά πέρασε δυο φάσεις: στην αρχή ήταν «το μεγάλο», αυτό που έπιανε όλο τον περίεργο χώρο στην Καμπάνη και γινόταν και πατινάζ, και αργότερα «το μικρό», που έπιανε μόνο τμήμα του χώρου.¹³⁹³ Οι ντόπιοι γέροι και ο ίδιος ο καφετζής που ρώτησα (2003) στο καφενείο «Καπιτόλ» διαφωνούν μεταξύ τους και για το αν υπήρξαν «μικρό» και «μεγάλο» και για το πού πού ακριβώς ήταν το σινεμά. Επικρατέστερη από όσα μου είπαν μού φάνηκε η μνήμη που το βάζει Καμπάνη 10, στην πολυκατοικία που τώρα έχει ένα σούπερ μάρκετ από κάτω (και προφανώς εννούσανε το μικρό «Καπιτόλ»). Αλλά ο Δαραβίγγας, συνήθως πολύ ακριβής, το δείχνει στην αριστερή εσωτερική γωνία του Υ που αποτελεί την Καμπάνη, κολλητά με το σημερινό 19^ο Λύκειο και δεξιά του, όπως κοιτάμε τη πρόσοψή του.¹³⁹⁴ Ο Πατέρας δίνει Καμπάνη 13.¹³⁹⁵ Όλοι οι γέροι, πάντως, συμφωνούν ότι παλιά, γύρω από το σινεμά, υπήρχανε παράγκες.¹³⁹⁶ Πολύ αργότερα, γνωρίστηκα και γίναμε φίλοι με τον Αλέκο Σακκά, ο οποίος επιβεβαίωσε εν μέρει τους συλλογισμούς μου: «Το σχολείο, όπου σήμερα στεγάζεται το 19^ο Λύκειο, ήταν ιδιωτικό, του Καμπάνη, εξού και η οδός. Μπαίνοντας από Αγ. Μελετίου είχες φάτσα το σχολείο και δεξιά του σχολείου ήταν το σινεμά, με την οθόνη του προς τον τοίχο του σχολείου και λίγο αριστερά».¹³⁹⁷

Φωτογράφισα το καφενείο, που βεβαίως είχε πάρει τ' όνομά του από το σινεμά. Λίγο αργότερα, ο ιδιοκτήτης βγήκε στη σύνταξη και, φυσικά, το καφενείο μετονομάστηκε- και γενικά μεταλλάχτηκε. Το «Καπιτόλ» ήταν ιδιοκτησία του Μπάμπη Μπόλα¹³⁹⁸ από το ξεκίνημά του μέχρι τουλάχιστον τη δεκαετία του '50, πιθανώς και μέχρι τέλους (δες οπωσδήποτε και «Άρης» Β, Γ). Στην κατοχή

¹³⁹¹ www.cinefilip.gr

¹³⁹² Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνέντευξη

¹³⁹³ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹³⁹⁴ Δαραβίγγας, χάρτης 96α

¹³⁹⁵ Πατέρας, 150

¹³⁹⁶ Συζήτηση με τον καφετζή και τους θαμώνες, άπαντες γέρους, στο καφενείο «Καπιτόλ» (καλοκαίρι 2002).

¹³⁹⁷ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

¹³⁹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26 (674) 24.11.1950

λειτούργησε και με ποικίλα προγράμματα βαριετέ. Τον πρώτο καιρό είχε 1.300 θέσεις¹³⁹⁹ και ήταν σινεμά Β΄ προβολής, ενώ το τέλος του '50 ανέβηκε στην Α΄ – Β΄.

Ο Λαζαρίδης, θεωρώντας «τσιγκούνη» τον ιδιοκτήτη, γράφει: «Το 'Καπιτόλ' ήταν ένας θαυμάσιος θερινός, πνιγμένος στο αγιόκλημα και στα βασιλικά, αλλά οι γκαζόζες τού μπαρ στο κατακαλόκαιρο ήταν ζεματιστές σαν σαλέπι του ξημερώματος, επειδή συνήθως ο Μπόλας 'ξεχνούσε' να αγοράσει τις κολόνες του πάγου... Μουρμούριζε: 'Μυστήριος κόσμος. Και καλές ταινίες θέλουνε, και παγωμένες γκαζόζες'...». ¹⁴⁰⁰ Στις μέρες του 1935, το σινεμά και το καφενείο μνημονεύτηκαν από τον Οδυσέα Ελύτη ως εξής: «Στο τέρμα της οδού Αγίου Μελετίου, λίγο πριν τη διασταύρωσή της με την Αχαρνών, σ' ένα καφενεδάκι που βρισκόταν πλάι στον παλιό κινηματογράφο 'Καπιτόλ', μαζευόταν τότε μια συντροφιά παρδαλή και πολυθόρυβη, ένα φοιτηταριό εμπνευσμένο και ασυμμάζευτο.»¹⁴⁰¹

Το σινεμά γέμιζε τις προπολεμικές και κατοχικές εφημερίδες με πλήθος διαφημίσεων. Μια μικρή σχετική επιλογή έχει ως εξής:

Η ΜΠΡΙΓΚΙΤΕ ΧΕΛΜ σας προσκαλεί
ΣΗΜΕΡΟΝ και ώρα 10.30 στον κινηματογράφο
ΚΑΠΙΤΟΛ (Αχαρνών και Αγίου Μελετίου) να την
θαυμάσετε στο καλλίτερο έργο τής εφειτεινής σαιζόν
ΣΤΟ ΒΑΛΣ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ¹⁴⁰²

Κ Α Π Ι Τ Ο Λ
Αχαρνών και Αγίου Μελετίου
ΜΑΜΖΕΛ ΝΤΙΤΟΥΣ
Παρασκευή – Κυριακή¹⁴⁰³

Ο ωραιότερος κινηματογράφος
Κ Α Π Ι Τ Ο Λ
Αχαρνών και Αγίου Μελετίου
Μηχάνημα: ΚΛΑΓΚ ΦΙΛΜ – ΤΟΒΙΤΣ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΝΑΡΞΙΣ ΑΥΡΙΟΝ
με το αριστούργημα
ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΣΤΗ ΖΩΗ
ΓΟΥΣΤΑΒ ΦΡΑΙΛΙΧ, ΚΑΜΙΛΛΗ ΧΟΡΝ
(Ταινία Ελληνικής Κινηματογραφικής
Ενώσεως) «ΔΙΤΣ»¹⁴⁰⁴

Κ Α Π Ι Τ Ο Λ
Αχαρνών και Αγ. Μελετίου
Η μεγαλύτερα επιτυχία του Γούσταβ Φραίλιχ
ΜΑΡΣ ΡΑΚΟΤΣΙ
Καθ' εκάστην απογευματινή¹⁴⁰⁵

¹³⁹⁹ Πατέρας 150

¹⁴⁰⁰ Λαζαρίδης 17.

¹⁴⁰¹ Ελύτης 346

¹⁴⁰² Ελεύθερον Βήμα 22.07.1932

¹⁴⁰³ Ελεύθερον Βήμα 09.09.1932

¹⁴⁰⁴ Ακρόπολις, 01.06.1934

ΚΑΠΙΤΟΛ

Σήμερα η **ΜΑΡΘΑ ΕΓΚΕΡΘ**
στη μεγαλειτέρα της επιτυχία
ΤΣΑΡΕΒΙΤΣ¹⁴⁰⁶

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΠΙΤΟΛ
ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ 7-8 μμ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΤΖΑΖ Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΥ Μ.
ΚΑΠΝΙΣΗ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΝ ΤΩΝ
ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΩΝ ΣΟΛΙΣΤ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΒΑΓΓΟΣ= ΛΙΖΑ=
ΜΙΛΙΑΔΗΣ [σικ] = ΚΑΙ ΟΙ 4
ΡΥΘΜΙΚΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΑΣ 9 μμ Η
ΚΑΤΑΛΥΝΑ ΚΑΡΑΝΤΥ =
στην ταινία ····**ΤΟ ΦΙΛΙ ΤΟΥ**
ΘΑΝΑΤΟΥ¹⁴⁰⁷

ΚΑΠΙΤΟΛ

Ορχήστρα τζαζ **Γιάννη Σπάρτακου**
Τραγούδι η αγαπημένη των Αθηναίων
Ρένα Βλαχοπούλου¹⁴⁰⁸

ΣΤΟ ΚΑΠΙΤΟΛ ΑΠΟ ΑΥΡΙΟ
Και μόνο για μια εβδομάδα ο
καντσονετίστας **ΓΙΑΝΝΗΣ**
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ¹⁴⁰⁹

Ενδεικτικές ταινίες: «Θυσία έρωτος», «Ο βασιλεύς της τζαζ», «Το φίλημα» (1931), «Η Βικτωρία και ο ουσσάρος της», «Το βαλς του Δουνάβεως», «Γκραντ Οτέλ», «Μετά τον έρωτα», «Χ27» (1932), «Ξανθό όνειρο», «Διπλωμάτης γυναικών», «Κορίτσι σαν εσένα» (1933), «Δε φοβούμαι τον έρωτα», «Οι αντίζηλοι», «Η γυναίκα στο βολάν» (1934), «Σήμερα ζούμε», «Κορίτσι μιας νύχτας», «Ο άνδρας που κάθε γυναίκα ποθεί», «Φτερό στον άνεμο» (1935), «Γιατί να δουλεύουμε;» Χονδρός Λιγνός, «Θα πάρω έναν εκατομμυριούχο», «Μπαντέρα», «Η μνηστή του Φρανκενστάιν» (1936), «Ο δρόμος της καρδιάς», «Το μυστικό του λοχαγού των ουσσάρων», «Νιτσεβό», «Άβε Μαρία», «Μελωδίες και ρυθμοί» (1937), «Ταμάρα», «Το τελευταίο φυλάκιο», «Η τελευταία συμφωνία», «Ο μεσήλιξ διασκεδάζει», «Δεσποινίς μαμά μου» (1938), «Σουέζ», «Ο πύργος της σιωπής», «Κάρμεν», «Ξανανθίζουν τα ρόδα», «Κίτρινη σημαία» (1939), «Νεανικές τρέλες», «Ο εξαφανισθείς νεκρός», «Πρίγκηψ Μπουμπούλ», «Χονολουλού» (1940), «Το μυστικό του φακίρη», πολύ βαριετέ, «Επιστροφή του πεθαμένου» «Το κυνήγι της αγάπης» (1941), «Χαμένα ίχνη», «Τρελλός τραγουδιστής», «Ρομαντική περιπέτεια», «Η

¹⁴⁰⁵ Ακρόπολις 29.06.1934

¹⁴⁰⁶ Έθνος 13.07.1934

¹⁴⁰⁷ Ελεύθερον Βήμα, 16.06.1944

¹⁴⁰⁸ Ελεύθερον Βήμα, 22.07.1944

¹⁴⁰⁹ Ελεύθερον Βήμα 06.08.1944

γυναίκα του πόθου» (1942), «Αγάπα με», «Ψεύτικη μάσκα», «Κυανοπόγων», «7 χρόνια γούρι», «Νύχτα στη Βερόνα» (1943), «Όταν οι θεοί αγαπούν», «Ματωμένη μπαλαλάικα», «Ματωμένη μάσκα», «Η φωνή του αίματος», «Σας εμπιστεύομαι τη γυναίκα μου», «Η λίμνη των χμαιρών» (1944), «Ποιαν απ' τις δυο;», «Σκάνδαλον στις κούρσες», «Ο βασιλεύς του βαλς», «Ο στιγματισμένος», «Η σειρήνα της Μαρτινίκας» (1945), «Ακαπούλκο», «Σειρήνα της Μαρτινίκας», «Σειρήνες του Μπρόνγουαίη», «Απ' τον καιρό της Εύας», «Στο νησί του Πειρασμού» (1946), «Καινούργια τώρα ζωή», «Καίσαρ και Κλεοπάτρα», «Έλα να ζήσουμε μαζί», «Ο πύργος του τρόμου», «Παγκανίνι» (1947), «Είσαι δική μου», «Η διπρόσωπη», «Ο κυρίαρχος», «Η Άννα και ο βασιλεύς του Σιάμ» (1948), «Δρόμος χωρίς όνομα», «Πεθαίνω για σένα», «Ιππότης του πεπρωμένου», «Εγκλημα στο Μιούζικ Χωλ», «Φλογισμένα κύματα», «Εγκλημα στο μιούζικ χωλ» (1949), «Πόθοι στους βάλτους», «Τραβιάτα», «Το περιδέριον της βασιλίσσης», «Ο δολοφόνος της νύχτας», «Ο παίκτης» (1950), «Εγύρισαν τρεις», «Η Νάνσυ πάει στο Ρίο», «Χωρίς στοργή», «Επαναστατημένοι πόθοι», «Το νησί των θησαυρών» (1951), «Η σκιά του δολοφόνου», «Δυο κορίτσια σ' ένα λόχο», «Σκάνδαλα στη Ριβιέρα», «Η συμμορία των τριών πολιτειών», «Ένας Αμερικανός στο Παρίσι» (1952), «Γοητεία», «Το αμάρτημα μιας μητέρας», «Μάρα Μαρού» περιπέτεια Έρολ Φλυν, «Κόκκινος κουρσάρος» πειρατ. περιπ. Μπ. Λάνκαστερ, «Δυο αλήθειες», «Οι ερασταί της Καρολίνας» Μαρτίν Καρόλ, «Ο αετός της Μαδαγασκάρης» Έρρολ Φλυνν (1953), «Φεύγω την αυγή», «Δημόσιος πειρασμός» εύθυμο Ε. Γουίλλιαμς, «Το λιμάνι των κεραυνών» περιπ. Τζ. Στιούαρτ, «Ο Μέγας Μογγόλος» (1954), «Φλόγα και σάρκα», «Διασταυρούμενα πυρά», «Το μυστικό της έκτης γέφυρας», «Υπέροχο μυστικό» δράμα Τζ. Γουάιμαν (1955), «Μην παντρεύεστε ποτέ», «Μια μέρα στο φρέσκο», «Γυμνή αυγή», «Αϊντα» (1956), «Αγάπησα τον κίνδυνο», «Γραμμένα στον άνεμο», «Βίβα Λας Βέγκας», «Βάγκνερ», «Τιλ ο επαναστάτης» (1957), «Αριάν», «Καμαριέρης για όλες τις δουλειές», «Μικρή καλύβα», «Αυτοκρατορική πρόσκλησις» Κατερίνα Βαλέντε (1958), «Αν μιλούσε ο άνεμος», «Ο δολοφόνος δεν άφησε ίχνη» αστυν. Ραίη Μίλλαντ, «Το κυνήγι της μαύρης σκιάς», «Μαρουτσέλλα», «Όσο θα είσαι κοντά μου», «Σαγιονάρα», «Ραντεβού στο Παρίσι» (1959), «Επιχειρήσις Άμστερνταμ» κατασκ. Εύα Μπάρντοκ, «Οι γενναίοι της Κορντούρα», «Ένας ξένος ήρθε στον πύργο» δράμα, «Εξομολόγησις» (1960), «Πονεμένος αγγελος», «Θέλετε να χορέψετε μαζί μου;», «Γεννήθηκε ένα αστέρι», «Μέσα της ξύπνησε ο έρωτας» αισθημ. (1961), «Ο άνθρωπος που έχασε τον εαυτό του», Νέον πρόγραμμα, «Τα απόκρυφα της γκαρσονιέρας» μουσικόν, «Βήματα στην ομίχλη», «Ακούστε το τραγούδι μου» (1962), «Σκιές», «Η Εφ Μπι Άι εναντίον Αλ Καπόνε», «Καρπός του παράνομου έρωτος», «Δυο μάγκες» (1963), «Όλος ο στόλος εν συναγερωμό» εύθυμο Σίρλεϋ μακ Λέιν, «Νόρμαν ο τρομοκράτης του Λονδίνου» Ν. Γουίνσντομ, «Χωριστές κρεβατοκάμαρες» εύθυμο Λη Ρέμικ, «Οι 5 ύποπτοι» (1964), «Το γαϊτανάκι του έρωτος», «Το πρώτο ξύπνημα», «Ενέδρα στη βίλλα του θανάτου», «Ο Ρομπέν και τα 7 παλληκάρια του», «Ο κλέψας του κλέψαντος», «Οργισμένα νιάτα» ρεαλιστ. Ρίτσο Μπάρτον (1965), «Επιχείρησις Ρίο» περιπέτεια Φρ. Στάφορντ, «Μεσάνυχτα στο Πικαντίλλυ», «Ο κυνηγημένος», «Διακοπές στο Μπίαριτζ» Φερναντέλ (1966), «Ημέρα εκδικήσεως», «Διακοπές στη Ριβιέρα», «Ο κατάσκοπος του Λονδίνου», «Δυο τορέτες», «Ρεβέκκα» (1967), «Ο πράκτωρ Χ εξαφανίζεται», «Νύχτες κολάσεως», «100.000 δολάρια για τον Ρίνγκο», «Επιχειρήσις Ρέμπραντ», «Λοχίας Ράυκερ», «Αιχμάλωτοι από το βυθό της θάλασσας» (1968), «Φυγή προς την κόλασι», «Ούτε τον είδα, ούτε τον ξέρω», «Η μεγάλη νύχτα των κατασκόπων», «Η μυστική υπηρεσία σιωπά» και «10 πιστόλια, μια θηλειά, μια αγχόνη» (1969).

Capitol- Ζέφυρος / **Cine Caitol** Άνοιξε προς το τέλος του 2011 και βρίσκεται στον 4^ο όροφο του νέου πολυχώρου «Athenian Capitol» (μοντέρνο κτίριο, μουσείο αυτοκινήτου, σχετικές φωτογραφίες και ζαντολάστιχα παντού, ωραίο αίθριο - καφέ, αλλά όλα τα λεφτά στη γωνία Πατησίων - Ιουλιανού - όπου ο κράχτης: δυο προπολεμικά αγωνιστικά αυτοκίνητα σε βιτρίνα, σαν αυτά που βλέπουμε στον Ντοναλντ Νκτακ!) που χτίστηκε τελικά, μετά από πολλές περιπέτειες, στο οικοπέδο του παλιού σινεμά «Άτλας» (δες το λήμμα), Ιουλιανού κ. Γ' Σεπτεμβρίου, τηλ. 8210542, 6957830090. Επιχείρηση του πρόωρα χαμένου Νίκου Μουζακιώτη, παίζει κι αυτό ταινίες της «New Star» (βλ. «Ζέφυρος» Β'). Σινεφίλ αίθουσα, απόκτημα για την πόλη, με πρόγραμμα εξαιρετικής ποιότητας. Αμφιθέατρο τύπου Village, αλλά πιο άνετο στις αποστάσεις μεταξύ των καθισμάτων και με μικρό θεατήριό στη μια μεριά, όπου φτάνεις ποδαράτος με σπειροειδή διάδρομο, αφού πληρώσεις στο ταμείο του 3^{ου}. Εδώ πρωτομπήκα βλέποντας την «Όπερα της πεντάρας» του Παμπστ, ενώ την άνοιξη του 2013 είδα τη γοητευτική, άγνωστή μου ως τώρα πολωνέζικη ταινία «Τα χειρόγραφα της Σαραγόσα» του επίσης άγνωστου μου Βόιτσεκ Χας.

Η κ. Μουζακιώτη, το καλοκαίρι του 2013, μου είπε ότι το σινεμά δεν θα το συνεχίσει η οικογένειά της το χειμώνα του '13-14.¹⁴¹⁰ Το σινεμά όντως άνοιξε το Σεπτέμβρη με νέα διεύθυνση.

Ενδεικτικές ταινίες: «Σαπίλα, ξεφτίλα και τεκίλα», «Στην καρδιά του χειμώνα», (2011), «Η όπερα της πεντάρας», «Συντροφικότητα», «Ανδαλουσιανός σκύλος», «Χρυσή εποχή», «Ο κύκλος του έρωτα», «Kuhle Wampe», «Το κουτί της Πανδώρας», «Ο άγνωστος» (2012), «Άμλετ» (Ιν. Σμοκτουνόφσκι), «Βασιλιάς Ληρ», «Τα χειρόγραφα της Σαραγόσα», «Δον Κιχώτης» Γκρ. Κόνιτσεφ, «Hannah Arendt», «Elysium» (2013).

Καπρίς Θερινό σινεμά που ο Πατέρας γράφει ότι λειτούργησε το 1931 στην οδό Πειραιώς, αγνώστων λοιπών στοιχείων, πλην του ονόματος του διευθυντή (Μαρτίνος.¹⁴¹¹ Για το ποιος ο Τάσος Μαρτίνος, δες Περοκέ). Πιθανώς και εκτός Δήμου Αθηναίων. Εγώ δεν το πέτυχα πουθενά. Πάντως δεν θα πρέπει να συγχέεται με το ομώνυμό του χειμερινό των Ποδαράδων (Ν. Ιωνίας).

Κάρμεν Α Θερινό σινεμά στην Ακαδημία Πλάτωνος, στη γωνία Πλάτωνος 39 και Παλαμηδίου 71, που οι εφημερίδες το δίνανε /Πλατεία Αγίου Γεωργίου / Πλ. Πλατ.¹⁴¹² / Παλαμηδίου και που λειτούργησε 11 καλοκαίρια, μεταξύ 1939-1949 (το

¹⁴¹⁰ Γωγώ Μουζακιώτη, συνέντευξη

¹⁴¹¹ Πατέρας 70

¹⁴¹² Δηλαδή Πλατεία [Ακαδημίας] Πλάτωνος. Η πλατεία αυτή έχει έντονο αθηναϊολογικό ενδιαφέρον. Γράφω ελάχιστα από τα πολλά: εδώ ήταν ένα παλιό τούρκικο νεκροταφείο, που εν συνεχεία έγινε Β' Νεκροταφείο Αθηνών (το ίδιο που μεταφέρθηκε πολύ αργότερα στα Πατήσια). Εδώ υπάρχει εξαιρετικό προπολεμικό κτίριο δημοτικών ιατρείων και άλλα παλιά κτίσματα, όπως το δίπατο λαϊκό νεοκλασικό που στέγαζε μέχρι τελευταία (2003, τώρα έχει γίνει πολυκατοικία) τον τοπικό Σύλλογο Φιλάθλων του Παναθηναϊκού, πολύ ισχυρό, όπως σε όλες της φτωχογειτονίες του Δήμου Αθηναίων. Τέλος, σώζονται τουλάχιστον δύο σκουριασμένες κυκλικές ταμπέλες, τις οποίες και φωτογράφησα, που παραπέμπουν στα «Δημοτικά Λουτρά», δηλαδή δεξαμενές (και όχι βέβαια πισίνες), λουτρά που βεβαίως από δεκαετίες δεν υπάρχουν: η μία βρίσκεται απέναντι από το σούπερ μάρκετ που έχει πάρει τη θέση του σινεμά και η δεύτερη στη γωνία πλατείας και οδού Τιμαίου (αυτή η δεύτερη έχει κι ένα υπέροχο ανάγλυφο βέλος).

1941 ήταν εν μέρει θέατρο). Η ονομασία από την περίφημη ισπανογενή όπερα του Μπιζέ, πολλές φορές κινηματογραφημένη. Επιχειρηματίας το 1948 ανφέρεται η Ρεγγίνα Νικόλα.¹⁴¹³

Από τη στιγμή που βρήκα τον Παναγιώτη Ραυτόπουλο (δες «Περουζέ», που μου τόνιζε «είμαι Αγιωργίτης και μόνο»), ήταν εύκολο να βρω και τη –διαφορετικά τρέχα γύρευε- «Κάρμεν». Ο καλός άνθρωπος μου προσδιόρισε ακριβώς τη διεύθυνση, όπου είδα να στεγάζεται σούπερ μάρκετ «Ντία» (2005). Μου είπε μάλιστα «στον ανοιχτό χώρο μπροστά από το ‘Ντία’», καθώς το σούπερ μάρκετ είναι λίγο πιο πίσω. Και συνέχισε: «πριν γίνει σινεμά, ήτανε μάντρα Καραγκιόζη. Είσοδος ελευθέρα, έξοδος ό,τι θέλετε, ξέρω γω, μια δεκάρα. Απέξω ανελλιπώς και πάντοτε και συνεχώς κι ανέκαθεν, μαλλί της γριάς. Απέναντι, η περίφημη τότε ταβέρνα ‘Μπιζέλια’. Αφού έκλεισε η ‘Κάρμεν’, ο χώρος έγινε για πολλά χρόνια γκαράζ. Πολύ αργότερα άνοιξε αυτό το σούπερ μάρκετ που βλέπεις, τώρα τελευταία».¹⁴¹⁴

Μερικές ταινίες: «Ο όρκος των τεσσάρων», «Σουέζ», «Χαλύβδινοι άνδρες», «Μετά την καταγίδα» (1939), «Μυστικός πράκτωρ», «Το βαλς του χωρισμού», «Τρεις σωματοφύλακες», «1.000 κορίτσια στο ρυθμό της τζαζ» (1940), «Ο γολγοθάς μιας μητέρας», «Καπετάν Σκορπιός», πολύ θέατρο (1941), «Στούκας», «Πειραταί της Μαλαισίας», «Νύχτα χωρίς ξημέρωμα», «Ταξιαρχία των μαύρων αετών» (1942), «Κυνηγώντας την αμαρτία», «Ο νόθος», «Σαλώμη», «Η σκιά του παρελθόντος», «Η μασκωτίτσα των ναυτών», «Ένοχος πόθος» (1943), «Το χέρι του διαβόλου», «Το καρναβάλι της αγάπης», «Οι φωτιές του Αη Γιάννη», «Αστέρω», «Το τραγούδι της γης», «Μη μου μιλάς γι’ αγάπη», «Το άστρο του Ρίο» (1944), «Σοβιετικά νειάτα», «Πονεμένα νειάτα», «Χαρούμενη ζωή», «Ζήτω η τρέλλα», «Το λιμάνι των απόκληρων», «Η ταβέρνα της Ζαμάικας», «Επαναστάτης Γκάρτσια», «Αεροπόροι στη λεγεώνα των ξένων» (1945), «Σοβιετικά νειάτα», «Αλύτρωτοι λαοί», «Ο τυχερός», «Ραγισμένες καρδιές», «Ηρωική θυσία», «Νεκρά χείλη» (1946), «Ο δραπέτης», «Η επιστροφή των βαμπίρ», «Ντεσπεράντος», «Καβάλλάρης του τρόμου», «Σαμποτέρ», βαριετέ (1947) «Οδός Μαντελέν αρ. 13», «Κάπταιν Μπούκοτ», «Ματωμένος βάλτος», «Η οργή του Θεού» (1948), «Η ζήλεια ταιριάζει στις γυναίκες», «Παιδιά της Αθήνας», «Σαν Αντώνιο», «Σεχραζάτ», «Νεανικό παλμοί» και «Μια νύχτα στον παράδεισο» (1949).

Κάρμεν Β Καλοκαιρινό σινεμά των Ελληνορώσων, με πολυκύμαντη ιστορία: ξεκίνησε το 1961 ως συνοικιακό - λαϊκό Β΄ προβολής με μετριότατες ταινίες, έγινε Α΄-Β΄ τη δεκαετία του ‘70 (χαμηλώνοντας βαθμηδόν κι άλλο τη δοκιμασμένα κακή ποιότητά του), έκλεισε το 1988 λόγω μειωμένης πελατείας, ξανάνοιξε ανακαινισμένο το 1998 ως νεοκυριλέ μέσης ποιότητας και έκλεισε για δεύτερη φορά το 2004. Το 2001 (τουλάχιστον) επιχειρηματίας ήταν ο φίλος μου Αντρέας Σωτηρακόπουλος¹⁴¹⁵ (βλ. Μικρόκοσμος). Τα έντυπα κατά καιρούς το προσδιορίζανε Αμπελόκηποι / Ελληνορώσων / Κατεχάκη / 200 μέτρα από το σταθμό του μετρό Κατεχάκη. Το διατηρητέο από το ΥΠΕΧΩΔΕ κουφάρι βρίσκεται Παπαδά 40 και Κουσιανόφσκι. Κατά καιρούς τηλέφωνα: 778758, 6925491, 6910004. Προβάλλει: «κήπος με τραπεζάκια» το 2001. Επίσης το 2003: «από την παρέα της ‘Μαργαρίτας’ της Καλλιθέας [επίσης σινεμά].... Τραπεζάκια, κήπος, βαρελίσια μπύρα.... Φιλοξενεί τα

¹⁴¹³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 10/21.12.1947 και Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

¹⁴¹⁴ Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνέντευξη

¹⁴¹⁵ Παπασπύρου

έργα του ζωγράφου Στέφανου Αλαφούζου. Εισιτήριο 6.80, φοιτητικό 4.50.»¹⁴¹⁶
 Λέει ο φίλος μου Αντρέας Παπαετρόπουλος: «Αυτό ήταν το θερινό σινεμά που κυρίως πηγαίναμε παιδιά. Τώρα έχουν φυτρώσει δεντράκια μπροστά στην οθόνη».¹⁴¹⁷

Τι βλέπει ο επισκέπτης σήμερα (2010) στο κλειστό σινεμά; Είσοδος στη γωνία, σε φάλτσο, κάτω από κληματαριά που σκεπάζει εν μέρει τα γράμματα της κόκκινης φωτεινής επιγραφής, οριζόντιας πάνω σε μαρκίζα. Η καμπίνα προβολής έχει πλάτη προς την Παπαδά και η οθόνη έχει φάτσα στην Παπαδά, όντας κάθετη στην Κουσιανόφσκι. Ως προς τους θεατές που μπαίνουν (βρίσκονται στο πίσω αριστερά της πλατείας), έχει τυπική διάταξη. Η είσοδος είναι υπερυψωμένη με σκαλιά, το σινεμά περιβάλλεται από ψηλή μάντρα και το επίπεδο του εδάφους στο εσωτερικό του κινηματογράφου είναι αρκετά πιο πάνω από το δρόμο. Υπάρχει και στενή δευτερεύουσα είσοδος στην Παπαδά προς την καμπίνα προβολής. Δε φαίνεται να χωράει εξώστης- κι αν υπάρχει θα είναι μικρότερος κι από της «Αθηναίας» (δες λέξη). Υπάρχουν μόνιμες προθήκες εξωτερικά της μάντρας για τις φωτογραφίες των προσεχώς. Η μάντρα προς Κουσιανόφσκι έχει μικρές κρεβατίνες με αναρριχητικά και στελέχη για φωτιστικά. Η οθόνη είναι χτιστή και πίσω της υψώνεται άσπρος τοίχος πολυκατοικίας. Διαθέτει εκατέρωθεν μόνιμες μεταλλικές κατασκευές για υποδοχή διαφημίσεων. Οι υποδοχές είναι, φυσικά, άδειες. Και στην είσοδο, πάνω στο κατεβασμένο ρολό με τα εξαγωνικά μάτια, διαβάζω μια κρεμασμένη αυτοχέδια ταμπελίτσα με το σχετικό βέλος: «ΠΑΡΑΤΗΡΙΟ ΑΡΤΟΥ ΜΙΝΙ ΜΑΡΚΕΤ».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Αγάπη ποτισμένη με δάκρυα», «Μαύρος Ιππότης», «Μήτηρος και Μητρούσης», «Ο Μυνηάουζεν στην Αφρική» εύθυμο, «Τα ταξίδια του Γκιούλιμπερ» (1961), «Γκα Γκαντίν» (σικ), «Το πιθάρι», «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Μαρία Αντουανέτα», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσως δράσεως» (1962), «Οι άσσοι της τράκα», «Πονεμένη μητέρα», «Καρτούς», «Ο αιχμάλωτος της Ζέντα», «Ψυχώ», «Ριχάρδος ο λεοντόκαρδος», «Ο μαύρος ιππότης», θέατρο (1963), «Μικρή ζητιάνα» ελλ. δράμα, «Ο αδελφός μου ο τροχονόμος», «Ο Τζέρρυ Λιούις έμπορος με το στανιό», «Αγάπησα και πόνεσα» + «Ραντεβού στην Κέρκυρα», «Τίγρεις του κατς», «Το τεμπελόσκυλο» Παπαμιχαήλ (1964), «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου», «Ο ανήφορος», «Προθεσμία ως την αυγή», «Μπούφαλο Μπιλ», «Η ωραία του Βοσπόρου» (1965), «Το λουλούδι του Κασμίρ», «Μια παρθένα για τον πρίγκιπα», «Επιχειρήσεις Κωνσταντινούπολις», «Ούτε μιλάει, ούτε λαλάει» ελλ. κωμ. (1966), «Δαίμονες του σκότους», «Κις κις μπαν μπαν», «Ραντεβού στη βίλλα Φιορίτα», «Κάποτε κλαίνε κ' οι δυνατοί» (1967), «Γαλάζια Χαβάη», «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Σίσσυ, η νεαρή πριγκίπισσα», «55 μέρες στο Πεκίνο», «Οι 4 γενναίοι» (1968), «Στο κατώφλι της αμαρτίας», «Οι πιστολέρος με το σημάδι του θεού», «Κόμης Μοντεχρήστος», «Ραντεβού στον αέρα» ελληνικό, «Δύσκολοι καιροί για τους πρίγκιπες», «Η άγνωστος», «Ο Άγιος στήνει παγίδα», «Η ωραιότερη μέρα της ζωής μου» (1969), «Ορφανό κορίτσι», «5 γιοί της σκύλας», «Ζορρό ο αόρατος εκδικητής», «Κόκκινη γραμμή 7.000», «Σε ικετεύω αγάπη μου» (1970), «Οι γύπες της Αραβίας», «Πιο πάνω από τον έρωτα», «Κόκκινη γραμμή 7000», «Οι άνδρες ξέρουν ν' αγαπούν» (1971), «Δύο τρελοί και ο ατσίδα», «Φράνκο ο ατσίδα, Τσίτσο ο άφραγκος», «Ερωτική συμφωνία», «Το κίτρινο σημάδι του εγκλήματος» (1972), «Ακρίδα», «Αίμα στο δρόμο», «Ο προδότης της μαφίας», «Ομπρε», «Κεραυνοί της πίστας» (1973), «Το μούτρο», «Ο τσαρλατάνος», «Κόμπρα», «Σήμα επειγούσης

¹⁴¹⁶ Σχετικές διαφημίσεις στο «Αθηνόγραμμα», καλοκαίρι 2003

¹⁴¹⁷ Αντρέας Παπαετρόπουλος, συνέντευξη

ανάγκης», «Τζ. Μποντ. Ζης μονάχα δυο φορές» (1974), «Δύο λησταί», «Άσπρος λύκος», «Ο μεγάλος πατριωτικός πόλεμος», «Από πού πάνε στο μέτωπο», «Ο άνθρωπος από το Χονκ Κονκ» (σικ), «Επίθεση ή θάνατος» (1975), «Τρόμος στο κέρινο μουσείο», «Ο επισκέπτης της νύχτας», «Νύφη από τη Σουηδία», «Ο τρομοκράτης», «Οι τέσσερις Σαρλώ στην Ισπανία» (1976), «Είμαστε όλοι καννίβαλοι», «Υπόθεσις εκβιασμού», «Φλεγόμενοι σταυροί», «Επιθεωρητής Κάλλαχαν» (1977), «Αποστολή στη χαμένη ήπειρο», «Επιχείρηση ντομινό», «Στρατόπεδο ακολασίας», «Τζερεμιά Τζόνσον», «Ο στρατιώτης Μπλου» (1978), «Το τρίγωνο των Βερμούδων», «Τηνέιτζερς», «Η μεγάλη ληστεία του Λας Βέγκας», «Αδίστακτος χρυσοδάκτυλος» (1979), «Βερμούδες, μονομαχία στη σπηλιά με τους καρχαρίες», «Ο άνθρωπος από τη Σιγκαπούρη», «Το 10», «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια» (1980), «Τα σαραβαλάκια», «Οι υπέροχοι στη μάχη του διαστήματος», «Δύο λησταί», «Ο τελευταίος κυνηγός», Μπρους Λη «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Τζατζίκι» (σικ), «Το νου σας και σας φάγαμε», «Μπρουμπέηκερ» (1981), «Μες απ' το τζην δε φοράω τίποτα», «Καλιγούλας και Μεσαλίνα», «Τα απόκρυφα ενός μοναστηριού», «Μαντ Μαξ ο εκδικητής της νύχτας», «Το πέραςμα της Κασσάνδρας» (1982), «Ο υπερκατάσκοπος των 2 ηπειρών», Μπρους Λη «Παιχνίδι θανάτου», «Το βρωμόσκυλο», «Ο άνθρωπος των 1.000 κινδύνων» (1983), «Περιπέτεια στην αγρια Κίνα», «Η επιστροφή των Τζεντάι», «Ανατινάξτε τον πύργο του Αιφελ», «Γύφτικη κομπανία», «Νευρόσπαστο», «Σούπερμαν» Νο 2 (1984), «Ο ροζ πάνθηρ», «Ο πιο γρήγορος μπάτσος της Ανατολής», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» νο 4, «Για όλα φταίει το γκαζόν», «Γεράκια», «Τζαίημς Μποντ Για τα μάτια σου μόνο», «Το ομορφόπαιδο» (1985), «Σιωπηλός καβαλάρης», «Ο βετεράνος», «Απόδραση από τη Νέα Υόρκη», «Φιλαδέλφεια ώρα 0» (1986), «Επναστάτες», «Ο κατάσκοπος που βγήκε από το κομπιούτερ», «Κινούμενος κεραυνός», «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Ο πόλεμος των άστρων», «Μπάτσε, φάε τη σκόνη μου» (1987), «Κόντρα με το θάνατο», «Αλκατράζ ώρα βίας», Μαντόνα «Πιάστε το κορίτσι», «Δικηγόρος του Διαβόλου» (σικ), «Αριζόνα τζούνιορ», «Η συμμορία με τις πόρσε», «Ο απροσάρμοστος», «Γουόλ στρητ» (1988), «Καυτή σάρκα», «Λος Άντζελες εμπιστευτικό», «Το πάρτι», «Φονικό όπλο» νο 4, «Άντρες με τα όλα τους» (1998), «Συνάντησε τον Τζο Μπλακ», «Η ωραία πεθερά», «Εκτός ελέγχου», «Απρόσμενος έρωτας», «Matrix», «Οκτώ χιλιοστά», «Ερωτευμένος Σέξπιρ» (1999), «Εγώ, εγώ & εγώ», «Ο πατριώτης», «Η ένατη πύλη», «Ο Εγγλέζος», «Καλπάζοντας με το διάβολο», «Αυτή η νύχτα μένει» «Τυφώνας» (2000), «Μια μέρα τη νύχτα», «Οι μήνες του νερού», «Σεξ και συμπάθεια», «Ο θρύλος ενός ιπότη», «Memento», «Πέρα από τον παράδεισο» (2001), «Μίλα της», «Mamma Roma», «Εγκλημα στο Γκόσφορντ Παρκ» «Ο άγνωστος του εξπρές», «81/2» (2002), «Εξομολογήσεις ενός επικίνδυνου μυαλού», «Playtime», «Το σπιρτόκουτο», «Ξαφνικά!», «Ανασαίνω», «Μικρές σφαγές» και «Δευτέρες με λιακάδα» (2003).

Κάτια Θερινός λαϊκός κινηματογράφος στα Θυμαράκια, που οι εφημερίδες τον καταγράφανε Άγιος Νικόλαος / ΕΗΣ Αγ. Νικολάου/ Ηλεκτρικός Σταθμός Αγίου Νικολάου /Κάτω Πατήσια. Ήταν Τετάρτη 42, τηλέφωνο 872033. Κατατασσότανε αρχικά στη Β' προβολή, προβιβάστηκε αργότερα (και μέχρι τέλους) στους ημικεντρικούς. Διατηρήθηκε την περίοδο 1961-1976 και είχε ιδιαίτερη εμμόνη στο ελληνικό. Τώρα στη θέση του υπάρχει το 69^ο Δημοτικό Σχολείο.

Ποτέ μου δεν είχα πάει στην «Κάτια». Είχανε πάει όμως άλλοι: «Ήταν ένας οπωροφόρος κινηματογράφος. Είχε πολλά δέντρα με καρπούς, πράγμα σπάνιο για σινεμά. Θυμάμαι σίγουρα τζανεριές κι αχλαδιές. Η διάταξη ήταν αυτή που λες

τυπική, μπαίναμε και βλέπαμε την οθόνη να παίζει», λέει ο Νίκος ο σιδεράς.¹⁴¹⁸
 «Λαϊκό και φτηνό. Το μπαρ ήταν δεξιά της οθόνης. Όταν βλέπαμε τη ‘Χέλγκα’, που έδειχνε τη διαδικασία από τη σύλληψη μέχρι τη γέννηση ενός παιδιού, ένας θεατής φώναξε στο φίλο του που περίμενε στην ουρά του μπαρ: ‘Σπερματοζώαριο, φέρε μου μια τυρόπιτα», λέει ο Τάκης Μπαστέας.¹⁴¹⁹

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Το οργανάκι» δράμα Σμαρούλα Γιούλη, «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας», «Ο δαίμων της Ασίας», «Ο 41^{ος}» (1961), «Αννίβας», «Ζητιάνος μιας αγάπης», «Ξυπόλητη κόμησσο», «Μόμπι Ντικ» (1962), «Καν – Καν», «Πόντιος Πιλάτος», «Το παιδί του δρόμου», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας», «Ρώμος και Ρωμύλος», «Καζανόβας» (1963), «Οι σταυραετοί», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Η Αλίκη στο Ναυτικό», «Η τροπέζα» (1964), «Ο βαρυποινίτης του Αλκατράζ» Μπ. Λάνκαστερ, «Επιχείρησις κρεββατοκάμαρα» εϋθ. Μπαρτ Λάνκαστερ, «Φεύγω με πίκρα στα ξένα», «Ο Δήμος απ’ τα Τρίκαλα», «201 καναρίνια» ελλην., «Γυμνή κόψη», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου» Ζανούκ εϋθ., «Μοδιστρούλα», «Σε ποιον να πω τον πόνο μου» «Η Κύπρος στις φλόγες», «Βασίλισσα των πειρατών», «Η μεγάλη απόδρασις» (1965), «Μπετόβεν και μπουζούκια», «Προξενήτρα πράκτωρ 017» ελλην., «Ο παπατρέχας», «Στη σκιά των όπλων», «Ένα έξυπνο μουτράκι» (1966), «Ο νόμος της ζωής» ελλην., «Η βουλευτίνα» Ρένα Βλαχοπούλου, «Σήκω χόρεψε συρτάκι», «Η παραστρατημένη», «Πριν απ’ τη Δύση», «Ο Άγιος στήνει παγίδα» (1967), «Κονσέρτο για πολυβόλα», «Τέντυ μπόι αγάπη μου», «Η μεγάλη μονομαχία», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Νύχτα γάμου» (1968), «Ζωή γεμάτη πόνο», «Ο κατατρεγμένος», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι», «Η καρδιά ενός αλήτη», «Συννεφιασμένοι ορίζοντες» (1969), «Περιφρόνα με γλυκιά μου», «Ένας μάγκας στα σαλόνια», «Τον αράπη και αν τον πλένεις, το σαπούνι σου χαλάς», «Η Σμυρνιά» (1970), «Μια τρελή σαραντάρα», «Γοργόνες και μάγκες». «Φωνάζει ο κλέφτης», «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια», «Μια Ιταλίδα απ’ την Κυψέλη» (1971), «Δουλειές του ποδαριού», «Η κόρη του ήλιου», «Οι κληρονόμοι», «Λατέρνα, φτώχεια και γαρύφαλλο», «Ο πολύτεκνος» (1972), «Ο 41^{ος}» (ξανά μετά από τόσα χρόνια, και μάλιστα ταινία φαινομενικά άσχετη με το προφίλ του σινεμά), «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Ραντεβού στον αέρα», «3000 ψέματα» (1973), «Ο φαφλατάς», «Οι θαλασσιές οι χάντρες», «Το αφεντικό μου ήταν κοροΐδο», «7 χρόνια γάμου», «Ξύπνα καημένη Περικλή», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Η Παριζιάνα» (1974), «Πίσω και σας φάγαμε», «Τρεις ψεύτες», «Ο εμίρης κι ο κακομοίρης», «Μαριχουάνα στοπ» Βοσκόπουλος, «Τέσσερις άσσοι», «Το θύμα» (1975), «Ο Δήμος απ’ τα Τρίκαλα», Βουτσάς Παράβας «Γυναικοκατακτητές», «Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσσας», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά» και «Θηλυκό αμέσου δράσεως» (1976).

Κατσάς Καλοκαιρινός χώρος θεαμάτων στο Σταθμό Λαρίσης, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που τον βρίσκω το καλοκαίρι του 1928 να παίζει μεν βαριετέ, αλλά σε μια ξεχωριστή στήλη με κινηματογράφους. Ο τονισμός της λέξης μπορεί να είναι και Κάτσα- τα κεφαλαία δε βοηθάνε- και προφανώς ήτανε το όνομα του ιδιοκτήτη. Πρόγραμμα δεν έβαζε, μόνο το όνομα σκέτο.

Καφενείον της Ανατολής Βρισκόταν Ερμού και Πλατεία Συντάγματος, στο ισόγειο του νεοκλασικού σπιτιού του Ανδρέα Κορομηλά. Το κτίσμα αυτό, αξιόλογο έργο

¹⁴¹⁸ Νίκος ... σιδεράς από Θυμαράκια, συνέντευξη

¹⁴¹⁹ Νίκος Παρακευάκος, συνέντευξη.

Παναγή Κάλκου, έζησε περίπου 110 χρόνια και κατεδαφίστηκε το 1964.¹⁴²⁰ Το καφενείο λειτούργησε μετά το 1855.¹⁴²¹ Ο Ορφανουδάκης, επικαλούμενος αξιόπιστες πηγές, αναφέρει ότι το 1906, στον υπαίθριο χώρο του «Καφενείου της Ανατολής», επί της Πλατείας Συντάγματος (όπου –προσθέτω εγώ– είναι πιθανόν να είχε και το σχετικό κιόσκι, όπως συνηθιζόταν τότε), η οποία είχε τότε σημαντικά μεγαλύτερο πλάτος από ό,τι σήμερα, γινόταν δωρεάν προβολή κινηματογραφικών ταινιών.¹⁴²² Οίκοθεν νοείται ότι οι θαμώνες πλήρωναν ό,τι παράγγελναν. Ο Ηλιόπουλος αναφέρει ότι οι προβολές είχαν ξεκινήσει από το 1903,¹⁴²³ δεν επικαλείται όμως δημοσιεύματα. Εγώ δεν μπόρεσα να βρω κάτι άλλο.

Καφενείον (του) Αντωνιάδη / **Αντωνιάδη** / **Αντωνιάδη καφενείον** Ήταν ένα κιόσκι που βρισκόταν στη νότια πλευρά της Πλατείας Συντάγματος, προς τη γωνία Οθωνος και Φιλελλήνων, το οποίο ίσως και να μη συνδεόταν με χτιστό κατάστημα σε κάποιον από τους δρόμους αυτούς. Ο Ορφανουδάκης λέει ότι εδώ, μετά το 1907 «άρχισαν να παίζονται έργα αστυνομικά ή περιπετειώδη».¹⁴²⁴ Κι ένας παλιός θυμάται: «[Θα δούμε...] τους δυο πρώτους νομίζω στο είδος τους υπαίθριους κινηματογράφους: του Αντωνιάδη και του Ζαχαράτου, που με μια μικρή υπερτίμηση στα γλυκά – μιας δεκάρας- επέτρεπαν στους Αθηναίους της εποχής ν' απολαύσουν ένα σοβαρό έργο συνοδευόμενο – απαραίτητα- και από μια κωμωδία, με τους περίφημους, πρό του Τσάρλι Τσάπλιν, κωμικούς της εποχής εκείνης: τον Gigoto, τον Max Linder, τον Fatty κλπ.»¹⁴²⁵ Είναι ασαφές πότε σταμάτησαν οι προβολές. Πάντως εγώ τουλάχιστον το εντόπισα μόνο άπαξ, το 1921, σε στήλες δημοσίων θεαμάτων.

Πρόγραμμα: Καθ' εκάστην νέρον πρόγραμμα κφου (1921)

Καφενείον (του) Ζαβορίτη / **Ζαβορίτης** Διαδέχτηκε το «Καφενείο της Ανατολής» (δες λέξη, για την ιστορία του χώρου). Είχε και το απαραίτητο κιόσκι επί της πλατείας. Ο Ζαβορίτης συνέχισε τις υπαίθριες προβολές, άνοιξε τις δουλειές του προς τη ζαχαροπλαστική (έφτιαχνε και σοκολάτες) και το ονόμασε «Αι Λάιφ», είναι όμως βέβαιο ότι στο στόμα του κόσμου παρέμεινε με τ' όνομα του ιδιοκτήτη του. Η αλλαγή της ιδιοκτησίας είχε γίνει σίγουρα την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα.¹⁴²⁶ Είναι ασαφές πότε άρχισαν και πότε σταμάτησαν οι προβολές, αφού ούτε αυτό αξιώθηκα να το βρω σε στήλη θεαμάτων.

Καφενείον (του) Ζαχαράτου / **Ζαχαράτος** / **Μέγας Κινηματογράφος** Α Κυριλέ και ιστορικό καφενείο – ζαχαροπλαστείο του Συντάγματος, που έπαιζε και σινεμά. Το καφενείο είχε ξεκινήσει το Δεκέμβρη του 1888 στο ισόγειο της οικίας Γιαννοπούλου και αργότερα μεταφέρθηκε στο απέναντι ισόγειο, του σπιτιού του Ιωάννη Βούρου, στη γωνία Σταδίου και σημερινής Βασιλέως Γεωργίου Α', όπου και δοξάστηκε. Πρόκειται για τη γωνία που στις μέρες μας στεγάζει το ξενοδοχείο Γκρεκοτέλ «Αθηνς Πλάζα».¹⁴²⁷ Τότε όμως ο δρόμος ονομαζόταν ολόκληρος αρχικά

¹⁴²⁰ Σκουμπουρδή 48 κ.ε.

¹⁴²¹ Σκαλτσά 145.

¹⁴²² Ορφανουδάκης 10

¹⁴²³ Ηλιόπουλος 92

¹⁴²⁴ Ορφανουδάκης 11

¹⁴²⁵ Ομιλία του Αντώνη Ταβουλάρη, «Τα Αθηναϊκά», τ.72, σελ. 9-11, σε Σκουμπουρδή, 51

¹⁴²⁶ Ο Ιγγλέσης 1911, 286, το αναφέρει υπό τον καινούργιο ιδιοκτήτη

¹⁴²⁷ Παπακώστας, 144

Μουσών και μετά Καραγιώργη Σερβίας, καθώς ο Γεώργιος Α΄ δεν είχε ακόμα δολοφονηθεί. Γι΄ αυτό στον Οδηγό του 1911 βρίσκουμε «Μέγας Κινηματογράφος (πρώην καφενείον Ζαχαράτου)» στην οδό «Καραγεώργη (-εβιτς)» και στον αριθμό 2.¹⁴²⁸

Ο Ζαχαράτος είτε μόνος του, είτε με τον Καπερώνη είχε κι άλλα δύο σπουδαία καφενεία στην Ομόνοια,¹⁴²⁹ που ένα τουλάχιστον φαίνεται ότι, έστω πρόσκαιρα, έπαιξε επίσης σινεμά. Γιατί ο Δ. Σκουζές γράφει σχετικά: «Στις δ ύ ο άκρες της πλατείας, ο Ζαχαράτος έστηνε υπαίθριο κινηματογράφο... Δυο ξύλινες κολόνες κι ένα πανί στη μέση αποτελούσαν τον κινηματογράφο που, αν και βουβός, χαλούσε τον κόσμο με τον ήχο του μηχανήματός του. Οι καρέκλες αραδιαζόνταν (σικ) από τη μια μεριά ίσαμε την άλλη και ο δημοτικός φωτισμός έσβηνε, για να μπορεί έτσι να παίζει ο κινηματογράφος και ν΄ απολαμβάνουν οι θεαταί».¹⁴³⁰ Ο Ορφανουδάκης λέει ότι οι υπαίθριες προβολές, στο χώρο της πλατείας που αντιστοιχούσε στο Ζαχαράτο, άρχισαν το 1907,¹⁴³¹ ίσως όμως να είχαν αρχίσει και κάνα δυο χρόνια πιο πριν. Αυτό κράτησε, με διαλείμματα, τουλάχιστον μέχρι το 1920 (δες και «Κινηματογράφος του Συντάγματος»), δίχως κανονική αναφορά στις εφημερίδες.

Όμως ο Ζαχαράτος μετατράπηκε πρόσκαιρα και σε χειμερινό κανονικό σινεμά, το Γενάρη του 1910, οπότε μετονομάστηκε σε «Βασιλικό Κινηματογράφο» (δες λέξη) και έπαξε μέχρι να ρθει το καλοκαίρι, οπότε και ξανάγινε σινεμά. Ωστόσο η έξωση των μόνιμων θαμώνων, που είχαν θεωρήσει τη μετατροπή οριστική, υπήρξε στη συνείδησή τους δραματική. Ο σατιρικός ποιητής Γεώργιος Σουρής, για τον οποίο ο Ζαχαράτος «ήταν το μοναδικό στέκι κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του»,¹⁴³² έγραψε σχετικό ελεγειακό – ειρωνικό ποίημα. Να μερικά αποσπάσματα:

Κλείνει μέγα καφενείον
αναμνήσεων σπανίων...

Για θυμήσου τον καιρό
οπού πήγαινες, κωθώνι,
και σαν έβλεπες γκαρσόνι
γύρευες πάντα νερό...

Με νερά και γερουσίαις δεν μπορούσε να μαζέψη
το ταλαίπωρο λεφτό,
και κατήντησε κι αυτό
σήμερα να μουφλουζέψη...

Τώρα θέατρο θα γίνη, Περικλέτο μου, κι αυτό...
Τι μας ήτανε γραφτό!
Τώρα πήγαινε καλιά σου
τώρα τράβα τα μαλλιά σου.

¹⁴²⁸ Ιγγλέσης 1911, 171. Το καφενείο του Συντάγματος, που το συνέχισαν μετά το 1900, οπότε πέθανε ο ιδρυτής (Παπακώστας 144) τα παιδιά του ως «Αδελφοί Ζαχαράτου», όχι αδικαιολόγητα αυτοχαρακτηρίζονταν «Μέγα», συχνάζόμενο κατ΄ αποκλειστικότητα από ανθρώπους της ανώτερης κοινωνικής τάξης. Με την περιβόητη (αν όχι διαβόητη) «γερουσία» του, θα πρέπει να ήτανε το επισημότερο του καιρού του. Κατεδαφίστηκε το 1960.

¹⁴²⁹ π.χ. Σκαλτσά 498

¹⁴³⁰ Σκουζές, Αθήνα Α 21

¹⁴³¹ Ορφανουδάκης 11

¹⁴³² Παπακώστας 154

Εκεί πια δεν θα σπουδάζεις
μόνο θα διασκεδάζεις
με τους Κινηματογράφους.

Μήτε θα κυττάς με φίλους
τόσους ξενικούς δακτύλους
και φρικτούς μηχανογράφους...¹⁴³³

Το 1912, παίζει τις ταινίες που ενθουσιάζουν την «καλλιτέραν κοινωνικήν τάξιν».¹⁴³⁴
Και το 1914: «εις το μοναδικόν και αριστοκρατικόν τούτο κέντρον των Αθηνών, η
οθόνη καθ'εκάστην προβάλλει τας ωραιότερας ταινίας, ας προμηθεύει το
'Παλλάς'». ¹⁴³⁵ Πάντως εγώ δεν εντόπισα συγκεκριμένο πρόγραμμα σε στήλη
θεαμάτων.

Καφενείον Παπασπύρου Ο Δ. Σκουζές γράφει ότι ο Παπασπύρος έστηνε τα
καλοκαίρια υπαίθριο κινηματογράφο στην πλατεία Συντάγματος, ακολουθώντας το
παράδειγμα του Ζαχαράτου (δες το προηγούμενο λήμμα). Και συνεχίζει: «Ο
Παπασπύρος δεν είχε μαγαζί, όπως ο Ζαχαράτος, αλλά προς το μέρος της οδού
Όθωνος, πάνω στην πλατεία, είχε ένα μεγάλο κιόσκι, όπου ετοιμάζονταν οι
γκαζόζες, τα γλυκά κουταλιού και οι καφέδες». Αυτή είναι η μόνη αναφορά που έχω
εντοπίσει για το συγκεκριμένο κινηματογράφο.¹⁴³⁶ Η ίδια οικογένεια, υποθέτω,
άνοιξε αργότερα καφενείο - ζαχαροπλαστείο και ίσως την ομώνυμη ζαχαροπλαστική
βιομηχανία. Δες και «Αίγλη» Α.

Κεντρικόν Υπαίθριο θέατρο με διευθύνσεις Κολοκοτρώνη / στοά Κολοκοτρώνη¹⁴³⁷
/στοά «Κεντρικού» (η δική του, δηλαδή) που μετά έγινε για λίγο σποραδικό χειμερινό
– θερινό σινεμά, και τελικά μόνο χειμερινό. Πάντα στην Α' προβολή. Πιθανώς
απηχείται ονομασία παλιότερου ξενοδοχείου, πού ήταν στον ίδιο δρόμο απέναντι,
στον αριθμό 22.¹⁴³⁸ Τον παλιό καιρό (κι ακόμα και τότε στη χάση και στη φέξη,
τέσσερις μόνο χρονιές στα χρόνια 1916 – 1939), έπαιζε και λίγο κινηματογράφο υπό
το ορίτζιναλ όνομά του, άλλοτε δε και ως «Ηλέκτρα»(Α, δες λέξη). Όποτε πρόβαλλε
ταινίες, την ίδια σεζόν έβαζε συνήθως και θέατρο. Ειδικά το 1922, έπαιζε όλο το
καλοκαίρι νωρίς κινηματογράφο και αργά θέατρο (θίασος Μηλιάδη)! Το 1926,
στέγασε τις συναυλίες της «Συμφωνικής Ορχήστρας». Το 1927, οπότε και ξανάπαιζε
ταινίες, ο διευθυντής του λεγόταν Ι. Σκενδερίδης.¹⁴³⁹ Γκρεμίστηκε κατά πάσα
πιθανότητα το 1969.¹⁴⁴⁰

Από πάντα θυμόμουν το ομώνυμο εστιατόριο στη στοά προς Καραγιώργη Σερβίας,
στέκι της πάλαι ποτέ «Αθηναϊκής Συντροφιάς» (πού να σας μπλέκω τώρα), ενώ
φυσικά όλοι ξέρουμε την ωραία μάσκα και τη λύρα στην είσοδο της στοάς, θεατρικές

¹⁴³³ Παπακώστας 149 κ.ε., αντλώντας από την εφημερίδα «Ο Ρωμηός», 16.01.1910. Το παραθέτει ολόκληρο.

¹⁴³⁴ Αθήναι 18.06.1912, σε Πατέρας 68

¹⁴³⁵ Νέα Ημέρα, 09.08.1914, σε Πατέρας 68

¹⁴³⁶ Σκουζές ό.π.

¹⁴³⁷ Π.χ. Ιγγλέσης 1927-28, 810

¹⁴³⁸ Ιγγλέσης 1911, 257. Ήδη από το 1921, υπήρχε εδώ η σχετική στοά, της οποίας τα περισσότερα καταστήματα ανήκαν στην Ιφιγένεια Συγγρού (δες οπωσδήποτε και «Κινηματοφωτόγραφον»), η οποία σημειώνει στη διαθήκη της: «κατά χάριν και επί ανταλλάγματι είναι επιτετραμένη διάβασις εις το όπισθεν της στοάς θέατρον ως και εις αυτό άγουσα θύρα και κλίμαξ» (σικ). Συγγρός 330

¹⁴³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ Δ4, 29.01.1927

¹⁴⁴⁰ Κλεάνθης, «Έσπερος»

υπομνήσεις εσαεί. Όμως την ακριβή τοποθέτηση μού την έδωσε ο θείος μου Χρήστος Φύσσας: ήταν λοιπόν δεξιά της στοάς, όπως μπαίνουμε από το άγαλμα, αμέσως μετά το κτίριο της τράπεζας.¹⁴⁴¹ Δηλαδή Κολοκοτρώνη 3, όπου τα τελευταία χρόνια το «Cotton Club». Το τηλέφωνό του λίγο πριν κατεδαφιστεί ήταν 221559.

Το «Κεντρικόν» έχει συνδεθεί με συναυλίες κλασικής μουσικής, με μια περίφημη συναυλία του Θεοδωράκη το '60, με πολιτικά επεισόδια μεταξύ αντιμαχόμενων φοιτητικών παρατάξεων την ίδια δεκαετία κλπ. Ιδού όμως μερικές από παλιές διαφημίσεις του «Κεντρικού» ως κινηματογράφου:

ΣΗΜΕΡΟΝ
ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ
ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ
ΘΕΑΤΡΟΝ
Η ΛΙΝΑ ΦΡΑΝΚ
Ο
ΣΑΡΛΩ
 ΤΖΙΜ- ΜΠΙΑ¹⁴⁴²

Εις τα 7μμ, ο απογευματινός
 κινηματογράφος του
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ θεάτρου
 συγκεντρώνει όλον τον κόσμον καθ'
 εκάστην.
 Έργον βραβευθέν
Η ΝΕΜΕΣΙΣ
 του Μπουρζέ. Είσοδος δρχ. 2.80¹⁴⁴³

Ποιος, πού, πότε και γιατί το βράβευσε, τρέχα γύρευε.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ
 Από σήμερον καθ'εκάστην από-
 γευμα και βράδυ μόνον
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
 με μουσικά διαλείμματα από την με-
 γάλην υπό την Διεύθυνσιν του συν-
 θέτου κ. Α. Μαρτίνο ορχήστραν.
 Γενική είσοδος δρχ. 2.80¹⁴⁴⁴

Αύριον το απόγευμα
 όλοι εις το **ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ**
 πλατεία Κολοκοτρώνη όπου αρχίζει
Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΩΝ ΣΤΕΝΑΓΜΩΝ¹⁴⁴⁵

¹⁴⁴¹ Χρήστος Φύσσας συνέντευξη

¹⁴⁴² Η Αθηναϊκή 10.07.1922

¹⁴⁴³ Διάφορες εφημερίδες 23.08.1922

¹⁴⁴⁴ ΗΚαθημερινή, 03.09.1922

¹⁴⁴⁵ Έθνος, 18.10.1922

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο παπαγάλος του 1916» με έκτακτον κινηματογραφική ταινία (δηλαδή θεατρική επιθεώρηση + σινεμά), «Ηρώς της λεγεώνας» (1916), Κινηματογράφος + βαριετέ με εκλεκτά νούμερα, «Ο αγνός γλεντζές», «Η γέφυρα των στεναγμών» επεισόδιον 2^{ov}, 3^{ov}, «Η χίμαιρα» με την Εσπέριαν, «Το φιλί του Συρανώ», «Η νέμεσις», «Το κόκκινο και το μαύρο», «Ο υιός της κυρίας δε με μέλει» (1922), «Ο χορός των Φαραώ», θέατρο (1924), «Οι δύο μονόποδες», «Προς την δόξαν και τον έρωτα», Σινέ βαριετέ, «Ωραίες γυναίκες» + βαριετέ, «Χρυσές χορεύτριες», «Το θύμα του έρωτα» + βαριετέ, «Μποέμ», Μονόποδες ακροβάται, «Η νέα Αφροδίτη», Ο Ροδόλφος Βαλεντίνο (γενικά), «Ο αγιασμένος διάβολος», θέατρο, «Το μωρό», «Οι χορεύτριες», «Λευκός σουλτάνος» + βαριετέ, «Μία πλουσία οικογένεια», «Οι ατσαλένιοι άνδρες» + βαριετέ, «Το δράμα ενός τζόκευ» (1927), «Ο ήρωας της λεγεώνας» (ίσως ομιλούν ριμέικ της ταινίας που είχε ξαναπαίξει 23 χρόνια πριν!), «Το πλήρωμα», «Το ρόδο του Μεξικού», «Το ξεκίνημα ενός λαού», «Ξαναανθίζουν τα ρόδα», «Το στοιχειωμένο καράβι» + «Η υπεράσπιση έχει τον λόγον», θέατρο (1939).

Κεντρικόν (Ηλέκτρα) δεσ **Σινε Ηλέκτρα**

Κέντρον Θεαμάτων δεσ **Κινηματογράφος Νεαπόλεως Α**

Κεραμεικός¹⁴⁴⁶ Α Χειμερινό σινεμά στον Κεραμεικό /Μεταξουργείο, με ανακοίνωση έναρξης 17.10.1927, παρουσία στις εφημερίδες μόνο το 1927, κλείσιμο και έναρξη ξανά στις 11 του Φλεβάρη 1929.¹⁴⁴⁷ Οι εφημερίδες δίνανε διεύθυνση Μεγάλου Αλεξάνδρου και Πλαταιών. Πήγα στο σταυροδρόμι. Οι τέσσερις γωνίες είναι ένα παλιό δίπατο, μια χαμηλή πολυκατοικία και δυο νεότερες, ψηλές. Ρώτησα, μα δεν έβγαλα άκρη πού ακριβώς θα μπορούσε να είναι. Εντόπισα τη λίαν ταπεινή διαφήμιση της έναρξης:

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

Έναρξις
σήμερον¹⁴⁴⁸

Μερικές ταινίες: «Ο χρυσοθήρας», «Ατρόμητος καβαλάρης» + «Η σέλα του διαβόλου» + «Βασίλισσα των αδαμάντων» (τρεις ταινίες!), «Έρωσ και κύματα», «Τα πάθη του Χριστού», «Γυμνή σουλτάνα», «Ο Γιάννης με τις δύο γυναίκες», «Ο τάφος του Ινδού» (1927), «Χρυσή πεταλούδα» (πρώτη ταινία της επανέναρξης), «Ο χρυσοθήρας», «Ιπποδρόμιον Βόλφσον», «Του Χριστού τα πάθη», «Έρωσ και κύματα» «Ο διαφθορεύς» + «Η βασίλισσα των αδαμάντων», «Ο λύκος του αέρος», «Οι αμαρτωλοί στον παράδεισο», «Έρωσ στο κύμα» και «Γαλάζιο ποντίκι» (1929).

Κεραμεικός Β Ο «Κινηματογραφικός Αστήρ» προαναγγέλλει το 1927 θερινό σινεμά με τ' όνομα αυτό «κατά το τέρμα της οδού Αχιλλέως»,¹⁴⁴⁹ δηλαδή σημερινή πλατεία Καραϊσκάκη, στο Μεταξουργείο. Δεν το βρήκα στις εφημερίδες.

¹⁴⁴⁶ Το τοπωνύμιο ξεκίνησε από τα εργαστήρια των αρχαίων κεραμέων, που αποκαλύφθηκαν στον υπέροχο ανασκαμμένο χώρο Ερμού και Πειραιώς. Το τοπωνύμιο «αυξομειώθηκε» κατά καιρούς από τη χρήση και κατάχρηση που το κάνανε διάφοροι άσχετοι. Εσχάτως, ο σταθμός του μετρό π ί σ ω από το Γκάζι, στη μάντρα του Γκαζιού, ονομάστηκε «Κεραμεικός». Το «Γκάζι» δεν είναι σικ, κυριλέ, καλόηχο, κομιλό κλπ κλπ. Οι φλώροι το ξεσκίσανε κι αυτό, εξάλλου, ονοματίζοντάς το «Τεχνόπολις» (ά κ λ ι τ ο). Τι να πει κανείς.

¹⁴⁴⁷ Εμπρός 11.02.1927

¹⁴⁴⁸ Διάφορες εφημερίδες της 17.10.1927

Κεραμεικός Γ Νεότερος λαϊκός κινηματογράφος που ξεκίνησε θερινός κι αργότερα σκεπάστηκε, γενόμενος όλων των εποχών, στο Μεταξουργείο. Οι εφημερίδες έδιναν Κεραμεικού /Κεραμεικός /Μεταξουργείο. Ήτανε Κεραμεικού 58¹⁴⁵⁰ και Μαραθώνος, τηλ. 5245255. Εμφανίστηκε το 1962 (προχωρημένο καλοκαίρι), χαρακτηρίστηκε «νέος πολυτελής κινηματογράφος»¹⁴⁵¹ και κατατάχτηκε στους ημικεντρικούς. Στα τέλη της δεκαετίας του '70 έγινε τσοντάδικο, μάλιστα αρίστευσε στο δοκιμασμένο συνδυασμό σεξ + καράτε. Ένα φεγγάρι υπάχθηκε στο ίδιο τσοντοδίκτυο με τα «Βένος», «Πίκολο», «Play Boy». Έκλεισε ως σινεμά Α΄ προβολής (!). Τελευταία ρητή αναφορά του στις εφημερίδες εντόπισα το 1992. Εγκαταλείφτηκε κουφάρι για κάποια χρόνια, μέχρι που έλαβε τη σημερινή μορφή του νυχτερινού κέντρου. Ποτέ μου δεν είχα πάει στον «Κεραμεικό».

Άργησα πολύ να εντοπίσω την ακριβή διεύθυνση. Ψάχνοντας το θέμα, βρέθηκα το καλοκαίρι του 2008 στο Μεταξουργείο, στο θαυμάσιο λαϊκό καφενείο του Γιάννη Πλιάτσικα.¹⁴⁵² Εκεί ο 83άχρονος κ. Δημήτρης (που φαίνεται 15 χρόνια μικρότερος) μου είπε: «Πηγαίναμε, πώς δεν πηγαίναμε. Ήταν εκεί που είναι σήμερα ο ο καινούργιος 'Κεραμεικός', το κέντρο. Άνοιγε από πάνω. Η οθόνη ήταν εκεί που είναι και σήμερα η σκηνή, φάτσα [άρα τυπική διάταξη]. Από την αρχή που άνοιξε πηγαίναμε, εγώ είμαι στην Αθήνα από το 1944. Αργότερα βλέπαμε και καμιά τσόντα».¹⁴⁵³ Το σημερινό «Σινέ Κεραμεικός» δεν είναι σινέ, αλλά μια θεατρόμορφη μουσική σκηνή μετά φαγητού και ποτού, η οποία συντηρεί την ονομαστική μνήμη. Η Κουστένη το 2002 γράφει πως, εκτός από το όνομα, «τίποτα άλλο δεν θυμίζει σήμερα τον παλιό κινηματογράφο 'Κεραμεικό'. Το κτίριο γκρεμίστηκε και χτίστηκε από την αρχή», ο δε επιχειρηματίας Δημήτρης Ζούμπος δαπάνησε για το σκοπό αυτό περισσότερα από δύο δισεκατομμύρια δραχμές».¹⁴⁵⁴

Κάποια φιλμ: «Γαλάζια Χαβάη» (εναρκτήριο φιλμ), «Η γέφυρα του Τόκο Ρη», «Εναντίον όλων των τυράννων», «Καπετάνιος για κλάματα», «Πάντα σ' αγαπούσα» αισθ., «Αφροδίτη νέγκρο» (1962), «Καουμπόυδες για δέσιμο», «Το κυνήγι των θησαυρών του Αιγαίου», «Ένας ήσυχος άνθρωπος», «Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος» (1963), «Ο Ηρακλής και η βασίλισσα της Λυδίας», «Τα παληόπαιδα», «Ο κουρσάρος των ουρανών», «Κάπταιν Νιούμαν», «Οι ιπότες της τρογγυλής τραπέζης» εποχής Ρόμπερτ Ταίηλορ (1964), «Μαλάμω», «Πράκτωρ ΦΧ-15 εκτός μάχης», «Όλοι γύρω μου σκοτώθηκαν», «Συμμορία το μαύρο φίδι», «Αγάπησα και πόνεσα» (1965), «Ο Νέρων καίει τη Ρώμη», «Η εκδίκησης της γαλάζιας μάσκας», «Ρημαγμένο σπίτι», «Σπαθί και στέμμα», «Γαβριέλλα» (1966), «Κολωνάκι διαγωγή μηδέν», «Ενέδρα στο μονοπάτι του Άλαμο», «Η αγάριστη» ελλην. κωμωδ., «Μινεζότα», «Το κάθαρμα» (1967), «Καπετάν Φάντης Μπασούνι», «Πράσινα μερέ», «Κατακτηταί του Αρκάνσας», «Κάτι να καίη» (1968), «Βίβα Ρένα», «Τρομοκράτες της Νέας Υόρκης», «Η ραψωδία του έρωτος», «Στον κύριό μας με

¹⁴⁴⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 17(202)28.04.1929

¹⁴⁵⁰ Από το πρόγραμμα του «συνεργαζόμενου» Playboy, που παρουσιάζει και τα «αδελφά» σινεμά

¹⁴⁵¹ Τα Θεάματα 110, 31.05.1962

¹⁴⁵² Ο Τρικαλινός Γιάννης Πλιάτσικας είναι πρώην ποδοσφαιριστής και είχε παίξει μπάλα στις Μπαχάμες (!), γι' αυτό και το μαγαζί του, που το είχε 12 χρόνια, το ονόμασε «Μπαχάμες». Το μαγαζί βρισκόταν Κεραμεικού και Ακαδήμου, σ' ένα συμπαθέστατο μονόροφο λαϊκό νεοκλασικό, που θα πρέπει να έχει ξεπεράσει τον αιώνα. Έγραφα ως City Lover γι' αυτό. Το κτιριάκι σώζεται, μα οι «Μπαχάμες» φύγανε. Άλλο μαγαζί τώρα, ο χώρος κυρίλεψε ξαφνικά.

¹⁴⁵³ κ. Δημήτρης, συνέντευξη

¹⁴⁵⁴ Κουστένη

αγάπη», «Γέντυ μπόι αγάπη μου», «Γκραν Πρι», «Νύχτες κολάσεως» (1969), «Η συμμορία της χρυσής χήνας», «Όλοι οι άλλοι κι εμείς», «Κάνε με πρωθυπουργό», «Ο τύραννος», «Φοβάται ο Γιάννης το θεριό», «Η μάχη της Αγγλίας» (1970), «Τρομοκράτες στο Σικάγο», «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής», «Δύο ναύτες και ένας στρατηγός», «Επιθεωρητής Χ Επιχείρησις ναρκωτικά» (1971), Νέον έργο, «Επιστροφή στον πλανήτη των πιθήκων», «Η μεγάλη συνομοσία», «Η συμμορία των Σικελών», «Η εξαφάνισις» (1972), «Κεραυνοβόλες γροθιές του καράτε», «14 αμαζόνες των σπαθιών και του καράτε», «Ροβινσών Κρούσος», «Εκδικητής του καράτε», «Χέλγκα και Μιχαήλ» (1973), «Ο γκρουπιέρης», «Χρυσοδάκτυλος εκδικητής του καράτε», «Η συμμορία των κολασμένων», «Αστραπές του καράτε», «Κίτρινος πράκτωρ εναντίον της συμμορίας του καράτε», «Όχι άλλο σεξ πια, Τζόννυ», «Ο τέλειος γάμος», «Ο εγκληματίας», «Καθάρματα» (1974), «Ο πρωτάρης και η εξαδέλφη του», «Τρόμος της μαύρης μαγείας», «Ο άνθρωπος απ' τη μαγεία Νο 2», Καράτε – σεξ, «Οι ανήλικες το προτιμούν καυτό», «Στην κόλαση του πολέμου», «Οι Εύες και οι μοιχείες τους» (1975), «Εσωτερικές αταξίες» + Καράτε, «Πώς μαθαίνουν οι πρωτάρηδες τον έρωτα» + καράτε, «Βέγγος ο άνθρωπος με το χρυσό πιστόλι» + σεξ, «Η λεσβία» + καράτε (1976), «Χτυπούσαν σαν κεραυνοί» + σεξ, «Σούπερ πράκτορες του καράτε» + «Δράκουλας», «Τιτανομαχία στις Θερμοπύλες της Ανατολής», «Ακαταμάχητος δράκος του καράτε» + σεξ, «Μπρους [άνευ Λη] ο θρύλος του καράτε» (1977), Καράτε + Σεξ (1978), 2 έργα (1979, «Μετά τα μεσάνυχτα» 2 έργα (1980), Έναρξις από πρωίας δύο έργα σεξ (1986), Ταινίες σεξ (1987), 2 έργα σεξ, Έναρξις από πρωίας 2 έργα σεξ (1988), Έναρξις από πρωίας 2 έργα σεξ (1991), Ταινίες σεξ από το πρωί (1992).

Κήπος Αρνιώτη δεσ **Αρνιώτη**

Κήπος δεσ **Κήπος Μάμμου**

Κήπος Μάμου / **Μάμου** Προπολεμικός θερινός χώρος διασκέδασης στους Αμπελόκηπους, βασικά θέατρο και λιγότερο σινεμά, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Μάμος ήταν προφανώς ο ιδοκτήτης του. Επειδή, καθώς το ξανάγραψα, η στήλη θεαμάτων ήτανε πολλές φορές ενιαία στις εφημερίδες, είναι δύσκολο να πεις ποια είναι θεατρικά και ποια ταινίες. Ότι αντιγράφω ειδικά για το 1920 πιθανότατα είναι μόνο θεατρικά έργα. Με επιφύλαξη λοιπόν λέω ότι έπαιξε σποραδικά ταινίες το διάστημα 1920 («παράδοξο του '20») –1931.

Ενδεικτικές ταινίες: «Όνειρο αγάπης», «Το ζύπνημα», «Νέοι Ίκαροι», «Εκδίκησις» (1920), «Ασφάλτ», «Λουλού», «Κρυφή αγάπη», «Οι ιππότες της αρβύλας», «Λευκή κόλασις», «Αντίο μασκώτ», «Η μελωδία της καρδιάς», «Μανωλέσκο» (1930), «Το ρόδο της Σταμπούλ», «Η μυστηριώδης κυρία», «Τρόικα», «Τελευταία διαταγή», «Κόρη του Βόλγα», «Ερωτική νύκτα», Ντάνσιγκ, «Έρωσ για μια νύκτα», «Τέλος καρναβαλιού», «Τρία κόκκινα τριαντάφυλλα», «Αθάνατος αλήτης» και «Η ζωή των φοιτητών» (1931).

Κινηματογράφος Α Πρόσκαιρη μετονομασία τού επί της Σταδίου θερινού θεάτρου Τσόχα (δεσ λέξη) το καλοκαίρι του 1906.

Αναφορά άπαξ: Ο κινηματογράφος αυτός ετοιμάζει και εικόνας της αφίξεως και υποδοχής του βασιλέως Εδουάρδου (1906).

Κινηματογράφος Β Πρόκειται για το χειμωνιάτικο «Πανόραμα» (Α΄, δεξ λέξη) ή «Πολυθέαμα» της Σταδίου και Οφθαλμιατρείου (=Εδ. Λω) 9, που κατά καιρούς σε εφημερίδες της εποχής γραφόταν και έτσι.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Σήμερα τρεις παραστάσεις. Απογευματινή στις 5 μμ [είναι 21^η του Μάη]. Σκοτεινή στις 7 μμ (δί' άνδρας). Εσπερινή στις 9 ¾. Αύριον πρόγραμμα νέον με εικόνας εκ της αφίξεως και των περιπάτων του Εδουάρδου — Εις την αίθουσαν του Πανοράματος ο ομιλών Κινηματογράφος (1906), Νέαι ταινίαι (1909).

Κινηματογράφος Γ Χειμωνιάτικος κινηματογράφος στην Προαστι(ε)ίου (=σημερινή Εμ. Μπενάκη) 6, που τον εντοπίζω την άνοιξη του 1909. Υποθέτω ότι τότε θα είχε έρθει το περιοδεύον μηχανήμα του. Ο χώρος είναι το περίφημο καφωδέιο Καφωδέιο Gaité και η ονομασία «Κινηματογράφος» είναι η πρώτη από τις πολλές μεταμορφώσεις του σε χώρο θεαμάτων (δες «Ετουάλ» για λεπτομέρειες).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Τρεις παραστάσεις καθ' εκάστην, Σήμερα νέον πρόγραμμα, Νέον πρόγραμμα, Σήμερα νέαι ταινίαι (1909).

Κινηματογράφος Αμερικανικός δες **Αμερικανικός Κινηματογράφος**

Κινηματογράφος (των) Αμπελοκήπων **Αμπελοκήπων** / **Αμπελόκηποι** ¹⁴⁵⁵ Θερινό μεσοπολεμικό σινεμά, που βρισκόταν «τέρμα Λεωφόρου Αλεξάνδρας, παρά την έπαυλιν Θών». ¹⁴⁵⁶ Άρα μπορούμε με σιγουριά να τοποθετήσουμε το σινεμά επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, μεταξύ Πουλίου και Έσλιν, δηλαδή στη θρυλική «Παραλία», όπως λέμε ακόμα το συγκεκριμένο μέρος οι παλιότεροι Αθηναίοι. (υπήρχε και σχετικό «Καφέ παραλία» μέχρι το 2006). Μόνη πηγή για το σινεμά αυτό παραμένει για μένα η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. ¹⁴⁵⁷

Κινηματογράφος Βαριετέ Λουξ δες **Λουξ** **Α**

Κινηματογράφος Έδισσων Ακόμα μια πρόσκαιρη ονομασία του κινηματογράφου «Πανόραμα» (Α, δεξ λέξη). Δες επίσης «Αμερικανικός Κινηματογράφος» το 1906, επειδή εκεί έπαιζε ο ομώνυμος κινηματογράφος. Άσχετος με τον σκέτο «Έδισσων» (δες λέξη).

Ενδεικτικά: Έναρξις του ομιλούντος [παραμύθι φυσικά το «ομιλούντος»] κινηματογράφου εις την αίθουσαν Πανοράματος. Μετά των άλλων εκτελεστήσονται

¹⁴⁵⁵ Για το τοπωνύμιο «Αμπελόκηποι» και τις παραλλαγές του (Αμπελότοποι, Αγγελόκηποι, Πολύκηπος, Μπολίκηπος κλπ), Μπίρης 17

¹⁴⁵⁶ Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια τ. Β, 226. Ο Νικόλαος Θών ήταν αυλικός του Γεωργίου Α΄, Βαυαρός βεβαίως. Η εκπληκτική έπαυλή του (για λεπτομέρειες και φωτογραφίες, δες το εξαντλητικό κείμενο σε Παραδείσις, Αμπελόκηποι, 117-126) που βρισκόταν Κηφισιάς και Αλεξάνδρας, καταστράφηκε στα Δεκεμβριανά. Τα υπολείμματά της κατεδαφίστηκαν και στη θέση τους οικοδομήθηκαν πολλά ισόγεια μαγαζάκια και ένα βενζινάδικο, τα οποία διατηρούνταν μέχρι πριν λίγα χρόνια. Στις μέρες μας έπεσαν κι αυτά: τώρα υπάρχει ένα μεγάλο κτίριο γραφείων *babis nonos*, ένα μικρό πάρκο και –κυρίως– το ιδιόμορφο οβιδοειδές / βληματοειδές εκκλησάκι του Αη Νικόλα, έργο Τσίλνερ, κάποτε ιδιωτικό παρεκκλήσι του Θών, αναδειγμένο μεν και δίχως μάντρες πλέον να το κλείνουν, ασυντήρητο δε (2009)

¹⁴⁵⁷ ΜΕΕ τ. Β, 262

εις τον κινηματογράφο δυοδίαι εκ της «Κάρμεν» και η τρίτη πράξις του «Ερνάνη».¹⁴⁵⁸ (Πολλαπλές επαναλήψεις, 1906)

Κινηματογράφος η Ρώμη δεσ **Η Ρώμη**

Κινηματογράφος Παλαιού Πανοράματος δεσ **Πανόραμα** A

Κινηματογράφος Πάνθεον δεσ **Πάνθεον** A

Κινηματογράφος (πρώην Βρετανία) δεσ **Βρετανία**

Κινηματογράφος Στάδιον δεσ **Στάδιον**

Κινηματογράφος (της) Νεαπόλεως A **Κέντρον Νεαπόλεως** Είναι το ίδιο ακριβώς θερινό σινεμά, άλλοτε με τη μία, άλλοτε με την άλλη, συνηθέστερα και με τις δύο συγχρόνως ονομασίες (τη δεύτερη εν παρενθέσει) την ίδια περίοδο. Κι αυτό γιατί ταυτίζεται σε όλε τις περιπτώσεις η οδός Ναυαρίνου. Κατά τα άλλα, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Προσοχή: είναι άσχετο με το Θέατρο Νεαπόλεως, διότι συνυπάρχουν και αναφέρονται χωριστά στον τύπο.

Ορισμένες ταινίες: Κινηματογράφος Πατέ (σικ. Πολλαπλή επανάληψη) (1906), Μέγας Κινηματογράφος των αδελφών Παττέ (σικ. Πολλαπλή επανάληψη) (1909).

Κινηματογράφος της Νεαπόλεως B δεσ **Νεάπολις**

Κινηματογράφος του Ζαππείου δεσ **Ζάππειον**

Κινηματογράφος του Πετσάλη δεσ **Πετσάλη**

Κινηματογράφος του Συντάγματος A Θερινός κινηματογράφος που λειτούργησε τουλάχιστον το 1904 στην ως άνω πλατεία, σε μια ταράτσα δίπλα στο «Ξενοδοχείον της Αγγλίας».¹⁴⁵⁹ Αγνοώ αν το πείραμα επαναλήφθηκε άλλα καλοκαίρια. Γνωρίζουμε ότι το «Ξενοδοχείον της Αγγλίας» βρισκόταν «στη δεξιά γωνία της οδού Ερμού, στη συμβολή της με την Πλατεία Συντάγματος (σ.σ. εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το κτίριο που παλιότερα στέγαζε τον 'Παπασπύρου' και τα τελευταία χρόνια το 'MacDonald's')».¹⁴⁶⁰ Άρα το περί ου ο λόγος κτίριο ήταν πιο μέσα από τη γωνία με την Ερμού, δηλαδή κατά πάσα πιθανότητα εκεί όπου στις μέρες μας στεγάζεται το «Everest». (Από την Ερμού μέχρι και το Everest υπάρχει σήμερα ένα μόνο μεγάλο κτίριο γραφείων, το οποίο εφάπτεται με το τέως κτίριο της σχολής «Ω», στη γωνία με την Καραγιώργη Σερβίας, έτσι ώστε όλο το τετράγωνο Ερμού – Καραγιώργη Σερβίας να έχει μόνο δυο κτίρια με φάτσα στην πλατεία. Τότε όμως, όπως δείχνουν οι φωτογραφίες, υπήρχε και ένα στενό, χαμηλό, ενδιάμεσο κτίριο, με επίπεδη δίχως απολήξεις ταράτσα, κι απ' αυτό το μικρό κτίριο γίνονταν οι προβολές. Υπάρχει όμως περίπτωση να μην ήταν ανεξάρτητο κτίριο, αλλά μόνο ταράτσα με λιακωτό του διπλανού κτιρίου, των μετέπειτα σχολών «Ω» και τώρα «Public». Οι φωτογραφίες

¹⁴⁵⁸ Πρόκειται για ζωντανό λυρικό τραγούδι που συνοδεύει τα φιλμάκια

¹⁴⁵⁹ Πατέρας, 30, υποσημείωση, και 33

¹⁴⁶⁰ Μπράουν – Βλαχάκη 18

δεν είναι απολύτως σαφείς). Εκείνες λοιπόν οι αρχικές προβολές γίνονταν ως εξής: στην ταράτσα είχε στηθεί οθόνη, ενώ οι θεατές ήταν στην πλατεία, όρθιοι, καθιστοί ή περιφερόμενοι! Σήκωναν δηλαδή το κεφάλι τους και χάζευαν το πανί από κάποια απόσταση, αφού παρεμβαλλόταν ο δρόμος που χωρίζει το κατάστρωμα της πλατείας από τα απέναντι κτίρια (ο δρόμος, όπως δείχνουν οι παλιές φωτογραφίες, ήταν βέβαια σημαντικά στενότερος απ' ό,τι σήμερα. Σήμερα έχει εφτά πλατιές λωρίδες, τότε είναι ζήτημα αν έφτανε τις δυο σημερινές).

Ο πρωτόγονος εκείνος κινηματογράφος πρόβαλε και τις πρώτες κινηματογραφικές διαφημίσεις αθηναϊκών επιχειρήσεων, που δεν ήταν φιλμάκια, αλλά σλάιντ: «Γνωστός επιχειρηματίας, προμηθευθείς τέλειον αμερικανικόν κινηματογράφον... θα προβάλλη καθ'εκάστην εσπέραν, καθ' ην ώραν θα περιπατή εις το Σύνταγμα ο κόσμος, διαφόρους εικόνας... μεταξύ δε της μιας και της άλλης εικόνας θα προβάλλη ρεκλάμας καταστημάτων, μεθών συνεβλήθη ήδη. Αι προβολαί αρχίζουν από απόψε. ... Τας πλάκας του κινηματογράφου επεξεργάζεται ο χημικός φωτογράφος κ. Σπ. Κοκόλης.»¹⁴⁶¹

Προφανώς η μηχανή προβολής ήτανε στημένη στο βάθος της ταράτσας και πρόβαλε τα φιλμάκια ανάποδα, γιατί αν ήτανε στην πλατεία, θα υπήρχανε αναφορές από τους πολλούς αυτόπτες, που ελπίζανε να δούνε κάτι, έστω λίγο. Γιατί οι ηρωικές εκείνες απόπειρες φέρανε πολύ γέλιο, κλαυσίγελο μαλιστα: «Εκεί που εκαθήμεθα την νύκτα εις το Σύνταγμα ενεφανίσθη απέναντι κάποιο φως κινούμενον και παλαίον να στερεωθή. Τέλος εννοήσαμεν ότι ήτο απόπειρα κινηματογράφου.... Οι παραπλεύρως θαμώνες, ένας κύκλος γερόντων, ήρχισαν να στενοχωριούνται. Ένας όμως εφώναξε: -Έχετε υπομονήν, θα στρώση.

Ο κινηματογράφος ...ηγωνίζετο πράγματι να στρώση. Περί το μεσονύκτιον το φως εστερεώθη τέλος πάντων όπισθεν της οθόνης, όπισθεν της οποίας εμαζεύοντο άνθρωποι ιδρώνοντες και αγωνιώντας... Τέλος εφάνη κάτι τι κινούμενον εις το πανί. Ήτο ένα μαύρον πράγμα, το οποίον ηγωνίζετο να γίνη κεφάλι ανθρώπου, αλλά μόλις εκινείτο εφαινοντο πέντε δάκτυλα, ... τα οποία το ήρπαζον να το διορθώσουν. Το μαύρον πράγμα εφαινετο εκ νέου. Αλλά το φως εκινείτο.... Εις την μίαν μετά τα μεσάνυκτα... οι θαμώνες της πλατείας ανέπεμψαν ουρανομήκη χασμουρητά. ...Την επομένην ευρέθησαν εις το αυτό μέρος οι αυτοί άνθρωποι... Ο κινηματογράφος απέτυχε πάλιν και οι θαμώνες εκαληνυκτίσθησαν εκ νέου.

Την επομένην ο κινηματογράφος έκαμε τρίτην εμφάνισιν. ...Εις τα 11 ήρχισε το φως αποπειρώμενον να σταθή και η μαύρη σκιά εις το πανί παλαιούσα να λάβη κάποιον σχήμα.

-Ε εεεε, μα το παράκανε πια.... Είναι μαρτύριον. Δεν πηγαίνει ο χριστιανός να δοκιμάση ιδιαιτέρως;

-Έχετε υπομονήν, και θα στρώση.

-...Επί τρεις βραδιές συνέχεια βλέπω μίαν αποτυχίαν. Είναι φοβερόν!

Το μαύρον πράγμα ήρχισε να κινήται, αλλ' αι γνώμαι των θεατών διεφώνουν.

-Είνε ναυμαχία.

-Όχι, είνε αμάξι.

-Μου φαίνεται πως είνε οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

-Μάλλον ομοιάζει προς καλόγηρον.

-Καλέ είναι αυτοκίνητον.

-Νομίζω ότι είναι το Πορτ Άρθουρ.

¹⁴⁶¹ Σκριπ 09.06.1904, σε Πατέρας 33

Επιτέλους το φως εστερεώθη και η παράστασης εφάνη ευκρινώς. Ήτο το εμπροσσοραφείον του κ. Μπαλάσκα! Μετ' ολίγον εξηφανίσθη... Μετά δύο λεπτά εφάνη πάλιν ... μεγαλείτερον. Έπειτα ... απεσύρθη και εφάνη ακόμη μεγαλείτερον. -Θα είχε πελατεία, παρετήρησε κάποιος, και εμεγάλωσε το κατάστημα. Εν τω μεταξύ έγινε και μία δοκιμή κινηματογράφου, [=φιλμ] αλλ' απέτυχε. Το μηχάνημα απεδείχθη κατάλληλον μόνον δια προβολάς [=σλάιντ]. Προεβλήθησαν περί το μεσονύκτιον όλαι αι εφημερίδες κατά σειράν. Κατόπιν το μηχάνημα απέτυχε εκ νέου και έσβησε.»¹⁴⁶²

Οι προβολές συνεχίστηκαν με άλλα ευτράπελα: «..Χθες τη νύκτα, που ο αέρας εχαλούσε τον κόσμον και οι περιπατηταί της πλατείας του Συντάγματος αραιοί αραιοί κατέπινον σύννεφα σκόνης, ένα πανί ηνοιχθή στην ταράτσαν τής απέναντι γνωστής οικίας, μία μεγάλη φωτεινή πανσέληνος εφάνη επί της οθόνης και μετ' ολίγον δεν άργησε να ξεπροβάλλη μέσα από την οθόνην κάτι σαν μάχη του Ρωσοϊαπωνικού πολέμου, σαν αερόστατο, σαν καρέκλα, σαν τορπιλοβόλλο, ότε ένα σύριγμα του αέρος διαμόνιον ηκούσθη και το πανί καταξεσχισθέν ανηράπη και ήρχισε να κυματίζει κτυπώμενον υπό του αέρος επί των πλευρών της οικίας. Εννοείται ότι την καταστροφήν αυτού υπεδέχθη ο κόσμος με χειροκροτήματα και σφυριγμούς, οι οποίοι προκάλεσαν επί τέλους την επέμβασιν της αστυνομίας.»¹⁴⁶³ Ωστόσο κάτι μπόρεσε τελικά να παίξει. Και έκανε εντύπωση τουλάχιστον το «Ταξίδιον της Σελήνης» (το γνωστό σήμερα σαν «Ταξίδι στη Σελήνη») του Μελιές.¹⁴⁶⁴

Κινηματογράφος(οι) του Συντάγματος¹⁴⁶⁵ Β Γενικός όρος, προερχόμενος από το ομώνυμο παλαιότερο σινεμά της ίδιας περιοχής (δες προηγούμενο λήμμα), ο οποίος περιλαμβάνει συλλήβδην τις προβολές που έκαναν τουλάχιστον τα καφενεία του Συντάγματος: της Ανατολής → του Ζαβορίτη, του Αντωνιάδη και του Ζαχαράτου (δες λέξεις, όπου α. η αφετηρία του καθενός β. πρόγραμμα μόνο όποτε κατονομάζεται ρητά ένα από τα τρία), πιθανώς δε ακόμα και το πρώτο διδάξαν «σινέ ταράτσα». Βεβαιωμένο όριο κοντινής χρονολογικής αναφοράς είναι το 1920, όποτε περιλαμβάνεται σε Οδηγό του 1920, στη στήλη «Κινηματογράφοι κατά το θέρος», ως εξής: «ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ (δύο): Πλατεία Συντάγματος, Καφενείον Ζαχαράτου άνω και Καφενείον Περιπτέρου κάτω».¹⁴⁶⁶ Το «κάτω» αυτό αναφέρεται στο επικλινές της νότιας πλευράς του Συντάγματος, όπου όντως υπήρχε ένα περίπτερο /κιόσκι. Αγνοώ όμως αν ως «καφενείον περιπτέρου» λογαριάζει το Ζαβορίτη ή τον Αντωνιάδη.

Τα καφενεία στήνανε οθόνες προς το εσωτερικό της πλατείας. Θεατές ήταν οι πελάτες που κάθονταν με πλάτη προς δρόμο - καφενείο και μέτωπο προς την οθόνη. Ο Επ. Στασινόπουλος γράφει: «Οι δυο οθόνες έστρεφαν περιφρονητικά τα νώτα τους η μια στην άλλη. Και ο κόσμος παρακολουθούσε την ταινία από τα τραπεζάκια του καφενείου, πληρώνοντας κάτι παραπάνω στο τραταμέντο. Περισσότεροι όμως από τους καθισμένους θεατές ήταν οι όρθιοι τζαμπατζήδες. Πρωτοστατούσε η αθηναϊκή μαρίδα, που λάμβανε μέρος στην παράσταση με τις φωνές της: 'Μπράβο Μπερτίνι! Φεύγα Μενικέλλι! Φυλάξου Ζακομπίνι!»¹⁴⁶⁷ Ο ηθοποιός Μίμης Φωτόπουλος γράφει:

¹⁴⁶² Σκριπ, 14.06.1904, σε Πατέρας 33 κ.ε.

¹⁴⁶³ Ακρόπολις 02.07.1904, σε Θεοδοσίου 131

¹⁴⁶⁴ Θεοδοσίου 35

¹⁴⁶⁵ Το τοπωνύμιο «Σύνταγμα» από την κραυγή - σύνθημα των διαδηλωτών που το απαιτούσαν από τον απόλυτο μονάρχη Όθωνα, κατά την περίφημη εξέγερση της 3.09.1843

¹⁴⁶⁶ Ιγγλέσης 1920, 315, σε Θεοδοσίου 44

¹⁴⁶⁷ Πατέρας 68, αντλώντας από Επ. Στασινόπουλος, «Ο Ζαχαράτος πρόκειται να κατεδαφισθή», Θησαυρός, 29.05.1958. Οι αναφερόμενες είναι Ιταλίδες σταρ του βωβού

«Πρωτοείδα κινηματογράφο στην Πλατεία Συντάγματος. Σε μια άκρη ήταν ένα πανί στηριγμένο σε δυο μεγάλα παλούκια και στην άλλη είχαν την κινηματογραφική μηχανή, ψηλά σε μια καμπίνα. Όσοι ήταν ευκατάστατοι κάθονταν σε τραπεζάκια, τρώγανε πάστες και βλέπανε κινηματογράφο. Οι άλλοι, οι πολλοί, κόβανε βόλτες γυρίζοντας το κεφάλι, όταν το πανί ήταν πίσω τους. Ξελαιμιάζονταν, αλλά χαίρονταν τη μαγική αυτή εφεύρεση. Βέβαια η τανία ήταν βουβή τότε, όμως τους θεατές τούς συγκλόνιζε αυτή βουβή μαγεία».¹⁴⁶⁸ Ο Πλακιώτης Αριστείδης Μυρογιάννης (γεννημένος το 1915) λέει τα ίδια ακριβώς για τα χρόνια 1918-1920: «Σχολείο ακόμα δεν πήγαινα, αλλά κινηματογράφο στο Σύνταγμα έβλεπα».¹⁴⁶⁹

Ενδεικτικό πρόγραμμα (ασαφές σε τίνος ακριβώς καφερείου το πανί παίζονταν οι ταινίες): Ο κινηματογράφος – Ο κινηματογράφος με νέας σκηνάς και τραγούδια. Το τραγούδι των στρατιωτικών είνε θαυμάσιον-- Παραστάσεις υπέρ της Πολυκλινικής Αθηνών με τον κινηματογράφο –Ο Κινηματογράφος. Θα παραστούν και οι Α.Υ.πρίγκιψ Ανδρέας και πριγκίπισσα Αλίκη (1908), Απογευματινή και εσπερινή με το 'Πανόραμα' (1914).

Κινηματοφωτόγραφον / Κινηματοφωτόγραφον Έδισσων

ΚΙΝΗΜΑΤΟΦΩΤΟΓΡΑΦΟΝ

**Οδός Κολοκοτρώνη, προ της
Πανελληνίου Αγοράς, όπισθεν της
Βουλής**

Λειτουργεί καθ' εκάστην
από τας 9 1/2 π.μ. έως της 12^{ης} μμ
από τας 2 μμ έως τας 6 μμ
από τας 8 πμ έως τας 10 μμ. Τας
Κυριακάς και εορτάς μόνον
μεσημβρίαν, ελλείψει ηλεκτρικού
φωτός. Τιμή δρχ. 2. Δια τους κ.
αξιωματικούς εν στολή, μία μόνον.
Ωσαύτως δια τα παιδιά ηλικίας μέχρι
10 ετών.¹⁴⁷⁰

Τιμής ένεκεν, επειδή μιλάμε για την πρώτη προβολή που έγινε ποτέ στην πόλη, ξεκινάω αυτό το λήμμα με τη σχετική διαφήμιση που ψάρεψα, δημοσιευμένη μόλις την τέταρτη μέρα (1^η του Δεκέμβρη 1896) μετά την έναρξη των προβολών (28 του Νοέμβρη). Απ' όσο ξέρω ούτε η διαφήμιση αυτή, ούτε η δεύτερη που θα δείτε παρακάτω έχουν αναδημοσιευτεί στις μέρες μας.

Τόσο η (Παλιά) Βουλή (σήμερα Ιστορικό – Εθνολογικό Μουσείο), όσο και η «Πανελλήνιος Αγορά», κατάστημα ειδών οικιακής χρήσης που βρισκότανε Σταδίου 13¹⁴⁷¹ (με την τοτινή αρίθμηση), ήτανε επαρκή τοπόσημα, ώστε να κατευθυνθεί ο αναγνώστης στο χώρο των προβολών: ήταν ένα από τα δύο «λαμπρά ισόγεια

¹⁴⁶⁸ Φωτόπουλος, 16

¹⁴⁶⁹ Αριστείδης Μυρογιάννης, συνέντευξη

¹⁴⁷⁰ Ακρόπολις 01.12.1896 και εξής, μερικές φορές

¹⁴⁷¹ Ιγγλέσης 1911, 257

μαγαζεία» που βρίσκονταν στο ισόγειο ενός σπιτιού που ανήκε στην Ιφιγένεια, σύζυγο του περίφημου Ανδρέα Συγγρού. Τα μαγαζιά ήταν ξενοίκιαστα (ο Θεοδοσίου εντόπισε σχετικές αγγελίες προς ενοικίασή τους¹⁴⁷²) Ο χώρος αντιστοιχεί στη σημερινή στοά Μπολάνη / «Κεντρικού» (δες λέξη). Αυτό το ξέρουμε, εκτός των άλλων, και από τη διαθήκη που άφησε η ιδιοκτήτρια το 1921. Εκεί μιλάει με πολλή σαφήνεια και για τα μαγαζιά (που έχουν στο μεταξύ πολλαπλασιαστεί) και για το σπίτι, η δε στοά κατά το μεγαλύτερο μέρος της αποτελείται από ιδιοκτησίες της.¹⁴⁷³ Δυστυχώς δεν μπόρεσα να προσδιορίσω με βεβαιότητα σε ποιο ακριβώς σημερινό κτίσμα της στοάς είχαν λάβει χώρα οι προβολές. Πάντως ήταν σίγουρα στην εκβολή της προς την οδό Κολοκοτρώνη.

Δε θα πρέπει να πήγε κι άσχημα το «Κινηματοφωτόγραφον», αφού σε μια νέα διαφήμιση, δυο βδομάδες μετά την έναρξή τους, τα τοπικά προσδιοριστικά εξαφανίζονται, πράγμα που σημαίνει πως ο κόσμος είχε πληροφορηθεί για το νέο θέαμα και το είχε επισκεφθεί:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΦΩΤΟΓΡΑΦΟΝ

Κινούμενα ζώσα εικόνες εις μέγεθος φυσικόν.

Από τας 21/2 μμ έως τας 91/2 μμ¹⁴⁷⁴

Τι ήταν το «Κινηματοφωτόγραφον του Έδισσων»; Φορητό μηχάνημα προβολής, που έπαιξε ταινιούλες, τις ίδιες παντού, σε όσα μέρη πήγαινε ο περιοδεύων κινηματογραφικός επιχειρηματίας. Ήταν στη νομαδική λογική των μπουλουκιού, ας πούμε ένας περιοδεύων «θίασος» ταινιών και όχι ηθοποιών. Η μόνιμη κινηματογραφική αίθουσα απείχε ακόμα κάποια χρόνια.

Γράφει ο Θεοδοσίου, αντλώντας από εφημερίδες της εποχής:: « Έν μέσω επιστημόνων και δημοσιογράφων έκαμε χθες έναρξιν ...το κινηματοφωτόγραφον του Έδισσων τελευταίας τελειοποιήσεως. Αληθής μαγεία ήσαν αι προβαλλόμεναι εικόνες εις φυσικόν μέγεθος. Όλος ο κόσμος ο προβαλλόμενος δια του ηλεκτρικού φωτός ενόμιζες ότι έζη και εκινείτο και ενεψυχούτο'. ..Έβλεπαν αναρτημένη μια μεγάλη επιγραφή 'Cinematographe Edison'. Η επιγραφή τη νύχτα φωτιζόταν από τέσσερις ηλεκτρικές 'λυχνίες Έδισσων'. Μέσα... ήταν εγκατεστημένο ένα κινητοσκόπιο του Έντισον... Προβάλλονταν 10 ταινιούλες διάρκειας 30' δευτερολέπτων κάθε μια Δεν καταγράφηκε το όνομα του κινηματογραφιστή, που θα ήταν σίγουρα ξένος. ..Καθιερώνονται τρεις ζώνες προβολών, 9.30-12, 2-6 και 8-10... Από τις 12 Δεκεμβρίου το εισιτήριο πέφτει... Δυο μέρες αργότερα καθιερώνεται μια μόνο ζώνη».¹⁴⁷⁵

Κινομάκ Χειμερινό σινεμά επικαίρων, τύπου Σινεάκ, που λειτούργησε το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1944 (προφανώς με κάποιο σύστημα δροσιάς) και που δεν ήταν παρά η προπολεμική «Ελλάς» (δες λέξη, όπου και οι σχετικές μεταλλάξεις) της οδού Αθηνάς, μετονομασμένη.¹⁴⁷⁶ (Η «Ελλάς» δεν είχε λειτουργήσει στην κατοχή). Δηλαδή έπαιξε λίγους μήνες πριν την απελευθέρωση και ελάχιστο διάστημα μετά. Το πρώτο μισό από τη λέξη «κινηματογράφος». Αγνοώ πόθεν το δεύτερο μισό. Το «Κινομάκ» κατατασσόταν στην αρχή της στήλης των θεαμάτων, μαζί με Σινεάκ και Σινε Νους, πριν από την κανονική σειρά των κινηματογράφων. Δεν πρόλαβε καλά καλά να λειτουργήσει, ήρθαν τα Δεκεμβριανά και η Αθηνάς έγινε σφαγείο,

¹⁴⁷² Θεοδοσίου 21, υποσημείωση

¹⁴⁷³ Συγγρός 328 κ.ε. Δες και «Κεντρικόν»

¹⁴⁷⁴ Ακρόπολις 11.12.1896

¹⁴⁷⁵ Θεοδοσίου 21, βασιζόμενος σε φύλλα από το Άστυ 29.11.1896 – 14.12.1896

¹⁴⁷⁶ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

αφού βρισκόταν σχεδόν στα όρια μεταξύ «Σκομπίας» και ελαστικοκρατούμενης Αθήνας.¹⁴⁷⁷ Έκλεισε λοιπόν, κι όταν ξανάνοιξε, αρχές του '45, επανήλθε στην προπολεμική του ονομασία με την προσθήκη της λέξης «Νέα».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ. (πολλαπλή επανάληψη, 1944).

Κνωσ(σ)ός Χειμερινός κινηματογράφος στη μεγάλη πιάτσα της Πατησίων, που ξεκίνησε το 1961 κι έκλεισε μάλλον το 1984 η ασάφεια λόγω τσοντάδικου). Στον ίδιο χώρο επέζησε μέχρι τις μέρες μας ως θέατρο με το ίδιο όνομα. Η ονομασία από το δρόμο που το στεγάζει. Οι εφημερίδες δίνουν Κνωσού / Στάση Καλλιφρονά. Ήταν Κνωσού 11, πολύ κοντά στο θερινό «Αχιλλέα», τηλέφωνα 877070, 8677070, 8659212. Ξεκίνησε ως Β΄ προβολής με 800 καθίσματα συμπεριλαμβανομένου του εξώστη,¹⁴⁷⁸ έγινε ημικεντρικός, και αργότερα πέρασε στην Α΄ προβολή. Είχε τις εξής αξιωματιμόνευτες μεταλλάξεις: ποιότητα, ελληνικό, ταλάντευση ανάμεσα σε τέχνη και c monies, τσόντα, θέατρο.

Ως μαθητής δημοτικού είχα έρθει ορισμένες φορές στην «Κνωσό» σε κυριακάτικα θέατρα (αρπαχτές «θιάσων» της κακιάς ώρας, εννοείται, ενίοτε με προτροπή των δασκάλων, που όλο και κάτι θα τσιμπάγανε από τους θιασάρχες) και σε αποκριάτικες εκδηλώσεις, κάποια φορά μάλιστα ντυμένος μονόφθαλμος πειρατής, με στολή και μακιγιάζ εμπνεύσεως του πατέρα μου. Σε κυριακάτικες θεατρικές παραστάσεις έφερνα και τα παιδιά μου, 30 χρόνια αργότερα. Η διάταξη ήταν τυπική.¹⁴⁷⁹ Λέει ο Ηλίας Λυμπερόπουλος: «πέρασε και από τα δικά μου χέρια. Τελευταίος κινηματογραφικός επιχειρηματίας της ήταν ο Στράτος Μαρκίδης.»¹⁴⁸⁰

Ιδού και μια σπάνια διαφήμισή της:

Ο ανακαινισμένος κινηματογράφος
Κ Ν Ω Σ Ο Σ
κάνει έναρξη της χειμερινής περιόδου
ΣΗΜΕΡΟΝ
με την κωμωδία
ΕΝΑΣ ΑΠΕΝΤΑΡΟΣ ΛΕΦΤΑΣ
με τον **ΓΙΑΝΝΗ ΓΚΙΩΝΑΚΗ**¹⁴⁸¹

Ο Γιάννης Ανεμογιάννης περνούσε κάποτε από δω κι έτυχε να πέσει στα γυρίσματα κάποιας φαρσοκωμωδίας, για τις ανάγκες της οποίας η «Κνωσός» είχε μετονομαστεί σε «Τσοντιάλ». Το είπε στη Χριστίνα πολύτιμος φίλος Θανάσης Βέμπος με πληροφόρησε ότι¹⁴⁸² Τα υπόλοιπα ήταν εύκολα. Μια έρευνα στο διαδίκτυο

¹⁴⁷⁷ Παράδειγμα, δίπλα στο σινεμά, η παλιά πολυκατοικία Αθηνάς και Ευπόλιδος, πάνω στην πλατεία του Δημαρχείου: ήταν γεμάτη τρύπες από τις σφαίρες του Δεκέμβρη 1944, μέχρι που επισκευάστηκε με τις πρόσφατες αλλαγές στην οδό Αθηνάς. Το εγκαταλειμμένο ξενοδοχείο «Βενετία», Αθηνάς και Ευριπίδου, τις έχει ακόμα (2007). Ίσως προλάβετε να το δείτε, προτού επισκευαστεί κι αυτό. Ένας όχι πλήρης κατάλογος από περιοχές και δρόμους, όπου βρίσκονται ακόμα «τα σπίτια με τις τρύπες», όπως τα είχε αποκαλέσει ο εξάιρετος Βασίλης Βασιλικός, υπάρχει στο βιβλίο μου «Πλατεία Λένιν, πρώην Συντάγματα», σελ. 517

¹⁴⁷⁸ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁴⁷⁹ Την (αβέβαιη) μνήμη μου από τα παιδικά χρόνια επιβεβαιώνει ο φίλτατος Τάκης Μπαστέας

¹⁴⁸⁰ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

¹⁴⁸¹ Τα Νέα 10.10.67

¹⁴⁸² Θανάσης Βέμπος, συνέντευξη

επιβεβαίωσε την πληροφορία: στο σχετικό απόσπασμα που βρήκα στο youtube, υπάρχει πράγματι όλη η πρόσοψη και το ταμείο του σινεμά.¹⁴⁸³

Κάποια φιλμ: «Ο δρόμος των ελεφάντων» (εναρκτήρια ταινία, Νοέμβρης), «Αλλοίμονο στους νέους», «Όταν ξυπνούν τα νειάτα» «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Η ηδονή ώπλισε τον δολοφόνο» (1961), «Το σπίτι των τριών κοριτσιών», «Ο λέων της Σπάρτης», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Ζήτω η τρέλλα», «Τρυφερή νύχτα» (1962), «Τα φώτα της ράμπας» Σαρλώ, «Οι γενναίοι δε διστάζουν ποτέ», «Εταιρεία θαυμάτων», «Το μεγάλο παιχνίδι» (1963), «Αμόκ», «Αναστασία», «Μαρία Στιούαρτ» δραματική περιπέτεια, «Τα δίδυμα» ελλ. κωμωδ. Α΄ προβ. Βέγγος, «Δύναμη και πάθος» πολιτικά παρασκήνια Χένρυ Φόντα (1964), «Ο κλέφτης», «Είναι μια τρελλή τρελλή οικογένεια», «Ο λόφος», «Αριστοκράτης λωποδύτης», «Υιέ μου υιέ μου», «Ο συλλέκτης» Σ. Έγκαρ (1965), «Ο πύργος των καταιγίδων» αισθημ. Λώρενς Ολίβιε, «Περάστε την 1η του μηνός», «Θωρηκτό Ποτέμκιν», «Ένας κλέφτης στον Παράδεισο», «Μαρία Βαλέφσκα» (1966), «Τιτανομαχία του Τομπρούκ», «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου» ελληνικό, «Ο 3^{ος} άνθρωπος», «Κάτι κουρασμένα παλληκάρια», «Οι γυναικοκατακτητές» κωμωδία Κ. Βουτσάς, «Ο πύργος των ανέμων», «Η συμμορία των 11» Ντ. Μάρτιν (1967), «Πρόγευμα με το θάνατο», «Στα σύνορα της προδοσίας», «Οδύσσεια», «Απίθανα νειάτα», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1968), «Το ανθρωπάκι», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Για την τιμή και τον έρωτα», «Τελευταίος σταθμός», «Η λησταρχίνα» (1969), «Ραντεβού στην Κέρκυρα», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Ένας τρελός, τρελός γλεντζές», «Το κορίτσι του 17» ελληνικό (1970), «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Το παιδί της μαμάς», «Ο αγαθιάρης και η ατσίδα», «Εθελοντές στον έρωτα», «Ο αρχιψεύταρος», «Το τραγούδι της ζωής μου» (1971), «Για μια χούφτα τουρίστριες», «Ερωτική συμφωνία», «Τι 30... τι 40 ... τι 50...», «Θανάση πάρε τ' όπλο σου», «Η κόρη μου και εγώ» (1972) «Για μια χούφτα τουρίστριες», «Η κόρη του ήλιου», «Η ωραία του Μπέογλου» τουρκικο, «Δαίμονες της βίας και του σεξ», «Ο μάγκας με το τρίκυκλο» (1973), «Ο 16άχρονος πειρασμός», «3 Σούπερμαν στη χώρα του Τρινιτά», «Αυξάνεσθε και πληθύνσεσθε», «Βέγγος εναντίον Βέγγου», «Τσε Γκεβάρα» (1974), «Το επάγγελμά μου είναι ρεπόρτερ» (σικ), «Ο δολοφόνος των Άλπεων», «Μεσάνυχτα ώρα απολαύσεων», «Σικάγο πόλις του αίματος», «Εκτελεστής υπεράνω του νόμου» (1975), «Το θέλει πολύ», «Ο Πασκουαλίνο και οι 7 καλλονές», «Σεισμός», «Ο σκληρός νόμος του επιθεωρητή Φερρώ» (1976), «Η τελευταία τρέλα του Θανάση», «Ο αετός πάτησε τη γη», «Κορίτσια έχετε πομ πομ;», «Η έκτη ήπειρος», «Μια ξεχωριστή μέρα», «Ένας Αμερικανός φίλος», «Μαντάμ Κλωντ» (1977), «Θάνατος στην Περσέπολι», «Σαλόν Ες Ες», «Η διπλή δολοφονία», «Ο ένοχος είναι ανάμεσά μας», «Ποιος κοιμήθηκε με τη γυναίκα μου;», «Άνθρωποι και κτήνη» νο 2 (1978), «Άγριοι γύπες» περιπέτεια Ρίτσαρντ Χάρις, «Ο ελαφοκνηγός», «Το σταυροδρόμι του Νότου», «Παράσταση για ένα ρόλο: Μικρασία, Εμφύλιος, Κυπριακό», «Τζο ο λεμονάδας», «Ο άνθρωπος ρολόι» (1979), «Το κελάρι του τρόμου», «Βέγγος ο τρελλός καμικάζι», «Αντιός Γκρίνγκο», «Η ζωή είναι ωραία», «Σαν Μικέλε» των Ταβιάνι, «Η παραγγελιά», «Μια γυναίκα όπως η Εύα», «Η σκύλα» (1980), «Η αυτοκρατορία του πάθους», «Οι ηρωίδες του κακού», «Το κολέγιο του έρωτα» + «Ερωτικά χάδια», «Παρθενική γεύση» + «Παρθένες στο δρόμο της ηδονής», «Δίψα για σάρκα και έρωτα» + «Προκλητικές αμαρτωλές απολαύσεις», «Τίγρη στον έρωτα» (1981), Ταινίες σεξ (1982), Ταινία σεξ, Δύο νέα έργα (1983), Ταινία σεξ, Δύο έργα σεξ (1984).

¹⁴⁸³ <http://www.youtube.com/watch?v=RIAJ8gTSzic>

Κολομβία / **Κολόμπια** Θερινό σινεμά της Πατησίων, που λειτούργησε τουλάχιστον το διάστημα 1926 – 1929. Αγνοώ ποιο άλλο, πιθανώς κρυμένο νόημα, πλην της γνωστής λατινοαμερικάνικης χώρας που βαφτίστηκε προς τιμήν του Κολόμβου, έχει ο τίτλος του σινεμά. Στις εφημερίδες καταχωρείται απλά με την ένδειξη «Λυσσιατρείο». Θα πρέπει να ήταν Πατησίων 240, στο οικόπεδο όπου πολύ αργότερα χτίστηκε η «Άννα Μαρία» (δες λέξη). Αυτό το συνάγω από μια «Πρόσκληση κτηματιών τρίτης και ογδότης περιφέρειας, Αγίας Ζώνης και Λυσσιατρείου», την οποία ψάρεψα σε εφημερίδα του 1926 και με την οποία καλούνται οι κτηματίες σε Γενική Συνέλευση στον κινηματογράφο αυτό, «οδός Πατησίων, παραπλεύρως Λυσσιατρείου Παμπούκη». ¹⁴⁸⁴ Ξέροντας ότι το Λυσσιατρείο Παμπούκη (όπου μετέπειτα το «Ράδιο Σίτυ», δες λέξη) ήταν στη γωνία Πατησίων 242 (σημερινή αρίθμηση) και Αμοργού, το μόνο «παραπλεύρως» και συγχρόνως επί της Πατησίων, είναι το 240, ό.έ.δ.. Δεν το βρίσκω μεν στις στήλες των θεαμάτων το 1926 και 1927, μα οι ένδοξοι κτηματίες που ανακάλυψα (ναι, κτηματίες στα Πατήσια και στην Κυψέλη του μεσοπολέμου), δείχνουν ένα σίγουρο terminus ante quem. Πιθανώς πρόκειται για κάποια από τις πολλές μάντρες του βωβού, που παίζανε όπως όπως για τους γείτονες, και που δεν έδιναν δεκάρα για τις εφημερίδες, λόγω υποτυπώδους οργάνωσης. Σε μια εφημερίδα ¹⁴⁸⁵ συνυπάρχουν Κολομβία και Κολόμπια με διαφορετικές ταινίες, αλλά είναι βέβαιο λάθος της.

Μερικές ταινίες: «Οι 3 υπέροχοι αλήτες», «Ίλιγγος», «Ο σιωπηλός κατήγορος», «Η τρελλή δούκισσα», «Ο κοζάκος πρίγκηψ», «Ο Ζιγκοτώ κλόουν», «Ο λέων της Μογγολίας», «Νιτσεβό» (1928), «Το τέλος του διαρρήκτη», «Ο μαύρος αετός», «Φαζίλ», «Όνειρο ωμορφιάς», «Η δις σύζυγός μου», «Ροζ Μαρή» (σικ), «Η 13^η ώρα» «Μπεν Χουρ», «Σκλάβο της μόδας», «Μιούζικ χωλ», «Σωτήρ πλοίαρχος», «Η αγάπη του ναύτη» και «Μέγας συναγερμός» (1929).

Κολοσσαίον Σινεμά της Πλατείας Κυψέλης (έτσι στις εφημερίδες), εξαρχής χειμερινό – θερινό (ανοιγοκλειόμενη οροφή), που λειτούργησε από το 1963 μέχρι το 1993, με μειωμένη λειτουργία τού θερινού στο ξεκίνημα και στα τελευταία του. Ήταν Βελβενδού (και όχι Βελβενδούς) 25, ένα επιβλητικό κτίριο, στο ίδιο τετράγωνο με τη «Νανίτα» (δες λέξη), με τηλέφωνο 8641650. Διέθετε 1.006 καθίσματα ¹⁴⁸⁶ (μέσα κι ο εξώστης, με χαμηλότερο πάντα εισιτήριο). ¹⁴⁸⁷ Αρχικά κατατασσόταν στην Α΄-Β΄ προβολή, μα εξεμέτρησε τον βίον ως Α΄ προβολής. Ανάλογη ήταν και η ποιοτική πορεία του: από λαϊκό σε σινεφίλ. Ο ιδιοκτήτης λεγόταν Ισαακίδης ¹⁴⁸⁸ (δες και «Θησεύς») και φιλοξένησε, μεταξύ άλλων, την επίσημη τελετή για το ξεκίνημα του «Συνεταιρισμού Αιθουσαρχών Ελλάδος». ¹⁴⁸⁹

Από μια στιγμή και πέρα, οι ταινίες του σπάνια έπεφταν από ένα ορισμένο καλλιτεχνικό επίπεδο, στα στερνά του μάλιστα αγωνίστηκε να επιβιώσει ως σινε Τέχνης. Αποτυχαίνοντας, μεταπλάστηκε σε σούπερ μάρκετ «Ατλάντικ» χωρίς να έχει χτιστεί από πάνω του πολυκατοικία, ονομάτισε όμως τη σχετική στάση λεωφορείων. Στις αρχές του 2011, πήρε το χώρο ο Σκλαβενίτης και, με πρωτοβουλία του ίδιου του

¹⁴⁸⁴ Εστία, 27.07.1926

¹⁴⁸⁵ Εσπερινή, 30.06.29

¹⁴⁸⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁴⁸⁷ Κατάκη 23 και προσωπική ανάμνηση

¹⁴⁸⁸ Σόφη Σιδηρουργού, συνέντευξη

¹⁴⁸⁹ Τα Θεάματα, 18.01.1965

Γεράσιμου Σκλαβενίτη, αποκαλύφθηκε ξανά η μεγάλη επιγραφή «Colosseo». Έγγραφο σχετικά στην «Athens Voice».

Εδώ είχα δει, μεταξύ άλλων, «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», κάμποσους Φασμίντερ, το «Φουλ μέταλ τζάκετ», το «Ο άνθρωπος που θα γινόταν βασιλιάς» κλπ. Αν θυμάμαι καλά, είχε τυπική διάταξη. Χρόνια μετά, να τι θυμάται ο φίλος μου ο Φώτης Γεωργελές: «Κολοσσαίο, με τη μαγεία της οροφής να ανοίγει σιγά σιγά το καλοκαίρι και να βλέπεις ξαφνικά πάνω σου τον ουρανό».¹⁴⁹⁰ Κι ο Μάνος: «Εισπρακτικός σταθμός στα χρονικά του, η αποκλειστική προβολή της ταινίας 'Η αυτοκρατορία των αισθήσεων' (με άδεια προβολής μόνο σε ένα κινηματογράφο εκτός κέντρου)».¹⁴⁹¹

Κάποιες ταινίες: «Γροθιά και γοητεία», «Το κάθαρμα», «Κυριακές στην πόλη Αβραί», «7 νύφες για 7 αδέρφια» έγχρ. μουσ. περιπ. (1963), «Διαζύγιο α λά Ιταλικά», «Το έβδομο σπαθί του εκδικητού» ψευδοϊστορικό, «Σμήνος αυτοκτονίας 402», «Οι δυο μου αγάπες», «Στους δύο ο τρίτος δε χωρεί», «Η σκανδαλιάρα χήρα και ο κληρονόμος», «Ο εαυτούλης μου» (1964), «Βάνα», «Η εγκατάλειψις», «Η ανταρσία άρχισε», «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Στη σκιά μιας άλλης», «Ο γερόλυκος φωνάζει» (1965), «Χαρέμι για δύο», «Ο χαρτοπαίκτης με το πιστόλι», «Ένας άνδρας και μια γυναίκα», «Κατηγορώ τους ανθρώπους» Κούρκουλος (1966), «Τα βότσαλα της άμμου» έγχρ. περιπ., «Πάνω και κάτω απ' το κρεβάτι», «Τρία δωμάτια στο Μανχάταν» περιπ. (1967), «Ο καταζητούμενος», «Κρεμάστε τους ψηλά», «Τόνυ Ρομ», «Δημήτρη μου Δημήτρη μου», «Η λεωφόρος του μίσους», «Ο δρόμος προς τη δύση» (1968), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Για ένα ταγάρι δολλάρια», «Το στραβόξυλο», «Ο ενεχυροδανειστής», «Το λεβεντόπαιδο» (1969), «Ο ξεροκέφαλος», «Ο τύρρανος», «Ζητείται εγκέφαλος για ληστεία», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Οι πολεμισταί» (1970), «Πλαίη μπού», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Καθάρματα του μαυροπίνακα», «Ο κόκκινος κύκλος», «Η λεωφόρος των λαθρεμπόρων» (1971), «Εσχάτη προδοσία», «Γαλάζια νερά, λευκός θάνατος», «Πιο τρελλοί κι απ' τους τρελλούς», «Ο ερωτιάρης παντρεύεται», «Αδέσποτα σκυλιά» (1972), «Μπεν και Τσάρλυ», «Ένα κορίτσι της εποχής μας», «Η ώρα του τσακαλιού», «Βιολιστής στη στέγη», «Ο Βέγγος στην αντίσταση» (1973), «Ένας νομοταγής πόλιτης», «Ο Ρότζερ Μουρ εκδικείται», «Οι ερασταί του ονείρου», «Αντίο θείε Τομ», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Η δίκη των δικαστών» (1974), «Εξωσυζυγικές πονηρές περιπέτειες», «Το λυσσασμένο πρόβατο», «1.001 νύχτες», «2001 Η Οδύσσεια του διαστήματος», «Καριέρα απ' το κρεβάτι», «Επιχειρήσεις σιωπή» (1975), «Σπάρτακος», «Τρινιτά εναντίον Τρινιτά», «Το κεντρί», «Ένας χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη» (1976), «Επάγγελμα ρεπόρτερ», «Ο τελευταίος των ρεπόρτερ» «Οι τσιγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Η μυστηριώδης νήσος του Δρος Μορώ», «Ένας Αμερικανός φίλος» (1977), «Τα σαγόνια του καρχαρία», Εβδομάδα εξαιρετικών ταινιών, «Ο δολοφόνος του Αμστερνταμ» κλπ, «Στέλλα», «Το θεριό», «Ο δράκος» (1978), «Το φάντασμα», «Γκεταγουαίη», «Γρανίτα από λεμόνι», «Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ», «Σούπερμαν», «81/2», «Σέρπικο», «3 μέρες του κόνδορα» (1979), «MASH», «Μαντ Μαξ ο εκδικητής της νύχτας», «Το σύνδρομο της Κίνας», «Η έβδομη σφραγίδα», «Ένα κορίτσι στο πιάτο μου», «Η αυτοκρατορία του πάθους», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», «Το λιβάδι», «Ο ροζ πάνθηρ», «Το νου σας και σας φάγαμε» (1980), «Μαριονέτες», «Τροτζέα», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων»,

¹⁴⁹⁰ Γεωργελές, Πλανήτης 31

¹⁴⁹¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

«Η μάνα», «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Άρης Βελουχιώτης», «Κουαρτέτο» (1981), «Το κτήνος», «Ερωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας», «Ο εξορκιστής», «1922», «Μήδεια» (1982), «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση» του Κάρπεντερ, «Η γοητεία της αμαρτίας», «Οι δραπέτες» Κατρίν Ντενέβ, «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου» (1983), «Ταξίδι στα Κύθηρα», «Δημόσια γυναίκα», «Σκοτεινές μπίζνες ενός πρωτάρη» έγχρωμο, «Εξαψη», «Ο πόλεμος των άστρων», «Η γυναίκα του σταθμάρχη» μελό του Φασμπίντερ (1984), «Κάτω από το ηφαίστιο», «Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν» και άλλα φιλμ από το αφιέρωμα στο γερμανικό κινηματογράφο, «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή -2», «Κογιανισκαάτσι» «Λαλάκης ο εισαγόμενος», «Ο Ασίντο και ο κόνδορας» του Λίτιν, «Ζήτα», «Αμαντέους», «Παρίσι, Τέξας» Βέντερς, «Η εξαφάνιση της Κάρεν Σίλκγουντ», «Αεροπλανοφόρο Νίμιτς» (1985), «Ελένη», «Η εκλογή της Σόφι», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά», «Η φαντασία» του Ντίσνεϋ, «Φλογισμένες σχέσεις» (1986), «Ο θάνατος του εμποράκου» «Ο ειρηνοποιός», «Μέταλ τζάκετ», «Ενώπιον του πλήθους», «Μπλε βελούδο», «Μία αγάπη γεννιέται», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Απουσίες», «Οι Δουβλινέζοι» (1987), «Θα 'θελα να 'σουν εκεί», «Η κυρία της Σαγκάης», Κλειστό για λίγες μέρες, «Ο Σάμι και η Ρόζι κάνουν έρωτα», «Ξενοιαστος καρβαλάρης», «Σχέσεις προδοσίας», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Ο Σκαθαροζούμης» (1988), «Πολύ σκληρός για να πεθάνει», «Γυναίκες στα πρόθυρα νευρικής κρίσης», «Φονικό όπλο», «Η γυναίκα του γκάγκστερ», Κλειστόν λόγω διακοπών, Κλειστόν λόγω διακοπών, «Οι διχασμένοι», «Τρελό γουίκεντ σου Μπέρνι» (1989), «Εκδίκηση σε δεύτερο χρόνο», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Επιστροφή στο μέλλον νο 2», «Ονειρα» (1990), «Φλερτάροντας με τη ζωή», «Ολική επαναφορά», «Σταχτοπούτα», «48 ώρες», «Τα καλά παιδιά», «Η μικρή γοργόνα», «Ξύπνημα από τον εφιάλτη» (1991), «Ο ασπροδόνητης», «Ο παίκτης», «Παιχνίδια ολέθρου» «Η σιωπή των αμνών», «Άλις», «Τρελές σφαίρες 21/2» (1992), «Ερρίκος ο Ε΄», «Ο σωματοφύλακας», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Νέοι για πάντα» και «Μοιραίο πάθος» (1993).

Κολωνάκι Μικροαστικό καλοκαιρινό σινεμά στο Κολωνάκι (όπως και το έγραφαν οι εφημερίδες), ένα από τα πολλά που ξεκίνησαν μέσα στην Κατοχή (1943), το οποίο όμως λειτούργησε μόλις μέχρι το 1950. Βρήκα και σχετική διαφήμιση:

ΚΟΛΩΝΑΚΙ

(Καρνεάδου –Ηροδότου)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – ΚΥΡΙΑΚΗ Ο

αμίμητος κωμικός Χάιντς Ρύμαν στην
σπαρταριστήν δημιουργίαν του

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ 100%

ΣΗΜΕΡΟΝ τελευταία ημέρα
προβολής της ταινίας

ΝΕΟΤΗΣ

με την άφθαστη πρωταγωνίστριαν της
«Χρυσής Πόλεως» *Χριστίνα*

Ζέντερμπαουμ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΕΩΣ 8μμ¹⁴⁹²

¹⁴⁹² Ελεύθερον Βήμα, 05.8.1943

Διάβασα και στο Ζάχο Χατζηφωτίου: «Κατέβαινα λοιπόν την Ηροδότου... πέρασα από τη γωνία Ηροδότου και Καρνεάδου, ακριβώς απέναντι από το Σινέ – ΚΟΛΟ, το καλοκαιρινό σινεμά στο οικόπεδο του Καρόλου Φιξ, όπου ήταν το ημι – υπόγειο στίλ ανθρακωρυχείου- του Καραβίτη. Η πόρτα ήταν βαμμένη θαλασσιά. Πουλούσε κάρβουνα, δαδί και κρασί. Στα δύο τρία τραπεζάκια του, μαζί με το κρασί και το ούζο, σερβίριζε σχιστή σαρδέλα, ντομάτα, ελιές και τυρί φέτα, τυπικό ουζομεζέ της εποχής».¹⁴⁹³ ΟΚ λοιπόν, Καρνεάδου και Ηροδότου, αλλά για ποια από τις γωνίες των δύο δρόμων επρόκειτο; Χρειάστηκαν τρεις επισκέψεις στο σημείο εκείνο, μέχρι να εξακριβώσω τελικά (2004) τη σωστή: ήταν η βορειοανατολική, δηλαδή η δεύτερη αριστερά όπως κατηγορίζουμε προς τη Λεωφόρο Κηφισιάς, Καρνεάδου 2. Στην παλιά πολυκατοικία που δείχνει την ηλικία της (το σινεμά έπεσε προκειμένου να γίνει ακριβώς αυτή), στεγάζεται γυναικείο ρουχάδικο με ένα από εκείνα τα ιταλικά ονόματα. Εδώ η πωλήτρια, η ευγενέστατη κυρία Μαρία εξ Ελληνορώσων, που όμως μένει στο Φάληρο, δεν είχε ακούσει μεν τίποτα, μ'έφερε όμως σ'επαφή με κάποιες ηλικιωμένες κυρίες από την ίδια αυτή πολυκατοικία. Αυτές τοποθέτησαν κατηγορηματικά το «σινε Κολό» εδώ ακριβώς, δίνοντας τέλος στην έρευνα. Ο κυρίως επιχειρηματίας λεγόταν Δημήτρης Μουστάκας,¹⁴⁹⁴ το 1947 ασφαλισμένη με βάση το σινεμά αυτό είναι η Μαριάνθη Φιξ,¹⁴⁹⁵ ενώ το 1950 επιχειρηματίας ήταν η Μαριάνθη Γαρουφαλιά¹⁴⁹⁶ (η ίδια φυσικά, μετά το πασίγνωστο, τότε, βιομηχανικό – πολιτικό συμπεθεριό). Το σινεμά πρόβαλε κατά καιρούς ταινίες και σε πρώτη προβολή, αν και καλοκαιρινός (π.χ. 1947, 1950).

Ενδεικτικές ταινίες: «Η γέφυρα των στεναγμών», «Σκιά του παρελθόντος», «Σκάνδαλα σε κολλέγιο», «Κυανοπόγων», «Μπίλλυ ο πολύγαμος», «7 χρόνια γούρι», «Φρόυλαϊν» (1943), «Το νυφοπάζαρο», «Σου εμπιστεύομαι τη γυναίκα μου», «Λίμνη χιμαιρών», «Μυνχάουζεν», «Η Υψηλότης διασκεδάζει», «Φωτιά κάτ' απ' τη στάχτη» (1944), «Ρομούτσο», «Θανάσιμος εκβιαστής», «Αδέσποτα νιάτα», «Αγάπη που δεν έσβησε», «Το δράμα μιας αμαρτωλής», «Γκρεμισμένα είδωλα», «Από αυγή σε αυγή». «Επικίνδυνη αγάπη», «Το στίγμα», «Μια γυναίκα δύο άνδρες» (1945), «Στραγγαλιστής γυναικών», «Γκρεμισμένα όνειρα», «Μεγάλη περιπέτεια», «Λαίδη Χάμιλτων», «Απ' τον καιρό της Εύας», «Λάουρα», «Το νησί της ηδονής», «Ξανανθίζουν τα ρόδα», «Η Σειρήνα της Μαρτινίκας», «Στον ίλιγγο του χορού» (1946), «Θύματα του ασώτου», «Το μυστικό της νεκρής», «Ενοικιάζεται σύζυγος», «Το ξέσπασμα μιας ψυχής», «Ο καταδότης», «Αμαρτωλοί», «Τρεις τρελοί χρυσοθήρες» (1947), «Οι φυγάδες», «Νόρα Πρέντις», «Στα χρόνια που χωρίσαμε», «Αγάπησα μια δολοφόνο», «Οι δολοφόνοι», «Πληγωμένες καρδιές», «Εκστασις», «Μοντέρνα Αφροδίτη», «Ιντερμέτζο» (1948), «Παιδί μου, συγχώρεσέ με», «Ενοχη αγάπη», «Βίρα τις άγκυρες», «Το παραστράτημα μιας μητέρας», «Θα με παντρευτής», «Η μοίρα δεν ξεχνά», «Η κοιλάδα της κατάρας» (1949), «Η κόρη του Ποσειδώνος», «Υπερωκέανειον πολυτελείας», «Αδάμ και Εύα», «Στιγματισμένο πρόσωπο», «Παιδί μου συγχώρεσέ με» και «Μετανοώ» (1950)

Κολωνός Καλοκαιρινό λαϊκό – μικροαστικό σινεμά, Β' προβολής, επί της Λένορμαν 134 / 136 (ανάλογα με την αρίθμηση) και Καμβουνίων, με τηλέφωνα

¹⁴⁹³ Χατζηφωτίου 77

¹⁴⁹⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

¹⁴⁹⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

¹⁴⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950. Πρόκειται για την ίδια κυρία, που άλλαξε όνομα μετά το γάμο της. (Ο Πέτρος Γαρουφαλιάς έγινε αργότερα πασίγνωστος πολιτικός, αποστάτης της Ένωσης Κέντρου και πέτρα του σκανδάλου κατά τα Ιουλιανά του 1965)

544506, 530175. Διάρκεια ζωής: 1947- 1964. Πήρε τη θέση του «Αξελ» (δες λέξη, όπου και οι μεταμορφώσεις του χώρου), έδωσε τη θέση του σε ομώνυμο θέατρο. Ασφαλισμένοι επιχειρηματίες το 1947 αναφέρονται οι Σίνα Αξελού, Νικόλαος Κοντομηνάς και Νικόλαος Παπαδόπουλος¹⁴⁹⁷ και τη δεκαετία του '50 επιχειρηματίας ο Αντρέας Χαλιώτης.¹⁴⁹⁸

Ο ντόπιος κύριος Βαφειάδης μου λέει ότι ο «Κολωνός» στεγαζόταν σ' ένα ισόγειο κτίσμα με στοά, όπου υπήρχανε πολλά μαγαζάκια, ηλεκτρολογία και άλλα.¹⁴⁹⁹

Μερικά φιλμ: «Απόβασισ την αυγή», «Για να ζήσουμε λεύτεροι», «Μετά την Καζαμπλάνκα», «Ενοικιάζεται σύζυγος», «Νύχτα γεμάτη έρωτα», «Στον ίσκιο του μοναστηριού» (1947), «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του», «Η σφραγίδα του θεού», «Η κοιλάς των αποφάσεων», «Αι δύο ορφανά», «Κουρσάροι των ωκεανών», «Οι ιππότες της ερήμου», «Ο γιος του Ρομπέν των δασών» (1948), «Κάτω στη γη», «Χαμένοι άγγελοι», «Άννα Καρενίνα» (σικ), «Σουλεϊμάν πασάς», «Ατλαντίς», «Αιωνιοι ερασταί», «Τρεις καμπαλλέρος», «Πρίγκιψ των κλεπτών» (1949), «Γέλια χωρίς δελτίο», «Αποστολή εξετελέσθη», «Ο Τζιμ της ζούγκλας», «Αράχνη και μυίγα», «Άνθρωπος στον πύργο του Αιφελ» (1950), «Φόρτσα ντελ ντεστίνο», «Το ημερολόγιο της καμαριέρας», «Τα φώτα της πόλεως», «Ο κλέφτης των ποδηλάτων», «Ριρίκα», «Ο σωφφέρ του κίτρινου ταξί» (1951), «Νεκρή πολιτεία», «Μικτή ταξιαρχία», «Κιμ», «Ένας Αμερικανός στο Παρίσι», «Καζαμπλάνκα», «Πικρό ψωμί», «Η ταβέρνα της Νέας Ορλεάνης» (1952), «Κολασμένοι έρωτες» δράμα Μιροσλάβα, «Μοιραίος εραστής» Γκλεν Φορντ, «Μετά την εγκατάλειψη» δραμ., «Ένα βότσαλο στη λίμνη», «Τραγουδώντας στη βροχή», «Ο αετός της Μαδαγασκάρης», «Κόκκινος κουρσάρος» (1953), «Ένας Αμερικανός στο Παρίσι» μουσικό Τζην Κέλλυ, «Στην καταρμένη κοιλάδα» περιπ., «Μέγας Μογγόλος» περιπ. Φερνάντο Λάμας, «Μαγκάλα», «Το ημερολόγιο του καταδίκου», «Φίλησέ με Καίτη» (1954), «Ραψωδία έρωτος» δράμα Ε. Ταίηλορ, «Σκλάβοι του πόθου», «Το μυστικό των Ίνκα» Ύμα Σουμάκ, «Ξανθή κατάσκοπος» Λάνα Τάρνερ, «Σεβάχ ο θαλασσινός» (1955), «Προ παντός ψυχραιμία», «Σμήναρχος Τυφών», «Μια μέρα στο φρέσκο», «Δυο φορές την ίδια αγάπη», «Η ζούγκλα του μαυροπίνακος» (1956), «Ποιος θα πληρώσει το μάρμαρο», «Έρωτος, φτώχεια και κομπίνες», «Πριγκίπισσα Σίσσυ», «Σκλάβο βασίλισσα», «Το μεγάλο κορόιδο» (1957), «Η αμαρτωλή του ποταμού» Ε. Μαρτινέλλι, «Οι 4 της νύχτας», «Η συμμορία του κόκκινου κύκλου», «Καμαριέρας για όλες τις δουλειές» (1958), «Ροζ Μαρί, η μεγάλη αμαρτωλή» έγγρ., «Το κατάστρωμα βάφτηκε με αίμα», «Οι θρύλοι της Ανατολής», «Η επιστροφή του δράκουλα», «Η γκαγκστερίνα με τη μάσκα», «Οι νέοι Ροβινσώνες», «Το κατάστρωμα βάφτηκε με αίμα» (1959), «Κυνηγοί της ηδονής» αισθημ. Ζακ Σαρριέ, «Τα 39 βήματα», «Νέοι, φτωχοί και ερωτευμένοι», «Οι 10 ύποπτοι», «Η γυναίκα με το φλογερό κορμί» (1960), «Ταξίδι χωρίς γυρισμό», «Καίει όταν το πιάνης», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Τα φώτα έσβησαν νωρίς» αστυν. Γκλεν Φορντ (1961), «Απολαύστε το κορμί μου», «Οι ορδές των βαρβάρων», «Το έγκλημα του εξπρές 13», «Οι εντιμότατοι κύριοι του κελιού 13», «Ταμ ταμ» περιπ. (1962), «Οικογένεια Παπαδοπούλου», «Ο μύλος με τις πέτρινες γυναίκες», «Ο πρίγκιψ του ιπποδρόμου», «Ο ωραίος Μπρούμμελ», «Τα φώτα της όπερας», «Η πράσινη αράχνη», «Πρίγκιψ και φτωχός» (1963), «Γη ποτισμένη με ιδρώτα», «Υ-153 υποβρύχιο τρόμος», «Γιατί

¹⁴⁹⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

¹⁴⁹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁴⁹⁹ κ. Βαφειάδης, συνέντευξη

έγινα προδότης», «Ανατολικά της Εδέμ» και «Χαρούμενα νειάτα» (κύκνειο άσμα, 27.09) (1964).

Κονιτσιώτης Τέρμα Ιπποκράτους το καλοκαίρι του 1926. Στους κινηματογράφους, μα χωρίς ταινία. Ίσως να σχετίζεται με τον «Κόσμο» ή άλλη μάντρα εκείνων των ετών. Ο Κονιτσιώτης ήταν άνθρωπος του θεάματος γενικά, ειδικότερα του θεάτρου.

Κονκλάβ **Κινηματογράφος Κονκλάβ** Χειμερινός κινηματογράφος της Σταδίου 24, τουλάχιστον το 1911. Υπάρχει αναφορά ότι συνεχίζει τον επόμενο χρόνο, αλλά εγώ τουλάχιστον δεν έτυχε να το συναντήσω. Η ονομασία σημαίνει το γνωστό συμβούλιο των καρδινάλιων, που εκλέγει τον πάπα. Για την πιθανή προϊστορία, δες «Η Ρώμη».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Ο κινηματογράφος Κονκλάβ είναι ο νεώτερος και τελειότερος των λοιπών ένεκεν της σταθερότητας των ταινιών του και του σταθερού προγράμματός του. Αλλαγή προγράμματος κάθε δύο ημέρας. Τας καθημερινάς γίνεται έκπτωσης δια τας οικογενείας και Σχολεία. Σήμερον νέον πρόγραμμα. --- Καθ' εκάστην παίζονται αι ωραιότεραι, διδακτικότεραι, ηθικότεραι και σταθερότεραι ταινίες της υψηλίου, θεάματα αποκλειστικώς δι' οικογενείας, διά πρώτην φοράν εν Αθήναις --- Σήμερον νέον πρόγραμμα με εξόχως ταινίας. 1^{ov}) Τα παράλια του Νείλου εκ του φυσικού. 2^{ov}) Το καθήκον και η τιμή, δράμα κοινωνικόν 3^{ov}) Ο Ριγκ Δεν και η ισχυρογώμων ενοικιάστρια, κωμικωτάτη ταινία. 4^{ov}) Η Άννα της Μαζοβίας, δράμα καιμ 5^{ov}) Η αμαξοστοιχία κωμική σκηνή. Έναρξιςν ώρα 3 μ.μ. (1911)

Κόρονητ Χειμωνιάτικος κινηματογράφος στο Παγκράτι, που ξεκίνησε ως συνοικιακός το Δεκέμβρη του 1962, πέρασε αργότερα στους κεντρικούς, έγινε ένα φεγγάρι τσοντάδικο, πέρασε στους ημικεντρικούς τη δεκαετία του '80 και έπαιξε τελευταία φορά ταινίες το 1999, για να γίνει μετά το ομώνυμο θέατρο. Οι εφημερίδες έδιναν Παγκράτι / Υμηττού και Φρύνης / Φρύνης. Είναι Φρύνης 11, τηλέφωνα 7264767, 9029964, 720423, 7011388, 7015777. 450 θέσεις.¹⁵⁰⁰ Έχει δευτερεύουσες ταμπέλες προσανατολισμού και επί της Υμηττού (2005). Χαρακτηριστικό σχόλιο εποχής, από περιοδικού του συναφιού: «Εξαιρετικής πολυτελείας. Την επιχείρησιν ανέλαβε ο γνωστός κινηματογραφιστής κ. Δ. Καλλονάς και με το εκλεκτόν πρόγραμμα που παρουσιάζει έφθασε ήδη τα εισιτήρια του 'Κόρονητ' σε 70.000, σε διάστημα τριών μηνών από της ενάρξεώς του». ¹⁵⁰¹ Οι ταινίες του πάντως δείχνουν, θεωρημένες ως σύνολο, σινεμά μέσου επιπέδου. Δεν εννοώ τόσο ότι έπαιζε ταινίες μέσου επιπέδου, μιλάω μάλλον για ένα μέσο όρο που προκύπτει συμψηφίζοντας τα ποιοτικά έργα με την ελληνική χοντροκοπιά και τη σοφτ τσόντα. Το 1972, διακόπηκαν κι εδώ η προβολή του «Μονομαχία τον κόκκινο ήλιο»¹⁵⁰² (δες «Ιντεάλ»).

Στις 3 του Απρίλη 1983, πραγματοποιήθηκε εδώ μεγάλη πολιτική εκδήλωση για την Αντίσταση στο Παγκράτι. Την τελευταία χρονιά που έπαιζε ταινίες, πρόβαλλε «άνετο φουαγιέ με τραπεζάκια, dolby stereo, εισιτήριο 1700 δρχ /1200 φοιτητικό» (είχε τις χαμηλότερες τιμές στην κατηγορία του). Δεν έτυχε να έρθω ποτέ στο «Κόρονητ», ούτε ως σινεμά, ούτε ως θέατρο. Μπορεί και να μ' ενοχλεί ο συμβολισμός του

¹⁵⁰⁰ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁵⁰¹ Τα Θεάματα 125, 10.03.1963

¹⁵⁰² Βραδυνή 26.10.1972. Έθυρημα του Θανάση Βέμπου

ονόματος («Κόρονετ»→ κορόνα = στέμμα). Μαλακία μου βέβαια. Θα 'πρεπε να 'έρθει τουλάχιστον στο «Μαύρο Θέατρο» της Πράγας.

Μερικά φιλμ: «Ελ Σιντ», «Λολίτα», «Η ωραία κι ο εκατομμυριούχος» (1962), «Οι καλοί πεθαίνουν νέοι», «Κυριακές στην πόλη Αβραί», «Ιππότης Παρνταλιάν», «Γίγας κυλισμένος στο βούρκο», «Χαρούμενα νειάτα», «Η εκδίκηση του Ούρσου» (1963), «100 γκάφες το λεπτό», «Πλειοψηφία του ενός» Άλεκ Γκίνες, «Κηλίδες που δεν έσβησε ο χρόνος», «Η συμμορία του τρόμου», «Σεχραζάτ» (1964), «Συμμορία τρόμου», «Πύργος στην άμμο», «Μια νύχτα με τον Πρίσλεϋ», «Διαμέρισμα για τρεις», «Ένας υπέροχος κερατάς» ρεαλ. κωμ., Καρντινάλε (1965), «Κινούμενος στόχος», «Από στιγμή σε στιγμή», «Μόντεστ Μπλαϊζ», «Ο συλλέκτης», «Η άγνωστος» δράμα Λάνα Τάρνερ, «Ψωμί, έρωτας και...» (1966), «Σκαραμούς», «Σαπίλα και αριστοκρατία», «Ο κατάσκοπος του Λονδίνου», έγχρ.περιπ., «Αποστολή γιγάντων», «Ο καρπός της αμαρτίας» δραμ. Π. Νιούμαν (1967), «Οι μισθοφόροι», «Βρώμικα παλληκάρια», «Ο τρελλός τάχει 400», «Αντίο φίλε», «Ο επαναστάτης του Αλκατράζ» (1968), «Τσάρλυ», «Ληστεία αλά ιταλικά», «Ο μικρός κολυμβητής», «Ο Ρόκκο και τ' αδέρφια του», «Κυνηγώντας το εκατομμύριο» (1969), «Το χρυσάφι, η αλεπού κι υπηρέτης», «Κάντυ», «Τα μυστικά της κρεβατοκάμαρας», «Η μεγάλη ληστεία του Σανζ Ελυζέ» (1970), «Διαστροφές του έρωτα», «Η μεγάλη λευκή ελπίδα», «Το τελευταίο παιχνίδι», «Σπίτι πάνω στα δέντρα», «Καταδίωξις» (1971), «Ο βρυκόλακας του μεσονυκτίου», «Ζωηρές Αφροδίτες», «Ανήλικοι με καμένα φτερά», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Όστια» (1972) «Με λένε Καράτε Τέξας», «Το δάσος με τις σημύδες», «Μπαντολέρο», «Παράξενη εκδίκησης της Ροζαλί», «Γκούφου ο Ολυμπιονίκης» (1973), «Καμπαρέ», «Βιολιστής στη στέγη», «Μια γυναίκα δύο άντρες» (1974), «Οι ταξιδιώτες», «Τρεις σωματοφύλακες», «Το αγγελικό πρόσωπο της υψηλής κοινωνίας», «Σύνθια, η ανώμαλη αδελφή μου» (1975), «Στιγμές γεμάτες έρωτα», «Μυστική τεχνική του έρωτα», «Η δασκάλα του έρωτα», «Καριέρα απ' το κρεβάτι», «Το παλιό ντουφέκι» (1976), «Η γιατρίνα του 7^{ου} συντάγματος», «Μαύρο βελούδο σε άσπρο μετάξι», «Οι περιπέτειες της Αλίκης στη χώρα των θαυμάτων», «Κρας», «Θάνατος στον ήλιο», «Μπομπ και Κάρολ, Τεντ και Άλις» (1977), Αλαίν Ντελόν «Ο αδίστακτος χρυσοδάκτυλος», «Γέτι ο γίγαντας των παγετώνων», «Η βαλίτσα του παπά», «Πεθαίνω απ' αγάπη», «Δαιμονισμένο σεξουαλικό πάθος» (1978) «Ο μαύρος δυναμίτης με το πολυβόλο», «Περιπέτειες στην άγρια Δύση», «Τιντορέρα, στα κοφτερά δόντια του καρχαρία», «Τα παιδιά της πιάτσας» (1979), «Απόδραση από τη λάσπη», «Ο άνθρωπος με το γαρύφαλλο», «Σύρμα η αστυνομικίνα», «Ανατινάξτε τον πύργο του Άιφελ», «Τζουστίν» ντε Σαντ (1980), «Κατάσκοπος Νέλλη», «Ο Κώτσος έξω από το ΝΑΤΟ», «Το φίδι στα νύχια του αετού», «Η δίκη της χούντας» (1981), «Μπρονξ» Πωλ Νιούμαν, «Το κόκκινο τραίνο», «Ο μπάτσος με το μάγκνουμ», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού», «1922» (1982), «Κάνε μια ληστεία, μπορείς» έγχρ. περιπ., «Φυλακές για σκληρά καρύδια», «Ο πατέρας», «Είμαι η...», «Ο Μπόμπος στο ναυτικό» έγχρ. κωμωδία, «Καμπότζη εξπρές» (1983), «Τρελές πλάκες, καυτές επαφές», «Έλα ν' αγαπηθούμε ντάρλινγκ», «Καλιφόρνια αντίο», «Χάνα», «Μπόμπος, το πρώτο πιστόλι του συντάγματος» (1984), «Οι σφαλιάρες σφυρίζουν στο Τέξας», «Τρελός είμαι ό,τι θέλω κάνω», «Όταν οι ρόδες χορεύουν», «Ψηλός, λιγνός και ψεύταρος», «Ο κληρονόμος» (1985), «Κομμάντος σε νόμιμη άμυνα», «Μπρους Λη οι ματωμένες γροθιές του καράτε», «Αμερικαν τσάμπιον», «Οι σουπερ μπάτσοι του Μαϊάμι», «Οι σπεσιαλίστες» (1986), «Νίνζα αποστολή αυτοκτονίας», Πελμοντό (σικ) «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό», «Ένας απίστευτος έρωτας», «Η χρονιά του δράκου», «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς», «Masters of the universe», «Οι περιπέτειες της ποντικίνας»

Κυριακή πρωί (1987), «Ο τελευταίος πειρασμός», «Το μακελειό», «Κούρσα αγωνίας», «Τρόμος κάτω απ' το βυθό», «Ηρώας και δολοφόνος» (1988), «Οι διχασμένοι» του Κρόνεμπεργκ, «Οι κατηγορούμενοι», «Batman», «Δεσμώτης του διαβόλου», «Αγάπη μου συρρίκνωσα τα παιδιά», «RODFTOPS» (1989), «Kickboxer», «Το μουσικό κουτί», «Μπλέιζ», «Ο Τζό ενάντια στο ηφαίστειο» (1990), «Air America», «Η απατηλή λάμψη της ματαιοδοξίας», «Η λαίδη και ο αλήτης», «Ολική επαναφορά», «Πέρα από το Κιλιμάντζαρο», «Κορίτσι για τρεις» (1991), «Ο εξολοθρευτής» νο2, «Ιστορίες της Νέας Υόρκης», «Οι διχασμένοι», «Παιδικό πολυθέαμα» + «Γούντστοκ», «Γούντστοκ» (1992), «Ξεχωριστή μέρα», «Ο φυγάς», «Νέος για πάντα», «Η νύχτα και η πόλη», «Ο σωματοφύλακας», «Byron Μπαλλάντα σε ένα δαίμονα» (1993), «Ντένις ο τρομερός», «Το χρώμα της νύχτας», «Μάβερικ», «Μαθήματα πιάνου» (1994), «Αποκαλύψεις», «Αντρέ», «Stargate», «Το πλουσιόπαιδο», «Η ώρα των εκτελεστών» (1995), «Ριψικίνδυνο παιχνίδι», «Μέρα ανεξαρτησίας», «Grainspotting», «Αναζητώντας τον Richard», «Space jam», «Ένας μπαμπάς, μα τι μπαμπάς» (1996), «Το πέμπτο στοιχείο», «Λολίτα», «Μόνος στο σπίτι» 3, «Επτά χρόνια στο Θιβέτ» (1997), «Μεγάλες προσδοκίες», «Τιτανικός», «Κάτι τρέχει με τη Μαίρη», «Αναστασία» (1998), «Παραμυθένιος έρωτας», «Ο Αστεριζ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα», «Η λεπτή κόκκινη γραμμή» και «Θα σε βρω στον παράδεισο» (1999).

Κοσμικόν Α Χειμωνιάτικη μεσοπολεμική αίθουσα, για την οποία υπάρχουν σποραδικές αναφορές στα 1925- 1932. «Προαστίου [= Εμ. Μπενάκη] 6, Κινηματοθέατρον Β' τάξεως», μας πληροφορεί η ΜΕΕ.¹⁵⁰³ Πρώην «Κινηματογράφος» Γ, Νέος «Κινηματογράφος» (δες λέξη), μετά «Ετουάλ» (δες λέξη, όπου και η ιστορία του χώρου) και τελικά «Κοσμικόν». Το αναφέρει ο Καιροφύλας¹⁵⁰⁴ ως πολύ ισχυρό κεντρικό σινεμά το 1927. Να και δυο διαφημίσεις από το ξεκίνημά του τη σεζόν του 1926. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η γλώσσα της πρώτης και η (μη) σύνταξη της δεύτερης.

Εις την κομψοτέραν και τελείως ανακαινισθείσαν αίθουσαν του ΚΟΣΜΙΚΟΥ (οδός Προαστίου, πρώην ΕΤΟΥΑΛ) κάμνει έναρξιν Κυριακήν 10 Οκτωβρίου με τα εκλεκτότερα αριστουργήματα και τους μεγαλυτέρους ηθοποιούς του κόσμου. Έργα δια πρώτην φοράν εις Αθήνας. Ορχήστρα πλήρης¹⁵⁰⁵

Ο ΒΑΛΕΝΤΙΝΟ ΖΗ.
Απίστευτον και όμως γεγονός
ότι ο Βαλεντίνο ζη. Ως
απόδειξιν, θα παίζη ο ίδιος την

¹⁵⁰³ ΜΕΕ, τ. Β' 266

¹⁵⁰⁴ Καιροφύλας Αθήνα Μεσοπολέμου 110

¹⁵⁰⁵ Η Βραδυνή, 03.10.1926

Κυριακήν 10 Οκτωβρίου.
 Κάμνει έναρξιν το ΚΟΣΜΙΚΟΝ
 (οδός Προαστίου, πρώην
ΕΤΟΥΑΛ) εις το τελευταίον
 έργον παραγωγής 1926 (δια
 πρώτην φοράν εν Αθήναις)
ΤΟ ΦΕΙΔΙ
 (ταινία Παραμάουντ).
 Τιμαί λόγω συναγωνισμού
 πλατεία γενικά δρ. 10, θεωρείο
 15.50 δρ. Ορχήστρα πλήρης¹⁵⁰⁶

Ορισμένες ταινίες: Ενδεικτικόπρόγραμμα: «Ο παπαγάλος του 1916» με έκτακτον κινηματογραφικήν ταινίαν (δηλαδή θεατρική επιθεώρηση + σινεμά), «Ἡρώς της λεγεώνας» (1916), Κινηματογράφος + βαριετέ με εκλεκτά νούμερα, «Ο αγνός γλεντζές», «Ἡ γέφυρα των στεναγμών» (πολλά επεισόδια), «Ἡ χίμαιρα» με την Εσπέριαν, «Το φίλι του Συρανώ», «Ἡ νέμεσις» (1922), «Ο χορός των Φαραώ», θέατρο (1924), «Το ερωτευμένο θαλασσοπούλι», «Ἄνθος νυκτός» με την Πόλα Νέγκρι, «Το φείδι», «Ο θρίαμβος του έρωτος», «Παλιά ρούχα», «Το ερωτευμένο θαλασσοπούλι», «Ἄνθος νυκτός», «Τι κοστίζει μια τρέλλα», «Ο θρίαμβος του έρωτος», «Σουζάνα είσαι τρελλή», «Μια κυρία του κόσμου», «Ο υιός του βασιλέως» (1926), Σινέ βαριετέ, «Ωραίες γυναίκες» + βαριετέ, «Χρυσές χορεύτριες», «Το θύμα του έρωτα» + βαριετέ, Μονόποδες ακροβάται, «Μία πλουσία οικογένεια», «Οι ατσαλένιοι άνδρες» + βαριετέ, «Το δράμα ενός τζόκεϋ» (1927), «Ο ήρωας της λεγεώνας» (ίσως ομιλούν ριμέικ της ταινίας που είχε ξαναπαίξει 23 χρόνια πριν!), «Το πλήρωμα», «Το ρόδον του Μεξικού», «Το ξεκίνημα ενός λαού», «Ξανανθίζουν τα ρόδα», «Το στοιχειωμένο καράβι» + «Ἡ υπεράσπισις έχει τον λόγον», θέατρο (1939).

Κοσμικόν Β Σινέ Κοσμικόν Καλοκαιρινός μεσοπολεμικός κινηματογράφος που εμφανίζεται στις εφημερίδες την τριετία 1928 – 1930, υπό τον τοπικό προσδιορισμό Τέρμα Σεπολίων, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Η ονομασία προφανώς από το ακμάζον προηγούμενο. Το Τέρμα Σεπολίων τότε ήταν στον Άγιο Μελέτη.¹⁵⁰⁷ Έψαξα τους γύρω δρόμους στους οδηγούς μου εκείνους της εποχής, μήπως και βρω ακριβέστερη διεύθυνση, αλλά εις μάτην. Θα πρέπει να ήταν είτε το «ποτοπωλείον» του Κ. Περίχαρου, Σεπολίων 73,¹⁵⁰⁸ είτε το ζαχαροπλαστείον «Ο Αβέρωφ» του Διον. Μακρή, Αγ. Μελετίου 168.¹⁵⁰⁹ Η πρώτη ερίπτωση είναι πολύ πιθανή, γιατί ο περί ου ο λόγος κύριος προέρχεται από οικογένεια θεαμάτων (δες «Πανελλήνιον» Α) και είχε και ο ίδιος, ακριβώς τότε, άλλο ένα σινεμά – ποτοπωλείο (δες «Ακροπόλ»).

Κάποια φιλμ: «Κάρμεν», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Το μεγάλο μυστικό», απλή αναφορά του ονόματος του σινεμά δίχως ταινία (1928), «Ἡ χώρα του μυστηρίου», «Μυστηριώδης πόλις της Κίνας», «Ο κύριος του θανάτου», «Δυο φορές κατάδικος», «Ο πρίγκιψ των Ινδιών», «Ἡ μονομαχία», «Το λάβαρον του 1821», «Ἡ κυρία με τας

¹⁵⁰⁶ Η Βραδυνή, 08.10.1926

¹⁵⁰⁷ Ἰγγλέσης 1911, 248 και Μιχαήλ 120

¹⁵⁰⁸ Ἰγγλέση 2 128-29, 536

¹⁵⁰⁹ ό.π. 206

καμελίας» (1929) και Αλλαγή προγράμματος εκάστην Δευτέραν – Τετάρτην – Σάββατον (πολλαπλή επανάληψη) (1930)

Κοσμοπολίτ Σωζόμενη μεσοπολεμική κλειστή ομονοιακή αίθουσα όλων των εποχών, τσοντάδικο από δεκαετίες. Η ονομασία κατά τη «γαλλοπρεπή» ελληνίζουσα λέξη «κοσμοπολίτης». Ξεκίνησε το 1935 στην οδό Ίωνος (=Μαρίκας Κοτοπούλη) 7, όπου παλιότερα είχε προσπαθήσει η κακότηχη, μα και αιθεροβάμων «Ρεγίνα» (δες λέξη), και αφού για λίγα χρόνια, ενδιάμεσα, δε λειτούργησε τίποτα εκεί. Είναι πιθανό όμως ότι στο μεσοδιάστημα οικοδομούνταν το ξενοδοχείο «Κοσμοπολίτ». Υπήρχε και ομώνυμο προπολεμικό θέατρο στην Ιπποκράτους. Αλλά εδώ έπαιξε ρόλο και η γειτνίαση (αλφαβητική και πραγματική) με το προϋπάρχον και ελκυστικό «Κοτοπούλη». Στην κατοχή έπαιξε και βαριετέ.

Αρχικός επιχειρηματίας ήταν ο Φώτης Κοσμίδης (δες «Άστυ», «Κρόνος» κλπ), ενώ το 1955 ο Ι. Ζωτιάδης.¹⁵¹⁰ Στη Β΄ προβολή το 1936 (με εισιτήριο δρχ. 20, ενώ οι άλλοι έχουν 25)¹⁵¹¹ και το 1941, Α΄ το 1956, Α΄-Β΄ το 1958, ξανά Α΄ το 1970! Παρέμεινε στην Α΄ ακόμα κι όταν το γύρισε στη σοφτ τσόντα (1972) και αργότερα στο χάρντοκρ (1974). 560 θέσεις το 1961,¹⁵¹² 449 καθίσματα το 1968.¹⁵¹³ Τηλέφωνα 5220383, 2105220383. Θα πρέπει να διαλύθηκε στις οδομαχίες των Δεκεμβριανών (ξέρουμε ότι έγινε της μουρλής σ΄ αυτόν το δρομάκο), γιατί δεν το ξαναβλέπω στις εφημερίδες παρά το 1953. Το 1988 προβάλλει μεταμεσονύκτιες προβολές, πορνό εννοείται. Από καιρό το έχουν εξοβελίσει οι εφημερίδες, όπως και τ΄ άλλα τσοντάδικα, αλλά λειτουργεί.

Δεκαετίες τώρα, ήδη από όταν ήταν ένα λαϊκό σινεμά του κέντρου και όχι τσοντάδικο, ξεκίναγε να παίζει «από πρωίας». Μιλάει ο ψευδώνυμος φίλος Ορφέας Κοσμοπολίτης: «Ήμουνα μέσα εδώ στο μεγάλο μπλακ άουτ του 1988. Μέσα στο σκοτάδι, πετάχτηκε ένας –ταξιθέτης υποθέτω– και φώναξε ‘Ξω πούστηδες’, χωρίς το έψιλον. Έγινε το σχετικό σούσουρο».¹⁵¹⁴

Ορισμένες ενδιαφέρουσες διαφημίσεις:

Κ Ο Σ Μ Ο Π Ο Λ Ι Τ

Οδός Ίωνος Ομόνοια, παραπλεύρως θεάτρου Κοτοπούλη
Αρχίζει σήμερα με τον ANTY ΓΚΑΡΑ και την
ΜΕΓΚ ΛΕΜΟΝΙΕ στην παριζιάνικη κωμωδία
ΜΙΑ ΜΙΚΡΟΥΛΑ ΣΤΟ ΤΡΑΙΝΟ
ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ Η ΑΒΥΣΣΗΝΙΑ εκ του φυσικού
Ομιλούσα Και νέον Φοξ Μούβιτον Νιούζ¹⁵¹⁵

Κ Ο Σ Μ Ο Π Ο Λ Ι Τ

Οδός Ίωνος Ομόνοια, παραπλεύρως θεάτρου Κοτοπούλη
Σαρλότα Σουζό, Γκέοργ Αλεξαντέρ, Σαρλότα
Άντερς στη χαριτωμένη οπερέτα της ΟΥΦΑ

¹⁵¹⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]

¹⁵¹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ, Ιουλ. 1936 σε Θεοδοσίου 61

¹⁵¹² Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

¹⁵¹³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁵¹⁴ Ορφέας Κοσμοπολίτης, συνέντευξη

¹⁵¹⁵ Ακρόπολις 17.10.35

‘ΤΑ ΔΥΟ ΣΟΥ ΓΑΛΑΝΑ ΜΑΤΑΚΙΑ’

Επιπλέον το τελευταίον ματς πάλης TZIM
ΛΟΝΤΟΣ εναντίον του γίγαντα ΜΑΝ
ΜΑΟΥΝΤΑΙΝ ΝΤΗΝ όλαι αι φάσεις του
αγώνος. Τιμαί 10 και 12¹⁵¹⁶

ΣΙΝΕ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤ

ΟΔΟΣ ΙΩΝΟΣ, ΟΜΟΝΟΙΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ ΣΑΡΛ
ΜΠΟΥΑΓΙΕ ΠΙΕΡ ΡΙΣΑΡ
ΒΙΛΜ ΝΑΤΑΛΙ ΠΑΛΕΪ
στην γνωστή θεατρική
επιτυχία του ΦΡΑΝΣΙ ΝΤΕ
ΚΡΟΥΑΣΣΕ

ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ

ΤΙΜΑΙ δρχ. 8-10. 2-4 γενική
είσοδος δρ. 8¹⁵¹⁷

Να κι ένα απόσπασμα από το ρεπορτάζ μου για τα τελευταία τσοντάδικα του Κέντρου:

«Εκπλήξεις στην οδό Κοτοπούλη: το ‘Κοσμοπολίτ

Στη Μαρίκας Κοτοπούλη, πρώην Ίωνος...Είναι ένας ενδιαφέρων πεζόδρομος, με παλιές ταμπέλες (‘Λουτρά Φοίνιξ’!), μια στοά με τρύπες από τις σφαίρες των Δεκεμβριανών, σουβλατζίδικα, το περίφημο γαλακτοπωλείο ‘Στάνη’, το αρχαίο καμπαρέ ‘Μιμόζα’, [ρημάζει], ένα πάρκινγκ, μερικά μικρομάγαζα στο πλάι του Χόντου, γραφεία που διαφημίζουνε δάνεια – ενέχυρα’, δυο ξενοδοχεία. και πολλές καρέκλες όπου τρώνε οι τουρίστες των ξενοδοχείων. Προς τη Σατωβριάνδου, έχει μόνιμο στέκι ένας γέρος λούστρος. Στο τέλος του δρόμου, στη γωνία με τη Βερανζέρου, γραφεία του ΚΚΕ. Απέναντί τους, το νεόκτιστο αστυνομικό τμήμα της Ομόνοιας σε αγαστή πλέον συνύπαρξη.

Δεξιά από τη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου ‘Κοσμοπολίτ’, βρίσκεται το ομώνυμο τσοντάδικο. Ξενοδοχείο και τσοντάδικο μοιράζονται προφανώς μόνο τον τίτλο, γι’ αυτό κι ο ξενοδόχος έχει βάλει στην ταμπέλα και τ’ όνομά του, μην τα μπλέξει κανείς. Σχεδόν δε φαίνεται ότι είναι σινεμά πορνό, σχεδόν δε φαίνεται ότι είναι καν σινεμά (κι ας είναι εκεί από τη δεκαετία του ’30, ένα από τα παλιότερα της Αθήνας): η είσοδος είναι μικρή, προθήκες έξω δεν υπάρχουν και η ανακαίνιση του όλου προπολεμικού κτιρίου έχει «πιάσει» και το τσοντάδικο, κάνοντάς το να μην ξεχωρίζει εύκολα στο χώρο.

Πρέπει να πλησιάσεις για να δεις κάτι πολύ διακριτικές πορνό αφίσες, τη γνωστή αναγγελία ‘Τρία έργα σεξ’ και τη χαμηλή τιμή του εισιτηρίου στο τζάμι του ταμείου αριστερά. Δεξιά ένα ακόμα ταμείο, σε αχρηστία. Η έκπληξη εδώ είναι μια παλιά κινηματογραφική μηχανή που διακοσμεί την είσοδο. Μπαίνω, εξηγώ. Εδώ η απάντηση είναι: ‘Θα πας Ακαδημίας 96 - 98, όροφος τάδε, θα βρεις τον τάδε. Αυτός είναι το αφεντικό, θα σου πει ό,τι θέλεις’. ‘Ακαδημίας 96 - 98;’ αναρωτιέμαι. Μα

¹⁵¹⁶ Σε διάφορα φύλλα του Νοέμβρη του 1935

¹⁵¹⁷ Ελεύθερον Βήμα, 23.11.1939

αυτό δεν είναι το κτίριο της 7^{ης} Τέχνης, η λεγόμενη στοά του Χόλλυγουντ; Το λέω στον υπάλληλο. 'Ναι, αυτό είναι, εκεί θα πας', επιβεβαιώνει.

Φτάνω στον προορισμό μου, ...το μνημειακό κτίριο Ακαδημίας και Κάνιγγος. Είναι γεμάτο φροντιστήρια και κινηματογραφικές εταιρίες, ιδίως κινηματογραφικές εταιρίες. 'Για σκέψου', λέω, 'αυτός που έχει το τσοντάδικο εδρεύει στην καρδιά της κινηματογραφικής πιάτσας!'. Πηγαίνω εκεί που μου έχουν πει. Είναι το γραφείο ενός πολύ γνωστού δικτύου διανομής /αιθουσών. Εξηγώ στις υπαλλήλους τι θέλω. Με κοιτάνε περιέργα. Ο υπεύθυνος που μου έχουν πει λείπει. Υπάρχει όμως μια κοπέλα που 'ίσως κάτι ξέρει να σας πει'. Τη βρίσκω. Το σκέφτεται καλύτερα και, το μαντέψατε, τελικά ούτε κι αυτή θέλει. Δέχεται μόνο να πάρει την κάρτα μου, ώστε να μου τηλεφωνήσουν αργότερα.

Φεύγοντας, ήμουνα σχεδόν βέβαιος ότι δε θα με παίρνανε. Το κατανοώ, πάντως, ότι μια γνωστή κινηματογραφική αλυσίδα δε θέλει να παραδεχτεί δημόσια ότι εκμεταλλεύεται ένα τσοντάδικο.

Μετά από μερικές μέρες πήγα στο σινεμά ως κοινός πελάτης, έβγαλα εισιτήριο, πήρα μόνος μου ένα ξέμπαρκο πρόγραμμα από κάποιο τραπεζάκι της εισόδου και μπήκα μέσα. Προβολή βίντεο, εννοείται. Πολύ κόκκινο και κίτρινο φως από διάφορες λάμπες- απλίες στους τοίχους, διάχυτο στην αίθουσα, για ν' αποτρέψει ποιος ξέρει τι ερωτικές πράξεις μεταξύ των θεατών. Η τσόντα ... αμερικάνικη. Μια κοπέλα και δυο άντρες σ' ένα παλαιστικό ρινγκ. Η ατραξιόν ήτανε ότι κάθε τόσο, ένας άντρας έτρεχε, έπεφτε με την πλάτη στα σκοινιά, όπως κάνουν οι κατσέρ, και ξανόρμαγε στην κοπέλα που περίμενε ... ανοιχτή. Σύντομα βαρέθηκα. Δε χρειάστηκε να περιμένω τα διάλειμμα για να δω το χώρο, όλο το σινεμά φαινόταν καθαρά. Ευτυχώς ... καμιά αλλαγή. Η οθόνη εκεί που ήταν. Ο εξώστης εν λειτουργία. Δύο σκάλες με εξαιρετικό μεταλλικό κιγκλίδωμα, εκατέρωθεν της πόρτας εισόδου, οδηγούσαν εκεί. Ανέβηκα. Η καμπίνα προβολής, στον τοίχο πίσω από τον εξώστη, καταργημένη, τα φινιστρίνια κλειστά. Όμως ο εξώστης, αμφιθεατρικότατος. Δεξιά και αριστερά του, δικές του προεκτάσεις, δυο θεωρεία, με μονή σειρά καθισμάτων το καθένα... Σα να είσαι σε γέφυρα πλοίου, φέρι μποτ μάλιστα, κι οι θεατές της πλατείας είναι τ' αυτοκίνητα. Τριγύρισα πάνω κάτω εξώστη – πλατεία επισκοπώντας. Κι εδώ παλιά, βαριά καλοριφέρ. Γενικά τα πράγματα όπως τα θυμόμουν. Όλο το σινεμά, βαμμένο με κίτρινη [και κόκκινη] λαδομπογιά και σχετικά συντηρημένο.

...Κοιτάζω γύρω μου... Παρατηρώ ότι ανάμεσα στους θεατές υπήρχαν και κάμποσοι τουρίστες. 'Έρχονται πολλές φορές', μου λέει ο ταμίας στην έξοδο. 'Άγγλοι, Ρώσοι, Γάλλοι, Αμερικάνοι, Ουκρανοί. Και είναι οι μόνοι που, καμιά φορά, φέρνουν και τις γυναίκες τους'.

Χαιρετάω- και χάνομαι ξανά στη μήτρα μου, τη μεγάλη ομονοιακή πιάτσα.»¹⁵¹⁸

Το Μάρτη του 2013, περνώντας από μπροστά, σημείωσα την ανακοίνωσή πάνω στο σμενό καβαλέτο του με την ημίγυμνη κοπέλα: «ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΜΕ 3 ΕΡΓΑ ΣΟΥΠΕΡ ΣΕΞ».

¹⁵¹⁸ Φύσσης τσοντάδικα

Κάποια φιλμ: «Το μυστικόν του μπλε δωματίου», «Το καμπαρέ των ονείρων», «Τα δυο σου γαλανά ματάκια» (1935), «Μικρή Κατερινούλα», «Όταν η σαρξ προστάζει», «Ο πόθος» Μάρλεν Ντήτριχ – Γκάρντ Κούπερ, «Θα σ' αγαπώ παντοτεινά», «Κλεοπάτρα», «Δεσποινίς Μότσαρτ» (1936), «Βασίλισσα χωρίς στέμμα», «Λευκός άγγελος», «Πάντα μεσ' την καρδιά μου» + νέα τρελλή συμφωνία Τιμαί 10-12 2-4 μ.μ. Γενική είσοδος δρχ. 8,¹⁵¹⁹ «Χορεύτρια του μεσονυκτίου» (1937), «Μποέμ», «Το διπλούν έγκλημα της γραμμής Μαζινώ», «Ο κόσμος αλλάζει» Πωλ Μιούνι, «Όταν ο σύζυγος ταξιδεύη» ελληνική (1938), «Η φωνή του πεπρωμένου», «Ο θάνατος του κύκνου», «Το γεράκι» (1939), «Κοζάκοι του Ντόν», «Μεσ' στο χορό την τρέλα», Επίκαιρα κλπ (1940), Επίκαιρα κλπ, «Το πλήθος μαίνεται», «Μετά τη μάχη» (1941), «Για σένα αγάπη μου», «Ερωτικά πλάναι», «Ψεύτικη μάσκα», «Κυανοπώγων», «Λαθρεπιβάτης του Ατλαντικού» (1942), «Αγωνία ψυχής», «Τόσκα», βαριετέ («Σινέ Λάσκου») (1943), «Ο δήμιος της Πράγας», «Ροζίνα, η νόθος» (1953), «Θανασάκης ο πολιτευόμενος», «Ο Κοκοβιός πρωτευουσιάνος», «Μπροστά στο γκρεμό» [σικ], «Τα σύνορα της σκλαβιάς», «Ροσάνα» (1954), «Πάτερ Μπράουν», «Μια σφαίρα σε περιμένει Μπλαϊήκ» αστυνομικό Ε. Κωνσταντίν, «Πιάσαμε την καλή» ελλην. κατάλ. Βασιλειάδου, «Σκλάβο της αμαρτίας», «Η κατάσκοπος του Αλγερίου» περιπ. Υβόν ντε Κάρλο, «20 Ιουλίου, απόπειρα κατά του Χίτλερ» (1955), «Ξαναγύρισε αγάπη μου», «Ο δολοφόνος ξαναγύρισε» ελλην. εύθυμον, «Η θυσία της Μάννας» (σικ) ελλην. Χατζηαργύρη, «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά» (1956), «Το όνειρο του παλιατζή», «Μαμίζέλ Ντιτούς», «Σίσσυ, η νεαρά αυτοκράτειρα», «Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες» (1957), «Το κορίτσι της αμαρτίας», «Απειλή από τον υπόκοσμο», «Ένας άνδρας με παρελθόν», «Οι εκβιασταί» Χώμφρεϋ Μπόγκαρτ», «Γκάγκστερς πολυτελείας» (1958), «Όταν το μίσος κυβερνά», «Κάθε εμπόδιο για καλό», «Αστέρα» ελληνικό Βουγιουκλάκη, «Για το ψωμί και τον έρωτα», «Δελησταύρου και υιός», «Να ζήσουν τα φτωχόπαιδα», «3 ερωτικές ιστορίες», «Στουρνάρα 288» (1959), «Θυσιάστηκα για το παιδί μου», «Αγαπούλα μου» (Μίμης Στεφανάκος - Άντζελα Ζήλια, «Κασσιανή», «Ο Θύμιος τα 'κανε θάλασσα» κωμωδία, «Μαλάμω» δραμ. περιπ. κατάλ. Σόνια Ζωίδου, Χρ. Νέξερ (1960), «Τα 40 παλληκάρια», «Η αυγή του θριάμβου», «Χριστίνα», «Τα 40 παλικάρια», «Το πέραςμα του Ρήνου», «Ηδονή και πάθος» (1961), «Η ωραία της Ρούμελης» ελλην. Γ. Φούντας, «Τέρμα τα δίφραγκα», «Στο πεζοδρόμιο» ρεαλιστ. περιπ. Κ. Αναλυτή, Ανδρ. Μπάρκουλης, Αυλωνίτης, Χατζηαργύρης, Ρηγόπουλος, «Η εξομολόγησις μιας μητέρας» ελλην. Χ. Σύλβα (1962), «Αίμα και ηδονή» περιπ., «Άγγελοι του πεζοδρομίου» ρεαλιστικό, «Ο Χατζηαργύρης ταξιδιζής», «Αστέρια στο βούρκο» (1963), «Άγγελοι του πεζοδρομίου» + «Το μονοπάτι της σφαγής», «Απαγωγή» ελλ. κοινων. δράμα, «Ήταν όλοι τους κορόιδα» ελληνικό, «Ένα παιδί χωρίς όνομα» (1964), «Με λύγισε η φτώχεια», «Τρεις κούκλες κι εγώ», «Ο παράς κι ο φουκαράς», «Όταν λείπη η γάτα», «Ο τελευταίος πειρασμός» (1965), «Δούρειος ίππος» περιπέτεια Φούντας, «Περάστε την 1^η του μηνός» Παπαμιχαήλ, «Το καλοκαίρι της οργής» ρεαλιστ. (1966), «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» ελλην. κωμ. Κωνσταντάρας, «Συντρίμια τα όνειρά μας» «Κούνια που σε κούναγε», «Το χρήμα ήταν βρώμικο» (1967), «Εμπαινε Κίτσο», «Ο τρελλός τάχει 400», «Διαβόλου κάλτσα», «Ο γαμπρός μου ο προικοθήρας», «Η ζηλιάρα» ελλην., «Η χαρτοπαίχτρα» (1968), «Οι τουρίστες» κωμωδία Νίκος Ρίζος, «Ο μπούφος», «Έξω φτώχεια και καλή καρδιά», «Επίσημη αγαπημένη», «Παπατρέχας», «Γερακίνα» (1969), «Χριστινιώ», «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες», «Ένας χίτυ με φιλοτιμο», «Το ρεμάλι της Φωκίωνος Νέγρη» (1970), «Οι εγωιστές», «Ο

¹⁵¹⁹ Αθ.ηναϊκά Νέα 21.10.1937

τελευταίος πειρασμός», «Οι ερωτομανείς», «Αμαρτωλές σχέσεις», «Μια νταντά και τέξα όλοι» (1971) «Ανήλικες αμαρτωλές», «Το πιθάρι του τρελού» Βέγγος, «Στον ύλγγο της ακολασίας», «Επτά χρόνια γάμου», «Επτά χρόνια γάμου», «Πουλημένες παρθένες» (1972), «Γυμνό δόλωμα», «Κούκλες της νύχτας» «Ανώμαλοι ερασταί», «Αμαρτωλές σχέσεις», (1973), «Κολασμένα καθάρματα», «Μιράντα», «Αμαρτωλές πεταλούδες της νύχτας», «Παροξυσμός», «Σπίτι στους βράχους» (1974), «Άγρια κορμιά σε μεγάλο κόλπο», «Η Εύα αμάρτησε», «Κορίτσια διψασμένα για κρεβάτι», «Ιδιαίτερες επαφές», «Αμαρτωλό τρίο» (1975), «Ερωτική ζωή μαθήματα σεξολογίας» Νο 2, «Το γυμνό κορμί σου», «Κρυφές επιθυμίες», «Εξερευνήτρια του έρωτα», «Η τρίτη σχέση στο σεξ» (1976), «Το σημάδι», «Μαύρη Αφροδίτη», Νέο έργο, «Προκλητικός έρωτας», «Ναντίν, ένα γλυκό κορίτσι» (1977), Νέο έργο, Δύο έργα (1978), «Το τρίγωνο της αμαρτίας», «Η ερωτική ζωή ενός εραστή», «Η φωλιά του έρωτα», «Επαγγελματίες του έρωτα» (1979), Δύο έργα σεξ (1985), Έναρξη από πρωίας Δύο έργα σεξ (1986), Έναρξης από πρωίας Ταινίες σεξ (1987), Σεξ – Μεταμεσονύκτιες προβολές (1988), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ – Μεταμεσονύκτιες προβολές (1989), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ μεταμεσονύκτιες προβολές (1991) Σεξ (1995), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ - Μεταμεσονύκτιες προβολές (1996), Τρία έργα σεξ (2006), Τρία έργα σεξ (2009), Τρία έργα σεξ (2013).

Κόσμος A / **Θέατρον του Κόσμου** / **Κόσμου** / **Theatre du monde** Το πρώτο χτιστό και με κανονικό εισιτήριο χειμερινό κινηματοθέατρον της Αθήνας.¹⁵²⁰ Ξεκίνησε ως «Θέατρον του κόσμου», σταδιακά όμως το «Κόσμος» μάλλον επικράτησε των άλλων εκδοχών. Η ΜΕΕ λέει ότι άνοιξε το φθινόπωρο του 1909 και ήταν στη γωνία Σταδίου και Γεωργίου Σταύρου, απέναντι από το Αρσάκειο.¹⁵²¹ Αγνώω ωστόσο ποια από τις δύο γωνίες ήταν η ζητούμενη, η δυτική (προς την Ομόνοια), όπου σήμερα πολυκατοικία γραφείων, ή η ανατολική (προς το Σύνταγμα), όπου παλαιό κτίριο ενσωματωμένο στο μέγα κεντρικό κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας. Ο περίφημος Ούγγρος μηχανικός Ζοζέφ Χεπ, που έκανε επί δεκαετίες καριέρα στη χώρα μας, λέει πως όταν ήρθε στην Ελλάδα, το 1911, ήταν ένα από τα δύο μοναδικά σινεμά της Αθήνας και το δουλεύανε Νορβηγοί μηχανικοί.¹⁵²² Ο Μπίρης λέει ότι εδώ έγινε η πρώτη συστηματική προβολή ταινιών το 1909.¹⁵²³ Διέθετε πιάνο¹⁵²⁴ και/ή φωνόγραφο.¹⁵²⁵

Ενδεικτικό πρόγραμμα: (Κινηματογράφος) Ο εκλεκτότερος κόσμος έρχεται εις τας παραστάσεις του. Πρόγραμμα πλούσιον και διασκεδαστικόν (1910), (Κινηματογράφος) Εκάστην Δευτέραν και Πέμπτην νέον πρόγραμμα --- Πολύς κόσμος συρρέει ίνα θαυμάση την ταινίαν της Ιερουσαλήμ και του Αγίου Τάφου --- Σήμερον νέαι εκλεκταί ταινίαι --- Σήμερον μεταξύ των 9 ταινιών, 3 εκλεκτά δράματα --- Σήμερον νέον εκλεκτόν πρόγραμμα, 8 θαυμασίας ταινίας, μεταξύ των οποίων είνε το Ζουρνάλ Γκωμόν με τα σύγχρονα γεγονότα --- Σήμερονάλιν νέον εκλεκτόν πρόγραμμα με οκτώ εξόχους ταινίας, μεταξύ αυτών και η «Σαπφώ». Προσεχώς «Η εν Σαλαμίνι ναυμαχία» και «Ο Τρωικός πόλεμος»--- Σήμερον πλην των εξόχων 8 ταινιών Γκωμόν του μεγάλου Παρισινού προγράμματος θα παιχθώσιν δια τελευταίαν

¹⁵²⁰ Σαπήρας, 122, Θεοδοσίου 38

¹⁵²¹ ΜΕΕ τ. Β' 266

¹⁵²² Θεοδοσίου 44

¹⁵²³ Μπίρης, Αθήναι, 1347

¹⁵²⁴ Ορφανουδάκης 18

¹⁵²⁵ Οι Καιροί Μάης 1911, σε Θεοδοσίου 75

φοράν και δύο συγκινητικά δράματα (εννοεί θεατρικά)--- Νέαι ταινίες μεταξύ των οποίων και «Το καρναβάλι της Νίκαιας» --- Σήμερα νέον πρόγραμμα με 8 θαυμασίας ταινίας και με 2 έξοχα δράματα. «Η αντιζηλία» και «Το δραματικόν ρεπορτάζ»--- Σήμερα πανηγυρική έναρξις με νέαν διεύθυνσιν, νέας μηχανάς και νέας ταινίας--- Ο ασυναγώνιστος Γκωμόν με ταινίας πρωτοφανείς, ακολουθούμενος από Μανδολινάτας--- Νέαι ταινίες ---Απόψε δια τελευταίαν φοράν τα γυμνάσια του γαλλικού στρατού--- Σήμερα τα γεγονότα της πτήσεως του Αρνιώτη [δες λέξη] εν Τατοΐω -- 8 έξοχοι νέαι ταινίες του περιφήμου Ζουρνάλ Γκωμόν (1911).

Κόσμος Β Θερινό (και χειμερινό, υποθέτω με μεγάλη τέντα) σινεμά που εμφανίζεται στις εφημερίδες του μεσοπολέμου για τρεισήμιση σεζόν (1927-1929), με κανονική παρουσία και με διευθύνσεις Τέρμα Ιπποκράτους /Τέρμα Μαυρομιχάλη. Ο μέγας Ιγγλέσης όμως δίνει την ακριβή διεύθυνση, Μαυρομιχάλη 180,¹⁵²⁶ γωνία Γ. Βλαχία, διασώζει δε και τ' όνομα του επιχειρηματία: Π. Αλεξίου. Η Γ. Βλαχία, ως ευρισκόμενη μεταξύ Ξιφίου και Φαναριωτών, είναι κατ' ανάγκην το σημερινό οδίδιον Παπατσώρη. Συνεπώς ο «Κόσμος» λειτουργούσε πίσω από τα τοτινά και απέναντι από τα σημερινά «Παναθήναια» (δες λέξη). Ξεκίνησε στα τέλη του 1927¹⁵²⁷ και λειτουργούσε τουλάχιστον μέχρι την εκπνοή του 1929.¹⁵²⁸

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η άγνωστος», «Ο τελευταίος των ανθρώπων», «Ο τάφος του Ινδού» (1927), «Ρασπούτιν», «Θύελλα», «Αρριβίστ», «Η αδελφή της από το Παρίσι», «Η γυναίκα του Φαραώ», «Ο τάφος του Ινδού», «Κοζάκος πρίγκηψ», «Η νήσος των χαμένων караβιών», «Οι άθλιοι», «Απάχηδες Παρισίων», «Ματωμένος Έρωτας», «Χίμαιρες», «Ο χρυσοθήρας», «Η τρελλή δούκισσα», «Η γυναίκα της ταβέρνας», «Ο ωραίος καβαλάρης» (1928), «Ναυτόπουλο», «Ο φτωχός σπουδαστής», «Παρί γκερλ», «Ο γαλάζιος Δούναβις», «Βαλέντσια» + τραγούδι, «Αντίο μασκώτ», «Φωλεά του έρωτος», «Έγκλημα του ηλίου», 3 νέα έργα, «Ιπότης πειρατής», «Η κοκκότα του Μπεν Χωλλ» και «Καρδιά χορευτριάς» (1929).

Κόσμος Γ Μεταπολεμικός λαϊκός χειμερινός κινηματογράφος Β' κατηγορίας, με έντονη ροπή στο ελληνικό, τον οποίο οι εφημερίδες τον δίνανε Πλατεία Αγίων Ασωμάτων / Άγιοι Ασώματα. Ήταν Πλατεία Αγ. Ασωμάτων 1 και (σχεδόν ή ένα κτίριο πιο μέσα) γωνία Ερμού, δηλαδή στη βορειοδυτική γωνία. Άνοιξε 25 Δεκεμβρίου 1946 και διατηρήθηκε μέχρι το 1971. «Μπαίνοντας, έβλεπες απευθείας μπροστά σου την οθόνη»,¹⁵²⁹ άρα τυπική διάταξη. Στο οικόπεδο αυτό υπήρχε παλιότερα το νεοκλασικό δίπατο του Ερίκου Τράιμπερ, φιλέλληνα Γερμανού γιατρού, κτίσμα της οθωνικής περιόδου. Ο Τράιμπερ ήταν ο οργανωτής της υγειονομικής υπηρεσίας στην Αθήνα και ειδικά του Στρατιωτικού Νοσοκομείου στο Μακρυγιάννη. Στο κτίριο στεγάστηκε αργότερα το πρώτο πρώτο Γηροκομείο της «Ελεήμονος Εταιρείας». Το σπίτι ρήμαζε για χρόνια, ώσπου γκρεμίστηκε κι έγινε στη θέση του το σινεμά,¹⁵³⁰ ως επιχείρηση που την ξεκίνησε ο Φώτης Κοσμίδης (εξού και το όνομα «Κόσμος!»).¹⁵³¹ Επιχειρηματίες αργότερα εμφανίζονται οι Γ. Γιαννόπουλος

¹⁵²⁶ Ιγγλέσης 1927-28, 847

¹⁵²⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 35/25.12.1927

¹⁵²⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ, πανηγυρικό τεύχος Δεκεμβρίου 1929

¹⁵²⁹ Νίκος εκ Ψυρή, συνέντευξη

¹⁵³⁰ Χατζιώτης, Τράιμπερ, 17 κλπ, και ιδίως η υποσημείωση αρ. 60

¹⁵³¹ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη. Η Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947 αναφέρει ως επιχειρηματία τον πατέρα Γιώργο Κοσμίδη

και σία (1950)¹⁵³² και Ν. + Ε. Πάστρα, Γ. Γιαννόπουλος, Σ. Χατζηγηρηγορίου (1955).¹⁵³³ Όταν έκλεισε ο «Κόσμος», το κτίσμα φιλοξένησε για πολύ καιρό μια ξυλαποθήκη. Με την πεζοδρόμηση της Ερμού, το αναπαλαιώσαν και συνεχίζει μέχρι σήμερα (2013) ως νυχτερινό κέντρο, με διάφορα, κατά σεζόν, ονόματα.

Ιδού και η διαφήμιση του ξεκινήματος:

Ο ΝΕΟΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΚΟΣΜΟΣ

Γωνία Ερμού Πλ. Αγίων Ασωμάτων
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΛΙΔΙ
ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡΧΙΖΕΙ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
με μιά θριαμβευτικήν επιτυχίαν (σικ)
την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΙΝΙΑ
Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΠΟΥΤΣΙ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΣΟΥ

Πρωταγωνιστούν:
ΜΑΝΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
ΣΠΑΡΙΔΗΣ
ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ
ΜΑΡΚΙΤΑ ΜΥΛΩΝΑ
Ελληνικοί χοροί και Καντάδες¹⁵³⁴

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Παπούτσι από τον τόπο σου» (1946), «Συντρίμια της ζωής», «Ο πειρασμός της ηδονής», «Η πριγκίπισσα και ο πειρατής», «Γ' ανήλικα του Μπρόντγουαιη», «Να εκτελεσθούν την αυγή» (1947), «Εκσταση», «Νοσταλγίες», «Σκλάβοι των πειρατών», «Οι δυο τεμπέληδες», «Ο ηλίθιος», «Σαρατόγκα» (1948), «Η θύελλα επέρχεται», «Είμαι ένας δραπέτης», «Η λεγεών των κολασμένων», «Η ναυμαχία του Λέντε», «Ο βασιλεύς των βασιλέων» (Πάσχα), «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Η μοίρα δεν ξεχνά» (1949), «Πόλις των οργίων», «Ο άρχοντας των θαλασσών», «Μαρία Αντουανέτα», «Αψίς του θριάμβου», «Καζανόβας», «Μικρό τριαντάφυλλο», «Φλόγα και βέλος» (1950), «Οι άθλιοι», «Η ταβέρνα της Νέας Ορλεάνης», «Μια νύχτα στον Παράδεισο», «4 σ' ένα τζιπ», «Η νεκρή πολιτεία» (1951), «Άννα», «Έτσι έσβησε η ζωή μου», «Μαύρη Γη», «Οι τρεις φαντάροι», «Ήρωες της αεραμύνης» (1952), «Πριγκίπισσα της Τζάρντας», «Ο αντάρτης της Σικελίας», «Ο αετός της Σαχάρας», «Ντομένικα», «Δάκρυα βασιλίσσης», «Εμείς οι αμαρτωλοί» (1953), «Αντάρτης της Σικελίας», «Η επέλασις των μαύρων αετών», «Αξέχαστα χρόνια» δράμα Αμεντέο Νατσάρι, «Εμείς οι αμαρτωλοί» δράμα Υβόν Σανσόν, «Ρασπουτίν», «Χαλιμά» (1954), «Η Μαρία Μαγδαληνή και ο Θεάνθρωπος» (Πάσχα), «Ταξιαρχία της Βεγγάλης» περιπ. Ροκ Χάτσον, «Διασταυρούμενα σπαθιά» περιπ. ακαταλ. Έρολ Φλυνν, «Αυτός ήταν, πιάστε τον» (1955), «Τρωικός πόλεμος» ιστορικών Ζακ Σέρνας, «Πύργος οργίων» ιστ., «Εκείνη» δράμα ρεαλιστικόν, «Η καφετζού» Βασιλειάδου, «Ο καπετάν φασαριάς» (1956), «Η γυναίκα μου, εγώ και ο πειρασμός», «Διακοπές στο

¹⁵³² Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950

¹⁵³³ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁵³⁴ Η Καθημερινή, 25.12.1946

Μόντε Κάρλο», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Υπό πλαστήν ταυτότητα» (1957), «Κέφι, γλέντι και φιγούρα», «Ο Μιμίκος και η Μαίρη», «Μια ζωή την έχουμε», «Λιάνα η λευκή σκλάβα», «Ινκόγνιτο» (1958), «Η φλόγα της Αραβίας», «Τα ανταλλάγματα της ντροπής», «Δράκουλας ο βρυκόλακας των Καρπαθίων», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Αμαρυλλίς» δράμα Φλ. Ζάννα, Κώστ. Κακκαβάς, «Καζίμ, ο τρόμος των Ινδιών» Βίκτωρ Ματσιούρ (1959), «Ερωτικά παιχνίδια», «Ιβανόης» περιπ. Ρόμπερτ Ταϊήλορ, «Πρόσκλησις στον πύργο των ονείρων», «Πλούσιοι χωρίς λεφτά», «Κυρίαρχος του κόσμου» (1960), «Βασίλισσα των βαρβάρων», «Τα νειάτα θέλουν έρωτα», «Η αλήθεια», «Ο καλός μας άγγελος», «Ατσαλένια φτερά» περιπέτεια Τζων Γουαίην (1961), «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Η Ελληνίδα και ο έρωτας», «Δυο μάνες στο σταυρό του πόνου», «Μάνα κάνε κουράγιο» δράμα Χαριλάου, «Ο Μιχαηλός του 4^{ου} συντάγματος» (1962), «Πειρατική ανταρσία», «Το κάθαρμο», «Η ψεύτρα» Βουγιουκλάκη, «Της κακομοίρας» ελλην. κωμ., «Το κτήνος» (1963), «Ερωτικές βιταμίνες», «Η Κύπρος στις φλόγες» ελλ. πολεμ. δραμ, «Τα δίδυμα», «Αμφιβολίες», «Οι προικοθήρες» ελλ. κωμωδ. Γκιωνάκης, «Η αρτοπώλις των Παρισίων» (1964), «Η επιστροφή» δραμ. Αλεξανδράκης, «Φτωχός εκατομμυριούχος» ελλην. κωμωδ. Πάντζας, «Ταξιαρχία εκδικητών», «Ο επαναστάτης» κοινωv. Γ. Φούντας, «Μπετόβεν και μπουζούκι», «Μεγάλος όρκος» (1965), «Η στοργή» ελλην. δράμα, «Εισπράκτωρ 007», «Εκλαψα πικρά για σένα», «Παράνομοι πόθοι», «Κοινωνία ώρα μηδέν», «Κατηγορώ τους ανθρώπους» ελλ. δραμ. (1966), «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη», «Εν ονόματι του νόμου», «7 δολάρια στο κόκκινο», «Ο Λαμπίρης εναντίον των παρανόμων» Βύρων Πάλλης περιπέτεια, «Πάρε κόσμε» ελλ. κωμωδ. (1967), «Η καρδιά ενός αλήτη», «Ο σημαδεμένος», «Το παρελθόν μιας γυναίκας», «Τζέην Έυρ», «Αγάπη και αίμα» (1968), «Για ένα ταγάρι δολλάρια», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά», «Η δίκη ενός αθώου», «Γοργόνες και μάγκες», «Η σφραγίδα του Θεού», «Για την τιμή και τον έρωτα» (1969), «Θου Βου, φαλακρός πράκτωρ 000, Επιχειρήσις Γης Μαδιάμ», «Βαβυλωνία», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο» (1970), «Όλοι οι άνδρες είναι ίδιοι», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Το φρούριον των αθανάτων», «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς» (1971), «Χαραυγή της νίκης», «Το χόμα βάφτηκε κόκκινο», «Η κόρη του ήλιου» και «Το τραγούδι της ζωής μας» (1972)

Κόσμου Δες **Κόσμος** Α

Κοτοπούλη / **Σινέ Κοτοπούλη** Ξακουστός χειμερινός και θερινός (με κλιματισμό) κινηματογράφος της Ομόνοιας, που ξεκίνησε κυριλέ το 1930 και κατεδαφίστηκε λαϊκός το 1974. Τόσο ο ίδιος, όσο και ο χώρος έχουν πολυκύμαντη ιστορία. Σήμερα στη θέση του το ξενοδοχείο «La Mirage», ενώ η ονομασία επιζεί σε θέατρο που βρίσκεται στον όροφο του κτιρίου «Ρεξ» (δες λέξη, καθώς και «Ρεγγίνα»). Τα έντυπα το έδιναν Ομόνοια / Πλατεία Ομονοίας 2/3 / Ίωνος / Ίωνος 3 / Κοτοπούλη (για την οδό Ίωνος/Κοτοπούλη, δες «Κοσμοπολίτ»), τηλέφωνο 593761. Ανήκε στην Α΄ προβολή, είχε 1.370 θέσεις συμπεριλαμβανομένου του εξώστη (ήταν το τρίτο μεγαλύτερο στην Αθήνα, μετά τον «Ορφέα» και το «Ρεξ»¹⁵³⁵) και αρκετές χρονιές έπαιζε μόνο θέατρο. Η ονομασία από τη μεγάλη θεατρική ηθοποιό Μαρίκα Κοτοπούλη, πρώτο όνομα επί δεκαετίες στην εποχή της. Πρωταγωνιστεί στο ντοκιμαντέρ «Στην Ομόνοια και στα Χαυτεία» του Λ. Παπαστάθη, ενώ εμφανίζεται στα ντοκιμαντέρ «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» του Γ. Λάμπρου και «Η Αθήνα τη νύχτα» του Κ. Κονιτσιώτη και στις ταινίες «Ο καταφερτζής», «Κορίτσια απ' την

¹⁵³⁵ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Αμέρικα» του Ντ. Δαδήρα.¹⁵³⁶ Το θυμάμαι πολύ καλά να δεσπόζει πάνω στη Μεγάλη Πλατεία, μεγάλο και με φωτεινά γράμματα, και επιπλέον με γιγαντοκατασκευές που ξεπερνούσαν το ύψος του κτιρίου (όχι απλά γιγαντοαφίσες), σχετικές με το εκάστοτε έργο που πρόβαλε. Την τελευταία του χρονιά είχα δει εδώ κάποιο γουέστερν, δε θυμάμαι ποιο, και νομίζω ότι είχε τυπική διάταξη.

Είχε ξεκινήσει ως ετερόνυμη μάντρα - θέατρο ήδη από το 19^ο αιώνα. Με την ονομασία αυτήν εμφανίστηκε το 1909, γιατί σε σχετικές διαφημίσεις του τονίζει, γιορταστικά, την τριακονταετία του.¹⁵³⁷ Ως κινηματογραφική επιχείρηση το άρχισε ο Γιώργος Χέλμης, σύζυγος της Κοτοπούλη, μετά άλλαξε για ένα διάστημα επιχειρηματία (Κοσμίδης) και όνομα («Κρόνος», δεξ λέξη, όπου και τα όχι ασήμαντα παρατράγουδα) και τελικά επανήλθε στο παλιό του όνομα και χρήση μέχρι που έκλεισε. Συγκεκριμένα: θερινό «Θέατρον Ομοιοίας» («κάτι μεταξύ οικοπέδου και θεάτρου»,¹⁵³⁸ 1887) → θεατρική «Νέα Σκηνή» (θερινή και φθινοπωρινή) του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου (1901) → χειμερινό θέατρο «Κοτοπούλη» (1911)¹⁵³⁹ → χειμερινό σινεμά «Κοτοπούλη» (1930 – άνοιξη 1937) → χειμερινό σινεμά «Κρόνος» (φθινόπωρο 1937- άνοιξη 1948) → χειμερινό σινεμά «Κοτοπούλη» (φθινόπωρο 1948 – 1974). Σ' αυτή την τελευταία φάση, όταν ξανάνοιξε, δήλωνε «Πρώην Κρόνος».)
Ιδού μια διαφήμιση από τον πρώτο καιρό του:

ΑΥΡΙΟΝ
στο κινηματοθέατρο
ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ
Θα παρακολουθήσετε την
υπέροχον οπερέταν
ΤΟ ΞΑΝΘΟ
ΠΟΝΤΙΚΑΚΙ
Blanc comme neige
ΓΑΛΛΙΚΗ ΟΜΙΛΟΥΣΑ
των διασήμων συγγραφέων
ΖΑΝΡΩΦ και
ΜΟΝΓΚΑΡΝΤΕΝ
Με τον υπέροχον
ΡΟΛΛΑΝ ΤΟΥΤΑΙΝ
Υπέροχοι σκηναί
ΣΚΙ – ΠΑΤΙΝΑΖ –
ΠΑΓΟΔΡΟΜΙΟΝ στο ΣΑΙΝ
ΜΟΡΙΤΣ
Σκηνοθεσία πλουσιωτάτη¹⁵⁴⁰

Τον Γενάρη του 1934, εκλογικό κέντρο του υποψήφιου δήμαρχου Κώστα Κοτζιά, διέκοψε τις προβολές του. Επί δεκαετίες ξεκινούσε να παίζει από τις 9 και τις 10 το πρωί, κι από ένα σημείο και πέρα, δύο έργα. Επιχείρηση της Σκούρας φιλμς, με μηχανήματα Μπάουερ το 1961.¹⁵⁴¹ Το 1966, ενώ παίζει το «Γαβριέλλα, η αμαρτωλή των Αθηνών» (με τη Ζέτα Αποστόλου), ο διευθυντής του παραπέμπεται στο Τριμελές (!), επειδή στα εκτιθέμενα καβαλέτα - κράχτες υπάρχουν φωτογραφίες με «άσεμνες

¹⁵³⁶ Υποδείξεις, φυσικά, του Τάκη Μπαστέα

¹⁵³⁷ Π.Χ. Η Βραδνή, 27.10.1939

¹⁵³⁸ Πετράς Θέατρα 71

¹⁵³⁹ Μέχρι το σημείο αυτό, ακολουθώ τις χρονολογίες που δίνει η Σκαλτσά 597

¹⁵⁴⁰ Ακρόπολις 17.04.1932

¹⁵⁴¹ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

σκηνές» από την ταινία.¹⁵⁴² Το 1968 διαφημίζει: «ο κινηματογράφος με τα νεώτερα και τελειότερα μηχανήματα ψύξεως».¹⁵⁴³

Λαζαρίδης: «έχει δύο ακατάρριπτα ρεκόρ... Το πρώτο είναι τα εντεκάμιση χιλιάδες εισιτήρια μέσα σε μια μέρα που έκοψε η σοβιετική ταινία ‘Στάλινγκραντ’ της Σοβ Φιλμ. Και το δεύτερο τα τριάντα δύο χιλιάδες εισιτήρια μέσα σε μια βδομάδα με την ταινία ‘Η Οδύσσεια ενός ξεριζωμένου’ με το Νίκο Ξανθόπουλο».¹⁵⁴⁴ Και μια σπαρταριστή σκηνή αλλού: «Βλέπουμε στον κινηματογράφο Κοτοπούλη μια δραματική ταινία, όπου η Ντίνα Τριάντη παρακαλεί γονατιστή τον Ανέστη Βλάχο να της δώσει λίγα χρήματα να σώσει τη μάνα της που είναι ετοιμοθάνατη... Βλάχος (και εκμεταλλευτής της)... ασυγκίνητος: ‘Δεν έχω. Το βράδυ βγες πεζοδρόμιο να μαζέψεις’. ...Καταράχτες κλαυθμών και οδυρμών από την Τριάντη. ‘Δεν έχω μετρητά’, επιμένει ο Βλάχος...’τι να σου δώσω;’ Και η απάντηση από την πλατεία: ‘Δώσ’ της γραμμάτια...’»¹⁵⁴⁵

Ορφανουδάκης, αναφερόμενος στις περίφημες γιγαντοαφίσες της εποχής: «Οι συνθέσεις ξεκινούσαν από 10 τμ. και έφταναν τα 150 τμ, καλύπτοντας όλη την πρόσοψη των κινηματογράφων, όπως στο ‘Κοτοπούλη’ στην Πλατεία Ομονοίας, ... όπου εργάστηκαν γνωστοί καλλιτέχνες, όπως ο Γιώργος Βακιρτζής, ο Μανώλης Παναγιωτόπουλος, ο Νίκος Ανδρεάδης, ο Γιώργος Κουζούνης με κλίση προς το ανάγλυφο). Έτσι, σε όποιο σημείο της πλατείας και να βρισκόταν κανείς, είχε τη δυνατότητα να θαυμάσει τα έργα τους.»¹⁵⁴⁶

Ιωάννου: «Οδός Ίωνος- τώρα Μαρίκας Κοτοπούλη... Η πιο πρόσφατη απώλεια αυτής της μεριάς είναι το το εξάισιο σινεμά ‘Κοτοπούλη’, που το γκρέμισαν δήθεν για να χτίσουν στο οικοπέδο την εποχή της χούντας, 1973 ή 1974, και μετά το άφησαν άχτιστο, κάνοντας με το πάσο τους εκβαθύνσεις. Η σκιά του που διαγράφεται σαφώς στους τοίχους των κολλητών κτιρίων φέρνει δάκρυα στα μάτια των νοσταλγών και των ειδημόνων. Ήταν ένα σινεμά πλατύ, ανοιχτόκαρδο και αρκετά καθωσπρέπει. Συνάμα ήταν φτηνό και ερωτικά κατάλληλο, τραβούσε δηλαδή ερωτικό κόσμο, με τη στολή του Έρωτος και τη φαρέτρα. Βλέποντάς το κατασυγκινούμαι κι ακούγοντας το θρήνο που υψώνεται γίνομαι ποιητής και ψιθυρίζω τους στίχους ‘Σε κλαίει λαός...’».¹⁵⁴⁷

Ιδού μια σεξουαλικά ευφάνταστη διαφήμιση του 1952:

Κ Ο Τ Ο Π Ο Υ Λ Η

Μετά τις ΧΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΥΧΤΕΣ
και τον ΑΛΗ ΜΠΑΜΠΑ ο παραγωγός των
ΓΟΥΩΛΤΕΡ ΓΟΥΕΪΝΤΖΕΡ παρουσιάζει
‘Ο,τι ΤΟΛΜΗΡΟ και ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΟ
Απ’ τις ιστορίες της Χαλιμάς!

¹⁵⁴² Βραδυνή 08.03.1966. Οφειλή στο Θανάση Βέμπο

¹⁵⁴³ Ελεύθερος Κόσμος 14.07.1968

¹⁵⁴⁴ Λαζαρίδης 51

¹⁵⁴⁵ Λαζαρίδης 224

¹⁵⁴⁶ Ορφανουδάκης 90

¹⁵⁴⁷ Ιωάννου Ομόνοια 70. Οι στίχοι είναι του Παλαμά, από το ποίημα «Παύλος Μελάς». Έχω τη γνώμη ότι η αναλογία μεταξύ Παύλου Μελά και «Κοτοπούλη» είναι ατυχής. Αλλά, βέβαια, αυτό μπορεί να οφείλεται στην έτσι κι αλλιώς απέχθειά μου για τον Παλαμά

ο ΑΛΑΝΤΙΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΛΥΧΝΑΡΙ

<ALADDIN AND HIS LAMP>

Κάτω οι Φερετζέδες και οι Ευνούχοι!

Ορθάνοιγτες οι Πόρτες των Χαρεμιών!

ΕΓΧΡΩΜΗ ΜΑΓΕΙΑ ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΣΜΩΝ

ΠΑΤΡΙΤΣΙΑ ΜΕΝΤΙΝΑ (Πριγκ. Γιασμίν)

ΤΖΩΝ ΣΑΝΤΣ (Αλαντίν) ΝΕΝΤ ΓΙΑΝΓΚ (Χασάν)

ΣΑΓΙΑΤΑ (Σκλάβια Χορεύτρια)¹⁵⁴⁸

Χάρη στο γενναιόδωρο φίλο Θεοδωρή Βαλμά, διαθέτω μια τετράδα από υπηρεσιακά σημειώματα που αφορούν μια μόνο μέρα, τη 14^η Απριλίου 1958, κατά την οποία τέσσερις (!) διαφορετικές αστυνομικές υπηρεσίες «παρακαλούν» τη διεύθυνση του κινηματογράφου να μπουν τζάμπα ισάριθμοι αστυνομικοί στο «Κοτοπούλη»: το «Δ' Αστυνομικόν Τμήμα», η «Αστυνομία Τουρισμού», η «Υποδιεύθυνσις Αγορανομίας» και το «Φρουραρχείον Χωροφυλακής Αθηνών». Η αιτιολογία ποικίλλει: «διά την εκτέλεσι ειδικής υπηρεσίας», «εκτέλεσιν υπηρεσίας», «υπηρεσίαν διά την παράστασιν της σήμερον»¹⁵⁴⁹ (αυτό από το Αστυνομικό Τμήμα, το μόνο που μοιάζει να έχει κάποια αληθινή δουλειά στο χώρο και καθορίζει και ώρα υπηρεσίας για τον αστυνομικό του: 12-14). Αυτά επί 365 μέρες το χρόνο, επί δεκάδες σινεμά του Κέντρου ή εκατοντάδες σινεμά γενικά- άσε που μπορεί να ήταν ακόμα περισσότερα τα «υπηρεσιακά σημειώματα», από ακόμα περισσότερες αστυνομικές υπηρεσίες.

«Περίπου στα 1960», γράφει ο Μάνος, «εκσυγχρονίστηκε ριζικά διατηρώντας όμως και στοιχεία... της παράδοσης (τα ξύλινα καθίσματα στον εξώστη αλλά και... ψάθινες καρέκλες στα θεωρεία του εξώστη)».¹⁵⁵⁰ Εγώ πάλι το θυμάμαι πολύ καλά να κυριαρχεί πάνω στην πλατεία Ομονοίας, με γιγάντιες κατασκευές που ξέφευγαν πάνω από το όριο της ταράτσας του και που διαφήμιζαν κυρίως γουέστερν. Ένα τέτοιο γουέστερν (κάποιο από το σωρό, ούτε θυμάμαι ποιο) είχα δει και γω, τη μοναδική φορά που είχα έρθει εδώ. Όταν πέρασα στο πανεπιστήμιο (φθινόπωρο του '74) και άρχισα να γίνομαι συστηματικά ομονοιακός, το «Κοτοπούλη» είχε μόλις κατεδαφιστεί.

Κάποιες ταινίες: «Το μυστήριο του κίτρινου δωματίου», «Ερωτική φλόγα», «Ένα φως στο σκοτάδι» με τον Λεό Ματί, «Καρδιές στην εξορία», Ιουλίου Βερν: «Η νήσος των χαμένων καραβιών», «Γυναίκα της ηδονής» + «Κονσέρτο», «Το τραγούδι της φλόγας» (1930), «Άγγελοι της κολάσεως», «Το μυστήριο του κίτρινου δωματίου» με την Ουγκέτ Ντυφλό γ' εβδομάς, «Μια γυναίκα πέρασε» του Μπλάσκο Ιμπάνιθ (1931), «Το Χριστινάκι του δασοφύλακος», «Δε θέλω να μάθω ποια είσαι», «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Τραγούδι μιας νύχτας», «Τραγωδία ορυχείων» ή «Ζωντανοί στην κόλαση» (1932), «Το λαχείον του διαβόλου», «Κοντέσσα Μαρίτσα», έατρο, «Αρχιτίγανος» + θίασος σκύλων (1933), «20.000 χρόνια στο Σιγκ Σιγκ», «Ο δήμιος» + «Δικτάτωρ για μια μέρα», «Ροκαμβόλ»,¹⁵⁵¹ «Η λέσχη των αυτοκτονούντων», Λορέττα Γιουγκ και Χάρολντ Λούντ (γενικά) (1935), «Καπετάν

¹⁵⁴⁸ Η Καθημερινή, 16.11.1952

¹⁵⁴⁹ Αρχείο του γράφοντος

¹⁵⁵⁰ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁵⁵¹ Εδώ προβάλλει «Α' θέσις δρ. 20, Β' θέσις 35, 2-4 Γενική είσοδος 10». Έθνος 25.11.1935

βρυκόλακας»,¹⁵⁵² «Ένα έξυπνο κόλπο», «Εχθρός της κοινωνίας», «Μαύρη κόλασις» με τον Πωλ Μιούνι, «Είμαι ένας δραπέτης», «Κερένιες μάσκες» (1936), «Ματωμένη χαραυγή», «Ρώμη ανοχύρωτος πόλις», «Αρπαγες της Δύσεως» + «Σουλειμάν πασάς», «Αρχων της ζούγκλας», «Η λαίδη και το κτήνος» + «Κολασμένη έρημος», «Ο τύραννος της Πάδοβας», «Το παιδί του δολοφόνου» (1948), «Φαμπιόλα», «Ιππότης του πεπρωμένου», «Τόσκα», «Οι δύο Καμπαλέρος», «Κρυπτογράφημα Κ-13» + «Το στενό του θανάτου» (1949), «Η γαλάζια ντάλια», «4 αδέρφια εκδικούνται» «Ανθρώπινη κόλασις», «Μαλαισία», «Φλογισμένα κύματα», «Ο ξιφομάχος της Σικελίας», «Οι δύο καμπαλέρος», «Οι καλικάντζαροι» (1950), «Νεκρή πολιτεία», «Μαύρη Λεγεών» «Δραπέται των κατέργων», «Ο άνθρωπος - ρουκέτα» (περιπ.), «Οι άθλιοι» 3^η εβδ., «Η λύκαινα», «Στην ανήσυχη Κίνα» (1951), «Το παιδί της ζούγκλας», «Το τέλος ενός προδότη», «Αεροπόροι στη Λεγεώνα των Ξένων», «Φαντομάς», «Η φλόγα της Αραβίας», «Δραπέται της κολάσεως», «Ο πύργος των ιπποτών», «Ο Αλαντίν και το μαγικό λυχνάρι» (1952), «Χαλιμά», «Ο γυιος του Αλή Μπαμπά», «Σάντα Τσικίτα» ελλην., θέατρο, «Γκρεμίστε τα σύνορα» (1953), «Εμπόριον λευκής σαρκός», «Γκρεμίστε τα σύνορα», «Ο θησαυρός των Μάορι», «Σκλάβο του πασά» έγχρωμος περιπέτεια Τζεφ Τσάντλερ, «Λαλιμά» (σικ) ελλην. Π. Γιαννακός, «Μαινόμενη σάρκα» (1954), «Να σταματήσει η εκτέλεσις» Ράντολφ Σκοτ, «Θεοδώρα», «Μογκαμπό» περιπ. Κλ. Γκαίμπλ, «Οι ιππότες της στρογγυλής τραπέζης» περιπ., «Ο ιππότης του βασιλέως», «Η κόρη της Μάτα Χάρι» (1955), Η σφαγή της 7^{ης} ταξιαρχίας», «Πειραταί των ποταμών», «Μέγας Αλέξανδρος» έγχρ. περ. Ρίτσαρντ Μπάρτον, Κλαίρ Μπλουμ, Ντανιέλ Νταρριέ, «Όλα τα πλοία εν συναγεμώ», «Το καράβι των κολασμένων γυναικών» (1956), «Η θεία απ' το Σικάγο», «Η εκδίκησις του Ινδού», «Η απαγωγή του στρατηγού Κράιπε», «Στην κόλασι του βυθού» (1957), «Ο άνθρωπος που ζάρωσε», «Τα σίδερα σπάζουν», «Ο γυιος του Αλή Μπαμπά», «Ο Αλή Μπαμπά και οι 40 κλέφτες», «Ο κλέφτης της Βενετίας» περιπ. Πωλ Κρίστιαν, «Τα μυστήρια των Παρισίων» (1958), «Ο δραπέτης του στρατοπέδου Ζ-41», «Το Τρίτο Ράιχ διατάσσει» ναυτικό Χορστ Φρανκ, «Ταμαγκό», «Το κατάσημα [σικ] βάφτηκε με αίμα», «Οι πειρατές του μαύρου γερακιού», «Το караβάνι των αποκλήρων», «Ναύγια της ζωής» (1959), «Ταξιαρχία θανάτου», «Κούκλες για την Ανατολή», «Αλέκο Ντούντις», «Οι ασυγχώρητοι» έγχρωμο σινεμασκόπ δραματικό περιπέτεια Μπαρτ Λάνκαστερ, Ώντρεϋ Χέμππορν, Ώντυ Μόρφυ, Τζων Σάξον (1960), «Είμαστε διεφθαρμένοι», «Η ανταρσία άρχισε», «Ο ιππότης με την κόκκινη μάσκα», «Ο αετός των Καρπαθίων» (1961), «Το έξυπνο πουλί», «Κομανσέρος», «Πύραυλος Χ-15» περιπ. περιπ. έγχρ. σινεμ. Τσαρλς Μπρόνσον, Μαίρη Τάυλερ Μουρ, «Βίκινγκς», «Τζερονιμο» (1962), «Προθεσμία θανάτου», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου» πολ. δραμ. περιπ. 4^η εβδ. Πωλ Ανκα, Τζ. Γουαίην, Ρ. Βάγκνερ, Ρ. Μίτσαμ, Σολ Μινέο, «Τα συντρίμια της ζωής» (1963), «Ο Γολιάθ στη Γη του Πυρός» (!), «Οι περιπέτειες του Ούρσου», «Ο θανατοποινίτης με το σημάδι», «Το τελευταίο φυλάκιο του μετώπου», «Χωρίς γονείς» (1964), «Οι γενναίοι ανοίγουν το δρόμο», «Οι γενναίοι της Καρχηδόνας», «Άσε το καντήλι να καίη», «Σταυροφορίες», «Τζέσσε Τζήμς, ο μεγάλος παράνομος» (1965), «Έρωτες στην καυτή άμμο», «Λευκός δαίμων», «Το μεγάλο караβάνι», «Επιδρομή στη Μπούρμα» πολεμ. περιπ. Έρολ Φλυν (1966), «Ποτέ την Κυριακή», «Ξεριζωμένη γενιά» Ξανθόπουλος, «Ναβάχο Τζο», «Ο ανακατωσούρας», «Ένας άνδρας με φιλότημο» ελλην., «Βοήθεια ο Βέγγος», «Το γυμνό πτώμα», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου» επανάληψις (1967), «Τζώννυ Τέξας», «Η εκδίκησις του

¹⁵⁵² Ο γνωστός σήμερα με το όνομά του, δηλαδή Δράκουλας. Μοστράτος 18

Αχιλλέως», «Η άδικη κατάρρα», «Γκολέμ, το φάντασμα του Λονδίνου», «Τζουντόκο, ο μεγάλος επαναστάτης», «Το τσίρκο με τα 14 πτώματα» πρώτη προβολή στην Ελλάδα Τζόαν Κράουφορντ (1968), «Φτωχογειτονιά αγάπη μου» Ξανθόπουλος, Προχώρα καθάρμα προχώρα», «Δυο λοντάρια στον Ειρηνικό», «Οι πέντε ύποπτοι», «Ο πρόσφυγας», «Οι κουρσάροι των 7 θαλασσών», «Οι ήρωες του Κάμπο Γκράντε» (1969), «Περσεύς ο αήττητος» + «Παράδεισος των γυμνιστών», «Αυτοί που δεν παρεδόθησαν ποτέ», «Καταδρομή στο φρούριο των κταραμένων», «Πυροβόλησέ με αν θες να ζήσης» (1970), «Η τελευταία μάχη των κολασμένων», «Ο κυρίαρχος των νησιών», «Σπασμένη λόγχη», «Τζέιμς Μποντ: τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής», «Ο λόφος της τιμωρίας», «Ο Γράμμος», «Αλύγιστος μονομάχος», «Ο δραπέτης του μεσονυκτίου» (1971), «Δόκτωρ Τζέκυλ και κυρία Χάντ», «Ο Πύργος του απαγορευμένου έρωτα», «Αλύγιστος καβαλάρης» + «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Ένας σκληρός άνδρας» (1972), «Τέσσερις για το Τέξας», «Κεραυνός του καράτε» + «Τέξας αντίο», «Σήκωσε τη ζώνη αγνότητας», «Κορμιά για κρέμασμα», «Ο χαρτοπαίκτης και η μίνι φούστα», «Γυμνή δολοφονημένη στο πάρκο» (1973), «Οι μαύροι δράκοι του καράτε», «Άγρια του καράτε» (σικ), «Καράτε ο Κινέζος με το σιδερένιο χέρι» και «Βίβα Μέξικο» (1974).

Κουμουνδούρου Πλατεία δεσ **Πλατεία Κουμουνδούρου**

Κουρσάλ Θερινό σινε – βαριετέ στις παρυφές του Μεταξουργείου, με διεύθυνση «Μεγάλου Αλεξάνδρου. Ιερά Οδός»,¹⁵⁵³ που λειτούργησε τουλάχιστον το καλοκαίρι του 1925 και έμπαινε σε χωριστή στήλη κινηματογράφων (σε όσα έντυπα διέθεταν). Άγνωστο όμως σε ποια από τις τέσσερις γωνίες. Ο Πατέρας αναφέρει ότι τα εγκαίνια του γίνανε το Μάη αυτής της χρονιάς.¹⁵⁵⁴ Ως προς την ονομασία, γράφει ο θαυμάσιος Θεοδοσίου ότι το ίδιο εκείνο καλοκαίρι ο «Κινηματογραφικός Αστήρ» σημειώνει ομόνυμο πλωτό σινεμά στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Και αναπαράγει το τηλεγράφημα του ανταποκριτή, στις 2 Αυγούστου: «Κουρσάλ. Κάθε βράδυ, συγκεντρώνει αρκετόν πλήθος κόσμου, που ζητεί να βρή λίγη δροσιά στον πρωτότυπον αυτόν πλωτόν κινηματογράφο. Και είνε αλήθεια απόλαυσις να περνά κανείς την ώρα του στο πρωτότυπο αυτό κέντρον, προ παντός ότι λικνίζεται από ελαφρά κύματα». Με το φθινόπωρο όμως «το Κουρσάλ, ο περίφημος πλωτός Κινηματογράφος έλαβε πάλιν την μορφήν παληομαούνας και κατέλαβε την προτέραν του θέσιν μεταξύ των ρημαγμένων караβιών».¹⁵⁵⁵ Υποθέτω ότι το σαλονικιό σινεμά γέννησε την ιδέα στον Αθηναίο επιχειρηματία- δεν μπορώ όμως να είμαι σίγουρος.

Γωνία Μεγάλου Αλεξάνδρου και Ιεράς Οδού, λειτούργησε δεκαετίες αργότερα η «Λαΐς» (δεσ λέξη). Παρόλο που η «Λαΐς» υπήρξε επίσης θερινός κινηματογράφος, μου φαίνεται απίθανο να αποτελεί η δεύτερη συνέχεια του «Κουρσάλ», γιατί χωρίζονται από 25 χρόνια. Το ζήτημα θέλει παραπάνω έρευνα.

Πρόγραμμα: Κινηματογράφος – Βαριετέ (πολλαπλή επανάληψη) (1925)

Κρόνος Επιβλητικός κλειστός κινηματογράφος όλων των εποχών, Α΄ προβολής, που δημιουργήθηκε από το νέο επιχειρηματία του χώρου, μετά από ριζική ανακαίνιση, στη θέση του παλιού κινηματοθεάτρου «Κοτοπούλη», οδός Ίωνος 3 ή πλατεία

¹⁵⁵³ Π.χ. Εμπρός 15.08.1925

¹⁵⁵⁴ Πατέρας 177, επικαλούμενος δημοσίευμα της Καθημερινής 01.07.1925

¹⁵⁵⁵ http://users.otenet.gr/~nitheo/gr_books_palia_cinema.htm#3.

Ομοנוίας 2/3 ή 6. Η παρούσα ονομασία επιλέχτηκε προφανώς διότι ερχόταν σε απόλυτη αλφαβητική συνέχεια μετά το «Κοτοπούλη». Ο «Κρόνος» διατηρήθηκε την εντεκαετία 1937-1948, στο τέλος της οποίας ξαναγίνεται «Κοτοπούλη» (δες για λεπτομέρειες). Εμφανίζεται στις ταινίες «Στην Ομόνοια και στα Χαυτεία» του Λάκη Παπαστάθη και «Η Αθήνα τη νύχτα».¹⁵⁵⁶ «Συγκεντρώνει τον κόσμο που του αρέσουν οι περιπέτειες», λέει πηγή της εποχής.¹⁵⁵⁷

Να μια προπολεμική διαφήμιση:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΡΟΝΟΣ
Από χθες προβάλλει με μεγάλη επιτυχία
1^{ον} Την μεγάλη επιτυχία της BIBIAN
ROMANΣ το αστυνομικό δράμα
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΡΕ
2^{ον} Το νέο περιπετειώδες αστυνομικό έργο
ΜΠΟΥΛΤΩΚ ΝΤΑΜΟΝΤ ΣΕ
ΚΙΝΔΥΝΟ
ΛΥΟΝΕΛ ΜΠΑΡΥΜΟΡ ΤΖΩΝ ΧΟΒΑΡΤ
 ΤΙΜΑΙ: Πλατεία 20, Θεωρεία 15, Εξώστης 11.
 2-4 γεν. Είσοδος 4 δρχ.¹⁵⁵⁸

Ο Λαζαρίδης γράφει ότι το οικόπεδο ήταν «του Γιώργου Χέλμη, συζύγου της Μαρίκας Κοτοπούλη. Από τη στιγμή που απέκτησαν τη νέα και επιχορηγούμενη στέγη τους στο πολυτελέστατο ‘Ρεξ’, το παλιό και σαραβαλιασμένο θέατρό τους γκρεμίστηκε κι έγινε ένας καινούργιος κινηματογράφος, ο ‘Κρόνος’, με όλα τα έξοδα της κατασκευής πληρωμένα από τον ενοικιαστή τους ... Γιώργο Κοσμίδη»¹⁵⁵⁹ Το νέο σινεμά σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Κίμωνα Λάσκαρη το 1937. Ο Κοσμίδης πήγαινε καλά και ο Χέλμης λιμπίστηκε τη νέα επιχείρηση. Ακολούθησαν δικαστήρια. Ο Χέλμης, στα μέσα και στα έξω, κέρδισε. Όμως, όταν πήγαν οι δικαστικοί κλητήρες να βγάλουν έξω τον Κοσμίδη, εκείνος, συνεχίζει ο Λαζαρίδης, «τους περίμενε στην πόρτα ντυμένος φαντάρος με πλήρη εξάρτηση και με τ’ όπλο επ’ ώμου, επειδή στο μεταξύ είχε κηρυχτεί ο ελληνοϊταλικός πόλεμος και καμιά έξωση επιστρατευμένου δε μπορούσε να εκτελεστεί, άσχετα αν ο Κοσμίδης που τους κουνούσε πανηγυρικά το φύλλο πορείας του είχε πατημένα τα εξήντα πέντε του! Ο πόλεμος δεν κράτησε πολύ και ο ‘Κρόνος’ τελικά ξαναγύρισε στον Χέλμη, που ως ημικρατικός είχε όλα τα μέσα.¹⁵⁶⁰ Έτσι ο ‘Κρόνος’ ξαναβαφτίστηκε ‘Κοτοπούλη’,¹⁵⁶¹ μόνο που τώρα ήταν ένα νέο, πολύ καλύτερο σινεμά. Ο Κοσμίδης, γνωστός ως «Γορίλλας» ή «Κινγκ

¹⁵⁵⁶ Υποδείξεις, φυσικά, του Τάκη Μπαστέα

¹⁵⁵⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 8/01.12.1947

¹⁵⁵⁸ Ελεύθερον Βήμα, 31.10.1939

¹⁵⁵⁹ Λαζαρίδης 50. Όντως, ο Κοσμίδης ήταν ο επιχειρηματίας του «Κρόνου» στην προαναφερθείσα περίοδο (Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947)

¹⁵⁶⁰ Όχι ακριβώς, πέρασαν αρκετά χρόνια ακόμα. Ο «Κρόνος» ξανάγινε «Κοτοπούλη» το 1948, αφού το θέμα συζητήθηκε στο δικαστήριο το 1947 και ο Κοσμίδης έχασε. Σχετικά: Κιν. Αστήρ τ. 21(606) πανηγυρικό Δεκεμβρίου 1947, σελ. 32

¹⁵⁶¹ Λαζαρίδης 50. Την ιστορία με το στρατιωτικό ντύσιμο και το φύλλο πορείας μου την επανέλαβε και ο Λευτέρης Σκλάβος.

Κονγκ», λόγω υπερβολικής τριχοφυΐας,¹⁵⁶² αυτοκτόνησε αργότερα, απογοητευμένος που έχασε τον «Κρόνο».¹⁵⁶³ (Δες επίσης «Κόσμος» και «Νεάπολις»).

Όταν ο

Να μια διαφήμιση από την εποχή του ελληνοϊταλικού πολέμου:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΚΡΟΝΟΣ
(Με καταφύγιον)
ΑΥΡΙΟΝ
Εβδομάς θριάμβου
1^{ov}

Η μεγαλύτερα επιτυχία της σαιζόν.
Το αθάνατον έργον του διασήμου
συγγραφέως
ΠΟΥΣΚΙΝ
-----**ΟΤΑΝ Η ΣΑΡΞ**
ΠΡΟΣΤΑΖΗ-----
2^{ov}

Ένα πρωτότυπο
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ έργον
ΟΙ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ
ΤΣΑΡΛΣ ΣΤΑΡΕΤ
3^{ov}

Η κατάληψις του Τομπρούκ
10-3 Γεν. είσοδος δρχ. 11¹⁵⁶⁴

Ένα τετρασέλιδο πρόγραμμα που έχω στην κατοχή μου, της ίδιας περίπου εποχής, λέει στην τελευταία του σελίδα λεπτομέρειες για το καταφύγιο αυτό:

ΟΔΗΓΙΑΙ ΛΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΝ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ

- 1) Ο ΚΡΟΝΟΣ διαθέτει τέλειον και ασφα-
λές ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΝ.
- 2) Το ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΝ ευρίσκεται αριστε-
ρά της κεντρικής εισόδου της Πλατεί-
ας, όπου και το ΜΠΑΡ του Κινηματο-
γράφου. Δείκai με την επιγραφήν ΚΑΤΑ-
ΦΥΓΙΟΝ θα σας ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ.
- 3) Εν περιπτώσει Συναγερμού μη χάνετε
την ψυχραιμίαν σας ο κίνδυνος υπάρ-
χει δέκα λεπτά τουλάχιστον μετά την
ειδοποίησιν των σειρήνων.
- 4) Εντός του ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ απαγορεύε-
ται αυστηρώς το Κάπνισμα.
- 5) Κρατείτε το απόκομμα τους εισιτηρίου
σας δια να δυνηθήτε να εισέλθετε εκ
νέου εις τον κ/φον μετά την λήξιν του

¹⁵⁶² Λαζαρίδης 166

¹⁵⁶³ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

¹⁵⁶⁴ Ελεύθερον Βήμα, 02.03.1941

συναγερμού.¹⁵⁶⁵

Ιδού κι ένα καταπληκτικό κατοχικό δημοσίευμα που ανακάλυψα (το οποίο –ειρήσθω εν παρόδω– ανατρέπει το μύθο ότι δεν πήγαν ποτέ Έλληνες εργάτες στη χιτλερική Γερμανία. Και πήγαν, και σε πολλές αποστολές μάλιστα, και εθελοντές ήτανε):

ΟΙ ΑΝΑΧΩΡΟΥΝΤΕΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ ΕΡΓΑΤΑΙ

Προσκαλούνται όσοι εκ των εργατών πρόκειται ν' αναχωρήσουν με την ογδόην αποστολήν της 16.11.1943 εις Γερμανίαν, όπως την Κυριακήν 14.11. παρακολουθήσουν εν γερμανικόν φιλμ το οποίον δεικνύει εργάτας όλων των κρατών της Ευρώπης εργαζομένους εις Γερμανίαν. Όλοι παρακαλούνται όπως προσέλθουν με τους συγγενείς των εις τον κινηματογράφον «Κρόνος» εις την Πλατείαν Ομονοίας. Το φιλμ αυτό θα προβληθή εις τας 10 ακριβώς. Όσοι εκ των εργατών έχουν υπογράψει συμβόλαιον δια την αποστολήν αυτήν, καθώς και όσοι εδήλωσαν ν' αναχωρήσουν με αυτήν αδειούχοι εργάται, πρέπει να ευρίσκονται την Τρίτην 16.11.1943 και ώραν 10 πμ ακριβώς εις τον σταθμόν Λαρίσης προς αναχώρησιν. Απαραιτήτως υποχρεούνται όλοι προ της αναχώρησεως να καταθέσουν τα δελτία των άρτου και τροφίμων εις το αρμόδιον αστυνομικόν τμήμα (γραφείον επισιτιστικόν) της περιφερείας των, την δε απόδειξιν να παραδώσουν εις τον αρμόδιον υπάλληλόν μας εις τον σταθμόν. Όσοι εκ των αδειούχων δεν έλαβαν τρόφιμα εκ του γραφείου μας, να προσέλθουν την Τετάρτην 17.11.1943 ώρα 11-1 να τα παραλάβουν, φέροντες μαζί των προς τούτο ένα σάκκον και μερικές χαρτοσακκούλες.¹⁵⁶⁶

Με την απελευθέρωση, φυσικά, όλα αλλάζουν. Ιδού και σοβιετικές ταινίες:

ΣΟΒ. ΦΙΛΜ
ΛΑΪΚΟΙ ΕΚΔΙΚΗΤΑΙ
Προβάλλονται θριαμβευτικά
στον **ΚΡΟΝΟ**
Έναρξις 10 π.μ.¹⁵⁶⁷

Και μετά, ξανά τ' αμερικάνικα φιλμ:

ΚΡΟΝΟΣ 2 έργα ΣΗΜΕΡΟΝ
1^{ΟΝ} ΕΝΤΟΥΑΡ [σικ] ΡΟΜΠΙΝΣΟΝ ΤΣΕΗΝ ΜΠΡΑΪΑΝ
στο αστυνομικό δράμα
Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΓΚΑΓΚΣΤΕΡΣ
2^{ΟΝ} Ένα περιπετειώδες δράμα
γυρισμένο στο ΦΑΡ ΟΥΕΣΤ της Αμερικής
ΚΥΝΗΓΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΤΑΤΕΛΕΙΩΤΕΡΑ ΨΥΚΤΙΚΑ ΚΑΙ
ΕΞΑΕΡΩΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ¹⁵⁶⁸

¹⁵⁶⁵ Τετρασέλιδο του 1940 ή 1941, που περιλαμβάνει τα εξής: «Νύχτα χωρίς ξημέρωμα», «Η λέσχη του θανάτου», Πολεμικόν ζουρνάλ (Αλβανία – Ντέρνα – Αβησσυνία).

¹⁵⁶⁶ Η Βραδυνή 12.11.1943

¹⁵⁶⁷ Καθημερινά Νέα 16.09.1945

¹⁵⁶⁸ Η Βραδυνή 01.07.1946

Ο κινηματογράφος ΚΡΟΝΟΣ
εντελώς αγνώριστος
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΕΙΣ εκ θεμελίων
εγκαινιάζει σήμερα ώρα 2μμ τη νέα
περίοδο με τον κεραυνό της δράσης
ΧΩΜΦΡΕΪ ΜΠΟΓΚΑΡΤ σ' ένα
έργο γεμάτο δράσι δυναμικό –
Αίσθημα φλογερό – Περιπέτεια –
Πάθος ορμητικό
Ο ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ
Με συμπρωταγωνίστριες τις
ωμορφιές του Χόλλυγουντ
ΤΖΟΑΝ ΛΕΣΛΥ- ΣΥΛΒΙΑ ΣΙΑΝΕΪ
Τανία της Γουώρνερ Μπρος¹⁵⁶⁹

Το 1946 ήταν τρίτο χειμωνιάτικο σινεμά σ' όλη την Αθήνα σε αριθμό εισιτηρίων (169.141), ενώ το 1947 ήρθε δεύτερο (189.191).¹⁵⁷⁰ Ιδού και μια τελευταία διαφήμιση από το 1948:

ΚΡΟΝΟΣ – ΠΑΝΘΕΟΝ
9-15 Φεβρουαρίου
Με υπερηφάνειαν για την Ελληνική παραγωγή.
Με συναίσθησι της καλλιτεχνικής της
αποστολής. Η ΑΤΤΙΚΑ ΦΙΛΜ παρουσιάζει την
ταινία της

100.000 ΛΙΡΕΣ

Μια κωμωδία πολιτισμένη, χαρούμενη, εύθυμη,
δροσερή.- Μια κωμωδία που θα χαρίσει
χείμαρρο από γέλιο.

Πρωταγωνιστούν:
ΚΑΙ ΤΗ ΠΑΝΟΥ – ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ-
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΜΑΣΙΩΤΗΣ – ΤΖΕΝΗ
ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ – ΝΤΙΝΟΣ
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ – ΜΙΜΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Σκηνοθεσία: ΑΛ. ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ
Μουσική: Μ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ
Σενάριο: Ν. ΤΣΙΦΟΡΟΣ

ΠΑΝΘΕΟΝ - ΚΡΟΝΟΣ¹⁵⁷¹

Μιλάει ο Γεράσιμος Τζάνος: «Στον 'Κρόνο' ήταν η πρώτη φορά που με φωνάξαν να κάνω ξυλουργικές δουλειές σε κινηματογράφο. Εγώ μέχρι τότε έκανα ντεκόρ στο

¹⁵⁶⁹ Η Βραδυνή 3.10.1946

¹⁵⁷⁰ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 7 /30.11.1947

¹⁵⁷¹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.17/08.01.1948

Βασιλικό Θέατρο, στη Λυρική, σε θέατρα γενικά, μέχρι και στην Επίδαυρο δούλεψα, αργότερα βέβαια. Επίσης είχα εργαστεί πολύ στο στούντιο του Φίνου και σ' άλλα στούντιο. Έτσι γνωρίστηκα με όλους τους ταμίες και τους ταξιθέτες. Έμπαινα παντού δωρεάν, σε όλους τους κινηματογράφους. Υπήρχε μεγάλη αλληλεγγύη, αλληλοϋποστηριζόμασταν πολύ.

Άκου τώρα τι κάνει ο ξυλουργός στο σινεμά. Φτιάχνουμε το πάρο, δηλαδή τη σκηνή, το πάτωμα μπροστά στην οθόνη. Φτιάχνουμε τις κουίντες, όταν είναι ξύλινες. Οι κουίντες είναι τα κάθετα στηρίγματα της αυλαίας. Φτιάχνουμε τ' αέρια, δηλαδή το κρυφό τμήμα πάνω από την οθόνη και την αυλαία, εκεί όπου κρύβονται οι μηχανισμοί που σηκώνουν την αυλαία (όταν σηκώνεται κάθετα), φώτα, μηχανήματα και τα διαφημιστικά ρολά που ξεδιπλώνονται μπροστά στην αυλαία. Αυτές οι κυλιόμενες διαφημίσεις στηρίζονται σε τρία οριζόντια σταγκόνια, που μαζεύονται πάνω στ' αέρια και ξεδιπλώνονται μετά κάτω, ώστε να τεντώνονται οι διαφημίσεις. Φτιάχνουμε επίσης τα τελάρα στα δυο πλάγια της οθόνης, εκεί όπου μπαίνουν οι σταθερές διαφημίσεις. Εννοώ τις διαφημίσεις που είναι μονίμως έξω από την αυλαία, δίχως να την σκεπάζουν. Χρησιμοποιούσα βασικά σουηδικό ξύλο. Η αυλαία ήτανε από χοντρό ύφασμα κάμποτ. Όταν άνοιγε πλάγια, που ήταν και το πιο συνηθισμένο, χόριζε πάντα σε δυο σκέτα κομμάτια, δυο κουρτίνες που λέμε.

Στις κουρτίνες, στο ράψιμο εννοώ, βοηθούσε και η γυναίκα μου. Για τις ξυλουργικές δουλειές, συνεργαζόμουνα με μηχανικούς σκηνής, σκηνογράφους, σκηνοθέτες και ηλεκτρολόγους. Τέτοιες εργασίες έκανα και σ' άλλα τρία σινεμά, όλα στην Πατησίων: στο 'Ράδιο Σίτυ', στην 'Αντζελα' και στο 'Σελέκτ'.¹⁵⁷²

Κάποια φιλμ: «Στιγματισμένες γυναίκες», «Ο κυκλών» (1937), «Το αγριοκόριτσο» Σίρλεϊ Τεμπλ, «Το μυστικόν του ογδού γραφείου κατασκοπείας», «Ο κακός δρόμος», «Γραφείον εξαφανισθέντων προσώπων», «Η γυναίκα του καταδίκου», «Ένα αστέρι γεννιέται», «Η εξέγερσις» (1938), «Ξενοδοχείο του Βορρά», «Χαλύβδινες καρδιές», «Η γυναίκα του καμπαρέ», «Το δράμα της Σαγγάης», «Το πλήρωμα» (1939), «Νυφικό διαμέρισμα», «Φυλακές ανηλίκων», «Θύελλα στο Παρίσι», «Το 10^ο κορίτσι του Ωδείου», «Επιφυλακή» + «Ελπίδες που σβήνουν», «Ο γιος του Φράνκενσταϊν» + «Η πέτρα του σκανδάλου», «Στα ίχνη του ενόχου» (1940), «Άρχων των κολασμένων», «Η εκδίκησης του γκάγκστερ», «Η επιστροφή του πεθαμένου», «Μεγαλώνουν τα τρία μοντέρνα κορίτσια», «Το μυστικό του φακίρη», «Μπελ αμί» (1941), «Γυναίκα του πόθου», «Βίσμαρκ», «Τόσκα», «Σμηναρχία αετών», «Επί τα ίχνη της σπείρας», «Μπροστά στη λαιμητόμο», «Νυκτερινή οπτασία» β' εβδομάς (1942), «Τιτανικός», «Το λυκόφως της δόξης», «Ο άρχων των κολασμένων», «Ριγολέττος», «Στη γκιλοτίνα», «Περιπέτεια στο Γκραντ Οτέλ», «Τα σκάνδαλα της κυρίας δημάρχου», «Το πεπρωμένον», «Νύχτα έρωτος» (1943), «Το χέρι του διαβόλου», «Σου εμπιστεύομαι τη γυναίκα μου», «Θησαυροί του Ταρζάν», «Μεταξύ τριών ενόχων», «Η Α.Μ. η σύζυγός μου», «Η πόλις του αίματος» (1944), «Προχωρεί ο λαός», «Πέρα από τον Ειρηνικό», «Αγάπη στον πόλεμο», «Ανοιξιάτικες τρέλες», «Πρίγκιψ και πτωχός», «Ο Ντραμόντ στη φυλακή», «Θύελλα στον ουρανό», «Λαϊκοί εκδικηταί», «Κατακτητής» (1945), «Το χέρι που σκοτώνει», «Χαμένοι στο χαρέμι», «Θησαυροί του Ταρζάν» (ξανά), «Ανταρσία», «Παπούτσι απ' τον τόπο σου», «Γυναίκες στο βόρβορο», «Το φάντασμα του Φρανκενστάιν», «Λαίλαψ της Μπούρμα» (1946), «Μαρίνα» ελληνικόν Στέλλα Γκρέκα, «Ρίο Ρίτα», «Παιδιά της

¹⁵⁷² Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη

Αθήνας», «Σέρλοκ Χολμς», «Το σπίτι του Φρανακνστάιν», «Δυο σρόνια στο κατάρτι», «Αίμα στον ήλιο», «Αλή Μπαμπά» (1947), «Έτοιμοι προς δράσιν», «Άμποτ και Κοστέλλο στο ναυτικό», «Δυο τρελλοί κι ένα φάντασμα», «Η επιστροφή του εκδικητού», «Πάγκο Πάγκο», «Δυο Γιάννηδες στο Ναυτικό» και «Μαύρος αετός» (1948).

Κυβέλεια / **Σινέ Κυβέλεια** Λαϊκό θερινό σινεμά στην Αλυσίδα / Τέρμα Πατησίων,¹⁵⁷³ στο τελευταίο οικοπέδο του μεγάλου δρόμου, δηλαδή στο σημερινό αριθμό 386, γωνία με την Αγ. Λαύρας (τότε Καλλιγιά). Αυτό είναι κατά πάσα πιθανότητα το οικοπέδο όπου κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα λειτουργούσε η ξακουστή εξοχική μπιραρία / υπαίθριο θεατράκι του Γιάννη Γκρέκα. Για την ονομασία, δες το επόμενο λήμμα. Κινηματογράφος του Θ. Κυριακίδη,¹⁵⁷⁴ που ξεκίνησε βουβός το 1920 (με ελάχιστη στη συνέχεια παρουσία μέχρι το 1927- και με μικρό κίνδυνο να είναι άλλο ομότιτλο σινεμά: «παράδοξο του '20»), είναι βέβαιο η τοποθέτησή του από το 1927 κ. εξής, σημειώνεται στις εφημερίδες «ομιλών» το 1931 και κλείνει το 1939. Πρόβαλλε κατά καιρούς και είσοδο ελεύθερη, που σημαίνει ότι πουλούσε υποχρεωτικά στους θεατές διάφορα είδη ζαχαροπλαστικού και αναψυκτήριου, καθώς επίσης ότι είχε και τραπεζάκια. Από το καλοκαίρι του 1940, μετονομάστηκε σε «Καμέλια» (ομοηχία πλην δύο φθόγγων), πιθανώς λόγω αλλαγής στην ιδιοκτησία της επιχείρησης. Σήμερα (2013) το οικοπέδο όπου «του Γκρέκα» (;) → «Κυβέλεια» → «Καμέλια» είναι τεράστια πολυκατοικία, με τράπεζες στο ισόγειο και ιατρεία στους ορόφους.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Λευκή κόλασις», «Καρναβάλι έρωτος», «Σόνια Βερονόφ», «Μιχαήλ Στρογκώφ», Βαριετέ + Γιάνιγκς (1920), Αλλαγή προγράμματος τρις της εβδομάδος, είσοδος ελευθέρη (πολλαπλή επανάληψη) (1925), «Οδέττη» (1927), «Ο άνθρωπος στον κομήτη», «Ο έρωσ είνε τυφλός», «Ταμάρ η κόρη των βουνών», «Ο απάχης», «Τσέκα», «Το μεγάλο διάλειμμα», «Γαμβρός με το στανιό», «Φάουστ» με τον Γιάνιγκς «Αφροδίτη της Μονμάρτης», «Συζυγικάί παύσεις (1928), «Η καλύβα του μάρμα Θωμά», «Ο 'πρόεδρος'», «Τραγωδία ιπποδρομίου», «Ο μαύρος

¹⁵⁷³ Η περιοχή ήταν πάντα μια γλετζεδική πιάτσα. Λεγόταν Τέρμα (το Πατησίων εννοούνταν) και συνηθέστερα «Αλυσίδα», τοπωνύμιο που επιζεί στη στάση του λεωφορείου και στη διοικητική διαίρεση του ΟΤΕ. Πρόκειται για την αλυσίδα που ύψωνε προσωρινά ο φύλακας ήδη από το 1880, περίπου, για να διακόψει την αραιότατη κυκλοφορία των ιππήλατων οχημάτων και των πεζών στην ισόπεδη διασταύρωση της Πατησίων με το τοτινό τρένο της Αττικής (που ξεκίναγε από την πλατεία Λαυρίου και κατέληγε στο Λαύριο), το λεγόμενο θηρίο. Οι γραμμές εκείνου του παλιού τρένου έχουν εδώ και δεκαετίες ενοποιηθεί με το τρένο Αθήνα – Πειραιάς, συναποτελώντας τον γνωστό και αγαπημένο «Ηλεκτρικό», στη διασταύρωση του οποίου με την Πατησίων /Χαλκίδος έχει προ πολλού δημιουργηθεί ανισόπεδη γέφυρα. (Ο σταθμός «Αττική», όπου το αμαξοστάσιο του καταργημένου τρένου –κι αργότερα των τραμ και σήμερα των τρόλεϊ– μαρτυράει για το παρελθόν, προς όποιον φυσικά ενδιαφέρεται). Η Χαλκίδος, νεότερος δρόμος, είναι η συνέχεια της πατησίων μετά τη γέφυρα. Η Αλυσίδα είχε πολλά εξοχικά κέντρα: μπιραρίες, θεατράκια, ζαχαροπλαστεία κλπ. Στα δικά μου τα χρόνια (έχω αναμνήσεις από αρχές του '60), μεσοτοιχία με το σινεμά υπήρχε νυχτερινό κέντρο όπου κατά καιρούς θυμάμαι πως τραγουδούσαν ο Χιώτης, η Λίντα, ο Παπαϊωάννου, ο Ζαμπέτας κλπ. Μεσοτοιχία μ' αυτό, ήταν άλλο σινεμά, η «Αρμονία» (Β, δες λέξη). Λίγο πιο κάτω τα «Παναθήναια» (Β, δες λέξη) και σχεδόν απέναντι το «Σινε Πατήσια» (δες λέξη). Λειτουργούσαν επίσης κέντρα όπως του Καρποδίνη (το έφαγε η εντελώς αυθαίρετη «Αγία» Βαρβάρα, που επεκτείνεται συνεχώς), του Μέσκουλα, η «Αύρα» του Νούλα (πατέρας του φίλου μου του Τίμου), και κάμποσα καφενεία, γαλατάδικα και ζαχαροπλαστεία. Σήμερα (2012), γύρω γύρω υπάρχουν σύγχρονοι χώροι αναψυχής, εστίασης και διασκέδασης, όπως το μπόουλινγκ / ίντερνετ καφέ «Gema», δυο ροκ μπιραρίες, πολλές καφετέριες, «Everest», «Πίττα του παππού», «Κατσέλης», «Goody's», τα ζαχαροπλαστεία «Χαρά», «Μέλαθρο», «Τροπικάνα» και «Εκμέκ στόρις», σουβλατζίδικα κλπ.

¹⁵⁷⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938, σε Πατέρας 205

πειρατής», «Δύο κόκκινα τριαντάφυλλα», «Ρωσική θύελλα», «Νιμπελούνγκεν», «Η Βιεννέζα» (1929), «Μακριά απ' τον κόσμο», «Όταν η σαρξ εκδικείται», «Ιππότες της αρβύλας», «Βικτώρια», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας» + «Το βαλς του Δουνάβεως», «Ο δρόμος του παραδείσου», «Ο άγγελος του σκότους», «Οι απαήθηδες των Αθηνών», «Η εκδίκησης», «Η χορεύτρια του Τσάρου» (1930), «Η νήσος των χαμένων караβιών», «Οι κοζάκοι του Δον», «Τρελλός τραγουδιστής», «Ολοταχώς», «Η γυναίκα που σκοτώνει» (1931), «Το φαινόμενο», «Βαλς του Δουνάβεως», «Θαλασοκράτωρ», «Ο διαβολάκος», «Ο χορός της όπερας», «Διπλός γάμος» (1932), «Ο Μπάστερ [=Κίτον] εκατομμυριούχος», «Τρέιντερ Χορν», «Ο κακός δρόμος» (1933), «Νινόν», «Το όνειρο του Σουπρουν», «Αι δύο ορφανά», «Ο βασιλεύς της αρένας», «Ατλαντίς», «Τζάρντας» (1934), «Βαρκαρόλα», «Άσωτος υιός», «Ο Χορ Χορ αγάς», «Κορίτσια για παντρεία», «Ο Κοζάκος και το αηδόνι», «Σκλάβο του βοσκού», «Τούνελ B-35 δεν απαντά» (1935), «Ζηλοτυπία και έγκλημα», «Χρυσοθήραι», «Σκιές που περνούν», «Χέρμαν και Δωροθέα», «Είμαι ένας δραπέτης» (1936), «Ο έρωσ οδηγός», «Αλλότρια», «Ο κύριος με το χαμόγελο», «Θείο τραγούδι», «Περιπλανώμενος νεκρός» (1937), «Υπό το βλέμμα του Βούδα», Υπό την σκιάν της λαιμητόμου», «Μικροί ήρωες», «Παλίρροια και άμπωτις», «Εβδομος ουρανός», «Νοσταλγία», «Αρραβών μετ' εμποδίων», «Ο δρόμος της ευτυχίας» (1938), «Τούρα, η θεά της ζούγκλας», «Χορεύτρια και κάου μπόι», «Πρώτη αγάπη, πρώτα δάκρυα», «Το φάσμα [σικ] της όπερας», «Κατάδικος 28177» και «Αποκλεισμός» (1939).

Κυβέλη(ς) Α /Θέατρο(ν) Κυβέλης Β Κυβέλης χειμερινόν Μετονομασία του χειμωνιάτικου «Βαριετέ» (δες λέξη, όπου ο σχετικός προβληματισμός για την ακριβή διεύθυνση και άλλες λεπτομέρειες) της Σταδίου και Σοφοκλέους (πρώην Παρθεναγωγείου), το οποίο στα χρόνια 1911-1916, τουλάχιστον, έπαιξε ταινίες (η ένδειξη «Σινεμά – καμπαρέ» στις εφημερίδες του 1919 είναι ασαφής. Για το σχετικό προβληματισμό, δες Δεξαμενή Β). Κατά πάσα πιθανότητα φιλμάκια είναι και τα αναφερόμενα έργα του 1921. Η ονομασία αξιοποίησε τη «διείσδυση» που είχε στο ευρύ κοινό η καλλονή Κυβέλη Αδριανού, μεγάλη ηθοποιός και ιδιαίτερα όμορφη γυναίκα.¹⁵⁷⁵ Το 1912, έκανε προβολές εδώ ο Κινηματογράφος «Αι Λάιφ».

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΥΒΕΛΗΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΚΗΠΟΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΑΪ ΛΑΪΦ
ΤΟ ΚΟΜΨΟΤΕΡΟΝ ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΛΕΚΤΟΝ

Ταινίας των εξής εργοστασίων:
GAUMONT ΠΑΡΙΣΙΩΝ
CINEE ΡΩΜΗΣ
VITAGRAPH ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ
ECLIPSE ΠΑΡΙΣΙΩΝ
AMBROSIO ΤΟΥΡΙΝΟΥ
NORDISK ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ
PASQUALI ΤΟΥΡΙΝΟΥ
ITALA ΤΟΥΡΙΝΟΥ

¹⁵⁷⁵ Περισσότερα για την Κυβέλη δες, πρόχειρα, στη σελίδα www.sansimera.gr

MILANO FILMS ΜΙΛΑΝΟΥ
 URBAN ΠΑΡΙΣΙΩΝ
 RADIS ΠΑΡΙΣΙΩΝ
 COMERU(I) ΜΙΛΑΝΟΥ
 SAVOJA ΤΟΥΡΙΝΟΥ

ΚΑΡΝΕ 10 ΕΙΣΟΔΩΝ Δρ. 8 (μετά φόρου)
 8-12μμ πλήρης ορχήστρα.
 Αλλαγή προγράμματος Τρίτη – Πέμπτη – Σάββατον.
 Προσεχώς η «Αποχώρησις»¹⁵⁷⁶

Τον αδάμαντα των αριστουργημάτων
ΤΗΝ AMAZONA ΜΑΣΚΕ Σήμερα
 μας παρουσιάζει ο Κινηματογράφος
ΚΥΒΕΛΗΣ Είνε έργον αφάνταστον, είνε
 δράμα που ίσης αξίας δεν έχει παιχθή εν
 Αθήναις. Δι' αυτού η γόησσα ΜΠΕΡΤΙΝΙ
 ενίκησε εις διαγωνισμόν την περίφημον
 ΛΥΔΑΝ ΜΠΟΡΕΛΙ. Και αυτό είνε
 αρκετόν.¹⁵⁷⁷

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Απόψε νέον θαυμάσιον πρόγραμμα. 1) Εφημερίς Γκωμόν. 2) Ο μυστηριώδης θάλαμος. 3) Ο Φούλεων 4) Ρολάνδος ο Γρεναδιέρος. Θαυμάσιον δράμα της εποχής του Μ. Ναπολέοντος. 5) Ταξείδιον από Σμύρνης εις Κων/πολιν 6) Ο έρωσ προς την πυγαμχαίαν --- Απόψε νέον καλλιτεχνικότατον πρόγραμμα--- Θαυμάσιον πρόγραμμα με πρώτης τάξεως ταινίας (1911), Κινηματογράφος Άι Λάιφ. Έναρξίς σήμερον από τας 3μμ μέχρι του μεσονυκτίου με πρόγραμμα εντελώς πρωτοφανές και με μιαν ταινίαν θαυμασίαν «Η θλίψις του μουσουργού Σοπέν» 50 μέτρων χρωματιστή — Νέον πρόγραμμα πάλιν από τα εκλεκτότερα: Η «Τρικυμία» μία ταινία 1.000 μέτρων που θα καταπλήξη με την έξοχον πλοκήν της και τας θαυμασίας σκηνάς της – ...«Ο εξόριστος» 2.000 μέτρων με εκτέλεσιν τελείαν από τους κορυφαίους Γάλλους ηθοποιούς και με σκηνικόν πλούτον θαυμαστής τελειότητος + «Το μυστικόν του εφευρέτου» ταινία 1.000 μέτρων εις δύο μέρη, ένα δράμα πρώτης τάξεως εις δύο μέρη --- «Ο έρωσ και το φως» ταινία 1.000 μέτρων εις τρία μέρη + δύο ξεκαρδιστικά κωμωδία --- Απόψε έκτακτος παράστασις με εντελώς νέον πρόγραμμα. Εις τους θεατάς θα δοθούν μικρά δώρα ως σουβενίρ--- «Η Νανίνα» δράμα 1.000 μέτρων + «Η μάχη» + μία κωμική με τον υπέροχον Μπουμπούλ --- Νέα σειρά ταινιών με διάφορα πολεμικά γεγονότα του στρατού της Ηπειρου [Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος]--- «Φυλακή στην Άβυσσο» + την ενθουσιάσασαν ταινίαν του πολέμου και της εισόδου του βασιλέως μας εις Θεσσαλονίκην --- «Νέλλη η θηριοδαμάστρια» δράμα + μία κωμική με τον υπέροχον Γκραμπούιγ «Πώς πολεμούν τ' αθάνατα ευζωνάκια μας» + «Το κακό χόρτο» + μία κωμική -- «Απελευθέρωσις της Ιερουσαλήμ» 1.500 μέτρα εις τρεις πράξεις + μία κωμωδία με τον Καλινό ξεκαρδιστική --- «Η απάτη» + «Η ρωμαϊή πίστις» + δύο κωμωδία--- Απογευματινή από της 3^{ης} μμ 2αν σειράν πολεμικών ταινιών με θαυμασίας πανοραμικάς απόψεις της θαλάσσης του Μαρμαρά + το έξοχον δράμα «Η

¹⁵⁷⁶ Οι Καιροί, 13.11.1912

¹⁵⁷⁷ Οι Καιροί, 20.10.1914

απάτη» + θαυμασίαν χρωματιστήν ταινίαν «Ρωμαϊκή πίστις» + δύο πρώτης τάξεως κωμικάς --- «Η πολιορκία της Σκόδρας» + Το θαυμάσιον δράμα «Περιπέτεια μικρής πωλητριάς» --- «Έρωσ ερυθροδέρμων» θαυμάσιον αμερικανικόν δράμα, ταινία 1.000 μέτρων, εις δύο μέρη + 3κωμικάς + ένα άλλο δραματάκι κλπ --- Η ταινία του πολέμου + το θαυμάσιον δράμα «Γέφυρα επί της αβύσσου» --- Νέον πρόγραμμα σήμερον με νέαν σειράν ταινιών του Βαλκανικού πολέμου (1912), Νέαι ταινία πολέμου + το θαυμάσιον δράμα «Ο σιδηρόδρομος του θανάτου»--- Νέαι ταινία από τον ελληνοτουρκικόν πόλεμον, με την είσοδον του βασιλέως μας εις την Θεσσαλονίκην, με τον στόλον μας κλπ--- «Μεταξύ αδελφών», «Ο δηλητηριασμένος όφισ», Ο Ψυλάντερ + «Σύγχρονοι Γυναίκες», «Το χρυσόν νόμισμα», «Η καταστροφή του αεροπλάνων Ζέππελιν» + Δύο έξοχα δράματα: «Τιμή, καθήκον» και «Μυστήριον εν ξυλουργείω» (1913), «Αι 1.000 ημέραι του Ναπολέοντος», Νέαι ταινία, «Όλοι αποκαλύπτονται» με τον Ψυλάντερ, «Η θεία μου από το Ονφλέρ», «Ο ευγενής κλέπτης», «Η Αμαζών μασκέ», «Σχολή ηρώων», «Αι 100 ημέραι του Ναπολέοντος», «Κόμης Μοντεχρήστος», «Η άφιξις του αγγλογαλλικού στόλου εις το Φάληρον» + «Υποδοχή της ΑΥ του Βασιλέως μας» + το αστυνομικόν αριστούργημα «Κακόν πνεύμα», «Για την πατρίδα» + «Το Βέλγιον» εκ του φυσικου + «Ο καμπούρης», «Σχολή ηρώων», «Επί των βαθμίδων του θρόνου», «Αμαζόνα μασκέ» με την γόησαν Μπερτίνη... Αι Ατθίδες μας προσκαλούνται να θαυμάσουν την νέαν διαπρέψασαν ταύτην γόησαν, «Μετανοούσα μοναχή», «Ο τραγικός έρωσ». Ελήφθη η πρώτη ακτουαλιτέ του πολέμου και παίζεται την Δευτέραν, «Τραγική δοκιμή» + «Το φιλί της Νινής», «Η αγρία εκδίκησις» περιπαθέστατον δράμα, «Η συνομοσία των Ινδών κατά των Άγγλων» + «Η άνοιξις εις τον Άνω Ρήνον» + «Οι διανομείς της μόδας» + ξεκαρδιστικά κωμωδία + «Απαγωγή διά ποδηλάτου» (1914), «Φλορέτ και Παταπόν», «Ο έρωσ νικά το μίσος» δράμα, «Ο πεπλοφόρος» χαριτωμένη κωμωδία, «Η σύζυγος του πρεσβευτού», «Η χορεύτρια της μαύρης ταβέρνας» με την Μπερτίνη, «Τρελή εξ έρωτος» μέγα κοινωνικόν δράμα 3.200 μέτρων (1915), Ο Νικ Βίντερ και «Το μυστηριώδες σπήλαιον» + «Ο Μαξ στο μοναστήρι», «Τρικυμία ψυχής», «Η κατασκευή των πυρομαχικών εν Γαλλία», «Ο Νέρων», «Ντετεκτίβ Νέλυ», «Η ηρωίς του Μόζα» + «Ο νεκρός που ομιλεί» + «Αι περιπέτεια του ιππότου φον Μπλας», Σήμερον νέο πρόγραμμα κινηματογράφου. «Οι άθλιοι του Ουγκό (1916), Σινεμά καμπαρέ (1919), «Μόνικα», «Ο θρίαμβος της αληθείας» και «οι κατάδικοι» (1921).

Κυβέλης Β / Κυβέλης (Ούφα) Χειμερινό – θερινό κινηματοθέατρο του Συντάγματος, με πολλές αλλαγές χρήσης (σινεμά – θέατρο) και ονομάτων (δες «Διονύσια» Α για την προϊστορία, το χώρο και άλλες λεπτομέρειες). Βρισκόταν Μητροπόλεως 3, «εκεί που σήμερα είναι το εστιατόριο ‘Νέον’»¹⁵⁷⁸ με τηλέφωνα 880 (σικ), 21237, 34491. Για το νόημα της ονομασίας, δες το προηγούμενο λήμμα. Σινεμά έγινε λίγες χρονιές της δεκαετίας του '40 και μετά ξανά το '60- '63. Μετά λειτουργεί μόνο σα θέατρο μέχρι το 1960, οπότε ο Δ. Μανιάτης το ξεκινάει ξανά ως σκέτο κινηματογράφο 900 θέσεων,¹⁵⁷⁹ με μάλλον χαμηλής ποιότητας ταινίες. Βαστάει μέχρι το 1963 οπότε κλείνει οριστικά, κατεδαφίζεται και ο χώρος ανοικοδομείται. Ο Λαζαρίδης, γνώστης από μέσα, καθώς ο πατέρας του Κώστας συμμετείχε στην εταιρία που το εκμεταλλευόταν, λέει ότι είχε παθητικό, γιατί και απόκεντρο ήταν (ως προς τη Σταδίου και την Πανεπιστημίου) και κουλτουριάρικες ταινίες ποιότητας της

¹⁵⁷⁸ Αριστείδης Μυρογιάννης, συνέντευξη, 2006. Όλα τα μαγαζιά της αλυσίδας (Σύνταγμα, Ομόνοια, Κολωνάκι) έχουν πλέον κλείσει (2009)

¹⁵⁷⁹ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

γερμανικής εταιρίας «Ούφα» κατά κόρον έπαιζε π.χ. «Ο πειρασμός της Ζαν ντ'Αρκ» του Καρλ Ντράγιερ, «Ο θρύλος της Γκόστα Μπέρλινγκ» του Μόριτς Στίλερ με τη Γκρέτα Γκάρμπο, η «Μητρόπολις» του Φριτς Λανγκ κλπ. Για το τελευταίο την πάτησαν χειρότερα από ό,τι σε άλλα: έκοψε μεν εισιτήρια, αλλά πολλοί θεατές έφευγαν βρίζοντας, γιατί νομίζανε ότι θα βλέπανε θρησκευτική ταινία!¹⁵⁸⁰
 Ιδού μια προπολεμική και μια κατοχική διαφήμιση:

ΚΥΒΕΛΗΣ – ΟΥΦΑ

Όλη η ωραία ΙΣΠΑΝΙΑ του παλιού καλού καιρού

ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ

ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

με τον τιτάνα της δραματικής τέχνης

ΣΑΛΙΑΠΙΝ¹⁵⁸¹

Και ΧΟΝΔΡΟΣ ΛΙΓΝΟΣ στη σπαρταριστή

κωμωδία ΩΡΑΙΑ ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ

Έναρξις 6μ.μ. Πλατεία δρχ. 15, εξώστης δρχ. 10¹⁵⁸²

Κ ΥΒΕΛΗ ΚΙΝ/ΦΟΣ

Αύριον: Μία έκπληξις

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ **Ο ΠΑΙΚΤΗΣ** του

Δοστογιέφσκυ με Βιβιάν Ρομάνς και Πιερ Μπλανσάρ.

Ο καθημερινός θρίαμβος ΜΙΡΑΝΤΑΣ - ΠΑΠΠΙΑ¹⁵⁸³

Ενδεικτικές ταινίες: «Γκολντουινφόλινγκς» (σικ), «Η αιχμάλωτος», «Σαιν Λουί μπλουζ», «Φλεγόμενο βουνό», «Κορίτσια και τρέλες 1939», «Χονδρός Λιγνός αεροπόροι στη Λεγεώνα των Ξένων», «Επανάστασις στα χαρακώματα», «Ο βόρβορος» + «Η ματωμένη μπαλαλάικα», «Αυτοκρατορική επέλασις» (1940), «Χαρούμενη ζωή», «Τρέλλες του Χόλυγουντ», «Για μια νύχτα τρέλας», «Χορός, τραγούδι, φίλι», «Κάου μπού και λαϊδή», «Αγαπώ όλες τις γυναίκες» (1941), «Νυκτερινή οπτασία», «Αγωνία μιας ψυχής», «Με ενσφραγίστους διαταγές», «Σαράγεβο», «Ο παίκτης», θέατρο (1942), θέατρο, Επίκαιρα και ατραξιόν (1944) «Το τραγούδι του πόνου», πολύ θέατρο, «Νυκτερινή οπτασία», «Ιρέν», «Ραγισμένες καρδιές» (1945), «Ο καρπός του παράνομου έρωτα», «Ιβανόης» «Μανταλένα», «Λουλούδι της αμαρτίας», «Είμαι αθώος», «Ο μεγάλος πόλεμος» πολεμ. δραμ. περιπ. ακατάλ. Β. Γκάσμαν, Αλμπέρτο Σόρντι, Συλβάνα Μάγκανο, Φόλκο Φούλι, Μπερνάρ Μπλιέ (1960), «Η Σταχτοπούτα», «Κέρινες μάσκες» αποκλειστικά, «Τα παιδιά του Πειραιά», «Οι αλυσσίδες [σικ] σπάζουν», «Η ανταρσία του Καίην» Μπόγκαρτ, «Η αλήθεια» (1961), «Λέσχη οργίων» έγχρ. ρεαλ. Κηθ Μίτσελ, Πήτερ Κάσινγκ, Καίη Φίτσερ, «Μονομαχία με την Εφ Μπη Άι» Άλαν Λαντ, Ροντ Στάιγκερ, «Διεθνής κατασκοπεία», «Ο μύλος με τις πέτρινες γυναίκες», «Απόδρασις τα μεσάνυχτα», «Δεν υπάρχει αγάπη για σένα», «Σάββατο βράδυ, Κυριακή πρωί», «Εγκλημα μετά τα Μεσάνυχτα» (1962), «Εμείς οι ζωντανοί», «7 νύφες για 7 αδέρφια», «Η λέσχη των οργίων» έγχρ. ρεαλ., περιπ. σινεμ. Κ. Μίτσελ, «Ο πύργος του μυστηρίου», «Οι Παριζιάνες» και «4 ιππότες της αποκαλύψεως» (κύκνειο άσμα, 1963).

¹⁵⁸⁰ Λαζαρίδης 33 κε.

¹⁵⁸¹ Λυρικός τραγουδιστής της εποχής

¹⁵⁸² Αθηναϊκά Νέα 14.9.1936

¹⁵⁸³ Ελεύθερον Βήμα 19.05.1942. Θεατρική επιτυχία τον ίδιο καιρό στην Αθήνα με το αναφερόμενο καλλιτεχνικό ζευγάρι

Κυψελάκι Το μετονομασμένο σινεμά που πήρε τη θέση του «Κυψέλη» (Α, δεξιά λέξη), στην ίδια ίδια φυσικά διεύθυνση, Ζακύνθου 28, τηλ. 8219010. Για τις εφημερίδες: Κυψέλη / Ζακύνθου /Κυψέλης και Ζακύνθου/ Πλατεία Κυψέλης (σικ). Στο ίδιο τετράγωνο με το «Ριάλτο». Λειτουργήσε από το 1954 (στην αρχή θερινό και στη συνέχεια μικτό) μέχρι το 1988 και κατεδαφίστηκε το Δεκέμβρη του 1989.¹⁵⁸⁴ Αρχικά κατατασσόταν στην Α΄ - Β΄ προβολή, από τα μέσα του '60 όμως ανέβηκε στην Α΄ - και έμεινε εκεί. Έπαιξε και λίγο θέατρο και βαριετέ,¹⁵⁸⁵ κατά το οποίο «ταυτίστηκε με τον Φίλωνα Αρία, έναν εξαιρετικό κονφερανσιέ που ήταν πηγαίος, διέθετε χιούμορ και έφτιαχνε καταπληκτικά οκτάστιχα με λέξεις που του υποδείκνυαν οι θαμώνες».¹⁵⁸⁶ Τα πρώτα χρόνια ήταν μια απλή μετονομασία του θερινού προκατόχου του. Ήταν πρώτο σε μέσο όρο εισιτηρίων σινεμά θερινό από όσα βρίσκονταν κοντά στο κέντρο το 1957, με 1006 εισιτήρια/βραδιά. Στον αντίποδα, η «Νέα» (=Νέα Κυψέλη)¹⁵⁸⁷ (δεξιά λέξη). Το 1958 κατεδαφίστηκε και ξαναχτίστηκε σαν χειμερινό – θερινό. Εγκαινιάστηκε με τη νέα του μορφή στις 28.02.1959, με 1.000 θέσεις, «όλα τα σύγχρονα μέσα... αυτόματα εκδοτήρια εισιτηρίων μάρκας Belle Punch» κλπ, και με επιχειρηματίες τους Σπύρο Σκούρα («Μπέκο» για το σινάφι) και Δ. Ζαχαριάδη.¹⁵⁸⁸ Σ' αυτή τη νέα του περίοδο, αυτοδιαφημιζόταν ως εξής:

<p>ΤΟ ΣΤΟΛΙΔΙ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ Ο ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΣ ΚΙΝ/ΦΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΤΟ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΣΑΣ</p> <p>Κ Υ Ψ Ε Λ Α Κ Ι</p> <p>ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ – ΘΕΡΙΝΟ¹⁵⁸⁹</p>

Ο Λευτέρης Ξανθόπουλος, με το χαρακτηριστικό του πρώτο πληθυντικό πρόσωπο, που υποδηλώνει πάντα μια παρέα συμμετεχόντων, μου είπε: «Από τα πιο αγαπημένα μας μαζί με το παλιό Αττικόν' της πλατείας [δεξιά λέξη]. Το παλιό 'Κυψελάκι' ήταν μια μάντρα, η είσοδος επί της Ζακύνθου. Το παλιό Κυψελάκι δεν είχε εξώστη, τι εξώστη να 'χει, μια μάντρα ήτανε. Τρεις πόρτες, η κεντρική στη μέση, δεξιά κι αριστερά οι δευτερές. Η κεντρική, όπου ήταν και το ταμείο, ήταν μικρή, για να μπαίνουν όσοι κόβανε εισιτήριο. Οι άλλες ήταν για να βγαίνουν τα στίφη, τα 'κύματα' όταν τελείωνε η προβολή. Τι ωραίο θέαμα! Η πρόσοψή του ήτανε ξύλινη, δεν ήτανε πέτρα, αυτό ήταν το χαρακτηριστικό του. Υψηλό ξύλο όμως, δύο – δύομιση μέτρα, βαμμένο πράσινο. Το ξύλο είχε ρωγμές. Και μεις πηγαίναμε στις ρωγμές, τα παιδάκια, να κάνουμε μπανιστήρι στην ταινία. Ό,τι προλάβουμε, γιατί μας κυνηγούσανε. Αυτά, μιλάμε τώρα, δεκετία του '50. Μετά που άρχισαν να μας κυνηγάνε, ανεβαίναμε στις νερταντζιές στο απέναντι πεζοδρόμιο της και βλέπαμε ένα μέρος της οθόνης, όχι κανονικά, όλη την ταινία, βλέπαμε όμως αρκετά. Εκεί έχω δει –και τα θυμάμαι σαν τώρα– τα περίφημα αμερικάνικα σίριαλ, πολεμικά και μεταπολεμικά. Γινότανε ειδικά για κινηματογράφους, πέντε επεισόδια. Πολύ λόου

¹⁵⁸⁴ Οτοβλεψίες, 14.03.1989

¹⁵⁸⁵ Κύτταρης, Βαριετέ, 138

¹⁵⁸⁶ Κώνστα 20

¹⁵⁸⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος 1958, δίχως αριθμηση, ούτε ακριβή χρονολόγηση (Γενάρης πάντως)

¹⁵⁸⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 4 (839), 28.02.1959

¹⁵⁸⁹ Πρόγραμμα του φιλμ «Το κουρέλι». Έμμεση χρονολόγηση 1959

μπάτζετ. Αστυνομικές ιστορίες, Φου Μαντσού, ασπρόμαυρος Σούπερμαν. Καμιά σχέση με τηλεόραση, πολύ πριν από τα τηλεοπτικά σίριαλ. Άλλαξε τρεις φορές τη βδομάδα. Ε, Δευτέρα. Τετάρη Παρασκευή ήμασταν στις νεραντζιές, ο καθένας στην δική του. Όσο αντέχαμε, γιατί ήτανε άβολα. Δε θα μπορούσαμε να καθήσουμε όλο το δίωρο, τη μισή ώρα όμως που κράταγε το κάθε επεισόδιο, τη βγάζαμε. Δίπλα στο ‘Κυψελάκι’ ήταν ένα ζαχαροπλαστείο, από τα καλύτερα, το περίφημο ‘Συστηματικόν’. Είχε τρομερά πράγματα. Εγώ πήγαινα από εδώ πάνω [η συζήτηση γίνεται ψηλά στο Πολύγωνο] ως εκεί, γιατί εκεί έμενε η γιαγιά μου, η οποία με μεγάλη αγάπη μου έπαιρνε καραμέλες που μόνο εκεί μπορούσε να τις βρει, καραμέλες στρουφινιστές, δηλαδή σα σπιράλ, από βάζα μεγάλα. Το νεότερο είχε εξώστη. Σ’ αυτό, το νέο ‘Κυψελάκι’, γύρισε η Φρίντα η Λιάππα την ταινία της ‘Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί’. Στη θερινή ταρατσα. Και υπάρχει ένα σχετικό επεισόδιο. Όπως γυρίζαμε την ταινία, ένας μαλάκας από κάποιο μπλακόνι που έβλεπε προς τον κινηματογράφο, για να σαμποτάρει το γύρισμα, αναβόσβηνε συνέχεια το φως απέναντι. Προσπαθήσαμε να του το πούμε, να τον παρακαλέσουμε, τίποτα.»¹⁵⁹⁰

Αρχές της δεκαετίας του ’60, έπαιζε από το πρωί. Με 116.221 εισιτήρια, ήρθε τρίτο στη σειρά το καλοκαίρι του 1962, μετά το «Βερντέν» και την «Αελλώ»¹⁵⁹¹ (δες λεξεις). Με τις ανακαινίσεις οι θέσεις του έπεσαν λίγο μετά στις 800.¹⁵⁹² Το 1977 είχε εισιτήριο δρχ.35, φοιτητικό 30. Ο Μάνος πάντως θυμάται ότι το σινεμά διέθετε «τα αναπαυτικότερα, ίσως, καθίσματα, αλλά και... ξύλινα στο εξώστη».¹⁵⁹³

Πολύ αγαπητό στους Κυψελιώτες, σημείο αναφοράς σε πολλές παρέες και με μεγάλο όγκο ταινιών, καθώς κράτησε 30 χρόνια και λειτουργούσε ολοχρονίς. Είχα πάει κι εγώ μια φορά, προς το τέλος της χούντας, κι είχα δει κάποιον Τσαρλς Μπρόνσον. Προβάλλει θέσεις παρκαρίσματος σε διαφήμισή του ήδη το 1967,¹⁵⁹⁴ νωρίτερα από κάθε άλλο, μεταξύ όσων εγώ τουλάχιστον έχω εντοπίσει. Ίσως γι’ αυτό σήμερα στη θέση του υπάρχει πολυώροφο πάρκινγκ (!). Συντηρώντας όμως τη μνήμη, λεγόταν κι αυτό μέχρι πρόσφατα «Κυψελάκι». Τελευταία, αλλάζοντας φαντάζομαι ο επιχειρηματίας του πάρκινγκ, εξαλειφτηκε και το παλιό όνομα, πρόλαβα όμως να το φωτογραφίσω με το παλιό του όνομα.

Η Τσίγλα – Μαρκοπούλου θυμάται: «Η φτώχεια φτώχεια, αλλά η διασκέδαση διασκέδαση. Όλη την εβδομάδα μαζεύαμε το χαρτζηλίκι μας για να πάμε την Κυριακή σινεμά. Το ‘Κυψελάκι’ και το ‘Νινόν’ ήταν τα πιο κοντινά μας. Δυο έργα έχουν μείνει σταθμός στη ζωή μου. Ένα θεατρικό και ένα κινηματογραφικό. Το ‘Πέτρινο λουλούδι’ στο ‘Νινόν’ και μια θεατρική παράσταση στο ‘Κυψελάκι’, ‘Η ζωή του Αττίκ’ με τον Αρία. Οι μισοί μπαίναμε με εισιτήριο και οι υπόλοιποι σκαρφαλώναμε στις γύρω μάντρες και στα δέντρα. Πολλές φορές έκαναν σκαμνάκι τα αγόρια, ο ένας ανέβαινε στην πλάτη του άλλου και του διάβαζε το έργο. Κουραζότανε ο ένας, κατέβαινε, κι ανέβαινε ο άλλος, διαβάζοντας δυνατά για να μη χάσουν τη συνέχεια. Δεν άφηναν έργο για έργο που να μην το δουν 2-3 φορές».¹⁵⁹⁵
Ο Χρήστος Βακαλόπουλος καταγράφει ωραίες τρέλες: «Όποιο τρόλεϋ μπαίνει στην Κυψέλη από την Κοδριγκτώνος... θεωρείται αμέσως εχθρικό... Τεντώσαμε ένα σκοινί από την αρχή της Επτανήσου ... μέχρι την Κυψέλης για να σταματήσουμε το εχθρικό

¹⁵⁹⁰ Λευτερης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

¹⁵⁹¹ Τα Θεάματα τ. 116, 20.09.1962

¹⁵⁹² Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁵⁹³ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁵⁹⁴ Τα Νέα 13.9.1967

¹⁵⁹⁵ Τσίγλα – Μαρκοπούλου 116

τρόλεϋ. Εκείνο όμως έσπασε το σκοινί... μετά όμως ... τού έφυγε το τρολές... Μέσα στο τρόλεϋ ήταν αυτός ο στρατηγός που μένει στη Ζακύνθου, δίπλα στο Κυβελάκι. Αυτός βγήκε πολύ νευριασμένος και είπε του οδηγού ...να μάθει ποιοι γιεγιέδες έβαλαν το σκοινί».¹⁵⁹⁶

Κάποιες ταινίες: «Αιχμάλωτος στο χαρέμι», «Ένα γράμμα την αυγή», «Σαμψών και Δαλιδά» Βίκτωρ Μάτσιουρ, «Θανάσιμο μίσος» (1954), «Φεστιβάλ στη Μόσχα» Ρωσικό, «Ο δολοφόνος θα έρθει απόψε» αστυνομικό Μάρεη, «Γκόλφω» δράμα Βαλάκου, Καζής, «Ο άρχων του Ειρηνικού», «Ένα εκατομμύριο λίρες» εύθυμο Γκρ. Πεκ (1955), «Ο γυιός [σικ] του ιπότη Λαγκαρντέρ», «Αγαπούλα μου» αισθηματικό Μίμης Στεφανάκος, Καμπανέλλης, «Το χαμένο Σαββατοκύριακο», «Βαρόνος ασιίγγανος» (1956), «Το μεγάλο μυστικό», «Ηρωική Σίπκα», «Θέλω να ζήσης μανούλα», «Αγάπη, χαρά, 1000 τραγούδια», «Πριγκίπισσα Σίσσυ», «Κοντραμπάντ» (1957), «Μουσίτσα» (η πρώτη ταινία της νέας εποχής, 29 του Φλεβάρη), Βουγιουκλάκη, «Η γκαγκστερίνα με τη μάσκα», «Μοιραία στιγμή», «Η δράσις αρχίζει τα μεσάνυχτα» αστυνομ. Ζαν Καμπέν (σικ), «Γιατί ήρθες τόσο αργά», «Όσα δεν σβύνει [σικ] ο χρόνος», «Τριαντάφυλλα για την Μπεντίνα» (1959), «Ο Μαιγκρέ έχει τον λόγο», «Η αγάπη μας δεν τελειώνει ακόμα», «Όταν σμίγουν τα νειάτα» περιπ. Πήτερ Κράους, «Έγκλημα και τιμωρία», «Δεσμώτες της ηδονής» Πωλ Νιούμαν, Τζόαν Γούντγουορντ, «Μια γυναίκα κατηγορείται» (1960), «Ο κόσμος τη νύχτα», «Γκάνγκστερ του γλυκού νερού» Νόρμαν Γούνττζομ (σικ), «Ο ένατος κύκλος», «Έκρηκτική λωποδύτρια», «Η συμμορία των εντιμοτάτων», «Ο μεγάλος ψαράς» (1961), «Το έξυπνο πουλί», «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά», «Ο Δήμος απ' τα Τρίκαλα», «Η εκδίκηση είναι δική μου», «Ελ Σιντ» (1962), «Η ζούγκλα εκδικείται» περιπέτεια, «Οι 3 λοχίαι», «Εγώ είδα τον δολοφόνο», «Τα φάτα της ράμπας» Σαρλώ, «Πανδώρα», «Διακοπές ενός παντρεμένου» (1963), «Η τροτέζα», «Ο άνδρας της είναι δικός μου», «Είμαι μια δυστυχισμένη», «Ένα χαριτωμένο κουτό κορίτσι», «Η εκδίκηση της κυρίας» (1964), «Μυστική απόβασις», «Τρεις λοχίαι» εύθ. περιπ., «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» ουέστ. Στηβ Μακ Κουήν, «Στην κόλασι του Βιετνάμ» περιπ. πολεμ., «Καταδρομικόν ΧΝ—17 δεν απαντά» (1965), «Ο δραπέτης της σημναρχίας του θανάτου», «Γίγαντες των θαλασσών», «Ο αδάμαστος πολεμιστής», «Η ανταρσία άρχισε» (1966), «Το αφεντικό μου η γυναίκα μου», «Λαιίδη Χάμιλτων», «Στα ίχνη της μαύρης απειλής», «Τρία πιστόλια για τον Ρίνγκο» περιπέτεια (1967), «Πανηγύρι μεγάλης κλοπής», «Ο καημένος ο μπαμπάς», «Αγαπημένη μου αρχικλέφτη», «Η ώρα του πιστολιού», «Ο κλέφτης», «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου» (1968), «Νελ σόλε», «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Η μπαλάντα ενός κατασκόπου», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Ο Ταρζάν στον Αμαζόνιο», «Αληθινό θράσος», «Κρεμάστε τους ψηλά» (1969), «Εκείνη την παγωμένη μέρα στο πάρκο», «Τυχοδιώκτης του Ρίο», «Η κυρία θέλει έρωτα», «Τα γεράκια πετούν ψηλά», «Καυτή σάρκα» (1970), «Μαφία», «Ο Λουί ντε Φυνές κατεψυγμένος», «Κάποιος κτυπά την πόρτα», «Τα όργια του Δράκουλα», «Ανωμαλίες στον έρωτα», «Η γλυκιά αγκαλιά της Έλεν» (1971), «Το δεκαήμερο», «Ένα τρελλό τρελλό νοσοκομείο», «Το ξενοδοχείον των παρανόμων συναντήσεων», «Όστια», «Τσάτο» (1972), «Πειρασμοί μιας 16άχρονης», «Εξομολόγησις ενός αστυνομικού», «Βατερλώ», «Η νύχτα του μαύρου θανάτου», «Αδίστακτοι εγκληματίες» (1973), «Αλφρέντο, Αλφρέντο» Ντάστιν Χόφμαν, «Έγκλημα στο Καβούρι», «Μονομαχία στην παγωμένη κοιλάδα», Βέγγος «Ένας ξένοιαστος παλαβιάρης» (1974), «Κράτα το πουλί ψηλά, Τζακ», «Χάρυ Κράουν 99% νεκρός»,

¹⁵⁹⁶ Βακαλόπουλος, «1956 μ.Χ.», «Ιστορίες»

«Χο» Μπελμοντό, «Ο πεταλούδας», «Θέλουμε τους κολονέλους» (1975), «Ο άνθρωπος από τη Γαλλία» νο 2, «Υπόθεσις Νοτόριους», «Ο αστυνόμος και το κωλ γκερλ», «Σεισμός», «Η αριστοκρατία του εγκλήματος» (1976), «Η λαίδη κι ο αλήτης», «Κάτω τα κεφάλια», «Η κυρία και ο ναύτης», «Ο κύκλος του μπουμερανγκ», «Οι φυγάδες του Μισούρι» (1977), «Τα δίδυμα της λεγεώνας», «Οι κομμάντος», «Ελάτε να σας γδύσουμε», «Μοτοσυκλετιστές εναντίον μαύρης συμμορίας», «Συναγερμός στο Λος Άντζελες» (1978), «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Λίγο πολύ τρελούτσικος», «Αναζητώντας τον μίστερ Γκούντμπαρ», «Η πιο μεγάλη μπλόφα», «Περιπλανώμενος πιστολέρο» (1979), «Γεύση από Ελλάδα», «Στα σαγόνια του καρχαρία», «Ο ήλιος του θανάτου», «Διεθνής πορνεία», «Το κλουβί με τις τρελές», «Εφ Μπη Άι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικό», «Παρασκευή και 13», «Εκδικητής εκτός νόμου» (1980), «Σκυλίσια καταδίωξη», «Η Ολυμπιάδα της Μόσχας», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», Δεν έχει προγραμματίσει, «Κρακατόα, ανατολικά της Ιάβας», «Το μήλο», «Ρόλερμπωλλ» (1981), «Η χρυσή λίρα», «Μπιμπί, η εξομολόγηση μιας γλυκιάς 16χρονης», «Ο συγκλονιστικός κόσμος των δύο τροχών», «Επάγγελμα ρεπόρτερ», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρα», «Η νύχτα των βρυκολάκων» (1982), «Μια τρελή τρελή συμμορία» έγγρ. Αντρ. Τσελεντάνο, «Νεοσύλλεκτοι της συμφοράς», Αλαίν Ντελόν «Μπάτσος και δολοφόνος», «Ο εγκέφαλος», «Τρυφερές γατούλες», «Θωρ ο εκδικητής» (1983), «Γραμμή αίματος», «Πυρετός τα μεσάνυχτα», «Τούρμπο τάιμ», «Ελα να γυμνωθούμε ντάρλινγκ» (1984), «Γκοτζίλα 1985», «Τα πάντα γύρω από το σεξ» Γούντυ Άλλεν, «Παρασκευή και 13», «Outsiders» του Κόπολα, «Πάρτυ για εργένηδες», «Ο βετεράνος» (1985), «Οι απόκρυφες περιπέτειες της λαίδη [σικ] Τσάτερλυ», «Το χρήμα φέρνει τρέλα», «Στη φωλιά του κούκου», «Ο χορός των κατασκόπων», «Η νύχτα των βρυκολάκων», «Τρελές μπίζνες» (1986), «Οξφορντ Μπλουζ», «Βίος + Πολιτεία», «Τρεις και μοναδικοί», «Φαινόμενα», «Αμέρικαν Άνθεμ», «Το ωτοστόπ του τρόμου», «Οργισμένο αίμα», «Όλα στραβά κι ανάποδα», «Δαιμονισμένος άγγελος», «Ο κυνηγός» (1987), «Κοριοί», «Τεχνίτης στις γυναίκες», «Άγρια νύχτα», «Μαύρα μάτια», «Σιντ και Νάνσυ», «Μπλε βελούδο», «Οι μπέιμπι μπουμ», «Ο Ροζ πάνθηρ», «Ένας απίστευτος έρωτας» και «Ένας αδέξιος πράκτορας» (1988).

Κυψέλη(ς) Α / Σινέ Κυψέλη Προπολεμικός υπαίθριος κινηματογράφος (κι ακόμα θέατρο, ¹⁵⁹⁷ καραγκιόζης, ¹⁵⁹⁸ βαριετέ: εξού και τα κενά στη συνέχεια) της Κυψέλης, ο παλιότερος στη συνοικία και στην εποχή του, που έζησε από το 1920 (λογαριάστε και το «παράδοξο του '20») μέχρι το 1953. Οι εφημερίδες έδιναν Κυψέλη / (οδός) Ζακύνθου / Στάσις Ζακύνθου / πλατεία Κυψέλης (σικ). Ήταν Ζακύνθου 28, στο ίδιο τετράγωνο με το «Ριάλτο». Από τις ταινίες του φαίνεται ότι είχε μάλλον μικροαστικό – μεσοαστικό χαρακτήρα, ενώ έπαιξε κανονικά και στην κατοχή. Το 1947 ήταν τελευταίο καλοκαιρινό σ' όλη την Αθήνα με μόλις 24.346 εισιτήρια (το πρώτο, το «Στάδιον», είχε εξαπλάσια). ¹⁵⁹⁹

Αργυρόπουλος: «... με τη χαμηλή μάντρα και γύρω γύρω τις οικογένειες στις βεραντούλες των σπιτιών να παρακολουθούν και να σχολιάζουν ... κυρίως μεγαλοφώνως και ενημερώνοντας τους θεατές τι πρόκειται να ακολουθήσει, γιατί ήξεραν την παράσταση απέξω κι ανακατωτά. Στη μέση της πλατείας μια μεγάλη και

¹⁵⁹⁷ π.χ. το 1941

¹⁵⁹⁸ π.χ. του Ξάνθου το 1943

¹⁵⁹⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 3 /2.11.1947

πολύριζη ελιά, με αποτέλεσμα να βάζουν τις πολυθρόνες κυκλικά γύρω της και ν' ανακατεύονται οι θέσεις για να βλέπουν όλοι...»¹⁶⁰⁰

Για τη συνέχεια, δυο σινεμά: το «Κυψελάκι» (δες λέξη), που πήρε τη θέση της στον ίδιο χώρο από το 1954 και η «Νέα» (= «Νέα Κυψέλη», δες λέξη), όπου, κατά τον Πατέρα, μεταφέρθηκε η επιχείρηση.¹⁶⁰¹

Έχουμε λοιπόν στη Ζακύνθου 28: καλοκαιρινή «Κυψέλη» Α (1920-1953) → καλοκαιρινό «Κυψελάκι» (1954-1957) → Χειμωνιάτικο και θερινό «Κυψελάκι» (1959-1988) → σημερινό πάρκινγκ «Κυψελάκι».

Ενδεικτικά φιλμ: «Η χορεύτρια των θεών», «Απηγορευμένη ευτυχία», «Εξόρμησις προς τον χρυσόν» (1920), Τρις της εβδομάδος νέον έργον, «Λευκή αδελφή», «Ξανθή ή μελαγχρινή» (σικ), «Έρωσ και κύματα», «Το ματωμένο γράμμα», «Οι ερασταί», «Το φρούριον του θανάτου», «Το παρελθόν ενός ανθρώπου», «Η κλοπή», «Η τιμή», «Αυτοκρατορικόν ξενοδοχείον», «Σιβηρία» (1928), «Λεία γυναίκα», «Η εξομολόγησις», «Θα με παντρευτής», «Βέρα Μερτσέβα», «Η εξαδέλφη της από το Παρίσι», «Ο ωραίος σπαθιστής», «Όταν η σαρξ υποκύπτη», «Η ζωντοχήρα», «Έγκλημα και εξιλέωσις», «Ερωτικόν σκάνδαλον», «Τα χέρια του Ορλάκ», «Μια νύχτα στο Λονδίνο» (1929), «Η ωραία εξόριστος», «Αντίο μασκώτ», «Ανατολή», «Ο πρίγκηψ φοιτητής», «Ο μυστικός ταχυδρόμος», «Λευκή κόλασις» (1930), «Η Α.Υ. διατάσσει», «Το μυστικό του κίτρινου δωματίου», «Ερωτες μεσονυκτίου», «Ο βασιλεύς της τζαζ» (1931), «Γλέντα τη ζωή», «Το συνέδριον χορεύει», «Ερωτική παραζάλη», «Ηρωικά γυμνάσιο», «Η Α.Μ. του Ποντενέρο», «Το βαλς του Δουνάβεως», «Δυο καρδιές ένας χτύπος», «Νύχτες Βενετίας» (1932), «Τραγούδι, φιλί, γυναίκα», «Παρθένες με στολή», «Νύχτα της Σταμπούλ» (1933), «Καλό ταξίδι Μόνικα», «Χαλύβδινοι αετοί», «Το βαλς που δεν ξεχνιέται», «Μανουελίτα», «Άσωτος υιός», «Ναύτης με το στανιό», «Σ' αρέσω για γυναίκα σου;», «Τα χείλη σου προδίδουν» (1934), «Παρθένες του 1935», «Πες μου ποια είσαι», «Μια Χριστουγεννιάτικη βραδιά», «Τ' αηδόνι της Βιέννης», «Το τραγούδι του ηλίου» (1935), «Η τραγωδία ενός πατέρα», «Χρυσές μπούκλες», «Εγώ είμαι ο Μόρτιμερ», «Όνειρα που σβήνουν», «Ξεχασμένα είδωλα» (1936), «Ταξίδι στο Χόλλυγουντ», «Ο δρόμος προς την δόξαν», «Σκιές του παρελθόντος», «Μην κοιμηθής πριν σε φιλήσω», «Περιπλανώμενος νεκρός», «Λευκό φορτίο» (1937), «Ο ταραξίας», «Εκατομμυριούχος τυχοδιώκτης», «Ζιγκολέτ», «Το μυστικόν της Ερυθράς Θαλάσσης», «Το μυστικό του Ιπποδρομίου», «Γιούλικα», «Όχι πια γυναίκες» (1938), «Πύργος της σιωπής», «Ασιατική θύελλα», «Κόμης Μοντεχρήστος», «Καταιγίς», «Το ταγκό του θανάτου», «Ο άνθρωπος με τα δύο πρόσωπα» (1939), «Η καρδιά μου σε ζητά», «Αδέσποτα νειάτα», «Γυναίκα υπό κατηγορίαν», «Ο πατριώτης» (1940), «Εξιλέωσις», «Σκάνδαλα στον Παράδεισο», «Μυστική αποστολή», «Σμηναρχία αετών», «Επτά χρόνια γρουσουζιά» (1942), «Η ταξιαρχία του Τίλσιτ», «Κρυφός έρωσ», «Η υπόθεσις Στυξ», «Καπετάν Φράκας», «Κάστα ντίβα», «Σφιγμένα χείλη» (1943), «Ατυχής κληρονόμος», «Η καρδιά του γέρου ξανανοιώνει», «Γέλα παληάτσο», «Τσαϊκόφσκι», «Μη μιλάς γι' αγάπη» (1944), «Σαμποτέρ», «Μαργαριτάρι του νότου», «Νοτίως του Σουέζ», «Χαμένοι απ' τη ζωή» (1947), «Η ζωή μου σου ανήκει», πολύ βαριετέ (1948), «Δυο κωθόνια στο ναυτικό», «Αμλετ», «Πικαντόρα», «Καλλιόστρο», «Ο πύργος του μίσους» (1952), «Η βασίλισσα των πειρατών», «Ματωμένη αρένα» Μιροσλάβα, «Αστυνομική περίπολος 13»,

¹⁶⁰⁰ Αργυρόπουλος 193

¹⁶⁰¹ Πατέρας 166

«Γενοβέφα», «Λίνα Βαρσοβίνα», «Πριγκήπισσα της Τσάρντας» (σικ) οπερέττα Μαρίκα Ρεκ και «Μετά την εγκατάλειψι» (τελευταία ταινία) (1953).

Κυψέλη Β Χειμωνιάτικος κινηματογράφος στην ομώνυμη περιοχή, τον οποίο οι εφημερίδες τοποθετούσαν Κυψέλης / Κυψέλης και Ιθάκης. Ήταν Κυψέλης 32\ και Λιβαθούς, με τηλέφωνο 811181, 8211181. Λειτουργήσε από τα Χριστούγεννα του 1964 μέχρι την άνοιξη του 1987. Είχε 704 θέσεις¹⁶⁰² σε τυπική διάταξη,¹⁶⁰³ ανήκε αρχικά στην Α΄-Β΄ προβολή και αργότερα πέρασε στην Α΄ μέχρι το τέλος της ζωής του. Αντίστροφα, οι ταινίες του δείχνουν σχετική πτώση ποιότητας, με σημείο καμπής το 1975.

Ένα απο τα πολλά σινεμά που κατά καιρούς είχε ο Ηλίας Λυμπερόπουλος.¹⁶⁰⁴ Λέει ο Γιάννης Αντωνίου: «Ήταν ο σχετικά πιο κυριλέ κινηματογράφος της περιοχής μας. Παρόλα αυτά, κι εδώ φλιτάρανε οι ταξιθέτριες για να μυρίζει κάπως καλύτερα».¹⁶⁰⁵ Εγώ, πάλι, ποτέ δεν ήρθα στην «Κυψέλη».

Ιδού η διαφήμιση από το ξεκίνημά του:

άνοιξε

Ο ΠΙΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ
Ο ΠΙΟ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ
Ο ΠΙΟ ΩΡΑΙΟΣ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΚΥΨΕΛΗ

ΚΥΨΕΛΗΣ 32
 Η προνομιούχος
 Αίθουσα

- Με τον Ονειρώδη
ΔΙΑΚΟΣΜΟ
- Τα άνετα
ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ
- τα υπερ-τέλεια
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΕΣ
ΚΑΤ'ΑΠΟΛΥΤΟΝ ΕΚΛΟΓΗΝ
ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ
ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΣΗΜΕΡΟΝ

Το θρυλικό Αριστούργημα
 της ΓΙΟΥΩΡΝΕΡ ΜΠΡΟΣ

ο ΡΟΜΠΕΝ
ΚΑΙ ΤΑ 7

¹⁶⁰² Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁶⁰³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁶⁰⁴ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

¹⁶⁰⁵ Γιάννης Αντωνίου, συνέντευξη

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ ΤΟΥ

(ROBIN AND HIS 7 HOODS)

ΕΓΧΡΩΜΟΝΠΑΝΑΒΙΖΙΟΝΦΡΑΝΚ ΣΙΝΑΤΡΑΝΤΗΝ ΜΑΡΤΙΝΣΑΜΜΥ ΝΤΕΗΒΙΣΜΠΙΓΚ ΚΡΟΣΜΠΥ¹⁶⁰⁶

Το 1981, η αστυνομία απαγόρευσε κι εδώ την προβολή της «Εμμανουέλας» σε πλήρη κόπια (είχαν διακοπεί οι προβολές της το 1975, οπότε παιζόταν πετσοκομμένη).¹⁶⁰⁷

Το 1986, όταν παιζόταν εδώ η ταινία «Ελένη», βασισμένη στο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα του Νίκου Γκατζογιάννη, μέλη του ΚΚΕ και κνίτες προσπαθούσαν να διακόψουν τις προβολές παροτρύνοντας ...κοσμίως τους προσερχόμενους να μην κόψουν εισιτήρια και να μη μπούν μέσα.¹⁶⁰⁸

Μερικές ταινίες: «Ο Ρομπέν και τα 7 παλληκάρια του» (1964), «Μονομαχία με την Ιντερπόλ», «Το τζάκι με τα τέσσερα σμαράγδια», «Μυστικός πόλεμος των κατασκόπων», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι» δράμ., «Ο κύριος της κυρίας Προέδρου» κωμ. Φρ. Μακ Μάρραιη (1965), «Ο κύριος της κυρίας Προέδρου», «Η λησταρχίνα» εύθ. Τζέην Φόντα, «Ο πράκτωρ Τίγρις αρχίζει την επίθεση», «Οι άθλιοι», «Τον λέγανε βασιλιά» έγχρ. περιπ. (1966), «Μπιγκ Μπαγκ» περιπέτεια Μοντγκόμερου Γουντ, «Κλέφτης διαμαντιών», «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Η κόμησσα απ' το Χονγκ Κονγκ» (1967), «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος», «Κόζα νόστρα εναντίον της Εφ Μπη Άι», «Για μια χούφτα δολλάρια», «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Ανατολικά της Εδέμ» αισθ. (1968), «Τι έκανες όταν έσβησαν τα φώτα», «Μονομαχία στο σκοτάδι», «Μανόν '70», «Ο άνθρωπος με τα μπαλόνια», «Η πριγίπισσα και ο κατάσκοπος», «Πριν έρθη ο έρωτας» (1969), «Το μεγάλο κόλπο του αιώνας», «Το μοναστήρι της Μόνζα», «Ματωμένη κοιλάδα», «Η μεγάλη ληστεία της Τράπεζας» (1970), «Οι ατέλειωτες μέρες της εκδικήσεως», «Οι φυγάδες», «Δολοφόνος χωρίς αιτία», «Μαζί σου γνώρισα τον έρωτα», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Όχι δάφνες για τους δολοφόνους» (1971), «Τρωικός πόλεμος», «Επανάστασις κάθε λεπτό», «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξις», «Σκληρός άνδρας» (1972), «Δρόμος για τη Δύση», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Απόπειρα», «Η εργατική τάξι πάει στο παράδεισο» (1973), «Ένα κορίτσι που τα κάνει όλα», «Ο άνθρωπος από τη Μασσαλία», «Το ημερολόγιο μιας κλέφτρας», «Καζινό ρουαγιάλ» (1974), «Το λυσσασμένο πρόβατο», «Τζάμπο 747 εν κινδύνω», «Για μια χούφτα χρυσάφι», «Η παράξενη κυρία» (1975), «Ο τσιγγάνος», «Ο αντίχριστος», «Ένας αξιολάτρευτος παλιάνθρωπος», «Η μελωδία της ευτυχίας» (1976), «Σκηνές από την ερωτική ζωή ενός ζευγαριού», «Ο Ταρζάν στην επαναστατημένη ζούγκλα», «Κάμα σούτρα», «Ένας έξυπνος, δυο συνέταιροι, ένα κορόιδο» (και Κυριακή πρωί), «Ιφιγένεια», «Η παρθένα, ο ταύρος και το κορόιδο», «Σχέδιο εξοντώσεως» (1977), «Το μήνυμα», Εβδομάδα ινδικού κινηματογράφου: «Ναργκίς αγάπη μου» και άλλες, «Το μαγικό λυχνάρι του Αλαντίν» (Κυριακή πρωί), «Ο δολοφόνος της Κυριακής», «Η Εμμανουέλλα και οι τελευταίοι κανίβαλοι», «Η παιχνιδιάρη φάλαινα» (Κυριακή πρωί), «Επικίνδυνες επαφές από το διάστημα» (1978), «Άγριοι γύπες», «Απόδραση στην Αθήνα», «Ο Σνούπυ και η τρελοπαρέα του», «Παγωτό από μέντα» (1979),

¹⁶⁰⁶ Τα Νέα, 26.12.1964

¹⁶⁰⁷ Ακρόπολις 17.04.1981. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

¹⁶⁰⁸ 21.03.1986 Απογευματινή. Βέμπος Αθανάσιος, φυσικά. Επίσης, και άλλες εφημερίδες της εποχής.

«Θηλυκή ταξιαρχία της κολάσεως», «Ο παρθενοκυνηγός», «Σκεητάουν», «Βέγγος ο τρελλός καμικάζι», «Αντιός Γκρίνγκο», «Μήνυμα από την κόλαση» (1980), «Ο τελευταίος άντρας», «Κουμπούρες στα θρανία», «Πολίτες β' κατηγορίας» (1981), «Ο Άγιος Πρεβέζης» του Κολλάτου, «Ο μπάτσος», Μπρους Λη «Ο κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ», «Ήταν άξιος» (1982), «Σαλόν Κίτυ», «Σκληροτράχηλος της ασφάλτου» έγχρ. περιπ. Σταλόνε, «Ο αδίστακτος» έγχρωμο περιπ. Αλαίν Ντελόν, «Το αδελφότο των 7 θαλασσών», «Ερωτας, σύλληψη, γέννηση» έγχρωμο, «Παπαδίστικη κομπανία», «Μια παπαδιά στα μπουζούκια» (1983), «Μπρέικντανς στο ρυθμό του δρόμου», «Τα χρόνια της θύελλας», «Θηλυκό θηριοτροφείο» «Να ζει κανείς ή να μη ζει», «Αποστολή στη Νικαράγουα», «Μπόμπος το πρώτο καμάκι» (1984), «Και η σφαλιάρα πάει σύννεφο», «Η επόμενη μέρα», «Κορίτσια για τσίμπημα», «Ωραίος, σκληρός και αδίστακτος» (1985), «Το κυνήγι της μεγάλης τρέλας», «Γρανίτα από λεμόνι» νο 3», «Κομμάντος σε νόμιμη άμυνα», «Νίνζα κιντ», «Κλεφτρόνι και τζέντλεμαν» (1986), «Ακρότητες», «Η πόλη της βίας», «Δύναμη Δέλτα», «Τζάκι Τσαν, ο σούπερ μπάτσος του Χονγκ Κονγκ» και «Το δέντρο που πληγώναμε» (1987).

Κωστάκη Καλοκαιρινό κινηματοθέατρο του μεσοπολέμου, Λεωφόρος Συγγρού 43, όπου το εξοχικό ζυθεσιατόριο του ίδιου επιχειρηματία.¹⁶⁰⁹ Δηλαδή το κεντράκι είχε μια σκηνούλα /τέντωνε ένα πανί κι έφερνε λίγους ηθοποιούς / έπαιζε καμιά ταινιούλα για τους θαμώνες του. Οι στήλες των εφημερίδων δίνουν σκέτα «Συγγρού». Το διάστημα που παίζει (και) φιλμ είναι 1920- 1931, πέντε καλοκαίρια στα έντεκα που το εντοπίζω, κι αν δεν κάνω φυσικά κανένα λάθος και μπερδεύω τα θεάματα. Τα άλλα παίζει αμιγώς θέατρο. Το 1920 δηλώνει –θρασύτατα– «ομιλών». Το καλοκαίρι του 1923 περιλαμβάνεται σε χωριστή στήλη του «Έθνους» για τους κινηματογράφους, αλλά παίζει μόνο θέατρο! Το παράδοξο του '20, εννοείται.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Εσκότωσα για την τιμή μου», «Φάουστ», «Ο ουρανός της δόξης», «Λευκός γάμος» (1920), «Το μοντέλλο της ηδονής» + βαριετέ, Σινέ βαριετέ, «Αι δύο ορφαναί», «Η καρδιά του εργάτη» (1925), Κυριακή «Αντίο νειάτα», Δευτέρα «Το ανύπαρκτο παιδί», θέατρο (1929), «Ο Σαρλώ χρυσοθήρας» + βαριετέ, «S.O.S.»+ βαριετέ, Ζουρνάλ ομιλών ελληνικά + «Τέμπο τέμπο», «Ρωσική θύελλα» «Η ωραία εξόριστος», «Πτέρυγες», «Ο έρωσ ενός τζόκευ», «Υπνωτιστής καθηγητής», «Ουγγρική μελωδία», «Βόλγα Βόλγα» + βαριετέ (1930), «Αννύ του Μονπαρνάς», «Συζυγικά επισκέψεις», «Πώς γλεντούν οι παντρεμένοι», «Συζυγικά θυσίαι», «Όταν τα νειάτα διψούν», «Η μελωδία της καρδιάς», «Τα 7 πατήματα του σατανά», «Η σκλάβα του», «Οι κατάσκοποι», «Τάμεσβαρ» και «Το δαχτυλίδι της αυτοκρατείας» (1931).

¹⁶⁰⁹ Ιγγλέσης 1928, 244 και 810

ΛΑΜΔΑ

Λαϊς Α Θερινός κινηματογράφος που εμφανίζεται μόνο μια μεσοπολεμική χρονιά, (το σεσημασμένο για ενιαύσιες λειτουργίες 1928), με τοπικό προσδιορισμό Τέρμα Ιπποκράτους.

Μερικές ταινίες: «Η πρωταθλήτρια», «Το κοκκαλάκι της νυχτερίδας», «Μεγάλη δούκισσα», «Ο ωραίος καβαλλάρης» και «Σωματέμποροι» (1928).

Λαϊς Β / Λαϊς - Ταινιοθήκη της Ελλάδος / Ταινιοθήκη της Ελλάδος - Λαϊς¹⁶¹⁰
Μεταπολεμικό καλοκαιρινό λαϊκό σινεμά – τσάι του Μεταξουργείου, που άνοιξε

¹⁶¹⁰ Π.χ. Στην «Καθημερινή» της 08.09.2012, στην οικεία στήλη, συνυπάρχουν η «Λαϊς» (θερινό) και η «Ταινιοθήκη της Ελλάδος» (χειμερινό)

το 1948, έπαιξε σχεδόν είκοσι καλοκαίρα, εγκαταλείφτηκε κουφάρι και, πολύ αργότερα, ξανάζησε ως η μίνι μούλτιπλεξ (τρεις αίθουσες), καθώς είναι η νέα έδρα της «Ταινιοθήκης της Ελλάδας». Συνοπτικά έχουμε:
Θερινή «Λαΐς» (1948 – 1976) → εγκατάλειψη (1976- 2005) → εργασίες ανακατασκευής (2005-2009) → Ταινιοθήκη της Ελλάδος σε όλο το κτίριο. Άρα, κινηματογράφος δύο φάσεων.

Οι παλιές εφημερίδες προσδιορίζανε: τέρμα Μεγάλου Αλεξάνδρου /Ιερά Οδός /Μεγάλου Αλεξάνδρου και Ιεράς Οδού. Είναι όντως στη γωνία Μεγάλου Αλεξάνδρου 134 ή 136 (ανάλογα με την αρίθμηση) και Ιεράς Οδού, τηλέφωνο 566966. Σημερινό 210 3609695. Σε μια από τις τέσσερις γωνίες των ίδιων δρόμων λειτουργούσε πολύ παλιότερα το «Κουρσάλ» (δες λέξη), αγνοώ όμως αν ήταν η ίδια γωνία ή άλλη. Υπάρχει και σχετική στάση λεωφορείων επί της Μεγάλου Αλεξάνδρου. Το απροσδόκητο όνομα, προερχόμενο από περιώνυμη εταιρά της αρχαίας Κορίνθου (υπάρχει και στην Κόρινθο «σινέ Λαΐς»- φυσιολογικότατα) εξηγείται, αν λογαριάσει κανείς ότι σε ελάχιστη απόσταση υπήρχε ο «καταξιωμένος» κινηματογράφος «Λαού», άρα οι γείτονες - αναγνώστες των εφημερίδων θα βλέπανε αμέσως και το νέο φιντάνι. Οι ταινίες του, χαμηλού επιπέδου σε γενικές γραμμές, ταίριαζαν γάντι στη Β΄ προβολή όπου σταθερά ανήκε. Το 1950 επιχειρηματίας είναι ο Απόστολος Ανέστης¹⁶¹¹ και πέντε χρόνια μετά ο Σπύρος Ανέστης,¹⁶¹² (είχε και το «Αττικόν» του Πειραιά). Είχε χωρητικότητα 600 θέσεων. Η αρκετά ακανόνιστη παρουσία στις εφημερίδες την τελευταία του χρονιά της πρώτης φάσης προοικονομεί το επερχόμενο τέλος.

Το σινεμά στεγάζονταν σε μια εξαιρετικά υπερυψωμένη ταράτσα, ενώ στο ισόγειο υπήρχαν καταστήματα (το 2004 είδα λάστιχα και μηχανόλαδα, πράγματα που «μυρίζουν» συνεργεία αυτοκινήτων). Το όλο κτίριο θυμίζει κάπως βιομηχανικό. Η οθόνη σώθηκε, με πλάτη προς την Ιερά Οδό, η πλατεία αναπτύσσεται παράλληλα με τη Μεγάλου Αλεξάνδρου (μη τυπική διάταξη), και φυσικά υπάρχει σκάλα για την άνοδο και κάθοδο των θεατών (αλά «Βοξ»). Στον πλάγιο τοίχο της πλατείας, προς τη Μεγ. Αλεξάνδρου, υπάρχουν πακτωμένοι φανοστάτες, με «καπέλο» για το φως και τη λέξη «ΛΑΪΣ» πάνω τους, με μεταλλικό περιθώριο και μεταλλικά πάνω και κάτω, κάπως έτσι: ΛΑΪΣ.

Γράφει ο Χατζιώτης: «Ήταν ο αγαπημένος μας κινηματογράφος, γιατί έφερνε έργα τερατωδώς περιπετειώδη, που φούντωναν την παιδική φαντασία μας και ενθουσίαζαν.... Έχουν περάσει πενήντα και πλέον χρόνια από τότε που είχαμε απολαύσει το 'Σεβάχ' στην οθόνη της 'Λαΐδας', αλλά οι φοβερές εικόνες του εξακολουθούν μέχρι σήμερα να παραμένουν ζωντανές στη μνήμη μας».¹⁶¹³

Ο φίλος μου ο Τάκης Μπαστέας με πληροφόρησε πρώτος ότι, με τις άοκνες προσπάθειες ιδίως του σπουδαίου σκηνοθέτη Νίκου Κούνδουρου, έγινε δυνατή η σωτηρία και κατοχύρωση του κτιρίου για να δημιουργηθεί εδώ η νέα Ταινιοθήκη της Ελλάδας. «Βρες τον Κούνδουρο ή τον Θόδωρο Αδαμόπουλο να σου πουν λεπτομέρειες», κατέληξε.¹⁶¹⁴ Το 2005, συνάντησα το Θόδωρο Αδαμόπουλο, αντιπρόεδρο της Ταινιοθήκης, ενώ πακετάρωνταν τα πράγματα από το παλιό κτίριο

¹⁶¹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950

¹⁶¹² Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁶¹³ Χατζιώτης, 153

¹⁶¹⁴ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

της Κανάρη προς μια προσωρινή στέγη της οδού Σόλωνος, μέχρι να ετοιμαστεί η «Λαΐς». Ο κ. Αδαμόπουλος μου είπε: ότι βάσει ενός φιλόδοξου σχεδίου που έχει πλέον φτάσει προ των πυλών, το έργο πρόκειται να ξεκινήσει και η «Λαΐς» θα ξαναζούσε σίγουρα.

«Στο σινεμά αυτό διοργανώθηκαν τοπικά καλλιστεία για τις ωραίες της γειτονιάς καθώς και τιμητικές εκδηλώσεις για διάφορους καλλιτέχνες, το ξέρετε; Λοιπόν, τώρα θ' αξιοποιηθεί όλο το κτίριο. Έχει τρέξει πολύ ο Νίκος Κούνδουρος γι' αυτό. Συντελεστές του έργου είναι οι αρχιτέκτονες Νίκος Μπελαβίλας και Βάσω Τροβά, ο πολιτικός μηχανικός Βασίλης Πλαϊνής, το ηλεκτρομηχανολογικό γραφείο 'TEAM M-H', οι σύμβουλοι ακουστικής - οπτικοακουστικών Dr. G. Schubert - Γρηγόρης Σταυρόπουλος και η 'Στάδιον ΑΕ' - Σύμβουλοι Διοίκησης, ενώ συγχρηματοδότες του έργου είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση (Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) και το Υπουργείο Πολιτισμού. Το εμβαδόν της νέας 'Λαΐδας' κτίσματος: στεγασμένος χώρος 1760 τ.μ. (υπόγειο 482 τ.μ., ισόγειο 783 τ.μ., ημιόροφος 346 τ.μ., δώμα 149 τ.μ), ταράτσα 700 τ.μ. Η χρήση υλικών όμοιων με τα αρχικά (λευκά επιχρίσματα, μεταλλικά κουφώματα, μεταλλικά διακοσμητικά) διατηρήσει τις εξωτερικές όψεις του κτιρίου

Θα δημιουργηθούν δύο χειμερινά σινεμά (200 θέσεων συν 60 θέσεων για τα μέλη), μουσείο κινηματογράφου, βιβλιοθήκη, στέγη και 'αναγνωστήριο' οπτικοακουστικών αρχείων, γραφεία, δύο φουαγιέ, μπαρ και μικρό πωλητήριο.

Θα ξαναλειτουργήσει φυσικά κι ο καλοκαιρινός κινηματογράφος στην ταράτσα, με θα έχει 250 θέσεις, με διατηρημένα σχεδόν όλα τα παλιά στοιχεία: είσοδος, κλιμακοστάσιο, καμπίνα προβολής, οθόνη, βοηθητικοί χώροι, μπαρ, φώτα, μεταλλικά διακοσμητικά κλπ»¹⁶¹⁵

Αυτά το 2005. Το Σεπτέμβριο του 2009 ο χώρος όντως εγκαινιάστηκε ανεπίσημα (και τον επόμενο μήνα επίσημα) ως η νέα έδρα της Ταινιοθήκης της Ελλάδας, με τρία πλέον σινεμά. «Το μόνο που λείπει είναι η ταμπέλα, την έχω παραγγείλει, θα 'ρθει σε δεκαπέντε μέρες. Θα είναι όπως η ακριβώς η παλιά, αντίγραφο, με κόκκινα γράμματα, σα μπουρδέλο θα μοιάζουμε», μου λέει ο Θόδωρος Αδαμόπουλος.¹⁶¹⁶ Σε κείμενό του με τίτλο «Πίσω στο χρόνο», που μοιράστηκε επιτόπου, Νίκος Κούνδουρος αναφέρεται στο δύσκολο ιστορικό της ολοκλήρωσης του έργου. Η ορθόδοξη εκκλησία, στην οποία είχε περιέλθει δια κληροδοτήματος το κτίριο, δέχτηκε όχι να το παραχωρήσει (φυσικά) μα να το πουλήσει, με το αζημίωτο (130.000.000 τοτινά εκατομμύρια δραχμές). «Προς στιγμή είχα νομίσει πως η Εκκλησία, με τη σειρά της, μας δώριζε το κληροδότημα», σημειώνει δηκτικά ο Κούνδουρος. Και στη συνέχεια, αναφέρει όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του εγχειρήματος. Πλήν των προαναφερθέντων από τον κ. Αδαμόπουλο, είναι: ο τοτινός υπουργός ΠΕΧΩΔΕ Κώστας Λαλιώτης, η υπάλληλος του Υπουργείου Πολιτισμού Βαρβάρα Μπελεζίνη, οι αρχιτεκτόνισσες Έφη Δελληνικόλα και Αγγελική Λιώρη και τα μέλη του ΔΣ της Ταινιοθήκης Μαρία Κομνηνού, Βαγγέλης Σόρογκας και Χρυσάνθη Σωτηροπούλου.¹⁶¹⁷

Και στην ξενάγηση που ακολούθησε, ανέβηκα επιτέλους στην ταράτσα της «Λαΐδας», απ' όπου όντως «βλέπεις την Ακρόπολη», όπως μου 'χε πει η φίλη μου

¹⁶¹⁵ Θόδωρος Αδαμόπουλος, συνέντευξη που δόθηκε με πακέτα ένα γύρω, επειδή η Ταινιοθήκη μετακόμιζε από το ιστορικό της κτίριο στο Κολωνάκι

¹⁶¹⁶ Απάντηση προς τον γράφοντα, στο όρθιο

¹⁶¹⁷ Κούνδουρος, Χρόνο

Αρτεμη Βιδάλη.¹⁶¹⁸ Η θερινή «Λαΐς» είναι τραπεζοειδής, με τη μικρή πλευρά του τραπεζιού προς την οθόνη και την μεγάλη προς το Μεταξουργείο. Θα πρέπει να υπήρχε παλιά κι ένας μικρός εξώστης, που τώρα έχει σχεδόν καταληφθεί από τις διαμορφώσεις περίξ της καμπίνας προβολής. Είσοδος από Μεγ. Αλεξάνδρου. Το όλον είναι πολύ όμορφο.

Το καλοκαίρι του 2010, με πολλή συγκίνηση, ήρθα εδώ και είδα τη θαυμάσια ρουμάνικη ταινία «Σιωπηλός γάμος».

Ενδεικτικές ταινίες: «Η επέλασις των δραγόνων», «Τυφλός εραστής», «Νύχτα και μέρα», «Οι Γιάννηδες στο ναυτικό», «Εύθυμοι ασιγγανοί» (1948), «Που τα βρίσκει η γυναίκα μου τα λεπτά;», «Το ναυτικό χορεύει», «Η εξέγερσις», «Ο τάφος της μούμιας» (1949), «Σκοτεινό καλντερίμι», «Το σπίτι του κρεμασμένου», «Περ ε Ζαν», «Τραβιάτα», «Βίρα τις άγκυρες», «Κόκκινος Δούναβις» (1950), «Αγάπησα έναν προδότη», «Κάτω τα πιστόλια», «Η φιέστα συνεχίζεται», «Άμποτ και Κοστέλλο», «Σιγκοάλα» (1951), «Μανουέλλα», «Θησαυροί του Σολομώντος», «Ένας Αμερικανός στο Παρίσι», «Φίλησέ με με πάθος», «Σβησμένα μάτια» (1952), «Ο τρομοκράτης» Χ. Μπόγκαρτ, «Μαύρα τύμπανα», «Κορίτσι της ταβερνας», «Αγάπησα και πρόδωσα» Ντένις Μόργκαν, «Γιατί υπέκυψα» Αλίντα Βάλι, «Χαμένο караβάνι» (1953), «Ήταν εραστής μου», «Λιποτάκτης της Σαγγάης», «Αποστολή στη Βουδαπέστη» Ντάνα Αντριους, «Δσμώνης του παρελθόντος» δράμα Κερκ Ντάγκλας, «Νύχτες της Μόσχας» (1954), «Ο λάκκος των κολασμένων» αστυν. Στέφεν Μακ Νάλυ, «Ξανθή κατάσκοπος», «Γκόλφω», «7 νύφες για 7 αδέρφια» μουσικό Τζέην Πάουελ (1955), «Η φυγής του Αλγερίου», «Ο τρομοκράτης με το διαβολικό γέλιο», «Σεμίραμις», «Μια νύχτα στη Νεάπολι», «Ο πύργος των οργίων» περιπέτεια, Σ. Παμπανίνι (1956), «Σε μισώ μητέρα», «Κατά λάθος μπαμπάς», «Ρεβέκκα», «Φυγή προς τον ήλιο», «Νανούσκα», «Το αμαξάκι» (1957), «Οι θησαυροί του Ρόμμελ», «Δύο αγάπες, δύο κόσμοι» Κωνσταντάρας, «Το μακρύ χέρι» περιπ. Τζακ Χώκινς «Μονομαχία στον ήλιο», «Κατ' εντολήν του Βασιλέως» Ρόμπερτ Ταϊνλορ (1958), «Η αμαρτωλή του υποκόσμου», «Θυέλλα στις Ινδίες», «Το ναυάγιο της ζωής», «Το κλειδί», «Στέλλα», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες» (1959), «Στον ανεμοστρόβιλο των παθών», «Δαίμονες των θαλασσών», «Ο δαίμων του Ρίο Γκράντε», «Λύτρωσέ με αγάπη μου» δράμα, «Το συνδικάτο των μαύρων αετών» (1960), «Ο γιός του κόκκινου πειρατή», «Το θαύμα», «Ο κατακτητής», «Κατάσκοπος της Οδησού» περιπ. (1961), «Ο πράκτωρ του Χογκ Κογκ», «Μην ερωτεύεσαι το Σάββατο», «Ο αρχισιδηρουργός», «Το θαύμα των λύκων», «Ο διάβολος και η ουρά του» (1962), «Ζητείται τίμιος», «Μανόν», «Μην είδατε τον Παναή», «Η μουσίτσα της Ρώμης» (1963), «Ξανθές, μελαχρινές όλες μ' αρέσουν» Έλβις Πρίσλεϋ, «Κομμάντος του θανάτου», «Φεύγω με πίκρα στα ξένα» δράμα Βούρτση, «Αεροναυμαχία στο Περγλ Χάρμπορ» (1964), «Σε κάθε σφαίρα ήταν γραμμένο τ' όνομά του», «Τίγρις των 7 θαλασσών», «Στέλλα», «Σμήνος 833» (1965), «Ραντεβού στην Κέρκυρα», «Διχασμός», «Φον Σπέε», «Διπλοπεννιές» (1966), «Χτυποκάρδια στο θρανίο», «Ο κατάσκοπος του Λονδίνου», «Μίνι φούστα και καράτε», «Η χαμένη ταξιαρχία», «Φλογέρα και αίμα» ελλην. (1967), «Και οι 14 ήσαν υπέροχοι», «Ευτυχώς τρελάθηκα», «Διπλός άνθρωπος», «Ασύλληπτη απόδρασις», «Χωρίς στοργή» (1968), «Είναι μεγάλος ο καημός», «1.000 κορίτσια, 1.000 σφαίρες», «2.000 ναύτες κι ένα κορίτσι», «Ο ζηλιάρोगατος», «Λουάνα», «Ο τάφος του Ινδού», «Ο εκτελεστής» (1969), «Τ' αδέρφια ωρκίσθησαν εκδίκησι», «Κορίτσια στον ήλιο»,

¹⁶¹⁸ Αρτεμη Βιδάλη, συνέντευξη

«Αντίζηλοι», «Βοήθεια, ο Βέγγος», «Ο καταφερτζής» (1970), «Όσο σημαίνουν οι καμπάνες», «Νύχτα τρόμου», «Μια τρελή σαραντάρα», «Μια Ιταλίδα στην Κυψέλη», «Η γυναίκα μου τρελάθηκε» (1971), «Ένας Κίτσος στα μπουζούκια», «Ένας χίππυς με τσαρούχια», «Αγάπησα μια πολυθρόνα», «Μίνι φούστα και καράτε» (1972), «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Ο γίγας της Κυψέλης», «Η ζηλιάρα», «Ο άνθρωπος της καρπαζιάς», «Ο ακτύπητος κτυπήθηκε», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι» (1973), «Ο άνθρωπος που έτρεχε πολύ», «Το ανθρωπάκι», «Γυναικοκρατία», «Ένα έξυπνο μούτρο», «Δικτάτωρ καλεί Θανάση» (1974), «Ξύπνα καημένη Βασίλη», «Τεκίλα», «Ο Κανένας θα κτυπήσει ξανά», «Ο Μανωλιός στην Ευρώπη», «Κατάσταση πολιορκίας» (1975), «Διψασμένοι για έρωτα και εκδίκηση», «Ταξιαρχία διαβόλων», «Ένας τρελλός τρελλός αεροπειρατής», «Αναζήτησις», «Τι 30, τι 40, τι 50», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι» (1976), «Σιωπηλός γάμος», «Αταλάντη», «Η νύφη της θάλασσας», «22 σφαίρες» (2010), «Το σχέδιο Σωτηρία», «Τα παιδιά του παραδείσου», «Μελαγχολία», «Γλυκό ψέμα», «Πορτοκάλια στον ήλιο» + «Πίστευέ με» (2011), «Η αίσθηση του έρωτα», «Ο Χίτλερ στο Χόλιγουντ», «Ο ταξιτζής», «Ο κινηματογραφιστής» «17 κορίτσια», «Το τελευταίο κύμα» + «7 ημέρες στην Αβάνα» (2012), «Το αγόρι τρώει το φαγητό του πουλιού» + «Ο μανάβης», «Η πηγή των παρθένων», «Encardia, η πέτρα που χορεύει», «Η άρπα της Βερμανίας» και Αφιέρωμα στη μνήμη της Αλίντας Δημητρίου: «Τα κορίτσια της βροχής» και σχετική συζήτηση (2013).

Λαού / **Σινέ Λαού** Ξακουστός και ιστορικός χώρος ψυχαγωγίας στο Μεταξουργείο, με διαδρομή που ξεκίνησε από συνοικιακό καφενείο το 19^ο αιώνα, και κατάληξε σκαμμένο οικόπεδο (2009). Η πορεία του κατά την κινηματογραφική πλευρά του χαρακτηρίζονταν από σταθερά συνεπή έκπτωση: ευπρεπές μικροαστικό → λαϊκό ομοιοπακού τύπου → καράτε → σεξ. Βρισκόταν Κολοκυνθούς 51/55 (ανάλογα με την εποχή της αριθμησης), στη γωνία με τη Μεγάλου Αλεξάνδρου, τηλέφωνα 56219, 533814, 5233814, 5231569. Ανήκε γενικά στη Β΄ προβολή, με εξαίρεση ένα πρόσκαιρο πέραςμα από τους ημικεντρικούς το '60. Είχε 560 θέσεις.¹⁶¹⁹ Εν αρχή ην το καφενείο του Μανώλη Βούζινου, γνωστό και ως «Κήπος», που θα πρέπει να ξεκίνησε γύρω στα 1890.¹⁶²⁰ Καμιά εικοσαριά χρόνια αργότερα, ένα καλοκαιρινό θεατράκι ξεφύτρωσε δίπλα στο καφενείο, διαδικασία συνηθέστατη τότε. Λίγο αργότερα, ο σπουδαίος στην εποχή του ηθοποιός Ζάχος Θάνος πήρε το θεατράκι και το μετονόμασε «Θέατρον (του) Λαού» / «Λαού». (Υπήρχε από το 1885 εξοχικό καλοκαιρινό θεατράκι με το ίδιο όνομα, δίπλα στον Ιλισσό.)¹⁶²¹ Αργότερα το πήρε άλλος σπουδαίος τοτινός ηθοποιός, ο Εδμόνδος Φυρστ. Με εξαίρεση το 1922 (μάλλον) και το 1926 (σίγουρα), επί πολλά χρόνια έπαιζε αποκλειστικά θέατρο, κατά βάση επιθεωρήσεις. Το 1938, οι κληρονόμοι του Φυρστ το ξαναφτιάξαν εκ θεμελίων, δημιουργώντας το «Σινέ Λαού» (σύντομα το «Σινέ» πέθανε κι απόμεινε «Λαού» σκέτο), έναν υπαίθριο κινηματογράφο που ήταν «κτιριακώς άρτιος ... με θαυμασίαν ακουστικήν, υπέροχον φωτιστικόν σύστημα, με διαρρυθμισιν επιτρέπουσαν να βλέπουν με όσην ευχέρειαν ο θεα του κέντρου, και οι θεαταί των εξωστών, και φωτέιγ αναπαυτικότατα... Διευθύνουν οι κ.κ. Διονύσιος Φυρστ και Κολοτούρος, έχοντες καλλιτεχνικό σύμβουλον τον κ. Π. Ξενάτον.»¹⁶²² Ιδού και σχετική διαφήμιση από τον πρώτο καιρό:

¹⁶¹⁹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁶²⁰ Σκαλτσά 525

¹⁶²¹ Σκαλτσά 597

¹⁶²² Κινηματογραφικός Αστήρ 14.93.1938, σε Πατέρας 177

Λ Α Ο Υ
 (Πρώην θέατρον Λαού)
Ουράνιες μελωδίες
 Άπλετος, ονειρώδης και
 φαντασμαγορικός φωτισμός,
 με πρωτοτυπίαν δια θερινόν
 κινηματογράφων»¹⁶²³

Στην κατοχή έπαιζε άλλοτε θέατρο και άλλοτε σινεμά. Μετά την απελευθέρωση, μόνο ταινίες. Το 1947¹⁶²⁴ και 1948¹⁶²⁵ επιχειρηματίας ήταν ο Διονύσης Φυρστ, ενώ τη δεκαετία του '50, επιχειρηματίες εξακολουθούν οι «κληρονόμοι Φυρστ».¹⁶²⁶ Στα είκοσι χρόνια του σκεπάστηκε κι έγινε χειμερινός (αυτόνομο κτίριο). Συγκεκριμένα «μετετράπη εις χειμερινόν με έναρξη στις 24.10.1958, με μίαν θαυμασίαν αίθουσαν, πολυτελή δια δευτέραν προβολήν και όλα τα σύγχρονα κομφορ, σύμφωνα με τον Νόμον».¹⁶²⁷ Διάταξη: «Η είσοδος ήταν από τη Μεγάλου Αλεξάνδρου και η οθόνη βρισκόταν αριστερά, κάθετη προς τη Μεγάλου Αλεξάνδρου, δηλαδή παράλληλη με την Πειραιώς».¹⁶²⁸ Είχε εξώστη και πλευρικά ανοίγματα για το καλοκαίρι.¹⁶²⁹ «Άνοιγε και πίσω, πάντως όχι πάνω, γιατί το σύστημα της ανοιγοκλειόμενης οροφής ήταν πολύ ακριβό».¹⁶³⁰ Τη δεκαετία του '70 εναλλάσσει σεξ με καράτε, ενώ την επόμενη λειτουργεί αποκλειστικά σαν σινε πορνό μέχρι που κλείνει. Ότι άρχιζε από το πρωί, ότι έπαιζε «δύο έργα σεξ» δίχως ν' αναφέρεται ο τίτλος τους, ότι είχε μεταμεσονύκτιες προβολές, ότι δεν απόφυγε κατάσχεση μιας μομπούνας σκληρού πορνό και σχετικά δικαστικά ντράβαλα¹⁶³¹ - όλα αυτά εννοούνται.

Το θυμάμαι τσοντάδικο: μικρό, κάπως πρόχειρα σκεπασμένο και φτωχικό. Δεν έτυχε ποτέ να πάω, προτιμούσα τα καθαυτό ομοιοιακά. Ήτανε ωστόσο στέκι του φίλου μου του Ρωμούλου, που μου προμήθεψε και το σχετικό πρόγραμμα για το βιβλίο μου «Αυστηρώς ακατάλληλον». Ο Ρωμόλος και ο ισάδελφός μου Ζήσης καταφέρανε να φέρουν εδώ τον επίσης κοινό μας φίλο Θανάση Κουδ., πείθοντάς τον ότι επρόκειτο να δουν έργο «πολεμικό». Μπαίνοντας μέσα, με την πρώτη ματιά στην οθόνη, ο Θανάσης έτριψε τα χέρια του και αναφώνησε εκστασιασμένος: «Πω πω, άρχισαν τα γαλακτώματα».¹⁶³² Έκτοτε, στη στενή μας παρέα, καθιερώθηκε η έκφραση «πάμε να δούμε κάνα πολεμικό».

Δεν ξέρω πότε ακριβώς κατεδαφίστηκε το «Λαού», κατά πάσα πιθανότητα έπαιξε τελευταία φορά το 1998. Το καλοκαίρι του 2003, βλέπω τεράστιου βάθους θεμελίωση (μού θύμισε την επέκταση της Τράπεζας της Ελλάδος στο Κέντρο) εν σειρά με ένα ή δυο διπλανά οικοπέδα. Κράτησαν κάνα δυο τοίχους για τη μόστρα, όπου μέσα στις σκαλωσιές και τα τρυπήματα φαίνονται τα φουρούσια των νεκλασικών που ήταν μια φορά εκεί. Επί πολλά χρόνια (τουλάχιστον μέχρι το 2009) όλα έμειναν ακριβώς έτσι, τίποτα δεν προχώρησε, πλην ότι μέσα στο σκαμμένο έχουν

¹⁶²³ Σε πολλές εφημερίδες του Μάη του 1938

¹⁶²⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

¹⁶²⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.23/21.03.1948

¹⁶²⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁶²⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 17 (831), 30.10.1958

¹⁶²⁸ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

¹⁶²⁹ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁶³⁰ Παναγιώτης Δαραβίγγας, συνέντευξη

¹⁶³¹ Βραδυνή 25.10.1977. Αλίευμα του Θανάση Βέμπου

¹⁶³² Ζήσης Καραβάς, συνέντευξη

θεριέψει ποικίλα δέντρα και μια αντλία τράβαγε και εριχνε στη Μ.Αλεξάνδρου τόνους υπόγειο νερό. Πρόσφατα (2012) είδα ότι το έργο πρχώρησε.

Συνοπτικά: καφενείο «Κήπος» του Βούξινου (1890;)→ θερινό θεατράκι «Κήπος» του Βούξινου (τουλάχιστον 1913)¹⁶³³→ θερινό θεατράκι «Λαού» (1914)¹⁶³⁴→ θερινό κινηματοθέατρο «Λαού» (1938)→ χειμερινός κινηματογράφος «Λαού» (1958-τουλάχιστον 1998)→ κατεδάφιση→ εκσκαφή (2005)

Μιλάει ο Παναγιώτης Ραυτόπουλος: «1963. Είμαι στο ‘Λαού’ μπροστά και κοιτάω τις ρεκλάμες δε θυμάμαι ποιας ταινίας. Κοιτάω και τις μέσα και τις έξω. Υπάρχει μια κοπέλα κοντά μου που κάνει το ίδιο με μένα. Την κοιτάω πλαγίως, να μην είμαι προκλητικός, και μ’αρέσει. Νομίζω πως με κοιτάει κι αυτή. Λέω: ‘Ποιος απ’τους δυο μας θα κάνει τα εισιτήρια του άλλου, να δούμε την ταινία;’ Να μη σ’ τα πολυλογώ, μπήκαμε στο έργο, χαρήκαμε, ακολούθησε ειδύλλιο. Και τελικά παντρευτήκαμε. Είναι η κυρία Ελένη. Κάναμε τρία παιδιά και είμαστε πάντα μαζί. Έτσι, καθώς συνηθίζω να λέω, ‘του Λαού εγέννησε λαόν’»¹⁶³⁵

Γράφει ο Κλήμης, για την πρώτη μεταπολεμική περίοδο: «Στο Λαού έμπαιναν πάντα τζαμπατζήδες. Ήταν το παλαιότερο σινεμά της συνοικίας... Τώρα έπαιζε συνήθως έργα με σερίφηδες και καουμπόυδες που ενδιέφεραν περισσότερο τους νεαρούς. Άλλωστε και τούτοι δω κόντευαν να γίνουν επαγγελματίες του είδους. Από τα δύσκολα χρόνια που μόλις είχαν περάσει, οι νεαροί ήταν γεμάτοι από κουμπούρια, χειροβομβίδες και σφαίρες όλων των ειδών... Άσε να φωνάζει η αστυνομία να παραδώσουν τα επικίνδυνα αυτά παιχνίδια. Κανείς δε άκουγε τίποτα. Τα καταχώνιαζαν και τα έδειχναν με υπερηφάνεια ο ένας στον άλλον».¹⁶³⁶

Λέει ο Λευτέρης Σακκάς: «σε παιδική θεατρική παράσταση, Κυριακή πρωί, γύρω στο 1980, κέρδισα ένα τρανζιστοράκι. Το φχαριστήθηκα και από τότε πολλά και διάφορα τυχερά ακολούθησαν. Αργότερα, μεγάλος, εδώ είδα την πρώτη μου τσόντα».¹⁶³⁷

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο δήμιος του Λονδίνου», «Γουλιέλμος ο αχθοφόρος» (1922), Σινέ βαριετέ (πολλαπλή επανάληψη) (1926), «Κούκλες της κολάσεως» + Εκλαίρ ζουρνάλ,¹⁶³⁸ «Ρομάνς Τσαϊκόφσκι», «Γη της επαγγελίας», «Παρίς», «Κατάχρησις εμπιστοσύνης», «Χάρισέ μου την καρδιά σου», «Πράσινο φως», «Στιγματισμένες γυναίκες» (1938), «Αόρατος απειλή», «Θύελλα», «Υποβρύχια βασίλισσα», «Αλκατράζ», «Εξέγερσις» (1939), «Διπλή αγωνία», «Το λυκόφως μιας ζωής», «Τρεις ευέλπιδες», «Κολλίν» (1940), «Λαθρεπιβάτις του Ατλαντικού», «Ο πόνος της μάνας», «Πειραταί της Μαλαισίας», «Ο παραχαράκτης», «Φερναντέλ πολυτεχνίτης» (1942), «Το χτυποκάρδι», «Σε μυστική αποστολή», «Κολασμένη αγάπη», «Ο πόθος της αμαρτίας», «Η μεγάλη σκιά», «Η θύελλα πέρασε», «Τα καπρίτσια της Νίξυ», «Σιδηρούν στέμμα» (1943), «Ο σύζυγος εκπαιδεύεται», «Καλογριά και σατανάς», «Η μεγάλη σκιά», «Τυχερός με το στανιό», «Ο ζωντανός νεκρός», «Τρίο Τονέλλι», «Τυφλή αδελφή» (1944), «Στέλλα Ντάλας», «Χρυσοθήρας», «Ζήτω η τρέλλα», «Φλεγόμενοι ουρανοί», «Πόλις δίχως νόμο» (1945), «Κοσμική κυρία», «Ερωτική μάχη», «Κατάσκοποι στις νύκτες», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης» (1946), «Ο μαύρος πειρατής», «Χαμένη στο χαρέμι», «Χαμένος άγγελος», «Μπαταάν», «Αδέσποτα νειάτα» (1947), «Τα κατορθώματα του Μ. Ήντεν», «Πριγκίπισσα και πειρατής», «Άγγελοι στο βούρκο» «Ανύπανδροι

¹⁶³³ Χατζηπανταζής – Μαράκα 222

¹⁶³⁴ Χατζηπανταζής – Μαράκα 223

¹⁶³⁵ Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνέντευξη

¹⁶³⁶ Κλήμης, 58

¹⁶³⁷ Λευτέρης Σακκάς, συνέντευξη

¹⁶³⁸ «Ανατριχιαστικόν έργον φρίκης και τρόμου». Έθνος 29.08.1938

μπαμπάδες», «Ας την κρίνει ο θεός» (1948), «Καταραμένη γενιά», «Συντρίμια του παρελθόντος», «Με το ψέμα σου με κατέκτησες» «Τ-μεν» (σικ), «Αν έχης τύχη διάβαινε» (1949), «Η κυρία με την ερμίνα», «Χρυσά σκουλαρήκια (σικ), «Θύελλα στο φάρο», «Ο δολοφόνος της νύχτας», «Το μοναστήρι της Πάρμας», «Στιγματισμένο πρόσωπο» (1950), «Χαμένος παράδεισος», «Λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Σιγκουάλα», «Ο θρύλος των Φόρσαϊτ», «Το θαύμα της 34^{ης} οδού» «Οχι λυπητερά τραγούδια», 2 έργα (1951), «Αετός και γεράκι», «Αλεπού της ερήμου», «Ξαναγύρισμα στη ζωή», «Η λεωφόρος της Δύσεως» (1952), «Το τελευταίο ατού» περιπέτεια, «Γυναίκα με προσωπίον» Πατρίτσια Μεντίνα, «Ερωτική φωλιά», «Φυλακές χωρίς σίδερα», «Μαργαριτάρια της Γουινέας» Τζων Παϊην, «Το κόκκινο και το μαύρο» δράμα Βίκτωρ Ματσιούρ (1953), «Η Σαλώμη», «Γυναίκα του ολέθρου», «Ο 49^{ος} άνθρωπος», «Αυγουστίνα» (1954), «Το παιδί μιας άλλης» Λία Μαντ, «Αρπαγες της Γης» περιπ. Άλ. Λαντ, «Μεγάλο κτύπημα» αστυν. Γκλεν Φορντ, «Ο γιος του χλωμού προσώπου» (1955), «Οι διαβολογυναίκες», «Πανικός στους δρόμους», «Βαθιά γαλάζια θάλασσα» δράμα Βίβιαν Λη, «Το όνειρο του Ινδού», «Τραγική εξομολόγησης» (1956), «Εσκοντίτα», «Το μεγάλο μυστικό», «Γεννημένη για τον έρωτα», «Ψωμί, έρωτας και...», «Οθέλλος» (1957), «Γιατί ήρθες τόσο αργά;» δράμα, «Έτσι κερδίζεται η ελευθερία», «Ο δικτάτωρ», «Άμλετ» Λώρενς Ολίβιε, «Κιλιμάντζαρο», «Μεγάλε μου έρωτα» (1958), «Ο βάρβαρος και η γκέισσα», «Πικρή νίκη», «Ο κλέφτης του χαρεμιού», «Πόθοι στην κάψα του καλοκαιριού», «Η σπείρα του ματωμένου κύκλου», «Μια νύχτα στο Μόντε Κάρλο» έγχρωμο περιπέτεια Κωνσταντίν, «Στη γωνιά του πεζοδρομίου» (1959), «Ο δολοφόνος τη βρήκε στο λουτρό της», «Φλόγες πάνω απ' τις Ινδίες», «Ο εντιμότατος κύριος με τη διπλή ζωή», «Η κόκκινη συμμορία» (1960), «Αυτός που ήρθε από την κόλαση», «Χωρίς μητέρα», «Ο κυρίαρχος του κόσμου», «Ο Τζέρι Λιούις αριστοκράτης» (1961), «Άνθρωπος χωρίς όπλα», «Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος», «Η ωραία και ο εκατομμυριούχος», «Το σπίτι των τριών κοριτσιών», «Στο περιθώριο της ζωής» (1962), «Όλοι γύρω μου σκοτώθηκαν» Ώντυ Μόρφι, «Δύο είναι οι ένοχοι», «Η στιγματισμένη», «Φραντς Λιστ», «Ο στρατηγός ήταν κατάσκοπος», «Ο Σολομών και η βασίλισσα του Σαβά», «Στην κοιλάδα των βασιλέων» (1963), «Ουέστ Σάιντ Στόρυ», «Ροκαμβόλ» εποχής, «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Η έβδομη αυγή» Γουίλ. Χόλντεν, «Κοπακαμπάνα», «Επιχειρήσεις 12^η ώρα» αστυνομικό Στάνλεϋ Μπαϊήκερ (1964), «Οι 7 πύλες της κολάσεως», «Νύχτες στο Μαϊάμι», «36 ώρες», «Το λιμάνι των απόκληρων» (1965), «Πράκτωρ 013 επιχειρήσεις πύραυλος», «Πράκτωρ 002 επιχειρήσεις Μόντε Κάρλο», «Πράκτωρ OSS 77, Επιχείρηση ατομική βόμβα», «Κεραυνός στον ήλιο», «Δυτικά της Ζανζιβάρης», «Οι συνωμότες του κελλιού 12» (1966), «Το πάρτυ του εγκλήματος», «Πράκτωρ 505 χειραψία με το θάνατο», «Επιχείρηση Τόκιο», «Σούπερμαν», «7 δολάρια στο κόκκινο» (1967), «Ζης μονάχα δυο φορές», «Οι 7 ισχυρότεροι του κόσμου», «Ο σκασιάρχης του στρατοπέδου 113», «353 σε 30 δευτερόλεπτα θα πεθάνης», «Η νύφη φορούσε μαύρα» αστυν., «Ιστορία ενός εγκλήματος», «Καλογριά» (1968), «Θάβω ζωντανούς από εκδίκηση», «Ρίνγκο ο εκδικητής του Ελ Πάσο», «Εκδίκηση μέχρι θανάτου», «Οι 7 παράνομοι», «Βυθίσατε το Τίρπιτς» (1969), «Οι δολοφόνοι χορεύουν τη νύχτα», «Η μάχη του ποταμού» (σκέτο), «Οι ασυγκράτητοι», «7 κρεμάλες για 7 πιστολέρος», «Ο χορός των βρυκολάκων», «Γκαρίνγκο» (1970), «Ο θάνατος ανοίγει τα φτερά του», «Η σφαγή άρχισε στο Ελ Πάσο», «12 χρυσές γυναίκες», «Η νύχτα των σκλάβων», «Ένοχη νύχτα των εκβιαστών», «Δύο πολέμαρχοι», «12 χρυσές γυναίκες» (1971), «Εισβολή απ' το διάστημα», «Ανοίγω τάφους για καθάρματα», «Τα διαμάντια έσταζαν αίμα», «Επτά γυναίκες και ένας γκάνγκστερ», «Η τελευταία νύχτα των τεθωρακισμένων», «Σάρκα και ποστόλι» (1972), «Τσακίστε τα κτήνη», «Αίμα στην πίστα του καράτε»,

«Μακριά από το Θεό», «Αετοί του καράτε», «Κόκκινος Τοξότης» (1973), «Κίτρινη απειλή» + «Το κύπελλο της δόξης», «Τα παιδιά των λουλουδιών», «Τιεν Φον ο χαλύβδινος Κινέζος», «Ενάντια στη βία», «Καθάρματα με αγγελικές ψυχές», «Τριπλός πράκτωρ», «Προβοκάτορες», «Υπόθεσις Μπέκετ» (1974), «Άγριο κυνηγητό στο Τόκιο», «Η πρώτη ηδονή μιας μικρής», «Η διεστραμμένη», «Ο εξορκιστής» (1975), «Προγαμιαίες ανωμαλίες», «Διεστραμμένες», «Γυμνή μπροστά στον σατανά», «Λευκή σάρκα, μαύρη αμαρτία», «Γνώρισα την ηδονή», «Λαθρέμποροι του σεξ» (1976), «Σπέσιαλ στρατόπεδο της κολάσεως», «Τα όργια του Γ' Ράιχ», «Καυτά ερωτικά παιχνίδια», «Παράξενος έρωτας», «Όλα μέσα», «Έτσι το θέλει κάθε γυναίκα» (1977), Νέον έργο, Σεξ (1978), «Ερωτικά χάρδια», «Στεγνό καθάρισμα», Νέον έργο (1979), «Η δοκιμάστρια», Νέο έργο, «Όλα γύρω από τη γυναίκα» (1980), «Οι παρθένες προτιμούν από π...», «Μπρους Λη, οι γροθιές της εκδικήσεως» (1981), Σεξ και Σεξ έναρξη 9 π.μ. (1982), Δύο έργα σεξ και μεταμεσονύκτιες προβολές (1985), Σεξ και Δύο έργα σεξ και μεταμεσονύκτιες παραστάσεις (1987), Έναρξις από πρωίας δύο έργα σεξ – Μεταμεσονύκτιες προβολές (1988), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ – Μεταμεσονύκτιες προβολές, Σεξ (1989), Σεξ 2 έργα μεταμεσονύκτιες προβολές (1990), Έναρξι από πρωίας Δύο έργα σεξ μεταμεσονύκτιες προβολές (1991), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ (1992), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ (1993), Από πρωίας σεξ, Έναρξη από πρωίας Δύο έργα σεξ μεταμεσονύκτιες προβολές (1994), Σεξ από πρωίας (1998).

Λάουρα Θερινός κινηματογράφος που συμπεριλήφτηκε κατά λάθος εδώ. Συγκεκριμένα, είχα ήδη γράψει ένα μεγάλο λήμμα γι' αυτόν όταν βεβαιώθηκα για το λάθος: είχα θεωρήσει πως βρίσκεται σε δρόμο - όριο μεταξύ Αθήνας - Βύρωνα, δεν είναι όμως ακριβώς έτσι. Η οδός Νικηφορίδη είναι καθαρά στο Βύρωνα, παρόλο που απέχει ένα μόνο δρόμο μέσα από τη οδό - όριο με την Αθήνα, που στο σημείο αυτό είναι η Αρήτης. Αν είχα γράψει το βιβλίο αυτό με ακαδημαϊκά κριτήρια, αν ήταν π.χ. διδακτορικό, θα έπρεπε να έχω αφαιρέσει τη «Λάουρα». Ευτυχώς, είμαι ελεύθερος συγγραφέας, γουστάρω να επικυρώσω το λάθος μου και κρατάω τη «Λάουρα» εδώ, μη θέλοντας να χαράμισω τη δουλειά μου. Το αποφασιστικό βήμα το έκανα όταν ο φίλος μου Θανάσης Γιοχάλας μου δάνεισε ένα πλήθος από προγράμματα του σινεμά αυτού, βοηθώντας με να καταλάβω τη φυσιογνωμία του χώρου.

Το σινεμά είναι στην περιοχή «Νέο Παγκράτι», στη δυτική άκρη του Βύρωνα, στην οδό Νικηφορίδη (πρώην Κωνσταντίνου Βασιλέως) αρ. 24, τηλ. 7662060, 2107662260. Είναι τρίφατσο, σχεδόν τετράφατσο (λόγω πολυγωνισμού), μεταξύ των οδών Νικηφορίδη, Αρώνη, Τιμοθέου και έχει τυπική διάταξη, αφού η κεντρική του είσοδος είναι σε φάλτσο, πάνω της υπάρχει η καμπίνα προβολής και η οθόνη είναι στο βάθος. Μεγάλα κόκκινα γράμματα, πολύ φωτεινά, αναγγέλλουν το όνομα του σινεμά σε κάθε περάστικό. Στις εφημερίδες Νέο Παγκράτι / Παγκράτι / Βύρωνα / Φορμίωνος και Νικηφορίδη 24. Είναι διατηρητέος και λειτουργεί από το 1953, δηλαδή φέτος κλείνει εξήντα χρόνια ζωής. Γενικά Β' προβολή, μερικά καλοκαίρια τη βλέπεις και «προαστίων», από τη δεκαετία του 80 στην Α' προβολή. Είχε 500 θέσεις, τώρα έχουν λιγοστέψει από τα παρεμβαλλόμενα τραπεζάκια και το αραίωμα των καθισμάτων.

Στις ταινίες του, αν και συνοικιακό, γενικά έχει επίπεδο, ευπρέπεια, πολύ σπάνια χοντρό λαϊκό. Το 2005 δηλώνει «Με κήπο» (ισχύει). Τα προγράματά του δηλώνουν με περηφάνια «Ο μόνος διατηρητέος κινηματογράφος της περιοχής Παγκρατίου Βύρωνα - Καισαριανής». Σε άλλα πάλι τονίζει ότι προσπαθεί να παίξει τις καλύτερες

ταινίες, ότι ανανεώνεται μέσα στα χρόνια, φροντίζει το χώρο, έχει πολύ πράσινο, έχει τραπεζάκια για χρήση υλικών από το μπαρ, διαθέτει τέντα 80 ατόμων για βροχή και «λειτουργεί πάντα υπό την ίδια διεύθυνση, γεγονός που αποδεικνύει την αγάπη αλλά κυρίως το μεράκι μας για το χώρο και την τέχνη του κινηματογράφου».¹⁶³⁹

Βρέθηκα εδώ το καλοκαίρι του 2013 και είδα τη «Θλιμμένη Τζάσιν» του Γούντι Άλεν (συμπαθητική ταινία, όχι όμως σπουδαία). Εσωτερικά φαίνεται το οικόπεδο καλά, είναι τραπέζιο, με την οθόνη στη μικρότερη από τις παράλληλες πλευρές, ενώ στη μεγάλη, προς το δρόμο, υπάρχουν στη σειρά το μπαρ, μια έξοδος κινδύνου, η είσοδος, ένας στεγασμένος χώρος με τέντα για περίπτωση βροχής και οι τουαλέτες. Πέτρινη μάντρα, καλυμμένη με πολύ πράσινο, σε λίγα σημεία φαίνεται η παλιά πέτρα. Η οθόνη είναι στεγασμένη με κεραμίδια, πρωτότυπο. Ένα δεντράκι δεξιά της, μια έξοδος κινδύνου αριστερά της, έξι μόνιμες διαφημίσεις από πάνω της. Τρεις σειρές καθίσματα (που λιγοστεύουν προς τα μπρος, λόγω του τραπεζιού), δύο διάδρομοι. Πολλά τραπεζάκια, το καθένα με μια γλαστρούλα βασιλικό. Αναρριχητικά έχουν καλύψει σχεδόν πλήρως την καμπίνα προβολής, αφήνοντας μονάχα τις τρύπες κενές. Από τα γύρω σπίτια, μονάχα ο πρώτος όροφος ένα δίπατου, πίσω δεξιά, μπορεί να ωφεληθεί για δωρεάν θέαση. Ωραίο συνοικιακό σινεμά.

Η κυρία που έκοψε τα εισιτήρια, κρατώντας κι ένα παιδάκι στην αγκαλιά της, μου είπε: «Ο πεθερός μου, ονόματι Λιαγκρής, είχε πάρει το σινεμά αρχές του '60. Δυστυχώς έχει πεθάνει τώρα. Νωρίτερα το είχε για λίγα χρόνια άλλος επιχειρηματίας. Είχε πολλά σινεμά ο πεθερός μου, δέκα, σε διάφορα μέρη της Αθήνας, όχι στο Δήμο Αθηναίων. Το λάτρευε το σινεμά, όχι απλά το αγαπούσε. Σήμερα η οικογένειά μας, εκτός από τη 'Λάουρα', έχει κατά το ήμισυ την 'Αλεξάνδρα' στην Πατησίων-βλέπετε την ταμπέλα δίπλα στην οθόνη, που γράφει 'Αλεξάνδρα - Europa Cinemas';. Πάμε καλά, αγαπάμε οικογενειακά τη δουλειά μας, αγαπάμε πολύ και το σινεμά. Στο ταμείο τώρα είναι ο γαμπρός μου».¹⁶⁴⁰ Δώσαμε ραντεβού το χειμώνα στο υπόγειο της «Αλεξάνδρας» (δες το λήμμα), που έτσι κι αλλιώς είναι σταθερός προορισμός.

Ενδεικτικές ταινίες: «Κυρίαρχος του κόσμου»,¹⁶⁴¹ «Ο δρόμος του γυρισμού», «Ο πύργος των Ιπποτών» (σικ), «Παραστράτημα μιας μητέρας», «Ένοχος εραστής», «Η σκιά του δολοφόνου», «Άγνωστο εξπρές» (1953), «Στα χαρέμια της Βαγδάτης», «Σκιές υποψίας», «Αυτοκρατορικές βιολέτες», «Τραγουδιστής του δρόμου» (1954), «Ψωμί, έρωτας και φαντασία», «Αλή Μπαμπάς και 40 κλέφτες», «Επικίνδυνος άνθρωπος» (1955), «Γαμπροί με δόσεις», «Τρία ναυτάκια στο Παρίσι», «Ανώμαλος προσγειώσις», «Οι ήρωες κουράστηκαν», «Δωδεκάτη νύχτα» (1956), «Ημέρες έρωτος», «Μανίνα», «Δολάρια και όνειρο» (1957), «Λεφτά, σεξ και πειρασμός», «Κόκκινα παπούτσια», «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται», «Πρίγκιψ και χορεύτρια» (1958), «Προς άγνωστον κατεύθυνσιν», «Ο πειρασμός χτυπά την πόρτα», «Ο φαντομάς των δύο ηπείρων», «24 ώρες αγωνίας», «Δραπέτης του Περολίνου» (σικ) (1959), «Οι αετοί της καταραμένης κοιλάδας», «Αντίο ζωή», «Όταν σημάνη μεσημέρι», «Η Μπαμπέτ πάει στον πόλεμο» (1960), «Κόρη του μαύρου κουρσάρου», «Καρπός παρανόμου έρωτα», «Η σκλάβο και ο κατάσκοπος», «Ποτέ την Κυριακή», «Για ένα κομμάτι γη» (1961), «Η κόμισσα και ο γκάνγκστερ», «Η Λίζα και η άλλη», «Οι εντιμότατοι του κελλιού 13» (1962), «Γλυκό πουλί της νιότης», «Η δράσις αρχίζει τα μεσάνυχτα», «Ένας ήσυχος άνθρωπος», «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής» +

¹⁶³⁹ Υπενθυμίζω ότι τα προγράμματα της «Λάουρας» τα χρωστάω στο Θανάση Γιοχάλα

¹⁶⁴⁰ κ. Λιαγκρή, συνέντευξη

¹⁶⁴¹ Εναρκτήριο φιλμ. «Ελευθερία», 05.06.1953

Χονδρός - Λιγνός, «Τρεις λοχίαι» (1963), «Δυο ντάμες χήρες και ο μπλαντέρ» + Χονδρός - Λιγνός, «Μπούφαλο Μπιλ», «Ο Τζέρρυ Λιούις αριστοκράτης» (1964), «Τα κίτρινα γάντια», «Η νύχτα της ιγκουάνας», «Ο Τζέρρυ Λιούις περιπλανώμενος», «Ο δολοφόνος», «Οικογένεια Ροβινσώνων» (1965), «Η καλύβα του Μπάρμπα Θωμά», «Είκοσι χρόνια γέλιο με Χονδρό και Λιγνό», «Πύργοι στην άμμο», «Να ζη κανείς ή να μη ζη», «Δυο ατρόμητα λαγωνικά εναντίον χρυσοδακτύλου» (σικ), «Το συνδικάτο των 7» (1966), «Ένας άνδρας και μια γυναίκα», «Πανικός στο κρησφύγετο της μαφίας» (1967), «Νύχτες κολάσεως», «Εμπόριο λευκής σαρκός», «Πώς ληστέψαμε τον Πύργο του Λονδίνου», Νέον έργο, «Κολασμένοι άγγελου», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο» (1968) «Μπούλλτ», «Τζέιμς Μποντ, Καζινό ρουαγιάλ», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες», «5 ύποπτου», «Το πάρτυ», «Άγριες νύχτες στο Τζέρικο» (1969), «Καινούργιο πρόσωπο στην κόλαση», «Έφ Μπι Άι, Άκρωσ απόρρητος φάκελος 17», «Ο μύλος με τις πέτρινες γυναίκες», «Ο δραπέτης», «Η μεγάλη νύχτα των κατασκόπων», «Τζο ο λεμονάδας» (1970), «Τρεις λοχίαι», «Λοχίας Μπρουκς», «Στρατιώτης Μπλου», «Η μάχη της ερήμου», «Συμμορία της χρυσής χήνας» (1971), «Ξενοδοχείο παράνομων συναντήσεων», «Καου μπούς [σικ] του μεσονυκτίου», «Αποστολή Βερολίνο» Μάικλ Καϊν, «Ληστεία στο Μιλάνο», «Φιλ ο πονηρός» (1972), «Κάποτε στη Δύση», «4 του Άβε Μαρία» Τέρενς Χιλλ, «Κυανοπώγων», «Έφ Μπι Άι φάκελος 17» (ξανά), «Δώδεκα συ ένα» (1973), «Μονομαχία στο Ελ Πάσσο», «Μίστερ Μινόλτ, ο άνθρωπος κέρανος» (σικ), «Τα βότσαλα της άμμου», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007: Ζήσε εσύ και άσε τους άλλους να πεθάνουν» (1974), «Η πρόστυχη Μαίρη και ο τρελλός Λάρρυ», «Μπουτιλιόνε στρατηγός», «11 υπέροχα καθάρματα», «Φριτς ο πονηρόγατος», «Ο τυχοδιώκτης του Λας Βέγκας» (1975), «Φλεγόμενοι σταυροί», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Ο δολοφόνος των Άλπεων», «Επιχείρησις αυτοκτονίας» (1976), «Η τελευταία γυναίκα», «Ληστεία βαμμένη με αίμα», «Ο μυστηριώδης κόσμος του μέλλοντος», «Σαματάς στο Μόντε Κάρλο», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Το άλλο πρόσωπο του γκάνγκστερ» (1977), «Μπρους Λη ο μεγάλος αρχηγός, ο αήττητος του καράτε», «Η μυστηριώδης νήσος του δρ. Μορώ», «Αλέξης Ζορμπάς» Κ-13, «Τρεις ημέρες του κόνδορος» (1978), «Μ.Α.Σ.Η.», «Ο ταξιδιώτης της βροχής», Άντονυ Κουήν «Η πιο μεγάλη μπλόφα», «Μονομαχία στο Ελ Πάσσο» (ξανά) (1979), «Καυτή πέτρα», «Μυστική αποστολή νήσος των άρκτων», «Το σύνδρομο της Κίνας» (1980), Αλ Πατσίνιο «σέρπικο» (σικ), Γούντι Άλεν «Ωραιός και σέξι», «Επιστρέφω στην πόλη της βίας» (1981), «Ο δραπέτης με την κίτρινη ταυτότητα», «Επάγγελμα ζιγκολό», «Άουσβιτς, γυναικείο στρατόπεδο 119», «Τώρα δε μας σταματάει τίποτα», «Ένα τρελό τρελό θηριοτροφείο» (1982), «Υπόθεση Τόμας Κράουν», «Έρωτας στα γαλάζια νερά», «Ο εγκέφαλος» Μπελμοντό, «Οι φυγάδες του Μιζούρι» έγχρ. Μ. Μπράντο (1983), Μπρους Λη «Παιχνίδι θανάτου», «Αεροπλανοφόρο Νίμιτς» Κερκ Ντάγκλας, «Το εξπρές του μεσονυχτίου», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «Σαχάρα», «Η σκλάββα» (1984), «Η εξαφάνιση της Κάρεν Σίλκγουντ», «Έρωτας δίχως αύριο», «Μπρέικντανς», «Αουτσάιντερς», «Ο μπάτσος του Μπέβερλι Χιλς», Πίτερ Σέλερς «Ο ροζ πάνθηρ ξαναχτυπά» (1985), «Οι θησαυροί του Σολομώντα», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα» (1986), «Όλα για όλα» Σταλόνε, «Ο νόμος του Μέρφι», «Μπελάς σε τιμή ευκαρίζα» (1987), «Δαιμονισμένος άγγελος», «Μαύρα μάτια», «Ολέθρια σχέση», «Ίσταρ», «Ο Σικελός», «Δυο ασιίδες», «Οι αδιάφθοροι», «Η κούκλα» (1988), «Επικίνδυνες σχέσεις», «Απατώνας και τζέντλεμαν», «Ο άνθρωπος της βροχής» του Μπ. Λέβινσον, Ντ. Χόφμαν (1989), «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007, προσωπική εκδίκηση» (σικ), «Άγρια ορχιδέα», «Τρελές σαφαίρες», «Καυτή βροχή» (1990), «Βρώμικες υποθέσεις», «Χορεύοντας με τους λύκους», «Εκδίκηση πάθους», «Σιρανό» (1991), «Εραστές χωρίς όρια», «Κύματα φωτιάς», «Επικίνδυνες

γνωριμίες», «Μπάρτον Φινκ», «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Οικογένεια Άνταμς», «Μόνος με το θείο» (1992), «Νεκροί ξανά», «Δεσποινίς ετών 39» (1993), «Τα χρόνια της αθωότητας», «Πολύ κακό για το τίποτα» (1994), «Φαρινέλι», «Αληθινά ψέματα», «Τρελές σφαίρες 331/2 Η τελευταία προσβολή», «Συνέντευξη μ' έναν βρικόλακα» (1995), «Φυλακισμένοι στον παράδεισο», «Η χρηματοποστολή», «Δράκουλας: Νεκρός και μ' αρέσει», «Ασυμβίβαστη γενιά», «Ποτέ μη μιλάς σε ξένους», «Θανάσιμη μάχη», «Άγγελοι του σκότους» (1996), «Ακαραιές καταστάσεις», «Ο οργανισμός της αγελάδας», «Ανακόντα», «Τα όμορφα χωριά όμορφα καίγονται», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μια ερωμένη» (1997), «Ο πρόεδρος, ένα ροζ σκάνδαλο κι ένας πόλεμος», «Αρμαγεδδών», «Το παιχνίδι», «Ο δικηγόρος του διαβόλου», «Wild thing» (1998), «Η ζωή σε δυο πράξεις» Τζούλια Ρόμπερτς - Σούζαν Σαράντον, «Το όνομά μου είναι Τζο» (1999), «Μονομάχος», «Ο Εγγλέζος», «Συλλάβετε τον Κάρτερ», «Στον έρωτα του παιχνιδιού», «Safe sex», «Peppermint» (2000), «Memento», «Μπότες, σπιρούνια και καυτές σέλες», «Ο ράφτης του Παναμά», «Pearl Harbour», «Billy Eliot, γεννημένος χορευτής» (2001), «Άπιστη», «Εγκλημα στο Γκόσφορντ Παρκ», «Δεκαπενταύγουστος» (2002), «Συνοδος κυριών», «Πώς να χωρίσετε σε 10 μέρες», «Δωμάτιο πανικού» (2003), «Οι αδελφοί Μαρξ στη Άγρια Δύση», «Μετά την επόμενη μέρα», «Άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας ... και άνοιξη», «The statement» (2004), «Mr & Mrs Smith» (μακρά προβολή), «Το βασίλειο των Ουρανών», «Πλαγίως», «Τρελή καταδίωξη στην Κορσική» (2005), «Τσακισμένα λουλούδια», «Η εποχή των παγετώνων 2: Η απόψυξη» + «Δεσμοί διαζυγίου», «Φίλοι για πάντα», «Σε επφυλακή» (2006), «Ζωή σαν τριαντάφυλλο», «Φτάνει να 'μαστε μαζί», «88 λεπτά», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει 4.0» (2007), «Mamma mia!» (πολλές βδομάδες), «Juno», «El Greco» + «Προσοχή: πόθος» (2008), «The hangover», «Οι κρυφές ζωές της κυρίας Λι», «Η εποχή των παγετώνων 3: Η αυγή των δεινοσαύρων» (2009), «Τι απέγινε η Έλλι», «Ακαδημία Πλάτωνος», «Τα κόκκινα παπούτσια», «Εκλειψη» (2010), «Beautiful», «Ο λόγος του βασιλιά», «Αφεντικά για σκότωμα» (2011), «Στη Ρώμη με αγάπη», «Οι γυναίκες του τελευταίου ορόφου», «Το κοράκι» + «Η εποχή των παγετώνων 4: Ο χορός των ηπείρων» (2012), «Η συμμορία των μάγων», «Υψηλή μαγειρική» + «Δύο και δύο», «Τούρμπο», «Στο δρόμο» και «Iceman» (μεταλωτισμένο) (2013).

Λένορμαν Σινεμά όλων των εποχών στον αριθμό 114 της ομώνυμης οδού, στον Κολωνό, με τηλέφωνα 530317 και 5133489. Λειτουργήσε από το 1963 μέχρι το 1986, κατά κύριο λόγο με b και c movies. Πέρασε και από τις τρεις διαβαθμίσεις των προβολών (παραμένοντας κυρίως στη μεσαία) και διέθετε 700 θέσεις.¹⁶⁴² Το 1976 είχε φτηνό εισιτήριο 26 δρχ., αρκετά κάτω από το μέσον όρο. Τώρα στο οικοπέδο έχει γίνει πολυκατοικία, στο ισόγειο της οποίας στεγάζονται τα Γκούντις του Κολωνού. Ποτέ δεν είδα ταινία εδώ.

Λέει ο φίλος μου ο Λευτέρης Σακκάς: «Η ταμπέλα τού σινεμά ήταν μεγάλη και οριζόντια, ίσως μπλε ή κίτρινη. Είχε αυτό που αποκαλείς τυπική διάταξη. Η οροφή ήταν ανοιγοκλειόμενη, για να παίζει και καλοκαίρι. Θυμάμαι πολύ καλά τον κόσμο να βλέπει το έργο από τα διαμερίσματα των πολυκατοικιών στους τους ακάλυπτους, από μπαλκονάκια κουζίνας μάλιστα. Μπαίνοντας υπήρχε το μπαρ, μια κεντρική είσοδος προς την πλατεία και δυο πλάγιες. Δε θυμάμαι αν είχε εξώστη. Πηγαίναμε πολύ σ' αυτόν τον κινηματογράφο, ειδικά κάθε Κυριακή πρωί δε χάναμε προβολή ως παιδιά, τέλη του '70, αρχές του '80. Το εισιτήριο έκανε 100 δρχ. γύρω στο 80-82.

¹⁶⁴² Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Κόσμος πολύ, χαμός. Θυμάμαι σε ταινίες Γκοντζίλα ή Κινγκ Κονγκ, μερικές φορές δεν είχε θέση. Στο μπαρ μού είχε κάνει εντύπωση πώς σερβίριζε ο άνθρωπος το αναψυκτικό που ζητούσες: άνοιγε την κόκα κόλα, ας πούμε, έβαζε το ποτήρι πάνω στο ανοιγμένο μπουκάλι και μετά αναποδογύριζε απότομα το όλο σύστημα. Ποτέ δε χυνόταν έξω, ήξερε τη χωρητικότητα.

Τώρα θα σου πω δυο ιστορίες. Στις παιδικές προβολές πηγαίναμε μ' έναν ξάδερφο, το Θωμά. Στο διάλειμμα γινότανε κλήρωση στο λήγοντα του εισιτηρίου, κι άμα τον είχες, έμπαινες τζάμπα την επόμενη Κυριακή. Κέρδισα τρεις φορές συνέχεια, με τους αριθμούς 7, 8, 9. Την τέταρτη φορά είχα το 2, ο ξάδερφος είχε το 0. Του πρότεινα ν' αλλάξουμε, δεν ήθελε. Έλεγε – κι εγώ το ίδιο– ότι βγαίνουνε οι αριθμοί με τη σειρά. Και κέρδισα πάλι, τέταρτη φορά, μπουκάλια ο ξάδερφος με το 0! Τότε ήμουν μικρός, πήγαινα δημοτικό. Στο ίδιο σινεμά, αργότερα, θυμάμαι έναν πολύ καλό σεξουαλικό ερεθισμό, στην ελληνική ταινία 'Τα τσακάλια'. Ήτανε τέσσερις τύποι και βιάζανε – υποτίθεται– την ηθοποιό Αλιμπέρτη, πολύ λεπτή, νέα και όμορφη. Ήξερα φυσικά ότι ο βιασμός δεν είναι σωστό πράγμα, όμως ερεθιζόμουν πολύ έντονα. Θα ήμουν 12-13 χρονώ.»¹⁶⁴³

Άλλοι φίλοι μου θυμούνται: «Επαιζε συνέχεια γουέστερν.»¹⁶⁴⁴ «Εδώ ίσως και να γίνανε τα καλλιστεία της περιοχής, δεν είμαι σίγουρη.»¹⁶⁴⁵ «Εφερνε πολλές ξένες ταινίες, πιο πολλές από τ' άλλα της περιοχής.»¹⁶⁴⁶

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Κόκκινος πειρατής», «Πειραταί του κόκκινου ποταμού», «Ο ανηψιός μου ο Μανώλης», «Μπέλα Λόλα» Σαρίτα Μοντιέλ, «Μπεν Χουρ», «Σαμψών και Δαλιδά» (1963), «Η στρατιά των αοράτων του Δρ Μαμπούζε» Λεξ Μπάρκερ, «55 μέρες στο Πεκίνο», «Πρόσκλησις σε μονομαχία», «Ο κράχτης» ρεαλιστικό Φούντας, «Τζέρρυ Λιούις δάσκαλος για κλάματα», «Τρία κορίτσια απ' την Αμέρικα», «Ξεφάντωμα στο Μεξικό», «Ενας ζόρικός δεκανέας», «Αναστασία» δράμα Ίνγκριντ Μπέργκμαν (1964), «Κάνε με πρωθυπουργό», «Δόκτωρ Ορλώφ, δολοφόνος των γυμνών κοριτσιών», «Ιστορίες του κρεβατιού», «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου», «Το ρομάντσο μιας καμαριέρας», «Το λουλούδι του Κασμίρη» (σικ) (1965), «Ριφιφι στο Παρίσι», «Η αλεπού της ερήμου», «Η πρώτη νίκη», «Το μυστικό της μαύρης αράχνης», «7 χρυσοί άνθρωποι», «Το συνδικάτο των 7» (1966), «Σχολή για σωφερίνες», «Αριζόνα κολτ», «Σαπίλα και αριστοκρατία», «Ο κόκκινος στόχος», «Η οργή των Βίκινγκς» έγχρωμον, «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου», «Οι γκρίνγκο δεν συγχωρούν» (1967), «Δύο αγχόνες για τον Γκρίνγκο», «Γιούμα θα πεθάνης», «Μεξικάνε θα πεθάνης», «Τέξας αντίο», «Η ωραία της ημέρας», «Το πιο λαμπρό αστέρι» (1968), «Φλεγόμενη ζούγκλα», «Ντροπή», «Γκουερίλλο», «Ο κίτρινος δράκος χτυπά», «Ο εγκέφαλος», «Η ανταρσία του Κέιν», «Διεστραμμένοι», «Κατηγορώ το κορμί μου» (1969), «Πρέπει να είσαι χήρα», «Οι 7 υπέροχοι επιτίθενται», «5 γιοι της σκύλας», «Ο παράξενος κόσμος του τσίρκου», «Ωραία μου Κεσμπάν» τουρκ. (1970), «Αυτό που θέλουν οι γυναίκες», «Ο αρχιμεύταρος», «Μαζί σου θέλω να πεθάνω», «Αφαντζάν» τούρκικο, «Είσαι η πριγκίπισσα της καρδιάς μου», «Διακοπές στην Κύπρο μας» (1971), «Ξανασμίξαμε στην ευτυχία», «Ο δρόμος της ευτυχίας», «Τι 30...τι ...40... τι 50», «Ερωτική συμφωνία», «Το μονοπάτι της αράχνης» (1972), «Χούλια, η ωραία του Μπέογλου», «Ερωτας δύο διά ένα», «Ανατίναξις», «Πιο γενναίοι κι απ' τον Τρινιτά» (1973), «Το ράλλυ του θανάτου»,

¹⁶⁴³ Λευτέρης Σακκάς, συνέντευξη

¹⁶⁴⁴ Μιχάλης Κορωνάιος, συνέντευξη

¹⁶⁴⁵ Νατάσα Κορωνάιου, συνέντευξη

¹⁶⁴⁶ Έλενα Σαρχάνη, συνέντευξη

«Απόδρασις από το νησί του θανάτου», «Χαπ Κι Ντο το καράτε που σκοτώνει», «Σέρπικο», «Όχι άλλο σεξ πια Τζόννυ», «Μίστερ Μπολτ, ο άνθρωπος κεραυνός», «Για το μεγαλείο ενός έθνους» (δύο φορές, χειμώνα και καλοκαίρι) (1974), «Το φιλήδοιο κορμί της», «Ζορρό», «11 υπέροχα καθάρματα» «Πέντε Σαολίν και τιτάνες του καράτε», «Άτρωτος πράκτωρ του Κουνγκ Φου» (1975), «Μπρους Λη, ο αθάνατος αρχηγός», «Γέσσερις χαλύβδινοι Κινέζοι», «Το εργαστήριο του διαβόλου», «Το νησί στη στέγη του κόσμου» (1976), «Κεόμα», «Αυτός ο θαυμάσιος κόσμος», «Σεισμικά κορίτσια, δυναμικά ναυτάκια», «Οι περιπέτειες του κ. αφηρημένου», «Οι κακοποιοί» (1977), «Οι δυο Τρινιτά δέρνουνε ξανά», «Καυτό σεξ στην Κίνα», «Μοτοσυκλετιστές στην κόλασι της ασφάλτου», «Βρώμικη συμμορία», «Βρώμικο μούτρο», «Κόλασι στο πεδίο της μάχης», «Μπρυτιλιόνε [σικ] σε μυστική αποστολή», «Ένα λεπτό πριν από το τέλειο έγκλημα» (1978), «Βρώμικες γκανγκστερίνες», «Η πόλη της βίας», «Το μακελειό», «Το αίμα του Γκριζου Αετού», «Τα τσακάλια της ασφάλτου», «Οι κομπανιέρος», «Άνθρωποι και κανίβαλοι», «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «7 χρυσόι άνθρωποι» (1979), «Η ζωή είναι ωραία», «Πεζικάριοι της συμφοράς», «Η ζωή είναι ωραία», «Πρώτος στο καράτε και στο σαματά», «Έξοδος κινδύνου», «Η πιο δυνατή γροθιά του καράτε», «Κατεργάρες γόησσες», «Μπρους Λη, γυρίζω για εκδίκηση», «Η βία τελειώνει στην κόλαση», «Κεραυνοί κάτω από τον ήλιο», «Εγώ κι ο ιπποπόταμος» (1980), «Σύγκρουση τεράτων στο διάστημα», «Αλύγιστος μονομάχος της Βαβυλώνας», «Το μεγάλο πήδημα του θανάτου», «Οι απέναντι», «Η κυρία σε διακοπές, η ερωμένη στο σπίτι», Μπρους Λη «Οι γροθιές της εκδικήσεως», «Επιδρομή στο νησί των κεραυνών», «Η δίκη της χούντας», «Τρελή κταδιώξη του Μπουτιλιόνε» (1981), «Αγγούρια εδώ και τώρα», «Ιστορία μιας κυλότας», «Αλλαγή και το λουρί της μάνας», «Το κτήνος του τραίνου», «Άρης Βελουχιώτης» (1982), «Φράνκο Τσίτσο δύο απίθανοι αδελφοί», «Τάιγκερ Τζο ο τελευταίος εκδικητής», Έναρξη σε λίγες μέρες από (σικ) νέα διεύθυνση, «Θορ ο εκδικητής», «Ο μπουλντόζας σαρώνει την Αφρική», «Ζόμπι εναντίον Φρανκενστάιν» (1983), «Η μυστηριώδης νήσος», «Ρόκυ» Νο 2, «Τζέιμς Μποντ Για τα μάτια σου μόνο», «Όστρια» (1984), «Ο Ταρζάν και η Αμαζόνα», «Ο τελευταίος άντρας», «Τζέιμς Μποντ 007 τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Ψηλός, Λιγνός και Ψεύταρος», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Ο μπουλντόζας σαρώνει την Αφρική» (1985), «Γκυμκάτα ο ανίκητος», «Μπάτσε φάε τη σκόνη μου», «Το διαμάντι του Νείλου», «Φούτμπολ κιντ» και Κλειστό λόγω επισκευών (1986).

Λητώ Χειμερινό και θερινό σινεμά Α΄ - Β΄ προβολής που βρισκόταν Φορμίωνος 11 και Θεαγένους 15, Παγκράτι, τηλέφωνα 723712, 721(3) 3712. Η Φορμίωνος είναι δρόμος – όριο ανάμεσα σε Αθήνα και Καισαριανή. Η ονομασία της «Λητώς» από τη μυθική ερωμένη του Δία, που γέννησε τον Απόλλωνα και την Άρτεμη στη Δήλο. Το πρόγραμμά της έγραφε «Τέρμα Βασιλέως Γεωργίου». Οι ταινίες της δείχνουν αστικό γούστο και ποιοτική επιλογή. Εισιτήριο 40 δρχ. το '77, πάνω από το μέσον όρο της κατηγορίας της. Διατηρήθηκε στα χρόνια 1968-1990. Σήμερα το οικόπεδό της αποτελεί τμήμα της νεόδμητης πολυκατοικίας 15-17 (νέα αρίθμηση), όπου Εθνική Τράπεζα. Απέναντι, στον αριθμό 6, κείται μια πολυκατοικία με πλουσιότατο κισσό. Είχα έρθει μια δυο φορές στη «Λητώ», ιδίως το σύντομο διάστημα που είχα μείνει με την τότε συζυγό μου στη Μιχαλοπούλου. Δε θυμάμαι ταινίες, θυμάμαι όμως ένα γενικό αίσθημα άνεσης και καθαριότητας.

Θυμάται όμως τα πάντα η φίλη μου Μαρία Πέτρου: «Ήταν σινέ τέχνης και είχα έρθει πολλές φορές. Είχα δει εδώ 'Κουρδιστό πορτοκάλι', 'Σατιρικό' του Φελίνι, μια παρωδία των '7 σαμουράι' με τον Αλέν Ντελόν και τον Τοσίρο Μιφούνε, που δε

θυμάμαι τ' όνομά της, την 'Τρέλα του μεγαλείου με το Λουί ντε Φινές κι άλλα πολλά. Είχε χωριστό, δικό του κτίριο, με εξώστη και ανοιγοκλειόμενη οροφή: μου άρεσε πολύ κάθε φορά που την έβλεπα ν' ανοίγει, να βλέπεις τ' αστέρια ξαφνικά. Θεωρεία δεν υπήρχαν. Η είσοδος από Φορμίωνος, η έξοδος κινδύνου από τον πλάγιο δρόμο. Δεξιά μπαίνοντας ήταν το κουβούκλιο των εισιτηρίων, αριστερά το φουαγιέ με ποτά κλπ. Ο εξώστης ήτανε καταπληκτικός, ανέβαινες από σκάλες στα δύο πλάγια, και είχε αρκετά καθίσματα. Πήγαινα πάντα εκεί το χειμώνα και καθόμουνα πάντα τελευταία σειρά, για να κάνω τσιγάρο. Η οθόνη ήταν απέναντι όπως έμπαινες [τυπική διάταξη] και είχε μια μπλε βελούδινη κουρτίνα. Το είχε ένα ζευγάρι που δε θυμάμαι τ' όνομά του, αλλά τον άνθρωπο τον είχαν κατηγορήσει για τρομοκρατικές ενέργειες, του έκανε ντου η αστυνομία στο σπίτι του και τον ταλαιπωρήσανε πάρα πολύ. Αφού του έκλεισε το σινεμά, πέρασαν πολλά χρόνια για να χτιστεί η πολυκατοικία».¹⁶⁴⁷

Κάποιες ταινίες: «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «40 τόνοι γρουσουζιά», «Ο δραπέτης που έφυγε απ' την κόλαση», «Ο άνθρωπος που τίναξε το καζίνο», «Το μυστικό της κυρίας με τα άσπρα» (1968), «Οι 5 ύποπτοι», «Το νησί της Αφροδίτης», «5 πτώματα χωρίς κεφάλι», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα», «Το ξενοδοχείο των παρανόμων», «Το μωρό της Ρόζμαρι», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Αντίο φίλε», «Η φυλακισμένη», «Βρώμικα παλληκάρια» (1969), «Το εστιατόριο της Αλικής», «Ερωτευμένοι στην αιωνιότητα», «Σπάρτακος», «Το κόκκινο και το μαύρο», «Ο συμβιβασμός», «Χατάρι» (1970), «Φλογισμένα κορμιά στην καυτή άμμο», «Ο κυρίαρχος των νησιών», «Τζο ο καταπληκτικός», «Ο χωροφύλακας εν δράσει», «Η ωραία και ο Ναπολιτάνος» (1971), «Ποιος είναι ο Χάρν Κέλερμαν και γιατί λέει όλα αυτά τα παράξενα πράγματα για μένα;», «Απόρρητος φάκελος Ίπκρες», «Η παγίδα των λύκων», «Ανθρωποκυνηγό μέχρι την κόλαση», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» (1972), «Η ωραία της ημέρας», «Καμπαρέ», «Ένας σατανάς που τον λέγαν άνθρωπο», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών», «Ατέλειωτη νύχτα» (1973), «7 φορές τρελός», «Τζαίμς Μποντ Ζης μονάχα δυο φορές», «Κατάσταση πολιορκίας», «Δολοφονία στο εξπρές του τρόμου», «Ερωτικός κύκλος», «Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε» (1974), «Ο ανεμοστρόβιλος της διαφθοράς», «Αττίλας '74», Φεστιβάλ Τομ και Τζέρρυ, «Υποπτος προδοσίας», «Ο πεταλούδας» (1975), «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Βαρώνος Φρανκενστάιν», «Ελεύθερα παιχνίδια του...», «Συμπόσιο» του Κολλάτου, «Ειδικόν δικαστήριο» (1976), «Η προφητεία», «Τολμηροί νέοι και τα ιπτάμενα σαραβαλάκια τους», «Οι σύντροφοι», «Ο Τζέρυ Λιούις ταραχοποιός», «Ένας έξυπνος, δυο συνέταιροι, ένα κορόιδο», «Πρωταθλητές του σαματά», Λουί ντε Φινές «Βασιλιάς του γέλιου», «Οι αχόρταγοι έρωτες ενός στρατηγού» (1977), Λίζα Μινέλλι «Όταν η γυναίκα θέλη», «Ο δολοφόνος έρχεται κάθε βράδυ», «Ο υπέροχος Γκάσπμυ» (σικ), «Ο γάτος χώνει την ουρά του παντού», «Το αυγό του φιδιού» Μπέργκαμν, «Η κραυγή που σκοτώνει», «Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας» (1978), «Το αδελφάτο των ιπποτών και ο δράκος της συμφοράς», «Ερασιτέχνης εραστής» Ντ. Χόφμαν, «Μουντιάλ 1978 Παγκόσμιο Κύπελο ποδοσφαίρου», «Μπλόου απ», «Τα μυστήρια του οργανισμού» (1979), «Οι δυο αντίπαλοι» Ομάρ Σαρίφ, Τζέιμς Κόμπερν, «Γεύση από Ελλάδα», «Ο αιχμάλωτος της Ζέντα», «Νευρικός εραστής» και γενικά αφιέρωμα στο Γούντυ Άλλεν, «Η αυτοκρατορία του πάθους», «Μπορώ και χωρίς τα γυαλιά μου», «Το αδελφάτο με τις τρελές» (1980), «Ο τελευταίος άνδρας», «Στον καθρέφτη είδα το δολοφόνο», «Βρώμικη ζούγκλα», «Η μεγάλη απόδραση των 11» (1981), «Οι ατσίδες με τα μπλε», «Αχτύπητος εραστής, τρελός τυχοδιώκτης», «Ραταταπλάν», «Η λεωφόρος της βίας», «Άσσος στο

¹⁶⁴⁷ Μαρία Πέτρου, συνέντευξη

χαρτί, καγούρης στον έρωτα» (1982), «Πράκτωρ 007 τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Μια απίθανη απίθανη πτήση» κωμωδία, «Μπίνγκο Μπόνγκο» κωμωδία Τσελεντάνο, «Νονός» μέρος 2^ο, «Ανατολικά της Εδέμ» (1983), «Έρωτας δίχως αύριο», «Μήτσος ο ρεζίλης», «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια» Ψάλτης, «Μπολερό» (1984), Κλειστό λόγω επισκευών, Πατσίνο «Σκυλίσις μέρα», «Τα σατανικά κόλπα του Φου Μαντσού», «Ο τελευταίος δράκος», «Καμικάζι αγάπη μου», «Η αντεπίθεση», «Γυμνή απειλή», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα» (1985), «Οι θησαυροί του Σολομώντα», «8 εκατομμύρια τρόποι για να πεθάνεις», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου», «Η άκρη του νήματος», «Οι κατάσκοποι που ήρθαν από τη ζέστη», «Απόδραση από τον κλοιό του θανάτου» (1986), «Καπρίτσιο», «Οι πειρατές» «Πολυθρόνα για δύο», «Η νύχτα των βρυκολάκων», «Η μύγα», «Ένας προφήτης μα τι προφήτης», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας», «Γκόθικ» (1987), «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Ζαν Ντεφλορέτ», «Ο πεταλούδας», «Μαύρα μάτια», «Η χρονιά του δράκου», Κλειστόν λόγω επισκευών, «Η φανέλλα με το 9» (1988), «Απατεώνας και τζέντλεμαν», «Κάνονμπολ», «Άβυσσος», «Εργαζόμενο κορίτσι», «Χωρίς κανόνες», «Τρία κρεβάτια για έναν εργένη», «Σινεμά ο παράδεισος», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» Νο 2, Κλειστόν λόγω διακοπών (1989), «Απιστίες κι αμαρτίες», «Διαβολογυναίκα» και «Ο πόλεμος των Ρούζ» (1990).

Λιλιά / **Σινέ Λιλιά** Θερινός κινηματογράφος, διπλά διατηρητέος από ΥΠΕΧΩΔΕ (χρήση) και από Υπουργείο Πολιτισμού (χώρος), που ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1967 και κρατιέται μοναδικός εν λειτουργία στ' Άνω Πατήσια.¹⁶⁴⁸ Το όνομα δεν είναι «Λίλα», όπως πολλοί νομίζουν (=θηλυκό υποκοριστικό), αλλά το χρώμα λιλιά, στα γαλλικά. Η ταμπέλα είναι φωτισμένη, «χειρόγραφη» και τα τρία στα τέσσερα γράμματα έχουν χρώμα λιλιά (το *i* είναι κόκκινο). Οι εφημερίδες δίνανε Νάξου/ Άνω Πατήσια / Πατήσια / Άγιος Λουκάς. Είναι Νάξου 115, τηλέφωνο 2016849. Ξεκίνησε ως ημικεντρικός, αλλά εικοσπέντε χρόνια τώρα είναι στους κεντρικούς. Διαθέτει 300 θέσεις και δηλώνει σινέ τέχνης. Το εισιτήριό του ήταν 35 δρχ. το 1977, στο μέσον όρο. Διάταξη χώρου τυπική. Υπάρχουν τρεις συν τρεις οριζόντιες προθήκες εκατέρωθεν της εισόδου, στον εξωτερικό τοίχο. Μία αριστερή (όπως μπαίνουμε) επιγράφεται «Ο κινηματογράφος είναι πολιτισμός», ενώ σε δύο δεξιές διαβάζουμε «Ταινίες των όσκαρ» και «Ταινίες Α' επιλογής». Στην είσοδο, αμέσως προτού μπούμε στην πλατεία, υπάρχει η μεγάλη επιγραφή: «Η παράδοσή μας συνεχίζεται με ταινίες Α' επιλογής». Δεν έχει εξώστη. Έχει εξαιρετικά αναρριχητικά στα δύο πλάγια της πλατείας και διαφημίσεις της Pro Bank στα δύο πλάγια της οθόνης, ενώ παίζει και σχετικό φιλμάκι της τράπεζας αμέσως μετά το διάλειμμα και πριν από το δεύτερο μέρος (2007). Προβάλλει «ανακαινισμένος, μεγάλη τέντα σε περίπτωση βροχής και τραπεζάκια» (ισχύουν όλα).

¹⁶⁴⁸ Παρότι γύρω του έχουνε σηκωθεί πολυκατοικίες, στο συγκεκριμένο σημείο η Νάξου είναι σχετικά ήσυχη. Στη γωνία Νάξου και Σπύρου Λάμπρου σώζεται σήμερα (2010) επιβλητική δίπατη αστική κατοικία που τη λογαριάζω χτισμένη τη δεκαετία του '30. Δεξιά τού σινεμά και κολλητά, στον αριθμό 117, υπάρχει από δεκαετίες δίπατο παρατημένο γιαπί, με το δεύτερο όροφο στα τούβλα. Δίπλα, πάνω και μέσα στο γιαπί αυτό έχουν φυτρώσει τον κόσμο τα φυτά (σικιές, μουριές, κλήματα, φύκος, αγριόχορτα κλπ). Το ισόγειο είναι πανταχόθεν ελεύθερο και φραγμένο με ένα μεταλλικό πλέγμα. Εδώ έχει σωρευτεί ετερόκλητη και κατασκονισμένη παλιατσαρία (καλοριφέρ, στρώματα, κομοδίνα, φιάλες υγραερίου κλπ) μέσα στην οποία κυκλοφορούν ή κοιμούνται πολλές ήσυχες γάτες. Η εξήγηση δίνεται με μια μικρή χειρόγραφη ταμπέλα «ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΛΙΑ», στην οποία συμπληρώνεται κάθετα, με πολύ μικρότερα γράμματα το όνομα του παλιατζή: «ΠΑΥΛΟΣ». Το μαγαζί δε φαίνεται πάντως να λειτουργεί. Το όλον είναι σαν από ταινία του Παζολίνι.

Το «Λιλά» ταΐζει το καλοκαίρι διαφημιστικές προθήκες που βρίσκονται Τέρμα Πατησίων, γωνία Πατησίων – Γαλατσίου και Πατησίων στον Άγιο Λουκά. Εδώ έχω δει πολύ πράμα, όπως «Φέρτε μου το κεφάλι του Αλφρέδο Γκαρσία», «Για όλα φταίει το γκαζόν», «Ο λόφος», «Τζο ο λεμονάδας», «Νευρικός εραστής» με την κόρη μου την Άρτεμη, «Οι τελευταίες μέρες της Σόφι Σολ» (επανάληψη), «Οι παραχαράκτες» κλπ.

Ο Ηλίας Λυμπερόπουλος μού είπε ότι το σινεμά αυτό το άνοιξε ο Κώστας Κορακάς. Απ' αυτόν το πήρε ο Αχιλλέας Φίλντισης, που εκτός από επιχειρηματίας ήταν και μηχανικός προβολής. «Αργότερα πέρασε στον αδερφό μου τον Κώστα Λυμπερόπουλο, που το έχει μέχρι σήμερα. Μηχανικός προβολής τώρα [2006] είναι ο Γιώργος Κοτσιώνης»¹⁶⁴⁹

Κάποια φιλμ: «Ασκήσεις ηρεμίας», «Η κυρά μας η μαμμή» ελλην., «Ο κατάσκοπος με το πράσινο καπέλο» (1967), «Ο μεγάλος Μωλν», «Ιουλιέτα και Ρομανόφ», «Ένας γάτος μια μέρα», «Η μάχη των σιδηροδρόμων», «Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές» (1968), «Μπουόνα σέρα, κυρία Κάμπελ», «Εκδικητής του διαβόλου», «Εύθυμη ζωντοχήρα», «Οι ομπρέλες του Χερβούργου», «Ο Τζέρυ Λιούις κατακτά το διάστημα», «Νύχτα χωρίς μάρτυρες» (1969), «Κάντυ», «Γεύση από κλεμμένη ηδονή», «Ευπόλητη στο πάρκο», «Δυο γοητευτικά τέρατα» (1970), «Συνάντησα κι ευτυχισμένους τσιγγάνους ακόμη», «Ο κομπιναρόρος» Τζέρυ Λιούις, «Ασημένια γάτα» (1971), «Μαξ», «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση», «40 τόνοι γρουσουζιά» (1972), «Πώς ληστέψαμε τον Πύργο του Λονδίνου», «Φράνκο Τσίτσο δυο ατρόμητα λαγωνικά εναντιόν Χρυσοδάκτυλου», «Ο δικτάτωρ» (1973), «Κουεμάντα», «Ένας καταδικασμένος σε θάνατο δραπέτευσε», «Τζο ο λεμονάδας» τσέχικο (1974), «Το κοράκι» Άλλαν Πόε, «Η μπαλάντα ενός στρατιώτη» του Τσουχράι (1975), «Αδελφοί Μαρξ στο τσίρκο» + Χονδρός Λιγνός + Σαρλώ, «Δον Κιχώτης» (1976), «Χοντρός Λιγνός στη Λεγεώνα των Ξένων», «Ψυχώ», «Ο κήπος του Αλλάχ» (1977), «Κάλπικη λίρα», «Τα σημάδια του δράκου» (1978), «Ο θάνατος ενός γραφειοκράτη» του Γκουτιέρεζ, «Ο φανφαρόνος», «Η κραυγή που σκοτώνει» Άλαν Μπέητς κλπ φιλμ από την Εβδομάδα τρόμου (1979), «Τα σημάδια του Δράκουλα», Εβδομάδα Αγγελόπουλου: «Μέρες του '36» και άλλες ταινίες (1980), Επιθεώρηση Τσάρλυ Τσάπλιν, «Ρίο Μπράβο» και άλλες ταινίες σε Βδομάδα γουέστερν, Βασιλιάδες του γέλιου: Μπάστερ Κήτον – Χονδρός Λιγνός, Βδομάδα θρίλερ (1981), «Με κομμένη την ανάσα», «Το αυγό του φιδιού», «Ο σώζων εαυτόν σωθήτω» «Αυτοκρατορία του πάθους» (1982), «Ένας Αμερικανός φίλος», «Φωτιά οι πυροσβέστες» του Φόρμαν, «Μαρκησία της Ο» του Ρομπέρ (1983), «Λιλή Μαρλέν», «Ο μάγειρας, ο κλέφτης, η γυναίκα του και ο εραστής της», «Blade runner» (1984), «Οι καταραμένοι», «Η έντιμος κυρία και ο χαρτοπαίκτης», «Μοντέρνοι καιροί», «Ο χρυσοθήρας» (1985), «Μάρτυρας εγκλήματος», «Μια γυναίκα δαιμονισμένη», «Η εκλογή της Σόφι» (1986), «Το τσίρκο», «Το μυστικό του βράχου των κρεμασμένων», «Προετοιμασία για έγκλημα», «Κραυγές της σιωπής» (1987), «Το χαμίνι», «Θα 'θελα να 'σουν εδώ», «Προικοθήρες», «Πανδαιμόνιο» και άλλες ταινίες από αφιέρωμα στην κωμωδία, «Οι καταραμένοι», «Παντρολογήματα» (1988), «Πανδαιμόνιο» κλπ ταινίες από την εβδομάδα κωμωδίας, «120 μέρες στα Σόδομα» του Παζολίνι, «Η εκλογή της Σόφι» (1989), «Καμίλ Κλωντέλ», «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Δημόσια γυναίκα», «Το πέρασμα του χρόνου» (1990), «Δέσε με», «Ένας άγγελος στο τραπέζι μου» (1991), «Γλυκιά νοσταλγία», «Το μυστικό του βράχου των κρεμασμένων», «Σιρανό» (1992), «Ο φανφαρόνος», «Συρανό» (1993),

¹⁶⁴⁹ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

«Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Μποεμική ζωή», «Ο εραστής της κομμώτριας», «Δύο μες τη σούπα», «Ο φυγάς», «Η ωραία καυγατζού», «Ένας άγγελος στο τραπέζι μου» (1994), «Τελευταία έξοδος Ρίτα Χέιγουορθ», «Ο ερσαστής της κομμώτριας», «Μέσα στους ελαιώνες», «Φαϊ, ποτό, αρσενικό, θηλυκό», «Erasehead» (1995), «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Δίχως τέλος», «Μοντέλο», «Οι ... Αρχιδούκες» (1996), «Οι κολλημένοι», «Δαμάζοντας τα κύματα», «Ο άγγλος ασθενής» (1997), Σινέ τέχνης υπό νέα διεύθυνση «Ο Σολίστας», «Δικό του και δικό της», «Ο δικηγόρος του διαβόλου» (1998), Σινέ τέχνης υπό νέα διεύθυνση, «Πωλείται», «Η ωραία πεθερά», «Ιστορίες του φθινοπώρου», «Ο γητευτής των αλόγων» (1999), «Μαζί σου ή χωρίς εσένα», «Η ζωή δεν με φοβίζει», «Το τέλος μιας σχέσης», «Ονειρεύτηκα την Αφρική», «Το πράσινο μίλι» (2000), «Ανασαιών», «Διακοπές για πάντα», «8 Mile» (2001), «Πριν πέσει η νύχτα», «Η κατάρα του πράσινου σκορπιού», «Δωμάτιο πανικού» (2002), «Η καμαριέρα», «Παγωμένος δρομέας», «Του θεού το χόρτο» (2003), «Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα» κοινωνικό, «Ανοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας και... άνοιξη», «Dogville» σινεφίλ (2004), «Κακιά πεθερά», «Ο έμπορος της Βενετίας», «Η διερμηνέας» (2005), «Κώδικας Ντα Βίντσι», «Match point», «Η προφητεία», «Ο υποκινητής», «Αναμνήσεις μιας γκέισας» (2006), «Ο άνεμος χορεύει το κριθάρι», «Μην το πεις σε κανένα», «Mr. Brooks», «Bordertown» (2007), «Angel: Μια ζωή σαν όνειρο», «Ωρα μηδέν» «Προσοχή: πόθος», «Οι παραχαράκτες», «Ταξίδι στην άγρια φύση» (2008), «Πληγές του φθινοπώρου», «Milk», «Έρωτας αλά ελληνικά», «Οι κρυφές ζωές της κυρίας Λι», «Οι γυναίκες των ονείρων μου» (2009), «Κρυφή ερωμένη», «The rebound», «Το μυστικό στα μάτια της» + «Sex and the city» 2, «The kings of Myconos», «Τα κόκκινα παπούτσια» (2010), «Μέσα από τις φλόγες», «Μη μ' αφήσεις ποτέ», «Λόλα», «Μαζί, ποτέ», «Οι ψίθυροι» (2011), «Το βαθύ μπλε του έρωτα», «Μεσάνυχτα στο Παρίσι», «Το λιμάνι της Χάβρης», «Οι απόγονοι», «Αθικτοι», «Στη Ρώμη με αγάπη» (2012), «Δεν κρατιέμαι», «Το κυνήγι», «Οικογένεια Μίλερ», «Ο κανόνας της σιωπής», «Το κρυφό πάθος της Τερέζ Ντ.» και «Υψηλή μαγειρική» (2013).

Λίνα Λαϊκής κοπής χειμερινό σινεμά των Αμπελοκήπων (παρότι κατατασσόταν στους ημικεντρικούς και στους κεντρικούς ακόμα!), που ξεκίνησε σε δύσκολη εποχή (1972), έγινε για λίγο σινέ τέχνης με τη μεταπολίτευση, ξανάγινε τσοντάδικο και κατάφερε να κρατήσει μέχρι το 1987, οπότε και κατέληξε. Ήταν σε υπόγειο πολυκατοικίας, Δημητσάνας 23-25 και Φθιώτιδος 78, τηλέφωνα 6428764, 6439830, 6438830, 6466204. Οι εφημερίδες το δίνανε έναντι ΠΑΟ/ Δημητσάνης -ΠΑΟ / Αμπελόκηποι. Μία τουλάχιστον φορά το είχα συνδύσει με ματς στη Λεωφόρο. Έγινε σούπερ μάρκετ, παλιότερα «Ατλάντικ» και από το 2011 «Βασιλόπουλος». Ήδη πριν πέσει η χούντα, η «Λίνα» έπαιζε «λαϊκό ξύλο» και τσόντα. Η πιο ενδιαφέρουσα σεζόν της ήταν το 1974 - 75, οπότε από τα «Παράνομα ζευγάρια» και τους Τρινιτά το γύρισε μεμιάς στο Αγγελόπουλο και στις άλλες πολιτικές ταινίες, μήπως και βγάλει καμιά δεκάρα.

Δείγμα εκείνης της περιόδου από αριστερή εφημερίδα:

Σήμερα
ΤΟ ΟΠΛΟΣΤΑΣΙΟ
ARSENAL
 Μην την χάσετε. ...
ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΕΧΝΗΣ¹⁶⁵⁰

Αποτυχαίνοντας, όπως ήταν αναμενόμενο, επέστρεψε πλήρως στην τσόντα, εξασφαλίζοντας ακόμα λίγα χρόνια ζωής και «διατηρώντας –ειρωνικά, σχεδόν– πανό με βαρύγδουπη φράση του μεγάλου σκηνοθέτη Αϊζενστάιν», σχολιάζει δηκτικά ο Μάνος.¹⁶⁵¹

Πάντως, παρά την άμεση επιστροφή στις τσόντες, φιλοξένησε κάποια Κυριακή μια ομιλία «Για ένα δημοκρατικό σύνταγμα», την οποία οργάνωσε η σχετική επιτροπή.¹⁶⁵² Αξίζουν συγχαρητήρια στους τότε τοπικούς ηγέτες του ΚΚΕ, που αγνόησαν ότι την ίδια μέρα που το κόμμα προανέγγελνε την εκδήλωση, το επανακάμπαν τσοντάδικο έπαιζε «Στα 16 γνώρισα τον έρωτα». Το 1976, η εφημερίδα «Ακρόπολις» περιγράφει πώς, μετά από πολλές προσπάθειες, πιάστηκε κατασχέθηκε το ...ένοχο πορνό υλικό και συνελήφθησαν ο υπεύθυνος του σινεμά Ζαχ. Φούτρος και ο προβολατζής Διον. Αραβαντινός: έκρυβαν μηχανή και μπομπίνα σε ειδική κρύπτη στην καμπίνα προβολής, ενώ υπήρχε και το ανάλογο σύστημα συναγεμού, για όταν μπουκάριζε η αστυνομία. Περισσότερο από το ρεπορτάζ, αξίζει η φωτογραφία της εισόδου του σινεμά: από πάνω βλέπουμε -σε μόνιμη κατασκευή- τον υπέρτιτλο «ΤΑΙΝΙΕΣ ΣΕΞ», στη μέση υπάρχει ο μακρόστενος χώρος για το εναλλασσόμενο στρατσόχαρετο με τον τίτλο (της κακιάς ώρας) της ταινίας (εκείνη τη μέρα έπαιζε «**Η κυρία διασκεδάζει με τον έρωτα**») και από κάτω -πάλι σε μόνιμη κατασκευή- ο υπότιτλος «ΣΕΞ... ΣΕΞ... ΣΕΞ ... ΣΕΞ...».¹⁶⁵³

Εγώ, αν και είχα πάει αρκετές φορές με φίλους μου, δε θυμάμαι ούτε διάταξη, ούτε αν είχε εξώστη. Ο Στρίνγκος όμως θυμάται «σαραβαλιασμένα καθίσματα».¹⁶⁵⁴ Ίδου τώρα σχετικό δημοσίευμα από τα «Νέα» της εποχής: «Ένα γράμμα που δημοσιεύτηκε τις προάλλες στο 'Βήμα' δίνει μια άλλη διάσταση ... στο φαινόμενο του πορνοσινεμά, βασισμένη στα προβλήματα που δημιουργούν οι κινηματογράφοι στις γειτονιές της Αθήνας, όπου μένουν απλοί άνθρωποι και ανυποψίαστοι οικογενειάρχες. 'Έχω τη φοβερή ατυχία' –αναφέρει η επιστολή- 'να μένω κοντά στον κινηματογράφο 'Λίνα', όπου προβάλλονται ταινίες πορνό. Στον κινηματογράφο μαζεύονται κάθε βράδυ όλοι οι ανώμαλοι αλήτες Αθηνών και περιχώρων (1) και οι αισχρολογίες που λέγονται δεν περιγράφονται (2). Όταν σχολάει και βγαίνουν έξω οι θεατές, (3) είναι αδύνατο να κυκλοφορήσει στη γειτονιά γυναίκα. Έχω δυο κόρες και η έξοδός τους από το σπίτι είναι προβληματική. Δεν μπορούν να πάνε ούτε στο σχολείο, (4) ούτε στο φροντιστήριο... Πέρυσι μόλις βγήκαν από το θέαμα έκαναν ένα τέτοιο καβγά και έπεσε τόσο ζύλο, που όλη η γειτονιά έφριζε. Μπήκαν μάλιστα και σ' ένα φούρνο και τα έκαναν γυαλιά καρφιά. (5) Πολλές φορές η αστυνομία έχει κλείσει τον κινηματογράφο, όμως ως εκ θαύματος ανοίγει πάλι.' Στη συνέχεια ο

¹⁶⁵⁰ Η Αυγή, 14.11.1975

¹⁶⁵¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁶⁵² Ριζοσπάστης, 27.02.1975

¹⁶⁵³ Ακρόπολις 03.06.1976. Υπόδειξη του συστηματικού Θανάση Βέμπου

¹⁶⁵⁴ Στρίνγκος, Τσόντα

επιστολογράφος διατυπώνει ορισμένα εύλογα ερωτήματα κι αναρωτιέται: *‘ποια συμφέροντα κρύβονται πίσω απ’ όλα αυτά;»*¹⁶⁵⁵ (6)

Φρονώ ότι η επιστολή τού αγανακτισμένου πατρός με τις δύο κόρες (και μένα δύο στα τρία παιδιά μου είναι κόρες) όζει υπερβολής. Σχολιάζω σύντομα τα σημεία που έχω γράψει με πλάγια στοιχεία και αριθμήσει:

(1) Είναι αδύνατο να ’ναι όλοι, διότι υπήρχαν πολλά άλλα τσοντάδικα, δε μαζεύονταν όλοι στο κοντινό του. Εξάλλου, ούτε «όλοι οι ανώμαλοι αλήτες» είναι τσοντόβιοι, ούτε όλοι οι τσοντόβιοι είναι «ανώμαλοι αλήτες»

(2) Οι αισχρολογίες των τσοντόβιων εκφωνούνται εντός της «αιθούσης τελετών» και ενόσω διαρκεί το «δρώμενο», όχι άμα τη εξόδω, διότι, πολύ απλά, δεν έχει πλάκα. Εξαιρούνται οι ευτράπελες πορείες (δες «Εσπέρια»), αλλά εδώ ο αγανακτισμένος πατήρ δε μάς λέει κάτι τέτοιο. Αναρωτιέται λοιπόν κανείς πώς έγινε και άκουσε ο πατήρ τις αισχρολογίες εκτός σινεμά. Επίσης, οι τσοντόβιοι κατά κανόνα ντρέπονται από το γεγονός ότι μπαινοβγαίνουν στο τσοντάδικο, το πράττουν δε παντοτε στα μουλωχτά.

(3) Οι θεατές δε βγαίνουν έξω συγχρόνως. Η τσόντα είναι έργο δίχως υπόθεση, καμιά σημασία δεν έχει πότε θα μπεις ή πότε θα βγεις. Ουδέποτε λοιπόν σε τσοντάδικο παρατηρείται μαζική και συγχρονισμένη έξοδος, όπως δεν παρατηρείται ούτε μαζική και συγχρονισμένη είσοδος. Όποιος πάει μια βόλτα στα πέντε που έχουν απομείνει εν Αθήναις, θα το διαπιστώσει

(4) Το πρωί πρωί που αρχίζουν τα σχολεία (08.15) τα τσοντάδικα δε λειτουργούσανε. Αρχίζανε το νωρίτερο 09.00, κι αυτό πάλι δύσκολο για συνοικιακό, όπως η «Λίνα». Αν πάλι μιλάει γι’ απογευματινό σχολείο (έναρξη 2.15), δεν είναι και τόσοι πολλοί οι τσοντόβιοι εκείνη την ώρα, πάνε κι αυτοί σπίτι τους για φαϊ.

(5) Ο αναφερόμενος καυγός –αν όντως έγινε –κατά πάσα πιθανότητα ήταν άσχετος με την τσόντα. Οι άνθρωποι στις τσόντες δεν τσακώνονται, καυλώνουνε. Επίσης, γελάνε αγρίως (τουλάχιστον τότε).

(6) Η απαραίτητη συνωμοσιολογία, στην Ελλάδα ζούμε.

Γενικά, έχω την εντύπωση ότι αυτό που κυρίως ενοχλούσε τον επιστολογράφο, θα πρέπει να ήταν η καθαυτό γειτνίαση με το τσοντάδικο.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Άγνωστος πόλεμος», «Χωρίς συνείδησι», «Η δολοφονία του Τρότσκι», «Το κρυφό σπίτι της Αγγέλας» (1972), «Ο Ηρακλής και οι άθλοι του», «Ο νόμος των γκάνγκστερ», «Ο παπάς παντρεύεται», «Το σατανικό παιχνίδι του επιθεωρητή Κλιφ» «Αγκάθα Κρίστι ατέλειωτη νύχτα» (1973), «Σπίτι στους βράχους», «Παράνομα ζευγάρια», «Τρινιτά εναντίον Σαρτάνα», «Σατανικές ερωμένες», «Το κορίτσι με τ’ άσπρα μαλλιά», «Μέρες του ’36», «Δι’ ασήμαντον αφορμήν» (1974), «Στα 16 γνώρισα τον έρωτα», «Ερωτες και πόθοι κάτω των 17», «Μια παρθένα 18 καρατίων», «Λεσβιακοί έρωτες», «Η επισκέπτρια ήρθε γυμνή», «Θρανίο νο 2: Έτσι μάθαμε τον έρωτα», «Σεξουαλικές επαφές», «Μέλι το κορμί της» (1975), «Αγάπη, ηδονή και θάνατος», «Γυμνή ερωμένη», «Γυμνή ερωτική συμφωνία», «Θρανίο νο 10. Προβλήματα εργαζόμενων μαθητριών» (!), Νέον έργο, «Η δασκάλα της γλώσσας» (1976), «Πάρτυ με ούζα», «Τρεις τρόποι έρωτος», «Δεσποινίς Ντε», «Γυμνή σάρκα για τον βρυκόλακα», Δύο έργα (1977), «Ερωτας 2.000», Νέο έργο, «Ερωτικές ανησυχίες», «Σέξυ καμπύλες» (1978), «Ερωτικά όνειρα της Ζιζί», «Φλογερές Γαλλιδούλες», «Ερωτας για τρεις» (1979), «Μια ελεύθερη γυναίκα», «Κορίτσια για έρωτα», Νέο έργο, «Ιδιαίτερες αδυναμίες», Σεξ, «Ερωτικά χάδια» (1980), «Ανήλικοι ερασταί», Δύο έργα, «Φλογισμένα πάθη», «Ανώμαλοι

¹⁶⁵⁵ Κοντοβάς, «Τα Νέα» 03-11-1979

έρωτες της Καρολίνας» + «Γυναίκες της ηδονής», «Οι ανωμαλίες στον έρωτα», «Ανώμαλες στον έρωτα» (άλλο), «Παράνομοι έρωτες» (1981), «Παρθένες στη μαγεία του έρωτα», «Η μεγάλη ρουφήχτρα», Σεξ (1982), Ταινίες σεξ, «Και πολύ και καλό», Δύο έργα σεξ (1983), Δύο ελληνικά έργα σεξ (1984), 2 έργα σεξ (1985), Σεξ (1987).

Lido δεξ **Λίντο**

Λίντο / **Lido** Υπαίθριο προπολεμικό κ. μεταπολεμικό σινεμά της Πατησίων, μικρό, κομψό και (αυτοπαρουσιαζόμενο ως) αριστοκρατικό, που έζησε κάτι παραπάνω από 40 χρόνια (1934 -1974).¹⁶⁵⁶ Ήταν Πατησίων 205 / 207 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης) και Σκαλιστήρη, τηλέφωνο 871934. Ορισμένες πηγές δίνουν «Πατησίων και Μυτιλήνης», αλλά η Σκαλιστήρη δεν είναι παρά μερική μετονομασία της Μυτιλήνης, προς τη δυτική πλευρά της Πατησίων, όπου άλλωστε το «Λίντο». Το σινεμά βαφτίστηκε από ονομαστό νησί της Βενετίας (και εν συνεχεία παρισινό καμπαρέ). Οι εφημερίδες το έδιναν Λυσ., τουτέστιν Λυσσατριείο, αν και το ίδιο στις διαφημίσεις του προτιμούσε τη στάση Καλλιφρονά, χρησιμοποιώντας άλλοτε λατινικό κι άλλοτε ελληνικό αλφάβητο. Μπαλατζάριζε μεταξύ Α΄ και Α΄ - Β΄ προβολής, ενώ και οι ταινίες του διατηρούσαν ένα μίνιμουμ ποιότητας. «Η είσοδος ήταν από την Πατησίων. Αν θυμάμαι καλά, μπαίνοντας είχες αριστερά σου την καμπίνα προβολής και δεξιά σου την οθόνη».¹⁶⁵⁷ Απ΄ αυτό προκύπτει, αν ισχύει, πως οι θατές είχαν την πλάτη τους προς τη Σκαλιστήρη και η οθόνη ήταν προς βορρά, κάθετη στην Πατησίων (μη τυπική διάταξη). Στο οικόπεδό του έχει χτιστεί πολυκατοικία, όπου σήμερα υπάρχει υποκατάστημα της Eurobank.

Μια μνεία από τον πρώτο του καιρό εξαίρει «το πολυτελές και αριστοκρατικόν ‘Λίντο’ του κ. Κατσαούνη, με πρόγραμμα πάντοτε εκλεκτόν και μηχανήματα ‘Κλαγκ Φιλμ’».¹⁶⁵⁸ Ο ιδιοκτήτης αυτός υπήρξε, κατά το Λαζαρίδη, έμπορος προφυλακτικών.¹⁶⁵⁹ Επιχειρηματίες του στην κατοχή υπήρξαν οι συνέταιροι Μίλτος Λεπενιώτης - Κώστας Λαζαρίδης, που υποχρεώθηκαν λόγω χρεών να τον πουλήσουν, και τον αγόρασε ο συγγραφέας και έμπορος Θανάσης Διαμαντόπουλος¹⁶⁶⁰ (του οποίου η δολοφονία με δεκάδες σφυριές συγκλόνισε την Αθήνα το 1980), που είχε επίσης από προπολεμικά το «Άτλας» (δες λέξη). Το 1947¹⁶⁶¹ και τη δεκαετία του ΄50 (τουλάχιστον, και πιθανώς μέχρι τέλους), επιχειρηματίας ήτανε ο Γιώργος Μανιάτης.¹⁶⁶²

Για την περίοδο της κατοχής, ο Λαζαρίδης πάλι επισημαίνει ότι το σινεμά με το ζόρι έβγαζε τα έξοδά του, αφού, λόγω απαγόρευσης της βραδινής κυκλοφορίας, του επιτρεπόταν να κάνει μόνο μια προβολή. Ωστόσο μέσα στο «Λίντο» η οικογένεια Λαζαρίδη έκρυψε για τρεις βδομάδες δύο Σαλονικιούς Εβραίους του κινηματογραφικού κυκλώματος, τον Ηλία και το Σάμι Κοέν, πατέρα και γιο, που είχαν ξεφύγει από την πόλη τους ντυμένοι παπάδες.¹⁶⁶³ Συμπληρώνω ότι τα δυο

¹⁶⁵⁶ Για τη μη λειτουργία του τα δύο πρώτα κατοχικά καλοκαίρια, δεξ τη σχετική πιθανολόγηση στην «Αύρα»

¹⁶⁵⁷ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

¹⁶⁵⁸ Πατέρας 206, προφανώς από κάποιο τεύχος του Κινηματογραφικού Αστέρα του 1938

¹⁶⁵⁹ Λαζαρίδης 85

¹⁶⁶⁰ Λαζαρίδης 178

¹⁶⁶¹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

¹⁶⁶² Αντώνης Στεργιάκης, Κινηματογραφικός Αστήρ. Τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος

χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁶⁶³ Λαζαρίδης 179 κ.ε.

πρώτα κατοχικά καλοκαίρια, δε βρίσκω το «Λίντο» στις εφημερίδες. Όπως και άλλα σινεμά στην ίδια περίοδο, δε φαίνεται να λειτούργησε.

«Ήταν μικρό σινεμά, αλλά υπήρχε πολλή άνεση, δεν ήμασταν στριμωχτά. Έφερνε συνήθως καλές ταινίες. Στο οικόπεδό του παλιότερα υπήρχε μάντρα με στερεά καύσιμα και ίσως κρασί», λέει ο Εδμόνδος Φυρστ (συνώνυμος εγγονός του ιδρυτή του «Λαού»- δεξ λέξη) που τον σταμάτησα και τον ρώτησα τυχαία στο δρόμο, μπροστά στο χώρο του πρώην «Λίντο».¹⁶⁶⁴

Το 1949, ένα πρόγραμμα του «Λίντο» –τετρασέλιδο παρακαλώ– σημειώνει, μεταξύ άλλων:

Το ΛΙΝΤΟ προβάλλει μόνο Διαλεκτά Έργα, προσιτόν
Εισιτήριο Γεν. Είσοδος Δρχ. 2.500.-
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΛΙΝΤΟ
καταβάλλη [σικ] πάσαν προσπάθειαν διά να παρουσιάση
ένα άριστον και άνετον θέαμα.¹⁶⁶⁵

Γράφει ο Κ.Ι.Α., ανακαλώντας παιδικές μνήμες του '50: «Η δική μας πολυκατοικία δε μοιάζει με καμιά άλλη της περιοχής. Είναι δακτυλοδεικτούμενη, κυρίως από τον παιδόκοσμο, για ένα σπουδαίο λόγο: ακριβώς απέναντί της, γωνία με την οδό Σκαλιστήρη, βρίσκεται το καλοκαιρινό σινεμά 'Λίντο'. Αυτό σημαίνει ότι από τα μπαλκόνια της αριστερής πλευράς της πολυκατοικίας και από την ταράτσα παρακολουθεί κανείς άνετα επί τρεις και πλέον μήνες όποια ταινία τού αρέσει! Είναι εκείνη την εποχή τόση η ησυχία στην οδό Πατησίων, ιδιαιτέρως τα βράδια, ώστε από το μπαλκόνι ακούγονται καθαρότατα οι διάλογοι και η μουσική της προβαλλόμενης ταινίας. Την ησυχία διακόπτει μόνο το πέρασμα του τραμ, αλλά είναι πολύ μικρό το κακό, όταν κάθε βράδυ μπορείς να βλέπεις τον Χάμφρεϋ Μπόγκαρτ, τη Μέρυλιν Μονρόε, τον Όντι Μόρφι, τους Ιππότες της Στρογγυλής Τραπέζης, την Γεωργία Βασιλειάδου, τον Λογοθετίδη...»¹⁶⁶⁶

Ακολουθούν μερικές αξιοσημείωτες από τις πολλές διαφημίσεις του:

ΛΙΔΟ
Ο κομψότερος
κινηματογράφος της
πρωτεύουσής κάμνει
έναρξιν ΣΗΜΕΡΟΝ
με την μεγάλην επιτυχίαν
της ΜΑΡΘΑΣ ΕΚΚΕΡΘ
Εις την γλυκειάν
οπερέτταν
ΤΣΑΡΕΒΙΤΣ
Έχει το τελειώτερον
μηχάνημα του ομιλούντος
KLANG – FILM και θα
προβάλλη τας καλύτερας
ταινίας της εφετεινής

¹⁶⁶⁴ Εδμόνδος Φυρστ, συνέντευξη

¹⁶⁶⁵ Του φιλμ «Σπανιόλικη βεντέτα», «Πρόγραμμα εβδομάδος από 20 έως 26 Ιουνίου 1949»

¹⁶⁶⁶ Κ.Ι.Α.

σαιζόν.
 ΤΟ ΝΕΟΝ
 ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΝ
 ΚΕΝΤΡΟΝ¹⁶⁶⁷

L I D O

ΑΠΟΨΕ

Το μοναδικό φιλμ που
 εγύρισε στη Γαλλία η
 Βασίλισσα της οθόνης

ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΤΑΡΙΕ

ΑΠΟ ΑΥΓΗ

ΣΕ ΑΥΓΗ

(LE TOUR A L' AUBE)

Λόγω του παρατηρουμένου
 μεγάλου συνωστισμού, σε
 κάθε απογευματινή
 παράστασι της Κυριακής
 (οπότε αναγκάζομεθα να
 κλείνωμε τα ταμεία)
 παρακαλούμεν όπως
 προτιμάτε, ει δυνατόν, τας
 καθημερινάς.¹⁶⁶⁸

Ο κομψότερος κινηματογράφος
 της οδού Πατησίων
L I N T O
 παρουσιάζει απόψε
 σε ΠΡΩΤΗ ΘΕΡΙΝΗ ΠΡΟΒΟΛΗ
 την εξαιρετική τελευταία
 κωμωδία του **ΦΕΡΝΑΝΤΕΛ**
ΛΕΣΧΗ
ΠΡΟΙΚΟΘΗΡΩΝ
 και το τελευταίο ζουρνάλ¹⁶⁶⁹

ΛΙΝΤΟ Στο διάλειμμα του
 έργου ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΜΟΥΣΙΚΗ

¹⁶⁶⁷ Ακρόπολις 06.06.1934

¹⁶⁶⁸ Ελεύθερον Βήμα, 19.07.1940

¹⁶⁶⁹ Η Βραδυνή, 30.06.1943

με ΔΥΟ ΠΙΑΝΑ και
ΕΚΛΕΚΤΟΥΣ ΣΟΛΙΣΤ
Τραγούδι ο ΒΑΓΓΟΣ ΜΑΡΑΣ
κι' ο ΤΑΚΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ. Από
της οθόνης **==ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ
ΝΟΥΜΕΡΟ==** ΕΝΑΡΞΙΣ 8
ΑΚΡΙΒΩΣ¹⁶⁷⁰

ΛΙΝΤΟ

ΣΗΜΕΡΟΝ

Η χαρά, το τραγούδι, η εύθυ-
Μία, το αβίαστο γέλιο!!
Ότι καλό και ξεκούραστο σε
για χαριτωμένη ταινία:

Ο ΤΖΕΡΡΥ ΛΙΟΥΙΣ

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ

ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΩΝ

ΤΖΕΡΡΥ ΛΙΟΥΙΣΣ ΝΤΗΝ ΜΑΡΤΗΝ

ΛΙΖΑΜΠΕΘ ΣΚΩΤ

ΚΑΡΜΕΝ ΜΙΡΑΝΤΑ¹⁶⁷¹

Μερικές ταινίες: «Καλό ταξίδι», «Ωραία περιπέτεια», «Θέλω να γίνω μεγάλη κυρία», «Η σερενάτα του Σούμπερτ», «Μόνικα» (1934), «S.O.S.», «Ρωμαϊκά σκάνδαλα», «Μασκαράτα» (1935), «Ξανθή Κάρμεν», «Καίνιξμαγκ», «Ο τυχοδιώκτης», «Μαζούρκα» (1936), «Κοιτώνες κοριτσιών», «Το δράμα του Μάγερλινγκ», «Σύζυγος εναντίον δακτυλογράφου», «Γαλάζιο βαλς» (1937), «Να μ' απαγάγης απόψε», «Πρεμιέρα», «Δεσποινίς μαμά μου», «Μια γυναίκα ένας θρόνος», «Ουράνιες μελωδίες», «Μιτσούκο» (1938), «Ο δαίμων της Σιβηρίας», «Υβέτ – Υβέτ», «Σουέζ», «Ας ξαναπαντρευτούμε», «Ροζαλί», «Η τιμή» Γόρα Λαντέρ (1939), «Ευτυχισμένα νιάτα», «Βαρνάβας», «1.000 κορίτσια στο ρυθμό της τζαζ», «Ζαζά» (1940), «Αγάπη στο βουνό», «Αι δύο ορφαναί», «Πειρασμός», «Το τέλος του γκάνγκστερ» (1943), «Μια νύχτα του Μάη», «Η γυναίκα σκάνδαλο», «Η φωνή της καρδιάς», «Σας αρέσει η γυναίκα μου;», «Τα 7 χαμίνια» (1944), «Κατάσκοποι στις φλόγες», «Φραγκίσκος ο Α΄», «Η Ελισσάβετ και ο Δουξ του Έσσεξ», «Μόνο οι άγγελοι έχουν φτερά», «Για την ελευθερία» (1945), «Η βαρόνη του μεσονυκτίου», «Στο νησί του Πειρασμού», «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Κατάσκοπος του Βορρά», «Μπω Ζεστ» (1946), «Το πέτρινο λουλούδι», «Η διεφθαρμένη», «Καινούργιο φεγγάρι», «Χαμένη στο χαρέμι» (1947), «Είσαι δική μου», «Έρωσ μέσα στις φλόγες», «Η οργή του θεού», «Ρομπέν των δασών» (1948), «Γυναίκα της διαφθοράς», «Δυο ώρες μετά το γάμο» Λώρεν Νταίη, Μπρ. Άχερν, «Φλογισμένα κύματα», «Το φιλί του θανάτου», «Τα νειάτα θέλουν τζαζ» (1949), «Χαμένα ιδανικά», «Η μαμά εκπαιδεύεται», «Η μαγική πηγή του Ταρζάν», «Θεέ, δος μου το φως μου»,

¹⁶⁷⁰ Ελεύθερον Βήμα, 21.06.1944

¹⁶⁷¹ Η Καθημερινή, 09.09.1960

«Μοντάνα» (1950), «Επικίνδυνος γυναίκα», «Πικαντόρα», «Κρίνο στο βούρκο», «Χωρίς στοργή», «Το πορτραίτο της Τζένης» (1951), «Το ράπισμα της μοίρας», «Πονεμένο ρομάντζο», «Κλεμμένη ευτυχία», «Οι σταυροφόροι», «Περβεντίτα» (1952), «Αυτοί που δεν φοβήθηκαν» Ροσσάνα Μπράτσι, «Μπω Ζεστ» Ραίη Μίλλαντ, «Ραντεβού με τον κίνδυνο» περιπέτεια Άλαν Λαντ, «Ερωτικά δράματα», «Ο αρχιπειρατής» + Σεισμοί¹⁶⁷² «Ο κατήφορος της αμαρτίας» (1953), «Μια Κουβανέζα στην Ισπανία» μουσικό Αμάρο, «Κυριακάτικο ξύπνημα», «Πρίγκιψ πειρατής» περιπέτεια Ντέρρικ, «Αμαρτωλοί ερασταί», «Οι Γερμανοί ξανάρχονται» (1954), «Βίκυ», «Τα γεράκια των θαλασσών», «Το κίτρινο διαβατήριο» περιπ. Κερκ Ντάγκλας, «Ο τρόμος της μαύρης λίμνης» περιπ. Ρ. Κάρλσον (1955), «Αν απεργούσαν οι γυναίκες», «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά», «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο», «Νυχτερίδα» (1956), «Τιλ ο επαναστάτης», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά», «Θα κλάψω αύριο», «Αυτό το παλιοκόριτσο», «Αγάπησα τον κίνδυνο», «13 εγκλήματα ζητού ένοχο», «Ο μυστηριώδης κύριος Κόρυ» (1957), «Γραμμένο στον άνεμο», «Οι αετοί της κατασκοπίας» Ρόμπερτ Βάγκνερ, «Ο πύργος των καταγίδων», «Η αγάπη» δράμα Μαξ. Σελ, «Έτσι τέλειωσε μια μεγάλη αγάπη», «Η γυναίκα και ο πόλεμος», «Ρεβέκκα», «Αυτοκρατορική πρόσκλησις» (1958), «Ξεκίνησα 18 χρονώ» Μπαρντό, «Ξανάρθαν τ' αηδόνια», «Κομμάντος των βυθών» περιπ., «Οι γενναίοι τραβούν μπροστά», «Θέλω να ζήσω», «Τα μπαλέτα Μπολσόι», «Τα γεράκια των θαλασσών» (1959), «Πολωνέζα» έγχρ. μουσικό, «Εκείνη τη νύχτα», «100 αστέρια λάμπουν», «Μαχαίρι στο λαιμό» (1960), «Στον κόσμο των πλανητών», «Ο κήπος του κακού», «Τόκυο, ο παράδεισος της Ανατολής», «Τσάο τσάο μπαμπίνα», «Ματωμένη διάβασις» περιπ. (1961), «Αυτή είναι η ζωή μου», «Μοίρα γραμμένη με αίμα», (περιπ.) «Ο άγνωστος με τη μάσκα», «Η οργή των κόκκινων θεών», «Μοκάμπο» (1962), «Τρεις εβδομάδες ζωής», «Ο έρωτας ήταν το επάγγελμά μου», «Κρουαζιέρα στη Μεσόγειο», «Δραπέται του Ζαχραΐην», «Σκαραμούς», «Η προσευχή του ορφανού» (1963), «Ο κόσμος είναι δικός μου» Πωλ Νιούμαν, «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Ο δρόμος του λυτρωμού» ρεαλιστικό, «Το πλοίο των τρελών» Όσκαρ Βέρνερ (1964), «Η νύχτα της Ιγκουάνα», «Ψίθυροι», «Η τυφλή του Σορέντο», «Η σπείρα του κίτρινου κιμονό», «Η κοιλιά των κεραυνών» (1965), «Αετοί της καταραμένης κοιλάδος», «7 ώρες μάχη», «Τελευταίο ηλιοβασίλεμα», «Δυο ατρόμητα λαγωνικά εναντίον χρυσοδάκτυλου», «Το μυστικό των Ίνκας» έγχρ. περιπ. Τσ. Ήστον (1966), «Ευχάριστες ώρες», «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Σεχιλιάνα» (σικ) έγχρωμο, «Μια τρελή τρελή οικογένεια» ελλην. Μαίρη Αρώνη, «Έλληνας ζητεί Ελληνίδα», «Ο αρχισιδηρουργός» έγχρ. (1967), «Απόβασις στην Ιαπωνία», «Φυγή στον ήλιο», «Η επιστροφή του Φαντομά», «Ερασταί της νύχτας», «Το τσίρκο των εγκλημάτων» (1968), «Λάσπη στ' αστέρια», «Ο σημαδεμένος», «Οι 7 παράνομοι», «Ο εκβιαστής», «Λαμιέλ» (1969), «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών», «Σπασμένη λόγχη», «Τζων και Μαίρη» Ντάστιν Χόφμαν – Μία Φάροου, «Το μάτι της γάτας», «Τζαστίν» (1970), «Πειραταί της Μπαρμπαριάς», «Β' γραφείον κατασκοπίας», «Για μια χούφτα δολάρια», «Υπόθεσις Παρανταίν», «Το γλυκό πουλί της νιότης» (1971), «Οι γενναίοι του Μπρανκαλεόνε», «Καλύτερα χήρα», «Τζαΐμης Μποντ εναντίον Δρ Νο» (1972), «Δράκουλας '72», «Ένα αξιοσέβαστο κάθαρμο», «Επιστροφή του Σαμπένα», «Φρενίτις», «Ανησυχίες μιας πρωτάρας», «Καράτε, κεραυνοβόλο χτύπημα» (1973), «Τ' όνομά μου είναι ο κανέννας», «Ο άνθρωπος απ' το Παρίσι», «Ποιος σκότωσε τη θεία Ρου;», «Ερωτικές παρανομίες σε εγγλέζικο στυλ», «Κραυγή μέσα στο δάσος», «Οι γυμνοί», «Αντίο φίλε» και «Έλα να παίξουμε κρυφτούλι» (1974).

¹⁶⁷² Εθνικός Κήρυξ, 21.08.1953. Πρόκειται για τους τρομερούς σεισμούς εκείνου του καλοκαιριού στα Ιόνια νησιά

Λουζιτάνια Μεταπολεμικός λαϊκός κινηματογράφος στα όρια μεταξύ Κυψέλης και Πολυγώνου, που ξεκίνησε θερινός, σκεπάστηκε και μετατράπηκε σε χειμερινό – θερινό, έγινε ύστερα θέατρο και κατέλιξε κτίριο με γραφεία (κυρίως μια εφορεία) μαγαζιά και πάρκινγκ. Ωστόσο, και το πάρκινγκ και μια καφετέρια τα είδα το 2009 να λεγονται «Λουζιτάνια». Έπαιξε ταινίες την περίοδο 1959-1974. Οι πηγές κατά καιρούς το προσδιορίζανε Λευκάδος / Κερκύρας και Λευκάδος / Λευκάδος 33/ Ευελπίδων 47. Δεν είχε τυπική διάταξη. Ξεκίνησε με είσοδο Λευκάδος 33, τηλέφωνο 815341, 8215341, 8827101. Ανήκε στην Α΄-Β΄ προβολή. «Λουζιτάνια, μεσημεριανές προβολές στις κοπάνες»,¹⁶⁷³ θυμάται ο Φώτης Γεωργελάς, που, όπως όλοι εμείς οι παλιοί (και κάμποσοι νεότεροι) πήγαινε σχολείο και απόγευμα.

Ερευνώντας επιτόπου και φωτογραφίζοντας τα μαγαζιά που διασώζουν το όνομα, πιάνω κουβέντα με τα παιδιά του πάρκινγκ και τους εξηγώ τι γράφω. Μου δείχνουν απέναντι ένα μαγαζί με πόρτες ασφαλείας, και μου λένε «Ο κύριος εκεί ίσως έχει κάποια σχέση με την παλιά ‘Λουζιτάνια’». Πηγαίνω εκεί. Αν έχει σχέση λέει! Ο κύριος που πουλάει τις πόρτες είναι ο Δημήτρης Πηλιούσης, γιος του Κώστα Πηλιούση που είχε το σινεμά. Με καλοδέχεται και μου μιλάει στην αρχή για το ‘Ανεσις’ των Αμπελοκήπων (δες λέξη). Και απαντώντας στις ερωτήσεις μου, συνεχίζει:

«Μετά ο πατέρας μου άνοιξε τη ‘Λουζιτάνια’ σε δικό μας χώρο. Ήτανε ένα σχεδόν εξοχικό κτήμα. όπου θάβανε οι γείτονες τις πεθαμένες γάτες. Σκέψου ότι η Λευκάδος τέλειωνε πάνω στο ρέμα, αυτό που σήμερα είναι η Ευελπίδων. Κι από την άλλη μεριά του ρέματος, προς τη Σχολή Ευελπίδων ήτανε οι παράγκες του Πολυγώνου, πολύ φτωχικά προσφυγικά σπίτια. Κεντρικός δρόμος του συνοικισμού ήτανε η οδός Φυλακωπής, ο σημερινός ανώνυμος πεζόδρομος που περνάει παράλληλα με τα κάγκελα της μάντρας των δικαστηρίων. Το κτήμα μας ήτανε πολύ μεγάλο, δυο στρέμματα. Εδώ ο πατέρας μου έφτιαξε το καινούργιο μας σινεμά. Το όνομα ‘Λουζιτάνια’ προέρχεται από κάποιο οικογενειακό νυχτερινό κέντρο της Καλλιθέας, Συγγρού και Χαροκόπου, που το ‘χε ένας φίλος του πατέρα μου (ο πατέρας μου ήτανε Καλλιθεάτης). Από κει το ξεσήκωσε ο πατέρας, ωραίο όνομα, πρωτότυπο, κι όχι από άλφα, όπως ήτανε τότε τα περισσότερα.¹⁶⁷⁴

Αρχίσαμε το καλοκαίρι του 1959. Αποκλειστικά θερινό στην αρχή, ήτανε από τα μεγαλύτερα της Αθήνας, με 1550 θέσεις. Όπως κοιτάμε τη Λευκάδος, με το Πεδίο του Άρεως δεξιά, η είσοδος ήτανε από την αριστερή γωνία του οικοπέδου, εκεί δηλαδή που είναι σήμερα η είσοδος του πάρκινγκ. Η οθόνη ήτανε επίσης αριστερά, στη μέση της αριστερής πλευράς προς την Κυψέλη, κάθετα στο δρόμο. Στην άλλη άκρη, στη μέση της δεξιάς πλευράς, ήταν η καμπίνα προβολής. Ανάμεσα στις δυο αυτές πλευρές ήτανε η πλατεία, δηλαδή οι θεατές βλέπανε το έργο έχοντας το δρόμο αριστερά τους, προς την εξωτερική μακριά πλευρά. Στη μέση της εσωτερικής μακριάς πλευράς, ήτανε το μπαρ. Αλλά στη γωνία, ανάμεσα στο μπαρ και την καμπίνα προβολής είχε χτίσει ο πατέρας ένα υπόστεγο που χώραγε 150 καθίσματα, για την περίπτωση της βροχής. Μπετό όλο, χτιστό όλο αυτό το σκεπαστό, πολλές φορές εξυπηρέτησε πολύ κόσμο. Δεν είχαμε δέντρα, είχαμε όμως πολύ πράσινο σε παρτέρια, γιασεμιά, περικοκλάδες και πολλά άλλα. Η πλατεία είχε πάνινες πολυθρόνες, δεμένες σε τετράδες, ενώ στον εξώστη είχαμε ψάθινες καρέκλες

¹⁶⁷³ Γεωργελάς, Πλανήτης 31

¹⁶⁷⁴ Συμπληρώνω ότι η ονομασία σημαίνει την Πορτογαλία κι ότι οι οι εφημερίδες των αρχών του ‘50 έχουν πολλές διαφημίσεις του ως άνω κέντρου. Ήταν Συγγρού 127 (τοπική αρίθμηση) και, μεταξύ άλλων, είχε στεγάσει και το συγκρότημα του μεγάλου Βασίλη Τσιτσάνη

καφενείου. Ο εξώστης ήτανε λίγο φτηνότερος. Επειδή μερικοί χαλάγανε τις καρτέκλες και κάνανε κι άλλες ζημιές, ο πατέρας μου έγραψε ένα κείμενο με οδηγίες και συμβουλές, που το μοίραζε σε όλους στην είσοδο, μαζί με το πρόγραμμα. Το κείμενο αυτό είχε κάνει εντύπωση, το βάλανε κάποιες εφημερίδες τότε, 'Τα Νέα' και άλλες. Δυστυχώς δεν το έχω κρατήσει. Κάθε μέρα βγάζαμε τρεις προθήκες με φωτογραφίες και τραπεζάκια στο τέρμα της Λευκάδος- θυμάσαι που σου 'πα πως ο δρόμος ήτανε τυφλός τότε, αδιέξοδος; Ερχότανε ο κόσμος, έβλεπε τι παίζαμε, έβλεπε τα 'προσεχώς', κανόνιζε ανάλογα τι θα 'κανε το βράδυ. Καταβρέχαμε το χώμα να μη σηκώνεται σκόνη. Ακόμα θυμάμαι τη μυρωδιά του βρεμένου χώματος. Το 1964-65 τη χτίσαμε εξαρχής τη 'Λουζιτάνια' για 12 μήνες το χρόνο. Ανοιγόκλεινε και πάνω και πλάγια. Το καλοκαίρι που σηκώνόντουσαν τα πλάγια βάζαμε επιπλέον καθίσματα. Τη μεγαλύτερη επιτυχία την είχαμε με τα ελληνικά. Κόσμο να δουν τα μάτια σου. Ερχόντουσαν κι απ' τις δυο γειτονιές, κι απ' το Πολύγωνο κι απ' την Κυψέλη. Τσακωνόντουσαν κιόλας, οι 'φτωχοί' του Πολυγώνου με τους 'πλούσιους' της Κυψέλης, μερικές φορές πλακωνόντουσαν κανονικά, μπροστά στο σινεμά, αλλά και μέσα στο σινεμά. Γινόντουσαν πολιτικές συγκεντρώσεις όλων των κομμάτων, το δίναμε όμως και δωρεάν στα παιδιά των σχολείων για ερασιτεχνικές παραστάσεις στο τέλος της σχολικής χρονιάς, είχε μεγάλη σκηνή. Στο φόρτε της η 'Λουζιτάνια' απασχολούσε δύο ταμίες, δύο μηχανικούς προβολής και τρεις - τέσσερις ταξιθέτριες. Είχαμε και μερικούς διάσημους πελάτες που ζούσανε εδώ γύρω, όπως ο Καζαντζίδης, ο Κούρκουλος, οι αδερφοί Κατσάμπα, ο Φώσκολος που έμενε Λευκάδος και Ιθάκης κι άλλοι. Τον πατέρα μου τον εκτιμούσανε τα γραφεία διανομής γιατί πλήρωνε πάντα ντούκου, κι έτσι δεν είχαμε δυσκολίες να παίρνουμε ταινίες. Ταινίες μάς έδιναν κυρίως οι Δαμασκηνός - Μιχαηλίδης, οι Καραγιάννης - Καρατζόπουλος και ο Σάββας. Η δουλειά άρχισε να πέφτει λίγο λίγο μετά το '70. Το δώσαμε λοιπόν για θέατρο, είχαμε προβλέψει να μπορεί να γίνεται κανονικό θέατρο, όταν το χτίσαμε θερινό /χειμερινό. Είχε σκηνή κανονική. Σα θέατρο το πήρε ο Νίκος Ρίζος, μετά ο Δημήτρης Κολλάτος και άλλοι. Στο μεταξύ είχανε κλείσει το ρέμα, είχε γίνει ο δρόμος κι έτσι το θέατρο απόκτησε είσοδο από την Ευελπίδων. Έμεινε θέατρο με το ίδιο όνομα μέχρι το '95 ή '96. Τότε δώσαμε το οικόπεδο στον Όμιλο Χαραγκιώνη κι έγινε το σημερινό μεγάλο κτίριο.»¹⁶⁷⁵ Σκέφτομαι τη σύμπτωση: ο Όμιλος αυτός σχετίζεται με την τράπεζα «Μιλένιουμ», που έχει κυρίως πορτογαλικά κεφάλαια. Πορτογάλοι λοιπόν στη «Λουζιτάνια», ωραίο δεν είναι;

Ενδεικτικά φιλμ: «Φλόγες στην Κίνα» έγχρωμ. Βίκτωρ Μάτσιορ, «Καζινό ντε Παρί», «Ο σείχης του Νείλου», «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Η γερακίνα» δράμα Μπ. Ασημακοπούλου, «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Μονομαχία γενναίων», «Γκόλφω», «Οι νέοι Ροβινσώνες» (1959), «Τα παλληκάρια πεθαίνουν όρθια» περιπ, «Καζίμ» Βίκτωρ Μάτσιορ, «Αμερικανός στο Παρίσι» (σικ), «Θυσιάστηκα για το παιδί μου» (1960), «Ανταρσία στην κόκκινη κοιλάδα», «Φλόγες στις Ινδίες», «Αλύγιστος αντάρτης», «Σιδηρούς πλοίαρχος» (1961), «Ποτέ την Κυριακή» (ρεαλ.), «Μπαλλάντα μιας αγάπης», «Ματωμένο στέμμα», «Παρασκευή ώρα 11», «Βίαιο καλοκαίρι», «Αντίο για πάντα» Πέρκινς (1962), «Τα δυο χαμίνια», «Οι τελευταίες ημέρες της Πομπηίας», «Λαίλαψ της Μπούρμας», «Πλούσιοι χωρίς λεφτά» (1963), «Θάλαμος εξοντώσεως 17» εύθ. περιπ. (σικ), «Τι επιθυμεί κάθε γυναίκα» εύθ. Σίρλεϋ μακ Λέην, «Αύριο ξημερώνει κι άλλη μέρα», «Εμείς οι ζωντανοί» δραμ. περιπ. Πωλ Νιούμαν, «55 μέρες στο Πεκίνο», «Ο μεγάλος κατάσκοπος» (1964), «Κλαίω και σ' αναζητώ»,

¹⁶⁷⁵ Δημήτρης Πηλιούσης, συνέντευξη

«Οι 7 Σπαρτιάτες εξορμούν», «Δύο εύθυμοι αλήτες», «Ιστορίες του κρεβατιού» και «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής» (1965), «Μπετόβεν και μπουζούκι», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Η ωραιότερη μέρα της ζωής μου» αισθ., «Καταφρονεμένου» ελλ. δράμα, «Η δε γυνή να φοβήται τον άνδρα» Γ. Κωνσταντίνου, Μ. Κοντού, «Μια σφαίρα για τον Σάντσο», «Η ηδονή της αμαρτίας», «Η αλεπού της ερήμου» (1966), «Τα πουλιά της καταιγίδας», «Δύο περίεργα εγκλήματα», «Απόρρητος φάκελλος Ίπκρες», «Ο 18^{ος} κατάσκοπος» (1967), «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Ο Αλαντίν και το μαγικό λυχνάρι», «Ο άνθρωπος που τίναξε το καζίνο», «Το ποντίκι που βρυχάται», «Η γόησσα», «Σμηναρχία θανάτου» (1968), «Επιτάφιος για έναν κατάσκοπο», «Φράνκο –Τσίτσο εύθυμες χήρες», «Ο άρχων της Βαβυλώνας», «Σόδομα και Γόμορα», «Τορπιλλάκατος ΡΤ 109», «Στον κύριό μας με αγάπη», «Τελευταίο σαφάρι» (1969), «Ο Κιγκ Κογκ δραπετεύει», «Πρέπει να είσαι χήρα», «Ένας τρελός, τρελός, τρελός εραστής», «7 υπέροχοι Σπαρτιάτες», «Ναυμαχία στο αρχιπέλαγος Βίσμαρκ» (1970), «Αετοί πάνω από το Λονδίνο», «Καυτές νύχτες των βρυκολάκων», «Χατζή Μουράτ, ο Λευκός Διάβολος» του Λ. Τολστόη με το Στηβ Ρηβς, «Τα ματωμένα βέλη των Απάτσι», «Μυστική βάση ΑΖ-3», «Γκάμπα, το τέρας της θάλασσας», «Η μάχη της ερήμου» (1971), «Στη ζούγκλα των χαμένων τεράτων», «Φράνκο Τσίτσο δύο σούπερ Τζέιμς Μποντ», «Μαγεμένη βασιλοπούλα», «Εισβολή απ' το διάστημα», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών» (1972), «Ο δαίμων της Ασίας», «Ένας τρελός τρελός πειρατής», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Γκάμπα, το τέρας της θάλασσας», «Τα παιδιά του Τρινιτά» (1973), «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Λουί ντε Φυνές, ο βασιλιάς της τρέλας», «Ο Γίγας και ο Κοντορεβυθούλης», «Ματωμένες γροθιές του καράτε», «Ταρζάν ο κεραυνός της ζούγκλας», «Ήταν ήρωες και τους έλεγαν καθάρματα», «Ήρωες του Κου [σικ] Φου και του καράτε» (σικ), «Ένας τρελός, τρελός κόσμος», «Μονομάχος εκδικητής», «Καράτε αλά Μπρους Λη», «Στρατιά ηρώων» και «Διεστραμμένες γυναίκες» (1974).

Λούνα Παρκ Θερινό κινηματοθέατρο του μεσοπολέμου, σε ύψωμα «εις την αρχήν της Λεωφόρου Συγγρού, παρά τας στήλας του Ολυμπίου Διός»,¹⁶⁷⁶ αγνώστων λεπτομερέστερων στοιχείων. Κατά πάσα πιθανότητα το χώρο του τον έχει περιλάβει η ισοπέδωση και περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου. Το βρίσκω να παίζει το διάστημα 1926-1930, άλλοτε θέατρο κι άλλοτε σινεμά, με τα γνωστά μπερδέματα από τις μη διαχωρισμένες στήλες θεαμάτων στον τύπο της εποχής, αλλά και από τη δική του ελλιπή παρουσία τα πρώτα του χρόνια. Μετέφερα εδώ ελάχιστους τίτλους από τα δύο πρώτα χρόνια, μολαταύτα δεν είμαι απόλυτα σίγουρος ότι κι αυτοί δεν είναι από θεατρικά έργα. Αντίθετα, είμαι σίγουρος για το '28-'30. Το 1931 δεν το βρίσκω διόλου, το 1932 παίζει παραγκιόζη ο Μόλλας. Στο μεσοπόλεμο έγιναν εδώ και πολιτικές συγκεντρώσεις.¹⁶⁷⁷ Δεν ξέρω πότε εγκαταλείφθηκε. Πάντως έχει πάψει

¹⁶⁷⁶ ΜΕΕ, τ. Β' 266

¹⁶⁷⁷ Η Αύρα Παρτσαλίδου, μετέπειτα ηγετικό στέλεχος του ΚΚΕ, ανατρέχοντας στις νεανικές της μνήμες, αρχίζει το ενδιαφέρον βιβλίο της καταγράφοντας ως εξής, ακριβώς στο χώρο αυτόν, μια συγκέντρωση του κόμματος: «Ένα κυριακάτικο πρωινό του 1926. Συγκέντρωση στο Λούνα Παρκ, θερινό θέατρο στις Στήλες του Ολυμπίου Διός. Το Κόμμα έχει ξανάρθει στη νομιμότητα ύστερα από την παγκαλική δικτατορία. Στη συγκέντρωση εργάτες οι περισσότεροι, κάμποσοι φοιτητές και διάφοροι άλλοι. Γυναίκες δυο τρεις. Όλοι κι όλοι καμιά τετρακοσαριά άτομα. Παντού κασκέτα εργατικά. Μια μεγάλη ομάδα φοράει τη χακί στολή του τροχιδρομικού. Άλλοι διαβάζουν 'Ριζοσπάστη', άλλοι κουβεντιάζουν, κι άλλοι κοιτάνε γύρω γύρω να βρουνε γνωστές φάτσες, περιεργάζονται με συμπάθεια τους καινούργιους. ... Η χορωδία της Νεολαίας πιάνει το 'Ψηλά στις Ρωσσίας τα χιόνια' και σε συνέχεια όλα τ' αγαπημένα τραγούδια του αγώνα- τα κόκκινα τραγούδια. Η συγκέντρωση αρχίζει. Όλοι όρθιοι τραγουδάνε τη 'Διεθνή'. Οι φωνές τους περνάνε τη Λεωφόρο Συγγρού (το θέατρο είναι στο ύψωμα) και οι διαβάτες γυρίζουν παραξενεμένοι το κεφάλι. Πολλοί

να υπάρχει ήδη το 1963, οπότε και δημοσιεύτηκε η σχετική φωτογραφία με γκρεμισμένες τις μεταλλικές κατασκευές του «Λούνα Παρκ», ως ρέκβιεμ για το Μόλλα.¹⁶⁷⁸

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η γέφυρα των στεναγμών», θέατρο (1926), «Αυγή» (1927), «Τελευταίον βαλς», Σαρλώ «Ο μορτάκος», «Ο κουραμπιές» Χαρ. Λούδ, «Μία νέα Ντυμπαρί», «Το στοιχείο του πύργου», «Μπατερλής ο μεγαλοπρεπής», «Το παλάτι των οργίων», «Ριφ και Ραφ», «Εύθυμη χήρα», «Η Παριζιάνες», Σαρλώ νέον έργον, «Ερωτικό κυνήγι», «Νεανική μέθη», «Χάνιμαπαλ», «Είλωτες» (1928), «Το ταγκό του θανάτου», «Άννα Καρένιν» (σικ), «Μανδραγόρας», «Εγκλημα και εξιλέωσις», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Αυγή», «Μάτα Χάρι, η χορεύτρια», «Ο διαφθορέυς», «Πέτινη μάσκα», «Κάθισμα 47», «Ροζ Μαρί», «Για το παιδί μας», «Η δικηγορίνα», «Η κλοπή», «Ματωμένη χορεύτρια» (1929), «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Ο κατάδικος», «Ο δικτάτωρ», «Μανέζ», «Γαμήλιος πέπλος» και «Ο γίγας του αέρος» (1930).

Λουξ / **Lux**¹⁶⁷⁹ Α Υπαίθριο σινέ βαριετέ, που φαίνεται πως υπήρξε ισχυρός αστικός πόλος στον καιρό του. Κείτονταν γωνία Ακαδημίας και Ιπποκράτους, ίσως στη θέση που έγινε αργότερα η Πανεπιστημιακή Λέσχη. Ο Πατέρας θεωρεί δεδομένο ότι ήταν στο οικόπεδο αυτό κι ότι λειτούργησε το διάστημα 1916 – 1925.¹⁶⁸⁰ Αν ισχύει αυτό, η «Ιρις» Β (δες λέξη) είναι οιονεί συνεχιστής του. Όμως μπορεί να ήταν και σε κάποια από τις άλλες δύο γωνίες (η τέταρτη είναι το παρκάκι της Εθνικής Βιβλιοθήκης). Όσον αφορά τη διάρκεια, εγώ δεν το βρίσκω στις εφημερίδες παρά μόνο το 1920 – 1925. Ο Θεοδοσίου όμως παραθέτει διαφήμιση χρονολογημένη 1926 (η τρίτη από τις παρακάτω). Τέλος, ο Ορφανουδάκης αναφέρει ότι αυτό το «Λουξ» υπήρξε επιχείρηση της «Σινέ Οριάν» περί το 1925.¹⁶⁸¹ Συνεπώς η πιθανή διάρκειά του ήταν 1916-1926 και η βέβαιη στην υποσύνολη πενατετία που προανέφερα.

Ιδού τέσσερις διαφημίσεις που δείχνουν πειστικά το στίλ της επιχείρησης:

αναρωτιούνται ποιοι τάχα να 'ναι αυτοί που φοβερίζουν 'θεούς, αρχόντους, βασιλιάδες', μια χούφτα άνθρωποι. Θα περάσει ο καιρός, θα 'ρθούν δύσκολα χρόνια, θα 'ρθούν τα μαύρα χρόνια της κατοχής, θα δει όλη η Αθήνα τι μεγάλη φοβερή δύναμη έκρυβε εκείνο το μικρό θέατρο όπου μερικές εκατοντάδες κομμουνιστές συγκεντρώθηκαν στο κάλεσμα του Κόμματος. Ένας ένας βγαίνουν στη σκηνή οι ομιλητές του Κόμματος που μόλις γύρισαν από την εξορία.... Μπαίνει βιαστικά στο θέατρο ένας μαυριδερός, ηλιοκαμένος. Σούσουρο κι απανωτές χειραψίες από την παρέα των τυπογράφων. Είναι ηγέτης τους που μόλις τούτη τη στιγμή γύρισε απ' την εξορία και ήρθε τρεχάλα στη συγκέντρωση». Παρτσαλίδου, 9

¹⁶⁷⁸ Μάλον στο περιοδικό «Θέατρο». Δυστυχώς δεν κατέγραψα τη βιβλιογραφική παραπομπή, το γράφω από μνήμης

¹⁶⁷⁹ π.χ. Η Καθημερινή, 02.09.1922

¹⁶⁸⁰ Πατέρας 77

¹⁶⁸¹ Ορφανουδάκης 22

ΣΙΝΕ ΒΑΡΙΕΤΕ **ΛΟΥΞ**

<ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ>

ΕΝΑΡΞΙΣ 9.45. Μ.Μ.

ΟΡΧΗΣΤΡΑ: (ORCHESTRE OVERTURES)

Mlle ATREMISSE: DANSE International

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ: ΟΙ ΝΕΟΠΛΟΥΤΟΙ 1^ο ΜΕΡΟΣ**FRENCH AND OZ: JONGLEURS**

LOLA DALTY: Dansese Excotique

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ: ΟΙ ΝΕΟΠΛΟΥΤΟΙ Β^ο ΜΕΡΟΣ" " " Γ^ο ΜΕΡΟΣ

MESCHUGGE: Avec son sac voyage Mysterior

RAYMONDE HYE: ... .. EXCENTRIQUE**TRIO APOLO:** GLADIATEURS ROMAIN ... ..**ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ: ΟΙ ΝΕΟΠΛΟΥΤΟΙ** Δ^ο ΜΕΡΟΣ

LES SCEURES PREMONT'S: (les ... leur scene classique)

ΓΚΑΝΙΒΕΤ: COMIQUES και με την ΠΑΠΙΑ του, που τραγουδεί**ΤΣΙΧΕΟΥ:** Οι διάσημοι γνήσιοι Κινέζοι equilibristes contorsionistes. **Θρίαμβος καθ'****όλην την υφήλιον****ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ: ΟΙ ΝΕΟΠΛΟΥΤΟΙ** ΤΕΛΟΣ**ΟΡΧΗΣΤΡΑ:** ORCHESTRE FINALE**ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΕΛΕΙΑ: DEL BUONO - MAGNONI**

Η διεύθυνσις επιφυλάσσεται του δικαιώματος αλλαγής του προγράμματος

Μπουφές απαράμιλλος**ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ****ΟΙ ΝΕΟΠΛΟΥΤΟΙ**

Η ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο Ράφκε είνε νεόπλουτος επιχειρηματίας, με πολύ προσωπικόν εις τα γραφεία του. Έχει και μίαν κόρην, την Λίλην, δέκα οκτώ χρονών, ζωηράν, ωραίαν, χαριτωμένην ολόξανθην, γαλανομάτα, αγγελοπρόσωπην. Και ο Ράφκε που διευθύνει τόσον κόσμον, διευθύνεται από αυτήν διότι την αγαπά και δεν μπορεί να της αρνηθή τίποτε. Εν τούτοις με όλην της την αγάπην και την επιρροήν της επ' αυτού, έρχεται στιγμή που της αρνείται το παν δι' αυτήν, την ένωσίν της με τον νέον που αγαπά, διότι τούτο προσκρούει εις την φιλοδοξίαν του πλούτου. Η Λίλη αγαπά αισθηματικώς τον Παύλον, νέον επίσης αισθηματικόν και ωραίον, όστις κατά τον πατέρα της είνε ασήμαντον πρόσωπον, αφού είνε υπάλληλός του και πτωχός.

(Η συνέχεια επί της οθόνης)¹⁶⁸²¹⁶⁸² Πατέρας 27, όπου και η χρονολόγησι: 1920

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΙΣ ΤΟ **ΛΟΥΞ**

Χάριν των οικογενειών

ΟΛΟΙ ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Μία εξωφρενική κωμωδία

Ο ΖΙΓΚΑΝΤΩ ΚΑΙ Η ΑΡΚΟΥΔΕΣ

Μεγάλη ορχήστρα Ντελμπουόνο.

ΚΟΣΜΟΧΑΛΑΣΙΑ ΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

ΕΙΣ ΤΟ **LUX**

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡ. 2,00¹⁶⁸³

ΣΙΝΕ ΒΑΡΙΕΤΕ ΛΟΥΞ

ΣΗΜΕΡΟΝ

Απογευματινή 6.30, Βραδυνή 9 μμ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΛΟ – ΚΛΟ

του διασήμου συγγραφέως GUY DE MAUPASSANT

με τον Α. ΘΟΛΟ και την ΖΑΚΟΜΠΙΝΗ

Βαριετέ 12 νούμερα πρωτοφανή δια τας Αθήνας

Ανακαίνισης ριζική πρωτότυπος

Φως Σελήνης (Lumiere solaire)

Μπουφές απaráμιλλος – ορχήστρα τελεία

Del Buono - Magnoni¹⁶⁸⁴

ΣΙΝΕ – ΒΑΡΙΕΤΕ

ΛΟΥΞ

Γωνία Ιπποκράτους και Ακαδημίας

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ – ΑΤΡΑΞΙΟΝ

Το δροσερότερον και Αριστοκρατικότερον κέντρον¹⁶⁸⁵

Ενδεικτικές ταινίες: «Πτέρυγες», «Ο Ζιγκ στο μέτωπο» (1920), «Ο Δούγκλας ρέπορτερ» (σικ) + νέοι χοροί και άσματα, «Νεκρά ζώσα», «Ο Δούγκλας μυστικός αστυνόμος», «Η φιλαργυρία» με την Μπερτίνη, Κινηματογράφος – χοροί – άσματα (πολλές φορές), «Η μάχη της Κιουτάχειας» + ο τενόρος Κριωνάς κλπ, Αι πολεμικαί ταινίαι του ζωγράφου Γ. Προκοπίου, «Ο αγών της ζωής» και νέοι χοροί και άσματα, Κινηματογράφος (σικ), άσματα, χοροί, Κινηματογράφος (σικ) «Η ζωή διά την ζωήν» + χοροί, άσματα κλπ, Μπερτίνη, Πανατσάμ, χοροί (1921), Κινηματογράφος βαριετέ ορχήστρα Ντελαμπουόνο, Κινηματογράφος + βαριετέ (πολλαπλή επανάληψη) (1922), «Ο σωτήρ των αποικιών» + βαριετέ, «Η ανθοπώλις των Παρισίων» + πέντε νέα νούμερα βαριετέ, «Η Λουτσιόλα», «Αι περιπέτεια της Αυτού Υψηλότητος», «Νεκρά ζώσα» με την Ένυ Πόρτεν, «Η κόρη του χαρτοπαίκτη» + βαριετέ Κίνη

¹⁶⁸³ Αθηναϊκή 07.08.1922

¹⁶⁸⁴ Έθνος, 11.05.1924

¹⁶⁸⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ, άγνωστο τεύχος, καλοκαίρι 1926, σε Θεοδοσίου 67

Ζωρζ με νέα νούμερα, «Το παρελθόν της Μόνικας». Το Σάββατο βαριετέ, «Το πουλάκι» και 10 νέα νούμερα του βαριετέ, «Το μωρό μου». Συγκινητικωτάτη ταινία + βαριετέ (1923), «Το ένσαρκον άγαλμα», «Η μοδιστρούλες» + βαριετέ, Μέγα σινέ βαριετέ, «Το θύμα της μοίρας» με την Άλμπανα + βαριετέ, «Ο μισάνθρωπος» με τον Κράους + βαριετέ, «Η ζωγραφισμένη κούκλα» με τον Μοζούκιν + βαριετέ, «Η λάμπις που σβήνει» + βαριετέ, «Σφιγξ» + εκλεκτόν βαριετέ, «Η πριγκίπισσα της Νέας Υόρκης», Πολύς κόσμος συγκεντρώνεται κάθε βράδυ εις τον κινηματογράφον βαριετέ «Λουξ» όπου σπεύδει καθείς να περάση απολαυστικάς στιγμάς υπό την ζωογόνον αττικήν αύραν. Την προσεχή Τετάρτην νέαι εμφανίσεις, «Η καλοκαιρινή τρέλα» + νέο βαριετέ, «Το κορίτσι του μπαρ» (1924), «Ο κυβερνήτης του θανάτου» + νέον (σικ) βαριετέ, «Το χρυσωμένο κλουβί» + νέο (σικ) βαριετέ 7-9 ντάνσινγκ, «Η δούκισσα του Λανζέν» + πλούσιο βαριετέ, «Το αλφάβητο του έρωτος», «Το τρομερόν δίλημμα» με την Γκλόρια Σβάνσον + νέο βαριετέ, « Η τρελή νεότης» και «Ο χορός του ταύρου» (1925).

Λουξ Β / Λουξ (Τσόχα) (στα πρώτα χρόνια του). Μακρόβιος καλοκαιρινός κινηματογράφος του Γκύζη, που λειτούργησε από το 1928 μέχρι το 1970, έχοντας γίνει ενδιάμεσα όχι λίγες φορές σινε – βαριετέ, βαριετέ¹⁶⁸⁶ και θέατρο: «αρκετά μεγάλος σε χωρητικότητα, κάποιες φορές κλεινόταν από θίασο, συνήθως επιθεωρησιακής μορφής»,¹⁶⁸⁷ εξού και τα μεγάλα κενά στις χρονολογίες καταγραφής των ενδεικτικών ταινιών. Οι εφημερίδες το τοποθετούσαν Τέρμα Ιπποκράτους (δες «Βερντέν» για το σχετικό σχόλιο) /Ιπποκράτους/ Αλεξάνδρας. Ήταν λεωφόρος Αλεξάνδρας 87/89, τηλ. 622960. Είναι η γωνία προς την κατηφόρα και το Πεδίο του Άρεως, όπου στις μέρες μας το ξενοδοχείο «Divani Zafolia».¹⁶⁸⁸ Στην άλλη γωνία των ίδιων δρόμων από την ίδια πλευρά, την ανηφορική προς τους Αμπελόκηπους, αρ. 89/91, το «Βερντέν». Μανταίος: «Κατηφορίζοντας την Αλεξάνδρας δεξιά..., γωνία Γκύζη ...μετά το Βερντέν, ήταν το Λουξ».¹⁶⁸⁹ «Η οθόνη του ήταν παράλληλη με τη Λεωφόρο».¹⁶⁹⁰ «Είχε φάτσα στη Λεωφόρο, ήταν λίγο πιο μέσα, στο πλατύ πεζοδρόμιο, και η διάταξή του ήταν τυπική».¹⁶⁹¹ Μάλιστα η είσοδός του ήταν «λίγο διαγώνια, προς το πλάι. Η οθόνη όμως ήταν φάτσα απέναντι».¹⁶⁹²

Ο Τσόχας ήταν μεγάλος επιχειρηματίας θεαμάτων από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του '20, τουλάχιστον (δες «Τσόχα», «Ολύμπια» Α). Στο ξεκίνημα του «Λουξ», διευθυντή είχε τοποθετήσει το Στάμο Σταμέλο, γνωστό άνθρωπο του κινηματογράφου.¹⁶⁹³

Το σινεμά ανήκε γενικά στη Β' προβολή, ημικεντρικός έγινε στα τελευταία του. Τη δεκαετία του '50, επιχειρηματίας ο Αντρέας Χαλιώτης¹⁶⁹⁴ (δες και «Κολωνός»). Του '60, Αντώνης Στεργιάκης, ο οποίος και θυμάται το εξής περιστατικό με «λαϊκό ξύλο», που λέω και γω: «Παίζαμε 'Ματωμένοι ορίζοντες', ξακουστό γουέστερν με τον Γκρέγκορι Πεκ και τον Τσάρλτον Ήστον. Το παίζαμε πολλές μέρες με μεγάλη

¹⁶⁸⁶ Κύτταρης, Βαριετέ, 139 και εφημερίδες π.χ. της κατοχής. Εξού και τα κενά στις χρονολογίες μου

¹⁶⁸⁷ Καιροφύλας, Νεάπολη – Εξάρχεια 174

¹⁶⁸⁸ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

¹⁶⁸⁹ Μανταίος, 49

¹⁶⁹⁰ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

¹⁶⁹¹ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη

¹⁶⁹² Γιάννης ταξιτζής, συνέντευξη

¹⁶⁹³ Κινηματογραφικός Αστήρ 21(206)/23.06.29

¹⁶⁹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος δίχως αριθμηση [μια Γενάρης 1955]. σελ. 48

επιτυχία. Λοιπόν, η ταινία είχε πολύ μεγάλο μήκος και κάποια μέρα είχαμε μείνει λίγο πίσω στο πρόγραμμα, δε θυμάμαι γιατί. Μου λέει ο μηχανικός ‘Να κόψω λίγο;’ ‘Κόψε’, του λέω. Κόβει αυτός κάτι στην τύχη και γίνεται χαμός. Κόσμος το σινεμά, γεμάτο- μόνο που δε μας δείρανε. Μας βρίζανε: ‘Πού να ρε το ξύλο;’, μας λέγανε. Κι είχανε δίκιο. Γιατί ο μηχανικός, εντελώς απρόσεχτα, έκοψε αυτό που το βλέπανε και το ξαναβλέπανε και ξαναρχόντουσαν για να το ξαναδούνε: δέκα λεφτά άγριο ξύλο ανάμεσα στους δυο πρωταγωνιστές. Οι θεατές, αντράκια, μαγκάκια και τα σχετικά, τέτοιοι τύποι, φωνάζανε, βρίζανε, χειρονομούσανε. Συμμετείχανε με τον τρόπο τους και υποστηρίζανε τον ήρωά τους, άλλοι τον ένα κι άλλοι τον άλλο. Περιμένανε λοιπόν το ξύλο πώς και πώς, αλλά ξύλο γιοκ. Πάλι καλά που δε δώσανε και σε μας ξύλο τότε».¹⁶⁹⁵

Ενδεικτικές ταινίες: «Μασίστας» + «Η κόρη του δισεκατομμυριούχου», «Η χορεύτρια του Τσάρου» + καμπαρέ, «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Πυρ», «Θύελλα» + βαριετέ, «Ρασπουτίν» + βαριετέ, «Κάρμεν» (1928), «Η Τετάρτη εντολή», «Βόλγα Βόλγα», «Όταν τα νιάτα διψούν», «Ο επιβάτης», «Λίτζερ/Λέντζερ η Μεντινέτα» (ανάλογα με την εφημερίδα!), «Με τα νυχτικά της», «Λευκή σελίδα», «Το διαμάντι του Τσάρου» (1929), «Κοζάκος πρίγκιψ», Αργεί (=δεν παίζει), «Κρυφή αγάπη», «Η γυναίκα και το νευρόσπαστο», «Ο γορίλλας» (1930), «Αμαζόνιοι έρωτες», «Επαναστάτης», «Η φίλη της Αυτού Εξοχότητος», «Καριόκα», «Η δακτυλό και τα εκατομμύρια» (1935), «Γούπη», «Το φάντασμα του τρόμου», «Η κόρη του καταδίκου», «Μια χρυσή καρδιά», «Σέρλοκ Χολμς» (1937), «Ενώ η ζωή διαβαίνει», «Ο Πέτρος είνε κορίτσι», «Δύο κοθόνια», «Ναυτική ανταρσία», «Πολεμική θύελλα» (1938), «Γυναικείες φυλακές», «Γκάγκα Ντιν», «Η κυρία με τας καμελίας», «Η μορφή μιας γυναίκας» (1945), «Κατάσκοποι των αιθέρων», «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα», «Η κυρία με τας καμελίας», «Το μυστικό της Φλάνδρας», «Λαίδη Χάμιλτον» (1946), «Χαμένοι στο χαρέμι», «Παπούτσι από τον τόπο σου», «Μια Μεξικάνα», «Ερωτικά γράμματα», «Μια νύχτα στο Ρίο», «Παγκανίνι» (1947), «Ιντερμέτζο», «Ο μαύρος καβαλλάρης», «Ερωτική θύελλα», «Ανώτερη υποψία», «Η καταίγης» (1948), «Αυτοκρατορική επέλασις», «10 μελλοθάνατοι», «Σκαπανείς του Τέξας», «Ο θησαυρός της Σιέρα Μάντρε» (1949), «Πουλημένη στην αμαρτία», «Γυμνή προ των ενόρκων», «Ναζλί», «Κατάσκοποι στη Λιβύη», «Ο παίκτης», «Η κρυφή μας ζωή» (1950), «Η δύναμις του πεπρωμένου», «Η κρυφή μας ζωή», «Φλογισμένα όνειρα», «Στιγματισμένη ζωή», «Μικρές κυρίες» (1951), «Στοιχειωμένος πύργος», «Ο δαίμων του Βοσπόρου», «Κυρία απ’ τη Σαγκάη», «Πειραταί του Μακάο», «Η ανήλικη», «Το μυστικόν του Βούδδα» (1952), «Αμαρτωλές παγίδες» κοινωνικό δράμα, «Αγγελοι και δαίμονες», «Το σωφεράκι» Φωτόπουλος, Γιούλη, «Βασίλισσα Χρηστίνα», Ο αετός της Μαδαγασκάρης», «Ιβανός» (1953), «Λίλυ», «Το έγκλημα του δόκτορος Βίντσεμ» αστυνομ. «Σκαρμούζ», «Η γυναίκα της βιτρίνας» (1954), «Το έγκλημα της 5^{ης} Λεωφόρου» αστυνομικό Φόστερ, «Φεστιβάλ στη Μόσχα», «Ο ατίθαστος» Μάρλον Μπράντο, «Κόκκινο πιστόλι», «Ανδαλουσία» (1955), «Ο πόλεμος των πλανητών», «Το ξέσπασμα των σκλαβωμένων», «Το ρετιρέ του εγκλήματος», «Τα φώτα της όπερας» (1956), «Ο Μίττυ τάχει 400», «Αμάρτημα και εξιλέωσις», «Μπονζούρ Κατερίνα», «Ο αλήτης της Βομβάης», «Έγκλημα στην πράσινη λέσχη» (1957), «Κρουαζιέρα στο Παρίσι», «Μια ζωή την έχουμε», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι» περιπέτεια Μάρλον Μπράντο, «Ο φυλακισμένος» Αλεκ Γκίνες, «Ο άνθρωπος με τα χρυσά κλειδιά» Αλεκ Γκίνες (1958), «Φρόυλαϊν, έρωτας για δυο τσιγάρα», «Το κλειδί» περιπ. Σοφία

¹⁶⁹⁵ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

Λώρεν, «Ο ζηλιάρογατος», «Ο γέρος και η θάλασσα», «Έγκλημα στην πράσινη βίλα», «Παριζιάνικες νύχτες» (1959), «Ανταρσία στον Ατλαντικό», «Μπαταάν, το φρούριο του Ειρηνικού», «Χωρίς οικογένεια» (1960), «Ποτέ την Κυριακή», «Αγωνία», «Ο άρχων του Βορρά», «Ματωμένοι ορίζοντες» (1961), «Ημίθειοι εναντίον γιγάντων», «Ο θάνατος της ωραίας» δραμ. περιπ. Αλεξάνδρα Στιούαρτ, «Καταδίωξις χωρίς οίκτο», «Ο πύργος των καταραμένων» (1962), «Η αιχμάλωτος του πύργου», «Κάρμεν» Σαρ. Μοντιέλ, «Ο κυρίαρχος του κόσμου», «Ματωμένοι ορίζοντες», «Η συμμορία της μαύρης καρφίτσας» (1963), «Το μυστικό του κόκκινου βράχου» ουέστ., «Άγριος αλλά υπέροχος» εϋθ., «Ηρθες τόσο αργά» αισθ., «Ο τρόμος της μαύρης Μαφίας», «Ο θρίαμβος του Μασίστα», «Μπούφαλο Μπιλ» (1964), «Ζορρό εναντίον Μασίστα» (!), «Νύχτα γάμου», «Οι ομπρέλες του Χερβούργου», «Κάθε λιμάνι και καημός» «Μεγάλη ληστεία του καζίνο» (1965), «Θα πεθάνης στο Ρίο», «Αγάπησα έναν ξένο» Στηβ μακ Κουήν Νάταλι Γουντ, «7 χρυσοί άνθρωποι», «Ο άγιος σέρνει το χορό» (1966), «Το σπίτι του μυστηρίου», «Ραντεβού στη Βίλα Φιορίτα», «Η κόμησσα του Χογκ Κογκ» αισθ. Σοφία Λόρεν, «Η μετεμψύχωσης» περιπ. (1967), «Όταν ξυπνούν οι αναμνήσεις», «Ο μεγάλος δραπέτης», «Κόκκινη θύελλα», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Ατελείωτες ημέρες της εκδικήσεως» (1968), «Σαρτάνα», «Οι πέντε ύποπτοι», «Το σχισμένο παραπέτασμα», «Προδομένος εκδικητής», «Το έγκλημα είναι το επάγγελμά μας» (1969), «Μονομαχία στο σκοτάδι», «Απ' τα καθάρματα ξεχώριζε ένας», «Ηρθαν για να ληστέψουν το Λας Βέγκας», «Τοπάζ» και «Η συμμορία του μαύρου σκορπιού» (1970).

Λουξ Γ Καλοκαιρινός βουβός κινηματογράφος της πλατείας Αγάμων (=Αμερικής), αγνώστων λοιπών στοιχείων, που τον βρίσκω με ρητή αναφορά της περιοχής να παίζει ένα μόνο καλοκαίρι, το 1928.

Ορισμένες ταινίες: «Επί της ναυαρχίδος», «Ο τάφος του Ινδού», «Ο επιβάτης», «Η τρελή χορεύτρια», «Μερτσέβα» (= «Βέρα Μερτσέβα») και «Η κυρία με τας καμελίας» (1928).

Λουξ Δ Λουξομανίας συνέχεια, μ' ένα ακόμα θερινό σινεμά, που εμφανίζεται ρητά και πάλι το καλοκαίρι του 1928, επίσης σποραδικά, με την ένδειξη «Μικρόν Ζάππειον» (δες λήμμα, δες και «Αλκαζάρ»). Ο Ιγγλέσης δίνει οδό Δεληγιάννη,¹⁶⁹⁶ αλλά μάλλον ήταν σε κάποιον κάθετο.

Ενδεικτικές ταινίες: «Ορφανή», Νέον έργον, «Ιππικόν των αφόβων», «Ένα ρόδο μεσ' στο βούρκο», «Επιστροφή πολεμιστού» και «Οι σωματέμποροι» (1928).

Λουξ Ε Αυτό που φανταζόμαστε: ακόμα ένα θερινό που εμφανίζεται αυτό το περίφημο καλοκαίρι του 1928, υπό την ένδειξη Τέρμα Ιπποκράτους και ασυνεχή παρουσία στις στήλες.

Παίζει: «Η ευνοουμένη του Μαχαραγιά», «Το ιππικόν των αφόβων» + βαριετέ και «Η αδελφή της Π.» (1928)

Λουξ (Τσόχα) δες **Λουξ Β**¹⁶⁹⁷

¹⁶⁹⁶ Ιγγλέσης 1928, 847

¹⁶⁹⁷ Κλείνοντας τα διάφορα προπολεμικά «Λουξ» πρέπει να πω ότι σε πολλές περιπτώσεις οι εφημερίδες γράφουν «Λουξ» και δίνουν την ταινία, αλλά δε δίνουν τοπιογραφική ένδειξη, άρα δε λένε

Λουξορ / **Σινέ Λουξορ** Υπαίθριο σινεμά του μεσοπολέμου που εμφανίζεται το 1920, υφίσταται το «παράδοξο του '20» και επανεμφανίζεται τα χρόνια 1927-1930. Ήταν στην Πλατεία Αγάμων / Ηνωμένων Πολιτειών¹⁶⁹⁸ (σημερινή Αμερικής), σε σημείο που δεν έχω ενοπίσει. Η ονομασία από περίφημο αιγυπτιακό τόπο - αρχαιολογικό χώρο. Υπάρχει μια πιθανότητα να είναι προκάτοχος της «Γκλόριας» (Α, δεξ λέξη), η οποία ανοίγει μόλις κλείνει τούτο δω. Η περιοχή και η χρονολογική συνέχεια ταιριάζουν. Μα δεν αρκούνε για να βεβαιωθεί κανείς. Στην ίδια πιάτσα ήτανε ακόμα η «Μιμόζα» και ο «Εσπερος» (δεξ λέξεις).

Κάποιες ταινίες: «Λουζιάννα», «Ταξίδι έρωτος», «Ο μικρός μου αδελφός» (1920), Τετάρτην και Πέμπτην «Καλό μου Παρίσι», «Η κοιλάς του τρόμου» με την Αλμπερτίνη, «Πριγκίπισσα Μάσα», «Οδέττη», «Το γεράκι», «Η πριγκίπισσα Λουλού», «Κόμης Κόστια» (1928), «Ένα φιλί στο ταξί», «Ο πρίγκιψ Γουλιέλμος», «Μονομαχία», «Κωμωδία καρδιάς», «Τραγωδία καρδιάς», «Το λιμάνι του τρόμου», «Σάλτο μορτάλε», «Η κυρία δεν θέλει παιδιά», «Το θύμα» (1929), «Τα δύο κόκκινα τριαντάφυλλα», «Το ιερόν καθήκον», «Ο τελευταίος μορφασμός», «Για την αγάπη της», «Σκλάβο της ερήμου», «Ο γύρος του κόσμου με 5 πεντάρες», «Μαριέτα» και «Εγκλημα ηλίου» (1930).

Λούση / **Λούσου** Καλοκαιρινός κινηματογράφος της Ριζούπολης (όπως τον έγραφαν απλώς οι εφημερίδες), που λειτούργησε για λίγα χρόνια τη δεκαετία του '60 (1961 – 1966) εντασσόμενος με συνέπεια στη Β' προβολή, αφού οι ταινίες του ήταν κάτι παραπάνω από σύμφωνες με τη χαμηλή κατηγορία και το ελληνικό έδινε κι έπαιρνε. Με αρχικό προσανατολισμό μου από τον κόσμο στην ταβέρνα του Χολέβα, πήγα χαμηλά στην Ερμωνάσσης ψάχνοντας. Εκεί, δυο περαστικές κυρίες μου υποδείξανε πού ακριβώς ήτανε το σινεμά.¹⁶⁹⁹ Η είσοδος ήταν από Ολβίας 5 και το σινεμά έφτανε διαμπερώς μέχρι την Ιωνίας (στο ύψος του σημερινού 144-148), αλλά βρισκόταν στη μέση του τετραγώνου, δεν έφτανε δηλαδή στις πλάγιες οδούς Καρκησίας και Ερμωνάσσης.

Πολύ αργότερα, ο παλιός μου φίλος Α. μού είπε: «Η διάταξη ήταν τυπική. Η είσοδος ήταν από την Ολβίας και η θόνη ήταν προς την Ιωνίας. Όσες φορές πήγα, ήταν πάντα γεμάτη κόσμο».¹⁷⁰⁰ Για τη φτωχογειτονιά που διατηρεί το χρώμα της ακόμα και στις μέρες μας, δεξ «Άκης». Τώρα το οικόπεδο της «Λούσης» έχει χτιστεί, αλλά διοχοτομημένο: προς μεν την Ολβίας υπάρχει μεγάλη πολυκατοικία με πολλά αλουμίνια, προς δε την Ιωνίας συνεργείο αυτοκινήτων.

Μερικές ταινίες: «Αστέρω», «Σκλάβο του Γκουλιστάιν», «Υπό δέκα σημαίας», «Μανταλένα», «Αταίριαστοι», «Τα νειάτα θέλον έρωτα» Μπάρκουλης, «Διακοπές στη Νάπολι» (1961), «Γεννήθηκα για να πονώ», «Δύο μάνες στο σταυρό του πόνου»,

---

σε ποιο απ' όλα τα «Λουξ» αντιστοιχεί. Το μπέρδεμα επιτείνεται επειδή υπήρχε και έκτο «Λουξ», του Ποδονίφτη, που σπάνια οι εφημερίδες γράφουν ότι ήταν στη Ν. Φιλαδέλφεια (η αριστερή όχθη του ποταμού ανήκει κατά μέγα μήκος στο Δήμο Αθηναίων !) / Ίδου μερικές αταύτιστες ταινίες: «Μάτα Χάρι» (1927), «Ο μαύρος πειρατής» + «Σκλάβο βασίλισσα» (1928), «Οι παλιάτσοι», «Ο κύριος με το φράκο» και «Η κόρη του Ζόρο» (σικ) (1929) «Ο δρόμος του Παραδείσου», «Παντρεμένοι στο Χόλγουντ», «Απόψε ή ποτέ», «Μανουελίτα» και «Κατηγορούμενη εγέρθητι» (1931)

¹⁶⁹⁸ Ηνωμένων Πολιτειών τη λέει ο Ιγγλέσης 1927-28, 847

¹⁶⁹⁹ Συνεντεύξεις με: θαμώνες της ταβέρνας του Χολέβα (ήδη έκλεισε), ευγενική μεσήλικη κυρία επί της Ολβίας 7 και περαστική κυρία Δασκαλάκη, που πήγαινε βόλτα το σκυλάκι της.

¹⁷⁰⁰ Α., συνέντευξη

«Το πεζοδρόμιο», «Ποια είναι η Μαργαρίτα», «Γλυκιά, γλυκιά μου αγάπη», «Σταυροί στην Κορέα» + Χονδρός - Λιγνός (1962), «Πόθοι στα στάχια», «Ζητείται τίμιος», Νέον έργον, «Ζητείται ψεύτης», «Ο λέων της Σπάρτης», «Νόμος 4.000», «Ζάλογγο», «Τορυόκ, ο τρόμος των βαρβάρων», «Αστέρω», «Τυφλοί άγγελιοι» ελλην., «Τα σκαλοπάτια της ζωής», «Πανικός στο έτος Μηδέν» (!) (1963), «Λίγο πριν τελειώσει ο πόλεμος», «Ο κατάσκοπος δεν μίλησε», θέατρο, «Ιούλιος Καίσαρ», Νέον έργον, «Αφοσίωση», «Ζητείται ψεύτης» κωμωδία Ηλιόπουλος, «Ο θησαυρός του μακαρίτη», «Ένας μεγάλος έρωτας» αισθηματικό Καρέζη (1964), «Κορίτσια για φίλημα», «Γύρνα μανούλα στην αγκαλιά μου», «Σχολή για σωφερίνες», «Διακοπές στη Ρώμη», «Αγάπη στον πόλεμο» (1965), «Απόκληροι της κοινωνίας», «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Γλυκιά, γλυκιά μου αγάπη», «Μια τρελή τρελή οικογένεια», «Ζωή γεμάτη πόνο» δράμα, «Έξι υπέροχοι μονομάχοι» και «Υπάρχει και φιλότιμο» (1966).

MI

Μαγεία Μεσοπολεμικός μη ομιλών κινηματογράφος, που εμφανίζεται να παίζει από το 1920 (εννοείται, υπάρχει το «παράδοξο του '20») μέχρι το 1930, στο τοτινό τέρμα Αχαρνών¹⁷⁰¹ (είπαμε, ήταν Αχαρνών και Αγίου Μελετίου και εννοούσαν τέρμα της συγκοινωνίας με τραμ: ο δρόμος συνέχιζε στενός) και συγκεκριμένα Αγ. Μελετίου 87Α,¹⁷⁰² ενώ Αγ. Μελετίου 87 Β (εν σειρά και προφανώς δίχως διαχωρισμό, καθώς θα δείτε παρακάτω) ήταν το σπίτι του ιδιοκτήτη.¹⁷⁰³ Ξεκίνησε καλοκαιρινός, αλλά το 1927 (τόσο νωρίς!) σκεπάστηκε, και έγινε καλοκαιρινός - χειμωνιάτικος. Να η διαφήμιση αυτής της επέκτασης, όπως την ψάρεψα από εφημερίδα της εποχής:

ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΤΕΡΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ

“ΜΑΓΕΙΑ”

ΓΚΡΕΤΣΗ (ΤΕΡΜΑ ΑΧΑΡΝΩΝ)

ἤρχισε των εργασιών του την 2αν Ιανουαρίου. Πλουτισθείσα η συνοικία Αχαρνών με το εφαμιλλώτερον των κεντρικών Κινηματοθεάτρων. Με τα δυνατότερα έργα του 1926, μετά Κωμωδιών, Μουσικής, απλέτου φωτός, Θερμάνσεως και με τιμὰς προσιτὰς διὰ κάθε βάλαντιον.

Μη φεισθεὶς ο κ. Γκρέτσης κόπων και αρετιῶν δαπανῶν, εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων και διὰ την πρόσοδον του τέρματος Αχαρνών.¹⁷⁰⁴

Με τις νέες της δυνατότητες, η «Μαγεία» είχε 500 θέσεις αριθμημένες (!), τέσσερα θεωρεία, κλιματισμό, καλό φωτισμό, καθαριότητα, τάξη, μπουφέ, καπνιστήριο, επιλογή καλών ταινιών, μηχανή «Σίμπλεξ» και φωτισμό ασφαλείας «400 κηρίων, με ιδιαίτερα γραμμὴν ρεύματος», ήταν αριστοκρατικός για τα μέτρα της εποχής και, ιδίως, του τόπου, που δεν ήταν ούτε Φάληρο, ούτε Κολωνάκι. Έτσι, όπως τόνιζε ο γιος του διευθυντή κ. Γκρέτση, «έχομεν ολιγώτερον κόσμον, αλλά εκλεκτόν.»¹⁷⁰⁵ Αξιοσημείωτο, μεταξύ όλων των άλλων πρωτοποριακών στοιχείων, ότι δε φαίνεται να έπαιξε διόλου βαριετέ, θέατρο ή καραγκιόζη, όπως το σύνολο των θερινών σινεμά της εποχής- ο Π. Γκρέτσης ήτανε προφανώς εραστής του καθαρού σινεμά.

Στις 5 του Οκτώβρη του 1928 έπιασε φωτιά από ανάφλεξη στην καμπίνα προβολής- ένα τυπικό ατύχημα στους παλιούς κινηματογράφους με τα εύφλεκτα φιλμ και τα κακά ηλεκτρικά. Ξαναχτίστηκε εκ βάθρων και ξαναλειτούργησε ως θερινός το 1929 - 1930, οπότε και έκλεισε οριστικά. Αγνώ την ακριβή - ακριβή του τοποθέτηση (εννοώ ποια ακριβώς γωνία), όπως αγνώ και γιατί έκλεισε τη δεύτερη φορά, μετά από μόλις δυο καλοκαίρια προβολών. Ίσως να μην μπόρεσε ν' αντεπεξέλθει στην

¹⁷⁰¹ ΜΕΕ, τ. Β' 266

¹⁷⁰² Ιγγλέσης 847

¹⁷⁰³ Ιγγλέσης 1927-28, 206

¹⁷⁰⁴ Εσπερινή, 4 Ιανουαρίου 1927. Η γλώσσα είναι απ' τη μάνα της αλαμπουρνέζικη δημοσιογραφική από τις κακές του είδους, το όνομα του επιχειρηματία είναι λάθος

¹⁷⁰⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 16/17.04.1927

καταστροφή, ίσως να μην τόλμησε το πέρασμα στον ομιλούντα. Λεπτομέρειες της πυρκαγιάς: «καθ'ήν στιγμὴν ἐπροβάλλετο ἡ ταινία 'Ὁ βαρκάρης τοῦ Βόλγα', ἐσημειώθη ἐντὸς τῆς καμπίνας προβολῆς ἐξ ἐνώσεως ηλεκτρικῶν συρμάτων πυρκαϊά ἡ ὁποία ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν μετέβαλε εἰς ερείπια ὀλόκληρον τὸ κινηματοθέατρον τῆς οδοῦ Ἀχαρνῶν. Ἡ πυρκαϊά μετεδόθη καὶ εἰς τὴν παραπλεύρως οἰκίαν τοῦ κ. Γκρέτση, ἀποτεφρώσασα καὶ αὐτὴν μεθ' ὅλων τῶν ἐπίπλων τῆς. Εὐτυχῶς οὐδὲν ἀνθρώπινον θύμα ἐσημειώθη- δὲν ὑπῆρχον πλέον τῶν 100 θεαταί, οἵτινες ἐξεκένωσαν τὴν αἴθουσαν ἐν πλήρει ψυχραιμίᾳ. Ὁ κινηματογράφος καὶ ἡ οἰκία τοῦ κ. Γκρέτση ἦσαν ἠσφαλισμένα, ἀλλὰ αἱ ζημίαι ὑπερβαίνουν τὸ ἠσφαλισμένον ποσόν.»¹⁷⁰⁶ Ὁ Γκρέτσης ἐθέσε ὑποψηφιότητα γιὰ γερουσιαστής,¹⁷⁰⁷ ἐνῶ ἀργότερα (παρά τις ἀντιδράσεις γιὰτὶ ἐκπροσωποῦσε ἓνα συνοικιακὸ σινεμά!) ἐξελέγη νέος πρόεδρος τῆς ΠΕΚ στὴ θέση τοῦ παραιτηθέντος Τριανταφύλλου (δες «Πάνθεον» Πανεπιστημίου).¹⁷⁰⁸ Ἀλλὰ καὶ μεταπολεμικὰ, βρῖσκουμε τὴν ἐξῆς διαφήμιση, ποὺ δείχνει ὅτι ἡ οἰκογένεια παρέμεινε στὸ πεδίο τοῦ σινεμά:

ΤΟ ΜΟΝΟΝ
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΩΝ
Γ. ΜΠΑΒΑΣ - Β. ΓΚΡΕΤΣΗΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 9- ΤΗΛ. 54.984¹⁷⁰⁹

Ἡ περιοχὴ ἦταν σινεμαδόπιατσα: «Φάρος», «Ἄρης», «Καπιτόλ», «Ερμῆς».

Ενδεικτικὸ πρόγραμμα: «Πληγωμένη πεταλούδα», «Πέτσινη μάσκα», «Κατάσκοπος τοῦ σείχη», «Ὁ ἄνθρωπος με τὴν Ἰσπανό», «Ἡ μικρούλα τοῦ ντάνσιγκ» (1920), «Τὸ ηφαίστειον», «Χρυσὴ πεταλούδα», «Βεντέτα», «Ἡ πριγκίπισσα τῶν κλόουν», «Λαίδη Χάμιλτον καὶ Ναύαρχος Νέλσον», «Ερωτευμένα θαλασσοπούλια», «Ἡ πόλη τοῦ νόμου», «Τραγωδία στους πάγους», «Μπαμπάς με τὸ στανιό», «Ἡ δύναμις τῆς καλλονῆς», «Βασιλόπουλο» + «Πάτερ Σαρλώ», «Κάποιος νέος», «Ἡ κυρία δὲν με μέλλει», «Ὁ θρίαμβος», «Αἷμα τσιγγάνων», «Ἡ μονάκριβη» + κωμωδία, Τσίρκους + κωμωδία, «Πριγκίπισσα τῶν κλόουν», «Ἡ ἄγνωστος», «Μαγεία καὶ καλλονή», «Ἡ χορεύτρια τῆς φωτιάς», «Ἡ φυλὴ ποὺ σβήνει» + βαριετέ, «Ὁ κουραμπιές» (1927), «Στα νύχια τοῦ μαύρου αετοῦ», «Ἄννα Καρενίνα», «Μπεν Χουρ», «Ὁ ἐχθρὸς», «Ερωτικὸ κυνήγι», «Φριτς ὁ πυγμάχος», «Μεταξωτὲς κάλτσες», «Θεῖα γυναίκα», «Ὁ ἄγγελος τοῦ σκότους», «Ὁ ἀτρόμητος ἱπεύς», «Μέγας Ναπολέων», «Ζοσλέν», «Σαρξ καὶ διάβολος» «Ἡ ωραιότεραις γαμπίτσες τοῦ Βερολίνου», «Ἡ νῆσος τῶν χαμένων караβιών», «Τὰ ὄνειρα ποὺ σβήνουν», «Τὸ στέμμα» + κωμωδία (1928), «Βαρβάρα, ἡ κόρη τῆς ἐρήμου», «Μεταξωτὲς κάλτσες», «Σειρὴν τῶν τροπικῶν», Φαζίλ + «Δὼν Ζουάν» «Ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος», «Ὁ Πρόεδρος», «Σόνια», «Τὸ πουκαμισάκι τῆς ζωντοχήρας», «Τὸ λάβαρον τοῦ '21», «Μαρ ὁ πειρατὴς», «Τὸ τέλος τοῦ Μόντε Κάρλο» (1929), «Ὁ ἄνθρωπος ποὺ γελά», «Χρυσὴ πεταλούδα», «Ὀνειρώδες βαλς», «Ρόμπλα», «Μανέζ», «Τὸ μελανὸν τῆς σημείον», «Ἀνάστασις»,

¹⁷⁰⁶ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ 20(174)/14.10.1928

¹⁷⁰⁷ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ 12(197), 24.03.1929

¹⁷⁰⁸ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ 26(211)/6.10.1929

¹⁷⁰⁹ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ 21(606), Πναηγυρικὸ τεύχος Δεκεμβρίου 1947, ὀπισθόφυλλο

«Τσάρεβιτς» «Ο διεφθαρμένος», «Ιβάν Γορόδ» και «Το φάντασμα του Μουλέν Ρουζ» (1930).

Μαζέστικ Λαϊκότατο σινεμά, με λειτουργία χειμώνα – καλοκαίρι, «επί της Πλατείας Λαυρίου» (ΜΕΕ), το οποίο πήρε τη θέση του αμαρτωλού «Πανοράματος» (Β, δες λέξη). Αφού το Πανόραμα» ήταν Γ΄ Σεπτεμβρίου 15,¹⁷¹⁰ έτσι ήταν κι ο διάδοχός του. Λειτουργήσε από το 1932 μέχρι το 1940. Οι εφημερίδες γράφανε «Σταθμός Λαυρίου», γιατί εδώ ήταν η αφετηρία του τρένου της Αττικής (δες «Κυβέλεια» για λεπτομέρειες). Η ξενική ονομασία του έπαιζε πολύ τότε. Υπήρχε λόγου, ένα περίφημο ξενοδοχείο της Ομόνοιας που λεγότανε «Μαζέστικ». Πολύ κοντά του είχε λειτουργήσει το –ίσως ακόμα χειρότερο– «Σιναμπάρ» (δες λέξη).

Το «επί της Πλατείας Λαυρίου» σημαίνει πάνω στη Γ΄ Σεπτεμβρίου. Δύο μόνο πολυκατοικίες έχει σήμερα εδώ η Γ΄ Σεπτεμβρίου: αριθμός 9-11 (γωνία Βερανζέρου) και αριθμός 13 (γωνία Χαλκοκονδύλη). Πού ακριβώς ήτανε το σινεμά; Το επιτόπιο ψάξιμο δεν απέδωσε τίποτα: δε βρίσκονται μόνιμοι κάτοικοι εδώ, μόνο μαγαζιά και γραφεία. Ευτυχώς, υπάρχουν οι προφορικές μαρτυρίες των γεροντότερων. Ο Γεράσιμος Τζάνος λοιπόν μου είπε: «ξεκινώντας από την Ομόνοια και βαδίζοντας επί της Γ΄ Σεπτεμβρίου, το έβρισκες στο αριστερό σου χέρι, πάνω στην Πλατεία Λαυρίου. Μπροστά του ήτανε τα τρένα. Ήταν ένα σινεμά με ξύλινη επένδυση στην πρόσοψή του».¹⁷¹¹ Ο κ. Τζάνος μου ζωγράφισε κιόλας ένα σκαρίφημα σαν καλλιτέχνης που ήτανε (δες «Κρόνος»), το οποίο όντως δίνει «ξυλοειδή» εντύπωση. Ο Λευτέρης Σκλάβος μου είπε: «ήταν ένα σινεμά όλο ξύλινο, κατεβαίνοντας τη Γ΄ Σεπτεμβρίου, μόλις περάσεις τον πρώτο δρόμο, δεύτερο οικόπεδο αριστερά, δηλαδή προς την Ομόνοια, όχι προς το τέρμα του δρόμου. Πάνω στην πλατεία»¹⁷¹² Και ο κ. Αλέξανδρος Κώττης προσδιόρισε: «στη μέση της Πλατείας, εκεί που σήμερα είναι τα ρολόγια ΣΕΪΚΟ».¹⁷¹³ Ξέρουμε όμως ότι υπήρχε και άλλη έξοδος, δευτερεύουσα προς την οδό Χαλκοκονδύλη (δες την περιγραφή του δυστυχήματος στο «Πανόραμα» Β) και ξέρουμε επίσης ότι το σινεμά δεν ήταν σε γωνία. Συμπέρασμα: το σινεμά θα πρέπει να ήτανε στο σημερινό αριθμό 11, με μια έξοδο –κινδύνου υποτίθεται– προς την Χαλκοκονδύλη- ενώ οι γωνίες ήταν ανεξάρτητα οικόπεδα.¹⁷¹⁴

Ο Γ. Κοσμίδης (δες επίσης «Κρόνος», «Αστύ», «Κόσμος» Β), διευθυντής ήδη του προκατόχου σινεμά, το μετονόμασε σε «Μαζέστικ» και το ανακαίνισε, σχεδόν το κατεδάφισε (1932). Άλλαξε την είσοδο και τον άξονα, έβαλε δυο σειρές θεωρεία και εξώστη (συνολικά 1.000 θέσεις), πρόσθεσε όλα τα κομφορ.¹⁷¹⁵ Εξακολούθησε τα δύο έργα, συνέχισε να κατατάσσεται στη Β΄ προβολή, διατήρησε το φτηνό φοιτητικό εισιτήριο.¹⁷¹⁶ Προφανώς έλπιζε ότι κάτι θα άλλαζε. Αλλά η αλλαγή ως προς το κοινό και τις συνήθειές του ήταν λίαν πρόσκαιρη, αν επήλθε καν. «Το κλίμα μέσα στο σινεμά ήταν απερίγραπτο. Από τον εξώστη πετάγανε κάτω προς την πλατεία τα π ά ν τ α», θυμάται ο Αλέξανδρος Κώττης.¹⁷¹⁷ Ο δε Λαζαρίδης λέει μιαν νόστιμη ιστορία, ξεκινώντας από το ότι στην είσοδο υπήρχε η ταμπέλα : «΄ Παρακαλούνται οι θεατές να αφήνουν τα κασελάκια τους απέξω΄ ... αιτία: κάθε φορά που στην οθόνη θριάμβευε το παλληκαράκι του Φαρ Ουέστ, τότε τα

¹⁷¹⁰ Ιγγλέσης 1927-28, 567

¹⁷¹¹ Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη

¹⁷¹² Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

¹⁷¹³ Αλέξανδρος Κώττης, συνέντευξη

¹⁷¹⁴ Ξέρουμε το μοντέλο και από άλλα σινεμά (Κυβέλης, Μοντιάλ, Αττικόν Κυψέλης κλπ)

¹⁷¹⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 09.06.1935, σε Πατέρας 93

¹⁷¹⁶ Χιουρέας, 22

¹⁷¹⁷ Αλέξανδρος Κώττης, συνέντευξη

λουστράκια ... άρπαζαν τις βούρτσες και χτυπούσαν διθυραμβικά τα κασελάκια, έτσι που ο θόρυβος ... ακουγόταν μέχρι τα μαγαζιά της οδού Χαλκοκονδύλη... ..Ο επιχειρηματίας του Μαζέστικ, ...Γιώργος Κοσμίδης, βρίστηκε μ' ένα τοκογλύφο... δε δίστασε να τον αποκαλέσει 'λούστρο' ... μήνυση για εξύβριση.... Τη μέρα της δίκης [το δικαστήριο] γέμισε λούστρους και λουστράκια... 'Πέστε ρε σεις ντρέπεστε που είστε λούστροι; ... Πανδαιμόνιο... 'Όχι'... Ο υπόδικος αθώωθηκε... Επιστρέφοντας στην Πλατεία Λαυρίου, τους έβαλε όλους τζάμπα, αφού τους κέρασε από μια τουλούμπα από το γωνιακό γλυκατζίδικο του Μερακλή... και ξεκρέμασε και την υποτιμητική ταμπέλα, τοποθετώντας καινούργια που έγγραφε 'και τα κασελάκια ελεύθερα εντός'.»¹⁷¹⁸ Πάντως η ιστορία με τα κασελάκια των λούστρων είναι αληθινός αστικός μύθος που συνοδεύει όλα τα λούμπρεν μεσοπολεμικά σινεμά. Το ίδιο και η ιστορία με το ψήσιμο της ρέγγας στα καλοριφέρ των ίδιων σινεμά, το χειμώνα. Πάλι από την ίδια πηγή: «Ο Ντικ Φόραν, ήρωας των γουέστερν κλπ, δεν τράβαγε και πολύ στο κοινό, οπότε τον έκαναν 'Πάνο Φορίδη', χωρίς όμως αυτό να τον ανεβάσει στα μάτια της ανελέητης αλητείας.... Τη στιγμή που αγκάλιαζε το κορίτσι των ονείρων του για την επιβράβευση των αγώνων του, οι γαύροι του Ροζικλαίρ και του Ματζέστικ τον έκραζαν από κάτω: 'σάμαλι, Πανούλη, σάμαλι...»¹⁷¹⁹

Πριν προχωρήσω, όμως, να πω και μια αντίθετη γνώμη για την επιγραφή με τα κασελάκια: «Αυτό αφορούσε τους λούστρους και γενικά τους μικροπωλητές. Ήταν μεγάλη διαφήμιση για το σινεμά να έχει πολλά καρότσια και κασελάκια απ'έξω». ¹⁷²⁰

Εεσηκώνω δυο διαφημίσεις από τις λίγες που το «Μαζέστικ» που έβαλε στις εφημερίδες:

ΣΙΝΕ

ΜΑΖΕΣΤΙΚ

Σταθμός Λαυρίου

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΟΜΙΛΟΥΝΤΟΣ

**WESTERN
ELECTRIC**

ΕΝΑΡΞΙΣ

ΣΗΜΕΡΟΝ

1) Ομιλούντα επίκαιρα ΠΑΤΕ

2) Ο βασιλεύς του γέλιου

ΧΑΡΟΛΔ ΛΟΥΔ

Στην πρώτη ομιλούσα ταινία του

¹⁷¹⁸ Λαζαρίδης, Λαϊκά σινεμά, 15

¹⁷¹⁹ Λαζαρίδης, 76

¹⁷²⁰ Αδάμ 162

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

3) Δίπρακτη ομιλούσα
ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΕ ΣΚΥΛΛΙΑ
ΤΙΜΑΙ: Πλατεία 12
Εξώστης 8¹⁷²¹

ΣΙΝΕ ΜΑΖΕΣΤΙΚ

Σταθμός Λαυρίου

ΟΛΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-----
-----ΟΜΙΛΟΥΝΤΟΣ
(ΑΙΓΛΗΣ - ΖΑΠΠΕΙΟΥ)

WESTERN ELECTRIC

Έναρξίς

ΑΥΡΙΟΝ¹⁷²²

Τέλος, ο Λαζαρίδης και πάλι αναφέρει ότι στις 11 Σεπτεμβρίου του 1940, και αφού πρώτα «ο νομομηχανικός Ισμυρλής είχε κηρύξει το κτίριο ετοιμόρροπο», περίοικοι της Πλατείας Λαυρίου, με επιστολή τους προς την εφημερίδα «Βραδυνή» απαίτησαν την κατεδάφισή του. Όντως, το σινεμά έκλεισε «με επέμβαση του Υπουργείου Τουρισμού, λόγω της αντιαισθητικής εικόνας που παρουσίαζε η στέγη του!». ¹⁷²³

Κάποιες ταινίες: «Το άνθος της ερήμου» Χάρολντ Λούδ (εναρκτήρια ταινία, 16.11.1932), «Βερντέν», «Ο επαναστάτης», «Ποίος ο ένοχος» (1931), «Το λιμάνι των οργίων», «Ο Φραντς είχε γυναίκα», «Κική» + «Τρανσατλαντίκ», «Λαθρέμποροι της Νέας Υόρκης», «Νύκτες της ερήμου», «Χαμένος στη χιονοθύελλα», «Κατάσκοπος της Οδησού», «Ο κύριος του θανάτου», «Το λιμάνι των οργίων», «Καμπαλέρο» (1932), «Παρθένος 100%», «Η ερωμένη του κρεμασμένου», «Έμπορος της άμμου», «Ο πρίγκιπ της Αρκαδίας», «Μελό», «Ανύπανδρος μπαμπάς», «Ζωντανοί

¹⁷²¹ Έθνος 13.11.1931

¹⁷²² Έθνος, 11.11.1937

¹⁷²³ Θεοδοσίου 138 -139

βρυκόλακες», «Πήδημα θανάτου», «Κουίκ και Σαντού», «Δύο διάβολοι», «Ο δρόμος της αμαρτίας» (1933), «Η ερωμένη του κρεμασμένου», «Ο Δράκος της Σαγγάης», «Το φάντασμα του ιπποδρομίου» «Όταν με γέλασες μια βραδιά» + «Αετιδεύς», «Πυργοδέσποινα του Λιβάνου» + «Ένας άνδρας με καρδιά», «Ο εκδικητής» Γκάρου Κούπερ, «Φιλί μπροστά στον καθρέπτη», «Το παιδί του έρωτος», «Το παιδί του έρωτος + «Τίγρις», «Το ρόδο της Ανατολής», «Μαύρη κόλασις», «Αυτή και καμμία άλλη», «Το σημείο του σταυρού», «Ναύτης με το στανιό» + «Η γυναίκα με το σεξ απήλ», «Η κιβωτός του Νώε», «Άννυ Άννυ» (1934), «Η κόρη της αμαρτίας», «Η κατάσκοπος με τα γαλάζια μάτια», «Το έγκλημα του φάρου», Γκάρου Κούπερ, Άννυ Όντρα (σκέτοι ηθοποιοί, χωρίς ταινία!), «Γκάγκστερ εναντίον γκάγκστερ», «Το καμπαρέ των ονειών», «Πρώτη φλόγα», «Καλλιέντε», «Η επανάσταση της Σαϊγκόν», «Ακτίνες του θανάτου», «Ματωμένη χαραυγή», Η σφαγή» (1935), «Ο υιός του Κογκ», «Καίνιξμαργκ» (σικ), «Ένας άνδρας με καρδιά», «Γκάγκστερ» (σικ), «Αγωνία αετών», «Το μεγάλο παιχνίδι», «SOS», «Το πλήρωμα» (1936), Χονδρός και Λιγνός (γενικά), «Μυστικός πράκτωρ» + «Ένοχος», «Ο κίνδυνος είναι η ζωή μου», «Μια νύχτα στη Μόσχα», «Ο πύργος της σιωπής», «Αόρατος σκιά», «Τα μυστήρια του Λονδίνου», «Άννα Καρένινα», «Αετοί των θαλασσών» (1937), «Νήσος της κολάσεως», «Ο ταχυδρόμος του νότου», «Μαύρη λεγεών», «Υποβρύχιον D1» /«Υποβρύχιον Δ1» (ανάλογα με την εφημερίδα!), «Γυναίκα ντετέκτιβ», «Το έγκλημα του Μόντε Κάρλο», «Ο Φρανκενστάιν αιχμάλωτος», «Θωρακισμένο αυτοκίνητο», «Στην υπηρεσία της Γαλλίας», «Ο πειρασμός», «Η νήσος της κολάσεως», «Καπιταίν Μπλουντ» (1938), «Ο υπεράνθρωπος», «Τα φτερά της δόξης», «Το μυστήριο του θανάτου», «Τούνελ 9 δεν απαντά», «Η κόρη του δράκουλα», «Σκιτίων ο Αφρικανός», «Ο πύργος του μυστηρίου», «Η φωνή της ζούγκλας», «Θαλασσινή περίπολος», «Θωρακισμένο αυτοκίνητο», «Η σαρξ προστάζει», «Ο τρομοκράτης της Νέας Υόρκης» (1939), «Κλειστά παράθυρα», «Μυστικός αστυνόμος X-9» και «Το μυστικό του κόκκινου βράχου» (1940).

Μακέδο Θέατρο που έπαιξε και ταινίες στη χάση και στη φέξη. Ήταν του κακορίζικου¹⁷²⁴ θεατρικού επιχειρηματία Ανδρέα Μακέδου (εξού και η ονομασία), ονομαζόταν πρωτύτερα «Μικάδο» και βρισκόταν Θεμιστοκλέους 4,¹⁷²⁵ όπου σήμερα -αν δεν έχει αλλάξει η αρίθμηση (και μάλλον δεν έχει αλλάξει)- το γνωστό κτίρο της

¹⁷²⁴ Ο Ανδρέας Μακέδος ήταν πασίγνωστος και πολύ πετυχημένος θεατρώνης, οι δε προπολεμικές εφημερίδες έβριθαν διαφημίσεων από τα διάφορα θέατρα που κατά καιρούς ενοικίαζε. Το ίδιο έκανε και στην κατοχή. Στα Δεκεμβριανά εξαφανίστηκε, όπως και τόσοι άλλοι Αθηναίοι, αριστεροί, δεξιοί και άσχετοι. Όταν τελείωσαν οι μάχες στην πόλη και αποκαταστάθηκε μια κάποια ομαλότητα, η οικογένειά του δημοσίεψε στις εφημερίδες (διάφορα φύλλα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Γενάρη του 1945) την εξής ανακοίνωση:

Ο Ανδρέας Μακέδος απαχθείς υπό του ΕΛΑΣ την 24.12.1944 εξηφανίσθη. Παρακαλείται ο γνωρίζων τι περί αυτού να ειδοποιήσει εις την κατοικίαν του οδός Σουρμελή 8 ή εις το θέατρον 'Μοντιάλ' τηλ. 23727.

Κατά πάσα πιθανότητα, ο Μακέδος θα κρατήθηκε όμηρος σε κάποιο από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης του ΕΛΑΣ, που βρίσκονταν –ειρωνεία– σε κινηματογράφους: «Φοίβος» στο Περιστερί (δες πρόχειρα Θεοδοσίου 165) ή «Αντινέα» (βλέπε λέξη). Το πτώμα του βρέθηκε μετά τη δημοσίευση της παραπάνω αγγελίας, οπότε έγινε και κανονική κηδεία, τα σχετικά αγγελτήρια της οποίας δημοσιεύτηκαν στις εφημερίδες.

¹⁷²⁵ Μόνο στο «Έθνος» (διάφορα φύλλα του καλοκαιρού 1938) μπόρεσα να βρω την ακριβή διεύθυνση

Εμπορικής Τράπεζας. Τηλέφωνα 34924, 21559. Πρόβαλε ταινίες το 1938 και ξανά την διετία 1945-1946.

Το «Μακέδο» οι εφημερίδες το προαναγγέλλανε στα «Θεάματα» τόσο στα θέατρα, όσο και στα σινεμά, γράφοντας επανειλημμένα το 1938: «θα λειτουργήσει κατά την θερινήν περίοδον ως κινηματογράφος βαριετέ». Ταυτόσημη, την ίδια εποχή, ήταν και η συνεχής διαφημιστική προαναγγελία που έκανε το ίδιο: «ΜΑΚΕΔΟ. Σινε Βαριετέ. Επιχειρήσις Ανδρέας Μακέδος, διεύθυνσις Ι. Κυπαρίσσης». ¹⁷²⁶ Κι όντως, το πρώτο του καλοκαίρι έπαιξε εναλλάξ θέατρο, σινεμά και σινε βαριετέ! Δεν πήγε καλά και έκλεισε νωρίς νωρίς, «διότι δεν ήτο δυνατόν να νοηθή θερινός κινηματογράφος εις ένα τοσούτον πολυσύχναστον κέντρον και το κυριώτερον, χωρίς πλησίον κατοίκους». ¹⁷²⁷ Ιδού και διαφήμιση:

ΜΑΚΕΔΟ

ΣΙΝΕ – ΒΑΡΙΕΤ
ΣΗΜΕΡΟΝ

με τους

ΕΝΤΒΙΓ ΦΕΓΙΕΡ

ΕΡΙΚ ΦΟΝ ΣΤΡΟΧΑΪΜ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟΝ

ΒΑΡΙΕΤΕ

Ωραι ενάρξεως: Απογευματινά 7.20. Βραδυναί

10.20¹⁷²⁸

Μερικές ταινίες: «Λογχοφόροι της Βεγάλης», «Το διαβολόπαιδο» + βαριετέ, «Αγγελιαφόρος» + βαριετέ, «Νύχτες φωτιάς» + βαριετέ, «Η τελευταία συμφωνία» Μάρθα Έγκερθ + βαριετέ με 11 εκλεκτά νούμερα, «Η οργανοπαίκτρια των Παρισίων» + βαριετέ, «Νοσταλγία» ο Χανά Γιαγκόρ (1938), «Η ηρωική θυσία», «Εύθυμος αλήτης», «Στα νύχια της Γκεπεού», «Για την ελευθερία», «Επιδρομείς του αέρος» (1945), «Δύο μάγες», «Κυρίαρχοι των θαλασσών», «Δραπέται της κολάσεως», «Μάρτυρες της νίκης», «Σουέζ», «Μπω ζεστ», «Στην κόλασι της Δουνκέρκης» (1946).

Μάμου δεσ **Κήπος Μάμου**

Μαζίμ Α δεσ Σινέ Μαζίμ.

Μαζίμ Β Μεγαλοαστικός κινηματογράφος, Α' προβολής φυσικά, στο κτίριο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (σημερινό «Attica Stores»), με διεύθυνση Αμερικής 4 (οι εφημερίδες δίνανε σκέτη την οδό), ισόγειος, κάτω από το «Παλλάς» (Β, δεσ λέξη, όπου και περισσότερα για το όλο κτίριο). Τηλέφωνα 36447, 236447. Πρόβαλε ταινίες το διάστημα 1949-1970 και είχε φτάσει να έχει 914 θέσεις. ¹⁷²⁹ Η ονομασία από ξακουστό γαλλικό εστιατόριο της μπελ επόκ, με περίφημο διάκοσμο αρτ νουβό

¹⁷²⁶ Ποικίλες εφημερίδες της άνοιξης του 1938

¹⁷²⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 25.9.1938, σε Πατέρας 78

¹⁷²⁸ Έθνος, 23.06.1938

¹⁷²⁹ Περγλ και Ντην, δίχως σελιδαρίθμηση

και συχνή αναφορά στην τέχνη,¹⁷³⁰ που «βάφτισε» πάμπολλα κέντρα διασκέδασης και ψυχαγωγίας ανά τον κόσμο.

Ξεκίνησε κυριλέ προπολεμικό καμπαρέ, συνέχισε σινεμά και κατέληξε θέατρο Αν κανείς θέλει λεπτομερή εξιστόρηση της πολύ ενδιαφέρουσας ιστορίας του, θα πρέπει να διαβάσει την ενδελεχή, υποδειγματική έρευνα του Βασίλη Κολόνας. Ο Κολόνας γράφει ότι στο καμπαρέ, η ορχήστρα ήταν στο βάθος. Γράφει, παρακάτω, ότι προκειμένου να μετατραπεί το καμπαρέ σε σινεμά, η οθόνη κατέλαβε το χώρο της ορχήστρας. Από αυτό προκύπτει σαφώς ότι η διάταξη του «Μαξίμ» ήταν τυπική. Στο ίδιο βιβλίο υπάρχουν και λαμπρές φωτογραφίες.¹⁷³¹ Άλλη όμορφη φωτογραφία περιλαμβάνεται στο άριστο ντοκιμαντέρ «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» του Γιάννη Λάμπρου.¹⁷³²

Σαν σινεμά άρχισε το Φλεβάρη του '49 με τη «Βασίλισσα των κυμάτων» (Εστερ Γουίλαμς – Βαν Τζόνσον), δίχως σοβαρές αλλαγές στην αίθουσα, η οποία ήταν σχεδιασμένη από τους Κασσάνδρα και Μπόνη για χρήσεις πολυτελούς νυχτερινού κέντρου, με κολόνες, θεωρεία κλπ. Ουσιαστικά, το μόνο που έγινε ήταν ότι «η οθόνη κατέλαβε το χώρο της ορχήστρας, αφαιρέθηκαν τα τραπέζια και τοποθετήθηκαν τα καθίσματα».¹⁷³³ Επιχειρηματίες το 1950 η εταιρία Δαμασκηνός – Μιχαηλίδης¹⁷³⁴ και πέντε χρόνια αργότερα η διευρυμένη Δαμασκηνός, Μιχαηλίδης, Παπαγεωργίου, Συκώκης.¹⁷³⁵ Ο Λαζαρίδης γράφει ότι γύρω στο 1954, στην πρεμιέρα της ταινίας «Κυριακάτικο ξύπνημα» του άγνωστου τότε Μιχάλη Κακογιάννη, ήταν όλοι στημένοι για να θάψουν τον ουρανοκατέβατο Κύπριο σκηνοθέτη που έρχονταν εξ Εσπερίας - αλλά το φιλμ τούς κέρδισε!¹⁷³⁶

Το «Μαξίμ» έκλεισε δεύτερη φορά το Μάη του 1960, και ξανάνοιξε το Νοέμβη του 1961, διάστημα στο οποίο ανακαινίστηκε εκ βάθρων. «Μας παρουσίασε μίαν ιδεώδη αίθουσαν 1.000 περίπου άνετων θέσεων, χωρίς κολόνες, με αναπαυτικώτατα νέα πολυτελή φωτέιγ, ωραίας διακοσμήσεις, άπλετον φωτισμόν και ευρυτάτην οθόνην... Μεγαλοπρεπής είσοδος».¹⁷³⁷ Επίσης, προστέθηκε φωτεινή ταμπέλα με νέον.¹⁷³⁸ Στο ανακαινισμένο αυτό ξεκίνημα, εναρκτήρια ταινία ήταν ο «Καυτός άνεμος».¹⁷³⁹

Το 1971-72, καθώς προχωρούσε η κρίση του κινηματογράφου, η ηθοποιός Αλίκη Βουγιουκλάκη νοίκιασε το «Μαξίμ» και το μετέτρεψε σε θέατρο, βαφτίζοντάς το με το μικρό της όνομα. Παράκμασε μέσα στα χρόνια, αλλά πρόσφατα το πήρε η ανακαίνιση του κτιρίου του Μετοχικού- και άνοιξε το φθινόπωρο του 2006 ξανά ως θέατρο «Αλίκη».

Εδώ θυμάται να βλέπει την πρώτη του ταινία, το «Μεθύστακα» του Τζαβέλλα, ο ευαίσθητος σκηνοθέτης Παντελής Βούλγαρης: «Πρέπει να ήμουν περίπου δέκα χρονών ... Ο κόσμος ήταν άπειρος... Θυμάμαι την ουρά που περιμέναμε... Η αίθουσα δεν είχε αεριστεί, κόσμος έμπαινε, κόσμος έβγαινε. Εκείπου έπαθα πλάκ ήταν με την ερμηνεία του Ορέστη Μακρή».¹⁷⁴⁰ Κλείνω υπενθυμίζοντας ότι οι στίχοι του Βαγγέλη Γερμανού «Φτάνει μόνο να θυμάσαι και το φιλμ / 'Οι ομπρέλες του

¹⁷³⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Maxim%27s_Paris

¹⁷³¹ Κολόνας 142 και εξής

¹⁷³² Λάμπρου, «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ». Αλίευμα του Τάκη Μπαστέα

¹⁷³³ Κολόνας 149

¹⁷³⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 26(674), 24.11.1950

¹⁷³⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁷³⁶ Λαζαρίδης 354

¹⁷³⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 890, 15.11.1961

¹⁷³⁸ Κολόνας 152

¹⁷³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 890, 15.11.1961

¹⁷⁴⁰ Μικελίδης, Αίθουσα

Χερβούργου' στο Μαξίμ» δε γράφτηκαν μουσική αδεία: το φιλμ αυτό είχε όντως παιχτεί εδώ τη σεζόν 1964-65.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Βασίλισσα των κυμάτων», «Η μνηστή εφορτώθη», «Τεχεράνη», «Κοινωνικά σκάνδαλα», «Μανόν», «Ο δρόμος της απωλείας», «Ο δρόμος του γυρισμού» (1949), «Ο ταχυδρόμος του βασιλέως», «Ο μεθύστακας», «Η κρυφή μου ζωή», «Ο τελευταίος των Στιούαρτ», «Το τσίρκο των τρελλών», «Ελα στο θείο», «Ο δρόμος της απωλείας», «Πειραταί του Κάπρι» (1950), «Η δικαιοσύνη ωμίλησε», «Κοντά στην Ευτυχία» (σικ), «Κλειστά παράθυρα», «Μπέλα Μάγια» (1951), «Η γέφυρα της αμαρτίας», «Ανύπανδρη μητέρα», «Οι ερασταί της Καρολίνα» (σικ), «Η νύχτα είναι το βασίλειό μου», «Η κόρη μου κ' εγώ», «Φαντομάς εναντίον Φαντομά», «Η εκδίκησης του κουρσάρου» (1952), «Ο κόσμος με κατεδίκασε» ιταλ. ρεαλιστ. Αλίντα Βάλι Αμεντέο Νατσάρι, «Η κοινωνία αμύνεται», «Ιβανός», «Μουλέν Ρουζ», «Μάκβεθ», «Ο λιποτάκτης της Σαγγάης», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1953), «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Τα φώτα της ράμπας», «Κυριακάτικο ξύπνημα», δράμα Σαρλώ 6^η εβδ., «Οδύσσεια» ιστορικό Σουλβ Μαγκάνο, «Ασφάλεια αμέσου δράσεως» (1954), «Δακτυλογράφος ζητεί θέσιν», «Για ν' αρέσης σε μια γυναίκα», «Το όγδοον θαύμα» δράμα ακατάλ. Κόρνελ Γουάιλντ συγχρόνως με Άστν, «Μαρία Βαλέφσκα» περιπέτ. Γκρέτα Γκάρμπο (1955), «Άνοιξις, Φθινόπωρο και έρως», «Μοντέρνοι καιροί», «Ελύγισα για πρώτη φορά» έγχρ. σινεμασκόπ, «Ροκ εντ ρολ» μουσικοχορευτικό με την ορχήστρα του Μπιλ Χέιλν (σικ), «Κωλ γκέρλς» δραμ. περιπ., «Μια μέρα στο φρέσκο» (1956), «Υπό πλαστήν ταυτότητα» Ντόρις Νταϊή, «Τα κόκκινα παπούτσια», «Ο μεγάλος έρωτας της Μις Μπάρρετ», «Μάγκες και κούκλες», «Αρχίσαμε μ' ένα φιλί», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1957), «Η ζωντανή φαντασία», «Η Παριζιάνα», «Η σάρκα έχει δικαιώματα», «Ο μπαμπάς, η μαμά, η καμαριέρα και εγώ», «Ο χρυσοθήρας», «Λευκές νύχτες», «Ο δίγαμος» (1958), «Μπαλέτα του Μπολσόυ», Φεστιβάλ Κακογιάννη, «Μάτα Χάρι», «Φυλαχτείτε έρχεται ο Έντυ» Έντυ Κονσταντίν, «Μεγάλες προσδοκίες» δράμα Άλεκ Γκίνες (1959), «Ένας βλάκας και μισός», «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα», «Άννα Καρένινα», «Κάπου εδώ κρύβεται ο δολοφόνος» (1960), «Καυτός άνεμος» (5 του Νοέμβρη, πρώτη ταινία μετά την ανακαίνιση), «Οι εξ' ύποπτοι», «Μπεν Χουρ», «Κοκότες πολυτελείας», «Το σπίτι με τις γκέισες» (1961), «Το φάντασμα της όπερας», «Εύθυμος χήρος», «Οι τέσσερεις [σικ] φυγάδες», «Ο Βαραβάς» (αν σκεφτόσαστε ότι παίζεται Πάσχα, καλά το σκεφτόσαστε), «Τα λιοντάρια αφέθηκαν ελεύθερα» (1962), «Διεθνές ξενοδοχείον» 2^η εβδομάς, «Νύχτες στη Χαβάη» έγχρ. μουσ. θεαμ. Τζέιμς Ντάρρεν, Πέγκυ Κας, «8 και 30», «Εύθυμοι λωποδύτες» (1963), «Οι σύντροφοι» κοιν. δραμ. Μαστρογιάννι, «Αύριο ξημερώνει μια άλλη μέρα» αισθηματικό δράμα Στιούαρτ Χουίτμαν, Σιμόν Σινιορέ, «Τα χέρια πάνω από την πόλη», «100.000 δολάρια στον ήλιο» αστυν. Μπελμποντό, «Ο καταδότης της Σκώτλαντ Γυάρντ» καθαρόαιμη αγγλική αστυνομική (1964), «Καφτό [σικ] πεζοδρόμιο», «Μαίρη Μαίρη», «Η μεγάλη απόπειρα», «Μικρή Μαδριλένα», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1965), «Πάθος και προδοσία», «Γεννήθηκα ελεύθερη», «Διακοπές στην Καλιφόρνια», «Ξενοδοχείον ο Παράδεισος», «Ήμουν ευτυχισμένη εδώ», Λουί ντε Φυνές «Λαθρέμπορος με το στανιό» έγχρ. κωμωδ. (1966), «Ο τσαρλατάνος», «Η ατιμασμένη» Σ. Λόρεν δράμα, «Ραντεβού στη βίλλα Φιορίτα» αισθ., «Η μάχη των Αρδεννών», «Τα απόρρητα της κρεββατοκάμαρας», «Τζαίμς Μποντ Πράκωρ 007, ζης μονάχα δυο φορές» (1967), «Τζέιμς Μποντ Καζινό Ρουαγιάλ», «Μια γεύσι ευτυχίας», «Ο κήπος των μαρυριών» γκραν γκινιόλ, «Το σπίτι των ζωντανών νεκρών», «Το γλυκό πουλί της νιότης» (1968), «Η λέσχη των ελευθέρων γυναικών», «Ο άνθρωπος από το Κίεβο», «Ραντεβού πριν έρθη ο

χειμώνας», «Ο χαρτοπαίκτης», «Ο στρατηγός ήταν κατάσκοπος» (1969), «Το πλοίο των τρελών», «Το χέρι», «Οι καλοί και τα καθάρματα», «Μια νύχτα με την Μωντ» (1970), «Το σπίτι με τις μαύρες σκιές», «Οι τρεις αδερφές», «Χόα Μπιν» (άνευ χ) και «Το ζωντανό πτώμα» (1971).

Μαρί / **Σινέ Μαρί** Θερινό σινεμά με λαϊκό – μικροαστικό χαρακτήρα, στην Αχαρνών 321 (παλιότερη αρίθμηση), 343 σημερινό Την ακριβή διεύθυνση μου την επιβεβαίωσαν: η κ. Βασιλοπούλου, ένοικος της πολυκατοικίας στο ίδιο ακριβώς οικοπέδο, μία ακόμα ανώνυμη ένοικος, ανώνυμη, και πελάτες της παρακείμενης ΕΒΓΑΣ – καφενείου του Παρασκευά.¹⁷⁴¹ Οι εφημερίδες προσδιορίζανε Κάτω Πατήσια / Τέρμα Αχαρνών (τοτινό βεβαίως)/ Αχαρνών σκέτο. Ξεκίνησε «Σινε Μαρί»¹⁷⁴² Β' προβολής και κατέληξε «Μαρί» σκέτο Α'-Β' το '60. Λειτουργήσε 1956 – 1968. Κατεδαφίστηκε λίγο πριν ξεκινήσει η κρίση, για να γίνει μια δίκλιτη πολυκατοικία γραφείων και κατοικιών, με εσωτερικό διάδρομο ανάμεσα στα δύο κλίτη, κι ωστόσο κακοφτιαγμένη, χωρίς ενδιαφέρον.

Ο πολύτιμος φίλος μου Τάκης Μπαστέας λέει: «η 'Μαρί' ήταν στη στάση 'Πολυκατοικία', γιατί υπήρχε μια και μοναδική πολυκατοικία, Αχαρνών και Νιρβάνα. Το σινεμά είχε τυπική διάταξη, καθώς και μια επιπλέον έξοδο προς Μηλιαράκη, απ' όπου προσπαθούσαν να μπαίνουν τζαμπατζήδες. Θυμάμαι ότι Μηλιαράκη 1 και Αχαρνών υπήρχε μεγάλο γιαπί, από όπου ο κόσμος κρεμότανε σαν τσαμπιά για να δει την ταινία τζάμπα, παρά λίγο και τραυματισμός να συμβεί. Όταν τελείωσε αυτή η πολυκατοικία, η εξώπορτά της καθώς και η πόρτα της ταράτσας μένανε γι' αρκετόν καιρό ανοιχτές. Έτσι ο κόσμος συνέχισε ν' ανεβαίνει και να βλέπει τις ταινίες από ψηλά. Θα ήτανε και 50 άτομα κάθε βράδυ, μέχρι που κάποτε η διαχείριση αποφάσισε να κλείσει τις πόρτες. Εκτός από τις ταινίες, θυμάμαι και το Σπαθάρη να παίζει εδώ караγκιόζη και να ρωτάει τον κόσμο ποιο τραγούδι να τραγουδήσει, 'Φέρτε μου ένα μαντολίνο, 'Βράχο βράχο τον καημό μου ή 'Τα παιδιά του Πειραιά'. Η απόφαση παιρνότανε ανάλογα με το χειροκρότημα, όποιο ακουγόταν πιο δυνατά. Τέλος, εδώ είχανε γίνει και τοπικά καλλιστεία για τη Μις της περιοχής. Όλα αυτά που σου λέω το πολύ μέχρι το '65.»¹⁷⁴³

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η ζήλεια», «Το νησί του Παραδείσου», «Ανατολικά της Εδέμ», «Στέλλα», «Ζαμάικα» (1956), «Αν ζούσαν οι νεκροί μας», «Οι 2 μπατίρηδες», «Κατ' εντολήν του βασιλέως», «Ο κύκνος», «Φλόγα και βέλος» (1957), «Στάλινγκραντ», «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Ας ζήσουμε σήμερα», «Μικρή καλύβα» Άβα Γκάρντνερ, «Αριάν» Κάρυ (σικ) Κούπερ (1958), «Ο κατάσκοπος με τα 2 πρόσωπα», «Ο Αλή πασάς και η κυρα Φροσύνη», «Σίσσυ η θλιμμένη αυτοκράτειρα», «Η γυναίκα και το νευρόσπαστο», «Το μυστικόν της κατηγορουμένης», «Εγώ και ο αυτοκράτωρ», «Διακοπές στο νησί του έρωτα» (1959), «Σκλάβο του Ινδού», «Γκιουλ Μπαμπία», «Τ' απόρρητα της κρεββατοκάμαρας», «Η κόρη του λοχαγού», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες» έγχρ. (1960), «Αντικατάσκοπος εναντίον κατασκόπων», «Η εκδίκησης του Μαύρου Αετού», «Πολύαννα», «Ο Ρομπέν των δασών και οι πειραταί», «Ο κόσμος τη νύχτα» (1961), «Ο έκτος που διέφυγε», «Καντός άνεμος» περιπέτεια, «Κόμης Μοντεχρήστος», «Οι έξι ύποπτοι» Αλμπ. Σόρντι (1962), «Συγχώρεσέ με μητέρα» Ναργκίς, «Χάρισέ μου την καρδιά σου», «Αιχμάλωτος της

¹⁷⁴¹ κ. Βασιλοπούλου, θαμώνες καφε – ΕΒΓΑΣ του Παρασκευά, ανώνυμοι περίοικοι: συνεντεύξεις

¹⁷⁴² Προς τους ερευνητές του μέλλοντος: θα το βρείτε και «Μαίρη» κατά λάθος (ενδεικτικά: «Η Ωρα», 01.09.1956) και «Μαρς» (χάρτες του Δαραβίγγα). Μη μασάτε, αυτό το ίδιο είναι.

¹⁷⁴³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

Ζέντα», «Κοντέσσα Μαρίτσα», «Βασίλισσα του βαριετέ» (1963), «Το ημίχρονο του θανάτου» ρωσικό πολεμικό, «Ραντεβού στη Ριβιέρα», «Οι γενναίοι τραβούν μπροστά» αισθ. περιπ., «Τα τύμπανα των Μοϊκανών», «Μεγάλη θυσία», «Η τροπέζα», «Σαμψών εναντίον γιγάντων» (1964), «Εκλαψα πικρά για σένα», «Θα σε κάνω βασίλισσα», «Η εκδίκησης του Σκαραμούς», «Το πιστόλι μου και εγώ», «Στη σκιά των 4 γιγάντων», «2^ο Γραφείο κατασκοπίας», «Δύο ξένοι στο ίδιο κρεβάτι» (1965), «Υιέ μου, υιέ μου» κωμωδία Κωνσταντάρας, «Η προδομένη», «Τα τύμπανα των κόκκινων θεών», «Η μοίρα του αθώου», «Οθέλλος» τραγ., «Όταν λείπει η γάτα» κωμωδία Βλαχοπούλου (1966), «Το δειλινό της μεγάλης σφαγής», «Ο κύριος πτέρωχος» ελλ. κωμωδ., «Τιτανομαχία του Τομπρούκ», «Πώς να κλέβετε τον άντρα σας» (1967), «Γαμπρός απ' το Λονδίνο», «Οι περιπέτειες του κ. Ντιμ», «Ένα έξυπνο μούτρο», «Η νύφη φορούσε μαύρα», «Κορίτσια για φίλημα», «Ο ενεχυροδανειστής» (έσχατη ταινία) (1968).

Ματάλα Εξαιτίας του ονόματος και μόνο (άλλο στοιχείο δεν μπόρεσα να βρω), λογαριάζω βέβαιο πως το ετήσιο αυτό θερινό σινεμά λειτούργησε σε ανοιχτό τμήμα (πιθανότατα στο αίθριο του κέντρου) της εμπορικής στοάς Ματάλα, που χτίστηκε το 1919-1920 και βρίσκεται Πατησίων 99 (τότε 81). Ιδιοκτήτης του χώρου είναι το νομικό πρόσωπο «Καθίδρυμα Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμονίου». (Δες «Τριανόν» Γ, όπου και οι σχετικές λεπτομέρειες). Πήγα εκεί κι ερεύνησα το αρχείο του, μα μου είπαν ότι δεν υπάρχει φάκελος γι' αυτό το σινεμά, που λειτούργησε τουλάχιστον το 1929. Ο Κινηματογραφικός Αστήρ» στα τέλη του 1929 το περιλαμβάνει στα θερινά, αλλά δε φαίνεται να λειτούργησε το επόμενο καλοκαίρι (του 1930).¹⁷⁴⁴

Κάποια φιλμ: «Πρίγκιπ των Ινδιών», «Άννα Καρένινα», «Γέλα παληάτσο» και «Το διαμάντι του Τσάρου» (1929)

Μέγα Θέατρον Βαριετέ Θέατρο που το εντόπισα να παίζει ταινίες μόνο το καλοκαίρι του 1905, με τοπικό προσδιορισμό «Οδός Πατησίων», αγνώστων κατά τα άλλα στοιχείων (δεν έχω βρει καμία ένδειξη να το συσχετίσω π.χ. με το «Αλάμπρα», με του «Τσόχα» ή όποιο άλλο της εποχής). Το βρίσκουμε κι άλλες φορές, μα είναι σκέτο θέατρο (π.χ. 1906).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Απόψε πανηγυρική έναρξις του λαμπρού εκ διασήμεων Γάλλων και Γαλλίδων αρτιστών θιάσου, με μέγαν κινηματογράφον, με πρωτοφανείς Ισπανικούς χορούς και σε πατίνα, χορούς επί σύρματος και άλλα. Εις το τέλος διάφορα πυροτεχνήματα. – Έναρξις της Ζαν Μπάσκαν, αιδού των Παρισίων, Γυμνάσματα, Κινηματογράφος κλπ κλπ --- Άσματα, χοροί και κινηματογράφος --- Τα χαριτωμένα Πουπέ και ο κινηματογράφος --- Ποικίλα θεάματα και κινηματογράφος -- - Ποικίλα επαγωγή [!] θεάματα και κινηματογράφος (1905).

Μεγας Κινηματογράφος Α Δες **Καφενείον Ζαχαράτου**

Μεγας Κινηματογράφος Β Φορητός κινηματογράφος που λειτούργησε σε χώρο της Κολοκυ(ν)θούς πριν το 1920. Ο Ορφανουδάκης, αποκλειστική πηγή αναφοράς, γράφει συγκεκριμένα: «στο οινοπωλείο, στο τέρμα των τραμ Κολοκυθούς, στα κτήματα Κωστή Ματρώζου, ο «Μέγας Κινηματογράφος» έδιδε δωρεάν

¹⁷⁴⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ, πανηγυρικό τεύχος Δεκεμβρίου 1929

παραστάσεις». ¹⁷⁴⁵ Υπάρχει κάποια πιθανότητα να πρόκειται για το «οινοπ. και εστιατ. ‘Η τύχη’» (= οινοπωλείο και εστιατόριο) του Νικ. Κανταρέλλη, που το 1911 βρισκόταν Κολοκυνθούς 63 (ο δρόμος τέλειωνε στο 73). ¹⁷⁴⁶ Οι δε Ματρώζοι θα πρέπει να ήταν οικογένεια με επιρροή στην περιοχή, διότι ένας «Πατρ. Ματρώζος» ήταν πρώτος τη τάξει επίτροπος στην τοπική εκκλησία «Μετάστασις Θεοτόκου». ¹⁷⁴⁷ Το σημείο αυτό θα πρέπει να είχε αρκετά εξοχικά στοιχεία, δίπλα στην τοτινή μικρή πλατεία Μεταξουργείου και δεκαετίες προτού διανοιχτεί η Αχιλλέως. Στο ίδιο σημείο το 2009 είδα εγκαταλειμμένο τρίπατο κτίριο, πιθανώς διατηρητέο, με κάποια νεοκλασικά στοιχεία. Μπορεί το σινεμά να είχε λειτουργήσει εδώ, και μετά να χτίστηκε το κτίριο.

Μέντια Λουζ / **Media Luz** / **Media Lux** ¹⁷⁴⁸ Ξακουστό προπολεμικό ¹⁷⁴⁹ και μεταπολεμικό νυχτερινό κέντρο όλων των εποχών στην Κυψέλη, «Restaurant, Dancing, Varietiès», όπως δήλωνε το ίδιο, ο κήπος του οποίου τα καλοκαίρια μετατρέπονταν σε σκηνή βαριετέ ¹⁷⁵⁰ και, ιδίως, σε σινεμά: αυτό έγινε συστηματικά μεν το 1945-1949, ξέμπαρκα δε το 1954- και τέλος. Εννοείται ότι τους χειμώνες λειτουργούσε κανονικά σαν πολυτελές και αριστοκρατικό καμπαρέ. Ήταν Φωκίωνος Νέγρη 26 και Επτανήσου, τηλέφωνα 8054 και 80565 και εντασσόταν, γενικά, στην Α'-Β' προβολή (στάνταρ 1954, να δω τα άλλα). Η ονομασία, πολύ ταιριαστή για μαγαζί αυτού του είδους, προέρχεται από το «Media Luz» (= «Στο ημίφως»), ¹⁷⁵¹ περίφημο ταγκό του Ουρουγουανού Εδγάρδο Δονάτο, ένα από τα σημαντικότερα τραγούδια του είδους. ¹⁷⁵²

Αρκετά χρόνια προτού παίζει ταινίες, είχε ξεκινήσει ως νυχτερινό κέντρο. Ας πούμε, οι εφημερίδες του πολέμου και της κατοχής είναι τίγκα στις διαφημίσεις του. Δυο παραδείγματα:

<p>MEDIA LUZ Dancing – Restaurant   Φωκίωνος Νέγρη 26. Τηλ. 80565   Νέο φαντασμαγορικό ντεκόρ.   Ορχήστρα τζαζ 8 οργάνων Μπέμπη – Σταυράκη   Ντουέτο Βισβάρδη – Σεϊτανίδη   Νούμερα εκλεκτά.   Έκθεσις φαγητών και σπεσιαλιτέ   Service a la carte   Τηλεφωνήσατε 80565 ΕΝΑΡΞΙΣ ΑΥΡΙΟΝ ¹⁷⁵³</p>

<p>Επαναρχίζουμε την λειτουργίαν του Κέντρου μας ΚΗΠΙΟΣ MEDIA LUZ</p>
---

¹⁷⁴⁵ Ορφανουδάκης 13, δίχως βιβλιογραφική αναφορά

¹⁷⁴⁶ Ιγγλέσης 1911, 180

¹⁷⁴⁷ Ιγγλέσης 1911, 32

¹⁷⁴⁸ Με τον τύπο αυτό αναφέρονταν στη Βραδυνή, σε διάφορες ημερομηνίες του 1943

¹⁷⁴⁹ Π.χ. Σχετική διαφήμιση στο Έθνος 08.11.1938

¹⁷⁵⁰ Κύτταρης, Βαριετέ, 139

¹⁷⁵¹ Χρωστάω τη μετάφραση στη φίλη μου Κλεοπάτρα Ελαιτριβιάρη, μεταφράστρια ισπανικών

¹⁷⁵² Το A media luz άφησε εποχή, χορεύτηκε και τραγουδήθηκε σ' όλον τον κόσμο. Ο Δονάτο το έγραψε το ενώ πήγαινε ταξίδι με αυτοκίνητο το 1923. Πρωτοτραγουδήθηκε στο Μοντεβιδέο της Ουρουγουάης από τη Χιλιανή τραγουδίστρια Λούσυ Κλορύ (άρθρο του Oscar Zucchi στην www.todotango.com/english/creadores/edonato.asp)

¹⁷⁵³ Το Βήμα, 23.10.40

Restaurant και Varietè
Φωκίωνος Νέγρη 26. Τηλ. 80565¹⁷⁵⁴

Δηλαδή τα κατοχικά προγράμματα εκτελούνται ενίοτε και 4-7 μ.μ., όποτε που υπάρχει απαγόρευση νυχτερινής κυκλοφορίας. Μετά τα Δεκεμβριανά, αναζητείται κι εδώ (όπως στο «Μακέδο»- δεξ λέξη) ο χαμένος ιδιοκτήτης του, «απαχθείς υπό των ελασιτών» (το είδα είχα δει παλιότερα σε πολλές εφημερίδες του Γενάρη ή Φλεβάρη του '45, μα δεν κράτησα τη σχετική σημείωση, γιατί τότε δεν ερευνούσα). Αγνοώ και το όνομα και την τύχη του ανθρώπου, φαίνεται όμως ότι ο ΕΛΑΣ και η ΟΠΛΑ κάποιο ζόρι τραβούσαν με ιδοκτήτες χώρων ψυχαγωγίας. Μεταπολεμικά, το «Μέντα Λουζ» αρχίζει να παίζει σινεμά. Πρόβαλε ταινίες και σε πρώτη προβολή, αν και καλοκαιρινός, τουλάχιστον το 1948. Να τρεις διαφημίσεις της εποχής, που τις επιλέγω γιατί έχουν κάτι διαφορετικό από τις άλλες:

Από σήμερα ΣΑΒΒΑΤΟΝ η Αθήνα αποκτά
τον ωραιότερον θερινόν κινηματογράφον

MEDIA LUZ

Φ. Νέγρη και Επτανήσου

Έναρξις 10μμ με την ταινίαν

ΑΣ ΜΗΝ ΞΗΜΕΡΩΣΗ ΠΟΤΕ

με τους ΣΑΡΛ ΜΠΟΥΑΓΙΕ, ΠΟΛΕΤ ΓΚΟΝΤΑΡ,
ΟΛΙΒΙΑ ΝΤΕ ΧΑΒΙΛΑΝΤ¹⁷⁵⁵

Ο αριστοκρατικός Κινηματογράφος

MEDIA LUZ

Φωκίωνος Νέγρη και Επτανήσου

ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΘΕΡΙΝΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗΝ

ΟΤΑΝ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΘΕΛΗ

Ο Γολγοθάς μιας ανύπαντρης γυναίκας που
θυσιάζεται για ν' αναδείξει τον άνδρα που
αγαπά, με τους ΒΑΡΒΑΡΑ ΣΤΑΝΓΟΥΙΚ
ΤΖΕΛ ΜΑΚ ΡΗ.

Εκτός προγράμματος κάτι καταπληκτικό σε
επικαιρότητα: Η μόλις αφιχθείσα αεροπορικώς
ταινία του μεγάλου πυγμαχικού αγώνος ΤΖΟΕ
ΛΙΟΥΙΣ – ΜΠΙΛΛΥ ΚΟΝ με όλας τας
συνταρακτικές φάσεις των 8 γύρων και το ΝΟΚ
ΑΟΥΤ τραβηγμένο με αργάς κινήσεις. Διάρκεια
20 λεπτά.¹⁷⁵⁶

Κινηματογράφος **MEDIA LUZ**

Φωκίωνος Νέγρη και Επτανήσου

Το πιο ρεαλιστικό έργο της οθόνης

ΛΑΚ – Ω – ΝΤΑΜ

ΖΑΝ ΠΙΕΡ ΩΜΟΝ ΣΙΜΟΝΗ ΣΙΜΟΝ¹⁷⁵⁷

¹⁷⁵⁴ Εφημερίδες 5.6.1943

¹⁷⁵⁵ Η Βραδυνή, 01.06.1946

¹⁷⁵⁶ Η Βραδυνή 15.7.1946

¹⁷⁵⁷ Η Βραδυνή 11.09.1946

Επιχειρηματίες εμφανίζονται το 1947 ο Σπύρος Α. Σκούρας και ο Θόδωρος Σκουρλέτης,¹⁷⁵⁸ ενώ την τελευταία της χρονιά είναι ο Σκουρλέτης.¹⁷⁵⁹ Εννοείται ότι τους χειμώνες συνέχιζε ως κέντρο υψηλού επιπέδου. Καθόλου τυχαία, εδώ βάζει τους ήρωές του ο Κουμανταρέας: «ο Νικόλας με την Ντενίζ έκλεισαν τραπέζι για το ρεβεγιόν της πρωτοχρονιάς στο ‘Μέντια Λουζ’ της Φωκίωνος Νέγρη»¹⁷⁶⁰ Και ο Λαζαρίδης: «...η Μέντια Λουζ. Με τις λόζες και τις πρασινάδες της, κινηματογράφος το ένα καλοκαίρι με ‘Μαντόνα των 7 φεγγαριών’, ‘Κυρία Μίνιβερ’ και άλλους κινηματογραφικούς κολοσσούς- όπως διαφήμιζαν τα ταμπλό στην είσοδο του κινηματογράφου- της εποχής. Για να σπάει η μονοτονία, την επόμενη χρονιά γινόταν νυχτερινό κέντρο με την ορχήστρα του Μπάμπη Μαυρομμάτη ή του Γιώργου Μυρογιάννη ή τη Φραντζέσκα...»¹⁷⁶¹ Αμέσως μόλις έπαψε να είναι σινεμά, στο χώρο του μεταφέρθηκε εκεί και λειτούργησε το χειμωνιάτικο κέντρο «Ο Παπαγάλος» από τη Γ΄ Σεπτεμβρίου.¹⁷⁶²

Η Καλτάκη αναφέρει ότι στον ίδιο χώρο λειτούργησε αργότερα το κέντρο «Φαντασία» και ύστερα το καφεζαχαροπλαστέιο «Σελέκτ»,¹⁷⁶³ το οποίο και παραμένει μέχρι σήμερα (2013), διευρυμένο και με ενώσεις διπλανών μαγαζιών- εννοείται στην εντωμεταξύ χισμένη πολυκατοικία. Η Αδάμ το γράφει λίγο διαφορετικά: ότι προϋπήρξε η «Φαντασία» και ακολούθησε η «Μέντια Λουζ». Η Αδάμ παραθέτει και φωτογραφία της «Φαντασίας», χρονολογημένη χειρόγραφα: «1950».¹⁷⁶⁴ Με δεδομένο ότι εκείνη τη χρονιά το σινεμά δε λειτούργησε, έχω τη γνώμη ότι και οι δύο μπορεί να έχουν δίκιο, δηλαδή να έγιναν αλληπάλλες μετονομασίες από «Μέντια Λουζ» σε «Φαντασία» και το αντίθετο. Σε κάθε περίπτωση, έχω την αόριστη εντύπωση ότι το κέντρο/σινεμά αυτό (με όλες τις μεταμορφώσεις και μετονομασίες του) είχε προλάβει να συμβάλει στον αστικό μύθο της Φωκίωνος Νέγρη, που έμελλε να γιγαντωθεί το '50 και το '60.

Υπάρχει εξαιρετος δίσκος βινυλίου του Λουκιανού Κηλαηδόνη που λέγεται «Media Luz», είναι όλος ινστρουμένταλ και αφιερώνεται «στη γενιά του Ροζικλαίρ» (δες λέξη).¹⁷⁶⁵

Ο δίσκος του Κηλαηδόνη, λοιπόν, έχει στο εξώφυλλο μια εξαιρετη φωτεινή επιγραφή με τ' όνομα του σινεμά. Ο δίσκος αντλεί έμπνευση από το φιλμ νουάρ και αποτελεί ολοκληρωμένο έργο με φωνές και μουσική. Ένα οιονεί σενάριο, συνοπτικό,

¹⁷⁵⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

¹⁷⁵⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁷⁶⁰ Κουμανταρέας Δυο φορές 505

¹⁷⁶¹ Αργυρόπουλος, 194

¹⁷⁶² Η Βραδυνή. 22.12.1954

¹⁷⁶³ Καλτάκη, 23

¹⁷⁶⁴ Αδάμ 54, 55

¹⁷⁶⁵ Σ' ένα πρώτο κοίταγμα, μοιάζει σα να αντιφάσκει, σα να πιάνει δύο ακρότατες εκφράσεις του κινηματογραφικού φαινομένου, απ' τη μια το σούπερ λαϊκό, το ομονοιακό «Ροζικλαίρ» κι απ' την άλλη το κυριλέ αστικό, το κυψελιώτικο «Μέντια Λουζ». Σε δεύτερο κοίταγμα όμως, το επιπολαιώς νομιζόμενο «χάσμα» εκμηδενίζεται. Γιατί; Επειδή ένας ορισμένος κόσμος γούσταρε –εξίσου και για διαφορετικούς λόγους– και το ποιητικό και το λούμπρεν σινεμά. Μάλιστα, αυτός ακριβώς ο μικτός κόσμος έγραψε τόσα και τόσα για τον κινηματογράφο, και τα βρίσκω εγώ έτοιμα και τα χρησιμοποιώ στην έρευνά μου. Οι καθαροί λούμπρεν ίσως μην είχαν τον τρόπο και οι καθαυτό κυριλέ ποτέ δεν πάταγαν σε λαϊκό, άσε που σπανίως βλέπανε και καθαρά ποιητικό σινεμά. Οι μικτοί τύποι όμως ειν' αλλιώς: Γ. Ιωάννου, Γ. Λαζαρίδης, Λ. Χρηστάκης, Λ. Ξανθόπουλος, Ηλ. Πετρόπουλος, Μ. Χάκκας, Ν. Νικολαΐδης, Λ. Κηλαηδόνης, Ν. Θεοδοσίου, Π. Μανταΐος, Χρ. Βακαλόπουλος, Φ. Γεωργελές, για ν' αναφέρω μερικούς μόνο. Αυτούς εννοώ. Αυτούς που οι μαρξιστές τους αποκαλούν περιφρονητικά «μικροαστούς». Και τον εαυτό μου, βέβαια, εδώ τον λογαριάζω.

προορισμένο να γυριστεί κάποτε ταινία, η οποία θα μπορούσε να παιχτεί τόσο στο «Μέντια Λουζ», όσο και στο «Ροζικλαίρ». Οι σεκάνς του «σεναρίου» «Media Luz» (συν η μουσική του διαλείμματος και των «προσεχώς») είναι τα κομμάτια του μουσικού έργου «Media Luz». Στην ταινία, «Media Luz» είναι το όνομα ενός μπαρ. Στο δίσκο, είναι ... ο δίσκος. Το όλον είναι ένα από τα καλύτερα παραδείγματα πολλαπλής ενδοκαλλιτεχνικής επικοινωνίας και γονιμοποίησης. Αντιγράφω από το εξώφυλλό του:

ΤΙΤΛΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ Νύχτα. Η Patricia Hamilton δέχεται ένα απειλητικό τηλεφώνημα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΓΙΕΡ Επόμενο πρωί. Η Hamilton αναθέτει την υπόθεση στον ντέτεκτιβ Jay Gardner.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ Στο αυτοκίνητό του ο Jay αρχίζει να κάνει τις πρώτες σκέψεις.

ΣΙΓΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ Εξέταση τραυματισμένου μάρτυρα από Gardner.

ΔΕΙΠΝΟ ΓΙΑ ΔΥΟ Πολυτελές εστιατόριο σε ταράτσα του Manhattan. Hamilton και Garner γνωρίζονται

ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ Απόγευμα. Ο Jay περιμένοντας να νυχτώσει πηγαίνει Cinema.

ΔΙΑΣΧΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ Από ένα μικρό Luna Park που βρίσκεται στην όχθη ακούγεται μουσική.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ Συνάντηση Gardner με πληροφοριοδότη του που βρίσκεται στην αποβάθρα.

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ Η Hamilton παίρνει ένα ακόμα απειλητικό τηλεφώνημα.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΟΛΙΓΩΝ ΛΕΠΤΩΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΟΣ – ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΙΟ ΣΚΟΤΕΙΝΟ Στο διαμέρισμα της Hamilton. Ο Jay υποπτεύεται πως η Patricia του κρύβει ορισμένες λεπτομέρειες.

MEDIA LUZ Ο Gardner φτάνει στο Bar από όπου ξεκινάνε τα απειλητικά τηλεφωνήματα.

ΚΑΤΑΔΙΩΞΙΣ ΜΕΧΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ Gardner και αστυνομία καταδιώκουν το αυτοκίνητο της συμμορίας. Η δικαιοσύνη θα θριαμβεύσει για άλλη μια φορά.

THE END Η Patricia φτάνει στον τόπο του δυστυχήματος και πέφτει τρέχοντας στην αγκαλιά του Jay

ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ

THE REST IS SILENCE¹⁷⁶⁶

Κάποια φιλμ: «Λάουρα», πολύ υπαίθριο νυχτερινό κέντρο (1945), «Ας μην ξημερώση ποτέ»,¹⁷⁶⁷ «Οι ήρωες της μάχης», «Το φάντασμα της όπερας», Λίλιαν Ράσελ (γενικά), «Λάουρα» (ξανά), «Ακαπούλκο», «Ο άνθρωπος – λεοπάρδαλις» (1946), «Χαβανέζικες νύχτες», «Γάμος μετ'εμποδίων», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Στην κόλαση της Δουνκέρκης», «Μαντάμ Κιουρί», «Ερρίκος ο Ε΄», «Ξανανθίζουν

¹⁷⁶⁶ «Media Luz», δίσκος βινυλίου του Λουκιανού Κηλαηδόνη (1976)

¹⁷⁶⁷ Η πρώτη ταινία της συστηματικής κινηματογραφικής φάσης του (Αδάμ, 190)

τα ρόδα», «Στα χρόνια που χωρίσαμε»,¹⁷⁶⁸ «Μια γυναίκα με παρελθόν» (1947), «Το τελευταίο του έγκλημα», «Το θανάσιμο μυστικό», «Μουσική παρέλασις», «Φυγάδες», «Νόρα Πρέντις» + το ζουρνάλ της Ολυμπιάδας, «Μια νύχτα στον παράδεισο», «Πόθοι στο δάσος», «Θρύλοι της Βαγδάτης», «Επισκέπται της νύχτας» (1948), «Κάτω στη γη» Ρίτα Χαίηγουορθ, «Σαν έρθη ο χειμώνας», «Οι δύο ατσίδες», «Η επέλασις της ελαφράς ταξιαρχίας», «Αιώνια μελωδία», «Στην άβυσσο της αμαρτίας», «Παγκανίνι» (1949), «Ζωντοχήρα με τρεις κόρες», «Οι ερασταί της Καρολίνας», «Ο τυχοδιώκτης του Μισισιππή», «Αμαρτωλοί ερασταί», «Φίλησέ με Καίτη», «Παραμύθια του Όφφμαν» Λουντμίλλα Τσερίνα, «5.000 δάκτυλα» και Αλλαγή προγράμματος (τελευταία ένδειξη του σινεμά) (1954).

Μέντια Λουζ Β Ένα από τα τελευταία θερινά μεταπολιτευτικό σινέ τέχνης. Ήταν στον Άγιο Νικόλαο Αχαρνών (όπως εξάλλου το καταγράφανε οι εφημερίδες), τηλέφωνο 8317317, και λειτούργησε μόνο το 1980-81. Για την ονομασία δεσ προηγούμενο λήμμα. Ο Αντώνης Στεργιάκης λέει: «Πήρε τη θέση του 'Μον Ρεπό' του Αντώνη Χατζόπουλου. Εγώ ο ίδιος μάλιστα έδωσα τη νέα ονομασία. Αυτό ήτανε το 'Μέντια Λουζ', αυτό που πριν λεγότανε 'Μον Ρεπό'. Φαίνεται ότι αργότερα ξανάνοιξε σαν 'Μον Ρεπό', γι' αυτό βλέπεις τις παρατημένες ταμπέλες 'Μον Ρεπό', κι ύστερα έκλεισε οριστικά.»¹⁷⁶⁹

Παρατηρώ ότι

- α. τη διετία του «Μέντια Λουζ» το «Μον Ρεπό» ήταν όντως κλειστό, ενώ λειτούργουσε και πριν και μετά
- β. και οι δύο ονομασίες είναι ξενικές, αποτελούνται από δύο λέξεις και αρχίζουν από Μ
- γ. ο φίλος μου ο Αντώνης στις πάμπολλες πληροφορίες που μου έχει δώσει αποδείχτηκε ακριβέστατος
- δ. εδώ εμπλέκεται προσωπικά και ο ίδιος, ως νονός.

Συμπέρασμα: παρόλο που από πουθενά αλλού δε μπόρεσα να διασταυρώσω τη σχέση του «Μέντια Λουζ» με το «Μον Ρεπό» (όχι βέβαια ότι μου τη διαψεύδει και κανείς) και παρόλο που τα τηλέφωνα των σινεμά διαφέρουν, υιοθετώ την πληροφορία Στεργιάκη: η σειρά είναι «Μον Ρεπό» - «Μέντια Λουζ» - «Μον Ρεπό» (δες εκεί για λεπτομέρειες). Άρα η διεύθυνση και του «Μέντια Λουζ» θα πρέπει να ήτανε Μοσχόπολεως 12-14.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο νονός», «Ο ταξιτζής», «Ο χαρτοπαίκτης και η μίνι φούστα», «Πάολο ο θερμός», «Το μωρό της Ρόζμαρι», «Η κρεβατοκάμαρα του επισκόπου», «Σέρπικο», «Θέλουμε τους κολονέλους», «Ο νονός» νο 1, «Η επανάσταση των ρομπότ», «Θάνατος στη Βενετία», Εβδομάδα γουέστερν (1980), «Δυο φορές γυναίκα», Εβδομάδα Πήτερ Σέλερς : «Μπορώ να φιλήσω την πεταλούδα σου;» κλπ, Εβδομάδα κωμωδίας, «Προετοιμασία για έγκλημα», «Γκλόρια» του Κασσαβέτη, «Ο κόκκινος πράκτωρ» και «Ένας προφήτης, μα τι προφήτης» (1981).

Μερβένι Θερινός ημικεντρικός κινηματογράφος λαϊκής κοπής, στη Βουλιαγμένης, σχετικά κοντά στα όρια με τη Δάφνη, σχεδόν στη γωνία με την οδό Μίνωος (αρ. 3) Νέος Κόσμος, προφανώς με είσοδο – σούδα και αό τη Βουλιαγμένης. Πιθανώς να σχηματίζε Γ μεταξύ των δύο δρόμων, αφήνοντας το οικόπεδο της γωνίας απέξω (αλλά

¹⁷⁶⁸ Χρονολογημένο πρόγραμμα της ταινίας, από <http://cinemahellas.blogspot.com>

¹⁷⁶⁹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

«Νανίτα», για παράδειγμα, ή αλά «Αττικόν» οδού Κυψέλης- δεξ λέξεις). Η γαλλική ονομασία θα πει «θαυμάσιο». Άνοιξε στη χειρότερη εποχή του σινεμά και έζησε ελάχιστα, τρεις μόνο σεζόν (1970 – 1972).

Έχει μεγάλη πλάκα πώς το βρήκα. Ερευνώντας και ρωτώντας στη Βουλιαγμένης (έτσι, σκέτα, γραφόταν στις εφημερίδες), χωρίς να ξέρω καν αν το σινεμά είναι στην Αθήνα ή, φερειπείν, στην Αργυρούπολη (η λεωφόρος είναι τεράστια και άλλη πληροφορία δεν είχα από πουθενά) έπεσα πάνω σ' ένα ζαχαροπλαστείο με το ίδιο όνομα, σε ισόγειο πολυκατοικίας, στη γωνία Βουλιαγμένης και Κάρπου. Ρώτησα κι έμαθα ότι το είχε ανοίξει ο ίδιος ιδιοκτήτης. Λοιπόν, Μίνως 3 σήμερα το 2005 κατέγραψα ένα τριώροφο κτίριο: στο ισόγειο γκαράζ με ΚΙΝΟ (ό,τι κι αν σημαίνει αυτό- πολύ θα ήθελα να έχει σχέση με κινηματογράφο!) και στους δύο πάνω ορόφους γυμναστήριο του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Αθηναίων.

Αρκετά αργότερα από την επιτόπια έρευνά μου, η φίλη μου Σοφία Ριζοπούλου μου είπε, ευτυχώς, πολύ περισσότερα: « Η είσοδος ήταν από τη Βουλιαγμένης. Η οθόνη ήταν κάθετη προς τη Βουλιαγμένης, λίγο αριστερά όπως έμπαινες, προς την κατεύθυνση της Δάφνης. Ήταν μικρό σινεμά με χαλίκι κάτω. Έβλεπα πολλές κωμωδίες εκεί, Μπάρμπαρα Στρέιζαντ και τέτοια. Εγώ έμενα Αρτέμωνος, από την απέναντι πλευρά της Βουλιαγμένης. Δεν πολυπηγαίναμε στο 'Μερβέιγ', γιατί η λεωφόρος ήταν τότε διπλής κυκλοφορίας, δε μας άφησαν οι γονείς, Κάποιοι ταξιτζήδες λέγανε: 'αν γεννήθηκες στη μια πλευρά της Βουλιαγμένης, δε θα περάσεις ποτέ στην άλλη! Και πραγματικά, δυσκολευόμασταν πολύ'.»¹⁷⁷⁰ Στα τέλη του 2009, είδα το ζαχαροπλατείο «Μερβέιγ» κλειστό και μεγάλα ενοικιαστήρια στις δυο φάτσες του. Είναι απίθανο ο ερχόμενος επιχειρηματίας του χώρου, ζαχαροπλάστης ή ό,τι άλλο, ν διατηρήσει το ίδιο όνομα, που διέσωζε προσώρας τη μνήμη του κινηματογράφου.

Κάποιες ταινίες: «Ίλιγγο για ένα δολοφόνο», «Στον ίλιγγο της ασφάλτου», «Αεροναυμαχία του Κιντανάο» (σικ), «Επίθεσις γιγαντομάχων», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος» (1970), «Τι κάνει ο άνθρωπος για να ζήσει», «Φυλακισμένη», «Δάκρυα για μια καταραμένη», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά», «Ζινγκάρα», «Χωρίς οικογένεια» (1971), «Ένας Μασίστας κεραυνός», «Κρίμα στο μπόι σου», «Ο τρελλός τάχει 400», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Αντιός Γκρίνγκο» και «Εκδικητής του μαυραετού» (1972).

Μετάλλειον / **Μεταλλείον** / **Μετάλλιον** / **Μετάλιον** Χειμωνιάτικο μέσου επιπέδου υπόγειο σινεμά στο Παγκράτι, στην οδό Ευτυχίδου 44 (στον τύπο είτε η συνοικία, είτε ο δρόμος), τηλέφωνα 7511515, 726176, 7013183, 7016229. Το ίδιο έγραφε και τόνιζε «Μεταλλείον», αλλά κακοπάθαινε στις στήλες των εφημερίδων (ορθογραφία) και στο στόμα των ανθρώπων (τονισμός). Άλλη άποψη: «Μετάλλειον, από το όνομα του ιδιοκτήτη, και όχι Μεταλλείον».¹⁷⁷¹

Ξεκίνησε θέατρο, αλλά σχεδόν αμέσως (φθινόπωρο του 1966) λειτούργησε σα σινεμά, σταθερά στην Α' προβολή, μέχρι την άνοιξη του 2002. Άρχισε με ταινίες χαμηλής ποιότητας, τα μεταπολιτευτικά χρόνια έγινε σχεδόν σινέ τέχνης και μετά ξανάπεσε κάπως : ώστε μέχρι που έκλεισε είχε σταθεροποιηθεί σ' έναν ανεκτό μέσο

¹⁷⁷⁰ Σοφία Ριζοπούλου, συνέντευξη

¹⁷⁷¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

όρο. Έπαιξε και πολύ παιδικό θέατρο τα πρωινά Σαββατοκύριακα, ειδικά το 1977 ανελλιπώς. Προβάλλει dolby και ριζικά ανακαινισμένος (1996), επίσης dolby stereo (2000). Λέει η Γκέλη Κιούγκη: από το Δεκέμβριο του 2002 άνοιξε στη θέση του κατάστημα ηλεκτρικών συσκευών elephant, που τώρα το έχει πάρει άλλη αλυσίδα ηλεκτρικών ειδών.¹⁷⁷² Ήταν «θύμα» του τοπικού Village (δες λέξη).

Μιλάνε η Ρίτα Παπαχριστοπούλου και η Νίκη Στρούβαλη – Παπαχριστοπούλου: «Η ταμπέλα ήταν φωτεινή, ή πράσινο ή κόκκινο, πολύ φωτεινή, με τα γράμματά της κάπως σαν αρχαία. Όπως έμπαινες, είχε αριστερά γκισέ πολύ μικρό για την ταμιά, κατέβαινες λίγα σκαλοπάτια και έστριβες αμέσως προς αριστερά, όπου ήταν ευθεία η πλατεία και η σκάλα του εξώστη. Ωρραίος ο εξώστης, και ίσως με χαμηλότερο εισιτήριο παλιότερα. Υπήρχε μπαρ στο χολ, με καθρέφτη. Ο κινηματογράφος είχε μεσαίο μέγεθος, ούτε τσέπης, ούτε τεράστιος. Καλοφωτισμένος, καλές ταινίες, όχι κουραστικός. Ανέβαζε και παιδικές θεατρικές παραστάσεις. Εκεί είχαμε δει όλες τις ελληνικές, Βουτσά και τα λοιπά, τη ‘Γαλάζια λίμνη’, τις ‘ Μπότες σπηρούνια και καυτές σέλες’ του Μελ Μπρουκς κλπ.»¹⁷⁷³

Μερικές ταινίες: θέατρο, «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Μια σφαίρα για τον Σάτσο» (σικ), «Χαρτούμ» (1966), «Ησαΐα μη χορευής», «Ναμού, ο τίγρις των θαλασσών», «Ο σπαγγοραμμένος», «Δημήτρη μου Δημήτρη μου», «Ο Κοκοβιός κι ο Σπάρος στα δίχτυα της αράχνης» κωμ. Α. Τζανετάκος (1967), «Δυο ιππότες της κολάσεως» περιπ., Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Ο τρελλός τάχει 400», «Το πιο λαμπρό αστέρι», «Η ζηλιάρα» (1968), «Ο λέων του Ισραήλ», «Ο άγιος Νεκτάριος», «Ο μπλοφατζής», «Η αρχόντισσα της κουζίνας», «Ξύπνα καημένη Περικλή» (1969), «Ο προδότης πρέπει να πεθάνη», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο ακτύπητος κτυπήθηκε», «Εγώ ρεζίλεψα τον Χίτλερ» «3 ψεύτες», «Χωρίς οικογένεια» (1970), «Δυο ατσίδες φοροεισπράκτορες», «Ένα αγόρι αλλοιώτικο από τ’ άλλα», «28 Οκτωβρίου ώρα 5.30 π.μ.», «Οι εγωιστές», «Πίσω μου σ’ έχω σατανά», «Υποβρύχιον Παπανικολής» (1971), «Ο αντιφασίστας», «Η αναζήτησις», «Υπέροχες νύφες κορόιδα γαμπροί», «Επτά χρόνια γάμου», «Η αγάπη μας» (1972), «Βάτραχοι», «Ιστορία αγάπης», «Ο Παπατρέχας», «Οι άσσοι του γέλιου» (1973), «Το μεγάλο έγκλημα», «Τζέντλεμαν πορτοφολάς», «Οι μετανάστες», «Ιπτάμενες Σουδέζες», «Πεθαίνοντας στη Μαδρίτη» Φρ. Ροσίφ (1974), «Γυμνές κούκλες του Χογκ Κογκ», «Μπότες, σπηρούνια και καυτές σέλλες», «Η Τζούλια και οι άνδρες», «Τολμηρές ιστορίες» (1975), «Ρωσική ρουλέτα», «Βαρόνος Φρανκενστάιν», «Ο καταπληκτικός κόσμος των ζώων», «Θεέ μου πόσο χαμηλά έπεσα», «Μαθήτριες της Σχολής Καλογραιών» (1976), «Όλοι οι άνθρωποι του Βέγγου», «Ο Σεβάχ επιτίθεται», «Αμαρτωλές ημέρες ενός ξένου», «Το ασημένιο τραίνο», «Ο χορός των καταραμένων», «Σαφάρι εξπρές» (1977), «Η άλλη πλευρά του μεσονυκτίου», «Η επιστροφή του Δράκουλα των Καρπαθίων», «Για μια χούφτα δολλάρια», «Φαντομάς» (1978), «Η ζούγκλα των θρανίων», «Ένας τρελλός, τρελλός πειρατής», «Μπαντολέρο», «Η εκδίκηση του Αχιλλέα» (1979), «Από πού πάνε στο Χόλλυγουντ;», «Νόρμα Ραίη», «3 μέρες του κόνδορος», «Κράμερ εναντίον Κράμερ» (1980), «Τα γενέθλια του τρόμου», «Οι 2 ληστές», «Στενές επαφές τρίτου τύπου», «Η τελική αναμέτρηση», «Η Εμμανουέλλα αιχμάλωτη στο νησί του έρωτα» (1981), «Ασύλληπτος φυγάς», «ΜΑΣΗ» (σικ) του Άλτμαν, «Ελάτε να σας δείρουμε», «Τσαϊνατάουν» του Πολάνσκι (1982), Αλαίν Ντελόν «Ο μαχητής», «Η τελευταία

¹⁷⁷² Γκέλη Κιούγκη, συνέντευξη

¹⁷⁷³ Ρίτα Παπαχριστοπούλου και Νίκη Στρούβαλη – Παπαχριστοπούλου, συνέντευξη

γυναίκα» του Φερρέρι, «Ένας αλλά λύκος», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Η ετυμολογία» του Λιούμετ Πωλ Νιούμαν (1983), «Πάντα να λες ναι», «Θηλυκό θηριοτροφείο», «Ο επιθεωρητής Κάλαχαν ξανχτυπά» Κλ. Ήστγουντ, «Παιχνίδια πολέμου» (1984), Αφιέρωμα στα 75 χρόνια της Γουνιβέρσαλ: «Φλας Γκόρντον», «Η εκλογή της Σόφι», «Η αγριόγατα», «Άλφα μπείζ πυρηνική βάση 33», «Ο κολλιτσιδάς», «Κορίτσια για τσίμπημα», «Κώδικας σιωπής» Τσακ Νόρρις (1985), «Το σμαραγδένιο δάσος», «Κόναν ο βάρβαρος», «Τα ζόμπι δεν είναι χορτοφάγα», «Ρέμο, άοπλος κι επικίνδυνος» (1986), «Οι εθελοντές», «Φονικό καλοκαίρι», «Κόντρα με το θάνατο», «Ο ασυγκράτητος» Τομ Κρουζ, «Πλατούν», «Διαβολική χήρα», Σβαρτσενέγκερ «Ο κυνηγός», «Οι τρεις αμίγκος» (1987), «Κορίτσια για τσίμπημα», «Τζέρυ 2.000, μια εκρηκτική γυναίκα», «Ο ακαταμάχητος», «Τρελοί για δέσιμο», «Απέραντο γαλάζιο», «Η διπλή ζωή της Τζούλιας» (1988), «Οι δίδυμοι», «Ο Μισισιπής καίγεται», «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η τελευταία σταυροφορία», «Καθένας με την τρέλα του», «Επιστροφή στο μέλλον» 2, «Γλυκιά μου εξαδέλφη» (1989), «Το ερωτικό αντικείμενο του εγκλήματος», «Σκάνδαλο», «Βρώμικες υποθέσεις», «Μια γειτονιά απίθανη» (1990), «Μόνος με το θείο», «Το κωμικό χάδι του έρωτα», «Μέρες κεραυνού», «Ωρες», «Παρασκευή και 13 μέρος 8^ο: τρόμος στο Μανχάταν» (1991), «Μακρινοί ορίζοντες», «Το ακρωτήρι του φόβου», «Φράνκι και Τζόνι», «Άνθρωποι και ποντίκια», «Νεκροί ξανά», «Διαβολική τύχη» (1992), «Οι επιζήσαντες», «Μπένυ και Τζουν», «Ο θάνατος σου πάει πολύ» κωμωδ., «Σλίβερ», «Οι εντιμότατοι κληρονόμοι», «Μακρινός ορίζοντας», «Τζουράσικ παρκ» (1993), «Εις το όνομα του πατρός», «Η λίστα του Σίντλερ», «Ο μπάτσος του Μπέβεργλ Χιλς», «Φλίντσουουνς», «Ασπροδόντης νο 2: ο μύθος του άσπρου λύκου» (1994), «Ο άνθρωπος σκιά», «Απόλλων 13», «Κάσπερ το φαντασματάκι», «Φόρεστ Γκαμπ», «Άγριος ποταμός», «Σταρ τρεκ 3 γενιές» (1995), «Νεραϊδοϊστορίες: ένα αληθινό παραμύθι», «Ο κολλιτσιδάς», «Η τελευταία προσβολή», «Ματίλντα», «Απόντες», «Τζακ», «Καλύτερα δε γίνεται», «Όλα του γάμου δύσκολα», «Καζίνο» (1996), «Ο γάμος του καλύτερού μου φίλου» αισθημ. κωμ., «Air force one», «Τζέρυ Μακγκουάιρ», «Ransom: Η απαγωγή», «Ο γκαφατζής της ζούγκλας», «Ένα σκληρό φιλί για καληνύχτα», «Ο τελευταίος επιζών», «Τζακ», «Απόδρασις στον αέρα» (1997), «6 μέρες, 7 νύχτες», «Βρώμικες υποθέσεις στο Μανχάταν», «Αρμαγεδδών», «Ο στρατιώτης του σύμπαντος», «Η μικρή γοργόνα» (1998), «Η ζωή σε δύο πράξεις», «Ο τρόπος του Σαμουράι», «Δημόσιος κίνδυνος», «Οχτώ χιλιοστά», «Ζουζούνια», «Δείπνο ηλιθίων» (1999), «Άγριος πόλεμος», «Peppermint», «Το μπαρ των ονείρων», «Τίγρης και δράκος», «Δεινόσαυρος», «Οι άγγελοι του Τσάρλι» (2000), «Ο θρύλος του Μπάγκερ Βανς», «Hannibal», «Ο θρύλος ενός ιππότη», «Ομορφη νύχτα», «Τίγρης και δράκος», «Όρια αντοχής» (2001), «Η χαμένη Ατλαντίδα», «Μπαμπούλας Α.Ε.», «Κόμης Μόντε Κρίστο» και «Οι άλλοι» (2002).

Μετροπόλ Α Σημαντικός καλοκαιρινός κινηματογράφος στις παρυφές της Κυψέλης που πήρε τη θέση του «Εσπερου» (Α, δεξ λέξη) και διατηρήθηκε από το 1946 μέχρι το 1973. Ήταν Πατησίων 159 και Αγαθουπόλεως 12, τηλέφωνα 871502, 843987, 8678709. Κατατασσότανε πάντα στην Α΄ προβολή- δικαίως νομίζω, πέραν των υπηρεσιών κλπ, αν δούμε την ποιότητα των ταινιών στο σύνολό τους. Η ονομασία του δεν παραπέμπει απλά στη λέξη «μητρόπολη», ούτε σε ξενοδοχεία και μπαρ, αλλά ιδίως στην περίφημη βουβή ταινία του Φριτς Λανγκ. «Η είσοδος ήταν από την Πατησίων. Προχωρούσες λίγο και, όταν έφτανες στην πλατεία, έβλεπες την οθόνη δεξιά σου (προς το παλαινό εσωτερικό του οικοπέδου, δηλαδή προς την πλατεία Αμερικής) και την καμπίνα προβολής ήτανε προς τα΄αριστερά σου (προς την Αγαθουπόλεως), προς την οποία οι θεατές στρέφανε την πλάτη τους. Υπήρχε και

υπερυψωμένο παρτέρι – θεωρείο στο πλάι, όπως π.χ. στην ‘Ηλέκτρα’ ή στο ‘Ατενέ’». ¹⁷⁷⁴ Άρα η διάταξη δεν ήταν τυπική. Αφού έκλεισε, έγινε πρώτα γκαράζ, μετά φιλοξενούσε και μια μεγάλη διαφημιστική πινακίδα του νυχτερινού κέντρου «Nuit d’ Athenes» (υποθέτω ότι το σπιτάκι, όπου η πινακίδα, ανήκε στο γκαράζ), ενώ τα τελευταία χρόνια στο οικοπέδο του χτίστηκε και λειτουργεί ο «Χόντος» της Πατησίων. Έτσι το θυμάμαι εγώ, που δεν είχα πάει ποτέ στο σινεμά, ένα τεράστιο χώρο

Το τοτινό γκαρσόνι του μπαρ και υπεύθυνος, αργότερα, του επόμενου «Μετροπόλ» (Β΄, δεξ επόμενο λήμμα) το είχε αποκαλέσει, σε ανύποπτη στιγμή, «θωρηκτό» ¹⁷⁷⁵ λόγω εμβადού (λέω σε ανύποπτη, γιατί τότε –γύρω στο 2000- δεν είχα αρχίσει το βιβλίο, αλλιώς θα τον είχα ξετινάξει στις ερωτήσεις. Κι αργότερα, όταν αποφασισα να τον ρωτήσω, δεν υπήρχε πια ούτε το «Μετροπόλ» της οδού Θήρας). Μέσα στο σινεμά περιλαμβάνονταν και το σπίτι του κ. Μαζαράκη, ιδιοκτήτη του οικοπέδου. ¹⁷⁷⁶ Επιχειρηματίες του «Μετροπόλ» το 1947 (τουλάχιστον) ήταν οι Αντρέας Αντύπας και Γιώργος Ρεπανάς. ¹⁷⁷⁷

Να μια γεύση από την πρώτη χρονιά του «Μετροπόλ»:

ΜΕΤΡΟΠΟΛ

πρώην Έσπερος
Αύριον 10 μμ

ΚΑΡΜΕΝ

ΒΙΒΙΑΝ ΡΟΜΑΝΣ

με την αθάνατη μουσική
του ΜΠΙΖΕ ¹⁷⁷⁸

ΜΕΤΡΟΠΟΛ

(πρώην ΕΣΠΕΡΟΣ)
ΣΗΜΕΡΟΝ

ΟΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕ ΤΑ ΓΚΡΙΖΑ

ΤΖΕΪΜΣ ΜΕΪΣΟΝ

ΦΥΛΛΙΣ ΚΑΛΒΕΡΤ Διεθνές
βραβείον ηθοποιίας ¹⁷⁷⁹

Το 1947 και 1948 (τουλάχιστον) αν και καλοκαιρινός, πρόβαλε ταινίες και σε πρώτη προβολή. Ιδού άκρως ενδιαφέρουσα διαφήμιση του 1949, που δείχνει, μεταξύ άλλων, την επικράτηση του νέου τοπωνυμίου (Αμερικής αντί Αγάμων) και τον μη αμιγή χαρακτήρα του σινεμά:

ΜΕΤΡΟΠΟΛ

Πλατεία Αμερικής

ΣΗΜΕΡΟΝ το έγχρωμον θαύμα

Η ΣΚΛΑΒΑ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΤΩΝ

¹⁷⁷⁴ Έλλη Κορδύλα και Τάκης Μπαστέας, συνεντεύξεις

¹⁷⁷⁵ Γκαρσόνι του Μετροπόλ Α και υπεύθυνος του Μετροπόλ Β το 2000, σύντομη συζήτηση

¹⁷⁷⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 8 (784) 30.05.1956

¹⁷⁷⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 10 /21.12.1947

¹⁷⁷⁸ Η Βραδυνή, 06.06.1946

¹⁷⁷⁹ Η Βραδυνή 16.08.1946. «Διεθνές βραβείον ηθοποιίας»! Πού, τότε, ποιοι τής το δώσανε;

με την ΜΑΡΙΑ ΜΟΝΤΕΖ επι πλέον
 ΑΝΕΥ ΟΥΔΕΜΙΑΣ ΥΠΕΡΤΙΜΗΣΕΩΣ το
 κουαρτέτο τζαζ Π Λ Ε Σ Σ Α
 Τραγούδι: ο βαρύτονος ΘΑΝΟΣ. Στην
 ηλεκτρική κιθάρα και στα αμερικανικά
 τραγούδια: ΜΙΧ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.
 Κονφερανσιέ: ΤΑΚΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ.
 Και ένα άλλο εκλεκτό συγκρότημα
 άλλων καλλιτεχνών. ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ
 ΑΠΟΓΕΥΜΑ –ΒΡΑΔΥ¹⁷⁸⁰

Το 1950, επιχειρηματίες οι Γ. Πανάς – Α. Αντύπας.¹⁷⁸¹ Ιδού και διαφήμιση από το καλοκαίρι αυτό:

Μ Ε Τ Ρ Ο Π Ο Λ
 ΑΠΟΨΕ
 Συνεχίζεται η θριαμβευτική επιτυχία
ΘΕΕ... ΔΟΣ ΜΟΥ
ΤΟ ΦΩΣ ΜΟΥ
 Με την
 ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΛΟΚΓΟΥΝΤ¹⁷⁸²

Το 1955, επιχειρηματίας εμφανίζεται ξανά ο Α. Αντύπας μόνος του.¹⁷⁸³ Αργότερα, έγινε συνεταιρική επιχείρηση του Γιώργου Λαζαρίδη και του Χρήστου Σπέντζου. Ιδού η άποψη του Λαζαρίδη για το συνεταιρισμό: «Είχα καταφέρει να κάνω ένα κινηματογραφικό γεγονός, δίνοντας κάθε βράδυ εκτός από την ταινία και μία ολόκληρη οπτικοακουστική παράσταση, με προλόγους και μαγνητοφωνημένα κινηματογραφικά σχόλια στο διάλειμμα, έχοντας και τη συνεργασία ... του Αντρέα Ζησιμάτου και του Σταύρου Ξενίδη, ... αξιόλογες ταινίες του Ντασέν, ... του Καζάν... , του Γουάιλντερ ... του Κλερ, του ... Πρέμινγκερ κλπ. Έτσι το Μετροπόλ είχε αποκτήσει φήμη αυστηρής επιλογής των ταινιών που έπαιζε, κάτι σαν πρόδρομος των κινηματογράφος τέχνης, πραγματοποιώντας διπλάσια εισιτήρια από τους επίσης πολυσύχναστους θερινούς ανταγωνιστές του... Ο Σπέντζος το κράτησε για λογαριασμό του και μου έφαγε εν ψυχρώ το μερίδιό μου, καθώς είχα την αφέλεια να το έχω συμφωνήσει με το ...λόγο!»¹⁷⁸⁴

Η Σπέντζος Φιλμ

παρουσίασε κατά την θερινήν περίοδο
 ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΕ ΠΡΩΤΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ...
 ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΟΥ ΣΗΜΕΙΩΝΟΥΝ ΠΑΝΤΟΥ

ΡΕΚΟΡ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ!

(Μια ματιά στο 'Συντονισμό' θα σας πείση ότι η κατά 150% αύξηση των εισιτηρίων του κινηματογράφου της 'Σπέντζος φιλμ» **ΜΕΤΡΟΠΟΛ** οφείλεται στις ακόλουθες ταινίες:

¹⁷⁸⁰ Η Καθημερινή, 29.06.1949

¹⁷⁸¹ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26 (674) 24.11.1950

¹⁷⁸² Έθνος, 26.06.1950

¹⁷⁸³ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁷⁸⁴ Λαζαρίδης 356

**1) Το έγκλημα της γυμνής χορεύτριας 2) Πιστόλι και ρουζ
3) Λαθρέμποροι πολυτελείας 4) Η γυναίκα είναι ζημιά... 5)
Ο δολοφόνος ξαναγυρίζει 6) Κάλαγκαν γροθιά και ούισκυ...
7) Στον κλοιό των γκάγκστερς 8) Όταν η σαρξ
διαμαρτύρεται**

Και ακολουθεί η συνέχεια των μεγάλων ταινιών)¹⁷⁸⁵

Κλείνοντας, υπενθυμίζω ότι επί πολλά χρόνια λειτουργούσε σουβλατζίδικο με το ίδιο όνομα στην Αγαθουπόλεως /Αγ. Μελετίου, καταφανώς ονοματοδοτημένο από το κυρίαρχο παρακείμενο σινεμά.

Ενδεικτικά φιλμ: «Εκτελεστικόν απόσπασμα», «Καζαμπλάνκα», «Τολμηρός τζέντλεμαν», «Το βαλς του Δουνάβεως» (1946), «Ξανθός πειρασμός», «Η μάχη των σιδηροδρόμων», «Καλαμαζού», «Ενοικιάζεται σύζυγος», «Ερωτικός συναγερμός», «Η γόησσα», «Αιχμάλωτοι του παρελθόντος» (1947), «Μανταλένα», «Εγώ και εσύ...», «Πριν απ' τη θύελλα», «Πικαντίλλυ», «Δόκτωρ Τζέκυλ», «Άρχοντας της νύχτας», «Σκάνδαλα στο Γκραντ Οτέλ», «Οι Γερμανοί ξανάρχονται» (1948), «Αι Άι Μαρία», «Βησθαβέε», «Σκλάβοι των πειρατών», «Τυφλός εραστής», «Ατλαντίς» + βαριετέ (1949), «Ο φοιτητής του νάυλο» (σικ), «Πάντα σ' αγαπούσα», «Το ξύπνημα της Αφροδίτης», «Τα νειάτα εξορμούν», «Θεέ μου δώσ μου το φως μου» (1950), «Δραπέται των κατέργων», «Οι δολοφόνοι» Μπαρτ Λάνκαστερ, Άβα Γκάρντνερ, «Αντίο ωραία νειάτα (Good bye Mr Chips)», «Δραπέται των κατέργων» (ξανά), «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Για λίγη στοργή» α' προβολή, «Μανδύας και στιλέττο» και «Αυτοκρατορικά νειάτα», «Υποβρύχιο φάντασμα» (1951), «Πονεμένο ρομάντζο», «Η δικαιοσύνη ωμίλησε», «Νοσταλγίες» Τζοαν Κράουφορντ (σικ), «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια 1119», «Όσα φέρνει η ώρα», «Γέφυρα της αμαρτίας» (1952), «Το πορτραίτο του Ντόριαν Γκρέυ», «Βοσκοπούλα και παρθένος», «Σκλάβοι της αμαρτίας», «Άγγελοι και δαίμονες», «Ο χορός της Σαλώμης», «Η βασίλισσα της Νέας Υόρκης» (1953), «Σύγκρουσις γιγάντων», «Η Τζούντη έχει κέφια», «Η μοίρα δεν ξεχνά» περιπ. Λάνα Τάρνερ, «Το ημερολόγιο της ζωής μου» (1954), «Μία του δρόμου» δράμα Χ. Κνεφ, «Ό,τι μού αρνήθηκαν οι άνθρωποι» δράμα Βιτ. ντε Σίκα, «Φεστιβάλ στη Μόσχα» μουσικό φαντασμαγορικό, «Ρίμσκυ Κορσακόφ» ρωσικό Γ. Μπελύβ (σικ) – Ογκίτσεφ, «Κάνε μου τέτοια» Μάρτιν, Λιούις, «Αντάλλαγμα από μια γυναίκα» Βάρβαρα Στάνγουικ (1955), «Προθεσμία θανάτου», «Το έγκλημα της γυμνής χορευτριάς», «Η τυχοδιώκτης του Μονακό», «Ας την κρίνει ο Θεός», «Λαθρέμποροι πολυτελείας» (1956), «Ο δαίμων της μαύρης βίλλας», «Ο ασύλληπτος κ. Σμιθ», «Το πορτραίτο μιας τυχοδιώκτης» (1957), «Σερί νουάρ», «Αυτή η γυναίκα είνε επικίνδυνη», «Το πληγωμένο γεράκι», «Οι κολασμένοι της Σιέρα Λεόνε», «Εξαλλη από πόθο» συγχρόνως με Ρουαγιάλ (1958), «Τα ματωμένα ίχνη ενός δραπέτη», «Buona sera! 1. Μουσική μοντέρνα από το 'Μάμπο' 2. Τα τελευταία ελληνικά επίκαιρα 3. Σκηνές από τα έργα Τετάρτης και Παρασκευής 4. 'Ηρωας για το χατήρι σου',¹⁷⁸⁶ «Το γράμμα που έφερε τον θάνατο», «Πουλημένες για μεγάλη ζωή», «Οι ριφιφίδες του Βερολίνου» α' προβολή Χάρντντ Κρούγκερ, Νάντια Τύλλερ + Ο Σταύρος Ξενίδης σάς παρουσιάζει το μουσικό μας πρόγραμμα,¹⁷⁸⁷ «Ο άρχων της

¹⁷⁸⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 16 (792) 20.10.1956

¹⁷⁸⁶ Πρόγραμμα της ταινίας αυτής

¹⁷⁸⁷ Πρόγραμμα της ταινίας αυτής

παρθένου νήσου», «Ο καταπληκτικός κ. Όττο» (1959), «Σάρκα και παρανομία» περιπ. Αννίτα Έκμπεργκ, «Νοσοκόμα για όλες τις δουλειές», «Τα μυστικά της κρεβατοκάμαρας», «Ο δολοφόνος τη βρήκε στο λουτρό της», Το τρίο «Μέλοντι» σάς καλησπερίζει + Επίκαιρα γεγονότα με το Φοξ Μουβιτον Νιους (αποκλειστικότης του 'Μετροπόλ') + Σκηνές από τα έργα της άλλης εβδομάδας + «Ο δραπέτης του Βερολίνου» Τζέιμς Μείσον, Κλαιρ Μπλουμ¹⁷⁸⁸ «Ο δολοφόνος με τη διπλή ζωή» (1960), «Υπερωκεάνειον ο ... Έρωσ», «Στον πυρετό της ηδονής», «Συνωμόται της νύχτας», «Πριγκίπισσα Ολυμπία» Σοφία Λώρεν (1961), «Επιχειρήσεις Δούρειος ίππος», «Η Σαχάρα στις φλόγες», «Ατιμασμένη» Σοφία Λώρεν, «Μονομαχία κατασκόπων», «Καν καν» (1962), «Το σκάνδαλο άρχισε τα μεσάνυχτα», «Ο ελευθερωτής των σκλάβων», «Πώς να πετύχετε στην αγάπη», «Εναντίον των λαθρεμπόρων» (1963), «Πιστόλι και ρουζ» αστυν. Μαρίνα Βλαντύ, «Ριφιφίδες του Βερολίνου», «Απολαύστε το κορμί μου» Ζ. Μορώ, «Μαρία Στιούαρτ» + «Πράκτορες του άξονος», «Ρόδον του Ισπαχάν» Τζ. Ντερκ (1964), «Οι Άγγλοι πήραν τη γη μας», «Ο ταραξίας δύο κόσμων» αστυν. περιπ., «Πράκτωρ Χ—15 εκτός μάχης», «Αποστολή στην κόλαση του Μπαγκκόγκ» (1965), «Ο αχόρταγος», «Κομανσέρος» έγχρ. περιπ., «Αντζελίτο, το αηδόνι της Γρανάδας», «Το τελευταίο τραίνο» ριμέικ της ταινίας του Άμπελ Γκανς από άγνωστο σκηνοθέτη¹⁷⁸⁹ (1966), «Ελ Σίσκο», «Επικίνδυνες γνωριμίες», «Ο Έντυ εναντίον των κατασκόπων», «Κατάσκοπος απ' το βυθό της θάλασσας» (1967), «Άγριος είναι ο άνεμος», «Πράκτωρ Τσίτσιος [σικ] επιχείρησις Αφρικάνα», «5 εκατομμύρια δολλάρια», «Ο χαφιές», «Κορμιά για κρέμασμα» (1968), «Μικρή απόδρασις», «Βιασταί», «Η μεγάλη νύχτα των πιστολέρος», «Τζων Ρίγκο», «Λουάνα», «Οι ασύλληπτοι λησταί του Νταϊντον» (1969), «Η ζούγκλα των πόλεων», «Ριγκολέττος», «Ο χωροφύλακας παντρεύεται μια συνταγματαρχίνα», «Πόλεμος των γκάγκστερ», «Άγριες νύχτες στην Ταυλάνδη» (1970), «Οι εκβιασταί του μεσονυκτίου», «Το στίγμα του δολοφόνου», «Οι αμαρτωλοί του Σόχο», «Ο πύργος των εγκλημάτων» (1971), «Ζούσε τη ζωή της», «Ένα Σαββατοκύριακο», «Η τροτέζα κι ο διαρρήκτης», «Το κρυφό μου ημερολόγιο», Λουί ντε Φυνές «Ο βασιλιάς της τρέλας» (1972), «Να πεθάνη το κτήνος», «Η πρώτη επαφή ενός πρωτάρη», «Η γάμπα της Κλαίρης», «Το δάσος με τις σημύδες», «Στην έπαυλι του βρυκόλακα» και «Ο πολίτης Καίην» (1973).

Μετροπόλ Β Διατηρητέο και ως χώρος και ως χρήση θερινό σινεμά, που ωστόσο δε λειτουργεί (2009). Ξεκίνησε ως «Νέο Μετροπόλ» στην οδό Θήρας 18, Κυψέλη, τηλέφωνα 8678709, 8629356, πολύ κοντά στο παλιότερο ομώνυμό του. Συντωχρόνω, το «Νέο», ως συνήθως, ξεχάστηκε. Για τη σημασία του ονόματος δεσ προηγούμενο λήμμα. Αυτό το «Μετροπόλ» λειτούργησε το διάστημα 1976 – 2005, με πρόσκαιρο κλείσιμο 1998-1999.

Απέναντι, το Αστυνομικό Τμήμα της Κυψέλης. Τυπική οργάνωση του χώρου, με υποτυπώδη εξώστη μάλιστα. Μπαρ στην είσοδο αριστερά. Η πλατεία με ωραίες καρέκλες. Γύρω γύρω πολυκατοικίες, αλλά μέσα αρκετή δροσιά λόγω καταρριχητικών φυτών. Πρόβαλλε «κήπος, πράσινο, τραπεζάκια» και ήταν «Μετροπόλ Semeli» και «Μετροπόλ ΣΕΜΕΛΗ HOTEL» (είναι μεσοτοιχία με το σινεμά) στις αρχές του 2000. Και εδώ χορηγός ο σταθμός Polis την ίδια εποχή. Το 2003 προβάλλει dolby stereo.

Το 2006 δεν άνοιξε. Από τότε διατηρεί το τεράστιο έγχρωμο πανό – «λάβαρα» που είχε τα τελευταία χρόνια (δεν διέθετε ταμπέλα, αυτό γράφει την ονομασία κλπ), έχει

¹⁷⁸⁸ Πρόγραμμα της ταινίας αυτής

¹⁷⁸⁹ Μεσημβρινή, 6.8.1966. Εκπληκτική σημείωση, για μια στήλη κινηματογράφων με εκατοντάδες ταινίες

μια περίεργη τρυπητή πύλη στην είσοδο και δηλώνει απέξω «πάρκινγκ, μη σταθμεύετε». Κοιτάζοντας μέσα από τις τρυπούλες, βλέπεις ένα μόνο αυτοκίνητο. Αυτό κι αν είναι πριβέ πάρκινγκ. Πάντως ως σινεμά τελείωσε (προσώρας;). Δε μου φαίνεται λογικό να έχουν βάση οι φήμες στη γειτονιά, που υποστηρίζουν ότι το απέναντι αστυνομικό τμήμα κάνει ό,τι μπορεί για να μη λειτουργήσει το σινεμά, ώστε να μην έχει πιθανές οχλήσεις από επιθέσεις κλπ (ο ίδιος λόγος για τον οποίο εδώ και χρόνια κλείνει η Θήρας τα βράδια). Δε φαντάζομαι να έχει πρόβλημα η αστυνομία. Το αντίθετο, νομίζω: οι θεατές θα έχουν πρόβλημα. Δύσκολα θα πάνε σινεμά με το αστυνομικό τμήμα απέναντι και με το δρόμο κλειστό τα βράδια για τα οχήματα. Αυτό το ξέρει και ο κάθε πιθανός επιχειρηματίας του σινεμά. Γι' αυτό και φοβάμαι ότι το «ενοικιαστήριο» του ιδιοκτήτη δύσκολα θα βρει ανταπόκριση.

Ενδεικτικά φιλμ: «Τώρα τότε τότε», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Εβδομάδα Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ, «Το συνδικάτο της βίας», «Δράκουλας ο άρχων του σκότους» (1976), «Ο δικτάτωρ», «Η ρομαντική Αγγλίδα», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας», «Κόκκινο, άσπρο, μηδέν», «Ο Σαρλώ και το χαμίμι του», «Πυρετός και πάθος» (1977), «Πίσω από τον σπασμένο καθρέφτη» Μπέργκμαν, «Το τσίρκο» Τσ. Τσάπλιν, «Το γλυκό πουλί της νιότης», «Το λυκόφως μιας ζωής», «13 εγκλήματα ζητούν ένοχο» (1978), Εβδομάδα Γάλλων σκηνοθετών: «Ο ανακριτής και ο δολοφόνος» κλπ, «Ντάρλινγκ», «Το δέκατο θύμα», Εβδομάδα Μάρλον Μπράντο (1979), «Μίμης ο σιδεράς», Βδομάδα άντεργκράουντ, «Η νύχτα των δολοφόνων» και γενικά βδομάδα Πολάνσκι «Ο άσπρος, ο μαύρος, ο κίτρινος», Αφιέρωμα στον Μάρλον Μπράντο, Αφιέρωμα στον Χίτσκοκ (1980), «Γιατρός του ΙΚΑ αλά ιταλικά», Εβδομάδα Μαρία (σικ) Κάλλας: «Τα τρία πρόσωπα του σατανά» κλπ, «Η παράσταση αρχίζει», «Οι γυναίκες μεταξύ μας», «Υπόθεση Παραντάνι» (1981), «Φλας Γκόρντον», «Ο γυρισμός», «Κραυγές που σκοτώνουν», «Επάγγελμα ρεπόρτερ» κλπ φιλμ από την Εβδομάδα ταινιών τέχνης (1982), «Ντον Τζιοβάννι» Λόζεϋ, «Η ζουγκλα της ασφάλτου», «Play Time», «Ο σχιζοφρενής δολοφόνος με το πριόνι», «Σάρκα» και «Το συνδικάτο του εγκλήματος» (1983), «Οι δολοφόνοι», «Απόδραση από τη φωλιά του κούκου», Ρόμπερτ ντε Νίρο «Ο ελαφοκυνηγός», «Πολύ αργά για ήρωες» (1984), «Γούντστοκ», βδομάδα ντε Πάλμα: «Οι αδελφές» και άλλες ταινίες, «Βαρύ μέταλλο» κλπ ταινίες σε βδομάδα κινουμένων σχεδίων, «Κουαντροφήνια» (1985), «Ο μπαμπάς λείπει σε ταξίδι για δουλειές», «Οι ευνούμενοι του φεγγαριού», «Κότον κλαμπ» (1986), «Το ανθρωποκυνηγητό», «Η γοητεία της εξουσίας», «13 εγκλήματα ζητούν ένοχο» του Χίτσκοκ, «Μανχάταν», «Μόντνυ Πάιθονς, το νόημα της ζωής» (1987), «Αποστροφή», «Στον καθρέφτη είδα το δολοφόνο», «Κάτω απ' τη λάμψη του φεγγαριού», «Κακόφημοι δρόμοι», «Ντιούν, Οδύσσεια του διαστήματος», «Το καρφί», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Κακόφημοι δρόμοι» (1988), «Εργαζόμενο κορίτσι», «Οι δολοφόνοι», «Μπραζίλ», «Πέτρινοι κήποι», «Ο δήμιος των κολασμένων» (1989), «Μουλέν Ρουζ», «Ο πόλεμος των Ρόουζ», «Οι διχασμένοι» (1990), «Το γύρισμα της τύχης», «Μπέρνυ, ο άνθρωπος πουλί», «Ο λαβύρινθος», «Ο αρχάριος», «Ξυπνήματα», «Ο μπαμπάς είναι σε ταξίδι για δουλειές», «Χελρείζερ» (1991), «Αριζόνα τζούνιορ», «Νοσταλγία», «Η κίνηση του ιπότη», «Ψηλά τακούνια», «Η θυσία» του Ταρκόφσκι (1992), «Delicatessen», Μόντνυ Πάιθονς «Το αδελφάτο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης», «Κάφκα», «Ο Μπάτμαν επιστρέφει», «Νέα γυναίκα, μόνη, ψάχνει» (1993), «Ανήθικη πρόταση», «Διαφθορά», «Πολύ κακό για το τίποτα», «Ο ύποπτος κόσμος του Τουίν Πηκς», «Στιγμιότυπα» (1994), Εβδομάδα τρόμου, «Γυμνός», «Ζερμινάλ», «Φιορίλε», Όρσον Ουέλς «Είναι όλα αλήθεια», «Lamerica», «Trust» του Χαλ Χάρτλεϊ (1995), «Χωρίς ταυτότητα», «Αύγουστος» του Άντονι Χόπκινς, «Το βρομόπαιδο» α' προβολή, «Το

φιλή του θανάτου» έγχρωμο περιπέτεια, «Ο κλέφτης των παιδιών» (1996), «Ο βράχος», «Χαμένη λεωφόρος», «Τα όμορφα χωριά όμορφα καίγονται», «Μυστικά και ψέματα» (1997), «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα», «Η πόλη του πάθους», «Εριν Μπρόκοβιτς», «Το κορίτσι στη γέφυρα», «Το ποντίκι που βρυχάται» (2000), «Πανικός», «Αιτία διαζυγίου», «15 λεπτά», «Πανικός», «Miss ... με το ζόρι» (2001), «Υψηλά εγκλήματα», «Ο κώδικας των Ναβάχο», «Άπιστη», «Μίλα της», «Σε αντίθετο ρεύμα» (2002), «Ο ήσυχος Αμερικανός», «Ακατόνε», «Φρίντα», «Οι κόρες της ντροπής», «Laurel Canyon» (2003), «Αβάσταχτη γοητεία», «Οι γυναίκες του Στέπφορντ», «Μετά από σας», «Μετά την επόμενη μέρα», «Συνομοσία θανάτου», «Intermission» (2004), «Οι μέρες της αφθονίας σας είναι μετρημένες», «Sansa», «Ψέματα» και «Mr and Mrs Smith» (2005).

Μικρή Λέσχη δεσ **Γαιιοθήκη της Ελλάδας**

Μικρόκοσμος Ένα από τα νεότερα σινεμά της Αθήνας, αφού ξεκίνησε μόλις τον Οκτώβρη του 2004. Συγγρού 106, Κουκάκι, 210 9215305, σε υπόγειο πολυκατοικίας. Χειμερινό, αλλά παίζει με κλιματισμό και τα καλοκαίρια. Δημιουργήθηκε στη θέση του παλιού χειμερινού κινηματοθέατρου «Πανελλήνιον» (δες λέξη). Εξαιρετικά μοντέρνο και συνάμα ζεστό, ανοιχτό, εναλλακτικό και «παρεϊστικό» σινεμά, ένα σύγχρονο σινεμά τέχνης, και επιπλέον Film Center συνεργαζόμενο με το ΕΚΚ (2008). Στον τύπο, Μετρό Φιξ. Χορηγός τα τσιγάρα Prince. Ο επιχειρηματίας Αντρέας Σωτηρακόπουλος, φίλος μου, λέει: «αφού έκλεισε το παλιό σινεμά, ο χώρος έγινε πρώτα θέατρο κι ύστερα έμεινε χρόνια κλειστός. Το γκρεμίσαμε και το ξαναφτιάξαμε. Έχουμε 203 θέσεις. Πρώτη μας ταινία ήταν 'Η ιστορία της καμήλας που δάκρυζε'. Είμαι γέννημα θρέμμα Κουκακιώτης και σινεφίλ από μικρός. Αυτό που κάνω είναι αυτό ακριβώς που θέλω να κάνω, αυτό μ' αρέσει».¹⁷⁹⁰ Φιλοξενεί διάφορες εκδηλώσεις, όπως πάρτυ ενηλίκων ή παιδικά γενέθλια, ενώ λειτουργεί και σα σκέτο μπαρ για ποτό. Πολλές φορές παίζει και δυο ταινίες την ημέρα. Εδώ το αγαπημένο περιοδικό «9» της Ελευθεροτυπίας διοργανώνει άκρως επιτυχημένες εκθέσεις κόμιξ, σε θεματικό συνδυασμό με παιζόμενη ταινία («Ψυχή στο στόμα», «La Antenna» κλπ).

Ιδού δυο δημοσιεύματα για μια μεγάλη καλλιτεχνική και εισπρακτική επιτυχία του: «Η ΨΥΧΗ ΣΤΟ ΣΤΟΜΑ

Και επιτέλους, κάτι ευχάριστο και αισιόδοξο. Μια καλή κινηματογραφική αίθουσα, ο 'Μικρόκοσμος' ...που φιλοδοξεί να προβάλλει εκείνες τις ταινίες που δεν δέχονται τα εμπορικά κυκλώματα. Μια θαυμάσια έκθεση κόμικς, στο φουαγέ του κινηματογράφου, που οργάνωσε το δικό μας '9' με παλιούς και νέους δημιουργούς, με θέμα τη βία. Και η νέα ταινία του Γιάννη Οικονομίδη, με τίτλο 'Με την ψυχή στο στόμα' ... Έχει πάρει το βραβείο της καλύτερης ελληνικής ταινίας στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2006 από την ΠΕΚΚ και ήταν η επίσης αντιπροσώπευση της Ελλάδας στην εβδομάδα κριτικής του Φεστιβάλ στις Κάννες. Η ταινία προσέχτηκε από τους κριτικούς και απέσπασε καλές κριτικές... Μη χάσετε αυτή την ταινία όσο παίζεται στο 'Μικρόκοσμο'. Το βλέπω δύσκολο να πάει και σε άλλους κινηματογράφους».¹⁷⁹¹ «Η ... ΨΥΧΗ ΜΙΑΗΣΕ

Ο τολμών νικά. Τόσο η κινηματογραφική εταιρία Filmtrade όσο και η αίθουσα Μικρόκοσμος ...τόλμησαν. Και κέρδισαν. Είπαν 'ναι' στην 'Ψυχή στο στόμα'...

¹⁷⁹⁰ Αντρέας Σωτηρακόπουλος, συνέντευξη

¹⁷⁹¹ Κοροβέσης, Ψυχή

ταινία που λόγω της ωμότητας και της ειλικρίνειάς της είχε πεταχτεί στον Καιάδα από διανομείς και αιθουσάρχες. Σήμερα οι τολμηροί τρίβουν τα χέρια τους μετρώντας 2.285 εισιτήρια σε τέσσερις ημέρες (Πέμπτη – Κυριακή). Το νούμερο είναι τεράστιο αν σκεφθεί κανείς ότι η αίθουσα έχει 200 καθίσματα. Η Συγγρού είχε κλείσει από τον κόσμο το περασμένο Σάββατο, ενώ πολλοί θεατές έμειναν έξω. Και όλος αυτός ο κόσμος που δεν χώρεσε θα ‘προσκαλέσει’ και άλλον κόσμο. Μπράβο στο ρίσκο»¹⁷⁹²

Εδώ έγιναν τα SSF- rated (Φεστιβάλ ταινιών επιστημονικής φαντασίας της ΑΛΕΦ το 2008, 2009 και 2010. Τέλος εδώ, την 1^η του Ιούνη του 2008, παρουσίασα το ποιητικό μου βιβλίο «Οι αστικοί χώροι είναι ποίηση από μόνοι τους» (εκδόσεις «Γιάου. Κε., Αθήνα 2008).¹⁷⁹³

Μερικές ταινίες: «Η ιστορία της καμήλας που δάκρυζε», «Καφές και τσιγάρα» (2004), «Λέμονι Σνίκετ, μια σειρά από ατυχή γεγονότα», «The corporation», «Αμαρτωλή πόλις», Φεστιβάλ λατινοαμερικάνικου κινηματογράφου, Φεστιβάλ ταινιών με θέμα την ομοφυλοφιλία (2005), «Η νεκρή νύφη» του Τιμ Μπάρτον, «Κρυμμένοι», «Τι στο ... μπιπ...ξέρουμε», «80.000 shots», «Hansel & Gretel», «Samara», «Brasileirinho», «Σεβίλλη, νότια πλευρά» «Μπλακ μπε», «Iberia», προβολή ελληνικών ταινιών μικρού μήκους, αφιέρωμα στο κινέζικο σινεμά (σε συνεργασία με την πρεσβεία της Κίνας), «Ζωντανοί στο ‘Κύτταρο’» (2006), «Ροζ» + μία από τις εξής έξι ταινίες μικρού μήκους, ανάλογα με τη μέρα της βδομάδας: «Γκολ», «Με θυμάσαι;», «Σαλιγκάρια της Λουλούς», «Youpi», «Next» «Καμφορά/ Ένας διαφορετικός άνθρωπος»--- «Με την ψυχή στο στόμα» και άλλες ταινίες από το Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Βερολίνου, «Black gold», «Fay Grim» Αφιέρωμα «Κινηματογράφος και προσωπικός μύθος. Εικαστική πανδαισία και προσωπικός μύθος», «Το κτήνος» (2007), «Δουλειά για άντρες», «La antena», «Animals in love», 3^ο φεστιβάλ ταινιών επιστημονικής φαντασίας SSF Rated (διοργάνωση ΑΛΕΦ), «Cocalero», «Λονδίνο - Μπράιτον», «Film noir», «Η σιωπή της Λόρνα» (2008), «Η μουσική των προσώπων», 4^ο SSF – rated (Φεστιβάλ ταινιών επιστημονικής φαντασίας και φανταστικού), «Άσε το κακό να μπει», «Η συνεκδοχή της Νέας Υόρκης», «Μικρόκοσμος», «Μη χάνεις τον καιρό σου, Τζόνυ», «Blush – here after» (2009), «Μιντέλο - Πίσω από τον ορίζοντα», 5^ο SSF – rated (Φεστιβάλ ταινιών επιστημονικής φαντασίας και φανταστικού), «Στρέλλα», «Oceania», «Λίβανος», «Ξένες σε ξένη χώρα», «Σιωπηλός γάμος», «Ο μεγάλος ύπνος», «Αταλάντη» + «Ο τρελός Πιερό», «Ευτυχώς που είμαι γυναίκα» (2010), «Νύχτες στου Πασκάλ», «Ο θαυματοποιός», «Sex & drugs & rock & roll», «Γιο γιο», «Όταν θέλω να σφυρίξω, σφυρίξω», «Ο θαυματοποιός», «Καναρίνι μου γλυκό» (2011), «Άδικος κόσμος», «Ο

¹⁷⁹² Ζουμπουλάκης, Ψυχή

¹⁷⁹³ Ήρθαν 130 άνθρωποι. Η όλη φάση, όπως είπαν οι παρόντες, είχε πολλή πρωτοτυπία:

- όχι δημόσιο κάλεσμα, μόνο σε φίλους και γνωστούς (προφανώς και σε φίλους φίλων), μέσω μείλ και ες εμ ες
- σε κινηματογράφο
- καλοκαίρι
- μεσημέρι Κυριακής
- όχι παρουσιαστές (ήταν χάπενινγκ,μίλαγε το κοινό)
- όχι μικροφωνική
- όχι ανάγνωση ποιημάτων, πλην τού «Στίχοι στην εποχή της φασαρίας», όπου λέω ακριβώς γιατί είναι μαλακία η ανάγνωση (και χειρότερα: η απαγγελία) ποιημάτων
- χάρισμα ενός βιβλίου σε κάθε παρόντα / παρούσα.

υπουργός», 3^ο 3D φεστιβάλ «Δεν υπάρχει», «John Carter», «Metropolis», «Σούπερ Δημήτριος» κλπ ταινίες από το 7^ο Φεστιβάλ SSF – rated, «Τρεις μέρες ευτυχίας» «Fish 'n' Chips» + «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή, «Ελα να δεις», «Bloody Merry Christmas», «Marley» (2012), «Άλλοθι», «Spitfire: Back to zero», «No», «Η επίθεση» και «Ένα πιστόλι σε κάθε χέρι» (2013).

Μικρόν Ζάππειον Θερινό κινηματοθέατρο του μεσοπολέμου, το οποίο οι εφημερίδες προσδιόριζαν «έναντι Σταθμού Πελοποννήσου». Η περιοχή ονομαζόταν «Ζαππειάκι» (δες «Αλκαζάρ» για λεπτομέρειες) και την ίδια εποχή λειτουργούσαν εδώ κι άλλα σινεμά (δες «Λουξ» Ε, «Ρεγκάλ» κλπ). Είμαι σχεδόν βέβαιος ότι ονοματίστηκε από την περιοχή και όχι το αντίθετο- η σύμπτωση, φυσικά, αποκλείεται. Εμφανίζεται (λίαν ακανόνιστα) το διάστημα 1921 –1931 να παίζει σχεδόν τα πάντα: θέατρο, οπερέτα, βαριετέ, σινεμά- ή και ν' αναφέρεται απλώς, δίχως να πάίζει τίποτα. Ορισμένοι τίτλοι των έργων που τελικά ξεδιάλεξα και περιέλαβα εδώ είναι πιθανό να μην αντιστοιχούν σε ταινίες, αλλά σε θέατρο, όποτε η στήλη είναι κοινή. Με κάθε επιφύλαξη, θεωρώ πιθανότερα κινηματογραφικά όρια τα 1923 - 1929.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Ο διάσημος ανδρικούλοπαίκτης Χ. Πατέντας, «Η οικογένεια Λουπέσκου» + βαριετέ (1923), σινεμά βαριετέ, θέατρο (1924), «Η γυναίκα που σκοτώνει», θέατρο (1925), Αλλαγή προγράμματος καθ'εκάστην / Καθ'εκάστην νέο πρόγραμμα (πολλαπλή επανάληψη, μα σε στήλη σκέτου σινεμά), «Ο αετός των θαλασσών» (1926), Το τελευταίον έργο του Βαλεντίνου (σικ), «Πειρασμός» + «Ο ιπότης με τα λευκά χειρόκτια», Χάρολντ Λούντ (γενικά), «Η φυλή που σβήνει» (1927), «Αγριάνθρωπος», «Η απάχισσα των Αθηνών», «Οι απάχηδες των Αθηνών» και «Τα βάσανα του Καρδερίνα» (1929).

Μικρόν Σπλέντιτ Ακόμα ένας βραχύβιος, ανεντόπιστος, καλοκαιρινός κινηματογράφος του μεσοπολέμου, υπό τη γενική και προφανώς ανεπαρκή ένδειξη «Αμπελόκηποι». Τον ψάρεψα μόνο μια χρονιά, με ελάχιστες αναφορές σε ειδική στήλη σινεμά όμως, Δεν ενημέρωνε καν για τις ταινίες που έπαιζε, μόνο έβαζε και ξανάβαζε το τυποποιημένο κειμενάκι που ξεσήκωσα. Για τον τίτλο, δες «Σπλέντιτ».

Επαναλαμβανόμενη αναγγελία: Αλλαγή προγράμματος δις της εβδομάδος (1925).

Μικρός κήπος Τρίτο στη σειρά –δε φταίω εγώ– υπαίθριο και βραχύβιο σινεμά της ίδιας περιόδου. Το εντόπισα να παίζει μόνο το καλοκαίρι του 1927, υπό την ένδειξη «Πλατεία Αττικής»- αγνώστων λοιπών στοιχείων, εννοείται. Γνωστό όμως ταινιών.

Πρόγραμμα: «Ο λευκός σουλτάνος» (πολλαπαλή επανάληψη: ή το παίζανε καιρό ή ξεχάσανε να το αλλάξουνε στην εφημερίδα. Περιττό να πω ποιο είναι πιθανότερο), Ο Χάρολντ Λούντ (γενικά), Νέαι τανίαι (πολλαπλή επανάληψη) (1926)

Μιμόζα Κινηματογράφος (και χώρος γενικής διασκέδασης) του μεσοπολέμου. «Επί της οδού Πατησίων, Πλατεία Αγάμων»,¹⁷⁹⁴ αγνώστων λοιπών στοιχείων. Το έπαιζε επίσης χώρος χορού, μα και βαριετέ. Εμφανίζεται μόνο για μια διετία, με κανονική λειτουργία σινεμά μόνο το δεύτερο χρόνο. Η ονομασία από το γνωστό λουλούδι.

¹⁷⁹⁴ ΜΕΕ τ. Β' 266

Στους ίδιους τόπους και την ίδια εποχή, την κινηματογραφικά χαώδη δεκαετία του '20, γίνεται μνεία για τα σινεμά «Λούζορ», «Εσπερος» και «Γκλόρια».

Ενδεικτικές ταινίες: Σινέ ντανσάν (σικ), «Μάλβα» (αλλού: «Μάλαβα») (1925), «Ο άνθρωπος του μεσονυκτίου» + βαριετέ Gossy, Κφος + βαριετέ Gossy (πολλαπλή επανάληψη), «Εν ονόματι του αυτοκράτορος» + βαριετέ «Ο άνθρωπος του μεσονυκτίου» άνευ βαριετέ), και «Η Πομπαδούρ» (1926).

Μίτσι Μικτός κινηματογράφος στο Κουκάκι, με διεύθυνση Βείκου 62 και τηλέφωνο 9225685, σε δικό του κτίριο, ο οποίος λειτουργούσε φυσικά όλες τις εποχές. Αγνού τη σημασία της ονομασίας του. «Στο ισόγειο υπήρχανε μαγαζιά, στον πρώτο όροφο το χειμερινό και στην ταράτσα του το θερινό. Ανέβαινε ασανσέρ, το οποίο χαλούσε τακτικά. Στον χειμερινό, έμπαινες στην πλατεία από την πλευρά της οθόνης, η οποία ήταν με πλάτη προς τη Βείκου, δεξιά [μη τυπική διάταξη]. Υπήρχε μια κλίση της αίθουσας προς την οθόνη, που διευκόλυνε τη θέαση. Το θερινό είχε αντίθετη διάταξη: η οθόνη ήταν στο βάθος του οικοπέδου και οι θεατές είχαν τη Βείκου πλάτη».¹⁷⁹⁵ Η τυπική διάταξη της ταράτσας επιβεβαιώνεται από την αεροφωτογραφία του πολύτιμου cinemahellas.¹⁷⁹⁶ «Είχε ακανόνιστη αίθουσα»,¹⁷⁹⁷ σημειώνει ο Μάνος, υπαινισσόμενος το τραπεζοειδές σχήμα του (μεγάλη παράλληλη πλευρά προς το δρόμο, μικρή πλευρά στο βάθος. Το σινεμά αυτό άνοιξε με εξαιρετικό ρίσκο (ή με εξαιρετικά μειωμένη διορατικότητα) το 1970, σε ήδη δύσκολη εποχή, και κατάφερε να κρατηθεί μέχρι το 1988. Ήταν ημικεντρικός στο ξεκίνημά του, ανέβηκε αργότερα στην Α' προβολή και έκλεισε τον κύκλο του στη Β'. Μέσο – μέτριο επίπεδο ταινιών. Ως επιχειρηματίας το 1979 αναφέρεται στο Χρυσό Οδηγό το μάλλον ασαφές «Περδικίδου Δήμητρος» (ακριβώς έτσι!). Πέρασε πάντως και από τα χέρια της κινηματογραφικής οικογένειας Αποστόλου.¹⁷⁹⁸ Όσον αφορά τη φιλική φυσιογνωμία, παρατηρώ ότι η ποιοτικά ευτυχέστερη περίοδός του ήταν μάλλον τα τελευταία χρόνια της ζωής του, μα οι θεατές προφανώς δεν είχαν την ίδια γνώμη. Λέει ο Κώστας Παπανδρεόπουλος: «Πηγαίναμε πολύ με την παρέα μου στο 'Μίτσι', ιδίως σε δρακουλιάρικα. Τα βλέπαμε πάντα και δεύτερη φορά. Όταν τα είχαμε δει, τα ξέραμε. Καθώς λοιπόν ο βρικόλακας πλησίαζε την ωραία κοπέλα για να τη δαγκώσει, φωνάζαμε όλοι μαζί: 'φύγε μωρή, Δράκουλας'. Μας κάνανε πολλές παρατηρήσεις, μέχρι που μας πετάζανε κι έξω κάποτε».¹⁷⁹⁹ Έχει κηρυχτεί μεν διατηρητέο «ως χρήση», στις μέρες μας όμως είναι όμως γυμναστήριο του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Αθηναίων. Το γυμναστήριο διατηρεί την ονομασία του σινεμά, αφού «παραμένει η επιγραφή ...στην πρόσοψη με τεράστια φανταζίζι γράμματα»¹⁸⁰⁰ -μαύρα πρέπει να προσθέσω. Προσωπική γνώση τού σινεμά ποτέ δεν απόχτησα.

Μερικά φιλμ: «Το μαγαζάκι της κεντρικής οδού», «Η Αλίκη στο ναυτικό», «Ο Ταρζάν στον Αμαζόνιο» (!), «Δεν υπάρχουν λιποτάκτες», «Το σπίτι στο τέρμα του τραμ» (1970), «Επιθεωρητής Πέρακ», «Το φρούριο των αθανάτων», «Σαμπάτα», «Η εφοπλιστίνα», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Φονιάδες» (1971), «γεράκια», «Φαντομάς», «Οι φίλοι», «Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπροί», «Ρώμα», «Το

¹⁷⁹⁵ Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: συνέντευξη

¹⁷⁹⁶ <http://cinemahellas.blogspot.com/2009/01/cine-6.html>

¹⁷⁹⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁷⁹⁸ κυρία και Δημήτρης Αποστόλου, συνέντευξη

¹⁷⁹⁹ Κώστας Παπανδρεόπουλος, συνέντευξη

¹⁸⁰⁰ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 101

φρούριο των αθανάτων», «Ο κλέφας του κλέφαντος», «Αν μιλούσε ο άνεμος» (1972), «Οι πόλεμοι γίνονται για το σεξ», «Ο φαντασμένος», «Ξυπόλυτοι στρατηγοί», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Αεροπειρατεία», «Καυτά παιχνίδια του σεξ» (1973), «Ένα τρελό τρελό κατσαριδάκι στην Αφρική», «Πυρετός και πάθος», «Τρελοί κομπινάδοροι», «Τζαίημς Μποντ, ζήσε κι ασε τους άλλους να πεθάνουν» + «Τρινιτά ο άνθρωπος από την Ανατολή», «Γεννημένη για ελεύθερο έρωτα» (1974), «Το φιλήδονο κορμί της», «1001 νύχτες», «Σεξοπονηριές», «Το φάντασμα του Παραδείσου», «Η ανησιά» (1975), «Τριπλό ερωτικό παιχνίδι», «Ο προικοθήρας», «Το κυνήγι του λευκού καρχαρία», «Η χαμένη τιμή της Κατερίνα Μπλουμ» (1976), «Εν ονόματι της βίας», «Το άλογο που κλαίει», «Σαλόν Κίτυ», «Η συμμορία του παπά», «Δολοφονίες διακεκριμένων» (1977), «Το φροντιστήριο του έρωτα», «Ο δολοφόνος με το τσεκούρι», «Η τελευταία τρέλλα του Λουί ντε Φυνές», «Αρμαγκεντόν, υπ. αρ. 1 δημόσιος κίνδυνος», «Η κυρία και ο ναύτης» (1978), «Ένα τρελλό τρελλό θηριοτροφείο» Λαντις Μπελούτσι, «Το τέρας της αποκαλύψεως», «Μπουτιλιόνε», «Ξέφρενο πανηγύρι», «Αναζητώντας τον μίστερ Γκουντ Μπαρ» (1979), «Ο κληρονόμος της βίας», «Τα ανθρωποειδή σαρώνουν τη Γη», «Ηθελε ανησιά, καλά να πάθει», «Τριαντάφυλλο στον πάγο», «Γκεταγουαίη», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση», «Το ολοκαύτωμα των κανιβάλων», «Μια γυναίκα όπως η Εύα», «Ο ροζ πάνθηρ», «Ορμήστε και σπάστε τα» (1980), «Η μαύρη Εμμανουέλα σε έρωτες στην Ταϊτή», «Πολίτες δεύτερης κατηγορίας», «Μαβικάρ [σικ] δημόσιος κίνδυνος», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 Επιχείρησις Μπουνρέικερ», Δεν είχε προγραμματίσει, «Όπου τολμούν οι αετοί», «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Ο σεξοκυνηγός» (1981), «Τα απόκρυφα ενός μοναστηριού», «Βρώμικη συμμορία», «Μοντενέγκρο ή Γουρούνια και μαργαριτάρια» του Μακαβέγιεφ, «Επιχείρηση Τιτανικός», «Ματωμένες γροθιές του καράτε» (1982), «Ο πύργος της φρίκης», «Ομήρου Ιλιάδα», «Ελάτε να σας δείρουμε», «Παρασκευή και 13», «2001 Η Οδύσσεια του διαστήματος», «Η τάξη του '84», Υπό νέα διεύθυνση «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Η μεγάλη απόδραση» (1983), «Πάθος γυναικών», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Η τιμή της αγάπης», «Αικατερίνη η μεγάλη, η έκφυλη τσαρίνα», «Βίκτωρ Βικτώρια», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού» (1984), «Ο καυγατζής», «Καράτε κιντ», «Διχασμένο κορμί», «Γκάντι», «Πέρασμα στην Ινδία», «Ο μπάτσος της Μπέμπερλυ Χιλς», «Ένας έρωτας του Σουάν», «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα» (1985), «Στην παγίδα του νόμου», «Σιλβεράντο», «Πέτρινα χρόνια», «Η τιμή των Μπρίτζι» (σικ), «Το κόκκινο ρόδο του Καϊρου», «Κότον κλαμπ» (1986), «Radio days», «Η ακτή του κουνουπιού», «Άγριο θηλυκό», «Η εξομολόγηση», «Το τέταρτο πρωτόκολλο», «Ροζ σκάνδαλα», «Μπέτι Μπλου», «Μέρες ραδιοφώνου», «Ο κατάσκοπος που βγήκε από το κομπιούτερ», «Ο κλοιός», «Η Χάνα και οι αδελφές της» (1987), «Ατλάντικ Σίτι», «Ο βάλτος», «Σε αντίστροφη μέτρηση», «Μαύρα μάτια», «La bambá», «Φιλιά απ' το Λίβερπουλ», «Στον καθρέφτη είδα το δολοφόνο», «Δολοφονία στο τραίνο των 12.15», «Ερωτικές κράμπες», «Όλα για την Άννα» και «Η αυτοκρατορία του ήλιου» (1988).

Μογκαντόρ / **Μαγκαντόρ** Το γνωστό, αν δεν το βαρεθήκατε: υπαίθριο σινεμά του μεσοπολέμου, με ετήσια και μόνο ζωή. Στις εφημερίδες γενικά κυριαρχούσε το άλφα, αλλά η ίδια η διαφήμιση του σινεμά έχει το όμικρον. Η λέξη αποτελεί ονομασία περίφημου παρισινού θεάτρου, που ξεκίνησε το 1919. Λογικό είναι ότι τον επόμενο χρόνο πρωτοβλέπω το δικό μας «Μογκαντόρ» σα θέατρο: είναι στον κήπο της έπαυλης Θεολόγη, που βρισκόταν Πανεπιστημίου 40 (σήμερα 50). Το 1929, το

θέατρο γίνεται «ο αριστοκρατικότερος θερινός κινηματογράφος υπό την διεύθυνσιν του Δ. Καρρά»¹⁸⁰¹ (δες π.χ. «Νέον», «Ροζικλαίρ»). Ιδού και η σχετική διαφήμιση:

ΣΙΝΕ ΜΟΓΚΑΝΤΟΡ,
οδός Πανεπιστημίου
παραπλεύρως
Παλλαδίου¹⁸⁰²

Όμως, κι εκείνο το έρμο το ένα καλοκαίρι που τόλμησε να παίξει ταινίες το «Μογκαντόρ», δεν του ήταν γραφό να το ολοκληρώσει. Διότι ήδη πριν βγει ο Ιούλης νοικιάζεται από το Χρηστομάνο, υποψήφιο δήμαρχο της πόλης, ως εκλογικό του κέντρο. Θαυμάστε:

ΣΗΜΕΡΟΝ 8 Μ.Μ.
ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ
Οδός Πανεπιστημίου 40 Οικία Θεολόγη
ΣΗΜΕΡΟΝ
ΟΛΟΙ ΟΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΙΟΙ
ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΙ
ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
ΟΛΟΙ ΟΙ ΠΟΝΟΥΝΤΕΣ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΤΩΝ
ΑΣ ΕΛΘΟΥΝ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ
ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΝ ΤΩΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ
ΩΡΑ 8 ΜΜ ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 40 ΟΙΚΙΑ ΘΕΟΛΟΓΗ¹⁸⁰³

(Για την ιστορία, ο Χρηστομάνος απέτυχε). Αργότερα διαβάζουμε: «πρώην οικία Θεολόγη και ήδη Πεσμαζόγλου». Κατόπιν το σπίτι κατεδαφίζεται και στη θέση του χτίζεται η περίφημη «Τιτάνια» (Α, δες λέξη). Συνοπτικά λοιπόν έχουμε: σπίτι του Θεολόγη (τουλάχιστον από το 1910)¹⁸⁰⁴ → υπαίθριο θέατρο «Μογκαντόρ» (τουλάχιστον 1920) στον κήπο του → υπαίθριος κινηματογράφος «Μογκαντόρ» (1929) → σπίτι του Πεσμαζόγλου (;) → χτιστό ειμωνιάτικο σινεμά «Τιτάνια» (1933 – 1971) → εγκατάλειψη → ξενοδοχείο «Τιτάνια».

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο αρχιδούξ του μπαλέτου», «Το πουκαμισάκι της ζωντοχήρας», «Τρώγλες του μεσονυκτίου», «Φιλοδοξία», «Κατά φαντασίαν πριγκίπισσα», «Εκατομμυριούχος απατεών», «Η μικρούλα του ντάνσιγκ», «Η τρελλή χορεύτρια», «Ο άγγελος του καμπαρέ», «Η κατάπτωσης», «Ο κοζάκος», «Λέντζερη», «Η τυφλή»,

¹⁸⁰¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 18(203)/05.05.1929

¹⁸⁰² Ακρόπολις, 12.5.1929. Το «Παλλάδιον» ήταν περίφημο μπακάλικο και δη τυράδικο, στη γωνία Πανεπιστημίου και Προαστίου (=Εμ. Μπενάκη), εκεί όπου σήμερα (200) λειτουργεί η ένα αλόμα «Metropolis»

¹⁸⁰³ Ακρόπολις 27.07.1929

¹⁸⁰⁴ Ιγγλέσης 227. Η εικόνα της περιφημης έπαυλης στις φωτογραφίες της συλλογής Τρίπου (σχετική έκθεση: Μουσείο Μπενάκη, Μάης – Ιούνης 2009).

«Πατ και Πατασόν», «Τρελή χορεύτρια», «Απαγορευμένη γυναίκα», «Η δύναμις του έρωτος» και «Το λυκόφως της δόξης» (1929).

Μόδερν Αγνώστων λοιπών στοιχείων σινεμά, που το βρίσκω μόνο το καλοκαίρι του 1921. Βρίσκεται σε χώρο μόνο κινηματογράφων στην εφημερίδα, μα δεν ξέρω την έδρα του, μπορεί και εκτός Δήμου Αθηναίων. Εντελώς απίθανο ν' αποτελεί πρόδρομο του πολύ μεταγενέστερου του Μοντέρνο.

Πρόγραμμα: «Ο στρατηλάτης» (1921)

Μόνα Λίζα Καλοκαιρινός κινηματογράφος στον Άγιο Νικόλαο Αχαρνών, που πρόβαλε ταινίες μέτριου και μάλλον χαμηλού επιπέδου επί 21 σεζόν (1963-1983). Οι εφημερίδες δίνανε Κάτω Πατήσια (ηλιθίως) / Σταθμός ΗΣΑΠ Αγ. Νικολάου (λογικότατο, φαινόταν από το τρένο, καθώς ήταν δίπλα στο σταθμό, κατά τη δυτική του πλευρά. Φυσικά ακόμα κοντότερ, κολλητά στις γραμμές, ήταν η συγκαρινή «Ρεγγίνα»- δεξ λέξη), τηλέφωνα 841320, 8312019, 8318046. Την τοποθετούσαν συνήθως στην Α΄-Β΄ προβολή. Δεν πα' να την τοποθετούσαν, το προφίλ της ήταν λαϊκό. Τώρα έχει πέσει. Καθώς όμως δεν είχα δει ποτέ ταινία εδώ, όταν, μετά από δεκαετίες, αποφάσισα να την ψάξω και να τη βρω συγκεκριμένα, δυσκολεύτηκα. Γιατί στο χώρο της, με τη συνένωση και άλλων οικοπέδων, υπάρχει τώρα το μεγάλο συγκρότημα του 20^{ου} Λυκείου. Στην ακριβή ταύτιση της «Μόνας Λίζας» με τον πρώην τόπο της, με βοήθησαν πολύ οι αραχτοί μεσήλικοι θαμώνες του προκείμενου καφέ μπαρ ουζερί «Το στέκι της Βάσως»,¹⁸⁰⁵ που με κέρασανε κιόλας κάτι λουκάνικα και κρασί μπρούσκο.

Το συμπέρασμα που έβγαλα είναι ότι η είσοδος θα πρέπει να ήταν από το σημερινό αριθμό 39 της οδού Ζερβουδάκη (η οδός είναι στάνταρ). «Η είσοδος ήταν απ' αυτό το στενάκι, γύρω στα τριάντα μέτρα από την πλατεία του Αγίου Νικολάου. Η διάταξη του σινεμά ήταν τυπική, η οθόνη είχε πλάτη προς την Αχαρνών. Προς τα εκεί έβλεπαν και οι θεατές μπαίνοντας. Εδώ οργάνωνε προβολές και το Κεντρικό Συμβούλιο της ΚΝΕ. Μια φορά είχαμε πάει να δούμε την ταινία του Μπονταρτσούκ '10 μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο', αλλά στη θέση του παίχτηκε κάποιο ντοκιμαντέρ».¹⁸⁰⁶

Υ.Γ. Προς τους αθηναιογράφους του μέλλοντος: αυτό το ίδιο είναι που ο Οδηγός του Ελευθερουδάκη καταγράφει κατά λάθος ως «Μαλικούτη» (εκτός κι αν ήταν τ' όνομα του ιδιοκτήτη, οπότε το λάθος είναι μικρότερο).

Μερικές ταινίες: «Νύχτα και μέρα», «Άβε Μαρία», «Επιχείρησις κομπιναιζόν», «Μυστικός πράκτωρ», «Ο αδάμαστος» (1963), «Μετά το χωρισμό», «13 εγκλήματα ζητούν ένοχο», «Περίπολος αυτοκτονίας» Στηβ μακ Κουήν, «Η γυναίκα και το νευρόσπαστο» (1964), «Βίβα Πέπε», «Ατιμασμένη κι εγκαταλελειμμένη», «Ένα έξυπνο, έξυπνο μούτρο», «Η χαρτοπαίκτη», «Ο υπηρέτης» (1965), «Καλημέρα έρωτα», «Η στιγμή της αλήθειας», «Καζανόβας '70», «Λαθρέμπορος με το στανιό» ελλην. κωμ., «Ο βασιλεύς των τροπικών», «Πύργος στην άμμο» Λιζ Ταίηλορ αισθηματ. (1966), «Η γυναίκα μου τρελάθηκε», «Η κλέφτρα» Σίρλεϋ μακ Λέην, «Ιβανός», «Γάμος αλά ελληνικά», «Φάκελλος πεταλούδα» Νο 2 (1967), «Σένσο η αδίστακτη κόμησσα», «Ο ψεύτης», «Γλυκιά μου Μίλλυ», «Αυτοί που νίκησαν το

¹⁸⁰⁵ Συνέντευξη με τους πελάτες του καφε μπαρ «Το στέκι της Βάσως»

¹⁸⁰⁶ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

θάνατο», «Ταξίδι στο κέντρο της Γης» (1968), «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τραίνα να περνούν» τσεχ/κόν, «Ο διαρρήκτης», «Το σπίτι με τους δολοφόνους», «Μυστική αποστολή δολοφονίας» (1969), «Ραντεβου με το δολοφόνο», «Το ανθρωπάκι», «Τρυφερός αλήτης», «Ήταν κατάσκοπος ή δολοφόνος», «Άνοιξις και το γλυκό πουλί της νιότης» (σικ) (1970), «Οι έξι ακατανίκητοι», «Ο ακατανίκητος», «Εξέγερσις μελλοθανάτων», «Πάντσο Βίλλα», «Η πισίνα» (1971), «Δύο αμαρτωλές», «Κίτρινη ταυτότητα», «Ο στραγγαλιστής», «Μέχρις εσχάτων» (1972), «Ανάκρισις για ένα δολοφόνο», «Καταραμένη μέρα της εκδικήσεως», «Το πιο μεγάλο κόλπο του Σαφτ», «Ξυπόλυτοι στρατηγοί» (1973), «Η τρελή κούρσα των γκάνγκστερ», «Άγρια νύχτα των δολοφόνων», «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Οι παράνομοι» (1974), «Στην υπηρεσία του διαβόλου», «Μπουτιλιόνε στρατηγός», «Τσε ο μεγάλος επαναστάτης», «Το μεγάλο αφεντικό», «Ο δολοφόνος φτάνει πάντα στις 10» (1975), «Τα ματωμένα χέρια του νόμου», «Τρομερός εφιάλτης», «Άκρως απόρρητον», «Πράκτωρ 007 επιχειρήσις κεραυνός», «Αντίο φίλε» (1976), «Ο Ταρζάν, το σαφάρι και η μαμά του», «Καμικάζι, πιλότοι αυτοκτονίας», «Κινγκ Κονγκ λαίλαψ πάνω από την πόλη», «Σεισμικά κορίτσια και τρελά ναυτάκια», «Καμικάζι, πιλότοι αυτοκτονίας», «Το άγριο κυνηγητό του φονιά» (1977), «Προχώρα αλλοιώς θα πεθάνης», «Ο κανένας θα χτυπήση ξανά», «Εκτελεστής υψηλών προσώπων», «Η μεγαλύτερη ληστεία του αιώνα», «Για μια χούφτα δολάρια», «Κόλαση στους δρόμους της Νέας Υόρκης», «Θανάσιμη καταδίωξι» (1978), «Η 6^η Ήπειρος» (σικ), «Ο πύργος της κολάσεως», «Ο χωροφύλακας και οι εξωγήινοι», «Γκρηζ», «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη» (1979), «Τη νύχτα που η Έβελυν βγήκε από τον τάφο της», «Δολοφονία στο εξπρές των 12.15», «Δύναμις κρούσεως», «Η επιστροφή του Φαντομά» (1980), «Ναυαγός στο νησί των τίγρεων», «Η νύχτα της μεγάλης σφαγής», «Γιούρα [σικ] θα πεθάνης», «Ο πρωτάρης», «Ο κληρονόμος», «Οι καβαλάρηδες με την ασημένια μοτοσικλέτα», «Ο κόκκινος πράκτωρ» (1981), «Οι 7 πύλες της κολάσεως», «Φλας Γκόρντον», «Μπότες σπηρούνια και καυτές σέλες», «Βρώμικο Σαββατοκύριακο», «Ο εξορκιστής» (1982), «Το μαστίγιο του Ζορό», «Χαρρικαίην ο τρομερός τυφώνας», «Κουμπούρες στα θρανία», «Για μια χούφτα δολάρια», «Στα σαγόνια της εφορίας» και «Τσακάλια του υποκόσμου» (1983).

Μον Ρεπό Ποιοτικά αξιόλογο και διατηρητέο (αν και δε λειτουργεί) θερινό σινεμά δύο φάσεων στη Μοσχοπόλεως 12 – 14, Αχαρνών, πολύ κοντά στον Άγιο Νικόλαο, τηλέφωνα 8314174, 8318046, 8312019. Το βάζανε στην αρχή Α΄-Β΄ προβολή και μετά σκέτη Β΄. Έχω τη γνώμη ότι η ονομασία δόθηκε ώστε οι υποψήφιοι πελάτες της γειτονιάς να το βρίσκουνε δίπλα στην προϋπάρχουσα «Μόνα Λίζα». Η ονομασία απηχεί ένα από τα πάλαι ποτέ βασιλικά κτήματα / ανάκτορα, που ήτανε στην Κέρκυρα. (Το κτήμα / ανάκτορο έμεινε, οι βασιλείς τον ήπιανε). Λειτούργησε με διάφορες περιπέτειες κάτι πάνω από 20 καλοκαίρια: 1967 – 1987.

Λέει η κ. Μαρίνα Γουδώση – Παπαδάκη: «Μέναμε τότε Αγίου Νικολάου 4, σε όροφο. Βλέπαμε πολύ καλά την οθόνη, είχαμε δει πολλές ταινίες έτσι».¹⁸⁰⁷ Πήγα το 2003 και φωτογράφισα το χώρο εξωτερικά. Το κουφάρι σώζεται σε μεγάλη παρακαμή μαζί με τις ταμπέλες του, μια ημιερειπωμένη και χορταριασμένη μάντρα. Η διάταξη του χώρου μη τυπική, αφού το σινεμά αναπτύσσονταν κατά μήκος του δρόμου: η οθόνη αριστερά όπως κοιτάμε (προς τα βόρεια), η καμπίνα προβολής δεξιά (προς τα νότια, δηλαδή προς την εκκλησία). Ξαναπήγα ένα Σάββατο απόγευμα του 2007 και

¹⁸⁰⁷ Μαρίνα Γουδώση – Παπαδάκη: συνέντευξη

φωτογράφισα εσωτερικά. Είναι δε τόσο «διατηρητέο ως χρήση», που είναι πάρκινγκ με λουκέτο και ρολά, ανεπίσημο και ιδιωτικό όμως, γιατί έχουνε φυτρώσει δέντρα μπροστά στην οθόνη, τα αυτοκίνητα είναι σχετικώς λίγα και οι γάτες πολλές.

Ηλίας Λυμπερόπουλος: «είχε λειτουργήσει παλιότερα, έμεινε λίγο κλειστό, μετά το πήρα εγώ και έκλεισε στα χέρια μου. Είχε δηλαδή δυο περιόδους».¹⁸⁰⁸ Ο δε Αντώνης Στεργιάκης μου λέει ότι για λίγον καιρό είχε ονομαστεί «Μέντια Λουζ» (δες λέξη). Μετά θα πρέπει να έκλεισε, κι αργότερα ξανάνοιξε πάλι ως «Μον Ρεπό». Αν τα έχω λογαριάσει σωστά, έχουμε συνοπτικά: «Μον Ρεπό» (1967 - 1978) → «Μέντια Λουζ» (1980-1981) → κλειστό (1982 - 1985), «Μον Ρεπό» ξανά (1986-1987). Εδώ η ΚΝΕ, ένα καλοκαίρι στα μέσα του '80, έδωσε σε πανελλήνια πρεμιέρα τις «10 μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο» του Μπονταρτσούκ (δε μπορώ να θυμηθώ ποια είναι η πηγή της πληροφορίας).

Αν το Σεπτέμβρη του 1975 δεν είχα φερθεί απαίσια στην υπέροχη Μ. Κ., που ζούσε ακριβώς στη Μοσχοπόλεως, ίσως να είχα προλάβει ν' αποκτήσω και γνώση του σινεμά εν λειτουργία.¹⁸⁰⁹

Μερικές ταινίες: «Ο κουρσάρος της νήσου των θησαυρών», «Αυτοί που έμειναν άνθρωποι», «Πριν από τη Δύση», «Ξεφάντωμα στη Χαβάη» Ελ. Πρίσλεϋ (1967), «Τελευταίο σαφάρι», «Ένα ποτάμι δολάρια», «Καρτούς», «Ελντοράντο», «Επιχειρήσεις Αμερικάνα», «Τα κορίτσια του Ροσφόρ» (1968), «Το κίτρινο υποβρύχιο», «Η αγριόγατα με τα χρυσά νύχια», «Ο πρωτάρης», «Γυμνοί στον ήλιο» (1969), «Αλύγιστος επαναστάτης», «Κάτω απ' το ουράνιο τόξο», «Τα απόρρητα της Νυρεμβέργης», «Το μεγάλο σαφάρι», «Ασύλληπτοι» (1970), «Ελντοράντο», «Η συμμορία των 11», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Πάττον» (1971), «Χο», «Τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Ντοκ», «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Οι ακατανίκητοι» (1972), «Όταν ξέσπασε η βία», «Ανατολικά της Ιάβας», «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια», «Διεθνές αεροδρόμιο», «Με λένε ακόμα Τρινιτά» (1973), «Πονηριές της Μαλίτσια», «Η εκδίκηση των Σικελών», «Ο σκλάβος που δε λύγισε ποτέ», «Ευδοκία», «Τζο Κιντ», «Η κόρη του Ράιαν» (1974), «Ελ Κοντόρ», «Ο θυρωρός της νύχτας», «Σας αρέσει το...» «Χο», «Ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» (1975), «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Αλλονζανφάν», «Τρόμος πάνω απο την πόλι», «Φλόγες πάνω από το Σαντιάγκο», «Οι καταραμένοι» (1976), «Συνομοσία στο Λονδίνο», «Για ένα τρύπιο δολάριο», «Σπέσιαλ μάγκνουμ», «Ο δολοφόνος των Άλπεων», «Ο εκδικητής εκτός νόμου», «Ο μονόφθαλμος» (1977), «Άντζελα», «Ένα μάγκνουμ 44 για τον επιθεωρητή Κάλλαχαν», «Ο ριψοκίνδυνος», «Οι φυγάδες του Μισούρι», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα», «Νονός» Νο 2 (1978), «Να ζη κανείς ή να μη ζη», «Η ασυμβίβαστη», «Το πορφυρό ρόδο του Καΐρου», «Οργισμένος γίγας», «Η ασυμβίβαστη (1986), «Ζαρντόζ», «Το διαμάντι του Νείλου», «Κότον κλαμπ», «Ο νόμος του Μπρονξ», «Μοντέρνα τέρατα», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Επιστροφή στο σχολείο», «Η μύγα», «Ο νόμος του Μπρονξ» και «Ο κλέψας του κλέψαντος» (1987).

¹⁸⁰⁸ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

¹⁸⁰⁹ Αν θυμόσαστε, στον «Πρίγκηπα της παλίρροιας», στο διάλογο μεταξύ Νίκ Νόλτε - Μπάρμπαρας Στρέϊζαντ, ακούγεται η άποψη: «μα οι έφηβοι δεν είναι ανθρώπινα πλάσματα». Νομίζω ότι αυτό, κατά μείζονα λόγο, έχει ισχύ και για τους μετέφηβους. Και μάλιστα τους αρσενικούς. Και μάλιστα για τους 19χρονους. Ωστόσο, ούτε η αναφορά αυτή αποτελεί επαρκή δικαιολογία.

Μον Σινέ Προπολεμικός θερινός κινηματογράφος στα Εξάρχεια, που αποτέλεσε μετονομασία της παλιότερης «Ατλαντίδος» (δες λέξη). Ήταν Θεμιστοκλέους 76-78 και έπαιξε ταινίες το 1934-1937.

Μ Ο Ν Σ Ι Ν Ε
Εξάρχεια οδός Θεμιστοκλέους
ο **ΡΑΜΟΝ ΝΟΒΑΡΟ** στο
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ
και ο εκλεκτός βαρύτονος Ε.
ΒΑΚΟΝΤΙΟΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ»¹⁸¹⁰

Καθώς το καλοκαίρι του 1938 δεν έπαιξε, ενώ ταυτόχρονα εμφανίστηκε ένα άλλο «Μον Σινέ» στο Βύρωνα, θεωρώ πιθανό να πρόκειται για μεταφορά του εξαρχειώτικου σε συνοικία. Μπορεί, βεβαίως, να είναι και σύμπτωση. Για την πιθανή συνέχεια, δες «Βοζ».

Ενδεικτικές ταινίες: «Θα γίνεις Δούκισσα», «Το παιδί του έρωτα» «Μία ώρα κοντά σου», «Ξανθή Αφροδίτη», «Η μάσκα του Φου Μαντσού», «Το τραγούδι του Νείλου», «Μεσ' στην αγκαλιά σου», «Σαρξ και κόσμος» (1934), «Βασίλισσα Χριστίνα», «Η πόλις της ηδονής», «Εξπρές 12», «Ο επαναστάτης» (1935), «Ταξείδι χωρίς τέλος», «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας», «Επιόντ», «Βαμμένο πέπλο» (1936), «Δόκτωρ Επανεινώνδας», «Τα δύο κωθόνια», «Προδότη», «Μέλουσα ζωή» και «Δαίμονες του αιθέρος» (1937).

Μόντερν σίνεμα Α / **Modern Cinema – Θέατρον Κυβέλη** Πρόσκαιρη μετονομασία του χειμερινού κινηματογράφου «Κυβέλης» (δες λέξη, δες και «Βαριετέ» Α), Σταδίου και Σοφοκλέους. Κάνω την ταύτιση συνδυάζοντας δεύτερη ονομασία και χρονολογία. Τις προβολές του σινεμά αυτού, το 1913, τις συνόδευε η «μεγάλη ορχήστρα Κρασσά, η γλυκύτερα των Αθηνών». Αποκλειστική πηγή ο Θεοδοσίου.¹⁸¹¹

Μόντερν Β Υπαίθριος «κινηματογράφος» (με ρητή τη διευκρίνιση)¹⁸¹² αγνώστων λοιπών στοιχείων, πιθανώς και εκτός Δήμου Αθηναίων, που τον αλίευσα να παίζει ένα χρόνο πριν τη μικρασιατική καταστροφή. Ήταν, φυσικά, βουβός.

Ενδεικτικές ταινίες: Κινηματογράφος (γενικά, πολλαπλή επανάληψη), «Η ανθρώπινη τίγρις» και «Η μαντάμ Τιουντόρ» (1921).

Μοντέρνο Θερινός προπολεμικός ομιλών κινηματογράφος της Πατησίων 34, όπου σήμερα υπάρχει πολυόροφο κτίριο γραφείων. Αν και λειτούργησε μόνο δυο χρόνια, ωστόσο και συστηματικά εμφανίζεται στην οικεία στήλη και τακτικότητα διαφημίζεται. Αξίζει να προσέξει κανείς μιαν αστικού τύπου αυτοπεποίθηση («το ραντεβού σας στο 'Μοντέρνο'») και έναν ευρωπαϊκού τύπου «μοντερνισμό» (προβάλλει χολιγουντιανά φιλμ στη γαλλική μεταγλωττισμένη εκδοχή τους).

¹⁸¹⁰ Έθνος 14.7.1934

¹⁸¹¹ περιοδικό Πινακοθήκη, τ. 153, Νοέμβριος 1913, σε Θεοδοσίου 41

¹⁸¹² Π.χ. Εφημερίς 20.09.1921

ΜΟΝΤΕΡΝΟ

Σήμερα ο γόης IBAN ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ
στη μεγαλύτερη επιτυχία του
Η ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΟΥΣΑΡΟΣ ΤΗΣ
και **ΡΑΧΜΑΝΙΝΩΦ** με εντελώς νέον
πρόγραμμα και αμφίεσιν. Είσοδος δρ.15
1813

ΜΟΝΤΕΡΝΟ

Σήμερα η μοναδική εφετεινή ταινία της Μαρί
Μπελ της Κομμεντί Φρανσαίζ
Η ΤΥΧΗ (LA CHANCE)¹⁸¹⁴

ΜΟΝΤΕΡΝΟ

Ο Ζωρζ Μίλτων στην πρώτη του μεγάλη επιτυχία
Μπουμπούλ Ο βασιλεύς των τζαμπατζήδων¹⁸¹⁵

Το ραντεβού σας στο **ΜΟΝΤΕΡΝΟ**

απόψε το αριστούργημα εις την Γαλλικήν

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΨΥΧΕΣ

με τους αριστείς της οθόνης ΝΟΡΜΑ ΣΗΡΕΡ,
ΛΥΟΝΕ ΜΠΑΡΥΜΟΡ¹⁸¹⁶

Απόψε

ΜΟΝΤΕΡΝΟ

Το αριστούργημα της ΟΥΦΑ

ΤΣΙΓΓΑΝΙΚΕΣ ΝΥΧΤΕΣ

με την βεντέττα **Τζέννυ Γιούκο**¹⁸¹⁷

Κάποιες ταινίες: Πέμπτη έναρξις με την «Ερωτική παρέλασι», «Η συμμορία του Μπουμπούλ», «Παντρεύτηκα τη γυναίκα μου», «Άνδρα θέλω τώρα τον θέλω», «Δε σ' αφήνω, δε θα πας», «Κισμέτ» (Ζοζέ Μοχίκα), «Η συμμορία του Μπουμπούλ», «Μόντε Κάρλο», «Το διαβατήριο 13444», «Βγαλμένη στο βόρβορο», «Ο Ραχμανίνωφ», «Το καφεενδάκι» (1932), «Ο κ. η κ. και ο Μπιμπής», «Τσιγγάνικες νύχτες», «Διπλωμάτης γυναικών», «Πάπρικα», «Μάτα Χάρι», «Ελεύθερες ψυχές», «Η τελευταία μου αγάπη», «Κάμετε [σικ] λάθος δεσποινίς» και «Ευτυχία μιας νύκτας» (1933).

Μοντιάλ / **Μόντιαλ** / **Mondial** / **Σινέ Μοντιάλ** Χειμερινό κινηματοθέατρο στη νοτιοδυτική γωνία «Πανεπιστημίου 49 και Προαστίου» και ¹⁸¹⁸ λίγο αργότερα Πανεπιστημίου 75 και Προαστείου 5, ¹⁸¹⁹ που είναι η σημερινή γωνία Πανεπιστημίου 59 και Εμ. Μπενάκη 5, τηλέφωνο 23727. Αποτέλεσε μερική συνέχεια του

¹⁸¹³ Ελεύθερον Βήμα 15.07.32

¹⁸¹⁴ Ελεύθερον Βήμα 18.07.32

¹⁸¹⁵ Αθηναϊκά Νέα, 28.08.1932

¹⁸¹⁶ Αθηναϊκά Νέα 03.08.1033

¹⁸¹⁷ Αθηναϊκά Νέα 5.08.1933

¹⁸¹⁸ ΜΕΕ τ. Β' 266

¹⁸¹⁹ Ιγγλέσης 1927-28, 847

«Πανελλήνιου» (Α, δεξ λέξη), λειτούργησε 56 χρόνια (φθινόπωρο 1924- Μάρτης 1970) και ανήκε πάντα στην Α΄ προβολή, πράγμα δικαιολογημένο μόνο για τις πρώτες και ολωσδιόλου παράδοξο για τις τελευταίες δεκαετίες του, αφού στα γεράματά του είχε παραξέπει, τόσο σα χώρος, όσο και σαν ποιότητα έργων: πολλή περιπέτεια με «λαϊκό ξύλο». «Όπως έμπαινες από την Πανεπιστημίου, βρισκόσουν στη μέση και μπροστά. Η οθόνη ήταν δεξιά, προς την Ομόνοια», λέει ο φίλος μου ο Θανάσης Παπαθανασίου.¹⁸²⁰ Άρα μη τυπική διάταξη (βεβαίως η αναφορά αυτή αφορά το «Μοντιάλ» του '60 και έχει ισχύ για τα παλιότερα χρόνια μόνο εφόσον δεν είχε γίνει καμιά ριζική ανανέωση, που να άλλαξ άρδην τον άξονα του σινεμά. Δε φαίνεται πάντως να είχε γίνει κάτι τέτοιο).

Αρχής γενομένης στις 30 Αυγούστου 1924, άρχισαν να δημοσιεύονται teasers (= τσιγκλιστές) στις εφημερίδες. Είχαν την εξής μορφή:

MONTIAL?

και προετοιμάζαν τους Αθηναίους για τα φθινοπωρινά εγκαίνια. Το «Μοντιάλ» συρρίκνωσε το «Πανελλήνιον» του Χρήστου Πασίχαρου από πολιτιστικό «πολυχώρο» της εποχής σε καφενείο, σπουδαίο μεν, αλλά καφενείο. Το καφενείο (μαζί μ΄ ένα ακόμα μαγαζίδιο) κρατούσε τη γωνία των δύο δρόμων, ενώ το σινεμά σχημάτιζε ένα Γ γύρω του, με κεντρική είσοδο από την Πανεπιστημίου και δευτερεύουσα από την Προαστίου / Μπενάκη. Πέντε χρόνια μετά, το 1929, οι διαφημίσεις του ακόμα γράφανε σποραδικά «Μοντιάλ (Πανελλήνιον)» ή «Μοντιάλ, πρώην Πανελλήνιον», ενώ για ακόμα περισσότερο καιρό το θυμόντουσαν έτσι οι παλιοί: «το Πανελλήνιον, το σημερινό Μοντιάλ».¹⁸²¹ Η διαφορά ήταν βέβαια κεφαλαιώδης: το ένα όνομα ελληνοκεντρικό και καφενειακό (κάθε μεγάλη επαρχιακή πόλη είχε ένα καφενείο «Πανελλήνιον»), το άλλο σημαίνει φράγκικα «παγκόσμιο», είτε τονιστεί στη λήγουσα γαλλιστί (γραπτές πηγές) είτε στην προπαραλήγουσα αγγλιστί (προφορικές). Επιχειρηματίας το 1925 η Σινέ Οριάν και διευθυντής ο Βάγγος, γιος του Γιώργου Βακογιάννη.¹⁸²² Αργότερα ο Γ. Σέκερης¹⁸²³ κι ακόμα πιο μετά ο Ανδρέας Μακέδος (δες «Μακέδο»). Αξιοσημείωτο της εποχής: Το υπουργείο Στρατιωτικών μετά από αίτηση της Σινέ Οριάν προτρέπει τους διοικητές να πουν στους στρατιώτες ότι πρέπει να δούνε στο Μόντιαλ το «Πόσο εκόστισε η νίκη», δηλαδή το «πατριωτικόν έργον AU SERVICE DE LA GLOIRE, όπερ έχει Εθνικήν ωφέλειαν και σκοπιμότητα εις αντικομμουνισμόν». Μετά την επιτυχή υπουργική προτροπή, το σινεμά έβαλε και στρατιώτες με κράνη στην είσοδό του, για διαφημιστικούς λόγους!¹⁸²⁴ Λίγο πριν ξεσπάσει η οικονομική κρίση, ο κινηματογράφος μειώνει τις τιμές του: «Αξία επαίνου η διέυθυνσις του «Μοντιάλ» που εμείωσε τας τιμάς των εισιτηρίων από 20 εις 12.50 δρχ της πρώτης θέσεως και 10 της δευτέρας. Εκτός αυτού θα προβάλλη και δύο συγχρόνως έργα εκ των καλλιτέρων, δηλαδή πρόγραμμα τριών ωρών.»¹⁸²⁵ Σ΄ αυτή την πρώτη φάση, πάντως, είναι ένας κινηματογράφος που μεγαλοπιάνεται και γαλλοφέρνει:

Δεν πρέπει να μείνη κανείς που να μην ιδεί

¹⁸²⁰ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη

¹⁸²¹ Πετράς Θέατρα 95

¹⁸²² Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185) /30.12.1928.

¹⁸²³ ο. π.

¹⁸²⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 35/25.12.1927.

¹⁸²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 11/11.03.1928

το **ΚΑΤΗΓΟΡΩ**. Είναι το μεγαλούργημα της Γαλλικής κινηματογραφίας. Από αύριο Δευτέρα εις το **Σινέ Μοντιάλ**¹⁸²⁶

<p>Κανείς δεν πρέπει να μείνη την ερχομένη εβδομάδα που να μην πάη ΣΤΑ ΚΑΜΠΑΡΕ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ Γιατί είναι το μοναδικό ίσως πραγματικά βαθύ και συγκινητικό έργο από όσα επαίχθησαν έως τώρα.</p>	<h1>MONTIAL</h1>	<p>Η μεγάλη επιτυχία της Μπεμπέ Ντάνιελς με τη ΣΚΙΑΖΟΜΕΝΗ ΣΕΛΗΝΗ εξακολουθεί καταπληκτική. Όλες αι Αθίδες παρακολουθούν κάθε μέρα την ώμορφη ιστορία μιας μεγάλης αγάπης.</p>
<h1>MONTIAL</h1>	<p>Όσοι πηγαίνετε κάθε Κυριακή στο Φάληρο ΣΤΟΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟ βλέπουν την επομένη εβδομάδα τους εαυτούς των να παρελαύνουν από της οθόνης του «Μοντιάλ».</p>	<h1>MONTIAL</h1> ¹⁸²⁷

MONTIAL

2 εξαιρετικά έργα συγχρόνως εντός 3 ωρών. Με μόνον 12.50 ή 10 δρχ. θα δείτε δύο έργα: 'Ο Νταγκφέν', 'Άρχων των δρυμών'¹⁸²⁸

Κατόπιν τελείας ανακαινίσεως, τοποθετήσεως καινούργων και αναπαντικών καθισμάτων και εγκαταστάσεως των τελείων ηχητικών μηχανημάτων CINE MECCANICA, ο νέος κινηματογράφος **MONTIAL** κατέστη ο αριστοκρατικώτερος της πρωτεύουσας. Φωτισμός ονειρώδης. Διάκοσμος φαντασμαγορικός. Εξαερισμός πλήρης. Εγκατάστασις ηλεκτρικής θερμάνσεως. Κάμνει έναρξιν των παραστάσεών του αύριο Σάββατον 29 Οκτωβρίου ώρα 6μμ και σας προσφέρει το πρώτο του μπουκέτο. Ζαν Αντζελο, Ντόλυ Ντάβις, Γκράτσια ντελ Ρίο. Στο αριστούργημα της γαλλικής παραγωγής

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΑΓΑΠΗ

¹⁸²⁶ Η Καθημερινή, 18.10.1924

¹⁸²⁷ Έθνος 06.11.1925

¹⁸²⁸ Εφημερίδες του Μάρτη του 1928. Οι διαφορετικές τιμές μπορούν ν' αφορούν τόσο εξώστη-πλατεία, όσο και διαφορετικές ζώνες προβολών

ΜΟΥ ΓΕΜΙΖΕΙ ΤΗ ΖΩΗ

Από το διήγημα του Λουίτζι Πιραντέλλο
 ‘Canzone d’ amore’. Και ένα πρωτότυπον
 έγγραμον Μίκυ Μάους¹⁸²⁹

Ο Λαζαρίδης γράφει: «‘ερμαφρόδιτη’ κατάσταση, λειτουργούσε πότε ως μουσικό θέατρο, όταν ζούσε ο θεατρικός επιχειρηματίας Αντρέας Μακέδος, και πότε ως κινηματογράφος, όταν τον πήραν οι κληρονόμοι του, χωρίς ποτέ να μετρήσει ως κινηματογράφος, παίζοντας συνήθως δύο έργα. Χαμηλή πτήση...»¹⁸³⁰ Ο Μανταίος διαφωνεί: πριν τον πόλεμο, το «Μοντιάλ» εξακολουθεί να είναι «από τις εκλεκτές κινηματογραφικές και ...θεατρικές αίθουσες...»,¹⁸³¹ Για τον Μακέδο και την οικτρή του τύχη, τα είπαμε στο ίδιο το «Μακέδο» (δες λέξη).

Είναι αρκετά πιθανό ότι οι Γερμανοί το επιτάξανε μαζί με την αίθουσα «Πανελλήνιον» στην κατοχή (το δεύτερο αναμφισβήτητα), για την ψυχαγωγία των στρατιωτών τους. Φαίνεται όμως ότι κατά καιρούς κάτι επιτρεπότανε. Παράδειγμα, το ανα χείρας αλιεύμά μου με την καλλιτεχνική «Εθνική Ελλάδας» της εποχής σε μια μελετημένη αρπαχτή:

ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΟΝΤΙΑΛ

Κυριακή 17 Μαΐου 1942

Ώρα 10.30 π.μ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

ΚΩΣΤΑ ΚΟΦΙΝΙΩΤΗ

Πρόγραμμα:

Βέμπο Σοφία, Βέμπο Αλίκη,
 Βλαχοπούλου Ρένα, Δημητρίου
 Ρίτα, Επισκόπου Καίτη,
 Κοκκίνου Μαίρη, Κόκκολα
 Φρόσω, Λυκιαρδοπούλου Αγ.,
 Λώρη Άννα, Μένδρη Κάκια,
 Μπιτσούκο, Μπελλίνη Αδελφαί,
 Ντιριντάουα, Νέζερ Μαρίκα,
 Νικολαΐδου Κούλα, Ντορ Ρένα,
 Αγγελόπουλος Θεόδ., Αυλωνίτης
 Βασ., Βισβάρδης – Σεϊτανίδης,
 Κοφινιώτης Κώστας, Κυριακός
 Πέτρος, Μαυρέας Κυριάκος,
 Σταυρίδης Νίκος, Τρίο Βάμπαρη,
 Χορωδία Παιδική Αινιάν.
 Χορ. ζεύγη: Αλμπέρτης –
 Τζούλια, Γριμάνης – Δώρα,
 Παυλόσκαγια – Σπυρόπουλος και
 Αττίκ – Λάσκος – Οικονομίδης.
 Ερασ. Εμφανίσεις: Σκούταρη Λ.-
 Σπανούδη Κ. - Καζής Νικ. –
 Κωνσταντινίδης Βύρων.

¹⁸²⁹ Ελεύθερον Βήμα 28.10.32

¹⁸³⁰ Λαζαρίδης 50

¹⁸³¹ Μανταίος, 46,

Κονφερανσιέ: Μίμης Τραϊφόρος
 Ορχήστρα: Γ. Μυρογιάννη
 Εισιτήρια πωλούνται από
 σήμερα εις το Ταμείον του
 Θεάτρου¹⁸³²

Μεταπολεμικά, αρχίζει μια αργή, αλλά σταθερή πτώση. Λέει ο σεβαστός φίλος μου Νίκος Αργυρόπουλος: «Εγώ μετά τον πόλεμο εργαζόμουνα στο καφεενείο ‘Πανελλήνιον’. Το «Μόντιαλ» ήταν επί της Πανεπιστημίου, δεύτερο οικόπεδο μετά τη Μπενάκη, αμέσως μετά το ‘Πανελλήνιον’ που βρισκόταν ακριβώς στη γωνία. ‘Πανελλήνιον’ και ‘Μόντιαλ’ ήταν δηλαδή μεσοτοιχία. Υπήρχε δίπλα κι ένα μικρό κουρείο. Όλο το οικόπεδο ήταν του Φιξ. Η είσοδος του σινεμά και η πλατεία ήτανε στην Πανεπιστημίου. Αλλά η είσοδος του εξώστη ήταν χωριστά, επί της Μπενάκη, δυο τρία μαγαζιά μέσα απ’ την Πανεπιστημίου, με ξεχωριστό ελεγκτή – κόφτη εισιτηρίων και σκάλα για ν’ ανεβαίνει ο κόσμος. Ο εξώστης είχε πάγκους, όχι καθίσματα. Από το ίδιο πλάι και η είσοδος για την καμπίνα προβολής. Μηχανικός ο Αλέκος, πολύ καλός άνθρωπος. Με μια μεγάλη τσάντα, όπως όλοι οι μηχανικοί των σινεμά τότε, κουβάλαγε εργαλεία, κόλλες για τις ταινίες, κόφτες, κατσαβίδια. Πόσα έργα είχα δει εκεί στο ‘Μόντιαλ’, δίπλα μου ήταν. Μεγάλο σινεμά, και πλατεία με ωραία βελούδινα καθίσματα.»¹⁸³³ Άλλη άποψη για τα καθίσματα: «τα είχαν εξαρχής διαλέξει κόκκινα, ώστε να μη φαίνονται οι αιμοπτύσεις των φυματικών θεατών!»¹⁸³⁴ Και δυο αναμνήσεις από τον εξώστη του : «Ο εξώστης ήταν τόσο χαμηλός, ώστε αν κάποιος θεατής σήκωνε το χέρι του, η σκιά του χεριού παρεμβαλλόταν στην προβολή και φαινότανε στην οθόνη. Αυτό ήταν μια πολύ συνηθισμένη πλάκα. Όταν όμως το σινεμά έπαιξε το ‘Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα’, του Ροζέ Βαντίμ, τότε πολλοί θατές απλώνανε το χέρι τους και κατά κάποιο τρόπο ‘χάιδευαν’ το γυμνό κορμί της Μπριζίτ Μπαρντό! Επίσης, εδώ ρώτησα κάποιον τι ώρα είναι και κείνος έβγαλε ένα υνητήρι από την τσέπη του για να μου πει. Ήταν ένας απ’ αυτούς που κάνανε τη γνωστή πλάκα: βάζανε ξυπνητήρι να χτυπήσει δυνατά στη διάρκεια της προβολής, ώστε μετά να φωνάξουνε ‘έλα, οι πρωινοί να φεύγουν!’».¹⁸³⁵

Διαφήμιση του 1946:

**ΜΕ ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ
 ΣΥΣΤΗΜΑ**
 που θα εξυπηρετήσει τον κόσμο
 που υποφέρει από την
ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
 και θα δώσει την ευκαιρία
ΣΕ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
 της ψυχαγωγίας
 με λίγα λεπτά, ο
 Κινηματογράφος **MONTIAL**
 αύριον με δύο καινούργια έργα
 εφετεινής παραγωγής¹⁸³⁶

Δηλαδή θα είναι δύο έργα, αλλά πρώτης προβολής (όχι βέβαια και κατ’ ανάγκην υψηλής ποιότητας- πάντως πρωτοπροβαλλόμενα), ενώ μέχρι τότε τα «δύο έργα»

¹⁸³² Ελεύθερον Βήμα, 09.05.1942

¹⁸³³ Νίκος Αργυρόπουλος συνέντευξη

¹⁸³⁴ Θωμάς Κωνσταντινίδης, συνέντευξη

¹⁸³⁵ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη

¹⁸³⁶ Η Βραδυνή 25.10.1946

σημαίνανε πάντοτε μπαγιάτικα. Από τα στοιχεία που παραθέτει ο Μοστράτος, φαίνεται ότι το σύστημα πήγε καλά.¹⁸³⁷

Το 1947, επιχειρηματίας εμφανίζεται η Έλλη Μακέδου, ενώ τη δεκαετία του '50 κινηματογραφικές επιχειρήσεις της Έλλης Μοροζίνη,¹⁸³⁸ προφανώς η ίδια. Αλλά ένα ειδησάριο του 1947 λέει: «ο φίλος και αγαπητός συνάδελφος κ. Δημήτριος Μανιάτης, διευθυντής του κινηματογράφου 'ΜΟΝΤΙΑΛ', ετέλεσε τους γάμους του μετά της δεσποινίδος Κωνσταντίνας Γούση. Παράνυμφος παρέστη η συνάδελφος κ. Αλεξάνδρα Σαμαρτζή. Η 'Κινηματογραφική' εύχεται εις τους νεονύμφους χαρά και ευτυχία αντάξιες προς τα ψυχικά των χαρίσματα».¹⁸³⁹

Αργότερα (1957), ο «Κινηματογραφικός Αστήρ» επισημαίνει: «η τελευταία ελληνική ταινία 'Συγχώρεσέ με παιδί μου', τελευταία όχι μόνο εις αριθμόν, αλλά και εις ποιότητα, προεβλήθη τελευταίως εις το τελευταίον κινηματοθέατρον των Αθηνών, το Μοντιάλ,... το βρωμερότερον όλων. Τι να ειπή κανείς γι' αυτό το λεγόμενον κινηματοθέατρον που έκαμε πάμπλουτους τους ενοικιαστάς του και δεν εννοούν να δαπανήσουν τρεις δεκάρες όχι δι' αλλαγής επιπλώσεως ή δια ριζικής επισκευάς, αλλά τουλάχιστον δια μίαν καθαριότητα στοιχειώδη. Καθίσματα και αποχωρητήρια, τα δύο κακά Κάππα... [Αν καταβαλλόταν] δαπάνη ενός εκατομμυριοστού των κερδών που απέδωκεν το κινηματοθέατρον τούτο εις τους ενοικιαστάς του, θα παρεσκευάζετο τούτο κατάλληλον δι' ανθρώπους. Εάν κατεδαφίζετο και η σκηνή, όχι μόνον διότι είναι άχρηστη, αλλά και επικίνδυνη, λόγω των δημιουργουμένων ρευσμάτων αέρος [εγώ υπογραμμίζω] δια την υγείαν των θεατών... Αφού έτσι έχουν τα πράγματα ... η λεγομένη Επιτροπή αδείας λειτουργίας των κινηματογράφων γιατί δεν το επιβάλλει; Ή μήπως η αποστολή της είναι διακοσμητική;»¹⁸⁴⁰

Τα υπόλοιπα χρόνια μέχρι που έκλεισε, η κατάσταση χειροτέρευε περισσότερο. Λέει ο φίλος μου Γιάννης Αντωνίου: «κι εδώ φλιτάρανε συνεχώς, πολεμώντας τη μπόχα των θεατών»,¹⁸⁴¹ που έρχονταν από νωρίς νωρίς το πρωί μέχρι αργά το βράδυ, όπως σε κάθε λαϊκό ομοιοιακό σινεμά. «Την περασμένη βδομάδα κοιμήθηκα δυο μεσημέρια στο Μοντιάλ, παρέα με τη βραχνή φωνή της Άιντα Λουπίνο, κι έχω ακόμα στα ρουθούνια μου τη μυρωδιά της αίθουσας που 'μοιαζε με σάπια βελούδινη κουρτίνα», θυμάται ένας ήρωας του Νικολαΐδη.¹⁸⁴² Κι ο Πέτρος Μανταίος, με μια απόχρωση συλλογικής ενοχής και ελαφρού σκώμματος προς τις παθούσες: «μια φορά μόνο έτυχε να δω δυο γυναίκες... Δείχναν επαρχιώτισσες... Οι δόλιες... για να περάσουν την ώρα τους είπαν να μούνε σ' ένα σινεμά κι έπεσαν στο στόμα του λύκου... Παρακολουθούσαν ανυποψίαστες το έργο. Ωσπου άναψαν τα φώτα για το διάλειμμα. Τότε τις πήραν χαμπάρι τ' αλάνια απ' την πλατεία. Θηλυκά εν όψει! Και πού; Σε μέρος όπου γυναίκα άλλη από την ταξιθέτρια, κι αυτή στην ανάγκη, δε ζύγωνε ούτε από μακριά. Πρόσω ολοταχώς. Από κοντά κι ο εξώστης. Σφυρίγματα, ποδοβολητά, αισχρολογίες να κοκκινίζουν και τα καθίσματα. Για πότε βρέθηκαν έξω οι καημένες οι γυναίκες, τραβολογώντας και τα τσαντικά και σέρνοντας και τα παλλά τους... Ακόμα θα τρέμουν οι έρημες...»¹⁸⁴³

¹⁸³⁷ Μοστράτος 7

¹⁸³⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48. Για την κ. Έλλη, δεξ και συναφή σημείωση στο «Αθήναιον» της Πατησίων.

¹⁸³⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 4 /9.11.1947

¹⁸⁴⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 9(804), 22.06.1957

¹⁸⁴¹ Γιάννης Αντωνίου, συνέντευξη

¹⁸⁴² Νικολαΐδης, 13

¹⁸⁴³ Μανταίος, 47-48

Τελείωσε εντελώς ξεπεσμένο, δεν πρόλαβε να γίνει τσοντάδικο. Του χρωστάμε μολαταύτα μερικούς από τους πιο κιτς ελληνικούς τίτλους ταινιών που παίχτηκαν ποτέ- και γι' αυτό ελκυστικούς στην αφελή κακογουστιά τους. Σήμερα στη θέση του υπάρχει πολυκατοικία γραφείων. Το «Πάνθεον» (Α, δεξ λέξη), που κατείχε τη νοτιοανατολική γωνία των ίδιων δρόμων, έκλεισε την ίδια χρονιά. Εγώ, μην έχοντας προσωπική γνώση για το εσωτερικό κανενός από τα δύο σινεμά, τα έβαλα ωστόσο σ' ένα μυθιστόρημά μου ως κατεστραμμένους χώρους, μετά από «αστυμαχία» στην Πανεπιστημίου: «Το 'Μοντιάλ' και το 'Πάνθεον' βρέχονταν από δυο πυροσβεστικούς κρουνοί που είχαν καταστραφεί και εκτόξευαν πίδακες νερού πάνω τους».¹⁸⁴⁴

Τώρα όσον αφορά την απορία μου, και ίσως και δική σας, αν το κλασικό σφαιριστήριο «Mondial», Μαυρομιχάλη και Αραχώβης, έλκει την καταγωγή του από το ιστορικό σινεμά, το πρόβλημα λύθηκε με μian ακόμα μαρτυρία του φίλου μου Θανάση Παπαθανασίου: «Το μπιλιαρδάδικο αυτό βρισκόταν στον όροφο πάνω από τον εξώστη του σινεμά. Όταν το κτίριο της Πανεπιστημίου γκρεμίστηκε, το μπιλιαρδάδικο μεταφέρθηκε, διατηρώντας τ' όνομα, εκεί που είναι μέχρι σήμερα».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Οι δύο Φόσκαρι» με μουσική του Βέρδη (=Βέρντι!), «Μεγαλοφυία και παραφροσύνη» με τον Μονρζούκιν (σικ), «Η ιδεώδης γυναίκα» με την Τάλματζ, «Τα κοντά φουστάνια» κωμωδία δίπρακτος, «Αυτό το γουρούνι ο Μορέν» του Μωπασάν, «Από το βόρβορο ως τ' άστρα» (1924), «Η μιζοπάρθενος» με τραγούδι της κ. Βλαχοπούλου, «Η Ανατολή», «Ο αριστοκράτης τυχοδιώκτης» + Κωμωδία Σαρλώ, «Στα καμπαρέ των Παρισίων», «Ελεύθερες γυναίκες», «Η αγάπη του σαλιτιμπάγκου» (1925), «Διπλός πόνος», «Η φλογισμένη νεότης», «Οι εχθροί των γυναικών», «Ονειρώδες βαλς» + «Η κηδεία του Βαλεντίνο», «Η γυναίκα της ταβέρνας» Νόρμα Τσάλματζ, «Ο ασυνείδητος» + δίπρακτος κωμωδία, «Η τρελή δούκισσα» (1926), «Σειρήν της Σεβίλλης», «Νιτσεβό», «Η κόλασις» του Δάντη με ορχήστρα Καλομοίρη, «Περιπλανώμενος Ιουδαίος», «Στα νύχια των τίγρεων», «Πληγωμένη πεταλούδα» (1927), «Μια τρέλα του Σ. Τσάπλιν» αδελφού του Σαρλώ, «Επίγειος παράδεισος», «Έρωσ και κύματα» ελληνικής παραγωγής, «Καζανόβας», «Ο σταυρός των Αρμενίων», «Λέσχη έρωτος και μυστηρίου», «Οι δύο κατάδικοι» ή «Σάκκο και Βαντζέτι», «Παρισινές γάμπες» Ζόζεφιν Μπαίκερ, «Μαμά» (1928), «Περιπέτειες νεόπλουτων», «Η γιγαντομαχία των Δαρδανελλίων», «Η κουρσάρα», «Η ερωμένη του αστυνομικού», «Κάρμεν» μουσική Μπιζέ, «Γιγαντομαχία», «Αλό Βερολίνο ... Εδώ Παρίσι» (1932), «Το πληγωμένο υποβρύχιο» + Χονδρός – Λιγνός, «Αλήτης φοιτητής», «Χονδρός – Λιγνός στα κάτεργα» (1933), «Το όνειρον του Ινδού», πολύ θέατρο (1944), «Η λεγεών των καταδίκων», «Μικρή πριγκίπισσα», «Ζώγια», «Λοχίας Γυορκ», «Επίθεσις ανάμεσα στις νάρκες», «Ναύτης με το στανιό», «Εκατομμυριούχος αλήτης», «Θανάσιμος εκβιασμός» (1945), «Ανθρωποφάγοι κατάσκοποι», «Τίγρης της Βεγγάλης», «Καπετάν βρυκόλακας» (= Δράκουλας, θυμίζω), «Ο μαύρος κατάσκοπος», «Το σημάδι του Ζορώ», «Χίλιες και μια νύκτες» (1946), «Σκλάβες στο Ράιχ», «Ο φάρος του τρόμου», «Το σταυροδρόμι της Σαγγάης», «Το εξπρές της Βομβάης», «Δαίμονες της Δύσεως», «Λυκάνθρωπος», «Η αρχόντισσα της ζούγκλας» (1947), «Η ανταρσία του Αρκτικού», «Τρικυμία ψυχών» + «Η σειρήνα της Ταϊτής», «Ο δρόμος προς τα κάτεργα», «Σαρατόγκα» + «Κισμέτ», «Η εκδίκηση του Ινδού» (ολόκληρον), «Ματωμένος κουρσάρος» (1948), «Η μνηστή του Φρανκενστάιν», «Η απολύτρωση», «Μαύρη μάσκα», «Η μοίρα δεν ξεχνά»,

¹⁸⁴⁴ Φύσσας, Λένιν, 509

«Νινότσκα», «Μακάριο» [σικ] + «Ταρζάν» (1949), «Χρυσή σαλαμάνδρα», «Σαϊγκούν», «Καταραμένο καραβάνι», «Ηρώες της ζούγκλας», «Ιωάννα της Λωρραίνης», «Σταυροφόροι της δικαιοσύνης», «Ο μεθύστακας», «Η κυρία χαρτοπαίζει», «Η κόρη του Ποσειδώνας» (1950), «Όταν κυριαρχούν τα πάθη», «Ο ακατανίκητος», «Νύχτες οργίων», «Γενημμένη για το κακό», «Ο παραχαράκτης» (1951), «Λαθρεμπόριον λευκής σαρκός», «Οι ασυγκράτητοι», «Η αστυνομία εν δράσει», «Ο γιος της κατάρας» + «Αγάπησα κι επρόδωσα», «Εν ονόματι του νόμου», «Μεικτή ταξιαρχία» (1952), «Οι ερασταί της Καρολίνας», «Στα νύχια των κατασκόπων» εύθυμο Μπομπ Χοπ, «Δάκρυα βασιλίσσης», «Ο άρχων του εγκλήματος», «Επέλασις προς τον θάνατο», «Εύα», «Η κόρη του πράσινου κουρσάρου» (1953), «Δραπέται φρενοκομείου», «Εγκλημα στο Λας Βέγκας», «Χάντο, ο άνθρωπος με το γκρίζο γάντι», «Ο δαίμων της Σιγκαπούρης» περιπ. Ντον Ντούρια, «Κόκκινα μπερέ» (1954), «Μαρία Μορένο» + «Στα νύχια του γερακιού», «Αστυνομικές παγίδες» αστυν. ακατάλ. Στ. Χένντεν, «Η FBI εν συναγερωμά», «Αρπαγή από το χαρέμι» + «Τρία ναυτάκια στο Παρίσι» (1955), «Νύχτες αγωνίας» περιπ., «Τη γνώρισα στο Παρίσι» + «Το καράβι των κολασμένων γυναικών», «το τελευταίον μου έγκλημα», «Ο Φράνσις στη Σχολή Ευελπίδων», Πρόγραμμα συντριπτικόν (σικ) 2 έργα: «Αντάρται του Ειρηνικού» + «Χονδρός – Λιγνός μπουρλοτιέρηδες» (1956), «Ο κεραυνός της εκδικήσεως» + «Οι προσταγές», «Μονομαχία στον Μισσισιπιή» + «Ο νόμος του δρόμου», «Μπομπ ο χαρτοπαίκτης» + «Κοντραμπάντ», «Όλοι γύρω μου σκοτώθηκαν», «Ο νόμος της ζούγκλας» (1957), «Η βασίλισσα των βουνών» + «Η αλεπού με τα γαλάζια μάτια», «Το διπλό στίγμα» + «Ο Ρομπέν των δασών», «Ο κολοσσός της Νέας Υόρκης» και «Εμπόριον λευκής σαρκός» (1958), «Εκδίκησις του Φρανκνστάιν» + «Μια γυναίκα εξομολογείται», «Το σμήνος θύελλα» + «Ρίο Μπράβο», «Το προσκλητήριο των εκδικητών» «Πορτ ντε Λιλλά», «Στο στόμα του λύκου» + «Ο Τζέρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός», «Εκδικήθηκα δυο φορές», «Η εκδίκησις του Φρανκνστάιν» (1959), «Κούκλες για την Ανατολή», «Το οχυρό αμύνεται» + «Υποψίες», «Τιμωρός εκδικητής», «Χωρίς συρματοπλέγματα» + «Διακοπές στο Πόρτο Φίνο», «Κόκκινη συμμορία» + «Οι αετοί της Δύσεως» (1960), «Αιχμαν: τα εγκλήματα και η δίκη του», «Απόσπασμα κολάσεως», «Η τρομερή εκδίκησις του Ταρζάν», «Μυστηριώδης πράκτωρ» + «Δραπέται της κολάσεως», «Ο έκτος που διέφυγε» + «Ο δολοφόνος με το γκρίζο γάντι», «Οι επιδρομείς του Κάνσας» + «Ελάτε να πετάξουμε μαζί» (1961), «Τα 13 φαντάσματα», «Εκδικητής της ερήμου», «Νύχτες οργίων στην Ανατολή» + «Ματωμένη διάβασις», «Πάρε το αίμα από τα χέρια μου», «Ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Ο θησαυρός των Μαορί», «Βίαιοι άνδρες», «Το παλληκάρι με τη μαύρη μάσκα», «Ο αετός του Ρήνου» (1962), «Η πολιορκία των Συρακουσών», «Ο γιος του Αττίλα», «Η σύγκρουσις δύο κεραυνών» περιπέτεια, «Θύελλα στους τροπικούς», «Ματωμένο σταυροδρόμι», «Η μορφή της εκδικήσεως», «Ο τρίτος πράκτωρ της αντικατασκοπίας», «Καταραμένη κοιλάδα», «Η κοιλάς των 1.000 λόφων», «Μονομαχία στην ασημένια κοιλάδα» (1963), «Το διαφθορείον της Ζάννερ Στράσσε», «Θα φθάσω ως την κόλασι», «Σκλάβο του πασά», «Μια σφαίρα σε περιμένει» + «Σεχραζάτ», «Η οργή των παρανόμων» + «Πειραταί της Ιάβας», «Μετά τον χωρισμό» + «4 για το Τέξας», «Ραντεβού στο Παρίσι» (1964), «Η λεοπάρδαλις χτυπούσε τη νύχτα» + «Ο τύραννος της Κορίνθου», «Το συμβόλαιο του δολοφόνου», «Αντίπαλοι μέχρι θανάτου», «Το σταυροδρόμι της κολάσεως», «Χαρούμενη ζωή», «Γίγαντες της ερήμου» περιπ. (1965), «Λόρδος Τζιμ» + «Ο συλλέκτης», «Οι κριταί της Βίβλου» + «Οι 2 αλεξιπτωτισταί» «Ο δήμιος του Λονδίνου» αστυν., «Σμήνος 617 επιχειρήσις Ρουρ» περιπ. (1966), «Ο κλέφτης των διαμαντιών», «Οι σούπερμεν χτυπούν τη Γη» + «Ο γιος του Τζάνγκο», Δύο έργα, «Ο

κρυφός πόλεμος των μυστικών πρακτόρων», «7 δολάρια στο κόκκινο», «Σιέρα Νεβάδα» (1967), «Κάνε την προσευχή σου και άνοιξε τον τάφο σου», «Πράσινοι δαίμονες του διαστήματος», «Μίσος για μίσος», «Οι τρομοκράτες της Νέας Υόρκης», «Τζαμάνγκο», «Ένας άνθρωπος ένα πιστόλι» (1968), «Σεξ τη νύχτα», «Εξόρμησις στο Ελ Αλαμίν», «Δολοφόνοι δίχως οίκτο», «10.000 δολάρια το κεφάλι», «Οι εκδικηταί του Αμαζονίου», «Η πτώσις των γιγάντων» (1969), «Ετοιμάσου να πεθάνης» και «Σεχραζάτ» (κύκνειο άσμα) (1970).

Μουλέν Ρουζ **A** Ο οδηγός του 1920, σε σελίδα που παραθέτει ο Θεοδοσίου και υπό τον τίτλο «Κινηματογράφοι κατά το θέρος», αναφέρει: «Πατησίων. *Μουλέν Ρουζ* (Αλυσίδα). Μετ' ορχήστρας και εστιατορίου. Διεύθυνσις Ν. Γιαλούση». ¹⁸⁴⁵ Αυτή είναι και η μοναδική μνεία του σινεμά που εγώ τουλάχιστον έχω συναντήσει. Η ονομασία από πασίγνωστο παρισινό καμπαρέ. Σημαίνει κόκκινη φοράδα.

Μουλέν Ρουζ **B** Υπαίθριος κινηματογράφος της εποχής Αχαρνών (εφημερίδες), ακριβέστερα: Αχαρνών 310 και Σίφνου, τηλ. 884789. Ξεκίνησε Β' προβολής το 1954, λίγα χρόνια μετά ανέβηκε στην Α'-Β' και έφτασε στην Α', μέχρι που έκλεισε (1969). Η κυρία Φλώρου, που τη βρήκα ερευνώντας το 2006 να έχει το φαρμακείο στην πολυκατοικία της ίδιας ακριβώς γωνίας, μου είπε: «Φυσικά το θυμάμαι, γιατί ερχόμουν συχνά, σ' όλα τα σινεμά της περιοχής πήγαινα. Το 'Μουλέν Ρουζ' είχε πολλά δέντρα, μέχρι και φιστικιά- απ' αυτό την έμαθα τη φιστικιά. Είχε, αν θυμάμαι καλά, και πηγάδι. Ήταν πολλή άπλα, ήταν ανοιχτό, μεγάλο. Το οικόπεδο αυτό και το διπλανό και ίσως κι άλλα, ανήκανε στην οικογένεια Νίκα, τα λέγαμε 'τα Νικέικα'. Η άδεια οικοδομής αυτής της πολυκατοικίας βγήκε το '70. Την ίδια χρονιά το σινεμά κατεδαφίστηκε και άρχισε η ανοικοδόμησή». ¹⁸⁴⁶

Τάκης Μπαστέας: «Η είσοδος ήταν από την Αχαρνών. Δεν είχε καθόλου τυπική διάταξη. Υπήρχε μακρύς διάδρομος, φωτογραφίες, καθρέφτες, πολύ πράσινο, που θύμιζε τις Βερσαλιές. Πολύ μεγάλη ομορφιά. Ο διάδρομος έστριβε δεξιά, και έμπαινες περίπου στη μέση της πλατείας, έχοντας αριστερά την οθόνη και δεξιά την καμπίνα προβολής και τον εξώστη. Υπήρχε μια πασίγνωστη, τότε, πολυκατοικία του Λαχείου Συντακτών, η οποία έβλεπε προς το εσωτερικό του οικοπέδου. Εδώ είχα δει 'Λώρενς της Αραβίας', Τζέρι Λιούις, Ναργκίς και άλλα». ¹⁸⁴⁷

Εντόπισα και μια, μόνο μια, καθαρή διαφήμιση. Το «Μουλέν Ρουζ», όπως άλλωστε και τα περισσότερα καλοκαιρινά σινεμά, σπάνια διαφημιζόταν:

ΜΟΥΛΕΝ ΡΟΥΖ

Ο ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΛ ΠΑΣΟ ¹⁸⁴⁸

Την ίδια χρονιά, βλέπουμε και μια έμμεση διαφήμιση: μεγάλη φωτογραφία, με πλήθος κόσμου μπροστά στο σινεμά, ενώ παίζεται το φιλμ «Ένα καπέλο γεμάτο βροχή», και τη σχετική εκθειαςτική λεζάντα. ¹⁸⁴⁹

Μερικές ταινίες: «Οι κόρες της αμαρτίας», «Τα σκάνδαλα της Γενεβιέβης», «Δον Καμίλλο», «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο» (1954), «Επικίνδυνος άνθρωπος» Έντυ Κονσταντίν, «Μια σφαίρα σε περιμένει Μπλέικ», «Πιστεύουμε στον έρωτα» Μίτσι μακ Ναμάρα, «Αιχμάλωτος της Κάσμπα», «Μεγάλο κτύπημα» περιπέτεια

¹⁸⁴⁵ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 44

¹⁸⁴⁶ κυρία Φλώρου, συνέντευξη

¹⁸⁴⁷ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁸⁴⁸ Τα Νέα 6.7.1967

¹⁸⁴⁹ Απογευματινή 08.09.1967. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

Γκλεν Φορντ (1955), «Δατς αμόρε», «Γλέντι, λεφτά κι αγάπη», «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο», «Ντεζιρέ» (1956), «Δαίμων της Ασίας», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Ο κ. επιθεωρητής», «Γαμπροί με δόσεις», «Αν ζούσαν οι νεκροί μας», «Και οι άτιμοι έχουν καρδιά», «Το δίχτυ» (1957), «Το μεροκάματο του διαβόλου», «Αστυνομική ιστορία», «Μια γυναίκα, δύο άνδρες», «Το μεροκάματο του διαβόλου», «Η λαίλαγα των Σαρακηνών», «Σκλάβες της Καρχηδόνας» Τζ. Μαρία Κανάλε (1958), «Στη θύελλα των αναμνήσεων», «Ο δραπέτης του στρατοπέδου Z-41» περιπ., «Σκώτλαντ Γυάρντ», «Όσο θα είσαι κοντά μου», «Το καράβι της αμαρτίας», «Ο δολοφόνος με την κόκκινη μάσκα», «Η 8^η στρατιά προχωρεί» (1959), «Είμαι πράκτωρ της Εφ – Μπι – Άι» αστυν., «Η ναυμαχία του Σκάπα Φλόου», «Καπετάνιος για όλες τις δουλειές», «Η ιστορία μιας μοναχής» (1960), «Κάθε βήμα και σφαίρα», «Ζητείται ψεύτης», «Οι διαρρήκται», «Βίβα βακέρως», «Η Εφ Μπή Άι εναντίον Αλ Καπόνε» (1961), «Βίαιο καλοκαίρι», «Κομπαρσίτα», «Με καταζητούν 13 αστυνομίες», «Μοντεράτο καντάμπιλε», «Η Σκώτλαντ Γυαρντ σε αδιέξοδο» (1962), «Γλυκειά ζωή», «Όλοι για το Μόντε Κάρλο», «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος», «Οι αιχμάλωτοι και η αγελάδα» «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά» (1963), «Και τώρα...», «Η τιμή ενός ανθρώπου» δραμ. περιπέτεια, «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα», «Ελάτε να παίξουμε μαζί» εύθυμο Καρλ Χάιντς Μπελ, «Επιδρομείς του Κάνσας» (1964), «Η Σταχτοπούτα και ο αυτοκράτωρ», «Η γυνή να φοβήται τον άνδρα», «Προδοσία», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Υπόθεσις Ντρέυφους», «Μυστική απόβασις» (1965), «Δάνεισέ μου τον άνδρα σου», «Γάμος υπό προθεσμίαν», «Διαζύγιο αλά Ιταλικά», «Το πανδοχείον του Νταρτρούρ», «Το ράλλυ του σεξ», «Πράκτωρ Φλιντ καλεί Ουάσιγκτον», «Επιστροφή από τη στάχτη» περιπ. Μαξ. Σελλ (1966), «Οι επικηρυγμένοι», «Ο εκδικητής» έγχρ. Νίκολας Ραίη, «Περιπέτειες στην Κυανή Ακτή», «Δόκτωρ Ζόργκε», περιπ., Μούλερ, «Ένα καπέλο γεμάτο βροχή» (1967), «Θεέ μου, πόσο σ' αγαπώ» μουσ., «Επαγγελματίας δολοφόνος», «Άμλετ» «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Ο εκβιαστής των εκατομμυριούχων» (1968), «Αγωνία και έκστασις» Μιχαήλ Άγγελος, «Στρατηγέ απολογήσου», «Ντάρλινγκ», «Ο ντετέκτιβ» Φρανκ Σινάτρα, «Θανάσιμη πτώσις» και «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης» (1969).

Μουρούζη Γράφει ο ηθοποιός Μίμης Φωτόπουλος, αναφερόμενος στα χρόνια πριν το 1920: «το πρώτο έργο που είδα ήταν ο 'Μικρός λόρδος' με τη Μαίρη Πίκφορντ. Αυτό το είδα στη μπιραρία του Μουρούζη, στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, απέναντι από το τέρμα Ιπποκράτους. Οι μεγάλοι πίνανε μπίρα, εμείς οι μικροί μια πάστα και όλοι μαζί, καθισμένοι στα τραπεζάκια μας, δεχόμαστε τα πρώτα διδάγματα της έβδομης τέχνης».¹⁸⁵⁰ Για την ίδια μπιραρία, αναφέρεται ότι το καλοκαίρι του 1927 πρόκειται να παίξει στον κήπο της ταινίες, «με είσοδον ελευθέραν και χωρίς υπερτίμηση των ποτών».¹⁸⁵¹

Όμως, ούτε τη μπιραρία εντόπισα ακριβέστερα, ούτε βρήκα ποτέ αναφορά ταινιών στις εφημερίδες.

Μποέμ Υπαίθριο προπολεμικό σινεμά στο Λόφο Σκουζέ,¹⁸⁵² που έζησε από το 1938 μέχρι το 1945, άνευ μνείας το 1941 (όχι ασυνήθιστο για το πρώτο πολεμικό καλοκαίρι) και μόνο με άλλα θεάματα (Μόλλλας, θέατρο) το 1942. Η ονομασία του από την περίφημη όπερα του Πουτσίνι «La Bohème» σημαίνει «Βοημή». Από την όπερα, η λέξη πέρασε στην ελληνική γλώσσα με τη σημασία «γλεντζές» και

¹⁸⁵⁰ Φωτόπουλος 29

¹⁸⁵¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 10/01.05.1927

¹⁸⁵² Για το λόφο Σκουζέ εκείνης της εποχής, ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει ν' ανατρέξει στον Ανδρικόπουλο και στον Ηλιάδη

δημιούργησε παράγωγα: μποέμ(ης), μποέμισσα, μποέμικος, μποέμικα κλπ. (Περισσότερα για τη ομορφιά του λόφου, στην «Αμαρυλλίδα», διάδοχο κινηματογράφο στον ίδιο χώρο).

Πήγα ψάχνοντας να βρω πού ακριβώς ήτανε. Η περαστική κυρία Μάνια Βλαχοπούλου, αν και φορτωμένη με ψώνια, σταμάτησε στην ανηφόρα του λόφου και με πληροφόρησε ότι, όπως είχε ακούσει από τους παλιότερους, το «Μποέμ» είχε είσοδο από την πλευρά του λόφου, περίπου από τη σημερινή Βονίτσης 3, «εκεί όπου αργότερα χτίστηκε η πολυκατοικία με το σούπερ μάρκετ, που κι αυτό ήτανε σινεμά πρώτα, το ‘Αμαρυλλίς’». ¹⁸⁵³ Κι ο Παναγιώτης Δαραβίγγας λέει για τη διάταξη και το σύντομο βίο του: «η οθόνη ήταν στην κατηφόρα του λόφου, προς την Ιωαννίνων. Ο κόσμος ανέβαινε κι έβλεπε απ’ το λόφο χωρίς εισιτήριο. Μέχρι και τα γράμματα, κι αυτά σχεδόν φαινότουσαν. Πώς να σταθεί το σινεμά; Γι’ αυτό λειτούργησε πολύ λίγο». ¹⁸⁵⁴ Το ζεύγος Βουζίκια, που τους συνάντησα πιο χαμηλά, προς την Ξανθίππη, επιβεβαιώνει πλήρως και προσθέτει: «Πέτρες και φτώχεια ήταν εδώ, πέτρες και φτώχεια». ¹⁸⁵⁵

Σημειωτέον ότι αν και λειτούργησε σε φτωχική γειτονιά και σε ακόμα πιο φτωχική εποχή, το «Μποέμ» δε μπορεί να χαρακτηριστεί καθαρά «λαϊκό», όσον αφορά τις ταινίες του. Μάλλον λαϊκό – μικροαστικό, θα έλεγα. Από διοικητική άποψη, ήταν φυσικά «Β’ τάξεως».

Κάποια φιλμ: «Το αγριοκόριτσο», «Χαμπανέρα», «Πριγίπισσα της ζούγκλας», «Εθελοντάι του θανάτου», «Ανήσυγχες ψυχές» (1938), «Μαράχο», «100 άνδρες ένα κορίτσι», «Ξανανθίζουν τα ρόδα», «Ταρακανόβα» + βαριετέ, «Η 8^η σύζυγος του Κυανοπάγωνος», «Φυλακές χωρίς σίδερα», «Γιβραλτάρ», «Τρία μοντέρνα κορίτσια», «Μαρινέλλα», «Ο πόλεμος του χρυσού» (1939), «Το πλήθος μαινείται», «Χτυποκάρδι», «Γάμος με επιφυλάξεις», «Ο προδότης» (1940), «Η βασίλισσα της ζούγκλας», «Δις γυναίκα μου», «Το μυστικό του κόκκινου κρίνου», «Ο συκοφάντης», «Ο δραπέτης», «Ο πύργος της Φλωρεντίας», «Οι δύο Φόσκαρι», «Καρμέλλα», «Ξαναγύρισμα», «Σκάνδαλα στο κολλέγιο», «Σφιγμένα χείλη» (1943), «Το τραγούδι του χωρισμού», «Το νούμερο 7», «Νεοσύλλεκτος στον έρωτα», «Πέρα απ’ τον πόθο», «Αγάπα με», «Η λίμνη των χιμαιρών», «Μυνηάουζεν», «Τα λύτρα της ευτυχίας» (1944), «Χειροκροτήματα», «Ανήλικα εν δράσει», «Ηρωες του Ατλαντικού» και «Απηγορευμένη ευτυχία» (1945).

Μπρόντγουαιη / **Μπροντγουέι** Μέσης – χαμηλής ποιότητας σινεμά της Πατησίων, σε επιβλητικό όμως «ειδικό κτίριο θεαμάτων» του 1970, με όνομα εμπνευσμένο από τη λεωφόρο των μεγάλων θεάτρων της Νέας Υόρκης, «έργο του αρχιτέκτονα Δημήτρη Παπαζήση (τροποποίηση σχεδίων), που στεγάζει δύο θέατρα, ένα χειμερινό κινηματογράφο και ένα θερινό στην ταράτσα». ¹⁸⁵⁶ Νομίζω ότι λόγω της ταμπέλας κυρίως διατήρησε κατά βάση και την παλιά ορθογραφία, μη μετατρέποντας το αι του τίτλου σε ε. Τα θέατρα συνεχίζουν, το ένα ως μουσική σκηνή. Οι κινηματογράφοι λειτούργησαν 1970-2003, η ταμπέλα όμως με την ένδειξη «cinema» υπάρχει ακόμα (2009). Πατησίων και Αγ. Μελετίου / Κεφαλληνίας 48- 50 και Αγίου Μελετίου 61^Α, όπου και ομώνυμη στοά, Α’ προβολή συνεχώς. Δεν πρέπει να ξενίζουν οι διευθύνσεις δυο παράλληλων δρόμων, διότι το σινεμά είχε είσοδο μόνο από τη στοά, και η η στοά είναι διαμπερής μεταξύ Αγ. Μελετίου και Κεφαλληνίας. Τηλ. 8620232, 8642665.

¹⁸⁵³ Μάνια Βλαχοπούλου, συνέντευξη

¹⁸⁵⁴ Παναγιώτης Δαραβίγγας, συνέντευξη

¹⁸⁵⁵ κύριος και κυρία Βουζίκια, συνέντευξη

¹⁸⁵⁶ Ορφανουδάκης 86

Dolby stereo, «δυνατός ήχος» και όλα τα συναφή, 450 θέσεις όταν έκλεισε. Κατά πάσα πιθανότητα, χτίστηκε στο οικοπέδο του πρώην κτήματος Λεβίδη.¹⁸⁵⁷ Ο κινηματογράφος βρίσκεται στο κέντρο του οικοδομικού τετραγώνου Πατησίων – Κεφαλληνίας – Γ Σεπτεμβρίου – Αγ. Μελετίου, όπως δείχνει η σχετική αεροφωτογραφία.¹⁸⁵⁸ Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του κτιρίου είναι τα δύο ασανσέρ, που φτάνουν μέχρι την ταράτσα. Πάνω από τη μάντρα του σινεμά της ταράτσας υπάρχουν φράγματα από ελαφρό πράσινο ξύλο, όπου ανεβαίνουν κάποια αναρριχητικά. Κάτω από την καμπίνα προβολής υπάρχει το μπαρ, πολύ άνετο και διάφορα παλιά διακοσμητικά στοιχεία. Τραπεζάκια παρεμβάλλονταν ανάμεσα στο μπαρ και τις καρέκλες. Δεν υπάρχει εξώστης. Η ταράτσα είναι θεωρητικά διατηρητέα και ως ιστορικός χώρος και ως χρήση. Από τις πολλές ταινίες που έχω δει εδώ, ας αναφέρω στο χειμερινό τον πρώτο «Χάρι Πότερ» με τα παιδιά μου (στην έξοδο κινδύνου, απ' όπου βγαίναμε λόγω του μεγάλου χαμού- κι έκανε προμόσιον η σοκολάτα «Λάκτα»), και στο θερινό την «Ανακόντα» (με τα δυο μικρότερα παιδιά μου, το «Η περιπέτεια είναι περιπέτεια» (για πολλοστή φορά με τον κολλητό μου το Ζήση), καθώς και κάνα δυο Κάρπεντερ. Χαρίλαος Φλώρος: «Ήμασταν στο Μπροντγουέη για να δούμε 'Η εργατική τάξη πάει στον παράδεισο', τον Οκτώβρη του '73, λίγο πριν το Πολυτεχνείο. Πριν το έργο έβαλε Επίκαιρα: Παπαδόπουλος Μαρκεζίνης και κάτι άλλοι χουνταίοι. Έγινε της πουτάνας από την πρόγκα και τη γιούχα. Συγκλονίστηκε το σινεμά».¹⁸⁵⁹

Κάποια φιλμ: «Το κυνήγι του κλέφτη», «Επικίνδυνοι τυχοδιώκται», «Οι ακατανίκητοι» (1970), «Η διπλή ζωή της Νταίζυ Γκέμπλ», «Έλα να πάρης τον καφέ σε μας», «Ο πρωτάρης», «Κάποιος πίσω από την πόρτα», «Πώς θα κατορθώσετε να φάτε 20 χρόνια φυλακή» (1971), «Διπλή απαγωγή», «Μαζούκα [σικ] του έρωτα», «Ψυχή με ψυχή», «Νυχτερίδα του Γιόχαν Στράους», «Ανθρωποκυνηγητό μέχρι θανάτου», «Οι τρεις μορφές του διαβόλου» (1972), «Επτά φορές τρελός», «Τόνυ Αρζέντο, αρχηγιάγκστερ», «Οι 4 γενναίοι», «Σοκ», «Μπούλιτ», «Κάπταιν Απάτσι», «Με την ψυχή στο στόμα» (1973), «Ποιος ευθύνεται για την πορεία της 16χρονης Εύας», Νέον έργο, «Ο άνθρωπος των 1.000 κινδύνων», «Ο Ρότζερ Μουρ εκδικείται», «Το σφυρί», «Νανά» (1974), «Μια θέση στην αμαρτία», «Κολασμένο τρίο», «Ο μαϊτρ του εγκλήματος», «Τακτική και ρυθμός στο κρεβάτι» (1975), «Συμπόσιο» του Κολλάτου, «Ήσυχες μέρες στο Κλισύ», «Συναγερμός στο Σαν Φρανσίσκο», «Βίβα Ζαπάτα», «Φλιξ στόρυ» (1976), «Η βιτρίνα», «Δύο τρελοί ιεραπόστολοι», «Οι πρωταθλητές του σματά», «Ιφιγένεια», «Τα παλληκάρια της Δύσεως» (1977), «Ο τρίτος κατάσκοπος», «Ήθελε 18άρα καλά να πάθη», «Ορκα η δολοφόνος φάλαινα», «Επαγγελματίες σε μυστική αποστολή», «Το θεριό» (1978), «Μονομαχία στον ήλιο», «Ο παλαβός κόσμος του Θανάση», Βέγγος «Από πού πάνε για τη χαβούζα;», «Η αφρόκρεμα του υποκόσμου» (1979), «Μίμης ο σιδεράς», «Εγώ κι ο ιπποπόταμος», «Ορμήστε και σπάστε τα», «Ψυχοσόκ», «Ο τσάμπιον του υποκόσμου», «Τρελές διακοπές για άγουρους πενηντάρηδες», «Ο μεγάλος τσιγγούνης», «Ο σιωπηλός δολοφόνος» (1980), «Μπορσαλίνο και σία», «Επιστροφή στην πόλη της βίας», «Ο σκληρός μάγκας της ασφάλτου», «Κατάσκοπος Νέλλη», «Μπορώ και με τα 5 δάχτυλα», «Μότο Κρος του θανάτου», «Ο στραγγαλιστής ξέρει ότι είστε μόνες» (1981), «Οι φαντασιώσεις μιας παρθένας», «Η πόλις της βίας», «Μπρονξ» Πών Νιούμαν, «Κάθε βήμα και κίνδυνος» (1982), «Η επέλαση των Ζουλού», «Ο μπάτσος με το μάγκνουμ», «Σοκ», «Το νησί του μυστηρίου», «Στα 16

¹⁸⁵⁷ Για το τοπωνύμιο Λεβίδη δεξ «Αελλώ»

¹⁸⁵⁸ http://www.greeklandscapes.com/maps/athens_map.html

¹⁸⁵⁹ Χαρίλαος Φλώρος, συνέντευξη

γνώρισα τον έρωτα», «Τα καθάρματα χτυπούν αλύπητα», «Τα μάτια της Λώρα Μαρς» (1983), «Τορνάντο, το τελευταίο αίμα», «Δέκα λεπτά πριν τα μεσάνυχτα» έγχρ. Τσ. Μπρόνσον, «Όλα πάνε καλά», «Με λένε ακόμα Τρινιτά», «Η μεγάλη απόδραση των 11» (1984), «Η έβδομη πύλη της κολάσεως», «Ο μικρός αντίχριστος», «Καντές νύχτες της Κλεοπάτρας», «Οι δύο αντίπαλοι», «Ας μείνουμε για πάντα τρελοί», «Εγκλήμα στον Τάμεση», «Το μούτρο και ο μπάτσος» (1985), «Τα ζόμπι δεν είναι χορτοφάγα», «Κραυγές τρόμου», «Βετεράνος εξολοθρευτής» «Ο αστρομαχητής», «Τελεκανίβαλοι» (1986), «Όστερμαν το Σαββατοκύριακο των κατασκόπων», «Μουντιάλ '86», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση», «Πέρασμα στη βία» (1987), «Επικίνδυνη ηρεμία στη Νέα Ορλεάνη», «Η λέσχη της απάτης», «Αριζόνα τζούνιορ», «Δαιμονισμένος άγγελος», «Ο κυρίαρχος του διαστήματος», «Χελέηζερ» (σικ), «Κάποιος να με προσέχει», «Η διπλή ζωή της Τζούλιας», «Η έξαψη της βίας», «Ο πειρατής των ουρανών», «Τα χρώματα της βίας» (1988), «Η ύποπτη», «Μπιλ και Τεντ, τα κακά παιδιά πάνε παντού», «Πορεία σύγκρουσης», «Το σπέρμα του δαίμονα», «Παράνομος νόμος», «Οι κατηγορούμενοι», «Έρωτας με την πρώτη δαγκωματιά», «Οι συνένοχοι», «Τομ Λέσκι: Όσο σου ' μείνει να ζήσεις», «Το μεγάλο φαβορί» (1989), «Μια πόλη άνω κάτω», «Καθένας με την τρέλα του», «Επικίνδυνη γυναίκα», «Διπλό παιχνίδι», «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η τελευταία σταυροφορία» (1990), «Άγρια ορχιδέα», «Ρόμποκοπ» νο 2, «Ο ψαλλιδοχέρης» (σικ), «Οι ματάκηδες του θηριοτροφείου ξαναχτυπούν», «Χελώνες Νίντζα εν δράσει», «Νύχτες με τον εχθρό μου», «Άντε γεια» (1991), «Κυνηγός» νο2, «Λάμψη στο σκοτάδι», «Ατλαντίς», «Το δκό μου Άιντάχο», «Απαγορευμένη έλξη», «Μόνος στο σπίτι», «Ερωτικά εγκλήματα», «Wedlock», «Η σιωπή των αμνών» (1992), «Μοιραίο πάθος», «Ο τύπος με την Χάρλεϋ Ντάβιντσον», «Το σκοτεινό εγώ», «Αλαντίν», «Η δεύτερη ευκαιρία», «Γρήγορος σαν τη φωτιά», «Μόνος στο σπίτι» 2 κωμωδ., «Δεσμοί αίματος» (1993), «Ο γιος του ροζ πάνθηρα», «Εφιαλτικός έρωτας», «Ο κοσ Τζόουνς», «Speed», «Θαύμα στο Μανχάταν», «Ο φρουρός της Τες» (1994), «Τρεις μέρες στο σπίτι των Σίνγκερ», «Τρελές σφαίρες 331/2, Η τελευταία προσβολή», «Απόλλων 13», «Ο βασιλιάς των λιονταριών», «Η μάσκα», «Braveheart», «Στο στόμα της τρέλας», «Ο Ρωμαίος αιμορραγεί» (1995), «Φυλακισμένοι στον παράδεισο», «Τα χρόνια της φωτιάς», «Sleepers», «Περπατώντας στα σύννεφα», «Underground», «Μια αγάπη γεμάτη λουλούδια», «Δεν μπορώ να σε ξεχάσω», «Ο νεκρός», «Διαμάντια και αίμα», «Χαμός στο Μπρονξ», «Περπατώντας στα σύννεφα» (1996), «Όλοι λένε σ' αγαπώ», «Μυστικός πράκτωρ», «Ο συνεργάτης μου», «Metro, καταδίωξη στο Σαν Φρανσίσκο», «Η συνωμοσία της σκιάς», «Απόδρασις στον αέρα», «Η τεράστια φίλη μου», «Ανακόντα», «Καβάφης» ελληνικό (1997), «Παιχνίδια επιβίωσης», «Δυο υποψήφιοι για την ίδια θέση», «Η ζωή είναι ωραία», «Ο αδελφός μου κι εγώ», «Ξέρω τι κάνετε πέρυσι το καλοκαίρι», «Wild things», «Scream» 2 (1998), «Γοητευτικός τυχοδιώκτης», «Άλλη μια μέρα στον Παράδεισο», «Γλυκιά φωνή», «Εκτός ελέγχου», «Ανοιχτοί λογαριασμοί», «Matrix», «Ο 13^{ος} πολεμιστής», «Ανάλυσέ το» (1999), «Ριζότο», «Αυτόχειρες παρθένοι», «Καταγίδα», «The water», «Η αγάπη είναι ελέφαντας», «Το τελευταίο ριφιφί», «Τανγκό για τρεις» (2000), «Στάκαμαν» ελληνική κωμωδία, «Απόλυτη αμαρτία», «Όρια αντοχής», «Τα παιδιά του παραδείσου», «Beautiful people», «Αλεξίσφαιροι ντετέκτιβς» 2, «Τυχεροί αριθμοί», «Η χαμένη Ατλαντίδα» (2001), «Showtime», «Ένα σπίτι και ζωή», «Το κόλπο», «Scooby-Doo», «Κόμης Μόντε Κρίστο», «Οι άλλοι» (2002), «Τηλεφωνικός θάλαμος», «Η εκδίκηση της ξανθιάς», «Λάθος στροφή» και «Ο τιμωρός του Χονγκ Κονγκ» περιπέτεια (2003).

Μύκονος Καλοκαιρινός κινηματογράφος Α΄ - Β΄ προβολής, στην Αχαρνών 275, απέναντι και διαγώνια προς τη «Γωγή», ο οποίος λειτούργησε την περίοδο 1967-1974. Ταινίες χαμηλού επιπέδου, φτωχογειτονιά γαρ. Οι εφημερίδες τη γράφανε είτε Αχαρνών, είτε Κάτω Πατήσια.

Μερικοί περίοικοι μού είπαν, ανωνύμως, ότι ο ιδιοκτήτης ήταν από τη Μύκονο, πούλησε χωράφια και έκανε αυτή την επιχείρηση στην Αθήνα. Εξάλλου, προσθέτω εγώ, δέκα λεφτά δρόμο είναι η περιοχή Μυκονιάτικα των Αγίων Αναργύρων. Στον ίδιο χώρο, ψάχνοντας το 2003, βρήκα ένα λαστιχάδικο «Michelen» σε λυόμενη κατασκευή, των ευγενών κυρίων Κωνσταντινίδη και Συκαρά, οι οποίοι μού έδωσαν την τελική επιβεβαίωση για την ακριβή διεύθυνση του σινεμά. Εγώ δεν είχε τύχει να πάω ποτέ στη «Μύκονο».

«Η διάταξή του δεν ήταν τυπική, αφού αναπτύσσονταν κατά μήκος του δρόμου. Οι θεατές, μπαίνοντας από τη δεξιά πλευρά του οικοπέδου (προς το Τέρμα Αχαρνών), είχαν την οθόνη αριστερά (προς την Αθήνα), η οποία ήταν κάθετη προς την Αχαρνών. Ο κινηματογράφος έπαιζε φρικτές ταινίες πολύ χαμηλού επιπέδου, σπαγκέτι του χειρότερου είδους, «ρεαλιστικά» -δηλαδή ψιλοτσόντες- και τέτοια», λέει ο φίλος μου Τάκης Μπαστέας.¹⁸⁶⁰ Η καταγραφή των ταινιών επιβεβαιώνει τις εκτιμήσεις του. Τον Οκτώβρη του '67 -έπαιζε ακόμα, θα ήταν πολύ γλυκό το φθινόπωρο- μηνύθηκε ο υπεύθυνος του κινηματογράφου, γιατί επέτρεψε είσοδο σε ανήλικους.¹⁸⁶¹

Να και μια -σπάνια- διαφήμισή της:

ΜΥΚΟΝΟΣ αποκλειστικά
ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ¹⁸⁶²

Ορισμένες ταινίες: «Ευχάριστες νύχτες», «Ένα τρύπιο δολλάριο», «Δαυίδ και Λίζα», «Ανατινάξτε το Σουέζ», «Οι γιοί του Φρανκενστάιν», «Ο Κάπλαν αρχίζει τον πόλεμο», «Νεβάδα Σμιθ», «Επιχείρησις Μέση Ανατολή» (1967), «Σούπερ πράκτορες εναντίον όλου του κόσμου», «Το σκάδαλο του πράσινου πύργου», «Ο γιος του Φρανκενστάιν», «7 σφαίρες για το σερίφη», «Ένα πιστόλι εναντίον όλων», «Οι σουλτάνοι» (1968), «Επίθεσις θανάτου στο οχυρό του Χίτλερ», «Οι 5 μελλοθάνατοι», «Οι 5 σημαδεμένοι του Ελ Βιέντο», «15 αγχόνες για το δολοφόνο», «Οι γενναίοι ανοίγουν το δρόμο», «Δια πυρός και σιδήρου», «Ο χορός των επικηρυγμένων», «Η ληστεία» (1969), «Λουάνα η παρθένα της ζούγκλας», «Η κόλασις των πιστολέρος», «Δυο γιατροί με τις εννιάμιση ουρές», «Ηρωες στη φωτιά της μάχης», «Καταιγίδα στην καντή άμμο», «Μισθοφόρος» (1970), «Πάμε να σκοτώσουμε τους κακούς»,

«Η συμμορία της μίνι φούστας», «Αίμα για αίμα», «Ο μαυροπίνακας του αίματος», «7 δολλάρια στο κόκκινο», «Σκοτώνουν τ' άλογα όταν γεράσουν, «Διψασμένη για αμαρτία» (1971), «7 σφαίρες την αυγή», «Για μια χούφτα δολλάρια», «Κυνηγημένοι ερασταί», «Το τέρας του κέρινου μουσείου», «Απ Πομπέι», «Τα γεράκια» (1972), «Ένα κορίτσι κάπως περίπλοκο αλλά πολύ ανώμαλο», «Κάθε τραπουλόχαρτο και σφαίρα», «Δυο γιατροί με τις εννιάμιση ουρές», «Κτήνη χωρίς αλυσίδες», «Σάρκα και πιστόλι» (1973), «Νύχτες τρόμου και διαφθοράς», «Σφαγή στη λέσχη του Χόλλυγουντ», Λουί ντε Φυνές «Ο κατεψυγμένος», «Αλληλλούια εναντίον Τρινιτά»,

¹⁸⁶⁰ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁸⁶¹ Απογευματινή 12.10.1967. Οφειλή στο Θανάση Βέμπο

¹⁸⁶² Τα Νέα 28.07.1967

«Σαγκαή [σικ] Τζο», «Αλυσσοδεμένες γυναίκες» και «Ήταν σκληρός και τον λέγαν Τρινιτά» (1974).

NI

Νανίτα Υπαίθριος κινηματογράφος που εντασσόταν κατά καιρούς σε όλες τις κατηγορίες, σταθεροποιήθηκε όμως στη μεσαία (Α΄- Β΄ προβολής). Ήταν Κυψέλη (έτσι στις εφημερίδες), πολύ κοντά στην ομώνυμη πλατεία της συνοικίας (επισήμως Κανάρη). Ειδικότερα, σχημάτιζε ένα Γ μεταξύ των οδών Αίγλης και Βελβενδού, χωρίς να καλύπτει και τη γωνία γωνία, όπου παρεμβαλλόταν άλλο κτίσμα. Η «Νανίτα» ξεκίνησε ως αξιόλογος κινηματογράφος, που απευθυνόταν και σε κοινό με απαιτήσεις, οπότε έβαζε και αξιόλογες ταινίες. Τηλ.878025, 8628963, 871921. Λειτουργησε από το 1959 μέχρι το 1976.

Ο αρχικός επιχειρηματίας, ο Αντώνης Παπαδάτος (δες «Πίκολο»), λέει: «Άνοιξα το σινεμά το καλαίρι του '59 και το κράτησα δυο χρόνια. Η είσοδος αρχικά ήταν από Αίγλης 47, αργότερα από την κεντρικότερη οδό Βελβενδού. Ήμουνα ναύτης στο Ναύσταθμο, κι όμως κατάφερα και κράταγα το σινεμά. Το έχασα από τον ιδιοκτήτη του 'Κολοσαίου', με διάφορες νομικές ενέργειες, επειδή τα δύο σινεμά ήταν πολύ κοντά»¹⁸⁶³

Ιδού απόσπασμα από ένα πρόγραμμα του σινεμά επί Παπαδάτου:

Βελβενδού 17, Πλατεία Κυψέλης.
Πολυτελής κοσμικός
κινηματογράφος... Η NANITA είναι ο
μοναδικός κινηματογράφος των
Αθηνών που διαθέτει τα μοναδικά
μηχανήματα ZEISS IKON
ERNEMANN Νο 10/1959 καλλίτερα
των οποίων δεν υπάρχουν... Αι
βραδυναί παραστάσεις της 'NANITAS'
κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και
Παρασκευή καθιερώθησαν πλέον ως
το μοναδικόν SOIRE DE GALA της
περιοχής Κυψέλης».¹⁸⁶⁴

Λίγο μετά την αλλαγή ιδιοκτησίας, η ποιότητα των προβαλλόμενων ταινιών χαμήλωσε φανερά. Το σινεμά τελείωσε τις μέρες του ανυπόληπτο. Τώρα στον ίδιο χώρο, πολυκατοικία χωρίς ενδιαφέρον.

«Την άνοιξη του '78, τέλος σεζόν, είμαστε στο 'Κολοσσαίον' που παίζει τρεις ταινίες την ημέρα, καλλιτεχνικές. Μόλις ανοίγει η σκεπή λόγω ζέστης, ακούμε την εκδήλωση των αναρχικών από την εγκαταλειμμένη 'Νανίτα', που ήταν στο ίδιο τετράγωνο, προς την κατηφόρα της πλατείας: μεγάφωνα, φασαρίες, μουσική, ομιλίες κλπ. Δεν τις ευχαριστηθήκαμε τις ταινίες».¹⁸⁶⁵

Μερικές ταινίες: «Στην αγάπη και στον πόλεμο», «Φλόγες στην Κίνα», «Το σημάδι του εξωμότου», «Είσαι το φως της ζωής μου», «Σκαραμούς», «Η Παναγία των Παρισίων» έγρ. Λολομπριγκίτα, «Το πανδοχείο της 6^{ης} ευτυχίας», «Δράκουλας, ο βρυκόλακας των Καρπαθίων» (1959), «Οι αετοί της καταραμένης κοιλάδας» εγρ. Χένρυ Φόντα, «Η κόρη του λοχαγού», «Ο ταχυδακτυλουργός», «Σάρκα και

¹⁸⁶³ Αντώνης Παπαδάτος, συνέντευξη

¹⁸⁶⁴ Από αχρονολόγητο πρόγραμμα της ταινίας «Η απελευθέρωση της Ιερουσαλήμ»

¹⁸⁶⁵ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

παρανομία», «Θύελλα», «Ο σκανδαλιάρης του Παρκ Οτέλ» (1960), «Η στιγματισμένη», «Οι ασυγχώρητοι», «Γυμνοί στον ήλιο», «Η πόλις του εγκλήματος» αστυν. (1961), «Υπόθεσις βιασμού» Κερκ Ντάγκλας, «Παρασκευή ώρα 11» αστυν. περιπ., «Έλα ν' αγαπηθούμε», «Και οι επτά ήσαν υπέροχοι», «Φλόγα και βέλος» (περιπ.) (1962), «Ο ξιφομάχος της Σιέννα», «Χωρίς ταυτότητα», «Κίτρινα γάντια», «Η ραψωδία του έρωτος», «Μεγάλος πόνος σε μικρή καρδιά» (1963), «Η εκδίκηση μιας νεκρής», «Στον παράδεισο των 1.000 κοριτσιών», «Ο δολοφόνος του Τόκιο» Κουροσάβα, «Γυαλιά καρφιά», «Ο στρατηγός ήταν κατάσκοπος» (1964), «Σκυλίσια ζωή» Νο 2, «Οι τυχοδιώκτες», «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου», «Φωνάζει ο κλέφτης» (1965), «Το συνδικάτο των επτά», «Οι κυρίες της αυλής», «Επιχειρήσις κεραυνός», «Οι συνωμότες», «Καλημέρα έρωτα» (1966), «Υποβρύχιο Τρίαίνα καλεί σ.σ. [σικ] Κουήν», «Ο κατάσκοπος του Λονδίνου» περιπ. Τζ. Μαίησον, «Έρωτας και τα λοιπά α λα ιταλικά» κωμ., «Η 25^η ώρα», «Η νύχτα της μεγάλης σφαγής», «Λίγα δολάρια για τον Τζάνγκο», «Τα δυο ατρόμητα λαγωνικά του στρατηγού Κάστερ», «Εξομολόγησις», «Ο γεροντοκόρος» (1967), «Άγγελοι του σκότους», «Επιστροφή του Μιχαήλ Στρογγώφ», «Άμλετ», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Βίβα Ρένα» (1968), «Δε σκοτώνουν ποτέ την Κυριακή», «Οι τζέντλεμεν του εγκλήματος», «Αλτ και σ' έφαγα, εδώ Προκόπης», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι», «Κάψτε τις Αρδένες», «Η επανάσταση των βρυκολάκων» (1969), «Ο εγκέφαλος», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Πούγκυ», «Ταξιδιώτης στη βροχή», «Μπορώ να φιλήσω την πεταλούδα σου;» (1970), «Ο Ταρζάν στην κοιλάδα του χρυσού», «Η κρεββατομουρμούρα», «Ελ Σιντ», «Έλα να πάρεις τον καφέ σε μας», «Ο άνθρωπος ορχήστρα» (1971), «Αγάπη μου παλιόγρια», «Εκβιασταί», «Ζητείται εγκέφαλος δια ληστεϊάν» (σικ), «Μια Ιταλίδα στη Νέα Υόρκη» (1972), «Ο υποψήφιος», «Διεφθαρμένοι», «Φρενίτις», «Η εξαφάνισις», «Κίτρινος πράκτωρ του καράτε» (1973), «Τον αράπη κι αν τον πλένεις, το σαπούνι σου χαλάς», «Ο μεγάλος αρχηγός, ο αήττητος του καράτε», «Τρελλοί κομπιναδόροι», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Το κόλπο» (1974), «Επιχειρήσις Άλφα», «Άγρια καταδίωξις», «Ο πρωτάρης», «Μάρνι», «Ο άνθρωπος με το χρυσό πιστόλι» (1975), «Όταν χτυπούν 8 καμπάνες», «Μακελλειό», «Εκβιασταί του μεσονυκτίου», «Ντουντού, το πιο τρελό αυτοκινητάκι του κόσμου», «Σικάγο η πόλις του αίματος» και «Ο δολοφόνος του μεσονυκτίου» (1976).

Νάρκισσος Θερινός χώρος θεαμάτων στους Αμπελόκηπους, αγνώστων λοιπών στοιχείων, τον οποίο εγώ εντόπισα στις εφημερίδες το 1931-1932 να παίζει εναλλάξ θέατρο και κινηματογράφο. Η ονομασία από το γνωστό μυθολογικό ωραιοπαθή νέο, το όνομα του οποίου χρησιμοποιείται πλέον ως συνώνυμο της αυταρέσκειας. Ο Θεοδοσίου αλίευσε ότι εδώ έγινε πολιτική συγκέντρωση του Λαϊκού Κόμματος.¹⁸⁶⁶

Κάποιες ταινίες: «Η γυναίκα που αρέσει», «Η γη της ηδονής», «Λευκαί σκιάι», «Ο σκηνοθέτης» (1931), «Πριγκήπισσα Στρογκώφ», «Η έμπνευσις», «Στέλλα Βιολάντη» «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Ανοιξιάτικες αγάπες», «Άντρα θέλω τώρα τότε [σικ] θέλω», «Ανύπανδρος μπαμπάς» και «Περιπέτειες μιας δακτυλογράφου» (1932).

Νασιονάλ Χειμερινός και θερινός κινηματογράφος επί της οδού Μπακνανά 24 και Ηλία Ηλιού, που λειτούργησε την πολύ δύσκολη περίοδο 1969 - 1976. Οι εφημερίδες δίνανε Άγιος Σώστης / όπισθεν Αγίου Σώστη / Νέος Κόσμος. Α'-Β' προβολή, τηλέφωνο 9012195. Επιχειρηματίας αναφέρεται ο Μιχαήλ Στασινόπουλος.¹⁸⁶⁷

¹⁸⁶⁶ Ακρόπολις Σεπτέμβριος 1932 (χωρίς ακριβή ημερομηνία) σε Θεοδοσίου 71
¹⁸⁶⁷ Χρυσοί Οδηγοί διαφόρων χρονολογιών του '70

«Εθνικό» σινεμά που το ακούω με τονισμό άλλοτε στη λήγουσα (γαλλιστί) και άλλοτε στην προπαραλήγουσα (αγγλιστί). Κρίνοντας από τις ταινίες, είχε προφανώς ξεκινήσει με φιλοδοξίες ποιότητας, αλλά κατέληξε σε λαϊκή περιπέτεια, καράτε, σπλάτερ και ψιλοτσόντες. Προσωπική γνώση του χώρου μηδέν.

Η έρευνα με φέρνει (2006) σε κάποιο «Σκλαβενίτη», που υπολογίζω πως θα έχει πάρει τη θέση του σινεμά. Ρωτάω ένα μεσήλικο ζευγάρι που βγαίνει με σακούλες γεμάτες ψώνια. «Εδώ ήτανε πράγματι», μου λένε μ' ένα στόμα. «Τα πρώτα χρόνια ερχόταν πολύς κόσμος, ακόμα κι από τη Νέα Σμύρνη. Εμείς που μέναμε στη [σημερινή] Ηλία Ηλιού βλέπαμε την οθόνη προς την κατηφόρα, προς τη Συγγρού».¹⁸⁶⁸ (Απ' αυτό που μου λένε προκύπτει και η, κατ' αρχήν, διάταξη του σινεμά). Χαίρονται που γράφω το βιβλίο, λυπούνται που έκλεισε το σινεμά. Όμως, αυτή η ίδια η γενιά –οι ομήλικοι και οι λίγα χρόνια μεγαλύτεροί μου– αυτή είναι που στράφηκε προς την τηλεόραση και χαντάκωσε το «Νάσιοναλ» και το κάθε «Νάσιοναλ». Κρατάω τη σκέψη μου για τον εαυτό μου. Τους χαιρετάω, διασταυρώνω τις πληροφορίες με μερικούς άλλους πελάτες και φεύγω. Και ο Φώτης ο ταξιτζής επιβεβαιώνει: «Η κύρια είσοδος ήταν από την οδό Μπακκανά, άνοιγε από πάνω τα καλοκαίρια και, αν θυμάμαι καλά, δεν είχε εξώστη. Είχε επίσης έξοδο κινδύνου, που τη χρησιμοποιούσαν και για κανονική έξοδο, όταν οι θεατές ήταν πάρα πολλοί. Νομίζω ότι μπαίνοντας, αντίκριζες την οθόνη»¹⁸⁶⁹ (άρα τυπική διάταξη).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ασύλληπτες διακοπές» (7 του Φλεβάρη, παρθενικό φιλμ), «Καλύτερα χήρα», «Δύο αχώριστοι εχθροί», «Μπούλιτ», «Επιχειρήσεις Απόλλων», «Στους δύο τρίτος δε χωρεί» Ροντ Στάιγκερ, «Η μοίρα μιας γυναίκας», «Επιχειρήσεις Απόλλων», «Μυστική απόβασις», «Η ανταρσία του Καϊήν» (1969), «Έγκλημα στο εξπρές της Μαδρίτης», «Βία κάτω απ' τον ήλιο», «Ο πλοίαρχος Νέμο», «2001, η Οδύσσεια του διαστήματος», «Τζαϊμς Μποντ πράκτωρ 007 Στην υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητας», «Ήρθαν για να ληστέψουν το Λας Βέγκας», «Έγκλημα στις 7 το βράδυ» (1970), «Μια γυναίκα στην αντίσταση», «Αραμπέσκ», «Ζαμπρίσκι Πόιντ», «Η συμμορία των 8 τζέντλεμαν», «Ο αετός των σκλαβωμένων», «Το πουλί με τα κρυσταλλένια φτερά», «Ο αρχιψεύταρος», «Για μια χούφτα τουρίστριες» (1971), «Σαν Φρανσίσκο ώρα 0», «Ο δολοφόνος δεν άφησε ίχνη», «Δυο πολέμαρχοι», «Ο ερωτιάρης και οι κομπίνες του», «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Η γυναίκα και ο διάβολος» (1972), «Το κρησφύγετο των κακοποιών», «Δυο συνήγοροι», «Όχι δάφνες για τους δολοφόνους», «Η τρέλα του μεγαλείου» (1973), «Ο Φρέντυ ήταν γυναίκα», «Θανάσης Βέγγος τσαρλατάνος», «Ο Μπρους Λη στη συμμορία της πράσινης αράχνης», «Οι δύο λησταί», «Κανένας οίκτος για τους δολοφόνους», «Τζέιμς Μποντ Ζεις μονάχα δυο φορές», «Ο πρωτάρης», «Μίστερ Μπολτ», «Κρόμβελ», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Λαγωνικό 24 καρατίων» + «Αστερισμός της Παρθένου» (1974), «Το μοναστήρι των αμαρτωλών γυναικών», «Το καυτό κορμί της», «Πέντε πάνθηρες της Σαϊγκόν», «Τζέιμς Μποντ. Επιχειρήσεις κεραυνός», «Εντιμότητα κλέφτες», «Η Κόλασις της Ν. Υόρκης» (1975), «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη», «Τρομοκράτες των πόλεων», «Λας Βέγκας ώρα μηδέν» και «Κρεμάστε τους ψηλά» (1976).

Νέα / **Νέα Κυψέλη** Υπαίθριος μεταπολεμικός λαϊκός κινηματογράφος της Νέας Κυψέλης, Β' βεβαίως προβολής σταθερά, που στις εφημερίδες προσδιοριζόταν

¹⁸⁶⁸ Συνέντευξη με μεσήλικο ζευγάρι πελατών του «Σκλαβενίτη» και με άλλους πελάτες

¹⁸⁶⁹ Φώτης ο ταξιτζής, συνέντευξη

συνήθως ως Πολύγωνο /Κυψέλη /Τζουμαγιάς. Λειτουργεί την περίοδο 1957-1971, με όχι απολύτως τακτική επαφή προς τις εφημερίδες. Διεύθυνση Τζουμαγιάς 39 Β, τηλ. 819410, 8219410. Ήταν δίπλα στα νταμάρια, σε φτωχογειτονιά. Οι περίοικοι που ρώτησα όταν πήγα επιτόπου (2002) για την επιβεβαίωση της ακριβούς διεύθυνσης έτυχε να είναι όλοι φερτοί, ωστόσο θυμόντουσαν το σινεμά παρατημένο κουφάρι και ήταν σίγουροι για τον αριθμό επί της οδού Τζουμαγιάς. Μου είπαν ότι κατεδαφίστηκε και οικοδομήθηκε γύρω στο '77-'78. Ο δρόμος τώρα έχει μόνο πολυκατοικίες, συμπεριλαμβανομένου του 39Β.

Ο Πατέρας λέει ότι όταν έκλεισε η παλιά «Κυψέλη» (Α, δεξ λέξη) για να γίνει «Κυψελάκι» (δεξ λέξη), «ο θερινός κινηματογράφος 'Κυψέλη' μεταφέρθηκε στην οδό Τζουμαγιάς ως Νέα Κυψέλη».¹⁸⁷⁰ Εφόσον ισχύει η μεταφορά / μετονομασία, βρίσκω από τις εφημερίδες ότι μεσολαβεί μια τριετία (1954-1957) από τότε κλείνει η Κυψέλη μέχρι τότε που ξεκινάει η «Νέα». Οι εφημερίδες τον πρώτο καιρό το έχουν ως «Νέα Κυψέλη», σύντομα όμως καθιερώθηκε σκέτο «Νέα». Το πράγμα ήταν μοναδικό, γιατί συνήθως αυτό που χανότανε στα σινεμά ήτανε το «Νέα», «Νέο» κλπ. Ο πολύς κόσμος πάντως μιλούσε για το σινεμά στο ουδέτερο, με το άρθρο τα «Νέα». Ήταν τελευταίο σε εισιτήρια το καλοκαίρι του 1958 από όσα σινεμά που βρίσκονταν σχετικά κοντά στο Κέντρο: 217/βραδιά. Στον αντίποδα, το «Κυψελάκι» (δεξ λέξη).¹⁸⁷¹

Ο φίλος μου ο Γιάννης Αντωνίου λέει: «Το σπίτι μου ήτανε πολύ κοντά, Κοντοσκαλιού. Από μικρός θυμάμαι τους θεατές ν' ανηφορίζουν πλήθη προς τα 'Νέα', κρατώντας πολλές φορές καρεκλάκια, σα να πήγαιναν στην εκκλησία, γιατί φοβόντουσαν πως οι θέσεις δε θα έφταναν. Το σινεμά είχε προς το δρόμο δυο εισόδους, ταμείο και καμπίνα προβολής, ενώ η οθόνη ήτανε παράλληλη προς το δρόμο [=τυπική διάταξη]. Η ταμπέλα με τ' όνομά του ήτανε πράσινη, αλλά όχι φωτεινή. Μέσα είχε χαλίκι. Είχα δει πάρα πολλές ταινίες στα 'Νέα'. Όλο το Πολύγωνο εκεί μαζευότανε. Δευτέρα έβαζε συνήθως καουμπόικο, Τετάρτη κοινωνικό, βασικά ξένο, και Σαββατοκύριακα ελληνικό. Πολλή 'Γκόλφω' έχει παιχτεί στα 'Νέα', πάρα πολλή.»¹⁸⁷²

Ο Λευτέρης Ξανθόπουλος λέει: «Ήταν ένα όψιμο σινεμά. Το έφτιαξε κάποιος ναυτικός που ξεμπάρκαρε, Γιώργος... (δε θυμάμαι το επίθετό του) και δούλεψε όλη η οικογένειά του εκεί. Η περιοχή ήταν υποβαθμισμένη τότε. Οι περισσότεροι εδώ γύρω ήταν εσωτερικοί μετανάστες και πολλοί ήταν αναλφάβητοι. Οι πρόσφυγες ακόμα ζούσαν σε καταυλισμούς το '50, σε γκέτο: Πολύγωνο, Ασύρματος, πίσω από την Αλεξάνδρας. Αν και ξεκίνησε πολύ καλό, κατέληξε ελεεινό σινεμά. Έπαιζε κυρίως ελληνικές ταινίες, και μάλιστα δευτερες, δεν έφερνε καλά πράγματα. Αλλά με την ελληνική ταινία τη δεύτερη και τα φτηνά πράγματα, δούλεψε πάρα πολύ. Πέρα από τις ταινίες, κάθε καλοκαίρι έβλεπα στη 'Νέα' τους μοπουλουκτσήδες. Δεν εννοώ βαριετέ, ήταν περιπλανώμενοι θίασοι που ανέβαζαν επιθεώρηση με κομπέρ. Ο Κονιτσιώτης. Ο Κοφινιώτης. απάγγελνε ποιήματα. Ο Ζαζάς. Η Καλή Καλό. Όλους αυτούς τους πρόλαβα. Όποτε έρχονταν αυτοί, το σινεμά γέμιζε.»¹⁸⁷³

Και η Τσίχλα – Μαρκοπούλου καταγράφει: «Η 'Λουζιτάνια', το 'Ριάλτο', η 'Γρανάδα', το 'Βερντέν', το 'Αελλώ' και αργότερα τα 'Νέα' στο βουνό ήταν τα

¹⁸⁷⁰ Πατέρας 166

¹⁸⁷¹ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος 1958, δίχως αρίθμηση, ούτε ακριβή χρονολόγηση (Γενάρης πάντως)

¹⁸⁷² Γιάννης Αντωνίου, συνέντευξη

¹⁸⁷³ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

σινεμά που είχαμε δει τα έργα της ζωής μας. Κι όταν γυρίζαμε όλα τα παιδιά μαζί, ξεσηκώναμε τις γειτονιές με τα τραγούδια μας και τις φωνές μας.»¹⁸⁷⁴

Κάποιες ταινίες: «Κορίτσι για όλα τα γούστα», «Η άγνωστος», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Μια σφαίρα για τον τύρρανο», «Τραγική εξομολόγηση» (1957), «Δεν θα ζήσουμε σκλάβοι», «Αστυνομική ιστορία» Κερκ Ντάγκλας, «Επανάστασις στο Τέξας» Τζοέλ μακ Κρη, «Ραντεβού με τον έρωτα», «Ο άνθρωπος του τραίνου» (1958), «Το καμπαρέ των οργίων», «4 κορίτσια από το Βαχάα» (σικ) μουσικό, «Ο τζίτζικας κι ο μέρμηγκας», «Η καφετζού», «Να ζήσουν τα φτωχόπαιδα», «Οι καυγατζήδες», «Θυμήσου το παιδί μας», «Η Αστέρω» Αλίκη Βουγιουκλάκη (1959), «Εξόριστος Μαχαραγιάς», «Λαός και Κολωνάκι», «Το ξύλο βγήκε απ' τον Παράδεισο», «Η αγνή του λιμανιού», «Η πρώτη ημέρα της ειρήνης» πολ.εμ. δράμα, «Στουρνάρα 288» (1960), «Μπουμπουλίνα», «Ματωμένα Χριστούγεννα», «Η μπαλλάντα ενός στρατιώτου», «Ο θάνατος θα ξανάρθη» ελληνικών (1961), «Το σπαθί της εκδικήσεως», «Η επιστροφή του Ρομπέν των δασών», «Οικογένεια Παπαδοπούλου», «Καραγκούνα», «Μουσίτσα της Ρώμης» (1962), «Ματωμένα Χριστούγεννα», «Ντερβισόπαιδο», «Αγάπη ποτισμένη με δάκρυ» Ναργκίς, «Στο σταυρό του πόνου», «Είμαι αθώος», «Ο άνθρωπος που νίκησε τον θάνατο», «Μανταλένα», «Δυο αλεπούδες» (1963), «Ένα κορίτσι για δύο» ελλην. κωμωδ. Λάσκαρη, «Ποτέ δε σε ξέχασα», «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Παράξενη συνάντηση», «Οι γιοί των Σωματοφυλάκων», «Κορόιδο γαμπρέ» (1964), «Ζωή γεμάτη πόνο», «Ανήσυχα νειάτα», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Καρδιές στην καιγίδα», «Συγχώρεσέ με αγάπη μου», «Όλα και τη ζωή μου ακόμα» (1965), «Μιράντα αγάπη μου», «Ένας τρελός, τρελός Βέγγος», «Ο φίλος μου ο Λευτεράκης», «Ο θρίαμβοι», «Στοργή» (1966), «Του χωρισμού το τραίνο», «Ο Ψαρόγιαννος», «Κατηγορώ τους ανθρώπους» ελλ. δράμ., «Τα δάκρυά μου είναι καυτά», «Οι κυρίες της αυλής», «Η αχάριστη» (1967), «Αντίζηλοι», «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Απόκληροι της κοινωνίας», «Ο ανακατωσούρας», «Καρδιές στην καταγίδα» (1968), «Κάποτε κλαίνε κι οι δυνατοί», «Δρόσω», «Η αγάπη μας» ελλ., «Λάουρα», «Η ζωή μου αρχίζει με σένα», «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» (1969), «Γαμπρός απ' τη Γαστούνη», «Το τελευταίο αντίο», «Οι γενναίοι του Μπρακαλεόνη» (σικ), «Μίσος», «Εσένα μόνο αγαπώ» (1970), «Μία ζωή χωρίς αγάπη», «Μια γυναίκα, μια αγάπη, μια ζωή», «Αγωνία» και «Ο αετός των σκλαβωμένων» (1971).

Νέα Ελλάδα δεσ **Ελλάς**

Νέα Κυψέλη δεσ **Νέα**

Νέα Παναθήναια δεσ **Παναθήναια**

Νεάπολις / **Κινηματογράφος της Νεαπόλεως** Β Αξιόλογος προπολεμικός και μεταπολεμικός θερινός κινηματογράφος που «βαφτίστηκε» από το όνομα της ωραίας αθηναϊκής συνοικίας στην οποία βρισκόταν.¹⁸⁷⁵ Ήταν στις δυτικές παρυφές του

¹⁸⁷⁴ Τσίγλα – Μαρκοπούλου 117

¹⁸⁷⁵ Στα χρόνια μου το τοπωνύμιο τείνει να χαθεί, συνθλιβόμενο μεταξύ των επεκτεινόμενων «Εξαρχείου», «Στρέφη», «Κολωνακίου» και «Λυκαβηττού». Παλιότερα έπιανε, χοντρικά, από Κάνιγγος μέχρι Σίνα. Τώρα περιορίζεται, φθίνον, στη μικρή κοιλάδα μεταξύ Λυκαβηττού και Στρέφη.

Λυκαβηττού, στη γωνία Ασκληπιού 26/30 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης) και Αραχώβης, τηλέφωνο 635600.¹⁸⁷⁶ Η είσοδος γινόταν από την Ασκληπιού.

Επί μακρόν στη Β΄ προβολή και κατόπιν στην Α΄-Β΄, στα τελευταία της μόνο ήταν στην Α΄. Η αρχική χαμηλή διαβάθμισή της οφείλεται προφανώς σε διοικητικές αιτίες, ενώ το επίπεδο των ταινιών ήταν πάντα υψηλό. Ήδη σε αρκετές προπολεμικές εφημερίδες αναφέρεται όπως κατέληξε: «Νεάπολις» σκέτη (όπως άλλωστε ήταν και η ταμπέλα του). Εμφανίζεται το 1920 (μάλιστα με τη θρασεία συμπλήρωση: «ομιλών»!), υπάρχει όμως περίπτωση να κάνω λάθος ταύτιση και αυτή η μεμονωμένη εμφάνιση ήταν ευκαιριακή μετονομασία του προαναφερθέντος «Θεάτρου της Νεαπόλεως». Αν από το 1920 πρόκειται για το «Νεάπολις» που μας ενδιαφέρει, τότε το «παράδοξο του '20» ξαναχτυπά, αφού η επόμενη μνεία στις εφημερίδες είναι το 1929- και έκτοτε οι προβολές είναι συστηματικές μέχρι το 1976, τελευταίο καλοκαίρι που λειτούργησε. Διευθυντής της το 1929 ήταν ο Τάσος Χαλκιάπουλος.¹⁸⁷⁷ Επιχειρηματίας το 1947 και τη δεκαετία του '50 ο Γιώργος Κοσμίδης¹⁸⁷⁸ (δες «Άστρ», «Κόσμος», «Κρόνος» κλπ). Σήμερα στη θέση της υψώνεται εξαιρετικά ογκώδης πολυκατοικία, την οποία η κυρία τής απέναντι ΕΒΓΑΣ αποκάλεσε «μαυσωλείο» (!).

Η φίλη μου η Νάσια Γιακωβάκη, που έμενε εκεί γύρω, λέει: «το σινεμά ήταν το επίκεντρο της συνοικίας, μαζί με τα μαγαζιά που είχε από κάτω της και γύρω της: φούρνος, ραφτάδικο, μανάβικο, εστιατόριο. Αυτό συντηρούσε τη γειτονιά. Με την κατεδάφιση, διαλύθηκε ένας σημαντικός κοινωνικός ιστός».¹⁸⁷⁹ Καιροφύλας: «Συγκέντρωνε καλό κόσμο... Πολύ περιποιημένος. ... Στους υψηλούς τοίχους που έκλειναν τον ανοιχτό χώρο με τις ωραίες πάνινες καρέκλες 'φωτέιγ' υπήρχαν πολλά αναρριχημένα χιώτικα γιασεμιά που μοσκοβολούσαν».¹⁸⁸⁰ Και η Μαίκα: «...Στη ΝΕΑΠΟΛΗ, στην Ασκληπιού, έβλεπα από το μπαλκόνι ό,τι έπαιζε».¹⁸⁸¹

Εγώ πάλι είχα πάει αρκετές φορές στη «Νεάπολη» κατά τα επιθανάτια καλοκαίρια της: την έμαθα αρχικά σαν ενοικιαστής δωματίων στη Νεάπολη το καλοκαίρι του 1974, και, επιπλέον, σαν πρωτοετής φοιτητής Φιλοσοφικής από το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς.¹⁸⁸² Είχα δει πολλά ποιοτικά έργα εδώ. Και όντως, είχε εξαιρετικά πολύ πράσινο.

Από τις όχι πολλές διαφημίσεις του σινεμά, διάλεξα μια προπολεμική και μια μεταπολεμική:

Κινηματογράφος

¹⁸⁷⁶ Προς τους αθηναϊολόγους του μέλλοντος: είναι άλλο, τόσο από το «Θέατρο της Νεαπόλεως» της Ιπποκράτους και Ναβαρίνου (=το γκαράζ «Ολύμπια») όσο και από τον «Κινηματογράφο Νεαπόλεως» Α (δες λέξη)/ «Κέντρον (Νεαπόλεως)» της Ναυαρίνου

¹⁸⁷⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 17(202)28.04.1929 και 18(203)/05.05.1929

¹⁸⁷⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947 και Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

¹⁸⁷⁹ Νάσια Γιακωβάκη, συνέντευξη

¹⁸⁸⁰ Καιροφύλας, Νεάπολη –Εξάρχεια

¹⁸⁸¹ http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

¹⁸⁸² Θυμίζω ότι η τότε Φιλοσοφική Σχολή κάλυπτε το δυτικό, προς την κατηφόρα και τη Μασσαλία μισό του Κτιρίου Θεωρητικών Επιστημών (χύδην «Νομική») στη Σόλωνος, δηλαδή ανήκαμε και διοικητικά στη Νεάπολη, αφού το επίσημο όριο με το Κολωνάκι είναι η Σίνα. Ενοικίασα δε δωματιάκια (και όχι γκαρσονιέρες) κατά σειρά στις οδούς Αποκαύκων, γωνία Ιπποκράτους και Μεθώνης, και Φωτίου Πατριάρχου, άπαντα στη Νεάπολη. Οι εμπειρίες από τη ζωή στην αυλή, με κοινόχρηστη κουζίνα και τουαλέτα, βρήκανε την έκφρασή τους στο κεφάλαιο «Φλόγα» του μυθιστορηματός μου «Πλατεία Λένιν, πρώην Συντάγματος»

ΝΕΑΠΟΛΙΣ

Τελείως ανακαινισθείς, σωστός
ανθόκηπος, αρχίζει

ΝΕΑΠΟΛΙΣ

ΟΛΑ ΝΕΑ
ΝΕΕΣ ΠΟΛΥΘΡΟΝΕΣ
ΝΕΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

•

ΣΗΜΕΡΟΝ ΠΑΝΔΩΡΑ

ΚΑΙ Ο

ΠΤΑΜΕΝΟΣ ΟΛΛΑΝΔΟΣ

Τζέιμς Μέισον Άβα Γκάρντνερ

Έγχρωμον¹⁸⁸³

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο ουρανός της δόξης», «Ραψωδία», «Η όασις του έρωτος» (1920), «Σενιορίτας», «Δον Κ... υιός του Ζορμί» «Ο υιός του σείχη», «Ο πτωχός σπουδαστής», «Η καλύβα του μπαρμπα Τομ», «Ο Μουζούκιν Πρόεδρος», «Πώς παντρεύτηκε ο Γιάννης», «Η εξομολόγησις» με την Πόλα Νέγρι, «Ροζίτα», «Ο ιατρός των γυναικών» (1929), «Μακρής, Κοντός και σία», «Τρελλός τραγουδιστής», «Ο ουρανός της δόξης», «Καρτιέ Λατέν» (1930), «Τα κορίτσια του Ρήνου», «Μπαρκαρόλα της αγάπης», «No no Nanét», «Ο πατριώτης» με τον Γιάνιγκξ (σικ), «Ξεβούρκωμα» (1931), «Το άρωμα της κυρίας με τα μαύρα», «Ο δρόμος του παραδείσου», «Μια νύχτα στον παράδεισο», «Μια τρύπα στον τοίχο», «Μορόκο», «Μαντάμ Πομπαντούρ» (1932), «Πρέπει να χωρίσω τη γυναίκα μου», «Μια γυναίκα μέσα σε 1.000», «Κοντέσσα Μαρίτσα», «Σούζυ Σαξοφών» (1933), «Καρτιέ Λατέν», «Ωραία περιπέτεια», «Τα δυο σου γαλανά ματάκια», «Δεσποινίς παραμύθια Οφφμαν» (1934), «Ιωάννα», «Χορός στο Σαβόυ» + «Κουκαράτσα» «Κουρεύς της Σεβίλλης», «Σου χαρίζω τη βραδιά μου», «Ο κύριος Αλμπέρ» (1935), «Όνειρα που σβήνουν», «Επιζόντ», «Μονάχη στη ζωή», «Μις Μπα», «Τόπο στα νειάτα» (1936), «Δυο μάγκες» «Πριγκίπισσα Νάντια», «Το χρήμα», «Λέσχη κοριτσιών», «Ναυτική παρέλασις», «Θα σ' αγαπώ παντοτινά» (1937), «Το διαβολόπαιδο», «Ανήσυχες ψυχές», «Τόβαριτς», «Χαμπανέρα» (1938), «Θύελλα», «Κόμης Μοντεχρήστος», «Παριζιάνικες βραδιές», «Ροζαλί» Ν. Εντυ, «Γυμνό μοντέλο» (1939), «Για μια νύχτα τρέλας», «Χωρίς επαύριον», «Η κατάσκοπος με τα μαύρα μάτια», «Συνέδριον ηθικής» (1940), «Απόκληροι της κοινωνίας», «Πονεμένες ψυχές», «Δράμα αμαρτωλής», «Μπλε αλεπού» (1941), «Αχ αυτή η κόρη μου», Χάρυ Μπωρ (γενικά), «Νανέτ», «Όταν ξανάρχισε το βαλς», «Βαρνάβας», «Μορένα Κλάρα», «Άστρο του Ρίο» (1942), «Ερωτικό καπρίτσιο», «Εσένα μόνον αγαπώ», «Χρυσή πόλις», «Μαρινέλλα», «Η περιπέτεια μιας ζωντοχήρας» (1943), «Η κατά φαντασίαν μαιτρέσσα», «Αγριοκόριτσο», «Στον ίσκιο της φυλακής», «Πέρα απ' τον πόθο», «Μαμζέλ Μποναπάρτ» (1944), «Ήμουν μία τυχοδιώκτις», «Όπως με ποθείς», «Δύο κωθόνια», «Μελωδίες και ρυθμοί του '40» (1945), «Η μορφή κάθε γυναίκας», «Χίλιες και μια νύχτες», «Μεγάλο ψέμμα», «Απόκληροι της ζωής» «Η Ντιάνα ερωτεύεται» (1946), «Θύελλα παθών», «Θύελλα σε μητρική καρδιά», «Λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Τ' ανήλικα του Μπρόντγουαϊη», «Η γέφυρα της αμαρτίας», «Στα χρόνια που χωρίσαμε» (1947), «Εγκλημα χωρίς τιμωρία», «Γαλάζια ραψωδία»,

¹⁸⁸³ Το Βήμα 30.05.1952

«Η ανάστασις», «Απατημένοι σύζυγοι», «Μοντέρνα Αφροδίτη» (1948), «Μια γυναίκα εκδικείται», «Το τραγούδι της ερήμου», «Θρύλοι του δάσους», «Κάσπα» (1949), «Σαν πέφτουν τριαντάφυλλα», «Μανόν», «7 χρόνια χωρισμού», «Μετανοώ», «Δυο μάγγες απ' το Τέξας» (1950), «Ο πειρατής», «Στο ρυθμό της γοητείας», «Το παρτραίτο του Ντόριαν Γκρέυ», «Αρσέν Λουπέν», «Ο λωποδύτης φάντασμα», «1001 νύχτες» (1951), «Ο μέγας Καρούζο», «Έτσι τιμωρώ εγώ», «Πανδώρα» + «Ο ιπτάμενος Ολλανδός», «Εγκλημα στο παρασκήνιο», «4 σ'ένα τζιπ» (1952), «Ο κύριος επιθεωρητής» κωμωδία Ντάννου Καίη, «Επιχείρησις Χ», «καρναβάλι στο Τέξας», «Σκαρामιούς», «Δραπέτης της Σιέρρα» Χώμφρεϋ Μπόγκαρτ, «Ο Εφιάλτης» δράμα Σαρλ Μπουαγιέ, «Τρία κορίτσια θέλουν θάλασσα» Έστερ Γουίλιαμς (1953), «Το σπίτι των ραντεβού», «Κέρινες μάσκες», «Γυναίκα για μια νύχτα», «Αιχμάλωτος της Ζέντας» (1954), «Για όλες όσες πόνεσαν» δράμα Παμπανίνι, «Μπριγκαντούν», «Το Συνδικάτο του εγκλήματος», «Αστυνομία SOS» (1955), «Τα φώτα της όπερας», «Η ζούγκλα του μαυροπίνακος», «Αντιός Τσικίτα», «Διακοπές στη Βενετία», «Ο ωραίος Μπρούμμελ» (1956), «Αγάπη, χορός, 1.000 τραγούδια», «Πρόσκλησις σε χορό», «Υψηλή κοινωνία», «Ο κύκνος», «Σερενάτα» (1957), «Μεσάνυχτα στο Σαν Φρανσίσκο» Τόνι Κέρτις, «10.000 κρεββατοκάμαρες» Ντην Μάρτιν, «Λεφτά, σεξ και πειρασμός» Ντιάνα Ντορς, «Εγώ και ο αυτοκράτωρ», «Το άλλοθι της τελευταίας ώρας», «Βίκτωρ και Βικτωρία», «Αυτοκρατορική πρόσκλησις» (1958), «Στη θύελλα των αναμνήσεων», «Εγώ και ο συνταγματάρχης», «Ζιζί», «Μουσίτσα», «Ο κύριος, η κυρία και ο δολοφόνος», «Ένας ξένος στην αγκαλιά μου», «Εγκλημα στην πράσινη βίλλα» (1959), «Βυθίσατε το Βίσμαρκ», «Κεραυνός στον ήλιο», «Η λυσσασμένη γάτα» εγγρ. ερωτ. Ελίζαμπεθ Ταίηλορ, «Το σιδηρούν προσωπίον» (1960), «Ο δρόμος της διαφθοράς», «Οι αταίριαστοι», «Η Γιοβάνκα και οι άλλες» περιπέτεια Σουλβάνο Μάγκανο, «Πριγκίπισσα Ολυμπία» (1961), «Ένα φως στο σκοτάδι», «Αυτοί που δεν ριζώνουν πουθενά» περιπ., «Βέρα Κρουζ», «Τα 39 βήματα» (1962), «Οι τέσσερις Ιππότες της Αποκαλύψεως», Νέον έργον, «Το χρήμα δεν είναι θεός», «Ο πορτοφολάς», «Επιστροφή του Μιχαήλ Στρογγώφ», «Ημέρες κρασιού και λουλουδιών» (1963), «Η συμμορία των 11», «Σαχάρα Σταθμός 6» ρεαλ. περιπ., «Η νύχτα είναι ο εχθρός μου» δραμ. περιπ., «Περιπέτεια στη Ριβιέρα» εύθ. περιπ., «Το ημερολόγιο ενός αμαρτωλού» (1964), «Κηλίδες που δεν έσβησε ο χρόνος», «Συμβόλαιον δολοφονίας», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Β' Γραφείον κατασκοπίας», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Ο θρίαμβος» (1965), «Οι ομπρέλες του Χερβούργου», «Μια παρθένα για τον πρίγκηπα», «Άγριες φράουλες», «Γυμνή κόψι», «Λαϊδή Λ.» Σοφία Λόρεν (1966), «Ντάρλινγκ», «Η νύχτα των στρατηγών», «100.000 δολάρια στον πρώτο καταδότη», «Δόκτωρ Ζόργκε» (1967), «Το εξπρές των κατασκόπων» Ροκ Χάτσον, «Ζήσε για τη ζωή», «Τόνυ Ρομ» αστυν. Φρ. Σινάτρα, «Ο καταζητούμενος», «Μπόννι και Κλάιντ» (1968), «Ανεμοδαρμένος λόφος», «Σχισμένο παραπέτασμα», «Μάγερλινγκ», «Κυνηγώντας το δολοφόνο», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα» (1969), «Ο ερωτιάρης», «Χιροσίμα αγάπη μου», «Χαμένος άνθρωπος», «Ερωτιάρα», «Η μοίρα μιας γυναίκας» (1970), «Ένας υπέροχος απατημένος», «Ιουλιέτα και Ρομανώ», «Μεγάλη Αικατερίνη», «Δυο εύθυμοι γλετζέδες», «Άπιστη γυναίκα» (1971), «Η γυναίκα με τους πέντε εραστάς», «Ο κήπος των Φίντζι Κοντίνι», «Λόφος τιμωρίας», «Παράξενο πάθος», «Ο βασιλιάς της τρέλας» Λουί ντε Φυνές (1972), «Η Σίρλεϋ και το χαρέμι της», «Άρχουσα τάξις», «Η τρέλα του μεγαλείου», «Οι αμαρτωλές», «Ένα τρελό τρελό Σαββατοκύριακο» (1973), «Επικίνδυνη πρόσκλησις», «Η κυρία θέλει έρωτα», «Απιστία με αξιοπρέπεια» Γκ. Τζάκσον, «Ο διεφθαρμένος», «Η άρχουσα τάξις» (1974), «Ένα κορίτσι που τα κάνει όλα» Μπ. Στρέτζαντ, «Ένας υπέροχος κατάσκοπος», «Σεζάρ και Ροζαλί», «Μπότες, σπηρούνια και καυτές σέλες» (1975), «Σύντομη συνάντησις», Γούντυ Άλλεν «Όλα

όσα θέλατε να ξέρετε για το σεξ», «Η ταβέρνα της Τζαμάικα», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Η γνωριμία της σάρκας», «Ωραίος και το σεξ» (σικ) και «Καουμπόδες για δέσιμο» (1976).

Νέγκρο / **Σινέ Νέγκρο** / **Negro** χειμερινό σινεμά που φιλοδόξησε να λειτουργήσει ως έκφραση -και κατέληξε αντίποδας- του μύθου της οδού Φωκίωνος Νέγρη, από την οποία ξεσήκωσε τ' όνομά του. Λειτουργήσε την περίοδο 1966-1976 και βρισκόταν στον υπόγειο πολυκατοικίας επί του αρ. 34 αυτού του δρόμου, η ιδιαίτερη διαμόρφωση του οποίου (πλάτος, νησίδα, πράσινο, σιντριβάνια κλπ- ακόμα και πάπιες παλιότερα) οφείλεται στο ότι δημιουργήθηκε πάνω στον παλιό Χείμαρο της Κυψέλης.

Λέει η Σόφη Σιδηρουρού: «Ήταν ένα μικρό στενόμακρο σινεμά, μόνο με πλαϊνούς διαδρόμους, με πολύ γαλάζιο (δε θυμάμαι αν ήταν οι τοίχοι ή τα καθίσματα) και άσπρο. Η ταμπέλα με την ονομασία του ήταν οριζόντια, κολλημένη πάνω σε μαρκίζα ή στον τοίχο, όχι ανεξάρτητη. Τα γράμματα ήταν κεφαλαία, με το Ε γωνιώδες στη μέση, σαν αρχαιοελληνικό. Η είσοδος ήταν από τη Φώκα Νέγκρα (έτσι λέγαμε εμείς τη Φωκίωνος Νέγρη). Περνούσες ένα μακρύ διάδρομο, κατέβαινες σκαλιά, η σκάλα έστριβε αριστερά και μετά δεξιά, έκανε Γ. Μπαίνοντας στην αίθουσα, δεν αντίκριζες φάτσα την οθόνη, δεν είμαι όμως σίγουρη αν την είχες δεξιά ή αριστερά σου. Εξώστη δεν θυμάμαι αν είχε. Ως προς τη Φώκα Νέγκρα, νομίζω πως το σινεμά ήταν παράλληλο. Αφού έκλεισε, έγινε επί πολλά χρόνια μπουτίκ γυναικείων ρούχων με τ' όνομα 'Νανόκα', όπου δούλευε η κυρία Ελισσάβητ, που πάντα, ό,τι και να δοκίμαζες, σου 'λεγε: 'Είστε πολύ ωραία, σας πάει'. Η μπουτίκ υπήρχε τουλάχιστον στα μέσα του '90, τουλάχιστον».¹⁸⁸⁴ Πάντα Α' προβολή, τηλέφωνο 827162, 330 θέσεις.¹⁸⁸⁵ Αφού έκλεισε, «μετά τη μπουτίκ, έμεινε ξενοίκιστο μέχρι τώρα, όπως το βλέπετε» μου είπε (2004) η ευγενής κυρία στο διπλανό κατάστημα «Βενάρδος» (κουμπιά, εσώρουχα, είδη ραπτικής κλπ).¹⁸⁸⁶ Όντως, όπως το είδα εγώ, είναι σαν ένα κλειστό μαγαζί, με μια παρατημένη μοτοσυκλέτα μπροστά. Έτσι παραμένει ακόμα (2009).

Να η διαφήμιση της έναρξης και μερικές ακόμα από τον πρώτα του χρόνια:

ΑΥΡΙΟΝ ΑΡΧΙΖΕΙ Ο ΝΕΟΣ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΣΙΝΕ ΝΕΓΡΟ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΝΕΓΡΗ
 34 Υπερ-Μοντέρνος! Υπερ - Πολυτελής!
 Υπερ-Ωραίος! συνδυάζει ΤΗΝ
ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΕΞΙ ανέσεων και
τεχνικής Με ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΕΣ ΤΙΣ
 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΗΣ
 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ το **ΣΙΝΕ**
ΝΕΓΡΟ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΝΕΓΡΗ 34 θα
 παρουσιάσει πάντοτε ένα καταπληκτικό
 πρόγραμμα. ΑΥΡΙΟΝ η αγαπημένη σας
 ΑΛΙΚΗ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ με τον
 ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ και τον

¹⁸⁸⁴ Σόφη Σιδηρουρού, συνέντευξη

¹⁸⁸⁵ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁸⁸⁶ κυρία από το κατάστημα «Βενάρδος», συνέντευξη

ΛΑΜΠΡΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ στη
μεγαλύτερη επιτυχία των τελευταίων
ετών **Η ΚΟΡΗ ΜΟΥ Η**
ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΡΙΑ ΕΓΧΡΩΜΟΝ του
ΑΔΕΚΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ¹⁸⁸⁷

ΝΕΓΚΡΟ
Φωκίωνος Νέγρη 34
Άρχισε με την ξεκαρδιστική κωμωδία
Ο ΣΠΑΓΓΟΡΑΜΕΝΟΣ
με τον ΛΑΜΠΡΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ¹⁸⁸⁸

ΝΕΓΚΡΟ
Ταινίες ποιότητας
ΠΡΟ ΤΩΝ ΕΝΟΡΚΩΝ
ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΖΑΠΑΝΓΚ **Επανεκδόσις**¹⁸⁸⁹

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

NEGRO

ΦΩΚ. ΝΕΓΡΗ 34
ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΗΛ. 827162

•
ΚΑΤ' ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟ ΡΟΣΣΙ
ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΠΑΝΩ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙ

=====

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΥ-
ΣΟΥΝ ΛΕΟΝΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΜΑΡΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΒΕΝΕΤΙΑΣ 1963

ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΤΗΝ
ΟΘΟΝΗΣ

PONT STAÏΓΚΕΡ¹⁸⁹⁰

Και έτσι πορευόταν, παρά το λάθος ν' ανοίξει λίγο πριν την έλευση της τιβί. Αλλά όταν το χτύπησε κι αυτό η κρίση, στράφηκε προς την τσόντα στα γεμάτα κι από νωρίς» (1973). Και έγινε το «Νέγκρο», ίσως ακόμα περισσότερο και από την «Εσπέρια» (δες οπωσδήποτε λέξη), συνώνυμο του μεγαλύτερου Έλληνα τσοντοστάρ,

¹⁸⁸⁷ Το Βήμα, 23.10.1966

¹⁸⁸⁸ Τα Νέα 7.10.1967

¹⁸⁸⁹ Τα Νέα 13.11.1967

¹⁸⁹⁰ Η Βραδυνή, 24.03.1967

του «αρχηγού» Κώστα Γκουσγκούνη. Τις αιτίες τις αγνοώ, αλλά οι μαρτυρίες βοούν. Δώστε βάση.

Αλέξανδρος Γ. «Υπήρχανε τρεις οργανώσεις: ο ‘Κύκλωπας’, ο ‘Πολύφημος’, και η πιο ‘μαχητική’, ο ‘Λεκές’. Εδρεύανε τουλάχιστον Φωκίωνος, λόγω ‘Νέγκρο’, μπορεί να πηγαίνανε και στην ‘Εύα’, στον Άγιο Αρτέμιο, δεν είμαι σίγουρος. Ερχόντουσαν –Φυσικό, Χημικό, Μαθηματικό– κατασκηνώνανε από το πρωί και μαθαίνανε το έργο απέξω κι ανακατωτά. Αργότερα, που μπαίνουν οι βραδινοί μέσα, τους δουλεύανε. Ό,τι ήταν να γίνει στις σεκάνς, αυτοί το φωνάζανε από πριν. ‘Αρχηγέ, αρχηγέ σου ’ρχεται, πίσω σου’, φωνάζανε στον Γκουσγκούνη. Γύρναγε ο Γκουσγκούνης. Οι βραδινοί τρελαινότουσαν, άντε να δούνε έργο. Γινόντουσαν κι άλλες πλάκες. Χορεύανε καλαματιανό μέσα στο σινεμά, ακουγόντουσαν ‘αγωνιστικοί χαιρετισμοί’ από φαντάρους... Φωνάζανε συνθήματα: ‘Ο-ο-ο- λεκές’, ρυθμικά και με χειροκροτήματα. Βγάζανε ανακοινώσεις:, σηκωνόταν ο άλλος κι έλεγε: ‘Η οργάνωση ο ‘Πολύφημος’ ανακοινώνει ότι...’. Απαντούσε ο άλλος : ‘Η οργάνωση ο ‘Κύκλωπας’ ανακοινώνει ότι...’. Εγώ δεν ήμουν σε καμιά οργάνωση, αλλά από τα συνθήματα που ακουγόντουσαν λέω ότι ο ‘Λεκές’ ήταν η πιο ισχυρή».¹⁸⁹¹ Αν οι ονομασίες των οργανώσεων σάς μπερδεύουν, σκεφτείτε τες λίγο περισσότερο.

Τάκης Μπαστέας: «Έπινα καφέ σ’ ένα καφενείο στη Φωκίωνος. Ακούω φασαρία, συνθήματα, κόσμος πλησίαζε, τι να δω: ερχότανε στο ‘Νέγκρο’ μια μεγάλη πορεία νέων (από την ‘Εσπέρια, αμέσως το «Σεξ 13 μπωφόρ», όπως μου είπαν), για κάποια πρεμιέρα του Γκουσγκούνη εδώ στο ‘Νέγκρο’. Είχανε και τον ίδιο το Γκουσγκούνη μαζί τους, τον σηκώνανε στους ώμους. Κλαίγανε και γελάγανε μαζί από την άμεση επαφή με το είδωλό τους κι από τα αστεία συνθήματα που φωνάζανε: ‘Γκουσγκούνη ζεις εσύ μας οδηγείς’, ‘Εμπρός στο δρόμο που χάραξε ο Γκουσγκούνης’ κλπ. Γέλαγε όλος ο κόσμος. Η διαδήλωση μπήκε εν χορώ στο σινεμά, αφού κατεβάσανε το Γκουσγκούνη στη γη. Αυτά το 1974 ή 1975».¹⁸⁹² Απίθανο κλίμα μεταπολιτευτικών αλληλεπιδράσεων, λέω εγώ.

Λευτέρης Σακκάς: «Ο Γκουσγκούνης κάθεται στη μπάρα ενός μπαρ. Πάνω από το μπαρ υπάρχει ένα ρολόι, αλλά η μπαρ γούμαν του το κρύβει με το σώμα της. Ο Γκουσγκούνης κουνάει δεξιά αριστερά το κεφάλι του, προσπαθώντας να δει το ρολόι, αλλά η γκόμενα δε χαμπαριάζει και συνεχίζει να το κρύβει. Κάποτε αυτή τον βλέπει τσαντισμένο και τον ρωτάει: ‘Τι θες και κουνάς κουνάει το κεφάλι σου;’ Κι εκείνος απαντάει: ‘Δε βλέπω την ώρα να σε γαμήσω’. Το σινεμά σείστηκε στο γέλιο και στο σφύριγμα.»¹⁸⁹³ Κι εγώ προσθέτω συνθήματα που έχω ακούσει σε διάφορα σινεμά και πολλές φορές, μα αφού αναφέρονται στον Γκουσγκούνη, τα βάζω συλλήβδην εδώ: «Κώστα μη φοβάσαι τα σαμποτάζ, έχεις ένα πούτσο σα μιράζ», «Χύσε Κώστα να κάνουμε κομπόστα», «Κώστα προχώρα, γάμα όλη τη χώρα», «Ο Γκουσγκούνης στη Βουλή, να χορτάσουμε μουνί».

Εξάλλου, στην «Ελευθεροτυπία» της εποχής βλέπουμε το εξής διαφορούμενο δημοσίευμα:

ΙΣΧΥΡΕΣ ΔΟΣΕΙΣ...

¹⁸⁹¹ Αλέξανδρος Γ., συνέντευξη

¹⁸⁹² Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

¹⁸⁹³ Λευτέρης Σακκάς, συνέντευξη

ΑΝΩΜΑΛΟ - ΔΙΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟ

Ό,τι βρώμικο, διεστραμμένο, έχουν δει μέχρι σήμερα τα μάτια σας. Βιασμοί, όργια, διαστροφές, ακολασίες, ανωμαλίες, εγκλήματα, ηδονές, μέθη, βίτσια, σεξ, εκβιασμοί σ' ένα οργιαστικό στροβίλισμα, που κόβει την αναπνοή, που μαστίζει τις αισθήσεις, που σπάζει τα νεύρα, που διεγείρει κάθε θεατή.

(Το κείμενο αυτό υπήρχε στις 7.9.1975 μπροστά στον κινηματογράφο 'Νέγκρο' της Φωκίωνος Νέγρη, σαν διαφημιστικό της ταινίας που προβαλλόταν εκείνη την ημέρα).¹⁸⁹⁴

Δεκαετίες αργότερα, σε μια άλλη πλέον εποχή, μου ήρθε το εξής μείλ με γκουσγκούνειες τσοντο-ατάκες, καταλλήλως διαδιδόμενο διά του παγκοσμίου ιστού, του οποίου φρονώ ότι η θέση είναι εδώ, στο «Νέγκρο». Το αναπαράγω λοιπόν, με μοναδική δική μου παρέμβαση μερικές συμπτύξεις και μικροδιορθώσεις φιλολογικής, τρόπον τινά, επιμέλειας. Νομίζω ότι τα κομμάτια του είναι το ένα καλύτερο απ' το άλλο.

ΓΚΟΥΣΓΟΥΝΗΣ ALL TIME CLASSIC

1. Αλλοδαπή: Fuck me
Γκουσγκούνης: Σκάσε μωρή μη σε γαμήσω!
2. Γκουσγκούνης: Θα μου φέρεις λίγο νερό; (Και ΧΩΡΙΣ να περιμένει απάντηση):
Ααα, φιρί φιρί το πας να σε γαμήσω.
3. Γκουσγκούνης: Γεια σας κορίτσια, ξένες είσαστε;
Κορίτσια: Όχι καλέ, ντόπιες από τη Μυτιλήνη
Γκουσγκούνης: Α! Δηλαδή λεσβίες.
Κορίτσια: Ε όχι και λεσβίες.
Γκουσγκούνης: Ε, αποδείξτε το τότε.
4. Γκουσγκούνης: Γυναίκα, τι φαϊ έχουμε;
Γυναίκα: Μακαρόνια.
Γκουσγκούνης: Τη γάμησες .
5. Συναφούς εμπνεύσεως. Γκουσγκούνης: Γυναίκα, τι φαϊ έχουμε;
Γυναίκα (απολογητικά, με ψιλοπονηρό όμως ύφος): Δεν έκανα φαϊ.
Γκουσγκούνης: Δεν έκανες φαϊ; Θα σε γαμήσω!
6. Γκουσγκούνης παίζει ρόλο πορνοστάρ. Ο σκηνοθέτης τού υποδεικνύει να πει και δυο λόγια για εισαγωγή, ώστε το έργο να έχει ...πλοκή. Έρχεται η γκόμενα στο σπίτι.
Γκουσγκούνης: Θεεσ αγλάδι;
Γκόμενα : Όχι.
Γκουσγκούνης: Εεεε, τότε δεν μένει τίποτα άλλο παρά να σε γαμήσω.
7. Γκουσγκούνης και γκόμενα βγαίνουν από τη θάλασσα φορώντας στολή

¹⁸⁹⁴ Ελευθεροτυπία 11.11.1975. Εύρημα του δυναμικού Θανάση Βέμπου

βατραχανθρώπου.

Γκουσγκούνης: Μη βγάλεις τη μάσκα, γιατί θα σου πετάξω τα μάτια έξω.

8. Συναφούς εμπνεύσεως. Η πρωταγωνίστρια είναι μπρούμητα, ο Γκουσγκούνης σπρώχνει από πίσω, εκείνη φεύγει μπροστά.

Γκουσγκούνης (απορημένα): Εεε, που πας; Τοίχος!

9. Γκουσγκούνης πηδάει Γαλλίδα.

Γαλλίδα: Aahhh, tres joli.

Γκουσγκούνης: Τι 'ζολή' μωρή; Ψωλή το λένε!

10. Γκουσγκούνης (εν μέσω γαμησιού): Ε ρε να είχα μια μύρα τώρα!

11. Η γκόμενα τελείωσε το τσιμπούκι κι αρχίζει να τα φτύνει.

Γκουσγκούνης: Τι φτύνεις μωρή; Κουκούτσια έχουνε;

12. Γκουσγκούνης υδραυλικός, σε σπίτι γκόμενας. Κάθεται στο τραπέζι της κουζίνας και παίρνει ένα πορτοκάλι από τη φρουτιέρα.

Γκουσγκούνης: Πορτοκάλι θέλεις;

Γκόμενα: Όχι.

Γκουσγκούνης: Να σε γαμήσω θέλεις;

Γκόμενα: Δεν έχω πρόβλημα.

Γκουσγκούνης: Έ τότε...!

13. Συναφούς εμπνεύσεως. Υδραυλικός κλπ.

Γκόμενα: Καφέ θέλεις;

Γκουσγκούνης: Ναι.

Γκόμενα: Πως τον πίνεις;

Γκουσγκούνης: Πολλά βαρύ και όχι, με δύο φουσκάλες.

Γκόμενα: Είσαι και μερακλής!

Γκουσγκούνης: Έχεις γαμώ τις κωλάρες- και θα σε γαμήσω.

14. Γκουσγκούνης πατήρ. Έρχεται η κόρη σπίτι με μια καινούργια φίλη της. Ο

Γκουσγκούνης κάθεται δίπλα τους. Περνάει ένα λεπτό απόλυτης ησυχίας.

Γκουσγκούνης (προς τη φίλη): Τον παίρνεις απ' τον κόλο;

Κόρη: Μπαμπά! Τι είναι αυτά που λες;!

Γκουσγκούνης: Προσπαθώ να σπάσω τον πάγο (!)

15. Γκουσγκούνης πιτσαράς φέρνει πίτσα σε δυο γκόμενες.

Γκουσγκούνης: Έφερα τις πίτσες.

Γκόμενες: Μα δε παραγγείλαμε πίτσες.

Γκουσγκούνης: Παραγγείλατε δε παραγγείλατε, εγώ θα σας γαμήσω.

16. Παραλία. Δυο γκόμενες ολομόναχες. Ξαφνικά σκάει Γκουσγκούνης.

Γκουσγκούνης: Τι κάνετε κορίτσια εδώ.

Γκόμενες: Περιμένουμε να έρθει κάποιος να μας γαμήσει.

Γκουσγκούνης: Ευτυχώς που πέρναγα (!)

17. Γκουσγκούνης (πανέτοιμος για δράση, προς τη γκόμενα που την έχει γυρίσει από πίσω): Βάστα τοίχο, θα ζμπρώξω γερά.

18. Γκουσγκούνης έχει μόλις γνωρίσει γκόμενα:

Γκουσγκούνης: Πως σε λένε;

Γκόμενα: Μαρία.

Γκουσγκούνης: Ε τότε θα σε γαμήσω.¹⁸⁹⁵

Ενδεικτικές ταινίες: «Δύο γοητευτικά τέρατα», «Η γυναίκα μου τρελλάθηκε», «Ροζ λαγωνικό» σάτιρα, Η έβδομη μέρα της δημιουργίας», «Η βουλευτίνα» ελλ. (1966), «Οι κατάσκοποι χτυπούν στο σκοτάδι», «Πολλή δουλειά για έναν άνδρα», «Βοήθεια ο Βέγγος», «Πέρυσι στο Μαρίενμπατ», «Το τελευταίο αίμα του πολέμου» πολεμ. (1967), «Στην κόλαση της Κέννα» (σικ), «Η πριγκίπισσα των 5 δακτύλων», «Η συμμορία των 10», «Ο τυχεράκις», «Τα χέρια πάνω από την πόλι», «Μαίρη Πόππινς» (1968), «Το ξεκίνημα μιας πρωτάρας», «Το αφεντικό ήταν κοροΐδο», «Ο μπλοφατζής», «Ο τζαναμπέτης», «Ξύπνα καημένη Περικλή» (1969), «Ο παράξενος κόσμος του τσίρκου», «Οι δύο φίλοι», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Για μια θέσι στον ήλιο» (1970), «Σε ικετεύω αγάπη μου», «Υπολογαγός Νατάσα», «Ευδοκία», «Ο γάτος», «Ιστορία αγάπης» (1971), «Ερωτική συμφωνία», «Φυγή απ' την πατρίδα», «Οργισμένη γενιά» + Χονδρός Λιγνός, «Διπλή απαγωγή», «Ευδοκία» ελληνικό, «Ο τυχοδιώκτης των δύο ηπείρων» (1972), «Η δίκη της Νυρεμβέργης», «Ποια δάγκωσε το μήλο πρώτη», «Ο γλάρος», «Δασκάλα για πρωτάρηδες», «Οι ερασταί της μαντάμ Μποβαρύ» (1973), «Κολασμένες ψυχές στα δίχτυα της ανωμαλίας», «Πώς καταντούν οι πρόστυχες του δρόμου», «Η αμαρτία στο κορμί της», «Η επισκέπτρια ήρθε γυμνή», «Η ιδιωτική μου ζωή» (1974), «Για μια χούφτα σεξ», «Παρθένα 18 καρατίων», «Το κορμί», «Μαρία Ρόζα, καμαριέρα στο ξενοδοχείο των οργίων», «Θρανίο Νο 2 έτσι μάθαμε τον έρωτα», «Νεανικές αταξίες» (1975), «Μασάζ πολυτελείας», «Σεξουαλικά δικός σας», «Σεξ σέρβις κατ' οίκον», «Γυμνή ερωμένη», «Οι ανώμαλες θέλουν διαστροφή» και «Οι πρόστυχες του δρόμου» (1976).

Νέο Μετροπόλ δεσ **Μετροπόλ Β**.

Νέον Α Χειμερινό σινεμά επί της Πατησίων 12, το πρώτο που άνοιξε ο Σμυρνιός Δημήτρης Καρράς, που ήρθε το 1913 στην Αθήνα, πήγε κι έμαθε τα του κινηματογράφου στη Γερμανία, άνοιξε το σινεμά αυτό το 1915 (κατά 99% στο χώρο όπου προϋπήρχε ο «Παγκόσμιος Κινηματογράφος». Δες λέξη, όπου και το συνοπτικό ιστορικό των μεταλλάξεων) και το μετονόμασε σε «Ροζικλαίρ» (δες λέξη, όπου και άλλα στοιχεία για το χώρο) τον επόμενο χρόνο, ονομασία υπό την οποία δοξάστηκε. Ο Καρράς, «παιδί του λαού» πέθανε το 1929 ως ταμίας της ΠΕΚ,¹⁸⁹⁶ φαίνεται πως ήταν πρόσωπο γενικής αποδοχής, αγαπητός σε όλους και με μεγάλο κύρος.

Μερικές ταινίες: «Οι κλαπέντες διπλωματικοί φάκελλοι» --- «Το κύκνειον άσμα» + «Η κλοπή μιας τραπέζης» --- Η επιστράτευσις της Ελλάδος + «Ερως και φιλία», «Ο κακούργος» δράμα αστυνομικόν --- «Το μυστήριο της γέφυρας Σαιν Μαρτέν των Παρισίων» (1915).

Νέον Θέατρον Α Χειμερινός κινηματογράφος, που τον βρίσκω στις εφημερίδες με τις ενδείξεις «πρώην Αλάμπρα» το 1910 και «Νέον Θέατρον (Αλάμπρα)» το 1911.

¹⁸⁹⁵ Μέιλ ελεύθερης κυκλοφορίας, 2003

¹⁸⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 27(212)/13.10.1929 και «Πανόραμα» (185) /30.12.1928

Άρα πρόσκαιρη μετονομασία του παλαιού «Αλάμπρα» (δες λέξη για λεπτομέρειες). Συνεπώς η διεύθυνσή του ήταν επίσης Πατησίων 28 και Χαλκοκονδύλη.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: σκέτο το όνομα, αλλά με την ένδειξη «κινηματογράφος» και επανειλημμένα (1910), Ο περίφημος Κονιτσιώτης και ο κινηματογράφος Πατέ--- Απόψε νέον πρόγραμμα με πρωτοφανείς ταινίας μεγάλης διάρκειας (πολλαπλή επανάληψη) (1911).

Νέον Θέατρον Β Πρώμος χειμερινός κινηματογράφος της Πατησίων που ξεκίνησε την εποχή των Βαλκανικών Πολέμων (1913) και έκλεισε με το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου (1918). Οι εφημερίδες της εποχής, στις οποίες είχε τακτική παρουσία, δίνουν διεύθυνση αρχή οδού Πατησίων / Πατησίων 8. Ο Ορφανουδάκης το καταγράφει απλώς ως «Νέον» και αναφέρει ως ιδιοκτήτη τον οδοντογιάτρο Σπύρο Τσερτίνη.¹⁸⁹⁷ /Σ. Τσιρτίνι.¹⁸⁹⁸ (Το ορθό είναι το πρώτο, διότι βρίσκω πολλές διαφημίσεις του οδοντογιάτρου αυτού σε εφημερίδες στο μεταίχμιο των δύο αιώνων).¹⁸⁹⁹ Δεν θα πρέπει να ταυτίζεται με το ομώνυμό του Α (δες προηγούμενο λήμμα), που ήταν μεν στον ίδιο δρόμο, στην ίδια μεριά και αρκετά κοντά, αλλά είχε προϊστορία ως «Αλάμπρα» (δες λέξη). Αν οι αριθμοί στο κομμάτι αυτό της Πατησίων δεν έχουν αλλάξει από τότε (και μάλλον έτσι είναι), τότε το σινεμά θα πρέπει να λειτούργησε Πατησίων και Γλάδστωνος.¹⁹⁰⁰ Στο ίδιο οικόπεδο υπάρχει από πολλά χρόνια πολυόροφο κτίριο γραφείων. Καταγράφεται στη στήλη θεαμάτων ως «Ο ευθυνότερος κινηματογράφος της πρωτεύουσας, συχναζόμενος πάντοτε από τας καλλιτέρας οικογενείας».¹⁹⁰¹

Κάποιες ταινίες: «Η άγνωστος- το γνωστό συγκινητικόν δράμα εις 3 μεγάλα μέρη και κωμωδία αστειόταται», «Η μνηστή του θανάτου», «Αριάδνη», «Ο αγαματοποιός», «Ζωντανή κλίμαξ» (1913), Την Δευτέραν νέα σειρά εξόχων ταινιών, «Οι δύο κατάδικοι» «Η συμμορία των πέντε» με τον Νατ Πίνκερτον, «Ο δαίμων της οικογενείας» εις τρία μεγάλα μέρη και άλλαι θαυμάσιαι ταινίαι, «Ο ολέθριος αντεραστής» και άλλαι κωμωδία αστειόταται, «Η άγνωστος μήτηρ», «Η μαύρη μάσκα», «Από τον Ουρανό στην Άβυσσο» αστροναυτικόν δράμα, «Η κατάσκοπος του φρουρίου» + μία κωμωδία χαριεστάτη, «Ο αστυνόμος Κινγκ», «Μετά την τρικυμίαν», «Η ζώσα μούμια» + «Το βλέμμα του νερού», «Η μετεμψύχωσις του Σαρμά» και άλλαι ωραία ταινίαι, «Οι λησταί των φορηγίδων», «Οι έρωτες των αστυνομικών», «Η ζώσα μούμια» αστυνομικόν δράμα 1.000 μέτρων (=το μήκος της ταινίας), «Ο φοβερός κλέπτης Ζυγκομάρ» ταινία 1.400 μέτρων, Ολόκληρον το «Κβο Βάντις» δια τελευταίαν φοράν, Νέον πρόγραμμα με το δράμα «Οδύνη μητρός», «Εις τας χώρας των ληστών» δράμα + κωμωδία, «Το ζωντανόν πτώμα», «Ο δαίμων της οικογενείας» + «Το ταξίδιον του Ρήνου» + «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εις Βορδώ», «Η άγνωστος μήτηρ» + «Ορκωμοσία των κληρωτών ενώπιον της Α.Μ. του βασιλέως μας Κωνσταντίνου» (1914), Το αστυνομικόν δράμα «Η αιματηρά λέσχη», Το αστυνομικόν δράμα «Τραγωδία ψυχής» + μία χαριεστάτη κωμωδία, «Η μυστική συνθήκη» πολιτικόν δράμα εις τρία μέρη, «Τρικυμία ψυχής» + μία χαριεστάτη

¹⁸⁹⁷ Ορφανουδάκης 19

¹⁸⁹⁸ Ορφανουδάκης αίθουσες 11

¹⁸⁹⁹ Π.χ. Οι Καιροί, 4.1.1899

¹⁹⁰⁰ Εκεί στην κατοχή στεγάστηκε η φιλοναζιστική οργάνωση ΕΣΠΟ, που την ανατίναξε η ηρωική αντιστασιακή οργάνωση ΠΕΑΝ- και το πλήρωσε με εκτελέσεις μελών της. Σχετική επιγραφή υπάρχει στο σημερινό κτίριο και μνημεία των εκτελεσθέντων στον πεζόδρομο.

¹⁹⁰¹ Σκριπ 27.01.1914

κωμωδία, «Ο τραγικός φάρος» με τον Νατ Πίνκερτον, «Μυστική συνθήκη» δράμα + μία κωμωδία, Το αστυνομικόν δράμα «Η αγωνία» + «Ο βράχος του όρκου» + κωμωδία ευφρεστάτη, «Τα χέρια που δηλητηριάζουν» + «Καρδιά λέοντος», «Αμαρτίαι γονέων» δράμα εις τέσσαρες πράξεις + μία αστείωτη κωμωδία, «Το καιόμενον τραίνον» + κωμωδία, «Η κατάσκοπος κόμησσα Δολορές», «Έρωτες απάχη» ή «Οι ιππότες της Σελήνης», «Η συμμορία του μυστηριώδους σπιτιού», «Αυλική δολοφονία» + «Σπυριδιών κβο βάντις;», «Τα θανατηφόρα εγχειρίδια» (1915), Η Μπερτίνη (γενικά), Ο Νατ Πίνκερτων και «Ο μυστηριώδης υπνωτιστής», «Δολοφονία χαρτοπαίκτης», «Η συμμορία του μαύρου όφεως», «Η μαύρη χείρ», «Η Διονυσία», «Το βασίλειο του ήλιου», «Ο Χριστός που σκοτώνει» [σε άλλη εφημερίδα: «Ο χρυσός που σκοτώνει-το και πιθανότερο] + «Η συμμορία των Υ», «Λύκοι άνθρωποι», «Εναντι του εχθρού», «Καρδιά πτωχού» + «Οικογένεια διαρρηκτών», «Η καταστροφή του ναυστάθμου», «Ο Ιρλανδός αστυνόμος Δούβλιν Ντουν» + «Οι κιβδηλοποιοί», «Η μαύρη πιερότος», «Η ολεθρία εικόν», «Εναντι του εχθρού» μέγα πολεμικόν δράμα, «Οι σταυροφόροι», Νατ Πινκερτων (γενικά), «Το μυστικόν του χρηματοκιβωτίου», «Η νίκη» μέγα πολεμικόν εκ του φυσικού, «Ο κακούργος κηδεμών», «Υπό τους φανούς των δρόμων», «Οι Σταυροφόροι», «Εις τους γενναίους αι τιμαί» (1916), Νέον πρόγραμμα, «Τίγρις», «Πρωτέα», «Νέα Πρωτέα», «Φωνή από τον τάφον», «Αντώνιος και Κλεοπάτρα», Νατ Πίνκερτων (γενικά), «Η κλοπή του Μόργκαν», 12 ταινία, «Το μυθιστόρημα ενός απάχη», «Συμμαχία με τα νούμερα» (1917), «Το αιματηρόν ξενοδοχείον», «Τίγρις», «Μασίστας», «Εχίδνα εναντίον εχίδνης», Δύο μεγάλοι αστυνομικαί, «Η κουμπάρα», «Για την πατρίδα» και «Το Αβανάρ» (1918).

Νέον θέατρον Ετουάλ δεσ **Ετουάλ**

Νέον Φλερύ δεσ **Φλερύ**

Νέος Κινηματογράφος Χειμερινό σινεμά στην Προαστίου (=Εμ.Μπενάκη) 6, που λειτούργησε για λίγο στη θέση του παλαιότερου καφωδείου Gaité. Μετά «Ετουάλ» (όπου και το ιστορικό των αλλαγών) και τελικά «Κοσμικόν» (δεσ λέξη). Πρόγραμμα: Απόψε νέον εκλεκτόν πρόγραμμα (πολλαπλή επανάληψη) (1909).

Νεράιδα Χώρος δημοσίων θεαμάτων με την ένδειξη «Κυψέλη», αγνώστων λοιπών στοιχείων, αλλά σε χωριστή στήλη των κινηματογράφων λ.χ. του «Σκριπ» (καλοκαίρι του 1926). Δεν εντόπισα ταινίες.

Πρόγραμμα: Ο καραγκιοζοπαίκτης Γεώργαρος (1926).

Νινόν Υπαίθριος κινηματογράφος – ταράτσα στο Πεδίο του Άρεως, που έζησε κάτι παραπάνω από 30 χρόνια (1934-1966), έχοντας περάσει και μερικές χρονιές βαριετέ. Υπάρχει πιθανότητα να χτίστηκε στο ίδιο οικοπέδο όπου λίγα χρόνια πριν είχε λειτουργήσει το βραχύβιο καλοκαιρινό «Πάνθεον» Β (δεσ λέξη) του Άλκη Τριανταφύλλου. Ήταν Αλεξάνδρας 7, τηλέφωνο 6309. Η οθόνη ήταν «δεξιά όπως βγαίναμε στην ταράτσα, κάθετη στην Αλεξάνδρας»¹⁹⁰² με την όψη της προς την Πατησίων και την πλάτη της προς τους Αμπελόκηπους: «Όταν ανεβαίναμε την Αλεξάνδρας, φαινότανε η οθόνη του 'Νινόν', λίγο, σα γραμματόσημο ήτανε. Αλλά ήταν μεγάλη υπόθεση για μας, να κρυφοβλέπουμε σινεμά. Ήταν εκεί και κάτι

¹⁹⁰² Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

μαρμαράδικα».¹⁹⁰³ Η ονομασία από πολύ πετυχημένη ταινία της σεζόν 1933-1934, όπου ομώνυμο ξακουστό τραγούδι του Ζαν Κεπουρά. Παρόλο που ανήκε πάντοτε στη Β΄ προβολή, οι ταινίες του θα έλεγα ότι διατήρησαν ένα στοιχειώδες επίπεδο ποιότητας, χωρίς βέβαια να είναι το απαύγασμα του σινε τέχνης. Πολλές χρονιές έπαιξε βαριετέ ή θέατρο (ιδίως στον πόλεμο), άλλοτε πάλι ενάλλασσε βαριετέ και σινεμά την ίδια σεζόν.¹⁹⁰⁴ Έπεσε πολύ νωρίς, πριν αρχίσει η κρίση του σινεμά, όχι λοιπόν λόγω τηλεόρασης, αλλά λόγω αύξησης της αξίας της γης: έγινε πολυκατοικία. Ακολουθούν διαφημίσεις από το ξεκίνημα της «Νινόν»:

Ο μεγαλύτερος θερινός
κινηματογράφος
NINON
2.500 θέσεις
Λ. Αλεξάνδρας 7
Έναρξις λίαν προσεχώς¹⁹⁰⁵

Κινηματογράφος **NINON**
7 Λεωφόρος Αλεξάνδρας 7
ΣΗΜΕΡΟΝ το θαύμα του
αιώνος **ΕΡΡΙΚΟΣ 0 8^{ος}**
ο ερωτομανής βασιλεύς της
Αγγλίας, ΚΑΙ ΖΟΥΡΝΑΛ ΟΥΦΑ¹⁹⁰⁶

Κινηματογράφος **NINON**
7 Λεωφόρος Αλεξάνδρας 7
ΣΗΜΕΡΟΝ το αριστούργημα
ΞΑΝΘΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Μάρλεν Ντήτριχ¹⁹⁰⁷

Καιροφύλας: «Τεράστιος σε μέγεθος. Βρισκόταν στην ταράτσα ενός κτιρίου που χρησιμοποιείτο για γκαράζ... Τις Κυριακές δύσκολα μπορούσες να εξασφαλίσεις θέση. Ουρές τεράστιες σχηματίζονταν στα ταμεία τις μέρες που έπαιζε ...ταινίες όπως το 'Χουαρέζ', 'Μιχαήλ Στρογκώφ'»¹⁹⁰⁸ Τις τεράστιες ουρές για εισιτήρια και το αχανές του εμβადού μου τα επιβεβαιώνει ο φίλος μου Γιώργος Κάρκας.¹⁹⁰⁹ Ενδιαφέρον έχει ότι και τώρα (2009) το μαγαζί στο ισόγειο του κτιρίου αυτοκίνητα πουλάει.

Αντώνης Στεργιάκης: «Επιχειρηματίας ήταν ο Γ. Παπαστόφας, που είχε και τις κινηματογραφικές μηχανές Σινε Μεκάνικα. Μια τέτοια, την παλιά της 'Ηλέκτρας', την έχω και γω εδώ στο 'Άστρ'»¹⁹¹⁰ Νικολαΐδης: «...Το σκάσανε όλοι μαζί οι

¹⁹⁰³ Μένης Κουμανταρέας, συνέντευξη. Μαρμαράδικα υπήρχαν κι από τις δυο μεριές του ρέματος του Κυκλόβου, εξού και το κτίριο της «Αδελφότητας των Τηνίων» (από το 1876), με το ανάλογο ουζερί στο ισόγειο, ου σώζεται μέχρι σήμερα (2011). Οι Τηνιακοί ήταν γνωστοί μαρμαράδες και μαρμαρογλύπτες

¹⁹⁰⁴ Αργυρόπουλος 194 και Κύνταρης, Βαριετέ, 138. Επιβεβαιώνω από τις εφημερίδες

¹⁹⁰⁵ Ακρόπολις 17.03.1934

¹⁹⁰⁶ Έθνος 07.06.1934

¹⁹⁰⁷ Έθνος 04.07.1934

¹⁹⁰⁸ Καιροφύλας, Νεάπολη – Εξάρχεια 174

¹⁹⁰⁹ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη

¹⁹¹⁰ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη. Για τον επιχειρηματία, επιβεβαιώνει και η Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρηση τ. 10/21.12.1947. Αναφέρεται όμως, προφανώς δευτερευόντως, και ο

πιτσιρικάδες της γειτονιάς και πήγανε στο σινεμά Νινόν της Λεωφόρου Αλεξάνδρας και είδανε ο Ζορό και η Λεγεών του. Τι να 'γινε το σινεμά Νινόν κι αυτό το κορίτσι...»¹⁹¹¹ Κι ο Κουμανταρέας, πάλι για τη «Νινόν»: «Η πιτσιρικάδα, σκαρφωμένη στη μάντρα του σινεμά έχει πιάσει από τώρα θεωρείο για την απογευματινή».¹⁹¹²

Λευτέρης Ξανθόπουλος: «Ήταν ένα χτιστό σινεμά. Στο ισόγειο υπήρχε προπολεμικό γκαράζ. Ανεβαίναμε σκάλα για το σινεμά. Στο πάτωμα είχε τσιμέντο με φωταγωγούς από το σκληρό χοντρό γυαλί, εκεί περπατούσαμε. «Οι πάνινες πολυθρόνες του πατούσαν πάνω στα σκληρά τετράγωνα κρύσταλλα που χρησίμευαν για φωταγωγοί στην επιχείρηση κάτω απ' το σινεμά... Δεν ήταν στρωμένος με χαλίκι... Κρατούσε πάντα μα απόσταση από το κοινό του... [Πολύ κοντά ήταν] «η υπαίθρια ταβέρνα του Ρηγανιά, ένα παραγκάκι μέσα στα πεύκα του πάρκου που εξυπηρετούσε κυρίως τους κατοίκους του προσφυγικού συνοικισμού»¹⁹¹³

Τσίχλα – Μαρκοπούλου: «Ένα μεσημέρι σαν όλα τα καλοκαιρινά η παρέα ξεκίνησε. Είχαν ανακαλύψει μια συκιά πίσω από το Νινόν. Εκεί στεγαζόταν ένα συνεργείο αυτοκινήτων. Σκαρφάλωσαν στη μάντρα και ... άρχισαν να τρώνε με μεγάλη βουλιμία. Αφού χόρτασαν, όσοι φορούσαν φανελλάκι έκοψαν όσα μπορούσαν και τα έχωσαν στον κόρφο τους, για να τα προσφέρουν στα κορίτσια που φύλαγαν τσίλιες από κάτω.... Σε λίγο άρχισε το δράμα. Να τους πιάσει φαγούρα από το γάλα των σύκων στο στήθος και στα μπράτσα και να ζύνονται σαν τρελοί... Στο πρώτο ρολόι που συνάντησαν στο πάρκο άρχισαν να πλέονται μανιωδώς, αλλά πού να περάσει η φαγούρα... Από τότε στην κωλότσεπη όλων των αγοριών υπήρχε μια μαξιλαροθήκη μονίμως».¹⁹¹⁴ (σ' αυτήν την τελευταία ιστορία, το «Νινόν» δεν είναι παρά ένα περαστικό τοπόσημο, αλλά το όλο στόρι έχει πολύ γούστο).

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο κύριος κατά παραγγελίαν», «Κιγκ Κογκ», «Ανοιξιάτικο τραγούδι», «Ερρίκος ο 8^{ος}», «Με αγαπά τρελλά» (1934), «Λιλιόμ», «Απόψε θαρθώ κοντά σου», «Ινκόγνιτο» γενική είσοδος δρχ. 6.50 δρχ., «Τρεις αγάπες του Σούμπερτ» (1935), «Παραμονή της ναυμαχίας» + βαριετέ, Η γυναίκα με το σεξ αππλή (βαριετέ), «Ραγωδιά Λιστ» + βαριετέ (1936), «Μετά την ανάκριση», «Λογχοφόροι της Βεγάλης» + βαριετέ, «Ο πόθος», «Οι ρυθμοί του έρωτος», «Κλεοπάτρα», «Άννα Καρένινα», «Θα σ' αγαπώ παντοτινά», «Ο έρωσ οδηγός», «Ο κορδαλλός», «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» + βαριετέ (1937), «Ο φόβος», «Επανάσταση στο Πεκίνο», «Τρεις αγάπες του Σούμπερτ» (ζανά), «Νέοι άνθρωποι», «Το μυθιστόρημα ενός απόρου νέου», «Ινκόγνιτο» (1938), «Ο φόβος του σκανδάλου», «Μια γυναίκα με παρελθόν», «Ασιατική θύελλα», «Η εξέγερση», «Λάμπουν τα φώτα», «Τα κορίτσια και οι τρέλες τους», «Φοιτητικές τρέλες» (1939), «Βασίλισσα του έρωτος» «Αιχμάλωτος των αγρίων», «Το σιδηρούν προσωπίον», «Ο τελευταίος των γκάνγκστερς» (1940), «4 υπέροχοι σύζυγοι», «Το αόρατον στίγμα», «Η πρώτη αγάπη ξαναζή», «Αυτοκρατορικών ξενοδοχείον» (1941), «Πρωταπριλιάτικος σύζυγος», «Ένας που αρνήθηκε τον Θεό», «Ας τραγουδήσουμε μαζί», «Η προσφυγοπούλα», «Ακόμα ένα τραγουδάκι» (1942), «Νυφοπάζαρο», «Βατερλώ»,

---

Αλέξανδρος Ελευθερίου (Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 23/21.03.1948). Δες και «Αντιένια»

¹⁹¹¹ Νικολαΐδης, 166

¹⁹¹² Κουμανταρέας, Δυο φορές, 133

¹⁹¹³ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη. Από τα εισαγωγικά και μετά, ο ίδιος, από το κείμενό του

¹⁹¹⁴ Τσίχλα – Μαρκοπούλου 74

«Επί τα ίχνη του εγκληματία», «Φωτιά κάτ' απ' τη στάχτη», «Η αγάπη στο βουνό» (1944), «Μπο Ζεστ», «Χορεύτρια του μεσονυκτίου», «Τυφλός άγγελος», «Βασίλισσα Ελισσάβετ», «Η λεγεών των καταδικασμένων» (1945), «Η Ντιάνα ερωτεύεται», «Ο πύργος του μίσους», «Ο νεκρός εκδικείται», «Το σημάδι του Ζορώ» (1946), «Οι ιππότες του υποκόσμου», «Η εκδίκησης της τσιγγάνας», «Το μυστικό της πράσινης λίμνης», «Ο 7^{ος} πέπλος» (1947), «Σαν Αντώνιο», «Δούκισσα του υποκόσμου», «Ο δρόμος της ακολασίας», «Κούτσουρα της Οξφόρδης» (1948), «Ηρωικά κορόιδα», «Η βασίλισσα των κυμάτων» + Χονδρός – Λιγνός, «Το λιμάνι της αμαρτίας», «Θρύλοι του δάσους», «Ο χορός των νεκρών εραστών», «Δυο χρόνια στο κατάρτι», «Σεβάχ ο θαλασσινός» (1949), «Πλουσία και πτωχός», «Ο μεθύστακας», «Γύπες», «Εγγραφα με αίμα τη ζωή μου», «Χρυσά σκουλαρήκια» (1950), «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Η γυναίκα του ολέθρου», «Η Αφροδίτη του υποκόσμου», «Ο λωποδύτης φάντασμα», «Κρίνα στο βούρκο», «Κολασμένος γάμος», «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα» (1951), «Ο γυιός του Μοντεχρήστου», «Ο άνθρωπος με το άσπρο κουστούμι», «Τούλσα», «Κόκκινος διάβολος», «Δυο κορίτσια σ' ένα λόχο», «Η ταβέρνα της Νέας Ορλεάνης» (1952), «Θαμμένη ζωντανή», «Ο φαταούλας», «Αξιολάτρευτες γυναίκες» αισθημ. Μαρτίν Καρόλ, «Ο κυρίαρχος του κόσμου» αισθηματικόν Γκρέγκορ Πεκ, «Άννα», «Η ταξιαρχία της δόξης» (1953), «Η μητέρα έχει εραστή» κωμωδία Τζόαν Φονταίν, «Πράσινος δράκος» περιπέτεια, «Το φείδι του Νείλου», «Παπατζήδες», «Οι ουρανοί είναι δικοί μας» (1954), «Λεωφορείον ο πόθος» δράμα Μπράντο – Λη, Κάλαγκαν» αστυνομικό Τόνυ Ράιτ, «Υφαλος 12 μιλίων», «Καγκασέιρο» Αλπέρτο Ρασσέλ, «Ο δολοφόνος θάρτη απόψε» (1955), «Ανώμαλος προσγειώσις», «Φίλησέ με μέχρι θανάτου», «12^η νύχτα», «Σκλάβοι της αγάπης» (1956), «Αντιός τσικίτα», «Τα συνεταιρικά», «Σαϊτάν», «Η τιμή μου», «Σπανιόλικό αίμα» (1957), «Θύελλα στην Περσία», «Τα παραμύθια του Άντερσεν» εύθυμο Ντάνη Καίη, «Υπόθεσις Κικέρων» κατασκ. Τζ. Μέησον (1958), «Η τελευταία σφαίρα του πολέμου», «Ριφιφήδες του Βερολίνου», «Αν μιλούσε ο άνεμος Πήτερ Φως, «Τρελοκόριτσο» Καρέζη, «Περιπλανώμενοι Ιουδαίοι», «Δεσμώτης του ιλίγγου» (1959), «Συννεφιασμένη Κυριακή» δράμα Νικολινάκος, «Θαλασσόλυκος σαν τον Λιούις», «Μαρία η Πενταγιάτισσα», «1000 αστέρια λάμπουν» (1960), «Ο κόκκινος κουρσάρος» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Κουρσάροι των 7 θαλασσών», «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ», «Σιδηρούς πλοίαρχος» (1961), «Εκείνο το βράδυ το Λονδίνο έγινε στάχτη», «Ο τάφος του Ινδού», «Ο δραπέτης του κόκκινου μύλου», «Ο σόλε μίο» (1962), «Η αεροναυμαχία του Μιντανάο», «Ο λουστράκος», «Παράξενη συνάντησις», «Λαός και Κολωνάκι», «Το μυστικό της χαμένης ζούγκλας» (1963), «Ο άσπρος κύκλος δολοφονεί», «Αποστολή γιγάντων», «Οικογένεια Παπαδοπούλου», «Της κακομοίρας», «Μάτα Χάρι» Γκρέτα Γκάρμπο, «Το πιστόλι μου κι εγώ» παρωδία ουέστερν Τζων Γουαίην (1964), «Οι τυχοδιώκτες» «Ένα έξυπνο μούτρο», «Γλυκειά μου Σαμπρίνα», «Κορίτσια για φίλημα», «Πικ νικ στο Σαιν Τροπέζ» (1965), «Ο συλλέκτης», «Ραντεβού στον αέρα», «Μινεζότα» και «Κατηγορώ τους ανθρώπους» (1966).

Nixon Σύγχρονος υβριδικός χώρος χειμερινής διασκέδασης, που συνδυάζει φαΐ, ποτό, μουσική, περφόρμανς, εικαστικές εκθέσεις και προβολή (κουλτουριάρικων) ταινιών. Αγησιλάου 61B, Κεραμεικός, τηλέφωνο 210 3462077. Ξεκίνησε το 2006, έκανε προβολές το 2007 - 2008, σταμάτησε και ξανάπαιξε το 2012. Στεγάζεται σε ωραίο μεσοπολεμικό κτίριο που ήταν μέχρι πρόσφατα αποθήκη. Η προκλητική και πρωτότυπη ονομασία από τον Ρίτσαρντ Νίξον, πρόεδρο των ΗΠΑ, τύποις παραιτηθέντα, ουσία καθαιρεθέντα λόγω Γουότεργκεϊτ. Επιχειρηματίες οι Αλέξανδρος Αδρακτάς - Λάμπρος Τριφύλλης. Έχει 58 μόνο θέσεις, διαθέτει

καναπέδες- τραπεζάκια και αμφιθεατρικότητα, ενώ απαγορεύει το κάπνισμα.¹⁹¹⁵ Τα έντυπα της πόλης το τοποθετούν κάπως αμήχανα σε διαφορετικές κατηγορίες. Π.χ. άλλοτε στα «bars», με «φοβερή κρυφή αίθουσα προβολών»,¹⁹¹⁶ άλλοτε στα «café bar all day», με «προβολές ταινιών»¹⁹¹⁷ κλπ. Οι ταινίες του παίζονται «στην ‘ιδιαίτερη’, μυστική κινηματογραφική αίθουσα του»,¹⁹¹⁸ με εισιτήριο 5 €, ενώ στα συμβατικά σινεμά είναι 8-10 (2008). Εναλλακτικό, ποιοτικό, απρόσμενο.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Προβολές της «Πλατφόρμας», «Κινέτα» (σε α΄ προβολή) (2007), Αφιέρωμα «Κινηματογράφος των Βάσκων», Αφιέρωμα «Ρουμάνικος κινηματογράφος», Επιλογές από το Salford Film Festival (2008), Διεθνές Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους «Psarokokalo», «Transfer», «Lys», «Hooked», «Pig» και «The show must go on» (όλες ταινίες από το 7ο sff-rated φεστιβάλ επιστημονικής φαντασίας της ΑΛΕΦ), «One day on earth» (ελεύθερη είσοδος) (2012).

Νιρβάνα Παλιός κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, που με συνεχείς μεταμορφώσεις, συνεχίζει μέχρι σήμερα (2013) στην όγδοη αιώως δεκαετία της (ίδρυση: 1937). Ο εφημερίδες δίνανε Αμπελόκηποι / Αλεξάνδρας (αριθμός 192, τηλέφωνα 665330, 6469398, 210 6469398, 210 6445221. Η ονομασία από τη γνωστή (υποτιθέμενη;) μετασωματική κατάσταση του βουδισμού. Για κάτι πιο πεζό, υπήρχε πάντως εκείνα τα χρόνια και κυριλέ νυχτερινό κέντρο μ΄ αυτό το όνομα στην Κοραή 5.¹⁹¹⁹ Μπορεί ο ιδιοκτήτης να σύχναζε εκεί.

Ξεκίνησε υπαίθρια προπολεμικά, επεκτάθηκε μεταπολεμικά και έγινε χειμερινή, Α΄ προβολής πλέον, κάτω από τις φέτες των διαμερισμάτων και σε κλάσμα μόνο του αρχικού οικοπέδου της τεράστιας θερινής προκατόχου.¹⁹²⁰ Συγκεκριμένα έχουμε: 1937 θερινή → 1946 επέκταση → 1964 κατεδάφιση → τέλη 1966 – σήμερα, χειμερινή. Ανακαινισμένη ξανά και ξανά, με μπαρ, φουαγιέ με τραπεζάκια, dolby stereo, 730 θέσεις, ανήκει από χρόνια στο δίκτυο Cinemax και έχει επιχειρηματία τον «Χρήστο Καραβία και σία ΟΕ».¹⁹²¹

Ο Παραδείσης μάς λέει ότι σ΄ ένα οικόπεδο της Όλγας Λαγάκου, όπου παλιότερα λειτουργούσε μάντρα με ξύλα και κάρβουνα, ιδρύθηκε το σινεμά, που ήταν το μεγαλύτερο προπολεμικό των Αμπελοκήπων και ένα από τα μεγαλύτερα της Αθήνας. Και συνεχίζει: «Την επιχείρηση είχε για πολλές δεκαετίες ο φαρμακοποιός και θαυμάσιος άνθρωπος Νίκος Γιαλέσας.¹⁹²² Εκτός από την τεράστια πλατεία του, είχε στα πλάγια και μεγάλους εξώστες. Οι μαντρότοιχοι εσωτερικά ήταν σκεπασμένοι με λουλούδια και περικοκλάδες.... Τα καθίσματα ήταν ψάθινες παραδοσιακές καρέκλες και πάνινες πολυθρόνες. Ελάχιστες φορές λειτούργησε σα βαριετέ. Μόνιμος μηχανικός υπήρξε ο Κώστας Βλαχόπουλος με βοηθό τον Νίκο Τρικόλη. Ταμίας η γλυκύτατη Χρυσούλα Πανταζώη και θυρωρός ο Κώστας Πολίτης. Τα διαφημιστικά πανό που ήταν πραγματικά αριστουργήματα τα δημιουργούσε ο καλλιτέχνης ‘Νίνος’ (Βικέντιος Μπέρκνερ). Με είσοδο από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας λειτουργούσε καφέ

¹⁹¹⁵ Τα περισσότερα στοιχεία από το Αθηνόγραμμα Β΄ περίοδος 298, 02.01.2006

¹⁹¹⁶ π.χ. Athens Voice 155, 15.02.2007

¹⁹¹⁷ π.χ. Lifo 01.03.2007

¹⁹¹⁸ Athens Voice, 31.01.2008

¹⁹¹⁹ Π.χ. σχετική διαφήμιση στ΄ Αθηναϊκά Νέα 15.12.1933

¹⁹²⁰ Φάνης Κουζούνας, συνέντευξη

¹⁹²¹ Εισιτήρια του 2008

¹⁹²² Επιβεβαιώνεται και από: Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947, Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

μπαρ από το Φάνη Δρακόπουλο (που ήταν ανάπηρος πολέμου) και τον αδελφό του Φίλιππο. Στο φαρδύ πεζοδρόμιο άπλωναν τραπέζια με καθίσματα για τους διερχόμενους πελάτες.»¹⁹²³

Εκείνη η παλιά θερινή «Νιρβάνα» η καλοκαιρινή δεν είχε τυπική διάταξη, γιατί η οθόνη ήτανε καθέτη στην Αλεξάντρα δεξιά, προς τον Παναθηναϊκό, ενώ η μηχανή προβολής προς τους Αμπελόκηπους.¹⁹²⁴ «Γυμνή και τεράστια», τη θυμάται ο Μανταίος.¹⁹²⁵ Και με τρομερή ακριβολογία ως προς το χώρο, συνεχίζει: «Σκαρφαλωμένοι σε μια στοίβα πέτρες στη μάντρα της Νιρβάνας. Πίσω το σκοτεινό γήπεδο με τη συκιά όπου έπαιζε η ομάδα του Μιχάλη, ...που αργότερα γίνηκε προπονητής του μπάσκετ στον Παναθηναϊκό. Πιο πίσω τα φύλλα από τα μεγάλα δέντρα της έπαυλης του Ινστιτούτου Παστέρ να θροΐζουν υπερβολικά. Μπροστά και στα πλάγια, φοβερός και τρομερός, απόκοσμος, αναιμικός, ο Κρίστοφερ Λι στο κεφαλόσκαλο του υπόγειου να γελάει σατανικά με τις δυο τεράστιες δοντάρες του στον Πήτερ Κάσινγκ, που αγωνιούσε να πήξει ένα παλούκι στην καρδιά μιας όμορφης βρυκολακίνας, που κοιμόταν σ' ένα μαύρο φέρετρο ντυμένη στ' άσπρα».¹⁹²⁶

Μερικές ταινίες: «Ντεντέ», «Μπολλερό» (σικ), «Όχι πια γυναίκες», «Ντεντέ» (1937), «Ντάμα πικά», «Παλιάτσοι» + Γιάννης Αγγελόπουλος¹⁹²⁷ «Ο πειρατής», «Δύο σελίδες έρωτος», «Στιγματισμένες γυναίκες» (1938), «Εύθυμοι ασιγγανοί», «Στην υπηρεσία του Τσάρου», «Σόδομα και Γόμορα» (1939), «Χουαρέζ», «Η κοιλιά των γιγάντων», «Μνηστή στη λοταρία», «Γίγαντες των ουρανών» (1940), «Από τον έρωτα στο έγκλημα», «Ο δρόμος των ηρώων», «Όταν η σαρξ προστάζει» (1941), «Βαρνάβας», «Το τραγούδι της μάνας», «Ένα παράξενο κορίτσι», «Μπελ αμί», «Πρωταπριλιάτικος σύζυγος» (1942), «Βασίλισσα της Ναβάρρας», «Γεροντοπαλήκαρα εν δράσει», «Νύχτα έρωτος», «Ανήσυχα νειάτα» (1943), «Μπολερό», «Κολασμένοι πόθοι», «Η Α.Μ.η σύζυγός μου», «Ίρμα η τσιγγάνα», «Στον ίσκιο της φυλακής» (1944), «Δραπέται της κολάσεως», «Ημουν μια τυχοδιώκτης», «Ο κατακτητής», «Έρωτες φοιτητών» (1945), «Ο σημαδεμένος», «Ιππόται της ερήμου», «Δίλημμα», «Η φόνισσα» (1946), «Βαθιά μεσ' τη νύχτα», «Οι θησαυροί του Ταρζάν», «Θύελλα παθών», «Στον ίσκιο του μοναστηριού», «Δόκτωρ Τζέκυλ» (1947), «Η άπιστη», «Γαλάζια ραψωδία», «Άγγελοι στα κάτεργα», «Μοντέρνα Αφροδίτη» (1948), «Άνευ διαταγών», «Ο κήπος του Αλλάχ», «Νινότσκα» (1949), «Η Τζούλια παρεκτρέπεται», «Σπαθί στην έρημο», «Ταϊκούν», «Μαντάμ Μποβαρύ» (1950), «Το παιδί μου πρέπει να ζήσει», «Αίμα και ηδονή», «Η γέφυρα του πεπρωμένου», «Η ζωή του πεζοδρομίου», «Ο άνθρωπος του πεζοδρομίου», «Ο θρύλος των Φόρσαιτ» (1951), «Αϊσά», «Η λίμνη των πειρασμών», «Αμαρτωλός δεσμός», «Φλόγα της Αραβίας» + Χονδρός – Λιγνός, «Ο τυχοδιώκτης» (1952), «Φυγή στη Τύνιδα» περιπέτεια Στιούαρτ Γκρέντζερ, «Ο ιπότης και η τσιγγάνα» + Καλλιστεία 1953,¹⁹²⁸ «Κεραυνός στη Χαβάη» κατασκ. Τζων Γουαϊν, «Η εκδίκησης του κουρσάρου» Μαρία Μοντέζ (1953), «Δον Καμίλλο», «Οι ερασταί του Ρίο», «Κυριακάτικο ξύπνημα» (1954), «Αν μιλούσαν οι Βερσαλλίες» ιστορικό Όρσον Γουέλλες, «Ο τρόμος της μαύρης λίμνης» δράμα

¹⁹²³ Παραδείσης και Λαζαρίδης 85

¹⁹²⁴ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

¹⁹²⁵ Μανταίος, 48

¹⁹²⁶ Μανταίος, 50

¹⁹²⁷ Αοιδός

¹⁹²⁸ Αγνώα αν πρόκειται για κάποιο φιλμάκι επικαίρων ή –το και πιθανότερο- για διεξαγωγή τοπικών καλλιστείων, υποθέτω για τη μισ Αμπελόκηποι. Ο θεσμός ήταν πολύ συνηθισμένος σ' όλη την Αθήνα, τον διοργάνωναν δε σχεδόν κ
α' αποκλειστικότητα κινηματογράφοι, συνήθως σε συνεργασία με κάποιον κονφερανσιέ της εποχής

Κάρλσον, «Αττίλας» Τζακ Πάλλανς, «Μανταλένα η αμαρτωλή» δράμα Μάρθα Τόριν (1955), «7 χρόνια φαγούρα», «Το όνειρον του Ινδού», «Διακοπές στη Βενετία» (1956), «Η 6^η μέρα», «Τελευταία σύνορα», «Το μεγάλο μυστικό», «Ψωμί, έρωτας και...» (1957), «Ο άνθρωπος δίχως όπλα», «Στο πέμπτο σήμα θάνατος» κατασκ. Τζ. Χάντερ, «Ανικανοποίητες γυναίκες» ρεαλ. Ανιές Λώρενς (1958), «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος», «Το τελευταίο αίμα του πολέμου», «Καλημέρα ζωή», «Καλημέρα θλίψη» (1959), «Τι επιθυμεί κάθε γυναίκα» εϋθ. Ντέιβιντ Νίβεν, «Ο άνθρωπος που λήστεψε την Τράπεζα της Αγγλίας», «Ο Σολομών και η βασίλισσα του Σαββά», «Μια γυναίκα κατηγορείται» (1960), «Η νύχτα έσβησε τα ίχνη του δολοφόνου», «Το ξέσπασμα της καταγίδος», «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη» (1961), «Ο άγνωστος της πράσινης βίλλας», «Γαμπρός με το στανιό», «Η σειρήνα του Μισισιπή» (1962), «Κεκλεισμένων των θυρών», «Στη θύελλα του πρώτου έρωτα», «Ο Ζορρό στην αυλή της Ισπανίας», «Το ξέσπασμα της καταγίδας» (1963), «Ο πρίγκιψ και ο πτωχός» + «Ο ιπότης με τη χρυσή πανοπλία», «Χτυποκάρδια στο θρανίο», «Τερέζα» ελλην. αισθημ. δράμα, «Μυστικός πράκτωρ X-10» αστυν. περιπ. (1964), «Πώς να κλέψετε ένα εκατομμύριο δολάρια», «Μαίρη Πόπινς», «Να γιατρός να μάλαμα», «Ο κόκκινος κουρσάρος» (1966), «Δύο εβδομάδες τον Σεπτέμβρη», «Ελληνας ζητεί Ελληνίδα» (1967), «Η ωραιότερη ιστορία του κόσμου», «Το τέλος του κόσμου», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Ζήτησε για τη ζωή» (1968), «Τρέλες τ' Απρίλη», «Στο κατώφλι της αμαρτίας» (1969), «Οι δύο μικρούλες», «Νυχτερίδα», «Ένα γέλοιο [σικ] στο σκοτάδι» (1970), «Πώς θα κατορθώσετε να φάτε 20 χρόνια φυλακή», «Ο κυρίαρχος των νησιών» (1971), «Η νύχτα με τα μαύρα φαντάσματα», «Αύριο θα είναι πολύ αργά», «Τζο Κιντ», «Ωραία μου κυρία» (1972), «Όμορφα κορίτσια στη γραμμή», «Το διαζύγιο», «Οι δύο σύνενοχοι» (1973), «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο», «Μεγάλη διάρρηξις», «Σκυλίσινα ζωή» (1974), «Η αξιολάτρευτη θεία μου», «Η Άννα των 1.000 ημερών», «Τα καλύτερά μας χρόνια» (1975), «Οι καταραμένοι», «Ο επιθεωρητής Χάρπερ», «Εφιάλτες από το παρελθόν» (1976), «Μαντάμ Κλωντ», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Κορίτσια έχετε πομ πομ;» (1977), «Ο μεγάλος κομπιναδόρος», «Χίτλερ, μια καριέρα» (1978), «Αποκάλυψη τώρα», «Ένα θεότρελο ζευγάρι», «Το καρνέ με τα πονηρά τηλέφωνα» (1979), «Αυτή είναι η Αμερική», «Η ταράτσα» (1980), «Κάνονμπωλ», «Προετοιμασία για έγκλημα», «Η προειδοποίηση» (1981), «Έλα στο σπίτι, μένω με τη φίλη μου», «Ο καταπληκτικός κύριος 10» (1982), «Τρελές νύχτες στο νεκροτομείο», «Το ρεμπέτικο», «Οι δύο δραπέτες» (1983), «Ζητείται πονηρός εγκέφαλος για σεξ», «Το σπίτι των πνευμάτων», «Μπόνι και Κλάιντ α λα Ιταλικά» (1984), «Οι αουσάιντερς», «Κραυγές στη σιωπή» (1985), «Η αποστολή», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» νο 2, «Οι κατάσκοποι που ήρθαν από τη ζέστη» (1986) «Ο γυάλινος κόσμος», «Οι Δουβλινέζοι» (1987), «Ελπίδα και δόξα», «Ράμπο το πρώτο αίμα», «Όχι προσευχή για τους πεθαμένους» (1988), «Επικίνδυνες σχέσεις» του Φρίαρς, «Οι διχασμένοι» (1989), «Σχέσεις πάθους», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Ονειρα», «Αθώς μέχρι αποδείξεως του εναντίου» (1990), «Ατέλειωτη ιστορία», «Πράσινη κάρτα» Ζεράρ Ντεπαρντιέ, Άντι μακ Ντάουελ (1991), «Η επιστροφή του Καζανόβα», «Ιστορίες του χειμώνα», «Το ακρωτήριο του φόβου» (1992), «Οι επισκέπτες» «Τα μαύρα φεγγάρια του έρωτα» «Europa», «Μαθήματα πιάνου», «Επιστροφή στο Χάουαρντς έντ» (1993), «Παλπ φικσιόν» (σικ),¹⁹²⁹ «Πολύ κακό για το τίποτα», «Εκπαιδύοντας τον μπαμπά», (1994), «Φόρεστ Γκαμπ» + «Αστερίξ και οι Ινδιάνοι» (1995), «Τέλος εποχής», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 Επιχείρηση χρυσά μάτια», «Ο τελευταίος επιζών», «Καζίνο» (1996), «Θεωρίες

¹⁹²⁹ Εστία, 11.11.1994

συνωμοσίας» κομεντί, «Ο σολίστας», «Καβάφης», «Δαμάζοντας τα κύματα» (1997), «Σφαίρα», «Κάτι τρέχει με τη Μαίρη», «Αίσθημα μετ' εμποδίων» (1998), «Η μούμια», «Η λεπτή κόκκινη γραμμή», «Ο 13^{ος} πολεμιστής», «Ο Αστεριξ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα» (1999), «Βασικός ύποπτος για φόνο», «Φθινόπωρο στη Νέα Υόρκη», «Απόλλων 13», «The watcher», «Θέα στον ωκεανό», «Οι άγγελοι του Τσάρλι» (2000), «Όμορφη τρέλα», «Ο Dr T. και οι γυναίκες», «Αμελί» (2001), «Η φούσκα» «Ένας υπέροχος άνθρωπος», «Vanilla sky» (2002), «Σικάγο», «Το μόνον της ζωής του ταξιδιόν» (2003), «Γοητευτικοί ταξιδιώτες», «Κάποτε στο Μεξικό», «Ψάχνοντας τον Νέμο», «Big fish απίθανες ιστορίες», «Η σκοτεινή πλευρά του πάθους» (2004), «Η πτώση», «Το φελαντάκι και η μεγάλη παρέα του Γουίνι», «Οι τρεις ταφές του Μελκιάδης Εστράδα» (2005), «Η κυρία Χέντερσον παρουσιάζει», «Ο δρόμος για το Γκουαντάναμο», «Αυτοκίνητο» (2006), «Μια μέλισσα τον Αύγουστο» (πολλές βδομάδες), «Το κυνήγι της ευτυχίας», «Η απολάνηση ενός ξένου», «Spider – man 3» (2007), «El Greco», «Ζωή σε ανακύκλωση», «Ο γάμος της Τούγια» (2008), «Αμφιβολία», «Όλα θα πάνε καλά», «Slumdog Millionaire», «Βασίλισσα Βικτωρία: τα χρόνια της νιότης», «Χάλια μέρα για ψάρεμα» (2009), «Ανίκητος», «Χριστουγεννιάτικη ιστορία», «Oceania», «Νήσος» (2010), «The fighter», «Για το καλό των άλλων», «Ζουμαπίος και Ιουλιέτα», «Αι ειδοί του Μαρτίου», «Burlesque» (2011), «Ο Υπουργός», «Δεμένη κόκκινη κλωστή», «Κι ο κλήρος έπεσε στον Σμάιλι», «J. Edgar», «Ο θεός αγαπάει το χαβιάρι», «J.A.C.E.», «Η φόνισσα» (2012), «Χίτσκοκ», «Django, ο τιμωρός», «Μετά τη Λουτσία» και «Λόρενς για πάντα» (2013).

Νίτσα Λαϊκό χειμερινό σινεμά των Κάτω Πατησίων, που ιδρύθηκε σε λάθος εποχή (1970) και κατάφερε να κρατηθεί μέχρι τους πρώτους μήνες του 1988. Στις εφημερίδες πέρασε ως Γέφυρα Αχαρνών / Κάτω Πατήσια / Ηλεκτρικός Σταθμός Κάτω Πατησίων. Ήταν Αχρίδος 27, πίσω από την Παμμακάριστο, στο υπόγειο μιας πολυκατοικίας, τηλέφωνο 2021402. Ξεκίνησε ως Α΄ - Β΄ προβολής και τελείωσε ως Α΄, κόντρα στη χαμηλότερη ποιότητα του 90% των ταινιών της (αλλά το 10% σε αφήνει άναυδο, για την αντίθεση προς τα υπόλοιπα). Είχε εισιτήρια χαμηλότερα από το μέσο όρο της κατηγορίας του, χαμηλότερα ακόμα και από σινεμά Β΄ προβολής, ενώ πρόβαλε και μειωμένη είσοδο μέχρι τις 8 μμ. Σήμερα έχει γίνει γκαράζ. Δεν είχα έρθει ποτέ μου εδώ ως θεατής. Επειδή όμως στην πολυκατοικία έμενε επί χρόνια ο καλύτερος σκακιστικός μου φίλος και υπήρξε τακτικός επισκέπτης, γι' αυτό έχω μελετήσει καλά και φωτογραφίσει εκ των υστέρων το χώρο της πάλαι ποτέ «Νίτσας». Διατηρείται λοιπόν μέχρι σήμερα (2013) η ίδια η εξωτερική επιγραφή (αποτελούμενη από πέντε ανεξάρτητα, ξύλινα γράμματα, μέσα σ' ένα είδος ξύλινου πλαισίου, που έχει μπροστά κοτετσόσυρμα, για να μη μπαίνουν πουλιά· μοναδική περίπτωση), στην είσοδο του σημερινού γκαράζ. Τώρα δηλαδή «Νίτσα» λέγεται το πάρκινγκ. Μέσα στο διάδρομο τού γκαράζ, προτού φτάσουμε στους χώρους του πάρκινγκ, σώζονται το ταμείο και οι προθήκες για τα «προσεχώς». Δεν υπάρχουν ίχνη της οθόνης, ούτε της καμπίνας προβολής. Ωστόσο, από τη διάταξη των επιπέδων μέσα προκύπτει ότι πιθανώς υπήρχε εξώστης και ότι η διάταξη δεν ήταν τυπική, αφού το σινεμά θα πρέπει ν' αναπτυσσόταν κατά μήκος του δρόμου, με την καμπίνα προβολής προς τις γραμμές του τρένου και την οθόνη προς την «Παμμακάριστο». Η υπόθεσή μου για τη διάταξη αυτή επιβεβαιώθηκε αργότερα από αυτόπτες θεατές του σινεμά.¹⁹³⁰ Σώζεται επίσης ο (ζωγραφισμένος στο χέρι, σε στρατσόχαρτο) αποχαιρετισμός προς τους θεατές που έφευγαν:

¹⁹³⁰ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, Βαγγελιώ Κρεμασιώτη και Μαρία Κρεμασιώτη, συνεντεύξεις

**Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ‘ΝΙΤΣΑ’ σάς Ευχαριστεί
ΚΑΛΗ ΣΑΣ ΝΥΧΤΑ**

Εξωτερικά ίχνη: μέχρι το 2004, η καφετέρια στη γωνία Ιωνίας και Αχρίδος λεγόταν «Νίτσα» (μετονομάστηκε), ενώ μέχρι το 2007 υπήρχε η φωσφορίζουσα ταμπέλα – βέλος σε κολόνα της ΔΕΗ, ακριβώς στην ίδια γωνία, η οποία έδειχνε προς την κατεύθυνση του σινεμά. Ήταν σε πολύ μεγάλο ύψος, θα πρέπει να ξηλώθηκε από εναερίτες: ένας διάβολος μόνο ξέρει γιατί, κανέναν δεν ενοχλούσε. Ευτυχώς πρόλαβα και τη φωτογράφισα.

Μαρία Κρεμασιώτη: «Με είχε φέρει εδώ μικρή η γιαγιά μου και είχαμε δει μια ταινία με θέμα τη ζωή σε κάτι τούρκικες φυλακές, όχι το ‘Εξπρές του μεσονυκτίου’, γιατί είχε και πολλά από γυναικείες φυλακές. Ήταν τόσο έντονα αυτά που είδα, ώστε επί πολλές νύχτες δε μπορούσα να κοιμηθώ».¹⁹³¹ Τάκης Μπαστέας: «Πέρασε μια φάση με ελαφρό διεθνές πορνό (με την Εντβίς Φενέκ, αισθησιακή Τουρκάλα ηθοποιό, που έκανε καριέρα στην Ιταλία) και με ελληνικά ελαφρά πορνό. Στο σινεμά αυτό κόψανε ‘πρωτοχρονιάτικη ταινία’, αντί για βασιλόπιτα, διάφοροι τοπικοί τσοντόβιοι θαμώνες. Δηλαδή είχαν βρει μια μπομπίνα και κάποια κόπια και κάνανε ολόκληρη τελετουργία, κόβοντας την ταινία, αντί για πίττα. Φιλμοκλασία. Κομμένο φιλμ, παραπομπή σε τσόντα. Το ίδιο επαναλάβανε και στο περίφημο μπιλιαρδάδικο του ‘Φίλιππα’, όπου είχαν αρχηγό τον Κώστα Τσέκο. Κύριο σύνθημα στην όλη πλάκα: ‘Δώστε τσόντα στο λαό’. Αυτά την Πρωτοχρονιά του 1977. Ούτε ο ‘Φίλιππας’ υπάρχει».¹⁹³²

Ενδεικτικές ταινίες: «Μια γυναίκα στην αντίσταση», «Μούδωσες το φως της ζωής μου», «Εγώ ρεζίλεψα τον Χίτλερ», «Καταδρομή στο φρούριο των καταραμένων» (1970), «Τι θα κάνης στον πόλεμο μίστερ Σάνον;», «Διακοπές στην Κύπρο μας», «Ο ήλιος της ευτυχίας» Χούλια τούρκ., «Ο Μανωλιός ξαναχτυπά», «Συγχώρεσέ με μανούλα», «Πάττον» (1971), «Έγκλημα και σεξ κάθε νύχτα», «Ένας υπέροχος άνθρωπος», «Το σπίτι της ηδονής», «Υποβρύχιον Παπανικολής» + «Ο ερωτιάρης και οι κοπίνες του» + «Η Μεσόγειος φλέγεται», «Μεγάλος πόνος, μικρή καρδιά», «Το σπίτι των καταραμένων» (1972), «Σάρκα για πούλημα», «Η φωνή της καρδιάς», «Ρομπέν υπέροχος εκδικητής», «Ο δικαστής», «Στον ίλιγγο της ακολασίας» (1973), «Άγουρη σάρκα», «Ανώμαλες παραισθήσεις», «Απάνθρωποι», «Τεν Τεν στη λίμνη με τους καρχαρίες», «Νάρκο μεν εναντίον άγριας συμμορίας», «Παύλος Μελάς», «Η επισκέπτρια ήρθε γυμνή», «Πρόσκλησις σε σεξ πάρτυ», «Οι γυμνοί», «ΟΚ φίλε», «Ηδονή», «Το σφάλμα», «Διαστροφές» (1974), «Κεραυνός κάτω από τον ήλιο», «Οι πρωτόβγαλτες», «Ερωτες και πόθοι κάτω των 17», «Φλογισμένα κορμιά στα δίχτυα του δολοφόνου» (1975), Τρελό πανηγύρι με τον Γουόλτ Ντίσνεϋ, «Οι τρεις μέρες του κόνδορος», «Μασάζ πολυτελείας», «Το ρόδο και το βέλος» (1976), «Επιδρομή στα έγκατα της γης», «Ωτο στοπ», «Η μαζούρκα του έρωτα», «Η πίστη της μάνας», «Το άλογο που κλαίει», «Το πιο τρελό ιππικό του κόσμου», «Ο Λένιν στα 1918» (1977), «Ήταν σκληροί κι είχαν για χόμπυ τους το σαματά», «Το ζιζάνιο» Λουί ντε Φυνές, «Το επόμενο θύμα», «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη» (1978), «Γυναίκες στα όπλα», «Το πιστόλι είναι ο θεός μου», «Μπάτσος ή αλήτης», «Ο παλαβός κόσμος του Θανάση», «Μοντέρνα τέρατα» (1979), «Τώρα θέλω τώρα», «Γλυκός πειρασμός», «Το φεγγάρι», «Η αυτοκρατορία αντεπιτίθεται», «Τριαντάφυλλο στον πάγο», «Κράμερ εναντίον Κράμερ» (1980), «Ασύλληπτη απόδραση», «Ο πεταλούδας»,

¹⁹³¹ Μαρία Κρεμασιώτη, συνέντευξη

¹⁹³² Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

«Στενές επαφές τρίτου τύπου» σπέσιαλ έκδοση, «Μπρουμπέηκερ», «Η δίκη της χούντας» (1981), «Στο κολέγιο τη βρίσκουν κάτω απ' το θρανίο», «Μαίρυλιν», «1922» του Κούνδουρου, «Ο κίτρινος κεραυνός κτυπά τη Δύση» (1982), «Ζόμπι» νο 4, «Μπόμπος ο ματάκιας της τάξης», «Τζάκυ Τσαν ο μισθοφόρος με τη σιδερένια γροθιά», «Μαφιόζος, λιγούρης και καψούρης», «Το κορίτσι απ' την Τεργέστη», «Είμαι η...», «Καμπότζη εξπρές», «Ατέλειωτες μέρες της εκδικήσεως» (1983), «Μάγκας, μπαγάσας και τσαχπίνης», «Μπόμπος, το πρώτο πιστόλι του συντάγματος» έγχρωμο, κωμωδία, «Η 40άρα κι ο πρωτάρης» (1984), «Μαλόμπρα», Μουστάκας «Η νονά», «Πέτρινα χρόνια» του Βούλγαρη, «Παλαβή κούρσα στο ποτάμι», «Τζερεμιά Τζόνσον» (1985), «91/2 βδομάδες», «Κομάντο» Σβαρτσενέγκερ, «Μια απίθανη πτήση», «Μάρτυρας εγκλήματος», «Η μεγάλη απόδραση των 11», «Το κεντρί» (1986), «Στρομφ αγάπη μου» + «Μικρό μου πόνι», «Ο στοιχειωμένος μήνας του μέλιτος», «Κρεμάστε τους ψηλά», «Τζίντερ και Φρεντ», «Στα σαγόνια του καρχαρία», Σβαρτσενέγκερ «Ο κυνηγός», «The κόπανοι» (1987), «Σογκούν νίντζα», «Στρομφ αγάπη μου» + «Το μικρό μου πόνι», «Τα τούβλα», «Αμερικαν άνθεμ», «Ο εξωγήινος», «Τάιπαν» και Μουστάκας «Η νονά» (1988).

Νόρα Καλοκαιρινός κινηματογράφος μέσου επιπέδου επί της Μιχαήλ Βόδα 183, τηλέφωνο 8618828. Η περιοχή του σινεμά είναι μεταιχμιακή και δύσκολο να προσδιοριστεί (Λεβίδη; Αττική; Αχαρνών; Κάνας άγιος, π.χ. Νικόλαος;) γι' αυτό οι εφημερίδες τη γράφανε με βάση το δρόμο. Κι αυτή επίσης άνοιξε λάθος εποχή, και άντεξε 14 καλοκαίρια (1970-1983). Ξεκίνησε Α'-Β' προβολής και ετελεύτησε ως Α'. Αγνώ αν ονόμασε ή ονομάστηκε από ένα ομώνυμο ξενοδοχείο πολύ κοντά, στην Αντιοχείας, ισχνή προέκταση της Μιχαήλ Βόδα μετά την Αγ. Μελετίου. Αντώνης Στεργιάκης: «Επιχείρηση του κουμπάρου μου, του και ηθοποιού Χάρη Κερασιώτη, που είχε και το 'Σινέ Πατήσια'»¹⁹³³ (δες λέξη). Το 1977 είχε εισιτήριο νωρίς 35 δρχ., αργά 40 δρχ.

Επισκέφτηκα το χώρο το 2003. Χωροταξικά, η «Νόρα» ήταν απίθανη περίπτωση. Λειτουργούσε στο μεγάλο κήπο ενός παλιού προπολεμικού μονόροφου σπιτιού. Αγνώ αν το σπίτι λειτουργούσε ως σπίτι, ή αν ήταν μπαρ ή τουαλέτες ή στέγαζε καμπίνα προβολής ή την οθόνη (επειδή αγνώ τη διάταξη εσωτερικά). Όταν πήγα, το κτίριο ήταν φροντιστήριο ξένων γλωσσών, που εκείνη την ώρα ήταν κλειστό. Μελέτησα φυσικά και φωτογράφησα. Όταν τα κατάφερα να ξαναπάω, το 2007, βρήκα σπίτι και κήπο ισοπεδωμένα, υποθέτω για να γίνουν πολυκατοικία. Λοιπόν, το σπίτι ήταν πάνω στο δρόμο, με κεντρική είσοδο στο πεζοδρόμιο και με είσοδο για τον κήπο αριστερά της κεντρικής, επίσης πάνω στο δρόμο. Η είσοδος αυτή, με διάδρομο μεταξύ δύο τοίχων (του σπιτιού όπου η «Νόρα» δεξιά και μιας πολυκατοικίας αριστερά), σχημάτιζε έναν διάδρομο – ανοιχτή στοά. Ο διάδρομος είχε από πάνω πέργκολα με κληματαριά και κάτω οικιακό πλακόστρωτο αυλής, όχι επαγγελματικό. Στο αριστερό μέρος του διαδρόμου όπως μπαίναμε, ήταν καρφωμένες στον τοίχο του γειτονικού σπιτιού μόνιμες προθήκες, προφανώς για τα προσεχώς κλπ. Στο τέλος του διαδρόμου αριστερά ήταν το «Γαμείον», του οποίου η ταμπέλα σώζονταν. Στη συνέχεια και προς το βάθος του οικοπέδου υπήρχε παλιά πέτρινη διαχωριστική μάντρα, με φωτιστικές χελώνες για τους θεατές. Στη δεύτερη επίσκεψή μου, μετά την ισοπέδωση, είδα καθαρά το μεγάλο βάθος του οικοπέδου και το προς τα δεξιά κομμάτι της μάντρας. Και στα δυο κομμάτια, κρέμονταν υπολείμματα από ξύλινες πέργκολες και αναρριχητικά φυτά, ακόμα πράσινα.

¹⁹³³ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Όταν ο νόμος προστάζει», «Ένας καουμπούι στην Αφρική», «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά», «Μέχρις εσχάτων» «Ο εκδικητής», «Θέλω να μ' αγαπήσεις» (1968), «Μέχρις εσχάτων», «Σάλακο», Νέον έργον, «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Πάντσο Βίλα», «Λησταί στο Μιλάνο» (1969), «Μπαρμπαρέλλα», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Έρχονται οι Αμερικάνοι», «Δυο λησταί» (1970), «Κατς - 22», «Άνθρωπος του νόμου», «Ο κονφορμίστας», «5 εύκολα κομμάτια» (1971), «Ποιος είναι ο Χάρρυ Κέλλερμαν και γιατί λέει πολλα αυτά τα παράξενα πράγματα για μένα;», «Πλαίυ μπού», «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Μαύρα τριαντάφυλλα για τη νύφη», «Ο 41^{ος}» (1972), «Αυτή είναι η ιστορία μου», «Δυο τρελλοί θαλασσόλυκοι», «Ένας τρελλός πειρατής», «Η κρυφή γοητεία της Μπουρζουαζίας», «Διψασμένος για εκδίκηση» (1973), «Βρώμικο παιχνίδι», «Η δίκη των δικαστών», «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007, Ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν», «Ο άνθρωπος από το Παρίσι», «Ένας άνθρωπος που τον λέγαν άλογο», «Ο άνθρωπος από το Σάλτσμπουργκ», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Α-7 «Απόσπασμα ειδικής δράσεως» (1974), «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Νευρικός εραστής», «Μεγάλη κομπίνα», «Η λέσχη των σαμποτέρ» (1975), «Το Χίντενμπουργκ φλέγεται», «Πυρωμένα κολτ», «Οι προικοθήρες», «Γιούπι Ντου», «Ο ριψοκίνδυνος» (1976), «Δολοφονίες διακεκριμένων», «Η τελευταία τρέλα του Μελ Μπρουκς», «Ένας δολοφόνος στο πλήθος», «Ο ένοικος», «Σαλόν Κίτυ», «Πρόσκληση σε γεύμα από έναν υποψήφιο δολοφόνο» (1977), «Ο Ντόναλντ Ντακ και η συμμορία του», «Ο βυθός», «Έλα τώρα γιατί βιάζομαι», «Ο άνθρωπος του μεσονυκτίου», «Βαλεντίνο» (1978), «Ο εντιμότατος κύριος ανακριτής», Τζων Τραβόλτα «Γκρηζ», «Το αίτιγμα», «Εκδίκησι του ροζ πάνθηρα», «Οτέλ», «Απόδραση στην Αθήνα» (1979), «Αυτή είναι η Αμερική», «Γρανίτα από λεμόνι» Νο 2, «Εντιμοί πολίτες στον κόσμο της τσόντας», «Το βρώμικο παιχνίδι των κατασκόπων», «Ο μεγάλος γκαφατζής», «Επιστροφή του φαντομά», «Ρόλλερ Μπούκι», «Αδίστακτος Χρυσοδάκτυλος» (1980), «Ζεις μονάχα δυο φορές», «Μπορώ και χωρίς τα γυαλιά μου», «Μαντ Τζωνς ο εξολοθρευτής», «Σκυλιά του πολέμου», «Το νησί των καταραμένων», «Χαβάη 7-0» (1981), «Ζόμπι εναντίον κανιβάλων», «Το κλουβί με τις τρελές», «Μετά τα μεσάνυχτα», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Οργισμένο είδωλο» (1982), «Πανικός στο Νηλ [σικ] Παρκ», «Σοκ», «Κόναν ο βάρβαρος» και «Ληστεία αλά Ιταλικά» (1983).

Ντάρια Στούντιο (χορού) Φιλελλήνων 1. Το βάζω εδώ μόνο και μόνο γιατί το Δεκέμβρη του 1929 το βρήκα σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων,¹⁹³⁴ δίχως αναφορά προγράμματος. Ίσως λοιπόν να έπαιξε και ταινίες. Αγνώω οτιδήποτε άλλο γι' αυτό το χώρο.

Ντελίς «Ντάνσιγκ», Ιπποκράτους 7. Παρόμοια περίπτωση με το αμέσως προηγούμενο λήμμα. Το βρίσκω σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων σποραδικά τη δεκαετία του '20¹⁹³⁵ σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων, άρα κι αυτό μπορεί να έπαιξε ταινίες.

Πρόγραμμα: Έναρξίς προσεχώς ντάνσιγκ ή και σκέτη αναφορά δίχως τίποτ' άλλο.

ΟΜΙΚΡΟΝ

¹⁹³⁴ Σκριπ, 30.12.1929

¹⁹³⁵ Π.χ. Εμπρός, Σκριπ

Οασίς Α Με την προσθήκη «(ισόγειον Αλάμπρας)». Τη βρίσκω χειμώνα του 1924 σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων,¹⁹³⁶ δίχως ταινίες ούτε άλλο πρόγραμμα. Αγνώ τι (και αν) έπαιξε ποτέ από σινεμά. Για το πού ακριβώς ήταν, δεσ Αλάμπρα» Α.

Οασίς Β Με την προσθήκη (Ζαπείου) στις εφημερίδες. Εγώ το βρίσκω όλα τα χρόνια υπαίθριο βαριετέ και μόνο. Ο Πατέρας (αποκλειστική πηγή) λέει ότι έπαιξε ταινίες το 1935 και 36.¹⁹³⁷

Οασίς Γ Θερινός κινηματογράφος, που εμφανίζεται στις εφημερίδες (αποκλειστική πηγή) με την ένδειξη «Κρ.», «Κρητ.» και «Κρήτης»¹⁹³⁸ στις αρχές της δεκαετίας του '50, με εξαιρετικά ακανόνιστη εμφάνιση (πλην των ημερών που είχε ζωντανό μουσικό και όχι κινηματογραφικό πρόγραμμα). Έψαξα πολύ στην οδό Κρήτης, ένα δρομάκο κοντά στον Άγιο Παύλο. Δυστυχώς δε βρήκα τίποτα περισσότερο. Πάσα συνεισφορά δεκτή. Προς τους ερευνητές του μέλλοντος: προσοχή, η περί ης συνυπάρχει με την ομώνυμη του Νέου Κόσμου.¹⁹³⁹

Ορισμένα φιλμ: «Αμάρτησα», «Πόθοι στους βάλτους», «Ο σταυρός της Λωρραίνης», «Πρίγκηψ και πτωχός», «Η προσφυγοπούλα», «Σοπέν» (1950), «Η Εύα με ηπάτησε» (σικ), «Βαρκάρης του Βόλγα», Μουζάκης – Μελάγια – Μακούλης (δηλαδή ζωντανή μουσική), Μουζάκης – Μελάγια, «Αγνούλα», «Χαβανέζικη συντροφιά» και «Αμαρτωλά κορίτσια» (1951).

Οασίς Δ Υπαίθριος και στη συνέχεια χειμερινός – θερινός κινηματογράφος του Νέου Κόσμου (εφημερίδες), στην Ιπώνακτος 36, τηλέφωνα 916482, 9019412, που με διάφορες μεταλλάξεις βάστηξε από το 1955- 1989. Στο χώρο του είχαν προϋπάρξει βαριετέ και караγκιόζης του Ζάννου (τουλάχιστον από το 1951). Η στέγασή του έγινε το 1967 (αυτόνομο κτίριο) και το καλοκαίρι λειτουργούσε με άνοιγμα στέγης και πλάγιων παραπέτων.¹⁹⁴⁰ 600 θέσεις.¹⁹⁴¹ Είχε εισιτήριο 30 δρχ. το '77, το χαμηλότερο. Έπαιξε πολλές φορές και παιδικά τις Κυριακές. Γενικά ανήκε στη Β' προβολή, έγινε όμως Α'— Β' τη δεκαετία του '70. Διέκοψε πρώτα τις καλοκαιρινές και αργότερα τις χειμωνιάτικες προβολές του. Ποτέ δεν έτυχε να πάω όσο δούλευε, πήγα όμως ερευνώντας (2007). Το κτίριο στεγάζει στις μέρες μας το γυμναστήριο του Παντείου Πανεπιστημίου. Η διάταξη του χώρου του ως σινεμά ήταν τυπική, ενώ υπήρχε και εξώστης (σήμερα γραφείο). Έχει ενδιαφέρον πώς ένα σινεμά που ξεκίνησε με φιλοδοξίες μικροαστικής αξιοπρέπειας στην επιλογή των ταινιών του, άρχισε να βάζει πολύ νερό στο κρασί του ήδη πριν την κρίση του κινηματογράφου, για να μπορέσει να σταθεί σε μια γειτονιά φτωχική, ώστε τελικά κατέληξε να παίζει αποκλειστικά σπλάτερ, «λαϊκό ξύλο», ψιλοτσόντα (έχω την εντύπωση όμως ότι δεν έγινε και «κανονικό» τσοντάδικο), καράτε, κάκιστη ελληνική φάρσα κλπ.

¹⁹³⁶ Στα μαρτιάτικα Σκριπ

¹⁹³⁷ Πατέρας 184

¹⁹³⁸ «Κρήτης»: π.χ. Έθνος 16.07.1951

¹⁹³⁹ Π.χ. Έθνος 10.09.1951

¹⁹⁴⁰ Γεωργία Κυριάκη, συνέντευξη

¹⁹⁴¹ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Φοβερή μαρτυρία: Ο Νίκος από το Μετς, αγνώστων λοιπών στοιχείων, ήρθε σ' αυτό το σινεμά ένα Σάββατο απόγευμα, στα τέλη του '80. Δεν ήρθε όμως κανένας άλλος κι η προβολή ματαιώθηκε.¹⁹⁴² Η ματαιώση προβολής, μέρα Σάββατο, ήταν το σαφέστερο προεόρτιο του επερχόμενου λουκέτου.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Στη βοή της ζούγκλας» περιπ. Νταν (σικ) Αντριους, «Μπαρμπαρόσσα» ναυτ. Τζ. Παίην, «Φλόγα και σάρκα» δράμα Λάνα Τάρνερ, «Ιππότης του βασιλέως» (1955), «Στους βάλτους της ζούγκλας», «Το κορίτσι της γειτονιάς», «Ναγκάνα», «Λευκός άγγελος» (1956), «Κορίτσι με παραμύθια», «Συγχωρώ το παρελθόν σου», «Το έγκλημα της γυμνής χορευτριάς», «Πριν γίνω μητέρα» (1957), «Ο Ντάνη στα όπλα», «Το σημάδι του εξωμότου», «Η φτώχεια θέλει καλοπέραση» Νίκος Τζόγιας, «Αυγουστιάτικο φεγγάρι» (1958), «Το καράβι της αμαρτίας», «Ο βαρώνος και η τσιγγάνα», «Η εκδίκησης της Μαχαρανής», «Ο δρόμος της αμαρτίας», «Λαγιαρνί», «Η ταξιαρχία της Βεγγάλης» (1959), «Θησαυροί των κουρσάρων», «Σαλώμη», «Χωρίς οικογένεια», «Έγκλημα στο Κολωνάκι», «Σάντα Τσικίτα», «Η ιστορία μιας μοναχής» δράμα (1960), «Ο αρχισιδηρουργός», «Στο τσίρκο των θαυμάτων», «Αίμα και άμος», «Μερικοί το προτιμούν καυτό» κωμωδία Μαίρυλιν Μονρόε, Τόνι Κέρτις (1961), «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Δημήτριος και Μεσσαλίνα» + «Ηρωες της μάχης», «Πυρετός στο αίμα», «Κοσμοπολίτης απατεών» Τόνι Κέρτις, «Τίγρις του Εσναπούρ» (1962), «Τρελλοί πολυτελείας», «Ο Ιππόλυτος και το βιολί του» Βέγγος + «Κυριακάτικο ξύπνημα», «Η Αλίκη στο Ναυτικό» (1963), «Ένας Ντεληκανής», «Αδελφός Άννα» θρησκ. δράμα Π. Φυσσούν, «Μια εβδομάδα στον Παράδεισο» ελλην. κωμωδ., «Άλλος για το εκατομμύριο» κωμωδία Φωτόπουλος (1964), «Το φιλί μιας νύχτας», «Λοχίας Γυορκ», «Θαλασσόλυκος», «Κυριακές στην πόλη Αβραί», «Χρυσή πόλις» (1965), «Πόθοι στα στάχυα», «Ο τάφος του Ινδού», «Φτωχός εκατομμυριούχος», «Εγκατάλειψη» (1966), «Από λαχτάρα σε λαχτάρα», «Σκλάβοι της μοίρας», «Χτυποκάρδια στο θρανίο», «Το μεγάλο κόλπο των 7 χρυσών ανθρώπων», «Ο θρίαμβος των 10 μονομάχων», «Οι θαλασσιές οι χάντρες» (1967), «Μεγάλος διχασμός», «Ο ψεύτης», «Ο αχόρταγος», «Η μεγάλη απόδρασις», «Η μάχη των Αρδεννών» πολεμ. (1968), «Πράκτωρ Κίτσος καλεί Γαστούνη», «Κλεοπάτρα» έγχρ. έναρξις 6.30 «Η λυγερή», «Ο εκδικητής των Μοϊκανών», «Κοινωνία ώρα μηδέν», «Φράνκο, Τσίτσο και καπρίτσιο», «Δάκρυα και διπλοπενιές», «Κάψτε τις Αδέννες» (σικ), «Κίτσος, μίνι και σουβλάκι» (1969), «Με πόνο και με δάκρυ», «Ο απίθανος», «Η εκδίκησης του Αττίλα», «Ο Σταύρος είναι πονηρός» (1970), «Γούντστοκ», «Οι δύο τρελοί και ο ατσίδα», «Η φλογερή τσιγγάνα της Ισταμπούλ», «Ο αετός των σκλαβωμένων», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» (1971), «Ένας γαμπρός πολλά ελαφρύς», «Ιστορία αγάπης», «Αξέχαστη αγάπη», «Ο εχθρός του λαού» (1972), «Γοργόνες και μάγκες» + «Πολεμιστής», «Σάρκα και ηδονή», «Η κολπατζού» + «Ο πεθερόπληκτος», «Παρθένες στο ακρογιάλι της ηδονής», «Νεράιδα και το παλληκάρι» + Μασίστας (γενικά), «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» + «Γίγαντες της ελευθερίας» (1973), «Τζένη Τζένη» + «Τα γεράκια», «Ο μόδιστρος Τεν Τεν» (σικ), Βέγγος «Ο πολύξερος» + «Υπεράνθρωπος από το διάστημα», «Ο βάλτος», «Χτύπημα καράτε 7 νταν» (1974), «Ποιοι ευθύνονται για την πορνεία της δεκεξάχρονης Εύας», Βέγγος «Ο πολύτεκνος» + «Το γεράκι της κολάσεως», «Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά» + «Κινγκ ο τρομερός», «Ο Ταρζάν στη χώρα των Απάτσι» (1975), «Βέγγος βασιλιάς της γκάφας» + «Ταρζάν των τροπικών», «Ζητούσα την ηδονή», «Αληθινή ηδονή», «Ερωτισμός και πάθος» (1976), «Γκοτζίλα,

¹⁹⁴² http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

οι τελευταίες στιγμές της Γης», «Τα παιδιά του διαβόλου», «Η πρακτική του έρωτα», «Ο Ταρζάν στη χώρα των Απάτσι», «Μάχη με τους καρχαρίες», «Στα σαγόνια του λύκου», «Τρινιτά, ο αδερφός του και η συμμορία τους» (1977), «Κολασμένα πάθη», «Κάθε μέρα κι άλλη γυναίκα», «Μπρους Λη σύγκρουσις με καθάρματα», «Αριστοκράτης του σεξ», «Γυμνή πρόκληση», «69 τρόποι για να κάνετε σεξ» + «Η ιδιαίτερα του σεξ και του έρωτος», Καράτε – Ταρζάν (1978), «Βανγκ Γιου η γροθιά κεραυνός», «Ο αδάμαστος μποξέρ του καράτε», «Ερωτική παρθένα», «Τολμηροί πειρασμοί», «Σαολίν στα δίχτυα του θανάτου», «Ο Έντι αγαπά τις γυναίκες», «Καράτε μέχρι θανάτου» + «Ο Ζορρό της στέπας», «Πονηρά οτέλ για ιδιαίτερα μαθήματα» (1979), «Ο φονιάς της θάλασσας», «Ζωηρά κορίτσια», «Διεστραμμένες επιθυμίες», «Γυμνά κορμιά», «Ψοφάω να ρίχνω ξύλο», «Απαγορευμένα βίτσια», «Μπρους Λη πεθαίνουν και οι δυνατοί», «Κορίτσια για ζευγάρωμα», «Πολύ αργά για ήρωες», «Και οι δέκα ήσαν διψασμένες», «Βανγκ Γιου, το γεράκι του καράτε», «Ο κίτρινος πράκτωρ του καράτε ξαναχτυπά» + «Αποστολή στη χαμένη ήπειρο», «Γδυθείτε παρακαλώ» (1980), «Το αγόρι που αγαπούν τα κορίτσια», «Ξεβράκωτος Ρωμιός», Έναρξις προσεχώς (Φλεβάρη μήνα!), «Τρόμος στην πόλη» έγχρ. περιπ., «Γρανίτα από λεμόνι» νο 3 (1981), «Εμμανουέλλα», «Κόναν ο βάρβαρος», «Η διπλή ζωή μιας μοναχής», «Ανατομία της ερωτικής πράξεως», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση» του Κάρπεντερ, «2 τρελοί ιεραπόστολοι» (1982), «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση» του Κάρπεντερ, «Κόναν ο βάρβαρος», «Μπουμ», «Μπρους Λη, ο κίτρινος πράκτωρ του Χογκ Κογκ», «Σαν ταύρος σε γυαλοπωλείο», «Ντίβα» έγχρωμο περιπ. (1983), «Ερωτικά μαθήματα σε παρθεναγωγείο» έγχρωμο Α, «Παπαδίστικη κομπανία», «48 ώρες», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» (1984), «Θάντερ, η πρώτη εκδίκηση», «Ο πεταλούδας», «Η γυναικάρα με τα κόκκινα», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» (1985), «Σιωπηλος καβαλάρης», Κυριακή πρωί παιδικό πρόγραμμα, «Κόμπρα», Κυριακή πρωί «Κινγκ Κογκ», «Ο δράκος του Χογκ Κογκ, «Ο κλωτσοπατινάδας», «Η νύχτα με τις μάσκες» Νο 2 (1986), «Λαγωνικό 24 καρατίων» Πήτερ Σέλερς, «La bamba», «Το σπίτι του τρόμου», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 4, «Το σπίτι του τρόμου», «Οι άθλοι του Ηρακλή» (Κυριακή πρωί), «Πειρατές» (Κυριακή πρωί), «Ο κυνηγός» (1987), «Το σπίτι του τρόμου», «Ο πεταλούδας», «Ένας σίφουνας με τ' όνομα Τσάκυ» και «Μπρέικντανς» νο 2 (1988).

Οασις Ε Καλοκαιρινό σινεμά στο Παγκράτι, που ξεπέρασε το μισό αιώνα ζωής (1961). Βρίσκεται Πρατίνου 7, τηλέφωνα 7244015, 2107244015. Στις εφημερίδες: Ευτυχίδου /Ευτυχίδου και Πρατίνου / Παγκράτι. Ανήκε αρχικά στην Α΄ - Β΄ προβολή, μετά πέρασε στην Α΄ και συνεχίζει έτσι.

Ιδιοκτήτριες οι δύο ευγενικές αδελφές, Κωτήρα (στο εισιτήριο, Μαρία Κωτήρα). Το 2005, αφού είχα δει το παλιό «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές» με τη γυναικάρα Λάνα Τάρνερ, οι κυρίες μου είπαν : «Το σινεμά ξεκίνησε το 1961 και δεν είναι παρά ο ακάλυπτος της πολυκατοικίας μας. Νωρίτερα, εδώ έπαιζε ο Καραγκιόζης του Κεραμίδα. Πρώτος ιδιοκτήτης ήταν ο κύριος Μελισσηνός και μεις την πήραμε το 1974, τότε δηλαδή που είχαν αρχίσει να κλείνουν τα σινεμά. Είναι ένα μικρό σχετικά σινεμά, με πολύ πράσινο και φανατικό κοινό, με το οποίο έχουμε προσωπικές και φιλικές σχέσεις πάνω από τριάντα χρόνια τώρα. Είμαστε σινέ τέχνης και φέρνουμε ποιοτικές ταινίες. Έχουμε περίπου 270 θέσεις».¹⁹⁴³ Προσθέτω ότι, εκτός του Κεραμίδα, βρίσκω στις εφημερίδες να παίζει εδώ Καραγκιόζης και ο Μάνθος (1960).¹⁹⁴⁴

¹⁹⁴³ Αδελφές Κωτήρα, συνέντευξη

¹⁹⁴⁴ Π.χ. καλοκαίρι 1960

Τρίπατο κτίριο, με δυο ορόφους μικρής πολυκατοικίας από πάνω, οι οποίοι στέγαζαν μέχρι τελευταία μια σχολή χορού. Το ισόγειο με μικρές κρεμαστές ρουστίκ προθήκες για τα «προσεχώς» και στη συνέχεια ανά ένα μαγαζί εκατέρωθεν της εισόδου, η οποία είναι σε στοά. Όταν λειτουργεί το σινεμά, βγαίνει στο δρόμο ένα μεγάλο καβαλέτο με φωτογραφίες. Όταν δε λειτουργεί, το καβαλέτο μαζεύεται μέσα στη στοά, που κλείνει με σιδερένια δίφυλλη καγκελόπορτα με λουκέτο. Η στοά παλιομοδίτικη, με ανθοστήλες, ταμείο – κουβούκλιο αρχαίου τύπου δεξιά τω εισερχομένω, ρουστίκ, παλιές φωτογραφίες ηθοποιών κλπ. Τυπική διάταξη του χώρου, δίχως εξώστη φυσικά, αφού υπάρχουν οι όροφοι. Μη τυπική η θέση της μηχανής προβολής: ισόγεια, ελαφρά υπερυψωμένη αριστερά όπως μπαίνουμε από τη στοά, μ' ένα μουσαμά για διαχωριστικό. Πρωτοφανές αυτό για όλα τα σινεμά, αλλά σοφό, αφού δεν υπάρχει χώρος για καμπίνα προβολής.

Πολύ πράσινο μέσα, δικαιολογημένα προβάλλεται στα έντυπα πόλης. Ειδικά το 2009, με τις πολλές βροχές, το πράσινο είχε θεριέψει. Όχι μόνο δέντρα από παντού, αλλά και ένας κηπάκος με θάμνους και λουλούδια μπροστά από την οθόνη, πίσω δεξιά της οποίας (όπως βλέπουμε την ταινία) είναι το μπαρ, σε ειδικό χώρο - σφήνα. Παίζουν πάντοτε εδώ και νέες σοδειές από γατάκια.

Ιδού και ενδιαφέροντα σύγχρονα δημοσιογραφικά σχόλια: «Η κυρία που κόβει τα εισιτήρια ...σε καλησπερίζει με χαμόγελο, σαν να σε υποδέχεται στην αυλή του σπιτιού της. Οι τοίχοι είναι ένα κολάζ από αφίσες και φωτογραφίες που καλύπτουν ολόκληρη την ιστορία του σινεμά. Το κηπάκι, στρωμένο με [ιδιαίτερα παχύ] χαλίκι, με διάσπαρτα εδώ και εκεί διάφορα αρχαιοπρεπή κεραμικά αγάλματα, προσδίδει χαρακτήρα φολκλόρ, που μάλλον τείνει προς το κιτς. Αλλά αυτό είναι και το θέμα: η 'Θασις' έχει χαρακτήρα, μας αρέσει δεν μας αρέσει. Κεραμικά στολίζουν και την καντίνα με τα παλιομοδίτικα προϊόντα της».¹⁹⁴⁵

Αγαπάω πολύ αυτό το κομψό σινεμαδάκι. Παρόλο που απέχει πολύ από τη γειτονιά μου, έχω έρθει αρκετές φορές. Εδώ έχω δει διάφορα σοβιετικά τα δύο πρώτα μεταπολιτευτικά καλοκαίρια, λίγο Ζακ Τατί, το «Goodbye Lenin» σε επανάληψη, τη «Γοητεία της αμαρτίας» κλπ.

Μερικά φιλμ: «Στη σκιά των 4 γιγάντων», Νέο έργο (πολλές φορές), «Οι 4 με την μάσκα» (1961), «Ζήσαμε στην αμαρτία», «Ο δαίμων του κίτρινου βουνού», «Οι 7 πύλες της κολάσεως», «Ρεβάν», «Ένας Αμερικανός στο Παρίσι» (1962), «Υψηλή κοινωνία», «Η μασκώτ του συντάγματος», «Ο στρατηγός ήταν κατάσκοπος», «Η δίκη του Όσκαρ Γουάιλντ» (1963), «Ο άσωτος» κοινωνικό δράμα Μοσχονάς, «Αγάπησα έναν άγγελο», «Η ασύλληπτος κατάσκοπος», «Όχι δάφνες για τους δολοφόνους» Πώλ Νιούμαν (1964), «Το πρώτο παραστράτημα», «Πράκτωρ του άξονος» (σικ), «Τσάι και συμπάθεια», «Ταούρ ο τρομερός» (1965), «Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη» ρεαλιστικό, «Το μεγάλο σχολείο του έρωτα», «Μοντέρνα σταχτοπούτα», «Το κλειδί της κρεββατοκάμαράς μου» (1966), «Η σφαγή του Σικάγου», «Αμαρτωλές σχέσεις», «Όσα επιτρέπουν οι ουρανοί», «Μια παρθένα για τον πρίγκηπα», «Κις κις μπανγκ μπανγκ» εύθυμο Ν. Γουντ, «Το μυστικό της 5^{ης} γέφυρας» (1967), «Πώς να πετύχετε στον έρωτα», «Ορφείο Νέγκρο», «1.000 κορίτσια, 1.000 σφαίρες», «Φρόντ, τ' απόκρυφα πάθη» (1968), «Οι παντρεμένες και τα μυστικά τους», «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά», «Γυναίκα από άχυρο», «Η μυστηριώδης κόμησσα» (1969), «Βαρυποινίτης του Αλκατράζ», «Ορατότης μηδέν», «Εύθυμη ζωντοχήρα» (1970), «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Γρήγορη κυρία», «Κυρία

¹⁹⁴⁵ Δαφέρμου, 26.8.2007

Μίνιβερ» (1971), «Ο παίκτης», «Ο δρόμος της ευτυχίας» (1972), «Οι ερασταί», «Η κυρία και οι άνδρες της», «Ο δολοφόνος καθόταν δίπλα μου», «Το ημερολόγιο ενός αμαρτωλού » (1973), Μαξιμ Γκόρκι «Τα πανεπιστήμιά μου», «Η φυλακισμένη», «Μπορεί να συμβή και σε σας» (1974), «Η μάχη του Στάλινγκραντ», «Η νύχτα της ιγκουάνα» (1975), «Πίσω από τα κλειστά παράθυρα», «Εκδικητής εκτός νόμου», «Όταν τα ψάρια βγήκαν στη στεριά» (1976), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Φλόγα και βέλος», «Η βιτρίνα» (1977), «3 γυναίκες», «Γουέστ σάντ στούρ», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» (1978), «Μπανάνες», «Το κλουβί με τις τρελές», «Ο συμβιβασμός», «Ο γυρισμός» (1979), «Ο δολοφόνος έρχεται κάθε βράδυ», «Μια μικρή ρομαντική ιστορία», «Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν» (1980), «Σκυλίσια μέρα», «Ο τελευταίος άντρας», «Στον ίλιγγο της ακολασίας» (1981), «Ζωντανές αναμνήσεις», «Το αγόρι που αγαπούσαν τα κορίτσια» «Ερωτική οπτασία» (1982), «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «Η τελευταία γυναίκα», «Καλιγούλας» (1983), «Η Αλίκη στις πόλεις», «Η ταυτότητα μιας γυναίκας» του Αντονιόνι, «Έφη Μπριστ» του Φασμπίντερ (1984), «Καράτε κιντ», «Οι εραστές της Μαρίας», «Θάντερ, η πρώτη εκδίκηση» (1985), «Λευκές νύχτες», «Μάρτυρας εγκλήματος», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» (1986), «Ο αταίριαστος», «Κακόφημοι δρόμοι», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου», «Σαλόν Κίτι», «Στάσου πλάι μου», «Παιδιά ενός κατώτερου θεού», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Η Χάνα και οι αδελφές της» (1987), «Μέρες ραδιοφώνου», «Οι ύποπτοι», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας», «Ένας απίθανος έρωτας», «Γεια σας παιδιά», «Η Μανόν των πηγών» (1988), «Το τρένο», «Ο κλέψας του κλέψαντος», «Ο άνθρωπος της βροχής», «Ένα ψάρι που το λέγαν Γουάντα», «Σίντ και Νάνσυ» (1989), «Mystery train», «Ανθισμένες μανόλιες», «Κοίτα ποιος μιλάει» (1990), «Ο Μιλού το Μάη», «Βρώμικες υποθέσεις», «Ο καιρός των τσιγγάνων» (1991), «Λάμψη στο σκοτάδι», «Όλα για την Εύα», «Η σιωπή των αμνών» (1992), «Πράσινες τηγανητές τομάτες», Βιτόριο Γκάσμαν (γενικά), «Ο παίκτης», «Χριστόφορος Κολόμβος», «Οι εραστές της γέφυρας», «Μοιραίο πάθος» (1993), «Belle epoque», «Μαθήματα πιάνου», «Ίνδοκίνα», «Πολύ κακό για το τίποτα» (1994), «Φιορίλε», «Amateur», «Ζιλ και Ζιμ», Μπεν'νι: «Το τέρας», «Pulp fiction», «Ανεμοδαρμένα ύψη» (1995), «Καπνός», «Τρεις επιθυμίες», «Αναμείνατε στο ακουστικό σας» έγχρωμο κωμωδία (1996), «Τζακ», «Ο σολίστας», «Η υπόσχεση», «Υπόθεση Λάρυ Φλιντ» (1997), «Ο ξεχωριστός Γουίλ Χάντινγκ», «Ο γάμος του καλύτερου μου φίλου», «Δικό του και δικό της» (1998), «Κεντρικός σταθμός», «Πωλείται», «Elizabeth», «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι», «Απρόσμενος έρωτας», «Η ζωή είναι ωραία» (1999), «Το στοιχειωμένο σπίτι», «Χιόνι πάνω στους κέδρους», «Erin Brockovich», «Ξαναγύρισε κοντά μου» (2000), «Γκόγια», «Μεθυσμένα άλογα», «Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν» (2001), «Μίλα της», «Απιστη», «Οι άλλοι» (2002), «Πλέι τάιμ», «Κάν' το όπως ο Μπέκαμ», «Γάμος αλά ελληνικά», «Ο άνθρωπος χωρίς παρελθόν» (2003), «Σαν πρόσωπο στο σύννεφο», «Η επέλαση των βαρβάρων», «Το απέναντι παράθυρο», «Good bye Lenin», «Σύλβια» (2004), «Ημερολόγια μοτοσυκλέτας», «Το μυστικό της γέφυρας», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Η θάλασσα μέσα μου» (2005), «Truman Capote», «Ανταρκτική, στα όρια του αδύνατου», «Ο επίμονος κηπουρός», «Το παιδί», «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Crash» (2006), «Mr. Brooks», «Ο τέλειος γάμος», «Ζωή σαν τριαντάφυλλο», «Μετά τον γάμο» (2007), «Ένας ελεύθερος κόσμος», «Καμιά πατρίδα για τους μελλοθάνατους», «Η εξαφάνιση», «Angel: Μια ζωή σαν όνειρο», «Οι παραχαράκτες» (2008), «Η δούκισσα του Λανξέ», «Η γοητεία της αμαρτίας», «Αναχωρήσεις», «Λυσσασμένη γάτα», «Ένας ονειρεμένος γάμος» (2009), «Φεύγω» + «Αγριόχορτα», «Coco before Chanel», «Σύντομη συνάντηση», «Ραντεβού στο Παρίσι», «Τραγουδώντας στη βροχή», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» (2010), «Πορτοκάλια στον ήλιο», «Είμαι ο έρωτας», «Μια

ημέρα», «Η λεωφόρος της Δύσεως», «Το άλογο του Τορίνο» (2011). «Ένας χωρισμός», «Καζαμπλάνκα», «Ο υπουργός», «Key Largo», «Ο έρωτας του φεγγαριού», «Το δικό μας βαλς» (2012), «Το πρόσωπο της ομίχλης» + «Αγάπη», «Ο κανόνας της σιωπής», «Το κυνήγι», «Δύο για το δρόμο», «Λίνκολν», «Τα μυστικά της κρεβατοκάμαρας» και «Πριν τα μεσάνυχτα» (2013).

Ο βιογράφος της Ρώμης

Βλ.λ. Βιογράφος.

Οικογενειακός Κινηματογράφος / Οικογενειακός Κινηματογράφος Πατέ

Καλοκαιρινό σινεμά που λειτούργησε στο προαύλιο του Λυκείου Κωνσταντινίδου, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 6, το 1916, εναλλάξ με τον ίδιας εμπνεύσεως και διανομής «Παιδικόν Κινηματογράφον» (δες λέξη)

Πρόγραμμα: Κατά γενικήν αναζήτησιν [σικ] «Ο Βασιλεύς του Ωκεανού», ζουρνάλ Πατέ και η φάρσα «Η Ίρμα έχει δύο συζύγους» --- Το υπέροχον δράμα «Ο ηρωικός χορός» με την γόησσαν Ρομπίν και τον Αλεξάνδρ της Γαλλ. Κωμωδίας. Την Κυριακήν κατά τα διαλείμματα ο πνευματιστής Λιονάρδι--- Έκτακτος παράστασις με την γόησσαν Ρομπίν εις τον ρόλον της «Μαύρης Κομήσεως» 2) Ρωσικόν μπαλέτο 3) Το διαζύγιον του Ροιγκαντέν [σικ] ---- «Οι κήποι και τα πάρκα των Παρισίων» + «Ο βασιλεύς του κόσμου», περιπετειώδες δράμα εις 5 μεγάλας πράξεις + «Ο Όσκαρ θα την ακολουθή πάντοτε». --- «Εκδίκησις» με την Ρετζίναν Μπαντέ --- Ζουρνάλ + «Το μίσος» - «Ο φίλος του συζύγου» (1916).

Όλγα Ακρως λαϊκός κινηματογράφος όλων των εποχών, κλειστός, στην οδό Αγίου Μελετίου 133, (δες «Νόρα» για σχόλιο σχετικά με το μεταχρυσιακό αυτό σημείο), τηλέφωνο 856590, 8656590. Ξεκίνησε το 1967 με 780 καθίσματα¹⁹⁴⁶ ως ημικεντρική και έκλεισε το 1983, όντας Α΄ προβολής στα τελευταία της. Είχε φτηνό εισιτήριο 30 δρχ. το 1977. «Στον πρώτο όροφο αυτόνομου κτιρίου...Παρεμφερής με τους κινηματογράφους Ορφέο και Φλώρα»,¹⁹⁴⁷ μας λέει ο Μάνος: αν η αναλογία με τη «Φλώρα» ισχύει και πέραν του πρώτου ορόφου, τότε η διάταξή της δεν ήταν, βεβαίως, τυπική (η πλάτη της οθόνης προς το δρόμο) ενώ άνοιγε και η οροφή. Έγινε και «Ελληνικό Θέατρο» του Μάνου Κατράκη για ένα φεγγάρι. Μετά εγκαταλείφτηκε. Όταν εγώ πρωτοπήγα να την εντοπίσω, βρέθηκα σ΄ ένα χώρο μόλις ισοπεδωμένο, έτοιμο για χτίσιμο, με αριθμό οικοδομικής άδειας 96/2005, η οποία αφορούσε και το διπλανό οικόπεδο (αριθμός 135). Στο χώρο δημιουργήθηκε βετζινάδικο «Aígean» και ανοιχτό γκαράζ με πρόχειρο στέγαστρο.

«Έπαιζε τούρκικες ταινίες σχεδόν αποκλειστικά», λέει όλος ο κόσμος,¹⁹⁴⁸ τόσο πολύ είχε ταυτιστεί με το συγκεκριμένο είδος. Αλλά και τα μη τούρκικα που έβαζε ήτανε συνήθως πάρε το 'να και χτύπα τ' άλλο: ελληνικό μελό, «λαϊκό ξύλο», ψιλοτσόντες, χουντικές πολεμικές υπερπαραγωγές,

Μερικές ταινίες: «Όλγα αγάπη μου» (!), «Σαράζ», «Η λεωφόρος του μίσους», «Η 12^η ώρα του πολέμου», «Το κορίτσι του λούνα παρκ» (1968), «Θάβω ζωντανούς από

¹⁹⁴⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁹⁴⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁹⁴⁸ Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, Τάκης Μπαστέας, Γεωργία Κυριάκη: συνεντεύξεις

εκδίκηση», «Ο ντετέκτιβ», «Το νησί της Αφροδίτης», «Η δίκη ενός αθώου», «Ένα τραγούδι, ένα φιλί, μια γυναίκα», «Ο άνθρωπος της καρπαζιάς», «Αγωνία», «Η πιο μεγάλη κούρσα του αιώνος», «Κατάσκοποι στο Κέηπ Τάουν» (1969), «Μεγάλη αγάπη, μεγάλη πόνοι», «Τζεμιλέ», «7 κόκκινα μπερέ», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Οι γενναίοι του Βορρά», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Έν ονόματι του νόμου» (1970), «Το αηδόνι του Βοσπόρου», «Μια μητέρα απολογείται», «Εκδίκηση για την αγάπη μας», «Για μια χούφτα τουρίστριες», «Δουλειές του ποδαριού», «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς» (1971), «Τριαντάφυλλα κι αγκάθια», «Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπροί», «Λολίτες της Αθήνας», «Ο άνθρωπος ρολόι», «Ιπποκράτης και Δημοκρατία», «Ναι μεν αλλά», «Μια μάννα κατηγορείται», «Απ' τα χείλη στην καρδιά» (1972), «Χούλια μυτριά» τούρκ., «Σκληροί και επικίνδυνοι», «Ταγκό 2001», «Δαίμονες της βίας και του σεξ», «Ξενιτεμένη μου αγάπη» τούρκικο, «Το τσίρκο της Ρωσίας», «Η Αλίκη της σύγχρονης γενιάς» (1973), «Η αμαρτία της ομορφιάς», «Νανά», «Ο κανένας θα χτυπήσει ξανά», «Ένα ιπτάμενο κατσαριδάκι στις Άλπεις», «20 γυναίκες και 'γω», «Η μπλόφα», «Οκέυ φίλε», «Το πιο λαμπρό αστέρι» (1974), «Όταν τα ψάρια βγήκαν στη στεριά», «Ξεφάντωμα με τον Ντίσνεϋ», «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Πιο τρελοί απ' τους τρελούς», «Το μεγάλο κόλπο του Λουί ντε Φυνές», «Ζορρό» και «Ένα κορίτσι που το λέγανε Τζούλιος» (1975), «4 λιοντάρια της ερήμου», «Ένας αλλά υπέροχος», «Νελ σόλε», «Γαλάζια νερά, λευκός θάνατος», «Η λησταρχίνα», «Ο ερωτιάρης του γλυκού νερού» (1976), «Το αριστερό χέρι του νόμου», «Οι 4 Σαρλώ στο Χονγκ Κονγκ», «Η μαιτρέσσα», «Μεγάλη απόφαση», «Μίστερ Μπίλλιον», «Ο εγκέφαλος», «Ο μυστηριώδης κόσμος του μέλλοντος» (1977), «Τώρα, τώρα, τώρα», «Η γη είναι το αμαρτωλό μας τραγούδι», «Μπορσαλίνο και σία», «Αρμαγκεντόν ο υπ. αρ. 1 δημόσιος κίνδυνος», «Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας» (αυτά είναι τα λάθη της διανομής!), «Γουέστ Σάιντ Στόρι», «Το μυστήριο με τις 12 καρέκλες» (1978), «Οι φανταρίνες», «Γυναίκες στα όπλα» (άλλο!), «Η τελευταία τρέλα του Λουί ντε Φυνές», «Η εκδίκηση του ροζ πάνθηρα», «Άνθρωποι και κανίβαλοι», «Τι θα πάρετε, στήθος ή μπούτι;», «Ο κίτρινος πράκτωρ», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης» (1979), «Η μαύρη Εμμανουέλα στο νησί της ηδονής», «Η ωραία του τσίρκου», «Εκδίκηση αγάπη μου», «Πιστή μου αγαπημένη» Χούλια τούρκ., «Η σκλάβια της αγάπης» έγχρωμο Χούλια, «Ο ήλιος της ευτυχίας» Χούλια, «Ο φαλακρός μαθητής», «Μπουλντόζας εναντίον Μπουλντόζα», «Αϊσέμ η ωραία του Πέραν» τούρκ., «Από μικρός στον πόνο της ζωής», «Αύριο θα κλάψω», «Μια μεγάλη ιστορία αγάπης», «Οι 4 Σαρλώ στην Ισπανία» (1980), «Πριγκίπισσα αγαπημένη», Χούλια «Μανούλα μου συγχώρεσέ με», «Ένας προφήτης μα τι προφήτης», «Ποιος θα δείρει το σερίφη;», «Τα γεράκια», «Τα καμάκια», «Η ετυμηγορία», «Σύντροφος /Αρκαντάς» (κι άλλο άσχετο με το προφίλ), «Το ημερολόγιο μιας αγάπης», «Μερικοί μάς προτιμούν νεκρούς» «Μερικά παιδιά γουστάρουν τις άγριες πλάκες», «Τζάκου Τσαν, η μπουλντόζα του καράτε»» (1981), Χούλια «Εκδίκηση για την αγάπη μας», «Και στο γάμο αλλαγή», «Αλλαγή και το λουρί της μάνας», «Τριαντάφυλλα και αγκάθια» (1982), «Σερτζέκι ο τρελομπόμπιρας», «Η γκόμενα ήταν άντρας», «Γρανίτα από μελάνι» και «Ιούλιος Καίσαρ» (1983).

Ολύμπια Α Ολύμπια (Τσόχα) Ιπποδρόμιον / Ένα από τα κατά καιρούς θέατρα /βαριετέ του Τσόχα (δες λέξη), το άλλως λεγόμενο και «Ιππόδρομος» ή «Ιπποδρόμιον», το ένα από τα δύο πού εντόπισα πως έπαιξε και λίγο κινηματογράφο στη χάση και στη φέξη, με ελάχιστη παρουσία στις εφημερίδες. Υπαίθριο και ημιυπαίθριο παίζει και άνοιξη με κατά καιρούς διευθύνσεις Πατησίων 72/78

(ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης). Ως χώρος διατηρήθηκε τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του '20.¹⁹⁴⁹

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Μέγας Κινηματογράφος του Μιχαήλ Αθανασόπουλου, «Ψυχοκόρη» (θεατρικό) + Κινηματογράφος, «Η δίκη του Δραυφούζου»+ «Αι μάχαι εις το Τράνσβααλ και η αιχμαλωσία του Κρόνζε κλπ.»¹⁹⁵⁰ (1900), Κινηματογράφος «Βιογράφος» «Βιογράφος», (ως προπομπός του Βίκτωρος Εμμανουήλ, βασιλιά της Ιταλίας, που ήρθε επίσημα στην Ελλάδα)¹⁹⁵¹ (1907), Καθημερινώς πλούσιον πρόγραμμα και οι λέοντες (1928).¹⁹⁵²

Ολύμπια Β Με την ένδειξη «Μέγα ζυθοπωλείον». Το βρίσκω να παίζει Οκτώβρη, του 1908. Ωστόσο, αφού δεν σημειώνει το σύννηθες «Γσόχα», και γράφει και «ζυθοπωλείον», του επιδαυλιεύω δικό του λήμμα. Πιθανόν να είναι το προηγούμενο δίχως τα συμπαρομαρτούντα, πιθανώς να είναι άλλο, ανεντόπιστο: το θέμα είναι ανοιχτό. (Αγνοώ απολύτως τι σόι βαριετέ ήταν αυτή η πεταλούδα, που θα διαβάσετε στη συνέχεια).

Πρόγραμμα: Αμερικανικός Κινηματογράφος και η θαυματουργός πεταλούδα. Καθ' εκάστην από 91/2 μ.μ. μέχρι 1^η μεταμεσονυκτίου ώρας (λίγες επαναλήψεις).

Ολύμπια Γ / Ολύμπια (Παραμάουντ) / Ολύμπια (Γρις φιλμ) Κινηματοθέατρο στην Ακαδημίας 45 (σήμερα 59, η «Λυρική»), τηλέφωνο 1038 (ναι, τετραψήφιο!), για την προϊστορία του οποίου θα πρέπει να ανατρέξετε στον Αρνιώτη (δες λήμμα). Ο Αρνιώτης το ξεκίνησε ως θέατρο στ' όνομά του, αργότερα όμως το μετονόμασε σε «Ολύμπια». Αυτό θα πρέπει να έγινε το 1911, γιατί τότε πρωτοβλέπω στις εφημερίδες «Ολύμπια» (πρώην Αρνιώτη).

Το καλοκαίρι του 1912 δηλώνει στις στήλες θεαμάτων των εφημερίδων: «δροσόλουστον, κατάφυτον, μυριόεν, ανακουφιστικόν των καυμάτων της ημέρας». Τότε, τα παλιά εκείνα «Ολύμπια» έπαιζαν και λίγες ταινίες. Το 1915-16 γκρεμίστηκαν και ξαναχτίστηκαν ως θερινό - χειμερινό κινηματοθέατρο, «το μεγαλύτερον των Αθηνών».¹⁹⁵³ Στις φωτογραφίες¹⁹⁵⁴ βλέπουμε ένα θέατρο με μνημειακή είσοδο, υπερυψωμένο (η σκάλα είναι μαρμάρινη, με αρκετά σκαλιά και ομαλή κλίση, κάπως σαν την Ακαδημία ή το Πανεπιστήμιο), βαθιά μέσα στο μεγάλο οικοπέδο, με πολλά νεοκλασικά στοιχεία και την επιγραφή πάνω στο κυρίως κτίσμα, αφού ανεβούμε τις σκάλες.

Τα νέα αυτά «Ολύμπια» έπαιζαν σινεμά το 1916, μόλις ανοίξαν, ως «Τίμπερ φιλμς» (δες λέξη). Διευθυντής τους διετέλεσε και ο βετεράνος Βαγγέλης Μαυροδημάκης.¹⁹⁵⁵ Το 1920 αναφέρονται στα χειμερινά και στα θερινά Θέατρα, με διευθυντή τον Π. Καρανηνό και «Παραστάσεις ελληνικών και ξένων θιάσων, Κινηματογράφων, συναυλιών...».¹⁹⁵⁶ Τη δεκαετία του '20, όποτε λειτουργούν ως σινεμά, είναι Α'

¹⁹⁴⁹ Σχετική διαφήμιση στο Ελεύθερο Βήμα, 10.06.1928

¹⁹⁵⁰ Το Άστυ, 22.04.00, σε Θεοδοσίου 30 κ.ε.

¹⁹⁵¹ Θεοδοσίου, 36

¹⁹⁵² Σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων. Ελεύθερον Βήμα, 10.08.1929

¹⁹⁵³ Εφημερίδες Νοέμβρη – Δεκέμβρη 1916

¹⁹⁵⁴ π.χ. ΜΕΕ τ. Β, 262

¹⁹⁵⁵ Πανόραμα, Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185) /30.12.1928

¹⁹⁵⁶ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 44

προβολής. Το 1925, αναφέρονται ως «Ολύμπια (Παραμάουντ)», ενώ το 1926 «Ολύμπια (Ιρις φιλμς)», ανάλογα με τα φιλμ των εταιριών που έπαιζαν. Το 1927, θεωρήθηκε τεχνικό επίτευγμα ότι κατάφερε και ένωσε 10 μικρές ταινίες («πράξεις») του ίδιου έργου σε δύο μόνο κομμάτια και τα παρουσίασε με ένα μόνο διάλειμμα, όπως δηλαδή γίνεται σήμερα.¹⁹⁵⁷ Πικρόχολο σχόλιο από τα τέλη του 1927: «Το θέατρον αυτό είναι γνωστόν ότι είναι η καταστροφή κάθε επιχειρηματίου που αποφασίζει να το μετατρέψη εις κινηματογράφον» (πιθανώς λόγω υψηλού ενοικίου).¹⁹⁵⁸ Την ίδια και την επόμενη χρονιά, θεατρώνης παραμένει ο Π. Καραντηνός.¹⁹⁵⁹ Ενδιαφέρον έχει ότι στα χρόνια αυτά, τα «Ολύμπια» έπαιζαν πολλές σοβιετικές ταινίες, είχαν μάλιστα και ανάλογες διαφημίσεις στο «Ριζοσπάστη».

Συνέχισαν για πολλά χρόνια αποκλειστικά ως θέατρο. Εκλογικό κέντρο των φιλελευθέρων το 1932.¹⁹⁶⁰ Άρα, από όσα τουλάχιστον βρήκα εγώ, η πρώτη και η τελευταία χρονιά που εμφανίζονται σαν κινηματογράφος είναι 1912-1928, φυσικά με μεγάλα κενά ενδιάμεσα.

Στη συνέχεια, τα «Ολύμπια» στέγασαν κατά βάση τη Λυρική Σκηνή. Στο τέλος της δεκαετίας του '40, ο πατέρας μου, παιδί σχεδόν, άρχισε να πηγαίνει στα «Ολύμπια:» «Πήγαινα μ' ένα φίλο μου στις συναυλίες κλασικής μουσικής της ΚΟΑ, τις Κυριακές. Νομίζω ότι η διάταξη ήταν αυτό που λες τυπική, ότι έβλεπες τη σκηνή μπαίνοντας από την Ακαδημίας, όπως και στη σημερινή Λυρική. Εκείνο που θυμάμαι σίγουρα είναι ότι είχε εξώστη, γιατί εκεί ανεβαίναμε, που ήταν πιο φτηνά. Ο εξώστης δεν είχε καθίσματα, μα πάγκους. Πάντα στους εξώστες πηγαίναμε τότε».¹⁹⁶¹

Σήμερα στο χώρο αυτό βρίσκεται το νέο κτίριο της Λυρικής, που χτίστηκε το 1951 – '55. Το παλιό όνομα διατηρείται στη μαρκίζα του νέου κτιρίου, με παρόμοια γραμματοσειρά, καθώς και σε κάθετη επιγραφή - στήλη γραμμάτων προς την οδό Χαριλάου Τρικούπη. Είπαμε, σηκώστε το κεφάλι και κοιτάξτε.

Να τώρα μερικές από τις παλιές τους διαφημίσεις:

Ο Λ Υ Μ Π Ι Α
Το
ΕΥΠΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ
ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ
ΤΥΠΟΣ ΠΛ. ΣΤΟΣ¹⁹⁶²

Ο Λ Υ Μ Π Ι Α
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΙΡΙΣ ΦΙΛΜ
Σήμερα
Η ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

¹⁹⁵⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 28/06.11.1927

¹⁹⁵⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 35/25.12.1927

¹⁹⁵⁹ Ιγγλέσης 1927-28, 810

¹⁹⁶⁰ Ακρόπολις 20.09.1932

¹⁹⁶¹ Πανταζής Φύσσας, συνέντευξη

¹⁹⁶² Έθνος, 06.11.1925

Ορχήστρα πλήρης Βαλτετσιώτη –
Κούλα. Έναρξις 4 μμ.¹⁹⁶³

Σ Π Ε Υ Σ Α Τ Ε
ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΤΕ
Το αριστούργημα της Ρωσικής παραγωγής
«ΓΑΜΟΣ ΑΡΚΤΟΥ»
ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ ΟΛΥΜΠΙΑ¹⁹⁶⁴

ΑΝΔΡΕΣ - ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΠΑΙΔΙΑ - ΚΟΡΙΤΣΙΑ
ΜΙΚΡΟΙ - ΜΕΓΑΛΟΙ

ΝΑ ΜΗ ΛΕΙΨΗ ΚΑΝΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ «ΟΛΥΜΠΙΑ»

ΠΟΥ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΜΕ
ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΚΟΣΟΣΜΟΣΥΡΡΟΗ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙ-
ΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΜΑΟΥΖΕΡ¹⁹⁶⁵

Για όσους δεν επρόλαβαν την θείαν
τέχνην της Νόρμας Τάλματζ εις την
ΚΥΡΙΑΝ ΜΕ ΤΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ
Το έργο θα συνεχίση
προβαλλόμενον εις τον
Κινηματογράφο Ολύμπια δύο
τελευταίας ημέρας, **ΣΗΜΕΡΟΝ ΚΑΙ**
ΑΥΡΙΟΝ. Την Δευτέραν εις τα
ΟΛΥΜΠΙΑ
ΑΙ ΘΛΙΨΕΙΣ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ.
Θαύμα!!!¹⁹⁶⁶

ΓΙΑ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ Μην
περιμένετε αν θέλετε να δήτε το
μεγάλο δραματικόν έργο
Η ΣΑΡΚΑ ΚΑΙ Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ.

¹⁹⁶³ Η Βραδυνή, 10.10. 1926

¹⁹⁶⁴ Ριζοσπάστης 5.11.1926

¹⁹⁶⁵ Ριζοσπάστης 5.12.1926

¹⁹⁶⁶ Εστία, 16.10. 1927

Μεθαύριον θα είναι ήδη αργά
ΟΛΥΜΠΙΑ¹⁹⁶⁷

Σήμερα 2, 4, 6, 8 και 10 μ.μ.

ΤΣΑΝΚ / CHANK

η ταινία του 1928

ΟΛΥΜΠΙΑ Για όνομα του
 θεού. Τη ξανθιά ή τη
 μελαχροινή;¹⁹⁶⁸

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Τετάρτη και Πέμπτη: Κινηματογράφος με πολεμικές ταινίες. [σικ, όχι καθαρεύουσα] Θα προηγηθή πυγμαχία Έλληνας Καλαφάτης και Καναδός Κράβαν και θα ακολουθήσουν οπερέτες (1912), Βαριετέ – Κινηματογράφος, Κινητογράφος με ατραξιόν -μουσική - χοροί -όπερα, «Ερως Σωτήρ» (1921), Κινηματογράφος + βαριετέ (αρκετή επανάληψη) (1922), «Εύθυμη χήρα» + «Ο ευνοούμενος του βασιλέως», «Ξύπνημα μιας ψυχής» (διαφορετικά από ό,τι στη διαφήμιση), «Τα λύτρα ενός θρόνου», «Πτωχή αλλά τιμία», «Εκείνη που κυβερνά» με την Γκλόριαν Σβάνσον, «Ο αγιασμένος διάβολος» (1925), «Ο γάμος της άρκτου» ρωσικής παραγωγής, «Ο Γολγοθάς ενός παρία», «Της τύχης τα γραμμένα» Ζακομπίνη, Βίβιαν Γκίψον --- «Ο άνθρωπος που πουλιέται» Βίβιαν Γκίψον, Χανς Μίρεντορφ, Βιολί σόλο του κ. Κούλα ---- «Τραγικό σμαράγδι», «Μάλβα» με τη Λία ντε Πούττη, «Όπιον», «Άνδρες», «Σταυρός και μάουζερ» (1926), «Ιβάν ο τρομερός», «Ποτέμκιν»,¹⁹⁶⁹ Χοροί και τραγούδια του Καρνάβαλου,¹⁹⁷⁰ «Η κυρία με τας καμελίας», «Οι Ντεκαμπρίστις» (;), «Μάσκες θεατρίνων» με το τραγούδι της κ. Βιτσκάγια, «Τσανκ», «Μπεν Χουρ», «Αυτοκρατορικών ξενοδοχείων», «Μίστερ Βον» με τον Λον Τσάνεϋ, «Η ταν ή επί τας» (1927), «Για όνομα του Θεού», «Σαρξ και διάβολος», «Μπω Ζεστ» ή «Το φρούριον του θανάτου», «Η μεγάλη παρέλασις» και «Μπεν Χουρ» (1928).

Ολύμπια Δ Λαϊκός χειμωνιάτικος κινηματογράφος στο Παγκράτι, Χρεμωνίδου 50 και Ιλιάδος, τηλέφωνο 7518900. Άνοιξε το 1956 και έπαιξε βασικά καουμπόικο, ψευδοϊστορικό, μελό, πολεμικό, δρακουλιάρικο, «λαϊκό ξύλο», Ζορρό κλπ, για να καταλήξει γνήσιο τσοντάδικο και να κλείσει (κατά πάσα πιθανότητα) το 1987. Παλιότερα Β΄ και τελικά Α΄ προβολής. Στις εφημερίδες Παγκράτι /Νέο Παγκράτι. Εγκαινιάστηκε στις 10.11.1956,¹⁹⁷¹ με επιχειρηματία τον Νικ. Μπουλούκο.¹⁹⁷² Αργότερα την ανέλαβε ο Γιάννης Τζενεράλης.¹⁹⁷³ «Η είσοδος ήταν στη γωνία Χρεμωνίδου και Ιλιάδος. Όπως έμπαινε ο θεατής, έβλεπε φάτσα την οθόνη, που ήταν προς το Παγκράτι. Η μηχανή προβολής ήταν προς το Βύρωνα».¹⁹⁷⁴ (=τυπική διάταξη). Είχε 500 καθίσματα¹⁹⁷⁵ και εξώστη.¹⁹⁷⁶ Χωρίς εξώστη, λέει άλλη πηγή.¹⁹⁷⁷

¹⁹⁶⁷ Εστία 17.01. 1928. Αν και στη στήλη θεαμάτων γράφει «Η σαρξ...»

¹⁹⁶⁸ Έθνος άνοιξη 1928

¹⁹⁶⁹ Το πασίγνωστο σήμερα «Θωρηκτό Ποτέμκιν», του Σεργκέι Αϊζενστάιν. Για το παρασκήνιο της προβολής, η οποία είχε αρχικά απαγορευτεί, δες Κινηματογραφικός Αστήρ, Δ5, 30.0.1927

¹⁹⁷⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 7, 13.02.1927. Για μια βδομάδα μόνο, τις αποκριές

¹⁹⁷¹ Εθνικός Κήρυξ, 10.11.1956

¹⁹⁷² Κινηματογραφικός Αστήρ 18 (794), 30.11.1956

¹⁹⁷³ Αντωνίου, 96

¹⁹⁷⁴ Βέρος Παγκρατιώτης και Ε.Κ., συνεντεύξεις

¹⁹⁷⁵ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Απέναντι στην ίδια πλατεία Κύπρου / Μαρτάκη / Δεληολάνη, βρισκόταν η «Ρέα» (οριακά στο «Βύρωνα», γι' αυτό δεν θα τη βρείτε εδώ). Προς τα τέλη της δεκαετίας του '60 ανέβηκε από τους συνοικιακούς στους ημικεντρικούς. Κατέληξε τσοντάδικο, ξεπερνώντας επιτυχώς την κρίση της τηλεόρασης, όχι όμως και την κρίση του βίντεο: έκλεισε κατά πάσα πιθανότητα το 1987. Στο χώρο του έχει χτιστεί μεγάλο συγκρότημα, όπου στις μέρες μας υπάρχει «Χόντος» και αδυνατιστικάδικο. Καμιά προσωπική γνώση δεν είχα από το σινεμά αυτό.

«Πηγαίναμε στα Ολύμπια... Ο ιδιοκτήτης ... ήταν φίλος και το εκμεταλλευόμασταν. Μπαίναμε τρία άτομα κόβοντας ένα εισιτήριο. 'Μα θα μου κλείσουν το μαγαζί', παραπονοιόταν. 'Σύνελθε Γιάννη, σκοτεινά είναι, ποιος θα μας δει;'. Ένα ετερόκλητο πλήθος από συνταξιούχους, κρυφούς γκέι, φαντάρους και λυκειόπαιδα ήταν οι πιο σταθεροί πελάτες. Τέλη του '70 – αρχές του '80, οι επισκέψεις μας εκεί είχαν να κάνουν περισσότερο με τον χαβαλέ... υποστήριξε ο Μιχάλης...: 'Κάποιοι από τους ηλικιωμένους κοιμούνταν πάνω στην κορυφή του δρώμενου, εκεί που ο πρωταγωνιστής φώναζε 'φτάνω!'. Κουρδίζαμε λοιπόν κάτι παλιά ξυπνητήρια να χτυπήσουν ταυτόχρονα στο αφτί του ... και φωνάζαμε 'ξύπνα παππού, φτάσαμε'. Κάποτε είχε πέσει πολύ γέλιο με αφορμή μια κότα η οποία αμολήθηκε από τον εξώστη... γεμίζοντας με πούπουλα, κακαρίσματα και κουτσουλιές την ανυποψίαστη πλατεία... Τη σηκώσαμε από ένα κοτέτσι στο Βύρωνα, της δέσαμε με σπάγκο το ράμφος για να μην ακούγεται μέσα στο σακ βουαγιάζ ... και ειλικρινά θα την επιστρέφαμε αν δεν κατέληγε στην κατσαρόλα του ταξιθέτη, που ωρούμενος αποφάσισε να κατασχέσει το αντικείμενο του εγκλήματος».¹⁹⁷⁸

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Βίβα Λας Βέγκας» (εναρκτήρια ταινία), «Η αρπαγή της Περσεφόνης», «Το λιμάνι της κολάσεως», «Σερενάτα» έγχρ. μουσικόν Μάριο Λάντσα, Τζόαν Φονταίν, «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» (1956), «Η ωραία των ωραίων», «Το παιδί του δρόμου», «Το παιδί και το δελφίνι», «Μονομαχία δύο κόσμων», «Πόλεμος και ειρήνη» (1957), «Αδιακρισίες», «Μια ζωή την έχουμε», «Εγκλημα στην πράσινη βίλλα», «Με το ζόρι γκάγκστερ», «Η φτώχεια θέλει καλοπέραση» (1958), «Γυμνοί μπροστά στο θάνατο» Άλντο Ραίη, «Ο γιος του Αλή Μπαμπά», «Γυμνή σάρκα», «Λαίλαψ στη Μπούρμα» (1959), «Επιδρομή στη βίλα των οργίων», «Εγκλημα στην πλαζ Πιγκάλ», «Ο δολοφόνος θάρθη απόψε», «Νταντά με το ζόρι» (1960), «Τα κίτρινα γάντια» κωμωδ. Σταυρίδης – Φωτόπουλος, «Το ρομάντσο των φτωχών εραστών» περιπέτεια, «Ταξί για το Τομπρούκ», «Χρηστίνα» (σικ) (1961), «Γίγαντες της Κολάσεως», «Οι ερασταί της Βία Βένετο», «Ανικανοποίητοι», «Ο παραχαράκτης», «Στο σπίτι της αμαρτίας» ρεαλιστικό Λώρενς Χάρβεϋ (1962), «Γλυκεία που είναι η ζωή» περιπέτεια, «Τα διαμάντια της αμαρτίας», «Δαίμονες του Φαρ Ουέστ», «Χτυποκάρδια στο θρανίο», «Τα κόκκινα φανάρια» (1963), «Ο ιπότης με τη χρυσή πανοπλία», «Προδοσία» ελλην. πολεμ. δράμα Φυσσούν, «Το κορίτσι της Κυριακής» ελλην., «Τα χέρια πάνω από την πόλη» κοινωνικό δράμα Στάιγκερ, «Η σκιά του Ζορρό» (1964), «Μοριτούρι», «Ο μετανάστης», «Σμήνος 633» Κλιφ Ρόμπερτσον έγχρ. περιπέτεια, «Άδεια ζωή», «Τυφών στη Ζαμάικα» (1965), «Το ημερολόγιο ενός καταδίκου», «Βινετού, ο αδάμαστος πολεμιστής» περιπ., «Η χαμένη ταξιαρχία», «Καζανόβας '70», «Ντάρλινγκ» σάτιρα Τζούλι Κρίστι (1966), «Η ωραία της Βηρυττού», «Ιβανόνης» έγχρ. περιπ., «Η νύχτα των στρατηγών», «Μυστικοί δρόμοι», «Σε 52 μίλια ο τρόμος»,

¹⁹⁷⁶ Αντωνίου, 96

¹⁹⁷⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁹⁷⁸ Αντωνίου, 96 κ.ε.

«Υπέροχος εκδικητής», «Οι 3 τυχοδιώκτες» (1967), «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Απίθανα νειάτα», «Όσα δεν σβήνει ο χρόνος», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Ο βρυκόλακας», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα» (1968), «Την ημέρα που τους ξέχασε ο θεός», «Η συμμορία των κίτρινων αγριόγατων», «Η Κόζα Νόστρα αρχίζει επίθεσι», «Οι διακοπές του κ. Ουλώ» + Χοντρός Λιγνός, «Αληθινό θράσος», «Η πτώσις των γιγάντων» (1969), «Γυμνός πειρασμός», «Δημόσιος κίνδυνος υπ. αρ. 1», «Η μάχη του ποταμού Νερέτβα», «Δύο επαγγελματίες δολοφόνοι», «Γύπες της Λεωφόρου» (1970), «Οι 4 εκδικηταί», «Γυμνή στην άμμο», «Τρία λιοντάρια του Ελ Πάσο», «Ο διαρρήκτης», «Καταζητείται ο Σαμπάτα», «Ο πλέη μπού» (1971), «Το σπίτι με τους βρυκόλακες», «Βατερλώ», «Επιθεωρητής Κάλλαγκαν», «Ο πύργος του απηγορευμένου έρωτα», «Οι αδελφοί Μαρξ στον ιππόδρομο» (1972), «Μοντέρνοι καιροί», «Αξιοσέβαστο κάθαρμα», «Ταγκό 2001», «Ο νονός», «Μαρία Στιούαρτ» (1973), «Τον φώναζαν ο Ουρανοκατέβατος», «Πρόσκλησις σε σεξ πάρτυ», «Έρωτας δύο για έναν», «Κόμης Δράκουλας», Νέο έργο, «Η αμαρτία στο κορμί της», «Ο παροξυσμός» (1974), «Ερωτικοί βιασμοί», «Αριστείδης ο επιπόλαιος», «Αληθινή ηδονή», Νέον έργο, «Ηρωες στην κόλασι» (1975), «Τρελές ξεσκονίστρες», «Τα κορίτσια του χρυσού σαλούν», «Παράνομα ζυγάρια», «Έρωτας 2+1», «Τολμηρές στον έρωτα» (1976), «Πελέ, ο βασιλιάς του ποδοσφαίρου», «Άγρια συμμορία», «Ναταλί», «Η επιστροφή του βρυκόλακα των Καρπαθίων», Νέο έργο (1977), «Ποιος είσαι ποιος», «Η πισίνα», «Η παγίδα», «Ελ Κοντόρ», «Γύπες της λεωφόρου», Νέον έργο (1978), Νέο έργο, «Τα παιδιά του διαβόλου», «Σεξ τριών διαστάσεων», «Η γυμνή και ο σατανάς» (1979), «Το φλύαρο κουτό», «Μπέλλα», «Θηλυκός σατανάς του έρωτα», «Το σημάδι», «Το σεξ για όλους», Νέο έργο (1980), «Ζουστίν», «Ερωτική τελετή» + «Παρθενική γεύση», «Κρυφοί έρωτες κοριτσιών» + «Πολύ γλυκό για έρωτες», «Γυμνό φωτομοντέλο», «Γυναίκες εύκολες στον έρωτα», «Μαύρο βελούδινο κορμί» (1981), «Κορίτσια ο Τζόνου», «Δεν αντέχω άλλο, σταμάτα», σεξ (1982), «Το ακρογυάλι του έρωτα», «Και τις τρεις μαζί», Δύο έργα σεξ (1983), Σεξ (1984), 2 έργα σεξ, «Κτηνάνθρωπος» + σεξ, 2 έργα περιπέτεια - σεξ (1986), Δυο έργα περιπέτεια – σεξ (1987).

Ολύμπια (Τρις φιλμς) δεσ **Ολύμπια Γ**

Ολύμπια (Παραμάουντ) δεσ **Ολύμπια Β**

Ολύμπια (Τσόχα) δεσ **Ολύμπια Α**

Ολυμπος / **Ολύμπιος** Υπαίθριος βουβός κινηματογράφος, που τον αλίευσα δυο μόνο χρονιές στο μεσοπόλεμο, να παίζει κυρίως ως «Όλυμπος» κι ενίοτε ως «Ολύμπιος», από λάθος των εφημερίδων. Τακτική παρουσία στις σχετικές στήλες, με ταινίες μάλλον προς το λαϊκό. Οι εφημερίδες δεν έδιναν καμιά πληροφορία τόπου, αλλά ο Ιγγλέσης σημειώνει στον κατάλογο των σινεμά του: Δεληγιάννη.¹⁹⁷⁹ Καθώς όμως στην ίδια την οδό Δεληγιάννη ο Ιγγλέσης δεν σημειώνει το σινεμά (θυμίζω ότι έχει σπίτι σπίτι όλη την Αθήνα), θα πρέπει να ήταν σε κάποια ανώνυμη κι ανοργάνωτη πάροδο. Προφανώς θα ήταν κομμάτι της μεγάλης ψυχαγωγικής πιάτσας Σταθμός Λαρίσης – Μικρόν Ζάππειον.

¹⁹⁷⁹ Ιγγλέσης 1927-28, 847

Μερικές ταινίες: «Εις το βασίλειον των τίγρεων», «Το τρομερόν σμαράγδι», «Ληστής αριστοκράτης», «Το παιδί του ληστού», «Πόνος βασιλίσης», «Κεραυνοβόλος κούρσα», «Ηφαίστειον», «Το τραγικόν σμαράγδι», Τζαίκυ Κούγκαν, Ροδόλφος Βαλεντίνο (γενικά), «Ζωντανόν λάφυρον», Καθ' εκάστην κινηματογράφος, «Απηγορευμένος παράδεισος», Το τελευταίον έργον του Βαλεντίνο, «Ο νικητής του ιπποδρομίου» (1927), «Γυμνή γυναίκα», «Μυθιστόρημα απόρου νέου», «Μαύρος πειρατής», «Τσα - τσα - κο», «Ανεμοστρόβιλος του θανάτου», «Η σαραντάρα», «Στη χώρα του μίσους», «Το τραγούδι της ψυχής», «Τρέλλες καραναβαλιού», «Κοέν, Κέλλυ και σία», «Βασίλισσα του Σαβββά», «Να γαμπρός να μάλαμα», «Το σινιάλο της αγάπης», «Τζασμάνια», «Η κόρη της καταγίδος» και «40 χρόνων γυναίκα» (1928)

Ομιλών Κινηματογράφος Ένας από τους πολλούς τρόπους με τους οποίους εμφανίστηκε το πολύ πρώιμο (από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα) «Πανόραμα» (Α, δεξ λήμμα). Οφθαλμιατρείου 9.¹⁹⁸⁰ «Ομιλών» σημαίνει ότι παίζανε δίσκο γραμμοφώνου, προσπαθώντας να συγχρονιστούν με το φιλμ! Καταλαβαίνετε τι γινότανε.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Έκτακτος επιτυχία του «Φάουστ» και διαφόρων κωμωδιών και δραμάτων --- «Φάουστ», κωμωδία κλπ. Σήμερα τρεις παραστάσεις --- Έκτακτος επιτυχία του νέου προγράμματος με την «Αϊνάν» και πολλές άλλες ωραστάτες κωμικές σκηνές. Απόψε τρεις παραστάσεις: Εις τα 3 μ.μ., εις τα 5 1/2 και εις τας 9 1/4 (σικ, δηλαδή 9.15) (1906), Κοσμοπλημμύρα χθες με το νέον πρόγραμμα. Σήμερα πάλι 3 παραστάσεις. Είσοδος δρχ. 1--- Σήμερα Πέμπτην 3 παραστάσεις. Έτακτος επιτυχία του νέου προγράμματος--- Σήμερα 4 παραστάσεις. Εις τα 9 1/4 μ.μ. (σικ) απαγορεύεται η είσοδος εις δεσποινίδας αι παιδιά. Αύριον Πέμπτην 3 παραστάσεις δι' οιγενείας με έκτακτον κωμικόν πρόγραμμα

Ομόνοια Λαϊκό σινεμά Α' προβολής του '60, που κατέληξε τσοντάδικο. Ήταν Σατωβριάνδου 11 και Κοτοπούλη, τηλέφωνο 536981, 5236981, 5226312. Βρισκόταν σε στοά, στο πίσω μέρος του ξενοδοχείου «Ομόνοια», το οποίο χτίστηκε στη θέση του μεγάλου αλλά κομψού νεοκλασικού Ανδριτσάκη με τη φοβερή του κηπάρια,¹⁹⁸¹ που κάλυπτε όλο το τετράγωνο Ομόνοια – Ίωνος (Κοτοπούλη) – Γ' Σεπτεμβρίου – Σατωβριάνδου (όπως άλλωστε και το νέο κτίριο). Στο κτίριο τώρα στεγάζεται ο Χόντος της Ομόνοιας.¹⁹⁸²

Η «Ομόνοια» ήταν κλειστό σινεμά με λειτουργία όλες τις εποχές (κλιματισμός). Είχε 700 θέσεις¹⁹⁸³ με «χαμηλοτάβανη αίθουσα και θεωρεία στα πλάγια, με αρκετή πολυτέλεια για την εποχή του».¹⁹⁸⁴ Αν θυμάμαι καλά, η διάταξή του δεν ήταν τυπική: το σινεμά αναπτυσσόταν παράλληλα με τη στοά και ο θεατής, μπαίνοντας, βρισκόταν μπροστά δεξιά, κοντά στην οθόνη. Η «Ομόνοια» ξεκίνησε το 1962¹⁹⁸⁵ παίζοντας από πρωίας πολεμικά, σπλάτερ τρόμου, «ιστορικά» της κακιάς (ιταλικής) ώρας, σπλάτερ

¹⁹⁸⁰ Χρόνος, 17.01.1907

¹⁹⁸¹ Χατζιώτης, Πλατεία 77 και «Στην Ομόνοια και στα Χαντεία» (το τελευταίο με υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα)

¹⁹⁸² Αν κάνετε τον κόπο να κατέβετε τη σκάλα προς το υπόγειο του πολυκαταστήματος, θα δείτε στον τοίχο της μια μαρμάρινη επιγραφή: [Νικόλαος Δημητριάδης 1961], προφανώς από την εποχή της κατασκευής του ξενοδοχείου. Αγνοώ αν πρόκειται για αρχιτεκτονική ή κτιτορική υπογραφή.

¹⁹⁸³ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁹⁸⁴ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁹⁸⁵ Είναι σχεδόν έτοιμο στα τέλη του Σεπτεμβρη, λέει ο Κινηματογραφικός Αστήρ 15 (910), 30.09.1962.

γυρόστερν, χουντικά πολεμικά, αισθησιακά, καράτε κλπ c monies, για να καταλήξει φυσιολογικότατα τσοντάδικο μακράς διάρκειας.

Το 1975, σε άρθρο της εναντίον των πορνό, η εφημερίδα «Οδηγητής» της ΚΝΕ φωτογραφίζει και παραδίδει στην αιωνιότητα την εξής αμίμητη προθήκη:

ΣΙΝΕ ΟΜΟΝΟΙΑ
ΛΟΓΩ ΤΟΛΜΗΡΟΤΗΤΟΣ Η ΤΑΙΝΙΑ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΟΙ ΛΑΙΜΑΡΓΕΣ -ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΑΤΑΞΙΕΣ¹⁹⁸⁶

Ως τσοντάδικο, από την «Ομόνοια» δεν έλειψαν οι περιπέτειες με το νόμο. Το 1976, επόμενο χρόνο, σχηματίζεται δικογραφία εναντίον του υπεύθυνου Δημ. Παπαγεωργίου, ενώ κατάσχεται η σχετική μομοπίνα της τσόντας.¹⁹⁸⁷ Λίγους μήνες αργότερα, κατακαλόκαιρο, ένας 80άχρονος που παρακολουθεί την ταινία «Διψασμένη για έρωτα» πεθαίνει και τον βρίσκουν νεκρό στο διάλειμμα (όχι και πολύ περίεργο, θα έλεγα).¹⁹⁸⁸ Το 1983, ο υπεύθυνος παραπέμπεται στο αυτόφωρο¹⁹⁸⁹ κλπ κλπ.

«Έκλεισε περίπου το 2000 ή 2001», λέει ο επί της Σατωβριάνδου περιπτεράς, που το μαγαζί του αντίκριζε την είσοδο του σινεμά. Στην ερώτηση αν μειώθηκε η πελατεία του από αυτό, απαντάει: «Η πελατεία μειώνεται συνέχεια, όχι απ' αυτό, γενικά».¹⁹⁹⁰ Το σινεμά έκλεισε λοιπόν στις μέρες μας, όταν όλο το κυρίως κτίριο άλλαξε χρήση από ξενοδοχείο σε «Χόντος» (εννοείται ότι τα άλλα μαγαζιά, ως μη απάδοντα, δεν ενοχλήθηκαν). Αν είχε διατηρηθεί το λαϊκό ξενοδοχείο, πιθανότατα και το τσοντάδικο θα ζούσε ακόμα. Αλλά, όπως και ο «Αρίων» δεν ήταν ανεκτός από το «Notos galleries», έτσι και η «Ομόνοια» δεν ήταν ανεκτή από το «Χόντος». Μετά έγινε για λίγο ταπεινό εμπορικό μαγαζί που πούλαγε τσάντες και ίσως άλλα είδη ταξιδιού (θυμάμαι κρεμασμένα τα αντικείμενα - κράχτες), μα σύντομα το πήρε κι αυτό ο Χόντος. Από τη στοά αυτή μπαίνουν τώρα τα εμπορεύματά του.

Λέει ο μέγας Κώστας Τσέκος: «Θυμάμαι τον κόσμο που τράβαγε μαλακία στο σινεμά, αλλά μέσα σε μαντίλι, για να μη λερώνεται».¹⁹⁹¹ Λέει η Λ.Β.: «Αρχές δεκαετίας του '70. Μικρό κοριτσάκι ήμουνα, καλοκαίρι που δεν είχαμε σχολεία, και δούλευα σ' ένα κατάστημα τουριστικών ειδών στην Ομόνοια. Έκανα καθημερινά τη διαδρομή ανάμεσα στις δυο πλατείες, Βάθης και Ομόνοια. Όποτε περνούσα μπροστά ή κοντά από το σινεμά αυτό, οδός Σατωβριάνδου -αν δε μπορούσα ή δεν προλάβαινα να το παρακάμψω- φοβόμουνα από τους άντρες που ήτανε μονίμως μπροστά του και με κοιτάζανε περίεργα. Επίφοβοι λαϊκοί τύποι. Μια φορά ένας με ακολούθησε μέχρι την αφετηρία μου, λέγοντάς μου διάφορα σεξουαλικά. Καθώς δεν του έδινα σημασία, στο τέλος, λίγο πριν μπω στο λεωφορείο, μ' έβρισε και έφυγε».¹⁹⁹²

Να και μια δική μου καταγραφή για τη σύνθεση του ομονοιακού κοινού το 1973-'74: «Όπως και σήμερα, υπήρχε η «μαρίδα» του κέντρου. Εννοώ βεβαίως τους

¹⁹⁸⁶ Οδηγητής, 29.11.1975

¹⁹⁸⁷ Ακρόπολις 03.06.1976. Κλίπινγκ του Θανάση Βέμπο

¹⁹⁸⁸ Βραδυνή 21.08.1976. Επίσης Θανάσης Βέμπο

¹⁹⁸⁹ Απογευματινή 13.05.1983. Ακόμα πιο Θανάσης Βέμπο

¹⁹⁹⁰ Συνέντευξη με τον περιπτερά Σατωβριάνδου, στην είσοδο των εμπορευμάτων του Χόντου

¹⁹⁹¹ Κώστας Τσέκος, συνέντευξη

¹⁹⁹² κυρία Λ.Β., συνέντευξη

λούστρους, τους άνεργους, τους κοπανατζήδες από τα σχολεία (σχεδόν όλα είχαν τότε και απογευματινή βάρδια) και τα φροντιστήρια, τα παιδιά που έκαναν βοηθητικές εξωτερικές δουλειές για τα διάφορα μαγαζιά, τους ξέμπαρκους επαρχιώτες, τους φοιτητές, τους ομοφυλόφιλους, τους θαμώνες των καφενείων της Ομόνοιας, τους θεατές των λαϊκών σινεμά που άρχιζαν προβολές από τις 9 το πρωί (εκείνο τον καιρό έκαναν δειλά δειλά την εμφάνισή τους οι πρώτες τσόντες), τους παπατζήδες, τους αυτόνομους μικροπωλητές (δηλαδή χωρίς πάγκο ή καρότσι), τους παράνομους, τους στρατιώτες - ναύτες - σμηνίτες, τους αργόσχολους κλπ. (Η μαρίδα αυτή υπάρχει και σήμερα, αλλά η εθνολογική της σύνθεση και οι χώροι συγκέντρωσης έχουν αλλάξει ριζικά).»¹⁹⁹³

Κάποια φιλμ: «Δρόμος γεμάτος αίμα», «Δραπέτης του οχυρού», «Το κάθαρμα», «Ο Γολιάθ εναντίον των γιγάντων» (1962), «Απόδρασις την αυγή» (πολεμική περιπέτεια, Ντερκ Μπόγκαρτ), «Στον παράδεισο των γυμνών γυναικών», «Λίγο πριν από την καταστροφή», «Ο Ιησούς ο Ναζωραίος» θρησκευτικό, «Λίγο πριν ξημερώση» (1963), «Δαιμονισμένη σάρκα», «Η σκιά του Ζορρό» περιπέτεια Φρανκ Λάτιμορ, «Νύχτες του στριπτίζ» νούμερα καμπαρέ, «Σολεντάτ, η φλογερή τσιγγάνα» + «Ο γίγας του Φαρ Ουέστ», «Αποστολή αυτοκτονίας» πολεμικόν Λώρενς Ολίβιε επανάλ. «Μονεμβασία» ελλην. (1964), «Η σιωπή», «Τα 3 ξίφη του Ζορρό», «Είναι ένας τρελλός τρελλός Βέγγος», «Το σπίτι της ηδονής», «Ο λόφος» Σ. Κόννερυ (1965), «Σιδηρούς πλοίαρχος» ναυτική περιπέτεια Γρ.Πεκ, «Γαβριέλλα» ελλην. ρεαλιστικό, «Πόθοι στον καταραμένο βάλτο», «Και οι άτιμοι έχουν ψυχή», «Τηλεφωνήσατε 100» Ζερβός (1966), «Κολασμένοι πόθοι» ρεαλιστικό, «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν» περιπέτεια, «Ο γιος των Ινδιών», «Σούπερμαν εναντίον Δρ Διαβόλικους» (1967), «Επίθεσις θανάτου στο οχυρό του Χίτλερ», «Δύο αγχόνες για τον Γκρίνγκο», «Μεξικάνε θα πεθάνης», «Το κορίτσι του δρόμου», «Οι τυχοδιώκτες της Ιγκουάνα», «Κάνυον σίτυ», «Ο Γίγας του Βορρά» (1968), «Θα σε στείλω στην κόλαση πριν πεθάνης», «Το ανθρωπάκι», «Οφθαλμόν αντί οφθαλμού», «Η ώρα της αλήθειας», «Σημαδεμένοι απ' το θεό», «Ο Ρίγκο θα χτυπήσει απόψε» (1969), «Οι σφαίρες σκέπασαν την Αριζόνα», «Τελευταία έφοδος των δολοφόνων», «Ο παράξενος κόσμος του τσίρκου», «Πιο πέρα από το νόμο», «Ταξιδιώτης της βροχής» (1970), «Η σφραγίδα του θεού», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση;», «Ο Ρίγκο εκδικείται», «Υποβρύχιο Παπανικολής», «Ο κυνηγημένος», «Το φρούριο των αθανάτων», «Φου Μαντσού στον πυρετό του σεξ» (1971), «Ο Σαρτάνα στην κοιλάδα των Ωκεανών», «Ο βρυκόλακας του μεσονυκτίου», «Τα τέρατα», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Ήταν σκληρός και τον λέγανε Τρινιτά», «Κάπτουν Απάτσι» (1972), «Το ατελιέ της μαντάμ Ρόζα», «Βάτραχοι» + «Ερωτική σάρκα», «Κεραυνοβόλο χτύπημα του καράτε», «Όταν ο σατανάς κρατάει πιστόλι» (1973), «Ταξιδιώτες της βροχής», «Σκυλίτσια ζωή», «Η επισκέπτρια ήρθε γυμνή», «Σεξομανία», «Η τριπλή παγίδα», «Καράτε στην Κίνα» (1974), «69 τρόποι για να κάνετε έρωτα», «Τα κορίτσια του χρυσού σαλούν», «Έτσι μάθαμε τον έρωτα», «Μαρία Ρόζα, καμαριέρα στο ξενοδοχείο των οργίων», «Όλο δικό σου Μαριάννα» (1975), «Θρανίο νο 10: ερωτικά προβλήματα εργαζόμενων κοριτσιών», «Μπακτάουν τρόμος πάνω από την πόλη», «Σεξ και σκι στις Άλπεις», «Μασάζ πολυτελείας», Δύο έργα (1976), «Ο ασταμάτητος», Δύο έργα (1977), Ταινίες σεξ (1983), Έναρξη από πρωίας, δύο έργα σεξ (1989), Ταινίες σεξ (1990), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ μεταμεσονύκτιες προβολές (1993), Δύο έργα σεξ μεταμεσονύκτιες προβολές (1994) και Σεξ (1999).

¹⁹⁹³ Δημήτρης Φύσσας, Τζατζίκι

Οντεόν A/ **Odeon** Χειμωνιάτικο σινεμά υψηλού σε γενικές γραμμές επιπέδου και Α΄ προβολής στους Αμπελόκηπους, Μεσογείων 59, στο ισόγειο πολυκατοικίας, τηλέφωνο 7786024. Η λέξη, ξένη ονομασία διαφόρων καλλιτεχνικών χώρων, είναι γλωσσικό αντιδάνειο από το αρχαιοελληνικό «Ωδειόν» (= χώρος συναυλιών). Είχε τυπική διάταξη. «Δε διέθετε εξώστη», λέει ο Μάνος.¹⁹⁹⁴ Λειτουργήσε από το φθινόπωρο του 1968 μέχρι την άνοιξη του 1984 και οι ταινίες του κινούνταν από το αξιοπρεπές αστικό μέχρι το σινέ τέχνης. Μια από τις εξαιρέσεις μπορεί να θεωρηθεί η απόπειρά του να παίξει την πλήρη κόπια της αποστειρωμένης σοφτ τσόντας «Εμμανουέλα», αλλά η αστυνομία είχε διαφορετική γνώμη.¹⁹⁹⁵

Αφού έκλεισε ως κινηματογράφος, το πήρε η ηθοποιός Ξένια Καλογεροπούλου και έφτιαξε το αξιόλογο θέατρο «Πόρτα», προεκτείνοντας και επεκτείνοντας την υψηλή ποιότητα του κινηματογράφου. Δεν είχα πάει ποτέ σινεμά εδώ, πήγα όμως δυο φορές σε ωραιότερες θεατρικές παραστάσεις με τα παιδιά μου, μικρά τότε. Το θέατρο πέρασε και στη νεότερη εποχή.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Έσπασα τα δεσμά μου» (εναρκτήρια ταινία, 8 του Οκτώβρη), «Ωραίος τρόπος για να πεθάνεις», «Το σπίτι με τους δολοφόνους», «Ο άνθρωπος που άξιζε δισεκατομμύρια» (1968), «Το χρυσάφι, η αλεπού και η ουρά της», «Η δεύτερη νιότη της Τζην Μπρόντνυ» Μάγκυ Σμιθ, «Η μάχη της Αγγλίας», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες» (1969), «Ερωτευμένες γυναίκες», «Ο κάου μπού του μεσονυκτίου», «Η γέφυρα του Ρεμάγκεν», «Σόχο ώρα 11» (1970), «Ξύπνημα στον τρόμο», «Τζέιμς Μποντ. Τα διαμάντια είναι παντοτινά», «Οι 7 μονόφθαλμοι», «Τζέιμς Μποντ, πράκτωρ 007, επιχείρησις κεραυνός», «Κορντόμπα», «Ο μεγάλος τιμωρός» (1971), «Έρχεται ο Βαλντέζ», «Ένα τρελλό, τρελλό νοσοκομείο», «Μια μέρα στη ζωή του Ιβάν Ντενίσοβιτς», «Το δεκαήμερο», «Όστια», «Ο ερωτιάρης πολύγαμος», «Μερικοί το προτιμούν καυτό» (1972), «Αστεριζ και Κλεοπάτρα», «Το νησί των θησαυρών», «Ο δρόμος προς τη Δύση», «Ανησυχίες μιας παρθένας» (1973), «Μια σφαίρα, ένα αντίο», «Ένας νομοταγής πολίτης», «Μίστερ Μάζεστικ», «Μέγαρα», «Ο υπέροχος Γκάτσμπυ», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» (1974), «Μια γυναίκα, δύο άντρες», «Η πρώτη σελίδα», «Μπροστά στον καθρέπτη έμαθα τον έρωτα», «Μπριτανικ, ο στόχος του εκβιαστή», «Τολμηρές ιστορίες», «Αίμα στην κόψη του ξυραφιού» (1975), «Τα κανόνια του Σαν Σεμπαστιάν», «Η χαμένη τιμή της Κατερίνα Μπλουμ», «Οικογενειακή συνομοσία», «Κυνηγητό δίχως έλεος», «Οι φυγάδες του Μισούρι» (1976), «Ανθρωποκυνηγητό», «Ο μαύρος κύκλος», «Γκας το μουλάρι σέντερ φορ», «Το χρυσάφι του Μακένα», «Αμαρτωλές μέρες ενός ξένου», «Οι τρελές περιπέτειες του Ραμπί Ζακόμπ» (1977), «Οργισμένος γίγαντας», «Ελάτε να σας δείρουμε», «Μια γυναίκα ελεύθερη», «Χάρυ Κράουν 99 τοις εκατό [σικ] νεκρός», «Τζούλια» (1978), Μελ Μπρουκς «Λίγο πολύ τρελούτσικος», «Το σύνδρομο της Κίνας», «Μπαντολέρο», «Το κατσαριδάκι στο Μόντε Κάρλο», «Ο δολοφόνος με τα δύο πρόσωπα» (1979), «Παρασκευή και 13», «Ειρηνικός ωκεανός ώρα μηδέν», «Ο αδίστακτος», «Νόρμα Ραίη», «Διεθνής πορνεία», «Καμπαρέ», «1941, Από πού πάνε στο Χόλυγουντ;», «Αλαμπρίτσα [σικ] ο παράνομος» (1980), «Μια γυναίκα δαιμονισμένη», «Ο τελευταίος ρομαντικός εραστής», «Σκυλίσια μέρα», «Μαριονέτες», «Ρεβάνς», «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα», «Φρούτα του πάθους» ιαπωνικό, «Ατέλειωτη αγάπη» (1981), «Θα με τρελάνουν οι γυναίκες», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Ένας δολοφόνος πέρασε», «Μια γυναίκα ξαναζεί»,

¹⁹⁹⁴ Μάνος, Αλφαβητάρι

¹⁹⁹⁵ Ακρόπολις 17.04.1981. Αλίευμα: Θανάσης Βέμπος

«Λούπινγκ», «Τρόμος πάνω από την πόλι» (1982), «Ο πατέρας», «Η ετυμηγορία» του Λιούμετ (πολλές βδομάδες), «Η γυναίκα καίγεται», «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Η τελευταία γυναίκα» του Φερρέρι, «Ο καυγατζής» του Φασμπίντερ (1983), «Ρεβάνς», «Τούτσυ» και «Εκπαιδύοντας τη Ρίτα» έγχρωμο (1984).

Οντεόν Β Λίαν πρόσκαιρη μετονομασία του χειμερινού «Χαρά» (δες λέξη για τις σχετικές πληροφορίες) στα Πατήσια, από το φθινόπωρο του 1987 μέχρι τις αρχές του 1988, όταν προσπάθησε να το γυρίσει από τσοντάδικο σε συμβατικό σινεμά (δες «Χαρά» για λεπτομέρειες).

Κάποιες ταινίες: «Δε κόπανοι», «Διαμάντια στον Αμαζόνιο», «Μυστικός πιλότος» «Αριζόνα τζούνιορ» (1987), «Ο κεραυνός του θεού», Νέο έργο (πολλαπλή επανάληψη) (1988).

Odeon Park πρόσκαιρη διαφημιστική ονομασία του **Starcity** (δες λήμμα). Δεν εμφανίστηκε έτσι σε εφημερίδες, περιοδικά ή ίντερνετ.

Οντεόν Σταρσίτυ δες **Starcity**

Odeon Starcity δες **Starcity**

Όπερα / **Σινέ Όπερα** Χειμωνιάτικο και κατά βάση αστικό σινεμά του '60, επί της Ακαδημίας 57, σε υπόγειο στοάς, το οποίο διατηρείται μέχρι σήμερα. Τηλέφωνα 622683, 3622683, 210 3622683, κρατήσεις 210 6786000, 08116000, www.iticket.gr (τα τελευταία, βεβαίως, μόνο πολύ πρόσφατα). Α΄ προβολή από παλιά. Η ονομασία επειδή προφανώς ξεκίνησε δίπλα στο σπίτι της όπερας, τη Λυρική Σκηνή (δες «Αρνιώτη», «Ολύμπια» Β). Έναρξη 28.10.1962, με το «Φάντασμα της Όπερας»(!)¹⁹⁹⁶ και 700 θέσεις.¹⁹⁹⁷ Η αστυνομία την υποχρέωσε κι αυτή να διακόψει την προβολή της «Εμμανουέλας».¹⁹⁹⁸ Το 1985 εδώ λειτουργεί Κινηματογραφική Λέσχη Παρασκευή και Σάββατο. Άντεξε την κρίση, έκλεισε εξώστη - παρασκήνια κι έγραψε ιστορία το 1995, ανοίγοντας δύο αίθουσες, «Όπερα» 1 και «Όπερα» 2 : το πρώτο σινεμά που το έκανε.¹⁹⁹⁹ Το 1998, όντας dolby digital, ενώ έχει εισιτήριο 1.800 δρχ., τα μέλη της Λέσχης «Συνεφίλοι» πληρώνουν 1.300. Παλιότερα ήταν Assos Odeon, μετά Alpha Odeon, σήμερα Odeon Όπερα.

Η «Όπερα» έχει απέναντι την «Ελλη» (δες λέξη) και δίπλα την «Ιριδα» (Α, δες λέξη). Η στοά που τη στεγάζει, γνωστή με τ΄ όνομά της, σχηματίζει ένα Γ από την Ακαδημίας προς την Ιπποκράτους και παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Το 2008 κατέγραφα προποτζίδικα, ένα παλιό πρακτορείο μεταναστεύσεων, ένα μαγαζί με ορθοπεδικά βοηθήματα, βιβλιοπωλεία, την αγαπημένη «Λέσχη του Δίσκου», δισκάδικο «Όπερα», άλλα δισκάδικο, ένα τηλεσκοπικό (!), την καφετέρια «Όπερα», τον περίφημο τσαγκάρη της στοάς, μερικά γραμματοσημάδικα κλπ. (Το 2013 πολλά από αυτά έχουν κλείσει. Έγραφα σχετικά με τη στο΄στη στήλη μου στην «Άθενς Βόις»).

¹⁹⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 17 (912), 30.10.1962

¹⁹⁹⁷ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

¹⁹⁹⁸ Ακρόπολις 17.04.1981. Εύρημα του Θάναση Βέμπου

¹⁹⁹⁹ Ρηγόπουλος, Ιντεάλ

Έχω δει δεκάδες ωραίες ταινίες εδώ, ειδικά το δύσκολο χειμώνα του '96-97, που ζούσα εν μέρει στο Κέντρο, 150 μέτρα από την «Όπερα». Αναφέρω ενδεικτικά: «Μοναχικό αστέρι», «Γόνος οικογενείας», «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Οι 7 σαμουράι», «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Αναζητώντας τον Ρίτσαρντ», κλπ. Έχω δει όμως και κάτι μάπες, όπως «Το δέντρο της ζωής» και το «Junjo».

Ιδού περιγραφή τού τι έπαθε το σινεμά από τους χριστιανοφασίστες κατά την πρεμιέρα της ταινίας «Τελευταίος πειρασμός» (13.10.1998). Γράφει η αυτόπτης Μαρία Κατσουνάκη: «Μέλη παραεκκλησιαστικών οργανώσεων και μικρός αριθμός ιερωμένων, κρατώντας ξύλινους σταυρούς και φωνάζοντας συνθήματα όπως 'Σκορσέζε αντίχριστε εβραϊομασόνε'. 'Εξω οι αντίχριστοι από την Ελλάδα', 'Όχι τα σχέδια των Εβραίων', και άλλα συναφή, ορμούν αλαλάζοντας ... Δε θα ξεχάσω το συναίσθημα φόβου και αποστροφής που με κατέλαβε μπροστά στο αφηνιασμένο πλήθος που εισέβαλε το μεσημέρι εκείνης της ημέρας στην 'Όπερα', καστρέφοντας την οθόνη και ό,τι έβρισκε στο διάβα του... Η Αστυνομία προσπάθησε να το εμποδίσει, στάθηκε όμως αδύναμη μπροστά στο μένος του όχλου, αλλά και στην ιδιότητα των ιερωμένων - ταγών. Οι εισβολείς, μάλιστα, αφού επιτέλεσαν επιτέλεσαν το έργο τους, έπαλλαν 'Τη Υπερμάχω'...»²⁰⁰⁰ Δες και Έμπασσυ.

Να και δυο ασυνήθιστες διαφημίσεις:

ΣΙΝΕ ΟΠΕΡΑ

Στη βραδυνή αυριανή
παράσταση του έργου

Παντρεύ τον μπαμπά μου

(Γκλεν Φορντ) θα

διανεμηθούν μετά την τελετήν

και ωραιότατες

μπομπονιέρες²⁰⁰¹

Εις την Επίσημον Βραδυνήν

Παράστασιν

Την ΔΕΥΤΕΡΑΝ, ώραν 10 μ.μ.

θ α πα ρ α σ τ ο ύ ν

οι ειδικώς αφικνούμενοι

δια τον εορτασμόν της

«ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΡΩΣΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ»

Κορυφαίοι Ρώσσοι Ηθοποιοί,

Σκηνοθέται και Μυθιστοριογράφοι:

ΒΙΚΤΩΡ ΣΥΤΙΝ, ΓΡΗΓΟΡΙ ΤΣΟΥΧΡΑΪ, ΓΚΑΛΙΝΑ ΠΟΛΣΚΙΧ

ΣΟΦΙΚΟ ΤΣΑΟΥΡΕΛΛΙ, ΑΝΑΤΟΛΙ ΠΑΠΑΝΩΦ²⁰⁰²

Ενδεικτικές ταινίες: «Το φάντασμα της όπερας», «Ο πόθος οδηγεί στο έγκλημα», «Οι άνθρωποι του διαστήματος» (1962), «Πράσινη αράχνη» αστυν., «Ιούλιος Καίσαρ», «8.30», «Μανόν», «Χτυποκάρδια στο θρανίο» (1963), «Η μεγάλη απόδρασις», «Οι σύντροφοι» εξαιρετο κοινωνικό δράμ σκηνοθετημένο από τον Μ. Μονιτσέλλι, «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;», «Ατιμασμένη και

²⁰⁰⁰ Κατσουνάκη, Πογκρόμ

²⁰⁰¹ Ελευθερία, 12.1.1964

²⁰⁰² «Εβδομάς ρωσικού κινηματογράφου, 23-29 Ιανουαρίου 1967», πρόγραμμα της «Όπερας»

εγκαταλελειμμένη», «Οι νικηταί» σκετς απ' τον πόλεμο του Φόρμαν, «Στίγματα του παρελθόντος» προβλήματα ιατρών και ψυχασθενών (1964), «Η ανάπαυσις του πολεμιστή», «Η μεγάλη παρέλασις του γέλιου» 2^η εβδομάς, «Τσάιν και συμπάθεια», «Στέλλα» (1965), «Ροζ Μαρί», «20 χρόνια γέλιου με τον Χονδρό και τον Λιγνό», «Θ' ανταμώνουμε σαν ξένοι» (1966), «Ο κλέφτης των αυτοκινήτων», «Η αφοσίωση», «Δυο σταγόνες ευτυχία» και άλλες ταινίες από την «Εβδομάδα ρωσικού κινηματογράφου», «Ο στραγγαλιστής με το σιδερένιο χέρι», «Λονδίνον στοπ. Η σφίγγα γελάει ρποτού πεθάνει», «Αχ αυτή η γυναίκα μου», «Ενάντια στον άνεμο», «Μιχαήλ Στρογκώφ» περιπέτεια Κουρτ Γιούρκενς (1967), «Ο κλέφτης των αυτοκινήτων» κωμωδ., Το σπίτι των ζωντανών νεκρών», «Μια γεύσι ευτυχίας», «Ο καταπληκτικός κύριος Νόρμαν» (1968), «Πόλεμος και ειρήνη», Εβδομάς νέου γερμανικού κινηματογράφου, «Ο άνθρωπος από το Κίεβο» (1969), «Το πλοίο των τρελών», «Αριάν» (1970), «Η Ιουλιέττα των πνευμάτων», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης», «Ζαμπρίσκι πόιντ» (1971), «Ο δικτάτωρ», «Σάκκο και Βαντζέττι», «Ριγκολέτος» (1972), «Το θαύμα του έρωτα», «Ατελείωτη νύχτα» (1973), «Μαλίτσια», «Ο υποψήφιος», «Οι μετανάστες» (1974), «Αναμνήσεις από το μέλλον», «Ο θίασος» (1975), «Ο μαγεμένος αυλός», «Ουζάλα», «Ο μαγεμένος αυλός», «Σκηνές από έναν γάμο» (1976), «Μπάρνυ Λύντον», «Άγριος κόσμος» (1977), «Το χόμα βάφηκε κόκκινο», «Καζανόβας» του Φελλίνι, Εβδομάδα εξαιρετικών ταινιών (σικ): «Οι 7 σαμουράι» κλπ (1978), «Αγαπημένε μου πατέρα», «Η κυρία εξαφανίζεται», «Δολοφονία στο εξπρές των 12.15» (1979), «120 μέρες στα Σόδομα», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως» (1980), «Τα τρία αδέρφια», Εβδομάδα σοβιετικού κινηματογράφου (1981), «Το τρένο των δολοφόνων», Εβδομάδα ταινιών ποιότητας (τέλος σεζόν), «Μέσα απ' το τζην μου δε φοράω τίποτα» (1982), «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Πέντε μέρες εκείνο το καλοκαίρι» (1983), «Κουρδιστό πορτοκάλι», «Ρεμπέτικο», «Κραυγή γυναικών» (1984), «Ο γίγας», «Ντάνιελ» του Λιούμετ (1985), «Επόμενο πρωινό», «Κόρους λάιν», «Οι άγγελοι τρελάθηκαν», «Η αποστολή» (1986), «Τα παιδιά της χελιδόνας», «Οι μάγισσες του Ίστρουικ», «Κατάσταση εκτάκτου ανάγκης» (1987), «Νέα και αθώα», «Τα 39 σκαλοπάτια», «Ο παράδεισος ανοίγει με αντικλειδί» (1988), «Ιστορίες της Νέας Υόρκης», «Η εξαφάνιση της κυρίας», «Οι φίλες» (1989), «Εκεί που βρίσκεται η καρδιά», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Ο Ρότζερ κι εγώ» (1990), «Χορεύοντας με τους λύκους», «Ατέλειωτη ιστορία» (1991), «Misery», 5^ο Φεστιβάλ Ευρωπαϊού Κινηματογράφου «Ελευθεροτυπίας», «Τοπίο στην ομίχλη» (1992), «Sliver», «Άρωμα γυναίκας», «Ο φυγάς» (1993), «Φιορίλε», «Εκπαιδύοντας τον μπαμπά», «Η λίστα του Σίντλερ», «Μπένι και Τζουν», «Τζουράσικ παρκ», «Η γη πριν αρχίσει ο χρόνος» (1994), «Barcelona», «Κάριγκτον», «Συνήθεις ύποπτοι», «Ελεύθερη κατάδυση» (1995), «Ακροπόλ», «Το τέλος της αθωότητας», «Η Αμερική κάποιου άλλου», «Μικρά εγκλήματα μεταξύ φίλων», «Θα ζήσω» (1996), «Αναζητώντας τον Ρίτσαρντ», «Πλανεύτρα Σελήνη», «Φάργκο» (1997), «Γκάτζο ντίλο/ Υπάρχουν ακόμα γελαστοί τσιγγάνοι», «Μεταξύ ανδρών», «Αναστασία» κιν. σχέδια (1998), «Η αόρατη απειλή», «Η λεπτή κόκκινη γραμμή», «Θεοί και δαίμονες», «Ένστικτο» (1999), «Συμφωνίες και ασυμφωνίες», «Τίγρης και δράκος», «Ένοχο μυστικό» (2000), «Το χάρισμα», «Ο άνθρωπος που δεν ήταν εκεί», «Η δασκάλα του πιάνου», «Κώδικας τιμής», «Σαρκική εξάρτηση» (2001), «Insomnia», «Ματωμένη Κυριακή» (2002), «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης», «Βροχή», «Kippur», «X-MEN», «Ο χορευτής του πάνω ορόφου» (2003), «In America», «Οι ένορκοι», «Gothica», «Η μπαλάντα ενός ντετέκτιβ» (2004), «Το εγχειρίδιο του έρωτα», «Τσακισμένα λουλούδια», «Whiskey» (2005), «Ληστεύοντας τη μαφία», «Candy», «Ο τίγρης και το χιόνι», «Η μαύρη ντάλια», «Miami vice» (2006), «Little

miss sunshine», «Η κατάρα του χρυσού λουλουδιού», «Ο τελευταίος βασιλιάς της Σκωτίας», «Τα φαντάσματα του Γκόγια» (2007), «Ψυχραιμία», «Μοιραία σύγκρουση», «Όταν έφυγε η Γκρέις» (2008), «Νύφες σε πόλεμο», «Κατίν», «Milk», «Παράδεισος στη Δύση», «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Avatar» (2009), «Μια κάποια εκπαίδευση», «Δεν σκέφτομαι, άρα υπάρχω», «Ένας σοβαρός άνθρωπος», «Μαίρη & Μαξ», «Ρούντο και Κούρσι» (2010), «Μια χρονιά ακόμα», «Τσικό και Ρίτα», «Πίνα Μπάους», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Οι ιππείς της Πύλου», «Χαραυγή» μέρος I (2011), «Μάρθα, Μάρσι, Μεί, Μαρλίν», «Άναμέ με», «Ανεμοδαρμένα ύψη», «Shame», «Το καταφύγιο», «Σκότωσέ τους γλυκά» «Τα πλεοεκτήματα τού να είσαι στο περιθώριο» (2012), «Η ζωή του Πι», «Επιχείρηση Argo», «The Master», «Η αγάπη έρχεται στο τέλος», «Λίνκολν», «Οδηγός αισιοδοξίας» και «The paperboy» (2013).

Οπτασία Λαϊκό σινεμά όλων των εποχών στο Σταθμό Λαρίσης (κατά τις εφημερίδες), μεταξύ Βάθης²⁰⁰³ και Αγ. Παύλου, με διεύθυνση Ψαρών 41 και Παλαιολόγου, νοτιοδυτική γωνία, τηλέφωνο 5243920. Ήταν σε ισόγειο πολυκατοικίας, με στοιχειωδώς μνημειακή είσοδο, καθώς βλέπω κάμποσα σκαλιά, αλλά «Αστρον» ή παλιά «Τιτάνια» (δες λέξεις). Γιάννης Ζαρκωτός: «Είχε τυπική διάταξη, εξώστη και άνοιγε στα πλάγια το καλοκαίρι».²⁰⁰⁴ Ξεκίνησε το '67, λίγο πριν αρχίσει η κρίση, έκλεισε το 1985. Κατάφερε να διατηρηθεί με φαρσοκομωδίες, καράτε, τρομολαγνεία, «λαϊκό ξύλο» κλπ, χωρίς να ξεπέσει σε τσοντάδικο. Στην αρχή ανήκε στην Α΄-Β΄ προβολή, αλλά ήδη το 1970 είχε πέσει στους συνοικιακούς. Επιχειρηματίες το 1979 (και προφανώς από την αρχή, αν όχι και μέχρι τέλους- τα συνολικά χρόνια είναι λίγα) οι αφοί Πετούλη.²⁰⁰⁵ Σαν θερινό φαίνεται από τις εφημερίδες ότι έπαιξε λιγότερες χρονιές. Τώρα στη θέση του υπάρχει σούπερ μάρκετ «Βερόπουλος», όμως τα φαίνοντα κινητά κομμάτια και οι εξαερισμοί. Καμιά προσωπική γνώση του χώρου δεν απόκτησα ποτέ.
Υ.Γ. Να μη μπερδεύεται με την συνώνυμη του Περιστεριού.

Μερικά φιλμ: «Πράκτωρ τίγρις επιχείρηση δυναμίτης», «Η μάχη των Αρδεννών», «Ένας άνθρωπος ένα πιστόλι» (1967), «Ο πολύτεκνος», «Το τελευταίο σαφάρι», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Ο αχόρταγος», «Ο κυρίαρχος της ερήμου», «Η λεωφόρος του μίσους», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Τέντυ μπόι αγάπη μου» (1968), «Το κλωτσοσκούφι», «7 υπέροχοι επαναστάτες», «Ο πιο καλός ο μαθητής», «Η θεία απ' το Σικάγο», «Η λεωφόρος του μίσους», «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου», «Οι σκανδαλιάρηδες», «Εγώ σκότωσα τον Ρασπούτιν» (1969), «Βία Ρένα», «Η οργή των αδικημένων», «Ταξίδι του μέλιτος», «Ένας τρελός, τρελός γλεντζές», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» (1970), «Όλοι οι άνδρες είναι ίδιοι», «Χριστινιά», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση;», «Εσχάτη προδοσία», «Μελωδία της αγάπης», Νέον έργον, «Μια Ελληνίδα στο χαρέμι», «Αυτοί που αγαπούν δεν πεθαίνουν» (1971), «Το πεπρωμένο μιας γυναίκας», «Αγάπη μου παλιόγρια», «Αντίο έρωτά μου», «Ένας γαμπρός πολλά ελαφρύς», «Σέργιος και Άννα», «Ο αγαθιάρης και η ατσίδα» (1972), «Κάτι κουρασμένα παληκάρια», «Οι κυρίες της αυλής», «Ιπποκράτης και δημοκρατία», «Φωνάζει ο κλέφτης» (1973), «Ο Ρωμιός δεν έχει φιλότιμο», «Ο ανακατωσούρας», «Χαραμοφάηδες», «Οι γυμνοί», «Ο

²⁰⁰³ Και όχι, φυσικά «Βάθη», όπως το κάνει η νεοκαθαρευουσιάνικη διόρθωση των σωστών τοπωνυμίων (Ροϊδης, Σκουζές, όλες οι παλιές εφημερίδες και οι παλιοί χάρτες κλπ γράφουνε για Βάθη/ Βάθ(ε)ια, δηλαδή είτε μαντρί, είτε χαμηλό τόπο. Βάθ(ε)ιες υπάρχουνε κι αλλού στην Ελλάδα)

²⁰⁰⁴ Γιάννης Ζαρκωτός, συνέντευξη

²⁰⁰⁵ Χρυσός Οδηγός 1979

τρελοπενητάρης», «Αλέξης Ζορμπάς», Βέγγος «Ο ανακατωσούρας», «Καμπαρέ», «Αγάπη μου Ουάουα», «Κρίμα το μπόι σου», «Η δίκη των δικαστών» (1974), «Ο κυνηγός της άγριας συμμορίας του καράτε», Φράνκο — Τσίτσο «Καυτά σορτζ», «Θανάση πάρε τα όπλα σου», «Η συμμορία των κολασμένων», «Οι δυο μαφιόζοι», «Τα τραγούδια της φωτιάς» (1975), «Ο Βέγγος σούπερ σταρ», «Βέγγος το πιο τρελό πιστόλι», «Επιχειρήσεις αυτοκτονίας», «Δυο αγγελούδια στην κόλαση», «Για μια χούφτα δολάρια», «Ο πολύξερως» (1976), «Στα σαγόνια του κροκοδείλου», «Λούκυ ουκ εναντίον Ντάλτον, «Επιστροφή του Μπρους Λη», «Ζορρό» (γενικά), «Ο κίτρινος πράκτωρ ξαναχτυπά», «Ο Ρότζερ Μουρ εκδικείται» (1977), «Ο άνθρωπος από το Χογκ Κονγκ», «Μπρους Λάι εναντίον Τρινιτά», «Τα φώτα της πόλεως», «Τρομοκράτες μεγαλουπόλεων» (1978), «Το σπέρμα του σατανά», «Πόκερ με πιστόλια», «Οργισμένος γίγαντας», «Στόχος για όλα τα καθάρματα», «Μονά ζυγά», «Σούπερμαν» (1979), «Ο ταξιδιώτης που γύρισε από το αύριο», «Το πιο πονηρό λαγωνικό», «Το πιο λαμπρό λαγωνικό», «Η σκύλα», «Κράμερ εναντίον Κράμερ», «Ο άνθρωπος ρολόι», «Άλιεν, ο επιβάτης του διαστήματος», «Γούντστοκ», «Γρανίτα από λεμόνι» νο 2 (1980), «Ο κατάσκοπος του 3^{ου} κόσμου», «Ο κατάσκοπος των δύο ηπείρων», «Ο παρθενοκυνηγός», «Αεροπλανοφόρο Νίμιτς», «Ο κύριος εξουσίας» (1981), «Ο κατακτητής του Σαν Ντιέγκο», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Άρης Βελουχιώτης», «Πανικός στα σχολεία», «Η μανούλα, το μανούλι και ο παίδαρος» (1982), «Μπούμεραγκ» έγχρ. περιπ., «Μπίνγκο Μπόνγκο» έγχρωμο κωμωδία, «Ο μπόμπος γκομενιάρης ή μπλέξαμε τα μπουτία μας», «Μπρους Λάι το χτύπημα της κόμπρας», «Κωδικό όνομα στρατιώτης» (1983), «Τα ασημένια δάκτυλα του Μπρους Λη», «Το ξένο είναι πιο γλυκό», «Κόλαση στο ναυάγιο του Ποσειδώνας», «Θα σας κάνω σκόνη στο ξύλο», «Ο ποδόγυρος», «Φυλακές ανηλίκων» Νο 2 έγχρωμο, ελληνικό (1984), «Ο κύκλος του Μπούμεραγκ» (σικ), «Ο άνθρωπος σκιά» + «Η τοσοδούλα», «Χαίρε Μαρία» (1985).

Ορφέας Καλοκαιρινός κινηματογράφος τέχνης του Δήμου της Αθήνας, που λειτούργησε τα χρόνια 2001 – 2006 (με ακανόνιστο παίξιμο τον πρώτο χρόνο), σε ταράτσα δημοτικού κτιρίου, στη γωνία Ιπάρχου 6-8 και Αρτέμωνος 9, Νέος Κόσμος, τηλέφωνο 2109210810. Το οικόπεδο έχει χαρακτηριστεί ιστορικός χώρος από το Υπουργείο Πολιτισμού, λόγω των προϋπαρξάντων εκεί παλιών κινηματογράφων. Το κτίριο πήρε τη θέση του παλιού «Ορφέα» (δες Δ), που είχε πάρει τη θέση του «Αστέρια» (Α, δες εκεί και για τις διαδοχές στο χώρο). Η ονομασία από τα πολλά σινεμά με το όνομα «Ορφεύς» που είχε ανοίξει στην περιοχή ο Λευτέρης Σκλάβος (δες και «Ορφεύς» Β, Γ).

Πήγα δυο φορές τον πρώτο καιρό και είδα το «Δον Κιχώτη», το ημιτελές φιλμ του Όρσον Γουέλς, και το καταπληκτικό «Ταξίδι στο Τόκιο» του Γιασουσίρο Οζου. Ο χώρος ήταν απαίσιος, επειδή το μωσαϊκό στο δάπεδο έκαιγε από τον ήλιο της μέρας, ενώ δεν είχε βάλει μισό πράσινο κλαράκι. Δεν ξέρω αν η κατάσταση στα επόμενα χρόνια βελτιώθηκε. Σε αντιστάθμισμα, την τελευταία φορά που λειτούργησε είχε εισιτήριο χαμηλότερο από τους άλλους και –πράγμα παράξενο πλέον – και παιδικό: 6 και 3 € αντίστοιχα.²⁰⁰⁶ Επίσης, η επιλογή των ταινιών εξαιρετική.

Από το 2007, ο «Ορφέας» δεν ξανάνοιξε και το μέλλον του είναι άδηλο (δες και «Α-Β», «Στέλλα»).

²⁰⁰⁶ Αθηνόγραμμα 31.08.06

Μερικά φιλμ: «Μετά τα μεσάνυχτα», «Είδαν τα μάτια μας γιορτές» (2001), «Λοντάνα», «Δεκαπενταύγουστος», «Ημερολόγιο καταστρώματος - Γιώργος Σεφέρης», «Δον Κιχώτης», «Πες στη μορφήν ακόμα την ψάχνω» «Θέλω και τη μαμά σου» (2002), «81/2», «Ο κόσμος της Σοφίας», «Zabriskie Point» (2003), «Ο σαμουράι του λυκόφωτος», «Μετά την επόμενη μέρα», «Η επιστροφή», «Το κορίτσι της διπλανής πόρτας», «Οι περιπέτειες του Βιλλάρ», «Δάφνις και Χλόη» είσοδος ελεύθερη, «Συνομοσία θανάτου» (2004), «Machuca», «Το μυστικό της γέφυρας», «Νύχτα δολοφόνων» (2005), «Εισιτήρια», «Truman Capote», «Απιστίες και τσιγάρα», «Factotum», «Samsara», «Ο καταδικασμένος», «All the invisible children» και «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν» (2006)

Ορφέο Α Λαϊκό σινεμά στον Άγιο Παντελεήμονα Αχαρνών, Αλκιβιάδου 90, τηλέφωνο 8810702. Στάθηκε πάντα πρωτοπόρο στα c monies (απλοϊκές ελληνικές χοντροκωμωδίες, «λαϊκό ξύλο», πολεμικά σπλάτερ, Γκοντζίλα, πολύ καράτε, θρίλερ σπλάτερ, σπαγγέτι γουέστερν κλπ), ώσπου έγινε απόφιο τσοντάδικο μέχρι να κλείσει. Ήταν χειμερινό, που ενίοτε έπαιζε και καλοκαίρια. Η ονομασία σημαίνει «Ορφεύς» στα πορτογαλικά και υποθέτω ότι προέρχεται από την πολύ επιτυχημένη βραζιλιάνικη ταινία «Ορφέο Νέγκρο». Ο Μάνος αναφέρει ότι ήταν ένας μοντέρνος κινηματογράφος, και ότι έμοιαζε με τη «Φλώρα».²⁰⁰⁷ Αν αυτό ισχύει κατά κυριολεξία, τότε ήταν σε όροφο και η οθόνη του είχε πλάτη στο δρόμο(= μη τυπική διάταξη), τα δε καλοκαίρια άνοιγε η οροφή.

Κατατασσόταν αρχικά στους συνοικιακούς, ενώ αργότερα ανέβηκε στην Α' προβολή. Ήταν από τα φτηνότερα στην εποχή του. Π.χ. έχει 30 δρχ. το 1977, 5 και 10 δρχ. λιγότερες από τους περισσότερους άλλους. Εξάλλου το 1980 έχει εισιτήριο 55 δρχ., ενώ οι άλλοι έχουν 60-80 δρχ. Παίζει από το 1968 μέχρι το 1989, δυστυχώς όμως δεν πήγα ποτέ, για να έχω τώρα προσωπική γνώμη. Έκλεισε στα χέρια της οικογένειας Αποστόλου²⁰⁰⁸ (δες κι επόμενο λήμμα). Τώρα στη θέση του υψώνεται πολυώροφο γκαράζ, χωρίς ενδιαφέρον.

Ορισμένα φιλμ: «Κόκκινη γραμμή 7.000», «Η λεωφόρος του μίσους», «Ο αχόρταγος», «Ραντεβού στον αέρα» (1968), «Δουλέψτε για να φάτε, χαραμοφάδες», «Γαμπρός απ' τη Γαστούνη», «Η μεγάλη καταδρομή των κομμάντος», «Οι ξεγραμμένοι», «Το κουρέλι της ζωής», «Ρεβάκ», «Ο μάγος της Βαγδάτης», «Τον θέλω πεθαμένο» (1969), «Πόνεσα πολύ για σένα», «Σχολή για σωφερίνες», «Οι καλοί και τα καθάρματα», «Εσένα μόνο αγαπώ», «Η λησταρχίνα», «Ψηλά τα χέρια Χίτλερ», «Μονομαχία στο σκοτάδι», «Ραντεβού με την Πάτυ Μπράβο» (σικ) (1970), «Η μοίρα μάς ένωσε ξανά», «Ο αρχιψεύταρος», «Αφατζάν» τουρκ., «Η γυναίκα που δεν συγχωρεί», «Αεροσυνοδός», «Ξυπόλυτος πρίγκιψ» (1971), «Η οδύσσεια ενός ξεριζωμένου», «Ζήσε για την αγάπη μας», «Ο θεός μου ο Ιπποκράτης», «Ένα ασύλληπτο κορόιδο», «Η κόμισσα της Κέρκυρας» (1972), «Ένας γαμπρός πολλά ελαφρύς», «Το έξυπνο μούτρο» Βουτσάς, «Φράνκο Τσίτσο δυο τρελλοί δικηγόροι», «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια», Λουί ντε Φυνές «Ο μικρός κολυμβητής», «Άγρια συμμορία του καράτε» (1973), «Τον αράπη κι αν τον πλένης το σαπούνι σου χαλάς», «Η ζαβολιάρη», «Μεγάλε μου έρωτα», «Ο καμαριέρης της μπουζουξούς», «Η Αλίκη στο Ναυτικό», «Τζάνγκο», «Λάθος στον έρωτα», «Ταρζάν μαύρος πάνθηρ», «Πρόσωπο με πρόσωπο» (1974), «Ρομπότ εναντίον Γκοντζίλα», «Ξένοιαστος

²⁰⁰⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁰⁰⁸ Δημήτρης Αποστόλου, συνέντευξη

παλαβιάρης», «Αντραγκόν οι σούπερμεν των θαλασσών» «Ο τρελός κληρονόμος», «Τρόμος της μαύρης μαγείας», «Ο πράκτωρ της Λισσαβόνας» (1975), «Κίτρινες αστραπές στο μαύρο ουρανό», «Κίτρινη λαίλαξη των πόλεων», «Μπούφαλο Μπίλ», «Ζορρό ο μαύρος καβαλάρης» (1976), «Ο Μπρους Λη ξανάρχεται», «Ο κίτρινος πράκτωρ ξαναχτυπά», «Εκδικηταί του Μπρους Λη», «Κίμπα», «Γκοντζίλα εναντίον Ταρζάν», «Σπέσιαλ στρατόπεδο των ναζί» (1977), «Ένα απίθανο χαζοστρατόπεδο», «Μαριχουάνα στοπ», «Μπρους Λάι, το χτύπημα του δράκου», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Κοτζήλα [σικ] ο αήττητος», «Ο μπρούντζινος γίγαντας του καράτε», «7 χρόνια γάμου» (1978), «Ο μεγάλος αρχηγός, ο αήττητος του καράτε», «Άλιεν», «Το κλουβί με τις κουκλίτσες», «Μυγχάουζεν, ο μεγαλύτερος ψεύτης του κόσμου» (1979), «Φιλήδονα χείλη», «Ο μποξέρ με τη μαύρη ζώνη» + «Νύχτες έρωτα», «Μυστική αποστολή νήσος των άρκτων», «Φαλακρός μαθητής», «Εγκλημα στο μοτέλ του θανάτου», «Μπρους Λη παιχνιδι θανάτου», «Γκοντζίλα ο αήττητος», «Επιχείρηση χρυσές βελόνες» (1980), «Χαδιάρης», «Η γοητεία της ερωτικής ζωής», «Ερωτική μανία» + «Ερωτισμός», «Ατίθασα κορίτσια» + «Επικίνδυνες επαφές» (1981), «Επαφή με τον έρωτα», «Όλα σέξυ κι όποιος αντέξει» και «Σκύψε να σε...» (1982), 2 έργα σεξ (1984), Δύο έργα σεξ (1985), Δύο έργα σεξ (1986), Σεξ και Δύο έργα σεξ (1989).

Ορφείο Β Σύγχρονο τσοντάδικο εν λειτουργία, φυσικά πανταχόθεν κλειστό και φυσικά όλων των εποχών, που διασώζει την ονομασία του προηγούμενου. Βρίσκεται Ζαχία 4, Πλατεία Αττικής, τηλέφωνο 2108215210, σε ένα παλιό ισόγειο επαγγελματικό κτίριο, δίπλα στην οδό Κων/πόλεως και στις γραμμές του τρένου, σχεδόν απέναντι από το κλειστό «Διάνα» (δες λέξη). Στο ίδιο κτίσμα, ένα μέρος καταλαμβάνεται από το καταστημα με την παμπέλα «Μεταφοραί – μετακομίσεις Ο ΠΑΝΟΣ ΚΑΙ ΥΙΟΙ». Πλην της ταμπέλας με το όνομα του σινεμά, με λατινικό αλφάβητο, απ έξω γράφει «Cine Sex» και δεν έχει καθόλου τρέχον φωτογραφικό υλικό, εννοώ από την ταινία που παίζει κάθε φορά. Το εισιτήριο πάντα χαμηλότερο από ό,τι στα κανονικά σινεμά, π.χ. 4 € το 2006, ενώ τα άλλα είχαν 6.

Μιλάνε η κυρία και ο Δημήτρης Αποστόλου: «Η οικογένειά μας ετοίμασε αυτό το χώρο, που λειτουργεί ως σινεμά από το 1998. Νωρίτερα ήταν φαρμακαποθήκη. Το πήραμε επειδή ξέραμε ότι θ' αφήναμε την 'Αντινέα'. Το ονομάσαμε έτσι από το προηγούμενο 'Ορφείο' που είχαμε στον Άγιο Παντελεήμονα. Είναι το καλύτερο σινεμά του είδους του στην Αθήνα: έχει θέρμανση, καθαριότητα, επίπεδο. Είναι πολύ φροντισμένο. Ποτέ δεν γίνονται παρατράγουδα εδώ.»²⁰⁰⁹

Δεν έχω χρόνο να μπω, επισκέπτομαι το χώρο αρκετά αργότερα, το 2009. Το εισιτήριο μόνο 5 €. Μπαίνοντας μέσα, το ταμείο είναι αριστερά και η είσοδος προς την πλατεία δεξιά. Στο χώρο υποδοχής υπάρχει ένα καβαλέτο με μια γυμνή κοπέλα και φωτογραφίες παλιών ηθοποιών (Χάκμαν, Νιούμαν, Μπελμποντό), ίσως από το παλιό «Ορφείο». Η διάταξη εσωτερικά δεν είναι τυπική, αφού η είσοδος δίνει στο δεξιό μέρος της οθόνης και σχετικά μπροστά. Μπαίνοντας, ο θεατής βρίσκεται σ' ένα κεφαλόσκαλο: ίσια υπάρχει κάγκελο, δεξιά και αριστερά του υπάρχουν σκαλιά, προς την ημισόγεια αίθουσα (έξι σκαλιά). Η αίθουσα είναι υπερβολικά ψηλοτάβανη και δεν υπάρχει εξώστης. Πάτωμα τσιμεντένιο, βαμμένο με караβίσια μογοιά κατευθείαν. Τέσσερα μεγάλα δοκάρια με 'γάμμα' κι ένα απλό εξασφαλίζουν τη στήριξη της οροφής. Οι τουαλέτες είναι στο πίσω μέρος της, εν σειρά με δυο

²⁰⁰⁹ κυρία Αποστόλου, Δημήτρης Αποστόλου: συνέντευξη

περίεργα κοιλώματα, που μου θυμίζουν το αντίστοιχο της παλιάς «Αλάσκας». Τα καθίσματα είναι πολύ παλιά, ξύλινα με πλαστικό. Παρόλο που υπάρχει μια εικονική πραγματικότητα με τις χαρακτηριστικές θυρίδες, πίσω από τις οποίες θα μπορούσε να εργάζεται ένας κανονικός μηχανικός κανονικής προβολής, η ταινία είναι ντιβιντί και προβάλλεται κατά τα ειωθότα από προτζέκτορα, που εδώ όμως βρίσκεται πακτωμένος χαμηλά, στην τρίτη σειρά των καθισμάτων. Η ποιότητα είναι φυσικά κάκιστη. Καθώς στην οθόνη γίνονται διάφορα, εγώ μετρώ περίπου 100 καθίσματα, ανακλινόμενα, παλαιότατα, πλαστικά- ολοφάνερα από πολύ παλιό κινηματογράφο. Κατά τα άλλα, καπνίλα, ησυχία, όχι κολλητήρι, όχι σχόλια, οι μόνοι ήχοι προέρχονται από τα επί της οθόνης. Η πελατεία είναι μικρή και αναμενόμενη: μεσήλικοι άντρες. Συνηθίζω λίγο λίγο το σκοτάδι. Απ' όσο μπρώ να δω, καμιά σεξουαλική «παρεκτροπή» μεταξύ των θεατών. Νομίζω ότι δε γίνεται ποτέ διάλειμμα.

Βγαίνοντας ρωτάω τον κύριο στο ταμείο από πού προέρχονται τα καθίσματα: «Δεν ξέρω, από κάποιο σινεμά που έκλεισε. Έχουμε κι άλλα στην αποθήκη, αν ενδιαφέρεσαι». Δεν ενδιαφέρομαι, ευχαριστώ και φεύγω.

Ενδεικτικές ταινίες: ποτέ και καμιά, αφού δεν περιλαμβάνεται σε στήλες εντύπων, το ίδιο δε δίνει βεβαίως πρόγραμμα κι ούτε οι πελάτες, εννοείται, ενδιαφέρονται για το τι ακριβώς παίζει κάθε φορά.

Ορφεύς Α Χειμωνιάτικο, αστικό, εξαιρετικά μεγάλο και ξακουστό σινεμά της Σταδίου 44, τηλέφωνα 32062, 3232062, με είσοδο περίπου στο σημείο όπου μέχρι τελευταία βρίσκονταν τα γυναικεία του Βάρδα²⁰¹⁰ και ανάπτυξη (με τυπική διάταξη) στο πρώην αίθριο του αρσακειακού τετραγώνου, το οποίο σήμερα καταλαμβάνεται από το καφέ «Πόλις», το άνοιγμα μπροστά του κλπ. Η ονομασία από τον Ορφέα, ξακουστό μυθολογικό ήρωα, γνωστό αρχαίο λυράρη. Λειτουργήσε ως κινηματογράφος το διάστημα 1936-1983, αριστοκρατικό στο ξεκίνημά του, μέτριο έως και λαϊκό την τελευταία, περίπου, δεκαπενταετία του πριν το κλείσιμο. Έπαιξε πού και πού και κάνα καλοκαίρι, κλιματιζόμενο (π.χ. 1971). Ονομάτισε πάμπολλα σινεμά στην Αθήνα και σ' όλη την Ελλάδα. Το όνομα επιζεί σε θέατρο στοάς της Πανεπιστημίου.

Το αρχικό κτίριο του «Αρσακείου» («Ο Κλασικισμός εδεινοπάθησε σοβαρώς εις το έργον αυτό του Λυσάνδρου Καφταντζόγλου»!)²⁰¹¹ είχε ενσωματώσει μέχρι και σκόρπιο οικοδομικό υλικό από την Ακρόπολη.²⁰¹² Το σινεμά «άρχισε να κτίζεται το 1931 στον ακάλυπτο χώρο του οικοδομικού τετραγώνου μεταξύ των οδών Σταδίου, Αρσάκη, Πανεπιστημίου και Πεσμαζόγλου και τελείωσε το 1936, αφού ανεστάλει [σικ] για λίγο χρονικό διάστημα η ανέγερσή του και κατεδαφίστηκε η εκκλησία της Αγ. Αναστασίας».²⁰¹³ Τα προσδιοριστικά των εφημερίδων ήταν: αρχικά Αρσάκειο και αργότερα Σταδίου. Φυσικά ανήκε πάντοτε στην Α' προβολή. Λέει ο πατέρας μου: «ο εξώστης του ήτανε τεράστιος, μεγαλύτερος από του 'Παλλάς', ο μεγαλύτερος που έχω δει. Και σου μιλάω τώρα για τα τέλη του '40, που πήγαινα στις συναυλίες κλασικής μουσικής. Υπήρχαν άνθρωποι που προτιμούσαν να πάνε στον εξώστη, αν και μπορούσαν να πληρώσουν πλατεία, γιατί θεωρούσαν ότι είχε καλύτερη

²⁰¹⁰ Μου το είπανε πολλοί παλιοί έμποροι και υπάλληλοι, όπως και μια κυρία μέσα στο Βάρδα. Τώρα το μαγαζί αυτό έχει κλείσει.

²⁰¹¹ Μπίρης, Αρχιτεκτονική 62

²⁰¹² www.stoabibliou.gr

²⁰¹³ Ορφανουδάκης 60

ακουστική. Είχε και θεωρεία». ²⁰¹⁴ 2.000 θέσεις το '50. ²⁰¹⁵ Αργότερα: 1869 θέσεις (το μεγαλύτερο χειμερινό), πολύ μεγάλη προσέλευση (π.χ. 545.210 εισιτήρια το 1966-'67, δεύτερο μετά το «Ρεξ») και το υψηλότερο κόστος προβολής διαφημιστικού φιλμ, μαζί με το «Αττικών» της Σταδίου και το «Ρεξ» (90 δρχ/μέτρο). ²⁰¹⁶

Ο Λαζαρίδης γράφει: «παραχωρήθηκε στο συνταξιούχο αεροπαγίτη Ιωάννη Καλιακούδα. Δεν γνωρίζω αν αυτό έγινε για προσφερθείσες υπηρεσίες', χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δε στάθηκε άψογος» ²⁰¹⁷

Στον πόλεμο, όπως όλα τα σινεμά, είχε το καταφύγιό του. Στην τρίτη σελίδα ενός τερασέλιδου προγράμματός του, υπάρχει η ειδοποίηση:

Παρακαλούμεν αναγνώσατε προσεκτικά τας όπισθεν οδηγίας δια την περίπτωση ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ κατά την ώραν της προβολής.

Ενώ στην τέταρτη και τελευταία διαβάζουμε το σύνθημα τυποποιημένο κείμενο που επιβάλλει η υπηρεσία Πολιτικής Αμύνης της εποχής (δες «Κρόνος»), με μόνη τη διαφορά πού ακριβώς βρίσκεται το καταφύγιο στο συγκεκριμένο σινεμά: «Το ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΝ ευρίσκεται κάτωθεν της κεντρικής εισόδου του Κ/φου. ΔΥΟ ευρείαι κλίμακες εκ της κεντρικής εισόδου και μία εκ του ΜΠΑΡ οδηγούν προ αυτό». ²⁰¹⁸

Την ίδια περίοδο, πλην των ταινιών του, έριξε μεγάλο βάρος στα επίκαιρα. Παράδειγμα: το Γενάρη του '41, όταν έπαιζε το «Η πόλις του αίματος», διαφήμιζε επιπλέον τα εξής: «ΕΠΙΚΑΙΡΑ: Σελίδες από την ελληνικήν εποποιάν – Ο εορτασμός επί της απλευθρώσει της Χειμάρρας – Υποδοχή ηρωικών τραυματιών – Μεταφορά ψευδοκενταύρων εν Αθήναις- Η Α.Β.Υ. η Πριγκίπισσα Διαδόχου με τους τραυματίας – Η κυβέρνησις φροντίζει δια τους απόρους – Δώρα εις τα παιδιά των εφέδρων – Αποστολή δεμάτων εις το μέτωπον – Αγγλο-Ελληνικόν ποδόσφαιρον – Η εορτή του Αρχηγού μας – Παρέλασις αρμάτων μάχης – Ο Χαϊλέ Σελασιέ ετοιμάζεται προς επίθεσιν κλπ κλπ». ²⁰¹⁹ Στην κατοχή λειτούργησε κανονικά, βασικά με ιταλικές ταινίες. Ιδού αξιοσημείωτα κατοχικά τεκμήρια:

**«Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ ΝΤΟΠΟΛΑΒΟΡΟ
ΕΣΗΜΕΙΩΣΕ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗΝ ΟΛΩΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΝ
ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

Χθες το απόγευμα με μεγάλην συρροήν κοινού εδόθη εδόθη εις τον κινηματογράφο 'Ορφεύς' η προαναγγελθείσα συναυλία τη συμμετοχή της μεγάλης ορχήστρας του 'Ντοπολαβόρο' των Ιταλικών Ενόπλων Δυνάμεων εν Ελλάδι. Ως γνωστόν η συναυλία εδόθη υπέρ των πτωχών παιδιών των Αθηνών... Η μεγάλη πλατεία του 'Ορφέως', οι εξώσται και τα θεωρεία κατεκλύζοντο από Ιταλούς και Έλληνας.

²⁰¹⁴ Πανταζής Φύσσας, συνέντευξη

²⁰¹⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 21 (674) 24.11.1950

²⁰¹⁶ Όλες οι πληροφορίες από Περγλ και Ντην, δίχως σελιδαρίθμηση

²⁰¹⁷ Λαζαρίδης 44. Ο Καλιακούδας συνεχίζει μέχρι τουλάχιστον το 1947, αφού τότε δηλώνεται ασφαλισμένος επιχειρηματίας του κινηματογράφου (Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947)

²⁰¹⁸ Προγραμμα της ταινίας «Γκιουλ Μπαμπά»

²⁰¹⁹ Η Καθημερινή 13.01.1941. «Ψευδοκένταυροι» είναι Ιταλοί αιχμάλωτοι της μεραρχίας «Κένταυροι». «Αυτής Βασιλικής Υψηλότης Πριγκίπισσα Διαδόχου», η Φρειδερίκη του Παύλου. «Αρχηγός», ο Μεταξάς. Και Χαϊλέ Σελασιέ, ο βασιλιάς της Αιθιοπίας, αντίπαλος των (και εκεί, αλλά από παλιότερα) εισβολέων Ιταλών

Παρίσταντο πολλάί Ελληνικάί προσωπικότητες, μεταξύ των οποίων ο Δήμαρχος Αθηναίων... Η συμφωνική ορχήστρα του 'Ντοπολαβόρο' των ιταλικών Ενόπλων Δυνάμεων υπό την διεύθυνσιν του κ. Σπύρου Δουκάκη εξετέλεσε κατά τον τελειότερον τρόπον το ενδιαφέρον πρόγραμμα το οποίον περιελάμβανε συνθέσεις Βέρντι, Βάγνερ, Ροσσίνι, Φον Βέμπερ, Λεονκαβάλλο, Κατλάι και Πουτσίνι... Το κοινόν χειροκρότησε ενθουσιωδώς την υψίφωνον κ. Μαρίαν Ταμπάση... και ο βαρύτονος κ. Ευστρατίου χειροκροτήθη ζωηρώς... Το κοινόν επευφήμησεν ενθουσιωδώς τον μαέστρον κ. Σπύρον Δουκάκην και τους λαμπρούς συνεργάτας του... δια την επιτυχεστάτην αυτήν εορτήν της Τέχνης, ήτις υπήρξε συγχρόνως και μία εκδήλωσις αδελφωσύνης και φιλανθρωπίας». ²⁰²⁰

Αυτά το '42. Δυο χρόνια αργότερα, ο κονφερανσιέ Κώστας Κοφινιώτης οργανώνει εδώ «διαγωνισμό ορχηστρών». Οι θεατές «ψηφίζουν τις τρεις καλλίτερες», οι οποίες παίρνουν έπαθλα που «έδωσαν τα καταστήματα 'Εσπερος' Χαυτεία, Αδελφοί Σταυρουλάκη, το υποδηματοποιείον Β. Μαγιάφα, Βαλαωρίτου 5, 'Μπαχάρ', Ευριπίδου 31, εμπορορραφείον Γ. Καλογεροπούλου, Κολοκοτρώνη 43». ²⁰²¹ Και τέλος, μια διαφήμιση που θυμίζει πολύ την εποχή του βωβού, αν και βρισκόμαστε στα 1944:

ΜΕΓΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ
ΣΗΜΕΡΟΝ θα παρουσιασθή προ του
αθηναϊκού κοινού δια πρώτην φοράν ο
διάσημος ανά την Ευρώπην Έλλην τενόρος
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΖΗΣ και θα
τραγουδήση και θα τραγουδήση διάφορες
άριες τη συνοδεία της Μεγάλης Συμφωνικής
Ορχήστρας υπό την διεύθυνσιν του
μουσουργού κ. Γ. ΒΙΤΑΛΗ από της σκηνης
των κινηματογράφων **ΟΡΦΕΥΣ** και **ΡΕΞ**
κατά την προβολήν της αριστουργηματικής
ελληνικής ταινίας **ΤΟ ΔΡΟΜΑΚΙ ΤΟΥ**
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ την οποίαν τόσον
ηγάπησαν και εξετίμησαν οι Αθηναίοι. ²⁰²²

Δεν θα πρέπει να έπαθε βλάβες, ούτε να είχε διοικητικά προβλήματα στα Δεκεμβριανά, γιατί μόλις στις 11.02.1945 οργανώνεται εδώ τιμητική του κοσμαγάπητου (και εθνικόφρονα) ηθοποιού Πέτρου Κυριακού. ²⁰²³ Θέατρο πρόσκαιρα το φθινόπωρο του 1945 και αργότερα, σποραδικά όμως. Ήταν δεύτερος χειμερινός κινηματογράφος της Αθήνας σε εισιτήρια το 1946 (185.981) και πρώτος το 1947 (195.057). ²⁰²⁴ Την ίδια εποχή, επαγγελματικό κινηματογραφικό περιοδικό αναφέρει: «Ο 'Ορφεύς' και το 'Ρεξ', παρόλο που είναι 'πόρτες', όπως συνηθίζουν να λένε στην κινηματογραφική διάλεκτο (δηλαδή λόγω της θέσεώς τους τραβούν τον περαστικό κόσμο), έχουν κι αυτοί τη μόνιμη πελατεία τους». ²⁰²⁵ Εδώ γίνονται

²⁰²⁰ Ελεύθερον Βήμα, 14.03.1942

²⁰²¹ Ελεύθερον Βήμα, 29.01.1944

²⁰²² Ελεύθερον Βήμα, 21.04.1944

²⁰²³ Η Βραδυνή, 12.02.1945

²⁰²⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 7 /30.11.1947

²⁰²⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 8/01.12.1947

διάφορες πρεμιέρες με βασιλικό ζεύγος, πρωθπουργούς, υπουργούς, διπλωμάτες κλπ, καθώς και διάφορες ειδικές ημεπίσημες προβολές. Παράδειγμα:

«ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ

Την 10.30 πρωινήν της 22ας Φεβρουαρίου εδόθη εις τον Κινηματογράφον 'Ορφεύς' ωρεάν κινηματογραφική παράστασις προς ψυχαγωγίαν αξιωματικών, υπαξιωματικών και ναυτών του Β. Ναυτικού καθώς και των οικογενειών των με πλήρες πρόγραμμα.

Την παράστασιν παρηκολούθησε ο κ. Υπουργός των Ναυτικών Ναύαρχος ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ. Η αρμοδία διεύθυνσις του Υπουργείου των Ναυτικών ηυχαρίστησε τον Πρόεδρον της Ενώσεως Κινηματογραφικών Επιχειρήσεων κ. Δ. Γιαννόπουλον καθόν ανέλαβε ευγενώς προσφερθείς την όλην οργάνωσιν της παραστάσεως». ²⁰²⁶

Να και μια διαφήμιση από τα χρόνια του εμφυλίου πολέμου:

ΟΛΟΙ όσοι θα πάτε αύριο στον
κινηματογράφο, πρέπει να προτιμήσετε τον
ΟΡΦΕΑ
που προβάλλει το ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ
ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ Χ
Όλαι αι εισπράξεις της ημέρας θα
διατεθώσιν εις τον υπό της προστασίαν της
Α.Μ. της βασιλίσσης έρανον υπέρ των
Βορείων Επαρχιών.

Στη δεκαετία του '50, το εκμεταλλεύεται η «Φοίβος Α.Ε.», ²⁰²⁷ που ανήκε στους επιχειρηματίες Δημήτρη Παπαγεωργίου και Κώστα Λαμπίρη ²⁰²⁸ (δες και «Τριανόν»). Το 1955 στο φουαγιέ του «Ορφέα» έγινε μια «κινηματογραφική αναπαράστασις ιστοριών εικόνων της Ελλάδος», από υλικό του Γ. Δορκοφίκη, υπό την αιγίδα της ΕΣΗΕΑ, εκδήλωση που άφησε εποχή. ²⁰²⁹ Το σινεμά εμφανίζεται στις ταινίες «Η Αθήνα χορεύει ροκ εντ ρολ», «Νυχτοπερπατήματα», «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ» και «Η Αθήνα τη νύχτα». ²⁰³⁰ Είχε πολύ καλό μπαρ, πράγμα που τότε ήταν η εξαίρεση. ²⁰³¹
Να και μια διαφήμιση από το 1958:

²⁰²⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 21/07.03.1948

²⁰²⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ.21 (674), 24.11.1950 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁰²⁸ Έγγραφα στο κλασέρ 310 του καθιδρύματος Αθανασίου Ματάλα. Οι ίδιοι επιχειρηματίες ζήτησαν και πέτυχαν την ανέγερση του «Τριανόν» Γ (δες λέξη)

²⁰²⁹ Τα Νέα, 01.06.1955

²⁰³⁰ Επισημάνσεις του Τάκη Μπαστέα. Στην τελευταία ταινία, πάζει «1001 και 1 νύχτες»

²⁰³¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

<p>ΟΡΦΕΥΣ <u>100 τοις 100</u> <u>πολεμικό!</u> <u>100 τοις 100</u> <u>αντιπολεμικό!</u> <u>100 τοις 100</u> <u>Ανθρώπινο!</u>   Η συντριπτική συνέχεια του   θρυλικού έργου του ΚΙΡΣΤ   ‘ΦΑΝΤΑΡΟΣ 08/15’ όπως   εδημοσιεύθη εις τα ‘ΝΕΑ’</p> <p>Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ ‘08-15’ Στο ΜΕΤΩΠΟ   ΟΒ/15 ΤΕΙΛ</p> <p>ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΦΙΑΜ   ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ!</p> <p>Με όλη την εκστρατεία   της Ρωσίας!   Οι ίδιοι πρωταγωνιστάι με   επικεφαλής τον θρυλικό ΟΤΤΟ ΧΑΣΣΕ ²⁰³²</p>

Παίζει από τις 10 π.μ. τη δεκαετία του ‘60, φθίνον ήδη. Ιδού ασχολίαστο ειδησάριο: «Εις την αίθουσαν του κφου ‘Ορφεύς’, η κ. Ελλέ Συκιαρίδου, διαμένουσα στην οδό Ηρώδου Αττικού 11, απώλεσε καρφίτσαν με πλατίνας και αδάμαντας ανυπολογίστου αξίας». ²⁰³³ Το 1975, βλέπουμε στην «Ακρόπολιν» μια καταπληκτική φωτογραφία: πέντε γραβατωμένοι κύριοι κάθονται στον «Ορφέα» και περιμένουν να δουν σε ειδική προβολή την ήδη πετσοκομμένη δήθεν τσόντα «Εμμανουέλα»· είναι οι δικαστές που θα κρίνουν το άσεμνο ή όχι της ταινίας (που τελικά την απαγόρευσαν). ²⁰³⁴ Δυο χρόνια μετά, βρέθηκε κι εδώ βόμβα για την «Επιχείρηση Έντεμπε» κι εξουδετερώθηκε ²⁰³⁵ (δες «Δελφοί» Β).

Το 1984–85 μετατρέπεται προσωρινά σε θέατρο με το ίδιο όνομα. Δεν ξαναπαίζει ταινίες. Λίγο αργότερα, και παρά τις διαμαρτυρίες πολλών, μεταξύ των οποίων και 355 καλλιτέχνες με επικεφαλής το Θανάση Βέγγο, ²⁰³⁶ ο «Ορφεύς» κλείνει ολωσδιόλου και κατεδαφίζεται. Αιτία: το «Συμβούλιον της Επικρατείας» μεταφέρεται

²⁰³² Τα Νέα, 14.04.1958

²⁰³³ Βραδυνή 04.05.1963. Αλίευμα του Θανάση Βέμπου

²⁰³⁴ Ακρόπολις 18.04.1975. Κι εδώ Θανάσης Βέμπος

²⁰³⁵ Ακρόπολις 01.01.1977. Ακόμα πιο Θανάσης Βέμπος

²⁰³⁶ Π.χ. Μεσημβρινή 13.08.1987 (υπενθυμίζω: Βέμπος ≠ Βέγγος)

εδώ, στο κτίριο του παλιού Αρσάκειου.²⁰³⁷ Την ίδια τύχη (κλείσιμο) με τον κινηματογράφο έχουν και άλλα μαγαζιά που στεγάζονται στο τετράγωνο, τόσο στους εξωτερικούς δρόμους, όσο και στην ιστορική «στοά Ορφέως», όσα κρίνουν οι δικαστές ότι δεν ταιριάζουν να συνυπάρχουν μαζί τους (Θυμάμαι χαρακτηριστικά τις από εφημερίδων διαμαρτυρίες ενός φτωχού στραγαλατζή, που στεγαζόταν εκεί ποιος ξέρει πόσα χρόνια). Άλλα μαγαζιά όμως, πιο κυριλέ, διατηρούν την επαγγελματική τους στέγη, προφανώς επειδή κρίνεται ότι η συνύπαρξή τους με το ανώτατο αυτό δικαστήριο είναι ανεκτή. Μέσα στη στοά, όμως, διατηρήθηκε μέχρι το 2012 το «καφέ Ορφεύς».

Κώστας Χωματιανός: «Μπορεί και να χωνόμουν να δω καμιά ταινία- αν και ήξερα πως ύστερα κείνη η έξοδος στον απομεσήμερο ήλιο με το πλήθος να στριφογυρίζει γύρω μου, το τράνταγμα από το λεωφορείο, και τα κλειστά μαγαζιά, μου ‘φερνε ένα αίσθημα απελπισίας. Το ‘ξερα, αλλά πήγαινα κι ήταν τις περισσότερες φορές κάτι άθλιες ταινίες στο ‘REX’ ή στον ‘Ορφέα’, σπαγγέτι γουέστερν, αντικατασκοπικές και τα παρόμοια»²⁰³⁸ Ανδρέας Στρίγγκος: «Η απαγόρευση προβολής της ‘Εμμανουέλα’ [σικ] έξω από τον ‘Ορφέα’ της οδού Σταδίου είχε προκαλέσει επεισόδια μεταξύ νεολαίας και αστυνομίας».²⁰³⁹

Έχω εντονότατη προσωπική ανάμνηση από τον «Ορφέα» του ‘60. Επί αρκετές Πέμπτες πρωί δίνονταν κλασικής μουσικής για μαθητές δημοτικού, τις οποίες παρακολουθούσαν δωρεάν τρία παιδιά από κάθε σχολείο της Αθήνας. Τα παιδιά αυτά έπρεπε κανονικά να εναλλάσσονται. Δε θυμάμαι πώς τα καταφέραμε, αλλά επί κάμποσες Πέμπτες του 1967 πηγαίναμε οι ίδια τριάδα από το 101^ο Δημοτικό της Κυπριάδου, η Άννα Φρ., η Μαρίνα Φυσ. κι εγώ- ακόμα δεν μπορώ καταλάβω πώς έγινε κι ήμασταν όλοι με αρχικό επιθέτου το Φ. Πηγαίναμε πάντα εξώστη. Είχα μια κάποια προπαίδια από κυριακάτικες ραδιοφωνικές συναυλίες που άκουγε στο σπίτι ο γέρος μου, αλλά στον «Ορφέα» αγάπησα την κλασική και μάλιστα τότε την προκλασική μουσική, γιατί έτυχε ν’ ακούμε Αλμπινόνι, Βιβάλντι και άλλα μπαρόκ. Εκεί πρωτοείδα στη ζωή μου όργανα όπως το φλάουτο και η άρπα. Θυμάμαι κι εγώ την εντύπωση από το χαώδη, τεράστιο χώρο. Βέβαια κάποτε μας κόψανε το pronómio, το είχαμε παρακάνει, επιστρέψαμε στο σχολείο για μια τελευταία ώρα όλη όλη, μέχρι που γυρίσαμε μια φορά με τα πόδια από την Πατησίων και παρακαθυστερήσαμε, δε ντρεπόμαστε, 11 χρονώ κωλόπαιδα. Πάντως, όχι μόνο χάσαμε αρκετά μαθήματα, αλλά κερδίσαμε και την επαφή με την κλασική μουσική και με το Κέντρο της πόλης μας- άσε που ήμασταν τόσες φορές μόνοι μας, ακηδεμόνευτοι. Παρόμοιες, αλλά ακριβέστερες, είναι οι αναμνήσεις της Βάνας Συνοδινού: «Τις Πέμπτες έδιναν εκεί συναυλίες κλασικής μουσικής για τα σχολεία με 2 ή 2.5 δραχμές εισιτήριο. Πηγαίναμε στον εξώστη. Κατόπιν οι Πέμπτες έγιναν Κυριακή πρωί και το 2.5 έγινε 5 δραχμές και ήταν πια πολύ και οι συμμετοχές...

²⁰³⁷ Υπενθυμίζω για τους μη γνωρίζοντες ότι επί δεκαετίες το «Αρσάκειον» ήταν σχολείο κοριτσιών, από όπου έβγαιναν οι περίφημες «Αρσακειάδες». Κάποια στιγμή στέγασε δικαστήρια και ο χώρος φθειρόνταν συνεχώς, έμοιαζε με το παρακείμενο «ερείπιο της οδού Σανταρόζα», που λέει ο Νικολαΐδης (κατεδαφισμένο τώρα). Με τα χρόνια το «Αρσάκειο» της Πανεπιστημίου κατέληξε να σημαίνει δικαστήριο, ώσπου φυσιολογικά ήρθε και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η ανακαίνιση του όλου τετραγώνου δεν έφερε μόνο απώλεια του ήδη λαϊκού και ξεπεσμένου «Ορφέα», μα δημιούργησε και μια καιρία «συνταγματική» σφήνα εντός της «ομοιοιακής» επικράτειας, τόσο στη Σταδίου, όσο και στην Πανεπιστημίου.

²⁰³⁸ Χωματιανός, 16

²⁰³⁹ Στρίγγκος, Τσόντα

[Εκτός από συναυλίες] είχα δει και πολλές ταινίες εδώ, όπως τη ‘Λίμνη των κύκνων’. Θυμάμαι τα χρυσά και γύψινα στο χώρο, ενώ τα καθίσματα ήταν κόκκινα». ²⁰⁴⁰

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Νέος κινηματογράφος Αρσακείου «Καπιταίν Μπλουντ» (εναρκτήρια ταινία, 26.12) (1936), «Το ξύπνημα», «Τα δύο κοθόνια» (σικ) Χονδρός και Λιγνός, «Ραμόνα», «Ο πρίγκιψ και ο πτωχός», «Ηρωικές καρδιές» Ρούμπη Κήλερ - Ντικ Πάουελ (1937), «Η κόκκινη χορεύτρια», «Δεν θα λησμονήσουν ποτέ», «Τόβαριτς», Εργατική Πρωτομαγιά στο Στάδιο με τον Κυβερνήτη Ι. Μεταξά, «Η καταγίγ» (1938), «Ανθρώπινο κτήνος», «Υπήρξα ερωμένη του», «Το σκάνδαλο Ορλώφ», «Χουαρέζ», «Υπόκοσμος», «1^η Ολυμπιάς» «Κολασμένες ψυχές» (1939), «Στα φτερά της αγάπης», «Ο δράκος του Λονδίνου», «Το αόρατο στίγμα», «Σιδηρούν προσωπίον», «Το καρναβάλι της ζωής» (1940), «Γκιούλ Μπαμπά», «Για μια ολόκληρη ζωή», «Δεν ήμαστε [σικ] μόνου», «Ελισσάβετ της Αυστρίας», «Εφοδος γιγάντων» Γκάρυ Κούπερ, «Ο αετός των θαλασσών» Έρολ Φλυν, «Σεράγεβο» β' εβδομάς (1941), «Μια μελωδία, μια ανάμνησις», «Ένοχος πόθος», «Μπίλλυ ο πολύγαμος», «Η βασίλισσα της Ναβάρρας», «Η καρδιά του πατέρα» (1942), «Αυτοκρατορικός έρως», «Ντόρις Ντουράντι», «Μυνχάουζεν», «Η τύχη της ορφανής», «Σκάνδαλα στο Κολλέγιο», «Το ξαναγύρισμα», «Η γέφυρα των στεναγμών», «Η ζωή μου σου ανήκει» (1943), «Φωτιά κάτω απ' τη στάχτη», «Νεοσύλλεκτος στον έρωτα», «Η κατάρα της τσιγγάνας», «Το νυφοπάζαρο» περίφημον ουγγρικό έργο, «Η σειρήνα των τροπικών» (1944), «Τελευταίος ρόλος», «Εξόρμηση» ελληνικό εποποιία 1821 και 1940-41, «Καταδυόμεθα», «Μόνον οι άγγελοι έχουν φτερά», «Το όνειρο του Ινδού», «Νύχτα καταγίδος» «Αγάπη στον πόλεμο», «Το σημείον του σταυρού» (Πάσχα), «Η μορφή μιας γυναίκας», «Δράμα στον ωκεανό», «Νύχτες τ' Απρίλη» (1945), «Το γράμμα» Μπέττυ Νταίβις, «Μπροστά στη λαιμητόμο», «Σειρήνες του Μπροντγουαίη», «Απ' τον καιρό της Εύας» (1946), «Το ξύπνημα των σκλάβων», «Ματωμένα χέρια», «Σαρατόγκα», «Θηλυκός σατανάς», «Σάρξ και φαντασία», «Τελευταία αποστολή» (1947), «Κανείς δεν ζει για πάντα», «Ερωτικός σαδισμός», «Αρπαγή απ' το χαρέμι», «Σειρήνα της Ταϊτής», «Πράσινη κόλασις» (1948), «Το κορίτσι του δρόμου», «Η κυρία με τ' άσπρα», «Ο δρόμος της απωλείας» «Κοινωνικά σκάνδαλα» (1949), «Στη λεγεώνα των ξένων», «Η κρυφή μου ζωή», «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Μονομαχία χωρίς τιμή», «Πριν ξυπνήση η πόλις» (1950), «Τα 4 σκαλοπάτια», «Ματωμένα Χριστούγεννα» Λαμπέτη – Χατζίσκος, «Οι καμπάνες του Αγ. Πέτρου» Γουίλ. Χόλντεν, «Άμποτ και Κοστέλλο συναντούν τον αόρατο άνθρωπο» (1951), «Οι ερασταί της Καρολίνας» (σικ), «Η ανθοπώλις των Αθηνών», «Πώς δραπέτευσα από το Νταχάου», «Η συμμορία των 3 πολιτειών», «Η λίμνη των πειρασμών», «Δυο αλήτες στη χώρα των γιγάντων», «Αμαρτωλός δεσμός», «Ο μεθύστακας» (1952), «Όλοι οι αδελφοί ήσαν γενναίοι», «Οι κόρες της αμαρτίας», «Τρεις απηγορευμένες ιστορίες» ιταλ. δράμ., «Οι ερασταί της Καρολίνας», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές» (1953), «Γουήκ εντ στο Παρίσι» εύθυμο Κλαίρη [σικ] Μπλουμ, «Ξανθή κατάσκοπος», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Στα χαρέμια της Βαγδάτης», «Η όπερα του ζητιάνου» Λώρενς Ολίβιε (1954), «Τζόννυ Γκιτάρ» περιπ. ακατάλ. Τζόαν Κράουφορντ, «Τα όπλα της εκδικήσεως» περιπ., «Αυτός ήταν, πιάστε τον» κωμωδία Βάλτερ Κιάρι, «Φρύνη» Πετιμεζάκη, «Ο ιπότης του βασιλέως», «Το κατηγορώ ενός αιχμαλώτου πολέμου» πολ.εμ. περιπ. Ρόμπερτ Ρήμαν, «Ας ζήσουμε σήμερα» Βαμ Χέφλιν (1955), «Κάτω στους 3 σκοτεινούς δρόμους», «Ιησούς Ναζωραίος» (Πάσχα βεβαίως), «Η αιχμάλωτος της ερήμου» έγχρ. περιπ. βισταβίζιον

²⁰⁴⁰ Βάνα Συνοδινού, χειρόγραφο (ιμέιλ)

Τζων Γουαίην, Βέρα Μάιλς, Ναταί (σικ) Γουντ, Τζ. Χάντερ, «Ο Τρωικός πόλεμος», «Με κατεδίκασαν να σιωπήσω» Γκάρυ Κούπερ, «Έτσι τελείωσε μια μεγάλη αγάπη», «Σαντιάγκο», «Το κορίτσι με τα μαύρα» (1956), «Η ευνοουμένη του βασιλέως», «Το σπίτι του μυστηρίου», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Το σπίτι του μυστηρίου» (1957), «Μια ζωή την έχουμε», «Ατλαντικός, βόρειον πλάτος 41°», «Ο φαντάρος '08-15' στο μέτωπο», «Το τελευταίο ψέμμα» ελλην. Λαμπέτη, «Η γυναίκα που γέννησε τον πόθο», «Απαγορευμένη αγάπη», «Έμποροι κοριτσιών», «Η κιβωτός του Νώε» (1958), «Μυστικός φάκελλος Φον Μπέργκεν», «Λυσσασμένη γάτα», «Εγκλημα στην Πλας Πιγκάλ», «Ζιζί», «Πέθανα χίλιες φορές» αστυν. σινεμασκ. (1959), «Μανταλένα» αισθ. δραμ. περιπ. καταλ. Α. Βουγιουκλάκη, Δ. Παπαμιχαήλ, Βέγγος, Δαμασιώτης, «Ο καρπός του παρανόμου έρωτα», «Όργια της Λουκρητίας Βοργία» (1960), «Χαμένα όνειρα» Παπαμιχαήλ – Βαλάκου, «Μασίστας ο εκδικητής των Φαραώ» (!), «Γλυκειά ζωή», «Ζήσε γυμνή στον κόσμο» Τζίνα Λολομπριγκίτα, «Ποτέ την Κυριακή» (1961), «Αγάπησα έναν άγγελο», «Μια κραυγή μέσα στη νύχτα» περιπ. Βίβιαν Λη, «Ο Ντ' Αρτανιάν κι η εκδίκησις των τριών σωματοφυλάκων», «Γίγαντες της κολάσεως» Τζεφ Τσάντλερ ...και 10 Συντάγματα Πεζοναυτών,²⁰⁴¹ «Μεσσαλίνα» θρησκ. Μπελίντα Λη, Σπύρος Φωκάς (1962), «Ο Γολιάθ εναντίον των γιγάντων», «Τορπιλλάκατος Ρ-Τ 109» Κλιφ Ρόμπερτσον, «Σαμάρ, το νησί των αποκλήρων», «Ο φαναρόνος», «Η επέλασις των Κοζάκων», «Η βασίλισσα της χαμένης ηπείρου» (1963), «Ραντεβού στο Παρίσι», «Μονομαχία στον ήλιο» Γκ. Πέκ, Τζ. Τζωνς, Τζ. Κόττεν, «Βιασμός» δραμ. Πωλ Νιούμαν, «Διακοπές στην Αθήνα» Τζαίην Φόντα, «Περσεύς ο αήττητος» Ρίτσαρντ Χάρισσον (1964), «Όργια της νύχτας» τολμηρό έρωτικό Οντέτ Λαρά, «Πόθοι του καλοκαιριού» κοινωv., «Μια τρελλή, τρελλή οικογένεια» έγγρ. ελλην., «Σταυροί στα χαρακώματα», «Ο μυστικός πόλεμος των κατασκόπων», «Ρίο Πράβο» (σικ), «Η αμαρτωλή της ερήμου» Ούρσουλα Άντρες (1965), «Μάτα Χάρι», «Ο κυνηγημένος», «Απόρρητος φάκελλος Ίπκρες» Μάικλ Καίην, «Έφ Μπι Άι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικόν» (1966), «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Έντυ Τσάπμαν, ο τριπλός κατάσκοπος», «Επιχειρήσις Τόκυο» κατασκ., «Η 25^η ώρα», «Μεσάνυχτα στη Μονμάρτρη» (1967), «Ο δραπέτης που έφυγε από την κόλασι», «Ο επαναστάτης του Αλκατράζ», «Μακριά απ' το αγριεμένο πλήθος», «Τα πουλιά πεθαίνουν στον Περού», «οι 4 της Αριζόνας», «Ο άνθρωπος που άξιζε δισεκατομμύρια» (1968), «Ο νικητής», «Η μεγάλη ληστεία του καζίνο», «Εγκλημα στο εξπρές της Μαδρίτης», «Μπορώ να φιλήσω την πεταλούδα σου;», «Οι γενναίοι δεν πεθαίνουν ποτέ» (1969), «Η Μεσόγειος φλέγεται», «Κρόμβελ», «Δραπέτης», «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών», «Άννα Καρένινα» (1970), «Υπερήφανοι αετοί», «Χαμένη ταξιαρχία», «Όταν σε φιλά ο δολοφόνος», «Τα δεκαεφτάρικά», «Η ωραία Σεραφίνα» (1971), «Ο άνθρωπος που αντίκρουσε την κόλαση», «Μπίλλυ Τζακ», «Όταν ξέσπασε η βία», «Ανδρομέδα αποστολή αυτοκτονίας», «Η εκτέλεις», «Οι κάουμπους» (1972), «Το κορίτσι του ποταμού», «Το θαύμα του έρωτα», «Ο άνθρωπος δυναμίτης», «Η συμμορία με τη χρυσή κάντιλακ», «Η βία είναι η δύναμής μου» (1973), «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών», «Τζο ο καταπληκτικός», «Αγάπησα έναν κατάσκοπο», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Η αλήθεια και το ψέμα», «Εξοντώσατε τον επιθεωρητή Κάλαν» (σικ), «Απόρρητος φάκελλος Οντέσσα» (1974), «Έτσι προδόθηκε η Κύπρος», «Ο πύργος

²⁰⁴¹ Στο πρόγραμμα αυτού του έργου. Επίσης στο ίδιο πρόγραμμα, όπως και σε άλλα, άλλων σινεμά της ίδιας εποχής, υπάρχει η εξής ενδιαφέρουσα διαμαρτυρία: «ΕΡΑΝΟΣ λέγεται μία έ κ κ λ σ ι ς, για κάποια ανάγκη βοήθειας, για μια απροσδόκητη, καταστροφή, που πάντα σταματάει όταν παρέλθη η στιγμή της ανάγκης που επέβαλε τον Έρανον αυτόν. Γιατί λοιπόν συνεχίζεται η 'Βασιλική Πρόνοια' αφού η ανάγκη που επέβαλε τον Έρανον αυτόν έχει παρέλθη προ πολλού; ΠΑΝΕΛ. ΕΝΩΣΙΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΣΤΩΝ»

της κολάσεως», «Τολμηρές ιστορίες», «Η Τζούλια και οι άνδρες της» (1975), «Ο βίαιος», «Οι χαρτοπαίκτης του χρυσού καζίνο», «Αντίχριστος», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Εκδικητής εκτός νόμου» (1976), «Το τελεσίγραφο», «Μια σφαίρα γράφει το τέλος», «Ένας απ' τους 7 είναι προδότης», «Ο τελευταίος κόσμος των κανιβάλλων», «Το αλάτι της γης» (1977), «Πλοίαρχος Νέμο, επιχείρηση Ατλαντίς», «Η χαριστική βολή», «Ο εντιμότατος ανακριτής», «Ο δολοφόνος του Άμστερνταμ», «Χίτλερ, μια καριέρα», «Άνθρωποι και κτήνη» νο 3 (1978), «Αποκάλυψη τώρα» του Κόπολλα Μάρλον Μπράντο, «Σούπερμαν», «Τα φτερά του αετού», «Καραβάν», «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη», «Ήταν δυο φυγάδες», «Η νύχτα με τις μάσκες» (1979), «Ελευθέριος Βενιζέλος», «ΕΦ Μπη Αι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικό», «Ο καβαλάρης με την ασημένια μοτοσυκλέτα», «Παρασκευή και 13», «Η λάμψη», «Μπρόνκο Μπίλλυ», «Διεθνής πορνεία», «Ο γιατρός του Στάλινγκραντ» (1980), «Κάνον μπωλ», «4 δολοφόνοι, δέκα νεκροί», «Ο τελευταίος κυνηγός», «Η προειδοποίηση» (1981), «Η βία είναι το επάγγελμά μου», «Η μάχη του Τάγκριφτ», «Καλιγούλας», «Για 20 εκατομμύρια δολάρια», «Πανκ ροκ: Σπάστε τις βιτρίνες» έναρξη από το πρωί (1982), «Ο αιρετικός», «Σαματάς στο Λας Βέγκας», «Καθάρματα του Μπρονξ» και «Επιχείρηση άγριες χήνες» (1983).

Ορφεύς Β Αχανής θερινός λαϊκός κινηματογράφος της οδού Βουλιαγμένης, κατατασσόμενος μεταξύ Α΄-Β΄ και στη Β΄ προβολής, επιχείρηση του μεγάλου Λευτέρη Σκλάβου, ενός ανθρώπου θρυλικού στον κόσμο του σινεμά. Λειτουργήσε από το 1936 (στην αρχή δίχως αναφορά στις εφημερίδες) μέχρι το 1969 και ήταν στην οδό Βουλιαγμένης 130 και Φιλομήλας (η Φιλομήλας είναι το όριο με τη Δάφνη), καλύπτοντας όλο το τετράγωνο Βουλιαγμένης – Φιλομήλας – Λάττα – πλάι στον Αγιάνη. Τηλέφωνο 975072. Για τις εφημερίδες αρκούσε το Βουλιαγμένης, καθώς ο «Ορφεύς» ήταν σε μεταίχμιακό σημείο μεταξύ Νέου Κόσμου – Γούβας και Δάφνης. Ο ίδιος ο ιδρυτής λέει ότι το σινεμά ξεκίνησε το 1935 (και έτσι είναι), αν και στις εφημερίδες εμφανίζεται το 1937. Το 1941, τελευταίο ειρηνικό καλοκαίρι, και το 1942 απουσιάζει από τις στήλες των εφημερίδων. Το ίδιο συμβαίνει το κατακαλόκαιρο του 1944 (ενώ εμφανίζεται χειμώνα, άνοιξη και φθινόπωρο). Ούτε στην πρώτη, ούτε στη δεύτερη περίπτωση ξέρω γιατί, ούτε κι ο κ. Σκλάβος (βλέπε συνέντευξη πιο κάτω) θυμόταν να μου πει. Την τελευταία του χρονιά πριν κλείσει, έπαιξε ποιοτικό σινεμά. Μηχανικός προβολής το 1948 (τουλάχιστον) ήταν ο Δημήτρης Τσάχας.²⁰⁴²

Να και μια από τις εξαιρετικά σπάνιες διαφημίσεις του:

Ο Ρ Φ Ε Υ Σ
(Βουλιαγμένης)
ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΗΣ ΓΗΣ
ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ
ΤΖΕΗΜΣ ΜΕΗΣΟΝ
ΠΑΤ ΠΟΥΝ²⁰⁴³

²⁰⁴² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 25/04.04.1948

²⁰⁴³ Ελεύθερος Κόσμος 24.08.1968

Μόλις ο Σκλάβος έχασε το σινεμά από τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, που έφτιαξε εδώ συνεταιρικά το «Αμπεσέ» (δες λέξη), πήρε το χειμερινό «Σινέ 7» (δες λέξη), και το θερινό «Αστέρια» (Α, δες λέξη), που τα ξανάνοιξε αμφότερα ως δικές του επιχειρήσεις, μετονομασμένα επίσης σε «Ορφεύς» (δες Ορφεύς Γ και Δ, αντίστοιχα). «Ορφέας» λέγεται επίσης ο σημερινός (κλειστός) δημοτικός κινηματογράφος καθώς και ο τοπικός Πολιτιστικός - Εξωραϊστικός Σύλλογος, που εδρεύει στο δρόμο – κλειδί των κινηματογράφων της περιοχής, την οδό Αρτέμωνος. Ο χώρος του αρχικού «Ορφέα» / «Αμπεσέ» στη Βουλιαγμένης έχει γίνει πάρκινγκ με τ' όνομα «Αφροδίτη», και έτσι είναι μέχρι σήμερα (2013).

Εντόπισα το Λευτέρη Σκλάβο χάρη στο Γουβιώτη Φώτη Καυοκέφαλο, φίλο του πατέρα μου και δικό μου. Ο βετεράνος κινηματογραφιστής με δέχτηκε στο σπίτι του, πολύ κοντά στον παλιό «Ορφέα», το καλοκαίρι του 2005. Παρά την ηλικία του ήταν ένας άνθρωπος καλοστεκούμενος με μυαλό που έκοβε, ωραίο λαϊκό λόγο, χιούμορ. Ήταν επίσης κάτοχος ενός εξαιρετικού αρχείου με επίκεντρο όχι μόνο τα κατά καιρούς δικά του σινεμά, αλλά και τον κινηματογράφο γενικότερα. Μέρος αυτού του αρχείου το είδα και γώ. Ο Σκλάβος έχει πολλές φορές τιμηθεί από την πολιτεία και από κινηματογραφικές οργανώσεις για την προσφορά του στο σινεμά και όχι μόνο. Π.χ. είχε πολεμική δράση το '40-41. Γύρω γύρω στο καθιστικό του υπάρχουν ποικίλα αναμνηστικά. Έχει μιλήσει πολλές φορές για τη ζωή και τη δράση του. Μου μίλησε και μένα πρόθυμα και μου χάρισε μια από τις πάμπολλες προπολεμικές φωτογραφίες του «Ορφέα» του, ενώ η γυναίκα του έπαιζε δίπλα μας, στην τραπεζαρία, χαρτιά με μερικές άλλες κυρίες. Το ζεύγος αντάλλαζε πειράγματα και αστεία συνεχώς. Η κυρία Σκλάβου μου τόνισε: «Νη μου τον κουράσεις, τον θέλω δυνατό το βράδυ στο κρεβάτι». Άνθρωποι εξαιρετικοί, αλέγροι, καμιά σοβαροφάνεια, καμιά κατήφεια, κανένα κάμωμα αλαζονικό. Ο κ. Σκλάβος μου είπε:

«Γεννήθηκα στη Μικρά Ασία το 1918 και ήρθα στην Ελλάδα παιδάκι τεσσάρων ετών. Στην αρχή δούλευα στο σινεμά 'Αθήναιον' στον Πειραιά. Ξεκίνησα από το μπαρ, την εποχή του βωβού βέβαια. Μετά ήρθε το βιταφόν, δίσκοι γραμμοφώνου δηλαδή, που τους βάζαμε, όσο μπορούσαμε, να συγχρονίζονται με την ταινία. Μετά ήρθε το μούβιτον, η εξελιγμένη ταινία. Η μηχανή ήταν χειροκίνητη και οι ταινίες πολύ εύφλεκτες.

Τον 'Ορφέα' τον έβγαλα έτσι από τον 'Ορφέα' της Σταδίου, που τη δεκαετία του '30 χτιζόταν και περιμέναμε να ξεκινήσει. Στον 'Ορφέα' λοιπόν, μια φορά, έκαψα την ταινία 'Άννα Ροδίτη'. Μια άλλη φορά, έκαψα μια ταινία με το Σαρλ Μπουαγιέ. Άκου τώρα τη φάση. Η ταινία ήταν μεγάλου μήκους, σε τρεις μπομπίνες. Είχαμε διάλειμμα και μάς κάηκε η μεσαία μπομπίνα στην αρχή, την ώρα που έδειχνε ένα δικαστήριο. Κάηκε στο μπουάτ μέσα, στο μεταλλικό κουτί δηλαδή που αποθηκεύεται. Οι μηχανικοί φύγαν πανικόβλητοι από την καμπίνα. Τους σταμάτησα, πήρα μια κουρτίνα, έπιασα το μπουάτ κι έσβησα τη φωτιά. Λέγανε οι άλλοι να σταματήσουμε την προβολή.

'Τι λέτε;' τους λέω. Θα παίξουμε κατευθείαν την τρίτη μπομπίνα. Και για καλή μας τύχη, η τρίτη μπομπίνα άρχισε πάλι μ' ένα δικαστήριο. Ο κόσμος δεν κατάλαβε τίποτα, η προβολή συνεχίστηκε κανονικά. Στο μεταξύ όμως, ένας ανταγωνιστής μας, όνομα και μη χωριό, είχε φωνάξει την Πυροσβεστική:

'Τρεχάτε, ο Ορφέας έπιασε φωτιά'.

Έρχονται οι πυροσβέστες να σβήσουν τη φωτιά- ποια φωτιά, τίποτα δεν υπήρχε, το σινεμά έπαιζε. Μας ρωτάνε, 'Βλέπετε καμιά φωτιά;', τους λέμε. Δεν υπήρχε φωτιά πια. Λένε 'Μα μας είπαν ότι ο Ορφέας έπιασε φωτιά'

‘Ποιος σας το είπε;’

‘Από τον κινηματογράφο τάδε’

‘Ε, να πάτε εκεί’

Πάνε λοιπόν, γιατί οι άλλοι είχανε δει τον καπνό απ’ το χτιστό φουγάρο που είχαμε (είχαμε γκρεμίσει και ξαναχτίσει την καμπίνα της προβολής κατά ένα μέρος. Γιατί η μηχανή προβολής ήταν τεράστια και δε χώραγε). Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι πυροσβέστες κάνανε μήνυση σ’ εκείνον τον άλλο κινηματογράφο, γιατί τους φωνάζανε τζάμπα! Καλοί συνάδελφοι- ειρωνεύομαι φυσικά. Βέβαια στο δικαστήριο αργότερα εμείς είπαμε την αλήθεια, ότι είχε πιάσει φωτιά μια μπομπίνα στο μπουάτ, μικρή φωτιά, αλλά τη σβήσαμε. Στο μεταξύ, τέλειωσε η προβολή της ταινίας κι ο κόσμος χειροκρότησε. Όχι μόνο δεν κατάλαβε τίποτα, αλλά χειροκρότησε, το ‘πιασες; Σε δυο μέρες, Δευτέρα πρωί, πάω την ταινία στη στοά του Χόλιγουντ²⁰⁴⁴, στη διανομή, να την επιστρέψω. Ήταν ένας υπάλληλος του Δαμασκηνού εκεί, ονόματι Γιάννης Καλιακούδας²⁰⁴⁵ κι ένα γύρω πολλοί συνάδελφοι, όλοι γνωστοί και φίλοι.

‘Καλημέρα Λευτέρη’

‘Καλημέρα. Να σου πω κάτι ιδιαιτέρως;’

Απόρησε αυτός. ‘Άντε πες μου’. Πάμε παραδίπλα και του λέω

‘Γιάννη, η ταινία πήρε φωτιά’

‘Πω πω τι πάθαμε,’ λέει. ‘Και δεν έχουμε άλλη κόπια’

‘Μη σε νοιάζει’, του λεω. ‘Δεν τρέχει τίποτα. Η ταινία παίζει μια χαρά’. Και του εξηγώ για τη μεσαία μπομπίνα, το δικαστήριο και τα σχετικά.

‘Μην πεις τίποτα, λοιπόν, και δωσ’ την για δίωρη κι όχι τρίωρη’

Τον έπεισα. Την πήρε ένα σινεμά στο Αιγάλεω, δούλεψε πολύ καλά. Την πήρε κι άλλος, κι άλλος, και μετά ξανά εγώ, γιατί είχα προλάβει να την κλείσω. Να μη σ’ τα πολυλογώ, η ταινία έσκισε με τις δυο μπομπίνες. Κάναμε νέο μοντάζ, κατάλαβες, και πολύ πετυχημένο μάλιστα. Ο κόσμος χειροκροτούσε, η ταινία είχε μεγάλη ζήτηση, το γραφείο διανομής τη νοίκιαζε συνέχεια. Πήρανε χαμπάρι πώς ήτανε κανονική, δίωρη, και τη ζητάγανε συνέχεια. Και στο τέλος, ο Καλικούδας μου λέει

‘Δε μας έκαψες, μας έσωσες!’

Άλλη ιστορία, πάλι με τον ‘Ορφέα’, είναι εξής. Γύρναγα από τον Πειραιά μ’ ένα σαραβαλάκι Φορντ Τάουνους αρχαίο, αυτό είχα τότε, αριθμός 38508. Βράδυ. Με σταματάνε οι τροχονόμοι στη Συγγρού. Ήταν ένα ντερέκι ως εκεί πάνω, βλοσυρός.

‘Κάνε στην άκρη, μου λέει’

‘Γιατί;’

‘Βρε κάνε στην άκρη’. Δε μου ‘λεγε γιατί. Ήταν κι άλλοι εκεί που τους είχανε σταματήσει. Μου ζητάνε άδεια, δίπλωμα, ταυτότητα- τους τα δίνω. Πιάνει το ντερέκι την ταυτότητα, βλέπει όνομα, επώνυμο, διεύθυνση. Σταματάει στο επάγγελμα:

‘Είσαι ο ιδιοκτήτης του Ορφέα;’

‘Ναι’

‘Εγώ ξέρεις ποιος είμαι;’

‘Πού να ξέρω;’

‘Είμαι το παιδάκι που του ‘ριξες σφαλιάρα στο σινεμά σου, θυμάσαι;’

‘Για να σου ρίξω σφαλιάρα, κάτι θα ‘χες κάνει’

²⁰⁴⁴ Ακαδημίας 96 και Κάνιγγος

²⁰⁴⁵ Όπως ίσως διαβάσατε παραπάνω, ο Λαζαρίδης αναφέρει ότι ο «Ορφεύς» (Α, δεξ λέξη) «παραχωρήθηκε στον αρεοπαγίτη Ιωάννη Καλιακούδα». Αν δεν πρόκειται για συνωνυμία κι αφού οι αναμνήσεις των δύο αλληλοαποκλείονται, ένας από τους δύο θα πρέπει θυμάται λάθος

‘Ημouνα τζαμπατζής. Μου ‘ριξες τη σφαλιάρα, μα μετά με λυπήθηκες μ’ έβαλες μέσα να δω το έργο και μου ‘πες να μην το ξανακάνω και να δίνω τη δραχμή. Φύγε τώρα, σ’ τη χαρίζω’

Τον ευχαρίστησα, μα τον ρώτησα γιατί με σταμάτησε. ‘Βρε φύγε τώρα, λογαριασμό θα σου δώσω;’

‘Όχι πες μου’

‘Ε, τα φώτα πορείας δε δουλεύουν’

‘Όταν έφυγα δούλευε’, του λέω. ‘Κωλάμαξο’, και του τραβάω μια κλοτσιά. Μόλις του τράβηξα την κλοτσιά, άναψε ξανά το φως.

‘Τι, θα κατεβαίνεις να το κλοτσάς;’, μου λέει ο μπάτσος. ‘Βρε φύγε τώρα κι άντε φτιάξ’ το’ - κι έφυγα.

Αυτή η δραχμή ήτανε η λαϊκή απογευματινή που είχα καθιερώσει. Και παρόλα αυτά πηδάγανε τη μάντρα, ούτε τη δραχμή δε δίνανε. Πηδάγανε μάντρα πέτρινη, 60 πόντους πάχος. Τι συρματοπλέγματα έβαζα απάνω, τι γυαλιά, τίποτα: πετάγανε παλιά παπλώματα κι ανεβαίνανε αποπάνω. Κόβαμε ξέρω γω 1000 εισιτήρια, κι ήτανε μέσα 1500 άνθρωποι. Μια άλλη φορά έβαψα τη μάντρα μπλακ, κατάμαυρη. Τους έβλεπα μέσα και τους ρώταγα: ‘Πού είναι το εισιτήριό σου;’

‘Το ‘χασα’

‘Και γιατί έχεις μαύρη μπογιά στα πόδια και στα χέρια;’

Τι να πει ο μικρός;

Τέλος πάντων, μιλάμε για σινεμά τεράστιο: 2000 θέσεις, 10 ταξιθέτριες, 3 έξοδοι κινδύνου. Προπολεμικά αλλά και λίγο μετά τον πόλεμο είχαμε ψάθινες καρέκλες τύπου καφενεϊού. Πολιτικές συγκεντρώσεις, Καραγκιόζης, καλλιστεία, αναψυκτήριο με καλλιτέχνες τα τελευταία χρόνια), αυτά εννοούνται. Ανοίγαμε το Πάσχα κλείναμε τα Χριστούγεννα. Καμιά φορά ανοίγαμε και πριν το Πάσχα, χειμώνα ή άνοιξη, όταν είχε καλόν καιρό. Ο κόσμος ερχόταν με κουβέρτες και με παλτά, φτάνει να μην έβρεχε. Παίζαμε μέχρι και 3 έργα τη βραδιά.

Έχασα το σινεμά από τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, ονόματι Στρατηγό. Συνέχισα όμως στο ‘Σινε 7’, που το έκανα κι αυτό ‘Ορφέα’. Ο κόσμος στο δρόμο εδώ στη γειτονιά με χαιρετάει. Όλοι με ξέρουνε και μ’ αγαπάνε. Η εγγονή μου η Ανιές γύρισε ένα φιλμάκι μικρού μήκους με θέμα ‘Η ιστορία του Ορφέα’. Στηρίχτηκε στο αρχείο μου».²⁰⁴⁶

Στο διαδίκτυο βρήκα επιπλέον διηγήσεις του Λευτέρη Σκλάβου. Αντιγράφω πράγματα που συμπληρώνουν όσα μού είπε ο ίδιος: «Μετά που ήρθα από τη Σμύρνη ...είχαμε πάει σε ένα σινεμά στα Ταμπούρια το λέγανε ‘Αθηναίον’. Ήτανε ο Σωκράτης ο Χατζόπουλος ο συχωρεμένος κι έπαιρνε ταινίες από τον Βουλγαρίδη τον Δημήτρη κι ήταν όλες βουβές. Έμαθα μια μέρα ότι νοικιάζουν το μπαρ του κινηματογράφου και πήγα και το ζήτησα. Και το πήρα. Το μπαρ είχε και από το δρόμο είσοδο και μες τον κινηματογράφο. Ήταν διαμπερές. Και μπαινοβγαίναμε από κει...

Ο πιο περίεργος κινηματογράφος που φτιάξαμε ήταν ο ‘Ορφέας’. Όταν ανοίξαμε το ‘35 δεν μας δώσανε ρεύμα. Πάμε στη ΔΕΗ, τότε δεν ήταν η ΔΕΗ, ήταν η Πάουερ, λέει δεν μπορούμε να σας δώσουμε γιατί δεν σηκώνει το δίκτυο. Λέω, δε σηκώνει το δίκτυο, εμείς τώρα κάναμε κινηματογράφο, πώς θα ξεκινήσουμε, μας ερωτήσατε εμάς; Τι να κάνουμε, πήγαμε στο διευθυντή, πήγαμε εδώ, πουθενά: Δε σηκώνει το δίκτυο. Τότε είχα έναν αδελφό που ήταν εφαρμοστής, μου λέει μη στεναχωριέσαι, θα βάλουμε πετρελαιομηχανή να κάνουμε παραγωγή εμείς. Τι λες, δεν έχουμε λεφτά. Θα τα βολέψω εγώ. Πράγματι πήγε βρήκε μια μηχανή, έβαλε κι ένα δυναμό 220 και

²⁰⁴⁶ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

έβαλε ένα λουρί, κάπου δέκα μέτρα μακριά ήτανε το ένα από το άλλο και ξεκινάμε. Ήτανε εντάξει, κάνουμε ρεύμα. Ξεκινήσαμε τον κινηματογράφο αλλά τι γινότανε: Όταν ζύγωνε το βολταϊκό τόξο καμιά φορά, γιατί τότε δεν ήτανε αυτόματο, με το χέρι τόκανες, και έκανε απότομα, πήγαινε και κόλλαγε το καρβουνάκι του βολταϊκού τόξου, και κώλωνε η μηχανή. Τι να κάνουμε, τι να κάνουμε, φωνάζαμε το μηχανικό, λέει, ξέρεις τι θα κάνετε; Την ώρα που κωλώνει και σβήνει η μηχανή να τρέξετε να πιάσετε το λουρί να το βοηθήσετε για να πάρει πάλι.. Κι έτσι λοιπόν κάναμε, τρέχαμε όλοι μαζί όσοι είμαστε εκεί προσωπικό, αλλά ήτανε δύσκολο, βαρύ...

Τι κάναμε λοιπόν. Βγαίναμε έξω και λέμε, ποιος θέλει να δει κινηματογράφο τσάμπα να πάει να τραβάει το λουρί (γελάει) κι ερχόντουσαν λοιπόν, συμπληρώναμε δέκα πιτσιρίκια, δεν θέμε άλλοι, αύριο. Τους βάζαμε μπροστά μπροστά στο σινεμά και λέγαμε, μόλις βλέπετε και χαμηλώνει το φως και πάει να σβήσει θα τρέξετε να τραβήξετε το λουρί. Εντάξει λέγανε. Λοιπόν μόλις βλέπανε τα παιδιά το.. τρέχανε, ω το λουρί φωνάζανε. Μεσ την παράσταση που κάναμε θα γινόταν δυό, τρεις φορές. Και μάθανε λοιπόν κι οι πελάτες άμα βλέπανε και σκοτείνιαζε, το λουρί φωνάζανε όλοι μαζί. Τρέχανε λοιπόν τα πιτσιρίκια, τραβάγανε το λουρί αααα απ έπαιρνε απάνω η μηχανή κι έτσι τη βγάλαμε». ²⁰⁴⁷

Ο Λευτέρης Σκλάβος πέθανε 92 χρονών στις 18 του Δεκέμβρη του 2007. «Γεννήθηκε το 1912 στη Σμύρνη. Ήρθε πρόσφυγας το 1922 στον Πειραιά και το 1930 επιστρέφει στη Σμύρνη. Εργάστηκε σε φωτογραφείο και γύρισε με φίλους του δεκάδες διασκεδαστικά φιλμάκια... Το 1940 πολέμησε στον ελληνοαλβανικό πόλεμο... Ο γιος του Πωλ Σκλάβος, σκηνοθέτης, έφτιαξε στη Σαρωνίδα ένα δικό του κινηματογράφο, που τον ονόμασε Ορφέα, για να δώσει μια συνέχεια στην ιστορία». ²⁰⁴⁸ Γνώρισα τον Πωλ Σκλάβο αργότερα, αλλά περί αυτού πιο κάτω, στον «Ορφέα» της Ιπάρχου.

Κάποιες ταινίες: «Οι αετοί των θαλασσών», «Μέσα στην καταιγίδα», «Δαίμονες του αιθέρος», Χονδρός – Λιγνός «Υπό διαίταν», «Οι άθλιοι», «Δύο μάγκες», «Είμαι ένας δραπέτης», «Επί τα ίχνη των γκάνγκστερς» (1937), «Η τελευταία συμφωνία», «Επί τα ίχνη των δολοφόνων», «Υπό το βλέμμα του Βούδα», «Το άλλοθι», «Προ παντός ψυχραιμία», «Πανάμ», «Καταιγίς» (1938), «Σαράτι ο τρομερός», «Ο Άρης εναντίον της Γης», «Η καρδιά της μάνας», «Το ρόδο του Μεξικού» (Δεκέμβρης!) (1939), «Η νεκρανάστασι του Αρσέν Λουπέν» (Γενάρης!), «Φρα Διάβολο», «Ξανασμίγουν τ' αηδόνια», «Η προσφυγοπούλα», «Μετά τη μάχη», «Κοιτώνες κοριτσιών», «Πρώτο ξύπνημα», «Γυναίκα του καμπαρέ» (1940), «Ο μυστηριώδης κ. Πίτυ» (σικ), «Μυνχάουζεν» (31 του Οκτώβρη!), «Ιχνη στις Άλπεις» (Νοέμβρης!), «Πιστοί στον έρωτα» (1943), «Τιτανικός» (Φλεβάρης!), «Ερωτική πρεμιέρα» (Μάρτης!), «Στη φωλιά των αετών», «Η φωνή της καρδιάς», «Σία κι αράξαμε» (1944), «Η μάχη της Ρωσσίας», «Κατακτητής των γυναικών», «Το πλοίο φάντασμα», «Δουλειές της εποχής» (Νοέμβρης!) (1945), «Ο λιποτάκτης», «Αηδόνη της Ανατολής», «Πρόσωπα λησμονημένα», «Τα 4 φτερά» (1946), «Γκάνγκστερ με το στανιό», «Πινόκιο», «Αλόμα», «Το χέρι της μούμιας», «Ραγισμένες καρδιές», «Ο δαίμων του Βοσπόρου» (1947), «Πονεμένη μητέρα», «Ο έβδομος σταυρός», «Τα λύτρα της προδοσίας», «Μπούφαλο Μπιλ», «Πάγκο – Πάγκο», «Φαντομάς της Νέας Υόρκης» (1948), «Ερωτικό ταξίδι», «Η εκδίκησης του αοράτου ανθρώπου», Νέον έργον, «Ιπότης του πεπρωμένου», «Κάτω στη γη» (1949), «Διψασμένες για αίμα», «Οι φλόγες της

²⁰⁴⁷ http://users.otenet.gr/~nitheo/loieFuller_senario.htm

²⁰⁴⁸ www.cinemainfo.gr

συμφοράς», «Η κατάρα του Αλλάχ», «Οι τρεις σωματοφύλακες» (1950), «Η εκδίκησης του Ινδού», «Μαλαισία», «Φλόγα και βέλος», «Η δικαιοσύνη ωμίλησε», «Νεκρή πολιτεία», «3 Σωματοφύλακες» (1951), «Χαμένο ηφαίστιο», «Φλογισμένα νησιά», «Λειλά», «Τσίγκις χαν» (σικ), «Η μάσκα του εκδίκητου», «Η επέλασις των ερυθροδέρμων» (1952), «Μαγικό χαλί», «Βασίλισσα Χρηστίνα» (σικ), «Σωφεράκι», «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Το σπίτι του μυστηρίου» Μαρία Φέλιξ θέαμα ακατάλληλον²⁰⁴⁹ (1953), «Στα χαρέμια της Βαγδάτης», «Εμείς οι αμαρτωλοί», «Η επιστροφή του Δον Καμίλλο», «Χωρίς διαβατήριο», «Ένα χορό για σένα», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές» (1954), «Αντάρτες της Κορσικής», «Άρχων του Ειρηνικού» ναυτιό Γκ. Κούπερ, «Μανίνα» ρεαλιστικό δράμα, «Μαγκάλα» Ντιλίτ Κουμάρ (1955), «Τα εγκλήματα της οδού Μοργκ», «Πανικός στο τσίρκο», «Αμειλικτος εκδικητής» περιπέτεια, Μοντγκόμερυ, «3 ώρες αγωνίας», «Αιχμάλωτος του φλογισμένου πύργου», «Η εξιλέωσις ενός προδότη», «Εγκαταλείψατε το οχυρό» (1956), «Οι ουσσάροι της Βεγγάλης», «Το μεροκάματο του διαβόλου», «10.000 κρεββατακάμαρες», «Άνθρωποι και λύκοι», «Λατέρνα, φτώχεια και γαρύφαλλο», βαριετέ (1957), «Η αμαρτωλή του οταμού» ρεαλιστικό Μαρτινέλλι, «Το μυστικό της κατηγορουμένης», «Επαναστάτης των Ινδιών», «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται» Μερκούρη (1958), «Ταμαγκό», «Καταδικασμένη κι απ' το παιδί της», «Ο ωραίος και ο τσιγγάνος», «Η ευνοουμένη του πασσά» κωμωδία, «Ο κατακτητής», «Ο τζίτζικας και ο μέρμηγκας», «Αυτός που νίκησε το θάνατο» (1959), «Εισβολή από τη Σελήνη», «Το γεράκι της ερήμου», «Το μεγάλο κόλπο», «Στον ανεμοστρόβιλο των παθών», «Ο μεγάλος επαναστάτης» περιπ. (1960), «Γκόλφω», «Ζήσε γυμνή στον κόσμο», «Ο εραστής των 5 ημερών», «Κάρμεν» (1961), «Σκλάβο του μαχαραγιά» περιπ., «Γίγαντες της κολάσεως», «Η δράσις αρχίζει τα μεσάνυχτα», «Ο δολοφόνος» (1962), «40 τόνοι γρουσουζιά», θέατρο, «Όταν σιγούν τα τύμπανα», «Η κοιλάς της εκδικήσεως», «Σκλάβο της Ανατολής», «Μέχρις αίματος» (1963), «Η καραμπίνα φάντασμα», «Επιδρομή 6 συμμοριών» Σην Κόννερυ, «Ο γιος του Αττίλα», «Ρόδο του Ισπαχάν» (1964), «Μόνος εναντίον της Ρώμης» περιπ., «Σκοτεινή πόλις», «Μαύρος τίγρις», «Ο Σην Κόννερυ στήνει παγίδα» (σικ), «Κόκκινη συμμορία» (1965), «Μια τρύπα στο νερό» κωμωδία Λουί ντε Φυνές, «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» έγχρ. ουέστ., «Εναντίον των Απάτσι», «Αγάπησα έναν άγγελο» Κωνσταντάρας (1966), «Γνώρισα τη θέρμη του κορμιού της» ρεαλιστ., «Έρχονται οι Ρώσοι», «Η μεγάλη χίμαιρα», «Πώς να δολοφονήσετε τη γυναίκα σας», «Αγωνία και έκστασις, «Η κατάρα της μούμιας» (1967), «Ο κίνδυνος έχει δύο πρόσωπα», «Ταξίδι στο κέντρο της Γης», «Τρία καταζητούμενα καθάρματα», «Ο λέων της Σπάρτης», «Ο γιος του Φρανγκενστάιν», «Άμλετ» Λώρενς Ολίβιε (1968), «Βιετνάμ, πόλεμος δίχως τέλος», «Ο δολοφόνος του Τόκιο», «Οι γενναίοι δεν πεθαίνουν ποτέ», «Λα στράντα» και «Η άμμος βάφτηκε με αίμα» (1969).

Ορφεύς Γ' Χειμερινός κινηματογράφος Α' προβολής στη Γούβα, Αρτέμωνος 57 Α (κατά τις εφημερίδες Αγ. Ιωάννης Βουλιαγμένης / Βουλιαγμένης 141), τηλέφωνο 9019724, που λειτούργησε το διάστημα φθινόπωρο 1971- 1999²⁰⁵⁰ ως επιχείρηση του Λευτέρη Σκλάβου. Ξεκίνησε με λαϊκές ταινίες, σύντομα όμως ανέβηκε και διατήρησε σταθερά ένα καλό επίπεδο, με τάσεις προς σινε τέχνης. Όπως λέει το προηγούμενο λήμμα, ο Σκλάβος, αφού έχασε τον ορίτζιναλ «Ορφέα» του, βρήκε το κοντινό χειμωνιάτικο σινεμά «Σινε 7» (δες λέξη) που λειτουργούσε εδώ, το πήρε, το

²⁰⁴⁹ Η Βραδυνή, 07.10.1953

²⁰⁵⁰ Για το 1999, συνέντευξη με τον Πωλ Σκλάβο. Επίσης ο μαγαζάτορας του δισυπόστατου «Ψιλικά ο Θεοδωρής» / «Δέλτα της γειτονιάς», Αρτέμωνος και Μελαντίας, μου είπε: «Δούλευε συνέχεια, μέχρι πριν πέντε έξι χρόνια». Αυτά το 2005.

μετονόμασε εις ανάμνησιν του παλιού με το ίδιο όνομα και το ξεκίνησε ως νέα δική του επιχείρηση. Το πρόγραμμα τούτου του σινεμά έχει «σήμα κατατεθέν» την ορφική λύρα, όπως και το παλιό, ενώ γράφει «έτος ιδρύσεως 1935»: αυτά δείχνουν αρκούτσως τη συνέχεια των δύο «Ορφών». Σοφία Ριζοπούλου: «Διατήρησε τη διάταξη του 'Σινέ 7', δηλαδή η οθόνη ήταν φάτσα όπως έμπαινες. Σε σύγκριση όμως με το παλιό 'Σινε 7', ήταν πολύ καλύτερο. Βελτιώθηκε, ανέβηκε. Οι γονείς μάς αφήνανε πιο εύκολα να πάμε εκεί».²⁰⁵¹

Στα τελειώματά του είχε Dolby, air condidtion και όλα τα σχετικά. Από ποιοτική άποψη, η άνοδός του συνεχίστηκε και σταθεροποιήθηκε σ' ένα μέσο - ανώτερο επίπεδο, συνεχίζοντας τη στροφή που είχε αρχίσει από την τελευταία χρονιά τού παλιού «Ορφέα» (B). Ποτέ μου δεν έτυχε να δω ταινία εδώ. Σήμερα στο χώρο του υπάρχει μια νέα πολυκατοικία.

Μερικά φιλμ: «Η χαραυγή της νίκης», «Απαγωγή του στρατηγού φον Στράικερ» (σικ), «Δραπέτης χωρίς αιτία», «Φρενίτις» (1971), «Ραντεβού στο Βόσπορο», «Τρωικός πόλεμος», «Τζο», «Τυφλός τρόμος», «Ιδιαίτερες αδυναμίες», «Νειάτα στο πεζοδρόμιο» (1972), «Ηρακλής ο αήττητος», «Αίμα στο [σικ] πράσινο βάλτο», «Ο γίγας», «Το μούτρο», «Πάντσο Βίλλα», «Πρίγκιψ επαναστάτης» (1973), «Η κυρία τραγουδάει τα μπλουζ», «Ο Λένιν στην Πολωνία», «Νανά», «Ντίγκερ Τσάρλντ ο αμείλικτος», «Η τελευταία λέξη», «Οχι δάφνες για τους δολοφόνους» (1974), «Στις 6 του Ιούλη», «Η καρδιά της μάνας», «Δοκιμή» του Ντασέν, «Απεργία», «Το τούνελ της ελευθερίας» πολιτική (1975), «Μέρες επανάστασης», «Ο μαγεμένος αυλός», «Γκουέρνικα», «Όλα για πούλημα» (1976), «Ο Σαρλώ και το χαμίνι», «Μπίλλιτις» (σικ), «Πατέρας αφέντης», «Οι κυνηγοί», «Η λεοπάρδαλις της Σικελίας» (1977), «Μην ζητάτε ανθρώπινη αγάπη», «Κλέφτες σαν και μας», «Η πρώτη σελίδα», «Οι τσιγγάνοι πεθαίνουν από αγάπη», «Τι θα πάρετε, στήθος ή μπούτι;» (1978), «Το δέντρο με τα τσόκαρα», «Η πρώτη φορά», «Άνθρωπος από μάρμαρο», «Με δεμένα μάτια» (1979), «Σαν Μικέλε» των αδελφών Ταβιάνι, «Αλαμπρίτσα [σικ] ο παράνομος», «Στον άνδρα δε γίνεται βιασμός», «Ο γιατρός του Στάλινγκραντ», Εβδομάδα ερασιτεχνικού κινηματογράφου (1980), «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Τα τρία αδέρφια», «Μαριονέτες», Δεν είχε προγραμματίσει, «Ο μαέστρος», «Μίσος και αίμα», «Άγριες χήνες» (1981), «Ένας ελεύθερος άνθρωπος», «Μοντενέγκρο ή Γουρούνια και μαργαριτάρια» του Μακαβέγιεφ, «Η αληθινή ιστορία μιας ελεύθερης γυναίκας» (1982), «Το σκοτεινό αντικείμενο του πόθου», «Το ρεμπέτικο», «Βασιλιάς για μια νύχτα», «Στον πυρετό της δόξας» (1983), «Νεκρή ζώνη» του Κρόνενμπεγκ, «Η τιμή της αγάπης» ελλην., «Ανατολικά της Εδέμ», «Το 10» (1984), «Ο γίγας», «Ταξίδι στα Κύθηρα», «Μητρόπολις» (1985), «Σάντα Κλάους ο Άγιος Βασίλης», «Η έξαψη» Λ. Κάσταν, «Ο ματωμένος γάμος», «Κύριε μπάτσε, πέστε μας ποιος σας λάδωσε χθες», «Χάος» (1986), «Ο κλοιός», «Η απέναντι όχθη», «Δωμάτιο με θέα» του Άιβορι, «Η αποστολή», «Μεσάνυχτα και κάτω», «120 ντεσιμπέλ» (1987), «Τα 39 σκαλοπάτια», «Μαύρα μάτια», «Σκαθαροζούμης», «Ανατολικό Λος Άντζελες», «Επικίνδυνα ψέματα», «Ντάνιελ» (1988), «Πέλε ο κατακτητής», «Οι φίλες», «Ο ξυπόλυτος Τζο», «Batman», «Ο Όλιβερ και η παρέα του» (1989), «Γκλόρι, ο δρόμος προς τη δόξα», «Η φαντασία» του Ντίσνεϋ, «Άγρια ορχιδέα», «Preety woman», «Σεξ.ψέματα και βιντεοταινίες» (1990), «Τα σημάδια της νύχτας», «Ένας άγγελος στο τραπέζι μου», «Ο Αστεριζ λεγεωνάριος μονομάχος», «Λευκός κυνηγός, μαύρη καρδιά» (1991), «Fisherking, ο βασιλιάς της μοναξιάς», «Ο ψύλλος», «Η ερωμένη του βασιλιά» «Ουζάλα», «Ο Μπάτμαν επιστρέφει» (1992),

²⁰⁵¹ Σοφία Ριζοπούλου, συνέντευξη

«Ινδοκίνα», «Όλα τα καλά σκυλιά πανε στον παράδεισο», «Οι εραστές της γέφυρας» Σαββατοκύριακο ώρα 6 μ.μ. «Αρκούδα», «Η πεντάμορφη και το τέρας» μεταγλωττισμένο, «Ο κύριος και η κυρία Μπριτζ», «Οι ασυγχώρητοι», 7^ο Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους Δράμας (1993), «Κουαρτέτο σε τέσσερις κινήσεις», «Ζερμινάλ», «Στιγμιότυπα», «Μαθήματα πιάνου» (1994), «Τελευταία έξοδος: Ρίτα Χέιγουορθ», «Για όλα φταίει το γκαζόν», «Ο ψύλλος», «Ψεύτης ήλιος», «Το βλέμμα του Οδυσσέα» (1995), «Τα χρόνια της φωτιάς», «Κρυφό ημερολόγιο», «Συνήθεις ύποπτοι», «Λοχαγός Κονάν», «Μυστικά και ψέματα», «Fre Willy: παντοτινή φιλία», «Ο άνθρωπος των αστεριών», «Τιτανικός», «Ο ουσάρος στη στέγη», «Μοντέλο γι φόνο» (1996), «Το γλυκό πεπρωμένο», «Διαλύοντας τον Χάρυ», «Κορίτσια καριέρας» του Μαικ Λι (1997), «Καλή αντάμωση - Μιρουπάφσιμ», «Η γεύση του κεραυνού», «Βασιλική», «Mad city» «Η διάσωση του στρατιώτη Ράιαν» (1998) «Ούλοι εμείς εφέντη», «Ερωτευμένος Σέξπιρ», «Παραμυθένιος έρωτας», «Αστερίξ και Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα» και «ANZ» (1999).

Ορφεύς Δ' Θερινός κινηματογράφος Α' προβολής, που πολύ σύντομα εξελίχτηκε σε τέχνης, με διεύθυνση Αρτέμωνος 10 και Ιπάρχου 6, από Βουλιαγμένης 85 και τηλέφωνα 9230855, 9234854, 9019724. Στις εφημερίδες τα πρώτα χρόνια έπεται η ένδειξη «πρώην Αστέρια». Και τούτο δω αρχικά σινεμά του μεγάλου Λευτέρη Σκλάβου, με πρόγραμμα που έχει τη λύρα του Ορφέα (και του «Ορφέα»), γράφει «έτος ιδρύσεως 1935» και γενικά έχει ολόιδιο κασέ με το προηγούμενο, ενώ το πλέον πρόσφατο τηλεφωνικό νούμερο είναι το ίδιο με το νούμερο του προηγούμενου. Εμφανίζεται το 1973, οπότε μετονομάζονται τα «Αστέρια», και κλείνει το 1986. Το οικόπεδο χαρακτηρίστηκε ιστορικός τόπος από το Υπουργείο Πολιτισμού.²⁰⁵² Εδώ ξεκινάει αργότερα ο Δημοτικός Κινηματογράφος «Ορφέας» (για τη σειρά και τις χρονολογίες διαδοχής, δεξ «Αστέρια» Α). Λέει η φίλη μου Σοφία Ριζοπούλου: «Άφησε εποχή το 1977-1982, ήταν από τους καλύτερους κινηματογράφους. Ήταν πρωτοποριακός. Έβγαζε πρόγραμμα για όλο το μήνα, μπορεί και για όλο το καλοκαίρι. Η οθόνη ήταν όπως έμπαινες και λίγο αριστερά. Έβλεπες την Ακρόπολη πίσω από την οθόνη, δεν είχαν χτιστεί τότε όλα. Την έβλεπες την Ακρόπολη με το που έμπαινες. Είχε εξαιρετικές θέσεις, αμφιθεατρικές, είχε μάλλον κάνει επιχωμάτωση. Δεν είχε εξώστη, είχε χαλίκι κάτω. Τα πρόσεχε όλα, το κυλικείο του πολύ καλό».²⁰⁵³ Εδώ είδα το καλοκαίρι του '75, πρωτοετής, με τη συμφοιτήτριά μου Μαρία Τραπεζ, την «Πηγή των παρθένων» του Μπέργκμαν. Ακόμα θυμάμαι την ταινία- και τη συμφοιτήτριά.

Στο Κινηματογραφικό Συνέδριο του Μάη του 2007 βρήκα τον Πωλ Σκλάβο (γιο του Λευτέρη, που τότε ζούσε ακόμα), σκηνοθέτη και επιχειρηματία σήμερα ενός ακόμα «Ορφέα», καλοκαιρινού στη Σαρωνίδα. Ο Πωλ Σκλάβος, μου είπε, μεταξύ άλλων: «Ο πατέρας μου ακόμα περιμένει ηθική αναγνώριση για τον «Ορφέα» της Ιπάρχου. Δεν έπρεπε να γκρεμίσουν το κτίριο, έπρεπε να διατηρηθεί και να λειτουργεί ως είχε, ανακαινισμένο. Δώσαμε μάχη με τον πατέρα μου και με πολλούς κατοίκους της περιοχής γι' αυτό το σκοπό. Τότε δημιουργήθηκε ο σύλλογος 'Ορφεύς' που είδες στην Αρτέμωνος, που συνεχίζει σήμερα ως εξωρραϊστικός. Ο Δήμος Αθηναίων όμως έκανε του κεφαλιού του. Γκρέμισε τον παλιό 'Ορφέα' και έμεινε πολύν καιρό το οικόπεδο σκαμμένο και παρατημένο. Αφού λοιπόν το γκρέμισαν, έπρεπε να φτιάξουν ένα νέο σινεμά μόνο και τίποτ' άλλο. Αυτοί φτιάξανε ολόκληρο κτίριο άσχετο και

²⁰⁵² Ορφανουδάκης 97

²⁰⁵³ Σοφία Ριζοπούλου, συνέντευξη

βάλανε κι ένα σινεμά στην ταράτσα. Το βγάλανε ‘Ορφέα’ χωρίς να ρωτήσουνε τον πατέρα μου- παρ’ όλ’ αυτά, δεν τους είπε τίποτα. Έστω κι έτσι, διεκδικήσαμε από το Δήμο αυτόν το νέο ‘Ορφέα’, να τον ενοικιάσουμε ως επιχειρηματίες, αλλά μας είπαν πως έπρεπε να πάρουμε πακέτο και τη ‘Στέλλα’ στην Κυψέλη [δες λέξη]. Ε, δεν πήραμε τίποτα».²⁰⁵⁴

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ατέλειωτη νύχτα», «Φάκελλος Βαλάτσι», «Ρώμα» (σικ), «Η τίγρις του Εσναπούρ», «Διψασμένες για εκδίκηση», «Σφαγείο Νο 5» (1973), «Ιστορία των Φαραά», «Το κέρατο της κατσίκας», «Το δάσος με τις σημύδες», «Δεκαήμερον», «Πέρα από τα σύνορα», Μαζίμ Γκόρκι «Στα ξένα χέρια» (1974), «Είμαι περίεργη κίτρινη», «Ένας πολύ τυχερός άνθρωπος», «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα» (1975), «Η φράση που δεν τελείωσε», «Ο κ. Ουλώ στο χάος της κυκλοφορίας», «Αντόνιο ντας Μόρτες», «Το κεντρί», «Το ρομάντζο των ερωτευμένων», «Ο πρώτος δάσκαλος» (1976), «Το πριμ», Αφιέρωμα πολιτικά ντοκυμανταίρ: «Ο πόλεμος με τις μούμιες» κλπ, «Στη φωλιά του κούκου», «Ο πιο πονηρός αδελφός του Σέρλοκ Χολμς», «Ο Σαρλώ και το χαμίμι» (1977), «Τρεις γυναίκες», «Δυο τρελλοί παραγωγοί», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Τα δίδυμα της λεγεώνας», «Το αυγό του φιδιού» (1978), «Ο κληρονόμος», «Ο πιο μεγάλος μαχητής του κόσμου», «Αναμνήσεις από το μέλλον», «Πράσινο δωμάτιο» του Τρυφώ, «Στενές επαφές τρίτου τύπου», «Τα μυστήρια των θεών» (1979), Αφιέρωμα στον Λώρενς Ολίβιε: «Μια απλή ιστορία» κλπ, Εβδομάδα αγγλικής κωμωδίας: «Σταματήστε να βαράτε το γιατρό» έγχρ. Κωμωδία, Εβδομάδα Καρλοσάουρα [σικ]: «Με δεμένα μάτια» κλπ, Εβδομάδα αγγλικής κωμωδίας: «Δέκα» κλπ, «Το εξπρές του μεσονυκτίου» (1980), Γυναίκες σκηνοθέτες: «Μια γυναίκα όπως η Εύα» και άλλες ταινίες, «Καθένας για τον εαυτό του και ο θεός εναντίον όλων», Βδομάδα νέου γερμανικού κινηματογράφου, «Το βαλς των ταυρομάχων», «Ουγκρική ραψωδία», «Ο θεός μου απ’ την Αμερική» (1981), «Αουτσάιντερς», «Ο στόχος», «Η πραγματική αλήθεια για τη Μάριον Κ.», «Χωρίς ανάσα», «Ένα ελεύθερο ζευγάρι» (1982), «Ο άγγελος», «Ζάρια, πόκερ και κάτι άλλο», «Πιπί, κακά και νάνι», «Η νύχτα του Σαν Λορέντζο» Ταβιάνι, «Η Κίνα, το τείχος» (1983), «Τοίχος» του Γκιουνέι, «Εκπαιδύοντας τη Ρίτα», «Ο καυγατζής» του Φασμίντερ, «Δέκα» Μπο Ντέρεκ (1984), «Καρκαλού» ελλην. τέχνης, βδομάδα Χίτσκοκ: «Τα πουλιά» και άλλες ταινίες, «Ο αταίριαστος», «Ντάνιελ» Λιούμετ, «Η κάθοδος των 9», Κάτω από το ηφαίστιο» (1985), «Αουτσάιντερς» «Μπραζίλ», «1984» του Όργουελ, «Ιδιωτικός ντετέκτιβ Χάμετ», «Μπραζίλ», Βδομάδα ελληνικού κινηματογράφου: «Η τιμή της αγάπης» κλπ (1986).

Όσκαρ Αρχικά θερινός και αργότερα χειμερινός κινηματογράφος επί της Αχαρνών 330 και Ευγενίου Καραβία, που ξεκίνησε το 1957 και, μεταλλαγμένος, υπάρχει και σήμερα (2013). Στις εφημερίδες εμφανίζεται τέρμα Αχαρνών (τοτινό φυσικά) / Αχαρνών / Κάτω Πατήσια, τηλέφωνα 281563, 2281563, 210 2234130, 210 2234226. Η ονομασία από το γνωστό αγαλματάκι – ετήσιο βραβείο της Ακαδημίας Κινηματογράφου των ΗΠΑ. Η πιάτσα όπου βρίσκεται το «Oscar» (το γράφει με κόκκινα, φωτισμένα γράμματα στο λατινικό αλφάβητο) είναι ένα εξαιρετικά ζωντανό μέρος. Σε ακτίνα είκοσι μέτρων υπάρχουν (2008): ο σταθμός του Ηλεκτρικού «Κάτω Πατήσια», Έβερεστ, Γκούντις, το εστιατόριο «Άγραφα», σουβλατζίδικα, οι καφετέριες «Αχιλλειον», «Δεξαμενή», «Τρε», το κυριλέ μαγαζί «Μονοκοτυλήδονο», τα γραφεία της «Βραδυνής» με την απαραίτητη αστυνομική φρούρηση, «Γερμανός», φούρνοι, σούπερ μάρκετ κλπ. Υπήρχαν εδώ γύρω και πολλοί κινηματογράφοι

²⁰⁵⁴ Πωλ Σκλάβος, συνέντευξη

(«Αλκυών», «Μαρί», «Βένος», «Γωγώ», «Μουλέν Ρουζ», «Μύκονος», «Αλόη», «Αμικό» κλπ), αλλά μόνο αυτός εδώ έχει απομείνει.

Ξεκίνησε ως υπαίθριος ημικεντρικός και λειτούργησε έτσι το διάστημα 1957 - 1966. «Το οικόπεδο ανήκε στο Θανάση Μπέσκο, που ξεκίνησε και την επιχείρηση. Ο διευθυντής λεγόταν Κόκορης».²⁰⁵⁵ «Ως θερινό σινεμά ήταν υπερυψωμένο. Η μάντρα είχε μεγάλο ύψος, ίσως και 5 μέτρα, χωρίς όμως μαγαζιά από κάτω, πιθανώς λόγω θορύβου. Ανέβαινες με πολλά πολλά σκαλιά. Χαμηλά στη μάντρα, στο ύψος του ανθρώπου, υπήρχαν μόνο προθήκες με τα προσεχώς, ενώ στο πάνω μέρος της υπήρχανε καφασωτά. Γινότανε χαμός εδώ τότε. Σαράντα πέντε χρόνια πριν, οι έξω στους μέσα έριχναν γιαούρτια, άμα θυμόνανε. Χαμός. Η οθόνη ήτανε προς την Ευγενίου Καραβία, αντίθετα με τώρα».²⁰⁵⁶ Άλλη μαρτυρία όμως λέει ότι η διάταξη ήτανε τυπική, με την οθόνη στο εσωτερικό του οικοπέδου, παράλληλα προς την Αχαρνών.²⁰⁵⁷

Το σινεμά παίζει τελευταίο καλοκαίρι το 1966 και μετά στο οικόπεδό του χτίζεται η απαραίτητη πολυκατοικία, η οποία αγνοώ γιατί άργησε τόσο να ολοκληρωθεί. Το νέο χειμερινό «Όσκαρ» (ξεκίνησε 1970) ήταν ένα τεράστιο σινεμά, αρκετά άχαρο, με άβολα ξύλινα καθίσματα, δίχως εξώστη. «Άνοιγε μάλιστα στα πλάγια, για να μπορεί να παίζει και καλοκαίρι».²⁰⁵⁸ Λέει ο Ηλίας Λυμπερόπουλος: «Εγώ το πήρα χειμερινό, πολύ αργότερα από όταν χτίστηκε η πολυκατοικία. Αρχικά το πήρα μόνο ως επιχειρηματίας, αργότερα αγόρασα και το χώρο. Στην ίδια πολυκατοικία είναι και το σπίτι μου. Ανακαίνισα το σινεμά ξανά και ξανά. Το ‘Όσκαρ’ έχασε πολλά εισιτήρια από τότε που άνοιξε το πολυκατάστημα ‘Στερ’ στην Αχαρνών, λίγο πιο κάτω. Προσπαθούμε όμως, με καλές ταινίες, με χαμηλότερα εισιτήρια στις νωρίς προβολές, με δυο ή και τρεις ταινίες στο ίδιο εισιτήριο».²⁰⁵⁹ Ωστόσο, υμνηρώ τον εγώ το 2012, το σινεμά αυτό επέζησε και του Ster.

Το σημερινό «Όσκαρ» είναι ημιυπόγειο, χωρίς εξώστη και σχηματίζει ένα Γ. Ο θεατής μπαίνει σε διάδρομο (ταμείο, μπαρ, είσοδος) και βρίσκεται στο πίσω δεξιά πλάι της αίθουσας, συνεπώς αντικρίζει την οθόνη δεξιά του: τώρα η μηχανή προβολής έχει την πλάτη της προς την Ευγενίου Καραβία, ενώ η οθόνη είναι κάθετη στην Αχαρνών (μη τυπική διάταξη). Είναι dolby stereo (και όλα τα συμπαραμαρτούντα) τουλάχιστον από τις αρχές του ‘90. Η τελευταία ανακαίνιση του, πολύ επιτυχημένη, έγινε το 2000: η αίθουσα ομόρφυνε, οι θέσεις έγιναν άνετες, η οθόνη βελτιώθηκε κλπ. Παίζει με κλιματισμό μερικά καλοκαίρια, παίζει παιδικό θέατρο Σαββατοκύριακα, παίζει Καραγκιόζη και φέρνει ταχυδακτυλουργούς ακόμα και στις μέρες μας. Το πιστοποιούν οι σχετικές διαφημιστικές αφίσες που βρίσκονται σε διάφορα σχολεία της ευρύτερης περιοχής. Επίσης, έχει διαφημιστικές προθήκες σε διάφορα περίξ σημεία, με πιο απομακρυσμένη εκείνη που βρίσκεται στην Κολιάτσου.

Μερικές ταινίες: «Ο πιο επικίνδυνος άνθρωπος», «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Μεγάλα γυμνάσια» (1957), «Το ρομάντζο μιας πριγκίπισσας», «Η πριγκίπισσα της καρδιάς μου», «Πιρόσκα», «Νησί στον ήλιο» Μπελαφόντε (1958), «Διπλό έγκλημα»,

²⁰⁵⁵ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη. «Ο Κόκορης είχε και την ‘Ελενα’ στα Ιλίσια», προσθέτει ο Αντώνης Στεργιάκης

²⁰⁵⁶ Νίκος Παρασκευάκος και σύζυγος, συνέντευξη

²⁰⁵⁷ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

²⁰⁵⁸ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

²⁰⁵⁹ Ηλία Λυμπερόπουλος, συνέντευξη. Δες και ‘Ανδρόρα’.

«Η κόρη του Ρομπέν των δασών», «Όταν ξανανθίζουν οι πασχαλιές» Ρ. Σνάιντερ, «Ο χαϊδεμένος της δασκάλας», «Εύθυμοι ασιγγανοί» Χονδρός Λιγνός, «Οι διακοπές του κ. Ουλώ» (1959), «Μπελ Αμί» περιπ., «Κεραυνός στον ήλιο», «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων», «Εγκλημα στο Κολωνάκι» (1960), «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Ο φιλαράκος μου», «Ραψωδία έρωτος», «Ζήσε γυμνή στον κόσμο» (1961), «Αι δύο ορφανά», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι», «Ο τρομοκράτης του Μεξικού», «Το τραίνο θα σφυρίξει τρεις φορές» (1962), «Ο 7ος ένοχος», «Ο Τζέρρυ Λιούις περιπλανώμενος», «Καμαριέρα για όλες τις δουλειές», «Ραντεβού με 1.000 κορίτσια» (1963), «Το ραντεβού της Κυριακής» Παπαμιχαήλ, «Τρεις βίαιοι άνθρωποι», «Επτά μέρες του Μαΐου» Φρέντερικ Μαρτς, «Άγριος σαν θύελλα» (1964), «Χρυσή γέφυρα», «Αγάπησα έναν ξένο», «Ο Τζέρρυ Λιούις ταραχοποιός», «Το τραίνο» (1965), «Η επιστροφή του Φαντομά», «Επτά ώρες μάχης» πολεμικό, «Και οι 8 ήσαν ήρωες», «Καθώς πρέπει κυρία» περιπ. Κιμ Νόβακ, «Κορίτσια στα γαλάζια» μουσικό (1966), «Ο τρελλός της Πλατείας Αγάμων»,²⁰⁶⁰ «Ο Λουί ντε Φυνές κατεψυγμένος», «Υπό τας διαταγές του Ναπολέοντος» (1970), «Ιουλιέττα και Ρομανώφ», «Οι εγωιστές», «Πληρωμένος φονιάς» (1971), «Η κατάκτηση της δύσεως», «Οι νάνοι του μαγεμένου δάσους», «Ο διάβολος με τα 7 πρόσωπα» (1972), «Ανάστασις», «Ο σκορπιός», «Κυανοπώγων», «Επαγγελματίας εραστής» (1973), «Το φύσημα της καρδιάς», «Φράουλες και αίμα», «Πεθαίνοντας στη Μαδρίτη» (1974), «Ο εξορκιστής», «Το θαύμα του έρωτος στα ζώα», «Μάγερλιγκ» (1975), «Τα λύτρα», «Ο ριψοκίνδυνος», «Τρόμος πάνω από την πόλη» (1976), «Η πιο μεγάλη μπλόφα», «Ο ασημένιος κόνδορας», «Ο αετός πάτησε τη γη» (1977), «Σας αρέσει το...», «Εγκλημα στο Νείλο», «Σαμποτέρ χωρίς δόξα» (1978), «Οι γύπες της ασφάλτου», «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξι» (1979), «Έρχονται οι εξυπνάκηδες με κονβόι», «Καταπέλτης», «Το πιο τρελό θέαμα στον κόσμο», «Δύναμη κρούσης» (1980), «Το φίδι στα νύχια του αετού», «Τζάκι Τσαν, ο κίτρινος αητός ξαναχτυπά», «Βρώμικο Σαββατοκύριακο», «Εξκάλιμπερ» (1981), «Κάποτε στο Βιετνάμ», «Μπρους Λη ο μεγάλος αρχηγός ο αήττητος του καράτε», «Χέλγκα» Νο 1 (1982), «Η παραστική του Σαν Σουσί» έγχρωμο, «Το αδελφάτο των 7 θαλασσών», «Το τσακάλι και ο μαφιόζος» (1983), «Πάντα να λες ναι», «Σερίφης ο μηχανοφάγος», «Οι τελευταίοι μαχητές» (1984), «Η επόμενη μέρα», «Το κεντρί» (1985), «Η εξαφάνιση της Κάρεν Σίλκγουντ», «Ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος», «Οι αγριόγατοι», Σταλόνε «Ρόκι», «Εν πλω» (1986), «Απόδραση απ' τις γυναικείες φυλακές», «Τα μυστικά της κρεββατοκάμαρας» (1987), «Δύναμη Δέλτα Η επιστροφή», «Dance party», «Ζαρντόζ» (1988), «Μπλ και Τεντ τα κακά παιδιά πάνε παντού», «Και δειλός και τολμηρός», «Τζακνάιφ» (1989), «Μια πόλη άνω κάτω», «Γκοστμπάστερς νο2» (1990), «Η φανέλλα με το 9», «Ο ψαλιδοχέρης» (1991), «Το ξαδερφάκι μου ο Βίνυ», «Εξολοθρευτής» νο 2, «Ο ασπροδόντης» (1992), «Ο Δράκουλας», «Ανατέλλων ήλιος», «Ο τύπος με την Χάρλεϋ Ντάβιντσον» (1993), «Αριστόγατες» + «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Γυναίκες δηλητήριο», «Οι βλάχοι του Μπέβερλι Χιλς», «Ρομπέν των δασών: οι ήρωες με τα κολάν», «Οι 3 σωματοφύλακες» (1994), «Το χάραμα», «Τα 101 σκυλιά της Δαλματίας» (1995), «Ποκαχόντας», «Το νησί του Δρ. Μορώ», «Φαινόμενο», «Ο βράχος», «Ο τσαλαπατεινός του Wyoming» (1996), «Αδίστακτα πρόσωπα», «Η Παναγία των Παρισίων», «Τζέρυ Μαγκκουάιρ» (1997), «6 μέρες, 7 νύχτες», «Η μικρή γοργόνα» + «Αρμαγεδδών», «Ποτέ χωρίς τη μαμά» (1998), «Μάτια ερμητικά κλειστά», «Ο Αστερίξ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα», «Η ζωή σε δύο πράξεις», «Ζουζούνια» (1999), «Toy story» 2, «Peppermint», «Ο

²⁰⁶⁰ Η σειρά των ονομασιών της πλατείας: Ανθεστηρίων – Αγάμων – Αμερικής - Αφρικής (η τελευταία άτυπη και σκωπτική). Όλες από Α!

μονομάχος», «Η αρπαχτή», Ριζική ανακαίνιση «Για πάντα παιδί», (2000), «Ντ' Αρτανιάν», «Διακοπές για πάντα», «Μην πεις λέξη», «Το κλάμα βγήκε απ' τον παράδεισο» (2001), «Το σημάδι του δολοφόνου», «Ο Χάρι Πότερ και η κάμαρα με τα μυστικά», «Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών - Η συντροφιά του δαχτυλιδιού», «Το άγριο άλογο» (2002), «Σικάγο», «Δυο εβδομάδες προθεσμία», «Lara Croft» (2003), «Scooby Doo 2: Τα τέρατα απελευθερώθηκαν», «Πολίτικη κουζίνα», «Αλέξανδρος», «Το πολικό εξπρές» (2004), «Η ιστορία της καμήλας που δάκρυσε», «Γουάλας και Γκρόμιτ στον τεράστιο λαχανόκηπο», «Η χορωδία του Χαρίτωνα» (2005), «Περηφάνια και προκατάληψη», «Αναμνήσεις μιας γκέισας», «Garfield No 2» + «Στους δύο ο τρίτος δεν χωρεί», «Εγκλημα στο κολέγιο» + «Πέρα από το φράκτη» (2006), «Babel» + «Η βασίλισσα», «Η πηγή της ζωής» + «Ο καθοδηγητής», «Alter ego», «Πιλάλα» (2007), «Οι φίλοι της Έμμα», «10.000 π.Χ.», «Ζωντανός θρύλος», «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται», «Κλέφτες» (2008), «Ο δρόμος της επανάστασης», «Γόμορρα», «Το κορίτσι της λίμνης», «Σκλάβοι στα δεσμά τους», «Η σκόνη του χρόνου», «Αυγουστιάτικο γεύμα στη Ρώμη» (2009), «Στην άκρη του νήματος», «Ψυχή βαθιά», «Τα παιδιά δεν παίζει», «Το νησί των καταραμένων», «Τι απέγινε η Έλι;» (2010), «45 m²», «The extra man», «Η ζωή μετά», «Πόντιοι: new generaton», «Το έτερον ήμισυ» (2011), «Μια επικίνδυνη μέθοδος» + «Το ταγκό των Χριστουγέννων», «Άδικος κόσμος», «Επτά μέρες με τη Μείρλιν» + «Κοτόπουλο με δαμάσκηνα», «Ο τελευταίος χορευτής του Μάο» + «Το κορίτσι με το τατουάζ», «Οι πέντε θρύλοι» (2012), «Άννα Καρένινα», «Αν», «Οι άθλιοι» και «Ακάλυπτος» (2013).

Ούφα Α / Ούφα Παλάς / Ούφα (πρώην Διονύσια) Με προεξάρχουσα την πρώτη, αυτές είναι οι ποικίλες ονομασίες με τις οποίες εμφανίζονταν στις εφημερίδες ο αρχικά αριστοκρατικός χειμερινός κινηματογράφος, που λειτούργησε επί της οδού Μητροπόλεως 3, πλατεία Συντάγματος. Το βέβαιο *terminus post quem* είναι το 1926, αλλά είναι αρκετά πιθανό να ξεκίνησε από το 1919, εφόσον είναι αυτό το ίδιο που βρίσκω στις εφημερίδες. Τα χρονολογικά του όρια είναι, άρα, από το 1919 / 1926 ως το 1942. Η ποικιλία των ονομασιών ισχύει ακόμα και την ίδια χρονιά, ακόμα και στο φύλλο της ίδιας μέρας μιας εφημερίδας (δες «Διονύσια» για την περιγραφή, το ξεκίνημα και τη σειρά των μετονομασιών. Δες και «Κυβέλης» Β για άλλες φάσεις και για το τέλος). Ένα παράδειγμα: η στήλη θεαμάτων λέει «Ούφα», ενώ η διαφήμιση στην ίδια εφημερίδα λέει:

<p>Κινηματογράφος ΚΥΒΕΛΗΣ - ΟΥΦΑ ΛΟΧΑΓΟΣ ΜΠΟΜΠΥ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ   Τιμαί δρχ. 15-10. 2-4 γενική είσοδος δρχ. 10²⁰⁶¹</p>

Μιλάμε για μεγάλο μπέρδεμα λοιπόν.

Η λέξη «Ούφα» (γερμανική εταιρία παραγωγής ταινιών) πρωτοεμφανίζεται στην ονομασία του σινεμά, αν δεν κάνω λάθος, το 1919, συστηματοποιείται από το 1926 και εμφανίζεται τελευταία φορά το 1942, οπότε το γυρίζει οριστικά στο θέατρο. Μεταπολεμικά η λέξη «Ούφα» εξαφανίζεται, όπως και κάθε τι γερμανικό. Αλλά

²⁰⁶¹ Ελεύθερον Βήμα, 11.11.1935. Ο Γεώργιος είναι ο Β', αντιπαθέστατος παλινορθωθείς Γλύξμπουργκ

αρκετές φορές ενδιάμεσα έπαιξε θέατρο ή βαριετέ, άλλες σεζόν εναλλάξ θέατρο και φιλμ (1930, 1936), ενώ το 1937 λειτούργησε σαν σινεμά τύπου σινεάκ (δες λέξη).

Αρχίζει φυσικά με βωβά φιλμ, ωστόσο ο Ζοζέφ Χεπ²⁰⁶² το 1930 παρουσιάζει εδώ δικό του ηχητικό σύστημα, που το πατεντάρει κιόλας, με ηχεία πίσω από την οθόνη. Στη συνέχεια ο ίδιος προβάλλει εδώ το πρώτο ελληνικό τόκι, δικής του σκηνοθεσίας, όπου ο τενόρος Επιτροπάκης τραγουδάει την «Καρμέλλα».²⁰⁶³

«Η αίθουσά του, αν και εκτισμένη ... ως αίθουσα θεάτρου, εν τούτοις χρησιμοποιείται θαυμάσια ως τοιαύτη κινηματογράφου... περισσότερο κατάλληλος δια τον δεύτερον σκοπόν παρά δια τον πρώτον... Έχει τη φήμην του αριστοκρατικωτέρου Αθηναϊκού κινηματοθεάτρου, τούτο δε διότι εκεί συχνάζει το άνθος της ξένης παροικίας... Υπάρχει και άλλη έξοδος οδηγούσα εις την οδόν Φιλελλήνων. Η πολυτέλεια δεν καταπλήσσει... Είναι όλα απλά, αλλά καθαρά όμως και άμεμπτα... Τέσσερα χρόνια παίζει μόνο ταινίες της Ούφα».²⁰⁶⁴

Αυτά κατά τον πρώιμο μεσοπόλεμο, γιατί κατά τον ύστερο φαίνεται πως είχε κάπως ξεπέσει, χωρίς όμως ποτέ να γίνει και εντελώς λαϊκό. Εξάλλου, καταχωρείται πλέον στη «Β' βιβλίον» (π.χ. το 1935). Αλέκος Φύσσας: «Ούφα και Τρις ήταν τα πιο φτηνά απ' όσα σινεμά βρισκόντουσαν γύρω στο Σύνταγμα».²⁰⁶⁵

Ιδού τώρα τέσσερις αξιομνημόνευτες από τις πάμπολλες διαφημίσεις του σινεμά αυτού. Προσέξτε ιδιαίτερα ορθογραφία, αρχικά, καταλήξεις:

ΟΥΦΑ ΠΑΛΑΣ -ΔΙΟΝΥΣΙΑ

ΠΑΝΑΜ Ζαν Κτελαίν, Σάρα Βνήλ, Ρουθ Βάιερ, Μα Άιμπενσουτς. Ποιος πέρασε ώρες αξέχαστες στην πόλι της ηδονής, στον έρωτα, στο πλούτο και δεν άκουσε τη μαγεμένη αυτή λέξι; ΠΑΝΑΜ Ποιος στη μέθη του χορού και στη σαμπάνια στο θρυλλικό Μουλέν Ρουζ δεν ένωσε σαν χάδι το γλυκό αυτό όνομα να το προφέρουν αρμονικά κοράλλινα χειλάκια; ΠΑΝΑΜ Ποιος στο άκουσμα των δύο μελωδικών αυτών συλλαβών δεν ανεπόλησε το εξωτικό, το νυκτερινό Παρίσι και την ονειρευτή Μονμάρτρη του; ΠΑΝΑΜ η πόλις ονειρο, η πόλις θαύμα ζωντανεμένη από έναν αριστοτέχνη σκηνοθέτη τον ΜΑΛΙΚΩΦ, που ήντλησε από το δράμα του Κιρκό όλην την γοητεία του νυχτερινού παρισιού, όλον τον πόθον μίας ζιγκολέτ και όλην την τρυφερότητα ενός έρωτος μέσα στο περιβάλλον των πειο αριστοκρατικών

²⁰⁶² Για τον Χεπ δες Κόσμος Α

²⁰⁶³ Θεοδόσης 81, αντλώντας από Κινηματογραφικός Αστήρ 23.02.1930 και 12.06.1930

²⁰⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 30(215)/03.11.1929

²⁰⁶⁵ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

σαλονιών, των πειό μοντέρνων μιούζικ
 χωλ, των πειο φοβερών απάχικων
 καταγωγίων. Ειδική ΤΖΑΖ ΜΠΑΝΤ εκτός
 της ορχήστρας θα συνοδεύει την προβολήν
 του αριστουργήματος αυτού της Ούφα, ο
 συμπαθής δε Chanteur της Alhambra de
 Paris JOSE VANCA θα τραγουδήση τις
 τελευταίες παρισινές creation 'Mon Paris',
 'Ca c' est Paris' κλπ.²⁰⁶⁶

Το ΟΥΦΑ ΠΑΛΑΣ

Σάς καλεί να περάσετε **ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ
 ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ** με τον ΛΙΕΝ
 ΝΤΑΪΕΡΣ και τον ΧΑΡΡΥ ΧΑΛΜ. Το
 Τέλος του καρναβαλιού είναι από τα
 ωραιότερα κοινωνικά δράματα που εγένοντο
 ποτέ και θα συγκεντρώση εις το Ούφα
 Παλάς όλους τους λάτρεις της ανωτέρας
 τέχνης²⁰⁶⁷

ΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΝΕΑ

της **ΟΥΦΑ**

(Πλατεία Συντάγματος)

έρχονται **ΠΡΩΤΑ**

σε εκλεκτό πρόγραμμα, πολλή
 δροσιά, φθηνό εισιτήριο²⁰⁶⁸

ΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΝΕΑ της ΟΥΦΑ

παρουσιάζουν πρόγραμμα πρωτοφανούς
 πλούτου και ποικιλίας, διάρκειας 11/4 ώρας

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Έγχρωμον Σίλλυ Σύμφωνι Ντίσνεϋ

ΥΠΟ ΤΑ ΠΥΡΗΝΑΙΑ

Ήθη και έθιμα των κατοίκων. Ταινία εκ του
 φυσικού της «ΟΥΦΑ»

ΟΙ ΑΣΣΟΙ ΤΟΥ ΜΠΙΛΙΑΡΔΟΥ

Επίδειξις των πρωταθλητών του κόσμου

ΝΕΑ: ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ «ΟΥΦΑ»

ΦΟΞ ΜΟΥΒΙΤΟΝ ΝΙΟΥΣ

αφιχθέν χθες αεροπορικώς,

ειδικώς δια τα ΚΙΝΗΜΑΤΟΝΕΑ

ΤΟ ΧΑΛΑΣΜΕΝΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Κωμικόν μουσικόν σκετς

Και **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ**

²⁰⁶⁶ Εστία 27.02.1928

²⁰⁶⁷ Ακρόπολις 16.02.1931

²⁰⁶⁸ Ακρόπολις, 06.03.1937

Ο «Αβέρωφ» εις την Αγγλίαν δια τας τελετάς της Στέψεως. Τα εγκαίνια της Γεωργικής Εκθέσεως.
Από 6 μμ μέχρι 1 πμ συνεχώς
Τιμαί δρ. 10 και δρ. 5²⁰⁶⁹

Ενδεικτικές ταινίες: «Τρελή ευτυχία» (1919), «Ερωτικόν βαλς», «Αν ποτέ την καρδιά σου χαρίσης» με την Χάρβεϋ (1920), «Από τα χρονικά του Γκρήσχους Ντάγκοβερ» Χάρτμαν, Ρίτνερ, «Ο φίλος μου ο σωφέρ», «Τα 3 ωρολόγια» (1926), «Ο Βίλλυ Φριτς πυγμάχος», «Ερωτικόν κυνήγι», «Ο ένοχος», «Παριζιάνες», «Κάρμεν», «Άννα φον Μπέλλινγκ», «Ο μακαρίτης εξοχώτατος», «Οι είλωτες», «Τσέκα» (1928), «Μια νύκτα στο Λονδίνο», «Επίγειος παράδεισος», «Ο τελευταίος των ανθρώπων» με τον Γιάννιγκς (1929), «Εσχάτη προδοσία», «Ζιγκολώ», «Δυο καρδιές σ' ένα βαλς», «Μια νύκτα μια ευτυχία», «Δυο καρδιές σ' ένα βαλς», «Τα χείλη σου είναι μια μελωδία» Βίλλυ Φριτς, Λίλιαν Χάρβεϋ β' εβδομάς (1930), «Αετιδεύς», «Πέριξ μίας προανακρίσεως», «Ο γαμπρός έχει υπηρεσίαν», «Η Α.Μ. Ποντενέρο», «Συζυγικά παραπατήματα» (1931), «Ο κύριος, η κυρία και ο Μπιμπί», «Η Γκίτα χαρίζει την καρδιά της» με τον Γκούσταβ Φραίλιχ, «Ζητείται δολοφόνος», «Διπλωμάτης των γυναικών» (1932), «Δις παραμύθια Όφμαν», «Ένα τραγούδι, ένα φιλί, μια γυναίκα», «Κουίκ», «Ένα «Γλυκά φιλιά, Βερόνικα» (1933), «Το πολωνέζικο ρομάντζο», «Τρελλή Λόλα», «Ο βασιλεύς της αρένας», «Η σερενάτα του Σούμπερτ» (1934), «Ο πόνος της αγάπης», «Εγκλημα και τιμωρία», «Λοχαγός Μπόμπυ» (1935), «Η επιφυλακή», «Μια νύκτα έρωτος», «Φιλήστε με» Μπουμπούλ, «Λουκρητία Βοργία», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Άβε Μαρία» (1936), «Το γαλάζιο βαλς», «Σονάτα Κρόιτσερ», «Πράσινο ντόμινο» β' εβδομάς, «θελονται του θανάτου» + Μίκυ Μάους + Μουσικόν σορτ + Τζι Μπι Νιους²⁰⁷⁰ (1937), «Πορτ Άρθουρ» + «Πανταχού παρών», «Ρομπέν των δασών» 5^η εβδομάς, «Ταγκό νοτούρνο» (1938), «7 μοντερνοϋπέροχα κορίτσια» «Είμαι ένας δραπέτης», «Στα ίχνη του ενόχου», «Κολασμένες ψυχές», «Εγκλημα και τιμωρία» (1939).

Ούφα Β (Δεξαμεν) δεξ **Δεξαμενή Α**

Ούφα Παλλάς Β δεξ **Παλλάς Α**

III

Παγκόσμιον θέατρον Χώρος που εμφανίζεται ως «κινηματογράφος» μόνο το 1916. Οι εφημερίδες δίνουν Πατησίων και Στουρνάρα. Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Ωστόσο τα αναγραφόμενα παραπέμπουν σε θεατρικά σκέτς, παρά σε ταινίες.

Μερικές ταινίες: «Μην τα ρωτάς», «Η Ξάνθω», «Το Πί και Φι» (1916)

²⁰⁶⁹ Ακρόπολις 14.06.1937

²⁰⁷⁰ Ελεύθερον Βήμα 30.11.1937

Παγκόσμιος / **Παγκόσμιος Κινηματογράφος** / **Cinema Universel** Χειμωνιάτικος κινηματογράφος του 1912-1915, από τους παλιότερους της πόλης, φανερά αστικού χαρακτήρα. Οι εφημερίδες της εποχής δίνουν διεύθυνση Πατησίων 12. Μπορούμε λοιπόν να είμαστε κατά 99% βέβαιοι ότι υπήρξε προκάτοχος του «Νέον» (δες λέξη. Άρα και του «Ροζικλαίρ»), αφού α. οι διευθύνσεις ταυτίζονται β. μόλις κλείνει ετούτο, ανοίγει εκείνο. Συνοπτικά: «Παγκόσμιος Κινηματογράφος» 1912-1915 → «Νέον» → «Ροζικλαίρ» (1915 – 1969).

Το σινεμά αυτό εμφανιζόταν ενίοτε με δίγλωσσο τίτλο στις εφημερίδες. Δίγλωσσα ήταν και τα προγράμματά του (ελληνικά – γαλλικά). Ιδού το κείμενο από το ελληνικό κομμάτι ενός μη χρονολογημένου προγράμματος. Δίνει πολλές πληροφορίες από την εποχή του βουβού σινεμά:

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ Πατησίων 12

Ταινία των μεγαλύτερων εργοστασίων της Ευρώπης, ήτοι:

Νορδίσκ, Αμπρόζιο, Ίταλ φιλμ, Βίταγραφ, Βιογράφ κλπ.

Διευθυντής Μιχ. Ευελπίδης.

Έναρξις 4, τελευταία παράστασις 12.

Ορχήστρα Αιμιλίου Κρασσά.

Τελεία απομίμησις εκ του φυσικού των κινηματογραφικών κρότων

υπό του τέως *amitateur* του σινεμά Pathe εν Αλεξανδρεία, Γ. Νικολάου.

Αλλαγή προγράμματος Δευτέρα – Τετάρτη – Παρασκευή.

Ο ΑΓΡΟΙΚΟΣ

Τιμαί: Α' Θέσις λεπτά 70, Β' θέσις λεπτά 50, Φοιτηταί στρατιώται λεπτά 50, παιδιάς λεπτά 30²⁰⁷¹

Ενδεικτικές ταινίες: Νέον πρόγραμμα δια τελευταίαν φορά το ηρωϊκόν δράμα «Το πολεμικόν φίλημα». Τιμαί ηλαττωμεναι-- «Λησταί της αριστοκρατίας» + «Ο γηραιός αμαξηλάτης» (δράματα) + «Ρωσικός Γάμος» + «Κωμωδία» --- «Το δώρον της βασιλίσσης» δράμα πολιτικής σκευωρίας και αστυνομικόν, το οποίον εσημείωσε εξαιρετικήν επιτυχίαν, «Ο Ρομπινέ κερδίζει εις τον ιππόδρομον» κωμωδία αστειοτάτη--- «Καταραμένος ο πόλεμος» δραματικωτάτη αμερικανική ταινία + «Ο Ρομπινέ κλέπτης» ξεκαρδιστική σάτιρα – «Μητέρα», «Η μαύρη εσπερίς» + «Ο κατάδικος και η οικογένειά του»--- «Η συμμορία των Χ», το μυστηριώδες δράμα με τους προσωπιδοφόρους, «Ο ερωτευμένος αξιωματικός» + «Ο μαύρος προσωπιδοφόρος»--- Έναρξις σήμερον με το έξοχον δράμα «Ο κόμης Χάρδιγκ» (Βασιλικόν Θέατρον Κοπεγχάγης) [είναι φιλμ] με την τελεία ορχήστρα Κρασσά--- «Η σκιά του κακού» + «Ο Σχοινοβάτης» --- «Η ωραία Οδέττη» — «Μαργιολιές της αγάπης» + «Η σκάλα του Φρικόν Καμ» + «Το καρναβάλι της Νίτσας» [σικ. = Νίκαιας] εκ του φυσικού + «Ο Πλυντόρι αλλάζει δέρμα»--- Το έξοχον κοινωνικό δράμα «Ο Κόμης Χάρδιγκ» + Η αστυνομική κωμωδία «Τα γάντια του Ροκαμβόλ»

²⁰⁷¹ Από τη συλλογή του ΕΛΙΑ, στην Έκθεση 100 χρόνια Αθήνα 1900-2000. Το αντέγραφο ο ίδιος.

(1912), «Η μετεμψύχωσις» του Καρμά, δίπρακτον αστυνομικόν δράμα—Το έξοχον κοινωνικόν δράμα «Η ωραία Οδέττη» παιζόμενον από την διάσημον καλλιτέχνηδα Ρίτα Σακέντο— «Η μητέρα» δράμα + Ζουρνάλ Εξπρές + Ο ημίθεος του γέλιου Ρουμπινέ (1913), «Ο πλουτοκράτης» ή «Ο άνανδρος τραπεζίτης» + δραματάκια + κωμωδία. Ο ‘Παγκόσμιος’ κατέστη το κέντρον των καλών οικογενειών— «Τον εσπάραξαν οι λέοντες» + «Ο πονόδοντος» + «Οι Πανιώνιοι αθλητικοί αγώνες». Τιμαί οικογενειακά 60 και 40 — «Μία δολοπλοκία εις την αυλήν του Χ...»--- «Η Αριάννα» δράμα έρωτος + «Οι γίγαντες των Άλπεων» εκ του φυσικού (1914), «Η αγάπη της εξαδέλφης» + «Οι ερωτευμένοι κανταδόροι», «Η αγάπη της εξαδέλφης και το μοιραίον ίχνος»--- Από σήμερον 12 κορδέλλαις καθ’ εκάστην--- «Η φαρμακεύτρια της Οξφόρδης» + «Το μυστηριώδες τηλεφώνημα», «Το απολεσθέν παιδίον» αστυνομικόν δράμα + «Ο Ινδός γιατρός» (σικ), Δύο αστυνομικά δράματα + «Ο ελληνοβουλγαρικός πόλεμος», «Η Κολομβιανή» + «Το λάθος του ιατρού»--- «Ο έρωσ αγρυπνεί», «Προ του γεύματος με τον κακούργο της Βενετίας» + «Τη νύκτα με την αποστράτευσιν»---«Μυστικόν κυβερνητικόν έγγραφον» + «Μυστηριώδης αδάμας», «Οι φάντηδες» με την Εσπέρια ---Τα χαριτωμένα Λασκαράκια + «Οι κοσμοπολίται» με τον Σέρλοκ Χολμς και «Τα σκαπανάκια» (1915).

Παγκράτιον Μέγα σινεμά όλων των εποχών σε ειδικό κτίριο, επί της γωνίας Δαμάρεως 67 και Εκφαντίδου, τηλέφωνα 718082, 7518545, στο Παγκράτι φυσικά. Μάλλον μέσου επιπέδου, λειτούργησε την περίοδο 1960-1986. Αποτελούνταν από δύο χωριστά τμήματα: χειμερινό στο ισόγειο, με εξώστη μάλιστα, και καλοκαιρινό στην ταράτσα. Ρίτα Παπαχριστοπούλου: «είχε οριζόντια ταμπέλα πάνω απο την πόρτα, φωτεινή κόκκινη». ²⁰⁷² Νίκη Παπαχριστοπούλου – Στρούβαλη: «δεν είχε τυπική διάταξη, αφού οι θεατές κοιτάζανε προς την κατεύθυνση της οδού Φρύνης, όπου ήταν η οθόνη». ²⁰⁷³ Πάντα μεταξύ Α’-Β’ και Α’ προβολής, με μέσο επίπεδο ταινιών. Στην «Αθηναϊκή» βλέπουμε μια ημιδιαφημιστική φωτογραφία του τεράστιου και κάπως άχαρου σινεμά, με αφορμή το ξεκίνημά του. ²⁰⁷⁴ Το 1961: 1.200 θέσεις, ωραίοι άνετοι διαδρομοί, αναπαυτικά καθίσματα και μηχανήματα «Σινέ Μεκάνικα». ²⁰⁷⁵ Το 1966-’67: 1.100 θέσεις και 404.570 εισιτήρια, τέταρτο σε όλο το Δήμο Αθηναίων και πρώτο εκτός κέντρου. ²⁰⁷⁶ Επιχείρηση του δάσκαλου Κανελλόπουλου, που είχε και το σινεμά στο Άλσος Παγκρατίου (δες λέξη). ²⁰⁷⁷ Δίπλα του ήταν το παλιό, μικρό 5^ο δημοτικό σχολείο. Σινεμά και σχολείο γκρεμίστηκαν, και στους χώρους τους φτιάχτηκε το σημερινό μεγάλο ομώνυμο σχολείο. ²⁰⁷⁸

Φάρσα για βόμβα ισραηλινή ταινία «Επιχείρηση Έντεμπε» Ακρόπολις 04.01.1977

Κάποια φιλμ: «Η Γιοβάνκα και οι άλλες» (εναρκτήριο φιλμ), ²⁰⁷⁹ «Υπό 10 σημαίας» περιπ. Βαν Χέφλιν (1960), «Ζήσε γυμνή στον κόσμο» Λολό, «Ηδονή της αμαρτίας», «Το διπλό άλλοθι», «Ζητείται καμαριέρα», «Τραγωδία του Αιγαίου», «Δεσμώτης του ιλίγγου» (1961), «Ο Δήμος απ’ τα Τρίκαλα», «Βαρυποινίτης του Αλκατράζ», «Ο διαρρήκτης δεν άφησε ίχνη», «Κομανσέρος», «Υψηλή κοινωνία» (1962), «Θα πάω

²⁰⁷² Ρίτα Παπαχριστοπούλου, συνέντευξη

²⁰⁷³ Νίκη Παπαχριστοπούλου – Στρούβαλη, συνέντευξη

²⁰⁷⁴ Αθηναϊκή, 15.12.1960

²⁰⁷⁵ Τα Θεάματα τ.81, 14.02.1961

²⁰⁷⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁰⁷⁷ Λαζαρίδης 85

²⁰⁷⁸ Zozoulini, σε www.retromaniacs.gr

²⁰⁷⁹ Τα Θεάματα τ. 81, 14.02.1961

να φτύσω στους τάφους σας», «Τύρανος των Θηβών», «Σταυρός και ξίφος», «Ο αετός της Νεβάδας», «Σταυροί στο μέτωπο» πολεμική περιπέτεια Κερκ Ντάγκλας, «Γροθιά και γοητεία», «Αγριος σαν θύελλα», «Ένα κορίτσι με τ' όνομα Ταμικό», (1963), «Πανέμορφη πυργοδέσποινα» Μαρίνα Βλαντύ, «Αισιόδοξη τραγωδία», «Θύελλα στην Περσία», «Η σκιά» αστυν. Γουίλ. Χόλντεν, «Μάρτυ» (1964), «Οι αδίστακτοι», «Μπέκετ», «WSS», «Το δόλωμα», «Αγωνία μέσα στη νύχτα», «Οι 4 γενναίοι» γουέστερν Τζ. Γουάιν (1965), «Αγάπη για τον έρωτα», «Διπλοπενιές» ελλην.κωμωδ., «Λύκοι του Θάντερλοκ», «Η Αμερικάνα θέλει έρωτα», «Νεβάδα Σμιθ» (1966), «Κάψτε το Παρίσι», «Αριβεντέρτσι μπέιμπυ», «Αυτά τα τρελά κορίτσια», «Στα δίχτυα του δολοφόνου», «Η εξομολόγησις», «Οι σφαίρες δεν γυρίζουν πίσω» (1967), «Η λεωφόρος του μίσους», «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα», «Ο κυρίαρχος του διαστήματος», «Φάκελλος Κ με ενσφραγίστους διαταγές» (1968), «Ο κατάσκοπος της Λισσαβώνας», «Ο διαρρήκτης», «Οι επιδρομείς», «Οκλαχόμα κολτ», «Τα δυο πόδια σ' ένα παπούτσι», «Τα πουλιά πεθαίνουν στο Περού» (1969), «Ο αρχάγγελος», «Η μεγάλη ληστεία του Γκραντ Οτέλ», «Το ξέσπασμα της οργής», «Το γράμμα του Κρεμλίνου», «Ο λοχίας Μπρουκς» (1970), «Τα όργια του Δράκουλα», «Σκάνδαλο», «Ο στόχος του σαδιστή», «Ελ Ντοράντο», «Κορντόμπα», «Η παρθένα κι ο τσιγγάνος» (1971), «Σκληρός σαν το θάνατο», «Πράκτωρ 007 εναντίον Δρος Νο», «Το δεκαήμερο», «Ο δικτάτωρ», «Τσάτο» (1972), «Κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ», «Ο άνθρωπος από το Σάλτσμπουργκ», «Πάνθηρας των μεγαλοπόλεων» «Η άρχουσα τάξις», «Κορμιά για κρέμασμα», «Όταν αρχίζει ο εφιάλτης» (1973), «Οι ήρωες πολεμούν για τους έξυπνους», «Το πουλί που πετάει», «Εμιλιάνο Ζαπάτα», «Το έγκλημα της οδού Μοργκ», «Όταν κτυπούν 8 καμπάνες», «Επιδρομή της άγριας συμμορίας» (1974), «Το μεγάλο κόλπο των μυστικών πρακτόρων», «Κατάσκοποι», «Μαλακά κρεβάτια, σκληρές μάχες», «Αίμα στην κόψη του ξυραφιού» (1975), «Απόρρητος διαταγή δολοφονίας», «Σκηές από ένα γάμο», «Σκυλίσια μέρα», «Ο κύκλος των δολοφόνων», «Η δίκη του Μπίλυ Τζακ», «Οι επιζήσαντες» (1976), «Κινγκ Κονγκ: Λαίλαψ πάνω από την πόλη», «Μπρους Λάι εναντίον Τρινιτά», «Το ωτοστόπ», Λουί ντε Φυνές «Τρελλός κολυμβητής», «Άνθρωποι και κτήνη» (1977), «Μια γυναίκα στα χέρια του γορίλλα», «Γυμνά τα θύματα, μανιακός ο δολοφόνος», «Ο Δράκουλας δαγκώνει στα μαλακά», «Η μηχανή του σεξ», «Δολοφόνος της Κυριακής», «Ανήλικος αλλά ερωτιάρης» (1978), «Ο μαύρος δυναμίτης εκδικείται», «Φονιάς της θάλασσας», «Απόδρασις στην Αθήνα» (1979), «Άνθρωποκυνήγι στο Λος Άντζελες», «Τρελές διακοπές για άγουρους πενηντάρηδες», «Ο άνθρωπος των 1000 κινδύνων», «Καταπέλτης», «Οι τίγρεις της ασφάλτου», «Ιπτάμενοι μαχητές» (1980), «Προμελετημένη δολοφονία», «Βρώμικο Σαββατοκύριακο», «Τζέιμς Μποντ εναντίον Χρυσοδάκυλου», «Ο Δράκουλας ακόμα ζει στο Λονδίνο», «Ένα πιστόλι για τον Ρίγκο», «Έρωτας στην πρώτη θέση», «Δύναμις κρούσεως», «Το αδελφάτο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης» (1981), «Το πέρασμα της Κασσάνδρας», «Επικηρυγμένοι» (τα δύο αυτά συγχρόνως σε θερινό και χειμερινό), «Η κατάρα της σφίγγας», «Λευκή σάρκα στα δόντια τους», «Ένας προφήτης μα τι προφήτης» (1982), «Έξω γκομενιάρης στο σπίτι κερατάς», «Σαματάς στο Λας Βέγκας», «Πράκτωρ 007 Για τα μάτια σου μόνο», «Ο πρωτάρης», «Βάρβαρος μαχητής», «Μια απίθανη απίθανη πτήση», «Ο Δράκουλας των Εξαρχείων» (1983), «10 λεπτά πριν τα μεσάνυχτα», «Φλάσντανς», «Ομάδα εξοντώσεως», «Πάντα να λες ναι» (1984), «Συνάντηση αετών», «Κραυγές στη σιωπή», «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και ο ναός του χαμένου θησαυρού» Σπίλμπεργκ, «Άκρως τρελό κι απόρρητο», «48 ώρες», «Φράουλες και αίμα», «Δόκτωρ Ζιβάγκο» (1985), «Η μάσκα», «Κυνηγητό μέσα στη νύχτα», «Σαματάς στο Λας Βέγκας» και «Φαντασία» του Ντίσνεϋ (1986).

Παγκρατίου Άλσος δεξ **Άλσος Παγκρατίου**

Παιδικός κινηματογράφος / **Παιδικός κινηματογράφος Πατέ** / **Υπαίθριος**

Παιδικός Κινηματογράφος Θερινό σινεμά που λειτούργησε στο προαύλιο του ιδιωτικού Λυκείου Κωνσταντινίδου, «Λεωφόρος Αλεξάνδρας 6, δεύτερον τετράγωνον μετά την οδόν Πατησίων». Έπαιξε για δυο χρόνια την εποχή του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, το μεν 1916 εναλλάξ με τον ίδιας εμπνεύσεως και διανομής «Οικογενειακόν Κινηματογράφον», (δες λέξη), το δε 1917 μόνος του και υπό την τελευταία από τις τρεις παραπάνω ονομασίες. Τη δεύτερη χρονιά πιθανόν να μην έβγαλε τη σεζόν. Θα μπορούσε να θεωρηθεί πρόδρομος του «Σινεάκ»- προσέξτε εκείνο το «Πρόγραμμα διδακτικών + κωμικών».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο Κοντορεβυθούλης», Δια τελευταίαν φοράν «Ο Κοντορεβυθούλης», «Σουηδία» + «Περιπέτεια του Πτί Μπου ντε Ζαν». --- Πανηγυρική παράστασις «Κατασκευή τηλεβόλων και οβίδων» + «Η καρδιά της Λιζέττας» + «Ο Αρτέμις καραγωγέυς»--- Πρόγραμμα διδακτικών και κωμικών --- Την Πέμπτην ο κωμικός Δημητρακόπουλος θα δώση παράστσασιν προ υου κφου (1916), Παραστάσεις καθ'εκάστην 7-9 μ.μ.. Νέον πρόγραμμα τρις της εβδομάδος. Το μόνον κατάλληλον θερινόν κέντρον δια παιδία. Πανηγυρική έναρξις την Κυριακήν 21 Μαΐου. Εκάστην Κυριακήν θα προηγήται των παρστάσεων μέγας παιδικός χορός. Είσοδος λεπτά 30 --- Παραστάσεις καθ'εκάστην 7-9 μ.μ.. (πολλαλή επανάληψη) (1917).

Παλαιόν Βαριετέ δεξ **Βαριετέ**

Πάλας / **Παλάς** / **Παλλάς** Γ / **Πάλλας** Ιστορικός κινηματογράφος «εις την οδόν Υμηττού, παρά το Τέρμα Παγκρατίου, β΄ τάξεως»²⁰⁸⁰ που ξεκίνησε το 1925 και συνεχίζει μέχρι σήμερα (2013). Ξεκίνησε «Παλλάς» με δύο λάμδα, στην πορεία όμως το ένα έφυγε, ώστε να μην υπάρχει σύγχυση με τον ομώνυμο κεντρικό της Βουκουρεστίου,²⁰⁸¹ κι έτσι επικράτησε «Πάλας» (αγγλικά) ή «Παλάς» (γαλλικά): παρετυμολόγηση δηλαδή, αφού όλα αυτά έλκουν την καταγωγή από τη φράση «Παλλάς Αθηνά» (=που πάλλει το δόρυ). Είναι χειμερινός και θερινός (ταράτσα), με ακριβή διεύθυνση παλιά Υμηττού 39²⁰⁸² και σήμερα 109 και Ιφικράτους, Πλατεία Παγκρατίου, και τηλέφωνα 711964, 7515434, 210 7515434. Στα πρώτα χρόνια του δεν είχε και καλή σχέση με τις εφημερίδες. Ανεβαίνοντας σταθερά, έφτασε να ανήκει στην Α΄ προβολή, ενώ και οι ταινίες του βελτιώνονταν συνεχώς. Είχε 900 συνολικά θέσεις το 1968.²⁰⁸³ Δεν έχει τυπική διάταξη, αφού ο κύριος άξονας και των δύο σινεμά ακολουθεί την πλατεία και την οδό Υμηττού. (Οι καμπίνες προβολής στην ανηφόρα, προς Φορμίωνος, οι οθόνες στην κατηφόρα προς Βουλιαγμένης). Ο θεατής του χειμερινού μπαίνει σε μικρό διάδρομο και βρίσκεται στο πίσω δεξιά μέρος της αίθουσας, ενώ του χειμερινού ανεβαίνει τη σκάλα και βρίσκεται στο πίσω αριστερά. Εδώ και πολλές δεκαετίες ανήκει ως χώρος και ως επιχείρηση στην οικογένεια Πόταγα. Π.χ. το 1947 ασφαλιζονται εξαιτίας του η Μαρία, ο Κώστας και ο Παναγιώτης Πόταγας.²⁰⁸⁴

²⁰⁸⁰ ΜΕΕ, τ. Β΄ 266

²⁰⁸¹ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁰⁸² Ιγγλέσης 1927-28, 574

²⁰⁸³ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁰⁸⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

Βρίσκεται σε πολύ ζωντανό μέρος. Η πλατεία έχει σιντριβάνι, υπάρχουν διάφορες στάσεις λεωφορείων και τρόλεϊ, απέναντι είναι το τοπικό Village, Everest κλπ, ενώ το ίδιο το σινεμά βρίσκεται σε κάπως υπερυψωμένο χώρο, σ' ένα λοφάκο που μέχρι τελευταία (2010) είχε έντονο ψυχαγωγικό χαρακτήρα, γεμάτο διασκεδαστικάδικα: καφετέριες, μπαρ, φαστφουντάδικα, σαντουιτσάδικα κλπ (το 2013 σχεδόν όλα αυτά έχουν εκλείψει). Πολλή νεολαία γύρω γύρω, ζάρια και πούλια που χτυπάνε όλη μέρα στα τάβλια, ποτήρια με ποτά που σερβίρονται όλο το βράδυ. Στο ίδιο το δικό του κτίριο, δύο μεγάλες καφετέριες εκατέρωθεν της εισόδου και ένα σουβλατζίδικο στο πλάι, του οποίου η καμινάδα εξέχει από τη μεριά της καμπίνας προβολής. Η έξοδος του θερινού ήταν παλιά από την Αγίου Φανουρίου,²⁰⁸⁵ εκεί που σήμερα υπάρχει έξοδος κινδύνου.

Γράφει απέξω: «Από το 1925, μόνο καλές ταινίες». «Από το 1925», λέει και το πρόγραμμά του. Δεν υπάρχει αμφιβολία για το χρόνο ίδρυσης, οι μαρτυρίες είναι πολλές (και πηγές της εποχής, δεσ παρακάτω «Κινηματογραφικό Αστέρα»), ωστόσο το σινεμά παρουσίαζε χαρακτηριστική ασυνέπεια ως προς την παρουσία του στις οικείες στήλες των εφημερίδων: τα πρώτα χρόνια εγώ δεν το βρήκα πουθενά.

Το καταχείμωνο, γράφει «ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ» και έχει τους λόγους του. Πλην της φωτεινής επιγραφής, μικρότερης σήμερα απ' ό,τι τα παλιά χρόνια, κατά τη συνήθεια του συρμού, διαθέτει επιπλέον ένα ξεχωριστό φωτεινό **π**. Διαθέτει επίσης μαρκίζα με ωραία φώτα από κάτω, στοιχεία που δε βρίσκονται πιά στα νέα σινεμά. και, παρόλο που δηλώνει από χρόνια Dolby Stereo, αξίζει να πάει κανείς στο χειμερινό «Πάλας» για να δει ένα από τα ελάχιστα σινεμά παλιού τύπου που έχουν απομείνει, γιατί αργά ή γρήγορα ή θ' ανακαινιστεί ή θα εγκαταλειφθεί. «Το θερινό μαζεύει κόσμο, αλλά το χειμερινό φυτοζωεί, γιατί η νέα γενιά πάει απέναντι, στο Village».²⁰⁸⁶ Εδώ λοιπόν υπάρχουν : ταμεία – κουβούκλια (το ένα μόνο εν λειτουργία), μεταλλικό διαχωριστικό στην είσοδο, καθίσματα παλιού τύπου (πλην 8 μόνο νέων), πίσω και δύο πλάγια θεωρεία ελαφρώς υπερυψωμένα, επίτοιχη διακόσμηση και απλίκες τύπου '60, διάφορες μικρές φωτεινές ταμπέλες παλαιότητας τύπου («είσοδος», «έξοδος», «καπνιστήριο», «μπαρ», «WC»), χαμηλά φώτα διαδρόμων κόκκινα πίσω - μπλε στα πλάγια, καλοριφέρ κρεμαστά στους τοίχους με κάποια στοιχειώδη διακοσμητικά καλύμματα κλπ. Ο εξώστης δε λειτουργεί πια, έχει μετατραπεί σε αποθήκη. «Το πίσω θεωρείο κολοβώθηκε για να μεγαλώσει το μπαρ»,²⁰⁸⁷ που μαζί με τις τουαλέτες βρίσκονται στο πίσω μέρος της αίθουσας. Αλλά και ο θερινός έχει εξαιρετικά παλαικό στίλ, με βέργολες, αναρριχητικά, βαριά χτιστή οθόνη, ενώ το μπαρ βρίσκεται κάτω από την καμπίνα προβολής. Για να σταθεί, το σινεμά κατά καιρούς προσφέρει είτε φτηνό εισιτήριο (π.χ. 1.700 δρχ. το 1998), είτε προβολή δυο ή τριών ταινιών με ένα εισιτήριο. Το υπαίθριο προβάλλει πρασινάδα και τραπεζάκια (2008). Τελευταία έχει παγιώσει το εξής: ένα εισιτήριο για οποιεσδήποτε τρεις ταινίες, οποτεδήποτε!

Να μια εξαιρετική παρουσίαση της σχέσης του «Παλάς» με τη συνοικία 80 χρόνια πριν, ελάχιστα χρόνια μετά το ξεκίνημά του: «Το Παγκράτι προ ολίγων ακόμη ετών κοινωνικώς ευρίσκετο εις πρωτόγονον κατάστασιν.... Από τινων ετών κατέστη μία των κεντρικωτέρων συνοικιών ... Ένας ευσυνείδητος επιχειρηματίας, ο κ.

²⁰⁸⁵ Νίκη Παπαχριστοπούλου - Στρούβαλη, συνέντευξη

²⁰⁸⁶ Ε.Κ., συνέντευξη

²⁰⁸⁷ Χριστοδουλος Λιθαρής, συνέντευξη

Αθανασιάδης, είχε την έμπνευσιν να δώσει εις την συνοικίαν αυτήν και ένα κινηματογράφο, φρονών ότι το θέαμα είναι το βαρόμετρον της τέχνης και του πολιτισμού κάθε τόπου.... Και ο κ. Ευάνθης Αθανασιάδης ίδρυσε το 'Παλλάς'... Ο κινηματογράφος επέρασε κρίσεις τρομεράς, σχεδόν απελπιστικάς. ..., Διήλθε ημέρας κατά τας οποίας έπαιζε με έναν και δύο θεατάς μόνον. Επί τέλους το κοινόν ήρχισε να πυκνούνται βαθμηδόν... Αι ταινίαι του 'Παλλάς' προέρχονται εξαιρετικώς από όλα τα γραφεία εκμεταλλεύσεως ταινιών. Η μηχανή του μάρκας «ΑΕG» εξασφαλίζει εις τους θεατάς άνετον και σταθεράν προβολήν. Ο κ. Αθανασιάδης πραγματοποιών τα εκπολιτιστικά του σχέδια προβαίνει εις τον εξωραϊσμόν του θεάτρου δια της προσθήκης υπερώου και μιας σειράς θεωρειών... Η ...εξέλιξις του ... 'Παλλάς' μάς παρουσιάζει δύο αξιοσημείωτα πράγματα. Πρώτον, την εκπολιτιστικήν και διαπαιδαγωγικήν επίδρασιν του κινηματογράφου επί του κοινού και δεύτερον την συμβολήν αυτού εις τον πολλαπλασιασμόν των φίλων του κινηματογράφου... Το 'Παλλάς' κατά πάσαν πιθανότητα θα εξακολουθήσει λειτουργούν εις την άνωθεν αυτού ευρισκομένην ταράτσαν καθ' όλην την θερινήν περίοδον.»²⁰⁸⁸ Κι άλλες μαρτυρίες θεμελιώνουν τη λειτουργία του, άσχετα αν δεν εμφανίζει ταινίες στις εφημερίδες.²⁰⁸⁹

Ξεκίνησε χειμερινός και μετά έγινε όλων των εποχών. Η Μαρίλη Ζάρκου λέει ότι «το 1930 κήκε. Το 1935 έγινε ριζική ανακατασκευή από τον αρχιτέκτονα Βασίλη Κασάνδρα».²⁰⁹⁰ Στην κατοχή λειτούργησε κανονικά, προς το τέλος της όμως ήταν στο μεταίχμιο μεταξύ ελαστικοκρατούμενης και γερμανοκρατούμενης περιοχής. Γράφει ο Ψαθάς: «Με το συνάδελφο και φίλο Γιώργο Ρούσσο ανεβαίνουμε στο πολύπαθο Παγκράτι με το τραμ. Πριν απ' το τέρμα, τ' όχημα σταματά. Πέρα πέρα, οι δρόμοι πιασμένοι από τσολιάδες. Μπλόκο. Πανικός. Ένα πολυβόλο ακούεται από την ταράτσα του κινηματογράφου 'Παλλάς'. Και του απαντάνε ντουφέκια, πιστόλια, πολυβόλα, τα όπλα ενός ολόκληρου στρατού. Χειροβομβίδες. Αναταράζεται το σύμπαν. Κι η μάχη κρατά κοντά δυο ώρες. Τέσπαρες είναι οι ελασίτες που κάνουν την επίθεση σ' όλο τούτο το στρατό για να ελευθερώσουν τους κρατουμένους».²⁰⁹¹ Στα Δεκεμβριανά, ο ΕΛΑΣ κρέμασε τρεις ανθρώπους στην πλατειούλα μπροστά του. Η ταμπέλα πάνω στους κρεμασμένους έγραφε: «Χρησιμοποιώντας το όνομα του ΕΛΑΣ εγκληματούσαν».²⁰⁹² Το 1945, Χίτες έδειραν και πυροβόλησαν τον ιδιοκτήτη του σινεμά, επειδή αρνήθηκε να δώσει οικονομική ενίσχυση στην ακροδεξιά οργάνωσή τους.²⁰⁹³

Περιττό να πω πόσο αγαπάω το «Πάλας», μα και πόσο λίγες ταινίες έχω δει εκεί επειδή αυτό είναι ανατολικά, ενώ εγώ ζω βορειοδυτικά- πάντα στο Δήμο μας εννοείται. Ηρθα εδώ για έρευνα το καλοκαίρι του 2005. Ο Ματθαίος Πόταγας, ενώ έχει αρχίσει στην ταράτσα η βραδυνή προβολή του «Τα παιδιά της χορωδίας», με βάζει μέσα, καθόμαστε στο μπαρ και πίνουμε κουβέντα. Δημοσιεύω σε συνεχή λόγο τις απαντήσεις του: «Το ορθόν είναι 'Παλλάς' με ένα λ, παλάτι δηλαδή, όπως στο πρόγραμμά του. Χτίστηκε το 1925. Το 1933 σχεδόν καταστράφηκε από πυρκαγιά και ξαναχτίστηκε εκ βάθρων από τον περίφημο αρχιτέκτονα Βασίλη Κασάνδρα, στη

²⁰⁸⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 11.04.1927, σε Πατέρας 187

²⁰⁸⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 10/01.05.1927 και (206)/23.06.29, Ιγγλέσης 1927-28 ό.π.

²⁰⁹⁰ <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.fwtografia&id=517>. Στο ίδιο και εξαιρετικές φωτογραφίες του σύγχρονου σινεμά και του κ. Πόταγα

²⁰⁹¹ Ψαθάς 214

²⁰⁹² Αρβελέρ, Το Βήμα

²⁰⁹³ Θεοδοσίου 166, αντλώντας από την «Ελεύθερη Ελλάδα» 03.07.1945

γραμμή της σχολής αρ ντεκό. Δημιουργήθηκε εξ αρχής ως κινηματοθέατρο, που σημαίνει ότι πέρασαν από δω σπουδαίοι θίασοι, όπως της Κατερίνας, του Αυλωνίτη και άλλοι, κυρίως σε πρωινές ή μεσημεριανές παραστάσεις.

Ως σινεμά, είναι το δεύτερο παλιότερο χειμερινό της Αθήνας, μετά το 'Αττικόν', και το δεύτερο επίσης θερινό, μετά το 'Βοξ'.²⁰⁹⁴ Ο θερινός είναι διατηρητέος ως προς τη χρήση, ενώ ο χειμερινός ούτε ως αυτό. Πάντως έτσι κι αλλιώς σήμερα λειτουργεί και ο χειμερινός. Έχουμε πάντα ποιοτικό πρόγραμμα, πολύ πράσινο και, όπως βλέπετε κι εσείς, μεγάλη άνεση χώρων.

Είναι πόλος έλξης της περιοχής, που συνέβαλε πολύ στην ανάπτυξη του Παγκρατίου. Όταν δημιουργήθηκε το 'Παλάς', εδώ υπήρχαν ελάχιστα σπίτια. Έχουν γίνει πολλά δημοσιεύματα για το σινεμά. Πρόσφατα, ο 'Ελεύθερος Τύπος'. Και το 'Παρασκήνιο' της ΕΡΤ είχε αφιέρωμα. Ένα κομμάτι της ταινίας 'Αλαλούμ' του Χάρυ Κλυν είναι γυρισμένο εδώ. Το ίδιο κι ένα κομμάτι από την ταινία 'Ο προδότης'.

Τον Αύγουστο του '44, ενώ η προβολή ήταν σε εξέλιξη (τότε μάλιστα η οθόνη ήταν απέναντι, εδώ στο μπαρ που είμαστε τώρα εμείς), μπήκε μέσα ένα γερμανικό απόσπασμα με διερμηνέα και συλλάβανε όλους τους άντρες θεατές. Συλλάβανε και μένα, που ήμουνα τότε 16 χρονώ. Μας βάλανε σε καμιόνια που περιμένανε στην Υμηττού και μάς πήγανε τις φυλακές της οδού Βουλιαγμένης. Μετά από δυο μέρες, εμένα μ' αφήσανε γιατί ήμουνα μικρός. Τους άλλους τους φόρτωσαν εργάτες για τη Γερμανία. Ένας ξάδελφός μου ήταν ανάμεσά τους, γύρισε μετά τον πόλεμο, αλλά είχε γίνει φυματικός και πέθανε.

Το επεισόδιο με τους Χίτες που μου λές δεν έγινε έτσι, ας το γράψανε οι εφημερίδες έτσι. Στην πραγματικότητα, εγώ ο ίδιος είχα ένα επεισόδιο με κάποιο δύστροπο πελάτη, νταή και καυγατζή. Δηλαδή πλακωθήκαμε άσχημα κι έφυγε. Μετά, επειδή δεν έβρισκε εμένα, εκδικήθηκε το θείο μου. Δεν ήτανε πολιτικό το θέμα».²⁰⁹⁵

Το 2012, αφού πρώτα είχα κάνει μια αναφορά στη στήλη μου City Lover για το χειμερινό, ξαναπήγα, καλοκαίρι αυτή τη φορά, στην ταράτσα. Μαζί με τη φίλη μου τη Μαρία, είδαμε την απιθανή ταινία «Γιογιό» του Πιερ Ετέξ. Ο κ. Πόταγας δε δέχτηκε να μου βγάλει ειστήριο (αν και αρχικά είχαμε βγάλει, μας υποχρέωσε να πάρουμε τα λεφτά πίσω) Ο κ. Πόταγας, αγέραστος, αεικίνητος, ο ταχύτερος και ακμαιότερος ογδοντάρης και βάλε που γνωρίζω, μας υποδέχτηκε, μας είπε πολλά και διάφορα, δούλευε τη μηχανή προβολής και το μπαρ στο δάλεμμα-φοβερός άνθρωπος. Το σινεμά στην τρίχα: σφουγγαρισμένο πενακάθαρο, πολύχρωμα φώτα, σιντριβάνι, καρέκλες με καραβόπανο, φυτά στους τοίχους (μέχρι και καλαμιές). «Σα να μην πέρασε μια μέρα».

Ο Μάριος Χάκκας, σ' ένα από τα υπέροχα, ελαφρώς σουρεαλίζοντα και κομματικώς ανορθόδοξα πεζά του, φαντάζεται ότι, διαβάζοντας τη στήλη των κινηματογράφων, προετοιμάζεται να διαλέξει ταινία για το βράδυ. Γράφει: «Το 'Πάλλας' έπαιζε 'Ματωμένη Κοιλιάδα'. Τον τελευταίο καιρό το 'Πάλλας' έφερνε όλο γουέστερν'. Το 'Μον Σινέ' έπαιζε ελληνικό. Από τον τίτλο που διάβαζε, έκανε μπαμ. Μελό και δακρύβρεχτο. Έμενε μόνο να διαβάσει τη λέξη στο 'Νανά'. Αν κι αυτό δεν έπαιζε κάτι της προκοπής, που θα πήγαινε απόψε, πώς θα περνούσε η βραδιά.»²⁰⁹⁶ Με τη διαφορά ότι δεν πρόκειται να πάει πουθενά, διότι είναι κρατούμενος ως

²⁰⁹⁴ Προφανώς μετράει και την προϊστορία του «Βοξ» ως «Ατλαντίδος»

²⁰⁹⁵ Ματθαίος Πόταγας, συνέντευξη

²⁰⁹⁶ «Το σινεμά», σε Χάκκας 61. Ο Χάκκας ήτανε Καισαριανιώτης. Το «Πάλλας» είναι φυσικά στο Παγκράτι, το «Μον Σινέ» ήτανε στο Βύρωνα και η «Νανά» στη Δάφνη, άρα όλα γύρω του

κομμουνιστής, και επιπλέον βρίσκεται και στα μαχαίρια με τον ινστρουχτορα καθοδηγητή του θαλάμου!

Κάποιες ταινίες: Μερικά φιλμ: «Οι κυρίαρχοι της ερήμου», «Άνθος της Βαγδάτης», «Τα κορίτσια του Μπρόντγουαϊν» (1930), «Η πριγκίπισσα του Ιπποδρομίου», «Το μίσος» (1931), «Κισμέτ», «Ο λοχαγός της ανακτορικής φρουράς», «Υπό τας στέγας των Παρισίων», «Το καφεενεδάκι», «Ο βασιλεύς των λούστρων» (1932), «Κάρμεν», «Νυχτερίδα» (1933), «Το βαλς που δεν ξεχνιέται», «Εγώ είμαι η Σουζάνα», «Ο Βόλγας στις φλόγες» (1934), «Μες στην αγκαλιά σου», «Το καμπαρέ των ονείρων» με τον Αλ Τζόνσον (1935), «Σ' αγάπησα πριν σε γνωρίσω», «Το καμπαρέ των ονείρων», «Ζητιάνος της αγάπης», «Βαρκάρης του Βόλγα», «Τόπο στα νειάτα», «Εικόνες από την ζωή» (1936), «Λέσχη κοριτσιών», «Ο κόμης είνε κορίτσι», «Συ είσαι η ευτυχία μου», «Ο κήπος του Αλλάχ», «Πιέρ Γκυντ» (1937), «Τα μαργαριτάρια του στέμματος», «Τα μυστικά της Ερυθράς Θάλασσας», «Μποέμ», «Παλιά φωλιά» (1938), «Χωρίς πατρίδα», «Ο τελευταίος γύρος», «Μανόλια» (1939), «Ο θάνατος του κύκνου», «Ο πειρατής», «Ανοιξιάρικα όνειρα», «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Ο άνδρας μου ο αλήτης», «Εξω απ' τα σύνορα» (1940), «Το ανθρώπινον κτήνος», «Πιέρ Γκυντ», «Στα καταγώγια της Σεβίλλης» (1941), «Ο Φραντς είναι γυναίκα», «Ο συκοφάντης», «Ας τραγουδήσουμε μαζί», «Η περιπέτεια μιας ζωντοχήρας» (1942), «Η μυστηριώδης θεία Έμμα», «Φαιδώρα», «Τα απρόοπτα του εξπρές», «Αξέχαστος πόνος», «Η φωνή της καρδιάς», «Η προσφυγοπούλα», «Σφιγμένα χείλη», «Η ένοχος», «Ο ατυχής κληρονόμος» (1943), «Ο πύργος των φαντασμάτων», «Το καρναβάλι της αγάπης», «Ερως υπό μετακόμισι», «Σκλάβο του πασά», «Ο δολοφόνος κατοικεί στο 21», «Η ταξιαρχία των μαύρων αετών» (1944), «Η πόλις του αίματος», «4 υπέροχοι σύζυγοι», «Το τέλος των γκάγκστερς» Τζέιμς Κάκνεϋ (σικ), «Βλέπε άκου σώπα», «Εις την υπηρεσίαν του βασιλέως», «Κάρμεν» (1945), «Προεκλογικά σκάνδαλα», «Μετά την Καζαμπλάνκα», «Η σειρήνα της Μαρτινίκας» (1946), «Αμαπόλα», «Μοντέρνοι ρυθμοί», «Σαμποτέρ», «Νοτίως του Σουέζ» (1947), «Ανώτερη υποψία», «Αρχόντισσα του υποκόσμου», «Συντρίμια της ζωής», «Η επέλασις των Δραγώνων», «Η Μαντόνα των 7 φεγγαριών», «Κεραυνοί του Τέξας», «Ελεύθεροι δεσμώνται», «Πάλι σαν πρώτα», «Αιχμάλωτοι του πάθους» (1948), «Το παραστράτημα μιας μητέρας», «Η σονάτα του έρωτος», «Σκλάβο των πειρατών», «Σερενάτα στη Βιέννη», «Ο θησαυρός της Σιέρα Μάντρε», «Τα κόκκινα παπούτσια», «Η οικογένεια της πράσινης βίλας» (1949), «Το τραγούδι των Ινδιών», «Ρομπέν», «Χορ χορ αγάς», «Με ιδρώτα και αίμα», «Τρέιγκερ (σικ) Χορν» (1950), «Κατέστρεψα μια νύχτα τη ζωή μου», «Μικρές κυρίες», «Η ζωή μου κινδυνεύει», «Δια πυρός και σιδήρου», «Στο ρυθμό της γοητείας» (1951), «Ανάστασις», «Μανουέλα», «Χαμένο караβάνι», «Βασιλικοί γάμοι» (1952), «Ζήτημα τιμής», «Μετά την αμαρτία», «Βασίλισσα Χρηστίνα», «Μαγικό χαλί», «Η φωνή της καρδιάς μου», «Ατελείωτο ρομάντζο» (1953), «Στο σταυροδρόμι του πεπρωμένου», «Ένα κορίτσι κινδυνεύει», «Η φάλαγξ του νότου», «Εμείς οι αμαρτωλοί», «Το κορίτσι που τα είχε όλα» (1954), «Η έμπορος του παράνομου έρωτα», «Αγνή και ατιμασμένη», «Ο αρχικατάσκοπος» δράμα Ραίη Μίλλαντ, «Ιππότης της στρογγυλής τραπέζης», «Σταχτοπούτα» (1955), «Οι ιππότες των ορέων», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Οι τρομοκράται με το διαβολικό γέλιο» (την ίδια μέρα του Μάη, συγχρόνως σε χειμερινό και θερινό), «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» Φρ. Σινάτρα, «Βαρόνος ατσίγγανος» (1956), «Κατά λάθος μπαμπάς», «Ριχάρδος ο Γ'», «Τα μαναβάκια», «Ο ζητιάνος της Βαγδάτης» (1957), «Ο πρίγκιψ του ιπποδρομίου», «Ο όρκος του σείχη», «Σάρκα και μαστίγιο» (1958), «Ωρα Χ στους βράχους του Γιβραλτάρ», «Υπόθεσι Ντρέιφους». «Ο Μιμίκος και η Μαίρη», «Βολάρε», «Αστέρω» δράμα Βουγιουκλάκη,

«Ο κατάσκοπος με τα 2 πρόσωπα», «Ενοχες γυναίκες» (1959), «Μεγάλες οικογένειες», «Το αγοροκόριτσο», «Κάτια», «Η συμμορία των 11» (1960), «Μια του κλέφτη», «Κληρονομήστε τον άνεμο», «Ξεκίνησα 17 χρονών» (1961), «Ο μεγάλος κατάσκοπος», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Οι υπερήφανοι» (1962), «Τρελλοί πολυτελείας», «Γυμνοί στον ήλιο» Αλαίν Ντελόν, «Φτωχαδάκια και λεφτάδες» ελληνικό, «Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι», «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη» (1963), «Η τιμή ενός ανθρώπου», «Ραντεβού στο Παρίσι», «Η ωραία και ο εκατομμυριούχος», «Ορφéo Νέγκρο» (1964), «Το έγκλημα του εξπρές 13», «Διακοπές στην Ελλάδα», «Μεγάλη καταδίωξη» (1965), «Χριστίνα» (ελλην.), «Η έβδομη σφραγίδα», «Λαφαγιέτ» (1966), «Ματωμένη γη» ελλην., «Ο ιπότης και η τσιγγάνα» ελλην., «Πάρε κόσμε» (1967), «Μεγάλο караβάνι», «Έξω φτώχεια» + «Ο πόλεμος των έξι ημερών», «Ο προδότης της στρατιάς του Ρήνου», «Το τραίνο» πολ. (1968), «Η δίκη ενός αθώου», «Ιστορία ενός εγκλήματος» (1969), «Η έβδομη μέρα της δημιουργίας» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα στο σκηνοθέτη Βασίλη Γεωργιάδη, «Εν ονόματι του νόμου», «Ο επαναστάτης και η χορεύτρια» (1970), «Οι σύντροφοι», «Μαφία», «Ξένοιαστος καβαλάρης» (1971), «Οι πυρπολήτριες», «Τα χέρια πάνω από την πόλη» (1972), «Ένα τρελλό Σαββατοκύριακο», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Δικτάτωρ καλεί Θανάση», «5 τρελοί του συντάγματος» (1973), «Το ποντίκι στο φεγγάρι», «Υπέρλαμπρο άστρο» (1974), «Τζάμπο 747 εν κινδύνω», «Επιχειρήσεις Άλφα», «Σημασία έχει ν' αγαπάς» (1975), «Το κορίτσι του γκάγκστερ», «Τζέιμς Μποντ ο άνθρωπος με το χρυσό πιστόλι» (1976), «Η ναυμαχία του Μίντγουαϊν», «Ανθρωποκυνηγητό» (1977), «Κβο βάντις», «Οι αδερφοί Καραμαζώφ» (1978), «Παιχνίδι για δολοφόνους», «Η εξαφάνισις» του Χίτσκοκ (1979), «Σιγανά βήματα σε μεγάλη πόλη», «Επιχείρηση Γαλαξίας, Επίθεση απ' το Διάστημα», «Βοήθεια οι Μπητλς», «Καυτή πέτρα», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες», «Το σταυροδρόμι του Νότου», «Μανχάταν», «Δόκτωρ Ζιβάγκο» (1980), «Τα φρούτα του πάθους», «Έλα ν' αγαπηθούμε», «Ο σεξοκυνηγός» (1981), «Ο άνθρωπος από σίδηρο», «Οι καταραμένοι» (1982), «Τα απόκρυφα ενός μοναστηριού», «Το εξπρές του θανάτου», «Χωρίς μάρτυρες», «Ο δρόμος - Γιολ» (1983), «Αικατερίνη η Μεγάλη, η έκφυλη Τσαρίνα», Αγκάθα Κρίστι «Σαμπάνια για δύο μετά την κηδεία» (1984), «Κάρμεν» του Ρόζι + «Κάρμεν» του Σάουρα, Ο ταξιτζής», «Βίκτωρ Βικτώρια» (1985), «9 1/2 βδομάδες», «Η έξαψη» (1986), «Ο μεγάλος δραπέτης», «Οξφορντ μπλουζ», «Αμέρικαν Άνθεμ» (1987), «Κοριοί», «Τρελοί μπάτσοι», «Το αγόρι με το χρυσό χέρι», «Φράντικ», «Το τρίγωνο των Βερμούδων» (1988), «Ο διαβολάκος», «Το διαμάντι του Νείλου» (1989), «Δράκουλας ο άρχων του σκότους», «Μια πόλη άνω κάτω» (1990), «Ξαφνικός έρωτας», «Αστεριξ + «Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ» (Κυριακή πρωί), «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Νύχτες με τον εχθρό μου» (1991), «Ωρα αγωνίας», «Ο σερίφης και το εξωγήινο αγόρι» «Τα φτερά της διασημότητας», «Χελωνονινζάκια Νο2 το μυστικό του ούζου» (Κυριακή πρωί) (1992), «Θέλημα και Λουίζ», «Η πεντάμορφη και το τέρας» + «Ορλάντο» στο «Πανόραμα των 40 καλύτερων ταινιών του 93 —94» (σικ!) (1993), «Η κυρία Ντάπφαιρ», «Μαϊμουδομπελάδες», «Αθηναίοι», «Τι βασανίζει τον Γκίλμπερτ Γκρέιπ» (1994), «Ο θάνατος και η κόρη», «Σφαίρες πάνω από το Μπρόντγουεϊ», «Αστεριξ» (προβολές 5 και 7 μ.μ. για παιδιά), «Speed», «Ένας ασήμαντος άνθρωπος» (1995), «Το βλέμμα του Οδυσσέα», «Καπνός», «Περπατώντας στα σύννεφα» (1996), «Ραντεβού μετά την κηδεία», «Κολασμένα νειάτα 2000 (Το δόλωμα)», «Εντολή εν λευκώ», «Στον έρωτα και στον πόλεμο», «Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ» (1997), «Κρουαζιέρα χωρίς επιστροφή», «Μπίζνες στα Βαλκάνια», «Το λυκόφως του ντετέκτιβ», «Μοναξιά μου όλα ... Ο έρωτας κοιμήθηκε νωρίς» (1998), «Η ωραία πεθερά», «Μάτια ερμητικά κλειστά», «Μια αιωνιότητα και μια μέρα», «Η

μούμια»²⁰⁹⁷ (1999), «Θέα στον ωκεανό», «Καταγίδα», «Salsa», «Η ληστεία», «Τανγκό για τρεις», « Το κορίτσι των ονείρων σας», «Ανάλυσέ το» (2000), «The score», «Μικροαπατεώνες», «Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ», «Μια μέρα τη νύχτα» (2001), «Παράδεισος», «Showtim», «Η συμμορία των έντεκα», «Scooby-Doo», «Καρδιές στην Ατλαντίδα» (2002), «Σικάγο», «Φρίντα», «Δύο βδομάδες προθεσμία» κομεντί, «Η λέσχη των αυτοκρατόρων» (2003), «Looney tunes: Επιστροφή στη δράση», «Ο τελευταίος σαμουράι», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας ξαναχτυπά» (2004), «Η άλλη όψη του θυμού», «Νύφες», «Delivery», «Άγκαθα Κρίστι: στα ίχνη του δολοφόνου» (2005), «Καλά Χριστούγεννα», «Χιλιόμετρο μηδέν», «Samsara», «The matador», «Μπομπ ο σφουγγαράκης», «Ο τρελός Πιέρο», «Μια μέρα στον ιππόδρομο» + «Αβάνα μπλουζ» (2006), «The holiday», «Ο πληροφοριοδότης», «Happy feet», «Ποντικούπολη», «Πιλάλα», «Music and Lyrics», «Απόδειξη ενοχής» (2007), «Ταξίδι στην άγρια φύση», «Μια γενναία καρδιά», «Πώς να ξεφορτωθούμε τους άλλους», «Mamma mia!» (Σε περίπτωση βροχής θα προβάλλεται στη χειμερινή αίθουσα),²⁰⁹⁸ «Γόμορρα», «Ανθισμένες κερασιές» (2008), «Η σιωπή της Λόρνα», «Λούκι Λουκ: Τρελές περιπέτειες στην Άγρια Δύση», «Η ανταλλαγή», «Η πρόταση», «Άσε το κακό να μπει», «Υπόθεση Farewell», «Αδωξοι μάσταρδη» (2009), «Υπόθεση Farewell», «Moon», «Βασίλισσα Βικτώρια [σικ]: Τα χρόνια της νιότης», «Toy story» 3 + «Το μυστικό στα μάτια της», «Είναι όλοι τους καλά», «Η γοητεία του σκαντζόχοιρου» «Ιδανική λύση» (2010), «Είμαι ο έρωτας», «Η επεισοδιακή επιστροφή της Ταμάρα Ντρου», «Το γράμμα που αλλαξε τη ζωή μου», «Έχουμε πάπα», «Blue Valentine» + «Cherie» + «Ο θαυματοποιός» (2011), «Ο τελευταίος χορευτής του Μάο» + «Κοτόπουλο με δαμάσκηνα» + «Έρωτας από την αρχή», «Το παιδί με το ποδήλατο», «Ένας χωρισμός», «Τρεις μέρες ευτυχίας» + «Οι ακακίες», «Ούτε στον εχθρό μου», «Γιο γιο», «Ανώνυμοι ρομαντικοί», «Πολεμώντας για τη νίκη», «Η γυναίκα του πέμπτου» (2012), «Σμύρνη: Καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πολιτείας 1900 - 1922» + «Κατίν», «Holy Motors», «Φιλιά εις τα παιδιά», «Ο Ρόμπερτ Μίτσαμ είναι νεκρός», «100 χρόνια Μαξ Λίντερ», «Funny Face» + Δέκα μικροί νέγροι», «Το γεράκι της Μάλτας» + «Ο θαυματοποιός» (2013).

Παλλάδιον Ενιαύσιο (1925) σινεμά του μεσοπολέμου, θερινό βεβαίως, σε ξεχωριστή στήλη κινηματογράφων, με διεύθυνση «Τέρμα Πατησίων», αγνώστων λοιπών στοιχείων. Το όνομα από κάποιο δικαστήριο της αρχαίας Αθήνας.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Έναρξιν αύριον Σάββατον με νευρόσπαστα και σινεμά²⁰⁹⁹ Νευρόσπαστα + και σινεμά (πολλαπλή επανάληψη) (1925).

Παλλάς Α / **Παλλάς Αθηνά** Αρχαίο κυριλέ χειμωνιάτικο σινεμά της Σταδίου (παλιός αριθμός 24 ή 26, ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης, σημερινός 28), τηλέφωνα 921, 1356 (ναι, καλά διαβάσατε, τριψήφιο και τετραψήφιο νούμερο!) το οποίο πέρασε διάφορες μεταλλάξεις, για να καταλήξει στο σημερινό (2012) κουφάρι του «Άστορ». Πολυτελής αίθουσα, πιθανώς η πρώτη που χτίστηκε στην πόλη αποκλειστικά για σινεμά. Οι ταινίες μικροαστικού - αστικού χαρακτήρα, γαλλικές κυρίως. Φιλοανταντισμός φανερός στη διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

²⁰⁹⁷ Ταυτόχρονα σε χειμερινό κ. θερινό. Ελευθεροτυπία, 15.09.1999

²⁰⁹⁸ Ελευθεροτυπία 14.08.2008

²⁰⁹⁹ Εμπρός, 05.06.1925. «Νευρόσπαστα» είναι, βεβαίως, το κουκλοθέατρο

Ο Πατέρας λέει ότι το σινεμά ξεκίνησε το 1908: «Νέον θέατρον, οικοδομηθέν αποκλειστικώς δια κινηματογράφον. Πολυτέλεια, φωτισμός θαυμάσιος, ασφάλεια, θύραι εξόδου και όλα τα απαιτούμενα δια νεώτερον θέατρον. Αι ταινίαι πρώτης τάξεως από μεγάλους οίκους Ευρωπαϊκούς. Ταινίαι επίσης καθαρώς Ελληνικαί. Οδός Σταδίου, 5 μ.μ. μέχρι του μεσονυκτίου».²¹⁰⁰ Ο Θεοδοσίου τοποθετεί την έναρξη τη δεκαετία του 1910: «Ειδικόν κτίριον με τελείαν ηλεκτρικήν εγκατάστασιν. Έντονοι προβολαί. Χρωματισταί εικόναι»²¹⁰¹ Ο Ορφανουδάκης το 1911: «Το 1911 ο Ευάγγελος Μαυροδημάκης κτίζει τον πολυτελή κινηματογράφο ‘Παλλάς Αθηνά’ στην οδό Σταδίου, σε συνεργασία με τους αδελφούς Καλλιβωκά και με τον Αγγελόπουλο»²¹⁰² Εγώ βρίσκω ταινίες στις εφημερίδες μόνο μετά το 1913, αλλά αυτό δε σημαίνει τίποτα για την έναρξη των προβολών, με δεδομένη την ασυνεπή παρουσία των τότε σινεμά στις τότε εφημερίδες. Κλίνω προς την καλά τεκμηριωμένη μαρτυρία που δέχεται ως έτος έναρξης το 1908.

Το 1915 ανακαινίζεται: «Η ωραία σάλα της ‘Παλλάδος’ μάς παρουσιάσθη φέτος ακόμη ωραιότερα. Το βαθύ κόκκινο χρώμα της έγινε ένα γλυκύτατον ροζ. Τους τοίχους εστόλισαν ωραιότατοι υπερμεγέθεις εικόνες και μία αρχαϊκή ζωφόρος... ωραία ηλεκτρικά πολύφωτα ετοποθέτησαν εις την οροφήν, εις τους διαδρόμους περίκομψα παραβάν βιτρώ κλπ».²¹⁰³ Το 1918 τη νοικιάζει η εταιρία κινηματογραφικών επιχειρήσεων «Σινέ Οριάν» του Γιώργου Βακογιάννη, όπως και άλλα τρία σημαντικά σινεμά της Σταδίου.²¹⁰⁴ Γι’ αυτό και το 1920 διευθυντής είναι ο Κ. Εμπέογλου, που διευθύνει συγχρόνως το «Αττικόν» (Β, δεξ λέξη) και το «Σπλέντιτ»²¹⁰⁵ (Β, δεξ λέξη). Λίγο αργότερα παύει να λειτουργεί ως κινηματογράφος και γίνεται γκαράζ – έκθεση αυτοκινήτων υπό την επωνυμία ‘Αθηνά’». ²¹⁰⁶ Εκεί αργότερα δημιουργήθηκε το μέγαρον Εφεσίου²¹⁰⁷ Για τη συνέχεια του θέματος δεξ «Σινε Νιους».

Η σειρά των πραγμάτων θα πρέπει να είναι: «Παλλάς Αθηνά» (1908; - 1920) → σταθμός αυτοκινήτων «Αθηνά» (1921; -;) → μέγαρο Εφεσίου /ΕΟΝ όπου «Σινε Νιούς» τύπου σινεάκ (1940-1942) → ιταλικός στρατιωτικός κινηματογράφος και μετά στρατιωτική αποθήκη (1942-1943) → «Σινε Νιούς» τύπου σινεάκ (1944 – 1945) → «Σινε Νιούς» κανονικό σινεμά (1945 - 1947)²¹⁰⁸ → «Άστωρ» (1947- 2005) → κουφάρι (μέχρι σήμερα). Ιδού τώρα και διαφημίσεις εποχής:

ΠΑΛΛΑΣ Αριθμός τηλεφώνου 921.
«Σήμερα νέον πρόγραμμα με ποικιλίαν εκτάκτων ταινιών. Θα παιχθή ένα από τα θαυμασιώτερα κοινωνικά έργα ‘Είνε ένοχος;’ Δράμα ψυχολογικόν με σκηνάς περιπαθείς εις τέσσαρας

²¹⁰⁰ Πατέρας 85, αντλώντας από «Ελλάς» 11.05.1908

²¹⁰¹ Θεοδοσίου 41, χωρίς ρητή βιβλιογραφική αναφορά

²¹⁰² Ορφανουδάκης 18

²¹⁰³ Από «Εικονογραφημένη» της εποχής χ.χ., σε Θεοδοσίου 42

²¹⁰⁴ Πανόραμα 31 (185) /30.12.1928 και Αθήνα 1920, 69 και 219

²¹⁰⁵ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδόσης 44

²¹⁰⁶ Σχετική εξαιρετική διαφήμιση Σκριπ 10.02.1925

²¹⁰⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 6/1927

²¹⁰⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 1, σελ.26

πράξεις. Το έργο του τούτο είναι από εκείνα που θέλγουν διά την αβίαστον πλοκήν και την θαυμασίαν σκηνοθεσίαν των---- Εντός της εβδομάδος θα παιχθή η τόσο ανυπομόνως αναμενομένη 'Μασσαλιώτις' καθ' ήν τον γλυκύτετον ύμνον των Γάλλων θα ψάλλη μία NTIBET εκ των πλέον αγαπητών του αθηναϊκού κοινού.--- Η χαριτωμένη, η θελκτικωτάτη Σουζάν Γκρανδέ θα εμφανισθή λίαν προσεχώς εις ένα δράμα περιπαθέστατον, μία από τας τελευταίας δημιουργίας της Παρισινής Κωμωδίας

Μόνον εις το ΠΑΛΛΑΣ θα προβληθούν προσεχώς ΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΕΡΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΤΑΙΝΙΑΙ (1914).²¹⁰⁹

Την εβδομάδαν ταύτην, το Παλλάς θα παρουσιάση εις τους πολλούς και εκλεκτούς φίλου του τρία μεγάλα έργα, δια τα οποία υπεβλήθη λόγω των σημερινών ανωμαλιών εις μεγάλας υλικάς θυσίας... Το αθάνατον και πολύκροτον 'Ο εφημεριδοπώλης των Παρισίων', δράμα εις τρεις πράξεις μετά προλόγου... Εξαιρετικώς ενδιαφέρον είναι επίσης το σημερινόν Γκωμόν Ζουρνάλ, με όλας τας πολεμικάς ακτουαλιτέ, μεταξύ των οποίων υπάρχει μία θαυμασία εικών, αναπαριστώσα τον δημοφιλέστατον εν Ελλάδι τραγικόν Εντού, μεταβαίνοντα επι κεφαλής του στρατού του εις το πεδίον του πολέμου²¹¹⁰

ΠΑΛΛΑΣ Υπόθεσις Καγιά, 'Η τραγική ώρα' δράμα εις τρεις πράξεις (...του περιφήμου θεάτρου της Σάρας Μπερνάρ) συν πολεμικάι ταινία αναπαριστώσαι εν όλω

²¹⁰⁹ Αμφότερες οι διαφημίσεις την ίδια μέρα. Οι Καιροί, 20 10.1914

²¹¹⁰ Οι Καιροί, 10.11.1914

αυτής της φρικαλεότητας την καταστροφήν
του Βελγίου υπό των Γερμανών
στρατιωτών²¹¹¹

Η Λίνα Μίλφλερ εις την ΝΥΚΤΑ ΚΑΤΩ
ΑΠΟ Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ εις το ΠΑΛΛΑΣ²¹¹²

ΠΑΛΛΑΣ Μοναδικός θρίαμβος Ο ΧΡΥΣΟΥΣ
ΛΩΤΟΣ Με την REGINA BADET Την
Δευτέραν SUZANNE GRANDAIS²¹¹³

ΠΑΛΛΑΣ

Ασούντα Σπίνα

Το θύμα της αγάπης. Η αιθερία
Μπερτίνη εις τον τραγικόν ρόλον μιας
παραδόξου, μιας νοσηράς ερωμένης,
αγαπησάσης μέχρι θυσίας και αυτής
της ζωής της. Εις την μαγευτικήν
Νεάπολιν λαμβάνει χώραν το
υπέροχον αυτό δράμα, το συγκλονίζον
όλον τον κόσμον²¹¹⁴

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο μαστρο Μπομπ», «Κάτεργα των παιδιών» τρίπρακτον
δράμα, Σήμερον πρωινήν από την 10 π.μ. με το θαυμάσιον αστυνομικόν έργον «Το
μυστηριώδες αερόστατον» (1913), Έναρξιν κινηματογράφου. Το κλασικόν
αριστούργημα «Οι αραβωνιασμένοι» εξάπρακτον δράμα. Λαμπρά κινηματογραφική
ταινία εκτάκτου ενδιαφέροντος — Σήμερον μία έκπληξις. Ένα πρωτοφανές
κινηματογραφικόν γεγονός. Η μεγάλη Ιταλίσ ηθοποιός Κοσταμανία, λαμβάνουσα
μέρος εις το δράμα «Το μυστήριον του Χίλτον» πίπτει θύμα μιας εξαγριωθείσης
Λεοπαρδάλεως. Ολόκληρον το τραγικον τούτο γεγονός φαίνεται εις την ταινίαν,
καθ' όσον το μηχανήμα ελειτουργεί κατά την φοβεράν εκείνην στιγμήν-- «Ο πρώτος
γάμος του Λευκού Σταυρού» — «Η χορεύτρια και άλλαι ωραίαι ταινίαι» — Ο
Ψυλάντερ δια τελευταίαν φοράν — «Όλα αποκαλύπτονται» με τον Ψυλάντερ
— «Ο τρομερός Πολυντόρ», ήρωες. Ξεκαρδιστικά κωμωδία — «Η παραλαβή
του 'Κιλκίς' εν Νιούπορτ»²¹¹⁵ ταινία εκτάκτου ενδιαφέροντος. Έπειτα «Όνειρο
οπίου» κλπ + Πολυντόρ — «Είναι ένοχος» -- Λαμπραί κινηματογραφικά ταινίαι
εκτάκτου ενδιαφέροντος Ουδέποτε αριστοκρατικώτερον πρόγραμμα έχουν δει οι
Αθηναίοι. Το Εκλαίρ Ζουρνάλ αποκλειστικώς με πολεμικά γεγονότα. Αλλά το κλου
του σημερινού προγράμματός μας είνε η τραγωδία «Ιουδήθ» εις τέσσαρα μέρη. Όσοι
ευτύχησαν να δουν το σημερινόν αριστούργημα θα θελήσουν να το δουν και δια
δευτέραν — «Η Μασσαλιώτις» + «Η κηδεία του βασιλέως Καρόλου της
Ρουμανίας» ---- «Το ανεπανόρθωτον» με την Σουζάν Γρανδιέ + «Η κατάληψις και

²¹¹¹ Οι Καιροί 10(ς).11.1914. Η ταινία λέγεται «Το αιματοκυλισμένον Βέλγιον».

²¹¹² Οι Καιροί, 02.02.1919

²¹¹³ Αθηνά, 06.10.1919

²¹¹⁴ Διάφορες εφημερίδες, χειμώνας 1916

²¹¹⁵ Το «Κιλκίς» ήταν πολεμικό πλοίο

καταστροφή της Λουβαίν υπό των Γερμανών», «Μόνος με τον Σουλτάνο» με τον περίφημον Ψυλάντερ, «Η μάχη της Λεμπέκ» + «Η μετάνοια του Ραφλ», «Ο πλειστηριασμός» κοινωνικόν δράμα εις τρεις πράξεις, «Καρδιά που στάζει αίμα», «Η συμμορία των Κ», «Μαύρη απελπισία», «Τα επάκτια αμερικανικά πυροβολεία» + «Ο κύριος Λεκόκ» αστυνομικόν έργον, «Μόνος με τον Σατανάν» Ο γόης Βάλδεμαρ Ψυλάντερ + Οι διασημότεροι μύσται του Δανικού θεάτρου + Μία ακτουαλιτέ, «Η κηδεία του βασιλέως Καρόλου της Ρουμανίας» + Γκωμόν Ζουρνάλ, «Το σπίτι του Τέμπερλεϋ», Περίεργοι ταινία με πολύ ενδιαφέροντα θέματα, «Υπέροχη αγάπη» περιπαθέστατον δράμα, «Ο κόμης Ζάρκα» εις τρία μεγάλα μέρη + «Αι λίμναι της Άνω Βαυαρίας», «Το χρήμα και η καρδιά μας» με το Ψυλάντερ + «Η κοιλιάς του Σέρνο» (1914), Με θαυμασίας δραματικής ταινίας μήκους χιλιάδων μέτρων, «Λησταί και θηρία» έξοχος δραματική ταινία μήκους 2.000 μέτρων, «Αντώνιος και Κλεοπάτρα», ιστορική τραγωδία εις 8 μέρη. Ταινία 4.000 μέτρων--- Συρροή κόσμους εις όλας τας παραστάσεις του λαμπρού τούτου κινηματογράφου. Σήμερον επαναλαμβάνεται «Η αγάπη και το συμφέρον», δράμα κοινωνικόν εις τρεις πράξεις «Τη νύκτα κάτω απ' τ' αστέρια», «Ο ρακοσυλλέκτης των Παρισίων», «Τη ζωή μου χορεύτρια», «Οι μαύροι διάβολοι», «Το ύστατον καθήκον» (1915), «Ο ελληνικός στρατός εν Θεσσαλονίκη», «Ο υπολοχαγός Μπαρτ» δράμα, «Τα θαύματα της αγάπης», «Το θύμα του κτηνανθρώπου», «Η ψυχή μίας τσιγγάνας» Νάδια Ζαρνόφσκα, «Ο Μπουγκ!!! Ο χωμματένιος άνθρωπος», «Η κληρονομία του ολέθρου», «Δια το ξένον έγκλημα», «Η σιερήν» Μακόφσκα, «Γαμήλιον εμβατήριον» Λήδα Μπορέλλη (1916), «Η θεά του υμεναίου», «Η κόρη του ναυάρχου», «Αννούκα», «Ο Τζακ», «Η αμαζών του θαντάτου», «Ο Τζεμ! Τρέξατε!», «Στου γάμου τα δεσμά», «Η ζωή και ο θάνατος», «Ψυχικά τρικυμιά», «Το τρελοκόριτσο» Άννα Φουζέ, «Ο χρυσός λωτός», «Εκδίκησις», «Η παρισινή ζωή» (1917), «Η αγάπη της μαϊμούς», «Η κόρη της τρικυμιάς». «Πιερέτα» με την Μακόφσκα, «Η μνηστή των δολλαρίων», «Δική σου για πάντα», «Ο υπολοχαγός των λογχοφόρων», «Η μνηστή των δολλαρίων» (1918), «Ο πειρατής του αέρος», «Μοντεχρήστος» 5^{ov} και 6^{ov}, «Ο τρομερός ελέφας Ούρσο», «Η αγία» με τον Γκίονε, «Το κίτρινον τρίγωνον» σε πολλά μέρη, «Στο σκοτάδι», «Το ταγκό του θανάτου» με την Γκονζαλές, «Η παράδοσις του χρυσού δράκοντος», «Η μπαλαρίνες», «Για τη δική σου» μεγαλοπρεπές κοινωνικόν δράμα εις πέντε πράξεις, «Μάχη μικρών βασιλισσών», «Η αριστοκράτις», Η Μπερτίνη εις την «Φιλαργυριάν», «Ο χρυσός και ο θάνατος», «Ο κόμης Μοντεχρήστος», «Ο Νταντάς» του Ζολά (1919), «Ζούγκλα», «Μη εστεμμένη βασίλισσα», «Μαρτύριον κόρης» δραματικώτατον με την Μπελιντσόνε + «Ο Σερπαντέ εις το χαρέμι», «Η παράδοσις των Κοσταμάλα», «Λουλούδι στη σκιά» (1920).

Παλλάς Β / **Παλλάς (Διονύσια)** **Σινέ(μά) Παλλάς** / **Cinema Pallace** πρόσκαιρη ονομασία του χειμερινού κινηματοθέατρου «Διονύσια» (Α, δεξ λέξη) της οδού Μητροπόλεως, μόνο το 1923 –24.

ΠΑΛΛΑΣ

θέατρον Διονύσια.

Αύριον έναρξις με **ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑΝ**
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ και **ΣΑΡΛΩ**²¹¹⁶

²¹¹⁶ Ελεύθερον Βήμα, 20.10.1923

Σήμερα εις το σινέ ΠΑΛΛΑΣ
 Πλατεία Συντάγματος
 Ένα αληθινό μεγαλούργημα Ο ΕΡΩΣ
 ΚΥΒΕΡΝΑ. Ζωντανή αναπαράσταση
 της ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.
 Πλούτη αμύθητα. Έρωτες
 παροιμιώδεις. Μίσση απίστευτα.
 Ορχήστρα υπέροχος με διευθυντήν τον
 κ. Σ. Βαλτετσιώτην και βιολί τον
 καθηγητήν κ. Τ. Σούλτσε²¹¹⁷

Ενδεικτικές ταινίες: «Ζωή και θάνατος», «Νενέλλα», «Τα μυστήρια των φακιδών», Ζακομπίνη + Σαρλώ, «Μεσ' απ' το βόρβορο», «Νορίς», «Η κόρη του ηλίου», «Ο νόθος της αρχόντισσας του κόσμου» «Τυφών», «Η βασίλισσα της ταβέρνας», «Μην αμελείτε τους άνδρες σας» (1923), «Τα μυστήρια των φακιδών», «Η βασίλισσα του άνθρακος», «Η κυρία Ταλλιέν» με την Μπορέλλι και την Νοβέλλι, «Ο θρίαμβος του θανάτου», Το αριστούργημα «Η Ζιγκολέτ» δευτέρα εποχή, «Ο άρχων των ωκεανών», «Η κόρη του ηλίου» (1924).

Παλλάς Δ / Ούφα Παλλάς Β Ακόμα ένα ιστορικό κινηματοθέατρο της Αθήνας, με μακρά ιστορία. Γενικά γνωστό παλιότερα ως «Παλλάς Μετοχικού», οδός Βουκουρεστίου (πρόσκαιρα Γιαν Σματς)²¹¹⁸ αρ. 1, τηλέφωνα 24434, 224434, 3224434, στο κτίριο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (ΜΤΣ). Χειμερινό, μεγαλοαστικό τις πρώτες δεκαετίες του, Α' προβολής, αρχιτεκτονικά άκρως ενδιαφέρον, λειτούργησε ως σινεμά συστηματικά το διάστημα 1932- 1985, ενώ από κει και πέρα και μέχρι το τέλος του 20^{ου} αιώνα, νοικιασμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού,²¹¹⁹ κινήθηκε ανάμεσα στην απραξία, τη σποραδική λειτουργία –ιδίως με αφιερώματα– το θέατρο, τις συναυλίες και διάφορες ad hoc εκδηλώσεις (π.χ. φεστιβάλ χορωδιών). Με τα χρόνια ξέπεφτε και ξέπεφτε, μαζί με όλο το κτίριο, οι προβολές του γίνονταν όλο και πιο ακανόνιστες. Έκλεισε για χρόνια κατά την πρόσφατη ανακαίνιση του χώρου. Όταν το όλο κτίριο ξανάνοιξε ως «City Link» /πολυκατάστημα «Attica» (2006), ξανάνοιξε και το «Παλλάς» ως άκρως κυριλέ χώρος μπαλέτου, θεάτρου κλπ, αλλά δίχως ταινίες, τουλάχιστον μέχρι τώρα (2010) Το Μετοχικό χτίστηκε το 1927-1932, επί Πρώτης Δημοκρατίας, στο τεράστιο οικοπέδο/τετράγωνο Σταδίου – Βουκουρεστίου – Πανεπιστημίου – Αμερικής, που μέχρι τότε φιλοξενούσε τους Βασιλικούς Στάβλους,²¹²⁰ και ήταν έργο των αρχιτεκτόνων Κασσάνδρα και Μπόνη. Ιδιοκτήτης του κτιρίου το ΜΤΣ, που ένα φεγγάρι είχε και δική του εταιρία εισαγωγής ταινιών (επικεφαλής συνταγματάρχης Σπύρος Πανταζής), η οποία φυσικά έδρευε στο «Παλλάς» και έφερνε γαλλικές

²¹¹⁷ Ελεύθερον Βήμα, 23.10.1923

²¹¹⁸ Βουκουρεστίου προς τιμήν όχι της πόλης, μα της Συνθήκης που τελείωσε το Β' Βαλκανικό Πόλεμο του 1913. Ο δε Γιαν Σματς υπήρξε ηγέτης της Νότιας Αφρικής του '40 και του '50, με πολλούς απροσδόκητους θαυμαστές στη χώρα μας, όπως π.χ. ο Γιώργος Σεφέρης

²¹¹⁹ Χαρτουλάρη, Τα Νέα 08.02.1986

²¹²⁰ Ήταν όντως εδώ οι Βασιλικοί Στάβλοι. Γιατί έχω βαρεθεί ν' ακούω τις σχετικές «πληροφορίες» για πολλά και διάφορα σημεία του κέντρου της πόλης, όπου δήθεν υπήρχαν ασυλικοί στάβλοι. Ακόμα ένας αστικός μύθος.

ταινίες, χωρίς να πολυνοιάζεται για την επιτυχία ή όχι, αφού είχε πίσω της το ΜΤΣ.²¹²¹

Ορφανουδάκης: «Τα βραβευθέντα σχέδια των αρχ. Βασ. Κασσάνδρα και Λεωνίδα Μπόνη άλλαξαν και η είσοδος τοποθετήθηκε στην οδό Βουκουρεστίου... Επίσης άλλαξαν και οι όψεις και το κτιριολογικό πρόγραμμα, για ν' αποκτήσει το κτίριο απλή μορφή και λίγα στοιχεία art deco, τα οποία εξαφανίζονται από τον τεράστιο όγκο του και διακρίνονται στις εσωτερικές του διακοσμήσεις (καπνιστήριο, προθάλαμος κλπ)... Η είσοδος του Παλλάς αποτελείται από ένα χωλ που οδηγεί στους προθαλάμους και στη συνέχεια στην αίθουσα. Το χωλ διακοσμείται από έγχρωμο μάρμαρο που συνδυάζεται με το άσπρο της ευρύχωρης σάλας και το βαθύ πράσινο των τοίχων. ... το δάπεδο των προθαλάμων έχουν στρωθεί με ψηφιδωτό το οποίο συνδυάζεται με μάρμαρο από τη Χίο... Πλατεία 1300 θεατές, εξώστης 700 θεατές, που στηρίζεται σε μια δοκό από οπλισμένο σκυρόδεμα μήκους 23 μέτρων ... [πλέον θεωρεία]... με το φως επιτυγχάνονται ωραιότατα φωτεινά παιχνίδια κι ενδιαφέρουσες φωτεινές εικόνες ανατολής δύσης κλπ... Σκηνή βάθους 10 μ. και πλάτους 15 μ... Η οθόνη που κατασκευάστηκε στηρίχτηκε σε ειδική σιδερένια βάση, η οποία, κινούμενη προς τα πίσω με ειδικό σύστημα, είχε τη δυνατότητα να λειτουργήσει και ως θέατρο. Τα πρώτα χρόνια ... το ΜΤΣ το ενοικίασε στον επιχειρηματία Κ. Στεφανόπουλο... επανήλθε στο ΜΤΣ και από το 1941, μετά από δημοπρασία, περιήλθε στη χρήση της ... 'Θεοφάνης Δαμασκηνός'»²¹²² «Πολύ ταιριαστοί οι πολυέλαιοί του».²¹²³

Ιδού η διαφήμισή του μια μέρα πριν τα εγκαίνια, που έγιναν στις 27.10.1932:

ΠΑΛΛΑΣ Μετοχικού
Έναρξις αύριον Πέμπτην με την
αριστουργηματικήν οπερέτταν
του Γιούχαν Στράους
Η ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ
FLEDERMAUS
Πρωταγωνιστούν
Η χαριτωμένη Άννυ Όντρα και
ο μεγάλος καλλιτέχνης Ιβάν
Πέτροβιτς ορχήστρα
Κολούμπια 20 εκτελεσταί²¹²⁴

Τη μέρα των εγκαινίων, δημοσιεύεται ένα αυτάρεσκο κείμενο – κάλεσμα:
«Η Ευρώπη στην Αθήνα... η πολυτελεστέρα αίθουσα των Βαλκανίων η απειρία των ταπήτων εκ καουτσούκ επίστρωσις του διαδρόμου ... αθόρυβον βάδισμα ... άπλετος αφανής φωτισμός. Φουαγιέ άνετον πολυτελής... 2750 θέσεις το ανεξάντλητον της αιθούσης... αυλαία αποκλείουσα πάντα κίνδυνον τα νεώτερα μηχανήματα του ΟΥΕΣΤΕΡΝ ΕΛΕΚΤΡΙΚ με αρωματισμένον αέρα –καταργηθένος του ενοχλητικού ψεκασμού- δια πρώτην φοράν εις την Ελλάδα εγκαθιστά μηχανήμα εξαερισμού... Με την κατάργησιν μιας άλλης κακής συνηθείας, του φιλοδωρήματος των ταξιθετριών... Ορχήστρα Κολούμπια 20 εκτελεσταί. Τιμαί: Πλατεία 25, εξώστης 15»²¹²⁵

Στα εγκαίνια, έγινε της πουτάνας:

²¹²¹ Λαζαρίδης 91

²¹²² Ορφανουδάκης 55 κ.ε., επικαλούμενος και άρθρο των δημιουργών

²¹²³ Διονύσης Μενίδης.συνέντευξη

²¹²⁴ Ελεύθερον Βήμα 26.10.1932

²¹²⁵ Αθηναϊκά Νέα και άλλες εφημερίδες, 27.10.1932

«... Δεν εξηγείται η λύσσα και η αγριότητα που κατέλαβε μεγάλη μερίδα του 'φιλοθεάμονος' αθηναϊκού κοινού που είχε σπεύσει προχθές ... νηστικό από της 8.30 το βράδυ για να παραστή στην πρεμιέρα. Ομολογούμεν ότι περιμέναμεν ένα κοινό εγκαινίων οπωσδήποτε όχι με εγκληματικές διαθέσεις. Αλλά ... χιλιάδες ανθρώπων – δεν είνε υπερβολή- είχαν κατακλύσει την οδό Βουκουρεστίου και χωρίς εισιτήριο, χωρίς τάξι, χωρίς καμμία υπομονή, εννούσαν να ξεχυθούν στο θέατρο και να το καταλάβουν με το 'έτσι θέλω'. Τέσσερις, πέντε, δέκα αστυφύλακες που ήταν εκεί παρεσύρθησαν από το ποτάμι του κόσμου, ανετράπησαν μαζί με το πλέγμα της πόρτας και δεν μπόρεσαν να συγκρατήσουν κανένα.

Έτσι περί τας δέκα πλέον το βράδυ, αφού παρεβιάσθησαν οι πόρτες, αφού έσπασαν τζάμια, εξυλίσθησαν άνθρωποι, ελιποθύμησαν κυρίες, εξεζουμίσθησαν παιδιά, πατείς με πατώ σε, χώθηκε η μισή Αθήνα στην αίθουσα του νέου κινηματογράφου. Το αδιαχώρητον κατηργήθη και όλος ο ανθρώπινος χείμαρρος που εστοιβάζετο στην οδό Βουκουρεστίου διοχετεύθη εις τα καθίσματα του 'Παλλάς'.

Το τι έγινε κατά την διοχέτευσιν είνε απερίγραπτον. Άκουγε κανείς άγριες φωνές, σπαρακτικές επικλήσεις, βλαστήμιες, μαγκουριές, καρπαζιές, ξεσκίσματα φουστανιών, τραβήγματα μαλλιών, θρήνον και οδυρμόν»²¹²⁶

Τη δε επομένη των εγκαινίων, δημοσιεύεται η εξής

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ: Η διεύθυνσις του κινηματογράφου Παλλάς ζητεί άπειρον συγγνώμην διότι δεν ηδυνήθη λόγω της αφαντάστου κοσμοπλημμύρας να τηρήση την απαραίτητον τάξιν –ΙΔΙΑΤΕΡΩΣ– αισθάνεται την ανάγκην να παρακαλέση όπως εξαντλήσουν την καλωσύνην και την επιείκειάν των οι προσκεκλημένοι της πρεμιέρας ο αιφνιδιασμός του κοινού, το οποίον εισήλθε κατά το πλείστον άνευ εισιτηρίου, δεν επέτρεψε την εκπλήρωσιν των ανειλημμένων υποχρεώσεων. Αι τυχόν προϋπάρχουσαι εις χείρας προσκεκλημένων προσκλήσεις ισχύουν –ΔΙΑ ΣΗΜΕΡΟΝ– από της ώρας της ενάρξεως του προγράμματος, ήτις ωρίσθη η 2^α απογευματινή ώρα εις την οπερέταν του Γιόχαν Στράους Η ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ²¹²⁷

Γιώργος Λαζαρίδης: «Η μεγαλύτερη σε χωρητικότητα και μεγαλοπρεπέστερη κινηματογραφική αίθουσα της Αθήνας... αλλά ίσως και η πιο άτυχη, γιατί περνώντας κάθε τόσο από άσχετα χέρια σε άλλα, πιο άσχετα, ... δε μπόρεσε να δει άσπρη μέρα... Ο πατέρας μου μπαίνει συνεταιρός στην κινηματογραφική εταιρία που ανέλαβε την εκμετάλλευσιν του Παλλάς.... Το χειμώνα του 1932, δυο μέρες πριν από τα επίσημα εγκαίνια, ... γκρεμίστηκε όλη η γύψινη οροφή ... μ' ένα φοβερό θόρυβο που ακούστηκε μέχρι το Σύνταγμα... τα εγκαίνια αναβλήθηκαν για τρεις μήνες... Οι ανταγωνιστές δεν έχασαν την ευκαιρία να διαδώσουν τις φήμες ότι ... το ταβάνι ήταν ετοιμόρροπο, ότι ο κινηματογράφος ήταν καταραμένος και ότι το βράδυ κυκλοφορούσαν τα φαντάσματα δύο εργατών που σκοτώθηκαν πέφτοντας από τις σκαλωσιές κατά τη διάρκεια της ανέγερσης... Εκείνες οι τεράστιες σκάλες δημιουργούσαν κόμπλεξ στο συνοικιακό ζευγάρι που ήταν συνηθισμένο να τρυπώνει σ' έναν κινηματογράφο χωρίς να πολυφαίνονται ούτε το πολυφορεμένο παλτό, ούτε τα στραβοπατημένα τακούνια... Η μικρή νεοπλουτιστική κοινωνία δίνει εντυπωσιακά

²¹²⁶ Ακρόπολις 29.10.1932 σε Θεοδοσίου 140 κε.

²¹²⁷ Αθηναϊκά Νέα και αλλού 28.10.1932

το παρών της στις κοσμικές πρεμιέρες της Δευτέρας... σχεδόν άδειο τις άλλες μέρες της εβδομάδας... παρά το ότι.. είχε εξασφαλίσει την αντιπροσωπεία της Παραμάουντ... με ταινίες όλες ντουμπλαρισμένες στα γαλλικά, επειδή η γαλλοφέρνουσα κοσμική Αθήνα του '30 χρησιμοποιούσε τα γαλλικά για... μητρική της γλώσσα... Η Ζοζεφίνα Μπέικερ έλαβε βασιλική αμοιβή για να εμφανίζεται επί μια εβδομάδα μόνο στις βραδινές παραστάσεις... Το Παλλάς συνέχισε ...κουτσά στραβά... έφτασε στο σημείο να του σπάσουν τα καθίσματα και τις τζαμαρίες ... επειδή στην πρεμιέρα της ταινίας 'Εξιτάζ' το ευαίσθητο κοινό ... είδε σε μια σκηνή την πρωταγωνίστρια Έντι Κίςλερ (...Χέντι Λαμάρ) να εμφανίζεται ολόγυμνη καβάλα σ' ένα άσπρο άλογο... Χαριεντιζόταν ερωτικά με το ζώο!... Χάρτινες βεντάλιες φτιάχτηκαν από τη 'Γκρέκα', τη διαφημιστική εταιρία του Αριστείδη Σκυλίτση... για να ρεκλαμάρουν τη 'Μαντάμ Μπατερφλάυ', με τον Κάρυ Γκραντ και τη Σύλβια Σίντνεϋ»²¹²⁸

Συναυλία του τενόρου Γιόζεφ Σμιτ στις 15.5.34.²¹²⁹ Σε μια «Καθημερινή» της 10.12.1936, βλέπουμε το «Παλλάς» κατάμεστο, με τη λεζάντα «Σπουδάζουσα»²¹³⁰ (επειδή το αλιεύμα είναι διαδικτυακό, δεν ξέρω αν ο ομιλητής ήταν ο Μεταξάς, ο υπουργός Παιδείας ή άλλος τεταρταγουστιανός).

Παίζει συνέχεια και στην κατοχή, βασικά γερμανικές ταινίες, αυτοχαρακτηριζόμενο «στολίδι των Αθηνών».²¹³¹ Επίσης πολλές συναυλίες της ΚΟΑ τις Κυριακές. Σε πολλές ρεκλάμες εμφανίζεται ως **ΠΑΛυfaΑΣ**. Να και δύο διαφημίσεις εκείνης της περιόδου:

ΑΥΡΙΟΝ

Οι δύο μεγαλύτεροι κινηματογράφοι των Αθηνών

ΠΑΛΛΑΣ – ΡΕΞ

θα προβάλλουν συγχρόνως την μεγαλειότερα κινηματογραφική δημιουργία από της εμφανίσεως του ομιλούντος κινηματογράφου. Ένας κολοσσός βγαλμένος από τον εμφύλιον σπαραγμόν της Ισπανίας. Η ταινία της οποίας ο ωμός ρεαλισμός υπερβαίνει και αυτήν την ωμήν πραγματικότητα.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΑΛΚΑΖΑΡ

Πρωταγωνιστούν: Η διάσημος γαλλίς ηθοποιός ΜΙΡΕΪΓ ΜΠΑΛΕΝ, ο ΦΟΣΚΟ ΤΖΙΑΚΕΤΙ και η ΜΑΡΙΑ ΝΤΕΝΙΣ. Σκηνοθεσία: ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΤΖΕΝΙΝΑ²¹³²

Ο διαλεχτός κόσμος

της χθεσινής πρεμιέρας

του **ΟΥΦΑ ΠΑΛΛΑΣ**

εθαύμασε την φυσικότητα των χρωμάτων...

Ηγμλωτίσθη από την υπόθεσι...

²¹²⁸ Λαζαρίδης 57 κ.ε.

²¹²⁹ Ακρόπολις 08.05.34

²¹³⁰ <http://cinemahellas.blogspot.com>

²¹³¹ Βραδυνή, 17.10.1943

²¹³² Ελεύθερον Βήμα, 8.11.1942

Εγοητεύθη από την ερμηνείαν και συμπόνεσε
την τραγικήν Μοίραν της ηρωίδος του κολοσσιαίου
αριστουργήματος της ΟΥΦΑ

Η ΧΡΥΣΗ ΠΟΛΙΣ

Συνεχείς παραστάσεις από 12^{ης} μεσημβρινής²¹³³

Στα Δεκεμβριανά κλείνει. Μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας, έγινε πρόσκαιρα σινεμά των Βρετανών στρατιωτών.²¹³⁴ Ιδού και ένα υβριδικό advertorial του 1946:

«ΟΙ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

Πυρετώδης εργασία παρατηρείται, καθ' α είμεθα εις θέσιν να γνωρίζουμε, εις τους χειμερινούς κινηματογράφος πρώτης προβολής, οι οποίοι ετοιμάζονται να ανοίξουν τας πύλας των κατά τα τέλη του τρέχοντος μηνός ή τας αρχάς του επομένου. Αν κρίνη κανείς από την μέχρι τούδε προετοιμασίαν, πρώτος φαίνεται ότι θα λειτουργήσει φέτος ο κινηματογράφος 'Πάλλας'. Αν μάλιστα λυθούν εγκαίρως ωρισμένα τεχνικά ζητήματα, ο ανωτέρω κινηματογράφος δεν αποκλείεται ν' ανοίξη εντός των προσεχών ημερών με την πρωτότυπη ταινία της Πραγκ φιλμ '7 ερωτικά γράμματα', ένα πραγματικό κομμοστέγνημα της οθόνης, ασυνομικού περιπετειώδους περιεχομένου, με πρωταγωνίστρια την ξανθιά γόησσα Μέντυ Ραλ, την χαριτωμένη μικρούλα Ελφρίντα Ντάντσιχ, τον νέο γόη του εκράν Ο. Φίσερ και τον Χάρολντ Πάουλσεν. Εν συνεχεία, καθώς μάς πληροφορούν, θα προβληθή εις το αυτόν κινηματογράφο η ταινία της Τόμπις 'Το κίτρινο αηδόνι', ένα εξαιρετικής ωραιότητος μουσικό φιλμ, εις το οποίον η γοητευτική Έλβι Μαγερχόφερ όχι μόνον επιδεικνύει το υπέροχον φωνητικόν της ταλέντον, αλλά αλλά συγχρόνως εκτελεί τις καλλιτεχνικές άριες της 'Μαντάμ Μπατερφλάυ'. Σκηνοθέτης του φιλμ αυτού είναι ο κωμικός Τέο Λίνγκεν, ο οποίος και πρωταγωνιστεί μαζί με τον Γιοχάνες Ρήμαν».²¹³⁵

Εδώ, τέλη Μαρτίου του 1947, σημειώθηκε η τελευταία δημόσια εμφάνιση του ξινού βασιλιά Γεωργίου Β', ο οποίος πέθανε την 1^η Απριλίου (κάτι που αρχικά θεωρήθηκε πρωταπριλιάτικο ψέμμα).²¹³⁶ Την ίδια εποχή, πηγή της εποχής σημειώνει: «Στο 'Πάλλας' μαζεύεται όλο το Κολωνάκι».²¹³⁷ Δεν είναι λοιπόν περίεργο που εδώ «έγινε με κάθε επισημότητα ... ο εορτασμός της εικοσαετίας του ομιλούντος κινηματογράφου... Εδόθη την περασμένην Δευτέραν το βράδυ πανηγυρική παράσταση στην οποία προεβλήθη η ταινία 'Νύχτα και μέρα', που γυρίσθηκε ειδικώς από την εταιρείαν 'Γουόρνερ' για τον εορτασμόν του ιωβηλαίου.... Την παράστασιν ετίμησαν οι Α.Α.Μ.Μ. οι βασιλείς, ο επιτετραμμένος των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Ράνκιν και άλλοι επίσημοι. Πριν από το φιλμ ... προεβλήθη μία σύντομη ανασκόπησις της ιστορίας του ομιλούντος».²¹³⁸ Το 1955 προβάλλει ήδη το σύστημα σινεμασκόπ στις ρεκλάμες του. Το 1946 επιχειρηματίας Δαμασκηνός, το '50 η «Ελληνική Κινηματογραφική Ένωσις» (δες και «Τιτάνια»)²¹³⁹ και το 1961 οι Δαμασκηνός - Μιχαηλίδης.²¹⁴⁰ Τον Απρίλη του 1968, οι υπάλληλοι των υπουργείων Συνονισμού - Προεδρίας γιόρτασαν εδώ ένα χρόνο χούντα, με την ομιλία κάποιου υφυπουργίσκου (η φωτογραφία δείχνει το σινεμά τίγκα, με Μακαρέζο κι άλλους

²¹³³ Ελεύθερον Βήμα, 05.01.1943. Τα αποσιωπητικά στο πρωτότυπο

²¹³⁴ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

²¹³⁵ Βραδυνά Νέα, 19.11.1946

²¹³⁶ Στρατής Στρατήγης, ομιλία

²¹³⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 8/01.12.1947

²¹³⁸ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 17/08.12.1948

²¹³⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26 (674) 24.11.1950 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²¹⁴⁰ Τα Θεάματα, τ. 100, 31.12.1961

κορυφαίους χουνταίους στην πρώτη σειρά).²¹⁴¹ Το 1970, κατά το σύντομο διάστημα που παίχτηκε το «Γούντστοκ», είχε έρθει ο σκηνοθέτης για την επίσημη πρεμιέρα. Έγινε χαμός, έκλεισε η Βουκουρεστίου και εν μέρει η Σταδίου, ο κόσμος φοβότανε ότι το φιλμ θ' απαγορευτεί, μπουκάρανε πατείς με πατώ σε στο σινεμά σηκώνοντας τα ρολά κλπ κλπ. Η αστυνομία ζήτησε απαγόρευση, που αποφασίστηκε όντως, λίγο μετά²¹⁴² (εγώ, δεκατετράχρονος, πρόλαβα και το είδα στο «Σελέκτ»- δεξ λήμμα).

Για τα τελευταία προ ανακαίνισης χρόνια τα είπαμε. Ο Δημήτρης Εϊπίδης «θυμάται τις προβολές στο 'Παλλάς' (έως το 1996) με την κίτρινη οθόνη, τα δύσκολα και κουραστικά καθίσματα. Και όμως... Η αίθουσα ήταν κάθε βράδυ ασφυκτικά γεμάτη... Θυμάται το αφιέρωμα για το τρισδιάστατο σινεμά, πρέπει να ήταν το 1996. Ήταν τόσο δύσκολο να οργανωθεί. Τελικά ανακαλύπτω στην ταινιοθήκη της Βόννης τις ταινίες και τα ειδικά γυαλιά που χρειάζονται. Το κόστος για τη μεταφορά τους, μαζί με τους ειδικούς τεχνικούς, ήταν δυσβάστακτο. Με τη βοήθεια του Ινστιτούτου Γκαίτε κατορθώνουμε να εξασφαλίσουμε χρήματα. Τώρα απομένει η οθόνη. .. Ένα μόνο εργοστάσιο, στην Καλιφόρνια, μπορούσε να την ετοιμάσει, αλλά ζητούσε 10.000 δολάρια και έξι μήνες προθεσμία. Τη λύση έδωσε ένας συνταξιούχος προβολατζής του 'Παλλάς'... ο οποίος θυμήθηκε ότι σε μια αποθήκη υπάρχει μια ξεχασμένη οθόνη από το '50. Την καθαρίσαμε, τη στήσαμε... Έγινε πανδαιμόνιο στις προβολές. Επί μια ολόκληρη μέρα το κοινό δεν εγκατέλειψε τις θέσεις του, φορώντας τα ειδικά γυαλιά και διασκεδάζοντας με τις ταινίες'».²¹⁴³

Στο διαδίκτυο έχει ανεβεί ένα ωραίο ντοκιμαντερίστικο σενάριο με κινηματογραφική θεματολογία. Εκεί, μεταξύ άλλων, μιλάει ο Θόδωρος Θεοδωράκος, ο τελευταίος μηχανικός προβολής του «Παλλάς»: «Πήγα στην αρχή, έκανα κάτι ρεπό στο 'Τιτάνια', γιατί το 'Παλλάς' αργούσε ν' ανοίξει και μου λέγανε άμα πας στο 'Παλλάς', εκεί θέλει έτσι, θέλει προσοχή, μου κάνανε αυτοί οι μηχανικοί του 'Τιτάνια'. Εκεί θέλει να προσέχεις, να κάνεις, γιατί αυτοί νομίζανε ότι τώρα στο 'Παλλάς', είμαι στο 'Παλλάς!'»

Μετά ήρθα εδώ. Δε με συμπαθούσανε. Ξέρω γω, θα μας φάει το ψωμί αυτός. Λέει θα κάτσει εκεί, μου λέει, και θα βλέπεις έξω. Ούτε να απλώσω πάνω στη μηχανή, τίποτα. Τίποτα, δε μ' αφήνανε. Έτσι, στο σκαμνάκι εκεί να κοιτάζω το παράθυρο. Ένας, ο σεφ, ήτανε ο υπεύθυνος, και κάθε τόσο μ' έστελνε για τσιγάρα ο κερατάς. Δε μ' έστελνε να του πάρω ένα πακέτο, μ' έστελνε λίγα λίγα. Τώρα πήγαίνα Πανεπιστημίου εγώ και τούφερνα.

Μετά, δεν περνάει ένας μήνας, ο πιο αρχαίος βγαίνει στη σύνταξη, ένα δυο μήνες, άκου τύχη που είχα, βγαίνει στη σύνταξη αυτός κι αμέσως παίρνω τη θέση του. Και πάλι δε μ' αφήνανε, δε μ' αφήνανε να κάνω αλλαγή, τίποτα, αλλαγή με κανένα τρόπο. Δηλαδή παίζανε σύγχρονη αυτοί και δε μ' αφήνανε να κάνω αλλαγή, ε απλώς πέρναγα ταινία και να παρακολουθώ συνέχεια έξω. Και μετά συνέχεια έφευγε ένας ένας, ήταν όλοι μεγάλοι αυτοί, δηλαδή σε δυο χρόνια τρία είχανε φύγει όλοι. Κι έμεινα μόνος μου. Μόνος μου.»²¹⁴⁴

Μετά από μακρόχρονη, εκτεταμένη και εξαιρετικά επιτυχή ανακαίνιση, ξανάνοιξε το Νοέμβρη του 2006 ως θέατρο υπό την εκμετάλλευση της μισθώτριας Τράπεζας Πειραιώς. Το ίδιο όνομα, μεγαλύτεροι διάδρομοι, 1.500 μόνο θέσεις κλπ. Όπως είδαμε ήδη στο «Μαξίμ», ο εξαίρετος Βασίλης Κολόνας έγραψε ένα αξιολάβαστο

²¹⁴¹ Ακρόπολις 27.04.1968. Κλίπινγκ Θανάσης Βέμπος

²¹⁴² Απογευματινή 30.11.1970 και Ακρόπολις 1.12.1970. Εξαΐριτες φωτογραφίες. Κι αυτά ευρήματα του Θανάση Βέμπου

²¹⁴³ Συνέντευξη στη Μαρία Κατσουνάκη, «Καθημερινή», 19 Ιουνίου 2005

²¹⁴⁴ http://users.otenet.gr/~nitheo/loieFuller_senario.htm

βιβλίο για το όλο Μέγαρο του ΜΤΣ, όπου και πλείστα όσα για το «Παλλάς» Εναρκτήριο θέαμα του χώρου ήταν μια χορευτική παράσταση του Δημήτρη Παπαϊωάννου.

Ο Γιάννης Κίζας, καθηγητής του ΕΜΠ, είναι ο αρχιτέκτονας επικεφαλής της ανακαίνισης του όλου κτιρίου. Ανάμεσα στ' άλλα, λέει σε συνέντευξή του προς τη Βάλυ Βαϊμάκη: «Το 'Παλλάς' είχε μια σφραγίδα ποιότητας... και κάποιες ιδέες από τους παλιούς αρχιτέκτονες- όπως η κυματοειδής οροφή του... Ο χώρος μίκρυνε για να μεγαλώσει η σκηνή... Το δάπεδο σηκώθηκε και μπήκε καινούργιο, καθώς από κάτω υπάρχει κλιματισμός... ο εξώστης έγινε πιο απότομος και μελιγότερες θέσεις... Τα χρώματα που κυριαρχούν στην αίθουσα είναι το σκούρο και το ανοιχτό γκρι, μαζί με το σκούρο κόκκινο. Έκανα μια διασκευή της διατηρητέας ψευδοροφής... Η ομορφιά του φουαγιέ είναι ότι όταν βλέπεις προς την οδό Βουκουρεστίου έχει ένα τεράστιο πλευρικό διάφραγμα'. ...»²¹⁴⁵

Από τις πολλές ταινίες που είχα δει εδώ, μου έχουν μείνει όσες παρακολούθησα σε δύσκολες προσωπικές περιόδους, που συμπίπτανε με τα τελευταία τού σινεμά, ιδίως τ' αφιερώματα στον Ροσελίνι (με τα παιδιά μου) και στον Φελίνι. Αν περάσουν πάλι οι δεκαετίες και εφόσον επέλθει ξανά η εγκατάλειψη, τότε κατά το 2050 κάποιος άλλος θα γράψει άλλα για το τότε παρατημένο «Attica» / ΜΤΣ / «Παλλάς». Δεν έχω πάει προσώρας στο νέο «Παλλάς»: δε μ' ενδιαφέρει, αφού δεν παίζει ταινίες, ούτε έχω σχέση με το κυριλέ θέατρο, ούτε το χορό. Έτσι έχω πάντα στη μνήμη μου αυτό το αίσθημα απλόχερης φθοράς που ανέδιδε το παλιό σινεμά, αυτό το ειδικό μίγμα αρχοντιάς και εγκατάλειψης στα τελευταία του.²¹⁴⁶ Όποιος θέλει να δει την παλιά όψη του σινεμά, πρέπει ν' ανατρέξει στο «Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται» (το παλιό).²¹⁴⁷ Υ.Γ. Το Δεκέμβρη του 2008, ενώ ξετυλίγονται στην πόλη τα νέα «Δεκεμβριανά», διαβάζω ότι το «Παλλάς» θα ξαναπαίζει ταινίες -για λίγο και ξέμπαρκα. Συγκεκριμένα ανακοινώθηκε ότι το Γενάρη του '9 θα υπάρξει βδομαδιακό αφιέρωμα στη μεσοπολεμική «σχολή του Βερολίνου», οργανωμένο από το Ινστιτούτο Γκέτε, με ταινίες (μεταξύ άλλων): «Μια όμορφη μέρα», «Bungalow», «Στους δρόμους», «Από τη μια μέρα στην άλλη», «Μαντόνες».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Η κυρία του 13», «Η γυμνή γυναίκα», «Φιλήστε με» με τον Μπουμπούλ, «Η νυχτερίδα» του Στράους, «Κοντέσσα Μαρίτσα» (1932), «Παρί-Μεντιτερανέ», «Το σημείον του σταυρού» Ελίσα Λάντι, «Το νου σου στην τιμή μου», «Μάτερ ντολορόζα» (1933), «Σ' αγάπησα πριν σε γνωρίσω» + τσιγγάνικη γυναικεία αρχήστρα, «Το σημείον του σταυρού», «Πριγκίπισσα Αλεξάνδρα», «Άσμα ασμάτων» Μάρλεν Ντήτριχ (παίζει καλοκαίρι), «Μαντάμ Μπατερφλάου» (1934), «Ζουζού» με την Μπαϊκερ, «Νέα Υόρκη – Μιάμι», «Το Βατερλώ του

²¹⁴⁵ Βαϊμάκη «Παλλάς»

²¹⁴⁶ Αυτό ίσχυε και για όλο το παλιό κτίριο του ΜΤΣ, που το είχα επισκεφτεί επανειλημμένα, καθώς αγαπημένοι φίλοι δουλεύανε εδώ. Εδώ τοποθέτησα και τη σοβιετική πρεσβεία στο μυθιστόρημά μου «Πλατεία Λένιν, πρώην Συντάγματος». Δεν είμαι βέβαιος πώς και γιατί πήρα αυτή την απόφαση, αν έφταιγε το γενικό στιλ, ο όγκος του κτιρίου, η μνημειακή είσοδος, οι τεράστιες μαρμάρινες σκάλες με τα πολλά και χαμηλά σκαλοπάτια, οι φθαρμένες πόρτες, τα διαλυμένα παράθυρα, ή ίσως κάποια άλλη, υποσυνείδητη λεπτομέρεια. Τώρα βέβαια με την ανακαίνιση πολλά από αυτά τέλειωσαν. Δεν έχω άλλο πρόβλημα με τη μετατροπή σε «Attica», παρά μόνο την εξαφάνιση των παραθύρων και άρα την απουσία φυσικού φωτός. Αυτό φυσικά ισχύει για όλα τα πολυκαταστήματα: Λαμπρόπουλος (νομίζω μάλιστα προτού γίνει Notos galleries), «Μινιόν», Κλαουδάτος /Notos galleries, «Χόντος» Ομόνοιας, «The Mall» κλπ κλπ. Θα έπρεπε φυσικά κάτι τέτοιο ν' απαγορεύεται, αλλά τι ψάχνω να βρω τώρα.

²¹⁴⁷ Αλιέυμα του Τάκη Μπαστέα

Μουσολίνι»,²¹⁴⁸ «Νοσταλγία» (1935), «Πομποαδούρ», «Ρότσιλδ» Χάρυ Μπωρ, «Θείο τραγούδι» β' εβδομάς, «Ταξείδι χωρίς τέλος», «Σταυροφορία» + «Η παραίτησις του βασιλέως της Αγγλίας και η ανακήρυξις του νέου Βασιλέως Γεωργίου» (1936), «Βέρα Ιβανόβνα», «Σύντροφοι μάχης», «Ασχολία συζύγων», «Ο κήπος του Αλλάχ» (1937), «Σιλουέττες», «Δυο σελίδες έρωτος», «Ήταν κι αυτό μια τρέλα» Πάουλα Βέσελν, «Ναπολιτάνικες βραδιές» Τίνο Ρόσι, Βιβιάν Ρόμανς (1938), «Περιπέτεια μεσονυκτίου», «Μανόλια», «Περιπλανώμενος λαός», «Νήσος των κοραλλίων», «Βαρνάβας» Φερναντέλ (1939), «Χτυποκάρδι», «Κορίτσια με εγγύησι», «Χωρίς επαύριο» β' εβδομάς, Αργεί, «Εκδίκησις του Ταρζάν», «Αγωνία κοριτσιών» (1940), «Το αηδόνι του Βορρά», «Πριγκηπικό ρομάντζο», «Πάντα συ, μόνο συ» (1941), «Ο αγώνας μιας γυναίκας» Χίλντε Κραλ, Γκούσταβ Παμπστ, «Αννιούσκα» Χίλντε Κραλ, «Η πολιορκία του Αλκαζάρ», «Η μυστηριώδης κόμησσα» «4 σύντροφοι» Ίνγκριντ Μπέργκμαν, «Αχ αυτή η γυναίκα μου», «Αχ αυτή η κόρη μου» (Κυριακή πρωί), «Αννιλί», «Ο θριαμβευτής», «Αεροπόρος 100%», «Βιεννέζικο Αίμα» (1942), «Το λυκόφως της δόξας», «Ο τελευταίος των έξι», «Ντήζελ», «Πιστή στον έρωτα», «Αγάπα με», «Τα βάσανα της τύχης», «Σου εμπιστεύομαι τη γυναίκα μου», «Η γαλάζια μάσκα» (1943), «Ο δολοφόνος κατοικεί στο 21», «Μη μου μιλάς γ' αγάπη», «Όταν οι θεοί αγαπούν», «Η Α.Μ. η σύζυγός μου», «Λευκό όνειρο» γ' εβδομάς, «Η νίκη της ερήμου» (μεταπελευθερωτικά) (1944), «Πάλι σαν πρώτα», «Πάντα στην καρδιά μου», «Αφοσίωσις» των αδελφών Μπροντέ, «Κόβερ γκερλ» (1946), «Όλα, και τον ουρανό ακόμα», «Μαύρος καθρέπτης», «Συντρίμια (σικ) της ζωής», «Δεν είναι καιρός για κωμωδία», «Το αυγό και εγώ» Μπέτυ μακ Δόναλντ, «Νοσταλγίες», «Ανθρώπινη δουλεία» (1947), «Ρώμη, ανοχύρωτος πόλις», «Τρικυμία ψυχών» Έρολ Φλυντ [σικ], «Νύχτα γάμου», «Σκάνδαλα στο Γκραντ Οτέλ» (1948), «Ατιμασμένη», «Μετανοώ», «Σιωπηλός κατήγορος», «Η ζωή με τον πατέρα» (1949), «Αγάπησα έναν προδότη», «Σ' ένα νησί μαζί σου», «Ο γυάλινος κόσμος», «Μαντάμ Μποβαρύ», «Αμαρτωλά κορίτσια» (1950), «Κλέφτης ποδηλάτων», «4 σ' ένα τζιπ» Βιβιάννα Λίντφορς, «Ο βράχος των κεραυνών», «Αύριο θάναι πολύ αργά» Βιττόριο ντε Σίκα, «Λεωφορείον ο πόθος», «Βασιλικοί γάμοι» (1951), «Αλή Μπαμπάς», «Ο αλήτης της 5^{ης} Λεωφόρου», «Το ημερολόγιο της ζωής μου», «Πυρποληταί του ουρανού», «Λευκός γάμος», «Τερέζα» (1952), «Όσα πέρνει [σικ] ο άνεμος», «Δον Καμίλλο» Φερναντέλ, «Αυτοκρατορικές βιολέττες», «Οθέλλος» Όρσον Γουέλλες, «Ο κύριος επιθεωρητής» Ντάνυ Καίη, «Η βοσκοπούλα και η παρθένος», «Το παιδί μιας διεφθαρμένης» (1953), «Τα καπρίτσια της Καρολίνας», «Η σειρήνα της Φλόριντας», «Ιστορία τριών ερώτων», «Η επιστροφή του Δον Καμίλλο» (1954), «Τα πάθη του Χριστού» (Πάσχα), «Ο φόβος», «Μπριγκαντίν» μουσικό κατάλ. Τζων Κέλλν, «Ο Αννίβας προ των πυλών» (1955), «Μαντάμ Ντυμπαρρου» ιστορ. δράμα, «Ο βασιλεύς της τζαζ», «Νυχτερίδα» μουσικό Λουντμίλλα Τσερίνα, «Μαμζέλ Πιγκάλ» εϋθ. περιπ. Μπριτζί Μπαρντό, «Εκείνη» (1956), «Μια νύχτα στο Μόντε Κάρλο», «Ξεφυλλίζοντας τη μαργαρίτα», «Παρί, Παλάς Οτέλ», «Η φωνή του πόθου» (1957), «Λίντμπεργκ», «Το έγκλημα της 10^{ης} λεωφόρου», «Καλώς ήλθες Κατερίνα», «Η Παριζιάνα», «Η κόρη μου κι εγώ» (1958), «Ένα νερό κυρα Βαγγελιώ», «Γδυθήτε παρακαλώ», «Λυσσασμένη γάτα», «Περασμένα μεσάνυχτα» (1959), «Ακόμα μια βραδιά με τρυφερότητα», «Είμαι πράκτωρ της Έφ Μπι Άι», «Η γυμνή Μάγια», «Ένα φιλί, ένα τραγούδι, ένας χορός» έγγρ. μουσ. (1960), «Ζητείται καμαριέρα», «Ζήσε γυμνή στον κόσμο», «Βίβα Πέπε», «Καρπός της αμαρτωλής νύχτας», «Το ξένο είναι πιο γλυκό» (1961), «Η μυστηριώδης κυρία με τα μαύρα», «Ο πρώτος πειρασμός»,

²¹⁴⁸ Έθνος 20.10.1935. Προφανώς αναφέρεται στην ιταλική εισβολή στην Αιθιοπία, όπου –φεν– κανένα Βατερλώ του Μουσολίνι δε σημειώθηκε

«Ωραία αμαρτωλή», «Σ' αγαπώ, μ' αγαπάς» έγγρ. ρεαλιστ., «Φλογερό καλοκαίρι» δράμα Υβόν Μισέλ (1962), «Η πρέσβειρα και ο κατάσκοπος», «Εγκλημα στις 7 το βράδυ» αστυνομική περιπέτεια Γκρ. Γουίλιαμ, Σ. Νάιτ, Ον. Στήβενς, «Γεύσι από μέλι» Ρ. Τάσιγκχαμ, «Ελάτε να πετάξουμε μαζί» (1963), «Ραντεβού στο Παρίσι», «Διωγμός» ελλν. δράμα Ζουμπολάκη – Φυσσούν, «Πλούσια, νέα και ωραία» εύθ. Σάντρα Ντη, «Διακοπές πολυτελείας» Τρόν Ντόναχιου, «Οι νικηταί» (1964), «Επιχείρηση το κυνήγι του άνδρα», «Καυτή άμμος στο Ακαπούλκο», «Ο γερόλυκος φωνάζει», «Πύργος στην άμμο», «Ο κλέφτης», «Δεσποινίς ντετέκτιβ» (1965), «Ο χωροφύλακας του Σαιν Τροπέζ», «Θωρηκτό Ποτέμκιν», «Γκραν ρεστωράν» Λουί ντε Φυνές, «Πώς να πετύχετε στον δεύτερο γάμο σας με την πρώτη σας γυναίκα», «Η δύσκολη αλήθεια» (1966), «Γκαρσονιέρα μιας ανύπαντρης», «Καυτό δόλωμα», «Τα κορίτσια του Ροσφόρ», «Οι βασιλίσσες», «Γκραν ρεστωράν» (1967), «Καρολίνα αγάπη μου», «Όχι δάκρυα για την Τζόου», «Ωραίος τρόπος για να πεθάνης», «Η νύχτα της επόμενης μέρας», «Το πιο παλιό επάγγελμα του κόσμου» (1968), «Είμαι μια αδίστακτη», «Μανόν '70», «Μπούλλιτ», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα», «Μάγερλινγκ», «Ιστορίες του κρεβατιού» (1969), «Ο αστράγαλος», «Ιδιαίτερες σχέσεις», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Το τελευταίο καλοκαίρι» (1970), «Περίπατος στην ανοιξιάτικη βροχή», «Ερωτική μηχανή», «Σατανικός εκβιαστής» (1971), «Πού, πότε και με ποιον», «Οι πέντε τρελλοί του συντάγματος», «Ανάκρισις τρίτου βαθμού», «Δασκάλα για πρωτάρηδες», «Ο ερωτιάρης στη χώρα του σεξ» (1972), «Λουδοβίκος Β', ο τρελός αυτοκράτωρ», «Η λέσχη των μοντέρνων γυναικών», «Όμορφα κορίτσια στη γραμμή», «Ο άνθρωπος της νύχτας», «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα» (1973), «Η ετυμηγορία», «Όχι άλλο πια σεξ Τζόννου», «Μεγάλη διάρρηξις» 2^α εβδομ., «Το χρυσάφι» (1974), «Η υψηλή κοινωνία κάνει έρωτα», «Ο φυλακισμένος της 2ας Λεωρούου», «Η αξιολάτρευτη θεία μου», «Τα καλύτερά μας χρόνια» (1975), «10 δολοφόνοι για τον ντετέκτιβ Μάρλοου», «Θεέ μου πόσο χαμηλά έπεσα», «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου», «Ρωσική ρουλέτα» (1976), «Η Σταχτοπούτα και το τριαντάφυλλο», «Η τρέλα του μεγαλείου», «Μετεμψύχωση», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς εμένα», «Η γυναίκα με το κόκκινο λουλούδι», «Σούπερμαν» (1977), «Τρεις συμπαθητικοί κατεργαρέοι» Σύλβια Κριστέλ, «Αδελφοί Καραμαζώφ», «Μια νύχτα γεμάτη βροχή», «Ο μεγάλος κομπιναδόρος», «Ένας τρυφερός αστυνόμος» Φιλίπ Νουαρέ (1978), «Ένα τρελλό θεότρελλο ζευγάρι» έγγρ. κωμ. Μπάρμπ. Στρέιζαντ Ράιαν Ο' Νηλ, «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξι», «Γρανίτα από λεμόνι», «Αποκάλυψη τώρα», «Αγαπημένε μου πατέρα» (1979), «Ο γάμος της Μαρίας Μπράουν», «Η ταράτσα», «Ο κυνηγημένος», «Η γυναίκα του παπά» Σοφία Λόρεν, «Τα σατανικά κόλπα του Φου Μαντσού» (1980), «Μαριονέτες», «Οι κληρονόμοι», «Εξκάλιμπερ», «Κουαρτέτο» (1981), «Τώρα πια είμαι γυναίκα», «Πλούσια, γοητευτική κι επικίνδυνη», «Η λάμψις» (σικ), «Γαλάζιο νησί», «Ποτέ δεν είναι αργά γι' αγάπη» Τζιλ Κλαίημπουργκ, «Ένας ελεύθερος άνθρωπος» (1982), «Θανάσιμο παιχνίδι», «Ρεμπέτικο», «Για το κορμί σου μόνο», «Ερότικα», «Οι δύο δραπετές» (1983), Σην Κόνερν «Ποτέ μην ξαναπείς ποτέ», «Πάθος γυναικών», «Σε τεντωμένο σκοινί», «Ταξίδι στα Κύθηρα», «Σταρ '80, το γυμνό μοντέλο» (1984), «Βαριετέ», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή», «Στην αυλή του βασιλιά καθίκι», «Κάρμεν» του Σάουρα (1985), «Τα κορίτσια του Ροσφόρ», «Οι βασιλίσσες» (1994), «Η μπλε ταινία», «Η ουλή» και άλλα φιλμ του αφιερώματος στον Κισλόφσκι, Πανόραμα Ευρωπαϊκού²¹⁴⁹ Κινηματογράφου της «Ελευθεροτυπίας» ενταγμένο στο Αφιέρωμα του Υπουργείου Πολιτισμού με θέμα «Κινηματογράφος: τα

²¹⁴⁹ Πάντως το σχετικό έντυπο πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού έχει και πολύ αμερικάνικο φιλμ: Μπάστερ Κίτον, Τζον Φορντ, Μιούζικαλ της MGM, Τέιλορ Χάκφορντ, Λόρενς Κ

πρώτα 100 χρόνια» + έκθεση πανό και φωτογραφιών για τους αδερφούς Λυμιέρ,²¹⁵⁰ «Οι σπεσιαλιτίσες», «Αντρέ», Εκδηλώσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, Αφιέρωμα στον Νάνι Μορέτι, Αφιέρωμα στον Φριτς Λανγκ, Αφιέρωμα στον βαλκανικό κινηματογράφο (1995), «Ακροπόλ», «Ολική έκλειψη», «Το βλέμμα του Οδυσσέα», Εβδομάδα ιταλικού ινηματογράφου (γενικά) (1996), «Παεζά», «Ρώμη ανοχύρωτη πόλη» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα στο Ροσελίνι, «Η βόλτα», «Αντίο 13», «Ο Πάλλε μόνος στο κόσμο», «Το άγριο άλογο», «Μη με υπολογίζεις», «Το δέντρο της γνώσης» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα «Το παιδί στο σκανδιναβικό κινηματογράφο», Μικρού μήκους ταινίες του Αλαίν Ρεναί, «Σέξι ιεραπόστολος», «Το τείχος μας», «Κλεμένη ομορφιά», «Ερικ ο Βίκινγκ», «Ο Σεκάλ πρέπει να πεθάνει» κλπ ταινίες από το «11^ο Πανόραμα ευρωπαϊκού κινηματογράφου»²¹⁵¹ (1998), Αφιέρωμα στο Robert Bresson: «Οι κυρίες του δάσους της Βουλώνης», «Ένας καταδικασμένος σε θάνατο δραπέτευσε», «Το ημερολόγιο ενός ενός εφημέριου», «Το χρήμα» κλπ, 12^ο Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου: «Το καλοκαίρι του Σαμ» Σπάικ Λι, «Ερωτευμένες γυναίκες» Κεν Ράσελ, «Η μοναξιά του δρομέα των μεγάλων αποστάσεων» Τόνι Ρίτσαρντσον, «Τη μέρα που η γη σταμάτησε» Ρόμπερτ Γουάιζ κλπ ταινίες-- προβολές από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος: «Ολοι οι άνθρωποι του προέδρου», «Αθώς μέχρι αποδείξεως του εναντίου» και «Το κουρδιστό πορτοκάλι» (1999).

Παναθήναια Α / **Νέα Παναθήναια** Μακρόβιος υπαίθριος κινηματογράφος (παλιότερα και βαριετέ), που ονομάτισε την ευρύτερη περιοχή ανάμεσα στο Τέρμα Ιπποκράτους, τη βόρεια πλευρά του Λυκαβηττού και τη σημερινή Πλατεία Αργεντινής Δημοκρατίας, την αριστερή «όχθη» της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, αν λογαριάσουμε ότι η σημερινή λεωφόρος υπήρξε χείμαρος. Εκτός από τη σχετική στάση λεωφορείων, εντόπισα επίσης γκαράζ (Φαναριωτών και Αλεξάνδρας), μπαρ (Παράσχου και Λύτρα, στην α π έ ν α ν τ ι πλευρά της Αλεξάνδρας), εστιατόριο και σουβλατζίδικο που βαφτίστηκαν από αυτό, ενώ η δική του ονομασία προέρχεται από το γνωστότερο επαναλαμβανόμενο τίτλο αθηναϊκών επιθεωρήσεων, οι οποίες κάλυψαν την περίοδο 1907 - τουλάχιστον 1923.²¹⁵² Ως κινηματογράφος, ο χώρος εμφανίζεται τουλάχιστον το 1920 (δηλώνοντας μάλιστα με θράσος «ομιλών»), στη συνέχεια παίζει άλλα θεάματα ή απλά εξαφανίζεται από τις στήλες των εφημερίδων («παράδοξο του '20»), συστηματοποιείται με ταινίες το 1928 και διατηρείται μέχρι σήμερα (2013).

Ξεκίνησε ως «Παναθήναια», ένας μεγάλος διαμπερής κινηματογράφος μεταξύ Χαριλάου Τρικούπη (όπου η κύρια είσοδος) και Μαυρομιχάλη, σχεδόν πάνω στην Αλεξάνδρας. Ξεκίνησε ως «Παναθήναια», ένας μεγάλος διαμπερής κινηματογράφος μεταξύ σχεδόν πάνω στην Αλεξάνδρας, όχι τότε πλήρως χτισμένη, «φαινότανε το σινεμά από το δρόμο».²¹⁵³ «Τότε μπαίναμε από Χαριλάου Τρικούπη και η οθόνη ήτανε αριστερά, προς Αλεξάνδρας. Είχε χαλίκι.»²¹⁵⁴

Οι παλιές εφημερίδες δίνανε Χ. Τρικούπη, τέρμα Χ. Τρικούπη / Χ. Τρικούπη 156 / Αλεξάνδρας, Αλεξάνδρας και Χ. Τρικούπη. Τηλέφωνο 2106425714, Β' προβολή παλιότερα, Α' στις μέρες μας (το 1967 οι εφημερίδες το δίνανε διαδοχικά και στις δύο). Προφανώς το 1967-1968 (τη δεύτερη χρονιά απουσιάζει από τις εφημερίδες)

²¹⁵⁰ Για το πλήρες και πολύ εντυπωσιακό πρόγραμμα: Γεωργακοπούλου, «Ζάππειο»

²¹⁵¹ Από το σχετικό πρόγραμμα προβολών

²¹⁵² Χατζηπανταζής – Μαράκα 220-237

²¹⁵³ Μαρία Κυριάκη, συνέντευξη

²¹⁵⁴ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

είναι η εποχή που το πρὸς την Τρικούπη κομμάτι αποκόπτεται. Στο κομμάτι αυτό χτίζεται πολυκατοικία γραφείων, στην οποία στεγάστηκε το Υπουργείο Δημοσίων Ἔργων, σήμερα το ΥΠΕΧΩΔΕ.²¹⁵⁵ Ἐτσι το σινεμά κολοβώθηκε, άλλαξε ὄνομα σε «Νέα Παναθήναια» και αποκλειστική εἰσοδός του ἔγινε η ἐπί της Μαυρομιχάλη,²¹⁵⁶ με τυπική πλέον διάταξη στα σίγουρα. Ὡς συνήθως συμβαίνει, αργότερα το «Νέα» ξεχάστηκε, ὁπότε ξανάγινε σκέτα «Παναθήναια» (για τον κόσμο ἀπὸ νωρίς και για τις εφημερίδες ἀπὸ το 2004), παρόλο που τα προγράμματά του ἐπιμένανε για καιρὸ στις δύο λέξεις. Τις τελευταῖες δεκαετίες οι εφημερίδες το δηλώνουν Αλεξάνδρας / τέρμα Ἰποποκράτους/ Μαυρομιχάλη 165 / τέρμα Μαυρομιχάλη.²¹⁵⁷ Το σημερινὸ σινεμαδάκι ἀντικρίζει την πίσω ὄψη των γραφείων του Υπουργείου. Ἡ, ἀν θέλετε, τα γραφεία του υπουργείου βλέπουν την πλάτη της οθόνης.

Το 1926 ἐδῶ ἐπαιξε Καραγκιόζη ο περίφημος Μόλας. Ἐδῶ ἀνέβηκε και πολὺ βαριετέ,²¹⁵⁸ ἐιδικὰ ὅλη την κατοχὴ ἔτσι την πέρασε. Γράφει ο Πύρπασος: «Στο βαριετέ ‘Παναθήναια’ της Λεωφόρου Αλεξάνδρας εἴχαμε ἀνεβάσει μια πολὺ ἐξυπνη ...ἐπιθεώρηση... Στα ‘Παναθήναια’ πρωτοπαρουσιάσαμε και τη Σμαρούλα Γιούλη. Μα και στο ἴδιο θέατρο, στα 1944, ἔκανε την τελευταία ἐμφάνισή του ο Ἀττίκ».²¹⁵⁹ Το 1932, ἐνῶ ἐπαιζε το φιλμ «Ὁ δράκος του Ντύσελντορφ», τζαμπατζήδες θεατὲς την πάτησαν ἀσχημα: «σοβαρώτατον δυστύχημα ἔγινε χθες το βράδυ εἰς τον ... κινηματογράφον ‘Παναθήναια’. Ἐτραυματίσθησαν μάλλον σοβαρῶς 8 άτομα ...Ὀλίγον προ της ἐνάρξεως της προβολῆς της ταινίας, εἴχον εἴχον συγκεντρωθῆ ἐπί της στέγης της ἐκεῖ πλησίον ευρισκομένης ἀποθήκης του Ι. Τυρνασίου υπὲρ τα 20 άτομα, ὅπως παρακολουθήσουν το ἔργον. Περί την 11.30 η στέγη της ἀποθήκης ἤρχισε να υποχωρή... μετ’ ὀλίγον, η στέγη κατέπεσε μετὰ πατάγου και παρέσυρεν εἰς τα συντρίμια της τους θεατὰς...».²¹⁶⁰

Το 1935, οι νεοὶ του επιχειρηματίες οι Σαλφατῆς - Τριβέλας – Δημητριάδης το ἀνακαίνισαν με μπετόν, νέα μηχανή, καθίσματα κλπ.²¹⁶¹ Το 1947 επιχειρηματίες η Ἐλένη Πουλίδου και ο Λεωνίδας Ἀποστολόπουλος,²¹⁶² το 1950 η «Ἐλένη χῆρα Πουλίδου»,²¹⁶³ το 1955 ο Μιχ. Μιχαηλίδης.²¹⁶⁴ Σήμερα, ο Σωτήρης Ρίγγας. Παλιότερα ἦταν ἓνα συνοικιακὸ σινεμά που «ἐπαιζε ταινίες κατάλληλες για ἓνα κοινὸ πιο λαϊκὸ, ταινίες με αστυνομική ὑπόθεση, ταινίες που ἔκαναν τους θεατὲς να κρατοῦν στο χέρι τα δακρὺβρεκτὰ μαντίλια τους».²¹⁶⁵ Ἀπὸ πολλὰ χρόνια λειτουργεῖ ὡς σινε τέχνης με ὑπότιτλο «Art Cinema». Εἶναι διπλὰ διατηρητέο, και ὡς χώρος και χρῆση. Πλην του υπουργείου, δεξιά και ἀριστερά του ἔχει ἐπίσης πολυκατοικίες. Κατὰ μία λίαν ἀβέβαιη πληροφορία, ὑπῆρξε πρόχειρο στρατόπεδο συγκέντρωσης του ΕΛΑΣ στα Δεκεμβριανά, ὅπως η «Ἀντινέα» (δες λέξη), ἀλλὰ πολὺ πιο βραχύβιο. Ἐπειδὴ ὁμως δεν μπορῶ να θυμηθῶ ποιος μου το εἶπε ἢ πού το διάβασα (ἢ μπορεῖ να κάνω και ὀλωσδιόλου λάθος), δε διασταυρῶνεται, ἀρα το ἀναφέρω με κάθε ἐπιφύλαξη.

²¹⁵⁵ Συνέντευξη του Θ. Ρίγγα, Τραγγανίδας

²¹⁵⁶ Πληροφορίες ἀπὸ περιοίκους ἀνωνόμως και ἐπιβεβαίωση ἀπὸ το προσωπικὸ του σινεμά (2003)

²¹⁵⁷ π.χ. Το Βῆμα 19.05.2006. Ἀλλὰ το τοπωνύμιο του «Ἐκράν» στο ἴδιο φύλλο, εἶναι «Παναθήναια»!

²¹⁵⁸ Π.χ. Βραδυνή και ἄλλες εφημερίδες του Οκτώβρη 1943 (βαριετέ τέλος σεζόν, κατὰ τη συνήθεια της ἐποχῆς) Κύτταρης, Βαριετέ, 138, Ἀργυρόπουλος 194

²¹⁵⁹ Πύρπασος, Πένα, 78

²¹⁶⁰ Ἀκρόπολις 1 Ἰουλίου 1932, σε Θεοδοσίου 140

²¹⁶¹ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ 09.06.1935, σε Πατέρας 132

²¹⁶² Ἑλληνική Κινηματογραφική Ἐπιθεώρησις τ. 10 /21.12.1947

²¹⁶³ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ. τ. 26(674) 24.11.1950

²¹⁶⁴ Κινηματογραφικὸς Ἀστὴρ πανηγυρικὸ τεύχος χωρὶς ἀρίθμηση [ἀλλὰ Γενάρης 1955]. σελ. 48

²¹⁶⁵ Καιροφύλας, Νεάπολη – Εξάρχεια 174

Ιδού μια γλυκύτατη ανάμνηση: «Την πρώτη φορά που πήγα κινηματογράφο ήμουν τεσσάρων χρονών. ... Αυτά που σημειώνω μού τα διηγείται ο πατέρας μου πολύ αργότερα, εγώ δεν τα θυμάμαι διόλου. Η ταινία που έπαιζε ήταν ο 'Πινόκιο' του Γουόλτ Ντίσνεϊ. Όταν άρχισε να λέει ψέματα ο Πινόκιο και μεγάλωνε η μύτη του τόσο τρόμαξα, που έμπηξα τα κλάματα, χωρίς καμιά διάθεση να σταματήσω. Ο πατέρας μου, φανερά εκνευρισμένος (και αφού το μισό σινεμά είχε γυρίσει και μας κοιτούσε) με πήρε από το χέρι λίγο αργότερα και βγήκαμε στο δρόμο πριν τελειώσει η ταινία. Εγώ δε σταμάτησα να κλαίω σ' όλη τη διαδρομή, μέσα στα στενά του Γκύζη και του Πολυγώνου».²¹⁶⁶

Να και η μετάβαση από το παλιό στο νέο, δοσμένη υπέροχα με τα μάτια της Βάνας Συνοδινού: «Το καλοκαίρι πηγαίναμε βέβαια στα Παναθήναια... Θυμάμαι ακόμα τη μυρωδιά των λουλουδιών λουλούδια γύρω γύρω κολλητά στη μάντρα και, παρ' όλο που ακούγεται χλιοειπωμένο, του αγιοκλήματος. Νομίζω ότι είχε και ο ίδιος ο κινηματογράφος, αλλά τότε και τα γύρω αλλά και κάθε σπίτι είχε αυλή και όλα είχαν αγιόκλημα. Φαντάζεστε λοιπόν, όπως κατηγορίζαμε, τις ευωδιές των λουλουδιών και της γης καθώς το βραδάκι όλοι πότιζαν τους κήπους. Κάποια στιγμή, πρέπει να ήταν στις αρχές της δεκαετίας 1970, παρ' όλες τις διαμαρτυρίες των κατοίκων της περιοχής, τα Παναθήναια χτίστηκαν σε μια μεγάλη πολυκατοικία. Επειδή ο νόστος του κινηματογράφου ήταν μεγάλος και οι κάτοικοι τον μελετούσαν πολύ, χτίστηκαν σε μερικά χρόνια τα Νέα Παναθήναια, που ήταν μικρότερα από τα αρχικά, λίγο πιο πάνω προς την Αλεξάνδρας... Δεν ήταν όμως ο ίδιος αγαπημένος κινηματογράφος. Όμως και η γειτονιά είχε αρχίσει να αλλάζει. Η Νεάπολη άρχισε να χάνει τα δίπατα σπίτια της με αυλή και ιδιαίτερα προς την Αλεξάνδρας άρχισαν να χτίζονται πολυκατοικίες κολλητά η μια στην άλλη, ενώ ως τότε υπήρχαν μία ή δύο πολυκατοικίες απέναντι από την είσοδο της Ιπποκράτους προς τα δεξιά».²¹⁶⁷

Εδώ και πολλά χρόνια, δεν υπάρχει σεζόν που να μην πάω μια τουλάχιστον φορά στα «Παναθήναια». Έχω δει σε πρώτη προβολή το «π» με το φίλο μου το Γιώργο Κάρκα, πολλές επαναλήψεις («Μεγάλη ανατριχίλα», «Άγριες φράουλες», πολύ Τρυφό, πολλή ιταλική κωμωδία κλπ, το ισπανικό «Σκούρο μπλε, σχεδόν μαύρο») κλπ. Προβάλλει «ανακαινισμένο, με μεγάλη οθόνη, μέσα στο πράσινο, σιντριβάνι» (τουλάχιστον από το 2001). Ισχύουν όλα. Ο χώρος μικρός, αλλά συμπαθέστατος. Η διάταξη τυπική. Κάτω από την καμπίνα προβολής το μπαρ, δίχως εξώστη. Πολύ και πολλαπλό ράσινο. Ιδιομορφία: εκτός από τα δέντρα και τα φυτά που είναι φυτεμένα στα πλάγια της οθόνης, εκτός από τ' αναρριχητικά στα πλάγια της πλατείας, τούτο δώ έχει κι ένα παρτέρι που παρεμβάλλεται ανάμεσα στην πρώτη σειρά καθισμάτων και στην οθόνη. Το παρτέρι αυτό έχει απίθανα χρωματιστά λουλούδια και θάμνους, μέχρι και δυόσμο! Επίσης, το παρτέρι κρύβει μια μικρή και χαμηλή σκηνή, προορισμένη πιθανώς για θέατρο (κάποτε). Μέχρι πριν λίγα χρόνια (2007) η σκηνή αυτή, κρυμμένη επαρκώς πίσω από τα φυτά του παρτεριού, ήταν ο μεγαλύτερος γατότοπος που είχα δει ποτέ σε σινεμά κι ένας από τους μεγαλύτερους γατότοπους που ξέρω γενικά. Το καλοκαίρι του 2009, οπότε είδα με το πατέρα μου τον «Δεσμότη του Ιλίγγου» του Χίτσκοκ, οι γάτες είχαν σχεδόν μηδενική παρουσία. Το δε 2013, οπότε είδα εδώ το μεγαλειώδες «Οι δώδεκα ένορκοι» του Λιουμέτ, οι γάτες δεν υπήρχαν

²¹⁶⁶ Ξανθόπουλος, Εικόνα

²¹⁶⁷ Βάνα Συνοδινού, χειρόγραφο (ιμέιλ)

διόλου, ενώ το παρτέρι είχε κουρευτεί έτσι ώστε τα φυτά του να μη σχηματίζουν πια απροσπέλαστη κρυψώνα.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Τραφαλγάρ», «Η Ανατολή», «Μακριά απ'τον κόσμο» (1920), «Αλλού ο παπάς αλλού τα ράσα του», «Χρυσή πεταλούδα», «Από τον κρημνό στη θάλασσα», «Είλωτες της αγάπης», «Ματωμένη χορεύτρια», «Πριγκίπισσα Μάσσα», «Ο μυστηριώδης νικητής», «Ιερό βουνό», «Εχθροί γυναικών» (1928), «Υπό την σκιάν του τάφου», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Κομβόι», «Μπρος στο ικρίωμα», «Δύο κόκκινα τριαντάφυλλα», «Φιφή», «Κομφετί», «Τερέζα Ρακέν» (1929), «Το παιδί του δρόμου», «Ερωτικόν βαλς», «Λουιζιάνα» (1930), «Σύγχρονες παρθένες», «Μοιραία συνάντησις», «Αδελφική εκδίκησης», «Η νήσος των χαμένων караβιών» (1931), «Μια νύχτα αγωνίας», «Το τέλος του ταξιδιού», «Άγγελοι της κολάσεως», «Οι ιππότες του λευκού θανάτου» (1932), «Εγώ την ημέρα και συ τη νύκτα», «Εμδεν», «Σούζυ Σαξοφών», «Η κυρία δεν θέλει παιδιά», «Γκραντ Οτέλ», «Καμμία άλλη» (1933), «Σκιαί του ημικόσμου», «Η μασκώτ έχει τον λόγον», «Η γυναίκα με το σαιξ [σικ] απήλ», «Σκάνδαλα στη Βουδαπέστη», «Φλόγες», «Στα κύματα του Βοσπόρου» (1934), «Η δακτυλό παντρεύεται», «Η γυναίκα με το σεξ απήλ», «Η μικρή Ντορίττ» (1935), «Μικρός Ιάκωβος», «Μία νύχτα έρωτος», «Αυτοκρατορικός δρόμος», «Μαντάμ Ντυπαρρύ» (1936), «Άννα Ντεμίντοβα», «Βωβά χείλη», «Αυτοκρατορικό ρωμάντζο» (σικ), «Άβε Μαρία» (1937), «Μπακαρά», «Η γη της επαγγελίας», «Άς χορέψουμε», «Η Αρλέττα και οι μπαμπάδες της», «Πυρί», «Ο μικρούλης του παρθεναγωγείου» (1938), «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Παριζιάνικες βραδιές», «Πριγκίπισσα τσιγγάνα», «Πορτ Αρθούρ», «Τρομεροί ερασταί» (1939), «Λέσχη αριστοκρατών», «Αθώς στα κάτεργα», «Μονομαχία» (1940), «Σουέζ», «Αγάπη στον Ειρηνικό», «Η συμμορία των 7» (1945), «Στην υπηρεσία του Τσάρου», «Θα ξαναγαπηθούμε», «Κατηγορώ» (1946), «Θύελλα σε μητρική καρδιά», «Οι θησαυροί του Ταρζάν», «Σαλώμη» (1947), «Προ των συνόρων», «Το μεγάλο κατηγορώ», «Σαν τα παραμύθια», «Φρίντα» (1948), «Δαίμων του πάθους», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Έπεσαν μέχρις ενός» (1949), «Χωρίς διαβατήριο», «Οι επισκέπται της νύχτας», «Σιωπηλός κατήγορος», «τροβατόρε», «Κοινωνικά στίγματα» (1950), «Θαμμένη ζωντανή», «Άρπαγες της Δύσεως», «Ο βαρκάρης του Βόλγα», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Οι δολοφόνοι» (1951), «Όταν σιγούν τα τύμπανα», «Αύριο θα 'ναι πολύ αργά», «Η λίμνη των πειρασμών» (1952), «Το αμάρτημα μιας μητέρας», «Το παιδί μιας διεφθαρμένης», «Η εκδίκησης της τσιγγάνας», «Κεραυνός στη Χαβάη» Τζην (σικ) Γουαίην (1953), «Δημόσιος πειρασμός», «Τα σμήνη της Καζαμπλάνκας», «Το κορίτσι του δωματίου 17» (1954), «Τα όπλα της εκδικήσεως» περιπέτεια Βαν Τζόνσον, «Η σειρήνα της Καζαμπλάνκας», «Ιππότες της κολάσεως» (1955), «Παναγιά μου 2 παιδιά», «Το κυνήγι του κλέφτη», «Ο πολεμιστής της ελευθερίας» (1956), «Σκάνδαλα στη Ριβιέρα», «Ο αλήτης βασιλιάς», «Κατάσκοπος τριών πολιτειών» (1957), «Πόλεμος και ειρήνη», «Μια γυναίκα, δύο άνδρες», «Αίμα στον πράσινο βάλτο» Μπαρτ Λάνκαστερ, «Το πρώτο ξύπνημα» αισθ. Ρόμυ Σνάιντερ (1958), «Η κοιλάδα του μίσους», «Φλογισμένα κύματα», «Αξιολάτρευτοι που είναι οι άνδρες», «Τρελοκόριτσο», «Μαύρος κρίνος», «Χωριστά τραπέζια» (1959), «Η κόκκινη συμμορία», «Ταξίδι στο κέντρον της Γης» έγχρωμο Πατ Μπουν, «Πέντε δεκάρες», «Η τελευταία μέρα του πολέμου» (1960), «Δεσμώτης της ηδονής», «Σαλαμπώ», «Αίμα και άμμος» Τάυρον Πάουερ, «Η συμμορία των 19 ναπολιτάνων», «Ο Ηρακλής και οι Αμαζόνες», «Γυμνή στον ήλιο» (1961), «Στον ίλιγγο της αμαρτίας», «Οι γυναίκες τρελλαινόνται για τους ψηλούς», «Το λιμάνι της αγωνίας», «Θυελλώδης τιμωρός» (1962), «Δεσμώτες της ηδονής», «Γουέστ Σάιντ Στόρυ», «Ο

ιπότης του πύργου των θησαυρών», «Μεσάνυχτα παρά πέντε (1963), «Ιβανόνης» Ρ. Ταίηλορ, «Το μεροκάματο του τρόμου», «Επιχειρήσεις κρεββατοκάμαρα», «Σμηναρχία θανάτου», «Ο φονιάς» αστυν., «Γυμνοί στον ήλιο» Μαρί Λαφοραί Αλαίν Ντελόν (1964), «Αποστολή στην κόλαση», «Καρτούς», «Γυναίκα από άχυρο», «Μυστική απόβασις» (1965), «Σταυροί στο χιόνι», «Μυστικός πράκτωρ X-9», «Για δυο χούφτες χρυσάφι» (1966), «Πράσινες μάρκες, κίτρινος θάνατος», «Το αστέρι του Νότου», «Λίγα δολάρια για τον Τζάνγκο», «Φιλί για φιλί, σφαίρα για σφαίρα» (1967), «Οι συνωμότες», «Κυνηγώντας το δολοφόνο», «Βήματα στη λάσπη» (1969), «6 πτώματα χωρίς δολοφόνο», «Επαναστάτης του Μέξικο», «Οι γενναίοι του Μπρανκαλεόνε» (1970), «Ο αμαρτωλός κύκλος των εκβιαστών», «Υπόθεσις Μάρτιν Κάμπελ» (1971), «Σαν Φρανσίσκο ώρα μηδέν», «Ο λόφος της τιμωρίας», «Κάτι μεγάλο» (1972), «Κάπτουν Απάτσι», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» (1973), «Ταμένος με το ζόρι», «Η μια πάνω στην άλλη», «Τζαίμς Μποντ Πράκωρ 007, Στην υπηρεσία της αυτής μεγαλειότητας» (1974), «Μαύρα γεράκια του Χάρλεμ», «Μαύρος δυναμίτης» και «Ο άνθρωπος από την Ανατολή» (1975), «Καταδίωξις μέχρι θανάτου», «Ο άνθρωπος που θα γινόταν βασιλιάς», «Τα καλύτερά μας χρόνια» (1976), «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης», «Είμαστε όλοι καννίβαλοι» (1977), «Ο άνθρωπος που δεν υπέκυψε ποτέ», «Μπόννυ και Κλάιντ», «Άσπρος, μαύρος, κίτρινος» (1978), Τέρενς Χιλ – Μπαντ Σπένσερ «Μονά ζυγά», «Μη χτυπάτε θα σας δείρουμε», «Ασάντι» (1979), «Ήταν δύο φυγάδες», «Ο άνθρωπος από τη Σιγκαπούρη» (1980), «Το κοπάδι», «Η συμμορία των 11», «Σκοτώστε τον ξέρει πολλά» (1981), «Αποπλάνηση τώρα», «Οι τέσσερις του Άβε Μαρία», «Γαλάζιο νησί» (1982), Μελ Μπρουκς «Η τρελή ιστορία του κόσμου», «Κωδικό όνομα στρατιώτης», «Το τσακάλι και ο λύκος» (1983), «Η νύχτα των βρυκολάκων», «Το κλουβί με τις τρελές» (1984), «10' λεπτά πριν τα μεσάνυχτα», «Ρίο Μπράβο», «Το φεγγάρι στον υπόνομο» (1985), «Τρεις μέρες του κόνδορα», «Μια μέρα ένας έρωτας» (1986), «Χορεύοντας μ' έναν ξένο», «Τοπ γκαν», «Τα ρομπότ τρελάθηκαν» + «Ηλεκτρονικός χαμός» (1987), «Ο ασιδάς του Λος Άντζελες», «Γουόλ στριτ», «Ένα μωρό για τρεις», «Η αυτοκρατορία του ήλιου» (1988), «Γουίλλυ, η οργή των θρύλων», «Πάρτι φαντασμάτων», «Αθώς εκ προμελέτης» (1989), «Η μεγάλη ανατριχίλα», «Ωραίο μου πλυντήριο», «Ραντεβού στα τυφλά», «Χωρίς διαβατήριο» (1990), «Σίρλεϋ Βαλεντίν», «Τρελό γουίκεντ στου Μπέρνι», «Blade runner» (1991), «Τοτό ο ήρωας» «Το κορίτσι μου», «Χορεύοντας με τους λύκους», «Εξολοθρευτής νο 2: Ημέρα κρίσεως» (1992), «Επιστροφή στο Χάουαρντς Εντ», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Κάποτε στην Αμερική» (1993), «Blink Το βλέμμα του μάρτυρα», «Θηλυκό μυαλό», «Ο εραστής» (1994), «Nell», «Χάιλαντερ 3: ο μάγος», «Σφαίρες πάνω από το Μπρόντγουει», «Amateur», «Ένας άντρας στην Αφρική», «Ένα αξέχαστο καλοκαίρι», «Σε κατάσταση πολιορκίας» (1995), «Πριν το ξημέρωμα», «Χαμός στη ζούγκλα», «Underground» (1996), «Ο συνεργάτης μου», «Δαμάζοντας τα κύματα», «Ο καθρέφτης έχει δυο πρόσωπα» (1997), «Πυροβολημένο ψάρι», «Επτά χρόνια στο Θιβέτ», «Καυτή σάρκα», «Ο Δικηγόρος του διαβόλου» (1998), «Ένοχο παρελθόν», «Μαύρη γάτα, άσπρος γάτος», «Η ωραία πεθερά», «Ζωντανή μετάδοση: The Truman show», «Λεωφορείον ο πόθος» (1999), «π», «Η σειρά του Μισισιπή», «Ο Εγγλέζος» (2000), «Μια πορνογραφική σχέση», «Ο άνδρας που αγαπούσε τις γυναίκες», «Η ιστορία της Αντέλ Ουγκό» (2001), «Τα 400 χτυπήματα», «Για μια χούφτα δολάρια», «Μίλα της» (2002), «Άγριες φράουλες», «Ακήρυκτος πόλεμος» ντοκιμαντέρ, «Σχετικά με τον Σμιντ» (2003), «Στη σκιά του υποκόσμου», «Το απέναντι παράθυρο», «Ο τρελός Πιερό» (2004), «Γαμήλιο πάρτυ», «Οι εντιμότατοι φίλοι μου» (2005), «Ο θείος μου», «V for Vendetta», «Ανθρωποκτονία», «Ρασομόν» (2006), «Ο κολλητός μου», «Ο επισκέπτης»,

«Χαμένα όνειρα», «Η Πολίν στην παραλία», «Death proof» (2007), «Η γκαρσονιέρα», «Η νύχτα και η πόλη», «Αναζητώντας ένα φιλί τα μεσάνυχτα» ανεξάρτητος αμερικανικός κινηματογράφος, «Η παγίδα» (2008), «Ο ειρηνοποιός», «Χάνα Μοντάνα, η ταινία», «Δεσμώτης του ιλίγγου», «Άσε το κακό να μπει», «Στο κατώφλι της ζωής», «Οι γυναίκες των ονείρων μου» (2009), «Τα κόκκινα παπούτσια», «Ραντεβού στο Παρίσι» + «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Σύντομη συνάντηση», «10 μικροί νέγροι» (2010), «Drive», «Εάν», «Ο Τζιάνι και οι γυναίκες», «Γλυκό ψέμα», «Η γυναίκα με τη λεοπάρδαλη (2011), «Dark Shadows», «Μάντεψε ποιος θα 'ρθει το βράδυ», «Άθικτοι», «Ένας μεγάλος έρωτας», «Για όλα φταίει τ' όνομά σου» (2012), «Νο» + «Η επίθεση», «Blancanieves - Χιονάτη», «Ο μοναχικός καβαλάρης» + «Ο κανόνας της σιωπής», «Στρουμφάκια» 2 και «Οι δώδεκα ένοχοι»(2013).

Παναθήναια Β Ξακουστό προπολεμικό εξοχικό κέντρο διασκέδασης, μπιραρία, εστιατόριο, πατινάζ κλπ κλπ, στο Τέρμα Πατησίων, που έφτασε τουλάχιστον μέχρι τη δεκαετία του '50, στον κήπο του οποίου το 1934 λειτούργησε πρόσκαιρα υπαίθριος κινηματογράφος. Επιχειρηματίας ήταν ο Α. Παπαδημητρίου.²¹⁶⁸ Τα «Παναθήναια» (για την προέλευση του ονόματος δεξ το προηγούμενο λήμμα) ήταν ένας τεράστιος υπαίθριος χώρος, με πολλά δέντρα, με τοτινή διεύθυνση Πατησίων 398 - 400.²¹⁶⁹ Η σημερινή τοποθέτηση του χώρου θα ήταν από την οδό Μονής Σέλτσου, αμφιθεατρικά, προς την οδό Χαλκίδος. Αγνοώ αν όλο το κομμάτι μεταξύ των δύο οδών ανήκε στα «Παναθήναια» ή αν προς τη οδό Χαλκίδος υπήρχαν οικόπεδα που ανήκαν σε άλλους ιδιοκτήτες. Βέβαιο είναι ότι τα «Παναθήναια», όντας σε λοφάκο, φαίνονταν από τη Χαλκίδος.²¹⁷⁰ Αργότερα στο χώρο των κυρίως «Παναθηναίων» (το βόρειο και ψηλό κομμάτι του τετραγώνου) χτίστηκε το κολοσσιαίο κυλινδρικό χειμωνιάτικο κέντρο διασκέδασης «Καλαμπόκας», το οποίο σήμερα έχει μετατραπεί σε σούπερ μάρκετ «Βασιλόπουλος». Το νότιο και χαμηλό κομμάτι του τετραγώνου, προς τη Χαλκίδος, είναι σήμερα χτισμένο. Η σημερινή διεύθυνση των «Παναθηναίων» θα ήταν Μονής Σέλτσου 5, αν υπήρχε τότε αυτή η οδός, αλλά ακριβέστερη θα ήταν η αντιστοιχία προς σημερινά νούμερα 18-22 της οδού Χαλκίδος, απέναντι από τα εξωτερικά ιατρεία του Νοσοκομείου Πατησίων. Ιδού σειρά διαφημίσεων των «Παναθηναίων» κατά την έναρξή τους:

ΘΕΛΕΤΕ καθαρόν αέρα πεύκου;
 ΘΕΛΕΤΕ να περάσετε δύο ώρες ευχάριστες;
 ΘΕΛΕΤΕ να δήτε τις πιο μεγάλες σουζέ της σαιζόν;
 Λοιπόν ελάτε εις το
ΣΙΝΕ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ
 Τέρμα Πατησίων (Αλυσίδα)
 που κάμνει έναρξιν το προσεχές
 Σάββατον 26 Μαΐου με το
ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
 Πρωταγωνιστεί ο ΖΟΖΕΦ ΣΜΙΘ
 Καθ' εκάστην απογευματιναί και εσπεριναί παραστάσεις²¹⁷¹

²¹⁶⁸ Ιγγλέσης 1928, σελ. 499.

²¹⁶⁹ Ιγγλέσης ό. π. Η τοτινή αρίθμηση της Πατησίων συνέχιζε και μετά την «Αλυσίδα» (δες «Κυβέλεια» για επεξηγήσεις). Σήμερα η Πατησίων σταματάει στη γέφυρα του ηλεκτρικού και η μετέπειτα κατηφορική συνέχεια του δρόμου λέγεται Χαλκίδος.

²¹⁷⁰ Σούλα Φύσσα, Πανταζής Φύσσας, Παναγιώτης Αθανασόπουλος, συνεντεύξεις

²¹⁷¹ Ακρόπολις 25.05.1934

ΣΙΝΕ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τέρμα Πατησίων (Αλυσσίδα)

Σήμερα το αριστούργημα

Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ

ΛΑΝΕ ΧΑΪΝΤ ΒΙΛΛΥ ΦΟΡΣΤ

ΠΑΟΥΛ ΚΕΜΛ ²¹⁷²**ΣΙΝΕ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ**

Τέρμα Πατησίων (Αλυσσίδα)

ΕΝΑΡΞΙΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

με το αριστούργημα

ΩΡΑΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

ΚΑΙΤΗ ΦΟΝ ΝΑΓΚΥ

ΟΤΤΟ ΒΑΛΜΠΟΥΡΓΚ ²¹⁷³**Ζυθεςτιατόριον**

Τέρμα Πατησίων

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τελείως ανακαινισθέν και υπό νέαν

Διεύθυνσιν άρχεται των εργασιών του

ΣΗΜΕΡΟΝ Σάββατον 7 τρέχοντος ²¹⁷⁴

Αν ερμηνεύω σωστά τη σειρά των διαφημίσεων -προσέξτε ειδικά την τελευταία- εδώ έχουμε μια πονεμένη ιστορία. Κάποιος προσπάθησε να κάνει τα «Παναθήναια» σινεμά έτσι, ξέμπαρκα. Οι διαφημίσεις δεν τηρήθηκαν. Η έναρξη έγινε με άλλο έργο. Παίχτηκαν μερικές ταινίες το Μάη και τον Ιούνη, δεν πήγαν καλά. Σύντομα το μαγαζί ξαναγύρισε στη σιγουριά της πεπατημένης και από «Σινέ» ξανάγινε «Ζυθεςτιατόριον».

Μερικές ταινίες: «Το κεφάλι ενός ανθρώπου», «Τα χείλη μου προδίδουν», «Μία ώρα κοντά σου» και «Ωραία περιπέτεια» (1934).

Πανελλήνιον

Α Περίφημο καφενείο επί της Πατησίων, απέναντι από το Πολυτεχνείο, το οποίο έπαιξε ταινίες τουλάχιστον το καλοκαίρι του 1906. Το ότι δεν αναφέρει η Σκαλτσά στο λαμπρό βιβλίο της (δες βιβλιογραφία πίσω), δείχνει ότι κατά πάσα πιθανότητα δεν υπήρχε το 19^ο αιώνα, άρα θα πρέπει να ξεκίνησε μάλλον στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Διεύθυνση Πατησίων 43 (το Πολυτεχνείο ήταν στο 44) και ιδιοκτήτης ο Ηλίας Λαζαρής.²¹⁷⁵ Εφόσον η αρίθμηση δεν έχει αλλάξει, το καφενείο θα πρέπει να λειτουργούσε εκεί όπου σήμερα (και πιθανότατα ήδη από τότε) βρίσκεται ένα τρίπατο νεοκλασικό κτίριο, γωνία με την οδό Πολυτεχνείου, αυτό που επί χρόνια στις μέρες μου ήταν μισοκαμμένο στο ισόγειό του (στέγαζε μαγαζί με ηλεκτρικά είδη), από κάποια πατροπαράδοτα πολυτεχνειακά μπάχαλα

²¹⁷² Ακρόπολις 09.05.1934

²¹⁷³ Ακρόπολις 26.05.1934

²¹⁷⁴ Έθνος 07.06.1934

²¹⁷⁵ Ιγγλέσης, 230

Ο μετέπειτα γνωστός ζωγράφος Κώστας Ηλιάδης, πρωτοετής φοιτητής στην Καλών Τεχνών το 1920, γράφει: «Μόλις αρχίσαμε τη φοίτησή μας στο Πολυτεχνείο, στα διαλείμματα παίρναμε καφέ απέναντι, στο ‘Καφενείον Πανελλήνιον’. Μεγάλο, καλοβαλμένο κέντρο, με γκρενά βελούδινους καναπέδες και πολυθρόνες, ήταν κατά ένα τρόπο εντευκτήριο των σπουδαστών και των δεινών μπιλιαρδιστών, τους οποίους πολλές φορές χαζεύαμε».²¹⁷⁶

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Εις το απέναντι του Πολυτεχνείου καφενείον Πανελλήνιον εγκατεστάθη από της Πέμπτης τελειότατος κινηματογράφος με πρωτοφανείς ταινίας, αίτινες θα καταπλήξουν τους Αθηναίους--- ... αίτινες καταπλήσσουν ... (πολλαπλές προαναγγελτικές και σύγχρονες δημοσιεύσεις σε πικίλες εφημερίδες, από τις 04.06.1906 και μετά).

Πανελλήνιον (Εκλαίρ) Δες **Εκλαίρ (Πανελλήνιον)**

Πανελλήνιον Β / **Πανελλήνιον (Κινηματογράφος Πατέ)** / **Πανελλήνιον (Πατέ)**

Ξακουστός και κυριλέ πολυχώρος διασκέδασης όλων των εποχών, ο οποίος λειτούργησε στη γωνία των οδών Πανεπιστημίου (τοτινός αριθμός 79,²¹⁷⁷ μετά 77²¹⁷⁸ σημερινός 59) και Προαστίου 5 (σημερινή Εμ.Μπενάκη), στη δεύτερη γωνία των δρόμων, αριστερά όπως κατεβαίνει κανείς της Πανεπιστημίου, προβάλλοντας ταινίες από το 1908 (τουλάχιστον) μέχρι το 1924, εκτός μιας σεζόν. Στην πρώτη γωνία των ίδιων δρόμων, το «Πάνθεον» Α (δες λέξη). Ο πολυχώρος είχε μεν ξεχωριστή επίδοση στον κινηματογράφο (άλλοτε «...χειμερινός για την αριστοκρατία»,²¹⁷⁹ άλλοτε χειμερινός – θερινός), ήταν όμως και θέατρο, μπιραρία,²¹⁸⁰ καφενείο, ζαχαροπλαστείο, λέσχη, εστιατόριο, ενώ δεν έλειπαν και «αίθουσαι ιδιαίτεροι!»²¹⁸¹ Κυριότερος μηχανικός προβολής του υπήρξε ο περιφημος Ούγγρος Ζοζέφ Χεππ, ενώ έπαιξε τόσες πολλές γαλλικές ταινίες του οίκου Πατέ, ώσπου του κολλήσανε και το σχετικό παρατσούκλι.²¹⁸²

Σποραδικές προβολές σ' αυτό το «...υπαίθριο θέατρο...(1908)... [Αργότερα] λειτούργησε ως κινηματογράφος με 2.000 καθίσματα και διέθετε πολυμελή ορχήστρα με διάσημους σολίστ και μηχανή Pathe»²¹⁸³ Περιγραφή του χώρου το 1910: «Μεγάλο κυκλικό και κωνοειδές τσαντήρι..., γιατί είναι προωρισμένο, αναλόγως της εποχής, να γίνεται χειμωνιάτικο ή καλοκαιρινό.... Η εις σχήμα πετάλου πλατεία του έχει 600 περίπου καθίσματα κατακόκκινα... Ομοιόχρωμη οροφή με ...αντανακλάσεις του αφθόνου ηλεκτρικού φωτός... Μονάχα μία έλλειψις... Δεν έχει μια αίθουσα για κάπνισμα...».²¹⁸⁴ Αυτά προφανώς αφορούσαν τον αύλιο χώρο του, ή έπαψαν σύντομα να ισχύουν, αφού το 1911, τουλάχιστον η πρόσοψη ήταν χτισμένη, ένα μεγαλοπρεπές δίπατο νεοκλασικό μαγαζί, όπως δείχνει σχετική φωτογραφία, οπότε και «διεύθυνσις αδελφών Ζέπου... παραστάσεις καθ' όλον το έτος ελληνικών και ξένων θιάσων, κινηματογράφων κλπ».²¹⁸⁵ Προφανώς με το ξεκίνημα της νέας

²¹⁷⁶ Ηλιάδης, 26

²¹⁷⁷ Ιγγλέσης 1911, 228

²¹⁷⁸ Ιγγλέσης 1927-28, 847

²¹⁷⁹ Θεοδοσίου, 39

²¹⁸⁰ Υπο αυτές τις δύο ιδιότητες το καταγράφει η Σκαλτσά 575 και 597

²¹⁸¹ Ολοσέλιδη διαφήμιση σε Ιγγλέσης 1911, 56

²¹⁸² Θεοδοσίου 40

²¹⁸³ Ορφανουδάκης 13

²¹⁸⁴ Πατέρας 87, όπου δημοσίευμα της εφημερίδας Αθήνα 20.05.1910

²¹⁸⁵ Ιγγλέσης, 35

σεζόν, τον ίδιο χρόνο, τη διεύθυνση ανέλαβε ο Χρήστος Περίχαρος²¹⁸⁶ (δες και Περιχάρου). Εκτός κι αν είναι λάθος, μόνο έτσι εξηγείται πώς η ίδια πηγή (Ιγγλέσης) δίνει δυο διευθυντές την ίδια χρονιά.

Το 1912: κινηματογράφος Α΄ τάξεως με την περίφημον ορχήστραν των αφών Κρασσά.²¹⁸⁷ Το 1913: «Κινηματογράφος – θέατρον ‘Πανελλήνιον’ . Ορχήστρα υπό την διεύθυνσιν του καθηγητού Ωδείου κ. Μιχ. Σκλάβου».²¹⁸⁸ Το 1914: δηλώνει σινεμά «εστεγασμένον». Το 1915: «Μέγας κινηματογράφος», με την πρόσκαιρη ονομασία «Εκλαίρ» (Α, δεξ λέξη) στις εφημερίδες. Το 1920, άλλη πρόσκαιρη ονομασία του: Salon Bertini (δες λέξη). Την ίδια χρονιά, ο Οδηγός το αναφέρει ως εξής: «Θίασοι διάφοροι, Κινηματογράφοι καθ’ όλον το έτος. Διευθυντής Μ. Λυκούδης».²¹⁸⁹ Να μια διαφήμιση από την τελευταία του σεζόν, το 1923-1924:

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΤΑΡΑ
Όπου πατούσε το πόδι του
Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΣ
το μέρος ερήμωνε. Μόνον το
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ
που τον φιλοξενεί αυτήν την εβδομάδα
πλημμυρίζει από κόσμον²¹⁹⁰

Κατεδαφίστηκε αφού έπαιξε και την άνοιξη του 1924. Από το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς, στη θέση του δημιουργούνται τρία καταστήματα, με είσοδο από την Πανεπιστημίου. Το μεγαλύτερο μέρος το κατέλαβε ο κινηματογράφος «Μοντιάλ» (δες λέξη), ο οποίος για αρκετόν καιρό αναφέρεται ως «Μοντιάλ (Πανελλήνιον)». Ένα άλλο κομμάτι, γωνιακό, διατηρήθηκε ως αριστοκρατικό καφενείο – εστιατόριο, «Πανελλήνιον», που στην κατοχή επιτάχτηκε και λειτούργησε ως soldaten χώρος των Γερμανών. Υπήρχε επίσης ένα μικρό κουρείο.²¹⁹¹

Αργότερα το κτίριο ξαναγκρεμίστηκε και ξαναχτίστηκε. Στο σημερινό κτίσμα υπάρχει πολλαπλή στοά από Μπενάκη και από Πανεπιστημίου προς Αιόλου. Η ονομασία «στοά Φιξ» αποκαλύπτει τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου. Όσο για το καφενείο «Πανελλήνιον», μετακινήθηκε αρχικά στην Κιάφας και εξελίχτηκε σε σκακιστικό κέντρο (εκεί το πρόλαβα εγώ το '70) και τελικά στη Μαυρομιχάλη, στο πλάι του Χημείου, με τον ίδιο έντονο σκακιστικό χαρακτήρα- μοναδικό, από όσο ξέρω, τουλάχιστον στο κέντρο της Αθήνας. Ο Νίκος Αργυρόπουλος που το εκμεταλλεύεται, υπήρξε γκαρσόνι στο μεταπολεμικό «Πανελλήνιον». Έτσι έγινε ώστε το παλιό σινεμά να ονοματίσει το σύγχρονο καφενείο. Φυσικά, καφενεία με το όνομα «Πανελλήνιον» είναι –και κυρίως ήταν– γεμάτα η Ελλάδα.

Ενδεικτικές ταινίες: Δύο παραστάσεις με τον μέγα νορβηγικόν κινηματογράφων (1908), Παραστάσεις του Νορβηγικού Κινηματογράφου, Πρόγραμμα 13^{ης} και 14^{ης} Μαρτίου 1910, από της 3^{ης} μέχρι της 11^{ης} με πλήρη ορχήστρα με τους μαέστρους Δελ Μπόνο και Μανιόνι: «Κρόμβελ» + «Ο Μπουαρά χάνεται με της γυναίκες» + «Γυμνάσια ιππικού κοζάκων» + «Πλημμύραι εν Γαλλία» + «Η επιπόνησις του Μαρ»

²¹⁸⁶ Ιγγλέσης 56. Ο Περίχαρος δολοφονήθηκε αργότερα από το Γιώργο, συνεπώνυμό του ξάδερφο (Ελεύθερον Βήμα, 16.02.1933)

²¹⁸⁷ Εφημερίδες του Οκτώβρη 1912

²¹⁸⁸ Περιοδικό «Πινακοθήκη» τ. 153, Νοε. 1913, σε Θεοδοσίου, 41

²¹⁸⁹ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 45

²¹⁹⁰ Ελεύθερον Βήμα, 29.11.1923

²¹⁹¹ Νίκος Αργυρόπουλος, συνέντευξη

+ «Υπάλληλος λίαν περιποιητικός» + «Ο Ορφεύς εις τον Άδην» Τρεις ταινίαι χρωματισταί Τιμαί 1, 10 και 60 λεπτά.--- Κινηματογράφος Πατέ --- Κινηματογράφος Πατέ. Νέον θαυμάσιον πρόγραμμα --- Σήμερον έκτακτος παράστασις με τιμάς ηλαττωμένας --- Η θαυμασία ταινία «Η κυρία με τας καμελίαν» (Τραβιάτα) + επτά κωμικά ταινίαι. Τιμαί 1.20, 0.70./--- Νέον θαυμάσιον πρόγραμμα-- - Νέον εντελώς πρόγραμμα --- «Οι πανελλήνιοι αγώνες της Αλεξανδρείας» Με θαυμασίας ταινίας τα γυμνάσια των караβινοφόρων ποδηλατών του βελγικού στρατού + «Το Χριστουγεννιάτικον όνειρον» [εκτός εποχής]--- Σήμερον «Ο βίος του Μουσεώς» η μεγαλειτέρα κινηματογραφική ταινία του κόσμου 2.500 μέτρων. «Απεργία από φίλους» κλπ, θα γοητεύσουν την Αθηναϊκήν αριστοκρατίαν--- Από της παρελθούσης Δευτέρας εν συρροή εκλεκτού κόσμου ήρχισεν η λειτουργία του κινηματογράφου «Πανελληνίου» με ταινίας νέας. Θα λειτουργή καθ'εκάστην από τας 5μ.μ. μέχρι του μεσονυκτίου» --- Σήμερον μεγάλη σουαρέ ντε γκαλά. Προμηνύεται κοσμοπλημμύρα --- Σήμερον εν νέον πρόγραμμα του κινηματογράφου περιλαμβάνον 2 ταινίας σχολών, 2 ταινίας επεισοδίων και 2 κωμικάς ταινίας με τον Φραγκούλην --- Ο κινηματογράφος με νέον πρόγραμμα. Σήμερον προσετέθησαν και νέαι ταινίαι εις τον κινηματογράφον, του οποίου το πρόγραμμα περιλαμβάνει και την πορτογαλικήν επανάστασιν --- Ταινίαι εκ των ωραιότερων, παιζόμεναι δια πρώτην φοράν εις τας Αθήνας και κινηματοθέατρον (1910), Το νέον παρισινόν πρόγραμμα Πατέ... καθ'όλην την διάρκειαν της Μεγάλης Τεσσαρακοστής...: 1^{ov} Γυμνάσια ρουμανικού στρατού κατά το 1910 2^{ov} Κυνήγιον καμηλοπαρδάλεων εκ του φυσικού 3^{ov} Το φημισμένον παγκόσμιον πατέ -Ζουρνάλ 4^{ov} Ο αμίμητος Μαξ ζητών μνηστήν 5^{ov} Ωραία δράματα και κωμωδία. Η ορχήστρα από 9.1/4 με τας ίδιας τιμάς --- Εκλεκτόν πρόγραμμα --- «Ο αντίπαλος του σατανά». Ωραιότατον πολύχρωμον μεσαιωνικόν διήγημα με την χορεύτριαν της όπερας των Παρισίων Mille Napierkowska --- Θαυμάσιαι κινηματογραφικά εικόναι. Δράματα και κωμωδία. Νέον πρόγραμμα (πολλαπλή επανάληψη) --- Το έξοχον έργον «Το μυθιστόρημα της Μούμιας», πολύχρωμον αριστούργημα, με το τελευταίον Πατέ Ζουρνάλ και ωραίας εικόνας--- Μεγάλη απογευματινή σήμερον εις τον Πατέ. Πρόγραμμα διαρκείας 21/2 ωρών. --- Jour Fix εις τον Πατέ: «Μουσής» + μόλις αφιχθέν Pathe Journal --- «Μανόν Λεσκό» + «Ίσις» + «Μουσής» + Πατέ ζουρνάλ + «Μια πυρκαϊά εις την Μόσχαν». Άπαντα θαυμάσια του οίκου Πατέ. Αύριον «Α. Καρένινα» του γνωστού Λ. Τολστόη + 7 ταινίαι 2 ωρών (1911), Απόψε το δραματικόν αριστούργημα «Προδοσία» --- Δια τελευταίαν φοράν «Το ναύαγιον του Τιτανικού» --- Αύριον «Η μητρότης» με την Άστα Νίλσεν --- «Το ανάκλινδρον του θανάτου» + «Το μυστικόν του εφευρέτου» δράματα δίπρακτα --- Απόψετο αυτόν. Αύριον ο θίασος της Κοπεγχάγης --- Απόψε νέαι αριστουργηματικά ταινίαι. Τετάρτην «Ο Βαλκανικός πόλεμος» και Παρασκευήν «Ο Κριμαϊκός πόλεμος» --- «Η Άλωσις της Σεβαστουπόλεως» με 40.000 στρατόν και μάχας πεζικού και πυροβολικού. Τούρκοι, Γάλλοι και Άγγλοι εναντίον Ρώσων. Η ωραιότερα και μεγαλειτέρα ταινία του κόσμου--- «Ξενιτευμένο μου πουλί» με την Άστα Νίλσεν --- Ο μεγαλειτερος κινηματογράφος Ελλάδος και Ανατολής. Τρεις αλλαγί την εβδομάδα. Ταινίαι των Βαλκανικών πολέμων. Ταινίαι Έδισσων και του φημισμένου Οίκου Νόρδισα της Κοπεγχάγης. Η γλυκυτέρα ορχήστρα των Αθηνών με τους αδελφούς Κρασσά (πολλαπλή επανάληψη) -- Δια την μέχρι τούδε γοητευτική παράστασιν του κινηματογράφου Πατέ έχει θαυμάσει το κοινόν Αθηνών, (σικ) τοιαύτη δε έσεται και η της Τρίτης μόνη και τελευταία, ήτις θα μείνη αλησμόνητος. Σπεύσατε ν' απολαύσητε της τελευταίας ταύτης ωραιότητος -- «Η κηδεία του πατριάρχου Ιωακείμ» + δύο δράματα + τρεις κωμικά ταινίαι--- Έν και μόνον έργον εις το σημερινόν πρόγραμμα: «Εις τον δρόμον του εγκλήματος» 2 ωρών --- «Ο

μυστηριώδης πύργος» εις πράξεις 4 + αι κατ'εντολήν του Υπουργού Ναυτικών ληφθείσαι πολεμικά εκόνες --- «Το βραβευθέν έργον «Αληθής έρωσ» με την Α. Νίλσεν --- Το ωραιότερον των προγραμμάτων με το έργον «Έγκλημα ανωφελές» -- Κινηματογράφος εκτός συναγωνισμού. Δευτέρα και τελευταία παράστασις του «Μακαβρίου χορού». Αύριον «Μεταξύ ουρανού και Γης» με όλον τον θίασον της Κοπεγχάγης επί σκηνής – «Έρωσ και φιλία». Κινηματογράφος. μεγάλη απογευματινή και εσπερινή παράστασις... – Κινηματογράφος. Η δευτέρα και τελευταία του έργου «Τα παιδιά του Στρατηγού» με την Άστα Νίλσεν (1912), Από προχθές τελεία αλλαγή του Κινοπλαστικού προγράμματος με ωραιότητα παραστάσεις και του κοινού Κινηματογράφου και το νεώτατον Γκωμόν ζουρνάλ, το δράμα «Οι ερευνώντες οφθαλμοί» και τας κωμωδίας «Ο Οσκάρ εις την έπαυλιν» και «Ο ΟΝεσίμ και ο σκύλος του» ----- «Η Σούζη στα παραπήγματα», «Φθινοπωρινά Γυμνάσια», «Ο κατάσκοπος» + «Οι λησταντάρται» + Τα μεγάλα γυμνάσια του Ιταλικού στόλου» --- «Ο Μανδυοφόρος» μυστηριώδες αστυνομικόν δράμα + μία κωμωδία τρίπρακτος + άλλαι ταινίαι, «Το δράμα του παλιού μύλου» + «Ο κύριος Λεκόκ», «Ο χορός του θανάτου», Δια πρώτην φοράν «Καβαλερία», «Παλάτσο» (1914), Νέον εκλεκτόν πρόγραμμα με εννέα μεγάλας ταινίας και τον αμίμητον Ψυλάντερ, Σήμερον το τρίπρακτον κοινωνικόν δράμα «Η Βοημίζ» «Γκαρ ελ Χαμά», «Η σπίθα», Κοσμοπλημμύρα με το αριστούργημα «Μεταξύ ανθρώπων και θηρίων», «Η πολιορκία των Παρισίων», «Μπόσκο σατάν» ή «Ο ψευδο μαρκήσιος Μποζερμπούα», «Η προσωπίς», «Η τιμή που σκοτώνει» με την ωραία Μπερτίνη. Τραγουδά ο Γάλλος σανσονιέ Σαβίλ (1915), «Το μαργαριτάρι του Γάγγου», «Ο δρόμος προς τον θάνατον», «Οι κλέπται των κοσμημάτων», «Οι κώδωνες του κινδύνου», «Το σπίτι του πορθμέως», «Το μυστηριώδες Χ», «Η συμμορία των προσωπιδοφόρων», «Ίβνα, το μαργαριτάρι του Γάγγου» εις 5 μέρη, «Ο Γίγας Μασίστας», Θρίαμβος με την προτελευταίαν εφετινήν ταινίαν, τον «Μασίσταν» (1916), «Αντίο Γλαρέντζα», «Αμαρτωλή», «Η παντομίμα του θανάτου», «Ο αρχιληστής Μπονέ», «Τίγρις» Αστυνομικόν, «Βαμπίρ», «Βαμπίρ» + Μενικέλλη (1917), «Εύα», «Η πριγκιπική εκδίκησις», Μία του «Εκτομμυριούχου» «Τα ολέθρια διαμάντια» + Σαρλώ, «Η κυρία με την βελουδένια κορδέλα», «Η μάχη του Αρράν» (1918), «Μπουτερφλάυ», «Φι – Φι» (1919), «Το κοριτσάκι», «Η κοκότα» με την Ματζίνη, Κινηματογράφος (γενικά), «Η Νελλίνα» με την Κασσαί και Σερένα, Βαλεντίνοσ (=Βαλεντίνο. Γενικά), «Η τετραπέρατη», «Αγνή Σουζάνα», «Οι ερωτευμένοι», (1920), «Το φάσμα», «Έρωσ καλλιτεχνών», «Η Α. Μ. το χρήμα», «Παιδικός φίλος», «Τραγικόν καρναβάλι», «Λίζα Φλερόν», «Η χωριατοπούλα», «Το σφάλμα μου» με την Σουζάν Γκρανέ, «Αγρία ψυχή» Μπερτίνη, «Μοναχοκόρη», «Πλουσιοκόριτσο» Σουζάν Γκορναί (σικ), Ο δρόμος προς τον θρόνον» (1921), «Ο τρομερός Ιωάννης», «Η πριγκιπική εκδίκησις», «Η [σικ] μπότες του Βραζιλιανού», «Η συμμορία της μαύρης μάσκας», «Πρίγκιψ επαίτης», «Η πυρκαϊά του δάσους» (1922), Έναρξις την Τετάρτην με έργα πρωτοφανή δια τας Αθήνας, «Ένα σημάδι στην πόρτα», «Το κταπόδι», «Ο εξερευνητής Ραμούδσεν [σικ, αντί Ρ. Αμούδσεν] εις τον Βόρειον Πόλον», «Οι δύο λοχία», «Το φάντασμα της επαύλεως» + Σαρλώ, «Καβαλερία ρουστικάνα» (1923), «Το φάσμα» με την Μπερτίνη και Νοβέλη, «Πέραν του Αχέροντος». Η πρώτη φιλόπερα που εμφανίζεται εν Ελλάδι. Με υπόθεσιν εκ της ελληνικής μυθολογίας (1924).

Πανελλήνιον Γ Υπαίθριος προπολεμικός κινηματογράφος επί της Συγγρού 106 (παλιότερος αριθμός) ή 112 (σημερινός), εκεί όπου τώρα έχει χτιστεί το κτίριο που

στεγάζει τη Γιούρομπανκ,²¹⁹² τηλέφωνο 910282. Η ονομασία προφανώς κατά μίμηση του ένδοξου προηγούμενου. Στις εφημερίδες : έναντι Φιξ / Κουκάκι / Συγγρού. Πολύ κοντά του και ο ομώνυμος χειμερινός αδελφός (δες το επόμενο λήμμα). Ξεκίνησε βουβός το 1920 («παράδοξο του '20», αν δεν πρόκειται για ομώνυμο, ανεντόπιστο σινεμά) και έπαιξε τελευταία φορά το καλοκαίρι του 1970. Β' προβολή συνήθως, ανέβηκε στους ημικεντρικούς λίγα χρόνια προτού κλείσει. Ιδιοκτήτης τις τελευταίες δεκαετίες (ίσως και από πάρα πολύ νωρίς), ο Αντρέας Δρίτσας²¹⁹³ (δες επίσης «Θησεύς», «Ριβολί»).

Ανταγωνιστής του ήταν ο πολύ κοντινός «Πρωτεύς». Διπλή κρίση των Βουγιούκα – Μεγαρίδη: «ήταν από κάθε πλευρά πολύ καλύτερο από το χειμερινό, σχεδόν εφάμιλλο του 'Πρωτέα', και με ανάλογο κοινό και ταινίες»²¹⁹⁴

Κώστας Παπανδρεόπουλος: «Αν θυμάμαι καλά, σ' αυτό, το θερινό 'Πανελλήνιον' ήταν μια στριμμένη ταμίας που μας έκανε διάφορα νούμερα. Οπότε εμείς για να την εκδικηθούμε πηγαίναμε να βγάλουμε το εισιτήριο έχοντας μαζέψει το αντίτιμο σε δεκάρες».²¹⁹⁵

Ενδεικτικά φιλμ: «Λευκός γάμος» Μπίλ Νταβ, «Σειρήν της Σεβίλλης», «Η κιβωτός του Νώε» (1920), «Ο ωραίος σπαθιστής» «Ο κουρσάρος», «Κοκοτόδρομος», «Μάτα Χάρι» (1929), «Σάκκο και Βαντσέτι», «Γζέσσυ Γκούγκαν» (σικ) «Γιοσιβάρρα», «Γυναίκα στη δημοκρασία» (1930), «Το χαμένο Ζέπελιν», «Λουλούδι στη σκιά», «Πρίγκιψ και κοκότα», «Έτσι κανείς σαν αγαπήση» (1931), «Ο σκηνοθέτης», «Ανύπανδρος μπαμπάς», «Το τέλος του καρναβαλιού», «Βαρώνη τσιγγάνα», «Ο πλοίαρχος φάντασμα» (1932), «Γυμνή γυναίκα», «Ποίος ο ένοχος», «Ξύλινοι σταυροί», «Βασιλεύς των λούστρων» (1933), «Τυφών», «Δεσποινίς Ρουσσώ», «Το κεφάλι ενός ανθρώπου» (1934), «Δον Ζουάν», «Κρυφή αγάπη», «Το βαλς του Δουνάβεως» + «Κουκαράτσα», «Δια μέσου των ασφυξιογόνων», «Νανά», «Σκάρφες» (= «Scarface», Ο σημαδεμένος») (1935), «Ο κύριος του θανάτου», «Η μνηστή του Φραγκεστάιν», «Κερένιες μάσκες», «Ο μικρός συνταγματάρχης», «Σήμα κινδύνου», «20.000 χρόνια στα κάτεργα» (1936), «Ο Μήτρος και η Μάρω», «Προ παντός ψυχραιμία», «Η πόρτα των ονείρων», «42^α οδός», «Το ξύπνημα» (1937), «Κατάχρησις εμπιστοσύνης», «Ο χορός είν' η ζωή μου», «Η Κυρία με τας Καμελίας», «Μιτσούκο», «Δαίμονες των κυμάτων» (1938) «Ο Άρης εναντίον της Γης», «Υπόκοσμος», «Το διαζύγιον της λαίδης Χ», «Φαντομάς», «Κλεοπάτρα», «Ανθρώπινο κτήνος» (1939), «Στην υπηρεσία του θανάτου», «Μελωδίες του Δουνάβεως», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Αεροπόροι στη λεγεώνα των ξένων» (1940), «Κάρμεν», «Καπετάν Σκορπιός», «Ναπολιτάνικες βραδιές» (1941), «Λευκή πασχαλιά», «Το τραγούδι του πόνου», «Στούκας», «Μπελ αμί», «Ξανασμίγουν δυο καρδιές», «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Ο πόνος της αμαρτίας» (1942), «Ο σπαραγμός της καρδιάς», «Εύθυμος πρίγκιψ», «Τα καπρίτσια της Νίξυ», «Η τύχη της ορφανής», «Γαλάζια μάσκα» (1943), «25 χρόνια ευτυχίας», «Η νήσος των κοραλλίων», «Η στιγματισμένη», «Τυχερός με το στανιό», «Χρυσή πόλις» (1944), «Θύελλα του Νότου», «Ημέρα αγωνίας», «Ερωτική σερενάτα», «Ρεβέκκα» (1945), «Κολασμένη αγάπη», «Παραστρατήματα κοριτσιών», «Υιέ μου υιέ μου», «Φλογισμένη γη», «Ατσαλένιοι γίγαντες», «Το φάντασμα του αέρος», «Καινούργιο

²¹⁹² Αντώνης Νιάρχος, συνέντευξη.

²¹⁹³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947 (εδώ στο όνομα της Αντιγόνης Δρίτσα), Κινηματογραφικός Αστήρ, τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

²¹⁹⁴ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 101

²¹⁹⁵ Κώστας Παπανδρεόπουλος, συνέντευξη

φεγγάρι» (1946), «Αυτοί που δεν νικήθηκαν», «Ο πύργος του πόνου», «Ανήλικα», «Πιτ Χάιντ» (1947), «Δυο τρελλοί κι ένα φάντασμα», «Πάλι μαζί», «Η γυναίκα του ολέθρου», «Μαντάμ Σουσου», «Νύχτα στους τροπικούς» (1948), «Στις όχθες του Σηκουάνα», «Οι δύο ατσίδες», «Θα με παντρευτής», «10 μελλοθάνατοι», «Ριγολέττος» και «Ο λοχαγός της Καστίλλης» (1949), «Η ευνοούμενη του στρατάρχη», «Ο πύργος του Αιφελ», «Μολών λαβέ», «Η ναυμαχία του Λέυτε», «Ροκαμβόλ» (1950), «Αγάπη στο Σηκουάνα», «Πέντε αδέφια», «Ιωάννα της Λωρραίνης», «Ένας Γιάνκης στην αυλή του βασιλιά Αρθούρου», «Ατσαλένιοι αετοί» (1951), «Δύο ατσίδες», «Δαβίδ και Βηθσαβέε», «Επαναστάτης της κολάσεως», «Ο βαφτιστικός», «Ζαΐρα» (1952), «Χρυσό μου κορίτσι», «Η Αγνή του λιμανιού» δράμα Ελένη Χατζηαργύρη, «Δολοφόνος ή ντετέκτιβ» περιπ. «Οι πόθοι μιας κολασμένης», «Άνθρωπος αράχνη», «Μαυρα τύμπανα» (1953), «Οι αρουραίοι της ερήμου», «Η τελευταία τους νύχτα» αστυνομικό Ζαν Γκαμπέν, «Αιχμάλωτοι του κουρσάρου», «Τάρας Μπούλμπα» (1954) «Η παρθένα του ποταμού» περιπ. Νικ Πέιτζετ, «Βίκυ, η γυναίκα που σκόρπιζε τον πόθο» Τζην Πήτερς, «Διαζύγιο με προθεσμία» Τζ. Σίμμονς, «Πώς να παντρευθήτε εκατομμυριούχο», «Σιωπηλός μάρτυς» δράμα Τζαίμς Στιούαρτ, «Γκόλφω» Αντ. Βαλάκου (1955), «Η καταραμένη κοιλάδα», «Λατέρνα, φτώχει και φιλότιμο», «Ο γελωτοποιός του βασιλιά», «Σπασμένη λόγχη» (1956), «Αίμα και άμμος», «Σκάνδαλα στη Ριβιέρα», «Μονομαχία ηρώων», «Τα ίχνη ήταν ψεύτικα» (1957), «Διακοπές στην Αίγινα», «Μόνο για μια νύχτα» ελλην., «Ουσσάροι της Βεγγάλης», «Στη λαίλαπα της ανταρσίας» Βαν Τζόνσον (1958), «Ο ηλίθιος», «Το κυνήγι της γάτας», «Στη γέφυρα του ποταμού Τισά», «Έτσι πολεμούν οι γενναίοι», «Το κορίτσι που όλοι ποθούν» Μυλέν Ντεμονζώ, «Δεσμώτης του ιλίγγου», «Ο άρχων της παρθένου νήσου» (1959), «Ο Σολομών και η βασίλισσα του Σαββά» έγχρ., «Όσο θα υπάρχει κόσμος», «Διακοπές στο Ρίο», «Το σημάδι του Ζορρό», «Η μάχη της ζούγκλας» (1960), «Πάλη μέχρι θανάτου», «Τρεις δολοφόνοι», «Τιτανομαχία των Φιλιππίνων», «Σε 12 ώρες θα πεθάνης» αστυν. (1961), «Οι 7 κεραυνοί», «Η κατάρα του βρυκόλακα», «Ο δρόμος των κακόφημων σπιτιών» περιπ., «Η ξυπόλητη κόμησσα» (1962), «Έντασις και πάθος» Τζέννιφερ Τζωνς, «Μεσάνυχτα παρά πέντε», «Πολύαννα», «Ο τύραννος των Θηβών», «Μάχη μέχρι θανάτου», «Το παιχνίδι της μοναξιάς» (1963), «Ο ηδονοβλεψίας», «Κίτρινοι επιδρομείς», «Ο φασίστας» πολεμ. Σάτιρα, Νέον έργο, «Επιχείρηση κρεββατοκάμαρα» (1964), «Χωρίς οικογένεια», «Φίλησέ με κουτέ» Κιμ Νόβακ, «Οι νύχτα των δολοφόνων» αστυν., «Ο κ. επιθεωρητής» έγχρωμον Ντάννυ Καίη, «Οι κυρίες της αυλής» ελλην. κωμωδ., «Βυθίσατε το υποβρύχιονΥ 128», «Προδομένη» ελλην. δραμ. (1965), «Ένα κορίτσι με τ' όνομα Ταμικό», «Ο αφηρημένος κ. καθηγητής» Φρεντ μακ Μάραη, «Τέσσερα είδη έρωτος» σκετς (1966), «Πώς να κλέβετε τον άντρα σας», «Και οι δύο στην ίδα λαιμητόμο», «Ντόλτσε βίτα», «Το σπαθί του Αλή Μπαμπά» περιπ. (1967), «Τιτανομαχία του Φαρ Ουέστ», «Μεσάνυχτα στο Σαν Φρανζίσκο», «Διαζύγιο αλά αμερικανικά», «Καζινό Ρουαγιάλ», «Ερασταί της νύχτας» (1968), «Ο αμαρτωλός του Σαν Ντιέγκο», «Ο εκβιαστής», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Ένα σταφύλι στον ήλιο», «Η ευτυχία της κυρίας Μπλόσσομ» (1969), «Ισιδώρα», «Πορτ Αρθούρ», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Τα καθάρματα» και «Οι αήττητοι» (1970).

Πανελλήνιον Δ Προπολεμικό χειμωνιάτικο σινεμά επί της Συγγρού 100 / 102 (παλιότερα) 106 (βλέπε «Μικρόκοσμος»), ομογάλακτο του προηγούμενου, του οποίου και επέζησε κατά μια εικοσαετία. Κουκάκι /έναντι Φιξ / Συγγρού στις εφημερίδες και στα προγράμματά του, με κατά καιρούς τηλέφωνα 90284, 9234197, 9221956. Αρχικά ήταν αυτόνομο κτίσμα σκέτου σινεμά, μετά υπόγειο σινεμά σε πολυκατοικία. Έπαιξε από το 1927 έως και το 1990 (μ' ένα διάλειμμα απουσίας από

τις εφημερίδες, το '71-72, επειδή προφανώς τότε θα χτίστηκε η πολυκατοικία), με ακανόνιστη παρουσία στον προπολεμικό τύπο και με ορισμένα θεατρικά διαλείμματα (π.χ. 1944). Στην πρώτη φάση λαϊκός, στη δεύτερη Α' προβολής, αλλά σταθερά λαϊκός ως προς την επιλογή των ταινιών. Επιχειρηματίας επίσης ο Αντρέας Δρίτσας.²¹⁹⁶ «Παλιός κινηματογράφος χωρίς εξώστη, της εποχής των ξύλινων καθισμάτων», γράφει ο Μάνος.²¹⁹⁷ Είχε χαμηλό εισιτήριο, μειωμένο μάλιστα στο ωράριο 6-8. Ο φίλος μου ο Σωτήρης Παντελιδάκης θυμάται: «Εδώ παίχτηκε πολύ παιδικό θέατρο τις Κυριακές».²¹⁹⁸

Εγώ ουδεμία προσωπική γνώση του χώρου είχα. Λέει όμως ο φίλος μου ο Αντρέας Σωτηρακόπουλος, επιχειρηματίας του «Μικρόκοσμου»: «Το 'Πανελλήνιον' ως σινεμά το πρόλαβα, αφού εδώ μεγάλωσα. Ήταν και πάλι υπόγειο, αλλά το ταμείο ήταν έξω, πάνω στο δρόμο. Αφού κατέβαινες τη σκάλα, δεξιά έβρισκες μπάρ και τουαλέτες, ενώ γενικά ο χώρος υποδοχής ήταν μικρότερος, και η αίθουσα ήταν μεγαλύτερη. Η αίθουσα είχε μια μικρή κλίση / αμφιθεατρικότητα, όπως τώρα ο 'Μικρόκοσμος', και τα καθίσματα ήταν περισσότερα και πιο πυκνά. Η διάταξη ήταν τυπική, έβλεπες την οθόνη μπαίνοντας. Όμως η οθόνη ήταν τρία μέτρα πιο μέσα στην αίθουσα, απ' ότι στο δικό μου το σινεμά, γιατί πίσω της υπήρχαν οι μηχανισμοί που τη στηρίζανε. (Εγώ τώρα έχω ένα δανέζικο σύστημα, πρωτοποριακό και πολύ ακριβό, που 'κολλάει' την οθόνη απευθείας στον τοίχο).»²¹⁹⁹

Γράφουν η Βουγιούκα και ο Μεγαρίδης ότι, σε σύγκριση με τον ανταγωνιστή του τον 'Πρωτέα', αυτός ο κινηματογράφος «εθωρείτο λαϊκότερος, αν και οι δύο είχαν το ίδιο κοινό (ίσως ... [εδώ] να πήγαινε περισσότερη νεολαία)...Ο 'Πανελές' ή το 'Πανελέ' στην αργκό της γειτονιάς... αρχικά λειτούργησε ως χειμερινός και μόνο... Το κτήριό του δεν ήταν και τόσο ωραίο, μια μεγάλη παράγκα ουσιαστικά, με πολυκαιρισμένα καθίσματα και ξύλινο ταβάνι με πάνινη επένδυση, το οποίο πολλές φορές το στόλιζαν τα βλήματα τσίκλας• αυτά ήταν χάρτινες σαΐτες κατασκευασμένες συνήθως από το 'πρόγραμμα' του κινηματογράφου ('η συνέχεια επί της οθόνης'), στο μυτερό άκρο της οποίας οι νεαροί εκτοξευτές τοποθετούσαν την τσίκλα που είχαν ήδη 'μασήσει'• το βλήμα αυτό το εκτόξευαν με ορμή προς το ταβάνι, η τσίκλα κολλούσε στην πάνινη επένδυση και το σύνολο κρεμόταν πλέον σαν σταλακτίτης σε σπήλαιο. Μερικές φορές, ιδίως μετά τα σαββατοκύριακα που ο κινηματογράφος ήταν συνεχώς γεμάτος με νεολαία, η στέγη γέμιζε και αυτή με τις τσικλοσαΐτες και έπαιρνε υπερκόσμια όψη».²²⁰⁰

Μιλάει η φίλη μου η Σίλη Κοϊτσάνου: «Ο πατέρας μου ο Γιάννης Κοϊτσάνος, γέννημα θρέμμα της περιοχής Μακρυγιάννη, πήγαινε πολύ στο χειμερινό 'Πανελλήνιον'. Μού έλεγε ότι όταν αυτός και η παρέα του εντοπίζανε κάποιον εχθρό, κάποιον που δεν τον χωνεύανε, ανέβαιναν στν εξώστη και του ρίχνανε φτυσιές, μέχρι που τον κατουρούσανε! Πολύ αργότερα εγώ, μικρό κοριτσάκι, είχα έρθει με τη γιαγιά μου εδώ και με πλεύρισε κάποιος που άπλωνε πολύ το χέρι του, ενώ εγώ δεν καταλάβαινα τι γινόταν. Κατάλαβαινε όμως η γιαγιά μου, και στο διάλειμμα αλλάξαμε θέση. Όταν ο θρασύς μετακινήθηκε κι αυτός και ξανήρθε δίπλα μου, η γιαγιά έβγαλε την καρφίτσα από το καπέλο της (τέτοια καπέλα φορούσανε τότε οι γριές, μ' ένα κόσμημα που το συγκρατούσε μια καρφίτσα) και του την κάρφωσε

²¹⁹⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947, Κινηματογραφικός Αστήρ τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

²¹⁹⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

²¹⁹⁸ Σωτήρης Παντελιδάκης, συνέντευξη

²¹⁹⁹ Αντρέας Σωτηρακόπουλος, συνέντευξη

²²⁰⁰ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 100

αλύπητα στο χέρι. Όπου φύγει φύγει αυτός».²²⁰¹

Η φίλη μου η Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου θυμάται πολύ καλά το φιλμ που κάνανε κι εδώ οι ταξιθέτες.²²⁰² Ο Χρήστος από το Κουκάκι, αγνώστων λοιπών στοιχείων, θυμάται ότι εδώ, το '50 και το '60, το σινεμά είχε ξύλινα καθίσματα, μιά σόμπα στη μέση και οροφή από τσίγκο και η κατάσταση ήταν αστεία όταν έβρεχε. Ο κόσμος έλεγε το σινεμά *Σαλόν Κοτέτσι!*²²⁰³

«Το 'Πανελλήνιον' έπαιζε συνήθως ταινίες δράσεως, αστυνομικές, ... 'καουμπόικες', περιπέτειες κλπ και πολλές ελληνικές. Ο ιδιοκτήτης του ... είχε και πολιτικές φιλοδοξίες (είχε κατέβει ... σε δημοτικές εκλογές, πιθανόν και σε βουλευτικές) και χρησιμοποιούσε συχνά τον κινηματογράφο για να προωθήσει τις φιλοδοξίες του αυτές• π.χ. προσπάθησε να ενισχύσει εμπορικά το Κουκάκι ... με προβολή σχετικών κειμένων στον κινηματογράφο του, με αφίσες στους δρόμους ...και άλλα τέτοια... Στην πολυκατοικία που σηκώθηκε, ...στο ισόγειο και στο υπόγειό της, επανεγκαταστάθηκε το 'Πανελλήνιον' και μάλιστα ως κινηματογράφος Α' προβολής με πολυτελή αίθουσα και πολύ καλά μηχανήματα. Ύστερα [έγινε] θέατρο (...Μίνως Βολανάκης, ...Κατερίνα Βασιλάκου κ.ά)...».²²⁰⁴

Μερικές ταινίες: «Μπαλάο», «Η λευκή αδελφή», «Η χορεύτρια του Τσάρου» (1929), «Εκείνος που δέχεται ραπίσματα», «Ο Κοζάκος πρίγκιψ», «Μπαλάο», «Καρδιά χορευτριάς» (1930), «Η διάσωσης», «Το ψεύδος», «Το φαινόμενο», «Θαύμα πτερύγων» (1932), «Ο στρατηγός απέθανε την αυγή», «Μπροντγουαίη Μέλοντ 1938», «Στιγματισμένες γυναίκες» (1938), «Φαντομάς» (1939), «Ελπίδες που σβήνουν», «Κρυφή αγάπη», «Μυστηριώδες τηλεφώνημα», «Ο πατριώτης», «Μάρκο Πόλο» (1940), «Η ιστορία γράφεται τη νύχτα», «Φλεγόμενος ωκεανός», «Άγγελος του σκότους», «Η άγνωστη» (1941), «D III 88», «Ο συκοφάντης», «Σιδηρούν στέμμα», «Τραγική περιπέτεια» (1942), «Η κόρη του κουρσάρου», «Κατάσκοπος της Μαδρίτης», «Σαλώμη», θέατρο (1943), «Αξέχαστα χρόνια», «Φυλακές δίχως σίδερα», «Δόκτωρ Ρενώ», «Αεροπόροι στη λεγεώνα» (1945), «Ο Σαδιστής», «Η επιστροφή του δόκτωρος Χ», «Το φάντασμα του Φραγκενστάιν», «Μάρτυρες της νίκης», «Στην κόλαση της Δουνκέρκης», «Πρόσωπα λησμονημένα» (1946), «Η πόλις της ακολασίας», «Η κοιλιά των κανιβάλων», «Χαμένο όνειρο», «Ο φάρος του τρόμου», «Κίτρινη κόλασι» (1947), «Χαμένο Σαββατοκύριακο», «Μαύρο βέλος», «Ηλιοβασίλεμα», «100.000 λίρες» (1948), «Λουλούδια στο βούρκο», «Η λεγεών του σατανά», «Δυο τρελλοί κι ένα φάντασμα», «Τυφλή Αφροδίτη», «Μια νύχτα στο Μιάμι» (σικ) (1949), «Το σημάδι του γορίλλα», «Οι καταραμένες δεν κλαίνε», «Η αρχόντισσα των θαλασσών», «Τρεις αχώριστοι φίλοι», «Στιγματισμένη ζωή», «Τραγούδια των Ινδιών» (1950), «Έλα στο θείο», «Καλκούτα», «Δαίμονες του κάμπου», «Νεκρή πολιτεία» (δράμα Νίκος Τζόγιας - Ειρήνη Παππά), «Σιρόκκο» «Η εκδίκηση του αοράτου ανθρώπου», «Προπαντός ψυχραιμία», «Στη χώρα των πυγμαίων», «Αμαρτωλή πόλις» (1951), «Ο Γρουσουζής» (σικ), «Υπόθεσις Παρανταίν», «Ματωμένος Βόσπορος», «Περιπέτειες του Ρομπέν» (1952), «Σκάνδαλα φοιτητών», «Ο λαός προστάζει», «Σε βλέπω στα όνειρά μου», «Πονεμένη μητέρα», «Ο πύργος των ιπποτών» (1953), «Κομμωτής κυριών», «Οι έρωτες παλιώνουν την αυγή» δράμα, «Χαλειμά» (σικ) ελλην. Κοκοβιός, «Τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο» εύθυμο Πέγκυ Κάμινξ (σικ), «Σκλάβο της Βαβυλώνας», «1.000.000 λίρες», «Το

²²⁰¹ Σίλη Κοϊτσάνου, συνέντευξη

²²⁰² Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου, συνέντευξη

²²⁰³ http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html

²²⁰⁴ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 99-101

φείδι του Νείλου» (1954), «Το φιντανάκι» ελληνικό ακατ. Στρατηγός – Μπελίντα, «Η βροχή» περιπ., «Μια σφαίρα σε περιμένει Μπλέικ» (1955), «Η άγνωστος», «Η καφετζού» ελλ. κωμ., «Η θυσία της μάννας» ελλην. δραμ., «Επτά μικροί διάβολοι» (1956), «Τρεις βίαιοι άνθρωποι», «Το παιδί και το δελφίνι», «Διασχίζοντας το Παρίσι», «Σταυρός στο χιόνι» (1957), «Κυνήγι με τον θάνατο», «Η γυναίκα που εγέννησε τον πόθο», «Τα πεντάδυμα του Τζέρρυ Λιούις», «Σε μια ώρα με σκοτώνουν», «Τα πεντάδυμα και η τσιγγάνα» (1958), «Ο δράκος του Τζέστερ», «Ανταρσία στη θάλασσα», «Να ζήσουν τα φτωχόπαιδα», «Λαός και Κολωνάκι», «Επιστροφή απ' το μέτωπο» (1959), «Της μιας δραχμής τα γιασεμιά» δράμα Μακρής, «Η ληστεία του αιώνας», «Φτωχούλα και βασιλόπουλο», «Φραγκεστάν 1970», «Η εκατομμυριούχος», «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλλ» (1960), «Τσακιτζής», «Το παιδί του δρόμου», «Εγκλημα στο παρασκήνιο», «Υπό 10 σημαίας», «Νύχτες στο Μιραμάρ» (1961), «Ουλαμος καταδίκων», «Η κυρία δεν με μέλλει», «Η Αθήνα τη νύχτα», «Το πεζοδρόμιο», «Αγαπάτε αλλήλους» θρησκευτικόν (1962), «3 εβδομάδες ζωής», «Όνειρα ηθοποιών», «Τρίτη και 13», «Το εκκρεμές της αγωνίας», «Ερωτική εκστρατεία» έγχρωμο Πρίσλεϋ (1963), «Επτά μέρες ψέμματα», «Περίπολος αφινιδιασμού», «Το δόλωμα» ελλην.κωμ., «Εξόρμησις των Φιλιππίνων», «Κουράστηκα για να σε αποκτήσω» ελλην. (1964), «Εμποροι λευκής σαρκός», «Το ρεμάλι της Φωκίωνος Νέγρη» ελλ., «Η μοίρα του αθώου» Φυσσούν, «Τα δίχτυα της ντροπής» Φόνσου, «Τζαίημς Μποντ Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Το πρόσωπο της ημέρας ελλ. κωμ. Βουτσάς» (1965), «Πυρ ομαδόν στον Στανίσλας», «Λονδίνο στοπ», «Τζένη, Τζένη», «Πράκτωρ K-8 με διπλωματικό διαβατήριο» (1966), «Πάρε κόσμε», «Αν είσαι ζωνανός, χτύπα», «Οι σφαίρες δεν γυρίζουν πίσω», «Ο εραστής μου κι εγώ», «Ανάμεσα σε δυο γυναίκες» (1967), «Το δίκιο σου το παίρνεις με αίμα», «Ένας ιππότης για τη Βασούλα», «Ο ναύτης του Αιγαίου», «Οι άνδρες δεν λυγίζουν ποτέ», «Τα δολλάρια της Ασπασίας» (1968), «Ρίτα η λησταρχίνα», «Η σφραγίδα του θεού», «Η Αλίκη στο ναυτικό», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Το αφεντικό μου είναι κορόιδο» (1969), «Οι τρεις ψεύτες», «Ένας τρελλός γλεντζές», «Οι αήττητοι», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Γκουντ μπάι μίστερ τσιπς» (1970), «Μετά το μίσος η αγάπη», «Ο δικτάτωρ», «Τζο Κιντ», «Ζαβολιάρια», «Μίμης ο σιδεράς» (1972), «Οι άθλιοι», «Οι γύπες θ' ανοίξουν τον τάφο σου», «Οι δύο συνένοχοι», «Ο υποψήφιος», «Φανταστικό ταξίδι» (1973), «Η λεωφόρος της αμαρτίας», «Μελίντα, το καυτό δόλωμα του καράτε», «Ο Ρότζερ Μουρ εκδικείται», «Ένας νομοταγής πολίτης», «Ποιοι ευθύνονται για την πορνεία της 16άχρονης Εύας» (1974), «Το ματωμένο χέρι του νόμου», «Πέρα από την κοιλάδα με τις κούκλες», «Η παρθένα των δεκα οκτώ καρατιών», «Τρελές κούρσες, απίθανες περιπέτειες» (1975), «Οι Γερμανοί ξανάρχονται», «Η ψυχολογία του έρωτα», «Το παλιό ντουφέκι», «Ο Θανάσης στη χώρα της σφαλιάρας», «Ο σεξοθεραπευτής» (1976), «Η λαίδη κι ο αλήτης», «Φράουλες και αίμα», Λουί ντε Φυνές «Ο τρελλός κολυμβητής», «Ο ασημένιος κόνδορας», «Ο αιρετικός εξορκιστής» νο2, Λουί ντε Φυνές «Ασύλληπτες διακοπές» (1977), «Σάλτ η παιχνιδιάρια φώκια», «2001, Η Οδύσσεια του διαστήματος», «Οι κομμάντος», «Στενές επαφές τρίτου τύπου», «Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι και ο τραυματισμένος καλλιτέχνης αναστενάζει» (1978), «Από την κόλαση στη νίκη», «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Η επιστροφή από το μαγεμένο βουνό», «Αποκάλυψη τώρα», «Μία γυναίκα ελεύθερη», «Τζακ ο καβαλάρης», «Ο θίασος» (1979), «SOS Τιτανικός», «Δέκα», «Το μεγάλο πανηγύρι χαράς και γέλιου», «Οκτώ ατσαλένιοι άνδρες», «Δύναμη κρούσεως», «Κρόνος – 3 Επανάσταση στ' άστρα», «Μετεόρ» (1980), «Σαλόν Κίτυ», Δεν είχε προγραμματίσει, «Μερικοί μάς προτιμούν νεκρούς», «Ο ταρζάν [σικ] κι η αμαζόνα» (1981), «Ένας κόπανος στα θρανία», «Και τώρα θα

γίνει Τέξας» Μπαντ Σπένσερ, «Ο υπναράς», «Φράουλες και αίμα», «Οι ατσίδες με τα κόκκινα», «Ο εχθρός» (1982), «Η ερωμένη του Γάλλου ανθυπολοχαγού», «Το πνεύμα του κακού», Μουστάκας «Το ψώνιο», «Μπλουτζίν και μίνι», «Το αδελφό των 7 θαλασσών» (1983), «Ξαφνικός έρωτας», «Το αίνιγμα των κατασκόπων», «Κουρδιστό πορτοκάλι», «Σερίφης ο μηχανοφάγος» (1984), «Η εκδίκηση των νερντς», «Βουτσάς, ο ιπότης της λακούβας», «Η εξαφάνιση της Κάρεν Σίλκγουντ» (1985), Βουτσάς – Μουστάκας «Τα τούβλα», «Η ασυμβίβαστη», «Ντροπαλή κι ερωτευμένη», «Μάρτυρας εγκλήματος», «Φλογισμένες σχέσεις», «Το διαμάντι του Νείλου» (1986), «Ντέρτι ντάνσινγκ», «Φονικό όπλο», «Ο γυάλινος κόσμος», «Το κλαμπ των ξεφωνημένων βιπς» (1987), «Ο αρχάγγελος του πάθους», «Μπένζυ ο κυνηγημένος», «Μαύρα μάτια», «Κουνγκ φου μάστερ», «Ραντεβού με το θάνατο», «Ο μπάτσος με το τζην» (1988), «Ποιος παγίδευσε τον Ρότζερ Ράμπιτ», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 6, «Το στίγμα προδοσίας» του Γαβρά, «Ο άνθρωπος της βροχής», «Η άβυσσος» του Κάμερον, «Η γη πριν αρχίσει ο χρόνος», «Τρέχοντας στο κενό» (1989), «Οι νύχτες του Χάρλεμ», «Εξορκιστής» νο 3 θρίλερ «Ο Όλιβερ και η παρέα του», «Batman» (1990), «Ονειρα», «Αόρατος εραστής», «Ρόμποκοπ» νο 2, «Οι Αθηναίοι» και «Τα καλά παιδιά» (1991).

Πάνθεον Α/ Πάνθεον Πατέ Κινηματογράφος Πάνθεον/ Πάνθεον Άλκ. Τριανταφύλλου / Πάνθεον (κατά λάθος βέβαια). Παλαιότατο και μακρόβιο χειμερινό κινηματοθέατρο της Πανεπιστημίου 71²²⁰⁵/73 / 47 (παλιές αριθμήσεις) / 57 (σήμερα), πρώτη γωνία αριστερά στην κάθοδο του μεγάλου δρόμου με την παλιά Προαστ(ε)ίου αρ. 18²²⁰⁶ - και σημερινή Εμ. Μπενάκη 10. Στην απέναντι γωνία των ίδιων δρόμων και της ίδιας πλευράς της Πανεπιστημίου, το «Πανελλήνιον» Α / «Μοντιάλ» (δες λήμματα). Στις εφημερίδες: Πανεπιστημίου / Πανεπιστημίου και Προαστίου. Τηλέφωνα: 24305, 315074. Έπαιξε το μακρό διάστημα 1914 – 1970, με σταθερή πορεία επί το λαϊκότερον: βουβός (μεγαλο)αστικός κινηματογράφος στο ξεκίνημά του → μικροαστικός ομιλών προπολεμικά → πολεμική περιπέτεια μεταπολεμικά → «ρεαλιστικές» / «λαϊκό ξύλο» μεταπολεμικά. Α΄ προβολή εξαρχής και μέχρι τέλους. 884 θέσεις το 1961,²²⁰⁷ 960 λίγα χρόνια αργότερα.²²⁰⁸ Έπαιξε ενίοτε και καλοκαίρι, με «σάλα γεμάτη ανεμιστήρες»²²⁰⁹ προπολεμικά. Κλείνοντας, μετατράπηκε για ένα μικρό διάστημα σε θέατρο (πολλοστή φορά, εξού και τα κενά παρακάτω) και αργότερα κατεδαφίστηκε για να χτιστεί το σημερινό «αλουμινένιο» κτίριο που στεγάζει στο ισόγειο κάτι συζητήσιμα οικολογίζοντα προϊόντα. Δικαίως ο Νικολαΐδης αναρωτιέται: «Τι να 'γινε ... η ταμίας του Πάνθεον, όταν έπαιζε το Γκάγκα Ντιν...»²²¹⁰

Το σινεμά ήταν στο ισόγειο ενός ομώνυμου ξενοδοχείου. Οικοπεδάς - ξενοδοχειάς ήταν ο Ι. Μάντακας, εξού και η ονομασία της σημερινής στοάς. «Στη γωνία με τη Μπενάκη ήταν η είσοδος του ξενοδοχείου. Η είσοδος του σινεμά ήταν αμέσως πριν από του ξενοδοχείου, δηλαδή μια πριν τη γωνία, όπως κατηγορίζαμε την Πανεπιστημίου. Προς τη Μπενάκη υπήρχε έξοδος κινδύνου».²²¹¹ Αντίθετη μαρτυρία: «Είχε μεγάλη είσοδο επί της Μπενάκη. Η είσοδος στην Πανεπιστημίου ήταν ένας

²²⁰⁵ Ιγγλέσης 1927-28, 847

²²⁰⁶ ό.π.

²²⁰⁷ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²²⁰⁸ Περγ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²²⁰⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 20/29.05.1927

²²¹⁰ Νικολαΐδης, 166. Η αναφερόμενη ταινία παίχτηκε πολλές φορές από τα τέλη του '30 μέχρι και το

'50 (εκτός κι αν ήταν ριμέικ)

²²¹¹ Νίκος Αργυρόπουλος, συνέντευξη

στενός διάδρομος, δεν προϊδέαζε για την πολύ ωραία και μεγάλη αίθουσα που υπήρχε στο βάθος». ²²¹² Πάντως, «μπαίνοντας από την Πανεπιστημίου, έφτανες στο πίσω μέρος της αίθουσας κι έβλεπες την οθόνη φάτσα.» ²²¹³ Συνεπώς η οθόνη ήταν παράλληλη με την Πανεπιστημίου, ενώ η καμπίνα προβολής την είχε πλάτη (άρα τυπική διάταξη για όποιον έμπαινε από την Πανεπιστημίου).

«Η δομή, η διακόσμηση και το όλο στίλ εσωτερικά θυμίζανε θέατρο παλιού τύπου». ²²¹⁴ «Είχε κόκκινα καθίσματα ώστε να μη φαίνονται οι αιμοπτύσεις των φυματικών θεατών». ²²¹⁵ Το δε εξωτερικό του εμφανίζεται στις ταινίες «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» και «Η Αθήνα χορεύει ροκ εντ ρολ» ²²¹⁶

Οι προβολές ξεκίνησαν στις 22 του Οκτώβρη του 1914. Ο Πατέρας διασώζει και τη σχετική αναμνηστική καρτ ποστάλ – ενθύμιο! ²²¹⁷ Το σινεμά ταυτίστηκε για καιρό με την προσωπικότητα του επιχειρηματία του. Οι εφημερίδες γράφανε «Πάνθεον Αλκ. Τριανταφύλλου», πράγμα που δεν το βλέπουμε σ’ άλλα σινεμά. Ο Αλκιβιάδης Τριανταφύλλου, που υπήρξε και Πρόεδρος της Πανελληνίου Ενώσεως Κινηματογραφικής (ΠΕΚ), ²²¹⁸ έφερε πολλές αμερικάνικες ιδέες στην Ελλάδα. Θεοδοσίου: «εδιδάχθη εις Αμερικνήν, μας έκανε έναν τέλειον Αμερικανικόν κινηματογράφον και είναι ο πρώτος όστις εγκαινίασε εις την Ελλάδα τα cine concerts... Είναι ο πρώτος που πλαισίωσε τις προβολές με ολόκληρη συμφωνική ορχήστρα από 16 όργανα και ξεκίνησε τη διακόσμηση της εισόδου του κινηματογράφου με πολυτελέστατα ντεκόρ, ανάλογα με το θέμα της ταινίας.» ²²¹⁹ Λαζαρίδης: «Είχε και την ‘Αμερικαν Φιλμς’, φέρνοντας ταινίες από την Αμερική, συνήθως δεύτερης διαλογής, αλλά με μοναδική ικανότητα στις πομπώδεις και εντυπωσιακές διαφημίσεις... το πιο ασήμαντο εργάκι ήταν ο ‘κολοσσός των κολοσσών’, άσχετα αν ύστερα από δύο μέρες ο κολοσσός έχανε το ‘-σος’... Στα μέσα της δεκαετίας του ’30,... πέρασε στη Φίνος Φιλμ... Από εδώ ξεκίνησε ως μηχανικός τιτλαδόρος ο μετέπειτα σκηνοθέτης Κλέαρχος Κονιτσιώτης. ²²²⁰ (Το 1919 - 20 το νοίκιασαν πρόσκαιρα προφανώς- οι Γαίτης και Μόσχος. ²²²¹ Το 1920 διευθυντής εμφανίζεται ο Τ. Μάντακας, ²²²² προφανώς από την οικογένεια του ιδιοκτήτη του χώρου). Μετά, επιχείρηση της Δ.Π. Σκούρας Α.Ε., ²²²³ του Πλ. Τριανταφύλλου, ²²²⁴ (προφανώς κληρονόμου του Αλκιβιάδη) και των κληρονόμων του Μάντακα, ²²²⁵ αφού προηγήθηκε έξωση του Πλ. Τριανταφύλλου. Τελευταίος του διευθυντής από όσους εντόπισα εγώ θα πρέπει να ήταν ο Στρατής Καραμπέτσος (δες παρακάτω, την τελευταία παράγραφο πριν από τις ταινίες).

Παράλληλα με τ’ αμερικάνικα, δεν έλεγε όχι και στο γαλλικό στοιχείο: εμφανιζόταν ως «Πάνθεον Πατέ», έπαιζε γαλλικές ταινίες, χρησιμοποιούσε πολύ τη γαλλική γλώσσα κλπ. Να ένα απάνθισμα από σχετικά τεκμήρια:

LA PARFUME DE LA DAME EN

²²¹² Μάνος, Αλφαβητάρι

²²¹³ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη

²²¹⁴ Πανταζής Φύσσας, συνέντευξη

²²¹⁵ Θωμάς Κωνσταντινίδης, συνέντευξη

²²¹⁶ Ευρήματα, βεβαίως, του μεγάλου Τάκη Μπαστέα

²²¹⁷ Πατέρας, 35

²²¹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ Δ6, 06.02.1927, συνέντευξη και φωτογραφία του Τριανταφύλλου

²²¹⁹ Θεοδοσίου 44, αντλώντας εν μέρει από «Ο Κινηματογράφος», 09.12.1923

²²²⁰ Λαζαρίδης 47 και 353

²²²¹ Κινηματογραφικός Αστήρ Πανόραμα 31(185)/30.12.1928

²²²² Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 45

²²²³ Ενιαία διαφήμιση της «Δ.Π.Σκούρας» στις εφημερίδες για Ρεξ, Αττικόν, Πάνθεον, Αστου (φθινόπωρο 1946) και Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950

²²²⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²²²⁵ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

NOIR

Όλοι αι ταινίαι που παίζονται εις το
 'Πάνθεον' είναι άφλεκτοι.²²²⁶

Το κομψόν πλήθος όπερ εξοικειώθη να μη
 φοιτά παρά μόνο εις το **Πάνθεον Πατέ** θα
 δυνηθή να βεβαιώση εάν είδε θέματα πλέον
 ποικίλα και πλέον παθητικά των της
 εβδομάδος ταύτης. **'Το όπλον των**
ανάνδρων' εις το οποίον η Φρ. Μπερτίνη
 είναι απολαυστικωτάτη, είνε μία σκηνή
 βαθύτατα συγκινητική. **'Η τέφρα της**
ευτυχίας' είναι αισθηματική κωμωδία
 εξόχως ερμηνευμένη παρά δύο μικρών
 θαυματουργών παιδίων, της Μαρίας
 Ιωάννας και του Ιωάννου Λούι.
 Επαναλαμβάνεται κατά ζήτησιν πλείστων
 αξιωματικών. Και τέλος **'Ο υποβρύχιος**
πόλεμος' όστις θέτει προ των οφθαλμών
 των θεατών τα φοβερά μηχανήματα του
 νεωτέρου πολέμου και την καταστροφήν
 δια τορπίλης ενός των μεγαλυτέρων
 θωρηκτών²²²⁷

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Η διεύθυνσις του Κινηματογράφου **ΠΑΝΘΕΟΝ**
 ειδοποιεί τους φίλους του Κινηματογράφου ότι
ΑΥΡΙΟΝ θα παιχθή **ΔΙΑ ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ** μία
 εξαιρετως όλως ενδιαφέροντως [σιχ] ταινία
ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ
 με την **ΠΙΝΑ ΜΠΡΙΓΙΑΝΤΕ**²²²⁸

Νέον πρόγραμμα. ΣΗΜΕΡΟΝ εις τον
 κινηματογράφον **ΠΑΝΘΕΟΝ**
 Τρεις (αρ.3) κωμωδίαι
 1^{ον} **Ο «ΑΣΤΑΚΟΣ»** με την Σουζάναν Γκραντέλ
 2^{ον}, 3^{ον}, 4^{ον} **«Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΜΑΝΙΒΕΛ»**
 με τον Μαζαμέτ
 5^{ον} **«Η ΒΕΛΟΝΑΙΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΛΛΟΥ»** με την
 Σουζάναν Γκραντέλ²²²⁹

²²²⁶ Αντιγράφο από τη πρόγραμμα από το ΕΛΙΑ, στην Έκθεση «100 χρόνια Αθήνα», που έγινε στην
 Τεχνόπολη, στο Γκάζι. Άγνωστη η ακριβής χρονολόγηση του κειμένου.

²²²⁷ Από εφημερίδα που δυστυχώς δεν σημείωσα καθαρά, μάλλον του 1916

²²²⁸ Οι Καιροί, 03.11.1919

²²²⁹ Εφημερίδα «Οι Καιροί», 19.12.1919

Προσκαλούμεν να μας διαψεύσουν διαβεβαιώντας ότι η **ΔΩΡΟΘΕΑ ΒΕΡΝΟΝ** είναι μία κινηματογραφική υπερπαραγωγή, ένα αληθινώς μεγαλειώδες έργο τέχνης και ωμορφιάς, παρόμοιον του οποίου ουδέποτε εγνώρισαν αι Αθήναι. Το **ΠΑΝΘΕΟΝ** συνεχίζει δι' ολίγας ημέρας ακόμη την θριαμβευτικήν προβολήν της. **EXTRA** του προγράμματος προβάλλεται η **ΚΗΔΕΙΑ** της προτινων ημερών αποθανούσης **ΒΑΣΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ** της Αγγλίας **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ**. Πομπή μεγαλειωδώς επιβλητική λόγω της παρουσίας βασιλέων και προέδρων εξ όλων των κρατών της Γης²²³⁰

Ιδού και σχόλιο εποχής για τη διαφήμιση της παραπάνω ταινίας: «Η έφιππος παρέλασις από τους κεντρικούς δρόμους της χαριτωμένης Γερμανίδος, με τουαλέτταν της εποχής εις την οποίαν ανάγεται η υπόθεσις της 'Δωροθέας Βερνόν' και του συνοδού της, επίσης με ενδύματα της εποχής εκείνης, δεν ήτο μόνον κάτι ασυνείθιστον που μας εξέπληξε, αλλά και κάτι που μας έδωκε πολλές ελπίδας δια την εις το μέλλον εξέλιξιν της διαφημίσεως»²²³¹

ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝ ΤΑΞΕΙ ΓΡ' ΑΠΟΨΕ

–για την πανηγυρική έναρξη. Καιρός υπέροχος για κινηματογράφο

–Η ανακαινισθείσα συμπαθής αίθουσα του **ΠΑΝΘΕΟΝ** και ένα έργο κουκλίσιον σαν διαμάντι σωστό της γαλλικής παραγωγής. Η τελευταία δημιουργία της βασίλισσας της ωμορφιάς και της κομψότητας **ΣΟΥΖΥ ΒΕΡΝΟΝ** η γαλλιστί ομιλούσα

ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝ ΤΑΞΕΙ ΓΡ' ΑΠΟΨΕ

ΣΗΜΕΡΟΝ εις το **ΠΑΝΘΕΟΝ** Άλλ.

Τριανταφύλλου που θα σας παρουσιάση φέτος τον ανθό της διεθνούς παραγωγής²²³²

Εδώ στις 22.01.1915 έγινε η πρώτη προβολή της «Γκόλφως» του Μπαχατόρη, με τη Βιργινία Διαμάντη, που αναφέρεται ως η πρώτη ελληνική ταινία μεγάλου μήκους. Την ακολούθησαν κακές κριτικές και εισπρακτική αποτυχία.²²³³ Και χοροί δίνονταν εδώ. Ενδεικτικά, η εξής διαφήμιση, μήπως και τσιμπήσει και κανέναν πελάτη εκτός του κύκλου των καλούντων:

Την Πέμπτην εις το **Πάνθεον Πατέ** μεγάλη εορτή της εκδοτικής εταιρίας **«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ»**²²³⁴

²²³⁰ Απογευματινή, 16.12.1925

²²³¹ Κινηματογραφικός Αστήρ Δεκ. 1925, σε Θεοδοσίου 53

²²³² Αθηναϊκά Νέα και αλλού 22.10.1932

²²³³ 100 ΧΡΟΝΙΑ www.pegasus.gr/sinema

²²³⁴ Έθνος, 20.03.1916

Μίμης Φωτόπουλος, για τα πολύ πρώτα χρόνια του σινεμά: «Μα δε μας φτάνανε τα θερινά τα σινεμά. Κάθε Κυριακή πρωί πηγαίναμε στο 'Πάνθεον' του ...

Τριανταφύλλου, που έπαιζε εκλεκτές ταινίες για παιδιά με τη συνοδεία της ορχήστρας Κρασσά. Το πρώτο βιολί της αργότερα ήταν συμμαθητής μου στο Τρίτο Γυμνάσιο... Κρυβόταν κάτω απ' το θρανίο και χτυπούσε το διαπασών, που με την αντήχηση έκανε ένα είδος μουγκρητού. Και ο καθηγητής μας των Ελληνικών, που τον λέγανε Καμαρωτό, φώναζε: 'Είσαι κερασφόρος βους, παλιάνθρωπε, που μουγκρίζεις».²²³⁵

Να και μερικές ακόμα από τις πάμπολλες μεσοπολεμικές διαφημίσεις αυτού του σινεμά. Προσέξτε πόσο δίκιο είχε ο Λαζαρίδης για τις παρουσιάσεις των ταινιών από τον Τριανταφύλλου:

Η ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ NORMA TALMADGE

Με ελληνικούς τίτλους του
Οίκου Τριανταφύλλου και Μικρα
Μεγάλη ορχήστρα
ΞΕΚΑΡΔΙΣΤΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ²²³⁶

Μικρή ρειλάμα, μεγάλα έργα.

Αύριον ο πασίγνωστος
ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ ΦΑΙΡΜΠΑΝΚΣ
ο άνθρωπος με το λαστιχένιο σώμα
στο έργο που αναμένεται
Ο ΓΚΩΣΣΟ

Μία ταινία που θα ενθουσιάση,
μία ταινία που τα έχει όλα
ΠΑΝΘΕΟΝ ΑΔΚ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ²²³⁷

ΔΥΟ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

συγκινούν τους Αθηναίους
Το 1^{ον} ΤΡΟΜΕΡΟΝ: Η ΦΤΩΧΕΙΑ.
Το 2^{ον} ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΟΝ:

ΜΗ ΡΩΤΑΣ ΓΙΑΤΙ...

ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑ. Με χίλιες
ασύγκριτες ομορφιές. Ως ήτο φυσικόν
προβάλλεται δια ΔΕΥΤΕΡΑΝ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΣΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ ²²³⁸

ΚΑΤΩ

Τα Μαθηματικά

²²³⁵ Φωτόπουλος, 29

²²³⁶ Αθηναϊκή 03.10.1921

²²³⁷ Πρωία, 31.1.1929

²²³⁸ Ακρόπολις, 19.1.1931

Η Γεωγραφία
Τα Λατινικά
ΖΗΤΩ
Ο έρωσ
Η τσαχπινιά
Τα νειάτα
Ο χορός.

Αυτά είναι που
εφήρμοζε μεσ' στο
αυστηρό
περιβάλλον του
μεγαλύτερου
Βερολινέζικου
παρθεναγωγείου
ΤΟ ΤΣΑΧΠΙΝΙΚΟ
ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ

Η ANNY ONTPA

Γι' αυτό και την
εβαθμολόγησαν με

ΔΙΑΓΩΓΗ

ΜΗΔΕΝ

Η πιο σπαρταριστή
δημιουργία από την
Δευτέραν στο

ΠΑΝΘΕΟΝ

ΑΛΚ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ²²³⁹

Το 1927, πρώτο βιολί στην πολυμελή ορχήστρα του ήταν ο πασίγνωστος, τότε, Κρασσάς.²²⁴⁰ Λίγο μετά, καθώς η διαμάχη του Τριανταφύλου με τον Ηρακλή Οικονόμου του «Κινηματογραφικού Αστέρα» έχει οξυνθεί (οι δύο άντρες είχαν ξεκινήσει φίλοι και κατέληξαν εχθροί), το καλό περιοδικό ούτε λίγο ούτε πολύ γράφει: «Το Πάνθεον επιτυγχάνει να επιβάλλη στο κοινό διάφορες βλακειές ως πραγματικά αριστουργήματα, το επιτυγχάνει δε θαυμάσια, γιατί ως γνωστόν ο Αθηναίος είνε αρκετά αφελείς!»²²⁴¹

Αλέκος Φύσσας: «Όταν άρχισε ο πόλεμος, εδώ εμφανίζονταν η Βέμπο. Γινότανε το σώσε. Δίπλα υπήρχε και το εστιατόριο 'Πάνθεον', στη γωνία. Καλό εστιατόριο, πήρε το όνομα από το σινεμά. Δούλευε κιάλας με πελάτες του σινεμά».²²⁴² Ο Λαζαρίδης λέει ότι στην κατοχή ήταν επιταγμένο από τους Ιταλούς ως σινε Ντοπολαβόρο.²²⁴³ Η πληροφορία ταιριάζει με την απουσία του από τις εφημερίδες ως κινηματογράφου. Τα θεατρικά έργα που βρίσκω να παίζει στη στήλη των θεαμάτων θα πρέπει να παρουσιάζονταν σε εναλλασσόμενα ωράρια, πράγμα όχι ασυνήθιστο στην κατοχή (δες π.χ. «Αλάμπρα» Α').

²²³⁹ Ακροπολις 06.01.1934

²²⁴⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 24/09.10.1927

²²⁴¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 27(212)/13.10.1929

²²⁴² Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

²²⁴³ Λαζαρίδης, 184

Μεταπολεμικά είχε ξεπέσει αρκετά, αλλά όχι όσο π.χ. το διπλανό του «Μοντιάλ» ή το απέναντι «Ιντεάλ». Έπαιζε φυσικά από το πρωί, ως σινεμά του Κέντρου, αλλά με ακριβότερο εισιτήριο από τα άλλα (π.χ. από τις 10 πμ το 1963, με 16 δρχ. έναντι 15 ή και 14 των άλλων). Το δε εστιατόριο δίπλα του επίσης συνέχιζε. Ο φίλος μου ο Αλέκος Σακκάς θυμάται ότι σ' αυτό πρόσφερε ο θεός του ο Θανάσης γαμήλιο γεύμα το 1955!²²⁴⁴

Κλείνω με μια κάπως αστεία αστυνομική είδηση της ίδιας εποχής:

«Διάρρηξις στο Πάνθεον

Ο Ευστρ. Καραμπέτσος διευθυντής του κινηματογράφου 'Πάνθεον' κατήγγειλε εις την Αστυνομίαν ότι άγνωστος, όστις εκρύβη προφανώς εντός του κινηματογράφου μετά την τελευταίαν παράστασιν, διέρρηξε το μπαρ από όπου αφήρεσε 50 δραχμάς και 30 σοκολάτας, εν συνεχεία δε διέρρηξε το ταμείον του κινηματογράφου από όπου αφήρεσε 3.000 δραχμάς».²²⁴⁵

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Αύριον πανηγυρική έναρξις με μεγάλην σουαρέ ντε γκαλά. Ορχήστρα πρωτοφανής δια τας Αθήνας --- Έναρξις σειράς μεγάλων κινηματογραφικών αριστουργημάτων με πρώτον το σύγχρονον κοινωνικόν δράμα «Η πυρκαϊά του υποδρομίου» + τα επίκαιρα του Ευρωπαϊκού πολέμου --- «Η ολεθρία γέφυρα» + Αι πολεμικά ταινία + «Τελετή απονομής μεταλλίων των δύο πολέμων» --- «Η βασίλισσα Μαργώ» αριστούργημα του Δουμά εξάισια χρωματιστή ταινία εις πέντε μεγάλα μέρη. Παίζεται ολόκληρος --- «Η Πρωτέα και το δαιμόνιον αυτοκίνητον» εις πέντε μέρη -- «Μάγδα» τρίπρακτον κοινωνικόν αριστούργημα + «Η επέτειος της αλώσεως της Θεσσαλονίκης» + Άλλαι ταινία, Αύριον «Η κόρη του αρχιληστού» -- Το περιπετειώδες δραματικόν έργον «Τα χρυσά μαχαίρια» --- «Δια την κληρονομίαν». Από τας 2 μμ με ολόκληρον την ορχήστραν του Πανθέου --- «Ένα τρελλό στοίχημα» + Εκλαίρ Ζουρνάλ + Η καλλιτεχνική Αθηναϊκή ταινία «Η σιλουέτταις του παπαγάλου». Παρήλασαν επί της οθόνης με καλλιτεχνικάς γραμμάς τα σκίτσα των πολιτικών ανδρών μας Βενιζέλου, Ζαΐμη, Θεοτόκη, Μαυρομιχάλη, Μπενάκη, Μερκούρη και άλλων. Θα παρελάσουν πάσαι αι κοσμικαί Αθήναι, οι λόγιοι, οι στρατηγοί, οι δημοσιογράφοι, οι τύποι του Ντορέ²²⁴⁶ κλπ (1914), «Το κύκνειον άσμα». Ταινία δραματαική της ζωής του μεγάλου μουσουργού Όφμαν, Σήμερον το συγκινητικώτατον ειδυλλιακόν δράμα «Το όνειρο της χαμένης ευτυχίας», «Το άλλοθι» --- «Το οπάλινον κόσμημα» --- «Η απαισία τύχη» --- «Η εορτή της Αγίας Βαρβάρας» παρουσία του Βασιλέως + το τρίπρακτον κοινωνικόν δράμα «Ένταλμα συλλήψεως» --- «Εξέλσιον» ταινία 3.500 μέτρων με μουσικήν του Μαρένκο --- Η πρώτη ελληνική ταινία «Η Γκόλφω» το αθάνατον δράμα του Περεσιάδου --- «Το κλαπέν εκατομμύριον» --- «Οι Ζουάβοι της Αφρικής μαχόμενοι εν Φλάνδρα» + «Ευγένεια αίματος, ευγένεια καρδιάς» + «Οι καταρράκται της Γαλλικής Γουινέας» εκ του φυσικού, «Ο γερω ηθοποιός» με την Ρομπίν (1915), «Πόλεμος νυκτερινός» + «Αγαπάτε αλλήλους» του Τολστόη + «Ο Ριγαρδέν ζηλότυπος» + «Το πόλον των ανάνδρων» + «Η κηδεία του Γ. Θεοτόκη», «Ο πωληθείς» κωμωδία + «Ο σωσίας» Μαξ Λίντερ + «Η κηδεία του Γεωργίου Θεοτόκη» + «Μακριά από τα μάτια, κοντά στην καρδιά» Πιερ Μαέλ + «Ακροβολισταί της Αφρικής» + «Η διαθήκη» + η κωμωδία «Σώσωμεν τα έπιπλά μας» --- «Το μαργαριτάρι του κινηματογράφου», «Η μοίρα που άγει», «Η πατρίς» (1916), «Το μυστικόν της εξαδέλφης», «Εις το βάραθρον», «Τραγικό προμάντεμα», «Άσμα αγωνίας» με την Κασσαί, «Ανέλπιστος

²²⁴⁴ Αλέκος Σακκάς, συνέντευξη

²²⁴⁵ Τα Θεάματα 125, 10.03.1963

²²⁴⁶ Ήταν ξακουστό καφενείο της εποχής, στο Σύνταγμα

ευτυχία». «Τα μυστήρια της νυκτός», «Στην άβυσσο της ψυχής» με την Μπερτίνη, 1^η και 2^η εποχή «Μοντεχρήστου», «Ο κόκκινος κούκλος» (1917), 3^ο «Ρουβιδγάρ», Ρομπίν «Ραβενγκούρ», «Η ένοχος», «Το κύκνειον άσμα», 3^ος της «Μάσκας», «Μοντεχρήστος» 4^η και 6^η εποχή, «Η ζώνη του θανάτου» (1918), 4^ον επεισόδιον των «Σταχτιών ποντικιών», Η 8^η εποχή του «Μοντεχρήστου» (συνέχειες), 4^η και 5^η εποχή της «Πάτρια», «Η παλαιά φλόγα», «Μανόν Λεσκώ», «Το θαύμα του έρωτος», «Η νεάζουσα καρδιά», Τρεις κωμωδίαί— «Ο αστακός», «Η επιστροφή του Μανιβέλ», «Η βελόναις του καπέλλου», «Πειρατής του αέρος», «Ιππότης της αρβύλας», «Αφροδίτη – Νύμφη – Σειρήνες» (1919), «Η φυγάς», «Τα τρία πάθη» με τον Πέτροβιτς και την Αλύς Τέρυ, «Σο μποτ»,²²⁴⁷ «Ο παλιάτσος της ζωής» ελληνική ταινία, «Η σκλάβια του Φειδία», «Ο κατακτητής», «Η ορειχάλκινη σφαίρα» (παίχτηκε σε πολλές προβολές, 9 τουλάχιστον «εποχές») (1920), «Η νέα Σελήνη» + ζουρνάλ + πολεμική ταινία + ορχήστρα, «Το κόκκινο γάντι» [πολλές προβολές, τουλάχιστον 6 επεισόδια], «Η λευκή αμαρτωλός», «Η Θαΐς», «Δίαιτα στρειδιών» + Σαρλώ, «Ιστορία ενός εγκλήματος» πρώτη εποχή + Δίπρακτος κωμωδία, «Το αγριοκόριτσον» + κωμωδία με τον Σαρλώ, «Ο υιός του Ταρζάν» Δ' περίοδος, «Ο θρίαμβος της Αφροδίτης»--- Ορχήστρα – ζουρνάλ ---Πολεμική ταινία--- «Φασινασιόν ή το δόλωμα» (1921), Έναρξις σήμερα με μεγάλην πολεμικήν ταινίαν, «Η προσωρινή σύζυγος», «Η άγνωστος» με την Παυλίαν Φρεδερίκ. Μεγάλη ορχήστρα Γρ. Καρατζά, «Η στιγματισμένη γυναίκα» δευτέρα εμφάνισις της ωραιότητας Βαρβάρας Κάστλετον. Μεγάλη ορχήστρα Γρ. Καρατζά, «Η φλόγα του πάθους» β' εποχή, «Έρωσ τυφλής» πρώτη εμφάνισις της δεσποινίδος Παυλίνας Σταρκ. Μεγάλη ορχήστρα, «Ρομπίν», «Το κύκνειον άσμα», «Ο ένοχος», δεύτερον επεισόδιον «Ρουβιδγάρ» (1922), «Το βρέφος μίας αγρίας νυκτός», Έναρξις λίαν προσεχώς με μουσικήν και έργα λίαν πρωτότυπα δια την Ελλάδα, «Το τραγούδι της ψυχής» με την Βιβιάν Μαρτίν + Η δίπρακτος κωμωδία «Μία μετά το μεσονύκτιον» με τον Σαρλώ, «Οι άνδρες» + Σαρλώ, «Σταχτοπούτης», Το μυστηριώδες έργον «Αιματωμένη γαρδένια». Μεγάλη ορχήστρα Κρασσά –Μαρτίνο, Η πρώτη εποχή του «Παντρεμένου», «Το βρέφος μιας αγρίας Νυκτός», «Το κορίτσι των 5» (1923), Η Μαίρη Πίκφορντ εις την «Ροζίταν» με τραγούδι της Λήδας Μπεργκ επί μουσικής Σακελλαρίδου, «Κιντ» ή «Ο μορτάκος» με τον Τζαίκυ Κούγκαν, «Κλειώ η χορεύτρια», «Κορμί για πούλημα» με την Δοράτην Φίλιπς, «Ο μικρός Ιάκωβος» με τον Αντρέ Ρολάν, «Η ηλικία της επιθυμίας» + η κωμωδία του Σαρλώ «Φέρτε αρμ!», «Εις την ώραν των θυελλών», «Οι νεκροί ζουν», «Η κολομπίνα» (1924), «Εν ονόματι του αυτοκράτορος», «Οικογενειακά μυστικά» με τον (σικ) Μπέμπη Πέγγυ, «Η Αφροδίτη της Μονμάρτης» (1925), «Σόνια Ορλώφ» Κόμησσα Εστερχάζυ, «Ροζίτα» με τραγούδι της κ. Κορνηλίας Ζαφειροπούλου, Χάρυ Λίτκε, «Ονειρεμένο βασιλόπουλο», «Τραγικός γάμος», «Μαίρη Φίλμπιν» ορχήστρα Κρασσά, «Ο κλέφτης» (1926), «Τρέλες του καρναβαλιού», «Μια νύχτα έρωτος» Βίλμα Μπάνκι, «Ραμόνα», «Για μια θεατρίνα», «Καρμελίτα», «Ο άνθρωπος με την Ισπανό» (1927), «Η ξόβεργα», «Αβδούλ Χαμήτ», «Μανικουρίστα α- λα γκαρσόν», «Η γυμνή γυναίκα», «Η χορεύτρια της Γρενάδης», «Ναπολέων» του Αμπέλ Γκανζ, «Ταπεινός και καταφρονημένος», «Οδέττη» με τραγούδι τής κ. Κομποθρέκα, «Ο παπάς και οι νεόπλουτοι» (1928), «Τελευταίος μορφασμός» με τραγούδι του κ. Μπακέα, Το κουρέλι, «Ερωτικά γυμνάσια», «Ο διάβολος μέσα της», «Ο Σαρλώ στον υπόδρομο», «Ραμόνα», «Πιο δυνατός απ' τον Λίντμπεργκ» (1929), «Ζουάνα», «Η σφιγξ των Μάγων» (σικ), «Η μαιτρέσσα του μπαμπά της», «Πάλι σαν πρώτα», «Ένα τανγκό για σένα» με τον Βίλλυ Φορστ, «Η γυναίκα που σκοτώνει» (1930), «Πάρε τη

²²⁴⁷ Τουτέστιν, «Show boat»

γυναίκα μου» με τον Αδόλφο Μανζού, «Όταν είμαστε οι δυο μας» του Leonce Perret, «Ο ζητιάνος της Σταμπούλ», «Μία νύκτα μπάλλου», «Δύο ώρες στα χαρέμια της Βαγδάτης», «Ο πολωνός [σικ] Εβραίος», «Το μυστικό της κόκκινης βίλλας», «Πάρε την γυναίκα μου», «Μελό», «Παρθένες με στολή» (1932), «Τζόνυ σαξοφών», «Φρανκενστάιν», «Φωνή χωρίς πρόσωπο», «Αρίων», «Μια νυχτα στη Σταμπούλ», «Χαλύβδινοι αετοί», «Φρανκενστάιν» (1933), «Ο λοχαγός των κοζάκων», «Εγώ είμαι η Σουζάνα», «Το μυστικόν των Βορόντσεφ», «Η δακτυλό παντρεύεται», «Ο άρχων της ζούγκλας», «Το μεγάλο παιχνίδι», «Ο Χορ Χορ αγάς» (1934), «Μονάχη στη ζωή», «Πρίγκιψ Ιωάννης», «Η μούμια», «Νοκ άουτ» Άντυ Όμπρα και «Πολυμελής οικογένεια» με τον Μπουμπούλ (1935), «Η πριγκίπισσα διασκεδάζει», «Οι γύπες», «Κλεοπάτρα» (1936), «Ο πύργος της Βαρσοβίας», «Ο χαρτοπαίκτης», «Ραμόνα», «Κατηγορουμένη είσαι ανήλικη» (1937), «Μανέτ», «Αλγερινές νύκτες», «Αλή Μπαμπάς», «Με το χαμόγελο» (1938), «Χαρούμενα μαγουλάκια» Σίρλεϋ Τεμπλ, «Ο γιος του Ταρζάν», «Για μια νύχτα τρέλας», «Λευκή σκιάβρα» (1939), «Μετά το έγκλημα», «Το μαύρο φάντασμα», «Ο τρομοκράτης», «Το δράμα μιας αμαρτωλής», «Γυναίκες μεσ' στη θύελλα», «Ο γορίλλας» (1940), «Το τραίνο της εξορίας», «Απομνημονεύματα καλλιτέχνιδος», θέατρο, «Ξανθός κίνδυνος» (1941), «Το τραγούδι της νεράιδας», «Διπλή θυσία» «Τελευταίος ρόλος», θέατρο (1945), «Σπάσε τα δεσμά», «Οι γκάγκστερς του τρόμου», «Μπαταάν, το φρούριο του Ειρηνικού», «Κατάσκοποι στη Νορμανδία», «Θύελλα στην Ουκρανία», «Ο Χίτλερ και η συμμορία του», «Αδούλωτοι σκλάβοι» ελλην., «Άσσοι του χορού» (1946), «Ο γιος του πάθους», «Τα παιδιά του Χίτλερ», «Αίμα και άμμος», «Αετοί της Κίνας», «Η κόλασις των αγγέλων», «Ο λύκος της Λισσαβώνας», «Παιδιά της Αθήνας», «Η πόρτα με τις 7 κλειδαριές. «Ταμπίκο», «Σμηναρχία αετών» (1947), «Ο Ταρζάν και οι αμαζόνες», «Ναυτική ανταρσία», «Η αγάπη του γκάγκστερ», «Οι φρουροί του Τέξας» (1948), «Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη», «Αγάπη στην καταγίδα», «Σατανικός ντέτεκτιβ», «Η αράχνη που σκοτώνει», «Προτού χαράξει η αυγή», «Η γυναίκα της διαφθοράς» Λορέν Ντάυ, «Ενάντια στον άνεμο» (1949), «Όλοι θα σκοτωθήτε», «Το στίγμα της ακολασίας», «Η μαγική πηγή του Ταρζάν», «Ο Ταρζάν στη χώρα των σειρήνων» + «Αθάνατη Ελλάδα»,²²⁴⁸ «Αίμα στο φεγγάρι», «Η σειρήνα του κακού», «Υπό δύο σημαίας», «Η παγίδα του τρόμου», «Καίσαρ Βοργιάς» Τάυρον Πάουερ - Όρσον Ουέλλες, «Επέλασις την αυγή», «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Ιωάννα της Λωρραίνης» (1950), «Ο γιος του ντ' Αρτανιάν», «Νύχτα οργίων», «Ο όρκος του λιποτάκτη», «Ο κόσμος εκδικείται», «Μονομαχία την αυγή» (1951), «Διπλό στίγμα», «Ηρωες των βυθών», «Στη σκιά της αγχόνης», «Η νύχτα είναι το βασίλειό μου», «Το μυστικό του γυμνού δέντρου», «Εφ' όπλου λόγχη» (1952), «Ανώμαλος προσγείωσις», «Δον Καμίλλο» Φερναντέλ, «Χαλιμά», «Οι πειραταί της Πολυνησίας», «Ναγκασάκι» (1953), «Ο πόλεμος του εγκλήματος», «Ο δρόμος με τις ακακίες» ελληνικό Μ. Κατράκης, «Ματωμένα ίχνη» αστυν Α. Σμιθ, «Χαρούμενο ξεκίνημα» ελλην. Οικονομίδης, «Η κοινωνία μ' έσπρωξε στο βούρκο», «Κολασμένος παράδεισος» (1954), «Η σειρήνα των τροπικών», «Ούτε γάτα, ούτε ζημιά» ελληνικό κατάλ. Λογοθετίδης - Φωτόπουλος, «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Ο άγνωστος από τη μακρινή πολιτεία», «Ψυχές στη θύελλα» (1955), «Η κατάσκοπος των τριών πολιτειών» έγγρ. περιπ. σούπερσκοπ Βιρτζίνια Μάγιο, Ρουθ Ρόμαν, Ρόμπερτ Στακ, «Όλα τα πλοία εν συναγερωμό» έγγρ. ναυτικόν, «Ο αετός του Νότου» (1956), «Η τελευταία διαταγή», «40 πιστόλια», «Όταν το κτήνος ουρλιάζει», «Οι 3 ξιφομάχοι» (1957), «Η αμαρτωλή του υποκόσμου», «Το εισπρακτοράκι», «Εισβολή από τον Άρη», «Δραπέτης του Σιγκ Σιγκ», «Πύρινος χείμαρρος», «Οι νέοι

²²⁴⁸ Πατριωτικό φιλμάκι (Μοστράτος 46), προφανώς προπαγανδιστικού χαρακτήρα

δεν κλαίνε» (1958), «Το λιμάνι της αγωνίας», «Ρομπέν των δασών», «Η μάχη των πυραύλων», «Νύχτες Πετροπόλεως» έγχρ., «Βαμπίρ, το αίμα του βρυκόλακα» (1959), «Το νησί των γυμνών γυναικών» ρεαλιστ. περιπ. ακατάλ. Έλγκα Φρανκ, Έλγκα Νόινερ, Δωροθέα Γκλέγκλεν, Εύα Σόουλαντ, «Ο βρυκόλακας των πυραμίδων», «Κορίτσια κυλισμένα στο βούρκο», «Τάγμα αυτοκτονίας 909», «Οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας» (1960), «Η Καρχηδών στις φλόγες», «Οι λεγεώνες της Κλεοπάτρας» Λίντα Κρίσταλ, «Ο έρωτας ήταν το επάγγελμά μου», «Ο άρχων του κόσμου», «Η μυστική στρατιά του φον Κανάρη», «Αι δύο ορφαναί» (1961), «Μασίστας», «Βίαιοι πόθοι», «Εξόρμησις ξιφομάχων», «Τοριόκ, ο τρόμος των βαρβάρων», «Η επιδρομή των 6 συμμοριών» (1962), «Η πολιορκία του νησιού του διαβόλου» περιπέτεια Α. Ραίην, Χήδερ Σήαρς, «Η λέσχη των οργίων» ρεαλιστικό, «Ο πύργος του τρόμου», «Τυχοδιώκτες της κολάσεως», «Η πτώσις της Ρώμης» (1963), «Ο κάου μπού και η κοκκινομάλλα» περιπ., «Άγριος σαν κεραυνός» περιπέτεια επανάληψη Τσάρλτον Ήστον, «Ο εκδικητής της μαύρης κοιλάδας» ούστερν Στ. Γκρέντζερ επανάλ., «Θεοδώρα η αυτοκράτειρα του Βυζαντίου» ψευδοϊστορικό Τζιάννα Μαρία Κανάλε, «Ταξιαρχία της Βεγγάλης», «Στη θύελλα του πάθους» (1964), «Φον Σπέε το καταδρομικό φάντασμα», «Ο κουκουλοφόρος εκδικητής», «Τα δίχτυα της ντροπής», «Τα κανόνια του Σαν Αντίοχο», «Ιστορία της Κούβας. Πατρίδα ή θάνατος», «Ο ατίθασος» (1965), «Ρομπέν των δασών» επανάληψις, «Η εξόρμησις των μελλοθανάτων», «Βιασμός στον ήλιο» Μπελμοντό, «Δύο ατρόμητα λαγωνικά εναντίον χρυσοδάκτυλου», «Η πολιορκία του Λένινγκραντ» (1966), «Το τελευταίο αίμα του πολέμου», «Οι τρεις μορφές του διαβόλου», «Τα άγρια γεράκια του Κουρδιστάν», «Αντίο Μεξικό», «Δύο ατρόμητα λαγωνικά στο λάκκο των λεόντων» κωμωδία (1967), «Διεφθαρμένες γυναίκες», «Ανήλικες κυλισμένες στο βούρκο», «Σουμουρού, η σπείρα με τις γυμνές γυναίκες», «Ο τρωικός πόλεμος», «Τζάνγκο» (1968), «Στην κόλασι του Ειρηνικού» + «Ο πόλεμος των 6 ημερών»,²²⁴⁹ «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Η λέσχη των ελευθέρων γυναικών» (1969), «Το σπαθί του κατακτητού», «Το γράμμα του Κρεμλίνου», «Ο Σπάρτακος» και «Πάτον, ο θρύλος της Νορμανδίας» (1970).

Πάνθεον Β Θερινή προπολεμική μάντρα πολλαπλών χρήσεων στη Δεξαμενή, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που τη βρίσκω να παίζει σινεμά το 1922. Το 1923—24 κλπ, στον ίδιο χώρο, παίζει καραγκιόζη «ο λαοφίλης Μόλλας». Μετά από χρόνια, το 1927, βρίσκουμε την πληροφορία ότι άνοιξε πάλι ως σινεμά, αλλά «ηναγκάσθη να κλείση αδόξως από της 26^{ης} Ιουνίου».²²⁵⁰ Ίσως ταυτίζεται με την πολύ παλιότερη «Δεξαμενή» Α (δες λέξη) / θεατράκι του Αργυρόπουλου, ίσως (και;) με τον «Παράδεισο» Β (δες λέξη) του προηγούμενου καλοκαιριού.

Πρόγραμμα: «Ο ανεμοστρόβιλος» δια πρώτην φορά εν Ελλάδι παιζόμενον, «Το παράδοξον κληροδότημα» Η 7η εποχή και μία κωμωδία, «Χορεύτρια», «Το μυστικόν της χώρας των θυελλών» + εν ζουρνάλ και «Το πεπρωμένον» με την Γκάμπυ Ντελός (1922).

Πάνθεον Γ Βραχύβιο μεσοπολεμικό καλοκαιρινό σινεμά του Άλκη Τριανταφύλλου, που είχε και το ομώνυμο μέγα χειμερινό (δες «Πάνθεον» Α). Εμφανίζεται το 1924, με διεύθυνση «Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Πολύγωνο», πράγμα που σημαίνει ότι ήταν χαμηλά στη Λεωφόρο, πιθανότατα στην λίγο πριν ή και μέσα στο Πεδίο του Άρεως

²²⁴⁹ Πρόσφατος τότε, μεταξύ Ισραήλ - Αράβων

²²⁵⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 21/14.07.1927

(για το τοπωνύμιο «Πολύγωνο», που από έχει από τότε «μετακινηθεί» κατά πολύ προς τα ΒΑ, δηλαδή προς Τουρκοβούνια και Άνω/Νέα Κυψέλη, δεξ «Άρης» Α). Πιθανώς στο ίδιο οικόπεδο χτίστηκε αργότερα το κτίριο, στην ταράτσα του οποίου λειτούργησε η «Νινόν».

Το σινεμά ξεκίνησε το 1924.²²⁵¹ Αλλά με πολλή αβεβαιότητα αναφέρω ότι έπαιξε μέχρι το 1929. Και τούτο διότι οι ταινίες στα τελευταία μέχρι τη χρονιά αυτή καλοκαίρια μπορεί και να αντιστοιχούν στο χειμερινό «Πάνθεον», που έπαιξε καλοκαίρι με κάποιας μορφής δροσιστικά συστήματα. Παράδειγμα: το καλοκαίρι του 1924, εμφανίζονται τρία σινεμά με το όνομα «Πάνθεον» και με τις εξής ειδικότερες ενδείξεις: α. Λεωφόρος Αλεξάνδρας, θερινός β. Δεξαμενής γ. Άлк. Τριανταφύλλου (= Πανεπιστημίου. Φυσικά και ο θερινός της Αλεξάνδρας δικός του είναι). Αργότερα το ίδιο καλοκαίρι η διάκριση του πρώτου και του τρίτου εξαλείφεται- οπότε τρέχα γύρευε. Υπάρχει επίσης η γνωστή περίπτωση να καταγράψω ως φιλμ και κανένα θεατρικό έργο, αφού η στήλη θεαμάτων ήταν συνήθως κοινή.

Η διαφήμιση που ακολουθεί δείχνει ότι ο κινηματογράφος ακολουθούσε το πρώιμο μοντέλο «δωρεάν είσοδος – τραπεζάκια – αγορά προϊόντων».

Θερινός κινηματογράφος

Π Α Ν Θ Ε Ο Ν

Λ. Αλεξάνδρας, Πολύγωνον.
Διεύθυνσις Άлк. Τριανταφύλλου.
Άλλαγή προγράμματος δις της
εβδομάδος. **ΑΥΡΙΟΝ** νέον έργον
παιζόμενον δια πρώτην φοράν εν
Αθήναις

Ο ΓΕΡΩ ΓΚΟΣΠΟΝΤΑΡ

Περιπετειώδης μαυροβουνιώτικη
ιστορία πλήρης συγκινήσεως.
Διάφοροι άγνωστοι τοποθεσίαι των
αγρίων

ΜΑΥΡΩΝ ΟΡΕΩΝ.

Σημείωσις: Απογευματιναί με
ορχήστραν και κωμικάς ταινίας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ²²⁵²

²²⁵¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 13.07.1924, σε Πατέρας 133

²²⁵² Η Βραδυνή, 09.07.1924

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Ο γέρω Γκοσποντάρ», «Μεταξύ ανθρώπων και θηρίων», «Η άγνωστος» κωμωδία, «Το μυθιστόρημα ενός σωφρέρ» + Σαρλώ, «Το κορίτσι των 5», «Στάση ζωής», «Παλιά φωλιά» + κωμωδία, Κινηματογράφος (σικ), «Άθρει» + «Τραγούδι της ψυχής», «Λοχαγός Πλάνκε Πολύγτ» + «Μία επιτυχής αποτυχία», Δευτέρα Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή «Φρόσω» + κωμωδία 1924), «Η στιγματισμένη γυναίκα», «Η κυρία με τις γούνες» + κωμωδία Σαρλώ (1925), «Νέα σελήνη», κινηματογράφος (γενικά), «Η Τζασμάνια» με την Μαίη Μούρραιη (1926), «Η γυναίκα του Φαραώ», «Το θύμα του έρωτος», «Σκιές που περνούν», «Ο ταυρομάχος», «Η χορεύτρια» (1927), «Ρωσική θέλλα», «Βαρβάρη, η κόρη της ερήμου» και «Πιο δυνατός από τον Λίνμπεργκ» (1929).

Πάνθεον Αλκ. Τριανταφύλλου δεξ **Πάνθεον** Α

Πάνθεον Πατέ δεξ **Πάνθεον** Α

Πανόραμα²²⁵³ Α / **Αίθουσα Πανοράματος** / **Αμερικανικός Κινηματογράφος**, **Κινηματογράφος Έδισσων** / **Κινηματογράφος** Β / **Πολυθέαμα** / **Ομιλών Κινηματογράφος** / **Ροτόντα** Εντελώς πρώιμο χειμερινό – θερινό σινεμά που

κατέχει το ρεκόρ των αναφορών με διαφορετικές ονομασίες ακόμα και στην ίδια σεζόν (την τελευταία ονομασία, που δείχνει σχήμα χαμηλού κυλίνδρου, πιθανώς και μεγάλης λυόμενης τέντας, τη βρίσκω μόνο σε μελετητές, δεν την έχω εντοπίσει ο ίδιος σε πηγές εποχής). Δεν είχε πρόβλημα: δεν είχε ανταγωνιστές, ειδικά το χειμώνα. Επιπλέον, η ονομασία της νέας τέχνης και των χώρων της έπαιζε ακόμα, δεν είχε παγιωθεί. Για μια πληρέστερη εικόνα του χώρου, μην παραλείψετε ν' αναζητήσετε κι αυτές τις ονομασίες στ' αντίστοιχα λήμματα τούτου του βιβλίου.

Ήταν «η πρώτη επίσημη αίθουσα κινηματογράφου ... και εγκαταστάθηκε σε μία συνοικιακή μάντρα»²²⁵⁴ στη γωνία Οφθαλμιατρείου 9²²⁵⁵ (= τωρινή Εδουάρδου Λω) και Σταδίου 20, με είσοδο από την Οφθαλμιατρείου, στο χώρο που σήμερα κατέχει το (κλειστό πια) ξενοδοχείο «Εσπέρια». Κατεβαίνοντας τη Σταδίου «αν στρίψουμε τώρα στην οδόν Εδουάρδου Λω, θα φαντασθούμε πως υπήρχε εκεί αριστερά ένα θεατράκι»,²²⁵⁶ θυμάται ο Νίκος Λούρος. Με τη βασική ονομασία «Πανόραμα», εμφανίστηκε το διάστημα 1906-1909. Για τη συνέχεια, δεξ «Πολυθέαμα». Για την πολυτάραχη διαδοχή χρήσεων και ονομάτων στον ίδιο τόπο, δεξ «Απόλλων» Α. Ο Πετρής γράφει ότι το 1903 ο θεατρικός επιχειρηματίας Απόστολος Κονταράτος παρουσίασε στη Διαρκή Έκθεση του Ζαπτείου ένα μηχάνημα 'Μούτοσκοπ' και τρία χρόνια αργότερα, ο ίδιος καθιέρωσε ανάμεσα στα νούμερα του θεάτρου σύντομες κινηματογραφικές σφηνές.²²⁵⁷ Φυσικά δεν πρόκειται παρά για ένα από τα πολλά βαριετέ με ζώα και άλλα συναφή.²²⁵⁸ «Το 1908, ο Ευάγγελος Μαυροδημάκης από τη Σμύρνη προμηθεύει ταινίες... και αρχίζουν οργανωμένες κινηματογραφικές

²²⁵³ Πρώτο «Πανόραμα» ήταν ένα κυλινδρικό κτίσμα στη δεξιά όχθη του Ιλισσού, περίπου απέναντι από την είσοδο του Παναθηναϊκού Σταδίου, όπου προβάλλονταν ποικίλα θέματα με συστήματα διαφανειών και κινητοσκοπίων. Κατεδαφισμένο από πάρα πολλά χρόνια, είναι το κτίριο που φαίνεται π.χ. στις φωτογραφίες από την αθηναϊκή Ολυμπιάδα του 1896.

²²⁵⁴ Σαπήρας 122

²²⁵⁵ Εφημερίδες του 1907, 1908

²²⁵⁶ Λούρος 308

²²⁵⁷ Πετρής, 12

²²⁵⁸ Θεοδοσίου 39

παραστάσεις». ²²⁵⁹ Διευθυντές του σινεμά αυτή την εποχή ήταν, κατά τον Πατέρα, οι Λεωνίδας Αρνιώτης και Ματθαίος Καρδαμίτης. ²²⁶⁰

Να και μια από τις πρώιμες κινηματογραφικές μας διαφημίσεις. Θα πρέπει ν' αναφέρεται στη Μεσολυμπιάδα του 1906:

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ
Αφίκετο χθες εκ Παρισίων ο διάσημος κινηματογραφιστής μηχανικός κ. Μπαρσιέ, όστις πρόκειται να δώση δύο παραστάσεις με τον θαυμάσιον κινηματογράφον του, προβάλλοντα πλήρεις εικόνας των Ολυμπιακών Αγώνων με όλα τα επεισόδια και την κίνησιν. Ο κ. Μπαρσιέ είναι αντιπρόσωπος μεγάλου εργοστασίου κινηματογράφου, εις τον οποίον η Επιτροπή των Αγώνων είχε δώσει το προνόμιον της κινηματογραφήσεως αυτών. Ο κινηματογράφος του κ. Μπαρσιέ, όστις κατόπιν θα μεταβή εις διάφορα κέντρα της Ευρώπης, θα προβάλη και διαφόρους σκηνάς των Αθηναϊκών οδών. Πλείστοι τύποι και αυτή η γερουσία του Ζαχαράτου ²²⁶¹ θα παρελάσουν. Αι παραστάσεις θα γίνουν εις το παρά την οδόν Σταδίου 'Πανόραμα', ευγενώς παραχωρηθέν παρά του εκεί εργαζομένου ήδη κινηματογραφιστού κ. Μπρίαρ. Η πρώτη παράστασις αύριον Πέμπτην ²²⁶²

Ενδεικτικές ταινίες: Απόψε παραστάσεις του Κινηματογράφου των Αγώνων εις τας 9 1/2. Είσοδος δρ. 2. (1906), Έκτακτος επιτυχία έστεψε τας χθεσινάς παραστάσεις του Βιογράφου με τας ελληνικάς ταινιάς της αφίξεως του Βασιλέως της Ιταλίας ενταύθα. Πώς η επίσκεψις της Ακροπόλεως και η εκδρομή εις Τατόι είναι θαυμάσια. Δι' οικογενείας 4μμ και 6μμ. Η εσπερινή 9 1/2 με τας αυτάς ταινιάς και η νυκτερινή 11 1/2 δι' άνδρας--), Έκτακτος η επιτυχία του του νέου προγράμματος του Κινηματογράφου. Απόψε εσπερινή παράστασις μόνο δια τους άνδρας--- Σήμερον τέλος θα ίδωμεν και οι Αθηναίοι τας εορτάς και τελετάς, αίτινες εγένοντο κατά την εις Ρώμην επίσκεψιν του Βασιλέως μας. Εισιτήρια εξαιρετικώς σήμερον θα πωλούνται εν των ταμείω του «Πανοράματος» από της 5 μ.μ., θα διατεθεί δε ωρισμένος αριθμός, ώστε να μην παρατηρηθή ο συνωστισμός της παρελθούσης Κυριακής ---3 παραστάσεις του Βιογράφου της Ρώμης-- Σήμερον 2 παραστάσεις του κινηματογράφου, 9 1/2 δι' οικογενείας, 11 1/2 δι' άνδρας-- Ο Βιογράφος της Ρώμης-- Νέαι παραστάσεις του Βιογράφου (προσετέθη απογευματινή εις τας 6)--- νευρόσπαστα (κουκλοθέατρο) (1907), Ο Ρογιάλ Βιου ο τελειότερος των κινηματογράφων, ο σταθερώτερος, ο καθαρώτερος, ο ασυναγώνιστος, ο γνωστός εκ της περυσινής επισκέψεώς του αρχίζει αύριον τας παραστάσεις του εν τη αιθούση του Πανοράματος, τελεία δια το είδος τούτο των θεαμάτων. Είσοδος γενική δρ. 1, δια τα παιδιά το ήμισυ, καθ' εκάστην δύο παραστάσεις: απογευματινή ώρα 5 μμ, εσπερινή ώρα 9 1/2 μμ.—Κινηματογράφος Ρογιάλ Βιού εις τρεις παραστάσεις – Σήμερον ο κινηματογράφος θα μας παρουσιάση την Σικελίαν ως ήτο προ της καταστροφής [σεισμοί] – Ο Ρογιάλ Βιου ο κινηματογράφος όστις θα μας διασκεδάση κατά τας εορτάς ...Ήδη σήμερον τρεις παραστάσεις, απογευματινάς εις τας 2 1/2 και 5μμ και

²²⁵⁹ Ορφανουδάκης 13

²²⁶⁰ Πατέρας 33

²²⁶¹ Δηλαδή τα γερόντια του γνωστού, τότε, καφενείου

²²⁶² Ακρόπολις, 24.05.1906

εσπερινήν εις τας 9¼, με πρόγραμμα χριστουγεννιάτικον και με την ταινίαν της Σικελίας (1908), Κινηματογράφος, Δύο παραστάσεις του κινηματογράφου 5 μμ και 8 ¼ μμ με νέας ταινίας – Καθ' εκάστην κινηματογράφος με νέας ταινίας – Παραστάσεις κινηματογράφου από της 2ας μμ μέχρι της 12 ½ της νυκτός— Τέσσαρες παραστάσεις κινηματογράφου, τρεις δι' οικογενείας μία δι' άνδρας: 3μμ, 5μμ, 9 ¼ και 11 ¼ -- Καθ' εκάστην κινηματογράφος— Τέσσαρες παραστάσεις του Ιταλικού Κινηματογράφου – Δύο παραστάσεις του Ιταλικού Κινηματογράφου 9 ¼ δι' οικογενείας με νέας ταινίας και 11 ¼ ιδιαίτερα -- Διήμερον τριών παραστάσεων του κινηματογράφου Ρουαγιάλ --- Δύο παραστάσεις του θαυμαστού Ελζεφόν, κινηματογράφου ομιλούντος. Παίζει όπερες, Φάουστ, Κάρμεν, και πολλές κωμικές και τραγικές σκηνές-- Elgeophon ή ομιλών Κινηματογράφος. Καθ' εκάστην εσπέραν από τις 9 ½ και τις Κυριακές απογευματινές από 5 ½ με πρόγραμμα και ταινίας πρωτοφανείς—Τέλειος κινηματογράφος – Ομιλών κινηματογράφος-- Απογευματινή και εσπερινή του κινηματογράφου – φωνογράφου με νέον πρόγραμμα – Νέον πρόγραμμα του κινηματογράφου – Απογευματινός κινηματογράφος με έκτακτον πρόγραμμα—Νέον πρόγραμμα του Ελζεφόνου – Το ελζεφόν με έκτακτον πρόγραμμα – Ελζεφόν --- Ελζεφόν. Ταινίαι εξόχως ωραίαι (1909).

Πανόραμα Β «Επί της Πλατείας Λαυρίου, κινηματογράφος λαϊκός», μας πληροφορεί η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια.²²⁶³ Ξεκίνησε ως χώρος ποικίλων θεαμάτων όλων των εποχών, μάλλον από το 1916,²²⁶⁴ αρχίζει να παίζει φιλμάκια μάλλον το 1919, συνεχίζει με θεατρικά διαλείμματα και κλείνει στάνταρ το 1931 (τα «μάλλον» οφείλονται στο ότι α, γενικά, απουσιάζει για μακρότατα διαστήματα από τις εφημερίδες β. όταν το βρίσκω, σε ενιαίες στήλες θεαμάτων, δεν είμαι διόλου σίγουρος αν παίζει με βεβαιότητα κινηματογράφο ή θέατρο). Και ως σινεμά, συνέχισε να παίζει όλες τις εποχές. Βρισκόταν στην οδό Γ' Σεπτεμβρίου 15,²²⁶⁵ πιθανός σημερινός αριθμός 11 (για την τεκμηρίωση της διεύθυνσης, δες «Μαζέστικ», που πήρε τη θέση του), με δευτερεύουσα είσοδο επί της Χαλκοκονδύλη. Ιδρυτής του ήταν ο Ν. Λαζάνης της «Ήσπερν Φιλμς», τανίες της οποίας και έπαιζε το σινεμά. Όταν έφυγε από την εταιρία, ο Λαζάνης το κράτησε ως αποκλειστικός ιδιοκτήτης.²²⁶⁶ Διευθυντής του αναφέρεται ο Φ. Σαμαρτζής.²²⁶⁷ Ο Λευτέρης Σκλάβος μού είπε: «Είχε και θεωρεία και εξώστη, το θυμάμαι πολύ καλά».²²⁶⁸ Απέναντί του ήταν το «Σιναμπάρ» (δες λέξη).

Αναφέρεται ως ένα από τα σινεμά όπου «όπως θυμούνται οι παλαιότεροι, όχι λίγες φορές μοσχοβολούσε από το παστό ψάρι, που μερικοί πεινασμένοι πελάτες έψηναν με χαρτί εφημερίδας στον εξώστη για να κολατσίσουν... Τακτική πελατεία ήταν οι λούστροι, που εκείνα τα χρόνια ήσαν πολυπληθέστεροι... Δεν ήταν βέβαια λίγοι και οι μαθηταί που εγκατέλειπαν τα θρανία τους... Οπωσδήποτε δεν ήσαν λιγώτεροι και οι αλήτες των Αθηνών, που έβρισκαν καταφύγιο... ιδιαίτερα το χειμώνα. Κλείνονταν εκεί και έφευγαν μόνο το βράδυ, αφού ο κινηματογράφος έπαιζε την τελευταία του παράστασι.»²²⁶⁹ Τον Οκτώβρη του 1924, μια φωνή 'Φωτιά', που έβαλε κάποιος για πλάκα, ενώ παιζόταν σε απογευματινή προβολή το δράμα 'Έλμος', κατέληξε σε

²²⁶³ ΜΕΕ τ. Β' 266

²²⁶⁴ Ορφανουδάκης 22

²²⁶⁵ Ιγγλέσης 1927-28, 847

²²⁶⁶ Πανόραμα, Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185) /30.12.1928.

²²⁶⁷ Ιγγλέσης 1920 σελ 315, σε Θεοδοσίου 44

²²⁶⁸ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

²²⁶⁹ Αθηναϊομνήμων, Ελεύθερος Κόσμος 19.10.1980

μεγάλο δυστύχημα λόγω πανικού, Οι νεκροί ήταν 25 (κυρίως παιδιά), οι τραυματίες περίπου 70. «...Ουδέποτε εις τας Αθήνας συνέβη δυστύχημα τοιαύτης τραγικότητας. Ουδέποτε τα νοσοκομεία της πρωτεύουσας εγέμισαν από τόσα πτώματα ως εάν είχε διεξαχθή πολύνεκρος μάχη. ...Πεδίον της μάχης η σάλα λαϊκού κινηματογράφου. Ποίος δεν γνωρίζει το περιβόητον 'Πανόραμα', το οποίον αρχίζει τας παραστάσεις του την δεκάτην πρωινήν και τας περατώνει αισίως το μεσονύκτιον; ... Φωτιά ... Όλοι εγκατέλειψαν τας θέσεις των και έτρεξαν εις την μοναδικήν έξοδον του θεάτρου....

Το κοινό του υπερώου ... απετελείτο από μικρά παιδιά λαϊκών τάξεων ... Η έξοδος του υπερώου, μία και μόνη, ευρίσκετο ακριβώς υπεράνω της κεντρικής εξόδου του θεάτρου, συνίσταται δε εις μία ελικοειδή κλίμακα στενωτάτην, πλάτους μόλις ενός μέτρου. Εις την κλίμακα αυτήν συνωστίσθησαν υπέρ τα 300 άτομα.

Τα πρώτα κατερχόμενα παιδιά υπέστησαν την πίεσιν του όπισθεν κοινού και έπεσαν λιπόθυμα. Επ' αυτών διέβησαν άλλοι και ούτω εξαπλώθησαν δεκάδες νεκρών και τραυματισμένων παιδιών.

Αι φωναί και ο συνωστισμός επροκάλεσαν την προσοχήν του φρουρού χωροφύλακος του σταθμού Γ. Κοντέα, ο οποίος ειδοπήσας και δύο άλλους συναδέλφους του προσέτρεξε εις το θέατρον.

Κατά τας αφηγήσει του ίδιου η είσοδος εκ της προς την πλατείαν ήτο εντελώς αδύνατος, καθ' όσον τούτη ήτο κλειστή, όπισθεν δε αυτής διεξάγετο πραγματικός αγών.

Οι τρεις χωροφύλακες κατόπιν αυτού εισήλθον εις το θέατρον εκ της προς την οδόν Χαλκοκονδύλη θύρας.

Απεσύρθησαν από την κλίμακα εις την οποίαν είχαν στοιβαχθεί νεκρά και αναίσθητα υπέρ τα 35 άτομα»²²⁷⁰

Ακολούθησαν τα αναμενόμενα: επιτροπές εμπειρογνομόνων, δίκες, βελτιώσεις του χώρου κλπ κλπ. Δυόμιση χρόνια μετά, την άνοιξη του 1927, δε θα πρέπει να είχαν γίνει και σπουδαία πράγματα: «Δεν πρόκειται ασφαλώς περί κινηματογράφου.

Πρόκειται περί σταύλου... Βρώμα και δυσωδία και όλη η συνομοταξία των απομυζητικών εντόμων ευρίσκονται εν αφθονία εις τον ρυπαρόν κινηματογράφον. Οι εντομολόγοι θα είχαν φαντάζομαι να κάμουν σπουδαιοτάτας μελέτας εκεί μέσα και οι κοιωνιολόγοι θα ημπορούσαν να γράψουν τόμους ολοκλήρους δια τα διάφορα είδη της αλητείας εν Ελλάδι... Το ατύχημα είναι ότι εκεί μέσα συχνάζουν και πολλά παιδιά οικογενειών... και την 'Κασσιανήν' να έβλεπε κανείς εκεί μέσα θα έφευγε με την εντύπωσιν ότι παρηκολούθησε τον βίον κάποιας κοκότας του Μιούζικ Χωλ του Λονδίνου ή των Παρισίων... Δεν νομίζει η αστυνομία ότι έχει υποχρέωσιν να κλείση άπαξ και δια παντός τις πόρτες του κινηματογράφου αυτού, ο οποίος δεν είναι τίποτε άλλο παρά διαφθορείον; »²²⁷¹ Μετά από το δημοσίευμα αυτό, ο κ. Γ. Σαμαρτζής (δες και «Αθηναϊκόν» Β), ιδιοκτήτης της επιχείρησης, «επετέθη το εσπέρας της 30 Απριλίου εντός του κινηματογράφου 'Πάνθεον' εναντίον του διευθυντού μας κ. Ηρ. Οικονόμου, τον οποίον εξυβρίσας, εκακοποίησε παρουσία πολλών συναδέλφων... Η μόνη αρμοδία είνε η δικαιοσύνη».²²⁷²

Το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου η κατάσταση βελτιώνεται πολύ, αφού ο νέος επιχειρηματίας Κοσμίδης (δες και «Άστν», «Κρόνος», «Κόσμος» Β) επισκευάζει και

²²⁷⁰ Θεοδοσίου 137 κ.ε., αντλώντας από «Δημοκρατία», 20 Οκτωβρίου 1924

²²⁷¹ Κινηματογραφικός Άστήρ Δ13 / 27.03.1927

²²⁷² Κινηματογραφικός Άστήρ 19/15.05.1927

καθαρίζει το σινεμά, ενώ προσθέτει μουσική και ένα τρίο μουσικών.²²⁷³ Την επόμενη χρονιά, «ετοποθετήθησαν νέα εντελώς καθίσματα, θρμάστραι και επενδύθη εσωτερικώς τελείως δι' ωραίου υφάσματος υπό του καλλιτέχνου κ. Ι. Αμπελά».²²⁷⁴ Τώρα πλέον οι θεατές του (όπως και άλλων λαϊκών σινεμά) μόνο για οκνηρή α πορούν να κατηγορηθούν: «Εκείνοι όμως οι οποίοι κυριολεκτικώς εργάζονται καταπληκτικά είναι οι λαϊκοί κινηματογράφοι, το Αθηναϊκόν, το Πανόραμα και η Ελλάς, οι οποίοι λειτουργούν καθ' εκάστην από της 8^{ης} πρωινής μέχρι του μεσονυκτίου, προβάλλοντας επεισοδιακά ως επί το πλείστον έργα. Και διερωτάται κανείς: μα τι διάβολο, ο κόσμος αυτός των θεατών δεν έχει καμμία άλλη δουλειά; Διότι οποιαδήποτε ώραν επιχειρήση κανείς να εισέλθη εις αυτούς, θα ίδη να απολαμβάνουν μακαρίως τον Μιξ και τον Γύψων [=Gibson] τους, πλέον των 200 θεατών, βοηθώντας μάλιστα δι' επιφωνημάτων τους ήρωας της οθόνης.»²²⁷⁵ Το 1929, η βελτίωση διατηρείται και συνεχίζεται, μέχρι που το «Πανόραμα» γίνεται πρωτοπόρος ομιλών κινηματογράφος, ο δεύτερος στην πόλη.²²⁷⁶ Όμως το Μάρτη του '31, ξεσπάει η «κλασική» πυρκαγιά στην καμπίνα προβολής λόγω θερμότητας μηχανημάτων και εύφλεκτων ταινιών, δίχως ευτυχώς συνέπειες αυτή τη φορά. Τελικά, ο Κοσμίδης το παίρνει απόφαση, υπογράφει δεκαετές συμβόλαιο με την ιδιοκτησία του οικοπέδου, προχωρεί σε ριζική ανακατασκευή²²⁷⁷ και το μετονομάζει το 1932 σε «Μαζέστικ» (δες λέξη).

Μερικές ταινίες: Το Πανόραμα με νέας σκηνάς και το «Πανατζάμ», «Η Κίνα στις φλόγες» (1919), «Ο μυστηριώδης θησαυρός», «Ο ευνούμενος της Τσαρίνας», «Το κορίτσι του μπαρ», «Ο όρκος του καμπαλέρο», «Η ωραία εξόριστος», «Ο τζόκεϋ», Απόγευμα κινηματογράφος. Εσπερινή η β' σειρά του Πειρασμού (θέατρο), «Η συμμορία των Μηδενιστών», θέατρο, Απόγευμα Κινηματογράφος. Εσπέραν επαναλαμβάνεται «Ο αετός» με την ωραία Μπαρκαρόλαν, «Ηρθε» + «Τα κάλανδα του βασιλέως» εις την Αγίαν Σοφίαν²²⁷⁸ (1920), Απογευματινή κινηματογράφος - Εσπερινή «Ο αετός», «Το σπασμένο νόμισμα» με τον Πέτρον και τον Ουγγώ, «Το σπασμένο νόμισμα» + «Ο Βαραβάς», «Ελμος», «Ζούντεξ», «Τίμινι», πολύ θέατρο, «Ο φίλος της νυκτός», (1921), Νέο(ν) πρόγραμμα (συνεχώς αυτό στις εφημερίδες) (1926), «Λεμβούχος του Βόλγα», «Όταν η σαρξ υποκύπτει», «25^η Μαρτίου», «Ο Μασίστας του σεΐχη», «Ο άνθρωπάκος», «Τα πάθη του Χριστού» (1927), «Δύο νύφες, 4 γαμπροί» (σικ), «Λαστιχένιος άνθρωπος», «Αι τελευταίαι ημέραι της Πομπηίας», «Τ' απόκρυφα του χαρεμιού», «Μασίστας», «Μαύρος Παράδεισος», «Μεσ' τη θύελλα» + «Το φάντασμα της όπερας», «Λέσχη εγκλήματος και μυστηρίου», «Ο άνθρωπος χωρίς χέρια», «Ο Σαρλώ στρατιώτης», «Ανάθεμα ο πόλεμος», «Υπό την σκιάν του χαρεμιού», «Ο άνθρωπος νικητής», «Το λιμάνι των δακρύων», «Λευκή αδελφή», «Μεταξύ ουρανού και γης», «Το τραίνο του θανάτου», «Τα παιδιά του σκότους», «Είλωτες», «Φάουστ», «Δόκτωρ Μπαμπή» (σικ, με το 5 μετά τα εισαγωγικά του λοιπού τίτλου. 99% πρόκειται για τον γνωστό «Δρ. Μαμπούζε»), «Το τέρας», «Η νήσος των χαμένων караβιών», «Αι δύο ορφαναί», «Ο τρωικός πόλεμος», «Ο άνθρωπος χωρίς χερια», «Αι δύο ορφαναί», «Πειρασμός»,

²²⁷³ Κινηματογραφικός Αστήρ 30/20.11.1927. Εδώ αναφέρεται ως αρχικό μικρού ονόματος το Φ. (Φώτης). Ο Ιγγλέσης 1927-28, 566 αναφέρει Γ. (Γιώργος). Θα πρέπει να είχαν σχέση πατέρα – γιού.

²²⁷⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 19/30.09.1928

²²⁷⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 22(1976)/28.10.1928

²²⁷⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 30(215)03.11.1929

²²⁷⁷ Όλες οι πληροφορίες απο Πατέρας 92-93

²²⁷⁸ Το εσπερινό πρόγραμμα, εμπνευσμένο από την επιστροφή του βασιλιά Κωνσταντίνου, θα πρέπει να είναι σκετσάκια

«Διαβολεμένος καβαλάρης» (1928), «Δράματα οίκων ανοχής», «Η φλόγα του θανάτου», «Ο εμοβόρος [σικ] Σουριάνος», «Ο άνθρωπος φάντασμα», «Διήγημα μιας νυκτός», «Εισ τον βυθόν της θάλασσας», «Το έγλημα του Απάχη», «Τζακ», «Μάτα Χάρι», «Η επανάσταση της Κίνας», «Το λυκόφως της δόξης», «Καζάν», «Ο αριθμός 13» + «Γαλάζιο ποντίκι», «Δράμα στον ιππόδρομο», «Η καπετάνισσα του διαβόλου», «Στην εξουσία των μπολσεβίκων», «Ρωσική κόλασις», Ο ρωσοϊαπωνικός πόλεμος + «Η πυρκαϊά της όπερας», «Τραγωδία στας Άλπεις», «Οι μυστηριώδεις νύχτες του Σικάγου» (1929), «Κάτω ο πόλεμος» Νύχτες πριγκίπων», «Αβδούλ Χαμίτ» «Μετά το έγλημα», «Τα ορφανά της θαλάσσης», «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Ο ποντικός των ξενοδοχείων», «Η τίγρις», «Ο θρύλος του Παραδείσου», «Μεταξύ δύο συμμοριών» (1930), «Κλεοπάτρα», «Η κοιλιά της κολάσεως», «Ορφανά της θαλάσσης», «Οι απάχηδες», «Το μυστικόν της Ντέλιας», «Συζυγικάί θυσίαι» και «Οι εκδρομείς» (1931).

Παντοπούλου Ντεμί σεζόν θέατρο (θερινό, με τέντα για άνοιξη και φθινόπωρο)²²⁷⁹ επί της οδού Μητροπόλεως 3. «Πλατεία Συντάγματος, εστεγασμένον», έγραφαν οι εφημερίδες. Ξεκίνησε το 1902 υπό το όνομα ενός μεγάλου τοτινού θεατρώνη και έζησε 60 χρόνια με ποικίλες ονοματικές, χρηστικές και οικοδομικές μεταλλάξεις, που σας περιμένουν στο λήμμα «Διονύσια» Α. Αλίευσα ότι το 1906 έπαιξε και σινεμά ως σαπόρτ κατά τα διαλείμματα των θεατρικών του σκετς.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Αφιχθείς εξ Αμερικής ο κ. Παντόπουλος θέλει δώσει 10 μόνον εκλεκτάς παραστάσεις αρχομένων από της προσεχούς Παρασκευής 7 τρέχοντος... Κατά τα διαλείμματα μέγας κινηματογράφος κομισθείς εκ Βιέννης επίτηδες δια το θέατρον Παντοπούλου θέλει ποικίλει με όλως πρωτοφανείς εικόνας τας παραστάσεις (πολλαπλή επανάληψη, Απρίλης 1906).

Παπαϊωάννου θέατρον Προπολεμικό χειμερινό λαϊκό θέατρο, ονομασμένο από ένα μεγάλο ηθοποιό της εποχής του, επί της Πατησίων 27 και Καποδιστρίου. Υπάρχοντας τουλάχιστον από το 1920, εμφανίζεται κατά καιρούς είτε με σαφείς κινηματογραφικές ενδείξεις, είτε σε ιδιαίτερη στήλη κινηματογράφων, μέχρι που στρέφεται οριστικά στο θέατρο, φτάνοντας μέχρι την εποχή που ήμουνα παιδί, πάνω από 50 χρόνια (κατεδαφίστηκε μάλλον το 1969).²²⁸⁰ Τηλέφωνα 8-82 (σικ), 525262. Δες και «Παριζιέν». Δεν βρήκα και πολλές συγκεκριμένες ταινίες, αλλά το εύρος των κινηματογραφικών προβολών του του πιθανολογώ ότι ήταν 1925 – 1930, χωρίς να αημάνει ότι έπαιξε και πολύ ταινίες όλο αυτό το διάστημα. Η πληροφορία ότι στις αρχές του 1926 έπαιξε για λίγο σινεμά σας «Παριζιέν»²²⁸¹ δεν επιβεβαιώνεται, γιατί το βρήκα μεν να παίζει, μα με την ορίτζιναλ ονομασία του. Το 1934 έγινε προεκλογικό κέντρο του υποψήφιου δήμαρχου Αθηναίων Σπύρου Πάτση. Στη διεύθυνση αυτή, που έχω την εντύπωση ότι παραμένει η ίδια από τότε, υπάρχει σήμερα πολυκατοικία.

Η όψη του έχει απαθανατιστεί από το φωτογράφο Δημήτρη Τριανταφύλλου σε μια φωτογραφία που συμπεριλαμβάνεται στο θαυμαστό ντοκιμαντέρ του Γιάννη Λάμπρου «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερ». Η φωτογραφία είναι μεταπολεμική: και οι «Ηνωμέ νοι φωτορεπόρτερ» εμφανίστηκαν το 1946 και το σπικάζ είναι σαφές στο

²²⁷⁹ Για το είδος αυτό των θεάτρων, Σκαλτσά 609 και για του Παντοπούλου ειδικά ό.π. 611

²²⁸⁰ Κλεάνθης, «Έσπερος»

²²⁸¹ Πατέρας 94

σημείο αυτό. Βλέπουμε ένα παλιό, γωνιακό θέατρο, μάλλον χαμηλό, δίπατο, με κολόνες» σαν γρίλιες στον άνω όροφο, ενώ το όνομα, γραμμένο κεφαλαία σε μια παλιά γραμματοσειρά, εμφανίζεται σαν απόληξη της όψης προς τον ουρανό. «ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ».²²⁸²

Ενδεικτικές εμφανίσεις: Προσεχώς μέγας κινηματογράφος (1925), «Πληγωμένες καρδιές», «Νόθος πριγκίπισσα», «Η απαγωγή της νύφης», θέατρο (1926), γενική αναφορά στη στήλη των σινεμά, μα δίχως ταινία (1930).

Παπασπύρος | δες Καφενεϊόν Παπασπύρου

Παράδεισος | Α Παριλίσιιο εξοχικό νυχτερινό κέντρο, πασίγνωστο και πολύ αγαπητό στον καιρό του, που ανακάλυψε ότι έπαιξε και ταινίες δυο καλοκαίρια, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Οι εφημερίδες το δίνανε «Λεωφόρος Όλγας, κάτωθεν του Μετς».²²⁸³ Όντως, το σχετικό σκαρίφημα του μεγάλου αθηναίου ερευνητή και συλλέκτη Κώστα Τρίπου, το δείχνει στην αριστερή όχθη του Ιλισσού, στο ύψος του Αρδηττού και του «Μετς».²²⁸⁴ Λειτουργούσε ως θερινό θεατράκι και ως Café Chantants τουλάχιστον από το 1883, αρχικά υπό το πομπώδες όνομα «Κήπος Ιλισσίδων μουσών» και εν συνεχεία ως «Παράδεισος».²²⁸⁵ Διευθυντής το 1911, ο Δ. Τριβέλλας,²²⁸⁶ πιθανότατα ο ίδιος (ή από την οικογένεια) που άνοιξε 20 χρόνια μετά τη «Βρετανία» (δες λέξη).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Καθ' εκάστην караγκιόζης και κινηματογράφος (πολλές φορές 1904), Καθ' εκάστην μέγας κινηματογράφος Παττέ (σικ). Είσοδος ελεύθερη (πολλές φορές 1906).

Παράδεισος | Β Καλοκαιρινός χώρος θεαμάτων στη μεσοπολεμική Δεξαμενή, αγνώστων λοιπών στοιχείων. Στις εφημερίδες του 1921 εμφανίζεται να παίζει «σινεμά καμπαρέ» επί πολλές βδομάδες, χωρίς άλλες λεπτομέρειες. Είναι ασαφές αν πρόκειται για τίτλο λαϊκού θεατρικού έργου με θέμα κάποιο καμπαρέ που θυμίζει σινεμά (ή το αντίστροφο) ή αν είναι ταινία με τον τίτλο αυτό, αφού α. έτσι κι αλλιώς στη στήλη των θεαμάτων, στις περισσότερες εφημερίδες της εποχής, συνυπάρχουν θέατρα και σινεμά β. πολλές φορές παίζανε τα ξένα φιλμάκια βαφτισμένα με τίτλους ήδη γνωστών θεατρικών έργων. Το 1924 παίζει σαφώς κινηματογράφο. Άλλο τίποτα δε βρήκα. Ο Πατέρας το κατατάσσει ανεπιφύλακτα στους κινηματογράφους για το διάστημα 1921- 24,²²⁸⁷ εγώ όμως ενδιαμέσα το βρίσκω θέατρο. Είναι άλλο από τη «Δεξαμενή» (δες λέξη, Α), διότι εκείνο συγχρόνως έχει караγκιόζη και κινηματογράφο.

Πρόγραμμα: Σινεμά καμπαρέ (πολλαπλή επανάληψη) (1921), Το Σάββατον έναρξίς Κινηματογράφου «Η γυναίκα και το χρήμα», Μέγα βαριετέ - καμπαρέ (1924).

²²⁸² Υπόδειξη, βεβαίως, του Τάκη Μπαστέα

²²⁸³ Το «Μετς» ήταν ξακουστή εξοχική μπιραρία του Φιξ, στους δυτικούς πρόποδες του Αρδηττού, αντικριστά στην αριστερή όχθη του Ιλισσού, πλάι στο Στάδιο

²²⁸⁴ Σκαρίφημα του Τρύπου, το οποίο φωτογράφισα αλλά και αντέγραψα. Στο «Μετς», που καταδαφίστηκε γύρω στο 1950, οφείλεται η ονομασία της σχετικής αθηναϊκής συνοικίας ανάμεσα στο Στάδιο, την Υμηττού, το Α΄ Νεκροταφείο και την Καλλιρόης

²²⁸⁵ Σκαλτσά 585 και 597. Για τη φύση του Café Chantants, δες «Εδεν»

²²⁸⁶ Ιγγλέσης 1911

²²⁸⁷ Πατέρας 96

Παράδεισος Γ Πρόσκαιρο μεσοπολεμικό καλοκαιρινό σινεμά που το εντόπισα τη διετία 1926- 1927, με διεύθυνση Τέρμα Αγ. Μελετίου, δηλαδή Σεπόλια. Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Πενιχρότατη παρουσία στις εφημερίδες μεν, βεβαιότητα κινηματογράφου δε. Κάποια ταπεινή μάντρα θα ήταν κι αυτό.

Πρόγραμμα: απλή αναφορά του ονόματος και της διεύθυνσης, αλλά σε στήλη σινεμά (1926), «Μεγαλοφυία και υπερηφάνεια», «Η άπιστος» και «Βασιλικοί έρωτες» (1927)

Παράδεισος Δ Καλοκαιρινός κινηματογράφος του μεσοπολέμου, που οι εφημερίδες τον δίνανε Κυψέλη /Τέρμα Κυψέλης το 1928-1929. Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Πολύ κοντά υπήρχε κατά την ίδια περίοδο το «Ίλιον – Τρώας» (δες λέξη) και λίγο αργότερα το «Αττικόν» Β (δες λέξη). Σκέφτομαι μήπως αυτός εδώ είναι που συνεχίστηκε ως θέατρο Ζωζώς το 1931 – 1933 (δες «Αττικόν» Δ), γιατί μεσολαβεί μόνο μια χρονιά απραξίας (1930), ενώ υπάρχει ταύτιση τύπου και εποχής του χρόνου.

Μερικές ταινίες: «Δις Ζωζέττα, η γυναίκα μου», «Το ερωτικό κυνήγι», «Μέγα διάλειμμα», «Κοκοτόδρομος» «Τσέκα», «Ο υιός του Σείχη», «Τελευταίο βάλς» (1928), «Ο χρυσοθήρας» και «Ο δουξ του Πάπεγχαϊμ» (1929).

Παρθενών Α Καλοκαιρινός κινηματογράφος ΑΛΣ που τον βρίσκω άπαξ το καλοκαίρι του 1927. Μπορεί να ταυτίζεται με τον επόμενο, μπορεί όχι, μπορεί να είναι κι εκτός Δήμου Αθηναίων.

Φιλμ άπαξ: «Η άπιστος»

Παρθενών Β Θερινό σινεμά στ' Άνω Πετράλωνα, ΑΛΣ, που εμφανίζεται στις εφημερίδες το 1930. Μπορεί να είναι το προηγούμενο, μπορεί όχι.

Πρόγραμμα: «Η ζωή του μού ανήκει» (1930).

Παρθενών Γ Συνοικιακός (από κάθε άποψη) κινηματογράφος των Άνω Πετραλώνων, σχεδόν στο τέρμα της κεντρικής οδού Τριών Ιεραρχών, αρ. 183, τηλέφωνο 664905, που έπαιξε το διάστημα 1954-1976. Πλήν το προηγούμενο, που μπορεί να επηρέασε την ονομασία, υπήρχε και ξακουστός συνοικιακός διαρεκός με το ίδιο όνομα στην Καλλιθέα (δυο τσιγάρα δρόμος). Οι εφημερίδες λέγανε απλώς Πετράλωνα / Άνω Πετράλωνα / Τριών Ιεραρχών, δεν ήταν αρκετό, αλλά εμένα στον εντοπισμό με βοήθησε πολύ ο Διονύσης Κούμπουλας. Ιδρύθηκε το 1954 ως θερινός. Αργότερα κατεδαφίστηκε, και στη θέση του δημιουργήθηκε ενιαίο κτίριο, χειμωνιάτικο σινεμά στο ισόγειο και καλοκαιρινό στην ταράτσα. Ο χειμερινός ξεκίνησε 03.01.1958²²⁸⁸ και «ήταν καλή αίθουσα»,²²⁸⁹ σταθερά στη Β' προβολή, με 500 καθίσματα.²²⁹⁰ Πρώτα έκλεισε ο θερινός, ενώ ο χειμερινός βάστηξε μέχρι αρχές του 1976. Αργότερα έγινε γυμναστήριο του Δήμου. Επιχείρηση του αργυραμοιβού

²²⁸⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 1 (815), 15.01.1958

²²⁸⁹ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Πετράλωνα, 124

²²⁹⁰ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

(κοινώς σαράφη) Σαλαμπά²²⁹¹ ή των αδερφών Σαλαμπά κατ' άλλη πηγή.²²⁹² Οι ίδιοι αποκτήσανε αργότερα την «Άννα» (δες λέξη), πάλι στ' Άνω Πετράλωνα Πήγα για έρευνα το 2006. Η γειτονιά ήταν ακόμα γειτονιά. Βρήκα ένα μεγάλο εγκαταλειμμένο κτίριο, με κεντρική είσοδο στη μέση για το σινεμά και επιπλέον: αριστερά έξοδο κινδύνου συν δύο μαγαζάκια, δεξιά άλλα δύο μαγαζάκια. Ο καφετζής από το απέναντι καφενείο, που έχει ονομαστεί επίσης «Παρθενών» από τον κινηματογράφο, μού λέει ότι θα τον γκρεμίσουν και θα φτιάξουν οχταόροφη πολυκατοικία. Το 2008, το σινεμά έχει κατεδαφιστεί και τα σχέδια για το πολύοροφο κτίριο όντως υλοποιούνται.²²⁹³

Ενδεικτικές ταινίες: «Η εξομολόγησις», «Ματωμένο Πάσχα» Ραλφ Βαλλόνε, «Τραγουδώντας στη βροχή» Τζην Κέλλυ, «Ένα κορίτσι όλο φωτιά» (1954), «Το υπέροχο μυστικό» δράμα Τζ. Γουάιμαν, «Εμείς οι αμαρτωλοί», «Η σειρήνα της Φλορίντας» Έστερ Ουίλλιαμς, «Ένα αστέρι γεννιέται» Τζέιμς Μέισον (1955), «Γυρίζω από την κόλασι», «Αποστολή γιγάντων», «Ναπολέων», «Ο άσωτος υιός», «Το συνδικάτο των παρανόμων» (1956), «Ζωντανές τορπίλλες», «Προδομένη μητέρα», «Ένας αλήτης πέρασε», «20.000 λεύγες υπό την θάλασσαν», «Κόκκινος μανδύας» (1957), «Πριγκίπισσα των καναρίων» (σικ), «Τον λόγο έχουν τα πιστόλια», «Σκλάβες της Καρχηδόνας», «Όλα για το παιδί της» Χατζηαργύρη, «Μπόμπυ Ντιγκ» (σικ), «Διακοπές στην Αίγινα» (1958), «Ματωμένοι ορίζοντες», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Η Παριζιάνα» Μπαρντό, «Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός» Στολίγκας, «Ο θησαυρός των κουρσάρων», «Ο μισογύνης» (1959), «Παρθένες με στολή», «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι» δράμα, «Ένα κορίτσι σε περιμένει» δράμα Νικολινάκος, «Κόκκινο προγεφύρωμα», «Μην τρως τις μαργαρίτες», «Χατζη Μουράτ» (1960), «Διαβατήριο [για την] κόλασι», «Τριαντάφυλλα» μουσικό, «Τραγωδία του Αιγαίου», «Τρεις γενναίοι κουρσάροι», «Το τελευταίο μου ταγκό» (1961), «Φάκελλος αμαρτωλών κοριτσιών», «Ο Λέων της Σπάρτης», «Ψυχώ», «Άλαμο», «Τζερόνιμο», «Το 8^ο θαύμα» (1962), «Αίμα στο στίβο», «Πανδώρα», «Κουράστηκα να σ' αποκτήσω», «Τύφλα νάχη ο Μάρλον Μπράντο», «Γύρισε πίσω παιδί μου», «Σταυροί στο μέτωπο» πολεμ. δραμ., «Τόκιο ο παράδεισος της Ανατολής», «Ουρανός» πολεμικό, δράμα (1963), «Το ρόδο του Ισπαχάν», «Η μάχη των εξασφαίρων» + ποδόσφαιρο, «Επικίνδυνοι», «Ένωμένοι στη ζωή και στο θάνατο» + «Κουράστηκα για να σε αποκτήσω», «Το κάθαρμο» Φούντας, «Ο άνδρας της είναι δικός μου» (1964), «Με πόνο και με δάκρυα», «Μαλάμω», «Αδελφός Άννα», «Ο εμίρης κι ο κακομοίρης», «Αστέρω», «Ο πολύτεκνος», «Άγγελοι χωρίς φτερά», «Ιστορία μιας ζωής» (1965), «Ο μαγκούφης», «Ο Κλέαρχος, η Μαρία κι ο κοντός», «Το αγοροκόριτσο» ελληνικό, «Οι υπερήφανοι» ελληνικό, «Μουσικό αφιέρωμα στην Αθήνα», «Το βλακόμουτρο» (1966), «Κρυστάλλω», «Περιφρόναμε γλυκιά μου», «Σκλάβοι της μοίρας», «Πάρε κόσμε» (1967), «Στη ζωή μου μαζί σου πόνεσα», «Πολύ αργά για δάκρυα», «Γυμνή κόμησσα», «Η θυρωρίνα», «Η χαρτορίχτρα» (1968), «Το κουρέλι της ζωής», «Ουδείς αναμάρτητος», «Ένας ιπότης για τη Βασούλα», «Η προξενήτρα», «Για ποιον χτυπάει η κουδούνα», «Η κραυγή μιας αθώας», «Αστέρω», «Προδομένη» (1969), «Οι δύο σημαδεμένοι», «Χούλια», «Σε ικετεύω αγάπη μου», «Οι δύο σημαδεμένοι», «Σόλε μίο», «Η γυναίκα που ποτέ δεν ξεχνά» (1970), «Σουρτούκ», «Ο κατεργάρης», «Η ζούγκλα των πόλεων», «Απ' τα χείλη στην καρδιά», «Ο αγαθιάρης και ο ατσίδας» (1971), «Όρμα χοντρές», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Δοσατζής του γέλιου», «Ερωτική

²²⁹¹ Λαζαρίδης 85

²²⁹² Τα Θεάματα 123, 10.02.1963

²²⁹³ Ηλίας Καπετανίδης, συνέντευξη

συμφωνία», «Της ζήλειας τα καμώματα», «Συμμορία εραστών», «Ο Μαχαραγιάς» (1972), «3 Σούπερμαν στη ζούγκλα», «Κόρη του ήλιου», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Τάγκο 2001», «Απαγωγείς των πόλεων», «Σέργιος και Άννα», «Μια τρελή σαραντάρρα», «Οι μορφές του διαβόλου» (1973), «Ίπτάμενος υπεράνθρωπος εναντίον τεράτων», «Σάντος, ο δυναμίτης του καράτε», «Γαμπρός απ' τη Γαστούνη» «Βοήθεια, με παντρεύουν», «Η νύχτα της μεγάλης σφαγής», «Γκουγκάλα», «Ο μαγκούφης», «Σκασιάρχες των Ες Ες», «Η καταιγίδα πέρασε», «Βοήθεια ο Βέγγος, τρόμος του καράτε», «Κουρδιστός Βέγγος, τρελός παλαβός Βέγγος», «Οι μνηστήρες της Πηνελόπης», «Ένας απένταρος λεφτάς» (1974), «Μεταμορφώσεις», «Ανατομία της ερωτικής πράξης», «Η αληθινή ιστορία του Μπρους Λη» (1975), «Κόκκινος κουρσάρος», «Οφθαλμόν αντί οφθαλμού», «Ένα φέρετρο για το σερίφη», «Η νύχτα της μεγάλης σφαγής», «Ο άγνωστος εκείνης της νύχτας», «Κίτρινοι γκάνγκστερ του καράτε» και «Μεγάλο πανηγύρι» (κύκναιο άσμα) (1976).

Παρί Α δεξ **Σινέ Παρί Α**

Παρί Β δεξ **Σινέ Παρί Β**

Παριζιέν / **Σινέ Παριζιέν** Θερινός κινηματογράφος στην Πλατεία Κουμουνδούρου, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που τον ανακάλυψα στις εφημερίδες δυο ασυνεχή μεσοπολεμικά καλοκαίρια. Οι ταινίες του, παραδόξως, κλίνουν μάλλον προς το αστικό.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Μουσικός με το στανιό» (1927), «Ουγγρική ραψωδία», «Γαμήλιος πέπλος», «Ονειρώδης ομορφιά», «Αστέρω», «Παληάτσι» με τραγούδι, «Η επάνοδος», «Η κυρία με την Ερμίνα», «Μπρος στο ικρίωμα», «Χάνιμπαλ», «Η πέτσινη μάσκα», «Μανικουρίστα α λα γκαρσόν» «Λούπινγκ δη λουπ», «Ο τελειώτερος των ανθρώπων», «Σωτήρ πλοίαρχος» και «Γιοσιβάρα» (1929)

Παρισινός Κινηματογράφος Χειμωνιάτικος κινηματογράφος της εποχής του πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, που τον βρίσκω να παίζει με βεβαιότητα στο ξεκίνημα της χειμερινής σεζόν του 1914. Διεύθυνση: Πανεπιστημίου 22, «παρά την Λαϊκήν Τράπεζαν»/ παρά τη «Λαϊκή» (δηλαδή και στη Δοτική). Εφόσον η αρίθμηση στο κομμάτι αυτό της Πανεπιστημίου δεν έχει αλλάξει, πρόκειται για το οικόπεδο όπου σήμερα στεγάζεται η Αρχαιολογική Εταιρία.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Η ωραιότητα ταινία «Επτά μυστήρια των προσωπιδοφόρων γυναικών» Το έργο θα συγκινήσει και θα ενθουσιάσει. Έξοχοι ταινίες του ελληνοτουρκικού πολέμου --- Το υπέροχο έργο της αρχαιότητας «Ηλέκτρα» --- «Το σύνθημα του έρωτος». Αι τιμαί ηλαττωμένοι λόγω του συναγωνισμού--- «Το σύνθημα του έρωτος» + Πολεμικά ταινία--- Η νερόνιος τραγωδία «Αγριππίνη» + «Ερωτικόν ειδύλλιον, ερωτική σελίς» --- «Αμλέττος» --- «Το αιματωμένον φίλημα» + «Νέρων ο τύραννος» --- Το πολύκροτον αριστούργημα «Ναποριάνο» βυζαντινή ιστορική ταινία. Θα επακολουθήσει ο Χορός Εξέλσιον --- Τρεις κωμωδία πρωτοφανείς με το θαυμάσιον μελόδραμα Λίντα ντι Σάμονι --- «Το ζωντανόν φάντασμα» --- Απόψε πολεμικά ιστορία--- «Το φρικτόν λάθος»--- «Η κόρη του Κάρσου» + «Το πολεμικόν φίλημα» (1914).

Παρκ Α Είναι το υπαίθριο θέατρο «Μαρίκας» (Κοτοπούλη φυσικά) που έπαιξε και σινεμά τα τέσσερα τελευταία προπολεμικά καλοκαίρια, συν το πρώτο μεταπολεμικό.

Οι εφημερίδες το έδιναν Χέυδεν και Πατησίων / Πατησίων 78, αλλά ήταν πάνω στη Χέυδεν προς το Πεδίο του Άρεως (εξ ου και η ονομασία- «Green park» κλπ, που έκελισε το 2008) και τη σημερινή Μαυρομματαίων, τηλέφωνο 83003.²²⁹⁴ Δήλωνε «Ο κινηματογράφος του καλού κόσμου», τονίζοντας το μικροαστικό - ημιαστικό χαρακτήρα του. Για το ποιος ο επιχειρηματίας, οι πηγές δίνουν αντιφάσκουσες πληροφορίες:

ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΑΜΣ

ΠΑΡΚ ΘΕΑΤΡΟΝ τηλ. 24-305²²⁹⁵

Ο κινηματογράφος του καλού κόσμου
Έναρξις σε λίγες μέρες
και SOIRE DE GALA:

«Μανόν Κολιμπρί» +

εκλεκτόν μουσικόν σορτ + φοξ νιους²²⁹⁶

«...Αριστοκρατικόν κέντρον εγγύς του Πολυγώνου,²²⁹⁷ πράγμα που το κάνει εκτάκτως δροσερόν και αληθινόν τόπον αναψυχής. .. Επιχείρησις των κ. κ. Χρυσικοπούλου και Δασκαλάκη, με μηχανήματα Σινεμεκάνικα».²²⁹⁸
Πάντως και στην κατοχή, ως θέατρο πλέον, διατηρεί την αναφορά της Σκούρας φιλμς. Π.χ. πρόχειρα: «Σκούρας φιλμς ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΡΚ... 'ΜΑΙΤΡ ΝΤ' ΟΤΕΛ...».²²⁹⁹

Να κι άλλη διαφήμιση:

ΠΑΡΚ

ΑΣ ΞΑΝΑΠΑΝΤΡΕΥΤΟΥΜΕ

Τάυρον Πάουερ - Λωρέττα Γιουγκ

συν επικαιρότατον Φοξ Νιους²³⁰⁰

Ιδού και μια μεταπολεμική:

²²⁹⁴ Πιθανόν ότι το γνωστό στους αθηναϊολογούντες «πλάτωμα» της Πατησίων (το κομμάτι δηλαδή προς το Πεδίο του Άρεως, όπου χαράχτηκε αργότερα η Μαυρομματαίων υπήρχε ακόμα, πλήρως ή εν μέρει).

²²⁹⁵ Το τηλέφωνο αυτό ανήκε με κάποιον τρόπο στο συνεργαζόμενο θέατρο «Πάνθεον»

²²⁹⁶ Εφημερίδες 17.5.1938 και εξής

²²⁹⁷ Για το τοπωνύμιο Πολύγωνο δεξ «Άρης» Α

²²⁹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938 σε Πατέρας 208

²²⁹⁹ Ελεύθερον Βήμα, 03.07.1942

²³⁰⁰ Έθνος 12.06.1939

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΑΡΚΧέυδεν - Μαυρομματαίων
ΣΗΜΕΡΟΝ μια αφάντα-
στος ναυτική περιπέτεια**ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ
ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ**Με τους: ΠΑΤ ΟΜΠΡΙ-
ΑΝ, ΤΖΩΝ ΜΑΡΦΥ
ΑΥΡΙΟΝ**ΓΚΑΓΚΑ - ΝΤΙΝ**²³⁰¹

Μερικές ταινίες: «Μάρθα», «Στο δρόμο της ζωής», «Σύζυγος εναντίον δακτυλογράφου», «Μπαλάντα» + βαριετέ, «Μικρός λόρδος», «Επικίνδυνα σύνορα» (1937), «Εκατομμυριούχος τυχοδιώκτης», «Μια γυναίκα ένας θρόνος», «Μπροστά στο ικρίωμα» απογευματινή δρχ. 10, «Επικίνδυνη αποστολή», «Αγάπη στη Χαβάη», «Ψυχές στη θάλασσα», «Για τη ζωή του αδελφού σου, «Καφε Μετροπόλ»» (1938), «Ανάμεσα σε δυο αγάπες», «Ο αλήτης», «Ο κουρσάρος», «Ας ξαναπαντρευτούμε», «Κολασμένη αγάπη» (1939), «1000 κορίτσια στο ρυθμό της τζαζ» + βαριετέ, «Γυναίκα του καμπαρέ», «Ένας μυστηριώδης άνθρωπος», «Πρίγκηψ Μπουμπούλ», «Νυκτερινό ρομάντζο» (σικ) (1940), «Λευκός άγγελος», «Ηρωες του Ατλαντικού», «Γκάγκα - Ντιν», «Μις Μπη», «Νυφικό διαμέρισμα» και «Η Παναγία των Παρισίων» (1945).

Παρκ Β Χειμερινός κινηματογράφος Α΄ προβολής αλλά χαμηλού επιπέδου ταινιών στην οδό Κυψέλης 2 (απλά Κυψέλη στις εφημερίδες), τηλέφωνο 8224389. 550 θέσεις²³⁰² Λειτουργήσε το διάστημα 1966-1973. Πρώην νυχτερινό κέντρο «Πιγκάλ», λέει η Αδάμ,²³⁰³ πρώην «Αργώ» (δες λέξη), μετέπειτα θέατρο «Κάππα», μέχρι σήμερα. Ποτέ μου δεν έτυχε να πάω σινεμά εκεί.

Κάποιες ταινίες: «Ντάρλινγκ» (εναρκτήριο φιλμ, 8 του Μάρτη), «Ο κουρσάρος της νήσου των θαλασσών», «Ελ Γκρέκο», «Πράκτωρ Φλιντ καλεί Ουάσιγκτον» έγχρ. περιπ., «Η αδελφή μου θέλει ξύλο» Γκιωνάκης (1966), «100.00 χιλιάδες δολάρια στον πρώτο καταδότη» περιπέτεια Λίνο Βεντούρα, «Κορμιά για κρέμασμα», «Ο καταζητούμενος» Μοντ. Γουντ, «Η χαρτορίχτρα» (1967), «Στγματισμένοι», «Η μάχη των Αρδεννών», «Η κοιλάδα με τις κούκλες», «Κατάσκοποι στον Σαρωνικό», «Η λεωφόρος του μίσους», «Ο μικρός Ταρζάν» έγχρ. (1968), «Το φθινόπωρο μιας καρδιάς», «Λάμπουν τ΄ αστέρια», «Τα δυο πόδια σ΄ ένα παπούτσι», «Επίθεσις γιγαντομάχων», «Όταν η πόλις πεθαίνει», «Η εκδίκησής μου είναι κεραυνός», «Το ανθρωπάκι» (1969), «Φόρμουλα 1 στην κόλαση της ασφάλτου», «Η ζούγκλα των πόλεων», «Εσένα μόνο αγαπώ», «Η αρχόντισσα κι ο αλήτης» (1970), «Διακοπές στην Κύπρο», «Ξένοιαστος καβαλάρης», «Το φρούριο των αθανάτων», «Επαναστάτης Ποπολάρος», «Ορατότης μηδέν» (1971), «Ναι μεν αλλά», «Η Ρένα είναι οφσάντ», «Ο Ρόκο και τ΄ αδελφια του», «Η μαζούρκα του έρωτα» (1972), «Τα χρόνια της οργής», «Ηδονή, βία και καράτε», «Διακοπές στο Βιετνάμ», «Τρόμος στη βίλα της ακολασίας» και «Η συμμορία του παράνομου έρωτα» (1973).

²³⁰¹²³⁰² Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση²³⁰³ Αδάμ 196

Παρκ Γ Ξακουστό θερινό θέατρο της Λεωφόρου Αλεξάνδρας 36, τηλέφωνο 817369, που για δυο καλοκαίρια έπαιξε ταινίες ως σινεμά Α΄ προβολής. Το θέατρο παραμένει μέχρι σήμερα, αλλά δεν παίζει (2013).

Ενδεικτικές ταινίες: «Ο καταζητούμενος», «Άγριος είναι ο άνεμος», «Ο τρελός του Λούνα Παρκ και η ασίδα», «Ανεμομαζώματα» (1968), «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Ζήσε για τη ζωή», «Ο τυχοδιώκτης του Μόντε Κάρλο», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» και «Γλυκό δηλητήριο» (1969).

Pathe / **Freres Pathe** / **Pathe Freres** / **Πατέ** / **Πατέ Αττικών** Α Είναι διάφορες ονομασίες του χειμερινού σινεμά που τελικά, μετά το 1915, παγιώθηκε ως «Αττικών» (Α, δεξ λέξη για λεπτομέρειες) Σταδίου 20/22/24 ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης, και σχεδόν Οφθαλμιατρείου. Παράδειγμα: «το 1910 εγκαθίσταται στην οδό Σταδίου ο κινηματογράφος Pathe Freres». ²³⁰⁴ Δήλωνε και την ορχήστρα του με το όνομα Πατέ. Εγώ το εντοπίζω με βεβαιότητα το 1913-1914, αυτό όμως δε σημαίνει αναγκαστικά ότι δεν έπαιζε νωρίτερα.

Ορισμένα φιλμ: «Το έγκλημα», «Ο μυστηριώδης κλέπτης» με τον Ντικ Βίντερ, «Η γοητεία των οφθαλμών» (1913), «Καρδιάς σελίς» και αναπαράστασις του Ευρωπαϊκού Πολέμου, «Οι άθλοι του Ροκαμβόλ» ... του κινηματογραφικού κολοσσού ΠΑΤΕ ταινία 2.400 μέτρων ... Ροκαμβόλ ο διάσημος Σουλβέστρο. Ειδικά τεμάχια της ορχήστρας Πατέ θα συνοδεύουν την εξέλιξιν της ταινίας --- «Ο βασιλεύς των αιθέρων» με την γόησσαν Ρομπίν + Πατεκολόρ + κωμωδία «Ο Μπιγκορνώ καπνίζει όποιον» (1914).

Πατέ Β / **Pathe – Freres** Β / **Pathe - Πανελλήνιον** Β δεξ **Πανελλήνιον** Α

Πατήσια Σε ενιαία στήλη θεαμάτων το καλοκαίρι του 1922, εντόπισα το παρόν, με την τοπωνυμική διευκρίνιση «Τέρμα» και την με πρόγραμμα πάντα «Καθ' εκάστην νέον έργον». Επειδή είναι εντελώς απίθανο να προλαβαίνουν ν' ανεβάζουν ένα θεατρικό έργο την ημέρα, συμπεραίνω ότι πρόκειται για πρόχειρο σινεμά. Βεβαίως, μπορεί αν εννοεί και θέατρο, οπότε ή να είναι παραστάσεις τελείως της πλάκας, είτε να ψεύδεται ασυστόλως.

Πρόγραμμα: Καθ' εκάστην νέον έργον (πολλαπλή επανάληψη) ²³⁰⁵ (1922).

Πατησίων Άλσος δεξ **Σινε Άλσος**

Περίπτερον Συντάγματος δεξ **Ζάππειον**

Περιχάρου Αβέβαιο θερινό σινεμά, που προκύπτει από την αναφορά «Σινέ Ακροπόλ (πρώην Περιχάρου)», που ψάρεψα το 1928, ²³⁰⁶ η οποία ωστόσο μπορεί να σημαίνει πρώην θέατρο Περιχάρου. Αν ο Περίχαρος είχε όντως σινεμά νωρίτερα στ'

²³⁰⁴ Ορφανουδάκης 18

²³⁰⁵ Αθηναϊκή, π.χ. στις 10.07.1922

²³⁰⁶ Εσπερινή 18.06.1928

όνομά του, εγώ τουλάχιστον δεν το βρήκα να παίζει. Αντιθέτως, έχουμε θέατρο Περιχάρου με την ένδειξη «τέρμα Λιοσίων», λίγα χρόνια πριν (1924).²³⁰⁷ Δες και «Ακροπόλ» / «Σινε Ακροπόλ» Α. Για τον Περιχάρο, δες «Πανελλήνιον» Α.

Περ(ρ)οκέ Κινηματοθέατρο του Μεταξουργείου, που μετά από τρελές διαφοροποιήσεις επιβιώνει μέχρι σήμερα (2013). Δημιουργήθηκε στο χώρο όπου παλιότερα υπήρχε το θέατρο «Απόλλων» Α²³⁰⁸ και αργότερα το θερινό σινεμά «Αχιλλείον» Γ²³⁰⁹ (δες λήμματα) σε μάντρα, χτίστηκε κανονικά το 1929 ως χειμερινό – θερινό στην γωνία των οδών Οδυσσέως και Πηνελόπης, σχεδόν στην έξοδο επί της Δε(η)λιγιάννη. Αυτά φυσικά προτού δημιουργηθεί η τεράστια σημερινή Πλατεία Καραϊσκάκη. Θεατρικός κατά βάση χώρος, όποτε το θυμόταν (σπάνια, εξού και τα κενά στη συνέχεια) έπαιζε και καμιά ταινίασποραδικά κι αβέβαια: (terminus post quem ως σινεμά το 1929, πρατηρείται και το «παράδοξο του '20»), τελευταία το 1971. Τηλέφωνα 55217, 54865, 529730, 593730. Γενικά κατατασσόταν στη Β' προβολή, μα προς το τέλος της κινηματογραφικής του φάσης ανέβηκε στην Α' - Β'. Δεν ξέρω τι σημαίνει το όνομα, πάντως φοριότανε πολύ εκείνη την εποχή. Παράδειγμα:

ΠΕΡΟΚΕ

Ντάνσιγκ βαριετέ καμπαρέ
Εμ.Μπενάκη⁷²³¹⁰

Ο 94άχρονος γέροντας Βασίλης Καφετζόπουλος αφηγείται στην υποδειγματική Ζωή Ρωπαίτου – Τσαπαρέλη: «Μεταξύ Κωνσταντινουπόλεως και Σπύρου Πάτση... ήταν ο Άγιος Κωνσταντίνος. Μετά ήταν τρία καμίνια. Το πρώτο ήταν του Μαρτίνου. Αυτός είχε το Περοκέ το σινεμά»²³¹¹ Όντως, και άλλες επιστημότερες πηγές συμφωνούν ότι επιχειρηματίας ήταν ο Τάσος Μαρτίνος, που ήταν άλλωστε ο οικοπεδούχος.²³¹²

Ο δημοσιογραφών λόγιος (ή το αντίθετο) Κλέων Παράσχος γράφει το 1929: «Μια μικρή περιτοχισμένη μαντρίτσα. Καμμιά πενηνταριά τραπεζάκια, με κόσμο μάλιστα αστικό παρά λαϊκό. Είναι ο ... αριστοκρατικώτερος κνηματογράφος της γειτονιάς. Αλλαγή προγράμματος κάθε δύο μέρες. ... Συγκέντρωσις εκλεκτή. Χαριτωμένα ντεμουαλίδια με κομψότατες τουαλέττες, κυρίες καλοντυμένες, κύριοι επαγγελματίαι, υπάλληλοι. Όλοι ξεσκουφωτοι. Το σπίτι είναι δυο βήματα. Θα μπορούσαν να 'ρθουν χωρίς κολλάρα και σακκάκια οι κύριοι και με τις ρόμπες η κυρίαί, αν δεν το απηγόρευε η ευπρέπεια. Παρ' όλα τα δεντράκια του, είναι τόσο λίγη η δροσιά στη μαντρίτσα αυτή»²³¹³

Μετά σινεμά, μετατρέποταν σε «ντάνσιγκ – βαριετέ».²³¹⁴ Πολύ θέτρο, πολύ βαριετέ,²³¹⁵ μα και σινέ βαριετέ με τις «πολύ όμορφες και αξιαγάπητες αφές Νικολαΐδου και την καταπληκτική ακροβατική ατραξιόν Ντούο ταμπάρ», θυμάται ο Πύρπασος.²³¹⁶ Στην κατοχή φιλοξένησε μέχρι και αγώνα πάλης: Καρπόζηλος

²³⁰⁷ Σκριπ, φύλλα του καλοκαιριού 1924

²³⁰⁸ Αγγελίδης, 91

²³⁰⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 19(204)/19.05.1929

²³¹⁰ Ακρόπολις 22.12.1929

²³¹¹ Ρωπαίτου, Ελαιώνας, 200

²³¹² Κινηματογραφικός Αστήρ 13(198)/31.03.1929

²³¹³ Κλέων Παράσχος, Ακρόπολις 10 Ιουνίου 1929, σε Θεοδοσίου 69

²³¹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 20(205)/02.06.1929

²³¹⁵ Κύτταρης, Βαριετέ, 138

²³¹⁶ Πύρπασος 209

εναντίον Ολλανδού (;) Ζαν Βαν Άνδελ.²³¹⁷ Το 1954 δηλώνει «εστεγασμένον». Το 1976 κάηκε, «αλλά επισκευάστηκε και συνέχισε την πορεία του».²³¹⁸ Με πολύ περισσότερο τσιμέντο, πρέπει να προσθέσω. Στις μέρες μου διατηρείται ως θέατρο, κλασικός χώρος συνδικαλιστικών συγκεντρώσεων για ταξιτζήδες (είπαμε και στο λήμμα «Αθήναι» ότι εδώ είναι πιάτσα ταξι-μαντράδων) και οικοδόμους. Επίσης, έχει βαφτίσει και μια στάση συγκοινωνιακών μέσων επί της Δε(η)ληγιάννη.

Μερικά φιλμ: «Βασιλική τίγρις», «Η μικρούλα του ντάνσιγκ» (1920), «Δεσποινίς δακτυλογράφος» (1927), «Μάτα Χάρι», «Αρουραίος», «Γκράουσταρκ», «Ο κουρσάρος με τη μάσκα», «Η αιχμάλωτος», «Μούζικ χολ», «Ανθρωπος χωρίς καρδιά», «Ο μαύρος αετός», «Θαλασσοκράτωρ», «Σειρήν των τροπικών» και «Ερωτικό σκάνδαλο» (1929), «Ραμόνα», «Ερωτευμένα θαλασσοπούλια», «Σαράντα χρονώ γυναίκα», «Ο φόβος του έρωτος», «Ταξείδια στη Σελήνη», «Αγάπη στην έρημο» (1930), «Ο Μέγας Πέτρος», «Ανοιξιάτικα όνειρα», «Μονάχα ένα βράδυ», «Ελπίδες που σβήνουν», «Το πλήρωμα» (1940), «Περιπέτεια στο Παρίσι» + βαριετέ, «Αόρατον ζεύγος» + βαριετέ, «Η εκδίκησης του γκάνγκστερ» + βαριετέ, «Τα ανήλικα εν δράσει» (1941), παλαιστικοί αγώνες Ανδρέας Λαμπράκης - Τάκης Στάμος και άλλοι (1944), «Κλειστά παράθυρα», «Ο κ. εισαγγελεύς», «Ουράνιον τόξον», «Η κυρία με τας καμελίας» (1945), «Χλωμό πρόσωπο», «Μπλόκο στο λιμάνι», «Λουκητία Βοργία», Αλλαγή προγράμματος, «Μαύρο τριαντάφυλλο», «Ισπανική επέλασις» (1951), «Κομμάντος» Στιούαρτ Γκραιντζερ, «Προχώρει ή θα πεθάνεις», «Αδελφός Άννα» ελλ. δραμ., «Ο άνθρωπος με τη σιδερένια μάσκα» Ζαν Μαραί, «Ο εκδικητής της πράσινης κοιλάδας» (1964), «Η αστεφάνωτη», «Πεθαίνοντας στη Μαδρίτη», «Ιστορία μας ζωής», «Ένα έξυπνο κορόιδο», «Φωνάζει ο κλέφτης» (1965), «Χαρτοπαίκτης με πιστόλι», «Η φλόγα της ελευθερίας», «Και οι 8 ήσαν ήρωες», «Με πόνο και με δάκρυα» ελλιν.δράμα, «Ξενοδοχείον Σαχάρα», «Η παγίδα της ηδονής», «Τυφλή Αφροδίτη», «Ζόρικος δεκανέας», «Οι ήρωες του Τέλεμαρκ», «Ο κουρσάρος της νήσου των θαλασσών», «Η αδελφή μου θέλει ξύλο» Γκιωνάκης, «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας» (1966), «Καρδιά μου πάψε να πονάς», «Η ναυμαχία του Γιαγκ Τσε» πολεμ., «Επαγγελματίας κατάσκοπος», «Μια γυναίκα κατηγορείται» «Πάρε κόσμε» ελλιν. κωμωδ., «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου», «Χαϊδάρι 3.30, αποδράσατε» (1967), «Στη ζωή μαζί σου πόνεσα», «Ο ανακατωσούρας», «Αχ, αυτή η γυναίκα μου», «Η μάχη των Αρδεννών», «Ο μεγάλος δραπέτης», «Ζήτω η τρέλα» (1968), Στιούαρτ Γκραιντζερ «Μάγερλινγκ», «Εξομολόγησις μιας μητέρας», «Οι καταφρονεμένοι», «Η νύχτα της επόμενης μέρας», «Αιματοβαμμένα κολτ», «Ο Μενούσης», «Πληγωμένα νιάτα» (1969), «Θου Βου φαλακρός πράκτωρ, Επιχείρησις Γης Μαδιάμ», «Ελαφίνες», «Το γλυκό κορμί της Ντέμπορα», «Μια τρελή, τρελή οικογένεια», «Το αγκάθι», «Το θύμα» (1970), «Η νύφη το έσκασε», «Ο τρελλοπενηντάρης», «Το ανθρωπάκι», «Ο Μανωλιός ξαναχτυπά» (1971).

Περούζι Θερινός λαϊκός κινηματογράφος Β' προβολής που λειτούργησε από το 1938 μέχρι το 1971 επί της Κωνσταντινουπόλεως 151. Οι εφημερίδες δίνανε Βοτανικός / Προφήτης Δανιήλ / Κωνσταντινουπόλεως / Κωνσταντινουπόλεως και Αχιλλέως. Επειδή αυτό το τελευταίο μου φάνηκε ακριβέστερο, το καλοκαίρι του 2005, σε πολύ δύσκολες προσωπικές συνθήκες, πήγα να το βρω. Έπεσα στο κτίριο μιας αντιπροσωπίας ανταλλακτικών, κτίριο που φαινόταν πολύ πολύ παλιό, ενώ το σινεμά λειτουργούσε σίγουρα μέχρι το 1971, δηλαδή σε εποχή πολύ νεότερη: δεν

²³¹⁷ Βραδυνή, 12.11.1943

²³¹⁸ Αγγελίδης, 99

ταίριαζε το πράγμα. Ψάχνοντας και ρωτώντας, βρήκα στο δρόμο τον κ. Παναγιώτη Ραυτόπουλο. Ο άνθρωπος -καλή του ώρα- με πήρε από το χέρι και με πήγε στο σινεμά

Είδα ένα κουφάρι που σώζεται παρατημένο και χορταριασμένο, με τυπική διάταξη χώρου. Κι ο Παναγιώτης Ραυτόπουλος μού είπε: «Μικροί, βλέπαμε το έργο από το μπαλκόνι του γιατρού Παπασταύρου – Προφήτου Δανιήλ. και ΚΠόλεως– εξώστης απευθείας με το γιατρό το έργο τζάμπα. Μάλιστα ο καλός εκείνος άνθρωπος ξοδευότανε κιόλας, γιατί μάς φίλευε διάφορα πράγματα κάθε φορά που πηγαίναμε– και πηγαίναμε ταχτικά με την παρέα μου. Η έξοδος κινδύνου ήταν από την Προφήτου Δανιήλ. Αρκετά χρόνια αφότου το σινεμά έκλεισε, το κατέλαβαν άστεγοι αλλοδαποί, αλλά τους εξώσανε.».²³¹⁹ Ύστερα ο άνθρωπος με εμπιστεύτηκε, μου άνοιξε το σπίτι του και κάναμε συζήτηση και για πολλά άλλα σινεμά. Πολλές πληροφορίες του βρίσκονται στην ανά χειράς έρευνα. Αργότερα ξαναβρεθήκαμε και διατηρήσαμε την επαφή. Ο ίδιος αυτός φίλος μ' ενημέρωσε ότι το παρατημένο από χρόνια κουφάρι έχει γκρεμιστεί και ισοπεδωθεί, αλλά δεν ανοικοδομήθηκε ακόμα (2012).²³²⁰

Το όνομα του σινεμά σημαίνει έναν ημιπολύτιμο λίθο, γνωστό από οπερέτα του Σακελλαρίδη²³²¹ από το ποίημα του Καβάφη «Οροφέρνης» (το κλίνει μάλιστα ο μεγάλος: «περουξέδες»), και από παλιότερο γαλλικό έργο.²³²² Ασφαλιζόμενος ιδιοκτήτης της επιχείρησης το 1947 ο Παναγιώτης Μαρίνος.²³²³ Επιχειρηματίες αναφέρονται το 1948²³²⁴ και το 1950 οι Μπουρούνης και Μαρίνος.²³²⁵ Ο Λαζαρίδης δίνει μόνο τον Κοσμά Μπουρούνη, που ήταν παλαιοπώλης στο Μοναστηράκι.²³²⁶ Το 1961 η σεζόν του μοιράστηκε, αφού έγινε εν μέρει θέατρο με τη Μαριάννα Χατζοπούλου.

Κάποιες ταινίες: «Ψυχές στη θάλασσα» (εναρκτήριο φιλμ, 15 του Ιούλη), «Πυρ!», «Μποεμ», «Νύχτες φωτιάς», «Με το χαμόγελο», «Μπαλλάντα», «Μιχαήλ Στρογκώφ» (1938), «39 βήματα», «Γυναικείες φυλακές», «Τρεις σύντροφοι», «Οι δυο μάγκες» (σικ), «Δουλειές με φούντες», «Φυλακές χωρίς σίδερα» (1939), «Ο γιος του Ταρζάν», «Ο κήπος του Αλλάχ», «Καμπαλλέρο», «Κάρμεν», «Στο κατώφλι της ζωής» (1940), «Ο δρόμος προς την διαφθοράν», «Βλέπε, άκου, σώπα» «Ιπτάμενα φρούρια», «Δραπέται του θανάτου», «Λευκή σκλάβα» (1941), «100.000 δολλάρια», «Όταν ξανάρχισε το βαλς», «Ο καταραμένος», «Ένας που αρνήθηκε τον Θεό», «Αι δύο ορφαναί» (1942), «Πέντρο ο Μεξικανός», «Η κόρη του πράσινου κουρσάρου», «Οι δύο Φόσκαρι», «Ο καταραμένος», «Ξανασμίγουν δυο καρδιές», «Η τύχη της ορφανής», «Ξενοδοχείον του Βορρά» (1943), «Ζωντανός νεκρός», «Άσβεστη φλόγα», «Ίρμα η τσιγγάνα» και «Μια νύχτα του Μάη», «Γαλάζια μάσκα» (1944), «Ουράνιον τόξον», «Κατάσκοπος της Μόσχας», «Ραγισμένες καρδιές», «Ένας φίλος θα 'ρθη απόψε», «Μια μέρα μάχης», «Βασίλισσα Χριστίνα» (1945), «Ο σημαδεμένος», «Κατάσκοπος του Βορρά», «Ο υιός της ζούγκλας», «Πρόσωπα λησμονημένα» (1946), «Αλή Μπαμπάς», «Οι λευκοί βράχοι του Ντόβερ», «Η διεφθαρμένη», «Η επέλασις της ταξιαρχίας», «Και τη γυναίκα μου και το παιδί μου» (1947), «Το πλοίο της κατάρας», «Αρσενικό και παλιά δαντέλλα», «Οι άθλιοι»,

²³¹⁹ Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνέντευξη

²³²⁰ ό.π.

²³²¹ Πετράς Οπερέτα, 57

²³²² Ερασταί 105

²³²³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.10/21.12.1947

²³²⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

²³²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950

²³²⁶ Λαζαρίδης 85 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

«Μαρίνος Κοντάρης», «Σπανιόλιχο αίμα» (1948), «Κόκκινος βράχος», «Η αρπαγή της Σουλτάνας», «Κάτω στη γη», «Πάντα σ' αγαπούσα» (1949), «Ο Τζιμ της ζούγκλας», «Με το σπαθί στο χέρι», «Φαμπιόλα», «Πασχαλινή προέλασις» (1950), «Μονομαχία στον ήλιο», «Ιωάννα της Λωρραίνης», Ταρζάν (γενικά), «Ισπανική επέλασις», «Μαύρο τριαντάφυλλο», «Το φιλί του μεσονυκτίου» (1951), «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Τριπλή βεντέτα», «Ματωμένος δρόμος», «Εκδικητής της ερήμου», «Παπούτσι από τον τόπο σου» ελληνικό, «Κυλισμένη στο βούρκο» (1952), «Κόκκινη φρεγάτα» Τζων Γουαίην, «Εξόρμησις τιτάνων» πολεμικόν, «Προέλασις τιτάνων» (άλλο!), «Αιμίλ [σικ] Ζολά» Πωλ Μιούνι, «Ο γιος του Αλή – Μπαμπά», «Ματωμένο στέμμα», «Μπροστά στο Θεό» (1953), «Μουλέν Ρουζ», «Χωρίς διαβατήριο» Βιτ. Γκάσμαν, «Οι άπιστες», «Οι ουρανοί είναι δικοί μας» (1954), «Χαλιμά» ελληνικό Κοκοβιός, «Ανδαλουσία», «Αιχμάλωτος της Κάσπα» περιπ. Γκλόρια Κράχμαν, «Κοκάμπο» (σικ) Κλαρκ Γκέιμπλ, «Αριστοκράτισσα γκαγκστερίνα» περιπ. Έντυ Κωνσταντίν, «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Ο μεγάλος αμαρτωλός» Τζ. Κάγκνεϋ (1955), «Διακοπέςστη Βενετία», «Το κατρακύλισμα», «Ο κλόουν βασιλεύει», «Τα πεντάδυμα του Φερναντέλ», «Ο άσωτος υιός» (1956), «Πειραταί των ποταμών», «Σαν Αντώνιο», «Κρίμα που είσαι κατεργάρα», «Ο ζηλιάρογατος», «Ο γελωτοποιός του βασιλέως» (1957), «Κομμάντο θανάτου», «10.000 κρεββατοκάμαρες», «Ο σιδηρούς πλοίαρχος», «Χαρούμενοι αλήτες» (1958), «Ζάλογγο», «Θαμμένη ζωντανή» δράμα, «Μπούλα, το λουστράκι των Ινδιών», «Νύχτες Πετροπόλεως», «Μπαντάλ», «Ο κλέφτης της Βομβάης», «Αιχμάλωτος της Βομβάης», «Θησαυροί του Σολομώντος», «Να ζήσουν τα φτωχόπαιδα», «Λιάνα η λευκή σκλάβα», «Μηδέν πέντε» (1959), «Ο Γιάννης κι η Παγώνα», «Για την αγάπη μιας ορφανής» δράμα, «1000 και 1 αραβικές νύχτες», «Η κυρία Δήμαρχος», «Θηλυκός δαίμων», «Μπουμπουλίνα», «Η μοίρα ενός ανθρώπου» δράμα (1960), «Στο κατώφλι της αμαρτίας», «Ματωμένο στέμμα», «Ο Γολγοθάς μιας αθώας», θέατρο (1961), «Παιδί της πιάτσας», «Αλλοίονο στους νέους», «Μουλέν Ρουζ» μουσ., «Δουλειές του ποδαριού» Βέγγος (1962), «Χριστίνα» ελληνικό, «Η νύφη τόσκασε», «Ο Θόδωρος και το δίκαννο», «Ο αλήτης της Βομβάης», «Ματωμένο στέμμα», «Γκόλφω» (1963), «Όλα και τη ζωή μου ακόμη», «Τα δύο αδέρφια εν δράσει», «Αίμα στον πράσινο βάλτο» «Ο τρελάρης», «Ένας μεγάλος έρωτας» Καρέζη (1964), «Κατάρα με δέρνει βαρεία», «Φωνάζει ο κλέφτης», «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ», «Ο νικητής», «Το δόλωμα», «Το κορίτσι του πόνου» ελλην. δράμα (1965), «Η χαρτορίχτρα», «Ο λέων των Θηβών», «Η πτήσις του φοίνικος», «Ραντεβού στον αέρα» (1966), «Ζητιάνος της αγάπης», «Ο εμποράκος» ελλην., «Μια γυναίκα κατηγορείται» ελλην. δραμ., «Αυτή η γη είναι δική μου», «Το κορίτσι του λούνα παρκ», «Η αρτίστα» (1967), «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Ο αρχισιδηρουργός», «Ψωμί για έναν δραπετή», «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου», «Παιχνιδιάρη», «Το παρελθόν μιας γυναίκας» (1968), «Αγάπησα και πόνεσα», «Στα σύνορα της προδοσίας», «Πάρε κόσμε», «Όυτε μιλάει, ούτε λαλάει», «Το θύμα», «Ποιος Θανάσης;» (1969), «Οικογένεια Χωραφά», «Το ανθρωπάκι», «Ένας ιπότης με τσαρούχια», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Αλτ και σ' έφαγα» (1970), «Φούντα» (σικ), «Το όνειρο της Κυριακής» και «Οι άνδρες ξέρουν ν' αγαπούν» (1971).

Πετσάλη (του). Καλοκαιρινό σινεμά του μεσοπολέμου, στην πάλαι ποτέ πλατεία Θησειού, το οποίο έφερε το επώνυμο του ιδιοκτήτη του.²³²⁷ Έπαιξε ταινίες το διάστημα 1920 - 1933, με το απαραίτητο «παράδοξο του '20» εννοείται. Βρισκόταν στο δυτικό πλάι του ναού του Ηφαίστου, με την οθόνη και το πρόσωπο των θεατών προς τα βόρεια (Κουμουνδούρου) και τη μηχανή προβολής προς τα νότια (Ακρόπολη), όπως το δείχνουν οι φωτογραφίες του Κουτσούκου²³²⁸ και ιδίως του Τρίπου.²³²⁹ Ο θαυμάσιος χειρόγραφος χάρτης του Σιμωνέτου θα πρέπει να κάνει λάθος (είναι άλλωστε, κατά δήλωσή του, συνταγμένος από μνήμης- και πώς θα μπορούσε να είναι αλλιώς, αφού η συνοικία Βλασαρού είναι εξαφανισμένη), γιατί το δείχνει ανατολικά του αρχαίου ναού (προς τον Υμηττό).²³³⁰ Εκτός, φυσικά, κι αν το σινεμά μετακινήθηκε- αλλά μού φαίνεται απίθανο. Ο κινηματογράφος εξαφανίστηκε στις ανασκαφές που αποκάλυψαν την αρχαία αγορά, πέντε χρόνια πριν από τον ανταγωνιστή του, το «Ζέφυρο» (Α, δεξ λέξη).

Κουτσούκος: «Στο χώρο της πλατείας Θησειού, στα δεξιά του μνημείου, βρισκόταν το καφεεντάκι του Πετσάλη, εντευκτήριο πολλών κατοίκων των συνοικιών Αγίων Αποστόλων και Βλασαρούς, αλλά και πολλών περιπατητών και λογίων της εποχής, που εξυπηρετούσε παράλληλα και τον υπαίθριο βουβό κινηματογράφο, που λειτουργούσε στην πλατεία, μπροστά στο μνημείο. Ο βωβός κινηματογράφος λειτούργησε σχεδόν πρώτος εκεί στην πλατεία του Θησειού και ταυτόχρονα σχεδόν με τους άλλους δύο ... στις πλατείες του Συντάγματος και του Ζαπτείου...

Αδίστακτα η τότε Αρχαιολογική Υπηρεσία είχε μισθώσει όλον το προ του μνημείου χώρο για τη λειτουργία του υπαίθριου κινηματογράφου Πετσάλη και το νοίκιασμα του έγινε αντικείμενο σάτιρας στις θεατρικές επιθεωρήσεις»²³³¹

Σιμωνέτης: «Η έδρα του ήταν σ' ένα μικρό πλάτωμα πλάι στο αρχαίο μνημείο ... παρουσίαζε προβλήματα λειτουργίας, τα οποία οφείλονταν στην οθόνη του, ένα τεράστιο πανί, το οποίο στηνόταν κάθε απόγευμα ... πάνω σε κάτι μεγάλα ξύλινα δοκάρια που την έκαναν να μοιάζει με ένα τεράστιο 'γκολ ποστ'. Το πανί αυτό, καλώς εχόντων των πραγμάτων, μαζευόταν κάθε βράδυ μετά την τελευταία παράσταση. Το πρόβλημά του ήταν ότι όταν φυσούσε δυνατός αέρας ξέφευγε από τα στηρίγματά του και τις πιο πολλές φορές έπεφτε πάνω στους θεατές! Δε θυμάμαι να

²³²⁷ Οι Πετσάληδες είχαν ιστορία στην περιοχή. Απολαύστε αυτό το καταπληκτικό αλιεύμα μου από το 19^ο αιώνα, που δημοσιεύτηκε άτιτλο:

Ανεκαλύφθησαν υπό του κ. Πετσάλη καφεπώλου φάρμακα, δι'ων θεραπεύονται εν ελαχίστω χρονικώ διαστήματι τα εξής νοσήματα άνευ εγχειρήσεως ουδεμιάς και άνευ ελαχίστου πόνου: ο λίθος, οι οδόντες, ο σπλην, η χρυσή, πας πόνος του στομάχου, ο χρόνιος βήξ, το άσθμα, τα χελώνια, τα μούρα, οι ρευματισμοί και τα ούρα, είτε μικρός είτε ηλικιωμένος είναι ο ασθενής. Προς σε, θεραπεύει θεραπεύει πάσαν αιμορραγίαν, επιληψίαν, εντεροκήλην, τους καταρράκτας, βαρηχοϊάν και νευρικον πονοκέφαλον, τους κάλους και την βλενόρροϊαν, θεραπεύει δε τους πάσχοντας δωρεάν και υπ' ευθύνη του.—Το καφεενείον δε τούτου «Η Λακωνία» κείται επί της Πλατείας Θησειού. (Οι Καιροί, 25.10.1897)

Δε χρειάζονται σχόλια επί της ουσίας. Υποθέτω ότι ο εφευρέτης της πανάκειας αυτής θα ήταν ο πατέρας του κινηματογραφικού επιχειρηματία, αφού η προσθήκη του κινηματογράφου στο καφεενείο κάθε άλλο παρά ασυνήθιστη ήτανε.

²³²⁸ Κουτσούκος 49

²³²⁹ Τρίπος 49 (Συμπτωματικά, οι δύο φωτογραφίες του ίδιου χώρου βρίσκονται στην ίδια σελίδα των δύο άσχετων και απεχόντων 25 χρόνια βιβλίων!).

²³³⁰ Σιμωνέτος 47

²³³¹ Κουτσούκος, 63. Ωστόσο το τραγουδάκι που παραθέτει από σχετική επιθεώρηση σατιρίζει μεν την εννοκίαση των αρχαίων, αλλά όχι του συγκεκριμένου χώρου

κράτησε και πολύ η βασιλεία του γιατί εκτός των ‘τεχνικών’ αδυναμιών του είχε και προβλήματα ανταγωνισμού με το ‘Ζέφυρο’... Κυκλοφορούσε και το καλαμπούρι: Ο κινηματογράφος του Πετσάλη έπαθε ζημιά και από το δυνατό αέρα και κυρίως από το Ζέφυρο.»²³³²

Κλείνω με τον ίδιο τον Πετσάλη να διεκτραγωδεί τά της επιχείρησής του σε δημοσιογραφική έρευνα το 1928: «Το οίκημα δεν μου απέδιδε ούτε 100 δρχ. έσοδα. ... Πληρώνω δι’ ενοίκιον πλατείας κατ’ έτος 96.000 δρχ. Φόρο Δημοσίων Θεαμάτων 400 δρχ ημερησίως, άδεια ελευθέρας ασκήσεως του επαγγέλματος 6.300 δρχ, Ούλεν 2.000- χωρίς υπαλλήλους έξοδα ηλεκτροφωτισμού κλπ.»²³³³

Τα χειρότερα δεν είχαν έρθει ακόμα- αλλά δεν το ’ξερε. Άραγε πέντε χρόνια αργότερα, όταν οι ανασκαφές τού φάγανε το σινεμά, να πήρε καμιά αποζημίωση;

Μερικά φιλμ: «Ο καλίφης [σικ] της Αραβίας», «Η ναυμαχία της Ελιγολάνδης», «Η τραγωδία των ωκεανών», «Ο κόμης του Τεξάς» (σικ) , «Σκλάβος της ηδονής», «Σουνίτα» (1920), «Ο Τόγκα» (1927), «Η ταν ή επί τας», «Η αιχμάλωτος της Σαγγάης», «Ανάθεμα ο πόλεμος», «Κροκέτ» (1928), «Οι έρωτες του Ρασπουτίν», «Το διαμάντι του Τσάρου», «Το λυκόφως της δόξης», «Ο Μέγας Πέτρος», «Η κατάσκοπος του σείχη», «Σκλάβο του σείχη» (1929), «Ταξίδι στη Σελήνη», «Μοντεχρήστος» β’ εποχή, «Γαμπρός από πείσμα» + βαριετέ, «Τραγωδία στην Κίνα», «Ο εχθρός», «Οι νεοσύλλεκτοι» (1930), «Ζυζυγικά (σικ) θυσίαι», «Στο δυτικό μέτωπο», «Το μίσος», «Ο δρόμος του παραδείσου», «Το ξεβούρκωμα», «Ριοβίτα» + ματς του Ολυμπιακού εις Κωνσταντινούπολιν (1931), «Ιππόται του λευκού όρους», «Υπόθεσις Ντρεϊφούς», «Μαμζέλ Ντιτούς», «Ερωτική παρέλασις», «Κίνδυνος θάνατος», «Το γράμμα», «Οι λαθρέμποροι», «Εξω φτώχεια», «Συζυγικά παραπατήματα» + βαριετέ, «Ο χορός της όπερας», «Αυτή είνε η ζωή», «Η σφιγξ των πάγων» (1932), «Βασιλεύς της ζούγκλας», «Δράκος του Ντύσελντορφ» + βαριετέ, «Νυκτερίδα», «Γυμνή γυναίκα», «Μετά την προδοσίαν», «Λευκός δαίμων» και «Το ξανθό όνειρο» (1933).

Πεύκα Υπαίθριος προπολεμικός χώρος ψυχαγωγίας, που κινήθηκε μεταξύ κινηματογράφου και βαριετέ τη δεκαετία του ’30, γενόμενος έκτοτε- και μέχρι που έκλεισε- σκέτο βαριετέ. Σινεμά έπαιξε ασυνεχώς το διάστημα 1932-1940. Λειτουργήσε στον κήπο του ομώνυμου εξοχικού κέντρου -όνομα και πράμα- που βρισκόταν στη δεξιά όχθη του Ιλισσού, στη συμβολή της Ηρώδου του Αττικού με τη σημερινή Βασιλέως Κωνσταντίνου, ακριβώς όπου σήμερα η αριστοκρατική πολυκατοικία «του Καραμανλή» (επειδή εκεί είχε ζήσει τον καιρό της μεταπολίτευσης ο ορίτζιναλ Καραμανλής). Τα «Πεύκα», ένα από τα ελάχιστα σινεμά με ονομασία στον πληθυντικό, είχαν πάρει τη θέση του περίφημου εξοχικού κέντρου - γαλακτοπωλείου «Αγελάδες» του Σκιαδά. Στις εφημερίδες με το προσδιοριστικό «Ζαπτείου». Τα «Πεύκα» συνυπήρξαν με τα παλαιότερα και λίαν κοντινά τους «Έκθεσις» και «Στάδιον» (δες λέξεις).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Βαριετέ + Μπάρμπα Γιάννης - Πίπο εις τας πλέον εξωφρενικάς κωμωδίας των (αμφίβολο αν είναι ταινία. Ίσως να πρόκειται για ζωντανά κωμικά σκέτς (1932), «Οι νύκτες της Μόσχας», «Οι άθλιοι» του Βίκτωρος Ουγκώ, «Ο αόρατος άνθρωπος», «Ο επαναστάτης», «Πώς μιλάμε την αγγλική», «Οι άθλιοι», «Ο ατιμασθείς Ρογήρος», «Απόψε θέλω ναρθώ κοντά σου» (1935), «Ας

²³³² Σιμωνέτης, 96

²³³³ Πετσάλης, συνέντευξη στην εφ. Ακρόπολις 19 Φεβ. 1928.

ζήσουμε απόψε», «Μπέλα ντόνα», «Μητρότης», «Κλο κολο», «Νεανικές τρέλες», «Νύχτα γάμου», «Τελευταία ημέρα της Πομπηίας» (1936), «Πορτ Αρθούρ», «Τελευταία συμφωνία», «Μαριέττα» (1937), «Νυχτερίδα», «Νέοι άνθρωποι», «Δυο μικρούλες», «Δεν χορεύω πια», «Ερωτες και πάθη γυναικών», «Κ' εσύ χρυσό μου», «Ινκόγνιτο» (1938), «Η καρδιά της μάνας», «Ρομαντικές βραδιές», «Το ναυτικό τραγουδάει», «Διαζύγιο με προθεσμία», «Τα 7 σκαμπίλια», «Τέσσερα υπέροχα κορίτσια», «Ο πόλεμος του εγκλήματος», «Δος μου την καρδιά σου» (1939), «Κολασμένες ψυχές», «Ζαζά», «Γιόχαν Στράους», «Βασίλισσα της όπερας» και «Μετά το έγκλημα» (1940).

Πηγές Α Τεράστιο χειμερινό σινεμά Α' προβολής, με μικροαστικό μάλλον χαρακτήρα, επί της Πατησίων 318, στάση Κλωναρίδου (έτσι και στις εφημερίδες), τηλέφωνο 2286743, που λειτούργησε τριάντα χρόνια: (από τις 16.12 1961) που εγκαινιάστηκε²³³⁴ μέχρι το 1991. Το όνομα από περίφημο νυχτερινό κέντρο της Πατησίων,²³³⁵ αλλά αρχικά, φυσικά, από την περίφημη παρισινή πλατεία. Δημιουργήθηκε στο ισόγειο και ημισόγειο μεγάλης πολυκατοικίας του 1961, σε σχέδια του αρχιτέκτονα ο Β. Σαρλή. «Ανήκει εις τους επιχειρηματίες και μηχανικούς που τον ανήγειραν Νικόλαον και Άγγελον Παπαμανώλην. 1.500 θέσεις ... μηχανήματα Μπάουερ».²³³⁶ Είχε τυπική διάταξη χώρου, με «εξώστη περίεργο και πολύ μεγάλο».²³³⁷ Συμπληρωματικά, «ο εξώστης χωριζόταν σε δύο διαζώματα, και υπήρχαν επιπλέον και κάθετα κάγκελα. Πέραν αυτού, στην ταινία 'Σταμάτης και Γρηγόρης', σε σκηνοθεσία του Γιώργου Παπακώστα, το σινεμά εμφανίζεται επί οκτώ ολόκληρα λεπτά: έξι μέσα και δύο έξω. Ο Φωτόπουλος κι ο Σταυρίδης δίνουν ρέστα.»²³³⁸ Ήταν η τέταρτη μεγαλύτερη χειμωνιάτικη αίθουσα της πόλης και η μεγαλύτερη εκτός κέντρου, με 1.350 θέσεις (μετρημένες λίγα χρόνια αργότερα).²³³⁹ Μηχανικός προβολής ήταν ο Δημ. Λάμπρου.²³⁴⁰ Το εισιτήριο ήταν 35 δρχ. το 1977.

Εδώ είχα δει σε διάφορες ηλικίες ποικίλες ταινίες, όπως η «Η μάχη της Αγγλίας», η «Ναυμαχία του Μίντγουαϊν», το «Τώρα – τότε – τότε», «Το μάτι του ρεπόρτερ», «Τα καλά παιδιά», το «Σκαθαροζούμη» κλπ. Ήταν ένα ανοικνόμητο σινεμά, που ποτέ δε γέμιζε. Ήταν επίσης κρύο και άχαρο, δεν ανέπτυξα καμιά προσωπική σχέση μαζί του. Μοναδικό ενδιαφέρον το γκρι - μπλε ταβάνι: μεταλλικά εξαιρεστικά από πεντέξι ομόκεντρους κύκλους το καθένα και άπειρες σαίτες στα ενδιάμεσά τους. Μάλιστα, μερικές είχαν καταφέρει να τις κολλήσουνε στην οροφή όχι μόνο του εξώστη, που ήτανε στο κάτω κάτω κοντινός προς τους ρίπτες, μα και της πλατείας, που ήταν ένα πολύ πιο μακρινό, και άρα δυσκολότερο, πεδίο βολής. Το 1981, η αστυνομία κατέβασε κι από δω την «Εμμανουέλα», διακόπτοντας την προβολή της.²³⁴¹

Ο ψευδώνυμος κ. Ενζολορά διηγείται ότι, καθώς έβλεπε με την παρέα του την «Τελευταία γυναίκα», τη στιγμή που η γκόμενα ετοιμάζεται να ευνουχίσει τον

²³³⁴ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²³³⁵ Αδάμ 105

²³³⁶ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²³³⁷ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

²³³⁸ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

²³³⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²³⁴⁰ Τα Θεάματα, τ. 87, 16.05.1961

²³⁴¹ Ακρόπολις 17.04.1981. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

πρωταγωνιστή, ένας σοκαρισμένος και οιονεί συμπάσχων θεατής ανακράζει γαλλιστί: «Je mourai!». ²³⁴² Το γαλλικόν σημαίνει «Πέθανα!»

Αφού έκλεισε, εγκαταλείφθηκε για ένα διάστημα και μετά έγινε μπιλιαρδάδικο / καφετέρια «Pigalle». Εδώ, ξενυχτώντας μέχρι όρθρου βαθέος, έπαιζα άπειρες παρτίδες σκάκι το '96 – '99 και ξεχνιόμουνα από δύσκολες φάσεις που περνούσα. Αργότερα το χώρο τον πήρε το «Ράδιο Κορασιδής», έκλεισε κι αυτό, εγκαταλείφθηκε και τελευταία ο χώρος έγινε σούπερ μάρκετ «Λιντλ», μέχρι σήμερα (2013)
Να και μια διαφήμιση:

ΠΙΓΚΑΛ

1.300 θέσεις

Πατησίων 318 ύψος Γαλατσίου

Από τους μεγαλύτερους της Αθήνας.

Πέμπτη 17.12 έως Τετάρτη 23/12

XAPPY KLAYN²³⁴³

Κάποιες ταινίες: «Ο τελευταίος των Βίκινγκς» εναρκτήριο φιλμ, «Ο δολοφόνος με το γκρίζο γάντι» (1961), «Οργή», «Μεσσαλίνα», «Ηλέκτρα», «Ιβάν ο κατακτητής», «Λολίτα» (1962), «Οι 5 ύποπτοι», «Ο υπ. αριθμόν 1 εχθρος του υποκόσμου» αστυν. Κλιφ Ρόμπερτσον, Ντολόρες Ντορν, Μπέατρις Καίη, «Παλιοζωή παλιόκοσμε», «Τορπιλλάκατος P-T 109» (1963), «Οι νικηταί» η θλιβερή όψις του πολέμου Γουάλλακ, Μερκούρη β' εβδομάς, «Η εκδίκησης της κυρίας» αισθ. δράμα, «Μεγάλε μου έρωτα» αισθ. δράμα Ντέμπορα Κερρ, «Οι τρεις αετοί» Τζωρτζ Τσακίρης, «Ο δεύτερος άνθρωπος» αστ., «Τα παλιόπαιδα» (1964), «Η δεύτερη μέρα της αποδράσεως», «Η γκαρσονιέρα», «Η πρώτη νίκη», «Το τραίνο της μεγάλης αποδράσεως», «Βοήθεια οι Μπητλς» (1965), «Ο τσάρος του εγκλήματος» έγχρωμο Ρόμπερτ Ταίηλορ, «Η βουλευτίνα», «Άλφη ο σατράπης», «Εφ Μπι Άι φάκελλος 17 άκρως εμπιστευτικόν» (1966), «Οι κατάσκοποι χτυπούν στο σκοτάδι», «Νέες περιπέτειες του Χοντρού – Λιγνού», «Βοήθεια ο Βέγγος», «Επτά υπέροχοι πιστολέρος», «Το 10° θύμα», «Όμπρε» (1967), «Ραντεβού με μιαν άγνωστη», «Ο τυχεράκις» ελλην. Χατζηηρήστος, «Τα πράσινα μερέ», «Ζήσε για τη ζωή», «Ο τρελλός τάχει 400», «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος» (1968), «Ο SS 117 εναντίον πληρωμένων δολοφόνων», «Ο λοχίας», «Όπου τολμούν οι αετοί», «Η ωραία τυχοδιώκτης», «Τα μυστικά όπλα των κατασκόπων», «Διαταγή 5385 άκρως απόρρητος» (1969), «Απόδρασις κατά διαταγήν», «Πορτ Αρθούρ», «Ηρθαν να ληστέψουν το Λας Βέγκας», «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Σπάρτακος» (1970), «Ο ανώνυμος Βενετσιάνος», «Ένας τρελός τρελός πειρατής», «Οι εγωιστές», «Τζο ο καταπληκτικός», «Ένας τρελός, τρελός πειρατής», «Γεύσι από ηδονή» (1971), «Μπούλλιτ», «Παπουτσωμένος γάτος», «Απόρρητος φάκελλος Ίπκρες», «Διαμάντια στο γυμνό κορμί σου», «Η εκτέλεσις» (1972), Νέον έργον, «Η γέφυρα του ποταμού Κβάν», «Δυο Αγγλίδες στην Ευρώπη», «Ο κλέφτης των ροδακίνων» (1973), «Τι;», «Το χρυσάφι», «Οι δαιμονισμένοι», «Τζέημς Μποντ πράκτωρ 007 Ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν», «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Ο εκτελεστής της νύχτας» (1974), «Μάγερλινγκ», «Το κουρδιστό πορτοκάλι», «Έτσι προδόθηκε η Κύπρος», «Ο πύργος της κολάσεως» καταστροφής, «Ο θίασος» (1975), «Οι επιζήσαντες», «Ο επιθεωρητής Χάρπερ», «Εκδικητής εκτός νόμου», «Η γλώσσα του έρωτα», «Απόρρητος διαταγή αυτοκτονίας» (1976), «Ο χωροφύλακας παντρεύεται»,

²³⁴² «Ενζολορά», συνέντευξη.

²³⁴³ Αθηνόγραμμα, 584, 17.12.1987

«Τα συνεταιρικά», «Ένας τρελός τρελός γυναικολόγος», «Άγριος παρθένος κόσμος», «Μπορσαλίνο», «Οι περιπέτειες ενός ταξιτζή» (1977), «Ο εγκληματίας», Μπρους Λη «Το παιχνίδι του θανάτου», «Ψυχώ», «Ανθρωποκυνηγητό», Λουί ντε Φυνές «Η τρέλα του μεγαλείου», «Ο άνθρωπος που δεν υπέκυψε ποτε» (1978), «Σούπερμαν», «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη», «Καραβάν», «Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ» (1979), «Βοήθεια οι Μπητλς», «Μαντ Μαξ», «Βέγγος ο τρελός καμικάζι», «Παρασκευή και 13», «Το εξπρές του θανάτου» έγχρ. περιπ. (1980), «Πατέρας και γιος», «Προμελετημένη δολοφονία», «Τρεις μέρες του κόνδορα», «Ο τελευταίος κυνηγός», «Η τρελή ιστορία του κόσμου» (1981), «Άγρια νιάτα», «Ελάτε να σας δείρουμε», «Εκτελεστές για λγα δολάρια», «Το στίγμα», «Ο εκτελεστής του μεσονυχτίου», Παγίδα στην Ελλάδα», «Ο ασύλληπτος φυγάς», (1982), «Ο ασύλληπτος», «Οι αντίζηλες» έγχρ. «Ο ματωμένος εκδικητής», «Βάρβαρος μαχητής», «Ο εξωγήινος», «Βασιλιάς για μια νύχτα» (1983), «Παιχνίδια πολέμου», «Νεκρή ζώνη» Κρόνενμπεργκ, «Κουρδιστό πορτοκάλι», «Το πάρτι» (1984), «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή», «Ράμπο, το πρώτο αίμα», «Το χάδι της μέδουσας», «Αμαντέους», «Κάνονμπολ»νο 2, «Μπρους Λη ο θρύλος» (1985), «Αμερικαν φλάιερς», «Ο επαγγελματίας», «Κύριε μπάτσε, πέστε μας ποιος σας λάδωσε χθες», «Μιράντα», «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό» (1986), «Οι μισθοφόροι πάνε στην κόλαση», «Ο διάβολος στο κορμί της κυρίας Μπράουν», «Μπλε βελούδο» (1987), «Ο Σάμι κι η Ρόζι κάνουν έρωτα», «Η αυτοκρατορία του ήλιου», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 5, «Σκαθαροζούμης», «Ο ποντικοζούμης των δύο ηπείρων» (1988), «Αταίριαστοι εραστές», «Φονικό όπλο» νο 2, «Το ξύπνημα του μπάτσου», «Ο τιμωρός», «Batman», «Τρελό γουίκεντ σου Μπέρνι» (1989), «Μαντάμ Σουζότσκα», «Άγρια ορχιδέα», «Ο Τζο ενάντια στο ηφαιστίο», «Δύναμη Δέλτα», «Μπλέιζ» (1990), «Οι κλέφτες», «Η απατηλή λάμψη της ματαιοδοξίας», «Ολική επαναφορά», «Εξορκιστής σε σύνταξη», «Τα καλά παιδιά» και «Ατέλειωτη ιστορία» (1991).

Πιγκάλ Β Θερινός κινηματογράφος της Κυψέλης, Τενέδου²³⁴⁴ 34, τηλ. 8646400, 2015000. Στις εφημερίδες περνούσε ως Φωκ. Νέγρη / Πλ. Αμερικής / Κυψέλη / Τενέδου. Τυπική διάταξη χώρου, απουσία εξώστη, σταθερά στην Α΄ προβολή. Άνοιξε σε πολύ δύσκολη εποχή, το 1969,²³⁴⁵ και βάστηξε 21 καλοκαίρια, μέχρι το 1989: ένα μικρό και αξιοπρεπές σινεμά με ταινίες μέσου επιπέδου, θαμμένο ανάμεσα στις πολυκατοικίες. Εδώ έχω δει αρκετή ιταλική κωμωδία, καουμπόικα και ποιοτικά αμερικάνικα (Κόπολα, ντε Πάλμα, Νίκολς κλπ). Αν θυμάμαι καλά, η ταμπέλα του ήταν πράσινη και φωτεινή. Αγνοώ αν ο αρχικός επιχειρηματίας ήταν κοινός με το χειμερινό «Πιγκάλ» Α. Πάντως, αυτό έκλεισε στα χέρια του Ηλία Λυμπερόπουλου.²³⁴⁶ Το 1992 ξανάνοιξε (τρόπος τού λέγειν) ως δημοτικός κινηματογράφος «Στέλλα» (δες λέξη). Άρα: «Πιγκάλ» (1969-1989) → κλειστό (1990 – 1991) → «Στέλλα» (1992 – σήμερα).

²³⁴⁴ Η Τενέδου είναι και σήμερα (2007) ένας υπέροχος δρόμος, με μεσοπολεμικά σπίτια που διαθέτουν όμορφα έρκερ, ένα δυο νεοκλασικά και χαρακτηριστικά πολυεθνικό – πολυφυλετικό πληθυσμό (π.χ. το καφεενείο «Κρήτη», με έναν τεράστιο χάρτη τουνησιού και μια ελληνική σημαία, είναι στέκι αποκλειστικά Αφρικανών, πιθανώς λόγω της γειτνίασης Κρήτης – Αφρικής).

²³⁴⁵ Στο ταμείο της δημοτικής «Στέλλας», που πήρε τη θέση του «Πιγκάλ», έχει σήμερα (2007) αναρτηθεί φωτοαντίγραφο από μια άδεια λειτουργίας του «Πιγκάλ», από το 1972. Μπορεί να είναι ανανέωση, μπορεί να είναι η αρχική που άργησε να εκδοθεί. Πάντως το σινεμά σε κάθε περίπτωση λειτουργεί από το 1969.

²³⁴⁶ Ηλία Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

Λέει ο φίλος μου ο Γιώργος Μάντης: «Πήγαινα τακτικά, γιατί έπαιζε καλές ταινίες. Θα πήγαινα ακόμα περισσότερο αν δεν είχε χρόνο πρόβλημα δυσοσμίας, καθώς κάποια από τις γύρω πολυκατοικίες είχε εντελώς διαλυμένες αποχετεύσεις».²³⁴⁷

Ενδεικτικές ταινίες: «Η μεγάλη νύχτα των κατασκόπων» (16 του Ιούνη, παρθενική ταινία), «Ο χορός των επικηρυγμένων», «Το μεγάλο κόλπο του αιώνα», «Η κίτρινη Ρολς Ρόυς», «Ολιβερ», «Η μαύρη τουλίπα» (1969), «Τσάρλυ», «Ρόκυ Νέγκρο», «Ο κήπος των εγκλημάτων», «Φαντασία», «Αλίμονο στους νέους» (1970), «Ένα παράξενο ζευγάρι», «Μάντυ Γουόλς», «Έλα να πάρης τον καφέ σε μας», «Ένας άνθρωπος που τον λένε άλογο», «Αλό Ντόλυ» (1971), «Ένας άνθρωπος που τον λένε άλογο», «Απ Πομπέι», «Υπόθεσις Τόμας Κράουν» (1972), «Ο κ. Μπόμπο», «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο», «Μεγάλη μαφία», «Ο υποψήφιος», «Γυάλινο σπίτι», «Μάντλ» (1973), «Η αόρατη συμμορία» του Ντίσνεϋ, «Σκορπιός», «Η επιστροφή του Σαμπάτα», «Το μεγάλο караβάνι» (1974), «Ο αστυνόμος» Αλαίν Ντελόν, «Ο Μπραγκαλέονε σταυροφόρος», «Τα απόρρητα της κρεβατοκάμαρας», «Απ Μπομπέι» (σικ), «Ο χωροφύλακας εν δράσει» (1975), «Τζέιμς Μποντ, ο άνθρωπος με το χρυσό πιστόλι», Φεστιβάλ ταινιών Τομ και Τζέρι, «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Ο άνθρωπος από τη Μασσαλία» (1976), «Καραμπόλα», «Ζορρό», «Η επιστροφή του Κινγκ Κονγκ», «Μπορσαλίνο», «Πατάω γκάζι φάτε τη σκόνη μου» (1977), «Το κορίτσι του αποχαιρετισμού», «Ο υπναράς», «Τελευταίος σταθμός», «Το συνδικάτο του εγκλήματος» (1978), «Άγριες φράουλες», «Φράουλες και αίμα», «Η 7^η σφραγίδα», «Ο υπναράς», «Κραυγές και ψίθυροι» (1979), «Ένας τρελός τρελός γυναικολόγος», «Κυρίες και κύριοι καληνύχτα σας» και άλλες ταινίες στην Εβδομάδα ιταλικής κωμωδίας, Αφιέρωμα στον Τσάρλυ Τσάπλιν, «Πάρε τα λεφτά και τρεχα», Αφιέρωμα στο γαλλικό κινηματογράφο, «Το χρυσάφι του Μακένα», «Επαναστάτης χωρίς αιτία» (1980), «Ο άνθρωπος με το κόκκινο άλογο», «Ένας τρελός εραστής», «Εβδομάδα Πήτερ Σέλλερς, «Το αδελφάτον των ιπποτών και ο δράκος της συμφοράς», «Νύχτα θανάτου», «Ο σώζων εαυτόν σωθήτω», «Με κομμένη την ανάσα» (1981), «Ο φανφαρόνος», «Πατέρας αφέντης» και άλλες ταινίες στην Εβδομάδα Ταβιάνι, «Το ποντίκι που βρυχάται», «Ο δαίμων της 11^{ης} ώρας» («Πιερό λε φου»)²³⁴⁸ «Μπόι και Κλάιντ» (1982), «Ο εξόριστος της κεντρικής λεωφόρου» ελληνικό, Εβδομάδα κωμωδίας: «Ένα τρελό κολέγιο» κλπ, «Ο κλέφτης των ποδηλάτων», «Θαλασσόλυκος» κωμωδία, «Η Αλίκη δε μένει πια εδώ» (1983), «Πολυθρόνα για δύο», «Δυο εύθυμοι γλετζέδες», «Δέκα λεπτά πριν τα μεσάνυχτα» Τσαρλς Μπρόνσον, «Οι ατσίδες με τα μπλε» (1984), «Εκπαιδύοντας τη Ρίτα», Εβδομάδα Αγάθα Κρίστι: «Εγκλήματα κάτω από τον ήλιο» και άλλες ταινίες, «Ο τάφος με τα 7 μυστικά», «Ο Πεταλούδας», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού», «Το πνεύμα του κακού», «120 μέρες στα Σόδομα», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο» (1985), «Τεξ, ο αετός της Δύσης», «Ένα τρελό τρελό κολέγιο», «Οι εντιμότετοι κύριοι του κελιού 13» (1986), «Σαμπάνια για δύο μετά την κηδεία», «Ο άτρωτος», «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Το αδελφάτο των επτά θαλασσών», «Το αδελφάτο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης», «Ρόμα» (1987), «Ξαφνικά πέρυσι το καλοκαίρι», «Ο ατίθασος», Πήτερ Σέλλερς «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα», «Έλα ν' αγαπηθούμε», «Τα σατανικά κόλπα του Φου Μαντσού», «Μπραζίλ», «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου», «Ο άνδρας που μ' αρέσει» (1988), «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «Οι κατάσκοποι που ήρθαν από τη ζέστη», «Σαλαάμ Μπομπάη», «Πάολο ο θερμός»

²³⁴⁷ Γιώργος Μάντης, συνέντευξη

²³⁴⁸ Η Αυγή είναι που έχει και τους δύο τίτλους

έγχρωμο κωμωδία, «Αταίριαστοι εραστές» και «Ο Σάμι και η Ρόζι κάνουν έρωτα» (1989).

Πίκολο Υπόγειος χειμωνιάτικος κινηματογράφος, που στις εφημερίδες περνούσε ως Νέος Κόσμος / Συγγρού / Μακρυγιάννη και ήταν Συγγρού 33, τηλέφωνο 9221956. Έπαιξε το διάστημα 1962 – 2002 (;). «Όταν έφτανες στην αίθουσα, αντίκριζες την οθόνη φάτσα». ²³⁴⁹ «Είχε και κάποια αμφιθεατρικότητα, μια μικρή κλίση προς την οθόνη». ²³⁵⁰ Επρόκειτο όντως για πίκολο, γιατί ήταν μικρό, με σχετικά λίγα καθίσματα, σε σύγκριση με τα άλλα της περιοχής του («Πανελλήνιον», «Πρωτεύς», «Αχιλλείον» κλπ): 400 θέσεις και Β΄ προβολή, ²³⁵¹ άλλοτε πάλι Α΄-Β΄ προβολή (π.χ. 1963). Ξεκίνησε λαϊκό, ανέβηκε μέχρι σχεδόν σινέ Τέχνης, έγινε τσοντάδικο και έκλεισε ως τσοντάδικο.

Αντώνης Παπαδάτος: «Το ‘Πίκολο’ χτίστηκε την πολυκατοικία των Λάληδων. Εγώ το πήρα αρκετά αργότερα, αφού έφυγα από τη ‘Νανίτα’». ²³⁵² Το σινεμά αναβαθμίστηκε κι έγινε σχεδόν σινέ τέχνης γύρω στο ’70, άσε που πήγε και στην Α΄ προβολή. Πέρασε κι από τα χέρια της οικογένειας Αποστόλου. ²³⁵³ Λία Αλεβαντή: «Εδώ γίνανε πολλές πολιτικές συγκεντρώσεις μετά τη μεταπολίτευση». ²³⁵⁴ Μέχρι το 1982, περίπου, ήταν ένα μέσου επιπέδου. Έκτοτε, υπό άλλη διεύθυνση, στράφηκε –καθυστερημένα– στην τσόντα για να επιβιώσει. Ως τσοντάδικο, ήταν στο ίδιο (τσοντο)δίκτυο με «Βένο», «Πλέι Μπόι», «Κεραμεικό».

Γιώργος Σεφερλής: «Είχα ένα φίλο ο οποίος έκοβε τα εισιτήρια στην αίθουσα αυτή. Κι ενώ ένα απόγευμα καθόμασταν και συζητούσαμε διάφορα μπροστά στο ταμείο, βγαίνει ένας κύριος με ρεπούμπλικα και καμηλό παλτό, μάς λέει: ‘Κύριοι, έπαθα σοκ’ και φεύγει. Τι είχε συμβεί; Κάποιος βάρεσε μαλακία και τον είχε πασαλείψει!». ²³⁵⁵ Επί χρόνια απόμενε κουφάρι: ισόγεια είσοδος, σκάλα, υπόγειο σινεμά, όχι ταμπέλα «Πίκολο», μόνο χαρτόνι «σούπερ σεξ».

Η τελευταία επιχειρηματίας μου λέει επί λέξει: «αν θυμάμαι καλά, το ‘Πίκολο’ διέκοψε τις προβολές του το 2002. Σας τονίζω όμως ότι δεν έχει κλείσει οριστικά, τελεί υπό ανακαίνιση, και υπάρχει πιθανότητα να ξαναλειτουργήσει». ²³⁵⁶ Αυτά τον Απρίλη του 2008. Εγώ πάντως βρίσκω ρητές αναφορές στις εφημερίδες μέχρι το 1982, αλλά είπαμε, αυτό δε σημαίνει τίποτα για τα τσοντάδικα.

Μερικά φιλμ: «Θα σε περιμένο αγάπη μου», «Παλιοζωή παλιόκοσμε», «Κουρσάρος των ωκεανών» (1962), «Η αεροναυμαχία της Κρήτης» πολεμική περιπέτεια Τζων Μιλς, «Έξι μάτια είδαν το δολοφόνο» Χαϊήλυ Μιλς, «Κουρσάρος των ουρανόων», «Ανήσυχα νειάτα», «Ο δρόμος με τα κόκκινα φώτα» (1963), «Ματωμένη αυγή», «Η δίκη της Βερόνα», «Ξεφάντωμα με τους Μπητλς», «Η σωφερίνα», «Αιώνιοι ερασταί» (1964), «3 αετοί», «Το παιχνίδι της μοναξιάς» έγχρ. περιπ. Ρ. Μήτσαμ, «Οι αδίστακτοι» Κούρκουλος, «Λαφαγιέτ», «Μπραβάντος» Γκρ. Πεκ (1965), «Διπλές μάσκες, διπλοί πράκτορες» κατασκ. Τζ. Χώκινς, «Η Ελλάδα χωρίς ερείπια», «Αγωνία

²³⁴⁹ Λία Αλεβαντή, Γιάννα Ψίνα, Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: συνεντεύξεις

²³⁵⁰ Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: συνέντευξη

²³⁵¹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²³⁵² Αντώνης Παπαδάτος, συνέντευξη

²³⁵³ κυρία και Δημήτρης Αποστόλου, συνέντευξη

²³⁵⁴ Λία Αλεβαντή, συνέντευξη

²³⁵⁵ Γιώργος Σεφερλής, συνέντευξη

²³⁵⁶ κ. Θεοφάνη, τηλεφωνική συνέντευξη

και έκστασις», «Η μελωδία της ευτυχίας», «Στη σκιά των όπλων» έγχρ. περιπ. Σ. Λόρεν, «Το χρυσό φίδι» (1966), «Ένας υπέροχος απατεώνας», «Όλοι τους τρελλοί εκτός από μένα», «Ριντερά», «Το θέατρο του τρόμου» (1967), «Θύελλα», «Εκδικηταί του Περλ Χάρμπορ», «Βρώμικα παλληκάρια», «Ορφέο Νέγκρο», «Το μεγαλύτερο τσίρκο του κόσμου» (1968), «Πινόκιο», «Ο Ταρζάν στον Αμαζόνιο», «Ο εγκέφαλος» (1969), «Οι αετοί του καταραμένου κάμπου», «Η ερωτιάρα», «Εκείνο τον αξέχαστο Νοέμβρη», «Ένα έξυπνο κορόιδο», «Το μαγαζάκι της κεντρικής οδού» (1970), «Ο νεοφώτιστος», «Η λεωφόρος των λαθρεμπόρων», «Κουεμάντα», «Μια ληστεία με πολύ σεξ», «Πεθαίνω από αγάπη» (1971), «Φυγή απ' την πατρίδα», «Η γνωριμία της σάρκας», «Αποστολή αυτοκτονίας», «Τέσσερεις μυίγες σε πράσινο βελούδο», «Ο ερωτιάρης παντρεύεται» (1972), «Ο εγκέφαλος» (ξανά), «Απελευθέρωσις», «Μαύρος νονός» (1973), «Ο δολοφόνος του παρθεναγωγείου», «Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε», «Η μεγάλη διάρρηξις», «Νανά», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Το θωρηκτό Ποτέμκιν» (1974), «Τρωάδες», «Η Τζούλια και οι άντρες της», «Αιχμάλωτοι της 2ας λεωφόρου», «Η μεγάλη ληστεία της Μοντάνα» (1975), «Επιδρομή στα έγκατα της γης», «Το νησί στη στέγη του κόσμου», «Ο κατακτητής των ωκεανών», «Τρεις μέρες του κόνδορα», «Αυτός ο θαυμάσιος κόσμος» (1976), «MASH», «Τζων και Μαίρη», «Τα πλοκάμια του τρόμου», «Καυτή πέτρα», «Μίστερ Κλάιν», «Μαίρη Πόππινς», «Καμπαρέ» (1977), «Η άλλη πλευρά του μεσονυκτίου», «Πυρετός στο αίμα», «Μπαρρακούντα, η λαιμητόμος του βυθού», «Μπάντ Σπένσερ Μοντγκόμερ Γουντ εναντίον Αλ Καπόνε» (!), «Άνθρωποι υπέροχοι και ιπτάμενες σακαράκες» (1978), «Τρόμος στη βίλα των παρθένων», «Ο πεταλούδας», «Άλιεν ο επιβάτης του διαστήματος», «Το εξπρές του μεσονυκτίου» (1979), «Η άγρια συντροφιά», «Μια γυναίκα ελεύθερη», «Τα καλύτερά μας χρόνια», «Ο τρελός καμικάζι», «Νόρμα Ραίη» (1980), «Ο μυστικός επισκέπτης της νύχτας», «Τα τσακάλια», «Η τρελή ιστορία του κόσμου» (1981), «Το πρώτο μου πάρτυ», «Αχτύπητος εραστής, τρελός τυχοδιώκτης», «Σπέτερς, ο χορός των καταραμένων», «Ο ανταγωνισμός», «Θέλω έρωτα εδώ και τώρα» και «Για το τομάρι ενός μπάτσου» (1982).

Πλάζα / **Plaza** Χειμωνιάτικο σινεμά Α' προβολής των Αμπελοκήπων, στην Κηφισιάς 118, που ξεκίνησε με τεράστιο ρίσκο το 1969, έπαιξε 40 χρόνια μέχρι την άνοιξη του 2008 και ξεσβελιάστηκε το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς. Χωρίς να είναι σινεφίλ, οι ταινίες του είχαν σαφώς ένα σταθερά καλό επίπεδο. Σπάνια και πού, έπαιξε και κάνα καλοκαίρι με κλιματισμό. Εφημερίδες: Αμπελόκηποι / Κηφισιάς / Φλόκα / Ερυθρός / Όπισθεν Μαρινόπουλου / Έναντι Γηροκομείου. Τηλέφωνα 6921667, 210 6921667, 6917722, 210 6917722. Λόγω διαφοράς επιπέδου της λεωφόρου με την παράλληλή της, τη Σεβαστουπόλεως (που κατηφόριζε απότομα τον παλιό καιρό, ως παριλίσιος χείμαρρος Διαβολόρεμα), ο κινηματογράφος είχε δύο ανισόπεδες εισόδους: η κύρια από τη μικρή πλατεία Μιλτ. Ιατρίδου και τη Σεβαστουπόλεως, η δευτερεύουσα με αίθριο, σκάλα καθόδου και διάδρομο από την Κηφισιάς, όπου και τα σχετικά ενημερωτικά καβαλέτα. Τυπική διάταξη ως προς την κύρια είσοδο. Να μια παλιά, αποκλειστική διαφήμιση του σινεμά:

Π Λ Α Ζ Α
ΛΕΩΦ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ Από σήμερα
ΑΝΗΣΥΧΑ

Στέγασε μεταμεσονύκτιες προβολές τουλάχιστον τον Απρίλη του 1987.²³⁵⁸ Έπαιξε ενίοτε και καλοκαίρι, με κλιματισμό. «Το 2001 έγινε διπλός. Το 'Πλάζα' 1 έχει 400 θέσεις και το 'Πλάζα' 2, 150».²³⁵⁹ Τα τελευταία χρόνια ήταν ανακαινισμένος, με πολύ μέταλο και ξύλο, Dolby SR Air Condition και όλα τα συναφή. Πρόβαλε επίσης «όμορφο μπαρ»- δικαίως. Η Ελένη Οικονομοπούλου γράφει ότι το σινεμά «συγκεντρώνει το πλατύ νεανικό κοινό της περιοχής αλλά και των βορείων προαστείων. .. Το φουαγιέ με την ελαφρώς διαστημική διακόσμηση γεμίζει από πολύχρωμες παρέες».²³⁶⁰ Στα τελειώματά του (τουλάχιστον), επιχείρηση των γιων του Ηλ. Ιγγλέση.²³⁶¹ Παρόλο που δεν είχα έρθει και πολλές φορές, γιατί ήταν μακριά από τα συνήθη στέκια μου κι από τον ηλεκτρικό, το «Πλάζα» μου ήταν πολύ συμπαθές. Εδώ έχω δει αρκετόν Κουροσάβα.

Με το ξεμοντάρισμα του σινεμά, εμφανίστηκε στο διαδίκτυο το εξής συγκινητικό ρέκβιεμ από το μπλογκ wx-to-mati-mou:

«Τετάρτη 8 Οκτωβρίου.

Τελευταία προβολή

Κυκλοφορούσε καιρό η φήμη στη γειτονιά ότι θα κλείσει το Πλάζα. Θυσιάστηκε και αυτό στη νέα τεχνολογία του homecinema, dvd κλπ. Δεν έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που έκανε ανακαίνιση και χωρίστηκε ο κινηματογράφος σε 2 αίθουσες. Και όμως το κοινό ήταν ελάχιστο. Ειδικά καθημερινές μετρημένοι στα δάχτυλα. Το Σαββατοκύριακο κάτι παραπάνω γινόταν.

Θυμάμαι ακόμα που σαν παιδί, μαζί με το γιό του αρχιτέκτονα που είχε φτιάξει το συγκρότημα και το σινεμά, τρυπάναμε στη σκοτεινή αίθουσα γιατί ο μικρός ήξερε τα κατατόπια. Από τις πρώτες εικόνες που θυμάμαι ήταν η ταινία "Σεισμός".

Ακολούθησαν πολλές ακόμα, άλλοτε πληρώνοντας εισιτήριο και άλλοτε τζάμπα λόγω γνωριμιών. Ίσως στο Πλάζα να ήταν και η πρώτη φορά που κρατήθηκα χέρι με χέρι στα σκοτάδια, ίσως να αντάλλαξα και το πρώτο μου φιλί. Το Πλάζα, που ήταν το καταφύγιο μου στον επαναστατικό καιρό της εφηβείας που δεν θες να μένεις σπίτι, δεν υπάρχει πια.

Χτες βράδυ, οι πολυθρόνες παραταγμένες στο πεζοδρόμιο, περίμεναν όχι τους θεατές, αλλά το φορητό να τις πάρει μακριά. Σε πλήρη στοίχιση λες και παιζόταν η

²³⁵⁷ Απογευματινή 14.02.1974. Το «Ταγκό» είναι, βεβαίως, «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι» του Μπερτολούτσι

²³⁵⁸ Γεωργελές, Α112, 62

²³⁵⁹ Πατέρας 145

²³⁶⁰ Οικονομοπούλου, Μπαρ

²³⁶¹ Στα εισιτήριά του

τελευταία προβολή». ²³⁶² Και μαζί, οι φωτογραφίες που τράβηξε ο ευαίσθητος μπλόγκερ: οι μπλε βελούδινες πολυθρόνες στο πεζοδρόμιο.

Κι ο μπλόγκερ Αθεόφοβος: «Το ΠΛΑΖΑ αποτελούσε ένα από τους πιο αγαπημένους μου κινηματογράφους και ο αντίστροφος συνδυασμός τού ‘άρτος και θεάματα’, με πρώτα το θέαμα στον κινηματογράφο και μετά τον άρτο με την παρέα στον γειτονικό ΦΛΟΚΑ: αποτελούσε για χρόνια κλασική Σαββατιάτικη απόλαυση». ²³⁶³

Ευτυχώς, το σινεμά απαθανάτιστηκε σε πλάνα που τράβηξε ο φίλος μου σκηνοθέτης Θανάσης Παπαθανασίου. ²³⁶⁴

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Οι ελαφίνες», «Η τρελή του Σαγιώ», «Είμαι μια αδίστακτη», «Ο νικητής», «Ο αμαρτωλός του Σαν Ντιέγκο» (1969), «Ευχαριστώ θεία», «Το ξέσπασμα της οργής», «Τουίγκυ», «Οι κατακτηταί», «Ρίο Λόμπο», «Πώς να ληστέψετε ένα καζίνο» (1970), «Το μεγάλο μούτρο», «Ερωτευμένα ζευγάρια και τόσοι άλλοι γύρω τους», «Ιστορία αγάπης», «Χριστουγεννιάτικη μπαλάντα» (Χριστούγεννα), «Οι επισκέπτες της νύχτας» (1971), «Ο άλλος», «Οι νάνοι του μαγεμένου δάσους», «Κατσαριδάκι αγάπη μου», «Ποιος είναι ο Χάρρυ Κέλλερμαν και γιατί με κουτσομπολεύει;», «Απόδρασις από τον πλανήτη των πιθήκων», «Το χρονικό του Έλstrom» (1972), «Δοξασμένο κάθαρμα», «Μπαντολέρο», «Διακοπές στο Βιετνάμ» «Ο κληρονόμος», «Καμπαρέ», «Μαντεψε τι μάθαμε σήμερα στο σχολείο» (1973), «Η ετυμολογία», «Το μεγάλο έγκλημα», «Ένας υπέροχος κατάσκοπος», «Η αλήθεια και το ψέμα», «Ο Πέρσυ στον κόσμο του σεξ», «Ο γκρουπιέρης», «Ο εντιμότερος αγαπά τις γυναίκες», «Η μόνη έξοδος ο θάνατος» (1974), «Καπόνε», «Δυο τρελλοί ιεραπόστολοι», «Συντερέλλα [σικ] η γκαρσόνα της νύχτας», «Μιλάνο το μικρό Σικάγο», «Η δοκιμή» (1975), «Σαλόν Κίτυ», «Το άλλο πρόσωπο της νύχτας», «Αγριος, αλλά ατίθασος», «Ο κατακτητής του ωκεανού» (1976), «Ο ανακριτής και ο δολοφόνος», «Τα δίδυμα της λεγεώνας», «Τζέιμς Μποντ, πράκτωρ 007: Η κατάσκοπος που μ’ αγάπησε», «Η λαίδη και ο αλήτης», «Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη», «Ρόκυ», «Σαν Φρανσίσκο ώρα 0» (1977), «Οι καλοί και οι κακοί», «Τζάμπο τζετ στο τρίγωνο του διαβόλου», «Ο αστυνόμος και το κωλ γκερλ» (1978), «Ξέφρενο πανηγύρι με τους Μπη Τζης», «Απόδραση από το Αλκατράζ», «Παιχνίδι για δολοφόνους», «Η πυγμή», «Θανάσιμη απειλή», «Ο χαρτοπαίκτης» (1979), «Μέχρι χθες είμασταν δυο ξένοι», «Ηλεκτρικός καβαλλάρης» Ρ. Ρέντφορντ Τζ. Φόντα, «Κραυγή αγωνίας», «Το πιο τρελό θέαμα στον κόσμο» (1980), «Αλεπουδίτσες», «Το κλουβί με τις τρελές» Νο 2, «Υπόθεσις Τόμας Κράουν», «Ωραίος και σέξυ», «Ιδιωτική υπόθεση» (1981), «Πλούσιες και διάσημες» Ζακλίν Μπυσέ, «Η ναυμαχία του Μιντγουέι», «Ο αγνοούμενος» του Γαβρά (1982) «Γες Τζώρτζια», «Τα γεράκια», «Τα φιλαράκια» Τζ. Λέμον, «Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007 Οκτάπους», «Βίκτωρ και Βικτώρια» (1983), «Παρασκευή και 13» μέρος 4^ο, «Γοργόνα», «Πολυθρόνα για δύο», «Πυρετός τα μεσάνυχτα» Τραβόλτα, «Παιχνίδια πολέμου», «Ας περιμένει ο παράδεισος» (1984), «Μίστερ μάμα», «Έγκλημα στο Γκόρκι Παρκ», «Σημείο εξόντωσης», «Οι 8 ριψοκίνδυνοι», «Ο κληρονόμος» (1985), «Κομμάντο» Σβαρτσενέγκερ, «Κοκούν», «Ο λύκος και το γεράκι», «Ρέμο, άοπλος κι επικίνδυνος», «Τελεκανίβαλοι» (σικ), «Κάθλιν Τάρνερ της

²³⁶² <http://wx-to-mati-mou.blogspot.com/2008/10/t.html>

²³⁶³ http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

²³⁶⁴ Θανάσης Παπαθανασίου, συνέντευξη. Δες και αντίστοιχη αναφορά - υποσημείωση στο «Άττικα»

Τσάινα Μπλου» (ακόμα πιο σικ),²³⁶⁵ «Ντροπαλή κι ερωτευμένη», «Η ασυμβίβαστη», «Φάντομ Κιντ», «Φούτμπολ κιντ» (1986), «Στο χάραμα της μέρας», «Ο κατάσκοπος που βγήκε από το κομπιούτερ», «Πλατούν», «Τσάιναταουν», «Φονικό καλοκαίρι» (1987), «Κρίτερς», «Τα χρώματα της βίας», «Όχι προσευχή για τους πεθαμένους», «Ένα μωρό για τρεις», «Σημείο εξόντωσης», «Σε αντίστροφη μέτρηση», «Satisfaction», «Ο κληρονόμος» (1988), «Παράνομος νόμος», «Ο Μισισιπή καίγεται», «Ο έρωτας είναι μια μεγάλη περιπέτεια», «Οι συνένοχοι», «Τομ Λέπσκι: Όσο σου 'μεινε να ζήσεις», «Το μεγάλο φαβορί», «Τζακνάφ (1989), «Βαλμόν», «Ο αρχάριος», «Σάρκα και αίμα», «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Το αριστερό μου πόδι» (1990), «Τα ράσα δεν κάνουν τις καλόγριες», «Ξυπνήματα», «Κοίτα ποιος μιλάει» νο 2 (1991), «Το μετέωρο βήμα του πελαργού», «Λεβιάθαν», «Κάπτουν Χουκ», «Ζήτημα τιμής», «Τρελές αδελφές» «Σκιές στην ομίχλη» + η μικρού μήκους «Η γραβάτα», «Το δικό τους παιχνίδι», «Μέχρι το τέλος του κόσμου» (1992), «Αγρυπνος στο Σηάτλ», «Ζήτημα τιμής», «Τόσο μακριά, τόσο κοντά», «Ηρωας κατά λάθος», «Αριζόνα ντριμ», «Δεύτερη ευκαιρία» (1993), «Μια αγάπη για τρεις», «Βροχή από πέτρες», «Φιλαδέλφεια» κοινωνικό, «Wolf», «Τι βασανίζει τον Γκίλμπερτ Γκρέιπ», «Ο φρουρός της Τες» (καλοκαίρι), «Το κοράκι», «Ο βασιλιάς των λιονταριών» (1994), «Τα 101 σκυλιά της Δαλματίας» 5.30, 7.20 μεταγλωτ., 9.10, 11.00 με υποτίτλους, «Ανεμοδαρμένα ύψη», «Ο ταχυδρόμος», «Τέλος εποχής» (1995), «Πράξεις έρωτα», «Ο ιερέας», «Οι ωραίοι δεν παθαίνουν στο Ντένβερ», «Σαπουνόπετρα», «Μυστικά και ψέματα», «Κρυφό ημερολόγιο», «Μικρές κυρίες», «Οι αδελφοί Μακμάλεν», «Παγιδευμένοι στο δίκτυο», «Ευτυχώς που δεν είσαι γυναίκα» (1996), «Κραυγή αγωνίας», «Ο Άγγλος ασθενής», «Εβίτα», «Διαλύοντας τον Χάρυ», «Όλοι λένε σ' αγαπώ» (1997), «Kundum», «Απέραντο γαλάζιο», «BIG», «Ο ξεχωριστός Γουίλ Χάντινγκ», «Η ζωή είναι ωραία» (1998), «Τσάι με τον Μουσολίνι», «Γλυκιά φωνή», «Η μούμια», «Η ζωή είναι ωραία» (1999), «Διπλός κίνδυνος», «Luna para», «Μεθυσμένα άλογα», «Χάρι, ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου», «American Beauty», «Πορνογραφική σχέση;», Τζέιμς Μποντ Πράκτωρ 007: «Ο κόσμος δεν είναι αρκετός» (2000), «Γαμπρός της συμφοράς», «Ερωτική επιθυμία», «American Pie», «Traffic», «Ναυαγός», «Το τελευταίο οχυρό», «Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος», «K- rax», «Το δωμάτιο του γιού μου», «Μπραζιλιέρο» (2001), «Η αγάπη είναι γένους θηλυκού», «Οδός Μαλχόλαντ», «Τα αγόρια της ζωής μου», «Vanilla sky», «Sweet 16» (2002), «Ο νεαρός Αδάμ», «Χαμένοι στη μετάφραση», «Η πόλη του θεού», «Ηρωας», «Οι κόρες της τροπής», «Στα σύνορα του τρόμου» (2003), «Το τρίο της Μπελβίλ», «Βαθύ μπλε», «Η επιστροφή», «Ένα τραγούδι δε φτάνει», «In America», «The corporation», «Η ιστορία μιας καμήλας που δάκρυσε» (2004), «Ξύλινη καμερα», «Ο έμπορος της Βενετίας», «Υ.Γ. Σ' αγαπώ», «Εξόριστοι», «Αραραάτ», «Η τρίτη νύχτα», «Keane» (2005), «Οι αδελφοί Γκριμ», «Μην ξαναγυρίσεις», «Καζανόβας», «Transamerica», «13 Τζαμέτι», «Flyboys», «Άνδρας αγνώστων στοιχείων», «Καληνύχτα και καλή τύχη» (2006), «Οι ζωές των άλλων» (πολλές βδομάδες), «Λάθος πίστη», «Babel», «Time», «Η επίσκεψη της μπάντας» (2007), «Το μέγαρο Γιακουμπιάν», «Το κόκκινο μπαλόνι» + «Το άσπρο άλογο» και «Βαθιά, κοφτά, ανθρώπινα» (2008).

Πλαίνο Μπού δεξ **Playboy**

²³⁶⁵ Μεσημβρινή, 13.02.1986

Πλατεία Κουμουνδούρου Μάντρα αγνώστων λοιπών στοιχείων –θερινή εννοείται– που την ψάρεψα, σε εντελώς εντελώς πρόιμη εποχή και σε ολωσδιόλου απόκεντρο σημείο, να πάιζει φιλμάκια ως σαπόρτ στον καραγκιόζη της.

Αποκλειστικό πρόγραμμα: Ο καραγκιοζοπαίκτης Μανωλόπουλος με τον έξοχον κινηματογράφο του (1907, πολλές φορές το καλοκαίρι).

Πλατεία Μητροπόλεως Έτσι βρίσκω στην εφημερίδα, στη στήλη των θαυμάτων, άπαξ και μόνο, καλοκαίρι του 1906, ότι τα «Ηνωμένα Καφενεία» παίζουν σινεμά (δεύτερο συνεχές αλίευμα ανάλογης σπανιότητας. Δυστυχώς δεν μπόρεσα να βρω τίποτα βέβαιο για τα «Ηνωμένα Καφενεία». Πιθανόν να είχαν ως πυρήνα τους είτε το «καφείον» «Η Πάρος» του Αν. Α. Μαυράκη, είτε το καφενείο του Νικόλαου Αλβέρτου, που ήταν αμφοτέρα στην πλατεία Μητροπόλεως εκείνη περίπου την εποχή).²³⁶⁶ Απίθανο είναι να έγινε μία μόνο προβολή- όταν έφερε ο καφετζής το μηχανήμα και το εγκατέστησε, αρχή καλοκαιριού, θα έλπιζε σε προσέλευση πελατών και συνακόλουθα κέρδη, κι αυτό θέλει κάμποσες προβολές. Θεωρώ πολύ πιθανότερο να υπήρχε μεγάλη ασυνέπεια στη ροή πληροφοριών (και χρημάτων;) από το καφενείο προς την εφημερίδα.

Δες και «Αμερικανικός κινηματογράφος» (την ίδια εποχή εποχή ήταν στην Αθήνα ένα περιοδεύον μηχανήμα «Εδισσων». Πιθανολογώ συσχετισμό).

Άπαξ δημοσίευση: Εισ τα Ηνωμένα Καφενεία αμερικανικός κινηματογράφος με πρωτοφανείς ταινίες (δημοσίευση άπαξ τον Ιούνιο του 1906)

Πλάτων Λαϊκός κινηματογράφος σε μέγα κτίριο, εξαρχής χτισμένο για σινεμά όλων των εποχών, αφού άνοιγε από πάνω και πλάι, με διεύθυνση Ναυπλίου 85, Ακαδημία Πλάτωνος και τηλέφωνο 538705. Φυσικά οι εφημερίδες δε χρειαζότανε να γράψουν πού ήτανε το σινεμά. Πρόβαλλε ταινίες ούτε για μια σωστή δεκαετία, από το καλοκαίρι του 1964 μέχρι τις αρχές του 1973. Σταθερά στη Β΄ προβολή. Είχε 750 θέσεις.²³⁶⁷

Πήγα δυο φορές να το δω. Την πρώτη βρήκα το κουφάρι- σωζόμενο, παρατημένο και επιβλητικό. Γύρω σπίτια, μάντρες, χαμόσπιτα, μικροεπιχειρήσεις (τυπογραφεία κλπ), φτωχογειτονιά γενικά (2003). Ένας τοπικός κύριος μου είπε: «Το είχε ανοίξει κάποιος Ελληνοαμερικάνος. Ήταν μεγάλο σινεμά, σπουδαίο στον καιρό του. Αργότερα έγινε εργοστάσιο ορθοπεδικών ειδών. Τώρα προσπαθεί ο ιδιοκτήτης να το νοικιάσει, γιατί αλλιώς θ' αναγκαστεί να το ρίξει, αφού δεν είναι διατηρητέο. Διάφοροι ηθοποιοί έρχονται και το βλέπουνε για αξιοποίηση, αλλά τίποτα».²³⁶⁸ Το 2010 που ξαναπήγα έχουνε γίνει μεγάλες αλλαγές στον περιβάλλοντα χώρο, βασικά πολλές πολυκατοικίες κλπ, αλλά ο «Πλάτων» πάντα εκεί, σταθερό κουφάρι, με σταθερό ενοικιαστήριο. Μόνο που πριν δέσποζε ως μέγα κτίριο, ενώ τώρα φαίνεται κοντός.

Ενδεικτικά φιλμ: «Τορπιλάκατος ΡΤ-109» (πρωταρχική ταινία, 24 Ιουλίου), «Ήσαν όλοι τους κορόιδα» ελλ. κωμ., «Αυτοί που ξέχασαν το θεό» ελλην. δράμα., «Ανάμεσα σε δυο αγάπες» ελλ. δραμ. Κακκαβάς, «Σουζάτα» (σικ), «Το κορίτσι της Κυριακής»,

²³⁶⁶ Ιγγλέσης, 285

²³⁶⁷ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²³⁶⁸ Γείτονας που ζει απέναντι

«Ο καρδινάλιος» Τρ. Τράυτον (1964), «Η εξιλέωσις», «Ανθρώπινες αδυναμίες», «Οι περιπέτειες του κ. Νόρμαν», «Η αστεφάνωτη», «Σαντοκάν ο μέγας», «Χαμένο караβάνι», «Ουρανοκατέβατος», «Το μακρύ χέρι» (1965), «Μην αδικήσης ορφανή», «Η διεθνής κατασκοπία εν συναγερωμά», «Λονδίνο στοπ», «Το μυστήριο του γυμνού μοντέλου», «Και οι οκτώ ήσαν ήρωες», «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Ο τελευταίος των Κομάντσι», «Μην είδατε τον Παναή;», «Το φιλί του βρυκόλακα» (1966), «Η Αικατερίνη της Ρωσίας», «Πειραιάς ώρα 7.30», «Ο Σεβάχ εναντίον των 7 θαλασσιών» περιπ., «Πράκτωρ 117, επιχείρησις Ρίο», «Γυμνά δολώματα για κατασκόπους», «Η επιστροφή του Ρίνγκο», «Ελ Σίσκο», «Οι λεγεωνάριοι εξορμούν», «Γυμνή ταξιαρχία», «Αν μιλούσε ο άνεμος», «Εταιρία θαυμάτων», δράμα, «Τρομοκράτες της Δύσεως» (1967), «Χαμένη ήπειρος», «Καρδιές που ξέρουν ν' αγαπούν», «Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Νέες περιπέτειες του Χονδρού και του Λιγνού», «Αδικη κατάρα», «Ναβάχο Τζο», «Ο αχόρταγος» (1968), «Ζητείται τίμιος γαμπρός», «Ντιάμπολικ», «Η επιστροφή του Μπούφαλο Μπιλ», «Πυρετός στο αίμα», «Μεταξύ αγάπης και πολέμου», «Για ποιον χτυπά η κουδούνα», «Οι 7 πύλες της κολάσεως», «Μεγάλη επανάστασις», «Η λεωφόρος του μίσους» (1969), «Ο προφήτης πρέπει να πεθάνη», «Το ξεκίνημα της πρωτάρας», «Η εγκατάλειψις», «Ο δολοφόνος με την κόκκινη τζάγκουαρ», «Κόρντοβα», «Η Αλική στο Ναυτικό», «Ο άνθρωπος από το Κρεμλίνο», «Ένας άφραγκος Ωνάσης», «Νιμπελούγκεν», «Ο πολύτεκνος» (1970), «Αγάπη μου για σένα τραγουδώ», «Εφοπλιστής με το ζόρι», «Για την καρδιά της ωραίας», «Ο μόδιστρος της Ελένης», «Ευτυχώς τρελάθηκα», «Ο Μανωλιός ξαναχτυπά», «Οι αετοί του Τέξας», «Ο τρελλοπενηντάρης», «Επιχείρησις υπό τον βυθόν» (1971), «Ο σατανικός Δρ Φάιμπς», «Δαίμονες του πολέμου», «Τρόμος από τα βάθη του ωκεανού», «Γαλάζια νερά, λευκός θάνατος», «Ιστορία αγάπης», «Με φόβον και πάθος» (1972), «Ο εγκέφαλος», «Τζέρρυ Λιούσις και η φαμίλια του» και Νέον έργον (1973).

Play Boy / **Πλέι Μπούι** Χεμερινό σινέ πορνό της περιόδου 1981 – 1985, επί της Μαυρομιχάλη 168, τηλ. 6467117, 6460521. Είχε ξεκινήσει ως «Φλώρα» συνέχισε μέχρι πρόσφατα ως «Αλφαβίλ» (δες λήμματα, όπου και λεπτομέρειες της διαδοχής και της χωροταξίας). Έπαιξε 2τις αρχές της δεκαετίας του '80, με ακανόνιστη παρουσία στις εφημερίδες.

Υπήρξα θαμών του, αλλά δε θυμάμαι ν' άνοιξε ποτέ τη συρόμενη οροφή του, επειδή ακριβώς έπαιζε αυτό το είδος ταινιών. Ήταν τσοντάδικο περιωπής όπως υποδηλώνει η ονομασία του, ειδικευμένο σε αμερικάνικα πορνό, πράγμα που πιστοποιεί και το σοβαροφανές κείμενο στην τελευταία σελίδα του προγράμματος (δες το στο «Βένος»), με το οποίο ήταν στο ίδιο (τασοντο)δίκτυο (όπως και με το «Πίκολο» και τον «Κεραμεικό» (δες λέξεις). «Αλλαγή προγράμματος κάθε Δευτέρα», λέει το πρόγραμμά του.

Κάποια φιλμ: «Λυσσασμένη στο αναμορφωτήριο», «Το ερωτικό ξέσπασμα της Άντζελας», «Το πλοίο του σεξ», «Αχαλίνωτη έκσταση» (1981).

Πολέν(ν)α (το δεύτερο νι κατά λάθος, βέβαια). Διατηρητέος (αλλά κλειστός) λαϊκός θερινός κινηματογράφος της Λαμπρινής, στην γωνία των οδών Ι. Φωκά και Ωρωπού 76 (όπου η είσοδος), τηλέφωνα 801071, 2914265, 29106965, 2931695. Η Ωρωπού είναι ο δρόμος - όριο με το Γαλάτσι. Στις εφημερίδες Άνω Πατήσια / Λαμπρινή. Με το ίδιο όνομα υπάρχουν χωριά στη Μεσσηνία και στη νότια Αλβανία/βόρεια Ήπειρο-υποθέτω πως δεν πρόκειται για σύμπτωση. Γνήσια συνοικιακή γκόμενα Β' προβολής, σε γνήσια φτωχογειτονιά (εκείνων των εποχών), με χαμηλού επιπέδου ταινίες, η

«Πολένα» ήταν ανταγωνιστική προς την «Αγάπη» (δες λέξη) τα πρώτα χρόνια της και είχε πολύ φτηνό εισιτήριο π.χ. 40 δρχ. το 1977. Έπαιξε το σεβαστό διάστημα 1965 – 2002, δηλαδή άντεξε δυο κρίσεις (τηλεόραση, βίντεο). Μέχρι το 2012 έμενε κουφάρι κλειστό, αλλά στα τέλη του Οκτώβρη αυτής της χρονιάς καταλήφτηκε από το «Αυτοδιχειριζόμενο Κοινωνικό Στέκι Γαλατσίου» κι άρχισαν οι σχετικές ανοιχτές προβολές το Νοέμβρη, υποθέτω με βίντεο.²³⁶⁹ (Πρός τους ερευνητές του μέλλοντος: θα βρείτε δημοσιευμένες προαναγγελίες για άνοιγμά της το καλοκαίρι του 2003- μη μασάτε, δεν ίσχυσε). Στέλιος Φάκκας: «Επιχειρηματίας της ο Νίκος Γαϊτανάρης. Αργότερα, επί Λυμπερόπουλου, εγώ εργάστηκα ως ψευτομηχανικός προβολής στη δεύτερη προβλή, που είχε λίγο κόσμο».²³⁷⁰ Το σινεμά έκλεισε στα χέρια του Κώστα Λυμπερόπουλου.²³⁷¹

Η «Πολένα» βρίσκεται στον όροφο ενός δίπατου κτίσματος. Μη τυπική διάταξη, αφού ο κύριος άξονας ακολουθεί τον άξονα του δρόμου. Από κάτω του δέκα ισόγειοι χώροι: εννιά μαγαζιά και η είσοδος, πρώτα σε διάδρομο και μετά με σκάλα. Η σκάλα δίνει σε είσοδο μπροστά στην οθόνη αλλά «Βοξ». Μπαίνοντας, αριστερά (βόρεια) η οθόνη, δεξιά (νότια) ο εξώστης και η καμπίνα προβολής, σε επάλληλα επίπεδα. Ξεραϊλα, όχι και πολύ πράσινο. Υπήρχαν και τραπεζάκια ανάμεσα στις καρέκλες. Πίσω από την οθόνη υψώνεται μια καμινάδα από το κοιτοπουλάδικο του ισογείου. Το σινεμά από μακριά θυμίζει φέρι μποτ: οι δύο άκρες υπερυψωμένες, η πλατεία μακρόστενη, ίσια και χαμηλή, σαν το κατάστρωμα των αυτοκινήτων σε φέρι. Γιώργος Κατσούλης: «Είχε καρέκλες με πλεχτά πλαστικά ‘σκοιινιά’, πολύ της μόδας το ’60. Οι καρέκλες ήτανε ανεξάρτητες η μια από την άλλη. Οι θεατές τις παίρνανε και τις βάζανε όπου γουστάρανε. Στο τέλος των δύο προβολών οι καρέκλες ήτανε πολύ ανακατωμένες, ειδικά Σάββατο ή Κυριακή που ο κόσμος ήτανε περισσότερος. Πηγαίναμε εμείς τα παιδιά λοιπόν και τις ταχτοποιούσαμε. Η αμοιβή μας ήτανε η τζάμπα είσοδος.»²³⁷²

Τάκης Μπαστέας: «Μεγάλη φυσιογνωμία εδώ ήταν ο Ζωρζ Πιτούρ (καλλιτεχνικό ψευδώνυμο του Γιώργου Ζαμπέτα, που ήταν ανιψιός του διάσημου ομώνυμου θείου και). Ο Ζωργ Πιτούρ εμφανιζόταν αρπαχτά και σποραδικά σε ταινίες, πάντα στη σκιά του θείου. Σε τέτοιες προβολές στην ‘Πολένα’ στήνονταν επιτόπου χάπενινγκ, με συμμετοχή του ίδιου του Πιτούρ, ο οποίος ζούσε στην περιοχή (ήταν και επίτιμος πρόεδρος του Α.Ο. Πατησίων στο μπάσκετ). Συνθήματα (π.χ. όπως ‘Έλα Γιώργο για τον Ζωρζ’), βρισιές ή δήθεν βρισιές, γιαούρτια, πανηγύρια- σ’ ένα περίεργο μίγμα αποθέωσης και ξεφτίλας μαζί. Θυμάμαι το καλοκαίρι του ’76, συν πλην ένα χρόνο, σε μια ταινία όπου εμφανίζονταν ο θεϊός, η Ελένη Ροδά και ο μαϊντανός Ζωρζ, έπεσε πολύ γιαούρτι. Ο Ζωρζ έκανε να φύγει τσαντισμένος, μα γύρισε και είπε προς το πλήθος: ‘Όποιος είναι μάγκας, να βγει να τα πει στο πανί αυτά.»²³⁷³

Να και η μοναδική διαφήμισή της που μπόρεσα να εντοπίσω:

ΣΙΝΕ ΠΟΛΕΝΑ
 Η ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΣΑΣ
 μάς υποχρεώνει να συνεχίσουμε
 τις προσπάθειές μας για
 ΕΝΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟ ΘΕΑΜΑ²³⁷⁴

²³⁶⁹ Εντόπισα και φωτογράφισα τη σχετική αφίσα το Νοέμβρη του 2012

²³⁷⁰ Στέλιος Φάκκας, συνέντευξη

²³⁷¹ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

²³⁷² Γιώργος Κατσούλης, συνέντευξη

²³⁷³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

²³⁷⁴ Απώλεσα δυστυχώς τη βιβλιογραφική τεκμηρίωση, βασιζόσαστε μόνο στην ειλικρίνειά μου

Μερικές ταινίες: «Ματωμένη αρένα», «Νύχτες στο Μαϊάμι» Έλβις Πρίσλεϋ, «Ανθισμένη μυγδαλιά» ελλην. δράμ., «Η προσευχή του ορφανού» μουσικ. δράμ, «Εξιλέωσι», «Δουλειές του ποδαριού» (1965), «Το τυχερό πανταλόνι» ελλην., /«Το τυχερό παντελόνι» (ανάλογα με τα γούστα της εφημερίδας), «Τζένη Τζένη», «Νόρμαν ο τρομερός», «Σίσσυ», «Φίφης ο ακτύπητος», «Οι ατρόμητοι λοχίαί της Βεγγάλης» (1966), «Οι 7 υπέροχοι επιστρέφουν», «Η Λίζα και η άλλη», «Ο εμποράκος», «Τα δίδυμα» ελλην., «Συντροφιά με το ποδόσφαιρο», «Η πτώσις των αετών» (1967), «Η ωραία των ωραίων», «Η ώρα της δικαιοσύνης», «Ένας άνδρας και μια γυναίκα», «Το φυλαχτό της μάνας», «Η γεροντοκόρη», «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου» (1968), «Οι γενναίοι ανοίγουν το δρόμο», «Σταυροί στο μέτωπο», Νέο έργο, «Το τεμπελόσκυλο», «Ο σκληρός τιμωρός», «Η εκδίκησης του Αχλλέως» (1969), «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Στη σκιά του φεγγαριού», «Ταξιαρχία διαβόλων», «Οι σκανδαλιάρηδες» (1970), «Δίκη μιας αθώας», «Φρούριο αθανάτων», «Βοήθεια, με παντρεύουνε», «Οι αμαρτωλοί», «Η μάχη της Κρήτης» (1971), «Η κολπατζού», «Ο εχθρός του λαού», «Κατάχρηση εξουσίας», «Τρεις τάφοι περιμένουν νεκρούς», «Πληγωμένες καρδιές» (1972), «Ένα πιστόλι για τον Ρίνγκο», «Σαδιστής του Φαρ Ουέστ», «Ο Πούσκας των Πετραλώνων», «Το προξενιό της Άννας» (1973), «Δικτάτωρ καλεί Θανάση», «Βοήθεια ο Βέγγος ο τρόμος του καράτε», «Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσσας», «Δραπέτες του Βερολίνου», «Πολύ αργά για ήρωες», «Έξοδος» (1974), «Στρατάρχης Τίτο», «Γκόντσπελ», «Το θαύμα του έρωτος στα ζώα», «Ξένοιαστος παλαβιάρης» (1975), «Έτος 2000 κούρσα θανάτου», «Ο Μανωλιός ξαναχτυπά», «Πίσω και σας φάγαμε», «Θανάσης Βέγγος σούπερ σταρ», «Τρινιτά εναντίον Τρινιτά», «Σφαγή στη λέσχη του Χόλυγουντ», «Βαθύ χτύπημα» (1976), «Θα συναντηθούμε στην κόλαση», «Ο κίτρινος πράκτωρ του Χονγκ Κονγκ», Φεστιβάλ Τομ και Τζέρι, «Ένα τρελό λεωφορείο», «Πανικός στην άσφαλο», «Ιπτάμενοι μοτοσυκλετιστές» (1977), «Ναυαγοί στη μυστηριώδη νήσο», «Ο γοριλλάνθρωπος», «Ματωμένες γροθιές του καράτε» «Ο ακαταμάχητος», «Οι δυο Τρινιτά δέρνουνε ξανά» και «Εκδικητής εκτός νόμου» (1978), «Άνθρωποι και κτήνη» Νο 2, «Κονκόρντ σε επικίνδυνη πτήση», «Διμοιρία καθαρμάτων» (1979), «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Γεύση από Ελλάδα», «Γυρίζω από το θάνατο», «Γκρηζ», «Πιλότος στην πίστα του θανάτου» (1980), «Το πιο πονηρό λαγωνικό», «Μικρός αντίχριστος», «Ρένα, να η ευκαιρία», «Η τρελή καταδίωξη», «Ο πρωτάρης», «Οι ατσίδες με τα μπλε» (1981), «Ο τελευταίος άνδρας», «Μαντ Μαξ» 3, «Απόδραση από τη Νέα Υόρκη» (1982), «Γρανίτα από μελάνι», «Ράμπο το πρώτο αίμα», «Το μυστήριο του τριγώνου των Βερμούδων», «Πάτερ Γκομένιος», «Επιστρέφω από το θάνατο» (1983), «Δώστε την τσόντα στο λαό», «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα» αρ. 2, «Πάμε για καφέ», «Ο κίτρινος καταπέλτης», «Ο Παπασούζας φαντομάς» (1984), «Καμικάζι αγάπη μου», «Οι διαρρήκτες», «Καράτε κιντ», «Γρανίτα από λεμόνι», «Μαντ Μαξ ο εκδικητής της νύχτας», «Εν δύο μέσα, εν δύο έξω» (1985), «Έξαψη», «Γκούνις», «Ράμπο το πρώτο αίμα» (1986), «Οι ατίθασοι», «Η μύγα», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή Νο 3», «Όξφορντ μπλουζ», «Ο νόμος του Μέρφυ», «Νίντζα κιντ», «Η Πέγκυ Σου παντρεύεται» (1987), «Ξενοδοχείο Καστρί», «Ο πρίγκιψ του σκότους», «Τρελοί για δέσιμο», «Ντέρτι ντάνσιγκ», «Αλκατράζ, η ώρα της βίας», «Τζέιμς Μποντ με το δάχτυλο στη σκανδάλη», «Ρενεγκέτ» (σικ) (1988), «Η αρκούδα», «Πανδαιμόνιο», «Η μύγα Νο2», «Το φιλί που σκοτώνει» (1989), «Τζέρι Λι Λιούις, ο θρύλος του ροκ», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» νο 2, «Λαγωνικό K-9», «Γεννημένο καθαρά» (1990), «Ταξιδιώτες στην άλλη ζωή», «Βρώμικες υποθέσεις», «Επιστροφή στο μέλλον» νο 3, «Ο μπάτσος του θηριοτροφείου», «Εκδίκηση πάθους», «Ο αρχάριος» (1991),

«Θέλμα και Λουίζ», «Τρελές σφαίρες 21/2», «Η σιωπή των αμνών» (1992), «Απέραντο γαλάζιο», «Τζένιφερ 8» θρίλερ, «Το δίδυμο του τσαμπουκά», «Μοιραίο πάθος», «Lorenzo», «Μακρινός ορίζοντας», «Ο δράκουλας», «Γρήγορος σαν τη φωτιά» (1993), «Μικρός Βούδας», «Μαθήματα πιάνου», «Γυναίκες δηλητήριο», «Παιχνίδια ενηλίκων», «Άγρυπνος στο Σιατλ» (1994), «Το κοράκι», «Ο Αστερίξ και οι Ινδιάνοι», «Ο πελάτης», «Τέσσερις γάμοι και μια κηδεία» (1995), «Σπασμένο βέλος», «Seven - Επτά», «Ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος», «Περπατώντας στα σύννεφα» (1996), «Υπόθεση πολύ προσωπική», «Ο Άγγλος ασθενής», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μια ερωμένη», «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» (1997), «Μεγάλες προσδοκίες», «Ο γάμος του καλύτερού μου φίλου», «Ο ξεχωριστός Γουίλ Χάντιγκ», «BEAN: Η υπέρτατη ταινία καταστροφής», «Δικηγόρος του διαβόλου», «Παιχνίδια επιβίωσης» (1998), «Δεν έχω ξεχάσει το περσινό καλοκαίρι», «Ανάλυσέ το», «Χαμένες αγάπες», «Η ζωή είναι ωραία», «Έχετε μήνυμα στον τηλεφωνητή σας» (1999), «Η ιστορία της ζωής μου», «Η νύφη το 'σκασε», «Safe Sex», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ», «Η έκτη αίσθηση», «Η παραλία», «Βλέπω το θάνατο σου» (2000), «Πορφυρά ποτάμια», «Traffic», «Miss με το ζόρι», «Μπίλι Έλιοτ Γεννημένος χορευτής», «Γλυκός Νοέμβρης» (2001), «Ο χρησμός της πεταλούδας», «Αστερίξ και Οβελίξ: Επιχείρηση Κλεοπάτρα», «Η συντροφιά του δαχτυλιδιού», «Σε αντίθετο ρεύμα», «Η συμμορία των έντεκα» (2002), «Το μεγάλο κανόνι», «Land and freedom / Γη και ελευθερία» (2012).

Πολυθέαμα Α Αρχαίος χειμωνιάτικος κινηματογράφος στη γωνία Οφθαλμιατρείου (=Εδουάρδου Λω) 9 και Σταδίου 20, με είσοδο από την πρώτη. Πρώην «Πανόραμα», (Α, δεξ λέξη) και μετέπειτα «Απόλλων» (Α, δεξ λέξη, όπου και η απίθανη διαδοχή ονομασιών και χρήσεων). Η Μητροπούλου λέει ότι έπαιζε κάθε Κυριακή απόγευμα πριν το 1906.²³⁷⁵ Εγώ το εντοπίζω με βεβαιότητα και με αυτό το όνομα το διάστημα 1910-1912. Το 1911: «Διεύθυνσις Νις και Μαυροδημάκη. Παραστάσεις θιάσων, κινηματογράφων κλπ».²³⁷⁶ Τον Οκτώβρη – Δεκέμβρη του 1912 ξεκινάει θέατρο, συνεχίζει κινηματογράφος και μετά ξαναγίνεται θέατρο.

Να και μια φιλότεχνη κλοπή:

Κλοπή κινηματογράφου

Ο διευθυντής του θεάτρου 'Πολυθέαμα' παρουσιάσθη χθες εις το 2^{ον} αστυνομικόν τμήμα και κατήγγειλεν ότι εις εκ των υπαλλήλων αφήρεσε εκ τινος μεγάλης θήκης αρκετάς ταινίας κινηματογράφου αξίας 4.000 δραχμών περίπου. Συνελήφθησαν τρεις υπάλληλοι τού εν λόγω κινηματογράφου καθ' ων στρέφονται σοβαραί υποψίαι».²³⁷⁷

Ενδεικτικές ταινίες: Σήμεραν εγκαίνια με νέον κινηματογραφικόν και μουσικόν πρόγραμμα --- Κινηματογράφος + ποικίλον πρόγραμμα. Έναρξις 9 μ.μ. Σήμεραν δύο παραστάσεις.--- Σήμεραν κινηματογράφος με νέον πρόγραμμα --- Απόψε εις την κομψήν αίθουσαν νέα ποικιλία εικόνων. Μεταξύ άλλων «Το κούφιο δόντι» του Φαβιάν και ο θαυμάσιος «Δον Κιχώτης» ---Μέγας Κινηματογράφος. Νέον Πρόγραμμα ---Τέλειος Κινηματογράφος. Σήμεραν λαϊκαί παραστάσεις --- «Η αυτοθυσία του ναύτου» + Άλλαι ωραίαί ταινίαί--- Έκτακτον νέον πρόγραμμα με ωραιωτάτας ταινίας --- Ο τελειώτερος κινηματογράφος--- Σήμεραν αι εκλεκτότεραι ταινίαί --- (Κινηματογράφος) Πανηγυρική παράσασις κινηματογράφου και ο Λάμπο---

²³⁷⁵ Μητροπούλου, 24

²³⁷⁶ Ιγγλέσης, 35

²³⁷⁷ Χρόνος 15.02.1911

Ο εγαστρίμυθος Λάμπο και ολόκληρον το πρόγραμμα τού κινηματογράφου ---Νέον πρόγραμμα του κινηματογράφου 41/2 – 12μμ--- Θρίαμβος του Λάμπο. Νέαι ταινία (1910)-- Έκτακτος πανηγυρική παράσταση κινηματογράφου + παιδικού ντουέττου 21/2 - 12 --- Μεγάλοι παραστάσεις κινηματογράφου + παιδικό ντουέττο --- Σήμερα 8 ταινία κινηματογράφου --- Νέαι ταινία κινηματογράφου και νέα άσματα της δος Φιερουβίλλε (σικ) --- Μεγάλη επιτυχία της δεσποινίδος Φλερβίλ + 8 εκλεκταί ταινία κινηματογράφου --- Νέον πρόγραμμα κινηματογράφου με ταινίας αφαντάστου ωραιότητος και τέχνης --- Ο Γκωμόν με νέον πρόγραμμα --- Αι θαυμάσια εικόναι κινηματογράφου Γκωμόν --- Σήμερα ο κινηματογράφος Γκωμόν -- Απογευματινή. Σήμερα, πλην των εξόχων ταινιών Γκωμόν θα επαναληφθώσι τα δύο συγκινητικά δράματα της «Δίδος Δε Σάμπρεϋ» και του «Χασομέρη» ---Αι εκ του τελωνείου παραληφθείσαι νέαι ταινία του Κινηματογράφου Γκωμόν με τας τελευταίαςειδήσεις εξ όλου του κόσμου. Το εσπέρας η οπερέτα της Δίδος Κολυβά με την «Ντιτούς»--- Το κέντρον του καλού κόσμου είναι ο Γκωμόν με τας θαυμασίας ταινίας του --- Νέαι ταινία κινηματογράφου με εικόνας θαυμασίας από τας 21/2 – 12 μμ. --- Το σημερινόν πρόγραμμα του κινηματογράφου Γκωμόν είναι το αριστούργημα της κινηματογραφικής τέχνης--- Κινηματογράφος με 9 αριστοτεχνικά ταινίας --- Το εσπέρας οπερέτταις --- 8 ταινία του μεγάλου παρισινού προγράμματος Γκωμόν (1911), Ο νέος κινηματογράφος (πολλές φορές, δίχως ταινία, 1912).

Πολυθέαμα Β Παλιό θερινό θέατρο επί της οδού Καρόλου 18, από αυτά που κάπως σκεπάζονταν με τέντες και παίζανε και ντεμί σεζόν.²³⁷⁸ Ξεκίνησε θέατρο τουλάχιστον από το 1919, έπαιξε πού και πού ταινίες το διάστημα 1920-1923 και αργότερα στο χώρο του έγιναν με τη σειρά: γκαράζ / κινηματογράφος «Ερμής» Α (δες λέξη, όπου και λεπτομέρειες για το ιστορικό του χώρου) /σημερινό θέατρο «Βέμπο».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «20 μέρες στο φρέσκο», θέατρο (1920), «Οι άθλιοι», Κινηματογράφος (1921), Κινηματογράφος + βαριετέ + ατραξιόν (πολλές φορές, 1922), Κινηματογράφος + βαριετέ, «Ο χρηματιστής που πούλησε την ψυχή του στο διάβολο» + κάθε βράδυ νέα νούμερα με τον γνωστόν κωμικόν Πέτρον (1923)

Πουπέ Μεσοπολεμικό νυχτερινό κέντρο και πιθανός θερινός κινηματογράφος στην Αλεξάνδρας και Έσλιν (=Παραλία). Το όνομα, που σημαίνει γαλλιστί κούκλα, θα πρέπει να προέρχεται από ομώνυμο πετυχημένο θεατρικό έργο. Αποκλειστική πηγή ότι είχε σίγουρα θέαμα (σινεμά ή θέατρο), ένα αλίευμα του Θεοδοσίου από εφημερίδα του 1932.²³⁷⁹

Η παρακάτω διαφήμιση που ψάρεψα δείχνει ότι η «Πουπέ» έγινε «Άστου» εν μέσω κατοχής:

Έναρξίς
ταβέρνα «Το Άστου»,
τέρμα Αμπελοκήπων, πρώην Πουπέ
τηλ. 62671²³⁸⁰

Μανταίος: «Στους Αμπελοκήπους τα μεγάλα μπιλιάρδα που μάζευαν πολύ κόσμο ήταν το Άστου, Αλεξάνδρας και Έσλιν... Το Άστου ήταν κέντρο διασκέδασης... και λεγόταν Πουπέ»²³⁸¹

²³⁷⁸ Σκαλτσά 609

²³⁷⁹ Θεοδοσίου, 71 από Ακρόπολις 8 Σεπτ. 1932.²³⁷⁹

²³⁸⁰ Η Βραδυνή 22.05.1943

Άρα: νυχτερινό κέντρο «Πουπέ» με πιθανό σινεμά (1932) → ταβέρνα «Άστυ» → μιλιαρδάδικο «Άστυ».

Προμηθεύς Χειμωνιάτικο σινεμά της Γούβας επί της Φιλολάου 174 και Φρύνωνος, ο ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ του παλιού θερινού «Ακροπόλ» (δες λήμμα, όπου και το πλήρες ιστορικό των μεταλλάξεων) και του νεότερου «Ροζμαρί» (δες λήμμα). Άνοιξε τις τελευταίες μέρες του 1963 κι έκλεισε την άνοιξη του 1965. Μεταξύ του προκατόχου και τούτου έχω ένα ανεξήγητο κενό μερικών ετών, ενώ μεταξύ τούτου και του διαδόχου του εμφανίζεται ετήσιο κενό. Στους ημικεντρικούς. Η είσοδος του ήταν σε φάλτσο, στη νοτιοανατολική γωνία, και η οθόνη βρισκόταν προς την κατεύθυνση της Βουλιαγμένης, σχεδόν φάτσα τω εισερχομένω, κάθετη στη Φιλολάου και παράλληλη προς τη Φρύνωνος.²³⁸² Δηλαδή, σχεδόν τυπική διάταξη.

Μερικά φιλμ: «Πολύ γλυκό για φίλημα» (1963), «Ο γιος του Αττίλα», «Η μεγάλη ληστεία του Καζίνο», Νέον έργον, «Το έγκλημα του βαριετέ», «Το αμάρτημα μιας μοναχής» (1964), θέατρο, «Η αστεφάνωτη», «Δεν θέλω ούτε τα λυλούδια σου», «Νύχτες του Λας Βέγκας», «Η σωφερίνα» και «Βασανισταί της Νυρεμβέργης» (1965).

Πρωτεύς Α Υπαίθριο προπολεμικό σινεμά και βαριετέ²³⁸³ στο Κουκάκι, Ζίννη 28/32, ανάλογα με την εποχή/πηγή της αρίθμησης (πάντως μιλάμε για το οικοπέδο μεταξύ Δημητρακοπούλου και Ανδρούτσου), τηλέφωνο 911036. Κουκάκι ή Ζίννη στις εφημερίδες. Η ονομασία από μυθολογικό γέροντα, που, όπως έχουμε βρει στο Σεφέρη, ζούσε βασικά στα αιγυπτιακά ακρογιάλια και μπορούσε ν' αλλάζει μορφές. Λειτούργησε 1938–1971. Το 1938 έχει 2.000 θέσεις και διευθυντή τον πρόεδρο της ΠΕΚ Δ. Γιαννόπουλο.²³⁸⁴ Λίγα χρόνια μετά, επιχειρηματίες εμφανίζονται οι Δημήτρης και Γιώργος Γιαννόπουλος.²³⁸⁵ Β' προβολή παλιότερα, Α'-Β' στα τελευταία του.

Ο χειμερινός οικοδομήθηκε σε τμήμα του οικοπέδου του μεγάλου θερινού αδελφού. «Οι ιδιοκτήτες χώρισαν ένα τμήμα του τεράστιου χώρου, στη γωνία ...Ζίννη και Φαλήρου, τον μετέτρεψαν αρχικά σε πατινάζ και κατόπιν έκτισαν τον χειμερινό 'Πρωτέα' με είσοδο από την οδό Φαλήρου.»²³⁸⁶ (δες επόμενο λήμμα).

«Πολύ μεγάλο, τεράστιο», μου λένε ανωνύμως διάφορες γηραιές κυρίες που ρωτάω εδώ γύρω (2002). Λένε επίσης πως τα δύο σινεμά ήταν στο ίδιο τετράγωνο, με δύο χωριστές εισόδους. Όμως το οικοπέδο δεν ανήκε ολόκληρο στα σινεμά. Στη γωνία Ζίννη και Ανδρούτσου υπήρχε μία μονοκατοικία. Στη Ζίννη υπήρχε άλλη μία, εκεί όπου τώρα υψώνεται πολυκατοικία. Άρα τα δύο σινεμά σχημάτιζαν ένα Γάμμα, με τα δύο κτίρια να παρεμβάλλονται. Αργότερα η γωνιακή μονοκατοικία απαλλοτριώθηκε και γκρεμίστηκε. Το οικοπέδό της και το οικοπέδο των δύο σινεμά συναποτελούν τώρα το γιγαντιαίο 14^ο Λύκειο, ενώ η μονοκατοικία πιο μέσα στη Ζίννη έμεινε αναπαλλοτριώτη. Έτσι το οικοπέδό της παραμένει σα σφήνα, με πολυκατοικία πλέον, που έχει τον ακάλυπτό της προς το προαύλιο του σχολείου. Οι ντόπιοι λένε επίσης ότι εδώ δούλευε μηχανικός προβολής και ηλεκτρολόγος ο πατέρας της

²³⁸¹ Μανταίος, 20 κ.ε.

²³⁸² Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

²³⁸³ Κύτταρης, Βαριετέ, 139

²³⁸⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938, σε Πατέρας 152

²³⁸⁵ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947, Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674)

24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

²³⁸⁶ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 100

Νάνας Μούσχουρη, γνωστός ως «Νυχτερίδας», επειδή σύχναζε στο ομώνυμο ουζερί της Κάνιγγος.²³⁸⁷ Μα και η ίδια η μετέπειτα διάσημη τραγουδίστρια ήταν ταμίας των σινεμά. Η είσοδος τούτου εδώ ήταν εκεί όπου είναι τώρα η κεντρική είσοδος του 14^{ου} Λυκείου. Η είσοδος του χειμερινού ήταν περίπου όπου η πλάγια πόρτα του σχολείου.²³⁸⁸

Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: «Εδώ υπήρχε η κλασική είσοδος, ταμείο, χολάκι, από αριστερά και δεξιά έμπαινες στην πλατεία κι έβλεπες φάτσα την οθόνη. Νομίζω δεν είχε εξώστη. Θυμάμαι πολύ χαλίκι και πολλά επεισόδια με χουφτώματα, καθώς οι θατές ήταν πάντα πάρα πολλοί, και υπήρχαν πάντα και όρθιοι. Είχα την τύχη μια φίλη μου, η Πάμελα, που έμενε σε μια πλυκατοικία Δημητρακοπούλου και Ζίννη, να έχει τον ακάλυπτο του διαμερίσματός της –το Κουκάκι άρχισε να χτίζεται απο πολύ νωρίς- προς το σινεμά. Έτσι βλέπαμε τα έργα από το πίσω μπαλκόνι της, μέχρι και τρεις φορές το ίδιο έργο».²³⁸⁹

Άλλη εκδοχή –και προφανώς εγκυρότερη– για το παρατσούκλι του πατέρα Μούσχουρη, δίνει η Επτακοίλη, αντλώντας από την αυτοβιογραφία της τραγουδίστριας, πριν δώσει το λόγο στην ίδια: «Το παρατσούκλι του πατέρα της παρέπεμπε στο αγιάτρευτο πάθος του για τα χαρτιά... Η οικογένεια εγκαταστάθηκε στον θερινό κινηματογράφο ‘Πρωτέα’, στο Κουκάκι. Η Νάνα...αναφέρει στην ιστορία της ζωής της, όπως τη διηγήθηκε στο δημοσιογράφο Φώτη Απέργη, ‘εμείς ζούσαμε στο ... Χόλιγουντ. Πίσω από την οθόνη υπήρχε ένα σπιτάκι με δυο δωμάτια. Στο ένα κοιμόνταν οι γονείς μας. Το άλλο, ανάλογα με την ώρα, χρησίμευε σαν τραπεζαρία ή παιδικό δωμάτιο. Η οθόνη φαινόταν πελώρια στα παιδικά μας μάτια και ... ανάποδη. Βλέπαμε μόνο την πίσω πλευρά, με τους καβαλλάρηδες των γουέστερν να καλπάζουν κατά πάνω στο φτωχό μας τοίχο.’. ... Η σκηνή του ‘Πρωτέα’ ήταν η ιδιωτική παιδική χαρά της Νάνας. Εκεί ανέβαινε κι έδινε φανταστικά ρεσιτάλ επηρεασμένη από τις ταινίες που με πάθος παρακολουθούσε.: τα ‘Ανεμοδαρμένα ύψη’, το ‘Όσα παίρνει ο άνεμος’, τον ‘Μάγο του Οζ’. Άλλοτε γινόταν Σίρλεϊ Τεμπλ και Μάρλεν Ντίντριχ (σικ) κι άλλοτε Γκρέτα Γκάρμπο, Ζάρα Λεάντερ ή Τζούντι Γκάρλαντ. Κι ύστερα, ξέσπασε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος».²³⁹⁰

Ο θερινός «Πρωτεύς», λένε επιπλέον οι Βουγιούκα - Μεγαρίδης, «ήταν κατά κάποιο τρόπο ο αριστοκρατικός κινηματογράφος της περιοχής, σε αντίθεση με το ‘Πανελλήνιον’... Με πολύ καλά μηχανήματα, πολύ πράσινο, ωραία καθίσματα, κομψή είσοδο... Έφερνε καλές ταινίες, κυρίως έργα δραματικά, αισθηματικά, κοινωνικά, κομεντί της εποχής, μουσικοχορευτικά, βιογραφίες και άλλα. Κατόπιν ο χώρος έγινε πάρκινγκ αυτοκινήτων και τέλος κτίστηκαν τα σχολικά κτήρια».²³⁹¹

Μερικές ταινίες: «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Γιοσιβέρα», «Φρούλαιν ντόκτορ», «Ιπότης χωρίς πανοπλία», «Για σας κυρία μου», «Μόνο για σένα», «Νέοι άνθρωποι», «Οργανοπαίτρια των Παρισίων», «Τρόικα» + Σογκούρ, «Χάρισέ μου την καρδιά σου» + «Σογκούρ» (Σογκούρ, Σογκούρ και δε συμμαζεύεται). «Νύχτες πριγκιπήπων» (1938), «Καταιγίς», Νέον έργον: «Φυλακές χωρίς σίδερα», «Μαρία

²³⁸⁷ Το υπέροχο αυτό λαϊκό μαγαζί το πρόλαβα κι εγώ τη δεκαετία του ‘80: ημυπόγειο με δωματιάκια μέσα στα θεμέλια του κτιρίου (όπου τώρα τα Γκούντις), τζουκμπόξ ήδη πολύ εκτός εποχής, υγρασία, μεξεδάκια κλπ. Ήταν στέκι οδηγών και εισπρακτόρων, και το είχε, αν θυμάμαι καλά την ταμπέλα του, ο Γρηγόρης Τσίτας- ήταν δε άμφοθηνο. Υπάρχει και η σχετική αναφορά στο ποίημά μου «Κάνιγγος 1974 -76».

²³⁸⁸ Τρεις κυρίες από ισάριθμα μπαλκόνια πολυκατοικιών, συνεντεύξεις

²³⁸⁹ Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου, συνέντευξη

²³⁹⁰ Επτακοίλη, 104

²³⁹¹ Βουγιούκα – Μεγαρίδης Κουκάκι 99

Βαλέφσκα», «Αγνούλα», «Κάτια» (1939), «Εγκαταλελειμμένες γυναίκες», «Συνέδριον ηθικής», «Αιχμάλωτος της Ζέντα», «Κλο κλο» (1940), «Ξανθός κίνδυνος», «Γιόχαν Στράους», «Παρέλασις του Χόλλυγουντ» (1941), «Χωρίς επαύριον», «Νυκτερινή οπτασία», «Ο βασιλεύς της οπερέτας» (1942), «Ο συκοφάντης», «Μανόν Λεσκώ», «Αι δύο ορφαναί», «Ένοχος πόθος», «Ο νόθος», ο πεπρωμένον» (1943), «Υπερφυσικός μπεμπές», «Όταν σμίγουν τ' αηδόνια», «Στον ίσκιο της φυλακής», «Φωτιά κάτ' απ' τις στάχτες», «Αμαρτωλά νιάτα», «Λίμνη των χιμαϊρών» (1944), «Φραγκίσκος ο Α΄», «Αεροναυμαχία των Φιλιππίνων», «Νυκτερινή ικεσία», «Αγάπη που δεν έσβησε», «Το στίγμα» (1945), «Μπαλέτα του Μπροντγουαίη», «Λαίλαψ της Μπούρμα», «Μια νύχτα του Δεκέμβρη» (1946), «Κολασμένες ψυχές», «Καραβάν», «Μακάο» (1947), «Σαν Αντώνιο», «Αίμα στον ήλιο», «Ο πύργος της αγωνίας», «Η κοιλιά των αποφάσεων», «Οι φυγάδες», «Η έχιδνα» (1948), «Σκοτεινή διάβασις», «Ο δρόμος του γυρισμού», «Απολύτρωσις», «Ο δρόμος των ηρώων», Ρίτα Χαίηγουορθ (γενικά), «Σκλάβοι των πειρατών» (1949), «Ο άρχων της ερήμου», «Χάσαμε τον πόλεμο», «Ανήσυχη σάρκα», «Η Τζούλια παρεκτρέπεται» (1950), «Χλωμό πρόσωπο», «Υπερωκεάνειον πολυτελείας», «Η Δούκισσα του Αϊντάχο», «Χίλιες και μία νύχτες», «Περούτσα», «Επαναστατημένοι πόθοι» (1951), «Τζίγκις Χαν» (σικ), «Δύο μποέμ και δύο κορίτσια», «Οι λύκοι κυνηγούν τη νύχτα», «Καταραμένη γενιά», «Κιμ» + Χονδρός - Λιγνός, «Ο πεθερός της νύφης» (1952), «Η ζωή αρχίζει αύριο», «Φου Μαντζού», «Κόκκινος άγγελος», «Κόκκινος κορσάρος», «Το έγκλημα του τραπεζίτου Μέντερσον» αστυνομικόν Όρσον Ουέλλες (1953), «Λουκρητία Βοργία», «Ο άνθρωπος του Βερολίνου», «Οι 3 κουρσάροι», «Ο αιχμάλωτος της Ζέντας» (1954), «Άλα πασά μου», «7 νύφες για 7 αδέρφια» Τζέην Πάουελ, «Αθάνατες μελωδίες» μουσ. Μασκάνι, «Ω μαιν πάπα» μουσ. Λίλι Πάλμερ, «Ηρωική ταξιαρχία» περιπ. Άλαν Λαντ, «Το ρομάντζο της ζωής μου» δράμα Λουτσιάνο Ταγιόλι, «Ο παίκτης» δράμα Γκρέγκορυ Πεκ, «Το κλειδί» (1955), «Αϊντα», «Γλέντι, λεφτά κι' [σικ] αγάπη», «Πορτραίτο μιας άγνωστης», «Ο ιπότης με την πορφυρή μάσκα», «Μια μέρα στο φρέσκο» (1956), «Μπονζούρ Κατερίν», «Τσάρεβιτς», «Το ψέμα μιας μητέρας», «Θα κλάψω αύριο», «Έτσι τέλειωσε μια μεγάλη αγάπη» (1957), «Κομμάντος του θανάτου», «Απ' το κολλέγιο στο στρηπ της» εύθυμο Τζην Σίμμονς, «Μαύρος διάβολος», «Το έγκλημα της 10^{ης} Λεωφόρου», «Σκλάβος επαναστάτης» (1958), «Όσο θα 'σαι κοντά μου», «Η κόρη του Ρομπέν των δασών», «24 ώρες αγωνίας», «Το κουρέλι» αισθημ. Ρ. Σνάντερ, «Αδιακρισίες» (1959), «Η σκλάβοι της Ανατολής», «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων» έγχρ., «I Βανόης» (σικ), «Ο νόθος» (1960), «Κάρμεν» «Ο δολοφόνος θάρθη απόψε» «Θα γίνης βασίλισσα», «Οι Κοζάκοι», «Γυρίζω για εκδίκησι», «Κατάσκοπος της Σκότλαντ Γουαρντ» (1961), «Η πηγή των παρθένων», «Η ληστεία της 3^{ης} Λεωφόρου», «Πρώτος πειρασμός» ρεαλιστ., «Η επιδρομή των 6 συμμοριών», «Στο περιθώριο της ζωής» (1962), «Σουλειμάν ο Μεγαλοπρεπής», «Αμαρτία και εξιλέωσις», «Το μυστικό που σκοτώνει», «40 τόννοι γρουσουζιά», «Παράξενη συνάντησις» (1963), «Η Παναγία των Παρισίων» Λολό, Άντονυ Κουήν, «Ο καρδινάλιος», «Αγάπησα έναν ξένο» ερωτ. περιπέτεια Στηβ μακ Κουήν, «Χωριστές κρεββατοκάμαρες», «Άγριος αλλά υπέροχος» (1964), «Τριπλή περιπέτεια», «Ο κλέφτης των ροδακίνων», «Όσο υπάρχουν άνθρωποι», «Στον παράδεισο του έρωτα» (1965), «Η χρυσή τίγρις του Ρίο Μπένι», «Ο χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Μινεζότα» έγχρ. περιπ., «Το πλοίο των τρελών», «Καλημέρα έρωτα» αισθ. Υβέτ Μιμιέ (1966), «Η επιστροφή του εκδικητού», «Σέικ, χίλιες τρέλες και τραγούδια», «Νόρμαν ο πολυτεχνίτης», «Οι αετοί εκδικούνται» (1967), «Ζορρό ο αήττητος», «Κόζα νόστρα», «Αυτοί που νίκησαν τον θάνατο», «Οι κατεργαρηδες», «Μάντεψε ποιος θάρθη το βράδυ» (1968),

«Ο διαρρήκτης», «Λαγωνικό 24 καρατίων», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Ο μεγάλος τρομοκράτης», «Το ιδιαίτερο μάθημα» (1969), «Γεννημένα καθάρματα», «Καταδρομή στο φρούριο των καταραμένων», «Η στρατιά των καταραμένων», «Ο τρίτος δολοφόνος περιμένει», «Το ξέσπασμα της οργής», «Η ώρα των κατασκόπων», «Οι 8 του διαβόλου» (1970), «Μαύρα τριαντάφυλλα για τη νύφη», «Ο άνθρωπος που κυβερνούσε τις γυναίκες» και «Η γυναίκα του παπά» (1971).

Πρωτεύς Β Χειμωνιάτικο σινεμά στην Ανδρούτσου 30, μεταξύ Ζαν Μωρεάς και Ζίννη, Κουκάκι, ο λεγόμενος «μικρός Πρωτεύς». Για τα χωροταξικά και την ακριβή σχέση του με τον προϋπάρχοντα θερινό, δες το προηγούμενο λήμμα. Αυτός εδώ οικοδομήθηκε το 1956 – 57 από το Γιαννόπουλο, ξεκίνησε προβολές 04.04.1957, έφτασε δε μέχρι το 1972. «Εισιτήριο 6.50 δρχ ... πολυτελή και αναπαυτικώτατα καθίσματα ... ευρύτατοι διάδρομοι, μηχανήματα νεώτατα μάρκας Μπάουερ».²³⁹² Ξεκίνησε με 900 καθίσματα ως σινεμά Β' προβολής, είχε δε επί πολύ το φτηνότερο εισιτήριο στην κατηγορία του και με διαφορά. Τα τελευταία πέντε τουλάχιστον χρόνια του προήχθη από τους συνοικιακούς στην Α' - Β' προβολή. Μιλάει ο Κώστας Παπανδρεόπουλος: «Απέξω η επιγραφή δεν έλεγε σκέτο 'Πρωτεύς', αλλά 'Σινέ Πρωτεύς'. Τα γράμματά της ήταν λεπτά καλλιγραφικά, σε μικρογράμματη γραφή, πολύ φωτεινά, μπλε ή κόκκινα ή και τα δύο, κι έδιναν φαντασμαγορική όψη στο δρόμο».²³⁹³ Μιλάει η Μάρια Βουγιούκα – Αλεξάνδρου: «Εμπαινες κι είχες την οθόνη αντίκρου σου [τυπική διάταξη]. Δε θυμάμαι να είχε εξώστη. Θυμάμαι πολύ καλά ότι είχε αυγοθήκες στους τοίχους και στο ταβάνι για ηχητική μόνωση. Βλέπαμε δυο και τρεις φορές την ίδια ταινία, ξεχνιόμασταν εκεί σε διάφορα ελληνικά, στα 'Κανόνια του Ναβαρόνε' και σε πολλά άλλα».²³⁹⁴

Μιλάει η φίλη μου η Γιάννα Ψίνα: «Θα ήμουνα 13 ή 14 χρονώ. Ήτανε ένα πολύ μελαγχολικό κυριακάτικο απόγευμα, με ψιλόβροχο και βράδιαζε ήδη από νωρίς. Ήθελα απεγνωσμένα να πάω σινεμά, και μάλιστα στον 'Πρωτέα', που έπαιζε τη 'Ρεβέκα'. Άρχισα λοιπόν να ψήνω τη μάνα μου, που έπινε τον καφέ της στην αυλή του παλιού μας σπιτιού, στου Φιλοπάππου. Η μάνα μου πήγαινε πολύ σινεμά, μαζί πηγαίναμε συνήθως, μα εκείνο το απόγευμα δεν ήθελε. Εγώ της κόλλαγα, της έλεγα και της ξανάλεγα, τίποτα αυτή. Τότε της λέω, σαν τελικό επιχείρημα: 'Πάμε, το έργο είναι θρησκευτικό. Έτσι νόμιζα, από το όνομα, και της το είπα για να την καταφέρω. Τελικά την έπεισα, πήγαμε. Περίμενα υπερπαραγωγή χολυγουντιανή από την Παλαιά Διαθήκη, λόγω ονόματος, κατάλαβες; Και βλέπω ασπρόμαυρο σινεφίλ. Δεν κατάλαβα και πολλά. Πολύ αργότερα έμαθα τι ήταν ο Χίτσκοκ, ξανάδα την ταινία, την εκτίμησα και την αγάπησα».²³⁹⁵

Ενδεικτικό πρόγραμμα: βαριετέ, «Η μοίρα γράφει την ιστορία», «Οι λύκοι του Μιζούρι», «Μιχαήλ Στρογκόφ», «Διακοπές στο Μόντε Κάρλο» (1957), «Κε λαλά» μουσικό Καρουζόνε, «5 μυστηριώδη εγκλήματα», «Μια ζωή την έχουμε», «Μαύρος διάβολος», «Πρίγκιψ της Βαγδάτης» (1958), «Κομμάντος της ερήμου», «Το νησί των γενναίων», «Αφροδίτη», «Υπόθεσις Κικέρων», «Τρομοκράται των πόλεων» «Ο βάρβαρος και η γκέισσα», «Το κλειδί» (1959), «Σκανδαλιέρα χήρα», «Ο δράκος με τα μαύρα γάντια», «Κορίτσια των αμαρτωλών πόθων», «Υπόθεσις Ντρέυφους», «Ερωτικά παινίδια» αισθημ. κωμωδ. Κωνσταντάρας (1960), «Χωρίς μητέρα»,

²³⁹² Κινηματογραφικός Αστήρ 6(801), 20.04.1957

²³⁹³ Κώστας Παπανδρεόπουλος, συνέντευξη

²³⁹⁴ Μάρια Βουγιούκα – Αλεξάνδρου, συνέντευξη

²³⁹⁵ Γιάννα Ψίνα, συνέντευξη

«Επιστροφή του Μιχαήλ Στρογκόφ», «Αμαρτωλοί κάτω από τον ήλιο», «Ο Ηρακλής κατακτά την Ατλαντίδα» (1961), «Η εκδίκηση του κουρσάρου», «Καρχαρίες του Ατλαντικού», «Εγκλημα μετά τα μεσάνυχτα», «Ο τελευταίος των κυκλώπων», «Γολγοθάς» θρησκ., «Το έγκλημα εκδικείται», «Μην ερωτεύεσαι το Σάββατο», «Παράνομος δεσμός» (1962), «Γυρίζω για εκδίκηση», «Ο γίγας του Μαραθώνος», «Η επανάσταση των μισθοφόρων», «Άγριος σαν θύελλα», «Ο αλήτης» (1963), «Ο γορίλλας εκδικείται», «Η τελευταία διαταγή», «Το σαμποτάζ έγινε τα ξημερώματα», «Φωνάζει ο κλέφτης», «Η αρτοπώλις των Παρισίων» (1964), «Ιστορίες του κρεβατιού», «Πέντε δεκάρες» Ντ. Καίη, «Ένας υπέροχος κερατάς», «Μια νύχτα με τον Πρίσλεϋ», «Το σαμποτάζ έγινε τα ξημερώματα» (1965), «Ένα θηρίο και μισό», «Επιχείρηση τρίτος άνθρωπος», «Οι τρεις τυχοδιώκτες», «Ο καρπός της αμαρτίας» αισθ. δραμ., «Μια παρθένα για τον πρίγκιπα», «Και οι άτιμοι έχουν καρδιά», «Η πτώση των αετών» (1966), «Παράνομες σχέσεις», «Ε, όχι και με τη γυναίκα μου», «Παρίσι – Μόναχο: Κώδιξ 38», «Πράκτορες 777 σε μυστική αποστολή», «Ο αρχισιδηρουργός», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» (1967), «Ζορρό», «Ο δρόμος της Κορίνθου», «Πιστολέρο του Τέξας», «Πώς να ληστέψετε τον πύργο του Λονδίνου» (1968), «Η ιστορία γράφεται στη Δύση», «Όταν σπάσαμε τις αλυσίδες», «Βυθίσατε το Τίρπιτς», «Φλόγες της κολάσεως», «Για την αγάπη της Άιβυ», «Η επιστροφή του Νικ Μάλλορν» (1969), «Το μυστικό της Σάντα Βιτόρια», «Το ξέσπασμα της οργής», «Οι επτά υπέροχοι επιτίθενται», «Ο καου μπόι του μεσονυκτίου» (1970), «Ένας μοντέρνος Ροβινσώνας», «Η μαφία», «Ασύλληπτος δραπέτης», «Τζο» (1971), «Σαφτ, ο μύθος πάνθηρας», «Μπίλλυ Τζακ», «Επιθεωρητής Κάλλαγκαν», «Γαλάζια νερά, λευκός θάνατος» και «3 φυγάδες» (1972).

Πτι Παλαί(ς) / **Petit Palais** Θαυμάσιο, μετά τις ανακαινίσεις του, μεταπολεμικό σινεμά, που ευτυχώς διατηρείται μέχρι σήμερα (2013), σε υπόγειο πολυκατοικίας επί της Ριζάρη 24 και Χείρωνος 12, τηλέφωνο 720056, 7291800, 7243707, 2107291800, 210 7243707. Στις εφημερίδες Παγκράτι / Β. Γεωργίου Β΄ /στάση Μετρό Ευαγγελισμός. Το όνομα, που σημαίνει «Μικρό παλάτι», πιθανώς να σχετίζεται με το ομώνυμο κοντινό ανάκτορο του πρίγκηπα Νικολάου στη Βασιλίσσης Σοφίας και Σέκερη, σημερινή ιταλική πρεσβεία.²³⁹⁶ Είναι χαρακτηριστικό ότι διατήρησε την ιστορική ορθογραφία του, σε αντίθεση, π.χ. με το Παλέ ντε σπορ στη Σαλονίκη. Αυτό θα πρέπει να σχετίζεται με την παρουσία της ταμπέλας του. Η είσοδος είναι σε φάλτσο, στη γωνία των δύο δρόμων, το ταμείο είναι ισόγειο, και οισκάλες σε φέρνουν στα διαδοχικά επίπεδα: εξώστης, πλατεία, μπαρ - τουαλέτες. Η διάταξη δεν είναι τυπική, αφού η οθόνη στρέφει την πλάτη προς τη Ριζάρη. Εξαιρετικά διατηρημένο και συντηρημένο, κυριαρχεί το ξύλο παντού, αποπνέει άπλα χώρου, άνεση, καλό γούστο, «οικογενειακότητα» και ηρεμία. Μου είναι πολύ συμπαθές. Αν και λόγω αποστάσεων δε με βολεύει, έχω έρθει μερικές φορές, ειδικά τα τελευταία χρόνια με το μετρό. Απ' ό,τι είδα εδώ, περισσότερο μού έχει μείνει η ευαίσθητη και υπογείως σπαρακτική ταινία «Όλα είναι δρόμος», του Παντελή Βούλγαρη- τρία σκετς, το ένα καλύτερο από το άλλο.

Εγκαινιάστηκε το Φλεβάρη του 1963 και μέρος της διαφήμισής του -με πολλαπλό γλωσσικό, μετα-ηθογραφικό και τοπιογραφικό ενδιαφέρον- έχει ως εξής: «Τι σημαίνει 'Πτι Παλαί'; 1. Πολυτέλεια που σταμάτει ο νους μπροστά της. 2. Άνεσις και κοσμοπολίτικο περιβάλλον που το εγγυάται η υπογραφή του Μάριου

²³⁹⁶ Π.χ. στο Σκριπ 05.05.1925 διαφημίζεται ο κήπος του Petit Palais ως χώρος ψυχαγωγίας, με τη σημείωση «Πρώην ανάκτορον πρίγκηπος Νικολάου»

Αγγελόπουλου... Έναρξης αύριον Βασ. Γεωργίου Β' πρώην Δημοχάρους Παρά το Χίλτον».²³⁹⁷

Σταθερά Α' προβολή, 630 θέσεις²³⁹⁸ παλιότερα που σήμερα έχουν μειωθεί κατά 100 περίπου, λόγω ανακαινίσεων (ανακαινίζεται τακτικότερα). Κι από δω η αστυνομία κατέβασε την ψευτο-τσοντούλα «Εμανουέλλα», που παιζόταν «άνευ περικοπών».²³⁹⁹

Σε γενικές γραμμές, μέσο και ανώτερο επίπεδο ταινιών. Είναι από αρκετά χρόνια Filmcenter, συνεργαζόμενο με το ΕΚΚ. Dolby, έχει συνεργασία με τοπικό parking και η ταβέρνα «Κληματαριά» είναι δίπλα του. Παλιότερα είχε και χαμηλότερο παιδικό εισιτήριο κάθε Πέμπτη.

Μανδράκου: «Σαράντα τρία χρόνια ιστορίας μετράει το 'μικρό παλάτι' ... Ήμασταν ανέκαθεν ένα σχολείο καλού κινηματογράφου. Όμως τον αριθμό των εισιτηρίων που κόβουμε είναι ντροπή να τον λέμε πια. Φέτος, για παράδειγμα, δεν κρατήσαμε ταινία για περισσότερες από δύο εβδομάδες. Και του χρόνου, δεν ξέρω καν αν θα υπάρχουμε. Δεν μας άφησαν περιθώρια επιλογής', παρατηρεί ο αιθουσάρχης Αλέκος Λάμπρου, που συναντώ πίσω από το γκισέ του ταμείου. Ανέλαβε το Πτι Παλάι πριν από 20 χρόνια, όταν ο κινηματογράφος Άστρον που διατηρούσε στο Αιγάλεω... έκλεισε. Ξεκίνησε παιδί ως τεχνικός, δούλεψε 7-8 χρόνια ως μηχανικός προβολής σε μεγάλες αίθουσες στο Περιστέρι και το 1967 νοίκιασε τη δική του... 'Είχα προβλέψει την παρακμή του κινηματογράφου και ευτυχώς έστρεψα τα παιδιά μου σε άλλη κατεύθυνση. Κάποτε έβγαιναν τέσσερις - πέντε ταινίες την εβδομάδα και δούλευαν οι δύο-τρεις. Τώρα πια είναι ζήτημα αν θα τραβήξει η μία'. Δυστυχώς το νέο κοινό, τα παιδιά 15-16 ετών έχει γαλουχηθεί μέσα στα multiplex. Μπαίνεις, τρως τα ποπ κορν και δεν συμβαίνει τίποτα. Πας να δεις Γούντι Άλεν, καταλήγεις στον Τζιμ Κάρρεϊ, αλλά το ίδιο είναι. Εμείς έχουμε πελάτες που μεγάλωσαν με αυτόν τον κινηματογράφο... Την πονάνε την αίθουσα. Και δεν λέω, είναι ωραία η νοσταλγία, αλλά δεν ζεις μόνο με αυτή».²⁴⁰⁰

Μερικές ταινίες: «Ποιος είναι ο δολοφόνος», «Ο ιπότης με τη χρυσή πανοπλία», «Τι απέγινε η Μπέμπυ Τζαίην», «Όλοι για το Μόντε Κάρλο» «Ο ιπότης με τη χρυσή πανοπλία» (1963), «Η πιο ένδοξη μάχη του πολέμου», «Κόσμος και κοσμάκης» ελλην. κωμ. Γκιωνάκης, Φερναντέλ «Ενας υπέροχος σύζυγος», «Οι 4 αλήθειες», «Ο τελευταίος πειρασμός» (1964), «Ο δολοφόνος χτυπούσε το κουδούνι», «Το τραίνο της μεγάλης αποδράσεως», «Βίβα Ζαπάτα», «Οι 5 μελλοθάνατοι» γκραν γκινιόλ Πήτερ Κάσσιγκ 2^η εβδομάς (1965), «Τζέιμς Μποντ εναντίον Δρος Νο» έγχρ. περιπ., «Αίμα στον άσσο μπαστούνι» περιπ. Τζ. Άρντισον, «Μαίρη Πόππινς», «Η πτώση των αετών» (1966), «Έλληνας ζητεί Ελληνίδα», «Πολλή δουλειά για έναν άνδρα» του Π. Τζέρμι (1967), «Ο τίγρις», «Ο ντετέκτιβ», «Και οι 12 ήσαν καθάραματα», «Η κοιλάδα με τις κούκλες» (1968), «Πόλεμος και ειρήνη. Η Μόσχα στις φλόγες», «Ο άνθρωπος απ' το Κρεμλίνο», «Τσίττυ Τσίττυ Μπανγκ Μπανγκ» (1969), «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο», «Στιλέττο», «Γκουντ μπάι, μίστερ Τσιπς» (1970), «Σατανικός εκβιαστής», «Περίπατος στην ανοιξιάτικη βροχή», «Η παραγωγή του στρατηγού Φον Στράικερ» (σικ)²⁴⁰¹ (1971), «Ενας σκληρός άνδρας», «Νύφη κατά παραγγελία», «Αποστολή αυτοκτονίας» (1972), «Το σεξ και τα μυστικά του», «Όμορφα κορίτσια στη γραμμή», «Το θαύμα του έρωτα» (1973), «Δυο ξένοι στην ίδια πόλη», «Σκυλίτσια ζωή», «Ένα αθώο αμάρτημα», «Μαλακά κρεβάτια σκληρές

²³⁹⁷ Ποικίλες εφημερίδες της 03.02.1963

²³⁹⁸ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²³⁹⁹ Ακρόπολις 17.04.1981. Κλίτινγκ: Βέμπος Αθανάσιος

²⁴⁰⁰ Μανδράκου 62

²⁴⁰¹ Η Βραδυνή, 24.09.1970

μάχες» (1974), «Η αξιολάτρευτη θεία μου», «Το νου σας και σας φάγαμε», «Ο θυρωρός της νύχτας», «Ο τρομοκράτης» (1975), «Επιστροφή του Ροζ Πάνθηρος», «Φαντασία», «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Εφιάλτες από το παρελθόν» (1976), «Η Σταχτοπούτα και το τριαντάφυλλο», «Η γυναίκα με το κόκκινο λουλούδι» (1977), «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο», «Καζανόβας» του Φελλίνι, «Το κορίτσι του αποχαιρετισμού» (1978), «Ένα θεότρελο ζευγάρι», «Αποκάλυψη τώρα» Κόπολα - Μπράντο, «Αγαπημένο μου πατέρα» (1979), «Ο κόσμος είναι γεμάτος παντρεμένους», «Η ταράτσα», «Η γυναίκα του παπά» περιπ. Σοφία Λόρεν, «Ελευθέριος Βενιζέλος» (1980), Μπο Ντέρεκ «Ο Ταρζάν και η Αμαζόνα», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Το κλουβί με τις τρελές» Νο2 (1981), «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Το τελευταίο τανγκό στο Παρίσι» Μπερτολούτσι- Μπράντο, «1922» (1982), «Ο άνδρας της ζωής μου», «Πισότε, το χαμίτι του Σαν Πάολο», «Ο αδίστακτος» Αλαίν Ντελόν (1983), «Γκουέντολιν», «Η γύμνια τιμωρείται», «Νεκρή ζώνη», «Η δημόσια γυναίκα» (1984), Κρις Κριστόφερσον «Σημείο εξόντωσης», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή», «Τζερεμία Τζόνσον» Ρ. Ρέντφορντ (1985), «Και οι άγγελοι τρελάθηκαν», «Μια νύχτα στον υπόγειο», «Μια μέρα, ένας έρωτας», «Εντιμότετοι φίλοι μου» νο3, «Ο επαγγελματίας» (1986), «Ιστάρ», «Θα 'θελα να 'σουν εδώ», «Ματαντόρ» (1987), «Ένας κόσμος χωριστά», «Φιλιά απ' το Λίβερπουλ», «Το τανγκό του έρωτα», «Μπαρφλάυ» (1988), «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες», «Σκλάβοι της Νέας Υόρκης», «Η Ρόζαλιντ και τα λιοντάρια» (1989), «Ο σοφέρ της κυρίας Ντέιζι», «Ανθισμένες μανόλιες» (1990), «Τα ράσα δεν κάνουν τις καλόγριες», «Χορεύοντας με τους λύκους», «Texasville» (1991), «Κάπταιν Χουκ», «Σκιές και ομίχλη», «Ο πρίγκηπας της παλίρροιας», «Το δικό τους παιχνίδι» (1992), «Το παιχνίδι των λυγμών», «Αλαντίν», Εβδομάδα ταινιών Θανάση Βέγγου, «Το βιβλίο της ζούγκλας» (1993), «Φιλαδέλφεια», «Γουλφ», «Μικρός Βούδας» (1994), «Οι θρύλοι του πάθους», «Ο Άγιος Βασίλης μου», «Ο ηλίθιος και ο πανηλίθιος», «Κουαρτέτο σε τέσσερις κινήσεις» (1995), «Μικρές κυρίες», «Η Γκουφοταινία», «Μαίρη Ράιλυ», «Το νησί του Δρ Μορώ» (1996), «Ηρακλής πέρα από το μύθο», «Άννα Καρένινα», «Ο μικρός Κόλυα» κοινω. (1997), «Μαύρη γάτα, άσπρος γάτος», «Η πόλη των αγγέλων», «Η μικρή γοργόνα», «Η διάσωση του στρατιώτη Ράιαν» (1998), «Συνάντησε τον Τζο Μπλακ», «Μπέμπ: Το μικρό γουρουνάκι στη μεγάλη πόλη», «Romijn», «Διπλή παγίδα» (1999), «Ένοχο μυστικό», «High Fidelity», «Αριζόνα τζούνιορ», «Αυτόχειρες παρθένοι», «Εκεί που βρίσκεται η καρδιά» (2000), «Βατέλ», «Εφάπαξ», «Οι κότες το 'σκασαν», «Παιχνίδια διχασμού και εγκυμοσύνης», «Το δωμάτιο του γιου μου», «Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι» (2001), «Ένας υπέροχος άνθρωπος», «Η κατάρα του πράσινου σκορπιού», «Ο χορός των αλόγων» + «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής» ντοκιμαντέρ, «Ο πιανίστας» (2002), «Πιάσε με αν μπορείς», «Οι συμμορίες της Νέας Υόρκης», «Eurolift» κομεντί (2003), «Αβάσταχτη γοητεία», «Η επέλαση των βαρβάρων», «Ψάχνοντας τον Νέμο», «Αληθινή ζωή» (2004), «Κατάσκοποι», «Cinderella man / Viva Cuba», «Σαν μια εικόνα» (2005), «Το ταξίδι του αυτοκράτορα», «Περηφάνια και προκατάληψη», «Εκεί που βρίσκεται η αλήθεια», «Ο δρόμος για το Γκουαντάναμο», «Πεθαίνοντας στην Αθήνα» (2006), «Οι ζωές των άλλων» (πολλές βδομάδες), «Sicko», «Περσέπολις», «Ο γιος του φύλακα» (2007), «My blueberry nights, οι νύχτες μου μακριά σου», «Εξιλέωση», «Καμιά πατρίδα για τους μελλοθάνατους» «Μαδαγασκάρη» 2 (2008), «Αμφιβολίες», «Ο δρόμος της επανάστασης», «Slumdog Millionaire», «Illuminati – Οι πεφωτισμένοι», «Κι αν σου κάτσει;», «Ακαδημία Πλάτωνος» (2009), «Η πόλη της ζωής και του θανάτου», «Είναι μπερδεμένο», «Η εποχή των παγετώνων 3: Η αυγή των δεινοσαύρων», «Το νησί των καταραμένων»

(2010), «Σιωπηλές ψυχές», «Αληθινό θράσος», «Άλπεις», «Ανώνυμος», «Carlos» (2011) «Άδικος κόσμος», «Ο θεός της σφαγής», «Ο υπουργός», «Αγανακτισμένοι», «The Grey», «Το κυνήγι», «Ο Καίσαρας πρέπει να πεθάνει», «Το μερίδιο των αγγέλων» (2012), «Άλλοθι», «Αναπαράσταση», «Άννα Καρένινα», «Το κεφάλαιο» και «Το πρόσωπο της ομίχλης» (2013).

Πύλη Αδριανού δεξ **Αθηναϊκόν Α**

ΡΟ

Ράδιο Σίτυ / **Radio City** / **Ράντιο Σίτυ** Λαμπρός αστικός χειμωνιάτικος κινηματογράφος της Πατησίων 238/240, τηλέφωνο 8674832, φυσικά Α΄ προβολής, που λειτούργησε την περίοδο 1956 – 2003 και κατεδαφίστηκε ένα χρόνο μετά, αφού δεν είχε κηρυχτεί διατηρητέος. Στις εφημερίδες Πατησίων /Λυσσιατρείο. Όχι απλά στάση Λυσσιατρείο, μα στο ακριβές σημείο όπου βρισκόταν το Λυσσιατρείο του Παμπούκη.²⁴⁰² Η ονομασία από αντίστοιχα σπουδαία σινεμά του αγγλοσαξωνικού κόσμου. Ξεκίνησε ως Ράντιο, με ντ,²⁴⁰³ αλλά επικράτησε αναγνωστικά το δ (δες στο «Αθήναιον» Α, την παρατήρηση για το «Μιάμι»). Αρχικός επιχειρηματίας ο Ανδρέας

²⁴⁰² Κινηματογραφικός Αστήρ 4 (799), 08.03.1957

²⁴⁰³ Π.χ. στα τεύχη του «Κινηματογραφικός Αστέρων» τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σινεμά

Χαλιώτης, θέσεις 1.000,²⁴⁰⁴ αργότερα 1.100²⁴⁰⁵ και πιο μετά 700.²⁴⁰⁶ Στα χρόνια μου πρέπει να είχε ακόμα λιγότερες.

Πολιτικός μηχανικός ήταν ο Δημ. Τριανταφυλλόπουλος, η οικοδόμηση έγινε το 1954 –1955 και η έναρξη λειτουργίας τον Οκτώβρη του 1955. Να και η σχετική διαφήμιση:

RADIO CITY Ο Νέος Χειμερινός Κινηματογράφος των
Αθηνών Π Α Τ Η Σ Ι Ω Ν 2 4 0 ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΙΑΤΣΟΥ
Αφάνταστη πολυτέλεια Τεχνικός εξοπλισμός
α ρ τ ι ώ τ α τ ο ς ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ Τεσσάρων Μαγνητικών
Εγγραφών και **PERSPECTA ΤΕΛΕΙΟΤΑΤΑΙ**
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ
ΒΕΛΟΥΔΙΝΑ ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ
ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ Πολυτελής Μπαρ Φωτισμός Νέου
Συστήματος **ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ** Όλη η Κοσμική Αθήνα
θα μιλά με θαυμασμό για το **RADIO CITY** ²⁴⁰⁷

Η διάταξη δεν ήταν τυπική, αφού ο κύριος άξονας του σινεμά ανπτυσσόταν κατά μήκος της Πατησίων, με τη μηχανη προβολής προς το κέντρο και οθόνη προς τα Πατήσια. Η κατασκευή ήταν ποιοτική και απλόχερη. Ο εξώστης ήταν εξαιρετικός, το μπαρ άνετο, η οθόνη χτιστή, μεγάλη και καμπύλη (αυτό ήτανε για μένα το κύριο χαρακτηριστικό του σινεμά), ανακαινιζόταν δε τακτικά. Παρόλο που απείχε από το κέντρο της πόλης, ήταν μεγαλοαστικός – αριστοκρατικός πόλος. Παράδειγμα: όταν έγινε η πρεμιέρα της ταινίας «Γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», παραβρέθηκαν το βασιλικό ζεύγος, υπουργοί, διπλωμάτες, η πρωταγωνίστρια Λίζ Ταίηλορ και ο Μάικλ Τοντ, παραγωγός της ταινίας.²⁴⁰⁸ Επίσης, ήταν σταθερά το ακριβότερο της Αθήνας. Ας πούμε, το '66 - '67 είχε εισιτήριο 40/25 δρχ., αναλόγως της προβολής, τη στιγμή που το «Αττικόν» ή ο «Ορφεύς» είχαν 18/14!²⁴⁰⁹ Όταν όμως, πολύ αργότερα, είχε εισιτήριο 2.000 δρχ., κάτι που τα άλλα σινεμά δεν μπορούσαν καν να το φανταστούν, είχε και λέσχη σινεφίλ με είσοδο με 1.600 δρχ. Άλλο βασικό γνώρισμά του είναι ότι πολλές φορές έπαιζε την ίδια ταινία μέχρι και τη μισή σεζόν, ξεπερνώντας οποιοδήποτε άλλο σινεμά σε συνεχή προβολή δίχως αλλαγή προγράμματος (αυτό θα το διαπιστώσετε παρακάτω, στην καταγραφή των ταινιών, που, σε μερικές χρονιές, είναι χαρακτηριστικά λίγες). Σε τεχνικό επίπεδο, πρώτο (και μόνο;) το «Ράδιο Σίτυ» έφερε το σύστημα προβολής σινεράμα, με τρεις συγχρονισμένες μηχανές προβολής για τη δημιουργία πανοραμικής οθόνης.²⁴¹⁰ Το σινεράμα διαφημίστηκε δεόντως...:

Τ Ο Μ Α Γ Ε Υ Τ Ι Κ Ω Τ Ε Ρ Ο Θ Ε Α Μ Α Τ Ο Υ Κ Ο Σ Μ Ο Υ
Έχετε!.. **Σ Ι Ν Ε Ρ Α Μ Α** ΚΑΤ' ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
.....Στον κιν/φο=> **Ρ Α Δ Ι Ο Σ Ι Τ Υ** .....²⁴¹¹

²⁴⁰⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 17 (733) 30.10.1955

²⁴⁰⁵ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁴⁰⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁴⁰⁷ Καθημερινή 28.10.55

²⁴⁰⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 2 (816), 30.01.1958

²⁴⁰⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁴¹⁰ Ορφανουδάκης 84 κ.ε.

²⁴¹¹ Η Καθημερινή, 21.11.1963

...ξεκίνησε 8.12.63,²⁴¹² με πρώτη ταινία τα «Θαύματα του κόσμου».²⁴¹³ Τεράστιες χαρτονένιες, διαφημιστικές κατασκευές, που έβγαιναν πάνω και έξω από την είσοδο του σινεμά, δίνοντας πειστικά το αίσθημα των τριών διαστάσεων. Αυτή που θυμάμαι πιο έντονα ήταν της ταινίας «2001 Η Οδύσσεια του διαστήματος», που την είχα δει με τους γονείς μου. Έγραψα σχετικά μ' αυτό.²⁴¹⁴ Μήνες έμεινε εκεί στην Πατησίων κι αυτό δεν ήταν εξαίρεση. Γενικά το «Ράδιο Σίτυ» άλλαζε πρόγραμμα σπανιότερα από κάθε άλλο. Έπαιζε τις λιγότερες ταινίες το χρόνο, γιατί την κάθε μια την κράταγε πολλές βδομάδες ή μήνες.

Γεράσιμος Τζάνος: «Σ' αυτές τις διαφημίσεις εγώ, ως ξυλουργός, έφτιαχνα το τελάρο, το σκελετό δηλαδή, όπως μου το έδινε το ζωγράφος σε κλίμακα. Μετά ερχόταν εκείνος και κολλούσε πάνω το στρατσόχαρτο που είχε ζωγραφίσει, ανάλογα με το θέμα της κάθε ταινίας. Αλλά στο 'Ράδιο Σίτυ' εργάστηκα πάρα πολύ και εξαρχής, από τότε που άνοιξε. Η οθόνη του 'Ράδιο Σίτυ' ήταν η καλύτερη. Έβλεπες τον άνθρωπο να στρίβει κι ερχόταν απάνω σου, κανονικά. Είχε παραπανίσιες μηχανές από κάτω κι από πάνω, κρυμμένες στ' αέρια, θυμάσαι τι είναι τ' αέρια, όπως σου εξήγησα στον 'Κρόνο' [δες λέξη] Εδώ είχανε γυριστεί σκηνές με τη Μελίνα Μερκούρη από κάποια ταινία. Εγώ είχα φτιάξει το ντεκόρ. Είχα κάνει, με το μάστορα το Σίμο, όλα τα ξυλουργικά.»²⁴¹⁵

Εδώ το 1983, σε μια απόπειρα ληστείας, η ταμίας έβγαλε το συρτάρι με τα λεφτά και το κοπάνησε στο κεφάλι του κουκουλοφόρου ληστή: η ληστεία απέτυχε και η ταμίας έγινε πρώτος τίτλος.²⁴¹⁶ Ανακαινίστηκε ριζικά και ομόρφυνε κι άλλο το 1989, όπως πιστοποιεί και σχετική φωτογραφία.²⁴¹⁷ Τη δεκαετία του '90 ανήκε στο δίκτυο Assos Odeon. Dolby digital και όλα τα σχετικά από πολύ νωρίς. Κατεδαφίστηκε το Νοέμβρη του 2004, μαζί με το κινηματοθέατρο θέατρο «Αννα Μαρία...» (δες λήμμα) «...Καλουτά». Στα δύο οικοπέδα που ενώθηκαν χτίστηκε σουπερ μάρκετ «Βασιλόπουλος», με το νοσταλγικό όνομα «Ράδιο Σίτυ». Από όσες ταινίες έχω δει εδώ, πιο πολύ θυμάμαι τον «Τιτανικό», όπου ήμουνα και με τα τρία με τα παιδιά μου. Σοφία Νικολακάκου: «Δεκαετία του '70. Κατεβαίναμε από το Νέο Ηράκλειο που ήταν τότε σα χωριό. Πηγαίναμε στο 'Ράδιο Σίτυ', μεγάλο σινεμά πολυτελείας, να δούμε το 'Όσα παίρνει ο άνεμος'. Ήμασταν τρεις φίλες μικροέφηβες, γύρω στα 13-14. Απέξω οι φιγούρες, το φιλί το κλασικό, η φωτιά, να καίγεται πίσω η Ατλάντα, και μπροστά το κάρο. Μέσα, υπέροχη κουρτίνα μπλε με αστεράκια. Άνοιγε με διαφημίσεις. Τεσσάρων ωρών έργο. Στο διάλειμμα παίρναμε πορτοκαλάδες, σοκολάτες από το μπουφέ, πολλά και διάφορα. Η μεγάλη συζήτηση που γινότανε με τις φίλες μου ήταν με ποιαν είμαστε, με τη Μέλανι την καλή που συγχωρούσε και που πεθαίνει ή με τη Σκάρλετ. Η φίλη μου η άλλη ήτανε με τη Σκάρλετ, που κατέβασε την κουρτίνα και την έκανε ρούχο, που εκμεταλλευότανε τους γκόμενους και που πάνω απ' όλα αγαπούσε τη γη. Εγώ ήμουνα με τη Μέλανι. Συζητούσαμε κι αν θα γυριστεί δεύτερο μέρος ή όχι. Τώρα που με μεγάλωσα κι εγώ είμαι με τη Μέλανι, όχι με τη Σκάρλετ. Τη Μέλανι τη βρίσκω πλέον χαζογκόμενα.

²⁴¹² Τα Θαύματα τ. 141, 30.11.1963

²⁴¹³ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

²⁴¹⁴ Φύσσης, 2001

²⁴¹⁵ Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη

²⁴¹⁶ Ακρόπολις 10.11.1983. Ανακάλυψη του μεγάλου κλίπερ Θανάση Βέμπου

²⁴¹⁷ Κάγιος, Τα Νέα 20.03.1989

Το 'Ράδιο Σίτυ' ήταν κλασικός τόπος ραντεβού για μας, στάση Λυσοιατρείο, επί πολλά χρόνια. Απέναντι από το σινεμά έμενε η θεία μου η γεροντοκόρη που είχε κλειστεί σπίτι δέκα χρόνια και παρακολουθούσε την κίνηση απ' το παράθυρο. Τι φοράγανε οι γυναίκες, πώς ήτανε οι παραστάσεις, ποια επίσημα πρόσωπα ερχόντουσαν. Ήταν μια γυναίκα απομονωμένη και κάπως ψωνάρα. Η θεία η Αμπελία η Μανιάτισσα. Από το χωριό Αχουμάτ, τούρκικη λέξη, δεν ξέρω τι σημαίνει, δεν ξέρω πως το είπανε τώρα. Τράβαγε την κουρτίνα της και κοίταζε το 'Ράδιο Σίτυ' και τον κόσμο. Ήθελε να γίνει γιατρός, μα η μάνα της την έβαζε να πλένει στη σκάφη, δεν την άφησαν να σπουδάσει. Μετά ήθελε να πάρει γιατρό. Τα φτιαξε με κάνα δυο γιατρούς, μα ύστερα ήθελε κλινικάρχη. Δεν τα κατάφερε. Έμεινε γεροντοκόρη, δεν έκανε παιδιά. Τη φέρανε στην Αθήνα ο πατέρας μου και τ' άλλα αδέρφια της. Μετά, το βίτσιο της ήτανε να γίνω εγώ γιατρός. Έγινα τελικά, μα δεν έζησε να με δει. Είχε την ψωνάρα- κυκλοφορούσε στο Κολωνάκι, ψώνιζε Πατριάρχου Ιωακείμ. Ήταν και πολύ ωραία γυναίκα, ψηλή με γαλάζια μάτια. Σιγά σιγά αποσύρθηκε. Ήμουνα μικρή εγώ. Μου τα λεγε τηλεφωνικά. Θα πάρεις το τάδε παλτουδάκι της μόδας, είναι αυτό, είναι έτσι κι έτσι. Τη βλέπαμε σπανίως. Πολλές φορές το συνδυάζαμε με το 'Ράδιο Σίτυ'. Ζούσε τη ζωή της πίσω από κουρτίνα, τη ζωή δηλαδή του άλλου κόσμου, δεν υπήρχε ακόμα τότε η τηλεόραση. Όλο στο σινεμά τα μάτια της, πάνω απ' το δρόμο. Όταν βγήκε η τηλεόραση πήρε, αλλά σύντομα πέθανε. Αυτά γινόντουσαν δεκαετία του '60. »²⁴¹⁸

Γνώμη μου: το «Ράδιο Σίτυ» υπήρξε τεχνολογικός, τοπικός κ. (περίπου) αριστοκρατικός πόλος, όχι όμως και καλλιτεχνικός, αφού η ποιότητα των ταινιών του ήταν μέση.

Κάποια φιλμ: «Ροκ εντ ρολ» μουσικοχορευτικόν, «Οι ερασταί της σάρκας» κοιν. δράμα, «Ευλικρινά δικός σου», «Άνοιξις, Φθινόπωρον και έρωας» (1956), «Κατ' εντολήν του βασιλέως», «Είμαι μάγκας και ομορφόπαιδο», «Ο βασιλιάς με τις τέσσερις βασίλισσες», «Η απαγωγή του στρατηγού Κράιπε» (1957), «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες», «Μακριά από τον κόσμο», «Βήματα μες στο σκοτάδι», «Αυγουστιάτικο φεγγάρι». «Πονεμένη αυτοκράτειρα», «Ξανάρθαν τ' αηδόνια», «Λεφτά, σεξ και πειρασμός», «Νέα Υόρκη - Παρίσι» (1958), «Νανάγια της ζωής», «Η θεία μου κι εγώ» έγχρ. κωμωδία, «Ήρθες αργά αγάπη μου», «Εγώ κι ο συνταγματάρχης», «Τι νοιώθει η μαμά από έρωτα» (1959), «Ακόμα μια βραδιά με τρυφερότητα», «Η λυσσασμένη γάτα» ώραι ενάρξεως 2-4-6-8-10 ακριβώς, «Η γυμνή Μάγια», «Ένα φιλί, ένα τραγουδι, ένας χορός» Έγχρωμο, μουσικό, περιπετειώδες, Κατερίνα Βαλλέντε, Ρούντολφ Πρανκ, «Ο εντιμότατος κύριος με τη διπλή ζωή», «Φέλιξ Κρουλ ο αριστοκράτης απατεών», «Ο εντιμότατος κύριος με τη διπλή ζωή», «Οι περιπέτειες του μικρού Φιν» (1960), «Οι λεγεώνες της Κλεοπάτρας», «Η Αλίκη στο Ναυτικό», «Κάρμεν», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης» (1961), «Κοροίδο γαμπρέ», «Και οι άτιμοι έχουν καρδιά» Ρ. Γούντμαρκ, «Εκκρεμές της αγωνίας», «Μανίνα, ο γυμνός θησαυρός» (1962), «Νύχτα γάμου», «Σεβιλιάνα» έγρ. μουσικοχορευτικό Πακίτα Ρίκο Χορχέ Μιστράλ, Σινεράμα (γενικά), «Εγκληματικά χέρια», «Ροβύρος ο κατακτητής», «Οι 5 πολεμισταί» (1963), «Αυτό είναι το σινεράμα», «Ο όμορφος /θαυμάσιος [στις εφημερίδες με αμφοτέρους τους τίτλους!] κόσμος των αδελφών Γκριμ», «Τα 7 θαύματα του κόσμου» περιηγήσεις ανά την υφήλιον (1964), «Ο γύρος του κόσμου με το σινεράμα», «Δυο ώρες στη Σοβιετική Ένωση» (κινοπανόγραμμα), «Η μεγάλη συνάντησις», «Ωραία μου κυρία» Ρεξ Χάρισσον (1965), «Ωραία μου κυρία» έγχρ. μιούζ., «Ο θαυμάσιος κόσμος των

²⁴¹⁸ Σοφία Νικολακάκου, συνέντευξη

αδελφών Γκριμ», «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Η μάχη των Αρδεννών» Χένρυ Φόντα πολ.εμ. (1966), «Η μάχη των Αρδεννών», «Δόκτωρ Ζιβάγκο» περιπέτεια, «2001, Η Οδύσσεια του Διαστήματος» (1967), «Δόκτωρ Ζιβάγκο», «Η ιστορία γράφεται στη δύση», «2001, Η Οδύσσεια του Διαστήματος» Σ. Κιούμπρικ – Α. Κλαρκ, «Μακριά από τ' αγριεμένο πλήθος» (1968), «Τα 5 πιστόλια του Νότου» έγχρωμο, περιπέτεια, Ντ. Μαλόν, Τζ. Λαντ, «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Κρακατόα Ανατολικά της Ιάβας», «Μυστική βάση Ζέμπρα» (1969), «Φάνυ γκερλ» Σινεράμα, «Δόκτωρ Ζιβάγκο» ώρα 5 και 8.15, «Τώρα, τότε, τότε», «Διεθνές αεροδρόμιον» (1970), «Η κόρη του Ράιαν», «Μπεν Χουρ» (Χριστούγεννα γαρ) (1971), «Βιολιστής στη στέγη», «Τα ταραγμένα χρόνια ενός γίγαντα», «Νικόλαος και Αλεξάνδρα», «Βατερλώ» (1972), «Τα χαμένα [σικ] χρόνια ενός γίγαντα», «Η μάχη των Αρδεννών», «Γκόγια», «Ο βιολιστής στη στέγη» (1973), «Ο εξορκιστής» (τεράστιο διάστημα), «Το λυκόφως των θεών», «Κουρδιστό πορτοκάλι» (1974), «Φραντς Λιστ», «Τόμυ», «Ρόλερμπωλ», «Ο εξορκιστής» (1975), «Ρολερμπώλ», «Πάττον», «Νάσβιλ, η πόλις των εκπληξέσεων», «Το γαλάζιο πουλί», «Η τελευταία τρέλλα του Μελ Μπρουκς» (1976), «Μαγεμμένος [σικ] αυλός», «Ένα αστέρι γεννιέται», «Ο πόλεμος των άστρων» (1977), «Στενές επαφές τρίτου τύπου», «Στενές επαφές από το διάστημα», «Ο πόλεμος των άστρων», «Το εξπρές του μεσονυχτίου» (1978), «Το εξπρές του μεσονυχτίου», «Η φαντασία», «Το φεγγάρι» (1979), «Το φεγγάρι», «Το τριαντάφυλλο», «Το καμπαρέ», «Καλιγούλας» (1980), «Καλιγούλας», «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Οι δρόμοι της φωτιάς», «Οι μεν και οι δε» (1981), «Υπέροχοι ληστές και τα κουλουβάχατα της ιστορίας», «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις», «Τον λέγαν πρίγκηπα της πόλης» (1982), «Φράνσις, μια αδέσμευτη γυναίκα» Τζέσικα Λανγκ, «Τάιμς Σουαίρ» (σικ), «Γκάντι» έγχρ. (1983), «Καλά Χριστούγεννα, κύριε Λώρενς», «1900» του Μπερτολούτσι μέρος Β', «Κάτω από το ηφαίστειο», «Δίκη σου με απιστία» έγχρωμο (1984), «Ντάνιελ», «Κράμερ εναντίον Κράμερ» (1985), «Ο πόλεμος με τη φωτιά», «Γεράκι και χιονάνθρωπος», «Η αγνή του θεού» (1986), «Σλάμντανς», «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς», «Κάτω απ' το κερασένιο φεγγάρι» (Πάσχα)²⁴¹⁹ «Αμερικαν στόρι», «Στο χάραμα της μοίρας», «Οι αδιάφθοροι» (1987), «Νέα και αθώα», «39 σκαλοπάτια», «Και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», «Ο παράδεισος ανοίγει με αντικλειδί», «Σχέσεις προδοσίας», «Ελπίδα και δόξα», «Φράντικ» (1988), «Οι φίλες», «Οι διχασμένοι», «Batman», «Τρελό γουίκεντ σου Μπέρνι», «Αγάπη μου συρρίκνωσα τα παιδιά», «Ιστορίες της Νέας Υόρκης» (1989), «Η φαντασία», «Γκρέμλινς» νο 2, «Τα καλά παιδιά» του Σκορτσέζε, «Σχέσεις πάθους» (1990), «Στο κρεβάτι με τη Μαντόνα», «Ολική επαναφορά», «Ωρες», «Πράσινη κάρτα», «Στα άδυτα μιας άλλης διάστασης», «Σταχροπούτα» (απόγευμα, παιδική προβολή) (1991), «Τι έκανες μπαμπά στην άγρια Δύση;» (Κυριακή πρωί), «Το χέρι στη κούνια είναι αυτό που κυβερνάει στον κόσμο», «21», «Τα χρόνια της μεγάλης ζέστης» (1992), «Νέοι για πάντα», «Επιβάτης 57», «Τα μαύρα φεγγάρια του έρωτα», «Οι ασυγχώρητοι», «Sommersby», «Byron, μπαλάντα ενός δαιμονισμένου», «Τομ και Τζέρι: κωδικό όνομα Νίνα» (1993), «Λούκυ Λουκ στην Ντέζι Τάουν», Το χρώμα της νύχτας», «Δη Γκεταγουαίη» / «The getaway» [ανάλογα με την εφημερίδα] «Free Willy», «Κουαρτέτο σε τέσσερις κινήσεις», «Μαθήματα πιάνου», «Μάβερικ» (1994), «Αποκαλύψεις», «Ερωτικό ταγκό», «Το σεξ είναι εξουσία», «Μεγάλο ταξίδι στην περιπέτεια», «Αντρέ», «Free Willy 2: Παντοτινή φιλία», «Το πλουσιόπαιδο» (1995), «Ριψοκίνδυνο παιχνίδι», «Τιτανικός», «Χαμός στη ζούγκλα», «Τα δάκρυα του εκτελεστή», «Μέρα ανεξαρτησίας», «Το νησί των κουρσάρων», «Αναζητώντας τον Ρίτσαρντ», «Χαμός στη ζούγκλα» (1996),

²⁴¹⁹ Γεωργελές, Α112, 64. Δεν παίζει θρησκευτικό, οι καιροί έχουν πια αλλάξει

«Ένας μπαμπάς, μα τι μπαμπάς», «Αναζητώντας τον Richard», «Μάικλ Κόλινς ο επαναστάτης», «Μόνος στο σπίτι» 3, «Επτά χρόνια στο Θιβέτ», «Ρωμαίος και Ιουλιέτα», «Η επιστροφή των τζεντάι» (1997), «Κάτι τρέχει με τη Μαίρη», «Τιτανικός» (τεράστιο διάστημα), «The X Files - Η ταινία» (1998), «Ο έρωτας ταξιδεύει στο Μαρόκο», «Star Wars, Επεισόδιο 1: Η αόρατη απειλή» (1999), «Το χαμένο υποβρύχιο», «Ένοχο μυστικό», «Jeepers Creepers», «The insider», «Ένας κι ένας» μαζί και η μικρού μήκους: «Ο Αρχαιούλης», «X-men» (2000), «Τι χειρότερο μπορεί να σου συμβεί;», «Μουλέν Ρουζ», «Dr Doolittle 2 Ο γιατρός ξανατρελάθηκε», «Η εκδίκηση της ξανθιάς» (2001), «Χωρίς ταυτότητα», «Σε εχθρικό έδαφος», «Επισκέπτης από την Κόλαση», «Ο χρυσός της πεταλούδας», «Ο πλανήτης των θησαυρών», «Βαριά ερωτευμένος» (2002), «Πιάσε με αν μπορείς» και «Σήμα κινδύνου» (2003).

Ραμόνα Α Θερινός κινηματογράφος «κατά το τέρμα της οδού Αχιλλέως», στο Μεταξουργείο, που ετοιμαζόταν από τον Απρίλη, ξεκίνησε το Μάη κι έκλεισε τον Ιούνιο του 1929!²⁴²⁰ Πικρή ιστορία, που καταγράφει με μεγάλη συντομία την αποτυχία της μικρής επιχειρηματικότητας. Τίποτα στις εφημερίδες, αποκλειστική πηγή μου ο «Κινηματογραφικός Αστήρ». Το όνομα προέρχεται από περίφημη ομώνυμη ταινία και το σχετικό τραγούδι του μεσοπολέμου, που άφησε εποχή επί δεκαετίες, είναι δε, κατά την ελληνική απόδοσή του το εξής:

Πέρα εκεί μες στην ερημιά
Μέσα στα βουνά σε είδα μια βραδιά
Και μες στις νύχτας τη σιωπή
Μακριά εκεί κάποιος τραγουδεί

Ραμόνα που είσαι τώρα μακριά
Ραμόνα θυμήσου πάλι τα παλιά
Που είχες γεμίσει πικρό φαρμάκι την καρδιά
Με όρκους, με λόγια και με τα ψεύτικα φιλιά.

Ραμόνα αχ όλα τώρα τα ξεχνώ
Ραμόνα αγάπα με όπως κι εγώ
Μες στην καρδιά μου σ' έχω, δεν σε λησμονώ
Ραμόνα σε θέλω, σε πονώ.²⁴²¹

Ραμόνα Β Υπαίθριος κινηματογράφος που έπαιξε έξι μόνο καλοκαιράκια (1964 – 1970). Αστυδάμαντος 16 και Στράβωνος, κοντά στην πλατεία Μεσολογγίου, Παγκράτι, τηλέφωνο 721629. Ανήκε στην Α΄- Β΄ προβολή και από τις ταινίες του προκύπτει όντως μέσου επιπέδου. Για την ονομασία, δες προηγούμενο λήμμα. Ρίτα Παπαχριστοπούλου: «Η είσοδος ήταν από την Αστυδάμαντος, από πάνω της ήταν η καμπίνα προβολής και η οθόνη κοίταζε προς την Κρητική Εστία. Είχε αυτό που εσύ λες τυπική διάταξη. Η ταμπέλα με το όνομα του κινηματογράφου είχε φωτεινά κόκκινα γράμματα, όλα κεφαλαία. Ήταν ένα μικρό σινεμά, σχεδόν χωρίς πράσινο. Κυκλοφορούσαν αρκετά ποντίκια, αλλά και γάτες, οπότε καταλαβαίνεις τι γινότανε». Νίκη Παπαχριστοπούλου – Στρούβαλη: «Μπροστά υπήρχε μια μεγάλη

²⁴²⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 17(202)28.04.1929, 19(204)/19.05.1929 και 20(205)/02.06.1929

²⁴²¹ Τομανάς 24

μουριά με πολλά πολλά μούρα». ²⁴²² Τώρα είναι πολυκατοικία. «Έπαιξε το σινεμά, κι οι κατασκευαστές πουλάγανε ήδη διαμερίσματα, απ' τα σχέδια. Είναι μια από τις πολλές πολυκατοικίες των αξιωματικών στην περιοχή μας», μού είπε με πίκρα μια ηλικιωμένη κυρία, περαστική από τη Στράβωνος.

Μερικές ταινίες: «Οι κολασμένοι του Γ' Ράιχ», «Η συμμορία των εντιμότατων» κωμ. Άλεκ Γκίνες, «Η μυστηριώδης κυρία με τα μαύρα», «Ο εκδικητής της μαύρης κοιλάδας», «Απόδρασις την αυγή», «Ο δυναμίτης με τα δύο πιστόλια» Έντυ Κωνσταντίν (1964), «Ο Κορς της Καρ Προέδρου», «Ο άνθρωπος που λήτεψε την Τράπεζα της Αγγλίας», «Ο μυστηριώδης κύριος Κόρυ», «Ενέδρα στη βίλα του θανάτου», «Ο ζητιάνος της αγάπης», «Ανταρσία στον Ατλαντικό» ναυτικό (1965), «Ο χορός των καταραμένων», «Το τζάκι με τα 4 σμαράγδια», «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Αιχμάλωτος της Ζέντα» (1966), «Μιας πεντάρας νειάτα», «Το μεγάλο κόλπο των 7 χρυσών ανθρώπων», «Λαίδη Χάμιλτον» + «Τζώνυ Γιούμα», «Η νύχτα των στρατηγών» Πήτερ Ο' Τουλ, «Ημέρα εκδικήσεως», «Ιουλιέτα και Ρομανώφ», «Βίβα Βίλλα» περιπ., «Ριφιφί στο Παρίσι» (1967), «Η λεοπάρδαλις της Σικελίας», «Όταν ζουν οι αναμνήσεις», «Τα απόρρητα της κρεβατοκάμαρας», «Ο θρίαμβος των 10 μονομάχων», «Σάββατο βράδυ, Κυριακή πρωί» (1968), «Ιστορία μιας μοναχής», «Καινούργια πρόσωπα στην πόλη», «Τα εκατομμύρια που καίνε», «Το τελευταίο σαφάρι», «Ο τζέντλεμαν του εγκλήματος», «Φυγή προς την κόλαση» (1969), «Πεσάντο Ατέ» (σικ), «Ο παράνομος της Τζαμάικα», «Επιστροφή του Ντικ Μαλόουν», «Ο άγιος δίνει τη μάχη», «Ένας τρελός ιπτάμενος κόσμος» (1970).

Ράνια Υπαίθριος και διατηρητέος κινηματογράφος που όμως δε λειτουργεί, επί της Παρασκευοπούλου 99, Θυμαράκια, τηλέφωνο 8311635. Στις εφημερίδες Λιοσίων / Θυμαράκια / Κάτω Πατήσια / Αγ. Νικόλαος ΕΗΣ. Λειτουργήσε από το 1969 μέχρι το 1987. Ήταν σε φτωχογειτονιά, ανήκε στη Β' προβολή, έπαιζε λαϊκές ταινίες (με πολύ πολύ ελληνικό): όλα ταιριαστά. Μπήκα μέσα (2006), μελέτησα και φωτογράφισα. Τα κτίσματα (είσοδος, καμπίνα προβολής, οθόνη) διατηρούνται, η πλατεία χρησιμοποιείται ως πάρκινγκ με ρολό που εισόδου. Η διάταξη είναι τυπική, εξώστης και θεωρεία απουσιάζουν, υπάρχουν ανά ένα μαγαζάκι εκατέρωθεν της εισόδου, σώζονται και τα ταμεία δεξιά κι αριστερά. Χαρακτηριστικό του πάρκινγκ οι πολλές και διαφορετικές χειρόγραφες επιγραφές με τιμολόγια και άλλες πληροφορίες, που, κρεμασμένες φύρδην μύγδην: αφενός ενημερώνουν και αφετέρου «κοσμούν» την είσοδο.

Κάποιες ταινίες: «Πήρε ο άνεμος τα όνειρά μας» (αρχική, 7 Ιουνίου), «Ο Χατζηχρήστος ταξιτζής», «Τα ξένα χέρια είναι πικρά», «Ο τρελάρας» και «Ο μεγάλος εκδικητής» (1969), «Ο παλιάτσος», «Διακοπές στην Αίγινα», «Μια τρελλή σαραντάρα», «Φοβάται ο Γιάννης το θεριό...», «Η κραυγή μιας αθώας» (1970), «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Τρελά κορίτσια, απίθαναν αγόρια», «Η μεγάλη επέλασις των Απάτσι», «Ο ακτύπητος κτυπήθηκε» (1971), «Ο ήλιος της ευτυχίας», «Ο πεθερόπληκτος», «Εθελοντής στον έρωτα», «Η τύχη μου τρελλάθηκε» (1972), «Ησαΐα μη χορεύης», «Ο άνθρωπος ρολόι», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τη ζέστη», «Άσσοι του γέλιου», «Το Σουέζ στις φλόγες», «Γαμπρός απ' το Λονδίνο» (1973), «Η λυγερή», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι», «Η αμαρτία της ομορφιάς», «Ο τρελοπενηντάρης», «Γυναίκες στο στίβο» (1974), «Τον βρήκαμε τον Παναή», «Ο χαζομπαμπάς», «Και οι 14 ήσαν υπέροχοι», «Τρελά κορίτσια, απίθανα αγόρια»,

²⁴²² Νίκη Παπαχριστοπούλου – Στρούβαλη

«Υπέροχες νύφες, κορόιδα γαμπρού» (1975), «Το σπίτι με τα μυστηριώδη εγκλήματα», «Καράτε στο Τέξας», «Τρέξτε και σαλπάρουμε», «Ο εγκέφαλος», «Το λιμάνι της αγωνίας» (1976), «Η αρχόντισσα και ο αλήτης», «Η προεδρίνα», «Της ζήλειας τα καμώματα», «Όλοι οι άνθρωποι του Βέγγου», «Η τελευταία τρέλα του Μελ Μπρουκς» (1977), «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Ξυπόλυτος πρίγκιψ», «Ο φαφλατάς», «Ο αγαθιάρης και η ατσίδα», «Η χαρτορίχτρα», «Ο μάγκας με το τρίκυκλο», Φράνκο Τσίτσιο (γενικά), Νέο έργο, «Οι δυο μας για 10 Τρινιτά», «Κορίτσια για φίλημα» (1978), «Τζακ ο καρβαλλάρης», «Θανάσης Βέγγος ο Σούπερμαν του γέλιου», «Η βαλίτσα του παπά», «Οδύσσεια στην κόλαση», «Κόνγκα» (1979), «Το πιο λαμπρό αστέρι», «Φανταρίνες» Βλαχοπούλου, «Πιλότοι στην πίστα του θανάτου», «Μια τρελλή επαναστάτρια», «Ο κυρ Γιώργης και οι τρέλες του», «Ο καταπληκτικός Μπέντζι» (1980), «Πάλι τρέλα πουλάς», «Ρένα, να η ευκαιρία», «Είσαι στην ΕΟΚ, πάθε για την ΕΟΚ», «Γοριλάνθρωπος», «Ο παλαβός κόσμος του Θανάση», «Ποτέ την Κυριακή», «Το θεριό», Τζέρυ Λιούις «Ο σταχτοπούτος», «Υποψήφιοι βουλευτές και βουλευτίνες» (1981), «Σούπερ Κονγκ εναντίον των τεράτων», «Υποψήφιοι βουλευτές και βουλευτίνες», «Κατάσκοπος Νέλλη» (1982), «Η δημοκρατία του νέφους», «Στα σαγόνια της εφορίας», «Καθάρματα του Μπρονξ», «Εδώ και τώρα αγγούρια», «Αποστολή στη χαμένη ήπειρο», «1.000 κυβικά τρέλας» (1983), «Μπλουτζίν και πέτσινο μπουφάν», «Τζέιμς Μποντ πράκτωρ 007 ποτέ μην ξαναπείς ποτέ», «Ο κροκοδειλάκιας», «Πλατούν», «Μια παπαδιά στα μπουζούκια» (1984), «Αδέξιος εραστής», «Ελα να γυμνωθούμε ντάρλινγκ», «Ένας πρωτάρης στο κολέγιο», «Ο πόλεμος των κόσμων» (1985), Βουτσάς «Οι Πόντιοι», «Ο ληστής του ιερού θησαυρού», «Μάντεψε τι κάνω τα βράδια» (1986), «Κάλινταρ ο μονομάχος», «Τιν Γουλφ», «Ασύλληπτη απόδραση» και «Εγώ κι ο υποπόταμος» (1987).

Ραντάρ Χειμωνιάτικο θέατρο στη Λεωφόρος Αλεξάνδρας 130, που δύο πηγές αναφέρουν ότι λειτούργησε ως κινηματογράφος, παρόλο που εγώ δεν εντόπισα ποτέ ταινίες του στον Τύπο. Οι πηγές είναι οι αναμνήσεις του Θόδωρου Ρίγγα²⁴²³ και μια διαφημιστική ατζέντα του '50, όπου και η ακριβής διεύθυνση.²⁴²⁴ Πήγα το 2009 στην διεύθυνση αυτή, όπου ακόμα διατηρούνταν το τελευταίο άχτιστο οικόπεδο της Αλεξάντρας: ρώτησα, κανείς δεν μου επιβεβαίωσε ότι το «Ραντάρ» λειτούργησε ως σινεμά. Γράφει ο Μανταίος: «κατηφορίζοντας την Αλεξάνδρας, συναντούσες αριστερά μετά τις Φυλακές Αβέρωφ, το θέατρο Ραντάρ».²⁴²⁵ Στις μέρες μου (γύρω στο 2000) λειτουργούσε ομώνυμο νυχτερινό κέντρο στον ίδιο δρόμο, αλλά απέναντι και χαμηλά, προς το Πεδίο του Άρεως.

Ρεγάλ δεξ **Ρεγκάλ**

Ρεγ(γ)ίνα Α Μεσοπολεμικός χειμερινός κινηματογράφος με συντομότατη ζωή, στην Ίωνος (σημερινή Μαρίκας Κοτοπούλη) κοντά στο κινηματοθέατρο Κοτοπούλη (δεξ λέξη). Ξεκίνησε αρχές του 1928 και έπαιξε μέχρι το τέλος της άνοιξης. Ιδιοκτήτης ήταν κάποιος Ρώσος εμικρές,²⁴²⁶ ονόματι Λέων Ζιτάνωφ.²⁴²⁷ Διεύθυνση: Ίωνος 9

²⁴²³ Τραγγανίδας

²⁴²⁴ Agenda Γρ. Επ. Πίστεως

²⁴²⁵ Μανταίος, 49

²⁴²⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 7/12.02.1928

²⁴²⁷ Ιγγλέσης 127-28, 480 κ. 847

και Ξούθου 1-3.²⁴²⁸ Δεν κατάφερε ν' ανοίξει το φθινόπωρο της νέας σεζόν (=τον ίδιο χρόνο) γιατί μπήκε πολύ μέσα: ήταν ένα σχεδόν αριστοκρατικό σινεμά που προσπάθησε να σταθεί στην ομονοιακή πιάτσα, ανάμεσα στο «Σιναμπάρ», το «Πανόραμα» και το «Αθηναϊκόν». Στάθηκε, φυσικά, αδύνατο. Είχε πολυτελή είσοδο, γαλαρίες και θωρεία, ήταν κινηματογράφος «κομψός» και «μικρός», όρισε τα εισιτήριά τους στο επίπεδο των καλών κεντρικών σινεμά- και τέλος. Το φθινόπωρο σημειώνεται: «Εφέτος δεν θα λειτουργήσει η Ρεγίνα της οδού Ίωνος, του οποίου η διεύθυνσις, παρά την ευγενικήν της προσπάθειαν να παρουσιάση έργα εκλεκτά και με αρτίαν μουσικήν και παρά την κομψότητα και την καθαριότητα του θεάτρου, εξημιώθη τόσον, ώστε να πάψη πλέον να πειραματίζεται».²⁴²⁹ Στο ίδιο σημείο φαίνεται ότι άνοιξε λίγα χρόνια αργότερα το «Κοσμοπολίτ» (δες λέξη, όπου και παρατηρήσεις για το κλίμα και το στιλ αυτού του δρόμου). Αν ισχύει η βάσιμη αυτή υπόθεση, τότε και αυτού εδώ η διεύθυνση ήταν στον αριθμό 7.²⁴³⁰ Αν δεν ισχύει, τότε πρόκειται για κολλητά κτίρια). Δύο λίαν ενδιαφέρουσες διαφημίσεις της έχουν ως εξής:

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ!! Συναινούσης
και της Λογοκριτικής
Επιτροπής προβάλλεται
σήμερον εις το **Σινε – Ρεγίνα**
οδός Ίωνος πλησίον
Κοτοπούλη ο υπερκολοσσός
της Φαναμέτ
ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΩΝ ΟΡΓΙΩΝ
Σινε Ρεγίνα ΣΗΜΕΡΟΝ

ΣΙΝΕ ΡΕΓΙΝΑ
Σήμερον ο υπερκολοσσός
Η ΔΟΞΑ
με τον διάσημον Έλληνα
καλλιτέχνην Μ. ΞΑΝΘΗΝ εις
τον ρόλον του Μεγάλου
Ναπολέοντος Αυτοκράτορος.
Επιβεβλημένον καθήκον
παντός Έλληνοσ να
προωθήση Έλληνα
καλλιτέχνην θαυμαζόμενον
εις την Ευρώπη²⁴³¹

Ενδεικτικές ταινίες: «Γυμνή σουλτάνα» / «Γυμνή σουλτάνα εις τ' απόκρυφα χαρεμιού» (πιθανότατα το εναρκτήριο φιλμ), «Το παλάτι των οργίων», Το Σάββατον «Η μεγάλη κυρία», «Η δόξα», «Μπαρνελύς ο μεγαλοπρεπής», «Ματωμένη χορεύτρια», «Καλόγηρος και γυναίκα», «Ζήτω το σπορτ» (σικ) και «Τραγικός συναγερμός» (1928).

²⁴²⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 7/12.02.1928

²⁴²⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 28/06.11.1927, 21/27.11.1927 και 21(175)/21.10.1928

²⁴³⁰ Ο Πατέρας, 96, το θεωρεί δεδομένο

²⁴³¹ Αμφότερες από την «Εστία», Απρίλης 1928

Ρεγγίνα Β / Regina Βραχύβιος χειμωνιάτικος κινηματογράφος που λειτούργησε μια μόνο σεζόν (1964-1965) στον τελευταίο όροφο του κτιρίου «Ρεξ» (δες λέξη), Πανεπιστημίου 64, τηλέφωνο 614592. Η ονομασία σημαίνει «βασίλισσα» στη λατινική και ήταν ένα έξυπνο παιχνίδι του επιχειρηματία («Σκούρας φιλμς») με το όνομα του κτιρίου (Ρεξ = βασιλιάς). Η «Ρεγγίνα» δεν ήταν παρά μια πρόσκαιρη μετατροπή του θεάτρου «Κοτοπούλη»²⁴³² (δες λέξη για το ομώνυμο σινεμά). Υπήρξε σινεμά Α΄ προβολής και έπαιξε ταινίες από ανεκτές μέχρι αξιόλογες. Αν ο επιχειρηματίας δεν είχε κάνει καμιά σοβαρή μετατροπή για το σινεμά (που μάλλον δεν είχε κάνει, αφού και το κτίριο είναι πολύ κεντρικό και η αλλαγή χρήσης εντελώς προσωρινή), θα πρέπει να υποθέσουμε ότι ισχύουν για τη «Ρεγγίνα» τα του θεάτρου «Κοτοπούλη», ότι δηλαδή είχε: πλατεία 626 θέσεων, εξώστη 222 θέσεων με 15 θεωρεία και υπερώο 276 θέσεων.²⁴³³ Ιδού και η σχετική ρεκλάμα της έναρξης:

Ανοίγει η Regina
στο κτίριο του μεγάρου
Rex, που θα προβάλλει
πάντοτε μόνο ταινίες
ποιότητας της Skouras
Films²⁴³⁴

Ορισμένες ταινίες: «Ο θρόνος του αίματος» (εναρκτήριο φιλμ), «Μερικοί το προτιμούν ντούπλεξ» κομεντί, «Η κυρία και οι άνδρες της» έγχρωμη κομεντί (1964), «Τζαίμς Μποντ Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Βασίλισσα των πειρατών», «Φίλησέ με κουτέ», «Ρώμη, Παρίσι, Μόντε Κάρλο» και «Αλέξης Ζορμπάς» (1965).

Ρεγγίνα Γ Χειμωνιάτικος λαϊκότερος κινηματογράφος στην οδό Ιωνίας 107 και Ζερβουδάκη, κολλητά στο σταθμό Αγ. Νικόλαος του ηλεκτρικού, τηλέφωνο 8643817. Στις εφημερίδες: Αγ. Νικόλαος / Πλατεία Αγ. Νικολάου Αχαρνών / Σταθμός ΕΗΣ Αγ. Νικολάου. Έπαιξε από το 1969 μέχρι το 1975 και εξεμέτρησε το σύντομο βίο του ως εν μέρει τσοντάδικο. Δίπλα του, η «Μόνα Λίζα» (δες λέξη). Το σινεμά το μισοθυμάμαι, γιατί το 'βλεπα από το τρένο, δεν είχα μπει όμως ποτέ μέσα. Ήταν παράλληλο με τις γραμμές και την Ιωνίας, η οποία σταματούσε επί των τότε παραπηγματικών αυθαιρέτων καλυβιδίων και συνεχιζότανε ξανά μετά απ' αυτά. Δεν είχε τυπική διάταξη. Τάκης Μπαστέας: «Η οθόνη ήταν επί της πλάγιας όψης των αυθαιρέτων, προς την Ομόνοια, και η μηχανή προβολής προς την Κηφισιά. Η είσοδος από τη Ζερβουδάκη. Έπαιζε πολύ ελληνικές τσόντες, συμπλήρωνε κατά κάποιο τρόπο τη 'Νίτσα'». ²⁴³⁵ Στις μέρες μας, το χώρο του παλιού σινεμά τον καταλαμβάνει το μεγάλο κλειστό γυμναστήριο του εκεί 20^{ου} λυκείου και γενικά του σχολικού συγκροτήματος, το οποίο επεκτείνεται σταθερά. Οι παράγκες εννοείται ότι έχουν γκρεμιστεί. Πλήρης αλλαγή της περιοχής, δε γνωρίζεται τίποτα.

Μερικές ταινίες: «Το αφεντικό μου ήταν κορόιδο» (εναρκτήριο φιλμ, 17.11), «Ένας άφραγκος Ωνάσης», «Το νησί της Αφροδίτης», «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Μαριώ η κατατρεγμένη βοσκοπούλα Δώρα Σιτζάνη, «Η οργή του αδικημένου»,

²⁴³² Ως θέατρο «Κοτοπούλη» συνεχίζει μέχρι σήμερα. Είναι ιδιοκτησία του ΥΠΠΟ.

²⁴³³ Ορφανουδάκης 68

²⁴³⁴ Μεσημβρινή, 09.12.1964

²⁴³⁵ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

«Αληθινό θράσος» (1969), «Ο Άγιος δίνει τη μάχη», «Το νησί της Αφροδίτης», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Ο χαρτοπαίκτης», «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές», «Ο χορός των καταραμένων», «Εμείς τα μπατηράκια» (1970), «Ο στραγγαλιστής των ανήλικων κοριτσιών», «Το χρυσάφι των παρανόμων», «Άννα Καρενίνα», «Λε Μαν», «Δύο σαμουράι και 100 γκέισες» (1971), «Εμπόριον της αμαρτίας», «Ζητείται επειγόντως γαμπρός», «Ο ερωτιάρης του γλυκού νερού», «Ανήλικη αμαρτωλή», «Η κόρη του ήλιου» (1972), «Ταρζάν - Μασίστας εναντίον Τσένγκις Χαν» (!), «Μάγισσες και σκουπόξυλα», «Διάβολοι του καράτε», «Ταρζάν άγρια καταγίδα» + «Χοντρός Λιγνός», «Βαγκ Γιού, ο ήρωας του μποξ, βασιλιάς του καράτε», «Φράνκο, Τσίτσο δυο Ζανζαρόνοι» [σικ] (1973), «Καταραμένη γενιά του σεξ», «Ερωτικός παροξυσμός», «Έρωτας δίχως σύνορα», «Εμπόριο της αμαρτίας», «Πάνθηρες του καράτε», Ταρζάν + Χοντρός Λιγνός, «Ένας τρελός, τρελός κόσμος», «Μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο» (άνευ 10), «Μια Σουδέζα σωστή μαθήτρια», «Αόρατη συμμορία» του Ντίσνεϋ, «Τα 100 τουφέκια» (1974), «Από κρεβάτι σε κρεβάτι», Φράνκο – Τσίτσο + Λούκυ Λουκ, Βέγγος «Ο πολύξερως», «Δραγουμάνος» + Χονδρός Λιγνός, «Σαν τον γυμνό άνεμο» και «16άχρονος πειρασμός» (1975).

Ρεγίνα δεσ **Ρεγίνα Α**

Ρεγκάλ / **Σινέ Ρεγκάλ** / **Ρεγάλ** Ένα ακόμα βραχύβιο καλοκαιρινό σινεμά τού μεσοπολέμου, που οι εφημερίδες το τοποθετούν στην περιοχή «Μικρόν Ζάππειον» (δεσ λέξη. Δες επίσης «Λουξ» Ε και «Αλκαζάρ» για το χαρακτήρα της περιοχής), δηλαδή απέναντι από το Σταθμό Πελοποννήσου / Λαρίσης, και άρα στην οδό Θ. Δε(η)ληγιάννη. Στην ίδια οδό (χωρίς αριθμό, όμως) το τοποθετεί άλλη πηγή, αναφέροντας μάλιστα ως διευθυντή τον κ. Σόρμπυ.²⁴³⁶ Αγνώστων λοιπών στοιχείων, εννοείται. Όμως, αυτό, αντίθετα με τ' άλλα, στη διετία που εμφανίζεται, παρουσιάζει ταχτικά στον Τύπο. Η λέξη σημαίνει ρεγάλο.

Κάποιες ταινίες: «Οι λησταί της Βομβάης», Αργεί, «Μοδιστρούλες» μέρος α', «Μοδιστρούλες» μέρος β', Νέον έργον, «Ως λέων» «Η τιμή», Αργεί, «Το καρναβάλι της Βενετίας», «Δύναμις και καλλονή», Νέον έργον, «Φάουστ» (1928), «Βαρώνος ασιγγανος», «Αστέρω», «Ένα φιλί στο ταξί», «Καζανόβας», «Συζυγικό κρεβάτι», «Ο άγγελος του σκότους», «Το λιμάνι των δακρύων», «Η γυναίκα θέλει», «Αβδούλ Χαμήτ», «Αυγή», «Τίγρις των θαλασσών» και «Ζωντοχήρα» (1929).

Ρεκόρ Υπαίθριο κινηματοθέατρο της ίδιας περίπου περιόδου με το προηγούμενο. Ήταν στο τοπινό «Τέρμα Αχαρνών» (γράφε Αχαρνών και Αγίου Μελετίου), περιοχή με πολύ γλεντζέδικο χαρακτήρα (δεσ «Άρης», «Καπιτόλ», «Μαγεία» κλπ). Εμφανίζεται ως θέατρο το 1926, ως κινηματογράφος το 1927 – 1928, ενώ ξαναγίνεται θέατρο το 1929.

Ενδεικτικές ταινίες: «Πουπέ», «Ο άνθρωπος της ταβέρνας», «Η πριγκίπισσα της Τζάρντας» (1927), «Τρελλή Λόλα», «Τι έπαθε ο Γιάννης», Νέον έργον, «Νυξ Αγίου Βαρθολομαίου», «Κύκνειον άσμα» και «Άθλιοι χρυσοθήρες» (1928).

Ρεξ / **Rex** Α Ξακουστό σινεμά των τεσσάρων εποχών (κλειστό με κλιματισμό), σταθερά στην Α' προβολή κατά την υπερπεντηκονταετή λειτουργία του (1937 – 1988), ακόμα και στις φάσεις που έπαιζε (σοφτ;) πορνό ή το χειρότερο δυνατό c

²⁴³⁶ Κινηματογραφικός Αστéρας 21(206)/23.06.29 και 14(199)07.04.1929

μονιέ, με έδρα το ομώνυμο διατηρητέο κτίριο - τοπόσημο στο χαμηλό κατηφορικό κομμάτι της Πανεπιστημίου (παλιότερα αρ. 40, σήμερα 48, τηλέφωνο 25831, 3625842). Ήταν το πιο εντυπωσιακό σινεμά μιας περιοχής, όπου σε απόσταση λίγων μέτρων έβρισκες επί πολλές δεκαετίες «Ιντεάλ», «Ρεξ» / «Σινεάκ», «Τιτάνια» (ζυγή Πανεπιστημίου) και απέναντι (στη μονή) «Πάνθεον» και «Μόντιαλ» (δες λέξεις). Η αίγλη του ήταν τόση, ώστε γέννησε καμιά δεκαριά «Ρεξ» στην Αττική και δεν ξέρω πόσα στην υπόλοιπη Ελλάδα. Ωστόσο, τούτο δω, παρά την εντυπωσιακή εξωτερική όψη του, ποτέ δεν έγινε 100% αστικό, δεν έκανε πρεμιέρες τύπου «Ορφέα», «Ράδιο Σίτυ», «Παλλάς» ή «Αττικού», το εισιτήριό του ήταν πάντα σχετικά φτηνό και το κοινό του πιο φτωχικό. Ξέπεφτε αργά αλλά σταθερά, τα «δύο έργα» κατέληξαν να είναι στην ημερησία διάταξη, μέχρι που έκλεισε με c monies και ανυπόλυτο. Όλα αυτά εξηγούνται από μια και μόνη λέξη: Ομόνοια- και ο νοών νοείτω.

Στο κτίριο «Rex» (=βασιλιάς λατινιστί) στεγάστηκαν επίσης οι ταινίες της ολιγόζωης «Ρεγγίνας» Α' (δες λέξη), θεατρικά έργα και συμφωνικές συναυλίες. Από χρόνια στο χώρο του συγκεκριμένου σινεμά λειτουργεί ομώνυμο νυχτερινό κέντρο.

Το 1935 -1937 οι άριστοι αρχιτέκτονες Λεωνίδας Μπόνης και Βασίλης Κασσάνδρας (δες «Παλλάς» Β και «Μαξίμ») σχεδίασαν και έχτισαν το «Rex» για λογαριασμό των επιχειρηματιών αδελφών Σικιαρίδη ως ένα πολιτισμικό πολυχώρο, που εγκαινιάστηκε στις 23.1.1937,²⁴³⁷ αποπερατώθηκε όμως μετά τον πόλεμο.²⁴³⁸ Οι κρίσεις για το κτίριο ποικίλλουν. Δείγματα:

Ορφανουδάκης: «Το πρώτο συστηματικό κέντρο θεαμάτων με επιδράσεις art deco ... με την αμερικάνικης τεχνοτροπίας πρόσοψη να θυμίζει ουρανοξύστη της εποχής εκίνης, όπως και πολλά παραδείγματα κ/θ της Αμερικής και της Αγγλίας».²⁴³⁹

Φεσσά – Εμμανουήλ: «Το Ρεξ όπως και άλλες αξιόλογες ελληνικές αίθουσες ...οφείλονται στην θέληση της αστικής τάξης να δημιουργήσει για τον κινηματογράφος ελκυστικές στέγες ευρωπαϊκών ή αμερικανικών προδιαγραφών, σχεδιασμένες από διακεκριμένους αρχιτέκτονες. ...Οι διαφορές απόψεων των αρχιτεκτόνων ...και των επιχειρηματιών αφών Σικιαρίδη είχαν αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία και στην αισθητική του συγκροτήματος... Μάλλον ατυχής ήταν η εσωτερική μορφή του... και ιδιαίτερα τα σχηματοποιημένα τόξα των πλευρικών θεωρείων. Η πρόσοψη ...αποτελούσε μια επιδεικτική αρχιτεκτονική χειρονομία, που εξέφραζε τα γούστα του εργοδότη και δεν ταίριαζε στο ύφος του δομημένου περιβάλλοντος. ...Έδινε την εντύπωση ουρανοκατέβατης μικρογραφίας ουρανοξύστη, μεταφερμένου από την άπλα του Λος Άντζελες στο στενομέτωπο αυτό αθηναϊκό οικόπεδο»²⁴⁴⁰

Κουμανταρέας: «Με το ύψος του και τις δύο μυτερές του κορφές πάσχιζε απεγνωσμένα να θυμίσει κάποιον νεοϋορκέζικο ουρανοξύστη»²⁴⁴¹

Προσθέτω ότι συνεχίζει να υπάρχει η μεγάλη επιγραφή «Rex» πάνω στην πρόσοψη, που μία φίλη τη χαρακτηρίζει πάντα «προκλητική και επιθετική», καθώς και η μεγάλη μαρκίζα της εισόδου, με τα παράλληλα φώτα στο κάτω τμήμα της, που αγκαλιάζουν την κόψη και γυρίζουν προς την πάνω μεριά του σκέπαστρου, κατά πως συνηθίζοταν στους παλιούς κινηματογράφους.

Στο εσωτερικό, το κτίριο «Ρεξ» έχει τρία επίπεδα: το υπόγειο, όπου υπήρχε το «Σινεάκ» (δες λέξη)

²⁴³⁷ Δες εφημερίδες της προηγούμενης, της ίδιας και της επόμενης μέρας

²⁴³⁸ Ορφανουδάκης, 78

²⁴³⁹ Ορφανουδάκης Αίθουσες 12

²⁴⁴⁰ Φεσσά – Εμμανουήλ 13

²⁴⁴¹ Κουμανταρέας, Δυο φορές, 179

το ισόγειο, όπου βρίσκεται ο μεγάλος κινηματογράφος «Ρεξ». Μόνο κατ' όνομα ισόγειο, στην πραγματικότητα υψώνεται περίπου άλλους δυο ορόφους προς τα πάνω, εξαιτίας εξώστη, θεωρείων και υπερώου. Συγκεκριμένα: «πλατεία 803 θέσεων, εξώστης 321 θέσεων με 9 θεωρεία και περιμετρικό υπερώο 276 θέσεων».²⁴⁴² Επιπλέον «η σκηνή, πλάτους 19 και βάθους 13 μέτρων, με κυκλικό περιστροφικό τμήμα και υποσκήνιο 3 μέτρων, υπήρξε μέχρι πρόσφατα η μεγαλύτερη και αρτιότερη σκηνή ιδιωτικού θεάτρου»²⁴⁴³ τον τελευταίο όροφο, όπου υπήρχε το θέατρο «Κοτοπούλη» (δες «Ρεγγίνα»). Ειδικά στην κατοχή, έπαιζε συστηματικά το κατακαλόκαιρο. Εδώ, πίσω από την οθόνη του, γυρίστηκε η ταινία «Χειροκροτήματα».²⁴⁴⁴ Μεταπολεμικά, επιχείρηση του Δημήτρη Σκούρα²⁴⁴⁵ / της Σκούρας Φιλμς.²⁴⁴⁶ Βορειοηπειρωτική συγκέντρωση εδώ, το Μάη του 1945. Ήταν πρώτος χειμερινός κινηματογράφος σε εισιτήρια το 1946 (214.400) και τρίτος το 1947 (169.437).²⁴⁴⁷ Ξεκινούσε συνήθως από τις 10 π.μ. Το 1961, επιχείρηση των ίδιων των αφών Σικιαρίδη, με 1.572 θέσεις.²⁴⁴⁸ Το 1964, συνελήφθησαν μπροστά στο σινεμά οι Α. Καρατζόπουλος, Ε. Μονοκρούσος και Χ. Τσαντούλας, κατηγορούμενοι ότι, μετά από διάρρηξη στο ταμείο του σινεμά, είχαν κλέψει εισιτήρια τα οποία και πουλούσαν στους υπονήπιους θεατές σε «σπασμένες» τιμές. Στα χέρια τους βρέθηκαν και κατασχέθηκαν 1338 εισιτήρια.²⁴⁴⁹ Έκανε τα περισσότερα εισιτήρια τη σεζόν '66-'67 (561.379), ενώ ένα χρόνο μετά ζητούσε το υψηλότερο κόστος μετάδοσης διαφημιστικού φιλμ, μαζί με το «Αττικόν» και τον «Ορφέα» (90 δρχ./μέτρο).²⁴⁵⁰ «Με τα τελευταίου τύπου μηχανήματα ψύξεως air condition»,²⁴⁵¹ τονίζει το καλοκαίρι του 1968, παρότι έχει ήδη ξεπέσει πολύ ποιοτικά. Το 1973, έπιασε φωτιά, που κατά την πυροσβεστική οφείλοναν σε γόπα, η οποία ρίχτηκε στην οθόνη (!). Μία εφημερίδα γράφει ότι ήταν μέσα 50 θεατές, που φυσικά την έκαναν, ενώ κατά την κατάσβεση τραυματίστηκε ελαφρά ο Γιώργος Παρασκευάδης, εικοσάχρονος γιος του προβολατζή. Άλλη εφημερίδα ανεβάζει τους θεατές σε 70, ενώ ως τραυματία φέρει τον ίδιο τον 53άχρονο μηχανικό προβολής.²⁴⁵² Υπάρχει και μια καταπληκτική ηθιαφημιστική φωτογραφία, που δείχνει το «Ρεξ» να παίζει «Λάκυ Λουτσάνο» και «Ο πυρετός του χρυσού», με πολύν κόσμο μπροστά, αλλά η λεζάντα γράφει «Ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας».²⁴⁵³

Το σινεμά χωρίστηκε σε «Ρεξ» 1-2 το 1976, για να πολεμήσει την κρίση. Τον Ιούνη του 1978, εξερράγη βόμβα που είχαν τοποθετήσει άγνωστοι-θεωρήθηκαν (όχι αδικαιολόγητα νομίζω) ακροδεξιοί ή προβοκάτορες- κάτω από ένα κάθισμα στη 16^η σειρά της πλατείας του «Ρεξ». Τραυματίστηκαν 15 θεατές (οι πέντε σοβαρά), γιατί η βόμβα διέθετε ισχυρή γόμωση διασποράς από μπίλλιες ρουλεμάν. Το σινεμά έπαιζε τη σοβιετική αντιχιτλερική ταινία «Πόλεμος σ' όλα τα μέτωπα» και η έκρηξη της

²⁴⁴² Ορφανουδάκης 69

²⁴⁴³ Φεσσά- Εμμαναουήλ, 13

²⁴⁴⁴ Νικολοπούλου

²⁴⁴⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950

²⁴⁴⁶ Ενιαία διαφήμιση της Δ.Π.Σκούρας στις εφημερίδες το φθινόπωρο του '46 για Ρεξ, Αττικόν, Πάνθεον, Άστρ και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁴⁴⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 7 /30.11.1947

²⁴⁴⁸ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁴⁴⁹ Αθηναϊκή 29.02.1964

²⁴⁵⁰ Τα τρία τελευταία στοιχεία από Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁴⁵¹ Ελευθέρος Κόσμος 14.07.1968

²⁴⁵² Απογευματινή και Ακρόπολις αντίστοιχα, της 24.03.1973. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

²⁴⁵³ Απογευματινή 15.01.1974. Θανασοβέμπεια συνεισφορά κι αυτή

βόμβας έγινε στις 20.50, δέκα λεπτά αφότου είχε αρχίσει το δεύτερο μέρος. Αυτόπτες μάρτυρες έλεγαν ότι το αίμα από τα σακατεμένα πόδια των θεατών έφτανε μέχρι την Πανεπιστημίου.²⁴⁵⁴

Ιδού και ρεξογενές ρεμπέτικο τραγούδι του Γιάννη Μπαφούνη ή Σαμιώτη:

ΣΤΟ ΡΕΞ ΑΠΟΞΩ

Σαν πάει η ώρα τέσσερις
να 'ρθεις ν'ανταμωθούμε
Στο «Ρεξ» απόξω κούκλα μου
για να τα ξαναπούμε.

Έλα να ξανασμίξουμε
κι ας έχουμε μαλώσει
Πάλι μια μέρα και για μας
καλή θα ξημερώσει.

Θ' αρχίσουν οι καυγάδες μας
κι οι ζήλιες στην αράδα.
Αγάπη δίχως πείσματα
δεν έχει νοστιμάδα.²⁴⁵⁵

Τάκης Μπαστέας: «Στο ζενερίκ της ταινίας 'Μικροί και μεγάλοι εν δράσει' του Λάσκου, του 1963, φαίνεται και το 'Ρεξ'. Έχει δυο γιγαντοαφίσες που διαφημίζουνε ισάριθμες ελληνικές ταινίες: τη 'Γειτονιά των αγγέλων' και την 'Τρίτη και 13'». Επίσης εμφανίζεται σε πάρα πολλές άλλες ταινίες: 'Δουλειές με φούντες', 'Κορίτσια απ' την Αμέρικα', 'Διακοπές στην Κωλοπενιτίτσα', 'Ένα βότσαλο στη λίμνη', 'Ο καταφερτζής', 'Νυχτοπερπατήματα' και στα ντοκιμαντέρ 'Η Αθήνα τη νύχτα', «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» και 'Στην Ομόνοια και στα Χαυτεία'.²⁴⁵⁶

Κώστας Χωματιανός: «Μπορεί και να χωνόμουνα να δω καμιά ταινία- αν και ήξερα πως ύστερα κείνη η έξοδος στον απομεσήμερο ήλιο με το πλήθος να στριφογυρίζει γύρω μου, το τράνταγμα από το λεωφορείο, και τα κλειστά μαγαζιά, μου 'φερνε ένα αίσθημα απελπισίας. Το 'ξερα, αλλά πήγαινα κι ήταν τις περισσότερες φορές κάτι άθλιες ταινίες στο 'REX' ή στον 'Ορφέα', σπαγγέτι γουέστερν, αντικατασκοπικές και τα παρόμοια ... Πάμε να χωθούμε στο 'Ρεξ'. Έχει air condition, το μόνο που μας σώνει».²⁴⁵⁷

Εγώ πάλι, μικρός, περνώντας από την Πανεπιστημίου με το λεωφορείο της καταργημένης τώρα γραμμής 3/7 (Πατήσια –Αμπελόκηποι), θαύμαζα με τις τεράστιες ξυλοχάρτινες έγχρωμες διαφημίσεις του «Λώρενς της Αραβίας», που καλύπτανε σχεδόν όλο το κτίριο μέχρι πάνω, μήνες ολόκληρους. Έκτοτε πήγα κάμποσες φορές, τόσο για ταινίες, όσο και για συναυλίες. Πιο πολύ απ' όλα μού έχει μείνει η ταινία «Αποκάλυψη τώρα», που την είδα δεύτερη φορά (για να τη μελετήσω) με το φίλο μου το Λάμπη. Ωρες μετά τη συζητούσαμε ασταμάτητα. Και τελευταία πάλι, όταν έγραψα την «Πλατεία Λένιν, πρώην Συντάγματος», έβαλα το σινεμά ως εξής, μέσα στην εξέγερση κατά του υποτιθέμενου κομμουνιστικού καθεστώτος στην

²⁴⁵⁴ Εφημερίδες της 21.06.1978

²⁴⁵⁵ Τάσος Σχορέλης, «Ρεμπέτικη ανθολογία», Πλέθρον, Αθήνα 1978, τόμος Β, 383

²⁴⁵⁶ Συνέντευξη του Τάκη Μπαστέα

²⁴⁵⁷ Χωματιανός Νουάρ 16, 87

Αθήνα του 1973: «Το ‘Ρεξ’, όπου είχαν προβάλει την ισχυρότερη αντίσταση στρατιώτες από το Ρουφ με πολυβόλα, είχε μείνει μισό, και η κόκκινη ταμπέλα με το όνομα τού σινεμά είχε μισοθαφτεί ανάμεσα στα ερείπια. Το ισχυρό οδόφραγμα που υπήρχε μπροστά του, φτιαγμένο από τραμ και από μπάζα που είχαν προσφέρει τα χτυπημένα κτίρια, είχε τελικά πατηθεί, όταν και οι τελευταίοι υπερασπιστές του είχαν σκοτωθεί ή αναγκαστεί να συμπυχθούν... Οι Σοβιετικοί και οι λακρασφαλίτες, προχωρώντας, εκτελούσαν τους πληγωμένους».²⁴⁵⁸

Να τώρα και ένα απάνθισμα λίγων από τις πάμπολλες παλιές διαφημίσεις του «Ρεξ». Προσέξτε ειδικά τις κατοχικές:

Επειδή, λόγω τεχνικών δυσκολιών, δεν κατέστη δυνατή η προβολή της ταινίας ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ ΜΙΣΟΣ, ο κινηματογράφος ΡΕΞ θα προβάλλη ολόκληρον την εβδομάδα το μουσικό αριστούργημα

ΑΝΤΙΟ ΑΛΗΤΕΙΑ

με την μεγάλη Ισπανίδα καλλιτέχνη
ΕΣΤΡΕΛΙΤΑ ΚΑΣΤΡΟ.

Κινηματογράφος **ΡΕΞ**²⁴⁵⁹

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
ο Κινηματογράφος

ΡΕΞ

Επαναλαμβάνει τας
παραστάσεις του
χάρις εις την ειδικήν
εγκατάστασιν
μηχανημάτων
παραγωγής ρεύματος
με το αριστούργημα
ΝΥΧΤΕΣ =====

===ΣΤΟ ΔΟΥΝΑΒΙ

Ωραι παραστάσεων

2-4, 4-6, 6-8 & 8-

10²⁴⁶⁰

Εις περίπτωσιν διακοπής τού ρεύματος οι
κινηματογράφοι ΡΕΞ ΑΤΤΙΚΟΝ συνεχίζουν τας
προβολάς των χάρις εις ίδιας ηλεκτρικής
εγκαταστάσεις²⁴⁶¹

Ο κινηματογράφος **ΡΕΞ** συνεχίζει τις θερινές
επιτυχίες του με μια άφραστη πνευματώδη σάτιρα
των αμερικανικών πολιτικών ηθών του
παρελθόντος, πλουτισμένη με αμίμητο χιούμορ,

²⁴⁵⁸ Φύσσης Λένιν 509

²⁴⁵⁹ Διάφορες εφημερίδες της 13.12.1942

²⁴⁶⁰ Ελεύθερον Βήμα 16.09.43

²⁴⁶¹ Βραδυνή 15.3.1946

σπαρταριστά επεισόδια και αφάνταστη περιπέτεια.

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

(Ταινία PARAMOUNT)

Με τους διασήμους ηθοποιούς της οθόνης
AKIM TAMIROΦ ΜΠΡΑΪΑΝ ΝΤΟΝ ΛΕΒΥ.

Η αίθουσα του Ρεξ παρέχει δροσιά με τα ψυκτικά
της μηχανήματα²⁴⁶²

Λέει ο φίλος μου Δημήτρης Ρηγόπουλος, αναφερόμενος στο «Ρεξ» τού 2008: «Έχω έναν πολύ προσωπικό πόνο για το Ρεξ.../ σήμερα το Ρεξ μετεωρίζεται ανάμεσα σε προσωρινή βάση του Εθνικού Θεάτρου και σε μουσική σκηνή – μπουζουξίδικο, κι αυτό το πληρώνει / θα έπρεπε να περνάς από την Πανεπιστημίου και να τυφλώνεσαι από τα φώτα / ... ένα ακόμα παιδικό κατάλοιπο γιατί στα μάτια του οκτάχρονου που διέσχισε την Πανεπιστημίου από το πίσω κάθισμα μιας παλαιολιθικής Lancia ολόκληρη αυτή η περιοχή, από το Σύνταγμα μέχρι την Ομόνοια, έμοιαζε μ' έναν παραμυθένιο πλανήτη γεμάτο φώτα, βιτρίνες, θεάματα και ξενοιαστους ανθρώπους.../ αξίζουμε ένα καλύτερο Ρεξ».²⁴⁶³ Λοιπόν, καθώς κλείνω το βιβλίο αυτό (Ιούνης του '13) το «Ρεξ» έχει από μήνες σκαλωσιές (με πολύ όμορφους φωτισμούς το βράδυ) και ανακαινίζεται. Αλλά ανακινίζεται ως νυχτερινό κέντρο και/ή θέατρο, είναι εντελώς απίθανο να ξαναγίνει κινηματογράφος.

Ενδεικτικές ταινίες: «Σαν Φρανσίσκο, η πόλις της αμαρτίας», «Ο ένοχος», «Πέερ Γκυντ, «Ενώ η ζωή διαβαίνει» πρώτη βιζιόν (σικ) (1937), «Χαμένα όνειρα» Ρ. Τέυλορ, Τζ. Κράουφορντ, «Ξεκίνημα για τη δόξα», «Θύελλα», «Άρχοντας του νότου», «Το μαύρο φορτίο», «Ο άγγελος» Μ. Ντήτριχ (1938), «Χαρούμενη ζωή», «Λευκή γυναίκα του Μαχαραγιά», «Χονολουλού», «Ζαζά», «Από αυγή σε αυγή» (1939), «Περιπέτεια στο Παρίσι», «Το δράμα μιας αμαρτωλής», «Η ομογάλακτος αδελφή μου», «Βασίλισσα Ελισσάβετ», «Φεγγοβόλημα» (1940), «Το τραγούδι της; Ευτυχίας», «Το αόρατο ζεύγος πήγε στον παράδεισο», «Πυγμαλίων» (1941), «Αντίο αλητεία», «Ερωτική θυσία», «Το καριναβάλι της Βενετίας», «Οι στραγγαλιστάι των Ινδιών» (1942), «Λεφτά με ουρά», «Κίτρινη κόλασις», «Φαιδώρα», «Τα επτά χαμίνια», «Ο Φαντομάς της Πράγας» (1943), «Στα ίχνη του εγκλήματος», «Καπρίτσια κοριτσιών», «Η γυναίκες δεν είναι άγγελοι» (μεταπελευθερωτικά), «Μελωδίες και ρυθμοί του '40» (1944), «Σκάνδαλα στο Γκραν Οτέλ», «Δράμα στον ωκεανό», «Αεροπόροι στη Λεγεώνα των Ξένων», «Η μάχη της Ρωσίας», «Η βίλα με τα νούφαρα» (δεν παίζει πασχαλιάτικο), «Δυο τραγούδια στην Ελλάδα» το πρώτο ελληνικό μουσικό φιλμ, «Εξόρμηση» ελληνικό, εποποιία 1821 1940-41, «Το ξέσπασμα μιας ψυχής», «Ιβάν ο τρομερός Αϊζενστάιν, «Τρεις αδελφές» (1945), «Μια νύχτα του Δεκέμβρη», «Ο στραγγαλιστής», «Πιν απ γκερλ», «Κυνήγι φαντασμάτων» (1946), «Οι συνωμότες της 5^{ης} φάλαγγας», «Ερωτικά γράμματα», «Τιτάνες του Ειρηνικού», «Πριγκίπισσα και πειρατής», «Στην κόψη του ξυραφιού», «Μια ζωή ξαναρχίζει», «Χαμένο Σαββατοκύριακο» (1947), «Γιαμ γιαμ», «Πάλι μαζί» Σαρλ Μπουαγιέ, «Το φως που έσβησε», «Πίσω από τα πράσινα φώτα», «Άμλετ», «Ανώνυμος επιστολή», «Ο ήρωας της Μπακούνα», «Ερωτικές τρέλες» (1948), «Χατζή Μουράτ λευκός διάβολος», «Οι καμπανες της Αγίας Σοφίας», «Ο αγύρτης» Τάυρον Πάουερ, «Συμφωνία κυριών», «Χριστόφορος Κολόμβος», «Κάτω στη γη» (1949), «Ο Ταρζάν και η σκλάβα του», «Τα στάχια της αμαρτίας», «Λουκρητία Βοργία», «Χαρούμενη παρέλασις», «Ένας άνδρας επιπλέον», «Ιωάννα

²⁴⁶² Η Βραδυνή 19.08.1946

²⁴⁶³ Urban Lab

της Λωρραίνης», «Λόρδος Βύρων» (1950), «Ατιμασμένη παρθένα», «Αμερικανοί αντάρται στις Φιλιππίνες», «Σμηναρχία θανάτου» Τζων Γουαίην, «Νύχτες οργίων», «Το πεζοδρόμιο του πόθου», «Νύχτες οργίων» (1951), «Μαύρα τύμπανα», «Το τραγούδι του Νότου», «Ζητούνται μνηστήρες», «Ντετέκτιβ στόρυ» Γουίλ. Γουάιλερ (1952), «Ο καταδότης του θαλάμου 17», «Αιχμάλωτοι των Βεδουίνων», «Ρασπουτίν», «Μάμπο στο Μπάλι», «Μάρτυς του εγκλήματος» αστυν. δράμα (1953), «Ένα εκατομμύριο λίρες», «Ρασπουτίν», «Σαλούντος αμίγκος» μουσικό του Ντίσνεϋ, «Άρπαγες της γης» περιπέτεια Άλαν Λαντ, «Αιχμάλωτοι των βεδουίνων» «Ο καταδότης του θαλάμου 17» «Απάνθρωπη θάλασσα» (1954), «Υποβρύχιος αποστολή» νοκυμαντέρ (σικ), «Ένα λεπτό πριν πεθάνης», «Ματωμένα πάθη» περιπ. Κόρνελ Γουάιλντ, «Ξαναγύρισε μικρή μου Σέμπα», «Μαγική πόλις» ελληνικό (1955), «Έστεμμένη παρθένα», «Ο δαίμων της Ασίας», «Εγκλημα στο Ρένο», «Στάσις λεωφορείου» έγγρ. δραματικό Μαίρυλιν Μονρόε, «Το σπίτι του πουλημένου έρωτα» σινεμασκ. τολμηρό (1956), «Επίθεσις από τον Κρόνο», «Το σημάδι του Ζορρό», «Ο δολοφόνος αποφασίζει», «Το νησί των ελεύθερων γυναικών», «Ο γυναικάς», «Το πορτραίτο μιας τυχοδιώκτριας», «Ίντερπόλ» (1957), «Η νύχτα αρχίζει με ένα έγκλημα», «Στο 5^ο σήμα θάνατος», «Μια σκιά στο παράθυρο», «Μια σκιά στη ζωή της», «Παγκόσμιο ποδοσφαιρικό κύπελλο Στοκχόλμης '58», «Θύελλα στην Ασία» έγχρωμον Ελίζαμπεθ Μύλλερ, «Ο πόλεμος των γκάνγκστερς» αστυν. Τζέννιεφρ Χόλντεν (1958), «Ο θησαυρός του μακαρίτη», «Ο Αιγύπτιος» περιπ. Β. Ματσιούρ, «Με σύμμαχό μου τον λαόν», «Η Ουγγαρία στις φλόγες»²⁴⁶⁴ + «Πυγμαχικός αγών Γιόχανσον- Πάτερσον», «Ο άνθρωπος της Δύσεως» (1959), «Η ιστορία της Ρουθ», «Κωλ γκερλς του '60», «Ο δολοφόνος κρυβόταν στη σκιά», «Η βασίλισσα του Διαστήματος», «Με κομμένη την ανάσα» αστυν. Μπελμοντό, Σήμπεργκ (1960), «Ο Ηρακλής κατακτά την Ατλαντίδα», «Οι εγκληματίαι», «20.000 λεύγες πάνω στη γη», «Ο δολοφόνος των 10 γυναικών», «Η πόλις του εγκλήματος» (1961), «Το αίνιγμα με τις τρεις αλήθειες», «Λώρενς της Αραβίας», «Οργή», «Ουρανός» του Τ. Κανελλόπουλου, «Ταξίδι», «Μονομαχία κατασκόπων», «Ο φασίστας» (1962), «Συνένοχοι βιασμού» ρεαλ. δράμα Αλίντα Βάλι, «Το κυνήγι της σάρκας» περιπ. Σαρλ Βανέλ, «Μερικοί το προτιμούν καυτό» σατιρική κομεντί, σέξυ, επανάληψη Μ. Μονρόε, Τόνυ Κέρτις, Τζ. Λέμον, Τζ. Ραφτ, Τζ. Μπράουν, «Ένσαρκωμένος πειρασμός», «Συναγερμός στο Λονδίνο», «Βερολίνο 1963», «Συνένοχοι σε βιασμό» (1963), «Η Ίντερπόλ εναντίον των μυστικών πρακτόρων», «Ο κράχτης» Φούντας –Κοντού, «Ο βασιλιάς του ήλιου», «Η σπείρα του κίτρινου κιμονό» (1964), «Το μυστικό του θησαυρού», «Ο τύρρανος του μαύρου πύργου», «Ένα έξυπνο, έξυπνο μούτρο», Εβδομάδα βουλγάρικου κινηματογράφου, «Γκάγκστερς με το στανιό» εύθ.αστυν. (1965), «Διεθνείς έμποροι ναρκωτικών», «Σμηναρχία εκδικήσεως» έγγρ. πολεμ., «Κομανσέρος», «Δρόμος χωρίς όνομα», «Πράκτωρ 007 εναντίον Δρος Νο», «Διαβατήριο για το διάβολο» (1966), «Η μνηστή του Φρανκενστάιν», «Οι κατάσκοποι χτυπούν στο σκοτάδι», «Νύχτα γάμου», «Μιζούρι κολτ» (1967), «Ο άνθρωπος που αρνήθηκε τον θάνατο», «Όλγα αγάπη μου», «Ο ντετέκτιβ», «Ζήσε για τη ζωή», «Ο λέων της Σπάρτης» Ρίτσαρντ Ήγκαν, Άννα Συνοδινού, Μουσική Μάνου Χατζηδάκι (σικ) (1968), «Ο οδύσσεια ενός ξεριζωμένου» Ξανθόπουλος, «Η εκδίκησης του Τζερόνιμο» Τομ Τράιον, «Η λαίδη της αμαρτίας», «Ταξίδι στο βυθό της θάλασσας», «Ο εγκέφαλος» «Η σφαγή του Σικάγου» (1969), «Η σφαγή του Σικάγου», «Ο μαύρος Κοζάκος», «Δυο φορές προδότης», «Ο φυγάς του Άμστερνταμ», «Σαρτάνα, ο ατρόμητος εκδικητής» (1970), «Οι κολασμένοι των μεγαλυπόλεων», «Κατά διαταγήν του Αλ Καπόνε», «Και ο

²⁴⁶⁴ Ήταν τότε η δημοκρατική, αντικομμουνιστική εξέγερση του ουγγαρέζικου λαού

Θεός συχάθηκε τον Κάιν», «Το μεγάλο μούτρο», «Το δόλωμα της μαφίας» (1971), «Καυτό τρίγωνο αμαρτωλών», «Ένας παράνομος που τον λέγανε νεκροθάφτη», «Προδότης της Μαφίας», «Η Ρένα είναι οφ σάιντ», «Η δολοφονία του Τρότσκι», «Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσας», «Κυνηγητό μέχρι την κόλαση» (1972), «Η θάλασσα του τρόμου», «Ο άνθρωπος με τη χρυσή γροθιά», «Καταιγίδα στην καυτή ζούγκλα» + «Το δόλωμα της αμαρτίας» (1973), «Ο κίτρινος πράκτωρ στη συμμορία της πράσινης αράχνης», «Ο μαύρος κύκλος», «Ο άνθρωπος με το αδιάβροχο», «Μαλίτσια» (1974), «Όργια σε στρατόπεδο γυναικών», «Η κλινική του σεξ», «Το μοναστήρι των αμαρτωλών γυναικών», «Το νου σας και τρακάρουμε», «Προγαμιαίες ανωμαλίες», «17χρονη πρόκληση» (1975), «69 σεξοπονηριές», «Εφηβικά παιχνίδια», «Κρεμάστε τους ψηλά», «Ερχονται οι εξυπνάκηδες...», «Το κυνήγι του καρχαρία», «Ρωξάννη, η βασίλισσα του σεξ», «Ο άνθρωπος χωρίς οίκτο» (1976), «Τάρας Μπούλμπα», «Εφηβικά παιχνίδια», «Η γέφυρα της κολάσεως», «Εφηβικά παιχνίδια», «Μονομαχία με γροθιές και καράτε», «Χατζή Μουράτ, ο λευκός διάβολος» (1977), «Τελευταίες ημέρες των Ές Ές», «Ο ακαταμάχητος», «Τον έλεγαν τίγρη και σκόρπιζε αίμα», «Γέτι ο γίγας των παγετώνων», «Φον Σπέε, το καταδρομικό φάντασμα», «Τα τελευταία όργια της Γκεστάπο», «Κεραυνός κάτω από τον ήλιο», «Η μοντέρνα δικαστίνα», «Τζουλιάνο ο αρχιληστής», «Κορίτσια δυναμίτες στο κρεβάτι», «Κόκκινος κουρσάρος» (1978), «Μια γυναίκα, μια αγάπη, μια ζωή» Βοσκόπουλος, «Ο νόμος είμαι εγώ», «Πόκερ με πιστόλια», «Θα συντρίψω όλους τους παρανόμους», «Η νυχτερίδα με τα χρυσά πρόσωπα», «Το τρελό νοσοκομείο με τις σέξυ ερωτιάρες νοσοκόμες», «Στον πυρετό της νύχτας», «Σιδηρούν προσωπίον» (1979), «20άχρονη σκανδαλιάρα», «Μονομαχία για δολάρια», «Η μάχη του Μαραθώνα», «Η βρωμιά», «Σταματήστε να βαρατέ το γιατρό», «Ιπτάμενοι μαχητές», «Ο ταξιτζής», «Σαλόν SS» (1980), «Το κτήνος του Σαν Ντιέγκο», «Η μαύρη Εμμανουέλα σε έρωτες στην Ταϊτή», «Λευκή σάρκα στα δόντια τους», «Τα όργια του Δράκουλα», «Η κραυγή των ζόμπι», «Καραμπόλα εναντίον Τρινιτά», «Γίγαντες στην παρανομία», «Η Ντάνα Φλώρα και οι δύο σύζυγοί της», «Στρατόπεδα ανωμαλίας», «Το περιθώριο», «Ο κεραυνός των Απάτσι» (1981), «Το χρυσό αγόρι των κατασκόπων», «Η πόλις της βίας», «Ερωτικές ιστορίες μεγαλοπόλεων» (σικ), «Βόμβες, φωνές και διαμάντια», «Η επιδειξιάς», «Ο δολοφόνος με το αγγελικό πρόσωπο» (1982), «Μπέττυ το πράμα που μιλάει», «Μοτοσικλετιστές εναντίον μαύρης συμμορίας», «Κάρλος ο τρομοκράτης», «Αγριο και γλυκό», Εβδομάδα ταινιών φρίκης, «Οι σκληροτράχηλοι της ασφάλτου», «Θάνατος στον ήλιο» (1983), «Διαστροφές σε στρατόπεδο σαδιστών», «Η μάχη του Μάρεθ», «Δική σου με απιστία», «Κάνονμπωλ ο πρώτος» (1984), «Αγριοι γύπες» + «Κινγκ Κονγκ», «Η επιδειξιάς», «Αγρια εκδίκηση», «Οι βάρβαροι» (1985), «Κομάντος σε νόμιμη άμυνα», «Κραυγές τρόμου», «Αγριοι γύπες», «Ο επαγγελματίας» (1986), «Μανχάταν ζιγκολό», «Αποστολή στο Αφγανιστάν», «The κόπανοι», «Νίνζα εναντίον κομμάντος Ταϊπάν», «Σκληροί σαν μέταλλο», «Φιλαδέλφεια ώρα 0», «Διαστροφές του Καλλιγούλα» (1987), «Τζάνκμαν», «Σημείο εξόντωσης», «Ο σταθμός 13 δέχεται επίθεση» και «Μαχητές της επόμενης μέρας» (1988).

Ριάλτο Προπολεμικό υπαίθριο κινηματοθέατρο της Κυψέλης, που, μετά από μια σειρά μεταλλάξεις, διατηρείται κατά κάποιο τρόπο ως χώρος μέχρι σήμερα. Η ονομασία από διάσημο καταπράσινο νησάκι της Βενετίας. Ταινίες έπαιξε από το 1935 μέχρι την αρχή του 1991, με πολλά θεατρικά και άλλα κενά ενδιαμέσα. Διεύθυνση: Κυψέλης 82/54 (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης), τηλέφωνα 8040, 817068, 812594, 822068, 837003, 8237003, 8218973. Στις εφημερίδες: Συνοικία Κυψέλης / Κυψέλης / Αγ. Μελετίου και Κυψέλης. Στο ίδιο τετράγωνο με την

«Κυψέλη» (Α) / «Κυψελάκι» (δες λέξεις). Μέσα στα χρόνια, ανέβαινε κατηγορίες: από συνοικιακό ('50) σε ημικεντρικό ('70) και κεντρικό ('80). Το θερινό είχε τυπική διάταξη, και με εξώστη.²⁴⁶⁵ Το σημερινό χειμερινό θέατρο έχει δύο πόρτες, αλλά μου λένε ότι λειτουργεί μόνο η μία. Προπολεμικά έπαιζε τυπικές μικροαστικές γλυκανάλατες ταινιούλες, μεταπολεμικά δεν το 'πιανες πουθενά, από Ξανθόπουλο μέχρι Ρομ, ενώ στα τελευταία του είχε γίνει σινέ τέχνης. Επιχειρηματίας το 1947 (τουλάχιστον), ο Παύλος Νικηφοράκης.²⁴⁶⁶

Ξεκίνησε σα θέατρο το 1934 και πρωτοπρόβαλε φιλμ το 1935, ενώ αρκετές φορές το γύρναγε στο θέατρο και, ιδίως, στο βαριετέ (εξού και τα χρονολογικά κενά πιο κάτω). Πανί και σκηνή εναλλάσσονταν ακόμα και την ίδια σεζόν ή και την ίδια βραδιά. «Ήταν ένα πολύ μεγάλο θερινό σινεμά, ίσως το μεγαλύτερο της Αθήνας. Όταν έγινε πολυκατοικία, δημιουργήθηκε το χειμερινό, στο ίδιο μέρος».²⁴⁶⁷ Αυτό θα πρέπει να έγινε το 1963 - 1964, διότι τότε εξαφανίζεται το σινεμά από τις εφημερίδες, το δε 1965 ανοίγει χειμερινό. Σ' αυτή τη φάση, «έπαιζε σχεδόν μόνο ελληνικές ταινίες».²⁴⁶⁸

Το νέο κινηματοθέατρο «Νέο Ριάλτο» με 950 καθίσματα²⁴⁶⁹ και εξώστη, είχε τη δυνατότητα ν' ανοίγει στο πλάι τα καλοκαίρια.²⁴⁷⁰ Για πολύν καιρό, έπαιζε μόνο θέατρο, ξανάπαιξε κανονικά ταινίες το 1983 - 1985 και μετά πέρασε σε σποραδική λειτουργία, τουλάχιστον κατά το κινηματογραφικό του σκέλος. Εκείνο τον καιρό στέγασε και την Κινηματογραφική Λέσχη. Το Μάη του '85 θέατρο και σινεμά συνυπήρξαν, προφανώς σε διαφορετικά ωράρια. Έπαιζε πολλές φορές παιδικά Κυριακές πρωί. Το 1986 τού έγινε ένα καλό ανακαινιστικό λίφτινγκ. Οργάνωσε μεταμεσονύκτιες προβολές το 1986- 1987.²⁴⁷¹ Ο Νίκος Παπαδημητρίου, υπεύθυνος του κινηματογράφου εκείνη την εποχή, λέει συναφώς τα εξής αξιοσημείωτα: «Οι θεατές των νυχτερινών προβολών ξέρουν τι θέλουν να δουν και έρχονται προετοιμασμένοι. Οι ταινίες που προβάλλουμε δεν κυκλοφορούν στις κανονικές αίθουσες της Αθήνας. Επιπλέον, είναι ταινίες που τροφοδοτούν τις φαντασιώσεις και τις φοβίες του κοινού».²⁴⁷² Μέσα στο σκοτάδι της νύχτας και τη σκοτεινιά της αίθουσας, ο θεατής, ανάλογα με τις μνήμες που κουβαλάει και χωρίς να παύει να είναι μια αυτόνομη προσωπικότητα, έρχεται σε επαφή με την κάθε ταινία, τον κάθε σκηνοθέτη, τον κάθε 'κακό', όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορούν να του προσφέρουν ηδονιστικές συγκρούσεις».²⁴⁷³ Στις μεταμεσονύκτιες αυτές προβολές είχε βάλει το χέρι του και ο πρόωρα χαμένος Βαγγέλης Κοτρώνης (δες και «Ελυζέ»)²⁴⁷⁴. Όσο περνούσαν τα χρόνια, ο κινηματογράφος και η καλοκαιρινή λειτουργία υποχωρούσαν. Κόπηκαν οι καλοκαιρινές προβολές, οι χειμωνιάτικες αραιώσαν παραμένοντας μόνο Σαββατοκύριακα κλπ, ώσπου τελικά έγινε θέατρο. Εδώ και μερικά χρόνια, είναι χειμερινό θέατρο και λέγεται «Αλέκος Αλεξανδράκης».

²⁴⁶⁵ Σόφη Σιδηρουργού, συνέντευξη

²⁴⁶⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

²⁴⁶⁷ Δημήτρης Πηλιούσης, συνέντευξη

²⁴⁶⁸ Μάνος Τουμπακάρης, συνέντευξη

²⁴⁶⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁴⁷⁰ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη και Γιώργος Μάντης, συνέντευξη

²⁴⁷¹ Γεωργελές, Α112, 62

²⁴⁷² «Επικίνδυνες επαφές από το διάστημα», «Φλας Γκόρντον, πράκτωρ 069, εναντίον του πλανήτη πόρνο», «Ο Δράκουλας διψάει για αίμα παρένας... και πεθαίνει διψασμένος», «Δραπέτες του πράσινου τρόμου», «Οι χαμένοι κυνηγοί του διαστήματος» κλπ. Αναφέρονται στο Κολιοδήμος, Προβολές. Δεν τις βάζω στο σύνθητες σημείο, γιατί δε μπορώ να χρονολογήσω την προβολή τους.

²⁴⁷³ Κολιοδήμος, Προβολές

²⁴⁷⁴ Κολιοδήμος, Προβολές

Να τώρα τρεις πολύ παλιές διαφημίσεις του. Η πρώτη είναι η εναρκτήριά του και είναι γενική, η δεύτερη είναι κινηματογραφική και τονίζει το τραμ της Κυψέλης, ενώ η τρίτη είναι ένα απίθανο μικτό μουσικό – κινηματογραφικό περιβόλι:

Ρ Ι Α Λ Τ Ο

Γωνία Κυψέλης και Αγ. Μελετίου
Το ωραιότερον θέατρον του κόσμου
 Έναρξις Πέμπτη 14 Ιουνίου²⁴⁷⁵

ΡΙΑΛΤΟ Οδός Κυψέλης τραμ 2, στάσις Ριάλτο, αλλά να βεβαιωθώ, γιατί δυσανάγνωστο στην εφημερίδα. Ο δροσερώτερος και πολυτελέστερος κινηματογράφος των Αθηνών ΣΗΜΕΡΟΝ Το μεγαλούργημα του Εμίλ Ζολά ΝΑΝΑ με την Άννα Στεν. Εκτός προγράμματος ζουρνάλ, Μίκυ Μάους²⁴⁷⁶

ΡΙΑΛΤΟ

(Αγ. Μελετίου και Κυψέλης)

ΑΠΟΨΕ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ

SOIREE DE GALA

1^ο) Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΟΣ ΜΑΕΣΤΡΟΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΩΝ ΠΑΡΙΣΙΝΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΤΙΝΟ ΡΟΣΣΙ

ORLANDO

ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ

ΚΑΙ Ο ΝΙΝΟ ΚΩΣΤΑ, ο επικαλούμενος (σικ) Έλλην ΤΙΝΟ ΡΟΣΣΙ σ' ένα πλουσιώτατο πρόγραμμα από Αργεντινά ταγκό, Ισπανικά, γαλλικά και ελληνικά τραγούδια
 2^ο) ΤΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑ

«ΜΠΛΕ ΑΛΕΠΟΥ»

Με την ΖΑΡΑ ΛΕΑΝΤΕΡ
 Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
 ΣΗΜΕΡΟΝ ΣΤΟ ΡΙΑΛΤΟ

Διαρκή και προσκλήσεις δεν ισχύουν²⁴⁷⁷

Ίδου και μερικές χαρακτηριστικές μαρτυρίες.

Σόφη Σιδηρουργού: «Εγώ το θυμάμαι για πολλά χρόνια θερινό, έτσι το γνώρισα. Εκεί, μικρή, αγάπησα τη Γκρέις Κέλλυ δε θυμάμαι σε ποια ταινία, με τα όμορφα ολόισια πόδια της, να παίζει με κάτι χάρτινα караβάκια σε μια λίμνη. Δίπλα στο 'Ριάλτο', ανηφορίζοντας την Κυψέλης, στην πρώτη γωνία με τη Ζακύνθου, δεξιά, ήταν το πολύ ωραίο ζαχαροπλαστείο 'Συστηματικών' του κυρίου Ανδρεάδη. Είχε μεγάλες και ωραίες τζαμαρίες με μαύρα πλαίσια. Πολλές φορές συνδυάζαμε το

²⁴⁷⁵ Ακρόπολις, 09.06.1934

²⁴⁷⁶ Αθηναϊκά Νέα 17.6.1936

²⁴⁷⁷ Ελεύθερον Βήμα, 28.08.1940

σινεμά με κάποιο γλυκό από κει. Η βασική σπεσιαλιτέ του ήταν η κυδωνόπαστα, δηλαδή κυδώνι πολτός, με αμύγδαλο, τυλιγμένο σε σελοφάν. Ακόμα θυμάμαι τα χαρακτηριστικά χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτάκια που γράφανε ‘Συστηματικόν’ και ήταν κολλημένα πάνω στο σελοφάν».²⁴⁷⁸

Πύρπασος: «Εργαζόμουν στο δροσόλουστο σινε - βαριετέ ‘Ριάλτο’ της Κυψέλης... παρουσίαζα τις χαβάγιες του Γιώργου Κεφαλώνιτη... Παρουσίαζα το χαβανέζικο συγκρότημα, έναν έναν τους μουσικούς χωριστά... Ένα βράδυ άρχιζα τη αναγγελία κι άκουγα γέλια (Με στράβωνε στ’ αλήθεια ο προβολέας...) -Ο μαέστρος Γιώργος Κεφαλώνιτης. Χάχανα από τη πλατεία. -Ο βαρύτονος Πύρος Μακρής. Νέα γέλια και χειροκροτήματα. -Ο μοντέρνος ντιζέξ Σώτος Σιδηρόπουλος. Κανονική καζούρα απ’ την πλατεία και γέλιο απ’ τα παρασκήνια... Τι είχε συμβεί; Οι ...χαβανέζοι, για να σπάσουν πλάκα με τη μυωπία μου, άλλαξαν τη σειρά στην εμφάνισή τους...Μα εγώ δε θύμωσα... Και πριν αρχίσουν το πρόγραμμά τους, άρπαξα το μικρόφωνο κι είπα τη ‘Μυωπία’, που τη χειροκρότησαν θεατές και μουσικοί!»²⁴⁷⁹

Αργυρόπουλος: «Μετά τον Οικονομίδη, τα καλοκαίρια... να εναλλάσσεται από κινηματογράφο σε βαριετέ... σε θέατρο πρόζας .. και να κλείνει ... με επιθεώρηση... Απο τη μια πλευρά χωριζόταν από το σπίτι που έζησε ο Κων/νος Κανάρης²⁴⁸⁰ με μια μάντρα και από την άλλη πλευρά,²⁴⁸¹ από την οδό Ρηνείας, από ένα κοιτοπουλάδικο. Ο Φώτης ο αυγουλάς έβαζε μια σκάλα και τα ευνοούμενα πιτσιρίκια έβλεπαν τη παράσταση ανεβασμένα στη σκαλάκια δωρεάν. Και ο Οικονομίδης στις πρωινές πρόβες όλο φοβόταν όταν κάτι δεν προχωρούσε όπως ήθελε. Μεταξύ καφέ και τσιγάρου, ‘Έχουμε το Φώτη δίπλα μας’, έλεγε. ‘Προσοχή, πέφτουν αυγά’»²⁴⁸² Η Κώνστα υπενθυμίζει ότι «στο ‘Ριάλτο’ συνεργάστηκαν οι Αρίας [δες «Κυψελάκι»] και Οικονομίδης, με συνέπεια πολλές φορές να έχουν εξαντληθεί από νωρίς τα εισιτήρια».²⁴⁸³ Αυτό έγινε τουλάχιστον το 1949, συμπληρώνω εγώ.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Θεία αρμονία», «Όταν ήμουν κατάσκοπος», «Καριόκα», «Το παραστράτημα», «Μικρή Κατερινούλα», «Λευκή αδελφή», «Δύσκολη στιγμή» (1935), «Ανάστασις», «Εύθυμη ζωντοχήρα», «Νύχτα γάμου», «Λευκός γάμος», «Ο γολγοθάς μιας γυναίκας» (1936), «Σονάτα Κρόυτζερ», «Κοιτώνες κοριτσιών», «Σαβόι 217» (1937), «Ανεμοστρόβιλος ψυχών», «Κόκκινη χορεύτρια», «Μπακαρά», «Ναπολιτάνικες βραδιές», «Τοβαριτς», «Στέλλα Ντάλας», «Ταμάρρα», «Νανά» (1938), «Μόσχα – Σαγγάη», «Μία νύχτα στο Δούναβι», «Οι άθλιοι» ολόκληρον, «Ροζαλίν», «Μυστηριώδης τραγουδιστής», «Γκιουζέπε Βέρντι» (1939), «Το καρνέ του χορού», «Μαζί σου για πάντα», «Γιόχαν Στράους», «Μοιραία γυναίκα», «Στο περιθώριον μιας αγάπης», «Σκλάβες της αμαρτίας» (1940), «Απόψε θάρθω κοντά σου», «Ξαναπαντρεύομαι τη γυναίκα μου», «Το μυστικό του φακίρη», «Ηρωες της Δύσεως» (1941), «Ένα αστέρι γεννιέται», «Το τραγούδι της ευτυχίας», «Κλειστά παράθυρα» + «Η μάχη των Μαριαννών», «Ιπτάμενα φρούρια», «Βλέπε, άκου, σώπα», «Ουράνον τόξον» (1945), «Λοχίας Γυορκ», «Το βαλς του Δουνάβεως», «Οι τρεις αδελφές», «Ταξίδι δίχως τέλος», «Ματωμένοι πειρατές» (1946), «Μαντίνα Καλένιν», «Εφιάλτης», «Το διαβολοκόριτσο», «Τ’ αδέσποτα νειάτα μεγαλώνουν»

²⁴⁷⁸ Σόφη Σιδηρουρού, συνέντευξη

²⁴⁷⁹ Πύρπασος, Πένα, 54

²⁴⁸⁰ Το σπίτι είναι τώρα μεγάλη πολυκατοικία. Ο ενδιαφερόμενος για την όψη και την ιστορία του μπορεί ν’ ανατρέξει στην Ακρόπολη της 18.07.1930

²⁴⁸¹ Έχει γίνει μεγάλη δίκλιτη πολυκατοικία, με υπέρθυρη εντοιχισμένη επιγραφή που δίνει τις σχετικές πληροφορίες

²⁴⁸² Αργυρόπουλος 194 κ.ε

²⁴⁸³ Κώνστα 20

(1947), «Μετά την εγκατάλειψη», «Έχιδνα», «Ζήτημα ζωής και θανάτου», «Φλογισμένα νειάτα», «Σοκολατένιος στρατιώτης», «Έφοδος γιγάντων» (1948), «Γυρισμός εξορίστου», «3 κορίτσια και 3 ναύτες», «Αιχμάλωτος της σιωπής», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» (1951), «Ο φυγάς», πολύ θέατρο (1954), «Εξομολόγησις μιας προδομένης», «Το ξέσπασμα των σκλαβωμένων», «Οι ιππότες της στρογγυλής τραπέζης» (1956), «Συναγερμός στη Μεσόγειο», «Μπόμπυ Ντικ» (σικ), «Ενωμένοι στη ζωή και στο θάνατο», «4 κορίτσια στην πόλι», «Είσαι η ζωή μου» (1957), «Το κλειδί», «Το χαμένο ραντεβού», «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Η γυναίκα που γέννησε τον πόθο», «Ο Καντίφλας πολυτεχνίτης» (1959), «Ο δρόμος του αίματος» αστυν. Στηβ Κόχραν, «Οργία της Λουκρητίας Βοργία», «Λίλυ», «Αυτή είναι η ζωή μου», «Ο άρχων του καταραμένου κάμπου», «Ο άνθρωπος με το χρυσό χέρι» (1960), «Ο πλοίαρχος ταξιδεύει με το τραίνο», «Αυστηρώς απόρρητον», «Κορίτσια των αμαρτωλών πόθων», «Εγκλημα στα παρασκήνια», «Στέγνωσαν τα δάκρυά μου», «Ο Γολιάθ και οι βάρβαροι» (1961), «Ραντεβού στην Κέρκυρα», «Βίβα Πέπε» + «Γάμοι της πριγκιπισσής»,²⁴⁸⁴ «10.000 κρεβατοκάμαρες», «Φάννου» (1962), «Αίμα στον Άσσο μαστούνι», «Τζην Χάρλοου» Κάρολ Μπαίηκερ, «Βιριδιάννα», «Τρεις αδελφές», «Καθώς πρέπει κυρία» έγχρ. αισθημ. περιπ. Κιμ Νόβακ, «Οι τυχοδιώκτες» (1965), «Έχω δικαίωμα να σ' αγαπάω»Χ, «Κυρίες και κύριοι», «Η γυναίκα μου τρελάθηκε», «Αληθινός φασισμός», «Ιβάν ο τρομερός», «Αρουραίοι της ερήμου», «Οι κληρονόμοι», «Ο κατατρεγμένος» δράμα Νίκος Ξανθόπουλος (1966), «Τα μυστήρια των Παρισίων» περιπέτεια Ζ. Μαραί, «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Οι δύο υπεράνθρωποι», «Πάρε κόσμε» (1967), «Ραντεβού στην Κέρκυρα», «Ένας ιπότης με τσαρούχια», «Ο αχόρταγος», «Θυέλλα στο σπίτι των ανέμων», «Το λαμπρό αστέρι» (άνευ «πιο»), Νέον έργον (1968), «Το κλωτσοσκούφι», «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Ο ψεύτης», «Κορίτσια για φίλημα», «Ο αντάρτης του βάλτου» (1969), «Κονσέρτο για πολυβόλα», «Ένας τρελός τρελός γλετζές», «Ψηλά τα χέρια Χίτλερ», «Ωρες αγάπης, ώρες πολέμου» (1970), «Μικρή χανούμισσα», «Ραντεβού στον αέρα», «Οι εγωισταί», «Δεσποινίς διευθυντής», «Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση;», «Η εφοπλιστίνα», «Οι κυρίες της αυλής» (1971), «Ο αδελφός μου ο λόρδος», «Το προξενιό της Άννας», «Επτά χρόνια γάμου», «Ο αντιφασίστας» (1972), «Ο αχαιρέυτος», «Ο τρελός τα 'χει 400», «Αν ήμουν πλούσιος», «Τρεις τρελλοί για δέσιμο», «Ένας τρελλός αεροπειρατής» (1973), «Μπλόου άουτ, ο δολοφόνος του μσονυκτίου» του ντε Πάλμα, θέατρο, «Οι υπέροχοι ληστές και τα κουλουβάχατα της ιστορίας» (1982), «Ρεβέκα», «Οι 7 σαμουράι», «Πέντε μέρες εκείνο το καλοκαίρι», «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Ζητείται πονηρός εγκέφαλος για σεξ», «Τα φώτα της ράμπας» (1983), «Η ανταρσία του Μπάουντυ», «Οργισμένα νιάτα» Ρίτσαρντ Μπάρτον, «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ;», «Ασημένιο τραίνο», «Οι έφηβοι» έγχρωμο, «Καλά Χριστούγεννα μίστερ Λώρενς» (1984), «Ο Αστερίξ και τα τρελά κατορθώματά του», «Η τροπέζα» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα Ιταλοί σκηνοθέτες, «Το μεγάλο φαγοπότι» κλπ ταινίες από τη Βδομάδα Φερέρι, Παίζει μόνο κάθε Δευτέρα και Παρασκευή Κινηματογραφική Λέσχη (1985), «Γκεταγουαίη», Κλειστό λόγω ανακαινίσεως, «Μαχητής του Σέντραλ Παρκ», Δευτέρα Τρίτη δύο έργα, «Οι γενναίοι» + «Τα τέρατα» Παρασκευή Σάββατο μετά τις 12 Κινηματογραφική Λέσχη τρόμου και επιστημονικής φαντασίας, «Για μια χούφτα δολάρια» + «Εκδικητής εκτός νόμου» (1986), «Η Ιουλιέτα των πνευμάτων», Αφιέρωμα στο θρίλερ (Παρασκευή και Σάββατο σε μεταμεσονύκτιες προβολές), «Καζανόβας», «Μοντέρνα τέρατα», «Μπρουμπέικερ», «Ο άτρωτος», «Μέταλ τζάκετ», «Το κλαμπ των ξεφωνημένων βιπς» (1987), Ριάλτο «Λιλή Μαρλέν»,

²⁴⁸⁴ Ο κ. Χουάν Κάρλος Βουρβόνος είχε μόλις νυμφευθεί την δ. Σοφίαν Γλυξβούργην

Εβδομάδα γουέστερν, «Το αδελφάτο με τις τρελές», «Όλα στραβά κι ανάποδα» (καλοκαίρι), «Πλούσια, γοητευτική και επικίνδυνη», «Ρίο Μπράβο» και άλλα φιλμ στην Εβδομάδα γουέστερν, «Οι 5 προφητείες», «Σκοτώνουν τ' άλογα όταν γεράσουν», «Γκεταγουαίη», «Φραγκενστάιν τζούνιορ» Μελ Μπρουκς, Παίζει μόνο Σαββατοκύριακα (1988), «Φανταστική καταδίωξη» (Παρασκευή Σάββατο μεταμεσονύκτιες προβολές) (1989), Έναρξη εντός των ημερών (1990), «Αραχοφοβία», «Μόνος στο σπίτι», «Είναι όλοι τους καλά», «Πρίττυ γούμαν» (1991), «Άλιεν» 3, «Πάνω, κάτω και πλαγίως», «Επιστροφή στο Χαούαρντς έντ» (1992) «Επιστροφή στο Χαούαρντς έντ», Αργεί, Κλειστό (1993).

Ριβιέρα Υπαίθριο και ακμάζον σινεμά των Εξαρχείων, Βαλτετσίου 46 τηλέφωνο 3637176, 2103844827, 210383771. Στις εφημερίδες Βαλτετσίου /Εξάρχεια. Η ονομασία από την Κυανή Ακτή της βορειοδυτικής Μεσογείου, μεταξύ Γαλλίας – Ιταλίας. Ξεκίνησε το πολύ δύσκολο για τον κινηματογράφο 1969, αλλά κρατήθηκε λόγω του χώρου που της πρόσφερε σταθερά καλλιεργημένη (ή θεωρούμενη ως καλλιεργημένη) πελατεία (αμφισβήτηση, φρικιά, στέκια, φοιτητές, αναρχικοί, αριστερά κόμματα, νεαροί επιστήμονες, εκδηλώσεις κλπ), μέχρι που κηρύχτηκε και διατηρητέο, τόσο ως ιστορικός χώρος (Υπ. Πολιτισμού), όσο και ως ως χρήση (ΥΠΕΧΩΔΕ). Εξαρχής Α΄ προβολής, με σταθερά ανοδική ποιοτική πορεία, σήμερα είναι κανονικό σινέ τέχνης. Περισσότερο από κάθε άλλο σύγχρονο θερινό, βασίζεται σε επαναλήψεις παλιών «σίγουρων» ταινιών. Παλιότερα δήλωνε «Ριβιέρα –Lux» (2001). Επιχειρηματίας, ήδη από τη δεκαετία του '70, ο Θόδωρος Ρίγγας (δες «Άννα», «Αθηναία», «Βοξ», «Ααβόρα», «Παναθήναια»). Ωραίο φωτογραφικό υλικό δημοσιεύει, από το μακρινό 1987, η Γιάννα Παπαδάκου στην «Ελευθεροτυπία».²⁴⁸⁵

Ευνοημένη από την πεζοδρόμηση της Βαλτετσίου, βρίσκεται ανάμεσα σε ταβέρνες, μπαρ, βιβλιοπωλεία, κρεπερί, καφενεία και τοπικά μαγαζιά της γειτονιάς. Είναι ένα πανέμορφο σινεμά, με πολυγωνικού σχήματος παλτεία. Διαθέτει κήπο με πράσινο (βασικά λεύκες και αγιόκλημα), τραπεζάκια, χαλίκι και δύο σιντριβάνια και πολλές γάτες. Έχει τυπική διάταξη, χωρίς εξώστη. Η οθόνη κοντή, κόβει τα κεφάλια των ηθοποιών- αλλά αυτό είναι μάλλον ο κανόνας στα θερινά (και όχι μόνο). Ιδιομορφία του ότι οι τουαλέτες είναι προσβάσιμες με σκάλα, αμέσως μετά την είσοδο και στο πλάι της καμπίνας προβολής.

Αντίθετα προς το κοντινό και -κάποτε- ανταγωνιστικό «Βοξ», αγαπώ πολύ τη «Ριβιέρα» και δεν περνάει καλοκαίρι να μη δω μερικές ταινίες εδώ. Περισσότερο θυμάμαι το «Για ποιον χτυπά η καμπάνα», τον «Οθέλλο» και, για πολλοστή φορά (αλλά με την κόρη μου την Άρτεμη) τη «Μάμα Ρόμα». Το 2012, το σινεμά έβγαλε ένα ενιαίο χοντροκομμένο πρόγραμμα, με διαφημίσεις και τις ταινίες του για όλη τη σεζόν.

Κάποια φιλμ: «Ο στραγγαλιστής της Βοστώνης» (παρθενικό φιλμ, 7 Ιουνίου), «Στη σκιά του φεγγαριού», «Στα ίχνη ενός εγκλήματος» (1969), «Δυο φίλοι», «Ραντεβού στον αέρα» (1970), «Το ρετιρέ της ανωμαλίας», «Μερικοί το προτιμούν κρύο», «Αντίο φίλε», «Η θεία μου η χίπισσα» (1971), «Ληστεία στο Μιλάνο», «Καταδίωξις», «Λα Ροντ, το γαϊτανάκι του έρωτα» (1972), «Ακόλαστη πυργοδέσποινα» Όλγα Καρλάτου, «Μονομαχία στον κόκκινο ήλιο» (1973),

²⁴⁸⁵ Παπαδάκου, ZOOM

«Κολονέλο Μπουτιλιόνε», «Οι τέσσερις σούπερμαν επιστρέφουν», «Το καρνέ των κατασκόπων» (1974), «4 τρελοί τρελοί νεοσύλλεκτοι», «Σούπερ σταρ υπέρλαμπρο άστρο», «Ο νόμος του Επιθεωρητή Νιούμαν» (1975), «Ρόλερμπωλ» Τζέιμς Κάαν, «Κύριε καθηγητά, πέστε μας πού κοιμηθήκατε χθες», «Η εξαφάνισις», «Αστυνόμος διώξεως του εγκλήματος» (1976), «Ο υπηρέτης», «Σάκκο και Βαντσέτι», «Εφιάλτες από το παρελθόν», «Ο σκορπιός», «Βέρα Κρουζ» Γκάρντ Κούπερ, «Φραγκεστάιν τζούνιορ» (1977), «Η τροτέζα», «Το πέραςμα της Κασσάνδρας», «Σύζυγος και ερωμένη» (1978), «Προβιντάνς» Ντερκ Μπόγκαρτ, «Γυρισμός», «Η κόρη του Ράιαν» (1979), «Το καρνέ με τα πονηρά τηλέφωνα», «Ο συμβιβασμός» του Καζάν, Φαίη Νταναγουαίη, «Φρενίτις» κλπ ταινίες από το Αφιέρωμα στον Χίτσκοκ, (1980), «Ο τελευταίος των μεγιστάνων», «Ο Τζόνι πήρε τ' όπλο του», «Κόκκινα φανάρια» (1981), «Κόκκινη έρημος», «Η νύχτα των βρυκολάκων», «12 μέρες μυστηρίου» (1982), «Τα πουλιά» και γενικά Εβδομάδα Χίτσκοκ, «Αναζητώντας τον μίστερ Γκούντμπαρ», (1983), «Όλοι οι άνθρωποι του Προέδρου», Τζακ Λέμον «Η πρώτη σελίδα» (1984), «Σουίτ μούβι», «Le cle», «Η γοητεία της αμαρτίας» Βισκόντι, «Η μεγάλη κούρσα γύρω από τον κόσμο», «Η τροτέζα», «Μια απίθανη, απίθανη πτήση» (1985), «Νύχτα αγωνίας», «Ένα καπέλο γεμάτο βροχή» (1986), Αφιέρωμα στον Γούντνι Άλλεν, «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια» «Ο αθώος» του Βισκόντι (1987), «Εγκλημα κάτω από τον ήλιο», «Ο άνθρωπος που θα γινόταν βασιλιάς», «Η συμμορία των πέντε», «Η Πέγκυ Σου παντρεύεται», «Μόνα Λίζα», «Ο άγνωστος του εξπρές» (1988), «Οι ατσίδες με τα μπλε», «Ο Σάμι κι η Ρόζι κάνουν έρωτα», «Η τροτέζα» (1989), «Σπλέντορ», «12 μέρες μυστηρίου», «Σινεμά ο παράδεισος», «Αμερικάνικη νύχτα» (1990), Εβδομάδα κωμωδίας (γενικά), «Το αυγό του φιδιού», «Αβάνα» (1991), «Κομίτμεντς, οι ροκάδες του Δουβλίνου», «Η αβάσταχτη ελαφρότητα τού είναι», «Θάνατος στη Βενετία» (1992), «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Ο καιρός των τσιγγάνων» Κουστουρίτσα, «Άρωμα γυναίκας» (1993), «Εις το όνομα του πατρός», «Ο φυγάς», «Τα μαύρα φεγγάρια του έρωτα», «Adams Family» 2 (1994), «Το άρωμα της Υβόννης», «Βασίλισσα Μαργκό», «Σε ζηλεύω», «Quiz show», «Ο θάνατος και η κόρη» (1995), «Πριν και μετά», «Screamers: μεταλλικές κραυγές», «Ο ταχυδρόμος», «Ο μπαμπάς της νύφης παθαίνει αμόκ» (1996), «Σονατίνα - η μελωδία του θανάτου», «Δυο αδέρφια, οι γυναίκες τους και μία ερωμένη», «Αδιόρθωτοι γλετζέδες» (1997), «Νευρικός εραστής», «Το πάρτι», Μπενίνι «Το τέρας», «Δικό του και δικό της» (1998), «Τρέξε Λόλα τρέξε», «Η ζωή είναι ωραία», «Matrix», «Ανάμεσα στα πόδια», «Elizabeth» (1999), «Ο πατριώτης», «Μαζί σου ή χωρίς εσένα», «Ο Εγγλέζος», «Η κλήση σας προωθείται» (2000), «Ο Τζόνι πήρε τ' όπλο του», «Κρυφό ταλέντο», «Buena vista Social Club» (2001), «Οθέλλος» Γουέλς, «Το γόνατο της Κλαίρης», «Ο γάμος των μουσώνων» (2002), «Άγριες φράουλες», «Μια νύχτα στην όπερα», «Playtime», «Η πόλη του θεού» (2003), «Οι αδελφοί Μαρξ στην άγρια δύση», «Ο χαρταετός», «Κλεμμένα φιλιά», «Μετά τα μεσάνυχτα» (2004), «Μαθήματα ισοροπίας», «Η πόλη των θαυμάτων», «Δυο ή τρία πράγματα που ξέρω γι' αυτήν» Γκοντάρ (2005), «Σταυρωμένοι εραστές», «Κώδικας Ντα Βίντσι», «Καληνύχτα και καλή τύχη», «Η διπλή ζωή της Βερόνικα» (2006), «Η ιδιοκτησία», «Φτάνει να 'μαστε μαζί», «Σκούρο μπλε σχεδόν μαύρο», «Κορίτσι για σπίτι» (2007), «Μια γυναίκα ανεβαίνει τη σκάλα», «Πρόγευμα στο Τίφανις», «Γυμνοί στον ήλιο» του Ρενέ Κλεμάν, «Τα πάντα γύρω από το σεξ» Γούντνι Άλεν, «Η νύχτα και η πόλη» (2008), «Ο καλός, ο κακός και ο περιεργός», «Ζητείται εγκέφαλος για ληστεία», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;», «Ο πορτοφολάς», «Ο υπναράς» (2009), «Το πνεύμα του μελισσιού», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας», «Η πρώτη σελίδα», «Τα φτερά του έρωτα», «Σαμπρίνα» (2010), «Το χρίσμα», «Μελαγχολία», «Ο υπναράς κλπ ταινίες από βδομάδα Γούντι Άλεν»,

«Έχουμε πάπα» (2011), «Χάρηκα που σε γνώρισα», «Lay the favourite», «Μεσοτοιχίες», «Ψαρεύοντας σολομούς στην Υεμένη», «Όλα για την Εύα» (2012), «Ο φοιτητής», «Blancanieves» + «Χιονάτη», «Το κυνήγι» + Η επίθεση» και «Μια γυναίκα μόνο ξέρει» (2013).

Ριβολί / **Rivoli** Υπόγειο σινεμά όλων των εποχών (με κλιματισμό) στη γωνία Αριστείδου 11 και Σοφοκλέους, «Γρυπάρειο Μέγαρο», τηλέφωνο 317775, 3217775, απέναντι από το παλιό Χρηματιστήριο. Σοφοκλέους στις εφημερίδες. Το όνομα προέρχεται από μια περίφημη κωμόπολη της Σαβοΐας, πολύ κοντά στο Τορίνο και σχετικά κοντά στα γαλλοϊταλικά σύνορα, η οποία, λόγω κάστρου και παλατιών, είναι συνώνυμη της αριστοκρατικότητας.²⁴⁸⁶ Το ίδιο το σινεμά τόνιζε «Ρίβολι» ιταλιστί, ωστόσο σύντομα επικράτησε ο γαλλογενής τόνος στη λήγουσα. Το σινεμά ξεκίνησε το 1957, ανήκε στην Α΄ προβολή, είχε 502 θέσεις²⁴⁸⁷ και έπαιξε ταινίες μέχρι τουλάχιστον το 1989 (η αβεβαιότητα έχει να κάνει με το ότι τα τσοντάδικα δεν είχαν υποχρεωτική αναφορά στον τύπο). Ευελπιστούσε να λειτουργήσει ως μικροαστικό οικογενειακό σινεμά Α΄ προβολής, Στο ξεκίνημά του διαφημίστηκε ως «ο κινηματογράφος που ανεβάζει την στάθμη του θεάματος στην Ελλάδα»²⁴⁸⁸ και «ο νέος πολιτισμένος κομψός κινηματογράφος»,²⁴⁸⁹ όμως λίγο λίγο έγινε σκέτο ομοιοιακό λαϊκό. Με κάποιες ποιοτικές εκλάμψεις και όχι ευθύγραμμη πτωτική πορεία, υπέκυψε στη γνωστή πορεία: πολεμικά, καουμπόικα, αισθησιακά, καράτε, τσοντάδικο, κλείσιμο. Τσοντάδικο το πρόλαβα εγώ και πήγα κάποιες φορές. Περιέλαβα και μερικά ξεχωριστά προγράμματά του στο βιβλίο μου. Ένα έγραφε: «Εισ το κυλικείον μας θα βρήτε φρεσκότατα γλυκά παγωμένα αναψυκτικά και άκραν περιποίησην». Άλλα αποτελούνται εξ ολοκλήρου από ανέκδοτα.²⁴⁹⁰ Το Μάη του 1983, οι υπεύθυνοι του σινεμά παραπέμπονται στο αυτόφωρο για προβολή πορνό.²⁴⁹¹ Όταν σταμάτησε για τα καλά, εγκαταλείφθηκε για αρκετά χρόνια, ώσπου στις μέρες μας ο χώρος διαμορφώθηκε σε γραφεία. Η ταμπέλα «Rivoli» όμως σώζεται (2008) κάθετη, με ξεβαμμένα τα κάποτε κόκκινα γράμματά της, και φυσικά δίχως ν΄ ανάβει, στη γωνία Αριστείδου – Σοφοκλέους, μόνο που πρέπει να σηκώσεις το κεφάλι πάνω για να τη δεις.

Πηγή της εποχής του ξεκινήματος σημειώνει: «Νέος υπόγειος κινηματογράφος δημιουργείται εις την γωνίαν των οδών Σοφοκλέους και Αριστείδου, κάτωθεν του μεγάρου ιδιοκτησίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο υπόγειος αυτός κινηματογράφος ανοικιάσθη υπό του κ. Ανδρέα Δρίτσα»²⁴⁹² Παρότι πηγές της εποχής τοποθετούν την έναρξή το Σεπτέμβρη του 1957,²⁴⁹³ στην πράξη τον βρίσκουμε να παίζει κανονικά από τον επόμενο μήνα. Ο ίδιος επιχειρηματίας (δες επίσης «Θησεύς» και «Πανελλήνιον» Β - Γ) παραμένει το 1961. Εδώ έδρευε η ΠΕΚ μέχρι το 1963, αφού ο Δρίτσας ήτανε πρόεδρος της.

Η είσοδος ήταν ακριβώς στη γωνία, με ένα είδος καλαίσθητου καμπύλου φάλτσου, και η κάθοδος γινόταν από ωραιότατες μαρμάρινες σκάλες, επίσης καμπύλες. Τα στοιχεία αυτά, τώρα με την ανακαίνιση, εξαφανίστηκαν. «Υπόγεια αίθουσα, αλλά

²⁴⁸⁶ Γι΄ αυτό και η ονομασία έχει υιοθετηθεί από πλήθος θέατρα, εστιατόρια, ξενοδοχεία κλπ ανά τον κόσμο

²⁴⁸⁷ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁴⁸⁸ Ελευθερία, 04.10.1957

²⁴⁸⁹ Η Βραδυνή, 06.10.1957

²⁴⁹⁰ Φύσσης, «Αυστηρώς ακατάλληλον», χωρίς σελιδαρίθμηση, αλλά αλφαβητικά στο γράμμα Ρ

²⁴⁹¹ Απογευματινή 13.05.1983. Αλίευμα του Θανάση Βέμπου

²⁴⁹² Κινηματογραφικός Αστήρ 13 (789) 30.08.1956

²⁴⁹³ Κινηματογραφικός Αστήρ 13 (808), 15.09.1957 και 15 (810), 15.10.1957

κομψοτάτη, διαρκώς αρωματιζομένη. Πλουσία, με ωραία καθίσματα και θαυμασίαν προβολήν».²⁴⁹⁴ Είχε πάρει και κάποιο βραβείο για τον τεχνικό του εξοπλισμό.²⁴⁹⁵ Εκτός από τον κινηματογράφο, οι σκάλες οδηγούσαν σε υπόγεια στοά με καταστήματα (αλά «Σινεάκ»- δεξ λέξη), που δούλευαν ακόμα κι όταν δεν έπαιζε το σινεμά,²⁴⁹⁶ πράγμα δύσκολο, γιατί το «Ριβολί» έπαιζε από νωρίς το πρωί, όπως τα περισσότερα σινεμά του Κέντρου. Άλλη πηγή της εποχής λέει, μεταξύ άλλων: «...Με μια επιβλητική είσοδο, που της δίδει πολύ εφέ ένα ιδότυπο τρυλ με καθρέπτες... Η αίθουσα είναι ένα ευρύχωρο μπλε σαλόνι, με κρυφούς φωτισμούς στην ίδια απόχρωσι, και είναι δημιουργία του γνωστού για το γούσταο και τις ωραίες εμπνεύσεις σκηνογράφου κ. Μάριου Αγγελοπούλου. .. Η αίθουσα περιλαμβάνει αναπαυτικά καθίσματα με μπλε επένδυσι από βαρύτιμο ὕφασμα κοτελέ και ευρύχωρους διαδρόμους Η οθόνη πανοραματική, μήκους 91/2 μέτρων διάτρητος για την καλύτερη απόδοσι του ήχου ... Η αίθουσα είναι επενδεδυμένη με παχύ στρώμα υαλοβάμβακος δια να της δίδη ακουστικήν τελειότητα και να εξουδετερώνη τόσον το ψύχος, όσον και την θερμότητα. .. 20 ταξιθέτριες με πρωτότυπες στλές σε στυλ ρεδιγκότας, επάνω σε μακέτες του Μάριου Αγγελόπουλου, θα φορούν για πρώτη φορά καπελάκια αεροπορικού τύπου, θα ομιλούν δε και ξένες γλώσσες. Τέλος, η μεγαλύτερη πρωτοτυπία ... είναι ότι θα διαθέτη ειδικήν υπηρεσίαν ταχυδρομείου και τηλεγραφείου».²⁴⁹⁷

Ο Ντίνος Παλαισιτίδης μου είπε ότι ο Τίτος Κοντόπουλος -παλιός μαθητής, τοπινός σύντροφος, γνωστός δημοσιογράφος και σταθερά φίλος μου μέχρι τον αδόκητο, πρόωρο θανάτό του- ως συνδικαλιστής φοιτητής της Φιλοσοφικής είχε πρωτοστατήσει σε μια τουλάχιστον φοιτητική διαδήλωση που έγινε μέσα στο «Ριβολί», διακόπτοντας την προβολή της τσόντας: Οι φοιτητές διαμαρτυρήθηκαν, ζητώντας από το Πανεπιστήμιο να πάψει να ενδιαφέρεται μόνο για το νοίκι που έδινε ο κινηματογραφικός επιχειρηματίας, να διώξει το τσοντάδικο και ν' αξιοποιήσει το χώρο «θετικά και υπέρ των φοιτητών».²⁴⁹⁸ Δυστυχώς δεν πρόλαβα να ρωτήσω σχετικά τον Τίτο, που πέθανε νεότερος και δεν είδε την αξιοποίηση (:) του χώρου από το Πανεπιστήμιο.

Ενδεικτικές ταινίες: «Αυτή που σ' όλα απαντά» (εναρκτήριο φιλμ, 6 Οκτωβρίου), «Εξωτικό λουλούδι», «40 πιστόλια» Βαρβάρα Στάνγουικ (1957), «Ο Τζίτζικας [σικ] και ο Μέρμηγκας», «Λιάνα, το κορίτσι του πόθου», «Δεσμώτης του ιλίγγου», «Το τελευταίο ψέμμα» ελλην. Λαμπέτη, «Απ' το κολλέγο στο στρηπ - της», «Μια λατέρνα, μια αγάπη, μια ζωή» ελληνικόν, «Ηρωες της Βαρσοβίας» (1958), «Αξιολάτρευτοι πούναι οι άνδρες», «Ασφαλτος βαμμένη με αίμα», «Σαν θέλη η νύφη και ο γαμβρός» [σικ], «Πριν νυχτώση», «Άγριος είναι ο άνεμος» Άννα Μανιάνι, «Κρυστάλλω» (1959), «Ένας βλάκας και μισός», «Άνδρας είμαι και το κέφι μου θα κάνω», «Πόθοι στα στάχια», «Παιδί για όλες τις δουλειές» Τζ.Λιούις (1960), «Το χρήμα δεν είναι θεός» έγχρωμ. δραμ περιπ. Τόνυ Κέρτις, «Μπελ Αντόνιο», «Η σταχτοπούτα», «Ο ήλιος λάμπει για όλους», «Ο Ταρζάν νικητής της ζούγκλας», «Ο αρχισιδηρουργός» (1961), «Ταξίδι», «Το έξυπνο πουλί...», «Η εξομολόγησις μιας μητέρας», «Επικίνδυνη αποστολή» (1962), «Ο Τζέρρυ Λιούις περιπλανώμενος»

²⁴⁹⁴ Πανηγυρικός Κινηματογραφικός Αστήρ του 1960, δίχως αρίθμηση, ούτε ακριβή ημερομηνία σε Πατέρας 99

²⁴⁹⁵ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁴⁹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 7 (802), 10.05.1957

²⁴⁹⁷ Φερμάν.

²⁴⁹⁸ Ντίνος Παλαισιτίδης, συνέντευξη

κωμωδία Τζ. Λιούις, Μπρ. Ντονλεβύ, Ντ. Γουέσσον, Χ. Μακνήρ, «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» έγχρ. Χίτσκοκ- Τζέιμς Στιούαρτ, Ντόρις Νταϊή, «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Υπό 10 σημαίας», «Τζουλιάνο ο αρχιληστής» (1963), «Οι Άγγλοι πήραν τη γη μας» Εμίλ Γιάννιγκς, «Μυστικός κώδικς», «Σμήνος 633», «Μαρία Στιούαρτ», «Προθεσμία ως την αυγή» μια μεγάλη φιλία στο γαλλικό υπόκοσμο (1964), «Γυναίκες πολυτελείας» περιπ., «Οι καταδικασμένοι της Αλτόνα», «Τα δίχτυα της ντροπής, «Παναγιά μου δυο παιδιά», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου» (1965), «Φίφης ο ακτύπητος», «Ο δολοφόνος του Τόκιο» αστυν. Τοσίρο Μιφούνε, «Ένα έξυπνο κορόιδο», «Ο μυστικός πόλεμος των κατασκόπων», «Υπάρχει και φιλότιμο» Κωνσταντάρας, «Πράκτωρ 117 επιχείρησις Ρίο», «Τα δεκαεφτάχρονα» (1966), «Ένα δολάριο ανάμεσα στα δόντια», «Νόρμαν ο πολυτεχνίτης», «Οι εκδικηταί των Βίκινγκς» (1967), «Για ποιον χτυπά η κουδούνα», «Μια κυρία στα μπουζούκια», «Απόδρασις στην Ιαπωνία», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι», «Ο μπούφος», «Εκείνος κι εκείνη», «Ο θάνατος της ωραιάς» (1968), «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», «Τα τσακάλια του Ρίο Μπράβο», «Όταν η πόλις πεθαίνει», «Πεθαίνω κάθε ξημέρωμα», «Τελευταίο ηλοβασίλεμα», «Το νησί της Αφροδίτης» (1969), «Η ζούγκλα των πόλεων», «Πάττον, ο θρύλος της Νορμανδίας», «Ξεροκέφαλος», «Οι άθλιοι» (1970), «Επαρχιώτες», «Φλογερό αγοροκόριτσο», «Το φρούριο των αθανάτων», «Εκεί που δε φτάνει ο ήλιος» (1971), «Καμπαρέ», «Λυσιστράτη», «Θάνατος στη Βενετία», «Η καυτή εκδίκησης του σεξ» (1972), «Ο τρόμος αρχίζει τα μεσάνυχτα», «Ομπρέ», «Η κατάκτησις του πλανήτη των πιθήκων» (1973), «Ερωτικοί εκβιασμοί μαθητριών», «Ελευθέριος Βενιζέλος», «Έγκλημα στο καβούρι» (σικ), «Το τείχος με τα διαμάντια» (1974), «Μια φορά στο Χόλλυγουντ», «Ο αστυνόμος», «Ανατομία της ερωτικής πράξης», «Ζούσε μόνο για το σεξ», «Σεμινάριο του έρωτα» (1975), «Παρθενικό παιχνίδι», «Η πανσιόν του ελεύθερου έρωτα», «Γ' απόκρυφα της κρυφής ζωής», «Μασάζ πολυτελείας», «Καυτές διακοπές» (1976), «Όλα γύρω από τη γυναίκα», «Ένας αριστοκράτης Καζανόβας», «Στιγμές έκστασης», «Μαύρη Αφροδίτη», «Κάμα Σούτρα», Νέον έργο (1977), «Ιδιωτικές απολαύσεις της Ελίζαμπεθ», «Κοκκινομάλλες έτοιμες για όλα», «Ανατομία μέρος 3^ο: Ανώμαλο σεξ», Νέον έργον, «Σεξ, σεξ και τίποτε άλλο από σεξ» (1978), «Ερωτικές ανησυχίες μιας ανήλικης», «Ένα κορίτσι δίχως φραγμούς», σεξ (1979), «Η φιδόγλωσσα», «Τρυφερές γαλλιδούλες», «Όργια στο δωμάτιο Νο 5», «Τα κορίτσια της μαντάμ» (1980), «Πονηρές ιστορίες», «Δεν έχω φραγμούς», «Ανταλλαγές συζύγων», «Δωσ' τα όλα μεγάλε», «Ερωτική κόλαση» (1981), «Μανεκέν», «Ερωτικές απολαύσεις», «Ξε... με τώρα που καίω», «Σκληρό σαπούνι, φλογερά κορίτσια» (1982), «Σεξ, σεξ, σεξ», «Μια παντρεμένη που τα κάνει όλα», Ταινία σεξ (1983), «Μια παρθένα για όλους», «Το παίζει πολύ Βεντέτα», «Η γυναίκα των ονείρων μου», «Βρώμικοι εραστές», «Γκαρσονιέρα σπέσιαλ» + «Το μάθημα του έρωτα» (1984), «Καυτή για σένα», «Σκάνδαλο με τρελά ζευγάρια», «Ζευγάρι ανωμαλίας», «Διψασμένος για έρωτα», «Δεν κρατιέμαι», «Η γυναίκα που δεν χορταίνει» (1985), «Άγριες διακοπές», «Νύχτα των τολμηρών αποκαλύψεων», «Όλες στο πεζοδρόμιο», «Το ρετιρέ της Καβάλας» (σικ), Σεξ, «Θέλουμε να κάνουμε έρωτα», «Πόρνες εν υπηρεσία» (1986), Ταινίες σεξ, «Αφύσικο ούλτρα σεξ», «Περπατημένη, έξυπνη και κολπατζού», «Σεξομανής ντετέκτιβ», «Κάντι τα κάνει όλα» (1987), «Σκύψε και γλείψε», «Η Κάντι και οι υποσχέσεις της», «Αυτή είναι ηδονή», «Οι ερωτικές περιπέτειες του Μάρκο Πόλο» σεξ, Μια [!] ταινία σεξ, «Το δίδυμο της ηδονής» (1988), «Φλογερό πάρκινγκ», Έναρξη από πρωίας –σεξ, «Οι σαραντάρες ξεσκίζονται», «Οι παρθένες ουρλιάζουν», Μία ταινία σεξ, «Έτσι έγινα π...» και «Πόθοι χωρίς όρια» (1989).

Ρίντα / **Rida** Σινεμά σε ισόγειο - ημισόγειο πολυκατοικίας επί της Αχαρνών 125, Αγ. Παντελεήμων, τηλέφωνα 822040, 831257, 8231257, από το οποίο δεν είχα καμιά προσωπική γνώση. Αφού έκλεισε, έγινε νυχτερινό κέντρο με διάφορες κατά σεζόν ονομασίες. Εγώ το φωτογράφισα ως «Αλεξάντερ». Βλέπω από την τακτική παρουσία της στις εφημερίδες ότι θα πρέπει να υπήρξε δυναμικό μαγαζί. Έπαιξε το διάστημα 1960–1988, ξεκινώντας ως ημικεντρικός, πέφτοντας στους συνοικιακούς και κλείνοντας ως κεντρικός, ενώ ορισμένοι τίτλοι ταινιών δείχνουν ότι, στη χάση και στη φέξη, γινόταν και σοφτ τσοντάδικο.

Έβαζε πού και πού καμιά καλή ταινία, συνολικά όμως επίπεδό της υπήρξε μετριότατο. «Είχε τον ίδιο μηχανικό προβολής με το κοντινό του, το ‘Μέντια Λουζ’».²⁴⁹⁹ «Ο μεγαλύτερος χαμός που θυμάμαι εδώ, ήτανε στο έργο ‘Ο άνθρωπος με το γαρύφαλο’».²⁵⁰⁰ Το ‘70, πρόβαλλε μειωμένο εισιτήριο πριν τις 6.30. Ιδού διαφήμιση:

RIDA
 (ΑΧΑΡΝΩΝ)
 ΣΗΜΕΡΟΝ
Συνεχίζεται
 η ΝΕΑ ταινία του
ΑΛΕΚΟΥ
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
ΘΑ ΣΕ ΚΑΝΩ
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ
 Με τον
ΘΑΝΑΣΗ ΒΕΓΓΟ²⁵⁰¹

Το 2008 κατέγραψα τις μοναδικές, ολοζώντανες μαρτυρίες της Άσπας Παπαδοπούλου : «Εδώ στη ‘Ρίντα’ εργάστηκα για πρώτη φορά σε ταμείο κινηματογράφου. Ήρθα ‘προσωρινά’, αλλά έμεινα πολύ, και εδώ και σε άλλα σινεμά, μέχρι που ξέσπασε η κρίση του κινηματογράφου και αναγκάστηκα ν’ αλλάξω οριστικά επάγγελμα. Έμεινα στη δουλειά αυτή γιατί μαγεύτηκα από τον κινηματογράφο. Δούλεψα στη ‘Ρίντα’, στην ‘Άλμα’, στο παλιό ‘Μετροπόλ’, στο ‘Λίντο’, στο ‘Ιντεάλ’ και στο ‘Ρόδο’ [δες λέξεις], πάντα ταμίας. Ήρθα στη ‘Ρίντα’ για ένα καλοκαίρι, μια χρονιά πριν τελειώσω το σχολείο. Μού άρεσε τόσο πολύ, ώστε γράφτηκα σε κάποιο ιδιωτικό σχολείο και πήρα το απολυτήριό μου σχεδόν χωρίς φοίτηση και διάβασμα, για να μπορώ να δουλεύω στο σινεμά.

Ήταν πολύ μεγάλο. Μπροστά είχε μια μαρκίζα και πάνω της ήταν κολλημένα τα γράμματα, λατινικά γράμματα: ‘RIDA’. Μπαίνοντας από την Αχαρνών, πάνω από το κεφάλι σου ήταν ο εξώστης και η καμπίνα προβολής, ενώ φάτσα αντίκριζες την οθόνη- αυτό που λες εσύ τυπική διάταξη. Πιστεύω ότι συνολικά θα είχε κάπου 700 θέσεις.

²⁴⁹⁹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

²⁵⁰⁰ Στέλιος Φάκκας, συνέντευξη

²⁵⁰¹ Τα Νέα, 16.11.1964

Ο κόσμος ήταν τόσο πολύς, ώστε υπήρχε κάθε απόγευμα στυνομικός από το τοπικό τμήμα, που ήξερε ότι είχε βάρδια στη 'Ρίντα' για να βάζει σε τάξη το κοινό. Η πρώτη προβολή ήταν στις 2 το μεσημέρι. Ερχόμουν από τη 1.20, μετά ερχόταν ο αστυφύλακας και σε λίγο σχηματιζόταν και η ουρά των θεατών. Υπήρχε ένα και μοναδικό ταμείο. Είχα βγάλει πολλά λεφτά, όχι μόνο εγώ, όλες οι ταμίες στον κινηματογράφο εκείνα τα χρόνια: γιατί ο κόσμος ήτανε πατείς με πατώσε, σπρώχονταν, βριζόντουσαν, φτάνανε στο ταμείο βιαστικοί, παίρναν το εισιτήριο κι αφήνανε πολλές φορές τα ρέστα. Έκανε το εισιτήριο, ας πούμε, 11.50 δραχμές, άφηναν 12 ή και 15. Έβγαζα σχεδόν περισσότερα έτσι, παρά από το μισθό μου. Σκέψου, πέφτανε λεφτά κάτω και δεν τα μάζευα, έλεγα σε άλλους από το προσωπικό, στην ταξιθέτρια, 'Πάρτε τα, μαζεύτε τα'. Μπορεί να κάναμε και 5.000 εισιτήρια σε μια μέρα, σκέψου, πέντε προβολές: 2-4, 4-6, 6-8, 8-10, 10-12. Αυτό που μου 'χει μείνει περισσότερο είναι ο κόσμος που έκλαιγε στις ταινίες του Ξανθόπουλου. Μιλάμε για πολύ κλάμα. Πολύ κλάμα.

Το σινεμά είχε και πολλές ερωτικές και παρα-ερωτικές πλευρές. Πολλοί περίεργοι βάζανε χέρι σε κορίτσια, ξεσπούσαν κάθε τόσο μικροεπεισόδια. Κάποιες κυκλοφορούσαν με καρφίτσα και τρυπούσαν το χέρι τέτοιων τύπων. Δεν υπήρχανε και θέσεις ελεύθερες να κάτσεις αλλού. Στον εξώστη όμως ήταν αλλιώς. Εκεί πήγαιναν ζευγάρια έτοιμα να κάνουν έρωτα- και μερικοί κάνανε. Το σκοτάδι βλέπεις, τους κάλυπτε. Και πού λεφτά για ξενοδοχείο ή αυτοκίνητα. Χειμώνας, κρύο, 'που να πάμε, πάμε στο σινεμά- κι όχι βέβαια για το έργο'. Άλλο: Μια εποχή, ένας από τους μηχανικούς προβολής έφερνε τις φιλενάδες του στην καμπίνα προβολής. Αλλά η γυναίκα του τηλεφωνούσε συνεχώς και τον ζητούσε, είχε ψυλλιαστεί. Και σε ποιον τηλεφωνούσε; Σε μένα, στο ταμείο. Έκανα ό,τι μπορούσα, αλλά κάποτε ήρθε η ίδια στο σινεμά, ανέβηκε στην καμπίνα προβολής κι έγινε χαμός. Στο ταμείο πολλά τηλεφωνήματα ήτανε προσωπικά, μου κολλάγανε δηλαδή κανονικά. Το σήκωνες να δώσεις πληροφορίες για το έργο και σου λέγανε διάφορα. Υπήρχε κι ένας επιδειξίας. Κάθε φορά που σχόλαγα, αργά το βράδυ, ήξερε από πού θα περνούσα -έμενα τότε Πιπίνου- και μου την έστηνε στο δρομάκο απέναντι, τη Μαυρογένους. Στην αρχή φοβήθηκα, γρήγορα όμως κατάλαβα ότι δεν ήταν κάτι το τρομερό, γιατί δεν με ενοχλούσε πραγματικά. Τον συνήθισα, τυπικός επιδειξίας με την καμπαρντίνα του. Μέχρι που ανησύχησα και μου έλλειψε, όταν για κάποιο λόγο εξαφανίστηκε». ²⁵⁰²

Δεν ξέρω πώς να εξηγήσω τη χειμερινή – θερινή του λειτουργία. Ξέρουμε ότι λειτουργούσε και καλοκαίρι, το βλέπουμε στις εφημερίδες. Όμως η Άσπα Παπαδοπούλου λέει: «Την εποχή που δούλευα εγώ τουλάχιστον, στη 'Ρίντα' δεν υπήρχε ούτε κλιματισμός, ούτε άνοιγμα στο πλάι. Ήταν ένα καθαρά χειμωνιάτικο, κλειστό σινεμά. Μόνο που δούλευε και λίγο καλοκαίρια, για όποιον ερχότανε». ²⁵⁰³ Άλλες πηγές λένε ότι άνοιγε στα πλάγια για να παίζει το καλοκαίρι. ²⁵⁰⁴ Το πρόβλημα περιπλέκεται από το ότι εγώ το βρίσκω να παίζει ταυτόχρονα θερινό και χειμερινό! ²⁵⁰⁵

Μερικές ταινίες: «Το αγόρι που αγαπώ» ελληνικό, «Ο φυγάς», «Έλα ν' αγαπηθούμε», «Ο Μαιγκρέ έχει το λόγο» (1960), «Τίποτα δε θα μας χωρίση», «Αττίλας, η μάστιξ του θεού», «Αι 10 εντολαί», «Και οι 7 ήταν υπέροχοι», «Ψυχώ»

²⁵⁰² Άσπα, συνέντευξη

²⁵⁰³ ό.π.

²⁵⁰⁴ Πατέρας 156, Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁵⁰⁵ Π.χ. Καθημερινή, 02.10.1965

(1961), «Το θαύμα των λύκων», «Γυναίκες τη νύχτα», Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτ Βάλανς», «Η Αθήνα τη νύχτα», «Νόμος 4.000», «Η Αλίκη και οι χαρούμενοι αλήτες» (1962), «Μαθίας Σαντόρφ, ο μεγάλος επαναστάτης», «Κωνσταντίνος ο Μέγας» έγχρωμο, «Ο εραστής των 6 ημερών», «Υπερωκεάνειον ο έρως», «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Ορφανή σε ξένα χέρια» (1963), «Τζακ ο δυναμίτης», «Ο γελωτοποιός του βασιλέως», «Εμπόριο λευκής σαρκός», «Κάρμεν η τσιγγάνα», «Ηρως της Βαβυλώνας» Γκόρντον Σκοτ, «Όλα, και τη ζωή μου ακόμα» ελληνικό (1964), «Η εκδίκηση της κυρίας», «Ο ζητιάνος της αγάπης», «Κάλλιο πέντε και στο χέρι» (συγχρόνως σε χειμερινό και θερινό), «Μοριτούρι», «Υιέ μου υιέ μου», «Η δική σου μοίρα με σέρνει» (1965), «Δεν είμαι ατιμασμένη» ελλην. δράμ., «Η Εύα δεν αμάρτησε», «Χριστίνα», «Επιχείρηση αστραπή», «Ο μεγαλύτερος άθλος του Ηρακλέους» (1966), «Ο κήπος του κακού», «Ο Λαμπίρης εναντίον των παρανόμων» Βύρων Πάλλης, «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» έγχρ. κωμ., «Ο Ηρακλής σπάει τα δεσμά των τυράννων», «7 φορές γυναίκα», «7 για το Τέξας» (1967), «Ιστορία ενός εγκλήματος», «5 δολοφόνοι», «Ο Ρωμής [σικ] έχει φιλότιμο», «Καπετάν Φάντης Μπαστούνι», «Οι άνδρες δεν λυγίζουν ποτέ», «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων» (1968), «Η λησταρχίνα», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τα πιάτα», «Κατηγορώ το κορμί μου», «Μια Ιταλίδα απ' την Κυψέλη», «Ισιδώρα», «Η ωραία του κουρέα», «Τραγουδώντας στη βροχή» (1969), «Ανοιχτή επιστολή», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Παριζιάνα», «Η αρχόντισσα του λιμανιού», «Τζαστίν» (1970), «Αυτός ο υπέροχος, παλιός, καλός κόσμος», «Ένας τρελός, τρελός κόσμος», «Μοντέρνα σταχτοπούτα», «Σόλε μίο», «Ο χαζοπαμπάς» (1971), «Ο ερωτιάρης πολύγαμος», «Πιο τρελλοί κι απ' τους τρελλούς», «Υπέροχες νύφες κορόιδα γαμπροί», «Απ' τ' αλώνια στα σαλόνια» (1972), «Αέρα, αέρα, αέρα», «Ένας άφραγκος Ωνάσης», «Ο δοσατζής του γέλιου», «Αιώνιοι ερασταί», «Εκείνο το καλοκαίρι», «Οι 10 τελευταίες ημέρες του Χίτλερ», «Παπατρέχας», «Μάγισσες και σκουπόξυλα» (1973), «Δεν υπάρχει καπνός χωρίς φωτιά», «Ωραίος και σέξι», «Λόρδοι, λόρδα και φιλότιμο», «Οι εγκληματίες», «Φράουλες και αίμα», «Ένας πολύ τυχερός άνθρωπος», «Αντίο φίλε» (1974), «Κόκκινος κουρσάρος», «Η σέξι Σουζάνα και οι παρθένες της», «Σφαγή στη λέσχη του Χόλυγουντ», «Αθώοι με βρώμικα χέρια» (1975), «Πανικός στους ουρανούς», «Μασάζ πολυτελείας», «Η μια πάνω στην άλλη», «Επιχειρήσι αυτοκτονίας», «Το πιο λαμπρό μπουζούκι», «Κορίτσια για ιδιαίτερες συναντήσεις», «Τρεις υπέροχες γυναίκες» (1976), «Αγών μέχρι θανάτου», «Σχέδιο εξοντώσεως», «Μπρους Λη ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Θάνατος στον ήλο», «Κραζς» (σικ) (1977), «Χούπερ», «Σίφουνας στο πιστόλι, ακαταμάχητος στο ξύλο», «Ομάδα κρούεως 10 από το Ναβαρόνε», «Κάποτε στη Δύση», «Ο άγνωστος του εξπρές», «Το περιθώριο», «Ο ακαταμάχητος», «Αντίο θείε Τομ» (1978), «Βολίδα στην άσφαλο, άσπος στο τιμόνι», «Ελ Σιντ», «Αριζόνα κολτ», «Το πέρασμα», «Απόδρασις στην Αθήνα» (1979), «Μέτεορ», «Ο παρθενοκυνηγός», «Αγών μέχρι θανάτου», «Γεύση από Ελλάδα», «Βέγγος ο τρελλός καμικάζι», «Οι επικηρυγμένοι», «Τρινιτά εναντίον Αλληλούια», «Ο ήλιος του θανάτου» (1980), «Το μυστήριο του τριγώνου των Βερμούδων», «Λευκή σάρκα στα δόντια τους», «Κορόιδο Ρωμιέ», «Ο σεξοκυνηγός», «Η πιο μεγάλη κομπίνα», «Πιράνχα κόλαση στο βυθό» (1981), «Της πολιτσίμανας το κάγκελο», «Αυτή είναι η Ασία», «Ο μεγάλος δραπετής», «Και ο πρώτος ματάκιας» Ψάλτης, «Ο εξορκιστής» (1982), «Άγριες πλάκες στα θρανία», «Μπόμπος κερατάς διαιτητής», «Ξεφάντωμα με τον Ντίσνεϋ», «Αχτύπητα καμάκια», «Πόρκυς γρανίτα Αμερικάνα» κωμωδία, «Μια παπαδιά στα μπουζούκια» (1983), «Ομήρου Ιλιάδα», «Επιχειρήσι άγριες χήνες», «Σερίφης ο μηχανοφάγος», «Ξαφνικός έρωτας», «Έλα να γυμνωθούμε Ντάρλινγκ», «Και οι θεοί τρελάθηκαν» (1984), «Κορίτσια για τσίμπημα», «Δυο τρελοί

κομπιναδόροι», «Τρελός είμαι, ό,τι θέλω κάνω», «Λαλάκης ο εισαγόμενος», «Το πέραςμα στην Ινδία», «Ο Ταρζάν και η Αμαζόνα» (1985), «Σάρκα και αίμα», «Μερικές τον προτιμούν ηλεκτρονικό», «Η γέφυρα του ποταμού Κβάν» (1986), «Ο Βαμβακούλας και η γκολάρα του», «Πονηρός ο βλάχος», «Μπρους Λη ο κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», Βουτσάς – Μουστάκας «Τα τούβλα», «Ο νόμος του Μπρονξ» (1987), «Απόρρητος φάκελος κόκκινη παπαρούνα», «Νέα Υόρκη το μεγάλο κόλπο» και «Κορίτσια για τσίμπημα» (1988).

Ρόδον Σημαντικός κινηματογράφος Α΄ προβολής, σε δικό του επιβλητικό κτίριο, με τον χειμερινό στο ισόγειο και το θερινό στην ταράτσα, σ΄ ένα κτίριο που, με ποικίλες περιπέτειες, διατηρείται μέχρι σήμερα- όχι όμως πια σα χώρο ψυχαγωγίας. Ήταν Μάρνη 20 / σημερινό 24, τηλέφωνο 532912, 5232912. Μάρνη / Μάρνης (το αναπόφευκτο) στις εφημερίδες και στο πρόγραμμά του (!). Λειτουργήσε 1960 – 1978. Ξεκίνησε μόνο χειμερινός με 600 θέσεις,²⁵⁰⁶ ενώ ο θερινός έπαιξε πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1963. Υπήρχε εξώστης τουλάχιστον στο χειμερινό (ίσως και στο θερινό) με φτηνότερο εισιτήριο. Είχε τυπική διάταξη, τόσο το χειμερινό, όσο και το θερινό (το τελευταίο προκύπτει και από τη σχετική αεροφωτογραφία, που διαθέτουν προς όλους μας ο Μάνος και ο Βασίλης στο πολύτιμο διαδικτυακό τους αρχείο).²⁵⁰⁷ Επιχειρηματίας ο Χρήστος Μανιάτης²⁵⁰⁸ (δες επίσης «Αθηναίς» Α και «Λίντο»). Ιδού η διαφήμιση από το ξεκίνημά του:

Εντός ολίγου

Δώρο

Χριστουγεννιάτικο

στην Αθήνα

Ο ΝΕΟΣ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Α΄ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

ΡΟΔΟΝ

Προσοχή στην Διεύθυνση → ΓΩΝΙΑ ΜΑΡΝΗ και Γ΄ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
στη στάσι Μουσείου

κι΄ άστρο λαμπρό

θα οδηγή εκεί τους

Αθηναίους για ν΄ απολαύσουν

ΜΙΑ ΝΕΑ ΑΙΘΟΥΣΑ – ΘΑΥΜΑ

ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΕΣΣΕΩΣ!

και την δευτέραν

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΤΑΙΝΙΑ

ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗ-

²⁵⁰⁶ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁵⁰⁷ http://4.bp.blogspot.com/_Laqf1xyKlkg/SOUh3x0dqYI/AAAAAAAAADmU/PBPPB0ONI40c/s1600-h/Rodon.jpg

²⁵⁰⁸ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

ΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ! <u>Η ΧΙΟΝΑΤΗ</u> και τα 7 <u>ΓΕΡΟΝΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΑ</u> ²⁵⁰⁹	
---	--

Να και μια δεύτερη:

Από ΣΗΜΕΡΟΝ και στο ΡΟΔΟΝ ο θρίαμβος της χρονιάς ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ ΤΡΕΛΟΙ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΜΕΝΑ (ROI DE COEUR) ΕΓΧΡΩΜΟΝ ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ ²⁵¹⁰
--

Το 1961 προβάλλει σε διαφήμισή του: «Μεγάλες ταινίες με φθινό εισιτήριο. Πλατεία δρχ. 10, εξώστη δρχ. 7.50».²⁵¹¹ Το 1977 είχε εισιτήριο 40 δρχ. Προσπάθησε το φθινόπωρο του 1978, αλλά έκλεισε στις 20 του Νοέμβρη. Μένει μερικά χρόνια αργό και μετά «μετατρέπεται σε αίθουσα συναυλιών, με πρόγραμμα ελληνικά και ξένα γκρουπ. Ήχος – εικόνα, ένα – μηδέν. Από το να γίνει σούπερ μάρκετ, πάλι καλά».²⁵¹² Ωστόσο, αφού τελείωσε και η δεύτερη αυτή φάση του, η συναυλιακή (1987 – 2005)²⁵¹³ έκελισε, έμεινε άχρηστο, έγινε σούπερ μάρκετ Plus και τελικά Βασιλόπουλος. Παρόλο που οι δύο φάσεις του είχαν περίπου ίση διάρκεια, μου φαίνεται πως μεγαλύτερη «δόξα» απόχτησε ως μουσικός, παρά ως φιλικός χώρος. Αλλά αυτό μπορεί να οφείλεται –υποκειμενικά– στο ότι δεν έτυχε να δω εδώ ποτέ μου μια ταινία, πήγα όμως στη συναυλία του Νικ Γραβενίτη και του Τσιπολίνα (έτσι είδα τη σκηνή/οθόνη και ξέρω τη διάταξη της χειμωνιάτικης αίθουσας από πρώτο χέρι). Και –αντικειμενικά– στο ότι: α. σινεμά υπήρχανε πολλά, συναυλιακοί χώροι όμως ελάχιστοι β. οι διαφημίσεις του «Ρόδον» –συναυλίες υπερακοντίζουν κατά πολύ τις (αποκλειστικές) διαφημίσεις του «Ρόδον» –σινεμά.

Κλείνω με τις μεταλλάξεις συνοπτικά: σινεμά «Ρόδον» (1960-1978) → εγκατάλειψη (1978 – 1987) → αίθουσα συναυλιών (1987 – 2005) → εγκατάλειψη (2005 – 2007) → σούπερ μάρκετ.

Ορισμένα φιλμ: «Η Χιονάτη και τα 7 γεροντοπαλλήκαρα» (εναρκτήριο, 26.12.)²⁵¹⁴ (1960), «Ο μεγάλος ψαράς», «Στον κλοιό των κατασκόπων» Σούζυ Πάρκερ, Μπάντφορντ Ντίλμαν, «Ο τελευταίος των Κυκλώπων» Μίτσελ Γκόρντον Κέλο Αλόνσο, «Ο δολοφόνος θάρθη απόψε» αστυν περιπ. Ντ. Νταίη, Ρεξ Χάρισσον (1961), «Γραμμένο στον άνεμο», «Άβε Μαρία», «Λουλούδι της αμαρτίας», «Σ' αγαπώ, μ' αγαπάς», «Ο κόκκινος κουρσάρος» (1962), «Γεύσι από μέλι», «Τζέρρυ Λιούις δαιμόνιος ντετέκτιβ», «Αγάπησα έναν προοδότη» Λιζ Ταίηλορ, «Η Παναγία των Παρισίων», «Η αρτοπώλις των Παρισίων» (1963), «Τα παιδιά του παραδείσου» η κλασική ταινία του Μαρσέλ Καρναί, «Τζαίημς Μποντ Πράκτωρ 007 εναντίον Δρ Νο», «Επτά ημέρες του Μαΐου» Φρ. Μαρτς, Άβα Γκάρντνερ, «Όταν ξέσπασε η θύελλα» (1964), «Η δεύτερη μέρα της αποβάσεως», «Ο γέρος και η θάλασσα», «Οι

²⁵⁰⁹ Η Καθημερινή, 21.12.1960

²⁵¹⁰ Τα Νέα 29.3.1967

²⁵¹¹ Το Βήμα, 07.04.1961

²⁵¹² Γεωργελές, Α112, 84

²⁵¹³ Οποιος θέλει μια ευσύνοπτη εξιστόρηση για τη δεύτερη, συναυλιακή φάση, ας δει το σχετικό κείμενο της Ντάνου (βλέπε βιβλιογραφία στο τέλος)

²⁵¹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ, τ. 875, πανηγυρικό για το 1961

αδίστακτου», «Καθώς πρέπει κυρία», «Ναυμαχία στο αρχιπέλαγος Βίσμαρκ», «Ένας τρελός, τρελός κόσμος», «Μονομαχία στον ήλιο» έγχρ. δραμ.περιπ. Γκ. Πεκ (1965), «Τιτανομαχία στον Ειρηνικό», «Επιχειρήσεις κεραυνός», «Κοσμοπολίτης απατεών», «Ειδικός πράκτωρ ΚΖ-2 επιχειρήσεις στριπ της» (1966), «Τροβατόρε» έγχρ. μουσ., «Μυστικός πράκτωρ 117, επιχειρήσεις Τόκυο» κατασκ., «Παρακαλώ συγχώρεσέ με» αισθημ., «Χαρέμι για δύο» μουσ. (1967), «Φαντομάς εναντίον της Σκότλαντ Γουαρδ» (σικ), «Οι τέσσερεις [σικ] της Αριζόνας», «Ο ντετέκτιβ», «7 φορές γυναίκα», «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Άγγελοι του σκότους», «Το τελευταίο σαφάρι» (1968), «Για μια μισή δεκάρα», «Η ιστορία γράφεται στη δύση», «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Ολόγλυκες Αφροδίτες», «Σίσυφ», «Ληστεία αλά Ιταλικά», «Το Σικάγο στη Ρώμη» Κούρκουλος, Κασσαβέτης, «Η πισίνα» (1969), «Αυτοί οι τρελοί παραγωγοί», «Ευχαριστώ θεία», «Ο άνθρωπος για όλες τις εποχές», «Φόρμουλα 1, στην κόλαση της ασφάλτου» (1970), «Δόκτωρ Τζέκυλ και Μίστερ Χάιντ», «Περίπατος στην ανοιξιιάτικη βροχή», «Ο άνθρωπος ορχήστρα», «Σαν Φρανσίσκο ώρα μηδέν» (1971), «Ανάκρισις τρίτου βαθμού», «Ένας άνθρωπος για όλες τις δουλειές», «Η γυναίκα και ο διάβολος», «Τζο Κιντ», «Οι νάνοι του μαγεμένου δάσους», «Το δεκαήμερον» (1972), «Ξενοδοχείον Μαζούρκα», «Μάλιστα, μάλιστα κύριε», «Διψασμένος για εκδίκηση», «Σοκ», «Ο σημαδεμένος» (1973), «Η νύχτα έχει πολλά πρόσωπα», «Το φίδι», «Οι τρεις σωματοφύλακες», «Σκοτωμένα κορίτσια στην οδό Μπετόβεν», «Ζ», «Το μεγάλο φαγοπότι» (1974), «Ο νονός», «Ο κάου μπού και ο σαμουράι», «Η επιστροφή του ροζ πάνθηρα», «Η επιστροφή του μεγάλου ξανθού» (1975), «Η ψυχολογία του οργανισμού», «Έγκλημα μετά το σχολείο», «Οι επιζήσαντες», «Ληστεία α λα Ιταλικά» (1976), «Η μεγάλη ληστεία στο καζίνο», «Μπίλιτις», «Αμαρτωλές μέρες ενός ξένου», «Ο Σεβάχ επιτίθεται», «Ο ανακριτής και ο δολοφόνος», «Ένας απ' τους 7 ήταν προδότης» (1977), «Επιχείρηση Ντομινό», «Δολοφόνος της Κυριακής», «Ο πύργος των δολοφόνων», Εβδομάδα εξαιρετικών ταινιών, «Αν το μάθη η γυναίκα μου χάθηκε», «Αρχίστε την επανάσταση χωρίς έμένα» και «Μια νύχτα γεμάτη βροχή» (η τελευταία του ταινία) (1978).

Ροζάν Μικρό υπαίθριο σινεμά της Νεάπολης, εντελώς βραχύβιο, αφού είχε την ατυχή ιδέα ν' ανοίξει πάνω στην κρίση της τηλεόρασης και δεν άντεξε παρά μόνο πέντε καλοκαίρια (1969 -1973). Η ονομασία από παλιότερο αθηναϊκό θέατρο. Ξεκίνησε Α' - Β' προβολής και τα τελευταία του δυο χρόνια πέρασε στην Α'. Ταινίες γενικά από μέτριες και κάτω.

Οι εφημερίδες το έδιναν απλώς τέρμα Ιπποκράτους / Ασκληπιού / τέρμα Ασκληπιού. Όμως, φίλος μου ο Γιώργος Κάρκας το 2003 μού είπε: «ήταν Ασκληπιού στο τέλος του δρόμου, δεξιά, λίγο πριν βγει κανείς στην Αλεξάντρας, και ότι τώρα είναι πάρκο». ²⁵¹⁵ Πήγα, βρήκα το χώρο: λίγο παρκάκι, λίγο πλατεία, λίγο παιδική χαρά / από Ασκληπιού 130 προς το Λυκαβητό. Είναι τρίφατσο, μεταξύ των οδών Ασκληπιού, Βαλσαμώνος και Γρηγορίου Θεολόγου και εκτείνεται σε δύο επίπεδα, λόγω της υψομετρικής διαφοράς προς το λόφο. Το επίσημο όνομα είναι «πλατεία Νεαπόλεως». Η διαμόρφωση όμως δε μου ταίριαζε για σινεμά, δεν έχω δει ποτέ καλοκαιρινό σινεμά δύο επιπέδων σε πλαγιά- και δεν εννοώ φυσικά να έχει έναν τεχνητό εξώστη.

Τις απαραίτητες εξηγήσεις μού τις έδωσε ο Τάκης Κατσάμαντος, λουλουδάς στη γωνία του πάρκου, επί της Ασκληπιού, ντόπιος Νεαπολίτης, άνθρωπος πρόθυμος και

²⁵¹⁵ Γιώργος Κάρκας, συνέντευξη

ακριβής. Με ξενάγησε στο χώρο και μου είπε τα εξής: «Εδώ πράγματι ήταν το 'Ροζάν'. Αλλά κατείχε μόνο το ψηλότερο από τα δύο επίπεδα, αυτό όπου βλέπεις την παιδική χαρά. Ήταν περίπου τριγωνικό, πολύ μικρό, με την οθόνη προς το Λυκαβητό. Οι πλάτες των θεατών βλέπανε την Ασκληπιού. Οι θεατές μπαίνανε από το πλάι. Σώζεται η αποθηκούλα του είναι η πόρτα αυτή που βλέπεις προς το βουνό. Είχε πάρα πολύ πράσινο. Η πλατεία στο χαμηλότερο επίπεδο δεν ανήκε στο σινεμά, ήταν ένα άλλο οικοπέδο. Δηλαδή το σινεμά δεν έβγαине στην Ασκληπιού, κατάλαβες; Όταν έκλεισε το το 'Ροζάν' και το φάγανε, τα δυο οικοπέδα ενώθηκαν και ο Δήμος έκανε το παρκάκι. Σήμερα, ο Δήμος και η εκκλησία είναι στα δικαστήρια: ο μεν για να το διατηρήσει, η δε για να να χτίσει εκκλησία».²⁵¹⁶ Άλλοι περίοικοι με πληροφορούν (ανωνύμως εννοείται, λόγω αντικειμένου) ότι η ξακουστή Γαβριέλα, που έμενε λίγο πιο πέρα, ερχότανε ενίοτε εδώ- κι άμα έβρισκε κάνα φτωχαδάκι, του ξηγιότανε και καμιά αγαθοεργία.²⁵¹⁷ Είπαμε, αυτά το 2003. Ευτυχώς το παρκάκι διατηρείται (2013).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Υπόθεσις Τόμας Κράουν» (πρωταρχική ταινία, 23 του Μάη), «Επαναστάτης του Αλκατράζ», «Επιχείρησις Απόλλων», «Η σταρ», «Αγάπη μου, αγάπη μου», «Μονομαχία στο Τέξας» (1969), «Ερωτικές υπερωρίες», «Πόκα για δύο», «Μαύρος κοζάκος», «Πειραταί της Βαυαρίας», «Ένας άφραγκος Ωνάσης» (1970), «Με λένε κύριο Τιμπς», «Λησταί στο Μιλάνο», «Το εστιατόριο της Αλίκης», «Εκείνο τον αξέχαστο Νοέμβρη» (1971), «Πράκτωρ X, επιχείρησις αστραπή», «Νύχτα ανωμαλίας», «Τζόννυ Γιούμα» ούεστ., «Ταμένος με το ζόρι», «Πεθαίνω από αγάπη» (1972), «Ο κλέφτης που ήρθε στο γεύμα», «Ένας σατανάς που τον λέγανε άνθρωπο», «Το αμάρτημα», «Μίμης ο σιδεράς», «Ο αετός του καράτε» και «Σεξ και οτοστόπ» (1973).

Ροζικλαίρ / **Νέο Ροζικλαίρ** Θρυλικός λαϊκός κινηματογράφος όλων των εποχών και (τελικά) ωραρίων (κλειστός με ανεμιστήρες), με εξώστη, που λειτούργησε πάνω από μισόν αιώνα, από τον Οκτώβρη του 1916²⁵¹⁸ μέχρι το 1968 (άκρως ακανόνιστη παρουσία στις εφημερίδες τα πρώτα χρόνια συν παράδοξο του '20) που ο μόνος λόγος που έμεινε στη Β' προβολή είναι ότι δεν υπήρχε Γ'. Θ' άξιζε και το «Ροζικλαίρ» ένα βιβλίο μόνο του. Ήταν Πατησίων (στις εφημερίδες) / «παρά την Στοάν Φέξη»²⁵¹⁹ / Πατησίων 12, τηλέφωνο 5214, 621763. Ως κτίριο, διατηρούνταν τουλάχιστον μέχρι το Νοέμβρη του 1972 (δες το τελευταίο παράθεμα πιο κάτω σ' αυτό το λήμμα, πιο κάτω, του Κ. Νοτ.). «Ροζίκλα» και «Ρόζη» για τους φίλους. Διευθυντής του ο Δ. Καρράς,²⁵²⁰ που στην ίδια διεύθυνση είχε αργότερα και τα γραφεία της εταιρίας εισαγωγής αμερικάνικων ταινιών F.B.O.²⁵²¹ Το «Ροζικλαίρ» αποτέλεσε συνέχεια του βραχύβιου «Νέον» (δες λήμμα) του ίδιου επιχειρηματία στον ίδιο χώρο, κι ακόμα νωρίτερα του «Παγκόσμιου Κινηματογράφου» (δες λήμμα, όπου και η σύννοψη των μεταλλάξεων). «Στη γενιά του Ροζικλαίρ», αφιερώνει ο Κηληθόνης το λαμπρό δίσκο του «Μέντια Λουζ» (δες λέξη). Στη θέση του «Ροζικλαίρ» βρίσκεται από χρόνια μια πολυκατοικία γραφείων (ΙΚΑ κλπ), το δε

²⁵¹⁶ Τάκης Κατσάμαντος, συνέντευξη

²⁵¹⁷ Γαβριέλα (Ουσάκοβα): επί δεκαετίες η διασημότερη πουτάνα της Αθήνας, με ιδιόκτητο σπίτι – μπουρδέλο στη Μάρκου Ευγενικού 14. Ήταν πολύ αγαπητή στη γειτονιά. Δολοφονήθηκε περί τα τέλη του '80. Το έγκλημα έμεινε ανεξιχνίαστο. Η αυτοβιογραφία της, άκρως ενδιαφέρουσα και δυσσεύρετη σήμερα, κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Κάκτος».

²⁵¹⁸ Θεοδοσίου 42 και δική μου επιβεβαίωση απο εφημερίδες της εποχής

²⁵¹⁹ ΜΕΕ, τ. Β' 266

²⁵²⁰ Π.χ. Κινηματογραφικός Αστήρ 15/10.04.1927

²⁵²¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 20 (174)/14.10.1928

ισόγειο στέγαζε μέχρι πολύ πρόσφατα το «Beauty Shop» του Μαρινόπουλου (2009). Προσωπική γνώση μηδέν, ήμουνά μόνο 13 χρονώ όταν έκλεισε, ενώ της παρακείμενης «Αλάσκας», τα είπαμε, χτίσαμε κάνα δυο τοίχους. Ο Μάνος αναφέρει τη σημαντικότερη πληροφορία ότι «η είσοδος ήταν από την πλευρά της οθόνης»,²⁵²² άρα δεν είχε τυπική διάταξη, αφού η οθόνη ήταν πλάτη προς την Πατησίων και η μηχανή προβολής στο βάθος: αυτήν αντίκριζαν οι θεατές μπαίνοντας, ενώ είχαν την οθόνη αριστερά τους. Οι αναμνήσεις του κ. Τζάνου συμφωνούν.²⁵²³

Πέρασε τέσσερις φάσεις: α. λαϊκή 1916-1925 β. κυριλέ (τρόπος τού λέγειν) 1925-1928; γ. ούλτρα λαϊκή (Β' προβολή και ελάχιστα Α' - Β') 1928; -1967 δ. Α' προβολής (!) 1967-1968. Κατά την πρώτη, ξεκίνησε με περιπετειώδεις ταινίες και, παρόλο που «κρατούσε πάντα λίγο πιο ακριβό το εισιτήριό του, για να ξεχωρίζει από τους άλλους λαϊκούς»²⁵²⁴ όμως ταυτίστηκε με το «Σιναμπάρ» και το «Πανόραμα».²⁵²⁵ Στη δεύτερη, προσπάθησε να διαφοροποιηθεί πιο έντονα: «απετάχθη τω σατανά και εξοστράκισε από την οθόνην του τας επεισοδιακάς ταινίας. Παίζει καθαρώς κοινωνικά έργα».²⁵²⁶ Επίσης: «αρχίζει την λειτουργίαν του πάντοτε μετά την μεσημβριάν».²⁵²⁷ Σύντομα απέτυχε (λόγω ομονοιακής επιρροής) και πέρασε στην τρίτη, την πιο μακροχρόνια φάση, χάρη στην οποία και δοξάστηκε και για την οποία θα διαβάσετε πλείστα όσα στη συνέχεια. Όσο για την τελευταία περίοδο, δεν ήταν παρά μια απελπισμένη προσπάθεια να ξεπεράσει την διαφαινόμενη κρίση: ανέβηκε στην Α' κατηγορία, προσπαθώντας ν' αλλάξει ατμόσφαιρα / ταινίες/ κοινό, αλλά βεβαίως απέτυχε παταγωδώς και σύντομα έκλεισε. Ήταν σα να προσπαθούσε ο Χίτλερ να περάσει για φίλος των Εβραίων ή ο Στάλιν για φιλελεύθερος διανοούμενος.

Αναφέρεται στον Οδηγό του 1920, με τις χαμηλότερες τιμές από όλα τα χειμερινά, τα αναφερόμενα βεβαίως: έχει δρχ. 2 και 1, ενώ άλλοι έχουν 3 και 2 ή σκέτες 2.²⁵²⁸ Λίγο αργότερα, πέρασε μια πυρκαγιά με τυπική κινηματογραφική αιτία: «ΠΥΡΚΑΪΑ ΕΙΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ. Εγένετο έναρξις πυρκαϊάς εις τον επί της οδού Πατησίων 11 (σικ) κινηματογράφον Ροζικλαίρ. Το πυρ προελθόν εξ αναφλέξεως της ταινίας κατεσβέσθη εγκαίρως υπό του καταφθάσαντος πυροσβεστικού λόχου».²⁵²⁹ Την εποχή του βωβού, εγκατέστησε το σπάνιο και πανάκριβο μηχάνημα που λεγόταν ραδιόφωνο για να ακούνε οι θεατές συναυλίες.²⁵³⁰ Ήδη προπολεμικά αρχίζει να προβάλλει σποραδικά στις εφημερίδες τις μαγικές λέξεις «δυο έργα» (αργότερα γενικεύεται), μάλιστα «με φτηνό φοιτητικό εισιτήριον».²⁵³¹ Εδώ έγιναν συγκεντρώσεις προσφύγων το '30.²⁵³² Κατά μία μαρτυρία, εδώ ήταν η ορίτζιναλ επιγραφή για τα κασελάκια²⁵³³ («παρακαλούνται οι κ.κ. πελάται να αφήνουν τα κασελάκια των εις την είσοδον», που σημαίνει ότι οι λούστροι ήταν υπολογίσιμο ποσοστό των θεατών—το άν όντως υπήρξε η επιγραφή, σε ποιο σινεμά ήτανε ή σε ποιο πρωτομπήκε, εφόσον

²⁵²² Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁵²³ Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη

²⁵²⁴ Λαζαρίδης 167 κ.ε.

²⁵²⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 15/10.04.1927

²⁵²⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 15/10.04.1927

²⁵²⁷ Κινηματογραφικός Αστήρ 22(1976)/28.10.1928

²⁵²⁸ Ιγγλέσης 1920 σελ 315, σε Θεοδοσίου 44

²⁵²⁹ Απογευματινή 26.10.1925

²⁵³⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ Δ8, 20.02.1927

²⁵³¹ Χιουρέας, 22

²⁵³² Θεοδοσίου 163

²⁵³³ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

υπήρξαν μιμητές, αποτελεί ένα ακόμα αστικό αίνιγμα της σύγχρονης Αθήνας). Οι ταξιθέτριες ήταν πάντα μεγάλης ηλικίας.²⁵³⁴

Ιδού και σχετικό ρεμπέτικο. Πέρα από την ωραία ιστορία του ξεπορτίσματος –που δείχνει μεταξύ άλλων και τι τύποι συχνάζανε στο σινεμά– δώστε βάση και στον εξελληνισμό της ονομασίας:

ΤΟ ΤΑΒΛΙ ή ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Στ' ορκίζομαι Βαγγέλη μου, για κάτσε να τα πούμε
Στο τάβλι αυτό που παίζουμε, στο ούζο που θα πιούμε,
Στ' ορκίζομαι Βαγγέλη μου, Βαγγέλη να σε θάψω,
Αυτήν θα την εκδικηθώ, αυτήν θα τηνε κάψω.

Για άκουσε τα νέα της Αλεξάντρας
Που μου 'λεγε «δεν ξέρω τι θα πει άντρας».

Και χτες τ' απομεσήμερο βγήκε για να ψωνίσει,
Η ώρα πήγ' οχτώμιση κι ακόμα να γυρίσει.
Και ψάχνοντας και ψάχνοντας τη βρήκα στου Μιχάλη
Να παίρνει τα σκονάκια της μαζί με το μπακάλη.

Αυτά λοιπόν τα νέα της Αλεξάντρας
Που μου 'λεγε «δεν ξέρω τι θα πει άντρας».

Και σήμερα ξεκίνησε να πάει για τη μοδίστρα
Που κάθεσαι σ' ένα στενό, κοντά στην Βαγγελίστρα
Και μου παν πως την είδανε να βγαίνει χέρι-χέρι
Μαζί με το Χαρίλαο από το «Ροζικλαίρι».

Για άκουσε τα νέα της Αλεξάνδρας
Που έλεγε δεν ξέρει τι θα πει άντρας.²⁵³⁵

Στην κατοχή, το «Ροζικλαίρι» παίζει κανονικά, όλες τις εποχές, και πάντα από το πρωί. Αλλά το 1943, επί παραδείγματι, τα μεν «Αθηναϊκά Νέα» το εντάσσουν στους «συννοικιακούς», προφανώς με ποιοτικό κριτήριο, η δε «Καθημερινή» στους κεντρικούς, προφανώς με γεωγραφικό κριτήριο! Να και μια από τις σπάνιες κατοχικές του διαφημίσεις:

ΡΟΖΙΚΛΑΙΡ

Σήμερα
Η θρυλική ταινία
«**Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ**»²⁵³⁶

Μεταπολεμικά, και παραμένοντας φυσικά στη Β' προβολή, προσπαθεί, παρουσιαζόμενο ως «Νέο Ροζικλαίρι» να αποσείσει το παλιό στίγμα και κάτι κάπως ν' αλλάξει:

ΡΟΖΙΚΛΑΙΡ

²⁵³⁴ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη

²⁵³⁵ Ρεμπέτικο σε στίχους και μουσική του Γιάννη Κωνσταντινίδη (=Κώστα Γιαννίδη), με το Βαγγέλη Περπινιάδη. Πιθανώς το μόνο λαϊκό τραγούδι που έγραψε ο θαυμάσιος και σεμνότατος αυτός μουσικός, που διέπρεψε σε όλα τα είδη μουσικής (κλασική, ελαφρά, οπερέτα, θεατρική, κινηματογραφική)

²⁵³⁶ Η Βραδυνή, 12.05.1943

...Καλλιτεχνική ιστορία στα Αθηναϊκά χρονικά της κινηματογραφίας ριζική ανακαίνισης με ... μηχανήματα ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ και καινούργια μηχανήματα προβολής, καθίσματα και φωτισμούς.

ΑΝΟΙΓΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ

ύστερα από 5 μηνών επισκευή για να χαρίση στους Αθηναίους ως

ΝΕΟΝ ΡΟΖΙΚΛΑΙΡ

μία συγχρονισμένη αίθουσα όπου θα προβληθούν οι καλλίτερες ταινίες της παγκοσμίου παραγωγής. **ΦΘΗΝΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ** για την ψυχαγωγία όλων εκείνων που δεν διαθέτουν πολλά.²⁵³⁷

Μάταιο βέβαια, ο κόσμος πάντα δίχως «Νέο» το έλεγε. Σταδιακά, το «Νέο» έφυγε και από τις εφημερίδες. Τη δεκαετία του '50, επιχειρηματίας εμφανίζεται η Ελένη Δ. Καρρά.²⁵³⁸ Το 1955, προβάλλει στη στήλη των θεαμάτων το σινεμασκόπ, δεύτερο μετά το «Αττικόν» (!). Στο φιλμ «Κορίτσια της Αθήνας», επί αρκετή ώρα ο ήρωας τηλεφωνεί από ένα περίπτερο στην πάλαι ποτέ «στοά Πιγκούνου» (αυτήν που βγαίνει από την Πατησίων στην Ομόνοια, τη λεγόμενη και «Στοά της πείνας») και εμείς τον βλέπουμε με φόντο το απέναντί του «Ροζικλαίρ».²⁵³⁹

Ο Ζαμπέτας αναφέρει ότι από κάτω του ήταν το υπόγειο, αριστοκρατικό νυχτερινό κέντρο ΠΙΓΚΑΛΣ.²⁵⁴⁰

Η τελευταία προσπάθεια του σινεμά γίνεται λίγο πριν κλείσει. Η παρακάτω διαφήμιση – κύκνειο άσμα του πέρασε στο ντούκου. Το σινεμά δεν αντάμωσε τη δεκαετία του '70, άρα δεν πρόλαβε όχι την τσόντα, ούτε καν το καράτε.

Στο **ΝΕΟ ΡΟΖΙΚΛΑΙΡ**
της οδού Πατησίων 12.
Πλήρως ανακαινισθείσα
σε αίθουσα Α' προβολής.
Η έγχρωμος
υπερπαραγωγή
ΒΙΒΑ ΡΕΝΑ
ΡΕΝΑ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ
ΛΑΜΠΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ ΝΙΚΟΣ
ΡΙΖΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

²⁵³⁷ Η Βραδυνή 25.10.1946

²⁵³⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁵³⁹ Επισήμανση, φυσικά, του Τάκη Μπαστέα. Για τη «Στοά της πείνας», δεξ «Αλάσκα»

²⁵⁴⁰ Ζαμπέτας

Νομίζω πως είναι το σινεμά για το οποίο βρήκα τις περισσότερες και πλέον ενδιαφέρουσες αναφορές, εν πολλοίς αντιφάσκουσες μεταξύ τους, απάνθισμα των οποίων παραθέτω σε αλυσιδωτή ροή:

Ορφανουδάκης: «διοκτησίας Φλεγκενμάιερ, το οποίον έλαβε το όνομά του εξαιτίας των δύο θυγατέρων του, Ρόζας και Κλαίρης. Αργότερα ... περιήλθε στο Δ. Καρρά, τον πρώτο θεμελιωτή της κινηματογραφικής βιομηχανίας στην Ελλάδα, και παρόλο που προοριζόταν για την ψυχαγωγία των λαϊκών μαζών, είχε ευρύχωρη αίθουσα με 400 θέσεις, εξώστη με 130 θέσεις, καθώς επίσης πολυτελή και κομψή είσοδο. Ακόμα, διέθετε ηλεκτρικό πιάνο, μηχανή προβολής 'Ερνεμαν' και δικές του ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και φωτισμό, με γεννήτριες παραγωγής ρεύματος για την περίπτωση διακοπής του ρεύματος της πόλης»²⁵⁴²

Η «Ηρώ η δισεγγόνα» (του Δημήτρη και της Ελένης Καρρά), λέει ότι ο προπάππος Δημήτρης και η προαγιά Ελένη ξεκίνησαν από το Μερσινλή το Σμύρνης το 1907, πήγαν πρώτα Γερμανία και κατέληξαν Αθήνα. «Ροζικλαίρ» λεγόταν το ζαχαροπλαστείο που ήταν στο ίδιο σημείο της Πατησίων πρότου ανοίξει το σινεμά, από τη γυναίκα και την κόρη του ζαχαροπλάστη. Το σινεμά είχε ακριβές κουρτίνες βαθύ κόκκινο βελούδο, χρυσές τρέσες, μεγάλη οθόνη και τεράστιους ανεμιστήρες. Καταλήγει ότι «οι συνταγματάρχες κυνήγησαν τους απογόνους του Καρρά και έκλεισαν το παλιό σινεμά»²⁵⁴³ (Όσον αφορά την ονομασία, εγώ θεωρώ πιθανότερη την εκδοχή Ορφανουδάκη περί Φλάγκενμάιερ, και γιατί δε βρίσκω ζαχαροπλαστείο στο σημείο αυτό της Πατησίων εκείνο τον καιρό και γιατί, όπως είπα, το πιθανότερο είναι πως η «Ροζίκλα» πήρε τη θέση του «Παγκόσμιου Κινηματογράφου»). Κατηγορηματικός πάντως δεν είμαι).

Χρηστάκης (γράφοντας σε τρίτο πρόσωπο, αλά Καίσαρ, για τον εαυτό του): «1942... 15 Νοέμβρη... Ο Λεό σκέφτεται αμέσως ότι η πρωινή παράσταση του Ροζικλαίρ, που παίζει μονίμως δύο έργα και επίκαιρα, αρχίζει στις δέκα παρά τέταρτο και το εισιτήριο έχει έξι εκατομμύρια. Επομένως τού περισσεύουν δέκα τέσσερα εκατομμύρια για σάμαλι, πασατέμπο, ακόμα και για σκαλτσούνι πατρέικο.... Το 'Ροζικλαίρ' ήταν λαϊκός κινηματογράφος ...θρύλος... Έπαιζε ... με πολύ φτηνό εισιτήριο. Τους χειμώνες λειτουργούσε σχεδόν και σαν άσυλο στέγης για τύπους που έβαχναν κάποια ζέστη. Κάτι σαν αυτό το καταφύγιο που ζητούσε σε καθημερινή βάση ο Λεό....Μαζί με το 'Αθηναϊκόν', την 'Αλάσκα' και τον 'Ελλάς' ..., μάζευαν όλο το λαϊκόκοσμο και αλητόκοσμο της περιοχής οδού Αθηνάς, Ομονοίας και πλατείας Βάθης, καθώς και τους επαρχιώτες. Οι προβολές παιζόντουσαν σε άλλη ταχύτητα, ώστε να προλαβαίνουν μια επιπλέον παράσταση, με συνέπεια η ομιλία να ψιλαίνει μέχρι ... ιλαρότητας. Οι παραστάσεις άρχιζαν από τις 9 το πρωί και οι προβαλλόμενες ταινίες ήταν πάντα θέματος περιπετειώδους... '46-'55... Όλοι ξέραν τότε, φίλοι και συμμαθητές του Λεό, ότι πηγαίνοντας στον εξώστη του 'Ροζικλαίρ', ... κάποιος θα τους πλησίαζε να τους πιάσει τον πούλο, κάποιιοι θα κατουρούσαν από τον εξώστη, ότι μερικές από τις πλανόδιες πόρνες δεν

²⁵⁴¹ Τα Νέα 22.11.1967

²⁵⁴² Ορφανουδάκης 19, αντλώντας από «Ιστορία κινηματογραφίας», Κινηματογραφικός Αστήρ 1926.

Παρόμοια γράφει ο ίδιος μελετητής και στο Ορφανουδάκης, αίθουσες 11

²⁵⁴³ Λύκειο των Ελληνίδων, «Κεντίδια της παράδοσης», 1990. Στο www.cinefilip.gr

είχαν βιβλιάριο υγείας, αλλά τον παίρναν στ' αρπαχτά στο στόμα, ότι κάποιος θα τους πουλούσε φύκια για μεταξωτές κορδέλες, κάποιος θα τους έδινε μια πληροφορία για να κάνουν 'μάτι' σ' ένα ζωντανό σώου, κάποιες μισόγυμνες μαυρόασπρες πορνό φωτογραφίες θα κυκλοφορούσαν, κάποιο βιβλίο του Απολλιναίρ κακέκτυπο θα έπεφτε στα χέρια τους, όπως η Κάμα - σούτρα. Αυτές ήταν οι ανησυχίες απ' τις οποίες ο Λεό και πολλοί άλλοι επιζήσανε.. χωρίς να σημαίνει ... ότι καταστράφηκαν σαν προσωπικότητες, περισσότερο τουλάχιστον απ' αυτούς που δεν τα κάνανε.»²⁵⁴⁴

Γεωργακάς: «Απέναντι από το Μινιόν... ο Ποντζουκίδης, ένας πανέξυπνος και φίλεργος Πόντιος είχε δημιουργήσει απέναντί μας, ένα μικρό ζαχαροπλαστείο, την 'Αγγυρα'. [σικ] Όλα πήγαιναν ευλογημένα, ως την ημέρα που το Ροζικλαίρ κατεδαφίστηκε και στη θέση του ανεγέρθηκε εκεί νέο πολυόροφο κτίριο»²⁵⁴⁵

Λαζαρίδης: «Της Ελένης Καρρά,²⁵⁴⁶ υπό τη διεύθυνση του Κώστα Χλοΐδη... Ποτέ δεν έπαιζε στο Ροζικλαίρ ελληνική τανία... Κάθε μισή ώρα η ταξιθέτρια διέσχιζε την πλατεία και την φλιτάριζε πότε με ... πατσουλί και πότε με εντομοκτόνο για να εξολοθρευονται... τα ενοχλητικά ζώφια που τρέφει η απλυσία... ο γαβριάς φώναζε: 'Κορίτσια στα κρεβάτια σας, έρχεται η απολύμανση'... Και στο σπίτι η μάνα φώναζε 'Βρε σεις πάλι στο Ροζικλαίρ είχατε πάει'; Επειδή αποπνέαμε από πάνω ως κάτω εντομοκτόνο, λές και ήμαστε φλιταρισμένοι.»²⁵⁴⁷

Κλήμης (για τις κοπάνες μιας παρέας αγοριών): «Αν άκουγαν το Βασιλάκη... δε θα πατούσαν ποτέ στο σχολείο. Θα έκαναν μόνο μια στάση εκεί να μαζευτούν και μετά θα ανηφόριζαν αφού συγκεντρωνόντουσαν όλοι... Μεγάλος πειρασμός ήταν το 'Ροζικλαίρ'... Είχε μόνιμα δύο έργα. Από Ζορρό μέχρι Ταρζάν και να τα έβλεπαν δυο φορές, πάει η μέρα. Έφτανε και για υπερωρία... Πήγαιναν πάντα εξώστη, όχι γιατί ήταν πιο φτηνό το εισιτήριο, αλλά γιατί γλύτωναν από τις φλούδες του πασατέμπου που έριχναν οι αποπάνω. Εκτός αυτού υπήρχαν οι γόπες, τα στραγάλια και καμιά γόπα αναμμένη, που προσγειωνόταν ανώμαλα στο κούτελο. Πιο σπάνια ερχόταν και καμιά φτυσιά. Αυτό ίσχυε για όλα τα σινεμά της περιοχής. Σίγουρη, μόνιμη πελατεία από τα σκασιαρχεία και φθήνια. Αν βαριόντουσαν, δίπλα ήταν το μπιλιάρδο του Μαυροκέφαλου.. Δίπλα στο 'Ελλάς' η μπυραρία... Απέναντι η 'Γαλλία', γαλακτοτροφία – χορτοφαγία... Στην άλλη γωνία του Πράπα, με τα ίδια είδη... Πιο μέσα στην Πατησίων το γνωστό καθαριστήριο πύλων... Απέναντί του η 'Αλάσκα' και το 'Ροζικλαίρ'. Υπήρχαν χίλια δυο στέκια τότε στην Αθήνα για να σκοτώσουν την ώρα τους οι σκασιάρχες μέχρι την ώρα του φαγητού, οπότε επέστρεφαν κατάκοποι στο σπίτι. Πόσο κουραζόντουσαν!»²⁵⁴⁸

«Πικαδόρ» (φαινομενικά ηθικοπλαστικώς διαμαρτυρόμενος- κατ' ουσίαν καταγράφων μάλλον θετικά ό,τι είδε και άκουσε): «Τι θα γίνει με τ' άλλα τρελόπαιδα, που τρελαίνονται μέσα στο 'Ρ', για τα ταξίδια και τα κυνήγια των άγριων θηρίων ... [Το κάθε παιδί].. ευρίσκεται εις άμεσον ψυχικήν επικοινωνίαν με τα πρόσωπα της συμπαθείας του, τα παρακολουθεί με αγωνίαν, τα θαυμάζει, τ' αγαπά, τα χειροκροτεί και μέσα στους φλογερούς του ενθουσιασμούς αφήνει σπαρακτικές

²⁵⁴⁴ Χρηστάκης, 146 και 258

²⁵⁴⁵ Γεωργακάς, 177

²⁵⁴⁶ Επιβεβαιώνεται: Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947 κλπ

²⁵⁴⁷ Λαζαρίδης 67 κ.ε. και Λαζαρίδης λαϊκά 17

²⁵⁴⁸ Κλήμης 112

εκρήξεις: -Το νου σου Ταρζάν, είναι λιοντάρι πίσω άπ'το δέντρο!- Βάρ'του, Πέτρο! - Μπράβο, Τζιμ. Μη φοβάσαι!»²⁵⁴⁹

Νικολαΐδης: «Οι δυο μικροί ανεμιστήρες του Ροζικλαίρ, ενός βρομερού κινηματογράφου στην αρχή του εμπορικού κέντρου της Αθήνας, αγωνίζονταν ν' ανακατέψουν τον πηχτό αέρα της σκοτεινής αίθουσας... τυλιγμένοι σ' αυτή τη γλιτσιασμένη πούδρα που βουτύρωνε όλη την αίθουσα και τα καθίσματα- στρώματα δηλαδή από ιδρώτα, φλόκια, τσιγαρίλα και φρέσκο καυσαέριο, δεμένα όλα μαζί από σταγόνες από πρόστυχο άρωμα, ένα ξέπλυμα που φλιτάριζε με την τρόμπα η κουτσή ταξιθέτρια, που θύμιζε γιασεμί, θάνατο και Λίζαμπεθ Σκοτ... Τα δυο μαυριδερά μηχανάκια γερνούσαν μέσα στη μάκα τους, παρέα με τον Μασίν γκαν Κέλλυ, τον Μπέιμυ-Φέης Νέλσον, τον Πρίττυ –Μπού Φλόυντ και τον μεγάλο Φου Μαντσού... Κανέννας από τους σνομπ κλιματιστές των αριστοκρατικών σινεμά της οδού Σταδίου δε θ' άντεχε πάνω από δυο μέρες στο φλόμωμα του Ροζικλαίρ...

-Μπασκίνας δεξιά, ούρλιαξα... Ακολούθησε μια άγρια κουρσάρικη φωνή από το μεσαίο κατάρτι του Ροζικλαίρ:

-Όταν κλάνεις, σβήνει η λάμπα ρε μαλάκα;

Ο μπάτσος ... κατέβηκε το διάδρομο κι έκανε πως πάει για κατούρημα. Μετά από λίγο ανέβηκε σέρνοντας από το μπράτσο μια πουτάνα που ξετρύπωσε από τις πρώτες σειρές, όπου την είχε στήσει και δεχότανε.

Είχε μπει στην αίθουσα το πρωί, λίγα λεπτά πριν αρχίσει το έργο. Ήμαστε δέκα άτομα όλοι κι όλοι, χαμούρηδες και με την τσίμπλα στο μάτι... ..Πήγε σκυφτή κι άραξε στα μπροστινά καθίσματα. Ήταν τριαντάρα, σπασμένη και ντυμένη μαθήτρια, με μπλε ποδιά και άσπρο γιακαδάκι. Φορούσε και σοσόνια με ξεχειλωμένα λάστιχα... Μέχρι την ώρα που τη μάζεψε ο μπάτσος, ζήτημα είναι αν πρόλαβε να ξεφλοκιάσει τέσσερις πέντε από κει μέσα.

...Μετακινήθηκα δυο θέσεις παραδίπλα, χώθηκα στο κάθισμα ...κι έβαλα ανάμεσα στο κεφάλι μου και στο γλιτσιασμένο ύφασμα της πλάτης την πρωινή μου εφημερίδα, γιατί από ψείρες εκεί μέσα, άλλο τίποτα.

... Στο μεταξύ η βροχή είχε φέρει πελατεία- καμιά τριανταριά μουσκεμένους, που η ζέστη απ'τα χνώτα τους στέγνωνε τα ρούχα τους και τα 'κανε ν'αχνίζουν πάνω τους. Ανακάθισα και χτύπησα ελαφρά το 'να παπούτσι μου με τ' άλλο, για να πέσει το σβολιασμένο πριονίδι που 'χα κουβαλήσει στις βρεμένες σόλες μου από την είσοδο μέχρι το κάθισμά μου...

...Κουκουλώθηκα ...με τη ναυτική πατατούκα μου κι έγεια στο πλάι... να πάρω έναν υπνάκο.... Πράγμα περίεργο, αλλά στα σινεμά μέσα δεν είχα ποτέ μου εφιάλτες...Είναι η τρίτη φορά μες στη βδομάδα που την πέφτω στο Ροζικλαίρ.

Για τα Χριστούγεννα το βράδυ δεν έχω τίποτα να κάνω. Ίσως τη βγάλω εδώ μέσα. Στη βραδινή προβολή θα γεννηθεί ο Χριστός κι όλοι εμείς θα παίζουμε τα βόδια... 'Ο Χριστός γεννήθηκε στο Ροζικλαίρ'. Να μια ωραία κοτσάνα γι' αποθήκευση...

...Καθώς έπεφτα σ' ένα βαθύ ύπνο, πρόλαβα να ψελλίσω στον εαυτό μου... πως, αν ποτέ έχω ένα κοριτσάκι, θα του δώσω τ' ωραιότερο όνομα που υπάρχει στον κόσμο. Θα το λένε Ρόζι-Κλαιρ»²⁵⁵⁰

Μανταίος: «Σκύβω δειλά το κεφάλι στο καγκελωτό ταμείο με το αφιδωτό άνοιγμα στο τζάμι. Ένα εισιτήριο'', ψελλίζει το στεγνό μου στόμα. 'Πόσω χρονώ είσαι;', απορεί η χοντρή... 'Δεκαοχτώ', απαντώ με χίλια βάσανα- θα 'μουν δε θα μουν δεκάξι.

²⁵⁴⁹ Πικαδόρ (ίσως Δημ. Ψαθάς) στη Φωνή του Λαού, 16.12.1933, σε Θεοδοσίου 188

²⁵⁵⁰ Νικολαΐδης, αποσπάσματα από το πρώτο κεφάλαιο, σελίδες 7-14

Και να μαι, στ' άδυτα της απαγόρευσης. Καθισμένος σε μια ξερή καρέκλα που έτριζε με το παραμικρό. Σκιασμένος και μόνος. Μ' έναν εξίσου μοναχικό, ατρόμητο Ρόρι Καλχούν να εμφανίζεται ξαφνικά στο σαλούν πυροβολώντας δεξιά κι αριστερά και καθαρίζοντας σαν κοτόπουλα τους κακούς, χωρίς να σημαδεύει.... Οι θεατές από κάτω να σφυρίζουν, να ξεφωνίζουν, 'Απάνω του ρε- γράμματα χασάπη - με κάρβουνο δουλεύει!', χτυπούν τα καθίσματα, βαράνε παλαμάκια· απρόσωποι μέσα στο σκοτάδι.

Η δαιμονισμένη ατμόσφαιρα ...της Ρόζης. Της Ρόζης της σαματατζίδικης, της ρυπαρής, της επικίνδυνης... Της φιλόξενης, της ερωτικής, της ταξιδιάρικης...Της μοναδικής. Δυο έργα και πινεζωμένα χαρτάκια πάνω στα ακατάλληλα σημεία των φωτογραφιών της κινητής προθήκης. 'Αυτός βλέπει το έργο από τις φωτογραφίες', λέγαμε. ..

Αρκετές ώρες μετά, όταν βγήκα στην Πατησίων φλομωμένος από πιστολίδι, τσιγάρο και λογοκριμένο χάδι, κι έπεσα πάνω σε μια λιακάδα που διέλυε μορφές και σχήματα, με το πλήθος να συνωθείται βιαστικό και πολύβουο δεξιά κι αριστερά μου, ανήμπορος να βρω μέσα στην τόση ζάλη το δρόμο για την Κάνιγγος και τα ρέστα στην τσέπη μου για το εισιτήριο της επιστροφής, ένιωθα κάτι πόντους ψηλότερος».²⁵⁵¹

Κουτρομπούσης: «ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΙΝΕΜΑΝ Εις την πολεμικήν περίοδον εζούσε ένας τίμιος ψαράς βιοπαλαιστής και καθότι δεν εκέρδιζε δικαίως πωλώντας τις ρέγγες του εις τους εμπόρους, έβαλε και έκαμεν άλλο σχέδιο, δηλαδή εκάπνιζε τις ρέγγες και κατόπι εκίναγε και επήγαινε εις τον κινηματογράφο 'Ροζικλαίρ' όπου έπαιζε δύο έργα και η πελατεία αγόραζε πολλές ρέγγες που τις εμαγείρευον επάνω εις τα καλοριφέρ της αιθούσης κι εκολατσούσαν κατά τας παραστάσεις. Εκεί εργαζόταν κι ένας άλλος πωλητής ακόμα, ο Αντρέας ο Σάμαλης που αγόραζεπραμάτεια, δηλαδή σάμαλες, τρίγωνα, παστέλια, σουσαμόπιττες, και τέτοια, από τον Πτολεμαίο το γύφτο στην οδό Αθηνάς, και τα μοσχοπούλαγε στη Ροζίκλα εις τα διαλείμματα ή κατά τις κινηματογραφικές σκηνές όταν επρόκειτο διά φιλιά επί της οθόνης και επί τόπου η αξιότιμος πελατεία εκραύγαζε 'Αντρέα, σάμαλη!. Ότ+αν έπαιζε το επεισοδιακόν έργο 'Χάλκινη Μάσκα εναντίον Δόχτωρ Σατάν' έκαναν καλύτερες δουλειές οι ρέγγες, αλλά όταν έπαιζε το 'Ζορρός και η λεγεών του' εκέρδιζε περισσότερον ο Αντρέας ο Σάμαλης. Μίαν φοράν όμως που έδειξε το ελληνικό δράμα 'Ο Μεθύστακας', παραδόξως οι πωλήσεις φτάσαν στο μηδέν».²⁵⁵²

Παπαθανασίου: «Απέναντι από το 'Ροζικλαίρ' στα χρόνια του '60 ήταν το Δ' Αστυνομικό Τμήμα..Μου έχει μείνει λοιπόν η εξής εικόνα: πολλοί αστυνομικοί, σε φάλαγγα κατ' άνδρα, να διασχίζουν ένστολοι την Πατησίων από το Τμήμα και να μπάνουν ένας ένας στο σινεμά».

Χατζόπουλος: «Κάναμε σκασιαρχείο, πεντέξι παιδιά πήγαμε στο 'Ροζικλαίρ'. Σε κάποια φάση ανάβουν τα φώτα, ανεβαίνει πάνω στη σκηνή ο Πάτρας και λέει 'Όσοι είναι του Δευτέρου να βγούνε'. Βγήκαμε έξι. Βγήκαμε στην Πατησίων και με κλοτσιές και σφαλιάρες μάς πήγε από την Πατησίων -το 'Ροζικλαίρ' ήταν αρχές Πατησίων μόλις στρίψεις από την Πανεπιστημίου- μας πήγε όλη την Πατησίων...

²⁵⁵¹ Μανταίος, 44

²⁵⁵² Κουτρομπούσης,

πλατεία Βικτωρίας... μέχρι το Δεύτερο με κλοτσιές και μας αποτελείωσε μέσα στο Γυμνασιαρχείο».²⁵⁵³

Φασιανός: «Εγώ πήγαινα στο ‘Ροζικλαίρ’ ... πιο πολύ γιατί έπαιζε δύο έργα και μάλιστα κρυφά από τους γονείς, γιατί ήταν κακόφημα σινεμά, παίζανε πάντα περιπετειώδη έργα».²⁵⁵⁴

Χειλαδάκης: «Μαζευότανε κάθε καρυδιάς καρύδι συν οι κοπανατζήδες μαθητές. Εκεί γινόντουσαν οι περίφημες ιστορίες, που ίσως τις έχετε ακούσει, για ρέγκες που ψήναμε σε κοπάνες 25 και 30 άτομα. Πάντα δύο έργα με την τιμή ενός, που συνήθως ήτανε αστυνομικά ή καλυμμένες τσόντες».²⁵⁵⁵

Κ. Νοτ.: «Πάει και το ‘Ροζικλαίρ’, ο πασίγνωστος και πολυσύχνατος λαϊκός κινηματογράφος της οδού Πατησίων. Σε λίγο θα υψωθεί στη θέση του ένα τσιμεντένιο μεγαθήριο μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Έτσι, μετα τους λαϊκούς αθηναϊκούς κινηματογράφους ‘Αθηναϊκόν’ και ‘Ελλάς’, ήρθε η σειρά του ‘Ροζικλαίρ’. Δεν απομένει παρά η ‘Αλάσκα’ να δέχεται πλέον τους φίλους των ‘δύο φίλμς’- φίλμς με πολλή [σικ] σεξ, αγωνία, δράσι και φασαρία! Ωστόσο οι παλαιότεροι θα θυμούνται πάντοτε τις επιγραφές ‘Παρακαλείσθε νόπως αφήνετε τα κασσελάκια σας έξω’. Ακόμη, θα θυμούνται τα σφυρίγματα και τις χαρακτηριστικές φράσεις ‘Χασάπη γράμματα!’, ‘Καμπούρη γράμματα!’ Και όταν υπήρχε ερωτική σκηνή τα ξεσπάσματα όπως: ‘Ανδρέα Σάμαλι’, ‘Να φύγουνε οι πρωινοί’. Ή όταν έμενε η πόρτα ανοικτή και ερχόταν κρύο: ‘Την πόόόρτα ρε!’. Μέσα σ’ αυτούς τους λαϊκούς κινηματογράφους μέχρι ρέγγες έψηναν! Και δεν έλειπαν οι διάφοροι τύποι που έπαιρναν κανέναν υπνάκο! Τώρα, οι εποχές άλλαξαν. Η τηλεόρασι μπήκε ορμητικά στη ζωή μας, μας γοήτευσε, μας κέρδισε. Κρίσι δεν διέρχονται μόνον οι ‘λαϊκοί’ κινηματογράφοι... Οι Έλληνες προτιμούν να βλέπουν ο,τιδήποτε [σικ], αρκεί να τους τους προσφέρεται δωρεάν και στο σπίτι τους».²⁵⁵⁶

Στρίνγκος: «Το ‘Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία’ των πρώτων μεταπολιτευτικών χρόνων [σικ] ενίοτε διασκευαζόταν και ως ‘Ψωμί, Σαρδέλα, Εμμανουέλα. Αυτός ο συσχετισμός ψαρομεζέδων και σεξ έλκει την καταγωγή του από το τιμημένο ‘Ροζικλαίρ’, όπου στο βάθος της αίθουσας οι μάγκες έψηναν ρέγκες σε φωτιά από εφημερίδες».²⁵⁵⁷ Εδώ φυσικά, έχουμε αναχρονισμό: το σινεμά έκλεισε το ‘68, το σύνθημα είναι από το Πολυτεχνείο του ‘73, ενώ και η Εμμανουέλα μεσουρανούσε τη δεκαετία του ‘70. Αλλά βάζω την ευφάνταστη και μυθολογική αυτή αναφορά, γιατί δείχνει την επιβίωση της «Ροζίκλας» μέσα στο χρόνο.

Ενδεικτικές ταινίες: «Βασίλισσα Μαργκό», «Το σφάλμα του Παύλου Γαζέ», «Το ρημαγμένο σπίτι», «Σαμάν η χορεύτρια, «Θανάσιμος έρωσ», «Η ερωμένη του υπάτου» (1916), «Ο κακός δρόμος», 1^{ov} επεισόδιον «Ούλτους», «Μυστήρια της Νέας Υόρκης», «Το χέρι που σφίγγει», Νέον πρόγραμμα, «Οι νικηταί του Μάρνη», «Η κληρονομία του εφοπλιστού», 7^{ov} επεισόδιον των «Μυστηρίων της Νέας Υόρκης» --- Σήμερα ολως εξαιρετικόν πρόγραμμα «Μυστήρια της Νέας Υόρκης», «Ρωμαίος και

²⁵⁵³ «Β’ Γυμνάσιο Αρρένων» υπόδειξη του ακούραστου Τάκη Μπαστέα. Το Δεύτερο Γυμνάσιο (οκτατάξιο) ήταν Αχαρνών και Χείδεν. Ο Πάτρας ήταν ο γυμνασιάρχης του.

²⁵⁵⁴ ό.π.

²⁵⁵⁵ ό.π.

²⁵⁵⁶ Κ. Νοτ. Βραδυνή 23.11.1972

²⁵⁵⁷ Στρίνγκος, Τσόντα

Ιουλιέτα» με την Μπερτίνη και «Ο Ριγκοτέν κομμωτής των κυριών» ---Δύο αστυνομικά έργα (1917), Αστυνομικά ταινία, Γιούντεξ « 6^ο επεισόδιον, «Ούλτους» 9^ο επεισόδιον (1918), «Η συμμορία της αράχνης», «Ηρώς αξιωματικός», «Λουζιάνα» με την Ντοβ (1919), «Ναυάγιο», «Ο τελευταίος μορφασμός» (1920), «Η σέλλα του διαβόλου», «Οι άγγελοι του σκότους», «Τα όρνεα της θάλασσας», «Απάχηδες των Παρισίων», «Ο τρόμος των ορέων», «Κοζάκοι» (1927), «Το ματωμένο τριαντάφυλλο» + «Πυρ!», «Η μαμά», Νέα ταινία, «Ο κατάδικος», «Το ποτάμι του θανάτου», «Μέσα στις φλόγες», «Το μυθιστόρημα ενός απόρου νέου», «Ο στασιαστής», «Το φρούριον του θανάτου», «Ο αετός της Αριγόνας», «Το στοιχειό του πύργου», «Μαύρος παράδεισος», «Για το χρήμα», «Η εκδίκηση του Κινέζου» (1928), «Η σειρήν των τροπικών», «Ο διάβολος μέσα της», «Παιδί του ιπποδρομίου», «Τα σύνορα της καρδιάς», «Βιολάντα», «Κόμης Καλλιόστρο», «Τομ Μιξ», «Ο χαλίφης της Αραβίας», «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Ντορίνα», «Η φλόγα του πάθους», «Η ναυμαχία των Φάιλαντ» (σικ), «Ο σατανάς», «Η συμμορία των επτά», «Το τέρας του Μοντελαί» (1929), «Επιδέξια χέρια», «Οι ιππότες της αρβύλας», «Χείμαρρος θανάτου», «Ο Γολγοθάς μιας γυναίκας», «Η νεότης θριαμβεύει», «Κίνδυνος θανάτου», «Ο νόμος των όπλων», «Όνειρα χαμένα», «Η αναποδιά» (1930), «Η ανάστασις του Φου Μαντσού», «Μυστική υπηρεσία», «Όρκος στρατιώτου», «Αγάπη δίχως τέλος», «Ρωμαντικές καρδιές», «Ο τραγουδιστής της τζαζ», «Ραγισμένο βιολί», «Το γράμμα», «Το λιμάνι του διαβόλου» (1931), «Κατάπτωσης», «Τροπικός έρωας», «Η γοητεία», «Η τιμή της συγγνώμης», «Νέοι Ίκαροι», «Ερωτική παραζάλη», «Ο αιχμάλωτος του Εμίρη», «Ο λέων της Ισπανίας», «Ο απάχης» (1932), «Το μήλον της έριδος», «Η αγγελία 202», «Η πηγή του χρυσού», «Στα κάτεργα» (1933), «Σαρξ», «Τελευταία ίχνη», «Κινέζος ντετέκτιβ», «Πώς να το πω στον άνδρα μου», «Η μάχη», «Φλεγόμενα βουνά», «Φρασκοκίτα», «Φρα Διάβολο», «Οι απάχηδες των Πατησίων», «Λευκός δαίμων», «Στη μυστική υπηρεσία» (1934), «Ζωντανή μούμια», «Το Ιπποδρόμιο», «Ο Σταυρός του Νότου», «Υπό τον ήλιον της Σαχάρας», «Η πλωτή νήσος δεν απαντά», «Ο κατακτητής των θαλασσών», «Πέκος», «Σαμαράκ», «Στη χώρα των ανθρωποφάγων» (1935), «Το σπίτι του τρόμου», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών», «Ρομπέρτα», «Χαμένη μεραρχία», «Φωνή της ζούγκλας», «Σταυροφορίες», «Αγνή Σουζάννα», «Η Βιέννη διασκεδάσει», «Μέσα στη θύελλα» (1936), «Άννα Καρενίνα», «Θα σ' αγαπώ παντοτινά», «Κουρσάροι του αέρος», «Η σκιά του αετού», «Θάλασσες της Κίνας», Δύο έργα, «Σονάτα Κρόυτσερ», «Οι δύο μάγες», «Βίβα Βίλα», «Πριγκίπισσα Νάντια» (1937), «Τελευταίον φυλάκιον», «Δαίμονες των κυμάτων», «Τα ψεύδη της Νίνας Πέτροβνα», «Γυναίκες στα κάτεργα», «Αλή Μπαμπά», «Πέτρος ο Μέγας», «Υπό τας υπονόμους των Παρισίων» (1938), «Γυναικείες φυλακές», «Μοντέρνοι καιροί», «Σκλάβες της αμαρτίας», «Τρεις ευέλπιδες», Δύο έργα, «Η μυστηριώδης πτήσις» «Σουέζ» + «Γιβραλτάρ» (1939), «Το πλήθος μαινείται», «Ο βασιλεύς του υποκόσμου», «Ο τραγουδιστής του μεσονυκτίου», «Το τέλος της κυρίας Τσάνεϋ», «Κορίτσια και τρέλλες του 1939», «Η κοιλιά των γιγάντων», «Ο κυκλών», «Μυστηριώδης άνθρωπος», «Μυστικός κώδιξ», «Μαρία Ιλόνα», «Ο παίκτης» (1940), «Μυστικόν σχέδιον C», «Ο ορρός του θανάτου» (1942), «Μας χωρίζει ο πόλεμος», «Η εκδίκηση του πυγμάχου», «Η φωνή της καρδιάς», «Μεγάλη αγάπη», «Ο λυτρωμός», «Μάστιγες της κοινωνίας», «Ο τρόμος των γκάνγκστερ», «Ανήσυχα νειάτα» (1943), «Μεταξύ τριών ενόχων», «Στη φωλιά των αετών», «Αεροπόρος 100%», «Νυκτερινό ραντεβού», «Το αγριοκόριτσο», «Ζωντανός νεκρός», Δύο έργα (1944), «Ο υιός του Ταρζάν», «Ο χρυσοθήρας», «Δράμα στον ωκεανό», «Η νήσος του μυστηρίου» «Κατάσκοποι εν δράσει», «Η θύελλα πέρασε», «Μυστική αποστολή» (1945), «Ο Ζορρό και η λεγεών του», «Χαμένη πολιτεία», «Θύελλα στην Ουκρανία»,

«Αόρατος κοσμοκράτωρ», «Πειραταί της Ανατολής» (1946), «Ηρωική αυτοθυσία», «Καπετάν βρυκόλακας», «Ο Ζορρώ και η λεγεών του» (ξανά), «Το λιμάνι του μίσους», «Ασιατικές νύχτες», «Το τραγούδι της Ρωσίας», «Φίλησέ με» (1947), «Η κοιλάς του ηλίου», «Τα λύτρα της προδοσίας», «Αίμα στον Αμαζόνιο», «Σαμπού», «Ερωτικός σαδισμός», «Φου Μαντσού», «Στη χώρα της ακολασίας», «Σύγκρουση στο κάτεργο», «Το τέρας με τα 5 δάκτυλα», «Γυναίκα τίγρις» (1948), «Η μάσκα του Ινδού», «Κίτρινο αίμα», «Το λιμάνι της αμαρτίας», «Το μοναστήρι της Πάρμας», «Γερμανική περίπολος στην Κρήτη», «Ο βασιλεύς των αγρίων», «Ενάντια στον άνεμο» (1949), «Η μοιχαλίζ», «Στη γωνιά του δρόμου», «Το μοναστήρι της Πάρμας», «Ο αποστάτης» (1950), «Διψασμένος για ηδονή», «Η χαμένη πόλις στη ζούγκλα», «Οι άθλιοι», «Πειραταί του Αιγαίου», «Το μέτωπο κατέρρευσε», «Διά πυρός και σιδήρου», «Τέσσερεις σ' ένα τζιπ», «Φλόγα και βέλος», «Ο γυρισμός του εξορίστου», «Υποβρύχιο φάντασμα» (1951), «Κρυφός πόλεμος», «Μου μου», «Μαύρη Γη», «Ο πύργος των ιπποτών», «Ο κατακτητής», «Κόκκινη φρεγάτα», «Ο Ζορό και η λεγεών του», «Δυο κωθόνια στο ναυτικό», «Ωρκίστηκα εκδίκησι» (1952), «Πάθος και ηδονή», «Κατάσκοποι στις φλόγες», «Βασίλισσα των αμαρτωλών» (περιπ. Υβόν ντε Κάρλο), «Δυναμιστισταί του βυθού», «Οι σάλπιγγες της εκδικήσεως», «Ο γενναίος πρίγκηψ», «Καταραμένα νερά», «Στο βασίλειο των γκάγκστερς», «Γκρεμίστε τα σύνορα», «Στη ζούγκλα του Αμαζονίου» (1953), «Σκλάβο του πασά», «Πόθοι στους βάλτους», «Σπάρτακος», «Σαλώμη», «Η χαμένη φάλαγξ» (1954), «Μογκάμπο», «Ο Χιτών» (εκτός Πάσχα!), «Ποτάμι χωρίς επιστροφή» περιπ. ακαταλ. Μαίρυλιν Μονρόε, «Ριχάρδος Λεοντόκαρδος», «Στέλλα» + «Γυμνή αυγή»²⁵⁵⁸ (1955), «Η κόρη της Μάτα Χάρι», «Δυο παράξενα κορίτσια», «Η καφετζού», «Να σταματήσει η εκτέλεσις», «Άσωτος υιός», «Μαγκάλα», «Ο δαίμων της Ασίας», «Μια μέρα στο φρέσκο» (1956), «Αυτοί που ξέρουν να πεθαίνουν», «Κόκκινος κουρσάρος», «Το ξύλο βγήκε απ' τον Παράδεισο», «Ο λέων της Ασίας», «Οι λύκοι του Μιζούρι» (1957), «Σαϊτάν», «Φλεγόμενοι λόφοι», «Άρχων των γενναίων», «Καταδρομικό X-17», «Μπαντίτο καμπαλλέρο», «Η Παριζιάνα», «Η Παναγία των Παρισίων», «Η Κούβα στις φλόγες» (1958), «Η κερένια κούκλα», «Μια Ιταλίδα στην Ελλάδα» περ., «Σείχης του Νείλου», «Λαίλαψ της Μπούρμα» «Ο άγνωστος σύντροφος της νύχτας» (1959), «Οι 4 με τη μάσκα», «Δαίμων του Ρίο Γκράντε», «Καραβάνι της Ζούγκλας» (σικ), «Πλούσιοι χωρίς λεφτά», «Το σπαθί της εκδικήσεως» περιπέτεια, «Το αγόρι π' αγαπώ», «Ο δρόμος των γιγάντων», «Σαμψών και Δαλιδά», «Φτωχούλα και βασιλόπουλο», «Οι θρύλοι της Βαγδάτης (1960), «Η κατάρα της μούμιας», «Πάθος και ηδονή», «Ψυχώ», «Διαβόλου κάλτσα», «Η εκδίκησις είναι δική μου», «Γιαν Γκιβάρ» (1961), «Οι ανίκητοι», «Το πεζοδρόμιο», «Φλογισμένα χρόνια», «Εμπρός, σας ομιλεί ο δολοφόνος», «Καπετάν φρακάς», «Αποχαιρετισμός στα όπλα» (1962), «Κάτω από άλλο ήλιο», «Βασίλισσα του διαστήματος», «Άιχμαν», «Στα ματωμένα ίχνη του Ζορρό», «Η εκδίκησις του Ούρσου», «Τζιλντα», «Η ψεύτρα», «Σπαθιά χωρίς σημαία» (1963), «Ο τρόμος στο Μεξικό», «Ο αντάρτης της Νεαπόλεως» έγχρ. περιπέτεια, «Η Κύπρος στις φλόγες» ελληνική ταινία, «Επιστροφή από το διάστημα», «Το χαμένο τάγμα», «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι» (1964), «Ο Μασίστας στην κόλαση του Τσένγκις Χαν» (!), «Ηρακλής ο ελευθερωτής των σκλάβων», «Οι 7 Σπαρτιάται εξορμούν», «Ο Γολιάθ στη Γη του Πυρός» (!), «Ο πατέρας του στρατιώτη» ρωσ., «Ο γυιος του Σείχη», «Η κατάκτησις της Δύσεως» Γκ. Πεκ (1965), «Σεξ, σεξ σ' όλον τον κόσμο», «Ειδικός πράκτωρ KZ-2 επιχείρησις στριπ τίζ», «Ο βασιλεύς των τροπικών», «Ο κυνηγημένος» έγχρ. περιπ.

²⁵⁵⁸ Από σχετικό πρόγραμμα στο οποίο κάποιος θεατής είχε γράψει από πίσω τότε το είδε: 31.12.1955. Το πρόγραμμα ανήκει στο Λευτέρη Ξανθόπουλο, ο οποίος το έχει κορνιζάρει και το «ξεκορνιζώσε» προσωρινά για χάρη μου

«Ιντέλιτζενς Σέρβις, εντολή δολοφονίας» (1966), «Υπογράφω με το πιστόλι μου» περιπ., «Μια σφαίρα στην καρδιά», «Τα 13 μάτια του σατανά», «Αραμπέσκ», «Γίγαντες της Δύσης», «Επανάστασις στα χαρακώματα» (1967), «Ο χορός των διεφθαρμένων», «Οι μισθοφόροι», «Τομ Ντόλλαρ», «Χόντο ο εκδικητής με το εξάσφαιρο» και «Μπόνυ και Κλάιντ» (1968).

Ροζμαρί / **Ροζ Μαρί** Μικρός λαϊκός χειμερινός (κατά βάση, έπαιξε πού και πού και καλοκαίρια) κινηματογράφος, με 200 μόνο θέσεις²⁵⁵⁹ στη Γούβα, Φιλολάου 178 και Φρύνωνος, τηλέφωνο ... Στις εφημερίδες Γούβα / Άγιος Αρτέμιος / Φιλολάου, άλλοτε στα συνοικιακά και άλλοτε στην Α΄-Β΄ προβολή. Η Σοφία Ριζοπούλου και ο Δημήτρης Λουδάρος, ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο, μου λένε: «Η είσοδος ήταν στη γωνία των δρόμων, σε φάλτσο. Η οθόνη ήτανε προς τον Αγιάνη, προς της κάθοδο (Βουλαγαμένης), δηλαδή κάθετη στη Φιλολάου».²⁵⁶⁰ Με κάποιες εξαιρέσεις, ταινίες χαμηλότατου επιπέδου: τούρκικες, χουντικές πολεμικές υπερπαραγωγές, φαρσοκωμωδίες κλπ. Αποτελεί συνέχεια του προπολεμικού «Ακροπόλ» (δες λήμμα, όπου και η ιστορία των αλλαγών) και «Προμηθέα» (δες λήμμα). Με την παρούσα ονομασία λειτούργησε το διάστημα 1966 – 1974. Μετά έγινε θέατρο του γνωστού διανοούμενου ηθοποιού Κώστα Πρέκα και σήμερα επιζεί ως Γυμναστήριο του Δήμου Αθηναίων.

Η ονομασία από θεατρικό και κινηματογραφικό μελό, που έκανε θραύση στο μεσοπόλεμο και άφησε εποχή. Σε επανέκδοση, το φιλμ παίχτηκε με επιτυχία και τη δεκαετία του '60, οδηγώντας πιθανώς στη μετονομασία του σινεμά. Στην ταινία «Ροζαμαρί», ο Νέλσον Έντυ τραγουδούσε το εξής τραγούδι του συνθέτη Φριμλ, που διαθέτει ελληνικούς στίχους άκρας πρωτοτυπίας:

Αχ Ρόζμαρι, για σένα τ' αηδόνια μαγεμένα
Τα πιο γλυκά σου ψάλλουνε τραγούδια
Και της αγάπης τα λουλούδια
Για σε σκορπίζουν μύρα με την ουράνια χάρη τους
Για σένα ευωδιάζουν όλα γύρω
Για σένα, ω Ρόζαμαρι...».²⁵⁶¹ κλπ κλπ.

Όταν έγινε η επανέκδοση, δημοσιεύτηκε στις εφημερίδες το εξής advertorial, που εύκολα μπορείτε να καταλάβετε γιατί το ξεσηκώνω εδώ και όχι στα λήμματα των αναφερόμενων σινεμά:

Όσα χρόνια κι αν περάσουν, τίποτε δεν θα μπορέσει να σβήσει την ακτανίκητη γοητεία που ασκεί
σ' όλον τον κόσμο η ασύλληπτη ομορφιά της Ροζ Μαρί, της αθάνατης οπερέττας που σαν κινηματογραφική ταινία με τη Ζανέτ Μακντόναλντ και τον Νέλσον Έντυ, γνώρισε μεγάλη επιτυχία σ' όλον τον κόσμο. Τώρα η ταινία – θρύλος σε παγκόσμια επανέκδοσι, κατέκτησε κυριολεκτικά το Παρίσι, όπου συνεχίζεται

²⁵⁵⁹ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁵⁶⁰ Σοφία Ριζοπούλου, συνέντευξη, Δημήτρης Λουδάρος, συνέντευξη

²⁵⁶¹ Τομανάς 155. Οι ελληνικοί στίχοι δεν ξέρω τίνος είναι, φρονώ όμως ότι όλοι όσοι χρησιμοποιούν την ομοιοκαταληξία «τραγούδι – λουλούδι» θ' άξιζε να εκτελεστούν δημοσία

επί 15 εβδομάδες, με ατελείωτες ουρές. Οι γλυκές μελωδίες της Ροζ Μαρί, κάθε εικόνα αυτής της ταινίας, που είναι ένα όνειρο έρωτα και μουσικής, αιχμαλωτίζουν το θεατή και προσφέρουν μία ξέχαστη μουσική μυσταγωγία. Την ταινία αυτή την παρουσιάζουν από σήμερα στα πλαίσια του Φεστιβάλ των μεγάλων επιτυχιών του κινηματογράφου, η ΟΠΕΡΑ και η ΑΘΗΝΑΙΑ²⁵⁶²

Μερικές ταινίες: «Ο Μελέτης στην Άμεσο Δράση», «Επιχειρήσεις όρμα χοντρέ», Η πτώσις των αετών», «Μια τρελή τρελή οικογένεια» ελλην. κωμ., «Η Βίβλος» (1966), «Οι εκδικηταί» περιπ., «Τρελός, παλαβός και Βέγγος», «Αυτή που δεν λύγισε», «Θύελλα στο σπίτι των ανέμων», «Ένα κορίτσι για δύο» (1967), «Ο μόδιστρος» ελλ., «Για μια τρύπια δραχμή», «Ο Μικές παντρεύεται», «Για σένα την αγάπη μου», «Ο καταφερτζής» (1968), «Βαρεία κατάρα ο χωρισμός», «Τ' αδέρφια», «Ήταν όλοι τους κορόιδα», «Ο Μιχαιός του 14^{ου}», «Ο Θύμιος τάχει 400», «Αδικημένος στη ζωή», «Οχι» (1969), «Διαμάντω», «Ο μεθύστακας του λιμανιού», «Ο αλήτης του λιμανιού», «Ο τελευταίος αιχμάλωτος», «Φουκαράδες και λεφτάδες» (1970), «Κατηγορώ τους δυνατούς», «Ο φαφλατάς», «Η φυγή», «Ο δρόμος της ευτυχίας», «Ο διεφθαρμένος», «Οι αδίστακτοι» (1971), «Ερωτική μηχανή», «Ο άνθρωπος που έσπαζε πλάκα», «Δακρυσμένος αγρός», «Δουλικό αμέσου δράσεως», «Ερωτική συμφωνία» (1972), «Γκούφου», «Αλβάρεζ Κέλλυ» περιπέτεια Ρίτσαρντ Γουίτμαρκ, «Ένας τρελός τρελός, αεροπειρατής», «Χούλια, η ωραία του Μπέογλου» (1973), «Δικτάτωρ καλεί Θανάση», «Κάποτε στη Δύση», «Πάντσο Βίλλα», «Βια στη βία», «Το τελευταίο τραίνο από το Γκαν Χιλ», «Ο άνθρωπος από το Κίεβο», «Ελντοράντο» και «Ο ερωτιάρης παντρεύεται» (1974).

Ρόξυ / **Roxy** Μεταπολεμικό χειμερινό σινεμά της Κυψέλης 106, πάνω στην ομώνυμη πλατεία και σε υπόγειο πολυκατοικίας, που λειτούργησε από το 1961 μέχρι την άνοιξη του 1983. Η πολυκατοικία πήρε τη θέση του της ταβέρνας του Κοράκη, που λειτουργούσε τα μεσημέρια σαν εστιατόριο και θεωρούνταν «εξοχικό κέντρο Α' κατηγορίας, όπου ο Δήμος οργάνωνε χορούς».²⁵⁶³ Επίπεδο ταινιών μέσο προς λαϊκό. Α'-Β' προβολή το '60, Α' προβολή το '70, τηλέφωνο 833790, 8233790. Το ίδιο το σινεμά έγραφε εαυτό «Roxy» στην ταμπέλα και στις (αρχικές τουλάχιστον) διαφημίσεις του, αλλά οι εφημερίδες το εξελλήνισαν. Ίσως από το όνομα του μεγαλύτερου σινεμά του κόσμου, την εποχή του μεσοπολέμου, το οποίο ήταν στη Νέα Υόρκη,²⁵⁶⁴ ίσως από ένα σπουδαίο καμπαρέ του Συντάγματος, που λειτούργησε εκείνη την εποχή.²⁵⁶⁵

Η πρόσοψη φαίνεται εξαιρετικά στην ταινία «Τα παιδιά του Κρόνου» (1985), του Γιώργου Κόρρα.²⁵⁶⁶ κλειστό, ρολά κατεβασμένα, μια μηχανή παρκαρισμένη μπροστά του και η επιγραφή με κόκκινα γράμματα, φωτεινά, το πρώτο μόνο κεφαλαίο, σε λατινικό αλφάβητο. Πάνω φαίνονται τα ζωγραφισμένα γράμματα από το «σεντόνι» των τίτλων της τελευταίας του ταινίας: «Ο ανθρωποκυνηγός» Μοντγκόμερυ Γουντ

²⁵⁶² Μεσημβρινή, 30.11.64

²⁵⁶³ Αδάμ 103

²⁵⁶⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ 23(208)/28.07.1929

²⁵⁶⁵ Καιροφύλας Αθήνα '60, 33

²⁵⁶⁶ Επισήμανση, βεβαίως, του Τάκη Μπαστέα

(ο πλήρης τίτλος είναι «Ο ανθρωποκνηγός του Τέξας») μισοσκισμένο, και, κάτω από το σκίσιμο, η λέξη «μελάني» από τον τίτλο της προτελευταίας ταινίας («Γρανίτα από μελάني»). Το 1977, τηλεφώνησαν για βόμβα, επειδή έπαιζε την ισραηλινή ταινία «Επιχείρηση Έντεμπε», αλλά ήταν φάρσα²⁵⁶⁷ (δες «Δελφοί Β).

Σόφη Σιδηρουργού: «Εκεί που είναι τώρα το ‘Ρόζυ’, ήταν ένας βραχώδης λοφίσκος και είχε πάνω του ένα μικρό κεραμοσκεπές σπιτάκι, καλύβι για την ακρίβεια. Λίγο ‘παραμυθένιο’ και απρόσιτο φάνταζε στα παιδικά μου μάτια. Μετά γκρεμίστηκε κι έγινε η πολυκατοικία με το σινεμά. Χλιδάτο σινεμά, τύφλα να ‘χουν τα Village Centers, με αυτόματο μηχανήμα έκδοσης εισιτηρίων, bar με όλες τις λιχουδιές του κόσμου, αίθουσα έντονα αμφιθεατρική και με εξώστη. Μπαίνοντας κατέβαινες σκαλιά, βρισκόσουν στο bar και από το αριστερό μέρος αυτού του χώρου έμπαινες στην αίθουσα. Εδώ έβλεπες την οθόνη όλο δεξιά στο βάθος της αίθουσας».²⁵⁶⁸
Συμπαραίνω συνεπώς ότι δεν είχε τυπική διάταξη.

Το ξεκίνημα: «Την παρελθούσαν Παρασκευήν 17 Νοεμβρίου εγένοντο εγκαίνεια [σικ] του νέου πολυτελούς κινηματογράφου επί της Πλατείας Κυψέλης, ιδιοκτησίας της Α.Ε. Γ.Μ. Ανέστη και Θ.Γ. Ντούνη. ‘...Εδόθη ο τίτλος ‘Ρόζυ’. Περιλαμβάνει περί τας 900 θέσεις πλατείας και εξώστου με ευρύχωρα καθίσματα, ευρυτάτους διαδρόμους, πολυτελή διακόσμησιν... εγκαταστάσεις προβολής Φίλιπς του νέου συστήματος της παλμικής λάμπας, η οποία καταργεί ... το οπτιρατέρ... Με θαυμασίαν ακουστικήν και ευρυτάτην οθόνην, αποτελεί κόσμημα δια την πυκνοκατοικημένη συνοικίαν της Κυψέλης.... Τιμή εισιτηρίου 9 και 7 δρχ. με ταινίας δευτέρας προβολής».²⁵⁶⁹

Βακαλόπουλος: «Στο κουρείο... στην ακριανή πολυθρόνα, στο βάθος, κουρεύανε τον Καρύδα που δουλεύει στο Ρόζυ και πουλάει σάμαλι, κωκ, τυρόπιττες. Αυτός έχει χάσει πολλές χρονιές... Δεν φταίει όμως αυτός, αλλά ο πατέρας του που είναι φτωχός και του έχει πει να δουλεύει στο Ρόζυ... Ακόμα κι ο Καρύδας θα με θυμάται πού και πού, κι όταν κλείσει το Ρόζυ πάλι θα με θυμάται».²⁵⁷⁰

Γεωργελές: «Ρόζυ, στην πλατεία Κυψέλης. Κυριακή πρωί, συναυλία ροκ. Διαγωνισμός καλύτερου γκρουπ απ’ όλη την Αθήνα. Πρώτη προβολή το Woodstock. Κατέβηκε τη δεύτερη μέρα. Μικρή διαδήλωση έξω απ’ το σινεμά. Χαστούκια. Ένας πόντος επιτρεπόμενο μαλλί στο σχολείο».²⁵⁷¹

Άντα Αδαμοπούλου: «Μέχρι το 1974, οπότε τελείωσα το δημοτικό, εκτός από τις κατάλληλες ταινίες, ερχόμουν εδώ τις Κυριακές σε διάφορες μουσικές εκδηλώσεις. Θυμάμαι, χαρακτηριστικά με τον Πασχάλη».²⁵⁷²

Βάνα Συνοδινού: «Έγινε και αίθουσα συναυλιών».²⁵⁷³ Στα χρόνια μου το βλέπω ουφάδικο – μπιλιαρδάδικο- ίντερνετ καφέ με το ίδιο όνομα, αλλά σε γαλάζια λατινική εκδοχή. Ποτέ μου δε θυμάμαι να είδα ταινία εδώ. Ευτυχώς, τόσοι άλλοι μαρτυρήσανε όλα τα παραπάνω που κατάγραφα.

²⁵⁶⁷ Ακρόπολις 04.01.1977. Εύρημα του Θανάση Βέμπου

²⁵⁶⁸ Σόφη Σιδηρουργού, σημειώσεις

²⁵⁶⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 19 (894), 30.11.1961

²⁵⁷⁰ Βακαλόπουλος, «1956 μ.Χ.», «Ιστορίες» 66

²⁵⁷¹ Γεωργελές, Πλανήτης 31

²⁵⁷² Αδαμοπούλου Άντα: συνέντευξη

²⁵⁷³ Βάνα Συνοδινού, χειρόγραφο (ιμέιλ)

Κάποια φιλμ: «Ο Τζέρυ Λιούις με τις 2 γυναίκες», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Η Λίζα και η άλλη», «Πυρετός στο αίμα» (1961), «Οι γάμπες της Ντολόρες», Το τρίγωνο εκτός νόμου», «Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτυ Βάλανς» Δη Μάρβιν, Τζ. Στιούαρτ, «Νόμος 4.000», «Το θαύμα των λύκων» (1962), «Η δίκη» δραματική περιπέτεια Άντονι Πέρκινς, «Ο πόλεμος των κουμπιών», «Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος» ελ. κωμ., «Ο αδερφός μου ο τροχονόμος», «Μην είδατε τον Παναή» (1963), «Οι επτά υπέροχοι Σπαρτιάται», «Αύριο ξημερώνει μια άλλη μέρα», «Θύελλα στο Χογκ Κογκ» Δαλιδά, «Ο Λώρενς της Αραβίας» (1964), «Ο δολοφόνος της λεωφόρου» αστυν., «Η καταιγίδα», «Είναι μια τρελλή, τρελλή οικογένεια» Καρέζη, «Οι εχθροί» ελλην. δράμα Αλεξανδράκης, «Όχι σαν ξένος» «Η πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας» Σ. Λόρεν, «Ένας τρελλός, τρελλός Βέγγος» (1965), «Το τελευταίο εξπρές» πολεμ. περιπ. Ρ. Ταϊήλορ, «Ντάλλας», «Αχ και να 'μουν άνδρας», «Η χαμένη ταξιαρχία», «Διπλοπεννιές» Βουγιουκλάκη (1966), «Ο κρυφός πόλεμος των μυστικών πρακτόρων» περιπέτεια, «Διπλός άνθρωπος», «Δολοφονία στο Μανχάταν», «Αλέξης Ζορμπάς», «Η νύχτα των στρατηγών» (1967), «Καρολίνα, αγάπη μου», «Ένας εναντίον δέκα», «Προδομένος εκδικητής», «Λοχίας Ράυκερ» (σικ), «Άγριες νύχτες στο Τζέρικο» (1968), «Πόλεμος και ειρήνη», «Το έγκλημα είναι το επάγγελμά μας», «Ο στρατηγός ήταν κατάσκοπος», «Όπου τολμούν οι αετοί», «Σουήτ τσάριτυ», «Θυμήσου αγάπη μου» (1969), «Ο δολοφόνος με την κόκκινη τζάγκουαρ», «Επιχείρησις σταυραετοί», «Ο αστράγαλος», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Η μεγάλη μάχη της Φλάνδρας» (1970), «Τα σημάδια του Δράκουλα», «Δυο άγρια γεράκια», «Καυτό δόλωμα», «Κατμαντού», «Ο δράκος του παρθεναγωγείου» (1971), «Ο άνθρωπος με τον κόκκινο μανδύα», «Παράνομο φορτίο», «Η Άννα 6 των 1.000 ημερών», «Ο άνθρωπος από το Σάλτσμπουργκ», «Απόδρασις από τον πλανήτη των πιθήκων» (1972), «Ο πρωτάρης και η χωριάτα», «Δον Κιχώτης», «Η Κόζα Νόστρα στην Αθήνα», «Ο νονός και το βαφτιστήρι του», «50 γυναίκες για το πιστόλι μου», «Η οργή του θεού (1973), «Κίτρινη απειλή», «Ο θεός συγχωρεί, εγώ όμως όχι», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Άννα Καρένινα», «Φράουλες και αίμα» (1974), «Ο δολοφόνος με τα δύο πρόσωπα», «Η Τζούλια και οι άνδρες της», «Αθώοι με βρώμικα χέρια», «Σταβίσκυ», «Ο πύργος της κολάσεως», «7 χρυσοί βρυκόλακες» (1975), «Και οι δύο ήταν καθάρματα», «Το κορίτσι του γκάγκστερ», «Εκδικητής εκτός νόμου», «Εφιάλτες από το παρελθόν» (1976), «Το τελεσίγραφο», «Ο χωροφύλακας παντρεύεται», «Ένας χωροφύλακας στη Νέα Υόρκη», «Άγριος παρθένος κόσμος», «Οι περιπέτειες μιας οικογένειας Ροβονσώνων» (1977), «Ένα ήσυχο καθάρμα», «Ποιος κοιμήθηκε με τη γυναίκα μου;», «Οι 2 Τρινιτά δέρνουνε ξανά», «Έγκλημα στο Οριάν εξπρές», «Το τρίγωνο των Βερμούδων», «Οι τελευταίες ημέρες των Ές Ές» (1978), «Το βουνό των κανιβάλων», «Σαφάρι ράλυ», «Το τελευταίο κόλπο», «Τα παιδιά της πιάτσας» έγχρ. ελλην. Ρίζος, «Τιντορέρα, στα κοφτερά δόντια του καρχαρία», «Μπεν και Τσάρλυ» (1979), «Ο σούπερ γόης του υπόκοσμου», «Η αυτοκρατορία αντεπιτίθεται», «Η παράσταση αρχίζει», «Η κυρία και ο 18άρης», «Η πρόστυχη Μαίρη και ο τρελός Λάρυ», «Κράμερ εναντίον Κράμερ», «Τριαντάφυλλο στον πάγο» (1980), «Δυο τρελοί, τρελοί ... κομμάντος», «Ο σεξοκυνηγός», «Άρλεκιν μάγος ή δολοφόνος», «9 με 5», «Τα γενέθλια του τρόμου» (1981), «Το χρυσό αγόρι της περιπέτειας», «Γείτονες της συμφοράς», «Τα καλύτερα χρόνια του Καζανόβα» (1982), «Το ξέσπασμα», «Ο βιασμός μιας μοναχής», «Νύχτα καθαρμάτων», «Γρανίτα από μελάνι» και «Ανθρωποκυνηγός του Τέξας» (1983).

Ρουαγιάλ A / **Royal** Ένας από τους πρώτους κινηματογράφος της Αθήνας,²⁵⁷⁴ «χειμερινός ...για όλον τον κόσμο».²⁵⁷⁵ Βρισκόταν στο Σύνταγμα, Σταδίου και Καραγιώργη Σερβίας, σε ισόγεια αίθουσα «του πρώην ξενοδοχείου ‘Σπλέντιτ’ ...Διαθέτει και πιανίστα».²⁵⁷⁶ Γι’ αυτό και είχε ξεκινήσει ως «Σπλέντιτ» (Α, δες λέξη, όπου και το ιστορικό του χώρου). Γράφει ο Λούρος: «...είχε ανοίξει στα 1910 ...με μαύρες κουρτίνες στην είσοδο για τη συσκοτίση»²⁵⁷⁷ Με Ιταλούς μηχανικούς το 1911, αφηγείται ο Ζοζέφ Χεππ.²⁵⁷⁸ Με την ονομασία αυτή θα πρέπει να λειτούργησε το διάστημα 1911-1912. Αργότερα, στο ίδιο σημείο «έγινε το βιβλιοπωλείο του Ελευθερουδάκη».²⁵⁷⁹

Πρόγραμμα: Αι ωραιότεραι ληφθείσαι ταινία του ελληνοτουρκικού πολέμου με σειράν επεισοδίων και εφοδών. Είσοδος λεπτά 40 και 70 (δημοσίευση άπαξ, τέλη Δεκέμβρη του 1912).

Ρουαγιάλ B Προπολεμικό υπαίθριο σινεμά της Ηπείρου 4, λίγο πριν την εκβολή της στην Πατησίων, που ξεκίνησε το 1936 και έκλεισε το 1971. Τον επόμενο χρόνο άνοιξε σαν θέατρο, παρέμεινε τέτοιο για αρκετές σεζόν, ξανάπαιξε μια ξέμπαρκη χρονιά φιλμ, το 1986 (μαζί με θέατρο), αργότερα εγκαταλείφτηκε και –καθώς δεν ήταν διατηρητέο– έπεσε τελευταία. Συγκεκριμένα, στις 31.01.2007, όπως με πληροφόρησε μια μέρα πριν ο φίλος μου ο Αλέκος Παπαδόπουλος, μετά της σχετικής μεϊλικής φωτογραφίας, ώστε να πάω να φωτογραφίσω κι εγώ ό,τι προλάβω. Είχε τυπική διάταξη (η καμπίνα προβολής ήταν πάνω από το κτίσμα της εισόδου), αστικό χαρακτήρα και φυσικά εντασσόταν πάντα στην Α΄ προβολή. Τηλέφωνα: 55883, 813062, 834334, 8234334. Θαυμάσια ημιδιαφημιστική φωτογραφία του, με πολύν κόσμο, βλέπουμε ενώ παίζει τα «39 βήματα» το 1967.²⁵⁸⁰

Ως προς την προπολεμική ιδιοκτησία τόσο του οικοπέδου, όσο και της επιχείρησης, έχω συλλέξει αντιφατικές πληροφορίες: «Ωραίο κτίριο, καλή τοποθεσία, ρύθμισις αριστοκρατική, πελατεία επίσης. Έχει μηχανήματα ‘Κλαγκ φιλμ’, διευθύνεται από τον γνωστόν επιχειρηματία κ. Κοσμίδη συνεταιρικός και εν συνεργασία με τον ιδιοκτήτην του κτιρίου και του οικοπέδου κ. Γαλανόν... εκλογή έργων που συνδυάζουν καλλιτεχνικήν προς την εμπορικήν αξίαν».²⁵⁸¹ Ο Λαζαρίδης το θεωρεί προπολεμική επιχείρηση του μεγάλου σκηνοθέτη Γιώργου Τζαβέλα²⁵⁸² Το οικόπεδο όμως του εφοπλιστή Γουλανδρή, που είχε και το σπίτι του δίπλα.²⁵⁸³ Πιθανότερη θεωρώ την πρώτη εκδοχή, γιατί αντλείται από έντυπο εποχής, ενώ η μεταγενέστερη μνήμη πολλές φορές μάς γελάει. Μα κάθε άλλο παρά βέβαιος είμαι. Το 1948 (τουλάχιστον) επιχειρηματίες ο Σταύρος Βελλής και ο Αλέξανδρος Φύριος,²⁵⁸⁴ τη δεκαετία του ‘50 μόνος του ο δεύτερος.²⁵⁸⁵

²⁵⁷⁴ Σαπήρας, 122

²⁵⁷⁵ Θεοδόσης, 39

²⁵⁷⁶ Ορφανουδάκης 18

²⁵⁷⁷ Λούρος 310

²⁵⁷⁸ Μιχ. Χανούσης «Πως κατασκευάζεται μια ταινία επικαίρων» Θεατής, 16.12.39, σε Θεοδοσίου 40

²⁵⁷⁹ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

²⁵⁸⁰ Ακρόπολις 09.07.1967

²⁵⁸¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 14.08.1938 σε Πατέρας 210

²⁵⁸² Λαζαρίδης 204

²⁵⁸³ Θωμάς Κωνσταντινίδης, συνέντευξη

²⁵⁸⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 23/21.03.1948

²⁵⁸⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [μα Γενάρης 1955]. σελ. 48

Έπαιξε κατά καιρούς ταινίες και σε πρώτη προβολή, αν και καλοκαιρινό (π.χ. 1949, 1950). Στις διαφημίσεις και στο πρόγραμμά του του παρουσιάζεται πάντοτε ως «Garden cinema Ρουαγιάλ», ενίοτε δε κοτσάρει και τη σχετική κορόνα²⁵⁸⁶ (Ρουαγιάλ = «βασιλικό» γαλλιστί).

Η μοναδική φορά που πήγα στο «Ρουαγιάλ» δεν ήταν ούτε για ταινία, ούτε για θέατρο, μα για πολιτική συγκέντρωση: της ΕΦΕΕ, το καλοκαίρι του 1975, και είχε αντικείμενό της να μην προχωρήσει κάποιο κυβερνητικό νομοσχέδιο που εμάς τους φοιτητές μάς ξεβόλευε. Έχω εντονότατη την ανάμνηση του Γιώργου Μαθιανάκη²⁵⁸⁷ να μιλάει σε πυκνό ακροατήριο και να καταχειροκροτείται, ενώ το νεανικό μας πλήθος φώναζε τα κατάλληλα συνθήματα.

Εγκαταλειμμένο επί πολλά χρόνια, καθώς είπα, είχε κατεβασμένα τα διάτρητα ρολλά και καλύμματα στην είσοδο. Όμως από τις διάφορες τρύπες φαινόταν κάπως η οθόνη, ενώ μπαινοβγαίνανε κάμποσα γατιά. Απέξω ωραίες ακακίες, απο πάνω ποικίλα πουλιά. Ενδιαφέρον ότι ενώ κατέληξε (με την ιατρική έννοια) ως θέατρο, μαζί με την ονομασία «Ρουαγιάλ» διατηρούνταν η ταμπελίτσα «κινηματογράφος». Μετά την ειδοποίηση του Αλέκου (ευχαριστώ και δημοσία) πήγα την άλλη μέρα: το σινεμά είχε ήδη πέσει σχεδόν αζημέρωτα. Φωτογράφισα ό,τι πρόλαβα: υπολείμματα οθόνης, ένα φοίνικα, κάτι αναρριχητικά στις πάντες κλπ. Ταμπέλες γράφουν ότι θα γίνει σχολείο, ενώ για την ώρα είναι είδος πάρκινγκ.

Ιδού και δύο από τις σχετικά ακριβοθώρητες, μικρές διαφημίσεις του (η δεύτερη, κοινή με άλλο σινεμά, ατύχησε γιατί ξέχασαν τον ελληνικό τίτλο):

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΡΟΥΑΓΙΑΛ
 ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΗΜΕΡΟΝ
ΛΕΦΤΑ ΜΕ ΟΥΡΑ
 Ωραι ενάρξεως 8.10 και 9.40-10.20²⁵⁸⁸

Η καλύτερα ταινία της εβδομάδος είναι
 η προβαλλομένη εις τους
 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ
ΡΟΥΑΓΙΑΛ
ΕΛΛΗΝΙΣ
 (ASTONISHED HEART)
 ΣΗΛΙΑ ΤΖΟΝΣΟΝ
 ΝΟΕΛ ΚΑΟΥΑΡΝΤ
 ΜΑΡΓΑΡΕΤ ΛΕΗΤΟΝ
 Την οποίαν συνιστώμεν υπευθύνως²⁵⁸⁹

Κάποιες ταινίες: «Αντωνία», «Οι απόκληροι», «Γυναίκες πολυτελείας», «Ο κύριος με το χαμόγελο», «Ο γονδολιέρης της Βενετίας», «Μια νύχτα στη Σιγκαμπούρη» (σικ) (1936), «Νύχτα καραναβαλιού», «Καράγκουα», «Βοκάκκιος», «Κοιτώνες

²⁵⁸⁶ Εφημερίδες του καλοκαιριού 1966

²⁵⁸⁷ Φοιτητής τότε της Ιατρικής, μέλος του ΚΣ της ΕΦΕΕ, της Πσκ, της ΚΝΕ και του ΚΚΕ

²⁵⁸⁸ Η Βραδυνή, 07.06.1943

²⁵⁸⁹ Η Καθημερινή, 17.8.1951. Για την ιστορία, η ταινία ελληνικά λεγόταν «Μοιραία συνάντησις»

κοριτσιών», «Το δράμα του Μάγερλιγκ», «Το ασχημοκόριτσο» (1937), «Δεν χορεύω πια», «Χάρισέ μου την καρδιά σου», «Μόνον για σένα» με τον διάσημον τενόρον Μπεντζαμίνο Τζίλι, «Ο φόβος», «Δυο μικρούλες», «Ο κυκλών» Έρολ Φλυνν (1938), «Ο άρχων της ερήμου», «Έρωτες μεσονυκτίου», «Συναγερμός στη Μεσόγειο», «Τρεις ευέλπιδες» (1939), «Ο άνδρας μου ο αλήτης», «Ο πατριώτης», «Δεν θα τα πάρης μαζί σου», «Βασίλισσα του έρωτος», «Βασίλισσα του έρωτος» (1940), «Η κατηγορούμενη σιωπά», «Το τραγούδι της επιτυχίας», «Ξαναπανδρεύομαι τη γυναίκα μου», «Το δράμα μιας αμαρτωλής», «Το τραίνο της εξορίας», «Αλύτρωτες ψυχές» (1941), «Έγκλημα στο φυλάκιο 3», «Μαρίνα Κλάρα», «Αντίζηλος ενός εστεμμένου», «Αιώνιες μελωδίες», «Αγνή Σουζάννα» (1942), «Επτά χρόνια γούρι», «Υπόθεσις Στυξ», «Γαλάζια μάσκα», «Μουσική είν' η ζωή μας», «Μυστικόν σχέδιον C-21», «Επί τα ίχνη της σπείρας» (1943), «Λευκό όνειρο», «Πέραν από τον πόθο», «Όταν η γυναίκα θέλη», «Το φιλί του θανάτου», «Η κραυγή της αγάπης» (1944), «Τρία κορίτσια, ένα όνειρο», «Η Παναγία των Παρισίων», «Ρομπέρτα», «Σκαπανείς της Δύσεως» (1945), «Ειδύλλιο στα χιόνια», «Κατάσκοπος του Βορρά», «Η κόλασις της Δουνκέρκης», «Άς μην ξημερώση ποτέ» (1946), «Ρίο», «Ο γυιός του πάθους», «Αίμα και θρίαμβος», «Χίλιες τρέλλες» (1947), «Φλογισμένες καρδιές», «Ποτέ δεν θα πλουτίσης», «Μαύρος καθρέπτης», «Η κοιλάς των αποφάσεων», «Πονεμένη μητέρα», «Μπαλαλάικα» (1948), «Ντόλυ σίστερς», «Όταν ο πόθος ξυπνάη αργά», «Πάντα σ' αγαπούσα», «Οι άνδρες ... τα κορόιδα», «Συνέβη στο 20^ο πάτωμα», «Ένα πρωί ακόμα», «Το πορτραίτο του Ντόριαν Γκρέυ», «Ο αλήτης και η αμαζών», «Κάσμπα», «Η σονάτα του έρωτος» (1949), «Μια γυναίκα πέρασε», «Νοσταλγοί μιας ζωής», «Αμαρτωλά χάρδια», «Το σπίτι των ξένων» (1950), «Όταν δυο καρδιές αγαπούν», «Ένας ιδανικός σύζυγος», «Αμαρτωλή πόλις», «Ο σατανικός εκβιαστής» Ραίη Μίλλαντ, «Μοιραία συνάντησις» (1951), «Οδέττη πράκτωρ 23», «Ο γυάλινος πύργος», «Το μυστήριο του Κανάλ Γκράντε», «Μη λυπάσθε τους συζύγους», «Η γυναίκα και η τράπουλα», «Η τιμή μου», «Γεννημένη για το κακό» (1952), «Πολύ αργά για δάκρυα» αισθ. δράμα Ελίζαμπεθ Σκωτ, «Κιλιμάντζαρο», «Λαθρέμπορος πριγκίπισσα», «Ο προδότης» Άλαν Λαντ, «Κοντός, Μακρής και σία» ελλην. (1953), «Με το πιστόλι στην πλάτη», «Αριστοκράτισσα Γκαγκστερίνα» 4^η εβδομάς πρωτοφανές γεγονός δια θερινόν κινηματογράφων,²⁵⁹⁰ «Πονεμένη μητέρα» ή «Tomorrow is forever» (1954), «Ρίμσκυ Κορσακώφ» ρωσικό Γ. Μπέλωβ, «Η αποστολή των χιλίων κινδύνων» αστυν. Ρίτσαρ Κοντέ, «Η αγάπη θέλει πείσματα» δράμα Τζην Σιμμόνς, «Μία του δρόμου», «Το караβάνι των τυχοδιωκτών» (1955), «Ο δολοφόνος ξαναγύρισε», «Ανζέλα, η σειρήν του υποκόσμου», «Οι γυναίκες δεν είναι άγγελοι», «Το Συνδικάτο του εγκλήματος», «Ταξίδι στην Ιταλία» (1956), «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά», «Το πορτραίτο μιας τυχοδιώκτριας», «Καλυψώ», «Ένας ξένος απ' το Παρίσι» (1957), «Επικίνδυνη ζωή» Ρ. Κόντε, «Το πληγωμένο γεράκι», «Έξαλλη από πόθο» συγχρόνως με Μετροπόλ, «Αυτή η γυναίκα είνε [σικ] επικίνδυνη» (1958), «Οι ριφιφίδες του Βερολίνου» α' προβ. Νάντια Τίλλερ, «Ο άγνωστος σύντροφος της νύχτας», «Ο δολοφόνος δεν είμαι εγώ», «Ο καταπληκτικός κ. Όττο», «Τα ματωμένα ίχνη ενός δραπέτη» (1959), «Μαύρη μαγεία και στιλέττο» αστυν., «Νοσοκόμα για όλες τις δουλειές», «Ο δολοφόνος με τη διπλή ζωή», «Σάρκα και παρανομία» (1960), «Άσφαλτος βρεμένη με αίμα», Η αυτοκρατορία του εγκλήματος», «Τα απόκρυφα του κολλεγίου», «Υπερωκεάνειον ο ... έρωσ», «Ο Έντυ εναντίον των λαθρεμπόρων» (1961), «Ο αυτοκράτωρ του εγκλήματος», «Η μαύρη συμμορία του Λονδίνου» α' προβολή, «Τα απόκρυφα του Κολλεγίου», «Η ληστεία της τρίτης λεωφόρου» (1962), «Το παρελθόν εκδικείται», «Θ' ανταμώνουμε σαν

²⁵⁹⁰ Η Βραδυνή, 04.10.1954. Δεν έχει άδικο το «Ρουαγιάλ» που το διατυμπανίζει

ξένοι», «Όταν ξέσπασε η καταιγίδα», «Ο δολοφόνος αργούσε πολύ», «Όπλα και άνθρωποι», «Ένα έγκλημα θα γίνη απόψε» (1963), «Ο άγνωστος με τη μάσκα» περιπ., «Ο εντιμότερος κύριος με τη διπλή ζωή», «Η δράσι αρχίζει τα μεσάνυχτα», «Για ένα γυμνό κορίτσι», «Τα 39 βήματα» θρίλλερ Κέννεθ Μουρ, «Κορμιά που τα καίει ο πόθος» (1964), «Ο εκδικητής των γυμνών μοντέλων», «Την 6^η μέρα θάρθη ο θάνατος» περιπ., «Ασύλληπτος επαναστάτης», «Ο εφιάλτης της ατέλειωτης νύχτας» δραμ. περιπ., «Μάτια χωρίς πρόσωπο» (1965), «Τρέλλα, σεξ και Φρόνιτ», «Ο χαρτοπαίκτης», «Ο Τζέρυ Λιούις έμπορος με το στανιό», «Η γκαρσονιέρα», «Επιχείρησις Σταυρωτό Βέλος» περιπ. (1966), «Ένα καπέλλο γεμάτο βροχή» περιπ., «Λαίδη Χάμιλτων» αισθημ., «Εκδικητής», «Δόκτωρ Ζόργκε» περιπ. Π. Μούλερ (1967), «Ένα κορίτσι όλο φωτιά», «Κουάντο βίκο κε τι άμο», «Το νακ και πώς να το αποκτήσετε» εξωφρενική κωμωδία Ρίτα Τάσινγκχαμ, Λόλα Φαλάνα (γενικά), «Κομαντσέρος» περιπέτεια, «Ο μεγάλος δραπέτης» (1968), «Το τελευταίο κατηγορώ», «Σατανίκ», «Λαίδη Χάμιλτων», «Ραντεβού κάθε Σεπτέμβρη», «Βυθίσατε το Τίρπιτς», «Τσάμπιον» A-13 (1969), «Άγρια νιάτα», «Ένας τρελλός, τρελλός εραστής», «Νύχτες της Καμπίρια», «Στους [σικ] άμμους της Ιβοζίμα» (1970), «Φράνκο - Τσίτσο και ντόλτσε βίτα», «Δεν κάνω πόλεμο, κάνω γέλιο», «Σόχο, ώρα 11», «Φου Μαντσού άρχων του μυστηρίου» (1971), «Ο ανώμαλος δολοφόνος της γυμνής χορεύτριας», θέατρο (1972), «Η ασυμβίβαστη», «Οι άθλιοι» του Ουγκώ και θέατρο(1986)

Ρώμη δεσ **Η Ρώμη**

ΣΙΓΜΑ

Σαβόγια Δες το επόμενο λήμμα

Σαβοΐα / **Σαβόγια** Υπαίθριος κινηματογράφος των Αμπελοκήπων, επί της Βασιλίσσης Σοφίας 124 (ίδιος αριθμός και σήμερα). Στις εφημερίδες περνούσε ως «Τέρμα Αμπελοκήπων». ²⁵⁹¹ Η ονομασία από την περιοχή αυτή της Ιταλίας, που παλιά περνιόταν για αριστοκρατική. Όμως ο κόσμος την πρόφερε Σαβόγια. ²⁵⁹² Λειτουργήσε την περίοδο 1935-1938. Κρίνοντας από τις ταινίες του, θα πρέπει να ήταν μικροαστικός – ημιαστικός. Μετά, έγινε «Φλερύ» (1939) και κατέληξε «Αθήναιον» (1958, όπου και λεπτομέρειες για τις μεταμορφώσεις).

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Πώς έσβησε μια αγάπη», «Σου χαρίζω τη βραδυά μου», «Σκάνδαλον», «Χριστουγεννιάτικη βραδιά», «Το μυστικό των Βοροντσέφ», «Χρυσός χορός στο Σαβόι», «Χειμωνιάτικο όνειρο», «Το μαρς των Ουσάρων» «Δεσποινίς κυρία», «Ο δόλτωρ Τζέκυλ», «Καριόκα» «Φαιδώρα» (1935), «Ρωμάνς», «Παρείσακτος», «Καλλιέντε», «Καμπαρέ των ονείρων», «Εγκλημα και τιμωρία», «Ο Γολγοθάς μιας γυναίκας», «Φολί μπερζέρ», «Αυτοκρατορικός δόμος» (σικ), «Γυναίκες του υποκόσμου», «Σήμα κινδύνου» (1936), «Ένας άνδρας με καρδιά», «Θείο τραγούδι», «Περιπλανώμενος Ιουδαίος», «Μικρά επαναστάτις», «Ο δρόμος προς τη δόξα» «Λευκός άγγελος», «Λευκόν φορτίον», «Επικίνδυνος γυναίκα», «Πώς ξανάζησε μια αγάπη», «Γυναίκες πολυτελείας» (1937), «Η μασκέτ [σικ] των λογχοφόρων», «Σιμόνη σ' αγαπώ», «Υπό την πορφύραν», «Θεά των δασών», «Αγάπη μεσ' στις φλόγες», «Το άλλοθι», «Νέοι άνθρωποι», «Ο φόβος», «Τίγρις της Βεγγάλης», «Τελευταίο τραίνο απ' τη Μαδρίτη», «Επί του καταστρώματος» και «Ο Τσάρλυ Τσάπλιν στους Ολυμπιακούς» (1938).

Σαλόν Ιντεάλ / **Salon Ideal** δες **Ιντεάλ**

²⁵⁹¹ Π.χ. φύλλα καλοκαιριού 1935

²⁵⁹² Παραδείσης 156. Παράβαλλε τη σχετική ταμπέλα του ομώνυμου λαϊκότατου ξενοδοχείου –στη Βερανζέρου, απέναντι από τη Δόρου, που ακόμα και σήμερα (2009) γράφει φαρδιά πλατιά: «Σαβόγια». Επίσης λέξεις όπως «συρκαγιά», «μαγιάτικος», το χωριό Κάτω Αχαγιά κλπ

Σαλόν Μπερτίνι / **Salon Bertini** ελάχιστης διάρκειας ονομασία του κινηματογράφου / πολυχώρου «Πανελλήνιον» (Β, δεξ λήμμα), Πανεπιστημίου και Προαστίου 6 (=Μπενάκη), την εποχή που έπαιζε αποκλειστικά ταινίες της περίφημης ιταλίδας ντίβας Φρανσέσκα Μπερτίνι,²⁵⁹³ δηλαδή το Δεκέμβρη του 1920.²⁵⁹⁴ γιατί ήδη το Γενάρη του 1921 το ξαναβρίσκω «Πανελλήνιον». Στον ίδιο χώρο, ελάχιστα χρόνια μετά, έγινε το «Μοντιάλ» (δεξ λήμμα). Καταπληκτικό τεκμήριο της μετονομασίας αποτελεί το παρακάτω διαφημιστικό αλιέυμα του Ισίδωρου Σαπήρα:

Made in Italy

≡ SALON BERTINI ≡

Το θέατρον «Πανελλήνιον» μετετρέπη εις ωραιότατον Κινηματογράφον εις τον οποίον μονοπωλιακώς θα προβάλλωνται αι ταινίαι της

≡ΜΠΕΡΤΙΝΗ≡

και αι εκλεκότεραι ταινίαι της εποχής:

ΣΗΜΕΡΟΝ:

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΑ
(του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΝΕ)

Θαυμασία ταινία της Μπερτίνη με Ελληνικάς επιγραφάς και εν ωραιότατον τραγουδάκι ψαλλόμενον υπό της Κυρίας **Κονδύλη**.

Ορχήστρα πρώτης τάξεως υπό την διεύθυνσιν του κ. ΜΑΤΣΟΝΙ
— ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΘΕΡΜΑΙΝΕΤΑΙ —²⁵⁹⁵

Μερικές ταινίες: Σήμερον νέον έργον «Η Νελλίνα» με την Κασσαί και τον Σερένα, Σήμερον νέον έργον «Η μισαλλοδοξία» (1920).

Σαλόν Οριάν Α Αγνώστων λοιπών στοιχείων χειμερινός κινηματογράφος, που τον βρίσκω να παίζει το 1921. Ο λόγος που δεν εντάσσω τα ευρήματα τούτου εδώ στο πολύ σαφέστερο επόμενο λήμμα, είναι ότι σε κείνο έχουμε τη ρητή αναφορά των επιχειρηματικών του ότι ξεκινάνε δυο χρόνια μετά.

Ταινίες: «Το διαβολοκόριτσο», «Η γοητεία», «Δια το στέμμα», «Ο χρυσός και ο θάνατος», «Ο τυφών» (1921).

Σαλόν Οριάν Β «Χειμερινός. Λεωφόρος Συγγρού, έναντι Ζυθοποιείου Φιξ. Κινηματογράφος λαϊκός», λέει η Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια.²⁵⁹⁶ Οι εφημερίδες δε λένε καμιά λεπτομέρεια τοποθέτησης, αλλά ο μεγάλος Ιγγλέσης είναι σαφής: Συγγρού 100. Η ίδια πηγή δίνει επίσης και την ιδιοκτησία: Ζωητός Δ. – Γάτος Σ.²⁵⁹⁷ Λειτουργήσε με βεβαιότητα το 1923- 1926 (το λιγότερο). Ο Πατέρας αναφέρει 1929,²⁵⁹⁸ αλλά εγώ τουλάχιστον δεν εντόπισα ρητές αναφορές του Το

²⁵⁹³ Για ένα πλήρες βιογραφικό της, δεξ Τομανάς 36

²⁵⁹⁴ Θεοδοσίου 43 και Πατέρας 88

²⁵⁹⁵ Σαπήρας 122, χωρίς βιβλιογραφική τεκμηρίωση μεν, αλλά με εξαιρετη φωτογραφία

²⁵⁹⁶ ΜΕΕ, τ. Β', 266

²⁵⁹⁷ Ιγγλέσης 1927-28, 847

²⁵⁹⁸ Πατέρας, 162

όνομα σημαίνει στα γαλλικά «Σαλόνι της Ανατολής». Απέναντι υπήρχε το «Λούνα Παρκ» (δες λήμμα).

Να κι ένα ενδιαφέρον αλίευμα εποχής: «Εχρειάζετο μεγάλη τόλμη και αρκετόν επιχειρηματικόν θάρρος να αποφασίσουν οι ιδιοκτήται να ιδρύσουν το Σαλόν Οριάν εις την Λεωφόρον Συγγρού...διότι η περιοχή εκείνη όταν ιδρύθη ο κινηματογράφος ήτο σχεδόν έρημος, ο δε πλησίον κατοικών κόσμος μάλλον πτωχός...Το Σαλόν Οριάν όπως μάς λέγει ο διευθύνων αυτό κ. Βαμβάκης ήρχισε να λειτουργή από το 1923. Το είχαν ανοίξει οι και σήμερον ιδιοκτήται κ. κ. Ζωιτός και Γάνος... Επέρασε κρισίμους στιγμάς ... ενώπιον κενών καθισμάτων... Επί τέλους οι διευθυνταί του αντελήφθησαν ότι ... χρειάζεται ένας ειδικός... Ο κ. Βαμβάκης δεν άργησε να βρεθή. Έκτοτε τα πράγματα ήλλαξαν...Υπήρξαν ημέραι κατά τας οποίας το Σαλόν Οριάν έκοψε 3.000 εισιτήρια, αληθινόν ρεκόρ δια τους συνοικιακούς κινηματογράφους. .. Αίθουσα ευρύχωρος με εξώστας δεξιά και αριστερά, περιλαμβάνει 750 θέσεις... Είναι καθαρόν, κατά συνέπειαν προσιτόν εις όλας τας κοινωνικάς τάξεις... Αλλάζει τρεις φορές την εβδομάδα πρόγραμμα...Η μουσική του αποτελείται από ένα πιάνο αρκετά καλό... Ο κ. Βαμβάκης μάς ανεκοίνωσε ότι το καλοκαίρι σκέπτεται να προσθέση και μερικά νούμερα εις τον κινηματογράφον»²⁵⁹⁹ (εννοεί νούμερα βαριετέ).

Μερικές ταινίες: «Ο θρίαμβος του θανάτου», «Η χειρομάντις» + κωμωδία Σαρλώ, «Η μαύρη μάσκα», «Το άνθος των Ινδιών» (1924), Το αριστούργημα του «Καπετάν Τρομάρα» δεύτερον επεισόδιον, «Σόδομα Γόμορρα» εποχή δευτέρα, «Πίστις, πατρίς και έρως» (1925), «Ο λεοντόκαρδος Τζακ», «Το κορίτσι των 5», «Κοραλία και σία» και «Το τέλος της Γαλλικής Επαναστάσεως» (1926)

Σαντράλ Χειμερινό σινεμά αγνώστων λοιπών στοιχείων, που εμφανίζεται μόνο μια σεζόν, τον 1913-1914, δηλαδή την εποχή του Β΄ Βαλκανικού Πολέμου και το χειμώνα πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Μπορεί να ήταν και εκτός Δήμου Αθηναίων (απίθανο για την εποχή). Το όνομα σημαίνει «κεντρικό» (γαλλιστί) και φοριότανε γενικά. Για παράδειγμα, οι εφημερίδες της εποχής διαφημίζουν ένα ομώνυμο «τεράστιον» κατάστημα τροφίμων στην Κεντρική Αγορά.

Ενδεικτικές ταινίες: «Νεκρός ζων» «Η νυκτερινή εξαφάνισις» μέγα δράμα, «Το αιματοβαμμένον φίλημα», «Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος» μέρος πρώτον (1913), Τα μεγάλα γυμνάσια του Γαλλικού στρατού κατά τον Σεπτέμβριον του 1913 και άλλαι εκλεκταί ταινίαι, «Όταν θνήσκη ο έρως» μέγα δραματικόν αριστούργημα μήκους 1.500 μέτρων εις τρία μέρη και άλλαι εκλεκταί ταινίαι, «Το ναύγιον του Τιτανικού» μέγα δράμα μήκους 1200 μέτρων εις πράξεις 2 και άλλαι εκλεκταί ταινίαι (1914)

Σεβίλλη Μεσοπολεμικό καλοκαιρινό σινεμά της οδού Βουλιαγμένης, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που το εντόπισα ένα μόνο καλοκαίρι, κι αυτό ακανόνιστα, και το οποίο δεν ξέρω αν ήταν στο σημερινό Δήμο Αθηναίων ή, λόγου χάρη, στη σημερινή Δάφνη

Μερικά φιλμ: «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του» και «Κλεμμένη αγάπη» (1936).

Σελέκτ Χειμωνιάτικος κινηματογράφος της Πατησίων 295, μικροαστικός και τελικά λαϊκός, μέχρι και ημιτσοντάδικο, που λειτούργησε από το 1958 μέχρι το έμπα

²⁵⁹⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ 17/24.04.1927. Γάτος ή Γάνος είναι άραγε το σωστό;

του 1991, έγινε στούντιο του τηλεοπτικού σταθμού «Αντένα», εγκαταλείφθηκε για αρκετόν καιρό, και από χρόνια μέχρι σήμερα (2013) στεγάζει ένα σούπερ μάρκετ Τσάμπιονς Μαρινόπουλος. Στις εφημερίδες Α΄ προβολή γενικά, Πατησίων / Άγιος Λουκάς, τηλέφωνο 2282057.

Ενοικιαστής επιχειρηματίας στο ξεκίνημα ο Σάββας Πυλαρινός. 700-800 θέσεις.²⁶⁰⁰ Πολυτελέστατος, με οθόνη 12.20 επί 5.25.²⁶⁰¹ Το 1961 αναφέρονται 1.020 θέσεις και επιχειρηματίας ο Κ. Χαδιός.²⁶⁰² Θυμάμαι πολύ καλά πως ήταν ισόγειος, με εξώστη και τυπική διάταξη. Είχε ορισμένα μοντέρνα στοιχεία στην πρόσοψη, προθήκες που κάλυπταν τελείως τις κολόνες (όπως η «Αλόη»), δυο τρία σκαλιά, καμπύλα καβαλέτα. Ωστόσο, παρά το στιλ και παρά την Α΄ προβολή, οι ταινίες του ήταν κατά κύριο λόγο χαμηλού επιπέδου. Στην περιμέρα της ταινίας «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει», καταγγέθηκε ότι έκοψε υπεράριθμα εισιτήρια κι έτσι δεν μπόρεσαν να μπούν οι ηθοποιοί και οι άνθρωποι της παραγωγής.²⁶⁰³

Από τις πάμπολλες ταινίες που είδα εδώ, μου έχουνε μείνει περισσότερο δύο από την εποχή της χούντας: το «Γούντστοκ», αξέχαστο, με τους αναπτήρες να λάμπουν όταν εμφανίστηκε ο Τζίμυ Χέντριξ, και οι «Μπανάνες», όπου ήμουνα με τον αδελφικό μου φίλο Γιώργο Μαρίνο, που τις τελευταίες δεκαετίες έχουμε δυστυχώς χαθεί. Γύρω στο 2000, καθώς περνούσα από την Πατησίων με το τρόλεϊ, είδα τις μπουλντόζες να γκρεμίζουν το εγκαταλειμένο σινεμά. Έτυχε να έχω φωτογραφική μηχανή μαζί μου και πρόλαβα να πάρω δυο φωτογραφίες μέσα από το τρόλεϊ που είχε σταματήσει: έπιασα τη στιγμή που το σφυρί της μπουλντόζας, που είχε περάσει στο εσωτερικό του οικοπέδου, καβάλα στα μπάζα, στρέφονταν απειλητικά προς τα κόκκινα γράμματα «ΣΕΛΕΚΤ», τα οποία βρίσκονταν πακτωμένα ένα ένα στην κυματιστή μοβ μαρκίζα της εισόδου, κι ετοιμάζονταν να τα κατεδαφίσει. Οι πρόχειρες αυτές φωτογραφίες στάθηκαν μια από τις κύριες ψυχολογικές αφορμές για να ξεκινήσω, αργότερα, αυτό το βιβλίο.

Γεράσιμος Τζάνος: «Και στο σινεμά αυτό, έκανα όλη τη δουλειά του ξυλουργού στην οθόνη. Επίσης η γυναίκα μου έραψε τα υφάσματα της αυλαίας».²⁶⁰⁴ Κώστας Δάρμος: «Όταν έπαιζε την ταινία ‘Πέφτουν οι σφαίρες σαν το χαλάζι’ του Νίκου Αλευρά, μια σκηνή έδειξε σε όλη την οθόνη την προειδοποίηση: ‘ΠΡΟΣΟΧΗ ΠΡΟΣΟΧΗ, ΘΑ ΕΚΡΑΓΕΙ ΒΟΜΒΑ, ΕΚΚΕΝΩΣΤΕ ΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ’. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι που καθότανε πίσω μου, και σ’ όλο το έργο αυτός την έψελνε που τον είχε φέρει σ’ ένα τέτοιο έργο, σηκώθηκε πανικόβλητο κι έφυγε. Και τότε, κάποιος φώναξε μέσα στο σκοτάδι: ‘ευτυχώς, φύγαν οι τσαντίλες οι βλάχοι’».²⁶⁰⁵

Να και μια διαφήμιση, που αξίζει ειδική μελέτη λόγω στιλ και γλώσσας:

²⁶⁰⁰ Όλες οι πληροφορίες από Κινηματογραφικός Αστήρ 13 (827) 30.08.1958

²⁶⁰¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 15 (824), 30.09.1958

²⁶⁰² Τα Θεάματα, δε σημείωσα τεύχος

²⁶⁰³ Ακρόπολις 27.11.1963. Κλίπινκ του αειθαλούς Θανάση Βέμπου

²⁶⁰⁴ Γεράσιμος Τζάνος, συνέντευξη. Για το ποια ήταν η ξυλουργική δουλειά στα σινεμά της εποχής, δεξ

Κρόνος

²⁶⁰⁵ Κώστας Δάρμος, συνέντευξη

ΣΤΑΡ - ΣΕΛΕΚΤ
 Ανώτερο απ' το
ΜΠΕΝ ΧΟΥΡ
 δυναμικότερο από τη θρυλική
ΜΕΣΣΑΛΙΝΑ
 Σκληρότερο σε δυναμισμό από την
ΦΑΜΠΟΛΑ
ΞΕΧΩΡΙΖΕΙ ΜΕΣΑ Σ'ΟΛΑ
 ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΙΤΑΝΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ
 ΤΟΝ ΑΚΡΑΤΟ ΔΥΝΑΜΙΣΜΟ
 ΤΗΝ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΙ
 ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΞΟΧΟ ΡΟΜΑΝΤΙΚΟ
 ΕΡΩΤΙΣΜΟ ΤΟΥ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ
 ΤΩΝ
ΜΟΝΟΜΑΧΩΝ
 RIVOLTA DEI GLADIATORI
ΕΓΧΡΩΜΟΝ **ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ**
EASTMACOLOR **Παραγωγή 1959**
ΤΖΩΡΤΖ ΜΑΡΣΑΛ
ΤΖΙΑΝΑ ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΑΛΕ
Η ΤΑΙΝΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΣΑΣ ΚΡΑΤΗΣΗ
ΑΦΩΝΟΥΣ ΑΠ'ΑΡΧΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ! ²⁶⁰⁶

Κάποια φιλμ: «Ο χαϊδεμμένος [σικ] της δασκάλας», «Ο φίλος μου κι εγώ», «Κάπου, κάποιος, κάποτε», «Εμπόριον λευκής σαρκός», «Συντρίμια του έρωτα» (1958), «Διακοπές στην Κολοπετινίτσα», «Η μουσίτσα» Βουγιουκλάκη, «Είναι σπουδαίο να ξέρης τις γυναίκες», «Άγριος είναι ο άνεμος» Άννα Μανιάνι, «Αι 10 εντολαί» (1959), «Ο λιποτάκτης της Σαγγάης», «2.000 ναύτες κι 1 κορίτσι», «Μανταλένα» αισθ., δραμ, περιπ. Αλίκη Βουγιουκλάκη – Δημήτρης Παπαμιχαήλ, «Ο αλήτης του Καΐρου», «Το αγρίμι», «Οικογένεια Παπαδοπούλου» (1960), «Η ανταρσία άρχισε»,

²⁶⁰⁶ Ακρόπολις, 21.02.1959. Το eastmancolor σικ.

Κωμωδία Μίκυ – Επίκαιρα (σα να ήταν σινεάκ), «Οι εγκληματίαι», «Η τιτανομαχία των Φιλιππίνων», «Η κατάρα της μάνας» (1961), «Ο τάφος του Ινδού», «Τάρας Μπούλμπα», «Ηλέκτρα», «Ουρανός» του Τάκη Κανελλόπουλου, «3 λοχίαι» (1962), «Οι καταδικασμένοι της Αλτόνα», «Η Παναγία των Παρισίων» θρησκευτικό Μ. Ό Χάρα, Εντ. Ο΄ Μπράιαν, «Η πιο μεγάλη μέρα του πολέμου», «Ο χρυσός κι ο τενεκές», «Μαίρυλιν», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας» (1963), «Ο κατακτητής των Μυκηνών» έγχρ. ιστ., «Μονομαχία στον ήλιο», «Απαγωγή» ελλ. ρεαλιστικόν, «Το δόλωμα» Βουγιουκλάκη, «Μυστικός πράκτωρ Ο.Σ.Σ. 117», «Κάτι να καίη» ελλ. έγχρ. μιούζικαλ (1964), «Ένα έξυπνο, έξυπνο μούτρο», «Η τέχνη του έρωτα», «Οι εχθροί», «Πύργος στην άμμο», «Η επιστροφή», «Διαμέρισμα για τρεις» (1965), «Μάτα Χάρι», «Οι κυρίες της αυλής» ελλην. κωμωδ. Ηλιόπουλος, «Η γυναίκα μου τρελλάθηκε», «Κοινωνία ώρα μηδέν» Κούρκουλος, «Γκραν ρεστωράν» Λουί ντε Φυνές (1966), «Οι βασίλισσες», «Κορμιά για κρέμασμα», «Ειδική αποστολή, επιχείρησις μίνι κούκλες», «Τζαίημς Μποντ Πράκτωρ 007 Ζής μονάχα δυο φορές» (1967), «Ο άνθρωπος που άξιζε εκατομμύρια», «Για την αγάπη της Άιβυ», «Για ποιον χτυπά η κουδούνα», «Εγώ σκότωσα τον Ρασπουτίν», «Μια κυρία στα μπουζούκια» (1968), «Τα δυο πόδια σ΄ ένα παπούτσι», «Οι 17 εκδικηταί», «Θου Βου φαλακρός πράκτωρ 000, Επιχείρησις Γης μαδιάμ», «Οι θαλασσιές οι χάντρες» (1969), «Ο δολοφόνος των γυμνών γυναικών», «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο», «Η χαρτοπαίκτη» (1970), «Το σπίτι με τις μαύρες σκιές», «Περίπατος στην ανοιξιιάτικη βροχή», «Υποβρύχιον Παπανικολής», «Ένας τρελός, τρελός βασιλιάς» (1971), «Δασκάλα για πρωτάρηδες», «Μια τρελλή τρελλή καταδίωξις», «Νικόλαος και Αλεξάνδρα», «Βίβα Ρένα», «Ο βασιλεύς των βασιλέων» (λόγω κάποιας από τις χριστιανικές επετείους), «Διπλό παιχνίδι των κατασκόπων» (1972), «20 Γυναίκες κι εγώ», «Έντυ Τσάμπμαν, ο τριπλός κατάσκοπος», «Η μάχη των Αρδεννών», «Δικτάτωρ καλεί Θανάση», «Τάγκο 2001» (1973), «Ο τυχοδιώκτης της Ταϊτής», «Παύλος Μελάς», «Διψασμένη για ελεύθερο έρωτα», «Το κορμί», «Ο πλατυπόδαρος» (1974), «Η μάχη της Αλγερίας», «Ζ», «Ο πεταλούδας», «Άρωμα γυναίκας», «Προγαμαίειες ανωμαλίες» (1975), «Το αγκίστρι», «Φλικ στόρυ», «Η δασκάλα του έρωτα», «Κακόφημοι δρόμοι», «Αναμνήσεις από το αμαρτωλό παρελθόν» (1976), «Πρωταθλητές του σαματά», «Ίφιγένεια», «Ίδιωτικά βίτσια δημόσιες αρετές», «Τι θα πάρετε στήθος ή μπούτι», «Οι κυνηγοί», «Ένας έξυπνος, δυο συνεταιίροι, ένα κορόιδο» (1977), «Μοντέρνα δικαστίνα», «Όρκα, η δολοφόνος φάλαινα», «Η μεγάλη ληστεία της Νέας Υόρκης», «Το θερίο», «Ελάτε να σας γδύσουμε» (1978), «Ο νόμος είναι εγώ», «Το μήλο του σατανά», «Η πυγμή», «Τζακ ο καβαλάρης» (1979), «Το ολοκαύτωμα των κανιβάλων», «Δραπέτευσα από τους κανιβάλους», «Ο καβαλάρης με την ασημένια μοτοσικλέτα», «Το εξπρές του μεσονυκτίου», «Η παραγγελιά» (1980), «Δυστυχώς τα νέα ... είναι ευχάριστα», «Εφιάλτης στην πόλη», «4 για το Τέξας», «Άουτλαντ», «Η προειδοποίηση» (1981), «Μαντ Μαξ» νο 2, «Ο εξορκιστής», «Μεσσαλίνα και Καλιγούλας», «Η διπλή ζωή μιας μοναχής», «Στα δόντια του τελευταίου καρχαρία», «Γαλάζιο νησί» (1982), «Ενοικιάζεται στοιχειωμένη βίλα δίπλα στο νεκροταφείο», «Εμμανουέλλα», «Το ρεμπέτικο», «Ο πύργος της κολάσεως» (1983), «Η μάχη του Μάρεθ», «Τούρμπο τάιμ», «Ζιζέλ», «Λαλάκης ο εισαγόμενος» Παπαναστασίου, «Τζάκυ Τσαν τ΄ όνομά μου καταπέλτης», «Σούπερμαν» νο 3 (1984), «Τρελός είμαι, ό,τι θέλω κάνω», «Όταν οι ρόδες χορεύουν», «Ο εκδικητής», «Τουαρέγκ», «Ψηλός, λιγνός και ψεύταρος», «Γκοτζίλα 1985» (1985), Μάικ Κέιν (σικ) «Η απειλή του Τέταρτου Ράιχ» «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Ράντο [σκ] το πρώτο αίμα», «Μπούλιτ», «Ο άνθρωπος με το κόκκινο παπούτσι», «Τρελές μπίζνες» (1986), «Όξφορντ Μπλουζ», «Εκπαιδευμένος να σκοτώνει», «The κόπανοι» «Ματαντόρ», «Ο τελευταίος

αυτοκράτορας», «Η μεγάλη των μπάτσων σχολή» Νο 3, «Κατάσταση εκτάκτου ανάγκης», «Ροζ δαντέλλα», «Αδίστακτη στον έρωτα» (1987), «Ένας σίφουνας με τ' όνομα Τζάκι», «Ρένεγκεϊτ» (σικ), «Ο κεραυνός του θεού», «Χελρείζερ», «Σοκολατένια πάθη», «Το μακελειό», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας» (1988), «Καράτε κιντ» νο 3, «Σκάνδαλο», «Οι 3 φυγάδες» «Το στίγμα της προδοσίας» του Γαβρά, «Τρελές σφαίρες» Κυριακή πρωί: «Οδύσσεια», «Καθένας με την τρέλα του» Κυριακή πρωί: Λούκι Λουκ, «Η αυτοκρατορία αντεπιτίθεται» (1989), «Σώμα με σώμα», «Διπλό παιχνίδι», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» νο2, «Επικίνδυνες ερωτήσεις, θανάσιμες απαντήσεις» (1990), «Χελώνες νίντζα εν δράσει» (κύκνειο άσμα) (1991).

Σιναμπάρ / **Σινέ Μπαρ** / **Σινεμπάρ** / **Cine Bar** Χειμερινός μεσοπολεμικός κινηματογράφος, «οδός Χαλκοκονδύλη, παρά την Πλατεία Λαυρίου, λαϊκός»²⁶⁰⁷ και μάλιστα Χαλκοκονδύλη 40.²⁶⁰⁸ Εδώ έδρευε και η εισαγωγική ταινιών «Ήστερν Φιλμ» του Ε. Κραίμερ²⁶⁰⁹ (δες και «Ιντεάλ» της ίδιας περιόδου). Πρώτος επιχειρηματίας ανφέρεται ο Μαγγανιώτης²⁶¹⁰ κι. αργότερα ο Κυπριώτης. Η ελάχιστη βεβαιωμένη διάρκεια της ζωής του: 1926-1929. Η πιθανή: 1916- 1930. Πολύ κοντά του, ήταν το «Πανόραμα». Γενικά η περιοχή, και λόγω του Σταθμού Λαυρίου, είχε πολλά κέντρα διασκεδάσεως. Το σινεμά ξεκίνησε Σινέ Μπαρ²⁶¹¹ (προφανούς σημασίας τίτλος), σύντομα όμως κατέληξε Σιναμπάρ, ονομασία εξωφρενική, που θυμίζει έντονα τα ονόματα στις ιστορίες του Παράξενου Αδάμ στα «Διαπλανητικά» της «Ατλαντίδας», για όποιον καταλαβαίνει τι θέλω να πω. Αλλά αυτό είναι το λιγότερο, αφού με το «Σιναμπάρ» αντιμετωπίζω δύο σοβαρά προβλήματα.

Πρώτο, τα χρονολογικά όρια της λειτουργίας (ίδρυση – κλείσιμο). Ο Ορφανουδάκης λέει ότι χτίστηκε το 1916²⁶¹² και ο Λαζαρίδης προσθέτει ότι ήταν «ο πρώτος λαϊκός κινηματογράφος, ο οποίος όμως έκλεισε πολύ γρήγορα».²⁶¹³ Ο Θεοδοσίου, τέλος, αναφέρει ότι λειτουργούσε ακόμα το 1930, αφού εδώ, τον Οκτώβρη αυτής τη χρονιάς, «πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνέλευση για την ίδρυση σωματείου. Η προσπάθεια κατέληξε στην ίδρυση της ΠΕΥΚΕ (ΠΕΥΚΕ) το 1933».²⁶¹⁴ Κι εγώ το βρίσκω στον κατάλογο των σινεμά, που δημοσιεύεται στο πανηγυρικό τεύχος του «Κινηματογραφικού Αστέρα» το Δεκέμβρη του 1929, άρα σχεδόν με βεβαιότητα πέρασε και στο 1930. Δεύτερο, η σχεδόν μηδενική παρουσία του σε καθημερινό φύλλο. Φαίνεται ότι οι σχέσεις του με τις εφημερίδες ήταν ανύπαρκτες, προφανώς διότι το φιλοθεάμον κοινό του δεκάρα δεν έδινε για το ποια ακριβώς φιλμ είχε κάθε φορά το μαγαζί. Αλλά η απουσία από τη στήλη των θεαμάτων με δυσκολεύει και στη χρονική τοποθέτηση. Ωστόσο κάτι ελάχιστα βρήκα τελικά, στη μεν «Απογευματινή» ως «Σινέ Μπαρ» (το ξαναγράφω γιατί δεν είναι ευρέως γνωστό), στον δε «Κινηματογραφικό Αστέρα» ως «Σιναμπάρ», σε συνολικούς πίνακες ταινιών που παίχτηκαν. Δεν μπορώ να προσδιορίσω πότε ακριβώς ξεκίνησε, υπολογίζω όμως ότι έφτασε το 1930.

²⁶⁰⁷ ΜΕΕ, τ. Β' 266

²⁶⁰⁸ Ιγγλέσης 1928, 847

²⁶⁰⁹ ό.π.

²⁶¹⁰ Κινηματογραφικός Αστήρ 19/ 15.05.1927

²⁶¹¹ Το ψάρεμα στην Απογευματινή, 07.08.1926

²⁶¹² Ορφανουδάκης, Αίθουσες 11

²⁶¹³ Λαζαρίδης, Λαϊκά σινεμά 15

²⁶¹⁴ Θεοδοσίου, Μηχανικοί 28

Για το κλίμα του σινεμά, δείτε το παρακάτω:

«...Αίσχος αθηναϊκόν, ο επί της οδού Χαλκοκονδύλη και εις το τερατώδες όνομα ακούων κινηματογράφος ‘Σιναμπάρ’. Μετά φόβου Θεού μπαίνουμε μέσα, δια πρώτην και τελευταίαν φοράν, εννοείται, και επιχειρούμεν να ανακαλύψωμεν τη σάλα... Εις το βάθος ... καθώς εισέρχεται κανείς ευρίσκεται αμέσως απέναντι τριών μηδενικών, ‘σήμα κατατεθέν’ του κινηματογράφου...

Η ισχυρή δυσωδία, η οποία διεχύνετο εις ολόκληρον τον διάδρομον, με εξηνάγκασε να τραπά εις φυγήν, και θα έφευγα παρ’ ολίγον, αν ένας υπάλληλος δεν με συνεκράτει... Επροβάλλετο μία ταινία επεισοδιακή. Σκότος βαθύ επεκράτει εις την αίθουσαν, της οποίας η αποπνικτική ατμόσφαιρα υπενθύμιζε καφενειακήν βώχαν [=μπόχα] εν συνδυασμώ με τας αναθυμιάσεις της υπονόμου του Προφήτου Δανιήλ. Κάτι αγριοφονάρες από βραχνιασμένα λαρύγγια συνώδεον την επιτυχή δράσιν του ήρωος της οθόνης. Ίσα ντε κι έρχεται, φώναζαν μερικοί, προφανώς για να ειδοποιήσουν τον ήρωα... Σε λίγο κάτι θριαμβευτικά σφυρίγματα ... επλημμύρισαν την αίθουσαν. Είχε επέλθει συμπλοκή εις την οθόνην... Παρ’ ολίγον μερικοί θερμόαιμοι να πηδήσουν επάνω εις την οθόνην....

Όταν άναψαν τα φώτα, δεν μπορώ να σας περιγράψω τι είδα. Κάτω στην πλατεία οι θαμώνες, τύποι των πλέον λαϊκών συνοικιών της πρωτεύουσής, ήσαν ξαπλωμένοι στα καθίσματα εις διαφόρους στάσεις, ξυνόμενοι διαρκώς, βήχοντες ως επί το πλείστον και φτύνοντες συνήθως εις το πάτωμα. Επάνω εις το υπερών εκρέμοντο κάτι ποδάρες με πεσμένες κάλτσες πάνω από τις οποίες εφάνιντα λερωμένα σώβρακα, πλυθέντα πιθανώς πέρυσι. Το θέαμα μού υπενθύμισεν ολίγην ‘Ευκαιρίαν’, εις το κατάστρωμα της οποίας ξαπλώνονται συνήθως οι ναύται που επιστρέφουν από τον Ναύσταθμον. Νέος θόρυβος και ποδοπατήματα ήρχισαν να δονούν την αίθουσαν. Επρόκειτο περί εκδηλώσεως ανυπομονησίας δια την βραδύτητα του μηχανικού. Επιτέλους η προβολή εσυνεχίσθη. Μία σκηνή τρυφερά εξύπνησε εις τα στήθη των παρακολουθούντων τας πλέον κτηνώδεις ορμάς. Από τα στόματα μερικών έβγαίναν κάτι στεναγμοί που έμοιαζαν σαν βρυχηθμοί θηρίων...

Αίφνης... επηκολούθησε πανδαιμόνιον. Είχε κοπή η κορδέλλα. Έτσι εξηκολούθησε η παράστασις μέχρι τέλους...»²⁶¹⁵ (Ακολουθούν διάφορα ηθικοπλαστικά, και επικριτικά προς το διευθυντή Μαγγανιώτη, άνευ ενδιαφέροντος). Άλλο δημοσίευμα: «Η Αστυνομία διέταξε το κλείσιμο του κφου ‘Σιναμπάρ’ του κ. Κυπριώτη επί τω λόγω ότι τα καθίσματα δεν ήσαν καρφωμένα επί του δαπέδου [σκεφτείτε λίγο παραπάνω τι γράφει εδώ: «τα καθίσματα δεν ήταν καρφωμένα επί του δαπέδου»!] και αντί των τριών διαδρόμων που είχε η σάλα έπρεπε να τους περιορίση εις δύο». Το «Σιναμπάρ» αναγκάστηκε λοιπόν να κλείσει, τουλάχιστον πρόσκαιρα. Κι αυτά ενώ η αστυνομία, σχολιάζει το περιοδικό, συνήθως ζητάει περισσότερους και όχι λιγότερους διαδρόμους.²⁶¹⁶

Πρόγραμμα: Νέον πρόγραμμα (1926), «Τετράπους αστυνόμος», «Ο σιδεροχέρης» (1928), «Δαιμόνιος γίγας», Διάφορα επεισοδιακά (σικ), «Περιπ. [σικ] πυροσβέστης» «Χιονοστόβιλος» (1929).

Σινεάκ Περιώνυμος παιδικός υπόγειος κινηματογράφος στο υπόγειο του μεγάρου του «Ρεξ» (δες λήμμα), που λειτούργησε σχετικά μόλις κάτι πάνω από τριάντα χρόνια (1937-1969), κι όμως επηρέασε τα παιδιά της μικροαστικής τάξης και πάνω– δηλαδή ακριβώς όσα δεν πήγαιναν στα λαϊκά σινεμά– περισσότερο από κάθε άλλο. Έπαιζε

²⁶¹⁵ Κινηματογραφικός Αστήρ 15, 10.04.1927

²⁶¹⁶ Κινηματογραφικός Αστήρ 29(214)/29.10.1929

ντοκιμαντέρ, κωμικά σκετς, μίκυ μάους και επίκαιρα, σπανιότερα δε ταινίες μεγάλου μήκους, με στοχευμένο κοινό τούς κάτω των 14 ετών. Δημιούργησε σχολή μιμητών που λέγονταν «τύπου σινεάκ». Η ονομασία από συγκοπή των λέξεων «Σινέ Ακτουαλιτέ» (= «σινεμά πραγματικότητα» στα γαλλικά, αν και η βάση του προγράμματος ήταν αγγλοσαξωνική). Πανεπιστημίου 40/ 48 (ανάλογα με την εποχή), τηλέφωνα 22572, 614589, 620320. Προοριζόταν αρχικά για χορούς και συνεστιάσεις, τελικά όμως έγινε σινεμά, με 582 θέσεις. Είχε «πλευρικά θεωρεία».²⁶¹⁷ Λειτουργούσε από το πρωί, 12 μήνες το χρόνο, με κλιματιστικά μηχανήματα. Είσοδοι και από τις δύο άκρες του συγκροτήματος, αλλά «Άστυ» (δες λέξη), συνηθέστερα όμως από την ανατολική (δεξιά). Οι σκάλες έδιναν σε υπόγεια στοά με καταστήματα, που λειτουργούσαν ακόμα και εκτός των ωραρίων του σινεμά.²⁶¹⁸

Εμφανίζεται στις ταινίες 'Δουλειές με φούντες', 'Η Αθήνα τη νύχτα' και 'Μικροί και μεγάλοι εν δράσει' (στο ζενερίκ).²⁶¹⁹ Διατηρούσε το πρόγραμμά του μια βδομάδα και τύπωνε εξαιρετικά διαφημιστικά φυλλάδια, από χοντρό χαρτί, τετρασέλιδα, λεπτομερή, προσεγμένα και χρονολογημένα. Μότο στις διαφημίσεις και στα προγράμματά του: «Πάντοτε κατάλληλον δι' ανηλίκους». Μπροστά στο ίδιο το σινεμά, «Πρόγραμμα χαράς» και ερώτηση: «Ηρθατε αυτή την εβδομάδα στο Σινεάκ;».

Η εξ αρχής μεγάλη του επιτυχία φαίνεται ότι οδήγησε τον ανταγωνισμό να ενσπείρει διάφορες φήμες. Ιδού η απάντηση:

ΔΗΛΩΣΙΣ Επειδή ελέχθη ότι εις
το ΣΙΝΕΑΚ ενίοτε
προβάλλονται ταινίαι με
μεγαλειτέραν της κανονικής
ταχύτητα ΔΗΛΟΥΜΕΝ
ΥΠΕΥΘΥΝΩΣ ότι τα
μηχανήματα 'Γουέστερν Ελέκτρικ',
δια των οποίων είναι εφωδιασμένο
το 'Σινεάκ', τα και μοναδικά
τελευταίου τελειοτάτου τύπου εν
Ελλάδι, ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ
ΟΥΤΕ ΚΑΤ' ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ
ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΙΝ 'Η
ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΙΝ ΤΗΣ
ΠΡΟΒΟΛΗΣ WESTERN
ELECTRIC²⁶²⁰

Εκείνο τον πρώτο καιρό, είχε καθιερώσει λεπτομερείς ζώνες εισιτηρίων κατά ώρα και μέρα. Τις καθημερινές 10-4 δρχ. 8, 4-11 δρχ. 10 και 11 μέχρι τέλος προβολής ξανά δρχ. 8. Τις Κυριακές 9-2 δρχ. 8, 2-11 δρχ. 12 και 11 μέχρι τέλους δρχ. 9.²⁶²¹ Μόλις τον επόμενο χρόνο, και προφανώς λόγω της μεγάλης επιτυχίας, οι τιμές ανέβηκαν. Οι καθημερινές έχουνε γίνει δρχ. 9-11-9, ενώ οι κυριακάτικες δρχ. 10-13-10.²⁶²²

²⁶¹⁷ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁶¹⁸ Κινηματογραφικός Αστήρ 7 (802), 10.05.1957

²⁶¹⁹ Τάκης Μπαστιάς, συνέντευξη. Ζενερίκ είναι τα λεγόμενα «γράμματα» στην αρχή και/ή στο τέλος μιας ταινίας

²⁶²⁰ Ελεύθερον Βήμα 25.03.37

²⁶²¹ Πρόγραμμα 18-24 Ιουλίου 1938

²⁶²² Πρόγραμμα της 18-24.12.1939

Το Σινεάκ διαφημίζεται μετά μανίας. Θα μπορούσε να γίνει ένα βιβλίο μόνο με τις διαφημίσεις του. Να μία, λίγο πριν τον πόλεμο:

Το **ΣΙΝΕΑΚ** Συνεχίζουν την προβολήν των εκλεκτών προγραμμάτων του σάς προσφέρει **ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ ΠΕΡΑΣΤΕ ΚΥΡΙΕ ΓΟΡΙΛΛΑ** Αστειωτάτη κωμωδία με το κωμικό τρίο Κάρλυ, Λάρρυ και Μο που πρωταγωνιστούν στο γύρισμα μιας εξωφρενικής ταινίας στην Αφρικανική ζούγκλα.— **ΝΙΟΥ ΜΠΡΟΝΖΟΥΪΚ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΑ** Ωραιότατο έγχρωμο (τεκνικολόρ) ταξείδι στην πλούσια αυτή αγγλική αποικία. — **ΛΙΡΕΣ ΜΕ ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ** Πώς λειτουργούν αι υπηρεσίες των Ταχυδρομείων και του Αγγλικού Θησαυροφυλακίου.— **ΖΩΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ** Ατρόμητοι οπερατέρ αψηφούν τον θάνατο για να φωτογραφίσουν τις συναρπαστικώτερες σκηνές. — **Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΑΤΡΑΧΩΝ** Θαυμάσιο έγχρωμον Μίκυ. — **ΑΠΟ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ: Η ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΗΣ ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ ΤΗΣ 25^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ** — ΠΑΝΤΟΤΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ²⁶²³

Και ένα δημοσίευμα, πάλι από την ίδια περίοδο:

«ΓΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ. Από χθες προβάλλεται εις το Σινεάκ μία ακόμα ταινία της Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας, από την ζωήν των παιδιών της Οργανώσεως εις τα στρατόπεδά των. Όσοι είδαν την νέαν αυτήν ταινίαν εκφράζονται με ενθουσιασμόν δια τας ωραίας της εικόνας».²⁶²⁴

Με το που ξεκινάει ο πόλεμος: «Υπό της Α.Α. παθητικής αεραμύνης διεπιστώθη ότι: το Σινεάκ παρέχει πλήρη ασφάλειαν», πάνω στο πρόγραμμα που δίνει, τον Οκτώβριο του '40.²⁶²⁵ Στην κατοχή, παίζει τον ίδιο ρόλο, μόνο που τώρα τα επίκαιρα και τα ντοκιμαντέρ είναι γερμανικά (αν και ειδικά τα καρτούν του Ντίσνεϊ εξακολουθούν). Ιδού απάνθισμα κατοχικών διαφημίσεων:

Από την Δευτέραν εις το **ΣΙΝΕΑΚ**
Η μάχη της Κρήτης
Αλεξιπτωτισταί – Τανκς– Στούκας²⁶²⁶

ΣΙΝΕΑΚ

²⁶²³ Ελεύθερον Βήμα, 24.03.1940

²⁶²⁴ Ελεύθερον Βήμα 20.08.1940. Η Ε.Ο.Ν. ήταν η νεολαία της 4^{ης} Αυγούστου του Μεταξά

²⁶²⁵ Θεοδοσίου 87. ΑΑ = Αντιαεροπορική Άμυνα

²⁶²⁶ Ελεύθερον Βήμα 04.07.1941

Η ψύξις της αιθούσης ήρχισε από σήμερα²⁶²⁷

ΣΙΝΕΑΚ ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ == **ΑΙ**
ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ Η
 εξέλιξις των γυναικείων και ανδρικών
 καπέλλων και κομμώσεων δια μέσου των
 αιώνων. Καπέλλα – πλοία, καπέλλα –
 κρεμαστοί κήποι κτλ. == **ΣΤΑ ΒΑΘΗ**
ΤΩΝ ΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΕΙΩΝ Πώς
 εξάγεται ο μαύρος χρυσός στα βάθη των
 ανθρακωρυχείων του Ρουρ == **Η**
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΗΧΩ == **Ο ΜΙΚΥ ΚΑΙ**
ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ == **Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ**
ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ == **Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗ**
ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
 == **ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ**»²⁶²⁸

Πανηγυρικός εορτασμός του Ιωβιλαίου
 του πρώτου Μορφωτικού Φιλμ στο

ΣΙΝΕΑΚ

Από Δευτέρα 31 Ιανουαρίου μέχρι
 Πέμπτη 3 Φεβρουαρίου
 Με την προβολήν 20 από τις [σικ]
 καλλίτερες ταινίες ποικίλου
 περιεχομένου

•
 Κάθε μέρα και νέο πρόγραμμα

•
 Ειδικά ελαττωμένα εισιτήρια που
 ισχύουν και για τις τέσσερις ημέρες
 προπωλούνται εις το ταμείον του
ΣΙΝΕΑΚ²⁶²⁹

²⁶²⁷ Η Βραδυνή 20.06.1943

²⁶²⁸ Ελεύθερον Βήμα 09.01.1944

²⁶²⁹ Ελεύθερον Βήμα 29.01.1944

ΣΙΝΕΑΚ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Κλασσική μουσική

ΜΠΕΤΟΒΕΝ: 5^Η Συμφωνία - Απασιονάτα

ΜΟΤΣΑΡΤ: Απαγωγή από το Σεράι – Ο μαγεμένος αυλός

ΜΠΑΧ: Μουσική θυσία – Τοκκάτα

Άριες από όπερες

Από τις ταινίες

ΜΠΙΕΝΖ. ΤΖΙΑΛΙ: «Γκιουζέππε Βέρντι»

ΤΟΤΤΙ ΝΤΑΛ ΜΟΝΤΕ: «Καρναβάλι της Βενετίας»

ΕΡΝΑ ΖΑΚ: «Νανόν»

ΠΙΕΤΕΡ ΑΝΤΕΡΣ: «Νύχτα της Βενετίας»

ΛΙΖΥ ΒΑΝΤΜΥΛΛΕΡ και ΕΡΝΣΤ ΓΚΡΟ: «Καζανόβα»

Φραντς Λέχαρ

Ο ίδιος ο ΛΕΧΑΡ εκτελεί στο πιάνο τις αθάνατες επιτυχίες του
ΕΥΘΥΜΗ ΧΗΡΑ – ΕΡΩΣ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ – ΕΥΑ – ΧΩΡΑ ΤΟΥ
ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΟΣ – ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ κλπ

Η Ζάρα Λεάντερ

στις τελευταίες δημιουργίες της
και οι καλλίτεροι μιμηταί της

Επιπλέον από σήμερα Κυριακήν

Η ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

σε πλήρες αυτοτελές ζουρνάλ

Πάντα δροσιά στο ΣΙΝΕΑΚ²⁶³⁰

²⁶³⁰ Ελεύθερον Βήμα, 09.07.1944

Μεταπολεμικά, επιστρέφει στα αγγλοαμερικάνικα πάτρια. Το 1947 διαφημίζεται ένα παιδικό περιοδικό, προφανώς συνδεδεμένο με το σινεμά.²⁶³¹ Την ίδια χρονιά, ασφαλισμένοι επιχειρηματίες, ως φυσικά πρόσωπα, δηλώνονται οι Επαμεινώνδας Ιωαννίδης και Στέφανος Νικολαΐδης²⁶³² ενώ τη δεκαετία του '50, επιχειρηματίας εμφανίζεται ξανά η «Athens Actualites, Ανώνυμος Εμπορική Εταιρία κινηματογραφικών επιχειρήσεων».²⁶³³ Συνεχίζει να θριαμβεύει τις δεκαετίες του '50 και του '60. Τελευταίος επιχειρηματίας του ήταν ο κ. Ιωαννίδης (δες «Αστρον', «Έλλη» κλπ). Να μια διαφήμιση της τελευταίας φάσης του:

ΣΙΝΕΑΚ
ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΓΕΛΑΣΕΤΕ
Με τους πιο αγαπημένους σας
κωμικούς ΤΡΕΙΣ ΚΩΜΩΔΙΕΣ
ΔΥΟ ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ
Ατέλειωτο ξεφάντωμα Γέλιου
ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ
Ποικίλο ενδιαφέρον πρόγραμμα
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ²⁶³⁴

Με την εμφάνιση της τηλεόρασης δέχεται πλήγμα ισχυρότερο από τα άλλα σινεμά, διότι α. το νέο μέσο προβάλλει, τότε, αυτά ακριβώς που πρόβαλλε το «Σινεάκ» β. οι γονείς προτιμούν να ελέγχουν τα παιδιά στο σπίτι, παρά να τραβιούνται οι ίδιοι ως συνοδοί στο «Σινεάκ» γ. παύουν οι κίνδυνοι, πραγματικοί και φανταστικοί, από τους εκεί παιδόφιλους. Το σινεμά παίζει τελευταία φορά την άνοιξη του 1969. Το φθινόπωρο ο χώρος ξανανοίγει ως «Θέατρο Κατίνας Παξινοπού (πρώην Σινεάκ)», ενώ αργότερα κλείνει κι αυτό.

Προσωπικά, έχω πάει στο «Σινεάκ» μόνο δυο φορές, τη μία με τον παππού και την άλλη με τους γονείς μου, πιθανώς στα «Τα 101 σκυλιά της Δαλματίας»- έχω λοιπόν ελάχιστες αναμνήσεις, αφού ως παιδί πήγαινα βασικά στους κινηματογράφους της γειτονιάς μου. Καλύτερα λοιπόν να μιλήσουν άλλοι:

Ο φίλος μου ο Ευριπίδης Κλεόπας: «Με τη θεία μου τη Μαρίκα πηγαίναμε κάθε βδομάδα στο Σινεάκ, συνήθως μάλιστα τη Δευτέρα, που άλλαζε το πρόγραμμα. Έχω μάθει απέξω όλες τις ιστορίες του Χονδρού και Λιγνού, του Σαρλώ, τα γαλλικά επίκαιρα από την εποχή του πολέμου της Αλγερίας, το Σπούτνικ, τη Λάικα και τον Γιούρι Γκαγκάριν, τον πρόεδρο Αιζενχάουερ και τον καγκελάριο Αντενάουερ που πάντα τους μέρδευα, το χτίσιμο του τείχους του Βερολίνου, την Μπριτζίτ Μπαρντό, τον Λεβ Γιασίν. Τον Γούντνυ τον δρυοκολάπτη, σήμερα τρυποκάρυδο».²⁶³⁵

Λαζαρίδης: «Δεν άργησε να γίνει καταφύγιο διαφόρων ... τύπων, άλλοι από τους οποίους κυνηγούσαν αγοράκια και άλλοι ... τρύπωναν στο υπόγειο, όπου σχεδόν ποτέ δεν άναβαν τα φώτα, για να ψαρέψουν τη συντροφιά κάποιου αδειούχου ναύτη, φαντάρου, τσολιά ή πυροσβέστη, που κι αυτοί... όταν χρειάζονταν χαρτζιλίκι ή ξερανό, ότι το φιλόξενο Σινεάκ δε θα τους άφηνε παραπονεμένους... Ένας χαρακτηριστικός τύπος με το παρατσούκλι γλόμπος, ... με απαστράπτουσα φαλάκρα: ... Ήρθα μόνο

²⁶³¹ 15.02.1947 Η Καθημερινή

²⁶³² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

²⁶³³ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και Κινηματογραφικός Αστήρ πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁶³⁴ Τα Νέα, 8.4.1967

²⁶³⁵ Κλεόπας, 36

διότι έμαθα ότι έχετε πολύ ενδιαφέροντα επίκαιρα' 'Θυρωρός: '...Μην πειράξεις κανένα πιτσιρίκο, γιατί θα πλακώσει η αστυνομία'. 'Γλόμπος': Σας παρακαλώ! Δεν αντελήφθην το πνεύμα σας'»²⁶³⁶

Παπαϊωάννου (παραθέτω όλο το εκπληκτικό κείμενο): «Θα έπρεπε να ήμουν βλάκας αν δεν τελείωνα τα διαβάσματά μου από το Σάββατο το απόγευμα. Γιατί η Κυριακή έκρυβε κι άλλες χαρές, μετά το μεσημεριανό φαγοπότι και την ποδοσφαιρική ραδιοφωνική απόλαυση. Γύρω στις πέντε, όλα αυτά είχαν τελειώσει. Και το τρομακτικό φάσμα μιας ολόκληρης βδομάδας που θα μεσολαβούσε ώσπου να ξανάρθει Κυριακή, αύξανε τον εκνευρισμό και μεγάλωνε τις απαιτήσεις και για κάτι άλλο, για κάτι περισσότερο. Και αυτό ήταν ο κινηματογράφος.

Συχνά, ξεκινούσαμε με τους γονείς μου για να δούμε απλά κάποιο έργο. Όμως η πρακτική είχε αποδείξει ότι αυτό ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Γυρνούσαμε όλα τα σινεμά της Σταδίου και της Πανεπιστημίου –το Πάλλας, το Μαξίμ, το Αττικόν, τον Έσπερο, το Άστορ, το Άστυ, το REX, το Πάνθεον και το Τιτάνια. Παντού το ίδιο πρόβλημα. Ατέλειωτες ουρές στα ταμεία, όπου παιζόταν έργο 'Κατάλληλο για παιδιά', και μια σχετικά άνεση στα άλλα σινεμά. Πέρα από αυτό, η μάνα μου αρνιόταν να δει τα περισσότερα από τα 'Κατάλληλα' έργα, τα οποία θεωρούσε ηλίθια, ενώ επεδίωκε ταυτόχρονα να πείσει τον πατέρα μου, όπως καταλάβαινα, να πάνε σε έργο 'Ακατάλληλο', και μάλιστα, αν υπήρχε, σε 'Αυστηρώς ακατάλληλον', το οποίο προφανώς, εκτός από φιλί, πρόβαλλε και χάδι στο πόδι ή ακόμα και το στήθος της πρωταγωνίστριας.

Εγώ από τη δική μου πλευρά, κρεμασμένος απ' το χέρι του πατέρα μου, γκρίνιαζα που δεν πηγαίναμε σ' ένα 'Κατάλληλο, κι όλο έλεγα πως πόνεσαν τα πόδια μου να περπατάω, προσπαθώντας έτσι να τους εκβιάσω σε μια άμεση επίλυση της κρίσης. Κι όλο ανεβοκατεβαίναμε τη Σταδίου και την Πανεπιστημίου, κι όλο συναντούσαμε γνωστούς που έκαναν το ίδιο δρομολόγιο, με τους οποίους ανταλλάσσαμε χρήσιμες πληροφορίες για την εξέλιξη στις ουρές, όπως τις είχαμε δει στο τελευταίο μας πέρασμα. Στο τέλος, ο πατέρας μου βαριόταν, μας διαολόστελνε και γυρίζαμε άπρακτοι στο σπίτι. Όσπου βρήκε τη χρυσή τομή. Νωρίς κάθε Κυριακή, μετά το ποδόσφαιρο, θα πήγαινε εμένα στο Σινεάκ, μετά θα έμενα στο σπίτι με τη γιαγιά μου και θα πήγαιναν με τη μάνα μου σε κάποιο 'Ακατάλληλο'. Η λύση αυτή έτυχε γενικής αποδοχής, καθώς πραγματικά έλυνε το πρόβλημα, κι έτσι καθιερώθηκε. Κάθε Κυριακή λοιπόν, μετά το ποδόσφαιρο,²⁶³⁷ η μάνα μου μ' έντυνε με τα καλά μου κι ο πατέρας μου με πήγαινε βιαστικά στο Σινεάκ. Στο βήμα του είχε τη γνωστή βιασύνη της αγγαρείας. Κοντοστεκόμαστε μόνο για να χαιρετήσει κάποιον γνωστό ή για να κοιτάξει κάποια ωραία γυναίκα που περνούσε. Μάλλον όμως τις κοίταζε όλες, γιατί σταματούσαμε συνέχεια. Η ανταμοιβή μου ωστόσο στο Σινεάκ για τον κουραστικό κι ανιαρό για μένα ποδαρόδρομο από τη Πλάκα ως εκεί, ήταν σίγουρη και χορταστική. Πραγματικά, όσο το σκέφτομαι, πιστεύω πως το Σινεάκ πρόσφερε τότε στα παιδιά της Αθήνας μια ποιοτική διασκέδαση, συνδυασμένη έτσι, ώστε να κρατάει και το ενδιαφέρον των συνοδών τους για το περίπου μιας ώρας πρόγραμμά του, κι έτσι, να είναι πάντα μιας πρώτης τάξεως λύση για καλή απογευματινή ψυχαγωγία πιτσιρικάδων και γονιών. Το εισιτήριο ήταν επτά δραχμές, και μ' αυτές μπορούσες να δεις ένα έργο Μίκυ Μάους, ένα ντοκιμαντέρ από κάποια περίεργη

²⁶³⁶ Λαζαρίδης 49

²⁶³⁷ Ο συγγραφέας, γηγενής Αθηναίος, γράφει: «Στην Πλάκα της δεκαετίας του '50 το είχαμε σαν δεδομένο. Δεν ήταν δυνατόν να είσαι Πλακιώτης και να μην είσαι Παναθηναϊκός» (σελ. 89 κ.ε.). Αντιμετωπίζει δε με τυπική αθηναϊκή συγκατάβαση και μεγαλοψυχία τους ελάχιστους συμμαθητές του, πάντοτε εκ μεταγραφής, που μπορεί να ήταν ανώδυνα ετερόφρονες, Εθνικός ή Απόλλων, π ο τ έ όμως ΑΕΚ ή Ολυμπιακός.

περιπλάνηση σε μια μακρινή γωνία του πλανήτη, ένα κωμικό σκέτς, συνηθως με το Τρίο Στούτζες ή τους Άμποτ και Κοστέλλο, και τα 'Επίκαιρα' της βδομάδας, μια αμερικανική παραγωγή, που κυρίως μας βοηθούσε να εμπεδώσουμε πόσο καλοί ήταν οι Αμερικάνοι, πόσο αγαπούσαν και βοηθούσαν τους άλλους λαούς, στέλνοντας στις άλλες χώρες στρατό για να σκοτώνουν τους κακούς ανθρώπους, που είχαν την ψευδαίσθηση ότι πεινούσαν κι ήθελαν να φάνε. Είχαν όμως ενσωματώσει έντεχνα σ' αυτά τα 'Επίκαιρα' και φάσεις από διεθνείς ποδοσφαιρικούς αγώνες της βδομάδας, κάνοντάς τα πολύ ελκυστικά για μας, καθώς ήταν η μοναδική μας δυνατότητα να έρθουμε σε κάποια επαφή με το ξένο ποδόσφαιρο». ²⁶³⁸

Ο φίλος μου Παναγιώτης Ραυτόπουλος: «Αρχές του '50. Είμαι μικρός, κάτι λίγο παραπάνω από παιδί, και κατηφορίζω την Πανεπιστημίου. Δεν πήγαινα τακτικά στο Κέντρο, εμένα τα στέκια μου ήτανε γύρω στον Αγιώργη της Ακαδημίας Πλάτωνα. Πέφτει λοιπόν το μάτι μου πάνω στην ταμπέλα του Σινεάκ, που ρωτούσε: 'Ήρθατε αυτή την εβδομάδα στο Σινεάκ;' Δεν είχα πάει ούτε αυτή τη βδομάδα, ούτε ποτέ. Ένιωσα σα να με επιτιμούνε, σα να ήταν υποχρέωσή μου να 'χω πάει ή να πάω. Ξέρεις τι έκανα; Άλλαξα πεζοδρόμιο, πήγα απέναντι να γλιτώσω το ψυχαναγκαστικό! Στο Σινεάκ πήγα αρκετά αργότερα, όταν χρειάστηκε να κάνω μπέμπι σίτινγκ –αν και αγόρι– στα παιδιά ενός νοικάρη μας.» ²⁶³⁹

Λ.Β.: «Εδώ είχα πάει με το θείο μου και κάποιος μου έβαλε χέρι. Είχα παγώσει, δεν αντέδρασα. Ήμουν πολύ μικρή. Όταν άναψαν τα φώτα, εκείνος που το είχε κάνει έφυγε αμέσως. Δεν είπα τίποτα, ούτε ο θείος μου κατάλαβε τίποτα. Αυτά γύρω στο '65». ²⁶⁴⁰ Συναφές ποστ της Ζουζούνας: «...Θα θυμάσαι βέβαια πως στο Σινεάκ οι άνδρες που ήταν μόνοι τους καθόντουσαν χωριστά από τις γυναίκες με τα παιδιά γιατί μερικοί έβαζαν χέρι στο σκοτάδι!» ²⁶⁴¹

Και η φίλη Βάνα Συνοδινού: «Έδινε προβολές ταινιών κινουμένων σχεδίων για παιδιά. Αρχιζε με μια δυό μικρές π.χ. Τομ και Τζέρι και Μίκι Μάους και μετά ερχόταν η μεγάλη ταινία π.χ. Λαίδη και Αλήτης ή Χιονάτη (σου αναφέρω τις δύο που θυμάμαι πολύ καλά παρ' ότι τότε ήμουν 4-5 χρόνων). Πολλές φορές δίνανε μια σειρά από μικρές για μιάμιση ώρα, π.χ. ιστορίες του Πλούτο. Εκείνη την εποχή δεν υπήρχε τηλεόραση ούτε πολλά παιδικά θέατρα και δεν υπήρχαν πολλές διασκεδάσεις για τα παιδιά. Έτσι το Σινεάκ ήταν πάντα γεμάτο με παιδιά που συνοδεύονταν από τους γονείς τους. Το εισιτήριο δεν θυμάμαι καλά πόσο ήταν. Σίγουρα κάτω από πέντε δραχμές και ο συνοδός πλήρωνε λίγα ή καθόλου. Πάντως, τότε 4,5 δραχμές είχε 1 (πραγματικό) κιλό λευκό ψωμί, 3,5 δρχ το ημίλευκο (τότε υπήρχε) και 2,5 το μαύρο. Επομένως τα χρήματα ήταν αρκετά. Ήταν όμως ο μόνος παιδικός κινηματογράφος και η Αθήνα είχε γύρω στο 1.250.000 κατοίκους, οπότε γέμιζε... Τα καθίσματά του ήταν μάλλον μπλε». ²⁶⁴²

Κλείνω με αποσπάσματα από ένα αξιόλογο ρέκβιεμ της Μαρίας Παπαδοπούλου: «Τριάντα χρόνια παιδικής ψυχαγωγίας τέλειωσαν. Για τα παιδιά μόνο Τηλέορασις πια- δυστυχώς ή ευτυχώς; Το 'Σινεάκ', ο μοναδικός κινηματογράφος της πρωτεύουσας που δημιουργήθηκε κι υπήρξε για χάρι του αθηναϊκού παιδόκοσμου, έκλεισε. Ήταν το τελευταίο λείψανο μιας άλλης εποχής, που χάνεται οριστικά μαζί με

²⁶³⁸ Παπαϊωάννου, Πλάκα, 72

²⁶³⁹ Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνέντευξη

²⁶⁴⁰ κυρία Λ.Β., συνέντευξη

²⁶⁴¹ http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html

²⁶⁴² Βάνα Συνοδινού, χειρόγραφο (ιμέιλ)

μια ετοιμοθάνατη αισθητική, που βομβαρδίζεται χρόνια τώρα από την ακτινοβολία της Τηλεόρασης. Η προπολεμική υπογεια αίθουσα...ουσιαστικά υπήρξε ένας πρωτογενής πυρήνας 'μίνι - σινεματέκ'. Εκεί είδαν οι φανατικοί Σαρλώ, εκεί ανακαλύψαμε τους αδελφούς Μαρξ με τον έξοχο Γκρούσο, το τρίο Στούτζες, τον Φάττυ, τον αμίμητο Σπάνκυ, τον Μπάστερ Κήτον, εκεί, με λίγα λόγια, αγαπήσαμε την ανεπανάληπτη βουβή αμερικανική κωμωδία. Τώρα για τα παιδιά δεν έμεινε παρά το μικρό τετράγωνο κουτί της οικιακής συσκευής με τα τηλεοπτικά 'Πέυτον Πλαίης', τους 'Φυγάδες', τα παρεμβαλλόμενα διαφημιστικά απορρυπαντικών, ψυγείων, πλυντηρίων κ.ά., τα διάφορα περιπετειώδη και αστυνομικά και τα λίγα, ελάχιστα διαλείμματα προγραμμάτων Μίκυ Μάους. Είναι τα σημεία των καιρών. Η Εβδόμη Τέχνη περνάει πλέον σε 'δεύτερο πλάνο', μοιάζει ξεπερασμένη, παραμερισμένη... Κάποτε έκλειναν τα θέατρα για να μεταβληθούν σε κινηματογράφους. Τώρα -για πρώτη φορά- κλείνουν κινηματογράφοι για να γίνουν θέατρα. Κατεδαφίζεται ο 'Έσπερος' -μετατρέπεται σε θέατρο το 'Σινεάκ' - και το 'Πάνθεον'. Θίασοι επιδιώκουν να αποκτήσουν το 'Βεάκη' κ.ά. Μας λέει ο κ. Ιωαννίδης... 'τα δυο τελευταία χρόνια η τηλεόρασι κράτησε τα παιδιά στο σπίτι. Ταυτόχρονα, ένας ειδικός νόμος απαγορεύει την είσοδο παιδιών κάτω των τεσσάρων ετών στους κινηματογράφους. Οι οικογένειες που είχαν τόσο μικρά παιδιά κρατούσαν και τα μεγαλύτερα κοντά τους... Όχι, δυστυχώς δεν σκέφτομαι να συνεχίσω το είδος αυτό του κινηματογράφου σε άλλη αίθουσα'... Το τέλος του Σινεάκ ήταν μια απώλεια για την πόλι. Ένα ακόμα χαμένο προπύργιο της προ-τηλεοπτικής κουλτούρας».²⁶⁴³

Ενδεικτικές ταινίες: «Μπαλί, το ονειρώδες νησί» + Οι πρωταθληταί της πάλης + Η εξυπνάδα των ζώων + Τα τρία λυκόπουλα. Έγχρωμον Μίκυ Μάους + Και όλα τα τελευταία παγκόσμια επίκαιρα ---Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ., «Πυγμαχικός αγών Χριστοφορίδη – Καλφάρα» + «Η βρετανική Γουιάνα» + «Το άλογο» + «Το δυσαρεστημένο κανάρι»-----Επίκαιρα κλπ + χριστουγεννιάτικο δέντρο (1937), «Ο Άντυ και το ταξί του» Άντυ Κλάιντ κλπ, «Ο ραδιοφωνικός σταθμός του Άντυ» + «Το λιμάνι της Νέας Υόρκης» + «Το μαγικό κατάστημα» + «Το όνειρο του μπέμπη» + «Όλα τα τελευταία παγκόσμια γεγονότα Φρανς Ακτουαλιτέ, Μέτροτον, Πατέ, Λουτσέ»,²⁶⁴⁴ Χίτλερ - Μουσολίνι²⁶⁴⁵ (1938), Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ. (1939), Επίκαιρα κλπ από 10 π.μ (1940), «Γερμανοί αλεξιπτωτισταί» και λοιπόν πρόγραμμα, «Η μάχη του Μπυάλιστοκ» κλπ (1941), «Το λαϊκό τραγούδι στη Γερμανία. Μουσική Μπετόβεν, Σούμπερτ, Χάυδν, Στράους» κλπ + «Από τη ζωή των πελαργών» + «Τα τρία άτακτα γατάκια» + «Το υγρόν μεθάνιον. Νέα κινητήριος δύναμις» (1942), «Έγχρωμες φαντασμαγορίες» + «Εξερεύνησις μέσα στους καλαμιώνες» + «Χειμώνας στην Ολλανδία»+ «Υποβρύχιες τρέλλες» + «Ο Μίκυ στη Χαβάη» + Πολεμικά Επίκαιρα --- Επίκαιρα κλπ από 2μμ. (1943), Επίκαιρα κλπ (1944), Επίκαιρα 10 πμ-5μμ,²⁶⁴⁶ Επίκαιρα γεγονότα κλπ (1945), Επίκαιρα κλπ από 11 π.μ., «Διαίρει και βασίλευε» + «Παριζιάνικα καμπαρέ» + «Ο Πλούτο καλοφαγάς» + τα τελευταία επίκαιρα (1946), «Γάμοι Ελισσάβετ - Φιλίππου» + Επίκαιρα, Επίκαιρα γεγονότα κλπ, «Ο σωσίας του Αλφάλα» + «Σαν Φρανγκίσκο» (σικ) + «Ιδιοτροπίες της φύσεως» + «Τζαζ που ξετρελλαίνει» + «Ο Μίκυ Μάους τζόκευ»²⁶⁴⁷ (1947), «Η αεροπορία τής αύριον» (1948), Χονδρός –Λιγνός «Αρχιγκαφαδόροι» + Ζώα θαύματα + Παναθηναϊκός - Ολυμπιακός + Μίκυ Μάους (1949), Επίκαιρα γεγονότα (1950),

²⁶⁴³ Παπαδοπούλου

²⁶⁴⁴ Πρόγραμμα 18-24 Ιουλίου 1938

²⁶⁴⁵ Τα Νέα, 09.11.1938. Αναφέρεται στη συνάντησή τους

²⁶⁴⁶ Από 17.01.1945. Απαγόρευση βραδυνής κυκλοφορίας λόγω νωπών Δεκεμβριανών

²⁶⁴⁷ Χόλλυγουντ Β/67, 17.03.1947

«Τρελλός και παλαβός» το κωμικό ντούο Σίλλινγκ και Λέιν + Η διώρυξ του Παναμά+ «Η μάχη κατά τηςπαχυσαρκίας» χιουμοριστική ταινία + Η επιστροφή της πριγκιπίσσης Ελισσάβετ + Ο λαγός στο σινεμά» αστειότατο έγχρωμο Μίκυ + Παγκόσμια επίκαιρα, Επίκαιρα γεγονότα (1951), Επίκαιρα γεγονότα (1952), «Η απαγωγή της χονδρής» Χονδρός – Λιγνός + «Κυνηγώντας αγρίμια» + «Αφροδίτες του Βορρά» οι περίφημες γυμνάστριες της Δανίας + «Η χήνα ... σερίφης» Υπέροχο έγχρωμο Μίκυ, Επίκαιρα, κωμωδίες κλπ (1953), Κιλάν + Βερνόν στους «Καλλιτέχνες της γκάφας» + «Χαρούμενη Ελβετία» (ωραιότατο ταξίδι) + Ο θίασος των ζώων (χαριτωμένο σορτ) + «Κατεργασία ουρανού» (πώς γίνεται η εξαγωγή και κατεργασία) + «Η χήνα υπνοβάτης» (υπέροχο έγχρωμο μίκυ) + Πλούσιο αθλητικό ρεπορτάζ + Τα τελευταία παγκόσμια επίκαιρα (1954), Επίκαιρα γεγονότα. Πάντοτε πρόγραμμα κατάλληλον– Χονδρός – Λιγνός, «Η χρυσή αντιλόπη» + «Βάσανα της κουζίνας» + «Ο Ντρούπθ στο Μεξικό» (1955), «Εξωφρενικά ανδρόγυνα» κωμ.+ «Σήλινγκ και Λάιην» + «Νέα Ζηλανδία» έγχρ. + Επίκαιρα, Μίκυ + Επίκαιρα, «Το κάστρο της Μάγισσας» + επίκαιρα γεγονότα --Μίκυ, Σορτς + Επίκαιρα γεγονότα, και Κωμωδίες, μίκυ, σορτς, επίκαιρα (1956), «Σπούτικ» + Ρουμάνικα μπαλέτα + Γούντυ + «Ο σερίφης» κλπ και Επίκαιρα γεγονότα (1957), Επίκαιρα γεγονότα, «Κόλπα της απελπισίας» + «Πάλι με καρχαρίες και κροκοδείλους» + «Βλάχικος γάμος» + «Η χελώνα και ο λαγός» + Παγκόσμια επίκαιρα²⁶⁴⁸ Παγκόσμια επίκαιρα γεγονότα (1958), «Βραζιλία: Από τη ζούγκλα στον πολιτισμό» + ποικίλο πρόγραμμα, «Φεστιβάλ αθλητισμού στη Μόσχα» Έγχρωμον διαρκείας 40 λεπτών εις γλώσσα ελληνικήν.. και ένα ποικίλο ενδιαφέρον πρόγραμμα Σήμερα και αύριον τελευατές παραστάσεις,²⁶⁴⁹ Μίκυ + κωμωδία + επίκαιρα, (1959), «Λαϊκοί χοροί της Κίνας» + Μίκυ + κωμωδία + επίκαιρα, «Λαός και Κολωνάκι» + ποικίλο πρόγραμμα, Επίκαιρα κλπ, «Οι θησαυροί του Αλή Μπαμπά», «Το παιδί και οι πειραταί», «Κυνηγώντας σαρκοβόρα» + Μίκυ + Επίκαιρα + κωμωδία, «Χαλύβδινες ψυχές» κλπ, «Σταυροφόροι στην Ιερουσαλήμ» + Μίκυ + Επίκαιρα + κωμωδία (1960), «Οι τρεις κουρσάροι», «Οι κοζάκοι», «Χοντρός Λιγνός Ταυρομάχου» + έγχρωμο Μίκυ Μάους + παγκόσμια επίκαιρα, «Ο χαμένος κόσμος» (1961), Κωμωδία + Μίκυ + Επίκαιρα, Παγκόσμια επίκαιρα + κωμωδία (1962), Πρόγραμμα χαράς, Επίκαιρα + Μίκυ +κωμωδία «Ο ιππότης Παρνταλιάν» + Μίκυ + Επίκαιρα + «Το ταξίδι των βασιλέων στο Λονδίνο», «Νιμπελούγκεν» + Επίκαιρα + Μίκυ, «Πρίγκιψ και φτωχός» Έρολλ Φλυν + «Οι γάμοι της πριγκιπίσσης Αλεξάνδρας» έγχρ. + Μίκυ + Επίκαιρα, Ελάτε να γελάσουμε (1963), «Τα 101 σκυλιά της Δαλματίας» + ποικίλο πρόγραμμα, Κωμωδία με τον Μπάστερ Κήτον + λοιπό πρόγραμμα, «Ο Ντ' Αρτανιάν εναντίον των τριών σωματοφυλάκων», «Το ρόδο της Βαγδάτης» + «Ελλάς – Δανία 4-2» + «Τσώρτσιλ, ο πατέρας της νίκης» + «Αγελάδες και Ινδιάνοι» έγχρωμον Μίκυ Μάους + Όλα τα παγκόσμια επίκαιρα γενική είσοδος 8.50 δρχ, «Ιππότης του βασιλέως» + ποικίλο πρόγραμμα, «Ο γιος του Αλή Μπαμπά» + ποικίλο πρόγραμμα, «Η υποδοχή της Άννας Μαρίας» + ποικίλο πρόγραμμα, Πρόγραμμα χαράς + «Ολυμπιακοί Αγώνες» (1964), «Ο Κοντορεβυθούλης» + «Ο Γούντυ στο δάσος» + Ρας Τάμλιν, Χονδρός Λιγνός + Σαρλώ –+Επίκαιρα, «Ο Τζέρρυ Λιούις ταχυδακτυλουργός» + ποικίλο πρόγραμμα, «Αποστολή γιγάντων» κλπ, «Ο κλέφτης της Βαγδάτης» κλπ (1965), «Χονδρός Λιγνός σατανάδες» + ποικίλο πρόγραμμα και Κωμωδία + Μίκυ + επίκαιρα + Χονδρός - Λιγνός (1966), «Πρίγκιψ και φτωχός», «Χωρίς οικογένεια» κλπ, Τρεις κωμωδίες + δύο Μίκη κτλ. «Ροβύρος ο κατακτητής», 40 λεπτά με τον Σαρλώ κλπ, «Αποστολή στην Ταγκανίκα» + ποικίλο πρόγραμμα (1967), Φεστιβάλ

²⁶⁴⁸ Τα θεάματα της εβδομάδος αρ. 17, 21.02.1958

²⁶⁴⁹ Ακρόπολις, 21.02.1958

Χοντρού Λιγνού, «Η Ιλιάδα» + Κωμωδία, Μίκυ, επίκαιρα, «Ο Τζέρυ Λιούις κι η φαμίλια του», Πανηγύρι με τον Χονδρό - Λιγνό, «Το σπαθί του Αλή Μπαμπά» κλπ, «Κόμης Μοντεχρήστος» (1968), Τρεις κωμωδίες + δύο Μίκυ + οικίλο πρόγραμμα, Χονδρός Λιγνός --- Κωμωδία, Μίκυ, Επίκαιρα--- Πρωτόγονοι λαοί, Σαρλώ + Ζανέτ μακντντόναλ (σικ), «Ο μεγάλος εκδικητής του νότου», Πρόγραμμα χαράς, Χαρούμενο πρόγραμμα (η τελευταία μνεία του, 3 Ιουνίου, 1969).

Σινέ Ακροπόλ δεσ **Ακροπόλ** **A**

Σινέ Άλσος A Δεσ **Άλσος Πατησίων**

Σινέ Άλσος B Υπαίθριος κινηματογράφος, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που τον βρίσκω να παίζει το 1927 συγχρόνως με το «Άλσος» A (δες λέξη) και το 1928 με το «Σινέ Άλσος» A Πατησίων- και κουφαίνομαι, γιατί δεν μπορώ να βρω τίποτα.

Πρόγραμμα: «Ο εραστής», «Φαιδώρα» (1927), «Ακτή τρέλλας» (1928).

Σινέ Αμικό δεσ **Αμικό**

Σινέ Άρης δεσ αναλόγως **Άρης** **A** ή **B**

Σινέ Αρτ / **Cine Art** δεσ **Αρτ**

Σινέ(μά) Βερντέν δεσ **Βερντέν**

Σινέ 7 / **Σινέ Επτά** Λαϊκό χειμωνιάτικο σινεμά της Γούβας επί της Αρτέμωνος 57. Στις εφημερίδες Βουλιαγμένης / Γούβα / Άγιος Αρτέμιος. Λειτουργήσε το διάστημα 1961 – 1971, αρχικά ως ημικεντρικός και τελικά ως Β΄ προβολής. Ο Λευτέρης Σκλάβος μού είπε ότι ο ιδιοκτήτης λεγόταν Γρηγόρης. Όταν ο Σκλάβος έχασε τον «Ορφέα» (A, δεσ λέξη) της Βουλιαγμένης, πήρε αυτό εδώ από το Γρηγόρη και το έκανε «Ορφέα»²⁶⁵⁰ (Γ, δεσ λέξη για τη συνέχεια του χώρου).

Σοφία Ριζοπούλου: «Η οθόνη ήτανε φάτσα όπως έμπαινες. Μύριζε άσχημα. Δεν ήταν πολυτελής κινηματογράφος. Ήταν κρύος το χειμώνα, καθόμασταν με τα παλτά μας. Το κυλικείο είχε ελάχιστα πράγματα. Οι γονείς δε μας πολυαφήνανε να πηγαίνουμε εκεί».²⁶⁵¹

Κάποιες ταινίες: «Ο Γολιάθ και οι βάρβαροι», «Οι κοζάκοι» «Ο ήλιος λάμπει για όλους» περιπ., «Μια του κλέφτη» (1961), «Μια μορφή στο παράθυρο», «Οι δυο ξεβράκωτοι», «Γίγαντες της Κολάσεως», «Οι ανικανοποίητοι», «Όταν ξυπνά το παρελθόν», «Μια νύχτα στη φλογισμένη άμμο», «Γύρω μου γκρεμίστηκαν όλα» (1962), «Τάρας Μπούλμπα» έγχρωμο, περιπέτεια, Γιουλ Μπρύνερ, Τόνι Κέρτις, «Το θαύμα των λύκων», «Πύραυλοι χαράς», «Η Σουηδέζα και ο έρωτας» (1963), «Το ημερολόγιο ενός αμαρτωλού», «Ένας βλάκας με πατέντα», «Ο άσωτος», «Ο δεύτερος άνθρωπος», «Ξεφάντωμα στο Μεξικό», «Γάμος υπό δοκιμήν», «Ο τυχοδιώκτης του Ρίο» (1964), «Κάθε λιμάνι και καημός», «Το μπλόκο» αντιστ. Καλογεροπούλου, «Σπασμένη λόγχη», «Κάπτουν Μπλουντ», «Σκάνδαλα της υψηλής κοινωνίας», «Ένας

²⁶⁵⁰ Λευτέρης Σκλάβος, συνέντευξη

²⁶⁵¹ Σοφία Ριζοπούλου, συνέντευξη

σατανικός δικηγόρος» εύθ. Πήτερ Σέλλερς, «Ο θρίαμβος του Έντυ» (1965), «Η πρώτη νίκη» πολεμικό Τζ. Γουαίην, «Εναντίον των Απάτσι» + «Εκστασις και πάθος», «Η ωραία μυλωνού», «Το πανδοχείο της έκτης ευτυχίας» (1966), «Σίφουνας στο Κάνσας Σίτυ», «Νυμφίος ανύμφευτος», «Δύο χρυσοί άνθρωποι», «Ραντεβού με χίλια κορίτσια» (1967), «Η αμαρτωλή της ερήμου», «Ο παλιάτσος», «Η Χιονάτη και τα 7 γεροντοπαλλήκαρα», «Θεοδώρα» έγχρ. (1968), «Λενιώ», «Ο Πήτερ και οι λαχτάρεις» (άνευ «του»), «Ποτέ δεν είναι αργά», «Η θυσία μιας γυναίκας», «Η ώρα της αλήθειας», «Ο πιο καλός ο μαθητής» (1969), «Άγρια συμμορία», «Ένας Κίτσος στα μπουζούκια», «Πόθοι στους βάλτους», «Θου Βου φαλακρός πράκτωρ, επιχείρησις Γης Μαδιάμ» (1970), «Μαριχουάνα στοπ», «Η ιστορία μιας μοναχής», «Ο Λουί ντε Φυνές κατεφυγμένος», «Πού πας χωρίς αγάπη» και «Πόλεμος στη ζούγκλα» (1971).

Σινέ Ηλέκτρα / **Ηλέκτρα** Α **Σινέ Ηλέκτρα (Κεντρικόν)** / **Ηλέκτρα (Κεντρικόν)** / **Κεντρικόν (Ηλέκτρα)** Πρόσκαιρη ονομασία του κινηματοθέατρου «Κεντρικόν» (δες λέξη), στα χρόνια 1923 - 24. Μετά τους πρώτους μήνες του 1924 ξαναγίνεται «Κεντρικόν» σκέτο. Σ' αυτή τη μοναδική σεζόν, έβαλε πολλές διαφημίσεις. Ιδού δύο:

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
Έργον που θα συγκινήση όσον κανένα άλλο
ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
Είναι η ταινία η οποία θα αφήση εποχήν
ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
Δεν θα αφίσουν ούτε έναν ασυγκίνητον
ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
Είναι η μεγαλοπρεπής ταινία της ΟΥΦΑ η οποία παίζεται σήμερον στο ΣΙΝΕ ΗΛΕΚΤΡΑ Θέατρον Κεντρικόν με μεγάλην Ουγγρικήν ορχήστραν υπό την διδασκαλίαν του σολίστα **ΣΑΜΠΟ**²⁶⁵²

ΣΙΝΕ ΗΛΕΚΤΡΑ
(Θέατρον Κεντρικόν)
Την Δευτέραν 5 Νοεμβρίου 1923
ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟΝ
Νέον έργον δραματικόν,
πλούσιον, καλλιτεχνικόν,
διδασκτικόν, με την
ΑΣΤΑ ΝΙΕΛΣΕΝ. Είναι από
τα έργα εις τα οποία
απεικονίζεται με ολοζώντανες
δραματικές σκηνές η αιτία της
καταπτώσεως μιας γυναίκας. Το
έργον προκαλεί όχι μόνον το
ενδιαφέρον αλλά και δάκρυα
δια τα θύματα ενός μέρους της
σημερινής κοινωνίας. Στο
ΣΙΝΕ ΗΛΕΚΤΡΑ²⁶⁵³

²⁶⁵² Ελεύθερον Βήμα, 23.11.1923

²⁶⁵³ Ελεύθερον Βήμα, 04.11.1923

Μερικές ταινίες: Ταινία Ούφα, Ζοσελέν, Ζίσκα «Έρως –πατρίς» ορχήστρα Ουγγρική, «Ανήσυχη ψυχή» + Σαρλώ, «Τα μάτια που σκοτώνουν», «Το βάραθρον» ορχήστρα Ουγγρική, Παριζέτ, «Το αιώνιο θηλυκό», «Η χανούμ της Σταμπούλ», Δύο έργα με την Asta Nielsen (1923), «Ζίσκα», «Δόνα Ζουάνα», «Η χορεύτρια του καμπαρέ» Γ' εποχή του «Ζιγκολέτ» (1924).

Σινε Κονσέρ δεσ **Λιονύσια Α**

Σινέ Κοσμικόν δεσ **Κοσμικόν Β**

Σινέ Κοτοπούλη δεσ **Κοτοπούλη**

Σινέ Κυψέλη δεσ **Κυψέλη Α**

Σινε Κυβέλεια δεσ **Κυβέλεια**

Σινέ Λαού δεσ **Λαού**

Σινε Λιλά δεσ **Λιλά**

Σινέ Λούνα Θερινό σινεμά με διεύθυνση Πατησίων 66,²⁶⁵⁴ που το ψάρεψα μόνο το 1923.

Μερικές ταινίες: «Το άνθος των Ινδιών» + βαριετέ, «Οδέττη» με την Μπερτίνη, «Οδέττη» (άνευ αναφοράς Μπερτίνη), «Νυξ τρικυμιώδης» + βαριετέ και «Η βασίλισσα του άνθρακος» με την Ζακομπίνη (1923).

Σινέ Λούξορ δεσ **Λούξορ**

Σινεμά Παλλάς / **Cinema Pallace** δεσ **Παλλάς Β**

Σινε Μαζίμ Θερινός κινηματογράφος στη γωνία των οδών Αλκιβιάδου και Λιβανίου, αγνώστων λοιπών στοιχείων, που λειτούργησε τουλάχιστον το (σεσημασμένο για ενιαύσιες μάντρες – σφήνες) 1928. Η Λιβανίου ήταν «πάροδος Αχαρνών, προέκτασις της οδού Ιουλιανού».²⁶⁵⁵ Για την ονομασία του σινεμά, δεσ «Μαζίμ».

Ταινίες: «Ο σκακιστής», «Εύθυμος χήρα», «Από την δόξα εις τον έρωτα» και «Ο υιός του σείχη» (1928).

Σινέ Μοντ / **Σινεμόντ Α** Πρόσκαιρη προπολεμική ονομασία του πρώτου «Απόλλωνα» (Α, δεσ λέξη) της Σταδίου, μόνο για μερικούς μήνες το 1938 – αρχές του 1939, όταν προσπάθησε να γίνει σινεμά τύπου «Σινεάκ» (μοντ = κόσμος

²⁶⁵⁴ Εμπρός, φύλλα του Ιούλη 1923

²⁶⁵⁵ Ιγγλέσης, 194. Στις μέρες μας, η ονομασία «Ιουλιανού» επεκτάθηκε μέχρι τη Λιοσίων, που μετά γίνεται Φιλαδέλφειας μέχρι το Σταθμό Λαρίσης. Είναι αρκούντως συγκινητικό (για όποιον καταλαβαίνει, φυσικά) ότι ο Λιβάνιος και ο Ιουλιανός ήταν κάποτε μαζί, στον ίδιο δρόμο. Είναι ν' απορεί κανείς, στο γενικευμένο Παπαδιστάν της Αιωνίας Γελλάδας, όχι γιατί φαγώθηκε ο Λιβάνιος, αλλά πώς και διασώθηκε ο Ιουλιανός.

γαλλιστί). Υπάρχουν πολλές διαφημίσεις του από τη σύντομη αυτή εποχή του, ενώ οι στήλες θεαμάτων στον τύπο γράφουν: «Σινέ Μοντ, πρώην Απόλλων από 10^{ης} πρωινής. Τιμαί ηλαττωμένοι 2-4 μ.μ.». Απέτυχε, οπότε σύντομα επανήλθε στην πεπατημένη: παλιά ονομασία και κανονικές ταινίες. Να και η σχετική διαφήμιση:

ΣΙΝΕΜΟΝΤ
(CINEMONDE)
Πρώην κν/φος
Απόλλων

Τα νέα όλου
του κόσμου
(CINE – ACTUALITES)
με πρωτοφανή επικαι-
ρότητα.

ΣΙΝΕΜΟΝΤ
Νέα και περίεργα από
όλον τον κόσμον.

ΣΙΝΕΜΟΝΤ
Απ' όλα δι' όλους!

ΣΙΝΕΜΟΝΤ
Μια όασις για τους με-
γάλους, πηγή γέλιου,
μαθήσεως και χαράς
για τους μικρούς.

ΕΝΑΡΞΙΣ
ΛΙΑΝ
ΠΡΟΣΕΧΩΣ

«ΜΗΝΥΤΩΡ»²⁶⁵⁶

Ενδεικτικό (και εν μέρει επαναλαμβανόμενο) πρόγραμμα: Επίκαιρα και κόμιξ --- Νέα, επίκαιρα και Σαρλώ --- «Εμίλ ντετέκτιβ», Νέα και Επίκαιρα κλπ--- «Η Μεγάλη εβδομάς εις τα Ιεροσόλυμα» + Καγκουρώ πυροσβέσται + Μουσικά ακροβασία + Το κράτος των μελισσών --- Νέα και επίκαιρα από 10 π.μ. (1938), «Το παιδί της ζούγκλας» + «Η κοιλιά των γιγάντων» + Σαρλώ «Κατά λάθος εμποροϋπάλληλος» + Επίκαιρα, Νέα, Περίεργα (1939).

Σινέ Μοντ Β Λαϊκό σινεμά επί της οδού Νάξου 84, Πατήσια, τηλέφωνο 2282286, σε ισόγειο πολυκατοικίας, χειμερινό και θερινό (με άνοιγμα στα πλάγια). Οι εφημερίδες λέγανε Δροσοπούλου / Νάξου / Κολιάτσου / Πατήσια. Ξεκίνησε το 1968 ως σινεμά Α'-Β' προβολής και έκλεισε το 1985 ως Α' προβολής. 30 δρχ. το 77. Ηλιάς Λυμπερόπουλος: «Άρχισε ως επιχείρηση των Κορακά- Κατριβάνου [δες και

²⁶⁵⁶ Αθηναϊκά Νέα 17.12.1938

«Εκράν»] κι αργότερα το πήρα εγώ. Μηχανικός ήταν ο Χαρίλαος Πατέλης.²⁶⁵⁷
Έκλεισε στα χέρια μου».²⁶⁵⁸

Το «Σινε Μοντ» είχε τυπική διάταξη, αλλά με μια περίεργη εσωτερική κλίση, σαν παραβολικό ραδιογωνιόμετρο: μια γερτή καμπύλη, με υπερυψωμένα τα δύο άκρα της αίθουσας της πλατείας. και χαμηλότερο σημείο το μέσο. Το αποτέλεσμα ήταν: αν καθόσουνα στο μπροστινό μισό, και το κεφάλι σου έγερνε πίσω και τα ψηλά μπροστινά κεφάλια σου κόβανε την οθόνη, ενώ αν καθόσουνα πίσω το κεφάλι σου έγερνε μπροστά! Και στις δύο περιπτώσεις, ο σβέρκος σου κουραζότανε. Άλλο αξιοσημείωτο του ήταν ο ταξιθέτης του, ονόματι Γιάννης αν θυμάμαι καλά,²⁶⁵⁹ που είχε ένα στιλ ελαφρώς καρτούνιστικο και φευγάτο. Ο Γιάννης φλιτάριζε πατσουλί μετά μανίας με τρόμπα παλαιότατου τύπου, ακόμα και για τότε. Κανονικά αυτό το έκανε πάνω από τα κεφάλια μας, αν όμως κανείς τον πείραζε ή και απλώς τού μιλούσε όταν ήταν επί το έργον, τότε γύριζε προς τον ανθρώπινο πομπό και τον φλιτάριζε κανονικά στη μούρη. Και αυτά όχι μόνο στο διάλειμμα, μα και στη διάρκεια της προβολής! Ακόμα σπάω το κεφάλι μου να καταλάβω αν το έκανε επίτηδες ή από κεκτημένη ταχύτητα.

Είχα έρθει αρκετές φορές εδώ με τους γονείς, τον αδερφό και τους φίλους μου. Πιο πολύ μου έχει μείνει το «Σατυρικόν» του Φελλίνι, που το είδα με το φίλο μου το Διονύση το Μενίδη. Έχω την εντύπωση ότι η καλοκαιρινή του καριέρα διακόπηκε ωρίτερα.

Λίγο μετά αφότου έκλεισε, το σινεμά μετατράπηκε σε θέατρο.²⁶⁶⁰ Σήμερα (2013) παίζει και σκηνοθετεί εκεί ο αξιόλογος ηθοποιός Αντώνης Αντωνίου.

Κάποιες ταινίες: Έναρξες προσεχώς, «Γιο γιο» (εναρκτήριο φιλμ, 23.12), «Το βαλς των ταυρομάχων» (1968), «Η μηχανή που σκοτώνει», «Επέλασις την αυγή», «Μίνι Τζέιμς Μποντ», «Το μαργαριτάρι του Ειρηνικού», «100 ντουφέκια», «Μυστική βάση AZ-3», «Στα σύνορα της προδοσίας», «Τρεις τρελοί για δέσιμο», «Η εκδίκηση του μαχαραγιά» (1969), «Οι βρυκόλακες στήνουν χορό», «Ρίνο ο ασύλληπτος», «Το αφεντικό», «Ο λόφος της τιμωρίας» Όλιβερ Ρηντ, «Οι δύο φίλοι», «Ο Κιγκ Κογκ δραπετεύει», «Πάττον, ο θρύλος της Νορμανδίας» (1970), «Πεθαίνω από αγάπη», «Το μοναχικό πιστόλι της νύχτας», «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Ντάρλινγκ Λίλυ», «Το μεγάλο μούτρο», «Ανεμομαζώματα» (1971), «Έλα ν' αλλάξουμε τις γυναίκες μας», «Ο μαιτρ του εγκλήματος», «Έντυ Τσάπμαν, ο τριπλός κατάσκοπος», «Ερωτική μηχανή» (1972), «Το κορίτσι και τ' άλογο», «Η έπαυλις των βρυκολάκων», «Τρινιτά, ο γιος του διαβόλου», «Ο διάβολος με τα 7 πρόσωπα» (1973), «Ο δολοφόνος είναι στο τηλέφωνο», «Η τρελή κούρσα των γκάγκστερς», «Ληστεία λά Ιταλικά», «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», «Απ Πομπέι» (1974), «Ο πρωτάρης και η εξαδέλφη του», «Επιχειρήσεις χρυσές βελόνες», «Περιπλανώμενος πιστολέρο» (1975), «Το σπίτι με τα μυστηριώδη εγκλήματα», «Σαφτ, ο μαύρος πάνθηρας», «Τα σαγόνια του καρχαρία», «Ανατομία της ερωτικής πράξης» (1976), «Έν ονόματι της βίας», «Το πουλί με τα κρυστάλλινα φτερά», «Κακόφημοι δρόμοι», «Στρατιώτης Μπλου», «Το λουλούδι της σάρκας», «Οι εκτελεστές», «Ένας έξυπνος,

²⁶⁵⁷ Δες και «Καλιφόρνια»

²⁶⁵⁸ Ηλίας Λυμπερόπουλος, συνέντευξη

²⁶⁵⁹ Υπήρξε και ταξιθέτης του «Αμικό», συμπληρώνει ο Τάκης Μπαστέας,

²⁶⁶⁰ Το ντεκόρ του χώρου σήμερα είναι αξιοσημείωτο: μπροστά στο πρώην σινεμά / νυν θέατρο είναι παρκαρισμένη μια σπάνια μπε εμ βε – αντίκα, ενώ απέναντί του, στη γωνία με την Κρασσά, σε μια μάντρα 100 χρονών με αρχαίο σπίτι, δέντρα κλπ. λειτουργεί η κατάληψη «Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Άνω και Κάτω Πατησίων», η οποία, μεταξύ άλλων, παίζει και πολύ κινηματογράφο.

δυο συνεταιίροι κι ένα κορόιδο» (1977), «Η βίλλα των καταραμένων», «Νύχτα γεμάτη βροχή», «Σύζυγος και ερωμένη», «Ο κατάσκοπος με τις δύο ταυτότητες», «Γεννημένοι καθάρματα», «Οι βρυκόλακες στήνουν χορό» (1978), «Επιχείρηση άγριες χήνες», «Μαλίτσια», «Μουντιάλ 1978» + Χοντρός Λιγνός, «Η αιχμάλωτος της ερήμου», «Στη φωλιά του κούκου», «Πάρε τα λεφτά και τρέχα», «Η συμμορία των 11» (1979), «Τρελές επαφές του Τρίτου Ράιχ», «Άνθρωποι και κτήνη» 2, «Κυρίες και κύριοι καληνύχτα σας», «Βρώμικο παιχνίδι των κατασκόπων», «Ζόμπι» Νο 2, «Το ολοκαύτωμα των κανιβάλων», «Ο Μπέννυ Χιλ και τα πονηρά του», «Ο κύριος εξουσίας», «Τελευταία σφαίρα για τον σερίφη» (1980), «Εγώ και το βουβαλόπαιδο», «Τρόμος στην πόλη», «Τρεις φορές σκληρός», «FBI φάκελος 17 άκρωσ εμπιστευτικών», «Κυνηγοί επικηρυγμένων», «Ο ταξιδιώτης της βροχής», «Ατέλειωτη αγάπη» (1981), «Μερικοί μάς προτιμούν νεκρούς», «Τέξας αντίο», «Σεισμός στο κρεβάτι μου», «Και ο πρώτος ματάκιας» Ψάλτης, «Μαντ Μαξ» 2 (1982), «Λίγο πολύ τρελούτσικος», «Καυτή πέτρα», «Σαφάρι στην κοιλάδα του κίτρινου χρυσού», «Το αδελφότο των 7 θαλασσών», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Η προφητεία» έγχρωμο θρίλλερ (1983), «Το φεγγάρι στον υπόνομο» έγχρωμο, «Όσα παίρνει ο άνεμος», Κλειστό λόγω επισκευών, «Η 40άρα κι ο πρωτάρης» (1984), «Αίμα στον πράσινο βάλτο», «Οι κόκκινοι» και «Ο μπάτσος του Μπέβερλυ Χιλς» (1985).

Σινέ Μοντιάλ / δεσ **Μοντιάλ**

Σινέ Μπαρ / **Cine Bar** / **Σινεμπάρ** / δεσ **Σινεμπάρ**

Σινέ Νιους / **Cine News** Αστικό σινεμά «στο ισόγειο του διατηρητέου εκλεκτικιστικού κτιρίου στην οδό Σταδίου αρ. 28 ... από μελέτη του αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη (1940)».²⁶⁶¹ Έπαιξε όλες τις εποχές με κλιματισμό. Το κτίριο χτίστηκε σε χώρο όπου είχε λειτουργήσει προτύτερα η «Παλλάς» (Α, όπου και το ιστορικό του χώρου) κι αργότερα το «Άστορ»²⁶⁶² (δες για τη συνέχεια). Στους ορόφους του κτιρίου ήταν τα κεντρικά γραφεία της μεταξικής ΕΟΝ, γι' αυτό και οι εφημερίδες μέχρι το 1941 το δίνανε «κάτωθεν ΕΟΝ». Για τις νεότερες αρκούσε, φυσικά, ένα «Σταδίου».

Ως «Σινέ Νιους» λειτούργησε την περίοδο 1941- 1947. Το σύντομο αυτό διάστημα διαιρείται σε τέσσερις φάσεις:

- Α. 1941- 1942: σινεμά τύπου σινεάκ (τουλάχιστον επισήμως. Δες παρακάτω τι λέει ο Λαζαρίδης)
- Β. 1942- 1944: ιταλικός στρατιωτικός κινηματογράφος και στρατιωτική αποθήκη²⁶⁶³ (προφανώς με την ιταλική κατάρρευση πέρασε στους Γερμανούς)
- Γ. 1944-1945: σινεμά τύπου σινεάκ
- Δ. 1945-1947: κλασικό σινεμά.

Ιδού μια διαφήμιση από το ξεκίνημά του:

²⁶⁶¹ Ορφανουδάκης 61 κε

²⁶⁶² Ορφανουδάκης 63 και Ματθαίος Πόταγας, συνέντευξη

²⁶⁶³ Πατέρας 111, αντλώντας από τοτινά τεύχη του «Κινηματογραφικού Αστέρα». Μια δημοσιογραφικά φημολογούμενη (Ιούλιος 1943) επαναλειτουργία του ως κοινού κινηματογράφου, με επιχειρηματία τον Τάση Πανταζόπουλο δε φαίνεται να προχώρησε, διότι αποθήκη έγινε ακριβώς τον Αύγουστο του ίδιου έτους

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΤΟ

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

ΤΑ ΠΛΕΟΝ ΕΠΙΚΑΙΡΑ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

Θα παρουσιάξη πάντοτε π ρ ώ τ ο ν

ΤΑΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ

ζωντανεμένα επί της οθόνης με ενη-
μερότητα καταπληκτικὴν.

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 28

(Κάτωθι Ε.Ο.Ν.)²⁶⁶⁴

Αρχικός επιχειρηματίας ήταν ο Κώστας Λαζαρίδης. Γράφει ο γιος του, ο Γιώργος Λαζαρίδης: «Από την αρχή λειτούργησε παίζοντας ποικίλα προγράμματα, κυρίως για παιδιά, με ντοκιμαντέρ, κινούμενα σχέδια, κωμωδιούλες των είκοσι λεπτών, μουσικά δεκάλεπτα φιλμάκια, κάτι σαν τα σημερινά βιντεοκλίπ, αι με ταινίες επικαίρων... όπως το 'Σινεάκ'». Αλλά υποχρεώθηκε να παίζει μόνο γερμανικά/ιταλικά επίκαιρα και γερμανικές /ιταλικές ουγγαρέζικες/γαλλικές του Βισύ ταινίες, κι έτσι είχε αναδουλειές. Έκαναν λοιπόν αίτηση «στην Προπαγκάντα Στάφελ, όπως λεγόταν το άγρυπνο μάτι της Υπηρεσίας Ελέγχου Θεάματος να επιτρέψουν να παίζονται μερικά παλιά κινούμενα σχέδια, καμιά κωμωδιούλα... μερικά μουσικά φιλμάκια... Η προσωρινή άδεια που δόθηκε άνοιξε την πόρτα για παράνομη δράση. Κατέβηκαν από το ράφι οι αμερικάνικες ταινίες, έγιναν οι σχετικές 'εγχειρήσεις' και σιγά σιγά παίζονταν μόνο οι μουσικές σκηνές... η Αθήνα άρχισε να βλέπει στην κατοχή τα αγαπημένα της αστέρια του Χόλιγουντ... Άρχισαν να σχηματίζονται ουρές έξω από το Σινέ Νιους. ... Όταν τύχαινε να μπει κανένας Γερμανός φαντάρος ελπίζοντας να δει κανένα καρτούν, τότε... μέχρι να πει μέσα είχε ανάψει ένα κόκκινο φως στην καμπίνα προβολής ...για να βάλει μπροστά ο μηχανικός τη δεύτερη μηχανή ...φορτωμένη με τα γερμανικά επίκαιρα της Ούφα... Ο Γερμανός έφευγε απογοητευμένος... Ο μηχανικός ειδοποιημένος από ... πράσινο φωτάκι, ξανάβαζε μπρος την πρώτη μηχανή... αφού βέβαια είχε ακούσει τα πουστριλίκια της ζωής του από την αγανακτισμένη πλατεία». Τελικά οι Γερμανοί κατάλαβαν τι γινόταν και πατέρας – δεκατετράχρονος γιός Λαζαρίδης συνελήφθησαν: δυο μήνες στη Μέρλιν ο πρώτος, μερικές γερές σφαλιάρες δεύτερος.²⁶⁶⁵

Από το μηχανικό του κινηματογράφου αυτού, το Γιώργο Μπουρζουκίδη, ικανότατο στη δουλειά του μα καμπούρη, έλκει την καταγωγή το «Καμπούρη, γράμματα», η γνωστή τα παλιότερα χρόνια έκφραση προς πάντα μηχανικόν προβολής,²⁶⁶⁶ εφάμιλλη του «Χασάπη γράμματα!», όποτε η τιτλέζα έκοβε τους υπότιτλους και δε φαίνονταν στην οθόνη.

Ιδού διαφήμιση στη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου:

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

Οδός Σταδίου 23

Σήμεραρον 10 π.μ.

Επίκαιρα του Υπουργείου Τύπου:

²⁶⁶⁴ Η Καθημερινή, 13.01.1941

²⁶⁶⁵ Λαζαρίδης 40 κ.ε.

²⁶⁶⁶ Λαζαρίδης 43

Η ΒΑΡΒΑΡΟΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ
ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΜΑΧΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
- ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πολεμικάί εικόνες από την Αλβανίαν

«Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ»
Πολεμική ιστορία

Να τώρα τρεις κατοχικές διαφημίσεις του:

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

ΔΡΟΣΙΑ

Πρόγραμμα
απολαυστικόν²⁶⁶⁷

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ
Από το Ανατολικόν Μέτωπον

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

**Γερμανίας και
Σοβιετ. Ρωσίας**

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

1) ΖΟΥΡΝΑΛ ΟΥΦΑ με όλα τα
επίκιαρα. Ο Φύρερ εις το Μέτωπον.

2) ΑΠΟ ΤΑ ΑΞΙΟΘΑΥΜΑΣΤΑ
ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ: Καταρράκται και
σπήλαια.

3) ΖΟΥΡΝΑΛ ΛΟΥΤΣΕ όλα τα νέα
από το Βορειοαφρικανικό μέτωπο.

4) Διασκευή από το ΒΑΛΣ ΤΟΥ
ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ του Στράους, από
την ορχήστραν ΜΕΛ ΚΕΝΤΡΙΚ.

5) ΤΑ ΤΡΙΑ ΛΥΚΟΠΟΥΛΑ
έγχρωμον αριστουργηματικό μίκυ
του Ντίσνεϊ.

6) ΗΘΕΛΕΣ ΤΑ ΚΙ ΕΠΑΘΕΣ ΤΑ
Ξεκαρδιστική δίπρακτη κωμωδία.

7) ΖΟΥΡΝΑΛ ΤΟΜΠΙΣ. Ένας
γύρος σ' όλον τον Κόσμο.

8) Ο ΜΙΚΥ ΣΤΗΝ
ΑΦΡΙΚΗ. Εξαιρετικό Μίκυ που θα
ενθουσιάση.

ΠΑΝΤΑ διαλεχτό πρόγραμμα και
ΔΡΟΣΙΑ στο

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

(Σταδίου 28)²⁶⁶⁸

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

²⁶⁶⁷ Ελεύθερον Βήμα 26.06.1941

²⁶⁶⁸ Ελεύθερον Βήμα, 02.09.1941

ΣΤΑΔΙΟΥ 28
 •
 ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
**Η ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑ-
 ΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΕΙΣ
 ΤΗΝ ΝΟΡΜΑΝΔΙΑΝ**
 ΕΙΚΟΝΕΣ ΥΨΙΣΤΟΥ ΕΝΔΙ
 ΑΦΕΡΟΝΤΟΣ²⁶⁶⁹

Ιδού και μεταπελευθερωτικές διαφημίσεις, από την εποχή που λειτουργεί ως συμβατικό σινεμά. Καθώς θα δείτε, καλύπτουν όλα τα γούστα:

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

ο Κινηματογράφος των εκλεκτών ταινιών.

ΣΗΜΕΡΟΝ

Όσοι αγαπούν τη δράση, την περιπέτεια, την αυθεντική πλοκή, τους προσφέρεται η ευκαιρία να παρακολουθήσουν τους

ΠΕΙΡΑΤΑΣ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

Μυστήριο – Περιπέτεια- Αγωνία –Καταδίωξι στη στρατόσφαιρα. Έναρξις από 10^{ης} πρωινή²⁶⁷⁰

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

ο Κινηματογράφος των εκλεκτών έργων.

Το φιλμ με την καταπληκτική επικαιρότητα

Η συγκλονιστική ταινία της ΠΑΡΑΜΑΟΥΝΤ δια πρώτην φοράν εις τον κόσμον ολόκληρον την αιμισταγή δράσιν του μεγαλυτέρου εγκληματία του αιώνος

Ο ΧΙΤΛΕΡ ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΟΥ

Η ταινία που εγυρίσθη επί τη βάσει των αποκαλυφθέντων ΜΥΣΤΙΚΩΝ ΦΑΚΕΛΛΩΝ των κορυφαίων ναζί.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΟΥΝ ΚΑΙ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΝΤΑΡΑΞΟΥΝ

Ρόμπερτ Γουότσον, Βίκτωρ Βιαρκόνι.²⁶⁷¹

ΣΙΝΕ ΝΙΟΥΣ

Σήμερον το έπος του ρωσικού λαού το ηρωικό έτος 1918

ΠΑΡΧΟΜΕΝΚΟ

Ο αγωνιστής που πρόβαλε μέσα από τις φλόγες

²⁶⁶⁹ Ελεύθερον Βήμα, 09.07.1944

²⁶⁷⁰ Η Βραδυνή 7.10.1946

²⁶⁷¹ Διάφορες εφημερίδες, φθινόπωρο 1946

Ο εμπυχωτής που πολέμησε το σκοτάδι

Μια ταινία της ΣΟΒ—ΦΙΑΜ²⁶⁷²

Μερικές ταινίες: Επίκαιρα διάφορα (1940), Επίκαιρα γεγονότα κλπ (1941), Επίκαιρα και ατραξιόν (1944), Επίκαιρα διάφορα, «Μελωδίες και ρυθμοί» + ατραξιόν, «Ένα αστέρι γεννιέται» «Επικίνδυνη αποστολή» (δεν παίζει πασχαλιάτικο), «Όταν οι καμπάνες κτυπούν» (1945), «Το έγκλημα του εισαγγελέως», «Βασιλείς του υποκόσμου», «Ειδύλλιο στα χιόνια», «Μια γυναίκα με παρελθόν», «Περίμενέ με», «Λαίδη Χάμιλτων», «Στα ξένα χέρια», «Το μεγάλο ψέμμα», «Απ' τον καιρό της Εύας», «Το νησί των πειρασμών», «Το μεγάλο ψέμμα», «Η μορφή μιας γυναίκας» (1946), «Αετοί της Κροστάνδης», «Χειροκροτήματα» του Αττίκ, «Αυτή υπερασπίζεται την πατρίδα», «Ο εφιάλτης», « Στη μέθη της μουσικής» μουσ. 2^α εβδομάς και «Εισβολή» (1947).

Σινέ Παλλάς δεσ **Παλλάς** **B**

Σινέ Παρί **A** Ακόμα ένα ανεντόπιστο καλοκαιρινό σινεμά που το βρίσκω να παίζει μόνο το σύνθημα 1928, με διεύθυνση Σφαγεία. Για το τοπωνύμιο και την πιθανότητα ν' ανήκει ή όχι στο Δήμο Αθηναίων, δεσ «Ηλέκτρα» Γ.

Ταινίες «Ο Λέων της Μογγολίας», «Η θεία δίκη», «Μαίη η κλέπτρια», «Μαύρος παράδεισος», «Ο τελευταίος άνθρωπος στη γη», «Οι 3 αλήται» και «Το μονοπάτι της Ανατολής» (1928).

Σινέ Παρί B / Παρί B Προπολεμικός θερινός κινηματογράφος (και σπανιότατα θέατρο), ο μοναδικός που είχε ποτέ η Πλάκα, σωζόμενος σήμερα (2013) μετά από μεταμορφώσεις (και πρόσκαιρο κλείσιμο μεταξύ 1976-1985),²⁶⁷³ διατηρητέος και ως χώρος και ως χρήση, στην Κυδαθηναίων 22, στην κεντρική πλατεία της Πλάκας (επίσημως Φιλικής Εταρίας), τηλέφωνα 228275, 3222071, 3248057, απέναντι από άλλα δύο σημεία αναφοράς: το υπόγειο (και πολύ κυριλεμένο πλέον) κουτούκι του Δαμίγου και το μπαρ του Βρεττού. Αν και οι ταινίες του σε γενικές γραμμές δεν ήταν λαϊκές, ανήκε για πολύν καιρό στη Β' και στην Α' - Β' προβολή, άργησε πολύ ν' ανέβει στην Α'. Νομίζω ότι είναι το ωραιότερο εναπομένον θερινό σινεμά στην πόλη μας αυτή τη στιγμή (2008). Ιδρυτής και επιχειρηματίας τις πρώτες δεκαετίες ήταν ο Κώστας Ιωαννίδης²⁶⁷⁴ (δεσ και «Ελλη», «Άστρον»), για τον οποίο ο εγγονός του Κ.Ν. Ιωαννίδης γράφει: «...Ο παππούς μου γύρισε από το Παρίσι, όπου είχε βρεθεί πρόσφυγας από την Προύσα κατά την Μικρασιατική Καταστροφή... Κάπως έτσι κατάλαβα από πού πήρε το όνομά του ο θερινός κινηματογράφος ΣΙΝΕ-ΠΑΡΙ... Κουβαλούσε πάντα το Παρίσι μέσα στην ψυχή του, ο παππούς μου».²⁶⁷⁵ Η επιχειρηματική ονομασία στο εισιτήριο το 2007 ήταν «Ν. Παπαδημητρίου και σία Ο.Ε», ενώ το 2008 επιχειρηματίας είναι ο Δημήτρης Πάνος, ο κύριος που όλο το

²⁶⁷² Η Ακρόπολις, 21.12.1946

²⁶⁷³ Η ανακοίνωση «Εναρξη εντός των ημερών» (Αυριανή, 28.08.1985), εκτός τού ότι είναι περιέργη, , λόγω τέλους σεζόν, δε φαίνεται να έγινε πράξη

²⁶⁷⁴ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947, Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 (όπου, προφανώς κατά λάθος, αναφέρεται ως «Κ. Ιορδανίδης») και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αρίθμηση [αλλά Γενάρης 1955]. σελ. 48

²⁶⁷⁵ <http://www.stigmesstochrono.gr/book0/moon17.shtml> 1

καλοκαίρι πούλαγε παγωτό, από μια βιτρίνα ανάμεσα στο μπαρ και τις καρέκλες της πλατείας.

Ξεκίνησε το 1938 ως υπαίθριο με την ονομασία «Σινε Παρί» και την ένδειξη «συννοικία Πλάκας». Στην κατοχή έπαιξε κανονικά ταινίες, καθώς και λίγο Καραγκιόζη. Μεταπολεμικά έγινε «Παρί» σκέτο, τουλάχιστον στις εφημερίδες. Την περίοδο αυτή, ο Φέρμορ κατέγραψε το εξής: «Οι γάτες της Αθήνας, σαν τους πολίτες της, είναι πολύ έξυπνες. Αμέσως μετά τον πόλεμο συνήθιζα να τρώω ... σε μια υπαίθρια ταβέρνα στην Πλάκα... Χωριζόταν με ψηλό τοίχο από έναν υπαίθριο κινηματογράφο. Κάθε βράδυ, την ίδια πάντα ώρα, ένας πελώριος μαυρόασπρος γάτος περπατούσε προσεκτικά πάνω στα κεραμίδια για να καθίσει, με την πλάτη του γυρισμένη σε μας, στον τοίχο αυτόν, αφοσιωμένος κι ακίνητος, έξω από το αργό ρυθμικό κούνημα της ουράς. Έπειτα από πέντε ακριβώς λεπτά, έφευγε πάλι μακριά, πάνω στις στέγες. Η εξήγηση που έδωσε το γκαρσόνι ήτανε φανερά σωστή: 'Έρχεται για να δει το Μίκυ Μάους κάθε βράδυ', εξήγησε. 'Μπορείτε να διορθώσετε τα ρολόγια σας μ' αυτόν'». ²⁶⁷⁶

Ιδού και σχετική επαγγελματική μικρή αγγελία από την ίδια εποχή:

Η διεύθυνσις του θερινού Κινηματογράφου ΣΙΝΕ - ΠΑΡΙ ζητεί δια την προσεχή θερινήν περίοδον πλήρες συγκρότημα μηχανημάτων (Μηχανήν προβολής, τίτλων, γκρουπ κλπ.) προς ενοικίασιν και χρήσιν εις τον ως άνω κινηματογράφον. Γράψατε ή απευθυνθείτε προσωπικώς: Κωνσταντίνον Ιωαννίδην οδός Σκουλενίου αριθ. 3, Αθήνας. ²⁶⁷⁷

Ο ίδιος ο κινηματογράφος συνέχισε να αυτοαποκαλείται «Σινέ Παρί» σε όλη τη δεκαετία του '50, ενώ οι εφημερίδες εξακολουθούσαν να του τρώνε την πρώτη λέξη. Λέει ο κ. Λάζαρος Σκορδόπουλος: «Είχε μια μεγάλη είσοδο και δυο εξόδους δεξιά και αριστερά. Η οθόνη ήτανε φάτσα όπως έμπαινες [=τυπική διάταξη] και πολύ μεγάλη. Είχε μια μεγάλη μαρκίζα στην είσοδο και πάνω στη μαρκίζα ένα ομοίωμα του πύργου του Άιφελ». ²⁶⁷⁸ Στο «Σινέ Παρί» αυτής της περιόδου αφιερώνει ολόκληρο κεφάλαιο ο μέγας Θανάσης Παπαϊωάννου. Ξεσηκώνω μερικά κομμάτια: «Ήταν ... το κέντρο της κοσμικής ζωής της Πλάκας το καλοκαίρι... Το εισιτήριο ήταν τσουχτερό, ιδιαίτερα τα Σαββατοκύριακα, καθώς ο δαιμόνιος επιχειρηματίας αυτές τις μέρες ανέβαζε την τιμή στις εννέα δραχμές... καταργούσε ... και το ... μειωμένο εισιτήριο των πιτσιρικάδων... που ήταν πέντε δραχμές... ενώ των μεγάλων ήταν επτά. Την Παρασκευή ήταν αδύνατον να βρεις καρέκλα αδειανή...αιτία: έπαιζε το έργο που θα παιζόταν το Σαββατοκύριακο, με εισιτήριο καθημερινής. ...Από νωρίς, όσοι είχαν πάρει την απόφαση να πάνε σινεμά..., σχημάτιζαν ...ουρές... Αρκετοί χρησιμοποιούσαν ...ρουσφέτι..., καθώς οι δυο κοπέλες στα ταμεία ήταν Πλακιώτισσες.... Είχε καθημερινά δύο παραστάσεις. Ο πιο πολύς κόσμος πήγαινε στην πρώτη.... Σ' αυτήν πηγαίναμε κι εμείς, οι πιτσιρικάδες, όταν κάπου κάπου μάς άφηναν οι manάδες μας επιφυλακτικά να πάμε μόνοι μας... Η επιφύλαξη είχε σχέση... με τη φασαρία και τις ζημιές, που ήταν βέβαιο ότι θα κάναμε... Η πιο ωραία ώρα ...

²⁶⁷⁶ Πάτρικ Λη Φέρμορ, «Πλάκα». Από την ιστοσελίδα www.filip.gr

²⁶⁷⁷ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις, τ.15/25.01.1948,

²⁶⁷⁸ Λάζαρος Σκορδόπουλος, συνέντευξη

ήταν πριν αρχίσει το έργο, το οποίο δεν μας ενδιέφερε και πολύ... Πριν σβήσουν τα φώτα, αν είχαμε πάει με τους γονείς μας, φροντίζαμε να καθόμαστε τσιτωμένοι στις πάνινες ή στις ψάθινες καρέκλες, ώστε να δουν όσο περισσότεροι,... και κυρίως πιτσιρίκες, ότι είμαστε κι εμείς εκεί. Κι όταν ... πηγαίναμε μόνοι μας, ...καθόμασταν όλοι μαζί... με αποτέλεσμα ν' αδειάζει ο χώρος γύρω μας από δυστυχείς άλλους θεατές...

Το ψιλό χαλικάκι...ήταν το προσφορότερο μέσο να ειδοποιήσεις κάποιον- του πετούσες ένα στο κεφάλι... Υπήρχε κι η περίπτωση της αστοχίας, οπότε ... γύριζε κάποιος κύριος ή ... κυρία και ... σου έλεγε κάποιες κακές κουβέντες για τη μαμά σου ή τον μπαμπά σου... Το χαλικάκι χρησίμευε και ως απόπειρα πειράγματος πιτσιρίκας, με θλιβερά κι αρνητικά αποτελέσματα.... Άλλοι μετανιώνουμε, ενώ άλλοι, πιο αγριωποί, ... έλουζαν την υποψήφια με κάνα δυο χούφτες χαλίκια, μήπως ... και συνέλθει και καταλάβει τον έρωτά τους.

Η επόμενη όμορφη στιγμή ...ήταν το πρώτο διάλειμμα.... Εμείς πηγαίναμε στο σινεμά όχι για το έργο, αλλά για την πλάκα τις στιγμές που τα φώτα ήταν αναμμένα....

Συνεχίζονταν οι συνηνοήσεις με τα χαλικάκια και ξεκίναγε το φλερτ με τα καλούδια που περιείχε ο ξύλινος δίσκος του μάρμπα που τριγύριζε ... και διαλαλούσε:

‘Φυστίκια, πασατέμπος, σάμαλι, τσιπς, κοκ’. Πολλές φορές, έχοντας διαπιστώσει με απόλυτη βεβαιότητα τι δεν είχε, τον φωνάζαμε και του το ζητούσαμε. ... Ήταν φυσικά μια μικροκακοήθεια, που όμως μας αναβάθμιζε στ’ αυτιά της πιτσιρίκας...καθώς αυτά που ζητούσαμε ...ήταν κάτι περίεργες εφετζίδικες τσίχλες ή ευρωπαϊκές καραμέλες, που κυκλοφορούσαν μόνο ...στο Κολωνάκι κι ήταν πανάκριβες.

Το έργο μάς απασχολούσε μόνο όταν είχε κανένα φιλί... οπότε ένα μακρόσυρτο ‘Εεεε’ ακουγόταν από το χώρο που είχαμε καταλάβει, ή όταν ο καουμπόης τράβαγε το εξάσφαιρο... κι έριχνε με μια πιστολιά, δυο ινδιάνους κάτω στον απέναντι λόφο. Μας άρεσε ο Μπαρτ Λάνκαστερ στον ‘Κόκκινο κουρσάρο’ και ο ‘Ιβανός’... με αποτέλεσμα να έχουμε εμπεδώσει όλους τους ρόλους και να τους αναπαριστάνουμε την άλλη μέρα στους δρόμους της Πλάκας.

Όταν ... πηγαίναμε στο Σινέ Παρί την Κυριακή, έπρεπε ...να φορέσω άσπρα καλτσάκια, που μου έδιναν στα νεύρα, γιατί ... με έκαναν να μοιάζω ... με μπέμπη, ενώ εγώ είχα κάθε λόγο να ενδιαφερόμαι για το αντίθετο... Η μάνα μου έκανε μάνιο, λουζόταν, χτενιζόταν και βαφόταν όλη μέρα, ενώ ο πατέρας μου έβριζε, καθώς, ψάχνοντας για ...πουκάμισο, διαπίστωνε ... ότι είχε μόνο ένα..., όπως και ... παντελόνι.... Πηγαίναμε στο Σινε Παρί μωτρωμένοι... Η πραγματικότητα του ενός παντελονιού και του ενός φουστανιού δεν φανόταν να εγκαταλείπει εύκολα τους γονείς μου.... Μ’ έστελνε ο πατέρας μου ... στο ... μπαρ, κι αρνιόμουν να πάω για να μη δει ο κοσμος τα πόδια μου.

Με το πέρασμα του χρόνου, ο επιχειρηματίας ... αντικατέστησε το χαλίκι με μεγάλες πλάκες... Εμείς όμως είχαμε μεγαλώσει, δε μας χρειαζόταν πια το χαλίκι.... είχαμε πάει στο γυμνάσιο κι είχαμε μάθει πως ‘Παρί» σήμαινε στα γαλλικά Παρίσι, κι έτσι .. είχε αυτόματα λυθεί η απορία, καθώς είχα μια μακρινή θεία που την έλεγαν Παρή, και [νόμιζα] ότι ο κινηματογράφος ήταν αφιερωμένος ... σε κάποια κοπέλα». ²⁶⁷⁹

Στο ίδιο βιβλίο, σε λεζάντα φωτογραφίας ενός σπιτιού, ο συγγραφέας λέει: «Το σπίτι του φίλου μου του Παναγιώτη, στην οδό Υπερείδου, πίσω από το Σινέ Παρί, μεσοτοιχία. Κάποτε, πριν κτίσουν με τούβλα το πίσω μέρος της οθόνης του σινεμά, από την αυλή του, με τη μεγάλη μουριά, κουτσά στραβά, παρακολούθησάμε το

²⁶⁷⁹ Παπαϊωάννου, Πλάκα, 101 κ.ε.

έργο».²⁶⁸⁰ Δηλαδή, ανεβασμένοι πάνω στη μουριά, έβλεπαν το έργο α ν ά π ο δ α πάνω στο τεντωμένο πανί.

Το 1960 το παλιό θερινό γκρεμίστηκε. Στο οικόπεδο χτίστηκε ειδικό κτίριο, με χειμερινό κινηματογράφο στο ισόγειο και καλοκαιρινό στην ταράτσα. Το όλον λειτουργεί από το 1961²⁶⁸¹ ως σινεμά Α΄ - Β΄ προβολής με 700 καθίσματα.²⁶⁸² Τώρα πια επιβάλλεται μονίμως ως «Σινέ Παρί» και στις μίζερες εφημερίδες. Αυτό το κτίριο εμφανίζεται στην ταινία «Κόκκινα φανάρια», όπου η Καρέζη αρχικά ταλαντεύεται και τελικά λέει στο ταμείο: «Δύο εξώστη».²⁶⁸³ Αργότερα, ο χειμερινός έκλεισε: έγινε πρώτα θέατρο κι αργότερα η μουσική σκηνή «Ζυγός», που λειτουργεί μέχρι σήμερα, ως επιχείρηση των απογόνων του Ιωαννίδη. Το θερινό διατηρήθηκε, ανέβηκε στην Α΄ προβολή και έχει σήμερα 350 θέσεις, έγινε δε κατά καιρούς «Village cool» και «Refresh». Παρατηρώ ότι την άνοιξη πολύ νωρίς: δεύτερο το 2006, τρίτο το 2007 κλπ.

Το 1964 έγιναν εδώ διάφορα ωραία: «Ανεστατώθη προχθές την νύκτα η Πλάκα από δεκάδες Νεαρών Αθηναίων αμφοτέρων των φύλων ... που ηγωνίζοντο να μεταφυτεύσουν εις το Κλεινόν Άστρην την μόδα των μακρομάλληδων και ωρουμένων μονίμως Μπητλς. Επί ολόκληρον ώραν περισσότεροι από 40 έξαλλοι νεαροί ωρχούντο κανιβαλικά, εκβάλλοντες ανάρθρους κραυγές, εις μίαν αλλόφρονα χορευτικήν πορείαν προς την κεντρικήν οδόν Κυδαθηναίων... Τελικώς οι ασύδοτοι μιμηταί των ακούρευτων Άγγλων τραγουδιστών ηναγκάστησαν να διαλυθούν... εγκαταλείψαντες επί του πεδίου της μάχης οκτώ ... συνδέλφους των, οι οποίοι οδηγήθησαν εν τιμητική πομπή προς το Β΄ Αστυνομικόν Τμήμα. Η πρώτη πράξις άρχισε στον κινηματογράφο ‘Σινέ Παρί’ ... κατά την τελευταίαν προβολήν (10-12) της μουσικοχορευτικής ταινίας ‘Νύχτες στο Λας Βέγκας’, στην οποίαν πρωταγωνιστεί ο Έλβις Πρίσλεϋ... που θεωρείται και ο ... ο πρόδρομος των ‘Μπητλς’ ... Παρέσυρε τους θεατάς σε μία ... ομαδική μίμησι της εξαλλοσύνης του.... Κρατούσαν το ... ίσο με ρυθμικά χειροκροτήματα. Πολύ γρήγορα ο Έλβις τους κατέκτησε, μεταδίδοντάς τους το αμόκ της τέχνης του. Και ξαφνικά, ενώ εκτελούσε (κυριολεκτικά) λικνιζόμενος ένα ‘χάλλυ - γκάλλυ’, οι ασυγκράτητοι θαυμασταί και οι θαυμάστριες άρχισαν να τον συνοδεύουν... Μέσα σε λίγα λεπτά το ‘Σινέ Παρί’ είχε μεταβληθή σε κλαμπ ωρουμένων νέγων. Οι πλέον θερμόαιμοι, ανεβασμένοι στα καθίσματα, ξεφώνιζαν και χόρευαν, μιμούμενοι ‘φιγούρες’ του Πρίσλεϋ... ματαιώς οι σοβαροί θεαταί διεμερτύροντο... Δια να καθησυχάση τα εξημμένα πνέυματα, η Διεύθυνσις του κινηματογράφου διέταξε την διακοπήν της προβολής. Τα φώτα άναψαν... Το παραλήρημα έφθασε στο αποκορύφωμα, όταν οι ‘μπήτλς των Αθηνών’ άρχισαν εν χορώ να απαιτούν:

-Θέλομε τον Πρίσλεϋ. Σβήστε τα φώτα.

...Ο 18ετής Χαράλαμπος Ξουράφης σκαρφάλωσε στο κάθισμά του και άρχισε να χορεύη υπό τας ζητωκραυγές άλλων νεαρών. Μερικοί αγανακτισμένοι εκινήθησαν δια να τον συντείσουν. .. Όταν ο Α. Μυλωνάς τον πλησίασε δια να τον επανφέρη εις την τάξιν και εις το κάθισμά του, εδέχθη την επίθεσιν του νεαρού ‘μπήτλ’... Η συμπλοκή θα εγενικεύετο αν δεν κατέφθανε η Άμεσος Δράσις... Από τους συλληφθέντες, οι 7 αφέθησαν ελεύθεροι και εκρατήθη μόνον ο Ξουράφης δια να δικασθή:

1. Διά διατάραξιν της τέρψεως των θεατών. 2. Δια σωματικές βλάβας

²⁶⁸⁰ Παπαϊωάννου, Πλάκα, 102

²⁶⁸¹ Τα Θεάματα 15.01.1961 και θερινές εφημερίδες της ίδιας χρονιάς

²⁶⁸² Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁶⁸³ Υπόδειξη του Τάκη Μπαστέα

3. Διά παράβασιν του νόμου 4.000 ‘Περί τεντυμποϊσμού’». ²⁶⁸⁴ Σύμφωνα με άλλη εφημερίδα, ο νεαρός λεγόταν Ξυράφης, ²⁶⁸⁵ και τελικά έφαγε στο Αυτόφωρο, τρεις 6.5 μήνες ως 19άχρονος μαθητής, ονόματι Ζωγράφος ²⁶⁸⁶ - που ήταν μάλλον και το κανονικό του όνομα.

Είχα δεκαετίες να πάω, δε θυμόμουν τίποτα και πήγα τα τελευταία χρόνια σε ταινίες όπως η «Απόδειξη ενοχής» ή το «Αναζητώντας ένα φιλί τα μεσάνυχτα». Πολλοί τουρίστες ανάμεσα στους θεατές, Αμερικάνοι βασικά, μακάριζαν την τύχη τους που βρίσκουν εδώ θερινά σινεμά, με μη μεταγλωττισμένη προβολή μάλιστα.

Να τώρα η σημερινή κατάσταση του χώρου. Η είσοδος του νυχτερινού κέντρου το καλοκαίρι μετατρέπεται σε cine shop, με αφίσες, φωτογραφίες ταινιών κλπ.

Λειτουργεί ένα μόνο από τα ταμεία, το αριστερό όπως μπαίνουμε. Δυο συμμετρικές σκάλες οδηγούν στην ταράτσα, δεξιά και αριστερά στο πίσω μέρος της πλατείας (οι σκάλες αργούν, γιατί πρέπει να περάσει κανείς και τον όροφο του παλιού εξώστη του χειμερινού. Επιπλέον, στα μισά της διαδρομής, υπάρχει γυναικεία τουαλέτα στη μία και αντρική στην άλλη). Κατά μήκος των τοίχων της σκάλας, υπάρχουν κάδρα με χολυγουντιανού αστέρες του '50 και του '60, κληρονομιά από το παλιο σινεμά.

Φτάνοντας στην ταράτσα, ο περιβάλλον χώρος είναι μοναδικός: αριστερά (νότια – νοτιοδυτικά του σινεμά) η Ακρόπολη, δεξιά κι αριστερά της οθόνης στέγες με κεραμίδια γιατί είμαστε στην Πλάκα και δέντρα από τα διπλανά οικοπέδα, που σε κάνουν να ξεχνάς ότι είσαι σε ταράτσα.

Το ίδιο το σινεμά έχει τυπική διάταξη και τραπεζοειδές σχήμα, με την οθόνη προς την μικρότερη πλευρά. Χωρίζεται σε τρία επίπεδα. Το πρώτο είναι η πλατεία, η οποία μέχρι τη μέση είναι επίπεδη, αλλά μετά έχει αμφιθεατρική κλίση προς την οθόνη (πρωτοφανές και πολύ ωραίο). Πίσω υπάρχει το μπαρ και -κρατηθείτε- μέσα από τον τοίχο του μπαρ γίνεται η προβολή! Δηλαδή η καμπίνα του μηχανικού είναι κρυμμένη στην πλάτη του μπαρ και η προβολή γίνεται από τις σχετικές τρύπες, από τον τρύπιο τοίχο του μπαρ! (Αν οι εργαζόμενοι του μπαρ θέλανε, θα μπορούσαν να κάνουνε διάφορα παιχνιδάκια στη φωτεινή δέσμη). Έχω ξαναδεί να γίνεται προβολή μέσα από τον τοίχο, δίχως κανονική καμπίνα μηχανικού (π.χ. «Οασίς» Παγκρατίου), ή από κτίριο που δεν είναι προβολείο («Ψυρή»), όχι όμως και προβολή μέσα και πίσω από τη μπάρα! Δυο μεταλλικές σκαλίτσες στα πλάγια του μπαρ – προβολείου οδηγούν στο δεύτερο επίπεδο, δηλαδή σε ισάριθμα πριβέ μίνι θεωρεία (μοναδικό στοιχείο κι αυτό σε σημερινό καλοκαιρινό σινεμά). Τρίτο επίπεδο είναι ένας αρκετά μεγάλος εξώστης, εν λειτουργία. Επιπλέον: χρώματα μπεζ αθηναϊκής ώχρας και μπλε, πολύ πράσινο σε γλάστρες και ζαρντινιέρες (ειδικά τα πολύχρωμα γεράνια), πολύ καλά ηχεία κατεσπαρμένα στις εγκάρσιες πλευρές του τραπέζιου.

Νομίζω ότι απόδειξα τον αρχικό ισχυρισμό μου, ότι είναι το ωραιότερο εναπομένον.

Ενδεικτικές ταινίες: «Εκατομμυριούχος τυχοδιώκτης», «Ο κόσμος αλλάζει», «Διαβολόπαιδο», «Ας χορέψουμε», «Παλίρροια και άμπωτις», «Βασίλισσα του στόλου», «Μανέζ» (1938), «Μαράχο», «Ο άνθρωπος χωρίς πρόσωπο», «Σενιορίτα» Ν. Έντν (1939), «Αθώα κατηγορούμενη», «Τσαϊκόφσκι», «Ο προδότης», «Μπροστά στον άνεμο» (1940), «Καταδικασμένες γυναίκες», «Ο βασιλεύς των απατεώνων», «Ο δραπετής», «Πράσινο ντόμινο» (1941), «Ντεντέ», «Στούκας», «Ουγγρικό ρομάντζο», «Πανάμ» «Ένα παράξενο κορίτσι» (1942), караγκιοζοπαίκτης Γιόρκας, «Ο

²⁶⁸⁴ Ακρόπολις 01.11.1964

²⁶⁸⁵ Απογευματινή 31.10.1964

²⁶⁸⁶ Απογευματινή 03.11.1964. Και τα τρία αυτά Βέμπεια ευρήματα

παραχαράκτης», «Χαμένο υποβρύχιο» (1943), «Τα 7 χαμίνια», «Αμαρτωλά νειάτα», «Το πρώτο ραντεβού», «7 χρόνια γρουσουζιά» (1944), «Το λιμάνι των απόκληρων», «Το φάντασμα της όπερας», «Η κυρία με τας καμελίνας», «Μια ώρα κοντά σου», «Μόνον οι άγγελοι έχουν φτερά» (1945), «Ραντεβού γι' αγάπη», «Παναμερικάννα», «Λάουρα», «Κάρμεν» (1946), «Οι συνωμότες», «Ανοιξιάτικα καπρίτσια», «Ο πύργος του πόνου» (1947), «Γυναίκα της νύχτας», «Ακόμη πιο ψηλά», «Καραβάν», «Έγκλημα και μεγαλοφυία» (1948), «Απ' όταν έφυγες», «Το νησί του Πράσινου Δελφινιού», «Μαύρος τοξότης», «Τυφών» (1949), «Ανυπόληπτα κορίτσια», «Πόθοι στους βάλτους», «Ο Σταυρός της Λωρραίνης» (1950), «Οι θησαυροί του κάπταιν Μπλουντ», «Τα 5 αδέρφια», «Ο κυρίαρχος των δασών», «Το παιδί μου πρέπει να ζήσει» (1951), «Νεκρή πολιτεία», «Όργια του Νέρωνος», «Αιχμάλωτοι της καταιγίδας» (1952), «Μεγάλοι δρόμοι» ελληνική ταινία, «Θρύλοι του Βορρά», «Χαμένο караβάνι», «Τρελλοί κι ερωτευμένοι», «Πόθοι της νύχτας» μουσικό Λυσιέν Μπαρρύ (1953), «Λόλα η πικονέρα», «Κυριακάτικο ξύπνημα», «Αλόμα», «Άννα Καρένινα» (1954), «Τρία παράξενα εγκλήματα» αστυνομικό Όρσον Γουέλλες, «Ο θησαυρός των Μαορί», «Ανθρώπινο κτήνος» (1955), «Διακοπές στη Βενετία», «Ο μαύρος ιππότης», «Αντιός Τσικίτα», «Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο» (1956), «Αν ζούσαν οι νεκροί μας», «Ζάρακ Χαν», «Αίμα και βέλος», «Πικ νικ» (1957), «Δεν γλυτώνεις απ' τον έρωτά μου», «Ελευθερία ή θάνατος», «Ο λέων της Μογγολίας» Σοφία Λώρεν, «Ο Λέων του Καυκάσου» (1958), «Γκουανταλκανάλ», «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Σαγιονάρα» εξωτικό Μάρλον Μπράντο, «Είμαι μάγκας κι ομορφόπαιδο» (1959), «Το ταξίδι», «Ο Κλέαρχος, η Μαρίνα και ο κοντός», «Αιφνιδιασμός στο βασίλειο του υποκόσμου» (1961), «Οι γαμπροί της ευτυχίας», «Κομμάντος του βυθού», «Ελ Σιντ», «Νοτόριους», «Πολύ γλυκά για δάγκωμα» (1962), «Όλοι γύρω μου σκοτώθηκαν», «Δύο είναι οι ένοχοι» Άντονι Πέρκινς, «Μεσάνυχτα στο Σαν Φρανσίσκο», «Κομμάντος των βυθών», «Δραπέτης του οχυρού» (1963), «Ο βασιλιάς της κομπίνας», «100.000 δολάρια στον ήλιο», «Λόλα», «Επιθυμίες», «Αόρατος πράκτωρ K-26» σκετς Έντγκαρ Ουάλλας (1964), «Δυο αχώριστοι εχθροί», «Φωνάζει ο κλέφτης», «Ζητείται μπαμπάς», «Τρελλή περιπέτεια» «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι» «Αδελφοί Καραμαζώφ» (1965), «Μυστικοί δρόμοι» αστυν. Ρ. Γουίτμαρκ, «Οι δύο ξεβράκωτοι», «Η λησταρχίνα», «Ο προδότης του Άλαμο», «Λαϊδή Λ.» περιπέτεια Σ. Λόρεν, «Ο Ντην Μάρτιν και τα κορίτσια του» (1966), «Κονσέρτο για πολυβόλα» ελλην. δράμα, «Ο άρχων του Βορρά» (1967), «Στο περιθώριο της ζωής», «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «20 χρόνια γέλιο με το Χονδρό -Λιγνό» (1968), «Τι έκανες στη Νορμανδία Αδόλφε», «Οι ερασταί», «Η κόλασις των τροπικών», «Άγρια συμμορία», «Το έγκλημα είναι το επάγγελμά μας», «Δε σκοτώνω ποτέ την Κυρακή» (1969), «Είμαι μια αδίστακτη», «5 προδότες», «Ο τελευταίος πολεμιστής», «Γκουντ μπάι μίστερ Τσιπς», «Σ' ευχαριστώ θεία» (1970), «Γούντοκ» (σικ), «Περίπατος στην ανοιξιάτικη βροχή», «Ο σατανικός Δρ Φάμπις» (1971), «Ένας σκληρός άνδρας», «Ερωτική μηχανή», «Οι αδελφοί Μαρξ στον ιππόδρομο» (1972), «Η τρέλα του μεγαλείου», «Χαμένοι στην έρημο», «Μυστικό, κλειστό δωμάτιο» (1973), «Όπου τολμούν οι αετοί», «Σκυλίσινα ζωή», «Το μεγάλο βαλς», «Το λυκόφως των θεών» (1974), «Τελευταίο απόσπασμα», «Το συνδικάτο της βίας», «Το μοναστήρι των αμαρτωλών γυναικών» (1975), «Μια αγάπη γεννιέται», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «Ο αταίριαστος», «Ρίο Μπράβο», «Εξέκ' λιμπορ», «Η νύχτα με τις μάσκες» (1986), «Πλατούν», «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Η χρονιά του δράκου», «Χθες βράδυ» (1987), «Παραντάν», «Οι αδιάφθοροι», «Οι ύποπτοι», «Διαβολική χήρα», «Ποτάμι χωρίς επιστροφή», «Νοτόριους» (1988), «Συνέβει (σικ) μια νύχτα» του Κάπρα, «Ένα ψάρι που το λέγαν Γουάντα», «Πέρα από τον Παράδεισο», «Παγίδα θανάτου»

(1989), «Δε βλέπω τίποτα, δεν ακούω τίποτα», «Διαβολάκος», «Μπάτμαν» (1990), «Φρενήρης απόδραση», «Πράσινη κάρτα», «Επιστροφή στο μέλλον» νο 2 (1991), «Σχετικά με τον Χένρυ», «Δη²⁶⁸⁷ Ντορς», «Ανθρωποκτονία», «Εφιάλτες από το παρελθόν», «Ρώσικη [σικ] εστία» (1992), «Ο αξιότιμος κύριος Κ.», «Κατάσταση πολιορκίας», «Ηρωας κατά λάθος» (1993), «Ινδοκίνα», «Τα χρόνια της αθωότητας», «Σε επικίνδυνο έδαφος» (1994), «Μπλε ουρανό», «Δεσμοί διαστροφής», «Ο πελάτης», «Μάβερικ», «Κάποιον ν' αγαπάς», «Πρωτοσέλιδος έρωτας» (1995), «Ποτέ μη μιλάς σε ξένους», «Πριν και μετά», «Αφήνοντας το Λας Βέγκας», «City Hall» (1996), «Η καντίνα», «Το βραδινό άστρο», «Η τεράστια φίλη μου», «Φτερά και πούπουλα», «metro: Καταδίωξη στο Σαν Φρανσίσκο» (1997), «Το τσακάλι», «Άντρες με τα όλα τους», «Αρμαγεδδών» (α' προβολή), «Ο ξεχωριστός Γουίλ Χάντιγκ» (1998), «Matrix», «Ανάλυσέ το», «Μια βραδιά στο Νότινγκ Χιλ», «Η μούμια» (1999), «Καταιγίδα», «American beauty», «Το τέλος μιας σχέσης», «Τανγκό για τρεις», (2000), «Η μέθοδος της αράχνης», «Η μούμια επιστρέφει», «Σρεκ» (2001), «Ο άνθρωπος που δεν ήταν εκεί» των Κοέν, «Showtime», «Scooby-Doo» (2002), «Τηλεφωνικός θάλαμος», «The Matrix reloaded», «Chicago», Αφιέρωμα στον Ντέιβιντ Λυντς (2003), «Spiderman 2», «Ο μαφιόζος της διπλανής πόρτας ξαναχτυπά», «Ο Σπαρτιάτης» (2004), «Πεθερικά της συμφοράς», «Edison», «Ο έμπορος της Βενετίας» (2005), «Ο υποκινητής», «Poseidon», «Match Point», «Νιώσε τον ρυθμό», «Ο θεός μου», «Τσακισμένα λουλούδια» + «Ο τρόπος των σαμουράι» (2006), «Υστερόγραφο μιας σχέσης», «Απόδειξη ενοχής», «Εμμονή», «Άδεια γάμου», «Ο κύριος του κυρίου» (2007), «Πριν ο διάβολος καταλάβει ότι πέθανες», «Sex and the city» (πολλές βδομάδες), «Σύζυγος κατά λάθος» (2008), «Η αδελφή μου κι εγώ», «Illuminati - Οι πεφωτισμένοι», «Το τελευταίο σπίτι αριστερά», «Δημόσιος κίνδυνος» (2009), «Funny face» (ασπρόμαυρο) + «Το αδελφάτο των ιπποτών της ελεεινής τραπέζης», «Επικίνδυνες παρέες», «Killers», «Ο τελευταίος σταθμός» (2010), «Το δέντρο της ζωής», «Johnny English: Η επιστροφή», «Η περίπτωση Λάρι Κράουν», «Οι πρωτάρηδες» (2011), «Η Χιονάτη και ο κυνηγός», «Προμηθέας», «Ο έρωτας του φεγγαριού», «Ούτε στον εχθρό μου!», «Η εποχή των παγετώνων 4: Ο χορός των ηπείρων» (2012), «Trance», «Η συμμορία των μάγων», «Ο μοναχικός καβαλάρης», «Red 2» και «Μαχητές των δρόμων» (2013).

Σινέ Παριζιέν δεσ **Παριζιέν** **B**

Σινέ Πατήσια Μικρό και ολιγόζωο (1967-1975) υπαίθριο σινεμά στο Τέρμα Πατησίον, στο οποίο παραδόξως δεν έτυχε να πάω. Η διεύθυνσή του ήταν Μακμίλαν 5, τηλέφωνα 280111, 228275, 22288529. Δεν πρόκειται όμως για το σημερινό 5, όπου αρκούντως παλιό κτίριο, αλλά για το 7, όπου μικρή πολυκατοικία με σούπερ μάρκετ Ατλάντικ (2008). Ξεκίνησε ως ημικεντρικός, ενώ αργότερα πέρασε στην Α' προβολή. Το επίπεδο των ταινιών ακολούθησε σαφώς αντίστροφη πορεία. Κώστας Ρουμελιώτης: «Εγώ είμαι γέννημα θρέμμα Πατησιώτης. Εκεί που έγινε το 'Σινέ Πατήσια' ήταν πρώτα η μάντρα οικοδομικών υλικών του Τσίτσου. Όλοι οι παλιοί το ξέρουμε αυτό».²⁶⁸⁸ Αντώνης Στεργιάκης: «Ήταν επιχείρηση του ηθοποιού Χάρη Κερασιώτη, που είναι κουμπάρος μου. Αυτός είχε και τη 'Νόρα'»²⁶⁸⁹ (δες λέξη). Επιχειρηματίας στο «Χρυσό Οδηγό» εμφανίζεται ο Λέων Πυροκάκος.²⁶⁹⁰

²⁶⁸⁷ Εφημερίδα Εστία, βεβαίως

²⁶⁸⁸ Κώστας Ρουμελιώτης, συνέντευξη

²⁶⁸⁹ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

²⁶⁹⁰ Χ.Ο. 1979, χρόνια αφού είχε κλείσει το σινεμά

Γιώργος Τρίγκας: «Το σινεμά δεν είχε αυτό που λες τυπική διάταξη, γιατί μπαίνοντας από την Μακμίλαν η οθόνη ήταν κάθετη προς το δρόμο, αριστερά, προς την Πατησίων. Δε νομίζω να είχε εξώστη. Ανέβαινα την περιστροφική σιδερένια σκάλα που είχε το σχολείο μου, το 18^ο (που δεν ήταν παρά ένα παλιό σπίτι στον παράλληλο δρόμο, τη Δαίρπφελδ), και έβλεπα το έργο του ‘Σινέ Πατήσια’ στο τζάμπα, και μάλιστα τα ακατάλληλα».²⁶⁹¹ Διονύσης Μενίδης: «Είχε πάνινες καρέκλες. Εξώστη μάλλον δεν είχε».²⁶⁹² Στάθης Κωτσάκης: «Δεν κάλυπτε μόνο το οικοπέδο του σούπερ μάρκετ, αλλά κι ένα οικοπέδο παρά μέσα προς την οδό Βαλλιάνων, εκεί που είναι τώρα το πολυώροφο φροντιστήριο της Βλάχου. Θυμάμαι πολύ καλά δυο μεγάλα, χαρακτηριστικά πεύκα που υπήρχαν στην είσοδο του κινηματογράφου».²⁶⁹³

Μερικές ταινίες: «Άσχημη μέρα στο Μαύρο Βράχο», «Λυσσασμένη γάτα», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» «Ο Ρομπέν και τα 7 παλληκάρια του», «Κυρίες και κύριοι» κωμωδία (1967), «Μέχρις εσχάτων», «Ο ενεχυροδανειστής», «Η αφίς του θριάμβου», «Τυχοδιώκτης της εκδικήσεως» (1968), «Η ζούγκλα της ασφάλτου», «Ολόγυμη Αφροδίτη», «Τι έκανες στη Νορμανδία Αδόλφε», «Στρατηγέ απολογήσου», «Οι 7 κατάσκοποι», «Ταξιαρχία διαβόλων», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Το μωρό της Ρόζμαρι» (1969), «Τη νύχτα που γεννήθηκε το στριπτίζ», «Αήττητοι», «Επαναστάτης του Μέξικο», «Ο πρωτάρης», «Ο καου μπού του μεσονυκτίου» «Ένας υπέροχος παλιάνθρωπος» (1970), «Διασημότητες του υποκόσμου», «Επιθεωρητής Κλουζώ», «Η μάχη της Κρήτης», «Άνθρωπος του νόμου» (1971), «Οι νάνοι του μαγεμένου δάσους», «Μπανάνες», «Αδέσποτα σκυλιά», «Παττόν» (σικ), «Γαλάζια νερά, λευκός θάνατος», «Επικίνδυνοι τυχοδιώκτες» (1972), «Υπόθεσις δολοφονίας», «Μίστερ Τη τυχοδιώκτης της Νέας Υόρκης», «Τα βότσαλα της άμμου», «7 εκδικηταί», «Ο άνθρωπος απ’ τη Γαλλία», «Η κυρία και οι άνδρες της» (1973), «Ήταν σκληρός και τον έλεγαν Αμήν», «Το διαζύγιον», «Ροβινσών Κρούσος», «Η μεγάλη διάρρηξις», «Ο χωροφύλακας εν δράσει», «Ο παίκτης», «Αλ Καπόνε εναντίον Τρινιτά», «Γκάνγκστερ στόρυ» (1974), «Γυμνόστητες Αμαζόνες», «Το μούτρο», «Πινόκιο», «Ο 16άχρονος πειρασμός», «Σεξουαλικές ανησυχίες» και «Εξομολόγηση ενός ηδονοβλεψία» (1975)

Σινέ Περοκέ δεσ **Περοκέ**

Σινέ Play Boy / δεσ **Play boy**

Σινέ Ρεγκάλ δεσ **Ρεγκάλ**

Σινε Σταρ δεσ **Σταρ**

Σινε Φιλίπ δεσ **Φιλίπ Α**

Σινέ Φλερύ δεσ **Φλερύ**

Σινέ Χόλλυγουντ δεσ **Χόλλυγουντ**

²⁶⁹¹ Γιώργος Τρίγκας, συνέντευξη

²⁶⁹² Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

²⁶⁹³ Στάθης Κωτσάκης, συνέντευξη

Σινέ Ψυρρή δεσ **Ψυρρή**

City Plaza Αυτό κι αν είναι ειδική περίπτωση! Βασιλίσσης Σοφίας 114, Ιπποκράτειο / Αμπελόκηποι. Ανήκει στην κατηγορία μούλτιπλεξ, το τρίτο που φτιάχτηκε στο Δήμο Αθηναίων. Έχει 10 αίθουσες, αλλά ουδέποτε πήρε άδεια, άρα ούτε λειτούργησε. Οι φήμες λένε ότι είτε χτίστηκε εκβιαστικά (με σκοπό να πάρει την άδεια μετά), είτε η λειτουργία του εμποδίστηκε από την αντίδραση ορισμένων εκ των παλιών αιθουσαρχών της περιοχής. Παρατηρώ ότι το ένα δεν αποκλείει κατ' ανάγκην το άλλο. Το κτίριο, στην πρόσφατη «μοντέρνα» γραμμή που επέβαλαν τα Βίλατζ (δεσ λέξη) στέκει μόνο του και άδειο. Χτίστηκε το 2003 και τα μεγάλα διαφημιστικά πανό πάνω του έλεγαν ότι θα λειτουργήσει την ίδια χρονιά. Ακόμα ξεκινάει (2012).

Σόνια Ανενόπιστος (από μένα, εννοείται) υπαίθριος μεσοπολεμικός κινηματογράφος της Αλεξάνδρας, κάπου στα χαμηλά και όχι προς Αμπελόκηπους, που λειτούργησε από το 1930 μέχρι το 1936, με όχι και τόσο ταχτική αναφορά στις εφημερίδες. Το όνομα προέρχεται αφενός από τη «Σόνια», την ενσαρκωμένη από τη Σούζυ Βερνόν ηρωίδα του περίφημου φιλμ «Τσεκά», που είχε σπάσει τα ταμεία λίγα χρόνια πριν,²⁶⁹⁴ και αφ' ετέρου από μεγάλη ομώνυμη κινηματογραφική επιτυχία του προηγούμενου από την ίδρυση έτους, με τη Γκλόρια Σβάνσον.²⁶⁹⁵ Εκεί, η σοπράνο Λιλιάνα της Όπερας της Μόσχας «τραγουδούσε» (οι κινηματογράφοι ήταν βουβοί, το τραγούδι τραγουδιόταν ζωντανά ή από δίσκους ή –απλώς– αλλού, αργότερα) τη «Σόνια» (παλιό ρώσικο τραγούδι, νερόβραστοι ελληνικοί στίχοι Σακελλαρίδη):

Ήταν μια της άνοιξης ημέρα
Πρασίνιζαν οι κάμποι, οι ρεματιές,
Λαλιές πουλιών γεμίζαν τον αέρα
Κι αρώματα ξεχύναν οι βραδιές.

Σφιχτά στην αγκαλιά μου σε κρατούσα
Και σου ψιθύριζα λόγια γλυκά
Πως θε να μ' αγαπάς πάντα θαρρούσα
Και πως θα σ' αγαπώ παντοτινά.

Σόνια, Σόνια κάθε αγάπη σβήνει
Μόλις ζήσει λίγоне καιρό
Στην καρδιά μας δεν μπορεί να μείνει
τίποτε παντοτινά.

Σόνια, Σόνια άνθρωποι είμαστ' όλοι
Ζούμε μιαν εφήμερη ζωή
Κάθε τι που σήμερα το αισθάνεται η ψυχή μας
Αύριο δεν θα μας συγκινεί...²⁶⁹⁶

²⁶⁹⁴ Π.χ. Κινηματογραφικός Αστήρ 15/15.04.1928

²⁶⁹⁵ Παίζεται π.χ. στο «Πάνθεον» (Εμπρός 04.12.1928)

²⁶⁹⁶ Στίχοι και πληροφορίες από Τομανάς 94

Περνάω τώρα στο πρόβλημα της τοποθέτησης. Μία μνήμη λέει: «Ήταν επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, από την πλευρά του Γκύζη, και πιο χαμηλά από τα ‘Παναθήναια’, πιθανότατα εκεί που είναι το σημερινό ζαχαροπλαστείο ‘Σόνια’».²⁶⁹⁷ Άλλη μνήμη: «Η σημερινή Σόνια ήταν πάντα ζαχαροπλαστείο, στο ίδιο σημείο, πολύ πριν γίνει πολυκατοικία, και ποτέ σινεμά. Το σινεμά αποκλείεται να ήταν εκεί, ήταν αλλού, δεν ξέρω πού».²⁶⁹⁸ Αν αυτό ισχύει, πιθανότερο είναι το σινεμά να βρισκόταν προς τη μεριά της Νεάπολης. Η άποψη αυτή ενισχύεται επειδή η «Σόνια» αναφέρεται σε σχετικό ρεπορτάζ με άλλα θέατρα και κινηματογράφους της περιοχής Νεάπολη – Παναθήναια.²⁶⁹⁹ (Θυμίζω ωστόσο ότι η Αλεξάνδρας, στενή τότε, δεν αποτελούσε τόσο έντονο διαχωριστικό όσο στην εποχή μας. Λέγανε π.χ. «Τέρμα Ιπποκράτους» και εννοούσανε και απέναντι, προς Γκύζη). Κάποιες πιθανότητες συγκεντρώνει και η συμβολή Αλεξάνδρας και Λασκάρεως, επειδή εκεί παλιότερα (π.χ. στα χρόνια της κατοχής) υπήρχε ταβέρνα που λεγόταν λεγόταν «Σόνια» (ταβέρνα υπάρχει και σήμερα στο ίδιο σημείο, αλλά σε ισόγειο πολυκατοικίας και με άλλο όνομα).

Στις αρχές Φλεβάρη του '13, ο φίλος μου ο Νίκος Σαραντάκος, συνεχίζοντας τη δημοσίευση του αυτοβιογραφικού πεζού του πατέρα του Δημήτρη, ανέβασε ένα ακόμα κομμάτι στο διαδίκτυο. Εκεί διαβάζουμε: «Το σπίτι του θείου Μιχάλη ήταν πολύ κοντά στην αραιοχτισμένη τότε λεωφόρο Αλεξάνδρας, και στη γειτονιά του ήταν πολλά μαρμαράδικα. Λίγο πιο πάνω ήταν δύο καλά υπαίθρια σινεμά η “Σόνια” και η “Γρανάδα”. Πιο πάνω ήταν οι φυλακές Αβέρωφ και αραιά σπίτια της συνοικίας Γκύζη».²⁷⁰⁰ Εδώ λοιπόν η «Σόνια» τοποθετείται με χαρακτηριστική σαφήνεια κοντά στη «Γρανάδα», από τη μεριά της Νεάπολης και χαμηλά, ανάμεσα στα μαρμαράδικα και τις φυλακές.

Σε κάθε περίπτωση, το σύγχρονο καφεζαχαροπλαστείο προς τη μεριά του Γκύζη διέσωζε την ονομασία του σινεμά, μέχρι το 2006 που έκλεισε. Με την ίδια ονομασία σήμερα υπάρχουν επίσης στάση επί της Αλεξάνδρας (και στις δυο μεριές) και καθαριστήριο (από τη μεριά της Νεάπολης).

Κάποιες ταινίες: «Ερωτικές κανδρίλλες», «Ας ζήσουμε απόψε» (1930), «Τρελλή δούκισσα», «Παιχνιδιάρα κόμησα», «Μοντέρνοι πειραταί», «Τα πάντα ματαιότης», «Υπασπιστής της βασιλίσσης», «Για την αγάπη», «Ουγγρική μελωδία», «Οι φλόγες» (1931), «Η ζωή του πυροσβέστου», «Γκραν πρι», «Το ξεβούρκωμα», «Ουδέν νεώτερον από το μέτωπον», «Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας», «Μέρι Λου» (1932), «Κουίκ», «Σαν σμιίζουν δυο καρδιές», «Ατλαντίς», «Κάνετε λάθος δεσποινίς», Νέον έργον «Η πόλις των τραγουδιών» (1933), «Γυμνός σαν το σκουλήκι», «Δύσκολος δρόμος», «Μαύρος κουρσάρος», «Η αυτοκράτειρα», «Το παλάτι των ονείρων» (1934), «28 ημέρες της Κλαιρέττης», «Ο δόκτωρ Τζέκυλ», «Εσένα ποθώ», «Ο σωσίας», «Το ξύπνημα της αμαρτωλής», «Φρειδερίκη», «Μεγάλος διάβολος σε μικρό παπούτσι», «Σου χαρίζω την καρδιά μου», «Αυτοκρατορικών βαλς» (1935), «Ρεγγίνα», «Επιφυλακή», «Στραντιβάρι», «Ας ζήσουμε απόψε», «Αυτοκρατορικός δρόμος», «Ο Ταρζάν και η σύντροφός του» και «Γ κάγκστερς» (1936).

Σπλέντιτ Α Χειμερινός κινηματογράφος στο ισόγειό του ομώνυμου ξενοδοχείου,

²⁶⁹⁷ Αλέκος Φύσσας, συνέντευξη. Κώστας Μισιάκας, συνέντευξη

²⁶⁹⁸ Κυριάκος Μαμουνάς συνέντευξη

²⁶⁹⁹ Ακρόπολις 08.09.1932, σε Θεοδοσίου 70

²⁷⁰⁰ Σαραντάκος

έναν από τους πρώτους στην πόλη μας, πριν και από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ακόμα. Πλατεία Συντάγματος στις εφημερίδες, Σταδίου και Καραγιώργη Σερβίας, στο σημείο όπου αργότερα άνοιξε το βιβλιοπωλείο του Ελευθερουδάκη. Η ονομασία σημαίνει στα αγγλικά «έξοχος» και ταυτόχρονα «κομψός». Συνέχισε ως «Ρουαγιάλ» (Α, δεξιά λέξη), έτσι το βρίσκω τουλάχιστον το 1912. Το πρόβλημά μου είναι το 1911. Ξεκίνησε ίσως το 1908-1909.²⁷⁰¹ Δεδομένου ότι εγώ βρίσκω στις εφημερίδες με σιγουριά το 1910 «Σπλέντιτ» και το 1912 «Ρουαγιάλ», υποθέτω τα εξής: «Σπλέντιτ» 1908 ή 1909 -1910 → «Ρουαγιάλ» 1911(;) – 1912.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Μέγας Βασιλικός Κινηματογράφος εν τη μεγάλη αιθούση Σπλέντιτ λατεία Συντάγματος. Σήμερα νεόν πρόγραμμα με εκλεκτάς ταινίας --- Σήμερα Μέγας Βασιλικός Κινηματογράφος. Σήμερα νεόν πρόγραμμα. Κατά τα διαλείμματα θα παιχθώσι δια φωνογράφου Πατέ πλάκες της αναμενομένης υψιφώνου Μαρίας Γκλαβάνη --- (1910).

Σπλέντιτ Πατέ δεξ **Σπλέντιτ Β**

Σπλέντιτ Β / **Σπλέντιτ -Πατέ** Πολύ παλιό και σημαντικό χειμερινό σινεμά του Κέντρου της πόλης, αστικού – κοσμικού (με τα μέτρα της εποχής) χαρακτήρα, που έπαιξε και λιγάκι βαριετέ. Άνοιξε στα χρόνια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου κι έκλεισε λίγο πριν αρχίσει ο Δεύτερος, σ' ένα χώρο όπου κατά καιρούς στεγάστηκαν ποικίλα κέντρα ψυχαγωγικών θεαμάτων. Με την ονομασία αυτή, έδωσε τη σκυτάλη του στον «Εσπερο» (Α, δεξιά λήμμα) το 1940. Και «Πατέ» τα πρώτα χρόνια, όταν έπαιξε ταινίες αυτού του γαλλικού στούντιο. Η διεύθυνση ήταν Σταδίου 20/ Σταδίου 22/ 24 /24 Α²⁷⁰² (ανάλογα με την εποχή της αρίθμησης), «έναντι του Αττικού»,²⁷⁰³ καθώς λέει η ΜΕΕ. Του σημερινού «Αττικού», δηλαδή). Στο χώρο αυτό (καθώς και στον όμορο «Απόλλωνα» Α-) υπάρχει σήμερα το (κλειστό) ξενοδοχείο «Εσπέρια». Ο Μιχαήλ το 1920 δίνει «Σταδίου 22, τηλ 12-38».²⁷⁰⁴ Για το όνομα, που απηχεί σαφώς το «Σπλέντιτ» Α (δεξιά λέξη), το οποίο είχε κλείσει λίγα χρόνια νωρίτερα, δεξ προηγούμενο λήμμα. Ορφανουδάκης: «...Ο Φλάγκενμαϊερ άνοιξε τον κινηματογράφο Σπλέντιτ.... Κτίστηκε στο ισόγειο ξενοδοχείου σε σχέδια του αρχιτέκτονα – καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής Εμ. Κριεζή με εμφανή εκλεκτικιστικά στοιχεία ... μετόν αρμέ σοβαρό... γερμανική εταιρία που είχε αναλάβει την κατασκευή έστειλε τα σχέδια στη Νέα Υόρκη για τους στατικούς υπολογισμούς του σκελετού. Η αίθουσα ήταν ευρύχωρη με 550 θέσεις στην πλατεία, 100 στα θεωρεία και 350 στον εξώστη. Άριστες ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και εξόδους κινδύνου»²⁷⁰⁵ Βρήκα τα εγκαίνια του 2 του Νοέμβρη 1916 με «Τα μυστήρια της Νέας Υόρκης»: «Εις την μεγαλυτέραν αίθουσαν της Ανατολής Σταδίου 20. Δεν υπάρχουν πλέον θέσεις» και «ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ του τραμ λόγω εγκαινίων του Σπλέντιτ Πατέ στη Σταδίου και παρουσία Μαξ Λίνερ και Ρομπέν»²⁷⁰⁶ Η Σινέ Οριάν το εκμίσθωσε τουλάχιστον από το 1918.²⁷⁰⁷ Διευθυντής ο γνωστός Κ. Εμπέογλου, που διευθύνει συγχρόνως το «Αττικόν» Α και

²⁷⁰¹ Πατέρας 114

²⁷⁰² Η τελευταία αυτή: Ιγγλέσης 1927-28, 847

²⁷⁰³ ΜΜΕ, Β΄ 227

²⁷⁰⁴ Αθήνα 1920. 69 και 219

²⁷⁰⁵ Ορφανουδάκης, 21, 22, 24 και Αίθουσες 11

²⁷⁰⁶ Εφημερίδες εποχής 2.11.16

²⁷⁰⁷ Κιν. Αστήρ 31(185)/30.12.1928 και Αθήνα 1920, 69 και 219

το «Παλλάς» Α!²⁷⁰⁸ (δες λέξεις). Η Σινέ Οριάν διατηρεί την εκμίσθωση τουλάχιστον μέχρι το 1927, χρονιά στην οποία πρώτο βιολί της ορχήστρας είναι ο Καρατζιάν,²⁷⁰⁹ ενώ λειτουργεί ως σινεμά της «Κινηματογραφικής Ενώσεως» τουλάχιστον από το 1934.²⁷¹⁰ Άργσε να προσχωρήσει στον ομιλούντα, πρόσθεσε όμως στο βουβό πρόγραμμά του βαριετέ, την ορχήστρα του Κούλα κι αριθμημένες θέσεις στις βραδινές προβολές, οπότε αντεπεξήλθε επιτυχώς στον ανταγωνισμό το 1929.²⁷¹¹ Είναι ένα από τα σινεμά με τις περισσότερες διαφημίσεις στις εφημερίδες τού μεσοπολέμου. Με δυσκολία επέλεξα 10 μόνο, που όλες έχουν κάτι ιδιαίτερο:

Αύριον εις το **ΣΠΛΕΝΤΙΤ — ΠΑΤΕ** ο
κινηματογραφικός κολοσσός
Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ του Τολστόη
2000 ηθοποιοί
Πρωταγωνιστεί η Ζακομπίνη
ΣΙΝΕ ΟΡΙΑΝ Μονοπώλιον ΣΙΝΕ ΟΡΙΑΝ²⁷¹²

Η Μενικέλλη
εις την **ΓΥΝΑΙΚΑΝ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ**
του Ζολά
εις το Σπλέντιτ Πατέ²⁷¹³

Εις ΤΟ ΣΠΛΕΝΤΙΤ ΣΗΜΕΡΟΝ
Όλοι αι Αθήναι θα θαυμάσουν τους
ηρωισμούς της ηρώιδος των
«Μυστηρίων της Νέας Υόρκης» εις το
θαυμάσιον έργον
«Τα κατορθώματα της Ελαίν».
Επιπλέον ο ΜΑΞ ΛΙΝΔΕΡ²⁷¹⁴

Εις το **Σπλέντιτ Πατέ** ένα
ιαπωνικόν αριστούργημα με
ήθη και έθιμα και μαγευτικά
τοπία Ιαπωνικά.
Δραματικώτατον το
ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΑΗΔΟΝΙ
με πρωταγωνίστριαν την
Αμερικανίδα ΦΑΝΗΝ ΒΑΡΝΤ
και με την μουσικήν της

²⁷⁰⁸ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 45

²⁷⁰⁹ Κιν. Αστήρ 24/09.10.1927

²⁷¹⁰ Αθηναϊκά Νέα Ιούνης 1934, σε Θεοδοσίου 58

²⁷¹¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 26(211)/6.10.1929 και 27(212)/13.10.1929.

²⁷¹² Εμπρός 08.10.1918

²⁷¹³ Οι Καιροί, 02.02.1919

²⁷¹⁴ Αθήναι, 06.10.1919

Γκέισσας. Επί πλέον και ο
ΜΑΞ ΛΙΝΤΕΡ εις μίαν
ωραιοτάτην κωμωδίαν²⁷¹⁵

Σήμερον εις το **ΣΠΑΛΕΝΤΙΤ** η
πρώτη εμφάνισις της **MATZINH**
και του **ΝΟΒΕΛΛΙ** εις την
ερωτικήν τραγωδίαν
ΤΣΙΓΓΑΝΑ. Η μεγάλη
πλήρης ορχήστρα θα εκτελέση
εκτός προγράμματος 6-8 και 10-
12 την εισαγωγήν της όπερας
του Ροσσίνι **ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ**²⁷¹⁶

ΝΑ ΠΑΤΕ ΣΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ ΟΛΟΙ

Μικροί, μεγάλοι, αρσενικοί, θηλυκοί,
όσοι είσαστε παράξενοι, ιδιότροποι,
απαιτητικοί, γκρινιάρηδες,
εις όσους δεν αρέσει τίποτα,
δεν ευχαριστιούνται σε τίποτα.

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ

Είμαστε βέβαιοι ότι θα σας ευχαριστήση
ο διάβολος με τα έργα του. Ο Διάβολος
μεταμορφώνεται εις άνθρωπον.

ΔΟΚΤΩΡ ΜΑΜΠΥΣ

Αυτός ο τρομερός διαβολάνθρωπος εσκέφθη
να κατακτήση τον κόσμο δια του εγκλήματος
και πρωταγωνιστεί εις όλα τα μεγάλα
γεγονότα με τις διάφορες μορφές του
ως χαρτοκλέπτης, κιβδηλοποιός, δολοφόνος,
φιλάνθρωπος, αναρχικός, χρωματιστής,
πνευματιστής, μάγος, ψυχίατρος, καθηγητής,
ερωτόληπτος, αριστοκράτης, κουρελής.

Ο μεταμορφωμένος αυτός

Διάβολος Δρ. Μαμπύς

θα παρουσιαστεί αύριον εις το **ΣΠΑΛΕΝΤΙΤ**.

Με την πεποίθησιν ότι θα ενθουσιασθήτε
με τα κατορθώματά του και οι μάλλον
δύσκολοι εις τα κρίσεις σας, σας συνιστούμεν

ΝΑ ΠΑΤΕ ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ²⁷¹⁷

ΣΠΑΛΕΝΤΙΤ. Να ένα έργο που εκτός
από την εντελώς πρωτότυπον

²⁷¹⁵ Ελεύθερος Τύπος, 13.04.1920

²⁷¹⁶ Έθνος, 12.10.1922

²⁷¹⁷ Ελεύθερον Βήμα, 02.12.1923

υπόθεσίν του έχει μιαν σκηνοθεσίαν
που θ' αφήση εποχήν
ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ
Αισθηματικό έργο και συγχρόνως
περιπετειώδες. Αι σκηναί του εις τους
αιθέρας, αι εκρήξεις, η φωτιά, το
έκαμαν ώστε ΝΑ ΒΡΑΒΕΥΘΕΙ.
Σήμερον ΣΠΛΕΝΤΙΤ²⁷¹⁸

ΔΗΛΩΣΙΣ DAG FILM Co
ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΑΖΙΑΔΗ—Το έργο
‘ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΚΥΜΑΤΑ’
πωληθέν εις Αίγυπτον θα προβληθή
μόνο μέχρι της προσεχούς Κυριακής.
Προς εξυπηρέτησιν όθεν των κ.κ.
θεατών και δια να παρακολουθήσουν
ΠΑΝΤΕΣ το άκρως επιτυχές
Ελληνικόν έργο
‘ΕΡΩΣ και ΚΥΜΑΤΑ’
οι κινηματογράφος Σπλέντιτ και
Μοντιάλ λειτουργούσι από 2ας
απογευματινής προς αποφυγήν του
παρατηρουμένου συνωστισμού
μεταξύ 6^{ης} και 10^{ης} μ.μν.²⁷¹⁹

ΣΠΛΕΝΤΙΤ
ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
Η γλυκειά **ΡΟΖ ΜΑΡΗ**
με την ΤΖΟΑΝ ΚΡΑΟΥΦΟΡΔ
Άγρια περιπέτεια μιας απλοϊκής
ψυχής μέσα στην παρθένο φύσιν
του Καναδά²⁷²⁰

Την αίθουσαν του ‘Σπλέντιτ’
στολίζει κάθε μέρα
ανθοδέσμη κυριών και
δεσποινίδων αι οποίαι τον
βωβόν έως σήμερον IBAN
ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ ακούουν
ομιλούντα, γελώντα ως
σολίσταν βιολιού και
μεγάλον καλλιτέχνη. Είναι η

²⁷¹⁸ Η Εστία 2.1.1928. Ποιος το βράβευσε, πού και πότε, τρέχα γύρευε

²⁷¹⁹ Η Εστία 02.02.1928

²⁷²⁰ Η Ακρόπολις, 13.5.1929

μόνη εφετεινή ομιλούσα
τανία με τον Πέτροβιτς εις
τον ρόλον τού
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ
ΠΑΡΙΣΙΩΝ
ΝΕΑ ΜΙΚΥ ΜΑΟΥΣ
ΝΕΑ ΟΜΙΛΟΥΝΤΑ
ΕΠΙΚΑΙΡΑ κλπ κλπ. Το
ευχαριστότερον πρόγραμμα
της εβδομάδος ΣΠΛΕΝΤΙΤ²⁷²¹

Όταν έπαιζε την ταινία «Δύο χαμίνια», στα τέλη του 1925, άλλαξε την όψη του. «...Δια το ‘Σπλέντιτ’, κάθε έπαινος ή συγχαρητήρια θα ήσαν πολύ ολίγα, δια την επιτυχή έμπνευσιν της μετατροπής της εισόδου του, με εξαιρετικά καλλιτεχνικά ντεκόρ, εις χωρίον. Τα δύο ταμεία του θεάτρου, μεταβληθέντα εις καλύβας χιονοσκεπείς, πολύ -πολύ καλά»²⁷²²

Το 1928 τα καθίσματα παρουσιάζουν εικόνα εγκατάλειψης: «Δυστυχώς θα παραμείνουν και εφέτος εις την αθλίαν κατάστασιν εις την οποίαν ευρίσκοντο και πέρυσι. Γιατί επιτέλους αυτή η εγκατάλειψις του ωραίου κινηματογράφου; Είναι ένας από τους μεγαλυτέρους, κομψοτέρους και κεντρικωτέρους της πρωτευούσης, ... και εν τούτοις η ‘Σινέ Οριάν’ τον εγκατέλειπεν προς ζημίαν των ιδίων συμφερόντων της».²⁷²³

Το 1931 παίζει την ταινία του Αχ. Μαδρά «Ο μάγος της Αθήνας». «Κάθε ταινία του Μαδρά ήταν αφορμή για πανηγύρι... Οι Αθηναίοι συνωστίζονταν στα καθίσματα του Σπλέντιτ για να γελάσουν με την ψυχή τους... Μεταφέρουμε τη σπαρταριστή περιγραφή του Γιώργου Τζαβέλλα: ‘Η ταινία παρουσιάστηκε ως ‘έγχρωμος’ εις τας διαφημίσεις. Και πράγματι ήταν. Ο Μαδράς είχε επιστρατεύσει μερικούς σπουδαστάς της Σχολής Καλών Τεχνών, που έβαψαν με πινελλάκια ένα ένα ωρισμένα καρέ της ταινίας. Με τη μεγέθυνση... στην οθόνη, το θέαμα γινόταν φοβερό. Όταν οι ηθοποιοί κινούνταν, τα χρώματα έμεναν ακίνητα... μπλε χόρτα, κίτρινα πρόσωπα, χείλη ... με βυσσινάδα, κι όταν άνοιγε κάποιο στόμα, τα δόντια εξακολουθούσαν να είναι κόκκινα! ... Η πρωταγωνίστρια ... γοήτευε φίδια... αλλά τα φίδια ήταν ξύλινα παιδικά παιχνίδια, κι ο κόσμος εκάγχαζε. Ο γερο Μαδράς έμπαινε σ’ ένα καΐκι με δυο κατάρτια. Στο πέλαγος εγίνονταν τρία και στο τέλος ... ένα. Κι ενώ το καΐκι έπλεε για να μπει στο λιμάνι (της Χάιφας υποτίθεται)... έβλεπες ... το παλαμάρι με το οποίο ήταν δεμένο ... στην παραλία του Πειραιώς και μια τεράστια διαφήμιση ... απέναντι..., που έγραφε ‘ψαθάκια Αριανούτσου’».²⁷²⁴

Ενδεικτικές ταινίες: «Τα μυστήρια της Νέας Υόρκης», «Στην άβυσσο της ζωής», «Σαλώνη» + «Τυχηρός» (σικ), «Ο ψευδής πατήρ», Μπερτίνι (γενικά), «Δυσπίστει [σικ, προστακτική] προς τας γυναίκας», «Αι δύο Μαρκησίαι», «Έν εκατομμύριον προίκα», «Μικρός μπεμπές» (1916), «Τα μυστήρια της ψυχής», «Ο πόθος της

²⁷²¹ Ακρόπολις 4.12.30

²⁷²² Κινηματογραφικός Αστήρ 13.12.1925, σε Θεοδοσιού53

²⁷²³ Κινηματογραφικός Αστήρ 17/05.08.1928

²⁷²⁴ Πετρής, μέρος Β’, 31. Οι άνθρωποι φορούσαν τότε καπέλα κι ο Αριανούτσος ήταν πασίγνωστη φίρμα, με δικό του εργοστάσιο

ζωής», «Φαιδώρα» με την Μπερτίνη, «Νεμρώδ» το έξοχον δράμα του Ακαδημαϊκού Οκέ. Επιλέον Πατέ Ζουρνάλ με το μέγα γεγονός της πυρκαϊάς της Θεσσαλονίκης, «Η κόρη της Ηρωδιάδος» με την μεγάλην καλλιτέχνηδα Νπερκόφσκαν--- Το αριστούργημα του Ρικγκαδώ «Εκδικήσου με γαμβρέ μου». Λίαν προσεχώς «Ο ηλίθιος της Σαβύλλης», Η Μπελιντσώνη «Λίλλυ Πουσσέν» νεώτατον έργον (1917), «Το βασιλόπουλο», «Το μυστήριον της ψυχής». Αύριον θαυμασία ταινία με τον Σινιορέ και την Δωβραί, αι τουαλέτες της οποίας κατακτούν-- «Τα 9 άστρα». Μουσική Σακελλαρίδου + «Η άφιξις και υποδοχή του κ. Βενιζέλου εις το Παρίσι + «Ακτίς ηλίου» με την Όσμπορν + 8^{ov} επεισόδιον της «Ελαίν», «Η κόρη των κυμάτων», «Η διέξοδος» του Μπέρνσταϊν, «Η προσωπίς του έρωτος» (1918), «Ο θρίαμβος του Μπούφαλο» θαυμάσιον και επεισοδιακόν έργον με τον Μπούφαλο και την Φερνάνδαν Φάσν, «Στην χώρα των κανιβάλων», «Η εκ πορσελάνης κυρία», «Η πριγκίπισσα της Βαγδάτης», «Η ανάστασις» του Τολστόη, «Η κατάπτωσης», «Η άσπρη ποδιά», «Η 10^η συμφωνία», «Φρου φρου» με την Μπερτίνη και τον Σερένα, «Ο γάμος της Ολυμπίας» «Η διέξοδος», «Μπεμπέκα μου» Μπερτίνη, «Το αίγιμα», «Έτσι περνά η ζωή», «Η κ. Φλερτ», Εσπέρια, «Ο σαθρός οίκος», «Η φρουφρού» Μπερτίνη — Σερένα, «Το σκάνδαλο» του Μπατάιγ, «Η πριγκίπισσα της Βαγδάτης», «Ο θρίαμβος του θανάτου» (1919), «Μαριέττα», «Ουγγρική μελωδία» με τον Ντάγκοβιτς + βαριετέ, «Ο θρόνος Καρκινάτι», «Η λαιμαργία» Μπερτίνη, ντε Ρίζο, εξωφρενικής κωμικότητος κωμωδία --- «Δύναμις και ευγένεια», «Τόσκα» Μπερτίνη, «Εγκαταλελειμμένη γυναίκα» με την Εσπέριαν, «Η δύναμις του πεπρωμένου», Η Μανζίνη εις την «Ειρωνείαν της ζωής», «Η προίκα της Αννούλας», Το δεύτερον και τελευταίον μέρος του «Ταρζάν» (1920), «Το μυστικόν του Αρζεβίλη», «Σείχ, ο βασιλεύς της ερήμου», «Η κόρη της Σκωτίας», «Η Σουζάνα και οι λησταί» με την Σουζάναν Γκρανταί «Ο γύρος του κόσμου εξ έρωτος» + «Εις το Εσκή Σεχήρ», «Ο μπαμπάς» με την Μαίρην Πίκφορντ, «Μία δυστυχής μικρά κυρία», Το καφεενεδάκι, «Αι μάχαι του Σαγαριού», «Η Θέμις», «Η παγίς του Έρωτος», «Οι πέντε κατηραμένοι τζέντλεμαν» (1921), «Ο Γκόλεμ» με τον Βένγκερ, «Ο καμπούρης» του Χάουπμαν, «Η τσιγγάναν» με την Ίταλα Μαντσίνη, «Η άγνωστος» με την Ζακομπίνη, «Το τάξιμον» με την Λότε Νόυμαν (1922), «Μέσα στα χιόνια» + Φάπτν, «Δόκτωρ Μαιμπύς», «Ένας πραγματικός διαβολάνθρωπος», «Ο ηθοποιός Κην» του Αλεξάνδρου Δουμά, «Αμαρτίαι γονέων», «Μία δίκη» δραματικώτατον νέον έργον, «Ο Βοκάκκιος» (1923), «Η τσιγγανοπούλα», «Σείχ ο βασιλεύς της ερήμου», + Ζιγκοτώ, «Η κόρη με την μάσκα» με την Όρνι Οσβάλτα, «Η τραγωδία του έρωτος» 1° – 2° μέρος μαζί, «Το στίγμα» Πάολα Νέγκρι, «Η γυναίκα στο βολάν» (1924), «Ο φτωχόκοσμος», «Το ρόδον της ερήμου», «Μουλέν Ρουζ», «Το διαβολόπαιδο», «Το τραγούδι της αγάπης», «Ο λέων της Μογγολίας» με τον Ματζούκιν (1925), «Μια εβδομάς ηδονής»,²⁷²⁵ «Ο γύρος του κόσμου», Ο Βαλεντίνο εις την «Κυρίαν με τας καμελίας», «Ο κλέφτης», «Οι σωματέμποροι των Παρισίων», «Ταρτούφος» του Μολιέρου με τον Γιάννιγκς, «Γεννηθήτω το φως» (1926), «Στον άλλο κόσμο, σαν πεθάνουμε», «Η άμαξα υπ. αρ. 13» του Ξαβιέ Δεμοντεπαίν, «Μιχαήλ Στρογκώφ», «Σε μισώ», «Η αιχμάλωτος» ή «Κάτω από την αγχόνην», «Ροζμαρί», «Το άνθος της Βαγδάτης», «Διαφθορεύς κοριτσιών», Μοσζούκιν (γενικά), «Ρόμολα» (1927), «Η Μαρκίττα» + «Αγωνία» + νούμερα βαριετέ, «Το τραίνο του θανάτου» + «Χρυσοθήρας», «Οι τρεις αλήται», «Κοζάκος πρίγκιψ», «Η κατάσκοπος με τα

²⁷²⁵ Ο Γιώργος Σεφέρης, γράφει στο ημερολόγιό του: «18 Ιανουαρίου 1926. Έσπλέντι: Μια εβδομάς ηδονής. Έρωτα. Συγκίνησιν. Αγωνίαν. Δράμα. Περιπέτειαν. Πλούτον. Σαλόνια. Ντάνσινγκ. Ραδιουργίες. Μαρτύρια. Ατραξιόν. Πολυτέλειαν. Τραγωδίαν. Πόνον, Δάκρυα. Παλάτια. Μόδες'. Από τη Δύση δε γυρίσαμε στην Ελλάδα χορτάτοι. Γυρίσαμε πεινασμένοι» (Μέρες Α, σελ. 411)

μαύρα μάτια» σωστό κινηματογραφικό αριστούργημα, «Κορώνα ή γράμματα;», «Οι έρωτες της Ελένης της Τροίας», «Φαν φαν» ολόκληρον, «Τυφλός έρωας», «Το μαγικό νησί», «Το θύμα», «Έρωας και κύματα» (1928), «Η κόρη του σείχη», «Το λιμάνι των δακρύων», «Το χωρίον της αμαρτίας» + Εδουάρδο Μπιάνκο,²⁷²⁶ «Μαρία Πενταγιώτισσα», «Οι έρωτες της Κάρμεν» Ι. Αγγελόπουλος βαρύτονος, Ι. Βλαστός τενόρος και ορχήστρα, «Ροζ Μαρί», «Οι λησταί του Ολύμπου», «Τσάρος και Ρασπούτιν» (1929), «Ο κατάσκοπος», «Αππασιονάτα» με ορχήστρα 24 οργάνων διεύθυνσις Κ. Κούλα + επίκαιρα ομιλούντα ελληνιστί, «Ο βασιλεύς των Παρισίων», «Φίλησέ με Μαρίτσα» ελληνική ταινία, «Η πρώτη αγάπη δεν ξεχνιέται», «Δυναμίτις», «Η υπεράσπισις έχει τον λόγον» γαλλική ομιλούσα (1930), «Η εξαδέλφη μου από την Βαρσοβία», «Τι θα κάνης, θα τον πάρης», «Βικτώρια και ουσσάρος», «Ερωτική παραζάλη», «Ο δαμαστής των γυναικών» με τον γόην τενόρον Μοχίκα, «Ποτέ πια δεν θα αγαπήσω», «Άγνωστος τραγουδιστής», «Μαντάμ ντε Πομπαδούρ» (1931), «Έξω φτώχεια» ελληνικόν, «Σα σμίξουν δυο καρδιές», «Γκλόρια», «Ο κύριος, η κυρία και ο Μπίμπι», «Νύχτες Μεγαλουπόλεως» (1932), «Ατλαντίς», «Γυμνός σαν το σκουλήκι» με τον Μπουμπούλ, «Ο μαύρος ουσσάρος» με τον Σαρλ Μπουαγιέ, «Εγώ την ημέρα και συ τη νύκτα», «Σερενάτα Σούμπερτ» β' εβδομάς (1933), «Ο άρχων του κόσμου», «Το ρομάντσο μιας δακτυλογράφου», «Η γυναίκα στο βολάν», «Φυγάδες», «Μαριέτα» (1934), «Η ουγγρική ραψωδία», «Πρόσκλησις σ' ένα βαλς», «Μαντάμ Ντιμπαρύ» + Ζουρνάλ Ούφα (1935), «Ρομπέρτα», «Βιενέζικα καπρίτσια», «Μοντέρνοι καιροί», «Βαριετέ», «Το ημερολόγιο μιας ερωτευμένης» (1936), «Μάννα», «Σερενάτα Σούμπερτ» Μάρθα Έγκερθ, «Μια νύχτα στον Δούναβιν», «Δρ. Επαμεινώνδας» ελληνικόν (1937), «Ταμάρα», «Δεν χορεύω πεια» Φρ. Ασταίρ, Τζ. Ρότζερς, «Οι περιπέτειες του Τωμ Σώγερ», «Ταυρομάχος χωρίς να το θέλη» (1938), «39 βήματα», «Ουσσάροι της φρουράς» και «Κολασμένες γυναίκες» (1939).

Σπλέντιτ Μικρόν Καλοκαιρινός «στον κήπο της μπουραρίας του Θων. Αναφέρεται το 1925».²⁷²⁷ Για το πού η βίλλα Θων, δεξ «Αμπελοκήπων Κινηματογράφος». Εγώ δεν το έχω εντοπίσει να παίζει.

Στάδιον / **Κινηματογράφος Στάδιον** / **Σταδίου κινηματογράφος** Παλαιότατη θερινή και εκτεταμένη μάντρα στη δεξιά όχθη του Ιλισσού, απέναντι από το Παναθηναϊκό Στάδιο (εξού και η ονομασία), που ξεκίνησε με караγκιόζη, σινε – βαριετέ, σινεμά και θέατρο (εξού και τα μεσοπολεμικά κενά στις χρονιές παρακάτω), αλλά σταδιακά καθιερώθηκε ως σκέτο σινεμά, σχετικώς αστικό μάλιστα εντέλει, λόγω περιοχής (αν και Β' προβολής). Συνυπήρξε το '30 με τα «Πεύκα» και την «Αίγλη» (Α, δεξ λέξεις). Στις εφημερίδες το βρίσκουμε «Οπισθεν Ζαπείου» (π.χ. 1924) και Ηρώδου Αττικού 17, Ζάππειον (π.χ. το 1938). Τηλέφωνο 72396.²⁷²⁸ Προφανώς είχε είσοδο από την Ηρώδου Αττικού (που ήταν τότε πολύ πιο στενή) όμως θα πρέπει να παρεμβαλλόταν κάποιος διάδρομος, τότε ανάμεσα στα δέντρα των «Πεύκων», σήμερα στο πλάι της λεγόμενης «πολυκατοικίας του Καραμανλή» το προς την Ηρώδου του Αττικού (δεξ «Πεύκα» για λεπτομέρειες). Το σινεμά αναπτυσσόταν κατά μήκος του ποταμού, με την οθόνη κάθετη προς αυτόν, δηλαδή προς τη Ριζάρειο. Οι θεατές είχαν την πλάτη τους στην Ηρώδου Αττικού και δεξιά

²⁷²⁶ Περί Μπιάνκο, δεξ την υποσημείωση στον «Απόλλωνα» Α

²⁷²⁷ Αποκλειστική πηγή ο Πατέρας 146

²⁷²⁸ ΟΤΕ 1956

τους το ποτάμι, το οποίο συνεχίζει να ρέει σε κούγκια κάτω από τη Βασιλέως Κωνσταντίνου. Στο σημείο που τοποθετώ το «Στάδιον» (σημερινή Βασιλέως Κωνσταντίνου 5), κατέγραψα το 2009 ένα νέο γυάλινο κτίριο που φιλοξενεί τρεις πρεσβείες, ένα προξενείο κι ένα ξένο πανεπιστήμιο Δεν μπόρεσα να βγάλω άκρη ποια ήταν η χρήση του οικοπέδου από τότε που έκλεισε το «Στάδιον» μέχρι την οικοδόμηση τού παραπάνω κτιρίου.

Για το ξεκίνημα, ο Πατέρας αναφέρει ότι ήταν θέατρο σκιών με τον Κονιτσιώτη από το 1910.²⁷²⁹ Εγώ το πρωτοβρίσκω να παίζει καργκιόζη το 1921 (Μόλλας) και βέβαιο το 1922. Μάλιστα τη δεύτερη αυτή χρονιά συνυπάρχει, τουλάχιστον κατά την εφημερίδα «Αθηναϊκή» (πολλαπλές δημοσιεύσεις), με άλλο ομώνυμό του, που παίζει καραγκιόζη.²⁷³⁰ Το 1924 παίζει τη μισή σεζόν ο καραγκιοζοπαίκτης Ξάνθος, ενώ την άλλη μισή είναι σινε βαριετέ. Θέατρο το 1925. Το 1926 άλλοτε ο καραγκιοζοπαίκτης Ξάνθος κι άλλοτε ταινίες. Το 1927 και για αρκετά χρόνια ο καραγκιοζοπαίκτης Μόλλας. Από το 1932 είναι αποκλειστικά σινεμά.. Ιδιοκτήτες ήταν ο πασίγνωστος, τότε, Παπασπύρου (με αλυσίδα περιφημων, ζαχαροπλαστειών, ένα από τα οποία ήταν στο ίδιο τετράγωνο, στη δεξιά όχθη του Ιλισσού), και στη συνέχεια οι «Υιοί Παπασπύρου». ²⁷³¹ Υποθέτω πως και τα παγωτά «Παπασπύρου» (κι αργότερα «Παπασπύρου – Χρυσόστομος»), που τρώγαμε το '60, κοινή καταγωγή από δω έλκουν. Όπως πιστοποιεί η τρίτη από τις διαφημίσεις που δημοσιεύω παρακάτω, για ένα τουλάχιστον διάστημα στο μεσοπόλεμο λειτουργούσε με δωρεάν είσοδο, βασιζόμενο βεβαίως στα είδη που πουλούσε ως μπαρ – αναψυκτήριο. Να τώρα μερικές από τις πολλές του προπολεμικές διαφημίσεις:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΑΔΙΟΝ
Οδ. Ηρώδου Αττικού (Ζάππειον)
ΣΗΜΕΡΟΝ
ΜΑΡΣ ΡΑΚΟΤΣΥ
με τους ΓΟΥΣΤΑΒ ΦΡΑΙΛΙΧ
και ΚΑΜΙΛΛΗ ΧΟΡΝ²⁷³²

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΑΔΙΟΝ
ΣΗΜΕΡΟΝ **ΝΟΚΤΟΥΡΝΟ**
με την ΜΑΡΙΑ ΡΑΙΗ και τον ΑΝΝΩΝ
ΠΟΪΝΤΕΡ
Επί πλέον **ΣΙΛΛΥ ΣΥΜΦΩΝΥ** Τα
μαγεμένα παλάτια²⁷³³

Κινηματογράφος **ΣΤΑΔΙΟΝ**
Ηρώδου Αττικού, Ζάππειον
Σήμερα η πιο χαριτωμένη οπερέτα του
κινηματογράφου
με τον **ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΦΡΑΙΛΙΧ**

²⁷²⁹ Πατέρας 188

²⁷³⁰ Αθηναϊκή, πολλά φύλλα του Ιούλη 1922. Αν φυσικά δεν πρόκειται για παρατεταμένο λάθος της εφημερίδας.

²⁷³¹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 10/21.12.1947 και πρόγραμμα του σινεμά

²⁷³² Έθνος 8.7.1934

²⁷³³ Έθνος 6.7.1935

και την υψίφωνο του Γερμανικού μουσικού
θεάτρου **ΓΙΑΡΜΙΛΙΑ ΝΟΒΟΤΝΑ**

ΝΥΧΤΕΣ ΣΤΟ ΒΟΣΠΟΡΟ

Νέα Κόπια. Γυρισμένο καθ' ολοκληρίαν
στην Κωνσταντινούπολη

Επιπλέον επίκαιρα
Είσοδος ελευθέρη²⁷³⁴

Κινηματογράφος

ΣΤΑΔΙΟΝ

ΣΗΜΕΡΟΝ

ΒΑΡΩΝΟΣ

ΑΤΣΙΓΓΑΝΟΣ

ΑΝΤΟΛΦ ΒΟΛΜΠΡ

«ΦΟΙΝΙΞ»²⁷³⁵

Το παρακάτω απίθανο δημοσίευμα που αλίευσα από εφημερίδα του μεσοπολέμου δείχνει ποια ακριβώς ήταν η χρήση των βοηθητικών χώρων του κινηματογράφου το χειμώνα, οπότε βεβαίως προβολές δεν υπήρχαν. Απολαύστε σκανδαλοθηρικό – οφθαλμοπορνικό γράψιμο εποχής:

«Η ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΗ ΕΡΩΤΙΚΗ ΠΥΡΚΑΪΑ

Το επί της λεωφόρου Ηρώδου του Αττικού θερινόν κινηματοθέατρον Στάδιον, όπου εστεγάζετο άλλοτε ο πολύς караγκιόζης του Μόλλλα, τα παλαιά καμαρίνια του που είχαν μεταβληθεί τελευταίως εις σεπαρέ δια τα άνομα τρυφερά ζευγαράκια και το παραπλεύρως καφενείον, έγιναν προχθές το βράδυ, όπως βλέπει ο αναγνώστης μας εις την ανωτέρω εικόνα, παρανάλωμα του πυρός. Κάποιος άθλιος απρόσεκτος επέταξε φαίνεται το αναμμένο τσιγάρο του κοντά σε ένα από εις τα διττώς αυτά εύφλεκτα «οικογενειακά» δωμάτια και ολόκληρη η ξυλίνη περιοχή των επήρε φώκο ακαριαίως.

Τι έγινε όμως κατά την έναρξιν αυτής της πυρκαϊάς είνε απερίγραπτον (!) Τα ζεύγη που εστεγάζον τας ερωτικές των συναλλαγάς κάτω από κάτω από την προσωρινή φιλόξενον στέγη των σεπαρέ, ευρέθησαν μέσα εις γλώσσας πυρός, αι οποίαι ηπέιλουν, έξω από την κατακαμμένην καρδιάν των, να καύσουν και τα άλλα εκτεθειμένα μέρη του σώματός των. Πανικός λοιπόν και ηρωική έξοδος από τα σεπαρέ όλων των ατυχών αυτών υπάρξεων. Ο ... τυχηρός διαβάτης εκείνης της ώρας από την γην αυτήν του πυρός, έβλεπε τας φλεγόμενας υπάρξεις να ξεπετιούνται μέσα από τα ...ερείπεια και τις φλόγες, ημίγυμνοι (!), αξιοδάκρυτοι, έντρομοι, παραληρούντες, πραγματικώς ... καημένοι και κακόμοιροι. Εις το πεδίον της πυρκαϊάς εγκατελείφθησαν τσάντες, σάρπες, πανωφοράκια και ... σακάκια, γούνες και καπέλα, ό,τι τέλος πάντως είχε θεωρηθή περιττόν και είχεν αφαιρεθή από τους θαμώνας των υπόπτων αυτών φωλεών, χάριν ...ευκολίας. Φωνίτσες και φωνάρες ανεμείχθησαν πολύ και δια πολλήν ώραν με τους καπνούς και τα συντρίμματα και οι αυθάδεις πόλισμαν έσπευδαν να ζητήσουν και τα ρέστα από τους ημιγύμνους διασωθέντας.»²⁷³⁶

²⁷³⁴ Έθνος 20.07.1934

²⁷³⁵ Ελεύθερος Άνθρωπος, 09.06.1936

²⁷³⁶ Ακρόπολις, 30.03.1933. Η στίξη, που επιτείνει το σκανδαλισμό, είναι βεβαίως της μάνας του

Άντεξε και στην κατοχή, δίχως να το γυρίσει σε βαριετέ. Το πρώτο κατοχικό καλοκαίρι, ο Γιώργος Θεοτοκάς, αναφερόμενος σε αεροπορική επιδρομή της ΡΑΦ εναντίον του γερμανοκρατούμενου Πειραιά γράφει στο ημερολόγιό του: «31 Αυγούστου 1941. Το βράδυ της 31 τρέχοντος έγινε μία από τις μεγαλύτερες αεροπορικές επιδρομές αυτού του πολέμου στην Ελλάδα. Ήμουν στον υπαίθριο κινηματογράφο του Σταδίου, στην Αθήνα, όταν άρχισε η επιδρομή κατά τις 9.30 μ.μ.. Η παράσταση άρχισε κανονικά με συνοδεία όλων των θορύβων της Κολάσεως και συνεχίστηκε ως τις 10.30, οπότε δηλώθηκε ότι πρέπει να φύγουν οι θεατές. Σ' αυτό το διάστημα ο κόσμος κρατούσε εξαιρετική ψυχραιμία και παρακολουθούσε την ταινία χωρίς να πολυσκοτίζεται για τους θορύβους και τις λάμπεις της αερομαχίας, και τον ενδεχόμενο κίνδυνο από πτώση θραυσμάτων. Μονάχα μια γυναίκα άκουσα πίσω μου να παρακαλεί επανειλημμένως τον άντρα της 'πάμε να τηλεφωνήσουμε στη μητέρα μου να μην ανησυχεί', μα αυτός βαριότανε. Και μια άλλη που ψιθύριζε με ερωτική έξαψη: Αχ τα Εγγλεζάκια μου! Τα Εγγλεζάκια μου!' Ο λοιπός κόσμος το είχε πάρει μάλλον στο αστείο».²⁷³⁷ Για τη συγκριτική συνέχεια της εγγραφής αυτής του Θεοτοκά, δες «Αίγλη». Ιδού τώρα και μια διαφήμιση από το τελευταίο κατοχικό καλοκαίρι:

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΑΔΙΟΝ
 ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ 7-8 μμ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΖΑΖ
 Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΥ Μ. ΚΑΠΝΙΣΗ ΜΕ
 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΝ ΤΩΝ ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΩΝ
 ΣΟΛΙΣΤ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΒΑΓΓΟΣ— ΛΙΖΑ—
 ΜΙΛΙΑΔΗΣ [σικ] — ΚΑΙ ΟΙ 4 ΡΥΘΜΙΚΟΙ ΝΕΟΙ
 ΣΤΑΣ 8 μμ ΤΙΝΟ ΡΟΣΙ ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ
 ··**ΠΕΡΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΠΟΘΟ**··²⁷³⁸

Είναι απορίας άξιο γιατί έκλεισε τόσο νωρίς -και σε εποχή μάλιστα που δεν κλείνανε καθόλου τα σινεμά- αφού το τελευταίο του καλοκαίρι ως κινηματογράφος (1947) είχε έρθει πρώτο σε αριθμό εισιτηρίων (158.269)!²⁷³⁹

Ενδεικτικά φιλμ: καθημερινώς κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη) (1922), «Ο νόθος», Κινηματογράφος – Ορχήστρα, «Μασιόστας», «Η γέφυρα των στεναγμών» (όλο το Σεπτέμβρη, 1923), «Ο τυφλός», Σινε Βαριετέ χωρίς ταινίες συγκεκριμένες (επί μήνες) (1924) «Τυφών», «Αετός των θαλασσών» + βαριετέ, «Το στίγμα» + νούμερα βαριετέ, «Σκιαί που περνούν» + βαριετέ, «Ένσαρκον άγαλμα» + βαριετέ, «Ο έμπορος της Βενετίας» + βαριετέ, «Ο αετός των θαλασσών», «Η κόρη του σκότους», «Η Πομπηία» + βαριετέ, «Το παιδί του κόσμου» (1926), «Στη γκαρσονιέρα», «Η πόλις των τραγουδιών», «Ο ζητιάνος της Σταμπούλ», «Ο άγνωστος τραγουδιστής», «Στη μυστική υπηρεσία», «Μόντε Κάρλο» (1932), «Πάπρικα», «Έρωσ α λα αμερικαίν», «Ορλώφ» «Ευτυχία για μια νύκτα», «Εγώ την ημέρα και συ τη νύκτα», «Τραγούδι, φιλί, γυναίκα», «Τα διαμάντια της κυρίας» (1933), «Άστρον της Βαλέντσιας», «Τραγούδι, φιλί, γυναίκα», «Γυμνός σαν το σκουλήκι», «Κατάσκοπος επί το έργον», «Γλυκά φιλιά», «Βερόνικα», «Μαρς Ρακότσκι» (1934), «Η μούμια», Μπουμπούλ (γενικά), «Μαζούρκα», «Σαφώ», «Βαρκαρόλα» (1935), «Ο λύκος του Λονδίνου», «Όταν ο έρωσ ψιθυρίζη», «Βαρώνος ασίγγανος», «Ζαν ντ' Αρκ» (1936),

²⁷³⁷ Θεοτοκάς 285

²⁷³⁸ Ελεύθερον Βήμα, 15.06.1944

²⁷³⁹ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 3 /2.11.1947

«Τζένη Τζιράρ», «Βωβά χείλη», «Το σπίτι του μυστηρίου», «Νιτσεβό», «Δις προϊσταμένη» (1937), «Τελευταίον φυλάκιον», «Την λένε Πέτρο», «Η πόλις της αμαρτίας», «Το τέλος του κ. Τσάνεϋ», «Υπό το βλέμμα του Βούδα», «Ο χορός είναι η ζωή μου», «Ο κακός δρόμος» (1938), «Λεγεών της τιμής», «Το τελεσίγραφον του Σεραγιέβου», «Χαλύβδινες καρδιές», «Το μαρς των απομάχων» (1939), «Μοντέρνος τυχοδιώκτης», «Σιδηρούν προσωπίον», «Στην υπηρεσία του θανάτου», «Ο άνθρωπος που έζησε δυο φορές» (1940), «Πόλις του αίματος», «Ομογάλακτος αδελφή μου», «Άπ' τον έρωτα στο έγκλημα», «Παγίδες» (1941), «Ελπίδες που σβήνουν», «Ας τραγουδήσουμε μαζί», «Ο κουρεύς της Σεβίλλης», Σαρλ Μπουαγιέ (γενικά), «Οι νεόπλουτοι», «Σύζυγος εναντίον δακτυλογράφου», «Η κατάρα της τσιγγάνας» (1942), «Ένοχος πόθος», «Διαγωγή μηδέν», «Ξανασιμούν δυο καρδιές», «Γη του πυρός», «Μια γυναίκα πέρασε», «Ο νόθος», «Τρία σύγχρονα κορίτσια», «Ο δρόμος της καρδιάς» (1943), «Ειδύλλιο στο Δούναβι», «Μεταξύ τριών ενόχων», «Η καρδιά του γέρου ξανανειώνει», «Η λίμνη των χιμαιρών», «Όταν ξυπνά το παρελθόν» (1944), «Αγάπη στις πόλεις», «Μυστικός πράκτωρ Β 47» + «Η μάχη της Γαλλίας», «Οι ναζί επιτίθενται» + «Άστατη γυναίκα», «Η μάχη της Αγγλίας» + «Ζητούνται αλήτες», «Στα νύχια της Γκεσταπό» + «Η συνδιάσκεψις του Πότσνταμ», «Ακαπούλκο» (1945), «Τα πέντε αδέρφια», «Στο νησί του πειρασμού», «Ανοιξιάτικες τρέλλες», «Η μορφή μιας γυναίκας», «Χίλιες και μια νύχτες» (1946), «Ο μαύρος πειρατής», «Μπαταάν», «Συνέταιροι στον έρωτα», «Νοτίως του Σουέζ» και «Μια νύχτα στο Ρίο» (1947).

Σταρ / **Star** / **Σινέ Σταρ** Αρχιτεκτονικά σημαντικός κινηματογράφος σε όλων των εποχών, σε δικό του κτίριο, που λειτούργησε το διάστημα 1947 – 2010. επί της οδού Αγίου Κωνσταντίνου 10, Ομόνοια, τηλέφωνα 55801, 525801, 5225801. Τα τελευταία χρόνια: www.star-sinema.gr και επιχειρηματίας ο Αντώνης Φραντζής.²⁷⁴⁰ Τ' όνομα σημαίνει αστέρι στα αγγλικά. Χτίστηκε το 1946 –47 από τον αρχιτέκτονα Ζακ Μωσσέ με επιρροές από το μοντέρνο κίνημα. και λειτούργησε αρχικά με επιχειρηματίες τους Καμχή, Κόμο, Μαύρο και τον ίδιο. Χρησιμοποιούσε μοντέρνα μηχανήματα ήχου, κλιματισμό κλπ, ενώ είχε δύο εξαιρετικούς εξώστες, καπνιστήρια και θεωρεία.²⁷⁴¹ Συνολικά 1100 θέσεις, ²⁷⁴² που αργότερα έγιναν 998, ²⁷⁴³ πιο μετά 850²⁷⁴⁴ και στις μέρες μας (2006), όπως τις έκοψα, είναι πολύ λιγότερες. Έπαιζε «από πρωίας», αλλά π.χ. το 1963 είχε ακριβότερο εισιτήριο από τον ανταγωνισμό, διότι ήταν σαφώς άλλου επιπέδου από το «Κοτοπούλη», το «Κοσμοπολίτ», το «Μοντιάλ», την «Αλάσκα» ή το «Πάνθεον» (δες λέξεις). Ανήκε πάντα στην Α' προβολή, όμως η προσπάθεια να κρατηθεί αστικό σινεμά στην Ομόνοια απέβη ματαιία. Οπότε, αν και αντιστάθηκε, ήταν αναπόφευκτη η τυπική εξέλιξη: → αισθησιακά /σπλάτερ περιπέτειες /«λαϊκό ξύλο» → καράτε → τσόντα (από το 1982). Η πρόσοψή του απαθανατίζεται στην ταινία «Μιρουπάφσιμ».²⁷⁴⁵

Φαίνεται ότι, στην αρχή τουλάχιστον, δεν πήγαινε καλά, όπως προκύπτει από δημοσίευμα της εποχής: «Η απελπιστικά μικρή κίνησης εις τα εισιτήρια του 'Σταρ', η σχεδόν πάντοτε κενή πλατεία του με θεατάς αριθμουμένους εις τα δάκτυλα, μας γεννά ερωτήματα εις τα οποία όμως δεν ευρίσασκομεν απάντησιν. Οικοδομικώς δεν

²⁷⁴⁰ Εισιτήριο του σινεμά

²⁷⁴¹ Όλες οι πληροφορίες από Ορφανουδάκης 78

²⁷⁴² Ορφανουδάκης 78 και Ματθαίος Πόταγας, συνέντευξη

²⁷⁴³ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁷⁴⁴ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁷⁴⁵ Πληροφορία από τον Τάκη Μπαστέα

είναι κακός ο κινηματογράφος..., εις διακόσμησιν δεν υστερεί, θέρμανσιν έχει, αερισμόν έχει. Τότε πού οφείλεται η ομαδική αποχή του κοινού; Μήπως εις τα καθίσματά του, τα οποία είναι ομολογουμένως κάπως στενότερα του δέοντος ή εις την όχι αρτίαν απόδοσιν των φωνητικών μηχανημάτων; Μήπως φταίει και η κακή εκλογή των έργων του; Ας εξετάση το ζήτημα με κάποιαν μεγαλυτέραν προσοχήν η διεύθυνσίς του, διότι είναι κρίμα ένας νεότευκτος κινηματογράφος, όπως το 'Σταρ', να έρχεται σχεδόν τελευταίος σε εισιτήρια».²⁷⁴⁶

Ιδού και μια διαφήμισή του από τον πρώτο καιρό:

Σ Τ Α Ρ

Πριν πάτε σινεμά σκεφθείτε ότι 1^{ov}) το **Σταρ** είναι ο τελειότερος και ανπαυτικότερος κινηματογράφος των Αθηνών, 2^{ov}) ότι προβάλλεται ένα έγχρωμο διαμάντι της Αγγλικής παραγωγής

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ

με τα ασύγκριτα αστέρια Μερλ Όμπερον και Ρεξ Χάρισσον και 3^{ov}) ότι ακολουθώντας το σύστημα των μεγάλων Σινεμά της Ευρώπης προσφέρει κάθε μέρα και τας Κυριακάς μεταξύ 6-6.30 και 8-8.30

ΔΥΟ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ²⁷⁴⁷

Αργότερα, άλλες διαφημίσεις του είναι σαφέστερες. πΌταν παίζει την ταινία «Η Σονάτα του Κρώζερ», ανακοινώνει: «Επί πλέον καθημερινώς και εις τα Προγράμματα 6-8 και 8-10 ο Γιώργος Οικονομίδης και η ορχήστρα τζαζ του Γιώργου Μουζάκη. Τραγουδι: Λοβάττι – Κάιτη Ντένις. Και διάφορες ατραξιόν σε ένα πρόγραμμα μιας ώρας».²⁷⁴⁸ Τις δεκαετίες του '50 και του '60 (τουλάχιστον) επιχείρησε της «Σάββας φιλμς»,²⁷⁴⁹ δηλαδή του Σάββα Πυλαρινού. «Ο κινηματογράφος του καλού γούστου», λέγανε εκείνη την εποχή τα προγράμματά του. Να και χαρακτηριστικό δημοσίευμα: «ΚΟΜΜΑΤΙ ΚΙΝΑΣ παρουσιάζουν αι οδοί Αγ. Κωνσταντίνου και Ευπόλιδος με την τεράστια κινηματογραφική πρόσοψη του κινηματογράφου 'Σταρ' και των γραφείων της 'Σάββας φιλμς', όπου διαφημίζεται από τώρα η εντυπωσιακή ταινία «55 μέρες στο Πεκίνο», με εικόνες από την σύγκρουση Κινέζων και Ευρωπαίων στο Πεκίνο».²⁷⁵⁰ Επιχειρηματίας τα τελευταία χρόνια, όπως αναφέρεται πάνω στο εισιτήριο, ήταν ο Αντώνης Φραντζής. Στα χέρια του θα πρέπι να έκλεισε.

²⁷⁴⁶ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησις τ. 5 /16.11.1947. Για την ιστορία, μετά το δημοσίευμα αυτό ξεκίνησε σύγκρουση μεταξύ Σταρ και Κινηματογραφικής, η οποία συνεχίστηκε σε επόμενα τεύχη

²⁷⁴⁷ Αλιέυμα του Μοστράτου, από τη Βραδυή 07.03.1949

²⁷⁴⁸ Η Καθημερινή, 28.10.1948

²⁷⁴⁹ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁷⁵⁰ Τα Θεάματα τ. 135, 25.08.1963

Η Μαριάννα Κυριακάκη γράφει ότι ένας νεαρός φοιτητής Πολιτικών Επιστημών, ονόματι Βασίλης Γεωργιάδης, «συνήθιζε να συχνάζει στο μπαρ του ‘Σταρ’ και να βλέπει αδιάλειπτα τις ταινίες που προβάλλονταν εκεί. Στον ίδιο χώρο έτυχε να διαβάσει στην εφημερίδα για την ίδρυση της Ακαδημίας Κινηματογραφικών Σκοπών, την οποία δίδυνη ο Ελληνοαμερικανός Ορφέας Καραβίας. Χωρίς δεύτερη σκέψη αποφάσισε να εγγραφεί και να παρακολουθήσει τα μαθήματα σκηνοθεσίας. Γρήγορα απογοητεύτηκε από την ποιότητα των σπουδών και ίσως να τα παρατούσε, αν δεν ερχόταν σ’ επαφή με το μοντάζ, που τον γοήτευσε κι έγινε αιτία να ολοκληρώσει τις σπουδές του στη σχολή».²⁷⁵¹ Έτσι, μετά και από άλλες περιπέτειες, ξεκίνησε ο μετέπειτα σπουδαίος σκηνοθέτης.

Είχα να πάω στο σινεμά αυτό 30 χρόνια. Θυμόμωνα μόνο ότι με είχε εντυπωσιάσει και τίποτ’ άλλο. Το επισκέφτηκα ξανά σχετικά πρόσφατα, όταν έκανα την έρευνα για τα τέσσερα τελευταία τσοντάδικα του Κέντρου. Αναπαράγω εδώ μέρος του δημοσιεύματος:

«ΤΣΟΝΤΑ ΜΕ ΑΡΧΟΝΤΙΑ. ΣΤΟ ‘ΣΤΑΡ’

Το ‘Σταρ’ της Αγίου Κωνσταντίνου είναι το πιο γνωστό από τα εναπομείναντα τσοντάδικα. ...Είναι ένα κτίριο πανύψηλο, σχεδόν σαν το ‘Rex’. Τα γράμματα που σχηματίζουν τη λέξη ‘ΣΤΑΡ’ είναι κεφαλαία και στα ελληνικά: κάθετα, τεράστια, φωτεινά, δεσπόζουν στο δρόμο. Από την ταράτσα μέχρι τη μεγαλόπρεπη μαρκίζα της εισόδου επί της Αγίου Κωνσταντίνου, μια τεράστια αφίσα – λάβαρο καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της πλατιάς πρόσοψης, δείχνοντας μια ημίγυμνη και σχετικά σεμνή γυναίκα. Θα μπορούσε να είναι καμπαρέ, για παράδειγμα. Στην είσοδο του σινεμά, τα στοιχεία του παλιού μεγαλείου διατηρούνται αλώβητα: όμορφα μαρμάρινα τρίχρωμα πλακάκια, στις αποχρώσεις του καφέ, γυαλιστερά μεταλλικά ‘κορδόνια’ αναμονής για τους εισερχόμενους, βαριές και αξιόπιστες πόρτες, ευρυχωρία στο ταμείο και στην είσοδο. Ευρυχωρία παντού. Μια γοργόνα – κούκλα με στρας σε μια βιτρίνα. Μια παλιά αφίσα της Τσιτσιολίνας... Κόβω επιτόπου εισιτήριο και μπαίνω μέσα.

Δε μ’ ενδιαφέρει η προβολή, όσο το αν διατηρούνται τ’ αρχιτεκτονικά στοιχεία, αφού, δυστυχώς, το σινεμά δεν ανήκει στα διατηρητέα. Περιμένω να συνηθίσουν τα μάτια μου. Η οθόνη φάτσα, όπως τη θυμόμωνα. Βλέπω τη γνωστή κακή προβολή. Το έργο είναι αμερικάνικο. Οι σεξουαλικές περιπέτειες μιας νοσοκόμας με γιατρούς, επισκέπτες, άλλες νοσοκόμες, διάφορους παρατρεχάμενους, ακόμα και ασθενείς (πώς το κάνουν με σπασμένα χέρι και πόδια και γάζες και γύψους- αυτά τα ξέρει μόνο ο θεός της τσόντας. Όπως και το πότε ασχολείται με την κανονική εργασία της η τρομερή αυτή Ίζαμπελ). Στο διάλειμμα βλέπω ότι ο κόσμος είναι αρκετός. Καπνίζουν βέβαια, αλλά η ατμόσφαιρα δεν επηρεάζεται όσο στ’ άλλα, τα μικρότερα σινεμά. Αρκετοί ξεδιπλώνουν εφημερίδες. Ύφος συνηθισμένο, όταν κοιτάζονται. Βλέπω μερικές σαφώς ξενικές φάτσες: δυο τρεις ασιάτες, μερικοί ανατολικοευρωπαίοι, ένας μαύρος. Φυσικά οι περισσότεροι είναι γηγενείς... Η αίθουσα αχανής, όπως την ήξερα. Οι διπλοί εξώστες ανοιχτοί, κάπως ανοιχτοί προς την πλατεία, μου φέρνουν στο μυαλό τη ‘σκεπαστή’ εξέδρα του γηπέδου της ΑΕΚ.²⁷⁵² Το σινεμά εσωτερικά δεν έχει αλλάξει. Όχι σπουδαίες φθορές για τα σχεδόν εξήντα χρόνια του. Λοιπόν, τσόντα με πατίνα παλιάς αρχοντιάς στο Σταρ. Τα καθίσματα ξύλινα με φτηνό

²⁷⁵¹ http://koyinta.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=453&Itemid=65

²⁷⁵² Το γήπεδο λεγόταν «Νίκος Γκούμας» και έχει γκρεμιστεί

πράσινο πλαστικό. Λεπτομέρεια: δεξιά της οθόνης μια φωτεινή ένδειξη γράφει ‘WC καπνιστών’.

Φεύγοντας, παρατηρώ ότι ... υπάρχει δίπλα sex shop, στην Αγίου Κωνσταντίνου 4. ...Η γνωστή ανταλλαγή πελατών, υποθέτω. Γυρίζω στο ‘Σταρ’, προσπαθώ να πιάσω κουβέντα με θεατές που βγαίνουν. Με κοιτάνε σα να είμαι Αρειανός, δεν κάθονται ν’ ακούσουν καν τι τους θέλω. Ο μόνος που μου λέει δυο λόγια είναι ένας γέροντας λαχειοπώλης, που κουβαλάει τη ‘στέκα’ με τα λαχεία και μένει ‘λίγο πιο πάνω’ (;):

‘Ερχόμασταν εδώ πολλά χρόνια. Το πρώτο έργο που είχαμε δει λεγότανε ‘Καλλιόστρο’, το ’52. Βλέπαμε Τζέρι Λιούις... Καουμπόικα... Να, θυμάμαι το ‘Κρεμάστε τα καθάρματα’. Μετά καράτε, πολύ καράτε... Κάθε βδομάδα, κάθε μήνα, εδώ είμαστε’. Λέει ότι το σινεμά είναι συνήθεια. Πού αλλού να πάει; Μου μοιάζει σα δικαιολογείται που βγήκε από μια τσόντα, αλλά δεν είμαι βέβαιος. Και μιλάει συνεχώς στον πληθυντικό, ενώ σήμερα τουλάχιστον βγήκε μόνος του από το ‘Σταρ’. Δεν τολμάω να τον ρωτήσω, ποιος ξέρει ποιους πόνους ίσως θα σκαλίσω. Τον ευχαριστώ και τον χαιρετάω....»²⁷⁵³

Αντωνίου, καταγράφοντας μαρτυρίες του υπεύθυνου του σινεμά το 2007: «Τελευταία φορά που οι αρχές ζήτησαν από το Σταρ να κατεβάσει έργο ήταν το ’86, για το ελληνικό φιλμ ‘Οι σκύλες’, σκηνοθετημένο από τον θρυλικό Μπερτό. Είχε διαφημιστεί τόσο αναξιόπιστα, που έφτασε στ’ αφτιά του Ηθών η υπόνοια για αφύσικα πλάνα, κάτι που ασφαλώς δεν ίσχυε. Η πορνογραφία βέβαια έχει αλλάξει από τότε. Τα hardcore του ’80 είναι σαν τα τωρινά soft. Για παράδειγμα, δεν νοείται σήμερα να μην έχω ομοφυλοφιλικά και τρανσέξουαλ φιλμ στο πρόγραμμά μου... Η συμμετοχή σε δημόσια προβολή σκληρού πορνό είναι κοινωνικό γεγονός... Άλλο να δεις μόνος σου ένα dvd στο σπίτι και άλλο να πας σε στριπτηζάδικο ή σε οίκο ανοχής».²⁷⁵⁴

Ξαναπήγα το χειμώνα του 2008 στο «Σταρ» για περαιτέρω μελέτη του χώρου. Κι έγραψα στην «Άθηνες Βόις» το σχετικό κείμενο. Ιδού αποσπάσματα:

«ΣΤΑΡ’, ΤΟ ‘ΜΕΓΑΡΟ’ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Ρημάζει το σπουδαίο δείγμα του μοντέρνου κινήματος.

Επιβλητικό και ψηλό εξωτερικά σχεδόν σαν το ‘Ρεξ’ (μείον τη μυτερή απόληξη τύπου ουρανοξύστη), πολύ ωραιότερο όμως στη λιτή γραμμή του. Μάρμαρα, γυαλιστερό μέταλλο, υπέροχες προθήκες, σιδερένιες πόρτες μοναδικές. Παλαιά αρχοντιά. Εισιτήριο μόνο € 5.

Στην είσοδο κάρτες-προσκλήσεις, για κάποια προσομοίωση σεξ σόου που θα έδινε ένας διάσημος αλλοδαπός πορνοστάρ. Ήδη στο φουαγιέ η εγκατάλειψη ήταν υπολογίσιμη. Μπαίνοντας στην πλατεία, οι καρέκλες με φτηνό πράσινο πλαστικό, ξεχαρβαλωμένες. Μόνο άντρες εδώ, εννοείται. Καπνοσύννεφο να κλαις, μπόχα τσιγάρου και ανθρώπων. Διαλυμένα φωτιστικά, ξεφτισμένοι τοίχοι, φαγωμένα ξύλα. Η προβολή από ντιβιντί, κάκιστης ποιότητας (όπως σε όλα τα τσοντάδικα): δεν υπάρχει καμπίνα προβολής, ούτε μηχανικός, παρά ένας προτζέκτορας της κακιάς ώρας, κρεμαστός μπροστά στην οθόνη. Μια ημι-τραβεστί ξεφλοκιάζει κόσμο,

²⁷⁵³ Φύσσης Τσοντάδικα

²⁷⁵⁴ Αντωνίου, 98

αλλάζοντας κάθε τόσο κάθισμα. Στην αίθουσα, όχι στο έργο.

Το ανέβασμα όροφο όροφο από τις σκάλες του 'Σταρ' είναι μοναδική περιδιάβαση σε λούμπεν χώρο, ενώ συγχρόνως θαυμάζεις τ' απλόχερα μαρμάρινα σκαλιά, τα υπολείμματα στα σχέδια των τοίχων και τ' άλλα ωραία αρχιτεκτονικά στοιχεία. Στο μπαρ του πρώτου ορόφου διάφοροι καπνίζουνε και πίνουνε μπίρες, με τα βλέμματα χαμηλωμένα – όλοι μόνοι τους, περιμένοντας κάτι, ή ίσως τίποτα. Στον πρώτο εξώστη, δύο ζευγάρια επιδίδονται σε ερωτικές περιπτύξεις. Στο δεύτερο, όπου έχουν αφαιρεθεί και μερικά καθίσματα, ένας γονατιστός παίρνει πίπα έναν όρθιο. Στη ζωή, όχι στην οθόνη. Σπεύδω να φύγω, να μη νομίσουν ότι ανέβηκα για μπανιστήρι.

Το περιθώριο και οι περιθωριακοί με ελκύουνε, όσοι με διαβάζετε τακτικά το ξέρετε καλά. Τριγυρνάω στα στέκια τους, μιλάω μαζί τους, γράφω γι' αυτούς. Βλέπω με μεγάλη συμπάθεια όλους όσους ενοχλούν και φοβίζουν τους κομιλφό αστούς: τους ρακοσυλλέκτες, τους καταληψίες, τους ταλαίπωρους αλλοδαπούς, τους τραβεστί, τους άνεργους, τις καλντεριμιτζούδες, τα φρικιά, τα πρεζόνια, τους γυφτομέταλλους τρικυκλιστές, τους λαθρομετανάστες, τους αναρχοαυτόνομους, τους παράνομους, τους άστεγους, τους φτωχούς ομοφυλόφιλους. Τους φτωχούς ομοφυλόφιλους, επαναλαμβάνω, που καμιά σχέση δεν έχουν με τους ομογάλακτους λαμπερούς τηλεοπτικούς αστέρες. Μπορεί να μη νιώθω την αλληλεγγύη των ομοφυλόφιλων, αφού είμαι στρέιτ, νιώθω όμως την αλληλεγγύη των φτωχών και των (σχεδόν) εκτός κράτους. Κατανοώ ότι σε τούτο το σινεμά ένας ολόκληρος κόσμος βρίσκει το καταφύγιό του, τη σεξουαλική του εκτόνωση, την παρέα του ή τη μοναξιά του. Όμως το 'Σταρ', παρά την εξαιρετική κατασκευή του, πόσο θα κρατήσει ασυντήρητο και παρατημένο, βρόμικο και δυσώδες, καπνιστό και λεκιασμένο, να ρημάζει εγκαταλειμμένο στην τύχη του, αφημένο στη χρήση μόνο του περιθωριακού κόσμου;

Έχω τη γνώμη ότι πρέπει επειγόντως να κηρυχτεί διατηρητέο, γιατί κάποια χαρωπή πρωία, όταν θα πέφτουν οι σοβάδες πάνω στον κόσμο, η αστυνομία θα το κλείσει και θα το φάνε κι αυτό οι μπουλντόζες. Υπενθυμίζω ότι πρόκειται για τον έναν από τους δύο τελευταίους κινηματογράφους που έχουν απομείνει στην Ομόνοια (ο άλλος είναι το επίσης τσοντάδικο «Κοσμοπολίτ») και η αρχιτεκτονική αξία του είναι μοναδική. Ο Λαλιώτης ως υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, που τόσα υπαρκτά κι ανύπαρκτα του 'χανε σούρει, κήρυξε ωστόσο 53 χώρους κινηματογράφου διατηρητέους στην ευρύτερη Αθήνα (μνημεία, χρήση, τόποι). Μήπως η «σεμνή και ταπεινή» μας κυβέρνηση θα ήθελε να τον μιμηθεί; Μήπως της περισσεύουνε και τίποτα λεφτά από τ' απομεινάρια του Ζαχόπουλου ή τίποτα αφάγωτα από κουμπάρους και Βατοπέδια και οφσόρ εταιρείες, να τα ρίξει εδώ για συντήρηση του 'Σταρ'; Μήπως περισσεύουνε στο σεβαστό μας δήμο (παρ' όλο που έχει κάνει τα τρία όχι δύο, αλλά ένα, στα υπάρχοντα δημοτικά σινεμά, εξαφανίζοντας 'Ορφέα' και 'Α-Β'); Μήπως κανένας ιδιώτης, κανένας σύγχρονος Μαικήνας, ένα από τα τόσα ιδιωτικά ιδρύματα πολιτισμού, θέλει να ρίξει μια ματιά κατά δω; Δεν θα μπορούσε άραγε να γίνει το 'Σταρ' αντικείμενο ευρωπαϊκής (συγ)χρηματοδότησης; Μόνο για τα παπαδομάγαζα στο «άγιο» όρος και για την καλλιέργεια αβοκάντο ζητάνε τα φράγκα από τους Φράγκους; Μιλάμε για ένα κτίριο υπαρκτό, ακόμα εν ζωή αρχιτεκτονικό διαμάντι. Μιλάμε για το «Μέγαρο» της Ομόνοιας. Για φανταστείτε έναν αληθινό κινηματογράφο να λειτουργεί ξανά εδώ, στην καρδιά της ομοιοιακής πιάτσας, 30' ' από τον ηλεκτρικό. Ή γενικότερα ένα χώρο πολιτισμικών εκδηλώσεων. Πώς μπορεί να κλείνει κανείς τα μάτια και να προσποιείται ότι δεν υπάρχει, μέχρι πραγματικά ν' απορημάξει και να καταρρεύσει;

Ο περιθωριακός κόσμος της φτωχής ομοφυλοφιλίας μπορεί να βρει –και θα βρει– κι άλλου καταφύγιο. Υπάρχουν κι άλλα τσοντάδικα (‘Αβέρωφ’, ‘Αθηναϊκόν’, ‘Κοσμοπολίτ’, ‘Ορφείο’), υπάρχουν και πολλοί άλλοι χώροι για ψωνιστήρι και εκτόνωση, όπως υπήρχαν πάντα, πριν εμφανιστούν καν τα τσοντάδικα. Άλλο ‘Σταρ’, όμως, δεν θα ξαναυπάρξει ποτέ.

ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Το «Σταρ» λειτουργεί αδιαλείπτως από το 1947 μέχρι σήμερα, επί της οδού Αγίου Κωνσταντίνου 10, Ομόνοια.

Χτίστηκε από τον αρχιτέκτονα Ζακ Μοσέ με επιρροές από το μοντέρνο κίνημα και λειτούργησε με αρχικούς επιχειρηματίες τους Καμχή, Κόμο, Μαύρο και τον ίδιο, ενώ αργότερα το πήρε για μακρό διάστημα ο Σάββας Πυλαρινός. Χρησιμοποιούσε μοντέρνα μηχανήματα ήχου, κλιματισμό κ.λπ., ενώ διαθέτει καπνιστήρια, μεγάλο μπαρ, δύο εξαιρετικούς εξώστες και επιπλέον θεωρεία. Ξεκίνησε με 1.100 θέσεις, που σήμερα είναι πολύ λιγότερες». ²⁷⁵⁵

Έκλεισε στις 15 του Ιούλη του 2010. Ιδού σχετικό δημοσίευμα της «Αυγής», με την υπογραφή Δ.Σ.Κ. «**Τέλος εποχής.** Το ΣΤΑΡ, εδώ δίπλα στα γραφεία της ΑΥΓΗΣ, ένας ιστορικός κινηματογράφος των Αθηνών, μια υπέροχη νεοκλασική ²⁷⁵⁶ αίθουσα που τα τελευταία 25 χρόνια δούλεψε με ταινίες σεξ, έκλεισε την Τετάρτη. Το νοίκι παραήταν ακριβό (20.000 ευρώ το μήνα), η κρίση δεν κάνει εξαιρέσεις, ο ιδιοκτήτης δεν κατέβαινε στο ενοίκιο και ο επιχειρηματίας που εκμεταλλευόταν την αίθουσα, έβαλε λουκέτο. Και τώρα; Δύσκολο να γλιτώσει το κτίριο. Κάποιο σούπερ μάρκετ, κάποια εμπορική αλυσίδα θα το καταλάβει αργά η γρήγορα». ²⁷⁵⁷ Το 2013, χρονιά που έκλεισα τούτο το βιβλίο, το «Σταρ» παρέμενε κλειστό, με άδηλο μέλλον.

Ορισμένες ταινίες: «Βωτρέν», «Ιντερμέτζο», «Ανθρώπινη δουλειά», «Η μάχη των σιδηροδρόμων», «Μπεντέλια», «Γλεντούν τα νειάτα» (1947), «Το σιδηρούν παραπέτασμα», «Θυμηθήτε το Περλ Χάρμπορ», «Ντόλυ σίστερς», «Ερωτικός σαδισμός» Χ. Μπόγκαρτ – Μπ. Στάνγουικ, «Μάτια στο σκοτάδι», «Άννα Ροδίτη», «Σκάνδαλα στο Γκραντ Οτέλ» (1948), «Σκοτεινός ορίζων» + Συγκρότημα Οικονομίδα – Μουζάκη, «Φρίκσο» + Συγκρότημα Οικονομίδα – Μουζάκη, «Αιώνιοι ερασταί» 2^η εβδομάς, «Ο δρόμος της ειρήνης», «Ο κυρίαρχος της ζούγκλας», «Μια ζωή σαν όνειρο», «Πρώτη απογοήτευσις», «Ο λάκκος με τα φίδια», «Το караβάνι των αποκλήρων» (1949), «Βουλκάνο», «Το τέλος της ανταρσίας» Τζωρτζ Ραφτ, «Οι Απάχηδες των Αθηνών» ελλην., «Θύελλα στο φάρο» ελλην., «Ο τελευταίος των Στιούαρτ», «Όταν ο σύζυγος ταξιδεύη» ελλην. επαναλ., «Δόκτωρ Επαμεινώνδας» ελλην. επανάλ., «Ο τρίτος άνθρωπος», «Υποβρύχιο 854» (1950), «Ριγολέττος» Τίτο Γκόμπι, «Κλειστά παράθυρα», «Πέρα απ’ τα σύνορα» Ραλφ Βαλλόνε καθ’ εκάστην από πρωίας, «Λευκό φορτίο», ²⁷⁵⁸ «Κοντά στην ευτυχία», «Δραπέτης της φτώχειας», «Σειρήνα της Δύσεως» (1951), «Καλλιόστρο», «Ο άνθρωπος από τον πλανήτη Χ», «Τρελοί ερωτευμένοι», «Βάντα η αμαρτωλή», «Συρανό ντε Μπερζεράκ», «Μπροστά στο βίαιο πόθο», «Ο τύραννος», «Τα σύνορα της σκλαβιάς», «Η γυναίκα της αμαρτίας», «Ερως και αίμα» (1952), «Νύχτες ηδονής», «Το πουλί της φωτιάς», «Το

²⁷⁵⁵ Φύσσας, Σταρ

²⁷⁵⁶ Φυσικά και δεν είναι νεοκλασικό

²⁷⁵⁷ Η Αυγή, 18.07.2010. Παραβλέπουμε ότι δεν ήταν νεοκλασικό, μα αρ ντεκό, κι ότι ήταν τσοντάδικο πάνω από τριάντα χρόνια.

²⁷⁵⁸ «Αναφερόμενη στα σατανικά τεχνάσματα των εμπόρων λευκής σαρκός» (Βραδυνή 01.10.1951)

μυστήριο του έρημου πεύκου», «Όταν η μοίρα προστάζει», «Ερωτικά γράμματα», «Η ωραία του Πέραν», «Ο Ταρζάν στην έρημο» Τζόννυ Βαϊσμούλλερ, «Κατηγορώ την κοινωνία» (1953), «Χίβαρο, ο χαμένος θησαυρός του Αμαζονίου», «Ερωτική νύχτα του Καζανόβα», «Σκλάβοι του πάθους», «Λαθρέμποροι της Ταγγέρης» περιπ. Τζοαν Φονταίν, «Ο βασιλεύς των μάγων» (1954), «Σαμπρίνα», «Παναγιά μου ένα παιδί» έγχρ. μουσ. Ροζ Μαρί Κλούνεϋ, «Το νησί του Παραδείσου» περιπ. Ντόροθου Λαμούρ, «Ματωμένο στυλέτο» Τζακ Πάλλανς - Τσάρλτον Ήστον (1955), «Ξίφος και ρόδο» έγχρ. περιπ., «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά» Αλφ. Χίτσκοκ, «Δυο φορές την ίδια αγάπη» «Το δίχτυ», «Η κληρονόμος» (1956), «Χαρά, τραγούδι και ροκ», «Θύελλα στην Περσία», «Εξωτικό λουλούδι», «Μονομαχία χωρίς τέλος» (1957), «Μη σκοτώσης τα παιδιά μου», «Ένας άνδρας με καρδιά», «Με το ζόρι γκάγκστερ», «Ο δολοφόνος με την κόκκινη κούρσα» αστυν. Κόρνελ Γουάιλντ, «Ένας Αμερικανός στη Μαδρίτη» (1958), «Θανάσιμη ενέδρα», «Ένα κορίτσι απ' το Αμβούργο», «Αξιολάτρευτοι πούναι οι άνδρες», «Οι πειρατάι του κίτρινου ποταμού», «Αι 10 εντολαί» (1959), «Η γάτα δείχνει τα νύχια της», «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «Το χρήμα δεν είναι θεός» έγχρ. ερωτ. δράμα Τόνι Κέρτις, «Ο λιποτάκτης», «Επέλασις κατακτητών» (1960), «Ο ιππότης με τα 100 πρόσωπα», «Κατακτηταί της Καραϊβικής», «Κόκκινες μάσκες», «Ο Τζέρυ Λιούις αριστοκράτης», «Το έγκλημα έγινε την αυγή» (1961), «Παναγιά μου δυο παιδιά» Τζέρυ Ληούις (σικ), Ντην Μάρτιν, «Σιωπηλός μάρτυς», «Ο Τζέρυ Λιούις σταχτοπούτος», «Οργή» (1962), «Ο μεγάλος κατάσκοπος», «Ματωμένο στυλέτο», «Η αρτοπώλις των Παρισίων», «Μπούφαλο Μπιλλ», «Να φαντάρος να μάλαμα» (1963), «Ζουλού» πολεμικό, «Πόθοι κάτω από τις λεύκες», «Ο Τζέρυ Λιούις αρχοντοπαλλήκαρο», «Κραυγή τα μεσάνυχτα», «Οι 3 ακατάβλητοι», «Ο ανήφορος» αισθ. δράμα ελλην. Μαρία Πλυτά (1964), «Εκδίκησι βαμμένη με αίμα», «Λησταί μεγαλουπόλεων», «Ιππότης Μαιζονρούζ», «Οι αδίστακτοι», «5 δεκάρες», «Οι 4 γενναίοι», «Οι αδίστακτοι» κοινωνικό Κούρκουλος (1965) «Υπό δέκα σημαίας» Β. Χέφλιν πολεμ., «Με τη λάμψη στα μάτια», «Αν έχης τύχη» + «Αφήστε με να ζήσω», «Αποστολή χιλίων κινδύνων» έγχρ. περιπ. Τ. Γουιάλντ (σικ) (1966), «Ευχάριστες νύχτες», «Ένας καου μπόου στην Αφρική», «Το πανηγύρι της μεγάλης σφαγής» (1967), «Ένας άνδρας και 100 κορίτσια σε επικίνδυνη αποστολή», «Ο Ταρζάν και το παιδί της ζούγκλας», «Πέντε σημαδεμένα τραπουλόχαρτα» + «Πάντσο Βίλλα», «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου» (1968), «Κίνδυνοι του επαγγέλματος», «Δυο τρελλοί τρελλοί κομπιναδόροι», «Οικογένεια δολοφόνων», «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» (1969), «Κρεμάστε τα καθάρματα», «Η κόρη μου η σοσιαλίστρια», «Ξένοιαστος καβαλλάρης», «Πρέπει να είσαι χήρα» (1970), «Ξένοιαστος καβαλλάρης», «Η γυναίκα του παπά», «Χόα Μπιν», «Τα κορίτσια της μαντάμ» (1971), «Οι ερωμένες του βρυκόλακα», «Δαίμονες της ασφάλτου», «Ξένοιαστος καβαλλάρης», «Το σεξ και πώς να το αποκτήσετε», «Ανθρωποκυνηγητό μέχρι την κόλασι» (1972), «Δαίμονες του τζούντο, κερανοί του καράτε», «Η βία είναι η δύναμις μου», «Ο σκορπιός του καράτε», «Μιλώ με στυλέτο, σκοτώνω με καράτε» (1973), «Δολοφονία στο εξπρές του τρόμου», «Κόμπρα», «Ο Δράκουλας και οι λυκάνθρωποι», «Ο Δράκουλας λυκάνθρωπος στον πύργο των οργίων» (!), «Το κορμί» (1974), «Το ματωμένο χέρι του νόμου», «Ο κομμουνιστής», «Σημαδεμένος εκτελεστής», «Μη, είμαι παρθένος» (1975), «Ελευθερώστε τις σκύλες», «Ερωτικά παιχνίδια για άπιστα ζευγάρια», «Ισαβέλλα», «Ο Θανάσης στη χώρα της σφαλιάρας», «Προγαμιαίες ανωμαλίες» (1976), «Κάψτε το Τόκιο», «Με λένε Μπρους Λη και η γροθιά μου σκοτώνει», «Μεγάλο κάθαρμα σε μικρή πόλη», «Η επιστροφή του Μπρους Λη», «Πρωταθλητές του σαματά» + σεξ, «Αλυσσοδεμένος δράκος του καράτε» + σεξ, «Η Μινόσκα [σικ] απ' το Κρεμλίνο» (1977), «Ο ματωμένος θρύλος» + σεξ, «Αδίστακτοι και

σκληροτράχηλοι» + «Ερωτικές αδυναμίες», «Ο κίτρινος πράκτωρ ενατίον της μαφίας» + «Νταχάν», «Μεγάλη επίθεση», Δύο έργα, «Εισβολή του πάνθηρος» + «Ιδιωτικές απολαύσεις της Ελίζαμπεθ» (1978), «4 λεπτά για 4 εκατομμύρια δολλάρια», «Στο νησί του καταραμένου ηφαιστείου», «10 τίγρεις του καράτε», «Τα παιδιά της πιάτσας» (1979), «Δολοφονώντας τους πεθαμένους» (!), «Οι μάγκες κάνουν σουζά» + «Οι νύχτες των μαύρων οργίων», «Άγρια μέρα» + «Νοσοκόμες», «Μια γροθιά σαν του Μπρους Λη» + «Γυναικολόγος της υψηλής κοινωνίας», «Άγρια μέρα» + «Νοσοκόμες», «Καλλιφόρνια», «Κούβα, ο δρόμος των λύκων» (1980), «Ο σχιζοφρενής με το ψαλίδι» + Καράτε (γενικά), «Σκύλα εναντίον πόρνης», Δύο έργα (1981), Καράτέ (σικ), «Ασημένιος δράκος του καράτε» + «Ένας λυκάνθρωπος στο Λονδίνο», Σεξ – καράτε, Καράτε – σεξ (!) και Καράτε – περιπέτεια «Πρώτος στη βια, άσος στην ταχύτητα» + σεξ (1982), «Τελευταίο τάνγκο στο στρώμα» + «Μαύρος αετός του καράτε», Δύο νέα έργα σεξ α' προβολής, Καράτε – περιπέτεια (γενικά), Δύο έργα (1983), «Μια παρθένα για όλους», «Το σουπερ χάπι της ηδονής», «Μαθήτρες σε ερωτικό διαγωνισμό», «Άφρικα η μαύρη Αφροδίτη», «Βρώμικοι εραστές», Δύο έργα σεξ (1984), «Πάρτυ με ούζα», Δύο έργα σεξ (1985), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ (1986), Έναρξη από πρωίας δύο έργα σεξ και Ταινίες σεξ (1987), Έναρξη από πρωίας, δύο έργα σεξ, μεταμεσονύκτιες προβολές (1989), Ταινίες σεξ (1991), Σεξ (1995), Τρία έργα σεξ (2004), Τρία έργα σεξ (2009), Ταινίες σεξ (2010).

Starcity / **Odeon Starcity** / **Odeon Park** Τεράστιο και (σχετικά) κομψό πολυσινεμά, τέταρτο χτισμένο, τρίτο εν λειτουργία στο δήμο Αθηναίων (θυμίζω την ειδική περίπτωση City Plaza- δεξ λέξη), σε εντυπωσιακό κτίριο, που ξεκίνησε το 2006. Βρίσκεται Συγγρού 111 και Λεοντίου, απέναντι από το Πάντειο, ανάμεσα Νέο Κόσμο και Άγιο Σώστη / Νέος Κόσμος στον Τύπο (στον τύπο αναφέρεται τότε το ένα τοπωνύμιο, τότε το άλλο). Αθήνας. Έναρξη 26.1.06, σύμφωνα με τις διαφημίσεις του,²⁷⁵⁹ 27.1.στην πράξη. Κρατήσεις τηλ. 2105686000. Ιστοσελίδα: www.i-ticket.gr. Βάλη Βαϊμάκη: «Δίπλα στο καταπληκτικό κτίριο της Εθνικής Ασφαλιστικής και στο υπό ανέγερση κτίριο του Ιδρύματος Ωνάση... 10 αίθουσες Odeon... Ένα κτίριο εσωστρεφές από γυαλί, μάρμαρο Καλιφόρνιας και κόκκινο ελληνικό, με 'θεατρικά' στοιχεία που κάνουν την όψη του ενδιαφέρουσα. Το κυρίαρχο, ένας τεράστιος σωλήνας χωρίς σκελετό, από γαλάζιο διαφανές γυαλί... επιτρέπει στους θεατές που ανεβοκατεβαίνουν με το ασανσέρ για το σινεμά να γίνονται οι ίδιοι... θέαμα για τους βιαστικούς οδηγούς... 8.500 τμ για τους χώρους υποδοχής, άλλα 13.000 για τους υποστηρικτικούς χώρους περιμένουν να γεμίσουν και ν' αποσβέσουντα 18 εκατ. ευρώ που στοίχισε το 'κέλυφος' του κτιρίου. ...Οι αίθουσες σινεμά κόστισαν περί τα 3 εκατ. ευρώ... Στάθης Τρυφωνόπουλος...: 'Προσπαθήσαμε να κάνουμε ένα κτίριο που θα ενταχθεί στο μέλλον και θα συνδυάζει μια αρχιτεκτονική σύγχρονη και 'ανταγωνιστική'».²⁷⁶⁰

Ως προς το ποιοτικό επίπεδο των ταινιών, δεξ το λήμμα Village.

Ενδεικτικές ταινίες «Zathura, μια περιπέτεια στο διάστημα», «Έλα στη θέση μου» «Το χρονικό μιας χυλόπιτας» (εναρκτήριοις), «Άνιση μάχη», «Μπάμπι, ο πρίγκιπας του δάσους», «Ο τίγρης και το χιόνι», «Άγνωστος κόσμος», «Libertine», «Silent hill», «Τριαντάρης από σπίτι», «Date movie», «Η προφητεία», «Και από εδώ ... οι

²⁷⁵⁹ Καθημερινή 26.1.06

²⁷⁶⁰ Βαϊμάκη, Μέγεθος

γονείς μου», «Το τερατόσπιτο», «Thank you for smoking, «Ο φύλακας», «Underworld: η εξέλιξη», «Η ανθρώπινη εμπειρία» (2006), «Ο Άρθουρ και οι μινιμού», «Ο άντρας της χρονιάς», «Rocky Balboa», «Η διάρρηξη», «Ποντικούπολη», «Οι χαρλεάδες», «Χελωνονινζάκια», «Το οτοστόπ του τρόμου», «Το νεκρό κορίτσι», «Η γέφυρα για την Τεραμπίθια», «28 εβδομάδες μετά», «7 άγνωστοι», «Transformers» (2007), «Rec», «Ο ήρωας του βυθού», «Ταξίδι στο σύμπαν», «Άλιεν εναντίον κυνηγού» 2, «Πολιορκία», «Στιγμιότυπα θανάτου», «Χιλιόμετρο 31», «Χόρτον», «Άγρια φύση», «Η ανθρώπινη εμπειρία», «Ταξίδι στο φεγγάρι», «The sprit» (2008), «Watchmen», «Επιχείρηση Βαλκυρία», «Η ανθρώπινη εμπειρία», «Australia», «Μάρλεϊ, ένας μεγάλος μπελας», «Επίθεση στο συρμό», «Ρίο: Μυστικός πράκτωρ OSS 117», «Η αγάπη θέλει τον χρόνο της», «The international», «Δυνάμεις της Γης», «Διαφθορά στη Νέα Υόρκη», «Avatar» (2009), «The hurt locker», «Άγρια φάση», «Νέα Σελήνη», «Ο Άλβιν και η παρέα του» 2, «Μαρτυριάρα καρδιά», «Χάρι Μπράουν», «Δυνάμεις της Γης», «Sex and the city» 2, «Γράμματα στην Ιουλιέτα», «Από το Παρίσι με αγάπη», «Υποψήφιος μάγος», «Παράνοια», «Step up 3D: η νέα διάσταση» (2010), «Ο κύριος Πόπερ και οι πιγκουίνοι του», «Φιλενάδες», «Η περίπτωση Λάρι Κράουν», «Ο δρομος του πολεμιστή», «Το έτρον ήμισυ», «Avatar», «Colombiana», «Killer elite» (2011), «Στενά περιθώρια», «Ερωτας από την αρχή», «One for the money», «Η γυναίκα με τα μαύρα», «Jack and Jill», «Πέρα από τα όρια», «Jump street», «Οι καλοκαιρινές μου διακοπές», «Αναψέ με», «American Pie: Reunion», «Μαδαγασκάρη 3: Οι φυγάδες της Ευρώπης» «Τίνκερμπελ: Το μυστικό των νεραϊδοφτερών» (μεταγλωττισμένο), «Ο πράσινος πλανήτης», «Το σπίτι στο τέλος του κόσμου», «Ξενοδοχείο για τέρατα» (2012), «Αγάπησα ένα ζόμπι», «Ο κυνηγημένος», «Πολύ σκληρός για να πεθάνει σήμερα», «Ραλφ, η επόμενη πίστα», «Χίτσκοκ», «Οζ: μέγας και παντοδύναμος», «Παίζοντας με την αγάπη» «Μεγάλες προσδοκίες», «Ο Όλυμπος έπεσε», «Ξέχασέ το», «Ιδιαίτερες αδυναμίες», «Encardia, η πέτρα που χορεύει», «Αεροπλάνα» και «Είσαι ο επόμενος»(2013).

Στέλλα Υπαίθριος και ημιφντοζωών κινηματογράφος Τέχνης του Δήμου Αθηναίων στην οδό Τενέδου 34, Κυψέλη. Τηλέφωνα 8674260, 2108657200. Άνοιξε το 1993 και έπαιξε ταινίες μέχρι το 2010. Αποτελεί συνέχεια του «Πιγκάλ» Β' (όπου και οι λεπτομέρειες της προϊστορίας). Χαμηλότερο εισιτήριο, και επιπλέον φοιτητικό, και ένα ποτό δωρεάν.²⁷⁶¹ Διατηρητέο ως χρήση. Προβάλλει: κήπος, μπαρ, τραπεζάκια-αλλά ο κήπος δεν ισχύει, ξεκίνησε να φτιάχνεται (2005), ποτέ δεν ολοκληρώθηκε. Μικρό, ημιεγκαταλειμμένο και με προσωπικό εισόδου που βαριότανε που ζούσε, έτσι το είδα εγώ το 2005 και 2006. Αλλά η επιλογή των ταινιών εξαιρετική.

Το παρακάτω κείμενο είναι χαρακτηριστικό για το ποια έμελλε να είναι η τύχη της «Στέλλας» το καλοκαίρι του 2007:

«Η ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ 'ΣΤΕΛΛΑ'»

Η παύση της λειτουργίας του θερινού κινηματογράφου 'Στέλλα' ... ήταν ένα από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης στη συνεδρίαση του 6^{ου} Διαμερισματικού Συμβουλίου στις 21.03.2007 με τη δικαιολογία ότι ενοχλούνται οι περίοικοι από τον θόρυβο και το δυνατό φωτισμό... Προς τιμήν τους όλα τα μέλη ψήφισαν ΟΜΟΦΩΝΑ υπέρ της συνέχισης της λειτουργίας του... Δεν αρκεί όμως μόνον η λειτουργία...

Προτάσεις που κατατέθηκαν...:

- Μειωμένο εισιτήριο για τις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες και ηλικίες
- εκσυγχρονισμός των μηχανημάτων

²⁷⁶¹ Προγράμματα 2003, 2006

- δημιουργία ανθόκηπου
- νέα καθίσματα και τραπεζάκια
- μπαράκι για αναψυκτικά κ.α.
- ρύθμιση ήχου και ωραρίου λειτουργίας ώστε να εξαλειφθεί κάθε ενόχληση
- τους χειμερινούς μήνες που δεν λειτουργεί, προκειμένου να βγάλει τα έξοδα συντήρησης, θα μπορούσε να δοθεί ως χώρος έκθεσης (για λουλούδια, βιβλία, παιχνίδια κλπ) ή και να μετατραπεί σε παιδότοπο και
- ποιοτικές ταινίες.

Αν όλα τα παραπάνω πραγματοποιηθούν τότε ο κινηματογράφος ... θα δώσει την αίσθηση μιας όασης για χαλάρωση και πνευματική αναψυχή που τόσο πολύ έχουμε ανάγκη εμείς οι Κυψελιώτες!»²⁷⁶²

Τελικά, όσο πέρναγε το καλοκαίρι και δεν εμφανιζόταν κανείς να το ανοίξει, έκραξα κι εγώ το δήμο και τον τοτινό δήμαρχό μας, στα τέλη Ιουνίου από την «Άθηνς Βόις». Μου την έσπαγε ότι είχαμε την ταμπέλα με το αντιπαθητικό νέο δημόσημο εκεί – «προς δόξαν των κανονισμών» που έγραφε κι ο Κάσδαγλης στη «Σοροκάδα»- χωρίς όμως να έχουμε σινεμά. Γράφει «Στέλλα, ο δημοτικός κινηματογράφος του Δήμου Αθηναίων», ο δημοτικός, ο ένας, πράγμα που σημαίνει ότι ο Δήμος μας εγκατέλειψε τους άλλους δυο. Κι εκεί λοιπόν που η «Στέλλα» το καλοκαίρι του 2007 είχε περάσει στα διατηρητέα κουφάρια αυτής της πόλης, όπως τ' άλλα κακότυχα δημοτικά «Ορφεύς» Ε' και το «Α-Β» (δες λέξεις), και το μέλλον της διαγραφόταν άδηλο, ξαφνικά ο Δήμος ξύπνησε και το άνοιξε, από τις 31 Αυγούστου μέχρι τις 13 Σεπτεμβρίου, με δωρεάν είσοδο και δωρεάν αναψυκτικό! Καλά διαβάσατε, στις 31 Αυγούστου! Έτσι παίχτηκε το ειδικό πρόγραμμα – εξπρές «Κλασσικά Κινηματογραφημένα», διαιρεμένο στις τέσσερις ενότητες «Ο κόσμος των παιδιών», «Μουσικές ιστορίες», «Αξέχαστες κωμωδίες» και «Κλασσικά». Εννοείται ότι πήγα πολλές φορές στις τελευταίες ενότητες. Βαυκαλίζομαι να πιστεύω ότι και το ταπεινό μου δημοσίευμα έπαιξε κάποιο ρόλο στο ν' ανοίξει το σινεμά, έστω κι έτσι όπως άνοιξε (σιγά μην έπαιξε). Το 2008 άργησε πάλι, αλλά ευτυχώς τελικά άνοιξε. Άνοιξε από νωρίς το 2009, με ωραία αφιερώματα μάλιστα. Αλλά το 2010 άνοιξε μόλις στις 26 Αυγούστου (!), με πρόγραμμα τριών μόνο βδομάδων. Το 2011 δεν άνοιξε. Το 2012 άνοιξε μετά βαιών και κλάδων, με πρωτοβουλία των Atenistas (εξαιρετικοί τύποι) αλλά έπαιξε άπαξ.²⁷⁶³ Για ένα κατά τη γνώμη μου παρατράγουδο στην ως άνω πανηγυριώτικη βραδιά, ανέβασα ένα σχετικό σχόλιο στην Athens Voice.²⁷⁶⁴ Δτα μέσα του Σεπτεμβρίου του 2013, οπότε παύω να ενημερώνω το βιβλίο μου, δεν έχει ανοίξει.

Πρόγραμμα: «Το στοιχείο του εγκλήματος», «Η παρέα των λύκων», «Delicatessen», «Οι δύο Αγλίδες» (1993), «Ο λόφος με τις χήρες», «Απέραντο γαλάζιο» «Τ' απομεινάρια μιας μέρας» (ολοκληρωμένη βερσιόν), «Κυρία Ντάπφαϊρ», «Μικρός Βούδας» (1994), «Τομ και Βιβ», «Ουράνια πλάσματα», «Exotica», «Quiz show», «Η καταδίωξη», «Οι υπάλληλοι», «Pret – a– porter» (1995), «Δράκουλας νεκρός και μ' αρέσει», «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Underground», «Για όλα φταίει το 'γκαζόν'» (1996), «Saint Exuperie ο πρίγκηπας των αιθέρων», «Κλαμπ χωρισμένων γυναικών», «Φόβος ενστίκτου», «Κοίτα τους άντρες να πέφτουν», «Ανακόντα», «Όταν λείπη ο γάτος», «Η καντίνα» (1997), «Το τσακάλι», «Ανάμεσα σε δυο μπαμπάδες», «Ο

²⁷⁶² Ανοιχτή Αγορά σελ. 4

²⁷⁶³ Η Καθημερινή, 28.06.2012

²⁷⁶⁴ <http://tinyurl.com/bqtmnvg>

δικηγόρος του διαβόλου», «Καλύτερα δεν γίνεται», «Ο ξεχωριστός Γουίλ Χάντινγκ» (1998), «Το αντίθετο του σεξ», «Ο καουμπού του μεσονυχτίου», «Ιστορίες του φθινοπώρου», «Ο πολίτης Κέιν», «Ο ύποπτος της οδού Άρλινγκτον», «Ένα απλό σχέδιο» (1999), «Peppermint», «American Beauty», «Μονομάχος», «Το πράσινο μίλι», «Η κόρη του στρατηγού» (2000), «Venus Beaute, Ινστιτούτο ομορφιάς», «Ο γάμος του εραστή μου», «Γλυκός Νοέμβρης», «Το κορίτσι των ονείρων μου», «Ο Δρ Τ. και οι γυναίκες» (2001), «Οικογένεια Τένενμπάουμ», «Ο Χάρι Πότερ και η φιλοσοφική λίθος», «Άπιστη» (2002), «Η Ιουλιέττα των πνευμάτων», «Σαμψών και Σαλί», «Ο μεγάλος δικτάτωρ», «24 hour party people» (2003), «Το ακρωτήρι της μουσικής», «Η πισίνα», «Μουσικά πιάνο», «Το λιβάδι που δακρύζει», «Ο Στρατηγός», «Belissima», «Οι ληστές του Οργκοζόλα» (2004), «Η γυναίκα του Ζυλ», «Η ζωή είναι ένα θαύμα», «Και οι χελώνες μπορούν να πετάξουν», 100 μονόλεπτες ταινίες από την Τουρκία με θέμα την ειρήνη, «Τα Βαλκάνια των αδερφών Μανάκια», «Ένα τρυφερό φίλι», «Ρεμπέτικο», «Κίνσεϋ: ας μιλήσουμε για το σεξ» (2005), «Ο τίγρης και το χιόνι», «Breakfast on Pluto», «Η εποχή των παγετώνων 2. Η απόψυξη», «Tsotsi», «Εισιτήρια» (2006), «Ξυπόλητο τάγμα» + «Τσιπς», «Ένα αγρίμι στην πόλη» + «Το ταμένο», «Monterey Pop» + «Φλέρυ, η τρελή του φεγγαριού», «Ο θεός μου», «Ο κλέφας του κλέφαντος», «Ο αθώος», «Σατυρικόν», «Βιριδιάνα» (2007), Επιστημονικές προβολές, «Φτάνει να 'μαστε μαζί», «Ψυχραιμία», «Περσέπολις», «Ημερολόγιο ενός ρομαντικού ηδονοβλεψία», «Η κυρία και ο ναύτης», Αφιέρωμα «Σύγχρονες Όψεις του Κινουμένου Σχεδίου» (2008), «Επικίνδυνες σχέσεις», «Οι εραστές», «Il divo», «Τυχεροί κι ευτυχημένοι», «Ανταύγειες σε χρυσά μάτια», «Λόλα» (2009), «Ο θεός Βάνιας», «Τρικυμία», «Ο τρελός Πιερό», «Η περιφρόνηση» (2010), «Η Αθήνα τη νύχτα» + συναυλία Λουκιανού Κηλαηδόνη (2012).

Ster / **Ster Cinemas** Μεγάλο πολυσινεμά της Αχαρνών 373-375, Άγιος Ελευθέριος, τηλ. 210 2371000, το τρίτο που λειτούργησε στο Δήμο μετά το «Village» και την «Αελλώ». Ξεκίνησε το 2004 και έκλεισε το Νοέμβρη του 2011, επειδή δεν έκανε πολλά εισιτήρια. Δημιουργήθηκε πάνω σε κομμάτι από το εγκαταλειμμένο εργοστάσιο «Ναθαναήλ», υλοποιώντας μια εντυπωσιακή αρχιτεκτονική μελέτη. Πολύ κοντά του είχαν προϋπάξει η «Γιάνκα», η «Μαρί» και ο «Βένος» (δες λέξεις).

Μου ήταν το σχετικά συμπαθέστερο από τα διάφορα μούλτιπλεξ, είτε λόγω ευγενέστατου προσωπικού, είτε επειδή το είχα επισκεφτεί αρκετές φορές- γειννίαση γαρ. Εδώ είχα δει, μεταξύ άλλων: «Ο υποκινητής», «Alfie» (με τη φίλη μου τη Μαρία), «V for Vendetta» (με το γιο και τον πατέρα μου), «Thank you for smoking», «Ο λαβύρινθος του Πάνα» (με το ζευγάρι των φίλων Γιώργος – Τασία) κλπ. Στο σύνολο των ταινιών, πάντως, ο μέσος όρος της ποιότητάς του είναι δράμα (δες και Village). Λίγο πριν κλείσω την ύλη, τον Ιούλιο το 2013, βλέπω στο κτίριο σκαλωσιές: ανακαινίζεται για να γίνει κάτι, δεν ξέρω όμως τι, ούτε οι εργάτες που σοβατίζουνε ξέρουν. Πάντως η ταμπέλα «Ster» έχει κατέβει. Και τον Αύγουστο, βλέπω το σχετικό: 18 του μήνα, εγκαινιάζεται εδώ ένα παιχνιδάδικο «Jumbo».

Κάποιες ταινίες: «Γκρρρρ», «Jeepers creepers» 2, «Time line», «Ο αδελφός μου ο αρκούδος», «Alfie», «Οι γενναίοι της Σαμοθράκης», «Sylvia», «Η σκοτεινή πλευρά του πάθους» (2004), «Η διερμηνέας», «Στράιπς ο πρωταθλητής», «Σαχάρα», «Τρελή καταδίωξη στην Κορσική», «Το απίθανο ξωτικό και η μικρή συμμορία» «Fantastic Four», «The freediver» «Robots», «Maska Junior» (2005), «Γουάλας και Γκρόμιτ, στον τεράστιο λαχανόκηπο», «Το κοτοπουλάκι», «7 σπαθιά», «Ηθικόν

ακμαιότατον», «Σε βλέπω... ξανά», «Οι φήμες λένε...», «Η υπόσχεση», «Walk the line», «Μόναχο», «Scary Movie No 4», «V for Vendetta», «Μαυσωλείο», «X-Men: ητελική αναμέτρηση», «Ανταρκτική: στα όρια του αδύνατου», «Η εποχή των παγετώνων 2: Η απόψυξη», «Poseidon», «Το σκυλολόι», «Δίψα για εκδίκηση», «Σε επιφυλακή», «Το μυστικό του σκιάχτρου», «Εκτός ορίων», «Το τερατόσπιτο», «Οι ήρωες του δάσους» (2006), «Straight Story», «Ο μάγος Άιζενχάιμ», «The prestige», «Οι απατεώνες», «Η κατάρα του χρυσού λουλουδιού», «Αίμα και σοκολάτα», «Οι αγγελιοφόροι» «Happy Feet», «Αζούρ και Ασμάρ», «Χελωνονινζάκια», «Οι χαρλεάδες», «Μια νύχτα στο μουσείο», «Fantastic Four: Rise of the silver surfer» «Hostel - Η συνέχεια της παράνοιας», «Επιμηθείς», «Transformers» (2007), «Step 2: το επόμενο βήμα», «Η μαγεμένη», «Ζωντανός θρύλος», «Jumper», «Τρελές περιπέτειες στην άγρια Δύση», «Θα κλέψω τη νύφη», «Ο απίθανος Hulk», «Γνωρίζοντας τον Ντέιβ», «Γάμος εξπρές», «Γούολ - Υ», «Ιστορίες για καληνύχτα», «Ιγκορ» (2008), «Αγέννητος», «Gran Torino», «Underworld: Η εξαφάνιση των λύκων», «Babylon A.D.», «Watchmen», «Κοίτα τι έγινε», «Ο μελανόκαρδος», «Transformers: Η εκδίκηση των ηττημένων», «Και μόνο την αλήθεια», «Άδωξι μπάσταρδη», «Μπολτ», «Hangover», «17 ξανά», «Τα ορφανά», «Πεθαίνω στα γέλια» (2009), «Ζητείται γαμπρός», «Η Τίνκερ Μπελ και ο χαμένος θησαυρός», «Η πριγκίπισσα κι ο βάτραχος», «Ψηλά στον ουρανό», «Η κληρονόμος», «Ο Άρθουρ και η εκδίκηση του Μαλταζάρ», «The kings of Myconos», «Οι αναλώσιμοι», «Prince of Persia: The sands of time», «I love Karditsa», «Σηκωτός για τη συναυλία», «Εκλειψη» (2010), «Ζητείται ψεύτης», «Το μεγάλο φαβορί», «Μαλλιά κουβάρια», «Η ζωή μετά», «Ο λόγος του βασιλιά», «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα», «The green hornet», «Το δίλημμα», «Μεταφυσική δραστηριότητα» 3 και «Το χρέος» (2011).

Στούντιο A / **Studio** / **Στούντιο 2**

Κυρίες και κύριοι

Άλλος ένας κινηματογράφος ανοίγει στην Αθήνα. Με πρώτη ματιά, η είδηση δεν σας ενδιαφέρει ιδιαίτερα. Ερχόμαστε όμως με αυτό το γράμμα να σας εξηγήσουμε δύο τρία πράγματα για τη λειτουργία του.

Ο νέος κινηματογράφος Studio θα παίζει τις ταινίες που θα διαβάσετε στις ειδήσεις των εφημερίδων πως βραβεύτηκαν στα διάφορα φεστιβάλ του εξωτερικού και ύστερα μάταια περιμένετε να δείτε σε κάποιον Αθηναϊκό κινηματογράφο. Ο νέος κινηματογράφος Studio δεν προστίθεται σ' αυτούς που ήδη λειτουργούν για να σας βοηθήσει να περάσετε 'δυσ ευχάριστες ώρες' σ' ένα 'πολιτισμένο περιβάλλον', αλλά για να σας δώσει τη δυνατότητα να γνωρίσετε την δουλειά νέων ανθρώπων, που εκφράζονται κινηματογραφικά στην ίδια αυτήν Ευρώπη που ζούμε όλοι μας.

Η ίδρυση ενός κινηματογράφου Τέχνης στη χώρα μας αποφασίστηκε ύστερα από προσεκτική μελέτη της λειτουργίας άλλων κινηματογράφων τέτοιου είδους σε άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, του Παρισιού και του Λονδίνου ειδικότερα. Εκεί λειτουργούν από χρόνια μερικές δεκάδες κινηματογράφων ειδικευμένων στην προβολή ταινιών που, λόγω της ποιότητός τους, δεν μπορούν να φθάσουν μέχρι τις οθόνες που ελέγχονται από τις μεγάλες εταιρείες.

Πιστεύουμε πως ήρθε η ώρα που ένας τέτοιος κινηματογράφος είναι βιώσιμος

στην Αθήνα. Πιστεύουμε πως υπάρχει ένα μεγάλο κοινό που έχει ανάγκη να πλησιάσει μια ταινία με τον ίδιο τρόπο που διαβάζει ένα μυθιστόρημα ή βλέπει έναν πίνακα. Πιστεύουμε ότι αυτή η υπεύθνη μορφή θεάματος βρίσκεται μέσα στο χώρο του ενδιαφέροντός σας.

Ο κινηματογράφος Studio βρίσκεται στη γωνία Γ' Σεπτεμβρίου και Τρικόρφων 3 (πρώην θέατρο Πορεία). Αρχίζει σε λίγες μέρες.

Ευχαριστούμε που μας διαβάσατε

Κινηματογράφος Studio²⁷⁶⁵

Τιμής ένεκεν, ξεκινάω το λήμμα με την ανοιχτή επιστολή του «Στούντιο» προς το αθηναϊκό κοινό. Ήταν ένας ιστορικός κινηματογράφος τέχνης της Αθήνας, δημιούργημα του σκηνοθέτη Σωκράτη Καψάσκη²⁷⁶⁶ που τον ξεκίνησε στη χειρότερη εποχή της χούντας, έξι μόλις μήνες μετά το πραξικόπημα της 21^{ης} Απριλίου 1967. Συνυπήρξε για δυο χρόνια (1972-1973) με το ομώνυμο, μεταγενέστερο και «ομόσταυλό» του της Πλατείας Αμερικής (δες το επόμενο λήμμα), στο οποίο και παρέδωσε τη σκυτάλη κλείνοντας (1973). Μαζί με την «Αλκυονίδα» (δες λήμμα, κι ό,τι γράφω εκεί για το κλίμα της αίθουσας, ισχύει κι εδώ), που άνοιξε λίγο μετά, τα δυο «Στούντιο» μορφώσανε καλλιτεχνικά και πολιτικά μια ολόκληρη γενιά αντιχουντικών και κατά βάση αριστερών νέων. Ο όρος «σινέ τέχνης» τονίζόταν πάντα πολύ εμφατικά σ' αυτό το σινεμά, που υπήρξαν τα κατ'έξοχήν σινεφίλ²⁷⁶⁷ κέντρα της εποχής τους.

Αυτό το «Στούντιο» εγώ το καταχωρώ «Α» γιατί ξεκίνησε πρώτο, και λέω «Β» το νεότερο που ακολουθεί, όπως κάνω σ' όλο το βιβλίο, ακολουθώντας τη χρονολογική σειρά εμφάνισης. Απ' τη μάνα του όμως, όσο ήτανε μόνο του λεγότανε σκέτο «Στούντιο». Όταν άνοιξε το άλλο, που επρόκειτο να είναι το μέλλον, ενώ τούτο δω θα έκλεινε, ο Καψάσκης ονόμασε «2» αυτό και «1» το της Πλατείας Αμερικής. Η διεύθυνσή τούτου εδώ του αρχικού «Στούντιο» ήταν Τρικόρφων 5 (και σχεδόν Αλίτσης), τηλέφωνο 819982, ενώ στον τύπο περνούσε ως Γ' Σεπτεμβρίου / Γ' Σεπτεμβρίου και Τρικόρφων. Ήταν θερινό / χειμερινό, με συρόμενη οροφή²⁷⁶⁸ και τυπική διάταξη²⁷⁶⁹ είχε εξώστη και ανήκε στην Α' προβολή. Προτύτερα στο χώρο υπήρχε το θέατρο «Πορεία», στη συνέχεια το «Θέατρο Σάτιρας»²⁷⁷⁰ (που σημείωνε: «πρώην Στούντιο») και στις μέρες μας πάλι το θέατρο «Πορεία».

Πρώτη ταινία που έπαιξε ήταν «Ο ενεχυροδανειστής» + «Η γυναίκα της άμμου» (μικρού μήκους). Στη σχετική καταχώρηση τονίζεται: «Στον κινηματογράφο μας δεν προβάλλονται διαφημίσεις».²⁷⁷¹ Εδώ είχα δει με τους γονείς μου δυο εξαιρετικές ταινίες: «Τα χέρια πάνω από την πόλη» του Ρόζι και «Το προξενιό της Άννας» του

²⁷⁶⁵ Τα Νέα, 21.10.1967

²⁷⁶⁶ Για ένα βιογραφικό του πολύπλευρου διανούμενου και καλλιτέχνη Σωκράτη Καψάσκη (1928 – 2007), δες π.χ. «Μοτέρ» 07, Σεπτέμβρης – Οκτώβρης 2007.

²⁷⁶⁷ Για όποιον νομίζει ότι διαπράττω αναχρονισμό ή, ακόμα χειρότερα, προβολισμό, αναφέρω ότι έχω ψαρέψει τη λέξη «σινεφίλ» στον Κινηματογραφικό Αστέρα 34(219)01.12.09: αναγνώστης/ρια που υπογράφει μ' αυτό το ψευδώνυμο γράφει στη δημοτική και διαφωνεί με την εισαγωγή του ομιλούντος κινηματογράφου. Η διαφωνία του/της δεν έχει να κάνει, όπως τόσων άλλων, με την επακόλουθη ανεργία των μουσικών, αλλά με αισθητικά/καλλιτεχνικά κριτήρια

²⁷⁶⁸ Γιάννης Αντωνίου, συνέντευξη

²⁷⁶⁹ Λευτέρης Ξανθόπουλος, συνέντευξη

²⁷⁷⁰ Είχα δει και θέατρο εδώ, από την εποχή που, μικρός, πήγαινα θέατρο: : «Δον Κιχώτη» και «Τάνγκο». Σε ποιο από τα δύο, δε θυμάμαι- και βαριέμαι να το ψάξω

²⁷⁷¹ Τα Νέα, 2.11.1967

Βούλγαρη. Τώρα, σας προτείνω να ξαναγυρίσετε στην αρχή του λήμματος και να ξαναδείτε το ανοιχτό γράμμα. Διαβάζοντας ανάμεσα στις γραμμές, μπορείτε ίσως να βρείτε και τις συγκαλυμμένες πολιτικές αιχμές, που εκφράζονται «καλλιτεχνικά» και «ευρωπαϊκά». Είπαμε, βρισκόμασταν στο ξεκίνημα της χούντας, εποχή πολύ σκληρή ακόμα. Οι νεότεροι, πάρτε το σαν άσκηση.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Το τραγούδι του πόνου», «Γιο γιο», «Επικίνδυνες σχέσεις», «Τραγουδώντας στη βροχή», «Άγριες φράουλες», «Μάι ντάρλινγκ Κλεμεντίν» Φορντ, «Κλέφτης ποδηλάτων» (1968), «Ο νεαρός κύριος Τόρλες», «Πατουάζ», «Η κυρία με το σκυλάκι», «Ο φασίστας», «Η κυρία θέλει έρωτα», «Όχι πια πόλεμος» (1969), «Το μεγάλο μυστικό της», «Η κόκκινη έρημος» Αντονιόνι, «Οι νικημένοι», «Η παρθένα κι ο τσιγγάνος», «Μαγική πόλις», «Σάββατο βράδυ, Κυριακή πρωί», «Πετούλια», «Ο γλάρος», «Όσο έχουμε την υγεία μας», «Εκτέλεσις εν ψυχρώ» (1970), «Σπορά δίχως θέρος», «Αθάνατη ιστορία», «Γιογιό», «Ερωτευμένες γυναίκες», «Άλμπουμ εραστών», «Η νύχτα των σκλάβων» Χέρμπερτ Μπίμπερμν, «Διαζύγιο αλά Ιταλικά», «Το μωρό της Ρόζμαρι», «Ταμένος με το ζόρι» (1971), «Περπατώντας στη Μόσχα», «Εγκλημα ζηλοτυπίας», Μπάστερ Κήτον «Ο στρατηγός», «Ο άνθρωπος του Νότου», «Το προξενίο της Άννας», «Τα χέρια πάνω από την πόλη» (1972), «Χάρυ Μούντερ», «Ο καταδότης», «Η πιο παράδοξη ηδονή», «Οι θρύλοι του Καντέρμπουρ» και «Σαλβατόρε Τζουλιάνο» (1973).

Studio / Στούντιο 1 / Στούντιο Β / Art Στούντιο / Art Studio Cinema / Art Studio Piaggio / Studio novo

Λαμπρός χειμερινός κινηματογράφος, η ιστορική συνέχεια του προηγούμενου, με έδρα τη Σταυροπούλου 33, σε ισόγειο πολυκατοικίας, τηλ. 8619017, 8653700, επίσης Α΄ προβολής. Στις εφημερίδες: Πλατεία Αμερικής ή Σπάρτης και Σταυροπούλου. Ξεκίνησε το 1972, συνυπήρξε για δυο χρόνια με το της Τρικόρφων και μετά συνέχισε μόνο του. Πάλι το ξεκίνησε ο Καψάσκη, αρχές της δεκαετίας του '90 το πήρε ο φίλος μου ο Αντώνης ο Στεργιάκης, κι αργότερα ο Γιώργος Τζιότζιος, που το έφτασε μέχρι την άνοιξη του 2005, οπότε και έκλεισε. Στάθηκε ακόμα πιο σημαντικό από το προηγούμενο, γιατί έζησε πάνω από 30 χρόνια. Γύρω του άνοιξαν μια γκαλερί και το «Αντιθέατρο» της Μαρίας Ξενουδάκη, που υποθέτω πως θα «πάτησαν» πάνω στο κοινό του. Είχε πάντα φτηνότερο φοιτητικό εισιτήριο. Στα τελευταία του (τουλάχιστον) επεξέτεινε το φτηνό εισιτήριο από Δευτέρα ως Πέμπτη. Άλλοτε πάλι έκανε ειδικές τιμές την Πέμπτη. Επίσης, συνεργαζόταν με το διπλανό πάρκινγκ. Έβγαζε καβαλέτα πάνω στο πεζοδρόμιο. Υπήρχε μπαρ στην είσοδο και βιβλιοπωλείο (που ενίοτε λειτουργούσε και ως εκθεσιακός χώρος) στο υπόγειο, όπου και οι τουαλέτες, γεμάτες παλιότερα με πολιτικά συνθήματα και σύμβολα. Η αίθουσα ήταν έντονα αμφιθεατρική, με τυπική διάταξη, δίχως εξώστη, ενώ η μηχανή προβολής ήταν τοποθετημένη σε καμπίνα χτισμένη μέσα στην πλατεία, στο κέντρο περίπου του πίσω μέρους της αίθουσας. Γι' αυτό και οι σειρές των καθισμάτων στο κέντρο ήταν λιγότερες, ενώ στα δύο πλάγια περισσότερες.

Στις μέρες μας (2012), έμαθα ότι το βιβλιοπωλείο προς το τέλος της χούντας το λειτουργούσε ο ηθοποιός Γιώργος Κοτανίδης, όπως γράφει στο αξιοσημείωτο αυτοβιογραφικό του βιβλίο «Όλοι μαζί, τώρα!» (το διάβασα, του πήρα συνέντευξη για την «Athens Voice», γίναμε φίλοι και συνέβαλα στη δεύτερη παρουσίασή του). Εκεί λοιπόν ο συγγραφέας αναφέρει ότι ο Φίλιππος Βλάχος, εκδότης των «Κειμένων», τον σύστησε στον Καψάσκη κι έτσι ξεκίνησε το βιβλιοπωλείο. Φτωχός και άνεργος, εκείνη την αξέχαστη σεζόν 73-74, ο Κοτανίδης δέχτηκε χωρίς δεύτερη

κουβέντα: «Δεν ήξερα τη δουλειά, ήμουν όμως μια ζωή ανάμεσα στα βιβλία, και η ιδέα να βρεθώ στο Στούντιο, όπου θα εβλεπα όλες τις ταινίες τζαμπέ, με ενθουσίασε περισσότερο». Αφού αναφέρει λεπτομερώς ποιων συγγραφέων και εκδοτών βιβλία αγόραζε για να πουλήσει στο βιβλιοπωλείο και άλλες λεπτομέρειες σχετικές με τη λειτουργία του καταστήματος, ο Κοτανίδης γράφει ότι πέρασε σε μια ημιπαρανομία λόγω Πολυτεχνείου, οπότε το βιβλιοπωλείο φυσικά έκλεισε, τον συνέλαβαν για λίγο το Δεκέμβρη, τον άφησαν και το ξανάνοιξε. Τότε ο Καψάσκης του έδειξε δυο κρυφά καμαρίνια πίσω από την οθόνη «σε σημείο που κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί», και του είπε ότι θα του δίνει σήμα να κρύβεται εκεί, όταν εμφανίζονται «μπάτσοι ή ασφαλίτες». Μετά από μια ακόμα σύντομη σύλληψή του (υπήρχε αφιέρωμα στο κινέζικο σινεμά και είχαν έρθει επίσημοι από την κινέζικη πρεσβεία, ο βιβλιοπώλης είχε στολίσει «προσωρινά» τη βιτρίνα του «Στούντιο» με βιβλία του Μάο και του Λένιν, αλλά τα ξέχασε!), πιάστηκε στις 2 του Απρίλη του '74, βασανίστηκε και απολύθηκε με την κατάρρευση της χούντας τον Ιούλιο. Το βιβλιοπωλείο ξανάνοιξε με τη νέα σεζόν, το φθινόπωρο του '74.²⁷⁷²

Ιδού τώρα δύο από χαρακτηριστικότερες διαφημίσεις του:

<p>STUDIO ταινίες τεχνης</p> <p>Humberto Solas   ΛΟΥΤΣΙΑ (Κούβα, 1969)</p> <p>Thomas Gutierrez Alea   ΜΝΗΜΕΣ ΥΠΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Κούβα, 1966)</p> <p>Yoysef Chahine   Η ΓΗ (Αίγυπτος, 1969)</p> <p>Carlos Saura   Η ANNA ΚΑΙ ΟΙ ΛΥΚΟΙ (Ισπανία, 1972)</p> <p>Kustoff Zanussi   ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ²⁷⁷³ (Πολωνία, 1975)</p> <p>Jerzy Skolimowsky   WALKOVER (Πολωνία, 1975)</p> <p>Andrzej Wajda   KANAL (Πολωνία, 1957)</p> <p>Zsolt Kezdy – Kovaks   ΟΤΑΝ ΓΥΡΙΣΕΙ Ο ΓΙΟΖΕΦ (Ουγγαρία, 1976)</p> <p>Lucciano Emmer   ΠΙΚΑΣΣΟ, Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ (Ιταλία, 1969)</p> <p>Federico Fellini</p>
--

²⁷⁷² Όλα τα αποσπάσματα από Κοτανίδης 415 - 497

²⁷⁷³ Παίχτηκε τελικά με τον τίτλο «Επιφώτιση»

ΝΤΟΛΤΣΕ ΒΙΤΑ (Ιταλία, 1960)

Michelangelo Antonioni
Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ (Ιταλία, 1960)

Pier – Paolo Pasolini
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΚΑΤΑ ΚΑΤΘΑΙΟΝ (Ιταλία,
1964)

Yasyjiro Ozu
ΤΟΚΥΟ STORY (Ιαπωνία, 1953)

Kenzi Mizoguchi
UGETSU MONOGATARI (Ιαπωνία, 1953)²⁷⁷⁴

STUDIO

ταινίες τέχνης

ΓΙΟΣΙΣΙΓΚΕ ΓΙΟΣΙΝΤΑ
Έρωτας και σφαγή

BIM BENTERΣ
Στο πέρασμα του χρόνου

ΝΑΓΚΙΣΑ ΟΣΙΜΑ
Το ημερολόγιο ενός κλέφτη

ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ
Ο Σαρλώ και το χαμίνι

ΠΙΕΡ ΠΑΟΛΟ ΠΑΖΟΛΙΝΙ
Accatone
Mama Roma

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΟ ΜΠΕΡΤΟΛΟΥΤΣΙ
Ο θάνατος
(La commare secca)

ΜΙΚΕΛΑΝΤΖΕΛΟ ΑΝΤΟΝΙΟΝΙ
Η κραυγή²⁷⁷⁵

STUDIO Ταινίες τέχνης Επίμονα²⁷⁷⁶

Είναι χωρίς αμφιβολία το σινεμά όπου έχω δει τις περισσότερες ταινίες στη ζωή μου, γιατί συνδύαζε ποιότητα, αρεστό κλίμα και γειννίαση προς τη γειτονιά μου, τ' Άνω Πατήσια. Να μερικές: «1789» (το είδα καθιστός στο πάτωμα, γιατί δεν υπήρχανε θέσεις), «Σαλό 120 μέρες στα Σόδομα» («Τεράστια ουρά και πατείς με πατώ σε

²⁷⁷⁴ Σύγχρονος Κινηματογράφος '78, τ. 19 Ιούνιος – Σεπτέμβριος 1978, 1 (δηλαδή το τεύχος ανοίγει με τη διαφήμιση αυτή)

²⁷⁷⁵ Σύγχρονος Κινηματογράφος '76, Νοέμβριος '76, 108

²⁷⁷⁶ Σύγχρονος Κινηματογράφος τ. 35, «Ειδικό αφιέρωμα : Παζολίνι», χωρίς αρίθμηση

γι' αυτό το έργο», λέει ένας φίλος),²⁷⁷⁷ «Πεθαίνοντας στα 30», «Κανάλ», «Η άρπα της Βιρμανίας», «Μάμα Ρόμα», «Το βάθος του ουρανού είναι κόκκινο», «Ο Μιλού το Μάη», «Κατά Ματθαίον πάθη», «Ακατόνε», «81/2», «Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Λίμπερτι Βάλανς», «Δευτέρα», «Ντόλτσε Βίτα», «Το τέλος του κόσμου», «Μιλχάουζ», «Μάντυ Γουόλς», «Θα 'θελα να 'σουν εδώ», «Euroρα». Επίσης «Σάλυ, μια γυναίκα ελεύθερη» με την Κ. σε πολύ ειδικές συνθήκες, «Ο δρόμος για το σπίτι» και «Βίαιοι, βρόμικοι και κακοί» με την Κρ. και πολλές άλλες, ίσως εκατοντάδες. Ή εδώ ή στην «Αλκωνίδα» (μάλλον εδώ), έφυγα στη μέση σε κάποιον Ταρκόφσκι, σε ταινία όνομα και μη χωριό. Υπήρχε μια σκηνή όπου κάποιος ταλαίπωρος ηθοποιός περνούσε μια δεξαμενή, γεμάτη μέχρι το γόνατο, κρατώντας ένα αναμμένο κερί. Το κερί του 'σβηνε, αυτός ξαναγύρναγε, το άναβε και ξαναπροσπαθούσε να περάσει τη δεξαμενή. Του ξανάσβηνε, ξαναγύρναγε και ξαναπροσπαθούσε. Του ξανάσβηνε, ξανά μανά πίσω. Δε θυμάμαι πόσες φορές το ανέχτηκα: την έκανα και είπα «Δεν ξαναπατάω σε άλλον Τρακόφσκι. Να μείνει το βύσσινο, ευχαριστώ. Μου αρκεί το 'Σολάρις' και ο 'Αντρέι Ρουμπλιόφ'». Και το τήρησα.

Το κλείσιμο του «Στούντιο» ήταν μια σφαλιάρα από τις λίγες, πρώτο μέρος. Ο Γιώργος Τζιώτζιος αιτιολογεί ως εξής το κλείσιμο του σινεμά, που αποφασίστηκε στις 27.11.05: «...Από τον Σεπτέμβριο του 2004 έως την περασμένη άνοιξη κόπηκαν όλα κι όλα 10.500 εισιτήρια.... Από την Πατησίων και κάτω οι Ελληνες αποτελούν μειοψηφία. Κι οι Ελληνες σπάνια μάς προτιμούσαν, εκτός από παλιούς φανατικούς θαμώνες του Στούντιο. Μην σας φαίνεται παράξενο αλλά σε πολλούς συμπολίτες μας δεν τους αρέσει να βγαίνουν από το σινεμά και να πέφτουν πάνω σε ταβέρνες ή βίντεο κλαμπ με επιγραφές στα ρώσικα και ρουμάνικα.... Προχώρησα στην επένδυση του Στούντιο με καθαρά συναισθηματικά κριτήρια. Πίστευα ότι η πρόσφατη κακοδαιμονία του οφειλόταν σε κακή επιλογή ταινιών. Αποδείχθηκε ότι έκανα μέγα λάθος. Η περιοχή έπαψε να έχει τα χαρακτηριστικά που επέτρεπαν σε έναν κινηματογράφο σαν το Στούντιο να κόβει, το 1988, 150 χιλιάδες εισιτήρια. Εμείς πέρυσι ιδρώσαμε να ξεπεράσουμε τα 10 χιλιάδες...».²⁷⁷⁸ Μια όμορφη πλάγια / προοπτική φωτογραφία του μπαρ (φωτογράφος Λ. Παπδόπουλος), που θα πρέπει να είναι μια από τις τελευταίες του, δημοσιεύεται σ' ένα ωραίο κομμάτι της Ελένης Οικονομοπούλου.²⁷⁷⁹

Το ότι στο χώρο του «Στούντιο» άνοιξε παπαδομάγαζο, ήταν το δεύτερο μέρος της σφαλιάρας: εκεί από χρόνια στεγάζεται κάποια προτεσταντική εκκλησία, ονομαζόμενη «Εκκλησία όλων των εθνών». (Εννοείται ότι ποσώς μ' ενδιαφέρει που είναι προτεστάντες και δεν είναι ουαχαμίτες, βααλιστές, ορθόδοξοι, ανιμιστές, σατανιστές, ινδουιστές, αρειανιστές, καθολικοί, μουνίτες, σαϊεντολόγοι ή ησυχαστές. Μ' ενοχλεί εξίσου). Το παλιό μπαρ στο φουαγέ της εισόδου είναι γραφείο υποδοχής, μοιράζουνε φυλλάδια κλπ. Και ψηλά, εκεί που ήταν οι ταμπέλες με τ' όνομα του κινηματογράφου, τώρα υπάρχουν τρεις νέες μεγάλες ταμπέλες, ως εξής:

Η αριστερή:

<p>Η πίστη έρχεται ΜΕ ΤΗΝ ΑΚΟΗ ΚΑΙ Η ΑΚΟΗ με τον λόγο του Θεού.</p>

Η μεσαία:

²⁷⁷⁷ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

²⁷⁷⁸ Σινέ Πατησίων

²⁷⁷⁹ Οικονομοπούλου, Μπαρ

Η δεξιά:

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΚΟΗΣ
CHURCH OF ALL NATIONS ATHENS HEARING MINISTRY

Από την τέχνη και την επανάσταση, στους θεούς, Δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς χειρότερη εξέλιξη.

Το όνομα επιζεί στις μέρες μας σε θέατρο της οδού Μαυρομιχάλη. Αλλά όποιος θέλει να δει πώς ήταν το σινεμά, πρέπει ν' ανατρέξει στο υπέροχο φιλμ «Το άλλο γράμμα» του Λιαρόπουλου.²⁷⁸⁰

Κάποιες ταινίες: «Πέρσι στο Μαρίενμπατ», «Αλέξανδρος Νιέφσκι», «Σφαγείον υπ. αρ. 5» «Εγκλημα και τιμωρία», «Μίνι και Μόσκοβιτς» (1972), «Απαγορευμένα παιχνίδια», Φεστιβάλ ταινιών Χάρολντ Λούντ – Μπάστερ Κήτον, «8.30», «Ο μεγάλος ερωτικός», «Ευαγγέλιο κατά Ματθαίον», «Ο κονφορμίστας», «Αλφαβίλ» (1973), Μαξίμ Γκόργκι (σικ) «Τα πανεπιστήμιά μου» (επί χούντας, εποχή μάλιστα Ιωαννίδη!), Φεστιβάλ γαλλόφωνου κινηματογράφου, «Κιέριον», Φεστιβάλ τσεχοσλοβακικού κινηματογράφου, «Ο άνθρωπος πουλί», «Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ισπανία», «Ζαν ντ' Άρκ» Καρλ Ντράγερ, «Ο πρωταθλητής» Μπάστερ Κήτον, «Το κυνήγι του λιονταριού με το τόξο», «Ο δικέφαλος αετός του ναζισμού», Εμίλ ντ' Αντόνιο «Μιλχάουζ, μια λευκή κωμωδία» + Έλιοτ Έργουιν «Σχολείο της ομορφιάς», «Ηλέκτρα» (1974), «Αλονζανφάν», «Βρώμικη πόλις», «Η μάχη της Αλγερίας», αφιέρωμα «Η επανάσταση συνεχίζεται»: «Η Χιλή με όπλα και τραγούδια», «Όταν ο λαός ξυπνά» κλπ, «Το κάστρο της αγνότητας», «Η ευτυχία» (1975), «Μπλουζ με σφιγμένα δόντια», Φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων απ' τη Βουλγαρία, Εβδομάδα ταινιών μικρού μήκους (διοργάνωση Πανελλήνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου), «Σκουπίδια», «1789 Γαλλική Επανάσταση», 12 ταινίες του Φεστιβάλ Βερολίνου, «Ο πρωταθλητής» (διοργάνωση Κινηματογραφική Λέσχη της εταιρίας Pirelli), «Η φράσις που δεν τελείωσε» (1976), «Το αλάτι της γης», «Το βαρύ πεπόνι», «Η κραυγή», «Οι κλόουν», Επιθεώρηση Τσάρλυ Τάπλιν (Χριστούγεννα) (1977), «Ο φόβος τρώει τα σωθικά», «Η ηλικία της θάλασσας» του Παπαγιαννίδη β' εβδομάδα, «Όταν γυρίση ο Ζοζέφ» (σικ), «Η περιπέτεια», «Ταξίδι στην Αγγλία», «Το θαύμα του μιλάνο» (σικ) (1978), «Ο θάνατος ενός γραφειοκράτη», «Το βάθος του ουρανού είναι κόκκινο», «Η απόγνωση», «Τα μυστήρια του οργανισμού», «Το κατά Ματθαίον» Παζολίνι (1979), «Επιφώτιση», «Εγκατάλειψη», «Επίσκεψη στο Τόκιο», «120 μέρες στα Σόδομα», «Τα γεράκια της νύχτας», «Ρέκβιεμ για έναν επαναστάτη» (1980), «Χιροσίμα αγάπη μου», «Ο μυστικός δείπνος», «Ο μεγάλος έρωτας», «Γκοτό, το νησί του έρωτα», «Η άρπα της Βιρμανίας», «Πετροχημικά» (1981), «Δύο ή τρία παράγματα που ξέρω γι' αυτήν» του Γκοντάρ, «Αντρέι Ρουμπλόφ», «Το κτήνος» Βαλ. Μποβρότζκι (σικ), «Σαντιάγκο Αλβάρεζ» (1982), «Καφρ Κάσεμ», «Χαρακίρι», «Το στίγμα του κολασμένου» Βισέντε Μινέλλι, «Το ξεκαθάρισμα» του Ταβερνιέ, «Κλοπή», «Σουήτ μούβι», «Ο άνεμος» έγχρωμο, «Ερασιτέχνης κινηματογραφιστής» (1983), «Οι επτά ευκαιρίες του Μπάστερ Κίτον» κωμωδία, «Μέση εκπαίδευση», «Ο κονφορμίστας», «Ο τέλειος γάμος», «Τα απόκρυφα της Ιαπωνίας», «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν» (1984), Εβδομάδα Αυστραλιανού κινηματογράφου, «Η ζωή είναι ένα ρομάντζο», Αφιέρωμα στα 40 χρόνια από τη λήξη του Παγκόσμιου Πολέμου, «Ένας έρωτας του Σουάν», «Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές», «Ο 4^{ος} άνθρωπος» (1985), «Το φιλί της γυναίκας αράχνης», «Μια νύχτα με τη Μέριλιν», «Η παρέα των λύκων», «Ο διάβολος στο κορμί μου», «Τόπος» (1986), «Τεντώστε τ' αυτιά σας», «Ντουέτο για

²⁷⁸⁰ Τάκης Μπαστέας, βεβαίως

μία» του Κοντσαλόφσκι, «Τα φτερά του έρωτα», «Θα 'θελα να 'σουν εδώ», «Η νύχτα με τη Σιλένα», «Από κάποιον θα το βρει» (1987), «Σαν αδέσποτα σκυλιά», «Οι ακατανίκητοι εραστές», «Το τανγκό του έρωτα», «Φιλιά απ' το Λίβερπουλ», «Μόνο αίμα», Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου: Νέες αγγλικές ταινίες, «Το στοιχείο του εγκλήματος» (1988), «Η Ρόζαλιν και τα λιοντάρια», «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες», «Η μικρή Βέρα», «Σενιορίνα», «Μικρή ερωτική ιστορία», «Ο Λώρενς της Αραβίας (1989), «Γκλόρυ ο δρόμος προς τη δόξα», «Δέσε με» του Αλμοδοβάρ «Μίστερι τρέιν», Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου της «Ελευθεροτυπίας», «Μουσικό κουτί» (1990), «Οι αδελφοί Κρέη», «Χορεύοντας με τους λύκους», 4^ο Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου, «Τάξι μπλουζ», «Ατίθαση καρδιά» Σάββατο μεταμεσονύκτια προβολή «Santa Nagre» (1991), «Το μετέωρο βήμα του πελαργού», «Μια νύχτα στον κόσμο», «Διάφανο δέρμα», «Φονικό μέταλλο», «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Σκιές και ομίχλη» + η μικρού μήκους «Η γραβάτα», «Το τέλος του κόσμου» (1992), «Κλειστή στροφή», «Μυστηριώδεις φόνοι στο Μανχάταν», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Μαθήματα πιάνου», «Το παιχνίδι των λυγμών», «Αριζόνα ντριμ» «Αλαντίν», «Διαφθορά» (1993), «Family viewing», «Φιλαδέλφεια» κοινωνικό, «Ψεύτης ήλιος», «Τρία χρώματα : η λευκή ταινία», 7^ο Πανόραμα κινηματογράφου της «Ελευθεροτυπίας»: «Φιορίλε», «Μια βάρκα αγκυροβολημένη στην έρημο», «Ο γορίλας κάνει μπάνιο το μεσημέρι», «Ισμαήλ» κλπ (1994), «Έκλειψη», «Μάντι Γουόλς», «Μια ντάρλινγκ Κλεμεντίν», «Απαλούζα», «Ένα αξέχαστο καλοκαίρι», «Το μίσος» (1995), «Κλεμμένη ομορφιά», «Κοίτα τους άντρες να πέφτουν», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων» σινεφίλ, «Το μίσος», «Μυστικά και ψέματα», «Ευτυχώς που δεν είσαι γυναίκα», «Ποιος φοβάται τον Χουστίνο», «Αναμείνατε στο ακουστικό σας» (1996), «Λοχαγός Conan», «Κορίτσια καριέρας» του Μάικ Λι, «Χαμένη λεωφόρος», «Μη μου άπτου» (1997), «Henry Fool», «Ο γητευτής των αλόγων», «Η ταραγμένη ζωή του Όσκαρ Γουάιλντ», «Ερωτευμένοι ως την αιωνιότητα», «Αλέξης Ζορμπάς», «Ιστορίες της Νέας Υόρκης» (1998), «Η σοφία των κροκοδείλων», «Λεωφορείον ο πόθος», «Οι πέντε αισθήσεις», «Η πόλη των αγγέλων», «Κεντρικός σταθμός» (1999), «Δημόσια λουτρά», «Ούτε ένας λιγότερος», «Χορεύοντας στο σκοτάδι», «Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως», «Χαμένες αγάπες», «Τραγούδια από το 2^ο όροφο», «Η παραίτηση» + «Οι 5 αισθήσεις» + «Ροζέτα» + «Zuwst», «East is east», «Ο δρόμος για το σπίτι», «Τραγούδια από το δεύτερο όροφο» (2000), «Και ένα και δύο: οικογενειακοί ρυθμοί», «Πριν πέσει η νύχτα», «Η αυτοκρατορία των αισθήσεων», «120 μέρες στα Σόδομα», «Πολίτης Κέιν», «Πόλοκ ο ασυμβίβαστος», «Οι νταήδες», «Fast food, fast women» (2001), «Διάβολοι στο κατώφλι», «Το τάμα», «Ghost World Φαντάσματα εφηβείας», «Κάποιος θα τσιμπήσει», «No man's land» (2002), «Η πόλη του θεού», «Το μυστήριο Παύλος», «Σκοτεινό σημείο: Η γραμματέας του Χίτλερ», «Αγάπη είναι ο διάβολος», «Μια ιστορία έρωτα και αναρχίας», «Πέρα από το καλό και το κακό» (2003), «Αληθινή ζωή», «Πατρίδα είναι η παιδική ηλικία» + «Ρώσικη κιβωτός» + «Μητέρα και γιος» + «Πατέρας και γιος» (τέλος χειμερινής σεζόν), Υπό νέα διεύθυνση «Η δολοφονία του Ρίτσαρντ Νίξον», «Ο κατάσκοπος με τα 7 πρόσωπα», «Πυρετός και πάθος», «Πυρετός και πάθος», «Αγάπα με αν τολμάς» (2004), «Ομηρος», «Η θάλασσα μέσα μου» και «The woodsman» (2005).

Συγγραφέας Ιφιγενείας κατάστημα δεξ **Κινηματοφωτόγραφον Έδισσων**

Συντάγματος του Κινηματογράφου δεξ **Κινηματογράφος του Συντάγματος**

Σωτηρία **A** «Μια ξεχωριστή περίπτωση, μάλλον μοναδική στον ελλαδικό χώρο, αποτελεί ο κινηματογράφος στη ‘Σωτηρία’, το νοσοκομείο με την πλούσια και παραγμένη ιστορία. Στον περίβολο του νοσοκομειακού συγκροτήματος ανεγέρθηκε το 1956 μεγάλη αίθουσα κινηματοθέατρου, που λειτουργούσε όπως οι εμπορικοί κινηματογράφοι, αλλάζοντας έργο δυο φορές τη βδομάδα. Οι χιλιάδες φυαμτικοί μπορούσαν να βλέπουν κάθε μέρα κινηματογράφο εκτός από τις Κυριακές και τις αργίες. Του κινηματογράφου της ‘Σωτηρίας’ επωφελούνταν και οι κάτοικοι της συνοικίας των Ελληνορώσων, γιατί ήταν δωρεάν. Κάθε μήνα στη σκηνή του κινηματοθέατρου εμφανίζονταν και αθηναϊκοί θίασοι. Τώρα χρησιμοποιείται ως αμφιθέατρο». Αυτά γράφει ο μέγας Θεοδοσίου, οπότε εγώ τι άλλο να προσθέσω; Η φωτογραφία του δείχνει ένα κτίριο που παραπέμπει μάλλον σε τυπική διάταξη και με εξώστη. Παραθέτει επίσης δεύτερη φωτογραφία, με τη σχετική μαρμάρινη επιγραφή: «Ανηγέρθη το 1956 δαπάναις Φωτεινής Μαργαρίτη, Θεόδ. Αναγνωστοπούλου. Δωρηταί, Σπυρ. Σκούρας, American Miss. to Greeks, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Λουδμήλα Σέρπου».²⁷⁸¹

Σωτηρία **B** Ο Θεοδοσίου συνεχίζει: «Δίπλα στον χειμερινό, μέσα στα πεύκα, το καλοκαίρι, λειτουργούσε και θερινός». Η σχετική φωτογραφία του δείχνει ένα οριοθετημένο και ισοπεδωμένα χώρο, με πολύ πράσινο γύρω γύρω.²⁷⁸²

---

²⁷⁸¹ Θεοδοσίου 120 κ.ε.
²⁷⁸² ό.π.

TAY

Ταινιοθήκη της Ελλάδος Α' / **Μικρή Λέσχη** Η χειμερινή «Μικρή Λέσχη» της Ταινιοθήκης της Ελλάδας²⁷⁸³ λειτούργησε στον όροφο του δίπατου νεοκλασσικού Δεληγιώργη επί της οδού Κανάρη 1²⁷⁸⁴ από το 1963 μέχρι λίγο πριν εκνεύσει ο 20^{ος} αιώνας, οπότε και έκλεισε λόγω πυρκαγιάς. Τα γραφεία διατηρήθηκαν, αλλά οι προβολές σταμάτησαν. Αλλά και στο διάστημα 1963-1998, οπότε πραγματοποιούνταν εδώ θεματικές προβολές, η Λέσχη χρησιμοποιούσε και άλλους χώρους, όπως το υπόγειο του θεάτρου «Μουσούρη», ή τα σινεμά «Άστυ», «Έμπασυ» και «Όπερα» (δες λέξεις). Το 2007 η Ταινιοθήκη έφυγε από εδώ λόγω έξωσης και στεγάστηκε σε προσωρινά γραφεία στη Σόλωνος,²⁷⁸⁵ όπου φυσικά εξακολούθησε να μην κάνει προβολές, μέχρις ότου μετακινήθηκε στην οριστική έδρα της, που είναι η νέα «Λαϊς» (δες λέξη, για τη συνέχεια, όπως και το επόμενο λήμμα), όπως με το καλό διαμορφώθηκε.

²⁷⁸³ Η Ταινιοθήκη της Ελλάδος υπήρξε εξέλιξη της Κινηματογραφικής Λέσχης Αθηνών (ΚΛΑ), που την είχε δημιουργήσει η Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου Αθηνών (ΕΚΚ). Ιδρυτικά μέλη της Ταινιοθήκης ήταν, μεταξύ άλλων οι Αγλαΐα και Μόνα Μητροπούλου, Ηλίας Βενέζης, Μιχάλης Κακογιάννης, Νίκος Κούνδουρος, Ελένη Βλάχου, Γρηγόρης Γρηγορίου (από το Πολύπτυχο της Ταινιοθήκης).

Επίσης: «Η Αρχαία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος, δημιουργήθηκε το 1963 και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού. Η ίδρυση, η λειτουργία και ο χαρακτήρας του φορέα ορίζονται στο ΦΕΚ 20Α/1963.

Ο φορέας είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κινηματογραφικών Αρχείων (FIAF), ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κινηματογραφικών Αρχείων. Συμμετέχει επίσης στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και στην Κριτική Επιτροπή Κρατικών Κινηματογραφικών Βραβείων Ποιότητας.

Η Ταινιοθήκη αναπτύσσει μια σειρά δράσεις οι οποίες αφορούν την έρευνα και την διαχείριση οπτικοακουστικών και κινηματογραφικών αρχείων, την διάσωση κινηματογραφικού υλικού, την εκπαίδευση και την διάδοση της τέχνης του κινηματογράφου, την έρευνα για τα πολυμέσα, κλπ. τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Ταινιοθήκη έχει χιλιάδες μέλη από το 1963 μέχρι σήμερα. Ο προϋπολογισμός λειτουργίας της καλύπτεται από την επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού και από άλλα έσοδα όπως οι προβολές και η παροχή υπηρεσιών από τα τμήματα φύλαξης συντήρησης και αποκατάστασης ταινιών, η συμμετοχή της σε προγράμματα, οι χορηγίες και οι συνδρομές των μελών της» (από κείμενα σε cd, που δίνονται από τη γραμματεία της Ταινιοθήκης σε κάθε ενδιαφερόμενο).

²⁷⁸⁴ Έργο του Τσίλερ από τη δεκαετία του 1860, που λειτούργησε σε γραφείο και σπίτι του πρωθυπουργού Επαμεινώνδα Δεληγιώργη την εποχή εκείνη

²⁷⁸⁵ Θόδωρος Αδαμόπουλος, συνέντευξη

Ενδεικτικά προγράμματα εδώ: Μικρό θέατρο (1964), Εβδομάδα Φελίνι, «Επαναστάτης χωρίς αιτία» και άλλες ταινίες από το αφιέρωμα στον Νικόλαο Ραΐη (1966), «Ο καυτός μήνας Αύγουστος» του Σ. Καψάσκη προλογίζει ο σκηνοθέτης (1967), Αφιέρωμα στον Ταρκόφσκι, Αφιέρωμα στον Τάκη Κανελλόπουλο, «Ο γιατρός και ο μάγος» του ντε Σίκα (1997).

Ταινιοθήκη της Ελλάδας Β΄ Μεγάλου Αλεξάνδρου και Ιεράς Οδού, τηλ. 2103609695. Άνοιξε το 2009 και συνεχίζει. Για την ιστορία του χώρου, δες «Λαΐς». Για την ιστορία της Ταινιοθήκης, δες το προηγούμενο λήμμα.

Ενδεικτικά φιλμ: «Πέρσι στο Μαρίενμπατ», «Είτε πιστεύεις είτε όχι», «Material», «Ψέματα», «Το χρυσόψαρο», «Όλα όσα μένουν», «Οδηγίες χρήσεως», «Διακοπές καλοκαιρινές», «Ένα τραγούδι δε φτάνει», «Το προφητικό πουλί των θλίψεων» κλπ ταινίες από το 6^ο Φεστιβάλ πρωτοποριακού κινηματογράφου, Μεγάλο αφιέρωμα στον γερμανικό κινηματογράφο, με πολλές ταινίες τη μέρα και ενιαίο ημερήσιο εισιτήριο 7 ευρώ (2009), «Ο διαχειριστής», «Ελένη Μπούκουρα Αλταμούρα, η πρώτη Ελληνίδα ζωγράφος» + «Οδός Σφακτηρίας», «Guilt», «Το μαύρο λιβάδι», 4^ο Διεθνές Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους Psarokokalo (2010), «Edvard Munch», «Σιωπηλές ψυχές», «Go west», «Ο Τζιάνι και οι γυναίκες», Φεστιβάλ Βραζιλιάνικου κινηματογράφου (2011), 6^ο διεθνές φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους «Ψαροκόκαλο», Ταινίες από την 1^η βδομάδα σύγχρονου σερβικού κινηματογράφου: «Σίνεμα κομουνίστα», «Μοντεβιδέο η γεύση ενός ονείρου» «Ο μπαμπάς λείπει σε ταξίδι για δουλειές» κλπ, 7^ο Διεθνές Φεστιβάλ Animation της Αθήνας, «Ψυχή βαθιά» κλπ φιλμ από το αφιέρωμα «Ο ελληνικός εμφύλιος στην οθόνη», «Εξωτικό ξενοδοχείο Μάριγκολντ», «Φάουστ», «The road to God knows when», «7 ημέρες στην Αβάνα» «Banksy: Η τέχνη στο δρόμο», μεγάλο αφιέρωμα στον Ανρέι Βάιντα («Κανάλ», «Τοπίο μετά τη μάχη», «Οι δεσποινίδες του Βίλκο», Κατύν» κλπ), «Η φόνισσα» (2012), «Ο αγνοούμενος», «Το στίγμα της προδοσίας» κλπ ταινίες από το αφιέρωμα στον Κ. Γαβρά, 2^ο αφιέρωμα «Αφρικανικός Κινηματογράφος», «Φιλιά εις τα παιδιά», «Higita», Αφιέρωμα στο Νίκο Κούνδουρο: «Μπορντέλο» κλπ, «Συναντήσεις με τον πατέρα μου», «Ταξι συνειδησία: Η άγνωστη ιστορία του Ελληνοαμερικανικού ριζοσπαστισμού», «Σαν πέτρινα λιοντάρια στην μασσιά της νύχτας» και «Ο τρελός Πιερό» / «Η περιφρόνηση» (2013).

Γάουμπερ(ρ) Θερινός κινηματογράφος του μεσοπολέμου, τον οποίο οι εφημερίδες έδιναν Αχαρνών και Θήρας, ανεντόπιστος από μένα. Ξεκίνησε στάνταρ το 1936, μα υπάρχει διχογνωμία για το πότε έκλεισε (δες «Αχιλλεϊον» Δ, όπου και οι σχετικοί προβληματισμοί). Πάντως εγώ τουλάχιστον μόνο αυτή τη χρονιά το διασταύρωσα με σιγουριά. Η λέξη σημαίνει «περιστέρι» στα γερμανικά.

Κάποιες ταινίες: «Παρείασακτος», «Σκιές που περνάνε», «Ραγισμένες καρδιές», «Χέρμαν και Δωροθέα» «Το μυστικόν της λαίδης Λάμπερτων», «Είμαι ένας δραπετής», «Σήμα κινδύνου», «Ντόκτωρ Χ», «Το καμπαρέ των ονείρων», «Οι τελευταίες ημέρες της Πομπηίας», «Εστεμμένοι είλωτες» και «Η ζωή αρχίζει σήμερα» (1936).

Tiber films δες **Τίμπερ φιλμς**

Τίμπερ φιλμς «Μέγας κινηματογράφος Tiber Films». Πρόσκαιρη ονομασία του θεάτρου «Ολύμπια» Β (δες λήμμα) στις διαφημίσεις του, κατά την περίοδο 1916 –

1917, όταν, υπό τη διεύθυνση του Ν. Μεταξάτου, παίζει ταινίες αυτής της εταιρίας, τις οποίες συνοδεύει «Ορχήστρα τελεία θέαμα μοναδικών Matinee και Soiree. Γενική Διεύθυνσις Δημ. Ναούμ, Καλλιτεχνική διεύθυνσις Ιω. Γκιαούρη».²⁷⁸⁶ Στις εφημερίδες εξακολούθησε ως «Ολύμπια». Τελικά το καταχώρησα (κι) εδώ γι' αυτή την περίοδο.

Μερικές ταινίες: «Ο Μεφιστόφελ» και «Ένας έρωσ υπουργού» (1916)

Γεάτρ ντι μοντ / **Theatre du monde** δεσ **Κόσμος** Α

Τζένη Υπαίθριος κινηματογράφος Α΄-Β΄ προβολής που λειτούργησε μόλις τρία καλοκαίρια επί χούντας το διάστημα 1967 –1969 και από τις ταινίες του μοιάζει μέσου επιπέδου. Δε θα πρέπει να έκλεισε λόγω κρίσης, αλλά λόγω ανοικοδόμησης. Στις εφημερίδες περνούσε ως Αχαρνών /Αγ. Παντελεήμων Αχαρνών. «Ήταν επί της οδού Μαυρογένους, στα ζυγά νούμερα, όχι γωνιακή, απέναντι από το τότε 8^ο Αστυνομικό Τμήμα και αριστερά όπως αντικρίζουμε το 'σχολείο της Κρίκου', δηλαδή προς τη Φυλής και όχι προς την Αχαρνών. Είχε τον ίδιο μηχανικό με τη 'Ρίντα', μού λέει ο Αντώνης Στεργιάκης.²⁷⁸⁷ Η διεύθυνση Μαυρογένους 8, που δίνουν μερικές πηγές αποκλείεται: εκεί είναι το παλιό 'σχολείο της Κρίκου', οικοδομημένο σαφώς πριν το 1967, το σημερινό δηλαδή δημόσιο δημοτικό. Άρα το μόνο που μένει είναι ο αρ. 10, σημερινή πολυκατοικία, γιατί μετά ακολουθεί το οικόπεδο - γωνία προς τη Φυλής, ενώ ξέρουμε ότι η «Τζένη» δεν ήταν γωνιακή. Δεν έχω αμφιβολία για την τοποθέτηση του σινεμά, απλώς δεν μπόρεσα να βρω κανένα γείτονα εκεί να μου το επιβεβαιώσει ή έστω να μου πει δυο λόγια παραπάνω, παρόλο που πήγα εκεί τρις ερευνώντας.

Μερικές ταινίες: «Ριφιφί στο Παρίσι», «Το βαλς των κατασκόπων», «Ξεχασμένοι ήρωες», «Τα μυστήρια των Παρισίων» (1967), «Ιστορίες του κρεββατιού», «Αχ αυτή γυναίκα μου», «Μπαντίντος», «Ο κόκκινος κουρσάρος», «Μπόννυ και Κλάιντ», «Ο ήχος του θανάτου», «Μάντεψε ποιος θα 'ρθει το βράδυ» (1968), «Οι μισθοφόροι», «Το κορίτσι με τη μοτοσυκλέτα», «Οι γενναίοι της Κορντούρα», «Αντίο αγάπη μου», «Ο χωροφύλακας του Σαιν Τροπέζ» και «Κάμελοτ» (1969).

Τιτάνια Α Κραταιό προπολεμικό χειμερινό σινεμά της Πανεπιστημίου, γκρεμισμένο σήμερα. Δημιουργήθηκε εκεί που παλιότερα λειτούργουσε το «Μογκαντόρ» (δεσ λέξη, όπου και η προϊστορία του χώρου) και έφτασε αρκετά κοντά στην εποχή μας, ξεπέφτοντας στα τελειώματά του από αστικό σε εντελώς λαϊκό (ακολουθώντας δηλαδή την αντίστοιχη πορεία της εγγύς Ομόνοιας), οπότε και έπαιζε «από πρωΐας». Η ονομασία, από τους Τιτάνες της ελληνικής μυθολογίας, πέρασε ως λέξη σε δυτικές γλώσσες και ως ονομασία πολλά σπουδαία σινεμά του εξωτερικού, στον πασίγνωστο «Τιτανικό» κλπ κλπ. Λειτούργησε το διάστημα 17.11.1933 – 1971, ήταν Πανεπιστημίου 50 τηλ. 28275, 674572, ανήκε πάντα στην Α΄ προβολή, είχε 1.350 θέσεις,²⁷⁸⁸ που αργότερα μειώνονταν σταθερά.²⁷⁸⁹ Ήταν επιχείρηση της εταιρίας «Ελληνική Κινηματογραφική Ένωσης», (δεσ και «Παλλάς» Α), πράγμα που

²⁷⁸⁶ Ιγγλέσης 1920, σε Θεοδοσίου 42

²⁷⁸⁷ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

²⁷⁸⁸ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁷⁸⁹ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

συνεχίστηκε μέχρι τουλάχιστον τις αρχές του '60,²⁷⁹⁰ ενώ ο Λαζαρίδης σημειώνει: «Κατέληξε να ανήκει καθ' ολοκληρίαν στον Θεοφάνη Δαμασκηνό».²⁷⁹¹

Ο περίφημος παλιός μηχανικός της «Τιτάνιας», ο Γιώργος Μπολέτσης συνήθιζε να λέει: «Το λιμάνι φεύγει» (ατάκα του Φράνκο Φράνκι προς τον Τσίτσο Ινγκράτσια, ζευγάρι της λαϊκής ιταλικής κωμωδίας του '60 και του '70), τουτέστιν «Ξεκίνα τη μπομπίνα του δευτέρου μέρους, ξεκίνα προβολή, η δουλειά του μπαρ τελείωσε».²⁷⁹² Η «Τιτάνια» εμφανίζεται στις ταινίες «Πρόσωπο με πρόσωπο», «Ο καταφερτζής», «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα», «Ένα βότσαλο στη λίμνη», «Άσσοι των γηπέδων», «Κορίτσια απ' την Αμέρিকা» και στο ντοκιμαντέρ «Στην Ομόνοια και στα Χαντεία».²⁷⁹³ Στη θέση του δημιουργήθηκε το ομώνυμο ξενοδοχείο (σημερινή αρίθμηση Πανεπιστημίου 50-52), που υπάρχει και λειτουργεί μέχρι σήμερα (2013).

Ήταν ένα σινεμά με μεγαλειώδη, μνημειακή πρόσοψη. Πιο χαμηλό από το «Ρεξ», αλλά «με την πλατύτερη είσοδο από κάθε άλλο, με σκάλες».²⁷⁹⁴ «Με λιτή, στιβαρή αρχιτεκτονική, βελουδίνη αυλαία και υπέροχα βελούδινα καθίσματα στην πλατεία και μουσαμαδένια (πολυτέλεια για την εποχή του) στο μεγάλο εξώστη», το σκιαγραφεί ο Μάνος.²⁷⁹⁵ Σε μια σειρά από τέσσερις «επίσημες» φωτογραφίες που μου εξασφάλισε ο φίλος μου ο Θεωδωρής Βαλμάς, βλέπουμε ένα σινεμά με εξώστη, θεωρεία, μεγάλη οθόνη και πλούσια αυλαία. Εξαιρετική φωτογραφία δημοσιεύει και «Η Βραδυνή» λίγο πριν την κατεδάφισή του. Η πρόσοψή του δε διαφημίζει πια κανένα παιζόμενο έργο, ενώ κάποιο μαγαζί, που βρίσκεται στο ίδιο κτίριο, «γράφει με μεγάλα γράμματα, ΛΟΓΩ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΣ, ΕΚΠΟΙΗΣΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ. ΑΡ. ΑΔ. ΠΡΩΤ.» κλπ- τουτέστιν, πουλάει όσο όσο.²⁷⁹⁶

Ο Νίκος Αργυρόπουλος μού λέει ότι στο βάθος του οικοπέδου, κολλητά με το σινεμά, υπήρχε αυλίτσα, με καφενεδάκι με αυλή και πεύκα.²⁷⁹⁷ Κακίζω τον εαυτό μου όχι γιατί δεν είχα πάει ποτέ, μα γιατί, ενώ είχα περάσει εκατό φορές μπροστά του (το λεωφορείο 3/7 των Πατησίων έκανε τέρμα Πανεπιστημίου και Μπενάκη, το τρόλεϊ 3 αμέσως μετά) και ενώ ήμουνα ήδη 15 χρονώ όταν γκρεμίστηκε, δυστυχώς δε θυμάμαι τίποτα από την όψη του. Ίσως γι' αυτό, στην υποτιθέμενη αντισοβιετική εξέγερση του 1973 που φαντάστηκα εγώ το Νοέμβρη του 1973, αντιστρέφοντας την Ιστορία σ' ένα μυθιστόρημά μου, η «Τιτάνια» όχι μόνο υπάρχει ακόμα, αλλά υφίσταται και μεγάλες ζημιές από τις συγκρούσεις.²⁷⁹⁸

Ο Ν. Λούρος θυμάται: «...Ο επισκέπτης συναντούσε την έπαυλη Θεολόγου, που τη γκρέμισε πρώτος ο κινηματογράφος και τώρα το πολυώροφο ξενοδοχείο 'Τιτάνια'».²⁷⁹⁹ Ενώ ο Θεοδοσίου αλιεύει, από πηγή της εποχής: «Εις τα ήδη υπάρχοντα κινηματοθέατρα, προσετέθη εφέτος και μια νέα αίθουσα της 'Κινηματογραφικής Ενώσεως', η 'Τιτάνια' επί της οδού Πανεπιστημίου. Έχει γίνει επάνω εις τα σχέδια των τελειότερων θεάτρων της Ευρώπης, με μηχανήματα

²⁷⁹⁰ Τα Θεάματα τ. 100, 31.12.1961

²⁷⁹¹ Λαζαρίδης, 47 και Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947

²⁷⁹² Πληροφορία του Τάκη Μπαστέα

²⁷⁹³ Αλιεύματα, εννοείται, του Τάκη Μπαστέα

²⁷⁹⁴ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

²⁷⁹⁵ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁷⁹⁶ Η Βραδυνή 10.09.1971. Εύρημα του μεγάλου κλίπερ Θανάση Βέμπου

²⁷⁹⁷ Νίκος Αργυρόπουλος, συνέντευξη

²⁷⁹⁸ Φύσσης, Λένιν, 509

²⁷⁹⁹ Λούρος 306

‘Ευρώπα 2’ και με δύο χιλιάδες θέσεις. Εκόστισε συν θεώ περί τα δέκα εκατομμύρια».²⁸⁰⁰

Ιδού και ημέτερο αλίευμα: «**Ο ΝΕΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ**. Αληθινό απόκτημα δια την πρωτεύουσαν ο κινηματογράφος Τιτάνια (Λεωφόρος Πανεπιστημίου). Ήνοιξε χθες το βράδυ επί παρουσία της πλέον ασφυκτικής συγκεντρώσεως του εκλεκτοτέρου αθηναϊκού κοινού και είναι κατά γενικήν ομολογίαν, κάτι το εξαιρετικόν. Αληθινό κομψοτέχνημα εις εξωτερικήν εμφάνισιν... Ο καινούργιος κινηματογράφος, που ασφαλώς πρέπει να υποστηριχθή θερμά από τους φίλους της οθόνης, έκαμε τα εγκαίνιά του με ένα αριστούργημα...Εάν η ‘Τιτάνια’ εξακολουθήση έτσι, θα κάμη σίγουρα χρυσές δουλιές. Ο θεατής»²⁸⁰¹ Ιδού και η διαφήμιση της εναρκτήριας ταινίας:

Ελληνική Κινηματογραφική Ένωσις
 Νέος κινηματογράφος
TITANIA
 (Λεωφ. Πανεπιστημίου)
 ΕΝΑΡΞΙΣ 10 μ.μ. ΑΚΡΙΒΩΣ
 Πρόγραμμα Α΄ Νέα πολιτικά επίκαιρα ΟΥΦΑ.
 Β΄ Έγχρωμα κουλτούρ φιλμ ΟΥΦΑ
 Γ΄ Ο διάσημος καλλιτέχνης ΖΑΝ ΚΙΠΟΥΡΑ εις
 την τελευταίαν δημιουργίαν του
NINON EIN LIED FUERDICH
 Με την χαριτωμένην ΤΖΕΝΥ ΓΙΟΥΓΚΟ
 με τον αμίμητο κωμικό ΡΑΛΦ ΡΟΜΠΕΡΤΣ
 Εισιτήρια θα θεωρηθούν από της 10^{ης} πρωινής
 μέχρι ΜΟΝΟΝ την 6^η απογευματινή εις τα
 ταμεία του κινηματογράφου²⁸⁰²

Να και δυο άλλες διαφημίσεις, της ίδιας δεκαετίας:

Κινηματογράφος
TITANIA
 Τα Υπουργεία Παιδείας, Στρατιωτικών,
 Ναυτικών όλου του κόσμου
 επέβαλαν την παρακολούθησιν
 του γιγαντιαίου έργου
ΧΑΡΑΥΓΗ
 .... Έχει όλα τα στοιχεία που
 εξυψώνουν κάθε ευγενές ανθρώπινον
 αίσθημα²⁸⁰³

Είνε απόλυτος η ομολογία
 ότι τέτοιο γιγαντιώδες
 έργον δεν είδε, ούτε θα
 ξαναϊδή ο κόσμος
Η ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΖΩΗ
 Μία καταπληκτική αναπαράστασις

²⁸⁰⁰ «Φωνή του λαού», 19.12.1933, σε Θεοδοσίου 59

²⁸⁰¹ Αθηναϊκά Νέα 18.11.1933

²⁸⁰² Αθηναϊκά Νέα 17.11.33

²⁸⁰³ Αθηναϊκά Νέα 27.12.1933

ενός παγκοσμίου
μελλοντικού πολέμου
και του κόσμου μας όπως
θα είναι μετά 100 χρόνια.
Κινηματογράφος
TITANIA
2-4 τιμαί ηλαττωμένα²⁸⁰⁴

Εδώ παίχτηκε (1939), «Το τσίρκο», το τσίρκο της Μόσχας δηλαδή, μια από τις σπάνιες σοβιετικές ταινίες στην Ελλάδα. Έγινε της πουτάνας από κανονικούς θεατές, κρυφούς κομμουνιστές (Μεταξάς γαρ), λευκούς Ρώσους εμικρέδες και Ρωσοπόντιους διωγμένους.²⁸⁰⁵

Γράφει η Σεβαστίκογλου: «Στο Βουλγάρικο πόλεμο είχαν μαζευτεί πρόσφυγες στη Θεσσαλονίκη... Η μαγείρισσα, που ήταν Θεσσαλονικιά, ανέλαβε να βρει μια κοπέλα και ...να τη φέρει μαζί της για καμαριέρα .. Θα ήταν 8-10 χρόνων... Το βάφτισαν Πολύμνια... Μας διηγόταν, όταν μεγαλώσαμε, πώς μπήκαν οι Βούλγαροι στο χωριό τους. Σφάζαν ...όποιον έβρισκαν μπροστά τους. Ο παπούς της ...τη βούτηξε σε αίμα... για να φαίνονται σαν σκοτωμένοι... Έτσι σώθηκαν. Θυμάμαι μια φορά, μια Κυριακή πρωί. Θα ήμουν και γω τότε γύρω στα δώδεκα, μάς πήρε η Πολύμνια και πήγαμε στον κινηματογράφο 'Τιτάνια' της οδού Πανεπιστημίου. Έπαιζε το φιλμ 'Χωρίς οικογένεια' του Έκτωρ Μαλώ. Η Πολύμνια έκλαιγε από την αρχή μέχρι το τέλος. Ήταν μια ιστορία σαν τη δική της: ενός άλλου μικρού παιδιού. Έκλαιγε ακόμη αφού γυρίσαμε στο σπίτι και κλείστηκε στην κάμαρά της. Η μητέρα προσπαθούσε να την παρηγορήσει. Ντρέπομαι ακόμα πιο πολύ που θυμήθηκα τώρα όλη την ιστορία της και ντρέπομαι που θα συνεχίσω να γράφω πώς καλοπερνούσαν άλλοι...».²⁸⁰⁶
Στην κατοχή έπαιζε κανονικά, ταινίες κατά βάση γερμανικές ή από κράτη φίλα προσκείμενα προς τον Άξονα. Αίφνης, ιδού μια ουγγαρέζικη:

♦ **TITANIA** ♪♪♪♪ **Η πανέμορφη
κούκλα ΚΑΤΑΛΙΝΑ ΚΑΡΑΝΤΥ** ♪ ♪ ♪
♪ ΣΤΟ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟ
ΡΟΜΑΝΤΖΟ
♪ ♪ ♪ ♪ **ΠΟΝΕΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ**²⁸⁰⁷

Στα Δεκεμβριανά σταμάτησε να παίζει, γιατί η περιοχή της Ομόνοιας ήταν περίπου στο όριο ανάμεσα στη «Σκομπία» και την ελασιτοκρατούμενη Αθήνα. Έτσι εξηγείται αυτό που θα διαβάσετε στη συνέχεια, από το Γενάρη του 1945.

TITANIA
Επανήρχισε λειτουργούσα.
Προβάλλει το έργο
Η ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ²⁸⁰⁸

Εδώ έγινε, τον Οκτώβρη του 1945, το 7^ο συνέδριο του ΚΚΕ. Να και μια διαφήμιση του 1946:

TITANIA
Έναρξίς σήμερον με μίαν γιγαντιαία
δημιουργία της Γουόρνερ Μπρος.

²⁸⁰⁴ Ακρόπολις 21.04.1937

²⁸⁰⁵ Λαζαρίδης 121

²⁸⁰⁶ Σεβαστίκογλου 20

²⁸⁰⁷ Ελεύθερον Βήμα 09.01.1944

²⁸⁰⁸ Η Βραδυνή 20.01.1945.

Ήλιος αγωνίας Χίλιοι συγκλονισμοί
 ΜΕΓΑΛΕΙΑ που χορταίνουν την ψυχή
ΕΠΕΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΕΤΩΝ
 (GOD IS MY CO-PILOT). Λεβέντικα
 παιδιά που με την άγρια ορμή τους σαν
 κεραυνοί εκδικήσεως, σαν 'μάστιγες
 ανηλεείς', γράφουν τα πεπρωμένα ενός
 μεγάλου λαού. Με τρεις ηρωικές
 μορφές: το είδωλο του Χόλλυγουντ
 ΝΤΕΝΝΙΣ ΜΟΡΓΚΑΝ και τους
 ΡΑΪΜΟΝΤ ΜΑΣΣΕΪ, ΑΛΛΑΝ
 ΧΕΗΛ και την γόησσα ΑΝΤΡΕΑ
 ΚΙΝΓΚ²⁸⁰⁹

Γράφει η Ελένη Βλάχου: «Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ—Εις ... την
 'Τιτάνια' δίδεται η έγχρωμος 'Μοντέρνα Αφροδίτη' με την Εστέρ Ουίλλιαμς, τον
 Ρεντ Σκέλτον, τον Μπάτζιλ Ράθμπον και τις ορχήστρες του Χάρρυ Τζέιμς και του
 Χαβιέ Κουγκά. Η Εστέρ Ουίλλιαμς εμφανίζεται για πρώτη φορά εις τας Αθήνας, ενώ
 εις την Αμερική είναι διάσημος εδώ και δέκα χρόνια τουλάχιστον. Διότι η ωραία
 αυτή κοπέλα με το μοναδικό σώμα, ήταν πρωταθλήτρια της Αμερικής στο κολύμπι
 και κατέρριψε τα περισσότερα ρεκόρ στους αγώνες του 1939. (Μη περιφρονήτε δε τα
 'γυναικεία' ρεκόρ. Μόνο εις τα 100 μέτρα ο δικός μας πρωταθλητής Μπρούσαλης
 πηγαίνει πιο γρήγορα. Από τα εκατό και επάνω, τα 'γυναικεία' αμερικανικά ρεκόρ
 είναι ταχύτερα από τα δικά μας τα ανδρικά...)²⁸¹⁰
 Ξεκίνημα περιόδου το 1950:

ΤΙΤΑΝΙΑ. Σήμερα εγκαίνια
 ανάλογα της εφετεινής μεγάλης μας
 εξορμήσεως. **ΒΑΝ ΧΕΦΛΙΝ** («Φυγιάς
 της συνειδήσεώς του»), **ΡΟΜΠΕΡΤ
 ΡΑΪΑΝ** («Μαινόμενος εκδικητής») **ΤΖΑΝΕΤ ΛΗ**
 («Τρομαγμένη γυναίκα») στο πιο άγριο
 ανθρωποκυνηγητό που παρουσίασε
 ποτέ η οθόνη:
ΦΥΓΑΣ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ
 (ACT OF VIOLENCE).
 ΑΠΟ ΤΑ ΑΤΣΑΛΕΝΙΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ
 ΜΕΤΡΟ – ΓΟΛΒΙΝ – ΜΑΥΕΡ²⁸¹¹

Γράφει ο Μπουνιάς: «Την πρώτη Δεκεμβρίου του '53, ημέρα Δευτέρα, προβάλλεται
 η ταινία 'Οι ουρανοί είναι δικοί μας'. Ο κινηματογράφος 'Τιτάνια' βάζει στην
 προθήκη του ... ένα αεροπλάνο τζετ και νομίζει ο κόσμος ότι θα δει αερομαχίες...
 Αλλά η ταινία δεν είχε καμιά σχέση μ' αυτά τα πράγματα. Κάπου στην αρχή της
 ταινίας, για να δείξουμε ότι ο ήρωας είναι πιλότος στην πολεμική αεροπορία,
 κατεβαίνει ένα αεροπλανάκι στο Τατόι -μακρινό πλάνο- και βγαίνει από μέσα ο
 Αλεξανδράκης με μια μάσκα -κοντινό πλάνο- κι αυτό είναι άλλο. Απογοητεύτηκε
 πολύ ο κόσμος. Και από μόνος του τής άλλαξε τον τίτλο. Δεν έλεγαν ότι είδαν το 'Οι

²⁸⁰⁹ Η Βραδυνή, 28.11.1946

²⁸¹⁰ Η καθημερινή 14.01.1948

²⁸¹¹ Η Βραδυνή, 23.09.1950

ουρανοί είναι δικοί μας', αλλά 'Το Σπουργιτάκι'. Διότι στην ταινία ο Αλέκος Αλεξανδράκης αποκαλεί διαρκώς τη Βαλάκου 'σπουργιτάκι μου'». ²⁸¹²
 Φαρμακερά σχόλια της δεκετίας του '60: «Καλή και ευρυτάτη αίθουσα, με περιορισμένο χωλλ. .. Προσωπικόν αιθούσης απαράδεκτον. Ωσάν συμμορία εκ της μιας εισόδου και της άλλης επιπίπτουν επί των εισερχομένων». ²⁸¹³

Τέλος, γράφει ο Νικολαΐδης: «...Ο δρόμος ήταν σχεδόν άδειος και η βροχή το 'χε γυρίσει σε κόντρα χιονόνερο. Πέρασα την αφετηρία των τρόλεϊ, μετά τη διάβαση της Μπενάκη και προχώρησα μέχρι την Τιτάνια. Στάθηκα λίγο και χάριξα τις φωτογραφίες... μπροστά στον Ραίη Ντάντον που μ' έκοβε μέσα από την προθήκη, ποζάροντας στην Άνοδο και την Πτώση του Λεγκς Ντάιμοντ... Προφυλάχτηκα πίσω από μια κολόνα της Τιτάνια γιατί το κρύο κατέβαινε τσουχερό κι άναψα ένα τσιγάρο...» ²⁸¹⁴

Ενδεικτικά φιλμ: «Η πλωτή νήσος δεν απαντά», «Ο πόλεμος του βαλς», «Λιμπελάι», «Χαραυγή» με τον Σαρλ Μπουαγιέ, «Αικατερίνη η μεγάλη της Ρωσίας» (1933), «Η δακτυλό παντρεύεται», «Ο βασιλεύς των βασιλέων», «Ερρίκος ο όγδοος» + Μπιάνκο ²⁸¹⁵ «Ραφλ», «Βίκτωρ και Βικτώρια» (1934), «Κόμης Μοντεχρήστος», «Ανάστασις» β' εβδομάς, «Σιδηρούς δούξ», «Λευκός γάμος» (1935), «Μη με ξεχνάς», «Η γόνδολα των χιμαιρών», «Ο κύριος προϊστάμενος», «Τα μυστήρια των Παρισίων», «Οι τέσσερεις της κατασκοπείας», «Μοντέρνοι καιροί» (1936), «Μάννα», «Η άγνωστος», «Νέοι άνθρωποι», «Ανήσυχες ψυχές», «Πορτ Αρθούρ», «Ζιγκολέτ», «Ιππότης χωρίς πανοπλία», «Ο κήπος του Αλλάχ» (1937), «Ντάμα πικά», «Λευκές νύκτες», «Πατριώται» Λύντα Μπαάροβα - Ματίας Βήμαν, «Μόνο για σένα» Μπεντζαμί (σικ) Τζίλι, «Γκρεμισμένα όνειρα», «Κορίτσια για παντρεία», «Αποκλεισμός» Μαντελέν Κάρρολ – Χένρυ Φόντα (1938), «Ο υπεράνθρωπος», «Νομπλέτσα μπατούριο» με την Ιμπερίο Αρζεντίνα, «Αγάπη πίσω απ' τα σίδερα», «Τσαϊκόφσκι», «Η καρδιά μου σε ζητά» (1939), «Σέργιος Πανίν», «Μαρία Τυδώρ», «Η ομογάλακτος αδελφή μου», «Ο χορός της Όπερας» (1940), «Πράσινο ντόμινο», «Εις την υπηρεσίαν της Α.Μ.», «Νύχτα χωρίς ξημέρωμα», «Άρχων των κολασμένων», «Κόρρα Τέρρυ» (σικ) Μαρίκα Ρεκ, «Μορένα Κλάρα» (1941), «Μια νύχτα του Μάη», «Τόσκα», «Οι 7 ένοχοι», «Ο φίλος, η φίλη και η μνηστή», «Στον ίσκιο της φυλακής», «Γυρεύω μια περιπέτεια» Μαρίκα Ρεκ, «Ερωτικά καπρίτσια» (1942), «Καίσαρ Βοργίας», «Στη χώρα των καουμπόυ», «Μάστιγες της κοινωνίας», «Ερωτική πρεμιέρα», «Ανήσυχα νειάτα», «Η γοργόνα» (1943), «Ο γολγοθάς μιας ψυχής», «Η μελωδία του έρωτος», «Τραγωδία στη ζούγκλα», «Η φωνή του αίματος», «Πονεμένη αγάπη», «Λευκό όνειρο», «Η νίκη της ερήμου» (μεταπελευθερωτικά) (1944), «Δεν σε θέλω πεια», «Ουράνιο τόξο», «Ο βασιλεύς των βασιλέων» Πάσχα, Φερναντέλ (γενικά), «Ρωμάντζο και ρυθμοί», «Φόνισσα» (1945), «Ο πύργος της αγωνίας», «Η εκδίκηση της τσιγγάνας», «Το γεράκι της Μάλτας», «Ο εμπρηστής», «Ανταρσία», «Λαίλαψ στη Μπούρμα», «Κατηγορώ» μέρος δεύτερο (1946), «Αδελφοί Κορσικανοί», «Η ανάστασις», «Μάγισσα του τραγουδού» (Κάρμεν), «Άγγελοι και δαίμονες», «Σεχραζάτ», «Ισόβια δεσμά», «Μαχηταί της ερήμου», «Πάντα στην καρδιά μου», «Θύελλα στη μητρική καρδιά» (1947), «Ανθρώπινος κόκορας», «Αρπαγή απ' το χαρέμι», «Μοντέρνα Αφροδίτη», «Άννα Ροδίτη», «Οι εύθυμοι Κάου Μπού» (1948), «Φαμπιόλα», «Εφορμήσατε» Έρρον [σικ] Φλυν, «Ο μεγάλος αμαρτωλός», «Βασίλισσα των

²⁸¹² Μπουνιάς, 51

²⁸¹³ Κινηματογραφικός Αστήρ 1960, άνευ λοιπών στοιχείων, σε Πατέρας 119

²⁸¹⁴ Νικολαΐδης, 28

²⁸¹⁵ Περί του Μπιάνκο, δεξ τη σχετική υποσημείωση σε Απόλλων Α

κυμάτων» (1949), «Ο μεγάλος αμαρτωλός», «Όταν κοχλάζουν τα πάθη», «Λίγες σταγόνες αίμα», «Πειραταί του Κάπρι», «Σ' ένα νησί μαζί σου», «Παλληκάρια της φακής» Άμποτ και Κοστέλλο, «Πόθοι στους βάλτους», «Ο ταυρομάχος προχωρεί» (1950), «Σιδηρούς πλοίαρχος», «Πειραταί του Αιγαίου» Βιτόριο Γκάσμαν, «Καζαμπλάνακ» Χ. Μπόγκαρτ – Ινγκ. Μπέργκμαν, «Λεωφορείον ο πόθος» (1951), «Το φιλί της πεθαμένης», «Η ανήλικη», «Η μητέρα μου η γη», «Εξωτικές νύχτες», «Ο άνθρωπος με τη μαύρη σιτροέν», «Ουδέν από το δυτικόν μέτωπον», (άνευ «νεώτερον»), «Η βασίλισσα του Ιπποδρομίου», «Έτσι τιμωρώ εγώ», «Δυο μάγγες» (σικ), «Ο κυρίαρχος του κόσμου», «Σταυραετοί της παρανομίας» (1952), «Για όλες όσες πόνεσαν» δράμα Λωρέττα Γιανγκ, «Οι ουρανοί είναι δικοί μας», «Αυτοκρατορικές βιολέττες», «Ο κόσμος με κατεδίκασε» ιταλ. ρεαλιστ. Αλίντα Βάλι Αμεντέο Νατσάρι, «Τα φώτα της ράμπας» (1953), «Οδύσσεια», «Μονομαχία της Σιέρρα Μάντρε» περιπ. Ρόμπερτ Μήτσαμ, «Μαγκάλα», «Τα εγκλήματα της οδού Μοργκ» ταινία 3 διαστάσεων Πατρίτσια Μαντίνα (1954), «Το караβάνι των τυχοδιωκτών» περιπέτεια Φορ. Τάκερ, «Θεοδώρα» ιστορικό –θεαματικό Τζιάννα Μαρία Κανάλε συγχρόνως με Κοτοπούλη – Άστορ, «Η γυναίκα με το 'σεξ'» (άνευ «απήλ»), Άμποτ και Κοστέλλο «Οι δυο ασιίδες» (1955), «Στην αρχή ήταν αμάρτημα» αισθημ. δράμα Βίκτωρ Στάαλ, Ρουθ Μάθιους, Πήτερ Κόρστεν Λάγια Ραίη, «Η Εκδίκησης του μαχαραγιά», «Άσσοι του γηπέδου» Λινοζυλάκης, Μουράτης, Σγουρίδου, «Σεμίραμις», «Ελύγισα για πρώτη φορά» συνεμ. Περιπέτεια, «Κωλ γκερλς», «Τυχοδιώκται της Αιγύπτου» (1956), «Μπαντίτο καμπαλλέρο», «Η ωραία των ωραίων», «Ο δαίμων του Σικάγου», «Ιησους Ναζωραίος» εις γλώσσαν ελληνικήν²⁸¹⁶ «Οι λύκοι του Μιζούρι» Άλαν Λαντ «Σαράγεβο», «Μιχαήλ Στρογκόφ» (1957), «Το τελευταίο ψέμμα» ελλην. Λαμπέτη, «Ουίσκυ, βότκα και σιδερένια φούστα», «Οι θησαυροί του Σολομώντος» Στιούαρτ Γκραϊντζερ, «Η μικρή βασίλισσα», «Τα τύμπανα του πολέμου» Λεξ Μπάρκερ (1958), «Ο 3^{ος} πράκτωρ της αντικατασκοπίας», «Ο ντετέκτιβ με το σημαδεμένο πρόσωπο», «Η ωραία και ο τσιγγάνος», «Εξαπολύστε τις τορπίλλες», «Νύχτα γεμάτη έρωτα» ιαπωνικόν αισθησιακόν, αυστηρώς ακατάλληλον (1959), «Σαλάμπω» (σικ) έγχρωμ, περιπ, σινεμ, ακατ. Γιαν Σερνός, Έντμον Πέρντομ, Ζαν Βαλλερύ, «Κάπου εδώ κρύβεται ο δολοφόνος», «Ο στρατηγός δεν ήταν προδότης», «Μια νύχτα οργίων» Μυλέν Ντεμονζώ (1960), «Ο εκδικητής του λαού», «Ο αμαρτωλός των νοτίων θαλασσών», «Κάρμεν», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης», «Η Αλίκη στο ναυτικό» (1961), «Πολυβόλα που θερίζουν», «Η Εφ Μπι Άι Κώδιξ 98», «Ούρσος» περιπέτεια έγχρωμον σινεμασκόπ Χ. Χάραρητ, «Ο Πόντιος Πιλάτος», «Ο τελευταίος σταθμός κόκκινο φανάρι» περιπ. (1962), «Ο πλοίαρχος φάντασμα», «Ο βασιλεύς των βασιλέων» έγχρωμο θρησκευτικό σινεμασκόπ Τζ. Χάντερς, Σ. Μακ Κήνα, Β. Λίντφορς, Κ. Σεβίλλα, Ρ. Ράιαν, Ρ. Τορν, «Ο ιπότης με τη χρυσή πανοπλία», «Υπόθεσις Κριστίν Κήλερ», «Ο υπ. αριθ. 1 εχθρός του υποκόσμου» αστυν., «Ο μαύρος πειρατής» (1963), «Οι αετοί των Βορείων θαλασσών» πειρατικόν Κάμερον Μίτσελ, «Η τίγρις των επτά θαλασσών», «Σοράγια, η ωραία της Ανατολής» έγχρ. εξωτ. παραμύθι Κερκ Ντάγκλας, «Τα τύμπανα της κολάσεως», «Μονομαχία στο Ρίο Γκράντε» (1964), «Περί έρωτος», «Κοπλάν, ο μυστικός πράκτωρ ΦΧ-18», «Η επιστροφή», «Οι άθλοι του Ηρακλέους», «Οι άθλιοι», «Αφήστε τους δολοφόνους να πυροβολούν» (1965), «Αι δύο ορφαναί», «Η εκδίκησης του Μαχαραγιά» εξωτ. περιπ., «Ο βασιλεύς των τροπικών» περιπ., «Μονομαχία στην πράσινη κόλασι» (1966), «Επανάστασις στα χαρακώματα» πολεμ., «Οι ντεσπεράντος», «Η ωραία της Βυρηττού» Σαρίτα Μοντιέλ, «Δραπέται της κολάσεως», «100.000 δολλάρια για τον Ρίνγκο» (1967), «Σκότωνα

²⁸¹⁶ Ακρόπολις 13.04.1957

τους κακούς», «Οι κομάντος εξορμούν», «Η μάχη του Άντζιο», «Κολασμένοι άγγελιοι», «Η μεγάλη μονομαχία» (1968), «Η μεγάλη νύχτα του Ρίνγκο», «Πόλεμος και ειρήνη» + «Η Μόσχα στις φλόγες», «Ο Φαντομάς του Λονδίνου», «Ελ Αλαμείν», «Ταϊγκά», «Το χρυσάφι του Μακκένα» (1969), «Παρθένοι στρατιώτες στην κόλαση της Μαλαισίας», «Το ξέσπασμα της οργής», «Βρυκόλακας ο σατανάς του σκότους», «Οι νεκροί δεν μετριούνται», «Οι κομάντος» (1970), «Το σπίτι με τις μαύρες σκιές», «Αδίστακτος πιστολέρο», «Τα 3 αδέρφια εκδικούνται», «Ο θησαυρός του Ταρζάν» και «Ο επικηρυγμένος» (1971).

Τιτάνια Β Υπαίθριος προπολεμικός κινηματογράφος στο Παγκράτι (έτσι στις εφημερίδες), Ιφικράτους 1 (όπου η σημερινή πολυκατοικία 1-3) και Αριστάρχου, Πλατεία Μεσολογγίου (προς την ανηφόρα, προς την Υμηττού), που έφτασε μέχρι το '60 (1936- 1962). Καταφανώς ονοματίστηκε από τον άκρως επιτυχημένο προηγούμενο. Ποιοτικά πολύ αξιόλογη για συνοικιακή, η «Τιτάνια» ανήκε ωστόσο στη Β' προβολή. Έπεσε λόγω ανοικοδόμησης, κι αυτή πριν την κρίση της τιβί. Ψάχνοντας, βρήκα (2003) μια ευγενική κυρία από την Κρήτη, που έχει το περίπτερο στην απέναντι, την κατηφορική πλευρά της πλατείας, η οποία όχι μόνο μου επιβεβαίωσε την θέση της «Τιτάνιας», αλλά θυμάται (αμυδρά) «πολύ πράσινο και ειδικά γιασεμί».²⁸¹⁷

Προς το τέλος της έρευνάς μου, ο φίλος Παγκρατιώτης γιατρός Χάρης Κατηφόρης, αφού συμπλήρωσε όσα θυμόταν με πληροφορίες και από κάποιο φίλο του, μού είπε: «Η 'Τιτάνια' ήταν ένα γωνιακό σινεμά, σχεδόν ισόγειο, με ένα σκαλάκι μόνο. Η είσοδος ήταν δεξιά όπως την αντικρίζαμε, και η οθόνη βρισκόταν στο βάθος του οικοπέδου και κεντρικά [άρα τυπική διάταξη]. Ήταν πολύ μεγάλο σινεμά, με εκατοντάδες πάνινες καρέκλες, ενώ το έδαφος ήταν αλλού χώμα και αλλού χαλίκι. Οι τοίχοι είχαν πολύ γιασεμί και αγιόκλημα. Έπαιζε ταινίες ακόμα και σε πρώτη προβολή. Ήταν ο καλύτερος αμιγώς θερινός κινηματογράφος στο Παγκράτι, μια κλασική διασκέδαση για τις οικογένειες της περιοχής. Από τους ιδιοκτήτες αδελφούς Σαμπατάκου [είχαν και το «Μον Σινέ» στο Βύρωνα] «ο μεγαλύτερος είχε τη διεύθυνση, ενώ ο μικρότερος ήταν επί της υποδοχής, καθώς οι περισσότεροι πελάτες ήταν γνωστοί και φίλοι. Οι αδελφοί Σαμπατάκου είχαν και κινηματογραφικό στούντιο, νομίζω μάλιστα πως είχαν γυρίσει και κάποια δική τους ταινία».²⁸¹⁸ Χωροταξική συμπλήρωση: «Η οθόνη κοίταγε προς την Υμηττού. Για να καταλάβεις, Αστυδάμανος και Ιφικράτους ήταν η κλινική Παπαποστόλου. Η οθόνη λοιπόν ήταν στο πίσω μέρος της κλινικής».²⁸¹⁹

Στην κατοχή έπαιξε, φυσικά, ταινίες γερμανικές και συναφείς:

Θερινός κινηματογράφος

TITANIA

(Παγκράτι)

Ο λουλουδοστόλιστος

²⁸¹⁷ Συνέντευξη με την ανώνυμη περιπτερού

²⁸¹⁸ Χάρης Κατηφόρης, συνέντευξη. Οι πηγές (Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ.10/21.12.1947 Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950 και πανηγυρικό τεύχος χωρίς αριθμηση [μα Γενάρης 1955] σελ. 48) επιβεβαιώνουν τον οικογενειακό χαρακτήρα της επιχείρησης, δίνουν μάλιστα τέσσερις Σαμπατάκους ασφαλισμένους: Αντρέας, Επαμεινώνδας, Θόδωρος και Νίκος.

²⁸¹⁹ Ρίτα Παπαχριστοπούλου, Νίκη Παπαχριστοπούλου - Στρούβαλη

Κινηματογράφος του Παγκρατίου

TITANIA

κάνει έναρξιν λειτουργίας του

ΣΗΜΕΡΟΝ

Με την **ΜΑΡΙΚΑ ΡΕΚ**

στην ταινία που κυριολεκτικώς αποθεώνεται

ΧΟΡΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ

Απογευματινή ώρα 8

Βραδυνή ώρα 8.45²⁸²⁰

Την ίδια περίοδο έπαιξε και πολύ μουσικό θέατρο/ «ρεβύ βαριετέ».²⁸²¹ Αυτό γινόταν κυρίως στο κλείσιμο της σεζόν. Π.χ.

TITANIA (Παγκρ.)

Κυριακή 3μμ: Καίτη Ντιριντάουνα

με τα αστέρια του ελληνικού

μουσικού θεάτρου

κονφερανσιέ Κ. Κοφινιώτης

Και μια μεταπολεμική διαφήμιση:

TITANIA Παγκρατίου

Αύριον και ώρα 7.30.

Η πραγματική αποθέωσις του γυμνού κάλλους

Η ταινία που απέσπασε την καλύτερη κριτική

ΓΥΜΝΗ ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ

Όλη η νυκτερινή απόκρυφη ζωή του Παρισίου

Κατερίν Εράρ, Ζαν Ντεμπυκούρ, Πιερ Λουίς²⁸²²

Μερικές ταινίες: «Η ταξειδιώτις», «Δεν είμαι εγώ ο ένοχος», «Ο πόνος της αγάπης», «Μαζούρκα», «Λευκός γάμος», «Ημερολόγιο μιας ερωτευμένης», «Μις Μπα» (1936), «Γκαρσόν», «Μαριέτα», «Όχι πια γυναίκες», «Μελωδίες και ρυθμοί» (1937), «Η μασκώτ των Λογχοφόρων», «Ερωτικό κοκτέιλ», «Δαίμονες των κυμάτων», «Καρνέ του χορού», «Ταμάρα», «Όχι ακόμη», «Αγάπη μες στις φλόγες» (1938), «Γυναίκες στα κάτεργα», «Όταν ο σύζυγος ταξιδεύη», «Ηρωικά κορόιδα», «Ερνέστος ο επαναστάτης», «Ροζαλί», «Προσφυγοπούλα» (1939), «Σεβιλιάνα», «Μαρόκο», «Κάρμεν», «Το βαλς του χωρισμού», «Ανάμεσα στη θύελλα» (1940), «Ανοιξιάτικα όνειρα», «Αυτοί που ξέχασαν το θεό», «Κάου μπού και λαϊδή», «Ο πόλεμος του δυτικού μετώπου», «Εις την υπηρεσίαν της Α.Μ.», «Ο γολγοθάς μιας μητέρας», «Όταν η σαρξ προστάζη», «Θυμάσαι που σε φίλησα;» (1941), «Μεγάλη θυσία», «Μόζαρτ», «Ο βασιλεύς των τσαμπατζήδων», «Μια νύχτα του Μάη», «Η γυναίκα του καμπαρέ» (1942), «Ερωτικά καπρίτσια», «Ο λαοκράτης», «Στοιχειωμένος πύργος», «Αγάπα με» (1943), «Κατά φαντασίαν μαιτρέσσα», «Πριγκιπικά ρομάντζα», «Ο σύζυγος εκπαιδευεται», «Ματωμένη μπαλαλάικα» (1944), «Η νίκη της ερήμου», «Μελωδίες του 1940», «Νασρεντίν Χότζας», «Ιβάν ο Τρομερός», «Ο αλήτης» «Δεσμώτης του πεπρωμένου», «Ρομπέν των δασών», «Αντόνιο Ανβέρσα», «Τα 4 φτερά», «Το σημείον του Σταυρού» (1945),

²⁸²⁰ Βραδυνή, 06.06.1943

²⁸²¹ Διάφορα φύλλα διαφόρων εφημερίδων του Οκτώβρη του 1943

²⁸²² Έθνος, 15.09.1951

«Παναμερικάνα», «Ρεβέκκα», «Οι σειρήνες του Μπροντγουαίη» (1946), «Η κυρία με τας καμελίας», «Σοβιετικά νειάτα», «Ανοιξιιάτικη παρέλασις», «Ο γυιός του ανέμου», «Η κοιλάδα της κατάρας», «Κόρη του Βούδδα», «Αιχμάλωτοι του παρελθόντος», «Η σφραγίδα του θεού» (1947), «Μεγάλες προσδοκίες», «Αιώνιοι ερασταί», «Χαμένοι στην καταγίδα», «13 οδός Μαντλέν», «Πατρίδα και τύψεις», «Το ταξίδι του πόνου» (1948), «Μαράντα», «Αν έχης τύχη διάβαινε», βαριετέ, «Δέκα μελλοθάνατοι», «Ρουίτ Μπλος» «Αιώνιοι ερασταί», «Η αρπαγή της σουλτάνας» (1949), «Πάντα σ' αγκαλιάζω», «Σκάνδαλα παρθεναγωγείου», «Τελευταία αποστολή», «Οργή θεού», «Το μοναστήρι της Πάρμας», «Οι 17 ερασταί της γυναίκας μου» (1950), «Σικελικός εσπερινός», «Η Λύκαινα», «Πόθοι κάτω από τις καλαμιές», «Πριν πεθάνη η αγάπη μας», «Σπασμένο βέλος», «Τα 4 σκαλοπάτια» (1951), «Μονομαχία την αυγή», «Ριγολέτος», «Οργια παρισινής νυκτός», «Λεωφόρος της Δύσεως», «Αμαρτία γονέων», «Αλεπού της ερήμου» (1952), «Ο κ. επιθεωρητής», «Βασίλισσα των πειρατών», «Εμπόριο λευκής σαρκός», «Δος μου τα χέρια σου» μουσικοχορευτικόν, «Οι Άθλιοι» δραμ. περιπ. Μίκαελ Ρέννυ, «Δεν θα σε ξεχάσω ποτέ» Τάυρον Πάουερ, «Η σκιά ενός ανθρώπου» αστυνομικόν (1953), «Τιτανικός», «Εδουάρδος και Καρολίνα», «Η γυμνή χορεύτρια», «Τα σκάνδαλα της Γενεβιέβης» (1954), «Ταχυδρόμος του πεπρωμένου», «Υιέ μου υιέ μου», «Υφαλος 12 μιλίων» σινεμασκόπ Ρόμπερτ Βάγνερ, «Λογχοφόροι των Ινδιών» περιπ. Τ. Πάουερ, «Παρθένα του ποταμού» περιπ. Ν. Παϊήτζετ, «Ανδαλουσία» μουσικό Λουίς Μοριάνο, «Ερωτική κρουαζιέρα» εύθυμο, «Για όλες όσες πόνεσαν», «Ποτάμι χωρίς επιστροφή» Μαιρ. Μονρόε (1955), «Ο γυιος του Σεβάχ», «Καταδικασμένη και απ' το παιδί της», «Το χιόνι ήταν βρώμικο», «Ένας αισθηματίας καυγατζής», «Έρωτες και πόθοι» (1956), «Εμείς οι ζωντανοί», «Τελευταίο βαλς», «Θα κλάψω αύριο», «Το λιμάνι της κολάσεως» (1957), «Γυναίκες στα όπλα», «Οι γίγαντες συγκρούονται» Γκλεν Φορντ, «Έξαλλη από πόθο» αστυνομικό Αλεξ Σμιθ, «Ένα κορίτσι σε κάθε λιμάνι», «Μόνο για μια νύχτα», «Τρέλλες του αιώνας» μουσικόν Τζων Σάξτον (1958), «Μην ξαναφύγης», «Ο γιος του πόθου» Τάυρον Πάουερ, «Ο γιος του Αλή Μπαμπά», «Είσαι το φως της ζωής μου», «Η κόρη του δολοφόνου», «Το γράμμα που έφερε τον θάνατο», «Αλύγιστος αντάρτης» περιπ. Άλαν Λαντ, «Ένα κάποιο χαμόγελο» (1959), «Ο δαίμων της κόκκινης βίλας», «Θαλασσόλυκος σαν τον Τζέρυ Λιούις», «Τ' απόκρυφα της Νέας Υόρκης», «Ο σκανδαλιάρης του Παρκ Οτέλ» εύθυμο, «Κορίτσια για το Μάμπο μπαρ» περιπ. (1960), «Υπόθεσι μιας νύκτας», «Γυρίζω για εκδίκηση», Νέον έργον, «Ο κήπος του κακού», «Ο δαίμων της Ασίας» (1961), «Οι ανικανοποίητοι» ρεαλιστικόν, «Η συμμορία των οκτώ τζέντλεμεν», «Ζω μονάχα για τον έρωτα» αισθημ. περιπ., «Τα δύο πρώτα πιστόλια», «Αίνιγμα με τρεις αλήθειες» (1962), «Η στιγματισμένη πόλις του εγκλήματος» και Νέον έργον (πολλαπλή επανάληψη) (1963).

Τιτάνια Γ Σύγχρονος χειμερινός κινηματογράφος τσέπης, που λειτουργεί από το 1981 στην οδό Θεμιστοκλέους 5, Ομόνοια (στις εφημερίδες: Θεμιστοκλέους / Θεμιστοκλέους και Πανεπιστημίου / Πανεπιστημίου και πεζόδρομος Θεμιστοκλέους), τηλέφωνα 3811147, 210 3811147, 210 3841689. Στην ονομασία απηχείται το κοντινό παλιό σινεμά (δες «Τιτάνια» Α) και το σημερινό ξενοδοχείο. Πλήν των τσοντάδικων, είναι το μόνο σινεμά που έχει απομείνει κοντά στην Ομόνοια. Παίζει πότε πότε και καλοκαίρι κλιματιζόμενη. Η πολυκατοικία όπου η «Τιτάνια» Γ χτίστηκε στο χώρο που λειτουργούσε το κάποτε περίφημο εστιατόριο

«Σιντριβάνι» του Τριφύλλη²⁸²³ και γι' αυτό ονομάζεται «Μέγαρο Τριφυλλίου Ιδρύματος Κυθηρίων».

Ξεκίνησε λαϊκό ομοιοακό, αλλά από το 1993 μεταστράφηκε σ' ένα κανονικό μέσο σινεμά. Πάντα στην Α' προβολή. Ιδιοκτησία, τουλάχιστον τη δεκαετία του '90: Παναγιώτης Τσακαλάκης και σία, σήμερα Τσακαλάκης Α.Ε. Ανήκει στο δίκτυο Cinemax, air condition και dolby stereo από πολύ ωρίς. Το 2000, είχε εισιτήριο 1.800, παιδικό -φοιτητικό 1300.

Η περί ου ο λόγος «Τιτάνια» είναι ένα αξιοσημείωτο τεχνικό επίτευγμα. Σε ελάχιστο χώρο, ο αρχιτέκτονας κατάφερε να χωρέσει καμπυλοειδή οθόνη, πλατεία, μικρό εξώστη, λιλιπούτεια καμπίνα προβολής και –το πιο ωραίο- θεωρείο 10 θέσεων. Συνολικά έχει 200 περίπου θέσεις και μη τυπική διάταξη (η πλάτη της οθόνης βλέπει το δρόμο, ο θεατής μπαίνοντας έχει την οθόνη δεξιά του). Μπαρ και τουαλέτες είναι στο υπόγειο, ενώ υπάρχει άλλο, ομώνυμο, εξωτερικό καφε - μπαρ επί της Θεμιστοκλέους, που λειτουργεί κι όλη την ημέρα με τους περαστικούς του πολυσύχναστου, μα εντελώς ξεφτιλισμένου «πεζόδρομου»- περισσότερα είναι τ' αυτοκίνητα και τα μηχανάκια, παρά οι πεζοί. Άλλο ωραίο που είχε η μικρή «Τιτάνια» είναι το ιδιότυπο, βαρύ πακτωμένο στο δρόμο και όχι κινητό καβαλέτο με τίτλους και φωτογραφίες της τρέχουσας και της προσεχούς ταινίας (υποχρεώθηκε να το αφαιρέσει το 2011).

Εδώ είχα δει αρκετές ταινίες, όπως «Boogie nights», «Milk», «Ανταλλαγή», το ντοκιμαντέρ «Μακρόνησος» κλπ. Το φθινόπωρο του 2008 άργησε πολύ ν' ανοίξει, κυκλοφόρησαν φήμες ότι κλείνει, τελικά όμως άνοιξε- έστω καθυστερημένα. Άργησε και το 2011, αλλά ξανάνοιξε. Το 2012 -13 όχι μόνο άνοιξε χωρίς πρόβλημα, αλλά έγινε και σινε τέχνης του Βελισσάρη Κοσσυβάκη («New Star»). Μακάρι να συνεχίσει, είναι μόλις το δεύτερο σινεμά (μαζί με το «Ιντεάλ») που διατηρείται στην κάποτε κραταιά πιάτσα της Πανεπιστημίου.

Κάποια φιλμ: «Δυο τρελοί τρελοί κομμάντος», «Δυο τρελοί τρελοί ιεραπόστολοι», «Σαν Φρανσίσκο ώρα μηδέν», «Τώρα δε μας σταματάει τίποτα» (1981), «Τρόμος πάνω από την πόλη», Τζέιμς Μποντ «Για τα μάτια σου μόνο», «Η θύελλα των 5» «Ο καπιταλίστας και η τραγουδίστρια», «Η κατάκτηση της Δύσεως», «Παγίδα στην Ελλάδα» (1982), «Μπρους Λη, κίτρινος πράκτωρ εναντίον της μαφίας», «Ο Δράκουλας των Εξαρχείων», «Ζητείται δράκος» (1983) «Μήτσος ο ρεζίλης», «Εκδικητής εκτός νόμου», «Ο βρώμικος Χάρυ», «Οι μάγκες φοράνε μαύρα» (1984), «Νίνζα ο εξουσιαστής», «7 υπέροχοι μονομάχοι», «Ψηλός λιγνός και άχαρος», «Τάιγκερ Τζο» (1985), «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Ρόκυ» Νο 4, «Φορτ Μπρονξ», «Απόδραση από τον κλοιό του θανάτου», (1986), «Κάνον μπωλ», «Κόμπρα», «Ο διάβολος στο κορμί της κυρίας Μπράουν», «Εμμανουέλ» νο 5 (1987), «Παιχνίδι θανάτου», «Ο μεγάλος τσαμπουκάς», «Ο ήρωας και ο δολοφόνος», «Φονικό όπλο», «Ο άτρωτος», «Στα ίχνη των κατασκόπων», «Ο υπερασπιστής» (1988), «Πλατούν», «Το φιλί που σκοτώνει» έγχρωμο περιπ., «Λεβιάθαν», «Γκιμκάτα» (1989), «Ο Ρώσος», «Ο τιμωρός», «Εκδίκηση σε δεύτερο χρόνο», «Τσάινα Ο' Μπράιεν» (1990), «Κικμπόξερ» νο 2, «Ψυχρός εκτελεστής», «Πέρα από το Κιλιμάντζαρο», «Αραχνοφοβία», «Ρόμποκοπ» νο 2, «Ντάρκμαν» έναρξη από πρωί (1991), «Εξολοθρευτής νο 2 Η ημέρα της κρίσεως», «Το γεράκι», «Φονικό όπλο» νο 2 (1992), Μπρους Λη «Ο μεγάλος αρχηγός, ο αήττητος του καράτε», «Γρήγορος σαν τη φωτιά», Κλειστό λόγω ριζικής ανακαίνισης, «Ο δράκουλας» (1993),

²⁸²³ Νίκος Αργυρόπουλος, συνέντευξη, και επιβεβαίωση από Ιγγλέσης 1911, 336

«Ασπροδόντης νο 2: ο μύθος του άσπρου λύκου», «Εις το όνομα του πατρός», «Η χώρα της σκιάς», «Φλίνστοουνς» (1994), «Το βλέμμα του Οδυσσέα», «Μπέιμπ, το γουρουνάκι», «Φρανκενστάιν» ντε Νίρο, «Ζώνη ρίψης», «Απόλλων 13», «Ελεύθερη κατάδυση» (1995), «Τζακ», «Η Παναγία των Παρισίων», «Στην κόψη του χρόνου» (1996), «Άννα Καρένινα», «Θεωρίες συνομοσίας», «Ο εργένης», «Όμορφα χωριά, όμορφα καίγονται», «Φτερουγίσματα» (1997), «Η διάσωση του στρατιώτη Ράιαν», «Blues brothers 2000: Οι ατσίδες με τα μπλε επιστρέφουν», «Σφαίρα» (1998), «Η διακριτική γοητεία των αρσενικών», «Matrix», «Ενοχη σιωπή», «Blade: Σκοτεινή δύναμη», «Ανοιχτοί λογαρισμοί» (1999), «Κεντρική σκηνή», «Ο δρόμος για το σπίτι», «Ο τίγρης, ο Γουίνι και η παρέα τους», «Φωνική συχνότητα», «High Fidelity» (2000), «Στάκαμαν», «The score», «Ο Χάρι Πότερ και η φιλοσοφική λίθος» (2001), «Αλέξανδρος και Αϊσέ», «Ερωτικό μυστικό», «Η μηχανή του χρόνου», «Ο πλανήτης των θησαυρών» (2002), «Ονειροπαγίδα», «Γλυκά δεκάξι», «Σκοτεινή απουσία» (2003), «Ψάχνοντας τον Νέμο», «Πολιτική κουζίνα», «Σκοτεινό ποτάμι» (2004), «Ο Χάρι Πότερ και το κύπελλο της φωτιάς», «2046», «Οι τρεις ταφές του Μελκιάδης Εστράδα» (2005), «Οι αναμνήσεις μιας Γκέισας» (σικ), «Μόναχο», «Λούφα και παραλλαγή: Σειρήνες στο Αιγαίο», «Οι τελευταίες μέρες της Sophie Scholl», «Οι σημαίες των προγόνων μας» (2006), «Ο πληροφοριοδότης» (πολλές βδομάδες), «300», «Οι ζωές των άλλων», «Music and lyrics» (2007), «Sweeny Todd: ο φονικός κουρέας της οδού Φλιτ», «Περσέπολις», «Επιθυμίες στο παρά πέντε», Κλιντ Ίστγουντ «Η ανταλλαγή» (2008), «Ο φανταστικός κόσμος του Δρ. Παρνάσους», «Η απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν Μπάτον», «Μαδαγασκάρη 2», «Gran Torino», «Milk» » (2009), «Είναι μεπερδεμένο», «Ένας άντρας μόνος», «Το νησί των καταραμένων», «Sherlock Holmes» (2010), «The fighter», «Killer elite», «Απώλεια», «Το χρέος», «Υπογραφή», «Ένας χωρισμός» (2011), «Ένας χωρισμός» (μακρά προβολή), «Φθινόπωρο», «California dreaming», «Η πτώση του Βερολίνου» - «Ο θρίαμβος του Κουρσκ» - «Τα παιδικά χρόνια του Ιβάν» κλπ ταινίες από το «Αντιφασιστικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου», αφιέρωμα στον Μπρεχτ: «Η όπερα της πεντάρας», «Η καρδιά ενός σκύλου», «Και οι δήμιοι πεθαίνουν» κλπ (2012), «Η νέα Βαβυλώνα», «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή», «Η κυρία εξαφανίζεται», «Τα νεανικά μου χρόνια», «Η μάνα», «Συντροφικότητα», «Δυτικό μέτωπο», Αφιέρωμα 10 ταινιών στον Τσάβες:²⁸²⁴ «Ο Τσάβες, η Βενεζουέλα και η Λατινική Αμερική» κλπ. και «Μικρές εξεγέρσεις» (2013).

Τριανόν Α Θερινός κήπος - χώρος θεαμάτων, επί της Πανεπιστημίου 2 (τοτινή αρίθμηση) και Ιπποκράτους, δηλαδή στην προς την κατηφόρα (Ομόνοια) γωνία των δύο δρόμων (η άλλη είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη), όπου σήμερα πολυκατοικία. Η ονομασία από το αρχαίο ρωμαϊκό πάνθεον. Με βάση το τι έπαιζε και το τι πρόβαλλε στη διαφήμισή του, θα πρέπει να είχε μάλλον αστικό χαρακτήρα. Ελεύθερη είσοδος στις απογευματινές παραστάσεις – προβολές, με αγορά ειδών, εννοείται. Απ' αυτό συνάγεται ότι είχε θα πρέπει να είχε και τραπεζάκια. Έπαιζε ταινίες και βαριετέ το 1927 – 1928. Σχετική διαφήμιση:

ΤΡΙΑΝΟΝ. Πανεπιστημίου 2 και
Ιπποκράτους θέατρον δενδρόφυτον,
παραπλεύρως Ντελός. Έναρξιν 10 μ.μ.. βαριετέ
οικογενειακόν με εκλεκτά νούμερα. Τα

²⁸²⁴ Ούγκο Τσάβες, αριστερός πρόεδρος της Βενεζουέλας. Το αφιέρωμα οργανώθηκε το Μάρτη του 2013, λίγες μέρες μετά το θάνατό του.

αριστουργήματα της κινηματογράφος παραγωγής: «Οι τρέλλες της Κόλιν Μουρ». Εις επτά μέρη με την διάσημον καλλιτέχνη Κόλιν Μουρ προβαλλομένη δια πρώτην φοράν εις Αθήνας. Μεγάλη ορχήστρα. Τιμαί 30-20-10. Καθ' εκάστην απογευματινή, με είσοδον ελευθέραν ²⁸²⁵

Αργότερα άλλη διαφήμιση γράφει τα ίδια, με τη μόνη διευκρίνιση «Τιμαί ηλαττωμένοι».

Κάποιες ταινίες: «Η άμαξα Υπ. Αριθ. 13» με την Λιλή Νταμίτα + βαριετέ, «Το καρναβάλι της Βενετίας» + βαριετέ, η τελευταία επιτυχία της Μαρίας Ζακομπίνη + βαριετέ, «Κύκνειον άσμα», «Τα εγκληματικά χέρια» + βαριετέ, «Ντάκφεν» + βαριετέ (1927), «Η γυμνή λαιδή», «Θύελλα» + βαριετέ, «Εμδεν» + βαριετέ, «Μαύρη χορεύτρια» + βαριετέ, Αργεί, «Ο ένοχος» + βαριετέ, «Πανάμ» + βαριετέ, «Το καρναβάλι της Βενετίας» + βαριετέ και «Επίγειος παράδεισος» + βαριετέ (1928).

Τριανόν Β Πρόσκαιρο μεσοπολεμικό χειμωνιάτικο σινεμά Β' προβολής επί της Ιπποκράτους 7, ²⁸²⁶ που εμφανίζεται μόνο την κινηματογραφική σεζόν 1930-31. Προφανώς ονομάστηκε έτσι λόγω του κοντινού του προηγούμενου. «Περί το τέλος του τρέχοντος μηνός μηνός θα κάνη ασφαλώς έναρξιν των παραστάσεων και ο νέος κινηματογράφος 'Τριανόν' των κ. κ. Φραγκέτη και Αρτέμη», αλιεύει ο Πατέρας, ²⁸²⁷ πράγμα που ενιχύει την πιθανότητα ενός άλλου χώρου. Ιδού και σχετική διαφήμιση που βρήκα εγώ:

Τ Ρ Ι Α Ν Ο Ν

Ο αριστοκρατικώτερος ομιλών και ηχητικός
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ

ακατάλληλον, λόγω των πολύ τολμηρών
σκηνών της ΤΖΑΝΕΤ ΛΟΦ και του
ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ ΦΑΙΡΜΠΑΝΚΣ.

Επίσης το θαυμάσιον μονόπρακτον
ΤΟ ΤΑΓΚΟ ΤΟΥ ΚΡΙΝΟΥ με το τραγούδι του
Μποναρόβα και άλλα ομιλούντα σορτζ.

ΤΙΜΑΙ 15 – 10²⁸²⁸

«Το κορίτσι της παρέας», «Η κόκκινη γυναίκα», «Η ωραία απάχισσα» με την Ντολорές Κοστέλλο, «Σο μποτ» [= «Show boat»] με την Λάουρα Λαπλάντ (σικ), «Το φλεγόμενον μέτωπο» (1930).

Τριανόν Γ Εξαρχής χειμερινός /θερινός κινηματογράφος (ανοίγει η οροφή) Α' προβολής της Πατησίων, που ξεκίνησε το 1961 με το «Ποτέ την Κυριακή» (προβολή την οποία παρακολούθησαν ο τότε διάδοχος Κωνσταντίνος, η πρωταγωνίστρια του

²⁸²⁵ Εστία, 15.06.1928

²⁸²⁶ Την ακριβή διεύθυνση τη βρήκα μόνο σε Ιγγλέσης 1927-28, 810

²⁸²⁷ Πατέρας 121, από Κινηματογραφικός Αστήρ 16.11.1930

²⁸²⁸ Ακρόπολις 13.12.30.

φيلم Μελίνα Μερκούρη και άλλοι παράγοντες)²⁸²⁹ και λειτουργεί μέχρι σήμερα (2013), με σταθερά ψηλό επίπεδο ταινιών και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Είναι διατηρητέος και ως χώρος (Υπουργείο Πολιτισμού) και ως χρήση (ΥΠΕΧΩΔΕ).²⁸³⁰ Βρίσκεται Κοδριγκτώνος 21 (Κοδριγκτώνος / Πατησίων / Πατησίων και Κοδριγκτώνος / Αγγελουπούλου στις εφημερίδες), τηλέφωνα 815469, 8222702, 8215469, 2108222702, 2108215469. Το «Τριανόν» είναι ένα σινεμά σε συνεχές «ψάξιμο», βελτίωση, ανησυχία, σινεφίλ σημείο αναφοράς στα χρόνια μου. Εκτός από τα προηγούμενα ομώνυμα, υπήρχε επίσης το πιο κοντινό «Teatre Trianon» (Κήπος Πατησίων).²⁸³¹ Είχε 605 θέσεις το '66-'67,²⁸³² ενώ σήμερα 350, λόγω ανακαινίσεων, νέων εξαιρετικών καθισμάτων κλπ. Υπήρχε μια δευτερεύουσα ταμπέλα στην Πατησίων, σε νεοκλασικό απομεινάρι, η οποία είχε φωτεινό βέλος που έδειχνε προς την Κοδριγκτώνος. Η ταμπέλα αυτή έπεσε μόλις την άνοιξη του 2005. Αντιθέτως, διατηρούνταν μέχρι πρόσφατα (μέχρι το 2007 τουλάχιστον), μια πολύ μεγαλύτερη ταμπέλα «Τριανόν επιπλοποιία», πάλι επί της Πατησίων, από κάποιον παλιό ενοικιαστή του χώρου όπου είναι σήμερα ο «Κωτσόβολος». Ο επιπλάς είχε υιοθετήσει την ονομασία του κινηματογράφου!

Στη φίλη Μαρία Ματάλα χρωστάω ό,τι θα διαβάσετε παρακάτω. Αυτή είναι που μού είπε ότι το «Τριανόν» ανήκει στο κληροδότημα «Καθίδρυμα Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμονίου» (δες και «Ματάλα») και μου έδωσε επαφή με το διαχειριστή, τον ξάδερφό της Θοδωρή Ματάλα (για λεπτομέρειες). Πήγα λοιπόν και τον βρήκα (2007) στην οδό Χάμιλτον 6, όπου στεγάζεται το Καθίδρυμα. Από τη συζήτηση μαζί του, τα αρχεία που είχε την καλοσύνη να μου διαθέσει να μελετήσω και τη βόλτα μου στον εξωτερικό χώρο, προκύψανε τα εξής:

Ο Αθανάσιος Ματάλας (1836-1922) Λάκωνας διπλωμάτης, επιχειρηματίας και πολιτευτής, ήταν ιδιοκτήτης τού ανατολικού (δηλαδή τού προς την Πατησίων) μισού του τετραγώνου που περικλείεται μεταξύ των οδών Κοδριγκτώνος, Πατησίων, Χάμιλτον και Γ' Σεπτεμβρίου, με κατοικία στη γωνία Χάμιλτον 2 και Πατησίων. Με βάση το κληροδότημά του, λειτουργεί το επ' ονόματί του νομικό πρόσωπο, που παρέχει υποτροφίες σε σπουδαστές καταγόμενους από τον τόπο του διαθέτη. Πόροι του νομικού προσώπου είναι τα ενοίκια όχι μόνο από το παρόν τετράγωνο, μα και από αλλού.²⁸³³

Το κομμάτι ιδιοκτησίας του ιδρύματος είναι γεμάτο διατηρημένα /διατηρητέα παλιά κτίρια: ο Κωτσόβολος στην Πατησίων και Κοδριγκτώνος, η στοά Ματάλα, οι νεοκλασικίζουσες προσόψεις στη Χάμιλτον, που σήμερα «ανακαινίζονται για να γίνουν χώροι εκδηλώσεων», όπως λέει ο Θοδωρής Ματάλας. Ως προς το «Τριανόν», το ίδρυμα ενοίκιασε ένα τμήμα του χώρου του στους επιχειρηματίες Δημήτρη Παπαγεωργίου και Βασίλη Λαμπίρη (δες «Ορφεύς» της Σταδίου) οι οποίοι και κατασκεύασαν το σινεμά με δαπάνες τους. Από τότε η μίσθωση συνεχίζεται αδιάλειπτα, και σήμερα η εκμετάλλευση του σινεμά γίνεται από το Λεωνίδα Παπαγεωργίου (δες και «Ίλιον»), γιο του Δημήτρη. Το καθίδρυμα και οι

²⁸²⁹ Μαρία Ματάλα, συνέντευξη

²⁸³⁰ Ορφανουδάκης 96 και 97

²⁸³¹ Περιλαμβάνεται στα Θέατρα Ποικιλίων – Βαριετέ, με τη διευκρίνιση: «Direction J. Grecas, Administrateur A. Sygros». Ιγγλέσης 1920, 315, σε Θεοδοσίου 44.

²⁸³² Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁸³³ Π.χ. από πολυκατοικία γραφείων που απο δεκαετίες είχα εντοπίσει στην πλατεία Θεάτρου, της οποίας η υπέρθυρη επιγραφή γράφει «Αθανάσιος Ματάλας Λακεδαιμόνιος» και πάντα αναρωτιόμουννα περί τίνος επρόκειτο. Τώρα ξέρω.

επιχειρηματίες υπογράψανε το μεταξύ τους συμφωνητικό τον Απρίλη του 1958, η ανέγερση άρχισε το 1960 στο χώρο υπ.αρ. 5 της Στοάς Ματάλα και ολοκληρώθηκε το Μάη του 1961. Το σινεμά σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Γιώργο Μεταξά. Είδα τα σχέδια: κάτοψη, προοπτικό, τομή και ήταν πρωτοποριακά, στο βαθμό που είμαι σε θέση να τα καταλάβω. «Πρόκειται για τον πρώτο κινηματογράφο με συρόμενη οροφή στην Ελλάδα», λέει ο Θεοδωρής Ματάλας. Αρχικοί εκμισθωτές του μπαρ ήταν οι Κυριαζής, Λάμπουρας και Κλήνης.²⁸³⁴
 Να γιατί το 1964 έγινε ριφιφί στο ταμείο του σινεμά, ακριβώς μέσα από τη στοά Ματάλα.²⁸³⁵

Πάμε τώρα μέσα στο σινεμά τώρα. Υπάρχει άνετο φουαγιέ, βιβλιοπωλείο και μπαρ στην είσοδο. Στην πλατεία βλέπουμε εξαιρετικό βάθος σκηνής για θεατρικές παραστάσεις (και δεν έχει ανεβάσει λίγες, ειδικά παιδικές τις Κυριακές) ή συναυλίες (ούτε απ' αυτές έχουνε γίνει λίγες), ενώ το πίσω μέρος της είναι υπερυψωμένο, αλλά «Παλάς» Παγκρατίου ή «Άστυ», απουσιάζει δε ο εξώστης. Το σινεμά διαφημίζει «σινεφίλ και το καλοκαίρι». 1996: εισιτήριο 1.800 δρχ. παιδικό 1.400. Το 1997: ριζικά ανακαινισμένος, dolby surround. Ήταν στο στο δίκτυο Film Center του ΕΚΚ επί αρκετά χρόνια. Κάνει και τηλεφωνικές κρατήσεις θέσων από κάποια χρόνια πριν, αλλά Ράδιο Σίτυ. Εδώ έρχομαι όλο και πιο τακτικά τα τελευταία χρόνια. Μερικές ταινίες που έχω δει: «Παγωμένα φιλά», «Η Γραμματέας», «Οι έρωτες μιας ξανθιάς», «Ο εραστής της γέφυρας», «Το θαύμα της Βέρνης» (με το γιό μου), «Ημερολόγιο καταστρώματος», «Ο άνθρωπος από το Λονδίνο», «Τρεις πίθηκοι», «Το γεράκι της Μάλτας» κλπ.

Τις χειμωνιάτικες Τρίτες των τελευταίων ετών συνδυάζει την εκάστοτε ταινία με ζωντανή συναυλία παράλληλου θέματος ή ύφους, κάτι που μόνο εδώ έχει γίνει (τουλάχιστον συστηματικά). Λέει ο Λεωνίδας Παπαγεωργίου στη Μανδράκου: «Μετά την ανακαίνιση του '97 και κυρίως του 2000, κάναμε μια σινεφιλική στροφή, που τη θεωρώ μονόδρομο για τις μεμονωμένες αίθουσες. Πρέπει με κάποιο τρόπο να διαφοροποιηθείς από το multiplex, για να επιβιώσεις. Δεν μπορούμε να ζήσουμε όλοι, αυτό είναι μια πραγματικότητα. Με μεγάλη μου χαρά διαπίστωσα πάντως ότι ο 'Κρυμμένος' έκανε περισσότερα εισιτήρια στο Τριανόν παρά στα Village... Οι αιθουσάρχες έχουμε κάνει σημαντικά λάθη. Δεν παλέψαμε όσο έπρεπε το θέμα της τιμής του εισιτηρίου, δεν ψαχτήκαμε στο πώς να κρατήσουμε το κοινό μας ζωντανό. Δεν καταφέραμε να συνασπιστούμε, να κατεβάσουμε μια ενιαία πρόταση. Το κάνει προσωπικά ο καθένας για τη δική του επιχείρηση'».²⁸³⁶

Ιδού μια παλιά «Δήλωσις» που αλίευσα, η οποία ποιος ξέρει ποια σκοτεινή επαγγελματική συκοφαντία αναγκάστηκε να διασκευάσει:

ΔΗΛΩΣΙΣ ΠΡΟΣ
 ΑΠΟΦΥΓΗΝ
 ΣΥΓΧΥΣΕΩΣ- Ο
 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΤΡΙΑΝΟΝ
 (ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝΟΣ -
 ΠΑΤΗΣΙΩΝ) ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ
 ΑΠΟ ΑΥΡΙΟΝ ΤΟ

²⁸³⁴ Έγγραφα και αρχιτεκτονικά σχέδια από το κλασέρ αρ. 310 του καθιδρύματος Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμονίου

²⁸³⁵ Απογευματινή 08.01.1964. Βέμπος Αθανάσιος, κυρίες και κύριοι, μέγας κλίπερ

²⁸³⁶ Μανδράκου 63

ΔΙΕΘΝΩΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΝ
ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ
ΣΕ ΞΕΝΑ ΧΕΡΙΑ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΗΝ ΠΑΡ'
ΑΛΛΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΘΕΙΣΑΝ ΩΣ
ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΝ²⁸³⁷

Να τώρα και μια χαρακτηριστική σύγχρονη διαφημιστική του αφίσα για τις «Μουσικές Τρίτες», από τη σεζόν 2006-2007. Προηγείται το μουσικό έργο και έπεται το κινηματογραφικό:

«Κάρμεν» Μπιζέ + «Όνομα Κάρμεν»
Γαλλική τζαζ + «Ασανσέρ για δολοφόνους»
Μουσική δωματίου + «Το τρίο της Μπελβίλ»
«Ρομάνς» Καμίλ Σαιν Σανς κλπ + «Οι ομπρέλες του Χερβούργου»
Γαλλικές μελωδίες για πιάνο + «Επικίνδυνες σχέσεις»
Περιμένοντας το πρώτο μετρό + «Το τελευταίο μετρό»
Τραγούδια του Όφενμπαχ και άλλων + «Καν καν»
Τενέμπρε, ο θάνατος του γαλλικού μπαρόκ + «Βασίλισσα Μαργκό»
Σαλύ Μπρασένς + «Πορ ντε Λιλά»
«Φορέ» του Ραβέλ + «Πρώτη σειρά πλατεία»

Το 2010 παίχτηκε εδώ ένα ντοκιμαντέρ της Χαράς Σαμπατάκου για την ιστορία του 15/60 λυκείου της Κυψέλης, που ήταν παλιά ιταλική σχολή και μετά νοσοκομείο της Αεροπορίας. Σε πολλά πλάνα του ντοκιμαντέρ μιλάει ο πατέρας μου Πανταζής, επί δεκαετίες χειρουργός και μετά διευθυντής του νοσοκομείου. Λίγο αργότερα, παίχτηκε ο «Γιαννούλης Χαλεπάς» της Στέλλας Αρκέντη, με την οποία γίναμε φίλοι. Τέλος, το Δεκέμβρη του 2011 -Γενάρη 2012 ο χαλκέντερος Λεωνίδας Παπαγεωργίου δοργάνωσε εδώ πλήθος διαφορετικών εκδηλώσεων (μουσική, θέατρο, ταινίες φυσικά), με αφορμή τα 50 χρόνια του κινηματογράφου. Οι εκδηλώσεις άρχισαν με το «Ποτέ την Κυριακή», την πρώτη ταινία που είχε παιχτεί εδώ το 1961. Έγραψα και γω σχετικά στην «Athens Voice», ανέβασα και τα σχετικά βίντεο στο σάιτ.²⁸³⁸

Κάποια φιλμ: «Ο ήλιος λάμπει για όλους», «Η περιπέτεια» του Αντονιόνι και άλλες ταινίες που προβάλλει η Κινηματογραφική Λέσχη, «Ινδία» του Ρομπέρτο Ροσσελίνι, «Πυροβασία» του Ρούσσου Κούνδουρου, «Κάθε μέρα εκτός από τα Χριστούγεννα», «Ο Χριστός δεν σταμάτησε στο Έμπολι», «Φτάνει να 'σαι μεθυσμένος», «Το σπίτι των χηρών» και άλλες ταινίες του Διεθνούς Φεστιβάλ Εθνογραφικού και Κοινωνιολογικού Κινηματογράφου²⁸³⁹ «Ο έκφυλος» (1961), «Ο πόθος οδηγεί στο έγκλημα», «Ένας καταδικασμένος σε θάνατο δραπέτευσε», «Ο πρώτος πειρασμός», «Η γαλάζια Χαβάη» (1962), «Το εκκρεμές της αγωνίας», «Η πόλις των καταραμένων» συγκλονιστική περιπέτεια Γζ. Σάντερς, Μπ. Σέλλεϋ, Μ. Γκούαην, «Βαριετέ» έγχρ. Μπαρτ Λάνκαστερ, «Ο πύργος του τρόμου» (1963), «Επικίνδυνη λατρεία» ψυχολογικό δράμα, «Όταν τα δένδρα ήσαν μεγάλα» ήθη έθιμα της ρωσικής επαρχίας Ίνα Γκουλάγια, «Μυστικός κώδικς» κατασκοπία αλά Μολιναρό, «Η

²⁸³⁷ Η Ακρόπολις 31.12.1961

²⁸³⁸ Μισός αιώνας «Τριανόν»

²⁸³⁹ Ιδιωτικό συμφωνητικό με το Διεθνές Φεστιβάλ, που εκπροσωπείται από το Ρούσσο Κούνδουρο, Κλασέρ 310 του καθιδρύματος Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμονίου

εκτέλεσις θα γίνη την αυγή» (1964), «Ο Ρομπέν και τα 7 παλληκάρια» έγχρ. περιπ., «Εκδίκησις βαμμένη με αίμα», «Το μεγάλο κόλπο» (1965), «Καλημέρα έρωτα» έγχρ. αισθημ. περιπ. Υβέτ Μιμιέ, «Ένας άνδρας και μια γυναίκα», «Ο συλλέκτης» ρεαλιστικό (1966), «Χαρτούμ» 2^α εβδ., «Ένας υπέροχος απατώννας», «Χαρέμι για δύο», «Τζ. Μποντ πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάκτυλου», «Ποτέ την Κυριακή» ελλ. ρεαλιστ. (1967), «Αναμνήσεις ενός ανηλίκου», «Το τρίγωνο των αμαρτιών», «Λέσχη των σαμποτέρ», «Η δολοφονία του Μαρά» (1968), «Ο χωροφύλακας παντρεύεται μια συνταγματάρχίνα», «Βυθίσατε το Λίντερντορφ» (σικ), «Ο 7^{ος} πέπλος», «Η ντροπή» (1969), «Το πάθος», «Το εστιατόριο της Αλικής», «Ο κάου μπόι του μεσονυκτίου», «Ερωτευμένες γυναίκες» (1970), «Ο κυρίαρχος των νησιών», «Ελ Κοντόρ», «Με λένε κύριο Τιμπς» (1971), «Μερικοί το προτιμούν καυτό», «Ο παπουτσωμένος γάτος», «Λατίγκο», «Ο τυχοδιώτης των δύο ηπείρων» (1972), «Η λέσχη των μοντέρνων γυναικών», «Άγρια καταδίωξις», «Το 5^ο έγκλημα» (1973), «Το φίδι», «Μην κοιμάστε με τη γυναίκα σας», Ο κίτρινος πράκτωρ του Χογκ Κονγκ» (1974), «Άμαρκορντ — Θυμάμαι», «Ο ανεμοστρόβιλος της διαφθοράς», «Χρυσάφι για πέντε» (1975), «Άμπυ η δαιμονισμένη», Φεστιβάλ Τομ και Τζέρυ, «Ο κατακτητής των ωκεανών (1976), «Κάποτε στη Δύση», «Ένας άνδρας και μια γυναίκα», «Ανθρωποκυνηγητό» (1977), «Ραντεβού με τον κίνδυνο», «Το μούτρο», «Στρατηγός Μακ Άρθουρ» (1978), «Μπλόου απ» Αντονιόνι, «Ψυχά», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1979), «Επιχείρηση Κούβα», «Τρόμος από το βυθό», «Οι 4 του Άβε Μαρία» (1980), «Όσα παίρνει ο άνεμος», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Ιδιωτική υπόθεση», «Τσάρλυ Τσαν και το παράσημο της ανοιχτής παλάμης», «Σόγκαν ο σαμουράι» (1981), «Σαφάρι 3000», «Το πέμπτο πάτωμα», «Ο υπναράς» (1982), «Ο πρωτάρης», «Παρασκευή και 13» μέρος τρίτον τριών διαστάσεων, «Ερωτικά μαθήματα», «Η απειλή» του Κάρπεντερ, «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν» (1983), «Διάσταση», «Μάρνι» του Χίτσκοκ (1984), «Το κεντρί», «Ανθρωποκυνηγητό», «Ragtime» (1985), «Επιστροφή στο μέλλον», «Πέρα από την Αφρική», «Μάρτυρας εγκλήματος» (1986), «Εφάλτης στο δρόμο με τις λεύκες», «52 τολμηρές στάσεις», «Ιπτάμενος και τζέντλεμαν» (1987), «Βουντού», «Η αυτοκρατορία του ήλιου», «Κάτω απ' τη λάμψη του φεγγαριού» (1988), «Οι ατσίδες με τα μπλε», «Ο διώκτης του μεσονυκτίου» έγχρωμο περιπ. Ρόμπερτ ντε Νίρο, «Οι δίδυμοι», Κλειστό λόγω επισκευών, «Σκάνδαλο», «Ο άνθρωπος της βροχής» (1989), «Άγρια ορχιδέα», «Τρεις φυγάδες», «Ο κύκλος των χαμένων ποιητών», «Οι δίδυμοι» (1990), «Το τρομερό παιδί», «Σταχτοπούτα», «Ο νονός» μέρος III, «Ρομπέν των δασών» (1991), «Το μετέωρο βήμα του πελαργού», «Νεκροί ξανά», «Όσα παίρνει ο άνεμος» (1992), «Οι ασυγχώρητοι», «Singles», «Ο τελευταίος των Μοϊκανών» (1993), «Ανήθικη πρόταση», «Τζουράσικ παρκ», «Απόρρητος φάκελος Blue Ice», «Ο εραστής της κομώτριας» (1994), «Τέλος εποχής», «Ενώ εσύ κοιμόσουν», «Συνταγματάρχης Σαμπέρ», «Η μάσκα», «Δον Ζουάν ντε Μάρκο», «Λεόν», «Το βιβλίο της ζούγκλας» (1995), «Αξέχαστες μέρες», «Ασυμβίβαστη γενιά», «Δράκουλας, νεκρός και μ' αρέσει» (1996), «Sleepers», «Διαλύοντας τον Χάρυ», Κλειστό λόγω ανακαίνισης (1997), «Τιτανικός», «Ο γάμος του καλύτερου μου φίλου», «Σφαίρα» (1998), «Η ωραία πεθερά», «Ανάλυσέ το», «Αληθινά εγκλήματα», «Η ζωή είναι ωραία», «Man to man» (1999), «Πρόσωπο με πρόσωπο», «Κιέριον», «Η 9^η πύλη», «Μια νύχτα με την Μοντ», «Ανοιχτή επιστολή», «Περιφρόνηση», «Αντίο Φιλιππίνα», «Η πεταλούδα», «Η φαγουρόσκη» (2000), «Είδαν τα μάτια μας γιορτές», Αφιέρωμα: «Εικόνες από την Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα» σε συνεργασία με την Ταινιοθήκη της Ελλάδας), «Το δωμάτιο του γιου μου», «Η κυρία των σκύλων», «Αθανάσιος Χρυστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής» και άλλες ταινίες από το Πανόραμα ελληνικού κινηματογράφου (2001), «Αμερικάνικη κωμωδία», «Ήταν ένας τραγουδιστής

κότσυφας», «Οι σύντροφοι», «Βρώμικη πόλη», «Οι περιπέτειες του Βιλάρ» κλπ από το αφιέρωμα «Κινηματογραφημένες πόλεις», Αφιέρωμα: Κινηματογράφος και Ιντιφάντα, «Καμίλ Κλοντέλ» + ρεσιτάλ πιάνου της Νέλυς Σεμιτέκολο (2002), «Η γη», «Η νύχτα» σινεφίλ, «Ιβάν ο τρομερός», «28 μέρες μετά», «Άγνωστες απολαύσεις» σινεφίλ, «Πινιέρο» (2003), Αφιέρωμα: διαδρομές στον ευρωπαϊκό κινηματογράφο, «Η ώρα του λύκου», Εναρξη 27/8, «Μετά τα μεσάνυχτα» (2004), «Ασανσέρ για δολοφόνους», «Οι έρωτες μιας ξανθιάς», Ελληνικές ταινίες φαντασίας μικρού μήκους (μεταμεσονύκτια προβολή, σε συνεργασία με την Αθηναϊκή Λέσχη Επιστημονικής Φαντασίας / ΑΛΕΦ), «Φύγε εσύ, μείνε εσύ» / Μουσικές Τρίτες στο Τριανόν: Τρ. Φαρινέλι, (2005), «Εγώ, εσύ και όλοι οι γνωστοί», «Καλά Χριστούγεννα», «Walk the line», «Transamerica», «Black μπε...», «Συνήθεις εραστές», «Λέγε με Κιούμπρικ», «Η κόλαση μέσα μας», «Πρώτη σειρά πλατεία», «Ζωντανό στο 'Κύτταρο'» + η μικρού μήκους «Ο δρόμος για τη Φλέρι», Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους «Ο δρόμος ταξιδεύει στην Αθήνα», «Φίλοι για πάντα» (2006), «Ροζ», «Ωρες κοινής ησυχίας», Ταινίες μικρού μήκους του Stanley Brakhage, Φεστιβάλ γυναικείου και πρωτοποριακού κινηματογράφου, 1^ο Φεστιβάλ κινηματογραφικό φεστιβάλ ομοφυλοφιλικών ταινιών Αθήνας, «Μια υπέροχη μέρα» + «Ο τέλειος γάμος», «Άγνωστος παραλήπτης», «Ο πέτρινος κύκλος» (2007), Αφιέρωμα Κινηματογράφος και Ψυχιατρική (οργάνωση: Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία και ΕΚΚ): «Η διπλανή πόρτα», «Μέσα από τον σπασμένο καθρέφτη», 3^ο animFest 08- Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ animation, 5^ο Φεστιβάλ πρωτοποριακού κινηματογράφου, «Μια γυναίκα ανεβαίνει τη σκάλα», «Το πρόσωπο ενός άλλου», «Να πεθαίνεις στα 30», «Τρεις πίθηκοι» (2008), «Μάνος Χατζιδάκις: Είδωλο στον καθρέφτη», αφιέρωμα Κινηματογράφος και Ψυχιατρική, «Πέρυσι στο Μαρίενματ» + Συναυλία της «Ορχήστρας των χρωμάτων», «Beket, περιμένοντας τον Γκοντό», 4^ο Rocket Theatre Festival, Φιλημένη μες τους κινηματογράφους – Ο Σαββόπουλος και οι φίλοι του, «Μπελίσιμα» (2009), «Ενας άντρας μόνος», «Αγριόχορτο», «Το γεράκι της Μάλτας» (ασπρόμαυρο), «Ο μεγάλος ύπνος» (ασπρόμαυρο), «Αταλάντη» (ασπρόμαυρο), «Ριφιφί» (ασπρόμαυρο) (2010), «Ο τρελός Πιερό», ταινίες από το Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους της Δράμας, «Ποτέ την Κυριακή», «Film socialisme», «Το μωρό της Ρόζμαρι», εκδηλώσεις «Τριανόν 50 χρόνια plus» (2011), εκδηλώσεις «Τριανόν 50 χρόνια plus», «Κοτόπουλο με δαμάσκηνα», Κλειστό, «Ο Χίτλερ στο Χόλιγουντ», «Elles», «Εντελώς μεταξύ μας», «Ο θρύλος του κάστρου Σουράμ» (μαζί με άλλα φιλμ, από το αφιέρωμα σε Παρατζάνοφ - Ταρκόφσκι), «Πεθαίνω σα χώρα» (θέατρο), «Μεσοτοιχίες», «Το κυνήγι», «Ο Καίσαρας πρέπει να πεθάνει» (2012), «Ο μανάβης», «Το μερίδιο των αγγέλων», «Μετά τη Λουσία», «Κατερίνα Γώγου - Για την αποκατάσταση του μαύρου», «Big heat», Ταινίες από το αφιέρωμα στον Άντι Γουόρχολ: «Γυναίκα είδωλο» + «Lonesome Cowboys», «Blood for Dracula» + «Flesh for Frankenstein», «Almanya: Καλώς ήρθατε στη Γερμανία» και «Ο Jonas Mekas μιλά για τον Γουόρχολ» (2013).

Τσόχα, Θέατρον (του) Τσόχα Α Θερινό (κυρίως) και χειμερινό (δευτερευόντως) θέατρο της οδού Σταδίου 20 (τοτινή αρίθμηση, σημερινή όπου το ξενοδοχείο «Εσπέρια»), βαφτισμένο από τον ιδιοκτήτη του, το γνωστό τότε θεατρικό επιχειρηματία Τάσο Τσόχα (δες και Ολύμπια Α), το οποίο έπαιζε κατά καιρούς και κινηματογράφο. Το βρίσκω στις εφημερίδες να δηλώνεται «εστεγασμένον» (τουλάχιστον το 1900, 1908, 1909), κι αυτό γιατί έπαιζε και άνοιξη ή φθινόπωρο. Το 1909 δηλώνει «Ομιλών κινηματογράφος» (θα δείτε σε λίγο τι εννοεί). Η Σκαλτσά

λέει ότι ιδρύθηκε το 1893,²⁸⁴⁰ ο Πετράς ένα χρόνο αργότερα: «στην οδό Σταδίου, ακριβώς στη θέση που είναι σήμερα ο κινηματογράφος ‘Εσπερος’, καλοκαίρι του 1894 ανηγέρθη υπό του Αναστ. Τσόχα θερινό θέατρο, που πήρε το όνομα του ιδιοκτήτου του... Ως θέατρο Τσόχα έζησε δεκαπέντε περίπου χρόνια, κατόπιν δε ανεκαινίσθη υπό του Π. Θηβαίου και μετωνομάσθη ‘Αττικόν’»²⁸⁴¹ (Α, δεξ λέξη, όπου και η πολυτάραχη ιστορία του χώρου). Το 1911 τελεί υπό τη διεύθυνση Μανδρά – Θηβαίου και σία.²⁸⁴² Στα τελευταία του, πηγή της εποχής το χαρακτηρίζει «το ερείπον του Τσόχα».²⁸⁴³

Η Κατσουνάκη λέει ότι το 1907 εδώ, σε «μια συνοικιακή μάντρα ... εμφανίστηκε η λευκή οθόνη».²⁸⁴⁴ Ντόρις Σαπήρας: «Το φθινόπωρο του 1909 οι Αθηναίοι είδαν για πρώτη φορά και ...ομιλούσες και άδουσες ταινίες. Αυτός ο τόσο πρόωρα ‘ομιλών κινηματογράφος παρουσιάστηκε στα θέατρα της οδού Σταδίου. Ήταν συνδυασμός ταινίας και δίσκων γραμμοφώνου. Παρουσίαζε κυρίως κομμάτια από μελοδράματα. Μα ο συγχρονισμός δεν ήταν τέλειος και η ταινία, όπως πάντα, θαμπή και ελαττωματική»²⁸⁴⁵

Πάντως εγώ, ψάχνοντας, το ανακάλυψα να παίζει κανονικότερα και νωρίτερα. Δύο δηλαδή κινηματογραφικές φάσεις: 1900-1901 και 1908-1909.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Κινηματογράφος και ανθοδέσμη κωμωδιών. Απόψε δύο ωραιότατα κωμωδία του κωμικού κ. Σταματοπούλου...Εις τα διαλείμματα ο μέγας κινηματογράφος με 20 νέας προβολές--- Δια του κινηματογράφου η Έκθεσις των Παρισίων εις Αθήνας---‘Η θεία του Καρόλου’. Κατά τα διαλείμματα, εκλεκτός κινηματογράφος θα παρουσιάση 16 εκλεκτάς ταινίας ειλημμένας εκ του φυσικού--- ‘Ο Γενικός Γραμματεύς’. Κατά τα διαλείμματα εκλεκτός κινηματογράφος των αδελφών Ψυχούλη--- Κινηματογράφος Φίλαμπεργκ²⁸⁴⁶ (1900), Έναρξις μεγάλου αγγλοαμερικανικού κινηματογράφου, «Οι στραγγαλισταί των Ινδιών» --- Μέγας Κινηματογράφος δια τελευταίαν φοράν (η συνεχής επανάληψη δείχνει ότι το «τελευταία» δεν τηρείται) (1901), Ο έξοχος κινηματογράφος Πατέ με εντελώς νέον πρόγραμμα – Ο κινηματογράφος Πατέ – Νέαι ταινία του κινηματογράφου Πατέ – Νέον πρόγραμμα του κινηματογράφου Πατέ-- Νέα ταινία του κινηματογράφου – Ο ομιλών κινηματογράφος Πατέ. Νέαι ταινία μεγάλης διαρκείας-- Ο εξαίρετος κινηματογράφος Πατέ με όλως νέον και πρωτοφανές πρόγραμμα –Κινηματογράφος – Ο μέγας και θαυμάσιος κινηματογράφος των Αδελφών Πατέ με τας νέας του ταινίας—Ο Κινηματογράφος με θαυμασίας εικόνας –Παραστάσεις με τας νέας ταινίας του Παρισινού κινηματογράφου -- Κινηματογράφοι Πατέ – Ο Κινηματογράφος Πατέ με το νέον του πρόγραμμα κατέστη το μόνον κέντρον εις το οποίον ημπορεί κανείς να περάση μίαν ευχάριστον βραδυά με τας κωμικάς και εκ του φυσικού παρμένας εξόχους εικόνας, τας οποίας μάς παρουσιάζει (1908), Γαλλικός κινηματογράφος—Καθ’εκάστην σκαίντινγκ ρινγκ, το εσπέρας κινηματογράφος – Κινηματογράφος. Απογευματινή τελευταία παράστασις – Ο ομιλών κινηματογράφος. Κοσμοπλημμύρα εις τον ομιλούντα κινηματογράφον—Σήμερον Κυριακή δύο παραστάσεις – Δύο παραστάσεις του ομιλούντος κινηματογράφου, Ομιλών

²⁸⁴⁰ Σκαλτσά 599

²⁸⁴¹ Πετράς Θέατρα, 35

²⁸⁴² Ιγγλέσης 1911, 35

²⁸⁴³ Πατέρας 121, υποσημείωση 119, δίχως όμως βιβλιογραφική τεκμηρίωση

²⁸⁴⁴ Κατσουνάκη, «Νέα τέχνη», 2

²⁸⁴⁵ Σαπήρας Ντόρις 124

²⁸⁴⁶ Φίλαμπεργκ μόνο σε Πατέρας 121

Κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη), Σήμερα Πέμπτην 2 παραστάσεις του Ομιλούντος Κινηματογράφου με νέον πρόγραμμα, με διάφορα μελοδράματα, δράματα και κωμωδίας. Απογευματινή 7-9, εσπερινή 91/2 – 12. Α^η θέσις 1.00, Β^α θέσις 0.50—Χρονομεγάφωνον Gaumont-- Ο ομιλών κινηματογράφος – Κινηματογράφος -- Σκαίτινγκ ριγκ. Το εσπέρας ο Γαλλικός Κινηματογράφος (πολλαπλή επανάληψη), Το εσπέρας ο Κινηματογράφος (1909)

Τσόγα, **θέατρον (του) Τσόγα** Β δεξ **Ολύμπια** Α

Υ**Υπαίθριος παιδικός κινηματογράφος** δεξ **Παιδικός κινηματογράφος**

ΦΙ

Φαρέα δεσ **Θέατρον Φαρέα** Α

Φάρος Α Κινηματογράφος «παρά το τέρμα της οδού Αχαρνών» και θερινός, σύμφωνα με τη ΜΕΕ,²⁸⁴⁷ αλλά ίσως και χειμερινός, σύμφωνα με τα δικά μου ευρήματα στις εφημερίδες. Εκτός βέβαια αν πρόκειται για διαφορετικά, ομότιτλα και γειτνάζοντα σινεμά, προφανώς ενιαίας ιδιοκτησίας, κατά το πρότυπο π.χ. του «Αλκυών» ή του «Πρωτεύς». Λειτουργήσε τουλάχιστον την τριετία 1926-1928-²⁸⁴⁸ με απουσία από τις εφημερίδες την ενδιάμεση χρονιά, και πιθανόν και το 1929.²⁸⁴⁹ Θυμίζω ότι Τέρμα Αχαρνών λογίζοταν η γωνία της με την Αγίου Μελετίου, όπου τέλειωνε η συγκοινωνία. Από το στιλ των ταινιών μοιάζει μικροαστικού χαρακτήρα.

Αγνώστων λοιπών στοιχείων. Εντόπισα ωστόσο διαφημίσεις του εστιατορίου προτού παίξει ταινίες, τα χρόνια του μικρασιατικού πολέμου. Παράδειγμα:

Ζυθεστιατόριον
Ο ΦΑΡΟΣ
Τέρμα Αχαρνών.
Ρουμάνικη ορχήστρα με
βιολιστήν τον διάσημον
NICOLESCU²⁸⁵⁰

Η διαφήμιση δε μας βοηθάει για την τοποθέτηση, μας δείχνει όμως, ίσως, ότι το σινεμά α. είτε λειτουργήσε στον κήπο του χειμωνιάτικου αυτού μαγαζιού, π.χ. αλά «Μέντια Λουζ» (Α, δεσ λήμμα) β. είτε ονομάστηκε από αυτό, λόγω εγγύτητας.

Εντόπισα επίσης την εξής μεταπολεμική διαφήμιση:

Κ Α Λ Λ Ι Τ Ε Χ Ν Ι Κ Ο Ν
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ & ΣΤΙΛΒΩΤΗΡΙΟΝ
Αναλαμβάνωμεν παραγγελίας ορθοπαι-

²⁸⁴⁷ ΜΕΕ, τ. Β΄ 266

²⁸⁴⁸ Για το άνω όριο Κιν. Αστήρ 21(206)/23.06.1929 και πανηγυρικό τεύχος Δεκεμβρίου 1929

²⁸⁴⁹ Η ταινία που ψάρεψα για το 1929 ανήκει, ίσως, στο επόμενο σινεμά

²⁸⁵⁰ Ελεύθερον Βήμα, 06.12.1923

δικών υποδημάτων δι' ειδικού τεχνίτου
ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ Θ. ΚΟΝΤΗ
ΟΔΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ 212 – ΤΗΛ. 876-625
 έναντι Σχολείου «ΦΑΡΟΣ»²⁸⁵¹

Ο τόπος είναι σχετικά κοντινός και η σύμπτωση των ονομασιών μάλλον απίθανη. Κάθε προβληματισμός δεκτός.

Ενδεικτικές ταινίες: «Το θαύμα του έρωτος» / «Το θύμα του έρωτος» (αγνώω ποιο από τα δύο είναι το ορθό και ποιο το λάθος), «Η Φλόγα» (πολλαπλή επανάληψη, με κίνδυνο να είναι θεατρικό έργο), Κινηματογράφος (γενικά), «Η κόρη του μπαρ», «Οι τρεις ερασταί», «Κόμης του Έσσεξ», «Γυναίκα για όλα» (1926), «Η ναυμαχία της Ελιγολάνδης», «Ακτή τρέλας», «Θλίψεις του Σατανά», «Ο ένοχος», «Για όνομα του θεού», «Νεανική μέθη», «Μποέμ», «Το καράβι του τραγικού έρωτος», «Τομ Μιξ», «Το δάκρυ μιας μητέρας», «Ζήτω τα σπορ» (1928), «Τρομερά εκδίκησις» (1929).

Φάρος Β Σινεμά που το εντόπισα το (γνωστό πλέον) καλοκαίρι του 1928 (δες και την υποσημείωση για το 1929 στο προηγούμενο λήμμα) με προσδιορισμό τόπου Τέρμα Πετραλώνων. Αγνώστων λοιπών στοιχείων.

Ταινίες: «Τιτή, ο βασιλεύς των αλητών», «Έρωτς και κύματα», «Το μεγάλο διάλειμμα», «Η τίγρις των θαλασσών», «Το καράβι ενός τραγικού έρωτος», «Σε μισώ» και «Άσωτος υιός» (1928).

Φαρέα θέατρον δες **Θέατρον Φαρέα**

Φιλίπ Α / **Σινέ Φιλίπ** Χειμερινός κινηματογράφος στην Κυψέλη, στο υπόγειο της πολυκατοικίας Θάσου 11 και Δροσοπούλου, στις εφημερίδες Πλ. Αμερικής / Πατησίων 184. Τηλέφωνα 847444, 8612476, 210 8612476. Ξεκίνησε ως σινε τέχνης Α΄-Β΄ προβολής το 1966 με 400 θέσεις,²⁸⁵² σύντομα όμως ανέβηκε και παρέμεινε στην Α΄ προβολή. Έκανε κατά καιρούς ποιοτική κοιλιά, μα τελικά παρέμεινε σταθερά σινε τέχνης για καμιά εικοσαετία, πολύ εξειδικευμένο μάλιστα μετά το 2002. Έπαιξε τελευταία φορά την άνοιξη του 2011, και δεν άνοιξε τη σεζόν 2011-2012. Ως προς το γιατί δεν εξελίχτηκε παλιότερα σε «Αλκυονίδα» ή «Στούντιο», δες τον αντίστοιχο σχετικό προβληματισμό στο σινεμά «Αρτ». Εμφανίζεται στο «Άλλο γράμμα» του Λάμπρου Λιαρόπουλου,²⁸⁵³ ενώ «πρωταγωνιστεί» στην ταινία «Υποβρύχιος έρωτας» του Γιάννη Σολδάτου,²⁸⁵⁴ όπου, στο ρόλο ενός μοναχικού σινεφίλ, εμφανίζεται και ο αδελφικός μου φίλος Τάκης Μπαστέας, για τον οποίο τόσο έχετε διαβάσει μέχρι τώρα.²⁸⁵⁵

Η Θάσου είναι ένας μικρός δρόμος, από την Πατησίων μέχρι το ημιαδιέξοδο τέρμα της μετά τη Δροσοπούλου, ούτε δυο πλήρη τετράγωνα. Αυτό το ημιαδιέξοδο είναι ένας εξοχικοειδής πεζόδρομος, με δέντρα, μπιραρίες, έναν ακόμο πεζόδρομο (Καιελνούς) και ένα μπουρδέλο (μέχρι τουλάχιστον το 2003): το όλον είναι πλατεία

²⁸⁵¹ Σε πρόγραμμα του κοντινού κινηματογράφου «Άρης», ταινία «Εγώ και ο αυτοκράτωρ», χρονολόγηση μεταξύ 1957-1959. Η αναορθογραφία αναπαράφεται κανονικά.

²⁸⁵² Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

²⁸⁵³ Εύρημα του Τάκη Μπαστέα

²⁸⁵⁴ «Άρρωστος» σινεφίλ, σκηνοθέτης, συγγραφέας και εκδότης βιβλίων σχετικών με τον κινηματογράφο

²⁸⁵⁵ Δε χρειάζεται να γράψω ποιος έδωσε τη σχετική πληροφορία. Νομίζω;

Θάσου, επισήμως πλατεία ΠΕΑΝ. Στην άλλη άκρη, επί της Πατησίων, σκάει απέναντι από τον (πρώην) «Αχιλλέα». Στη μέση, σχεδόν γωνία με Δροσοπούλου, το ίδιο το «Φιλίπ»: είναι σε ενδιαφέρον μέρος, πλατειοειδές, όπου σπίτια με έρκερ και ένα αλλοδαπό μπακάλικο (2011). Διαθέτει καθοδηγητική ταμπέλα στη γωνία Θάσου και Πατησίων.

Ο αρχικός επιχειρηματίας λεγόταν Τσακαλάκης, πιθανώς από την ίδια οικογένεια με το «Τιτάνια» Γ (δες λέξη). Να δυο διαφημίσεις από τον πρώτο καιρό:

Φ Ι Λ Ι Π

Ο Κινηματογράφος Τέχνης παρουσιάζει
προνομιακά και αποκλειστικά
την αριστουργηματικότερη [σικ] ταινία του
ΜΑΟΥΡΟ ΜΠΟΛΟΝΙΝΙ

ΜΠΕΛ ΑΝΤΟΝΙΟ

(Bel Antonio)

έναν θρίαμβο των Μαρτσέλο Μαστρογιάννι,
Κλαούντια Καρντινάλε, Πιερ Μπρασέρ²⁸⁵⁶

Φ Ι Λ Ι Π

Ο Κινηματογράφος Τέχνης παρουσιάζει

ΟΤΑΝ Η ΣΑΡΞ ΥΠΟΚΥΠΤΗ

αποκλειστική προβολή

Το κορυφαίο αριστούργημα

Α΄ Βραβείο Φεστιβάλ Σαν Σεμπασιάν²⁸⁵⁷

Διετέλεσε Cinemax τουλάχιστον τη δεκαετία του '90, ενώ τα τελευταία χρόνια υπεύθυνος υπήρξε ο γνωστός σκηνοθέτης Δημήτρης Σπύρου, εξού και η σταθερή ποιοτική στάθμη του χώρου. Χωροταξικά, σε πρώτο επίπεδο είναι τα καβαλέτα, η είσοδος και το ταμείο, σε δεύτερο το μπαρ – φουαγιέ, όπου σταντ και ράφια με ποικίλες κινηματογραφικές εκδόσεις, και σε τρίτο η πλατεία. Εξώστης δεν υπάρχει, ούτε θεωρεία. Ο θεατής, κατεβαίνοντας διαδοχικές σκάλες, σχηματίζει κατά την πορεία του ένα νοητό S. Μπαίνοντας, βρίσκεται στο πίσω μέρος της πλατείας, αντικρίζοντας την οθόνη. Επίσης, ο επιμήκης άξονας του σινεμά είναι κάθετος ως προς τη Θάσου. Άρα απ' όποια πλευρά κι αν το πάρεις, είναι τυπική διάταξη. Παλιά, το «Φιλίπ» ήταν μια τεράστια, άχαρη αίθουσα, με άβολα καθίσματα. Τα τελευταία του χρόνια, ανακαινισμένο και με ωραίες θέσεις, έχει ομορφύνει σαφώς. «Εμείς πήραμε το σινεμά το 2002. Είμαστε το μόνο που έχει σταθερά παιδική ζώνη ποιοτικών ταινιών», μου είπε ο Δημήτρης Σπύρου.²⁸⁵⁸ Οντως:

- κάθε Κυριακή απόγευμα έπαιζε για τα παιδιά
- έβγαζε ειδικά ετήσια προγράμματα παιδικών προβολών
- συνεργάζονταν με τη «Δημιουργική ομάδα Νεανικό Πλάνο»
- συνεργάζονταν με το «Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους»
- φιλοξενεί τις εκδόσεις των παραπάνω σωματείων.

²⁸⁵⁶ Τα Νέα 31.10.1967

²⁸⁵⁷ Τα Νέα 4.11.1967

²⁸⁵⁸ Δημήτρης Σπύρου, τηλεφωνική συνέντευξη

Στις δεκαετίες του '70 και του '80, κάθε Κυριακή πρωί και επί μια δεκαετία, φιλοξενούνταν εδώ το ξεχωριστό κουκλοθέατρο «Ντενεκεδούπολη» της Ευγενίας Φακίνου. Από παλιότερα, το «Φιλίπ» πρόβαλλε φοιτητικό εισιτήριο, μεγάλο μπαρ, dolby stereo, dolby surround, μεγάλο μπαρ, πάρκινγκ με έκπτωση 50% κλπ: όλα αληθινά. Έπαιζε στη χάση και στη φέξη και κάνα καλοκαίρι, προφανώς με κλιματισμό (π.χ. 1987). Το φθινόπωρο του 2006 προβλήθηκε εδώ «το μεγαλύτερο ως σήμερα εγχώριο αφιέρωμα στο έργο του σκηνοθέτη Ροβύρου Μανθούλη... Το απαρτίζουν 30 ταινίες και τηλεταινίες του διακεκριμένου στο εξωτερικό Έλληνα-πολλές από αυτές παίζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα»²⁸⁵⁹ Την ίδια εποχή, το ΚΚΕ οργανώνει εδώ μια συγκέντρωσή του. Ιδού η σχετική αφίσσα:

<p>Τιμάμε τα 60 χρόνια του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας</p> <p>Κυριακή, 26/11/2006, στις 11 το πρωί στον Κινημ/φο «ΦΙΛΙΠ» (Θάσου 11, πλ. Αμερικής)</p> <p>Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει:</p> <p>Ομιλητής: Μάκης Μαΐλης, μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ</p> <p>Προβολή βίντεο αφιερωμένο [σικ] στο ΔΣΕ</p> <p>Αφιέρωμα: Λόγος, στίχος και τραγούδι για το ΔΣΕ</p> <p>Αφιέρωμα για τη δράση της νεολαίας, των γυναικών, για τη μορφωτική και διαπαιδαγωγική δουλειά στο ΔΣΕ</p> <p>Έκθεση φωτογραφικού υλικού και βιβλίου από τη δράση του ΔΣΕ</p> <p style="text-align: center;">ΑΧΤΙΔΑ 5^{ου} – 6^{ου} ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΚΚΕ ²⁸⁶⁰</p>	<p>Δ ΔΣΕ</p> <p>1946-1949</p>
--	--

Έχω δει εδώ πολλές ταινίες, όπως «Ο βασιλιάς των μασκών», «Αγέλαστος πέτρα», «Έθνος χωρίς γυναίκες», «Ξυπόλητο τάγμα», «Ω αδερφέ πού είσαι», «Jude», «Καμπούλι κιντ» (όπου οι θεατές κατέθεταν χρήματα, τα οποία δόθηκαν στη χαροκαμμένη αφγανική οικογένεια, που έχασε το παιδάκι της από έκρηξη βόμβας στα Κάτω Πατήσια το 2010 κλπ). Αλλά το κορυφαίο ήταν το ντοκιμαντέρ «Μπαζ», όπου ήμουνα με μόνο έναν ακόμα θεατή, που μάλιστα έφυγε νωρίς (2007) κι έμεινα μόνο μου.

Το «Φιλίπ» είχε εξελιχτεί και σε ταινιοθήκη με συλλογή παιδικών – νεανικών ταινιών, τις οποίες προβάλλει «για σχολεία – καφέ – βιβλιοπωλεία», ή στη δική του

²⁸⁵⁹ Ι. Ζουμπουλάκης, Μανθούλης, Το Βήμα 10.10.2006

²⁸⁶⁰ Αφίσα που κολλήθηκε σε Πατήσια – Κυψέλη το Νοέμβριο του 2006.

αίθουσα ή σε αίθουσα κοντά στους ενδιαφερόμενους.²⁸⁶¹ Γι' αυτό κλείνοντας (Σεπτέβρη του '12), η διεύθυνση του σινεμά δημοσίεψε την εξής ανακοίνωση:

«Ανοιχτές Πόρτες στους Εκπαιδευτικούς - Ανακοίνωση

Αγαπητοί φίλοι,

Δυστυχώς το «Αφεντάκειο Ίδρυμα», στην ιδιοκτησία του οποίου ανήκει ο κινηματογράφος ΦΙΛΙΠ, σύμφωνα με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου, απέρριψε το αίτημά μας για μείωση του ενοικίου κατά 20% όπως έχουν κάνει μετά την οικονομική κρίση οι ιδιοκτήτες όλων σχεδόν των κινηματογράφων της Αθήνας. Έτσι αναγκάζομαστε από σήμερα να αποχωρήσουμε από τον ιστορικό αυτό κινηματογράφο. Επί δέκα χρόνια δημιουργήσαμε ένα χώρο που αγάπησε το σινεφίλ κοινό και κυρίως τα παιδιά και οι νέοι. Η συνεχής όμως υποβάθμιση της περιοχής και η πεισματική άρνηση των ιδιοκτητών να μειώσουν το ενοίκιο μέσα στη χειρότερη οικονομική κρίση που γνώρισε η χώρα μας μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μας αναγκάζει με πόνο ψυχής να στραφούμε σε άλλες λύσεις.

Το πρόγραμμα 'Μαθήματα στο σκοτάδι' θα συνεχιστεί κανονικά.

Οι προβολές για σχολεία που είχαν προγραμματιστεί για το επόμενο διάστημα στον κινηματογράφο ΦΙΛΙΠ, θα γίνουν κανονικά τις ίδιες μέρες και ώρες στον κινηματογράφο ΑΘΗΝΑΙΟΝ.

Για νέες προβολές για σχολεία, εκτός από το ΑΘΗΝΑΙΟΝ, το Νεανικό Πλάνο εξασφάλισε συνεργασία με το Δήμο Πειραιά για προβολές στον κινηματογράφο ΣΙΝΕΑΚ, για τα σχολεία των βορείων προαστίων με τον κινηματογράφο ΚΗΦΙΣΙΑ 1,2,3, για τα σχολεία υπόλοιπης Αθήνας με τους κινηματογράφους ΧΟΛΑΡΓΟΣ, ΕΤΟΥΑΛ, ΑΛΕΚΑ, ΝΑΝΑ, CINEPOLIS, CINE CITY, ΣΙΝΕΡΑΜΑ, ΑΛΙΚΗ κ.α.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το εισιτήριο για τις προβολές που θα κλείνονται στο εξής θα είναι 3,50€.

Καλή συνέχεια. Μην ξεχάσετε να οργανώσετε τις χειμωνιάτικες σχολικές εκδρομές σας στην Ολυμπία από 4 ως 10 Δεκέμβρη που θα διεξάγεται και το 14^ο Φεστιβάλ Ολυμπίας και η 11^η Camera Zizanio.

Ψηλά το κεφάλι! Μην αφήσουμε την οικονομική κρίση να μολύνει τις ψυχές μας και τα μυαλά μας».²⁸⁶²

Το Νοέμβρη του 2012 επισκέφτηκα το χώρο. Ο εξωτερικός τοίχος, προς το δρόμο, όμορφα πολύχρωμα γκραφίτι με σελιλόιντ, η ταμπέλα υπάρχει ακόμα, στην πόρτα είναι κολλημένο ένα ενοικιαστήριο, οι τιμές εισιτηρίων στο ταμείο είναι ακόμα εμφανείς και μερικές αφίσες έχουν απομείνει στους τοίχους της εισόδου: από τα φιλμ «Ευπόλητο τάγμα» και «Το σκασιαρχείο», καθώς και από την εκδήλωση «2-3 Ιουνίου: δύο μέρες για την αυτοοργάνωση στην κινηματογραφική παραγωγή και τις εργασιακές διαδικασίες». Φεύγοντας, βλέπω τι είναι γραμμένο το εξής: «ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ ο Σινεμάς Αυτός» (sic). Τράβηξα τις σχετικές φωτογραφίες /βίντεο και αποχαιρέτησα.

Ενδεικτικά φιλμ: «Κυρίες και κύριοι», «Αυτοί που τόλμησαν τον έρωτα» αισθ. Σούζαν Χαίηγουορθ, «Κοινωνία ώρα μηδέν» (1966), «Επιχείρησις Κεραυνός»,

²⁸⁶¹ Ταινιοθήκη

²⁸⁶² <http://www.neanikoplano.gr/index.php/arxeio/cine-filip>

περιπέτεια, «Ο μεγάλος πόλεμος», «Ο τρυφερός αλήτης» περιπ., «Ου φονεύσης», «Κυριακές στην πόλη Αβραί» (1967), «7 Σαμουράι», «Η ωραία Αμερικάννα», «Γύρω γύρω στον ποδόγυρο», «Στην έκστασι του πάθους» (1968), «Ο αρχάγγελος», «Η λαίδη της αμαρτίας», «Βασίλισσα Χριστίνα» (1969), «Τα πουλιά πεθαίνουν στο Περού», «Ο γλάρος», «Όταν αρχίζει ο εφιάλτης», «Οι δρόμοι της βίας» (1970), «Τα κορίτσια της μαντάμ Όμπερστ», «Ανήσυχα κορμιά», «Ο χασάπης», «Η παρθένα κι ο τσιγγάνος» (1971), «Βατερλώ», «Ο ερωτιάρης στη χώρα του σεξ», «Η γυναίκα και ο διάβολος», «Η εξαφάνισις» (1972), «Η κυρία με τα γαλάζια», «Κυανοπόγων», «Οι 10 τελευταίες μέρες του Χίτλερ», «Η εργατική τάξη πάει στον Παράδεισο» Τζ. Μ. Βολοντέ (1973), «Γυμνή πριγκίπισσα», «Τα κανόνια του Ναβαρόνε», «Ο εκτελεστής της νύχτας», «Οι Κινέζοι στο Παρίσι» (1974), «Το θαύμα του έρωτος στα ζώα», «Ο Τζέρι Λιούις γκάνγκστερ με το στανιό», «Επίθεση εν ψυχρώ» (1975), «Το λάθος» του Σαμαράκη, «Δεν μπορούμε να ζούμε με αναμνήσεις», «Τριπλό ερωτικό παιχνίδι» (1976), «Συνομοσία στο Λονδίνο», «Ερωτες ενός στρατηγού», «Ο βασιλιάς της τρέλας», «Ένας τρελός τρελός δημοσιογράφος», «Λούκυ Λουκ εναντίον Ντάλτον», «Ο τρελός της Βία Βένετο» (1977), «Ό,τι είναι ωραίο πεθαίνει νωρίς», «Κρίσιμη καμπί», «Η γέφυρα του Άρνεμ» (1978), «Μια απλή ιστορία για ελεύθερες γυναίκες», Εβδομάδα Τζέιμς Ντην, «12 μέρες μυστηρίου», «Παγωτό από μέντα», «Καλιφόρνια οτέλ», «Η γάτα και το καναρίνι» (1979), «Τσαμπ», «Μείνει όπως είσαι», «Ας περιμένει ο παράδεισος», «Τσάτο» (1980), «Οργισμένο είδωλο», «Ο Ταρζάν κι η αμαζόνα», «Και τώρα η σειρά μου» (1981), «Πλούσιες και διάσημες» «Ταξί για τ' αποχωρητήρια», «Η ερωμένη του Γάλλου ανθυπολοχαγού», «Ο εραστής της λαίδης Τσάτερλυ», «Οι κυνηγοί της χαμένης κιβωτού» (1982), «Βίκτωρ Βικτώρια» έγχρωμο κωμωδία (πολλές βδομάδες), «Η ταυτότητα μιας γυναίκας», «Για το κορμί σου μόνο», Πινκ Φλόυντ «Το τείχος» (1983), «Ο έρωτας του Οδυσσέα», «Μάγερλιγκ» (1984), «Αιρετικός ο εξολοθρευτής» Νο 2, «Έρωτας σε θάνατο», «Η επιτυχία είναι η καλύτερη εκδίκηση», «Αμαντέους» «Μπέρντι» (1985), «Το πλοίο των παρανόμων», «Ο δικός μας έρωτας», «Στρομφ αγάπη μου», «Ο μελισσοκόμος», «Η Χάνα και οι αδελφές της» (1986), «Ραν», «Ο τιμωρός», «Ο μεγάλος έρωτας» «Το τρένο της μεγάλης φυγής» (1987), «Παρεκτροπές», «Γυναίκα για πάντα», «Ντέρτι ντάνσιγκ», «Οι αδιάφθοροι» «Τοπίο στην ομίχλη» του Αγγελόπουλου, «Τα φτερά του έρωτα» (1988), «Λαγωνικό Κ—9», «Το φεγγάρι σταμάτησε στο Παραντόρ», «Σκλάβοι της Νέας Υόρκης» (1989), «Ο καιρός των τσιγγάνων», «Ο σοφέρ της κυρίας Νταίζι», «Γκρέμλινς» -2, «Σεξ, ψέματα και βιντεοταινίες», «Όνειρα» (1990), «Αόρατος εραστής», «Νύχτες με τον εχθρό μου» (1991), «Μια ξανθιά στο πιάτο μου», «Άνθρωποι και ποντίκια», «Ο παίχτης», «Μπουμερανγκ» Έντι Μέρφι, «Η διπλή ζωή της Βερόνικα», «Ένας υπέροχος παλιάνθρωπος» (1992), «Παρακαλώ γυναίκες μην κλαίτε», «Παντρεμένα ζευγάρια», «Ινδοκίνα», «Μια ξανθιά στο πιάτο μου» (1993), «Reservoir dogs», «Γαμήλιο πάρτι», «Το σπίτι των πνευμάτων», «Η γυναίκα της διπλανής πόρτας» (1994), «Μέρα γορτής», «Ψεύτης ήλιος», «Οι γέφυρες του Μάντισον», «Για όλα φταίει το γκαζόν» (1995), «Οι συνήθεις ύποπτοι», «Για όλα φταίει το γκαζόν», «Ο δικηγόρος του διαβόλου», «Η ακαταμάχητη Αφροδίτη», «Η άφιξη» (1996), «Ο Άγγλος ασθενής», «Το υποβρύχιο», «Αιχμάλωτος του Καυκάσου», «Το βραδινό άστρο», «Jude», «Δαμάζοντας τα κύματα» (1997), «Κυριακή», «Λος Άντζελες εμπιστευτικό» έγχρωμη αστυνομική περιπέτεια, «Σκοτεινή πόλη» (1998), «Ερωτευμένος Σέξπιρ», «Ζωντανή μετάδοση: The Truman Show», «Δυο καπνισμένες κάνες», «Η διάσωση του στρατιώτη Ράιαν», «Ηπειρος», «Ο ύποπτος της οδού Άρλινγκτον» (1999), «Αλιόσα», «Ο ταλαντούχος κύριος Ρίπλεϊ», «Κουρδιστό πορτοκάλι», «Μια πορνογραφική σχέση;», «Έξοδος» (2000), «Ο αυτοκράτορας και ο δολοφόνος», «Chocolat», «Το πείραμα» (2001), «Η

συμμορία των 11», «Δεκαπενταύγουστος», «Αμελί» (2002), «Ο άνεμος στις ιτιές», «Μητρική αγάπη», «Τα χάρτινα αεροπλάνα», «El Bola», «Ο κόσμος της Σοφίας», «Μητρική αγάπη» (2003), «Ένας πατέρας με 25 παιδιά», «Ο Κιρίκου και η μάγισσα», «Το χαρτζιλίκι», Το φεστιβάλ Ολυμπίας στην Αθήνα: Τετ. 18.30 «Κατάκτηση του ποταμού Μέους» + «Σωτήρας» + «Βίλα Ενριέτ», 21.30 «Τζακ και Πέντρο» + «Πράσινες βελανιδιές» + «Αγάπη στα δεκάξι». Πεμ: 18.30 «Ονειροχώρα» + «Σάφι, η μικρή μαμά» + «Οποπομός». 21.30 «Καπετάν Μπλιχ» + «Παππούς και γιαγιά» + «Η ξύλινη κάμερα»²⁸⁶³ (2004), «Έθνος χωρίς γυναίκες», «Η εποχή του θερισμού», «Παππούς και γιαγιά», «Το τσεκούρι» (2005), «Οποπομάζ», «Το νησί του πειρατή», «Γλυκιά μνήμη», «Tickets», «Κάρεν Μπλίξεν, story teller», Αφιέρωμα στο Ροβύρο Μανθούλη: «Λευκάδα, το νησί των ποιητών», «Μπλουζ με σφιγμένα δόντια», «Ψηλά τα χέρια Χίτλερ», «Πρόσωπο με πρόσωπο» κλπ (2006), «Το σιδερένιο νησί», «Strings: Το νήμα της ζωής», «Μετά το γάμο», «Λόγοι και αμαρτήματα», «Half Nelson» (2007), «Οι μικροί τραγουδιστές της όπερας του Πεκίνου», «Πληγωμένο δάσος», «Πάτερ ημών», «Μια ιστορία για τον Άγιο Βασίλη» (2008), «Χιόνι», «Το κορίτσι ταξιδιώτης», «Το αλάτι αυτής της θάλασσας», «Vitus», «Strings, το νήμα της ζωής», «Ο Μότσαρτ στην Κίνα», «Τα μυαλά μας πίσω», «Μινούς», 12^ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας και η 9^η κάμερα: Ζιζάνια συναντούν τα παιδιά στην Αθήνα, «Αναχωρήσεις» (2009), «Το βουνό μπροστά», «Το τσίρκο» + Κινούμενα σχέδια μικρού μήκους + «Το άλογο της Γουίνκι», «Σε τεντωμένο σκοινί», «Καμπούλι κιντ», «Η άλλη όχθη», «Η αξιοπρέπεια των χωρίς όνομα», «Ταχάαν, το παιδί με τη χειροβομβίδα» (2010), «45 τετραγωνικά», «Τα παιδιά είναι εντάξει», «Η άλλη όχθη», «Ο γιος του κυνηγού των αετών», «Όταν θέλω να σφυρίζω, σφυρίζω», «Ψηλά τα χέρια» (2011).

Φιλίπ Β Θερινό σινεμά Α΄ προβολής Κύπρου 28 και Λευκωσίας, πολύ κοντά στην στο «Αττικά», στο «Στούντιο» (δες λέξεις) και στην Πλατεία Αμερικής (όπως εξάλλου το προσδιορίζανε οι εφημερίδες), τηλέφωνο 8655055. Λειτουργήσε την εξαιρετικά δύσκολη περίοδο 1969 – 1984. Οι ταινίες του δείχνουν μάλλον μέσο και ανώτερο επίπεδο. Αγνοώ αν είχε κοινή ιδιοκτησία με το προηγούμενο ή όχι. Η προς την Πλατεία Αμερικής ανατολική πλευρά της Κύπρου, μετά τη γωνία με τη Λευκωσία, «ήταν έτσι: γωνία: άχτιστο οικοπέδο, σινεμά, σπίτι. Και τα τρία έγιαν αυτή μεγάλη πολυκατοικία που βλέπεις, με το σούπερ μάρκετ Σκλαβενίτης, το μπετζινάδικο και το πάρκινγκ. Το σινεμά ήταν περίπου εκεί που βλέπεις τη δευτερεύουσα πόρτα του σούπερ μάρκετ».²⁸⁶⁴ Αυτά ο εξυπηρετικός γείτονας. Εγώ, καθώς είχα πάει μόνο μια δυο φορές, δε μπορώ να πω λεπτομέρειες μήτε από τα φιλμ που είδα, μήτε από το χώρο. Θυμάμαι μια μεγάλη μεταλλική καφέ πόρτα, που ήταν μάλλον η έξοδος κινδύνου του σινεμά.²⁸⁶⁵ Όμως φίλος μου Χάρης Τριαντογιάννης

²⁸⁶³ Ριζοσπάστης, 15.12.2004. Το πρόγραμμα δύο ημερών

²⁸⁶⁴ Συνέντευξη με τον ευγενέστατο, αλλά ανώνυμο, ρουχά του γωνιακού ρουχάδικο «Modern»

²⁸⁶⁵ Το διήγημά μου «Πίσω από το φαρμακείο», στο βιβλίο «Αγύριστο κεφάλι», αρχίζει έτσι: «Το μπουρδέλο της Φραντζέσκας ήταν κολλητά στο θερινό ‘Φιλίπ’, δεξιά όπως κοιτάζεις το σινεμά, στη Λευκωσία αν δεν κάνω λάθος- έχουν αμφοτέρωτα γίνει πολυκατοικίες εδώ και πολλά χρόνια. Εκεί πήγαμε με το φίλο μου το Θανάση το Χανιώτη γύρω στο Πάσχα του 1972, όταν ήμασταν 16 χρονών, κι εκεί για πρώτη φορά γνώρισα το γυναικείο σώμα, και φυσικά αυτό έγινε επί πληρωμή.». Με το δικαίωμα που μου δίνει το ότι έγραψα το παραπάνω κομμάτι –και θεωρήστε δεδομένο το λόγο μου ότι, εδώ τουλάχιστον, αφηγητής και συγγραφέας ταυτίζονται– σχολιάζω : α. η πουτάνα είχε άλλο μικρό όνομα που για λόγους σκοπιμότητας ούτε ήθελα, ούτε θέλω ν’ αναφέρω. Όσα παιδιά των Πατησίων, της πλατείας Αμερικής και της Κυψέλης είχαμε περάσει από κει, φυσικά το ξέρουμε και το θυμόμαστε. β. άλλο όνομα είχε επίσης και ο φίλος μου. γ. μπουρδέλο και σινεμά ήταν, όπως είπαμε, στην

μού λέει ότι η είσοδος ήταν από την Κύπρου, το σινεμά εκτείνονταν κατά μήκος της Λευκωσίας και η διάταξη ήταν τυπική, η οθόνη φάτσα. Εξώστη δεν είχε. Το μπαρ μάλλον αριστερά.²⁸⁶⁶ Ο φίλος μου Τάκης Μπαστέας συμφωνεί, αλλά θυμάται το μπαρ δεξιά.²⁸⁶⁷

Κάποια φιλμ: «Η κυρία με τας καμελίας» (εναρκτήριο, 23 Ιουνίου), «Το τελευταίο χτύπημα», «Νέα Υόρκη ώρα 3», «Κυρίες και κύριοι» (1969), «Κλεμμένα φιλιά», «Οι ληστές», «Βίβα Ρόμα», «Έρχονται οι Αμερικάνοι», «Αυτοί οι τρελοί παραγωγοί» (1970), «Ο χασάπης», «Επικίνδunami τυχοδιώκτες», «Ο πόλεμος των κουμπιών», «Μια κυρία στη Νέα Υόρκη», «Το μεγάλο ανθρωπάκι», «Άγγελοι χωρίς παράδεισο» (1971), «Κόμης Δράκουλας», «Ας ξαναγαπηθούμε», «Η τροτέζα κι ο πρωτάρης», «Τα χέρια πάνω από την πόλη», «Η εξαφάνισις» Τζέην Φόντα, «Το εκκρεμές της αγωνίας», «Αστυνομική ιστορία» (1972), «Οι πόλεμοι γίνονται για το σεξ», «Τζέριου Λιούις και η φαμίλια του», «4 βασιλείς του γέλιου», «Πώς να τα εκατοστήσετε και να θάψετε τους κληρονόμους σας», «Τρεις σταγόνες αίμα σε παλιά δαντέλα» (1973), «Βόρειος [σικ] του Μπαγκκόγκ», «Η συμμορία της χρυσής χήνας», «Ο γκρουπιέρης», «Τρινιτά εναντίον Τρινιτά», «Το βρώμικο κόλπο του επιθεωρητή Μακ Κιου», «Αλφρέντο Αλφρέντο», «Κομπιναδόροι εν δράσει» (1974), «Τσερόνιμο» (σικ), «Ένα απίθανο χαζοστρατόπεδο», «Το κοράκι» του Άλαν Πόε, Λουί ντε Φυνές «Ούτε τον είδα, ούτε τον ξέρω», «Το μεγάλο αίνιγμα» (1975), «Μαλακά κρεβάτια, σκληρές μάχες», «Ο αριβίστας», «Ο Δράκουλας» του Γουώρχολ (σικ), «Άρωμα γυναίκας», «Ο άνθρωπος που θα γινόταν βασιλιάς», Θανάσης Βέγγος «Ξένοιαστος παλαβιάρης», «Φράνκενσταϊν τζούνιορ» (1976), «Ο πύργος των κολασμένων», «Τρινιτά, ο άνθρωπος από την Ανατολή», «Τρεις μέρες του κόνδορος», «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα», «Τι έκανες στον πόλεμο μπαμπά;» (1977), «Τρελές περιπέτειες του φουκαρά Φαντότσι», «Οι δυο Τρινιτά δένουνε ξανά», «Στη σκιά των 4 γιγάντων», «Ο μεγάλος κομπιναδόρος» (1978), «Ο Σνούπυ και η τρελοπαρέα του», Πήτερ Σέλλερς «Παρακαλώ πού πονάτε», «Πονηρά κρεβάτια», «Λόρδοι λόρδα και φιλότιμο», «Η συμμορία των 11», «Λουί ντερ [σικ, εις την ολλανδικήν!] Φυνές ο άνθρωπος βλήμα», «Κολοράντο» Τζ. Κάγκνεϋ (1979), «Η εκδίκηση είναι δική μου», «Ορμήστε και σπάστε τα», «Αιχμάλωτος της Ζέντα», «Το δεκαήμερον», «Τα πάντα γύρω από το σεξ» (1980), «Βίαιοι, βρώμικοι και κακοί», Βδομάδα αμερικάνικης ταινίας, «Υπόθεση Τόμας Κράουν», «Δυο τρελοί τρελοί αστυνομικοί», «Μάρνι» κλπ ταινίες από αφιέρωμα στον Χίτσκοκ, «Η συμμορία των πέντε», «Από γκάφα σε γκάφα» Τζέριου Λιούις, «Η ταράτσα» (1981), «Ο θυρωρός της νύχτας», «Ο ελαφοκυνηγός», «Ο πεταλούδας», «Για μια χούφτα δολλάρια», «Τρεις γυναίκες», «Παντρολογήματα» (1982), «Μόντεστου Μπλαϊζ», «Το εξπρές του Σούγκαρλαντ», «Η πτώση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας», «Πρωταθλητές της γκάφας» έγχρωμο Τζέριου Λιούις, «Ράμπο το πρώτο αίμα», «Επαναστάτης χωρίς αιτία», «Πρώτη σελίδα» (1983), «Στοιχήματα και παθήματα», «Αιρετικός εξορκιστής» νο 2, «Τα πάντα γύρω από το σεξ» και «Στον καθρέφτη είδα το δολοφόνο» (1984).

Φλερύ / **Σινέ Φλερύ** / **Νέον Φλερύ** / **Φλερί** Μέσου επιπέδου προπολεμικό θερινό σινεμά των Αμπελοκήπων, επί της σημερινής Βασιλίσσης Σοφίας 122 / 124, που έπαιξε και θέατρο το καλοκαίρι του 1944. Υπό διάφορες μικρο - μετονομασίες

Κύπρου και όχι στη Λευκωσία. δ. και τα δύο έγιναν, όπως επίσης είπαμε, μία μεγάλη και ενιαία, όχι δύο πολυκατοικίες

²⁸⁶⁶ Χάρης Τριαντογιάννης, συνέντευξη

²⁸⁶⁷ Τάκης Μπαστέας, συνέντευξη

λειτούργησε περίπου είκοσι χρόνια (1939-1958). Είχε ξεκινήσει ως «Σαβοΐα» / «Σαβόγια» (δες λέξη), και κατέληξε -με προσθέσεις χώρου- «Αθήναιο» (Β, δες λέξη, όπου και η σειρά των μετονομασιών). Από το 1939, το πήρε ο Μανώλης Φλεριανός και το μετονόμασε από το επίθετό του. Ακολούθησαν οι εξής εξελίξεις: σε Σινέ Φλερύ → Φλερύ → Νέον Φλερύ → Φλερύ (η ορίτζιναλ ορθογραφία με ύψιλον). Αναφέρεται ότι στην κατοχή επιτάχτηκε από τους Ιταλούς.²⁸⁶⁸ Αν η πληροφορία αληθεύει, εξηγείται η κατά καιρούς (ημι)εξαφάνισή του από τις εφημερίδες. Πάντως συνέχισε ν' απευθύνεται, τουλάχιστον κατά διαστήματα, στο ελληνικό κοινό. Για παράδειγμα- και πριν τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας:

<p>ΣΙΝΕ ΦΛΕΡΥ   Βασ. Σοφίας 122, Αμπελόκηποι   -----   ΣΗΜΕΡΟΝ   Η ΤΑΙΝΙΑ ΘΡΥΛΟΣ Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ²⁸⁶⁹</p>

Λαμπρό κείμενο του Μανταίου: «... Δεν ήταν απλώς σινεμά, ήταν το κοσμικό κέντρο των Αμπελοκήπων. Είχε θεόρατα πεύκα και ευκάλυπτους και ήταν πνιγμένο στην περικοκλάδα. Κάθε περίοδο την εγκαινίαζε με μουσικοχορευτικούς θιάσους -αυτά τα αξέχαστα μπουλούκια των συνοικιών πρόσφεραν ένα από τα πιο λαϊκά παρδαλά θέματα που έχουν γίνει ποτέ, με ελάχιστα μέσα και πηγαία διάθεση- και την κλεινε με 'τιμητικές υπέρ του προσωπικού', όπου μ' ένα εισιτήριο έβλεπες δύο έργα, κάτι που το ακολούθησαν μετά και οι άλλοι κινηματογράφοι. Στην είσοδό του υπήρχε η μεγαλύτερη μπιραρία των Αμπελοκήπων και μια από τις πιο ξακουστές, ιδίως το καλοκαίρι, της Αθήνας. Ήταν ακόμα κι άλλα μαγαζιά... κι ανάμεσά τους το παλιό φωτογραφείο του Ματζάκου· δεν υπήρχε οικογένεια στους Αμπελοκήπους που να μην την έχει φωτογραφίσει».²⁸⁷⁰

Μεταπολεμικά, διπλασίασε τις θέσεις του από 700 σε 1400.²⁸⁷¹ Γιατί; Διότι, όπως γράφει ο Παραδείσης, πήρε «ένα μεγάλο μέρος από το οικόπεδο της πλούσιας Μαλανδρινού. Για τους παλιούς Αμπελοκηπιώτες αποτελούσε μια όαση, αφού είχε ... ευκαλύπτους, γιασεμι, αγιοκλήματα και πολλά άλλα φυτά και λουλούδια.... Όταν έσβηναν τα φώτα για τη παράσταση, οι πιτσιρικάδες ανέβαιναν τη μάντρα από την Αλεξάνδρας και καθόντουσαν απάνω, με τα πόδια κρεμασμένα προς το χώρο της αυλής, για να παρακολουθήσουν τζάμπα το θέαμα... Την προσφορά γλυκών και αναψυκτικών στα διαλείμματα εξυπηρετούσαν τα αδέρφια Αποστολος και Δημήτρης Καπετάνος, που είχαν δίπλα στο σινεμά το παραδοσιακό καφενείο - μπαρ «Η ΩΡΑΙΑ ΠΙΝΔΟΣ»... Κατεδαφίστηκε μαζί με άλλα κτίσματα για να γίνει ένα τεράστιο κτιριακό συγκρότημα, που έχει στη μέση ένα σύγχρονο κινηματογράφο με το όνομα 'Αθήναιο'».²⁸⁷² Το 1950 επιχειρηματίας, χωρίς ν' αλλάξει όμως το όνομα του κινηματογράφου, έγινε ο Αλέξανδρος Χρήστου²⁸⁷³ (δες και «Άλεξ». Η ίδια οικογένεια είχε επίσης το «Ρέο», στο σημερινό Δήμο Ζωγράφου).

²⁸⁶⁸ Πατέρας 146.

²⁸⁶⁹ Ελεύθερον Βήμα, 06.07.1943

²⁸⁷⁰ Μανταίος, 49

²⁸⁷¹ Κινηματογραφικός Αστήρ 30.04./1945, σε Πατέρας 146

²⁸⁷² Παραδείσης 157

²⁸⁷³ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950

Σώθηκε και μακροημέρευσε μέχρι το 2009 (δεν άνοιξε το 2010) το θερινό «Φλερύ» στην Καλλιθέα, προφανέστατα της ίδιας οικογένειας.

Κάποιες ταινίες: «Η ιστορία γράφεται τη νύχτα», «Λαθρέμποροι ναρκωτικών», «Καπετάν Γενάρης», «Μοντέρνοι καιροί», «Ταρακανόβα» (1939), «Τραγωδία έρωτος», «Μίστερ Φλω», «Μπροστά στο θάνατο», «Βασίλισσα της όπερας» «Το τραγούδι του χωρισμού» (1940), «Αστυνομικά περιπέτεια», «Ο φυλακισμένος της Σάντα Κρουζ», «Ο έκθετος μπαμπάς», «Η τυχοδιώκτης» (1942), «Μια νύχτα στη Βενετία», «Μεγαλοφυία και παραφροσύνη», «Ποίος ο ένοχος;», «Μυστηριώδης κόμησσα», «Η φωνή της καρδιάς», «Λέσχη προικοθηρών», «Εγκλημα στο φυλάκιο 3», «Η αγωνία των ενόχων» (1943), «Ο κατακτητής», «Η μάχη της Αγγλίας» + «Βάρδα φουρνέλο», «Σκαπανείς της Δύσεως», «Θύελλα του Νότου» + «Γιάλτα», «Νύχτες μεγαλουπόλεων» + «Σεκόγια» (1945), «Ο πύργος του μίσους», «Αυτοκρατορικό ξενοδοχείο», «Υποβρύχιος πόλεμος» + «Ραγισμένες καρδιές», «Φλογισμένη γη», «Ο κλέφτης της Βαγδάτης» (1946), «Ο Ζορρώ και η λεγεών του», «Πάντα στην καρδιά μου», «Δάφνις και Χλόη», «Τρεις υπέροχοι αλήτες», «Πέντε αδέρφια», «Τολμηρός τζέντλεμαν» (1947), «Είμαι μια κατάσκοπος», «Γυναίκα τίγρις», «Πονεμένη μητέρα», «Ο πειρασμός της ηδονής» (1948), «Ρώμη, ανοχύρωτος πόλη», «Ηρωες του Κασσίνο», «Άννα Καρένινα», «Λουί Μπλας» (1949), «Γιόχαν Στράους», «Δραπέται της ζούγκλας», «Διψασμένος για αίμα», «Με το σπαθί στο χέρι», «Λαίλαψ στον Ειρηνικό» (1950), «Σχοινί και άμμος», «Θέλω να ζήσω», «Βασιλεύς του υποκόσμου», «Έλα στο θείο», «Η βεντάλια της λαίδης Ουίνδερμυρ», «Στο ρυθμό της γοητείας» (1951), «Υπό το βλέμμα του Βούδα», «Ελάτε να γελάσετε», «Περβεντίτα», «Βασίλισσα της Κάσμπας», «Η μάσκα του εκδικητού», «Η Σταμπούλ στις φλόγες», «Νεκρή πολιτεία» (1952), «Η δίκη της Βεατρίκης Τζέντζι» κοινωνικό δράμα Κάρολα Χεν, «Ο τρομοκράτης» Τζέιμς Κάγκνεϋ, «Το φιλί της πεθαμένης» Μαρία Κανάλε, «Λίνα Βαρσοβίνα» δράμα Λωρέττα Γιαγκ «Δαίμονες της παρανομίας», «Εύα», «Σακαραμούς» (1953), «Είμαι ένας δραπέτης» Πωλ Μιούνι, «Το λιμάνι των κεραυνών», «Ο λιποτάκτης της Σαγγάης», «Η Σαλώμη» (1954), «Μαραμπούντα», «Άγνωστος κυρία» δράμα Ντανιέλ Νταριέ, «Ο στραγγαλιστής της νύχτας», «Ουγκική ραψωδία» όπερα, «Χίβαρο», «Επικίνδυνος άνθρωπος», «Σαντία» περιπέτεια, «Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες» κωμωδία Φερναντέλ, «Πονεμένη μητέρα» δράμα Όρσον Γουέλλες, «Η τυφλή του Σορέντο» (1955), «Οι άνδρες προτιμούν τις κοκκινομάλλες», «Γλέντι, λεφτά κι [σικ] αγάπη», «Η γυναίκα του ποταμού» (1956), «Δράκου γέννα», «Ο αλήτης της Βομβάης», «Η καφετζού», «Ξεφυλλίζοντας τη μαργαρίτα», «Υψηλή κοινωνία» (1957), «Ο μεγάλος έρωσ της Μις Μπάρρετ», αισθημ. Τζέννιφερ Τζωνς, «Μια θέσι στον ήλιο», «Ντειβιντ Κρόκετ», «Αυστηρώς απόρρητον» εϋθ. Κερκ Ντάγκλας και «Τελευταίο ψέμα» (1958).

Φλωρίντα/ Φλωρίντα Χειμερινό – θερινό θέατρο στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας 10, τηλέφωνο 839650, που έπαιξε φιλμ μόνο τη διετία 1967-1968. Η ονομασία συντήρησε τη μνήμη μιας παλιότερης κοσμικής ταβέρνα που υπήρχε στο ίδιο σημείο.²⁸⁷⁴ Το θέατρο έπεσε το 1972, «και είναι σαν να γκρεμίζονται δύο θέατρα, μια και η ‘Φλωρίντα’, με την ειδική στέγη της, λειτουργούσε χειμώνα –καλοκαίρι».²⁸⁷⁵ Τώρα στη θέση του κινηματογράφου υπάρχει το ξενοδοχείο «Παρκ».

²⁸⁷⁴ Η Καθημερινή, 27.11.1948

²⁸⁷⁵ Σακελλάριος,, Κινηματογράφος

Ενδεικτικά φιλμ: «Δεν είμαι εγώ μια δολοφόνος», «Ο στραγγαλιστής με το σιδερένιο χέρι», «Ο τσαρλατάνος», «Πώς έγινα κατάσκοπος» (1967), «Τζουντόκο, ο μεγάλος επαναστάτης», «Επιχείρηση Απόλλων», «Ο επαναστάτης του Αλκατράζ», «Το σπίτι των ζωντανών νεκρών» και «Φλογερές νύχτες στο Ρίο» (1968).

Φλώρα Λαϊκός σε γενικές γραμμές κινηματογράφος όλων των εποχών (συρόμενη οροφή) στη Μαυρομιχάλη 168, Νεάπολη / Παναθήναια, τηλέφωνα 662783, 6460521 και 6467117. Για τις εφημερίδες, Μαυρομιχάλη σκέτο ή τέρμα Ιπποκράτους. Υπό την ονομασία αυτή πέρασε δύο φάσεις. Ξεκίνησε το 1967 και μετονομάστηκε το 1982 σε «Playboy» (δες λέξη) και αργότερα σε «Αλφαβίλ» (δες λέξη, όπου λεπτομερειακά η προϊστορία). «Ξανάγινε πρόσκαιρα 'Φλώρα' το 1986, αλλά σύντομα ξανάγινε 'Αλφαβίλ' για δεύτερη φορά, την ίδια χρονιά, κι έτσι παρέμεινε μέχρι τέλους», λέει ο φίλος μου ο Αντώνης Στεργιάκης.²⁸⁷⁶ Μη τυπική διάταξη: ο θεατής μπαίνει σ' ένα φουαγιέ όπου δεξιά μπάρ, σκάλα προς καμπίνα προβολής κλπ. Ανηφορίζει με σκάλες και διάδρομο και φτάνει στο πίσω μέρος της αίθουσας, όπου αντικρίζει την οθόνη. Πίσω του είναι ο εξώστης και η καμπίνα προβολής. Η οθόνη λοιπόν είναι πλάτη στο δρόμο, ενώ οι θεατές έχουν πρόσωπο προς αυτόν. Είχε 500 θέσεις,²⁸⁷⁷ ωραίο, ελαφρά υπερυψωμένο εξώστη με μπαρ και κινιόταν πάντα μεταξύ Α' και Α' - Β' προβολής. 35 δρχ. το 77. Ποιοτικά όμως, μετριότητα.

Πολύ σκαμπανέβασμα στην ποιότητα των ταινιών, συνυπάρχει βαριά κουλτούρα με c monie, δύσκολα βγαίνει άκρη. Πάντως είχα έρθει με κάτι συμφοιτητές μου και είχαμε δει κάτι σπλατεροειδές για την πλάκα μας. Θυμάμαι πολύ καλά τα σκληρά και άβολα καθίσματά της, που τα ξανα συνάντησα αργότερα στο «Play Boy».

Ενδεικτικό πρόγραμμα: «Για ένα μισόγυμνο κορίτσι», «Επιχειρήσις 3^{ος} άνθρωπος», «Σεβιλιάνα», «Σατανική επιχείρησις», «Πώς να πετύχετε στον έρωτα χωρίς να κουραστήτε» (1967), «Ενάντια στον άνεμο», «Το πανηγύρι της μεγάλης κλοπής», «Ένα δώρο για τους Ρώσους», «Ο κόσμος της Σούζη Βογκ», «Περίμενε μέχρι να νυχτώση», «Χρυσοθήρες στο Τέξας» (1968), «Ο κύριος Κλάιν», «Οι αδάμαστοι», «Μακριά από το αγριεμένο πλήθος», «Εάν», «Πώς χάθηκαν 8 εκατομμύρια σε 8 λεπτά», «Και οι 12 ήσαν καθάρματα» ώρ. 71/2, 10.15, «Καινούργιο πρόσωπο στην κόλαση», «Οι κίνδυνοι του επαγγέλματος», «Μπόι και Κλάιντ» (1969), «Ο θεός πλάθει, εγώ σκοτώνω», «Το δίκιο σου το παίρνεις με αίμα», «Ανοιξτε τάφους για τα καθάρματα», «Ο γλάρος», «Αντίο φίλε», «Αληθινό θράσος», «Η ερωτιάρα», «Οι κόνδορες πετούν χαμηλά», «Οι μισθοφόροι» (1970), «Πρώτα συγχωρώ, μετά σκοτώνω», «Ο προδότης», «Ο μεσάζων», «Λίγο πριν νυχτώση», «Επισκέπτες της νύχτας» (1971), «4 αδελφοί δολοφόνοι», «Σκάνδαλα παντρεμένων», «Μονομαχία γιγάντων», «Μια μέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς», «3 σταγόνες αίμα σε παλιά δαντέλλα», «Απόρρητος φάκελλος Ίπκρες» (1972), «Ξυπόλυτοι στρατηγού», «Η κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας», «Κάποτε στη Δύση», «Αστυνομική ιστορία», «Ενάντια στη βία» (1973), «Η μάχη της Αγγλίας», «Η μεγάλη απόδρασις», «Αλφρέντο Αλφρέντο», «Το κεντρί», «Υπόθεσις Πάραλλαξ», «Αληθινές ιστορίες» του Παζολίνι, «Ληστεία α λα ιταλικά» (1974), «Ο αιφνιδιασμός», «Ο άσπρος λύκος», «Το μεγάλο φαγοπότι», «Πανικός στο μετρό της Νέας Υόρκης», «Τ' όνομά μου είναι ο κανένας», «Ένα τανκ στο κρεβάτι μου» (1975), «Η ανεψιά», «Τρινιτά», «Ξυπόλητη στο πάρκο», «Χάπη Νταϊή», «Βιολογική ανάγκη» (1976), «Ο αιρετικός εξορκιστής», «Οι εντιμότατοι κύριοι του κελιού 13», «Μεγάλο καθάρμα σε μικρή πόλη», «Ένας τρελός, τρελός

²⁸⁷⁶ Αντώνης Στεργιάκης, συνέντευξη

²⁸⁷⁷ Περγλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

δημοσιογράφος», «Άγιος παρθένος κόσμος», «Ο Αστερίξ και τα τρελλά κατορθώματά του» (1977), «Εκτελεστής υψηλών προσώπων», «Χρυσοδάκτυλος υψηλής κοινωνίας», «Συλλάβετε τον Κάρτερ», «Κάποτε στη Δύση», «Το μωρό της Ρόζμαρυ» (1978), «Η αγάπη το βάζει στα πόδια» του Τρυφώ έγγρ., «Απόδραση στην Αθήνα», «Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ», «Ο τυφώνας Χάρικειν», «Μπάτσος ή αλήτης» έγγρ. Μπελμοντό, «Και ο Άγιος φοβέρα θέλει», «Περιπλανώμενος πιστολέρο», «Στη φωλιά του κούκου», «Ρεπορτάζ γύρω από μαθήτριες» Νο 1 (1979), «Ξενοδοχείον Κλάινχοφ», «Μπούλλιτ» «Ο μπουλντόζας, ο φαλακρός κι ο κιτρινιάρης», «Μπουλντόζας εναντίον Μπουλντόζα», «Εγώ κι ο ιπποπόταμος», «Το ψωνιστήρι», «Τζέιμς Μποντ. Πράκτωρ 007 σε παγίδα», «Ελευθέριος Βενιζέλος», «Ο παρθενοκυνηγός», «Οι καβαλάρηδες με τη μεγάλη σκιά», «Ο ερωτιάρης και η γυμνή σκιάβα του», Εβδομάδα Στηβ μακ Κουήν (1980), «Το πλοίο φάντασμα», «Το ξύπνημα των Φαραώ» «Αγωνικό 24 καρατίων», «Αεροπλανοφόρο Νίμιτς, επιστροφή στην κόλαση», «Ο Παναγούλης ζει», «Το μεγάλο ρουθούνη» (1981), «Μαντόνα» Ανοίγει σε λίγες μέρες υπό νέα διεύθυνση²⁸⁷⁸ (1986. Και όντως άνοιξε αργότερα ως Αλφαβίλ-δες λέξη)

Φρύνη Λαϊκότατος θερινός, που μετά χτίστηκε χειμερινός (κατά βάση, που έπαιζε όμως και μερικά καλοκαίρια με άνοιγμα πίσω και ίσως στα πλάγια) κινηματογράφος στην Παπαδιαμαντοπούλου 146/8 σε ισόγειο πολυκατοικίας, Γουδί (και όχι Γουδή παρακαλώ!).²⁸⁷⁹ Η ονομασία, απίθανη κατ' αρχήν για τέτοιο χώρο θεαμάτων, από περίφημη αρχαία εταιρά. Διατηρήθηκε το διάστημα 1956- 1986, στα τελευταία του με εντελώς σποραδική εμφάνιση στις εφημερίδες. Δεν είχε εξώστη.²⁸⁸⁰ Η Παπαδιαμαντοπούλου είναι δρόμος – όριο μεταξύ Αθήνας και Ζωγράφου, και η «Φρύνη» βρισκόταν από την πλευρά του άλλου Δήμου, σε περιοχή προσφυγική (εξού και τα μικρασιάτικα ονόματα των δρόμων) και άμφοτρωχη, όπου μερικές παραγκοειδείς κατασκευές σώζονται ακόμα (2001) Τηλ. 771620, 7785819, 7771620. Το βρήκα ανηφορίζοντας όλο το δρόμο από τη Γέφυρα και πάνω, με καθοδήγηση από ανθρώπους των μαγαζιών που συναντούσα: κουρείο, καφενεία, γραφείο κηδειών του Γιώργου Βέρρα κλπ. Ξεκίνησε Β' προβολής, ενώ αργότερα έγινε ημικεντρικός. Η ποιότητα των ταινιών ήταν αντίστροφη: παραϊστορικά, «λαϊκό ξύλο»,καράτε, σοφτ τσόντες, ελληνικές φαρσοκωμωμωδίες, και στα τελευταία του κανονικό (αλλά όχι αποκλειστικό) τσοντάδικο, με αφρόντιστα αραιή παρουσία στις εφημερίδες. Σήμερα σούπερ μάρκετ «Βερόπουλος», στη γωνία του κεντρικού δρόμο με τον μικρό ανώνυμο πεζόδρομο / παρκόδρομο, μεταξύ Ηγήμονος και Δήλου. Ο Χρυσός Οδηγός μάλιστα δίνει διεύθυνση Ηγήμονος 2. Καμιά προσωπική γνώση του χώρου.

Ίδου και μια διχογνωμία. Λέει ένας περίοικος, ανώνυμος κομπολογάκιας: «Εγώ είμαι δω από το '49, Γουδιώτης, από την εποχή που η Σπηλιωτοπούλου²⁸⁸¹ ήτανε ρέμα και μ' ένα μαδέρη περνάγαμε από πάνω. Τη 'Φρύνη' την είχε ο Χριστόπουλος, ήταν και το οικοπέδο δικό του. Πούλησε το οικοπέδο κι έγινε πολυκατοικία, δεν συνέχισε

²⁸⁷⁸ Απογευματινή 18.08.1986.

²⁸⁷⁹ Γιατί με την πανούκλα της υπερδιόρθωσης οδηγεί στο σόλοικο να φτιάχνουν κατάληξη ονομαστικής ουδετέρου το η! Άσε που θα έπρεπε να γράφουν και του Γαλάτση (μήπως άραγε και Γαλάκη, αφού ούτε ο τσιτακισμός είναι κομιλφό;), του Γαργαρέτα (εδώ μάλιστα έχει επέλθει και αλλαγή γένους!), του Κουκάκη κλπ. Όσα ήταν να περάσουνε στη Γενική, περάσανε από μόνα τους: του Γκούζη, του Ζωγράφου, του Ψυρή, του Παπάγου κλπ. Άστε τη γλώσσα ήσυχη, καλά μου παιδιά- ή, έστω, διαβάστε το «Διάλογο» του μεγάλου Σολωμού

²⁸⁸⁰ Μάνος, Αλφαβητάρι

²⁸⁸¹ Μεγάλος σημερινός κεντρικός δρόμος με νησίδα στη μέση, κάθετος στην Παπαδιαμαντοπούλου, ο οποίος 'εκβάλλει' στην πλατεία Παίδων, μπροστά στα νοσοκομεία

αλλού το σινεμά».²⁸⁸² Αντίθετη εκδοχή διατυπώνει ένας άλλος ντόπιος, ο Δημήτρης Θρεψιάδης: «Παπαδιαμαντοπούλου 148 ήταν μόνο η αρχική, θερινή ‘Φρόνη’, ένα πολύ μεγάλο σινεμά, φαίνεται κι από το πόσο μεγάλο είναι το σημερινό οικόπεδο. Μόλις έμπαινες, έβλεπες απέναντι την οθόνη, παράλληλα με το δρόμο, αυτό που λες εσύ τυπική διάταξη. Όταν το οικόπεδο χτίστηκε πολυκατοικία, η χειμερινή ‘Φρόνη’ λειτούργησε απέναντι»²⁸⁸³

Μάνος: Το θερινό ξεκίνησε τη δεκαετία του 50 και στα τέλη της δεκαετίας του 60 κτίστηκε και το χειμερινό στο ισόγειο πολυκατοικίας λίγο παρακάτω. Το θερινό έγινε πολυκατοικία και το χειμερινό και έκλεισε τέλη δεκαετίας 70, τώρα είναι σούπερ μάρκετ Βερόπουλος.²⁸⁸⁴

Κάποιες προβολές: «Η καφετζού», «Το κορίτσι με τα παραμύθια», «Ανταρσία παρανόμων», «Ο γρουσουζής», «Εσκότωσα τον εραστή μου», «Σκλάβο βασιλίτσα» (1957), «Σταυρός στο χιόνι», «Στέμμα και αίμα», «Γλέντι, λεφτά και αγάπη», «Οικογένεια Τραπ», «Διακοπές στο Μόντε Κάρλο», «Λαίλαψ Σαρακητών» (1958), «Επιστροφή από το μέτωπο» Τζόγιας, «Μουσίτσα» Βουγιουκλάκη — Μπάρκουλης, «Αφροδίτη» Μπελίντα Λη, «Ναυάγιο της ζωής», «Περιπλανώμενοι Ιουδαίοι», «Πριγκίπισσα του Νείλου» περιπ., «Μακριά απ’ τον κόσμο», «Για το ψωμί και τον έρωτα», «Λαίδη Χάμιλτων» (1959), «Η ανθισμένη μυγδαλιά», «Διακοπές στο Πόρτο Φίνο», «Γκόλφω», «Ηρωική εξόρμησις», «Κβο βάντις», «Σάντα Τσικίτα» κωμωδ. (1960), «Τσακιτζής», «Η επανάσταση των μονομάχων», «Ζορρό», «Λαφίτ ο πειρατής», «Χαρούμενοι αλήτες», «3 κούκλες κι εγώ» (1961), «Ο τάφος του Ινδού», «Αγάπη γραμμένη με αίμα» ελλην., «Λευκές σκιές», «Ματωμένα στέφανα» ελλην., «Πονεμένη πριγκίπισσα», «Ο τελευταίος των κυκλώπων» (1962), «Οι Μογγόλοι», «Ρεβάν, ο σκλάβος επαναστάτης», «Το μονοπάτι της σφαγής», «Ο λουστράκος», «Αγάπη ποτισμένη με ιδρώτα» (1963), «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει», «Ένα κορίτσι για δύο», «Οι κληρονόμοι», «Η Αλίκη στο ναυτικό», «Μάρκο Πόλο» Ρόρυ Καλχούν (1964), «Χουαρέζ» Πωλ Μιούνι, «Δεσποινίς διευθυντής», «Η χαρτοπαίχτρα», «Εγωισμός» Λάσκαρη, «Πρέπει να ζήσης αγάπη μου» ελλην. δράμα Μαυροπούλου, «Τρεις ακατάβλητοι» (1965), «Γίγαντες της ερήμου», «Ο τάφος του Ινδού», «Τα κανόνια του Σαν Αντίοχο», «Πεθαίνοντας στην αρρένα», «Μόνος εναντίον δύο αυτοκρατοριών», «Η μεγάλη καταδίωξη» (1966), «Έχω δικαίωμα να σ’ αγαπώ», «Εμείς οι αμαρτωλοί», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα», «Οι Κριταί της Βίβλου», «Δακρυσμένα μάτια», «Ο άνθρωπος που γύρισε από τον πόνο» ελλην., «Ο πρίγκηψ με την κόκκινη μάσκα» (1967), «Η καρδιά ενός αλήτη», «Η λεωφόρος του μίσους», «Για μια τρύπια δραχμή», «Λάουρα», «Γιούμα θα πεθάνης», «Ο σταυρωμένος του Γκράντε», «Μια κυρία στα μπουζούκια» (1968), «Εσπασα τα δεσμά μου», «Ταρζάν, ο άρχων της ζούγκλας», «Ξύπνα καημένη Περικλή», «Χθες, σήμερα, αύριο», «Ο χαρτοπαίκτης», «Οι άνδρες δε λυγίζουν ποτέ», «Η κόμησσα της φάμπρικας», «Το κουρέλι της ζωής» (1969), «Πολιορκητής των Θηβών», «Κάνε με πρωθυπουργό», «Το νησί της Αφροδίτης», «Η μεγάλη ανάστασις», «Το νησί της Αφροδίτης», «Εν ονόματι του νόμου», «Ερωτας δίχως σύνορα», «Εσένα μόνο αγαπώ», «Η μεγάλη στρατιά των αφανών ηρώων», «Χριστίνα», «Το παιδί της μαμάς» (1970), «Κάτι κουρασμένα παληκάρια», «Ο υπέροχος παλιός, καλός κόσμος», «Ο Ηλίας του 16^{ου}», «Υπολοχαγός Νατάσα», «Ιστορία αγάπης», «Κρίμα στο μπόι σου» (1971), «Για μια χούφτα καθάρματα», «Σφαίρες στον ήλιο», «Ένας γαμπρός πολλά βαρύς», «Εκείνο

²⁸⁸² Περαιστικός με κομπολόι

²⁸⁸³ Δημήτρης Θρεψιάδης, συνέντευξη

²⁸⁸⁴ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

το καλοκαίρι», «Ο άγνωστος εκείνης της νύχτας», «Οργή στον άνεμο», «Δόκτωρ Ζιβέγγος», «Κυνηγημένοι ερασταί», «Η τύχη μου τρελάθηκε», «Ερωτικές στιγμές», «Σατανάδες της νύχτας», «Μια ληστεία με πολύ σεξ» (1972), «Ο δοσατζής του γέλιου», «Από την Κίνα με καράτε», «Επαγγελματίες τυχοδιώκτες», «Η τελευταία απειλή της Γης», «Τελευταίες στιγμές της γης» (σικ), «Αμαρτία της ομορφιάς», «Επαναστάτης του καράτε», «Η Μαρία της σιωπής» (1973), «Σ' αυτήν την πόλη υπάρχουν καθάρματα», «Δον Άνζελο ο άρχων της Μαφίας», «Το τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Βορείως του Μπανγκόγκ», «Ο αήττητος πράκτωρ του καράτε», Τζέιμς Μποντ «Ζήσε κι άσε τους άλλους να πεθάνουν», «Ερωτικές ανησυχίες μιας μαθήτριας» (1974), «Έλα να παίξουμε κρυφτούλι», «Είμαι μία νυφομανής», «Σεξουαλικό μασάζ», «Σεξουαλικοί εκβιασμοί», «Ερωτικά προβλήματα κοριτσιών», «3 για την κόλαση του πολέμου» (1975), «Πρωτόβγαλτες στον έρωτα», «Προκλητικές Αφροδίτες», «Τολμηρές απολαύσεις», «Θρανίο» νο 7, «Θρανίο» νο 3, «Παρθενικά παιχνίδια», «Οι ερωμένες του Φρανκενστάιν» (1976), «Κίτρινη γροθιά από φωτιά και ατσάλι», «Στον ίλιγγο του μεγάλου ράλλυ», «Το σημάδι», «Ερωμένη ενός εξωγήινου τέρατος», «Ντετέκτιβ επικηρυγμένων», «Πεθαίνω για έρωτα» (1977), «Γκάγκστερς από το διάστημα», «Σεξ επαφές», «Οι πειρασμοί της Μαριάν», «Στρατόπεδο ακολασίας», «Μπρους Λάι, το τσακάλι της Μαντζουρίας», «Κρυφοί έρωτες» (1978), «Καθάρματα του Λος Άντζελες», «Αντίο φίλε», «Τέσσερις Σαρλώ στην Ισπανία», Φράνκο Τσίτσο «Στο καζάνι των κανιβάλων», «Άγρια συμμορία», «Γρανίτα από λεμόνι», «Ο εκτελεστής της νύχτας» (1979), «Φλόγα απ' το θρανίο», «Βερμούδες, μονομαχία στη σπηλιά με τους καρχαρίες», «Κυρίαρχος της Ατλαντίδας», «Τα λιοντάρια του Τόμπρουκ» (σικ), «Γ' όνομά μου είναι Τρινιτά», «Κυνηγοί επικηρυγμένων», «Μαντ Μαξ, ο εκδικητής της νύχτας», «Μαθήτριες» νο 3, «Άγριος σαν τον άνεμο» (1980), «Με τη θεία δεν είναι αμαρτία», «Μονομαχία για λίγα δολάρια», «Ένα πιστόλι για τον Ρίνγκο», «Η ανατομία της ερωτικής πράξης», «Τα όργια του Δράκουλα», «Ο πεταλούδας» (1981), «Σκοτώνω και δεν πληρώνω», «Ιστορία μιας κυλότας», «Άλιεν νο 2 Το τέρας», «Μαθήτριες» Νο 6, «Φλογοερά κορίτσια», Και στο γάμο αλλαγή», «Ερωτικές απολαύσεις» (1982), «Γκαρσόνες», «Δραπέτες της κολάσεως», «Η επιστροφή του Μπρους Λη» έγchr., «Αχτύπητα καμάκια» (1983), «Και οι 7 ήσαν υπέροχοι», «Πονηρά κρεβάτια του σεξ», «Οι γύπες πετούν χαμηλά», «Παντρεμένες σε ερωτικό ξεφάντωμα», «Ερωτικό αμόκ σε μικρή οθόνη», Νέο έργο (1984), «Το κορμί της διψούσε για έρωτα», Νέο έργο, «Γ' όνομά μου είναι θρύλος», Ταινία σεξ (1985) και «Η επιστροφή του Μπρους Λη» (1986).

XI

Χαρά Υπόγειος χειμωνιάτικος κινηματογράφος στ' Άνω Πατήσια, που λειτούργησε την περίοδο 1966 – 1987, με την ενδιαμέση πρόσκαιρη μετονομασία «Οντεόν» (Β, δεξ λέξη). Παρόλο που ο Τύπος έδινε Πατησίων 333 / Πατησίων 337 / Τέρμα Πατησίων / Πατησίων και Μπάμπη Άννινου / Τσίλερ 57 / Τσίλερ και Μπάμπη Άννινου (σπανιότερα αυτό το τελευταίο), εμείς οι ντόπιοι που χτίσαμε κάνα δυο τοίχους (και) σ' αυτό το φιλομαγάζο ξέρουμε ότι η ακριβής διεύθυνση ήταν Μπάμπη Άννινου 5, τηλέφωνο 2287193 και 3629016.²⁸⁸⁵ Για την ακρίβεια, η είσοδος στο 7, όπου ισόγειο άχτιστο από πάνω, και η υπόγεια συνέχεια του σινεμά και στο 5, όπου πολυκατοικία από πάνω. Είχε 640 καθίσματα²⁸⁸⁶ και δε διέθετε εξώστη. Η διάταξή της ήταν μη τυπική: η αίθουσα αναπτυσσόταν αριστερά τω εισερχομένω και η οθόνη ήταν κάθετη στον άξονα του δρόμου. Η ονομασία από το περίφημο και πρωτοποριακό στην εποχή του συγκρότημα πολυκατοικιών «Χαρά» ή «Πατησίων Μέλαθρον», όπου και τα ξακουστά ζαχαροπλαστέια «Χαρά» (στέκι, μεταξύ άλλων, και της 17 Νοέμβρη), «Μέλαθρον» και η νεότερη «Τροπικάνα»—των οποίων εμείς οι Πατησιώτες εξακολουθούμε να χτίζουμε σταθερά τοίχους, σοβάδες, υδραυλικά, ηλεκτρικά κλπ, ενώ χρηματοδοτούμε και μερικές από τις ανακαινίσεις. Είχε μπροστά της μεγάλη αλάνα ποδοσφαίρου, την τελευταία στην περιοχή, που χτίστηκε μόλις το 2002-3, και λεγόταν, φυσικά, «το γηπεδάκι της Χαράς» ή απλά στη «Χαρά». Εντασσόμενο στους ημικεντρικούς και αργότερα στους κεντρικούς, αρχικά ήταν σχετικά ποιοτικό σινεμά. Με την κρίση έγινε τσοντάδικο, προσπάθησε μια χρονιά να ξαναγίνει συμβατικό σινεμά ως «Οντεόν», απέτυχε, ξανάγινε «Χαρά» (που στο κάτω κάτω ταίριαζε στην τσόντα!) και έκλεισε οριστικά. Μετά έγινε επί πολλά χρόνια μπόουλινγκ, το «Sporting Club Bowling - Center Café».

Είχα πάει φυσικά πάμπολλες φορές στη «Χαρά» μετά το 1970, με τη μάνα μου, τον αδερφό μου, τον πατέρα μου, τους φίλους μου ή και μόνος μου. Εκτός όλων των άλλων, στον παράλληλο δρόμο ήταν το Γυμνάσιό μας (18° / 22°). Αργότερα που έγινε τσοντάδικο, βλέπαμε εκεί κατά καιρούς έναν καθ' όλα αξιοσέβαστο φιλόλογο του σχολείου μας, τον κύριο Δ. ή «Σουέπς». Αναφέρω μερικές ταινίες που έχω δει εδώ: «Σαν Φρανσίσκο, ώρα μηδέν» με τον πατέρα μου, «Η στρατηγική της αράχνης», «Ο κήπος των Φίντζι Κοντίνι» και «Ο Κομοφορμίστας» με τους γονείς μου, «Καλοκαίρι του '42» και «MASH» με τη μάνα μου, «Το μεγάλο ανθρωπάκι» με τον αδερφό μου, «Αδέσποτα σκυλιά» με τους φίλους μου Γιώργο Κατσούλη και Α., «Τζο», κάμποσο Τζέρυ Λιούις κλπ.

²⁸⁸⁵ Το δεύτερο αυτό τηλέφωνο, που δεν είναι Πατήσια, εγώ τουλάχιστον μόνο στο «Αθηνόραμα» (π.χ.210/Οκτ. 1980) το έχω δει. Ούτε σε πρόγραμμα, ούτε σε εφημερίδα. Είναι, ίσως, στο σπίτι του ιδιοκτήτη

²⁸⁸⁶ Περλ και Ντην, χωρίς σελιδαρίθμηση

Επίσης, μερικές τσόντες. Εδώ, αν δεν κάνω λάθος, έχω ζήσει την εξής αξέχαστη φάση. Ο Γκουσγκούνης παίζει τον ντετέκτιβ και παρακολουθεί ένα παράνομο ζεύγος που πηγαίνει ν' απομονωθεί σε κάποια εξοχική βίλα. Ο Γκουσγκούνης βρίσκεται σε βραχώδη ακτή αλλά Παναγούλης κι έχει κάτι κυάλια για να τους παρακολουθήσει από μακριά. Σε μια στιγμή, αρκετοί θεατές μέσα στην αίθουσα αρχίζουν να ουρλιάζουν: «Πούν' τα τα πουλάκια σου; Πού 'ν' τα τα πουλάκια σου; Πού 'ν' τα τα πουλάκια σου;». Εμείς οι πολλοί δεν καταλαβαίναμε. Ακριβώς όμως τη στιγμή που ο «ντετέκτιβ» χαμήλωσε τα κυάλια, έχοντας εντοπίσει το στόχο του, τα συνθήματα σταμάτησαν. Κι ακούστηκε σκέτη η φωνή του Γκουσγκούνη με σαρδώνειο στίλ, σα ν' απαντάει στους θεατές: «Νάτα τα πουλάκια μου!». Της πουτάνας από το γέλιο στην αίθουσα. Μόνο τότε καταλάβαμε τη μηχανή κι εμείς οι αμύητοι.

Χαρίλαος Φλώρος: «Πήγα και είδα 'Ιβάν ο τρομερός' του Αϊζενστάιν. Ήμουν μικρός και είχα πάει μόνος μου. Το είδα και το ξαναείδα στο καπάκι και δεν έφευγα. Ήρθε και με μάζεψε ο πατέρας μου με καυγά. Δεν έφευγα με τίποτα, τέτοια πλάκα είχα πάθει. Άλλο τώρα. Βλέπω 'Αυτοί οι τρελοί τρελοί παραγωγοί', κωμωδία του Μελ Μπρουκς. Ήταν ένα ζευγάρι μπροστά μου. Ο κύριος χτυπιότανε και ήθελε να φύγει στο πρώτο μέρος. Κόλλαγε στη γυναίκα του: 'Πού μ' έφερες, πα να φύγουμε' κλπ. Στο δεύτερο μέρος ο ίδιος αυτός άντρας χτυπιότανε απ' τα γέλια».²⁸⁸⁷
 Διονύσης Μενίδης: «Πηγαίναμε πολύ τακτικά στη 'Χαρά' με το φίλο μου τον Άρη, και προτού γίνει τσοντάδικο και μετά. Ο ιδιοκτήτης μάς είχε μάθει και μάς έκανε χαρές. Μύριζε κρασί, θυμάμαι, γιατί έπινε παραπάνω απ' το συνηθισμένο. Έχω δυο ωραίες ιστορίες να σου πω απ' αυτό το σινεμά. Και οι δύο σε τσόντες. Μπαίνουμε με τον Άρη, καθόμαστε και περιμένουμε ν' αρχίσει το έργο. Σε μια στιγμή μπαίνει ένας κύριος εξηντάρης, με κουστούμι και γιλέκο, που συνόδευε τρεις κυρίες κάποιας ηλικίας. Αυτές φοράγανε κάτι πολύ συντηρητικά ταγιέρ, λίγο θεούσες ίσως, λίγο επαρχία, λίγο γεροντοκόρες, κάπως έτσι. Φυσικά ήτανε οι μόνες γυναίκες στην τσόντα. Καθήσανε πολύ κοντά μας, μια σειρά μπροστά, κι έτσι τους βλέπαμε και τους ακούγαμε πολύ καλά. Θα τους ακούγαμε, θέλω να πω, αν μιλούσανε. Αρχίζει το έργο, κόκαλο αυτοί. Στην οθόνη της πουτάνας, άγριο σεξ και κόντρα σεξ. Στην αίθουσα γύρω γύρω χαμός, σχόλια, καλαμπούρια, προτροπές. Οι τέσσερις αυτοί είχανε πάθει πλάκα. Κάθονται εκεί με πολλή αξιοπρέπεια και δε λένε τίποτα. Γίνεται διάλειμμα, αυτοί εκεί, κάγκελο. Δε μιλάγανε ούτε μεταξύ τους, αγάλματα. Φύγανε στα μισά του δεύτερου μέρους. Το συζητήσαμε με τον Άρη και γελάγαμε. Εξετάσαμε διάφορες εκδοχές. Καταλήξαμε πως 'ο κύριος γυμνασιάρχης', όπως τον βαφτίσαμε, είχε φέρει τις αδελφές και τις ξαδέρφες του σε λάθος ταινία.

Η δεύτερη ιστορία τώρα, πάλι σε τσόντα. Μπαίνει ένας τύπος κοντός, χοντρούλης, μεσήλικος και κουστουμάτος, σα δημόσιος υπάλληλος παλιού τύπου, κάπως σαν τον Ιωάννη Μεταξά. Εκείνη τη στιγμή σβήνουν τα φώτα κι αρχίζει το έργο. Ο ανθρωπάκος αργεί να συνηθίσει το σκοτάδι και βιάζεται να κάτσει κάπου γρήγορα. Κάθεται κατά λάθος πάνω σε κάποιον άλλο. Ο άλλος τον βρίζει: 'Φύγε από δω ρε παλιόπουστα!'. Ο ανθρωπάκος σηκώνεται γρήγορα γρήγορα, ντροπιασμένος βέβαια, κάνει το γύρο της αίθουσας και πάει να κάτσει από την άλλη μεριά. Εκεί όμως κάποιοι μάγκες τού την έχουνε στημένη: 'Ο πούστης, ο πούστης!'. 'Ρε παιδιά δεν είμαι πούστης', τίποτα αυτοί: 'Ο πούστης, ο πούστης!'. Προσπαθεί να κάτσει πιο πέρα, 'Φύγε ρε παλιόπουστα από δω', 'Ο πούστης, ο πούστης' από κεί, όλο το σινεμά τότε προγκάρριζε. Πήγαινε από δω, πήγαινε από κει, τίποτα. Ε, ο άνθρωπος σηκώθηκε

²⁸⁸⁷ Χαρίλαος Φλώρος συνέντευξη

κι έφυγε. Πλήρωσε εισιτήριο και τσόντα δεν είδε. Αντί να γελάσει κι αυτός, όπως γελάγαν όλοι, ή να τους βρίσει και να κάτσει με το 'έτσι το θέλω'.²⁸⁸⁸

Ενδεικτικές ταινίες: «Χριστίνα», «Περάστε την 1^η του μηνός», «Επιχείρηση τόπλες», «Στη σκιά των όπλων», «Η πτώσις των αετών» ελλην. κωμωδ. Καρέζη, «Το πανδοχείο της 6^{ης} ευτυχίας» (1966), «Επιχείρησις πόκερ», «Αίμα στον Άσσο μπαστούνι», «Οι περιπέτειες του κ. Νόρμαν», «Το μεγάλο κόλπο του Ντοτζ σίτυ» έγγρ. περιπ., «Ο τρυφερός αλήτης» Ζ.Π. Μπελμοντό, «10.000.000 δολάρια ζητούν κληρονόμο» (1967), «Επικηρυγμένος από 5 πολιτείες», «Δύο βδομάδες το Σεπτέμβρη», «Μια μέρα ο πατέρας μου», «Σπίτι πάνω σε βάρκα», «17 συνταγές για να γίνετε ευτυχισμένοι» έγγρ. (1968), «Λεβεντόπαιδο», «Μια γυναίκα δυναμίτης», «Σουήτ Τσάρλυ», «Γύρω γύρω στον ποδόγυρο», «Επιθεωρητής Κλουζώ», «Ο εκβιαστής» (1969), «Δουνκέρκη 2 Ιουνίου 1941», «Εναντίον όλων των παρανόμων», «Η κάλπικη λίρα», «Μάγερλινγκ» (1970), «Παθαίνω από αγάπη», «Η εξαφάνισις», «Τώρα, τώρα, τώρα», «Πώς να κάνης τον πόλεμο, μίστερ Σάνον», «Διεθνές αεροδρόμιο», «Τζο» (1971), «Ερωτική μηχανή», «Η κόρη του Ράιαν», «Οι τρεις λοχίαι», «Οι 3 φυγάδες», «Ο ερωτιάρης», «Μπανάνες» Γ. Άλλεν, «Αδέσποτα σκυλιά» (1972), «Η νύχτα έγινε για τους κλέφτες», «Ιστορία αγάπης. Λαβ στόρυ», «Πρόσκλησις για σεξ πάρτυ», «Μια χριστουγεννιάτικη ιστορία», «Οργισμένο καλοκαίρι», «Στην παγίδα των λύκων» (1973), «Κακοποιοί αμαρτωλών γυναικών», «Γυμνή μποστά στο δολοφόνο», «Ο ερωτιάρης» (ξανά), Νέο έργο, «Σκάνδαλα στο παρθεναγωγείο», «Ο αριβίστας», «Γυμνή μπροστά στο δολοφόνο» (1974), «Η χήρα και οι προσευχές της», «Ο θίασος» (το έπαιξε πολλούς μήνες),²⁸⁸⁹ «Η ζωή και η δράση ενός αναρχικού», «Οι σεξουαλικές περιπέτειες του Ρομπέν των δασών», «Η τελευταία λέξη», «Ο άνθρωπος με τα ατσαλένια νεύρα», «Ο θίασος» (1975), «Ο θίασος», «Σημασία έχει ν' αγαπάς», «Τρελλές κούρσες, απίθανες περιπέτειες», «Τρόμος πάνω από την πόλη», «Ο καταπληκτικός κόσμος των ζώων» (1976), «Χωρίς ντροπή», «Παράνομες σχέσεις», «Ένας αριστοκράτης Καζανόβας», «Ερωτική τελετή», «Το σεξ με τρυφερότητα», «Το αποκορύφωμα» (1977), «Φλογερές γατούλες», «Γεννημένη για έρωτα», «Κορίτσια δυναμίτες στο κρεβάτι», «Το κυρίαρχο σπέρμα», «Οργισμένα κορίτσια του έρωτα» (1978), «Μια κυρία σπέσιαλ», «Θεοδώρα η έκφυλη αυτοκράτειρα», Νέον έργον, «Αχόρταγα χείλη» (1979), Νέο έργο, «Πονηρές ιστορίες», «Το σπίτι των συναντήσεων», «Οι παιχνιδιάρες» (1980), «Αχόρταγα χείλη», «Ξενοδοχείον ο έρωας», «Σκάνδαλα στο ξενοδοχείο», «Έρχονται οι Σουηδέζες», «Γυμνό και καυτό», «Ερωτικά όνειρα», Δεν έχει προγραμματίσει, «Ζωηρά κορίτσια» (1981), «Ερωτικά γράμματα μιας δακτυλογράφου», «Οι φυλακισμένες», «Μίλα μου πρόστυχα», «Αμαρτωλές γυναίκες», «Γλυκό μεθύσι», «Οι φυλακισμένες», «Ζωηρούλα μαθήτρια» (1982), «Μάθε με να κάνω έρωτα», «Αμερική» Νο 2, «Ο έρωτας ζαλίζει», «Άγρια χάρδια», «Διακοπές και πάρτυ με ούζα», «Νύχτες οργίων», «Διψασμένη για έρωτα», «Καυτά κόκκινα χείλη» (1983), «Γκαρσονιέρα σπέσιαλ Α», «Το σούπερ χάπι της ηδονής», «Το χωνευτήρι της ηδονής», «Το ασημένιο κορίτσι», «Η γοητεία του ασημένιου έρωτα», «Κόκκινα καυτά χείλη», «Φίλησε με από τη μέση και κάτω», «Στη ζούγκλα του σεξ», «Η πρώτη ηδονή» (1984), «Η ιστορία ης τρύπας», «Σκληρά όργανα, μαλακά παιχνίδια», Σεξ, «Μάγκες και πόρνες», «Από π... πιο μαλακά», «Έρωτας δυο φορές τη μέρα», «Ημίγυμνη και ελεύθερη», «Καινούργιες σεξουαλικές εμπειρίες», «Η αγριόγατα σε γκαρσονιέρα σπέσιαλ» (1985), «Ακαταμάχητη και αμαρτωλή», «Μόνο δικό σου»,

²⁸⁸⁸ Διονύσης Μενίδης, συνέντευξη

²⁸⁸⁹ Χαρίλαος Φλώρος, συνέντευξη

«Χρυσά κορίτσια», «Ανώμαλη και στρίγκλα» - σεξ (σικ), «Σκληρά κορμιά», «Έτοιμη για όλα» (1986), Σεξ, «Ανώμαλες παρθένες», «Πόρνες εν υπηρεσία», «Οι τρεις ρουφήχτρες», «Η αδελφή μου η αχόρταγη» (1987), «Οι βλάχες επιμένουν ελληνικά», «Γρήγορο σέρβις στο κρεβάτι μου» και «Ζευγάρια ανωμαλίας» (1988).

Χαραυγή Προπολεμικός και ολιγόζωος θερινός κινηματογράφος στο «Τέρμα Αμπελοκήπων», όπως γράφανε οι εφημερίδες του '27 - '30, με πολύ άτακτη παρουσία στη στήλη των θεαμάτων. Ο Παραδείσης αναφέρει ότι ήταν σε μάντρα, όπου η συμβολή των σημερινών Βασιλίσσης Σοφίας και Φειδιππίδου, πίσω από το τοτινό βενζινάδικο «Socony» του Περικλή Γσαρμπού. Ιδιοκτήτης ήταν ο Αθηναίος Δημήτρης Κωβαίος, που είχε εκεί και το σπίτι του. Το σινεμά είχε μαζί και ζαχαροπλαστείο - μπουραρία. Πρόσφερε παγωτό ή γλυκό ή μπίρα ποτήρι, όλα στην τιμή των δύο δραχμών. Πρόβαλε ασπρόμαυρες βουβές ταινίες, ενώ πιάνο έπαιζε ο μετέπειτα διάσημος συνθέτης Γιάννης Σπάρτακος, 13 χρονος το 1927-28.²⁸⁹⁰ Πηγή της εποχής αναφέρει ότι το καλοκαίρι του 1925, στον ίδιο τόπο, είχε αρχίσει να αρχίζει να λειτουργεί υπαίθριο σινεμά.²⁸⁹¹ Είναι ωστόσο ασαφές αν πρόκειται για τούτο δω ή για κάποιον άγνωστο προκάτοχό του. Αν το πρώτο, τότε το όριο έναρξης μετατοπίζεται λίγα χρόνια πριν.

Ενδεικτικό πρόγραμμα: Ταινία εκλεκταί-- Ταινία εκλεκταί. Αλλαγή προγράμματος κάθε Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή-- «Μοδιστούλες» (1927), Ταινία εκλεκταί (πολλαπλή επανάληψη, 1928), «Η κυρία με την ερμίνη», «Η κυρία με τας καμελίας», «Για το παιδί της», «Ο παράδεισος», «Δυο φορές κατάδικος» (1929), Κινηματογράφος (γενικά) (1930).

Χόλ(λ)υγουντ / **Σινέ Χόλ(λ)υγουντ** / **Νέον Χόλ(λ)υγουντ** Ακόμα ένας καλοκαιρινός κινηματογράφος που ξεκίνησε μέσα στην κατοχή (1943) και έφτασε μέχρι το 1972, οπότε τον τσάκισε η κρίση. Διεύθυνση: Δυρραχίου 29, Σεπόλια. Ήταν λαϊκός, σταθερά Β' προβολής, με ιδιαίτερη επίδοση συντωχρόνω, στο δακρύβρεχτο ελληνικό και στην απλοϊκή φαρσοκωμωδία Οι εφημερίδες έδιναν κατά περίπτωση Άγιος Μελέτιος / τέρμα Αγίου Μελετίου / Σεπόλια. Το 1947 επιχειρηματίας αναφέρεται ο «Γεωργιάδης Ηλ. ή Σολομωνίδης»,²⁸⁹² το 1948 ο Χαράλαμπος Κουρμούζης,²⁸⁹³ το 1950 ο Γιάννης Χυτήρογλου²⁸⁹⁴ και το 1955 οι Σολομωνίδης – Βελισσάριος.

Ένας γέροντας και μια γερόντισσα, από την ακριβώς απέναντί του πολυκατοικία, μου έδωσαν πληροφορίες για τη διάταξή του, η οποία ήταν τυπική. Η κυρία το αποκάλεσε «μικρό, αλλά ωραίο και αγαπημένο», με τα τυπικά λόγια που μου λένε σχεδόν για κάθε παλιό θερινό. «Είχε πολύ φτηνό εισιτήριο και ψάθινες καρέκλες καφενείου», λέει η φίλη μου Έλλη Κορδίλα.²⁸⁹⁵ Τώρα (2005) στη θέση του υπάρχει πολυκατοικία με το κατάστημα «Ριμελίνο» στο ισόγειο, ενώ και η όλη περιοχή είναι μια πολύ ζωντανή εμπορική και συγκοινωνιακή πιάτσα.

Όπως και τ' άλλα λαϊκά σινεμά, ούτε αυτό χάλαγε λεφτά για διαφήμιση στις εφημερίδες.

²⁸⁹⁰ Όλες οι πληροφορίες από Παραδείσης, 156 κ.ε.

²⁸⁹¹ Κινηματογραφικός Αστέρης 17.05.1925, σε Πατέρα 147

²⁸⁹² Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης, τ. 10/21.12.1947

²⁸⁹³ Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης τ. 23/21.03.1948

²⁸⁹⁴ Κινηματογραφικός Αστήρ. τ. 26(674) 24.11.1950

²⁸⁹⁵ Έλλη Κορδίλα, συνέντευξη

Ενδεικτικές ταινίες: «Αεροπόρος 100%», «Γαλάζια μάσκα», «Μεγάλη αγάπη», «Χρυσή πόλις», «Η κόρη του πράσινου κουρσάρου», «Ο τελευταίος των ξύι» (1943), «Βατερλώ», «Μπολνερό», «Χρυσή πόλις», «Ίρμα η τσιγγάνα», «Η κατάρα της τσιγγάνας», «Ταξείδι στο Τιλσίτ», «Τα 7 χαμίνια», «Τσαϊκόφσκυ» (1944), «Αεροπόροι στη Λεγεώνα των Ξένων», «Κατάχρησις εμπιστοσύνης», «Οι 4 της κατασκοπείας», «Ο πόλεμος του εγκλήματος», «Σκαπανείς της Δύσεως», «Κατηγορώ», «Η βίλλα με τα νούφαρα», «Γιβραλτάρ» + «Η μάχη του Ειρηνικού» (1945), «Τρεις τρελλοί χρυσοθήρες», «Ο τολμηρός τζέντλεμαν», «Το ξέσπασμα μιας ψυχής», «Τα πέντε αδέρφια», «Αθάνατος λοχίας» (1946), «Ματωμένοι πειραταί», «Να εκτελεσθούν», «Πάλι σαν πρώτα», «Λοχίας Γυορκ», «Ο γυιος του πάθους» (1947), «Η σειρήνα του Λευκού Οίκου», «Για σένα π' αγαπώ», «7 ημέρες ευτυχίας», «Άγγελος της δόξης», «Ήταν όλοι τους ήρωες», «Το νησί του παραδείσου» (1948), «Ιππότες του πεπρωμένου», «Τιτάνες της ελευθερίας», «Σκαπανείς του Τέξας», «Βησθαβέε», «Νύχτες της Μόσχας» (1949), «Ο μαγεμένος εραστής», Ταρζάν (γενικά), «100.000 λίρες», «Είδα τον δολοφόνο», «Αμάρτησα για το παιδί μου», «Η βίλλα με τα νούφαρα», «Ο πρίγκιψ των κλεπτών», «Το μυστικό του δάσους», «Ο δαίμων των θαλασσών» (1950), «Κεραυνός των βυθών», «Λευκή αδελφή», «Θαμμένη ζωντανή», «Ο κοκοβιός», «Η Νάνσυ πάει στο Ρίο», «Καλλικάντζαροι», «Η εκδίκηση του Ινδού» (1951), «Κοντά στην ευτυχία», «Η ανήθικη», «Βαλεντίνο», «Η ταβέρνα της Νέας Ορλεάνης», «Τερέζα», «Παρέλασις γυμνού» (1952), «Τέσσερα σκαλοπάτια», «Σταυροφόροι της Δύσεως» Κερκ Ντάγκλας, «Περιπέτειες του Ρομπέν», «Ο πύργος των ιπποτών», «Ωρα μηδέν» πολεμικόν, «Θησαυροί του Σολομώντος» περιπ., «Βασίλισσα των αμαρτωλών» Υβόν ντε Κάρλο (1953), «Οι κόρες της αμαρτίας», «Το τραγούδι του πόνου», «Το χρυσό γεράκι», «Ο δεσμώτης του παρελθόντος» (1954), «Ματωμένη αυγή» περιπέτεια Ρόρυ Κάλχουν, «Κάλπικη λίρα» Φωτόπουλος, «Το λιμάνι της αγωνίας», «Το ποντικάκι», «Τρικυμία σε καρδιά μητέρας», «Συνειδήσις» τσεχοσλοβακική ταινία, «Όλοι οι αδελφοί ήσαν γενναίοι» περιπ. Ρ. Ταίηλορ, «Ούτε γάτα, ούτε ζημιά» Λογοθετίδης (1955), «Γλέντι, λεφτά κι αγάπη», «Τελευταία φορά που είδα το Παρίσι», «Τζέντλεμαν του υποκόσμου», «Η γυναίκα του ποταμού» (1956), «Σεξ, γροθιά και ροκ», «Η ωραία των ωραίων», «Πικ νικ», «Λατέρνα φτώχεια και γαρύφαλλο», «Μονομαχία στον Μισσισιπιή», «Φλόγα και βέλος» (1957), «Ελευθερία ή θάνατος», «Μικρή βασίλισσα» δράμα Σνάνιντερ, «Δόκτωρ Τζέκυλ» δράμα Μπέργκμαν, «Ο εκδικητής με τη μαύρη μάσκα» Κλ. Μουρ, «Τρία παιδιά Βολιώτικα» Χατζηχρήστος (1958), «Γορίλλας ο υπ. αριθμόν 1 δημόσιος κίνδυνος» αστυν. Λινό Βεντουρά (σικ), «Η κοιλιά των κεραυνών», «Πολιορκημένο οχυρό», «Λιάνα, η λευκή σκλάβια» δράμα Μάριον Μικάλε, «Χορός στο Σαβόι» έγχρωμον, «Για το ψωμί και για τον έρωτα» Δάφνη Σκούρα (1959), «Επαναστατημένοι πόθοι», «Το ρόδο της Χαβάης», «Καρδιά και ξίφος», «Το λιμάνι της αγωνίας», «Το αλητάκι και ο βασιληάς», «Ηρώδης ο μέγας», «Το μυστικό της 6^{ης} γεφύρας», «Αντίο ζωή» δράμα Φούντας (1960), «Ταξιαρχία γιγάντων», «Κληρονομήστε τον άνεμο», «Είμαστε διεφθαρμένοι», «Μια σφαίρα είναι η υπογραφή μου», «Βυθίσατε το Βίσμαρκ», «Το ρόδο του Ισπαχάν» (1961), «Ο άρχων του τρόμου», «Η εκδίκηση του Ηρακλέους», «Ο μεγάλος ψαράς» περιπ. Χ. Κηλ, «Κίτρινα γάντια», «Ο παλληκαράς» (1962), «Ουλαμός καταδίκων», «Μην είδατε τον Παναή», «Βουδδας», «Ο βασιληάς της γκάφας», «Αγωνία», «Ερωτικά παιχνίδια» (1963), «Θεέ μου δόσμου το φως μου» Καλατζοπούλου δράμα, «Όταν η μοίρα προστάζει», «Οι καθώς πρέπει», «Τρελλοί πολυτελείας» ελλην. κωμ, «Όταν λείπη η γάτα», «Η ζωή μου αρχίζει με σένα», «Η παγίδα» (1964), «Η γερακίνα», «Το τυχερό πανταλόνι», «Η κατάρα της μάνας», «Ευτυχώς τρελλάθηκα» Σταυρίδης, «Παίξε

μπουζούκι μου», «Χωρισμός» ελλην. δραμ. (1965), «Δεν είμαι ατιμασμένη», «Το γέλιο βγήκε απ' τον παράδεισο», «Θα ζήσω για σένα», «Του χωρισμού ο πόνος», «Κάποια μάνα αναστενάζει», «Ο Χατζηγηρήστος ταξιτζής», «Η γερακίνα» ελληνικό (1966), «Το θαύμα της Μεγαλόχαρης», «Κόσμος και κοσμάκης», «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει», Νέον έργον, «Ο εμποράκος» ελλην. Κώστας Καρράς, «Πόθοι στα στάχυα», «Ένας τρελός, τρελός Βέγγος» (1967), «Φτωχαδάκια και λεφτάδες», «Ο γυναικοκατακτητής», «Ο μόδιστρος», «Ο γεροντοκόρος» ελλ., «Ο σπαγγοραμμένος» ελλην. «Ο 13^{ος}» (1968), «Κούνια που σε κούναγε», «Ο παραμυθάς», «Ο καταφερτζής», «Του Κουτρούλη ο γάμος», «Η αγάπη μας», «Εδώ Κίτσος, καλεί Γαστούνη», «Ρομπέν των δασών» (1969), «Ένας ιππότης με τσαρούχια», «Ο γαμπρός μου ο προικοθήρας», «Με πόνος και με δάκρυ», «Ξύπνα κορόιδο» (1970), «Ζητείται τίμιος γαμπρός», «Ένας άφραγκος Ωνάσης», «Ξύπνα κορόιδο», «Η μικρή χανούμισσα» (1971), «Μήτρος και Μητρούσης στην Αθήνα», «Λάθος στον έρωτα», «Δυο μοντέρνοι γλεντζέδες», «Νατάσα» και «Άγρυπνες νύχτες» (1972).

ΨΙ

Ψυρρή / **Σινέ Ψυρρή** Ένα από τα ελάχιστα σινεμά που ανοίξανε στην Αθήνα τα τελευταία χρόνια (1997) και διατηρείται κανονικά. Ξεκίνησε ως «Σινέ Ψυρρή», οι περισσότερες εφημερίδες το γράψανε και το (γράφουνε) σκέτο «Ψυρρή», ωστόσο τα προγράμματα και η ταμπέλα λένε «Σινέ Ψυρρή», ο κόσμος το λέει πότε έτσι, πότε αλλιώς, είναι άδηλο ποιο θα επικρατήσει. Σαρρή 40-44, Πλατεία Κουμουνδούρου, τηλέφωνο 2103247234. Στον Τύπο: Κουμουνδούρου / Σαρρή / «όπισθεν θεάτρου 'Αποθήκη'» / «πίσω από το θέατρο 'Αποθήκη'». «Αρχική ιδιοκτησία των ηθοποιών Αυγουστήδη, Τζομπανάκη», λέει ο Μάνος.²⁸⁹⁶ Η κατασκευή του είναι μοναδική. Βασική ιδιομορφία του, ότι είναι κατά 90% λυόμενο, αφού το χειμώνα γίνεται πάρκινγκ. Το 90% αφορά είσοδο, οθόνη, καθίσματα. Το 10% αφορά το μπαρ, καθώς και δυο χώρους που λειτουργούν στον 1^ο όροφο ενός βιζαβί κυριλέ θεάτρου / φαγητάδικου: την καμπίνα προβολής και την τουαλέτα. Η τελευταία είναι εξαιρετική, με υπέροχες φωτογραφίες, μεταξύ άλλων. Για να επιτυγχάνεται δε η προβολή από τη μηχανή που δεν είναι ακριβώς απέναντι από την οθόνη, αλλά δουλεύει από το κτίσμα που βρίσκεται έκκεντρα, έχει δοθεί η ευφυής λύση του ελαφρώς καμπύλου στησίματος της οθόνης, αλά «Τιτάνια» (Γ, δεξ λέξη). Τέλος, πάρκινγκ υπάρχει μπροστά και στην είσοδο του σινεμά.

Όσον αφορά τη διάταξη, η είσοδος βρίσκεται σ' ένα είδος ανοιχτής στοάς. Ως προς το δρόμο, η διάταξη δεν είναι τυπική. Το σινεμά αναπτύσσεται παράλληλα με τη Σαρρή, προς την κατηφόρα της: η οθόνη έχει πλάτη προς τους Ασώματους, ενώ η μηχανή βρίσκεται στο προαναφερθέν κτίριο, προς την Ευριπίδου. Ως προς τον εισερχόμενο θεατή, ωστόσο, η διάταξη είναι τυπική. Τονίζω ότι, με τα χρόνια, όχι μόνο έχει πρασινίσει γενικά ο χώρος, αλλά ότι διαθέτει και την πιο πράσινη καμπίνα προβολής που έχω δει ποτέ μου: ίσα που αφήνεται μια τρύπα ανάμεσα στα ποικίλα στ' αναρριχητικά φυτά, για να περνάει η φωτεινή δέσμη. Επίσης, τελευταία το μπαρ μεταφέρθηκε μέσα στο κτίριο. Τέλος, το 2012 κατάργησε κι αυτό, δυστυχώς, το έντυπο πρόγραμμα του.

Το σινεμά αυτό εκμεταλλεύτηκε τη γενική άνοδο της περιοχής Ψυρή²⁸⁹⁷ τα τελευταία χρόνια, αλλά συνέβαλε σ' αυτήν και το ίδιο, και μάλιστα σε καίρια ποιοτική κατεύθυνση, γιατί είναι ένα από τα κατεξοχήν θερινά σινέ τέχνης της πόλης μας. Παίζει σχεδόν αποκλειστικά ευρωπαϊκές και αμερικάνικες καλτ ταινίες. Ιδιοκτησία «Εστίασις –θέασις ΑΕΕ».²⁸⁹⁸ Έχει γύρω στις 350 θέσεις. Προβάλλει: «τραπεζάκια, μεγάλο μπαρ, δυνατός ήχος» (2001), «Σινέ Ψυρρή - Lipton Ice Tea»

²⁸⁹⁶ <http://cinemahellas.wordpress.com/2008>

²⁸⁹⁷ Αυτή είναι η κατά τη γνώμη μου σωστή γραφή, γιατί το δεύτερο ρ δε δικαιολογείται, όποια ετυμολόγηση και να δεχτούμε: είτε Ψυρή < Ψύρα (= Ψαρά), είτε Ψειρή < ψείρα (άσε που εδώ θα χρειαζόταν ει). Όμως εδώ γράφω την ονομασία του σινεμά όπως τη γράφει το ίδιο

²⁸⁹⁸ Στα εισιτήριά του

(2000), «Σινέ Ψυρρή - Famous Grouse» (2003), «Ωραία αισθητική και μπαρ» (2005).
Εδώ έχω δει σε επανάληψη «Ζαμπρίσκι Πόιντ», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Το
μεγάλο φαγοπότι», «Ο νεκρός» και πρώτη (για μένα) φορά «Ο πορτοφολάς», «Ο
κανόνας του παιχνιδιού», «Οι γυναίκες του τελευταίου ορόφου» και άλλες ομορφιές.

Μερικά φιλμ: «Χίλιες και μια συνταγές ενός ερωτευμένου μάγειρα», «Καφές με λίγο
γάλα», «Χαμένη λεωφόρος», «Το μωρό της Ρόζμαρυ» (1997), «Ο έρωτας φωνάζει
δυνατά», «Το πάρτι», «Συμφωνία με τον διάβολο», «Ο έρωτας πεθαίνει στο Λονγκ
Άιλαντ» (1998), «Sitcom», «Θεοί και δαίμονες», «Kebab connection», «Μόνο ο θεός
με βλέπει», «Πέμπτη», «Το αντίθετο του σεξ», «Άσκηση συναγερμού» (1999),
«Βιριδιάνα», «Σατανικοί εραστές», «Οι ψίθυροι των πνευμάτων», «Ένα ψάρι που το
λέγαν Γουάντα» (2000), «Πέρα από τον παράδεισο», «Η νύφη φορούσε μαύρα», «Το
δωμάτιο του γιου μου», «Merci για τη σοκολάτα» (2001), «Έρωτας το απόγευμα»,
«Άπιστη», «Σε αντίθετο ρεύμα», «Μπλε βελούδο» (2002), «Φρίντα» κοινωνική,
«Άγριες φράουλες», «Μια νύχτα στην όπερα» αδελφοί Μαρξ (2003), «Τοπ Καπί»,
«Ο τρελός Πιερό», «Μετά τα μεσάνυχτα», «Ο στρατηγός» (2004), «Αμαρτωλή πόλη /
Sin City», «Όλα τα πρωινά του κόσμου», «Ο πορτοφολάς» (2005), «Η κληρονομιά»,
«Η μυστική ζωή των λέξεων», «Η καλύτερη παρέα», «Εννέα ζωές», «Ουγκέτσου
Μονογκατάρι» (2006), «Κορίτσι για σπίτι», «Bobby», «Ο κολλητός μου», «Ο
νεκρός», «Κράτησέ με» (2007), «Shine a light», «Η λεμονιά», «Η Αλίκη στις πόλεις»
Βιμ Βέντερς, «Μια ζωή σαν όνειρο» του Φρανσουά Οζόν, «Η επανάσταση της κυρίας
Ράτκλιφ» (2008), «Πάρβας» + η μικρή μήκους «Δενδρολίβανος», «Το τελευταίο
σπίτι αριστερά», «Μπελίσσιμα», «Ο κανόνας του παιχνιδιού», «Σπίτι με θέα» (2009),
«Art therapy», «Σύντομη συνάντηση», «Στρέλλα», «Ο τρελός Πιερό», «Τα κόκκινα
παπούτσια», «Inception» (2010), «Τα μικρά όνειρα της νιότης μου», «Το τελευταίο
μετρό», «Wasted youth», «Πες μου τ' όνομά σου», «Η λεωφόρος της Δύσεως»,
«Κρεβάτι στα τέσσερα» (2011), «Τζιλντα», «Το βαθύ μπλε του έρωτα»,
«Καζαμπλάνκα», «Οι γυναίκες του τελευταίου ορόφου», «Αρσενικό και παλιά
δαντέλα», «Για όλα φταίει τ' όνομά σου» (2012), «Ένα πιστόλι σε κάθε χέρι»,
«Γλυκά μας λάθη», «No», «Η δασκάλα του πιάνου», «Ένα καλοκαίρι» και «Όταν
θέλουν οι γυναίκες» (2013).

ΟΦΕΙΛΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΤΕΣ

Α., φίλος μου που θέλει ανωνυμία: «Λούση», «Άκης»
 Γιώργος Αβραάμ, συνταξιούχος φαναρτζής: Κέντρο, «Διάνα»
 κ. Αβράμης, σουβλατζής: Κυψέλη
 Λευτέρης Αϊναλής, βιβλιοπώλης: «Ίρις»
 Άντα Αδαμοπούλου, φωτογράφος: Κυψέλη
 Παναγιώτης Αθανασόπουλος, μανάβης: Πατήσια, Πατησίων, Κυπριάδη, Κέντρο
 Βούλα Ακριβάκη, αρχείο του περιοδικού «Αθηνόραμα»
 Λία Αλεβαντή, συνταξιούχος τραπεζοϋπάλληλος: Συγγρού, Κουκάκι, επαφές
 Σοφία Αναστασιάδη, νοικοκυρά: Πετράλωνα
 Γιάννης Ανεμογιάννης, ιδιωτικός υπάλληλος: «Κνωσός»
 Γιάννης Αντωνίου, φιλόλογος, γυμνασιάρχης: Κυψέλη, Κέντρο
 κυρία Αποστόλου, κινηματογραφική επιχειρηματίας: ποικίλα
 Δημήτρης Αποστόλου, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: ποικίλα
 Νίκος Αργυρόπουλος, σκακιστικό καφενείο «Πανελλήνιον»: Κέντρο
 Ζοζώ Βαϊού, φιλόλογος: δάνεισμα εκατοντάδων προγραμμάτων ιδίως
 παγκρατιώτικων σινεμά, χάρισμα εισιτηρίων
 Άννα Βακαλοπούλου, λεξικογράφος: προγράμματα κινηματογράφων
 κυρία Λ.Β. (ψευδώνυμο αρχικά), ηθοποιός: Κέντρο
 Β. Β., μεταφράστρια: υλικά και υποδείξεις
 Θόδωρος Βαλμάς, οικονομολόγος και συλλέκτης: πολύτιμες φωτογραφίες – έγγραφα
 κινηματογράφων – προγράμματα κινηματογράφων κατά μάζες, επαφές,
 πληροφορίες
 κ. Βασιλοπούλου, ένοικος της πολυκατοικίας όπου το «Μαρί»: «Μαρί»
 Γεωργία Βασιλοπούλου, γραφίστρια: «Αλκυών»
 ζεύγος Βαφειάδη, εμπόριο εκκλησιαστικών ειδών, οδός Αλεξανδρείας: Κολωνός
 Θανάσης Βέμπος συγγραφέας – μεταφραστής: «Κνωσός», προπολεμικό «Ριάλτο»,
 πλήθος πληροφοριών από κλίπινγκ εφημερίδων
 Άρτεμη Βιδάλη, μηχανολόγος μηχανικός: προγράμματα, «Λαίς»
 Δημήτρης Βιδάλης, σαντουιτσάς: «Άλφα» Πατησίων - Στουρνάρα
 Μάνια Βλαχοπούλου, καθηγήτρια κιθάρας, περαστική: Λόφος Σκουζέ
 Μαρία Βουγιούκα – Αλεξάνδρου, καθηγήτρια αγγλικών: Κουκάκι, επαφές
 ζεύγος Βουζίκια, κάτοικοι οδού Ξανθίππης: Λόφος Σκουζέ
 Αλέξανδρος Γ., αρχαιολόγος: διάφορα τσοντάδικα
 Κώστας Γερογιάννης, μεταφραστής: «Κυψελάκι»
 Γιώργος Γεωργιάδης, ιδιωτικός υπάλληλος: πληροφορίες, προγράμματα
 Θωμάς Γεωργιάδης, καθηγητής μαθηματικών: Κάτω Πατήσια, επαφές
 Λίλη Γιάκη, συνταξιούχος φιλόλογος: Πατήσια
 Νάσια Γιακωβάκη: ιστορικός, καθηγήτρια πανεπιστημίου: «Νεάπολις»
 Λάμπρος Γιαννακάκης, συνταξιούχος αξιωματικός: Κυπριάδου, Πατήσια

Θανάσης Γιοχάλας, φιλόλογος και συγγραφέας: δάνεισμα εκατοντάδων προγραμμάτων, ιδίως παγκρατιώτικων σινεμά, χάρισμα εισιτηρίων
 Μαρίνα Γουδόση – Παπαδάκη, συνταξιούχος φαρμακοποιός: «Μον Ρεπό»
 Γιώργος Δαρδαμάνης, περαστικός: Παγκράτι
 Κώστας Δάρμος, χημικός: βιβλιογραφικές υποδείξεις, δημοσιεύματα
 κ. Δασκαλάκη (και το σκυλάκι της), περαστική: «Λούση»
 Ειρήνη Δενιόζου: φωτογραφίες του «Γιάνκα»
 Γιώργος Δημητρακόπουλος, δημοσιογράφος: «Gagarin2005»
 Λ.Ε., φίλος που επιθυμεί ανωνυμία: «Αρίων» Αθηνάς
 Κλεοπάτρα Ελαιοτριβιάρη, μεταφράστρια: «Media Luz»
 Ενζολορά, ψευδώνυμος φίλος, ιδιωτικός υπάλληλος: ποικίλα
 Σ.Ζ., επιχειρηματίας: «Αρίων» Αθηνάς
 Βασίλης Ζάνης, μαραγκός: Πλατεία Αττικής, Άγιος Παύλος, Σταθμός Λαρίσης
 Γιάννης Ζαρκωτός, δικηγόρος: Άγιος Παύλος, Σταθμός Λαρίσης
 Θεοδώρα Ζαφειροπούλου, νοικοκυρά: Πλατεία Αμερικής, Βικτώρια
 Κώστας Ζευγώλης, συνταξιούχος καφεπώλης: Πατήσια, Πατησίων, Κυπριάδη
 Πέρσα Ζέρη, καθηγήτρια πανεπιστημίου: πληροφορίες
 Μαρία Ηλιάδη, αισθητικός: Κυψέλη, Πατησίων
 Βλάσης Θεοδωρόπουλος, μηχανικός προβολής: Κυψέλη
 κ. Θεοφάνη, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Πίκολο»
 κ. Θόδωρος ..., μηχανικός προβολής της «Ηλέκτρας»: «Ηλέκτρα»
 Δημήτρης Θρεψιάδης, εργολάβος οικοδομών και γκαραζιέρης: «Άλεξ», «Φρύνη»
 Μάρκος Θύμιος, πρώην λαχειοπώλης και νυν ηλεκτρολόγος: Κέντρο
 Ελένη Ιγγλίζογλου, ιδιωτική υπάλληλος: Πατήσια, εισιτήρια, προγράμματα
 κύριος και κυρία Καλπάκη, κάτοικοι περιοχής Α΄ Νεκροταφείου: «Άννα»
 Βουλιαγμένης
 Ηλίας Καπετανίδης, τυπογράφος: Πετράλωνα
 Ζήσης Καραβάς, συνταξιούχος δημοσιογράφος: «Λαού»
 Βάσω Καραλή – Κλειδωνοπούλου, συμβολαιογράφος (μνήμη): «Αμικό», «Αλόη»,
 «Λιλά», επαφές
 Άρης Καραμπάς, ταβερνιάρης και τραγουδιστής: «Ευρώπη»
 Γιώργος Κάρκας, συνταξιούχος τραπεζοϋπάλληλος: Εξάρχεια, Νεάπολη, Γκύζη,
 παλιές εφημερίδες
 Διονύσης Καταμπελίσης, εκ Ζακύνθου: Γκύζη, Αμπελόκηποι
 Χάρης Κατηφόρης, συνταξιούχος γιατρός: Παγκράτι
 Τάκης Κατσάμαντος, ανθοπώλης: Νεάπολη, Γκύζη, Αμπελόκηποι
 Ελένη Κατσούλη, φοιτήτρια: προγράμματα
 Γιώργος Κατσούλης, τραπεζοϋπάλληλος: Λαμπρινή, Ριζούπολη, Κέντρο, Πατήσια,
 προγράμματα
 Φώτης Κασοκέφαλος, συνταξιούχος οδηγός: Γούβα, Βουλιαγμένης, Νέος Κόσμος,
 υπόδειξη επαφών, καθοδήγηση στο χώρο της Α. Αθήνας
 Κώστας Κασοκέφαλος, ιδιωτικός υπάλληλος: Γούβα, Νέος Κόσμος, υπόδειξη
 χώρων, επαφές με άλλους
 Γκέλη Κιούγκη, ασφαλίστρια: Παγκράτι, Γούβα, Νέος Κόσμος
 Θόδωρος Κιουρκτσόγλου, μηχανικός προβολής: Γούβα
 Σίλη Κοϊτσάνου, αρχιτέκτονας: «Πανελλήνιον», επαφές
 Έλλη Κορδίλα, ζωγράφος και οδοιπόρος: Λόφος Σκουζέ, Κολωνός, Σεπόλια, επαφές,
 σκίτσο της «Εύας»
 Μιχάλης Κορωναίος, οινοποιός: Κολοκυθού, Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνα
 Νατάσα Κορωναίου, οινοποιός: Κολοκυθού, Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνα

Ορφέας Κοσμοπολίτης, ψευδώνυμος φίλος: τσοντάδικα του κέντρου
 Φάνης Κουζούνας, εργαζόμενος σε κινηματογράφους: «Άσπα», «Γαλαξίας»,
 «Αχιλλέιον» Βεϊκου, «Αρμονία» Λένορμαν, «Δελφοί», «Νιρβάνα» κλπ
 Μένης Κουμανταρέας, συγγραφέας: «Νινόν»
 Διονύσης Κούμπουλας, μαθηματικός και βιβλιοπώλης: Πετράλωνα, Κουκάκι
 Θανάσης Κούμπουλας, συνταξιούχος: Πετράλωνα
 Κώστας Κουτσούκος, συγγραφέας και γεωπόνος: φωτογραφίες της «Αντινέας»
 κ. Κουτσοπού, οδοντίατρος: Μεταξουργείο
 Βαγγελιώ Κρεμαστιώτη, συνταξιούχος ιδιωτική υπάλληλος: Τρεις Γέφυρες, Σεπόλια,
 Κάτω Πατήσια, Αχαρνών
 Μαρία Κρεμαστιώτη, μηχανικός υπολογιστικών δικτύων, ιδιωτική υπάλληλος: Κάτω
 Πατήσια, Αχαρνών, Τρεις Γέφυρες
 (μνήμη) Γεωργία Κυριάκη, καθαρίστρια: ποικίλα
 Θωμάς Κωνσταντινίδης, ηθοποιός: Κέντρο, διάφορες πληροφορίες
 κ. Κωνσταντινίδης - Συκαράς, λαστιχάδες, Αχαρνών: «Μύκονος»
 Ε.Κ., ιδιωτική υπάλληλος: Παγκράτι, βιβλιογραφικές επισημάνσεις, συνέντευξη με το
 γηραιό κομμουνιστή «Βέρο Παγκρατιώτη»
 Στάθης Κωτσάκης, συνταξιούχος ιδιωτικός υπάλληλος: Πατήσια
 Αλέξανδρος Κώττης, οικονομικά: «Μαζέστικ»
 κυρίες Κωτήρα, επιχειρηματίες κινηματογράφου: «Όσσις» Παγκρατίου
 Άρης Λαπούρτας: πολύτιμες φωτογραφίες κινηματογράφων
 κ. Λιαγκρή, κινηματογραφική επιχειρηματίας: «Λάουρα»
 Καίτη Λιαποδημήτρη, συνταξιούχος φιλόλογος (μνήμη): Πατησίων, Άνω Πατήσια
 Χριστόδουλος Λιθαρής, μεταφραστής και επιμελητής εκδόσεων: «Πάλας»
 Παγκρατίου
 Δημήτρης Λουδάρος, αναπαλαιωτής παλαιών επίπλων: Γούβα
 Ηλίας Λυμπερόπουλος, κινηματογραφικός επιχειρηματίας (μνήμη): Κέντρο, Κυψέλη,
 Αχαρνών, Πατήσια, «Ανδρόρα», «Αμπεσέ», «Αριάδνη», επαφές
 Γιάννης Μακρυγιάννης, συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος: Κέντρο
 Μαίρη Μαλανδράκη, νοικοκυρά: Ιλίσια
 Χριστίνα Μαλανδράκη, φιλόλογος: Ιλίσια
 Μίμης Μαλανδράκης, συνταξιούχος στρατιωτικός (μνήμη): Ιλίσια
 Κυριάκος Μάμουνας, συνταξιούχος, περαστικός: Νεάπολη, Λυκαβηττός
 Γιώργος Μάντης, φυσικός, συνταξιούχος ΟΤΕ: Κυψέλη
 Μανώλης Μανωλάς, φίλος μου: «Αρμονία» Λένορμαν, «Απόλλων» Σταδίου,
 βιβλιογραφικές υποδείξεις
 Άγγελος Μαστοράκης, υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού «9» της
 «Ελευθεροτυπίας», πρόεδρος της ΑΛΕΦ και πολλά άλλα: «Ιντεάλ»
 Μαρία Ματάλα, φιλόλογος και ζωγράφος: «Άτλας», «Τριανόν», πληροφορίες,
 επαφές, βοήθεια σε φωτογραφία του «Στάδιον»
 Θεοδωρής Ματάλας, πολιτικός μηχανικός και πρόεδρος του «Καθιδρύματος
 Αθανασίου Ματάλα του Λακεδαιμονίου»: φάκελος κατασκευής του «Τριανόν»
 Όλγα Μάτη, επιχειρηματίας του «Αρζεντίνα»: «Αρζεντίνα», προγράμματα, επαφές
 Θανάσης Ματσακάς, έμπορος παπουτσιών στην Αχαρνών: «Δελφοί»
 Διονύσης Μενίδης, ποιητής και δημόσιος υπάλληλος: Πατήσια, Πατησίων, Κέντρο
 βιβλιογραφικές υποδείξεις, πολλές ιδέες, στιγμιότυπα
 Κώστας Μισιάκας, λαχειοπώλης: Εξάρχεια, Τέρμα Ιπποκράτους, Σταθμός Λαρίσης,
 Αττική
 κ. Μιχαλόπουλος, έμπορος επίπλων, οδός Επιδαύρου: «Βιολετέρα»
 Γιούλη Μίχου, φιλόλογος και τραπεζοϋπάλληλος: προγράμματα

Χριστόφορος Μπαλαμπανίδης, ζωγράφος: Πετράλωνα
 Γωγώ Μουζακιώτη, κινηματογραφική επιχειρηματίας: «Ζέφυρος» Β΄, «Καπιτόλ - Ζέφυρος»
 Νίκος Μουζακιώτης, κινηματογραφικός επιχειρηματίας (μνήμη): «Ζέφυρος» Β΄, δανεισμός προγραμμάτων
 Κλαίρη Μπαρδάκα, νοικοκυρά: «Βικτώρια»
 Τάκης Μπαστέας, άνθρωπος του κινηματογράφου: τα πάντα
 Αριστείδης Μυρογιάννης, συνταξιούχος έμπορος: Σύνταγμα, Κολωνάκι, Ομόνοια
 Αντώνης Νιάρχος, καφεπώλης και προποτζίης: Κουκάκι, Νέος Κόσμος, Πετράλωνα
 Σοφία Νικολακάκου, παιδοψυχίατρος: «Ράδιο Σίτυ»
 Παναγιώτης Νικολάου, ταξιτζής: Ρουφ, Βοτανικός, Γκάζι, Πετράλωνα
 Δημήτρης Νικολούλης, περαστικός: Νέος Κόσμος
 Λευτέρης Ξανθόπουλος, σκηνοθέτης και συγγραφέας: Κυψέλη, Αλεξάνδρας, «Ιρις», «Ροζικλαίρ», «Ατθίς», «Στούντιο» παλιό, προγράμματα, υπόδειξη βιβλιογραφίας
 Μαίρη Οικονομίδου, δημόσιος υπάλληλος: Μεταξουργείο, Κυψέλη
 «Βέρος Παγκρατιώτης», συνταξιούχος: Παγκράτι (μέσω Ειρήνης Κωστίκου)
 Ντίνος Παλαισιδής, βιβλιουπάλληλος: Κέντρο, Πετράλωνα, Θησείο, βιβλιογραφικές υποδείξεις
 Γεωργία Πανοπούλου, στέλεχος δημοσίων σχέσεων: επαφές, πληροφορίες
 Αναστασία Πανοπούλου, δημόσια υπάλληλος: βιβλίο με έμμεσες πληροφορίες για το «Πολυθέαμα»
 Νίκος Πανουτσόπουλος, επιχειρηματίας κινηματογράφους στην Αμαλιάδα και Σία
 Πανουτσοπούλου: επαφές
 Σωτήρης Παντελιδάκης, ασφαλιστής: Νέος Κόσμος, Κουκάκι, Συγγρού
 Νώντας Παπαγιάννης, δικηγόρος: πληροφορία για το σάιτ εφημερίδων της Εθνικής Βιβλιοθήκης
 Αντώνης Παπαδάτος, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Νανίτα», «Πίκολο»
 Γιώργος Παπαδήμος, δικηγόρος: δωρισμός του αρχείου του με προγράμματα κινηματογράφων, αποτελούμενου από εκατοντάδες κομμάτια
 Άσπα Παπαδοπούλου, ταμίας κινηματογράφων: Αχαρνών, Μουσείο, «Ιντεάλ», Πατησίων
 Σωτήρης Παπαϊωάννου, συνταξιούχος μουσικός και συνθέτης: παλιές εφημερίδες, τεύχη του περιοδικού «Σινέ Επτά»
 Κώστας Παπανδρεόπουλος, χημικός: Κουκάκι
 Θανάσης Παπαθανασίου, σκηνοθέτης: «Αττικα», «Πλάζα»
 Γιώργος Παπαντωνίου, συνταξιούχος σύνδεσμος των αιθουσών με τις εφημερίδες και πρώην διευθυντής του «Εμπασσου»: «Εμπασσου», διάφορες πληροφορίες
 Αλέκος Παπαδόπουλος, συγγραφέας και οικονομολόγος: «Ρουαγιάλ»
 Αντρέας Παπαπετρόπουλος, δικηγόρος: Ελληνορώσων, Αμπελόκηποι
 Βλάσσης Παπαπετρόπουλος: συνταξιούχος δικαστικός: Ελληνορώσων, Αμπελόκηποι
 Τάκης Παπαπετρόπουλος, δημόσιος υπάλληλος: Ελληνορώσων, Αμπελόκηποι
 Θάνος Παπασωτηρόπουλος, ιδιωτικός υπάλληλος: «Ροζικλαίρ», «Ελυζέ»
 Ρίτα Παπαχριστοπούλου, συνταξιούχος φαρμακοϋπάλληλος: Παγκράτι, επαφές
 Νίκη Παπαχριστοπούλου, νοικοκυρά: Παγκράτι, επαφές
 Νίκος Παρασκευάκος, περαστικός: Κάτω Πατήσια, Θυμαράκια, Αχαρνών, Αλεξάνδρας
 Νίκος Πετρομιχελάκης, ασχολούμενος με τις καλές τέχνες: Κέντρο
 Μαρία Πέτρου, συγγραφέας και μεταφράστρια: «Λητώ»
 Δημήτρης Πηλιούσης, πρώην κινηματογραφικός επιχειρηματίας, νυν εμπόριο θυρών ασφαλείας: «Λουζιτάνια», «Άνεσις», Κυψέλη

Γιάννης Πλιάτσικας, καφετζής στο πρώην «Γιάννης /Μπαχάμες», Μεταξουργείο: «Κεραμεικός»
 Ματθαίος Πόταγας, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Πάλας» Παγκράτι, Παγκράτι, Κέντρο, πληροφορίες
 Παναγιώτης Ραυτόπουλος, συνταξιούχος καθηγητής τεχνικής εκπαίδευσης: Ακαδημία Πλάτωνα, Βοτανικός, Μεταξουργείο, Κολωνός, Κέντρο
 Δημήτρης Ρηγόπουλος, δημοσιογράφος: ποικίλα
 Θεόδωρος Ρίγγας, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Ααβόρα», «Άννα» Βουλιαγμένης
 Ανδρέας Ριζόπουλος, δημοσιογράφος, σύμβουλος δημοσίων σχέσεων: υπόδειξη βιβλιογραφίας
 Σοφία Ριζοπούλου, βιολόγος, καθηγήτρια πανεπιστημίου: Γούβα, Νέος Κόσμος
 Κώστας Ρουμελιώτης, ταξιτζής: «Σινέ Πατήσια»
 Αλέκος Σακκάς, οινολόγος: Αττική, Αχαρνών, Μεταξουργείο, Αμπελόκηποι
 Λευτέρης Σακκάς, ειδικευμένος νοσηλευτής: Ακαδημία Πλάτωνα, Κολωνός
 Έλενα Σαρχάνη, συνταξιούχος τραπεζοϋπάλληλος: Κολοκυθού, Κολωνός
 Γιώργος Σεφερλής, συνταξιούχος ιδιωτικός υπάλληλος: «Πίκολο»
 Σόφη Σιδηρουργού, συνταξιούχος τραπεζοϋπάλληλος: Κυψέλη, Πατησίων, επαφές
 Λευτέρης Σκλάβος, κινηματογραφικός επιχειρηματίας (μνήμη): «Ορφεύς» Βουλιαγμένης, Γούβα, Παγκράτι, Κέντρο
 Δημήτρης Σπύρου, σκηνοθέτης, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Φιλίπ»
 Αντώνης Στεργιάκης, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: (μνήμη) σχεδόν τα πάντα
 Δημήτρης Στεργιάκης, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Ελυζέ»
 Γαρουφαλιά Σφέκτου: αρχείο του περιοδικού «Αθηνόραμα»
 Βάνα Συνοδινού, φυσικός, εργαζόμενη στο «Δημόκριτο»: Αμπελόκηποι, Κέντρο, Πατησίων, Αλεξάνδρας
 Αντρέας Σωτηρακόπουλος, κινηματογραφικός επιχειρηματίας: «Μικρόκοσμος», «Πίκολο», πληροφορίες, επαφές
 Γεράσιμος Τζάνος, ειδικός ξυλουργός σκηνης: Κέντρο, Πατήσια
 Νίκος Τζάνος, επικοινωνιολόγος: πληροφορίες, επαφές
 κ. Τζιμόπουλος, οικονομολόγος: Παγκράτι
 Τουμπακάρης Μάνος, μηχανικός: Κυψέλη
 Χάρης Τριαντογιάννης, οικονομολόγος: καλοκαιρινό «Φιλίπ»
 Γιώργος Τρίγκας, καθηγητής αγγλικών: Κέντρο, Πατήσια
 Κώστας Τσέκος, πρώην ποδοσφαιριστής: «Ομόνοια»
 Γιάννης Τσουντας, ιδιοκτήτης κάβας – ξηροκαρπάδικου: Κυψέλη
 Λάμπης Τσουχνικάς, καθηγητής αγγλικών: Παγκράτι, Κέντρο
 Στέλιος Φάκκας, καθηγητής γραφιστικής και βιβλιοϋπάλληλος: Αχαρνών, Κέντρο, Πατήσια, υποδείξεις
 κ. Φιλόπουλος, περαστικός: «Αίας»
 Ηλίας Φλώρος, συνταξιούχος ράφτης: «Ευρώπη»
 Χαρίλαος Φλώρος, ιδιωτικός υπάλληλος: Πατήσια, Κέντρο
 κ. Φλώρου, φαρμακοποιός: «Μουλέν Ρουζ»
 Απόστολος Φούκης, κινηματογραφικός επιχειρηματίας:
 Κλεοπάτρα Φραγκιαδουλάκη, συνταξιούχος ταβερνιάρισσα (μνήμη): Τρεις Γέφυρες, Σεπόλια, Κάτω Πατήσια, Αχαρνών, Αγίου Μελετίου, Θυμαράκια
 Τασία Φραγκιαδουλάκη, νοικοκυρά: ποικίλα
 Στράτος Φραγκιαδουλάκης, συνταξιούχος ηλεκτρολόγος και καθηγητής μέσης εκπαίδευσης: «Αθανασία», «Αύρα» και πέριξ
 Εδμόνδος Φυρστ, καθηγητής Πολυτεχνείου: «Λίντο»

Σούλα Φύσσα, νοικοκυρά (μνήμη): Πατήσια, Πατησίων, Κέντρο
 Τάνια Φύσσα, φιλόλογος: εισιτήρια και προγράμματα
 Αρτεμη Φύσσα, κοινωνιολόγος, Μα : εισιτήρια και προγράμματα
 Μαρίνα Φύσσα, συνταξιούχος καθηγήτρια (μνήμη): Κέντρο
 Αλέκος Φύσσας: συνταξιούχος οπτικός, φωτογράφος (μνήμη): Κέντρο
 Απόστολος Φύσσας, επιχειρηματίας καθαρισμού κτιρίων: «Ίρις»
 Γιάννης Φύσσας, δρ. Ιατρικής: Κέντρο
 Λεωνίδα Φύσσας, συνταξιούχος καπετάνιος: Αμπελόκηποι, Ιλίσια, Κέντρο, επαφές
 Οδυσσέας Φύσσας, γλωσσολόγος: εισιτήρια και προγράμματα
 Πανταζής Φύσσας, συνταξιούχος γιατρός: Πατήσια, Πατησίων, Αμπελόκηποι,
 Κέντρο
 Χρήστος Φύσσας, συνταξιούχος δικηγόρος: Κέντρο
 Αντώνης Φωστιέρης, ποιητής: «Ελυζέ»
 κ. Χειμωνάκου, περαστική: Κυψέλη, Βοτανικός, Μεταξουργείο
 Παύλος Χρήστου, μηχανολόγος ΕΜΠ: Αττική
 Τάκης Ψαράκης, δημοσιογράφος, ερευνητής, συγγραφέας και αρχειοδίφης:
 πληροφορίες, επισήμανση και χορήγηση άρθρων
 Γιάννα Ψίνα, καθηγήτρια αγγλικών, λυκειάρχισσα: Κουκάκι, Μακρυγιάννη,
 Ακρόπολη.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΗΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΟΙ ή ΔΙΧΩΣ ΠΛΗΡΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πάρα πολλοί ανώνυμοι ή ημιανώνυμοι, γυναίκες και άντρες, από 35- 90 ετών, που δε θέλησαν ή δεν πρόλαβαν να πούνε τ' όνομά τους, ή είπαν μόνο το μικρό: ο Νίκος ο σιδεράς από τα Θυμαράκια, που μου μίλησε εκτεταμένα για τα Θυμαράκια, τις Γέφυρες (τότε ακόμα σκέτες «Γέφυρες», ή «Βασιλικές», όχι «Τρεις»), την Αχαρνών και τα Κάτω Πατήσια. Ο άλλος Νίκος, ο γέροντας περαστικός στου Ψυρή, που μου μίλησε για τον «Κόσμο» και την «Ηβη». Ο γηραιός κομμουνιστής που προτίμησε να μνημονευτεί ως «Βέρος Παγκρατιώτης», στη συνέντευξη που του πήρε για λογαριασμό μου η Ε.Κ.. Το προσωπικό της ταβέρνας «Συντριβάνι» στο Πολύγωνο (στο μεταξύ έκλεισε), οι πελάτισσες του κομμωτήριου Πατησίων και Τροίας, οι πελάτες των πολλών καφέ μπαρ στην πλατεία του Αγ. Παντελεήμονα Αχαρνών (όπου ένας δυο υπέργηροι γνώριζαν και την αρχαία ονομασία «Αγά Βρύση»), της (πάλαι ποτέ) ταβέρνας του Χολέβα και του ψητοπωλείου «Λαμπρούκος» στη Ριζούπολη, των ταβερνοεστιατορίων «Άρτα» και «Αντζελίνο» στο Μεταξουργείο, του παγκρατιώτικου εστιατορίου «Ποσειδών» (που ήδη έκλεισε), του ουζερί «Παράδεισος» στην Πλατεία Αττικής (που στο μεταξύ ο υπέροχος Βασίλης το άφησε, φευ, σε άλλα χέρια), της ΕΒΓΑ – καφενείου του Παρασκευά (Αχαρνών και Μηλιαράκη), της ταβέρνας – ψητοπωλείου «Άσπα» στα Όπλα (στο μεταξύ άλλαξε διεύθυνση και μετονομάστηκε), ο καφετζής του καφενείου «Καπιτόλ» στην Καμπάνη (το οποίο ήδη πουλήθηκε και μετονομάστηκε, του καφετζή συνταξιοδοτηθέντος), ο κύριος και η κυρία στο υαλοπωλείο «Le bau magazin, Ντίνα» καθώς και τα ευγενικά παιδιά από το βιζαβί ψιλικατζίδικο (αμφότερα Βορείου Ηπείρου και Ξανθίπης, στο λόφο Σκουζέ), ο Παύλος, καφετζής του καφενείου – ΕΒΓΑ «Η Σούλα» στη Ροδόπης (Βοτανικός- έκλεισε κι αυτό), ο Θοδωρής, από τα ομώνυμα ψιλικά – ΔΕΛΤΑ στην Αρτέμονος (Γούβα) και η κοπέλα στην ΕΒΓΑ – ψιλικατζίδικο στη γωνία Μομφεράτου και Ιερεμίου (Γκύζη). Οι μαγαζάτορες και οι πελάτες της ζωγραφιώτικης πλευράς των μαγαζιών στην οδό Παπαδιαμαντοπούλου (κουρείο, καφενεία, γραφείο κηδείων Βέρρα κλπ), που με καθοδηγούσαν όσο έψαχνα τη «Φρύνη». Ο 83ετής (το 2007) κ. Δημήτρης, πελάτης του λαμπρού καφενείου «Γιάννης / Μπαχάμες» ψηλά στην οδό Κεραμεικού, στο Μεταξουργείο (στο μεταξύ το μαγαζί έκλεισε, αλλά πρόλαβα και το απαθανάτισα, ως City Lover, στη στήλη μου) καθώς και ο ίδιος ο Γιάννης. Οι καφετζήδες και οι πελάτες των καφενείων «Τρανό» στο Νέο Κόσμο, «Το κορίτσι της γειτονιάς» στην Παλαμηδίου (Μεταξουργείο, προτού ανακαινιστεί), «της Σοφίας» και του «Παρθενών» στ' Άνω Πετράλωνα, «Το εικονοστάσι» στα σύνορα Αθήνας – Υμηττού – Δάφνης, «Η Συνάντηση» στα Σεπόλια, «Ο Αμβρακικός» στον Άγιο Μελέτη, το «Κοσμικόν» στην Πλατεία Κυψέλης, «Η Δόξα Δράμας» στον Άγιο Δημήτριο των Όπλων, «Η Αμφιλοχία» στη γωνία Αχαρνών και Αμορίου, του ανώνυμου Ιθάκης και Αντιοχείας και του άλλου ανώνυμου Κλεισθένους 17, πίσω από το Δημαρχείο. Η όμορφη περαστική κοκκινομάλλα μπροστά στην (τότε) εγκαταλειμμένη Αγορά της Κυψέλης. Η άλλη κοκκινομάλλα που μ' έστειλε στην «Ελενα» της Κυψέλης και ο απέναντι κύριος, στην αρχή της Αγ. Μελετίου, που μου επιβεβαίωσε τη διεύθυνση του σινεμά. Τα κορίτσια στο ταμείο του θεάτρου «Χώρα» (πρώην σινέ «Αττική»), πάλι στην Κυψέλη. Οι χουβαρντάδες αραχτοί μεσήλικοι του καφέ μπαρ -ουζερί «Το στέκι της

Βάσως» στο σταθμό «Άγιος Νικόλαος» του Ηλεκτρικού. Η κυρία που θυμήθηκε τη «Ραμόνα» στο Παγκράτι. Οι οικοδόμοι τής «Έργο – Σύστημα», οδός Βλαστού, τέρμα Αχαρνών, χάρη στους οποίους φωτογράφισα την ταμπέλα της «Καλιφόρνιας» (στο μεταξύ, βέβαια, η πολυκατοικία ολοκληρώθηκε). Ο Φώτης ο ταξιτζής, που μου μίλησε για το «Νασιονάλ», και ο Γιάννης ο ταξιτζής, για τα σινεμά Εξαρχείων και Νεάπολης. Οι γείτονες γύρω από το πρώην «Μύκονος» της Αχαρνών. Το προσωπικό του σινεμά «Νέα Παναθήναια» στη Μαυρομιχάλη. Τα υπέροχα υπερήλικα ζευγάρια στην Πανόρμου και Καρύστου, στη Δυρραχίου (πλατεία Σεπολίων), στη Σπύρου Πάτση (Βοτανικός), στη Σικελιανού και στην Αδριανείου (Ελληνορώσων), καθώς και στις λαϊκές των οδών Χίου και Φυλής. Η ευγενέστατη Κρητικιά περιπτερού στην Πλατεία Μεσολογγίου (Παγκράτι), ο περιπτεράς στην πλατεία Γκίζη (προς την ομώνυμη οδό) και ο συνάδελφός του στη Σατωβριάνδου, στο πίσω μέρος του «Χόντου» της Ομόνοιας. Οι μεσήλικοι υπάλληλοι και η ανάλογης ηλικίας πελάτισσα στο «Βάρδα» της Σταδίου (έκλεισε κι αυτός). Η ευγενής κυρία που σκούπιζε το δρόμο Αναχάρσιδος 7 στο Παγκράτι, η κυρία του προποτζίδικου στην Καβάφη (ανάμεσα Ποτάμι και Άγιο Λευτέρη), ο νέος κύριος από το ρουχάδικο «Model» Κύπρου και Σπάρτης (κοντά στην Πλατεία Αμερικής), που μου επιβεβαίωσε τα του θερινού «Φίλιπ», ο κύριος στο μπαλκόνι του πρώτου ορόφου Αγ. Σοφίας 160 στον Άγιο Μελέτη, και ο άλλος κύριος, πάλι σε μπαλκόνι, Αχαρνών 120, πάνω από την πρώην «Ρίντα», που μου μιλούσε σταθερά παρά το θόρυβο του μεγάλου δρόμου. Οι κυρίες στα μπαλκόνια διαφόρων πολυκατοικιών στη Ζίννη και στην Ανδρούτσου (Κουκάκι), ο κύριος της μονοκατοικίας στην οδό Ναυπλίου, απέναντι από τον «Πλάτωνα», η μελαχρινή κυρία που με πήγε κλαίγοντας στο πρώην «Αμόρε» των Σεπολίων και διάφοροι κάτοικοι της οδού Ορφέως (Βοτανικός), πέριξ της παλιάς «Αριάδνης». Ο υπεύθυνος του μπαρ στο «Μετροπόλ» της οδού Θήρας, γκαρσόνι στο παλιό «Μετροπόλ». Ο μεσήλικος κομπολογάκις που μου μίλησε για τη «Φρόνη» στο Γουδί, ο υπεύθυνος του σινεμά «Αθηναία» στο Κολωνάκι (2006), το προσωπικό του βενζινάδικου BP (πρώην «Έκτωρ») στη Φιλολάου (Γούβα), ο Άρης –αγνώστων λοιπών στοιχείων– και άλλοι ανώνυμοι θαμώνες του προαναφερθέντος καφενείου Ιθάκης και Αντοχείας, τα εξυπηρετικότερα παιδιά στις δύο «Λουζιτάνιες» (πάρκινγκ και μπαρ) της Κυψέλης, οι τρεις περίοικοι στο πίσω μέρος της πρώην «Αύρας» στο Τέρμα Λιοσίων, η κυρία και ο κύριος στο ταμείο του πάρκινγκ Χαλκοκονδύλη 40-42, η εξ Ελληνορώσων λίαν ευαίσθητη πωλήτρια στο ρουχάδικο Καρνεάδου και Ηροδότου και οι πρόθυμες γηραιές αστές κυρίες από την ίδια πολυκατοικία στο Κολωνάκι, η ευγενής συνταξιούχος φιλόλογος του πρώτου ορόφου στην οδό Ροδόπης στο Βοτανικό, οι καλότετοι άνθρωποι στο μαγαζί «ΣΙΒΑ ΕΠΕ», στην αρχή της Βουλιαγμένης, κατά το Πρώτο Νεκροταφείο. Ο ιδιοκτήτης του τσαντάδικου – παπουτσαδίκου «Donatella» (Αχαρνών 142), η ευγενέστατη κυρία στο κατάστημα «Βενάρδος», δίπλα στο θεόκλειστο «Νέγκρο» (Φωκίωνος Νέγρη), ο κύριος που δούλευε παλιά στο κυλικείο τού «Δελφοί» Β΄ και οι άλλοι θαμώνες του καφενείου Αλκιβιάδου και Σμύρνης, οι μεσήλικοι που περιμένανε στη στάση «Παλιό Τέρμα» στη Φρατζή, μπροστά από την ταβέρνα «του Καραάμπα» (πρώην σινεμά «Ευρώπη») στο Νέο Κόσμο, το μεσήλικο ζευγάρι καθώς και άλλοι πελάτες που έβγαιναν από το «Σκλαβενίτη» (πρώην σινεμά «Νασιονάλ») της οδού Μπακκανά, πάλι στο Νέο Κόσμο, οι λοιποί (πέραν της κ. Βασιλοπούλου) διαφωτιστικότετοι αλλά ανώνυμοι ένοικοι της Αχαρνών 343, όπου το «Μαρί», οι (εντυπωσιακά κατανεμημένες, αποκλειστικά) κατά φύλο παρέες των ηλικιωμένων στην πλατεία Πλυτά της Γούβας, το ζευγάρι με το παλιό γιαπωνέζικο αυτοκίνητο απέναντι από την πρώην «Αριάννα» (Κολοκυθού), οι περίοικοι του «Μετροπόλ» της οδού Θήρας, η κυρία που μου εκθείασε τον «Άσσο» στα Πετράλωνα, οι πρόθυμοι και ακριβείς γέροι αστοί που συνάντησα στο

«Γαλαξία» και με βοήθησαν για την «Αλίκη» των Αμπελοκήπων και πολλοί άλλοι που σίγουρα ξεχνάω— κι ας με συχωρέσουνε.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Βαγγελιώ **Κρεμαστιώτη**

Τάκης **Μπαστέας**

Σ. Πεσταρίνης, προπολεμική ιδιωτική ατζέντα του 1929-31

Σόφη **Σιδηρουργού**

Βάνα **Συνοδινού**

Μάνος **Τουμπακάρης**

Απόστολος **Φύσσας**

ΣΚΙΤΣΑ

Έλλη **Κορδίλα**

Βάνα **Συνοδινού**

Γεράσιμος **Τζάνος**

ΠΑΛΑΙΟΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΣ ΚΑΙ ΠΑΛΙΑΤΖΗΔΕΣ

Κωστής Ανδρικόπουλος, «Greek souvenirs», Μοναστηράκι: προγράμματα

Μαρία Βοντετσιανού, παλαιοβιβλιοπώλισσα, Χαριλάου Τρικούπη: παλιές εφημερίδες σε πολύ καλές τιμές, σχεδόν χάρισμα

Μπάμπης Γεωργιάδης, παλαιοπώλης, Μοναστηράκι: προγράμματα σε καλή τιμή

Παναγιώτης Δαραβίγγας, παλαιοβιβλιοπώλης, Φειδίου (τόρα έκλεισε):

Μεταξουργείο, Λόφος Σκουζέ, Κέντρο, πλήθος προγραμμάτων σε καλές τιμές, βιβλιογραφικές υποδείξεις, δώρο ένας «Οδηγός της Αθήνας» του πατέρα του, του Κώστα Δαραβίγγα

Ισά (ελληνοποιημένο «Σάκης»), παλιατζής εκ Θράκης, στο κυριακάτικο παζάρι του Θησείου (παλιότερα, τώρα δεν τον βλέπω στην Ιερά Οδό): προγράμματα σε καλές τιμές

Παναγιώτης Μάνου, παλαιοβιβλιοπωλείο, Ιπποκράτους: προγράμματα σε πολύ καλές τιμές

Γιώργος Παπαδάτος, παλαιοβιβλιοπώλης, Μοναστηράκι: προγράμματα σχεδόν χάρισμα

Διονύσης Παρπαρίας, παλαιοπώλης, Μοναστηράκι: προγράμματα

Δημήτρης Ρέτσας, παλαιοβιβλιοπώλης, Μοναστηράκι, Αστιγγος: προγράμματα σχεδόν χάρισμα, χάρισμα παλιάς κάρτας τού «Αττικόν» και παλιάς διαφήμισης τού «Τριανόν», πώληση τόμου της «Ελληνικής Κινηματογραφικής Επιθεώρησης» και του ημερολόγιου ενός μεσοπολεμικού σινεφίλ σε καλές τιμές

Ευχαριστίες προς τους υπαίθριους πωλητές του σωματείου ρακοσυλλεκτών «Ο ΕΡΜΗΣ», στο κυριακάτικο παζάρι της πρώην Κορεάτικης Αγοράς (που μεταφέρθηκε στην Ιερά Οδό αρ. 96 το καλοκαίρι του '12), όπου βρήκα φτηνές εφημερίδες από το 1920 και μετά, συμπληρώνοντας το αρχείο μου και επομένως καλύπτοντας τα κενά των βιβλιοθηκών, όσον αφορά τις στήλες των θεαμάτων.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Ειδικές ευχαριστίες προς το προσωπικό της **Βιβλιοθήκης του Δήμου Αθηναίων** (τμήμα εφημερίδων – περιοδικών) και της **Βιβλιοθήκης της Βουλής** (τμήματα περιοδικών και μικροφίλμ εφημερίδων), που τόσα χρόνια με βοηθήσανε να νιώθω τους χώρους αυτούς σα στο σπίτι μου, καθώς και στους υπεύθυνους της **ηλεκτρονικής σελίδας** (και μόνο της ηλεκτρονικής σελίδας) της **Εθνικής Βιβλιοθήκης**, που έχουν βγάλει τόσο υλικό εφημερίδων στο διαδίκτυο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΩΝ

Συλλογή του Θανάση Γιοχάλα (φυσική μορφή)

Συλλογή της Ταινιοθήκης της Ελλάδας (στο διαδίκτυο)

Συλλογή του Δημήτρη Φύσσα (φυσική μορφή)

Συλλογή του Μάνου (στο διαδίκτυο)

Οι παραπομπές με τη λέξη «**πρόγραμμα**».

ΒΙΒΛΙΑ, ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΝΤΥΠΑ ΣΕ ΦΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

(οι παραπομπές με **bold**)

- «Κινηματογραφικόν **Πανόραμα**», Κινηματογραφικός Αστήρ 31 (185) /30.12.1928
- **Πίναξ** των εν Αθήναις λειτουργούντων θερινών κινηματογράφων 1929.
Κινηματογραφικός Αστήρ 21(206)/23.06.29
- «**Κινηματοθέατρα** της Ελλάδος» Κινηματογραφικός Αστήρ, Πανηγυρικό τεύχος του Δεκέμβρη **1929**
- «Η Ζωή», Αδελφότης Θεολόγων «**Κινηματογράφος και Νεότης**», β΄ έκδοσις, Αθήναι 1954
- «**Ανοιχτή Αγορά**». Μηνιαία παρέμβαση της Πρωτοβουλίας κατοίκων για τη Δημοτική Αγορά Κυψέλης. [τετρασέλιδο φυλλάδιο] Ιούνιος 2007
- «Γιγαντοαφίσες από τους κινηματογράφους της Αθήνας 1950-1975. Η τέχνη των επτά ημερών». Συλλογή **Hellafi**. Τόμος Α΄ Αθηναϊκές εκδόσεις ΑΕ, Αθήνα 1993.
- «Agenda – Οδηγός 1956» [της Αθήνας]. **Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως**. Χρυσός, Αθήνα 1956
- «**Διαφήμιση** του τοίχου», στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο 1995», Φιλιππότης, Αθήνα 1995
- «Κινηματογραφικά διαφημίσεις. 446 κινηματογράφοι σ΄ ολόκληρη την Ελλάδα. Κατάλογος προβολών 1966-67». **Περλ και Ντην** Ελλάς ΕΠΕ, Σταδίου 39, Αθήναι
- **Κλασέρ αρ. 310** από το αρχείο του Καθιδρύματος Αθανασίου Ματάλα Λακεδαιμονίου, Χάμιλτον 6, Αθήνα. Έγγραφα και αρχιτεκτονικά σχέδια του «Τριανόν»
- «Η δράση και το έργο του Ιδρύματος. Βιογραφία. **Διαθήκη** και κωδικοκελλος Αθανασίου Ματάλα». Καθίδρυμα Αθ. Ματάλα του Λακεδαιμονίου, Αθήναι Ιούλιος 2003
- Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη τ. Β΄, λήμμα «Αθήναι» → **ΜΕΕ**
- «Κινηματογραφική αναπαράστασις ιστορικών γεγονότων της Ελλάδος», **Τα Νέα, 01.06.1955**
- «**Σπίτια του ΄30**. Μοντέρνα αρχιτεκτονική στην προπολεμική Αθήνα» [Επιμέλεια Δημήτρης Φιλιππίδης, φωτογραφίες Τζέλη Χατζηδημητρίου]. Νηρέας, Αθήνα 2001
- «Ταινιοθήκη της Ελλάδος» [αναπτυσσόμενο **πολύπτυχο** με σκληρό εξώφυλλο και οπισθόφυλλο, δίγλωσσο: ελληνικά - αγγλικά], χωρίς χρονολόγηση, χωρίς τόπο έκδοσης
- «Όχι στην κατεδάφιση του Όρφεα΄, λένε 355 καλλιτέχνες» Μεσημβρινή, 13.08.1987

Βασίλης **Αγγελίδης** «Μεταξουργείο – Κολωνός. Νοσταλγία και πραγματικότητα». Φιλιππότης, Αθήνα 1992

Αδάμ Μελίτα «Ιστορίες από τη γειτονιά μου και ... λίγο παραπέρα. Κυψέλη 1919 - 1959». Κ.Μ. Ζαχαράκης, Αθήνα 2012

Αθηναιομνήμων [= Γιάννης Καιροφύλας] «Οι λαϊκοί κινηματογράφοι». Ελεύθερος Κόσμος, 19.10.1980

- Μαρία **Αλβανού** «‘Σινεμά τσέπης’ σε 100 τετραγωνικά» «Έψιλον» 22.03.1992
 Κ. Ι. Αγγελόπουλος «Τότε, στην οδό Πατησίων», 26. Στο Αφιέρωμα «Οδός Πατησίων», στις «7 Ημέρες» της «Καθημερινής» → **Κ.Ι.Α.**
 Νώντας **Ανδρικόπουλος** «Ο λόφος» αυτοέκδοση, Αθήνα 1991
 Αντωνίου Γιώργος «Αυστηρώς ακατάλληλον», στο «ΒΗMagazino», 07.10.2007
 Χρ. Κ. **Αργυρόπουλος** «Παλαιότερα θεατρικά και άλλα. Θέατρα στην Κυψέλη του ’50» στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο» 2004
 Ελένη **Αρβελέρ – Γλύκατζη** «Οι ταγοί στοχεύουν στα ανόσια» στο «Δεκέμβρης 1944», «Το Βήμα», 5.12.2004
 Βάλυ **Βαϊμάκη** «Το μέγεθος μετράει», Athens Voice τ. 99/27.10.2005
 Βάλυ **Βαϊμάκη** «Πάμε Παλλάς; Είναι το νέο στολίδι της πόλης» Athens Voice τ. 146/23.11.2006
 Χρήστος **Βακαλόπουλος**, «Νέες αθηναϊκές ιστορίες», Εστία, Αθήνα 1988
 Γιώργος **Βακιρτζής** κ. ά. «Η Λαϊκή Επιγραφή στην Ελλάδα», Παπαστράτος 1980
 Τασούλα **Βερβενιώτη** «Η Πόλη σε καθεστώς νομιμοποιημένης παρανομίας. Αθήνα 1941-1949» στο Πρακτικά του Β’ Διεθνούς Συνεδρίου «Η πόλη στους Νεότερους χρόνους». 2000. Μεσογειακές και Βαλκανικές όψεις (19ος - 20ος αι.), σ. 521-542. Αθήνα: Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού.
 Μάρω **Βουγιούκα – Βασίλης Μεγαρίδης** «Κουκάκι, Φιλοπάππου – Γαργαρέττα» Φιλιππότης, Αθήνα 2006
 Μάρω **Βουγιούκα – Βασίλης Μεγαρίδης** «Πετράλωνα. Μια συνοικία Άνω - Κάτω» Φιλιππότης, Αθήνα 2009
 Βένα **Γεωργακοπούλου** «Από το Ζάππειο στο ‘Παλλάς’» Ελευθεροτυπία 17.12.1995
 Φώτης **Γεωργελάς** «A112. Ένα ταξίδι στον άγριο κόσμο των media», Νέα Σύνορα, Αθήνα 1989
 Φώτης **Γεωργελάς** «Ο πλανήτης της παιδικής μου ηλικίας», σε «Κυψέλη», 7 ημέρες της Καθημερινής, 23.02.2003
 Χρήστος **Γιανναράς** «Καταφύγιο ιδεών», Δόμος, Αθήνα 1987
 Θανάσης **Γιοχάλας - Τόνια Καφετζάκη** «Αθήνα: ιχνηλατώντας την πόλη με οδηγό την ιστορία και τη λογοτεχνία», Εστία, Αθήνα 2013
 Δημήτρης **Δανίκας**, «Η κρίση βάζει λουκέτο σε οκτώ σινεμά». «Τα Νέα» 22.04.2008
 Κ.Π. **Δαραβίγγας** «Διάγραμμα – Οδηγός Αθηνών, Πειραιώς, Προαστείων», β’ έκδοση, εκδόσεις Δαραβίγγα, Αδμήτου 37, Αθήνα χ.χ. [σίγουρα αρχές το ’60]
 Κατερίνα **Δαφέρμου** «Και οι δέκα ήσαν υπέροχοι», «Το Βήμα», 26.08.2007
 Δημητρίου Άρης κ. ά. «Αυστηρώς κατάλληλον». Οξύ, Αθήνα, τ. Α’2000, β’2002
Ελευθερουδάκης, Οδηγός της Αθήνας [γύρω στο 1968]
 Οδυσσέας **Ελύτης** «Το χρονικό μιας δεκαετίας», στα «Ανοιχτά χαρτιά», δ’ έκδοση, Ίκαρος, Αθήνα 1996
 Τασούλα **Επτακοίλη** «Δεν ήθελα να μείνω η κόρη του Νυχτερίδα. Νάνα Μούσχουρη. Η αυτοβιογραφία» στο «Κ», τ. 183, 03.12.2006
Ζάχος «Η Πιάτσα» Κάκτος 1980
Ι. Ζουμπουλάκης «Η ... Ψυχή μίλησε». Το Βήμα 27.02.2007
Ι. Ζουμπουλάκης «Ροβύρος Μανθούλης, ‘Μια ζωή ταινίες’». Το Βήμα, 10.10.2006
 Ιωάννης **Ζώρζος** «1809 – 2000. Ανατολικά της Αθήνας. Τα ‘ΚΟΥΠΙΟΝΙΑ’. Ιλίσια, Γουδί, Ζωγράφου». Εκδόσεις Γ.Α.Σ. ‘Ιλιός’. Αθήνα 2001
 Κώστας **Ηλιάδης** «Ο κόσμος της τέχνης στο μεσοπόλεμο», Πελασγός, Αθήνα 1978
 Διονύσιος **Ηλιόπουλος** «Εν Αθήναις, κάποτε...» Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000
 Νίκος **Θεοδοσίου** «Στα παλιά τα σινεμά», Φινατέκ, Αθήνα 2000
 Νίκος **Θεοδοσίου** «Η Ελλάδα βλέπει σινεμά», στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.01

- Νίκος **Θεοδοσίου** «**Μηχανικοί** προβολής και μηχανές» στο «Επτά ημέρες τη «Καθημερινή», 11.09.01
- Γιώργος Θεοδοκάς** «Τετράδια Ημερολογίου 1939-1953», Εστία. Αθήνα 2005
- Νικόλαος **Ιγγλέσης** «Οδηγός των Αθηνών», Αθήναι **1911**
- Νικόλαος **Ιγγλέσης** «Οδηγός των Αθηνών», Αθήναι **1920**
- Νικόλαος **Ιγγλέσης** «Οδηγός των Αθηνών», Αθήναι **1928-29**
- Γιώργος Ιωάννου «**Ομόνοια** 1980». Οδυσσεάς, Αθήνα 1980
- Πάυλος **Κάγιος** «Νέα τάξη πραγμάτων θα φέρει η ανακαίνιση των κινηματογράφων». Τα Νέα, 20.03.1969
- Γιάννης **Καιροφύλας** «Η ωραία **Νεάπολη** και τα παρεξηγημένα **Εξάρχεια**». Φιλιππότης, Αθήνα 2002
- Γιάννης Καιροφύλας «**Η Αθήνα** στη δεκαετία του '60». Φιλιππότης, Αθήνα 1997
- Γιάννης Καιροφύλας «**Η Αθήνα** του **Μεσοπολέμου**». Φιλιππότης, Αθήνα 1988
- Γιάννης **Καιροφύλας** «**Τοπωνύμια** της Αθήνας, του Πειραιά και των περιχώρων». Φιλιππότης, Αθήνα 1995
- Σπ. Καλλιάφας**, Π. Κοροντζής, Κ. Κωνσταντινίδης, Π. Μελέτης, Ι. Παπαζαχαρίου «Νεότης και Θέαμα». Ομιλίες στις εκδηλώσεις της ομώνυμης εβδομάδας, που διοργανώθηκαν στην Αθήνα 25.11.- 2.12.1962. Χ.χ., χ.τε [αλλά Αθήνα 1963]
- Ματίνα **Καλλάκη** «Κυψέλη θεαμάτων και διασκέδασης», σε «Κυψέλη», «Επτά ημέρες της Καθημερινής», 23.02.2003
- Δημήτριος Γρ. **Καμπούρογλου** «Τοπωνυμικά παράδοξα», Εστία, Αθήνα 1920, Ανατύπωση Καραβίας, Αθήνα MCMXCVII
- Ηλίας **Κανέλλης** «Τσόντα στο λαό», στο «the book's journal», αρ. 35, Σεπτ. 2013
- Σ. **Καπρανίδης** – Ν. **Φώτης** «Αθήνα – Πειραιάς Προάστεια. Χάρτης Οδηγός». 7^η έκδοση, Σ. Καπρανίδης – Ν. Φώτης Ελληνικές Τουριστικές και Χαρτογραφικές Εκδόσεις, Αθήνα 1989
- Μαρία **Κατσουνάκη** «**Η νέα τέχνη** κατακτά τους Αθηναίους» στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.2001
- Μαρία **Κατσουνάκη** «**Πογκρόμ** στις αθηναϊκές αίθουσες» στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 30.04.2005
- Φάνης **Κλεάνθης** «Κατεδαφίζεται κι ο 'Εσπερος'», Τα Νέα, 30.05.1969
- Ευριπίδης **Κλεόπας** «**Ιθάκη** μου ήταν η Κέρκυρα». Ένυλον, Αθήνα 2002
- Σάββας **Κλήμης** «Ομορφα χρόνια». Ι.Γ. Βασιλείου, Αθήνα 1989
- Δημήτρης **Κολιοδήμος** «Μεταμεσονύκτιες προβολές». Ένα, 11.12.1986
- Βασίλης **Κολόνας** «**Το μέγαρο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού**», Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου [της Τράπεζας] Πειραιώς, Αθήνα 2006
- Γιώργος **Κοντοβάς** «**Το πορνό χτυπάει την πόρτα**», Τα Νέα 03.11.1979
- Περικλής **Κοροβέσης** «**Η ψυχή στο στόμα**», Ελευθεροτυπία, 26.02.2007
- Γιώργος **Κοροπούλης**, Αντόνης Κυριαζάνος, Πολυδεύκης Παπαδόπουλος: «**Αφιέρωμα στην πορνογραφία**», περιοδικό «**Το τέταρτο**», τ. 4/Αύγουστος 1985»
- Γιώργος **Κοτανίδης**, «**Όλοι μαζί, τώρα!**». Καστανιώτης. Αθήνα, 2011
- Νίκος **Κούνδουρος**, «**Πίσω στο χρόνο**». Κείμενο που μοιράστηκε στα ανεπίσημα εγκαίνια της νέας Ταινιοθήκης, στη «**Λαϊδα**». Οκτώβρης 2009
- Κουμανταρέας** Μένης «**Δυο φορές Έλληνας**», Κέδρος. Αθήνα 2002
- Ματούλα **Κουστένη** «**Διασκέδαση 3 σε 1**», 7X7 της Ελευθεροτυπίας, 13.01.2002
- Πάνος **Κουτρομπούσης** «**Έν αγκαλιά ντε Κρισγιαούρτι, υ ότρος ταχυδράματα υ historias περίεργες**», Denise Harvey & Co, Αθήνα 1978
- Νότης **Κύτταρης**, «**Ήταν κάποιο βαριετέ**», στο «**Αθηναϊκό Ημερολόγιο 2000**», Φιλιππότης, Αθήνα 2000
- Νότης **Κύτταρης** «**Το 'Αλκαζάρ' του Λάσκου**», στο «**Αθηναϊκό Ημερολόγιο 1998**»,

- Φιλιππότης, Αθήνα 1998
 Λυδία **Κώνστα** «Τα αλλοτινά βαριετέ της Κυψέλης», στα «Νέα της Κυψέλης», χωρίς αριθμό φύλλου, Μάης 2007
 Γιώργος **Λαζαρίδης** «**Λαϊκά σινεμά** της Αθήνας» στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.01
 Γιώργος **Λαζαρίδης** «Φλας Μπακ. Μια ζωή σινεμά», Νέα Σύνορα, Αθήνα 1999
 Διονύσιος **Λαυράγκας** «Τ' απομνημονεύματά μου», Γκοβόστης, Αθήνα χ.χ.
 Κ.Δ. **Λιναρδάτος** «Οι θερινοί κινηματογράφοι θα ζητηθεί να κηρυχθούν διατηρητέοι και να μην εξαφανισθούν». Η Βραδυνή, 03.05.1983
 Νικόλαος Κ **Λούρος** «Περίπατος στο κέντρο της Αθήνας 1910», στο τεύχος «Αθήνα **1934-1984**» της **Νέας Εστίας**
 Ορέστης **Μακρής** «Ο ΕΛΑΣ της Αθήνας». Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1985
 Πέτρος **Μακρής** - **Στάικος** «Χρήστος Μαλτέζος», ο αγαπημένος των θεών, Ωκεανίδα, Αθήνα 2000
 Αλεξάνδρα **Μανδράκου** «Τα ιστορικά σινεμά της Αθήνας», στο «Κ» της Καθημερινής, τ. 145, 12.03.2006
 Πέτρος **Μανταίος** «Ποδηλάτης με βατραχοπέδιλα», Οδυσσέας, Αθήνα 1987
 Αγγαία **Μητροπούλου** «Ελληνικός κινηματογράφος», αυτοέκδοση, Αθήνα 1980
 Μαρία **Μήτσορα** «Σκόρπια Δύναμη», Οδυσσέας 1982
 Νίνος Φένεκ **Μικελίδης** «Μπαίνοντας στην αίθουσα τη σκοτεινή», Ελευθεροτυπία 29.12.1996
 Γ.Ν. **Μιχαήλ** «Ελληνικός Οδηγός», Geo, Αθήνα 1920 Ανατυπώνεται τμήμα του ως «Η Αθήνα του 1920». Επιμέλεια: Μπάμπης Αναστασιάδης. Ποντίκι, Αθήνα 2004.
 Γιάννης **Μιχαλόπουλος** «Τα Εξάρχεια και η πρώτη μου θεατρική 'εμφάνιση'» στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο 1995», Φιλιππότης, Αθήνα 1995
 Μάνος **Μπίρης** «Η αρχιτεκτονική του κλασικισμού», αυτοέκδοση, Αθήνα 1976
 Αλκίνος **Μπουνιάς**, «30 χρόνια πίσω από την κάμερα της Finos Film. Αφηγείται ο Γιώργος Παλιεράκης», Συμυρνωτάκης, Αθήνα χωρίς χρονολογία
 Όλγα **Μπαδήμα** – **Φουντουλάκη** «Σταμάτης Κλεάνθης 1802 – 1862. Αρχιτέκτων, επιχειρηματίας, οραματιστής». Κοινή έκδοση των Δήμων Αθηναίων – Βελβεντού, Αθήνα 2001
 Κώστας Η. **Μπίρης** «**Αθήναι**» Λήμμα στην εγκυκλοπαίδεια «Ήλιος», τόμος 7 «Ελλάς», σελίδες 1231 - 1366
 Κώστας Η. **Μπίρης** «Αι τοπωνυμιαί της πόλεως και των περιχώρων των Αθηνών», β' έκδοση, «Ταμείον αρχαιολογικών πόρων και απαλλοτριώσεων», Αθήνα 2006.
 Γιώργος **Μπράμος** «Ο υποτιμημένος κινηματογράφος», «Το τέταρτο», τ. 1/Μάιος 1985
 Λαύρα **Μπράουν** – **Βλαχάκη** «'Ακταίον' και 'Νέον Αγγλίας', στο «Επτά ημέρες» της «Καθημερινής», 08.10.2000
 Κώστας **Μυλωνάς** «Ιστορία του ελληνικού τραγουδιού» τ. 1, Κέδρος, Αθήνα 1984
 Νίκος **Νικολαΐδης** «Γουρούνια στον Άνεμο», γ' έκδοση, Καστανιώτης, Αθήνα, 1984
 Νίκος **Νικολαΐδης** «Μια **στεκιά** στο μάτι του Μοντεζούμα». Greekworks.com, Αθήνα 2008
 Δήμητρα **Νικολοπούλου** «Βιογραφίες. Γιώργος Τζαβέλλας», «Μοτέρ» 07, Σεπτέμβρης – Οκτώβρης 2007
Κ. Νοτ. «Ροζικλαίρ: Ένα αθηναϊκό στέκι που άφησε εποχή...» Η Βραδυνή, 23.11.1972
 Μανίνα **Ντάνου** «Ρόδον. Κλειστόν λόγω ιδιόχρησης». Στο «Κ» της Καθημερινής, Μάης 2005

- Λευτέρης **Ξανθόπουλος** «Η χαμένη εικόνα. Μια ιστορία αισθήσεων». «Η λέξη», τ. 71, Γενάρης 1988
- Ελένη **Οικονομοπούλου** «Διάλειμμα ολίγων ... ποτών». «Έψιλον» της «Ελευθεροτυπίας»
- Δανιήλ Αθ. **Ορφανουδάκης** «Ο κινηματογράφος στην Ελλάδα. Ένας αιώνας αρχιτεκτονική του κινηματογράφου». Πειραιάς 1978
- Δανιήλ Αθ. **Ορφανουδάκης** «Κινηματογραφικές **αίθουσες**», στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.01
- Δανιήλ Αθ. **Ορφανουδάκης** «Η κατοικία Prokesch von **Osten** στην Αθήνα και διαδοχικές χρήσεις της (1836-1971). Ελληνικό Ωδείο (1919-1971)
ΟΤΕ Κατάλογος Συνδρομητών Τηλεφώνου 1956
ΟΤΕ **Χρυσός Οδηγός** 1979
- Γιάννα **Παπαδάκου**, «Ζουμ στα θερινά τα σινεμά», Ελευθεροτυπία 06.06.1987
- Α.Δ. **Παπαδήμας** «Το πρώτο σουαρέ στο Ιντεάλ». Τα Θεάματα τ. 97, 05.11.1961
- Γιάννης **Παπαδημητρίου** «Αυτοί που έμειναν πίσω». Ταχυδρόμος 422, 16.08.08
- Λευτέρης **Παπαδόπουλος** «Ζω από περιέργεια», 7^η έκδοση, Καστανιώτης, Αθήνα 2001
- Μαρία **Παπαδοπούλου** «Χωρίς το ‘Σινεάκ’ τα παιδιά της Αθήνας». Έθνος, 12.08.1969
- Μηνάς **Παπάζογλου** «Κινηματογράφο ποιότητας ζητεί ο σπουδαστικός κόσμος». Τα Νέα, 31.10.1966
- Θανάσης **Παπαϊωάννου** «Τα παιδικά μας χρόνια στη **Πλάκα**. Ένας περίπατος στην Πλάκα της δεκαετίας του ’50». Γράμματα, Αθήνα 1998
- Γιάννης **Παπακώστας** «Φιλολογικά σαλόνια και καφεενεία της Αθήνας», ε’ έκδοση Πατάκης, Αθήνα 2001
- Σταυρούλα **Παπασπύρου** «Γιασεμί ή κλιματισμός», Ελευθεροτυπία 10.06.2001
- Γουλιέλμος **Πάπε**, «Λεξικόν της ελληνικής γλώσσης», τόμοι 4, έκδοσις δευτέρα, Εκ του τυπογραφείου Π.Δ. Σακελλαρίου, εν Αθήναις 1881
- Αναστάσιος **Παππός** «**Ζωγράφου – Ιλίσσια – Γουδί**. Ένας ιστορικός περίπατος». Έκδοση Δήμου Ζωγράφου, Αθήνα 2002
- Ιωάννης **Παππός** «**Κολωνάκι Λυκαβηττός**. Ένας περίπατος στην ιστορία». Σύλλογος των Αθηναίων, Αθήνα 1991
- Κώστας **Πάρλας** «Θα σωθεί άραγε το θερινό σινεμά;» Η πρώτη, 18.06.1987
- Αύρα **Παρτσαλίδου** «Αναμνήσεις από τη ζωή της ΟΚΝΕ». Β’ έκδοση, Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1976
- Νικόλαος **Παραδείσης** «Αμπελόκηποι». Ε.Α.Μ.Ε. [β’ έκδοση] Ο Μικρός Ρωμιός, Αθήνα 2003
- Χαρίλαος **Πατέρας** «Κινηματογράφοι της Αθήνας (1896 – 2006)», Συλλογές, Αθήνα 2006
- Σώτος Πετράς «Βασιλικό θέατρο – ελληνική **οπερέττα**», αυτοέκδοση, Αθήνα 1960
- Σώτος **Πετράς** «**Θέατρα** και θεατρίνοι της παλιάς Αθήνας», Θεατρικά Αρχεία, Αθήνα χ.χ. [υπολογίζω 1962-1966]
- Τάσος **Πετρής** «Το χρονικό του ελληνικού κινηματογράφου» μέρος Α’ στο «Κινηματογράφος. Το αλμανάκ της ελληνικής οθόνης», τ. 1, έκδοση Β. Γεωργιάδης, Αθήνα χ.χ. [μάλλον 1970] και μέρος Β’ στο «Κινηματογράφος και τηλεόραση. Το αλμανάκ της ελληνικής οθόνης» τ. 3, Αθήνα 1981
- Σωτήρης **Πλιάκος** «Cine Παράδεισος και νοσταλγία. Από τις σκάφες στα ψηφιακά». Προσκήνιο, Αθήνα 1999
- Πάνος **Πρωτοπαπάς**, «Το χρώμα κάτω απ’ το βήμα», Πλανόδιον, Αθήνα 2002
- Χρήστος **Πύρπασος** «Με την **πένα** και το μικρόφωνο», Νικολαΐδης, Αθήνα 1988

- Χρήστος **Πύρπασος** «Τα σινε **βαριετέ** της Αθήνας και οι ...αρπαχτές» Στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο 2004, Φιλипπότης 2004
- Δημήτρης **Ρηγόπουλος** «Από το 'Ιντεάλ' στο 'Village Centre'», Η Καθημερινή, 19.10.1997
- Δημήτρης **Ρηγόπουλος** «Το 'Άνεσις' μετατρέπεται σε πολυχώρο ψυχαγωγίας», Η Καθημερινή, 2003
- Δημήτρης **Ρηγόπουλος** «Ο αργός θάνατος του 'σινέ Πατησίων'», Η Καθημερινή, 27.11.2005
- Δημήτρης Ρηγόπουλος** «Θα χάσει και τη νέα σεζόν το **Αττικόν;**» Η Καθημερινή, 11.09.2013
- Δημήτρης **Ρηγόπουλος**, **Urban Lab**, Lifo, 31.010.2008
- Ανδρέας **Ριζόπουλος** «Το χρήμα, ο κινηματογράφος και οι δημοσιεύσεις». Fori epistolae, Μάιος 1969
- Ανδρέας **Ρουμελιώτης** «Περί μετεγγραφών», Ελευθεροτυπία 27.9.2004
- Ζωή **Ρωπαϊτου – Τσαπαρέλη** «Ο ελαιώνας της Αθήνας», Φιλипπότης, Αθήνα 2006
- Ζωή **Ρωπαϊτου – Τσαπαρέλη** «Ρουφ – Βοτανικός, Γκαζοχώρι» Φιλипπότης, Αθήνα 2004
- Αλέκος **Σακελλάριος**, «Ο **κινηματογράφος**», Ελεύθερος Κόσμος 26.05.1972
- Ισίδωρος **Σαπήρας** «Αθηναϊκές αναμνήσεις», Φιλипπότης, Αθήνα 2001
- Ντόρις Σαπήρας** «Ο κινηματογράφος στη ζωή της Αθήνας», στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο 1994», Φιλипπότης, Αθήνα 1994
- Ελένη **Σεβαστίκογλου** «Από τον ήλιο της Αθήνας στις ομίχλες του Βορρά. Ένα χρονικό». Γκοβόστης, Αθήνα 1999
- Ρίκα Σεϊζάνη «Στην ιδιαίτερη πατρίδα μου τα Πατήσια», Μαϊστρος, Αθήνα 2007
- Γιάννης **Σιάτρας- Εύα Μιχαλοπούλου** «Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. 125 χρόνια» ΧΑΑ, Αθήνα 2001
- Ματούλα **Σκαλτσά** «Κοινωνική ζωή και δημόσιοι χώροι στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα» [αυτοέκδοση, σε συνεργασία με τον εκδοτικό οίκο «Παρατηρητής»], Θεσσαλονίκη 1983
- Γιάννης **Σιμωνέτης** «Γειτονιές που χάθηκαν: Θησείο». Φιλипπότης, Αθήνα 1991
- Σινέ Φιλίπ. Παιδική και νεανική **τανιοθήκη**. Ταινίες τέχνης. Οδηγός. Φιλίπ/ Νεανικό πλάνο, Αθήνα 2009
- Άρτεμις **Σκουμπουρδή** «Καφενεία της παλιάς Αθήνας», γ' έκδοση, Δήμος Αθηναίων 2002
- Δημήτριος Γ. **Σκουζές** «Η Αθήνα που έφυγε...» [αυτοέκδοση] Αθήναβιβλίο Α 1960, βιβλίο Β 1962, βιβλίο Γ 1964
- Δημήτριος Γ. **Σκουζές** – Δημήτριος Αλ. **Γέροντας** «Το χρονικό της υδρεύσεως των Αθηνών», αυτοέκδοση. Αθήνα 1963
- Δημήτρης **Σπύρου** «Ακατάλληλον δι' ανηλίκους» στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.01
- Ανδρέας Στρίγγκος «Τσόντα made in Greece» Ταχυδρόμος 29.11 (;).2000
- Ανδρέας **Συγγρός** Απομνημονεύματα Βιβλίο δεύτερο, τόμοι Β' -Γ'. Β' έκδοση, Εστία, Αθήνα 1998
- Συμεών** ο νέος φιλόλογος «Τινά περί της λαογραφίας του άστεως». Το Μώλυ, Λευκωσία 1988
- Τάσος **Σχορέλης** Ρεμπέτικη Ανθολογία, τόμοι 4, Πλέθρον, Αθήνα 1978-1980
- Ιωάννα **Σωτήρχου** «'Χριστέ βοήθα να δούμε την ...ταινία». Ελευθεροτυπία, 14.10.1988
- Θ. Τ.-ς «Οι κινηματογράφοι των συνοικιών Αθηνών – Πειραιώς». Κινηματογραφικός Αστήρ Δ/13 27.03.1927

- Κώστας **Τομανάς** «Οι κινηματογράφοι της παλιάς Θεσσαλονίκης». Αυτοέκδοση, Θεσσαλονίκη 1993
- Κωνσταντίνος **Τρύπος** «Αθήνα. Μεταμορφώσεις του αστικού τοπίου» Από τη νεοελληνική ιστορική συλλογή του Κ.Τ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2009 (Επιλογή φωτογραφιών από τη σχετική έκθεση)
- Ελένη **Τσίγλα – Μαρκοπούλου** «Παλαιόν Πολύγωνον 19β», αυτοέκδοση, Αθήνα 1996
- Μ.Υ.** «Νέες θέσεις αιθουσών προβολής», Ελευθερία, 30.9.1960
- Φερμάν** «Δύο νέοι κινηματογράφοι. ‘Ρίβολι’ και ‘Ίλίσια’. Ανοίγουν αύριο βράδυ». Βραδυνή, 04.10.1957
- Ελένη **Φεσσά- Εμμανουήλ** «‘Ρεξ’ και ‘Σινεάκ’» στο «Επτά ημέρες της «Καθημερινής», 11.09.01
- Αντώνης **Φλούντζης** «Χαϊδάρι», β’ έκδοση συμπληρωμένη, Παπαζήσης, Αθήνα 1986
- Δημήτρης **«Φύσσας** Αυστηρώς **ακατάλληλον**. Προγράμματα αθηναϊκών κινηματογράφων σεξ». Δελφίνι, Αθήνα 1994
- Δημήτρης **Φύσσας** «Αγύριστο κεφάλι», διηγήματα, Εστία, Αθήνα 2004
- Δημήτρης **Φύσσας**, «Οι δίδυμοι πύργοι της Αθήνας», 15.02.2012
- Δημήτρης **Φύσσας** «Τα τελευταία τσοντάδικα του Κέντρου», Έψιλον 08.01.2006
- Δημήτρης **Φύσσας** «Φωτεινή δέσμη, ανοιχτός ουρανός», «Athens Voice», 28.06.2007
- Δημήτρης **Φύσσας Ζέφυρος και Α-Β**, «Athens Voice», 28.06.2007
- Δημήτρης **Φύσσας** «Το 2001 ήταν το ...1968», «Έκφραση» 34, Ιανουάριος 2001
- Δημήτρης **Φύσσας** «Όχι τζατζίκι στο σουβλάκι!» «Έψιλον» της «Ελευθεροτυπίας»
- Μίμης **Φωτόπουλος** «Το ποτάμι της ζωής μου». Γκούτενμπεργκ, Αθήνα 1984
- Μικέλα **Χαρτουλάρη** «Κινηματογραφικό στέκι το ‘Παλλάς’» Τα Νέα, 08.02.1986
- Θόδωρος **Χατζηπανταζής** «Της ασιάτιδος μούσης **ερασταί...**», Στγμή, Αθήνα 1986
- Θόδωρος **Χατζηπανταζής – Λίλα Μαράκα** «Η Αθηναϊκή Επιθεώρηση». Τομίδιο Α1 από το ενιαίο τρίτομο έργο (Α1, Α2, Α3), Ερμής, Αθήνα 1977
- Ναταλί **Χατζηαντωνίου** «Για να ξαναβρεί τη χαμένη αίγλη της η Αίγλη’», Ελευθεροτυπία, 13.08.1998
- Χρήστος **Χαιρόπουλος** «Εποχαι που εμπνέουν», Η Βραδυνή, 19.10.1968
- Μάριος **Χάκκας** Άπαντα, Κέδρος, Αθήνα 1978
- Πέτρος **Χαρτοκόλλης** «Β’ Γυμνάσιο Αρρένων. Το ημερολόγιο ενός καλού μαθητή», Εστία, Αθήνα 2005
- Ζάχος **Χατζηφωτίου** «Το Κολωνάκι πριν από την ‘άλωση’», εκδόσεις Λούση Μπρατζιώτη, Αθήνα 2003
- Κώστας **Χατζιώτης** «Πλατεία Ομονοίας» Σύλλογος των Αθηναίων, 1992
- Κώστας **Χατζιώτης** «Η νομιζόμενη ως ‘Βίλα Τράμπερ’ και η περιοχή της Βάθειας», [Αυτοέκδοση], Αθήνα 1994
- Άλκηστις **Χιδίρογλου - Ζαχαριάδη** «Ονοματολογία κτιρίων στον ελληνικό χώρο» Ερμής 1996
- Τάσος **Χιόνης** «15 τραυματίες από την έκρηξη στο ‘Ρεξ’». Απογευματινή, 21.06.1978
- Τάκης **Χιουρέας** «Αναμνήσεις από το φοιτητικό κίνημα και τη φοιτητική ζωή στην Αθήνα 1931-1937». [Αυτοέκδοση], Αθήνα 1997
- Λεωνίδας **Χρηστάκης** «Ο κύριος Αθήναι». Δελφίνι, Αθήνα 1992
- Ανταίος **Χρυσοστομίδης** «Τα θερινά σινεμά. Ένα όνειρο καλοκαιρινής νύχτας που κινδυνεύει» Ένα, 16.06.1983
- Κώστας **Χωματιανός** «Φιλμ Νουάρ», Υάκινθος, Αθήνα 1980

Δημήτρης **Ψαθάς**, Αντίσταση. Μαρία Ψαθά, Αθήνα 2002
Ωτοβλεπίες, Τα Νέα 14.03.1989

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ

Μαριάννα **Γεωργιάδη** «Βασίλης Γεωργιάδης», στο:
http://koyinta.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=453&Itemid=65
 Μαρίλη **Ζάρκου** «Σινεμά Παλλάς» στο
<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.fwtografia&id=517>
 Σ.Ν. **Κοδέλλας** «Ξαναλειτουργεί η ‘Τρις’», στο:
http://kapodistriako.uoa.gr/stories/007_th_01/index.php?m=1
Μάνος Το αλφαβητάρι των χειμερινών κινηματογράφων, στο:
http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html
 Κωνσταντίνος **Μοστράτος** «Η διανομή και προβολή των ταινιών στις αίθουσες της Αθήνας την περίοδο 1946-1950». Μελέτη. Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή, Τομέας Φιλολογίας, Τμήμα Θεατρολογίας – Μουσικολογίας, κατεύθυνση: Κινηματογράφος, [Ρέθυμνο], 2003 στο:
dlib.lib.uoc.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/ucr.philology.msc/2003mostratos/pdf –
 Δημήτρης **Ρηγόπουλος** «Κινητοποίηση για τη διάσωση του κινηματογράφου ‘Άστρον’», στο:
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_civ_2_24/04/2009_312014
 Δημήτρης **Σαραντάκος** [Ανέκδοτη αυτοβιογραφία] στο:
<http://sarantakos.wordpress.com/2013/02/05/7kalokairia-27/>
 Βικτωρία **Τζούμα** άρθρο για σινεμά Αμπελοκήπων και γιγαντοαφίσες σε www.cinefilip.gr
 Γρηγόρης **Τραγγανίδας** «Η έλευση των παγετώνων» στο:
<http://www2.rizospastis.gr/story.do?id=534215&publDate=19/11/2000>
 Δημήτρης **Φύσσας** «**Σταρ**, το ‘Μέγαρο’ της Ομόνοιας. Ρημάζει το σπουδαίο δείγμα του μοντέρνου κινήματος» στο: http://www.athensvoice.gr/athenian-stories/av,16037,%C3%8E%C2%A3%C3%8E%C2%A4%C3%8E%E2%80%98%C3%8E%C2%A1_TO_%C3%82%C2%ABME%C3%8E%E2%80%9CAPO%C3%82%C2%BBTH%C3%8E%C2%A3_OMONOIA%C3%8E%C2%A3.html
 Δημήτρης **Φύσσας** «Στη μνήμη του Αντώνη **Στεργιάκη**» στο:
<http://www.athensvoice.gr/article/city-news-voices/news-voices/%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%BD%CE%AE%CE%BC%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%BA%CE%B7>

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΙΔΙΩΣ ΥΛΙΚΟ

www.istoria.gr/may02/3
www.eete.gr
[sign-on-you-crazy-diammond-blogspot.com / tempelis](http://sign-on-you-crazy-diammond-blogspot.com/)
www.geocities.com.xristaki.geo.texts.t7tsakir.txt
[www.pegasus.gr/sinema/pages/100 xronia](http://www.pegasus.gr/sinema/pages/100_xronia)
www.todotango.com/english/creadores/edonato.asp
www.athinai.com
[theopeppasblog.pblogs.gr/to-ellhniko-erwtiko-kalt.html - 94k -](http://theopeppasblog.pblogs.gr/to-ellhniko-erwtiko-kalt.html)
[dlib.libr.uoc.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/ucr.philology.msc/2003mostratos/pdf -](http://dlib.libr.uoc.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/ucr.philology.msc/2003mostratos/pdf)
www.wikipedia.com
http://users.otenet.gr/~nitheo/loieFuller_senario.htm
www.stoabibliou.gr
www.2ekke.gr/estia.gr
tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/nomologia/item.php
[http://www.stigmesstochrono.gr/book0/moon17.shtm 1](http://www.stigmesstochrono.gr/book0/moon17.shtm)
[http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html \(γενικά\)](http://cinemahellas.blogspot.com/2008_04_01_archive.html)
<http://wx-to-mati-mou.blogspot.com/2008/10/t.html>
<http://www.makthes.gr/index.php?name=News&file=article&sid=761>
www.retromaniacs.gr
www.cinefilip.gr
http://atheofobos.blogspot.com/2008/11/blog-post_17.html
[www.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=239 - 14k -](http://www.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=239)
http://www.greeklanscapes.com/maps/athens_map.html
[http://en.wikipedia.org/wiki/Rivoli_\(Italy\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Rivoli_(Italy))
http://4.bp.blogspot.com/_Laqf1xyKlkg/SOUh3x0dqYI/AAAAAAAAADmU/PBPB00NI40c/s1600-h/Rodon.jpg
http://en.wikipedia.org/wiki/Maxim%27s_Paris
[dlib.libr.uoc.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/ucr.philology.msc/2003mostratos/pdf –](http://dlib.libr.uoc.gr/Dienst/Repository/2.0/Body/ucr.philology.msc/2003mostratos/pdf)
<http://theatreworld.wordpress.com/category/%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%B2%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%AC%CE%BD%CE%B9%CE%B1/>
<http://www.youtube.com/watch?v=RIAJ8gTSzic>
<http://www.monumenta.org/article.php?perm=1&IssueID=4&lang=gr&CategoryID=23&ArticleID=359>
<http://astroncinema.blogspot.com/>
http://okde.org/spartakos/keimena/s78_kdke.htm
<http://www.athensvoice.gr/article/video-gallery/movies/%CE%BC%CE%B9%CF%83%CF%8C%CF%82-%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B1%CF%82-%C2%AB%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%C2%BB>

http://el.wikibooks.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D_%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CF%86%CE%BF%CF%85/%CE%A4%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CE%AF%CE%B5%CF%82

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

-Ανώνυμο ερασιτεχνικό φιλμάκι στο http://www.cinefilip.gr/gr_proti_selida.htm

- «Αθήνα, επιστροφή στην Ακρόπολη» Θόδωρος Αγγελόπουλος (1983)
- «Αμφιβολίες» Γρηγόρης Γρηγορίου (1964)
- «Αριστοτέλης ο επιπόλαιος» Γιώργος Πετρίδης (1970),
- «Άσσοι των γηπέδων» Βασίλης Γεωργιάδης (1956)
- «Β΄ Γυμνάσιο Αρρένων» Σάββας Καρύδας (2003)
- «Δέκα μέρες στο Παρίσι» Ορέστης Λάσκος (1962)
- «Διακοπές στην Κολοπενιτίτσα» Βασίλης Γεωργιάδης (1959)
- «Διακοπές στο Βιετνάμ» Πάνος Γλυκοφρύδης (1971)
- «Δόκτωρ Ζι-βέγγος» Θανάσης Βέγγος (1968)
- «Δουλειές με φούντες» Πάνος Γλυκοφρύδης (1959)
- «Εικόνες του μεσοπολέμου» Λάκης Παπαστάθης (),
- «Ένα βότσαλο στη λίμνη» Αλέκος Σακελλάριος (1952)
- «Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές» Ντίνος Κατσουρίδης (1970)
- «Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα» Αριστείδης Καρύδης Φουξ (1968)
- «Η Αθήνα τη νύχτα» Κλέαρχος Κονιτσιώτης (1962)
- «Η Αθήνα χορεύει ροκ εντ ρολ» (1957), Βασίλης Μάρος
- «Η θυσία της μάνας» Τζανής Αλιφέρης (1956)
- «Η κραυγή» Κώστας Ανδρίτσος (1964)
- «Ηνωμένοι φωτορεπόρτερς» Γιάννης Λάμπρου ()
- «Θου Βου, φαλακρός πράκτωρ 000, Επιχείρησις Γης Μαδιάμ» Θανάσης Βέγγος (1969)
- «Κόκκινα φανάρια» Βασίλης Γεωργιάδης (1963)
- «Κορίτσια της Αθήνας» Απόλλων Γαβριηλίδης (1961)
- «Μια ζωή σε θυμάμαι να φεύγεις» Φρίντα Λιάππα (1977)
- «Μικροί και μεγάλοι εν δράσει» Ορέστης Λάσκος (1963)
- «Νυχτοπερπατήματα» Γιώργος Ζερβουλάκος (1964)
- «Ο αδερφός μου ο τροχονόμος» Φίλιππος Φυλακτός (1963)
- «Ο γυρισμός της μάνας» Δημήτρης Γαλάτης (1964)
- «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί» Φρίντα Λιάππα (1981)
- «Ο καλός μας άγγελος» Στέλιος Ζωγραφάκης (1961)
- «Ο καταφερτζής» Κώστας Στράντζαλης (1964)
- «Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται» Γιώργος Λαζαρίδης - Νίκος Τσιφόρος (1953)
- «Ο μπούφος» Ορέστης Λάσκος (1968)
- «Ο ξυπόλυτος πρίγκηψ» Γιώργος Δαλιανίδης (1966)
- «Ο Σταμάτης και ο Γρηγόρης» Γιώργος Παπακώστας (1962)
- «Ο ουρανοκατέβατος» Ορέστης Λάσκος (1965)
- «Ούτε γάτα ούτε ζημιά» Αλέκος Σακελλάριος (1954 ή 5) ή «Ο ζηλιάρोगατος» Γιώργος Τζαβέλλας (1956)
- «Ποιος Θανάσης» Θανάσης Βέγγος (1968)

- «Προδομένη» Χρήστος Κυριακόπουλος (1965)
«Πρόσωπο με πρόσωπο» Ροβύρος Μανθούλης (1966)
«Ραντεβού με μια άγνωστη» Βασίλης Γεωργιάδης (1968)
«Μετά σαράντα μέρες» Φρίντα Λιάππα (1972)
[«Στην Ομόνοια και στα Χαντεία» Λάκης Παπαστάθης](#)
«Τα δολάρια της Ασπασίας» ή «Λάλα το Λαλάκη» Ξενοφών Φιλήρης (1967)
«Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα» Νίκος Νικολαΐδης (1979)
«Τα παιδιά του Κρόνου» Γιώργος Κόρρας (1985)
«Το άλλο γράμμα» Λάμπρος Λιαρόπουλος (1976)
«Το ποντικάκι» Νίκος Τσιφόρος (1954)
«Το ραντεβού της Κυριακής» Ερρίκος Θαλασσινος (1960)
«Τρία κορίτσια απ' την Αμέρικα» Ντίμης Δαδήρας (1964)
«Υπέροχες νύφες κορόιδα γαμπροί» Παναγιώτης Κωνσταντίνου (1972)
«Υποβρύχιος έρωτας» Γιάννης Σολδάτος (2005)
[«Φρίντα Λιάππα»](#)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«24 ώρες»
 «Αθήναι»
 «Αθηναϊκά Νέα» / «Τα Νέα»
 «Αθηναϊκή» (προπολεμική)
 «Αθηναϊκή» (μεταπολεμική)
 «Αθηναϊκός Τύπος»
 «Ακρόπολις»
 «Ανεξάρτητος»
 «Απογευματινή» (προπολεμική)
 «Απογευματινή» (μεταπολεμική)
 «Αστήρ»
 «Αστραπή»
 «Άστυ»
 «Athens Voice»
 «Αυριανή»
 «Δελτίον Δικαστικών Δημοσιεύσεων»
 «Δημοκρατία»
 «Δημοκρατική Αλλαγή»
 «Δημοκρατικός Λόγος»
 «Δημοκρατικός Τύπος»
 «Δημοκρατικός Φρουρός»
 «Έθνος»
 «Ελευθέρα Φωνή»
 «Ελεύθερη Ώρα»
 «Ελευθερία»
 «Ελεύθερον Βήμα» / «Το Βήμα»
 «Ελεύθερος» (προδικτατορικός)
 «Ελεύθερος» (σύγχρονος)
 «Ελεύθερος Άνθρωπος»
 «Ελεύθερος Λόγος»
 «Ελεύθερος Κόσμος»
 «Ελεύθερος Τύπος» (προπολεμική)
 «Ελεύθερος Τύπος» (σύγχρονος)
 «Ελληνικόν Αίμα»
 «Ελληνικόν Μέλλον»
 «Εμπρός»
 «Εσπερινή»
 «Εστία»
 «Εφημερίς»
 «Η Αυγή»
 «Η Βραδυνή»

«Ημερήσιος Κήρυξ»
«Ηνωμένος Τύπος»
«Η Εθνική»
«Η Ελληνική»
«Η Εξουσία»
«Η Εσπερινή»
«Η Ημέρα»
«Η Καθημερινή»
«Η Μάχη»
«Η Νίκη»
«Ηνωμένος Τύπος»
«Η Πρώτη
«Καθημερινά Νέα
«Καιροί »
«Lifo »
«Μεσημβρινή»
«Νεολόγος Πατρών» (έκδοσις Αθηνών)
«Νέος Κόσμος» (μεταδικτατορική)
«Νίκη»
«Οδηγητής»
«Ο Αθηναϊκός Τύπος»
«Ο Τύπος»
«Πατρίς»
«Προοδευτικός Φιλελεύθερος»
«Πρωία»
«Ριζοσπάστης»
«Σκριπ»
«Τα Σημερινά»
«Τα Χρονικά»
Φιλελεύθερος Κόσμος»
Χόλλυγουντ»
Χρόνος»
Ωρα»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Κινηματογραφικός Αστήρ»
 «Αθηνόγραμμα»
 «Τα Θεάματα»
 «Το Τέταρτο»
 «Κινηματογραφικά τετράδια»
 «Κινηματογραφική Βιβλιοθήκη»
 «Σύγχρονος Κινηματογράφος»
 «Εικόνες»
 «Εκλογή»
 «Ελληνική Κινηματογραφική Επιθεώρησης»
 «Ελληνικός Κινηματογράφος»
 «Ένα»
 «Επίκαιρα»
 «Επτά ημέρες της κυριακάτικης «Καθημερινής»
 «Exodus»
 «Έψιλον της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας»
 «7&7 της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας»
 «Βημαgazino» του «Κυριακάτικου Βήματος»
 «Κάπα» της κυριακάτικης Καθημερινής»
 «Cinema»
 «Κινηματογραφική Επιθεώρησης»
 «Κινηματογραφική Τέχνη»
 «Κινηματογραφικός Αστήρ»
 City Contact»
 «Μοτέρ»
 «Μπουκέτο»
 «Σινέ Επτά»
 «Σινεμασκόπ»
 «Τα θεάματα»
 «Τα θεάματα της εβδομάδος»
 «Ταχυδρόμος»
 Time out»
 «Φίλμ»

ΔΙΣΚΟΣ ΒΙΝΙΛΙΟΥ

Λουκιανός Κηλαηδόνης «Media Luz». EMI 8562712, του 1976

ΟΜΙΛΙΑ

Στρατής **Στρατήγης**, δικηγόρος, πολιτικός, συγγραφέας. Ομιλία στο φουαγιέ του ανακαινισμένου «Παλλάς», κατά την παρουσίαση του βιβλίου του Βασίλη Κολώνα «Το μέγαρο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού», έκδοση του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Τράπεζας Πειραιώς (2007).

ΤΕΛΟΣ